శ్రియై నమః.

శ్రీమతేలక్ష్మీహయవదనపరబ్రహ్మణేనమః.　　15683

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీమతే నిగమాంత మహాదేశికాయ నమః.

శ్రీమన్నిగమాంత మహాదేశికనరుళిచ్చెయ్త

శ్రీమద్రహస్యత్రయ సారమ్

శ్రీభాష్యమ్ శ్రీనివాసాచార్యరరుళిచ్చెయ్తసారదీపికై, శ్రీమద్గోపాల మహాదేశిక నరుళిచ్చెయ్త ఉత్తరసారాస్వాదినీ, శ్రీమద్భారద్వాజ శ్రీనివాసాచార్య రరుళిచ్చెయ్త సారప్రకాశికై, శ్రీశైల శ్రీనివాసాచార్యరరుళిచ్చెయ్త సార వివరిణీ, శ్రీపరకాలసంయమీంద్ర మహాదేశిక నరుళిచ్చెయ్త సారప్రకాశికాసంగ్రహమ్.

ఇన్త ఐన్తు వ్యాఖ్యానఙ్గళుడన్

శ్రీమద్వేదమార్గేత్యాది

శ్రీమచ్ఛతమథన రంగనాథ సంయమీంద్ర దేశికేంద్ర దివ్యచరణారవింద

చంచరీకాయమాణ మానసరాన

కురుచ్చి- శేషాద్ర్యాచార్యరాల్

యథామతి పరిష్కరిక్కప్పట్టు

శ్రీ- ఉ- వే- మహారాజశ్రీ-

సవార్ కచ్చేరి పేష్కష్ బక్షి- బి. వెంకటాచార్యర్

పేష్కష్ అసిస్టెంటు కమీషనర్ - బి. శ్రీనివాసయ్యంగార్

ఇవర్కళుడైయద్రవ్యసహాయత్తినాలే

బెంగళూరు సవార్కచ్చేరి పేష్కష్ హెడ్మునిషి- శ్రీ-బి- తిరుమలాచార్యరాల్

బెంగళూరు-శ్రీకృష్ణవిలాస ముద్రాక్షరశాలైయిల్

అచ్చిల్ పతిప్పిక్కప్పట్టతు.

(౨) ద్వితీయ సంపుటమ్.

శ్రీదేశికన్ తిరువవతార సంవత్సర త్తిరుక్కు

౬౭౮ వతానవ్యయసంవత్సరమ్. భాద్రపదమాసమ్.

శ్రీయై నమః -

శ్రీమతే నిగమాంత మహాదేశికాయ నమః.

వ్యాఖ్యాన పంచకఙ్గళుడన్ కూడిన శ్రీమన్నిగమాన్త మహాదేశిక నరుళిచ్చెయ్ త
శ్రీమద్రహస్యత్రయ సారత్తిన్ ద్వితీయ సంపుటత్తిలడఙ్గినవధికారఙ్గళుడైయ
సూచికై.

శ్రీమతే నిగమాన్త మహాదేశికాయ నమః-

శ్రీమద్రహస్యత్రయసారద్వితీయసంపుటస్థ విషయానుక్రమణికా-

పుటమ్

—* కృతకృత్యాధికారః *—

—* స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారః *—

—* ఉత్తర కృత్యాధికారః *—

పుటమ్

పుటమ్

పుటమ్

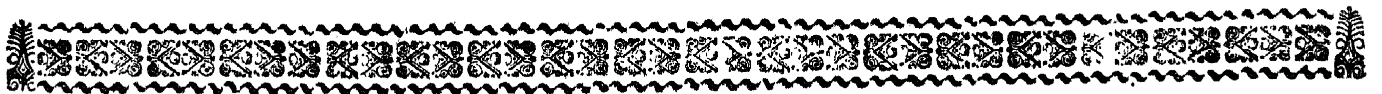
పుటమ్

ద్వితీయసమ్పుట విషయసూచికై ముగిసినది

శ్రీ మ తే ని గ మా న్త మ హా దే శి కా య న మః

శ్రీయై నమః.

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

వ్యాఖ్యానపంచకసహిత శ్రీమద్రహస్యత్రయసారమ్.

[౨] ద్వితీయ సమ్పుటమ్.

కృతకృత్యాధికారః.

మూ — సమర్థే

సా - దీ — త్రయోదశే ప్రపన్నస్య యథావిధ్యధికారిణః । ఈశే న్యస్త భరత్వేన దర్శ్యతే కృతకృత్యతా ॥

శ్రీగోపాలార్యమహాదేశికవిరచితా – ఉత్తరసారాస్వాదినీ.

అఖిల భువన రక్షా సాధనాయావతీర్ణే కుమతి కలి విలాస ధ్వాంతతిగ్మాంశుజాలే ।
నిరవధి కరుణాబ్ధౌ వేద చూడా గురౌ మే భవతు పరమ భక్తిః శ్రీనిధౌ వేంకటేశే ॥

క్షరంతీ సాయుజ్యం ఝడితి జగతాం పాపమఖిలం క్షిపంతీ సంతాపం ద్రుతముపనయంతీ శుభగుణాన్ ।
దుహంతీ మూర్త్యా శ్రీ శ్రుతి శేఖరరామానుజమునేశ్చరంతీ వ్యాసాఖ్యా మనసి మమ విద్యా నివసతాత్ ॥

అప్రాకృతైర్బుధజనైరనిశం నిషేవ్యామప్రాకృతామఖిల పాప విమోచనీం చ ।
విఖ్యాత వైభవ వతీం విరజాం విగాహే వేదోత్తమాంగగురుసూక్తిమయీమగాధామ్ ॥

శ్రీమద్రహస్య త్రయ సారటీకా వేదాంత రామానుజదేశికేంద్రైః ।
కృతాహి సాంగ న్యసనాధి కార పర్యంత మేషా దిశతాన్మతిం మే ॥

సారాస్వాదినిసంజ్ఞాయాస్తస్యాః శేషోధునా మయా । పూర్యతే వేద శిఖరలక్ష్మణార్యాంఘ్రిరేణునా ॥

క్వేయం సూక్తిర్నిగమ మకుటీ దేశికానాం గభీరా వ్యాసాదీనామపి చ వచసాం చేతసాం చైవ దూరే ।
క్వాహం మందస్తదపి చపలస్సాహసేస్మిన్ ప్రవృత్తస్తత్క్షంతవ్యం నిగమశిఖరాచార్యభక్తైర్మహద్భిః ॥

ఇప్పడిపూర్వాధికారద్వయత్తిలేరక్ష్యవస్తువైయవన్ పక్కలిలేసమర్పిత్తుత్తాన్ నిర్భరనాయ్భయఙ్గె-
ట్టుమార్బిలేకైవైత్తుక్కొణ్డు కిడ స్తుర్జ్ఞ కాటా నిన్ష్ఠామిఱే మెన్ఱు నిర్భయత్వ ముమ్, నిస్సంశయత్వ ము-
మ్, హృష్ట మనస్కత్వ ముమ్, ‚‚ స్వామిస్వీకృత యద్భరోయ మలస స్తత్రస్వయం నిర్భరః ,, ఎన్కి-

సా - ప్ర — స్వరూపోపాయార్థేషు ప్రధాన ప్రతితంత్రాధికార మారభ్య అధికారాష్టకేన అధికారి ణ

సా - వి —ఏవం సాంగ భరన్యాసనిష్పత్త్యనంతరం కృతకృత్యతయా నిర్భరస్యాస్య భగవత్కైంకర్యేణ

సా - సం— నన్వ ప్రతిషిద్ధ మాత్రేణ సిద్ధోపాయ తయా వస్థిత భర న్యసన మితి యద్యంగి తయా కించి

సా-దీ — ఈశ్వర నిడత్తిల్ న్యస్తభర నుకుఱ్ఱ తద్విషయే భరన్యాసవిషయే కర్తవ్యాంతర మిల్లా మైయా

సా-స్వా—విడత్తిలేనిర్భరత్వముమ్‌తోత్తుమ్పడిశొన్నతువుమ్, ‹‹అరవేపర,, మెన్కిఱ అప్పాట్టిలేయుమ్, అరవేపర మెన్కిఱవిడత్తిలేనిర్భరత్వ ముమ్, అవధారణత్తాలేనిస్సంశయత్వ ముమ్, ‹‹అడైక్కలమ్ వైత్తన,, రెన్కిఱవిడత్తిల్ నిర్భయత్వముమ్, ‹‹పెరుత్తకవు త్తపిరా నడిక్కీఴడై క్కలమ్ వైత్తన,, రెన్ఱుహృష్ట మనస్కత్వముమ్ ద్యోతిత మాకుమ్పడి శొన్న తుమ్ కూడుమో ? ఉత్తర కాలీన నిర్భరత్వాను సంధానాదిక ళధికారాంగాంగ్యాది కళిలే అంత ర్గతజ్గళన్ఱై ? అధికార పరికరాద్య నంత ర్గతంగ ళానాలుమ్ కృత కృత్యత్వాను సంధాన రూప ఫలాంశమ్ శొల్లి త్తెన్నిల్ లోకత్తిలే భరస్వీకర్తా ఉత్తర కాలీన స్వాసామర్థ్యత్తాలుమ్, న్యస్తభరనుడైయ వబుద్ధి పూర్వాపరాధ త్తాలేయుమ్, అపరాధ లేశ మిల్లాతే యిరుక్క వప రాధం పణ్ణినా నెన్ఱు భ్రాంతి యి నాలేయుమ్, స్వరక్షణ సమర్థ నెన్కిఱ భ్రాంతియి నాలే యుమ్, వఞ్చ నాది కళాలుమ్ స్వీకృత భరత్తై విట్టు రక్షియాతే కణ్డతిల్లైయో ? లోకత్తి లజ్ఞానాతి శంకావఞ్చనా సామర్థ్యాది కళాలే భరణీయ త్యాగమ్ కణ్డాలు మీశ్వర విషయత్తిల్ సహజ సౌహార్ద సామర్థ్య సార్వజ్ఞ నిర్దోషత్వాది కళాలే ఇన్త శంకై పణ్ణ క్కూడా తెన్నిల్, ఆనాలుమ్ ‹‹ నాన్యః పంథా అయనాయ విద్యతే - భక్త్యా త్వనన్యయా శక్య ,, ఇత్యాదిభి ర్భక్తి వ్యతిరిక్త మోక్షోపాయ నిషేధమ్ పణ్ణి భక్తియోగత్తైయుపాయ మాక విధిక్కైయాలే కర్తవ్య మాక భక్తి యోగమిరుక్క నిర్భరత్వ జూకుడువ తెజ్గనే ? చరమ శ్లోకత్తిలే మాశుచః ఎన్ఱు నిషేధ్య శోకమ్ వేఱిల్లా మైయాలే ఉపాయాంతరా సామర్థ్య నిమిత్త శోకాక్రాంతనైక్కుఱిత్తులఘూ పాయత్తై విధిత్తు శోకియాతే యెన్ఱు శరణ్యన్ శొల్లుకైయాలే భర న్యాస రూప లఘూపాయమ్ కృత మాకైయాల్ నిర్భరత్వం కూడు మెన్నిల్, ఆనాలుమ్ మోక్షార్థ మాక మూర్ధన్య నాడీప్రకాశన తత్ప్రవేశార్చిరాది మార్గగమనాది కర్తవ్య మిరుక్కైయాలే నిర్భరత్వమ్ కూడుమోవెన్నిల్, అతు స్వీకృత భరనాన వీశ్వర కర్తృక మాకైయాలే న్యస్త భరను క్కతి లన్వయ మిల్లామైయాలే నిర్భరత్వ మూకుడు మెన్నిలానాలుమ్ ‹‹ అక్రియా వదన ర్థాయ తత్కర్మ సమాచరే ,, రెన్ఱు ప్రపన్ననుక్కు కర్తవ్యమ్ బోధిత మాయిరుక్క కర్తవ్యాంతర రహితత్వ రూప నిర్భరత్వమ్ కూడుమో ? కించ, అనన్త జన్మ సంచితా త్యుగ్ర నరకాది జనకా నంత దురితజ్గళాలే ‹‹ క్షిపామ్యజస్రమ శుభానా సురీష్వేవ యోనిషు | మామప్రాప్యైవ కౌంతేయ తతోయాం త్యధమాంగతి ,, మెన్కిఱపడియే పరమ పురుషార్థమ్ సిద్ధియాతే నర కాదికళ్ వరుమో వెన్ఱు శంకైయుమ్, భీతియుమ్, సమగ్రియా యిరుక్క నిర్భరత్వ, నిస్సంశయత్వ , నిర్భయత్వాది కళ్ కూడువ తెజ్గనే ? చిరాను భూతే తర పురుషార్థ తదుపాయజ్గళై విట్టు బహ్వాయాస సాధ్యా పరిచిత పురుషార్థ తదుపాయా వలంబనత్తిల్ స్వారసిక హర్షమ్ కూడుమో ? అపిచ ‹‹ జాయ మానోవై బ్రాహ్మణ స్త్రిభి ఋణవాజాయతే ,, ఎన్కిఱపడియే దేవ షి

సా-ప్ర—స్వరూపంతదుపయుక్తాంశ్చోక్త్వానంతరం ద్వాభ్యామధికారాభ్యామనుష్ఠేయముపాయంసపరికరం నిరూప్య అనంతరం దశభి స్తత్ఫలం న్నిరూప్యతే. తత్ర స్వనిర్భరత్వ పర్యంతస్య భర న్యాసస్య ఫల త్వేన

సా-సం—తత్కర్తవ్యంస్యాత్తదాకైంకర్యమపికిమస్యకరణీయమేవ.న్యస్తభరత్వకైంకర్యకర్తృత్వయోఃపరస్పర

మూ— సర్వజ్ఞే సహజసుహృది

సా-దీ—లీశ్వరనుక్కు నియమేన కైంకర్యం పణ్ణుకై యేయివనుక్కు కృత్యమెన్కిఱార్. సమర్థ ఇత్యాది. సమర్థే, సర్వశక్తౌ-సహజసుహృది, స్వతస్స్నిగ్ధే. ఆజ్ఞాతిలంఘనాత్తుక్కు-పితనానాలుమ్ప్రాప్తియాల్ వశీకృత నాన

సా-స్వా—పిత్రుదాసకృత్యరూపబుూశాపకరణమ్ యావజ్జీవమ్ కర్తవ్యమాకవిరుక్క నిర్భరత్వమ్ కూడుమ తెజ్జ నే? కించ, శరణ్య విషయత్తిల్ న్యస్తభరనానవకించనాధికారి పంచమహా యజ్ఞాదికళాన నిత్య నైమిత్తికజ్గళై యనుష్ఠిప్ప తొత్యాజిప్పతో? అంత్య పక్షత్తిలే ఐచ్ఛిక సంచార ప్రసంగత్తాలేయ లేపక మత ప్రవేశమ్ వరుమ్. ఆద్య పక్షత్తిల్ అగ్నీంద్రాది యజనాత్మక నిత్యనైమిత్తికజ్గళై యనుష్ఠిత్తాల్ “నాన్యం దేవం నమస్కుర్యాద్విష్ణు పాదాబ్జ సంశ్రయః,, ఇత్యాది నిషేధాతిక్రమమ్ వన్దు పారమైకాంత్య భంగత్తాలే “యో వైస్వాం దేవతా మతి యజతే ప్రస్వామై దేవతా యైచ్ఛ్యవతేన పరాం ప్రాప్నోతి పాపీయాన్ భవతి ,,ఎన్ఱు నిందిత నాకానో? నిత్య నైమిత్తికాది కర్తవ్య ముణ్డాకిల్ “సస్వధ్వరః,, ఎన్ఱుమ్, అనుష్ఠితక్రతుశతః” ఎన్ఱుమ్, “ కృతకృత్య స్సుఖీభవే ,, దెన్ఱుమ్, కృతార్థ నెన్ఱుమ్, “ శెయ్‌త వేళ్వియ ,, నెన్ఱుమ్, ఇవనైక్కృతకృత్య నెన్ఱుమ్ , కృతార్థ నెన్ఱుమ్, శొల్లు కిర శాస్త్ర సంప్రదాయ ముమ్ విరోధి యాతో? ఇత్యాది శంకైకళై ఇన్తకృతకృత్యాధికారత్తాలే పరిహరిక్కిఱోమ్ఱి యిన్త వధికారమ్‌గుతల్‌పత్తధికారత్తాలే ఫల పర్వజ్గళై నిరూపిక్కక్కడవరాయ్, ప్రథమముత్తరకాలత్తిల్ సశరీరావస్థైయిల్ వరుమ్‌ఫలజ్గళై ప్పధికారజ్గళాలుమ్, ఉత్క్రమణదశైయిలుమ్, అర్చిరాదిమార్గత్తిలుమ్, దేశ విశేషత్తిలుమ్,ఫలజ్గళై మూన్ఱధికారత్తాలేయుమ్ నిరూపిక్కక్కడవరాయ్, ఇన్త సజ్గతివిశేషత్తైయుమ్ తిరువుళ్ళమ్పత్తి తత్రాపిప్రథమం కృతకృత్యతానుసంధానరూపఫలత్తై నిరూపిక్కక్కడవరాయ్ “ఇష్టంహివిదుషాంలోకే సమాసవ్యాసధారణ” మెన్కిఱ న్యాయత్తాలే ఆద్యశ్లోకత్తాలధికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిఱార్. సమర్థేసర్వజ్ఞఇతి- సమర్థే, స్వసంకల్పితసర్వనిర్వహణక్షమే- ఇతినాలెయసామర్థ్యత్తాలే స్వీకృతభరత్తైలోకత్తిలేవిడకఱణ్డితిల్లై యో వెన్కిఱ శంకైనిరస్తై. సర్వజ్ఞే, “యోవేత్తియుగపత్సర్వం ప్రత్యక్షేణసదాస్వత” ఇత్యాద్యుక్త యథావస్థిత సర్వ సాక్షాత్కార వతి. ఇతినాలెభరణీయ విషయత్తిలుత్తర కాలత్తిల్ స్వరక్షణసామర్థ్య దుస్సహాపరాధకారిత్వాదిభ్రాన్తిమూలశంకైనిరస్తై- సహజసుహృది,నిరుపాధికసౌహార్దవతి-ఇత్తాల్ వంచనాదిమూల

సా-ప్ర—విశేషణభూతనైర్భర్యస్యకృతకృత్యత్వజ్ఞానాధీనత్వాత్తన్నిరూపయత్యస్మిన్నధికారే- సర్వజ్ఞత్వాద్వాస్తవికాశక్తిజ్ఞానవతాసహజసుహృత్త్వాదశక్తవిషయేభరన్యాసమాత్రేణ“మోక్షయిష్యామి” త్యేవంరూపసంకల్పవతా. సంకల్పితకరణే సమర్థేనచ భగవతా స్వరక్షణభరస్య స్వీకారాత్తదర్థమస్య కర్తవ్యాంతరాభావాత్ప్రపన్నస్య తత్ఫలభోగ ఏవావశిష్యత ఇత్యాహ. సమర్థ ఇత్యాదినా.

సా-వి—కృతార్థత్వమేవేతి వ్యానుష్ఠానకథనముఖేనాహ.సమర్థ ఇతి.సమర్థేసర్వజ్ఞే సహజసుహృదీత్యత్రత్రీణి

సా-సం—విరోధాత్. యదిభరస్వీకర్తా ప్రకాశితేతితత్కరణీయమ్. తహ్యాతచ్చరణయోర్భరసమర్పణం పశ్చాత్తదనానుకూల వృత్త్యంగకమేవ భవేదితికథంనైర్భర్య సిద్ధి రిత్యత్రాహ. సమర్థ ఇతి.అసమర్థేవా, అజ్ఞేవా, నిర్దయేవా, భరమస్వీకుర్వతివా, కృతమపి సమర్పణ మకించిత్కరమితి పునస్తత్ర కర్తవ్యాంతర

మూ- స్వీకృతభరే యదర్థం కర్తవ్యం న పునరిహ యత్కించిదపి నః। నియచ్ఛంత స్తస్మిన్నిరుపధిమహానందజలధౌ

సా-దీ—భగవాన్. స్వీకృతభరే, స్వేనార్పితమానవాత్మరక్షాభరత్తై స్వీకరిత్తుళ్ళళవిల్. యదర్థం, యాతొరు స్వీకృతభర భగవదర్థమాక. భగవద్వశీకరణార్థమాక వేణ్డపడి. పునః కర్తవ్యం. ఇహ, ప్రపత్త్యుత్తర కాలత్తిల్. నః, అస్మాకం- యత్కించిదపి నాస్తి- యద్వా, యదర్థం, యాతొరు ప్రయోజనాంతరనిమిత్తమాక - కర్తవ్యఙ్గళ్ ఉపాయాంతరఙ్గళుణ్డు - అన్త ప్రయోజనాంతరం ఇని నమక్కొన్ఱుమిల్లై యిశేమొన్ఱై - తద్యత్కించిదపి న పునరస్తి - తస్మిన్ నిరుపధి మహానంద జలధౌ, భగవతి విషయే -

సా-స్వా— శంకై నిరస్యతి. స్వీకృతభరే, అకించనస్య మమ భరన్యాసవ్యాజమాత్రేణ భరం స్వీకృత్య భక్త్యాదిగురుతరవ్యాపారమనపేక్ష్యైవ మేవాస్య మోక్షోపాయో భవేయమితి సంకల్ప్య స్థితే సతీత్యర్థః. ఇతి నాలే భక్త్యాది గురుతర వ్యాపార కర్తవ్యతా మూలమాక వన్త నిర్భరత్వ మెంగనే యెన్కిఱ శంకై నిరస్యతి. భక్తి యోగమనపేక్షితమాకిలుమ్ భరన్యాసం యావజ్జీవమనుష్ఠేయమాకిల్ నిర్భరత్వ మెంగనే? యెన్నపరుక్షిచ్చేయ్కిఱార్. యదర్థమితి. యాతొరు దేశవిశేష విశిష్టాపరిచ్ఛిన్న పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ రూప మోక్షార్థమాక భరన్యాసోనుష్ఠానానంతరం. “సకృదేవ హి శాస్త్రార్థః కృతోయం తారయేన్నర”మెన్కిఱపడియే నమక్కు పునః కర్తవ్యం యత్కించిదపి భరన్యాసరూపాల్పవ్యాజరూపమపి నాస్తి. ఇతి నాల్ బుద్ధిపూర్వాపరాధమ్ ప్రసక్తమాయ్ తన్నివృత్త్యర్థం భరన్యాసాంతరమ్ కర్తవ్యమానాలుమ్ మోక్షార్థమాన పునః కర్తవ్యమిల్లామైయాలే మోక్షార్థకర్తవ్య ప్రసంగ రహితత్వమే నిర్భరత్వమెన్ఱు సూచితమ్. నిరుపధి మహానంద జలధౌ, “తదేవ ప్రీతయే భూత్వా పునర్దుఃఖాయ జాయతే” ఇత్యాది ప్రకారేణ వివిధ విచిత్ర కర్మోపాధిక తరతమభావగ్రస్తాత్యల్పాల్ప తరాల్పతమానుకూల్యవదితర పురుషార్థవత్ కర్మోపాధికత్వాభావాత్ స్వత ఏవాపరిచ్ఛిన్నానంద జలధౌ. జలధి శబ్దేనాపరిచ్ఛిన్నత్వాక్షోభ్యత్వ శీతలత్వాగాధత్వాదికమ్ ద్యోత్యతే. మహచ్ఛబ్దేన తరతమభావరాహిత్యం వివక్షితమ్. తస్మిన్, పరిపూర్ణ బ్రహ్మానందానుభవే.

సా-ప్ర— యదర్థం, యాదృశభగవత్కైంకర్యార్థం. నిరుపధిమహానంద జలధౌ, శేషత్వస్య స్వరూపానుబంధిత్వాచ్ఛేషవృత్తిరూపకైంకర్యస్యచ నిరుపాధికత్వం- తస్యచ నిరుపాధికత్వాజ్జలధివదపరిచ్ఛిన్నత్వం. సర్వోత్కృష్ట స్వామిప్రతిసంబంధికత్వాన్మహానందరూపత్వం-

సా-వి—నిర్భరత్వే హేతుగర్భవిశేషణాని. యదర్థం కర్తవ్యం యత్స్వరక్షణముద్దిశ్య కర్తవ్యం సాధనమనుష్ఠాతవ్యం- ఇహ, అస్మిన్ ప్రయోజనే విషయే - నః, అస్మాకం. పునః, భరస్వీకారానంతరం- యత్కించిదపి కర్తవ్యం నాస్తి- మోక్షార్థం కర్తవ్యం నాస్తీత్యర్థః. అతస్తస్మిన్ భరస్య స్వీకర్తరి. నిరుపధిమహానందజలధౌ,

సా-సం— మస్తీతి మాని విశేషణాని. యదర్థమ్, స్వీకృతభరస్తదర్థమితి శేషః. ఇహ, అకించనప్రపత్తౌ, నః, అకించనానాం. పునః, తదంగత్వేన కర్తవ్యం. యత్కించిదపిన. నహి యావద్దేహపాతమనుష్ఠేయోపాయేఽకించనస్యాధికారోఽస్తీతి భావః. ఏవం కృపణమప్యాత్మానం ఆనంద వల్ల్యుక్త విధయా నిరవధిమహానందజలధౌ, తేనైవ జలధినా శాస్త్రముఖేన నియమితాస్సంతో వయం సమర్థత్వాది చతుష్టయ విశిష్ట

మూ— కృతార్థీకుర్మస్స్వం కృపణమపి కైంకర్య

సా - దీ — స్వం, ఆత్మానం. నియచ్ఛంతః, నియమేన వర్తమానం కుర్వంతః. ఏకాంతి నోవయమ్- కృప
ణమపి, ఇతఃప్రాక్ కైంకర్యదరిద్ర మాత్మానమిదానీంభగవత్కైంకర్యధనినోభూత్వాకృతార్థీకుర్మః.

సా - స్వా — స్వమ్, ఆత్మానమ్- నియచ్ఛంతః, తదేక ప్రవణం కుర్వంతః ఎన్నై. ఇతినాలే అల్పత్వా స్థి
రత్వ, దుఃఖమిశ్రత్వ, దుఃఖోదర్కత్వ, ప్రయాస సాధ్యత్వాది దోషదర్శనత్తాలేఅనుభూతసజాతీయమాయి
రున్నాలు మితర పురుషార్థత్తై విట్టు ప్రయాస మన్నికే సకృద్భరన్యాసమాత్రత్తాలే భర స్వీకారమ్ ప
ణ్ణిన శరణ్యన వర్జనీయ మాక కొండుక్కప్పకుజ మహాపురుషార్థత్తిలే హర్ష పుర స్సరం తదేక ప్రా
వణ్యమ్ స్వరసత స్సిద్ధిక్కుమిత్తే. ఆనాలుమ్ ముముక్షువాన పురుషనుక్కు పాయ ఫలయో రన్యత రాన్వ
య మావశ్యక మాకైయాలే ఉపా యోత్తర కాలమ్పురుషార్థ మిల్లామలిరుక్కైయాలే యుపాయా న్వయ
మావశ్యకమాకైయాల్ కృత కృత్యత్వమెజ్ఞనే యెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. కృతార్థీకుర్మఇతి. ఇదానీ ముపా
యోత్తరకాలమ్ పరమ ఫలాభావేన కృపణమపి స్వమాత్మానం కైంకర్య ధనినస్సంతః, కైంకర్యేణధనినః -
ధనికవ త్సంతుష్టా స్సంతః. కృతా ర్థీకుర్మః, కృత ప్రయోజనం కుర్మః. అభూత తద్భావే చ్విప్రత్య
యేనానాది కాల మారభ్యేతః పూర్వమే తాదృశ కింకర వృత్త్య భావ స్సూచ్యతే. ఉపాయ పూర్వ దశైయి
లుమ్ భగవ త్ప్రీత్యర్థ మాక నిత్య నైమిత్తికా నుష్ఠాన మిరున్నాలు మతు ఉపాయ నివృ త్త్యర్థ మాయ్
క్కొండు ఫల రూప మన్నెన్ను కరుత్తు. నిత్యముమ్ నైమిత్తిక ముమ్ కర్తవ్య మానాలు ముపాయమన్నికే
స్వయ ప్ప్రయోజన కింకర వృత్తి యాకై యాలుమ్ దేవ తాంతర శబ్ద ఘటి తమా యిరున్నా లుమ్ భగవ
దేకప్రీణనకింకరవృత్తితయా దేవతాంతరప్రీణనమల్లామైయాలే దేవతాంతరయజనప్రయుక్తపారమైకాంత్యభఙ్గ

సా-ప్ర —స్వం, ఆత్మానం.తస్మిన్, కైంకర్యే. నియచ్ఛంతః, అన్యత్రా ప్రవృత్తిపూర్వకం నియమేన ప్రవ
ర్తయంతః.యద్వా యదర్థం, నిరుపాధికానందరూప భగవదను భవార్థం. నిరుపధిమహానందజలధౌ, శే
షత్వస్య స్వరూపాను బన్ధిత్వా చ్ఛేష్యనుభవస్య నిరుపాధికత్వం. నిత్య నిరుపాధికానన్దరూపబ్రహ్మ విషయత్వా
దనుభవస్య మహానంద రూపత్వం. ఏతాదృశాను భవస్యా పరిచ్ఛిన్నతయా జలధిత్వేన నిరూపణం. తస్మిన్,
భగవదనుభవే. స్వం నియచ్ఛంతః, ఆత్మానం విషయాంతరాను భవశూన్యతయా ఏకాగ్రం కుర్వాణాః.కై
ఙ్కర్య ధనినః, తదను భవకారిత కైంకర్య రూపధనం ప్రాప్తాః . కృపణమపిస్వం, ప్రపద నాత్పూర్వంభ
గవదను భవకారిత కైంకర్య ప్రాప్త్యభావేన శోచ్య మాత్మానం కైంకర్య రూపస్వరూప ప్రాప్త పురుషా

సా - వి—స్వం, ఆత్మానం. నియచ్ఛంతః, నియమయంతః-తత్రై వ కైంకర్యం కుర్మోనాన్యత్రేత్యైకాం
త్యంస్వీకుర్వంత ఇతిభావః. కృపణమపి, ఇతః ప్రాక్ కైంకర్య దరిద్ర మప్యాత్మానం కైంకర్య ధనినః కైంక
ర్య ధన వంతోభూత్వా. కృతార్థీకుర్మః, సఫలీకుర్మః. కైంకర్య లాభజనితబహుమానేన స్వాత్మని బహు
వచనం. కృతోపాయానుష్ఠానత్వం కృతకృత్యత్వం. అనుష్ఠితోపా యస్య కైంకర్యరూప పురుషార్థ వత్వం

సా- సం— మహా నన్ద జలధిభూత భగవత్ప్రీతి సంబంధికతయా స్వయంప్రయోజననిత్యనైమి త్తికాదిరూప

మూ— ధనినః॥ ౩౦॥

ఇవ్వుపాయ (విశేష) నిష్ఠర్ ప్రపత్త్యనంతర కాలత్తుడజ్గ్ తానితుక్కుక్కోలిన ఫలత్తైప్పత్తి తన క్కు రుకర్తవ్యాంశత్తిలన్వయమిల్లామైయాలుమ్

సా-దీ— కృతార్థర్ నాక ప్పణ్ణక్కడవోమెన్నై॥ ౩౦ ॥

ఇప్రపత్తి నిష్ఠర్ నిర్భరనుమాయ్, నిస్సంశయనుమాయ్, నిర్భయనుమాయ్, హృష్టమనావుమాయ్, భగవద్విషయత్తిలాజ్ఞానుజ్ఞా రూప కైంకర్య రసికనాకైయాల్ ముక్తతుల్యనాయ్ కృతకృత్యనెన్నుమ్, కృతార్థనెన్నుమ్, కొణ్డాడప్పట్ట రుక్కుమెన్కిరార్. ఇవ్వుపాయ నిష్ఠనిత్యాది మహాచూర్ణికై యాలే - మున్న నిర్భర నాకైయిల్ హేతుక్కళైక్కాట్టుకిరార్. ప్రపత్తిక్కు అనంతర కాలమిత్యాదియాల్-

సా-స్వా—మన్ని క్కే కృతకృత్యతయా నిర్భరత్వానుసంధానత్తుక్కుమ్ కురైయిల్లైయెన్నుకరుత్తు॥ ౩౦॥

ఇని పూర్వోక్త శంకైకళై విస్తరేణ పరిహరిక్క కోలి ప్రథమం భరన్యాసోత్తర కాలమ్ పరమ ఫలత్తుక్కాక బ్రహ్మనాడీ ప్రవేశ కర్తవ్య మిరుక్కైయాలుమ్, ఉపాయాంతర నిషేధత్తాలే మోక్షార్థం భక్తియోగమే కర్తవ్యతయా ప్రసక్తమాయిరుక్కైయాలుమ్, కృతకృత్యత్తై యిల్లామైయాలే నిర్భరత్వజ్ఞాడువతెజ్గనెయెన్కిర శంకైయై పరిహరికిరార్. ఇవ్వుపాయనిష్ఠనిత్యాదినా. కర్తవ్యాంశత్తి లితి.

సా-ప్ర— ధ్యానుభవేన కృతార్థకుమర ఇత్యర్థః ॥ ౩౦ ॥

నను భరన్యాసస్య నైర్భర్య పర్యంతత్వం నోపపద్యతే పురుషార్థాంతర సాధనానాం చిత్రావాజపేయాదీనాం ప్రత్యవాయ పరిహారార్థానాం నిత్యనైమిత్తికానాంచ కర్తవ్యత్వాదిత్యత్ర ముముక్షోః ప్రపన్నస్య అనన్య గతికత్వాచ్చిత్రాయాగాదీనామనపేక్షితత్వాన్మోక్షార్థంచ నిరపేక్షస్య భరన్యాసస్యోక్త త్వాన్నిత్యనైమిత్తికానాంచ భగవత్ప్రీతి వ్యతిరిక్త ఫలాజనకత్వేన కైంకర్య రూపత్వాభ్యుపగమేఽపి ఫల సాధనతయా కర్తవ్యత్వాభావాత్కృతకృత్యత్వ ముపపద్యత ఏవేతి నైర్భర్యపర్యంతత్వమపేత్యాహ. ఇవ్వు పాయ విశేష నిష్ఠనిత్యాదినా.

సా-వి— కృతార్థత్వమితి భేదః ॥౩౦॥

అథ స్వస్యానుష్ఠితోపాయత్వాత్పునః కర్తవ్యాంతరాభావాత్సత్యసంకల్పేన భగవతైవ మా శుచః ఇతి శోకనిషేధాన్నిర్భర స్సన్మోక్షయిష్యామి సంకల్పస్య భగవతా కృతత్వాత్తస్య సామర్థ్యాది పర్యాలోచ్య ఫలప్రాప్తౌ నిస్సంశయస్సన్ ఇతరపురుషార్థాన్ససాధకాన్సవాసనం త్యక్త్వా స్వప్రాప్య కైంకర్య పురుషార్థ హృష్టమనాస్సన్ దేవాది ఋణాభావేన తత్సంబంధం విహాయ నిత్యకర్మ స్వస్యాగ్నీంద్రాదిశరీరక పరమాత్మారాధన తయాగ్నీంద్రాది శబ్దానాం సాక్షాద్భగవద్వాచక పక్షాశ్రయణేన సాక్షాత్పరమాత్మారాధనతయావా కైంకర్యం కుర్వన్ముక్త తుల్య స్తిష్ఠేదిత్యుపపాదయతి. ఇవ్వుపాయేత్యాదినా- ప్రపత్తిక్కనంతరకాలత్తుడజ్గ్, ప్రపత్త్యనంతర కాలమారభ్య. కర్తవ్యాంశత్తిలితి. మోక్షసాధకతయా కర్తవ్య

సా-సం— కైంకర్య ధనినస్సంతః. స్వమ్, కృతార్థ కుమరః. స్వమాత్మానం నిష్పన్న ప్రయోజనంకుమరః॥ ౩౦

ఇత్థం సంగ్రహీతం వివృణోతి. ఇవ్వుపాయేత్యాదినా. కృతం నిరపేక్షనిష్పన్నం యస్య వ్రతం త్రస్యత్వ

మూ—కర్తవ్యాంశమ్ సకృదనుష్ఠానత్తాలే సిద్ధమాకైయాలుమ్ స్వతంత్రనాయ్‌సత్యసంకల్పనానఫలప్రదన్ "మాశుచః" ఎన్ఱరుళి చ్చెయ్‌కైయాలుమ్ తనక్కుప్పిర స్త భర న్యాస రూప దశైయై ప్పెర్‌త్తునిర్భర నాయ్ "మామేకం శరణంవ్రజ" ఎన్ఱ పడియే సిద్ధోపాయత్వేన స్వీకృతనాన సర్వేశ్వరన్ "అహంత్వాసర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి"ఎన్ఱు ఫలప్రదాన సంకల్పత్తైప్పణ్ణుకైయాలే

సా- దీ— స్వతంత్రనాయ్‌సత్య సంకల్పనాన వెన్ఱతు అమోఘ వచనత్వే హేతుక్కళ్. నిస్సంశయత్వత్తిలుమ్, నిర్భయత్వత్తిలుమ్, హేతువై క్కాట్టుకిరార్ - మామేక మిత్యాది యాల్-హ్యష్టమనావాయిరుక్కైక్కు హేతు

సా-స్వా—పరమ ఫలత్తుక్కాక బ్రహ్మనాడీ ప్రవేశాదిక మపేక్షిత మానాలు మత్తై స్వీకృతభరనానశరణ్యన్ తానే శెయ్‌కైయాలే అతి లివనుక్కున్వయ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. శరణ్యనానే శెయ్‌కిరానాకిల్ సర్వ ముక్తి ప్రసంగమ్ వారాతో ? వెన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్. కర్తవ్యాంశ మితి. సకృదను ష్ఠానత్తాలే యెన్నైయాలే « సకృదేవహి శాస్త్రార్థః కృతోఽయం తారయేన్నర ,, మిత్యాదివచనమ్ జ్ఞాపితమ్. స్వతంత్రేతి. గురుతర భక్తియోగ న్నాను మచేతన మాకైయాలే ఫలప్రద మల్లామైయాలే తద్వశీ కృతనాన పేశ్వరనే « ఫలమత ఉపపత్తేః ,, ఎన్కిర న్యాయత్తాలే ఫల ప్రదనాకైయా లవనానే యుపాయాంతర దౌర్ఘట్యాది నిమిత్తమాక శోకిక్క వేణ్డా , ఎన్ఱైశరణ వరణమ్పణ్ణు, తన్మాత్రవ శీకృతనాననానే యుపాయాంతర స్థానత్తిలే నిన్ఱు ఉన్ కార్య మెల్లామ్ నిర్వహిక్కిరేన్, నీశోకిక్క వేణ్డా వెన్ఱు శొల్లుకైయాలే ప్రపత్తి స్వాతంత్ర్య మావశ్యక మాకైయా లుపాయాంతర నిషేధమ్ భక్తి ప్రపత్తి వ్యతిరిక్త నిషేధ పర మాతల్ సిద్ధోపాయ భూత శరణ్య వ్యతిరిక్త నిషేధ పరమాతలాక కటవడ వత్తెన్ఱు కరుత్తు. అతి లఘూపాయత్తైవిధిత్తు మాశుచః ఎన్ఱు శొన్నాలితువు పచ్చందన మన్ఱో వెన్కిర శంకా వారణార్థమ్ సత్యసంకల్పేతి. తాన్ సంకల్పిత్త వర్థత్తుక్కు తన్నాలుమ్ ప్రతిహతి యిల్లాతవ నెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ బహుజన్మ సాధ్య భక్తి కార్యత్తై క్షణ కాల సాధ్య వ్యాపార త్తాలే పణ్ణుకై యుపపత్తివిరుద్ధ మన్ఱో? వెన్నవరుళి చ్చెయ్‌కిరార్. స్వతంత్రేతి. స్వతంత్ర నాకైయాలే నియోగ పర్యను యోగానర్హ నెన్ఱు కరుత్తు. ఆనాలుమ్ మహావిశ్వాసాది కళొన్ఱిల్ వికల మాక భరన్యాస మ్పణ్ణినాల్ నిర్భరనాకై కూడాతే యెన్న తనక్కుప్పిరస్తవితి - ఆకించన్యా ద్యధికారాఙ్గ పూర్ణ భరన్యాస దశైయై పెర్‌త్తెన్ఱపడి. ఆనాలుమ్ దురంత దుష్కర్మ మడియాక నరక ముమ్ అసామర్థ్యాది కళడియాక ఫల విళంబ ముమ్ వరుమో వెన్కిర భయ ముమ్ శంకైయు మిరుక్క నిర్భరత్వాదికళ్ ఎజ్ఞనే ? యెన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్. మామేక మిత్యాదినా. ఇవ్వధి కారి యి శైన్త వంశమ్ తవిర ప్రారబ్ధా ప్రారబ్ధ రూప సంచిత కృత్స్న పాపత్తైయుమ్ ఈశ్వరన్నశిప్పిక్కైయాలే తన్మూల భూత నరక భీతి యిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. అహేతుక మాక మోక్షణ సంకల్పమ్ కూడుమో ? ఎన్కిర శంకా వారణార్థమ్ శరణం వ్రజేత్యాది. ఉపాయాంతర స్థానాపన్నతయా స్వీకృతభరనానపెన్ఱపడి . విపరీత

సా- వి— న్వయోనాస్తి. స్వయంప్రయోజనతయా కర్తవ్యన్వయోస్త్యేవేతిజ్ఞాపనార్థమంశపదం.ననుసకృత్ప్రపదనానంతరమప్యుపాసనన్యాయేనపునఃపునఃకర్తవ్యంస్యాదిత్యత్రపూర్వోక్తంసకృత్త్వంస్మారయతి.సకృదితి.

సా- సం— సంకల్పైః ఫలప్రదశ్చన. తస్యమాశుచఇత్యుక్త్యానిర్భరత్వంసిద్ధ్యేత్ .యదిప్రపిత్సుః స్వభరన్యాస

మూ — యిప్పడి విశ్వసనీయనుమాయ్, సమర్థనుమాయ్, ఉపాయభూతనుమాన ఈశ్వర నైప్పార్త్తు ఫలసిద్ధియిల్ నిస్సంశయనుమాయ్, నిర్భరయనుమాయ్, కడైయరవిట్టు అన్యపురుషార్థఙ్గళైయుమ్ కామ్బరవిట్టు ఉపాయాంతరఙ్గళైయుమ్, అకించన నయత్నమాక మహానిధియై ప్పెరుమాప్పోలే తాన్ పెరప్పుకిర పరమపురుషార్థత్తైయుమ్ పార్త్తు హృష్టమనావాయ్

సా - దీ — క్క-ళైఉపన్య సిక్కి-రార్ - కడైయర విత్యాది యాత్-కడైయరుక్కై, వాసనైయరుక్కై - సమీపత్తైయుమ్ మెతియామై విట్టుపురుషార్థఙ్గళైశ్వర్యాదికళ్ - కామ్బర, కామ్బు,తొకుఱ, వాసనైయిల్.

సా-స్వా—విషయత్తిల్ వంచనాదిక ళిరుస్సాలుమాశ్రితవిషయత్తిల్ ‹‹ మాతా పితా భ్రాతా నివాస శ్శరణంసుహృ›› దితి విశ్వాస నీయత్వాత్స్వసంకల్పిత ఫల నిర్వహణ సమర్థత్వాద కించన విషయే ఉపాయాంతర స్థానాపన్నత్వాత్ఫల సిద్ధియిల్ సంశయ మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. చిరాను భూతేతర పురుషార్థ తదుపాయఙ్గళై విట్టు బహ్వాయాస సాధ్యా పరిచిత పురుషార్థ తదుపాయా వలంబనత్తిల్ స్వారసికహర్షజూఱ్ఱడు మోఃవెన్కి-రళంకైయై పరిహరిక్కి-రార్. కడైయరవితి. కడైయరుక్కై, వాసనైయరుక్కై- సమీపత్తైయుమ్ మెతియామైవిట్టు వన్య పురుషార్థఙ్గళై, ఐశ్వర్యాదికళై. అనిత్యత్వాల్పత్వాది దోషత్తాలెన్ఱపడి. కామ్బు, తొఱుక్కు-విడప్పట్టు. ఉపాయాంతరఙ్గళై, సాక్షా దుపాయ భూతోపాయాంతరఙ్గళైయుమ్ అతుక్కు- కామ్బాయిరుక్కిఱ పరమ్బరోపాయాంతరఙ్గళైయుమెన్ఱపడి. పెరప్పుకిర పురుషార్థమ్ నిరుపాధికా పరిచ్ఛిన్నానందరూప మాకైయాలేయుమ్, అనాయాస సాధ్య మాకైయాలేయుమ్, ఇతర పురుషార్థ తదుపాయఙ్గళ్ స్వరూప విరుద్ధతయాల్పత్వానిత్యత్వాది దోష యుక్తతయా చిర పరిచితత్వేపి త్యాజ్యఙ్గళాయ్ త్యక్త

సా-ప్ర—కడైయఅవిట్టు, సవాసనంత్యక్త్వా. కామ్బరవిట్టు, స్వసాధనైస్సహత్యక్త్వా. తాన్ పెఱప్పుకిఱ, స్వేన ప్రాప్తవ్యం. ముముక్షోస్స్వస్యభగవత్కైంకర్య వ్యతిరిక్త పురుషార్థాపేక్షాభావాత్తత్సాధనైస్సంబంధాభావాత్ ఇతరదేవతాంతరైశ్చ సంబన్ధాభావాత్కైంకర్యార్థంచ సకృదేవకర్తవ్య భరన్యాసస్యకృతత్వాత్స్వచపరాపేక్షాభావేనతదర్థంకర్తవ్య శేషాభావాత్. ‹‹శరణంవ్రజ. సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి ››

సా - వి — కడై, వాసనా. అర, యథాచ్ఛిన్నాస్స్యాత్తథా. విట్టు, త్యక్త్వా. సవాసనంత్యక్త్వేత్యర్థః. కామ్బర విట్టు, కామ్బు, సాధనాని, అర, యథానస్యుత్తథా. విట్టు, త్యక్త్వా. సాధనైస్సహత్యక్త్వేత్యర్థః. కడైయరవిట్టు ఉపాయాంతరఙ్గళైయుమ్ కామ్బరవిట్టు, అన్యపురుషార్థఙ్గళైయుమితి క్రమ స్సూచితః- చరమశ్లోకాధికారే ఉపాయాంతరేషు వాసనాత్యాగస్య వక్ష్యమాణత్వాత్పురుషార్థాంతరేషు సాధనైస్సహత్యాగకథనస్యౌచిత్యాచ్చ- పెరుమాప్పోలే, ప్రాప్తఇవ- తాన్ పెఱప్పుకిర, స్వేనప్రాప్తవ్యం. పార్త్తు,

సా-సం-దశాంస్వాంనవిజానీయాత్తదాపిన నైర్భర్యంసిధ్యేత్. యదిసిద్ధోపాయత్వేనస్వీకృతోపిఫల ప్రదానసంకల్పంనకుర్యాత్తదాసన విశ్వసనీయస్స్యాత్. స్వయం ఫలసిద్ధౌనిస్సంశయశ్చ నస్యాత్. అత స్స్వీకృతభరస్య అనేవం విధత్వాద్విశ్వ సనీయతమే భగవతి ఫల సిద్ధౌ నిస్సంశయోహం . ఫలాయ నిర్భరశ్చాహ మిత్యాహ. ఇప్పడిత్యాదినా. హృష్టమన స్కత్వే నిర్భరత్వ నిస్సంశయత్వే హేతూ. హేత్వన్తరాణ్యాహ. కడైయఅవితి. కడైయఅ, నిశ్శేషమ్. కామ్బర, వాసనయా సహ. పార్త్తు, శాస్త్రేణేతి శేషః,

సా- దీ— భగవద్విషయత్తిల్ కైంకర్యపరనాకైయిల్ హేతువైక్కాట్టుకిఱార్-

సా-స్వా—జ్ఞానాకైయాలేయుమ్, పురుషార్థవిషయహర్షత్తుక్కుక్కుఱైయిల్లై యెన్నపడి. ఆనాలుమ్ ప్రప
న్నాధికారి పంచ మహా యజ్ఞాదికళాన నిత్య నైమిత్తికఙ్గళై త్త్యజిక్కిఱతో? అనుష్ఠిక్కిఱతో? ఆద్యే అక్షేపకమ
తవ నైచ్ఛిక సంచారమ్ ప్రసంగిక్కుమ్. ‘‘ అక్రియా వదనర్థాయ తత్తుకర్మ సమాచరేత్,, ఎన్ఱు ప్రపన్న
నుక్కు నిత్యనైమిత్తిక కర్తవ్యతా విధియుమ్ విరోధిక్కుమ్. అంత్య పక్షత్తిల్ కర్తవ్య బాహుళ్య మిరు
క్కైయాలే కృతకృత్య తయా నిర్భరత్వాదికమ్ కూడాతే యొழிయుమ్. కృతకృత్య నెన్ఱుమ్, కృతార్థనె
న్ఱుమ్, శొల్లుకిఱ శాస్త్ర సంప్రదాయఙ్గళుమ్ విరోధిక్కుమ్. ఇవ్వధికారిక్కు నిత్య నైమిత్తిక కర్తవ్య ము
పాయమాక వనుష్ఠేయ మల్లామైయాలె ముక్తరైప్పోలె శేషత్వ స్వరూపప్రయుక్తతయా శేష్యభిమతాచరణ
రూప మాయ్ క్కొణ్డు పురుషార్థ రూప మాకైయాలె ఫలార్థ మాకకర్తవ్యమిల్లామైయాలె ఫలార్థ
మాక కర్తవ్యాంశమ్ పూర్వమ్ కృత మాకైయాలుముపాయ పురుషార్థ పూర్తియాలె శాస్త్రసంప్రదా
యఙ్గళ్ కృతకృత్యనెన్ఱుమ్, కృతార్థ నెన్ఱుమ్, ప్రశంసిక్కిఱతు కళన్ఱిక్కే పురుషార్థ తయాపి కర్త
వ్య మెన్ఱుమ్ వేణ్డా తెన్ఱు శొల్లవన్తతు కళన్ఱిల్లప్పోతు ముక్తరైప్పోలే శేషత్వ స్వరూప ప్రయుక్తత
యా శేష్యభి మతా చరణమ్ శాస్త్రీయ మన్ఱిక్కే ఐచ్ఛిక మాక వనుష్ఠిక్క ప్రసంగియాతో? నుక్తన్ప్ర
త్యక్షేణ పరమ పురుషాభిప్రాయత్తై యఱిన్తు తదభి మతా చరణమ్ శాస్త్ర మన్ఱిక్కే పణ్ణినాలుమ్ బద్ధనా
న విన్త కృతకృత్యాధికారి విషయత్తిలీశ్వరన్ వర్ణాశ్రమాద్యనుగుణ మాక శాస్త్ర చోదిత శేష వృ
త్తియై యివనై ప్పణ్ణక్కడవ నెన్ఱు సంకల్పిత్తిరుక్కైయాలే ఇతువే శేష్యభి మత మాకైయాల్ అన్త వ
భి మతత్తై యిన్త వధికారి ప్రత్యక్షత్తాలే యఱియ మాట్టామైయాలే శాస్త్ర ముఖత్తాలఱిన్తు తదుక్తప్ర
కారమాక వనుష్ఠిక్కక్కడవ నెన్ఱిల్, అప్పో శాస్త్ర మగ్నీంద్రాది దేవతాంతర యజన రూపమాకవర్ణా
శ్రమాది ధర్మఙ్గళై విధిక్కైయాలే తచ్చోదిత ప్రకార మాక వనుష్ఠిక్కిల్ ‘‘ నాన్యం దేవంనమస్కుర్యాత్,,
దితి నిషేధాతిక్రమమ్ వన్తు తన్ పారమైకాంత్య స్వరూపత్తుక్కు విరుద్ధ మాకాతో? నిత్య నైమిత్తికాది
ప్రవిష్టాగ్నీంద్రాది శబ్దమ్ ‘‘ యేయజంతీ,, త్యాది శాస్త్ర బలత్తాలే యోగ వ్యుత్పత్త్యాది కళాలే నారా
యణాది శబ్దమ్పోలె సాక్షాద్భగవ ద్వాచక మాకైయాలె తదారాధన రూప మాకవే యనుష్ఠేయ మాకై
యాలె దేవతాంతర యజన ప్రసక్తియిల్లై యెన్ఱిలానాల్ ‘‘ జాయమానోవై బ్రాహ్మణ స్త్రిభి ఋణవా
జాయతే,, ఇత్యాది కళిలే దేవతాంతర యజనాది కళాల్ ఋణత్రయాపాకరణ మ్పణ్ణ వేణు మెన్కిఱతు

సా -ప్ర— తివక్ష్యరపి,, సత్యకామ స్సత్యసంకల్పః. అప్యహం జీవితం జహ్యాంత్వాం వాసీతే సలక్ష్మణామ్
నహిప్రతిజ్ఞాంసంశ్రుత్య బ్రాహ్మణేభ్యోవిశేషతః । మిత్రభావేన సంప్రాప్తం నత్యజేయంకథంచన । దోషో
యద్యపితస్యస్యా త్సతామేతదగర్హితమ్ । రామోద్విగ్నాబిభాషత,, ఇత్యాదిభి స్సత్య ప్రతిజ్ఞత్వా వగ
మాచ్చ స్వయంకృతకృత్య ఇతి నిర్భరో భవేదేవేతి భావః. నను ‘‘ త్రిభిర్ఋణవా జాయతే బ్రహ్మచర్యే
ణఋషిభ్యోయజ్ఞేన దేవేభ్యః ప్రజయాపితృభ్యః. ఋణానిత్రీణ్యపాకృత్య మనోమోక్షే నివేశయే,, దితిఋణ

మూ — "దేవర్షిభూతాత్మ నృణాంపితౄణాం నకింకరో నాయమృణీచ రాజన్ । సర్వాత్మనాయశ్శరణం శరణ్యం నారాయణం లోకగురుం ప్రపన్నః" ఎన్కిఱ శ్లోకత్తిన్పడియే ప్రజాపతి పశు పతి యెన్ఱా ప్పోలే పేరిట్టుకొణ్డిరుక్కిఱ సజాతీయరాన క్షేత్రజ్ఞరైప్పత్త వోరోరవసరఙ్గళిలె కైకూలిపోలేశిలఉపాధికళడియాక

సా-దీ — దేవర్షీత్యాది. దేవానాంఋషీణాం భూతాత్మనాం పితౄణాంచనకింకరః- భూతాఖ్యాశ్చతే ఆత్మానశ్చేతి భూతాత్మానః- దేవయజ్ఞాద్యారాధ్యతైనినైక్కిఱతు- సర్వాత్మనా,సర్వప్రకారేణ-ప్రాప్యత్వేన ప్రాపకత్వేనచసర్వవిధబంధుత్వేనవా-సజాతీయరాన,కర్మవశ్యతయాసజాతీయరానవెన్నైక్కె- కైకూలిపోలే, లోకత్తిలోరోరవసరఙ్గళిలే కైకూలి యాక దాస్యమ్ వరుమాప్పోలే. ఉపాధికళ్, బ్రాహ్మణ్యాదికళ్-

సా-స్వా—విరోధియాతో? వెన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. దేవర్షిభూతాత్మనృణామిత్యాదిమహా వాక్యత్తాలె. దేవర్షీతి. అయమ్, ప్రపన్నాధికారీ. దేవానామృషీణాం, భూతాశ్చతేఆత్మానశ్చ భూతాత్మనాం,నృణాంచన కింకరః దేవ యజ్ఞాది కళిలే దేవతాంతర శేషవృత్తి పణ్ణక్కడవ నల్లన్. దేవాది దేవాదీనాంఋణాపకరణముమ్పణ్ణక్కడవనల్లన్. సర్వాత్మనా,సర్వప్రకారేణ, ప్రాప్యత్వేనప్రాపకత్వేన.ప్రజాపతీతి- శేషిత్వ బోధక పతి శబ్దత్తాలే ప్రజైకళుక్కు తత్కింకర వృత్తి కర్మ కృత ప్రజాత్వోపాధిక మాక ప్రసక్తైయెన్ఱు కరుత్తు - పశుపతి, "పశవః పాశితాః", ఇత్యాది స్థలఙ్గళిల్ పశు శబ్దమ్ బద్ధచేతన పరమెన్ఱు కరుత్తు- సజాతీయరాన, బద్ధచేతనత్వేన సజాతీయరాన - ఓరవ సరఙ్గళిలే కైకూలిపోలే, లోకత్తిలేకూలివాఙ్గిన భృత్యన్ పోలే."దేహి మేదదామితే", ఇత్యాది ప్రకారేణ వెన్ఱపడి శిల వుపాధీతి - కర్మ కృత బ్రాహ్మణ

సా-ప్ర—త్వావగమాదృణాపకరణార్థంకర్తవ్యమస్తీత్యత్రాహ. దేవర్షిభూతాత్మేత్యాదినా."దేవభూతా ఆత్మానః. ఋషిభూతాః నరశ్చతేషా మిత్యర్థః. దేవానాం నకింకర ఇత్యుక్తే నిరుపాధిక దేవ భూత భగవత్కైంకర్య కింకరత్వస్యాపి నిషేధ ప్రసంగ ఇతి తన్నివృత్యర్థ మాత్మనా మిత్యుక్తిః. "ఆత్మనాం పతతామథః. ఆత్మానఃపరమాత్మన", ఇత్యాదిషు జీవేషు ప్రసిద్ధత్వాత్. ఆచార్య కైంకర్య నిషేధవ్యావృత్యర్థో ఋషిశబ్దః-"ధ్యానేనయో వేద తత్పరం బ్రహ్మవిభాతీతి నిర్వాణం నతత్ర దేవాఋషయోఽపి తర ఈశతే ప్రతిబుద్ధస్సర్వం బుధ్యతి. యస్త్వేవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్తస్యదేవా అసన్ వశే", ఇత్యాది శ్రుత్యుప బ్రహ్మణభూత దేవర్షి భూతాత్మే త్యాది వచనాదృణా భావావగమాత్తదర్థమపి కర్తవ్యం నాస్తీత్యర్థః. కైకూలిపోలే "దేహిమే. దదామితే", ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ స్వకార్యకరణార్థం

సా - వి — దృష్ట్వా. దేవభూతాత్మనాం ఋషిభూత నృణాం పితౄణాంచేతి సంబంధః. భూతాత్మానో భూతయజ్ఞదేవతా ఇతికేచిత్. ఎన్నాప్పోలే, ఏవం ప్రకారేణ నాయం దృష్టాంతతయా నిర్దేశః. కింతు ప్రదర్శన పరతయా. పేరిట్టుక్కొణ్డిరుక్కిఱ, నామభృత్యావస్థితవతః. క్షేత్రజ్ఞరైప్పత్త, జీవాన్ప్రతి- కైకూలిపోలె, వేతనోపాధి నేవ. శిలఉపాధికళడియాక, "జాయమానోవై బ్రాహ్మణస్త్రిభి ఋణవా

సా-సం — దేవర్షీతి. శ్లోకే భూతశబ్దేన దేహసంబంధినోఽతిథయశ్చోచ్యన్తే. ఆత్మశబ్దస్స్వవాచీ. "మహతాపుణ్యపణ్యేన", త్యుక్తవిధయాసంసారోత్తరణప్రవృత్తస్స్వయం నప్రవర్తతే చేత్స్వాత్మానం ప్రతిస్వయంఋణీభవతి. అతఏవోచ్యతే "ఆత్మద్రుహ మమర్యాదమూఢముజ్ఝిత సత్పథ", మితి. సజాతీయత్వమ్, కర్మవశ్యత్వేన. కైకూలి, స్మృతిక్రియార్థోపకరణం. ఉపాధిః, వర్ణాశ్రమాదిః. అవసర

మూ — వెఱ్ఱుతామత్తైకళిలే యేరిట్టుక్కిడక్కిర వడుమైత్తీట్టుమ్, ముతల్మాళా తేపోలిశైయిట్టు ప్పోరుకిర తనిశుతీట్టుమ్ కౕ(క్)ఴిత్తవనాకైయాలే

సా - దీ — ఏట్టిలెయెఴుత్తప్పడాతమత్తైయిల్ వేదత్తిలేరిట్టువైత్త-అడిమైత్తీట్టు,తనై ఇఙ్కిఙ్కరనాక వెఴుతి క్కొడుత్త తీట్టు.ఇవఙ్ ప్రతిదినముమ్తత్తధ్వజనాదిరూపభృత్యకృత్యమ్పణ్ణక్కడవేనెన్నుతనిశుతీట్టుమ్. ముతల్,మూలధనమ్- పొలిశై, వృద్ధి- కఴిత్తవనాకైయాలే,ముక్తత్తైప్పోలే కించిత్కరనాయెన్నన్వయమ్-ఇంద్రాది

సా.స్వా—త్వాద్యుపాధికళడియాకవన్నపడి-ఎఴుతామఱై,ఏట్టిలేఎఴుతప్పడాత వేదత్తిలే.కృత్రిమసరస్వతియాకిల్ ఎఴుత ప్పడుమెన్నపడి - ఏరిట్టుక్కిడక్కిర, వేదత్తిలే యంతర్గతమాక లిఖితమాయిరుక్కిర- అడుమైత్తీట్టు, ‹‹ యథా పశురేవం సదేవానాం జాయమానో వై బ్రాహ్మణ ,, ఇత్యాది ప్రమాణరూపమానత నై ఇ కింకరనాక ఎఴుది క్కొడుత్త శీట్టు - ముతల్, ఋణత్తిల్ వృద్ధ్యంశవ్యతిరిక్తమూల్య ధనమ్.పొలిశై, వృద్ధి- ఇట్టుప్పోరుకిర, ఇవఙ్ పణ్ణుకిర శేషవృత్తికళెల్లామ్ మూల్యత్తిలే యడైయాలే ఇతరదేవతైకళ్ క్కొడుత్త కర్మఫలమాకిర మూల్యధనత్తుకుమ్ వృద్ధ్యర్థమాక ప్రతిదినమివఙ్భృత్యకృత్యమ్పణ్ణక్కడవనెన్ను ‹‹ కుసీదమేకే విహరంతి సర్వం య ఆశీర్వదంతో దదత్యత్ర కించిత్ ,, ఎన్కిర వృద్ధి విశిష్ట ఋణ

సా-ప్ర—ద్రవ్యప్రదానవల్.ఎఴుతామఱైయిలే,లేఖనానర్హశ్రుతౌ.ఏరిట్టుకిడక్కిఅవడిమైత్తీట్టు,తదేకదేశతయాంతర్భావితస్య ‹‹ త్రిభిఋణవాజాయతే. యథాపశురేవం సదేవానా ,, మిత్యాదేర్దాస్య బోధకపత్రస్థానీయస్య వాక్యస్య . ముతల్ మాళాతే పొలిశైయిట్టుప్పోరుకిఱ, స్వేన స్వీకృత సమ సంఖ్యాప్రదానేపి మూలద్రవ్యం యథా నదత్తంస్యాత్తథా వర్ధమానతయా స్థితత్వ సూచకస్య. తనిశుతీట్టుమ్, ఋణజ్ఞాపకపత్రస్థానీయస్య ‹‹ కుసీదమేకే విహరంతి సర్వంయ ఆశీర్వదంతో దదతీహ కించిత్ । పర్యంతలోకాస్త్విహ తేభవంతి అనాశిషస్తు విజయాయానన్తాయ । దేహిమే దదామి తేత్రిభి ఋణవాజాయతే ,, ఇత్యాది శ్రుతివాక్యస్య-కిఴిత్తవనాకైయాలే, ఛేదకత్వాత్.తదవిషయత్వాదిత్యర్థః.నన్వేవంఫలాంతరార్థం

సా-వి—జాయతే. బ్రహ్మచర్యేణఋషిభ్యోయజ్ఞేనదేవేభ్యఃప్రజయాపితృభ్యఏషవాఅనృణోయఃపుత్రీయజ్వా బ్రహ్మచారీ వాసీ”తి శ్రుత్యా బ్రాహ్మణ్యాద్యుపాధి మూలకతయా. ఎఴుతామఱైకళిలె, లేఖనానర్హే ష్వకృత్రిమేషు వేదేష్వితి యావత్. ఏరిట్టుకిడక్కిర, దేశకాలతయాస్థితస్య.అడుమైత్తీట్టు, దాస్యజ్ఞాపకపత్రభూతస్య. త్రిభిఋణవాజాయతే. యథా పశు రేవం సదేవానా ” మిత్యాది వాక్యస్య. ముతల్ మాళాతే, స్వీకృతసమ సంఖ్యాకద్రవ్య ప్రదానే మూలద్రవ్యం యథాదత్తం నస్యాత్తథా. పొలిశై యిట్టు, వృద్ధిమాత్ర ప్రదానేనమూలఋణస్థితత్వ సూచకస్య నిత్యం సూచనవిభజనేపి యథాఋణిత్వం నని వర్తేతతథా ప్రతిపాదకస్య. తనిశుతీట్టుమ్, ఋణజ్ఞాపక పత్రస్య‘‘కుసీదమేకే విహరంతి సర్వం యఆశీర్వదంతోదదత్యత్ర కించిత్. దేహిమేదదామితే’’ఇత్యాది వాక్యస్యచ. కఴిత్తవనాకైయాలే, ఛేదకతయా ‘‘యస్త్వేవం

సా-సం—శబ్దో నిత్యాద్యనుష్ఠానకాలపరః.ఎఴుతామఱైకళిలే,అనంతపారాసుశ్రుతిషు.ఏరిట్టు,ఆమ్నాతత్వేన స్థితాం. అడిమైత్తీట్టు, ‹‹ ఏతేదేవ యజ,,ఇత్యాదిరూపదేవాదిదాస్య పత్రికాం. పొలిశై, వృద్ధిః. దాస్యరూప మాల్యేస్థిత ఏవవృద్ధి ప్రదానరూప ‹‹ ఆజ్యస్యైవనాఉపాంశు వసంతే వసంత ,, ఇత్యాదినా తత్తద వేద- తత్కాల యజన రూపఋణపత్రికాంచ ‹‹ న కింకరోనాయమృణీచే,,తి.కఴిత్తవనాకైయాలే

మూ— పంచమహాయజ్ఞాదికళాన నిత్యనైమిత్తికజ్ఞళిల్ అవర్ కళ్ పేర్ శొల్లుమ్పోతు "యేయజంతిపితౄన్ దేవాన్ బ్రాహ్మణాన్ సహుతాశనాన్। సర్వభూతాంతరాత్మానం విష్ణుమేవయజంతి తే" ఇత్యాదికళిల్ మహర్షికళ రుతియిట్టపడియే రాజసేవకర్ రాజావుక్కు చ్చట్టై మేలెమాలైయైయుమ్ ఆభరణత్తైయుమిట్టాలుమ్

సా-దీ— శబ్దజ్ఞళాలేయజిక్కైయాలై కాంత్యహానినా యిరుక్కుముక్తరైప్పోలే ఎన్నత్తెజ్ఞనేయెన్నవరుళిచ్చేయ్కిరార్ - పంచమహాయజ్ఞైత్యాది- తెళిన్తిరు కుమాప్పోలవుమ్ నిరిరుర నిలైమైయు జుడ్డైన్నయుమ్- తెళిన్తిరుక్కుమాప్పోలే యుమ్ కణ్డు నిరిరుర నిలైమైయుమ్ కడ్డైనపడి - నిత్యనైమిత్తికజ్ఞళై అనుష్ఠిక్కుమ్పోతు తత్తద్దేవతా శరీరక పరమాత్మయజనే ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ - యేయజంతీత్యాది - యే, ఏకాంతినః - పిత్రాదీన్యజంతే సర్వభూతాంతరాత్మానం విష్ణుమేవ యజంతిన దేవతామాత్రం - ప్రకారవిషయోపచారజ్ఞళాల్ ప్రకారికే ప్రీతియెన్నుమతిల్ లోకదృష్టాంతత్తైయుజ్ఞాట్టుకిరార్ - రాజసేవకరిత్యాదియాల్-

సా-స్వా— పత్రత్తైయుమ్ కళిత్తవనాకైయాలే యెన్నపడి- తనిశు, ఋణమ్- యేయజంతీత్యాది- యేపరమైకాంతినః- పితౄన్, పిత్రాది శబ్దానుచ్చార్య యజంతీత్యర్థః - అన్యథోద్దేశ్య విధేయయోః పరస్పర విరోధాపత్తేః - సర్వభూతాంతరాత్మానమితి హేతుగర్భమ్ - సర్వాంతర్యామితయా భగవతః సర్వశబ్దానాంతద్వాచకతయా తత్తచ్ఛబ్దోచ్చారణపూర్వక యజనస్య భగవద్యజనరూపత్వ మావశ్యకమెన్టుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ లోకదృష్ట్యా దేవతాంతర శబ్దత్తైచ్చొల్లి యజిత్తాలనన్యథాసిద్ధలింగస్థలజ్ఞళిలే దేవతాంతర ద్వారక మాక యజనమావశ్యకమాకైయాలే దేవతాంతర సంబంధమ్ వారాతో ? వెన్న లౌకిక దృష్టాన్తత్తాలే దేవతాంతర సంబంధమ్ వారా తెన్కిరార్ - రాజసేవక రితి - శట్టై, కంచుకమ్ -

సా-ప్ర— కర్తవ్యాభావేపి "ఏకాంతినస్సదాబ్రహ్మధ్యాయినో యోగినోహియే। తేషాంతత్పరమంస్థానం యద్వైపశ్యంతిసూరయః" ఇత్యాద్యుక్తపారమైకాంత్యానురూపస్వాధికారాభంగాయ దేవతాంతర నామోచ్చారణ వర్జనం కర్తవ్యం తచ్చన సంభవతి. దేవతాంతరవాచకైర్మంత్రైః పంచమహాయజ్ఞాదీనామనుష్ఠేయత్వాదిత్యత్రాహ. పంచమహాయజ్ఞాది కళానేత్యాదినా.

సా-వి— బ్రాహ్మణోవిద్యాత్తస్యదేవాఅసన్వశే" ఇత్యాదినా దాస్యజ్ఞాపకస్య దేవర్షిభూతాత్మస్వనామిత్యాదినా "త్రిభిఋణవాన్ జాయత" ఇత్యాదివాక్యస్య బ్రహ్మవిద్వ్యతిరిక్త విషయతయా సంకుచితత్వేన దేవతాంతర దాస్యాది జ్ఞాపక ప్రమాణాభావే నేత్యర్థః. నను ఋణిశ్రుత్యా దేవతాంతర సంబంధాభావేపి కైంకర్యభూత నిత్యకర్మణా దేవతాంతర సంబంధోవర్జనీయ ఇత్యతఆహ - పంచమహాయజ్ఞాది కళానేతి. అరుతియిట్టపడియే, మహర్షిభిర్నిశ్చిత ప్రకారేణ - శట్టై మేలే, కంచుకస్యోపరి

సా-సం— తర్హి ముక్తవచ్ఛాస్త్రావశ్యత్వమేవస్యాదితినాశంక్యమ్. "ప్రియోపినప్రియోసౌమే. ఆజ్ఞాచ్ఛేదీమమద్రోహీ. యథాహివల్లభో రాజ్ఞః. వర్ణాశ్రమాచారవతా," నిత్యాద్యవశ్యకార్యమేవేతి వేదవిదాన్నిర్ణయాత్ కథం. "నకింకరోనాయమృణీచ" త్యభిసంధిమత స్తత్కరణమిత్యత్రాహ. పంచమహాయజ్ఞాది కళాన ఏత్యాదినా. ద్వేధాత్ర నిర్వాహః. అత్ర పర్యవసానవృత్త్యాతే శబ్దాః పరమాత్మపర్యంతా ఇత్యేకః. సాక్షాదేవ పరమాత్మవాచకా ఇత్యపరః. తత్ర ప్రథమ నిర్వాహముపపాదయతి. యే యజన్తీత్యాదినా.

మూ— శబ్దైయిల్ తువకఙ్గియ రాజావిన్ ప్రీతియే ప్రయోజనమాకత్తెళున్దిరుక్కుమాప్పోలే యజ్ఞాగ్రహారాధ్యాయాదికళిలుమ్

సా - దీ — తత్త చ్ఛబ్దఙ్గళై సాక్షాత్పరమాత్మ విషయమాక్కియజికృలామెన్నుమ్పక్షత్తిల్ ప్రమాణఙ్కాట్టుకిరార్- యజ్ఞాగ్రహారాధ్యాయేత్యాదియాల్. శ్రీమహాభారతత్తిల్ యజ్ఞాగ్రహారాధ్యాయమ్

సా-స్వా—ప్రమాణఙ్గళ్ ఇంద్రాదికళైయారాధ్యరాకచ్చొల్లియిరుక్కు-లౌకిక దృష్టాంతమాత్రత్తాలేప్రమాణాన్యథాకరణమ్ కూడుమో వెన్న దేవతాంతరానారాధ్యతాయామ్ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్- యజ్ఞాగ్రహాతేతి - శ్రీమహాభారతత్తిలే యజ్ఞాగ్రహారాధ్యాయత్తిలే “ ఏవ మేవ మహాభాగః పద్మనాభస్సనాతనః।

సా-ప్ర —శబ్దైయిల్ తువక్కియ, కంచుకార్థత్వాభావేన. యజ్ఞాగ్రహారాధ్యాయత్తిలుమితి. “కథంసభగవాన్ దేవోయజ్ఞేష్వగ్రహరః ప్రభుః । యజ్ఞధారీచసతతంవేదవేదాంతకృద్యథా„ ఇతి పృష్టే “ పరమాత్మేతియంప్రాహుస్సాంఖ్యయోగవిదోజనాః । మహాపురుషసంజ్ఞాంసలభతే స్వేనతేజసా । తస్మాత్ప్రసూతమవ్యక్తం ప్రధానంహివిదుర్బుధాః „ ఇత్యారభ్య “ వేదాహమేతంపురుషంమహాంత „ మిత్యాదినాశ్రియః పతిత్వేనోక్తాన్మహాపురుషాత్సర్వ జగదుత్పత్తి మభిధాయతస్మాదుత్పన్నానాం బ్రహ్మరుద్రాదీనాం స్వస్వలోకనిర్వాహః కథంస్యాదితి వ్యాకులత్వ ముక్త్వా తత్సిద్ధ్యర్థం“ ఇత స్సర్వేభి గచ్ఛామశ్శరణ్యం లోకసాక్షిణమ్ । మహాపురుషమవ్యక్తంసనోవక్ష్యతియద్ధిత „ మిత్యుక్త్వా తేషాంతపశ్చర్యాంచోక్త్వా తత్ప్రసన్నేన భగవతా “ విజ్ఞాతం వోమతంకార్యం తచ్చలోకహితం మహత్ । ప్రవృత్తియుక్తం కర్తవ్యంయుష్మత్ప్రాణోపబ్రహ్మణమ్ । సుతప్తంవస్తపోదేవా „ ఇత్యారభ్య “ ఏషబ్రహ్మాలోకగురుస్సర్వలోకపితామహః । యూయంచవిబుధశ్రేష్ఠా మాంయజధ్వంసమాహితాః । సర్వేభాగాన్కల్పయధ్వం యజ్ఞేషుమమనిత్యశః । తత్రశ్రేయోవిధాస్యామి యథాధికారమీశ్వరాః । తత స్తేవిబుధాస్సర్వేబ్రహ్మా తేచమహర్షయః । వేదదృష్టేనవిధినా వైష్ణవంక్రతుమారభన్ । తస్మిన్సత్రేతదాబ్రహ్మా తస్యైభాగమకల్పయత్। దేవా దేవర్షయశ్చైవ స్వయంభాగమకల్పయన్ । తేకార్తయుగధర్మాణోభాగాఃపరమసంస్కృతాః । ప్రాపురాదిత్యవర్ణంతం పురుషంతమసఃపర „ మిత్యుక్త్వా. తేనచ భగవతా దేవాన్ప్రతి “ యోమేయథా కల్పితవాన్ భాగమస్మిన్మహాక్రతౌ । సతథాయజ్ఞభాగార్హో వేదసూత్రేమయాకృతః।యూయఃక్రియాఃప్రచరిష్యంతి

సా - వి — ఇట్టాలుమ్, ప్రస్తేపేపి - శబ్దైయిల్ తువక్కత్తు , కంచుకేనసహసంబంధంత్యక్త్వా వా- కంచుకార్థత్వాభావేనేతి భావః. యజ్ఞాగ్రహారాధ్యాయఇతి. భారతే “ కథంసభగవాన్ దేవోయజ్ఞేష్వగ్రహరః ప్రభు”రితి ప్రశ్నే భగవతా సృష్టబ్రహ్మరుద్రాదీనాం లోకకార్యనిర్వాహసామర్థ్యేనవ్యాకులత్వ ముక్త్వా తతోభగవంతం ప్రతి తేషాం తపశ్చర్యాముక్త్వా “ఏషబ్రహ్మాలోకగురు స్సర్వలోకపితామహః । యూయంచ విబుధశ్రేష్ఠా మాంయజధ్వంసమాహితాః । సర్వేభాగాన్కల్పయధ్వం యజ్ఞేషుమమనిత్యశః । తత్రశ్రేయోవిధాస్యామీ”త్యాదినా భగవద్వరముక్త్వా “తతస్తే విబుధాస్సర్వే బ్రహ్మా లోకపితామహః॥ వేదదృష్టేన విధినా వైష్ణవంక్రతుమారభన్ ।తస్మిన్సత్రేతదాబ్రహ్మాతస్యైభాగమకల్పయత్।తేకార్తయుగ

సా - సం—ద్వితీయ ముపపాదయతి. యజ్ఞాగ్రహారేతి. అయమధ్యాయో భారతస్థః. తత్ర సర్వ శబ్దానాం

మూ— శ్రీహస్తిగిరిమాహాత్మ్యోక్తిలుమ్,

సా-స్వా—యజ్ఞేష్వగ్రహరః ప్రోక్తో యజ్ఞధారీచ నిత్యదే,, త్యాదికముక్తమేన్టుకరుత్తు-శ్రీహస్తిగిరితి-“నయష్టవ్యామయా యూయం కదాచిదపి దేవతాః । అన్యేనాపి భవాంభోధింతతుణా కామేన కేనచిత్ దత్తం యుష్మన్ముఖాద్భుంక్తే హవిస్తు స్వర్గిభి హరిః । ముముక్షుభిస్తథా భుంక్తే స్వయమేవ జనార్దన ,, ఇత్యాదికముక్తమేన్టు కరుత్తు. దేవతాంతర శబ్దఙ్గళుక్కు- పర్యవసాన వృత్తియన్టియిలే సాక్షాద్భగవద్వాచక

సా-ప్ర—ప్రవృత్తి ఫలసత్కృతాః । తాభిరాప్యాయితబలాలోకాన్ధారయిష్యథే ,, తిసర్వేషాంయష్టవ్యత్వం భగవద్దత్తముక్త్వా “ఏషలోక గురుర్బ్రహ్మాజగదాదికరః ప్రభు ,, రిత్యాదినా బ్రహ్మరుద్రయోర్వరప్రదానశక్తిం భగవద్దత్తాముక్త్వా “ఏవమేవమహాభాగః పద్మనాభస్సనాతనః । యజ్ఞేష్వగ్రహరః ప్రోక్తో యజ్ఞధారీచనిత్యదా । నివృత్తించాస్థితోధర్మం గతిరక్షయ ధర్మిణా “ మితి సాక్షాత్సర్వకర్మ సమారాధ్యత్వోక్తేస్తద్దీత్యే త్యర్థః • శ్రీహస్తిగిరి మాహాత్మ్యోక్తిలుమితి. “ తతస్సర్వేషుపశుషు హూయమానేషు పద్మభూః । యజ్ఞంయజ్ఞేశ్వరంవిష్ణుం వరదంభక్తవత్సలం । అగ్నిమధ్యేస్థితంధ్యాత్వా సర్వం తస్మైన్యవేదయత్ । యజ్ఞమూర్తిరనంతాత్మా వైకుంఠః ప్రీయతామితి ।తత్సర్వంప్రతిజగ్రాహబ్రహ్మణా వినివేదితమ్ । సర్వలోకేశ్వరస్సాక్షాద్వరదోహవ్యకవ్యభుక్ । యః పశుర్యేనమంత్రేణయద్దైవత్యోభిధీయతే । సపశుస్తేనమంత్రేణ తద్దైవత్యోపిహూయతే । తథాపిత్రిదశైస్స్వాంశోలభ్యతేనచకశ్చన । గృహీతంవిష్ణునాస్సర్వంధాతుః ప్రియచికీర్షయా ॥ దేవాః ॥ కిమిదంకల్పితోస్మాకం త్వయాలోకపితామహ । యజ్ఞభాగోనచాస్మాభిర్లభ్యతేత్వత్సమక్షతః ॥ బ్రహ్మా ॥ నయష్టవ్యామయాయూయం కదాచిదపిదేవతాః । అన్యేనాపిభవాంభోధిం తతుణాకామేనకేనచిత్ । దత్తంయుష్మన్ముఖాద్భుంక్తేహవిస్స్వర్గిభిహరిః । ముముక్షుభిస్తథాభుంక్తే స్వయమేవజనార్ధన ,, ఇతి ముముక్షుభిస్స్వయమేవ సాక్షాద్యష్టవ్య ఇత్యుక్తేశ్చే త్యర్థః. ఏవంచ శరీరగతధర్మ ప్రవృత్తి నిమిత్తకానాం బాలయువ వృద్ధాది శబ్దానాం యథా శరీరద్వారాశరీరిపర్యం తత్వం నతు శరీర మాత్ర పర్యవసానం తద్వ దేవాగ్నీంద్రాది శబ్దానామగ్నీంద్రాది శరీరక పరమాత్మపర్యవసాయిత్వా

సా-వి—ధర్మాణో భాగాః పరమ సంస్కృతాః । ప్రాపురాదిత్య వర్ణంతం పురుషం తమసః పర”మి త్యుక్త్వా “యో మే యథా కల్పితవాన్భాగమస్మిన్మహాక్రతౌ । సతథాయజ్ఞభాగార్హో వేదసూత్రేమయా కృత” ఇతి భగవద్వరదాన ముక్త్వా “ఏవమేవమహాభాగ పద్మనాభస్సనాతనః । యజ్ఞేష్వగ్రహరః ప్రోక్తో యజ్ఞధారీచనిత్యదా” ఇత్యుక్తం. హస్తిగిరి మాహాత్మ్యోక్తిలు మితి - “ప్రతి జగ్రాహ పశుషు హూయమానేషుపద్మభూః । యజ్ఞం యజ్ఞేశ్వరం విష్ణుం వరదం భక్తవత్సలం । అగ్ని మధ్యే స్థితం ధ్యాత్వా సర్వం తస్మైన్యవేదయత్ । యజ్ఞమూర్తి రనంతాత్మా వైకుంఠః ప్రీయతామి । తత్సర్వం ప్రతి జగ్రాహ బ్రహ్మణావినివేదితమ్ । సర్వలోకేశ్వరస్సాక్షాద్వరదో హవ్య కవ్యభుక్ । యః పశుర్యేన మంత్రేణ యద్దైవత్యోభి ధీయతే । సపశు స్తేనమంత్రేణ తద్దైవత్యోపిహూయతే । తథాపి త్రిదశై స్స్వాంశో లభ్యతేనచకశ్చన । గ్రహీతం

సా-సం—సాక్షాద్భగవత్పరత్వమేవావయవశక్తిప్రాప్త్యా దుక్తమితి భావః. “నయష్టవ్యా మయాయూయంకదాచిదపి దేవతాః । అన్యేనాపి భవాంభోధిం తతుణాకామేనకేనచిత్” త్యాదీతిహస్తిగిరిమాహాత్మ్యే.

మూ — “సాక్షాదప్యవిరోధం జైమినిః” ఎన్కిఱ సూత్రత్తిలుమ్ శొల్లుకిఱపడియే దేవర్కళ్ పిత్రుక్కళ్ ఎన్కిఱ శబ్దైకళోడు తువక్కఱ అవ్వో శబ్దఙ్గళ్ అవయవశక్తిపౌష్కల్యఙ్గళాలే ఈశ్వరన్పక్కలిలే నారాయణాది శబ్దఙ్గళ్ పోలే నిఱ్కుమ్ నిలైమైయుమ్ కణ్డు అవత్తినుడైయ ఉచ్చారణాదికళిల్ శ్వేతద్వీపవాసికళాన శుద్ధయాజికళుక్కుప్పోలే తన్పరమైకాన్తిత్వమ్ కులైయాతే నిఱ్కుమ్ పడియై నిరూపిత్తు

సా-దీ—“సాక్షాదప్యవిరోధం జైమినిః” అగ్న్యాదిశబ్దానాం “అగ్నే నయ సుపథా” ఇత్యాదిశ్రుతిప్రసిద్ధయా అగ్రనయనాదివ్యుత్పత్త్యా సాక్షాద్భగవద్వాచకత్వేఽపి విరోధాభావం జైమినిరాచార్యో మన్యతే” ఎన్ఱు సూత్రార్థం - శబ్దైకళోడుమ్, కంచుకఙ్గళోడుమ్. శబ్దఙ్గళుక్కు తువక్కఱ- అవయవ శక్తి, అవయవార్థం- అగ్రనయనాది- శుద్ధయాజికళ్ దేవతాన్తరం కలశాతే స్వరూపేణావస్థితత్వాచ్ఛుద్ధనానపరమాత్మావై

సా-స్వా—తైయిల్ ప్రమాణఙ్కాట్టుకిఱార్. సాక్షాదితి. ఇవ్విలక్షణశ్లోకఙ్గళిల్ శ్రీహస్తిగిరిమాహాత్మ్యత్తిలుమితి వ్యాఖ్యానన్తరం నయష్టవ్యా మెన్కిఱ వచనమ్ పతితమాయిరుక్కిఱతు. అతనన్విత మాకైయాలే అనుపపన్నమ్. అవయవ శక్తీతి. అగ్నిశబ్దే “అగ్నే నయ”, ఇత్యాది ప్రకారేణాగ్రనేతృత్వం, వైశ్వానర శబ్దే విశ్వనేతృత్వం, ప్రజాపతి శబ్దే ప్రజాపతిత్వమిత్యాద్యవయవార్థపౌష్కల్యస్య భగవత్యేవ సత్త్వాద్యోగవ్యుత్పత్త్యా ఈశ్వరనే యను సంధేయనాయారాధ్యనాకిరానెన్ఱు కరుత్తు. శ్వేతేతి. శ్వేతద్వీపనివాసి శుద్ధయాజికళుక్కుమ్ సాక్షాద్భగవద్వాచక నారాయణాది శబ్దోచ్చారణత్తిల్ ఘటకతయా నారాది శబ్దోచ్చారణత్తిల్ పారమైకాన్త్యభంగమిల్లాతాప్పోలే ఉద్దేశ్యతాభిప్రాయమిల్లామైయాలే

సా-ప్ర—ద్భగవదారాధనత్వమితి న దేవతాన్తరసంబన్ధగన్ధ ఇతి భావః. సాక్షాదప్యవిరోధమిత్యాదినా అగ్నివైశ్వానరేన్ద్రాది శబ్దప్రవృత్తినిమిత్తభూతానామగ్రనయన విశ్వనరనియంతృత్వ పరమైశ్వర్య ప్రజాపతిత్వాద్యవయవార్థానాం భగవత్యేవ పుష్కలత్వాత్తచ్ఛబ్దానాం సాక్షాద్భగవద్వాచకత్వాద్వాకేవల భగవదారాధనత్వాన్న పారమైకాన్త్యభంగ ఇతి భావః. శబ్దైకళోడుమ్ తువక్కఱ, కంచుకస్థానీయ దేవతాన్తరద్వారత్వాభావేన.

సా-వి—విష్ణునా సర్వం ధాతుః ప్రియచికీర్షయా॥ దేవాః॥ కిమిదం కల్పితోఽస్మాకం త్వయా లోకపితామహ। యజ్ఞభాగో న చాస్మాభిర్లభ్యతే త్వత్సమక్షతః ॥బ్రహ్మా॥ నయష్టవ్యా మయా యూయం కదాచిదపి దేవతాః। అన్యేనాపి భవాంభోధిం తర్తుకామేన కేనచిత్। దత్తం యుష్మన్ముఖాద్భక్త్యా హరిస్సర్వాగ్రభిహవిః। ముముక్షుభిస్తథా భక్తైస్స్వయమేవ జనార్దన ”ఇతి హస్తిగిరిమాహాత్మ్యే ఉక్తం. సూత్రత్తిలుమితి. అగ్నీన్ద్రాది శబ్దానామగ్రనయనాద్యవయవ శక్తిపౌష్కల్యస్య భగవత్యేవ విద్యమానత్వాదగ్నీన్ద్రాది శరీర ప్రతిపాదనమద్వారీకృత్య సాక్షాదేవ భగవద్వాచకత్వమితి న్యాయార్థః. శబ్దైకళోడు తువక్కఱ, కంచుకతుల్య దేవతాప్రతిపాదన సంబన్ధం పరిత్యజ్య- కులైయాతే నిఱ్కుమ్ నిలైమై, అవినశ్య విద్యమానస్థితిం-

సా-సం—నిఱ్కుమ్ నిలై, భగవత్పరత్వం. ప్రథమం నిర్వాహం సముచ్చినోతి. నిలైయుమితి. నిర్వాహద్వయేనాపి ఫలితమాహ- అవత్తినుడైయవితి. శుద్ధయాజికళుక్కుప్పోలే ఇత్యుక్త్యా ప్రథమనిర్వాహవంతోఽపి నమిశ్రయాజిన ఇతి సిద్ధమ్. ద్వితీయ నిర్వాహవంతస్తు కేవల శుద్ధయాజిన ఇతి భావః. నను ప్రక్షాళనాద్ధీతి న్యాయేన కర్మ

మూ — త్తత్ వర్ణాశ్రమ నిమిత్త గుణాద్యధికారత్తుక్కు అనురూపమాక అడిమైకొళ్ళ సంకల్పిత్తిరుక్క అ శాసితావాన శేషియినుడైయ శాస్త్ర వేద్యాజ్ఞానుజ్ఞా పరిపాలనరూప కైంకర్యముఖత్తాలే ప్రత్యక్ష విదిత ప రమపురుషాభిప్రాయరానముక్తరైప్పోలే కించిత్కరనాయ్ క్కొణ్డు ముక్తతుల్యనాయ్ ఉపాయపూర్తియా లే కృతకృత్యనెన్నుమ్ పురుషార్థ పూర్తియాలే కృతార్థనెన్నుమ్ శాస్త్రజ్ఞళాలుమ్ తన్నిష్ఠరాలుమ్ కొణ్డా డుమ్పడి యిరుక్కుమ్ .

సా-దీ — యజిక్కు మవర్ కళ్- తత్ వర్ణాశ్రమేత్యాది- ముముక్షుత్వా వస్థైయిలెన్ను శేషమ్- వర్ణః, బ్రా హ్మణ్యాది- ఆశ్రమః, బ్రహ్మచర్యాది- నిమిత్తమ్, పుత్రోత్పత్త్యాది- గుణః, కృష్ణకేశత్వాది- ఆదిశబ్దేన జీవ నాది గ్రహణమ్ - ఇవనుక్కు కృత కృత్య త్వాను సంధానమ్ వేణు మెన్నుమతిల్ వచనమ్ కాట్టుకిరార్.

సా-స్వా — విరోధమిల్లై యెన్నుకరుత్తు - వర్ణః, బ్రాహ్మణత్వాదిః. తద్ధర్మః, సంధ్యాస్నానాదిః. ఆ శ్రమః, బ్రహ్మచర్యాదిః. తన్నిమిత్త ధర్మః, భిక్షాదిః. నిమిత్తం, పుత్ర జననాదిః. తన్నిమిత్త ధర్మః వైశ్వానరేష్ట్యాదిః. గుణః, వైష్ణవత్వాదిః. తద్ధర్మః, దేవతాంతర వర్జనాదిః. శాస్త్రజ్ఞళాలుమ్, "స మిత్సాధన కాదీనాం యజ్ఞానాం న్యాస మాత్మనః। నమసా యోకరోద్వేవే సస్వధ్వర ఇతీరితః। అను ష్ఠిత క్రతుశతో భవత్యేవ నసంశయః। కృతకృత్యస్సుఖీ భవేత్. నార్హంతి శరణస్థస్య కలాం కోటిత మీమపి ,, త్యాదిభిః. తన్నిష్ఠరాలుమితి. శెయ్ద వేళ్వియరిత్యాది తన్నిష్ఠ పూర్వాచార్య వాక్యజ్ఞళాలు మ్ కొణ్డాడప్పట్టిరుక్కు మెన్నపడీ. ఇప్పడి యానాల్ శరణాగతి శాస్త్ర ప్రవర్తకరాన భాష్యకారర్ శరణాగతి గద్యత్తిలే మనో వాక్కాయే త్యాదినా అనిష్ట నివృత్తిష్టప్రాప్తిరూపఫలంశొల్లియిరుక్కిరవిడత్తిల్ కృత కృత్య తయా నిర్భర త్వాను సంధానాదికళై యరుళిచ్చెయ్యామలిరుక్క యిజ్జ్ఞఫలరూపతయా

సా-ప్ర — నిమిత్తం, ఉపరాగాదిః. గుణః, కృష్ణకేశత్వాది. చతురావర్తిత్వ పంచావర్తిత్వాదిరాదిశబ్దా ర్థః. అడిమైకొళ్ళ, కైంకర్యం స్వీకర్తుం. శాస్త్రజ్ఞళాలుమ్ తన్నిష్ఠరాలుమితి. "యోనమసాసస్వధ్వరః. స స్వధ్వర ఇతీరితః। నార్హంతి శరణస్థస్య కలాంకోటితమీమపి ,, త్యాదిభిశ్శాస్త్రైః. "శెయ్ద వేళ్వి యర్ శెన్నార్రలవ,, రిత్యాదిభిస్తన్నిష్ఠవాక్యైశ్చకృతకృత్యత్వేనస్తుతాఇత్యర్థః. ఉక్తార్థస్య సాంప్ర

సా-వి — నమిత్తం, ఉపరాగాది-గుణః, "జాతపుత్రఃకృష్ణకేశ్యగ్నీనాదధీతే,, త్యత్రోక్తకృష్ణకేశత్వాదిః. చతురావ ర్తిత్వాదిరాదిశబ్దార్థః-కృతంకృత్యంకర్తవ్యోపాయోయేనసతథోక్తః-కృతఃఅర్థః కైంకర్యరూపప్రయో జనం యేన సతథోక్తః- ఎన్నుమ్, ఇతి- కొణ్డాడుమ్పడి, స్తుతస్సన్ -ఇరుక్కుమ్, తిష్ఠేత్ -భాష్యకారవాక్యస్య

సా-సం — స్వరూప త్యాగ ఏవోచిత ఇత్యత్రాహ-తత్ వర్ణాశ్రమేతి. "శ్రుతి స్మృతి మమైవాజ్ఞాయ స్తాముల్లంఘ్య ,, తి శేష్యతిశయైక ప్రయోజన శ్శేష శ్శేషిణా సంకల్పితం నకుర్యాచ్చేత్స్వరూపా చ్ఛి త్తి స్తచ్ఛాసనీయతా చస్యాత్ - అత శ్శాస్త్ర విదిత భగవదభిప్రాయ స్సన్ యథా శాస్త్రం ముక్తవత్స్వ మి కైంకర్య రూపాణి నిత్యాదీని కార్యాణ్యేవేతి ముక్త తుల్యనా యిత్యం తార్థః - "తస్మాన్న్యాస మేషాం. అన్యేనైవతు మంత్రేణే ,, త్యాదీని శాస్త్రాణి - "యోహ్యేనం పురుషంవేదదేవాఅపినతంవిదుః। నార్హంతి శరణ స్థస్యే ,, త్యాదికమభిప్రేత్యకొణ్డాడప్పట్టిత్యుక్తిః- స్వోక్త మేవంవిధనైర్భర్యేణావస్థాన

మూ—ఇవనుడైయ కృతకృత్యత్వానుసన్ధానత్తై, ‘‘అతస్త్వన్తవతత్వతో మద్జ్ఞాన దర్శనప్రాప్తిషునిస్సంశయస్సుఖమాస్వ,,-ఎన్ఱుశరణాగతిగద్యత్తిలే నిగమిత్తరుళినార్. ఇతుక్కుక్కరుత్తు,అనాదికాలమ్ ఆజ్ఞాతిలంఘన మడియాకవుణ్డాన భగవన్నిగ్రహత్తాలే సంసరిత్తుప్పోన్ననమక్కు అవసర ప్రతీక్షైయాన భగవత్కృపైయడియాక వుణ్డాన సదాచార్య విషయీకారత్తాలేవన్తద్వయోచ్చారణానూచ్చారణత్తాలేప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ పిఱన్త పిన్పు శరణ్య ప్రసాదనజ్గళిల్ ఇతుక్కు మేలొన్ఱిల్లామైయాలే నిగ్రహహేతుక్కళైయెల్లామ్ క్షమిత్తు

సా-దీ—ఇవనుడైయవిత్యాదియాల్. తత్వతోమద్జ్ఞాన దర్శనప్రాప్తిషు,మద్విషయజ్ఞానేదర్శనేసాక్షాత్కారే ప్రాప్తౌచ. నిగమిత్తరుళినార్, శ్రీభాష్యకారరెన్ఱు శేషమ్. నిస్సంశయస్సుఖమాస్వఎన్ఱతినభిప్రాయత్తై వెళియిడుకిరార్. ఇతుక్కుక్కరుత్తుఇత్యాదియాల్. కృతకృత్యతైయినుడైయఅనుసంధానప్రకారత్తై యనువదిక్కిరార్. అనాదికాలమిత్యాది. ఉచ్చారణత్తినుడైయ అనూచ్చారణం, ఆచార్యోచ్చారణత్తైయను వదిక్కై. ప్రసాదనజ్గళిల్, ప్రసాదనోపాయజ్గళిల్-

సా-స్వా—నిర్భరత్వాద్యనుసంధానమ్ శొన్నతువుమ్తన్నిష్ఠరాలుమ్ కొణ్డాడప్పట్టిరుక్కుమెన్ఱు శొన్నతువుమ్ కూడుమో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇవనుడైయవితి. కృత కృత్యత్వానుసంధానత్తై నిగమత్తరుళినారెన్ఱతువుమ్ కూడుమో ? అతస్త్వమెన్కిఱ గద్య వాక్యత్తిలే జ్ఞాన దర్శన ప్రాప్తికళిలే నిస్సంశయత్వం శొల్లుకిఱతొழియకృతకృత్యతయా నిర్భరత్వాద్యనుసంధానమ్ శొల్లవిల్లైయే:కిఞ్చ,తత్వవిత్తామ్ తత్వహిత పురుషార్థత్తైళిన్ఱు ప్రపత్తిపణ్ణినవనుక్కు జ్ఞాన దర్శనాదికళిలే సంశయప్రసంగమిల్లామైయాల్ ‘‘నిస్సంశయస్సుఖమాస్వ,, ఎన్కిఱతువుమసంగతమన్రో? నిస్సంశయత్వోక్తిక్కుస్వీకృత భరనాన శ్రియఃపతి తనే పేరాకత్తానే రక్షిక్కుమెన్ఱు విశ్వాస పూర్వక నిర్భరత్తైయిలే తాత్పర్యమెన్ఱిల్అప్పోతుసర్వముక్తిప్రసంగమ్ వారాతో? ప్రపత్తివశీకృతనాన వీశ్వరన్ రక్షిక్కుమెన్ఱిల్ లజ్ఞ ప్రపత్త్యనంతరముమ్ నిర్భరత్వమ్ ప్రసంగియాతో ? ద్వయకరణక ప్రపత్తిస్వతంత్రోపాయమాకైయాలే తదనంతరం కర్తవ్యాభావాన్నిర్భరత్తై కూడుమెన్నిల్ సహజకృపైయాలే తానే ఈశ్వరన్రక్షిక్కుమెన్కిఱ సంప్రదాయమ్ విరోధియాతో ? వెన్న గద్యతాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇతుక్కుక్కరుత్తుఇతి- ఇతు సహజకృపైయే యితరనిరపేక్షమాక వుత్తారికైయాకిల్ ఏతావత్పర్యంతమ్ సంసారమే ఉచ్చిన్నమాక ప్రసంగిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు.- సంప్రదాయత్తుక్కుమ్సదాచార్యవిషయీకారాది వ్యాజత్తుక్కుమ్ యాదృచ్ఛికసుకృతాద్యవసర ప్రతీక్షైయాన సహజకృపైయేమూలమాకైయాలే తత్ప్రాధాన్య

సా-ప్ర—దాయికత్వమాహ. ఇవనుడైయ కృతకృత్యత్వేత్యాదినా. ఉపాత్త వాక్యే భగవజ్జ్ఞాన దర్శన ప్రాప్తిషు సంశయాభావః ప్రతిపాద్యతే.నతు కృతకృత్యత్వ మిత్యత్రాహ. ఇతుక్కుక్కరుత్తిత్యాది, అస్యాభిప్రాయ ఇత్యర్థః . ఇతుక్కు మేలొన్ఱిల్లామైయాలే, అస్మిన్ భరన్యాసే అనుష్ఠితేఽనంతర ముపాయ

సా-వి—కృతకృత్యత్వానుసంధానం వినా నిస్సంశయత్వ బోధనాసంభవాత్కృత కృత్యత్వానుసంధానే తాత్పర్యం వివృణోతి- ఇతుక్కితి- కరుత్తు, తాత్పర్యం -

సా-సం—మేవ యతివరోక్త్యాచ సోపపత్తికం దృఢయతి - ఇవనుడైయవితి.శ్రీభాష్యకృన్నిగమనస్య నైర్భర్యార్థకతాకుత ఇత్యత్రాహ - ఇతుక్కు కరుత్తిత్యాదినా -

మూ — తీర్న్తవడియవర్ తమ్మై త్తిరుత్తిప్పణికొళ్ళవల్లసర్వశేషియానశ్రియఃపతితన్ పేరాక త్తానేరక్షిక్కు మెన్రు తేరినిర్భరరనా యిరువైన్ఱ్. ఇతు “మాశుచః” ఎన్ఱ-అశరణ్యవాక్యత్తిలుమ్ తీర్న్త (తిరణ్డ) పొరుళ్.

సా-దీ — తీర్న్త వడియవర్ తమ్మై, తుణిన్తవాశ్రితరై. తిరుత్తి, విరోధి నివృత్త్యా పరిశుద్ధ రాక్కి. పణికొళ్ళవల్ల, కైంకర్యమ్ కొళ్ళ శక్తనాన - తేరి, తెళిన్తు - విశ్వసిత్తు. తీర్న్త పొరుళ్, నిర్ణయిత్తవర్థమ్.

సా-స్వా — త్తిలే తాత్పర్య మెన్నుకరుత్తు. తిరన్తవడియవర్ తమ్మై, తుణిన్తవాశ్రితరై. తిరుత్తి, విరోధనివృత్త్యా పరిశుద్ధ రాక్కి. పణికొళ్ళవల్ల, కైంకర్య ఙ్కొళ్ళ సమర్థ నాన. తేరి, విశ్వసిత్తు. గద్య వాక్యత్తుక్కిప్పడి తాత్పర్యమ్ శొల్లప్పోమో? గద్యమ్ ద్వయ వివరణ మాకైయాలే ద్వయత్తిలిల్లాత నిర్భరత్వాద్యనుసంధాన త్తిలే తాత్పర్యమ్ శొల్లుకిఱతు విరుద్ధ మన్రో? ద్వయత్తిలుమ్ ఫల ప్రతి పాదక చతుర్థియితే ఇతువు మభిప్రేత మెన్నిల్ కరణ మంత్ర మాన ద్వయమ్ విధివాక్య సిద్ధార్థ కథన రూప మాకైయాలే విధి వాక్యత్తిలిల్లాత నిర్భరత్వాద్యను సంధానమ్ ద్వయత్తిలే యభిప్రేత మెన్కిఱతు అనుపపన్న మన్రో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిఱార్. మాశుచః ఎన్కిఱ విఱి. మాశుచః ఎన్కిఱ వాక్యత్తిలే శోక నిషేధమ్తోన్రు కిఱ

సా-ప్ర — తయానుష్ఠేయస్యకస్యాప్యభావాత్. తీర్న్తవడియవర్ తమ్మై త్తిరుత్తి ప్పణికొళ్ళవల్ల, సఏవ ప్రాప్యః ప్రాపకశ్చేత్యధ్యవసాయవతాం సర్వ పాప నివర్తనపూర్వకం స్వకైంకర్యకారయితా. తెఱ్ఱి, అధ్యవస్య- “మాతేభూదత్ర సంశయః. అనృతం నోక్తపూర్వం మేనచ వక్ష్యేకదాచన । రామోద్విర్నాభిభాషతే। సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మీతిచయాచతే । అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వ్రతం మమ । సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య మామేకం శరణం వ్రజ। అహం త్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామిమాశుచ” ఇతిమన్నైవ పద్యుక్తమిత్యుక్త్వా. “అతస్త్వంతవతత్వత” ఇతి వాక్యస్యోక్తేః నైర్భర్య జ్ఞాపకత్వేన కృతకృత్యత్వమత్ర వివక్షితమితిభావః. సమూదాహృత వాక్యేష్వపి సత్యప్రతిజ్ఞత్వాత్సంశయాభావ శ్శోకాభావశ్చ ప్రతిపాద్యతే. సతు నైర్భర్యం కృతకృత్యత్వం వేత్యత్ర “మాశుచ” ఇత్యుక్తశోక నివృత్తేః కతకృత్యత్వ జ్ఞానాభావే-నుపపత్తేస్తత్ర నైర్భర్యజ్ఞాపక కృతకృత్యత్వం వివక్షిత మిత్యభిప్రేత్యాహ. ఇతుమాశుచః ఎన్కిఱ విఱి.

సా-వి — తీర్న్త వడియవర్ తమ్మై, విశ్వాసవదాశ్రితాన్-తిరుత్తి, విరోధి నివర్తనేన పరిశుద్ధాన్కృత్వా. పణికొళ్ళ, తత్కృత కైంకర్యంస్వీకర్తుం. వల్ల, సమర్థః. శ్రీపతి, శ్రీపతిః. తన్పేరాక, స్వ ప్రయోజనం యథా భవే త్తథా. రక్షిక్కు మెన్రు, రక్షేదితి విశ్వస్య. నిర్భరరనా యిరుక్క మెన్ఱ్, నిర్భరో భూత్వా స్థాతవ్య మిత్యర్థః. ఇతి ప్రపత్త్యనంతరం కర్తవ్యాభావా ద్భగవానేవ నిగ్రహహేతూన్ సర్వాన్ క్షమిత్వా స్వాశ్రితైః కైంకర్యం కారయితుం సమర్థ తయా సర్వశక్తిమత్తయాచ స్వప్రయోజనాయ స్వయమేవ రక్షిష్యతీతి నిర్భర స్తిష్ఠేతి శరణ్యావాక్యస్య భావ ఇతిభావః. తిరణ్డ పొరుళ్, నిష్కృష్టార్థః. మాశుచ ఇత్యత్రాపి శోక నివృత్తేః కృతకృత్యత్వ జ్ఞానాభావేనుపపత్తేః కృతకృత్యత్వ నిర్భరత్వ

సా-సం — తీర్న్త వడియవర్, సమర్పణేన నిర్భరదాసాః. తిరుత్తిప్పణికొళ్ళవల్ల, స్వయం ప్రయోజనత్వేన స్వోచిత నిరపరాధ నిత్యాద్యనుష్ఠాపనశక్తః. మాశుచ ఇతి భగవదుక్తే రప్యయమేవాభిప్రాయ ఇత్యాహ. ఇతువిఱి. తీర్న్తపొరుళ్, పర్యవసిత నిష్కృష్టార్థః. పర్యవసానమేవోపపాదయతి.

మూ—ఇవనుకు ప్రపత్తిక్కు మున్బు శోకమ్ అధికారత్తిలే శేరుకైయాలే మున్బు శోకిత్తిలనాకిల్ అధికారి యల్లామైయాలే "కారణాభావాత్కార్యాభావః" ఎన్కిఱన్యాయత్తాలే ఉపాయ నిష్పత్తి యుణ్డాకాతు. ఉపాయస్వీకారమ్బణ్ణినానాక త్తన్నై నినైత్తిరున్తపిన్బు శరణోక్తియిలే నెకిழ్చ్చియుడైయ నాయ్ శోకిత్తానాకిల్

సా-దీ—"నిస్సంశయస్సుఖమాస్వ" ఎన్ఱు ఉపాయస్వీకారానంతరమ్ నిస్సంశయత్వమ్ శొల్లుకైయాల్ మున్బు సంశయముణ్డెన్ఱు తోత్తుమ్ అతిల్ మున్బుణ్డానమైకుమ్ పిన్బిల్లామైక్కుమ్ హేతువైయరుళి చ్చెయ్ కిఱార్. ఇవనుక్కిత్యాది యాల్.

సా-స్వా—తోழியై కృతకృత్యతానుసంధానమ్ శొల్లవిల్లైయే? శోక నిషేధమ్ కృతకృత్యతాకార్యమాయ్ క్కొణ్డు తల్లిఙ్గమానపడియాలే శోక నిషేధత్తుక్కు కృతకృత్యతానుసంధానత్తిలేయుమ్ తాత్పర్యమెన్ఱిలప్పోతు పూర్వమ్ శోకమిల్లాతవనుక్కుమ్ కృతకృత్యతైవర ప్రసంగిక్కుమ్. ఉత్తరకాలీన శోకాభావమ్ లిఙ్గమెన్ఱాలుమ్ కృతోపాయనుక్కు శరణ్యోక్తియిలే విశ్వాస మాంద్యత్తాలె ఉత్తరకాలత్తిల్ శోకముణ్డాకిల్ కృతకృత్యతాభావమ్ ప్రసంగియాతో? వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవనుక్కితి-ఉత్తరకాలత్తిలె శోకమనువర్తిక్కిల్ పూర్వముపాయమేనిరవేఱవిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు. ఉపాయస్వీకారమ్బణ్ణినానాక

సా-ప్ర—ననుమాశుచ ఇత్యత్ర శోక నివృత్తి ప్రయోజకతయా కృతకృత్యత్వస్య వివక్షితత్వాత్తదవినాభూత నైర్భర్యస్యాపి తత్ర వివక్షితత్వాద్భరన్యాసస్య స్వనిర్భరత్వ పర్యంతత్వోపపాదనమనుచితం. కస్యచిత్ప్రపత్తౌ శోకాభావే తత్కృత భరన్యాసే స్వనిర్భరత్వ పర్యంతత్వాసిద్ధేశ్చ తోపి కస్యచిత్ప్రపదనానంతరమపి శోకే తత్రాపి స్వనిర్భరత్వ పర్యంతత్వానుపపత్తేశ్చేత్యత్రాహ. ఇవనుక్కు ప్రపత్తిక్కు ఇత్యాదినా.

సా-వి— బోధనమేవ తాత్పర్యమితి భావః. నను పూర్వం శోకసత్వే తత్ర కృతకృత్యత్వానుసంధాన నిర్భరత్వ బోధనేన శోకనివారణమితి స్యాత్. పూర్వం శోకాభావే కథం తత్సిద్ధిః? కించ, ఉపాయ నిష్పత్త్యనంతరమపి కస్యచిచ్ఛోకఏవ దృశ్యతే? తస్య కథం కృతకృత్యత్వానుసంధానం? కథం వా నిర్భరత్వమిత్యత్ర ప్రపత్తేః పూర్వం శోకాభావే అధికారఏవ నస్యాత్. ఉత్తరత్ర శోక నివృత్త్యభావే ఉపాయపూర్తిరేవ నస్యాత్. అతః కృతకృత్యత్వానుసంధానేన శోకనివృత్త్యా ఉపాయపూర్తిర్జ్ఞాయత ఇత్యభిప్రేత్యాహ. ఇవనుక్కు ప్రపత్తిక్కు మున్బైత్త ఇతి- మున్బైత్తయిల్ శోకం, పూర్వంవిద్యమాన శోకస్య. అధికారత్తిలే శేరుకైయాలే, అధికారశరీరే ప్రవిష్టతయా - మున్బు శోకిత్తిలనాకిల్, పూర్వం న శోచతి చేత్. కారణాభావాత్కార్యాభావః. అనధికారి కృతస్యాకృతప్రాయత్వమితి భావః. ఉపాయస్వీకారం పణ్ణినానాక తన్నై నినైత్తిరున్త పిన్బు. తన్నై, స్వాత్మానం. ఉపాయస్వీకారమ్బణ్ణినానాక, ఉపాయస్వీకారం కృతవానితి యథాస్యాత్తథా. నినైత్తు, జ్ఞాత్వా. ఇరున్తపిన్బు, స్థిత్యనంతరం. శరణోక్తియిలే నెకిழ్చ్చియుడైయనాయ్, "మోక్షయిష్యామి మాశుచః. దదామ్యేతద్వ్రతం మమ. అన్యత్తం

సా-సం—ఇవనుకిత్యాదినా. అధికారత్తిలే, ఆకించన్యే. భరస్వీకరణం హి భగవతః ప్రపిత్సుగత శోకకార్యం. శోకాభావేతు హేత్వభావాత్ స్వీకృత భరతా ననిష్పద్యత ఇతిభావః. ఉపాయస్వీకారమితి. న్యస్తభరోహం భగవతి- సస్వీకృతభరశ్చేతి. స్నేన విజ్ఞాతేపిమాం శరణంవ్రజ. అహం మోక్షయిష్యామీతి

పూ — "కార్యాభావా త్సామగ్ర్యభావః", ఎన్గిఱ న్యాయత్తాలే ప్రూణోపాయనల్లా మైయాలే ఫలమ్ ఉపాయపూర్తిః సాపేక్షమాయ్ క్కొణ్డు విళమ్బుక్కు మెన్నఱియలామ్. మున్బ్రసక్తశోకనాయ్ పిన్బుమా శుచః ఎన్ఱు ప్రతిషేధిత్తిరుక్కిఱ పడియే వీతశోకనానవన్ కృతకృత్యనెన్నఱియలామ్-

సా - దీ — కార్యా భావాదితి. కార్యాభావాత్సామగ్ర్య భావోను మీయతె ఎన్ఱు న్యాయమ్ విశ్వాసపూర్వక ప్రపత్తిక్కు ఉత్తర కాలత్తిల్ నిస్సంశ యత్వాది కార్య మిరే- అతిల్లై యాకిల్ విశ్వాస మ్మిప్పిల్లై యామ్ ఉపాయ పూర్తి యిల్లైయామ్ . అత్తాల్ ఫల విళమ్బ మను మిక్కలా మెన్నై - పూర్వముత్పన్న శోక నాయ్ పశ్చా ద్వీత శోకనా యిరుక్కు మవన్ అధికారాజ్ఞ పూర్తి యుణ్డా కైయాల్ కృత కృత్య నెన్కిరార్ - మున్బు ప్రసక్తే త్యాదియాల్ -

స్వోజ్జీవనత్తిల్ కృషి పణ్ణిన వీశ్వరన్ పక్కల్న్యస్త భర నానవర్ కృత కృత్యరెన్ఱరుళిచ్చెయ్ కిరార్-

సా - స్వా — త్తన్నై నినైత్తిరున్త పిన్బే నిఱ్ఱ విత్తాలె వస్తుతః ఉపాయమ్ నిర పేర వినైక్కై ఎన్ఱు తోత్తు కిర తిరే . ఇప్పడి కేవల శోకముమ్ , కేవల శోకా భావ ముమ్ , కృత కృత్యతా లింగ మల్లా విట్టాల్ పిన్నైమాశుచః ఎన్గిఱ విడత్తిలె కృత కృత్యతా సిద్ధి ఎజ్గనే ? యెన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్. ముని ప్రతి.

ఇప్పడి యివ్వధి కారి ముక్త తుల్య నాయ్ కృతకృత్య నెన్ఱుమ్ కృ తార్థ నెన్ఱుమ్ కొణ్డాడ ప్పట్టి రుక్కు మెన్నతుకూడుమో ? భక్తియోగ రూప ముఖ్యోపాయనిష్ఠనైవిట్టు గౌణోపాయ నిష్ఠనై స్తుతిక్కిఱతు అసజ్గతమన్నో వెన్గిఱ శంకైయిలే అచేతన భక్తియోగ నిష్ఠా పేక్షయా భక్తియోగస్తుక్కుమ్ఫల ప్రదత్వేన ప్రధాన భూత నాయుమ్ అకించనవిషయత్తిలే భక్తికార్యకరతయాభక్తిస్థానాపన్న నాయు మనుబన్ధిపర్యన్తమ్ ఝుషితిమోక్షప్రదనుమానశరణ్యనై ఉపాయత్వేన పరిగ్రహిత్తుతన్నిష్ఠ నాన వధికారిక్కుస్తుతిఉపపన్నై మెన్ఱు స్తుతి ప్రయోగ రూపమాన ఒరు పాట్టరుళి చ్చెయ్కిరార్ -

సా-ప్ర—అతః "యస్య దేహాంతరక్రతేశోకోద్భవః స్సఉచ్యతే। యస్తుప్రారబ్ధ దేహేపిశోచత్యార్త స్సఉచ్యత," ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ ప్రపదనాత్పూర్వం శోచత స్తదనంతరం నివృత్త శోకస్యైవ సమ్యగనుష్ఠితభరన్యాసతయాతస్యస్వ నిర్భరత్వపర్యంతత్వముపపద్యత ఏవేత్యర్థః॥

సా-వి—నోక్తపూర్వం మెనచవక్ష్యేకదాచన। రామోద్వి నాభిభాషత" ఇత్యాదిశరణ్యోక్తాంసం దేహవాన్ సన్. శోకిత్తా నాకిల్, శోకవాన్ భవతిచేత్. కార్యాభావా త్సామగ్ర్యభావః అను మీయత ఇతి శేషః ఉపాయపూర్తిః? పుష్కలం కారణం శోకనివృత్తౌ తదభావా దుపాయ పూర్త్యభావో నుమీయత ఇతిశోకని వృత్త్యభావే సతి ఉపాయపూర్త్యభావఏవేతి భావః. తస్మాత్పూర్వం శోకవాన్పశ్చా న్నివృత్త శోకశ్చే త్పూర్ణోపాయ ఇతి జ్ఞాయతఇత్యాహ. మున్బు ప్రసక్త శోకనాయితి. తతః కృత కృత్యత్వానుసంధానంశోక నివృత్యర్థం నైర్భర్యార్థంచ కార్యమితి భావః.

సా-సం—శరణ్యోక్తౌ మంద విశ్వాసస్సన్ శోచతి చేన్నైర్భర్య రూపకార్యాభావాత్ఫలం ప్రతిసామగ్రీరూపాంగాంగి సముదాయానిష్పత్తే ర్యావత్సన్నిష్పత్తి ఫలవిళమ్బోభవతీత్యర్థః . తర్హిపూర్ణోపాయత్వ రూపకృత కృత్యత్వ జ్ఞాపకం కిమిత్యస్యోత్తర ముఖేన నైర్భర్యావశ్యం భావంనిగమయతి.మున్బితి.

ఉక్త విధే భగవ త్యేవం విధాఃప్రపన్నాః ముక్తనిత్యేశ్వరతుల్యా అనుష్ఠితసర్వక్రతవశ్చేత్యధికారార్థ

మూ—మన్నవర్ విణ్ణవర్ వానోరిత్తై (యెన) యొణ్ణుమ్ వానకురుతోన్దర్, అన్నవర్ వేణ్డివియనైత్తుముడిత్తనరన్బుడైయార్, కెళ్ళన్న వరన్దరవేణ్డు నమ్మత్తికిరి త్తిరుమాల్, మున్నమ్ వరున్తి

సా - దీ — ఇప్పాట్టాల్ మన్నవ రిత్యాది- అన్బుడైయార్కు, స్వవిషయ స్నేహ ముడై యార్కు, ఎన్న వరన్దరవేణ్ణు, కృతార్థ నాకియుమ్ మిన్నమెన్న వరన్దర క్కడవోమెన్ఱు అతృప్తరాన. నమ్మత్తికిరి త్తిరుమాల్, నమ్ముడైయ శ్రీవరద రాజర్. మున్నమ్ వరున్తి, ఇవనుక్కు-మున్నేయివనుజ్జీవనత్తుక్కాక కృషిపణ్ణి-

---

సా - స్వా — మన్నవ రితి. అన్బుడైయార్కు, స్వ విష యత్తిల్ ప్రేమ ముడై యార్కు. అన్బు, ప్రేమమ్ - ఎన్నవ రన్దఱ వేణ్డు, అను బన్ధి పర్యంతమ్ మోక్ష ప్రదాన మ్పణ్ణి యుమ్ ఇన్నుమెన్న వరన్దఱ క్కడవేనెన్ఱు అతృప్తనాన - నమ్, నమ్ముడైయ. అత్తి కిరి త్తిరు మాల్, “అమ్మా నాప్పిరా నవనే విడలై,, నెన్ఱు అకలాతే పరత్వద్యోతక కౌన్నత్య శాలి హస్తిగిరి యిలే సౌలభ్య త్తాలే సర్వరుక్కుమ్ సేవా యోగ్య నాక వవతరిత్తిరుక్కిఱ- తిరుమాల్, ఆశ్ర యిక్కిఱ చేత నర్ కళుక్కు అనతిక్ర మణీయ పురుష కార భూత పిరాట్టియై నిడత్తిలే వ్యామోహత్తై యుడైయ శ్రియః పతియాలే. మాల్, వ్యామోహమ్. మున్నమ్ వరున్తి, మున్నే తానే యివనై యెప్పో ఉజ్జీవిప్పిక్క క్కడవో మెన్ఱు. వరున్తి, కృషి పణ్ణి. వరున్తుకై, ప్రయాస ప్పడుకై, యాదృచ్ఛికసుకృత మవలంబ్య భర న్యాస పర్యంతపరిపాకత్తై

సా-ప్ర—ఉక్తార్థం గాథయా సంగృహ్యాహ. మన్న వరిత్యాదినా. అన్బుడైయార్కెన్న వరమ్ తరవేణ్డున మ్మత్తికిరి త్తిరుమాల్, స్వాశ్రితానాం స్వకైంకర్య రూపపరమ పురుషార్థం ప్రదాయ “ఐశ్వర్య మక్షరగతిం పరమంపదంవా. ఋణం ప్రవృద్ధమివ మే ,, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణపునరపి కింవాభీష్టం దద్యామితి. వదన్. “కిన్నామతత్త్వమసంశ్రితేషువితర,,న్నిత్యుక్త ప్రకారేణానాశ్రితానామపిస్వాను భవ ప్రదానార్థం హస్తిగిరావవతీర్ణోఽస్మత్స్వామీ శ్రీమన్నారాయణః. మున్నమ్ వరున్తియడైక్కలజ్కొణ్డ నమ్మక్కియర్, తేన “పూర్వమేవ కృతా బ్రహ్మ,,న్నిత్యుక్త ప్రకారేణ కరణ కళేబరదాన యాదృచ్ఛిక సుకృతసమ్పాదనజాయమానకాల కటాక్షాదిభిః “వృషశైలేశ కృషీవల ,, మిత్యుక్త ప్రకారేణ స్వయమేవ కృషిం కృత్వారక్ష్య

సా - వి — కృతకృత్యాన్ప్రశంసంతి మన్నవరితి గాథయా. అన్బుడైయార్కు, భక్తిమతాం. ఎన్న వరన్దర వేణ్డు, స్వకైంకర్యరూప పరమ పురుషార్థం దత్వాపి “ఐశ్వర్య మక్షరగతిం పరమంపదం” వేతిన్యాయేన కంవరం దదామీతి ప్రతీక్ష మాణేన- నమ్మత్తికిరి త్తిరుమాల్, అస్మదీయ హస్తిగిరిస్వామినా - మున్నేవరున్తి, పూర్వమేవ కరణ కళేబర దాన యాదృచ్ఛిక సుకృత సంపాదన జాయమాన కటాక్షాదిభి స్స్వయమేవ

సా -సం —సంగృహ్ణాతి. మన్నవరిత్యాదినా. అన్బుడైయార్కు, భావబంధాన్విత భక్తిమతాం. కం వరం దద్యామితి వదన్ను దారతయా స్థితాస్మద్ధస్తిగిరీశాగ్రపతినా - మున్నమిత్యాదిసహజసౌహార్దేనైవపూర్వమేవ.వరుంతీత్యాదియదృచ్ఛాసుకృతాద్యాచార్యప్రాప్తిఘటనపర్యంతప్రయత్నంకృత్వారక్ష్యవస్తుత్వేనస్వీకృతాః-

మూ— యడైక్కలమ్ కొణ్డ

సా. దీ— వరున్నుకైత్తప్రయాసప్పడుకై. అడైక్కలమ్ కొణ్డ, తనక్కు రక్ష్యవస్తువాక పరిగ్రహిత్త. నమ్మాళ్వా
యార్, నమ్ముడైయ స్వామికళాన ప్రపన్నర్. మన్నవర్, శ్రీవైష్ణవ రాజాక్కళ్-విణ్ణవర్, భూదేవర్. వా
నోరిత్తైయొన్నుమ్ వాజ్కరుత్తోర్, నిత్యసూరి నిర్వాహకన్ - ఒన్నుకిర, వసిక్కిర. పరమపదత్తిల్ అభిలా
షమ్ముడైయవర్ - కరుత్తు, ఇజు అభిలాషమ్. అన్నవర్, పరమహంసర్. వేళ్వియనైత్తుమ్ ముడిత్తనర్,

సా - స్వా — యడైక్కలజ్కొణ్డ, రక్ష్యవస్తువాక పరిగ్రహిక్కప్పట్ట. భరత్వేనస్వీకరిక్క
ప్పట్ట వెన్నపడి. నమ్మత్తికిరిత్తిరు మాలెన్ను “కాంచీ పురీయస్యహి జన్మ భూమి,, రిత్యాద్యుక్త స్వాసా
ధారణ సంబంధత్తై చ్చొన్నపడి. నమ్మాళ్వాయార్, నమ్ముడైయ ముఖ్యర్కళ్. గౌణోపాయ నిష్ఠరానాలుమ్
“సత్కర్మ నిరతాశ్శుద్ధా స్సాంఖ్య యోగ విదస్తథా। నార్హన్తిశరణస్థస్య కలామ్ కోటితమీమపి,,
ఎన్ను శరణస్థ శబ్దత్తాలే సిద్ధోపాయ నిష్ఠరైయె చ్చొల్లి ముఖ్యర్ కళాక స్తుతిక్కప్పట్టనమ్ముడైయ ప్రప
న్నర్కళెన్నపడి. మన్నవర్, రాజాక్కళ్. “ప్రభవో భగవద్భక్తా,, ఎన్కిర పడియే నమక్కు స్వామి
కళెన్నపడి. “తద్దృష్టి గోచరాస్సర్వే ముచ్యంతే సర్వ కిల్బిషైః,, ఎన్ను నమక్కు రక్షకర్కళెన్నపడి.
విణ్ణవర్, దేవర్ కళ్. నమ కారాధ్య రెన్నపడి. తత్ర హేతుమాహ- వానోరిత్తి. వానోర్క్కై, నిత్య
సూరి కళుక్కు నిర్వాహకనాన వీశ్వరన్. ఒన్నుమ్, నిత్యవాసమ్పణ్ణుమ్. వాన్కరుత్తోర్. వాసిలే, పర
మపదత్తిలే- కరుత్తై యుడైయవర్. అనన్య ప్రయోజనరాన పరమైకాంతి కళాకైయాలేయెన్నపడి. యద్వా
వానోర్కైయొన్నుమ్పడి. “మాంధ్యాతపురుష వ్యాఘ్ర స్తతో మేతద్గతమ్మనః,, ఎన్కిరపడియే నిత్యవాసమ్పణ్ణుమ్ప
డి. వాన్, పరమపదత్తిలే. కరుత్తోర్, అభిప్రాయత్తై యుడైయవర్. అనన్య ప్రయోజనత యా

సా- ప్ర—వస్తుతయా స్వీకృతా అస్మత్స్వామినః ప్రపన్నాః “నార్హన్తి శరణస్థస్య,, ఇత్యుక్త ప్రకారేణ భాగ
వతముఖ్యాః. వేళ్వియనైత్తుమ్ముడిత్తనర్. శేయుత వేళ్వియర్. “సర్వే వేదాస్సర్వవిద్యాస్సశాస్త్రాస్స
ర్వే యజ్ఞాస్సర్వ ఇజ్యశ్చకృష్ణః- విదుఃకృష్ణం బ్రాహ్మణాస్తత్త్వతో యే తేషాం రాజన్ సర్వయజ్ఞాస్సమాప్తాః,,
ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ కర్తవ్యాభావా త్కృతకృత్యా ఏవేత్యర్థః. “సస్వరాడ్భవతి - స్వాతంత్ర్యమను
తులం ప్రాప్య,, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ కర్మ పారతంత్ర్యరహితత్వాత్. మన్నవర్ శబ్దవాచ్యాః ముక్తాః.

సా-వి—యత్సంకృత్వా. అడైక్కలమ్ కొణ్డ, రక్ష్యవస్తుతయా స్వీకృతాః- నమ్మాళ్వాయార్, అస్మత్స్వామినః
ప్రపన్నాః. వేళ్వియనైత్తుమ్ ముడిత్తనర్. వేళ్వి, యజ్ఞాన్. అనైత్తుమ్, సర్వాన్. ముడిత్తనర్, సమాపిత
వంతః కృత సర్వయజ్ఞాః- “విదుఃకృష్ణం బ్రాహ్మణాస్తత్త్వతో యే తేషాం రాజన్ సర్వ యజ్ఞాస్సమా
ప్తా” ఇత్యాదిద్రష్టవ్యం. పునః ప్రశంసంతి- మన్నవర్, సస్వరాడ్భవతీత్యుక్త రాజానః - అకర్మవశ్యా

సా- సం—నమ్, అస్మదీయాః- ముక్కియరై, “నార్హన్తి,, ఇత్యాదినా ముఖ్యతయోక్తా ఏవ. మన్నవరిత్యాది, నాన్కరు
త్తోరన్నవరాన మన్నవర్. “అప్రాకృతం సురైర్వంద్యం,, మిత్యాదినోక్త పరమాకాశ ప్రాప్తితృష్ణయా ప్రాక్ వాన్క
రుత్తోరిత్యుక్తాః. పరమపదం ప్రాప్య “సస్వరాడ్భవతి,, ఇత్యాదినా స్వతంత్రత్వేన వ్యవహృతా ముక్తాః-
విణ్ణవరితి, నిత్యసూరయః. వానోరిత్తై యనుమ్, నిత్యసూరీణాం నిర్వాహకః. వేళ్వీతి, “విదుః కృష్ణం

మూ— నమ్మక్కియ రే॥ ౨౦ ॥

సా- దీ— శ్రేయస్య వేణ్డుమ్ కృత్యమెల్లా మ్ముడి న్తపరిపూర్ణరాన కృతకృత్య రెన్కై. ''తేషాం రాజన్ స ర్వయజ్ఞాస్సమాప్తాః॥ ౨౦ ॥

మోక్షార్థమాక వొన్ఱు మనుష్టిక్క వేణ్డామైయాలుమ్, ప్రయోజనాంతర తత్సా ధనజ్గళివ నుక్కు

సా-స్వా—'' జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత,, మెన్ఱుశరణ్యా న్తన్నాలేకొణ్డాడప్పట్టవ రెన్ఱపడి.వానోరి త్తైయెన్నుమితి సారే ప్రపన్నర్కళ్ నిత్య సూరి నిర్వాహకేశ్వ రాభిన్న రెన్ఱు స్మృతి. '' యేబ్రాహ్మణాస్సోహమసంశయం స్వప,, ఎన్ఱతిరే. అన్నవర్, హంసర్. పరమ హంస రెన్ఱపడి. సారా సార వివేకచతుర రెన్ఱవు మా మ్. వేళ్వియ నైత్తుమ్, వేళ్వి, యజ్ఞం. అనైత్తుమ్, కృత్స్నంకృత్స్న యజ్ఞజ్గళైయుమ్. ముడి త్తనర్, సమా పిత్తవర్. '' తేషాం రాజన్ సర్వ యజ్ఞా స్సమాప్తాః,, ఎనిక్కర పడియే కర్తవ్యా భావా త్కృ త కృత్య రెన్ఱపడి. యద్వా అన్నవర్, హంసర్కళామ్. సారాసారవివేక చతుర రాయ్. సదాచార్యా ధిగత తత్త్వహిత పురుషార్థ వివేకరా మెన్ఱపడి. వేళ్వియనైత్తుమ్ ముడిత్తనర్, ''ఏవంశరణ మభ్యేత్య భ గవంతం మధు సూదనమ్। అనుష్ఠిత క్రతుశతో భవత్యేవ నసంశయః''ఎనిక్కు పడియే సకృచ్ఛరన్యాసా నుష్ఠా నత్తాలే కర్తవ్యాభావా త్కృత కృత్య రెన్ఱపడి. భగవతా భర స్వీకారా భావే కృత కృత్యత్తై యెజ్గనే? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్. అన్నుడైయా రిత్యాది. పూర్వ వద ర్థః. యద్వా. మన్నవర్, రాజా క్కళ్. స్వతంత్రర్. భగవ ద్భాగవత వ్యతిరిక్త విషయత్తిల్ స్వాతంత్ర్యం. అతునివృత్త దేవర్షిపితృఋణ రెన్ఱపడి. విణ్ణవర్, ప్రాకృత దేవర్. వానోర్, నిత్య సూరికళ్. ప్రాకృతా ప్రాకృతరాన వుభయ విధ దేవతై కళుడైయ. ఇఱై, కాణిక్కై. ఎన, ఎన్ఱుమ్పడి. '' సర్వేస్మై దేవా బలి మావ హంతి,, ఎ నిక్కర పడియే అవర్కళుడైయ పార తంత్ర్యం విట్టతు మాత్ర మన్ఱిక్కే అవర్ కళ్ కాణి క్కై యిడ అతి నాలే ఆరాధ్య రామ్పడి. వాన్, పరమ పదత్తిలే కరుత్తుడైయవ రెన్ఱపడి ॥ ౨౦ ॥

ఇప్పడికృతకృత్యరెనిక్కరతుకూడుమో?ఉపాయమాకకర్తవ్యమిల్లాతవననో కృతకృత్యన్- ఇవనుక్కు

సా-ప్ర—విణ్ణవర్, నిత్యాః. వానోరిత్తై, తేషాం స్వామీ నారాయణః. ఎన్ఱు వానక్కరుత్తోర్, ఏవంనిర్దిష్టాః పరమాకాశే ప్రతిష్ఠితచిత్తాః. అన్నవర్, ఏతేషాం సదృశా ఇత్యర్థః - ప్రపన్నానాం కృత కృత త్వా త్ప్రయోజనాంతర వైముఖ్యా త్ప్రియత్వేన నిత్యవిభూతౌ ప్రతిష్ఠిత చిత్తత్వాచ్చ నిత్యముక్తేశ్వరతు ల్యత్వ మితి భావః ॥ ౨౦ ॥

యద్యపిప్రపన్నస్య సంసార నివృత్త్యర్థం కర్తవ్యాంతరం నాస్తి. అథాపి యావచ్ఛరీరపాత ముప

సా - వి— ముక్తాఇత్యర్థః. విణ్ణవర్, నిత్యాః. వానోర్కిఱై యనుమ్, పరమపద స్వామీ. వాన్కరుత్తోర్, పరమాకాశే ప్రతిష్ఠితచిత్తాః. అన్నవర్, పరమహంసాః ॥ ౨౦ ॥

సా-సం—బ్రాహ్మణాస్త్వత్తోయే తేషాంరాజన్సర్వయజ్ఞాస్సమాప్తాః। ఏవంశరణమభ్యేత్యభగవంతంమధుసూదనమ్।అనుష్ఠిత క్రతు శతో భవ త్యేవన సంశయ,, ఇత్యుక్త విధయానుష్ఠిత సర్వక్రత వశ్చేత్యర్థః॥ ౨౦ ॥

ఏవం విధ సరణపన్నానాం నిరంతరాత్మవి స్సంశయత్వాచ్చా జ్ఞానేత్యను పాల నాతిరిక్తం కిమపి

మూ—భగవతి హరౌ పారంగంతుం భరన్యసనం కృతంపరిమిత (రస) సుఖప్రాప్త్యైకృత్యం

సా- దీ— వేణ్డామైయాలుమ్, దేహయాత్రైకర్మాధీనైయాకైయాలుమివ్వధికారిక్కు-కేవలంభగవదాజ్ఞా పరిపాలనమే శెయ్య వేణ్డువ తెన్కిఱార్.భగవతీతి.పారంగంతుం, సంసారపారమానపరమపదత్తై—అడైవ తర్కు. భగవతిహరౌ భరన్యసనం కృతం. ఆకైయాల్ తదర్థమాక వొన్ఱుమ్ శెయ్య వేణ్డా. పరిమిత సుఖ ప్రాప్త్యై, ఐశ్వర్య కైవల్య ప్రాప్త్యర్థం. కృత్యం, తదుపాయానుష్ఠానం.

సా - స్వా — ధర్మ సాధనశరీరరక్షణార్థవ్యాపారముమ్స్వర్గపశుపుత్రాదీతరపురుషార్థ సాధన కామ్యకర్మఙ్గ ళుమ్ ప్రసక్తఙ్గళన్ఱో? కామ్యత్వాత్ అతుకళ్ ప్రపన్ననుక్కు ప్రసక్తఙ్గళన్ఱెన్నిలప్పోతు ప్రపత్తియుమ్కామ్యై యానపడియాలే అనుష్ఠేయమ్మైయాక ప్రసంగియాతో? ఉపాయోత్తరకాల మివ్వధికారిక్కు సాధనానుష్ఠానమి ల్లైయెన్నిల్ ‹‹సహకారిత్వేనచ,, ఎన్కిఱపడియే ఉపాయనిష్పత్త్యర్థతయా సాధనభూతనిత్య నైమిత్తికఙ్గళు మన నుష్ఠేయఙ్గళాక ప్రసంగియాతో ? సాధన తయా ననుష్ఠేయఙ్గళానాలుమ్ స్వయమ్ప్రయోజనమాక వను ష్ఠేయఙ్గళెన్నిల్ ఇప్రయోజనాభిలాషై యిల్లాత వధికారిక్కు ననుష్ఠానత్తిల్ ప్రయోజన హాని తవిర వేఱొ రు బాధకమిల్లామైయాలే ఐచ్ఛిక సంచారమ్ ప్రసంగియాతో ? ఇత్యాది శంకైకళై పరిహరిక్కిఱార్. భ గవతీతి . భగవతి , రక్షణోపయుక్త సకల కల్యాణ గుణ పరిపూర్ణే . హరౌ, విరోధి నిరసన క్షమే పర మ పురుషే. పారం, సంసారసముద్ర పార భూత పరమ పదం. గంతుమ్, ప్రాప్తుమ్- భర న్యాస నజరూ తమ్ , ఇతి నాతే దేవ తాంతర విషయ భర న్యాసముమ్, ఫలాంతరార్థ భరన్యాసముమ్, స్వరూపవిరుద్ధత యాత్యాజ్య మానాలుమ్ స్వరూపానుగుణమోక్షార్థమాక భరన్యాసమవశ్యమనుష్ఠేయమెన్ఱపడి-పరిమితసుఖప్రాప్త్యై,అపవర్గాపేక్షయానశ్వరత్వాదిభిః పరిచ్ఛిన్నేతరపురుషార్థసాధనమ్.కృత్యం,

సా-ప్ర— భోగార్థంద్రవ్యార్జనాదికం కర్తవ్య మస్త్యేవేతి కథంకృతకృత్యత్వమిత్యత్రైశ్వర్యాధికైశ్వ ర్యోపభోగార్థంసాధనానుష్ఠానంకార్యమిత్యుచ్యతేవా-దేహధారణమాత్రార్థద్రవ్యసిద్ధ్యర్థం సాధనా ను ష్ఠానం కార్యమిత్యుచ్యతేవేతి వికల్ప్య ప్రథమస్యాకృత్య వత్త్యాజ్యత్వందర్శయన్ ద్వితీయపక్షేపి సం సార నివృత్తించదేవ సిద్ధ సాధనత్వాదేవ నకార్యమస్తీత్యాహ. భగవతిహరావిత్యాదినా - పారం గంతుమ్ భగ వతిహరౌ భరన్యసనంకృతంపరిమితరసప్రాప్త్యై కృత్యంచాకృత్యవత్ప్రహీణం వపుర్వృత్తిశ్చ పూర్వం కృతైర్నియతి క్రమైర్భగవతి అత ఇహబుద్ధైర్విభోరాజ్ఞాసేతుః పరమను పాల్యత ఇత్యన్వయః. పారంగన్తుమ్, ‹‹ మృదిత కషాయాయతమసః పారందర్శయతి భగవాన్సనక్కుమా ర ,, ఇత్యుక్తం తమసః పారం.గన్తుమ్,సంసార నివృత్తిం ప్రాప్తుమిత్యర్థః- పరిమిత రసప్రాప్త్యై, పరి మితరసస్య. అతిక్షుద్రైహికైశ్వర్యస్య. సిద్ధ్యై-కృత్యమ్, కర్తవ్యం సాధనానుష్ఠానం- అకృత్యవన్నిషిద్ధ

సా- వి— భగవతీతి. పారంగంతుమ్, సంసారంతరీతుం. హరౌ, ఆశ్రితదోష హరే భగవతికల్యాణ గుణా కరేభరన్యసనం కృతం- పరిమితసుఖప్రాప్త్యై,ఐశ్వర్యకైవల్యరూప పురుషార్థప్రాప్త్యై-కృత్యం, సాధనం.

సా-సం— నకర్తవ్యమితి సమర్థ ఇతి శ్లోకేనోక్తార్థే బుధానామాచారమపిప్రమాణయతి- భగవతీతి.పా రంగంతుమ్,ప్రకృతి జలధేః పారం పరమాకాశం-

మూ— ప్రహీణమకృత్యవత్ । భవతిచ వపుర్వృత్తిః పూర్వం కృతైః (ర్నియతిక్రమైః) ర్నియత క్రమా పరమిహ విభోరాజ్ఞా సేతుర్బుధైః

సా - దీ — అకృత్యవత్ప్రహీణం, పాపవత్పరిత్యక్తం. వపువృత్తిః, దేహయాత్రాచ. పూర్వం కృతైః కర్మభిః నియతక్రమా భవతి, పూర్వ కర్మానుసారేణ సుఖ ప్రచుర మాయుమ్, దుఃఖప్రచురమాయుమ్, తత్తత్కాలే నియత మాయిరుక్కుమ్. అతిల్ స్వప్రయత్నం వ్యర్థ మెన్నపడి. అతః, ప్రపత్త్యుత్తరకాలే- బుధైః, జ్ఞానిభిః ప్రపన్నైః - పరం, కేవలం. విభోః, ఈశ్వరస్య. ఆజ్ఞాసేతుః, ఆజ్ఞారూప శ్రుతి

సా-స్వా— కామ్యం కర్మ సర్వం ముముక్షో రనిష్టఫలత్వావిశేషాత్. అకృత్యవత్, నిషిద్ధ కర్మవత్. ప్రహీణం, పరిత్యక్తం. ఇతినాలే స్వరూప విరుద్ధ కామ్యానుష్ఠానం ప్రసక్త మన్నెన్ను కరుత్తు. వపువృత్తిః, శరీరపాలన వృత్తి రప్యంగీకృత ప్రారబ్ధ సుకృత దుష్కృత వశేన సంభవత్ప్రతీకారమంతరేణాన్యథయితు మశక్యతయా ప్రారబ్ధవశా దేవ తత్సిద్ధే స్తదర్థ వ్యాపార మపిత్యక్తమేవ. ఇహ, సంసార దశాయాం. బుధైః, ఆచార్య సకాశాద్యథావదధిగత తత్త్వహిత పురుషార్థైః ప్రపన్నైః. విభోః, స్వాజ్ఞాతిక్రమే దండనసమర్థస్య భగవతః. ఆజ్ఞాసేతుః, వర్ణాశ్రమాది నిత్యనైమిత్తికాజ్ఞా కైంకర్య మర్యాదా.

సా-ప్ర— వైషయికసుఖ సాధనానుష్ఠానవత్. ప్రహీణమ్, ప్రకర్షేణహీనమ్-నిషిద్ధ సుఖానుభవో యథాల్ప దుఃఖమిశ్రో దుఃఖోదర్కశ్చ తథైహికైశ్వర్యానుభవోప్యత్యంత నికృష్ట ఇత్యర్థః. పూర్వం కృతైః, జన్మాన్తరేషు కృతైః- నియతిక్రమైః, నియత్యాః క్రమైః - క్రమేణ సిద్ధపరిపాకైః - నియతిశబ్దవాచ్యసుకృతదుష్కృతైరిత్యర్థః. నైః క్రమైర్యాని సమ్పాదనీయానితాని తైర్భవంతీత్యర్థః. “ఉత్పతన్నపిచాకాశం విశన్నపి రసాతలమ్ । అటన్నపిమహీం కృత్స్నాం నాదత్తముపతిష్ఠతే ॥ యో మే గర్భగతస్యాపి వృత్తిం కల్పితవాన్ప్రభుః । శేషవృత్తివిధానేపి కిం సుప్తస్సోథవా మృతః । అప్రార్థితాని దుఃఖాని యథైవాయాంతి దేహినామ్ । సుఖాన్యపి తథాయాంతి దైన్యమత్రాతిరిచ్యతే । ఉత్పత్తిస్థితినాశానాం స్థితౌ చింతా కుతస్తవ । యథోత్పత్తి ర్యథా నాశ స్థితిస్తద్వద్భవిష్యతి । యత్కించిద్వర్తతే లోకే సర్వం తన్మద్విచేష్టితమ్। అన్యో హ్యన్యచ్చింతయతి స్వచ్ఛందం విదధామ్యహమ్। యేన యత్రచ భోక్తవ్యం సుఖం వా దుఃఖమేవ వా । స తత్ర రజ్వా బద్ధ్వేవ బలాద్దేవేన నీయత,, ఇత్యాది ప్రమాణాదితి భావః - నియత క్రమేతి వా పాఠః - తదా వృత్తే ర్విశేషణమ్- ఏవం తర్హి ప్రపన్నైః కామచారై ర్భవితవ్యమిత్యత్రాహ. పరమిహేత్యాదినా- ప్రపన్నానామపి యావచ్ఛరీరపాతం శాస్త్రవశ్యత్వాన్నిషిద్ధా నుష్ఠానేచ “ఆజ్ఞాచ్ఛేదీ మమద్రోహీ మద్భక్తోపి న వైష్ణవః । మనీషీ వైదికాచారంమన

సా-వి— అకృత్యవత్, పాపతుల్యం. ప్రహీణం, త్యక్తం. వపువృత్తిః, పూర్వశరీరరక్షణార్థం జీవనం. పూర్వం కృతైః, ప్రాచీనసుకృతైః. నియతక్రమా, అవశ్యంభావినీ. అతః కుత్రాపి వ్యాసంగో నాస్తీతి భావః. తర్హి కింతూష్ణీం స్థాతవ్యమిత్యత ఆహ - పరమిహేతి. ఇహ, అస్మిన్ జగతి- పరం, ప్రపత్త్యనంతరం - యద్వా, పరం, అత్యర్థం. “విభోరాజ్ఞా సేతుః. శ్రుతిస్మృతిర్మమైవాజ్ఞా” ఇత్యుక్త మర్యాదా. బుధైః, ప్రపన్నైః. అనుపా

సా-సం— ప్రహీణం, పరిత్యక్తమ్- పూర్వం కృతైః కర్మభిర్నిష్పన్నం. నియతిక్రమాత్, భగవత్కృపాక్రమాత్- ఇహ, సంసృతౌ వర్తమానైః. బుధైః, శ్రుతిస్మృతి కోవిదైః. పరమ్, కేవలమ్. ఆజ్ఞా సేతుః,

రనుపాల్యతే ॥ ३० ॥

ఇతికవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు

శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే కృతకృత్యాధికారః త్రయోదశః.

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః.

సా-దీ— స్మృత్యుక్త సదాచారపద్ధతిరేవ పరిపాల్యతే ఎన్నైకై ॥ ३० ॥

ఇతి శ్రీసారదీపికాయాం కృతకృత్యాధికారః త్రయోదశః.

సా-స్వా—అన్నుపశ్చాత్. ఉపాయోత్తరకాలం. పాల్యతే, సంరక్ష్యతే. ఇతివా తేస్వరూపజ్ఞానానవధికారికళై-ఆజ్ఞాతిక్రమత్తిల్, "ఏవం విలంఘయన్ మర్త్యో మర్యాదాం వేదనిర్మితామ్। ప్రియోపిన ప్రియోసౌమే మదాజ్ఞా వ్యతివర్తనాత్ ॥ ఇహైవైషాం కేచిదుపప్లవా భవంతి" ఎన్కిఱ పడియే స్వామ్యభిమతాను వర్తనరూపపురుషార్థహానిమాత్రమన్ఱిక్కే యథోచిత దండనరూప బాధకముమ్ వరుకైయాలే భగవదాజ్ఞాపరిపాలనమవశ్యం కర్తవ్యమెన్ఱు కరుత్తు.

ఇతి శ్రీమదాత్రేయకృష్ణార్యసుతేన తచ్చరణాంబుజచంచరీకేణ శ్రీమద్వేదాంతరామానుజ

యతీంద్రమహాదేశికకటాక్షలబ్ధవేదాంతరహస్యజాతేన గోపాలదాసేన

విరచితాయాముత్తరసారాస్వాదిన్యాం కృతకృత్యాధికారః త్రయోదశః.

సా-ప్ర—సాపినలంఘయే ,, దిత్యాదిశ్రుతిభిః ప్రత్యవాయావగమాచ్చ నియమ ఇతి భగవదాజ్ఞారూపసేతుః, మర్యాదా. పరం, కేవలమ్, పరిపాల్యత ఇత్యర్థః ॥ ३० ॥

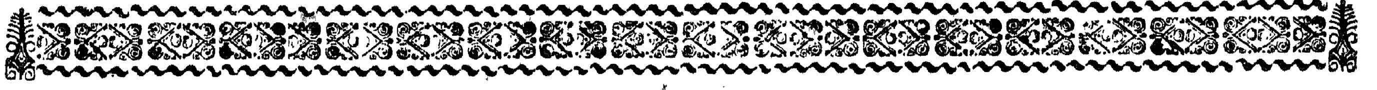
ఇతి శ్రీ సారప్రకాశికాయాం కృతకృత్యాధికారః త్రయోదశః.

సా-వి— ల్యతే, సంరక్ష్యతే- ఆజ్ఞానుజ్ఞాకైంకర్యేణ కాలయాపనం కుర్వంతీతి భావః ॥ ३० ॥

ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాం కృతకృత్యాధికారః త్రయోదశః.

సా-సం—ఆజ్ఞాసిద్ధో ధర్మః. అనుపాల్యతే, ప్రతిదిన మనుష్ఠీయతే ॥ ३० ॥

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాసంగ్రహే కృతకృత్యాధికారః త్రయోదశః.

శ్రీయైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

స్వ ని ష్ఠా భి జ్ఞా నా ధి కా ర ః.

మూ — స్వరూపో

సా- దీ— చతుర్దశేస్యధన్యస్య స్వరూపోపాయ సిద్ధిషు।స్వనిష్ఠాయాఅభిజ్ఞానం దర్శ్యతేహేతుభిర్నిజైః॥

సా - స్వా — ఇప్పడి పూర్వాధి కారత్తిలే ముక్త తుల్యనాయు పాయ పూర్తి యాలే కృత కృత్యనెన్రుమ్, పురుషార్థ పూర్తి యాలే కృతార్థ నెన్రుమ్, కొణ్డాడప్పట్టి రుకుమ్మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అప్పో ఇవ్వధి కారిక్కు పరైరి పరి భవాది ప్రసక్తియిల్ విషాద ముమ్ పర విషయత్తిల్ హింసాభిరుచియుమ్, మరణ హేతు చోర వ్యాఘ్రాది దర్శనత్తిలతి భీతియుమ్, తన్ని వృత్యర్థ ముపాయాంతరాన్వేషణ ముమ్, ఇతర పురుషార్థ లాభా లాభఙ్గళిల్ హర్ష శోకఙ్గళుమ్, శరీర పోషణైక ప్రయోజనాభిసంధి పూర్వక ప్రవృత్తియుమ్, ప్రత్యక్ష సిద్ధమాక తోన్రు కిఱతు విరోధి యాతో ? ఇప్పడి బహు చ్ఛిద్రముడైయ వధి కారిక్కు ముక్త తుల్యతాదిక ళేఙ్గనే ? స్వరూపో పాయ పురు షార్థ ఙ్గళిలే నిష్ఠై యిల్లాత వధి కారిక్కు ఇచ్ఛిద్రమ్ సంభావి త్తాలు మిన్నిష్ఠై యుడైయ వధి కారిక్కు ఇతు సంభావిత మన్రెన్నిల్? నిష్ఠై యావతు; స్వరూప మేవమ్భూతమ్, ఉపాయ ఏవ మ్భూతః. పురు షార్థ ఏవ మ్భూతః ఎన్కిఱ నిశ్చయ మన్రో ? ఇన్త నిశ్చయ పూర్వక మాక వుపా యాను ష్ఠాన మ్పణ్ణిన వధి కారిక్కు పూర్వోక్త చ్ఛిద్రఙ్గళ్ ప్రత్యక్ష సిద్ధఙ్గళన్రో ? కేవల మిన్నిశ్చయ ముడైయవ పూర్వాధి కారిక్కు ఇచ్ఛిద్రఙ్గళ్ ప్రత్యక్షసిద్ధఙ్గళానాలుమ్ వక్ష్య మాణ కార్య విశేషో త్పాదన పర్యంత యథావ స్థిత స్వరూపో పాయ పురుషార్థ విషయ శాస్త్ర శ్రవణ మనన నిరంతరా భ్యాసా వృత్తి జనిత పూర్వోత్తర కాలాను వర్తమాన దుర్వాది ప్రణీత కుయుక్త్యన్విత శఙ్కైకళాల్ సహా స్వరూపాదిత్రితయ విషయ నిశ్చయ విశేష రూప స్వరూపాది నిష్ఠై యుడైయ వధి కారిక్కు ఇవ్విపరీత చ్ఛిద్రఙ్గళుదియా తెన్రి లానాలు మిన్నిశ్చయవిశేష మిచ్ఛి

సా-ప్ర —నైర్భర్యో పపాదకతయా కృతకృత్యత్వస్య జ్ఞాతవ్యత్వాత్తదుక్త్వా తజ్జ్ఞాన జనకతయా స్వరూ

సా-వి— ఏవం నైర్భర్య హేతుభూతయా కైంకర్య పరంపరయా కృతకృత్యత్వాను సంధాన ముక్త్వా భగవదనన్యార్హ శేషత్వ పారతంత్ర్యాది విశిష్ట స్వరూపనిష్ఠా జ్ఞానం స్వతంత్ర స్వామ్యభిమత కైంకర్య ప్రవృత్తౌ ప్రతికూలాచరణ నివృత్తౌచ హేతుః పరమ పురుషార్థతయావగత భాగవతపర్యంతభగవత్కైంకర్య

సా- సం—ఇత్థం పూర్వాధికారే కృతకృత్యతా నిరూపణ ముఖేన స్వరూపోపాయ ఫలేషు నిష్ఠోత్పాభవతి -

మూ— పాయార్థేష్వవితథనివిష్టస్థిరమతే

సా - దీ — మోక్షమ్ కిట్టుకిరతుక్కు హేతుకళాన పరపరిభవాదిషువిషాదాభావాదియుమ్, భగవద్వ్యతిరిక్తవిషయ జమలరెన్నుమ్ బుద్ధ్యాదికళుమ్, దేహయాత్రాదికళిల్ కత్తేత్తలరుకై ఇత్యాదియుమాకిర లింగఙ్గళాలే ఇవ్వధికారికుక్కు స్వస్వరూపోపాయ పురుషార్థఙ్గళిల్ అవితథ నివిష్ట స్థిర మతిత్వ మాకిర స్వనిష్ఠై యినుడైయ వభిజ్ఞానం సుప్రాపమెన్కిరార్ ముతల్ శ్లోకత్తాల్. స్వరూపేతి. స్వస్వరూపే, ప్రపత్తి రూపోపాయే కైంకర్య రూప పురుషార్థేచ. అవితథం యథార్థం నివిష్టా స్థిరా మతిర్యస్య తస్యాధికారిణః.

సా-స్వా— ద్రఙ్గళుక్కు ప్రతిబంధకమాకమాట్టు మో? ఇచ్ఛిద్రఙ్గళనిష్టసాధనఙ్గళెన్కిర బుద్ధియాతల్ నస్ముడైయ వధికార విరుద్ధఙ్గళెన్కిర బుద్ధియాతలనో? ప్రతి బంధికై యాక లావతు; వక్ష్యమాణ కార్య విశేష లింగఙ్గళాలే తత్కారణ భూత స్వనిష్ఠా రూప స్వాధికార నైర్మల్యత్తై వధికారికుక్కు స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానత్తాలే స్వాధికార విరుద్ధత్వ జ్ఞాన ముఖేన చ్ఛిద్ర ప్రసక్తియిల్ లజ్జోత్పాదన మ్పణ్ణి కొణ్డు ఛిద్రఙ్గళై ప్రతిబన్ధిక్కు మెన్నిలిప్పడి ప్పట్ట నిష్ఠాత్రయత్తుక్కుమ్ ప్రత్యేక మను మాపక తత్తద సాధారణ కార్య భూతా సంకీర్ణ సమీచీన లింగందులభ మనో? ఇత్యాది శంకైయై యిన్త వధి కారత్తాలే పరిహరిక్కి రొకెలిఆద్య శ్లోకత్తాలే శఙ్కా పరిహారత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - స్వరూపోపాయేతి - స్వరూపమ్, వక్ష్యమాణా చిదైవ్యలక్షణ్యాది స్వాత్మస్వరూపమ్ - ఉపాయః, వక్ష్యమాణరహస్యత్రయప్రతిపాద్య ప్రపత్తిః- అర్థః, అర్థ్యత ఇతి వ్యుత్పత్త్యా మోక్షరూప పరమ పురుషార్థః - ఏతేషు విషయేషు అవితథం, నవిద్యతే వితథమ్ అనృతంయథా భవతి తథా - నివిష్టా, యథావ స్థితాకార విషయిణీ - స్థిరా, ఉపాయానుష్ఠానోత్తర కాలే ప్యనువర్తమానా- కుయుక్తిభిః ప్రతి బంధానర్హా - మతిః, నిశ్చయ విశేషః యస్య సః -

సా-ప్రి— పోపాయ పురుషార్థేషు స్వనిష్ఠాజ్ఞాత వ్యేత్యభిప్రేత్యాహ-స్వరూపోపాయేత్యాది- స్వస్వపరస్వరూపత్వేన ప్రమాణైర్బోధితయోర్భాగవత పర్యంత భగవద నన్యార్హ శేషత్వతథాభూత పారతంత్ర్యయోః కాష్ఠా భూతోపాయత్వేనావగతే భగవతి పురుషార్థతయా ప్రమాణావగతే భాగవత పర్యంత తత్కైంకర్యేచా వితథమ హృదయత్వం విహాయ సహృదయత్వం యథా భవతితథానివిష్టా యుక్తోక్త తద్విశేషణ విశిష్టతయా ఏతాన్విషయీ కుర్వంతీ.స్థిరా, పశ్చాదపి యావత్కాలం తత్రైవ విషయీ కుర్వాణా మోక్ష్యా

సా - వి — రూపపురుషార్థనిష్ఠాజ్ఞానంప్రాప్యాంతర వైరాగ్యద్వారాతదుపాయ నివృత్తౌ హేతుః ఉపాయనిష్ఠాజ్ఞానం మోక్షోపాయ నివృత్తౌ హేతురితి కృతార్థత్వ హేతుత్వేన ఉపాయ నివృత్తిద్వారా కృతకృత్యతా హేతుత్వేనచ స్వరూపోపాయ పురుషార్థ నిష్ఠాజ్ఞాన మావశ్యక మిత్యాహ - స్వరూపేతి. స్వరూపోపాయార్థేషు.అవితథం, అవిసంవాదం.నివిష్టా, శాస్త్రోక్తప్రకారేణ తత్తద్విశేషణ విశిష్టతయాస్వరూపోపాయ పురుషార్థా న్విషయీకుర్వతీ.స్థిరా, యావజ్జీవం పశ్చాదపి తత్రైవ ప్రసరంతీ మతిర్యస్య పురు

సా-సం—అథస్వస్యతన్నిష్ఠాపరిజ్ఞానోపాయంతత్పరిజ్ఞానఫలంచప్రసఙ్గాన్నిరూపయితుమధికారాంతరమారభమాణః ప్రతిపాద్యం సంగృహ్ణాతి- స్వరూపేతి- అర్థః, పురుషార్థః, మతేరవితథత్వంయాథార్థ్యం. నివిష్టత్వం, యావద్ధర్మాన్విత తయాధర్మి విషయకత్వమ్ . స్థిరత్వమ్ , అచంచలత్వమ్ , ఏతేన నిష్ఠా

మూ — స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానం సు[గమ] భగమపవర్గాదుపనతాత్ । ప్రథిమ్నా యస్యా(దౌ) సోఽప్రభవతి వినీత

సా - దీ — స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానం, స్వస్య స్వరూపాదిషు నిష్ఠాయాః స్థితే రభిజ్ఞాన మస్తీతి జ్ఞానం. ఉపనతాదపవర్గాత్, అపవర్గోపనతిసూచకైః పరపరిభవాదిషు విషాదాభావాదిభిః. సుగమం, సుఖేన ప్రాప్తుం శక్యం - స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానత్తుకు ప్రయోజన మెతెన్న వరుళి చ్చెయ్దిరాత్. ప్రథిమ్నేతి - యస్య, స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య- ప్రథిమ్నా, వృద్ధ్యా - అయం, ప్రపన్నాధికారీ. ఆదావేవ వినీతస్స్యాత్.

సా - స్వా — తథాభూతస్యాధికారిణః అపి తత్ర నివిష్టస్థిరమతిత్వరూపస్వనిష్ఠాయాః. అభిజ్ఞానమ్, అభిజ్ఞాయతేనేనేత్యభిజ్ఞానమ్. తత్కార్యతయా తదనుమాపక సమీచీనలింగజాతం. యద్వా నిరుక్తస్వనిష్ఠాయా అభిజ్ఞానం తత్కార్య సమీచీన లింగ్గైరనుమితి రూప నిశ్చయః-ఉపనతాత్, జన్మాంతర వ్యవధానమంతరేణ ఏతద్దేహావసాన ఏవాపవర్గో భవిష్యతీతి బుద్ధిస్థతయా సమీప స్థితాదపవర్గాత్. సుభగమ్, భవిష్యదపవర్గాపేక్షయాపి సంసారదశైయిలి న్నస్వనిష్ఠాభిజ్ఞానదశై యత్యన్తభోగ్యైయానపడి యాతేఇవ్వధికారికు ముక్తతుల్యరాతైకూడుమెన్నుకరుత్తు-సంసారదశైయిల్ రాగద్వేష దుఃఖాది కంసంభావితమాయిరుకైవి న్నస్వనిష్ఠాభిజ్ఞానదశైకు అపవర్గాపేక్షయా భోగ్యతై యెజ్గనేయెన్నవి న్నస్వనిష్ఠాభిజ్ఞానత్తుకు స్వభావతశ్ఛిద్రనిరాసకత్వతై యరుళిచ్చెయ్కిరార్. ప్రథిమ్నేతి- యస్య, స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య-ప్రథిమ్నా, స్వనిష్ఠాం ప్రతి కార్యతయా సమీచీనలింగత్వప్రభావేనేత్యర్థః-యద్వా, స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య సమీచీన లిజ్గజనితత్వప్రభావేనేత్యర్థః- అసౌ, ప్రపన్నాధికారీ. ఆదావేనికు అపాఠత్తిల్ అసావిత్యధ్యాహారః. అసావాదావేవ. వినీతస్స్యాత్, వినయ

సా-ప్ర — మతిర్యస్యేత స్యేత్యర్థః - ఏతాదృశబుద్ధ్యా భరన్యాసానంతరమపి కర్తవ్యత్వే కథం కృతకృత్యతేత్యత్రాహ. సుభగమితి అత్యంత భోగ్యమిత్యర్థః- స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య భరన్యాస ఫలత్వా త్కృతకృత్యత్వ ముపపద్యత ఇతిభావః- యస్య, స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య. ప్రథిమ్నా, దార్ఢ్యేన. ఆదౌ, వినీతః. భర

సా - వి — యస్య. స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానం, స్వస్య నిష్ఠా భగవదనన్యార్హ శేషత్వపారతంత్ర్య విశిష్టతయా ప్రమాణ ప్రతిపన్నే స్వరూపే యుక్త్యాదిభిః విపరీత ప్రకారతాధ్యవసాయోత్పాదనానర్హత్వ రూపా. ఉపాయే స్వతంత్రోపాయతయా ప్రమాణావగతే భగవద్వ్యతిరిక్తే యుక్త్యాదిభిః ఉపాయత్వ నిర్ణయోత్పాదనానర్హత్వ రూపా. పురుషార్థే పురుషార్థతయా ప్రమాణావగత భాగవత కైంకర్య పర్యంత భగవత్కైంకర్య వ్యతిరిక్తే యుక్త్యాదిభిః పురుషార్థత్వాధ్యవసాయోత్పాదనానర్హత్వ రూపా. తస్యా అభిజ్ఞానం, ఏతాదృశానర్హత్వం మమాస్తీతి జ్ఞానం. ఉపనతాత్, ప్రాప్స్యదపవర్గాత్. సుభగం, ప్రాప్స్యమోక్షాదప్యత్యంత భోగ్యమిత్యర్థః. తాదృశ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానమానందహేతుర్భవతీతి భావః. అనర్థపరిహారాయాపీదం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానం భవతీత్యాహ. యస్య, స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య. ప్రథిమ్నా, సామర్థ్యేన. వినీతః, ఆచార్య

సా -సం — శబ్దార్థో వివృతో భవతి- స్వనిష్ఠా, స్వరూపాది త్రయ విషయిణీ నిష్ఠా - ఏతస్యా అభిజ్ఞానం అపవర్గాదుపనతాత్- అపవర్గోపనతాత్, అపవర్గాసన్నాత్. విషాదాది కళత్తిరుక్కైయుమిత్యాది అవ్వో అడైయాళ్జ్గళాలే ఇత్యంతోక్తాద్ధర్మవర్గాత్ - సుగమమ్, సుఖం జ్ఞాతుం శక్యమిత్యర్థః. సుభగమితి పాఠే, అపవర్గోపనత ధర్మవర్గ ఫలకత్వాత్స్వస్యాన్యేషాంచ మనోహర మిత్యర్థః. యస్య స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య. ప్రథిమ్నా, అతిశయేన.

సూ — స్థగయితుం గభీరాన్దుష్పారాన్ గగనమహతశ్ఛిద్రనివహాన్ ॥ ౩౨ ॥

సా - దీ — గభీరాన్, అతిగహనాన్. దుష్పారాన్, దుస్సమాధానాన్. గగనవన్మహత శ్ఛిద్రనివహాన్, అన్యాభిగమనాన్యోపాదానాన్యయజనాన్యశాస్త్రపఠనాన్యచింతనాదీన్ - స్థగయితుం, పరిహర్తు మిత్యర్థః - సమర్థోభవతితత్సుగమ మిత్యన్వయః - సుప్రాప మెన్నైక ॥ ౩౨ ॥

సా-స్వా—విశిష్టస్సన్. "ప్రగుణవృత్తిరపథ్యపరాఙ్ముఖ కృపణచిత్తహరైర్వ్యసన గ్రహైః। అయమపత్రపతేని రుపప్లవః పరగతైరపి దృష్టపరావరః ,, ఎన్కిర పడియే యిప్పడి ప్పట్ట కార్య విశేష పర్యంత మాన స్వరూపాది నిష్ఠైయై యుడైయ నమక్కు పరపరి భవాది కళిల్ క్లేశ ప్పడు కిరతు వుమ్, భయ స్థానజ్గళిలె భయప్పడుకిరతువుమ్, అన్యాభిగమనాన్యార్థప్రవృత్త్యన్యయజనాన్యనామసంకీర్తనాన్యచిన్తనాది కళిల్ పణ్ణుకిరతువుమ్, స్వరూపవిరుద్ధతయాత్యంతావద్యావహమెన్ఱులజ్జావినీతనాయ్క్కొళ్ళవేణ్డుమెన్నపడి. గభీరాన్, అగాధాన్ అగాధజ్గళాకిల్ తత్తత్పురుషార్థ సమ్పాదనత్తాలే పూరణమ్పణ్ణలాకాతో ? ఎన్నదు దుష్పారానితి- ప్రతిసమాధానాది కళాలే ఉత్తరోత్తరాభికారాజనకతయా తృప్త్యావహజ్గళన్ఱెన్నపడి. ఛిద్రమల్పమాకిల్ పూరణ సంభావనైయుణ్డు - అతువెయిల్లై యెన్కిరార్ . గగన మహత ఇతి . గగనవన్మహత్తాన పడియాలే గగనవదేవ పూరణ సంభావనా రహితజ్గళెన్ఱపడి. ఛిద్రనివహాన్, అతువు మొన్ఱిరణ్డన్ఱు . అనంతచ్ఛిద్రజ్గళెన్ఱపడి . ఏవంభూతానన్తచ్ఛిద్రానపి. స్థగయితుమ్, ఆచ్ఛాదయితుమ్.ఏవమ్భూతానన్తచ్ఛిద్రాపేక్షయాపి స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన స్యాపృథుత్వేనతేనాచ్ఛాదయితుంప్రభవతి, సమర్థోభవతీత్యర్థః . ఆకైయాలిప్పడి ప్పట్ట స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన మతి మహతామపిచ్ఛిద్రాణాం నిరాసక్షమమాకైయాలే ఇన్నవధికారికైయెముక్తతుల్యనాక కొణ్డాడక్కడవనెయిల్లై యెన్నపడి. ॥ ౩౨ ॥

ఇప్పడి స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానన్తనక్కుణ్డాకిలన్ఱో లజ్జాపురస్సరమాక ఛిద్రనిరాస మ్పణ్ణావతు, స్వ

సా-ప్ర—న్యాసానంతరకాలేఆగామినోమహతోబాధక వర్గాన్యాభిగమనాన్యార్థోపాదానాన్యవాచకకీర్తనాన్య చింతారూపచ్ఛిద్రనివహాన్నిషిద్ధకామ్యప్రవృత్తిం విశేషానతిలంఘయితుంశక్నోతి. అతస్స్వనిష్ఠానుసంధానంకార్యమిత్యర్థః ॥ ౩౩ ।

సా-వి—రేతాదృశజ్ఞానవత్తయాశిక్షితఃప్రపన్నః. గభీరాన్,ఎతావత్ప్రమాణా ఇతిజ్ఞాతుమశక్యాన్ భయంకరానితిభావః. దుష్పారాన్, ప్రతివిధాతుమశక్యాన్. గగనమహత, అతివిస్తీర్ణాన్. ఛిద్రనివహాన్, అన్యాభిగమనాన్యార్థోపాదానాన్యచింతాది రూపాన్. అన్యోపాయపరిగ్రహాది రూపాన్. అనుకూలానాచరణ ప్రతికూలాచరణ రూపాంశ్చ- ఆదౌ, ఉత్పత్తికాలఏవ. స్థగయితుం, ఆచ్ఛాదయితుం. ప్రభవతి అనర్థాయథానోత్పద్యేరన్ తథాకర్తుం శక్నోతీత్యర్థః ॥ ౩౨॥

సా-సం—గభీరాన్,ఇయత్తయాదురవధారణాన్.దుష్పారాన్,అసకృదనుభవేప్యపర్యాప్తాన్. గగనమహతః, గగనవత్సర్వవ్యాపకాన్. ఛిద్రనివహాన్, నిష్ఠావిరోధి కామాదిరూపారిషడ్వర్గాన్.వినీతః, శాంత్యాద్యాత్మగుణోపేతః. ఆదౌ, కామాదివిషయకయత్నోత్పత్తేఃపూర్వమేవ.స్థగయితుం, ప్రతిరోద్ధుం,నివర్తయితుంవా. ప్రభవతి, సమర్థోభవతి॥ ౩౨ ॥

మూ— ఇప్పడితనక్కు నిష్ఠైయుణ్డెన్ఱు తానఱియుమ్పడియెఙ్గనేయెన్నిల్ పరరాలే పరిభవాదిగళుణ్డాన్పోతు

సా-దీ—స్వరూపోపాయాపేక్షువెన్ఱ శ్లోకత్తిల్ శొన్న స్వరూపాదికళిల్ తనక్కు నిష్ఠై యుణ్డెన్ఱఱియలా మ్పడియై ప్రశ్నపూర్వకమాక వెళియిడుకిరార్. ఇప్పడి తనక్కిత్యాదియాల్. నిష్ఠై, దృఢాధ్యవసాయం. ము న్నస్స్వస్వరూప నిష్ఠాభిజ్ఞాన హేతుకళై క్కాట్టుకిరార్. పరరాలె ఇత్యాదియాల్. పర పరిభవాదికళిల్

సా-స్వా—నిష్ఠానుమాపకసమీచీనలింగమ్ దుర్లభమన్ఱో? పరైరిపరిభవాదికళిల్ విషాదాభావాదికళుమ్, చోర వ్యాఘ్రాది దర్శనత్తిల్ భయ రాహిత్యము మితర పురుషార్థ లాభా లాభఙ్గళిల్ హర్ష శోక రాహి త్యముమ్ లింగమెన్నిల్ పర పరిభవాది కళిల్ విషాదా భావాది కళివ్వుపాయ నిష్ఠా లింగమన్ఱే ? వ్యాఘ్రాది దర్శనత్తిల్ భయము మననుష్ఠితోపాయనుక్కు స్వరూప నిష్ఠా విరోధి యల్లామైయాలే తద్రాహిత్యమ్ స్వరూప నిష్ఠాలింగమన్ఱే ? ఇతర పురుషార్థ లాభా లాభఙ్గళిల్ హర్ష శోకముమ్ ముముక్షు వుక్కు విరుద్ధ మల్లామైయాలే తద్రాహిత్య ముమ్ స్వరూప నిష్ఠా లింగమన్ఱే? ఎన్ఱ రవభి ప్రాయత్తాలే శంకిక్కిరార్. ఇప్పడి తనక్కు నిష్ఠైయుణ్డెన్ఱు తానఱియుమ్పడి యెఙ్గనే యెన్నిలితి. ప్రథమం ప్రథమ రహస్య క్రమత్తై యనుసరిత్తు స్వరూప నిష్ఠా లింగఙ్గళై కాట్టుకిరార్. పరరాలే ఇత్యాదినా.

సా-ప్ర—నను కాష్ఠాభూతోపాయ తయావగత భగవద్వ్యతిరిక్తైయుక్త్యాదిభిరుపాయత్వనిర్ణయోత్పా దనానర్హత్వ రూపాయా ఉపాయేస్వనిష్ఠాయా కృతకృత్యత్వానుసంధాన ద్వారానైర్భర్య ప్రతిష్ఠాపక త్వేపి భాగవత పర్యంత భగవదనన్యార్హ శేషత్వ పారతంత్ర్యాది విశిష్ట తయా ప్రమాణ ప్రతిపన్నే స్వ రూప విషయే యుక్త్యాదిభి ర్విపరీత ప్రకారకాధ్యవస్యాయోత్పాదనా నర్హత్వ రూప స్వరూ పనిష్ఠాయాః పరమ పురుషార్థ తయావగత భాగవత పర్యంత భగవత్కైంకర్యవ్యతిరిక్తే పురుషార్థ త్వాధ్యవసాయోత్పాదనా నర్హత్వరూప పురుషార్థ నిష్ఠాయాశ్చ జ్ఞానస్యతుక ఉపయోగ ఇత్యత్ర స్వరూప నిష్ఠాయా శేషత్వ పారతంత్ర్యాది స్వరూప జ్ఞానద్వారా స్వతంత్ర స్వామ్యభిమత కైంకర్యేషు ప్రవృత్తేః ప్రతి కూలాచార నివృత్తేశ్చ హేతుత్వాత్పురుషార్థ నిష్ఠాయాశ్చ ప్రాప్యాంతరే వైరాగ్యద్వారా తదుపాయే భ్యో నివర్తకత్వాచ్చార్థాత్కృత కృత్యత్వ బోధనద్వారా నైర్భర్యప్రతిష్ఠాపకత్వమస్త్యేవేత్యుపాయ పురుషార్థనిష్ఠాయా హేతుభూతాయాస్స్వరూపనిష్ఠాయా జ్ఞాపకాన్ప్రథమమాహ. ఇప్పడితనక్కు ఇత్యాదినా

సా-వి—నన్వనన్యార్హ శేషత్వ పారతంత్ర్యాదివిశిష్ట స్వరూపాది జ్ఞానే చాలయితుమశక్యత్వంహినిష్ఠా-సా చస్వరూప సత్త్వేవానుకూల్య ప్రవృత్త్యా హేతుర్నతత్ జ్ఞానమితి చేత్సత్యం. ఏతాదృశ స్వరూపాది జ్ఞానవ త్తయాహం విపరీతాధ్యవసాయోత్పాదనానర్హ స్మీతి ప్రతి సంధానాద్విపరీతాధ్యవసాయో త్పత్త్యభావేన అనర్థ ప్రసక్తి మర్మ నభవతీతి నిశ్చయ సంభవే నానర్థ ప్రవృత్తే దూరత ఏవా పాస్తత్వ మిత్యత్ర తాత్పర్యాత్ - అత ఏవ స్వనిర్భరత్వానుసంధాన పర్యవసాయ్యానంద ఏ వ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్య ఫలమితి అపవర్గ తుల్యభగమిత్యుక్తం. ప్రథమం స్వరూపే స్వస్య నిష్ఠాస్తీతి జ్ఞానం ప్ర శ్నపూర్వకం విశదయతి. ఇప్పడీతి- పరరాలే పరిభవఙ్గళ్ ఉణ్డాన్పోతు, పరిభవోత్పాద సమయే.

సా - సం — ఇత్థం సంగ్రహీతం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన ప్రకారం క్రమేణ వివృణోతి, ఇప్పడీత్యాదినా-

మూ—తన్ దేహాదికళైప్పఱ్ఱి పరిభావకర్ శొల్లుంకెడుకుత్తజ్గళ్ తన్ స్వరూపత్తిల్ తట్టాతపడికణ్డువిషా దాదికళ్ అఱ్ఱిరుక్కైయుమ్, “శప్యమానస్యయత్పాపంశపన్తమధిగచ్ఛతి,, ఎన్కిఱపడియే పరిభవాదిక ళాలే తన్ పాపత్తై వాజ్గిక్కొళ్ళుకిఱ మతికేడరైప్పఱ్ఱి “బద్ధవైరాణిభూతాని ద్వేషంకుర్వంతి చేత్తతః। శోచ్యాన్యహో తిమోహేన వ్యాప్తానీతి మనీషిణా। ఆత్మద్రుహమమర్యాదంమూఢముజ్ఝితసత్పథమ్। సుతరా మనుకంపేత నరకార్చిష్మదింధనమ్,, ఎన్నిఱపడియే కరైపురణ్డకృపైయుమ్, “అమర్యాదఃక్షుద్రః ,, ఎన్గిఱ శ్లోకత్తాలుమ్ “వాడినేన్ వాడి,, ముతలాన ఆழ్వార్కళ్ పాశురజ్గళాలుమ్ తనక్కనుసన్ధేయమాక ఉదాహరిత్త

సా-దీ—విషాదాభావముమ్, అమ్మోఇవన్ కెట్టుప్పోకిరానేన్నుక్కృపైయుమ్, స్వదోషజ్గళైమఱ వాతపడిపణ్ణి నానేన్ను ముపకారస్మృతియుమ్, కర్మానుగుణమీశ్వరప్రేరితరాయ్ పణ్ణుకిరార్కళెన్నుమ్ నిర్వికారచి త్తత్తైయుమ్, ప్రారబ్ధకర్మాణమ్ కழிకిఱతెన్ను సంతోషముమ్, స్వరూపనిష్ఠాభిజ్ఞాన హేతుక్కళెనిఱార్ - పరరాలె ఇత్యాది మహావాక్యత్తాల్. విషాదాభావాదికళిల్ హేతువాన పరమార్థానుసంధానత్తైక్కాట్ టుకిరార్. తన్దేహాదికళై ఇత్యాదియాల్. విషాదాదియెన్ను కోపాది ఆదిశబ్దార్థం. అవర్కళ్పక్కల్ కృపెక్కు హేతువై క్కాట్టుకిరార్. శప్యమానస్యే త్యాదియాల్. అన్యోన్యం బద్ధవైరాణి. యద్వా, స్వ స్మిన్ బద్ధవైరాణి. తతః అన్యోన్యస్మిన్ స్వస్మిన్వా ద్వేషం తత్కార్య ద్రోహంవా కుర్వంతిచేత్ అహో తిమోహేన వ్యాప్తానీ మానీతి మనీషిభిశ్శోచ్యాని, శోచయితుం యోగ్యాని భవంతి ఎన్కై. ఆత్మద్రుహ మితి, స్వస్వరూపాదిషు మూఢం. తతఏవోజ్ఝిత సత్పథం. తతఏవామర్యాదం. అతస్స్వద్రోహిణం అత ఏ వ నరకాగ్నీంధనభూతంనరం విద్వాన్ భృశమనుకంపేత, అనుగృహ్ణీయాదెన్కై. కరైపురణ్డ, ఉద్వే లమాన. ఇని ఉపకారస్మృతిపణ్ణుమ్ప్రకారత్తైక్కాట్టుకిరార్. అమర్యాదఃక్షుద్ర ఇత్యాది

సా-స్వా—కుత్తజ్గళ్ కురూపిత్వానభిజాతత్వాది కళ్- మతికేడర్, బుద్ధికెట్టవర్. శోచ్యానియెన్కిఱ తు పరదుఃఖదుఃఖిత్వపరమాయ్ ఉత్కూలపరదురిఖాసహనరూపకృపాపరమ్ - ఆత్మద్రుహం, పరపరి వాదేన స్వస్యానర్థ జనక పాపసంపాదకనాకైయాలే ఆత్మద్రోహియెన్ను కరుత్తు - అపవాదివిషయత్తి ల్ లోకత్తిల్ అసంభావితైయాకైయాలేకృపైకరై పురణ్డతెన్నపడి- ఇప్పడిప్పట్ట పాపిష్ఠవిషయత్తిల్ నిగ్ర హంప్రాప్తమాయిరుక్కక్కృపైపణ్ణినాల్ శాస్త్రాతిక్రమంవారాతోవెన్న బద్ధవైరాణీత్యాదివచనోపాదనమ్ -

సా-ప్ర—కరైపురండ, కూలోల్లంఘినీ. యథానదీనాముత్కూలత్వావస్థాయామవిషయప్రవృత్తిస్స్యాం భవే త్ తద్వల్లోకమర్యాదయా కృపావిషయత్వాయోగ్య పరిభావకేపి జాయమాన కృపావత్వంచ “వాడినేన్ వాడి

సా-వి—కుత్తజ్గళ్, దోషాః-“రండాపుత్ర” ఇత్యాదిదూషణానిశరీరం ప్రత్యేవపతేదోషాః- తన్ స్వరూపత్తిల్, ఆత్మస్వరూపే. తట్టాతపడికణ్డు, అప్రసక్తత్వప్రకారంవిచార్య. రండాత్వంశరీరధర్మః- పుత్రత్వంచశరీరధ ర్మః. అతస్తత్ప్రసక్తహానిరాత్మనో నాస్తీతి విచార్య. విషాదాదికళై అఱ్ఱిరుక్కైయుమ్, విషాదాదీన్ ఛిత్వావస్థానం. వాజ్గిక్కొళ్ళుకిర, స్వీకుర్వాణాన్. మతికేడరైప్పత్త, బుద్ధిభ్రష్టాన్ప్రతి - శోచ్యానీతి, అతి మోహేన వ్యాప్తానీతి మనీషిభిశ్శోచ్యానీత్యన్వయః. కరైపురణ్డకృపైయుమ్, ఉద్వేలకృపాంచ. వాడినేన్

సా-సం—విషాదోమనః క్లేశః. ఆదికశబ్దేన తత్కార్యాణి గృహ్యంతే.

మూ—దోషఙ్గళై పరివాదాదికళాలే మఱవాదపడి పణ్ణినార్కళెన్ఱు ఉపకారస్మృతియుమ్, ఆత్మాక్కళుక్కెల్లా
మ్ స్వరూపానుబన్ధియాన భగవత్పారతంత్ర్యత్తైయుమ్, క్షేత్రజ్ఞరెల్లారుమ్ కర్మవశ్యరాయిరుక్కిఱ ని
లైయైయుమ్ పార్త్తు నమక్కుమ్ నమ్మళవిల్ పరిభవాదికళ్ పణ్ణుకిఱ చేతనరుక్కుముళ్ళ కర్మానుగుణ
మాక ఇన్పురు మివ్విళైయాట్టుడైయనాన స్వతన్త్ర శేషియాలే ప్రేరితరాయవర్కళ్ పరిభవాదికళ్ పణ్ణు
కిఱార్ కళెన్ఱు అవర్కళ్ పక్కల్ నిర్వికార చిత్తరైయుమ్,

సా-దీ— "కూడియిళైయవర్ తమ్మోడి"త్యాది "అవియేయముతే యెన నినైన్తురుకి యవరవ"రిత్యాది. "నీశనేన్ నిఱైయొన్ఱుమిలే"నిత్యాది ఆదిశబ్దార్థః. నిర్వికార చిత్తరైక్కు హేతువై కాట్టుకిఱార్. ఆత్మాక్కళుక్కెల్లామిత్యాదినా. ఆత్మాక్కళుక్కెల్లామ్-నిత్యముక్తాదికళుక్కుముళ్ళపడ. ఇన్పురు మివ్విళై యాట్టుడైయ నాన- ఇన్పురుకై, ప్రియపడుకై - అతాకిఱ విళైయాట్టు, స్వకర్మ కృత మాకైయాల్

సా-స్వా— మఱవాత పడి పణ్ణినార్కళితి - "విపరీత మిదం స్వస్మిన్ మహామోహం జనస్యై షః" ఎన్కిఱ పడియే ఆత్మ దోష విషయత్తిల్ వివేకికుమ్ విస్మరణం సంభావితమాకైయాలే పరివా దమ్పర దోషమాకైయాలే "పశ్యతి పరేషు దోషాన సతోపి జన స్సతోపి నైవ గుణాన్" ఎన్కిఱ కణక్కిలే విద్యమాన పరగత పరివాదాది దోషత్తిల్ కైముత్య న్యాయత్తాలే సంసార దార్ఢ్యం స్వారసికమాకైయాలే తదనుబంధి స్వదోషత్తిలుమ్, సంసార దార్ఢ్య సంపాదకతయా ఉపకార కర్కళెన్నపడి. స్వతంత్ర శేషియాలేఇతి- ఇప్పడి స్వతంత్ర శేషి ప్రేరితత్వాత్ వైషమ్య నైర్ఘృణ్య దోషం వారాత్తోవెన్న నమక్కుమిత్యాది కర్మానుగుణమాక ఇన్పురు మివ్విళై యాట్టుడైయనాన విత్యంతం - పరివాది విషయేశ్వర ప్రేరణత్తుక్కు పరనుడైయ పాప మూల పాపముమ్ నమ్ముడైయ పరివాద శ్రవణ మూల పాపముమ్వ్యాజ మెన్నపడి- కర్మ వశ్యత్తై యుమ్ పారతంత్ర్యముమ్ ఉణ్డాకిలన్నో ఇప్పడి ఈశ్వరన్ ప్రేరిక్క లావత్తెన్న తదుపపాదనార్థమాక వాత్మాక్కళుక్కెల్లా మిత్యాది. నిర్వికారేతి. పూర్వం విషాదాది గళత్తిరుక్కైయు మెన్నతు స్వస్య ప్రసక్త దుఃఖ నిర్వేదాది రాహిత్యత్తై చ్చొల్లుకిఱతు. అవర్కళ్ పక్కల్ నిర్వికార చిత్తరైయు మెన్నతు పర విషయ జిఘాంసాది వికార రాహిత్యత్తై చ్చొల్లుకిఱతెన్నపడి. ఇన్పురు వి త్యాది. ఇన్పు, ఆనందమ్. ఉఱుమ్పడి, హర్ష ముణ్డాకుమ్పడి. ఇవ్విళై యాట్టు, లీలైయై యుడైయవనే

సా-ప్ర—ముతలాన ప్రయోజనాంతర పరత్వే వీప్సయా కాయక్లేశాధిక్య బోధక "వాడినేన్ వాడి"తి గాథా ప్రభృతిభిః. ఇన్పురు మివ్విళైయాట్టుడైయనాన, ఆనంద హేతు భూతలీలావతా-నిర్వికారచిత్తరైయుమ్,

సా-వి— వాడి ముతలాన, ఇత్యాదిభిః - పాశురఙ్గళాలుమ్, వాక్యైశ్చ. మఱవాతపడి, మదీయ దోషాస్తైః కిమర్థ ముద్ఘాటితాః మమవిస్మృతి ర్నస్యాదిత్యేతదర్థం ఉద్ఘాటితా ఇత్యుపకార స్మృతిమిత్యర్థః. నమ్మళవిల్, అస్మద్విషయే - ఇన్పురు మివ్విళైయాట్టుడైయనాన, ఆనందహేతుభూత లీలావతా. శేషియాలే, శేషిణా. పణ్ణుకిఱార్కళ్, అకుర్వన్. ఎన్ఱు, ఇతి. అవర్కళ్ పక్కల్, తద్విషయే. నిర్వికార చిత్తత్తైయుమ్, అస్మాకం పరిభావకానాంచ కర్మవశాదీశ్వర ప్రేరితా భూత్వా పరిభవంతీతి బుద్ధ్యా ఈర్ష్యా

సా-సం—ఇన్పురుమితి, లీలావినోదానుభవార్థమిత్థమ్ముపాఖ్యాతవిహారవాన్.

మూ—ప్రారబ్ధపాపవిశేషమ్శిక్షైయఱుక్కిఱ అత్తైనిఱసన్తోషముమ్ నడైయాడిత్తాకిల్ ప్రథమ మధ్యమపదఙ్గళి
లే శోధితమానపడియే అచిద్వైలక్షణ్యాత్త్యయుమ్,

సా-దీ—పరిభావకరైవెఱుక్కక్కాణక్కిల్లై- సన్తోషత్తుక్కు హేతువైకాట్టుకిరార్-ప్రారబ్ధేత్యాది యా
ల్-శిక్షై యఱుక్కిఱతు,శిక్షై, కణకాఱాల్ చ్చుమంతథనత్తిలే శేషం - ప్రథమేత్యాది-విషాదాద్యభావం నడై యా
డిత్తాకి అచిద్వైలక్షణ్యాత్త్యయుడైయ తన్ స్వరూపత్తిల్ నిష్ఠై యుణ్డెన్నఱియలామ్- కృపై నడై యాడి

సా-స్వా—న్టపడి.శిక్షైయఱుక్కిఱతితి.శిక్షై, అభ్యుపగత ప్రారబ్ధాంశత్తిల్అను భూతాంశమ్పోకమీన్తవంశమ్-
“ శప్యమానస్య యత్పాపం శపంత మధి గచ్ఛతీ ,, త్యాది వచనత్తాలే యెన్ను కరుత్తు • ఇప్పడి పర పరి
వాదాదికళిల్ విషాదా భావమ్మ్రత లాన కార్యఙ్గళ్ ఆత్మత్వ ప్రకారక స్వరూప నిష్ఠైక్కు మణుత్వ స్వ
రూప నిష్ఠైక్కుమ్ కార్యఙ్గళల్లామైయాలే స్వరూప నిష్ఠైక్కు లింగంగళాక మాట్టుమో ? ఆత్మత్వాది
సామాన్య నిర్ణయత్తుక్కు కార్య మల్లావిట్టాలుమ్ అచిద్విలక్షణత్వ నిర్ణయాత్మక స్వరూప నిష్ఠైక్కు
కురూపిత్వా నభిజాతత్వా ద్యచేతన ధర్మ విషయ పరి వాదత్తిల్ విషాదమ్ విరుద్ధమాకైయాలే తదభావ
క్కార్యమాకైయాలుమ్ సర్వ భూతాను కూల్యా చరణ యోగ్య జ్ఞానవత్వ స్వరూప నిష్ఠైక్కు పరివాద
పర విషయత్తిల్ ద్వేషాదికళ్ విరుద్ధఙ్గళాకైయాలే కృపై కార్యమాకైయాలుమ్ సర్వతోముఖమాన వా
త్సల్యస్వరూప నిష్ఠైక్కు స్వదోషవిస్మరణమ్ విరుద్ధమాకైయాలే తత్స్మారక విషయత్తిలుపకార స్మృ
తి కార్యమాకైయాలుమ్, స్వతస్సర్వ సమ కర్మానురూప ఫలప్రదేశ్వరనుక్కు ఇష్ట వినియోగార్హ
నాప్పడియనన్యార్హ శేషత్వ పారతంత్ర్య స్వరూప నిష్ఠైక్కు పరి భావకర్ స్వతంత్ర విషయత్తిల్ జి
ఘాంసాది చిత్త వికారమ్ విరుద్ధమాకైయాలే తదభావ క్కార్యమాకైయాలుమ్, పరాధీనహిత స్సిద్ధిమ
త్వ స్వరూప నిష్ఠైక్కు ప్రారబ్ధ పాపక్షయ రూప హిత సిద్ధి యిల్ హర్షమ్ కార్యమాకైయాలుమ్,క్ర
మేణ వికారఙ్గళ్ స్వరూప నిష్ఠైకళుక్కు లింగంగళ్ ఇప్పడి ప్పట్ట ఆత్మ స్వరూపాదికళై స్వ
రూప శోధక మూల మంత్రమ్ ప్రకాశియాతే యిరుక్క ప్రమాణమన్ఱిక్కే యిన్నిష్ఠై కూడుమో ? ఎ
న్నిల్ శంకైయిల్ ప్రబలతమ మూల మంత్రమే ప్రమాణమామెన్ఱు కాట్టనిన్ఱుకొణ్డు ఇక్కారఙ్గళా
లే క్రమేణ యిన్నిష్ఠైకళై యఱియలామెన్కిఱార్ - ప్రథమ మధ్యమ పదఙ్గళిలిత్యాదినా- ప్రథమపదమాన

సా-ప్ర—ఈషాన్యతార్యపరాపకారాభి సంధ్యాద్యభావశ్చ- ఏతేనత్మాంతరుక్తా. శిక్షైయఱుక్కిఱ అత్తైని
ఱ, అనుభవైక వినాశ్యే అభ్యుపగత ప్రారబ్ధే ఏకదేశః ఫల జననాద్విసశ్యతీతి. అచిద్వైలక్షణ్య మిత్యాది,

సా-వి—పరాభిభవాభిసంధ్యభావచిత్తత్వంచ • ప్రారబ్ధేతి.పరకర్తృకపరిభవేనప్రారబ్ధపాపంశిక్షైయఱుక్కిఱ
తు, శిఖాచ్ఛేద వద్భవతి. సమూలం నశ్యతి. ఎన్కిఱ అసంతోషముమ్, ఇతి సంతోషశ్చ. నడైయాడిత్తాకిల్,
వర్తతేచేత్. ప్రథమ మధ్యమ పదఙ్గళిత. ప్రథమపదం ప్రణవః. అత్ర తృతీయాక్షరే మకారే జీవస్య జ్ఞా
నస్వరూపత్వ జ్ఞానాశ్రయత్వ బోధనా దచిద్విలక్షణ స్వరూపం శోధితం - ప్రథమ ద్వితీయాక్షరాభ్యాం

నా-సం—శిక్షైయఱుక్కిఱతు, నశ్యతి- స్వస్యజ్ఞానానంద స్వరూపత్వ కృతం స్వరూపతో నిర్వికారత్వ మభి
ప్రేత్య అచిద్వైలక్షణ్యాత్త్యయు మిత్యుక్తం.

మూ——సర్వభూతానుకూల్యాదికళుక్కు యోగ్యమాన జ్ఞానత్తైయుమ్, సర్వతోముఖమాన ఆకించన్యత్తైయుమ్, స్వత స్సర్వ సమనామ్ కర్మాను రూప ఫల ప్రద నాన స్వతంత్ర శేషిక్కు ఇష్ట విని యోగ మామ్పడి అన న్యార్హ శేషత్వ పార తంత్ర్యఙ్గళై యుమ్,

సా-దీ——త్తాకిల్ సర్వభూతానుకూల్యాదికళుక్కు యోగ్యమాన జ్ఞానత్తైయుడైయ తన్ స్వరూపత్తిల్ నిష్ఠైయుణ్డెన్నఱియలామ్- ఉపకారస్మృతినడైయాడిత్తాకిల్ స్వదోషజ్ఞానత్తాలే సర్వతోముఖమాన వాకించన్యత్తైయుడైయ తన్ స్వరూపత్తిల్ నిష్ఠైయుణ్డెన్నఱియలామ్- నిర్వికార చిత్తత్తై నడైయాడిత్తాకిల్ స్వతస్సర్వసమనామ్ కర్మాను రూప ఫల ప్రదనాన స్వతంత్ర శేషిక్కు ఇష్టవినియోగ మామ్పడి అనన్యార్హ శేషత్వ

సా- స్వా—— ప్రణవత్తిల్ చతుర్థియిలే శేషత్వముమ్, మకారత్తిల్ ,,మనజ్ఞానే,, యెన్ఱు సర్వభూతానుకూల్య యోగ్య జ్ఞాన వత్త్వముమ్, మధ్యమ పద మాన నమస్సిల్ పార తంత్ర్యము మాకిం చన్య ముమ్, పరాధీన హిత

సా-ప్ర——మకారేణ జ్ఞానస్వరూపత్వేన జ్ఞానాశ్రయత్వేన చ అచిద్విలక్షణత్వేన ప్రతిపన్నస్య జీవస్య సర్వాంతరాత్మభూత పరమాత్మ శేషత్వజ్ఞాపకాభ్యాం సమభివ్యాహృతాభ్యాం ప్రథమతృతీయాక్షరాభ్యాం ,,నాకించిత్కుర్వత శ్శేషత్వ,, మితి న్యాయాను గుణ్యేన సర్వాను కూల్యాది యోగ్యజ్ఞానవత్త్వం బోధ్యత ఇత్యర్థః- ఆకించన్యస్య సర్వతోముఖత్వన్నామ నిత్యకైంకర్య ప్రాప్త్యుపాయ భూత భక్తి తదుపాయేత్యాద్యుక్తభక్తి తద్ధేతు వర్గ విషయత్వం. ఇదంచన మమకించనేత్యర్థ పరద్వితీయ పదాద వగమ్యతే- యద్వా, మకారార్థోహ మకారార్థా యైవేత్య నన్యార్హ శేషత్వ బోధక ప్రథమ పదేనైవ తుల్యన్యాయతయా కృత్స్నస్య భగవదన న్యార్హ శేషత్వబోధనాద ర్థాత్స్వస్య యత్కించి త్ప్రత్యపి శేషిత్వా భావరూపం సర్వతో

సా-వి——సర్వాంతర్యామిణం ప్రత్యేవ శేషత్వబోధనాత్ సర్వభూతానుకూల్యాదియోగ్యజ్ఞానవత్త్వం శోధితం. సర్వస్య భగవచ్ఛరీరత్వా త్తద్విషయే స్వస్యానుకూల్యేన వర్తితవ్యమితి జ్ఞానసంభవాత్. ద్వితీయం నమః పదం. తత్రోపాయోపి నమమేతి యోజనాయా మాకించన్య స్వరూపం శోధితం. ఆకించన్యస్య సర్వతోముఖత్వం నామ భక్తి తదుపాయే త్యాద్యుక్త తద్ధేతువర్గవిషయత్వం- స్వాతంత్ర్య పదాధ్యాహారేణ యోజనాయాం పారతంత్ర్య స్వరూపం పరాధీన హిత సిద్ధిమత్త్వ స్వరూపంచ శోధిత మితిభావః. అయమత్ర క్రమః; విషాదాద్యభావా న్నిశ్చీయతే చేత్- అచిద్వైలక్షణ్య స్వరూప నిష్ఠాస్తీతి విజ్ఞాతుం శక్యతే. కృపాస్తి చేదానుకూల్యజ్ఞాన కార్యత్వాత్కృపాయాః కారణభూత సర్వభూతానుకూల్యయోగ్య జ్ఞానవత్త్వ స్వరూపే నిష్ఠాస్తీతి నిశ్చేతుం శక్యతే- ఉపకారస్మృతిశ్చే త్సర్వతో ముఖాకించన్య స్వరూపే నిష్ఠాస్తీతి జ్ఞాతుం శక్యతే- స్వయోగ్యత్వాను సంధానే స్వదోష కీర్తనస్య ఉపకార స్మృతిత్వాసిద్ధే నిర్వికారచిత్తతాస్తి చేత్కర్మానురూప ఫలప్రదస్య సర్వ శేషిణః ఇష్టవినియోగార్హ ప్రకారేణానన్యార్హ శేషత్వ పారతంత్ర్య స్వ రూపే

సా-సం——సర్వభూతేతి- సర్వభూతానుకూల్య మేవ జ్ఞానస్య ప్రయోజనం- ఇతిజ్ఞాతే మధ్యమపదోక్తమాకించన్యం- స్వాతంత్ర్యాభావరూపం, సర్వతోముఖం భవతి. తస్య సర్వతోముఖత్వం పరిభవాదినివర్తనేపి శక్తిశూన్యత్వం – ఇష్ట వినియోగార్హస్య మేపరి భవాద్య పరాధానుగుణోయం భగవదిష్ట ఇతిధీయోపి శేషత్వ పారతంత్ర్య ధీఫలత్వ మభిప్రేత్య స్వతస్సర్వసమనా యిత్యాద్యుక్తమ్. ఇత్థం స్వరూప నిష్ఠా పరిజ్ఞానో

మూ — “యద్ధితం మమ దేవేశ,, ఇత్యాది కళిల్పడియే పరాధీనహిత సిద్ధియై యుమ్ ఉద్దైయ తన్ స్వరూపత్తిలే నిష్ఠై యుణ్డెన్ఱఱి యలామ్ - సర్వేశ్వరనై యొழియ ల్లానమ్ పిఱరుమ్ తనక్కు త్తఞ్జమన్ఱెన్ఱ బుద్ధియుమ్, మృత్యు పర్యంత మాన భయ హేతుక్కళై క్కణ్డాలుమ్, “ప్రాయేణాకృతకృత్యత్వాన్మృత్యోరుద్విజతే జనః। కృత కృత్యాః ప్రతీక్షంతే మృత్యుంప్రియమివాతిథిమ్,,

సా-దీ—పారతన్త్ర్యజ్ఞయైయుమ్,సంతోషమ్నడైయాడిత్తాకిల్ “యద్ధితమ్మమ దేవేశ,,ఇత్యాదికళిల్పడియేపరాధీనహితసిద్ధియైయుముడైయతన్‌స్వరూపత్తిల్నిష్ఠైయుణ్డెన్ఱఱియలామ్-సర్వభూతానుకూల్యాదికళుక్కు,సర్వభూతఙ్గళుక్కుమానుకూల్యాదికళై ప్పణ్ణుకైక్కు - పరాధీనహితసిద్ధియైయుమ్. హితస్యఉపా యస్య సిద్ధిః పరాధీనా చాసౌహితసిద్ధిశ్చ- మకారత్తిల్ జ్ఞాతృత్వత్తాల్ అచిద్వైలక్షణ్య సర్వభూతానుకూల్యయోగ్య జ్ఞానవత్వఙ్గళ్ సిద్ధిక్కుమ్- నమస్సిల్ స్వాతంత్ర్యనిషేధ యోజనైయాలె ఆకించన్యాది సిద్ధిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు- ఇని ఉపాయ విషయత్తిల్ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానత్తుక్కు హేతుక్కళై యుపన్యసిక్కిఱార్ - సర్వేశ్వరనై యొழియ విత్యాదియాల్- భగవద్వ్యతిరిక్తర్ తనక్కు తఞ్జమల్లరెన్ఱ బుద్ధి యుమ్, మరణ భయ హేతుక్కళిల్ కలఙ్గాతిరుక్కైయుమ్, అభిమత ఫలాసక్తియాల్ త్వరితనాయిరుక్కైయుమ్, రక్షకావష్టంభత్తాలుణ్డాన తేత్తముమ్, భరన్యాసవిషయే స్వయత్న నివృత్తియుమ్, ఫలమవన్ కైయతేఎన్ఱు ఇరుక్కైయుముపాయత్తిల్ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన హేతుక్కళ్. మృత్యుహేతుక్కళాన విత్యాది. మరణ భయ హేతుక్కళ్, సిహ్మవ్యాఘ్రచోరసర్పాదికళ్. ఇత్తాల్ సంసార భయ హేతుక్కళై వ్యావర్తిక్కిఱదు. ప్రాయేణేతి. జనఙ్గళ్ బహుశః అకృత కృత్యత్వాల్, అననుష్ఠితోపాయత్వా న్మృత్యోస్సకాశా ద్బిభ్యతి.

సా-స్వా—సిద్ధి మత్వముమ్శోధిత మెన్ఱపడి - ఇని యుపాయనిష్ఠా లింగఙ్గళైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్- సర్వేశ్వరనై యొழియ విత్యాదినా - తాన్ పత్తిన భగవదేకోపాయత్వాధ్యవసాయాత్మక భర న్యాస రూపోపాయనిష్ఠైక్కు త్తానుమ్పిఱరు ముపాయమెన్ఱ బుద్ధియుమ్,విరుద్ధ్యాకైయాలేయుపాయ మన్ఱెన్ఱ బుద్ధియుమ్,మరణ హేతుప్రసక్తియిలకృతకృత్యనుక్కుసంభావితనరకాదినిమిత్తభీతియుమ్,కృతోపాయనుక్కు

సా-ప్ర—ముఖమాకించన్యంప్రథమపదఏవ ప్రతీయత ఇత్యర్థః-స్వాతంత్ర్యపదాధ్యాహారేణయోజనాయాంపారతంత్ర్యం పరాధీనహితసిద్ధిశ్చ ద్వితీయ పదాత్ప్రతీయత ఇత్యర్థః. అథోపాయ నిష్ఠాజ్ఞాపకా నాహ-సర్వేశ్వర నైయొழియే త్యాదినా-

సా-వి—నిష్ఠాస్తీతినిర్ణేతుం శక్యతే. తాదృశానుసంధానంవినానిర్వికారచిత్తత్వాసిద్ధేః.సంతోషోస్తిచేత్పరాధీన హితసిద్ధిస్వరూపే నిష్ఠాస్తీతి జ్ఞాతుం శక్యతే - “హరిదుఃఖానిభూతేభ్యో హితబుధ్యాకరోతిహి। శస్త్రక్షారాగ్నికర్మాణి స్వపుత్రాయ పితాయథా” ఇత్యుక్తరీత్యా యద్ధితం మమదేవేశ దుఃఖరూపమపి మమ హితంచేత్తదా జ్ఞాపయతేనాప్యభ్యుపగత ప్రారబ్ధస్య అనుభవైకనాశ్యస్య నాశాత్సంతోష ఏవేతిజ్ఞానాత్సంతోష సత్వే పరాధీన హితసిద్ధిస్వరూపేనిష్ఠాజ్ఞానాసంభవాత్-అతఏవపూర్వంప్రారబ్ధవిశేషంళికై యరుక్కుమ్పడి ఇత్యుక్తం - ఏవం స్వరూప నిష్ఠాజ్ఞాపక ప్రకారానుక్త్వా అథోపాయనిష్ఠా జ్ఞాపకాన్యాహ-సర్వేశ్వరనితి- ఒழியు, వినా. తఞ్జమ్, రక్షకః- మృత్యుపర్యంతఙ్గళాన,మరణపర్యంతాన్-భయహేతుక్కళ్,

సా-సం-పాయఉక్త్యః-అథోపాయనిష్ఠాపరిజ్ఞానచిహ్నాన్యాహ-సర్వేశ్వరనైయిత్యాదినా.

మూ— ఎన్కిఱ పడియే ఇశ్వరి రానన్తరమ్ ఎన్ పడప్పుకుకిఱో మెన్ఱకత్తైత లత్తు అభిమతాసక్తియాలే ప్రీతనాయిరుక్కైయుమ్, “ గజంవా వీక్ష్య సింహం వా వ్యాఘ్రం వాపి వరాననా। నాహారయతి సంత్రాసం బాహూ రామస్య సంశ్రితా ,, ఎన్నుమ్, అసందేశాత్తు రామస్య తపసశ్చాను పాలనాత్। న త్వాం కుర్మి దశగ్రీవ భస్మ భస్మార్హ తేజసా,, ఎన్నుమ్, “ శరైస్తు సంకులాం కృత్వా లంకాం పర బలార్దనః। మాం నయేద్యది కాకుత్స్థ స్తత్తస్య సదృశం భవేత్ ,, ఎన్నుమ్, పిరాట్టినడత్తి క్కాట్టిన రక్షకావష్టమ్భత్తాలుళ్ళ తేత్తముమ్, తాన్ భరన్యాసమ్పణ్ణిన విషయత్తిల్ స్వయత్నమత్తిరుక్కైయుమ్,

సా-దీ—కృతోపాయానుష్ఠానాస్తుమ్మిత్యుమ్, మరణం. ప్రియమతిథిమివ ప్రతీక్షంతే, కదా ఆయాస్యతీతి గృహస్థా వైశ్వదేవాన్తే అతిథిమివ. ఎన్నడ ప్పుకుకిఱోమ్, ఎన్న పాదుపడప్పుకుకిఱో మో-అభిమతం, ఇష్టమానమోక్షమ్. రక్షకావష్టమ్భత్తాలుళ్ళ తేత్తముతలానత్తుకు-ప్పిరాట్టిదృష్టాన్తమ్. పిరాట్టియిన్ తేత్త మ్మత లానవైకళిల్ ప్రమాణం కాట్టుకిఱార్- గజం వేత్యాది-ఇతిల్ తేత్తమ్ శొల్లిత్తు-న త్వాం కుర్మి యెన్ఱు స్వయత్నని వృత్తి శొల్లిత్తు. సంత్రాసం నాహారయతి, న ప్రాప్నోతి. అతిల్ హేతుః బాహూ ఇత్యాది. అసందేశాత్, అనుజ్ఞాయా అభావాత్- తపసః, పాతివ్రత్య రూపస్య-అనుపాలనాత్, అనుపాలనస్య కర్తవ్యత్వాత్. కుర్మి, కరోమి. అక్షణరూపం- భోభస్మార్హ, భస్మీకర్తుం యోగ్య. తేజసా, పాతివ్రత్యరూపేణ త్వాం భస్మ న కరోమి ఎన్కై. ఇతిల్ సంకులాంకృత్వా మాం నయేత్ ఎన్ఱు క్రమేణ అనిష్ట నివృత్తీష్టప్రాప్తి శొల్లిత్తు- సంకులాం, వ్యాప్తామ్-తత్, శత్రూన్ జిత్వా మన్నయనమ్ తస్య రామస్య స్వరూపానురూపం స్యాత్- పణ్ణిన విషయత్తిల్,

సా-స్వా—విరుద్ధ యాక్కైయాలే యతు తవిర్న్తు మరణానంతర మ్మహా పురుషార్థమ్ అత్యాసన్నమెన్ఱు హర్షముమ్, స్వీకృత భర సర్వశక్త సర్వజ్ఞేశ్వరావష్టమ్భత్తైన ఫల సిద్ధౌ దృఢ విశ్వాసముమ్, తదర్థమ్ స్వయం వ్యాపరణ నివృత్తియుమ్, ఇష్టప్రాప్తియు మనిష్ట నివృత్తి యుమ్ శరణ్యైకసాధ్య మెన్ఱు బుద్ధి యుమ్, కార్యతయా లింగ మెన్ఱు పడి “ గజంవే ,, త్యాది రక్షకావష్టమ్భాధీన విశ్వాసే ప్రమాణమ్ - “ అసందేశాత్తు , ఎన్కిఱతు స్వరక్షణార్థమ్ స్వయత్న నివృత్తౌ ప్రమాణమ్ – “ శరైస్తు సంకులా ,,

సా-ప్ర—రక్షకేత్యాది. కేనాప్యస్మద్విషయే బాధః కర్తుం న శక్యత ఇతి సిద్ధవిశ్వాసశ్చ. ఏతేన గజం వేత్యస్యార్థ ఉక్తః. స్వయత్న మత్తిరుక్కైయు మిత్యనేన అసందేశాదిత్యస్యార్థ ఉక్తః.

సా-వి— సహ వ్యాఘ్రాదిః- ఎన్నడప్పుకుకిఱో మెన్ఱు అకరైత్తలత్తు- ఎన్నడప్పుకుకిఱోమ్, కీదృశం పదం ప్రాప్స్యామః- ఎన్కిఱ, ఇత్యుక్తమ్ – కరైత్తలత్తు, భయంవిహాయ – నాహారయతి, న ప్రాప్నోతి- నకుర్మి, నకరోమి- తత్తస్య సదృశం, తాదృశ పరాక్రమవతో రామస్యోచితం- పిరాట్టి, సీతయా - నడత్తియ, అనుష్ఠాయ – కాట్టిన, ప్రదర్శితేన- రక్షకావష్టమ్భత్తాల్, రక్షకావష్టమ్భేన- ఉళ్ళ, విద్యమానం- తేత్తముమ్, ధైర్యంచ. స్వయత్న మత్తిరుక్కైయుమ్, స్వయత్నం పరిత్యజ్యావస్థానం.

సా-సం—కరైత్తల్, దుఃఖాతిశయః- కణ్డాలుమ్, కరైత్తలిత్యన్వయః. అభిమతా సక్తిః పరమపురుషార్థస్యాసన్నతా. నాహారయతి, స్వస్మిన్నాగమయతి- తేత్తమ్. అనిష్ట నివృత్తి మిష్టప్రాప్తించ సర్వస్వార్థతయా కరోతీత్యధ్యవసాయః. స్వయత్న మితి. భరన్యాసో యదర్థం కృతస్తదర్థం స్వయత్నశూన్య

మూ—అతిల నిష్టనివృత్తియుమ్ ఇష్టప్రాప్తియుమ్ అవన్ కైయదెన్ఱిరుక్కైయుమ్ ఉణ్డాయిత్తాకిల్ తాన్ కోలిన సకలఫలత్తుక్కుమ్ సాధనమాక వైత్తాయ్ చరమశ్లోకత్తిల్ పూర్వార్ధత్తిలే విహితమాయ్, ద్వయత్తిల్ పూర్వఖండత్తిల్ అనుసంధేయమాయ్, తిరుమంత్రత్తిల్ మధ్యమపదత్తిలుమ్ వివక్షితమాన ఉపాయత్తిలే తనక్కు నిష్ఠైయుణ్డెన్ఱఱియలామ్.

సా-దీ—మోక్షరూపఫలార్థం. అతిల్, అప్ఫలత్తిల్. అవన్ కైయదే, తదధీనమ్-ఇనిపురుషార్థత్తిల్ తనక్కు

సా-స్వా—మెనిహరతు ఇష్టప్రాప్త్యనిష్టనివృత్త్యోస్తదధీనత్వబుద్ధ్యుప్రమాణమ్-భరన్యాసరూపోపాయమ్ భక్తియోగవద్విళంబిత సాధనమాయుమ్, దుష్కరకర్మాద్యఙ్గకమాయుమ్, ఆప్రయాణాద సకృదావర్తనీయమాయుమాకిల్ అభిమతాసక్తిక్రుత ప్రీత్యాది రూపనిరుక్తకార్యమ్ కూడామైయాలే లింగమాక మాట్టుమో? ప్రారబ్ధనివృత్తి ముతలాన కోలిన సకలఫలసాధనమాకైయాలుమ్ దుష్కరకర్మాద్యఙ్గకత్వమన్ఱిక్కే ఆనుకూల్యాది మాత్రాఙ్గకమాకైయాలుమ్, సకృదనుష్ఠేయతయా క్షణకాలసాధ్యమాకైయాలుమ్, భరన్యాసరూపోపాయనిష్ఠైక్కుక్త కార్యఙ్గళ్ లింగఙ్గళాకలామెన్ఱిల్ ఇప్పడిప్పట్ట ఉపాయత్తిల్ ప్రమాణముణ్డో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. తాన్ కోలి నేతి. చరమశ్లోకత్తిలెన్ఱు ప్రథమమేవోక్తత్తు సర్వధర్మస్థానాపన్నతయా సకలఫలసాధనత్వముమ్, దుష్కరకర్మాంతర నైరపేక్ష్యముమ్, అసకృదావర్తనీయోపాయాంతరాశక్త్యాశోచంతం ప్రత్యుపదేశతయా క్షణకాలసాధ్యత్వముమ్, స్పష్టమాకత్తోత్తుకైయాలుమ్ విధివాక్యమాకైయాలుమ్ ఎన్ఱపడి. కరణమంత్రమాకైయాలే విహితమెన్ఱు శొల్లాతే ద్వయత్తిల్ పూర్వఖండత్తిలే యనుసంధేయమాయెన్ఱు నిర్దేశిత్తతు "సర్వమష్టాక్షరాన్తస్థమ్ యచ్చాన్యదపి వాఙ్మయ" మెన్ఱు సర్వసంగ్రాహకమూలమంత్రత్తిలే యిల్లాత ఉపాయమ్ ద్వయత్తిలుమ్ చరమశ్లోకత్తిలుమ్ సిద్ధిక్కిఱతెన్నైకా నిరుద్ధమన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్-తిరుమంత్రత్తిలితి.

సా-ప్ర—అవన్ కైయదే యెన్ఱిరుక్కైయుమ్, తస్మాదేవ భవేదిత్యవస్థానంచ. ఏతేన శక్తిస్సత్యస్య ఫల ఉక్తః. సాధనమాక వైత్తాయ్, సాధయితుం సమర్థే. అథ పురుషార్థనిష్ఠాజ్ఞాపకానాహ-

సా-వి--అవన్ కైయిలే, తస్యహస్తే. తదధీనం. ఎన్ఱిరుక్కైయుమ్, ఇతిస్థితిశ్చ. ఉణ్డాయిత్తాకిల్, విద్యతే చేత్. సాధనమాకవైత్తాయ్, సాధనతయా ప్రాప్తే. మధ్యమపదత్తిల్ వివక్షితమాన, స్థూలప్రయోజనాయాం ఉపయోజనాయాంచ వివక్షిత ఇత్యర్థః. ఉపాయత్తిల్, సాధ్యోపాయే సిద్ధోపాయేచ. అత్రభగవద్వ్యతిరిక్తా నరక్షకా ఇతిబుద్ధిః, మరణహేతుషు సత్స్వపి భయాభావః, అభిమతఫలాసక్త్యా ప్రీతతా, రక్షకావస్తుష్వైకాగ్ర్యం, భరన్యాస విషయే స్వయత్ననివృత్తిః, ఫలస్య తాదధీన్యబుద్ధిరిత్యేతే ఉపాయనిష్ఠాభిజ్ఞానహేతవః. ఏతేషు స్థైర్యప్రమాణం గజంవేతి. స్వయత్ననివృత్తౌ ప్రమాణం సత్యాం కుర్మీతి. తాదధీన్యే ప్రమాణం. శక్తిస్సత్యేతి—

సా-సం—త్వమిత్యర్థః-అవన్ కైయదే ఎన్ఱిరుక్కై, తదేకసాధ్యత్వాధ్యవసాయేన స్థితిః. ఉక్తనిష్ఠా కేవలసిద్ధోపాయవిషయిణీతి భ్రమనివృత్త్యయే సాధ్యోపాయేన ప్రసన్నస్యైవ సిద్ధోపాయత్వాత్తదభావే తస్య ప్రతితస్య సిద్ధోపాయత్వాభావాచ్చ- ఉక్తనిష్ఠా సాధ్యోపాయ విశేష ప్రసన్న సిద్ధోపాయ విషయిణీతి నిష్కర్షార్థమాహ. తాన్ కోలినేత్యాదినా. "యద్యేన కామకామేన" ఇత్యాది వచనాన్యత్ర వివక్షితాని. సాధనమాకవైత్తాయ్, విహితమాయిత్యాభ్యాం పరాభి మతసమ్బన్ధజ్ఞానవ్యావృత్తిరుక్తా. సాధనత్వం శక్తిసత్త్వే స్వతంత్ర

మూ—— “ఉత్పత్తిస్థితినాశానాంస్థితౌ చింతాకుత స్తవ।

సా-దీ——నిష్ఠైయుణ్డెన్ఱఱికైయిల్ హేతుక్కళైయుపన్యసిక్కిఱార్-ఉత్పత్తిస్థితీత్యాదియాల్. దేహయాత్రాదికళిల్ కర్తైత్తలఱుక్కైయుమ్, ప్రయాసప్పట్టాలుమ్ ఈశ్వరసఙ్కల్పాభావత్తిల్ ఒన్ఱుమ్ నడవాతెన్ఱుమ్ బుద్ధియుమ్, శాస్త్రవిరుద్ధ స్వయమాగత విషయఙ్గళై విలక్కాతే అనుభవిక్కైయుమ్, ఐహిక హానివృద్ధికళిల్ హర్షశోక మఱుక్కైయుమ్, ప్రాప్యరుచియుమ్, ప్రాప్తియిల్ త్వరైయుమివై హేతుక్కళ్. దేహ యాత్రాదికళిల్ కర్తైత్తలఱుక్కైయిల్ హేతువై సప్రమాణమాక కాట్టుకిఱార్- ఉత్పత్తిస్థితీత్యాదియాల్- ఉత్పత్తిస్థితి

సా-వ్యా——అత్తిలు మితు వివక్షిత మాక్కైయాలే విరోధ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. ఇనిపురుషార్థ నిష్ఠా లింగఙ్గళ్ దుర్లభ మన్ఱో? పరమ పురు షార్థత్తిలే రుచియు న్త్వరైయుమ్‌లిఙ్గమెన్నిలితర పురు షార్థ లాభా లాభఙ్గళిల్ హర్షశోకఙ్గళిరుక్క పరమ పురుషార్థత్తిలే రుచియుమ్ త్వరైయు ముణ్డుమో? “తయోరేక తరో రాశి ర్యద్యేన ముప సన్న మేత్ । నసుఖం ప్రాప్య సంహృష్యే ద్దుఃఖం ప్రాప్య నసం జ్వరేత్ ,, ఎన్కిఱ పడియే సాంస్పర్శిక సుఖ దుఃఖ మన్ఱియిలే పురు షార్థ లాభా లాభ కృత మాన వధిక హర్ష శోక మత్తిరుక్కైయుమ్ వేణు మెన్నిల్ హర్ష సామగ్రీ భూత పురుషార్థాను భవ దశైయిలే హర్ష మత్తిరుక్క కూడుమో? ఇతర పురుషార్థాను భవమ్ యాదృచ్ఛిక మాక వన్త తాకిల్ అనుభవి యాతే త్యజిత్తాల్ విరోధ మిల్లై యెన్నిల్ “నసన్ని పతితం ధర్మ్య ముప భోగం యదృచ్ఛయా। ప్రత్యాచక్షీన చాప్యేన మనురుంధేసు దుర్లభ ,, మెన్కిఱ వచనమ్ విరోధి యాతో? అన్త వచనత్తుక్కు యదృచ్ఛయాగతేతర పురుషార్థత్తై పురుషార్థత్వ బుద్ధ్యా అనుభవి యాతే పరమ ఫల ప్రతిబంధక ప్రారబ్ధ కర్మ ఫలమాన తనిశుతీరు కైఅతెన్ఱు విలక్కాతే యనుభవిక్కై విరుద్ధమన్ఱెన్కై యిలే తాత్పర్య మెన్నిలిప్పడి స్వయత్న మన్ఱిక్కే యాదృచ్ఛిక మాక వారు పురుషార్థ ముణ్డో? “సర్వత ఏవాత్మానం గోపాయేత్. శరీర మాద్యం ఖలు ధర్మ సాధన ,, మెన్కిఱ పడియే శరీర రక్షణ విధియుమ్ ప్రత్యక్ష సిద్ధ దేహ యాత్రాభి నివేశ ముమ్ విరోధి యాతో? ఎన్కిఱ శంక్కైయిల్ శరీర రక్షణ యత్న ముణ్డానాలుమ్ ప్రారబ్ధ కర్మాను గుణ భగవ త్సంకల్ప సిద్ధ దేహ యాత్రాయాం కర్తృత్వలత్తు కర్మాను గుణభగవత్సంకల్ప సిద్ధ యాదృచ్ఛిక వైషయిక భోగే పురుషార్థత్వ బుద్ధియై విట్టు ప్రతి బంధక ప్రారబ్ధమ్ కళియర తెన్కిఱ బుధ్యాను భవిత్తు తల్లాభాలాభ ఙ్గళిల్ పురుషార్థ లాభా లాభ కృతాత్యన్త హర్ష శోకఙ్గళై విట్టు ఏవ మ్భూత విశేషణ యుక్త పరమ పురుషార్థ రుచియుమ్ త్వరైయుమ్ లింగ మెన్కిఱార్. ఉత్పత్తి స్థితి నాశానా మిత్యాదినా.

సా-ప్ర—— ఉత్పత్తి స్థితీత్యాదినా

సా-వి——అథ దేహయాత్రాదివిషయే శ్రమాభావః, అత్యాయాసేఽపి భగవత్సంకల్పంవినా నప్రాప్నోతీతి బుద్ధిః, శాస్త్రవిరుద్ధే స్వయమాగత విషయే ప్రతిషేధ మకృత్వా అనుభవః, ఐహిక హానివృద్ధిషు శోకహర్షాభావః, ప్రాప్యరుచిః, ప్రాప్యత్వరా చేత్యేతాన్ పురుషార్థనిష్ఠా జ్ఞాపకానాహ- ఉత్పత్తి స్థితీతి.

సా - సం—— సాధనత్వం.విహతత్వం, కరణత్వేనస్వాంశభావనానుప్రవిష్టత్వమ్. నిష్ఠాత్రయమపీమం త్రతఏవ సమ్పాద్యమితిసూచనాయద్వయత్తిలిత్యాద్యుక్తిః. అథపురుషార్థ నిష్ఠాభిజ్ఞానచిహ్నాన్యాహ. ఉత్పత్తీత్యాదినా

మూ—యథోత్పత్తిర్యథా నాశస్థ్సితిస్తద్వద్భవిష్యతి। అచేష్టమానమాసీనం శ్రీః కంచిదుపతిష్ఠతి। కర్మీ కర్మా(పికృత్వాన్యో)నుస్మృత్యాన్యో న ప్రాశ్యమధి గచ్ఛతి'' ఎన్ఱు-అపడియే ప్రారబ్ధ కర్మ విశేషాధీనమాక ఈశ్వరన్ శెయ్యుమ్ దేహ యాత్రాది కళిల్ కర్తైతలత్తు త్తాన్ కర్తైన్నాలుమ్ ''ఉత్పతన్నపి చాకాశం విశన్నపి రసాతలం। అటన్నపి మహీం కృత్స్నాం నాదత్తముపతిష్ఠతే।యత్కించిద్వర్తతే లోకే సర్వంతన్మద్విచేష్టితమ్। అన్యోహ్యన్యచ్చింతయతి స్వచ్ఛందం విదధామ్యహమ్,, ఎన్ఱు-అపడియే ఈశ్వరన్ నినైవిన్ పడియల్లతు ఒన్ఱుమ్ నడవాతెన్ఱు ప్రతిసంధానమ్పణ్ణి''అప్రయత్నాగతాస్సేవ్యాగృహస్థైర్విషయాస్సదా। ప్రయత్నేనాపి కర్తవ్యస్స్వధర్మ ఇతి మే మతిః।నాహారం చింతయేత్ప్రాజ్ఞో ధర్మమేవానుచింతయేత్।ఆహారోపి మనుష్యాణాం జన్మనా సహ జాయతే,, ఎన్ఱు పరాశర గీతాది కళిలుమ్ ,, నసన్నిపతితం ధర్మ్యముపభోగం

సా-దీ— నాశానామ్మధ్యే ఉత్పత్తినాశ చింతయైవిట్టు నడువస్థితియిల్ విశేషమాక ఉనకుఱచ్చినై ఏన్. ఉత్పత్తియుమ్ నాశము మెప్పడి తానే యుణ్డాకిఱతు అప్పడియే స్థితియుమ్ తానే యుణ్డాకాతో వెన్ఱై. అచేష్టమానమితి - ఒరుపురుషనై వ్యాపారం పణ్ణాతిరుక్కచ్చెయ్ తెయుమ్ సంపత్తుస్స్వయమేవచ్చేరానిన్ఱతు. అన్యః, వేరొరువన్. కర్మీ, వ్యాపారవాన్- కర్మ, వ్యాపారం కృత్వాపి. ప్రాశ్యం, అశనం. నాధిగచ్ఛతి అడైకిఱిలన్. ప్రయాస పట్టాలు మీశ్వర సంకల్ప మిల్లాతపోతు ఒన్ఱుం సిద్ధియాతెన్ఱు మతిల్ ప్రమాణం కాట్టుకిఱార్. కరైన్నాలు మిత్యాదియాల్. ఆకాశత్తిలే కిళమ్బినాలుమ్, పాతాళత్తిలే కుతిత్తాలుమ్. భూమియై ముఴుక్క మోడిత్తిరిన్తాలుమ్, పూర్వజన్మత్తిలిట్టు వైయ్యాతవస్తు సిద్ధియాతెన్ఱై. ఇనిశాస్త్రావిరుద్ధమానస్వయమాగత విషయజ్ఞళై విలక్కాతె అనుభవిక్కైయిల్ ప్రమాణజ్ఞళ్. అప్రయత్నాగతా ఇత్యాది. విషయజ్ఞళ్ తాన్ ప్రయాసప్పడాతే ఇరుక్క స్వయమాగతజ్ఞళాకిల్ సేవ్యజ్ఞళ్- ధర్మమానాల్ ప్రయాసప్పట్టాకిలుమ్ సేవ్యమెన్ఱు శ్లోకార్థమ్- నాహారమితి విషయజ్ఞళ్ అప్రయత్నాగతమాక వేణుమెన్కైయిల్ ప్రమాణం- విలక్కాతె యనుభవిక్కైయిల్ ప్రమాణం న సన్నిపతితమితి. ధర్మావిరుద్ధభోగం యదృచ్ఛయా ప్రాప్తమాకిల్

సా-స్వా— అచేష్టమానమితి. ఏకమ్, నిశ్చేష్టం పురుషమ్. శ్రీః, సమ్పత్. ఉపతిష్ఠతి, ఆగచ్ఛతి. కశ్చిత్, అన్యః. కర్మీ, దేహ యాత్రార్థ వ్యాపారవానపి. కర్మాను స్మృత్వా, కర్మానుసారేణ. ప్రాశ్యమ్, అశనమ్. నాధి గచ్ఛతి, దేహ యాత్రాయాః జన్మాంతర ప్రారబ్ధ కర్మరూప భగవత్సంకల్పాధీనత్వాదితి భావః. వచనేకర్మానుస్మృత్యేత్యేతత్త్రితీయాంతమేకం పదమ్. జన్మాంతరీయకర్మానుసారపరం. దృష్టవ్యాపారపరత్వే కర్మీత్యేతద్వ్యర్థం స్యాత్. తథాచ భగవత్సంకల్పవిరుద్ధ దృష్ట యత్నే కృతే ఫలాసిద్ధా కర్తైయ నిమిత్త మిల్లై యెన్ఱపడి. అప్రయత్నాగత విషయ మనుభావ్య మెన్కైయిల్ ప్రమాణం అప్రయత్నాగతా ఇతి. విలక్కాతే అనుభవిక్కైయిల్ ప్రమాణం న సన్నిపతితమితి.

సా-వి — కర్మీ, అర్థ సంపాదనార్థ వ్యాపారవాన్. కర్మానుస్మృత్వా, ప్రాచీన దుష్కర్మానుసారేణ. ప్రాశ్యం, జలాదికం. అధికం నగచ్ఛతి-కరైత్తలత్తు, ఆసక్తిం త్యక్త్వా. కరైన్తాలుమ్, ఆసక్తి కరణేపి. నినైవిన్ పడి యల్లతు,భగవతా సంకల్పిత ప్రకారం వినా. ఒన్ఱుమ్ నడవాతు, ఏకమపి న ప్రవర్తేత- ఎన్ఱు, ఇతి-ప్రతిసంధానమ్పణ్ణి, ఏవమనుసంధాయ.

సా-సం— ప్రాశ్యమ్, యవాగుమ్-కరైత్తల్, కథమ్భవిష్యతీత్యనుతాపరూపాచింతా.

మూ — యదృచ్ఛయా। ప్రత్యాచక్షే నచాప్యేన మనురుంధేసుదుర్లభమ్,, ఎన్ఱు అజగరోపాఖ్యానత్తిలుమ్ శొల్లుకిఱపడియే శాస్త్రవిరుద్ధమల్లాత విషయఙ్గళ్ తానోరువిరకు శెయ్యాతిరుక్క భగవత్సంకల్పత్తాలే తానేవరక్కణ్డు ప్రారబ్ధకర్మఫలమాన తనిశు తీరుకిఱతెన్ఱు విలక్కాతే అనుభవిక్కైయుమ్ ఇప్పడి కర్మవిశేషాధీనమాక వరుకిఱ ప్రాప్త్యాంతర లాభాలాభఙ్గళిల్ ‹‹తయోరేకతరో రాశిర్యద్యేత ముపసన్నమేత్। నసుఖం ప్రాప్యసంహృష్యేద్దుఃఖం ప్రాప్య నసంజ్వరేత్,, ఎన్ఱుమ్ ‹‹ఉళతెన్ఱిరుమావార్,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియేహర్షశోకఙ్గళఱ్ఱుస్వరూపానురూపమానపరమప్రాప్యకైంకర్యత్తిలేరుచియుమ్, స్తోత్రత్తిలుమ్

సా-దీ—నప్రత్యాచక్షే-తళ్ళేన్, సుదుర్లభమప్యేనముపభోగంనాప్యనురుంధే-కిట్టైయాతత్తై యాశైప్పడేన్.అజగరోపాఖ్యానమ్ మహాభారతే- ఇత్తాల్ విషయానుభవం భోగేన కర్మక్షపణమాకైయాల్ పురుషార్థ నిష్ఠాకార్యమెన్ఱు తాయిఱ్ఱు.ఐహికహానివృద్ధికళిల్ హర్షశోక మఱుకైయిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్. ఇప్పడి కర్మేత్యాది యాల్.తయోరితి- తయోః సుఖదుఃఖ రాశ్యోర్మధ్యే. ఉపసన్నమేత్, ప్రాప్నుయాద్యది- తదా సుఖం ప్రాప్య నసంహృష్యేత్. నసంజ్వరేత్, నోద్విగ్నో భవేత్. ఉళతెన్ఱిరు మావారుణ్డిల్లై యెన్ఱు తళరాతలతినరుకుమ్శారార్. ఉళతెన్ఱు, ఉడైమైయుణ్డెన్ఱు గర్వియార్. ఉణ్డిల్లైయెన్ఱు. ఉణ్డు, మున్బు ఉడైమైయుణ్డాయ్త్తు. ఇల్లైయెన్ఱు తళర్తల్, పరపరప్పు. అతిసమీపత్తైయుమ్ పాకార్. ప్రాప్తియిల్ త్వరైక్కు ప్రమాణ జ్కాట్టుకిఱార్.స్తోత్రత్తిలుమిత్యాదియాల్.ఆళవన్దార్ స్తోత్రత్తిల్ ‹‹కదానుసాక్షాత్కర వాణి

సా - స్వా — తనిశు, ఋణమ్ - ఉళతెన్ఱు, ఉడమై యుణ్డెన్ఱు - ఇరుమావార్, గర్వియార్. ప్రాప్తియిల్ త్వరై పురుషార్థ నిష్ఠా లింగ మెన్ఱ ప్పోమో ? పురుషార్థ నిష్ఠర్ కళాన పూర్వాచార్యర్ కళ్ స్వసూక్తి కళిలే యిత్తై చ్చొల్లవిల్లైయే ? యెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - స్తోత్ర త్తిలుమితి. ఆనాలు మితర

సా- ప్ర—తనిశుతీర్క్కిఱతెన్ఱు విలక్కాతే, అనుభవైక వినాశ్య ప్రారబ్ధ కర్మరూప ఋణన్ని వర్తత ఇత్యప్రతిషేధేన. అనుభవిక్కైయు మిత్యస్య హర్షశోకఙ్గళేన్ఱిత్యనేనాన్వయః. అనుకూలానుభవేపి హర్షరాహిత్యేన ప్రతికూలానుభవేపి శోకరాహిత్యేన చేత్యర్థః. ఉళతెన్ఱిరుమావార్, మమైతదస్తీతి గర్వితాన భవంతి. స్తోత్రత్తిలుమిత్యాది.‹‹కదాపునశ్శంఖ,,స్తోత్రే. ‹‹కదాహంభగవంతంనారాయణ,, మిత్యారభ్య,,

సా - వి —నప్రత్యాచక్షే, నత్యజామి. సుదుర్లభం ప్రాప్తుమశక్యం. నానురుంధే, నకాంక్షే - ఒరు విరకు శెయ్యాతే యిరుక్క, తదర్థం స్వయమేకం యత్నమకుర్వాణ ఏవస్థితే. వర, ప్రాప్తౌ. కణ్డు, దృష్ట్వా. తనిశుతీర్క్కిఱతు, ప్రారబ్ధ కర్మ ఋణం నివర్తత ఇతి. విలక్కాతే,అప్రతిషిధ్యైవ. అనుభవిక్కైయుమ్, అనుభవశ్చ. తయోరేకతరోరాశిః, సుఖానుభవ రాశిః దుఃఖానుభవ రాశిర్వా - ఉళతెన్ఱిరుమావారెన్ఱుమ్, మమైతదస్తిగర్వితా నభవంతీతి. అఱ్ఱు, త్యక్త్వా.

సా- సం —నప్రత్యాచక్షే, నపరిత్యజ్యే. సుఖేనలబ్ధుమశక్యం నానురుంధే - నమృగయామి- తయోః, లాభాలాభయోః. లాభేసుఖమ్. అలాభే-దుఃఖమ్-ఉళతెన్ఱితి, భోగ్య వస్తు సంపన్నా ఇతి నగర్వితా భవంతీత్యర్థః. ఉత్పత్తీత్యాది నాహర్ష శోకఙ్గళత్తిత్యంతేనస్వభోగార్థోపాదేయభోగ్యజాతస్య పరమప్రాప్యరుచిత్వరావిరోధిత్వాత్తస్య పరమపురుషార్థ నిష్ఠానువృత్తి హేతుత్వం. ‹‹ఉదుత్తు కలైన్తత్వ యోపభుక్త

మూ — శ్రీవైకుంఠ గద్యాది కళిలుమ్, కదా కదా ఎన్ఱు వాయ్ పుల_త్తప్పణ్ణుకిఱ ప్రాప్తి యిల్ త్వరై యుమ్ నడైయాడిత్తాకిల్ తిరుమంత్ర_త్తిల్ నారాయణ శబ్ద_త్తిల్ చతుర్థియాలుమ్, ద్వయ_త్తిల్ చతుర్థీనమస్సుక్కళాలుమ్, చరమశ్లోక_త్తిల్ "అహంత్వాసర్వపాపేభ్యోమోక్షయిష్యామి" ఎన్ఱ వాక్యత్తాలుమ్, కడలై క్కైయిట్టు కాట్టుమాపోలె

సా-దీ— చక్షుషా । కదాపునశ్శంఖ-కదాహమైకాంతికనిత్యకింకరః" ఎన్ఱుమ్, శ్రీవైకుంఠ గద్యాదికళిలుమ్ "కదాహం భగవంతం నారాయణం మమనాథం సాక్షాత్కరవాణిచక్షుషా- కదాహం భగవత్పాదాంబుజ ద్వయం శిరసా సంగ్రహీష్యామి. కదాహం భగవత్పాదాంబుజ ద్వయ పరిచర్యాశయా నిరస్త సమస్తేతర భోగాశస్తత్పాదాంబుజ ద్వయంప్రవేక్ష్యామి. కదాహం తత్పాదౌ పరిచరిష్యామి. కదామాం భగవాన్ పరిచర్యాయా మాజ్ఞాపయిష్యతి." చతుర్థీ నమస్సుక్కళాలుమ్, చతుర్థియిల్ పురుషార్థముమ్

సా-స్వా — పురుషార్థఙ్గళిల్ అత్యంత వైరాగ్యముమ్ వరుమ్పడియాన పురుషార్థనిష్కర్షం కూడుమో? పురుషార్థమపరిచ్ఛిన్నమాయ్ నశ్వరమన్ఱిక్కే యిరున్తాలన్ఱో యిప్పురుషార్థనిష్కర్షం కూడువతు. అప్పడి ప్పట్ట పురుషార్థత్తుక్కు ప్రమాణమిల్లైయే? కౌషీతకి బ్రాహ్మణాది కళ్ ప్రమాణమెన్నిల్ అనాలుమ్ ముముక్షువుక్కు సారతమతయోపాదేయతమమాన రహస్యత్రయత్తిలతు శొల్లప్పట్టదో? రహస్యత్రయత్తిలుమ్ చతుర్థ్యాది కళిలే శొల్లి త్తెన్నిల్ అప్పడి ప్పట్ట అనన్తపరిచ్ఛిన్నపురుషార్థత్తై ఏకవర్ణాత్మక చతుర్థియుమ్ అత్యల్ప పదద్వయాత్మకమాన "సర్వపాపేభ్యోమోక్షయిష్యామి" ఎన్ఱ వాక్యముమ్ ప్రతిపాదిక్కమాట్టుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. తిరుమంత్రత్తిలిత్యాదినా- కడల్, సముద్రమ్. అనంత రత్నానంత సత్వ సంపూర్ణాతి గంభీర సముద్రత్తిలుళ్ళయావత్పదార్థఙ్గళై

సా-ప్ర— సాక్షాత్కరవాణి. కదాహంభగవత్పాదాంబుజ ద్వయంశిరసా సంగ్రహీష్యామి ,, త్యాదిగద్యే. "క్రీడంతంరమయా సార్థం లీలాభూమిషు కేశవమ్ । మేఘశ్యామంవిశాలాక్షం కదాద్రక్ష్యామిచక్షుషా। స్థిరసత్వందృఢవ్రతమ్ । కదాద్రక్ష్యామహేరామం జగతశ్శోకనాశనమ్।వజ్రాంకుశ ధ్వజసరోరుహ శంఖచక్రమత్సీసుధా కలశ కల్పక కల్పితాంగమ్ । త్వత్పాద పద్మయుగళం విగళత్ప్రిభాభిః మూర్ధామెూభషేక్ష్యతి కదానుశిరోమదీయ,,మిత్యాదరాది శబ్దార్థాః. కడలైక్కైయిట్టుకాట్టుమాపోలేకాట్టప్పట్ట, సముద్రస్యహస్తేన

సా-వి— వాయ్‌పుల_త్తప్పణ్ణుకిఱ, కదాద్రక్ష్యామి చక్షుషేత్యేవం యథా ప్రలపేత్తథాకుర్వంత్యాం. తాదృశాత్యంతాభిలాష విషయాయాం-ప్రాప్తియిల్, ప్రాప్తౌ. నడైయాడిత్తాకిల్, వర్తతేచేత్. నమస్సుక్కళాలుమితి, నమఃపదే అనిష్టనివృత్తి ప్రార్థనాత్పురుషార్థ ప్రతిపాదన పరత్వమితిభావః-కడలైక్కైయిట్టుక్కాట్టుమాపోలే, అపరిచ్ఛేద్యం సముద్రం హస్తేనాయం సముద్ర ఇతియథాప్రదర్శయంతితథా.

సా-సం— "ప్రస్గంధ,, ఇత్యాద్యుక్తవిధయా దాస్యానుగుణశాస్త్రీయభగవదారాధనార్థమపాత్తభగవద్భుక్తశిష్టపభోగస్య శాస్త్రానుమతస్య పరమప్రాప్యరుచిత్వరావిరోధిత్వాభావాత్తన్నిష్ఠానువృత్తిహేతుత్వం చోక్త్వా స్వరూపానురూపమానవిత్యాదినా పరమపురుషార్థస్వరూపం తన్నిష్ఠాభిజ్ఞాన చిహ్నాముక్త్వం. చతుర్థ్యోః కైంకర్య రూపేష్ట ప్రాప్తి ప్రదర్శకత్వంచరమోత్తరార్ధస్య మనోరసనిష్టనివృత్తి ప్రదర్శకత్వంచ నేతి శంకాంశమయతి- కడలై ఇతి- తేషాం పురుషార్థ ప్రదర్శకత్వమమోఘమితిభావః- ఏవం

మూ——కాట్టప్పట్ట అపరి చ్ఛేద్య మాన పరమ పురు షార్థ త్తిలే నిష్టై యుణ్డాక్కియలామ్- ఇప్పడియవ్వో

సా-దీ——నమస్సిల్అనిష్ట నివృ త్తి ప్రార్థ నైశొల్లి త్తిషే. కాట్టప్పట్ట, సామాన్యేనకాట్టప్పట్ట వెన్టపడి. ఇని స్వ నిష్ఠాభిజ్ఞాన త్తిక్ ప్రయోజన విశేషజ్గళై క్కాట్టుకిరార్. ఇప్పడీత్యాదియాల్.

సా-స్వా——కాణ్పిక్కైయశక్య మాకైయాలేసముదాయ మాక ఇతో సముద్ర మెన్టు కైయాలేకాట్టుమాప్పోలే కాట్ట ప్పట్ట వెన్టపడి. ఇప్పడి సమీచీన లింగజ్గళాలే స్వనిష్టై తెళిన్దాలుమ్ కరణ కళేబర విష యాదిస న్నిధాన త్తాలే ప్రారబ్ధ వశేన కదాకిం భవిష్య తీతి పరతో దత్త దృష్టి యాయ్ చింతాకులనా యిరుక్కుమి వ్వధి కారిక్కు భీతి హేతు చోర వ్యాఘ్రాది దర్శన ముమ్, ప్రీతి హేతు చందన కుసుమాది విషయ దర్శ నము మవర్జనీయ మాకైయాలే సామగ్రీ సత్వే కార్యావశ్యమ్భావా ద్భీతియుమ్, హర్షము మావశ్యకమా కైయాలుమ్ భీతి నివృత్యర్థ ముపాయాంత రాన్వయముమ్ ఆవశ్యక మాకైయాలుమ్, సుఖ గమ పవగా దుపన తాత్ ఎన్కిరతు విరోధ యాతో ? విరోధి సన్నిధాన మిరున్దాలుమ్ ‹‹ నైషాపశ్యతి రాక్షస్యో నే మాన్ పుష్ప ఫల ద్రుమాన్ | ఏకస్థ హృదయా నూనం రామమే వాను పశ్యతి ,, ఎన్కిర పడియే స్వరూ పాది నిష్టై తెళిస్తు అస్త ర్దృష్టియాన విన్వధి కారిక్కు భీతి హేతు క్కళిలుమ్ ప్రీతి హేతు క్కళిలుమ్ క ణ్ణోట్ట ముణ్డాకా తెన్టి లప్పో తు భాగవ తాప చార రూప భీతి హేతు విలుమ్ , కైంకర్య రూప ప్రీతి హేతు విలుమ్, కణ్ణోట్ట మిల్లామల్ భీతియు మ్ప్రీతియు మిల్లై యాకప్రసంగి యాతో ? స్వరూపప్రా ప్తం కైంకర్య త్తిలు మాత్మ నాశక భాగవ తాప చార త్తిలుమ్ కణ్ణోట్టమ్ ప్రాప్తం మాకై యాలే తద్వ్య తిరిక్త భీతి ప్రతీహే తు క్కళిల్ కణ్ణోట్ట ముణ్డాకా తెన్నిల్, ఆనాలుమ్ స్వయత్న మున్టిక్కే యాదృచ్ఛి క మాక భగవ త్సంకల్ప త్తాలే భీతి ప్రీతి హేతు దర్శన ముణ్డాకిల్ సామగ్రీ వశత్తాలే భీతియుమ్ ప్రీతియు మ్ అవ ర్జనీ యైయన్టో ? ప్రబల ప్రమాణ మూల మాక మోక్షోద వ్యధికా నంద రూప స్వనిష్ఠాభి జ్ఞాన ముడై యవనుక్కు నిరతి శయ హర్ష యు క్త తయా తదర్వాచీన భీతి హే తు దర్శన త్తిలుమ్, ప్రీతిహే తు దర్శన త్తిలుమ్, భీతియుమ్ ప్రీతియు ముదియా తెన్టిల్ మూల మంత్రాది ప్రమాణ త్తాలే స్వరూ పా దిని ష్టై స్వరూపేణ సిద్ధిత్తాలుమ్ స్వనిష్ఠాభి జ్ఞాన మవ శ్యమ్ వేణు మ్నెన్కిరక్కు ప్రమాణ ముణ్డో వెన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ . ఇప్ప డీతి.

సా-ప్ర——ప్రదర్శన వత్ప్రదర్శి తే. అపరిచ్ఛే ద్యేసముద్రేయథైక దేశస్యహస్తేన ప్రదర్శనం తథైక దేశతఃప్ర దర్శిత ఇత్యర్థః. యథాలో కేకోఘట ఇతి ప్రశ్నో త్తరే అయంఘటఇతి వాక్యే పురోవర్తినో ఘట త్వేన జ్ఞాతవ్యత్వం తాత్పర్యతో బోధ్యతే. ఏవమేవ రహస్యత్రయేపి స్వరూపోపాయ పురుషార్థ ప్రతి పాదకాం శానాం తజ్జ్ఞాతవ్యత్వ పరత్వా త్స్వవధారణ తత్త త్ప్రతి పాదక స్థల ఏవ తత్తన్నిష్ఠానామపి తాత్పర్యతోజ్ఞా తవ్యత్వ సిద్ధిరితి సూచయన్ తజ్జ్ఞానస్య ప్రయోజనం ప్రకృతి సంసర్గాత్సంభావితేభ్యో నిషిద్ధ కామ్యేభ్యో నివృత్తిః ప్రారబ్ధ కర్మవశా త్కదాచి త్తత్ర ప్రవృ త్తావపి భీతిసంతోషయోరభావశ్చేత్యాహ. ఇప్పడిఅవ్వో

సా-వి——చతుర్థ్యాలైవిభక్తిః- కాట్టప్పట్ట, ప్రదర్శితే. అయంభావః, అపరిచ్ఛేద్యస్యాపిసముద్రస్యఏక దేశస్యై వ హస్తేన యథాప్రదర్శనం తద్వద్దిక్ప్రదర్శనరీత్యేతి. స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానస్యప్రయోజనమాహ. ఇప్పడీత్యాదినా.

మూ — అడైయాళఙ్గళాలే, "అహమాత్మా న దేహోఽస్మి విష్ణుశేషోఽపరిగ్రహః । తమేవ శరణం ప్రాప్త స్తత్కైంకర్యచికీర్షయా", ఎన్కిఱపడియే మూలమన్త్రాదికళైక్కొణ్డు స్వరూపోపాయపురుషార్థఙ్గళిల్ తన్నుడైయ నిష్ఠైయై యుణర్న్దు పోరు మివ్వధికారిక్కు "నైషా పశ్యతి రాక్షస్యో నేమాన్ పుష్పఫలద్రుమాన్ । ఏకస్థహృదయా నూనం రామమేవానుపశ్యతి", ఎన్కిఱపడియే విరోధియోడె కూడి యిరుక్కిఱ తనక్కు పాక్షికమాక సంభావితమాన

సా-దీ — అడైయాళఙ్గళ్, పరపరభవాదిషు విషాదాభావాదిలింగఙ్గళాలెన్నె. అహమాత్మేతి. అహం, జీవః. జ్ఞానస్వరూపః దేహాద్విలక్షణోఽస్మి. ఇతి ప్రణవత్తిల్ మకారార్థం. విష్ణోశ్శేషభూతః, లుప్తచతుర్థ్యర్థం. అపరిగ్రహః. శేషభూతవస్తురహితః. నమస్సినర్థం. తమేవ శరణం గతః, నమస్సిన్ స్థూలయోజనార్థం. తత్కైంకర్యచికీర్షయా, దేశవిశేషే నిత్యకైంకర్యం కర్తుమిచ్ఛయా శరణం ప్రాప్తః ఎన్ఱన్వయమ్. ఉత్తరవాక్యార్థం - విష్ణుశేష ఇతి స్వరూపముక్తమ్ - శరణమిత్యుపాయః. తత్కైంకర్యేతి పురుషార్థ ఉక్తః. మూలమన్త్రాదికళైక్కొణ్డు తెళిన్దపెన్ఱు శేషమ్ - చికీర్షయా ఎన్కిఱపడియే తెళిన్ద నిష్ఠైయై అడైయాళఙ్గళాలే యుణర్న్దు ఎన్ఱన్వయమ్. నైషా పశ్యతీతి - ఏషా, అశోకవనిక్కైయిలిరున్ద పిరాట్టి - రాక్షసీః, భీతిహేతువాన రాక్షసికళైయుమ్ కాణాళ్ - పుష్పఫలద్రుమాన్, ప్రీతిహేతుక్కళైయుమ్ పారాళ్ - కింతు, ఏకస్మిన్ రామే స్థిత హృదయా, మనస్సాల్ పెరుమాళైయే కాణా నిన్ఱాళెన్నె - విరోధి, శరీరాది - పాక్షికత్వేన, సంభావితత్తిల్.

సా-స్వా — అహమాత్మేతి ఎన్కిఱ ప్రమాణమ్ వివేకియినుడైయ స్వనిష్ఠారూప ఫలానుసంధానమాకైయాలే ఇతువే ప్రమాణమెన్నపడి - మూలమన్త్రాదికళైక్కొణ్డితి - అఱియప్పట్టతి శేషః -

సా-ప్ర — అడైయాళఙ్గళాలే ఇత్యాదినా. ఏవంభూతతత్త్వజ్ఞాపకైరిత్యర్థః. మూలమన్త్రాదికళైక్కొణ్డిని - మూలమన్త్రాదిభిః. నన్వకృత్యకరణే భీతిరాహిత్యోక్తిర్భాగవతాపచారరూపాకృత్యకరణేఽపి భీతిరాహిత్యాపాదకతయా "చణ్డాలమపి మద్భక్తం నావమన్యేత బుద్ధిమాన్ । అవమానాత్పతత్యేవ రౌరవే నరకే హి సః । అవమత్య హరేర్భక్తాన్ అతిపాపప్రపీడితాః । నిరయాన్నాతివర్తన్తే సత్తైః కాలశతైరపి । అపరాధశతం లక్షం మమ నిత్యకృతం భవేత్ । క్షమామ్యేకేన పద్మేన జాతీపుష్పేణ వా పునః । మద్భక్తం శ్వపచం వాపి

సా-వి — అడైయాళఙ్గళాలె, జ్ఞాపకైః. అహమాత్మేతి. అహమాత్మా న దేహోఽస్మీతి మకారార్థః. విష్ణుశేష ఇతి లుప్తచతుర్థ్యర్థః. అపరిగ్రహః స్వశేషభూతవస్తురహితః నమశ్శబ్దార్థః. తమేవ శరణం ప్రాప్తః, తస్యైవ స్థూలయోజనార్థః. తత్కైంకర్యచికీర్షయేత్యుక్త చతుర్థ్యర్థః. మూలమన్త్రాదికళైక్కొణ్డు, మూలమన్త్రాదిభి రర్థం జ్ఞాత్వా. అప్పో అడైయాళఙ్గళాలే, తన్నుడైయనిష్ఠైయుణర్న్దు పోన్దు ఇత్యన్వయః. తన్నుడైయనిష్ఠైయుణర్న్దు పోన్దు, స్వనిష్ఠాం జ్ఞాత్వా గచ్ఛతః. ఇవ్వధికారిక్కు, ఏతదధికారిణః. నైషేతి - రాక్షస్యః, రాక్షసీః. నపశ్యతి, విభక్తివ్యత్యయ ఆర్షః. ఏకస్మిన్ తిష్ఠతీత్యేకస్థం రామమాత్రవృత్తి హృదయం యస్యాస్సా తథోక్తా. పాక్షికమాక, కాదాచిత్కతయా.

సా-సం — నిష్ఠాపరిజ్ఞానస్య సాంప్రదాయికత్వాయాహ. అహమాత్మేతి - అపరిగ్రహః, భగవత్సఙ్కల్పాత్ సధన స్వశేషవస్తురహితః. అత్ర పూర్వార్ధేన స్వరూపనిష్ఠా. తృతీయపాదేనోపాయనిష్ఠా - చతుర్థేన పురుషార్థనిష్ఠా చోక్తా. అథ నిష్ఠాపరిజ్ఞానఫలమాహ - నైషేత్యాదినా. ఏకస్థహృదయా, రామైకవిషయాన్తఃకరణా. విరోధీతి

మూ—బ్రహ్మ విదప చారాది వ్యతిరిక్తజ్ఞ ళాన ఏతేను మొరు భీతి హేతు క్కళిలుమ్, స్వరూప ప్రాప్త కైంకర్య వ్యతిరిక్తజ్ఞళానఏతేను మొరు ప్రీతి హేతుక్కళిలుమ్ కణ్ణోట్టముణ్డాకాతు - యదృచ్ఛయా ఉణ్డానాలుమ్ అవత్తాల్ భీతియుమ్ ప్రీతియుమ్ ఉణ్డాకాతు -

సా - దీ — ఆదిశబ్దమ్ భగవదపచారాది గ్రాహకమ్- భీతి హేతుకళ్ బంధు వియోగాది - ప్రీతి హేతుకళ్ క్షేత్ర పుత్ర లాభాది - భగవద ప్రీతి హేతుక్కళ్ వరిల్ శెయ్వ తెన్నెన్ఱు చింత్తై యొఴియ బంధువి యోగాదికళ్ వరిల్ శెయ్వ తెన్నెన్ఱు చింత్తై యుమ్ ప్రీతి హేతు ఉణ్డాక వేణు మెన్ఱు చింత్తై యుముణ్డాకాతు - ఉణ్డానాలుమ్ బంధు వియోగ క్షేత్ర లాభాది కళాల్ భీతి ప్రీతికళుణ్డాకా తెన్నై—ఉణ్డానాలుమ్, ప్రీతి హేతుకళుణ్డానాలుమ్-

సా-స్వా—నిరంతర భగవదనుభవ రసిక నిత్యసూరి నిబిడనిత్య విభూతియైవిట్టు ఇన్త ప్రాకృత భూమియితే వసిక్కిఱవనుక్కు మోక్షాదప్యధికానందముమ్, అతఱ్ఱియాక ఛిద్రనిరాస ముమ్, ముక్తతుల్యత్తైయుమ్ కూడుమో ? ఎన్ఱ శంకైయిల్ అధికారార్థత్తై సంగ్రహియా నిన్ఱు కొణ్డు ప్రాకృత భూమి యితే అనంత గరుడాదిక ళవ తరిక్కై శాస్త్ర సిద్ధమాకైయాలే తత్తుల్యర్ కళాక స్వనిష్ఠాభి జ్ఞాన ముడైయవరై ఒరుపా

సా-ప్ర—నిష్ఠాంకుర్వంతి యేనరాః। పద్మకోటిశతేనాపి నక్షమామికదాచనే ,, త్యాదిభిర్విరుద్ధ్యేతేత్యత్రోక్తం బ్రహ్మవిదపచారాది వ్యతిరిక్తజ్ఞళానేతి. ప్రతిష్ఠితో దేవతాంతర సమ్బన్ధ ఆది శబ్దార్థః. నను పూర్వ వాక్యే హర్ష శోకజ్ఞళత్తు అనుభవిక్కైయు మిత్యాదినా భీతి ప్రీత్యభావయో స్స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన హేతుత్వ ముక్తం. అత్రతన్నడైయ నిష్ఠైయై యుణరన్ఱు పోరు మివ్వధికారిక్కె త్యాదినా. స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానం భీతి ప్రీత్యభావయోః కారణ మిత్యుచ్యత ఇత్యన్యోన్యాశ్రయ ఇతిచేన్న. స్వనిష్ఠాజ్ఞాపకతయోక్తయోస్తయో ర్వహ్న్యాదిజ్ఞాపకధూమాది వత్తజ్జన్యత్వమేవ జ్ఞాపకత్వోక్తే రితి భావః.

మూలమంత్రేణ స్వరూపోపాయ పురుషార్థానవ గమ్యతత్ర తత్ర పతిష్ఠితాః నిత్యనైమిత్తికేష్వేవ ప్రవర్తేరన్. నతునిషిద్ధ కామ్య యోరపీతి ప్రమాణతః ప్రతిపన్నత్వాత్తేష్వేషు తాదృశప్రవృత్త్యదర్శనాత్స్వ

సా - వి — కణ్ణోట్టమ్, అపేక్షా. భీ హేతుషు నివర్తనార్థపరామర్శః. ప్రీతి హేతుషు పరిగ్రహార్థ పరామర్శశ్చ. ఉణ్డాకాతు, నజాయతే. వాసనావశాత్కదాచిత్వేవాదగ్ధపటన్యాయేనకార్యకారి ణీనభవతీత్యాహ. యదృచ్ఛయేతి. అవైత్తాల్, ఏతైః.

సా-సం—ప్రకృతిరుచ్యతే. బ్రహ్మవిద పచారాదివ్యతిరిక్తజ్ఞళాన విత్యుక్తిః స్సర్వభూతానుకూల్యమేవస్వజ్ఞాన ఫలమితి విదిత ప్రపన్నస్య బ్రహ్మ విదప చారాది సర్వథాన సంభవతీత్యభి ప్రాయేణ-ఆదిశబ్దేన భగవదప చార విశేషాది సంగ్రహః- భీతిహేతవః, అకృత్యకరణకృత్యాకరణరూపాపాయాః వ్యాఘ్రాదిదర్శనవగార్శ్చ-ప్రీతి హేతవఃఉపాయవగాః స్వార్థోపభోగాశ్చ-కణ్ణోట్ట మితి-తాన్నగణయతీత్యర్థః-యదృచ్ఛయేతిపాక్షికత్వోక్తిః-ఏతేనబ్రహ్మవిదపచారాదిష్వతిభీతిః కైంకర్యాదిష్వతిప్రీతిశ్చనిష్ఠాత్రయవతో భవతీతిసిద్ధమ్.

ఏవం నిష్ఠా జ్ఞానస్య ఛిద్ర నిరోధ కత్వరూపం ఫల ముక్తమ్భవతి. ఏవం నిష్ఠా త్రయాభి జ్ఞాన చిహ్నైభి వ్యక్త నిష్ఠావంతో నిరపరాధ కైంకర్య కర తాః అచార్యవ తాదిసజ్జనేహ వర్త మానా

మూ— ముక్కియమన్దిరఙ్గాట్టియమూన్ఱిల్ నిలైయుడైయార్, తకవైయన్ఱిత్తకాతవైయొన్ఱుమ్ తమక్కిశైయార్, ఇక్కరుమఙ్గళై యెమక్కుళ(తె)వెన్ఱు

సా - దీ — ఉక్తమానవధికారార్థత్త్వం పాట్టాలుమ్ సంగ్రహిత్తు కాట్టుకిరార్ - ముక్కియ విత్యాది-ముక్కియ మన్దిరమ్, ముఖ్య మంత్రమ్ - మూలమంత్ర మెన్ఱపడి - అత్తాల్ కాట్టప్పడుమ్ మూన్ఱిల్, పదత్రయత్తాల్ కాట్టప్పట్ట స్వరూపోపాయ పురుషార్థఙ్గళిల్ - నిలై యుడైయార్, నిష్ఠై యుడైయరాన - మేతిని మేవియ విణ్ణవర్, భూమియిల్ వర్త్తిక్కుమ్ దేవర్కళ్ - భూసురరాన ప్రపన్నరెన్ఱపడి - ఇక్కరు మఙ్గళ్, ఇన్ఱ పరపరి భవాదిషు విషాదాభావాదిరూపకర్మఙ్గళ్ - వ్యాపారఙ్గళ్

సా-స్వా— ట్టాలేస్తుతిక్కిరార్ - ముకిరియేతి - ముక్కియమన్దిరమ్, "మంత్రాణాం పరమో మంత్రః" ఎన్ఱు ముఖ్యమాకచ్చొల్లప్పట్ట మూలమంత్రత్తాలే కాట్టియ, కాట్టప్పట్టిరుక్కిర. మూన్ఱిల్, స్వరూపోపాయపురుషార్థరూప మూన్ఱిలే. నిలై యుడైయార్, నిష్ఠై యుడైయ వరామ్ - తకవై యన్ఱి, తఙ్గళుక్కుచిత మాన నిత్య నైమిత్తికఙ్గళై యన్ఱి - తకాతవై, అనుచిత మాన ఛిద్రఙ్గళై యొన్ఱైయుమ్ - తమక్కిశైయార్, అఙ్గీకరియార్. ప్రాతికూల్యత్తై విట్టు సదాను కూల్యైకనిరతాళెన్ఱపడి - ఇకరూరు మఙ్గళ్, పర పరిభవాదౌ విషాదాభావ మ్మృతలానపూర్వోక్త స్వనిష్ఠా లింగఙ్గళాన కర్మఙ్గళ్- ఎమక్కు, నమక్కు, ఉళ్ళెన్ఱుమ్,

సా-ప్ర— నిష్ఠాజ్ఞానవతో మేదినీవర్తినస్సూరయ ఇత్యాహ. ముక్కియమన్దిరమిత్యాదినా. ముక్కియమన్దిరఙ్గాట్టియ. "మంత్రాణాం పరమో మంత్రో గుహ్యానాం గుహ్యముత్తమమ్। పవిత్రంచ పవిత్రాణాం మూలమంత్రస్సనాతనః। యదన్తస్థమశేషేణ వాఙ్మయం వైదవైదికమ్। తస్మై వ్యాపకముఖ్యాయ మంత్రాయ మహతే నమః" ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ ముఖ్యతమభూత మూలమంత్ర ప్రదర్శితేషు. మూన్ఱిల్, తత్ప్రతిపాదిత పురుషార్థేషు త్రిషు. నిలై యుడైయార్, ప్రతిష్ఠితాః. తకవైయన్ఱిత్తకాతవై యొన్ఱుమ్ తమక్కిశైయార్, "న చలతి నిజవర్ణధర్మతో యస్సమమతి రాత్మ సుహృద్విపక్షపక్షే। న హరతి న చ హన్తి కించిదుచ్చైస్సితమనసం తమవేహి విష్ణుభక్తం" ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ స్వోచితం విహాయానుచితేషు నిషిద్ధకామ్యేషు కర్తవ్యతాబుద్ధిం న కుర్యుః. ఇక్కరుమఙ్గళై యెమక్కుళ తెన్ఱు మిలక్కణత్తాల్, పూర్వోక్తాకృత్యేభ్యో నివృత్తి రూపాః

సా-వి— గాథయా నిష్ఠాజ్ఞానవతః ప్రశంసంతి. ముక్కియమన్దిరమితి. ముక్కియమన్దిరమ్, ముఖ్యమంత్రః. "మంత్రాణాం పరమోమంత్రః" ఇత్యుక్తరీత్యా ముఖ్య మూలమంత్రేణ. కాట్టియ, ప్రకాశితేషు. మూన్ఱిల్, స్వరూపోపాయపురుషార్థేషు త్రిషు. నిలై యుడైయార్, నిష్ఠావంతః. తకవై, ఉచితం. "న చలతి నిజ వర్ణధర్మతో య స్సమమతి రాత్మ సుహృద్విపక్షపక్షే। న హరతి న చ హన్తి కించిదుచ్చైస్సితమనసం తమవేహి విష్ణుభక్తం" ఇత్యుక్తరీత్యా స్వోచిత భగవత్కైంకర్యభాగవతకైంకర్యాది ధర్మం. అన్ఱి, వినా. తకాతవై, అనుచితాని నిషిద్ధాని. ఒన్ఱు, కించిదపి. తమక్కు, స్వాత్మనాం. ఇశైయార్, అనిచ్ఛంతః. ఇక్కరు మఙ్గళ్, నిషిద్ధకామ్యేభ్యో నివృత్తిరూపా వ్యాపారాః విహితేషు ప్రవృత్తిరూపాశ్చ వ్యాపారాః. ఎమక్కు, అస్మాకం.

సా-సం— నిత్యసూరయ ఏవేత్యాహ. ముక్కియేతి. "న మంత్రోఽష్టాక్షరాత్పరః - మంత్రాణాం పరమో మంత్రః" ఇతి ముఖ్యత్వేనోక్త మూలమంత్ర ప్రదర్శిత స్వరూపాదిత్రికే ప్రతిష్ఠిత బుద్ధయః. స్వరూపవర్ణాశ్రమాద్యుచితాన్వినా తదనుచితాన్న స్వీకర్తుమిచ్ఛంతే. ఇక్కరుమఙ్గళితి. శాస్త్రీయ స్వయంప్రయోజన నిత్య

మూ— ముక్కియమన్దిరచ్చాఱ్ఱియమూన్ఱిల్ నిలైయుడైయార్, తక్కవైయన్ఱిత్తకాతవైయొన్ఱుమ్ తమక్కిలైయార్, ఇక్కరుమజ్కళిమక్కుళ(తె)వెన్ఱు

సా-దీ — ఉక్తమానవధికారార్థత్రైపాఠ్యాటుమ్ సంగ్రహిత్తు కాట్టుకిఱార్ - ముక్కియ విత్యాది-ముక్కియమన్దిరమ్, ముఖ్యమంత్రమ్ - మూలమంత్రమెన్ఱపడి - అత్తాల్ కాట్టప్పడుమ్ మూన్ఱిల్, పదత్రయత్తాల్ కాట్టప్పట్ట స్వరూపోపాయపురుషార్థఙ్గళిల్ - నిలై యుడైయార్, నిష్ఠైయుడైయరాన - మేతిని మేవియ విణ్ణవర్, భూమియిల్ వర్త్తిక్కుమ్ దేవర్కళ్ - భూసురరాన ప్రపన్నరెన్ఱపడి - ఇక్కరు మజ్గళ్, ఇన్ద పరపరిభవాదిషు విసాదాభావాదిరూపకర్మఙ్గళ్-వ్యాపారఙ్గళ్

సా-స్వా— ట్పాలేస్తుతిక్కిఱార్-ముక్కియేతి-ముక్కియమన్దిరమ్, “మంత్రాణాం పరమో మంత్రః,, ఎన్ఱు ముఖ్యమాకచ్చొల్లప్పట్ట మూలమంత్రత్తాలే కాట్టియ, కాట్టప్పట్టిరుక్కిఱ. మూన్ఱిల్, స్వరూపోపాయపురుషార్థరూప మూన్ఱిలే. నిలై యుడైయార్, నిష్ఠైయుడైయవరామ్ - తక్కవై యన్ఱి, తఙ్గళుక్కుచితమాన నిత్యనైమిత్తికఙ్గళై యన్ఱి - తకాతవై, అనుచితమాన ఛిద్రఙ్గళై యొన్ఱైయుమ్ - తమక్కిశైయార్, అఙ్గీకరియార్. ప్రాతికూల్యత్తై విట్టు సదానుకూల్యకనిరతాళెన్ఱపడి - ఇకరుఱు మజ్గళ్, పరపరిభవాదావిషాదాభావమ్మృతలానపూర్వోక్త స్వనిష్ఠాలింగఙ్గళాన కర్మఙ్గళ్- ఎమక్కు, నమక్కు, ఉళవెన్ఱుమ్,

సా-ప్ర—నిష్ఠాజ్ఞానవతో మేదినీవర్తినస్సూరయ ఇత్యాహ. ముక్కియమన్దిరమిత్యాదినా. ముక్కియమన్దిర చ్చాఱ్ఱియ, “ మంత్రాణాం పరమో మంత్రో గుహ్యానాం గుహ్యముత్తమమ్ । పవిత్రంచ పవిత్రాణాం మూలమంత్రస్సనాతనః । యదంతస్థమశేషేణ వాఙ్మయం వైదవైదికమ్। తస్మై వ్యాపకముఖ్యాయ మంత్రాయ మహతే నమ ,, ఇత్యాద్యుక్తప్రకారేణ ముఖ్యతమభూత మూలమంత్ర ప్రదర్శితేషు. మూన్ఱిల్, తత్ప్రతిపాదిత పురుషార్థేషు త్రిషు. నిలై యుడైయార్, ప్రతిష్ఠితాః. తక్కవైయన్ఱి తకాతవై యొన్ఱుమ్ తమక్కిశైయార్, “న చలతి నిజవర్ణధర్మతో యస్సమమతిరాత్మసుహృద్విపక్షపక్షే । నహరతి నచహన్తి కించిదుచ్చైస్సితమనసం తమవేహి విష్ణుభక్తం ,, మిత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ స్వోచితం విహాయానుచితేషు నిషిద్ధ కామ్యేషు కర్తవ్యతాబుద్ధిం నకుర్యుః. ఇక్కరుమజ్గళెమక్కుళతెన్ఱు మిలక్కణత్తాల్, పూర్వోక్తాకృత్యేభ్యో నివృత్తి రూపాః

సా-వి.— గాథయా నిష్ఠాజ్ఞానవతః ప్రశంసంతి. ముక్కియమన్దిరమితి. ముక్కియమన్దిరమ్, ముఖ్యమంత్రః. “మంత్రాణాం పరమో మంత్ర” ఇత్యుక్తరీత్యా ముఖ్య మూలమంత్రేణ. కాట్టియ, ప్రకాశితేషు. మూన్ఱిల్, స్వరూపోపాయపురుషార్థేషు త్రిషు. నిలైయుడైయార్, నిష్ఠావంతః. తక్కవై, ఉచితం. “నచలతి నిజవర్ణధర్మతో య స్సమమతిరాత్మసుహృద్విపక్షపక్షే । నహరతి నచహన్తి కించిదుచ్చైస్సితమనసం తమవేహి విష్ణుభక్తం” మిత్యుక్తరీత్యా స్వోచిత భగవత్కైంకర్యభాగవతకైంకర్యాదధర్మం. అన్ఱి, వినా. తకాతవై, అనుచితాని నిషిద్ధాని. ఒన్ఱు, కించిదపి. తమక్కు, స్వాత్మనాం. ఇశైయార్, అనిచ్ఛంతః. ఇక్కరుమజ్గళ్, నిషిద్ధకామ్యేభ్యో నివృత్తిరూపా వ్యాపారాః విహితేషు ప్రవృత్తిరూపాశ్చ వ్యాపారాః. ఎమక్కు, అస్మాకం.

సా-సం—నిత్యసూరయ ఏవేత్యాహ. ముక్కియేతి. “నమంత్రోఽష్టాక్షరాత్పరః-మంత్రాణాం పరమో మంత్ర ,, ఇతి ముఖ్యత్వేనోక్త మూలమంత్ర ప్రదర్శిత స్వరూపాదిత్రికే ప్రతిష్ఠిత బుద్ధయః. స్వరూపవర్ణాశ్రమాద్యుచితాన్వినా తదనుచితాన్న స్వీకర్తు మిచ్ఛంతే. ఇక్కరుమజ్గళితి. శాస్త్రీయ స్వయంప్రయోజన నిత్య

— మిలక్కణత్తాల్, మికర్ వుణర్ త్తియర్ మేతినిమేవియవిణ్ణవ రే॥౨౧॥

దీ— ననుక్కణ్ణ్ యిరుకిఱరతెన్నుమ్ - లక్షణత్తాల్,లింగఙ్గళాల్ - మిక్కవుణర్ త్తియర్, శ్రేష్ఠమా
నిష్ఠాభి జ్ఞానత్తై యుడైయ రామ్ - తక్కవై యన్ఱి, స్వ స్వరూపాది నిష్ఠై క్కుచిత మాన సదా
జ్ఞళై ఒఴియ - తకాతవై యెన్నుమ్, అను చితఙ్గళాన వకృత్య కరణాది కళై తమక్కు గ్రాహ్య
విషై యార్, ఇచ్ఛి యారెన్ఱై - ॥ ౨౧ ॥

ఆతలా ప్రపన్న వ్యతిరిక్తర్ పరమ శేషియాల్ కొడుక్క ప్పట్ట స్వనిష్ఠైయై పరమ పదప్రాప్తిక్కు

వ్వా—విద్య మానమెన్నుమ్. ఇల క్కణత్తాల్, లక్షణత్తాల్- జ్ఞాపక లింగఙ్గళాల్ -మికర్ వుణర్ త్తియ
త్కృష్ట మాన ఉణర్ త్తి నిశ్చయత్తై యుడైయవర్ - స్వనిష్ఠాభి జ్ఞానత్తై యుడై యవ రెన్నపడి· మే
మేవియ విణ్ణవర్, భూమియిలే భగవ దవతార స్థలత్తిల్ వాస రుచియై యుడైయ నిత్య సూరికళైప్పో
నిత్య విభూతి యిల్ పోలే యిరుక్కుమ్. ప్రాణి కూల్యరహిత నాయ్ నిరంతరానుకూల్య రతనామ్ మో
ప్యధిక మాన స్వనిష్ఠాభి జ్ఞాన ఫలత్తై యుడైయ వనుక్కు అల్ప మాన వైషయిక భోగ రుచియుమ్, త
ప్రవృత్తి యుమ్, తద్వి ఘాత త్తిల్ భీతియు మ్మత లాన చ్ఛిద్రఙ్గళుణ్డాకా తెన్ఱు కరుత్తు . ॥౨౧॥

ఇప్పడియివ్వధికారినిత్యసూరితుల్యనాకిల్ ‘‘కామాతంకమపేత్య కోపదహనంనిర్వాప్యవిత్త స్పృహావే
వ్యపనీయబాంధవ కథాగ తలంసముత్తీర్యచ। సంగోక్తంసితివాసనా సహచర స్సంసార కారా కు
కాన్తి క్రమపాదు కాంతను మనుద్విగ్నోమునిః త్యాస్యతి ,, ఎనిఱ పడియే అత్యంత బాధక స్వ
కారాగృహ తుల్య శరీరత్తై యను ద్విగ్న నాయ్కొణ్డు ఇన్నమ్ శిలకాల మిరుకర్ వేణుమెన్ఱి శైయ
డుమో ? ఇప్పడి ప్పట్ట శరీర త్తిలే యనాది దుర్వాసనాసహ చరితనాన వివనుకుర్ స్వనిష్ఠాభి జ్ఞాన

ప్ర—కృత్యేషు ప్రవృత్తిరూపాశ్చవ్యాపారాస్స్వస్మిన్ విద్యంత ఇత్యేవంరూపచిహ్నైన. మికర్చుణర్
న్,ఉత్కృష్టజ్ఞానవంతః- స్వనిష్ఠాభిజ్ఞా ఇత్యర్థః . మేతినిమేవియ విణ్ణవరే, మేదిన్యాంభగవ ద్విభూతి
త్యావర్తమానా నిత్యసూరయ ఇత్యర్థః. నిరపాయ కైంకర్య నిరతత్వాదితిభావః॥ ౨౧ ॥

తత్వజ్ఞాన ప్రతిఘాత ప్రకృతి సంబంధాను వృత్తే స్స్వాపకల్పే స్వరూపజ్ఞాన పూర్వకం భగవతి భర
ాత్మత్వజ్ఞానాను వృత్తి సమ్భవాదుద్బోధ కల్పే కేవల ప్రకృతి ప్రాకృతాను భవరూప భోగస్యవిభూ
వ విశిష్ట భగవదనుభవ రూపమోక్షస్య చాంతరాళే ప్రారబ్ధ కర్మవశాద్వర్తమానా అపియే ప్ర
భగవచాపాదితాం స్వనిష్ఠాం జానంతి తే.‘‘ అహమన్న మహమన్నమ్ - యథాకుటుంబీ సుశ్రీమాన్

—ఉళ్ళతు,విద్యంతే.ఎన్ఱు, ఇతి.ఇలకణత్తాల్, లక్షణేన.మిక్కవుణర్తియర్,అధిక స్వనిష్ఠా జ్ఞాన వం
మేతిని, భూమ్యాం. మేవియ,భగవద్విభూతిత్వప్రీత్యావర్తమానాః-విణ్ణవరే,నిత్యసూరయఏవ॥ ౨౧॥

ం—నైమిత్తికవర్గోనిషిద్ధకామ్యనివృత్తిశ్చకర్మవశ్యానామస్మాకంకర్తవ్యతయాస్మృత్యుక్త నిష్ఠా
చిహ్నైరభి వ్యక్తాధికజ్ఞానాః సౌశీల్యాది గుణానుభవాసక్త్యా మేదిన్యాం యావద్దేహపాతం ప్రీతి
నిత్యసూరయ ఏవేత్యర్థః ॥ ౨౧ ॥

ఏవం సచిహ్నయాస్స్వరూపాదిత్రయనిష్ఠాయాః పరమపురుషార్థప్రాప్తిసైద్ధ్యకరశేషత్వానుగుణ

మూ—స్వాపోద్బోధవ్యతికరనిభభోగమోక్షాంతరాళే కాలం కంచిజ్జగతి విధినా కేనచిత్స్థాప్యమానాః ।

సా-దీ—అరుళప్పాట్టిల్ పరియట్టమాక శిరసావహిత్తుక్కొణ్డు తదనుగుణమాక వాయుశ్శేషత్తైక్ కరుత్తిల్ కొళ్ళనిఱ్ఱార్ - స్వాపోద్బోధేతి - కృతినః, శిల భాగ్యవానగళాన ప్రపన్నర్ - స్వాపోద్బోధ వ్యతికర నిభే, నిద్రా జాగర సంపర్క సన్నిభమాన - భోగ మోక్షాంతరాళే, భోగః, సంసారః. ఇతు నిద్రా స్థానీయం - “అనాది మాయయా సుప్తః” ఎన్నైయాల్ - మోక్షం, “జాగ్రు వాంస స్సమింధతే” ఎన్నైయాల్ జాగర స్థానీయమ్. తయోర్మధ్యే, ముముక్షుత్వావస్థైయిలెన్ఱపడి - కేనచిద్విధినా, విధి శబ్దత్తాలిఱ్ఱు భగవత్కృపై శొల్లుకిఱతెన్ఱు సంప్రదాయ సిద్ధమ్ - కంచిత్కాలం, శిఱుతుకాలమ్ - జగతి, లీలా విభూతియిల్ స్థాప్యమానరాయ్క్కొణ్డు. ఇత్తాల్ భగవాన్ కృపైయాలే బ్రహ్మవిత్తుక్కళై లోకత్తైత్ తిరుత్తుకైక్కాకచ్చిల కాలమ్ భూమియిల్ నిఱుత్తివైక్కుమెన్ఱు మర్థం సూచితమ్ - “అధ్యాత్మగ్రంథ నిర్మాణ మనేకేషాంచ బోధనమ్ । అర్చావతార సేవా చ శేషా మేతన్మహత్ఫలమ్”

సా-స్వా—న్యాస్యస్వయత్నత్తాలే సిద్ధికుమో? ఎన్ఱు ఆశంకైయిల్ శ్లోకత్తాలే పరిహరిక్కిఱార్. స్వాపేతి. స్వాపః, నిద్రా. ఉద్బోధః, నిద్రానంతర జాగరణం. ఏత దుభయోర్వ్యతికరః. నిద్రా జాగర సంపృక్తస్వప్నావస్థా. తత్సదృశే, తద్వదల్పకాలావస్థాయిని. సంసార మోక్షాంతరాళకాలే. కంచిత్కాలం, అల్పకాలం. కేనచిద్విధినా, ప్రారబ్ధాంతర్గతేన కేనాపి భాగ్యవిశేషేణేత్యర్థః. “సత్యం శపే వారణశైలనాథ వైకుంఠవాసేపి న మేభిలాషః” ఇత్యాది ప్రకారేణాచార్యావతార ప్రేమ కాలక్షేప రుచ్యాది రూప భాగ్యవశేన. స్థాప్యమానాః, సాంసారిక భోగరుచ్యాదిభిర్దేహస్థాపనాభావాన్మోక్షాదప్యధికానంద

సా-ప్ర—కుమారైరనుమోదతే। మోదతే భగవాన్ భక్తైస్తథాని యతమానసైః, ఇత్యాద్యుక్తప్రకారేణ మాలాదిభిరలంకృత నాయికావద్భగవతోత్యంతభోగ్యతమా భవంతీతి. తత్ప్రసక్తి వ్యాజేన సర్వేషాం ప్రపన్నానాం స్వవిశిష్టాయాం జిజ్ఞాసాముత్థాపయతి - స్వాపోద్బోధవ్యతికర నిభ ఇత్యాదినా. “నైవాత్మాప్రిపం స్రజిస్త్రీస్యాచ్ఛేషే” ఇతి ఘంటాకోక్తచ్ఛేషా మాల్యమిత్యర్థః. ఇదం చ సర్వస్యాప్యాభరణ

సా-వి—స్వాపేతి- స్వాపః, నిద్రా - ఉద్బోధః, జాగర్యా. తయోర్వ్యతికరః, సంపర్కః సదృశే - ప్రకృతి సంబంధానువృత్త్యా నిద్రాతుల్యత్వాచ్ఛాస్త్రజన్య స్వరూపాది నిశ్చయవత్తయా ఉద్బోధకల్పత్వాచ్చ స్వాపేత్యాద్యుక్తం. నిద్రావస్థాయామేవ కదాచిద్బాహ్య శబ్దాది జ్ఞానమపి సంభవతీతి తాదృగవస్థా సదృశే భోగస్సంసారః గాఢనిద్రాస్థానీయః. అనాది మాయయా సుప్త ఇత్యుక్తేః. మోక్షః, స్థూలసూక్ష్మ ప్రకృతి విశ్లేషః- సజాగరావస్థా స్థానీయః. జాగృవాంసస్సమింధత ఇత్యుక్తేః. తయోరంతరాళం జ్ఞానాజ్ఞానశబళముముక్షుత్వావస్థా, తస్యాం దశాయాం. కేనచిద్విధినా, ప్రారబ్ధకర్మవశేన. కంచిత్కాలం

సా-సం—పరివట్టాఖ్యశిరోలంకరణతాపీత్యాహ-స్వాపేతి. భోగః, ప్రారబ్ధకర్మఫలానుభవః, భోగమోక్షయోరంతరాళే నిద్రాజాగరయోస్సంపర్కనిభే సతి. అనేన భోగమోక్షయోర్మధ్యే విళంబతేశస్యాప్యభావపరః. “అథసంపత్స్యే” ఇతి శ్రుత్యర్థ ఉక్తః. కంచిత్కాలమిత్యనేన తస్య తావదేవ చిరమిత్యర్థ ఉక్తః. విధినా, ప్రారబ్ధ విశేషేణ. తస్య స్వయంప్రయోజననిరపరాధకైంకర్యస్వరూపాదిత్రయనిష్ఠాపాదక

మూ — తత్తోపాయప్రభృతివిషయే స్వామిదత్తాం స్వనిష్ఠాం శేషాం కృత్వా శిరసి కృతినశ్శేషమాయుర్నయంతి ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారశ్చతుర్దశః. ❋ శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః. ❋

సా-దీ — ఎన్నార్ కళిరే. తత్తోపాయప్రభృతివిషయే, స్వరూపోపాయ పురుషార్థ జ్గళిల్. స్వామియాల్ కృపైయాచత్తే యాన స్వనిష్ఠైయై తజ్గళుడైయ వృత్తివిశేషత్తై. శిరసి శేషాం, శేషాపటీం కృత్వా ధరిత్తుక్కొణ్డిన్నపడి. భగవద్భక్తమాన స్రక్వస్త్రాదికళ్ శేషైయెన్ఱు శొల్లప్పడుమ్. శేషమాయుర్నయంతి, ఆయుశ్శేషత్తై కళిప్పార్కళ్ ఎన్నై. ॥ ౩౩ ॥

ఇతి శ్రీసారదీపికాయాం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారశ్చతుర్దశః.

సా - స్వా — జనకాచార్యవతారప్రేమకాలక్షేపరుచ్యాదిభిస్థాపి తతాన్న విరోధః. స్వామిదత్తామ్, కేవల స్వయత్న సాధ్యత్వాభావేపి స్వయత్నలేశ ప్రీత భగవతైవ - "సంకల్పాదేవ భగవాంస్తత్వతో భావితాత్మనామ్ । వ్రతాంతమఖిలం కాలం సేచయత్యమృతేనతు" ఇతి న్యాయేన దత్తాం స్వనిష్ఠామ్. శేషాం కృత్వా, శేషాపటీం కృత్వా - కృతినః, కృతకృత్యాస్సంతః - శేషమాయుః, ఆయుశ్శేష కాలమ్ - నయంతి, యాపయంతీత్యర్థః ॥ ౩౩ ॥

ఇతి శ్రీ ఉత్తర సారాస్వాదిన్యామ్ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారశ్చతుర్దశః -

సా - ప్ర — వర్ణస్యోప లక్షణం ఏవంచ భరన్యాసానంతరం స్వనిష్ఠాం జ్ఞాత్వా నిత్య నైమిత్తికాదీనాం పరమ భోగ్యత్వేన భగవత్కైంకర్యత్వేన చానుష్ఠానే నిత్యవిభూతౌ కింకరతయా వర్తమానా నిత్యసూరి వర్గైకసాధకా భవంతీతి భావః ॥ ౩౪ ॥

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాయాం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారశ్చతుర్దశః.

సా - వి — స్థాప్యమానా మహాంతః- తత్తోపాయ ప్రభృతి విషయే స్వామిదత్తాం, భగవత్కృపా లబ్ధాం స్వనిష్ఠాం శిరసి శేషాం కృత్వా. భగవద్భక్త శిరోధార్య స్రగ్వస్త్రాదికం శేషేత్యుచ్యతే - "ద్రవాత్మాస్త్రస్రజి స్త్రీ స్యాచ్ఛేషే" ఇతి నిఘంటుః - భగవద్భక్త బహుమానార్పిత శేషాపటమివ శిరసాధారయంతః - ఆదరేణ స్వీకుర్వంత ఇతిభావః - శేష మాయుర్నయంతి, ఉత్తర జీవితకాలం క్షపయంతి. నిష్ఠామపరిత్యజ్య తదుచిత ధర్మానాచరంత స్తిష్ఠంతీతి భావః ॥ ౩౩ ॥

ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారశ్చతుర్దశః.

సా - సం — భగవత్కృపావిశేష సంకలితత్వాద్విధినాకేన చిదిత్యుక్తిః. స్వనిష్ఠాం, స్వామిదత్తాం. శేషాం శిరసి కృత్వా, ఏతద్దేహావసానే ప్రాప్య భగవత్పాద నిత్య పరిచర్యాసామ్రాజ్యాభిషేక చిహ్నస్వనిష్ఠా రూప పరివట్టాఖ్య శేషాపటీ శేషాపరశరీరాత్మికా శిరసి ధార్యేతి తథోక్తమ్. కృతినః, అపరాధ భీతాః స్వయం ప్రయోజన కైంకర్య రతిమంత స్సంత శ్శేషమాయుర్నయంతీత్యర్థః ॥ ౩౩ ॥

ఇతి శ్రీ సారప్రకాశికా సంగ్రహే స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారశ్చతుర్దశః.

శ్రియైనమః

శ్రీమతేరామానుజాయనమః

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః

ఉత్తరకృత్యాధికారః

మూ— సంతోషార్థంవిమృశతి

సా-దీ— ఏవంస్వనిష్ఠాభిజ్ఞాతు రస్యప్రప దనాత్పరమ్ । కర్తవ్యానిచ కర్మాణి ప్రదర్శ్యంతేథ భూతలే ॥

సా - స్వా — ఇప్పడి పూర్వాధి కార త్తిలే “ కాలం కంచి జగతి విధినా కేనచిత్ స్థాప్య మానాః ” ఎన్ఱు శ్రీ భాష్యాది చింతన రూప కాల క్షేప రుచి యాలు మచార్య తార ప్రేమ మడి యాకవు మివ్వధికారి హేయ మాన విశ్వరీ రత్తైయి శై స్తత్తెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో? కాల క్షేప ముపా యాను ష్ఠా నోపయుక్త జ్ఞానార్థ మాన పడి యాలే నివర్త్తో పాయ నాన కృత కృత్య నుక్కు అతు వ్యర్థ మన్ఱో? ఉపాయో పయుక్త జ్ఞానార్థ మనపేక్షిత మానా లుమ్ ధర్మా నుష్ఠా నార్థ మపేక్షిత మెన్ఱిల్ ధర్మా నుష్ఠానము ముపాయో పయుక్త మాకై యాలే కృత కృత్యను క్కుతువుమ్ వ్యర్థ మన్ఱో? కించ కృతకృత్య నాన ఇవ్వధి కారి దేహేంద్రి యాది విలక్షణ స్వాత్మ స్వరూప నైష్ఠిన్తవ నాకైయాలే అవనుక్కు దేహ ధర్మ మాన వర్ణా శ్రమాది ప్రయుక్త ధర్మా నుష్ఠానము మప్రాప్త మన్ఱో? శేష వృత్తితయా ప్రాప్త

సా- ప్ర— ఏవం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞస్య ప్రపన్నస్య కృతకృత్యత్వాత్ “ ఉత్పత్తి స్థితి నాశానాం స్థితౌ చింతాకుత స్తవ । యథోత్పత్తిర్యథానాశః స్థితి స్తద్వద్భవిష్యతి ” త్యుక్త ప్రకారేణ దేహ యాత్రార్థస్య కృత్స్నస్య అభ్యుపగత ప్రారబ్ధ కర్మాను గుణ భగవత్సంకల్పా దేవ సిద్ధేః మోక్షవ్యతిరిక్తా ముష్మిక నిరపేక్షత్వాత్ మోక్షార్థంచ భరన్యాసస్యానుష్ఠానా త్తత్ఫలభూత నిత్యనైమిత్తికానవ రుద్ధకాలే అచేతన వదవస్థితి రేవస్యా దిత్యత్ర నిత్యనైమిత్తిక కైంకర్య రతస్యాపి విపరీతజ్ఞాన విపరీత ప్రవృత్తి హేతు ప్రకృతి మణ్డలే కర్మవశాత్ స్థితస్య తూష్ణీ మవస్థాన కాలే వాసనా వశాత్స్వోత్కర్ష పర నికర్షాను సన్ధానం తద్ధేతు భూతం స్వస్య పూర్ణత్వానుసంధానం అక్షాణాం విషయాంతర సంచారాదికం భగవదనుభవ న్యూనతా నిత్యకైంకర్య వైకల్యంచ స్యాదితి తన్నివృత్త్యర్థం భగవద్గుణప్రతిపాదన ప్రధానాధ్యాత్మశాస్త్రాను సంధానం కార్యం; తత్రాశక్తౌ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞ సకలశాస్త్ర విశారద భాగవత సహవాసపూర్వకం తదనుష్ఠితా జ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యేషు యావచ్ఛక్య మనుష్ఠేయ మిత్యుత్తర కృత్యం దర్శ యన్నధికారార్థం

సా- వి— కృతకృత్యస్యాపి కృతార్థతయా భవితవ్యమితి కృతకృత్యాధికారే సంగృహ్యోక్త మేవార్థం

సా - సం — ఇత్థం ప్రాసంగిక మధికారం పరిసమాప్య కృత కృత్యాధికారోపక్షిప్త ముత్తరకృత్యవిశేషం

మూ— ముహుస్సద్భిరధ్యాత్మవిద్యాంనిత్యంబ్రూతేనిశమయతిచస్వాదుసువ్యాహృతాని । అంగీకుర్వన్ననఘ

సా-దీ— ఉత్తరకృత్యజ్ఞై ఉపలక్షణతయా సంగ్రహిత్తు క్కాట్టుకిరార్. సంతోషార్థమితి. ఇప్ప్రప న్నన్ దృష్టాదృష్టస్వభర విగమే దత్త దృష్టిః, దృష్ట విషయత్తిలు మదృష్టవిషయత్తిలు ముళ్ళస్వభర త్తినుడై య విగమత్తిల్.దృష్టవిషయత్తిల్ స్వభరంపూర్వకర్మాధీనమ్.అదృష్ట విషయత్తిల్ స్వభరం భగవతి సమర్పి తం-ఇప్పడిఉభయవిషయస్వభరముమిల్లైయెన్నుమతిల్ దత్తదృష్టిః.స్వభరవిగమేతదర్థం కర్తవ్యాభావేసావ ధానాయామ్. ఆదేహపాతాత్, దేహావసానావధి.అనఘాం,అపరాధరహితాం.లళితాం,ప్రయోజనాంతరాభి

సా స్వా—మెన్నిల్ముక్తిదశైయిలుమ్వర్ణాశ్రమకృత్యమ్ప్రసంగియాతో?ఇత్యాదిశంకైయై యిన్త వధికారత్తా లే పరిహరిక్క- క్కోలి శ్లోకత్తాలే శఙ్కా- పరిహారత్తై, సంగ్రహిక్కి-రార్ - సంతోషార్థ మితి - ప్ర పన్నః, ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తాలే కృతకృత్యనాన పురుషన్ - దృష్టాదృష్ట స్వభర విగమే. దృష్ట దేహ యాత్రా భరస్య ప్రారబ్ధ కర్మాధీన తయా అదృష్ట మోక్ష భరస్య భగవతా స్వీకృతత్వా త్తదుభయ విగ మే - తదర్థం స్వస్య కర్తవ్యా భావే - దత్తదృష్టిః, సావధాన దృష్టి యాయ్- ప్రపత్త్యనంతరమ్ మో క్షార్థ కర్తవ్య త్తిలుమ్, దేహ యాత్రైయిలుమ్, ప్రసక్తనామా కిల్ స్వస్య సిద్ధన్న స్వరూపోపాయ పురుషార్థ నిష్ఠాభి జ్ఞాన త్తుక్కు- విరుద్ధమాకై యాలే తదుభయ భరా భావత్తిల్ సావధాన దృష్టి యా యెన్నపడి - ఇతి నాలె పూర్వాధి కార ద్వయార్థ మను వదిక్క- ప్పట్ట తెన్ను కరుత్తు. ఆదేహ పాతా త్, దేహత్యాగ పర్యంతమ్ - అనఘ లళితామ్, అపరాధ లేశ శూన్య తయా అనఘై యాయుమ్ బంధక

సా-ప్ర— సంగృహ్ణాహ. సంతోషార్థమిత్యాదినా. దృష్టాదృష్టస్వభరవిగమేదత్త దృష్టిః ప్రపన్న ఆదేహ పాతాదనఘలళితాం వృత్తి మంగీకుర్వన్నధ్యాత్మ విద్యాం సంతోషార్థము్ముహుస్సద్భిస్సహవిమృశతి. కించ స్వాదు సువ్యాహృతాని నిత్యం బ్రూతే నిశమయతీత్య న్వయః- దృష్టాదృష్ట ఇత్యాది. "యథోత్పత్తిర్య థా నాశ స్థితిస్తద్వద్భవిష్యతి । ఆహారోహిమనుష్యాణాం జన్మనాసహజాయత", ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ పరమ పురుషార్థ విషయస్య నైర్భర్యానుసంధానవంతశ్చ ప్రపన్నా ఇతిభావః. దృష్టం చాదృష్టంచ దృ ష్టాదృష్టే. తయోస్స్వస్వభరః- దృష్టాదృష్టే మమకథంస్యాతామితి భరః, దృష్టాదృష్టస్వ భరః- త స్యవిగమః. తస్మిన్నిత్యర్థః - అనఘలళితాం వృత్తిం. "విహితస్యా ననుష్ఠానాన్నిందితస్య నిషేవణాత్,,

సా-వి—సప్రకారం దర్శయన్ అధికారార్థంసంగృహ్ణాహ.సంతోషార్థమితి.ప్రపన్నః దృష్టాదృష్ట స్వభ ర విగమే దత్తదృష్టిః, దేహయాత్రా కర్మాధీనా పరమ పురుషార్థ ప్రాప్తిర్ భగవదధీనా మమకోఽపి భ రోనాస్తీతి జ్ఞానవాన్. ఆదేహపాతాదనఘ లళితాం శాస్త్రీయాం భగవత్కైంకర్యతయా భోగ్యభూతాంచ

సా-సం—విపరీతు మధికారాంతరమారభమాణః ప్రతిపాద్యంసంగృహ్ణాతి.సంతోషార్థమితి. శేషేణశ్చిత్తంరం జనార్థం స్వానుభవపూర్త్యర్థంచేత్యర్థః. విమృశతిముహుః, ముహుః పరిశీలయతి. తచ్చ "ఏకస్స్వాదున భుంజీతే", త్యుక్త్యా సద్భిస్సహ. శిష్యాన్ప్రతినిత్యం బ్రూతే స్వాచార్య సకాశాన్నిశమయతిచ. తదుభయ కర్మ నిర్దిశతి. స్వాదు సువ్యాహృతానీతి, శ్రవణ మనోరంజకాని పూర్వాచార్యోక్తానితత్త్వపరాణి ముక్త భాషితానీత్యర్థః. సర్వంకాల మేవమేవ క్షేప్తవ్యం వేత్యత్రాహ. అంగీకుర్వన్నితి.వృత్తిర్మర్యాద మవృత్తిః. తస్యా అనఘత్వం సాత్త్విక త్యాగా న్వితత్వ ముపాయా పాయవృత్త్యన్వితత్వంచలళితత్వమనర్థపరిహారో

మూ— లళితాంవృత్తిమాదేహపాతా ద్దృష్టాదృష్టస్వభరవిగమేద త్తదృష్టిః

సా- దీ— సంధివిరామాత్తుభగాం-వృత్తిం,సదాచార రూపాం శేషవృత్తిమంగీకుర్వన్.సంతోషార్థం, ఉపాయస్య పూర్ణత్వా త్తదర్థమన్టు. సంతోషార్థం భగవ ద్గుణాను భవ జనిత సంతోషార్థ మెన్టడి - సద్భిస్సహ ముహురధ్యాత్మ విద్యాం, శారీరక శాస్త్రాది రూపాం. విమృశతి, పరి చయిక్క క్క డవన్- స్వాదూని సువ్యాహృతాని, శెవిక్కినియ శెఞ్చొల్లాన శ్రీశఠకోపాది దివ్యసూరి వచనజ్జాలై. అధ్యాత్మ విద్యాయా స్సారసంగ్రహ మాకై యాల్ తతోపి స్వాదుక్కళానవైయెన్టపడి.నిత్యంశిష్యేభ్యోబ్రూయాత్.

సా-స్వా—ఫలాంతరసంగరాహిత్యేన శేషత్వస్వయాప్రయుక్తతయాస్వయంప్రయోజనతయాచ లళితైయాయుమ్, సుభగైయాయుమిరుక్కిఱ వృత్తియై వర్ణాశ్రమాచారరూప వృత్తియై యఙ్గీకరియా నిన్టుకొణ్డెన్టపడి - కృత కృత్యాధికారి క్కుపాయార్థ మాక వర్ణాశ్రమ ధర్మమ్ కర్తవ్య మల్లావిట్టాలుమ్ దేహపాతపర్యంతమ్వర్ణాశ్రమసంబద్ధదేహసంబంధమాత్రమ్ముకుఱిక్కైయాలె తత్ప్రయుక్తాజ్ఞానుజ్ఞా రూప కైంకర్యమ్ కర్తవ్య మెన్టుకరుత్తు - సంతోషార్థమ్ , భగవత్కల్యాణ గుణానుభవ జనిత సంతోషార్థ మెన్టపడి - అధ్యాత్మ విద్యామ్ , శారీరక భాష్యమ్ - సద్భిః , “ అస్తి బ్రహ్మేతి చేద్వేద . సంతమేనం తతో విదు ,, రిత్యుక్త ప్రకారేణ శ్రీభాష్య పరిచయశాలిభి స్సహ ముహుర్వి మృశతి. శ్రీభాష్య విమర్శ ముపాయోపయుక్త జ్ఞానార్థ మన పేక్షిత మానాలుమ్ స్వయం ప్రయోజన భగవత్కల్యాణ గుణాను భవార్థమ్ కర్తవ్య మెన్టపడి - శ్రీ భాష్య విమర్శమ్ బహు ప్రజ్ఞరు క్కల్లతు ఇతరర్ కళుక్కు దుశ్శక మన్టో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ - నిత్యం బ్రూయాత్ ఇతి - స్వాదూనిసు వ్యాహృతాని, “ పరాశర ప్రబంధా దపి సద్యః పరమాత్మని చిత్తరంజక తమైః,,ఎన్కిఱపడియే శెవిక్కినియ శెఞ్చొల్లాన

సా- ప్ర— దిత్యాద్యుక్తాఘరహితాంవృత్తిమంగీకుర్వన్. సదాచారయుక్త ఇతియావత్. యద్వా “కులటాషండపతితవైరిభ్యఃకాకణీమపిఉద్యతామపిగృహ్ణీయాన్నా పద్యపికదాచనే,,త్యుక్తప్రకారేణనిషిద్ధప్రతిగ్రహరూప దోషరహితాం. “ అకృత్వాపరసంతాప మగత్వాఖలమందిరమ్ | అక్లేశయిత్వాచాత్మానం యదల్పమపితద్బహు | అప్రయత్నాగతాస్సేవ్యా ,, ఇత్యాద్యుక్తా యత్నలభ్యత్వరూప లాళిత్యయుక్తాం.వృత్తిం, దేహయాత్రామ్. స్వీకుర్వన్నిత్యర్థః. అధ్యాత్మవిద్యాం, ఆత్మానం సర్వాంతర్యామిణం పరమాత్మానంచాధికృత్య ప్రవృత్తాం దహరోపాసనన్యాసాది ప్రతిపాదికా ముపనిషద మిత్యర్థః. సంతోషార్థం, భాగవతకైంకర్య పర్యంత భగవదనుభవ జనిత ప్రీత్యర్థం. ముహుస్సద్భి ర్విమృశతి, “ సద్భి రేవ సహాసీత సద్భిః కుర్వీతసంగమమ్ | సద్భిర్వివాదంమైత్రీంచ నాసద్భిఃకించిదాచరేత్ | సత్సంగఃకింనకరోతిపుంసా,,మిత్యాద్యానుగుణ్యేనచ నిత్యనైమిత్తికాన వరుద్ధసర్వకాలేవిచారయతీత్యర్థః. యద్వా,సతాంసంతోషార్థమిత్యర్థః.

సా-వి— వృత్తి మంగీకుర్వన్ సంతోషార్థం సద్భిస్సహముహురధ్యాత్మవిద్యాం.విమృశతి,నిత్యకర్మానవరుద్ధకాలేవిచారయతి- నిత్యంబ్రూయాత్,శిష్యేభ్యోవ్యాచష్టె.స్వాదుసువ్యాహృతాని,భగవచ్ఛేషిత్వాదిబోధకా

సా-సం—నాంతరీయకః- స్వయం స్వప్రయోజనరూప భోగ్యాచేయమిత్యధ్యవసాయవిషయత్వం. దృష్టాదృష్టేతి - దేహయాత్రా విషయే మోక్షవిషయేచ స్వస్వ కర్తవ్యరూప భరోయత్నః- తదభావేద త్తదృష్టిః,

మూ— ప్రపన్నః॥౩౪॥ ఇప్పడికృతకృత్యనాయ్స్వనిష్ఠైయెత్తెళిన్తు

సా-దీ.నిశమయతి,స్వయంచాచార్యేభ్యశ్శృణుయాదెన్నై-.ఇతుఉత్తరకృత్యమానసర్వత్తుక్కు-ముపలక్షణమ్॥౩౪॥

ఉత్తర కృత్యత్తై విభజిత్తు నిరూపిక్క-క్కో-లి అతిల్ ప్రమాణం కాట్టాని న్టుకొణ్డు సా మా న్యా కారఙ్గళాలే ఉద్దేశిక్కి-రార్. ఇప్పడి కృతకృత్యనా యిత్యాదిమహావాక్యత్తాలే. కృతకృత్యనాయ్స్వనిష్ఠైయె

సా-స్వా—శ్రీశఠకోపాదిదివ్యసూరిదివ్యసూక్త్యాత్మకాని సర్వోపజీవ్య భాషా ప్రబంధాదీని - శిష్యేభ్యో ని త్యం బ్రూతే. సంతోషార్థ మితి సర్వత్రాను షజ్గః - నిత్యం గురుస కాశాన్ని శమయ తిచ -యద్వా , ‹‹ బోధ యంతః పరస్పరం - అన్యోన్య గురవో ఏప్రా ,, ఇత్యాది ప్రక్రియా రేణ శ్రవణ శ్రావణ జనిత కల్యాణ గుణాను భవేన కాలం క్షిపంతి ప్రపన్నాః ॥ ౩౪ ॥

ఇప్పడి యుద్దేశం శ్రీ భాష్యాది కాలక్షేప రుచియాలే స్థాపిత మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? పరమ ఫల విరోధి యాయ్ కారా గృహ తుల్యమాన శరీ రత్తై యత్యం తార్త నాన ఇవ్వధి కారి ఇశ్శైయ క్కూ డాతే ? ఆర్తాధి కారి ఇశ్శైయా విట్టాలుమ్ దృప్త ప్రపన్నన్ కాల క్షేప రుచియాలే యిశ్శైయ క్కూ డుమెన్ఱి లప్పోతు ప్రారబ్ధ ఫల మాన జన్మాంతర శరీర ముమ్ కాల క్షేప రుచి యాలే స్థాపనీయ మాక ప్ర సంగి యాతో ? కించ అర్చా వతార ప్రేమ కాల క్షేప రుచి యాలే స్థాపిత మానాలుమ్ కైంక ర్యార్థం స్థాపిత మల్లా మైయాలే ఆజ్ఞానుజ్ఞా రూపోత్తర కైంకర్య ఙ్గళుక్కు త్త్యాగ్ ప్రాప్తి యుణ్డో? వెన్న ఇత్యా ది శంకైకళై పరి హరిక్కి రార్ . ఇప్పడీతి. ఇప్పడి, పూర్వోక్త ప్రకారేణ వెన్నపడి -

సా - ప్ర— నన్వేవం వేదార్థ విచారస్య కర్తవ్యత్వే తస్య పూర్వపక్ష సిద్ధాంతరూపత్వాత్తత్రచ వైష్ణవాధి క్షేపోపిస్యాత్తథాచ ‹‹ యతినిందాపరోనిత్యం వైష్ణవానవమత్యచ । అధ్యాత్మ విముఖస్సోస్తు బిస సైన్యంకరోతియః । వైష్ణవేపరివాదాచ్చ పతత్యేవనసంశయః ,, ఇత్యాద్యుక్త మనిష్ట మాపద్యే తేత్యత్ర‹‹త దలం క్రూర వాక్యైర్వ స్సాంత్వమేవాభి ధీయతామ్।ప్రణామ పూర్వకం క్షాంత్యాయోవ దేద్వైష్ణవోహిసః,, ఇత్యాదిభిర్వైష్ణవానాంకల్యాణవక్తృత్వావగమాన్నోక్త ప్రసంగఇత్యభిప్రయన్నాహ.స్వాదు సువ్యాహృతాని నిత్యంబ్రూతే నిశమయతి చేతి. ఉపాయాంతరాశక్త్యా భగవతి న్యస్తభరః ప్రపన్నః ప్రపత్త్యనంతర క్షణ మారభ్య యావచ్ఛరీర పాతం క్రియామాణం సర్వమాజ్ఞారూప కైంకర్య తయా భగవదత్యర్థ ప్రియ త్వేన కుర్వన్ దృష్టాదృష్టప్రయోజనార్థం స్వయం నిర్భరోభవతీతి భావః ॥ ౩౫ ॥

శ్లోకేసంగ్రహేణోక్తంవిస్తరేణదర్శయన్ భగ న్యాపాత్పూర్వం త్యాజ్యత్వేనాను సంహితస్యప్రకృతి ప్రాకృత వర్గస్యాపి భగవద్విభూతిత్వేన భోగ్యత్వేనానుసంధేయత్వా త్కిమ్పునర్న్యాయసిద్ధం కైంకర్యస్యా త్యంత భోగ్యత్వం భగవదేక నిష్ఠైస్తథైవానుసంహిత మితి తథైవాను సంధేయమితిదర్శయతి. ఇప్పడి

సా-వి—న్యధ్యాత్మ వాక్యాని మహద్భ్యో నిశమయతి శృణోతి. ఏవం కాలక్షేపంకరోతీత్యర్థః॥౩౪॥

సా -సం —నివిష్ట మతి స్సన్. ప్రపన్నః, న్యస్తసమస్తాత్మ రక్షాభరః-దృష్టాదృష్ట స్వ భర విగమే దత్త దృష్టి స్సన్సంతోషార్థ మిత్యన్వయః ॥౩౪॥

ఇత్థం సంగ్రహీతం వివృణోతి. ఇప్పడీత్యాదినా. భగవతస్తాత్కాలిక భోగోపకరణదేశే తద్భోగ

మూ — శరీరత్తోడిరున్త కాలమ్ పఴన్తిరువిళైయాట్టత్తిలే శిరుతిడత్తై యడైత్తుక్కొణ్డిరుప్పారై ప్పోలే ఒరుపడి తువక్కఱ్ఱుమ్ ఒరుపడి తువక్కుణ్డిరుక్కై ఇవ్వధికారిక్కు-

సా-దీ—త్తేశిన్నై పూర్వాధికారద్వయానువాదమ్ సంగతి ప్రదర్శనార్థం. తిరువిళైయాట్టమ్, క్షేత్రమ్. పూర్వక్షేత్ర మెన్నపడి. పూర్వత్తిల్ తన్నుతాయిప్పోతు క్రయిక్కప్పట్టతు. క్రయిత్త స్వక్షేత్రత్తిల్ శిరుతిడత్తై, ఏకదేశత్తై. కేవలం వాసార్థమాక వవష్టంభిత్తు కొణ్డిరుక్కుమ్ లౌకికరై ప్పోలే ఒరుపడి తువక్కుణ్డు. అతావతు; గృహక్షేత్రాదికళిల్ భగవదీయత్వ బుద్ధ్యా శేషత్వబుద్ధి తవిర్న్దాలుమ్ భగవద్దత్తం

సా-స్వా—పఴన్తిరువిళైయాట్టత్తిలే, అనాది యాక భగవదారాధనోపయుక్త ధాన్యోత్పాదనయోగ్యమాన భగవత్క్షేత్రత్తిలే. శిరుతిడత్తై, తజ్జీవనక్కు-కర్షణక్షమమాయ్ సారమాన క్షేత్రైకదేశత్తై - అడైత్తుక్కొణ్డిరుప్పారై ప్పోలే, ఇన్త క్షేత్రాంశత్తిలే విళైన్త ధాన్యమ్ నమక్కు పర్యాప్తమెన్ఱు క్షేత్రాన్తరత్తిల్ ఆశైయై విట్టు అత్యల్పమాన క్షేత్రాంశత్తిల్ ఆశైయై యుడైయవరై ప్పోలే యెన్నపడి - ఒరుపడి తువక్కఱ్ఱు-శరీరత్తి లితి శేషః - ప్రారబ్ధఫలమాన జన్మాన్తర శరీరఙ్గళై విట్టు ఏతచ్ఛరీరత్తిలుళ్ళ కాలక్షేపాది కళుమ్, పర్యాప్తమెన్ఱు బుద్ధియినాలే ఏతచ్ఛరీరత్తిలే తువక్కై యుడైయ ద్వయ ప్రపన్నాధికారి క్కెన్నపడి - యద్వా, అనాది భగవత్క్షేత్రత్తిలే శిరుతిడత్తై యడైత్తుక్కొణ్డిరుక్కుమ్ లౌకికర్ కళుక్కు అన్త క్షేత్రత్తిలే స్వతస్స్వత్వమిల్లావిట్టాలు మౌపాధికమాక సంబంధమిరుక్కుమా పోలే స్వరూపాదినిష్ఠై యుడైయ ఇవ్వధికారిక్కు స్వాత్మని స్వతో దేహసంబంధ మిల్లావిట్టాలుమ్, కర్మాద్యౌపాధికమాక వర్ణాశ్రమానుబంధి దేహసంబంధ మావశ్యక మెన్నపడి. ఇతి నాస్తే కాలక్షేప సూచి యాక్కాపితమానాలుమ్, తదనుబంధి వర్ణాశ్రమసంబంధ మవర్జనీయమా నైయామత్వమఱ్ఱు

సా-ప్ర — కృతకృత్యనా యిత్యాదనా- పఴన్తిరువిళైయాట్టత్తిలే శిరుతిడత్తై యడైత్తుక్కొణ్డిరుప్పారైప్పోలే ఒరుపడితువక్కఱ్ఱు ఒరుపడితువక్కుణ్డిరుక్కై “ఈశ్వరాయ నివేదితు„ మిత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ జీవానాం స్వసమాశ్రయణం భూయాదితి కర్షకవత్ప్రీతిపూర్వకం పునః పునః ప్రజాపతిముఖాద్యహం తుర్భగవతోఽనాదివిభూతిభూతమితి. విడైయడర్ త్తపఴిత్తియుమ్ వఴిపఴన్నువనుయత్యుక్తేః-పూర్వాంశేన

సా-వి—పఴన్తిరువిళైయాట్టత్తిలే శిరుతిడత్తై ఎడుత్తుక్కొణ్డిరుప్పారైప్పోలే, పూర్వం స్వేన సాకల్యేనాధిష్ఠితే భగవద్గ్రామాదౌ కర్షణార్థమేకదేశం స్వీకృత్య ఇతరద్విహాయ స్థిత కర్షకవత్పూర్వం ప్రవృత్తిలక్షణస్యేదానీం ఋణనివృత్త్యా ఋణప్రయుక్తత్వాంశం పరిత్యజ్య శేష్యభిమతాచరణ సంకల్ప ప్రయుక్తత్వ సంబంధవత ఇతి సారప్రకాశికాయాం వ్యాఖ్యాతం. సారదీపికాయాంతు; విళైయాట్టు, క్షేత్రం. పఴన్తిరువిళైయాట్టు, పురాతనే శ్రీమతి క్షేత్రే. తిరుశబ్దః భగవదీయ శ్రీగ్రామ ఇత్యాదావివ పూజార్థః ప్రయుక్తః. శిరుతిడమ్, ఏకదేశమ్. ఎడుత్తుక్కొణ్డు, వాసార్థమవష్టభ్య. ఇరుప్పారైప్పోలే, స్థిత లౌకికజనవత్. ఒరుపడి తువక్కఱ్ఱు, ఏకేన ప్రకారేణ సంబంధం పరిత్యజ్య. స్వగృహ క్షేత్రాదౌ భగవదీయత్వ బుద్ధ్యా స్వశేషత్వ బుద్ధిం పరిత్యజ్యేత్యర్థః. ఒరుపడి తువక్కుణ్డిరుక్కైయ భగవద్దత్తోపాధిక స్వామిత్వ

సా-సం—విరోధేన వర్తన స్వప్రపన్నానుచితత్వాత్ప్రఖ్యాయవిత్యుక్తేః. తచ్చ శేష్యస్యన స్వార్థత్వేన సఙ్గః. కించ స్వామి కైంకర్యార్థత్వేన సంగః కార్య ఇతి సిద్ధ్యస్వశరీర స్వక్రియా స్వపిత కైవాస్యాధికారిణస్సంగః కార్య

మూ — ముక్తరుడైయ కైఙ్కర్య పరమ్పరైపోలే స్వాదుతమమాకైయాలే స్వయం ప్రయోజనమాయ్, శాస్త్ర విహిత కాలవిశేష నియతమాయ్, ఉత్తర కైఙ్కర్యత్తుక్కు అవసర లాభార్థమాక పూర్వ కైంకర్యమ్ తలైక్కట్ట వేణ్డుమ్పడి శఙ్కలిత్తువరాయ్, స్వామిసమ్ప్రీతికు కారణముమాయ్, కార్యముమాయ్,

సా-దీ — సాధక స్వామిత్వబుద్ధియైయుడైయనాయెన్నపడి. కాలవిశేషమ్, ప్రథమయామాదిపఞ్చకాలఙ్గళ్. శఙ్కలిత్తువరాయ్, శృంఖలాబంధమ్పోలె అన్యోన్య సంసక్తమాయ్. కారణముమాయ్, సంప్రీత్యుత్పాదకమాకైయాల్. కార్యముమాయ్, సంప్రీతి యడియాక వరుకైయాల్. ఇని ఉత్తర కృత్యఙ్గళిల్ ప్రమాణమ్

సా-స్వా — శవశ్యమ్ కర్తవ్యఙ్గళెన్ను కరుత్తు. యద్వా,బరుపడితువక్కత్తిల్-వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళిలే ఇతి శేషః - ఋణాపకరణ రూపతయా తువక్కత్తు కేవల వర్ణాశ్రమ ధర్మతయా తువక్కుడైయ వెన్నపడి - "నకింకరో నాయః పృణీచ రాజన్నితి ,, శొల్లిత్తిరె. వర్ణాశ్రమ ధర్మ ముపాయ నిష్పత్త్యర్థమాకైయాలే కృత కృత్యనుక్కు అనావశ్యక మన్రో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ముక్తరుడైయ విలి - అనాల్ ముక్తరైప్పోలే కాలాది నియమ మన్రిక్కే ఐచ్ఛిక మాక కైంకర్యానుష్ఠానమ్ ప్రసంగి యాతో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - శాస్త్రేతి - అనాల్ శాస్త్ర నను మత కాలత్తిలే కైఙ్కర్య విచ్ఛేదమ్ ప్రసంగి యాతో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఉత్తరేతి - శాస్త్రోక్త ప్రకారేణ బ్రాహ్మముహూర్తాదారభ్య ప్రథమ యామే సాంగ మభిగమనం సమాప్య, ద్వితీయ యామే ఉపాదానం, తృతీయే ఇజ్యాం,తురీయే స్వాధ్యాయంచ సమాప్య అనంతరం బ్రాహ్మ ముహూర్త పర్యంతం యోగత దుప యుక్త నిద్రాదిక మిత్యేవమ్ రూపేణ శృంఖలావత్పరస్పర సంసక్తమా యెన్నపడి - ఇతినాలె నిరంతర కైంకర్య మాకైయాల్ ముక్త కైంకర్య తుల్య మెన్ను కరుత్తు - కైంకర్యమ్ క్రియానుష్ఠానాత్మక మాయ్ క్కొణ్డు క్లేశాత్మక మాకైయాల్ పురుషార్థ రూప మల్లామైయాలె స్వయ మ్ప్రయోజన మాక మాట్టుమో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - స్వామీతి - శేషత్వ రసిక నుకు స్వామి సంప్రీతి పురుషార్థ మాన పడి యాలె తత్సాధన తయా ఇతువుమ్ పురుషార్థ మెన్నపడి - పురుషార్థ సాధనత్వాత్పురుషార్థ మాకిల్ కైంకర్యం స్వామి సంప్రీ తివ త్పరమ సాధ్య మల్లామైయాలేయ పురుషార్థమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - కార్యము మాయితి - ఇతుక్కు సాధనాంతరమ్ వేరిల్లామైయాలే యుత్తర

సా-ప్ర — సాకల్యేనాధిష్ఠితే భగవద్గ్రామాదౌ కషణార్థమేక దేశంస్వీకృత్యేతరద్విహాయావస్థితభృత్యన్యాయేన. స్వస్యాపాకృత ఋణత్రయత్వా దృణిత్వరూప సంబంధాభావేన శేషత్వబ్రాహ్మణ్యాదినిమిత్తకాజ్ఞానుజ్ఞారూప సమ్బన్ధవత్త్వేనచ వర్తమానస్య. తలైక్కట్టువేణ్డుమ్పడి శఙ్కలిత్తువరాయ్, యథా శృంఖలాః పరస్పర సమ్బద్ధా భవన్తి. ఏవమేవాభిగమనాదయోపరస్పరసమ్బద్ధా ఇత్యర్థః. తువక్కాయిత్యాది.

సా-వి — బుద్ధిమత్తయా స్థితస్యేతి వ్యాఖ్యాతం - స్వయం ప్రయోజనమాయ్, ఆజ్ఞాపాలనమేవ ప్రయోజన మితిభావః. తలైక్కట్ట వేణ్డుమ్పడి, సమాపయితుమపేక్షితంయథాస్యాత్తథా. శఙ్కలిత్తువరాయ్,శృంఖలావత్పరస్పర సంబద్ధంభూత్వా. కార్యముమాయ్, భగవత్ప్రీతి హేతుత్వాదేవ కృతిసాధ్యమిత్యర్థః- ఏతత్సర్వ ముత్తరకృత్యస్య విశేషణం. ఉత్తరకృత్య మిరుక్కుమ్పడి, ఉత్తర కృత్య స్థితి ప్రకారఉచ్యతే-

సా-సం — ఇతి ఫలితం- స్వరూపానురూపకాలక్షేపార్థమాత్తరకృత్యేషు ప్రమాణందర్శయతి.

మూ — "వాశిత్తుక్కేట్టుమ్ వణఙ్గి వழிపట్టుమ్ పూశిత్తుమ్పోక్కినేన్ పోతు,, ఎన్నుమ్, "శీర్ కలన్దశొల్ నినైన్దుపోక్కారేల్ శూழ்వినై యినాழ்దుయరే

సా-దీ—కాట్టుకిరార్. వాశిత్తుమ్ కేట్టుమిత్యాది. తెరినైత్తు అతి వాశిత్తుమ్ కేట్టుమ్. తెరికై, అనుసంధిక్కై. వాశిత్తు, పఠిత్తు. వణఙ్గి, ప్రహ్వీభవిత్తు. వழிపట్టు, అతుతానే యాత్రైయాయ్. పూశిక్కై, తిరువారాధనమ్. శీర్ కలన్ద ఇత్యాది. శీర్, భగవత్కల్యాణ గుణఙ్గళ్. అతోడే కలన్ద శొల్, గుణ ప్రతిపాదక వచనఙ్గళ్ - ఇత్తై యనుసంధిత్తు - శూழ்వినై యినాழ் తుయరై పోక్కారేల్, ఆత్మావై చ్చూழ்న్దు కిడక్కిర పాపఙ్గళినుడైయ కార్యమాన దుఃఖాబ్ధియై పోక్కవేణుమ్. ఇప్పడి పోక్కారాకిల్. ఇజ్జనఙ్గళెన్ను శేషమ్.

సా-స్వా—కైంకర్యం ప్రీతిపూర్వకైంకర్యజనిత స్వామిసంప్రీతేరేవ సాధనతయా పరమసాధ్యతయా చ ఇతువుమ్ పురుషార్థమెన్నపడి - ఆనాల్ ప్రపన్ననుక్కుత్తర కాలత్తిలాజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్య మనుష్ఠిక్క వేణ్డావెన్ఱ పూర్వ సంప్రదాయమ్ విరోధియాతో? ఎన్న సర్వాచార్యర్ కళుక్కుమ్ మూలభూతరాన నమ్మాழ்వార్ ముతలాన వాழ்వార్ కళ్ దివ్య సూక్తికళాలేయుమ్, ప్రమాణఙ్గళాలుమ్ ఉత్తర కృత్యత్తై సమర్థిక్కిరార్ - వాశిత్తు మిత్యాదినా - వాశిత్తుమ్, పఠిత్తుమ్ , కేట్టుమ్, శ్రవణమ్పణ్ణియుమ్ - భగవద్గుణ ప్రతిపాదక శ్రీభాష్యాది గ్రంథఙ్గళై పఠిత్తుమ్ శ్రవణమ్పణ్ణియుమెన్నపడి. వణఙ్గి, ప్రహ్వీభవిత్తు- ప్రణామమ్పణ్ణి యెన్నపడి - వழிపట్టుమ్ , అతుతానే యాత్రైయాయ్ - పూశిత్తుమ్, తిరువారాధనమ్పణ్ణియుమ్ - పోతుపోక్కినేన్, కాలత్తై వ్యర్థమాకాతే సార్థమాక పోక్కినేనెన్నైక్కు. శీరిత్యాది. శీర్, భగవత్కల్యాణ గుణఙ్గళోడే. కలన్దశొల్, భగవత్కల్యాణ గుణ ప్రతిపాదక దివ్యసూక్తికళై - నినైన్దు, అనుసంధిత్తు. శూழ் వినైయిన్, ఆత్మావై. శూழ், వ్యాపిత్తిరుక్కిర. వినైయిన్, పాపఙ్గళుడైయ కార్యమాన-

సా - ప్రి— ఉత్తరకృత్యవిశేషణం. కార్యముపాయ ఇతి. భగవత్ప్రీతి కార్యత్వే సతీత్యర్థః. వ్యక్తే ద్వేధానాన్యోన్యాశ్రయః. వాశిత్తుమ్ కేట్టుమిత్యాది. భగవన్నామాని గ్రంథానవలోక్యాచార్య సబ్రహ్మచారిభ్యః శ్రుత్వా ప్రణమ్య శాస్త్రోక్త ప్రకారేణ నిరంతర మారాధ్య చ కాలక్షేప మకరవమితి. శీర్ కలన్దేత్యాది. పూర్వార్థోక్త నిరవధిక కృపావత్వ శ్రమహరత్వ విరోధినివర్తకత్వ సౌందర్యాపహ్నుత్వ సౌలభ్యాపరత్వాదితద్గుణ ప్రతిపాదక దివ్యసూరి వాక్యాన్యను సంధాయ కాలం నక్షిపంతి చేత్సర్వత స్స్పృష్టత్వాపఫలఘాతం

సా-వి— ఇత్యధ్యాహృతేన సంబంధః. ఉత్తరకృత్యేప్రమాణాన్యాహ. వాశిత్తుమ్ కేట్టుమ్ వణఙ్గి వழிపట్టుమ్ పూశిత్తుమ్ పోక్కినేన్ పోతు. వాశిత్తు, భగవన్నామాని భగవద్గ్రంథాంశ్చోక్త్వా. కేట్టు, భగవచ్ఛాస్త్రాణి శ్రుత్వా. వణఙ్గి, ప్రణమ్య. వழிపట్టుమ్, అనుగమనం కృత్వా- పూశిత్తుమ్, సమ్పూజ్య చ. పోతు, కాలం - పోక్కినేన్, అనైషం. శీర్ కలన్ద శొల్ నినైన్దు పోక్కారేల్ శూழ்వినై యాழ்తుయరై యెన్నినైన్దుపోకరుపరిపోతు. శీర్, కల్యాణ గుణైః - కలన్ద, యుక్తాన్ - శొల్, ప్రబంధాన్ - నినైన్దు, విచింత్య - పోక్కారేల్, కాలం నిక్షిపంతి చేత్. శూழ், వ్యాపకైః- వినై, పాపైః - ఆழ், ఉత్పన్నమ్. తుయర్, దుఃఖం.

సా- సం— వాశిత్తుమిత్యాదినా. వణఙ్గి వழிపట్టుమ్, నిరహంకారపీవకింకరవృత్త్యాన్వితస్సన్. శీర్, కల్యాణగుణాః. తత్ప్రతిపాదనైక ప్రవృత్తాం ద్రమిడశ్రుతి మనుసంధాయ ప్రబలపాపార్జితానగాధాన్ నివర్తయంతి

మూ — యెన్నినైన్తు పోకుడావ రిప్పోతు,, ఎన్నుమ్, ''ఒழிవిల్ కాల మెల్లా ముడనాయ్ మన్నివழுవిలా వడుమైశెయ్యవేణ్డునామ్,, ఎన్నుమ్, ''పాశ్జేட் పుకழ్కళ్ వాయవాయ్ పులన్ కొళ్ వడివెన్

సా. దీ — ఎన్నినైన్తు, వేరైత్తేం యను సంధిత్తుక్కొణ్డు తానిజ్జన్మత్తిల్ పోక్కడక్కడవరెన్కై. ఇత్తాల్ గుణానుభవమ్ శొల్లిత్తు - ఒழிవిలిత్యాది, ఒழி విల్లాతకాలమెల్లామ్ ఉడనాయ్, సర్వదేశత్తిలుడన్ నిన్ఱు. స్థిరమాయ్ సర్వావస్థైయిలు మెన్కై. వழுవిలా, సర్వవిధమాన కైంకర్యం శెయ్యవేణ్డుమ్. వేణ్డక్కడవోమెన్ఱు ప్రార్థనైః ఉత్తమ బహువచనం. పాశ్జేட்త్యాది. పాశ్జేட், పాజ్జే యెழுకిర. పుకழ்కళ్, ఉన్ కల్యాణగుణ విషయమాన పాశురజ్గళ్. వాయవాయ్, వాగ్విషయమాకవుమ్. పులజ్కొళ్ వడివు, ఇన్ద్రి)

సా - వ్యా — ఆழ்తు యత్తై, అగాధ దుఃఖత్తై. దుఃఖాబ్ధియై యెన్నపడి. ఇప్పోతు, ఇన్త సంసార దశైయిలే పోక్క వేణుమ్. పోక్కారేల్, పోక్కాతే పోనార్ కళే యాకిల్. ఇజ్జనజ్గళితి శేషః. ఎన్నినైన్తు, ఎత్తై యను సంధిత్తు. పోకుడ వర్, కాల క్షేపం వినాదుఃఖాది ఘోరాప నోదక మొన్ఱు మిల్లై యెన్నపడి. ఒழிవిలిత్యాది. ఒழிవిల్లాత కాల మెల్లామ్, కృత్స్నకాలత్తిలేయుమ్. ఉడనాయ్, సర్వదేశత్తిలుడ న్నిన్ఱుమ్. మన్ని, స్థిర మాయ్ సర్వావస్థైయిలు మెన్నపడి. వழுవిలా, స్వాధీనస్వార్థ భోక్తృత్వాది దోష మిల్లాత. అడుమై, కైంకర్యత్తై - నామ్, వయమ్ - శెయ్యవేణ్డుమ్, శెయ్యక్కడవోమ్. వేణ్డుమితి ఉత్తమ బహువచనమ్ - పాశ్జేட్త్యాది. పాజ్జే, ఎழுగిన్ఱ. అభివృద్ధ మాకానిన్ఱ. పుకழ் కళ్, ఉన్ తిరుక్కల్యాణ గుణ విషయ పాశుర జ్గళ్. వాయ వాయ్, వాగ్విషయ మాక వుమ్. పులన్, ఇంద్రియజ్గళై - కొళ్, కొళ్ళానిన్ఱ - ఆకర్షియానిన్ఱ. వడివు, అழுకైయుడైయ

సా- ప్ర — స్వసంబద్ధ పురుష మసత్కల్పం కుర్వద్దుఃఖం కింవానుసంధాయైవ తాదృశావస్థాయాం క్షిప్యేయుః. ఒழிవిల్ కాలమెల్లా మిత్యాది. సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థాసు సర్వ విధ కైంకర్య మస్మాభిః కర్తవ్యమిత్యర్థః. పాశ్జేట్త్యాది. మనోవాక్కాయై ర్నిరంతరం స్వకైంకర్యంకర్తుమస్మానుకృపాంకుర్యా

సా - వి — ఎన్నినైన్తు, కింస్మృత్వా. పోకుడవర్, నివర్తయేయుః. ఇప్పోతు, ఇదానీం. ఒழிవిల్ కాలమెల్లా ముడనాయ్ మన్ని వழுవిలా వడిమై శెయ్య వేణ్డునామ్, ఒழிవిల్ కాలమెల్లామ్, విచ్ఛేదరహితం కృత్స్నం కాలమ్. ఉడనాయ్, అనువర్తమానం సర్వకాలేషుస్థితం. మన్ని, దృఢంసర్వావస్థాస్వత్యాజ్యం. అழுవిలా, క్షయరహితం. అడుమై, కైంకర్యం. శెయ్య, కర్తుం. వేణ్డునామ్, అపేక్షామహే. పాశ్జేట் పుకழ்కళ్ వాయ వాయ్ పులజ్కొళ్ వడివెన్ మనత్తాయ్ అజ్జేమ లర్ కళ్ కైయ్ య వాయ్ వழிపట్టోడ వరుళిలే ఇజ్జేతిరునేర్క్కియుళుక్కత్తైన్. పాజ్జు, ఉద్వేలం యథాతథా. ఎழு, వర్ధమానాః. పుకழ்కళ్, కల్యాణ గుణాః. వాయవాయ్, వాగ్విషయా యథాస్యుస్తథా - గుణప్రతి పాదక శ్రీసూక్త్యుచ్చారణం యథాసంభవేత్తథేతి భావః - పులన్, ఇంద్రియాణాం - కొళ్, ఆకర్షకః - వడివు, దివ్యమజ్గళ

సా-సం — చేత్తహా కిమనుసంధాయ తాన్నివర్తయంత్యస్మిన్ యుగే. ఒழிవు, నైరర్థక్యం - ఈషదపికాలం నిరర్థకంయథానభవతితథా కృత్స్నమపికాలమతిరహస్యదశాయామపిభగవదవినాభూతస్సన్ సంబంధ్యస్వవ్యతిరిక్త సర్వనివర్త్యానపిదాసవృత్తిన్ స్వయమేవకృత్వా నివర్తయితుమిచ్ఛాయుక్తావయం- పాశ్జేட்త్రితి - విప్రుద్ధి మద వినాశి నిత్యోజ్జ్వల కీర్తిముఖ కల్యాణ గుణప్రకాశనైక ప్రయోజనక వాగ్వృత్తి

మూ — మనత్తాయజ్కే మలర్కళ్ కైయ్యవాయ్ వళిపట్టోడ వరుళిల్ ” ఎన్ఱుమ్, “నాడాతమలర్నాడి” ఎన్ఱుమ్, “వడివిణైయిల్లా మలర్మకళ్ మత్తైనిల మకళ్

సా-దీ — యాఽశర్షకమానదివ్యవిగ్రహం- ఎన్ మనత్తాయ్, ఎన్ మనస్సుక్కు విషయమాకవుమ్, అఙ్గైవ లర్కళ్ కైయ్యవాయ్, ఇహలోకత్తిల్ సమర్పిక్కుమ్. పుష్పఙ్గళ్ హస్తగతమాకవుమ్. వళిపట్టోడ, ఇతువే యాత్రైయాకక్కొణ్డు చిరకాలమ్ నడక్కుమ్ పడిభగవా నరుళినానాకిల్. ఇఙ్గే తిరిన్దోర్ క్కిఱుక్కుత్తైన్, ఇహలోకత్తిలిరున్దాల్ త్తానెన్నకుత్తమ్వరుమెన్నైక. నాడాతవిత్యాది-నాడుకై. తేడుకైయామ్ తేడప్పడాత పుష్పఙ్గళై త్తేడినాళ్తోరుమ్ శ్రీమన్నారాయణనుడైయ. వాడాతమలరడిక్కీళ్, పుష్పమ్పోన్నతిరువడికళిన్ సమీపత్తిలే సమర్పిక్కైక్కాకవే. వకుక్కైన్ఱు, వకుత్తవిడత్తిలెన్కై. వడివిణైఇత్యాది. సౌందర్యత్తి లొప్పిల్లాతమలర్

సా-స్వా — ఉన్ తిరుమేని-ఎన్ మనత్తాయ్, ఎన్ మనస్సుకువిషయమాకవుమ్- అఙ్గై, అఙ్గు. అన్తతిరుమేనిక్కేత్తాయ్ ఉచితఙ్గళాన - మలర్కళ్, సమర్పణీయ పుష్పఙ్గళ్ - కైయ్యవాయ్, హస్తగత మాకవుమ్ - వళిపట్టోడ, ఇతువే యాత్రైయాకక్కొణ్డు. ఓడ, నడక్కుమ్పడి - అరుళిలే, భగవా నరుళినానాకిల్ - కృపై పణ్ణినానాకిల్ - ఇఙ్గే తిరిన్దోర్క్కుత్తైన్నితి పూర్వేణాన్వయః - ఇన్తలోకత్తిలే సంచరిక్కిఱవర్ కళుక్కు - ఎఱ్ఱు, ఉణ్డాకా నిరుక్కుత్తమెన్న ఎన్నైక - నాడాత విత్యాది - నాడాత, తేడప్పడాత - దుర్లభమాన - మలర్, పుష్పఙ్గళై - నాడి, తేడి - సమ్పాదిత్తు - “ నాడోరున్నారణన్తన్ వాడాత మలరడిక్కీళ్ వైక్కవే ,, ఇత్యుత్తరేణాన్వయః - వడివిణైయిత్యాది - వడివు, సౌందర్యత్తిలే - ఇణైయిల్లా, ఒప్పిల్లాత - మలర్ మకళ్, మహాలక్ష్మి ఎన్ - మత్తై, తద్విలక్షణైయాన -

సా-ప్ర- -చ్ఛేదిత్యర్థః. నాడాతమలర్ నాడి, దుర్లభమపిపుష్పంసమ్పాద్య. వడివిణైయిత్యాది. నిస్సమాభ్యధికలక్ష్మీ

సా-వి — విగ్రహః-ఎన్ మనత్తాయ్, అస్మన్మనోవిషయోయథాస్యాత్తథా- ఇఙ్గే, ఇహలోకే-మలర్కళ్, సమర్ప్యమాణ పుష్పాణి - కైయ్యవాయ్, హస్తగతాని యథాస్యుస్తథా - వళిపట్టు, ఏతన్మార్గమాశ్రిత్య - ఓడ, యథాగచ్ఛేయుస్తథా - అరుళ్, కృపాం కరోతి చేత్ - ఇఙ్గే, ఇహైవలోకే - తిరిన్దోర్క్కుమ్, సంచరతాం - ఇఱ్ఱుక్కుత్తు, ప్రాప్నువదవద్యం- ఎన్, కింనకించిదపి. ఇహైవ కాయిక మానసిక వాచిక కైంకర్యం లభ్యతేచేత్ నకశ్చిదపి దోష ఇత్యర్థః - నాడాత మలర్నాడి నాడోరుమ్నారణన్తన్ వాడాత మలరడిక్కీళ్ వైక్కవే - నాడాత, అన్వేషితుమశక్యాని- దుర్లభానీత్యర్థః. మలర్, ప్రసూనాణి నాడి, మృగయిత్వా - బహువిమర్శేన సంపాద్యేత్యర్థః- నాడోరుమ్, ప్రతిదినం - నారణన్తన్, శ్రీమన్నారాయణస్య - వాడాత మలరడిక్కీళ్, అమ్లాన పుష్ప సదృశ పాదయోరధస్తాత్తత్సమీపే. వైక్కవే, సమర్పణార్థమేవ - వడివిణైయిల్లా మలర్మకళ్ మత్తనిలమకళ్ పిడిక్కుమ్ మెల్లడియైక్కొడు వినైయేనుమ్పిడిక్క. వడివు, సౌందర్యే- ఇణైయిల్లాత, అద్వితీయయా- మలర్మకళ్, పద్మవాసిన్యా శ్రియా- మత్తై

సా-సం — కతయాచతుస్సుఖగ్రాహ్యదివ్యమంగళవిగ్రహైకావలంబనమనస్కతయాదివ్యవిగ్రహోపహారోపభోగ్యతమ జాతిమల్లికాచంపకాది రూపభోగోప కరణ సంభరణైక పరకాయవృత్తికతయాచ సత్వర దాస వృత్త్యా యథా న్వితస్స్యాం తథా కృపాం కుర్విత్యర్థః. నాడాత, సుదుర్లభాన్య కాల కుసుమాన్యపి సమాహృత్య, వడివిణైలోకోత్తీర్ణ సుందరవిగ్రహయాలక్ష్మ్యాతత్తుల్యయాభూమ్యాచ సంవాహ్యాతి సుకుమార

మూ—పిడిక్కు మెల్లడిన్నై కొ్కాడువిన్నై యేనుమ్ పిడిక్క,, ఎన్నుమ్, ,,తన క్కే యాక వెన్నైకొ్కాళ్ళమీ తే,, ఎన్నుమ్, ,,ఉనక్కే నామాళ్ చ్చెయ్వోమ్,, ఎన్నుమ్, ,,పళ్ళికొళ్ళుమిడ త్తడికొట్టిడకొ్కాళ్ళ మాకిల్,, ఎన్నుమ్, ఎణ్ణక్కణ్డ విరల్కళ్,, ఎన్నుమ్,

సా-దీ—. మక ళెన్న.మత్తై,వ్యావృత్తై,యాన.నిలమకళ్,భూమిప్పిరాట్టి యెన్నఇవర్ కళాల్ సంవాహికట ప్పడుమ్ మృదుళ చరణత్తై,పాపిష్ఠనానవడియేనుమ్ పిడిక్కుమ్పడి యెన్నై. శ్రీపాదసంవహన రూప క్కైంక ర్యమ్శొల్లిత్తు. తనక్కేయాకవె న్నైకొ్కాళ్ళమీతె, తన్ను కప్పుకాకవెన్నై అదువే కొళ్ళకిఱ విత్తై,యే యెన్నై. ఇతు క్కైంకర్యమ్ పణ్ణుమ్పోతు స్వప్రయోజనత్తై నడువె శోరుకామై యై కాట్టు కిరతు - ఉనక్కే నామాళ్చెయ్వోమ్, ఉన్నుకప్పుక్కాకవే నాఙ్గళ్ క్కైంకర్యమ్ పణ్ణక్కడవో మెన్నై.భగవన్నా మఙ్గళై ఎణ్ణ క్కణ్డ విరల్కళ్. పళ్ళికొళ్ళు మిత్యాది. కణ్వళరు మిడత్తిల్ తిరువడికళై సంవహిక్కుమ్ పడి అడియే

సా.స్వా—నిలమకళ్,భూమి ప్పిరాట్టి యెన్న- ఇవర్ కళాల్-పిడిక్కుమ్,సంవాహనమ్పణ్ణప్పడాసిర్కిర-మె ల్లడియై , మృదుళ చరణత్తై - కొడు విన్నై యేనుమ్ , క్రూర పాపత్తై యుడైయ వడియేనుమ్ - పిడిక్క, సంవాహన మ్పణ్ణ వేన్నై - తన క్కే యాకవెన్నై కొ్కాళ్ళ మీ తే , తన్నుకప్పు కాక వెన్నై వదుమై కొళ్ళకిరత్తైయే ఎన్నై - అనేన స్వప్ర యోజనాభి సంధి రాహిత్యం శొల్లిత్తు - ఉనక్కే ఇత్యాది - ఉన క్కే, ఉన్ను కప్పు క్కాకవె - నామ్, నాఙ్గళ్ - ఆళ్ చ్చెయ్వోమ్, క్కైంకర్య మ్పణ్ణ క్కడవోమ్ . పళ్ళి కొళ్ళు మిడత్తు , కణ్ వళరు కిర విడ త్తిల్ - అడి కొట్టిడ , తిరు వడికళై సంవాహన మ్పణ్ణు మ్పడి- కొ ళ్ళమాకిల్ , అడియేన్నై యఙ్గీ కరిక్కు మాకిల్ - ఎణ్ణ క్కణ్డ విరల్ కళ్ , భగవ న్నామఙ్గళై యెణ్ణ

సా-ప్ర— భూమిభ్యాం సంవాహ్య మానాతిమృదుళదివ్య చరణారవిందయోస్సంవహనా లాభాత్పాపిష్ఠేనమ యాపీతః పరం వాపాద సంవాహనార్థం. తనక్కే ఇత్యాది. భగవతా స్వప్రయోజనాయైవ స్వక్కైంకర్య ప్రదానం మమాపేక్షిత మిత్యర్థః. ఉనక్కే నామాళ్ చ్చెయ్వోమ్, అస్మత్కర్తృక క క్కైంకర్యాత్సిద్ధ్యత్ప్ర యోజన మపి తవైవ యథాస్యాత్తథా క్కైంకర్యం కుర్మ ఇత్యర్థః. పళ్ళికొళ్ళు మిడత్తిత్యాది. శయనీయే పాదసంవాహనం కర్తుంమాం స్వీకుర్యాచ్చేదిత్యర్థః- ఎణ్ణక్కణ్డ విరల్ కళ్, భగవన్నామపరి సంఖ్యా

సా-వి— ఇతోన్యయా-నిలమకళ్,భూదేవ్యా-పడికుమ్,సంవాహ్యమానం. మెల్లడియై,మృదుపాదం- కొడువి న్నైయేనుమ్, క్రూర పాపోహమపి - పిడికర, యథా సంవాహయామి తథా- తనక్కేయాక వెన్నైకొ్కాళ్ళ మీ తే - తనక్కేయాక, తత్సంతోషార్థమేవ- ఎన్నై, మాం- దాస్యం కారయితు మిత్యేతత్ - ఉన క్కే నా మాళ్ చెయ్వోమ్-ఉనక్కే, తవైవ- త్వత్సంతోషార్థమేవ - నామ్, వయం. ఆళ్ చెయ్వోమ్, క్కైంక ర్యంకు ర్యాస్మ - పళ్ళికొళ్ళు మిడ త్తడి కోట్టిడకొ్కాళ్ళమాకిల్ . పళ్ళి, శయ్యాయాః - కొళ్ళుమిడ త్తు, స్వీ కార దశాయాం - అడికోట్టిడ, పాదమర్దనం యథా సంభవె త్తథా - కొళ్ళమాకిల్, గృహ్ణాసిచేత్- ఎణ్ణ క్కణ్డవిరల్కళ్- ఎణ్ణ, భగవ న్నామాని సంఖ్యాతుమ్ - కణ్డ, దృష్టాః - విరల్కళ్, అంగుళయః -

సా-సం— పదయుగంక్రూరపాపోహమపియథా సంవాహయామితథా-తనక్కే, కేవలంస్వార్థమేవ-కింకర తయా మదంగీకరణం యత్తదేవ - ఉనక్కే, తవైవ- దాసవృత్తి నివర్తకా వయం - పళ్ళీతి- పర్యం కా సనే శయానస్య తవపాద సంమర్దన సంవాహనాదిషు మామంగీ కరోషిచేత్ - ఎణ్ణ, మంత్రజపేగణనా

మూ—"ఉణ్ణానాళ్ పశియావ తొన్నిల్లై యోవాతేన మోనారణా వెన్నణ్ణానాళు మిరుక్కు శుచ్చామ వేత నాణ్మలర్ కొణ్డునాతమ్ నణ్ణానాళ్ వైత్తతురు మాకిలన్నైన క్కువైపట్టినినాళ్ఫై,, ఎన్నుమ్,"నాకుక్కు నిన్నైచ్చి యల్లాలఱియాతు

సా-దీ—నైపరిగ్రహికుక్కు మాకిలెన్నై. ఉణ్ణానాళిత్యాది. ఉపవసిక్కుమ్ నాళిల్ పశియావతొన్నిల్లై-తున్నైన్ననతే నక్కొణ్డుమిల్లై - పట్టినినాళ్ తాను మక్కువైయెన్నిల్; ఓవాతే, విచ్ఛేదియాతే. నమోనారణా వెన్నణ్ణాత నాళుమ్, ఋగ్యజుస్సామవేదరూపజ్గళాన పుష్పజ్గళై కొణ్డున్నుడైయ శ్రీపాదత్తై క్కిట్టియారాధిక్కప్పె రాత నాళుమెన్ను మివై ప్రాప్తజ్గళామాకిలవై యెనక్కుప్పట్టినినాళ్. పశిశోన్నుమ్ నాళెన్నై. నాక్కి త్యాది. ఎన్ జిహ్వై నిన్నైచ్చియల్లాల్, ఉన్ స్తోత్రమ్ పణ్ణుమతొళియ మత్తొన్నైచ్చియుమరియాతు-నానకుక్కు

సా-స్వా — కణ్ణు-" అసంఖ్యా తాత్తు సంఖ్యాతం సహస్ర గుణ ముచ్యతే ,, ఎనిరుర పడి - ఎణ్ణాని ర్క్కర విరల్కళ్ - అనేన సంకీర్తన నాది వాచిక కైంకర్యమ్ శొల్ల ప్పట్టతు - ఉణ్ణానా ళిత్యాది - ఉణ్ణా నాళ్ , ఆహార మిల్లాత ఉపవాస దినత్తిలే - పశియావ తొన్నిల్లై, యెనక్కు త్తున్తావ తొన్నిల్లై - అప్పో తైన్త దినత్తిలేయుమక్కుత్తున్నైన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఓవాతే ఇత్యాది - ఓవాతే, విచ్ఛేది యా తే - నిరంతర మెన్నపడి, నమో నారణా వెన్నణ్ణా నాళుమ్. నమో నారాయణాయ వెన్ను మంత్ర జప మిల్లాత నాళుమ్. ఇరుకెయ్ శుచ్చామ వేత, ఋగ్యజుస్సామ వేదాత్మక మాన. నాణ్మలర్, వికసిత పుష్పజ్గళై - కొణ్డు, సమ్పాదిత్తు కొణ్డు . ఉన్ పాతమ్, ఉన్నుడైయ శ్రీపాదత్తై. నణ్ణా నాళ్, కిట్టాతనాళ్ . కిట్టి ఆరాధన మ్పణ్ణాత నాళుమ్. వైత్తతురు మాకిల్, ప్రాప్తజ్గళాకిల్. అన్ను, అన్న దిన త్తిలేయెనక్కు, అవైయే, సంకీర్తనారాధనశూన్య దివసజ్గళే. పట్టినినాళ్, తున్తత్తొన్నుమ్ దినమెన్నై—నాక్కి త్యాది. నాకుక్కు,

సా-ప్ర— నోపయుక్తా అజ్గుళయః. ఉణ్ణానాళిత్యాది. తున్నివర్తకోదనాద్యస్వీకారదినే న మత్క్షుద్బాధానాస్తి. కింతు నిరంతరం నమోనారాయణేత్యనుసంధానశూన్యదివసే ఋగ్యజుస్సామభిస్సద్యోవికసిత పుష్పైస్త్వ త్పాదానర్చనదివసే చ నామ సజ్కీర్తనార్చన యోరభావా త్క్షుద్బాధాతోధికం బాధా భవతి. నాకుక్కు నిన్నైయిత్యాది. "రాగాద్యపేతంహృదయంవాగదుష్టానృతాదినా।హింసాదిరహితఃకాయః కేశవారాధనం.

సా-వి—ఉణ్ణానాళ్ పశియావతొన్నిల్లైయోవాతేన మోనారణావెన్నణ్ణానాళుమిరుక్కుశుచ్చామవేతనాణ్మలర్ కొణ్డున్ పాతమ్ నణ్ణానాళ్ వైత్తతురు మాకిలవై ఎనక్కు ప్పట్టినినాళే - ఉణ్ణా నాళ్, భోజనరహితదివసే - పశియావతు, క్షుదితి- ఒన్నిల్లై, కించిదపినాస్తి- ఓవాతే, విచ్ఛేదాభావేన - నమో నారణావెన్ను, నమోనారాయణేతి- ఎణ్ణానాళుమ్, అస్మరణ దివసా అపి- ఇరుకెయ్ శుచ్చామ వేతనాణ్మలర్, ఋగ్యజుస్సామరూప పరిమళ యుక్తపుష్పాణి - కొణ్డు, స్వీకృత్య. ఉన్ పాదమ్, తవశ్రీపాతం- నణ్ణా నాళ్ ఆరాధయితుమననుకూల దివసా అపి అవై, ఇత్యేతే దివసాః- తత్తురు మాకిల్ ప్రసక్తాశ్చేత్ అన్నై, తే దివసాః-ఎనక్కు, మమ-పట్టిణినాళ్, ఉపవాసదివసాః- నాకుక్కు నిన్నైచ్చియల్లాలరియాతు నానతంజువసాన్ వశమన్ను,

సా- సం—ఞాంగుళయః - ఉణ్ణానాళితి - అనశనవతి దినే క్షున్మాం నబాధతే- కింతుత్వన్మంత్రజపగణనా విరహితదివసేవా త్వత్పదయో ఋగ్యజుస్సామపూతసద్యోవికసిత కుసుమైరర్చన విధురదివసేవాప్రాప్తే తస్మిన్ దివసే క్షున్మాం బాధతే- నాక్కితి- మజ్జిహ్వా త్వాంవినానజానాతి.

మూ— నానతఙ్చువనెఙ్వశమన్రు,,ఎన్రుమ్, ''వాయవనైయల్లతు వాఴ్త్తాతు,,ఎన్రుమ్, ''తోళవనైయల్లాల్ తొఴా,,ఎన్రుమ్,''నయవేఙ్ పిరర్ పొరుళై,, ఎన్రుమ్,''నిరన్తరమ్ నినైప్పతాకనీనినైక్కవేణ్డుమే,,ఎన్రుమ్

సా - దీ — అత్తలై క్కుయెన్న అవద్యమ్ విళై యుమో వెన్రఞ్జువఙ్. ఎఙ్శమన్రియే ప్రవృత్తిక్కిఱ తెన్నై. వాయవనై ఇత్యాది . వాక్కానతు అవనై యొఴియ మత్తొరువరై స్తుతిక్కిఱ తిల్లై. తోళవనైఇత్యాది స్పష్టం -నయవే నిత్యాది-పిరర్ పొరుళై, పరమాత్మ స్వమ్మాన చేతనా చేతనఙ్గళై. నయవేఙ్, ఎన్న తెన్రాల్ శైప్పడేఙ్ . కీఴార్ , పిరర్ పొరుళై యపహరిక్కుమహంకారికళ్. ఇతఃఅహంకార మమ కార నివృత్తిరూప కైంకర్యమ్ . నిరంతర మిత్యాది. ఇదై విడాతె నానునైన్ఱు నినైక్కుమ్పడి నీ

సా-స్వా —జిహ్వయానతు. నినైన్ఱు యల్లాల్, ఉన్నైన్ఱు యన్రియిలే. ఉఙ్ స్తోత్రమ్పణ్ణుమ తొఴియ మత్తొన్రియుమరి యాతు. నానశు,నానతుకెట్టన్నవ వద్యమ్వరుమోవెన్రు.అఞ్జువఙ్, భీతనాకానిఱ్కిఱేఙ్. అన్త నాక్కు ఎఙ్ వశ మన్రియే ప్రవృత్తిక్కిఱతు. వాయ్, వాక్కానతు. అవనై యల్లాతు , అవనై త్తవిర వేరొరు వరై. వాఴ్త్తాతు, స్తుతిక్కిఱ తిల్లై . తోళ్ వనై యల్లాల్ తొఴా , వేరొరు వరైయుమ్ వణఙ్గా తెన్నై . నయవేఙ్ పిరర్ పొరుళై. పిరర్, పిరత్తియా రుడైయ. పొరుళై, స్వత్తై - నయవేఙ్, ఆశైప్ప డేఙ్ - కీఴార్, పరస్వత్తై ఇచ్ఛిక్కిఱ తాఴ్న్తవాళోడు - నళ్ళేఙ్,సంసగిఙ్కయేఙ్ - అనేనాహంకార మమ కార నివృత్తి రూప కైంకర్యమ్ శొల్లప్పట్టతు - నిరన్తరమ్ నినైప్పతాక, నానునైన్ఱు నిరంతరమ్ ధ్యాన మ్పణ్ణుమ్పడి. నీ, దేవరీర్-నినైక్కవేణ్డుమే,సంకల్పిత్తరుళవేణుమెఙ్కై-

సా - ప్ర — త్రయమ్ । నాజిహ్వా యాహరిం స్తౌతీ ,, త్వామ్యుక్త్వా వాక్యస్య భావాద్భగవన్నామ గ్రహణా యోగ్యోహం. తథాపి వాగిన్ద్రియ మవశం త్వన్నామగ్రహణ మంతరేణ కిమపినజానాతితల్ తుంతు మహాసీత్యర్థః.వాయవనైయల్లతు వాఴ్త్తాతు, వాగింద్రియం భగవంత మంతరేణ కమపినస్తౌతి. తోళవనైయల్లాల్ తొఴా,హస్తౌ భగవద్వ్యతిరేకేణ కస్యాప్యం జలిం నకురుతాం. నయవేఙ్పిఱర్ పొరుళై, పరస్వం నాపేక్షే. నిరన్తర మిత్యాది- త్వత్పాదారవింద విషయస్మృతి నిఃరంతరం మమభూయాదితి భగవతా

సా -వి —నాక్కు, జిహ్వా. నినైన్ఱుయల్లాల్ , త్వాంవినా. త్వదీయ స్తోత్రకరణంవినా. అఱియాతు, అన్యత్కిమపి నజానాతి - నాఙ్, అహం - అతు, తస్య - అఞ్జువఙ్, బిభేమి - త్వద్విషయె మమ వాక్యస్య భావాత్కింవావద్యం స్యాదితి బిభే మీత్యర్థః - ఎఙ్ వశమన్రు, వాగింద్రియం మద ధీనంనభవతి- నియంతు మశక్యం త్వద్విషయే స్తోతుమ్ ప్రవర్తతే - తత్రాప రాధశ్చ క్షంతవ్య ఇతిభావః - వాయవనైయల్లతు వాఴ్త్తాతు - వాయ్, వాగింద్రియం - అవనై యల్లాతు, తంవినా - వాఴ్త్తాతు , నస్తౌతి - తోళవనైయల్లాల్తొఴాతు- తోళ్,హస్తౌ- అవనై యల్లాల్,తంవినా - తొఴాతు , అన్య స్యాంజలిం నకురుతః - నయవేఙ్ పిరర్ పొరుళై, పిరర్, పరేషాం - పొరుళై , అర్థం - నయవేఙ్ , నాపేక్షే - నిరన్తరమ్ నినైప్ప తాక నీనినైక్క వేణ్డుమ్- నిరన్తరమ్ , సంతతమ్- నినైప్పతాక,త్వాంయథాచింతయేయం

సా-సం— నానితి- భగవదన్యం స్తోతుంభీతోస్మి భగవత్యేవ సక్తా జిహ్వాపి నమద్వశా. వాయితి వాక్పరమపురుషే వినాస్వస్మిన్న మంగళ మాశాస్తే. తోళ్, భుజావపి. తదతిరిక్తే అంజలి బంధాయనోద్యుక్తౌ. నయవేఙ్, నస్పృశామ్యన్యద్రవ్యాణి- నిరంతరం త్వాంస్మర్తుం త్వమేవసంకల్ప యితవ్యమ్-

మూ—‘‘ఇరుళిరియ, ఊనేరుశెల్వత్తు, నీళాకమ్శుత్తి,, ఎన్గిఱతిరుమొఴికళిలుమ్, ‘‘పత్యుః ప్రజానామైశ్వ ర్యంపశూనాం వాన కామయె . అహం కదంబో భూయా సంకుందో వా యమునా తటే,, ఎన్నుమ్ - ‘‘కురుష్వమా మను చరం వైధర్మ్యం నేహ విద్యతే ।

సా-దీ—సంకల్పిత్తరుళవేణుమ్. ఇరుళిరియవిత్యాది. పెరుమాళ్ తిరుమొఴియిల్ ముతల్ తిరుమొఴి. ఊనేరుశెల్వమ్. ఇతు నాలాన్తిరుమొఴి. నీళాకమ్ శుత్తి. పెరియ తిరుమొఴియిల్ ఉపాన్త్య తిరుమొఴి. ‘‘కణ్ణనై క్కణ్డ కణ్గళ్ కళిలోకళికుమ్ వాళే. వాయార వెన్ఱు కొణ్డాడిత్తు నాళే - మరన్తి కఴు మన మొఴిత్తు వఴ్జమాత్తి ఇత్యాది. పోన్వడ్డిల్ పిడిత్తుడనే పుక ప్పెరుపే నావేనే. పడియాయ్ క్కిడన్తు ఉన్ పవళ వాయ్ కాణ్పేనే.,, ఇత్యాది. ‘‘కాణాతార్ కణ్ణొన్నుమ్ కణ్ణల్ల కణ్డోమే- కేళా చ్చెవికళ్ శెవియల్ల - పేశాతార్ పేచ్చున్నుమ్ పేచ్చల్ల. పాడాతార్ పాట్టొన్నుమ్ పాట్టల్ల విత్యాది. పత్యురితి. ప్రజానాం పత్యుః, ప్రజాపతియినుడైయ. పశూనాం పత్యుశ్చ ఐశ్వర్యం నకామయె - కామిక్కిరతు తానే తెన్ఱిల్. యమునా యాన్తటె కృష్ణ శ్రీపాద స్పర్శన ధన్యే కదంబః కుందో వాహం భూయాసం. కురుష్వేతి. అనుచరం, కైంకరం. ఇహామదను చరిత్వ స్వీకారే. వైధర్మ్యమ్, అనౌచిత్యం నవిద్యతె- తవస్వరూప సిద్ధత్వాన్మచ్ఛేషిత్వస్య-

సా - స్వా — ఇరుళిరియ, ఊనేరుశెల్వమ్ - నీళాకమ్ శుత్తియెన్గిఱవితు తిరుమొఴికళుడైయ ఆదిగ్రహణమ్ - ఇని సంప్రదాయ విరోధ శంకైయిల్ సంప్రదాయత్తై యుపన్యసిత్తు శాస్త్ర మూలమల్లాత సంప్రదాయమ్ ప్రమాణమల్లామైయాలే సంప్రదాయత్తుక్కు ప్రామాణికతా సిధ్యర్థమ్ మూలభూత ప్రమాణవచనఙ్గళై యుపన్యసిక్కిరార్ - పత్యురి ప్రజానామిత్యాదినా - ప్రజానాం పత్యుః, ప్రజాపతేర్బ్రహ్మణః - పశూనాం పత్యుః, రుద్రస్యచ - ఐశ్వర్యన్నకామయే - కిన్తు శ్రీకృష్ణ చరణ సంచార పవిత్రితే యమునా తటే తదభిమత కదంబ కుంద రూప స్థావర జన్మ భాగ్భూయాసమ్మెన్నై - అనేన విషయ వాస రూప కైంకర్య ముక్తమ్ - కురుష్వేతి శ్రీరామం ప్రతి రామానుజ వాక్యం - మామనుచరం కింకరం కురుష్వ - ఇహ, మదను చరత్వ స్వీకారే - తవ వైధర్మ్యమ్, అనౌచిత్యంన విద్యతే - అహం త్వచ్ఛేషిక

సా-ప్ర—సంకల్పనీయ మిత్యర్థః. సఫలశ్రుతికానాం దశగాథానాంతిరుమొఴితినామ. ఇరుళిరియ, ‘‘ ఊనేరుశెల్వత్తు. నీళాకమ్శుత్తి,, తిపదోపక్రమ కదశగాథాసుచేత్యర్థః-

సా - వి — తథా-నీ, త్వం - నినైక్క వేణ్డుమ్, సంకల్ప యితవ్యమ్ - సఫల శ్రుతి కానాం దశ గాథానాం తిరు మొఴి సంజ్ఞా - ఇరుళిరియ ఇత్యుపక్రమ ఏకః తిరుమొఴిః - ఇరుళిరియ, అజ్ఞాన నివృత్తయే - ఊనేరు శెల్వమ్, దేహ మాంస వర్ధక మైశ్వర్యం - తిరుమొఴి, ఊనేరు శెల్వ మిత్యుపక్రమ ఏకస్తిరు మొఴిః -- నీళాకమ్ శుత్తి ఇత్యుపక్రమ ఏకస్తిరు మొఴిః ఎన్గిఱ తిరు మొఴి కళిలుమ్, ఇత్యుక్త తిరు మొఴిషు - ఉక్త ప్రకారేణేతి శేషః - పత్యురితి, ప్రజానాం పత్యుశ్చతుర్ముఖస్య - పశూనాం పత్యుః రుద్రస్య-యమునాతటే శ్రీకృష్ణపాదారవిందస్పర్శనస్యేతిభావః-వైధర్మ్యం, అనౌచిత్యం.

సా-సం—ఇరుళిరియ, అజ్ఞాననివృత్తయే- ఊనేరుశెల్వమ్, దేహమాంసవర్ధకమైశ్వర్యమ్-నీళాకమ్శుత్తి, చతురశ్రదీర్ఘవీధికంత్వన్నగరంప్రదక్షిణంకృత్వా. అనుచరత్వవిరుద్ధామనో వృత్తిర్వైధర్మ్యం

మూ— కృతార్థోఽహం భవిష్యామి తవ చార్థః ప్రకల్పతే । అహం సర్వం కరిష్యామి జాగ్రతస్స్వపతశ్చ తే । పరవానస్మి కాకుత్స్థ త్వయి వర్షశతం స్థితే । స్వయం తు రుచిరే దేశే క్రియతామితి మాం వద । కామయే వైష్ణవత్వం తు సర్వజన్మసు కేవలమ్,, ఎన్నుమ్ ‹‹వర్తమానస్సదా చైవం పాంచకాలికవర్త్మనా। స్వార్జితైర్గంధపుష్పాద్యైశ్శుభైశ్శక్త్యనురూపతః। ఆరాధయన్ హరిం భక్త్యా గమయిష్యామి వాసరాన్,, ఎన్నుమ్ శొల్లుకిర పడియే స్వరూపానురూప కాలక్షేపార్థమాన ఉత్తరకృత్యమిరుక్కుమ్పడి

సా-దీ— అర్థః, ఆశ్రితోజ్జీవనరూపం ప్రయోజనం. సర్వం కైంకర్యం కరిష్యామి. పరవాన్, పరతంత్రోఽస్మి. వర్షశతం త్వయి జీవతి సతి తావత్పరవానస్మి - వైష్ణవత్వం, విష్ణుకింకరత్వం. పాంచకాలికానాం వర్త్మనా, అభిగమనాది మార్గేణ. స్వైస్స్వార్జితైః, శుభైః ప్రయోజనాంతరాది దోష రహితైః. ఇప్పడి సప్రమాణమాక సామాన్యత ఉపదేశిత్త ఉత్తరకృత్యఙ్గళై వివరిక్కిఱార్ - ఉత్తరకృత్యమిరుక్కుమ్పడి ఇత్యాది యాల్. జ్ఞాతవ్యార్థఙ్గళిల్ అజ్ఞాతాంశఙ్గళ్ ఆచార్య సకాశాల్ శ్రవిక్కైయుమ్, ఇవ్వర్థ నిష్ఠరుడనే కలన్దు వర్తిక్కైయుమ్, అవర్కళ్ అనుష్ఠానత్తాల్ నిష్కర్షిత్త ఆచారత్తిల్ తన్ వర్ణాశ్రమాద్యను

సా-స్వా— శేషత్వస్వరూపః-శేషవృత్తిలాభేన కృతార్థో భవిష్యామి-తవ చ శేషభూతాశ్రితోజ్జీవనరూప ప్రయోజనమపి భవతి - అహం సర్వం కైంకర్యం కరిష్యామి, హే కాకుత్స్థ, త్వయి వర్షశతం స్థితే సతి - తావత్పరవానస్మి, పరతంత్రోఽస్మి - కామయే వైష్ణవత్వమ్, విష్ణుకింకరత్వమ్ - ఇదం జితంతా వచనమ్-ఎన్ను శొల్లుకిర పడియే స్వరూపానురూప కాలక్షేపార్థమాన ఇతి- ఇతినాలే కృతకృత్యాధికారిక్కు సామాన్యతః పూర్వోక్త వాచిక మానసిక కాయిక కైంకర్యమిల్లావిట్టాల్ స్వాధికారవిరూపానేకచ్ఛిద్రప్రసక్త్యా స్వామి సంప్రీణనత్వమాత్ర ప్రయుక్తత్వమన్ఱిక్కే స్వరూపానురూప కాలక్షేపార్థమాకవుమివ్వుత్తర కృత్యం కర్తవ్యమెన్ఱపడి - ఉత్తరకృత్యమిరుక్కుమ్పడి ఇతి- ఇప్పడి కృతకృత్యనాయ్ స్వనిష్ఠైయై త్తెళిన్దు శరీర

సా-వి— అథ జ్ఞాతవ్యేష్వజ్ఞాతాంశస్యాచార్య సకాశాచ్ఛ్రవణమ్, ఉక్తార్థనిష్ఠావద్భిస్సహవాసః, అస్ఖలితం యథాశక్తి వర్ణాశ్రమ ధర్మానుష్ఠానం, తదనుష్ఠాన తత్పరాణామితి గర్వమూలక స్వోత్కర్ష పరనికర్షానుసంధానరూప శ్వభ్రపతన పరిహారేణ సావధానవర్తనం, భగవత్ప్రసాదప్రాప్త భగవత్సాక్షాత్కార పర్యంతేషు ఫలేషు సత్స్వపి కార్పణ్యవిశేషస్వరూప హాన్యభావః, స్వానర్హతాం స్మృత్వా శోకమకుర్వన్నేవావతారరహస్య సిద్ధ భగవత్సౌలభ్యానుసంధానే విశ్వాసవాన్భూత్వా గతశోకమకృత్వైవేదానీం తన యోగ్యతామనుసంధాన ఆహార శుద్ధ్యా ఇంద్రియాణి భగవత్సేవాయోగ్యాని కృత్వా అయోగ్య విషయాంతరేభ్యః ఇంద్రియాణి సవాసనం నివర్త్య నదీతరణాయ నావగమనం ప్రతీక్షమాణానాం పణబంధద్యూతం విహాయ విహారద్యూతే ప్రవర్తమానానామపి ద్యూతశాస్త్రమర్యాదయైవ కాలక్షేపకరణవద్భగవత్ప్రీత్యర్థం కరణేఽపి యథాశాస్త్రమేవ కాలవిశేషాదినియతాజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యమాచరన్ వర్తేతేత్యేతత్, అర్చావతార భోగ్యత్వానుసంధానేన తద్విషయ ఏవ కైంకర్యకరణం, న్యాయార్జిత ద్రవ్యేణ కైంకర్యకరణం, సర్వోఽప్యయం స్వధర్మ ఇతి స్మృతిమత్త్వం, పరమపురుషార్థస్య ప్రధానకారణమాచార్య సంబంధ ఇతి విశ్వస్య తద్విషయే కృతజ్ఞత్వమ్, ఆచార్యసంబంధస్యాపి మూలం

సా - దీ — రూప మనుష్ఠిక్కైయుమ్, అనుష్ఠానాదికళై యుడైయో మెన్ఱుగర్వ మడియాకస్వోత్కర్ష పర నికర్షానుసంధాన రూప శ్వభ్రఙ్గళిల్ విழாతొழிకైయుమ్, తనక్కు భగవత్ప్రసాద త్తాల్ భగవత్సాక్షాత్కారాదికళ్ ఉణ్డాకిలుమ్ కార్పణ్య భేదఙ్గళై క్కైవిడామైయుమ్, కழிన్ద స్వానర్థత్తైయుమ్ ని నైత్తు దుఃఖియాతె అవతార రహస్య సిద్ధ భగవత్సాలభ్యాను సంధానత్తాలే తేరిగతత్తుక్కు శోకియాతె గత మానవ యోగ్యత్తైయుమ్ ప్పార్త్తుకలవుమ్ పారాతె ఇప్పోతుణ్డాన యోగ్యతైయుమ్ అనుసంధిత్తు క్కొణ్డు ఇవ్వవస్థైక్కను రూప మాన వాజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యరసత్తై ఇழవాతె ఆహార శుద్ధియాలె ఇంద్రియఙ్గళై భగవత్సేవా యోగ్యఙ్గళాక్కి ప్రాప్త కైంకర్యఙ్గళిల్ మూట్టి అయోగ్య విషయఙ్గళిల్నిన్ఱుమ్ తిరుప్పి భగవత్ప్రీత్యర్థమాక వనుష్ఠిక్కుమ్ ఆజ్ఞా కైంకర్యత్తిలుమ్ ఫలార్థమాక వనుష్ఠిప్పార్ తప్పాతే యథాశాస్త్ర మనుష్ఠిక్కుమాప్పోలె కాల విశేషాదినియతమాక వనుష్ఠిక్కవుమ్, అనన్య ప్రయోజనమాక పుకన్ఱు పణ్ణుకైయుమ్, అర్చావ తారత్తిన్ పావనత్వ భోగ్యత్వాది గుణఙ్గళై అను సంధిత్తు అవ్వోసంబంధాదికళుక్కు అనురూపమాక ప్పణ్ణవుమ్, ఇన్ద భృత్యసేవై పణ్ణుమ్పోతు న్యాయార్జిత ద్రవ్యఙ్గళాల్ నడత్తవుమ్, ఇత్తై ఉపకార మ్పణ్ణిన తాక వెణ్ణాతే తన్ స్వరూప లాభ మాత్ర మాక పణ్ణు కైయుమ్, ఇవై యెల్లా మాచార్య సంబంధత్తా లుణ్డాయ్ త్తెన్ఱవన్ పక్కల్ కృతజ్ఞతైయుమ్, ఇవ్వాచార్య సంబంధత్తుక్కుమ్ మూలమ్ భగవత్సహజ కారుణ్య మెన్ఱు తెళిన్దు అవ్విషయత్తిలుమ్ కృతజ్ఞనాయిరుక్కై యుమివై

సా-స్వా— త్తోడిరున్తకాలమొరుపడితువకత్తుమొరుపడితువక్కుత్తిరుక్కై అవిస్వధికారంకుముక్తరుడైయకైంకర్యపరమ్పరైపోలే ఇత్యాదివిశేషణ యుక్తమాన వృత్తరకృత్యమిరుక్కుమ్పడియిరుక్కుమ్ప్రకారానతిక్రమేణ కృతజ్ఞనాయిరుక్కవుమ్ ప్రాప్తమిత్యుత్తరేణాన్వయః- ఇప్పడి యత్యంత హేయమాన శరీరత్తై స్థాపన మ్పణ్ణి క్కొణ్డుత్తర కైంకర్యం కర్తవ్య మెన్ఱు శొల్లప్పోమో ? కాలక్షేపరుచియాలే స్థాపితమెన్నిల్ కృతకృత్యనుక్కు పాయోపయుక్త జ్ఞానార్థమాక కాలక్షేప మనపేక్షితమన్రో ? సుఖదుఃఖ పరిహార సత్సాధన మల్లామైయాలే స్వయం ప్రయోజన మెన్నవు మొణ్ణాతే? భగవత్కల్యాణ గుణానుభవమ్ పురుషార్థమాకైయాలే తదుపయుక్తజ్ఞాన సంపాదకతయా కాలక్షేపముమ్పురుషార్థ మెన్నిల్; అనాలుమ్ కాలక్షేపమ్ జ్ఞానార్థ సుకృతాత్మకమాకైయాలే కామ్యతయా స్వరూపవిరుద్ధము మాకాతో ? కించ, “ నిత్యంబ్రాహ్మత్రే నిశమయతిచ ,, ఎన్ఱు కృతకృత్యనుక్కు గురుముఖాధీన శ్రవణమ్ శొన్నతు కూడుమో? “ ఆచార్యవత్తయా ముక్తౌ. తద్విజ్ఞానార్థంస గురుమే వాభిగచ్ఛే ,, దిత్యాదికళ్ మోక్షార్థజ్ఞాన ప్రకరణమాకైయాలే పూర్వన్తానే ఆచార్యాధీన జ్ఞాననాన కృతకృత్యనుక్కు పునశ్చాచార్యసకాశాచ్ఛ్రవణనిబంధం వేణ్డావే? స్వయం గ్రంథావలోకనాదికళాలుమ్ జ్ఞానమ్సమ్పాదిక్కలామే? అపిచోత్తర కృత్యమ్ కర్తవ్య మాకిలతు నివృత్తిధర్మతయా భక్తియోగనిష్పాదక సామగ్రియాకైయాలే భక్తియోగమవశ్యమ్భావియాకైయా లుపాయాన్తర స్పర్శముమ్ ప్రసంగియాతో? కైంకర్యలక్ష్యమాన పరవిగ్రహ మత్యంతాసన్నిహితమాయిరుక్క కైంకర్యానుష్ఠానముమొణ్ణాతే? ఇత్యాది శంకైయిల్ సామాన్యతః కర్తవ్య తయో ద్దిష్ట మాన వృత్తర కృత్యత్తై

సా-వి— సర్వేశ్వరసహజకారుణ్యమితి జ్ఞాత్వా తద్విషయే కృతజ్ఞతయావస్థానంచోత్తరకృత్యమిత్యుత్తర

మూ — తన్నిష్ఠైకనురూపమాక త్తెళియవేణ్డుమ్ అర్థఙ్గళిల్ తనక్కుత్తెళియాతనవఙ్గళై నామే కృతకృత్యరెన్ఱు అనాదరిత్తిరాతే అనుభవపూర్తియుణ్డామ్బోతు తెళివుమ్ ప్రేమముమ్ వేణ్డుకైయాలుమ్ “తత్సాధ భక్తి జ్ఞానాభ్యాం ఫలమన్యత్కదాచన। నయాచేత్పురుషోవిష్ణుంయాచనాన్నశ్యతిధ్రువం„ ఎన్ఱిరుప్పదియే, జ్ఞానభక్తికళై అపేక్షిత్తాల్ కుత్తమిల్లామైయాలుమ్ తనక్కు శేషివిషయత్తిలే చిత్తరంజనమ్ పిఱక్కైక్కాక “పీతకవాడై ప్పిరానార్ పిరమకురువాకివన్దు„ ఎన్ఱుమ్బడి నిర్కిఱ తెళివుడైయ పరమైకాంతికళ్ పక్కలిలే-“తద్విద్ధిప్రణిపాతేనపరిప్రశ్నేనసేవయా।ఉపదేక్ష్యన్తితేజ్ఞానంజ్ఞానినస్తత్త్వదర్శినః„

సా- దీ — ఉత్తర కృత్యమ్: జ్ఞాత వ్యార్థఙ్గళిల్ అజ్ఞాతాంశఙ్గళై ఆచార్యసకాశాత్ శ్రవిక్కైయెమ్ముత్తవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - తన్నిష్ఠైకనురూపమాక విత్యాది యాల్ పరిశుద్ధ జ్ఞాననా యిత్యన్తత్తాల్. అనాదరిత్తిరాతె తెళియక్కేట్టైన్ఱన్వయమ్. ఇతుక్కు హేతు చిత్తరంజనం పిఱక్కైక్కాక వెన్ఱిఱ తెళివుమ్. చిత్తరంజనమ్, మనస్సంతోషమ్. తెళివు, జ్ఞాన వైశద్యమ్. జ్ఞానమాచార్య మూలమాక వేణుమెన్ఱు కిఱతు; పీతకవాడై ఇత్యాది యాల్ - పీతకవాడై ప్పిరానార్, పీతాంబర నాన ఉపకారకర్. పిరమకురువాకి, బ్రహ్మోపదేష్టా వాన వాచార్య నాయ్ వన్దైన్ఱు. ఆచార్యానువర్తనత్తై క్కాట్టుకిఱార్- తద్విద్ధీతి. ప్రణిపాతః. దీర్ఘప్రణామః. పరిప్రశ్నః, ఉచితకాలే అపేక్షిత ప్రశ్నః. సేవా, శుశ్రూషా-

సా - స్వా — సమర్థిక్కిఱార్ -తన్నిష్ఠైక్కనురూపమాన విత్యాదినా-కుత్తమిల్లామైయాలుమితి-భగవద్విషయత్తిల్ జ్ఞాన భక్తివైరాగ్యార్థ కామ్యము మను జ్ఞాతమాకైయాల్ స్వరూప విరోధమిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు. పీతకవాడై యిత్యాది. ఆడై, అంబరమ్, పీతాంబరనాన. పిరాన్, ఉపకారకన్. పిరమకురువాకి,

సా - ప్ర — తెళియవేణ్డుమ్, జ్ఞాతవ్యేషు. తెళివుమ్ ప్రేమముమ్ వేణ్డుకైయాలుమితి, విశదజ్ఞానస్య ప్రేమ్ణశ్చాపేక్షితత్వాదిత్యర్థః - సమస్తకల్యాణగుణాకరతయా విశదజ్ఞానమ్ ప్రేమాఖ్య ప్రీతిపూర్వకానుధ్యానస్య హేతురితిభావః- నను జ్ఞానభక్త్యోరపి భగవద్ధేతుకత్వాత్తయోర్భగవతి యాచ్ఞాభావే “అప్రార్థితో నగోపాయే„ దిత్యుక్తరీత్యా భగవతా తదుత్పాదనానుపపత్తేః - యాచనేచాశ్రయితవ్యః భగవాన్నత్వేవ యాచితవ్యః - “యచ్ఛమాంనోపజీవతి„ తియాచ్ఞానిషేధాత్ అలంఘన ప్రసంగ ఇత్యుభయతః పాశారజ్జురిత్యత్రాహ. తత్సాదేత్యాది. పీతకవాడైఇత్యాది. “పీతాంబరధరస్స్రగ్వీ„త్యాది ప్రకారేణపరమభోగ్య

సా - వి — కృత్యప్రకారం విశదమాహ - తన్నిష్ఠైక్కనురూపమాక త్తెళియవేణ్డుమిత్యాది మహాచూర్ణికయా ; ఇప్పడి తనక్కనాది కాల మిత్యాదిచూర్ణికయాచ. అనాదరిత్తిరాతే, అనాదరమకృత్వైవ- అజ్ఞాతాంశాభావేపి “ప్రీతిపూర్వమనుధ్యానం భక్తిరిత్యభిధీయత” ఇత్యుక్తభక్తేరపేక్షితత్వాత్తదర్థం కల్యాణగుణాకరతయా విశదజ్ఞానస్యాప్యపేక్షితత్వేప్యాచార్య సకాశాచ్ఛ్రవణం కార్యమేవేత్యభిప్రేత్యాహ- అనుభవపూర్తియుణ్డామ్బోతితి. నను “యచ్ఛమాంనోపజీవతి„తియస్యకస్యచిదప్యర్థస్యాప్రార్థనీయత్వాత్కథం జ్ఞానప్రేమాపేక్షేత్యతఆహ- తత్సాదేతి. కుత్తమ్, దోషః. చిత్తరంజనంపిఱక్కైక్కాక, మనస్సంతోషోత్పత్త్యర్థం. తెళియకేట్కుమ్, పరిశుద్ధజ్ఞాననా యిత్యన్వయః. కేట్కుమ్, శ్రుత్వాపీత్యర్థః. భగవానేవాచార్యరూపేణావతీర్ణ ఇత్యత్రప్రమాణం పీతకవాడైఇతి- వ్యాఖ్యాతంప్రాక్.

సా - సం — తన్నిష్ఠైక్కు, స్వీయస్వరూపోపాయపురుషార్థనిష్ఠాయాః- తెళివు, స్వరూపాదిత్రయ

మూ—ఎన్గిఱ కట్టళైయిలే తెళియక్కేట్టు ‘‘మందోప్యమందతామేతిసంసర్గేణవిపశ్చితః। పంకచ్ఛిదఃఫలస్యేవనిఘర్షేణావిలంపయః,, ఎన్గిఱపడియే పరిశుద్ధ జ్ఞానరాయ్, యస్యానుభవ పర్యంతా బుద్ధిస్తత్త్వేప్రతిష్ఠితా। తద్దృష్టి గోచరాస్సర్వే ముచ్యంతే సర్వకిల్బిషైః ,, ఎన్గిఱ పడియే ఇవ్వర్థజ్గళిల్ నిష్ఠైయుడై యవర్కళుడనే నెరుజ్గివర్తిత్తుఅవర్కళనుష్ఠానజ్గళిల్ ‘‘యావానర్థ ఉదపానే సర్వతస్సంప్లుతోదకే,, ఎన్గిఱ

సా-దీ— మందోపీతి. పంకచ్ఛిదః ఫలస్య, తేత్తామ్ విరైయినుడైయ. నిఘర్షః, తేయ్కైక్కై. ఆవిలమ్, కలజ్గిన జలమ్. ఇని ఇవ్వర్థ నిష్ఠరుడన్ కలన్తు వర్తిక్కై యిల్ ప్రమాణ జ్కాట్టుకిఱార్. యస్యాను భవేతి. యాతోరు పురుషనుడైయ. తత్త్వే ప్రతిష్ఠితా బుద్ధిః, తత్త్వ విషయజ్ఞానమానతు. అనుభవపర్యంతా, భగవద నుభవ పర్యంతైయాయిరుక్కిఱతు. భోగరూపైయాయిరుక్కుమేన్కై. తన్ వర్ణాశ్రమాద్యనురూప మాక వనుష్ఠిక్కైయై అరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అవర్క ళనుష్ఠానజ్గళిలిత్యాది యాల్. తన్ వర్ణాశ్రమాద్యనురూపమాన వెన్నతిల్ ప్రమాణం యావానర్థ ఇతి. సర్వతః పరిపూర్ణోదక మాన. ఉదపానే, తటాకాదియిల్ - యావానర్థః, ప్రయోజనం. తావదేవగ్రాహ్యమెన్నై.

సా-స్వా—బ్రహ్మోపదేష్టావానగురువాకి. ఎన్గిఱ కట్టళైయిలే ఇతి. శరణ్యానజ్ఞనుక్కు నన్దాకజీవ పరస్వరూపాదికళై యుపదేశిత్తు పూర్వముపదిష్ట జ్ఞాననాయిరున్నాలుమ్ అజ్ఞాతాంశజ్గళై తద భిజ్ఞ మహత్తుక్కళ్ సన్నిధియిలే ముఱైతప్పామల్ ప్రణిపాతాది పురస్సరమ్ కేట్టుక చ్చొల్లి విధిక్కైయాలే అతు కృత కృత్యాధికారి క్కుమ్ తుల్యమెన్నపడి. ఇప్పడి జ్ఞాతవ్యాంశత్తై త్తెళియ కేట్టిరున్నాలుమ్ విపరీత సంసర్గ ముణ్డాకి లన్త జ్ఞానమ్ శజ్కా కళజ్కిత మాకాతో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - మన్దోపీతి. ఇప్పడి ప్పట్ట జ్ఞాన మాత్ర మనుష్ఠాన రహిత మాకిల్ ‘‘విదుషోతిక్రమే దండభూయస్త్వ,, మెన్గిఱ పడియే విపరీత ఫల మాకాతో ? జ్ఞాన మనుష్ఠాన సామగ్రియాకైయాలే ఇజ్ఞాన స్యానే అనుష్ఠాన పర్యన్తమామెన్నిల్ జ్ఞాన మిరుక్క చ్చెయ్ తేయు మనుష్ఠాన రహిత సహవాసత్తి లనుష్ఠాన పర్యంత మష్టక్కాణ విల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. యస్యాను భవేతి . యస్య తత్త్వ విషయిణీ బుద్ధిః. అనుభవ పర్యంతా , భగవ దనుభవ పర్యంతా. ప్రతిష్ఠితా, ఫల పర్యంతా ప్రతిష్ఠితేతి యావత్ - అనుష్ఠాన మిల్లామల్ ఫల జూడామైయాలే అనుష్ఠాన పర్యంతైయాక ప్రతిష్ఠితై యెన్నపడి. ఇప్పడి యనుష్ఠాన నిరతస త్సహవాస మనుష్ఠానోపయుక్త మాకిల్ ఉత్తమాశ్రమికుక్కు గృహస్థ సహవాసముమ్, గృహస్థనుక్కు సన్యాసి సహవాసముమ్, బ్రాహ్మణనుక్కితర వర్ణ సహవాస ముమ్, విపరీతానుష్ఠాన ప్రయోజక మాక ప్రసంగియాతో? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. అవర్క ళనుష్ఠానజ్గళిలితి-

సా-ప్ర—స్వవిగ్రహానుభవ ప్రదానే నోపకారకః- ‘‘సాక్షాన్నారాయణో దేవ,, ఇత్యుక్త ప్రకారేణాయ మాచార్య ఏవ నారాయణ ఇతి యథోక్తైత దర్థాస్థితేభ్యః.

సా - వి— నెరుజ్గి, అవిశ్లేషం.

సా-సం—యాథాత్మ్య వైశద్యమ్- కట్టళైయిలే, మర్యాదయా. ఆవిలమ్, పార్థివావయవకళజ్కితం యథా నిర్మలతామేతి తథేతి శేషః. యావానితి. సర్వతస్సమృద్ధోదకే ఉదకావానే పిపిపాసోర్యావ దేవ ప్రయోజనమ్. తావదేవ తేనోపాదీయతే తథైవమధీత వేదస్య శ్రుత వేదాంతస్య ముముక్షోస్స్వోచిత మేవోపయుక్త ముపాదేయ

మూ—ప్రకారత్తిలే తఙ్ వర్ణాశ్రమజాతిగుణాదికళుక్కు అనురూపమానకర్తవ్యాంశత్తై నిష్కర్షిత్తు అనుష్ఠిత్తు, ఇవ్వనుష్ఠానాదికళై యుడైయోమెన్ఱుమ్ భావనైయుడియాకవరుమ్ స్వోత్కర్షపరనికర్షానుసంధానఙ్గళాకిఱ పడుకుఴికళై త్తప్పుమ్పడి తఙ్ మున్నడిపార్త్తు నడక్కవుమ్,

సా -దీ —జాతి, గోత్రం - పురశ్చాడత్వాదికళాతల్ - అనుష్ఠిత్తు, ల్యప్పాలె విధి వివక్షితం-జ్ఞానానుష్ఠానఙ్గళాల్ వరుమ్ అహంకార మమ కారాదికళై పరిహరిక్కైయై క్కాట్టుకిఱార్-ఇవ్వనుష్ఠానాదికళైఇత్యాదియాల్- కార్పణ్యభేదఙ్గళై క్కైవిడామైయై క్కాట్టుకిఱార్ -

సా-స్వా—తఙ్ వర్ణేతి-వర్ణః, బ్రాహ్మణ్యాదిః-ఆశ్రమః, బ్రహ్మచర్యాదిః-జాతిః, గోత్రమ్ - ద్రమిడత్వాదిర్వా-గుణః, భాగవతత్వాదిః-ఇప్పడిజ్ఞానానుష్ఠానార్థమ్ సత్సహవాసమపేక్షితమెన్ఱిలవర్ కళిడఙ్గళిల్ దేశకాలవైషమ్యత్తాలేవన్తవనుష్ఠానాది తారతమ్య దర్శనత్తాలే స్వోత్కర్ష పర నికర్షానుసంధాన రూపానాత్మ గుణమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఇవ్వనుష్ఠానాదికళై యుడైయోమెన్ఱితి- పడుకుఴి కళైయితి - మేలే సన్మార్గమ్బోలిరుక్కైయాల్ సంచరిష్ణు జననైరియాతే విభ్రమాప్పోలే సదాచారానుష్ఠానమ్బోలే కాణచ్చెయ్ తే తనక్కుత్తెరియామల్ అవర్జనీయమాక స్వోత్కర్ష పర నిక ర్షానుసంధానమ్ సంభావితమెన్ఱు కరుత్తు -తన్మున్నడె పార్త్తు నడక్కవుమితి - ప్రాప్తమిత్యుత్తరత్రాన్వయః - ఇప్పడి జ్ఞానానుష్ఠానాదికళుణ్డాకిల్ ఆకిఞ్చన్యమ్ తవిర్న్తు ఉపాయాంతర స్పర్శమ్ ప్రసంగియాతో ? సాక్షాత్కార పర్యంత భక్తియిల్లామైయాలేయుపాయాంతర స్పర్శమిల్లైయెన్ఱిల్ సాక్షాత్కార పర్యంత భక్తి హేతుభూత భగవత్ప్రసాద జనక నివృత్తి ధర్మానుష్ఠానముమ్, తత్వజ్ఞానము మిరుక్కైయాలే సాక్షాత్కార పర్యంత భక్తి యోగమ్ సంభావితమాయిరుక్కవశుయిల్లై

సా -ప్ర—వర్ణః, బ్రాహ్మణ్యాదిః. ఆశ్రమః, బ్రహ్మచర్యాదిః. జాతిః, దేవత్వాదిః. గుణః, జ్ఞానశక్త్యాదిః. చరణాదిరాదిశబ్దార్థః. పడుకుఴికళైత ప్పుమ్పడి, ,, గర్తే పతిష్యామీత్యేవ మన్వతాదాత్మానం జుగుప్సే,, దిత్యుక్తప్రకారేణాస్మిన్నిపతేయమిత్యుపరిపిధాన పూర్వకం కృతే గర్తే పతనం యథా న భవేత్తథా- మున్నడిపార్త్తు నడక్కవుమ్, పురతస్సమ్యగవలోక్య గంతుమ్. అనుబంధ మవేక్ష్య కర్మాణి కర్తుమిత్యర్థః. అస్య ప్రాప్తమిత్యనేనాన్వయః, స్వోత్కర్ష పరనికర్షానుసంధానస్య భాగవతాపచారాదిద్వారా స్వరూప నాశకత్వాత్తత్ప్రతిబంధస్స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన ఫలమితిభావః - నను స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానే ఆవశ్యకే కృత కృత్యత్వానుసంధాన ద్వారా స్వస్యపూర్త్యనుసంధానం స్యాత్ , తథా చ

సా - వి—జాతి గుణాదీత్యాది శబ్దేన శాఖాదిగ్రహణం. అనుష్ఠానాది కళై యుడైయోమ్, అనుష్ఠానాదిమంతః. పడుకుఴికళై, ఉపరి పిధాన యుక్త గర్తాని. "గర్తం పతిష్యామీత్యేవ మన్వతా దాత్మానం జుగుప్సే ది,, త్యుక్త రీత్యా. తప్పుమ్పడి, యథా న ప్రసజేరంస్తథా. మున్నడిపార్త్తు, పురః పాదన్యాస దేశం దృష్ట్వా. నడక్కవుమ్, వర్తనమపి. ప్రాప్తమితి చూర్ణికాంత స్థితేనాన్వయః. ప్రాప్తమ్, ఔచిత్యాదిసిద్ధమిత్యర్థః. స్వోత్కర్ష పర నికర్షానుసంధానం యథా న ప్రసజేత్తథా సావధానేన వర్తేతేతి భావః.

సా- సం—మిత్యర్థః. పడుకుఴికళ్, స్వనాశకగర్తాః. తాన్మున్నడి, నిరపరాధోత్తర వృత్తిం.

మూ — తనక్కు శరణ్యప్రసాద విశేష మూలమాకన మ్మాழ్వార్ నాథమునికళుళ్ళిట్టార్ కుఱ్ఱప్పోలే సాక్షా త్కారాదికళాకిరఫలోద్గమపర్వజ్గళ్ వన్తాలుమ్ "నన్మైతీమైకళొన్ఱు మఱియేన్,, ఎన్ఱుమ్ ,,అరివనేలుమివై యెల్లా మెన్నాల్ అడైప్పునీక్కొణ్ణా ,, ఎన్ఱుమ్ నిశ్చయిత్తు పరాధీనస్వరూపస్థితి ప్రవృత్తి యానతన్నధికారత్తిలే శోరుకిన

సా- దీ— తనక్కు శరణ్యేత్యాదియాల్ - మహాఫలత్తిన్ ఉద్గమః, అంకురం- తస్యపర్వభేదం నన్మైతీమై ఇత్యాది-కార్పణ్యాను సంధానప్రకారజ్గళై, నన్మై, శుభం - తీమై,అశుభం. తిరునామోచ్చారణత్తిన్ నన్మైయెయుమ్ తీమెమైయెయు మఱియేన్- అరివనేలుమిత్యాది - అరిన్తేనాకిలు మివై యెల్లామ్, నన్మైతీమై యెల్లామ్ ఎన్నాల్ ప్రాపిక్కైక్కుమ్ త్యజిక్కైక్కుమ్ శక్యమల్ల వెన్నైక్కుశోరుకిన, ప్రవిష్టజ్గళాన -

సా-స్వా—ఎనిక్కుఱత సజ్గతమన్నో ? ప్రపత్త్యుత్తర కాలమ్ సాక్షాత్కారపర్యన్తభక్తినిష్పత్తియుణ్డానాలుమ్ ప్రపత్తికాలత్తిలే యావశ్యకమానవాకిఞ్చన్యముమ్ తదను సంధానరూపకార్పణ్యముమ్ సమ్పూర్ణమాక విరుక్కైయాలే యుత్తరకాలత్తిలే యుపాయాన్తరాన్వయమ్ విరుద్ధమన్ఱిలప్పో,, ఉపాయాపాయసంయోగే నిష్ఠయా హీయతేనయా,, ఎన్గిఱపడియే నిష్ఠాహాని ప్రసజ్గియాతో? వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. తనక్కితి.నన్మై , శుభమ్- తీమై, అశుభమ్- శుభాశుభజ్గళొన్ఱు మఱియేన్, అరివనేలుమ్, అరిన్దేనాకిలుమ్. ఇవైయెల్లామ్, శుభాశుభమెల్లామ్. ఎన్నాల్- ఎన్నాలే. అడైప్పు, ప్రాపిక్కైక్కుమ్- నీక్కు, త్యజిక్కైక్కుమ్. ఒణ్ణా, శక్యమల్లవెన్నైక్కు. శోరుకిన, ప్రవిష్టమాన.

సా-ప్ర— స్వోత్కర్షాను సంధానం పర నికర్షాను సంధానంచా కామేనాపి స్వయంకార్యం స్యాదితి కథం తదభావేన వృత్తిశ్శిష్యత ఇత్యత్ర భగవత్కృపావిశేషాత్ స్వస్య సాక్షాత్కారాదిఫలలాభేస్యపరాధభూయస్త్వే సత్యుపాయాంతర శూన్యత్వాత్మకాకించన్య రూపస్వాధికారాను సంధానస్యాపి ,, ఆకించన్యం సమాలంబ్య బుద్ధ్యైవదృఢయాస్వయమ్ । సర్వధాసర్వదేశేషు సర్వావస్థాసు సర్వదా । పరప్రసాద మాత్రాత్త త్సాక్షాత్కారాది సంభవే । ప్రాచీనోపాయనిష్ఠాయా మశైథిల్యం ఫలావధీ ,, త్యాదిభిరావశ్యకత్వా వగమాత్పూర్వాచార్యైశ్చబహుశ అకించన్యస్యానుసంహితత్వాచ్చస్వ పూర్తక్యాను సంధాన వ్యాఘూతాయాకించన్య మనుసంధేయ మిత్యాహ. తనక్కు శరణ్యే త్యాదినా - ఉళ్ళిట్టారుక్కుప్పోలే, ప్రభృతీనామివ - తేచ కురుకైక్కావలప్ప నిత్యాఖ్యాత కురుకాధీశ రామానుజాచార్య కాంచీపూర్ణాదయః . అరివనేలుమిత్యాది - జ్ఞానేప్యేతత్సర్వం మయాస్వీకర్తుంపరిత్యక్తుంవానశక్యమిత్యర్థః-

సా-వి—ఉళ్ళిట్టారుక్కుప్పోలె, నాథముని ప్రభృతీనామివ. నన్మైతీమైకళొన్ఱుమఱియేన్. నన్మై, శుభం. తీమై, అశుభం . భవదీయ నామోచ్చారణాదిషు శుభమశుభంవా కిమపి నజానామీత్యర్థః. అరివనేలు మివైయెల్లా మెన్నాలడైప్పు నీక్కొణ్ణాతు. అరివనేలుమ్, జ్ఞానవత్త్వేపి. ఇవై యెల్లామ్,ఏతేషాంశుభాశుభానాం కృత్స్నానాం- ఎన్నాల్,మయా- అడైప్పు,ప్రాప్తిః- నీక్కు,నివారణం.ఒణ్ణాతు,సఘటతే-మయాస్వీకర్తుం పరిహర్తుంవాన శక్యత ఇత్యర్థః. అహం స్వతంత్రో నభవామి సర్వత్రత్వమేవ కారణ మిత్యేతాదృశానుసంధాన మాకించన్యద్యోతక మితిభావః- ఎన్ఱుమ్ నిన్న, ఏవం ప్రకారేణ స్థితమ్- శోరుకిన, ప్రవిష్టం -

సా-ప్రి — ఇవైయెల్లామిత్యాద. మల్సంపాద్యం మదపనోద్యంచనేత్యభిసంధివిషయత్వేనావస్థితఫలోద్గమ

మూ — ఆకించన్యత్తై యఴియ మాఱాతె " అహమస్మ్యపరాధానా మాలయో కించనోగతిః ,, ఇత్యాదికళైయడియొత్తి నడక్కిఱ. " నోత్తనోఱ్పిలేన్నుణ్ణఱికిలేన్. ఎన్నాళ్ శెయ్ కేన్-

సా - దీ — అఴియ మాఱాతె, అఴియు మ్పడి విలక్కాతె- కార్పణ్యత్తిన్ కవడుకళ్, శాఖైకళ్- భేదఙ్గళ్ - ఇవత్తై యను సంధిక్కుమ్ ప్రకారఙ్గళ్ అహమస్మీ త్యాదికళ్ - అడి యొత్తి, అను సరిత్తు - నోత్తనోఱ్పిలేన్, అనుష్ఠిక్కప్పట్ట ఒరు వ్రతము మిల్లాత వడియేన్- నుణ్ ణఱి కిలేన్, సూక్ష్మమానవాత్మ జ్ఞానము మిలేన్ - ఎన్నాళ్ శెయ్ కేన్, నానెత్తైచ్చెయ్ వేన్- కాల్మడక్కుమ్ నీట్టుమవనధీనమాకైయా లెన్నపడి-

సా - స్వా — అఴియ మాఱాతే, అఴియు మ్పడి విలక్కాతె - ఉత్తర కాలత్తిలుమ్ భక్తినిష్పత్తి యుణ్డానాలు మీశ్వరనే ఉపాయ మాకై యా లుపాయ తయా భక్తియై ప్పత్తినాల్ అనన్యోపాయత్వపరిత్యాగమ్ ప్రసక్త మాయ్ " ఉపాయానా ముపాయత్వ స్వీకారే ప్యేతదేవహి ,, ఎన్నుప్రాయశ్చిత్త మాకపునః ప్రపదన ప్రసక్త్యా ఆకించన్యత్తై యఴిక్కలాకా తెన్న పడి - ఇప్పడి ఆకించన్యత్తై యఴియ మాఱాతే యెన్కిఱతు కూడుమో ? ప్రపన్నాగ్రణికళాన ఆఴ్వార్, నాథ మునిప్రభృతి కళ్ ఆకించన్యాధి కారత్తై విట్టు భక్తి యోగానుష్ఠాన మ్పణ్ణు కిఱతు అప్పో తసఙ్గత మాక వాఴియాతో ? అవర్ కళుమ్ " నోత్తనోఱ్పిలే ,, నిత్యాది కళాలే యాకించన్యాను సంధాన మ్పణ్ణినార్ కళిన్ఱి లుపాయాంతరసామర్థ్య మిరుక్కవవర్ కళిప్పడి యాకించన్యాను సంధానమ్ పణ్ ణక్కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. అహ మస్మ్య పరాధానా మాలయ ఇతి. ఇన్త ప్రమాణ మకించనాధి కారిక్కు స్వాభిసంహిత కాలత్తిల్ స్వేష్ట పురుషార్థత్తుక్కు ఈశ్వరనే ఉపాయ మెన్ఱు శొల్లుకైయాలే భక్తియోగన్త థావిధ పురుషార్థ సాధన మల్లామైయాలే యన్త ప్రమాణాను సారత్తాలే ఇవర్ కళు మాకించన్యత్తై యనుసంధిక్కక్కూడుమ్ ఎన్ఱు కుఱైయిల్లై యెన్నపడి. అడియొత్తి, అనుసరిత్తు. నోత్తనోఱ్పిలేన్ , నోత్త, అనుష్ఠిక్కప్పట్ట. నోన్పు, వ్రతమ్. ఇలేన్, ఇల్లాతవన్ - అనుష్ఠితవ్రత శూన్యోహమెన్నపడి. నుణ్ ణఱికిలేన్. నుణ్, సూక్ష్మార్థఙ్గళై. అఱికిలేన్, అఱియేన్. భక్త్యుపయుక్తజ్ఞానానుష్ఠాన రహితనెన్నపడి. ఎన్నాళ్ శెయ్ కేన్,నాన్,ఎన్- ఎత్తై-శెయ్ కేన్, శెయ్ యక్కడవేన్. కాల్ నీట్టముమ్ ముడక్కుముమవనధీనమాకైయాలేయెన్నపడి-పరాధీనతయాకిమపి

సా - ప్ర —అడియొత్తి నడక్కిఱ, మూలతయా స్వీకృత్య ప్రవర్తమానాను. నోత్తునోఱ్పిలేన్, అనుష్ఠితోపాయోనాస్మి. ఎన్నాళ్ శెయ్ కేన్, జ్ఞానాది రహితోహం కిం వా కుర్యాం సాధనం.

సా - వి — అఴియుమాఱాతే, యథానష్టం స్యాత్తథా అనివార్య. పరిత్యాగే సతి ఆకించన్యస్య నాశస్స్యాత్ యథానశ్యేత్తథాఅపరిత్యజ్యే త్యర్థః. ఆకించన్యాను సంధానరూప కార్పణ్య ప్రకారంసప్రమాణమాహ. అహమస్మీత్యాదినా. అడియొత్తి నడక్కిఱ. నోత్తనోఱ్పిలేన్ నుణ్ణఱు విలేన్. ఎన్నాళ్ శెయ్ కేన్. అడియొత్తి, మూలతయా స్వీకృత్య. నడక్కిఱ, ప్రవర్త్య మానేషు. నోత్త నోఱ్పిలేన్, అనుష్ఠితోపాయోనాస్మి. నుణ్ణఱువిలేన్,సూక్ష్మ జ్ఞాన రహితోస్మి. ఎన్నాళ్ శెయ్ కేన్, సూక్ష్మజ్ఞానరహితోహమ్-

సా - సం —వత్స్వరూపాది మత్తారూపస్వాధికారాంతర్గత మాకించన్య మవినాశయన్. అడి యొత్తిన పక్కిఱ, తదను స్మృత్య ప్రవర్తమా నాకించన్యస్యైవస్వరూపత్వేఽను సన్ధేయత్వేచ ప్రమాణాన్యాహ. నోత్తేత్యాదినా. అనుష్ఠిత వ్రత విశేషాన. కిమహంకర్తుమ శక్తః.

మూ — కళైవాయ్తున్బమ్కళైయాతొళివాయ్ కళైకణ్ మఱ్ఱిలేన్ - పుకలొన్ఱిల్లావడియేన్ - అవికోర్ పఱ్ఱుక్కోమ్బు నిన్నలాలఱికిన్ఱిలేన్. కరుమైవకళ్ పిన్శెన్ఱు. కుళిత్తుమూన్ఱనలైయోమ్బుమ్.

సా-దీ— యారేకళైకణ్, అవరేనమక్కుప్పుకల్ -కళైవాయిత్యాది-భోస్వామి,నీతున్బమ్,సంసారదుఃఖత్తై - పోక్కవాయ్, అన్ఱియే పోక్కాతొళివాయ్- వేరు రక్షకాంతర మెనక్కిల్లైయెన్నైకె. పుకలొన్ఱిల్లా, శరణ్యాంతర మిల్లాత వడియేన్ - అవికోర్ పఱ్ఱుక్కోమ్బు, ఎన్నాత్మావుక్కోరు అవలమ్బన శాఖై. చే వరీరై యల్లామలఱియేన్ - కరుమైవకళిత్యాది - అఱివొన్ఱు మిల్లాత విత్యాది - కుళిత్తిత్యాది - కుళిత్తు, స్నానమ్పణ్ణి- మూన్ఱనలై, త్రేతాగ్నియై- ఓమ్బుకై, పరిచరిక్కై యాకిర - కురికోళత్తైయుడైత్తాన, సావధానత్తోడే నడక్కవేణ్డుమ్ బ్రాహ్మణ కర్మత్తై - ఒళిత్తిట్టేన్, పరిత్యజిత్తేన్ - ఎన్కిఱేనెన్నై, ఎన్నైస్సు

సా-స్వా—కతుఱా మశక్తోస్మి ఎన్నైకె-కళైవాయిత్యాది-తున్బమ్, సంసార దుఃఖత్తై. హేస్వామిన్- కళైవాయ్, పోక్కవాయ్ - కళైయాతొళివాయ్, పోక్కాతొళివాయ్. మఱ్ఱు, వేరు - కళైకణ్, రక్షకాంతరం. ఇలేన్ , ఇల్లా తవ నెన్నైకె - పుకలొన్ఱు , త్వాంవినా ఒరు శరణ్యాంతర మిల్లా - ఇల్లాతవడియేన్. అవికోన్ఱు - అవిక్కు , ఎన్ ఆత్మావుక్కు - ఓర్ పఱ్ఱుక్కోమ్బు, ఒరు అవలమ్బన శాఖై- నిన్నలాల్, ఉన్నైయన్ఱికే - అఱికిన్ఱిలేన్ - అఱియేన్ - కరుమైవకళ్ పిన్శెన్ఱు, కేవల ముదర పోషణార్థమ్- కరుమైవకళ్, గోక్కళై - పిన్శెన్ఱనపడి - కుళిత్తిత్యాది - కుళిత్తు, స్నానమ్పణ్ణి - మూన్ఱనలై, త్రేతాగ్నియై - ఓమ్బుకై, పరిచరిక్కై యాకిర - కురికోళత్తైయుడైత్తాన, సావధానత్తోడే నడక్కవేణ్డుమ్ బ్రాహ్మణ

సా-ప్ర— కళైవాయ్ తున్బమ్కళైయాతొళివాయ్ కళైకణ్ మఱ్ఱిలేన్,దుఃఖం నివర్తయ మావావ్యద వ్యతిరిక్తః కోపి మమదుఃఖ నివర్తకోనాస్తి. పుకలొన్ఱిల్లావడియేన్, గత్యంతర శూన్యోహం.అవికోర్ పఱ్ఱిత్యాది. ఆత్మనఉపప్లుతయాఆశ్రయణీయాం త్వద వ్యతిరిక్తం కంచనన జానామీత్యర్థః. కరుమైవకళ్ పిన్శెన్ఱు, కేవల ముదరపోషణార్థంగవానుధావనం కృత్వా. కుళిత్తు మూన్ఱనలైయోమ్బుమ్, ప్రాతస్స్నాన పూర్వకం త్రేతాగ్ని శుశ్రూషణ లక్షణీయం బ్రాహ్మణ్యం వ్యనాశయం.

సా-వి— ఎన్, కింసాధనం. శెయ్కేన్, కుర్యామ. కళైవాయ్ తున్బమ్ కళైయాతొళివాయ్ కళైకణ్మఱ్ఱిలేన్. తున్బమ్, దుఃఖం. కళివాయ్, నివర్తయ. కళివాతొళివాయ్, మానివర్తయ వా- మఱ్ఱు, త్వద్వ్యతిరిక్తః కశ్చిత్. కళైకణిలేన్, రక్షకోమమనాస్తి. పుకలొన్ఱిల్లా వడియేన్. గత్యంతరశూన్యోహం. అవికోర్ పఱ్ఱుక్కోమ్బు నిన్నలాలఱికిన్ఱిలేన్.అవిక్కు, ఆత్మనః. ఓర్ పఱ్ఱుక్కోమ్బు, ఏకామవలమ్బనశాఖాం. నిన్నలాల్, త్వాంవినా. అఱికిన్ఱిలేన్,నజానామి. కరుమైవకళ్ పిన్శెన్ఱు, కేవల ముదరపోషణార్థం గవాంపశ్చాద్ధావనం కృత్వా. కుళిత్తుమూన్ఱనలైయోమ్బుమ్. కుళిత్తు, స్నానం కృత్వా. మూన్ఱనలై, త్రేతాగ్నిం - ఓమ్బుమ్, పరిచరణం. ఏతద్బ్రాహ్మణ కర్మ మాత్రోపలక్షణం బ్రాహ్మణకర్మ మాత్రం పరిత్యక్తవానస్మీతి సంబంధః.

సా-సం — కళైవాయ్, సంసారదుఃఖం నివర్తయవామావా తన్నివర్తనేత్వాం వినోపాయాంతర రహితోహం. పుకల్, అనన్య ప్రయోజనోఽనన్యోపాయ శ్చాహం త్వద్దాసః. అవి, మనసః అద్వితీయావలంబ శాఖాంత్వాం వినానజానే- కరవైవొడ్గి సంఘానమచరన్తుధాకాలం ప్రాప్యకుక్షిం భరావయం. కుళిత్తు

మూ — కులఙ్గళాయ వీరరణ్డిల్. ఏళ్ైమైయేతిలక్ - పఱ్ఱిలొన్ఱుమిలేన్ - తరుతుయరన్దడాయేల్ ఎన్గిఱ పాట్టుక్కళిలుమ్ ,,నధర్మనిష్ఠోస్మి,, ఎన్గిఱ శ్లోకత్తిలుమ్ ఇవర్కళరుళిచ్చెయ్త కార్పణ్యత్తిన్ కవధుకళైయెల్లామ్ అవలంబిత్తుకొణ్డు పోరవుమ్,

సా-దీ—ఆత్మస్వరూపమ్- ఆత్మస్వరూపజ్ఞానము మిల్లై. నిన్గణుమ్, దేవరీరిడత్తిలుమ్- పత్తనల్లేన్, భక్తియైయుడైయేనల్లేన్ - కులఙ్గళాయ వీరిరణ్డిల్, బ్రాహ్మణాది వర్ణఙ్గళాకిర నాలిలు మ్పిరన్దవనల్లేన్ - నలఙ్గళాయ విత్యాది - ఏళ్ై ఇత్యాది - ఏళ్ై, భీరు - అజ్ఞనెన్ఱపడి . ఏతిలన్, విద్వేషి - కీళ్మకన్, హీనజాతి- పత్తేలిత్యాది - పత్తే లొన్ఱుమిలేన్- ఇఙ్గుపత్తావతు సుకృతమ్ - అపాశ్రయ మానాలొన్ఱు మిల్లాతవన్ - తరుతుయిరన్దడాయేల్, కర్మన్దరుకిర దుఃఖత్తై నీపోక్కాయేలుమ్ - నిన్ శరణల్లాల్ శరణిల్లై, దేవరీర్ తిరువడికళైయొళ్ియవేఱొరుఉపాయమిల్లై- ఇవర్కళ్, ఆచార్యర్కళ్ -కళ్న్దస్వానహర్త్తై యై

సా-స్వా—కర్మత్తై. ఒళిత్తిట్టేన్, పరిత్యజిత్తేన్-కులఙ్గళాయవిత్యాది-కులఙ్గళాయ, బ్రాహ్మణాదికులాత్మకఙ్గళాన - ఈరిరణ్డిల్, నాలిల్ - బ్రాహ్మణాది కుల చతుష్టయత్తి లొన్ఱిలుమ్. పిరన్దిలేన్, పిరన్దవనల్లేన్ - ఏళ్ై యేతిలన్, ఏళ్ై, భీరు, అజ్ఞనెన్ఱపడి- ఏతిలన్, హీన జాతి- పత్తేలొన్ఱు మిలేన్, పత్తేల్, పత్తానాల్ - అపాశ్రయ మానాల్ ఒన్ఱు మిల్లా తవన్ - తరుతు యరన్దడాయేల్ , కర్మన్దరుకిర దుఃఖత్తై- తడాయేలుమ్, పోక్కా యేలుమ్ - నిన్ శరణల్లాల్, త్వచ్చరణారవింద మన్ఱియిలే - శరణిల్లై , ఉపాయ మిల్లై - ఇవర్ కళ్, కీళ్ చ్చొన్న నమ్మాళ్వార్ నాథ మునికళుళ్ళిట్టార్ - కవధుకళ్ , శాఖైకళ్ భేదఙ్గళై యెన్ఱపడి - ఇప్పడి యుత్తర కాలత్తిలుమ్ కార్పణ్యాను సంధాన మనువృత్తమాకి లుపాయాంతర

సా- ప్ర— కులఙ్గళాయ విత్యాది. ధర్మానుష్ఠానయోగ్య బ్రాహ్మణాది వర్ణచతుష్టయే కుత్రాపినజాతః. ఏళ్ైయేతిలన్, దీనోహీనశ్చ. పత్తేలొన్ఱుమిలేన్, కేనాప్యాశ్రయణీ యేనహీనః. తరుతు యరన్దడాయేల్, దుఃఖ ప్రదం పాపం ననివర్తయసి యద్యపిఅథాపిత్వ చ్చరణారవిందవ్యతిరేకేణ మమరక్షకోనాస్తి. ఎన్గిఱ పాట్టుక్కళిలుమ్, కన్దైవ కళిత్యారభ్యోక్త పదషట్కోప క్రమగాథాసుచ. కవధుకళై యెల్లామ్, శాఖాభేదాన్. కార్పణ్యైక దేశానిత్యర్థః. పోరవుమ్ ప్రాప్తమిత్యన్వయః- వర్తితుంయుక్తమిత్యర్థః.

సా-వి— కులఙ్గళాయవీరిరణ్డిల్, ఈరిరణ్డిల్, ద్వయస్యద్వయే. ధర్మానుష్ఠానయోగ్యవర్ణచతుష్టయేనజాతః. ఏళ్ైయేతిలన్, దీనో హీనశ్చేతి సారప్రకాశికాయాం వ్యాఖ్యాతం. ఏళ్ై, భీరుః. అజ్ఞఇతివివక్షితం. ఏతల్, విద్వేషీతి సారదీపికాయాం. పత్తిలొన్ఱుమిలేన్. పత్తిల్, సుకృతే. ఒన్ఱుమ్, ఏకమపి. ఇలేన్, నమనాస్తి. ఇఙ్గు పత్తావతు సుకృతమితి దీపికాయాం వ్యాఖ్యాతం, తరుతుయర్ తడాయేల్. తరుతుయర్, దుష్కర్మదత్త దుఃఖం. తడాయేల్, యద్యపి ననివర్తయసి తథాపి త్వచ్చరణారవిందేవినా ఉపాయాంతరం నాస్తీతి తత్తద్గాథా ప్రతీతార్థః - ఎన్గిఱ పాట్టుక్కళిలుమ్, కన్దైవకళిత్యారభ్యోక్త వాక్యషట్కోపక్రమ గాథాసు. కవధుకల్, శాఖాభేదాన్- కార్పణ్యప్రకారభేదానిత్యర్థః- అవలమ్బిత్తుకొణ్డు పోరవుమ్

సా-సం—స్నాత్వాగార్హపత్యాహవనీయదక్షిణానుజ్వలయితుం. కులఙ్గళ్, బ్రాహ్మణాదికులచతుష్టయేప్యనుత్పన్నః- ఏళ్ై, దీనభావంప్రాప్తోహం. పత్తేలొన్ఱుమిలేన్, అశ్రయణీయాంతరశూన్యోహం. తరు, ఫలదానిపాపానినవినాశయసిచేత్. కార్పణ్యత్తిన్ కవధుకళై, ఆకించన్యానుసంధానరూపకార్పణ్య ప్రకారభేదాన్

సూ — ఇప్పడి తనక్కునాది కాలమ్ పిఱన్ద అనర్థత్తైయుమ్, అతడియాక విళైన్ద కైఙ్కర్యత్తైయుమ్ పార్త్తు-“పోయ్నిన్ఱ జ్ఞానముమ్

సా-దీ—నిర్వేదదుఃఖియాతే యెన్నత్తైక్కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పడి తనక్కిత్యాదియాల్ - ఇవ్వవసాదం త్యాజ్యమానతు కైంకర్యవిరోధి యాకైయాలే - పోయ్నిన్ఱ జ్ఞానముమ్, దేహత్తిలాత్మ జ్ఞానాదికళ్

సా-స్వా—స్పర్శనమ్ ప్రసక్తమాకాతెన్నుకిఱత్తు - ఇప్పడికార్పణ్యమ్ నిత్యమనుసంధేయమాకిల్ పూర్వకాలీనాయోగ్యతానుసంధానముమ్, అతడియాక జన్మనైష్ఫల్యానుసంధానరూప నిర్వేదముమ్ మికుతియాయత్యంతావసాదత్తాలే ఉత్తర కైంకర్యానుష్ఠానోచ్ఛేదమ్ ప్రసంగియాతో? సాత్త్విక ధృతియినాలే అవసాదన్నివృత్తమాయ్ కైంకర్యం సుకరమామెన్నిల్ విపరీత నిర్వేదమిరుక్క చ్చెయ్తే నిష్కారణమాక సాత్త్విక ధృతివరక్కూడుమో? భగవత్ప్రీభావకృతే దానీంతన యోగ్యతానుసంధానత్తాలే సాత్త్విక ధృతి కూడుమెన్నిల్ అనాదిసిద్ధాయోగ్యతైయిరుక్క యోగ్యతానుసంధానమ్ కూడుమో? అవతార రహస్యరూప తీర్థావగాహనత్తాలే అయోగ్యతై కழியుమెన్నిల్ ఆనాలుమ్ భగవత్ప్రీభావత్తాలే యోగ్యతైయుణ్డామెన్నైక్కు ప్రమాణముణ్డో? కించ కరణవర్గఙ్గళ్ అనాది దుర్వాసనాప్రాప్త విషయఙ్గళిలే పట్టిరుక్క నిరువృత్తర కైంకర్యానుష్ఠానమెఙ్గనే యెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడి తనక్కితి - పోయ్నిన్ఱవిత్యాది - పోయ్నిన్ఱ జ్ఞానముమ్, మిథ్యాజ్ఞానముమ్ - దేహాత్మాభిమాన

సా-ప్ర— నన్వేవం పూర్వసిద్ధనైచ్యస్యానుసంధేయత్వే నీచీభూతస్యస్వస్యేయంతంకాలం నిరవధికానంద రూప భగవదనుభవాభావస్యాపి తదవినాభూతస్యానుసంధానాచ్ఛోకావసన్న ఏవస్యాత్, నతు కైంకర్యంకర్తుం శక్నుయాత్-కించాయోగ్యతానుసంధానాద్భగవదనుభవనిరపేక్షశ్చస్యాత్- కించ స్వదోషానుసంధానార్థం విషయస్మరణే “దోషానుచింతనాద్ధ్యానస్మృతిరపి దూరీకరోతి వైరాగ్య,, మిత్యుక్తప్రకారేణ వాసనావశాద్విపరీత ప్రవృత్తిరేవ వాస్యాత్. ఆకించన్యాననుసంధానే పూర్వోక్త దోషాపత్తిరిత్యుభయతః పాశారజ్జురిత్యత్రస్వాకించన్యమనుసందధానే నైవగతంనశోచామీత్యుక్త ప్రకారేణైవాత్యున్నతస్యాపి భగవతో జీవరక్షణార్థమవతారం తత్రచ “స్థితేమనసిసుస్వస్థే శరీరే సతియోనరః. ధాతు సామ్యేస్థితే స్మర్తావిశ్వరూపంచ మామజమ్ । తతస్తం మ్రియమాణంతు కాష్ఠపాషాణ సన్నిభమ్ । అహంస్మరామిమద్భక్తంనయామిపరమాంగతిమ్ । సకృదేవ ప్రపన్నాయ. సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య. మిత్రభావేనసంప్రాప్త “మిత్యాద్యుపదేశైస్తస్య సర్వసమాశ్రయణీయతోపయుక్తతయా సౌశీల్య సౌలభ్యాదిగుణంచ జ్ఞాత్వా తదాజ్ఞానుజ్ఞారూపకైంకర్యకరణేన విపరీతవాసనాచ నివర్త్యేత్యాహ. ఇప్పడి తనక్కునాది కాలమిత్యాదినా. అతడియాకవిళైన్ద, తదాపాది తాలాభమ్. పోయ్నిన్ఱ జ్ఞానముమితి. దేహాత్మభ్రమస్త

సా.వి— ప్రాప్తమిత్యన్వయః-ఏవముత్తరత్రాపిప్రాప్తమిత్యనేనాన్వయోద్రష్టవ్యః-ఇழన్ద కైంకర్యత్తైయుమ్, విసృష్టకైంకర్యమపి-పోయ్నిన్ఱ జ్ఞానముమ్పొల్లావొழుక్కుమழுక్కుడమ్బుమెన్నల త్తప్పణ్ణుమ్నిర్వేదప్రాచుర్యత్తాలే - పోయ్నిన్ఱ జ్ఞానముమ్, మిథ్యాభూత జ్ఞానం. దేహాత్మభ్రమాదిః-

సా-సం—పోయ్నిన్ఱ జ్ఞానముమ్, అవస్థితం శబ్దాదిభోగ్యతాజ్ఞానమ్.

సూ — పొల్లావొழுక్కు మழுక్కుడమ్బుమ్,, ఎన్గలన్ఱి ప్పణ్ణుమ్ నిర్వేద ప్రాచుర్యాత్తాతే అవసన్న నాకాత్తే ''ఉయిరళిప్పా నెన్నిన్ఱ యోనియు మాయ్ప్పిఱన్దాయి మైయోర్ తలైవా,, ఎన్కిరవడియే ఎతిర్ శూழల్ పుక్కు

సా - దీ — పొల్లావొழுక్కుమ్, తత్ప్రియుక్తమానదురాచారముమ్. అழுక్కుడమ్బుమ్, తద్ధేతుకమాన మలిన శరీరముమ్ - ఇన్నిన్నసీర్మై, ఇప్పడి నిన్ఱ సాంసారిక స్వభావత్తైయే ఎణ్ణైక్కు - అలత్త, వాయ్ పులత్త. అవతార రహస్య సిద్ధ భగవత్త్సౌలభ్యానుసంధానత్తాల్ తేఱి ఎన్ఱత్తై అరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఉయిరళిప్పా నిత్యాది యాల్. ఎన్నిన్ఱ యోనియు మాయ్ పిఱన్దాయ్, ఎవ్విధ మాన యోనిజాతి. దేవ తిర్యఙ్మనుష్య స్థావరఙ్గళిలు మవతరిత్తాయ్. ఇమైయోర్ తలైవా, నిత్య సూరి నిర్వాహకనే. ఎతిర్ శూழల్ పుక్కు,

సా-స్వా — మెన్ఱపడి. పొల్లావొழுక్కుమ్, తత్ప్రియుక్తదురాచారముమ్. అழுక్కుడమ్బుమ్, తత్ప్రియుక్తమాన మలిన శరీరముమ్. ఇన్నిన్ఱ సీర్మై, ఇప్పడి నిన్ఱ సాంసారిక స్వభావత్తై యెణ్ణైక్కు. అలత్త ప్పణ్ణుమ్, వాయ్ పులత్త ప్పణ్ణుమ్. ఉయిరళిప్పా నిత్యాది - ఉయిర్, జీవర్కళై. అళిప్పాన్, రక్షిక్కిరవనాయ్ క్కొణ్డు - '' పరిత్రాణాయ సాధూనా,, మెన్కిఱపడియే ఆశ్రిత సంరక్షణార్థ మెన్ఱపడి - ఎన్నిన్ఱ, ఎవ్విధ మాన. యోనియు మాయ్, ఎన్న జాతియాయ్, దేవ తిర్యఙ్మనుష్య స్థావరాది కళిల్ తారతమ్య మ్పారాతే - పిఱన్దాయ్, అవతరిత్తరుళి నాయ్ - ఇమైయోర్ తలైవా, నిత్య సూరి నిర్వాహకనే యెన్నైక్కు - ఎతిర్ శూழల్ పుక్కు నిర్కిఱ, ఎతిరే, ఆశ్రితర్కళెతిరే వన్దు - శూழల్, వళైక్కైయిల్ - ప్రవేశిత్తు నిర్కిఱ.

సా - ప్ర — న్మూలభూత దుర్వాసనాతద్ధేతు ర్నికృష్టదేహ సమ్బన్ధశ్చ మమనభవేత్. ఎన్గలత్తప్పణ్ణుమ్, ఏవం ప్రలపన హేతుభూతస్య నిర్వేదస్య ప్రాచుర్యేణ. '' వృథైవ భవతోయాతే,, త్యుక్త ప్రకారేణావసన్న స్సన్నిత్యర్థః. ఉయిరళిప్పానిత్యాది. త్వత్కైంకర్య రసజ్ఞానాదనవరత కైంకర్య నిరత నిత్యసూరీణామనేకేషామీశ్వరస్సన్నపి '' పరిత్రాణాయసాధూనా,, మిత్యుక్త ప్రకారేణ సంసారి సంరక్షణార్థం కేవలం స్వకృపయా దేవ మనుష్యతిర్యక్స్థావరత్వాద్యనేక శరీర పరిగ్రహం కృతవానసీత్యుక్త ప్రకారేణ. ఎతిర్ శూழల్ పుకుం నిర్కిఱ, పలాయమాన గ్రహణార్థమభిముఖమాగత్యస్థితవచ్ఛత్రు విషయ

సా - వి — పొల్లావొழுక్కుమ్, తత్ప్రియుక్తదురాచారః - నాశరహిత దుర్వాసనేతి కేచిత్ - అழுక్కుడమ్బుమ్, మలినదేహ సంబంధశ్చ - ఎన్ఱుమ్, ఇతి - అలత్తప్పణ్ణుమ్ నిర్వేదప్రాచుర్యాత్తాలే, ఏవం ప్రలాపకర నిర్వేద బాహుళ్యేన - అవసన్ననాకాతే, కార్శ్య మనాపన్నవన్నేవ గతే శోకోనకర్తవ్య ఇతి న్యాయాదవసాదస్య ప్రయోజనాభావాత్కైంకర్య విరోధిత్వాచ్చేతి భావః - ఉయిరళిప్పా నెన్నిన్ఱయోనియుమాయ్ పిఱన్దాయిమైయోర్ తలైవా. ఉయిరళిప్పాన్, సంసారిచేతన సంరక్షణార్థమేవ. ఎన్నిన్ఱ యోనియుమాయ్, దేవతిర్యఙ్మనుష్యాద్యనేక రూపానేక జాతిమాన్. పిఱన్దాయ్, అవతీర్ణవాన్. ఇమైయోర్ తలైవా, నిత్యసూరీణాంస్వామిన్. ఎతిర్ శూழల్ పుక్కునిర్కిఱ, పలాయమానగ్రహణార్థమభిముఖ

సా-సం — పొల్లావొழுక్కుమ్, పాపైక సమ్పాదక నిరంతర జన్మపరంపరా. అழுక్కుడమ్బుమ్, మనోమాలిన్యాపాదక మలిన దేహంచ. ఏతాదుక్తయో నిర్వేద ప్రాచుర్యకృతాః. అవసన్ననాకాతే, కైంకర్యాద్యయోగ్యతానుసంధానాయాత్మనః కార్శ్య విధురస్సన్. ఉయిరళిప్పాన్, చేతనోజ్జీవనాయ. ఎన్నిన్ఱయోనియుమాయ్, వరాహమీనక మఠాది రూపేణావతీర్ణస్త్వం. హే నిత్యసూరినిర్వాహక. ఎతిర్ శూழల్ పుకుం. అను

సూ—నిత్తుఱ శరణ్యానుడైయ తాయ్ ములైప్పాల్ పోలే పథ్యతమముమాయ్ ప్రియతమముమాన ఉపదేశ త్తా లే తెళిన్ద అవతారరహస్యాది కళాకిఱ తీర్థఙ్గళై యవగాహిత్తుత్తేఱి,

సా-దీ—ఎతిరేవళ్ళైక్కైయిల్ ప్రవేశిత్తునిన్ఱు. ఇవ నన్తజాతియిలేపుకున్దాలుమ న్తజాతి యిలేఎతిరవళ్ళైత్తొ వరు క్కై ఎన్కిఱ శూళల్. ఉపదేశ త్తాలే, ‹‹ బహూని మే వ్యతీతాని జన్మాని తవచార్జునే ,, త్యాది రూపత్తా లే ఎన్కై . అవతార రహస్య మావతు, ‹‹ అవతారస్య సత్యత్వ మజహ త్స్వస్వభావ తే ,, త్యాదికళ్. తే ఱి, పూర్వత్తి లిళవు మఱక్కుమ్పడీ ఆశ్వసిత్తు కొణ్డు - గతమాన పయోగ్యత్తైయై కఱ్ఱ్కలామైయై

సా-స్వా—ఆశ్రిత నన్త జాతియిలేపిఱన్దాల్ అన్తజాతియిలేపిఱన్దుఎతిరేవళ్ళైత్తువరుకిఱ వెన్నపడి- ఉపదేశ త్తాలే ‹‹ బహూని మేవ్యతీ తానీ,, త్యాద్యుప దేశత్తాలే ఎన్నపడి. అవతార రహస్యమ్, ‹‹ అవ తారస్య సత్యత్వ మజహ త్స్వస్వ భావ తే ,, త్యాది - తీర్థఙ్గళ్, ఉపాయ విరోధి సర్వ పాప నివర్తక మెన్నపడి - తేఱి, అ నాది కాల మారభ్య ఉళ్ళ న్ద విళ వెల్లాన్తీరు మ్పడి ఆశ్వ సిత్తు . ఇని యవ తార రహస్య తీర్థావ గాహన

సా-ప్ర-తయావతీర్యసన్నిహితస్య. అవతారరహస్యాదీతి. ‹‹బహూని మేవ్యతీ తానిజన్మానితవచార్జున। తాన్యహం వేదసర్వాణినత్వం వేత్థపరంతప।అజోఽపిసన్నవ్యయాత్మా భూతానామీశ్వరోఽపిసన్।ప్రకృతింస్వామధిష్ఠాయసం భవామ్యాత్మమాయయా।యదాయదాహిధర్మస్యగ్లానిర్భవతిభారత।అభ్యుత్థానమధర్మస్యతదాత్మానంసృజా మ్యహమ్।పరిత్రాణాయసాధూనాం వినాశాయచదుష్కృతామ్।ధర్మసంస్థాపనార్థాయసంభవామియుగే యు గే।జన్మకర్మచమేదివ్య మేవంయోవేత్తితత్వతః।త్యక్త్వాదేహంపునర్జన్మ నైతిమామేతి సోఽర్జునే,,త్యుక్తమవ తార రహస్యం. ‹‹ ద్వావిమౌపురుషౌలోకే క్షరశ్చాక్షరఏవచ । క్షరస్సర్వాణిభూతాని కూటస్థోఽక్షరఉచ్య తే । ఉత్తమఃపురుష స్త్వన్యః పరమాత్మేత్యుదాహృతః । యోలోకత్రయమావిశ్య బిభ ర్త్యవ్యయఈశ్వరః । యస్మాత్క్షరమతీతోఽహ మక్షరాదపిచోత్తమః । అతోఽస్మిలోకేవేదేచ ప్రథితఃపురుషోత్తమః । యోమామే వమసంమూఢో జానాతిపురుషోత్తమమ్ । ససర్వవిద్భజతిమాంసర్వభావేనభారత । ఇతిగుహ్యతమంశాస్త్రమి దముక్తమ్మయానఘ । ఏతద్బుద్ధ్వాబుద్ధిమాన్స్యాత్ కృతకృత్యశ్చభారతే ,, త్యుక్త పురుషోత్తమ విద్యా ఆ దిశబ్దార్థః. అనయోశ్చతీర్థత్వంతటాకాదిషుతీర్థానామివ ‘‘త్యక్త్వాదేహంపునర్జన్మనైతి. బుద్ధిమాన్ స్యాత్కృతకృత్యశ్చే,,త్యుక్త భగవత్సమాశ్రయణోపకారకత్వాత్సర్వాధికారత్వాచ్చేతిభావః,

సా - వి — మాగత్యస్థితవత్సన్నిహితస్య. శరణ్యానుడైయ, శరణ్యస్య. తాయ్ములైప్పాల్ పోలే, మాతృ స్తన్య క్షీర వత్ - అవతారరహస్యాదికళాకిర, ‹‹అవతార స్య సత్యత్వమజహత్స్వస్వ భావ తే,,త్యాదికమవతార రహస్యం- ‹‹ద్వావిమౌ పురుషౌలోకేక్షర శ్చాక్షరఏవచ ।క్షరస్సర్వాణిభూతానికూటస్థోఽక్షరఉచ్యతే । ఉత్త మః పురుష స్త్వన్యః పరమాత్మే త్యుదాహృతః । యోలోకత్రయ మావిశ్యబిభ ర్త్యవ్యయఈశ్వరః । యో మామేవ మసమ్మూఢో జానాతి పురుషోత్తమమ్ । ససర్వవిద్భజతిమాం సర్వభావేన భారత । ఇతిగుహ్యత మం శాస్త్రమిదముక్తం మయానఘ । ఏతద్బుద్ధ్వాబుద్ధిమాన్ స్యాత్కృతకృత్యశ్చభారతే ’’ త్యుక్త పురు

సా-సం— భావనాభిముఖగతిభ్యామాక్రమణాయ విభవాదిరూపేణావస్థితస్యసాత్వతగీతాదిరూపేణోపదే శేన-తెళిన్ద,స్వారాధ్యత్వ సులభత్వాదిబుద్ధ్యా. అవతారరహస్యాది రూప పావనతమార్థజ్ఞానేన. తేఱి,మహా

మూ— ''ఉత్తమేచేద్వయసి సాధువృత్తః,,ఎన్నుమ్'' దురాచారోపిసర్వాశీ కృతఘ్నోనాస్తికఃపురా । స
మాశ్రయే దాదిదేవం శ్రద్ధయాశరణంయది । నిర్దోషంవిద్ధితంజంతుం ప్రభావాత్పరమాత్మనః,,ఎన్నుమ్'' యు
ద్యప్రీష్టాకల్పనియతానుభవేప్యనాశ్యం తత్కిల్బిషంసృజతిజంతురిహాఘణార్ధే । ఏవంసదా సకలజన్మ సుసా
పరాధం క్షామ్యస్యహో తదభిసంధి విరామ మాత్రాత్ ,, ఎన్నుమ్ '' ప్రవహత్యేవహిజలేసేతుః కార్యోవి
జానతా ,, ఎన్నుమ్. '' మాళుమోరిడత్తిలుమ్ వణక్కొడుమాళ్వతువలమే,, ఎన్నుమ్శొల్లుకిఱ న్యాయత్తా
లే గతత్తుక్కుశొకియాతే

సా-దీ— యుమ్ఇప్పోతుపిర స్తయోగ్యలైయైఅనుసంధిక్కైయుమ్ఆగామికైంకర్యలైఇఖ్వామైయైయుమ్
సప్రమాణమాకకాట్టుకిరార్ - ఉత్తమే చేద్వయసి సాధువృత్త ఇత్యాది యాల్. '' యద్యేవ్వనేచరతి
విభ్రమేణ సద్వా సద్వా యాదృశంవా యథావా । ఉత్తమే చేద్వయసి సాదువృత్త స్తదేవాస్య భవతినేత
రాణి ,, ఎన్ను బోధాయన వచనమ్ - ప్రవహత్యేవ ఎన్నుమ్ వరుకిర కైంక ర్యత్తై ఇఖ్వామై యిల్ ప్ర
మాణమ్ - మత్తై యవై ఇత రజ్ఙళిల్ ప్రమాణమ్ - ఉత్తమేవయిసి, వార్ధక్కెసాధువృత్తనానాకిలుమ్
సభగవాన్ తదభి సంధి విరామ మాత్రాత్ , కిల్బిషాభి సంధియై విట్ట మాత్రత్తాల్ - మాళుమో రిడ త్తిలు
మ్, మరణా వస్థైయిలే యాకిలుమ్ - వణక్కొడు, భగవత్సమాశ్రయణత్తోడేమరిప్పతుశ్రేష్ఠమ్-

సా-స్వా—సిద్ధోపాయాహర్తాసిద్ధ్యనంతరమ్.భగవత్ప్రీభావత్తాలే యుపాయముఖేనవన్తఫలాహర్తైయై
యుమిదానీంతన కైంకర్య విచ్ఛేదత్తైయుమ్శొల్లుకిరార్- ఉత్తమేచేదిత్యాదినా- '' యద్యేవ్వనేచరతి వి
భ్రమేణ సద్వా సద్వా యాదృశంవా యథావా । ఉత్తమే చేద్వయసి సాధువృత్త స్తదేవాస్య భవతి నేత
రాణీ ,, తి బోధాయన వచనమ్ - ప్రవహత్యేవహి ఎన్కిరతు ఇంద్రియాణాం విషయాంతర సంచార
రూప కైంకర్య విరోధి నిరస నేన కైంకర్యా విచ్ఛేదే ప్రమాణమ్ - ప్రవాహే సత్యేవ జల స్థాప నార్థమ్
సేతు నిర్మాణమ్ - ప్రవాహస్యోచ్ఛేదేసతి సేతు వ్యర్థః - తద్వద విచ్ఛేదేన కైంకర్య స్థాప నార్థమ్ త
త్ప్రియుక్త ప్రతి బంధక నిరాసాదికం కార్య మెన్ను కరుత్తు - మాళుమో రిడత్తిలుమ్, మరణా వస్థైయిలు
మ్. వణక్కొడు, భగవత్సమాశ్రయణత్తోడు. మాళ్వతు, మరిప్పతు. వలమే, శ్రేష్ఠమే.

శా-ప్ర—మాళుమోరిడత్తిలుమిత్యాది. వినాశకాలేవా భగవత్ప్రణామేన సహమరణం వరమిత్యర్థః.

పా-వి—పోత్తమవిద్యాఆదిశబ్దగ్రాహ్యఃవర్తమానయోగ్యతాసమాశ్రయణేప్రమాణమాహ-ఉత్తమేచేదితి- ''య
ద్యేవ్వనేచరతి విభ్రమేణసద్వా సద్వాయాదృశంవాయథావా । ఉత్తమేచేద్వయసి సాధువృత్త స్తదేవాస్య
భవతినేతరాణీ''తి బోధాయన వచనం- ఉత్తమేవయసి, చరమవయసి. సాధువృత్తశ్చేదపి తదేవసాధువృత్త
మేవాస్యభవతి, శ్రేయసేభవతి- ఇతరాణిప్రాచీన దుర్వృత్తాని అనర్థాయనభవంతి- సాధువృత్తమేవతాని
హంతీతి భావః- ఆగామి కైంకర్యాద్యపరిత్యాగే ప్రమాణమాహ - ప్రవహత్యేవహీతి - మాళుమోరిడత్తి
లుమ్, మరణావస్థాయాం. వణక్కొడు, భగవత్ప్రణామేన సహ.మాళ్వతు, మరణం- వలమే, శ్రేష్ఠం-

నా-సం—విశ్వాసవాన్సన్. ఉత్తమే, అంతిమే. అనువృత్తం పరాధీనమపి నివృత్తం పరాధతయానాదిసిద్ధ
యోగ్యతా స్వభావ మప్యత్యంత యోగ్యత్వేన. అనాది తయాతి వృత్తం కైంకర్యాదిక మప్యనువృత్తం కైంక

మూ—గతమానఅయోగ్య(త్వాత్తై)త్తైయెక్కణ్డు కలవుమ్పారాతెఅపర్యనుయోజ్యమాయ్అనవధికమానశర ణ్యప్రభావత్తాలేఇప్పోతు పిరస్తయోగ్యత్తైయె కణ్డు వరుకిరనీరుక్కు నైకోలుమ్కణక్కిలెఇవ్వవస్థైక్కను రూపమాన ఆజ్ఞానుజ్ఞాను వర్తనమాకిర కైంకర్యానుభవత్తై ఇఴవాతె ‘‘ముడియానిల్,, పడియేవిడాయ్త్త కరణఙ్గళై సాత్త్వికాహార సేవాదికళాలె యోగ్యఙ్గళాక్కి ప్రాప్తఙ్గళాన అనుభవఙ్గళిలెమూట్టి

సా-దీ—అపర్యనుయోజ్యమిత్యాది-ఇతుదురాచారోపీత్యాది యిల్ సిద్ధమ్ ‘‘స్వాతంత్ర్యమైశ్వరమపర్యనుయోజ్య మాహుః,, ఎన్కిఱ పడియే పర్యను యోగత్తుక్కు పరి చోదనత్తుక్కు విషయమాయ్ - యోగ్యతై యై క్కణ్డు అణుకి ఎన్ఱు శేషమ్ - వరుకిర నీరుక్కిత్యాది - ఇవ్వవస్థై, ముముక్షుత్వావస్థై - ఇని ఇంద్రియఙ్గళై భగవత్సేవా యోగ్యమాక్కక్కైయై కాట్టుకిరార్ - ముడియానిల్ పడియే ఇత్యాది - ముడియానే యెన్ఱ తిరువాయ్మొఴియిల్ పడియే - ఇతిల్ ఆఴ్వారుడైయ కరణఙ్గళ్ విడాయ్త్త పడి శొల్లుకిరతు. ‘‘ఎన్ఱుకొడక్కు మేన్నెఞ్జమే- ఎన్ఱుమెప్పోతు మెన్వాశకమే-ఎన్ఱుతడవు మెన్కైకళే,, ఇత్యాదియాల్ భగవదనుభవాలాభత్తాల్ విడాయ్త్తవైయై - సాత్త్వికాహార సేవాదికళ్, వివేక విమోకాదికళ్- ప్రాప్త కైంకర్యఙ్గళిలే మూట్టుకైయై కాట్టుకిరార్- ప్రాప్తఙ్గళాన విత్యాది - అనుభవఙ్గళిలె, అనుభవ కైంకర్యఙ్గళిల్ మూట్టి యెన్ఱపడి - భగవద్వ్యతిరిక్త విషయఙ్గళిల్నిన్ఱుమ్ తిరుప్పవుమ్ వేణుమెన్కిఱార్-

సా-స్వా—అపర్యనుయోజ్యమితి. ‘‘నిదోఽషం విగ్రహం జంతుం ప్రభావాత్స్వర మాత్మనః,,ఎన్కిఱప్రభావమ్ ‘‘స్వాతంత్ర్య మైశ్వరమపర్యను యోజ్య మాహుః,, ఎన్కిఱ పడియే పర్యను యోగానర్హ మెన్ఱపడి. యోగ్యత్తైయె కణ్డితి-ధీరనా యితి శేషః - అయోగ్యత్తైయె కణ్డ కలవుమ్పారాతెన్ఱ్య తత్ప్రీతికో టిత్యాదితి భావః. ముడియానిల్పడియే ఇతి. ముడియానే మూన్ఱు లకు నో[illegible] మెన్కిఱ తిరువాయ్మొఴియిల్ పడియే ఎన్ఱపడి. సాత్త్వికేతి. సాత్త్వికాహారాది కళాలే ప్రాప్త విషయఙ్గళిలే మూట్టి

సా-ప్ర—వరుకిఱ నీరుక్కు ఇత్యాది. ఆగామి జలధారణార్థం సేతు నిర్మాణన్యాయేన. ముడియానిల్ పడియే విడాయ్త్త, ‘‘ముడియానే,, త్యారభ్యోక్త దశగాథాసూక్తప్రకారేణక్రాంతాని.

సా-వి—గతమానఅయోగ్యత్వత్తైక్కణ్డు, గతామయోగ్యతాంస్మృత్వా-అకలవుమ్పారాతే,ఏతావత్పర్యం తంప్రతీక్షేవ కైంకర్యధనంనప్రాప్తవానితి విశ్లేష మవిచార్యైవ- వరుకిరనీరుక్కు నైకోలుమ్ కణక్కిలె, ఆగమిష్య జ్జలధారణార్థ సేతుబంధన్యాయేన - కైంకర్యానుభవత్తై ఇఴవాతే, అత్యక్త్వైవ. విషయ వాసనా నివృత్త్యర్థ మిదముక్తం - ముడియానిల్ పడియే ఇతి తిరువాయ్మొఴి సంజ్ఞికే ప్రబంధే శఠకోపమునేః కరణానాం క్రమప్రకార ఉక్తః - తత్ప్రకారేణ. విడాయ్త్త,భగవద్విషయాలాభాద్భ్రాంతాని- కరణఙ్గళై, ఇంద్రియాణి - మూట్టి, ప్రవేశ్య-

సా-సం—ర్యాదిమత్తయాస్వీకరణానుగుణత్వంప్రభావస్యాపర్యనుయోజ్యత్వమనవధికత్వంచ.ముడియానేఇతి. గాథాదశకే కరణ వర్గే ఏకైకం మన ఆదిచేతన సమాధిమాపద్య భగవద్విషయాసక్త్యా తదలాభ జనిత క్లేశేనచ స్వవృత్తిం కరణాంతర వృత్తిం భగవద్విషయే అభిలషద్భ్రాంతిమగ మద్వకుళ భూషణ మునే స్తదీ యాత్ క్రాంతిమత్కరణ వర్గ

మూ — అయోగ్య విషయాన్తరఙ్గళిల్ పట్టిప్పుక్కు వాసనైకళై మాత్తువిక్కవుమ్,

సా - దీ — అయోగ్యేత్యాది-ఇతి భగవత్ప్రీత్యర్థమాక వాజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యఙ్గళై యథాశాస్త్ర మను

సా - స్వా — దుర్వాసనైయే ఉచ్ఛిన్నైయాకప్పోమెన్ఱు కిఱత్తు. ఇప్పడి తన్న వస్థైక్కనురూప మాన వాజ్ఞానుజ్ఞాను వర్తన మాకిఱ కైంకర్యానుభవత్తై యిழవాతే యెన్ఱతు కూడుమో ? అప్పోతు భగవత్కటాక్ష విశేష సిద్ధ సాక్షాత్కార పర్యంత భక్తి యుడైయ ప్రపన్నాధికారికళ్ భక్తియోగ రూపా నుజ్ఞా కైంకర్యమ్ జన్మాంతర సమాపనీయ మాకైయాలే ఏతద్దేహావసానే ఎన్ఱు కోలిన ఉపాయ నిష్ఠైకు విరోధియాతో ? జన్మాంతర సాధ్య సమాపన మాకిలు మివ్వధికారి వేణ్డిన మట్టిలే తన్నై కట్టుక్కైక్కీడాన విహార ద్యూతత్తిలే యిழిన్తవన్ పోలే యాకైయాలే విరోధ మిల్లైయెన్ఱి లప్పోతు కేవల విహార రూప మాకిల్ శాస్త్రోక్త నియమ మన్ఱిక్కే కైంకర్యానుష్ఠానమ్ ప్రసంగియాతో ? విహార ద్యూతత్తిలే ఇழిన్త వరుమ్ ద్యూత శాస్త్రోక్త నియమమ్ తప్పాతే విహారమ్ పణ్ణుమాప్పోలే శాస్త్రోక్త నియమత్తాలే పణ్ణవేణుమెన్ఱి లప్పోతు బహుకాలమ్ సాధన బుద్ధ్యా శాస్త్రముఖత్తాలే ధర్మానుష్ఠానమ్ పణ్ణుకిఱ శాస్త్రవశ్యరాన వితరాధికారికళై క్కాట్టిల్ ప్రపన్నాధికారిక్కు ధర్మానుష్ఠానత్తిల్ విశేష

సా - ప్ర — పట్టిప్పుక్కు వాసనైకళై మాత్తువిక్కవుమ్, గవాదీనాం నివారక మంతరేణ స్వేచ్ఛయా సస్యాది భక్షణం పట్టిప్పుక్కేత్యస్యార్థః. ఏతేనా విషయ వృత్తిత్వం లక్ష్యతే. ఏవం చేంద్రియాణాం విషయ వృత్తి వాసనాని వర్తనం చోక్తం భవతి. అస్యాపి ప్రాప్త మిత్యనేనాన్వయః. నన్వేవం విపరీత వాసనా నివృత్త్యర్థం కైంకర్యస్య కర్తవ్యత్వే యథా తథా క్రియమాణ కైంకర్యేణాపి విషయవాసనానివర్త

సా - వి — పట్టిప్పుక్కు వాసనైకళై మాత్తిరుక్కవుమ్, స్వరసతో విషయేషు ప్రసరద్వాసనా నివర్తనం చ ప్రాప్త మితిసంబంధః - గవాదీనాం నివారకాభావే స్వేచ్ఛయా సస్యాది భక్షణం పట్టిప్పుక్కు శబ్దార్థః. పూర్వ ముపాయ ప్రవృత్తి నివృత్త్యర్థ మాకించన్యాను సంధానం కర్తవ్యమిత్యుక్తే తథాయోగ్యస్య స్వస్యైతావంతం కాలం వృథైవ కైంకర్యం నాసీదితి శోక ఏవస్యాత్ - కించాయోగ్యతానుసంధానా ద్భగవదనుభవస్య స్వస్యాసంభావిత ఏవేతి మత్వా తద్విషయే నప్రవర్తేతైవ- అపిచ వాసనాయాః ప్రబలత్వాద్విషయేష్వేవేంద్రియాణ్యాకర్షేదిత్యాశంకాసు పరిహారాను ఇప్పడి తనక్కిత్త్యాది ఫక్కినోక్తా, అత్ర గతత్తుక్కు శోకియాతే ఇత్యాదినా“ గతే శోకో నకర్తవ్య ,, ఇతి నీత్యా శోక ఏవస్యాదితి శంకా పరిహృతా - అవసన్ననాకాతే ఇత్యుపక్రాంత మేవ గతత్తుక్కు శోకియాతే ఇత్యుపపాదిత మితి నపౌనరుక్త్యం. ఉయిరళిప్పానె న్నిత్యారభ్య శరణ్య ప్రభావ దర్శన పూర్వక మవతార రహస్యజ్ఞానాదినా స్వయోగ్యతాం ప్రదర్శ్య వరుకిఱ నీరుక్కళై కొళ్ళుమ్ కణక్కిలే ఇత్యాది దృష్టాంత పూర్వక మాజ్ఞానువర్తన మాకిఱ కైంకర్యానుభవత్తై ఇழవాతే ఇత్యంతేన భగవదనుభవస్య స్వస్యాసంభావిత ఏవేతి శంకా పరిహృతా. ముడియానేయిలిత్యారభ్య మాత్తిరుక్కవు మిత్యంతేన వాసనాయాః ప్రబలత్వాద్విషయేష్వేవేంద్రియాణ్యాకర్షేదితి శంకా పరిహృతేతి ధ్యేయం - నను వాసనా నివృత్త్యర్థా నుజ్ఞా రూప కర్మణ సుఫలార్థత్వా భావాద్యథాశాస్త్రమేవకర్తవ్యమితినియమోనస్యాదిత్యాశంకాయాంసదృష్టాంతంతన్నియమ

మూ—అక్కఱైయిల్ అభిమతదేశత్తుక్కుప్పోక ఓడమ్ పార్త్తిరుప్పార్ నినైత్తపోతు విడవాజ్ఞాత పణబన్ధద్యూతత్తిలిఴియాతే వేణ్డినమట్టిలే తఴైకట్టుక్కైక్కేఱాన విహారద్యూతత్తిలే యిఴినాలుమ్ద్యూతశాస్త్రత్తిల్ పడియే యడితప్పాతే కరువికళ్ వైక్కుమాప్పోలే

సా-దీ—ష్టిక్కవేణుమెన్నైక్కైయై కాట్టుకిరార్-సదృష్టాంతమాక-మున్న దృష్టాన్తత్తైక్కాట్టుకిరార్-అక్కఱైయిలిత్యాదియాల్ - అతావతు! అత్తుక్కక్కఱైయిల్ ఇష్టమానఊరుక్కుప్పోకవేణుమెన్ఱు అక్కఱైయిలోడమిక్కఱైక్కువరు మళవుమ్ పార్త్తిరుక్కుమ్ రాజకుమారాదికళ్ తాఙ్గళ్ నినైత్తపోతువిడవాజ్ఞాత పణబంధద్యూతత్తిల్. అతావతు! ద్యూతమిరణ్డువకై - పణబంధద్యూతమెన్ఱుమ్, విహారద్యూతమెన్ఱుమ్ - ఇతిల్ పణబంధద్యూతమావతు ఒట్టమెన్ఱు పేరున్నియాడుమతు - విహారద్యూతమావతు! కేవల కాలక్షేపార్థమాన లీలాద్యూతమ్-ఒట్టమెన్ఱు పేరున్నియాడుమవనుక్కుత్తాన్నినైత్తపోతు విడకూడాతు - లీలాద్యూతమానాల్ మధ్యే ఎప్పోతాకిలుమ్ విట్టుప్పోకలా యిరుక్కుమ్ - ఇత్తాల్ దార్ష్టాంతికత్తిల్ ప్రపన్నన్ ఫలాంతర సాధనరూపానుజ్ఞా కైంకర్యత్తిలిఴియిల్ తన్ ప్రారబ్ధభోగమాత్రావసానత్తిల్ ప్రాప్యదేశత్తుక్కుప్పోక వరితాయిరుక్కైయాల్ స్వయంప్రయోజన రూపాజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యత్తిలిఴియక్కడవనెన్ఱుతోత్తుకిరతు-ఇతుకాలమ్కోలాత ప్రపన్ననిల్ చ్చొన్నతు-ఇప్రపన్ననుక్కుస్వయంప్రయోజనమన్ఱో? ఇతుసాధనరూపమన్ఱే? ఇతుకేట్కున్న శాస్త్రమ్? యథారుచిపణ్ణినాలమైయాతో వెన్నాతేశాస్త్రోక్తకాలవిశేషాదినియమత్తోడేపణ్ణవేణుమెన్కైయిల్ దృష్టాన్తమ్కాట్టుకిరార్. ఇఴినాలుమిత్యాదియాల్. **ద్యూతశాస్త్రమావతు!** చతురఙ్గశాస్త్రాదికళ్- కరువికళ్, రథగజతురగపదాతిరూపసాధనఙ్గళ్. ఇవత్తైరథతిర్గతిమూలమై

సా-స్వా—మేతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అక్కఱైయిలిత్యాదినా- కరువి, చతురంగళిలై యిల్ రథ

సా-ప్ర—యితుమ్ శక్యతఇతిశాస్త్రమర్యాదానుసరణంనస్యాత్ అనిష్టనివృత్త్యర్థత్వేప్యపవర్గస్వభోగ్యతమత్వబుధ్యనుపపత్తేర్భరన్యాస ఫలత్వాన్నోపపద్యతఇత్యత్రసదృష్టాంతముత్తరమాహ. అక్కఱైయిలిత్యాదినా. తీరాంతరగత నౌకాగమన కాంక్షిణో పేక్షిత సమయేత్యాగానర్హపణబంధద్యూతే ప్రవృత్తింవిహాయాపేక్షిత సమయే పరిత్యాగ యోగ్యే విహారద్యూతే ప్రవృత్తంత్వపీత్యర్థః. కరువికళ్

సా-వి—మాహ - అక్కఱైయిలితి - అకఱైయిల్, పరతీరే-అభిమతదేశత్తుక్కుప్పోక, అభిమతదేశగమనాయ - ఓడమ్పార్త్తిరుప్పార్, పరతీరగత తర్యాగమనం ప్రతీక్షమాణా రాజకుమారాః - తాన్నినైత్తపోతు, స్వసంకల్పిత సమయే - విడవాజ్ఞాత, త్యక్తుమయోగ్యే. పణబంధద్యూతత్తిలె యిఴియాత్తే, అప్రవిశ్యైవ. పణబంధద్యూతే ప్రవిష్టశ్చేత్సమయబంధానురోధేన సమాప్తేః ప్రాగ్విహాయగమనాయోగాదితి భావః - వేణ్డినమట్టిలే, అపేక్షితకాలే. తఴైకట్టుక్కై క్కాణుమ్, దృష్టసమాప్తికే. విశైయాట్టిలే కూడిన స్వేచ్ఛావిహారద్యూతత్తిలే, విహారద్యూతే. ఇఴినాలుమ్, ప్రవేశేపి. ద్యూతశాస్త్రత్తిల్ పడియిలే, ద్యూతశాస్త్రప్రకారే, అడితప్పాతే, మూలానతిక్రమేణ. కరువి, శారకాన్-వైక్కుమా

సా-సం—సాధనత్వేనానుష్ఠితం కర్మ పణబంధద్యూతస్థానీయం- స్వయంప్రయోజనతయాక్రియమాణంవిహారద్యూతస్థానీయం. మధ్యేవిచ్ఛిత్త్యాఖేదావహ విహారద్యూతస్యచ స్వయంప్రయోజనత్వాదికం ప్రతిదృష్టాంతతేతి. తఴైక్కట్టుక్కైక్కానుమ్ విశైయాట్టలేకూడిన విత్యుక్తం. కరువికళ్, చతురంగదేవనాది

మూ — ఆజ్ఞానుజ్ఞైకళాలే యడిమైకొళ్ళుకిఱ శాసితా విసుడైయ శాసనత్తుక్కు-ఏర్పారున్నిన కాలవిశేషాది నియత మాన కైఙ్కర్యత్తై పిత్త పరిహారార్థమాక క్షీరసేవై పణ్ణువాప్పోలన్నిక్కే- అయత్నలబ్ధమాన ఔషధత్తాలే అవిళమ్బితమాక ఆరోగ్యమ్ పెత్తవర్కళ్ పాల్వార్త్తు ఉణ్ణుమాపో లేఉకన్తుపణ్ణువుమ్,

సా-దీ—యాడియేనడత్తవేణుమ్.గజత్తినడిశైవ్యాకనడత్తవేణుమ్.తురగత్తినడివక్రగతియాకనడత్తుకై. అప్పడియే ఇఙ్గుమ్ భగవచ్ఛాస్త్రాదికళిల్ శొన్నకాల విశేష దేశ విశేషాదికళోడె కైఙ్కర్యఙ్గళైనడత్తవేణుమ్. ఇనిస్వయం ప్రయోజనమాక వనుష్ఠిక్కవేణుమెన్ను మత్తైక్కాట్టుకిరార్. పిత్తపరిహారార్థమాక విత్యాదియాల్.పిత్తపరిహారార్థమాకక్షీరసేవైపణ్ణువారుడైయక్షీరసేవై పిత్తపరిహారరూపఫలాంతరార్థమాయిరే యిరుప్పతు-అప్పడి యన్నిక్కే. అయత్నలబ్ధేత్యాది - ఇత్తాల్ దార్ష్టాంతికత్తిల్ లభిత్త వర్థమ్ సులభమానవీశ్వరకృపైయాలేర ఔషధత్తాలే రోగ నివృత్తియైప్పెత్త వర్కళ్ ప్రపన్నర్ - ఇవర్కళుమ్ స్వయంప్రయోజనమాక వుకన్తు పణ్ణ వేణుమెన్నైక్కె. పెత్తవర్కళ్, ప్రాప్తరాన వర్కళ్ - ఇనిఇక్కైఙ్కర్యఙ్గళై

సా.స్వా—గజాదిప్రతిమైకళ్-అయత్నేతి-ఇతరాధికారికళ్ కృతకృత్య రల్లామైయాలే రుగ్ణ క్షీరపానమ్పోలే సాధన బుద్ధ్యా పణ్ణినాలుమ్ ప్రపన్నాధికారీ కృతకృత్యనాకైయాలే లబ్ధారోగ్య క్షీరపానమ్పోలే పణ్ణక్కడవ నెన్ఱపడి - ఆనాలుమ్ కైఙ్కర్యలక్ష్యమాన పరవిగ్రహాదికళ్ దేశవిప్రకృష్టఙ్గళాయిరుక్క కైఙ్కర్యానుష్ఠానమ్ కూడుమో? పరవిగ్రహమ్ దూరస్థమానాలుమ్ అర్చావిగ్రహమ్ సన్నిహితమెన్నిల్ అర్చావిగ్రహత్తుక్కు ప్రమాణముణ్డో? ఉణ్డానాలుమ్ షాడ్గుణ్యపూర్త్యా

సా-ప్ర—వైకుక్కుమాప్పోలే, శారనిధానవత్.ఏరున్నిన,అనుగుణైః.కాలవిశేషాదీతిదేశాధికార్యాదిరాదిశబ్దార్థాః.ఉకన్తు పణ్ణువుమ్, ప్రాప్త మిత్యన్వయః. నను కైఙ్కర్య ప్రతిసంబంధినః పరవాసుదేవాదేరతీంద్రియత్వాత్తత్ప్రతియోగిక కైఙ్కర్యమేవ నసిధ్యతీతి కథంభోగ్యత మత్వ మిత్యత్రా స్మదాది ప్రత్యక్ష గ్రాహ్యార్చావిగ్రహస్యైవపరవిగ్రహతుల్యత్వేనార్చనీయస్య ‘‘సురూపాంప్రతిమాం విష్ణోః ప్రసన్నవదనేక్షణామ్

సా - వి—ప్పోలే,యథాపాతయంతితథా.అడిమైకొళ్ళుకిర,కైఙ్కర్యం స్వీకతుర్యః.శాసితావినుడైయ,శాసకస్య భగవతః. శాసనత్తుక్కు, శాసనస్య. ఏరున్నిన, అనుగుణః. యః, కాలవిశేషాదిః. తేననియతంనియంత్రితం. కైఙ్కర్యత్తై, కైఙ్కర్యం.పిత్తపరిహారార్థమాకక్షీర సేవై పణ్ణువాఱైప్పోల్, పైత్య పరిహారార్థం క్షీర సేవనం కుర్వంత ఇవ. కేవల ప్రత్యవాయ పరిహారార్థ నిత్య కర్మ కారిణఏతాదృశాఇతి. ప్రపన్నాః కీదృశా ఇత్య తఆహ - అయత్నలబ్ధేతి. ఆరోగ్యమ్ పెత్తవర్కళ్, ఆరోగ్యంప్రాప్తాః-పాలుణ్ణుమాప్పోలే, క్షీరంపిబంతఇవ - తేక్షీరపానే స్వతః ప్రీత్యనుభవ ఏవ, పిత్తోపహత వదరుచి కరత్వ మితిదృష్టాన్తః. అయత్నలబ్ధమానేతి. ఆకస్మిక భగవత్కృపా వ్యంజనార్థ ముక్తమ్. అవిలంబిత మానేత్యనేన పూర్వం చిరకాలం తాదృశ భోగాభావాదత్యంత ప్రియతమత్వం ద్యోతితం- ఉకన్తు పణ్ణువుమ్ కైఙ్కర్యత్తై ఇత్యస్యాత్రాన్వయః. లబ్ధారోగ్యైః భోగార్థం క్షీర సేవనమివ భోగ్యతయా కైఙ్కర్య కరణం

సా-సం — విహారవిషయవ్యక్త్యయః.అడి,అశ్వమంత్ర్యాదిస్థానాని.యత్నలబ్ధ షథాచ్చిరేణలబ్ధారోగ్యాణాంక్షీరసేవనేననిశ్చక్కతా. నాప్య త్యంత భోగ్యతేతి. దార్ష్టాంతికేతదుభయలాభాయాయత్నేత్యా

మూ— అప్నోతు, "నిత్యసిద్ధే తదాకారే తత్పరత్వేచ పౌష్కర। యస్యాస్తి సత్తా హృదయే తస్యాసౌ సన్నిధింవ్రజేత్", ఎన్నుమ్

సా-దీ--అర్చావతారత్తిలేపణ్ణవేణుమెన్నుకోలిఓరధికారవిశేషత్తుక్కాక అర్చావతారమ్సాన్నిధ్యత్తైప్పణ్ణుమతిల్ప్రమాణమ్కాట్టుకిరార్- అప్నోతిత్యాదియాల్-అప్నోతు, స్వయంప్రయోజనత్వేనపణ్ణుమ్మాతు-నిత్యసిద్ధఇతి. ఇతు పౌష్కర సంహితైయిల్ బ్రహ్మావైక్కురిత్తు భగవద్వచనమ్. భోపౌష్కర, బ్రహ్మన్. నూతోరధికారికుళ. నిత్యసిద్ధే, పరవాసుదేవస్యతస్యభగవతోదివ్యమఙ్గళ విగ్రహే. తస్యభగవతఃపరత్వేచ. యద్వాతస్య విగ్రహస్య స్వరూపాదిభ్యః పరత్వేచ విషయే- హృదయే సత్తాస్తి, అస్తిః సత్తావిషయ బుద్ధి రస్తి. తస్య మహాత్మనః. అసౌ, భగవాన్ సన్నిధింవ్రజేత్. విగ్రహ పరత్వాభ్యాం విశిష్టస్సన్ అర్చా రూపేణ సన్నిధత్తే ఎన్నైయ. ఇనియొరుమహాత్మావాన వధికారియైక్కురిత్తు సన్నిహితనానవర్చా రూపియాన భగవాన్ సర్వోపజీవ్యనా మెన్ను మిడత్తైసదృష్టాంత మాకక్కాట్టు కిరార్-

సా-స్వా—ఉత్కృష్ట పరమూర్తియైవిట్టు తదపూర్తియై యుడైయ వర్చైయిలే కైంకర్యముచితమో ? పర విగ్రహత్తిల్ కాట్టిలాశ్రిత పారతంత్ర్యాది రూపాధికాకారత్తై యుడైయఅర్చైయే కైంకర్యలక్ష్యమెన్నిలప్పో తాశ్రిత పారతంత్ర్యాది కళై యనుసరిత్తు కైంకర్యమ్పణ్ణిల్ "యథా యువానం రాజానం యథాచ మదహస్తిన", మెన్ను పారతంత్ర్య మల్లాత మద హస్తి యువ రాజ విషయత్తిల్ పోలే భగవద్విషయత్తిల్ కైంకర్యోపచారం పణ్ణవేణు మెన్కిరతు విరోధి యాతో ? అతుక్కు పరత్వాను గుణమాకభయన్ను ఉపచరిక్క వేణు మెన్నైయిల్ తాత్పర్య మెన్నిలప్పోతు "జననీ వ స్తనంధయ", మెన్న స్తనంధయనైప్పోలే యుపచరిక్క వేణు మెన్కిరతు విరోధి యాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - అప్నోతి త్యాదినా. అప్నోతు, ఉకన్ను కైంకర్య మ్పణ్ణు మ్మాతు. నిత్యసిద్ధ ఇతి. పౌష్కర సంహితాయాం బ్రహ్మాణం ప్రతి భగవద్వచనమ్. హేపౌష్కర, బ్రహ్మన్. నిత్యసిద్ధే తదాకారే, పర విగ్రహే తస్యపరత్వేచవిషయే- యస్య, పుంసః. హృదయేసత్తా, సత్తావిషయిణీ బుద్ధిః - భగవదీయ దివ్య విగ్రహ పరత్వా స్తిత్వబుద్ధిరస్తీతి యావత్. తస్య, పుంసః. అసౌ, పరమాత్మా. సన్నిధిం, సాన్నిధ్యమ్. వ్రజేత్, విగ్రహ పరత్వాభ్యాం విశిష్ట స్సన్నర్చా రూపేణ సన్నిధిం గచ్ఛేత్. ఇని యొరధి కారిక్కాక అర్చా రూప మాక వవతీర్ణనాన భగవాన్ సర్వోద్దేశ్యనావనో? ఎన్న వస్తవర్థత్తిల్ సదృష్టాంతమాక ప్రమాణముదాహరిక్కిరార్.

సా-ప్ర—కృత్వాత్మనిప్రీతికరీంసువర్ణరజతాదిభిః। తామర్చయేత్తాం ప్రణమేత్తాంయజేత్తాంవిచింతయేత్। విశత్యపాస్తదోషస్తు తామేవబ్రహ్మరూపిణీ,, మిత్యాదిప్రమాణావగతత్వాత్తస్యైవ సర్వవిధ బంధుత్వోక్తేశ్చతద్విషయఏవతత్తత్ప్రీత్యాసర్వవిధకైంకర్యంకర్తవ్యమిత్యభిప్రేత్యాహ. అప్నోతు నిత్య సిద్ధ ఇత్యాదినా

సా-వి —ప్రాప్య మిత్యన్వయః. ఏతత్కైంకర్యమర్చావతారఏవ కార్యమిత్యాహ.అప్నోతీతి.అప్నోతు, తస్మిన్సమయే, కైంకర్యకరణ సమయే - ఏకస్యాధి కారిణో భక్త్యతిశయేన భగవాన్ సాన్నిధ్యంప్రాప్య

సా-సం—ద్వ్యక్తౌ. తదాకారే, తద్విగ్రహే. తస్యనిత్య సిద్ధత్వనుకమర్మకృతత్వం. తత్పరత్వేచ, తద్విగ్రహస్యాప్రాకృతత్వేచ. సత్తా, పార మార్థికతా.

మూ — "యథాసామ్ద్రమంభో జైద్ధ స్సృష్టమేత్యుపభోగ్యతామ్ । తథైవహిమనుష్యాణాంభక్త్యా స్సంభావితో హరిః ,, ఎన్ఱుమ్, శొల్లుకిఱ పడియే ఓరధికారివిశేషత్తుక్కాక సాన్నిధ్యాదికళై ప్పణ్ణిపర మైకాంతియాన తన్నైయుకన్దు వన్దు అర్చావతారమ్ పణ్ణియిరుక్కిఱ ఎమ్పెరుమాన్ పక్కలిలే "సర్వాతి శాయి షాడ్గుణ్యాం సంస్థితం మంత్ర బింబయోః ,, ఎన్ఱుఱ పూర్తియుమ్,

సా- దీ —యథేతి- సాముద్రం, లవణత్వే నానుపజీవ్య మానసముద్ర జలముమ్ మేఘజ్గళాల్ స్పర్శిక్కప్ప ట్టు స్వాదుత్వత్తై యడైన్దు సర్వరుక్కు ముపజీవ్యమామ్. అప్పడియే భక్తిమాన్కళాన మహాభాగవత రాల్ సమ్భావిక్కప్పట్టు, అర్చారూపేణ ప్రతిష్ఠాపిత్తు సమారాధిక్కప్పట్ట భగవాన్. ఇన్ద వంశమ్ సాన్నిధ్యం పణ్ణుకైయిల్ సమ్మతి. సర్వరుక్కు ముపభోగ్యత్తైయై ఆజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్యంజ్గళాల్ సేవ్యత్వ త్తై యడైయుమెన్కై. ఓరధికారి విశేషత్తుక్కాక, దేవర్షి సిద్ధ మనుష్యర్కళిల్ ప్రహ్లాద, నారద, భృ గు, మార్కణ్డేయాది కళుమ్, శ్రీనాథముని, యామునయతి వరాధికళు మాకిర వివర్క్కాక.తన్నై యుకన్దు అర్చావతారమ్ పణ్ణి ఇరుక్కిఱ, అవ్వో అధికారికళై వ్యాజీకరిత్తు తన్నై యుజ్జీవిప్పిక్కైక్కాక వెళ్ళన్ద రుళినతాక వేణ్ణువేణుమెన్ఱు కరుత్తు - అప్పడిప్పట్టవె మ్పెరుమాన్ పక్కలిలేన్కై- ఇనిఅర్చావ తారత్తిన్ గుణ పూర్తి పావనత్వ విరోధినివర్తకత్వా శ్రితపారతన్త్ర్యభోగ్యతాదికళ్ విఞ్జియిరుక్కై- యిల్ప్రమా ణజ్గళై యడవెకాట్టుకిరార్. సర్వాతిశాయీత్యాదియాల్.మన్త్రబిమ్బయోః. బింబే, బింబాధిష్ఠాతరి.షాడ్గు ణ్యమ్, షడ్గుణాః . స్వార్థేష్యఞ్. సర్వాతిశాయి, సర్వేభ్యః పరత్వాది భ్యోతిశాయి. సంపూర్ణంస్థిత

సా-స్వా—యథేతి.యథా సాముద్ర మంభః మేఘైః స్పృష్టం సర్వోప భోగ్యతాం యాతితథాభక్తైః ప్రతి ష్ఠాపితో హరిరపి మనుష్యాణా మాజ్ఞానుజ్ఞా కైంకర్య రూపా రాధన యోగ్యతాం యాతీ త్యర్థః. ఓరధి కారీతి. దివ్యాయ తన ఇతి శేషః. దేవర్షి సిద్ధ మనుష్యర్ కళిల్, ప్రహ్లాద, నారద, భృగు, మార్కండే యాది కళు క్కాకవుమ్ శ్రీమన్నాథ ముని, యామున యతి వరాది కళు క్కాకవు మెన్నపడి . సాన్నిధ్యాది కళై ప్పణ్ణి ఎన్ఱుర తుక్కిఱుక్కిఱ వెన్ఱుఱ తోడే యన్వయమ్. పరమైకాంతియాన తన్నైయు కన్దువన్ది తి. స్వగృహ త్తిలు మితిశేషః. షాడ్గుణ్యమ్, షడ్గుణాః. స్వార్థేష్యఞ్. మంత్రే, బింబే, బింబాధిష్ఠాతరి చ.సర్వేభ్యోతిశాయిపర్యాప్తం,పరిపూర్ణం.మంత్రేప్రతిపాద్యతయాబింబేసాక్షాచ్ఛతపరిపూర్ణమిత్యర్థః.

సా - ప్ర — తన్నైయుకన్దు వన్దు,స్వస్మిన్నతి ప్రీత్యాగత్య.

సా.వి—సర్వేషామారాధనాయోపకరోతీత్యత్రదృష్టాన్తఃయోక్తమితి-యథాసాముద్రమితి- లవణతయాదూ రతయా సర్వేషామనుప జీవ్యం సాముద్ర ముదకం మేఘైరాసీతం సర్వేషాముపభోగాయ యథా భవతి త థా పరత్వేన స్వరూపతో దుర్గ్రహత్వేనచ సర్వేషామనుప జీవ్యోపి భగవాన్ భక్త ఛందానురోధేన త త్రతిష్ఠితా చార్యాం సాన్నిధ్యం ప్రాప్య సుప్రసన్న స్సర్వేషా మారధనాయోప కరోతీతి భావః- పరమైకాంతియాన తన్నై, పరమైకాంతినం పురుషం. ఉకన్దు వన్దు, అభిలష్యాగత్య. మంత్ర బింబ యోఃమ న్త్రబింబాధిష్ఠాతరి సంస్థితం షాడ్గుణ్యం సర్వాతి శాయీత్యర్థః.

సా - సం — సాన్నిధ్యాదీత్యాదిశబ్ద స్సామ్ముఖ్యాది సంగ్రాహకః. మంత్రబింబయోః, మంత్రాధీనయోః. పత్యక్షతత్సమానాకారాప్రత్యక్షబింబయోః "బింబాకృత్యాత్మనాబింబే సన్నిధత్తే" ఇతిహి ప్రూయతే-

మూ— “ఆపీతాన్మౌలి పర్యంతం పశ్యతః పురుషోత్తమమ్ । పాతకాన్యాశు నశ్యంతి కింపున స్తూపపాతకమ్,, ఎన్కిఱ పావన తమత్వత్తైయుమ్, “సందర్శనాదకస్మాచ్చ పుంసాంసమ్మూఢ చేతసామ్ । కువాసనా కుబుద్ధిశ్చ కుతర్కనిచయశ్చ యః। కుహేతుశ్చ కుభావశ్చ నాస్తికత్వం లయం వ్రజేత్.,, ఎన్కిఱపడియే ప్రత్యక్షాది ప్రమాణ త్రయత్తిలుమ్ హేతు ఫల భావత్తాలే వరుమ్ మతిమయక్కు- క్కళెల్లా త్తుక్కుమ్

సా -దీ — మేక్కై. పావనత్వే ప్రమాణమ్ అపీతాదితి. ఆపీతాత్, శ్రీపాదపీఠమారభ్య. మౌళిః, కిరీటమ్. కేశబంధో వా. ఆపాదతలమస్తకం పురుషోత్తమమ్పశ్యతః పుంసః పాతకాని మహాంత్యపి నశ్యన్తి. వ్యామోహాది విరోధి నివర్తకత్వే ప్రమాణం సందర్శనాదితి. సంమూఢ చేతసాం, పామరాణామపి పుంసామాకస్మిక సందర్శనత్తాలుమ్ కువాసనాదికళ్ నశిక్కు మేక్కై. ప్రత్యక్షత్తిల్ హేతుత్వేన వరుమ్ కువాసనైయుమ్ అతిన్ ఫలమాన కుయుక్తియైయుమ్, అనుమాన విషయత్తిల్ అంత హేతువాన కువ్యాప్తియాల్ వరుమ్ కుభావముమ్ కుత్సిత సాధ్య నిశ్చయముమ్, ఆగమత్తిల్ కుతర్క సమూహత్తాల్ వరుమ్ కువాక్యార్థ నిర్ణయము మేక్కై. యద్వా ప్రత్యక్షత్తాల్ వరుమ్ కుబుద్ధియుమ్, కువాసనైయుమ్, అనుమానత్తాల్ వరుమ్ కుహేతుక్కళుమత్తాల్ వరుమ్ కుతర్కజ్గళుమ్, ఆగమత్తాల్ వరుమ్ కుభావముమ్ భక్త్యభావముమ్, అత్తాల్ వరున్నాస్తికత్వము మాతల్. హేతుఫల భావత్తాలే, కార్యకారణ భావత్తాలెక్కై. మతిమయక్కమ్, బుద్ధివ్యామోహమ్- మరున్నాయ్, నివర్తకమా మెన్నై. కువాసనా. ప్రత్యక్షభ్రమ హేతుః- కుబుద్ధిః, ప్రత్యక్షభ్రమః, కుతర్క నిచయః, అనుమానభ్రమ హేతుః, కుహేతుః, అనుమానభ్రమః. కుభావో నాస్తికత్వ హేతుశ్చేత్తం

సా-స్వా— హేతు ఫల భావత్తాలే ఇతి. కార్య కారణ భావత్తాలే ఎన్నై- కువాసనా, కుబుద్ధి యాసప్రత్యక్ష భ్రమ హేతుః. కుతర్కనిచయ ఆను మానిక భ్రమ హేతుః. కుహేతు రనుమాన భ్రమః. కుభావస్తాత్పర్య భ్రమః. నాస్తికత్వం, నాస్తికత్వ హేతు వాక్యార్థ భ్రమః.

సా-ప్ర — కువాసనాదీనాం వ్యక్తిభేదేన పరస్పరం హేతుఫలభావ ఇత్యర్థః. మతిమయక్కు- క్కళెల్లాత్తుక్కుమ్

సా-వి— ప్రత్యక్షాది ప్రమాణత్రయత్తిలుమ్ హేతు ఫల భావత్తాలేవరుమ్, ప్రత్యక్షాది ప్రమాణత్రయే హేతుతయా ఫలతయాచ ప్రాప్తానామితి వ్యామోహ విశేషణం- తత్ర ప్రత్యక్షాది ప్రమాణే కువాసనాకరణ దోషః- తత్ఫలం, కుబుద్ధిః- అనుమానప్రమాణే కుతర్కః, వ్యాప్త్యభావ [illegible] దోషః- తత్ఫలం విపరీతనిశ్చయః, విపరీతసాధ్యనిశ్చయః- ఆగమే, ఆకాంక్షాభావ యోగ్యతా భ్రమాదికః హేతుః కరణ దోషః. తత్ఫలం కుభావః విపరీత తాత్పర్యజ్ఞానం. అత్ర కువాసనయా దేహాత్మ భ్రమః. కుతర్కసమూహైః [illegible] అనిత్యత్వ మితి వైకుంఠ మప్యనిత్య మిత్యాదినిశ్చయః. కుహేతుభావః కుభావశ్చ [illegible] వాక్యానా మద్వైతే బ్రహ్మణి తాత్పర్య మిత్యాది నిశ్చయః. తత్ఫలం నాస్తికత్వంచ [illegible] యక్కు- క్కళెల్లా త్తుక్కుమ్, బుద్ధి వ్యామోహానాం సర్వేషాం.

సా-సం— ప్రత్యక్షానుమాన శబ్దజనత కువాసనాయాః ఫలం ప్రత్యక్ష [illegible] లం కుతర్కనిచయః - కుతర్కచయా త్తుకుహేతవః - కుహేతుభిః కుభావనా ఫలమితి - తథా నాస్తికత్వం ఫలతీత్యభిప్రేత్య ప్రత్యక్షాది ప్రమాణత్రయత్తిలుమ్ హేతుఫల భావత్తాలెన్నిత్యుక్తం-

రా— మఱున్దాయిరుక్కిఱ పడియైయుమ్, "యేయథామాం ప్రపద్యంతే తాంస్తథైవ భజామ్యహమ్", ఎ
మ్, తమరుకన్దతెవ్వురువమ్, ఎనిఱ పాట్టిలుమ్ శొల్లుకిఱ పడియే వాఙ్మనసా పరిచ్ఛేద్య మాన ఆశ్రిత
'రతంత్ర్య త్తైయుమ్, "కణ్డ కణ్గళ్ మత్తొన్ఱినై క్కాణావే",

-దీ—దోషః. నాస్తికత్వంయథావస్థితశాస్త్రార్థవిపరీతభ్రమః. ఇని ఆశ్రితపారతన్త్ర్యప్రమాణమ్ యే
థా మామితి. యే, కేచన. యథా, కాలతో దేశత ఉపకరణైశ్చ అవసరే నవసరేవా. యోగ్య దేశే, అ
ంగ్య దేశేవా. అర్ఘ్యాది మాత్రేణవా మహోపకరణేనవా స్వయం వాన్యేనవా మామారాధయంతి. తాంస్తథై
భజామి. తత్తచ్చిత్తాను గుణమేవారాధనవిషయో భవామి ఎన్ఱకై. తమరిత్యాది. తమర్, ఆశ్రితర్. ఉకన్ద
స్వరువమ్, ఎన్దత్తై తిరుమేనియాక ఉకన్దార్కళ్ అత్తైయేతనక్కుత్ తిరుమేనియాక. ఆఴియాన్, చ
యుధన్ నిర్ కుఱుమ్. తమరుకన్దతెప్పేర్, ఎన్దత్తిరునామత్తై ఉకన్దార్కళ్. అప్పేరై యేయుడైయనామ్
వ్యశ్వరన్ - తమరు కన్దతెవ్వణ్ణమ్, ఎన్ద ప్రకారత్తై పరనాక వాతల్ సులభనాక వాతల్ నియన్దా
వాతల్ నియామ్యనాక వాతలుకప్పర్ - శిన్దిత్తు, అనుసంధిత్తు. ఇమైయాతె, ఇమైకొట్టాతె అధ్య వసి
ఇరుప్పర్, ఇరుప్పారాకిల్. యద్వా నీలమేఘశ్యామత్వేన హిరణ్మయ విగ్రహత్వేనవా అన్ద ప్రకార విశిష్ట
హ మెన్ఱకై. ఇనిభోగ్యతా మూలాకర్షకత్వత్తైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - కణ్డకణ్ కళిత్యాది యాల్ అణి
గత్తెన్న ముత్తనై క్కణ్డకణ్ కళ్ మత్తొన్ఱినై క్కాణా, భూలోకాలఙ్కారభూతనాన అరఙ్గనాకిఱ ఎన

స్వా—యేయథామామితి. అత్ర శ్రీమద్గీతాభాష్యం "న కేవలం దేవ మనుష్యాది రూపేణావ తీర్యమత్స
శ్రయణాపేక్షాణాం పరిత్రాణం కరోమి. అపితు యేమత్సమాశ్రయణాపేక్షా యథా యేనప్రకారేణ
పేక్షాను రూపం మాం సంకల్ప్య ప్రపద్యంతే. సమాశ్రయంతే. తాన్ప్రతి తథైవ తన్మనీషితప్రకా
భజామి. మాందర్శయామీ"తి. తమరుకన్దతెవ్వురువమ్, తమర్, ఆశ్రితర్. ఉకన్దతు, ఆశైప్పట్టతు.
రువమ్, ఎన్ద శరీరమో. అత్తైయేతిరుమేని యాక వుడైత్తాన. ఆఴియాన్, చక్రాయుధన్. కణ్ డ
-ళిత్ - అణియ, లోకాలంకార భూతనాన - అరఙ్గ నాకిఱ, రంగనాథ నాకిఱ. ఎన్న ముత్తనై, ఎనక్కు
నారణా మృతత్తై క్కణ్డ కణ్ణానతు - మత్తొన్ఱినై, మత్త విషయత్తై - కాణా, కాణ్కిఱతిల్లైఎన్ఱు.

ప—మఱున్దాయిరుక్కుఱ పడియైయుమ్, మతి విపర్యాసానామౌషధవన్నివర్తకత్వ ప్రకారం. త
న్ద తెవ్వురవ మెన్కిఱ పాట్టిలుమ్, భక్తానాం ప్రియతమ విగ్రహేణైవ స్వయం విగ్రహవాన్భూత్వా.
కన్దతిత్యుపక్రమ్యోక్త గాథాయాంచ - కణ్డకణ్గళ్ మత్తొన్ఱినై క్కాణావే, అత్యర్థప్రియం రంగనాథం

—మఱున్దాయిరుక్కిఱ పడియైయుమ్, నివర్తక భేషజవచ్ఛవతీతి వర్తకత్వం. తమరుకన్ద తె
వ మెన్కిఱ పాట్టిలుమ్, తద్గాథాయాం. తమర్, ఆశ్రితైః. ఉకన్దతే, అభిలషితమేవ - ఉరువమ్, విగ్ర
తదిచ్ఛాను సారి విగ్రహవానితి తదర్థః - ఎన్న ముత్తనై క్కణ్డ కణ్గళ్ మత్తొన్ఱినై క్కాణావే -
ముత్తనై, ఏతదమృతం. కణ్డ కణ్గళ్, పశ్యతీ చక్షుషీ. ఇని, ఇతఃపరం - మత్తొన్ఱు, ఇతోన్యత్ - కాణావే,

ం—యేయథేతి - యద్విగ్రహాదివిశిష్టతయా మాం విజానంతి తాన్ తథైవ సేవ్యత్వేన భజామీత్యర్థః - త
భక్తాభిమతం యద్విగ్రహం తద్విగ్రహస్సన్. స్వేనైవ నిర్వాహ్యత్వప్రేమ్ణా స్వప్రయోజనత్వ బుధ్యాచ

మూ—— మరున్తాయిరుక్కిర పడిన్తైయుమ్, "యేయథామాం ప్రపద్యంతే తాంస్తథైవ భజామ్యహమ్", ఎన్టుమ్, తమరుకన్తతెవ్వురువమ్, ఎనిఱ్ఱ పాట్టిలుమ్ శొల్లుకిర పడియే వాఙ్మనసా పరిచ్ఛేద్య మాన ఆశ్రిత పారతంత్ర్యత్తైయుమ్, "కణ్డ కణ్గళ్ మత్తొన్ఱినై క్కాణావే",

సా-దీ.——దోషః. నాస్తికత్వంయథావస్థితశాస్త్రార్థవిపరీతభ్రమః. ఇని ఆశ్రితపారతన్త్ర్యప్రమాణమ్ యే యథా మామితి. యే, కేచన. యథా, కాలతో దేశత ఉపకరణైశ్చఅవసరే నవసరేవా. యోగ్య దేశే, అయోగ్యదేశేవా. అర్ఘ్యాది మాత్రేణవామహోపకరణేనవాస్వయం వాన్యేనవామామారాధయంతి. తాంస్తథైవ భజామి. తత్తచ్చిత్తాను గుణమేవారాధనవిషయో భవామిఎన్కై. తమరిత్యాది. తమర్, ఆశ్రితర్. ఉకన్త తెవ్వురువమ్, ఎన్తత్తై తిరుమేనియాక వుకన్దార్కళ్ అత్తైయేతనక్కు త్తిరుమేనియాక. ఆళియాన్, చక్రాయుధన్ నిరఙ్కుశమ్. తమరుకన్తతెప్పేర్, ఎన్తత్తిరునామత్తై ఉకన్దార్కళ్. అప్పేరే యేయుడైయనామ్ సర్వేశ్వరన్ - తమరు కన్తతెవ్వణ్ణమ్, ఎన్త ప్రకారత్తై పరనాక వాతల్ సులభనాక వాతల్ నియన్తా వాకవాతల్ నియామ్యనాక వాతలుకప్పర్- శిన్తిత్తు, అనుసంధిత్తు. ఇమైయాతె, ఇమైక్కొట్టాతె అధ్యవసిత్తు. ఇరుప్పర్, ఇరుప్పారాకిల్. యద్వా నీలమేఘశ్యామత్వేన హిరణ్మయ విగ్రహత్వేనవాఅన్తప్రకార విశిష్టనేయా మెన్కై. ఇనిభోగ్యతా మూలాకర్షకత్వత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్ -కణ్డకణ్ కళిత్యాదియాల్ అణియరఙ్గత్తెన్న ముతనైకణ్డకణ్కళ్ మత్తొన్ఱినైక్కాణా, భూలోకాలఙ్కారభూతనాన అరఙ్గనాకిర ఎన

సా-స్వా——యేయథామామితి. అత్రశ్రీమద్గీతాభాష్యం "న కేవలం దేవ మనుష్యాది రూపేణావ తీర్యమత్సమాశ్రయణా పేక్షాణాం పరిత్రాణం కరోమి. అపితు యేమ త్సమాశ్రయణా పేక్షా యథా యేనప్రకారేణ స్వాపేక్షాను రూపం మాం సంకల్ప్య ప్రపద్యంతే. సమాశ్రయంతే. తాన్ ప్రతి తథైవ తన్మనీషితప్రకారేణ భజామి. మాందర్శయామీ", తి. తమరుకన్తతెవ్వురువమ్, తమర్, ఆశ్రితర్. ఉకన్తతు, ఆసైప్పట్టతు. ఎవ్వురువమ్, ఎన్త శరీరమో. అత్తైయేతిరుమేని యాక వుడైత్తాన. ఆళియాన్, చక్రాయుధన్. కణ్డ కణ్కళితి - అణియ, లోకాలంకార భూతనాన - అరఙ్గ నాకిర, రంగనాథ నాకిర. ఎన్న ముతనై, ఎనక్కసాధారణామృతత్తై కణ్డ కణ్ణానతు - మత్తొన్ఱినై, మత్త విషయత్తై-కాణా, కాణ్కిరతిల్లైఎన్కై.

సా-ప్ర——మరున్తాయిరుక్కిఱ పడియైయుమ్, మతి విపర్యాసానా మౌషధవన్నివర్తకత్వ ప్రకారం. తమరుకన్త తెవ్వురవ మెన్కిఱ పాట్టిలుమ్, భక్తానాం ప్రియతమ విగ్రహేణైవ స్వయం విగ్రహవాన్భూత్వా. తమరుకన్తతిత్యుపక్రమ్యోక్తగాథాయాంచ- కణ్డకణ్కళ్మత్తొన్ఱినైక్కాణావే, అత్యర్థప్రియంరంగనాథం

సా--వి——మరున్తాయిరుక్కిఱ పడియైయుమ్, నివర్తకభేషజవచ్ఛవతీతివర్తితవ్యం. తమరుకన్త తెవ్వురువ మెన్కిఱ పాట్టిలుమ్, తద్గాథాయాం. తమర్, ఆశ్రితైః. ఉకన్తతే, అభిలషితమేవ - ఉరువమ్, విగ్రహః. తదిచ్ఛానుసారి విగ్రహవానితి తదర్థః - ఎన్న ముతనై కణ్డ కణ్కళ్మత్తొన్ఱినైక్కాణావే-ఎన్నముతనై, ఏతదమృతం. కణ్డకణ్కళ్, పశ్యతీ చక్షుషీ. ఇని, ఇతఃపరం- మత్తొన్ఱు, ఇతోన్యత్ - కాణావే,

వా-సం——యేయథేతి-యద్విగ్రహాదివిశిష్టతయామాంవిజానంతితాన్తథైవ సేవ్యత్వేన భజామీత్యర్థః - తమరితి- భక్తాభిమతం యద్విగ్రహంతద్విగ్రహస్సన్. స్వేనైవ నిర్వాహ్యత్వప్రేమ్ణా స్వప్రయోజనత్వ బుద్ధ్యాచ

మూ—ఎన్నిఱ ఆకర్షకత్వత్తైయుమ్ అనుసంధిత్తు "సతీవ ప్రియభర్తారం జననీవ స్తనంధయమ్ । ఆచార్యం శిష్యవన్మిత్రం మిత్రవల్లాళయేద్ధరిమ్ । స్వామిత్వేన సుహృత్త్వేన గురుత్వేనచసర్వదా । పితృత్వేన తథాభార్యా మాతృత్వేనచమాధవః । యథాయువానంరాజానం యథాచమదహస్తినమ్ । యథాప్రియాతిథిం యోగ్యం భగవంతంతథార్చయేత్ । యథాచపుత్రందయితం తథైవోపచరేద్ధరిమ్,, ఎన్నిఱపడియే అవ్వో సంబంధవర్గ పరత్వసౌలభ్యాదికళుక్కు అనురూపమానవృత్తియైప్పణ్ణువుమ్,

సా-దీ—క్క సాధారణామృతత్తై అనుభవిత్తుః జ్ఞానతుమత్తోరువిషయత్తై ఒరుశరక్కాక్కాక్షికిరతి త్తై ఎన్కిఱైకే. ఆకర్షకత్వం, మనోహరత్వం. ఇని అవ్వో సంబంధాది కళుక్కనురూపమాక వర్తిక్క వేణుమెన్ను మతిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్- అతిల్ సర్వవిధ బంధుత్వేన సమర్చ్యత్వే ప్రమాణజ్గల్ సతీవేత్యాది. సతీ, పతివ్రతై. లాళయేత్, ఉపచరేత్- ఆరాధనవేళాయాంభార్యాః, అనుసంధేయః- పరత్వానురూప మిత్యత్రప్రమాణమ్ యథాయువానమితి. భీత్యా, ఆరాధయన్తి ప్రజాః. మదహస్తీ, మత్తగజః. యోగ్యం ప్రియాతిథిం. ఆదరతః, భక్త్యాచ. సౌలభ్యానురూపం స్నేహవిశేషేణారాధనత్తిల్ ప్రమాణమ్ యథాచ పుత్రమితిః

సా-స్వా— సతివేత్యాది - సతీ, పతివ్రతా-లాళయేత్, ఉపచరేత్. భార్యాః, ఆరాధన వేళాయాం మాతృత్వాది నాను సంధేయః. సంబంధ వర్గానురూపా రాధనే ప్రమాణ మిదం. పరత్వానురూపత్వే ప్రమాణం యథా యువాన మితి - రాజానంహి భీత్యారాధయంతి - మదహస్తిన మపితథా - సౌలభ్యానురూపత్వే ప్రమాణం - యథాప్రియాతిథిమితి- ప్రియాతిథింహి సౌలభ్యాది గుణాను సంధాన జనిత భక్త్యారాధయంతి - ఆదిశబ్ద గ్రాహ్య స్నేహ విశేషారాధనత్తిల్ ప్రమాణమ్ యథాచ పుత్రమితి - ఆకైయాల్ పాడుణ్యపూర్తి పావనత్వాశుభవాసనాదివిరోధి నివర్తకత్వాశ్రిత పారతంత్ర్య చిత్తాలంబన సౌకర్యాది వైలక్షణ్య యోగత్తాలే పరవిగ్రహాది కళై కాట్టిల్ అర్చై యిలే తానే కైంకర్య ముచిత మెన్ను కరుత్తు - జననీవ స్తనంధయమిత్యాది కళుమ్ తత్తత్సంబంధ సౌలభ్యాది గుణానురూపారాధన ప్రాపకజ్గళాకై యాలే

సా-ప్రి—యేనచక్షుషా అపశ్యం తచ్చక్షురన్యత్కిమపి నపశ్యతీత్యర్థః. అవ్వోసంబంధ వర్గేత్యాది, తత్తత్సంబంధవర్గయోగ్యాం పరత్వ సౌలభ్య యోగ్యాంచ వృత్తిం కర్తుం ప్రాప్తమిత్యర్థః -

సా - వి — న పశ్యతః. సంబంధ వర్గే స్వామిత్వ సుహృత్త్వ సర్వ విధ బంధుత్వాదే ర్భగవతిప్రమాణ సిద్ధత్వాత్తత్తదాకారానుగుణ పరత్వ సౌలభ్యాద్యనుసారేణ యథాయువానం రాజాన మిత్యాద్యుక్తప్రకారేణ కైంకర్యం కర్తుముచిత మిత్యర్థః. సతీవ ప్రియభర్తారం యథానురాగాదుపచరేత్, జననీవ స్తనంధయం యథావాత్సల్యాదుపచరేత్, వత్సే ధేనోరివప్రీతిర్వాత్సల్యం. ఆచార్యంశిష్యోయథా భక్త్యోపచరేత్, మిత్రం యథా స్నేహేన పరిచరేత్, యథా రాజానం మదహస్తినంచ భీత్యా పరిచరేత్, యథాప్రియాతిథి మాదరాత్పరిచరేత్, యథాదయితంపుత్రం ప్రేమ్ణా పరిచరేత్తథాహరిం పరిచరేదితిభావః.

సా-సం—లాలనీయత్వాయ జననీవేత్యుక్తిః -అలభ్యమిదంలబ్ధమిత్యతిసంతోషేణ లాలనీయత్వాయ మిత్రం మిత్రవదిత్యుక్తిః - శాస్త్రాభిమతం భగవదభిప్రాయ మనురుధ్య ఛందానురోధే నార్చనీయత్వాయ యువానమిత్యుక్తిః - అసావధానతాయాంస్వనాశభీత్యాసహార్చనీయత్వాయ మదహస్తినమిత్యుక్తిః -

మూ—ఎన్కిర ఆకర్షకత్వత్తైయుమ్ అనుసంధిత్తు ‹‹ సతీవ ప్రియభర్తారం జననీవ స్తనంధయమ్ । ఆచార్యం శిష్యవన్మిత్రం మిత్రవల్లాళయేద్ధరిమ్ । స్వామిత్వేన సుహృత్త్వేన గురుత్వేనచసర్వదా । పితృత్వేన తథాభావ్యా మాతృత్వేనచమాధవః । యథాయువానంరాజానం యథాచమదహస్తినమ్ । యథాప్రియాతిథిం యోగ్యం భగవంతంతథార్చయేత్ । యథాచపుత్రందయితం తథైవోపచరేద్ధరిమ్,, ఎన్కిరపడియే అవ్వో సంబంధవర్గ పరత్వసౌలభ్యాదికళుక్కు అనురూపమానవృత్తియైయుం పణ్ణవుమ్,

సా-దీ—క్క సాధారణౌమ్యతత్తై అనుభవిత్తుః జ్ఞానతుమనోరువిషయత్తై ఒరుశరక్కాక్కక్కాణ్మికిరతిత్తై ఎణ్కై. ఆకర్షకత్వం, మనోహరత్వం. ఇని అవ్వో సంబంధాది కళుక్కనురూపమాక వర్తిక్క వేణుమెన్ను మతిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్- అతిల్ సర్వవిధ బంధుత్వేన సమర్చ్యత్వే ప్రమాణజ్గళ్ సతీవేత్యాది. సతీ, పతివ్రతై. లాళయేత్, ఉపచరేత్- ఆరాధనవేళాయాంభావ్యః, అనుసంధేయః- పరత్వానురూప మిత్యత్రప్రమాణమ్ యథాయువానమితి. భీత్యా, ఆరాధయన్తి ప్రజాః. మదహస్తీ, మత్తగజః. యోగ్యం ప్రియాతిథిం. ఆదరతః, భక్త్యాచ.సౌలభ్యాను రూపం స్నేహవిశేషేణా రాధనత్తిల్‌ప్రమాణమ్ యథాచ పుత్రమితిః

సా-స్వా— సతివేత్యాది - సతీ, పతివ్రతా-లాళయేత్, ఉపచరేత్. భావ్యః, ఆరాధన వేళాయాం మాతృత్వాది నాను సంధేయః. సంబంధ వర్గానురూపా రాధనే ప్రమాణ మిదం. పరత్వాను రూపత్వే ప్రమాణం యథా యువాన మితి - రాజానంహి భీత్యా రాధయంతి - మద హస్తిన మపితథా - సౌలభ్యాను రూపత్వే ప్రమాణం - యథాప్రియాతిథిమితి- ప్రియాతిథింహి సౌలభ్యాది గుణాను సంధాన జనిత భక్త్యారాధయంతి - ఆదిశబ్ద గ్రాహ్య స్నేహ విశేషారాధనత్తిల్ ప్రమాణమ్ యథాచ పుత్రమితి - ఆకైయాల్ షాడ్గుణ్య పూర్తి పావనత్వా శుభవాసనాదివిరోధి నివర్తకత్వా శ్రిత పారతంత్ర్య చిత్తా లంబన సౌకర్యాది వైలక్షణ్య యోగత్తాలే పరవిగ్రహాది కళై కాట్టిల్ అర్చైయిలే తానే కైంకర్య ముచిత మెన్ను కరుత్తు - జననీవ స్తనంధయమిత్యాది కళుమ్ తత్తత్సంబంధ సౌలభ్యాది గుణాను రూపారాధన ప్రాపకజ్గళాకై యాలే

సా-ప్రి—యేనచక్షుషా అపశ్యం తచ్చక్షురన్యత్కిమపి నపశ్యతీత్యర్థః. అవ్వోసంసంబంధ వర్గేత్యాది, తత్తత్సంబంధవర్గయోగ్యాం పరత్వ సౌలభ్య యోగ్యాంచ వృత్తిం కర్తుం ప్రాప్తమిత్యర్థః -

సా - వి — న పశ్యతః. సంబంధ వర్గే స్వామిత్వ సుహృత్త్వ సర్వ విధ బంధుత్వాదే ర్భగవతిప్రమాణ సిద్ధత్వా త్తత్తదాకారానుగుణ పరత్వ సౌలభ్యా ద్యనుసారేణ యథాయువానం రాజాన మిత్యాద్యుక్తప్రకారేణ కైంకర్యం కర్తుముచిత మిత్యర్థః. సతీవ ప్రియభర్తారం యథాను రాగా దుప చరేత్,జననీవ స్తనంధయం యథావాత్సల్యాదుపచరేత్,వత్సే ధేనోరివప్రీతిర్వాత్సల్యం.ఆచార్యంశిష్యోయథా భక్త్యోపచరేత్, మిత్రం యథా స్నేహేన పరిచరేత్, యథా రాజానం మదహస్తినంచ భీత్యా పరిచరేత్, యథాప్రియాతిథి మాదరాత్పరిచరేత్,యథాదయితంపుత్రం ప్రేమ్ణా పరిచరేత్తథాహరిం పరిచరే దితిభావః.

సా-సం—లాలనీయత్వాయ జననీవేత్యుక్తిః -అలభ్య మిదంలబ్ధ మిత్యతిసంతోషేణ లాలనీయత్వా య మిత్రం మిత్ర వదిత్యుక్తిః - శాస్త్రాభి మతం భగవదభి ప్రాయ మనురుధ్య ఛందాను రోధే నార్చనీయత్వాయ యువానమిత్యుక్తిః - అసావధానతాయాంస్వనాశభీత్యాసహార్చనీయ త్వాయ మదహస్తినమిత్యుక్తిః

సూ — అప్పోతు "తదాహియత్కార్యముపైతికించిదుపాయనం చోపహృతంమహార్హం । సపాదుకాభ్యాంప్రథమంనివేద్య చకారపశ్చాద్భరతోయథావత్,, ఎన్ఱు తిరువడి నిలైకళ్ విషయత్తిల్ శ్రీ భరతాழ்వాన్

సా - దీ — అప్పోసప్పన్ధవర్ణమ్, ప్రియభర్తృత్వాది. అప్పోళు, అనురూపవృత్తిపణ్ణుకిఱపోతు. రాజ్ఞి సేవకవృత్తియైప్పణ్ణక్కడవనెన్ఱు మతిల్ ప్రమాణమ్తదాహీత్యాది. తదా, పాదుకాంపురస్కృత్య రాజ్యపాలనసమయే - సః, భరతః. యత్కించిత్కార్యం. దుష్టశిక్షణ శిష్టపరిపాలనాది ప్రాప్తమాకిఱతు. మహార్హాం, అతిశ్లాఘ్యం. ఉపాయనమ్, కాణిక్కై. రాజభిరుపహృతం భవతి తత్సర్వం పాదుకాభ్యాం ప్రథమం నివేద్య, విజ్ఞాప్య. పశ్చాద్యథావత్, శాస్త్రోక్తప్రకారేణ తత్తదుచితం

సా - స్వా — విరోధమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - అప్పడియచార్చావతారత్తిలే భృత్యపతివ్రతాదికళ్ రాజభర్త్రాది విషయత్తిల్ పోలే ఇవ్వధికారి ఉపచారాదికళై ప్పణ్ణవేణుమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? అప్పోతు పతివ్రతా భృత్యాదికళ్ పతి రాజాది విషయత్తిల్ విజ్ఞాపనానుమతిపురస్సరమాకవే లౌకిక వైదిక దుష్టనిగ్రహ శిష్టపరిపాలనబంధూపలాళన భోజనాచ్ఛాదనాది సర్వవ్యాపారఙ్గళైయుమ్ పణ్ణుకిఱాప్పోలే ఇవ్వధికారియుమ్ లౌకిక వైదిక వ్యాపారఙ్గళైయుమర్చారూప భగవదనుమతిపురస్సరమాకప్పణ్ణవేణ్డావో? ఇష్టాపత్తియెన్నిల్ లౌకిక వ్యాపారమ్ శాస్త్రవిహితమల్లామైయాలే కైంకర్యమల్లామైయాల్ శాస్త్రమూలానుమతియాలే పణ్ణవాణ్డాతే? ఇని అచైతన్యమాలే తానే ఇన్త వ్యాపారత్తై అడియేన్ పణ్ణుకిఱేన్, దేవరీర్ అనుమతి పణ్ణవేణుమెన్ఱు విజ్ఞాపనపురస్సరమాక పణ్ణుకిఱవరై యిల్లై యెన్ఱిలిన్త వ్యాపారత్తై నీపణ్ణెన్ఱు అనుమతివ్యంజకవాగభిలాపానర్హార్చావతారత్తిలే విజ్ఞాపనాదికళ్ తాన్ కూడుమో? కించ శాస్త్రీయ నియమశూన్యదృష్ట వ్యాపారత్తుక్కు శాస్త్రముఖేన వడిమైకొళ్ళ సంకల్పిత్తిరుక్కిఱ శాసితావినిడత్తిలే విజ్ఞాపనపురస్సరంకరణన్తాన్ కూడుమో? వెన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అప్పోతితి - అప్పోతు, అర్చావతారత్తిలే వృత్తియైప్పణ్ణుమ్పోతు - తదాహీత్యాది - తదా, పాదుకాం భగవతో రాఘవస్య స్థానే అభిషిచ్య తన్ముఖేన రాజ్యపరిపాలనసమయే. సః, భరతః - యత్కించిత్కార్యముపైతి, ప్రసక్తం భవతి లౌకికం వైదికంవా దుష్టనిగ్రహ శిష్టపరిపాలనాదికం. మహార్హమ్, అతిశ్లాఘ్యమ్. ఉపాయనంచ, కరద్రవ్యం. సామంతరాజభిరుపహృతం. తత్సర్వం పాదుకాభ్యాంప్రథమంనివేద్య, విజ్ఞాప్య. పశ్చాద్యథావత్, యథాశాస్త్రమ్. శాస్త్రోక్తనియమపురస్సరమ్. తత్తదుచితం కర్మ చకార ఎన్నైక్కు - ఎన్కిఱ, ఎన్ఱు శొల్లప్పడుకిఱ - తిరువడి నిలైకళ్, శ్రీమత్పాదుకైకళ్ - ఇతినాలే యనుమతివ్యంజక వాగభిలాపానర్హ శ్రీమత్పాదుకా విషయత్తిల్ భరతాழ்వాన్ లౌకిక వైదిక

సా- ప్ర — స్వనిష్ఠాం జ్ఞాత్వా తదనుగుణ కైంకర్య కర్తుః ప్రపన్నస్య "పరవానస్మి,, త్యుక్తప్రకారే ణాత్యంత పరతంత్రత్వాత్సర్వజ్ఞేపి భగవతి విజ్ఞాప్త్యైవ కైంకర్యస్య కర్తవ్యత్వాద్భరతాదిభిస్తథైవ కృతత్వాచ్చ సర్వవ్యాపారాణామపి భగవతి విజ్ఞాప్త్యైవ కర్తవ్యత్వమాహ. అప్పోతిత్యాదినా.

సా - వి — తదాహీతి. కార్యం, రాజకార్యం. మహార్హం, శ్రేష్ఠమ్. ఉపాయనం, తత్తద్దేశాదాగతముపహారంచ, పాదుకాభ్యాం ప్రథమం నివేద్య పశ్చాచ్చకారపాలనమితి శేషః. తిరువడినిలైకళ్ విషయత్తిలె,

మూ — నడత్తున రాజసేవక వృత్తియై న్యాయార్జిత ద్రవ్యఙ్గళాలే నడత్తక్కడవన్, ఇవ్వృత్తియై వాఴ్క్కైప్పట్ట వధూవిన్ మఙ్గల్య సూత్రాది రక్షణమాత్రమాక నినైత్తిరుక్కవుమ్

సా-దీ — కర్మచకార ఎన్నై. ఇవ్వృత్తియై ప్పణ్ణుమ్పోదు, శుద్ధ ద్రవ్యత్తాలేనడత్త వేణుమెన్కిఱార్. న్యాయార్జితేతి - ఇతిల్ ప్రమాణం "అన్యాయార్జిత విత్తేన యోర్చయేత్పురుషోత్తమమ్ । నసతత్ప్రతి గృహ్ణాతి విఫలం తస్య తద్భవే" దితి - ఇవ్వృత్తియై తాన్భగవానుక్కుపకారమ్ పణ్ణిన తాక నినైయాతే స్వరూప ప్రాప్తమెన్ఱు నినైక్క వేణు మెన్కిఱార్ - ఇవ్వృత్తియై ఇత్యాదియాల్-మంగళ్యసూత్రాదీత్యాది

సా-స్వా — కృత్స్నవ్యాపారఙ్గళైయుమ్ విజ్ఞాపనపురస్సరమాకప్పణ్ణుకిఱాప్పోలే అర్చావతారత్తిలేయుమ్ పణ్ణక్కడవరైయిల్లై ఎన్ఱు కరుత్తు - రాజ సేవకేతి - రాజ సేవక వృత్తి యావతు, రాజ సన్నిధియిలే విజ్ఞాపన పురస్సరమ్ లౌకిక వైదిక కృత్స్న వ్యాపారాణాం తదర్థతయా కరణం. న్యాయేతి. " అన్యాయార్జిత విత్తేన యోర్చయే త్పురుషోత్తమం । నసతత్ప్రతి గృహ్ణాతి విఫలం తస్యతద్భవే ,, దితిన్యాయేన శాస్త్ర విరుద్ధ దృష్ట వ్యాపారఙ్గళుమ్ - శాస్త్రీయ ద్రవ్యాది నియమ యుక్తమాయ్ క్కొణ్డు శాస్త్రీయమాకైయాలే భగవద్విషయత్తిల్ విజ్ఞాపన పురస్సరమ్ తదర్థమాక పణ్ణ వేణ్డిన రాజసేవక వృత్తియాకైయాలుమ్ శాస్త్రీయ కైంకర్యోప యుక్తమాకై యాలే భగవ దర్చన రూపమాకైయాల్ అన్యాయార్జిత ద్రవ్యత్తాలే పణ్ణక్కూడాతెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి భగవద్విషయత్తిల్ ప్రపన్ననుక్కు రాజసేవక వృత్తి పణ్ణ వేణుమాకిల్ ఇవ్వృత్తి భృత్యాది కళుక్కు రాజ్ఞః ప్రపన్న నివృత్త్యర్థమాయుమ్, భృతి ప్రదానాద్యుపాధి ప్రయుక్తతయా ప్రత్యుపకార బుద్ధి రూపమాయుమ్ ఇరుక్కిఱాప్పోలే ప్రపన్ననుక్కు మివ్వృత్తి యిప్పడి యాకిల్ పూర్వోక్త స్వయం ప్రయోజనత్వ విరోధి యాతో? కృషి సాధ్యయాన శాస్త్రీయ వృత్తికళ్ స్వ పురుషార్థ సాధనత్వ బుద్ధి ప్రాప్త్యైయా యిరుక్క స్వయం పురుషార్థత్వ బుద్ధి తాన్ లోకత్తిల్ కణ్డతుణ్డో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇవ్వృత్తియై ఇతి. " మఙ్గల్య సూత్ర వస్త్రాదీన్ సంరక్షతి యథా వధూః । తథా ప్రపన్న శ్శాస్త్రీయ పతి కైంకర్య సంగ్రహం ,, ఎన్కిఱపడియే వాఴ్క్కైప్పట్ట వధూవుక్కు మంగల్య సూత్రాది రక్షణత్తిలే స్వయం పురుషార్థ మెన్కిఱ బుద్ధియుమ్, అతిక్రమత్తిల్ స్వవైధవ్యాద్యనర్థ శఙ్కైయుమ్, రక్షణత్తిల్ తాన్ తన్ స్వాలఙ్కారబుద్ధియుమ్, పతియినుడైయ ఉకప్పే స్వ పురుషార్థ మెన్కిఱ బుద్ధియుమ్, ప్రత్యుపకార బుద్ధి యిన్మైక్కు

సా - ప్ర — నడత్తవుమ్ప్రాప్తమిత్యన్వయః. కర్తుం యోగ్యమిత్యర్థః . ఏవం క్రియమాణే కైంకర్యే ప్రయోజనాన్తరార్థత్వ బుద్ధిం, ఆజ్ఞాత్వ బుద్ధించ విహాయ స్వరూపానురూపత్వ బుధ్యా కర్తవ్యత్వమాహ. ఇవ్వృత్తియై యిత్యాదినా. వాఴ్క్కైప్పట్టవధూవిన్, అగ్నిసాక్షికంగృహీతపాణేర్వధ్వాః. భార్యాత్వేనస్వీకృతాయావధ్వాః-నినైత్తిరుక్కవుమ్, అనుసంధానస్తుం ప్రాప్తమిత్యన్వయః. భగవత్కైఙ్కర్యస్యోక్తం

సా-వి — శ్రీపాదుకావిషయే - భగవతి ఉపకారం కరోమీతిబుద్ధిం విహాయ స్వరూపప్రాప్తమితి బుధ్యా కర్తవ్య మిత్యాహ - ఇవ్వృత్తియై ఇతి. వాఴ్క్కైప్పట్ట, అగ్నిసాక్షికమ్ వివాహితాయాః.

సా - సం — ఇవ్వృత్తియై, ఉక్త విధా ఉత్తర కృత్యరూపా వృత్తిః. వాఴ్క్కైప్పట్టవితి-స్వోచిత సర్వ మంగళాయ స్వస్వరూప నిర్వాహక మిత్యేవోక్తం విధా వృత్తయః కార్యాః. నఖ్యాత్యాద్యర్థతయేతిభావః-

మూ—ఇప్పడి భగవదుపక్రమమాయ్ భాగవత పర్యన్తమాక వరుకిఱ కైఙ్కర్యాఖ్య పురుషార్థసిద్ధిక్కు ప్రధానకారణమ్ “ పాపిష్ఠః క్షత్రబన్ధుశ్చ పుండరీకశ్చపుణ్యకృత్ । ఆచార్యవత్తయాముక్తౌ తస్మాదాచార్యవాన్భవేత్,, ఎన్నుమ్, “ఎమ్మైశర్ విణ్ణోర్

సా- దీ— శబ్దత్తాల్ కణ్ణాభరణాదిగ్రహణమ్. ఇక్కైఙ్కర్యసిద్ధిక్కెల్లామ్ ప్రధానకారణమ్ సదాచార్య సంబంధమెన్ఱు నినైత్తిరుక్కవుమ్ వేణుమెన్ఱు సప్రమాణమాక వుపపాదిక్కిరార్ - ఇప్పడిభగవదిత్యాదియాల్- ఎమ్మైశరిత్యాది - ఎమ్మైశర్ , లీలావిభూతిక్కుమ్ నిత్యవిభూతిక్కుమ్ ఉపకారకస్వామియాన భగవా

సా- వ్యా—స్వరూపప్రాప్తమెన్ఱ బుద్ధియుమిరుక్కిరాప్పోలే ప్రపన్ననుక్కుమిన్నవృత్తియిలేయిన్నబుద్ధి పణ్ణ వేణుమెన్నపడి. మాత్రశబ్దత్తాలే భక్త్యాది కార్యనిరత్తిల్ మంగళ్య సూత్రాది రక్షణ మాత్ర బుద్ధియిల్లై- కింతు సాధనత్వ బుద్ధియుమ్ కలశి యిరుక్కు మెన్నపడి - ఇప్పడి పూర్వోక్త శేషవృత్తియిల్ పరోపకారబుద్ధియిల్లామల్ స్వతః ప్రాప్తమెన్ఱుబుద్ధి పణ్ణ వేణుమాకిల్ ఇశ్శేష వృత్తి క్కామ్యమాన వాచార్య భాగవత కైంకర్యఙ్గళిలుమ్ ప్రత్యుపకార బుద్ధి కూడాతెన్ఱు సిద్ధిక్కై యాలే ఆచార్య భగవద్విషయఙ్గళిలే ప్రత్యుపకారమ్పణ్ణామైయాలే కృతఘ్నతై ప్రసక్తియామ్ సర్వ కమూనహతై వారాతో? ఎన్న ప్రత్యుపకారమ్పణ్ణప్పడి సంభావనై యుణ్డాన విషయఙ్గళిలే కృతఘ్నతై వాగామైక్కాక ప్రత్యుపకారమ్పణ్ణుకై యావశ్యకమానాలు మాచార్య భగవద్విషయత్తిల్ ప్రత్యుపకారమ్ సమ్భావిత మల్లామైయాలే అన్తరణ్డు విషయత్తిలుమ్ కైంకర్య రూప పురుషార్థ దశైయిలుముపకార స్మరణమే పణ్ణ ప్రాప్తమెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి యెన్ఱుమ్ ఇవైయెల్లాత్తుక్కుమెన్ఱుమ్ వాక్యద్వయత్తాలే - ఆచార్యవిషయత్తిల్ కృతజ్ఞతై ప్రాప్తియానాలు ముత్తర కైంకర్య దశై ముక్తిదశై పోలే ఫలరూపై యాకైయాలే కైంకర్యరూప పురుషార్థమ్ “ ఏష హ్యేవానందయాతీ ,, త్యాదికళిల్ పడియే కేవల భగవదాయత్త మాకై యాలే పురుషార్థ దశైయిలే ఆచార్య విషయత్తిల్ కృతజ్ఞతై ప్రాప్తియో ? “ ఆచార్యవత్తయా ముక్తౌ,, ఇత్యాదినా ఆచార్య సంబంధముమ్ పురుషార్థ కారణమాకైయాల్ అవ్విషయత్తిలు ముపకార స్మృతి పణ్ణవేణు మెన్నిల్ కారణత్వమాత్రం స్వాభావ్యాదృష్టాది సాధారణమాకైయాలె యుపకార స్మృతిక్కు నిమిత్తమాక మాట్టుమో ? స్వాభావ్యాదృష్టాదికళ ప్రధాన కారణమా యిరుక్కిరాప్పోలె యన్నికేయాచార్యసంబంధమ్ ప్రధాన కారణమాకైయాలె అవ్విషయత్తిల్ కృతజ్ఞతై వేణుమెన్నిల్ ఇప్పడిప్పట్ట ప్రధాన కారణత్వం విశ్వసనీయమాకుమ్పడి సమీచీన ప్రమాణ సంప్రదాయ ముణ్డో ? ఆచార్య సంబంధమ్ ప్రధానకారణమాకిల్ “ తమేవ శరణంప్రాప్య తత్కైంకర్య చికీర్షయా ,, ఎన్ఱీశ్వరనే యుపాయ మెన్ఱు శొల్లుకిర తువుమ్ విరోధియాతో ? ఇత్యాద్యవాన్తర శంకైకళై పరిహరిక్కిరార్ - భగవదుపక్రమ మాయి త్యాదినా - “ ఆచార్యవత్తయా ముక్తౌ ,, ఎన్ఱు కారణాంతర మిరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్ విశేషోక్తియాలె ప్రధానకారణత్వం సిద్ధమెన్నపడి - ఎమ్మైశరిత్యాది - ఎమ్మైశర్, అస్మత్స్వామీ - అస్మదుపలక్షితోభయ విభూతినాథనెన్నపడి

సా- ప్ర— విశేషణ విశిష్టతయా స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన ఫలత్వ మితిభావః. ఏవమేవ స్వాచార్యే భగవతి చకృతజ్ఞతాచ స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాన ఫలమిత్యాహ. ఇప్పడి భగవదుపక్రమ మిత్యాదినావాక్యద్వయేన. ఎమ్మైశ రిత్యాది

సా-వి—ఎమ్మైశర్ విణ్ణోర్ పిరానార్ మాశుతలిల్ మలరడిక్కీழ் ఎమ్మైచ్చేర్ విక్కుమ్ వణ్డుకళ్ - ఎమ్మైశర్,

మూ.— పిరానార్ మాశినమలరడిక్కీఴ్ ఎప్పొழுదుమ్ శేర్ విక్కుమ్ వణ్డుకళై,, ఎన్నుమ్, ,,విల్లిపుత్తువైనకర్ నమ్బివిట్టుశిత్తర్ తఙ్గళ్ తేవరై వల్లపరిశు వరువిప్పరేల్ అదుకాణ్డుమే ,, ఎన్నుమ్ శొల్లుక్కిఴపడియే

సా-దీ—నుడైయ హేయప్రతిభటమాయ్ కమలపుష్పత్తు కొత్త తిరువడికళిన్ పరిసరత్తిలె తఙ్గళై ప్రాపిక్కుమ్. భ్రమర కల్పరైన్నై. విల్లిపుత్తువై ఇత్యాది. విల్లిపుత్తూరాకిర నగరత్తిలుదిత్తు ఆత్మ గుణ పరిపూర్ణరాన శ్రీవిష్ణుచిత్తర్. పెరియాழ்వార్ తమ్ముడైయ స్వామి శ్రియఃపతియైత్తామ్ వల్లతొరు ప్రకారత్తాల్ నమక్కు వరువిప్పరేల్ కైంకర్యమ్ పణ్ణి వాழுమ్పడి వశీకృతరాక్కువారాకిల్ అత్తైక్కాణ్బోమ్. నమ్మాల్

సా-స్వా— విణ్ణోర్, నిత్యసూరికళుక్కు - పిరాన్, ఉపకారకర్. ఉభయ విభూతి నిర్వాహక స్వామి యినుడైయ. మాశ్, దోషమ్. ఇన, ఇల్లాత హేయప్రతిభటమాన. మలరడి, కమలకుసుమసదృశమాన తిరువడికళుడైయ. కీఴ్, పరిసరత్తిలే. ఎప్పొழுదుమ్, అడియోఙ్గళై- శేర్ విక్కుమ్, ప్రాపిక్కుమ్- వణ్డుకళ్, పుష్పత్వేన రూపిత భగవచ్చరణైక రసికతయా ఆచార్యర్ భ్రమరత్వేన నిరూపిత రెన్నపడి. విల్లిపుత్తువైయిత్యాది. విల్లిపుత్తువైనకర్ నమ్బి, విల్లిపుత్తూరెన్కిర నగరత్తిలే అవతీర్ణరాన - నమ్బి, పూర్ణర్- ఆత్మగుణపూర్ణరాన విష్ణుచిత్తర్ పెరియాழ்వార్. తఙ్గళ్ తేవరై, తమ్ముడైయ దేవతైయాన శ్రియఃపతియై, వల్లపరిశు, పరిశు, ప్రకారమ్. తామ్ వల్లతొరు ప్రకారత్తాలే. అరువిప్పరేల్, నామ్ కైంకర్యమ్ పణ్ణుమ్పడి వశీకృతరాక్కువరాకిల్. అత్తైక్కాణ్బోమ్, అవర్ కృపైయన్నిక్కే పురుషార్థసాధనమాక నమక్కు కర్తవ్య

సా-ప్ర— అస్మత్స్వామినో నిత్యసూరీణాం నిత్యానుభవ ప్రదానేనోప కారకస్య కృష్ణస్యాశ్రిత పరిత్యాగ రూపదోష రహిత చరణారవిందాధస్తాదస్మత్ప్రాపకా ఆచార్యా భగవత్పాదయోరత్యంతభోగ్యత్వేన పుష్పతయా రూపణాత్తదేకనిష్ఠా ఆచార్యాభృంగత్వేన నిరూప్యంతే. విల్లిపుత్తువైఇత్యాది. శ్రీవిల్లిపుత్తూరిత్యాఖ్యాతే నగరే స్థితో విష్ణుచిత్తస్స్వనాథం భగవంతం. మణ్జన మాట్ట నీవా రాయ్, స్వనాథం త్వమాగచ్ఛ - నేశ మిల్లాతారకత్తిరుస్తు నీవిఙ్గై యూడాడే పోత రాయే, త్వయి స్నేహరహితానాం గృహే త్వమవస్థాయ త్వంలీలా పరవశత్వం విహాయాగచ్ఛేత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ నాథయతి

సా-వి—అస్మత్స్వామినః ఆచార్యాః. విణ్ణోర్ పిరానార్, నిత్యసూరీణాం పరమోదారస్య ఉపకారకస్య భగవతః. మాశుతలిల్, మాలిన్య రహితయోః- మలరడి, పుష్పసదృశ శ్రీపాదయోః - కీఴ్, అధస్తాత్. సమీప ఇత్యర్థః. శేర్ విక్కుమ్, ప్రాపయంతః. వణ్డుకళ్, భ్రమర కల్పా రసికా ఇత్యర్థః - విల్లిపుత్తువైనకర్ నమ్బివిట్టుశిత్తర్ తఙ్గళ్ తేవరై వల్లపరిశు రుళిప్పరేలతు కాణ్డుమే. విల్లిపుత్తువైనకర్ నమ్బి, విల్లిపుత్తూర్ నగరేస్థితాః - విట్టుచిత్తర్, విష్ణుచిత్తాః. భట్టనాథాః - తఙ్గళ్ తేవరై, స్వం దేవం - వల్లపరిశు, ఆశ్రయితుం సమర్థేన సాధనేన- అరుళిప్పరేల్, దయాళుం కుర్వంతి చేద్భగవంతమారాధయితుం శక్నువంతి

సా-సం— ఎమ్మైశనితి, అస్మత్స్వామినో నిత్యసూరినిర్వాహకస్య నిర్మలసుకుమారభోగ్యతమచరణాంబుజాధస్తాన్మాం ప్రాపయంత షట్పదా ఇవస్థితా గురవ ఇత్యర్థః. విల్లిపుత్తూరితి ప్రసిద్ధ నగర నిర్వాహకా విష్ణుచిత్తాస్స్వస్వామినం. వల్లపరిశు, స్వవిజ్ఞాత ప్రకారేణా నన్యార్హత్వాదినా. అరివిప్పరేల్, మాంనివేదయన్తి చేత్. అదు కాణ్డుమే, తం ప్రకారం జానీమః. వల్లపరిశు అదువితి సామాన్యోక్త్యా లజ్జాకృతా

మూ— సదాచార్య సమ్బన్ధనే ఎన్ఱు విశ్వసిత్తు అభిషేకమ్ పణ్ణప్పుకుకిఱ రాజకుమారనుక్కు రాత్రియిల్ విళక్కేత్తి వైక్కుమాప్పోలే తనక్కవర్కళ్ పణ్ణిన వెళిచ్చిరప్పైయుమ్ అతడియాక తనక్కవన్న కైంకర్యఙ్గళైయుమ్ అనుసంధిత్తు అవర్కళ్ పక్కలిలే కృతజ్ఞనాయిరుక్కవుమ్,ఇవైయెల్లాత్తుక్కుమ్ సాధారణమాన

సా - దీ — శేషియలావ తొన్ఱుమిల్లై ఎన్నై. అవర్కళ్ కొడుత్త జ్ఞాన కైంకర్యఙ్గళై యనుసంధిక్క వేణుమెన్కిరార్- అభిషేకమ్పణ్ణవిత్యాది. అభిషేక్ష్యమాణనాన వెన్నై-రాత్రియ తెన్ఱత్తాల్ దార్ష్టాన్తికత్తిల్సంసార కాళ రాత్రి సూచితమ్. వెళిచ్చిరప్పు, జ్ఞానోపదేశమ్. శ్రియఃపతివిషయత్తిలుమ్ కృతజ్ఞనాయిరుక్క వేణుమెన్ఱు మత్తై కాట్టుకిరార్ - ఇవైయెల్లామిత్యాదియాల్-ఉపాయావస్థైయిలు

సా - స్వా — మెన్ఱుమిల్లై యెన్నపడి. సదాచార్యేతి. సదాచార్య సమ్బన్ధమ్ ప్రధానకారణ మెన్ఱు విశ్వసిత్తెన్ఱన్వయమ్- తనక్కితి, ఆచార్యనుడైయ ప్రధాన కారణత్వం కైఙ్కర్యోప యుక్తతత్వ జ్ఞాన ద్వారకమాకైయాలే “తమేవశరణమ్ప్రాప్య,,ఇత్యాది సాక్షాత్కారణత్వ బోధకప్రమాణత్తుక్కుమ్ విరోధమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు - ఆచార్య సమ్బన్ధాధీన తత్వ జ్ఞానమ్ సంసారకాలీన మాకైయాలే ముక్తిదశా భావికైంకర్య సాధనత్వ మెఙ్గనే యెన్న దృష్టాన్తత్తినాలే సమర్థిక్కిరార్. అభిషేకేతి. శ్వోభిషేక్ష్యమాణరాజ కుమారనుక్కు పూర్వ రాత్రియిలే రాజ పరిజనఙ్గళ్ విళక్కేత్తి వైకిర వుపచారత్తాలే శ్వః కరిష్యమాణాభిషేకత్తిల్ నిస్సందేహత్వయుమ్, తన్మూల హర్షముమ్, త్వరైయుమ్, తదను గుణ ప్రవృత్తియుమిరుక్కిరాప్పోలే ఇఙ్గుమ్ ముక్త్యైశ్వర్య దివస పూర్వ రాత్రియాన సంసారత్తిల్ భగవదన్తరంగాచార్యదత్త తత్వజ్ఞానముపాయానుష్ఠాన ముఖత్తాలే నిస్సందేహతా హర్షత్వరావర్ధక తయాచ ముక్త్యుపకారక మెన్నపడి. వెళిచ్చిరప్పు, తత్వజ్ఞానమ్. ఇప్పడి యాచార్య విషయత్తిల్ కృతజ్ఞతై ప్రాప్తమానాలుమ్ సర్వకార్య సాధారణ కారణ మాన ఈశ్వర విషయత్తిల్ కైంకర్య దశాయాం కృతజ్ఞతై వేణుమో ? సాధారణ మాయిరున్తాలు మీశ్వరన్ సర్వ కారణాధిష్ఠాతావాకైయాలాచార్య సంబంధమ్ ముతలాన వుపాయపరమ్పరైక్కుమ్ ప్రధాన కారణమాకైయాల్ కృతజ్ఞతై ప్రాప్తమెన్నిల్ ఆనాలుమ్ చేతన నిడత్తిల్ వ్యాజవిశేషత్తై యపేక్షిత్తు సర్వత్తైయు మీశ్వరన్ శెయ్కైయాలే కృతజ్ఞతైక్కు ప్రాప్తి యుణ్డో ? ఎన్కిర శంకైయిల్ “త్రాణే స్వామిత్వ మౌచిత్యం న్యాసాద్యాస్సహకారిణః । ప్రధాన హేతుస్స్వాతంత్ర్య విశిష్టా కరుణా విభో ,, రిత్యాది ప్రకారేణ ఈశ్వర నుడైయ సహజ కారుణ్యత్తుక్కు ప్రధాన కారణత్వత్తైయుముపపాదిక్కిరార్. ఇవైయెల్లాత్తుక్కుమిత్యాదినా. ఇవైయెల్లాత్తుక్కుమ్ , ఆచార్య సంబంధ

సా.ప్ర—చేత్తత్పశ్యామః. వెళిచ్చిరప్పైయుమ్, జ్ఞాన వికాసంచ,

సా - వి — చేల్. అతుకాణ్కమె, తత్పశ్యామః- పురుషార్థసిద్ధిక్కు ప్రధానకారణమాచార్యసంబంధ మెన్ఱు విశ్వసిత్తిత్యన్వయః - అభిషేకమ్ పణ్ణ, అభిషేకం కర్తుం. పుకుకిర, సింహాసనే ప్రవేశితస్య - రాత్రియిల్, రాత్ర్యాం. విళక్కేత్తి వైక్కుమాప్పోలే, ప్రక్షిప్త కరదీపికా సహస్రవత్. రాత్రియిలిత్యనేన సంసారస్య జ్ఞాన ప్రతిబంధకత్వ మాచార్యోపదేశస్యోత్తేజకత్వం సూచితం. ఇవర్పణ్ణిన, ఆచార్యైః కృతా. వెళిచ్చిరప్పు, జ్ఞాన సమృద్ధిః. ఇరుళకత్తు మెరికతిరోన్మండలత్తోడేత్తి వైత్తేణి వాఙ్గి

సా- సం—ప్రధాన కారణమిత్యస్య సహజకారుణ్య మెన్ఱు తెళిన్తిత్యనేనాన్వయః . భగవదనుభవస్యాత్రా,

మూ—ప్రధానకారణము మాయ్ముక్తదశైయిల్ ఆత్మానుబంధియాన భగవదనుభవత్తైప్పత్త అపర్యనుయో
జ్య స్వాతంత్ర్య మడియాక శంకితమామ్ విచ్ఛేదత్తుక్కు ప్పరిహార మాయిరుప్పతు ‘‘ఇరుళకత్తు మెరికతిరోన్
మణ్డలత్తూడేత్తి వైత్తేణి వాఙ్గి,, ఎన్నుమ్ ‘‘పోయినాల్ పిన్నై ఇత్తిశైక్కెన్నుమ్ పిణైక్కొడుక్కిలుమ్

సా- దీ —ముపేయావస్థైయిలుముపజీవ్యమ్సహజకారుణ్యమెన్కిరార్-ముక్తదశైయిలిత్యాది-ఆత్మానుబ
న్ధి, యావత్స్వరూప భావి ఎన్నై - అపర్యనుయోజ్యమ్, ఇతేసిప్పడి చ్చెయ్త తెన్ను కేళ్వికకు వ్వమ్ యోగ్య
మల్లాతతు - పరిహార మాయిరుప్పతు సహజ కారుణ్య మెన్ను తెళ్ళినైన్నన్వయమ్ - అపునరావృత్తియిల్ భగ
వత్సహజ కారుణ్యమే కారణ మెన్ను మతిల్ ప్రమాణఙ్గళ్ ఇరుళకత్తు మిత్యాది - అంధకారస్థైత్తై ప్పోక్కుమవ
నాయ్- ఎరిక్కై, విక్షేపిక్కై - విక్షేపిక్కు ప్పడుమ్ కిరణఙ్గళై యుడైయసూర్యనుడైయమండల మధ్యత్తాలేయా
శ్రితరై పరమ పదత్తిలేత్తితిరుమామణి మణ్టపత్తిలే స్థిరమాక వైత్తు పునరావృత్తి హేతుకళాన స్వేచ్ఛాదిక
ళైయుమ్ నివృత్తిప్పిత్తేన్నై - యద్వా, తన్నుడైయఉపాయ భావత్తైవిట్టు ఉపేయనా మెన్న పడి- పోయి
నాలిత్యాది-వాయినాల్ నమో నారణా వెన్నుమత్తక త్తిడైకైక్కై కూప్పిప్పోయినాల్, పరమపదత్తేరిప్పో
నపిన్పుఆశ్రితరై-ఎన్నుమ్,ఒరుకాలత్తిలుమ్-ఇత్తిశైక్కు,ఇల్లీలావిభూతియిన్ దిక్కుక్కు - పిణైక్కొడుక్కిలుమ్,

సా -స్వా—మ్ముతలానముక్తిపర్యంత సర్వత్తుక్కు మెన్నపడి-వ్యాజవిశేషమ్ప్రతిబంధకదురితనివర్తనమాత్రోప
యుక్తమాకైయాలె ఇష్ట ప్రాప్తికు సహజ కారుణ్యమే ప్రధాన కారణ మెన్ను కరుత్తు. ఇని యనిష్టనివృ
త్తి విశేషత్తిలు మితు ప్రధాన కారణ మెన్నరుళి చ్చెయ్కిరార్. ముక్తి దశైయిలితి. ఆత్మాను బంధియాన,యా
వదాత్మభావియాన - ఇరుళ కత్తు మిత్యాది - ఇరుళ్, అంధ కారత్తై. అకత్తుమ్, పోక్కు మవనాయ్.ఎ
రి, ఎరిక్కు ప్పడుమ్. విక్షేపిక్కు ప్పడుమ్. కతిరోన్,కిరణత్తై యుడైయ సూర్యనుడైయ - మండల తూడు, మండల మధ్యత్తాలె - ఏత్తి, పరమ పదత్తిలె యేత్తి - వైత్తు, తిరుమా మణి మణ్డపత్తిలే స్థిరమాక
వైత్తు - ఏణివాఙ్గి, ఏణి, పునశ్చ ఎరఙ్గుకైకు సాధన మాన స్వ సంకల్ప మాకిర ఏణినైయు మాత్తిప్పిన్నై.
పోయినాలిత్యాది. పోయినాల్, పరమ పదత్తుక్కు ప్పోనాల్. పరమ పదత్తై ప్రాప్తనానాలెన్నపడి.పిన్నై
పునశ్చ. ఇత్తిశైక్కు, ఇన్త సంసార రూప ప్రాకృత దేశత్తుక్కు - ఇతుక్కు ప్పోక వొట్టా తెన్కిరత్తోడే
యన్వయమ్. ఎన్నుమ్, ఒరుకాలత్తిలుమ్. పిణైక్కొడుక్కిలుమ్, అడియే నొరు క్కాల్ ప్రకృతిమండలత్తిలే

సా - ప్ర — ఇరుళకత్తుమిత్యాది. అన్ధకారనిరాసకవికస్వరాంశుమణ్డలేనపరమపదన్నీత్వా పునరావృత్తి
హేతు కర్మాదివినివర్త్య. పోయినాలిత్యాద.నిత్యవిభూతిం గతా శ్చేత్తదనంతరం లీలా విభూతిం కదాపి

సా - వి — ఇరుళకత్తుమ్,అంధకారనివర్తనేన.ఎరి,ప్రకాశమానేన. కతిరోన్ మండలత్తూడు, సూర్య
మండలేన. ఏత్తి, ఆరోప్య. వైత్తు, పరమపదేస్థాపయిత్వా. ఏణివాఙ్గి, నిశ్రేణిం కాంనివర్త్య పునర్నివర్త
నసంకల్పంపరిహృత్యేత్యర్థః.పోయినాల్ పిన్నై యిత్తిశైక్కుమ్ పిణై క్కొడుక్కిలుమ్పోకవొట్టార్. పో
యినాల్పిన్నై,పరమపదగమనానంతరమ్.ఇత్తిశైక్కు,ఏతద్దశాయాంలీలావిభూతేః. పిణై క్కొడుక్కిలుమ్,

సా-సం—నుబంధిత్వంయావదాత్మభావిత్వం.ఇరుళితి.తమోనివర్తకచణ్డకిరణమణ్డలద్వారేణప్రవేశ్యారోప
ణార్థమవ స్థాపితనిశ్రేణి కామపనీయ. పోయినాల్, పరమ ప్రాప్యం దేశంగతే. పిన్నై ఎత్తిశైక్కు, పు
నః కాందిశం యాతు మీహతే. నకామపిదిశమితిభావః. పిణైఇతి, ప్రతిభూప్రదానేపిప్పునరాగమనం నిరుంధ

మూ — పోకవొట్టార్,, ఎన్నుమ్ ‟వణ్ పుకఴ్ నారణన్ తిణ్కఴల్,, ఎన్నుమ్ ‟శన్మశన్మాంతరమ్ కాత్తడియార్కళై క్కొణ్డుపోయ్, త్తన్మైపెరుత్తి త్తన్ తాళిణైక్కీఴ్ కొళ్ళు మప్పన్,, ఎన్నుమ్ ‟తన్నాళిణైక్కీఴ్ శేర్త్తవన్

సా - దీ — లీలా విభూతి యిల్ సంసరిత్తు శ్రమమాక త్తిరుమ్బి వరుకిరె నెన్నారు వరై ప్పిణై క్కొణ్డు త్తాలుమ్ సర్వథా ఎన్నపడి పోక వొట్టార్ రెన్నైక - వణ్పుకఴిత్యాది - విలక్షణ మాన కీర్త్యాదికళై యుడైయ నారాయణనుడైయ దృఢమాన ముక్తరై పునస్సంసరిక్క వొట్టాత తిరువడి యెన్నైక - శన్మ శన్మాన్తరమిత్యాది - తన్నడియార్కళై జన్మజన్మాంతరమ్ పుకామల్ కాత్తు అర్చిరాది మార్గత్తాల్ పరమ పదత్తేర క్కొణ్డు పోయ్ స్వస్వ రూపావిర్భావత్తై ఉణ్డాక్కి తన్ తాళిణైక్కీఴ్ శ్రీపాద రేఖైపోలే పిరియాతపడి పాదోపధానమాక స్వీకరిక్కుమ్ నిరుపాధిక పితావెన్నుమ్ - తన్నాళిణైక్కీఴిత్యాది - తన్ శ్రీపాద పరి

సా-స్వా — పోయ్ పునశ్చ సాంసారిక భోగత్తై అనుభవిత్తు తిరుమ్బియుడితియాక వరుకిరేన్, పెరియపిరాట్టియార్ పిణైఎన్ను ప్రతిభువాకై క్కొణ్డుత్తాలుమ్ పోకవొట్టార్ - పునరావృత్తి పణ్ణుకిర తిల్లై ఎన్నపడి. వణ్ పుకఴిత్యాది. వణ్, విలక్షణ మాన. పుకఴ్, కీర్త్యాది కల్యాణ గుణఙ్గళై యుడైయనారాయణనుడైయ-తిణ్, దృఢమాన. ముక్తరై పునస్సంసరిక్క వొట్టాతపడి స్థైర్యత్తై యుడైయ. కఴల్, తిరువడి కళై ఎన్నైక. శన్మ శన్మాన్తర మిత్యాది. తన్నడియార్కళై శన్మ శన్మాన్తరమ్ వారాత పడి కాత్తు, పరమపదత్తేర క్కొణ్డు పోయ్. తన్మై, తన్నుడైయ స్వభావత్తై. స్వస్వరూపావిర్భావత్తై. పెఱుత్తి, ఉణ్డాక్కి. తన్ తాళిణైక్కీఴ్, స్వ పదద్వం ద్వాధస్తాత్. స్వపద రేఖైపోలే పిరియాతపడి పాదోపధానమాక. కొళ్ళుమ్, స్వీకరిక్కుమ్. అప్పన్, నిరుపాధిక పితావెన్నైక. తన్ తాళిణై యిత్యాది- తన్ తాళిణైక్కీఴ్, స్వచరణద్వంద్వ

సా-ప్ర — ప్రతిభూకరణేపి గంతుం నాను మన్యతే. వణ్ పుకఴిత్యాది. శ్లాఘనీయ గుణస్య నారాయణస్య స్వాశ్రితాపరిత్యాగి పాదారవిందమ్. శన్మశన్మాంతర మిత్యాది. ప్రపన్నానాం స్వదాసానాం జన్మపరమ్పరాం వినివర్త్య పరమపదే నీత్వా స్వసామ్యమాపాద్యస్వ పాదపరిచర్యాదానే నోపకారకః. తన్నాళిత్యాది.

సా - వి — గత్వా పునరాగచ్ఛామీతి ప్రతిభూప్రదానేపి. పోకవొట్టార్, గంతుం నానుమన్యతే. వణ్పుకఴ్ నారణన్ తిణ్కఴల్. వణ్పుకఴ్, శ్రేష్ఠ గుణస్య. నారణన్, నారాయణస్య. తిణ్కఴల్, ఆశ్రితాపరిత్యాగి చరణారవిందే. శన్మ శన్మాంతరమ్ కాత్తడియార్ కళై క్కొణ్డుపోయ్ తన్మైపెరుత్తి త్తన్ తాళిణైక్కీఴ్ కొళ్ళుమప్పన్, అడియార్కళై, దాసాన్. శన్మశన్మాంత రమ్ కాత్తు, జన్మపరంపరాంనివర్త్య. కొణ్డుపోయ్, పరమపదం ప్రాపయ్య. తన్మై పెరుత్తి, స్వసామ్య మాపాద్య. తాళిణైక్కీఴ్, స్వపాదారవింద ద్వంద్వస్యాధస్తాత్. కొళ్ళు మప్పన్, పాదరేఖావదవిశ్లిష్టం స్వీకర్తాపి తా. తాళిణైకీఴ్ శేర్త్తియవై శెయ్యుమ్ శేమమ్. తాళిణైక్కీఴ్, శ్రీపాదపరిసరే - శేర్త్తి, ప్రాపయ్య. అవై శెయ్యుమ్, తాభ్యాం క్రియమాణం. శేమమ్, క్షేమమ్. అపునరావృత్తి విశిష్ట కైంకర్య రూప మహా పురుషార్థ ప్రదానం.

సా- సం — త్యేవేత్యర్థః. వణ్, నిరవద్యకల్యాణగుణవతో నారాయణస్య స్వేతర విషయ విరక్తికరతయా ఽతిదృఢావిత్యర్థః. ప్రతిజన్మన్యపి సంరక్ష్యైకస్మిజ్జన్మని లబ్ధదాస్యాను పనీయతేషాం స్వసామ్యమపి ప్రదాయ పునర్విశ్లేషభయేన స్వచరణాధస్తాద్వినిక్షిపన్తం శేషిణం. తన్తాళిణైక్కీఴ్, స్వచరణ కమలం ప్రాపయ్యా

మూ—శెయ్యుమ్ శేమత్తై,, ఎన్నుమ్ శొల్లు కిర పడియాలే అపునరావృత్తియిలుమ్ మున్బు సంసరిప్పి క్కై యిరుప్పోలే సత్యసంకల్పనాయ్ శేషియాన శ్రియఃపతియినుడైయ ''పణ్డైనాళాలే నిన్ తిరువరుళుమ్ పఙ్కయత్తాళ్ తిరువరుళుఙ్కొణ్డు నిన్కోయిల్ శీయ్త్తు,, ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట సహజకారుణ్యమెన్ఱు తెళిన్దు అవ్విషయత్తిలుమ్ కృతజ్ఞనాయిరుక్కవుమ్ ప్రాప్తమ్.

సా-దీ—సరత్తిలే శేర్త్తు అవన్ పణ్ణుమ్ రక్షైకళై అపునరావృత్త్యాదికళై ఎన్నపడి-శొల్లుకిర పడియాల్, శొల్లుకిర ప్రక్రియైయాలెన్నై - మున్బు కర్మ పరతంత్రనై సంసరిప్పిక్కైయిల్ సత్యసంకల్పనాయిరున్దాప్పోలే యిప్పోతు మివనుడైయ ''సర్గేఽపినోప జాయంతే ప్రళయేనవ్యథంతిచ ,, ఎన్ఱ పునరావృత్తియిలుమ్ సత్య సంకల్పనా మెన్నపడి-పణ్డైనాళిత్యాది- పణ్డైనాళాలే, పూర్వకాలత్తిలే ఉణ్డాన సహజమాన వెన్నై-.నిన్కోయిల్ శీయ్త్తు, తిరువలకు పరిమారి - సహజ కారుణ్యమే అపునరావృత్తి సంకల్పత్తుక్కుమ్ హేతువెన్ఱుకరుత్తు

సా-స్వా—పరిసరత్తిలే- శేర్త్తు,ప్రాపిత్తు.అవన్ శెయ్యుమ్,అవన్ పణ్ణుమ్- శేమత్తై,క్షేమత్తై-పరిపాలనత్తై- అపునరావృత్త్యాది రూపరక్షణత్తై మెన్నపడి - శొల్లుకిర పడియాలే, శొల్లుకిర ప్రక్రియైయాలే-మున్బితి - మున్బు, కర్మ పర తంత్ర నాయ్క్కొణ్డు సంసరిక్కైయిల్ సత్య సంకల్ప నానాప్పోలే ఇప్పోతు సహజ కారుణ్యపరతంత్రనాయ్ క్కొణ్డు అపునరావృత్తియిలుమ్ సత్య సంకల్ప నెన్నపడి.పణ్డైనాళితి-పణ్డైనాళాలే. పూర్వకాలత్తిలే యుణ్డాన, సహజై యాన వెన్నపడి - నిన్తిరువరుళుమ్, దేవరీరుడైయ శ్రీమత్కృపైయుమ్- పఙ్కయత్తాళ్ తిరువరుళుమ్, పంకజ వాసినియాన పెరియ పిరాట్టియినుడైయ కృపైయుమ్- కొణ్డు, అవలంబ్య- నిన్కోయిల్, త్వత్సన్నిధి దివ్యవిమానాదికళిలే-శీయ్త్తు,తిరు వలకుశీయ్త్తు - తిరు వలకు శేర్క్కై ముతలాన కైంకర్యఙ్గళై పణ్ణి మెన్నపడి. అపునరావృత్తి సంకల్పత్తుక్కుమ్ సహజ

సా-ప్ర—స్వపాదాధస్తాన్నిత్యాపునరావృత్త్యభావపూర్వకం స్వపాదపరిచర్యాదానరూపం తేన క్రియమాణం క్షేమమ్. పణ్డైనాళాలే ఇత్యాది. అనాదికాలే అవసర ప్రతీక్ష భగవత్కృపాం ''నకశ్చిన్నాపరాధ్యతి,, త్యాద్యుక్తిహేతుభూత లక్ష్మీ కృపాంచ లబ్ధ్వాత్వదావాసస్థలేష్వంతరఙ్గ కైంకర్యం కృత్వా.

సా-వి—శొల్లుకిఱపడియాల్, ఉక్తప్రక్రియయా.మున్బుసంసరిప్పిక్కైయిల్,సంసారప్రవర్తనఇవ.సత్యసంకల్పస్య పురా సంసార ప్రవర్తనే యథాసత్య సంకల్పత్వం తథేదానీ మపునరావృత్తావపి సత్య సంకల్పత్వమితిభావః. పణ్డైనాళాలే, పూర్వకాలానువృత్తాం. నిన్ తిరువరుళుమ్, త్వత్కృపాం. పఙ్కయత్తాళ్ తిరువరుళుమ్, లక్ష్మీ కృపాం . కొణ్డు, స్వీకృత్య. నిన్ కోయిల్, త్వన్మందిరే.శీయ్త్తు, సంమార్జనాది కైంకర్యం కృత్వా - సహజ కారుణ్యం అపునరావృత్తియిలుమ్ హేతురిత్యన్వయః-

సా-సం-స్వయమేవకుర్వన్నిక్షేపమద్రక్షణంవిచింత్య.మున్బితి,పూర్వమచిదవిశిష్టానాంపునఃకరణకళేబరాదిప్రదానేయథాసహజకారుణ్యమేవసాధారణప్రధానకారణంతథాఽపునరావృత్తావపీత్యర్థః. స్వరూపానుగుణస్వభక్త విషయే సంకల్పస్య విరోధి సంకల్పాంతర శూన్య ఇతి సత్య సంకల్పనా యిత్యుక్తంరి. శేషిత్వం స్వార్థప్రవృత్తత్వం. ఏవం విధః కారుణికస్స్వకృపయైవ ముక్తంకథం పునరావర్తయేదితి భావః. పణ్డైనాళాలే, సృష్టికాలాత్ప్రితి క్షణశమతియి తయా త్వత్కృపయాకమలాలయా కృపయాచత్వన్మందిర

మూ— ఇవ్వుత్తర కృత్యత్తిల్ మనోవాక్కాయఙ్గళెన్ను శొల్లుకిఱ కరణఙ్గళ్ మూన్నాలుమ్ పరిహరణీయఙ్గళిలుమ్ పరిగ్రాహ్యఙ్గళిలుమ్ సారమిరుక్కుమ్పడి

స్వా- దీ —ఇవ్వుత్తర కృత్యత్తిల్ కరణత్రయత్తుక్కు మవశ్య పరిహరణీయపరిగ్రాహ్యఙ్గళై సప్రయోజనమాకక్కాట్ట వుపక్రమిక్కిఱార్ - ఇవ్వుత్తర కృత్యత్తిలెన్ను - మున్న మనస్సుక్కు పరిత్యాజ్యఙ్గళిల్ ప్రధానమ్

సా-స్వా— కారుణ్యమే నిదాన మెన్నపడి. సహజేతి - ప్రధాన కారణముమాయ్ విచ్ఛేద ప్రస్తుకుమ్ పరిహార మాయిరుప్ప తొన్ఱు సహజ కారుణ్య మెన్ను తేళినెన్నవాఱుమ్ - ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కువ్వుత్తర కృత్యఙ్గళ్ కాత్స్న్యేన కర్తవ్యతయా ప్రాప్తఙ్గళెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? అనుష్ఠాన శక్తియిల్లాత పోతు కృత్స్నముమ్ కర్తవ్యతయా ప్రాప్తమన్ఱే ? ఇతి శక్యమాన కైంకర్యం కర్తవ్యమెన్నిలప్పోతు భగవద్భాగవతకైంకర్య యోరన్యతరానుష్ఠానశక్తౌ కదాచిద్భాగవత కైంకర్యం విహాయ భగవత్కైంకర్య మనుష్ఠేయమాక ప్రసంగియాతో ? భగవద్భాగవతాపచార తద్వర్జనయోః పరస్పర విరోధే నాన్యతర ప్రసక్తౌ భాగవతాపచార మనుమత్య భగవదపచార వర్జనముమ్ ప్రసంగియాతో ? వక్ష్యమాణ క్రమేణ కర్తవ్యేషు భాగవత కైంకర్య ముమ్, వర్జనీయేషు భాగవతాప చారముమ్, ప్రధాన మాకైయాలే భాగవత విష యత్తిల్ కైంకర్యము మపచార వర్జనము మావశ్యక మెన్ని లానాలుమ్ ప్రధాన మాన ఇవ్వుత్తర కృత్య మిరుక్క శ్రీభాష్యకారర్ ‘‘ద్వయమర్థానుసంధానేన సహ సదైవం వక్తా,, ఎన్ను ద్వయ వచన మాత్రత్తై యుత్తర కృత్యమాక చ్చొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? అతు వాచిక కైంకర్యత్తిల్ ప్రధాన మాకైయాలే ఉపలక్షణతయా శొల్లప్పట్ట తాకైయాలే విరోధ మిల్లైయెన్నిల్ కైంకర్యత్తిల్ వాచిక కాయికాద్యవాంతర భేద ముణ్డో ? ద్వయవచనాదికళ్ ప్రధాన మెన్నైక్కుత్తానుపపత్తి యుణ్డో వెన్కిఱ శంకైయిల్ మనోవాక్కాయఙ్గళాల్ త్రివిధేషు వర్జనీయేషు కర్తవ్యేషుచప్రధానాంశత్తై యుపపాదిక్క త్తిరువుళ్ళమ్పత్తి వక్ష్యమాణార్థత్తుక్కు అత్యంతశ్రద్ధేయత్వ సూచనార్థమాక ప్రతిజ్ఞై శెయ్ తరుళు కిఱార్ - ఇవ్వుత్తరకృత్యత్తిలిత్యాదినా - ప్రపన్నాధికారియినుడైయ వుత్తరకృత్యత్తిలెన్నపడి - ఇతి నాలే త్రైవర్ణికళుక్కు వక్ష్యమాణ విషయాస్వాదాదికళ్ వర్జనీయ మల్లావిట్టాలు మివ్వధికారిక్కు అవశ్య వర్జనీయ మెన్ను జ్ఞాపిత మాకైయాలే విరోధ మిల్లై యెన్ను కరుత్తు - మనోవాక్కాయఙ్గళెన్ను శొల్లుకిఱ ‘‘ శరీర వాఙ్మనోభిర్యత్కర్మ ప్రార భతేనరః । న్యాయ్యంవా విపరీతంవా పంచైతే తస్య హేతవః ,, ఇత్యాది రూపేణ ప్రధాన మాక చ్చొల్లప్పట్ట వెన్నపడి. ఇతినాలే, ఇత్తాలింద్రియాంతర కృత్యము మితిలే యన్తర్గత మెన్నపడి . పరిహర ణీయఙ్గళిలు మెన్ను ప్రథమం నిర్దేశిత్తతు కృత్య కరణాపేక్షయా౽కృత్యవర్జనంప్రధానమెన్నుతోత్తుకైక్కాక. సారమ్శొల్లుకిఱో మెన్నునిర్దేశియాతేసారమిరుక్కుమ్పడి

సా - ప్ర — ఏవం సామాన్యేన భగవదభిమతస్య కర్తవ్యత్వోక్తేరనభిమతస్యాకర్తవ్యత్వోక్తేఃషు కర్తవ్యేషు చావశ్యకాన ప్యాహ. ఇవ్వుత్తర కృత్యఙ్గళిత్యాదినా .

సా - సం — సమ్మార్జనాదికైంకర్యం లబ్ధ్వా. ఇత్థ ముత్తర కృత్యస్ని రూప్యత్రాపి సార నిష్కర్ష మాహ.ఇవ్వుత్తరకృత్యత్తిలిత్యాదినా,

మూ— శొల్లుకిరోమ్ - “విషస్య విషయాణాంచ దూరమత్యన్త మంతరమ్ | ఉపభుక్తం విషం హంతి విషయాస్స్మరణాదపి,, ఎన్ఱుమ్ “ఆవితి కైక్క-వైవర్ కుమైక్క-మ్శిత్తిన్నమ్ పావియేనై ప్పలనీకాట్టిప్పడుప్పాయో,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకైయాలే పరమ పురుషార్థ రుచి కులైయామైక్కాక మరక్క వేణ్డు మవత్తిల్ ప్రధానమ్ విషయాస్వాదమ్. కృతఘ్నతైవారామైక్కాకనినైక్క-వేణ్డుమవత్తిల్ ప్రధానమ్ఆచార్యక్లేశమ్ త

సా-దీ—కాట్టుకిరార్.విషస్యేత్యాదియాల్-విషస్యచ-విషయాణాం, శబ్దాదయః-తేషాంచ-అన్తరమ్, తారతమ్యమ్.అత్యంతందూరం, మహత్తర మితియావత్ - ఇత్తైయేకాట్టుకిరార్ ఉత్తరార్ధత్తాల్.విషముపభుక్తం సత్ ఉపభోక్తార మేవహన్తి. నస్మరణ మాత్రాత్ - నాన్యఞ్చ. విషయాస్తుస్మరణమాత్రాదపి. స్మరణస్య తత్రాకర్షకత్వాత్. ఆవితి కైక్క-విత్యాది.ఆవిమనస్సెన్ఱపడి.ప్రాణసాహచర్యాదుపలక్షితం.తికైక్క-,స్ఖలిక్క-. ఐవర్, పంచేన్ద్రియచోరర్.కుమైక్కుమ్, బాధిక్కుమ్.అతుక్కాకభుజికుమతానపలశిత్తిన్నమ్,బహువిధమాన శబ్దాది విషయఙ్గళై కాట్టి.పావియేనైపడుత్తువాయోవెన్ఱై-పరమపురుషార్థేత్యాది.స్మరిత్తాల్ పురుషార్థరుచికులైయుమ్.కులైయామైకు-ఇనియవశ్య స్మరణీయత్తైక్కాట్టుకిరార్.కృతఘ్నతైఇత్యాది.

సా-స్వా—యెన్ఱు అధికనిర్దేశత్తాలే ఏకదేశికళుడైయ రహస్యఙ్గళిలే నిర్యుక్తికోప దేశమాత్ర మ్మాలన్ఱిక్కే యుపపత్తికళోడే శొల్లుకిరో మెన్ఱు వ్యంజితమ్. ఇని ప్రతిజ్ఞాతార్థత్తై యుద్దేశ క్రమేణ ఉప పాదిక్కిరార్. విషస్యేత్యాదినా. విషస్య. విషయాణాం, కామిన్యాదయః. తేషాం చాన్తరమ్, బాధకతాయాం తారతమ్యం. అత్యంతం దూరం, అత్యంత మహత్తరం. ఏత దుపపాదయత్యుత్తరార్ధేన. ఉపభుక్తమిత్యాది- “దోషానుచింతనార్థా స్మృతిరపి దూరీకరోతి వైరాగ్య ,, మిత్యుక్త రీత్యా విషయ స్మరణం వైరాగ్యం దూరీకృత్య “సంగాత్సం జాయతే కామః కామాత్క్రోధోభి జాయతే | క్రోధాద్భవతి సంమోహః స్సంమోహాత్స్మృతి విభ్రమః | స్మృతిభ్రంశాద్బుద్ధినాశో బుద్ధినాశాత్ప్రణశ్యతి ,, ఎన్కిర పడియే ఆత్మనాశ పర్యంతమా మెన్ఱపడి. ఆవితికైక్క విత్యాది. ఆవి, ప్రాణః. ప్రాణ సహచరితమానమనస్సు. తికైక్క, విలక్షణోయం విషయ ఇతివిస్మయిత్తిరుక్క. ఐవర్, పంచేంద్రియ చోరర్కళ్. కుమైక్క, బాధిక్క. అతుక్కాక. శిత్తిన్నమ్, స్వల్పమాన వైషయికానన్దత్తై - పల, బహువాక క్కాట్టి - పావియేనై, పాపిష్ఠనాన వెన్నై - పడుప్పాయో, పడుత్తువాయో వెన్ఱై - పురుషార్థేతి - విషయ స్మరణం మోక్షరుచి కులైయుమ్పడి విషయ కామనైయై యుణ్డాక్కవల్లాకైయాలే స్వాధికార నాశకతయా విస్మరణీయేషు ప్రధాన మెన్ఱపడి-కృతఘ్నతేతి-“ కృతఘ్నే నాస్తినిష్కృతిః|ప్రథితం పాతకేష్వగణ్యంకృతఘ్నప్రకోహిత్కృత్స్న చమ..

సా-ప్ర—ఆవితి కైక్క విత్యాది.స్వతో భగవదనుభవ సౌభాగ్యస్యాపి తద్రహితస్య మమచిత్తం నిగ్రహ వినా పంచేంద్రియవిషయానసారాన్బహుశః ప్రదర్శ్య కిమిత్యవినాశయసి.రుచికులైయామైక్కాక, రుచ్యవినాశాయ-

సా. వి — శొల్లుకిరోమ్, వక్ష్యామః - ఆవితి కైక్క వైవర్ కుమైక్కుమ్ శిత్తిన్నమ్. ఆవి, ఆత్మని. మనసి - తికైక్క, స్ఖలతి. విషయ ప్రవణసతీత్యర్థః - ఐవర్, పంచేంద్రియేషు - కుమైక్కుమ్, బాధకేషు సత్సు - శిత్తిన్నమ్, స్వల్ప శబ్దాది సుఖం. కాట్టి, ప్రదర్శ్యేత్యన్వయః- మరక్క వేణ్డుమవత్తిల్, విస్మర్తవ్య

సా.సం— ఆవీతి, స్వస్యైవ విస్మయావహస్యపంచేంద్రియోచ్ఛృంఖలవృత్తిం విషయాన్ శబ్దాదీన్పాపినోమేదర్శ

మూ.— ప్రథమకటాక్షమ్ ముతలాన ఉపకారమ్. కార్పణ్యమ్కులైయామైక్కాకచ్చొల్లాతొఴియవేణ్డుమవత్తిల్ ప్రధానమ్ ఆత్మోత్కర్షమ్- ఉపాయనిష్ఠైయెమరవామైక్కాక "సదైవమ్వక్తా" ఎన్కిఱ పడియే శొల్లవేణ్డుమ్ అవత్తిల్ ప్రధానమ్ద్వయమ్. ఉకన్తుపణికొళ్ళవురియనానవెమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళమ్ఴలామై క్కాక

సా - దీ — ముతల్ శబ్దత్తాల్ మంత్రార్థోపదేశాదిగ్రహితమ్. వాచికమాన త్యాజ్యోపాదేయత్తైయరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. కార్పణ్య మిత్యాదియాల్. ఆత్మోత్కర్షమ్ శొల్లిల్ కృపాజనక వృత్తియాన కార్పణ్యమ్ కులైయుమ్. అతుకులైయిల్ అహఙ్కార మమకారఙ్గళ్ వరుమ్. అతువారామైక్కు. ఉపాయేత్యాది. ద్వయమ్ శొల్లాతపోతు ఉపాయ నిష్ఠైయై మఱన్తవనామ్. ఉపాయ నిష్ఠైయై మఱక్కిల్ తన్నధికారత్తుక్కీడాన త్యాజ్యోపాదేయఙ్గళై నిర్ణయిక్కప్పోకాతు. కరణత్రయత్తుక్కు మవశ్య పరిహరణీయఙ్గళైక్కాట్టుకిఱార్. ఉకన్తు పణి ఇత్యాది. తిరువుళ్ళ మఴన్తాలిత్తైప్పత్త వనర్థ మిల్లైయిఱే -

సా-స్వా— శేతే ,, ఎన్కిఱ కృతఘ్నతా నివారకతయా ఆచార్యోపకార స్మరణం " గురుం ప్రకాశయేద్ధీమాన్మంత్రంయత్నేన గోపయేత్ ,, ఎన్కిఱ పడియే ముముక్షువుక్కు స్మరణీయేషు ప్రధాన మెన్నపడి. కార్పణ్యేతి- ఆత్మోత్కర్ష కథనే కృపాజనక కృపణవృత్తిరూప కార్పణ్య నాశం వరుకైయాలే స్వాధికార నాశకతయా వదనీయేషు ఆత్మోత్కర్షమ్ ప్రధాన మెన్నపడి. ఉపాయేతి- ద్వయ వచనాభావే కదాచిదుపాయ నిష్ఠా విస్మరణాపత్త్యా " స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానం సుభగమ పవర్గా దుపసతా ,, దెన్కిఱ పడియే ఐహిక పురుషార్థ మిఴన్తు ఉపాయాంతర స్పర్శం ప్రసంగిక్కు మెన్నపడి - ఇని వాఙ్మనసయోరైక రూప్యమంతరేణ కాయ మాత్రేణ ప్రధాన తయా కర్తవ్యవర్జనీయ యోర్దుర్లభత్వా త్కరణ త్రయత్తుక్కుమ్పరిహరణీయ పరిగ్రాహ్యఙ్గళై క్కాట్టుకిఱార్ - ఉకన్తిత్యాదినా - ఉకన్తు, ప్రీతనాయ్-పణి, కైంకర్యమ్-కొళ్ళ, స్వీకర్తుమ్ - ఉరియనాన, యోగ్యనాన- ఎమ్పెరుమాన్, అస్మత్స్వామినః- తిరువుళ్ళమ్, మనస్సు- అఴలామైక్కాక, శీఱామైక్కాక - భాగవతాపచారే పణ్ణుకిఱ కైంకర్యత్తాలే ప్రీతియు మినియా పల్ భగవత్కోప రూపానర్థము ముణ్డా మెన్నపడి - సకల కైంకర్యఫలోచ్ఛేదకత్వేసత్యనర్థ జనకతయా వర్జనీయే

సా- ప్ర— ఉకన్తుపణికొళ్ళ వురియనాన. ప్రీతి పూర్వకం కైఙ్కర్యం స్వీకర్తు ముచిత తయాస్థితస్య. ఎమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళ మఴలామైక్కాక, భగవతస్స్వవిషయేనిగ్రహ సంకల్పానుదయాయ.

సా - వి — తయావివక్షితేషు - దోషానుచింతనార్థా స్మృతిరపి దూరీకరోతి వైరాగ్యమితి స్మృతేరన్యత్ర విరోధాదితిభావః. నినైక్కవేణ్డుమవత్తిల్, స్మర్తవ్యతయాపేక్షితేషు. శొల్లాతొఴియ వేణ్డుమవత్తిల్, అత్తకాసియ తయాపేక్షితేషు - ఉకన్తు పణికొళ్ళ, ప్రీతి పూర్వకం కైంకర్యం స్వీకర్తుం. ఉరియనాన, ఉచితతయాస్థితస్య - ఎమ్పెరుమాన్, అస్మత్స్వామినః - తిరువుళ్ళ మఴలామైక్కాక , హృదయం యథా

సా-సం— యిత్యామాంవినాశయసికిమ్. ప్రథమకటాక్షమ్ముతలానఉపకారమిత్యం తేన మనసాపరి హరణీయ పరిగ్రాహ్యావుక్తౌ. అథవా చాపరిహరణీయ పరిగ్రాహ్యావాహ - కార్పణ్యమిత్యాదినా - అథ నిష్కపట కాయికవృత్తే ర్మనోవాగ్వృత్త్యైక కంఠ్యాత్. కరణత్రయేణచ పరిహరణీయ పరిగ్రాహ్యావాహ -ఉకన్తిత్యాదినా - ఉరియనాన సమర్థా శేషీ. అఴలామైక్కు, కోపానుత్పత్తయే -

మూ— కరణత్రయత్తాలుమ్‘‘ శెయ్యాతన శెయ్యోమ్,,ఎన్నుమ్అవళివిళ్ ప్రధానం బ్రహ్మవిదపచారమ్. పురుషార్థ సాగరమ్ వఱ్ఱుతల్ వఱ్ఱైయిడుతల్ శెయ్యామైక్కాక కరణత్రయత్తాలుమ్ కర్తవ్యఙ్గళిల్ ప్రధానమ్ భగవత్కైంకర్యత్తిల్ ఎల్లై నిలమాయ్ శాస్త్రాసుజ్ఞాతమానఆచార్యాదిభాగవతకైంకర్యమ్. స్వయమ్ప్రయోజనమాన ఇవ్వుత్తర కృత్యముమ్ రహస్యత్రయత్తిల్ ఫలప్రతిపాదకప్రదేశఙ్గళాన ప్రదేశఙ్గళిలేఅనుసంధేయమ్.

సా-దీ— ఎన్నుమవత్తిల్,ఎన్ఱు శొల్లప్పట్ట వకృత్యకరణఙ్గళిల్ క్కై.ఆచార్యసకాశాద్వేదాన్తశాస్త్రాదిముఖేనబ్రహ్మభూతశ్రీనివాసనుడైయస్వరూపస్వభావోపాయపురుషార్థతద్విరోధికళై అఱిన్దవర్ బ్రహ్మవిత్తుక్కళ్.కరణత్రయత్తురుడుమ్ కర్తవ్యఙ్గళిల్ ప్రధాన మరుళిచ్చెయ్కిఱార్, పురుషార్థ సాగరమిత్యాదియాల్. వఱ్ఱుతల్, నిశ్శేషమాక శోషిత్తల్. వఱ్ఱైయిడుతల్, పరిచ్ఛిన్నమాక్కై, ఇవ్వుత్తర కృత్యమ్ రహస్యత్రయత్తిలను సన్ధిక్కుమ్ స్థలత్తై క్కాట్టుకిఱార్- స్వయమ్ప్రయోజన మాన విత్యాది. ఫల ప్రతిపాదక ప్రదేశఙ్గళ్ తిరుమంత్రత్తిల్ వ్యక్త చతుర్థ్యాది కళ్-

సా-స్వా—భాగవతాపచారమ్ప్రధానమెన్ఱపడి- భాగవతవిషయత్తిల్ మనోవాక్కుక్కళ్ విరూపఙ్గళాయిరుక్కైయిల్ కాయమాత్రేణ భాగవతాపచార వర్జన మపచార వర్జన మన్ఱెన్ఱు కరుత్తు - బ్రహ్మవిదితి - సదాచార్య సకాశాత్తత్త్వత్రయ త్తైళిన్తు నివృత్తిధర్మ నిష్ఠరాన బ్రహ్మవిత్తుక్కళ్ ళెన్ఱపడి - ఇవ్వర్థమ్ ప్రభావరక్షాధి కారత్తిలే వ్యక్తమ్.- పురుషార్థేతి - వఱ్ఱుతల్, నిశ్శేషమాక శోషిక్కై - వఱ్ఱైయిడుతల్, పరిచ్ఛిన్నమాక్కై - భాగవత కైంకర్యాభావే భాగవత కైంకర్య పర్యంత భగవత్కైంకర్యస్యైవ పురుషార్థ సాగరతయా తస్య నిశ్శేష శోషస్స్యాత్ - కరణ త్రయేష్వన్యతరేణ భాగవత కైంకర్యే అపూర్ణతా రూప పరిచ్ఛిన్నతాస్స్యాత్ ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇని యివ్వుత్తర కృత్యత్తుక్కు రహస్య త్రయత్తి లనుసం ధాన స్థలఙ్కాట్టుకిఱార్ . స్వయ మితి -

ఇప్పడి యివ్వధి కారత్తాలే అయత్న లబ్ధ మాన ఔషధత్తాలే అవి ళంబిత మాక వారోగ్యమ్ పెఱ్ఱవర్కళ్ పాల్వా త్తుణ్ణుమాప్పోలేయన్ఱు పణ్ణపుమ్ ప్రాప్త మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? లోక త్తిలే ప్రపన్నర్కళ్ల్లారు మిన్ద కైంకర్యమ్ అకరణత్తిల్ ప్రత్యవాయ కర మాక్కై యాలే యవశ్య మ్పణ్ణ వేణుమెన్ఱుబుద్ధియాలే యన్ఱో పణ్ణు కిఱార్కళ్-ఆకైయాలే లోకానుష్ఠానవిరుద్ధమాకఇప్పడిశొల్లకూడుమో?

సా-ప్ర— శెయ్యాతన శెయ్యోమెన్ఱు మవత్తిల్, కర్తుమయోగ్యం నకుర్మ ఇత్యుక్తేషు వర్జనీయేష్విత్యర్థః. వఱ్ఱుతల్వఱ్ఱై యిడుతల్ శెయ్యామైక్కాక, శూన్యత్వ న్యూనతయోరభావాయ.ఎల్లైనిలమాయ్,కాష్ఠాభూతం. ఏవ ముఖ్య తస్యోత్తర కృత్యస్య రహస్యత్రయ ప్రతి పాద్యత్వం దర్శ యతి స్వయం ప్రయోజన మిత్యాదినా -

సా-వి— నిగ్రహోన్ముఖం నస్యాత్తథా- శెయ్యాతన శెయ్యోమ్, అకృత్యం నకుర్మః - వఱ్ఱుతల్,నిశ్శేషం- వఱ్ఱై యిడుతల్, న్యూనం. శెయ్యామైక్కాక,అకరణం. ఎల్లైనిలమాయ్, ఉత్తరావధిభూతం- ఇదముత్తరకృత్యం రహస్యత్రయే ఫల ప్రతి పాదక స్థలేను సంధేయ మిత్యాహ - స్వయంప్రయోజనమానేతి.

[illegible]-సం— వఱ్ఱుతల్, భగవత్కైంకర్యే ష్వభిరుచ్యభావః - వఱ్ఱైయిడుతల్, భగవత్కైంకర్య రుచిం.

మూ—విణ్ణవర్ వేణ్డివిలక్కిన్ఱి మేవుమడిమైయెల్లామ్, మణ్ణులక త్తిల్మకిழ నైత్తిన్ఱనర్ వణ్డువరైత్తె,కణ్ణ
నడైక్కలమ్కొళ్ళక్కడన్కళ్ కழిత్తియనమ్, పణ్ణమరు న్తమిழ వేత

సా - దీ — దేశ విశేషత్తిల్ నిత్య ముక్తర్ పణ్ణుమడి మైక్కు సదృశమ్ ప్రపన్నరిజ్గు పణ్ణు ముత్తరకృ
త్యజ్గళైక్కిరార్. విణ్ణవర్ వేణ్డి ఇత్యాది. వణ్డువరైక్కణ్ణన్, విలక్షణ మాన ద్వారకైక్కు స్వామి యాన
కృష్ణన్. అడైక్కలమ్కొళ్ళ, రక్ష్యవస్తువాక వేరిట్టుకొళ్ళ. కొళ్ళుకైయాలేన్నపడి. కడజ్గళ్కழిత్తియ, ఋణ
త్రయత్తై యున్తీర్న్త-నమ్పణ్ణ మరున్త మిழ వేతమఱిన్తపకవర్కళ్, నమక్కు స్వామికళాన.పణ్కళ్,గాం
ధారమ్, కామ రాముతలాన గాన విశేష జ్గళ్-ఇవైయె మర్న్తిరున్తుళ్ళ, ద్రావిడ దివ్యసూక్తికళ్ -ఇవత్తై

సా-స్వా—వెన్నలోక త్తిలే సాధ్యమాకద్రమిడ వెదాంత పరిచయరూప సామగ్రీవికలరానప్రపన్నర్ ప్రత్య
వాయ పరిహార బుధ్యా పణ్ణినాలు మర్థాను సంధాన త్తోడే సద్యః పరమాత్మ చిత్తరంజక తమ ద్రమిడ
వేదాంత పరిచయ ముళ్ళ ప్రపన్నోత్తమర్ పరమ పదత్తిలే నిత్య సూరికళ్ పోలేయుకన్తు పణ్ణువరెన్ఱు అ
రుళిచ్చెయ్ కిరార్. విణ్ణవ రిత్యా దినా. వణ్డువరై, వణ్, అழకియతాయ్. విలక్షణమాన. తువరై,
ద్వారకై యిలే. ఞాతా రస్య తకారేప రేట కారా దేశః. నిత్య వాస మ్పణ్ణా నిర్కిర. కణ్ణన్, సంకల్ప
మాత్ర త్తాలే విలక్షణ ద్వారకా నగర నిర్మాణ మ్పణ్ణుమ్పడి అఘటిత ఘట నాశక్తి యుక్త శ్రీకృష్ణనెన్ఱ
పడి - అడైక్కలజ్కొళ్ళ, భర స్వీకార మ్పణ్ణి - సమర్పిత భరస్వీకార మ్పణ్ణుకైయాలే యెన్ఱపడి. క
డజ్గళ్, దేవర్షి పితృ ఋణజ్గళై. కழిత్తియ, తీర్త్తవరాన. నమ్, నమ్ముడైయ. పణ్ణ మరుమ్, పణ్,
గాన భేదజ్గళమర్న్తిరు క్కుమ్. తమిழ వేతమ్, ద్రమిడ వేదాంతత్తై - అరిన్త, సాధ్యమాక వను

సా - ప్ర — నిత్య సూరీణా మివ భూమావేవ నిరతిశయ ప్రియ కైంకర్య ప్రాప్తిం స్వనిష్ఠాభిజ్ఞావ ఫ
లమిత్యభి ప్రేత్యాహ. విణ్ణవరిత్యాదినా. వణ్డు వరై క్కణ్ణనడైక్కలమ్ కొళ్ళ కడన్కళ్ కழిత్తియ,
పరమ భోగ్య-ద్వారకా వాసినా కృష్ణేన రక్ష్య వస్తుతయా స్వీకృతాః. అతఏవా ప్రాకృత ఋణత్రయాః.
నమ్పణ్ణ మరున్త మిழ వేత మఱిన్తపకవర్కళే, " పాఠ్యే గేయేచ మధురం తంత్రీలయ సమన్విత,, మి
త్యుక్త ప్రకారేణా నేకరాగాన్విత తయా మధురత మద్రవిడ వేదాంత తాత్పర్యాభిజ్ఞాః. అతఏవ " ఉ
త్పత్తిం ప్రళయంచైవ భూతానా మాగతిం గతిమ్।వేత్తి విద్యా మవిద్యాంచ సవాచ్యోభగవానితి ,, త్యు
క్త ప్రకారేణ భగవ చ్ఛబ్ద వాచ్యాః ప్రపన్నాః. విణ్ణవర్ వేణ్డి విలక్కన్ఱి మేవుమడిమై యెల్లామ్, నిత్య

సా - వి — గాథయా నుసంధత్తే. విణ్ణవరితి - వణ్, శ్రేష్ఠాయాం. తువరై, ద్వారకాయాం స్థితేన.
కణ్ణన్, కృష్ణేన. అడైక్కలమ్ కొళ్ళ, రక్ష్యవస్తుతయా స్వీకృతాః. అతఏవ. కడజ్గళ్, ఋణాని. కழిత్తి
య, అప్రాకృత్య వర్తమానాః. నమ్, అస్మాకం. అస్మదీయా ఇతి భావః. పణ్ణమర్ తమిழవేత మఱిన్తప
ణ్, " పాఠ్యే గేయేచ మధుర,,మిత్యుక్త ప్రకారేణ గానేన. అమర్, అన్వితాన్. తమిழవేతమ్, ద్రామిడ

సా- సం— విణ్ణవరితి. వణ్డువరైయిత్యాది. భోగ్యతమతయా శ్లాఘ్యద్వారకానాథేన కృష్ణేన రక్ష్య
వస్తుతయా స్వీకరణా దృణత్రయ విముక్తామదీయాః పాఠ్యేగే యేచాతిమధుర ద్రమిడ వేదతాత్పర్యాభిజ్ఞా
నవంత ఏవ-విణ్ణవరితి,నిత్యసూరిభి రత్యాదరేణప్రతిహతింవినాప్రీత్యా స్వీక్రియమాణాని కైంకర్యాణిసర్వాణి

మూ— మరినైపకవర్కళే ॥౨౨॥

సా-దీ—సార్థమాక వరిన్తభాగవతర్ ప్రపన్నర్కళ్-మణ్ణుల కత్తి లిరున్తే.విణ్ణవరిత్యాది-నిత్యముక్తర్-అడిక్కడి ప్రార్థిత్తు యథేచ్ఛ మాక దేశ విశేషత్తిల్ పణ్ణుమ్ కైంకర్యఙ్గళై యెల్లామ్ - మకిళ్న్తు, ప్రీత్యావైనై - అడైకిన్ననర్ - స్వయం ప్రయోజనత్వేన శెయ్వార్కళ్నై - ॥౨౨॥

ప్రపన్నరుడైయ ఉత్తర కృత్యఙ్గళిల్ స్వయం ప్రయోజనరూపత్వత్తై దృష్టాంతత్తాలే సమర్థిక్కిరార్-

సా-స్వా—సంధిక్కిర-పకవర్కళ్, వేదాంత పరిచయసిద్ధ భగవత్కల్యాణగుణానుభవజనితనిరతిశయప్రేమ శాలికళాన - భగవచ్ఛబ్దసూచితసార్వజ్ఞశక్తియుక్త ప్రపన్నోత్తమా ళెన్నపడి-నన్మిఙ్ వేతమరినైపక వర్కళ్, శ్రీ రంగరాజ దివ్యాజ్ఞా లబ్ధవేదాంతాచార్యపదరాన తమ్ముడైయ సిద్ధాంత బహిర్భూతాళ్ళన్నిక్కే తామరుళిచ్చెయ్త ద్రమిడ వేదాంత తాత్పర్యార్థ నిష్ఠరాయి యుడైయ భాగవతా ళెన్నపడి. “ఆద్యస్యనః కులపతేః„ ఎన్ను ప్రసిద్ధ కూటస్థ సంప్రదాయ నిష్ఠర్కళై నమ్ముడైయవరెన్ను కొణ్డాడు కిర తాకవు మామ్. విణ్ణవర్, విణ్, పరమాకాశమ్. అతిలే వసిక్కిర వర్ విణ్ణవర్. నిత్య ముక్తా ళెన్నపడి. వేణ్డి, ప్రార్థిత్తు. విలక్కిన్ని, అంతరాయ మన్నిక్కే నిరంతర మాక - మేవుమ్, ప్రీతి యోడు పణ్ణుమ్. అడుమైయెల్లామ్, కైంకర్యఙ్గళై యెల్లామ్ - మణ్ణులకత్తిల్, ఇన్త భూలోకత్తిలె ఇరున్తు - మకిళ్న్తు, స్వయం పురుషార్థమాక వనుభవిత్తు సంతుష్టరాయ్. అడైకిన్ననర్, అడైయానిర్కిరార్కళ్. వర్తమాన నిర్దేశత్తాలద్యాపి కాణానిర్కిరో మెన్నపడి ॥ ౨౨ ॥

ఇప్పడి నిత్యముక్తర్ కళైప్పోలె స్వయం పురుషార్థమాక మకిళ్న్తడైకిన్నన రెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? నిత్యముక్తరభిముఖమాక వీశ్వరనైయుమ్ తన్నైయుమ్ యథావత్తాక సాక్షాత్కరిక్కైయాలే నిరతిశయ ప్రేమ రూపానుభవ జనిత స్వయంపురుషార్థ కైంకర్యఙ్గళైప్పణ్ణినాలు మిఙ్గుళ్ళ ప్రపన్నర్

సా-ప్ర—సూరిభిః ప్రార్థ్య నిష్పాద్యమానం ప్రీతిప్రాప్తం సర్వవిధ కైంకర్యమ్. మణ్ణుల కత్తిల్ మకిళ్న్తడైకిన్ననర్, భూమావభినన్ద్య ప్రాప్నువంతీత్యర్థః॥ ౨౨ ॥

స్వనిష్ఠాభిజ్ఞాః ప్రపన్నాశ్చేతన స్వరూపజ్ఞాపన ప్రధానేపి మూలమంత్రే తచ్ఛేషితయా ప్రతిపన్నం

సా-వి—వేదాః.అరిన్త,జానంతః. పకవర్కళై,భగవంతః.ఉత్పత్త్యాదిజ్ఞానవంత ఏవ.విణ్ణవర్,నిత్యసూరిభిః. వేణ్డి, అత్యాదరేణ. విలక్కిన్ని, అప్రతిఘాతేన. మేవుమ్, స్వీక్రియమాణాని. అడుమై, కైంకర్యాణి. ఎల్లామ్, సర్వాణి. మణ్ణులకత్తిల్, భూలోకే. మకిళ్న్తు, అతిప్రీత్యా. అడైకిన్ననర్, ప్రాప్నువంతి. ప్రపన్నా నిత్యసూరి లభ్య కైంకర్యాణి భూలోకఏవ ప్రాప్నువంతీతి భావః॥౨౨॥

యథా ప్రణయిన్యాం దర్పణం పశ్యంత్యాం పశ్చాత్ప్రణయిన్యాగతే మణి దర్పణఏవ ప్రతిఫలితం దృష్ట్వా తతః పుష్ప విశేషాద్యుపచారైర్యథా ప్రియం ప్రియాపరిచరతి తథా ప్రణవే జీవస్య శేషత్వా స్వయ

సా-సం— భూలోకేఽతిసంతోషజనితతయా ప్రీత్యా ప్రాప్నువంతీత్యర్థః.భగవద్యథావిన్యస్తభరస్తద్రుప ద్రమిడ వేదాభిజ్ఞాశ్చ యేభాగవతాస్తేత్రైవప్రీతికారిత కైంకర్యరూప పురుషార్థమనుభవన్తీత్యర్థః॥౨౨॥

ప్రపన్న పరమాత్మనోశ్శృంగార రసోక్త్యా లోకాధిక నాయికానాయక భావాదపి ప్రపన్నస్యేయ

మూ— ప్రణయినమివప్రాప్తంపశ్చాత్ప్రియాస్వసమన్వితంమహతిముహురామృష్టేదృష్ట్వా.

సా-దీ—ప్రణయిన మివేతి - ప్రియా, పతి వ్రతా, పశ్చాత్ప్రాప్తం, పృష్ఠతః ప్రాప్తం భర్తారంయథోప చరతితథా- ప్రపదనధనాః, ప్రపన్నాస్సంతః-అపచారాన్నివృత్తాః- ముహురామృష్టే,బహుశఃపరామృష్టే-

సా - స్వా — సాక్షాత్కృతపరావరతత్వరల్లా మైయాలే అభిముఖశేషి సాక్షాత్కారస్థల త్తిల్పోలేప్రేమ పర వశ రామ్ స్వయం పురు షార్థ కైంకర్య మ్పణ్ణ కూడు మో ? ఎన్న లోక దృష్టాంత త్తాలె స మర్థి కిరారా్ - ప్రణయిన మివేతి - యథా కాచిత్ప్రియాభర్తరి నిరతిశయ ప్రీతి మతీ భర్తుర నుగు ణ మ్మమ సౌందర్య మస్త్వివేతి నిర్ధార యితుం స్వచ్ఛ నిర్మల మణిమయ దర్పణే స్వా మలంకృతామ్ వీక్షంతీ స్వవీక్షణ కాల ఏవ స్వవిషయే ప్రణయ వంతమ్ కిమ సౌదర్పణే మమదర్శనే సతి దర్పణస్థమ త్ప్రతి బింబే స్వానుగుణ సౌందర్యాది కమాలోక్యమాం ప్రీణయే ద్వాన వేతి శోధ యితుం పశ్చా దాగతం స్వసమన్వితం నాయ కం దృష్ట్వా తత్క్షణో ద్భూత శృంగార రస పరి వాహ తయా చందన కుసు మాది కం వికిరంతీసతీ అనుభవతి - అభిముఖ నాయక దర్శ నేతు స్వ సమ న్విత నాయక దర్శనా భావేనైై తాదృశ శృంగార రసా విర్భావ ఇతి భావః - ఏవమేవ ప్రప దన ధనాఃప్రపన్నాస్సంతః-ద్రమిడవేదాంతశ్రవణేన స్వపర స్వరూప వివేక వంతః - ముహురామృష్టే , సదా చార్యోప దిష్ట ప్రకారే ణార్థ వత్తయా

సా-ప్ర—భగవంతంనిరపరాధ కైంకర్యైఃప్రీణయంతీత్యాహ-ప్రణయినమివేత్యాదినా. యథాకస్యచిత్ప్రియాప శ్చాదాగతం దయితం దర్పణే దృష్ట్వాశ్లాఘ్యైశ్చన్దనకుసుమాదిభిఃప్రీణయిత్వాను భవతితథా మూలమం త్రే జీవ శేషి తయా ప్రతిపన్నం భవగవంతం నిరప రాధైః అత ఏవ ‹‹ ఏవం పుణ్యస్య కర్మణో దూరాద్ధ

సా-వి—ప్రాధాన్యాత్తద్వాచకస్యమకారస్యాగ్రేస్థితత్వాచ్చప్రియాస్థానీయోజీవఃశబ్దాన్వయేఉపసర్జనత్వా త్తద్వాచక స్యాకారస్య పూర్వం స్థితత్వాచ్చ పశ్చాదాగత ప్రియ స్థానీయం పర మాత్మానం మూలమంత్రే దృష్ట్వా సేవాక్రమై రనుభవతీ త్యాహ - ప్రణయిన మివేతి - ప్రియాపశ్చా త్ప్రాప్తమ్, అతఏవస్వసమ న్వితం ప్రణయినం ముహురామృష్టే పునః పునర్ధార్తే సమ్య గ్ధాతఇతిభావః. మణిదర్పణే, మణిదర్పణ ఇవ పశ్చా త్ప్రాప్తం పూర్వ స్థితాకార ప్రతిపాద్యం స్వసమన్వితం స్వాశ్రయ శేషత్వ నిరూపకం.ముహు

సా-సం—ముత్తరకృత్యాత్మికా వృత్తిర్భోగ్యతమతయాజ్ఞికార్యేతిసదృష్టాన్త మాహ.ప్రణయినమివేతి,ప్రి యయా సౌందర్య లావణ్యభూషణాది మహతి దర్పణ విశేషే చేద్యథావస్థితాదపిద్విగుణిత తయాపరిదృశ్య త ఇతి తథాద ర్శనో త్కణ్ఠ యా ప్రీత్యా పశ్చా ద్భాగే మణి దర్పణావ లోకన దశాయాం ప్రాప్తంప్ర భుం ప్రణయినం స్వసమన్వితం స్వాభి మతాను రూప సౌందర్య లావణ్య భూషణ భోగ్యా సక్త్యాదిసమన్వి తం ప్రియా దర్పణే దృష్ట్వా తం ప్రణయినం ప్రీత్యతిశయ కృత ప్రసూన కన్దు విహారాది నాయథా పరి భు జ్యతే తథాత్రాపి దాసభూతస్య కించిత్కార స్వీకారే ప్రణయినం సస్నేహ కుతూహలినం. ప్రాప్తం, పశ్చాత్, ‹‹ అకారోకార మకార ఇతి. తాన్యేకథే ,, త్యుక్త సాతక్రమా ద్బలీయసామ ఆయ ఇత్యుక్తా ర్థ క్రమేణ మకారేణ స్వరూపజ్ఞానాత్పశ్చాద్బుద్ధి మధిరూఢం స్వసమన్వితం,స్వగతా నన్యార్హ శేషత్వా నన్య భోగ్యత్వా ద్యనుగుణ నిరు పాధిక శేషిత్వ, నిరుపాధికనిరతిశయ భోగ్యత్వాదినా స్వేన సమ్యగన్వితం.

మూ.—మనోమణిదర్పణే । ప్రపదనధనాస్సంతశ్శుద్ధాః ప్రభుం పరిభుంజతే ప్రస్మృమరమహామోదస్మేరప్రసూన

సా-దీ—మహతి మనోమణిదర్పణే, మూలమంత్రరూపే మణిమయాదర్శే- ప్రభుం, ఈశ్వరం- దృష్ట్వా, ఆచార్యోప దేశతః - పరమశేషిత్వేన దృష్ట్వా స్థితాః తం శేషిణం- ప్రస్మృమరేత్యాది - ప్రస్మృమరో విసర్పణన్మహామోదోయే షాం - దార్ష్టాంతికే మహామోదస్స్వయం ప్రయోజనతా - తద్విశిష్టైః, స్మేర ప్రసూనసమైః, వికసితకు సుమసదృశైః - అనేన ఉత్తరకృత్యస్య ఏతదధికారోక్త సద్గుణ సమృద్ధి స్సూచ్యతే - క్రమైః, పరిచర్యా క్రమైః- పరిభుంజతే, అనుభవంతీత్యర్థః ఏనైః. యథా కాచిత్స్వముఖం దర్పణే పశ్యంతీ ప్రియే పృష్ఠతః ప్రాప్తే సతి స్వసమన్వితం తం దర్పణే దృష్ట్వా ప్రసూనాని వికరంతీ తముపచరతి తథా స్వాత్మాన మంతర్యామిణం చ మూలమంత్రే దృష్ట్వా ప్రసూనవద్భోగ్యైః కైంకర్యైః ప్రియ మివాభి ముఖానవస్థిత ముపచరతీత్యర్థః.

సా-స్వా—చింతితే - అన్యత్ర మాలిన్యాపసరణాయ విమృష్టే- మనౌ, మంత్రే- మూలమంత్రాఖ్యే మణిదర్ప ణే - స్వ సమన్వితం ప్రభుం భగవంతం స్వశేషి భూతం దృష్ట్వా బహుశో మంత్రార్థ మనన వశేన ప్ర త్యక్ష సమానాకార విశద జ్ఞానం లబ్ధ్వా - శుద్ధైః, సాత్త్విక త్యాగ యుక్తైః - అన్యత్ర శుభ్రైః - ప్ర స్మృమరో విసృత్వరో మహామోదో మహానంద స్స్వయం పురుషార్థతా బుద్ధిర్యేషాం తైః - అన్యత్ర

సా-ప్ర—నోద్ధవాతీ,, త్యుక్త ప్రకారేణ సద్యో వికసిత విసృత్వరామోద ప్రసూనానాం సమై ర్భగవదనుకూలవ్యా పారైస్తోషయిత్వాను భవంతీత్యర్థః. యథా ప్రియాయా రమణాచరణం భోగరూపం భవత్యేవ మేవ

సా-వి—రామృష్టే, సమ్యగ్విచారితే. మనౌ, మూలమంత్రే. దృష్ట్వా, విజ్ఞాయ. ప్రపదనధనాస్సంతః, ప్రస్మృమరః మహామోదః పరిమళశ్చ యేషాం తై స్తథోక్తైః. స్మేరప్రసూన సమైః, వికసిత పుష్పసదృశైః. క్రమైః, సే వా క్రమైః. ప్రభుం పరిభుంజతే, అనుభవంతి. ప్రియా ఇతి బహువచనాంతతయా ఛేదః కార్యః. అతో న వచన రోధభేద దోషావకాశః. విరోధివిశేషణాభావాన్న లింగభేద దోషోపీతి ద్రష్టవ్యం-

సా-సం—మకారమాత్రేణ జ్ఞానస్వరూపత్వ జ్ఞానగుణకత్వాది నైవ పరదృశ్యతే. మృహురామృష్టే, శశ్వద్విచారితే మహతి- మనోమణిదర్పణత్వోక్తి స్సకల దిగ్వర్తి యావదర్థ ప్రదర్శకత్వాత్. మనురూపే మణిదర్పణే తు. మకారార్థో నన్యార్హ శేషత్వా నన్య భోగ్యత్వా నన్యాధేయత్వాదినా. అకారార్థస్తు నిరుపాధి క శేషిత్వ, సర్వాధారత్వ, సర్వవిధ భోగ్యత్వ, సర్వవిధకైంకర్య ప్రతిసంబంధిత్వాదినా ద్విగుణితతయాప రి దృశ్యత ఇతిభావః. ప్రణయిచ ధనీచేదేవ ప్రియాయా అపి పరమా ప్రీతి రిత్యత్రచ తథేత్యాహ. ప్రపదన ధనా ఇతి. ధనమ్, ఆభరణమ్, ప్రణయినైవ దత్తం ప్రపదన ధనాస్సంత ఇత్యర్థః. కర్తృత్వాదిత్యాగాన్విత తయా శుద్ధైః పరమైకాంతిక స్వభావతయా మనోహరతయా సుఖరూపతయాచ ప్రసూనసమైః. ప్రసి ద్ధ ప్రసూనవైలక్షణ్యాయాహ. ప్రస్మృమర మహామోదస్మేరేతి- "యత్పశ్యదాచరతి" త్యుక్తం దేశ కా లా సంకుచిత ప్రసరవత్త్వాదస్య ప్రస్మృమరత్వమ్. సర్వ వైదికసన్తోష కరత్వాదామోద వద్దుర్విషయ ప్రవృ త్త్యాది రూప దుర్గంధాభి భావకత్వాన్మహామోదవత్త్వమ్. స్వస్య స్వసహృదయానాం శేషిణశ్చ చిత్తాకర్ష కత్వాన్మనోహరత్వమ్. పంచధా విభక్తం తత్తత్కాల ప్రతినియత క్రమవత్త్వా దుత్తర కృత్యానాం క్ర మైరిత్యుక్తిః ఏవం విధోత్తర కృత్యాత్మిక యా వృత్త్యా శృంగార రసోత్తర నాయికానాయక భావ

మూ— సమైః క్రమైః॥౩౫॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య
వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే
ఉత్తరకృత్యాధికారః పంచదశః.
శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ— నారాయణశబ్దత్తిల్ నారజ్గళ్ మున్నేయుమ్ ఈశ్వరన్ పశ్చాత్తోత్తుకైయాల్ శొల్లిత్తు. యద్వా ప్రణవే శాబ్ద ప్రాధాన్యం జీవస్య ఆర్థప్రాధాన్య మీశ్వరస్యేత్యభిప్రాయేణ పశ్చాత్ప్రయుక్తిః॥౩౫॥
ఇతి శ్రీసారదీపికాయా ముత్తరకృత్యాధికారఃపంచదశః.

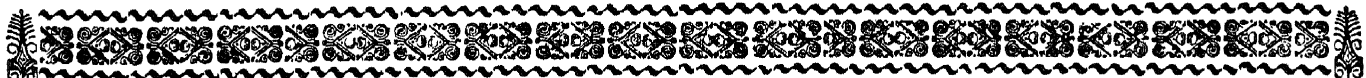
సా-స్వా— సర్వతః ప్రసర్ప న్మహాగంధైః. స్మేర ప్రసూన సమైః, వికసిత కుసుమ సదృశైః. ప్రతిసంబంధి భోగ్యైః క్రమైః, పరిచర్యా క్రమైః. పరి భుంజతే, అనుభవంతీత్యర్థః. మంత్రేహి ప్రణవే జీవ వాచక మకారా త్పశ్చా దకారః. నారాయణ శబ్దస్యాపి అకార వాచ్యాయ నారాయణాయ మకార వాచ్యో హ మితి మహావాక్యార్థే శబ్దతః ప్రధాన మకారాదన్యత్త్వమే వేతిభావః. “ఎట్టుమామూర్త్తి. నమోనారాయణాయేతి మంత్రస్సర్వార్థసాధక,, ఇత్యుక్తమంత్రప్రభావాతిశయేన ముక్తిదశాభావి విశదజ్ఞానం లబ్ధ్వాతద్దశాభావి కైంకర్య భాజో భవంతీత్యర్థః ॥౩౫॥
ఇతి శ్రీఉత్తర సారాస్వాదిన్యా ముత్తర కృత్యాధికారః పంచదశః.

సా-ప్ర— ప్రపన్నస్య స్వనిష్ఠాభిజ్ఞస్య భగవ ద్భాగవతార్చనం భోగ రూపం భవతీతి భావః॥౩౬॥
ఇతిశ్రీ సారప్రకాశికాయా ముత్తరకృత్యాధికారఃపంచదశః.

సా-వి— అతోఽపి మయా ప్రీతి కారి తత్త్వం వ్యజ్యతే ॥ ౩౫ ॥
ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాముత్తరకృత్యాధికారఃపంచదశః.

సా-సం— శబళయా నస్యార్హ శేషత్వాదినాశ్రియా సామ్యమధ్యవస్యంతః ప్రపన్నాః ప్రణయినం జగత్పతిం పరి భుంజతే ॥౩౫ ॥

ఇతి శ్రీసార ప్రకాశికా సంగ్రహే ఉత్తరకృత్యాధికారః పంచదశః.

శ్రీరస్తు

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

పురుషార్థకాష్ఠాధికారః.

మూ— స్వతంత్ర

సా-దీ—అథాధికారిణాస్యైవ కైంకర్యంస్వామిచోదితమ్ | తదీయదాస్యపర్యంతమితిషోడశఉచ్యతే ||

సా - స్వా — ఇప్పడి పూర్వాధి కారత్తిలే భగవ దుపక్రమ మాయ్ భాగవత పర్యంత మాక వరుకిఱ కైంకర్యాఖ్య పురుషార్థ త్తుక్కెన్నుమ్, కర్తవ్యఙ్గళిల్ ప్రధానం భగవత్కైంకర్యత్తి లల్లై నిలమానశాస్త్రాను జ్ఞాతమాన వాచార్యాది భాగవత కైంకర్య మెన్ఱు శొన్నతువుమ్ కూడుమో? కష్టంకర్మ ఎన్నిఱ న్యాయత్తాలే క్లేశాత్మక తయా భగవ త్కైంకర్యమే అప్రాప్త మాకైయాలే భాగవత కైంకర్య త్తుక్కు సుతరామ్ప్రాప్తి యిల్లైయే ? చేతన నుక్కు భగవ చ్ఛేషత్వం స్వరూప మాకై యాలే తత్ప్రయుక్తమాక భగవత్కైం కర్యమ్ ప్రాప్త మెన్నిల్ శేషత్వ మావతు పర తంత్ర రూప మాకైయాలే కైంకర్యా భావేపి అతుసిద్ధిక్కైయాలే పురుషార్థతయా కైంకర్య త్తుక్కుప్రాప్తి యిల్లైయే? ‘‘శేషః పరార్థత్వా’’ దితిసూత్రాను గుణ్యేన ‘‘పరగతాతి శయా ధానేచ్ఛ యోపాదేయత్వ మేవ యస్య స్వరూపం స శేషః పరశ్శేషీ’’ ఎన్ఱు శ్రీభాష్య కారోక్త శేషత్వ సిధ్యర్థం కైంకర్యమ్ ప్రాప్త మెన్ని లానాలు మేతాకిలు మెతురు శేష్యతి శయ హేతు వ్యాపార మచేతన తుల్య మాక కర్తవ్య మాక సిద్ధిత్తాలు మన్త వ్యాపారత్తుక్కు కైంకర్యరూపత్వం సిద్ధిక్క విల్లైయే ? చేతన నాకైయాలే అచేతన విలక్షణ మాక వతిశయా ధాయకత్వం సిద్ధిక్కుమెన్నిల్ పాపురర్ కళ్ళైప్పోలే శాస్త్ర విరుద్ధానుష్ఠాన మ్పణ్ణినాలు మీశ్వర నుక్కు లీలారస రూపాతిశయమ్ సిద్ధిక్కైయాలే శేషత్వం సిద్ధిక్కైయాల్ కైంకర్య రూపత్వ సిద్ధిక్కవకాశ మిల్లైయే ? శాస్త్ర విరుద్ధానుష్ఠాన మ్పణ్ణిలన్త శేషత్వ కార్యమ్ స్వానర్థ పర్యవసిత మాకైయాలే స్వప్రయోజన పర్యవ సానార్థం శాస్త్రానుగుణ ప్రవృత్తిపణ్ణ వేణు మెన్నిల పోతునిత్యముక్తర్ కళుక్కు శాస్త్రానుగుణప్రవృత్తి యిల్లా

సా - ప్ర — ఏవం త్రిభిరధికారైః భర్తరన్యాసా సాధారణ ఫలంనిరూప్య అనంతరం సప్తభిరధికారైః ప్రపన్నే ఫలత్వేనాస్వితాణ భక్తానామపి సాధారణా నర్థాన్నిరూపయతి - తత్రసాధారణేషు ‘‘మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా భవే’’ దిత్యాదిభిఃప్రధానఫలత్వేనోక్తం భాగవత కైంకర్యం ప్రథమం నిరూపయతి

సా-వి— ఇత ఉత్తర మధికార త్రయ మేతత్ప్రపంచ తయైవారభ్యతే-తత్ర భాగవత కైంకర్యపర్యంతం

సా-సం — ఇత్థ మనన్యార్హ శేషత్వాదినాలక్ష్మీవిశిష్టంప్రత్యనంతవల్లక్ష్మీశ్రద్ధా నాభిషిక్తానాంభగవదేకభో

మూ— స్వామిత్వాత్స్వబహుమతిపాత్రేషునియతం శ్రియఃకాంతో దేవ

సా-దీ—ఇవ్వర్థత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ శ్లోకత్తాల్ - స్వతంత్ర స్వామిత్వాదితి - శ్రియః కాంతో దేవః

సా-స్వా—మైయాలే శేషత్వకార్య కైంకర్యాభావమ్ప్రసంగియాతో? స్వప్రయోజనపర్యవసిత వ్యాపారత్తాలే తాన్ శేషత్వం సిద్ధిక్కుమో ? శేషి ప్రయోజనత్తైయే ఉద్దేశిత్తు వ్యాపరిక్కై యన్రో శేషత్వ కార్యమ్. శాస్త్ర వశ్యనాయ్ బుద్ధి పూర్వ కారియానవన్ ఆను షఙ్గికమాక వాకిలుమ్ స్వప్రయోజన పర్యవసితమాకుమ్పడి శేషియినుడైయ వతిశయత్తై ప్రధానమాక వపేక్షిత్తు వ్యాపరిక్కై శేషత్వ కార్యమాకైయాలే తదర్థం శాస్త్రీను గుణ ప్రవృత్తి యపేక్షితై యెన్నిలానాలుమ్ శాస్త్రీను గుణ ప్రవృత్తి యపేక్షితై యాకిలుమ్ భాగవత కైంకర్యమ్ శాస్త్ర విహిత తయా సంధ్యా స్నానాదికళై ప్పోలె ఒరు ధర్మ విశేష మాకైయాలే ఇతుక్కు భగవత్కైంకర్యా పేక్షయా ప్రాధాన్యం సిద్ధిప్ప తెజ్గనే ? కించ, ఇస్తవధికారిక్కుమూల మంత్రాది కళిలే యన న్యార్హ భగవచ్ఛేషత్వం సిద్ధిక్కైయాలే భాగవత శేషత్వమిల్లామైయాలే శేషత్వ కార్యమాన భాగవత కైంకర్యత్తుక్కు ప్రాప్తి యిల్లామైయాలే భగవత్కైంకర్యత్తిలెల్లై నిలమాన ఎన్కిరతువుమ్ భగవదుపక్రమ మాయ్ భాగవత పర్యంత మాన వెన్కిరతువుమ్ అనుపపన్న మన్రో ? ఇత్యాది శంకైకళై యిస్త వధికారత్తాలే పరిహరిక్క ప్పోకిర శబ్దార్థ వర్గత్తై ఆద్య శ్లోకత్తాలే పరిహరిక్కిరార్. స్వతంత్ర స్వామిత్వాదితి. శ్రియః కాంతః, యాసర్వేషాం రాశ్రీయ్యాతెతస్యాఅపి పతిః, తమైక రస్యం ప్రాప్తః. అనేన శ్రియోవైమత్యేన భగవాన్ కించిదపికతుంనక్షమత ఇతి

సా-ప్ర— పూర్వాధికారాంతే ఆచార్యాదిభాగవతకైంకర్యం కర్తవ్యమిత్యుక్తం-తదేవోపపాదయత్యస్మిన్నధికారే - నన్వనన్యార్హ శేషభూతే నానన్య ప్రయోజనేన స్వామ్యతిశయాధానం విహాయ భాగవతకైంకర్య కరణస్య విరుద్ధత్వాదన్యం ప్రతిభృత్య కృత్యస్య దుఃఖరూపత్వ దర్శనాచ్చ తత్కృతే రేవానుపపన్నత్వాత్తస్య పురుషార్థత్వం దూర నిరస్త మితి కథం తస్య ప్రధాన పురుషార్థత్వ మిత్యత్ర భాగవతకైంకర్యస్య పురుషార్థత్వం సహేతుకం విస్తరేణ ప్రదర్శయిష్య న్నధికారార్థం సంగృహ్యాహ - స్వతంత్రస్వామిత్వాదితి - యథా కశ్చిద్రాజా స్వశేషభూతం చేతనాచేతన వర్గం స్వాతిశయాయ కదాచిద్వని

సా- వి— భగవత్కైంకర్యమితిపూర్వముక్తం-తత్రానన్యార్హభగవచ్ఛేషభూతస్యకథంభాగవతశేషత్వమిత్యాశంక్య స్వంత్ర స్వామి నియోగాదినా సంభవతీతి ప్రతిపాదయిష్యన్ ప్రథమం సంగృహ్యాహ - స్వంతంత్రేతి. సః “యేయథామాం ప్రపద్యంతే తాంస్తథైవభజామ్యహమ్ । ఇమౌస్మమునిశార్దూల కింకరౌసముపస్థితౌ„ ఇత్యాదిషు భక్తాభిమానిత్వేన ప్రసిద్ధః - శ్రియఃకాంతోదేవః స్వతంత్ర స్వామిత్వాత్స్వబహుమతిపాత్రేషు- “ప్రియోహి జ్ఞానినోత్యర్థ మహం సచ మమప్రియ„ ఇత్యుక్తవిషయేషు- చిదచితౌ. నియత

సా-సం— గానా మ్పూర్వాధికారే కరణత్రయత్తాలుమితి వాక్యోక్తం భాగవత కైంకర్యత్వం కథంఘటత ఇతి శంకాంపరిహర్తు మధికారాన్తరమారభమాణఃప్రతిపాద్యంసంగృహ్ణాతి- స్వతంత్రేతి- దేవః, సత్తాస్థితినియమనాదినిర్వాహక తయా స్వచ్ఛంద విహరణశీలః.స్వతంత్రత్వాత్స్వామిత్వాచ్చ “జ్ఞానీత్వాత్మైవ„ ఇత్యుక్తస్వబహుమతి విషయేషు-నియతం యథాశాస్త్రం. అచితఇవచితోపిస్వాన్య శేషతయావినియోగమాత్రేణ నస్వశేష

మూ—స్స ఖలు వినియుఙ్క్తే చిదచితౌ । యథాలోకామ్నాయం యతిపతిముఖైరాహితధియాం

సా-దీ—స్వతంత్రస్వామిత్వాచ్చస్వశేషభూతౌ చిదచితౌ స్వబహుమతేషు ప్రపన్నేషు నియమేన వినియుఙ్క్తే ఖలు. యథాలోకం యథామ్నాయంచ, లోకే రాజానః స్వశేషభూతం భృత్యజనం స్వపుత్రాదిషు వినియుంజతే. ఆమ్నాయేచ “ప్రభవో భకవద్భక్తా మాదృశాం సతతం ద్విజ । మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా భవే,, దిత్యాది - ఇత్థం యతిపతిముఖైః శిక్షితధియాం

సా-స్వా—వ్యజ్యతే-స దేవః, జగత్సృష్ట్యాది లీలా ప్రవృత్తః-ఖలు ప్రసిద్ధా- యద్వా సః ప్రసిద్ధః- ఖల్విత్యస్య వినియుఙ్క్త ఇత్యత్రాన్వయః - “ శ్రద్ధయా దేవో దేవత్వమశ్నుత ,, ఇత్యాది ప్రమాణాత్ శ్రీవిశిష్టతయా సృష్ట్యాది లీలా ప్రవృత్త ఇతి ప్రసిద్ధః. స్వతంత్ర స్వామిత్వాత్, స్వతంత్రత్వాత్స్వామిత్వాచ్చేత్యర్థః. స్వతంత్రత్వాత్పరతంత్రాస్వినియోక్తుం శక్తః. స్వామిత్వాత్ప్రాప్తశ్చేతి భావః. చిదచితౌ, స్వశేషభూతం సర్వం. “ వరద సకలమేతత్సంశ్రితార్థంచకర్థ ,, ఇతి ప్రకారేణ స్వబహుమతిపాత్రేషు “ అహంసచ మమప్రియః । ఉదారాస్సర్వ ఏవైతే జ్ఞానీత్వాత్మైవ మే మత ,, మితి స్వాత్యంత బహుమత భాగవతేషు నియతం వినియుఙ్క్తే. నియమేన యావదాత్మభావితయా మచ్ఛేషభూతం సర్వం భాగవతశేషం భవత్వితి వినియుఙ్క్తే. అనేన భగవదనన్యార్హ శేషభూత స్యాపి స్వతంత్రస్వామి వినియుక్తతయా భాగవతశేషత్వం స్వామినోత్యంతాభిమతతయా న విరోధీతి వ్యజ్యతే. నను శేషత్వసిద్ధావపి భాగవత కైంకర్యం కథం సిధ్యేత్. శేషత్వస్య పారతంత్ర్య రూపతయా శేష్యభిమతాచరణ రూప కైంకర్యాభావేపి పారతంత్ర్య రూప శేషత్వ సిద్ధేరిత్యత ఆహ. యథేతి. యథాలోకే రాజానస్స్వభృత్యవర్గం స్వాలంకార భూత భూషణాదికంచ స్వాంతరఙ్గ పుత్రాద్యతిశయార్థతయా వినియుంజతే. యథాచ వేదే “ సర్వేస్మై దేవా బలిమావహంతి. ఆచార్యదేవో భవ. తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషత ,, ఇతి భాగవత కైంకర్యార్థతయా వినియుజ్యతే. తదాను గుణ్యేన యతిపతి ముఖైరితి, ముఖశబ్దః విష్వక్సేనముఖా ఇతి వత్ప్రధాన వచనః. “ పత్యుస్సంయమినాం ప్రణమ్య చరణౌ

సా-ప్ర—యుఙ్క్తే. కదాచిత్స్వభార్యాపుత్రాద్యతిశయాయచ వినియుఙ్క్తే. తేషామతిశయాధాయకాంశ్చ వినియుఙ్క్తే. ఏవం స్వతంత్ర స్స్వామీ శ్రీమన్నారాయణోపి “ప్రియోహి జ్ఞానినోత్యర్థమహం సచ మమ ప్రియః । ఉదారాస్సర్వ ఏవైతే జ్ఞానీత్వాత్మైవ మే మత,, మిత్యాదిభి స్స్వాత్యంత ప్రియత్వేన ధారకత్వేన చోక్త భాగవతాతిశయాయ వినియుఙ్క్త ఇతి “ఆచార్యదేవో భవ. దేవమివాచార్యముపాసీత- తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషత,, ఇత్యాది ప్రమాణైరవగమ్యత ఇతి - యతిపరిబృఢ సంప్రదాయ

సా-వి—మవశ్యం వినియుఙ్క్తే. “మమ మద్భక్తభక్తే,, ష్విత్యాదినా వినియోజతి-తతః, తస్మాత్కారణాత్- యద్యతిపతిముఖైరాహితధియాం, సంప్రదాయ పరమ్పరయా శిక్షితబుద్ధీనాం-

సా-సం—త్వరూపహానిరిత్యభిప్రాయేణ చిదచితావిత్యుక్తిః. “మమమద్భక్త భక్తే,, ష్విత్యాద్యుక్తిమత్త్రాప్రసిద్ధ్యర్థకః. సఖల్విత్యశేషః. ఆమ్నాయ శబ్దేన “ దేవమివాచార్యముపాసీత. యస్య దేవే పరా భక్తిర్యథా దేవే తథా గురౌ । భక్తాస్తు ప్రపద్యే. తస్మాద్బ్రాహ్మణేభ్యో వేదవిద్భ్యో దివే దివే నమస్కుర్యా,, దిత్యాది శ్రుతయోభిప్రేతాః - యథాలోకం, లోకరీత్యాపి. భాష్యకృత్ప్రభృతి పూర్వాచార్య సంప్రదాయ పరామర్శః

మూ—— తతోనః కైంకర్యం తదభిమత పర్యంత మభవత్ ॥ ౩౬ ॥

ఇజు్గ భగవత్కైంకర్యత్తై భాగవత కైంకర్య పర్యంతమాక చ్చొల్లుకైక్కడి యెన్నెనిల్ -

---

సా-దీ—— నః తతః హేతోః భగవతిక్రియమాణం కైంకర్యం భాగవత కైంకర్య పర్యంతమభవత్ ఎన్నైకె. ॥౩౬॥

మున్ఱు భాగవత కైంకర్యమ్ భగవత్కైంకర్యత్తు క్కెల్లై యెన్ఱు పూర్వాధికారత్తినిల్ శొన్న త్తై ఉపపాదిప్పతాక ఆకాంక్షైయై ఉద్భావిక్కిరార్. ఇజు్గ భగవత్కైంకర్యత్తై ఎన్ఱు తుడజ్గి- ఇత్తై

సా-స్వా—— తత్పాద కోటీరయోస్సంబంధేన సమిధ్యమాన విభవాః ధన్యాం స్తథాన్యాస్సురూ,, నిత్యుక్త ప్రకారేణ శ్రీ భాష్య కారోత్తమాజ్ఞ చరణ యుగళాన్య తర సంబంధేన ధన్యతయా ప్రసిద్ధై స్తత్ప్రధానకైః పూర్వోత్తరై ర్యామునార్య ప్రణతార్తిహ రాచార్య ప్రభృతిభిస్తద్గుణ సంవిజ్ఞాన బహువ్రీహ్యా శ్రీ భాష్య కారైశ్చ - “ఆహితధియామ్,, పరగతాతిశయా ధానేచ్ఛయో పాదేయత్వ మేవ యస్య స్వరూపం స శేషః పరశ్శేషీ,,తి శేషత్వ స్వరూపె శిక్షితధియాం. నః, అస్మాకం. తతః, భగవతా భాగవత శేషతయా వినియుక్తత్వాత్. కింకర వృత్త్యభావే శేష్యతిశయా సిద్ధౌ శ్శేషత్వస్వరూపో చ్ఛేద ప్రసంగాత్ - భగవదిష్ట భాగవత శేషత్వస్య భాగవత కైంకర్య మంతరేణా సిద్ధే స్తదభిమత భాగవత పర్యంతం కైంకర్య మభవదిత్యర్థః ॥ ౩౬ ॥

ఇని శ్లోకత్తాలే సంక్షిప్తమాక చ్చొన్న శజ్కాపరి హారత్తై విస్తరేణ వుపపాదిక్క క్కోలితదర్థమాక శజ్కోత్థానమ్ పణ్ణుకిరార్. ఇజ్గు భగవత్కైంకర్యత్తై ఇతి. ఇజు్గ, ఉత్తర కృత్యజ్గళిలే. చేతనస్య భగవదనన్యార్హ శేషత్వా చ్ఛేషత్వస్య పారతంత్ర్య రూపత్వే కైంకర్య ప్రయోజకత్వా భావా ద్భగవత్కైంకర్యస్యైవా ప్రాప్తౌ భాగవత కైంకర్య పర్యంతత్వం కుత ఇతి ప్రశ్న తాత్పర్యమ్. ఇశ్శేషత్వత్తై కైంకర్య ప్రయోజకమాకుమ్పడి శ్రీ భాష్య కారోక్తిముఖేన నిర్వచిక్కిరార్ .

నా-ప్ర——ప్రవర్తక శిష్టేభ్యో భాగవతకైంకర్యం స్వదత ఇతిభావః ॥ ౩౭॥

శ్లోకే సంగ్రహీతం విస్తరేణోపపాదయన్ప్రథమం కైంకర్యస్య భాగవతపర్యంతత్వే నిబంధనంప్రశ్నపూర్వకమాహ- ఇజ్గుభగవత్కైంకర్యత్తై ఇత్యాదినా- తదుచ్యత ఇతి శేషః -

---

సా-వి—— నః, అస్మాకం-కైంకర్యం యథాలోకామ్నాయం లోకేహి రాజానస్స్వభృత్యాన్ స్వభార్యా పుత్రాది పరిచరణాయ నియుంజతే - అమ్నాయేచ “యస్యదేవేపరాభక్తి ర్యథాదేవేతథాగురౌ- దేవవదాచార్య ముపాసీత- యేకేచాస్మ చ్ఛ్రేయాగ్ం సోబ్రాహ్మణాః- తేషాం త్వయాసనేన ప్రశ్వసితవ్య,, మిత్యాదౌగుర్వాదిషు పరిచరణ విధిర్దృశ్యతే.తత్ప్రకారేణతదభిమతపర్యంతంభాగవతకైంకర్యమభవత్॥ ౩౬॥

సా-సం—— సమాసాదిత భాగవత శేషత్వ జ్ఞాన రసికానాం యతో భగవానేవ స్వబహుమతేషు వినియుజ్క్తే. తతః, మూలమంత్రాదినా శిక్షిత తత్వజ్ఞానానాం నః భగవత్కైంకర్యం తదభిమత భాగవత కైంకర్యపర్యంతం భవతీత్యర్థః॥ ౩౬॥

ఇజు్గ, ఉత్తరకృత్యాధికారే - అడి, ఉపపత్తిమానంచ - శేష్యభిమతత్వం సద్వారక శేషత్వంచోపపత్తి రితి వక్తుముపోద్ఘాత సంగత్యా శేషలక్షణం తస్య సర్వలక్ష్యానుగతి ప్రకారంచాహ -

మూ — “ పరగతాతిశయా ధానేచ్ఛయా ఉపాదేయత్వమేవ యస్య స్వరూపం స శేషః పరశ్శేషీ ,, ఎన్ఱు వేదార్థసంగ్రహత్తిలే అరుళిచ్చెయ్‌త పడియే సర్వేశ్వరనైప్పత్త శేషభూతనాన వివక్

సా - దీ— యుపపాదిక్కిరాన్. పరగతేత్యాది. పరశ్శేషీ-తద్గతో యోతిశయః-తదాధానేచ్ఛయా, శేషగతయా, శేషిగతయా ఉభయగతయా, మధ్యస్థగతయా, వేచ్ఛయా స్వీకార్యత్వమేవ యస్యస్వరూపం స శేషః-పరః ప్రతిసంబంధీ శేషీత్యుచ్యతే ఎన్నైర.

సా - స్వా —పరేతి. పరః, శేషీ. తద్గతో యోతిశయస్తదాధానేచ్ఛయా, శేషిగతయా, శేషగతయా, ఉభయగతయా, మధ్యస్థగతయా వాస్వీకార్యత్వమేవయస్యస్వరూపం స శేషః. పరః, ప్రతిసంబంధీ. శేషీత్యర్థః. శేషిగతేచ్ఛాపాత్త శేషిత్వత్తుక్కుదాహరణమ్ గ్రహోపకరణాదికళ్. శేషగతేచ్ఛాయత్తత్తుక్కు యాగప్రతికర్తా ఉదాహరణమ్. ఉభయేచ్ఛాయత్తత్తుక్కు రాజానం ప్రతిభృత్యా ఉదాహరణమ్. మధ్యస్థేచ్ఛాయత్తత్తుక్కు యాగప్రయాజాదిరుదాహరణమెన్నుకరుత్తు. ఇప్పడియానాలీశ్వరనైప్పత్తయచిత్తుక్కు శేషత్వ

సా-ప్ర—పరగతేతి-అస్యార్థః. అన్యస్యప్రయోజనమేవపరమం ప్రయోజనం యస్య స శేషః. పరశ్శేషీతి- పరాతిశయశబ్దయోః కర్మధారయశంకావ్యావర్తకో గతశబ్దః-పరశబ్దశ్చ స్వగతాతిశయాధాయకే శేషిణ్యతివ్యాప్తి నివర్తకః - నికృష్టేతరాకారపరేణాతిశయశబ్దేన పరగతవినాశాద్యాధాయకశస్త్రాగ్నికంటకాదిష్వతివ్యాప్తివ్యుదాసః - నచదుఃఖిత్వరూపనికృష్టాకారజనకయాతనాశరీరేష్వతివ్యాప్తిః- తేషామపి దుఃఖహేతుపాపవినాశనేన క్షీణపాపత్వరూపోత్కృష్టాకారజనకత్వాత్ - నన్వేవం శస్త్రాగ్న్యాదిష్వపిదం సమానమితి తేషామపి లక్ష్యైకదేశత్వం స్యాదితిచేన్న. తేషాం వినాశ్యంప్రతిశేషత్వస్యానిష్టత్వాత్. తర్హి తత్రాతివ్యాప్తిర్దుర్వారేతి చేన్న - శత్ర్వాదివిషయే శస్త్రాగ్న్యాదికముపాదదానైస్తజ్జనితదుఃఖద్వారాపాపక్షయార్థత్వేనానుపాదనాత్. యాతనాశరీరోత్పాదకైర్యమాదిభిర్నరకవన్నియుక్తైః యాతనాశరీరస్య పాపక్షయార్థమేవోత్పాదనాత్- నను శస్త్రాగ్న్యాదికమపీశ్వరేణజీవానాంకర్మఫలప్రదానార్థమేవోత్పాద్యత ఇతి జీవశేషత్వప్రసంగ ఇతి తుల్యమితి చేన్న - ఈశ్వరేణాపి జీవకర్మఫలప్రదానద్వారా స్వలీలార్థమేవ తేషాముత్పాదనాద్వినాశ్యం ప్రతి శేషత్వప్రసంగాభావాత్ - న చానుత్పన్నే అపూర్వేవ్రీహిభిరతిశయజననాయోగాత్తేష్వవ్యాప్తిః - ప్రమాణసంబంధార్హపూర్వస్వరూపే ప్రథమక్షణసంబంధరూపాతిశయస్య జననాత్ - ఇచ్ఛాపదేనచ స్వరసతస్సాధ్యత్వాదిష్టపరమప్రయోజనస్య వివక్షితత్వాత్స్వాతిశయాధాయకే భృత్యేఽవ్యాప్తిశంకావ్యుదాసః - భృత్యాతిశయస్యాపి స్వామ్యతిశయార్థత్వాత్స్వామినా శేషభూతే నోభయవ్యతిరిక్తేనవా కేనచిద్యదా కదాచిద్వ్యవహ్రియమాణత్వపరోపాయత్వపదేన సుషుప్తభృత్యాదావవ్యాప్తివ్యుదాసః - ఏవకారేణ కేనచిదాకారేణ శేషభూతే ఆకారాంతరవైశిష్ట్యేతేన రూపేణాపి తచ్ఛేషత్వవ్యుదాసః - స్వరూపశబ్దస్య నిరూపకధర్మవాచిత్వేన వస్తువ్యుత్పాదనార్థత్వాన్నవ్యావర్త్యాపేక్షా - ఏవంచ పరగతాతిశయఏవ పరమ

సా- వి—పరగతేతి- అతిశయః పరగతః. ఇచ్ఛాతుపరగతావా, శేషగతవా, ఉభయగతావేతిబోధ్యం-

సా-సం— పరగతేత్యాదినా-

మూ— అతిశయాధానమ్పణ్ణప్రాప్తమ్ -

సా-ప్ర— ప్రయోజనమితి వ్యవహర్తుం యోగ్యత్వం స్వరూపం యస్య స తం ప్రతి శేష ఇత్యుక్తం భవతి- ఏవం చ పరగతాతిశయాయోగాన్యయోగాత్యన్తాయోగ వ్యవచ్ఛేదకత్వ వికల్పేన భృత్యస్వామినోరవ్యాప్త్యతివ్యాప్తి ప్రసఙ్గో వ్యుదస్తః - ఏవకారేణ పరమ ప్రయోజనత్వస్య పరగతాతిశయాన్యయోగ వ్యవచ్ఛేదాత్ - నచైవం సతి పరమ ప్రయోజన భూతాపూర్వ స్వర్గాద్యసాధకే వ్రీహ్యాద్యతిశయాధాయకే ప్రోక్షణావహననాదావవ్యాప్తిః - పరమశబ్దేన శేషగతాతిశయాత్పారమ్యమాత్రస్య వివక్షితత్వాత్ - నచైవం సతి కర్మసు కర్తృతయా శేషభూత స్వపురుషస్య స్వర్గ ఏవ పరమప్రయోజనమితి యాగే తత్సాధ్యాతిశయే చ పరమత్వాభావాత్తస్మిన్నవ్యాప్తిః- కర్త్రవచ్ఛిన్నస్యైవ తస్య యాగశేషత్వాత్తస్య చ కర్మనిష్పత్తేరపి పరమప్రయోజనత్వాత్- నచైవం సతి "ప్రయోజనమనుద్దిశ్య" ఇతి న్యాయాచ్చేతనస్య పరమప్రయోజనేపి స్వప్రయోజనార్థత్వానుద్దేశేన ప్రవృత్త్యనుపపత్తేరసమ్భవః. చేతనేన స్వరసతస్స్వప్రయోజనస్య పరమప్రయోజనతయావగమేపి తజ్జన్య క్రియాద్యభిజ్ఞైర్మధ్యస్థైః పరాతిశయైక పరమ ప్రయోజనత్వస్య జ్ఞాతుం శక్యత్వాత్తథా వ్యవహార్యత్వ సిద్ధేః. కిఞ్చ వివేకిని భృత్యే లక్షణసిద్ధేః - అవివేకిన్యపి స్వానిష్ట స్వావ్యక్తలక్షణ సద్భావస్య జ్ఞానసమ్భవాచ్చ - కిఞ్చ ప్రకృష్ట స్నేహాన్వితేషు పరమదయాళుషు స్వార్థనిరపేక్షు పరదుఃఖ నిరాసకేషు పూర్ణేషు చ పరాతిశయ పరమ ప్రయోజనకత్వస్య దర్శనాచ్చేతనవిశేషేష్వేవ లక్షణ సమ్భవః - నచ తేషామపి శాస్త్రప్రసిద్ధమదృష్టమస్తీతి వాచ్యమ్ - తత్సాపేక్షత్వే స్వార్థనిరపేక్షు పరదుఃఖ నిరాచికీర్షారూప దయావ్యాఘాతాత్ - విషయ విశేషే అతిశయిత ప్రీతిమతాం స్వానర్థపర్యవసితేనాపి పరమ ప్రయోజనేన పరమ ప్రయోజనవత్త్వస్య లోకే దర్శనాత్. నచ తద్దుఃఖ దర్శనజనిత స్వదుఃఖ నివృత్తిస్తేషాం పరమప్రయోజనమితి వాచ్యం-తస్యాపి పరదుఃఖనివృత్తినాన్తరీయకత్వేన పరదుఃఖ నివృత్త్యా స్వస్య పరమ ప్రయోజనకత్వస్యానుకూలతయా లక్షణ విఘటకత్వాభావాత్ - నచైవం సతి తేష్వేవాతివ్యాప్తిరితి వాచ్యం- అతిశయిత ప్రీతి దయావతామేవ తేషాం పరదుఃఖనివృత్తివ్యతిరిక్తస్వప్రయోజనేనాపి పరమ ప్రయోజనవత్త్వస్య దర్శనాత్పరమ ప్రయోజన వ్యతిరిక్తే పరమప్రయోజనత్వ వ్యావర్తకైవకారేణైవ తద్వ్యావృత్తేః- నచైవం శేష లక్షణస్య భగవదవాప్త సమస్త కామత్వ ప్రాపక ప్రమాణ వ్యాఘాతః - అవాప్త సమస్త కామత్వస్య కామే సత్యప్రతిహతేచ్ఛత్వ రూపత్వాత్. నచైవం సతి భృతి స్వీకార పూర్వకం కాల విశేష నియత భృత్యేష్వవ్యాప్తిః - తేషామప్యుభయానుమత నియమావచ్ఛిన్నానామేవ శేషత్వాత్తదుపావచ్ఛిన్నానాం చ స్వామ్యతిశయ వ్యతిరేకేణ పరమప్రయోజనాభావాత్- నచ తేషాం భృతిరేవ పరమప్రయోజనం - భృతి స్వీకారానన్తరమేవ యావత్ప్రాణం స్వామ్యతిశయస్యైవ పరమప్రయోజనత్వేన సాధనాత్- ఏవం చ జీవానాం సర్వేషామేతల్లక్షణ లక్షితత్వేన భగవదతిశయాధానం యుక్తమిత్యర్థః - నను "నాకిఞ్చిత్కుర్వత" ఇతి న్యాయాద్భగవదతిశయస్య కర్తవ్యత్వేపి తస్య శరీరత్వాదినాజననేపి చరితార్థత్వాత్తదర్థం భాగవత కైఙ్కర్య సిద్ధిరిత్యత్ర ప్రపన్నస్యాచేతనాత్సంసారి

నా-వి— పణ్ణప్రాప్తమ్, కర్తుం యోగ్యః.

మూ — అవ్వతిశయన్గళ్ వస్తుశక్తియై అనురోధిత్తు వర వేణుమ్ - ఆనాల్ జీవనుక్కు పరనైప్పత్త శక్యమాన అతిశయ మేతెన్ఱు పార్త్తవిడత్తిల్ శరీరత్వాది ముఖత్తాలే అతిశయాధాన మ్పణ్ణుకై ఇవనుక్కుమ్ అచిత్తుక్కుమ్ పొతువాయిరున్తతు - ఇవన్ విశేషిత్తు ప్పణ్ణుమ్ అతిశయమ్ చైతన్య ముఖత్తాలే యాయిరుక్కుమ్ - అతిలివన్ శాస్త్ర విరుద్ధమాక వర్తిక్కుమ్పోతు శాసితావాయ్ దండధరనాన ఈశ్వరనుక్కు లీలారస మాత్రత్తై యుణ్డాక్కి అమ్ముఖత్తాలే అతిశయాధాయక నామ్ - శాస్త్రీయ గుణమాక

సా-దీ—వస్తుశక్తియై, శేషవస్తుశక్తియై. శక్తి,బలం. శరీరత్వాదీత్యాదిశబ్దత్తాల్లీలోప కరణత్వాదిగ్రిహితం.

సా-స్వా—మిల్లాతొழியాతో? అచేతనమీశ్వరనుక్కు ప్రీణన రూపాతిశయత్తై ప్పణ్ణ విల్లైయే? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్. అవ్వతిశయన్గళితి. అచేతన తయా ప్రీణన వ్యాపారా శక్తత్వాత్తదభావేపి నక్షతిః ఎన్ఱు కరుత్తు. ఆనాలుమ్ చేతన నుక్కుమ్ శరీరత్వా పృథక్సిద్ధ విశేషణత్వ ప్రయుక్తాతిశయ మాత్రేణాపి శేషత్వం సిద్ధిక్కైయాలే శేషత్వ ప్రయుక్త మాక కైంకర్యమ్ సిద్ధిక్క విల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఆనాలితి. పొతువాయిరున్తతితి. అచిద్వ్యావృత్తమాక భగవద్దత్తచిచ్ఛక్తియై యుడైయ చేతననుక్కు అచేతన తుల్యమాన వతిశయాధాయకత్వ మాత్రమ్ పర్యాప్త మన్ఱెన్నపడి. ఆనాలివన్ శరీరత్వాది కృతాతిశయ మన్ఱిక్కే శేష్మియు మతిశయ ముణ్డో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇవనితి. చైతన్య ముఖేనాతిశయాధాయకత్వ మచేతన తోడు తుల్యమల్లామైయాలే ఇత సాధారణ మెన్ఱపడి. ఆనాలుమ్ చైతన్య ముఖేనాతిశయాధాయకత్వమ్ భగవత్ప్రీతి సంపాదన రూపమాకిల్ ఐచ్ఛిక సంచారం పణ్ణుకిర నాస్తికనుక్కు అచిద్వ్యావృత్త శేషత్వ మిల్లాతొழியప్రసంగిక్కుమ్. ఐచ్ఛిక సంచారముఖేనలీలారసోత్పాదనరూపమాకిల్ కైంకర్య రూపాతిశయాధానాభావేపి శేషత్వసిద్ధై భగవత్కైంకర్యోచ్ఛేదమ్ ప్రసంగిక్కుమ్. శాస్త్రీయానుష్ఠాన రూపాతిశయ సంపాదకత్వమ్ వివక్షిత మాకిల్ నిత్య ముక్తాళుక్కు శేషత్వాభావమ్ ప్రసంగిక్కు మిత్యాది శంకైయిల్ అధికారి భేదేన శేషత్వ ప్రయుక్తాతిశయాధానమ్ భిన్నభిన్న ప్రకార మెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్. అతిలివ నిత్యాదినా. నాస్తికానాం లీలారస మాత్ర రూపాతిశయాధాయకత్వం. కామకామానాం తత్తత్ఫల హేతు భగవత్ప్రీతి సంపాదన ముఖేన భగవదౌదార్య ప్రకాశన రూపాతిశయాధాయకత్వం. నిత్యముక్తానాం సాక్షాత్కృత భగవత్ప్రీత్యైక ప్రయోజన కైంకర్య ముఖేన భగవతో భోగ రూపాతిశయాధాయకత్వమ్-బద్ధానాం ప్సరమైకాంతి నామపి భగవత్ప్రీత్యైక ప్రయోజనక శాస్త్రీయ కైంకర్యానుష్ఠానముఖేన లీలానువిద్ధ భగవద్భోగ రూపాతిశయాధాయకత్వ మిత్యాద్యూహ్యమ్.

సా-ప్ర—చేతనేభ్యశ్చ వ్యావృత్తత్వాత్తజ్జన్యాతిశయవ్యావృత్త భగవదత్యంతాభిమతాతిశయస్య యావచ్ఛక్య మవశ్య కర్తవ్యత్వాత్తదత్యంతాభిమతం భాగవత కైంకర్యమపి కర్తవ్యతయా సిధ్యతీతి ప్రదర్శయితుం ప్రథమం సామాన్యేన సర్వ కర్తృకాతిశయానాం స్వరూపం ప్రదర్శయతి - అవ్వతిశయన్గళ్ నిత్యాదినా - పార్త్తవిడత్తు, పర్యాలోచనేక్రియమాణే సతి -

సా-వి—వస్తుశక్తియై, శేష భూతవస్తుయోగ్యతాం-అనురోధిత్తు,అనుసృత్య.వర వేణుమ్,ఆగచ్ఛేత్.పార్త్తవిడత్తిల్,పర్యాలోచనదశాయాం-పొతువాయిరుక్కుమ్,శరీరత్వాదేశ్చేతనాచేతనసాధారణత్వాదితిభావః-

సా-సం—శాస్త్రవిరుద్ధమాక, అవైదికమర్యాదయా - శాస్త్రీయ గుణమాక, ముముక్షువైదికమర్యాదయా

పూ— వర్ఱక్కు మ్పోతు- ‘‘శుభేత్వసౌతుష్యతిదుష్కృతేతునతుష్యతేసౌపరమశ్శరీరీ ,, ఎన్గిఱ పడియే ఈశ్వర నుక్కు సంతోషత్తై యణ్డాక్కి అవనుడైయ ఔదార్యాది గుణఙ్గళ్ కుమరిరాతపడి అమ్ముఖత్తా లే, ‘‘ ఉదారా స్సర్వ ఏవైతే ,, ఎన్ఱవర్ తానే కొణ్డాడుమ్పడి అతిశయాధాయకనామ్. అప్పడియే నిత్య రుమ్, ముక్తరుమ్, ఈశ్వరాభిప్రాయత్తై సాక్షాత్కరిత్తు ప్పణ్ణుకిఱ కైంకర్యఙ్గళాలె ‘‘ప్రహృష్ట యి ష్యామిసనాథ జీవితః,, ఎన్గిఱపడియే భోగవిశేషత్తై ఉత్పాదిత్తు అమ్ముఖత్తాలె అతిశయాధాయక రా వర్కళ్-ఇప్ప్రకారమ్ శాస్త్రముఖత్తాలేఈశ్వరాభిప్రాయత్తైయఱిన్దుకైంకర్యమ్పణ్ణుకిఱకృతకృత్యనుక్కుమ్

సా - దీ — శుభేత్వసావితి. శరీర్యసౌ పరమపురుషశ్చేతనేన శుభే కర్మణి క్రియమా ణేతుష్యతి. దుష్కృతేతు నతుష్యత్యసౌ ఎన్నై— కుమరి రాతపడి, వ్యర్థ మాయిరాత పడీ. పణ్ణి ఇతి శే షః. కుమర్, అభర్తృక కుమారీ భావః. భోగమ్, చందనాది కళాల్ రాజావుక్కు ప్పిలే ఫల హేతు సం తోషా ద్విలక్షణ మెన్నై. దుష్కృత్తుక్కు శివనాల్ దండ్యరామ్ శాస్త్రవశ్యర్ అవనాల్ పురుషార్థత్తై

సా-స్వా—శుభఇతి-అసౌ పరమాత్మాశుభే కర్మణి చేతనేన క్రియమాణేతుష్యతి. నిషిద్ధే క్రియమాణేనతు ష్యతి ఎన్నై . కుమరిరాత పడి, వ్యర్థ మాయిరాతపడి. పణ్ణిఇతి శేషః. కుమర్, అభర్తృక కుమారీభా వః. భోగోనామ రాజాదేశ్చందనాది జనిత ప్రీతి విశేష వత్ఫల హేతు సంతోషా ద్విలక్షణ సంతోషః. ఇ ప్పడి చైతన్య ముఖేనవతిశయా ధాన మపేక్షిత మాకిల్ముక్తతుల్యనాన కృతకృత్యనుక్కుమ్ శాస్త్రవిరుద్ధా చరణేన భగవల్లీలా రసాతిశయా ధాయకత యాపి స్వస్వరూప శేషత్వసిద్ధేర్భగవత్కైంకర్యమ్సిద్ధిక్కు

సా - ప్ర —కుమరిరాతపడి, కన్యకాత్వే నావస్థాన మంతరేణ - అప్రయోజనత్వా భావాయేత్యర్థః - ఏ వం నిత్యముక్త ప్రపన్నవ్యతిరిక్తానాం సర్వవ్యాపార స్యాపిభగవ దతిశయ జనకత్వ ప్రకార ముక్త్వా భగ వదతిశయార్థ నిత్యముక్త వ్యాపారేషు విశేషం సహేతుకం వదన్ తస్యహేతో శ్శాస్త్రతో భగవ దభిమ తత్వా జ్ఞాత్వాతిశయ కరేషు ప్రపన్నే ష్వప్యవి శేషా త్సోపివిశేష స్సమాన ఇత్యాహ - అప్పడియే నిత్యరుమిత్యాదినా. ‘‘యావన్నవిమోక్ష్యేథసమ్పత్స్య,,ఇత్యుక్తప్రకారేణయావచ్ఛరీర పాతంసార్వజ్ఞానావి ర్భావా ద్భగవదభిప్రాయస్య శాస్త్రైక సమధిగమ్యత్వ మితిభావః - ఏవం చేతన వ్యాపారాణాం బుద్ధి పూర్వకత్వ నియమాత్ ‘‘ ప్రయోజన మనుద్దిశ్య ,, తి న్యాయాదానుషంగి కత్వేన వాస్వ ప్రయోజన సి ద్ధేరప్యావశ్యకత్వే హ్యైహికాముష్మికైశ్వర్య స్వర్గా ద్యర్థ వ్యాపారై రతిశయ కరణం కిన్నస్యాదిత్య త్ర తస్య స్యానర్థ పర్యవసితత్వా త్పరమదయాళునా భగవతా ‘‘ మగ్నానుద్ధరతే లోకాన్కారుణ్యాచ్ఛా స్త్రపాణినే ,, త్యుక్తరీత్యా చేతనానాం పరమ పురుషార్థస్స్యా దిత్యేవ శాస్త్రస్య ప్రవర్తితత్వా చ్చ

సా - వి — కుమరిరాతపడి, యథావ్యర్థానస్యుస్తథా. కుమర్, అభర్తృక కన్యకా. సావ్యర్థాభవతి తథా నస్యురితి భావః. అవర్తానే, తేనైవ భగవతా. కొణ్డాడుమ్పడి, మదౌదార్య వైయర్థ్యాభావ కారకాఏతేమహోదారా ఇతి యథాశ్లాఘ్యేత తథా. ఇవర్ అతిశయా ధాయ కనా మిత్యన్వయః.

సా- సం —కుమరిరాతపడిపణ్ణి, యద్యత్రౌదార్యంస్యాత్తర్హ్యుపలభ్యేతేతి తర్కా విషయానన్యృత్వా - ఇప్రకారం, భోగవిశేషో త్పాదన ముఖేనాతిశయా ధాయకత్వం. నను శాస్త్రవిరుద్ధ వృత్తిమతోప్యతిశయా

మూ— సమానమ్. ఇవత్తిల్ శాస్త్ర విరుద్ధఙ్గళాలె ఈశ్వరనుక్కు లీలారస మాత్రత్తై యుణ్డాక్కు మ్పోతు తనక్కు అనర్థ పర్యవసిత మాయిరుక్కుమ్. బద్ధదశైయిల్ శాస్త్రత్తాలుమ్, ముక్తదశైయిల్ ప్రత్యక్షత్తాలుమ్, ఈశ్వరాభిప్రాయత్తై కణ్డు తదనురూపమాక వర్తిక్కుమ్పోతు ఈశ్వరనుడైయ లీలాది పురుషార్థత్తుడనే ఆనుషంగికమాక త్తనక్కుమ్ స్వాభిమత పురుషార్థ ముణ్డామ్.

సా.దీ— ప్పిత్తు ఔదార్యాదిప్రకాశకరాయ్ అతిశయాధాయకరావరెన్నపడి. లీలాదీత్యాదిశబ్దమ్ భోగాది గ్రాహకమ్. ఆనుషఙ్గిక మిత్యాది. శేష్యతిశయమాత్రమే ఉద్దేశ్యమాకిల్ లీలారస మెప్పోతు ముణ్డాకైయాల్ మోక్షతదుపాయ ప్రవృత్తి వ్యర్థమామెన్కై. స్వప్రయోజనముమ్ పరార్థమాకైయాల్ “తనక్కేయాకవెనైక్కొళ్ళు” మెన్కిరవనుసన్ధానముమ్ కూడుమ్. అనర్థావహత్వానుషఙ్గిక ఫలహేతుత్వాభ్యాం

సా-స్వా—క్కూడుమో? ఎన్కిర శఙ్కైయిలుపోద్ఘాతమాక వస్తుస్థితియై యరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇవత్తిలిత్యాది వాక్యద్వయత్తాలే - ఇవత్తిల్, పూర్వోక్తాతిశయాధాయకత్వభేదఙ్గళిల్. తనక్కు అనర్థేతి. అభక్ష్య భక్షణాది కళిల్ తాత్కాలిక సుఖాభాస స్వపురుషార్థ మిరున్దాలు మత్యుత్కట నరకాది రూపాన్యానర్థ పర్యవసితమామెన్నపడి. ఇని శాస్త్రానుగుణ ప్రవృత్తిక్కుమ్ శాస్త్రవిరుద్ధానుష్ఠానాపేక్షయా విశేషముణ్డో? భగవల్లీలాది పురుషార్థ గూఢాతిశయాధానముమ్ తాత్కాలిక శ్రమజన్యదుఃఖ రూపస్వానర్థ పర్యవసానము మిరణ్డుక్కుమ్ తుల్యమన్రో? తాత్కాలిక శ్రమాపేక్షయాధిక శాస్త్రీయ స్వాభిమత పురుషార్థమ్ శాస్త్రీయానుష్ఠానత్తుక్కు అధికమెన్నిలప్పోతు శేషిప్రయోజనైకోద్దేశ ప్రవృత్తి యిల్లామైయాలే శేషత్వ స్వరూప విరోధమ్ వారాతో? ముక్తదశైయిల్ పోలే బద్ధదశైయిలుమ్ కృతకృత్యనాన వధికారిక్కు స్వపురుషార్థ మన్రిక్కే శేష్యతిశయార్థమాకవే వ్యాపరిక్కవేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - బద్ధదశైయిలుమితి. లీలాదీత్యాది శబ్దేన భోగ పురుషార్థ గ్రహణమ్-ప్రధానమాక స్వపురుషార్థాపేక్షైయిల్ శేషత్వ విరోధమ్ వన్దాలు మానుషఙ్గిక స్వపురుషార్థత్తిల్ విరోధమిల్లై యెన్నపడి - ముక్తదశైయిలు మానుషఙ్గికమాక స్వామి భోగ నిమిత్త స్వానందసద్భావాల్ ఇఙ్గు మానుషఙ్గిక పురుషార్థత్తిల్ విరోధమిల్లై యెన్నుకరుత్తు - అనాలు మానుషఙ్గిక స్వపురుషార్థాన్వయి

సా-ప్ర—శాస్త్రీయమేవాతిశయః కార్య ఇత్యాహ. ఇవత్తిల్ శాస్త్రేత్యాదినా. శేష్యతిశయార్థస్వవ్యాపార ప్రీత భగవదనుభవ స్వస్యానుషంగిక పురుషార్థ ఇతిభావః. ఏవంచ ప్రపన్నస్య భగవత్ప్రీతేరేవోద్దేశ్యత్వాత్తదర్థవ్యాపారాణాంచ శాస్త్రైకసమధిగమ్యత్వాచ్చాస్త్రీయస్య భాగవతకైంకర్యస్యైవాత్యంతం

సా-వి—శాస్త్రవిరుద్ధఙ్గళాలె, స్వాధీనకర్తృత్వాదినా. లీలాది పురుషార్థత్తుడనే, ఆదిశబ్దేన భోగసంగ్రహః. ఆనుషంగికేతి. శేష్యతిశయార్థస్వవ్యాపారప్రీతభగవదనుభవస్స్వస్యానుషంగికపురుషార్థ ఇతిభావః. స్వాభిమత పురుషార్థ ముణ్డామితి. అజ్ఞాన దశాయాం భగవతో లీలారస జనకత్వే నాతిశయావహత్వేపి తస్య స్వానర్థ పర్యవసితత్వాత్. జ్ఞాన దశాయా మతిశయః - అతో మోక్షార్థ ప్రవృత్తిశ్చ యుజ్యత ఇతి భావః. శాస్త్రముఖాదినా భగవదభిప్రాయం జ్ఞాత్వా కైంకర్యస్య కర్తవ్యత్వోక్తేస్తత ఏవ భాగవత

సా-సం—ధాయకత్వే కమీశ్వరాభిప్రాయానుగుణ వృత్త్యేత్యత్రాహ. ఇవత్తిలిత్యాదినా.

మూ—అనపిన్పు చేతననానవివర్ బుద్ధిపూర్వకమాక వారుప్రవృత్తిపణ్ణుమ్పోతుతఱ్ పురుషార్థముమ్ ఆనుషంగికమాక వాకిలుమ్ పుకిర వేణ్డియత్తాలతువరుమ్పోతు ఈశ్వరాభిప్రాయవిశేష మడియాకవర వేణ్డుకైయాల్ అతుక్కాక ఈశ్వరాభిప్రాయత్తై యారాయ్న్త విడత్తిల్ భాగవతకైంకర్యమ్ అవనుక్కు సర్వత్తిలుమ్ అభిమతమాయిరున్తతు. ఇవ్వర్థ (త్తై) త్తిల్ “ ఆరాధనానాం సర్వేషాం విష్ణోరారాధనం పరమ్ । తస్మాత్పరతరం ప్రోక్తం తదీయారాధనం పరమ్ ।

సా-దీ—వైషమ్యప్రదర్శనఫలితంకాట్టుకిరార్. ఆనపిన్పిత్యాది. ఈశ్వరాభిప్రాయమ్, ఈశ్వరాభిమతం-సర్వత్తిలుమ్, సర్వాభిమతఙ్గళిలుమ్. “ అత్యన్తాభిమతా విష్ణోస్స్వ జనాశ్చాస్త్ర చక్షుషామ్। అత స్తద్దాస్యపర్యన్తం భగవద్దాస్యమిష్యతే ” ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్, ఆరాధనానామిత్యాది. తస్మాత్పరం, తస్మాదుపరి. తదీయానామారాధనం పరతరమెన్కై.

సా-స్వా—శాస్త్రీయప్రవృత్తి పణ్ణినాలుమ్ భాగవత కైంకర్యముమ్ తత్ప్రాధాన్యముమ్ సిద్ధిక్కక్కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఆనపిన్పితి. ఆనుషంగిక స్వపురుషార్థమ్ “ ఫలమతఉపపత్తేః ” ఎన్కిర పడియే భగవదభిప్రాయాధీనమాకైయాలే తద్విజ్ఞానార్థమ్ శాస్త్రపరామర్శే భాగవత కైంకర్యమ్ సమస్త భగవదారాధనాపేక్షయాత్యంతాభిమతమాకైయాలే తదధీన భగవత్ప్రీత్యాది రూప స్వపురుషార్థమత్యంతోత్కృష్టమెన్నపడి. ఇప్పడి లోకత్తిలే రాజభృత్యర్ రాజావై విట్టు పురుషాంతరోపచారమ్పణ్ణినాల్ రాజహృదయం వెరుత్తిరుక్కుమాప్పోలే భగవద్దాసనాన వివర్ భగవానై విట్టు భాగవతోపచారమ్ పణ్ణినాల్ శరణ్య హృదయం వెరుత్తిరుక్క వేణ్డియిరుక్క వత త్యంతాభిమత మెన్ను శొల్లక్కూడుమో ? ఎన్న ప్రమాణఙ్గళాలుమ్ లోక దృష్టియాలుమ్ సమర్థిక్కిరార్. ఇవ్వర్థత్తిలిత్యాదియాల్. ఇవ్వర్థత్తై ఎన్కిర పాఠ మనన్విత మాకైయాలె లేఖక ప్రమాద కృతమ్. ఆరాధనానామితి నిర్ధారణ షష్ఠీ. సర్వేషామారాధనానాం మధ్యే. విష్ణోరారాధనం పరమ్, శ్రేష్ఠమ్. తస్మాత్, విష్ణ్వారాధనాత్. పరం తదీయారాధనమ్, సర్వేషామారాధనానాం మధ్యే పరతరం ప్రోక్త మిత్యన్వయః. తస్మాత్పర

సా-ప్ర—భగవత్ప్రీతిహేతుత్వావగమాత్తస్యాపి పురుషార్థత్వేవసాధ్యత్వసిద్ధిరిత్యాహ. ఆనపిన్పు చేతననానేతి. పుకిఱవేణ్డియత్తాల్, సాధ్యత్వేనాంతర్భావ్యత్వేసిద్ధ ఇత్యర్థః. సర్వత్తిలుమ్, సర్వస్మాదిత్యర్థః- ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యస్య ప్రమాణఙ్గళై యారాయ్న్తాలిత్యనేనాన్వయః. అస్యార్థస్య ప్రమాణైః పర్యాలో

సా-వి—పర్యంతత్వంసిద్ధ్యతీత్యభిప్రేత్యాహ. ఆనపిన్పితి. ఏవంసతి. ఆనుషంగికమాక వాకిలుమ్, ఆనుషంగికత్వేనాపి. పుకురుమెన్కిర, ఫలేంతర్భావత్వేనాపేక్ష్య. అత్తాలతు వరుమ్పోతు, అజ్ఞానదశా కాలికాతిశయవిలక్షణాతిశయాభాసేచ్ఛమాత్రత్కైంకర్యప్రాప్తిసమయే. అభిప్రాయవిశేషమడియాకవర వేణ్డుకైయాల్, ఈశ్వరాభిప్రాయమూలకతయా ప్రాప్తమపేక్షితత్వాత్. ఆరాయ్న్తవిడత్తిల్, విమర్శదశాయాం, సర్వత్తిలుమ్,

---

సా-సం—ఆనపిన్పు, తదభిప్రాయానను గుణవృత్తేస్స్వానర్థపర్యవసానాత్. నాంతరీయస్వార్థకో భగవదతిశయరూపపరమపురుషార్థో భగవదభిప్రాయానుగుణోస్త్విత్యప్రకృతేకిమాయాతమిత్యత్రాహ. అతుకాక వితి, ఆనుషంగికస్వార్థకపరాతిశయసిద్ధ్యర్థమిత్యర్థః. తస్యాభిమతతమత్వే ప్రమాణాన్యాహ. ఇవ్వర్థత్తైయిత్యాదినా.

మూ—మమ మద్భక్త భక్తేషు ప్రీతి రభ్యధికా భవేత్ । తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషతః । మద్భక్తజన వాత్సల్యం పూజాయాంచాను మోదనమ్ । మత్కథా శ్రవణే భక్తిః స్వరనేత్రాంగ విక్రియా । స్వయమారాధనే యత్నో మమార్థే డంభ వర్జనమ్ । మమానుస్మరణం నిత్యం యచ్చమాం నోప జీవతి । భక్తిరష్టవిధా హ్యేషా యస్మిన్ మ్లేచ్ఛేపి వర్తతే । సవిప్రేంద్రో మునిశ్శ్రీమాన్ సయతిస్సచపండితః । తస్మై దేయం తతో గ్రాహ్యం సచపూజ్యో యథాహ్యహమ్ । అనన్య దేవ తాభక్తా యేమద్భక్తజన ప్రియాః । మామేవ శరణం ప్రాప్తాస్తే మద్భక్తాః ప్రకీర్తితాః । తస్యయజ్ఞ వరాహస్య విష్ణో రమిత తేజసః । ప్రణామం యేపి కుర్వంతి తేషామపి నమోనమః । తదాశ్రయస్యాశ్రయణాత్ తస్య తస్యచతస్యచ । సంసేవనాన్నరా

సా-దీ— మద్భక్తజనేతి. పూజాయాం, మత్ (మద్భక్త) పూజాయాం , స్వర విక్రియా, గద్గదత్వం. నేత్రవిక్రియా, ఆనందాశ్రూద్గమః. అంగవిక్రియా, పులకోద్గమః. అనుస్మరణమ్, శేషత్వానుసంధానమ్. మాన్నోపజీవతి, మత్సకాశాత్ప్రయోజనాంతరా పరిగ్రహః. సవిప్రేన్ద్ర ఇతి మంతవ్యః. శ్రీమాన్, శేషత్వజ్ఞాన సంపద్యుక్తః. యతిః, నిస్పృహీతేంద్రియః, తస్మై జ్ఞానం దేయం. తతః, తస్మాత్. జ్ఞానం, సంశయే నిర్ణయరూపం గ్రాహ్యమ్. పూజ్యః, బహు మంతవ్యః. అన్య దేవతాభక్తా న భవంతీత్యనన్య దేవ తా భక్తాః-తస్యతస్యచతస్యచ

సా - స్వా — తరంపోక్తమిత్యన్వయే పరంకించిత్ప్రసజ్యేతేతి పూర్వాపరవిరోధ ఇతి ధ్యేయమ్. భాగవతకైంకర్యే ప్రమాణ ముపన్యస్య భాగవత భక్త కైంకర్యస్య తస్మాచ్చాధిక్యే ప్రమాణ మాహ. మమమద్భక్తభక్తేష్వితి. మమ సామాన్యత ఆరాధకేషు సత్సు ప్రీతి ర్భవతి. మయిభక్తిమత్సు సత్సు అధికా ప్రీతిర్భవతి- మద్భక్త విషయే భక్తిమత్సు అభ్యధికా ప్రీతి ర్భవేత్ యతః తస్మాన్మదధిక ప్రీతివిషయా పేక్షయా మదభ్యధిక ప్రీతి విషయా విశేషతః పూజనీయా ఇత్యర్థః. అథ భగవద్భక్త లక్షణ మాహ. మద్భక్తజనేత్యాదినా. మద్భక్తే విద్యమాన స్యాపి దోషస్యా దర్శనం, మత్పూజాయా మన్యేన క్రియ మాణాయా మనుమోదనమ్. స్వర విక్రియా, సగద్గదత్వమ్. నేత్రవిక్రియా, ఆనందాశ్రూద్గమః. అఙ్గవిక్రియా, పులకోద్గమః. అనుస్మరణమ్, మమ నిత్యాను సంధానమ్. మాంనోప జీవతీతి యత్తచ్చ, మత్సకాశాత్ఫలాంతరాయాచనం చేత్యర్థః. సశ్రీమాన్, విద్యావాన్. మునిః, మననశీలః. విప్రేంద్ర ఇతి మంతవ్యః. సయతిరితి మంతవ్యః. స పణ్డితశ్చ మంతవ్యః. తస్మై దేయమ్, జాత్యంతరత్వాద్ద్రవ్యదానా సంభవేన జ్ఞానం దేయమ్. జ్ఞానసంశయే తస్మాన్నిర్ణయాత్మకమ్ జ్ఞానమ్ గ్రాహ్యమ్. సచ పూజ్యః- సబహు మంతవ్యః. అన్య దేవతా భక్తా న భవంతీత్యనన్య దేవతాభక్తాః- దేవతాంతర భక్త్యా భాగవత భక్త్యభావేచ భగవద్భక్తేః పూర్ణతానాస్తీతి భావః. భాగవత భక్తి ప్రకారమాహ - అ(త)స్యేతి. భాగవత కైంకర్యస్య సర్వపాపనాశకత్వ మప్యాహ. తదాశ్రయస్యేతి - తస్యతస్యచతస్యచేతి తచ్చరమావధి దాసస్యసంసేవనాల్లోకేనరా

సా-ప్ర—చన ఇత్యర్థః. ఏవంభాగవతకైంకర్యస్యాత్యంతం భగవత్ప్రీతి జనకత్వేనావశ్యకత్వ ముక్త్వా తస్య

సా-వి—సర్వస్మాదపి. నోపజీవతి, మత్సకాశాత్ప్రయోజనాంతరం నాపేక్షత ఇతి యత్తచ్చ. తస్మై దేయం, తస్మై జ్ఞానం దేయం. తతః, తస్మాత్. గ్రాహ్యం, సంశయే సతి నిర్ణయ రూపం జ్ఞానం స్వీకర్తవ్యం. పూజ్యః,

సా-సం—అనేకపర్వవ్యవధానే శేషత్వస్యానుగతతాత్పర్యకం తదాశ్రయస్యేతి. అనన్యార్హ శేషత్వభంజకస్యా

మూ—లోకే పూజ్యంతే సర్వ పాతకైః,, ఇత్యాది ప్రమాణఙ్గళై యారాయ్న్దాల్ రాజకుమారోప లాళన
మ్పోలే భాగవతకైంకర్యమ్ భగవానుక్కు అభిమతమా యిరుక్కై యాల్ శేషభూతనాన వివక్షెయ్ యు
మ్ కించిత్కారఙ్గళిల్ భాగవతకైంకర్యమ్ ప్రధానమాయిర్ఱు. ఇవ్విడత్తిల్ తత్త్వవిత్తుక్కు ప్రమాణసర
ణియైప్పార్త్తాల్ “యేయజంతి పితౄన్ దేవాన్ బ్రాహ్మణాన్ సహుతాశనాన్। సర్వభూతాంతరాత్మానం
విష్ణుమేవయజంతితే,, ఇత్యాదికళిల్ పడియే ఈశ్వరన్ భాగవత శరీర(క)నాయ్క్కొణ్డు ఆరాధ్యనామ్-

సా - దీ —తచ్చరమావధిదాసస్యచ. పూజ్యన్తే, పరిముచ్యంతే. ఇవ్విడత్తు తత్త్వవిత్తుక్కిత్యాది. ఇత్తాల్
సాక్షాద్భగవదారాధన మాకైయాల్ నిత్య కర్మఙ్గళిల్ దేవతాంతరోపాసనం పోలవ్రుమ్, భగవదభిమతారా
ధన మాకైయాల్ రాజకుమారోప లాళనమ్ పోలవుమ్ శేషి ప్రీతి హేతువాకైయాల్ భాగవత కైంకర్య మ
వశ్యమ్ కర్తవ్య మెన్ఱతాయిత్తు. ఇనిభగవత్ప్రీతి హేతు వెన్నమాత్రత్తాల్ భాగవత కైంకర్యం కర్తవ్య మె
న్ఱుమళవే యన్ఱు. సద్వారకమాక భగవచ్ఛేషమాన ఇవనుక్కు అవాంతర శేషిగతాతిశయాధాన ద్వారా

సా - స్వా — స్సర్వపాతకైః పూజ్యంతే, పరి ముచ్యంత ఇత్యర్థః, ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణఙ్గళై యా
రాయ్న్దా లిత్యన్వయః. అభి మతమా యిరుక్కై యాలే ఇతి. సర్వత్త్రాలు మితి శేషః. ఇప్పడిభగవ దనన్యా
ర్హ శేష భూతనాన ఇవ్వధి కారి భాగవతోప చార కైంకర్య ఙ్గళై ప్పణ్ణిల్ అన్యారాధన ప్రయుక్త
మాక వనన్యత్వ విరోధమ్ వారాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్విడత్తిలితి . శేషత్వ సంబంధ మన్ఱి
క్కే విధి మాత్ర ప్రేరితనాయ్ భాగవత కైంకర్య మ్పణ్ణు మిడత్తిల్. తథాచ నిత్య కర్మసు అగ్నీంద్రా
ద్యారాధ నస్య తదంతర్యామి భగవ దారాధనత్వ మ్పోలే ఇతువుమ్ భాగవత శరీరక భగవ దారాధన
మాకైయాలే అనన్యత్వ విరోధ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. భాగవత శరీర నాయ్క్కొణ్డు మితి “సాక్షాద
ప్య విరోధం జైమినిః ,, ఎన్కిఱ న్యాయత్తాలే అద్వారక మాకవుమ్ ప్రమాణ బల త్తాలే సద్వారక మాక
వుమ్ ఆరాధ్యనా మెన్ఱపడి. ఇప్పడిభాగవతారాధనమంతర్యామి దృష్ట్యాభగవ దారాధనమాకిల్ అగ్నీంద్రాది

సా- ప్ర—సాక్షాద్భగవత్కైంకర్యత్వే నాప్యనుష్ఠేయత్వమాహ. ఇవ్విడత్తిలిత్యాదినా. ననుభగవత

సా-వి—శ్లాఘనీయః. ఆరాయ్న్దాల్, పరామృశతి చేత్. ఏవం భాగవతకైంకర్యస్యాత్యంత భగవత్ప్రీతిజనక
త్వే నావశ్యకత్వముక్త్వా తస్య “రసాన్ దాసస్యజిహ్వాయా మశ్నామికమలోద్భవే,, త్యుక్తరీత్యా భాగవతశరీ
రక భగవదారాధనత్వేన భగవత్కైంకర్య రూపత్వ మపి తస్యాస్తీత్యాహ - ఇవ్విడత్తి లిత్యాదినా - న
చైవం దేవతాంతర భజనమపి భగవత్కైంకర్యం స్యాదితి కర్తవ్యతా ప్రసంగ ఇతి వాచ్యం. “నాన్యం
దేవం నమస్కుర్యాత్. నిత్యో వంద్యో నచానిత్య,, ఇత్యాదినా తస్య నిషిద్ధత్వాత్. నిత్యః, అప్రాకృత భ
క్తః. అనిత్యః, ప్రాకృతభక్తః. తర్హి సంధ్యోపాసనాది పరిత్యాగ ప్రసంగఇతి చేన్న - ప్రపత్త్యధ్యా
యే ప్రపన్నంప్రతి తస్య విహితత్వేన అగ్నీషోమీయ పశ్వాలంభ వదదోషాత్తద్వదేవభాగవతకైంకర్యస్యాపి
“పూజనీయావిశేషత ,, ఇత్యాదిభిర్విహితత్వాద్భగవత్కైంకర్య రూప త్వం సిద్ధం - నన్వేవం

సా - సం—స్య ప్రాధాన్యం కుత ఇత్యాశంకాయాం తద్వ్యంజకతా కింప్రమాణ సరణ్యా? ఉతస్వాభ్యభి
ప్రాయపర్యాలోచన యేతి వికల్ప్య ఆద్యేఆహ- తత్త్వవిత్తుక్కితి.

మూ — "సచమమప్రియః", ఎన్గిఱపడియే పరమైకాంతి విషయత్తిల్ ప్రీతిపరతంత్రనాన ప్రకారియినుడైయ నినైవైప్పార్త్తాల్ "జ్ఞానీత్వాత్మైవమేమతమ్", ఎన్గిఱపడియే భాగవత కైంకర్యత్తై భగవాన్ తన్నన్ఱాక్కి పక్కలిలే పణ్ణినతాక ఉకక్కుమ్-

---

సా-దీ — పరశేషిగతాతిశయా ధానమ్ స్వరూప ప్రాప్తమాకైయాల్ అవాన్తరశేషికళాన భాగవతర్ పక్కల్

సా-స్వా — పద ఘటిత భగవదారాధనమ్పోలే ఇతువుమొరు సద్వారక భగవదారాధనమాకైయాలే ఇతుక్కు ప్రాధాన్య ముణ్డాగుమదెజ్ఞనే? యెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - సచ మమ ప్రియ ఇత్యాదినా. సర్వాన్తర్యామిక్కు వేఱొరు అంతర్యామి యిల్లావిట్టాలుమ్ అంతర్యామి వదతి ప్రీతి విషయత్వాద్భాగవతస్య సాక్షాత్స్వారాధనాపేక్షయా భాగవత ద్వారక స్వారాధనం భగవానుక్కు అత్యంత తుష్టికర మెన్నపడి-ఆనాలు మిబ్భాగవ తారాధనత్తుక్కు భగవదత్యంతాభి మతత్వ విధాన బలత్తాలే ప్రాధాన్యమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్ భాగవత కైంకర్య రూపత్వమ్ సిద్ధిక్కుమో? కైంకర్య మావతు స్వామ్యభి మతాచరణ మన్నో? ఇఙ్గు భగవదనన్యార్హ శేష భూతనుక్కు భాగవత శేషత్వ మిల్లైయే? కించ భాగవత శేషత్వ సంబంధ మన్ఱిక్కే కేవల విధి బలత్తాలే కేవల భగవత్ప్రీణన మాక ప్పణ్ణుకిఱ భాగవతారాధనత్తై భగవత్కైంకర్యత్తిలే లెల్లై నిల మెన్నుమ్, భగవదుపక్రమమాయ్ భాగవత పర్యంత మాక వరుకిఱ తెన్నుమ్ శొన్నతువు మసజ్గత మన్నో? ఎన్గిఱ శంకైయిల్ భగవదత్యంతాభిమతత్వేన విహితత్వ మాత్ర మడియాక భాగవతారాధన కర్తవ్య మన్ఱిక్కే శేషత్వ సంబంధ ముమ్ భాగవత ద్వారక మాకవుమ్, ప్రమాణసిద్ధమాయుమ్, భగవదభిమత మాయు మిరుక్కైయాలే ఇవ్విధి కారిక్కు అవాంతర శేషిగతాతి శయాధానద్వారా పరమ శేషిగతాతి శయాధాన మ్ప్రాప్త మాకైయాలే యవాంతర శేషికళాన భాగవతర్ పక్కల్

సా-ప్ర — స్సర్వశరీరత్వాత్పితృదేవాద్యారాధనవద్భాగవతారాధనస్యాపి భగవత్కైంకర్యత్వే తద్వదేవప్రీతిపూర్వకమనుష్ఠేయత్వంనస్యాదిత్యత్రవిశేషమాహ. సచమమప్రియ ఇత్యాదినా. ఏవంభగవచ్ఛేషత్వస్యైవ భాగవతకైంకర్యానుష్ఠాపకత్వ ముక్త్వా భాగవత శేషత్వమపి తదనుష్ఠాపకమిత్యాహ-

---

సా - వి — భగవత్కైంకర్యరూపత్వే భాగవతవిషయే ప్రీతిప్రేరితత్వంనస్యాదిత్యత్రాహ-సచమమప్రియః ఎన్గిఱపడియే ఇతి - ప్రకారియినుడైయ నినైవైప్పార్త్తాల్, ప్రకారిణస్సంకల్పస్యదర్శనే భగవత్సంకల్పేపర్యాలోచితే సతీత్యర్థః - ఆత్మైవమేమత మితి - స్వాంతరాత్మతయా భగవదభిమతత్వాత్ . పణ్ణినతాకఉకక్కుమ్, స్వాంతరాత్మ విషయే కృతమివ సంతుష్యేత్ . అతస్తద్విషయే "స్వారసికీప్రీతిర్జాయత", ఇతి ప్రీతిప్రేరితత్వమప్యస్తీతి భావః - ఇత్థం భగవదభి మతత్వేన భాగవతారాధనం గర్భదాసస్య రాజకుమారోపలాళనమివ భగవత్ప్రీతి హేతుతయా వశ్యం కర్తవ్యం - తచ్ఛరీరక భగవత్కైంకర్య రూపమపి భవతీత్యుక్తం భవతి - ఇతఃపరం నకేవలం భగవత్ప్రీత్యైవ భాగవత కైంకర్యస్య కర్తవ్యత్వం - అపితు, భగవతః భాగవత ద్వారాపి శేషిత్వాద్భక్తస్య భాగవతంప్రతి సాక్షాచ్ఛేషత్వాత్ - నహ్యకించిత్కుర్వతశ్శేషత్వమస్తీతి న్యాయేన భాగవత కైంకర్యం కర్తవ్యతయా ప్రాప్త మిత్యాహ -

---

సా-సం — ద్వితీయే ఆహ సచేతి. ఇత్థం శేష్యభిమతత్వరూపామపపత్తిముక్త్వా శేషత్వస్యసద్వారకతా

మూ — ఇప్పడి శేషిక్కు అభిమత మెన్కిఱ అవళ్ వేయన్ఱు, శేషత్వమాకిఱ సంబంధమ్ తాన్ సద్వారక మాకవు ముణ్డామైయాల్ కైంకర్యముమ్ సద్వారక మాకవుమ్ ప్రాప్తమ్. అత్తెజ్గనే యెన్నిల్, నిత్యం శ్రియాసమేతస్య భక్తైరాత్మవతస్సదా ।

సా-దీ — కైఙ్కర్యమ్ కర్తవ్య మేన్కిరార్. ఇప్పడి శేషిక్కిత్యాది యాల్. ఇత్తైయుపపాదిక్కిరార్. అత్తెజ్గనేయెన్ఱిలెన్నుతుడజ్గి కైంకర్యముమ్ నిరుఱమెన్ఱుమళవాల్. నిత్యమితి. భక్తైరాత్మవతః నిత్యం శ్రియాసమేతస్య పరమాత్మనః. అద్వారకేణ శేషిత్వేప సహ సద్వారకంచ శేషిత్వం స్యాత్. ఆత్మవదత్యన్తాభిమతత్వా ద్భక్తశేషత్వేన వినియోజనమ్ ఆత్మవత ఇత్యనేన వివక్షితం. ఇన్త విశేషణత్తాల్ సద్వారకత్వముముపపాదితమామ్. నిత్యం శ్రియాసమేతస్య పరమాత్మనశ్శేషిత్వ మెన్ఱవిత్తాల్ విశిష్టమే సద్వారకా ద్వారక శేషియామ్ త్తు. యద్వా,

సా-స్వా — కైఙ్కర్యఙ్కర్తవ్య మెన్కిరార్. ఇప్పడీత్యాదినా. ఇప్పడి చేతనగత శేషత్వసంబంధమ్ సద్వారకమాకక్కూడుమో ? సర్వప్రధాన నాన ఈశ్వర నద్వారక మాక సాక్షాదేవ శేషియాకిల్ శేషత్వము మ్తదనురూపమాక అద్వారక మాకవే యిరుకక వేణ్డావో ? ఎన్ఱు శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్. అత్తెజ్గనేయెన్ఱిలిత్యాదినా. నిత్యమితి. నిత్యం శ్రియాలక్ష్మ్యా సమేతస్య భక్తైరాత్మవత ఇతి విశేషణ ద్వయముమ్ విధేయత్తాల్ యథా క్రమమన్వయిక్కిరతు. శ్రియా సమేతస్య సహ శేషిత్వమ్ శ్రీ సాహిత్యేన సాక్షాత్సర్వ శేషిత్వం స్యాత్ ‘‘ అస్యా మమచ శేషంహి విభూతి రుభయాత్మికా । ఉభయాధిష్ఠానం చైకం శేషిత్వమ్ ,, ఇత్యాద్యను సారత్తాలే శ్రియోడెకూడవే శేషిత్వమ్. ఇతన్ఱిక్కే శ్రీద్వారకమాకవాతల్ శ్రీ నైరపేక్ష్యేణవాతల్ శేషిత్వ మిల్లై యెన్ఱపడి. భక్తైరాత్మవతః. పరమాత్మనః మానవిద్యం తేప రేయస్మాత్సపరమః- సచాసావాత్మా

సా-ప్ర — శేషత్వమాకిరేత్యాదినా. భగవదనన్యార్హ శేషభూతస్య భాగవత శేషత్వంవా కథమిత్యత్ర సదృష్టాంతం యుక్తితో వచనతశ్చసమర్థయతే. అత్తెజ్గనే యెన్ఱిలిత్యాదినా. నిత్యం శ్రియేతి. ‘‘ హ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చపత్న్యౌ. అహోరాత్రే పార్శ్వే. విష్ణోశ్శ్రీ రనపాయినీ. జ్ఞానిత్వాత్మైవ ,, త్యాదిభి

సా-వి — ఇప్పడి శేషిక్కితి- అభిమత మెన్కిఱ అవళ్ వేయన్ఱు, అభిమతమిత్యేతావన్మాత్ర మేవనభవతి- సంబంధన్తాన్, సంబంధస్య. సద్వారకముణ్డామైయాలే, సద్వారకస్యవిద్యమానత్వాత్- కైంకర్యముమ్, కైంకర్యంచ- సద్వారకమాకవుమ్ ప్రాప్తమ్, సద్వారకతయాపి ప్రాప్తమ్. అవాంతర శేషిభూతభాగవతనిష్ఠాతిశయాధానేభగవచ్ఛేషభూత భాగవతనిష్ఠాతిశయాధానస్య శేష్యతిశయావహత్వాత్పరమ శేషిణోతిశయ స్సిద్ధ్యతీతి భావః- అనన్యార్హ భగవచ్ఛేషస్య కథమవాంతర శేషత్వమితిశంకా పూర్వకం యథారాజ్ఞా స్వశేష భూతా భరణమాలికాదికం స్వగజాదిషు నిక్షిప్య స్వయం తదలంకారోను భూయతే తద్వత్ - ‘‘అస్యామమచ శేషంహి విభూతి రుభయాత్మికా । ప్రభవో భగవద్భక్తా మాదృశాం సతతం ద్విజ । మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతిరభ్యధికా భవే,, దిత్యాది ప్రమాణైస్స్వతంత్రేణభగవతైవ స్వభక్తశేషతయా వినియుక్తత్వస్యావగతత్వాత్- సద్వారక శేషత్వం జీవస్య. సద్వారక శేషిత్వం పరమాత్మనశ్చోపపన్నమితిసమర్థయతే- అత్తెజ్గనేయెన్నిలితి . నిత్యమితి- నిత్యం శ్రియాసమేతస్య భక్తైః స్సదా ఆత్మవతః భక్తైష్వంత రాత్మత్వేనాభిమానవతః తైర్వినాస్వరూప

సా-సం — మప్యుపపత్తి ముఖేనాహ- ఇప్పడీతి- నను భగవత స్సద్వారక శేషిత్వేసతిహి చేతనస్సద్వారక శేషస్స్యాత్ - తదసిద్ధేరిదమప్యసిద్ధమిత్యభిప్రాయేణ అత్తెజ్గనే యెన్ఱిలితిశంకామవతార్యపరిహారతి- నిత్యమితి-

మూ — సహ సద్వారకం చ స్యాచ్ఛేషిత్వం పరమాత్మనః ,,

సా- దీ — సహ చ శేషిత్వం సద్వారకం చ శేషిత్వం స్యాదిత్యన్వయః. శ్రియా సమేతస్య, శ్రీవిశిష్టరూపేణ శేషిత్వమ్ భక్తైరాత్మవతః భక్తద్వారా శేషిత్వం స్యాదిత్యర్థః. యద్వా, భక్తైరిత్యత్ర సమేతస్యేత్యనుషంగః. ఆత్మవత ఇతి ప్రతిసంబన్ధినిర్దేశో నవక్తవ్యః. జ్ఞానిన ఇత్యర్థః. ఇత్తై వివరిక్కిరార్.

సా-స్వా — తస్య భక్తైరాత్మవతః - "జ్ఞానీత్వాత్మైవ మే మతమ్" ,, మితి జ్ఞానినమాత్మానమంత ర్యామిణం మన్వానస్య ఇజ్జగత్క్రుష్టాన్తర శూన్యనాన పరమాత్మా జ్ఞానియై ఆత్మావాకవుడైయవనావతు జ్ఞానియైయోత్కృష్టనాక వెణ్ణానిర్కై-స్వత స్సర్వజ్ఞనానవన్ జ్ఞానియై యుత్కృష్టనాక వెణ్ణుకైయావతు, తత్ప్రీణనవ్యాపారత్తై స్వప్రీణనవ్యాపారాపేక్షయాప్యుత్కృష్టప్రీణనమాక వెణ్ణుకై-అక్కైయాలిన్తబుద్ధివిశేషత్తైయుడైయ పరమాత్మావుక్కు సద్వారకం శేషిత్వముపపన్నమ్-స్వప్రీణనవ్యాపారాపేక్షయా స్వభక్తప్రీణనవ్యాపారేఽధిక ప్రీతిమత్త్వరూప శేషిత్వమానతు స్వభక్తస్య కైంకర్య జనిత ప్రీతిరూపాతిశయ భాక్త్వరూప శేషిత్వమంతరేణానుపపన్నమన్రో - ఇప్పడి శేషిత్వం సద్వారకమాకైయాలే శేషత్వసంబంధముమ్ సద్వారకమాక క్కడవైయిల్లై యెన్నుకయుత్తు- భక్తైరాత్మవత్త్వముమ్ ప్రమాణాంతరానుగుణ్యత్తాలే శ్రీవిశిష్టనుక్కే యాకైయాలే సద్వారక శేషిత్వముమ్ శ్రీవిశిష్టనుక్కెన్ఱు మిడముమ్ సిద్ధమ్ - ఆనాలుమ్ శేషత్వసంబంధమ్ సద్వారకమెన్నప్పోమో ? సర్వోత్కృష్టనాన వీశ్వరనుక్కు శేషభూతనాన వివ్వధికారి అన్యశేషత్వత్తై యంగీకరిక్కుమో ? ఈశ్వరన్ స్వతంత్రస్వామియాకైయాలే అవన్ భాగవతశేషత్వత్తై సంకల్పిత్తాల్ శేషభూతనుక్కత్తై యంగీకరిక్క వేణుమెన్నిలిప్పడి స్వశేషభూతవస్తువై ఈశ్వరనన్య శేషమాకుకిఱతు లోకదృష్టివిరుద్ధమన్రో ? కించ, ఇన్త భాగవత శేషత్వమౌపాధిక శేషత్వమ్పోలే కాదాచిత్కమాకిల్ సదా వెన్కిఱతువుమ్ విరుద్ధమాకాతో వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-

సా-ప్రి — శ్రియో భాగవతానాం చ నిత్యయోగాంతరాత్మతోక్త్యా త్యన్తాభిమతత్వావగమాత్స్వశేషభూతానాం స్వాత్యన్తాభిమతవిషయే శేషత్వాపాదనస్య లోకేపి దర్శనాత్తై స్సహ సదా సాక్షాచ్ఛేషిత్వం తేషామపి

సా-వి — సత్త్వానాస్తీతి మన్యమానస్యేత్యర్థః - శేషిత్వం సహ అద్వారక శేషిత్వేన సహ సద్వారకం చ స్యాదిత్యర్థః - భక్తైరాత్మవతః శ్రియా సమేతస్యేత్యనేన భగవచ్ఛేషత్వం భాగవత శేషత్వపర్యంతమిత్యన్వయః - "అప్యహం జీవితం జహ్యాం త్వాం వా సీతే సలక్ష్మణామ్ । న హి ప్రతిజ్ఞాం సంశ్రుత్య బ్రాహ్మణేభ్యో విశేషత" ,, ఇత్యుక్తరీత్యా లక్ష్మ్యపేక్షయా భాగవతానాం భగవదత్యంతాభిమతత్వం వ్యంజితం- తథా చ తచ్ఛేషత్వం భగవదభిమతమితి భగవదనన్యార్హశేషత్వస్యానవిరోధ ఇతి భావః-అత్ర సదృష్టాన్తం

సా-సం — సాక్షాచ్ఛేష్యేవ భగవాన్నిత్యం లక్ష్మ్యా సమేత ఇతి యథా లక్ష్మ్యా సహైవ లక్ష్మీద్వారాపి శేషీత్యనుమన్యసే - తథా "పితా పుత్రేణ పితృమా" ,,నితివత్-"జ్ఞానీత్వాత్మైవ మే మతమ్" ,,మితి స్వాంతరాత్మతయా సదా పరమప్రీతి విషయ భాగవతైస్సహ చ శేషీ తథా భాగవతద్వారాపి శేషీతి కైముతిక న్యాయేన సిద్ధమనుమంతవ్యమితి భావః - పుత్రే పితృమత్త్వం కాదాచిత్కమితి అస్య తద్వైషమ్యద్యోతనాయ సదేత్యుక్తిః ఏవం భగవచ్ఛేషత్వస్య భాగవత శేషత్వపర్యంతతాం లోకామ్నాయాభ్యామపి దర్శయతి-

మూ— స్వతంత్రనాయ్ స్వచ్ఛన్ద లీలనాన రాజా తాన్ పూణ్డ ఆభరణత్తైయుమ్ ఇట్ట మాలైయైయుమ్, అడియార్ కళుత్తైయవుమ్, ఆనైకుతిరైకళుత్తైయవుమ్ కఴుత్తిలే యిడుమా పోలే ‹‹అడియార్క్కేన్నై యాళ్ పడుత్త విమలన్,, ఎన్నుమ్ ‹‹నారదోహ మనుప్రాప్త స్త్వద్దర్శనకుతూహలాత్। ప్రభవో భగవద్భక్తా మాదృశాం సతతం ద్విజ,, ఎన్నుమ్ ‹‹మత్తుమోర్ తెయ్వముళదెన్ఱిరుప్పారోడొత్తిలేను త్తతుమున్నడియార్క్కడిమై,,

సా - దీ — స్వతంత్రనా యిత్యాదియాల్. ఇడుమాపోలే ఎన్నతుక్కు ఇష్టవినియోగ వేణ్కైఉ వంశతోడే యన్వయమ్, ఇడుమాపోలే, ఇష్టమానపడివినియోగిక్కైక్కు అర్హనాత్తై యాలే యెన్ఱర్థమ్. యద్వాఇడు మిడత్తిల్ పోలే యెన్నపడి- అత్యంతపారతంత్ర్యత్తాలే ఎన్నతోడే యన్వయమ్.

సా - స్వా — స్వతంత్ర నాయితి - స్వతంత్రనాకైయాలే స్వశేష వస్తువై యన్యత్ర వినియోగికక్క శక్త నెన్నపడి. నిష్ప్రయోజనమాక విప్పడి వినియోగిక్కక్కూడుమో ? ఎన్నిఱ శఙ్కై వార ణార్థమ్ స్వచ్ఛంద లీల నానేతి . లీలా రసమ్ ప్రయోజన మెన్ఱు కరుత్తు . కఴుత్తిలె ఇదు మాపోలే యెన్నిఱత్తుక్కు ‹‹ అడియార్క్కెన్నై యాళ్ పడుత్త విమల ,, నెన్నుమ్ శొల్లుకిఱ పడియే ఎన్నిఱతోడే యన్వయమ్. అడియార్క్కిత్యాది. అడియార్క్కు, స్వదాస భూత భాగవతర్ కళుక్కు. ఎన్నై, అడియేనై. ఆళ్ పడుత్త, దాస భూతనాక ప్పణ్ణిన. విమలన్, నిర్మలన్. మత్తుమోర్ తెయ్వమ్, అన్య మొరుదైవమ్. ఉళతెన్ఱు, ఉణ్డెన్ఱు. ఇరుప్పారోడు, దేవతాంతర భక్తాళోడు. ఒత్తిలేన్, సంసర్గియేన్. ఉత్తతుమ్, అఙ్గీకరిత్తతుమ్. ఉన్నడియార్క్కడిమై, త్వద్దాస భూత భాగవత దాస్యం.

సా -ప్ర— శేషిత్వాత్తద్ద్వారాచ సదా శేషిత్వ మస్త్యేత్యర్థః. అడియార్క్కెన్నైయాళ్ పడుత్త విమలన్, ‹‹ ఈశ్వరోహ మహం భోగీ ,, ఇతి స్థితస్య మమస్వ శేషత్వ రుచ్యాపాదనోపరి స్వశేష శేషత్వ రుచి జనకత్వ యోగ్య శుద్ధియుక్తః. మత్తుమోర్ తెయ్వ మిత్యాది. భగవద్వ్యతిరిక్త దేవతాంతర మస్తీతి వర్తమానైస్సహ సంబంధ రహితోహం త్వదీయానామేవ దాస్యం ప్రాప్త ఇత్యర్థః. యథారాజ్ఞో గర్భదాసాదీన్ప్రతి సాక్షాచ్ఛేషిత్వం రాజమహిషీ పుత్రయోశ్చ సాక్షాచ్ఛేషిత్వంతదుభయద్వారాచ రాజ్ఞశ్శేషిత్వమేవ మేవ. ‹‹ దాసభూతాస్స్వతస్సర్వే హ్యాత్మానః పరమాత్మనః. మచ్ఛేషభూతాస్సర్వే సా మీశ్వరీవల్లభా మమ। ప్రభవో భగవద్భక్తా మాదృశాం,, మిత్యాది ప్రమాణానుగుణ్యేన భగవతో లక్ష్మ్యా భాగవతానాంచ సాక్షా

సా-వి— ప్రమాణాన్యాహ- స్వతంత్రనాయితి- తాన్ పూణ్డవాభరణత్తైయుమ్, స్వయమలంకృతమాభరణం. ఇట్టమాలైయైయుమ్, ధృతమాలికాంచ. అడియార్ కళుత్తైయవుమ్, దాసానాంచ-ఆనై కుతిరైకళుత్తైయవుమ్, గజాశ్వాదీనాంచ. కఴుత్తిలె, కంఠే. ఇడుమాపోలె, ప్రక్షేపవత్. అస్య యథేష్ట వినియోగేత్యనేన సంబంధః - గజాది మూర్ధ్ని మాలా ప్రక్షేపతుల్య భాగవతాధీన కరణతా రూప యథేష్ట వినియోగార్హతయా చేతనస్యేతి భావః. యథా ప్రక్షేప్స్యమాణ మాలాదీనా మివ అత్యంత పార తంత్ర్యాది

సా- సం—స్వతంత్రనాయిత్యాదినా - స్వాసాధారణ శేషమపి స్వాభీప్సం ప్రతి శేషం కర్తుం సమర్థత్వమిహ స్వతంత్రత్వం. అతఏవ స్వేచ్ఛానురోధేనైవ విహరణ ప్రవృత్తత్వం స్వచ్ఛన్ద లీలత్వం. విమలన్, నిత్య నిర్దోషః. మత్తు మితి. త్వదన్యాపి దేవతాస్తీతి బుద్ధి మద్భిర్న లేశతోపి సంబంధవాన్. ఉత్తతుమ్, భోగ్య

మూ— ఎన్నుమ్ శొల్లుక్కిరపడియే అత్యంత పారతన్త్ర్యాది కళడియాక భగవదిష్ట వినియోగార్హ త్తైయా లేభగవచ్ఛేషత్వమ్ తాన్ యావదాత్మ భావియాన కట్టళైయిలేభాగవత శేషత్వపర్యంతమాయిత్తు-

సా-దీ—భగవదిష్ట వినియోగార్హత్తైయాలే భాగవత శేషత్వపర్యంతమాయిత్తెన్నన్వయమ్. యావదాత్మ భావియాన కట్టళైయిలే యెన్నత్తాల్ భగవచ్ఛేషత్వమ్కాలత్తిల్ కొళ్ళుస్తువిట్టాప్పోలే సంబంధి పర్యంతం కొళ్ళుస్తువిట్టపడి శొల్లిత్తు-ద్వారభూతరాన భాగవత శేషత్వమ్తా నిగెణ్డువక్కై యాలుమిన్నైనిక- రార్-

సా-స్వా—యావదాత్మ భావియాన కట్టళైయిలే ఇతి. భగవచ్ఛేషత్వమానతు తాన్ యావదాత్మ భావియాన ప్రకారత్తిలే భాగవత శేషత్వ పర్యంతమాయిత్తు ఎన్నన్వయమ్. యావదాత్మ భావి భగవచ్ఛేషత్వ స్తానే భాగవత శేషత్వ పర్యంతమాక వళరుక్కైయాలే యితుపుమ్ యావదాత్మ భావి యెన్నపడి. ఇప్పడి భాగవత శేషత్వం సిద్ధమానాలుమ్ “ ప్రభవో భగవద్భక్తా మాదృశాం సతతం ద్విజ ,, ఎన్కిర ప్రమాణత్తిలే మాదృశాం భగవద్భక్తాః ప్రభవః. నత్వన్యేషామెన్ను సిద్ధిక్కైయాలే సర్వర్క్కుమ్ భాగవత శేషత్వం

సా-ప్ర—చ్ఛేషిత్వమ్,భగవతస్తదుభయద్వారాచ శేషిత్వమితిభావః.అత్యంతపారతంత్ర్యాదీతి. చేతనస్యభగవదత్యంతపారతంత్ర్యంభాగవత శేషత్వేనిబంధనమితితస్య యావదాత్మభావిత్వాదస్యాపియావదాత్మభావిత్వ మిత్యర్థః.ఆవిర్భూత భగవచ్ఛేషత్వమ్, గుణజ్ఞానంచాది శబ్దార్థః. ననుకమాననుగుణేతర శేషత్వ వద్భగవ దాపాదితమపీతర శేషత్వ మనిష్టమేవస్యాదితికథమ్పురుషార్థత్వమ్.కించోదాహృతవచనాద్భగవచ్ఛేషత్వ స్య భాగవత శేషత్వ పర్యంతత్వ ప్రతీతిశ్చ కథ మిత్యత్ర భగవచ్ఛేషత్వస్యాపి పురుషార్థత్వం గుణవద్విష యత్వాదితి భాగవతానాం గుణోత్తరత్వాత్తచ్ఛేషత్వస్యాపి పురుషార్థత్వం సిద్ధ్యతీత్యభిప్రేత్యవచనస్య

సా-వి—కళిత్యనేనసంబంధః.పారతంత్ర్యాదికళడియాక,ఆదిశబ్దేనగుణజ్ఞానాదికంగృహ్యతే.పారతంత్ర్యాదికం ద్వారీకృత్య- యథేష్ట వినియోగార్హత్వం శేషత్వం. యథేష్ట వినియుజ్య మానత్వం పార తంత్ర్యం. ఇత్థ మేవ రహస్య త్రయ చుళకే కుమార వరదాచార్యైరుక్తం. పారతంత్ర్యం భాగవత శేషత్వస్య మూలం భాగవతేషు భాగవతానాం వినియుజ్యమానత్వాత్. యథేష్ట వినియుజ్య మానత్వస్యైవ పార తంత్ర్య పదార్థత్వాత్ - పారతంత్ర్యస్య మూలం భగవద్యథేష్ట వినియోగార్హత్వం - భగవద్యథేష్ట వినియోగార్హశ్చేతనో భాగవతాధీనశ్చేత్ కృతో భాగవత యథేష్ట వినియోగార్హో భాగవత యథేష్ట వినియుజ్య మానోపి భవతీతి భావః- తదపి యావదాత్మ భావీత్యాహ- యావదాత్మభావియానకట్టళైయిలేఇతి- భాగవత శేషత్వ కారణ భగవదత్యంత పార తంత్ర్యస్య యావదాత్మ భావిత్వాద్భాగవత శేషత్వం యావదాత్మభావీతి భావః- అడియార్క్కెన్నై ఆళ్పడుత్త విమలన్- అడియార్క్క, స్వదాసానాం- ఎన్నై,మాం. ఆళ్పడుత్త, దాసీకుర్వన్. విమలన్, విమలః. మత్తుమోర్ తెయ్వముళతెన్నిరుప్పారోడొత్తిలేనుత్తుమున్నడియార్ క్కడిమై.మత్తుమోర్ తెయ్వముళతెన్నిరుప్పారోడు, ఇతోన్యద్దైవం విద్యత ఇతి స్థితైస్సహ. ఒత్తిలేన్, నవసేయం. ఉన్నడియార్క్క, భగవద్దాసానాం- అడిమై, దాస్యం. ఉత్తతు, యోగ్యం. ఆదిశబ్ద

సా- సం— తమత్వేనాభిమతమపిత్వద్దాసదాస్యమేవ.అత్యంతపారతంత్ర్యం,భగవదిష్టవినియోగంప్రతిషేద్ధుమశక్తత్వం. ఆదిశబ్దాచ్ఛేషత్వ గ్రహణం. తేన భగవదిష్ట వినియోగాయత్త భగవదతిశయస్యైవ స్వపరమ

మూ—ఇఙ్ఙు భాగవతత్వ మడియాక స్వరూప ప్రయుక్త మాకవుమ్ "గుణైర్దాస్య ముపాగతః" ఎన్గిఱ న్యాయత్తాలే గుణజ్ఞాన మడియాక స్వేచ్ఛై యాలుమ్ వన్త భాగవత శేషత్వం భగవ ద్భక్తాః, మాదృశాం ఎన్గిఱ ఇరణ్డు పదత్తాలుమ్ సూచితమ్. ఇబ్భాగవత శేషత్వమ్ క్రయమ్ శెల్లు మ్పడియై

సా-దీ— ఇఙ్ఙు-భాగవతత్వ మిత్యాది-సూచితం, క్రమేణ ఎన్ఱపడి - మాదృశాం గుణ జ్ఞానినా మెన్ఱపడి - ఇబ్భాగవత శేషత్వమ్ క్రయమ్ శెల్లు మ్పడియై, క్రయమ్ శెలుత్తుమ్పడియై-

సా-స్వా— సిద్ధిక్కవిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇఙ్ఙు ఇతి-ఒరుత్తనుక్కు భాగవ తత్వ ముణ్డానాల్ అవనుక్కు-సర్వముమ్ శేషమాకక్కడవతెన్ఱు భాగవతత్వ మడియాక భగవదిష్ట వినియోగసిద్ధమాయుమ్, భాగవత విషయత్తిల్ తనక్కు-గుణాధిక్య దర్శనత్తాలే స్వేచ్ఛయా వన్తతాయుమ్, భాగవత శేషత్వ మిరణ్డువిధమ్. మాదృశా మెన్గిఱ త్తుక్కు భాగవతవిషయత్తిల్ గుణాధిక్య దర్శనత్తై యుడైయవర్గళుక్కెన్ఱర్థమాకైయాల్ భగవ ద్భక్తాఃమాదృశా మెన్గిఱ విరణ్డుపద త్తాలుమ్ క్రమేణద్వివిధ శేషత్వంసూచితమాకైయాలే సర్వర్క్కుమ్ భగవదిష్ట వినియోగసిద్ధ శేషత్వంసిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడిభాగవత శేషత్వం సిద్ధిత్తాలుమ్ఇతుభగవచ్ఛేషత్వా పేక్షయా ఉత్కృష్ట మెన్ఱతుకూడుమో ? భగవచ్ఛేషత్వం భగవానుక్కు-స్వకీయదాస్యపర్యంత వినియోగార్హమా యిరుక్కిఱాప్పోలేభాగవత శేషత్వం భాగవతనుక్కు స్వేష్ట వినియోగ పర్యంతమల్లామైయాలేతదపేక్షయా నికృష్ట మన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇబ్భాగవత శేషత్వ మితి.

నా-ప్ర—భాగవత శేషత్వపరత్వప్రకారమాహ. ఇఙ్ఙు భాగవతత్వమడియాకవిత్యాదినా. ఏవం భాగవత శేషత్వస్యాయావదాత్మ భావిత్వేత త్కైంకర్యస్య పరమపురుషార్థత్వేచ భాగవతానాం పరస్పరం విక్రేయత్వ దేయత్వాదిస్యా దిత్యత్ర శ్రీభట్టనాథైస్స్వేషాం విక్రేయత్వోక్తేః స్వబ్రహ్మచారిణేయతీంద్రాయ దత్తాభ్యాం ఎమ్బార్ వఙ్గిపురత్తు నమ్బిత్యాఖ్యాతాభ్యామ్ పూర్వాచార్యాభ్యాం రామానుజాచార్య శిష్యత యావస్థానేన దానానుపాలనాచ్చవిక్రేయత్వం దేయత్వంచేష్టమేవేత్యాహ. ఇబ్భాగవతశేషత్వ మిత్యాదినా. క్రయమ్

సా-వి—గృహీతగుణజ్ఞానమూలకస్వరూపప్రయుక్తభాగవతశేష త్వం భాగవతత్వ మూలక స్వరూప ప్రయుక్త భాగ వత శేషత్వ వదేవ వచనే వివక్షిత మిత్యాహ - ఇఙ్ఙుభాగవతేతి. భాగవతత్వ మడి యాక స్వరూప ప్రయుక్త మాక వుమ్, భాగ వతత్వ స్వరూప ప్రయుక్తం తదాశ్రియస్యాశ్రయణాదిత్యాది ప్రమాణ సిద్ధ మిత్యన్వయః. గుణ జ్ఞానం, భాగ వత నిష్ఠా జ్ఞాన భక్తి వైరాగ్యాది జ్ఞానం. స్వేచ్ఛైయాలుమితి - "సంజాత రేఖాత్మక శంఖచక్రంతామ్రోదరం తస్య కరారవిందమ్। విలోకయంత్యా ఫలవిక్రయిణ్యా విక్రేతు మాత్మాన మభూద్విమర్శః" ఇతి న్యాయేన గుణ వద్విషయే గుణ సారస్య వేదినః శేషత్వాపాదికా స్వరసవాహినీ ప్రీతిర్భవతీతి భావః. మాదృశాం, భాగవత నిష్ఠా నుగుణ జ్ఞాన వతాం. అన్యథా తత్పద వైయర్థ్యాదితి భావః- ఇబ్భాగవత శేషత్వంక్రయమ్ శొల్లుమ్పడియై

సా-సం— ప్రయోజనత్వంఫలమితి. ఇదంభాగవత శేషత్వంస్వరూపకృతం చేత్యత్ర నారదోక్తింప్రమాణయతి. ఇఙ్ఙిత్యాదినా. భాగవతత్వం, భగవతినిష్ఠాత్వం. తేననిమిత్తేన-స్వరూపతో భాగవత శేషత్వంమాదృశామిత్యనేనోక్తం. భగవ ద్భక్తాఇత్యనేనగుణజ్ఞానాయత్తస్వేచ్ఛయా భాగవత శేషత్వముక్తమితిభావః. ఇదంభాగవత శేషత్వం నకేవలం వాచనిక మేవ. కింతు ఫలోపహిత మపీత్యాహ. ఇబ్భాగవతేతి.

మూ — “ పేశువారడియార్కళ్ నమ్మై విఱ్కవుమ్ పెఱువార్కళ్ ” ఎన్ఱు కల్పసూత్రవ్యాఖ్యాతాక్కళాన పెరియాళ్వారరుళిచ్చెయ్దార్ - ఇతు మధ్యమపదత్తుక్కు తాత్పర్యార్థమ్-

సా - దీ — పేశువారిత్యాది - భగవన్నామఙ్గళై సాదరమాక పేశువార్కళ్ అడియారాన భాగవతర్ శేషభూతరాన వెజ్ఞ్గళై ఓరవసరత్తిల్ విత్తుక్కొళ్ళవుమ్ ప్రాప్తరెన్నైక్కు - కల్పసూత్రవ్యాఖ్యాతాక్కళెన్నత్తాల్ ఇబ్భాగవతశేషత్వాది ధర్మశాస్త్రసిద్ధమానమైతోత్తుమ్. ఇబ్భాగవతశేషత్వమ్

సా-స్వా — పేశువారిత్యాది. పేశువారడియార్కళ్, నామసంకీర్తనపరరాన శ్రీవైష్ణవర్కళుడైయ. అడియార్కళ్, దాసభూతర్-భాగవతదాస్యరసికరాన భాగవతర్కళ్. ఎన్తమ్మై, నమ్మై-విఱ్కవుమ్ పెఱువార్కళ్, సమర్థరెన్నపడి. కల్పసూత్రేతి. అబ్బాఙ్గికళుడైయ శేషశేషిభావస్వరూపముమ్, స్వత్వత్యాగాత్మక యాగాంతర్గత స్వత్వస్వరూపముమ్, సోమక్రయణాంతర్గత క్రయవిక్రయ స్వరూపముమ్, వినియోగప్రకారమ్ముతలాన వర్థఙ్గళై సమీచీన న్యాయఙ్గళాలే నిర్ణయమ్పణ్ణి కల్పసూత్రవ్యాఖ్యానమ్పణ్ణిన పెరియాళ్వారెన్నపడి. ఆకైయాల్ భగవచ్ఛేషత్వం భాగవతశేషత్వమ్ పోలే క్రయవిక్రయపర్యంత వినియోగార్హమల్లామైయాలే తదపేక్షయా భాగవతశేషత్వమే ఉత్కృష్టమెన్నుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ స్వరూపశోధనైదమ్పర్య ప్రవృత్తమూలమంత్రత్తిలే యవధారణత్తాలె భగవానుక్కె యువ్వాత్మా శేషమెన్ను సిద్ధియానిర్క తద్విరుద్ధమాక భాగవతశేషత్వకల్పన కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇతుఇతి. మధ్యమపదత్తుక్కు, నమస్సుక్కెన్నపడి. నమస్సు అత్యంత భగవత్పారతంత్ర్యపరమాకైయాలే స్వతంత్ర

సా- ప్ర — శెల్లుమ్పడియై, పక్రయణస్యపరిపాలనీయత్వమ్. పేశువారడియార్కళెన్నమ్మై విఱ్కవుమ్పెరువార్కళై, భగవన్నామసంకీర్తనపరాణాం భాగవతానాం దాసా అస్మద్విక్రయణార్హాః. ప్రపన్నానాం భాగవతదాసత్వాత్స్వామినస్తే స్వకీయగృహక్షేత్రాదీనామివాస్మాకమపి విక్రయణార్హా ఇతి భావః. నిత్యనైమిత్తికేకస్యాప్యంశస్యాపరిత్యాగేనానుష్ఠాన ప్రకారప్రతిపాదనపరత్వాత్కల్పసూత్రాణాంతద్వదేవ కృష్ణేన మధురాగమనమారభ్య యావద్వైకుణ్ఠగమనమనుష్ఠిత కృత్స్నవ్యాపారాణాం స్వప్రబంధే తేనైవ క్రమేణ ప్రతిపాదనాచ్చ్రీభట్టనాథానాం కల్పసూత్రవ్యాఖ్యాతృత్వమితిభావః. కృత్స్నస్య ప్రబంధార్థస్య మంత్రార్థత్వేనాదౌ ప్రతిజ్ఞాతత్వాద్భాగవతశేషత్వస్య మంత్రే ప్రతిపాదకాంశం దర్శయతి. ఇతు మధ్యమపదత్తుక్కెన్ఱితి. ఏవం సాక్షాద్భాగవతశేషత్వముపపాద్య తత్ఫలమాహ.

సా-వి — భాగవతశేషస్యాత్మనః క్రయణీయత్వదశాసంపాదకత్వయోగ్యతాం. విక్రయమ్ శొల్లుమ్పడి ఇత్యనుక్త్వా క్రయమ్ శొల్లుమ్పడి ఇత్యుక్త్వాచ చౌర్యార్జితస్యాపి విక్రయసంభవాత్క్రేతుస్స్వత్వనిశ్చయాభావే క్రయాసిద్ధేః స్వత్వమస్తీతిద్యోతనం ప్రయోజనమితిగమ్యతే. పెరియాళ్వార్, భట్టనాథాః - అరుళిచ్చెయ్దార్, ఉక్తవంతః. పేశువారడియార్కళెన్నమ్మై విఱ్కవుమ్ పెఱువార్కళ్. పేశువారడియార్కళ్, కీర్తనపరాభగవద్దాసాః. ఎమ్మై, అస్మాన్. విఱ్కవుమ్, విక్రేతుం. పెఱువార్కళ్, ప్రాప్తాః. భాగవతశేషత్వస్య మంత్రేణ సంధేయత్వం దర్శయతి. ఇతుఇతి. తాత్పర్యార్థమ్, ఫలితార్థః-నమఃపద

సా-సం — పేశువార్, గుణమిశ్రసూక్త్యనుసంధానపరాః. అస్యమంత్రావివక్షితతాంపరిహరతి. ఇతువితి.

మూ.— ఇవ్వర్థత్తై యనుసంధిత్తాల్ ఇశ్శేషత్వం సద్వారక మాకవుమ్ అద్వారక మాకవుమ్ నిన్ఱనిలై యి తే శేషవృత్తియాన కైంకర్యముమ్ నిర్కుమ్ -

సా - దీ — నమస్సిన్ తాత్పర్యార్థ మెన్కిఱార్ - ఇతువెన్ఱు. ఇవ్వర్థత్తై ఇన్న మస్సినర్థత్తై. అతః

సా-స్వా— శేషికిట్టవిని యోగార్హనెన్ఱుసిద్ధిక్కైయాల్ మూలమంత్రత్తిలుమ్ స్వతంత్ర శేషిక్కు. ఇష్టమాన భాగవత శేషత్వం సిద్ధికిఱ తెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ భాగవత శేషత్వం ప్రమాణ బలత్తాలే సిద్ధిత్తాలుమ్ భాగవత కైంకర్యమ్ సిద్ధిక్క విల్లైయే ? " ఆరాధనానాం సర్వేషాం ,, మిత్యాది ప్రమాణ బలత్తాలే యతువుమ్ సిద్ధిక్కు మెన్నిలన్త ప్రమాణ సిద్ధ భాగవత కైంకర్య ముత్కృష్ట సుకృత విశేష మాయ్ క్కొణ్డు " యేయజంతీ ,, త్యాది ప్రమాణ బలత్తాలే భాగవతాంత ర్యామ్యారాధన రూప భగవత్కైంకర్య మాకవే సిద్ధిక్కైయాల్ భాగవత కైంతర్య రూపత్వ మిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ . ఇవ్వర్థత్తై ఇతి. ఇవ్వర్థత్తై, భగవదత్యంత పారతంత్ర్య సిద్ధ భగవదిష్ట విని యోగార్హతా రూప మధ్యమ పదార్థత్తై యెన్ఱపడి - శేషత్వమ్నిన్ఱ నిలైయిలేయితి - శేషత్వ పురస్కార మన్ఱికే ప్రమాణ బలత్తాలె భగవదత్యంతాభి మతత్వ బుద్ధ్యా పణ్ణిన భాగవతారాధనమ్ " యేయజంతీ ,, త్యాద్యనుసారత్తాలె కేవల భగవత్కైంకర్య మానాలుమ్ భగవచ్ఛేషత్వ పారతంత్ర్యాదిక శడియాక వన్త భాగవత శేషత్వద్వారక మాకిల్ తతాచార్య శేష్యభి మతాచరణ రూప కైంకర్యము మవాంతర శేషి భాగవత ప్రీణన రూప భాగవత కైంకర్య మాయ్ క్కొణ్డే పరమ శేషి భగవత్కైంకర్యమా మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి భాగవత కైంకర్యమ్ సిద్ధిత్తాలు మితు నియమేన సిద్ధిక్కుమో ? భాగవత కైంకర్య మన్ఱిక్కే కేవలమ్ భగవత్కైంకర్య మాత్రత్తాలే యుమ్, తనక్కు శేషత్వ స్వరూప ముమ్ తతాచార్య మాన పురుషార్థ ముమ్ సిద్ధిక్క విల్లైయో ? భాగవత కైంకర్య నియమ ముణ్డా కిల్ అశక్య విధియు మాకాతో ? భగవత్కైంకర్యమ్

సా-ప్ర— ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా. యథా అస్య శేషత్వం భగవదపేక్షయాచ సాక్షాదేవ భవతి తథా కైంకర్య మపి భగవదపేక్షయా భాగవతాపేక్షయాచ సాక్షాదేవ కార్యమితి సిద్ధ్యతీత్యర్థః. నన్వేవంభగవత్కైంకర్యస్యేవ భాగవత కైంకర్యస్యాపి ఫలత్వే సాధ్యద్విత్వ ప్రసంగః; భాగవతానా మనంతత్వాదేకైకం ప్రత్యేకైక కైంకర్యస్యాపి కృత్వా నివర్తయితు మశక్యత్వాన్నహ్య శకనీయ మర్థం వేదోపిదధాతీతి న్యాయాన్మంత్ర ప్రతిపాద్యత్వ నోపపద్యత ఇత్యత్ర యథా ప్రాభాకరమతే పరమాపూర్వస్యైవ పరమసాధ్యత్వేపి స్వర్గస్యాపి సాధ్య వివృద్ధిరూపత్వేన సాధ్యాంతర్భావః. మతాంతరేపి స్వర్గస్య సాధ్యత్వే తత్ర కాలాంతర భావిస్రక్చందనాద్యనుభవస్య తదను వృత్తేశ్చ సాధ్య వివృద్ధి రూపత్వేన సాధ్యాంతర్భావః. తద్వదేవ భాగవత కైంకర్యస్య సాధ్య వివృద్ధిరూపత్వ మేవేత్యభి ప్రేత్య భగవత్కైంకర్యేయథా

సా-వి—స్వ పారతంత్ర్య ప్రతిపాదకత్వాద్భాగవత శేషత్వస్య తత్ఫలభూతత్వాదితి భావః. ఏవం నారాయణాయేతి చతుర్థ్యర్థం భాగవత కైంకర్య మనుసంధేయ మిత్యభిప్రేత్యాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి-

సా - సం —అత్యంత పారతంత్ర్య మూలక్రయ విక్రయ పర్యంత వినియోగ భాగవత శేషత్వం పారతంత్ర్యార్థక మధ్యమపదాభి ప్రేతమిత్యర్థః. ఇవ్వర్థత్తై, మధ్యమ పదార్థేనుసంహితే. శేషవృత్తియాన,

మూ— ఆకైయాల్ తన్ శక్తిక్కనురూపమాక భగవత్కైంకర్యత్తినుడైయ సాధ్యాకార వివృద్ధియాన పురుషార్థత్తిల్ ఎల్లై నిలత్తై త్తరిశు తూర్ విడాతొழிయప్రాప్తమ్ -

సా-దీ— భాగవతకైంకర్యం యథాశక్తి నిత్యమ్ శెయ్యప్రాప్తమెన్ఱు నిగమిక్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాదియాల్ - సాధ్యాకార వివృద్ధి, శేషభూతనాల్ సాధ్యమ్ భగవత్కైంకర్యమ్ - అదినుడైయ వాకార వివృద్ధి సీమా భూమియాన భాగవత కైంకర్యత్తై యెన్నై. నను భగవదేక శేషనుక్కు అన్య కైంకర్యమ్ యుక్తమల్లవెన్న

సా-స్వా— శాస్త్రచోదితమాకైయాల్ యథాశక్త్యనుష్ఠానత్తాలే భగవత్ప్రీణనసమానాలుమ్ భాగవతకైంకర్యమ ప్పడి యథాశక్త్యనుష్ఠానత్తాలే భాగవత ప్రీణనమన్ఱె? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయాలితి. తన్ శక్తిక్కితి. సంపూర్ణానుష్ఠానత్తాలే ప్రీతనాకిర భాగవత కైంకర్యమిల్లావిట్టాలుమ్ భగవచ్ఛేషత్వ కార్యమ్పోలే భగవచ్ఛేషత్వ కార్యభూత భాగవత శేషత్వ కార్యము ముపజీవ్యానురోధేన శక్యవిషయమాకైయాల్ యథాశక్త్యనుష్ఠానత్తాలే ప్రీతనాకిర గుణాఢ్య భాగవత కైంకర్యమ్ నియమేనానుష్ఠేయమెన్నపడి. భగవత్కైంకర్యత్తినుడైయ ఇతి. అత్ర కైంకర్య శబ్దేన కింకరత్వ రూపం శేషత్వమేవాభిధీయతే. న తు తత్కార్యం. సాధ్యాకారేత్యనన్వయాపత్తేః. కైంకర్యత్తినుడైయ, శేషత్వత్తినుడైయ. సాధ్యాకార వివృద్ధి భాగవత కైంకర్యమ్. పురుషార్థత్తిలెల్లై నిలత్తైయితి. భాగవత కైంకర్యమిల్లావిట్టాల్ భాగవత శేషత్వ పర్యంత భగవచ్ఛేషత్వస్యైవ స్వరూపతయా భాగవత కైంకర్య పర్యంత భగవత్కైంకర్యస్యైవ పూర్ణ పురుషార్థతయా పురుషార్థపూర్తియాన తు ప్రసంగికమెన్నపడే - లోకత్తిలెల్లైనిలమ్ తరిశు మణ్డినాల్ స్వకీయ పారక్య సందేహముణ్డాయ్ పూర్ణక్షేత్ర తత్ఫల హానిపోలే

సా-ప్ర— శక్త్యనుష్ఠేయత్వవద్భాగవతకైంకర్యేపి యథాశక్త్యనుష్ఠేయత్వస్యైవ విధితాత్పర్య విషయత్వాద్రహస్యత్రయేఽత్ర ప్రతిపాదకాంశ ఏవ తస్యాపి ప్రతిపాదనమిత్యాహ. ఆకైయాలితి. తరిశుతూర్ విడాతొழிయ, సీమాంతవత్సస్యాద్యనర్హారణ్యం యథాన భవేత్తథా కర్తుం యోగ్యం. యథా క్షేత్రాదీనాం కర్షణాది పూర్వకానుభవాభావే కించిత్కాలానంతరం కర్షణాదేస్స్వరూపాయోగ్య మహారణ్యం భవేదేవమేవ భాగవత కైంకర్యస్య యావచ్ఛక్త్యనుష్ఠానాభావే భగవత్కైంకర్య కరణే స్వరూప యోగ్యతాప్యపేయాదితి భావః. ఏవమస్య భాగవత శేషత్వే "తేచైవానన్యదేవతా" ఇత్యుక్తపారమైకాన్త్య విరోధస్స్యాదిత్యత్ర యథా పతివ్రతాయా భర్తృభృత్యానాంచ పరిచరణేపి న పాతివ్రత్య విరోధః. ప్రత్యుత పతి చిత్తాను

సా-వి— అతో భగవత్కైంకర్యమివేదమిత్యభిప్రేత్యాహ- ఆకైయాలితి-ఎల్లై నిలత్తై, పరమావధిః. తరిశుతూర్ విడాతొழிయ, సస్యాద్యనర్హ రణ్యం యథానభవేత్తథా కర్తుం. క్షేత్రాదీనాం కర్షణాద్యభావే కాలాంతరే కర్షణాదేః స్వరూపాయోగ్యం మహారణ్యం భవేత్. తద్వద్భాగవత కైంకర్యాభావే భగవత్కైంకర్యేపి స్వరూపాయోగ్యతా స్యాదితి భాగవత కైంకర్యం యథాశక్తి కర్తవ్యం. ఇదం భగవత్కైంకర్య ప్రీతిమతాం ప్రరోచనార్థముక్తం. వస్తుతస్తు భగవత్కైంకర్యాదతిశయితత్వేనైవ కార్యమితి

సా-సం— శేషత్వప్రయోజ్యవృత్తిరూపః. ఆకైయాలితి. అస్య ప్రమాణోపపత్తిభ్యాం సిద్ధత్వాత్. సాధ్యాకారేతి సాధ్యరూప భగవత్కైంకర్యవివృద్ధిరూపపురుషార్థపరమావధినాప్య వంధ్యతాస్వస్యసంపద్యత ఇతిభావః.

మూ — ఇతు "భర్తుర్భృత్యగ,,ణస్యచ ఎన్నుమ్ "ఆప్తోవిష్ణో రనాప్తశ్చ ద్వివిధా పరికర స్స్మృతః॥

సా-దీ— వరుళి చ్చెయ్‌కిఱార్. ఇతుభర్తుర్ రిత్యాదియాల్ - ఇతు శ్రీపౌష్కర సంహితై యిల్ ఐకాంత్యాక్షేపత్తిల్ సమాధానాంతర్గత వచనశేషమ్ "దేవవ్యామిశ్రయా జిత్వం ప్రతిషిద్ధం పునఃపునః। ప్రాగుక్తానాంచ యాగానాం దృష్టమంగీ కృతంచతత్ । తన్మేత్ర సంశయం జాతం ఛేత్తుమర్హసి సాంప్రతమ్ ॥ శ్రీభగవానువాచ ॥ సత్యమేతన్మహాబుద్ధే యథాసంచోదితం త్వయా । తత్తు క్రియాంతరే ప్రాప్తే న దోష స్త్వధికారిణామ్। యస్మాత్సర్వపరత్వంహి తేషామస్త్యచ్యుతంప్రతి । తదాశ్రితత్వాద్దేవానా మన్యేషాం పూజనంతువై । నదోషోహి యథాలోకే భర్తుర్భృత్య గణస్యచ । మాననా ద్ధర్మ పత్నీనాం సమక్షేవా పరోక్షతః,, ఎన్ను ఐకాంత్యాక్షేప సమాధాన వచనఙ్గళ్- భర్తుర్భృత్య గుణస్యచ, భర్తావు క్కుమ్ అవనుడైయ భృత్య వర్గత్తుక్కుమ్ పతివ్రతై శుశ్రూషిక్క మాప్పోలే ఎన్నైర. ఆప్తఇతి. విష్ణ్వాప

సా-స్వా— మెన్ను కరుత్తు.ఇప్పడి భాగవతకైంకర్యమ్నియమేన ప్రాప్తమానాల్ "మంగళ్యసూత్రవస్త్రాదిః సంరక్షతి యథా వధూః । తథా ప్రపన్న శ్శాస్త్రీయ పతి కైంకర్య పద్ధతి ,, మెన్ను పతివ్రతా ధర్మవానాన పరమైకాంతిక్కు పతివ్రతైక్కు పురుషాంతరాన్వయత్తిల్ పోలే పారమైకాంత్య విరోధమ్ వారాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిఱార్. ఇతుఇతి. శ్రీపౌష్కర సంహితాయామైకాంత్యాక్షేప సమాధాన ప్రకరణే"దేవవ్యామిశ్రయా జిత్వం ప్రతిషిద్ధం పునః పునః । ప్రాగుక్తానాంచ యాగానాం దృష్ట మంగీకృతంచయత్। తన్మేత్ర సంశయం జాతం ఛేత్తుమర్హసి సాంప్రతమ్ ॥ శ్రీ భగవాను వాచ ॥ సత్యమే తన్మహాబుద్ధే యథాసం చోదితం త్వయా । కింతు క్రియాంతరే ప్రాప్తే నదోష స్త్వధికారిణామ్ ।. యస్మాత్సర్వ పర త్వంహి తేషా మస్త్యచ్యుతం ప్రతి । తదాశ్రయత్వాద్దేవానా మన్యేషాం పూజనంతువై । నదోషోహి యథాలోకే భర్తుర్ భృత్య గణస్యచ । మాననా ద్ధర్మ పత్నీనాం సమక్షేవా పరోక్షత ,, ఇత్యాది వచనఙ్గళ్ పరితఙ్గ ళిన్నపడి. భర్తావుక్కుమ్ తద్భృత్య వర్గత్తుక్కుమ్ పతివ్రతై శుశ్రూషిక్క మాప్పోలే " శుద్ధతత్పరివారేషు సపర్యా భర్తృభృత్యవ ,, దెన్కిఱ పడియే శుద్ధ భాగవతార్చనమ్ విరోధి యన్ఱెన్నపడి .

సా-ప్ర— వర్తనరూపత్వేనపాతివ్రత్యానుగుణ్యామేవ,ఏవమేవభాగవతపర్యంత శేషత్వస్యతచ్ఛేషత్వానుగుణ్యమేవేతినపారమైకాంత్య విరోధ ఇత్యాహ.ఇతు భర్తుర్భృత్యగణస్యచేత్యాదినా .నన్విదంభాగవత శేషత్వం

సా-వి— హృదయం.అన్య శేషత్వశంకాంనిరాకరోతి-ఇతుఇత్యాదినా-భర్తుర్భృత్యగణస్యచేతి-నదోషోహి యథా లోకే భర్తుర్భృత్య గణస్యచ । మాననాద్ధర్మ పత్నీనాం సమక్షేవా పరోక్షత ,, ఇతి పౌష్కర సంహితాయా మైకాంత్యాక్షేప సమాధాన పరమిదం వచనం - ధర్మపత్నీనాం భర్తుర్భృత్య గణస్య చ శుశ్రూషాచయథా నదోష స్తద్వన్నదోష ఇత్యర్థః - పరికరః, భృత్యవర్గః.

సా-సం— నను భాగవతత్వేపిభగవదన్యత్వే మనపనోద్యమితితచ్ఛేషిత్వమైకాంత్యవిరోధీత్యత్రాహ. ఇతువితి. ఇతు విరుద్ధ మన్నిత్యన్వయః. యథా భర్తుర్ రంత రఙ్గ భృత్యతద్గణ పుత్రాను పోషణం పతి చిత్తానువర్తనరూపత్వేన పాతివ్రత్యస్యాత్యంత ముచితంతద్వ దిహాపీతిభర్తుర్ భృత్యగణస్యచే త్యస్యాశయః. స్వరూపోచిత శాస్త్రీయ వృత్తిర్మాననన్య ప్రయోజన ఆప్తః. సఏవ ముక్తావప్య నన్య ప్రయోజనవృత్తి ర్మానితి

మూ—నిత్యోవంద్యోనచానిత్యశ్శకర్మవశ్యోముముక్షుభిః ,,ఎన్ఱు శ్రీపౌష్కరాదికళిల్ చొన్న న్యాయత్తాలేపతి వ్రతా ధర్మమెన్బాలే యిరుక్కిఱ పరమైకాంతిత్వత్తుక్కు మికవుమ్ ఉచితమాన పతిచిత్తానువర్తనమ్, ఆకైయాల్ హేత్వంతరత్తాలన్ఱిక్కే అనన్యార్హ శేషత్వజ్ఞానమడియాకవరుకైయాలే ఇవ్వన్య శేషత్వంమ్ విరుద్ధమన్ఱు.

సా- దీ— నుడైయపరికరమ్ భృత్యవర్గమ్ ఆప్తమెన్ఱుమ్ అనాప్తమెన్ఱుమ్ ఇరణ్డువిధమ్. అతిల్ ఆప్తయోనిత్యః భాగవతాదిః స ముముక్షుభి రారాధనీయః . అనిత్యరాయ్ అనాప్తరాన బ్రహ్మాదికళ్ కర్మవశ్యతయా అవంద్యర్. ఉపపాదితత్తై ఉపసంహరిక్కిఱార్. ఆకైయాలితి. హేత్వంతరత్తాల్, కర్మత్తాలెన్ఱపడి. నచానిత్యః ఎన్ఱు నిషేధిక్కైయాలనన్యార్హ శేషత్వజ్ఞానమడియాకవుమ్ దేవతాంతర శేషత్వమాకాతెన్ఱు తోత్తుకిరతు.

సా-స్వా— నిత్యఇతి-నిత్యః ,నిత్యముక్తాదిః-ఆప్త భాగవతాశ్చ. కర్మవశ్యతయా అనిత్యః బ్రహ్మాది దేవతాగణః నవంద్య ఇతి నిషేధాత్ . బ్రహ్మాదికళుక్కు భాగవతత్వ ముణ్డానాలుమ్ తచ్ఛేషత్వమ్ భగవదనభిమత మాకైయాలే బ్రహ్మాది దేవతాంతర శేషత్వ తదారాధనఙ్గళాకాతెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి భాగవతశేషత్వ ముచిత మెన్ఱప్పోమో ? భాగవత విషయత్తిల్ భగవచ్ఛేషత్వ జ్ఞాన మన్ఱిక్కే అర్థ కామాద్యుపాధికమాక వన్త శేషత్వము మచితమాక ప్రసంగియాతో ? ఇష్టాపత్తి యెన్నిల్ భాగవత దేవతాంతర శేషత్వము ముచితమాక ప్రసంగియాతో ? ఆకైయాల్ భాగవత శేషత్వ ముమ్ విరుద్ధ మన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయాలితి- ఆకైయాల్ మికవు ముచిత మాన పతి చిత్తానువర్తనమాకైయాల్- హేత్వంతరత్తాలన్ఱిక్కే-ఇతి- అనన్యార్హభగవచ్ఛేషత్వ జ్ఞాన మడియాక వన్తవన్యశేషత్వమే విరుద్ధ మన్ఱు- భర్తృసంబంధి విషయత్తిల్ పతివ్రతైకుక్కు హేత్వంతరత్తాలే వన్త శేషత్వ మెన్బతే భాగవత విషయత్తిలుమ్ హేత్వంతరత్తాల్ వన్తశేషత్వమ్ పరమైకాంతిక్కు విరుద్ధమెన్ఱు కరుత్తు. ఇఙ్గుభాగవతనుక్కు భాగవత శేషతాయాం ప్రతి సంబంధీ భాగవతనెన్కిఱ బుద్ధియుమ్ స్వస్య భగవచ్ఛేషతా బుద్ధియుమ్ నిమిత్తమ్- ప్రతి సంబంధీభాగవతనెన్కిఱబుద్ధియిల్లావిట్టాల్ అభాగవత శేషత్వమ్ ప్రసంగిక్కుమ్-స్వస్య భగవచ్ఛేషత్వజ్ఞానాభావే స్వతంత్ర శేషిష్టవినియోగార్హతాజ్ఞానాభావేన భాగవతశేషత్వజ్ఞానాసంభవా దెన్ఱు కరుత్తు

సా-ప్ర--స్వాభావికమౌపాధికం వా. నాద్యః. భగవదత్యంత పారతంత్ర్యసంబంధజ్ఞానవిశేషాద్యధీనత్వాత్ . నాపి ద్వితీయః- తథాసతి ముక్తౌ నివర్త్యత్వ ప్రసంగాత్. ఔపాధికాకార రహితేష్వపి భాగవత శేషత్వబోధకేన “ కైంకర్య నిత్య నిరతై ర్భవదేక భోగై ర్నిత్యై రనుక్షణ నవీనరసార్ద్ర భావైః। నిత్యాభివాంఛిత పరస్పరనీచభావైర్మద్దైవతైః పరిజనైస్తవసఙ్గసీయే ,, త్యాది కూటస్థ వచనేన విరోధాచ్చ. అత ఉభయాకార బహిర్భూతాకార రాహిత్యా ద్భాగవత శేషత్వమేవ దుర్నిరూప మితి తత్ప్రియుక్తం కైంకర్యం దూర నిరస్త మిత్యత్ర ఆవిర్భూత భగవచ్ఛేషత్వ రూపోపాధే శ్శేషత్వ ప్రతిసంధానార్హత్వరూప దాసత్వోపాధేర్వా ముక్తావప్యనువృత్తేః స్వస్య నిత్యేష్వ సాధ్యా విర్భూతత్వాచ్చోపాధికత్వం ముక్త్యవస్థాభావ్యాకారాణాం “ స్వేనరూపేణాభినిష్పద్యత ,, ఇత్యాది శ్రుత్యనుసారాత్ స్వాభావికత్వ మపీత్యాహ.

సా-వి—నిత్యః, అప్రాకృతః. నను భాగవతానాం పరస్పర శేష శేషిభావే ఏకస్యైవ శేషత్వం శేషిత్వంచ

సా-సం—నిత్యః. పౌష్కరాదివచనస్య సాక్షాదుక్తార్థ పరత్వాభావాన్న్యాయత్తాలే ఇత్యుక్తం- హేత్వంతర

మూ— ఇబ్భాగవత శేషత్వం స్వాభావిక మో ? ఔపాధికమో? వెన్నిల్ కర్మాద్యుపాధికళర “నిత్యాభివాంఛిత పరస్పర నీచ భావైః,, ఎన్కిర పడియే యావదాత్మ భావియాయ్ క్కొణ్డు ముక్త దశైయిలుమ్ అనువర్తిప్పతొన్ఱాకైయాలే స్వాభావికమెన్నవుమామ్- భగవత్సంబంధ జ్ఞాన విశేష నిబంధనమాకైయాలే ఔపాధిక మెన్నవుమామ్. ఇప్పడియాకిల్ ఇరువరుక్కుమ్ భాగవతత్వ ముణ్డానాల్ ఒరువరై ప్పత్తొరువరుక్కు శేషత్వముమ్ శేషిత్వముమ్ వరుకై విరుద్ధమన్రో వెన్నిల్

సా - దీ— నిత్యేతి. అభివాఞ్ఛితః అన్యోన్యం ప్రతినీచ భావః శేషత్వం యిషాన్తైః ఎన్కై. భగవత్సంబంధ జ్ఞానవిశేష నిబంధనమ్,భగవతా సహభాగవతానాం యస్సమ్బన్ధజ్ఞాన విశేషస్తన్నిబంధనత్వాదెన్కై- యద్వా స్వస్యయః భగవతా సహ సంబంధజ్ఞాన విశేషః తన్నిబంధనమ్ భాగవత శేషత్వ మిత్యర్థః. పరస్పర శేషభావత్తై యుపపాదిక్కిరార్. ఇప్పడియాకిలిత్యాదియాల్.భాగవత శేషత్వముణ్డానపక్షత్తిలెన్నైకా.

సా - స్వా — అనాలు మిబ్భాగవత శేషత్వమ్ భగవచ్ఛేషత్వ మ్పోలె స్వాభావిక మాకిల్ వస్తుస్వరూప ప్రయుక్తతయా భగవచ్ఛేషతా జ్ఞాన ప్రయుక్తత్వా భావాత్స్వస్యానన్యార్హ భగవచ్ఛేషత్వమ్ విరోధిక్కుమ్ - ఔపాధిక మాకిల్ ముక్తిదశైయిలు మనువర్తియాతే దేవతాంతర శేషత్వమ్పోలేయపురుషార్థమాక ప్రసంగిక్కు మెన్ఱు తాత్పర్యత్తాలే శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఇబ్భాగవతశేషత్వమితి- ముక్తిదశైయిలు మితి. ముక్తిదశాను వర్తమాన తయా స్వాభావిక మెన్ఱు శొల్లప్పడుమ్ - స్వరూప ప్రయుక్తం స్వాభావిక మన్ఱెన్నపడి. భగవత్సంబంధేతి . భగవత్సంబంధ జ్ఞాన ప్రయుక్తత్వేన స్వరూప ప్రయుక్తత్వాభావా దనన్యార్హ శేషత్వ విరోధ మిల్లై. దేవతాంత రాది శేషత్వ వత్కర్మా ద్యుపాధిక మల్లామైయాలే పురుషార్థత్వముమ్ ముక్తిదశాను వృత్తియుమ్ కూడు మెన్ఱు కరుత్తు. ఇని భాగవతయోః పరస్పరం శేష శేషి భావోత్పత్త్యా విరోధమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్కిర శంకైయై యను వదిత్తు పరి హరిక్కిరార్. ఇప్పడి యాకి లిత్యా దినా. పరస్పరప్రతిద్వంద్వినోః ధర్మయోరేక నిరూప్యయోరేకత్ర విరోధమో?

సా- ప్ర—ఇబ్భాగవత శేషత్వ మిత్యాదినా. భాగవత శేషత్వ నిబంధన భూతో పాధే భగవచ్ఛేషత్వస్య స్వాభావికత్వా దస్యోభయా కారత్వమితి భావః. నన్విదం భాగవత శేషత్వ మప్రామాణికం. ఏకస్యైవైకం ప్రత్యేవైక దైవస్వాభావిక శేషిత్వస్వాభావిక శేషస్య రూపవ్యాహతార్థ పర్యవసాయిత్వా దిత్యత్ర యథా జ్యోతిష్టోమాదికర్తర్య వస్థాభేదో వ్యాఘాత శాంతయే యథా వాలోకే చైకస్యైవైకం ప్రతి ఏకదైవోప కార్యత్వ ముపకారకత్వంచ పరస్పర ముపకారకత్వ సమయ ఏవమేవ పరస్పర జనితాతి శయనైరపేక్ష్యేణాతి శయ యోజన నేతాదృశాతి శయాశ్రయత్వ జనకత్వ యోరపి వ్యాఘాతాభావా త్ప్రామాణికత మత్వమేవేత్యాహ. ఇప్పడి యాకిలిరువరుక్కు మిత్యాదినా. నన్వేవం భాగవత శేషత్వాఙ్గీకారే

సా-వి—విరుద్ధమిత్యాశంక్యపరస్పరోపకార్యోపకారకత్వాదిష్వివక్రియా వ్యక్తిభేదేనవిరోధ ఇతిపరిహృ

సా- సం —త్తాల్,క్షుద్ర ప్రయోజనాంతరాత్. ఇబ్భాగవతేతి. స్వాభావికత్వ పక్షేభగవచ్ఛేషత్వ కాష్ఠా రూపతయాన మధ్యమాక్షర వైఘట్యం. ఔపాధికత్వ పక్షేయావదాత్మభావి శేషత్వాది సంబంధ జ్ఞానవిశేష నిబంధనత్వాన్నా నిత్యత్వాది ప్రసంగ ఇతిభావః. సంబంధజ్ఞానేతు విశేషః, కువాసనాద్య నుపహతత్వం.ఇప్పడియాకిల్,భాగవత శేషత్వస్య స్వాభావికత్వేన సర్వదాంగీకరణీయత్వే. యస్యయం ప్రతి శేషిత్వం తస్యైవ

మూ— పరస్పరోప కార్యోపకారకభావాదికళిల్పోలెఇజ్జుమ్విరోధమిల్లై-అధికార్యవస్థైయిలేక్రియైక్కు శేషియానవన్తానేకర్తృత్వావస్థైయిలే అతుక్కు శేషమాయ్ నిల్లానిన్ఱా౯ - అప్పడియేఅన్యోన్యంపణ్ణుమ్

సా-దీ—ఇవ్వర్థత్తై న్యాయ విత్తుక్కళాన మీమాంసకరుమ్ అంగీకరిత్తార్ కళెన్ఱుకాట్టుకిఱార్.అధికార్యవస్థైయి లిత్యాదియాల్. యక్ష్యమాణనుక్కు ప్రథమమధికార్యవస్థై. పిన్పు కర్తృత్వావస్థై వరుమ్. అజ్గధికారి యాయిరుక్కుమ్పోతు ఫలిత్వత్తాలె కర్మత్తైక్కుఱిత్తు శేషియాన యజమాన౯ తానె కర్మోత్పాదన రూపకర్తృత్వావస్థైయిల్ కర్మత్తుక్కు శేషమా యిరుక్కుమెన్ఱజ్గీకరిత్తార్కళ౯్ఱై.ఉక్తార్థత్తై వాష్టాంతి కత్తిలేత్తుకిఱార్. అప్పడియేఇత్యాదియాల్ -

సా-స్వా— నోచేదేక ప్రతియోగిక శేషత్వశేషి త్వయోర్విరోధమో? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తి ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్. పర స్పరేతి. ద్వితీయ పక్షత్తి లుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అధికార్య వస్థైయిలితి. ప్రథమం ఫల కామనాయ్ స్వస్య ఫలిత్వ సిద్ధ్యర్థం యాగక్రియై విహిత్తై యాకైయాలే ఫలి త్వేన యజమానన్ క్రియైక్కు శేషియానా౯.ఫలార్థమ్ క్రియైయై ప్పణ్ణుమ్పోతు కర్తృకారక మన్ఱియిలే క్రియైనిష్పన్నై యల్లా మైయాలే క్రియైక్కు కర్తృత్వేన శేష మానా నెన్ఱు న్యాయవి న్నిర్ణీత మెన్ఱపడి. ఇప్పడి యాకిల్ పర స్పరోప కార మొప్పాలే యున్ఱ భాగవత న్నమక్కు యున్తవతిశయత్తై ప్పణ్ణినా౯. అతుక్కాక నామిన్త వతిశయత్తై ప్పణ్ణువో మెన్ఱు బుద్ధివిశేష త్తాలే భాగవత శేషత్వమ్ వహిత్తాలితు వస్తు వృత్తియిలే స్వాతిశయ హేతు వాకైయాలితు భాగవత శేషత్వ వహన మాక మాట్టుమో ? భగవచ్ఛేషత్వ కార్య మల్లామైయాలే స్వరూప విరుద్ధము మాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. అప్పడియే ఇతి. యజమాన నుక్కు క్రియై శేష మాయుమ్ శేషియు మాయుమిరుక్కిఱా ప్పోలే యుమ్, క్రియైక్కు యజమాన౯ శేషమాయుమ్ శేషియాయుమిరుక్కిఱా ప్పోలేయుమ్, శేషశేషిత్వజ్గళ్ కూడు మెన్ఱై యిల్దృష్టాంతమ్.

సా-ప్ర--చేతనత్వేనతత్ప్రతిసంధానార్హత్వాద్దాసత్వంస్యాత్.తచ్చలోకేదుఃఖజనకందృష్టమితిప్రపన్నానాం దుఃఖమేవ స్యాదిత్యత్ర మహనీయ విషయ దాస్యస్య లోకేపి సుఖ కరత్వదర్శనాద్భాగవత శేషత్వస్య

సా-వి—త్వావస్థాభేదేనాపిదృష్టాన్తప్రదర్శనముఖేనపరిహారతి. అధికార్యవస్థాయితేఇతి-ఏక స్యైవపుంసః ఫలార్థిత్వరూపాధి కారావస్థాయాం ఫలస్య పురుష శేషత్వాత్ క్రియాయాస్తత్ఫల శేషత్వాత్ క్రియాం ప్రతి శేషిత్వం, కర్తృత్వా వస్థాయాంతు యాగానురక్త భావనాయా విధేయత్వాద్భావనాస్వానుష్ఠానార్థం స్వశేషత్వే నకర్తారమాక్షిపతీతికర్తుశ్శేషత్వ మితిమీమాంసకైస్స్వీకృతం.అతఏవ ‚‚స్వర్గకామో యజేతేత్యత్రకామపద గత లింగ ముద్దేశ్యవిశేషణత్వాదవివక్షితమితిస్త్రియాఅప్యధికారః.యజేతేత్యుపాదేయకర్తృకతాఖ్యాతోపాత్తసంఖ్యాయా వివక్షితత్వేన దర్శపూర్ణమాసాదిషు ఏక కర్తృకత్వం చేతి లింగ విశేష నిర్దేశాత్పుం యుక్తమైతి శాయినరి ప్రయోగే పురుషశ్రుతే ర్వ్యథాకామిప్రయోగస్స్యాది,,తి

సా-సం—తంప్రత్యేవ శేషత్వంచస్యాదితి విరోధఫలకత్వాదయంన ప్రామాణిక ఇతిభావః.ఇమం విరోధమపిదృష్టాంతేన పరిహరతి. పరస్పరేతి. అధికారీతి. ఏకస్యైవ క్రియాం ప్రతిమత్ఫల సాధనత్వా న్మదర్థ మితిబుద్ధ్యవస్థాయాం శేషిణః క్రియా నిర్వర్తనావస్థాయాం శేషత్వమభ్యుపగతంమీమాంసకైస్తద్వదిహాపీతిభావః.

మూ——అతిశయఙ్గళై యుపజీవియా తెఒరు త్తరు క్కొరుత్తర్ అతిశయాధాన మ్పణ్ణినాల్ అతిశయాధాయ కత్వ వేషత్తాలే ఇరువ రుక్కుమ్ శేషత్వ ముణ్డామ్,అతి శయ త్తుక్కు ఆశ్రియమాన వేష త్తాలేయిరువ రు క్కుమ్ శేషిత్వముణ్డాక క్కత్తై యి ల్లై- ఇప్పడి ఈశ్వ రేచ్చై యాలే ఇరువ రుమ్ పర స్పర మ్ అతిశయా ధాయ కరా కవినియుక్త్తరాకై యాలే ఇరువరుక్కుమ్ భాగవత శేషత్వసం బంధమ్ప్రామాణికమ్-

సా- దీ——ఉపజీవియా తే, కృతత్తుక్కు ప్రతకృతమాక వెణ్ణిచ్చేయ్యిల్ విలై యామి త్తనై యోవ్కై -

సా-స్వా—— అన్యోన్య మ్పణ్ణు మతిశయ ఙ్గళై యుప జీవియా తే ఎన్కిర త్తుక్కు దృష్టాంతమున్ను. ఫల ని ష్పాదనాతి శయత్తై యుపజీవి త్తన్నో యజమానః క్రియా నివృత్తియై ప్పణ్ణు కిర తెన్ను కరుత్తు. ఆనా లు మిప్పడి పరస్పర శేషత్వమ్ కూడుమో ? పరగతాతి శయా ధానేచ్ఛయో పాదేయత్వ మేవ యస్య స్వ రూపంస శేషః పరశ్శేషీ యెన్ను శేష లక్షణ మాకైయాలే ఇజ్జ్ఞ భాగ వతః నమక్కు అతిశయ మ్పణ్ణ క్కడవ నెన్ను పరస్పర మిచ్చై యిల్లామైయాలే ఇచ్ఛయో పాదేయత్వ రూప శేష లక్షణ మిల్లైయే ? ఏ తాదృ శే చ్చై యిల్లా విట్టాలు మి న్త భాగవతను క్కతిశయా ధాన మ్పణ్ణ క్కడవే నెన్ను పర స్పర మి చ్చైక్కువిరోధ మిల్లామైయాలే శేష లక్షణ జ్కూడా మెన్నిల్ అస్పోతు ఇశ్శేషత్వమ్ స్వేచ్ఛాయ త్త మాకై యాలీ శ్వ రే చ్ఛా ప్ర యు క్త మల్లా మైయాలే "ఇచ్ఛాత ఏవ తవవిశ్వ పదా ర్థ సత్తా ,, ఎన్కిర పడి యే భాగవత శేషత్వ మప్రామాణిక మాక ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చేయ్ కిరార్. ఇప్పడిఇతి.ఇతి నాలే లక్షణ త్తిల్ ఇచ్ఛాపదమ్ శేష శేషిమధ్య స్థాన్యత మేచ్ఛా పర మెన్ను ముపాదేయత్వపదమ్ వినియు క్తత్వప ర మెన్నుమ్ శొల్లిత్తాకిరతు. ఇప్పడి భాగవత శేషత్వ మీశ్వరేచ్ఛా సిద్ధమాకిల్ పూర్వమ్ "గుణైర్దాస్యము పాగతః ,, ఎన్ను భాగవత విషయ త్తిల్ గుణాధిక్య దర్శన కృతమాక స్వేఛ్ఛా సిద్ధమ్ శేషత్వ మెన్నుశొన్నతు విరోధ యాతో ? భాగవ తత్వ నుడియాక భగవ దచ్ఛామాత్ర సిద్ధ శేషత్వా పేక్షయా భగవ ద్విషయ త్తిల్ పోలే గుణ జ్ఞాన మడియాక స్వేచ్ఛా సిద్ధ భాగవత శేషత్వమ్ భిన్న మాకైయాలే విరోధ మిల్లై యెన్నిలిప్ప డి యిరణ్డు శేషత్వ మ్ముణ్డాకి లిరణ్డుమ్ సమానా శ్రయ మాయుమ్ కైంకర్యరూప సమాన కార్య ము

సా -వి —— సూత్రయోర్నిర్ణీతమితిభావః.ఉపజీవియా తే,కృతప్రతికృత బుద్ధింవిహాయ.తథా త్వేతిశయాసి ద్ధ్యా శేషత్వాభావ ప్రసంగాత్. తన్నై త్తమా యిరుక్కుమ్, స్వస్యాతి శయా వహం భవతి - ప్రదర్శిత రీత్యా విరోధా భావేన భగవ దిచ్ఛాసిద్ధం భాగవత పరస్పర శేషత్వం భగవత్ప్రీతి హేతు కైంకర్య పర్య న్తం ప్రమాణ సిద్ధం స్థాపితం - గుణ వశీకృత స్వేచ్ఛాధీన శేషత్వంతు "క్షీరం శర్కరయా యుక్తం,, మి తి న్యాయేన మహనీయ దాస్యస్యలోకే సుఖ కరత్వ దర్శనా దత్యంతానందా వహత్వేన అత్యు త్కృష్టమితి ఇ ప్పడి ఈశ్వరేచ్చైయాలే ఇత్యాది వాక్యద్వయస్య ఫలితార్థః - నను సర్వస్వామీ శ్రియఃపతి స్స్వభక్తాన్ స్వభక్త శేషత్వే వినియుఙ్క్తే చేత్సంసారిణః ప్రత్యేపితథా వినియుంజీత. తేపామపితద్విభూతిత్వా విశే షా త్ -

సా-సం——ఉపజీవియా తేఇతి.ఉపజీవ నే కృతప్రతికృతరూపత్వాత్స్వరూపవిరోధఏవస్యాదితిభావః.ఏవమవిరుద్ధే ఈశ్వరేచ్ఛాయత్తే భాగవత శేషత్వే నాప్రామాణికత్వగంధోపీత్యాహ. ఇప్పడీతి. చేతనగత శేషత్వస్య దాసత్వేప ర్యవసన్నత్వాత్ అన్యేగుణాంవిరుద్ధగుణాంప్రతిచ చేద్దుఃఖాయస్యాదితి శేషత్వవిశేషభూతంభోగవర్ధకదాసత్వం

మూ—గుణ వశీకృత నాన తన్నినైవాలె భగవద్విషయత్తిలుమ్ భాగవత విషయత్తిలుమ్ వరుమ్ దాసత్వమ్ భోగవర్ధకమాయ్ కొణ్డు తన్నేత్తమాయిరుక్కుమ్ - ఇవ్విడత్తిల్ ఈశ్వరన్

సా-దీ— గుణవశీకృతనాన, శేషిగుణ వశీకృతనాన- నినైనాలే, ప్రీతియాలే- శేషిత్వ శేషత్వఙ్గళుక్కు- హేతువై కాట్టుకిరార్- ఇవ్విడత్తిలిత్యాది-

సా- స్వా— మాకైయాలన్యతరవైయర్థ్యమ్ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ -గుణవశీకృతనానేతి- భోగేతి - శేషత్వ కార్య కైంకర్యత్తిల్ గుణ కృతదాస్య మధిక భోగ్యతాజనకము మాకైయాలే వైయర్థ్య ము మిల్లై - ప్రత్యుత గుణకృత దాస్య ముత్కృష్ట మాయు మిరుక్కు మెన్ఱు కరుత్తు - ఇఙ్గుఅభాగవతవిష యత్తిల్ గుణకృత దాస్యం స్వరూపవిరుద్ధ మాకైయాలె భాగవతత్వ నుడియాక వన్త శేషత్వప్రతి సంబంధివి షయత్తిల్ తానే గుణకృత దాస్య ముచిత మాకైయాల్ గుణకృత భాగవత దాస్యత్తుక్కు భాగవతత్వ ప్ర యుక్త భాగవత శేషత్వ ముపజీవ్య మాకైయా లిరణ్డుమ్ సప్రయోజన మెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి యీశ్వరే చ్ఛైయాలే వన్త శేషత్వన్తవిరగుణ కృతమాయ్ స్వేచ్ఛాయత్త శేషత్వ ముణ్డాకిల్ అన్త శేషత్వ ప్రతిస మ్బన్ధిశేషిత్వముమ్ స్వేచ్ఛైయాలే వన్తతాకిలితుస్వరూపవిరుద్ధమన్ఱో? కించభాగవత శేషత్వ మధికప్రీతిజనకత యా ఈశ్వరేచ్ఛాది సిద్ధ మానా లుమ్ శేషిత్వ మీశ్వరేచ్ఛా సిద్ధ మల్లామైయాలే శేషిత్వ మప్రామాణి కముమాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ . ఇవ్విడత్తి లీశ్వరనితి. భాగవత శేషత్వవదధికప్రీతిజనకత్వాభావేపి

సా- ప్ర— భోగవర్ధకత్వమేవేత్యాహ. గుణ వశీకృత నానేతి. తన్నేత్తమాయిరుక్కుమ్, అధికం భవతి. ఆధి క్యేన భోగవర్ధకం భవతీత్యర్థః. నన్వేవం రాజాదిభిస్స్వవాహనాదౌస్వ ధృతమాల్యాది వినియోగవత్స ర్వస్వామీ శ్రియః పతిస్స్వభక్తాన్ స్వకీయ శేషత్వేన శేషిత్వేనచ వినియుఙ్క్తేచేత్తద్వత్సంసారిణః ప్రత్య పితథా వినియుంజీత. తేషామపితథా భగవద్విభూతిత్వావిశేషాత్. ఏవంచ ప్రపన్నైస్సంసార్యాశ్రయాతి శయ జనన ప్రసఙ్గః, నచేష్టాపత్తిః. “ మూఢైః పాపరతైః క్రూరైర్భగవచ్ఛాస్త్రదూషకైః । సంబన్ధం నాచరేద్భక్తో నశ్యత్యేతైస్తుసఙ్గమ ,, ఇత్యాది విరోధ ప్రసంగాదిత్యత్ర “ మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీ తిరభ్యధికాభవేత్ । తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషతః । ఆరాధనానాం సర్వేషాం విష్ణోరా రాధనంపరమ్ । తస్మాత్పరతరంప్రోక్తం తదీయారాధనంపరమ్ । తదాశ్రితస్యాశ్రయణాత్తస్యతస్యచతస్య చ । సంసేవనాన్నరాలోకే పూయన్తే సర్వపాతకైః ,, రిత్యాది ప్రమాణైస్స్వతంత్ర స్వామీభాగవతానేవ శేషిత్వేన శేషత్వేనచ వినియుఙ్క్తే ఇత్యవగమాన్నాతి ప్రసంగ ఇత్యభిప్రేత్యాహ. ఇవ్విడత్తి లిత్యాదినా.

సా-వి—ఏవంచ ప్రపన్నైస్సంసార్యాశ్రయాతి శయ జనన ప్రసంగ ఇత్యాశంకాయా మీశ్వరేచ్ఛాయా శ్శాస్త్రైక గమ్యత్వాత్ “అనన్య దేవతా భక్తా యేమద్భక్తజనప్రియా,, ఇత్యాది భగవద్వాక్య దర్శ నాదీశ్వర స్వాతంత్ర్య విశిష్టేచ్ఛయా భాగవతాన్ప్రత్యేవ భాగవతాన్వినియుఙ్క్తే. న సంసార్యాత్మ నః ప్రతీః భాగవతానాం శేషిత్వం నప్రాక్పతానామిత్యాహ - ఇవ్విడత్తి లీశ్వరనితి - రాజాదిభి

సా. సం. విశేషవిషయంపర్యవసాయయతీతిగుణవశీకృత నానవితి. భగవద్విషయత్తిలుమ్ దృష్టాన్తాభిప్రాయేణతన్నే త్తమిత్యుక్తమ్. స్వరూపప్రాప్త్యంతోచితం. తర్హి గుణవద్భాగవతాఏవ శేషిణశ్చస్యురిత్యత్రాహ. ఇవ్విడత్తిలితి.

మూ—స్వాతంత్ర్య సహకృతైయ న తన్నిచ్చైయాలె భాగవతర్గళ్లామ్ శేషిత్వత్తై యుడైయార్కళ్ - ఇవర్కళిచ్చైయైయుడైయార్ట్టి కొణ్డు ఇవర్ కళుక్కు భాగవతశేషత్వత్తైయుడైయార్ కళ్ -

సా-దీ-తన్నిచ్చైయాలేయెన్ను, నాన్ శేషియాకవేణుమెన్ను శేషియాకిరవనుడైయవిచ్చైయైవ్యావర్తిక్కిరతు-

సా - స్వా — స్వస్వాతంత్ర్యాదేవ భాగవతర్ కళుక్కు శేషిత్వత్తై యుడైయార్కళ్ మెన్నపడి. ఇప్పడియా నాల్ గుణకృత భాగవతశేషత్వత్తుక్కు స్వేచ్ఛైయేప్రయోజకమాకైయాలే యీశ్వరేచ్ఛాధీనత్వమిల్లామైయాలే అప్రామాణికత్వమ్ ప్రసంగియాతో ? భగవదనభిమతత్వాత్స్వరూపవిరుద్ధత్వముమ్ ప్రసంగియాతో ? శేషిత్వభేదమిల్లైయాకిల్ తత్ప్రతిసంబంధి శేషత్వము మీశ్వరేచ్ఛా సిద్ధతయా ఏకమాక ప్రసంగియాతో ? ఇష్టాపత్తి యెన్నిల్ స్వేచ్ఛాయత్తమ్ శేషత్వమెన్కిరతు విరోధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇవర్కళిచ్చైయైయుమితి. తథాచ గుణాధిక్య దర్శనస్థలే ఉభయేచ్ఛాసిద్ధ శేషత్వమన్యత్ . భగవదిచ్ఛామాత్రసిద్ధ శేషత్వం చాన్యత్ . ప్రమాణసిద్ధ ప్రయోజికేచ్ఛాభేదవత్త్వాత్ శేషిత్వస్యతు ప్రయోజికేచ్ఛాభేదాభావాదేకత్వ మెన్ను కరుత్తు - ఉభయేచ్ఛాసిద్ధతయా భగవదభిమతమాకైయాలే స్వరూపవిరోధమిల్లై యెన్ను కరుత్తు - ఆనాలుమ్ భాగవతర్కళుక్కు పరస్పరశేషత్వవహనం స్వరూపప్రాప్తమానాలుమ్ శేషిత్వవహనమమకారరూపమాకైయాలే స్వరూపవిరుద్ధమన్నో?

సా- ప్ర—నన్విదం భాగవతశేషత్వం నయుక్తం. పరస్పరంయథేష్టవినియోజకత్వరూపస్వాతంత్ర్యాత్మక శేషిత్వాపాదకత్వాత్. స్వాతంత్ర్యస్యచస్వరూపనాశకత్వాదిత్యత్ర యథాభగవతస్స్వతంత్రస్య స్వేచ్ఛాకృతం భక్తపరాధీనత్వమ్ స్వాతంత్ర్యం నవిహంతి. ఏవమేవ భగవచ్ఛేషభూతస్య భగవదిచ్ఛాకృతం భాగవతశేషిత్వం నభగవచ్ఛేషత్వం విహంతి. కింతు భగవచ్ఛేషత్వఫలభూతయథేష్టవినియోజకత్వరూప శేషిత్వవిశేష స్వామిత్వస్యానుభవ ఏవ స్వస్వాతంత్ర్యాత్మక శేషత్వం విహంతీత్యభిప్రేత్యాహ.

సా-వి—స్వవాహనాదౌస్వధృతమాల్యాదివినియోగవత్స్వవిభూతిత్వావిశేషాత్ప్రకృతాత్మనః ప్రత్యపికింనవినియుజ్యకు ఇత్యత్రోక్తం- స్వాతంత్ర్యేతి. “స్వాతంత్ర్యమైశ్వరమపర్యనుయోజ్యమాహుః”రితి తత్రపర్యనుయోగో నిరర్థక ఇతిభావః - నను తతఏవ విపరీతవినియోగోపి కింనస్యాదితి చేన్న “జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత”మితి భక్తాభిమానిత్వస్యైవ ఏతాదృశస్వాతంత్ర్యనియామకత్వాదితి ధ్యేయం -భాగవతర్గళ్లామిత్యత్ర యెల్లామిత్యయోగవ్యవచ్ఛేదః భాగవతర్క్కు ఇత్యన్యయోగవ్యవచ్ఛేదశ్చ బోధ్యః. నికృష్టోదపకృష్ట జాత్యాదినిబంధనా ధర్మవ్యవస్థాతు కరిష్యత ఇతి హృదయం. నను గుణవశీకృత జీవేచ్ఛయా భాగవత శేషత్వాంగీకారె భగవదిచ్ఛాయాస్తత్ర హేతుత్వం నస్యాత్. జీవస్య స్వాతంత్ర్యంచ స్యాదిత్యత ఆహ - ఇవర్కళిచ్చైయైయుమితి.తాదృశేచ్ఛాయామపి ఈశ్వరఏవ ప్రేరక ఇతితస్య నస్వాతంత్ర్యం. నవా భగవదిచ్ఛాయా హేతుత్వవ్యభిచారః. భగవదభిమతత్వాదైకాంత్యభంగశ్చ నభవతీతి భావః. ఏవమీశ్వరేచ్ఛయా భాగవతానాం పరస్పర శేషిత్వ భగవదిష్టవినియోగార్హత్వ లక్షణ శేషత్వస్య తత్ప్ర

సా - సం— శేషిత్వత్తై. శేషిత్వభావనావిషయత్వత్తై. శేషిత్వభావనావిషయాన్ సర్వాన్ప్రతిఫలతోదుశ్చకం శేషత్వం కథం నివర్హతీత్యత్రాహ. ఇవర్కళిచ్చైయైయుమితి. ఏవం వస్తుస్థితిముక్త్వా తతశ్శంకా

మూ—ఇప్పడి స్వామిక్కు ఇష్టవినియోగార్హ రాయ్ కొణ్డు శేషికళాయ్ నిఱ్క తన్నాలే యిరువరుమ్ స్వరూపమ్పెత్తార్ కళ్ - స్వాభీష్టమాన భాగవత శేషత్వముమ్ అతిల్ ఫలమాన భాగవతకైంకర్యముమ్ సిద్ధిక్కైయాల్ ఇరువరుమ్ పురుషార్థ కాష్ఠై పెత్తార్ కళ్ - ఇరువరైయుమిప్పడి పరస్పర శేషశేషి కళాక

సా-దీ— శేషిత్వమీశ్వరేచ్ఛైయాల్ వన్ద తెన్ఱత్తాల్ సిద్ధత్తై కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడిస్వామీత్యాదియాల్. శేషత్వత్తిల్ చేతనేచ్ఛైకూడుకైయాల్ సిద్ధిత్తవర్థత్తై యరుళిచ్చెయ్ కిరార్. స్వాభీష్టమానవెన్ఱు తుడఙ్గి. ఇప్పడినియమిత్త ఈశ్వరనుక్కు ఇత్తాల్ సిద్ధమానత్తై కాట్టుకిరార్ ఇరువరైయుమిత్యాదియాల్. శేషశేషికళాన

సా-స్వా—ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇప్పడిస్వామిక్కితి. ఇరువరుక్కుమ్ శేషిత్వమ్ స్వతంత్రస్వామి భగవదభిమత మాకైయాలే తద్వహనమ్ స్వరూప లాభ రూప మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి భాగవత శేషత్వ శేషిత్వవహన మిరణ్డుమ్ స్వరూప లాభాత్మక మాకైయాల్ భాగవత శేషత్వ వహనమ్ పురుషార్థ కాష్ఠారూప మెన్కిఱ విశేషోక్తి శేరుమో ? కైంకర్యమ్ పర మోద్దేశ్య మాయిరుక్క భాగవత శేషత్వత్తుక్కు పురుషార్థ కాష్ఠా రూపత్వ మెజ్జనే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ . స్వాభీష్ట మానేతి. భాగత శేషత్వ శేషిత్వ వహన యోరు భయో స్స్వరూప లాభాత్మక త్వేపి శేషత్వస్య తత్కార్య కైంకర్య స్యచ స్వేచ్ఛా విషయ తయా పురుషార్థ కాష్ఠా రూపత్వ మ్కూడు మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి యిరువరుక్కుమ్ పర స్పర శేషిత్వముమ్ పురుషార్థ కాష్ఠా భాక్త్వము ముణ్డాకిలీశ్వర నుడైయ నిరు పాధిక సర్వ శేషిత్వత్తుక్కుమ్ తత్స మసియ తే శ్వరత్వత్తుక్కు మితిల్ ఫలమాన భోక్తృత్వత్తుక్కుమ్ న్యూనతై వారాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇరువరైయుమిప్పడీతి. భాగవతర్ కళుక్కు పరస్పర శేషత్వ శేషిత్వ ముమ్ కైంకర్యరూపపురుషార్థ

సా-ప్ర—ఇప్పడిస్వామిక్కిత్యాదినా. ఏవం భాగవత శేషత్వస్య ప్రామాణికత్వాత్త త్ఫలత్వేన సర్వేషాం కాష్ఠాభూతపరమపురుషార్థశ్చ సంభవతీత్యాహ. స్వాభీష్టమానేతి. ఏవమీశ్వరేణ భాగవతానాం పరస్పర శేషిత్వాపాదనాద్య థేష్టవినియోజనరూపం స్వాతంత్ర్యం వినియుజ్యానుభవాద్భోగశ్చ ద్వితయం లబ్ధమిత్యాహ. ఇరువరైయుమిత్యాదినా. నస్విదం భాగవత శేషత్వం కస్య చిత్ (సర్వేషాం) భాగవతాంతర శేషిత్వావస్థాయాం తజ్జన్యా

సా-వి —యుక్త పారతంత్ర్యస్యచ ఉభయో ర్ధృతత్వాత్ స్వరూపలాభ స్సుప్రతిష్ఠిత ఇత్యాహ- ఇప్పడి స్వామికిట్టి- శేషికళాయ్ నిఱ్కైక్కతన్నాలె, శేషితయా స్థితత్వాత్. పెత్తార్, ప్రాప్నువంతః. నకేవలం స్వరూపలాభః పురుషార్థ కాష్ఠాచ సిధ్యతీత్యాహ - స్వాభీష్ట మానేతి - కాష్ఠై, ఉత్కర్షః. ఏవం నియంతు రీశ్వరస్య సిద్ధార్థమాహ - ఇరువరైయుమితి-

సా-సం—చతుష్టయవ్యాపిపరిహృతత్వం క్రమేణ హేతుబలాదాహ. ఇప్పడీత్యాదినా వాక్య చతుష్టయేన. శేషిత్వం చేదనుమతం తదా సర్వభాగవత శేషత్వరూపస్వరూపోచ్ఛిత్తిస్స్యాత్. అసంకుచితపురుషార్థ కాష్ఠాలాభోపి నస్యాత్. శేషిత్వస్యేశ్వర భోక్తృత్వయోరా కర్షకత్వా ద్భగవత తదుభయమప్య సంకుచితం నసిధ్యేత్- శేషిత్వానుమతిమతో భోక్తృత్వమప్యనుమతమేవేతి పురుషార్థ కాష్ఠా నిరహంకారాన సిధ్యేదితి శంకా చతుష్టయం. యథావర్తనం స్వామిన ఇష్టం తథా వర్తనమేవ స్వరూపమితి నస్వరూపోచ్ఛిత్తిః. మంత్రార్థ దానాదిరూపకైంకర్యేణ పరేషు భాగవతేషు మంత్రార్థాదిజ్ఞానరూపాతిశయ ఆధీయత ఇతి

మూ—నియమిత్తు రసిక్కైయాలే ఈశ్వరన్ తన్ ఈశ్వరత్వముమ్ భోక్తృత్వముమ్ పెత్తాన్. ఇప్ప్రకారత్తాలే తత్త జఙ్గళుక్కు వన్త శేషత్వ శేషిత్వాదికళెల్లామ్ ఈశ్వరనుడైయ భోక్తృత్వత్తుక్కు శేషమెన్ను తెళిక్కైయాలే ఇరువర్క్కుమ్ కోతత్త పురుషార్థ కాష్ఠై ఉణ్డాకిరతు.

సా-దీ—భాగవతరిరువర్క్కుమ్ పురుషార్థకాష్ఠాసిద్ధియుణ్డెన్కిరార్. ఇప్ప్రకారత్తాలే ఇత్యాదియాల్. శేషత్వశేషిత్వాదీత్యాదిశబ్దత్తాల్ కైంకర్యసిద్ధిసంగ్రహీతమ్. భోక్తృత్వత్తుక్కు శేషమ్, భోక్తృత్వాపాదకమెన్కై. కోతు, అసారాంశమ్. భగవత్ప్రీత్యైక ప్రయోజనమాకామై. ఇప్పడినిశ్చితభాగవతశేషత్వార్థర్క్కు కోతత్త

సా-స్వా— భోక్తృత్వముమీశ్వర రసానుభవ హేతువాకైయాలు మీశ్వరనియమనాధీనమాకైయాలు మీశ్వరత్వ భోక్తృత్వఙ్గళుక్కు న్యూనతై యిల్లై యెన్ను కరుత్తు. ఇప్పడి భాగవతర్ కళుడైయ పరస్పర శేషత్వ శేషిత్వఙ్గళీశ్వర భోక్తృత్వ శేషమాకి లిరువరుక్కుమ్ పురుషార్థ కాష్ఠై యెఙ్గనే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్ప్రకారత్తాలేఇతి. ఇప్రకారత్తాలే, భగవన్నియమనత్తాలే. ఇప్పడి భగవదధీనమాకవన్తత జఙ్గళుడైయ పరస్పర శేషత్వ శేషిత్వ తత్ఫలఙ్గళై "భుంక్తే స్వభోగమఖిలం పతి భోగశేష," మెన్ను భగవద్భోక్తృత్వ శేషమాక అనుసంధిక్కైయాలే స్వాధీన స్వార్థ భోక్తృత్వ భ్రాంతి రూప దోషమిల్లామైయాలే కోతత్త పురుషార్థ కాష్ఠై యుణ్డాకిర తెన్ను కరుత్తు. ఇప్పడి యిరువరుక్కుమ్ పురుషార్థకాష్ఠై యుణ్డాకిర తెన్ను శొన్నతు కూడుమో? అక్కృతోపాయరాన భాగవతర్ కళుక్కు పరస్పరం కైంకర్య ముపాయోపయుక్తమాకైయాలే పురుషార్థమే యన్ఱే? భగవచ్ఛేషత్వ మాత్రన్తెళిన్ద ఉక్త ప్రకార భాగవత శేషత్వమ్ తెళియాత భాగవతర్ కళుక్కు భాగవత కైంకర్య లాభమే యిల్లామైయాలే పురుషార్థ కాష్ఠాలాభ మెఙ్గనే? కించ భాగవత కైంకర్యస్య పురుషార్థ కాష్ఠాత్మకత్వం పూర్వాధికారోక్త స్వరూపానుగుణానేక ప్రకారోత్తర కృత్య ప్రభృతి మోక్ష పర్యంత పురుషార్థఙ్గళై యిచ్ఛియాతే భాగవత కైంకర్యత్తైయే పురుషార్థమాక విచ్ఛిక్కైయాలే యన్ఱో? ఇఙ్గు భాగవతర్ కళుక్కు స్వరూప

సా-ప్ర—తిశయాశ్రయత్వ రూప ప్రయోజనాంతరపరత్వాపాదకత్వాత్ తచ్ఛేషత్వావస్థాయాంతత్ప్రయోజనేన పరమప్రయోజనవత్త్వాపాదకత్వాత్స్వార్థభోక్తృత్వపర్యవసితత్వాచ్చానన్య ప్రయోజనత్వవిరోధీత్యత్ర తాదృశాతిశయాశ్రయత్వస్య తాదృశాతిశయజనకత్వస్యచ భగవదర్థత్వానుసంధానాన్నానన్యప్రయోజనత్వవిరోధ ఇత్యాహ. ఇప్ప్రకారత్తాలే ఇత్యాదినా. కోతత్త, ఋజీషరహితా. స్వాతంత్ర్యరహితేత్యర్థః.

సా-వి—భోక్తృత్వం, కైంకర్యానుభవితృత్వం. భోక్తృత్వత్తుక్కు శేషం, భోక్తృత్వాపాదకం. కోతత్త, దోషమత్త, ఋజీషంపరిహృత్యస్థితా. స్వార్థభోక్తృత్వాదిదోషరహితేత్యర్థః. ఏవం భాగవతః స్థావతః అపరాధ

సా-సం— నపురుషార్థకాష్ఠా సంకోచోపి- నిరుపాధిక శేషిత్వస్యైవ తదుభయాకర్షకత్వాత్ ద్వత్యేవ తదుభయ మపీతి స్వార్థమేవేత్థం నియంతరితయోర్న సంకోచ లేశస్యాప్యాపత్తిః. పరస్పరం శేషత్వ శేషిత్వే భగవద్భోక్తృత్వైకార్థే ఇతి నిర్ధారణాన్న సాహంకారతా పురుషార్థ కాష్ఠా యా ఇతి క్రమేణ శంకాచతుష్టయ పరిహార ఇతి భావః. కిమియం పురుషార్థ కాష్ఠా సర్వసాధారణీ అపరాధరుచ్యాది మత్ప్రతి సంబంధి కాపి కిమితి శంకాయాం పురుష విశేషాసాధారణీ పురుషవిశేషప్రతి సంబంధికా

మూ—ఇప్పడి నిశ్చితార్థరాయ్ సారవిత్తుక్కళాన కృతకృత్యరుక్కు అపరాధరుచియుమ్, అతిశంకైయుమ్, అన్యదేవతా స్పర్శముమ్, ఆత్మాధీన భోగముమ్, ఆత్మార్థ భోగము మాకిర ప్రభృతి ల్లాత పరమైకాంతికళుడైయ ప్రసాదమే ఎప్పోతుమ్

సా-దీ—వైన్నైయాల్ పరమైకాంతియినుడైయ ప్రసాదమేఅపేక్షణీయమ్. వేరొన్నుమిల్లై ఎన్ను నిగమిక్కిరార్-ఇప్పడి నిశ్చితేత్యాదియాల్ - అతఏవ సారవిత్తుక్కళాన. భగవద్భాగవత విషయాపరాధ రుచి యుమ్ శంకా పంచకాదిషు - ప్రభృతు, మోఘుమ్. కుత్తమెన్నపడి. ప్రసాదమ్, ఉకప్పు. ఇప్పడిస్వయంప్రయోజనమాన,

సా-స్వా—ప్రాప్యోత్తరకృత్యాదిపురుషార్థత్తిలేరుచినడైయాడానిర్క యిత్తైపురుషార్థకాష్ఠై మెన్కిరతువు మనుపపన్నమన్నో ? కించ ప్రతి సంబంధి భాగవత నపరాధ రుచ్యాది దోషాక్రాంత నాకిల్ ‹‹మత్తుమోర్ తెయ్వ ముళతెన్నిరుప్పారోడొత్తిలే ,, నెన్నిరుక్కిర వధికారిక్కు ‹‹ సమయే తిష్ఠ సుగ్రీవమావాలి పథమన్వగాః ,, ఎన్ను ఇళైయ పెరుమాళుక్కు మహారాజర్ విషయత్తిల్ ప్పోలే అనాదరాదికళ్ ప్రాప్తమాయిరుక్క కైంకర్యరుచియుమ్ తల్లాభముమెజ్ఞనే? ఎన్నవుత్తరమరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇప్పడినిశ్చితార్థరాయితి. ఇప్పడినిశ్చితార్థరాయ్, ఉక్తప్రకారేణభాగవత శేషత్వనిశ్చయత్తైయుడైయరా యెన్నపడి. ఇతినాలేభాగవత శేషత్వమ్ తెళియాత వధికారిక్కుభాగవత కైంకర్య మిల్లావిట్టాలుమ్ విరోధమిల్లై యెన్ను కటుత్తు సారవిత్తుక్కళాన వితి. పూర్వాధికారత్తిలే ఇరుక్కుమ్పడి శొల్లుకిఱోమెన్నుప క్రమిత్తు కరణ త్రయత్తిలుమ్ కర్తవ్యజ్ఞళిల్ ప్రధానమ్ భగవత్కైంకర్యత్తిల్ ఎల్లై నిలమానవాచార్యాది భాగవతకైంకర్యమెన్నుశొన్న ప్రకారత్తాలే సారాంశ నిర్ణయముడైయా రెన్నపడి. ఇతినాలే సార నిశ్చయ మిల్లాత భాగవతర్ కళుక్కుఉత్తర కృత్యప్రభృతి మోక్షపర్యంత పురుషార్థాంతరరుచిపిరన్తాలుమ్ కృతకృత్యరాన సారవిత్తుక్కళుక్కు భాగవత కైంకర్యత్తిలేతానేరుచిపిరక్కుమెన్నపడి. కృతకృత్యరుక్కైయాలెఅకృతోపాయరుక్కు భాగవతకైంకర్యముపాయ కోటి నివిష్టమానాలుమ్ పరమ పురుషార్థ రుచి పిరన్తాలుమ్ కృతకృత్యరాన సారవిత్తుక్కళుక్కు ఇతువే రుచి విషయ మెన్నుకరుత్తు - అపరాధ రుచియు మిత్యాది - ఇతినాలె అపరాధ కృత్యప్రభృతి మోక్ష పర్యంత పురుషార్థాంతర రుచి పిరన్తాలుమ్ సారవిత్తుక్కళుక్కు భాగవత కైంకర్యత్తిలేతానే రుచిపిరక్కు మెన్నపడి. కృతకృత్య రుక్కైయాలే అకృతోపాయరుక్కు భాగ వత కైంకర్య ముపాయ

సా-ప్ర—నన్వేవం భాగవత కైంకర్యస్య కర్తవ్యత్వే ‹‹ చతుర్విధా భజంతేమామ్- అపాయా ద్విరత శ్శ్వాన్మాంచైవ శరణంగతః. తనూకృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతి నరశ్శనై ,, రిత్యాది భిరుక్త సాపరాధ ప్రయోజనాంతర పరభాగవతాన్ప్రత్యపి కింకర వృత్తిః కర్తవ్యాస్యాత్ తత్శ్చైకాంత్యా నన్య ప్రయోజన విరోధస్స్యాదిత్యత్రాహ. ఇప్పడి నిశ్చితార్థ త్యాదినా.

సా-వి—రుచ్యాదిరహితానాంపరమైకాంతినాంప్రసాదఏవాపేక్షణీయోనాన్యఇతినిగమయతి- ఇప్పడినిశ్చితేతి.

సా-సం—చేత్యాహ. ఇప్పడీతి. అతిశంకా ‹‹ కర్తవ్యం సకృదేవే,, త్యాది నోక్తా. ఇల్లాతే త్యనేనతద్వృత్తాంత ద్విరహితేష్వేవ వృత్తి విశేషేణ విశేష ప్రసాదోనాపేక్షణీయ ఇతి ఫలితం. అనేన శుద్ధాంత సిద్ధాంతి నామితిసంగ్రహ శ్లోకస్థ పదం వివృతంభవతి. కృతకృత్యనుకృత్యంతేన స్థిరధి యామిత్యస్యార్థ ఉక్తః.

మూ—— స్వయంప్రయోజనమాక అపేక్షణీయమ్.

వేతమరి న్తపకవర్ వియక్క విళఙ్గియశీర్, నాతన్ వకుత్తవక్కై

సా- దీ —— ప్రసాదమ్ సాధనమాయతుకొణ్డు సాధ్యాంశత్తై ఎణ్ణాతే ఎన్గై. భాగవత కైంకర్యముమ్ యథాశాస్త్రమే యాక వేణుమెన్ఱు సూచిత్తుక్కొణ్డు తమక్కుతుసిద్ధిత్వమైయాయరుళిచ్చెయ్కిరార్ పాట్టాల్. వేతమరిన్త విత్యాది. వేదత్తై సార్థమాక వరిన్ద భాగవతర్. వియక్క, విస్మయిక్క. విళఙ్గియశీర్ నాతన్, విస్మయిక్కుమ్ పడి విళఙ్గ్కిన్ఱ కల్యాణ గుణఙ్గళై యుడైయసర్వేశ్వరన్. వకుత్తవక్కై, విధిత్త ప్రకారత్తై-

సా - స్వా —— రుచ్యాది దోష యుక్త భాగ వత ప్రసాదత్తిల్ రుచి యిల్లా విట్టాలుమ్ తద్దోష రహిత భాగవత విషయత్తిల్ కైంకర్య రుచి స్వరసైయాక వరు మెన్ఱపడి. ప్రసాదమే స్వయ మ్ప్రయోజన మాక వపేక్షార్హమ్ వేరొన్ఱిలు మిప్పడి ప్పట్ట వధికారిక్కు రుచి పిరవా తెన్ఱపడి . ఇతినాలే పురు షార్థ కాష్ఠా రూపత్వముమ్ నిరూపిత మాకిర తెన్ఱుకరుత్తు.

ఇప్పడి భాగవత కైంకర్యం కర్తవ్య మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతు పిత్రాది కళుక్కు ముత్తమాశ్రమికళుక్కుమ్ బ్రాహ్మణభాగవతర్కళుక్కుమ్ పుత్రశిష్యగృహస్థభాగవతశూద్ర భాగవతవిషయత్తిలుమ్ వందనోప సర్పణాది కైంకర్యమ్ ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వధికారార్థత్తై ప్పాట్టాలే సంగ్రహియా నిన్ఱు కొణ్డు శంకైయై పరిహరిక్కి రార్. వేత మరి న్తవితి. వేత మరిన్త పకవర్, అనుష్ఠాన పర్యంత వేదాంతార్థ జ్ఞానముడైయ భాగవతర్కళ్. వియక్క, విస్మయిక్క- ఆశ్చర్య ప్పడుమ్బడి. విళఙ్గ్య,విశఙ్గ్కా నిర్కిర. శీర్, కల్యాణ గుణఙ్గళై యుడైయ. సర్వస్మాత్పర నెన్ఱ పడి. నాతన్, నాథన్. స్వతంత్ర స్వామి యెన్ఱపడి. వకుత్త, స్వేచ్ఛైయాలే వినియోగిత్త. వక్కై, భాగవత శేషత్వత్తై.

సా.ప్ర—ఉక్తార్థం స్త్రీ శూద్రాదీనాం సుఖాను సంధానార్థం ద్రామిడగాధయాసంగృహ్యాహ. వేతమరిన్తేతి . విళఙ్గియ శీర్ నాతన్ వకుత్తవక్కై, ‹‹ రాఘవంశోభయంత్యేతే షడ్గుణాః పురుషోత్తమమ్ । విదితస్సహిధర్మజ్ఞ శ్శరణాగతవత్సలః । బహవోనృపకల్యాణ గుణాఃపుత్రస్య సంతితే । గుణైర్దాస్య ముపాగత,, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ భాగవత పర్యంత శేషత్వ నిబంధన తయా ప్రకాశమాన గుణేనభగవతా

సా-వి—— పర్రుతిల్లాత, దోషరహితేత్యర్థః.

భాగవత శేషత్వ పర్యంతా ధాయకతయా ప్రకాశమాన కల్యాణ గుణేన భగవతావిహితం భాగవత శేషత్వం ప్రాప్తావయం వేదాంతార్థా భిజ్ఞా భాగవతా యథా విస్మితాస్స్యు స్తథా భాగవత కైంకర్యమత్యాదరేణా భ్యుపగమ్య ‹‹యథాదేవే తథాగురౌ,,ఇత్యాది వేద మార్గాను సారేణ వర్తా మహ ఇతి గాధయాను సంధత్తే. వేతమరిన్తేతి. విళఙ్గియశీర్, ప్రకాశమాన గుణేన - నాతన్, నాథేన - వకుత్త,

సా- సం—— ప్రసాద మపేక్షణీయ మిత్యస్యప్రసాదార్థం తత్కైంకర్యం సర్వదాకార్యమిత్యభి ప్రాయః. అనేనప్రసక్తంలభే మహీత్వం శఙ్కతః.

వేతమితి. వేదార్థభూతం నారాయణంజగతస్సర్వ విధకారణత్వేన సర్వస్మాత్పరత్వేనచ జానంతో

భగవంతో యథా విస్మితా స్స్యుస్తథా నిరతిశయాజ్వల్య సౌశీల్య సౌలభ్యాది గుణ వతా నాథేన చాయధన

మూ—పెరునామవన్నల్లడియార్, క్కాతరమికవడి మైయిశై న్నళియామఱైనూల్, నీతినిరుత్త నిలైకులైయా

సా-దీ—భాగవతశేషత్వాదిసంపత్తై ఎణ్కై. పెరునామ్, పెరయోగ్యరాననామ్. అన్నభగవానుడైయకోతత్తై వడియవర్కు ఆదరప్రచురమాన శేషత్వకైంకర్యఙ్గళైయంగీకరిత్తు. అళియామఱైనూల్, నిత్యమానవేదన్యాయఙ్గళోడె కూడ- నిరుత్త, నిరుత్తప్పట్ట. వేదత్తాలే వ్యవస్థాపిక్కప్పట్ట సదాచారస్థితి కులైయాత పడి

సా-స్వా—పెరునామ్, పెత్తవరాన నామ్. అవక్, అన్త స్వామియి నుడైయ. నల్లడియారుక్కు, అపరాధ రుచ్యాది దోషరహిత భగవద్దాస భూతాళుకు. ఆతర మిక్క, గుణాధిక్య దర్శనత్తాలే వన్తరాగాతిశయమ్. మిక్క, ప్రచురమాన. అడుమైయి శైన్ను, శేషత్వ కార్యకైంకర్యత్తై యంగీకరిత్తు. అళియామఱైనూల్, నిత్యమాన వేదత్తినాలే. నీతినిరుత్త, నీతియోడే వ్యవస్థాపిక్కప్పట్ట. నిలై, స్థితి. శాస్త్రీయతత్తద్వర్ణాశ్రమగురుశిష్యపితృపుత్రాదివ్యవస్థిత ధర్మాచారమ్. కులైయావకై, కులైయాతప్రకారత్తిలే.

సా-ప్ర—సంకల్పితమస్మత్స్వరూపోచితంభాగవతశేషత్వం. పెరునామ్, "గుణైర్దాస్యముపాగత" ఇత్యుక్తప్రకారేణ ప్రాప్తవంతోవయమ్. వేతమరిన్త పకవర్ వియక్క, "అహో కృతార్థస్సతతం నృలోకో యస్మిన్ స్థితో భాగవతోత్తమోసి" త్యాది మూలభూతస్య "యథా దేవే తథా గురౌ. తస్యైతే కథితా హ్యర్థాః ప్రకాశంతే మహాత్మనః । ఆచార్యవాన్పురుషో వేద" త్యాది వేదాంతస్యాభిజ్ఞా యథా విస్మితాస్స్యుస్తథా. అవన్నల్లడియార్క్కాతరమ్మిక్క వడిమై యిశైన్ను, భగవదననుభవ రాహిత్యే నాతి క్లేశానాం భగవద్దాసానాం నిత్యసూరీణాం "నిత్యాభివాంఛిత" త్యాద్యుక్త ప్రకారేణాత్యాదర విషయ భూతం భాగవత కైంకర్య మభ్యుపగమ్య. యద్వా, తస్యభగవతోఽనన్య ప్రయోజనతయా "జ్ఞానీత్వాత్మైవ" త్యాది ప్రకారేణా త్యర్థప్రియతమానాం దాసానాం కైంకర్యం వయ మత్యాదరేణాభ్యుపగమ్య. అళియామఱై నూల్ నీతి నిరుత్త, "బ్రహ్మస్వయంభువభ్యానర్షత్. పూర్వే పూర్వేభ్యో వచ ఏతదూచు" రిత్యుక్తప్రకారేణ వినాశరహితేన ధర్మప్రతిపాదకేన "ఆచార్య దేవో భవ. నో ఇతరాణి" త్యాది

సా-వి—సంకల్పితం. వకై, భాగవతభజనాత్మకం ప్రకారం. పెరునామ్, ప్రాప్తావయం. వేతమరిన్తపకవర్ వియక్క, "అహో కృతార్థస్సతతం నృలోకో యస్మిం స్థితో భాగవతోత్తమోఽసి" ఇత్యాదిప్రకారేణ వేదాంత వేదినో భాగవతా యథా విస్మితాస్స్యుస్తథా. అవనల్లడియార్క్కు, తస్య సమీచీన దాసానాం. ఆతరమ్ మిక్క, ఆదరాధిక్యేన. అడిమై, కైంకర్యం. ఇశైన్ను, అభ్యుగమ్య. అళియామఱైనూల్ నీతి నిరుత్త నిలై, నాశరహిత వేదశాస్త్ర న్యాయ స్థాపితా స్థితిః. "ఆచార్య దేవోభవ. యే కే చాస్మచ్ఛ్రేయాంసో బ్రాహ్మణాః. తేషాం త్వయాసనేన ప్రశ్వసితవ్యం. యాన్యస్మాకం సుచరితాని. తాని త్వయోపా

సా-సం—క్రమాద్విభక్తాం నిరవధికకైంకర్యపర్యంతబ్రహ్మానుభవాఖ్యాంసిద్ధిముక్త్వా ప్రాప్తుంయోగ్యావయం "జ్ఞానీత్వాత్మైవ మే మతం. మమ మద్భక్తభక్తే" ష్విత్యాదినా ప్రఖ్యాతవ్యామోహవతో భగవతో దాసేష్వపరాధ రుచ్యాది విరహితైకాంత్యవచ్ఛేషిత్వ మధ్యవస్యతేషాం నిత్య కింకరోహమిత్య త్యన్తాదరణ ప్రాప్త్వైక మిత్యభ్యుపగమ్య "ఆచినోతి" త్యుక్తవిధయా పూర్వై రస్ఖలితతయా పరిపాలితాంశ్రుత్యాదిసిద్ధాం నిత్యాద్యనుష్ఠాన పద్ధతి రూపాం నీతిం ప్రతిష్ఠాప్య అవికలేన అనన్యార్హ శేషత్వాది రూపై

మూ— వ్యక్తైనిష్ఠనమే॥౨౩॥
నాథేన

సా-దీ— నిర్ముక్తప్రేతోత్తమేక్షక్తై॥౨౩॥

కీర్తిచ్చొన్న పరమైకాంతికళుడైయ ప్రసాదమే ఇవనుక్కు అపేక్షణీయమెన్ఱు మత్తై శ్లోకత్తాలుమ్ దృఢీకరిక్కిఱార్. నాథఇతి - అస్మత్స్వామియాన భగవానిడత్తు తత్ప్రీతి యెల్లియ

సా-స్వా— నిష్ఠనమ్,ప్రతిష్ఠితాళానో మెన్ఱపడి. పుత్ర శిష్యాది కళుక్కు భాగవతత్వ మిరున్దాలుమ్ వర్ణాశ్రమాది విరుద్ధమల్లాత భాగవత కైంకర్యమే భగవదభిమతమాక శాస్త్ర సిద్ధమాకైయాలే పుత్రాది విషయత్తిల్ పిత్రాది కళుక్కు వందనోపసర్జనాది ప్రసక్తి యిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు॥౨౩॥

ఇప్పడి నిశ్చితార్థరాన్ సారవిత్తుకళాన కృతకృత్యనుక్కు పఱ్ఱిల్లాత పరమైకాంతికళుడైయ ప్రసాదమే స్వయం ప్రయోజనమాక వపేక్షణీయ మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? అప్పోతుఅకృతోపాయరుక్కు భాగవత శేషత్వముమ్ తత్కార్య కైంకర్యముమనపేక్షణీయమాక ప్రసంగియాతో? అవర్ కళుక్కుమ్ స్వయం ప్రయోజనమాక వనపేక్షణీయమానాలుమ్ మోక్షోపాయతయా పేక్షణీయ మెన్నిలుపాయతయాపేక్షణీయమానాలు మితర పురుషార్థత్యాగ పూర్వక మతిశయిత పురుషార్థతయాపేక్షణీయమల్లామైయాలే పురుషార్థకాష్ఠారూపత్వ మెజ్ఙనే? కించ మోక్షోపాయమాక భగవద్విషయత్తిల్ యాచ్ఞారూపోపాయమే కర్తవ్యమాకైయాలే భాగవత ప్రసాద మపేక్షణీయ మన్ఱే? ఎన్న శ్లోకత్తాలే యకృతోపాయర్ కళుక్కు ముపాయతయా ఫలతయాచ భాగవత ప్రసాదాపేక్షైయే యుణ్డాకిర తెన్ఱు స్వానుసంధాన ముఖమాక వరుళిచ్చెయ్కిరార్. నాథేన ఇతి. నరి, భాగవత శేషత్వ రసికానాం సారవిదా మస్మాకం. నాథే, పరమ శేషిణి. తస్మాభి నాళీకి నీత్యాది సమభివ్యాహారేణ చతుర్ముఖోత్పాదకతయా సిద్ధే సర్వస్మాత్పరేచ స్వతంత్ర స్వామితయా భాగవత శేషత్వ కైంకర్య కరణ పర్యంత

సా-ప్ర— శాస్త్రైర్ణిస్వోక్తమర్యాదాయామవస్థాపనాత్,నిరైకుశైయాన కైనిష్ఠనమే,స్థితిభంగరాహిత్యేనస్థితాస్మ. ఉపాయోపాయసంయోగాభావేనాభగ్నమధ్యమ వృత్త్యయః పురుషార్థకాష్ఠాయాం ప్రతిష్ఠితా అభూమేత్యర్థః॥౨౩॥

ప్రపన్నై రనన్య ప్రయోజనత్వ పూర్వకంభాగవత కైంకర్యే స్వార్థత్వ ధీరాహిత్యేన తత్ర ప్రతిష్ఠితైర్దేవతాంతర సంబంధ గంధరహితైశ్చ భవితవ్యమిత్యాహ. నాథేన ఇత్యాదినా.

సా-వి—స్యానినోఇతరాణీ,,త్యాదికాస్థితిరిత్యర్థః. కులైయావక్తై,యథాననస్యేత్తథా.నిష్ఠనమే, స్థితాస్మః. పూర్వం భాగవత ప్రసాద ఏవాపేక్షణీయఇత్యుక్తం తమేవ ప్రార్థయతే. నాథఇతి-

సా-సం—కాష్ఠ్యానా వస్థితాస్మ ఇత్యర్థః॥౨౩॥

ఇప్పడి నిశ్చితార్థరా యితి వాక్యార్థ సంగ్రహిత మధికారార్థం స్వాభిసంధ్యాశాసనాభ్యాంస హృదయహృదయారోహాయ సంగృహ్ణాతి. నాథేనఇతి. స్వాభిముఖ్యవతి సౌహార్దేనైవ యాదృచ్ఛికాది సుకృత సంపాదన ముఖేన తత్వ విజ్ఞప్తి పరమహిత పరమపురుషార్థ ప్రదే-నరి,నాథే- యాచ్ఞా పూర్వక

మూ— స్తృణమన్యదన్యదపివాతన్నాభినాళీకినీ నాళీకస్పృహణీయసౌరభముచావాచానయాచామహే।

సా-దీ —తృణ సదృశ మాన ఐశ్వర్యముమ్- అన్యత్, తస్మాద్విలక్షణ మాన కేవలాత్మానుభవత్తైయుమ్ అన్యదపివా, తతోఽప్యత్యంత విలక్షణమాన మోక్షత్తైయుమ్. ఉపాయ పరిగ్రహానంతరం మోక్షముమ్ యాచ నీయమన్ఱెన్ను కరుత్తు - తన్నాభీత్యాది- అన్త భగవానుడైయ నాభియాకిర నాళీకినీతామరైప్పొయ్గైయిలే అతిల్ పిరన్ద నాళీకమ్, నాభిపద్మం.అత్తాల్ స్పృహణీయం యత్సౌరభం, ఆశైప్పడప్పడుమ్ పరిమళం.తంముంచంత్యా,ప్రసరిప్పియా నిన్ఱుళ్ళ.వాచా,స్వరూపానురూపప్రార్థనాయోగ్యతయా శ్లాఘ్యమానవాక్కాలే- నయాచామహే,

సా-స్వా-తయాస్మద్వినియోజనసమర్థే.విషయసప్తమీ.భగవద్విషయే.తృణమ్,ఐహికపశుపుత్రాదికమ్.అన్యత్, ఇంద్రాదిదేవపదమ్. అన్యత్, బ్రహ్మపదమ్. అపి, కైవల్యమ్ - వా, మోక్షమపి - తస్య నాభిరేవనాళీకినీ, పద్మినీ - తస్యా ముత్పన్నంనాళీకం పద్మం చతుర్ముఖోత్పాదకం - తేన స్పృహణీయమ్ సౌరభం యస్యాస్సా - తయావాచా- నాళీకస్య చతుర్ముఖోత్పాదకతయాతత్థ్సాన తయాచ దేవతాంతర సంసర్గేణ పారమైకాంత్యాభావేన భాగవత వాచో దేవతాంతర ప్రయోజనాంతరాభావేన తత్సౌరభాపేక్షోచితేతిభావః - ఏవం భూతయా వాచానయాచామహే, యాచనాన్న క్షమాః - ఏతాదృశ ఫలార్థా

సా-ప్ర—తృణమన్యత్, పరిదృశ్యమాన తృణ విలక్షణం. తృణకల్పమైహికైశ్వర్య ప్రభృతి కైవల్య పర్యంతమ్. యద్వా. తృణమ్, ఐశ్వర్యమ్. ‘‘తృణీకృత విరించాదినిరంకుశ విభూతయః । రామానుజ పదాంభోజ సమాశ్రయణశాలినః । ఏతేవైనిరయాస్తాత స్థానస్యపరమాత్మన,,ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ తృణవదనుపాదేయ మిత్యర్థః - అన్యత్ ,తతో విలక్షణం కైవల్యం. అన్యదపివా, స్వవ్యతిరిక్త సమస్త పురుషార్థేభ్యోఽత్యంత విలక్షణంమోక్షమపి.స్వప్రయోజనతయా నయాచామహే- యాచ్ఞాయా మకరణే హేతుభాగవత వాగ్వైలక్షణ్యమిత్యాహ - తన్నాభీత్యాదినా - నాళీకస్య భగవన్నాభిసంబంధాత్సర్వోత్కృష్టత్వేపి చతుర్ముఖ వాస స్థానతయా దేవతాంతర సంబంధస్యాపి విద్యమానత్వాద్వేదాంతాచార్యవాచః కుత్రాపి దేవతాంతర స్పర్శాభావాత్ - ‘‘ఏవంపుణ్యస్య కర్మణో దూరాద్గంధో వాతీత్యుక్త ప్రకారేణ

సా-వి— తృణం, తృణకల్పం. ‘‘మాయాలీఢం విభవ మఖిలం మన్యమానాస్తృణాయ. కనకమపితృణం యేమన్వతే వీతరాగాః - శరీరపతనావధి ప్రభునిషేవణాపాదనాదబింధన ధనంజయ ప్రశమదంధనం దంధనమ్,, ఇత్యుక్త ప్రకారేణ తృణకల్ప మైశ్వర్యం. అన్యత్ ‘తతో విలక్షణం కైవల్యం. అన్యదపివా, కింబహునా మోక్షమపీత్యర్థః-తస్యభగవతో నాభి నాళీకినీ, నాభిసరః.తత్రయన్నాళీకంపద్మంఅప్రాకృతదివ్యగంధాది యుక్తం.తేనస్పృహణీయం అపేక్షణీయం సౌరభంముంచ తీవ్రప్రసార యతీతిసౌరభముక్. తయావాచా ‘‘స్వపదాంబుజ ధ్యాన సుప్రసన్నతురంగముఖముఖవినిస్సృత లాలా సుధాపానలబ్ధసార్వజ్ఞైః,,త్యుక్తప్రకారేణహయగ్రీవ ఫేనామృత పాన పరిణతయా తతో ప్యతిశయా మోదకారిణ్యేతి భావః - నాథే, భగవతి.నయాచామహే, ఏతాదృశ వాచాప్రార్థనీయం కిమపినాస్తి - ఐశ్వర్య కైవల్యయో రనపేక్షితత్వాన్మోక్షే స్వ

సా-సం—భరసమర్పణస్వీకృతభరేనాయకే.తృణమ్,తృణవదుపేక్షణీయమైహికాముష్మికమైశ్వర్యం. అన్యత్, కైవల్యమ్. అన్యదపివా, సాయుజ్యాభిధానంమోక్షంవా. నయాచామహే, నహ్యనన్యార్హయా కాంతయా

మూ— శుద్ధానాంతు లభేమహిస్థిరధియాం శుద్ధాంతసిద్ధాంతినాం

సా-దీ— నప్రార్థయామహే. ప్రార్థియోమ్. ఉమక్కుత్తా నపెక్షితమొతెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ . శుద్ధానా మిత్యాది. స్థిరధియాం, భగవా నిడత్తిల్ స్థిర మాన ప్రాప్య ప్రాపకత్వ బుద్ధి యైయుడైయవరాయ్. పరమైకాంతి కళాన వెన్నపడి . శుద్ధానామ్, మున్పుశొన్న అపరాధ రుచ్యాది రహితరామ్ . శుద్ధాన్త సిద్ధాంతినామ్, శుద్ధాంత శబ్దేన పిరాట్టిమార్ శొల్లప్పడుకిరార్ కళ్ – అవర్ కళుడైయసిద్ధాంత మావతు

సా-స్వా—మ్యయాచ్ఞోపలక్షిత ప్రపత్తింనకుర్మః- అత్రఐహికాదిపురుషార్థసమభివ్యాహారాద్దృష్టాంతార్థః-యథాఐహికాది పురుషార్థ నిమిత్తంస్వరూప విరుద్ధత్వాద్భగవంతంనయాచామహేతథా మోక్షమపి నయాచామహే . భాగవత ప్రసాద స్యైవ సారోపే యత్వాత్సారవిదా మస్మాకం భగవత్కైంకర్య రూప మోక్ష యాచనం నోచిత మితి భావః – తర్హి కిమ పేక్ష్యత ఇత్యత్రాహ – శుద్ధానామితి – శుద్ధానామ్, అపరాధ రుచి రూపదోష రహితానాం – స్థిరధియాం, మహావిశ్వాస విరోధి శంకా పంచక రూపాది శంకా రహితానాం – శుద్ధాంత సిద్ధాంతినామ్ – శుద్ధాంతాః, అంతః పురస్త్రియః – తేషాం సిద్ధాంతః – పాతివ్రత్యం, పారమై కాంత్య మేషా మస్తీతి శుద్ధాంత సిద్ధాంతినః. అంతః పుర స్త్రియోహి పాతివ్రత్య

సా-ప్ర— తత్ప్రథా రూపసౌరభ్యం నాళీకేన స్పృహణీయంభవతీతి భావః. శుద్ధాంతసిద్ధాంతినాం,

సా-వి— ప్రయత్ననివృత్తేశ్చేతిభావః-యదిపురుషార్థాంతరమపేక్షితంస్యాత్తదాతదర్థ మేతాదృశీ వాక్ అసదృశ ఫలార్థం వృథా వినియోజ్యా స్యాత్తదా తాదృశ ఫల ప్రాప్త్యభావేఽపి తన్మాత్రార్థ మీదృశీ వాగ్వినియుక్తేతి దుఃఖమేవ స్యాత్ – "కియన్నదీ జలం విప్రసృజానుదధ్నుం నరాధిప. ! లక్షం లక్షం పునర్లక్షం జానుదఘ్నేతి భాషిణః" ఇతి వత్తద్వాక్సదృశ ఫలాభావాద్భగవతోఽపి స్వారస్య వేదినో లజ్జైవ సంపాదితా స్యాత్ – అతస్తదభావా ద్వయం ధన్యా ఇత్యయమర్థ స్తన్నాభీత్యాది విశేషణ బలా త్సూచ్యతే. తదుక్త మాచార్యై రేవ – "తదపిచ వయం సాయం సంఫుల్లమల్లి మతల్లికా పరిమళ ముచావాచాయాచామహేన మహీశ్వరాన్" ఇత్యుక్త ప్రకారేణ నాళీక స్పృహణీయ త్వేనేన తస్యచతుర్ముఖ స్పర్శోఽస్తి – ఏతద్వాచస్తు దేవతాంతర స్పర్శో నాస్తి – తదేవ సౌరభ్య మిత్యపి వ్యాచక్షతే – అత్ర పక్షే అనన్య శరణ త్వం ప్రయోజనాంతర రాహిత్యం అనన్యోపాయత్వ మిత్యాది పూర్వార్ధేన సూచ్యతఇతి మంతవ్యం – తేనకృతకృత్యతా వ్యంజితా – తర్హి కిమప్యపేక్షితం నభవత్యేవ కిమిత్యత్రాహ – శుద్ధానా మితి – శుద్ధాంత సిద్ధాంతినాం. శుద్ధాన్తః, లక్ష్మీః. తస్యాస్సిద్ధాంతః "శరైస్సుసంకులాం కృత్వాలంకాంపర బలార్దనః

సా-సం —ప్రభుః కాముకోయాచనీయ స్తద్వదితిభావః. నను సిద్ధార్థేనాపి ప్రాప్య తృష్ణాసహకృత వాక్స్వభావ్యాదంశే యాచన ముపపన్న మిత్యత్రాహ – తన్నాభీతి – తస్య, స్వీకృత భరస్యోభయవిభూతి నాథస్య. నాభిరూపాయా నాళీకినీ, కమలినీ – తదుత్పన్నం నాళీకం, పద్మం . తేన స్పృహణీయ సౌరభం – శరణ్య గుణ గణాభి లపనరూపం – తన్ముచా, సర్వామోదక రాన్ కల్యాణ గుణగణాన్ సర్వతోదిక్ష్వభి ముంచత్యావాచా. నహ్యేవం విధయా వాచాసిద్ధార్థో యాచతీతిభావః. తర్హికి మాశాస్యమిత్యత్రాహ. శుద్ధానామితి. అపరాధరుచ్యాది రహితానాం. స్థిరధియాం . మంత్రేణోత్పన్నా విదాల్య

మూ— ముక్త్యైశ్వర్య దినప్రభాతసమయాసత్తిం

సా-దీ—భగవత్యేవపాతివ్రత్యాది-అత్తై-శుద్ధాంతసిద్ధాంతమాకవుడైయరాయిరుక్కిఱవర్కళుడైయమహా భాగవతరుడైయ- ముక్త్యైశ్వర్యేత్యాది-ముక్తరుడైయ వైశ్వర్యం, సదా భగవత్పరిపూర్ణానుభవాదికళ్-అతువెఱుపకల్- అతుక్కు ప్రభాత సమయాసత్తిం ప్రాతఃకాలాసత్తి రూపైయాన మోక్షత్తుక్కు అవ్యవహిత పూర్వ భావియాన ప్రత్యూషమాన-ఇత్తాల్ పరమైకాంతి ప్రసాదత్తిల్ మోక్షస్యాచిర భావిత్వంసూచితం-

సా-స్వా—శాలిన్యః పత్యర్థ భోగాః పత్యధీనభోగాశ్చ. తథాచాత్మాధీన భోగాత్మార్థభోగరహితానాం పరమైకాంతినాం. యద్వా ఆత్మాధీన భోగాత్మార్థ భోగరూప దోష రహితత్వమపి శుద్ధానామిత్యత్ర వివక్షితం. శుద్ధాంత సిద్ధాంతినామిత్యత్ర పారమైకాంత్యం వివక్షితమ్ . ఏవం భూతానాం భాగవతానాం ముక్త్యైశ్వర్య దిన ప్రభాత సమయాసత్తిం, ముక్తానామైశ్వర్యం పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవః. తదేవ దినం “ సకృద్దివా హైవాస్య భవతీ ,, తి శ్రుతేః. తస్య దినస్య ప్రభాత సమయాసత్తిః, ప్రాతః కాలాసత్తి రూపాం. ప్రసత్తిం, ప్రసాదం, ఏతాదృశ భాగవత ప్రసాదే సతి ప్రభాతే సతి దినాగమనవన్మోక్షస్స్వత ఏవ భవతీతి భావః. స్వతంత్ర నిష్ఠాపేక్షయా భాగవత నిష్ఠాయా వరిష్ఠోపాయత్వాద్భాగవత ప్రసాదమేవహి వయం లభేమహి . ఉపాయతయా ఫలతయాచ లభేమహీత్యర్థః . అత్ర భగవద్విషయే మోక్ష పర్యంత పురుషార్థన్న యాచామహే. కింతు భాగవత ప్రసాద రూప పురుషార్థమేవ యాచామహ ఇత్యనుక్త్వా మోక్ష పర్యంత పురుషార్థం నలభేమహి. కింతు భాగవత ప్రసాదమేవ లభేమహీతి చ ఏకరూప్యేణానుక్త్వా ముక్త్యైశ్వర్య దిన ప్రభాత సమయాసత్తిమితి మోక్ష సాధనత్వోక్త్యోపాయభూత భాగవత ప్రసాద ప్రార్థనాపరోఽయం శ్లోక ఇతి భావ ఇతి సార దీపికా ద్యనుసారిణీరీతిః.

అత్ర ద్రమిడోపనిషత్సహస్రికా భాష్య టీకాయాం లిఖితాస్మత్స్వామినాం శ్రీమద్వేదాంత రామానుజ మహాదేశికానామస్య శ్లోకస్య యోజనా చాతురీ లిఖ్యతే. నాథేన తృణమన్యదన్యదితి శ్లోకమ్ “ నెడుమాఱ్కడిమై,, ఎన్ఱ తిరువాయ్ మొழியిల్ సారార్థజ్గళై యెల్లామ్ సంగ్రహిక్కిఱతు. తృణమెన్నతు ముతల్ పాట్టిల్ చ్చొన్న వైశ్వర్యత్తై - అన్యత్ ఎన్నతు ఇరణ్డా మ్పాట్టిల్ చ్చొన్న కైవల్యత్తై - ఇరణ్డా న్తరమ్ అన్యత్ ఎన్నతు మూన్ఱా మ్పాట్టిల్ చ్చొన్న మోక్షత్తై - అపి శబ్దమనుక్త సముచ్చా

సా-ప్ర—శుద్ధాంతస్యసిద్ధాంతఏవసిద్ధాంతోయేషాం తేతథోక్తాః. “శరైస్తు సంకులాం కృత్వాలంకాంపర

సా-వి—మానయే ద్యదికాకుత్థ్సస్తత్తస్యసదృశం భవే,,దిత్యుక్తస్వనిర్భరత్వం తాదృశనిశ్చయ వతాంస్థిరధియాం శుద్ధానాం ప్రపన్నానాం. ముక్త్యైశ్వర్యమేవ దినం తస్య ప్రభాత సమయాసత్తిం ప్రాతః కాల

సా-సం—స్వరూపాదిత్రయనిష్ఠావతాంకృతకృత్యానాం. శుద్ధాంతసిద్ధాంతనామ్, “అప్రాప్తితఃపరిహార,, స్నిత్యుక్త విధయామహారాజాన్తః పురప్రధాన పురంధ్రీ సిద్ధాన్త సమాన సిద్ధాంతానాం పరమైకాంతినామ్. ముక్తి కాలీనం యదైశ్వర్యం భగవదనుభవ పరివాహ రూపత త్కైంకర్య సామ్రాజ్యం తద్దిన స్థానీయం తస్య ప్రభాత స్థానాపన్నోయస్సమయః “తస్యతావదేవ చిర,,మిత్యుక్త భరసమర్పణానంతర

మూ—

ప్రసత్తిం

సా-దీ—భాగవత ప్రసాదమ్ స్వయంప్రయోజనమాకైయాలే ఇతిల్ మోక్షసాధనత్వోక్తి యథావస్థితమాన

సా-స్వా—యకమాయ్ ఆరామ్ పాట్టిల్ చ్చొన్న సర్వేశ్వరానన్దత్తైక్కణిశిక్కిఱతు. వాశబ్దం చశబ్దపర్యాయమాయ్ అనుక్త సముచ్చయత్తుక్కు సముచ్చాయకమాయ్ ఐశ్వర్యాది చతుష్కత్తిల్ ఏకైకత్తైప్పోలే యువత్తిక్ సముచ్చయత్తైయుమ్ యాచియో మెన్నైక్కాక్క విరుక్కిఱతు. ఇత్తాల్ ఇరణ్డామ్ పాట్టిల్ ఐశ్వర్య కైవల్యయో స్సముచ్చయమ్ శొన్నతువుమ్, ఆరామ్పాట్టిల్ మోక్షానంద సర్వేశ్వరానన్దయో స్సముచ్చయమ్ శొన్నతువుమిప్పైయెల్లాత్తినుడైయ సముచ్చయత్తుక్కు ముపలక్షణమెన్ఱు సూచితమాయ్త్తు. నయాచామహే ఎన్నతు భాగవత శేషత్వ రసాపేక్షయా ఐశ్వర్యాది కళుక్కు నికర్షమ్ శొల్లుకిఱ విప్పాట్టుక్కళిల్ ఫలితార్థత్తై యరుళిచ్చెయ్తపడి- యద్వా, ఏழாమ్పాట్టిల్ "అడిక్కీழ్ప్పుకుత లన్ఱి,, ఎన్ఱు మోక్షత్తై నిషేధిత్తతుక్కు ముత్యేవవాతల్, ఉపలక్షణమాయాతల్, ఐశ్వర్యాది సర్వ పురుషార్థ నిషేధపరమెన్ఱు నినైత్తరుళిచ్చెయ్త తాకవుమామ్. సౌరభమిచావాచా ఎన్నతు "పొఙ్గుపుకழ்కళ్ వాయ వాయ్. మొழி పట్టోడుమ్ కవియముతమ్ నుకర్చి,, ఎన్ఱు నాలామ్పాట్ట ఇరణ్డామ్పాట్టుక్కళిలే శొన్న పరమపురుష గుణ విషయ కవితారచన వైభవత్తై సూచిప్పిత్తపడి. తన్నాభి నాళీకినీ నాళీక స్పృహణీయ ఎన్కిఱ విశేషణత్తాలే నాభి పద్మమ్ భాగవత శేషమాకప్పెఱాతే కేవలమ్ భగవచ్ఛేషమాయ్ చతుర్ముఖనుక్కావాసమాకైయాలే దేవతాంతర స్పర్శముమ్ కలశియిరుక్కిఱతెన్ఱుమ్, తమ్ముడైయ తిరుప్పవళమ్ భాగవత కైంకర్యమ్ పణ్ణప్పెత్తు దేవతాంతర సంబంధ గంధమన్ఱిక్కే యిరుక్కిఱతెన్ఱు వ్యఞ్జిప్పిత్తవితు అవర్క్కు కుడికశెన్కిఱ విడత్తిలవధారణత్తిన్ తాత్పర్యత్తై వెళియిట్టరుళిన పడితు, ఎన్నతు ముతల్ప్పాట్టిల్ తుడఙ్గి ఐశ్వర్యాది కళిల్ క్కాట్టిల్ భాగవత శేషత్వ రసత్తుక్కు చ్చొన్న వైలక్షణ్యత్తై వివక్షిక్కిఱతు - శుద్ధానాం స్థిరధియా మెన్నతు "కోతిలడియార్,, ఎన్కిఱ త్తుక్కు వివరణమ్ - శుద్ధాంత సిద్ధాంతినా మెన్నతు "సీక్క మిల్లా వడియార్,, ఎన్కిఱ త్తుక్కు వివరణమ్ - ముక్తైశ్వర్య దిన ప్రభాత సమయా సత్తి మెన్నతు "నల్ల కోళ్ళాడు,, ఎన్కిఱవిడత్తిల్ నల్ల ఎన్కిఱపదత్తుక్కు తాత్పర్య మరుళిచ్చెయ్త పడి - ప్రసత్తి మెన్నత్తాలే కోళ్ళాడెన్నతు ప్రసాద పూర్వక స్వీకార పరమెన్ఱు వ్యఞ్జిత మాయ్త్తు - ఏழாమ్పాట్టు త్తుడఙ్గి యరుళిచ్చెయ్త సంశ్లేష సహవాస చరమావధిదాస్యఙ్గళు మిప్పదత్తిల్ వివక్షితఙ్గళ్ - నుహుః ఎన్నతు "నాళుమ్ ఉழிతోరూழிయూழி,, ఎన్కిఱత్తిన్ సంగ్రహమ్- లభామహే ఎన్నతు "వాయ్క్కిన్ఱ,, ఎన్కిఱత్తుక్కు వ్యాఖ్యానమ్. ఇఙ్గు బహువచనత్తాలే మెన్ననుబంధికళుక్కుమితులభిక్క వేణుమెన్ఱు మర్థమ్ శొల్లిత్తాయ్త్తు- ఇని ఇత్తిరువాయ్ మొழிయిలే "తిక్కుతికళ్ముత్తమ్ తవిర్న్తి,, త్యాదికళాలే సర్వేశ్వరనుడైయ రక్షణప్రకారఙ్గళై చ్చొన్నతుకళెల్లామ్ నాథేనః ఎన్కిఱవిడత్తిలే

సా-ప్ర—బలాదర్శనః. మాంనయేద్యది కాకుత్స్థస్తత్తస్య సదృశంభవే,, దితి భగవదతిశయాపర్యవసితస్వాతి

సా-వి—సంబంధరూపాంప్రసత్తింప్రసాదం. లభేమహి, ప్రాప్నుమహి. స్వయంప్రయోజనత్వేన భాగవతప్రసాద

సా-సం—నిర్వ్యాజావధికకాలః. తస్మిన్నానకాః. శేషిద-పతిదయాదీక్షామహోదీక్షయాన్నవస్థితివశాయాంపత

మూ— ముహుః ॥ ૩૨ ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే పురుషార్థకాష్ఠాధికార ష్షోడశః.
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః.

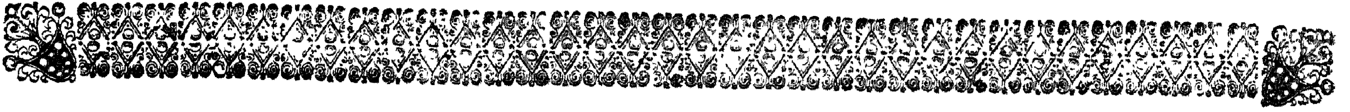
సా-దీ— భాగవతప్రసాద ప్రభావ పరమిత్తనై. ప్రసత్తిం,ఉకప్పై ప్పామైయడిక్కడి పెరక్కడవోమెనైక ॥ ૩૨ ॥
ఇతి శ్రీసారదీపికాయాం పురుషార్థకాష్ఠాధికార ష్షోడశః.

సా-స్వా— సంగ్రహీతజ్గళ్-ఆకవిశ్లోకత్తాల్ తిరువాయ్ మొళ్లికు-సారోద్ధారేణ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణిత్తామ్ త్తు ॥ ૩૨ ॥
ఇతి శ్రీఉత్తరసారాస్వాదిన్యాం పురుషార్థకాష్ఠాధికార ష్షోడశః.

సా-ప్ర— శయోపిమాభూదితి భగవదతిశయైకనిష్ఠానా మిత్యర్థః. ఏవం భూత భాగవతకైంకర్యవిశిష్టతత్స
హవాసో నిత్యసూరిసహవాస తుల్యతయా పరమభోగ్య ఇతిభావః ॥ ૩౮ ॥
ఇతి శ్రీ సారప్రకాశికాయాం పురుషార్థకాష్ఠాధికార ష్షోడశః.

సా-వి— మేవాపేక్షా మహే నాన్య దితి భావః. ప్రభాత సమయాసత్తిమితి భాగవత ప్రసాద ప్రభావ
పరతయోక్తం నసాధన తయేతి ధ్యేయమ్. ॥ ૩૨ ॥
ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాం పురుషార్థకాష్ఠాధికార ష్షోడశః.

సా-సం— త్కాల కర్తవ్య నిరపరాధస్వయం ప్రయోజన పాంచకాలిక ధర్మాసక్తాః. తేషాం ముహుః
ప్రసత్తిం, తద్విషయ కైంకర్య సాధ్య ప్ర సాదం లభేమహి, ఆశాసేమహి ॥ ૩૨ ॥
ఇతిశ్రీ సారప్రకాశికా సంగ్రహే పురుషార్థ కాష్ఠాధికార ష్షోడశః.

శ్రీయైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

శాస్త్రీయనియమనాధికారః.

మూ— ముకున్దే

సా-దీ— అథోతదీయపర్యంత కైంకర్యనియతస్యతు । పుంసశ్శాస్త్రీయసరణిరనురోధ్యేతి వర్ణ్యతే ॥

సా - స్వా — ఇప్పడి పూర్వాధి కారత్తిలే “ అళియామఱైనూల్ నీతి సిఱుత్తనిలై కులైయావకైయిన్ననమే ,, ఎన్ఱు ఇవ్వధి కారిక్కు శాస్త్ర వశ్యతై యాజ్ఞాన తాక చ్చొన్నతు కూడుమో ? ఇప్రపన్నాధికారిక్కు ఐహికాముష్మిక ఫలార్థ మాతల్ పూర్వ దశైయిల్పోలే ఉపాయ నిష్పత్త్యర్థ మాతల్ భక్తియోగ నిష్ఠనైప్పోలే అఙ్గమాక వాతల్ నిత్య నైమిత్తికాత్మక శాస్త్రీయ స్థితి అనుష్ఠేయమా యాకైయాలే ముక్తనైప్పోలే స్వయం ప్రయోజన కైంకర్యమే యనుష్ఠేయ మాకైయాల్ ముక్తనైప్పోలే తానే శాస్త్రాపేక్షై యిల్లైయే ? ఆకైయాలే స్వేచ్ఛాను గుణమాకవే కైంకర్య మనుష్ఠేయ మన్రో ? ప్రపన్న నుక్కు “ కృతకృత్యస్సుఖీ భవేత్ - అనుష్ఠిత క్రతుశతః ,, ఎన్ఱు కర్తవ్య మొన్ఱుమిల్లైయెన్ఱు శొల్లుకైయాలే సంధ్యాస్నానాది విధియుమ్ అప్రపన్న విషయ మన్రో ? ప్రపన్న విషయత్తిలుమ్ వర్ణాశ్రమాది ధర్మజ్కర్తవ్య మెన్ఱు ప్రాతిస్విక వచన ముణ్డాకిలన్రో కృతకృత్యః అనుష్ఠిత క్రతుశతః ఇత్యాదికళ్ ప్రశంసా పర మెన్ఱు శొల్లలావతు ? కించ “ శ్రుతి స్స్మృతి స్సదాచార స్స్వస్యచ ప్రియ మాత్మనః ,, ఎన్ఱుమ్ “ ఆత్మన స్తుష్టి రేవచ ,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లప్పట్ట ధర్మానుష్ఠాన ప్రమాణ ఙ్గళిలే కృత కృత్యర్ ఎన్ఱు ప్రపన్ననై చ్చొల్లుకైయాలే ఇతర విషయ ఙ్గళిలే శ్రుతి స్మృతికళ్ ప్రమాణ మెన్ఱుమ్ ప్రపన్న విషయత్తిల్ స్వస్యచ ప్రియ మాత్మనః ఎన్ఱుమ్ వ్యవస్థై కొళ్ళవేణ్డు కైయాలె ప్రపన్న నుక్కు శాస్త్ర మన్ఱిక్కే ఐచ్ఛిక మాకవే భగవద్భాగవత కైంకర్యానుష్ఠానం పణ్ణ వేణ్డావో ? కించ శ్రీభాష్య కారర్ చరమ దశైయిలె సమీప వర్తి

సా - ప్ర —ఏవం కృత కృత్యేన స్వనిష్ఠాభిజ్ఞేన ప్రపన్నేన భగవద్భాగవతవిషయేఽత్యాదరేణ కర్తవ్యస్య కైంకర్యస్య భగవ ద్భాగవత ప్రీత్యైక ఫలకతయా నిషిద్ధైరపి యదిభాగవతానాంస్వస్య వాప్రీతిర్భవే త్తదా తైరపి కైంకర్యం కర్తవ్యం స్యాదిత్యాశంక్య శాస్త్రానుగుణ్యేన కర్తవ్యత్వం సమర్థ్యతే. ప్రపన్నేన నిత్యసూరిభిరివ భగవదత్యంతాభి మతస్యైవ కర్తవ్యత్వాద్యావచ్ఛరీర పాతంముక్తానామివభగవ

సా - వి — భాగవతైః కైంకర్య మవశ్యం కార్య మిత్యుక్తం - నిషిద్ధైరపి భాగవతప్రీతిర్జాయతే చే

సా - సం — ఇత్థ మధికారాభ్యాం భగవతి భాగవతేషుచ కర్తవ్యత్వేన సమర్థితం యత్కైంకర్యం

మూ — నిక్షిప్యస్వ భరమనఘో ముక్తవదసౌ స్వతంత్రాజ్ఞా సిద్ధాం స్వయమ విదిత స్వామి హృదయః ।

సా-దీ— ఇన్త శాస్త్రీయ నియమానుసరణ మవశ్యం కర్తవ్య మెన్ను మర్త్తై సంగ్రహిక్కిరార్ శ్లోకత్తాల్. ముకున్ద ఇత్యాది. అసావధికారీ ముకుందే స్వరక్షణ భరన్నిక్షిప్య. అనఘః, సర్వ పాపేభ్యో ముక్తః. అతఏవ నిర్భర తయా ముక్తవత్స్వయం ప్రయోజనం కైంకర్యం కుర్వాణః - ఏతావన్మాత్రే ముక్తానాం దృష్టాంతత్వం- నతు ముక్తానాం శాస్త్రీయ సరణ్యనుసారః. యద్వా, ముక్తవ దవిదిత స్వామిహృదయః.

సా-స్వా—ముతలికళుక్కు-హితంసాదిక్కిరవిడత్తిలే శ్రీభాష్యత్తై ప్రవర్తిప్పిత్తలిత్యాదనా శ్రీభాష్యప్రవర్తనాదిభాగవతాభిమాన పర్యంత మాన శిల వృత్తర కృత్యఙ్గళై సాదిత్త తన్ని యులే వేరె శిల పంచమహా యజ్ఞాది కళాన నిత్య నైమిత్తి కఙ్గళై యరుళిచ్చెయ్యా మైయాలే ఐచ్ఛిక సంచారమ్ తిరువుళ్ళమన్ఱో ? ఆళవన్తారుమ్ "కుర్యాత్ప్రీత్యైవ కారితః" ఎన్ఱు శాస్త్రత్తై వ్యవచ్ఛేదిత్తు ప్రీతియినాలే తానేఐచ్ఛికమాక కైంకర్యమ్ పణ్ణ వేణు మెన్ఱరుళి చ్చెయ్ కైయాలుమ్ ప్రపన్న నుక్కు- శాస్త్రవశ్యతై యిల్లై యన్నోట్రసంప్రదాయ మిత్యాది శంకైకళై అర్థ సామర్థ్య రూపానన్యథా సిద్ధ లింగత్తాలుమ్ సత్సంప్రదాయత్తాలుమ్ ప్రాతిస్వికవచనబలత్తాలు మిన్త వధికారత్తాలెవిస్తరేణ పరిహరిక్కక్కోలిశ్లోకత్తాలె అధికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - ముకుంద ఇతి - ముకుందే, భగవతి. స్వభరం, స్వకీయ మోక్షార్థ భరం నిక్షిప్య. అనఘః, వినష్టాశ్లిష్ట పూర్వోత్తర పాపతయా అఘరహితః - అతఏవ ముక్తవత్, ముక్తతుల్యః- ఏతావతా పూర్వోక్త శంకాబీజముక్తం - అసౌ, వర్ణాశ్రమానుబద్ధప్రారబ్ధ ఫలదేహ సంసర్గ ద్బద్ధ దశాం శాస్త్ర వశ్యతా దశాంచ ప్రతిపన్నః ప్రపన్నాధికారీ -స్వయం, స్వతఏవ.ముక్తిశాస్త్రైనైరపేక్ష్యేణేత్యర్థః - అవిదిత స్వామి హృదయస్సన్, హేతుగర్భ మిదం విశేషణమ్-శేషత్వ స్వరూప రసికస్య

సా-ప్ర—దభిప్రాయ నాక్షాత్కారా భావాచ్ఛాస్త్రపర్యాలోచనేనకరణేనిషిద్ధ స్యాప్యనుప్రవేశసంభవాత్తదనుష్ఠానేచ "యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠ స్తత్తదేవేతరే జనా" ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణేతరేషాం శాస్త్రీయనియమాతిలంఘన హేతుత్వేన స్వస్యపరేషాంచ "మద్భక్తోంపిన వైష్ణవ" ఇత్యుక్త భగవద ప్రీతివిషయత్వాపాతాదవశ్యం శాస్త్రీయనియమోను సరణీయ ఇత్యాహ. ముకుందే నిక్షిప్యేతి.అనఘః "తదధిగమఉత్తర

సా-వి—త్తథైవకర్తవ్యంకిమిత్యాశంకాయాంశాస్త్రమర్యాదయైవకార్యమితివదన్ప్రథమమధికారార్థంసంగృహ్ణాతి - ముకుందఇతి - ముకుందే స్వభరం నిక్షిప్య. అనఘః వినష్టాశ్లిష్టపాపః.అసౌప్రపన్నః- ముక్తవత్, ముక్తతుల్యం - పరిత్యాగే, శాస్త్రీయసరణేః పరిత్యాగే క్రియమాణేసతీత్యన్వయః - కేచిత్తు ముక్తవత్వర్తమాన ఇతి వ్యాచక్షతే. తత్ర క్రియాయా అనుపాత్తత్వాత్తేన తుల్యం క్రియాచేద్వతిరితి వతిప్రత్యయానుపపత్తిః - ముక్తవదితి వ్యతిరేక దృష్టాన్త తయా స్వయే విశేషణానాం వృత్తిర్నాస్తి.వృత్తస్య చ విశేషణ యోగోనేతి సమాసానుపపత్తిః ప్రతియోగి భూత విదిత పదార్థాన్వయేనఅసమర్థసమాసా

సా-సం—తద్వ్యథా శాస్త్రమేవకార్యమితినిర్వహణాయాధికారాన్తర మారభమాణఃప్రతిపాద్యంసోపపత్తికం సంగృహ్ణాతి.ముకుందఇతి. ముకుందేస్వ భరం నిక్షిప్య. అనఘః ముక్తవద ప్రత్యక్షిత స్వామి హృదయః. అసౌ, శుద్ధాంత సిద్ధాన్తః. స్వతంత్రస్య, యథేష్టంవినియోక్తుంసమర్థస్య. శ్రుతిస్మృతిరూపాజ్ఞాసిద్ధాం

మూ— పరిత్యాగే సద్యస్స్వపరవివిధానర్థజననాదలంఘ్యా మామోక్షాదనుసరతి శాస్త్రీయ

సా-దీ— వ్యతిరేక దృష్టాంతోఽయం. ముక్తాస్తు విదితస్వామిహృదయాః స్వయం శాస్త్రం వినా ప్రత్యక్షేణావిదితస్వామి హృదయాః. హేతుగర్భమిదం పదం. అవిదితస్వామి హృదయత్వాదితి - స్వతంత్రస్య భగవతః - ఆజ్ఞయా, శ్రుతిస్మృతిరూపయా - సిద్ధాం, విహితాం. అత ఏవా లంఘ్యాం. లంఘనే ప్రత్యవాయం దర్శయతి - పరిత్యాగ ఇత్యాదినా - శాస్త్రీయ నియమత్యాగే సద్యః, తత్రైవజన్మని. స్వస్య పరేషాంచ వివిధానా మనర్థానా మ్ప్రత్యవాయానాం జననాత్ - అనర్థాః ఇహ భగవదప్రీతి పరము వైదిక నిందా - పరత్ర నరక పాతాదయః - శాస్త్రీయ పద్ధతిం, శాస్త్రోక్తనియమమార్గం. ఆమోక్షాత్, ఏతద్దేహావసాన

సా- స్వా— స్వామికైంకర్యావశ్యంభావాత్తైంకర్యస్యచ స్వామ్యభిమతాచరణరూపతయా ఇదం స్వామ్యభిమతమిదం నేతి బద్ధదశాయాం శాస్త్రమంతరేణ జ్ఞాతుమశక్యత్వాదితి భావః - స్వామ్యభిమతజ్ఞానార్థం శాస్త్రాపేక్షాయామపి ముక్తతుల్యస్యాస్య స్వరూపేణ కైంకర్యత్యాగే కో దోష ఇత్యత ఆహ. పరిత్యాగ ఇతి. సద్యః, ఇహజన్మన్యేవ. స్వస్యపరేషాంచ వివిధానర్థజననాత్. స్వస్యానర్థః "అంధా భవంతి కాణా భవంతీ" త్యాద్యుక్తోప క్లేశాదికం. పరేషా మనర్థాః "యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠస్తత్తదేవేతరో జనా" ఇత్యనుసారేణ పరేషాం స్వాచార మాలోక్యాకృత్య ప్రవృత్త్యాది రూపాః - అతః, ఆమోక్షాత్- శరీర త్యాగ పర్యంతం. అలంఘ్యాం, అనతిక్రమణీయాం. శాస్త్రీయ సరణిం, శ్రుతి స్మృత్యాది మార్గ మనుసరతి. అత్రాలంఘ్యా మిత్యనేన "ఏవం విలంఘయన్మర్త్యో మర్యాదాం వేద నిర్మితామ్। ప్రియోఽపిన ప్రియో సౌమే మదాజ్ఞా వ్యతివర్తనా" దిత్యాది వచనం సూచ్యతే. అనుసరతీతి వర్తమాన నిర్దేశేన అవిచ్ఛిన్న సంప్రదాయాగతత్వ సూచనేన సత్సంప్రదాయ ప్రమాణ మపి సూచితం. పూర్వార్ధే నానన్యథా సిద్ధలింగం శాస్త్రానుసరణే ప్రమాణ ముపన్యస్తం -ఆమోక్షా దిత్యనేన కృతకృత్యత్వేఽప్యనఘత్వేఽపి స్వతో వర్ణాశ్రమాది రహిత స్వస్వరూప నిష్ఠావత్త్వేఽపి వర్ణాశ్రమాద్యనుబద్ధదేహ సంబంధస్యైవ శాస్త్రవశ్యతాయాం

సా-ప్ర—పూర్వాఘయోరశ్లేషవినాశౌ తద్వ్యపదేశా" దిత్యుక్తప్రకారేణ ప్రపత్తిక్షణ ఏవ వినష్టాశ్లిష్టపుణ్యాపాపః బ్రాహ్మణ్యాదివిశిష్టశరీరసంబంధమధికృత్య విధినిషేధానాం ప్రవృత్తత్వాద్యావచ్ఛరీరపాతం శాస్త్రీయ

సా-వి—నుపపత్తిశ్చేతి ధ్యేయం-సద్యస్తత్క్షణ ఏవ. స్వపరవివిధానర్థ జననాత్స్వస్యానర్థః శిష్టగర్హా భగవదపచారః తదప్రీతి రిత్యాదిః - పరేషాం పుత్రాదీనాం "యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠ" ఇత్యనేన న్యాయేన తైరపి శాస్త్రీయా ననుష్ఠానే వర్ణ సాంకర్యాది దోషో నరకపాతాది వివిధానర్థోత్పత్తి ప్రసంగాత్- స్వయం, స్వేన. అవిదితస్వామి హృదయః, అప్రత్యక్షీకృత స్వామ్యభిప్రాయ శ్శాస్త్రైకైవ స్వామ్యభిప్రాయస్య జ్ఞాతవ్యత్వాదితి భావః - అలంఘ్యా మతిక్రమానర్హాం. శాస్త్రీయ సరణిం ఆమోక్షా దనుసరతి-అను

సా-సం—శాస్త్రవశ్యానాం సతామాచార పద్ధతిమనుసరతి, అనువర్తతే. శాస్త్రీయమర్యాదయైవ కైంకర్యమితి యావత్. కిమర్థ మిత్యత్రాహ. పరిత్యాగ ఇతి. బుద్ధిపూర్వమతి వర్తనే స్వస్యస్వాను విధాయినాంచ తత్తదాయత్త ప్రీతి విశేషాలాభః. మనః కాలుష్యం, శిష్ట గర్హా శిక్షావిశేషః. తదుత్సర కైంకర్య రుచ్యనుదయః. తతః క్రమేణా పరాధరుచ్యుదయాది రూపానర్థ జననాద లంఘ్యాం, "లంఘ యన్ సాల

సరణిమ్॥

మూ—
ఇశ్శేషత్వ సంబన్ధ మడియాక భగవద్భాగవత విషయఙ్గళిల్ ఇవన్ పణ్ణుమ్ కైంకర్యమ్ శాస్త్రసాపేక్షరుచియాలేయో? శాస్త్రనిరపేక్షరుచియాలేయో ఎన్నిల్? ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తుళ్ళిరుక్కిఱ అవివనుక్కు-శాస్త్రమ్ కైవిళక్కాక వేణ్డుకైయాలేయథాశాస్త్రమామ్ శాస్త్రం వికల్పిత్తవఙ్గళిల్ యథారుచియాక క్క-డవతు-

సా-దీ— పర్యంతం. అనుసరతి, అనుసరేదితి విధిర్వివక్షితః॥ ౩౮ ॥
ఇశ్శాస్త్రీయసరణ్యనుసారత్తై ఉపపాదిప్పతాకక్కొ-ల్ప్రశ్నపూర్వకమాకవత్తై ప్రతిజ్ఞై పణ్ణుకిరార్ - ఇశ్శేషత్వే త్యాదియాల్ - ఇరుళ్ తరు మాఞాలత్తుళ్, అజ్ఞాన జనకమాన విన్మహా పృథివి యిలెన్నై- యథాశాస్త్రమామ్, అవికల్పిత స్థలత్తిల్ యథాస్త్రం కర్తవ్య వ్యవస్థై - తండులై వాన యవైవాఙ్జుహుయా- ఎన్ఱు వికల్పిత్త స్థలఙ్గళిల్ తన్ రుచియాలె ఒన్ఱుకర్తవ్యమామ్-ఇవ్వర్థత్తై ఉపపాదిప్ప తాక

సా-స్వా—నిమిత్త త్వాది త్యపి సూచ్యతే ఎన్ఱు కరుత్తు - ॥ ౩౮ ॥
ఇప్పడి శాస్త్రీయమార్గానుసరణం కూడుమో? ‘‘స్వస్యచ ప్రియమాత్మనః. ఆత్మనస్తుష్టిరేవచ,, ఎన్ఱు స్వాత్మరుచ్యనుగుణమాకవే కైంకర్యానుష్ఠానమ్ పణ్ణ వేణుమెన్ఱు ప్రమాణమ్ శొల్లుకైయాలుమ్ కృతకృత్య తయా శాస్త్రవశ్యతై యిల్లామైయాలుమ్ శాస్త్రానుసరణమ్ కూడుమో? ఎన్కిఱవరభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తు శ్లోకత్తాలే సంగ్రహీతార్థత్తై విస్తరేణోపపాదిక్కిఱార్. ఇశ్శేషత్వసంబంధమడియాకవిత్యాదినా. ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తుళ్ళితి. ఇరుళ్, అజ్ఞానత్తై. తరు, తరానిఱ్ఱ. మా, మహత్తాన. ఞాలత్తుళ్, లోకత్తిల్ భగవత్స్వరూప తిరోధానకరియాన ప్రకృతి మణ్డలత్తుక్కుళ్ళే యెన్నపడి. ఇరుక్కిఱ, వర్తమాన నాన వివనుక్కు స్వామ్యభిమతం ప్రత్యక్షమల్లామైయాలె శాస్త్రైకవేద్యమాకైయాల్ అర్థ సామర్థ్యరూపానన్యథా సిద్ధలిఙ్గ ప్రమాణత్తాలే శాస్త్రానుసరణ మావశ్యక మాకైయాల్ ‘‘ స్వస్య చ ప్రియమాత్మనః, అత్మనస్తుష్టిరేవచే ,, త్యాదికళ్ శాస్త్రవిహితవికల్పితార్థఙ్గళిలే అన్యతరానుష్ఠాన కఙ్గళెన్ఱుకరుత్తు. ఆకైయాలనన్యథా సిద్ధలిఙ్గ ప్రమాణత్తాలే ప్రపన్ననుక్కు శాస్త్రానుసరణమావశ్యకమానాల్ ‘‘ కృతకృత్యాః. అనుష్ఠితక్రతుశత ,,ఇత్యాదికం ప్రశంసాపరమెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడియనన్యథా సిద్ధలిఙ్గ మాత్రత్తాలేసత్సమ్ప్రదాయ

సా-ప్ర.— సర ణిర్నిత్యా జ్యేతి భావః ॥ ౩౮ ॥
ఏవం శ్లోకే సంగృహీతం శాస్త్రీయపద్ధతే రత్యావశ్యకత్వం సోపపత్తికం విస్తరేణాహ. ఇశ్శేషత్వ సంబంధ మిత్యాదినా. ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తుళ్ళిరుక్కిఱ వివనుక్కు, ‘‘ భగవత్స్వరూప తిరోధానకరీ ,, మిత్యుక్త ప్రకారేణాజ్ఞాన హేతుభూత ప్రకృతి మండలే స్థితస్యాస్య.నన్వేవం శాస్త్రీయనియమాను

సా-వి—సరణం ప్రాప్త మితి భావః ॥ ౩౮ ॥
ఇరుళ్ తరు, అజ్ఞానప్రదాయాం- మాఞాలత్తుళ్, మహాభూమౌ - ప్రకృతి మండలోప లక్షణ మేతత్ - ఇరుక్కిఱ, విద్యమానస్య. ఇవనుక్కు, అస్య. కైవిళక్కాక, హస్తస్థ దీపత్వేన.

సా-సం—మారో హేల్, ఆజ్ఞాచ్ఛేదీమమద్రోహీ,,త్యభిసంధిబలాదలంఘనీయాంఆమోక్షాదనుసరతీత్యర్థః॥౩౭॥
ఇత్థం సంక్షిప్తం విప్రతిపత్తిప్రదర్శన ప్రశ్న పూర్వకం వివృణోతి - ఇశ్శేషత్వ సంబంధమితి -

మూ — అతెజ్జనేయెన్నిల్? ఎమ్బెరుమానార్ తిరునాట్టుక్కెழున్దరుళుకిరపోతు శ్రీపాదత్తిలే సేవిత్తిరున్దము తలికళుడైయ ఆర్తియై క్కణ్డు ఇవర్ కళై యழైత్తరుళి యెన్నుడైయ వియోగత్తిల్ దేహత్యాగమ్పణ్ణినారుణ్డాకిల్ ఆళవన్దార్ శ్రీపాదమే ఎన్నోడవర్ కళుక్కు సంబంధమిల్లై యెన్ఱరుళిచ్చెయ్య ఇవర్‌కళు మిత్తై క్కేట్టు మికవుమ్ శోకార్తరాయ్ ఇని యెఙ్గళుక్కు చ్చెయ్య వడుప్పతే తెన్ఱు విణ్ణప్పమ్ శెయ్యఇవరరుళిచ్చెయ్‌తరుళినవార్త్తై, ఒరువన్ ప్రపన్ననానాల్ అవనుడైయఆత్మయాత్రై భగవదధీనై యాకైయాలే అతిలవనుక్కు అన్వయమిల్లై. ఉణ్డెన్ఱిరున్దానాకిల్ ఆత్మసమర్పణమ్ పొయ్యామిత్తనై.

సా - దీ — ఆకాంక్షైయై ఉద్ఘాటిప్పిక్కిరార్ - అతెజ్జనేయెన్నిలిత్యాదియాల్ - "వేదమనూచ్యాచార్యోన్తేవాసిన మనుశాస్తి", ఎన్ఱు విహితమాయ్ "యాన్యనవద్యాని కర్మాణి. తానిసేవితవ్యాని. నో ఇతరాణి", ఎన్నుమాప్పోలే ఇరుక్కిర సదాచార్యానుశాసనత్తై ప్రమాణమాక క్కాట్టుకిరార్. ఎమ్బెరు మానారిత్యాదియాల్ . ఆర్తియై , భావిస్వవియోగప్రయుక్తార్తియై. శ్రీపాదమ్, శ్రీపాదత్తాణై.

సా-స్వా—విరుద్ధమాక ప్రపన్ననుక్కు శాస్త్రీయానుసరణం కర్తవ్యమెన్ఱు నియమిక్కక్కూడుమో? ఎన్కిర వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్, అతెజ్జనేయెన్ఱిలిత్యాదినా ఎమ్బెరుమాననాదరిత్తిరుక్కుమెన్ఱు మళవాలే. ఆళవన్దార్ శ్రీపాదం, శ్రీపాదత్తాణై యెన్ఱపడి.

సా - ప్ర — సర్వవ్యతోక్తిదర్శనప్రవర్తక రామానుజాచార్యవచన విరుద్ధాస్యాత్. శిష్యప్రశ్నోత్తరే తైశ్శాస్త్రీయమేవ కర్తవ్యమిత్యనుక్త్వా భాష్యప్రవర్తనాదేరేవ కర్తవ్యతోక్తే రిత్యత్ర తేషాం శాస్త్రీయత్వాచ్ఛాస్త్రీయేషు కేషాంచిదుక్తేస్సర్వోపలక్షణత్వాన్నవిరోధ ఇత్యాహ. అతెజ్జనేయెన్ఱిలిత్యాదినా. శాస్త్రీయస్యావశ్యకర్తవ్యత్వం కథమిత్యర్థః.

సా-వి— తిరునాట్టుక్కు, పరమపదస్య. ఎழున్దరుళుకిరపోతు, గంతుమంగీకృత్య స్థితి సమయే. ముతలికళుడైయ, ప్రధానశిష్యాణాం. కణ్డరుళి, ద్రష్టుం దయాంకృత్వా - అழైత్తరుళి, సమీపాగమనాయ దయాంకృత్వా. ఆహూయేతి యావత్ - ఆళవన్దార్ శ్రీపాదమే, యామునాచార్య శ్రీపాదో భవద్భిరతిక్రాంతస్స్యాదితి భావః - ఎన్నోడుమితి - తావన్మాత్రశపథేన తేషామనిరోధం విచార్య - ఎన్నోడు, మయాసహ - అవర్‌కళుక్కు, దేహత్యాగం చికీర్షతాం. సంబంధమిల్లై, సంబంధో నాస్తి. ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్య, ఇతి శ్రీసూక్త్యా దయాం కుర్వతి. ఇత్తై, ఏతత్. కేట్టు, శ్రుత్వా. ఇని, ఇతఃపరం. ఎఙ్గళుక్కు, అస్మాకం- శెయ్యవేణ్డువతు, కర్తవ్యం. ఎతు, కిం. ఎన్ఱు విణ్ణప్పమ్ శెయ్య, ఇతివిజ్ఞాపయత్సు. ఇవర్, ఏతైః యతీంద్రైః. అరుళిచ్చెయ్‌తరుళిన, ఉపదేష్టుమనుగృహీతా. వార్త్తై, వార్తా, శ్రీసూక్తిః. ఉణ్డెన్ఱిరున్దానాకిల్, ఉపాయాన్వయోస్తీతి విద్యతే చేత్. పొయ్యామిత్తనై, వృథా స్యాత్ -

సా- సం —అతెజ్జనేయెన్నిలిత్యస్య "జ్ఞానీ", త్విత్యారభ్య "నిజకర్మాదిభక్త్యంతం కుర్యాత్ప్రీత్యైవ", ఇతియామునోక్తిసంప్రదాయవిరోధాత్కథమేవం నిర్ణయ ఇత్యాశయః . ఇమామాశంకాముత్తరకృత్యపరయా భాష్యకృత్సూక్త్యా "అశాస్త్రమాసురం కృత్స్నం", మితియుక్తిబలాచ్చపరిహర్తుమాఖ్యాయికామవతారయతి. ఎమ్బెరుమానారిత్యాదినా. ఆత్మసమర్పణం, ఆత్మరక్షాభరసమర్పణం . పొయ్ యామ్,

మూ — దేహయాత్రై కర్మాధీనై యాకై యాలె యతుక్కు క్కవలై యవేణ్డా. కవలైన్నా నాకిల్ నాస్తికనా మిత్తనై. ఆకైయాల్ ఉభయ యాత్రైయుమ్ కొణ్డివనుక్కు కార్య మిల్లై. ఆనాల్ మనోవాక్కాయఙ్గళాకిర త్రివిధ కరణఙ్గళైయుఙ్కొణ్డు వేణ్డిత్తు చ్చెయ్తు తిరియ వమైయుమో వెన్నిల్? అతు ఇవనుక్కు స్వరూపమన్ఱు. ఉపాయాంశత్తిల్ అన్వయ మిల్లావిట్టా లుమ్ ప్రాప్య మాన కైంకర్య త్తిలె యివత్తై యన్వయిప్పిక్కు మత్తనై. అతిలివనుక్కిరున్త నాళ్ పణ్ణలామ్ కైంకర్యమ్ అఞ్చుణ్డు. అవైయావన, భాష్యత్తై వాశిత్తు ప్రవర్తి ప్పిత్తల్ - అతుక్కు యోగ్యతై ఇల్లై యాకిల్ అరుళి చ్చెయలై క్కేట్టు ప్రవర్తి ప్పిత్తల్, అతుక్కు యోగ్యతై యిల్లై యాకిల్ ఉకన్తరుళిన దివ్య దేశఙ్గళుక్కు అముతుపడి శాత్తుప్పడి తిరువిళక్కు త్తిరుమాలై కళై యుణ్డాక్కుతల్ - అతుక్కు యోగ్యతై యిల్లైయాకిల్ ద్వయత్తినుడైయ అర్థానుసంధానమ్పణ్ణుతల్. అతుక్కు యోగ్యతై ఇల్లైయాకిల్ ఎన్నుడైయవనెన్ఱు అభిమానిప్పానొరు శ్రీవైష్ణవనుడైయ అభిమానత్తిలే యొతుఙ్గి వర్తిత్తల్ శెయ్యలామ్ -

సా-దీ—స్వరూపమ్.స్వరూపానురూపం.ఉపాయాంశత్తిలిత్యాది.ఇవనుక్కిట్టుఙ్గ శెయ్యవేణ్డువతిరెణ్డు. మోక్షోపాయానుష్ఠానముమ్ కైఙ్కర్య ముమ్. అతిలివనుక్కు ఉపాయాంశత్తిలన్వయమిల్లామిట్టాలుమ్ శాస్త్రప్రాప్తమాన భగవదాది కైఙ్కర్యఙ్గళిల్ మనో వాక్కాయఙ్గళై అన్వయిప్పిక్కు మత్తనైయెన్ఱు కై. వాశిత్తు,ఆచార్య సకాశాత్ పఠిత్వా. దివ్యదేశఙ్గళుక్కు; దివ్యదేశస్థనాన వెమ్బెరుమానుక్కు. అముతుపడి, నివేదనోపయుక్తద్రవ్యఙ్గళ్. శాత్తుప్పడి, తిరుప్పరియట్టమ్తిరువాభరణ మ్ముదలానవై. ఎన్నుడైయ వనిత్యాది. ఒరు

సా - స్వా —స్వరూప మన్ఱు, స్వరూపానురూప మన్నెన్ఱపడి. అరుళిచ్చెయలై, తిరువాయ్ మొழி ముతలాన దివ్యప్రబంధఙ్గళై-ఉకన్తరుళినదివ్యదేశత్తుక్కు,ఆழ்వార్ కళుకన్తరుళిన దివ్యదేశత్తుక్కు-ప్రాధాన్యమ్

సా-ప్ర— భాష్యత్తై ఇతి- తత్వత్రయజ్ఞాన పూర్వకం స్వరూపోపాయ పురుషార్థజ్ఞాపకత్వాత్ ,,తద్విజ్ఞానార్థం సగురుమేవాభిగచ్ఛేత్. తద్విద్ధి ప్రణిపాతేన. భక్త్యా ప్రణీత గాథాశ్చ త్రయ్యంతార్థోపబృంహితాః ।శ్రావయేద్విధివద్దేవం. పాత్రస్థ మాత్మజ్ఞానంచ కృత్వా పిణ్డం సముత్సృజేత్ । నాన్యథానం యథాయాతి జగద్బీజ మబీజకృత్ ।యఇదం పరమంగుహ్యం మద్భక్తేష్వభిధాస్యతి । భక్తిం మయి పరాం

సా-వి— కవలైయవేణ్డా, ఖేదోనకార్యః-కవలైన్నానాకిల్, శోచతిచేత్.- నాస్తికనామిత్తనై, నాస్తికోభవత్యేతన్మాత్రం. త్రివిధ కరణ మితి - త్రివిధకరణఙ్గళాలుమ్ కొణ్డు, త్రివిధకరణైః - వేణ్డిత్తు చ్చెయ్తు, అపేక్షితం కుర్వన్. తిరియ వమైయుమో ? యథేచ్ఛం సంచరేత్కిమిత్యర్థః - స్వరూపమన్ఱు, స్వరూపానురూపం నభవతి - ఉపాయాంశత్తి లన్వయ మిల్లావిట్టాల్, ఉపాయాంశేన్వయాభావేన పరిత్యాగే. ఇవత్తై, త్రివిధ కరణాని. కైంకర్యత్తిలె అన్వయిప్పిక్కు మిత్తనై, కైంకర్యే అన్వయోయథాస్యాత్తథాకరణం.అఞ్చు, పంచ. ఉణ్డు, సంతి - వాశిత్తు, అధీత్య. ప్రవర్తిప్పిత్తల్, ప్రవర్తనం. అరుళిచ్చెయలై, శఠకోపాదిభిః ప్రవర్తిత ద్రావిడ దివ్యప్రబంధాన్. కేట్టు, శ్రుత్వా. ఎన్నుడైయవన్, మమాయం మదీయః - ఎన్ఱభిమానిప్పాన్, అభిమానవతః. ఒతుఙ్గివర్తిత్తల్, అనుగుణ వర్తనంవా- శెయ్యలామ్, కర్తవ్యం.

సా-సం—అననుష్ఠితాస్యాత్. నాస్తికతా, కర్మాద్యనభ్యుపగమ పర్యవసాననిబంధనా.

మూ—ఇప్పడివర్తిక్కుమ్ అధికారికుళ్ మున్నడిపార్త్తువర్తిక్క వేణ్డువనమూన్ఱువిషయముణ్డు. అవైయావన, అనుకూలరెన్ఱుమ్, ప్రతికూలరెన్ఱుమ్, అనుభయరెన్ఱుమ్-అనుకూలరావార్ శ్రీవైష్ణవర్కళ్-ప్రతికూలరావార్ భగవద్ద్విట్టుక్కళ్ - అనుభయరావార్ ఇవ్విరణ్డుమిల్లాత సంసారికళ్ - ఇతిల్ అనుకూలరైక్కణ్డాల్ చందన కుసుమాదికళై ప్పోలవుమ్ నిలవుమ్ తెన్ఱలుమ్ పోలవుమ్, అభిమత విషయఙ్గళై ప్పోలవుమ్ ఉకన్దు వర్తిప్పాన్ -

సా-దీ—భాగవతసుకుళ్ పరతంత్రనాయ్ తత్కైంకర్యనిరతనాయ్ వర్తిక్కైక్కెన్ఱైక. అనుకూలాది కళైక్కాట్టుకిరార్. అనుకూలరావారెన్ఱు తుడఙ్గి. ఇవ్విరణ్డుమ్, భగవదానుకూల్య ద్వేషఙ్గళ్. అనుకూలాది విషయత్తిల్ మున్నడిపార్త్తు వర్తిక్కైయైక్కాట్టుకిరార్. ఇతిల్ అనుకూలరై ఇత్యాది యాల్. అభిమత విషయఙ్గళ్, భార్యాపుత్రాదిగళ్, చన్దనాది దృష్టాంతత్తుక్కు భగవత్కైంకర్య రూప భోగ వర్ధకత్వత్తిల్ తాత్పర్యమ్. నిలవు తెన్ఱల్ దృష్టాంతత్తుక్కు సాంసారిక తాప హరత్వత్తిల్ తాత్పర్యమ్. అభిమతవిషయ దృష్టాన్తత్తుకుళ్ స్వయమ్భోగ్యరాయ్ కైంకర్య ప్రతి సంబంధికళాయిరుక్కైయిల్ తాత్పర్యమ్.

సా-స్వా—శోన్నపడి. ఇప్పడి యుత్తర కృత్యమ్ స్వశక్త్యను గుణమాక లళిత మాకిల్ సర్వేషా ముత్తరకృత్యమ్ పూర్ణమాక ప్రసంగి యాతో? ఎన్న దుర్లభ విశేష మరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇప్పడి ఇతి. ప్రయోజనాంతరార్థం దేవతాంతర భజనం పణ్ణువారుమ్ నిషిద్ధానుష్ఠాన రహితరాకైయాలే యనుకూలరాకిల్ వక్ష్యమాణా దరణీయత్తై ప్రసంగి యాతో? భాగవతర్ కళుమ్ దేవతాంతర పరా భాగవత సంసర్గా సహిష్ణుతయా ప్రతికూల రాకైయాలే తేషామనాదరముమ్ ప్రసంగి యాతో? శాస్త్రవశ్యనాయిరుప్పానొరువన్ అనుకూల ప్రతి కూలాన్యతర నాకైయాలే అనుభయర్ దుర్లభ రన్ఱో? ఎన్న వనుకూలాది కళై వివేచిక్కిరార్. అనుకూల రావా రిత్యాదినా. శ్రీవైష్ణవర్, విష్ణుభక్తియై యుడైయవరెన్ఱపడి - ఇవ్విరణ్డు మిల్లాత, భగవద్భక్తి భగవద్ద్వేషోభయరహితరెన్ఱపడి. చందనేత్యాది. ప్రథమ దృష్టాంతస్య భగవత్కైంకర్య రూప భోగ వర్ధక తాయాంతాత్పర్యమ్. ద్వితీయస్య సాంసారికతాప హరత్వే

సా-ప్ర— కృత్వా మామేవైష్యత్య సంశయః,, ఇత్యాది శాస్త్రీయత్వ మితిభావః. మున్నడి పార్త్తు, పురతః పాదనిక్షేపస్థల మవలోక్య. యథాపురతోఽనవలోక్య గమనే గర్తాది సమవధానే తత్ర నిపతేయురేవం శాస్త్రతోఽనుబంధమనాలోచ్య నిషిద్ధానుష్ఠానే ఽనర్థస్స్యాదితి శాస్త్ర నిషిద్ధం తద్వ్యతిరిక్తంచ జ్ఞాత్వా నిషిద్ధ పరిహారేణైవ కైంకర్యఙ్కుర్వాణైర్వర్తితవ్య మిత్యర్థః. వర్తిక్క వేణ్డువన మూన్ఱు విషయ ముణ్డు, అవస్థాతుం యోగ్యం విషయత్రయ మస్తి. తేకే విషయాస్తేషు కథంవా వర్తితవ్య మిత్యాకాంక్షాయా మాహ. అవైయావనేతి. తేవిషయా ఇత్యర్థః. చందనేత్యాది. ప్రథమోదాహరణేనభోగసాధనత్వం. ద్వితీయో దాహరణేన ‹‹ నిరంతరం నిర్వృతస్త్వదీయ ,, మిత్యుక్త ప్రకారేణ చిరకాలానుభవేప్యనుత్సుణ

సా-వి—వర్త్తిక్కవేణ్డువన, వర్తితుమపేక్షితాః-విషయం, అర్థాః- ఉణ్డు, సంతి- నిలవుమ్ తెన్ఱలుమ్పోలవుమ్, చంద్రికామివ చమలయమారుత మివచ- అభిమత విషయఙ్గళ్ పోలవుమ్, సుందరభార్యా పుత్రాదీ

సా-సం— శ్రీవైష్ణవర్కళ్, స్వభరేణ సహవిష్ణవేని వేదిత స్వాత్మ విషయాః- అనుకూలరైక్కణ్డాలితి.

మూ — ప్రతికూలరైక్కణ్డాల్ సర్పాగ్నికళైక్కణ్డార్పోలే వెరువివర్తిప్పార్ - అనుభయరైక్కణ్డాల్ కాష్ఠలోష్టాదికళైక్కణ్డార్పోలే తృణవత్కరిత్తు వర్తిప్పార్- ఇవర్కళ్ అనుకూలిప్పార్కళాకిల్ ఇవర్కళుక్కు జ్ఞానత్తై యుణ్డాక్కవుమ్ ఇవర్కళ్ అనుకూలియార్కళాకిల్ అయ్యో వెన్నివర్కళ్ పక్కలిలే కృపైపణ్ణియిరుక్కవుమ్ అడుక్కుమ్ - ఇప్పడి చ్చెయ్యవొట్టాతొళికిరతు అర్థకామఙ్గళిల్ప్రావణ్యమ్ - అర్థకామఙ్గళడియాక శ్రీవైష్ణవర్కళై అనాదరిత్తిరుక్కుమాకిల్

సా-దీ—వెరువి,భయప్పట్టు. తృణవత్కరిత్తు, అనాదరిత్తు. ఇవర్కళ్, ప్రతికూలానుభయర్ - ఇప్పడిశెయ్యవిత్యాది-అనుకూలాదికళిల్ యథాయోగ్యమ్వర్తిక్క వొట్టాతొళికిరతు-ఇమ్మూన్ఱు విషయత్తిల్ విపరీతాచరణత్తుక్కుఫలఙ్కాట్టుకిరార్ - అర్థకామఙ్గళడియాక విత్యాది యాల్-

సా-స్వ—తృతీయస్య భోగ్యతాయాంచ తాత్పర్యమెన్ఱుకరుత్తు.సర్వేతి. అగ్నేరనుబన్ధినాశకత్వాభిప్రాయేణగ్రహణం. ఇవర్కళనుకూలిప్పార్కళాకిలితి. ప్రతికూలానుభయరెన్ఱపడి. అనుకూలాదికళైక్కణ్డాలర్థస్వభావత్తాలే ఉకన్దు వర్తిక్కైయుమ్, వెరువివర్తిక్కైయుమ్, తృణవత్కరిక్కైయుమ్ స్వతః ప్రాప్తమాకైయాలే విధిక్కవేణుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడిఇతి. అర్థకామోపాధికమాక వన్యథావర్తనమ్ ప్రసక్తమాక తన్ని వృత్త్యర్థంవిధిక్కవేణుమెన్ఱుకరుత్తు. అన్యథావర్తనత్తిల్ బాధక ముణ్డాకిలన్ఱో? ఇప్పడి వర్తిక్కవేణ్డువతు. అతిల్బాధకమెతెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. అర్థకామఙ్గళడియాక విత్యాదినా.

సా-ప్ర—మత్యంతభోగ్యత్వం. తృతీయోదాహరణేన « యస్యాయం నిరతిశయప్రియస్సఏవాస్య ప్రియతమో భవతి. స్వపరిచరణభోగైశ్శ్రీమతి ప్రీయమాణ,, ఇత్యుక్తప్రకారేణ ప్రీయమాణత్వేసతి భోగ్యతమత్వంచ వివక్షితమ్. భోగ్యభూతచేతనస్య ప్రీత్యభావజ్ఞానే భోక్తుర్భోగ్యతమోనస్యాదితి,తత్ప్రీతిరపి భోగోపయుక్తా. ఏవంచ సర్వప్రకారేణాపి భాగవతాభోగ్యతమాఇతి భావః. సర్పశబ్దేన సంబంధవిశేషేణ బాధకత్వం వివక్షితమ్. అగ్నిశబ్దేన సంబంధమాత్రేణవినాశకత్వంవివక్షితం,వెరువివర్తిప్పార్, భీతస్సన్ వర్తేత. అనుకూలప్రతికూలోదాసీనేషూక్తవైపరీత్యేనవర్తనేలోకన్యాయతోబాధకమాహ. ఇప్పడిఇత్యాదినా.

సా-వి—నివ. వెరువివర్తిప్పార్,భీతస్సన్వర్తేత.ఇవర్కళ్,ప్రతికూలాఅనుభయాశ్చ.అనుకూలిప్పార్కళ్, అనుకూలీకృతాశ్చేత్ - జ్ఞానత్తై ఉణ్డాక్కవుమ్, జ్ఞానోత్పాదనం - అనుకూలియార్కళాకిల్, అనుకూలానభవేయుశ్చేత్ - అయ్యోవెన్నవర్కళిల్కృపైపణ్ణియిరుక్కవుమ్, «సుతరామనుకంపేతనరకార్చిష్మదింధన,, మిత్యుక్తప్రకారేణ శోకకరణంచ. అడుక్కుమ్, యుక్తం- స్వోపదిష్టప్రకారేణాకరణహేతుమాహ - ఇప్పడిశెయ్య విత్యాదినా - ఇప్పడిశెయ్యవొట్టాతొళికిరతు, ఏవంప్రకారేణాకరణం- హేతుహేతుమతోరభేదవ్యపదేశః - అర్థకామప్రావణ్యం స్వోక్తవిపరీతార్థానుష్ఠానేహేతుః- అతస్తత్పరిత్యాజ్యమితిభావః-విపరీతార్థానుష్ఠానఫలమాహ- అర్థకామఙ్గళడియాకవిత్యాదినా-

సా- సం—అనుకూలేష్వపి సామాన్యతద్విశేషవివక్షయాచందనకుసుమాదీత్యాది దృష్టాంతత్రయం. వెరువి,భీత్యాభిన్నదేశస్సన్. అనాదరిక్కుమాకిలితి,అపచారపర్యవసితమనాదరణం ప్రసక్తంచేదిత్యర్థః,

మూ—సార్వభౌమనాయిరుప్పానొరు రాజావినుడైయపుత్రర్ కళ్ రాజసన్నిధియిలేపరిభవిత్తాల్ రాజా వెరుకుకూమాప్పోలే ఎమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళమ్ శీరుమ్. అర్థకామజ్గళడియాక ప్రతికూలర్గై ఆదరిక్కూమాకిల్ రాజా సార్వభౌమనాయిరుక్క రాజమహిషీ క్షుద్రజంతుక్కళ్ పక్కలిలే మడిప్పిచ్చైప్పుక్కాల్ రాజావుక్కు అవద్యమాయ్ అత్తాలే యవళై యవన్ వెరుక్కుమాప్పోలే ఎమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళమ్ వెరుత్తిరుక్కుమ్, అర్థకామజ్గళడియాక అనుభయర్గై ఆదరిక్కుమాకిల్ రత్నత్తుక్కుమ్పాషాణత్తుక్కుమ్ వాశియరియాతాప్పోలే ఇవనుక్కు ప్పిరన్దజ్ఞానమ్ కార్యకరమాచ్చుత్తిల్లై యాకాతేయెన్ఱు అవనళవిలే ఎమ్పెరుమాన్ అనాదరిత్తిరుక్కుమ్ –

సా-దీ— క్షుద్రజన్తుక్కళ్, హీనజనర్ - మడిమై కోలిప్పిచ్చైప్పుకురుకై మడిప్పిచ్చై - అరియాతాప్పోలే, అరియాతవర్ జ్ఞానమ్పోలే ఎన్కై- ఆకాతే యెన్ఱో వెన్నై - అవనళవిల్, అవన్ విషయత్తిల్ - ఇవ్వళవుమ్ శ్రీభాష్యకారరుడైయ దివ్యసూక్తి - ఇతు శాస్త్రసాపేక్షరుచియిల్ ప్రమాణమానపడియెజ్గనే

సా-స్వా — రాజా వెరుత్తిరుకుమాప్పోలె ఎమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళమ్ వెరుత్తిరుక్కుమెన్ఱు శొల్లాతె శీరుమెన్ఱు శొన్నతు "జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత" మెన్కిఱపడియే పుత్రాదవ్యత్కృష్ట ప్రీతి విషయనాకైయాలే- వెరుత్తిరుక్కుమితి. వెరుక్కుమెన్ఱుశొల్లాతే వెరుత్తిరుక్కుమెన్ఱుశొన్నతు వెరుప్పినుడైయ వతిశయమ్ శొన్నపడి. ఇప్పడి యర్థకామజ్గళడియాకవనుకూలర్గై యనాదరిక్కుమాకిలిత్యాదినా బాధకం శొన్నతు కూడుమో ? ధర్మవిరుద్ధార్థకామజ్గళ్ నిషిద్ధజ్గళాన పడియాలే అతడియాకవనుకూలర్గై యాదరిత్తాలుమ్, ప్రతికూలర్గై యనాదరిత్తాలుమ్, అనుభయర్గై తృణవత్కరిత్తాలుమ్ విరుద్ధమన్రో? ఎన్న శ్రీభాష్య

సా - ప్ర — ననుకులటాషండేత్యాదిభిః పరరంధ్రేష్వి త్యాదిభిశ్చైవ ప్రతికూలవిషయాదరస్యానుకూలవిషయానాదరస్యచ సర్వస్యాక్తేముతికన్యాయేన నిషిద్ధత్వాద్భాష్యకారైర్విపక్షే బాధోపన్యాసపూర్వకం తన్నిషేధో వ్యర్థ ఇత్యత్ర తాత్పర్యప్రదర్శనవ్యాజేన తత్ప్రయోజనమాహ.

సా-వి— అనాదరిత్తిరుక్కుమాకిల్, అనాదృత్య స్థితశ్చేత్- వెరుక్కుమాప్పోలే, యథా కుప్యతి తద్వత్. ఎమ్పెరుమాన్ తిరువుళ్ళమ్ శీరుమ్, భగవతో హృదయం కుప్యేత్. ప్రతికూలర్గై ఆదరిక్కుమాకిల్, ప్రతికూలానాద్రియతేచేత్ - రాజమహిషీ, రాజ్ఞీ. పట్టాభిషిక్తాయాం పత్న్యాం. క్షుద్రజంతుక్కళ్ పక్కలిలె, క్షుద్రజనవిషయే. మడిప్పిచ్చైప్పుక్కాల్, వస్త్రాంచలం ప్రసార్య భిక్షాం యాచమానాయాం- అవళై, మహిషీం. అవన్, రాజా. వెరుక్కుమాప్పోలే, యథాకుప్యతి తథా. వెరిత్తిరుక్కుమ్, కుపితోభవిష్యేత్. వాశియరియాతాప్పోలే, తారతమ్యమజానతాం జ్ఞానమివ. ఆకాతే, అస్యోత్పన్నం జ్ఞానం నభవతికిం? ఎన్ఱు, ఇతి. అవనళవిలె, తద్విషయే. అనాదరిత్తిరుక్కుమ్, అనాదృత్య తిష్ఠేత్. ఏతత్పర్యంతం శ్రీభాష్యకారోపదేశవాక్యాని. నను కులటాషండేత్యాదిశాస్త్రైరేవ ప్రతికూలవిషయాదేస్సర్వస్యాపి జనస్య నిషిద్ధత్వాద్విపక్షే భగవన్నిగ్రహాది బాధోపన్యాసపూర్వకం భాష్యకారోపదేశస్య

సా- సం—వెరుక్కుమాప్పోలే, యథా కుపితో భవతి తథా. అనాదరిక్కుమిత్యన్తం భాష్యకారోక్తిః. నన్వర్థకామజ్గళడియాకఇతి భాష్యకృతస్సామాన్యోక్తిర్ధర్మావిరుద్ధార్థకామపరేత్యాహ.

మూ—ఇప్పడి శ్రీభాష్య కారరరుళిచ్చెయ్‌త ఉత్తర కృత్యత్తిల్ " కులటాషణ్డపతిత వైరిభ్యః కాకణీమపి। ఉద్యతా మపిగృహ్ణీయాన్నాపద్యపికదాచన। పరరంధ్రేషుజాత్యంధాః పరదారేష్వపుంసకాః। పరివాదేషు యేమూకాస్తేశివదయితామమ " ఇత్యాదికళిల్ ఇప్పడియే ధర్మవిరుద్ధార్థ కామఙ్గళ్ దూరతో నిరస్తఙ్గళానపడియాలే ధర్మావిరుద్ధఙ్గళాన అర్థకామఙ్గళ్ ఉపాధియాకవుమ్, అనుకూల ప్రతికూలో దాసీనవిషయఙ్గళిల్ తాన్ నిన్ఱనిలై కులైయలాకాతెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్-

సా-దీ— ఎన్నవిత్తిల్ తాత్పర్యార్థత్తై క్కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పడి భాష్య కార రిత్యాది యాల్ నిజకర్మాది ఎన్ఱుమళవాక. ధర్మవిరుద్ధార్థ కామఙ్గళడియాక విపరీతానుష్ఠాన మాకాతెన్ఱు మతు స్పష్టమాకైయాలిఙ్గు వక్తవ్య మల్లామైయాల్ ధర్మా విరుద్ధార్థ కామఙ్గళడియాకవుమ్ - అనుకూలాది కళిల్ విపరీతానుష్ఠాన మాకాతెన్ఱు తాత్పర్యమెన్నైరా. ధర్మవిరుద్ధార్థ కామఙ్గళాకాతెన్ఱు మిడత్తిల్ అర్థ విషయే ప్రమాణం, కులటేత్యాది - కులటా, వ్యభిచారిణీ వేశ్యాచ - షండః, నపుంసకః - కాకణీ, క్షుద్ర ధాన్యాంశః - పర రంధ్రాణి, అపవాద స్థానాని - అపుంసకాః, నపుంసకాః. కామవిషయే ప్రమాణం పరదారేష్వితి - ధర్మా విరుద్ధేతి సర్వాధికారి విషయమాక నిషేధమిల్లామైయాల్ ధర్మావిరుద్ధమెన్ఱ రతు - తాన్నిన్ఱనిలై కులైకై యావతు, శాస్త్రోక్త విపరీతానుష్ఠానం - తతాఽనుకూల రిడత్తిల్ అనాదరమ్ పణ్ణ

సా-స్వా—కారోక్తికు తాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. ఇప్పడిఇతి-ధర్మవిరుద్ధార్థనిషేధత్తిల్ ప్రమాణమ్ కులటేతి - కులటా, జారిణీ - షండః నపుంసకః - పతితః, నిత్య కర్మత్యాగీ. వైరిణః, శత్రవః. భగవద్ద్వేషిణోవా. ఏతేభ్యః కదాచిదపిన గృహ్ణీయాత్ - ఆపద్యపిన గృహ్ణీయాత్. కాకణీ మపిన గృహ్ణీయాదితి సర్వప్రకారేణ నిషేధాదయమర్థా గమో ధర్మ విరుద్ధః ఎన్ఱు కరుత్తు - ధర్మ విరుద్ధ కామ నిషేధే ప్రమాణం పరదారేష్వితి - అపుంసకాః, నపుంసకాః. శ్రీభాష్య కారర్ ప్రపన్ననైకుఱిత్తు అను కూల ప్రతికూలో దాసీన విషయఙ్గళిలే అనాదరాది నిషేధమ్ పణ్ణుకైయాలే ధర్మ విరుద్ధార్థ కామోపాధిక నిషేధమ్ సర్వ విషయ మాకైయాలే విశేష నిషేధ వైయర్థ్య ప్రసంగేన ధర్మా విరుద్ధార్థ కామోపాధికమాకవుమ్ అనుకూలాది విషయత్తిల్ అనాదరాది కళాకాతెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడిశ్రీభాష్య కారర్ ఎమ్బెరుమాన్

సా-ప్ర— ఇప్పడి భాష్యకార రిత్యాదినా. యథా సంసారిభిరుపద్రవ నివృత్త్యై పాషండ్యనువర్తనేన వా సంసార్యంతరానువర్తనేనవాఽక్రియతే తథా ప్రపన్నైర్నకార్యమిత్యర్థః. తాన్నిన్ఱనిలైకులైయలాకాతెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్, స్వోచితస్థితి భ్రంశేననభవితవ్య మితిభావ ఇత్యర్థః. ధర్మావిరుద్ధార్థ కామార్థ మపి ప్రతికూలో దాసీనానుకూల విషయాదరానాదరౌనకర్తవ్యావితిజ్ఞాపనం ప్రయోజనమిత్యర్థః. భాష్యకార

సా-వి—కిమ్ప్రయోజనమిత్యత్రాహ-ఇప్పడిభాష్యకారరిత-కాకణీం, క్షుద్రధనకణమపి. తాన్నిన్ఱనిలైకులైయాతు. ప్రపన్నస్య స్వోచిత స్థితిర్నవ్యేదితి. తిరువుళ్ళమ్, భాష్యకారాశయః- యథా సంసారిభి రుపద్రవ నివృత్తిః పాషండానువర్తనేనవా సంసార్యంతరానువర్తనేనవాతథాప్రపన్నైః ధర్మా విరుద్ధార్థ

సా-సం—ఇప్పడీతి. కులటా, అభిసారికా. వైరిణః, విష్ణుద్వేషిణః. విషయఙ్గళిల్ తాన్నిన్ఱనిలై ఇతి. అనుకూలరైకణ్డాలిత్యాదివాక్యత్రయోక్తస్వరూపాదిత్రయనిష్ఠానుగుణవర్తనమిత్యర్థః. శ్రీభాష్యకృదుక్తేరిత్థం తాత్పర్యం కైః

మూ—అతిల్ అనుకూలరై అనాదరిక్కలాకా తెన్నుమిడమ్ శ్రీశాండిల్యస్మృతియిలే-“అనాదృతసుతర్గెహీపురుషన్నాభినన్దతి। తథానర్చితసద్భక్తం భగవాన్నాభినన్దతి,, ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టతు. ప్రతికూలసంసర్గమాకాతెన్ఱుమిడమ్, మహాభారతత్తిలే “ యేద్విషన్తిమహాత్మానం నస్మరన్తిచకేశవం । నతేషాంపుణ్యతీర్థేషు గతిస్సంసర్గిణామపి ,, ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టతు. అప్పడియే “ మూఢాః పాపరతైః క్రూరైః ర్భగవచ్ఛాస్త్రదూషకైః।

సా-దీ—లాకాతెన్ఱుమతిల్ ప్రమాణజ్కాట్టుకిరార్-అనాదృతేతి-గేహీ, గృహస్థః-అనాదృతస్స్వసుతో యేనతం- అన్ద పురుషనై సంతోషియాతాప్పోలె అనర్చిత సద్భక్తం, భాగవతరై పూజియా తవనై- భగవానుకవానైన్నైర - ప్రతికూల సంసర్గ మాకాతెన్ఱు మిడత్తిల్ ప్రమాణం యేద్విషంతీతి - తత్సంసర్గిణామపి పుణ్యతీర్థేషు గతిర్నాస్తి ఎన్నైర - మూఢేరితి - మూఢాః, ఆత్మజ్ఞాన రహితరాయ్ భగవచ్ఛాస్త్రత్తై దూషిక్కుమవరాయ్- అథవాభగవానైయుమ్ తత్ప్రతిపాదక శాస్త్రత్తైయుమ్ దూషిక్కుమవరా

సా - స్వ — తిరువుళ్ళమ్ శీరుమెన్ఱుమ్, వెరుత్తిరుక్కుమెన్ఱుమ్, అనాదరత్తిరుక్కుమెన్ఱుమ్ శొన్నతు కూడుమో ? భగవత్ప్రీతి కోపజ్గళ్ శాస్త్రైక వేద్యజ్గళాకైయాలే సమ్ప్రతిపన్న శాస్త్రం శొల్లవేణ్డావో? ఎన్నవఱుళి చ్చెయ్ కిరార్. అతి లనుకూలరై ఇత్యాదినా. గేహీ, గృహస్థః. స్వారాధక మపి అనాదృతస్వసుతం పురుషం యథా నాభి నందతి తథా భగవానపి అనాదర కార్యత్వాద నర్చనస్య అన ర్చిత సద్భక్తం నిదర్శిష్ట స్వభక్త విషయే కార్య పర్యంతా నాదరవంతం స్వారాధక మపి నాభి నందతి క్రుధ్యతీం-అభినంద నస్య ప్రసాద కార్యత్వా దనభి నందనస్య కోపకార్యత్వా న్నాభినంద తీత్యస్య క్రోధే తాత్పర్యమ్. తేన ఎమ్బెరుమాన్ తిరువుళ్ళమ్ శీరుమెన్నైక్కు ఇతు ప్రమాణ మాక కడవై యిల్లై యెన్నపడి. శాండిల్య శబ్దేన ఉప నిషత్ప్రసిద్ధ్యాః ప్రత మత్వం సూచ్యతే. యేద్వి షంతీతి. స్మరణా భావ రూప కార్య పర్యంత ద్వేషం కుర్వంతి. ఏతేషాం పుణ్య తీర్థేషు గతిః ప్రాప్యం ఫలం నాస్తి. తత్సం సర్గిణామపి నాస్తి. అత్ర సంసర్గ శబ్దేన తత్కారణీ భూత ఆదర ఉపచర్యతే. ప్రతికూలే ఆదర వతాం శుద్ధ్యా పాదకతీర్థగత్యభావోక్త్యా భగవ తోపస్యా నన్య నివర్త్యత్వం ద్యోతిత మాకిరతు - ఇతినాలే వెరుత్తిరుక్కు మెన్ఱ తుప పన్నమ్. కృతకృత్య నుక్కు ప్రతి కూలసంసర్గత్తిల్ బాధక మెతెన్నవరుళి చ్చెయ్ కిరార్. అప్పడియే ఇతి -

---

సా-ప్ర—వాక్య పక్షపాతోక్తిత్వ శంకావ్యా వృత్త్యర్థ ముక్తార్థే ప్రమాణాన్యాహ. ఇతిలనుకూలరై ఇత్యాదినా. విష్ణు ద్వేషిసంసర్గిణాం పుణ్య తీర్థప్రాప్తిర్నాస్తీత్యుక్తైః ప్రతికూలాదరో నిషిద్ధ ఇత్యర్థః. ఏతేన ప్రపత్తేః పూర్వం ప్రతికూల సంసర్గస్యబాధకత్వ ముక్తమ్. “ మూఢాః పాపరతైః ,, రిత్యనేన భగవత్సమా

సా-వి— కామార్థమపి ప్రతికూలోదాసీన విషయాదరోను కూల విషయా ద్యనాదరశ్చన కార్య ఇతిజ్ఞాపనం ప్రయోజన మితిభావః - భాష్యకార వాక్యేషు పక్షపాతోక్తిత్వశంకావ్యావృత్త్యర్థం ప్రమాణాన్యాహ - అనుకూలరై ఇత్యాదినా -

---

సా-సం—ప్రమాణైరవగమ్యత ఇత్యత్రాహ. అతిలిత్యాదినా. అనర్చితేతిధర్మ విరుద్ధార్థాది నిమిత్తం నచ అనర్చితేత్యర్థః. సంసర్గిణామపి, ధర్మవిరుద్ధాద్యర్థ సంసర్గిణామపి, ధర్మవిరుద్ధాదపచారాచ్చ అనస్య

మూ—సమ్బన్ధంనాచ రేభక్తైర్నశ్యత్యైత్తెస్సంసఙ్గమే,, ఎన్ఱు ప్రతికూలసంసర్గమ్ భగవత్ప్రీమత్తైయ్యరుక్కుమె న్ఱుశొల్లప్పట్టతు. ఉదాసీనరై తృణవత్కరిక్కవేణుమెన్ఱుమిడమ్, ‘‘అద్యప్రభృతి హేలోకా యూయంయూయం వయంవయం। అర్థకామపరాయూయం నారాయణపరావయం। నాస్తిసంగతిరస్మాకంయుష్మాకం చపరస్పరం। వయంతు కిఙ్కరావిష్ణో ర్యూయమింద్రియ కింకరాః,, ఇత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్-

సా-దీ— యిరుకిర క్రూరపురుషరోడువివాహాదిసంబంధం పణ్ణవొణ్ణాతు-సంబంధంపణ్ణిల్ భగవద్భక్త్యాదికళ్ నశిక్కుమెన్కై - అద్యప్రభృతీతి - లౌకికాన్ప్రతినారద వచనం - యూయంసంసారిణః- వయం భాగవతాః- సంసారిణాం భాగవతానాంచ లక్షణం దర్శయతి- అర్థకామేత్యాదినా - అతఏవఉభయేషాం సంగతిర్నాస్తి ఎన్కిఱార్ - నాస్తీతి - అతిల్ హేతువై స్మరిప్పిక్కిఱార్- వయంత్వితి-

సా - స్వా — సంబంధన్నాచ రేత్, బుద్ధి పూర్వక సంసర్గం నాచరేత్ - ఉదాసీనరై ఇత్యాది - అత్ర ‘‘నాస్తిసంగతి రస్మాకం యుష్మాకంచ పరస్పర,, మితి సిద్ధవన్నిర్దేశేన అర్థ కామపరైర్నారాయణ పర స్సంబంధంనకుర్యాదితివిధిఃకల్ప్యతే. ప్రతికూల సంసర్గాపేక్షయో దాసీన సంసర్గస్య న్యూనపాతకత్వే నానాద రిత్తిరుక్కుమెన్ఱు శొన్నతెన్ఱు కరుత్తు - యూయం యూయమితి - యూయం యూయమేవ నత్వస్మద్గోష్ఠీ ప్రవేశేన వయ మిత్యుక్త్యర్హా ఇత్యర్థః - వయంవయం, భాగవత గోష్ఠీ ప్రవిష్టతయా సర్వేషాం భాగవతానాం వయమిత్యుక్త్యర్హాః - నతు యూయ మిత్యుక్త్యర్హాఃఎన్ఱవడి - భాగవతా భాగవత లక్షణం అర్థ కామేత్యాది - తత్ర హేతుః - వయంత్వితి - ఆనాలుమ్ శ్రీభాష్య కారర్ శాస్త్రీయవర్ణాశ్రమాది ధర్మ మాన సంధ్యా స్నానాది కళై యరుళి చ్చెయ్యామల్ శ్రీభాష్యాది ప్రవర్తనాది మాత్రోత్తర కృత్యత్తై యరుళి చ్చెయ్ కైయాలే శాస్త్రీయానుసరణం సంప్రదాయ విరుద్ధమన్ఱో ?వెన్న శాస్త్రీయానుసరణం శ్రీభాష్య కారాభిప్రేతమెన్ఱుతదీయసూక్తియాలేసమర్థిక్కిఱార్-

సా-ప్ర—శ్రయణా త్పశ్చాత్ప్రతికూల సంసర్గస్య బాధకత్వ ముక్తమ్. నను భాష్యకారై ర్విశిష్య శాస్త్రీయ మేవ కర్తవ్య మిత్యనుక్తే స్తదుక్తానాంకథంచిచ్ఛాస్త్రీయత్వమ్ సంపాద్య శాస్త్రీయానా మేవ కర్తవ్యత్వసమర్థనాద్వరం యథాకథం చిత్కైంకర్య స్యావశ్యకర్తవ్యత్వ పరత్వవర్ణనం తత్కైంనాంగీక్రియత ఇత్యత్ర తథాత్వే తదుక్త వాక్యాంతర విరోధం కూటస్థయామునాచార్యవాక్యవిరోధంతదుభయమూల

సా-వి—అఱిక్కుమ్, నాశయతి - నను భాష్యకారైశ్శాస్త్రీయమేవకర్తవ్య మిత్య నుక్తే ర్యథా కథంచిత్క్రియమాణ మపి కైంకర్యం కిం నస్యా దిత్యా శంకాయాం మున్నడిపార్త్తు వర్తిక్కవేణ్డుమిత్యుక్తేశ్శాస్త్రానురోధేన వర్తితవ్య మిత్యభి ప్రాయకత్వా చ్ఛృంగ గ్రాహికయా సర్వమపి క్రియమాణంశాస్త్రానుసారేణ కృతంచే దేవ కైంకర్యం నోచే దపరాధ రూపమితి సూచితంభవతీత్యాహ-

సా - సం — భోగ్యత్వ నిష్ఠావిరోధి భోక్తృత్వ వంత ఇతి తేపిఅర్థకామ పరాయూయ మిత్యనేన గృహ్యంతే.అద్యేత్యాది శ్లోకస్యస నిమిత్తకంవివరణంనాస్తీత్యాదిశ్లోకః.అస్త్యేవమాఖ్యాయికాతద్వ్యవృత్తిశ్చ ,‘ఆమోక్షాదనుసరతిశాస్త్రీయ సరణి,, మితిసంగ్రహీతే.ఉక్తాఖ్యాయికాతద్వ్యవృత్త్యోః కాసఙ్గతిరిత్యత్రాహ.

మూ— ఇప్పడి మున్నడిపార్త్తు నడక్క వేణ్డు మెన్నరుళిచ్చెయ్త అర్థమ్ శాస్త్రీకవేద్యమాకైయాలె శాస్త్రీయజ్ఞళుక్కు ఉపలక్షణమాక సారోద్ధారమ్పణ్ణి ఇవరరుళిచ్చెయ్త కైంకర్యఙ్గళుమ్ తాన్ వేణ్డినపడి శెయ్యవొణ్ణామైయాలే శాస్త్రోక్తమాన నియమత్తోడే శెయ్తాల్ కైంకర్యమామెన్ఱు సూచితమ్- వేణ్డిత్తుచ్చెయ్తు తిరియవమైయుమోవెన్నిల్ అతు ఇవనుక్కు స్వరూప మన్ఱెన్నరుళిచ్చెయ్తపడియాలే ౹౹అశాస్త్రమాసురం కృత్స్నం౹౹ఎన్ఱుఆళవన్దార్ అరుళిచ్చెయ్తపడియే శాస్త్రవిరుద్ధఙ్గళ్ దైవప్రకృతియాన ఇవన్

నా-దీ— ఇప్పడిమున్నడి ఇత్యాది- మున్నడిపార్త్తు వర్తిక్కై-శాస్త్రీక వేద్యమాకైయాలెన్ఱపడి-సారోద్ధారమ్పణ్ణి, సారాంశత్తైఎడుత్తు ఉదాహరిత్తరుళి- కైంకర్యఙ్గళ్,శ్రీభాష్యప్రవర్తనాదికళుమ్నిత్యనైమిత్తికాదికళుమ్ - వేణ్డిత్తుచ్చెయ్తు తిరికై ఇవనుక్కు స్వరూప మన్ఱెన్ఱాలుమ్ ఇన్నవర్థమ్ సిద్ధమెన్కిఱార్ - వేణ్డిత్తుచ్చెయ్తి త్యాదియాల్ - అశాస్త్రమిత్యాది - ఆళవన్దార్ శ్రీగీతార్థ సంగ్రహత్తి

సా-స్వా— ఇప్పడి మున్నడి ఇతి-శాస్త్రీక వేద్య మాకైయాలే యెన్కిఱ త్తుక్కు సూచితమెన్కిఱతోడే యన్వయమ్ - ఉపలక్షణ మితి- శ్రీభాష్య ప్రవర్తనస్యాపి శాస్త్రీయ తయా తదుక్త్యా శాస్త్రీయ సర్వ వర్ణాశ్రమ ధర్మోపలక్షణత్వ మెన్ఱు కరుత్తు - శ్రీభాష్య ప్రవర్తనాదిక మప్యాచార్య శిష్య కృత్యాధికారోక్త నియమ మన్ఱిక్కే శెయ్తాల్ శేష్యనభిమతాచరణ రూప తయా కైంకర్య మాక మాట్టాతెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి పార్త్తు వర్తిక్కై శాస్త్రీక వేద్య మానాలన్ఱో ఇప్పడి చ్చొల్లలావతు. రాజ పుత్రానాచారాది మూల రాజనిగ్రహాది లోక దృష్టాంతదర్శనాది కళాలు మనుమాన విధయా స్వరియ లాషే? ఇతినాలే శాస్త్రీయాను సరణమ్కర్తవ్య మెన్ఱు సూచిత మెన్కిఱతు కూడుమో? వేణ్డిత్తుచ్చెయ్తు తిరియవమైయుమో వెన్నిలతు యివనుక్కు స్వరూప మన్ఱెన్కిఱ వాక్యత్తాలే శాస్త్రీయాను సరణ కర్తవ్యతై సిద్ధిక్కు మెన్నిల్ ౹౹ప్రభురహమన్య నృణాంన వైష్ణవానాం౹౹ మెన్ఱు యమవశ్యతాది బాధక మిల్లాత శ్రీవైష్ణవాధికారిక్కు శాస్త్రానుసరణత్తిల్ సత్సంప్రదాయముమ్ సమీచీన ప్రమాణము మిల్లాతే శ్రీభాష్యకార వాక్యత్తుక్కిప్పడి తాత్పర్య న్కొణ్ కల్పిక్కప్పోమో? ముక్తిదశైయిలైచ్ఛిక కైంకర్యమ్ స్వరూపమాయిరుక్కవతు స్వరూపమన్నెన్ఱుశొల్లుకిఱతు తాన్ కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-వేణ్డిత్తితి - ఆళవన్దారితి - శ్రీగీతార్థ

సా-ప్ర—భూత భగవ ద్వాక్యవిరోధంచాహ. ఇప్పడి మున్నడి పార్త్తిత్యాదినా. అనుబన్ధమపేక్ష్యేత్యర్థః. ఆళవన్దార్, యామునాచార్యాః. ననుయామునాచార్యైరపి నిత్యనైమిత్తికానాం భక్తియోగ

సా- వి— ఇప్పడి మున్నడిఇతి -అన్యథా వేణ్డిత్తు చ్చెయ్తు తిరియ వమైయుమో ఇతిప్రశ్నే అతి వనుక్కు స్వరూపమన్ఱు ఇతి భాష్యకారీయ వాక్యాంతరేణ స్వరూపమన్ఱితి వాక్యమూల భూతేన ౹౹అశాస్త్రమాసురం కృత్స్నం౹౹మితి యామునాచార్య వాక్యేన ఆజ్ఞాచ్ఛేదీతి భగవ ద్వాక్యేనచ విరోధ స్స్యాది త్యభిప్రేత్యాహ. వేణ్డిత్తుచ్చెయ్తి త్యాదినా -

సా-సం—ఇప్పడీతి.౹౹ప్రీత్యైవకారిత౹౹ ఇత్యుక్త్యా శాస్త్రీయనియమమతిక్రమ్య స్వరుచ్యాకృతమపి కైంకర్యతామస్తీత్యేవ సూచితం కిన్నస్యా దిత్యాశంకాం భాష్యకృద్యామునాచార్య శరణ్యోక్తి భిర్విరోధ ప్రదర్శనేన పరిహరతి. వేణ్డిత్తిత్యాదినా,

మూ—స్వరూపత్తుక్కు ప్పొరున్దామైయాలుమ్- "శ్రుతిస్మృతిర్మమైవాజ్ఞా యస్తాముల్లంఘ్య వర్తతే। ఆజ్ఞాచ్ఛేదీ మమ ద్రోహీ మద్భక్తోఽపి న వైష్ణవః" ఎన్ఱు అడిమైకొళ్ళుకిఱవన్ అరుళిచ్చెయ్‌తపడియాలుమ్ ఇవన్ శరీరత్తోడిరున్ద కాలమ్ శాస్త్రవశ్యనాయ్ అడిమై శెయ్యవేణుమెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్- "నిజకర్మాదిభక్త్యన్తం కుర్యాత్ప్రీత్యైవ కారితః। ఉపాయతాం పరిత్యజ్య న్యసేద్దేవే తు తామభీః" ఎన్ఱు శ్రీగీతార్థసంగ్రహత్తిల్ "ప్రీత్యైవ" ఎన్గిఱ అవధారణత్తాలే సాధనత్వబుద్ధియై వ్యవచ్ఛేదిత్తారెన్ఱుమిడమ్ "ఉపాయతాం పరిత్యజ్య" ఎన్ఱు వివ

సా.దీ—లరుళిచ్చెయ్‌తపడియెన్నై.-పొరున్దామై, యోగ్యనల్లామై. మమాజ్ఞాచ్ఛేదీ, మమ ద్రోహీ చ సః. శ్రీగీతార్థసంగ్రహత్తిల్ ప్రసంగత్తాల్ అతిల్ ఉక్తార్థవిరోధత్తై ఆశంకిత్తు పరిహరిక్కిఱార్- నిజకర్మాదీత్యాదియాల్. ప్రపన్నః నిజకర్మ ఆరభ్య భక్తియోగపర్యంతం కేవలం ప్రీత్యైవ ప్రేరితః కుర్యాత్. క్రియమాణే కర్మణి ఉపాయత్వబుద్ధిం పరిత్యజ్య కుర్యాత్ - తాముపాయతాం అభీః అయం దేవే భగవతి తు న్యసేత్- సాధనత్వబుద్ధియై ఇత్యాది -ప్రీత్యైవ ఎన్ఱవధారణత్తాల్ శాస్త్రీయసరణిర్న వ్యావర్త్యతే ఎన్ఱు కరుత్తు-

సా-స్వా—సంగ్రహత్తిలే ఇతి శేషః- పొరున్దామైయాలే, ఉచితమల్లామైయాలే- ముక్తదశైయిల్ ఐచ్ఛికసంచారమ్ స్వరూపమానాలుమ్ బద్ధదశైయిల్ సత్త్వప్రకృతియాన తన్ స్వరూపత్తుక్కుచితమన్ఱెన్ఱు కరుత్తు. అడిమైకొళ్ళుకిఱవనితి. శాస్త్రాతిక్రమమ్ పణ్ణుకిఱవన్ మద్భక్తనాయిరున్దాలుమ్ మమద్రోహియెన్ఱుమ్, వైష్ణవనన్ఱెన్ఱుమ్, శేషియాన శరణ్యనరుళిచ్చెయ్‌కైయాలే శాస్త్రవిరుద్ధమ్ స్వామ్యభిమతమాకైయాలే కైంకర్యమాక మాట్టామైయాల్ శాస్త్రానుగుణమాక వర్తిక్క వేణుమెన్ఱు కరుత్తెన్ఱపడి. ఇప్పడియాకిల్ "నిజకర్మాది భక్త్యంతం కుర్యాత్ప్రీత్యైవ కారితః" ఎన్ఱు ఆళవన్దార్ శ్రీగీతార్థసంగ్రహత్తిలే తానే శాస్త్రత్తై వ్యవచ్ఛేదిత్తు ప్రీత్యైవ ఎన్ఱు ఐచ్ఛికమాక కైంకర్యమ్ పణ్ణవేణుమెన్ఱు శొన్నతు విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. నిజకర్మాదీతి-ప్రీత్యైవ ఎన్గిఱతు శాస్త్రత్తై వ్యవచ్ఛేదిక్కవిల్లై యెన్ఱపడి- ప్రీత్యైవ కారితః ఎన్ఱు శబ్దస్వారస్యత్తాలే శాస్త్రప్రేరితనన్ఱెన్ఱు తోన్ఱక్క

సా-ప్ర— పర్యంతానాం ప్రీత్యైవ కర్తవ్యత్వోక్తేః తత్ర ప్రీత్యైవ కారేణ చ శాస్త్రమర్యాదావ్యావర్తనాదుదాహృతవచనానామన్యపరత్వసంభవాచ్చ భాష్యకారాణాం యామునాచార్యాణాం చ యథాకథంచిద్భగవత్కైంకర్యకర్తవ్యత్వ ఏవ తాత్పర్యమిత్యత్రావధారణవ్యవచ్ఛేద్యకథనోక్త్యా శాస్త్రీయనియమోఽనతిలంఘనీయ ఇత్యాహ. నిజకర్మాదీత్యాదినా. నన్వేవకారేణ ప్రీతిప్రేరితే కైంకర్యే శాస్త్రస్య ప్రేరకత్వం

సా - వి — పొరున్దామైయాలుమ్, దేవప్రకృతేః "అశాస్త్రమాసురం కృత్స్నమ్" ఇత్యశాస్త్రస్య ఆసురస్య స్వరూపవిరుద్ధత్వేనాననుగుణత్వాత్ -అడిమైకొళ్ళుకిఱవన్, కైంకర్యస్వీకర్తా భగవతాపి - నను యామునాచార్యైః ప్రీత్యైవ కారిత ఇత్యేవకారకరణేన శాస్త్రమర్యాదావ్యావర్తనాదన్యథా కథం చిత్కర్తవ్యత్వ ఏవ తేషామపి తాత్పర్యమిత్యాశంక్యాహ - నిజకర్మాదీతి - నను శాస్త్రప్రేరితః కుర్యాత్ . కింతు ప్రీత్యైవేతి శాస్త్రప్రేరకత్వమేవకారేణ వ్యవచ్ఛిద్యత ఇత్యాశంక్య శాస్త్రస్య

సా- సం — ప్రీత్యైవ కారిత ఇత్యస్య శాస్త్రీయనియమ ఏవ వ్యవచ్ఛేద్య ఇతి భ్రమవంతం ప్రతి సమాధత్తే. నిజకర్మాదీత్యాదినా, తథాచ ఉపాయతాం ప్రీత్యైవేత్యనయోరన్యతరదైరర్థక్యమితి యోఽమనుతే

మూ—రిక్కైయాలేసువ్యక్తమ్-శాస్త్రీయకైంకర్యత్తిల్(ప్రీతియి)నుడైయ ప్రేరకత్వాతిశయమ్‌వివక్షిత మానా లుమ్ "నిజకర్మాదిభక్త్యంతం" ఎన్కిర వివక్షితస్వరూపత్తుక్కు-శాస్త్రమే ప్రమాణమెన్నుమిడమ్, నిజకర్మశబ్దత్తాలే దర్శితమాయ్‌త్తు- ఇశ్శాస్త్రీయనియమమ్

సా-దీ—శాస్త్ర విహితకైంకర్యత్తిల్ ప్రీతియినుడైయ వశమేనప్రేరకత్వమే ప్రీత్యైవ ఎన్నుమిడత్తిల్ వివక్షిత మాకవుమామ్. తావతా శాస్త్రమ్ వ్యావృత్త మాకాతు. అవళ్ళవే యన్ను - శాస్త్ర నియమ మిఱ్ఱు వివక్షిత మెన్కిరార్ - శాస్త్రీయ కైంకర్యేత్యాదియాల్ - శాస్త్రేణ స్వస్య విహితం కర్మ నిజ కర్మ మితి వ్యుత్పత్తియాల్ - ఇశ్శాస్త్రీయ నియమత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్-ఇశాస్త్రీయనియమమిత్యాదియాల్-

సా-స్వా—ప్రీతియినాలేతానే ప్రేరితనెన్నుతోత్త విల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. శాస్త్రీయేతి-శాస్త్రవశ్యత్తైయిల్లై యాకిల్ ఇన్న కర్మమ్ నిజమ్, ఇన్న కర్మమ్ నిజ మన్నెన్ను శొల్లక్కూడామైయాలే నిజకర్మశబ్దత్తాలే శాస్త్రైక వేద్య స్వవర్ణాశ్రమ ధర్మమే శొల్లప్పడుకిఱ తెన్ను కరుత్తు. ఆనాలుమ్ "శ్రుతిస్మృతిర్మమైవాజ్ఞా యస్తాముల్లంఘ్య వర్తతే। ఆజ్ఞాచ్ఛేదీ మమ ద్రోహీ మద్భక్తోపి న వైష్ణవ" ఇత్యాదికళ్ భక్తియోగనిష్ఠ విషయమాయుమ్ నిర్వహిక్కలా యిరుక్క ప్రపన్న విషయత్తిల్ శాస్త్రవశ్యతా నియామక ప్రాతిస్వికవచనమిల్లాతే యిరుక్క ప్రపన్ననుక్కు శాస్త్రవశ్యతై శొల్లక్కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇశ్శాస్త్రీయనియమమితి.

సా-ప్ర—వ్యవచ్ఛిద్యత ఇతి శాస్త్రస్య ప్రేరకత్వమేవ నాస్తీతి తన్నియమో దూరోత్సారిత ఇత్యత్ర శాస్త్రస్య ప్రేరకత్వాభావేపి తేషాం స్వరూపాదేశ్శాస్త్రైకబోధ్యత్వాత్ తద్విహాయ యథాకథంచిదనుష్ఠానే సిద్ధే ప్యనుష్ఠితేషు "మద్భక్తోపి న వైష్ణవ" ఇత్యాద్యుక్తా వైష్ణవత్వాపత్త్యా శాస్త్రీయాణాం చాప్రీతా ప్రీతి ప్రేరణస్య విషయ ఏవ న సిధ్యతీత్యుత్తర మభిప్రేత్యాహ. శాస్త్రీయేత్యాదినా. నను "అనాదృతసుతం గేహీ. యే ద్విషన్తి మహాత్మానం. మూఢాః పాపరతైః క్రూరైః. అద్యప్రభృతి హే లోకాః. శ్రుతిస్మృతిర్మమైవాజ్ఞా" ఇత్యాభిర్భక్తవిషయత్వేనాప్యుపపత్తేశ్శాస్త్రీయ నియమానుసరణం భక్తస్యైవ న ప్రపన్నస్యేత్యత్ర ప్రపన్నేనైవ శాస్త్రీయస్యానుసర్తవ్యత్వే అననుసారే ప్రత్యవాయవత్త్వే చ ప్రమాణాన్యాహ. ఇశ్శాస్త్రీయనియమమిత్యాదినా.

సా-వి—ప్రేరకతయాऽనపేక్షణేపి నిజకర్మస్వరూపస్య శాస్త్రేణైవ జ్ఞాతవ్యత్వాచ్ఛాస్త్రం ప్రమాణత్వేన స్వీకార్యమితి. నిజకర్మేతి వదద్భిర్యామునాచార్యైరభిప్రేత మిత్యాహ - శాస్త్రీయకైంకర్యత్తినుడైయేతి - కైంకర్యవిషయే శాస్త్రీయ ప్రేరకత్వాతిశయ మిత్యర్థః - వివక్షితమానాలుమ్, వ్యవచ్ఛిద్యత యేతి భావః - నన్వేతద్యామునాచార్యోక్తం భక్తవిషయం భవిష్యతీత్యత్ర ప్రపన్నవిషయేప్యయం నియమస్స్వీకార్య ఇతి ప్రమాణాన్యాహ - ఇశ్శాస్త్రీయనియమమితి -

సా-సం—తం ప్రత్యపి ద్వయోరపి సాధర్మ్యం దర్శయన్ కైంకర్యమేతదితి జ్ఞాత్వా తదనుష్ఠానే శాస్త్రమేవ ప్రమాణతయా ఆదరణీయ మిత్యయమర్థో నిజ కర్మశబ్దేనైవ సిద్ధ ఇత్యాహ - శాస్త్రీయేతి- నిజ కర్మశబ్ద విరోధేన ప్రీత్యైవేత్యస్యార్థ వర్ణనాయోగాత్ శాస్త్రీయ ఏవ కైంకర్యే ప్రీతేరేవ ప్రేరకత్వ ప్రాధాన్యేన ప్రీత్యైవేత్యుక్త మిత్యభిప్రేత్య ప్రేరకత్వాతిశయ మిత్యుక్తమ్. శాస్త్రీయ నియమాతిక్రమస్య ఫలం తదతిక్రమే ऽనిష్టం చ ప్రమాణతో దర్శయతి. ఇశ్శాస్త్రీయేత్యాదినా.

మూ— "అవిప్లవాయ ధర్మాణాం పాలనాయ కులస్యచ । సంగ్రహాయచ లోకస్య మర్యాదా స్థాపనాయచ । ప్రియాయ మమ విష్ణోశ్చ దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణః । మనీషీ వైదికాచారం మనసాపి నలంఘయేత్ ,, ఎన్ఱు ప్రపత్త్యధ్యాయత్తిలే ప్రసిద్ధమ్ - ఇతు తవిర్న్దాల్ పోతు వరుమ్ అనిష్టముమ్ " యథాహివల్లభో రాజ్ఞో నదీం రాజ్ఞా ప్రవర్తితామ్ । లోకోపయోగినీం రమ్యాం బహుసస్యవివర్ధనీమ్ । లంఘయన్ శూలమారోహేదనపేక్షోపి తాం ప్రతి । ఏవం విలంఘయన్ మర్త్యో మర్యాదాం వేదనిర్మితామ్ । ప్రియోపి న ప్రియో మేమదాజ్ఞావ్యతివర్తనాత్ ,, ఎన్ఱు అనంతరం శొల్లప్పట్టతు.

సా- దీ— మనీషీ, ధీమాన్ ప్రపన్నః. ధర్మాణాం, వేదవిహితానాం. అవిప్లవాయ, అనుత్సాదాయ. కులస్య, శిష్యపుత్రాదేః. లోకస్య, అతత్త్వవిదః. సంగ్రహాయ, అనుసరణాయ. బ్రాహ్మణనిన్ఱపడివర్తిప్పాన్, క్షత్రియనిన్ఱపడివర్తిప్పాన్, వైశ్యనిన్ఱపడివర్తిప్పాన్, శూద్రనిన్ఱపడివర్తిప్పాన్, ఇత్యాది వేదవిహిత మర్యాదైయై పరిపాలియాతపోతు వర్ణసంకరాదికళ్ వరుమెన్ఱు కరుత్తు - మమచ విష్ణోశ్చ సంతోషార్థం వేదోక్తమాన స్వవర్ణాశ్రమాచారత్తై. మనసాపి, కిముత కాయతః - కడక్కలాకాతెన్ఱు. అకరణే ప్రత్యవాయముమిఙ్గే శొల్లప్పట్టతెన్కిఱార్ - ఇతుతవిర్న్దపోతు ఎన్ఱుతుడఙ్గి, యథాహీతి- రాజ్ఞో వల్లభః, అత్యంతాభిమతః పుత్రాదిః-రాజ్ఞా లోకోపకారాయ ప్రవర్తితాం నదీం కుల్యామిత్యర్థః. తాం ప్రత్యనపేక్షోపి, తదనుపజీవకోపి. తామతిక్రామన్ శూలమారోహేత్ - కఴువిల్ పోకడప్పడుమ్- ఏవమితి. ప్రియోపి, పూర్వం బహుమతోపి. ఆజ్ఞా వ్యతివర్తనాత్ . అప్రియః అనిష్టో భవతి - నను భగవదప్రీతి

సా - స్వా — మనీషీ, ప్రపన్నః. ధర్మాణాం, వేదవిహితానాం. అవిప్లవాయ, అనుచ్ఛేదాయ. కులస్య, పుత్రాదేః. లోకస్య, అతత్త్వవిదః. సంగ్రహాయ, అనుసరణాయ. మర్యాదా స్థాపనాయ, బ్రాహ్మణనియమః అయం, క్షత్రియాది నియమః అయమితి వ్యవస్థాపనాయచ . మమ, లక్ష్మ్యాః. విష్ణోశ్చ సంతోషార్థం వైదికాచారం మనసాపి న లంఘయేత్. కిముత కాయతః. ప్రపత్తీతి . ప్రపత్త్యధ్యాయపఠితతయా ఇతువే ప్రపన్నవిషయత్తిల్ ప్రాతిస్వికవచనమెన్ఱు కరుత్తు - ఉక్తవచనత్తిలే ధర్మాద్యవిప్లవాది ఫలార్థమాక వన్ఱో శాస్త్రీయానుసరణం శొల్లప్పడుకిఱతు. అతు కామ్యమాకైయాల్ స్వరూపవిరుద్ధమన్ఱో? కించ అన్త ఫలాభిసంధియిల్లాత వధికారిక్కు శాస్త్రీయానుసరణం వేణ్డాతే ఐచ్ఛికసంచారమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఇతు తవిర్న్దపోతితి. లంఘయన్, విచ్ఛిందయన్. ప్రియోపి పూర్వం ప్రియోప్యసౌ ప్రపన్న ఇదానీ మాజ్ఞాతిక్రమాన్నప్రియో భవతి, నిగ్రాహ్యో భవతీత్యర్థః. ఇప్పడి శాస్త్రాతిక్రమమ్ పణ్ణిన ప్రపన్నన్ భగవన్నిగ్రహవిషయనాకిల్ నిగ్రహఫలభూతనరకాది వివిధా

సా - ప్ర — ఇతు తవిర్న్దాల్ పోతు వరుమ్, ఏతత్పరిత్యాగే సంభవత్ . శాస్త్రీయనియమపరిత్యాగే ఉదీయమానమిత్యర్థః. ఆనుకూల్యసంకల్పాద్యంగపంచకవ్యతిరిక్తాన్ నపేక్షప్రపత్తి ప్రకరణపఠితత్వాత్

సా-వి—ఇతు తవిర్న్దపోతు, ఏతత్పరిత్యాగసమయే-యథాహీతి - నదీం, కుల్యాం ప్రతి. అనపేక్షోపి, తాం కుల్యాం ప్రతి స్వయమనుపజీవన్నపి రాజ్ఞో వల్లభోపి. లంఘయన్, ఖండయన్- శూలమారోహేత్, దండ్యో

సా -సం — విప్లవః, అననుష్ఠానలక్షణాప్రామాణ్యశంకావిషయత్వం. అవిప్లవాయేతి. లక్ష్మీవచనమ్.

మూ—ఇన్న భగవదప్రీతికు క్షమైకొణ్డిలనాకిల్ ముక్తనావతఱ్కు మున్నే అధికారానురూపమాక ఏతేనుమొరు అనిష్టత్తై విళై(వి)ప్పిక్కుమ్ - అతు నిఱ్క

సా - దీ —మాత్ర మనోఽ ఉళ్ళతు - ప్రత్యవాయ మిల్లైయేయెన్నవరుళి చ్చెయ్ కిరార్- ఇన్త భగవదప్రీతీ త్యాది - క్షమై కొణ్డిలనాకిల్. పునః ప్రపత్త్యాక్షమిప్పిక్కిలనాకిల్. అధికారానురూపం, ప్రపన్ననానవివనుడైయ అధికారత్తుక్కేఱ్డాక. అన్యజన్మత్తిల్ కాణత్వ ఖంజత్వాది కళిలేతాకిలుమొరు ప్రత్యవాయత్తై విళైప్పిక్కుమ్. ఇతరరుక్కు జన్మాన్తరాదికళై యెణ్ణై. క్షమైకొళ్ళిల్ పరిహృతమామ్. ప్రపన్ననుక్కు ప్రత్యవాయాన్తరన్డ వేణుమో. భగవత్ప్రీత్యైక ప్రయోజన నుక్కు భగవద ప్రీతియైప్పత్త నరకమిల్లైయెఙ్కిరార్ - అతు నిఱ్క విత్యాది. కాణ త్వాది ప్రత్యవాయమిరు న్ఱళవిలెఙ్కై. అప్రీతియై

సా-స్వా—నర్థానుభవనిమిత్తమనంతజన్మప్రసక్త్యాఏతద్దేహావసానత్తిల్ కోలిన మోక్షమ్ ప్రతిబద్ధమాకప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్. ఇన్త భగవదప్రీతీతి. అధికారేతి. భక్తాధికారి యాకిల్ జన్మాంతర విళంబమ విరుద్ధం. కాలఙ్కురి యాతే ప్రపన్న నానాలుమ్ జన్మాంతరమ్ విరుద్ధమన్ఱు. ఏతద్దేహావసానత్తిల్ మోక్షార్థ ప్రపన్ననుక్కు మిద్దేహత్తుక్కుళ్ళే అంథా భవంతీ త్యాదికళిల్ పడియే యుపక్లేశాది కళై యుణ్డాక్కుమ్ ‹‹ సర్వథా నఖలు భాగవతాయమవిషయం గచ్ఛంతీ ,, తి ప్రమాణత్తాలే నరకమిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. విళైవిప్పిక్కుమ్ , పిరప్పిక్కుమ్. ఇప్పడి యాకిల్ శాస్త్రీయాతిక్రమత్తిల్ ‹‹ నరకం ప్రతిపద్యతే ,, ఎన్ఱు నరకం శొల్లుకిర ప్రమాణత్తాలే జన్మాంతరానుభావ్య నరకం ప్రసంగియాతో?వచన బలత్తాలే నరక ప్రాపక శాస్త్ర మన్య విషయమాకైయాలే ప్రపన్ననుక్కు ఇహ కోపక్లేశమే ఫలమేన్ఱిల్ ‹‹ నసుఖం ప్రాప్య సంహృష్యే ద్దుఃఖం ప్రాప్య నసంజ్వరేత్ । ఉపతిష్ఠంతు మాంసర్వే వ్యాధయఃపూర్వ సంచితాః ,, ఎన్ఱు స్వనిష్ఠైయై త్తెళిన్ద సత్వ ప్రకృతి యాన వివనుక్కు ఇహకోప క్లేశమ్ ఫలమాకమాట్టుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ . అతు నిఱ్క వితి. భగవత్ప్రీత్యైకప్రయోజన నాన వివ నుక్కు అప్రీతిక్కుమేర్పట్ట దుష్ఫల మిల్లైయెన్ఱపడి. అతు నిఱ్క, ఉపక్లేశాత్మక ఫల మిరుకట్టు మెన్ఱపడి. తథాచ

సా- ప్ర— ప్రపన్నార్థత్వ మితిభావః. నన్వేవం సతివిరోధి బహుళే ప్రకృతి మణ్డలే స్థితస్యా భ్యుపగత ప్రారబ్ధఫలతయా బుద్ధిపూర్వంవా ప్రమాదాద్వా నిషిద్ధానుష్ఠానే మోక్షః ప్రతిబద్ధ్యేతేత్యత్రాహ. ఇన్న భగవదప్రీతికిత్యాదినా. విళైప్పిక్కుమ్, ఉత్పాదయేత్. నను భగవదప్రీతేః ఖంజత్వ కాణత్వాది

సా-వి—భవతి - నను కదాచిదపరాధః ప్రసజ్యతేచేత్కథం తస్యనివృత్తిః - నివర్తనా భావేచ కీదృశమనిష్టమిత్యత్రాహ - ఇన్త భగవద ప్రీతీతి - క్షమ్యతే అనయాక్షమా. యథోక్త ప్రాయశ్చిత్తం - అప్రీతి ప్రీతి విరోధ్యపరాధః భగవద్వైముఖ్యం-తస్యక్షమైవ ప్రాయశ్చిత్తం, కొణ్డిలనాకిల్, నస్వీకరోతిచేత్.ఏవంప్రాయశ్చిత్తం నివర్తక మిత్యుక్తం భవతి - ముక్తనావతర్కు మున్నే, ముక్తభావాత్పూర్వమేవ - అనిష్టత్తై,‹‹ఇహైవైషాం కేచిదుపక్లేశా భవంతీ,,త్యుక్తానిష్టం. విళైప్పిక్కుమ్, ఉత్పాదయేత్ - నను భగవదప్రీతిర్నరకపర్యంతం నభవతి ఖల్విత్యతఆహ - అతునిఱ్కతి , తస్యాం భగవదప్రీతౌసత్యామిత్యర్థః అర్థవతు.

సా- సం— నప్రియోఽసౌమే ఇత్యుక్తి భీషికా మాత్రం నేత్యాహ. ఇన్నతి. ‹‹ నఖలు భాగవతా యమవిషయంగచ్ఛంతీ ,, తిశ్రుతేః ప్రపన్నవిషయా ప్రీత్యా నరకాదికం నాస్తి ఖల్విత్యత్రాహ. అతు నిఱ్కవితి.

మూ— సత్వప్రకృతియాన ఇవనుక్కు భగవదప్రీతికు మేర్పట్ట నరకమిల్లై - అన్ఱు భగవదప్రీతిశమిప్పతు మ్ వినృ క్షమైకొళ్ళిల్ "సుహృదమ్ సర్వభూతానామ్", ఎన్నుమ్పడి నిసర్గసుహృత్తాన ఈశ్వరనుడైయ అప్రీతి శమిప్పిక్కు మళవుమివనుక్కు అరున్తుదమాయిరుక్కుమ్.

సా-దీ— అనర్థమాకక్కొళ్ళానాకిల్ ప్రీత్యైకప్రయోజనత్వమిల్లామైయాల్ పురుషార్థనిష్ఠైకళైన్నుయథావస్థితము ముక్షుత్వమిల్లైయెన్ను కరుత్తు. ఇన్తవప్రీతిశమిక్కుమ్ ప్రకారత్తై కాట్టుకిరార్ - అన్త భగవదప్రీత్యాదియాల్ - అరున్తుదస్తు మర్మస్పృక్ - అప్రీతి ఎన్ను శేషమ్, శిలర్కు అతు కాణోమెయెన్న

సా-స్వా—తథావిధోపక్లేశస్య దుష్ఫలత్వాభావేన తదభావే పీత్యర్థః. ఇప్పడి భగవదప్రీతినరకరూపదుష్ఫలమాకిలితుక్కు సాధ్యదుష్ఫలమిల్లామైయాల్ కారణీభూతపాపనాశాద్వాస్య జన్యదుష్ఫలానుభవేన వానాశమిల్లామైయాల్ ప్రపన్నవిషయత్తిల్ అప్రీతిరూపనరకం నిత్యమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. అన్త భగవదప్రీతి శమిప్పతుమితి. "ప్రాయశ్చిత్తం క్షమస్వేతి ప్రార్థనైకైవ కేవల", మితి క్షాపణస్య ప్రాయశ్చిత్తతయోపదేశాత్తన్నాశ్యస్యాప్రీతి వ్యతిరిక్తస్యాభావేనాప్రీతియే నాశ్యైయెన్ను కొళ్ళవేణుమెన్ను కరుత్తు. ఇన్త అప్రీతిప్రాయశ్చిత్తనాశ్యైయాకిల్ దుష్ఫలరూపత్వమ్ ఉణ్డుమో? ఫలం ప్రాయశ్చిత్తనాశ్యమన్ఱైయెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. సుహృదం సర్వభూతానామితి. సత్వప్రకృతియాన వోరధికారిక్కు భగవదప్రీతియే నాశపర్యంత మరున్తుదమాయిరుక్కైయాలే పాపజన్యపాపవద్దుష్ఫలమాకవుమ్ శొల్లక్కురైయిల్లైయెన్నుకరుత్తు. నిసర్గేతి. ఈశ్వరనుడైయవప్రీతియెన్ను భిన్నపదమ్ - శమిక్కుమళవుమెన్నతు తాన్ శమిక్కుమళవుమెన్నపడి. ఇప్పడియాకిల్ శిలప్రపన్నర్కళుక్కు

సా-ప్ర— హేతుత్వమంతరేణజ్ఞాయమానతయా సాక్షాదనిష్టత్వమనుపపన్నమ్. లోకే ప్రీతేర్భావిదుఃఖహేతుతయైవానిష్టత్వదర్శనాదిత్యత్ర లోక ఏవాపాధికసుహృదప్రీతేరపి సాక్షాదనిష్టత్వదర్శనాత్స్వాభావికసుహృదప్రీతేరనిష్టతమత్వం కైముతికన్యాయసిద్ధమితి తస్యక్షాపణం కర్తవ్యమిత్యాహ. అన్ఱుభగవదప్రీతి

సా-వి—ఇవనుక్కు, భగవత్ప్రీత్యైకప్రయోజనస్య - అప్రీతిక్కు మేల్పట్ట నరకమిల్లై, భగవద్వైముఖ్యాదధికో నరకో నాస్తి. "యస్త్వయా సహ సస్వర్గో నిరయో యస్త్వయా వినే", త్యుక్తరీత్యా ప్రీతేరేవ పరమపురుషార్థత్వాన్న కేవలం తదభావ ఏవ అప్రీతిరప్యధికా చేత్కిం దృశస్తతో నరకో నామేతి భావః - "దివివా భువివా మమాస్తు వాసో నరకే వా నరకాంతక ప్రకామమ్। అవధీరిత శారదారవిందౌ చరణౌ తే మరణేపి చింతయామి", తి నరకేపి భగవత్ప్రీత్యనుకూలవ్యాపారశ్చేన్నానర్థః - అతస్తదభావో నరకాదప్యధిక ఇతి కిముత తదప్రీతేర్నరకత్వ ఇతి ఫలితార్థః - అతఏవ వివేకినః మరణపర్యంతమపి భగవదప్రీతి హృదయశూలతయా వర్తత ఇతి శీఘ్రం క్షామణే ప్రవృత్తిరిత్యభిప్రేత్యాహ - అన్త భగవదప్రీతీతి. పిన్ను, అపరాధానంతరం. అప్రీతి శమిప్పతుమ్, అప్రీతింశమయితుం. క్షమైకొళ్ళిల్, క్షమోపాయం స్వీకరోతిచేత్ - అప్రీతి శమిక్కుమళవుమ్, అప్రీతిశమనపర్యంతం. అరున్తుదమాయిరుక్కుమ్,

సా-సం—అనిష్టోత్పత్తిరాస్తాం నామేత్యర్థః. నరకమిల్లై, దుఃఖజనకం నాస్తి. తర్హి తన్నిస్తారోపాయః కః? కథం తస్య దుఃఖజనకత్వమిత్యాకాంక్షాయామాహ. అన్తవితి - సుహృదమితిచ. అరున్తుదమ్, హృదయ

మూ—(ఇజ్జుపారాతవనుక్కు)ఇజ్జనిరాతవనుక్కు స్వామివిషయత్తిల్ ప్రావణ్యముమ్, కైంకర్య రూప మాన మోక్షత్తిల్ అభిరుచియుమ్ శంకిక్క అడుక్కుమ్ - ఇవ్వాజ్ఞాతిలంఘనమ్ ‘‘ప్రహర్ష యిష్యామి ,, ఎన్ఱు ఉద్దేశ్యయాన భగవత్ప్రీతి క్కు విరోధియాన పడియాలే ఇశ్శాస్త్రీయ నియమమ్ రహస్యత్రయత్తిల్ విరోధి నివృత్తియై యనుసన్ధిక్కుమిడఙ్గళిలే అనుసంధిక్క ప్రాప్తమ్ -

సా-దీ— వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఇజ్జనిరాతవిత్యాది యాల్. భగవదప్రీతిమర్మస్పృక్కాయిరాతవనుక్కు. ఇనిరహస్యత్రయత్తిల్ శాస్త్రీయనియమాను సంధాన స్థలత్తై క్కాట్టుకిరార్ - ఇవ్వాజ్ఞా తిలంఘన మిత్యాదియాల్. అతిలుపపత్తియై క్కాట్టుకిరార్. ఇవ్వాజ్ఞేతి. విరోధి నివృత్తిత్యాది. నమశ్శబ్దాదికళిలెన్ఱపడి.

సా-స్వా—అరున్దుదై యాకామ లిరుప్పానేన్? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇజ్జనిరాతవనుక్కేతి. భగవదప్రీతి యరున్దుదెయా యిరాతవను కెన్ఱపడి. భగవదప్రీతి యరున్దుదై యాకా విట్టాల్ తత్ప్రీత్యేక ప్రయోజన ప్రావణ్యా ముమ్ తత్పరివాహ కైంకర్య ముమ్ కూడా తిరే యెన్ఱు కరుత్తు . ఆనాలుమ్ ముముక్షువుక్కు సారతమ తయా నిత్యాను సంధేయ మాయ్ ‘‘ సర్వ మష్టాక్షరాంతస్థ ,, మెన్ఱు సర్వార్థ గర్భమాన రహస్య త్రయత్తిలిల్లాత విశ్శాస్త్రీయ నియమ మను సర్తవ్య మామో ? రహస్య త్రయత్తిలుమ్ విరోధి నివృత్తి ప్రతి పాదకస్థలత్తిలే ఇతువు మను సంధేయ మెన్ఱిల్ స్వతః విరోధి నివృత్తి రూప మల్లామైయాలే అఙ్గై యిత్తై యను సంధిక్కక్కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇవ్వాజ్ఞాతి లంఘన మితి. ఆజ్ఞాతి లంఘనమ్ పురుషార్థ రూప భగవత్ప్రీతిక్కు విరోధి యాన పడియాలే ఆజ్ఞారూప శాస్త్రీయ నియమాను సరణమ్ విరోధి నివృత్తి రూప మాకైయాలే విరోధి నివృత్త్యనుసంధాన స్థలఙ్గళిలే యను సంధేయ మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి విరోధి నివృత్తి స్థలఙ్గళిలే అను సంధిక్క ప్రాప్త మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? ఇశ్శాస్త్రీయ నియమమ్ పూర్వ దశైయిలే యుపాయ నిష్పాదక మాకైయా లుపాయ ప్రతి పాదక స్థలత్తిలు

సా-ప్ర— శమిప్పతుమిత్యాది. అప్రీతే రనిష్టత్వాభావే ప్రపత్తిరేవ తస్య నసిధ్యే దిత్యభి ప్రేత్యాహ. ఇజ్జనిరాతవనుక్కేత్యాదినా.అప్రీతిరనిష్టా న భవతి చేదిత్యర్థః.ఏవంప్రపన్నానామావశ్యకస్యశాస్త్రీయనియమస్య రహస్య త్రయ ప్రతిపాద్యత్వం దర్శయతి. ఇవ్వాజ్ఞాతి లంఘన మిత్యాదినా. శాస్త్రీయ నియమాతిలంఘనస్య విరోధిత్వా చ్ఛాస్త్రీయ నియమో విరోధినివృత్తిరితి భావః. అనుసర్తవ్య త యోక్తస్య

సా-వి— మర్మస్పృగ్భవతి.అప్రీతితికర్తృపదమధ్యాహార్యం. లోకేప్యౌపాధికసుహృదప్రీతిరప్యనిష్టతయా దృశ్యతే. కిముత నిసర్గ సుహృదప్రీతే రనిష్టత్వ ఇత్యభిప్రేత్య సుహృదం సర్వభూతానా మిత్యుక్తం - అత శ్శీఘ్రం క్షామణం కుర్యాదితి భావః. అప్రీతే రనిష్టత్వాభావే ప్రపత్తిరేవ తస్యనసిద్ధ్యేత్యభి ప్రేత్యాహ - ఇజ్జుపారాతవనుక్కేతి-ఏవమప్రీతిమనిష్టత్వే నానను పశ్యతః - శంకిక్కవడుక్కుమ్, సందిహ్యేయాతాం. దృఢతయా నసిధ్యతః. ఏతచ్ఛాస్త్రీయ నియమస్య మంత్రేఽనుసంధేయ స్థలం దర్శయతి- ఇవ్వాజ్ఞేతి -

సా-సం-శల్యవద్బాధకమిత్యర్థః.యస్యభగవదప్రీతిర్నారుంతుదాతస్యాతిలంఘనాత్కింస్యాదిత్యత్రాహ.ఇజ్జనిరాతవనుక్కేత్యాదినా. నహివయం నాస్తికాః ప్రవృత్తి శాస్త్రీయమర్యాదాంశిథిలయామ ఇతిభావః- అస్యమంత్రేష్వాను సన్ధాన ప్రకారం దర్శయతి. ఇవ్వాజ్ఞాతిలంఘనమితి.ఇశ్శాస్త్రీయనియమమ్విరోధినివృత్తిరూప

మూ— ఇన్న నియమానువర్తనమ్ పూర్ణోపాయరల్లాత అధికారికళుక్కు ఉపాయపూర్తి విరోధియై శమిప్పిత్తుక్కొణ్డు భగవత్ప్రసాదనమాయిరుక్కుమ్-పూర్ణోపాయరుక్కు అతిలంఘన హేతుకాప్రీతి పిరివాతపడి పణ్ణిక్కొణ్డు భగవత్ప్రీణనమాయిరుక్కుమ్ -

సా-దీ— ఇశ్శాస్త్రీయనియమానువర్తనత్తుక్కుత్తదధికారివిషయత్తిల్ కృత్యత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇన్న నియమాను వర్తనమిత్యాదియాల్. ఉపాయపూర్తియుడైయార్కు అనిష్టనివృత్తీష్ట ప్రాప్తి హేతువామెన్కిరార్. పూర్ణోపాయర్క్కిత్యాది. శాస్త్రవిహిత కర్మత్తై విభజ్యనిరూపిక్కిరార్ కారికైకళాల్.

సా-స్వా—ముత్తరదశైయిలెఫలరూపమాకైయాలే ఫల ప్రతిపాదకస్థలత్తిలుమనో అను సంధికవేణ్డియదె న్నిర శంకైయై ప్పరిహరియా నిన్నుకొణ్డధికారి భేదేన ఫల భేద మరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇన్న నియమాను వర్తన మితి. ఉపాయ విరోధి శామకత్వాత్పూర్వ పార్థ భగవత్ప్రీతి విరోధి భూతాతిలంఘన హేతు కాప్రీతి నిష్పత్తి ప్రతిబంధకతయాచ అనుగతమాకైయాలే విరోధి నివృత్తిస్థలత్తిలే తానే యను సంధే యమ్. అధికారి భేదేన ప్రసాదనత్వ ప్రీణనత్వాకారఙ్గళ్ ననుగతఙ్గళాకైయాలే యుపాయ ఫల ప్రతి పాదక స్థలఙ్గళిలే యను సంధేయ మన్నెన్ను కరుత్తు. ఇప్పడి యిశ్శాస్త్రీయ నియమమ్ పూర్ణోపాయరుక్కు అతి లంఘన హేతుకాప్రీతియై ప్పిరవాత పడి పణ్ణి క్కొణ్డు భగవత్ప్రీణన మాయిరుక్కు మెన్నుశొ న్నతు కూడుమో ? అప్పోతు మాలాకరణ దీపారోపణ ప్రదక్షిణాద్యనుజ్ఞా కైంకర్య మకరణత్తిల్ భగవద ప్రీతి రూప ప్రత్యవాయ మిల్లామైయాలే తన్నివారకత్వ మిల్లామైయాల ననుష్ఠేయ మాక ప్రసంగియాతో? ఆజ్ఞానుజ్ఞా రూపేణద్వివిధంశాస్త్రీయధర్మమ్. అతిలాజ్ఞారూపధర్మము కరూప మానాలుమనుజ్ఞారూప ధర్మ ముక్త ప్రకార మన్నెన్నిల్ అప్పోతనుజ్ఞా ధర్మ మాజ్ఞయల్లామైయాలే “ ఆజ్ఞాచ్ఛేదీ మమద్రోహీ మద్భ క్తోపి నవైష్ణవ „ ఇత్యాది శాస్త్ర విషయ మల్లామైయాలేశాస్త్రాను సరణ మన్నిక్కే ఐచ్ఛిక మాకవనుష్ఠే య మాక ప్రసంగి యాతో ? “ మనీషీ వైదికాచారం మనసాపి నలంఘయే „ దిత్యాది వచనఙ్గళనజ్ఞాధ ర్మఙ్గళైయుమ్ విషయీ కరిక్కిర తెన్నుశొన్నాల్ ప్రపన్నాధి కారికు స్వార్థ ద్యర్థ కామ్యానుష్ఠాన ము ప్రసంగి యాతో ? కించ ఇశ్శాస్త్రీయాను వర్తన ముపాయ విరోధియై శమి ప్పిత్తు క్కొణ్డు భగ వత్ప్రీణనమా యిరుక్కుమెన్నుమ్ శొల్లకూడుమో ? ఒరుప్రయోగత్తిల్ ధర్మఙ్గళుక్కు అనేక ఫలప్రద త్వమ్కూడాతే ? జాతేష్టియిలే ప్రత్యవాయ నివారణముమ్,పుత్రగతపూతత్వాదికళుమ్సకృత్ప్రయోగత్తాలే

సా-ప్ర—శాస్త్రీయనియమస్యాను సరణే ప్రయోజనమాహ. ఇన్న నియమానువర్తన మిత్యాదినా. ఏవంత హి పూర్ణోపాయానాం ప్రపన్నానా మనుజ్ఞా కైంకర్యే ప్రవృత్తిరేవనస్యాత్. అకరణే ప్రత్యవాయా

సా- వి —శమిప్పిత్తుక్కొణ్డు, శమయిత్వా- ప్రసాదనం, ప్రసాద జనకం. అప్రీతిపిరవాతపడి, అప్రీతి ర్యథా నోత్పద్యేత తథా- పణ్ణిక్కొణ్డు,కుర్వన్. ప్రీణనం,ప్రీతి జనకం. ఆజ్ఞానుజ్ఞారూపద్వివిధకైంకర్యేపి

సా-సం— మిత్యర్థః, ఉక్తస్య నియమాను వర్తనస్య ఉపయోగ ప్రకార భేదనిరూపణముఖేనఆవశ్యకతా మేవ స్వీకరోతి- ఇన్న ఇత్యాదినా. అధికారి కళుకు, భక్తిప్రపత్త్యధికారిణామ్. ననుశాస్త్రీయ నియమే నైవ భగవతి భాగవతేషుచ కైంకర్యం కర్తవ్యమితి నియమ అజ్ఞారూప ఏవ. నానుజ్ఞా రూపఇతి వదంతం

మూ — "ఆజ్ఞానుజ్ఞావిభాగేన ద్విధా శాస్త్రీయపద్ధతిః । నిగ్రహానుదయాయాద్యా పరా తత్తత్ఫలాప్తయే । అనుజ్ఞయా ప్రవృత్తేఽపి క్రమకోపాది సంభవే ।

సా - దీ — ఆజ్ఞానుజ్ఞేత్యాది - శాస్త్రీయ పద్ధతిః. శాస్త్ర విహిత కర్మఙ్గళ్ ఎన్నపడి - అవత్తుకళ్ వినియోగత్తైక్కాట్టుకిరార్ - నిగ్రహేతి - ఆద్యా, ఆజ్ఞారూపా శాస్త్రీయ పద్ధతిః భగవన్నిగ్రహానుదయాయ విహితా - పరా, అనుజ్ఞా కామ్య రూపాతు తత్తత్ఫల సిద్ధ్యై విహితా ఎన్నై - అనుజ్ఞయేతి - అనుజ్ఞా రూపే కర్మణ్యపి - క్రమకోపః, క్రమ విపర్యాసః - ఆది శబ్దాదధికార కాలాదివిపర్యాసగ్రహణం.

సా - స్వా — సిద్ధికళ్ విళ్ళైయో వెన్నిలతు సంవలి తాధికార మాన పడియాలే అఙ్గు అనేక ఫలమ్ సిద్ధిత్తాలుమ్ మత్త విడత్తిలే యప్పడి శొల్లప్పోమో ? ఒరు ప్రయోగత్తిలనేక ఫలమ్ సిద్ధిత్తాల్ సకృత్ నిత్య జ్యోతిష్టోమాద్యనుష్ఠానత్తాలే "సర్వేభ్యః కామేభ్యో జ్యోతిష్టోమః" ఎన్కిఱ ఫల సిద్ధి ప్రసక్త్యా ప్రపన్ననుకళ్ బహ్వనర్థమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న శాస్త్రీయ ధర్మ భేదఙ్గళైయుమ్ ఫల సిద్ధి భేదఙ్గళైయుమ్ విభజిత్తరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఆజ్ఞానుజ్ఞేతి. శాస్త్రీయ పద్ధతిః, శాస్త్రాంతర్గత చోదనా. ఆజ్ఞాయా లక్షణ మాహ. నిగ్రహేతి. భగవన్నిగ్రహోత్పత్తి ప్రసఞ్జకాభావ ప్రతియోగిని యెన్నపడి. యద్యయం సంధ్యానుష్ఠాయీన స్యాత్ భగవన్నిగ్రహస్స్యాదితి తర్కేణ సంభవాత్తథాచాకరణ ప్రసంజిత నిగ్రహానుత్పత్త్యర్థం తయా కర్మ విధి పర్యవసన్నా చోదనా ఆజ్ఞా. తాదృశ చోదనా విహితత్వాత్తత్కర్మాప్యాజ్ఞేత్యుచ్యతే. అనుజ్ఞాయా లక్షణ మాహ. పరేతి. పరా, అనుజ్ఞా. తత్తత్ఫలాప్తయే, పశు పుత్ర స్వర్గాది తత్తద్వినియోజక విధిసిద్ధ ఫలార్థం కర్మ చోదనా అనుజ్ఞేత్యర్థః - తద్విహితత్వాత్తత్కర్మాప్యనుజ్ఞేత్యుచ్యతే - అనుజ్ఞయా ప్రవృత్తే, ఆరబ్ధే కర్మణి. క్రమకోపః, క్రమ విరోధః. ఆదిశబ్దేన

సా - ప్ర — భావేన ప్రయోజనాభావాదిత్యత్ర తత్తత్కైంకర్యప్రాప్తేరేవ ఫలత్వాత్ప్రవృత్తిస్స్యాదిత్యభిప్రేత్యాహ. ఆజ్ఞానుజ్ఞా విభాగేనేత్యాది. యథానిగ్రహానుదయః ఫలమేవం తత్తత్కైంకర్యసిద్ధిః ఫలమిత్యర్థః. నన్వేవమనుజ్ఞా కైంకర్యస్య ప్రత్యవాయపరిహారార్థత్వాభావే శాస్త్రీయ నియమాపేక్షా న స్యాదిత్యత్రాహ - అనుజ్ఞయా ప్రవృత్తేపీతి. సాంగస్యమాలాకరణదీపారోపణాదిరూపానుజ్ఞా కైంకర్యస్వరూపస్యాపి శాస్త్రీక

సా - వి — శాస్త్రనియమోఽనుసర్తవ్య ఇతి వక్తుం ప్రథమం తద్భేదమాహ - ఆజ్ఞానుజ్ఞేతి - నిగ్రహానుదయేత్యర్థం లక్షణపరం. నిగ్రహానుదయఫలక శాస్త్రీయకర్మాజ్ఞా కైంకర్యం. తత్ప్రకరణోక్త ప్రీతి మాత్రఫలక శాస్త్రీయ కర్మానుజ్ఞా కైంకర్యమితి భావః - అనుజ్ఞా కైంకర్యేపి శాస్త్ర విహిత స్యార్ఘ్య పాద్యాచమనీయ గంధ పుష్ప ధూప దీపాది సమర్పణేషు క్రమత్వాత్తదతిక్రమే ప్రత్యవాయస్స్యాదితి తత్రాపి శాస్త్రీయ నియమ ఆవశ్యక ఇత్యాహ - అనుజ్ఞయా ప్రవృత్తేపీతి - క్రమకోపః, విహిత క్రమవ్యత్యాసః. ఆదిశబ్దేన దేశకాల వస్తుస్వభావాద్యతిలంఘనాని వివక్షితాని. అశుచిదేశేన కర్తవ్యమితి దేశ నియమః.

సా - సం — ప్రత్యుభయత్రాపి నియమావశ్యంభావ ఇతి ప్రతిపాదయతి ద్వాభ్యాం. శాస్త్రీయా కైంకర్యాఖ్యా పద్ధతిరాజ్ఞయా ప్రవృత్తా అనుజ్ఞయా ప్రవృత్తా చేతి ద్వివిధా. తత్రాద్యా భగవన్నిగ్రహ రూప ప్రత్యవాయానుత్పాదాయ. ద్వితీయా తత్తదనుజ్ఞా కైంకర్య ప్రకరణామ్నాత తత్తన్ముఖోల్లాస ఫలకా. క్రమస్య కోపః అతిలంఘనం.

మూ— ఆజ్ఞాతిక్రమదోషస్స్యాన్నియమో౽తో దురత్యయః।

సా-దీ— ఆజ్ఞా కర్మాతి క్రమే యో దోష స్సో౽త్రాపి స్యాత్- భగవదప్రీతి విషయమైన్క- అతః అనుజ్ఞా కైంకర్యత్తిలుమ్ శాస్త్రీయ నియమమ్ దురతి క్రమ మెన్నపడి -

సా-స్వా— దేశకాలకర్తృద్రవ్యాదివిరోధ గ్రహణమ్. కామ్యకర్మణ్యపి విహిత క్రమ దేశ కాలాద్యతిక్రమే ‹‹ అశాస్త్ర మాసురం కృత్స్నం ›› మిత్యా జ్ఞాతి క్రమే యో భగవన్నిగ్రహస్తాదృశ భగవన్నిగ్రహస్స్యాత్ . అతః నియమః, శాస్త్రీయ నియమః. దురత్యయః, దురతి క్రమః. ఇతి నాలే అనుజ్ఞా కైంకర్యేపి శాస్త్రానుసరణ మావశ్యకమెన్నపడి. ఇప్పడి శాస్త్రీయ పద్ధతి ద్వివిధైయెన్నత్తుకూడుమో ? ‹‹ వైశ్వానరం ద్వాదశకపాలన్నిర్వపేత్ -పుత్రేజాతే,, ఇత్యాదిజాతేష్ట్యాది విధి ఆజ్ఞైయాకిల్ పుత్రగత పూతత్వాది ఫలార్థత్వా భావమ్ ప్రసంగి యాతో ? అనుజ్ఞైయాకిల్ అకరణత్తిల్ నిగ్రహా భావమ్ ప్రసంగి యా తో ?

సా-ప్ర— సమధిగమ్యత్వాత్తస్యచకర్మవృత్తిత్వాదితిన్యాయేన క్రమేణ ప్రతిపాదకత్వాత్తదనుష్ఠానస్యచయుగపదసంభవా త్క్రమాపేక్షాయామాజ్ఞయానుష్ఠేయేషు శ్రుత్యర్థపాఠముఖ్యకాండ ప్రవృత్తిరూప ప్రమాణైః ప్రతీతక్రమస్యాపేక్షిత విధాన బలాత్స్వీకారవదనుజ్ఞా కైంకర్యప్రాపక శాస్త్ర ప్రతీతక్రమస్యాప్యపేక్షా బలాత్స్వీకార్యత్వేపి పరిత్యాగే నియతక్రమప్రాపక శాస్త్రస్యైవాజ్ఞారూపత్వేన తదతిలంఘనదోషస్స్యాదిత్యర్థః-క్రమకోపః, క్రమస్ఖలనమ్. వైపరీత్యమాదిశబ్దార్థః. నన్వేవం కైంకర్యే మహనీయవిషయప్రీతిరూప భక్తిః శేషత్వజ్ఞానం వాధికారః. ఆజ్ఞాకరణేతు ప్రత్యవాయ పరిహారకామనాధికార ఇత్యధికారభేదాత్కర్మభేదస్స్యాదిత్యత్ర సర్వథాపి తత ఏవోభయ లింగాదిత్యుక్తన్యాయేనోభయ విధ వినియోజకే ఏకేన నామ్నాకర్మ నిర్దేశాత్ప్రత్యభిజ్ఞాసిద్ధేః కర్మభేదాపాదక శబ్దాంతరాదేరభావాచ్చ కర్మైక్యే జీవనస్వర్గాధికారక

సా-వి— ప్రాతరేవపుష్పార్జనం కర్తవ్యమితి కాలనియమః-దుత్తూరాది స్నానకర్తవ్యమితి వస్తునియమః అస్నాతేన నకర్తవ్య మిత్యవస్థానియమ ఇత్యాదీని బోధ్యాని. నను భగవద్భక్త్యా భగవన్ముఖోల్లాసాయ క్రియమాణం కర్మ కైంకర్యం. అతో౽నుజ్ఞా కైంకర్యం ఫలాంతరంవినా భగవన్ముఖోల్లాసైక ప్రయోజనతయా క్రియతే. అతస్తత్ర భక్తిరేవ వినియోజికా. నత్వాజ్ఞా. నిత్యాదికంతు ప్రత్యవాయ పరిహారాయానుష్ఠీయమాన మాజ్ఞా మాత్ర ప్రయుక్త మాజ్ఞాకైంకర్యం - తత్రాజ్ఞా వినియోజికా. నభక్తిః- ఏవంచాజ్ఞామాత్ర ప్రయుక్తం భక్తి యుక్తత్వాభావాత్కైంకర్యం నభవేదిత్యాశంక్య తస్యోభయప్రయుక్తత్వస్యాపి ‹‹ అహరహస్సంధ్యా ముపాసీత ›› ఇతి. ‹‹ ప్రియాయమమవిష్ణోశ్చ దేవదేవస్య శార్ఙ్గిణః ›› ఇతిప్రమాణవశేనఉభయ ఫలకత్వస్యాపి సత్వాద్భగవన్ముఖోల్లాసాయ ప్రీత్యాక్రియమాణత్వేన కైంకర్యత్వమితి రిత్యభిప్రేత్య నిత్యకామ్యాగ్నిహోత్రాదివద్వినియోజకభేదేపికర్మైక్యాదేకస్మాదేవ ప్రీత్యర్థానుష్ఠానాత్ప్రత్యవాయనివృత్తిశ్చ

సా-సం— ఆదిశబ్దేన దేశకాలాద్యతి లంఘనాని వివక్షితాని. తత్ర ప్రసక్తా ఆజ్ఞాతిలంఘనే యో దోష స్సో౽త్రాపి స్యాత్. అతః శాస్త్రీయ క్రమకాలశుచి సిద్ధవస్త్వాది ముఖో నియమో దుర్లంఘ్య ఇత్యర్థః- నచోభయోశ్చ భేదాయ ఆజ్ఞామాత్ర ప్రయుక్తమాజ్ఞాకైంకర్యం. భగవన్ముఖోల్లాసైకోద్దేశేన భక్తిమాత్రప్రయుక్తమనుజ్ఞాకైంకర్యమితివాచ్యం. యదా చాజ్ఞాకైంకర్యం భగవన్ముఖోల్లాసాయ భక్త్యానుష్ఠీయతే ప్రత్యవాయపరిహారశ్చ

మూ — ప్రత్యవాయపరీహారే ఫలాన్తరసమన్వితే । తత్రసంవలితంప్రాహు రధికారం విచక్షణాః ।

సా-దీ — ప్రత్యవాయేతి - ప్రత్యవాయ పరిహార రూపే ఫలాంతర సహితే సతి తస్మిన్ కర్మణ్యధికారం సంవలితం ప్రాహుః. యథా జాతేష్ట్యాపుత్ర జన్మవత్త్వ తద్గత పూతత్వాది కామిత్వే అధికారః -

సా-స్వా — ఇని ఉభయ లక్షణా క్రాంత తయోభయాత్మక మెన్నిల్ వినియోగ పృథక్త్వత్తాలే నిత్యకామ్యాత్మక జ్యోతిష్టోమాది కళిల్ నిత్య ప్రయోగత్తిన్ కామ్యాసిద్ధ్యా నిత్య కామ్య ప్రయోగ భేద వత్పుత్రగత పూతత్వాదిసిద్ధ్యర్థం ప్రయోగ భేదమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళి చ్చేయ్ కిరార్. ప్రత్యవాయ ఇతి. యస్మిన్ కర్మణి ఉత్పత్తి వాక్యేన ప్రత్యవాయ పరిహారే ఫలాంతర సమన్విత ఏవ ఫలతయా బోధితే సతి నతు ఫలాంతర వినాభూత ప్రత్యవాయ పరిహార మాత్రే బోధితే సతీత్యర్థః. తత్ర కర్మణి - అధికారం, సంవలిత మధికార మాహుః - విచక్షణాః. నతు ప్రత్యేకం శుచి విహిత కాల జీవిత్వ మాత్రంవా ఫల కామత్వ మాత్రంవా అధికారః. ఇతినాలే సంవలితాధికార మాకైయాలాజ్ఞానుజ్ఞోభయాత్మకత్వముమ్, సకృత్ప్రయోగత్తాలే ప్రత్యవాయపరిహార ముమ్, తత్తత్ఫల సిద్ధియుమ్ సిద్ధికకుక్కు-రైయిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. సంవలితాధికార స్థలత్తిల్ పోలే వినియోగ భేదేన నిత్య కామ్యాత్మక జ్యోతిష్టోమాది కళి లుమ్ నిత్యప్రయోగత్తిన్ కామ్యసిద్ధిప్రసంగియాతో? ఫలకామాధికారిణానుష్ఠానాభావాత్ఫలసిద్ధియిల్లైయెన్ఱిలప్పోతు ఫలకామ ప్రయోగత్తిలుమ్ ప్రత్యవాయ పరిహారం సిద్ధియాతే ప్రత్యవాయం ప్రసంగియాతో ?

సా-ప్ర — జ్యోతిష్టోమ వద్వినియోజక పృథక్త్వనోభయార్థత్వాత్సంవలితాధికారత్వ మిత్యాహ. ప్రత్యవాయ పరీహారఇత్యాదినా. ఏవంతర్హి వర్ణాశ్రమాది ప్రయుక్తాజ్ఞాత్వేన శేషత్వప్రయుక్త కైంకర్య త్వేన చ ద్విప్రకారానుష్ఠానం స్యాదిత్యత్ర "తత్రానుష్ఠాన తంత్రం విదిషితు ఘటతే కర్తృకాలాద్యభేదా ,,

సా - వి — ఫలం సిద్ధ్యతీతి సద్భి రనుష్ఠాన ప్రసక్తిరితిన్యాయ ప్రదర్శనపూర్వకమాహ- ప్రత్యవాయపరీహార ఇతి కారికాద్వయేన - నిత్య నైమిత్తిక కర్మసు ప్రత్యవాయ పరీహారకే. ఫలాంతర సమన్వితే, భగవత్ప్రీతి రూప ఫలాంతరేణ సమన్వితేసతి. భక్త్యాజ్ఞా రూప వినియోజకయోః పృథక్త్వేపి శబ్దాంతరాభ్యాసాది కర్మభేదక ప్రమాణాభావాత్కర్మైక్యే. కర్తృకాలాద్యభేదాత్ప్రయోగైక్యేచ సంభవతి ప్రత్యవాయ పరిహార భగవత్ప్రీతి రూపాధికార భేదేపి జీవనస్వర్గాద్యధికార భేద విశిష్టాగ్నిహోత్రాదావివాధికారం సంవలితం శాస్త్రజ్ఞాః ఫణంతి. సకృదనుష్ఠితాదేవతస్మాత్ఫలద్వయ సిద్ధేరధికారస్య సంవలితత్వం. అతో నపృథగనుష్ఠానమితిభావః - నను తర్హి "సంధ్యా ముపాసతేయేతుసతతంసంశితవ్రతాః । విధూతపాపాస్తేయాంతి బ్రహ్మలోకమనామయమ్ । ప్రాజాపత్యం గృహస్థానాంబ్రాహ్మం సన్న్యాసి నాం

సా-సం — అర్థాదేవ భవతి కింతత్రాధికారి విశేషణ మిత్యత్రాహ. ప్రత్యవాయేతి. నిత్యనైమిత్తికేచ ప్రత్యవాయ పరిహారే ప్రత్యవాయ పరిహారాతిరిక్త ముఖోల్లాసరూప ఫలాంతరేణ సమన్వితే సతి కామనావిషయత్వేన సమన్వయోవివక్షితః- తత్ర సకృదనుష్ఠితాదేవ ఫలద్వయ సిద్ధేః. అధికారి విశేషణం పరస్పర సంఘటితం సదేవేతి సర్వథాపితతఏవోభయలింగాదితిన్యాయవిదః ప్రాహుః. తతఏవ సకృదనుష్ఠితాత్తస్మాదేవ ఉభయ లింగాత్ ఫలద్వయసిద్ధేః. సర్వథాపి ప్రత్యవాయపరిహారార్థంఫలాంతరాయచాధి కరోతీతి

మూ—నిత్యకామ్యస్వరూపైక్యే వినియోగపృథక్త్వతః । ఫలార్థం క్రియమాణేపి నిత్యం భవతి తన్త్రతః ।

సా - దీ — నిత్యకామ్య కర్మణోః స్వరూపైక్యే విశేషమ్ కాట్టుకిఱార్ - నిత్యేతి - నిత్యకామ్యకర్మణోః స్వరూపైక్యే యథా జ్యోతిష్టోమో నిత్యః కామ్యశ్చ విహితః తథా త్వాపైక్యేపి తయోః పృథక్ పృథగ్వినియోగ ఉక్తః - అత స్తస్మిన్ కర్మణి ఫలాయ క్రియమాణే సత్యపి తన్త్రానుష్ఠానతః నిత్యం

సా-స్వా—ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - నిత్యేతి- ఫలార్థ మితి - శుచివిహిత కాల జీవిన అధికారిణః విహిత కాలే కర్మాకరణస్యైవ ప్రత్యవాయోత్పాదకత్వాత్ తత్కరణస్య అకరణాభావతయా అనిచ్ఛాయామపి నిగ్రహానుత్పత్తి ప్రయోజకతయా కామ్య ప్రయోగే అనిచ్ఛాయామపి ప్రత్యవాయ పరిహార ఫలమ్ సంభవతి - నిత్యప్రయోగేతు అధికారిణాఽనుష్ఠిత కర్మణ ఏవ ఫల సాధనతయా ఫలకామనా భావేనా నధికారతయాన ఫల సిద్ధిః ఎన్నుకిఱదు - సంవలితాధి కారస్థలత్తిలే కామ్యానుష్ఠానే దోష వచ్చుదఱ్కు కామ్యస్థలేపి

సా-ప్ర—దిత్యుక్తరీత్యా తన్త్రేణానుష్ఠాన మిత్యాహ- నిత్య కామ్యేత్యాదినా. కర్తృకాలాదీత్యత్రాది శబ్దాద్దేవతాద్యైక్యం గృహ్యతే. నిత్యత్వేన ఫలార్థత్వేనచ వినియుక్తస్య కర్మణ ఐక్యే ఫలార్థ మనుష్ఠితే తస్మిన్వినియోగ పృథక్త్వాదన్యార్థమపి కర్మత దేవేతి తత్స్వరూపస్య నిష్పత్తేస్తన్త్రతః కామ్యాన్నిత్యసిద్ధి రిత్యర్థః - నన్వేవం ప్రత్యవాయ పరిహారార్థ మనుష్ఠితేన కర్మణా "ప్రాజాపత్యం గృహస్థానాం బ్రాహ్మం సన్యాసినా"మిత్యాదిభిర్నిత్య కర్మణ ఏవ ఫలార్థం వినియోగాత్తస్య చానుష్ఠితత్వాత్ఫలసిద్ధిరపి స్యాదితి చేన్న - కేవల కామ్యేపి ఫలేచ్ఛామంతరేణానుష్ఠితే అనధికారిణా కృతమకృత మితి న్యాయాత్ కామ్యస్యైవాసిద్ధ్యా తత్ఫలాసిద్ధేః స్వన్యదేవ ఫలేచ్ఛాభావే తత్సిద్ధ్యనుపపత్తేః. ఏవం తర్హి ప్రత్యవాయ పరిహార కామనాభావేపి కథం తత్సిద్ధిరితి చేదిత్థం నిత్యే వర్ణాశ్రమాదేరేవాధికారత్వేన శ్రవణా

సా-వి— స్మృత"మితి నిత్యకర్మణామపి ఫలోక్తేః ప్రత్యవాయ పరిహారాద్యర్థానుష్ఠానాదపి బ్రహ్మలోక ప్రాప్త్యాది ఫలమపరిహార్యం స్యాదిత్యత ఆహ - నిత్యకామ్యేతి- ఏకస్యతూభయత్వే సంయోగపృథక్త్వన్యాయేన "దధ్నేన్ద్రియకామస్య జుహుయా"దితి ఫలార్థ విహితదధ్నా నిత్యాగ్నిహోత్ర సిద్ధివత్ఫలార్థం క్రియమాణ సంధ్యావందనాదే రేవ నిత్యప్రయోజన సిద్ధిః. తన్త్రతః, సకృత్క్రియమాణమనేకోపకారకం హి తన్త్రం. నతు నిత్యాత్కామ్యసిద్ధిః - కామ్యే ఫలకామనావాన ధికారీ ఫలకామనా విరహే అనధికారిణా కృత మకృతమితి కామ్యాభావాన్న తత్ఫలసిద్ధిరితి భావః - ప్రకృతేచ ప్రపన్నస్య కామనా విరహాన్ననిత్యాత్కామ్యసిద్ధి రిత్యత్ర తాత్పర్యం - అతో నాస్య శ్లోకస్య ప్రకృతాసంగతిః - నచ ప్రపన్నేతరస్యాపి ప్రత్యవాయానుత్పత్తి కామనా విరహే కామ్య సంధ్యావందనాదేః ననిత్యసిద్ధి స్స్యాదితి వాచ్యం. నిత్యే విహితకాల జీవన శుచిత్వ బ్రాహ్మణ్యాదే రేవాధికారతయా తత్కామనా విరహేపి తత్సిద్ధేరవర్జనీయత్వాత్-

సా-సం— సూత్రార్థః. యత్ర సంకల్పమాత్ర భేదేన ఏకమేవ కర్మ కామ్యం నిత్యంచ భవతీతి తత్ర కామ్యాదేవ నిత్యస్యాపి సిద్ధిరితి ప్రసంగాదాహ. నిత్యకామ్యేతి - వినియోగ పృథక్త్వతః. ఫల సంకల్పమాత్రభేదేన . ఫలార్థం క్రియమాణేపి తన్త్రతః సకృదనుష్ఠానేనైవ నిత్యం నిత్యానుష్ఠాన సాధ్య ప్రత్యవాయ పరిహారణం భవతి - ఫలార్థ దధ్నేవ నిత్యాగ్నిహోత్రవత్కామ్య ప్రయోగాదేవ నిత్యసిద్ధి ర్భవతి.

మూ— అనుజ్ఞామాత్రసిద్ధేషు కైంకర్యేషు విచక్షణైః । అకృతౌ తత్ఫలాలాభో న తు దోష ఇతీరితమ్ ॥

సా - దీ — కర్మాణి సిధ్యతి ఎన్నైక - అనుజ్ఞా కైంకర్యజ్గళిల్ విశేషమ్ కాట్టుకిరార్ -అనుజ్ఞేతి -అను జ్ఞా మాత్రతస్సిద్ధేషు. మాత్రశబ్దేన ఆజ్ఞావ్యావర్తితత్వం. తు. అకృతౌ, అకరణే. ఫలాలాభ ఏవ న తు ప్రత్యవాయః.

సా-స్వా — కామ్య ప్రయోగా ననుష్ఠానే దోషమ్ ప్రసంగిక్కుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. అను జ్ఞా మాత్రేతి . తథాచ సంవలితాధికార స్థలత్తిల్ పృథక్కాక కామ్య ప్రయోగమిల్లామైయాలే అకర ణత్తిల్ దోష ముణ్డానాలుమ్ శుద్ధ కామ్య స్థలత్తిల్ దోష మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు - క్వచిత్ప్రత్యవాయ పరిహారమ్ బంధక కామ్య సంవలిత మాకిల్ ముముక్షు వుక్కు అనీప్సిత మాకైయాలే ఫలకామనా విశిష్ట జీవనాది నిమిత్తమే అధికార మాన పడియాలే అవ్విడత్తిల్ ఫలమ్ బంధక కామ్య మాన పడియాలే ప్రపన్న నుక్కు స్వరూపవిరుద్ధమాకైయాలే కామనారూపాధికార మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు -

సా - ప్ర— త్త్వేనైవ తదనుష్ఠానే ప్రత్యవాయ పరిహారాకాంక్షాభావేపి ప్రత్యవాయ హేతుభూతస్య తత్తత్కర్మానుష్ఠానాభావస్యాసిద్ధేః అకరణాభావరూపత్వాత్తత్కర్మణ ఏవ నాంతరీయకతయా ప్రత్యవాయ పరిహారస్యార్థాత్ సిద్ధిరితి భావః . ఏవం చాజ్ఞాకైంకర్యాకరణే ప్రత్యవాయవదనుజ్ఞా కైంక ర్యస్యాపి శాస్త్రీయత్వాచ్ఛాస్త్రీయాతిలంఘనే ప్రత్యవాయస్స్యాదిత్యత్ర శాస్త్రీయత్వేనాకరణే ప్రత్యవాయా నుక్తౌ లౌకికత ఏవ ప్రీతిహేతుతయా ప్రతిపన్నస్య తస్యానుజ్ఞామాత్రకరణత్వాచ్చన ప్రత్యవాయ ఇత్యా హ. అనుజ్ఞామాత్రసిద్ధేష్విత్యాదినా.

సా-వి—ననుప్రపన్నస్యయగికామనానాస్తి-తర్హి ప్రీత్యర్థం ప్రత్యవాయపరిహారార్థం చ కర్మానుష్ఠాన మేవ నసిధ్యేత్- అథాజ్ఞాభక్తిభ్యాం తత్సిధ్యతీతి చేత్ తర్హ్యాజ్ఞాన తిలంఘనం కార్యమిత్యేవం రూపస్యాను కూల్య సంకల్ప రూపస్య ప్రాతికూల్యవర్జన సంకల్పరూపస్యచాభిలషితత్వాత్కామనా ప్రయుక్తత్వస్యా వశ్యకత్వాత్, భక్తేశ్చ మహనీయ విషయే ప్రీతిః, తయా భగవత్ప్రీతిముద్దిశ్య క్రియమాణత్వాత్తదాకారస్యా పి కర్మణః కామనా ప్రయుక్తత్వాత్ కామనా ప్రసంగ ఇతి చేత్సత్యం- స్వార్థం కామనాయా ఏవ నిషి ద్ధత్వాత్ తస్మాదాజ్ఞాభక్తి ప్రయుక్తం కర్మానుష్ఠేయమితి సిద్ధం - అతఏవ భగవదాజ్ఞయా భగవ త్ప్రీత్యర్థమితి సాంప్రదాయిక స్సంకల్ప స్సమీచీనః పంథా ఇతి సర్వం సమంజసం - నన్వనుజ్ఞా కైంక ర్యస్యాప్యకరణే ప్రత్యవాయస్స్యాచ్ఛాస్త్రీయత్వావిశేషాదిత్యత్రాహ - అనుజ్ఞామాత్ర సిద్ధేష్వితి . విష క్షే దండపర్యంతేచ్ఛా ఆజ్ఞా- తద్రహితాంగీకారో నుజ్ఞేతి భేదః. శాస్త్రీయ్యకరణే ప్రత్యవాయానుక్తేః- మాలాకరణాదిషు అనుజ్ఞా కైంకర్యత్వం- అతస్తత్ర నదోషః - తత్ర క్రమాది నియమస్యైవాజ్ఞా సిద్ధత్వా త్తదతిక్రమే దోష ఇతి భావః - తత్ర క్రమాది విశిష్ట గంధ పుష్పాది సమర్పణ మాజ్ఞానుజ్ఞోభయసిద్ధం . అతః క్రమాద్యంశ వ్యవచ్ఛేదాయ మాత్రేత్యుక్తమ్.

సా-సం—ఇత్థముక్త్వానిత్యాత్కామ్యసిద్ధిరితి ఫలితం. నన్వాజ్ఞా కైంకర్యవదనుజ్ఞా కైంకర్యస్యాపిశాస్త్రీ యత్వావిశేషాదకరణే ప్రత్యవాయశ్చస్యాదిత్యత్రాహ. అనుజ్ఞామాత్రేతి. దీపారోపణాదిషు కైంకర్యేషు అకృతౌ తత్ఫలాలాభ ఏవ నతు ప్రత్యవాయ ఇతి శాస్త్రాభిజ్ఞైరీరితం.

మూ—నిన్ఱనమన్ఱుడైవానోర్ నిలైయిల్ నిలమళన్దాన్, నన్ఱిదుతీయతిదెన్ఱు నడత్తియనాన్మఱైయాల్,

సా-దీ—ఇనిపాట్టాల్ బద్ధదశైయిల్ కైంకర్యత్తుక్కు శాస్త్రమే నియామక మెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్. నిన్ఱన మిత్యాది. నిలమళన్దాన్, త్రివిక్రమభగవాన్. నన్ఱిదు తీయతిదు, సమీచీన మిదం కుర్యాద్గర్హ్యా మిదం నకుర్యాత్. ఎన్ఱు నడత్తియ, ధర్మవ్యవస్థాపకతయా నడత్తుకిర. శ్రుత్యాద్యుక్తమార్గత్తాలే. వానోర్ నిలైయిల్,

సా-స్వా—ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కు భగవదభిమత కైంకర్యపరిజ్ఞానార్థం శాస్త్ర మపేక్షిత మెన్ఱుశొన్నదు కూడుమో ? శాస్త్ర మన్ఱిక్కే తానే ఆప్త వాక్యత్తాలుమ్ అనుమాన ప్రమాణత్తాలుమ్ భగవదభిమతత్తై యఱియలామే ? నియమేన శాస్త్రన్దాన్ అపేక్షిత మానాలుమ్ పాశుపతాది శాస్త్రజ్ఞరాలుమ్ కైంకర్యమ్ పణ్ణ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న విశ్వంకైకళై ప్పరిహరియా నిన్ఱు కొణ్డదికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - నిన్ఱన మితి - నిలమళన్దాన్, త్రివిక్రమావతారమ్ పణ్ణి జగత్తై యళన్ద స్వామీ - బలి ష్టాపద క్రమణ కాలత్తిలే అభిషేకమ్ పణ్ణ అన్ద తీర్థజ్గఙ్గైయాక ప్రవహిత్తు «తీర్థేన మూర్ధ్ని విధృతేన శివ శ్శివో భూత్,» ఎన్ఱు తామసనాన శివనుమ్ పరిశుద్ధనాకుమ్పడి జగత్తై యళన్ద స్వామియెన్ఱపడి - ఇతినాలే సర్వస్మాత్పర నెన్ఱు సిద్ధిక్కైయాలే అవరదేవతైకళై ప్పోలే యన్ఱిక్కే భ్రమప్రమాదాది రహితనాయుమ్ బుద్ధాద్యవతార మ్పోలే యన్ఱిక్కే ఆశ్రితరక్షణ ధర్మసంస్థాపనైక ప్రయోజననాయుమ్ సిద్ధ భగవత్ప్రవర్తిత శాస్త్రత్తుక్కు పరిగ్రాహ్యతాతిశయముమ్, తద్విరుద్ధ పాశుపతాదికళుక్కు త్యాజ్యతైయుమ్ సిద్ధిక్కు మెన్ఱు కరుత్తు - అన్ఱిక్కే నాలు వేదత్తాలుమ «విచక్రమే పృథివీ మేషఏతాం. విచక్రమే త్రిర్దేవ,» ఇత్యాది రూపేణ పదేపదే ఆప్తతమతయా ఆమ్నాతనాన స్వామియెన్ఱవుమామ్. ఇప్పడి ప్పట్ట స్వామీ. నన్ఱిదు, ఇదునన్ఱు. నల్లదు. ఇదు తీయతు, ఇదు నిందితమ్. ఎన్ఱు, విధినిషేధ రూపేణ ఎన్ఱపడి. నడత్తియ, ధర్మసంస్థాపకతయా నడత్తుకిర. నాన్మఱైయాల్, చతుర్విధ వేద

సా-ప్ర—నిసర్గసుహృదా భగవతైవ త్యాజ్యోపాదేయ వివేక పూర్వకం స్వకైంకర్య కరణే ప్రతిష్ఠాపితానామస్మాకం యావచ్ఛరీర పాతంభగవదభిప్రాయ సాక్షాత్కారాభావాత్ జ్ఞానార్థం పరమభోగ్యం శాస్త్రమేవ స్వీకార్యమిత్యభిప్రేత్యాహ. నిన్ఱన మిత్యాదినా. నిన్ఱనమ్, ప్రతిష్ఠితాః. అన్ఱుడైవానోర్ నిలైయిల్, పరమభక్తియుక్త నిత్యసూరిభిః క్రియమాణ కైంకర్యరూప స్థితౌ. నిలమళన్దాన్, త్రివిక్రమః. ఏతేనాశ్రితానాశ్రిత విభాగానాదరేణ సర్వేషాం శిరసి చరణారవిన్ద ప్రదానేన నిరవధిక సర్వవిషయ కృపావానిత్యుక్తంభవతి - నన్ఱితుతీయతి తెన్ఱు నడత్తియనాన్మఱైయాల్, ఇదం సమీచీనం నేదంసమీచీనమితి

సా-వి—అనుష్ఠేయార్థం వేదైర్భగవదభిప్రాయం జ్ఞాత్వాను తిష్ఠామ ఇతి గాథయా సంగృహ్ణాతి. నిన్ఱనమితి. నిలమళన్దాన్. నిలమ్, భూమిం. అళన్దాన్, ఆక్రామతా త్రివిక్రమేణ- ఆశ్రితానాశ్రిత విభాగానాదరేణ సర్వేషాం స్వచరణారవింద ప్రదానేన నిరవధిక సర్వవిషయ కృపావతా. ఇదు, ఇదం. నన్ఱు, సమీచీనం. ఇదు, ఇదం. తీయతు. అనిష్టసాధనం - ఎన్ఱు, ఇతి. నడత్తియ, ప్రవర్తితేన. నాన్మఱైయాల్,

సా-సం—నిన్ఱనమితి. «త్రీణిపదా,» ఇత్యుక్త విధయా త్రివిక్రమతాదశాయాం నీచోచ్చ భావానాదరేణ భువమేకపాదాక్రమతా సద సద్వివేచనాయ ప్రవర్తిత వేదచతుష్టయోక్తవిధయా భక్తియుక్త నిత్యసూరీణాం

మూ— ఇన్నునమక్కిరవాతలి లిమ్మతియున్నిలవే, అన్ఱి

సా-దీ— నిత్యముక్తర్ పణ్ణుమ్ కైంకర్య స్థితియిల్. నిన్ఱనమ్, నిఱ్కప్పెత్తోమ్, క్రుత్యా ద్వ్యుత్క్రమా గ్రేణ వాకవేణుమో ? స్వతః అరియ వొణ్ణాతోవెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇన్ఱిత్యాదియాల్. ఇన్ఱు, ఇ ద్దేహావస్థితిదశైయిల్. నమక్కు, కర్మవశ్యరాన నమక్కు.ఇరవాతలిల్,రాత్రియాకైయాల్. జ్ఞాన వికాస మిల్లాతే అజ్ఞానాంధకార బహుళ మాకైయాలెన్నైకై. ఇమ్మతి ఇన్నిలవే యన్ఱి, ఇశ్శాస్త్రమాకిర చంద్రికై

సా-స్వా—భగవచ్ఛాస్త్రాదికళాలే. సమీచీన శాస్త్రమార్గత్తాలేయెన్ఱపడీ-అన్ఱుదై,నిరతిశయప్రేమశాలిక ళాన. వానోర్, నిత్యసూరికళుడైయ. నిలైయిల్, స్థితియిల్. ప్రీతి పరివాహస్వయంప్రయోజన కైంకర్య త్తిల్ - నిన్ఱనమ్, నిఱ్కప్పెత్తోమ్ — సూరికళైప్పోలే ప్రత్యక్షవిదిత పరమపురుషాభిప్రాయ రల్లామై యాలే సమీచీన శాస్త్రత్తాలే భగవదభిమతత్తై యరిన్దు తదనుగుణమాకవే కైంకర్యమ్పణ్ణప్పెత్తో మెన్ఱపడి. ప్రకారాంతరేణ భగవదభిప్రాయత్తై అరియప్పోకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇన్ఱి త్యాది. ఇన్ఱు, ఇన్త సంసార దశైయిలే. నమక్కు, కృతకృత్యరాయిరున్తాలుమ్ శాస్త్రవశ్యతానిమిత్త వర్ణాశ్రమానుబంధి ప్రాకృత శరీర కాలత్తిల్ నమక్కు. ఇరవాతలిల్, రాత్రియాకైయాలే. ఇమ్మతియి న్నిలవేయన్ఱి. మతి, చంద్రన్. ఇన్త చంద్రన్ "మహాభారత చంద్రమాః" ఎన్ఱారప్పోలే చంద్రత్వేన రూపిత వేదత్తినుడైయ. నిలవు, జ్యోత్స్న. వేద చంద్రనుక్కు జ్యోత్స్నపోలే యిరుక్కిర. వేద మూల మాక

సా-ప్ర—విధినిషేధాత్మకత్వేనప్రవర్తితేనచతుర్వేదేన. నాఙ్గళ్మఱైయాల్వానోర్నిలైయిల్నిన్ఱనమిత్యన్వ యః. కృత్స్నేనాపివేదేన తాత్పర్యతో నిరపరాధ భగవత్కైంకర్య మేవ కర్తవ్యమితి బోధ్యతఇతిభావః. ఇన్ఱు, ప్రారబ్ధ కర్మకృతే తచ్ఛరీరేణ స్థితిసమయే. నమక్కు, భగవదభిప్రాయ సాక్షాత్కారరహితానా మస్మాకమ్. ఇరవాతలిల్, రాత్రా వివాపేక్షితార్థ ప్రతీత్య భావాదిత్యర్థః. ఇమ్మతియున్నిల వేయన్ఱి, ఉ క్తవేదరూప చంద్రమసోజాత జ్ఞాన రూపజ్యోత్స్నమంతరేణ. చంద్రజ్యోత్స్న పదాభ్యాం శాస్త్ర

సా-వి—వేదచతుష్టయేన.అన్ఱుదైవానోర్నిలైయిల్,భక్తిమతాంపరమపద వాసినాంస్థితౌనిరపరాధకైంకర్యే. నిన్ఱనమ్, ప్రతిష్ఠితాస్మః. నిత్యసూరీణామివ భగవదభిప్రాయ సాక్షాత్కారాభావేపి తత్ప్రణీత వేదేనైవ తదభిప్రాయంజ్ఞాత్వా కైంకర్యే ప్రతిష్ఠితా అభూమేతి భావః. సంసార రాత్ర్యాం వేదజన్యజ్ఞాన చంద్రికా ది విరహే నిరపరాధ కైంకర్య కరణే కోప్యుపాయో నాస్తీత్యాహ-ఇన్ఱితి.ఇన్ఱు, అద్య.ప్రారబ్ధకర్మ కృతే తచ్ఛరీర స్థితిసమయే. నమక్కు, భగవదభిప్రాయ సాక్షాత్కార రహితానా మస్మాకం. ఇరవాతలిల్. ఇర వు, రాత్రిః. ఆతలి లితిశబ్దః పంచమ్యర్థః. సంసారస్య రాత్రితుల్యత్వాదపేక్షితార్థ ప్రతీతి ప్రతిబం ధకాజ్ఞానవశాదితి భావః. ఇమ్మతి యున్నిలవే యన్ఱి, ఏతచ్ఛాస్త్ర జన్య మతి చంద్రికాం వినా.

సా-సం—నిరపరాధ కైంకర్య రూపాయాంస్థితౌప్రతిష్ఠితాస్మ ఇతిపూర్వార్ధాన్వయార్థః. వేదానాదరేణై వసూరీణాం స్థితౌ ప్రతిష్ఠిత తాస్త్విత్యత్రానుపపత్తిమాహ. ఇన్ఱిత్యాదినా. ప్రకృతి సంబంధేన స్థితి దశా యాము ప్రత్యక్షిత భగవదభిప్రాయతయా శాస్త్రాతిరేకేణాభిప్రాయావగమ సాధన శూన్యానా మస్మా కం రాత్రావివాపేక్షితార్థ ప్రతీత్యభావాచ్ఛాస్త్రజన్య మతిరూపాయా చంద్రజ్యోత్స్నతాం వినా

మూ— యడిక్కడియారిరుడిర్ కృవడియుళతే॥ ౨౮ ॥

శ్రుతిస్మృత్యాచారై

సా-దీ— యొళియ- మతి,చంద్రక్.శాస్త్రజ్ఞానమొళియ వెన్నపడి- అడిక్కడి,పదేపదే ఉణ్డాన, ఆరిరుళ్ తీరక - అజ్ఞానాది స్వరూపమాన పరిపూర్ణాంధ కారత్తై కడిక్క. అడియుళతే , నిదాన ముణ్డో - హేతు విల్లై యెన్నపడి- ॥ ౨౮ ॥

శేషీక్కిరకర్మఙ్గళిల్ భగవదభిమతత్వ మఱిక్కైక్కు ఉపాయఙ్గళై వెళియిడుకిరార్- శ్రుతిస్మృత్యాచారై రితి - బుధరి, బుద్ధిమాన్ - పణ్ణుకిర కర్మఙ్గళిల్- ఆదేర్నియమయితు రభిమతం - ఇతుభగవ దభిమత మెన్ను

సా-స్వా—ప్రవృత్తస్మృత్యాదికళైత్తవిర-అడిక్కడి,పదేపదే-ఆర్, అభివృద్ధ మాకా నిర్క్కిర. ఇరుళ్-అంధ కారత్తై. తీరక, పోక్క క్కైక్కు. అడి, నిదానమ్- ఉళతే, ఉణ్డో - వేద తదుప జీవి ప్రమాణఙ్గళ న్నిక్కు అత్యంతా తీంద్రి యార్థ త్తిలే ఆప్తవాక్యాను మానాది కళుమ్ ప్రమాణ మాక మాట్టా తెన్నపడి- ప్రమాణ మాకిల్ వేద తదుప జీవి స్మృత్యాద్యుప జీవియాక క్కొణ్డే ప్రమాణ మెన్నకరుత్తు - ॥ ౨౮ ॥

ఇప్పడి బద్ధదశైయిల్ ప్రపన్ననుక్కు శ్రుతి స్మృత్యాది రూప శాస్త్రత్తాలే తానే భగవ దభిమతత్తై యఱిన్దు కైంకర్యంపణ్ణ వేణు మెన్ననిర్బంధ ముణ్డో? అప్పోతు కేవల హోళికాద్యా చార సిద్ధ ధర్మఙ్గళు క్కన నుష్ఠానం ప్రసంగి యాతో ? కులక్రమా గత శిఖా పుండ్రాది కళైయుమ్ , స్వసూత్ర విహిత సంస్కారాది క్రమఙ్గళైయుమ్ విట్టు శిఖా పుండ్రా న్తరఙ్గళుమ్, సూత్రాంతర క్రమ ఙ్గళుమ్ కదాచిచ్ఛాస్త్రీయ మాకైయాలే యనుష్ఠేయ ఙ్గళాక ప్రసంగి యాతో ? శాస్త్రమే భగవ దభిమత వ్యంజక మాకిల్ « ఆచార శ్చైవ సాధూనా మాత్మన స్తుష్టి రేవచే, త్యాదికళుమ్విరోధియాతో ? ఇత్యాది శంకైకళై ప్పరిహరియానిన్ఱు కొణ్డు భగవ దభిమత వ్యంజక ప్రమాణఙ్గళై యుదాహరిక్కిరార్ - శ్రుతీతి - శ్రుతిః,

సా-ప్ర—తజ్జన్యజ్ఞానయోః పరమ భోగ్యత్వం సూచ్యతే. అడిక్కడియారిరుళ్, ప్రతిక్షణం వర్ధమానా జ్ఞానాంధకారస్య. అన్ధకారశబ్దేన దురిక్షకరత్వం సూచ్యతే. తీర్క్క వడి యుళతే, నివర్తన కారణ మస్తి కిం,నాస్తీత్యర్థః॥ ౨౮॥

నను వేదానామ నంతత్వాత్ఖిలత్వాచ్చ శాస్త్రీయ నియమో జ్ఞాతుం నశక్యత ఇత్యత్రాహ. శ్రుతిస్మృత్యాచారై రిత్యాదినా- ప్రథమతః స్ఫుటశ్రుతి సద్భావే తయైవ ప్రథమం భగవద భిప్రాయా వగమః .

సా - వి— అడిక్కడి,పదేపదే.ఆరిరుళ్ తీర్క్క, పరిపూర్ణాంధ కార నివర్తనాయ. అడి, కారణం. ఉళతే,అస్తికిమితికాకుః.నాస్తీతి భావః ॥ ౨౮ ॥

నను వేదానామనంతత్వాద్దురవగాహత్వాచ్చకథంతతో భగవదభిప్రాయజ్ఞానంసంభవతీత్యత్రాహ.శ్రుతి

సా-సం—ప్రతిక్షణం విస్తృత్వరాజ్ఞాన నివర్తనాయకారణ మస్తికిం. అతశ్శాస్త్రమేవ కారణమితి శాస్త్రీయమస్సమాదరణీయ ఇతి భావః ॥ ౨౮ ॥

పూర్వశ్లోకేస్వామ్యభిప్రాయజ్ఞానాయశాస్త్రీయసరణిరనుసరణీయేత్యుక్తం.తత్రశాస్త్రశబ్దసూచితా స్వామ్యభిప్రాయ వేదకాని ధర్మప్రమాణానీహ సంగృహ్ణాతి. శ్రుతిస్మృతీతి. స్మృతిః, మన్వాది స్మృతిః.

మూ— స్వస్వమతిగతిభిశ్శుద్ధమనసాంసుసంకల్పైర్ధర్మ్యైః

సా- దీ— శ్రుత్యాదిభి ర్నిపుణ మన్విచ్ఛతి, జానాతీత్యర్థః. ప్రథమం శ్రుత్యాజానాతి. శ్రుతావదృష్టం తద విరుద్ధ స్మృత్యా, స్మృతి విహితతయా భగవదభిమతమితి జానాతి. తయోరదృష్టం కర్మ ఆచారత్తాల్. స్వమతి గతిభిః, ఆత్మనస్తుష్టిభిః - వికల్పితేషు స్వేచ్ఛైవ తత్రైకస్య భగవదభిమతత్వ జ్ఞాపికై ఎన్నై౯ - శుద్ధమనసాం, సాధూనా మెన్ఱ పడి. సుసంకల్పైః, అవైయావన, మహర్షిగళ్ ‹‹ ప్రభృతికళ్ దేవరాచ్చసుతోత్పత్తిః ,, ఎన్నాప్పోలే కలియుగత్తిల్ పణ్ణుమ్ నిషేధాది సంకల్పజ్గళ్. ఇవ్వళవాల్ ‹‹ వేదోఖిలో ధర్మమూలం స్మృతి శీలేచతద్విదామ్ । ఆచారశ్చైవసాధూనామాత్మనస్తుష్టిరేవచే ,, తిశ్రుత్యర్థమ్ కాట్టప్పట్టతు-

సా - స్వా — ‹‹ యావజ్జీవ మగ్నిహోత్రంజుహోతీ ,, త్యాదిః. ఏతాదృశ శ్రుత్యా అగ్నిహోత్రాదికం భగవదభిమత మితి ప్రథమం ధర్మ ప్రతిపత్తిః - తద భావే తదవిరుద్ధయా ‹‹ అష్టకాకర్తవ్యే ,, త్యాది స్మృత్యా భగవదభిమతంజానాతి - స్మృతేర భావే తదుభయా విరుద్ధా చారేణ ధర్మంజానాతి- ఆచారస్య శబ్దాత్మకత్వా భావేపి శ్రుత్యా ద్యను మాపకతయా జ్ఞానసాధనత్వ మితి భావః- శ్రుత్యాదిభి ర్ధర్మ స్వరూప ప్రతిపత్తా వపి వికల్పిత స్థలే స్వమతి గతిభిః, ‹‹ స్వస్యచ ప్రియమాత్మన ,, ఇత్యుక్తాత్మ తుష్టిభిరన్యతరస్య భగవ దభిమతత్వావగతిః. శుద్ధమనసాంసు సంకల్పైః, అంతః కరణ ప్రవృత్తిభిః- ‹‹ సతాంహి సందేహ పదేషు వస్తుషు ప్రమాణ మంతః కరణ ప్రవృత్తయ ,, ఇత్యుక్తేః - యద్వా, సుసంకల్పైః, శోభన సంకల్పైః - సతాం శ్లాఘనీయతా హేతు గుణ విశేష వ్యంజకైశ్శీలైః. ధర్మ్యైః, ధర్మా

సా - ప్ర— తదభావే తదవిరుద్ధ స్మృత్యా తదవగమః. తస్యాశ్చా భావే తదుభయా విరుద్ధాచారేణ తద వగమః. ఏతైర్వికల్ప్యబోధితేషు తుస్వేచ్ఛయా తదవగమః . ఏతేన శ్రుతి స్మృతి సదాచార స్స్వస్యచప్రి యమిత్యంశో వ్యాఖ్యాతః. క్వచిత్క్వచిచ్ఛాస్త్రీయత్వసంశయే ‹‹ సతాంహి సందేహపదేషు వస్తుషు ప్రమాణమంతః కరణ ప్రవృత్తయ ,, ఇత్యుక్తరీత్యాశుద్ధమనసాంధర్మ్యైస్సుసంకల్పైస్తదవగమః. ధర్మ్యైః,

సా-వి—స్మృత్యాచారైరితి - ఆదేర్నియమయితు రీశ్వర స్యాభిమతం బుధఃనిపుణ మన్విచ్ఛతి - అనుమినోతి కథం? శ్రుత్యాదిభిః. పూర్వపూర్వాభావే ఉత్తరోత్తరేణేతి భావః. ఆచారః, సదాచారః. స్వమతిగతి భిః, శాస్త్రతో వికల్పితార్థేషు గర్భాష్టమే జన్మాష్టమేవాబ్దే బ్రాహ్మణ స్యోపనాయన మిత్యాదిషు అను ష్ఠానాయక తరః పక్షః పరిగ్రాహ్యఇతి సందేహే అంతఃకరణ ప్రవృత్తిః ప్రమాణం-శాస్త్రావిరుద్ధే ర్థే ధర్మ్యత్వ సందేహే అంతః కరణ ప్రవృత్తిర్మానమిత్యభిప్రాయేణ ‹‹ సతాంహి సందేహ పదేషు వస్తుషు ప్రమాణమంతఃకరణ ప్రవృత్తయ ,, ఇత్యుక్తం మీమాంసకాదిభిః- అతో నాతి ప్రసంగ ఇతి భావః. క్వచిచ్ఛాస్త్రీయత్వసంశయేశుద్ధమనసాంధర్మ్యైఃధర్మాదనపేతైఃసుసంకల్పైః. శాస్త్రోక్తేష్వపిచకులచరణదేశాది

సా- సం—ధర్మ్యైరిత్యే తత్సర్వత్రాన్వేతి. ధర్మాదనపేతై రిత్యర్థః . ఆచారః, సదాచారః. వేదోఖిలో ధర్మమూలమితివత్ ‹‹ ఆత్మనస్తుష్టిరేవచే ,, త్యుక్తమప్యాహ. స్వమతిగతిభిరితి. మతీనాంగతయః, మతి భిరుత్పన్నాస్తుష్టయః- ఇత్థం నిర్ణయో వైకల్పికేష్వర్థేషు. శుద్ధ మనసాం, యామునాచార్యప్రభృతీనాం- శోభనతమై రంగులిత్రయనమనాదిభిస్సూచితై స్సంకల్పైః. బ్రహ్మసూత్రస్యభాష్యంకర్తవ్యం. శఠకోపస్య

మూ—కులచరణదేశాదిసమయైః। నియోగైర్యోగ్యానాంనియమయుతురాద్యైరభిమతంనిమిత్తస్వప్నాద్యైరపి

సా-దీ— అథ స్మృతివచనాభిప్రేతానుపాయాన్ దర్శయతి - ధర్మ్యైః కుల చరణ దేశాది సమయైః, ధర్మ్యైః, ధర్మావిరుద్ధైః- కులసమయః, స్వవంశ సంకేతః.యథా పురశ్చూడత్వాది- చరణ సమయః, యాజుర్వేదికైః శ్రావణ పౌర్ణమాస్యాం వేదోపాకరణం - బహ్వృచైశ్శ్రవణే-సామగైః హస్తే ఇతి - దేశసమయః, నర్మదా దక్షిణ తీరవాసినాం కర్కట మాసేతూపాకర్మ - ఉత్తర తీరవాసినాంతు సింహ్మఇతి దేశ సంకేతితా ఆచారాశ్చసంతి - యోగ్యానాం, మహతాం - నియోగైః, ఏవం కుర్విత్యనుశాసనైః - నిమిత్త స్వప్నాద్యైః- నిమిత్తం, శకున పరీక్షా-స్వప్నః, స్వప్నదర్శనం- ఆదిశబ్దేన భగవత్సన్నిధా

సా-స్వా—దనపేతైః.కులాదిసమయైః,సంకేతైః-కులసంకేతః, పురశ్చూడత్వాదిః. చరణసమయః, ఆపస్తంబ సూత్రాది నిష్ఠానాం స్వశాఖా సూత్రోక్త ధర్మానుష్ఠాన సంకేతః - దేశ సమయః, నర్మదోత్తర దక్షిణ దేశాది భేదేన మాసభేదేనోపాకర్మ సంకేతః. ఆది. శబ్దేన యుగ ధర్మా గృహ్యంతే. యోగ్యానాం, మహతామేవం కుర్వితి నియోగైః . నిమిత్తైః, ధర్మ సందేహే అన్యతరానుష్ఠానోద్యోగ వేళాయాం దక్షిణాక్షి స్ఫురణాదిభిః స్వప్నైశ్చ - ఆది శబ్దేనోపశ్రుత్యాది గ్రహణం - అచర్క నియోగస్యావా

సా-ప్ర— ధర్మాదనపేతైః. అనిషిద్ధైరితియావత్ . ధర్మపత్యర్థ న్యాయాదనపేతైరిత్యుక్తేః. ఏతేనాత్మనస్సమ్యక్ సంకల్పజః కామఇత్యంశోవ్యాఖ్యాతః- కేషాంచిత్కుల చరణాదిభిర్భగవదభిమత్యవగమఇత్యాహ. కులచరణేత్యాదినా. కులాచారశ్చతురావర్తిత్వ పంచావర్తిత్వాదయః. చరణాచారః. ఋగ్యజుస్సామవేదిత్వ ప్రయుక్తశ్చత్వారింశత్సంస్కారేషు స్ఫుటః. దేశాచారస్తు నర్మదోత్తరే ష్విత్యాద్యుక్త శ్రావణ విషయస్ఫుటః. హోళకాచారాదిశ్చ తత్తత్సిద్ధాంతాచార ఆదిశబ్దార్థః. "సమయశ్శపథాచారకాలే,, త్యాది నిఘంటోస్సమయశబ్ద ఆచారపరః. సకల వేదాంత తాత్పర్యస్య సమ్యక్ జ్ఞానాభావాద్భగవద్భాగవతార్చన యోగ్యానాం నియోగైస్తదవగమః. క్వచిద్భగవదభి మతేషు నిమిత్తస్వప్నాద్యై

సా-వి— సమయేన నియమ ఇత్యాహ - కులచరణేతి - సమయ శబ్దః ప్రత్యేకం సంబధ్యతే - కులం వంశ. సంకేతః పురశ్చూడత్వాదిః- "యదృషిశిఖానిదధాతి,, తిశాస్త్రస్యకులసంకేత వశాద్వ్యవస్థా. చరణః, శాఖా- యాజుర్వేదికైః శ్రావణ పూర్ణిమాయాం వేదోపక్రమః-బహ్వృచైశ్శ్రవణే-సామగైః హస్తేన క్షత్రఇతి చరణ సమయః శ్రావణ హోమాదివిషయే. "నర్మదోత్తర తీరేషు కర్తవ్యం సింహ్మ యుక్తకే। కుళీరకేపి కర్తవ్యం నర్మదాయాస్తు దక్షిణే,, ఇతి దేశసమయః - ఆది శబ్దేన సర్వదేశ సంప్రతిపన్న హోళకాచారో గృహ్యతే. తథాచ యోగ్యానాం నియోగైః, ఏకాదశ్యాదిషు ధర్మకార్యాదివశేన భుంక్ష్వేత్యాది గుర్వాదినియోగైః- తథానిమిత్త స్వప్నాద్యైశ్చ, నిమిత్తంశకున పరీక్షా- స్వప్నః, స్వప్నాధ్యా

నా-సం— నామచప్రవర్తయితవ్యం. వ్యాసపరాశరయోర్నామచప్రవర్తయితవ్యమితిసంకల్పత్రయంహ్యాంగులిత్ర యన మనసూచితమితి గురుపరంపరా ప్రభావే ప్రసిద్ధం.కులం, బ్రాహ్మణత్వాదిః. చరణశబ్దేనప్రవ. ర్తకా ఋషయ ఆపస్తంబాశ్వలాయనాదయశ్చోచ్యంతే. దేశః , ఆంధ్రద్రమిడాదిః - ఆదీతికాల కృతస్సమయో వివక్షితః - ఏతస్సిద్ధస్సమయైః, సమయబంధైః - యోగ్యానాం, ధర్మతత్వ విదాం కుర్వ

మూ—— నిపుణమన్విచ్ఛతిబుధః ॥ ౩౯ ॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే శాస్త్రీయనియమనాధికారస్సప్తదశః.
శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ—— వభిమతత్వపరీక్షా- ఏతానిపూర్వాభావేఉత్తరాణిగ్రాహ్యాణి ॥ ౩౯ ॥
ఇతి శ్రీసార దీపికాయాం శాస్త్రీయనియమనాధికారస్సప్తదశః.

సా-స్వా—గ్రహణం-ఏతైశ్శ్రోత్యా సాక్షాత్, ఇతరైః శ్రుత్యను మాన ద్వారా - ఆదేర్నియమయితుః, భగవతః-అభిమతమన్విచ్ఛతి, జానాతీత్యర్థః ॥ ౩౯ ॥
ఇతి శ్రీమదుత్తర సారాస్వాదిన్యాం శాస్త్రీయ నియమ నాధికార స్సప్త దశః -

సా-ప్ర—— స్వప్రదూపత్వా వగమః. “త్రిరూపోహితమాచష్టేమనుష్యాణాంకలౌహరిః । గురుశ్చస్వప్నదృష్టశ్చపూజాంతేచార్చకాననా,,దిత్యుక్తన్యాయేనఇజ్యాకాలేహఠాత్కారేణార్చకోక్త్యాదిరాదిశబ్దార్థః. నిపుణమన్విచ్ఛతి, సమ్యఙ్నిశ్చినోతీత్యర్థః. ఉక్తేషు కేనచిత్కారణవ్యతయా నిశ్చితమేవాత్యంతప్రీతి పూర్వక మనుష్ఠేయ మితిభావః ॥ ౪౦ ॥
ఇతిశ్రీ సారప్రకాశికాయాం శాస్త్రీయ నియమనాధికార స్సప్తదశః.

సా-వి—యోక్తలక్షణఃవాతపిత్తదోషమూలరహితఃచతుర్థయామోత్పన్నత్వాదివిశిష్టరూపః- ఆదిశబ్దేనభగవత్సన్నిధా వభిమత పత్ర పరీక్షాది గృహ్యతే. అత్ర ప్రమాణాని. “వేదోఖిలో ధర్మ మూలం స్మృతి శీలేచ తద్విదామ్ । ఆచార శ్చైవ సాధూనా మాత్మనస్తుష్టి రేవచ । శ్రుతిస్మృతి స్సదాచార స్స్వస్య చ ప్రియమాత్మనః । సమ్యక్సంకల్పజః కామో ధర్మమూలమితి స్మృత,, మితిచ “నీరూపోహితమాచష్టే మనుష్యాణాం కలౌహరిః । గురుశ్చ స్వప్న దృష్టశ్చ పూజాం తేచార్చకాననా,, దితి. ॥ ౩౯ ॥
ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాంశాస్త్రీయ నియమనాధికారస్సప్తదశః.

సా-సం—— త్యాదికైర్నియోగైః- ఉపశ్రుత్యాది శకునాద్యాది శబ్దార్థః. జగత్కారణభూతస్య నియమయితుః-నిపుణమభిమతం, అభిమతతమం- బుధః అన్విచ్ఛతీతి, అవధారయతీత్యర్థః ॥ ౩౯ ॥
ఇతిశ్రీ సార ప్రకాశికా సంగ్రహే శాస్త్రీయ నియమనాధికార స్సప్తదశః.

శ్రీయైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

అపరాధపరిహారాధికారః.

మూ—— స్వచ్ఛస్వాదు

సా- దీ—— అథాస్యశాస్త్రనిష్ఠస్యక్వచిత్ స్ఖలనసంభవే । పునఃప్రపదనంవిష్ణోః శ్శక్త్యాదపివర్ణ్యతే॥

సా-స్వా——ఇప్పడి పూర్వాధి కారత్తిలే ఒరువన్ ప్రపన్ననానాల్ అవనుడైయవాత్మాయాత్రై భగవదధీనై యాకైయాలే అతిలివను క్కున్స్వయ మిన్లై - ఉణ్డెన్నిరున్తానాకిల్ ఆత్మ సమర్పణమ్పొయ్యామిత్తనై వెన్ఱు శ్రీ భాష్యకార రరుళిచ్చెయ్త తాక చ్చొన్నతు శేరుమో ? ప్రపత్త్యుత్తర కాల మపరాధమ్ వన్తతాకిలీశ్వరన్ కైవిడానో ? శేషత్వ రసిక నాయ్ భగవ దభి మతాచరణ రూప కైంకర్య నిష్ఠనాన విద్వాధికారిక్కు అనాపత్తిల్ బుద్ధి పూర్వకాపరాధమ్ సంభావిత మల్లామైయాలే విరోధ మిల్లై యెన్నిలానాలుమ్ బుద్ధి పూర్వక మాకవుమ్, దేశ కాలాది వైషమ్య వశత్తాలు మప రాధమ్ సంభావితమన్ఱో? అతుఅల్లైవ వివయ మాకైయాల్ తన్నిమిత్త మాక వీశ్వరన్ కైవిడానెన్నిలానాలు మనాపత్తిల్ బుద్ధిపూర్వక మాకవుమ్ ప్రారబ్ధకర్మ వశత్తాలె యపరాధమ్ సంభావిత మన్ఱో ? అనుష్ఠిత ప్రపత్తియినాలే పాపారంభకపాపముమ్నష్ట మాకైయాల్ చ్ఛిన్న మూలక తయా అపరాధ ముదియా తెన్నిల్ ప్రపత్తి అభ్యుప గత ప్రారబ్ధనివ ర్తనకై యల్లామైయాలే యభ్యుప గత ప్రారబ్ధ రూప పాపా రంభక పాప మిరుక్కై యాలే తన్మూలమాక వపరాధమ్ సంభావిత మన్ఱో ? పాపారంభక పాప నాశత్తైయుమ్ కోలిప్రపత్తి పణ్ణినార్కుప్పాప ముదియా తెన్నిల్ అప్పడి ప్పణ్ణా తార్క్కుత్తర పాపమ్ సంభా విత మన్ఱో? అత్తైయు మీశ్వరన్

సా-ప్ర——పూర్వాధికారే “ నియమోత్ దురత్యయ ,, ఇత్యుక్తశాస్త్రీయనియమే నియమపదవ్యావర్త్యతయా ప్రసక్తస్య “ యేద్విషంతిమహాత్మానం నస్మరంతిచకేశవమ్ । న తేషాంపుణ్యతీర్థేషు గతిస్సంసర్గిణామపి । నారాయణేసదాభక్తి ర్నశ్యత్యేతైస్తుసంగమే । ప్రియోపినప్రియోసౌమే మదాజ్ఞావ్యతివర్తనాది ,, త్యాదిషూక్తస్యాపరాధస్య పరిహర్తవ్యత్వం విస్తరేణోపపాదయత్యే తదధికారే. అత్ర ప్రాధాన్యేన ప్రతిపాదితస్యాపరాధ పరిహారస్యావశ్యకత్వాదవిస్మరణాయ తత్రతత్రాధికారాంతరే పునః పునః కీర్తనం

సా-వి——పూర్వాధికారోపక్షిప్త మపరాధ పరిహర్తవ్యత్వం విస్తరేణోప పాదయన్ ప్రపత్త్యా పరిశుద్ధ

సా-సం——ఇత్థం శాస్త్రీయ కైంకర్య నిష్ఠస్య అపరాధా ప్రసక్తిం కథంచిత్ప్రసక్తానాంనిస్తారక్రమంచ నిరూపయిషు మధికారాంత రమారభమాణః భగవద్దయా విష యోపి పున స్సాప రాధశ్చే త్సన ప్రాజ్ఞైః పరి

మూ—— సదావదాతసుభగాం

సా - దీ —— ఉపాయ పరిగ్రహానంతరం శుద్ధనాకిలుమ్ ప్రపన్న నపరాధియా మాకిల్ అవన్ ప్రాజ్ఞరాల్ పరిత్యజిక్క ప్పడు మాకైయాల్ అపచారమ్ దూర పరిహరణీయ మెన్కిఱార్. స్వచ్ఛేతి - ఇన్త దేహియా నవన్ స్వపాప ప్రశమనార్థం దైవ వశాత్ - స్వచ్ఛేత్యాది - స్వచ్ఛాం, కృపాపక్షత్తిల్ హేయగుణసంసర్గ రూప మల రహితాం - స్వాదుం, మోక్ష ప్రదాన రూపా స్వాదయుక్తాం- సదావదాతాం, పరిశుద్ధాం. హేయ నివర్తకాం - సదాశబ్దత్తాల్ సనాతనత్వమ్ శొల్లిత్తు-సుభగాం, అనుక్తసర్వాకారసుభగాం-

సా-స్వా—ప్రాయశ్చిత్తత్తై యుణ్డాక్కి-త్తీర్క్క-మెన్నిల్ కరినప్రకృతియాయ్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాతారై అపరాధత్తాలే ఈశ్వరన్ కైవిడానో ? అవర్ కళైయుమీశ్వర నైహిక దుష్ఫలత్తైక్కొడుత్తు త్తరాఘత్తై నశిప్పిత్తురక్షిప్పనెన్ఱిలానాలుమ్ జన్మాంతరానుభావ్యస్వర్గ నరకాది హేతు పుణ్యపాపజ్గళాలే నరకాదికమ్ ప్రసక్తమాయ్ ఏతద్దేహావసానే "మోక్షయిష్యామి", ఎన్కిఱ సంకల్ప ముమ్ మోఘమాక ప్రసంగియాతో? ఇత్యాది శంకైకళై ఇన్త వధికారత్తాలె పరిహరిక్క కోఱలి ఆద్య శ్లోకత్తాలె బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ సంభావిత మానాలుమ్ ఐహికశిష్ట వ్యవహార్యతాది దుష్ఫల మొళియ పరమఫలత్తుక్కు-విరోధమిల్లై యెన్ఱుసమర్థిక్కిఱార్ - స్వచ్ఛేతి - అయం దేహ భృత్ . దైవాత్, యాదృచ్ఛికాది సుకృత విశేషాత్. సదాచార్య కటాక్షాది ద్వారా ప్రాప్తి విరోధి పాప రూప మాలిన్య ప్రశమాయ - స్వచ్ఛా, హేయ గుణ సంసర్గ రహితా . అన్యత్ర మలరహితా . స్వాదు, ఆశ్రయణ దశాయా మపి భోగ్య భూతా. అన్యత్ర మధురా. సదావదాతా, పాప నివర్తకా. అన్యత్ర శుక్లా . సుభగా, ఇష్ట ప్రాపికా . శోభన గుణవతీ. ఏవంభూతాం

సా-ప్ర—— "సచమమప్రియః", ఇత్యుక్తరీత్యాశ్రిత విషయేతి ప్రీతియుక్తస్య ఆశ్రిత విషయే క్రౌర్య రహితతయా "ఆనృశంస్యం పరోధర్మస్త్వత్త ఏవ మయా శ్రుత", ఇత్యాదిభిరవగతస్య "అనృతం నోక్తపూర్వమ్మే . రామోద్విర్నాభిభాషత", ఇత్యాదిభిస్సత్యప్రతిజ్ఞతయావగతస్య భగవతస్సంకల్పాదశ్లిష్టపుణ్యపాపస్య నిషిద్ధానుష్ఠానేపినదోష ఇత్యాశంక్య "ఇహైవైషాం కేచి దుపప్లవాభవంతీ", త్యాదిభిస్తేషా మప్యు పక్లేశావగమాత్తన్నివృత్త్యర్థం నిషిద్ధ పరిహారోవశ్యంభావీత్యాహ. స్వచ్ఛస్వాదు సదావదాతేత్యాదినా . దయాయా స్స్వచ్ఛత్వంస్వార్థ నిరపేక్షత్వం - స్వాదుత్వం చోపకర్తా స్మృతధియాసామానాధికరణ్యాభావః. సదావదాతత్వంచ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘపిక్రోడీకృతకాలే మోక్ష హేతుత్వమ్ .

సా-వి—— స్యాపి ప్రారబ్ధ వశాత్పాప సంభవం తత్సంభవే శిష్ట గర్హాసంభవంచ దర్శయతి. స్వచ్ఛస్వాద్వితి. స్వచ్ఛాం, కృపాపక్షే హేయగుణ సంసర్గరూప మలరహితాం. స్వాద్వీం, మోక్ష ప్రదతయా మనః ప్రీతి కరీం. సదావదాతాం , నిశ్శేష పాపక్షయకరీం. వాసుదేవ తరుచ్ఛాయా నాతి శీతా నఘర్మదే ,, త్యుక్తరీత్యా సకల జనానుకూలాకారాం. పుంవత్కర్మధారయ జాతీయే త్యాదినా స్వచ్ఛాది శబ్దానాం

సా- సం—— గ్రాహ్యాఇతి ప్రతిపాద్యంసంగృహ్ణాతి. స్వచ్ఛేతి-మందాకినీపక్షేస్వచ్ఛేత్యాదివిశేషణచతుష్టయేన ప్రసన్నత్వ, మధురత్వ, పావనత్వ, మనోహరత్వానివివక్షితాని-దయాపక్షేస్వచ్ఛత్వమ్, అకపటత్వం . స్వాదుత్వం, భగవద్విషయ కోత్తరోత్తర ప్రీతి విశేషజనకత్వం- సదావదాతత్వం, పావనత్వం- సుభగత్వం,

మూ—దైవాదయం దేహభృన్మాలిన్య ప్రశమాయ మాధవదయామందాకినీం విన్దతి । యద్యప్యేవమసావసారవిషయస్రోత్రైః ప్రసూతైః పునః పంకైరేవ కళఙ్కయన్నిజతనుం ప్రాజ్ఞైః

సా - దీ — మాధవస్య దయారూపాం మందాకినీం లభతే- ఏవం తత్ర స్నాత్వా పరిశుద్ధో యద్యపి అసౌ ప్రపన్నః. అసారామే విషయాః, శబ్దాదయః - విషయ శబ్దత్వాత్ విషయానుభవముపలక్షితమ్ - తేషాం స్రోతాంసి పెరుక్కు- కళ్ - యద్వా విషయేషు స్రోతాంసి అనుభవప్రవాహాః-తదుత్పన్నైః పంకైః

సా-స్వా—మాధవ దయారూపాం మందాకినీం విందతి, ఉపాయతయా విందతి- ప్రపన్న ఇత్యర్థః. యద్యప్యేవమితి ఉక్త్యా రాఘూ సంభావితత్వ ద్యోతకః-అథాపి తత్సంభావితత్వ మాహ. అసావిత్యాదినా. అసౌ ప్రపన్నః, దృప్త ప్రపన్నః. ప్రారబ్ధాంశే ఏతద్దేహాను భావ్య సదసత్ఫల జనక ప్రారబ్ధ మభ్యుపగమ్య స్థిత ఇత్యర్థః. ప్రారబ్ధ వశాదేవ- అసారాః, సార రహితాః. విషయాః, శబ్దాది విషయానుభవాః. తేషాం స్రోతాంసి, దుర్వాసనాః. తాభిః ప్రసూతైః పంకైః, పాపైః. కళఙ్కయన్, నిజశరీర మనర్హం కుర్వన్ యది . ప్రాజ్ఞైః, మహద్భిః . నసంశ్లిష్యత ఏవ , సాధు బహిష్కార్య ఏవ భవతీత్యర్థః. నతు పరమ ఫల ప్రతిబంధ ఇతి భావః. యద్వా ప్రాజ్ఞైరేవ నసంశ్లిష్యతే, శిష్టైరేవాసం వ్యవహార్య తయాత్యజ్యతే. నతు స్వీకృత భరేణ శరణ్యేనేతి భావః. మహిష తుల్యః కశ్చిత్పురుషః మలీమసతనుర్యదృచ్ఛయా గంగా ప్రవాహ మజ్జనేన విగత తను మాలిన్యోపి స్వస్వభావ వశేన పునశ్చ పంకిలజలపూర్ణ క్షుద్ర

సా-ప్ర—అతఏవ సుఖైక హేతుత్వరూప సుభగత్వంచ. దైవాదితి. స్వతస్సర్వసుహృదో భగవతః ప్రసాదాదజ్ఞాతసుకృతాది ద్వారా భరన్యాస పర్యంత భగవద్విషయీకారం ప్రాప్త ఇత్యర్థః.. ఏవం భగవత్స్వీకృతత్వపరేణ యద్యప్యేవ మిత్యనేన తథాపీత్యాకృష్యతే. ఏవంచ భగవద్దయావిషయీభూతోప్యసౌ వైషయికక్షుద్ర

సా-వి—పుంవద్భావః. మాధవదయామందాకినీం. అయం దేహభృత్ మాలిన్యప్రశమాయ యద్యపి విందతి. తథాప్యసౌ ప్రపన్నః. అసారాణాం విషయాణాం స్రోతాంసి, అనుభవా ఏవ ప్రవాహాః- తైః ప్రసూతైః పంకైః, పాపైరేవ కర్దమైః, నిజతనుం, స్వాత్మానం. కళంకయన్, మలినీకుర్వన్. ప్రాజ్ఞైః, భగవదభిమతైః. నసంశ్లిష్యతే , నపరిగృహ్యతే. ‘‘ప్రియోపి న ప్రియో మేసౌ మదాజ్ఞా వ్యతివర్తనాత్ । మద్భక్తోపి న మే ప్రియః,, ఇతి భగవదప్రీతి కరత్వాద్భగవత్ప్రీతికరా న గృహ్ణంతి. అతః ప్రారబ్ధవశాత్పాపసంభవే తత్పరిహారాయ ప్రాయశ్చిత్తం కార్యమితి భావః. యద్వా, మంద ధైర్యాణాం విషయే అహో అయం పరిశుద్ధో భూత్వాపి ‘‘స్నాత్వాపి ధూళిరసిక,, మితి న్యాయేన వృథా సజ్జన పరిహరణీయతా హేతుభూతదోషాశ్రయో భవతీతి

సా - సం— చిత్తాకర్షకత్వమ్. దైవాత్, ‘‘ నిదానం తత్రాపి ,, ఇత్యుక్త్యా స్వాభావిక సౌహార్దేనైవ యాదృచ్ఛిక సుకృతాది క్రమాగత భగవత్సమర్పణావధికా భగవదధీనేతి దైవాదిత్యుక్తిః. మాలిన్యమ్, సంసారం- విందతి, ప్రాప్నుతే. యద్యపి విందతీతి సంభావనాభిప్రాయేణ-ఏవమపీత్యపిశబ్దః అత్రచాన్వేతి- అసౌ దేహభృత్. పునః, సంసరణ భరసమర్పణానంతరమపి. అసారాః, భోగ్యతాశూన్యాః యేవిషయాస్త ఏవ స్రోతాంసి. తత్ప్రసూతైః, తదను భవాశా ప్రభవైః . పంకైః, ప్రకృతే పాపైః. నిజతనుం, ప్రకృత స్వస్వరూపం. కళంకయన్, మలినీ కుర్వన్. దుశ్చరితాదవిరతిమాన్ సన్ స్థితశ్చేత్. ప్రాజ్ఞైః, నిరపరా

మూ—— ర్నసంశ్లిష్యతే ॥౮౦॥

ఇప్పడి భగవచ్ఛేషత్వైక స్వభావ నాకైయాలే శాస్త్ర నియత తత్తత్కైంకర్యైకరసనాన ఇవ్వధికారిక్కు ప్పిన్పు అనాపత్తిల్ బుద్ధి పూర్వక మాన అపరాధమ్ వరుకై పడియిన కైంకర్యైక నిష్ఠైక్కు విరుద్ధ మాకైయాలే ప్రాయేణ సమ్భావితమన్ఱు-

సా. దీ—— నిజస్వరూపం పునరపి కళంక యుక్తం స్యాద్యది సద్భి ర్న పరి గృహ్యతేఽవసైరః॥౮౦॥

ముక్తధీపూర్వోత్తర పాప్మనా మజననా దేనిఙ్ఙరవర్థాత్తై క్కాట్టికొణ్డు అపరాధపరిహార ప్రక్రియైయై ప్రస్తావిక్కిఱార్- ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్- శాస్త్రనియత, భగవచ్ఛాసన రూపశాస్త్ర నియత ఎన్ఱపడి-పిన్పు, ప్రపత్త్యుత్తరకాలమ్-అనాపత్తిలైన్ఱియాల్ ఆపత్తిల్ బుద్ధిపూర్వాఘముమ్ లేపియాతెన్ఱు సిద్ధమ్-

సా-స్వా—— గర్త పరి వర్తనేన పంకిల గాత్ర శ్శ్రేంగారిభిః పురుషై ర్న సంశ్లిష్యత ఇత్య ప్రస్తుత స్ఫూర్త్యాసమాసోక్తి రలంకారః - ॥ ౮౦ ॥

ఇని పూర్వోక్త శంకైకళై ప్రత్యేకం క్రమేణ పరిహరిక్కిఱార్, ఇప్పడీతి. కృతకృత్య నాకైయాలే ముక్త తుల్యతయా ఐచ్ఛిక సంచారేణా పరాధం సంభావిత మన్ఱో? ఎన్కిఱ శంకా వారణార్థం స్వార్వాధికారార్థత్తై స్మరిప్పిక్కిఱార్. శాస్త్రేతి. అనాపత్తిల్ బుద్ధిపూర్వకమాకవపరాధంసంభావిత

సా - ప్ర —— పురుషార్థార్థం ప్రాజ్ఞాయథోదితమిదమితిప్రయోగాత్ప్రాజ్ఞశబ్దవాచ్యభాగవతైర్భోగ్యతయానస్వీక్రియత ఇత్యర్థః ॥ ౮౧ ॥

నన్వ నన్యప్రయోజనస్య ప్రపన్నస్య కృత కృత్యస్య స్వనిష్ఠాభిజ్ఞస్య భగవద్భాగవత కైంకర్యైకరతస్యానా పదినిషిద్ధానాం ప్రసంగాభావాదాప తత్కృతానామజ్ఞాన కృతానాంచాశ్లేష విషయత్వాచ్చ పుణ్యపాప ప్రసంగా సంభవాద పరాధ ప్రసక్తేరేవాభావా త్తత్పరిహర్తవ్యతోక్తి రనుపపన్నే త్యత్ర అధికారి విశేషే తత్సంభవంతత్ప్రాయశ్చిత్త విశేషం చాహ. ఇప్పడి భగవ చ్ఛేషత్వేత్యాదినా.

సా-వి—— శోచనే తాత్పర్యం - తేన శ్రోతౄణాం సావధాన వర్తనం ఫలంసిధ్యతి. పరిశుద్ధాః పంక మలీమ సశ్లేషం నాభ్యనందంతీతి ధ్వన్యతే. ॥౮౨॥

నను శాస్త్రజన్య విశేష జ్ఞానవతః కృత ప్రపదనస్య కైంకర్య నిష్ఠస్యాపరాధ ప్రసక్త్యభావా త్తదర్థం పరిహర్తవ్య మిత్యాశంక్య తత్ప్రసక్తి ముప పాదయతి. ఇప్పడీత్యాదినా. పిన్పు, ప్రపత్త్యనంతరం- అనాపత్తిల్, అనాపది, ఆపది బుద్ధిపూర్వా పరాధోపి నశ్లిష్యతీతి భావః. బుద్ధిపూర్వకమానఅపరాధమ్ వరుకై, బుద్ధిపూర్వాపరాధ ప్రాప్తిః. పత్తిన కైంకర్య నిష్ఠైక్కు, ప్రాప్త కైంకర్యనిష్ఠాయాః - విరుద్ధమాకైయాలే ప్రాయేణ సంభావితమన్ఱు, ప్రాయేణ నసంభవతి. తాదృశనిష్ఠాయాం సత్యాంఅపరాధేషుబుద్ధిర్న

సా-సం—— ధోత్తర కృత్యానుగుణ ప్రజ్ఞావద్భిః • నసం శ్లిష్యత ఏవ, మదీయత్వేన నసం వ్యవ హ్రియత ఏవ - యావన్నిష్కృతీతి శేషః ॥ ౮౦ ॥

ఇమమర్థం విస్తరేణో పపాదయితుం ప్రథమం స్వాభిమతమర్థం నిరూప యతి. ఇప్పడీ త్యాది నా రక్షిక్కప్పడు మిత్యంతేన. పిన్పు, వివేకాది క్రమాగత ప్రసాద హేతునిష్పత్త్యనంతరం. చికీర్షామంత రేణ

మూ—ప్రారబ్ధ కర్మవిశేష వశత్తాలే దేశకాలావస్థావైగుణ్య హేతుక మాకవుమ్ ప్రామాదిక మాకవుమ్ సుషుప్త్యాద్య వస్థై కళిలుమ్ వరుమ్ అపరాధ లేశఙ్గళుళ్ళవై అశ్లేషవిషయ మామ్కణ్డిన్తుపోమ్.

సా-దీ— అనాపత్కృత బుద్ధి పూర్వక మాకాతతు ద్వివిధం. బుద్ధిపూర్వమాపత్కృతముమ్ అనాపత్తిల బుద్ధిపూర్వకృతముమ్.ఇతిరెణ్డుమ్ అశ్లేషవిషయమామెన్కిఱార్- ప్రారబ్ధకర్మేత్యాదియాల్ - దేశ వైగుణ్య కాలవైగుణ్యావస్థా వైగుణ్యత్తాల్ వన్త బుద్ధిపూర్వాఘముమ్ సుషుప్త్యాద్యవస్థై కళిల్ వరుమ్ దంశా హింసాది రూపాఘ లేశఙ్గళు మెన్కై.

సా-స్వా—మూనాలుమ్ ఆపద్దశైయిల్ బుద్ధి పూర్వక మాకవు మనాపద్దశైయిలబుద్ధిపూర్వకమాక వుమ్, సుషుప్త్యాది దశై కళిలుమ్ సంభావితాప రాధ త్తాలే యీశ్వరన్ కైవిడానో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ప్రారబ్ధేతి. పాప మూల పాప మన్ఱికేయుమ్ ఉత్తరాఘ ముదిక్కుమో? వెన్కిర శంకావారణార్థం ప్రారబ్ధేత్యుక్తిః. దేశ వైగుణ్యమ్, మరు కాంతారాదిః. కాల వైగుణ్యం, దుర్భిక్షకాలః. అవస్థా వైగుణ్యం, వార్ధక్య రోగాదిః. ప్రామాదిక మాకవు మితి. జాగ్ర ద్దశైయిల్ అజ్ఞాతయా వృశ్చిక సుకృత మ్పోలే వరుమ్ పాప మెన్టపడి. సుషుప్త్య ద్యవస్థై కళిలు మితి. మహా భాగవతా ద్యాగమనే అభ్యుత్థానా భావాది రూప పాప మెన్టపడి. ఆది శబ్దేన మూర్ఛా స్వప్న సంగ్రహః. ఆనాలుమ్ ప్రారబ్ధ విశేషత్తాలే అనాపత్తిల్ బుద్ధి పూర్వక మాకవు ముత్తరాఘం సంభావిత మన్ఱో ? పాపా రంభక పాప ముమ్ నశిక్క వేణు మెన్ను ప్రపత్తి పణ్ణి నారుక్కు మూల ముచ్ఛిన్న మ్మాకైయా లుత్తరాఘ ముదియా తెన్ఱిలప్పడి ప్ర ప త్తి

సా-ప్ర— దేశకాలయోర్వైగుణ్యం, పాపిష్ఠ జన ప్రాచుర్యాదిః. అవస్థావైగుణ్యం, వ్యాధి జరాది ప్రయుక్త కరణాపాటవాదిః .సుషుప్త్యాదీతి. సుషుప్తి సమయేమహా భాగవతాద్యాగమేఽభ్యుత్థానాద్యకరణరూపాపరాధ సంభవః.మూర్ఛాదిరాది శబ్దార్థః.

సా-వి— ప్రసరతీతిభావః.ప్రాయేణేత్యనేనక్వచిత్సంభావ్యతఇతి జ్ఞాయతే. తదేవానుపదం బుద్ధి పూర్వేతి మహావాక్యేన ప్రదర్శయిష్యతే- దేశకాలావస్థా వైగుణ్యేనప్రాప్తాని బుద్ధిపూర్వపాపాని ప్రామాదికానిచ సుషుప్త్యాద్యవస్థా ప్రాప్తానిచ బుద్ధిపూర్వకాణి నశ్లిష్యంతీత్యాహ - దేశకాలేతి-దేశవైగుణ్యప్రాప్తం పాషండాది బహుళ దేశేస్వోచిత కర్మానుష్ఠానం చండాలాది వాటికా సన్నిహిత మార్గేమార్గాంతరాభావే గమనమిత్యాది- కాల వైగుణ్య ప్రాప్తం మేఘాద్యావరణేన ఉపరాగాది కాలగ్రహణాభావే తత్తత్కాలాతి పత్తౌ తత్తత్కాల స్నానాద్యభావః దుర్భిక్షాది వశేన పంచ మహాయజ్ఞాది లోపః-అవస్థా వైగుణ్యం వ్యాధ్యాదినా మూత్రాది శౌచా భావః,సుషుప్తౌ మహాభాగవతే ష్వాగతేషుఉత్థానాద్యభావః- ఆదిశబ్దేనస్వప్నే మహాజన పరిభవాది గృహ్యతే- లేశఙ్గళుళ్ళవై, లేశాత్మనా విద్యమానాని. అశ్లేష విషయమామ్, అశ్లేష శాస్త్రస్య విషయభూతాని సంతి - కణ్డిన్తుపోమ్, నివర్తంతే- పద్మపత్రే పయాంసీవ నశ్లిష్యంతీతి భావః - పరిహారా విషయ పాపసంభవం ప్రదర్శ్య పరిహార విషయపాపసంభవం తేషాం

సా సం— ప్రాప్తం ప్రామాదికం, అశ్లేష విషయమాకవితి.“ఏవం విదిపాపం కర్మనశ్లిష్యత,”ఇతిశ్రుతిరేతద్విషయిణీతిభావః- అశ్లేషః,ప్రతిబద్ధశక్తిత్వం.

మూ — బుద్ధిపూర్వక పాపారంభక పాపఙ్గళు కర్ఞ్జిలవైయుఙ్క్షత్రియ వేణు మెన్రుప్రపత్తి పణ్ణాతే పామ్పోడొరు కూరైయిలే పయిన్రార్ పోలే ప్రకృతి యోడే కూడ విరుక్కిర ఇవనుక్కు ఆత్మగుణపూర్తి యిల్లా మైయాలే మన్ద ధైర్యరాన ఋషికళుక్కు ప్పోలే బుద్ధిపూర్వక మాకవుమ్ శిలస్వనిష్ఠా విపరీతఙ్గళ్వ న్దాలుమ్ నిసర్గ సుహృత్తాన శ్రియఃపతి రక్షణోన్ముఖ నామ్ నిర్కైయాలే అవ్విపరీతా నుష్ఠానఙ్గళ్ మిన్నాళి మాత్రమాయ్ నిలైనిర్క్క మవై యన్రిక్కే

సా -దీ—బుద్ధిపూర్వకేత్యాది- బుద్ధిపూర్వక పాపారంభక పాపఙ్గళ్కర్ఞ్జిలవైయుమ్, క్షత్రియవే ణుమెన్రు కోలియుడియిలె ప్రపత్తి పణ్ణినాల్ బుద్ధిపూర్వక పాపఙ్గళుదియాతు- అతుశెయ్యూతే ఎన్కై- పామ్పోడొరు కూరైయిలె పయిన్రార్పోలే, సపత్తోడె కూడ ఒరుగృహత్తిలే వసిక్కుమాప్పో లేన్కై. ప్రకృతియోడె, శరీర రూప ప్రకృతియోడె- ఋషికళుక్కు, సౌభరి విశ్వామిత్రాది కళుక్కుప్పోలే-

సా-స్వా—పణ్ణాతారుక్కుత్తరాఘమ్సంభావితమాకైయాల్అవర్క్కుళైయీశ్వరన్కైవిడానో?ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్ • బుద్ధిపూర్వకేతి - పాపారంభక పాప మిరున్దాలుమ్ వివేకాదిమూలాత్మ గుణపూర్త్యా ప్రతిబద్ధ శక్తిక మాకైయాలే ఋషి ప్రాయనాన ఇవను కుత్తరాఘమ్ కూడుమో వెనికిర శంకా వార ణార్థమ పామ్పోడే యితి • ఇప్పడి పాప ముణ్డానాల్ “. పాపం ప్రజ్ఞాం నాశయతి క్రియ మాణం పునః పునః । నష్ట ప్రజ్ఞః పాపమేవ పునరా రభతేనరః ,, ఎన్కిర పడియే నిగ్రహ ప్రవృత్తేశ్వర సంకల్పత్తాలేఉత్తరాఘంనిలై నిన్రు దుర్వాసనా జనక మాకిల్ అనుతాప మిల్లా మైయాలే ప్రాయశ్చిత్తా వలంబన ముణ్డాక కూడుమో ? ఎన్కిర శంకా పరిహారార్థం నిసర్గ సుహృత్తానే త్యాదికం - అత్యంత విరోధివిషయ

సా-ప్ర—పామ్పోడొరు కూత్తైయిలె పయిన్రార్పోలే, సర్పేణ సహైక గృహేనివాసవత్. మిన్నాళిమాత్రమాయ్, విద్యుత్ప్రకాశ వదూ్భత్వా. నిలై నిఱ్క్కమవైయన్రిక్కే, స్థైర్యాభావేన.

సా-వి—ప్రాయశ్చిత్త నివర్త్యత్వం చాహ - బుద్ధిపూర్వకేతి - ప్రపత్తి పణ్ణాతే, ప్రపత్త్యకరణె . పామ్పోడు, సర్పేణసహ - ఒరుకూరైయిలే, ఏకస్మిన్ కుటీరే వాసవత్- ప్రకృతియోడేకూడ యిరు క్కిర, శరీర రూపప్రకృత్యా సహ వాసవతః - ప్రారబ్ధ కర్మవశా త్ప్రపత్త్యనంతరమపి పాపానిసంభవంతి- అభ్యుపగత ప్రారబ్ధ నివృత్త్యర్థం ప్రపత్త్యకరణేపి అగ్రిమ పాపోత్పత్తి హేతు భూతా భ్యుపగత ప్రారబ్ధైక దేశ పాపాన్యపి నివర్తన్తా మితి యది ప్రథమప్రపత్తి వేళాయాం సంకల్పః ? యది వా తదర్థం పృథగేవ ప్రపత్తిః తత్ర పాపాని నోత్ప ద్యంతే. తద్ధేతు భూత పాప నాశాత్సామగ్రీ విరహాత్ - యది తథా నసంకల్పః. తదా ప్రారబ్ధవశా దప్సరో దర్శనే తపఃకుర్వతా మృషీణామివ ప్రకృతిసంబంధమహిమ్నా మందధైర్యాణాంపాపాని సంభవంతీతి భావః. వన్దాలు మిత్యంతేన పాప సంభవ ఉక్తః - నస్వ ల్పానుభవేన రాజపుత్రా పరాధ వన్నివర్తేరన్ కింప్రాయశ్చిత్తేనేత్యత్ర అల్పానుభవోపి మాభూదితిప్రాయశ్చిత్తం కార్య మిత్యభిప్రాయేణాహ - నిసర్గేతి - మిన్నాళిమాత్రమాయ్ నిలైనిర్క్క మవై యన్రిక్కే, విద్యుత్ప్రకాశాది రివాల్పానుభవ ప్రదానేన ఆశువినాశిని యథా నస్యు స్తథా భగవతో రక్షోన్ముఖతయా

సా-సం—ఆత్మగుణపూర్తియిల్లాతేత్యుక్తిః ప్రకృత్యభి భూతస్వధర్మకత్వకృతా.

మూ—అక్కాలత్తిల్ పిరన్ద స్వనిష్ఠా వైపరీత్యమాకిర విళవై కడుక అనుసంధిత్తుయథోచితమాక లజ్జానుతాపఙ్గళ్ పిరన్దు - "అపాయ సంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్ । ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్ర యత్పునశ్శరణం వ్రజేత్ । ఉపాయానాముపాయత్వ స్వీకారేప్యేతదేవ హి । అజ్ఞానాదథవాజ్ఞానాదపరాధేషు సత్స్వపి । ప్రాయశ్చిత్తం క్షమస్వేతి ప్రార్థనైకైవ కేవలమ్ । విదిత స్స హి ధర్మజ్ఞ శ్శరణాగతవత్సలః ।

సా-దీ—అపాయసంప్లవ ఇత్యాది-అపాయానాం, పాపానాం-సంప్లవః, సంప్రాప్తిః-సద్యః, తదానీమేవ. పునశ్శరణం వ్రజేదితి యత్సైవాత్ర ప్రాయశ్చిత్తిరస్త్వితి- ఉపాయానాం, కర్మయోగాదీనాం - ఉపాయత్వేనానుష్ఠానేపి ఏతదేవపునః ప్రపదనమ్ ప్రాయశ్చిత్తమేకైకం. అజ్ఞానాదితి - బుద్ధిపూర్వాబుద్ధిపూర్వాపరాధేషు సర్వేష్వపి క్షమస్వేతి ప్రార్థనైకైవ, ప్రపత్తిరేకైవ పరం ప్రాయశ్చిత్తమేకైకం- ఇఙ్గు అజ్ఞానాదెన్ను దోషత్వాజ్ఞానత్తాలే వన్ద బుద్ధిపూర్వకమ్. విదిత ఇతి రావణం ప్రతిసీతావచనం. భో రాక్షస శరణాగతిధర్మజ్ఞ స్సరామశ్శరణాగతవత్సల ఇతి లోకే ప్రసిద్ధః ఖలు.

సా-స్వా—త్తిల్ పోలే నిగ్రహప్రవృత్తనన్తిక్కే- "దుర్మోచోద్భటకర్మకోటినిబిడో పాపాదేశవశ్యః కృత,, ఇత్యాది ప్రకారేణ రక్షణోన్ముఖనాకైయాలే అనుతాపాది ద్వారేణ ప్రాయశ్చిత్తావలంబనత్తుక్కు క్కరైయిల్లై యెన్నుకరుత్తు. ఆనాలు మకించననాన వివనుక్కు గురుతరప్రాయశ్చిత్తశక్తియిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- అపాయ సంప్లవ ఇత్యాది. అపాయ సంప్లవే సద్యః పునశ్శరణం వ్రజేల్. ఎన్ఱు నిర్దేశిత్తాల్ పూర్వ మనుష్ఠిత మోక్షార్థ ప్రపదనమ్ గళితమాయ్ తదర్థం పునశ్చ కర్తవ్యమెన్ఱు భ్రాంతి వరుమ్. తాదృశ భ్రాంతి వారామల్ సంభావితోత్తరాఘత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమాకవే పునః ప్రపదనమ్ పణ్ణవేణుమెన్ఱు ద్యోతనార్థం, అపాయ సంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్ । ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్ర యత్పునశ్శరణం వ్రజే దెన్ఱు నిర్దేశిత్తతు - ఉపాయానాం, కర్మయోగాదీనాం. ఉపాయత్వ స్వీకారేపి ప్రపదనమే ప్రాయశ్చిత్తతయా ప్రమాణసిద్ధమ్. ఇతినాలే అపాయ సంప్లవత్తిల్ ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్తముమ్ వికల్పితమెన్ఱు తోత్తుకిరతు. విదిత ఇతి. ధర్మజ్ఞః, శరణాగత

సా-వి— నరక పర్యంతా భావేత్యల్పఫలప్రదానమపియథానకుర్యాత్తథాప్రాయశ్చిత్తావలంబనముక్తామితి సంబంధః. ప్రాయశ్చిత్తాధికార ప్రకారం దర్శయతి - అక్కాలత్తిలితి - స్వనిష్ఠాది వైపరీత్యమాకిరవిళవై, స్వనిష్ఠావైపరీత్య రూప మ్యానతాం- కడుక, శీఘ్రం. ఇదం లజ్జానుతాపోత్పత్తిహేతుతయోక్తమ్ - అనుసంధిత్తు, అనుసంధాయ స్థితస్య. లజ్జానుతాపఙ్గళ్ పిరన్దు, లజ్జానుతాపానాముత్పత్త్యా. ఉపాయానామితి - కర్మయోగాదీనాముపాయత్వే నానుష్ఠానేపి పునః ప్రపదనమేవ ప్రాయశ్చిత్తమితి భావః - అజ్ఞానాదితి-దోషత్వాజ్ఞానాత్కృతేషు బుద్ధిపూర్వకేష్విత్యర్థః-అథవాజ్ఞానాత్, దోషత్వజ్ఞానాత్కృతేషు బుద్ధిపూర్వకేష్విత్యర్థః-అన్యథాఽబుద్ధిపూర్వకాణామనుశ్లేషవిషయత్వేనప్రాయశ్చిత్తోపదేశాయోగాత్ - విదిత

సా సం—లజ్జానుతాపఙ్గళ్ పిరన్దిత్యస్యయథాధికారం ప్రాయశ్చిత్తావలంబనముక్తామిత్యనేనాన్వయః. సంప్లవః, సంబధః. విదిత ఇత్యాదిశ్లోకద్వయం రావణం ప్రతిసీతావాక్యమ్.

మూ—— తేనమైత్రీభవతుతే యదిజీవితుమిచ్ఛసి । ప్రసాదయస్వత్వం చైనం శరణాగతవత్సలమ్ । మాంచాస్మై ప్రయతోభూత్వా నిర్యాతయితు మర్హసి ,, ఇత్యాదికళిల్ శొల్లుకిఱపడియే యథాధికారమ్ ప్రాయశ్చిత్తావలంబన ముణ్డామ్ -

సా-దీ—— తేనసహతే మైత్రీభవతు । తం శరణంగచ్ఛేత్యర్థః - ప్రసాదయస్వ, శరణాగత్యా-నిర్యాతయితుమ్, పునస్సమర్పయితుమ్- యథాధికారమ్, రహస్యే రహస్యరూపమ్. సదస్యేసదస్యరూపంచ- ఇత్యాల్

సా-స్వా——సంరక్షణపరమ ధర్మజ్ఞః. తేన మైత్రీ భవతు తే. మైత్రీహేతు భూతప్రపదనంభవత్విత్యర్థః. ప్రసాదయస్వేతి- త్వంచైనం రామం ప్రసాద యస్వ, ప్రపద్యస్వ. ప్రపదనేన భార్యాపహార జనితదోషనిర్ముక్తః పరిశుద్ధో భూత్వా మాంచ నిర్యాతయితుమ్ సమర్పయితు మర్హసి. నోచేన్మత్సమర్పణేపి తవాధికారో నాస్తీతి ధ్వన్యతే. ద్రవ్యాపహారస్థలే ప్రాయశ్చిత్తం ద్రవ్యప్రదాన మపి కర్తవ్య మితి ద్యోతనార్థం మాంచేతి. యథాధి కారం, శక్తౌ ప్రతిపదం. అశక్తస్య ప్రపదన మెన్ఱు కరుత్తు. రక్షణోన్ముఖనాన ఈశ్వరన్ ప్రాయశ్చిత్త పర్యంత విపాకత్తై యుణ్డాక్కి రక్షిక్కైయాలే కైవిడుకిఱ తిల్లై యెన్ఱపడి. ఆనాలుమ్ ప్రారబ్ధ పాప విశేషత్తాలె కఠిన ప్రకృతి యాయ్ ప్రాయశ్చిత్త పర్యంత విపాక మిల్లాత వధికారివిశేషత్తుక్కు బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ ఫలానుభవైక నాశ్య మాకైయాలే జన్మాంతరాను భావ్య నరకయమ యాతనా వశ్యం భావేన అవనై ఈశ్వరన్ కైవిడ ప్రసంగి యాతో? ‹‹ స్వపురుష మభి వీక్ష్య పాశహస్త ,, మిత్యాది ప్రమాణత్తాలే ప్రపన్నను క్కుత్తరాఘత్తిలే యమయాతనాది కళిల్లై యెన్ఱిల్ ‹‹ అయం లోకో నాస్తిపర ఇతిమానీ పునఃపున ర్వశమాపద్యతే యమే. వైవస్వతంసంగమనం జనానాం యమంరాజాన ,, మిత్యాది శ్రుతి విరుద్ధ మాకైయాలే అమూలక తయాఽప్రమాణంగళాన వస్తవచనంగళైక్కొణ్డు యమ విషయ గమన మిల్లై యెన్ఱు శొలక్కూడుమో? ‹‹ నఖలు భాగవతా యమ విషయంగచ్ఛంతి ,, ఎన్కిఱ శ్రుతిమూల మాకైయాలే అంత వచనంగళుమ్ ప్రమాణంగళాకైయాలే ‹‹ పునః పున ర్వశమాపద్యతేయమే ,, ఎన్కిఱ శ్రుతి సామాన్య విషయ మాకైయాలే భాగవతనుక్కు యమ విషయ గమ నాది క

సా-ప్ర——యథాధికారంప్రాయశ్చిత్త మితి. అశక్తానాం బుద్ధి పూర్వోపాయాపాయ సంయోగే పునః ప్రపదనం ప్రాయశ్చిత్తమ్. శక్తస్యతు ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్త మిత్యర్థః. శక్తేన ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్తం కర్తవ్యమిత్యేతత్ ‹‹మాంచాస్మై ప్రయతోభూత్వా నిర్యాతయితుమర్హసి । ప్రసాదయస్వత్వంచైన ,, మిత్యత్ర ప్రయతత్వ పూర్వక పునః ప్రదానస్య ప్రసాదనస్యచ విధానాద వగమ్యతే. నను దృప్త ప్రపన్నానామ ప్యుపగత ప్రారబ్ధ కర్మవశాన్నిషిద్ధానుష్ఠానే ప్రాయశ్చిత్తాననుష్ఠానేచ మోక్షః ప్రతిబధ్యే

సా - వి —— స్పష్టా త్యాగ భ్య శ్లోక ద్వయం రావణం ప్రతి సీతా వచనం . తేనసహ మైత్రీ భవతు, శరణం గచ్ఛే త్యభి ప్రాయః - మాం నిర్యాత యితుం, అస్మై పున స్సమర్ప యితుమర్హ సీత్యర్థః - యథాధికారమితి- ‹‹శక్తౌప్రతిపదోక్తంస్యాదశక్తౌశరణాగతి,,రిత్యుక్తప్రకారమితిభావః-అవలంబన ముణ్డామ్,

సా- సం—— ప్రయతోభూత్వా, మత్ప్రదానానుకూల ప్రయత్నవాన్ భూత్వామాం నిర్యాత యితుం, ప్రదాతుం. ఇత్యాది కళిలిత్యాది శబ్దేన సుగ్రీవ వృత్తాంతాది శిష్టాచార సంగ్రహః-

మూ— ప్రారబ్ధ కర్మ విశేషవశత్తాలే కఠిన ప్రకృతియాయ్ క్షమైకొళ్ళక్కైయుమ్ కైతప్పిన పోతు ‹‹స్వపురుష మభి వీక్ష్య పాశహస్తంవదతి యమఃకిలతస్యకర్ణమూలే । పరిహర మధుసూదనప్రపన్నాన్ ప్రభురహమన్య నృణాంనవైష్ణవానామ్ । కమలనయన వాసుదేవవిష్ణోధరణిధరాచ్యుత శంఖచక్రపాణే । భవశరణమితీరయంతి యేవై త్యజభ టదూరతరేణ తానపాపాన్ । దేవంశార్ఙ్గధరంవిష్ణుంయేప్రపన్నాః పరాయణమ్ । నతేషాం యమసాలోక్యం నచ తేనరకౌకసః,, ఎన్ఱువైష్ణవ వామనాది పురాణఙ్గళిల్ పాశురఙ్గళుక్కు-

సా-దీ—జాతేపి తన్నిష్కృతేః ఎన్ఱవంశమ్‌విపృతమాయ్‌త్తు- ఇని కౌటిల్యే సతి శిక్షయాప్యనఘ యన్ ఎన్ఱతై విపరిక్కిరార్ - ప్రారబ్ధ కర్మేత్యాదియాల్ - కైతప్పినపోతు, యథాధికారమ్ ప్రాయశ్చిత్త మతిక్రమిత్తపోతు - యమవిషయ గమనమన్ఱికే-కాణత్వాద్యల్పోపక్లేశ ముఖత్తాలే హిత పరనాన వీశ్వరన్ ఒరుకణ్ణఴివాలే రక్షిక్కు మెన్‌కిరార్ - స్వపురుష మిత్యాది మహావాక్యత్తాలే - పాశహస్తం, పాపికళైఇఴుత్తుక్కొణ్డువా వెన్ఱ భిప్రాయమ్- కర్ణమూలే, రహస్యమాకైయాలెన్ఱపడి - భవశరణమితీరయన్తి ,ఉక్తిమాత్ర నిష్ఠరాకిరార్ - అపాపానితి, విదిత్వేతి శేషః-ఇతిశ్రీవిష్ణుపురాణవచనం. దేవంశార్ఙ్గధరం

సా-స్వా—ళిల్‌లై యెన్ఱిలప్పోతు ఉత్తరాఘఙ్గళుక్కు శాస్త్రోక్తయమవిషయగమనఫలమిల్‌లై యెన్ఱాల్‌ప్రపన్ననుక్కు-ఐచ్ఛికసంచారం ప్రసంగిక్కైయాల్ యమ యాతనా ఫలత్తై యుణ్డాక్కి ఈశ్వరన్ కైవిడువనెన్ఱ వేణ్డావో ? కాణత్వఖంజత్వాద్యైహికోప క్లేశఙ్గళివ్వధి కారిక్కు ఫలమాక శాస్త్రసిద్ధమాకైయాలే తన్ముఖేన ఈశ్వర నివనై రక్షిక్కు మెన్ఱిల్ శాస్త్రన్ దుస్సహ మహాప రాధత్తుక్కు కాణ త్వాద్యల్ప ఫలత్తై చ్చొల్లుకిఱ తుచితమో ? ఈశ్వరన్ తానోరధి కారిక్కు- ఒరుపాప త్తుక్కే యమ యాతనాది క్రూర ఫలత్తైయుమ్, ఓరధి కారిక్కు కాణత్వా ద్యల్ప ఫలత్తైయుమ్ కొడుకిఱతు విరుద్ధమన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ప్రారబ్ధ కర్మ విశేష వశత్తాలే యిత్యాదియా. కర్ణమూలే, రహస్య మాకైయాలే యెన్ఱపడి. ఉచ్చై స్స్వర మాక శొల్లిలత్తై కేట్టైల్లారుమ్ శ్రీవైష్ణ వర్కళాక ఆయి విట్టాల్ తన్నధి కారము చ్ఛిన్న మాయ్ విడుమెన్ఱు శంకైయాలే యాకవు మామ్. కమల నయనేతి . ఇదం ద్వయం శ్రీవిష్ణు పురాణ వచనమ్. దేవం శార్ఙ్గధర మితి వామన పురాణ వచనమ్.

సా-ప్ర—తేత్యత్ర‹‹ నఖలు భాగవతాయమ విషయం గచ్ఛంతి. ఇహైవై షాంకేచి సుపప్లవా భవంతి. కాణా భవంతి.ఖంజాభవంతి. అవిధేయ పుత్రాభవంతీ ,, త్యాదిభిరత్యంత నిషిద్ధానుష్ఠానేపి నరకప్రాప్త్యభావైహికోపక్లేశయోర్జ్ఞాప నాల్లోకేప్యంతరంగ విషయే ఽధికా పరాధేప్యల్ప దణ్డేన క్షాంతేర్దర్శనాద సంభావితత్వాభావాచ్చనమోక్షప్రతిబంధ ఇత్యాహ. ప్రారబ్ధ కర్మేత్యాదినా. కైతప్పిన పోతు,

సా-వి— అవలంబనం విద్యతే. అతః ప్రాయశ్చిత్తశాస్త్రస్యావకాశోస్తీతిభావః. ఏవమవలంబనే సత్యపి ప్రాయశ్చిత్త మకుర్వాణానాం కఠిన ప్రకృతీనాంయమగమనం వినైవ. ఆయుధపాధ్యకంటక వేధనేనైవ శిక్షార్థ మంతఃపుర జనాదిషు ముఖావ లోకన పరిహారాదిభి స్సార్వ భౌమ వద్యావాత్సల్యాది గుణసాగరః భగవాన్ కైశ్చిదుపక్లేశై రనుభావ్య రక్షతీత్యాహ - ప్రారబ్ధేతి - క్షమై, క్షమాకారణంప్రాయశ్చిత్తం-కొళ్ళమ్, స్వీకర్తుం- కైతప్పినపోతు,హస్తవిసర్జన సమయే.అనవలంబనేతియావత్-

సా-సం—తప్పినపోతిత్యస్యయమవిషయ గమన మన్ఱికే ఇత్యనేనాన్వయః. విషయః, దేశః-

మూ — మూలమాన శ్రుతియిల్ శొల్లుకిఱపడియే యమవిషయగమ నమన్ఱికే- వేలిట్టుప్పా యవేణ్డుమతు ముళ్ళిట్టుప్పాయ్న్దు కఴియుమెన్గిఱ కణక్కిలే కాణర్ ఖంజర్ ఎన్ఱు ముతలాక వోతుకిఱ విజ్ఞుఱ్ఱు ఉపక్లేశ ముఖత్తాలే శిక్షైయరుక్కుమ్ విరకుకళై మున్నిట్టు సర్వేశ్వరన్ క్షమాప్రేమ దయావాత్సల్యజ్ఞళాలె తణిన్త ప్రతాపత్తైయుడైయ నాయ్ మికవుమ్దణ్డిక వేణ్డుమ్ అపరాధత్తుక్కు సేవ్యనాన సార్వభౌమ

సా - దీ — విష్ణుంఎన్ఱు వామనపురాణవచనమ్ - ఇవత్తుక్కు మూలమాన శ్రుతి "నఖలుభాగవతాయమ విషయజ్ఞచ్ఛంతీ,, త్యాది- వేలిట్టుప్పాయ వేణ్డుమతు, ఆయుధజ్ఞళాల్ ప్రహరిక్క వేణ్డు మపరాధమ్-ముళ్ళిట్టు ప్పాయ్న్దు కఴియుమ్, అన్తరఙ్గవిషయత్తిల్ కణ్టక క్షతిమాత్రత్తాలే కఴియప్పడుమెన్ఱు లౌకిక వచనమ్- కాణర్, ఏకచక్షుర్వికలర్-ఖంజర్, ఏకపాదవికలర్ . శిక్షై యరుక్కుమ్ విర కుకళై, శమన్త కణక్కుడై మైత్రీర్క్కు ముపాయజ్ఞళై - తణిన్త , మందీభవిత్త. సర్వేశ్వర నివన్ పక్కల్ పణ్ణుమ్ కణ్ణఴివుక్కు లౌకిక దృష్టాంతమ్ కాట్టుకిఱార్. మికవుమ్ దణ్డిక్క విత్యాది యాల్ - సేవ్యన్, సేవాయోగ్యన్-

సా-స్వా — మూలమాన శ్రుతిరితి - "నఖలు భాగవతాయమవిషయం గచ్ఛంతి. ఇహైవైషాం కేచిదుపప్లవా భవంతి - కాణా భవంతి - ఖంజా భవంతి- అవిధేయపుత్రా భవంతీ ,, త్యాది. వేలిట్టు ప్పాయవేణ్డుమతు, ఆయుధత్తాల్ ప్రహరిక్క వేణ్డు మపరాధమ్ - ముళ్ళిట్టు పాయ్న్దు కఴియుమ్, అంతరంగ విషయత్తిల్ కంటక క్షతి మాత్రత్తాలే కఴియు మెన్ఱు లౌకిక వచనమ్, కాణర్, ఏక చక్షుర్వికలర్ . ఖంజర్, ఏక పాద వికలర్. శిక్షై యారుక్కుమ్ విరకు కళై, శమన్త కణక్కు శమత్తిర్క్కుముపా యజ్ఞళై . తణిన్త, అభివృద్ధ మాకాతే మందీభూత మాన. సేవ్య నాన, సేవా యోగ్యనాన. సుజననాన వెన్ఱపడి.

సా - ప్ర — సమయాతి పాఠే సతి- వేలిట్టుప్పాయవేణ్డుమతు, ఆయుధ సాధ్యబాధః . క్రకచాదిభిర్బాధ ఇత్యర్థః. ముళ్ళిట్టుప్పాయ్న్దుక్కఴియుమెన్గిఱ కణక్కిలే కణ్టకసాధ్యబాధేనయాతీతిన్యాయేన. ఎన్ఱుముతలాకవోతుకిఱ, ఇతి ప్రక్రృత్యాధీతేన. ఇజ్ఞుత్తై, అత్రత్యేన . ఉపక్లేశ ముఖత్తాలే , ఉపక్లేశ ముఖేన. శిక్షైయరుక్కుమ్ విరకుకళై మున్నిట్టు,అవశ్యానుభావ్యశేషవినాశనమార్గాన్ పురస్కృత్య.తణిన్త,అధఃకృతమ్.

సా-వి— మూలమాన శ్రుతియి లితి. "నఖలు భాగవతా యమ విషయం గచ్ఛంతి- ఇహైవైషాం కేచిదుపక్లేశాభవంతి - ఖంజాభవంతి - కాణాభవంతి- అవిధేయ భార్యా భవంతీ,,తి శ్రుతౌ- వేలిట్టు ప్పాయ వేణ్డుమతు, వేల్, కుంతం - ఇట్టు, గృహీత్వా- పాయవేణ్డుమతు, వేధనేన నివర్తనీయంతు మపేక్షితోపరాధః - ముళ్ళిట్టుప్పా య్న్దు కఴియు మెన్గిఱ కణక్కిలే , కంటకం గృహీత్వా వేధనేన నివర్త్య ఇతి న్యాయేన - కాణర్, ఏకచక్షుర్వికలః - ఖంజర్, ఏకపాదవికలః. ఓతుకిఱ, శ్రుతిసిద్ధేన. శిక్షైయరుక్కుమ్ విరకుకళై, శిఖాచ్ఛేద్యపాయాన్ నిశ్శేష నివృత్తి మార్గాన్ . మున్నిట్టు, పురస్కృత్య. తణిన్తప్రతాపత్తై యుడైయనాయ్, అధః కృత ప్రతాప స్సన్.

సా-సం—శ్రుతిరిహ "నఖలు భాగవతా యమవిషయం గచ్ఛంతీ,, త్యాదిః. కాణాః, ఏకచక్షుర్హీనాః. ఖంజాః,ఏకపాదహీనాః.శిక్షై యరుక్కుమ్ విరకుకళై,దుష్కర్మణాం ఫలప్రదానశక్తి వినాశనోపాయాన్. తణిన్త, ఉపశాంతమ్. ఉడైయనాయిత్యస్య ఒరు కణ్ణఴివాలేరక్షిత్తు విడుమిత్యనేనాన్వయః. ఈషద్దణ్డ్యేష

మూ—నడైయాళక్కారర్ అంతఃపురపరిజనమ్ కూనర్ కురళర్ కుమారర్ కళ్ విషయత్తిల్ అపరాధఙ్గళుక్కీడాకవుమ్, అంతరంగత్వాది తారతమ్యత్తుక్కీడాకవుమ్, సంబంధానృశంస్యాదికళాలె ప్రీతినడక్కచ్చెయ్ తేయవర్కళ్ తప్పినత్తుక్కు క్షమైకొళ్ళక్కైకాకవుమ్, మేలైక్కుమ్ శిక్షైయాక్కైకాకవుమ్, ముకమ్ కొడాతే యిరుత్తల్, శమ్మట్టి యిట్టడిత్తల్, తళ్ళివిత్తల్, వాశలిలెతక్కైవిత్తల్ శిరుతునాళ్ సేవైయైవిలక్కివిడుతల్, శెయ్యుమాప్పోలే కాకాసుర (కాక) న్యాయత్తాలే ఒరుకణ్ణழிవాలే ఇవ్వాశ్రితరై రక్షిత్తువిడుమ్-

సా-దీ—సుజననెన్నపడి. అడైయాళకారర్- ఛత్రచామరాదికళైధరిక్కుమూழியక్కారర్. అంతఃపురత్తినుడైయ ఉழியక్కారిచ్చికళ్ - కుబ్జర్, వామనర్. రాజకుమారర్, అంతరంగత్వా దీత్యాది. ఆది శబ్దత్తాలే శరీర సంబంధాది గృహీతమ్ - సంబంధం, పుత్రత్వాది - ఆది శబ్దం దయాది గ్రాహకమ్. క్షమై కొళ్ళక్కైక్కాక వుమ్. ఇఙ్గైకాణత్వాది ఫలమ్ వస్తుశిక్షప్రాయశ్చిత్త రూప శిక్షాపణమనపేక్షితమాక్కైయాలితు దృష్టాంత మాత్ర విషయమ్. లఘు దణ్డఙ్గళై క్కాట్టుకిరార్ . ముకమ్కొడాతే ఇరుత్తలిత్యాది. పరాఙ్ముఖ నాయిరుక్కై. శమ్మట్టి, కశాది. కాకేత్యాది - ఆద్రాపరాధియాన కాకత్తిన్ పణ్ణిన కణక్కిలే - కణ్ణழிవు, లఘుదండమ్ - బుద్ధిపూర్వోత్త రాఘుత్తైయుమీశ్వరన్ క్షమిక్కుమెన్ఱు శిల

సా-స్వా—అడైయాళక్కారర్, ఛత్రచామరాదిధారికళానవూழியక్కారర్. అంతఃపురపరిజనం, ఊழியక్కారచ్చికళ్. కూనర్, కుబ్జర్. కురళర్, వామనర్. కుమారర్, పుత్రర్కళ్- ఈశ్వరన్ సంబంధానృశంస్యాదికళాలే ప్రపన్న విషయత్తిల్ ప్రీతి మానాక్కైయాలే అపరాధత్తిల్ నిగ్రహమ్పణ్ణక్కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. సంబంధేతి. ముకఙ్కొడాతే యిరుత్తల్, పరాఙ్ముఖనాయిరుక్కై . శమ్మట్టి, మழிజ్ఞిన కశాది. లోక న్యాయత్తై ప్రపన్న విషయత్తిల్ సంచరిప్పిక్కైకూడుమో ? ఎన్న కాకేతి - లఘు దండ రూప నిగ్రహముమ్ సంబంధానృశంస్యాది ప్రయుక్త ప్రీతి కార్యమాక్కైయాలేవిరోధమిల్లై.

సా-ప్ర— అడైయాళక్కారర్, చిహ్నధారిణః. నన్వేవం సతి “ అన్నిమత్తొన్ఱిలనిన్ శరణే యన్ఱకలెరుమ్

సా-వి— అడైయాళకారర్, ఛత్రచామరాది చిహ్నధారిణః - అంతఃపుర పరిజనం-దాస్యః - కూనర్, గడులాః. కుళ్ళర్, వామనాః, కుమారర్, రాజకుమారాః. ప్రీతినడక్కచ్చెయ్ తేయుమ్, ప్రీతౌ సత్యామపి . క్షమై, క్షమా సాధనమ్. కొళ్ళక్కై క్కాకవుమ్, యథాస్వీక్రియతే తథాకర్తుం. మేలుళ్ళ శిక్షైయాక్కైక్కాకవుమ్, యత్కించిదుప క్లేశాకరణే అగ్రేపి తథైవక్రియేతేతి తదభావాయచేతి -ముకమ్ కొడాతేయిరుత్తల్, ముఖమదత్వా వస్థానంవా - శమ్మట్టయై యిట్టడిప్పిత్తల్, కశాం గృహీత్వా తర్జనం వా. తళ్ళివిత్తల్, కంఠే హస్తం నివేశ్యాప నోదనంవా- వాశలిలే తక్కైప్పిత్తల్, ద్వార నిరోధంవా - శిరుతునాళ్ సేవైయైవిలక్కివిడుతల్, కతిపయ దివసాన్ సేవానివారణేనత్యాగంవా-ఒరుకణ్ణழிవాలే, కేనచిల్లఘుదండనరూప

సా-సం—పుత్రాదిద్వారాఖేదాన్వయఉక్తః. తతోధికదక్షైషస్వ దేహానుబంధిఖేదవిశేషాన్వయప్రకారమాహ. మికవు మిత్యాదినా. అస్యచ ఒరుకణ్ణழிవాలే ఇత్యనేనాన్వయః. అపరాధత్తుక్కు, మహాయత్న విషయేషు. అడైయాళక్కారర్, రాజచిహ్నఖడ్గధరాః. పరిజనం, దాస్యః- కూనర్, వికృతాంగభాగాః. కురళర్, కదలీకాణ్డత్వక్. నృశంసతా, మరణాధిక క్రూర వృత్త్యభిరుచిః- ఆనృశంస్యం, లఘునిగురుణివాస్వావశ్య కారయితవ్యేపి దణ్డనేస్వయమసహన శీలత్వాఖ్యః కృపాప్రకార విశేషః. ఒరుకణ్ణழிవాలే, అద్వారక

మూ—ఇప్పడి మృదుప్రకృతికళై క్షమైకొళ్ళప్పణ్ణువిత్తల్ కఠినప్రకృతికళుక్కు శిక్షైరూపమానదండవిశేష
మ్ పణ్ణుతల్ శెయ్కిఱవిడముమ్ పూర్వప్రపత్తిఫలమాన క్షమైయిన్ ప్రకార భేదమెన్ను శిక్షకనాన శేషిపక్క
లిలేకృతజ్ఞతై నడక్కైక్కాక బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్ క్షమిక్కుమెన్ను శిలర్ శొన్నార్కళ్.

సా- దీ— అభియుక్తర్ శొన్నతుక్కు తాత్పర్యమ్ కాట్టుకిఱార్-ఇప్పడిన్మృదుప్రకృతీత్యాది. కృతజ్ఞతై

సా-స్వా—లౌకికవైదికదృష్టాంతముమ్ ప్రమాణ సిద్ధ కాణత్వాది లఘు దండత్తుక్కుచిత జ్ఞాపనార్థమెన్ను
కరుత్తు. ఆనాల్ మోక్షార్థ ప్రపత్తియినాలే తానే ఈశ్వరన్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్ క్షమి
క్కుమెన్ను శిల వభియుక్తర్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడియితి. ఈశ్వ
రన్ క్షమియాత పోతు ఉత్తరోత్తర పాప జ్గళిలే మూట్టి ఇతర విషయత్తిల్ పోలే గురుతర నిగ్రహ ముమ్

సా-ప్ర—పొయ్ న్తైయిన్ వాయ్నిన్ఱు,, త్యత్ర ప్రామాదికత్తుక్కన్ఱికే-బుద్ధిపూర్వమాకప్పణ్ణినతుక్కుమ్ అఞ్జవేణ్డా ఇ
తివాక్యే ప్రామాదికవ్యతిరేకేణ బుద్ధిపూర్వకాదపి నభేతవ్యమిత్యుక్తేః. “నిఱై పెఱ్ఱు క్కాకామై నిచ్చిత్తిరు
న్తేనే,, ఇత్యేత ద్వ్యాఖ్యానే బుద్ధిపూర్వక మాక ప్పణ్ణిన ప్రాతికూల్యత్తుక్కు అఞ్జవేణ్డా ఇతి వాక్యే బుద్ధి
పూర్వోత్తరాఘాదపి నభేతవ్యమిత్యుక్తేశ్చ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య ప్రాయశ్చిత్తఫలయోరస్మాత రావి
నా భావోక్తిస్తద్విరుద్ధాస్యాదిత్యత్ర ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠాపనస్య లఘుదణ్డప్రదానస్యచ భరన్యాసఫల త్వా
త్క్షమావిశేషత్వ మేవేతి నరకపాతో భవేదితి నభేతవ్యమిత్యభిప్రాయేణైవ తేషాంతథోక్తిరితి నవిరోధ ఇ
త్యాహ. ఇప్పడి మృదుప్రకృతీత్యాదినా- నను బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘస్య ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానే ఫలావశ్యం

సా-వి—దండనేన-నను కేచిత్తు భగవాన్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమపి క్షమత ఇతివదంతి-అతఏవ “అన్నమత్తొన్ఱిల
నన్ శరణేయన్ఱకలిరుమ్ పొయ్ న్తైయిన్ వాయ్నిన్ఱు,, ఇత్యత్ర ప్రామాదికత్తుక్కన్ఱికే- బుద్ధిపూర్వకమాక
ప్పణ్ణినతుమ్ తనక్కు అఞ్జవేణ్డా ఇతి వాక్యే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాదపి నభేతవ్య మిత్యుక్తమ్ - ఏవంచ బుద్ధి
పూర్వోత్తరాఘస్య ప్రాయశ్చిత్తనివర్త్యత్వం లఘ్వనుభవ నాశ్యత్వం చోచ్యమానం తద్విరుద్ధంస్యాదిత్యా
శంక్య తేషాం తాత్పర్య వర్ణనేనవిరోధం పరిహరతి - ఇప్పడి మృదుప్రకృతీత్యాదినా - క్షమైకొళ్ళప్పణ్ణి
విత్తల్, క్షమోపాయస్వీకార ప్రవర్తనం. దండ విశేషమ్ పణ్ణుతల్, లఘుదండ కరణం- ఎనిఱ విడ
ముమ్, ఇత్యేతత్ - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్ క్షమిక్కుమిత్యుక్తే కోర్థః? మృదుప్రకృతీనాం క్షా
మణప్రవర్తనే కఠినప్రకృతీనాం దండవిశేష కరణేనచ క్షమతే-నరకపర్యంత నిగ్రహ సంకల్పం నకరోతి -
అతః నభేతవ్యం ప్రపన్నం సర్వ థారక్షితు మేవప్రాయశ్చిత్తే ప్రవర్తనంవా లఘ్వనుభవప్రదానంవా కరో
తీత్యుభయమపి క్షమాప్రకార భేదఇతి భావః - తదుభయస్య క్షమాప్రకార భేదత్వోక్తిస్తేషాం కిమర్థే
త్యతఉక్తమ్ - శిక్షక నానేతి, సర్వథేత్యర్థః - తథాచ క్షమిత్వా రక్షతీతి - కృతజ్ఞతై నడక్కైక్కాక,
కృతజ్ఞతా ప్రవృత్త్యర్థం. మందానాం విశ్వాస దృఢీకరణార్థ మితిభావః-ఇప్పడీత్యారభ్యప్రకార భేదమెన్ను

సా-సం— యత్కించిదుపశ్లేషేణ. ఇత్థంప్రమాణోపపత్త్యనుసారిణీం స్వాభిమతాపరాధ నిస్తారప్రక్రియాం
ప్రదర్శ్య పరోక్తప్రక్రియాం దూషయితుం పరోక్తేస్సుహృద్భావేన స్వాభిమతార్థే ప్రథమం పర్యవసా
యయతి.ఇప్పడీత్యాదినాకృతజ్ఞతై నడక్కైక్కాక విత్యంతేన-యదిబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘఃప్రారబ్ధపాపవత్

మూ- ప్రారబ్ధకర్మత్తిల్ పాపాంశమ్పోలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తమ్పణ్ణాతపోతు సఫలమానాలుమ్

సా-దీ—నడక్కైక్కాక శిక్షిత్తత్తెన్నపడి. ఈశ్వరన్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైక్షమియానాకిల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాతపోతుపణ్ణిన ప్రపత్తిక్కుహానివరుమో వెన్నుమ్ శంకైయైనిరసిక్కిరార్ - ప్రారబ్ధకర్మత్తిలిత్యాదియాల్.

సా-స్వా— పణ్ణప్రసంగిక్కైయాలెక్షమాఫలమెన్నపడి. ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తర పాపత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాత పోతు ఐహికోప క్లేశాత్మక ఫలత్తై యవశ్యమ్ కొడుత్తు ఈశ్వరన్ రక్షిక్కుమెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? ఉభయ భావనా క్రమత్తాలె వన్త బుద్ధి పూర్వోత్తర కామ్య సుకృత జ్గళి లుమ్ విద్యోపయుక్త ప్రారబ్ధ సుకృత జ్గళిలుమ్ ఉపాసక నుక్కు విద్యోప యుక్త బుద్ధి పూర్వోత్తర సుకృత జ్గళి లు మనుకూల ప్రతికూల ప్రబల కర్మాన్తర జ్గళాలె నిరుద్ధావ సరజ్గళాయ్ ఫల జ్కొడుక్క ప్పెరాతే నిన్ఱవైయుమ్ విద్యా మాహాత్మ్యత్తాలే అన్తిమ కాలత్తిలే కళియు మెన్ను చరమ శ్లోకాధి కారత్తిలే శొల్లు కిర కణక్కిలే బుద్ధి పూర్వోత్తర పుణ్య విశేషజ్గళ్ పోలే పాపజ్గళుమ్ విద్యా మాహాత్మ్యత్తాలే ఫలజ్కొడాతే నశిక్క లామే ? పూర్వ ప్రారబ్ధ సుకృత విశేషమ్ విద్యా మాహాత్మ్యత్తాలే నశిత్తాలుమ్ ప్రారబ్ధ పాపాంశమ్ నియమేన ఫల జనకమా యిరుక్కిరాప్పోలే బుద్ధి పూర్వోత్తర పాప ముమ్ విద్యామాహాత్మ్యత్తాలే నశియామల్ నియమేన ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాత పోతు ఫల జనక మెన్నిలప్పోతు విద్యాపేక్షయా బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ ప్రబలమాకైయాలతినాలే ప్రతిబద్ధయాయ్క్కొణ్డు ప్రపత్తియుమ్ ఫలజ్కొడాతొళియుమో వెన్నిరుఅ శంకైయాలే ప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ప్రారబ్ధ కర్మత్తిలితి.

సా-ప్ర— భావశ్చేత్ప్రారబ్ధకర్మవశాన్మహాపాతకాద్యుదయే మోక్షఏవనస్యాదిత్యత్ర కాల విశేషే మోక్షస్స్యాదితి సంకల్పాభావేన మోక్షార్థ భరన్యాసానుష్ఠానే ‘‘ అపాయా విరతశ్శశ్వన్మాంచైవశరణంగతః। తనూకృత్యాఖిలంపాపంమామాప్నోతి నరశ్శనైః ,, రిత్యుక్తరీత్యా ఏకద్విత్ర్యాది దేహవిళంబేనాపి తత్ఫలానుభవానంతరం మోక్షమపిదద్యా దేవేతి సదృష్టాంత ముప పాదయన్నాహాత్ర దేహాంతే మోక్షస్స్యాదితి సంకల్పే అనియతాయుషాంతద్దేహానువృత్తికరణేనవా అనను వర్తనీయ దేహత్వేతస్మిన్దేహఏవమహాదుఃఖాదిక ముత్పాద్య దేహాన్తేఽవశ్యం మోక్షమపి దద్యాదేవేత్యాహ. ప్రారబ్ధ కర్మత్తిలిత్యాదినా. పాపాంశమ్పోలే ఇతి. యథాభ్యుపగత ప్రారబ్ధ పాప ఫలానుభవేపి దేహాన్తే మోక్షః తథా ననుష్ఠిత

సా-వి—ఇత్యంతం తేషా మాశయవర్ణనపరం - శిక్షకనానే త్యాశయప్రయోజన ప్రతిపాదనపరం. బుద్ధిపూర్వోత్తరేతి తదుక్త్యనువాదఇతి వివేకః - నను బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘస్య ప్రాయశ్చిత్తాననుష్ఠానేన వినాభావశ్చేత్ప్రారబ్ధకర్మవశా న్మహాపాతకా ద్యుదయే మోక్షస్స్యాదిత్యాశంక్య ప్రారబ్ధకర్మత్తిలితి- పాపాంశమ్పోలే, అభ్యుపగత ప్రారబ్ధ పాపమివ పుణ్యస్యాపి సఫలత్వేపి చిరకాలం గ్రామార్థం రాజానువర్తనంకృతవతః ప్రదానసమయే వైరాగ్యోదయే తత్ఫల ప్రతిషేధవత్పుణ్య సత్వేపి పుణ్యఫలంమమ మాస్త్వితినిషేధే తత్ఫలాలాభాత్తస్య పుణ్యస్య సుహృత్సంక్రమణా సంభవా ద్బుద్ధి పూర్వోత్తర పుణ్యస్య

సా- సం— సఫల స్యాత్తర్హి ప్రపత్తిస్స్వఫల దానస్యాదితి కుతర్కమూలాంశంకాం దృష్టాంతేన పరిహరతి. ప్రారబ్ధేత్యాదినా. విరక్తి విశేషేసతి పుణ్యాంశస్యన సాఫల్యమితి పాపాంశమ్ పోలే ఇత్యుక్తమ్.

మూ— పణ్ణినప్రపత్తి మోక్షమ్కొడా తొళ్ళియు మోవెన్నుశంకైక్కు నోణ్ణాతు.

సా-ప్ర—ప్రాయశ్చిత్తం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘఫలానుభవేపిస్వాపేక్షితకాలేముక్తిర్భవేదేవేత్యర్థః, నను ప్రారబ్ధ పుణ్యస్య బుద్ధిపూర్వక పుణ్యస్యచ సంభవేపి తద్విహాయ పాపయోరేవ దృష్టాంతదార్ష్టాంతికతయోపాదానం కథమితి చేదిత్థం. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య ప్రకృతత్వాత్తస్య చాఘ దృష్టాంతీకరణౌచిత్యాత్ కించైహికాముష్మికస్య సుఖస్యాల్పాస్థిరత్వ, దుఃఖ మిశ్రత్వ, దుఃఖోదర్కత్వాదిజ్ఞాన పూర్వకం ముముక్షోః ప్రపన్నస్య స్వనిష్ఠాభిజ్ఞస్య బుద్ధి పూర్వక కామ్యానుష్ఠానా సంభవాత్ప్రారబ్ధ కర్మవశాత్తదర్థం ఫలార్థం కృతస్యాపి “ శ్రీరంగేశవచోమదీయమధునా వ్యక్తంత్వయాశ్రూయతాం పుణ్యంతత్ఫల సంగమాత్రవిరహాద్భూయోనమాంప్రాప్నుయాత్ । పాపంచైవతథాఫలంవితనుతే శక్యంనతద్వారణం తత్తాన్యేతవశక్యమేవ తదిదంసద్యస్త్వయా కల్ప్యతాం ,, మిత్యుక్తరీత్యా చిరకాలం గ్రామాద్యర్థం రాజానువర్తనే కృతేపి ఫలకాలేనువర్తకస్య వైరాగ్యేను వృత్తి ఫలాలాభన్యాయేన బుద్ధిపూర్వక పుణ్యఫలం మేమాస్త్వితిప్రతిషేధేకృతే “ సుహృదస్సాధు కృత్యాం ,, మిత్యుక్తరీత్యా భగవతాఅస్మిన్ ఫలజనకత్వ సంకల్పంవినివర్త్యసుహృత్సు ఫల జనకత్వ సంకల్ప సంభవాత్ప్రియశోనిషిద్ధానుష్ఠానవత్కామ్యానుష్ఠానాదర్శనాత్సమ్యగనుష్ఠితకార్యాదౌ ఫలాదర్శనే ప్రబల ప్రారబ్ధ కర్మణః ప్రతి బంధకస్య కల్పనన్యాయేన పుణ్యస్యాపి ప్రతిబంధ సంభవాత్ “ పుణ్యాంప్రజ్ఞాంవర్ధయ ,, తీత్యుక్తరీత్యా పుణ్యస్య ప్రజ్ఞావర్ధకతయా ప్రతిగ్రహీతృ సంభవాదేతద్దానేన ప్రతిగ్రహీతృనాశకత్వాభావేనాస్య దాన సంభవాత్పాపస్యతు “ పాపంప్రజ్ఞాంనాశయతీ ,, త్యుక్తరీత్యా ప్రజ్ఞానాశకత్వ మితి అభిచార కర్మేవపాపదాతుః ప్రతిగృహీతృనాశకత్వపర్యవసానేన తద్దానాసంభవాత్పుణ్యఫలానాంగృహక్షేత్రలోకాదీనామివవరాహపురాణగత కైశికమాహాత్మ్యాదిషుదాన దర్శనాత్ “ తచ్చిత్తం విమలాహ్లాద క్షీణ పుణ్యో ,, త్యాద్యుక్త రీత్యా అత్యంతానుకూలభగవదనుభవ ఫలకత్వ సంభవాచ్చ అనిష్ట ఫలోత్పాదన నియమాసిద్ధేః. బుద్ధిపూర్వక పాపస్యతు ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానే లౌకిక బుద్ధి పూర్వాపరాధన్యాయేన “ లంఘయన్ శూల మారోహేదన పేక్షోపి ,, తి న్యాయేనచ ఫలావినాభావేన తథోపాదాన మితిభావః.

సా-వి— కామ్యత్క్షుద్ర ఫలార్థప్రారబ్ధవశాత్సంభవేపి సాంగాత్కామ్య కర్మణఃఫలావశ్యంభావ ఇత్యపి గుణానుష్ఠానస్య దుర్లభత్వాత్సంభవేనా ప్రబల ప్రారబ్ధ ప్రతిబంధాది సంభవాత్సద్యస్సఫలత్వనియమోస్తి - పాపస్యత్వ నిచ్ఛాయామపిఫలస్యదుర్వారత్వాదవశ్యంభావి ఫలమితి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్యఫలావశ్యంభావజ్ఞాపనాయ పాపాంశఏవ దృష్టాంతే దార్ష్టాంతికేచ స్వీకృతఇతిధ్యేయం. పణ్ణినప్రపత్తి, కృతప్రపత్తిః . మోక్షమ్ కొడాతొళ్ళియుమ్, మోక్షమదత్వాని వర్తతే కిమితిశంకార్థః. అభ్యుపగత ప్రారబ్ధస్య యావద్దేహ భావిదుఃఖప్రదత్వాద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య ఏతద్దేహసమయే ఫల ప్రదానావకాశాభావాద్దేహానంతరభావి నరకాది ఫలమపి దద్యాత్కిమితి ఫలితార్థః ఏతద్దేహ కాలఏవ ఆయుర్వృద్ధ్యాదివిళంబేనవా తదభావవతాంఖంజత్వాద్యుపక్లేశైర్వానివర్త్య దేహానంతరమ్ మోక్షందదాతీతి

మూ — పెరుజ్కా-యమ్ వైత్త మరజ్గళుకుకా స్థలాదివిశేషజ్గళాలే వాట్టత్తుక్కు కాల తారతమ్యముళ్ళ మాత్రమ్, ఇప్పడియివర్ కళ్ సంసారత్తినుడైయ నిశ్శేష నివృత్తిపిఅక్కై-కుకా విళమ్బావిళమ్బ వైషమ్యామే యుళ్ళతు- ఇద్దేహానన్తరమ్ మోక్షమ్పెఱవేణు మెన్ఱపేక్షిత్తాలుమ్ అనియతాయుస్సుక్క-ళాయ్ విళమ్బాక్షుమరాయిరుప్పార్కుక్క ఆయుర్వృద్ధియాలే విళమ్బమ్ వరుమ్. నియతాయుస్సు కళుక్కు ఉళ్ళ ఆయుస్సుకుళ్ళే

సా - దీ — ఇల్లోకత్తిల్ మరజ్గళిలే తత్తత్స్థల విశేష జ్గళిల్ పెరుగ్గాయమ వైప్పార్ కళ్ - వైత్త మరజ్గళెల్లామ్ పట్టు ప్పోకిఱత్తిల్ సంశయమిల్లై - స్థల విశేషత్తాల్ వాట్టతుక్కు విళంబా విళంబ తార తమ్యా మేయుళ్ళతు - ఇద్దేహానంతరమ్ మోక్షమ్ పెఱవేణుమెన్ఱు కోలినాల్ విళంబమ్వరక్కూడుమో? వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇద్దేహానంతర మిత్యాదియాల్ - అనియతాయుస్సుక్క-ళాయిత్యాది - మనుష్యర్ ద్వివిధర్- అనియతాయుస్సుక్క-ళెన్ఱుమ్, నియతాస్సుక్క-ళెన్ఱుమ్ - అనియతాయుస్సుకృ-ళావార్, అయు ష్కా-మేష్ట్యాదికళ్ పణ్ణినాలాయుర్వృద్ధియుణ్డావతు- పణ్ణాతపోతు యథాప్రాప్తాయుస్సుక్క-ళామవర్ కళ్ - నియతాయుస్సుక్క-ళ్, ఇష్ట్యాదికళాలుమ్ ఆయుర్వృద్ధియిల్లాతే నియమితమాన వాయుస్సై యుడై యవర్ -

సా-స్వా — పెరుజ్కా-యమితి - మరమ్ వాడుకిఱ నిమిత్తమాక వెరిలె పెరుజ్కా-యమ్ వైత్తాల్నదీకచ్ఛప్రదేశత్తిలుమ్వర్షా కాలత్తిలుమ్ విళమ్బేవవాట్టముమ్, అన్యకాల దేశజ్గళిలేఅవిళమ్బేవవాట్టముముణ్డాకిఱాప్పోలే మోక్షార్థ ప్రపత్తిపణ్ణినార్క్కు-మ్ కాల విశేషసంకల్పిత పురుషార్థ పురుషతదితర పురుష భేదేనబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘవత్తదితరపురుషభేదేనచ మోక్షఫలత్తుక్కు విళమ్బావిళమ్బమేయుళ్ళతు. ఫలత్తిల్సంశయమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - ఏతద్దేహావ సానత్తిల్ మోక్షత్తై కోలినవనుక్కు విళమ్బమ్ శొల్లక్కూడుమో వెన్న అన్తవధికారినియతాయుష్క-నో ? అనియతా యుష్కనో? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు అంత్యపక్షత్తి లుత్తరమరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఇద్దేహా నంతర మితి . ఆద్య పక్షత్తి లరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . నియతా యుస్సుక్క- శుక్కేతి.

నా- ప్ర — పెరుజ్కా-యమిత్యాది. మూలనిక్షిప్త హింగుకానాం వృక్షాణాం శుష్కి- భావస్య కచ్ఛభూ

సా-వి — సదృష్టాంతంపరిహారమాహ- పెరుజ్కా-య మితి - పెరుజ్కా-యమ్ వైత్త, మూలనిక్షిప్తహింగుకానాం - మరజ్గళుక్కు-, వృక్షాణాం - స్థలాదివిశేషజ్గళాలే, జలాప్లుత భూమి వర్షా కాలాది విశేషైః- వాట్టత్తుకుక్కు, శుష్కి- భావస్య. కాలతారతమ్యమాత్రమితి, వర్షాకాలేవాజలాప్లుత దేశేవాస హింగుకస్తరుః కతిపయదినాని తిష్ఠతి. తదన్యదేశే తదన్యకాలేచ శీఘ్రం శుష్యతి తద్వదిహేతి భావః - నిశ్శేష నివృత్తి పిఱక్కై-క్కు, నిశ్శేష నివృత్త్యుత్పత్తయే- ఆయుర్వృద్ధీతి - నన్వాయు వృద్ధ్యాది రాయు ష్కా-మేష్ట్యాది ప్రారబ్ధ ఫలమేవ న బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ ఫలమితి చేన్న - అయుష్కా-మేష్ట్యాది ప్రాప్తా యుర్వృద్ధ్యా పురుషాయుష ప్రమాణాతి క్రమేసతి ఆయు ష్కా-మేష్ట్యాది ప్రాప్తాయు రనుభవా నంతరం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘఫలానుభవాయతతోప్యధికాయుస్సంపాదనసంభవాత్ -ఉళ్ళాయుస్సు కుక్క-ళ్ళే,విద్యమానా

రా - సం — దృష్టాంత సిద్ధ మర్థం దార్ష్టాంతికే దర్శయతి ఇప్పడి మితి. ఏతద్దేహావ సానే ఇతి సంకల్ప వత్సు కథం విళంబః. అనేక కాలాను భావ్య బుద్ధి పూర్వోత్తర రాఘస్య ఏతద్దేహావ సాన ఏవ స ంక్షతావా కథమితి ప్రశ్నే వికల్ప ముఖే నోత్తరమాహ. ఇద్దేహా నంతర మిత్యాదినా.

మూ— ఫలిత్తు నిడుమ్ ‘‘భవేయం శరణంహివః,, ఎన్రపిన్పు ముణ్డాన రాక్షసికళుడైయ బుద్ధి పూర్వాప చారఙ్గళ్- ‘‘మర్షయామీహదుర్బలా-పాపానాంవాశుభానాంవా,, ఎన్కిఅ పడియే పిరాట్టికుక్షమా వి షయమాయి త్తిత్తైలైయో వెన్నిల్, అవ్విడత్తిలుమ్ అవర్ కళుక్కు తిరువడి నలియప్పుకుకిరానెన్కిఅభయ మ్విళైన్దు నలి పుకుట విల క్కుణ్డాన పడియాలే

సా-దీ— ఫలిత్తువిడుమ్-కారణత్త్వాదిరూపేణ వెక్కై-బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘఙ్గళుమ్పూర్వప్రపత్తియాల్క్షమి క్కుమెన్ఱు మతిల్ ఒరుహేతువైక్కాట్ట అఙ్గుమ్ లఘుదండముమ్,భయముమ్ సిద్ధమెన్కిరార్-భవేయమిత్యా దియాల్— ఎన్రపిన్పుమ్, భరస్వీకారమ్ పిరత్తపిన్పుమ్- బుద్ధి పూర్వాపరాధమ్ క్షమావిషయ మాన మైక్కు పిరాట్టివచనమ్- మర్షయామీత్యాది - మర్షయామి, సహే - దుర్బలాహమాసాం హింసనం ద్రష్టు మ శక్తా ఎన్కై - పాపానాం వేతి - త్వన్మతేన పాపానాంవా మన్మతేనశుభానాంవా వధార్హాణా మపి ప్రా ణినాం విషయే ఆర్యేణ సత్పురుషేణ కరుణమేవ కార్యమ్ - నతు కాఠిన్యం - తథాహి, విచార్యమా ణే కశ్చిదపిపురుషః అపరాధ రహితోనాస్తి - సర్వేపిసాపరాధా దణ్డ్యాశ్చఎన్కై. అవ్విడత్తిలుమ్, రాక్షసి

సా-స్వా—త్రిజటాశరణాగత్యంతర్గతైకళాన రాక్షసీకళుడైయబుద్ధిపూర్వోత్తరాపరాధత్త్రయమ్‘భవే యం శరణం హివః ,, ఎన్ఱు భర స్వీకారమ్ పణ్ణిన పిరాట్టి క్షమిక్కై యాలే బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘత్తు క్కు ఫలా వశ్యమ్ భావ ముణ్డో ? ఎన్ఱు శంకిత్తు త్తర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్. భవేయ మిత్యా దినా. మ ర్షయామి, సహే. దుర్బలాహ మాసాం హింసనం ద్రష్టు మశక్తా. పాపానా మిత్యాది. త్వన్మతేన పా పానాంవా, మన్మతేన శుభానాంవా, వధార్హాణా మపి ప్రాణినాం విషయే ఆర్యేణ కరుణమేవ కార్యం. నతు కాఠిన్యం. తథాహి; విచార్య మాణే కశ్చిద ప్యపరాధ రహితో నాస్తి. సర్వేపి సాపరాధాః దండ్యా శ్చ ఎన్కై. అవ్విడత్తిలుమ్, రాక్షసి కళిడత్తిలుమ్. ఇతుక్కు దండ లేశముమ్ క్షమైయుమ్ సిద్ధ మెన్కి రత్తోడే యన్వయమ్. నలియప్పుకు కిరార్, పీడిక్క ప్పుకు కిరార్.

సా-ప్ర—వర్షాకాలాదౌ కాల దైర్ఘ్యవదిత్యర్థః.నను బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్యఫలావినాభావోక్తిస్త్రిజటా భరన్యాసాంతర్గత రాక్షసీ బుద్ధిపూర్వోత్త రాఘక్షాంతి బోధకమర్షయా మీత్యాదివిరుద్ధేత్యత్రరాక్ష సీభిరపి బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ ఫల మనుభూతమితి సోదాహరణ మాహ. భవేయ మిత్యాదినా . నలి య

సా-వి—యుమర్థ్య ఏవ. నను విద్యమానాయు మర్ధ్యే కాలస్యాభ్యుపగత ప్రారబ్ధావరుద్ధత్వా తదర్థమ స్యావకాశ ఇతి చేన్న - తన్మధ్యఏవ కశ్చిదనుభవః ప్రారబ్ధ సంబంధీ, కశ్చిదనుభవోబుద్ధి పూర్వోత్త రాఘ సంబంధీతి సంభవా దేకస్మిన్కాలే నానాదుఃఖ సమావేశ దర్శనాదితి యుక్తంచిదేతత్ - నను బుద్ధి పూ ర్వోత్తరాఘస్య ఫలావినా భావోక్తిస్త్రిజటా భరన్యాసాంతర్గత రాక్షసీ బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘ క్షాం తి బోధక మర్షయామీత్యుక్తి విరుద్ధేత్యత్ర రాక్షసీభి రబుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ ఫలం హను మద్భర్త్సన మనుభూయరక్షణం ప్రాప్త మితి సోదాహరణమాహ - భవేయమిత్యాదినా - తిరువడి , హనుమాన్ . న లియ ప్పుకుకిరాన్, చిత్రవధం కరిష్యతి - ఎన్కిరభయమ్ విళైన్దు, ఇత్యుక్త భయముత్పాద్య - నలియపు క్కు,వధస్య- విలక్కుణ్డాన పడియాలే, మర్షయామీతినివారణస్య విద్య మానతయా -

సా- సం — ఫలిత్తు విడుమిత్యస్య క్వచిద్వ్యభిచారమా శంక్య తద సంభవ మాహ. భవేయ మిత్యాదినా.

మూ—వాళాలే యెాజ్జి విడుమాప్పోలే దణ్డలేశముమ్ క్షమైయుమ్ సిద్ధమ్. ఆకైయాల్ ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ లేపియాతెన్ఱు విశేషిత్తు చ్చొల్లువతోరు ప్రమాణమన్ఱికేయిరుక్క ఇవనుక్కు ప్పిన్బు బుద్ధి పూర్వాపరాధమ్ పిఱన్దాలుమ్ క్షమై కొళ్ళవేణ్డావెన్ఱుమ్, క్షమైకొళ్ళావిడిలుమ్ శిక్షారూపమానదణ్డవిశేషమిల్లైయెన్ఱుమ్, విళమ్బాక్షమరుక్కు పరమఫలత్తుక్కు విళమ్బమ్ వారాతెన్ఱుమ్, ప్రారబ్ధసుకృత విశేషాది కళాలే వరుమ్ ఇజ్గత్తిల్ కైంకర్యత్తుక్కు విచ్ఛేద సంకోచజ్గళ్ వారాతెన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱ పక్షజ్గళ్ శరణ్యనుడైయ గుణజ్గళైయుమ్, శరణాగతియి నుడైయ ప్రభావత్తైయుమ్ శొల్లుకైక్కాక వత్తనై-

సా-దీ--కళిడత్తిలుమ్.ఓజేక్కు,వధ్యనైభయచురుత్తి.ఆనాల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిలుమ్క్షమైకొళ్ళవేణ్డావెన్ని త్యాదిపక్షజ్గళుక్కుగతిమెతెన్న శరణ్యశరణాగతిప్రభావపరజ్గళాకవేణుమెన్కిరార్. ఆకైయాలిత్యాదియాల్.

సా-స్వా —ఓజ్గ, వధ్యనై భీతనాకి. ఇప్పడి అనియతాయుస్సుకళుక్కు అయుర్వృద్ధియాలె విళమ్బమ్ వరుమెన్ఱుమ్, నియతాయుస్సుకళుక్కుళ్ళ ఆయుస్సుక్కుళ్ళై ఫలిత్తు విడుమెన్ఱుమ్, తన్నివృత్త్యర్థం ప్రాయశ్చిత్తావలంబనముణ్డామెన్ఱుమ్ శొన్నతు శేరుమో? అప్పోతు ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ క్షామణం వేణ్డావెన్ఱుమ్, క్షామణమ్ పణ్ణాతపోతు దండనమ్ విళమ్బాది కళుమ్ వారాతెన్ఱుమ్, శొల్లుకిఱ అన్యథాసిద్ధ్యనర్హ విశేషోక్తి సహిత సంప్రదాయత్తుక్కు గతియెతుః ఎన్న వన్త సంప్రదాయముమ్ అన్యథాసిద్ధమెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆకైయాలితి. ఆకైయాల్, త్రిజటాశరణాగత్యంతర్భూతైకళాన రాక్షసికళుక్కుమ్ పిరాట్టి విషయత్తిల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు దండలేశమ్ సిద్ధమాకైయాలే. ఇతుక్కు విశేషిత్తు చ్చొల్లువతోరు ప్రమాణమన్ఱికేయిరుక్క వెన్కిఱతోడే యన్వయమ్. రాక్షసికళుడైయ బుద్ధిపూర్వాపరాధత్తుక్కుమ్, దండలేశమిల్లైయాకిలితువే ప్రమాణమాకైయాలే ప్రమాణమన్ఱికేయిరుక్కవెన్ఱు శొల్లకూడాతెన్ఱు కరుత్తు. యద్వా, శరణ్యనుడైయ గుణజ్గళైయుమ్ శరణాగతిప్రభావత్తైయుమ్ శొల్లుకైక్కాక వత్తనైయెన్కిఱతోడే యన్వయమ్.:. ఏవమేవంవిధి

సా - ప్ర—ప్పుకుకిఱారెన్ఱిలు, చిత్రవధంకరిష్యతీతి. వాళాలేయెాజ్గివిడుమాప్పోలే, ఏతేనాసిక్షేపేణ మామవశ్యం హనిష్యతీత్యతి దుఃఖంయథా భవేత్తథాసి మాక్షిప్యేదానీం విముంచామీతః పరమేవమకృత్య కరణేద్విధాచ్ఛేత్స్యామీత్యుక్త్వా విమోచనవత్. ఏవంచ బుద్ధిపూర్వాఘాశ్లేషోక్తేస్తాత్పర్యం దర్శయన్ తదనంగీకారే బాధకమప్యాహ. ఆకైయాల్ ప్రపన్న నుకిత్యాదినా.

సా-వి—వాళాలే యెజ్గీవిడుమాప్పోలే, లోకే అయం మాం దృఢంహంతీతియథాదుఃఖం భవేత్తదాసిమాక్షిప్యేదానీం ముంచామీతః పరమేవమకృత్యకరణేద్విధాచ్ఛేత్స్యామీతివజ్జయిత్వాత్యాగవత్-దండలేశముమ్ క్షమైయుమ్ సిద్ధమ్, దండలేశః క్షమాచ స్థితావిత్యర్థః - ఏవం సతి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య క్షామణం కార్యం -దండవిశేషోపి నాస్తీత్యభియుక్తాతి వాదవాక్యానాం శరణ్యగుణ శరణాగతిప్రభావ ప్రతిపాదన ఏవ తాత్పర్యమిత్యాహ - ఆకైయాలిత్యాదినా - క్షమైకొళ్ళావిడిలుమ్,క్షమాసాధనస్వీకారాభావేపి.

సా-సం—మర్షయామి, సహామి. వాళాలేయెాజ్గి, భీషయిత్తుంచ్ఛేదనాయ అసిముద్ధృత్యేత్యర్థః. ఏవంవిధపక్షాంతరాణామప్యతివాదత్వమితిప్రమాణవిరహాదనుపపన్నతాముపసంహరతి.ఆకైయాలిత్యాదినా.

మూ—ఇప్పడి యల్లాతపోతు ప్రపన్నరాన పూర్వర్కళుడైయ అనుష్ఠాన పరమ్పరైక్కుమ్ ప్రపన్నరైప్పత్తి వే ప్రాయశ్చిత్తమ్ విధిక్కిఱ శాస్త్రత్తుక్కుమ్ మోక్షమ్ పెరుకైక్కు క్కాలఙ్గళ్ఱిత్తు ప్రపత్తి పణ్ణాతేఅనువృత్త బుద్ధిపూర్వాపరాధరుమాయ్ విళమ్బాతే మరుమా యిరుప్పార్క్కు విళమ్బమ్ శొల్లుకిఱ ప్రమాణఙ్గళుక్కుమ్ శేరాతు -

సా - దీ — ఇప్పడి యల్లాతపోతెన్ఱు తుడఙ్గి. శాస్త్రత్తుక్కుమ్, ‹‹అపాయసంప్లవేసద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరే›దిత్యాదికళుక్కుమ్. విళమ్బమ్శొల్లుకిర ప్రమాణఙ్గళావన- ‹‹తనూకృత్యాఖిలంపాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః›, ఇత్యాదికళ్- నను, సర్వపాపేభ్యోమోక్షయిష్యామి ఎన్నైయాల్సర్వోత్తరాఘఙ్గళుక్కు

సా - స్వా — పాపం కర్మ నశ్లిష్యతే ,, ఎన్ఱు ప్రమాణ సిద్ధమాన వన్యథా సిధ్య నర్హ సంప్రదాయోక్తికు అన్యథా తాత్పర్యమ్ శొల్ల ప్పోమో వెన్కిర శంకా వారణార్థమ్ ప్రపన్న నుక్కిత్యాది. సామాన్య వచనమ్ ప్రామాదిక విషయ మాకైయాలతు సంప్రదాయత్తుక్కు మూలమాకమాట్టా తెన్ఱు కరుత్తు. సప్రమాణ మాకిలన్ఱో సంప్రదాయ మన్యథా సిధ్య నర్హ మెన్ఱు శొల్లలావతు . ప్రమాణ మిల్లాత సంప్రదాయత్తుక్కు అన్యథా తాత్పర్య వర్ణన ముచిత మెన్ఱు కరుత్తు . విశేష ప్రమాణ మిల్లా విట్టాలుమ్ ‹‹ ఏవ మేవం విదిపాపం కర్మ నశ్లిష్యత ,, ఇత్యాది సామాన్య వచనమ్ తాన్ ప్రమాణ మాకలాకాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ . ఇప్పడి యల్లాత పోతితి . ఉక్తిమాత్ర సంప్రదాయా పేక్షయా అనుష్ఠాన సంప్రదాయ ముమ్, ఆధునిక సంప్రదాయా పేక్షయా పూర్వ సంప్రదాయ ముమ్ ప్రబలమెన్ఱపడి. బుద్ధిపూర్వోత్త రాఘత్తిల్ ప్రపన్ననుక్కు ప్రాయశ్చిత్త విధ్యాది విరోధా పత్త్యా సామాన్య వచనముబుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ విషయ మెన్ఱు కరుత్తు. యద్వా, ఇస్సంప్రదాయ వాక్యఙ్గళుక్కు సాధక ప్రమాణాభావత్తాలేతాత్పర్య భేదమ్ శొల్లి విపక్షే బాధక ప్రమాణము ముపన్యసిక్కిరార్. ఇప్పడి యల్లాత పోతితి.ప్రపన్నరై ప్పత్తవే ఇతి. ‹‹ అపాయ సంప్లవే సద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేల్ । ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్ర యత్పునశ్శరణం వ్రజే ,, దిత్యాదికం- విళమ్బ మితి. ‹‹ తనూకృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః,, రిత్యాది ఎన్నపడి.ఇప్పడిప్రపన్నరైప్పత్తవేప్రాయశ్చిత్తమ్విధిక్కిర శాస్త్రత్తుక్కుమ్ శేరాతెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో?

సా- ప్ర —ప్రమాణఙ్గళుక్కుమ్ శేరాతితి. ‹‹ అపాయావిరతశ్శశ్వన్మాంచైవ శరణంగతః । తనూకృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతినరశ్శనైః ,, రిత్యాది విరోధ ఇత్యర్థః. నన్వపాయ సంప్లవఇత్యస్య సర్వధర్మాన్ ఇతి వచన తుల్య విషయత్వేన సర్వపాప ప్రాయశ్చిత్త రూప మోక్షార్థ ప్రపత్తి విధాయకత్వాత్ప్రపన్నో

సా-వి— ఏవ మంగీ కారే బాధక మాహ - ఇప్పడి యల్లాత పోతితి- కాలమ్ కురిత్తు, మర్యాదీ కృత్య విళంబమ్ శొల్లుకిర ప్రమాణఙ్గళుక్కుమ్, ‹‹అపాయాద్విరతశ్శశ్వ న్మాంచైవ శరణంగతః । తనూ కృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః,,రిత్యా దీనాం. శేరాతు, నఘటతే. తదుక్తిరేతత్ప్రమాణ విరుద్ధేత్యర్థః - నన్వపాయ సంప్లవ ఇత్యస్య సర్వ ధర్మానితి వచనతుల్య విషయత్వేన సర్వ పాప ప్రాయశ్చిత్త

సా-సం— స్వోక్తార్థే పరత్వ స్థేమ్నే విపక్షేబాధక మాహ. ఇప్పడి యల్లాత పోతిత్యాదినా. శాస్త్రత్తుక్కుమ్ , అపాయ సంప్లవఇత్యాదేః.ప్రమాణఙ్గళుక్కుమ్,అపాయాద్విరతఇత్యాదీనామ్.తహిఃపూర్వప్రపత్తి

మూ—"సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి,,ఎన్ఱు సామాన్యేనశొల్లచ్చెయ్ తేయుమ్, "ప్రాయశ్చిత్తిరియంసా త్రయత్పునశ్శరణంవ్రజేత్ ,, ఎన్ఱు విశేషిక్కైయాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుప్రపత్త్యనన్తరమ్ప్రాయశ్చి త్తమాక ప్రాప్తమాయిఱ్ఱు-

సా-దీ— మితువె ప్రాయశ్చిత్తమనోట్టవెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ -సర్వపాపేభ్యఇత్యాదియాల్-నను ఇవ్విశేష

సా-స్వా—ప్రపన్న నుకుబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ "ప్రాయశ్చిత్తరియం సాత్రయత్పునశ్శరణం వ్రజే,, దెన్ఱు ప్రాయశ్చిత్తవిధాయకశాస్త్రం ప్రపత్తియై త్తానే విధిక్కైయాలే మోక్షార్థ ప్రపత్తి విధాయకశాస్త్రముమ్ సర్వపాపేభ్యః ఎన్ఱు సామాన్యతఃబుద్ధిపూర్వా బుద్ధిపూర్వోత్తర సర్వపాప ప్రాయశ్చిత్తమాక ప్రపత్తియై త్తానే విధిక్కైయాలిరణ్డుమ్ సమాన విషయ మాకై యాల్ విరోధ మిల్లామైయాలే పూర్వ ప్రపత్తి యాలే తానే బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘముమ్ పరిహృతమ్ , అతుక్కాక ప్రపత్తి యైత్తవిర ప్రాయశ్చిత్తాంతరమ్ వేణ్డా వెన్కిఱ సంప్రదాయత్తుక్కు విరోధ మిల్లై యెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. సర్వ పాపేభ్య ఇతి. విశేషిక్కైయాలే ఇతి. పునశ్శరణం వ్రజే దెన్ఱు ఉత్తరాఘత్తిల్ మోక్షార్థ ప్రపత్తియైత్తవిర ప్రపత్త్యంతరత్తై ప్రాయశ్చిత్తమాక విధిక్కైయాలే భిన్న విషయ మాకైయాల్ ఇస్సంప్రదాయత్తుక్కు శాస్త్ర విరోధమ్ దుస్త్యజ మెన్ఱు కరుత్తు. ఇని మోక్షార్థ ప్రపత్తి తానే బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహార మెన్ఱిరుక్క ప్రపత్తియై త్తానే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమాక సంకల్పిత్తు అనుష్ఠిత్తవనుక్కు బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తిల్ పునః ప్రపదన రూప ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణ వేణ్డా.

సా- ప్ర—త్తరాఘప్రాయశ్చిత్తవిధ్యసిద్ధేర్నతద్విరోధఇత్యత్రసర్వశబ్దవివక్షితపుణ్యాపాపప్రాయశ్చిత్తభూత భరన్యాసస్య పాపమాత్ర ప్రాయశ్చిత్తం తయా ప్రతిపన్నస్య చైక్యా సంభవాత్పున శ్శబ్ద వైయర్థ్యాచ్చోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తత్వ మేవేత్యాహ. సర్వ పాపేభ్య ఇత్యాదినా. అపాయ సంప్లవ ఇతి వచనాత్ప్రాక్. "ఏషా సావైదికీ నిష్ఠా హ్యపాయాపాయ మధ్యగా । అస్యాంస్థితో జగన్నాథం ప్రపద్యేత జనార్దనమ్ । సకృదేవహిశాస్త్రార్థః కృతోయన్తారయేన్నర ,, మితి నరన్యాస ముక్త్వా అపాయ సంప్లవ

సా-వి—భూత మోక్షార్థప్రపత్తివిధాయకత్వాదుత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తవిధ్యసిద్ధేర్నతద్వచనవిరోధ ఇత్యత్ర సర్వపాపశబ్దస్య పుణ్యాపాపమాత్ర పరత్వాన్మోక్షార్థ ప్రపత్తి విషయత్వం సర్వధర్మానితి వచనస్య, అపాయ సంప్లవ ఇతి వచనే అపాయశబ్దస్య పాపమాత్ర పరత్వాదుత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తవిషయత్వంతద్వచనస్యేతి విషయైక్యాభావాత్పునశ్శబ్ద వైయర్థ్య ప్రసంగాచ్చ ఉత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్త విధిరస్తీత్యాహ - సర్వపాపేభ్యఇతి - సామాన్యేన శొల్లచ్చెయ్ తేయుమ్, సర్వపాపేతి పదస్య బుద్ధిపూర్వకాణామపిసంగ్రాహకతయా ఆహవనీయే జుహోతీత్యత్ర జుహోతినా పద హోమస్యైవ అభిధాన సంభవే పీత్యర్థః - విశేషిక్కైయాలే, అపాయ సంప్లవ ఇతి విహిత ప్రాయశ్చిత్తస్య యత్పున శ్శరణంవ్రజేదితి పునశ్శరణాగత్యాని విశేషితత్వాద్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘోద్దేశేన పునశ్శరణాగతేః విహితత్వా దిత్యర్థః - ప్రాప్తమాయిత్తు, పదేజుహోతీతి హోమ విశేషోద్దేశేన విహితపదేన ఆహవనీయే జుహోతీత్యత్ర జుహోతినా

సా-సం— స్మరణైనైవాలమితివదంతంప్రతిప్రాయశ్చిత్తవిధాయకశాస్త్రవిరోధముపపాదయతి.సర్వేత్యాదినా.

మూ— పునశ్శరణాగతియై విధిక్కిఱవచనత్తై యడియిలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమాక
ప్రపత్తి పణ్ణాతార్ విషయత్తిలే నియమిత్తాలో వెన్నవొణ్ణాతు - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్పణ్ణి
ప్రపత్తి పణ్ణలామెన్ఱు విశేషిత్తు కణ్ఠోక్తి పణ్ణునతోరు వచనముణ్డాకిలిరే ఇప్పడి నియమిక్కలావతు -

సా -దీ—వచనత్తైయధికారివిశేషత్తిలొతిక్కనాలో వెన్న వతొణ్ణాతెన్కిఱార్-పునశ్శరణాగతీత్యాదియా
ల్-విశేషిత్తు కంఠోక్తి పణ్ణునతు . సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి ఎన్ఱతుపాపసామాన్యవిషయవచ
నమ్ - ఓరధికారికుక్కు స్వరూపేణ క్షమిక్కుమ్, ఒరువనుక్కు ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే ఎన్ఱునియమమ్కూడాతు-

సా-స్వా—బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమాక సంకల్పిత్తుమోక్షార్థప్రపత్తియై యనుష్ఠియాత
వధికారికుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ పునఃప్రపదనరూపప్రాయశ్చిత్తత్తైశాస్త్రంవిధిక్కిఱతాకైయాలే ఇ
స్సంప్రదాయత్తుక్కుమ్ శాస్త్రత్తుక్కుమ్ విరోధమిల్లై యెన్ఱు శంకిత్తు నిరాకరిక్కిఱార్. పునశ్శరణాగ
తియై విధిక్కిఱవితి. ఇఙ్గు మోక్షార్థప్రపత్తిక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘపరిహారమానిషఙ్గికఫలమో?
ప్రధానఫలమో ? ఆనుషఙ్గికఫలమాకిల్ అత్తై క్కొణ్డు ప్రపత్త్యనుష్ఠాన నిబన్ధమిల్లామైయాలే

సా- ప్ర—ఇత్యాదినానిషిద్ధానుష్ఠానే ప్రాయశ్చిత్తత్వేనభరన్యాసంవిధాయ ‘‘ఉపాయానాముపాయత్వస్వీకా
రే ప్యేత దేవహి ,, త్యుప్యుక్తేరుపాయాపాయసంయోగరూపోత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తవిధిపరత్వమే
వేతి తద్విరోధో దుష్పరిహర ఇతిభావః. ననుసర్వపాపేభ్య ఇతి మోక్షార్థభరన్యాసస్యైవ సర్వపాపనివ
ర్తకత్వోక్తేరుత్తరాఘస్యాపిప్రాయశ్చిత్తత్వసంభవాదపాయసంప్లవ ఇత్యస్యఉత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తత్వే
న మోక్షార్థభరన్యాసాననుష్ఠాతృవిషయత్వ మితినసర్వేషాం ప్రపన్నానా ముత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తవిధి
సిద్ధిరిత్యత్ర ప్రాయశ్చిత్తస్యనైమిత్తికత్వాత్తస్య చోదితనిమిత్తజానాధికారత్వాదుత్తరా
ఘానాంచ మోక్షార్థభరన్యాసకాలే నుదయాదనధికారికృతస్యచాకృతత్వాద్భావ్యఘసంభావనయా
ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠేయత్వస్యచ సర్వేషాం సర్వపాపభవిష్యత్వశంకయా నిత్యం సర్వైస్సర్వప్రాయశ్చిత్తా
నుష్ఠేయత్వప్రసంగ పరాహతత్వాద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తతయా పూర్వమేవ ప్రపద్యేతే
త్యనుదితపాపనివర్తకతయా విశేషవిధ్యభావాచ్చ భరన్యాసస్యభావ్యఘప్రాయశ్చిత్తత్వానుపపత్తేః, ఉపపత్తౌ
చకేనాపితాదృక్త్వాననుసంధానే నానుష్ఠానాసంభవాదపాయసంప్లవఇత్యస్యనిర్విషయత్వప్రసంగాదస్యై
వోత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తవిధిపరత్వమితితద్విరోధోదుష్పరిహారఇత్యభిప్రేత్యాహ. పునశ్శరణాగతియై ఇత్యాది.

సా-వి— పదహ్యామప్రతిపాదనవదిహసర్వపాపశబ్దేనఅపాయసంప్లవఇత్యపాయ వ్యతిరిక్తానామేవోపాదానా
త్పదహ్యామె ఆహవనీయస్యేవేహ మోక్షార్థప్రపత్తేరప్రాప్త్యాప్రపత్త్యనంతరంప్రాయశ్చిత్తం సిద్ధమేవే
త్యర్థః - నను సర్వపాపేభ్యఇతి వచన మసంకోచేన బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘోద్దేశేన తన్నివర్తన క్షమ
ప్రాయశ్చిత్తమపి విధాతుం సమర్థమేవ. యతోపాయసంప్లవఇతి వచనస్యయదా మోక్షార్థప్రపత్తౌబుద్ధి
పూర్వోత్తరాఘానామపి నివృత్త్యర్థ ముద్దేశో నకృతస్తదా తద్విషయత్వ సంభవే సర్వపాపేభ్యఇతి
వచన సంకోచత్వాసిద్ధేరిత్యాశంకాం పరిహరతి - పునశ్శరణాగతీతి - ప్రపత్తి పణ్ణాతార్ విషయత్తిలే,
ప్రపత్తి మకుర్వతాం విషయే - ఉణ్డాకిలిరే, విద్యతేచేత్ - ఇప్పడి నియమిక్కలావతు, ఏవం నియంతుం

మూ—ఇప్పిరపత్తి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమెన్ఱతిన్నాల్ ఇచ్చైప్పట్టవిడువారైయుమ్

సా-దీ—ఇప్పడివిశేషిక్కుమ్వచనాంతరమిల్లై ఎన్నై-ఇప్పత్తిల్పునః ప్రపదనవచనత్తుక్కు-అననుష్ఠాన రూపాపారిమాణ్యముమ్ ప్రసంగిక్కు మెన్ఱురార్ - ఇప్పిరపత్తీత్యాదియాల్ - శెట్టు, అయత్నలాభం-

సా-స్వా—సర్వాధికారికళుక్కుమ్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘపరిహారంసిద్ధిక్కైయాలేపునఃప్రపత్తివిధివిరోధందు ర్వారమ్. ప్రధాన ఫలమాకిల్ అతువినియోగపృథక్త్వ స్థలత్తిల్ పోలే భిన్న ప్రయోగ సాధ్య ఫలమాకిల్ మోక్షార్థ ప్రపత్తియుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ పరిహారార్థ ప్రపత్తియుమ్ భిన్నమాకైయాలే మోక్షార్థ ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తాలే తానే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ పరిహారముమ్ సిద్ధిక్కిఱతెన్కిఱ సిద్ధాంతభంగమ్ వరుమ్. సంవలితాధికార స్థలత్తిల్ పోలే ఏక ప్రయోగ సాధ్య ఫలమెన్నిల్ తత్కామనైయన్ఱిక్కే మోక్షార్థ ప్రపత్త్యనుష్ఠానమిల్లామైయాలే పునః ప్రపత్తివిధివైయర్థ్యమ్. ఇని దధ్నాగ్నిహోత్రస్థలత్తిల్ ఇంద్రియ కామనాయామింద్రియ ఫల సిద్ధిః. ఇంద్రియ ఫల కామనైయిల్లైయాకిల్ ఫలమిల్లై యెన్ఱిరాప్పోలే మోక్షార్థమాక ప్రపత్తి పణ్ణుమ్పోతు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ పరిహార కామనాయాం తత్ఫల సిద్ధిః. తత్కామనాభావే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిలుత్తర కాలత్తిలే తత్తత్పరిహారార్థమ్ తత్తత్కాలత్తిలే పునః ప్రపదన విధియెన్ఱిలితువుమనుపపన్నమ్. తద్విగుణ ఫల సంబంధ విధియిల్లామైయాలే మోక్షార్థమాకవుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తర పాప పరిహారార్థమాకవుమ్ తంత్రేణ ప్రపత్త్యనుష్ఠానమెన్నైయుమ్ కూడాతు - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమాక మోక్షార్థ ప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ పణ్ణలామెన్ను వచనముణ్డాకిలన్ఱో ఇప్పడి శొల్లుకై సంభావితమెన్ఱు కరుత్తు. విశేషిత్తీతి. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ మోక్షార్థ ప్రపత్తి తానే పరిహారమామెన్ను విశేష వచనముణ్డాకిలిన్త వచనముమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ పునః ప్రపత్తిరూప ప్రాయశ్చిత్త విధియుమ్ పరస్పర విరుద్ధ విశేష వచనమాకైయాలే పూర్వోక్త ప్రకారమాక ప్రాయశ్చిత్త విధిక్కు వ్యవస్థై సంభావితై. అన్త వచనమే దుర్లభమెన్ఱు కరుత్తు. ఇని యిప్పడి విశేషిత్తోరువచనమ్ శశశృంగ ప్రాయమెన్కిఱ వర్థత్తైయదర్శనరూప సాధక ప్రమాణాభావ మాత్రత్తాలే యన్ఱిక్కే దృఢతర బాధక ప్రమాణత్తాలేయుమ్ సాధిక్కిఱార్. ఇప్పిరపత్తీతి. విశేష వచనముణ్డాకిల్ యథావత్తాక సదాచార్య సకాశత్తిలేని ష్టముమ్ ప్రపత్తి శాస్త్రత్తై పరామర్శిత్తు మోక్షార్థప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్పణ్ణుకిఱ ప్రపన్నాధికారికళ్ సర్వరుమిప్రపత్తియే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమెన్ఱు నియమేన వరిన్తవరాకైయాలే

సా - ప్ర — ఇచ్చైప్పట్ట, ఇదంసామర్థ్యం. అకృత్య కరణేపి తత్ఫలానుభవోపాయ భూతమిత్యర్థః-

సా-వి—శక్యం. మోక్షార్థప్రపత్తి దశాయామేవ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ నివృత్త్యుద్దేశోపి కార్య ఇతి వచనం విద్యతే చేత్-కింహీదంవచనం న కుర్యాన్నాస్తి వచనస్యాతిభార ఇతి నిమిత్తోత్పత్తిం వినా నైమిత్తికో నోద్దేశ్యమర్హతీతి న్యాయమపి బాధితత్వాత్తథా నియమ్యేత. తాదృశం వచనం నాస్తీతి భావః - ఏవమేవ న సంభవతి చేత్సర్వైరపి తథైవ క్రియేతేతి పునఃప్రపత్తి విధాయక వచనం నిర్విషయం స్యాదితి బాధకాంతరమప్యాహ - ఇప్పిరపత్తీతి- అరిన్తాల్, ఏవం జానంతి చేత్-ఇచ్చైప్పట్ట, ఇదంసామర్థ్యం- విడువారైయుమ్,

సా- సం—ఇచ్చైప్పట్ట, ఇశ్శరీరమ్. ఉపాసన నిష్ఠనుక్కు. సర్వపాపేభ్య ఇత్యస్యస్వతన్త్రాపిగ్గ ప్రపత్తిసాధారణ

మూ— కిడైయామైయాలే పునః ప్రపత్తి వచనమ్ నిర్విషయ మామ్ -

సా- దీ— నిదోర్షమాక యథేష్టాచరణం సిద్ధిక్కైయాల్ శేట్టైక్కిరతు. నను సర్వపాపేభ్యో మోక్ష

సా-స్వా—అరిన్తాలెన్నుశొన్నతు.ఇచ్చైట్ఇతి. శెట్ట్రవతు, గురూపాయసాధ్యాభీష్టార్థత్తై సామర్థ్యమిరు క్కచ్చెయ్‌తేయుమ్ లఘూపాయత్తాలే సాధిక్కై. ఇజ్జ్ఞన్మపటుత్తిల్ ప్రపత్త్యధికారిబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ భీతనన్ఱు. కింతు బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ రూప యథేష్ట సంచార రసికనాయ్ తత్ఫలమాన వుపక్లేశాదిమాత్ర భీతనాయ్ కొణ్డు తన్నివృత్త్యర్థముపాయానుష్ఠానప్పణ్ణుమ్. తన్నివృత్త్యర్థోపాయానుష్ఠానముమ్ మోక్షార్థప్రపత్తితానే బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహార మామెన్ఱు ప్రాతిస్విక వచనత్తాలే యరిన్దు తత్కామనా మాత్రేణ మోక్షార్థ ప్రపత్త్యనుష్ఠాన మెన్ఱు మిప్పడి యనుష్ఠాన మిల్లావిట్టాల్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తిల్ ప్రతి నిమిత్తమ్ తత్తత్పరి హారార్థ మాక పృథకాక అంగ పంచక సంపన్న యథోక్త ప్రపత్త్యనుష్ఠాన మెన్ఱు ద్విప్రకారమ్. అతిల్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తిల్ తత్తత్కాలే తత్తత్పరిహారార్థం ప్రతినిమిత్తం ప్రాయశ్చిత్తమాకపృథక్పృథక్ప్రపత్త్యనుష్ఠాన రూప గురుతర యత్నత్తైయపేక్షిత్త బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘఙ్గళ్ ఫలఙ్గొడాతే యిరుక్క వేణు మెన్ఱు కామనా మాత్రత్తాలే మోక్షార్థ ప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ లఘు వాకైయాలుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమ్. ఇప్ప్రపత్తిబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహార మెన్కిర జ్ఞాన మావశ్యక మాకైయాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమాక వడియిల్ ప్రపత్తియై పణ్ణాతారుక్కు పునః ప్రపత్తియై విధిక్కిర తెన్ఱు శొల్లుకిఱ వాదికళుక్కు వ్యవస్థితాధికారపరిజ్ఞానార్థం ఇప్ప్రపత్తిబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమెన్కిరజ్ఞానమావశ్యకమాకైయాలేతదీయనిమిత్తరహస్యనిబంధనాదిసిద్ధయథావస్థితప్రపత్తిపరిజ్ఞానముముత్తరాఘఫలభూతోపక్లేశాదిభీతియుమ్, తన్నివృత్తికామనైయుమెన్కిరవవాన్తరాధికారముమ్పూర్ణమాకైయాలుముత్తరాఘఫలభూతోప క్లేశాది రూపానిష్టము మిల్లామల్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘరూప స్వాభీష్ట యథేష్ట సంచారముమ్‌సిద్ధిక్కైయాలుమ్, సర్వర్క్కు మిప్రకారానుష్ఠానమే యుణ్డాకైయాలే పునః ప్రపత్తి విధి నిర్విషయ మామెన్నపడి. పాపారంభక పాపత్తుక్కళ్ ఇజ్జి అడియిలే ప్రపత్తి పణ్ణలామెన్కిరవస్మృత్పక్షత్తిలిచ్చెట్టైనాలేపునః

సా - ప్ర —ననుసర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామీత్యత్ర సర్వశబ్ద సంకోచాద్భావ్యఘం ప్రత్యపిప్రాయశ్చిత్తత్వం భరన్యాసస్య స్యాదిత్యత్ర భరన్యాసేస్యోత్పత్తి ప్రతిబంధక ప్రాయశ్చిత్తత్వస్య భరన్యాస సిద్ధౌ తదుత్పత్తి ప్రతిబంధక పాపనివృత్తి స్తన్నివృత్తౌచ భరన్యాస సిద్ధిరిత్యన్యోన్యాశ్రయ గ్రస్తత్వేన వక్తుమశక్య తయా సంకోచస్యావశ్యకత్వాత్తావన్మాత్ర సంకోచే చోక్తప్రకారేణ పూర్వోత్తర కృత్స్న ప్రాయశ్చిత్తభూతోపాయ సద్భావే తదనుష్ఠాన సంభవాద పాయసం ప్లవ ఇత్యస్య నిర్విషయత్వేన బాధప్రసంగాత్- అబాధేన నిర్వాహే సంభవతి బాధస్యైవా న్యాయ్యత్వాత్ "దురాచారోపి సర్వాశీ కృతఘ్నో నాస్తికఃపురా ।సమాశ్రయేదాది దేవంశ్రద్ధయాశరణంయది।నిర్దోషంవిద్ధితంజంతుంప్రభావాత్పరమాత్మన,,

సా- వి—త్యజతాం-కిడైయామైయాలే, దుర్లభతయా - అకృత్యకరణేపి పూర్వ ప్రపత్తి సామర్థ్యాత్తత్ఫ

సా-సం—-త్వాదితిభావః. ఏవంచ సర్వపాపేభ్యః. అపాయ సంప్లవేఇతి సామాన్య విశేషవచనయో ర

మూ—సామాన్యవచనత్తాళ్వై ప్పత్తి విశేషవచనత్తై బాధిక్కవొణ్ణాతు -

సా-దీ—యిష్యామి ఎన్గిఱ ''ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్ర'' ఎన్నుమ్ వచనత్తై బాధిత్తాలో వెన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్-సామాన్య వచనేతి - ప్రాయశ్చిత్తిరియ మెన్గిఱ వచనమ్ ప్రపత్త్యుత్తర బుద్ధిపూర్వాఘ విషయమాకైయాల్

సా-స్వా—ప్రపత్తివిధి వైయర్థ్యమిల్లై యెన్నుమిడమ్ మేలే స్పష్టమాకిఱతు. ఆనాల్ సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి యెన్ను సామాన్యేన సర్వ పాప ప్రాయశ్చిత్త మాక ప్రపత్తియై విధిక్కైయాలే బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు మిప్రపత్తి ప్రాయశ్చిత్త మెన్ను తోత్తుకైయాలే తద్విరుద్ధతయా పునః ప్రపత్తి వచనమ్ నిర్విషయ తయా బాధ్య మాకాతో? విశేష వచనమ్ సామాన్య వచనత్తుక్కు సంకుచిత విషయత్వా పాదకమాయ్ క్కొణ్డు బాధక మాకిల్ సామాన్య వచనత్తాలే తాన్ విశేష వచనమ్ బాధ్య మాకలాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. సామాన్యేతి. అళవు, పరిమాణమ్. అనేక విషయ వ్యాప్తిరూప పరిమాణ మెన్గపడి. ఇన్ద నిర్దేశం సాభిప్రాయమ్. అనేక విషయ సామాన్య వచనమ్ విశేష వచన విషయ వ్యతిరిక్తవిషయ తయా సంకోచార్హ మాకైయాలే విశేష వచనత్తాలే ఏతావద్బాధ్య మానాలుమ్ విశేష వచనమ్ సా

సా-ప్ర—ఇత్యాది వచనేషు పురేతి విశేషణేన పూర్వాఘమాత్ర విషయత్వస్య కణ్ఠోక్తేః. ''అపిచేత్పాతకం కించిద్యోగీకుర్యాత్ప్రమాదతః । యోగమేవనిషేవేత నాన్యంయజ్ఞంసమాచరేత్ । ప్రాణసంశయమాపన్నో యోన్నమత్తియతస్తతః । లిప్యతేన సపాపేన పద్మపత్రమివాంభసే'' త్యాది ప్రమాణానుగుణ్యాచ్చ సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామీత్యత్రసర్వశబ్దేనాభ్యుపగత ప్రారబ్ధకర్మణో బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాచ్చవ్యతిరిక్తస్య కృత్స్నస్యానిష్ట ఫలసాధనస్యైవ వివక్షితత్వ మిత్యభిప్రేత్యాహ. సామాన్య వచనత్తాళ్వై ఇత్యాదినా. నను సిద్ధాంతేపి మోక్షార్థ భరన్యాసస్య పాపారంభక పాప ప్రాయశ్చిత్తత్వాంగీకారాత్ స్వైరపితథానుష్ఠానా సంభవాదపాయ ఇత్యస్య తథానుష్ఠిత భరన్యాస వ్యతిరిక్త విషయత్వేన సవిషయత్వస్య బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్త పక్షేపి సామ్యాదపాయ సంప్లవ ఇత్యస్యన నిర్విషయత్వం స్యాదితి చేన్న. నైమిత్తిక స్యోదిత నిమిత్త జ్ఞానాధికారకత్వాత్ప్రాయశ్చిత్తస్యచ నైమిత్తికత్వాద్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్త తయానుష్ఠానస్యాధికారా భావేనా సంభవ పరాహత త్వాద్విషయ విభాగానుపపత్తేః పాపారంభక పాపానాముదిత తయాతజ్జ్ఞానస్యాధికారస్య సిద్ధేస్తత్ప్రాయశ్చిత్తత్వేనానుష్ఠాన సంభవాత్. కేషాంచిత్సం సార్యవస్థాయామిన ముముక్షువస్థాయామపి పాపారంభక పాపజ్ఞానా భావనస్యాపి సంభావితత్వాచ్చ అపాయ సంప్లవ ఇత్యస్య తథానుష్ఠిత భరన్యాస పురుషవ్యతిరిక్త విషయత్వ

సా-వి—లాననుభవ ఇతి పక్షస్యాసర్వేషామప్యనుకూలత్వేన తథైవాశ్రయేపునః ప్రపత్తిబిధాయక వచనంవ్యర్థం స్యాదితి భావః - అస్త్వేవ మాపత్తి రిత్యత ఆహ - సామాన్య వచనత్తాళ్వైప్పత్తితి - సామాన్యవచనేన విశేష వచన బాధో నయుక్తః - తథాత్వే బహున్యాయ విరోధస్స్యాదితి భావః - నను, సిద్ధాంతేపి పాపారంభక పాపనివృత్త్యర్థత్వస్యాపి మోక్షార్థ భరన్యాసస్యాంగీకృతత్వాత్ స్వైరపితథానుష్ఠానస్యకర్తుమశక్యత్వాదపాయేతి వచనంనిర్విషయం స్యాదిత్యేతత్తుల్య మితిచేన్న - పాపారంభక పాపాజ్ఞానవతాం

సా-సం- విరోధాయవిషయభేదేవాచ్యే ఉత్సర్గాపవాదన్యాయేనబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘేతరసర్వపాపవిషయం

మూ —ఇప్పడి విశేషవచనత్తై బాధిక్కిల్ ఉపాసన నిష్ఠనుక్కుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ దోష మిల్లైయామ్. ఇబ్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తిలుమ్ పరమైకాన్తికళాన ఇవర్కళిరువర్క్కుమ్ యమవశ్యతాదిక ళిల్లై యెన్నుమిడమ్ ‹‹ యస్మిన్ కస్మిన్ కులేజాతా యత్ర కుత్రనివాసినః | వాసుదేవరతానిత్యంయమలోకం

సా-దీ —విశేషవచనమ్. బాధిక్కిల్ ప్రతిబంద్యాఽనిష్టమ్ కాట్టుకిరార్- ఇప్పడివిశేషేతి- ఉపాసన నిష్ఠన్ విషయత్తిలుమ్ ‹‹ఏవంవిదిపాపంకర్మన నశ్లిష్యతే,, ఎన్నతిరే. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ లేపిక్కుమాకిల్ యమవశ్యతై వారాతో ? వెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇబ్బుద్ధిపూర్వేత్యాది - వాసుదేవరతాః ఎన్ఱు భక్త ప్రపన్న

సా-స్వా— సామాన్యత్తాలే బాధ్యమానాల్ విషయలేశస్యాప్యలాభత్తాలే అత్యంతబాధ్యత్తై ప్రసంగిక్కైయాల్ న్యాయ విరోధముమ్ విశేష వచనత్తుక్కు తదధీనా ప్రమాణ్యముమ్ ప్రసజ్గిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు. ఇనివిశేషవచనబాధ్యత్తైయితే అనిష్ట ప్రసంజన ముమ్పణ్ణుకిఱార్. ఇప్పడీతి. ఇప్పడియిన్ఱ ప్రకారమాక సర్వ శబ్దత్తాలే తాన్ సామాన్య వచనత్తినుడైయ సర్వవిషయ వ్యాప్తియాలేతానెన్నపడి- ఉపాసకనుక్కుమ్ ‹‹యథైషీ కాతూలమగ్నౌ ప్రోతంప్రదూయతే- ఏవంహాస్య సర్వేపాప్మానః ప్రదూయన్తే,, ఇతి సర్వపాపనాశ శ్రుతి సమైయాకైయాలే ‹‹అపిచేత్పాతకం కించిద్యోగీకుర్యాత్ప్రమాదతః | యోగమేవహికుర్వీత నాన్యం యోగం సమాచరే,, దిత్యుత్తరాఘత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తవచనముమ్ బాధ్యమాయ్కొణ్డు అవనుక్కుమ్ యథేష్టాచరణముమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్ఱుకరుత్తు- ఆనాలుమ్ ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ ఫలభూత యమ విషయగమన నరకాదికళిల్లై యెన్ఱు వైష్ణవ వామనాది వచనమ్ శొల్లుకైయాలే పునః ప్రపత్తి రూప విశేష వచనత్తుక్కు బాధ్యతై యుపపన్నైయానాలుమ్ భక్తి యోగ నిష్ఠను క్కప్పడి వచనమిల్లామైయాలె యుత్తరాఘత్తిల్ సదోషవత్వమావశ్యకమన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తిలుమితి. పరమైకాంతికళాన విరణ్డు పేర్కళుక్కుమితి. ‹‹ వాసుదేవరతా నిత్యం యమలోకం నయాన్తితే,, ఎన్కిర వచనత్తిల్ వాసుదేవరత శబ్దముమ్ పరమైకాంతి పరమాకైయాల్ భక్తప్రపన్నయో

సా-ప్ర—సంభవాన్ననిర్విషయత్వమితిభావః. విశేషవచనబాధాభ్యుపగమేనిష్టందర్శయన్మందమతినాముత్తరాఘవశాద్యమవశ్యతా శంకావ్యావృత్త్యర్థంపూర్వోక్తం యమవశ్యతాభావం సప్రమాణం స్మారయతి ఇప్పడివిశేషేత్యాదినా. నన్వేక జాతీయస్యైవ పాపస్య నరకాదిరూపాధిక ఫలజనకత్వమైహికదుఃఖమాత్ర

సా-వి—తదర్థమనుష్ఠానాభావేనతన్నిష్ఠత్వాసంభవేతత్పాప ప్రాప్త బుద్ధిపూర్వ పాప ప్రాయశ్చిత్తార్థత్వేన వచనస్యనిర్విషయత్వాభావాత్. సామాన్య వచనేనవిశేషవచనబాధేప్రతిబంద్యాపిబాధకమాహ- ఇప్పడీతి- ఉపాసకవిషయేపి ‹‹ఏవంవిదిపాపంకర్మన నశ్లిష్యత,, ఇతి శ్రూయతే. తత్రాపిపాపశబ్దస్యబుద్ధిపూర్వాబుద్ధిపూర్వకసర్వవిషయత్వాత్. ‹‹నావిరతో దుశ్చరితా,, దితివిశేషవచనబాధ సంభవాదితి భావః - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘం భక్తే శ్లిష్యతి - నప్రపన్నే. భక్తస్య యమవశ్యతాసంభవాదేవమ్యాదతో ‹‹నావిరతో దుశ్చరితా,, దితి వచనబాధా ప్రసంగఇతి శంకాం వారయతి. బుద్ధిపూర్వేతి. ఇరువరుక్కుమ్, భక్తప్రపన్నయో

సా-సం—సామాన్యవచనమ్. విశేషవచనంతుబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘవిషయ ఇతినవిరోధ ఇతిబోధ్యమ్. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘోఽతిప్రబలశ్చేద్యమవశ్యతాద్యపిస్యాదిత్యత్రాహ. బుద్ధిపూర్వోత్తరేతి. నన్వేకజాతీయస్యబుద్ధ పూ

మూ — నయాంతి తే,, ఇత్యాది వచన బలత్తాలే సిద్ధమ్- ఒరుపాపమ్ తానే జాతిగుణాద్యధికార భేదత్తాలే గురు లఘు ఫల భేదవత్తాయిరుక్కు మెన్నుమిడమ్ సర్వసంప్రతిపన్నమ్- ఇవ్వర్థమ్ రాజపుత్రాపరాధాదికళిల్ లోకమర్యాదైయాలుమ్ ఉపపన్నమ్.

సా-దీ—రివర్కుమ్ పాతువా అప్రపన్న విషయత్తిల్ గురుఫలమాన పాపమ్ ప్రపన్నవిషయత్తిల్ లఘుఫల మాకక్కూడుమో ? వెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఒరుపాపమ్ తానేయిత్యాదియాల్ - జాతిః, బ్రాహ్మణ్యాదిః -గుణాః, జ్ఞానానుష్ఠానాదయః - ఆదిశబ్దమాశ్రమాది పరమ్ -

సా-స్వా—రుభయోరపి పరమైకాంతిత్వమ్ పుష్కలమాకైయాల్ వైష్ణవవామనపురాణాదివచనత్తిల్ ప్రపన్న శబ్దముమ్ సద్వారకా ద్వారక ప్రపన్న పరమాయ్ కొండు భయ పర మెన్ను కరుత్తు. ఆనాలుమ్ నరకజనకపాపత్తుక్కు భాగవత విషయత్తిల్ నరక జనకత్వ మిల్లై యెన్నాల్ భాగవతాశాన పిరణ్డధికారి కళుక్కుమొత్త రాఘమ్ దోషమన్నెన్ను సిద్ధియాతో ? నరక రూప ప్రత్యవాయ మిల్లావిట్టాలుమ్ ఇహలోప క్లేశాది రూప ప్రత్య వాయమ్ నియత మాకైయాలే యొత్త రాఘమ్ దోషావహ మెన్ని లప్పోతితర విషయత్తిల్ నరక జనక పాప న్తానే పురుష భేదత్తిలే లఘు ప్రత్య వాయ జనక మెన్ను శొల్ల ప్పోమో ? రాజాదికళ్ ఛత్రచామరాది సేవ కాది విషయత్తి లపరాధ జక్కణ్డాల్ అంతరంగత్వాది తారతమ్యత్తాలె లఘు వాన శిక్షాభేదజ్ఞళై పణ్ణు కిరాప్పోలే యిజ్జుమ్ విరోధ మిల్లై యెన్ని లన్త లోక న్యాయత్తై శాస్త్రైక సమధిగమ్య పాప ఫల విషయత్తిల్ కల్పిక్క ప్పోమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఒరుపావ న్తానేఇతి - జాతేతి- బ్రహ్మ హత్యాది పాపం బ్రాహ్మణ కృత మానాల్ ద్వాద శాబ్ద వ్రత నివర్త్య లఘుప్రత్య వాయ ముమ్ శూద్ర కృత మానాల్ చతు ర్గుణ మెన్నుమ్ ‹‹ విదుషోతిక్రమే దండ భూయస్త్వ ,, మిత్యుక్త రీత్యా ఽవిద్వత్కృత పాపాపేక్షయా విద్వత్కృత పాపత్తుక్కు అధికప్రత్యవాయ మెన్నుమ్ ప్రాయశ్చిత్త శాస్త్ర సిద్ధ మెన్నుకరుత్తు. సర్వసమనాన నీశ్వరనుక్కు పురుషభేదేన ఒరు అపరాధత్తుక్కు న్యూనాధిక ఫల ప్రదానమనుపపన్నమన్నో ? వెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వర్థమితి - న్యూనాధిక ఫలప్రదానత్తై శాస్త్రమ్

సా-ప్ర— రూపాల్పఫలజనకత్వంచానుపపన్నమిత్యత్రైకస్యైవానృతవచనరూపపాపస్యాహితాగ్న్యనాహితాగ్ని రూపాధికారిభేదేన న్యూనాధికఫలజనకత్వస్య తత్తత్స్వభావ ప్రయుక్తతయా ప్రమాణావగతత్వాదత్రాపి భాగవతత్వా భాగవతత్వరూపాధికారి భేదాద్విజాతీయ ఫలజనకత్వంచ నానుపపన్నమిత్యాహ. ఒరుపాపన్తానేయిత్యాదినా. అగ్న్యాధానాదిగుణాః. బుద్ధిపూర్వక త్వాది రాదిశబ్దార్థః.ఉక్తైకజాతీయాపరాధస్యలఘుగురుఫలజనకత్వేఽసంభావనాన్నిరస్యకఫలితంసంకలయ్యదర్శయతి.ఇవ్వర్థమిత్యాదినా.

సా-వి—రుభయోరపి. అతో నవైషమ్యమితిభావః-నన్వేకమేవ పాపంప్రపన్నవిషయేలఘుఫలంఅప్రపన్నవిషయే గురుఫలంచ కథం జనయతీత్యాశంక్య ఏకస్యాప్యనృత వచన స్యాహితాగ్న్య నాహితాగ్ని భేదేన గురులఘుఫల జనకత్వ దర్శనా త్సంభవ త్యేవే త్యభిప్రేత్యాహ. ఒరుపాప న్తానేతి - జాతిః , బ్రాహ్మణత్వాదిః. గుణః, ఆహితాగ్నిత్వాదిః. ఆదిశబ్దేన బుద్ధి పూర్వకత్వాదిసంగ్రహః.

సా-స-ర్వకత్వమాత్రేణకథమతిశయఇత్యత్రాహ.ఒరుపాపన్తానేఇతి.ఆదిశబ్దాదవస్థావయఃప్రభృతి సంగ్రహః

మూ— “నప్రాగ్వ ద్బుద్ధిపూర్వాఘే నచాత్యంత మ (ని) నుగ్రహః। లఘుదణ్డః ప్రపన్నస్య రాజ పుత్రాపరాధవత్,, ఆకైయాలే అధికారానురూపమాక లఘుఫలముమ్ వారామైకాక పునః ప్ర ప ద న మ్

సా-దీ—న ప్రాగ్వదితి - బుద్ధిపూర్వాఘత్తిల్ ప్రాగ్వన్న, ప్రపత్తేః పూర్వకాలీన పాపఙ్గళిల్ పోలే అత్యంత నిగ్రహ రూప నరకాది కళ్లిల్లై. నచేతి భగవానుడైయ వెన్ను శేషమ్ అబుద్ధిపూర్వేష్వివాశ్లేష పర్యస్తక్షమైయుమిల్లై - పినై ఎ యోవెన్నిల్, ప్రపన్నస్యాపరాధినః లఘుదణ్డమే ప్రుతమామ్తు-రాజపుత్రాపరాధఙ్గళిల్ పోలే. ఇన్న లఘుదణ్డముమ్ వారామైకుక పునః ప్రపత్తి విధాన మెఙ్కిరార్ - ఆకైయాలి త్యాది

సా-స్వా—శొల్లుకైయాలే శాస్త్రమూలమాకవనుపపత్తిశంకిక్క వొణ్ణాతు-ఇనిలోకదృష్టిమూలమాకవుమనుపపత్తిశంకిక్కవొణ్ణాతు-ప్రత్యుతలోకదృష్టియుమ్ప్రకృతార్థత్తుక్కుపపత్తిసాధికైయెన్గుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ పురుషభేదేనఈశ్వరనుక్కోరపరాధత్తిల్ గురులఘుఫలప్రధానముపపన్నమానాలుమ్ఒరుపురుషనుక్కత్తానే ప్రపత్తిక్కు మున్బురపరాధత్తిల్ గురు భూత నరకప్రదానముమ్, ప్రపత్తిక్కిప్పిన్బు ఉపక్లేశాదిరూప లఘు ఫల ప్రదాన ముమ్ విరుద్ధ మన్రో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. నప్రాగ్వ దితి- ప్రపన్నస్య బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘే నప్రాగ్వత్ , పూర్వా వస్థాయామివన నరకాది రూపాత్యంత నిగ్రహః - నచ, నాపి. అత్యంత మనుగ్రహోఽపి నాస్తి. కింతు రాజ పుత్రాప రాధవత్, సప్తమ్యంతాద్వతిః. రాజ పుత్రాపరాధత్తిల్ పోలే లఘు దండ మెన్గపడి. ఇఙ్గు ప్రపన్నస్య ఎన్కిరతు హేతుగర్భమ్. పురుష భేదత్తిలేయుమ్ గురులఘు ఫలత్తుకు ప్రపన్నత్వా ప్రపన్నత్వమ్ నియామక మాకైయాలేక పురుష నిడత్తిలుమ్ ప్రపన్నత్వా ప్రపన్నత్వావస్థా భేదత్తాలే గురులఘు ఫలభేద ముపపన్నమ్ . రాజ పుత్రా పరా ధవ దెనిరతు లఘుదణ్డః ఎన్కిర వమ్న మాత్రత్తిర్కు దృష్టాంతమ్. నప్రాగ్వ దిత్యాది కళుక్కు దృష్టాంత మన్రు. యద్వా, రాజాజ్ఞాతః పుత్రః రాజ పుత్రః, వేఱ్పట్టిరుక్కైయిలే తప్పిన రాజ కుమారన్ అప రాధమ్ పణ్ణి నాలుమ్ అవ నుక్కు పుత్రత్వాపరి జ్ఞాన దశైయిల్ గురు దండముమ్ పుత్రత్వ పరిజ్ఞాన దశైయిల్ లఘు దండముమ్పోలే యెన్గుకరుత్తు- ఇప్పడి ప్రపన్న నుకు బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తిల్ లఘుదండ మావశ్యక మాకిల్ పునః ప్రప దన రూప ప్రాయశ్చిత్త విధానమ్ వ్యర్థ మన్రో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఆకైయాలితి. ఆకైయాల్, ప్రపన్నవిషయత్తిల్ ఉత్తరాఘమ్ నరక జనక మల్లా మైయాలే- అధికారేతి. ఇతుకు పునః ప్రప దనమ్ వి ధిక్క

సా-ప్ర—అపాయ సంప్లవఇత్యస్య బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తవిధిపరత్వంనిగమయతి. ఆకైయాలితి.

సా-వి— నప్రాగ్వదితి. బుద్ధిపూర్వాఘే మోక్షార్థ ప్రపత్తేః ప్రాగివనాత్యంతం నిగ్రహః. అత్యంత మనిగ్రహశ్చన. తర్హి కథంభవతీ త్యత్రాహ - లఘుదణ్డఇతి -

సా-సం—ఉపపాదిత మర్థం సంగృహ్ణాతి. నప్రాగ్వదితి. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘేసతి ప్రాయశ్చిత్తాకరణేపిన ప్రాగ్వత్, అకృతోపాయత్వా వస్థాయామివ ననరక పర్యంత నిగ్రహాదయః . తర్హిభోగ్యత్వేనాను గృహ్ణాతి కిమిత్యత్రాహ. నచేతి. తర్హికథ మిత్యత్రాహ. లఘురితి. ప్రపన్నస్య లఘుర్దణ్డః కాణా భవనీత్యాదిరూపః. నగురుః. రాజపుత్రా పరాధ ఇతిసప్తమ్యర్థేవతిః. యథారాజ పుత్రేణధీ పూర్వమేవ ద్రోహేకృతేపి నవధ పర్యంతో దణ్డః- నాపి ప్రాగ్వద్బహుమానః. కింతు భోగేన్యూనతా కరణ(,)మేవమస్య

మూ—విధిక్కుప్పడుకిరతు. శిష్టతయా వ్యపదేశ్యరాన సమర్థరుక్కు లోక సంగ్రహత్తుక్కాకవుమ్ ప్రసిద్ధనిమిత్తఙ్గళిల్ యథాశక్తి ప్రసిద్ధ ప్రాయశ్చిత్తముచితమ్.

సా-దీ—ఇనిప్రసంగాదధికారివిశేషత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్త విశేషమ్అవశ్యం కర్తవ్యమెన్కిరార్. శిష్టతయేత్యాది. వ్యపదేశ్యర్, ప్రసిద్ధర్- సమర్థరుక్కు, శక్తరుక్కు. ఇతు శెయ్యామై భగవదాజ్ఞాతిలంఘన మా

సా-స్వా—ప్పడుకిరతెన్కిర తోత్తిడేయన్వయమ్, శక్తనుక్కు ప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చిత్తమశక్తాధికారిక్కు ప్రపదనమెన్నపడి. యద్వా, అధికారానురూపమాకవిత్యస్యలఘుఫలముమ్వారామైక్కెన్కిరత్తోడేయన్వయమ్ - మోక్షత్తుక్కు కాలఙ్కురిత్తు ప్రపత్తి పణ్ణాతవనుక్కు మనియతాయుష్కనుక్కుమ్, జన్మాంతరాపాదానత్తాలేయుమ్ ఆయుర్వృద్ధియాలుముపక్లేశాదికళ్ వారామైక్కుమ్, కాలఙ్కురిత్తుప్రపత్తి పణ్ణిననియతాయుస్సుక్కుళుక్కుశ్శాయుస్సుక్కుళ్ళలఘుఫలమ్ వారామైక్కుమ్ తద్ధేతుపాపనాశార్థం పునఃప్రపదనమ్ విధిక్కప్పడుకిరతెన్ఱు కరుత్తు. ఇని ప్రసంగాదధికార విశేషత్తుక్కనురూపమాకవుమ్ ప్రాయశ్చిత్త విశేష మవశ్యమ్ కర్తవ్యమెన్కిరార్. శిష్టతయేత్యాదినా. యద్వా, ఇప్పడి పునః ప్రపత్తి విధానమ్ నిర్విషయమాక ప్రసంగిక్కైయాలే యుత్తరాఘత్తిల్ ప్రపన్ననుక్కు దోషమావశ్యకమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? లోకానుగ్రహార్థమాకవుమ్ పునః ప్రపత్తి విధి కూడుకైయాలే నిర్విషయత్వ ప్రసంగ మిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. శిష్టతయేతి. వ్యపదేశ్యరానేతి. ‘‘ యద్యదాచరతి శ్రేష్ఠస్తత్తదేవేతరో జనః ,, ఎన్కిరపడియే వ్యపదిష్టాధికారిక్కే లోక సంగ్రహమ్ కర్తవ్యమ్. వ్యపదిష్టనాయిరుక్కచ్చెయ్తేయుమ్ సామర్థ్యమిల్లైయాకిల్ ప్రసిద్ధ ప్రాయశ్చిత్త మనుష్ఠిక్కవేణ్డా - సామర్థ్యమిరున్తు వ్యపదేశమిల్లైయాకిల్ పాపనివృత్త్యర్థమేవప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్తమ్ కర్తవ్యమ్. లోక సంగ్రహార్థమ్ కర్తవ్యమన్ఱెన్నపడి. ప్రసిద్ధేతి. అప్రసిద్ధ నిమిత్తఙ్గళిల్ రహస్య ప్రాయశ్చిత్త న్యాయత్తాలే ఆత్మమాత్ర సాక్షికమాక రహస్యమాక ప్రపదనానుష్ఠానమెన్నపడి. ప్రసిద్ధేతి. ప్రతిపదోక్తమెన్ఱు శొల్లాతే ప్రసిద్ధ ఎన్ఱు నిర్దేశత్తాలే ప్రసిద్ధాప్రసిద్ధ ప్రతిపదోక్తానేకప్రాయశ్చిత్తఙ్గళుణ్డాకిల్ వ్యపదిష్టనుక్కు ప్రసిద్ధప్రతిపదోక్త ప్రాయశిత్తమే కర్తవ్యమెన్ఱు కరుత్తు - యథాశక్తీతి- లోక సంగ్రహార్థతయా నిత్యత్వాకారముణ్డాకైయాలే యథాశక్త్యనుష్ఠానమెన్ఱు మెన్నపడి. ఆకైయాల్ వ్యపదిష్టసమర్థాధికారిక్కు లోక సంగ్రహ నిమిత్తమ్ ప్రపదనమన్ఱికే ప్రసిద్ధ ప్రాయశ్చిత్తమే కర్తుముచితమాకైయాలే లోకసంగ్రహార్థం పునః ప్రపదనస్యవిధానమెన్ఱుమ్ శొల్లక్కూడాతెన్ఱు కరుత్తు. ప్రతిపదోక్త నానాప్రాయశ్చిత్తఙ్గళుణ్డాకిల్ అప్రసిద్ధ ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానత్తాలేయుమిజ్ఙ పాపన్నివర్త్యమాకైయాలె ప్రసిద్ధ ప్రాయశ్చిత్తమే ఉచితమెన్నతు కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-

సా-ప్ర—ఏవంప్రపన్నానామపాయసంప్లవేప్రాయశ్చిత్తముక్త్వాప్రపన్నవిశేషే వ్యపరాధవిశేషేప్రాయశ్చిత్తే విశేషమాహ. శిష్టతయేత్యాదినా. విశేషాననుష్ఠానే ద్వేధాబాధం సదృష్టాంతమాహ.

సా-సం— త్రాపీత్యర్థః. యదా పునఃప్రపదనవిధ్యవైయర్థ్యాయ అకించనేప్రపదనంప్రాయశ్చిత్తముభూతం వా ప్రతిపదోక్తంప్రాయశ్చిత్తం వ్యవైయర్థ్యాయ శక్తస్యతదేవప్రాయశ్చిత్తముచితమిత్యాహ. శిష్టతయేతి.

మూ—అతుతవిరుక్కైయుమ్ ముక్కోన్న ఆజ్ఞాతిలంఘనమామ్ - సైరంధ్రిక్కైకళ్ సేవైతప్పినపోతుతా దాత్వి కమాన పరిమళాదికళ్ళై యుమిళ్ళున్నుభయానుభవముముణ్డామాపోలే ఆజ్ఞాతిలంఘనమ్ ఇరణ్డుపడియనర్థమ్ -

సా-గీ—మెన్కిఱార్-అతుతవిరుక్కైయుమిత- ప్రపన్ననుక్కాజ్ఞాతిలంఘనమ్ ఉభయానర్థహేతువాక్కైయాల్ ప్రపన్నేతరాపేక్షయా అత్యంతమనర్థకరమెన్కిఱార్ సదృష్టాంతమాక. సైరంధ్రికైకళ్-త్యాది. సైరంధ్రిక్కై, రాజాదికళుక్కు-అలఙ్కరిక్కుమవళ్. ఇనివచనాభావేపి ఇచ్ఛామాత్రత్తాల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్ పత్తుపూర్వమేవ ప్రపత్తి పణ్ణినాలోవెన్నుమ్ శంక్కైక్కుయ్ ప్రతిబందిద్వయత్తాల్ తళ్ళుకిరార్.

సా-స్వా—అతుతవిరుక్కైయుతి-మున్నితి-"ఆజ్ఞానుజ్ఞావిభాగేనే," త్యాదినాపూర్వాధికారోక్తాజ్ఞాతిలంఘనం ప్రసంగిక్కు మెన్నపడి-ప్రసిద్ధప్రాయశ్చిత్తాతిలంఘనత్తిలాజ్ఞాతిలంఘనమ్పోలే అప్రసిద్ధప్రాయశ్చిత్తాతిక్రమత్తిల్ అనుజ్ఞాతిక్రమమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిలార్ - సైరంధ్రికైకిలాతి. లోకసంగ్రహమ్ సంధ్యాదివన్నిత్యమాక్కైయాలే ప్రసిద్ధాతిక్రమత్తిల్ లోకసంకరత్తాలె తాదాత్వికస్వామ్యభిమతాచరణరూపప్రయోజనహానియుమాజ్ఞాతిక్రమప్రయుక్తభగవదప్రీతినిమిత్తభయముముణ్డాక్కైయాలే యెన్నపడి. అనుజ్ఞాతిక్రమత్తిలానాల్ భీతియిల్లై యెన్నుకరుత్తు. ఇని మోక్షార్థప్రపత్తియై త్తానే స్వేచ్ఛామాత్రత్తాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ ప్రాయశ్చిత్తమాకవనుష్ఠిత్తాల్ శాస్త్రమిల్లావిట్టాలుమ్ అర్థస్వభావత్తాలే మోక్షార్థప్రపత్తితానే ఉత్తరాఘత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమాకాతో? వెన్నుశంకిత్తుత్తర

సా-ప్ర— అతుతవిరుక్కైయుమిత్యాదినా. ముక్కోన్నవాజ్ఞాతిలంఘనమామ్, "అభిందన్ లోకసంగ్రహం. సంగ్రహాయచలోక," స్యేతి పూర్వోక్తభగవదాజ్ఞాతిలంఘనం స్యాదిత్యర్థః. నను "సాహిసర్వత్రసర్వేషాం సర్వకామఫలప్రదే," త్యాది ప్రమాణాద్భరన్యాసే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్యాపి ప్రాయశ్చిత్తత్వం కిన్న స్యాదిత్యత్ర "యథాగ్నిస్సర్వకర్మాణి భస్మసాత్కురుతేతథే," త్యాదిభిర్భక్తేరప్యుత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తత్వేనానుష్ఠానప్రసంగాద్భక్త్యంగప్రపత్తేర్భక్త్యౌదృశశక్త్యాపాదకత్వేనానుష్ఠానప్రసంగా

సా-వి— అతుతవిరుక్కై, ఏతత్త్యాగః. ముక్కోన్నవాజ్ఞాతిలంఘనమ్, "అభిందన్ లోకసంగ్రహమ్। సంగ్రహాయచలోకస్యే," త్యాజ్ఞాభంగస్స్యాదతస్స్వల్పలఘుదండాభ్యుపగమే సత్యపి లోకసంగ్రహార్థం వా ప్రాయశ్చిత్తం కార్యమితి భావః. ప్రపన్నస్యాజ్ఞాతిలంఘనమప్రపన్నాపేక్షయా ద్వేధానర్థహేతురితి సదృష్టాంతమాహ - సైరంధ్రికైక్కితి - "సైరంధ్రీ పరవేశ్మస్థా స్వవశా శిల్పకారికే," తినిఘంటుః - సైరంధ్రీ, రాజ్ఞాదీనామలంకర్త్రీ. ఇట్టున్ను, పరిత్యజ్య- ఆజ్ఞాతిలంఘనమ్ ఇరణ్డుపడి, ఏతద్విప్రకారేణ స్వస్య కైంకర్యోత్సవాభావో నిగ్రహశ్చే త్యేవంప్రకారేణానర్థమిత్యర్థః - నను వచనాభావేస్వేచ్ఛయైవ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘం ప్రత్యపిపూర్వప్రపత్తిరాశ్రీయతామితి శంకాం తస్యార్థోపాసనమపి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘనివృత్త్యర్థం క్రియతాం అంగప్రపత్తిరపి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘనివృత్త్యర్థం క్రియతామితి ప్రతిబందిద్వయేన పరిహరతి.

సా-సం — అతుతవిరుక్కైయుమ్, సత్యామపి ప్రతిపదోక్తాశక్తౌతత్స్థానే ప్రపదనస్యైవ కరణే- ఆజ్ఞాతిలంఘనే ప్రపన్నస్య కింస్యాదిత్యత్రాహ. సైరంధ్రికైక్కితి. అనులేపనాద్యలంకారకరీస్త్రీ సైరంధ్రీ కా -

మూ—స్వే(ఇ)చ్ఛామాత్రత్తాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తై . యుమ్ పత్తి అడియిలే ప్రపదనమ్ పణ్ణినాలో వె న్నిల్ ఇతు ఉపాసకత్తైయుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ పరిహారమాకప్పణ్ణినాలో అంగప్రపత్తి యుమ్ అతుక్కు చ్చేరప్పణ్ణినాలో వెన్కిర ప్రతి బందియాలె నిర స్తమ్- ఇవ్విరువరుక్కుమ్ ఇప్పడి యాక ట్టుమెన్నై భాష్యాది విరుద్ధమాకైయాలే అపసిద్ధాంతమ్ - ఉషస్తి ప్రభృతికళాన బ్రహ్మనిష్ఠర్కళుడైయ

సా-దీ—స్వేచ్ఛామాత్రేత్యాదియాల్. అద్దుమ్ తథాస్తు ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవ్విరువరుక్కు మెన్ను. బ్రహ్మనిష్ఠరుడైయ వనుష్ఠానత్తోడుమ్ విరోధిక్కుమెన్కిఱార్ . ఉషస్త్యాది యాల్. ఉషస్తి యావాన్ ఛాందోగ్యత్తిలెడుత్త బ్రహ్మనిష్ఠన్ - అవన్ ఇభ్యోచ్ఛిష్టోదక పానత్తై వర్జిత్తానిఱె. భావియాన నిమిత్తత్తిల్

సా-స్వా—మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - స్వేతి - ఆనాలుమ్ ప్రతిబంధీ ఉత్తరమామో? పాపారంభకపాపప్రాయశ్చిత్త

సా-ప్ర—చ్చనస్యాదిత్యాహ. స్వేచ్ఛామాత్రేత్యాదినా. ఉక్తప్రసఙ్గస్యేష్టత్వే "అనారబ్ధకార్యే ఏవ తు పూర్వే తదవధేః ఇహైకమప్రస్తుతప్రతిబన్ధే తద్దర్శనా"దిత్యాదిసూత్రభాష్యవిరోధం బ్రహ్మవిదనుష్ఠానవిరోధం చాహ. ఇరువరుక్కుమిప్పడియాకట్టుమెన్నై-యిత్యాదినా. ఉభయోరేవం భవత్విత్యుక్తిః. "నావిరతో దుశ్చరితాన్నాశాన్తో నా సమాహితః. నాశాన్తమనసో వాపి ప్రజ్ఞానేనైనమాప్నుయా"దిత్యాదిశ్రుత్యాదిరాదిశబ్దార్థః. "మటచీహతేషు కురుష్వాటిక్యా సహ జాయయా ఉషస్తిర్హ చాక్రాయణ ఇభ్యగ్రామే ప్రద్రాణక ఉవాస స హేభ్యం కుల్మాషాన్ ఖాదంతం బిభిక్షే తం హోవాచ. నేతోఽన్యే విద్యంతే యచ్చ యే మ ఇమ ఉపనిహితా ఇతి- ఏతేషాం మే దేహీతి హోవాచ- తానస్మై ప్రదదౌ హన్తానుపానమిత్యుచ్ఛిష్టం వై మే పీతం స్యాదితి హోవాచ. న స్విదేతేఽప్యుచ్ఛిష్టా ఇతి. న వా అజీవిష్యమిమానఖాదన్నితి హోవాచ; కామో మ ఉదపానమితి. తాన్ ఖాదిత్వా అతిశేషాన్ జాయాయా ఆజహార. సాగ్ర ఏవ సుభిక్షా బభూవ తాన్ ప్రతిగృహ్య నిదధౌ - స హ ప్రాతః సంజిహాన ఉవాచ. యద్బతాన్నస్య లభేమహి లభేమహి ధనమాత్రాం రాజాసౌ యక్ష్యతే స మా సర్వై రార్త్విజ్యైర్వృణీతేతి. తం జాయోవాచ. హన్త పత ఇమ ఏవ కుల్మాషా ఇతి తాన్ ఖాదిత్వా అముం యజ్ఞం విత తమేయాయే"త్యత్రోక్తం బ్రహ్మవిదగ్రేసరోషస్త్యనుష్ఠానం విరుధ్యేతేత్యర్థః. "నాద్రయో నావహం

సా-వి—ఇచ్ఛామాత్రత్తాలే ఇతి. ఇతుక్కు శేర, తస్యాపి సంగ్రహాయ. పణ్ణినాలో, కరోతు. ఇష్టప్రసంగత్వే భాష్యవిరోధం బ్రహ్మవిదనుష్ఠాన విరోధం చాహ - ఇరువరుక్కుమితి - భక్తప్రపన్నయోః- ఇప్పడియాకిడువెన్నై, ఏవం ప్రకారేణ భవత్విత్యుక్తిః- భాష్యాదీతి. "అనావిష్కుర్వన్నన్వయా"దితి సూత్రభాష్యవిరోధః- తత్ర బాల్యేన తిష్ఠాసేదితి విషయవాక్యే బాల్యం కిం కామచారః? ఉత స్వరూపానావిష్కరణమితి సందిహ్య "నావిరతో దుశ్చరితా"దిత్యుక్తేః కామచారాసంభవాత్ స్వరూపానావిష్కరణమేవేతి సిద్ధాంతీకరణాత్ - యద్యుపాసనేన వా అంగప్రపత్త్యా వా బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్యాప్యశ్లేషః - తదా కామచారస్యాపి సంభవేన సిద్ధాంతాసిద్ధిప్రసంగ ఇత్యపసిద్ధాంత ఇతి భావః - ఉషస్తి ప్రభృతీతి. తేన హి కుల్మాషాన్ భక్షయిత్వా జలం పిబేత్యుక్తే ప్రాణాత్యయ సమయే ప్రాణధారణార్థం కుల్మాషాః భక్షితాః . తేన ప్రాణేషు ధృతేషు పశ్చాత్

సా-సం—అతుకుఱమ్ శేరవితి. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘపరిహారణానుగుణత్వేనేత్యర్థః- ఇత్థం ప్రపన్నానుష్ఠాన విరోధముక్త్వా ఉపాసకానుష్ఠాన విరోధమప్యాహ. ఉషస్తీతి. ప్రాణాత్యయవిరహే తేషాం సర్వాన్నానుమతేరితి

మూ—అనుష్ఠానత్తుక్కుమ్ విరుద్ధమ్. ఆకైయాలే విశేషవచన మిల్లా మైయాలే “ కృతే పాపేనుతాపోవై, ఇత్యాదికళిల్ కణక్కిలే నిమిత్తమ్ ఉదిత్తాలల్లతు నైమిత్తికమ్ ప్రాప్త మన్నెన్కిఱ న్యాయమ్ బుద్ధిపూర్వో త్తరాఘత్తిల్ బాధితమాకాతు.

సా-దీ— నైమిత్తికానుష్ఠానే వచనమిల్లా మైయాల్ నిమిత్త ముదిత్తాలల్లతు నైమిత్తిక ముదియా తెన్కిఱ న్యాయమ్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ విషయత్తిల్ బాధితమాకా తెన్కిఱార్ - ఆకైయాలె ఇత్యాది యాల్ - కృతేపాపఇతి- పాపేకృతేసతి - యస్యానుతాపః, పశ్చాత్తాపఃప్రజాయతే - తస్యప్రాయశ్చిత్తే మె నైక -

సా - స్వా — మోక్ష మోక్షార్థ ప్రపత్తియోడే శేర ప్రపదన మనుష్ఠిక్కిఱ కణక్కిలే బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘత్తుక్కుమ్ ప్రాయశ్చిత్త మాక ప్రపదనం మోక్షార్థ ప్రపత్తి యోడే శేర వనుష్ఠిక్క లాకాతో? ఆకైయా లుత్తర కాల త్తిల్ యథేష్ట సంచారమ్ సిద్ధిక్క లాకాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ . ఆకై యాలితి. ఆకైయాల్, పునః ప్రపత్తి శాస్త్ర వైయర్థ్య సిద్ధాంత విరోధాది పూర్వోక్త విపక్ష బాధకత్తా లెన్నపడి. విశేషేతి. విశేష వచన మణ్డా కిల్ పూర్వం తానె ప్రామాది కోత్త రాఘ ప్రాయశ్చిత్తరూప మోక్షార్థ ప్రపత్తి యనుష్ఠిక్కిఱాప్పోలే బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘ ప్రాయశ్చిత్త మాక ప్రపదన ముపప న్న మావతు. విశేష వచన మిల్లా మైయాలుమ్ స్వేచ్ఛా మాత్రత్తాలే పణ్ణినాల్ బ్రహ్మ విదనుష్ఠాన సిద్ధాంత విరోధాది బాధకం వరుకై యాలుమ్ “ కృతే పాపేనుతాపోవై ,, ఇత్యాది ప్రకారేణ నైమిత్తికఙ్గళిల్ నిమిత్తవత్వ మధికార మాకైయాలేపూర్వ మధికార మిల్లై యెన్ను కరుత్తు. ఆనాల్ దేవరీర్ పక్షత్తిలే

సా-ప్ర—జాతోనాతోన్యద్వక్తుముత్సహే,,ఇతివదన్విదురాదిశ్రప్రభృతిశబ్దార్థః.ఉపాసనస్యబుద్ధిపూర్వోత్త రాఘ ప్రాయశ్చిత్తత్వే ఉపన్తి విదురాదిభి రుదకపానోపదేశాది రపి క్రియే తేతి భావః. నను నైమిత్తికం నిమిత్తోదయ పూర్వక మిత్యేవ రూపన్యాయస్య ఉత్తరాఘ సంగ్రాహక సామాన్య నిర్దేశయుక్త సర్వ ధర్మానితి వచన విరుద్ధతయా నహివచన విరోధేన్యాయః ప్రభవతీతి న్యాయాదుర్బలత్వా ద్భరన్యాసఉత్తరాఘస్యాపి ప్రాయశ్చిత్తం స్యాదిత్యత్ర “ అపాయసంప్లవ ,, ఇత్యాదిస్ఫుటార్థ వచనానుగృహీతన్యాయస్యైవ ప్రాబల్యాద్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘస్యానుదితత్వా దేవ మోక్షార్థ భరన్యాసస్యాపి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తత్వ మిత్యాహ. ఆకైయాలే ఇత్యాదినా. నన్వేవం నిమిత్తానుదయే ప్రప్రత్తేర్ధ

సా -వి— ఉచ్ఛిష్టంమే పీతంస్యాదిత్యుదకపానం నిషిద్ధం - యదిదోషో నభవేత్తర్హి కిమర్థం నిషిధ్యేత.ప్రభృతిశబ్దేన “శూద్ర యోనావహంజాతో నాతోన్యద్వక్తు ముత్సహే ,, ఇత్యాదివద్విదురా ద్యనుష్ఠానం గృహ్యతే. ఇత్యాదికళిల్ కణక్కిలే, ఇత్యాదిషూక్తరీత్యా - నిమిత్తముదిత్తాలల్లతు, నిమిత్తోత్పత్తిం వినా. నైమిత్తకం ప్రాప్తం నభవతీతిన్యాయార్థః - కృతే పాపే సత్యనుతాపోభవతి - అనుతాపేసతి ప్రాయశ్చిత్తస్యాధికారః.అనుతాపాభావే ప్రాయశ్చిత్తస్యాధికారో నాస్తి - నహ్యకృతేపిపాపే పాపసంభావనయా అనుతాపో భవతీతి భావః - అత్ర విధేః ప్రకరణాంతరేతి చేశాత్సర్వకర్మ స్యాదితి దాశ మిక ప్రథమ సూత్రత్రితీయవర్ణనే“వైశ్వదేవం చరుంనిర్వపేద్భ్రాతృవ్యవాన్ తం బహిర్షదంకృత్వా శమ్యయా

సా-సం —- భావః కృతేఇతి భూతార్థకేన ప్రత్యయేన పాపరూప నిమిత్తస్యాపి ఉదితస్యైవప్రాయ

మూ — అనపిన్ను ఆగామిబుద్ధిపూర్వపాపత్తుక్కు ఇఙ్జినానాకిల్ అతుకుక్కు కారణమాన ప్రారబ్ధపాపత్తుక్కు

సా-దీ — అనాల్ శెయ్యవడుప్పతెన్నెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అనపిన్నిత్యాదియాల్ - ప్రపత్తి ప్రారబ్ధ పాపత్తై

సా-స్వా — పాపారంభకపాపప్రాయశ్చిత్తాత్మకప్రపదనమ్ మోక్షార్థప్రపత్తియోడే శేరప్పూర్వమనుష్ఠిక్కప్పోమో ? అప్పోతుమూలచ్ఛేదత్తాలే యుత్తరాఘప్రసక్తియిల్లామైయాలే పునః ప్రపత్తివచనమ్ నిర్విషయమాయొళియాతో ? పాపారంభక పాపత్తుక్కు ఇఙ్జె ప్రపత్తి పణ్ణాతారుక్కుత్తరాఘమ్ సంభావితమాకైయాలే తద్విషయత్తిల్ పునః ప్రపత్తి విధి సార్థకమెన్నిలానాలుమ్ పాపారంభక పాప ప్రాయశ్చిత్తమాక పూర్వంతానే ప్రపత్తి పణ్ణలామెన్ను అరిన్దాలిచ్చెయ్యైవిడ వాక్యైయుజ్కైయామైయాలే పునః ప్రపత్తి విధి నిర్విషయమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. అనపిన్నితి. అనపిన్ను, ఉదిత

సా-ప్ర — పూర్వోత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తత్వానుపపత్తావధీపూర్వకాణాముత్తరాఘాణామప్యనుదితత్వాదేవ విద్యాతత్ప్రాయశ్చిత్తమపి నస్యాదితి చేన్న, అశ్లేషశ్రుత్యా భక్తిప్రపత్త్యోరధీపూర్వకనిషిద్ధానుష్ఠానస్యమోక్షోపాయనిష్ఠవిషయే ప్రత్యవాయకరత్వాఖ్యపాపత్వస్యాభావమాత్రబోధనేన ప్రాయశ్చిత్తత్వాబోధనాదిష్టాపత్తేః. ఏవం తర్హ్యశ్లేషశ్రుత్యైవధీపూర్వకేష్వపి పాపత్వాభావ ఏవాభిధీయతాం. ప్రాయశ్చిత్తత్వవాదశ్చ తత్రైవ పర్యవస్యత్వితి చేన్న. "నావిరతో దుశ్చరితాత్ - అపాయా విరతశ్చ" ఇత్యాదిశ్రుతిస్మృతిభిః ప్రపన్నేష్వపి నిషిద్ధానుష్ఠానస్య ప్రత్యవాయకరత్వావగమాత్పాపత్వసిద్ధ్యా తదభావబోధనే వ్యాఘాతప్రసంగాత్. ఏవంచాశ్లేషవాదస్యాధీపూర్వకపాపవిషయత్వేన ప్రత్యవాయహేతుత్వవాదస్య ధీపూర్వపాపవిషయత్వేనచ వ్యవస్థాపనేనైమిత్తికం నిమిత్తజ్ఞానపూర్వకమిత్యస్య న్యాయస్యానుకూలతర్కత్వాభిప్రాయేణైవ నిమిత్తముదిత్వాల్లల్లతు నైమిత్తికమ్ ప్రాప్తమస్తిత్యుక్తమితి న కాచిత్క్షతిః. నను పాపే కృతే అనుతాపేచ సత్యేవ ప్రపత్తేః ప్రాయశ్చిత్తత్వే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తత్వాభావ్యాద్బుద్ధిపూర్వాఘనిమిత్తశోకనివర్తకత్వానుపపత్తేః "సుదుష్కరేణ శోచేద్యోయేన యేనేష్టహేతునే" ఇత్యుక్తం భరన్యాసస్య సర్వశోకనివర్తకత్వం వ్యాహన్యేతేత్యత్ర "సాధ్యభక్తిస్తు సాహన్త్రీ" ఇత్యుక్తరీత్యా ప్రపత్తేః ప్రారబ్ధనాశకత్వాద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘహేతుభూతప్రారబ్ధపాపనివృత్త్యర్థంభరన్యాసానుష్ఠానేతాదృశశోకనివర్తకత్వమపిస్యాదేవేత్యాహ. అనపీత్యాదినా. ఏవంస్థితేసతీత్యర్థః.

సా-వి — స్వేనచవ్యాహృతమహామముంచాముంచ వ్యాహోమీయద్వ్యాప్తం ధ్యాయేద్యదదోతి మృజ్యతే- యచ్ఛప్యశ్రీ అశ్లితే తద్విష్ణవ ఉరుక్రమాయావద్యతీతి విహిత వైష్ణవయాగీయ విష్ణుదేవతాయా వైశ్వదైవిక దేవతావాహనకాలే ఆవాహనం కర్తవ్యం నేతి సంశయే వైష్ణవం యాగబోధకప్రాప్తేః కర్తవ్యమితి ప్రాప్తే నైమిత్తిక విధేర్నిమిత్తాపేక్షత్వాన్నిమిత్తస్యచ స్పష్ట్యశ్లేషాదేశావశ్యంభావాభావాద్దేవతావాహనకాలే నిశ్చయాసంభవాదనిశ్చిత సద్భావమురుక్రమ యాగవిధానం నావాహనం ప్రయోక్తుం క్షమం అవిహితం చావాహనం కృతం నిష్ఫలమేవ తస్మాన్నకర్తవ్య, మిత్యుక్తమధికరణం ద్రష్టవ్యం - అతస్స్వేచ్ఛామాత్రేణ న్యాయభావో నయుక్త ఇతి భావః - అనపిన్ను, ఏవం సతీతి - అఙ్జినానాకిల్. భిభేతి చేత్.

సా-సం — శ్చితేమితిభావః. అనపిన్ను, బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాశ్లేషే న్యాయవిరోధాదప్యనుపపన్నే సతి.

మూ-ప్రపదనరూపప్రాయశ్చిత్తమ్పణ్ణప్ప్రాప్తమ్-“సాధ్యభక్తిస్తు సాహంత్రీప్రారబ్ధస్యాపిభూయసీ,, ఎన్నార్

సా-దీ—యుమ్శమిప్పికుక్కు-మో ? వెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-సాధ్యభక్తిస్త్వతి-సాధ్యాభక్తిర్యయాసాసాధ్యభక్తిః ప్రపత్తిః - భూయసీ, ఇతరధర్మేభ్యో బలవతీ - ప్రారబ్ధస్యాపినాశినియామ్ -ప్రపత్తిప్రారబ్ధత్తైయుమ్

నా-స్వా—పాపానుతాపయుక్తాధికారిక్కు నైమిత్తికప్రాయశ్చిత్తజ్కర్తవ్య మెన్ఱతిర్ నపిన్నెన్నపడి. చేతనర్ కళుక్కు ప్రతికూలానుభవ రూప దుఃఖత్తిలు ద్వేగమ్ నియత మాక సిద్ధిక్కిరాప్పోలే దృష్ట సుఖాత్మక తత్సాధనత్తిలు ద్వేగమ నియత మల్లా మైయాలేయుమ్ దృష్టం ప్రపన్నర్ ఏతచ్ఛరీరాను భావ్యప్రారబ్ధ ఫలత్తై యఙ్గీకరిత్తవనాకైయాలేఉత్కట దృష్ట భోగ రసిక నాకైయాలుమ్, మోక్షార్థ ప్రపత్త్యనుష్ఠాన దశైయిలుత్తరాఘ మవశ్యమ్ భావి యెన్ఱు నిర్ణయ మిల్లా మైయాలుమ్,ఇరున్తాలుమ్, దృష్ట భోగాత్మక పాపత్తిలే ఉత్కట రాగతయా భీతి యిల్లామైయాలు మనధికారితయా పాపారంభక పాప ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాతేయు మిరుక్కలా మెన్నపడి. అధికారి యానా లన్ఱో గురూపాయత్తై విట్టు లఘు మార్గత్తిలే ప్రవృత్తిక్కైయాలే శెట్టునెన్ఱ్ ళవ తెన్ఱు కరుత్తు. భక్తియోగరూప ముఖ్యోపాయ ముమ్ ప్రారబ్ధ నాశక మల్లాతే యిరుక్క లఘుతర ప్రపదనోపాయమ్ పాపారంభక పాప రూప ప్రారబ్ధ నాశక మాక మాట్టుమో?ఆకైయాల్ పాపారంభకపాపత్తుక్కు-ఇన్జినానాకిల్ తన్నివృత్త్యర్థమ్ ప్రపదనమ్పణ్ణప్రాప్త మెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. సాధ్యేతి - సాధ్యా భక్తిర్యస్యాస్సాసాధ్య భక్తిః. ప్రపత్తి రితి యావత్ . ప్రారబ్ధ స్యాపి భూయసీ , ఇతర ధర్మేభ్యో బలీయసీ హంత్రీ, యద్వా. భూయసీ హంత్రీ, నాశ్యం ప్రారబ్ధ పాపం ప్రపత్తి ప్రభావస్య నాల మితి భావః. భక్తియోగత్తాలుమ్ నాశ్య మల్లాత పారబ్ధమ్ లఘుతర ప్రపత్తి నాశ్య మెన్కైయుపపత్తి విరుద్ధ మన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా - ప్ర — నను ప్రారబ్ధత్వం నామ సహకారి సమవధాన పూర్వక ఫలప్రదానౌన్ముఖ్యమితి , జల మిశ్రమృత్సంబంధ బీజేనాం కురోత్పాదన న్యాయేన అవశ్యం ప్రారబ్ధం ఫలంజనయే దేవేతి ప్రారబ్ధ భంజకత్వమ సంభావిత మిత్యత్ర ప్రారబ్ధ భంజకతయా వగతానాం దృష్టఫలానాం కర్మణాం ఫలస్యప్రారబ్ధ

నా-వి—ఆగామిబుద్ధిపూర్వకపాపసంభవసంభావనయాప్రథమ ప్రపత్తికాలేభయమస్తి చేత్ .ఆగామిపాపారంభకస్య ప్రారబ్ధపాపవిశేషస్యనివృత్త్యర్థం ప్రపదనంకర్తుముచితం-నిమిత్తస్యోదితత్వాత్-సత్త్వాసందేహేపి గ్రంథాదౌ విఘ్నశంకయా మంగళాచరణవచ్ఛ కర్తవ్యముచిత మితిభావః - నను భక్తేరేవ ప్రారబ్ధ నివర్తకత్వం నాస్తి- కుతః ప్రపత్తేః పాపారంభక పాపరూప ప్రారబ్ధనివర్తకత్వ మిత్యత్రాహ - సాధ్యభక్తిరితి - సాధ్యా ఫలభూతా భక్తిర్యస్యాస్సా తథోక్తా ప్రపత్తి రిత్యర్థః - ప్రారబ్ధస్యాపి హంత్రీ - అతఏవ భూయసీ, భక్తేః ప్రబలతమా. సతతమ్ నిరతాశ్శుద్ధా స్సాంఖ్యయోగవిదస్తథా।నార్హంతిశరణస్థస్య

సా-సం—అతుక్కు కారణమిత్యనేనత్వస్యోదితత్వాన్నన్యాయవిరోధఇతిసూచితం.నన్వేవంతర్హి “అనారబ్ధకార్యే ఏవతు పూర్వేతదవధేః,, ఇతి సూత్రవిరోధ స్స్యాదిత్యాశంక్య విశేష వచన బలాదేతేషా ముపాసనైక విషయత్వాన్న తద్విరోధ ఇత్యాశయే నాహ. సాధ్యేతి. యయా ప్రపత్యాభక్తిశ్చ సాధ్యాసా సాధ్యభక్తిః. ప్రారబ్ధస్యాపి, పాపారంభోన్ముఖ పాపస్యాపి. భూయసీత్యుక్త స్సర్వఫలదత్వ కృతా.

మూ— కళిరే - ,,జన్మాంతరకృతం పాపం వ్యాధిరూపేణ బాధతే । తచ్ఛాంతి రౌషధైర్దానైర్జపహోమార్చనాదిభిః,, ఇత్యాదికళిలుమ్ దాన జపాదికళిలు ముళ్ పడ ప్రారబ్ధ పాపనాశమ్ శొల్లప్పట్టతిరే - ఆకైయాల్ పాపారంభక పాపత్తుక్కు ఇజ్జై ప్రపత్తి పణ్ణినాల్ అపోతు బుద్ధిపూర్వకపాపమ్ ఉదియాతు-

సా-దీ— పోక్కుమెన్నుమతు కైముత్యసిద్ధమన్నో వెన్కిరార్ - జన్మాంతరేత్యాది - తచ్ఛాంతిః - పూర్వజన్మకృతప్రారబ్ధ ఫలవ్యాధిశాంతిః. దానజపాదికళిలు ముళ్ పడ, ఇజుక్కు ప్రథమోపాత్తమాన ఔషధత్తో డామైక్కు త్తాత్పర్యమ్ ఔషధమ్ ఫలప్రతిబంధకమాత్ర మెన్ను - ఆకైయాల్ తచ్ఛాంతిః ప్రారబ్ధ పాప ఫల వ్యాధిశాంతిః ఔషధత్తాల్ సాక్షాదేవ ఉణ్డామ్- దానాదికళాల్ ప్రారబ్ధనివృత్తిద్వారా వ్యాధిశాంతి

సా-స్వా— జన్మాంతరేతి. ఔషధైరితి- ఔషధం ధాతుసామ్యాపాదనద్వారా వ్యాధినాశకమ్. దానాదికం వ్యాధమూల ప్రారబ్ధ నివర్తన ద్వారా నాశక మెన్నపడి. తథాచ కైముత్య న్యాయ సహకృత ప్రమాణత్తాలే ప్రపత్తిక్కు ప్రారబ్ధ నాశకత్వమ్ సిద్ధ మెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ ఇదానీంతన ప్రపన్నర్కళెల్లారుక్కుమ్ ప్రాయిక మాక బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ వరువానేన్ ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఆకైయాలితి-ఆకైయాలి ప్రపత్తిక్కు ప్రారబ్ధ నాశకత్వ ముణ్డాకైయాలే పాపారంభక పాపత్తుక్కు ఇజ్జి పూర్ణాధికారి యాయ్ ప్రారబ్ధ పాప నాశత్తైయాజ్కోలి ప్రపత్తి పణ్ణినారుక్కు త్తరాఘ ముదియాతు. అన్యాదృశర్ కళుక్కు ప్రాయేణ ఉత్తరాఘ మవశ్యమ్ భావి యెన్నపడి - ఇప్పడి పాపారంభక పాపత్తుక్కు ఇజ్జి ప్రపత్తి పణ్ణవేణు మెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ బాధక మానాలన్నో అతు వారామైక్కాక ప్రపత్తి పణ్ణ వేణ్డియతు - లోకత్తిల్ రాజాక్కళుక్కు అత్యంతాంతరఙ్గరపరాధమ్ పణ్ణినాలుమ్ బాధక

సా-ప్ర— భంగస్యేదానీమపిదర్శనాన్నాసంభావితత్వమిత్యభిప్రయన్ పాపారంభకపాపప్రాయశ్చిత్తత్వేన చమోక్షార్థభరన్యాసానుష్ఠానే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘోదయోనస్యాదిత్యాహ, జన్మాంతరకృతమిత్యాదినా- ఆదికళిలుమకప్పడ, ఆదిష్వపీత్యర్థః. తదీయారాధనాది రచనా దీత్యాదిశబ్దార్థః. హోమాదిరాది శబ్దార్థః. నను ,, విష్ణోః ప్రసాదమాకాంక్ష న్వైష్ణవాన్పరితోషయేత్ । తథాస్యారాధనేనాపి నప్రీతో భగవాన్ హరిః । యథాతుష్యతి దేవేశో మహాభాగవతార్చనాత్ । తథానతుష్యతి హరి ర్విధివత్స్వార్చనాదపి,, త్యాదిభి ర్భాగవతానాం భగవదత్యంతాంతరంగత్వావగమాత్ ,,ప్రభురహమన్య నృణాం న వైష్ణవానా,, మిత్యుక్తరీత్యా భగవదంతరంగేషు పాపానాంఫలజనకత్వానుపపత్తే ర్నతేషామపరాధ పరిహార ఆవశ్యక ఇత్యత్రాత్యంత భగవదంతరంగేనాపి గరుత్మతా భాగవతాపచార ఫలానుభవదర్శనాత్సర్వైరపరాధాః

సా-వి— కలాంకోటితమీమపీ,, త్యాది ప్రమాణాదితిభావః- జపాదిక్కళిలుమకప్పడ, జపాదిష్వపి- కిముతప్రపత్తేః ప్రారబ్ధనాశకత్వ ఇతి భావః - ఔషధస్య ప్రథమోపాత్తస్యాపి రోగనివర్తకత్వేన ప్రారబ్ధనివర్తకత్వాభావాత్తత్పరిత్యాగః. జపాదీనాం ప్రారబ్ధ నివృత్తి ద్వారా రోగనివృత్తి హేతుత్వమితి భావః- ప్రపత్తి పణ్ణినాల్, కృతవాంశ్చేత్- ఉదియాతు, కారణనివృత్తే రితిభావః- భగవదంతరంగాణామపి

సా-సం— జపాదిక ళిలు ముళ్ పడఇతి. సాధారణధర్మాణామపి ప్రారబ్ధనాశకత్వే ,,తస్మాన్న్యాసమేషా,, మి త్యాదిభిస్సర్వధర్మశ్రేష్ఠతయోక్తాయాః ప్రపత్తేస్తన్నాశకత్వం కైముత్యసిద్ధమితిభావః. అజ్ఞ్జి, లజ్జాను తాప

మూ— దాస స్సఖా వాహన మాసనంధ్వజః,,ఇత్యాదికళిల్పడియే అత్యన్త భగవదన్తరఙ్గ ర్కళుమ్ సాత్త్వి కాపరాధ లేశముమ్ ప్రత్యవాయకర మెన్నుమిడమ్ శాండిలీ వృత్తాంతాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్.

సా - దీ — వరుమెన్ఱు శ్లోకతాత్పర్యమ్- ప్రపన్నరిల్ కైముత్య సిద్ధమెన్నైఱ్కాక పెరియ తిరువడి పోలే అత్యంత భగవదన్తరఙ్గరుకుముళ్ పడ సాత్త్విక విషయాపరాధ లేశము మనర్థావహమెన్ఱు మిడమ్మహాభా రతాదికళిల్ ప్రసిద్ధ మెనికిఱార్ - దాసస్సఖేత్యాదియాల్ - శాండిలీ వృత్తాంతమ్, శాణ్డిలి ఎన్ఱొరు వృద్ధ

సా - స్వా — మిల్లాతా ప్పోలే ప్రపన్నను మీశ్వరను కృత్యం తాంతరఙ్గ నాకైయాలేయుత్తరాఘ మి వనుక్కు బాధకమాక మాట్టాతే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - దాసస్సఖేతి - యాతొరు వేద మయనా న పెరియ తిరువడి భగవానుక్కు దాస స్సఖా వాహన మా సనంధ్వజః ఎన్నైకు. శాణ్డిలీ యెన్ఱు ఒరు వృ ద్ధ భాగవతై ‹‹ ముహూర్తాత్ప్రతి బుద్ధస్తు సుపర్ణో గమనేప్సయా । అథ భ్రష్టతనూజాంగ మా త్మానం దదృశేఖగః । గాలవస్తం తథాదృష్ట్వా విషణ్ణం పర్య పృచ్ఛత । సుపర్ణోథా బ్రవీద్విప్రం ప్ర ధ్యాతం వైమయా ద్విజ ! ఇమాం సిద్ధామితో నేతుం తత్ర యత్ర ప్రజాపతిః । యత్ర దేవో మహాదేవో యత్ర విష్ణుస్సనాతనః । యత్ర ధర్మాశ్చ యజ్ఞాశ్చ తత్రేయం నివసేదితి ! సోహం భగవతీం యాచే ప్ర ణతః ప్రియ కామ్యయా । మయైతన్నామ ప్రధ్యాతం మనసా శోచతా కిల । తదేత ద్బహుమానాత్తే మ యేహానీప్సితం కృతమ్ । సుకృతం దుష్కృతం వాత్వం మాహాత్మ్యాత్క్షన్తుమర్హసీ ,, తిగాలవస్య ప్రత్యుత్తర కథన పూర్వకం శాణ్డిలీ ప్రసాదన మకరోదిత్యుక్త్వా ‹‹ సాతౌ తదా బ్రవీత్తుష్టా పతగేంద్ర

సా-ప్ర— పరిహారణీయా ఇత్యాహ. దాసస్సఖేత్యాదినా. శాండిలీవృత్తాన్తాది కళిలేఇతి. ‹‹ ముహూర్తా త్ప్రతి బుద్ధస్తు సుపర్ణోగమనేప్సయా । అథభ్రష్టతనూజాంగ మాత్మానందదృశేఖగః । మాంసపిణ్డోపమ స్సోభూ న్ముఖపాదా న్వితఃఖగః । గాలవస్తంతదాదృష్ట్వా విషణ్ణంపర్యపృచ్ఛతే,, తి భ్రష్టపక్ష తనూ రుహతయా మాంసపిండోపమస్సుపర్ణో గాల వేనకిమిదమితి పృష్టః ‹‹ సుపర్ణోథాబ్రవీద్విప్రంప్రధ్యా తంవైమయా ద్విజ। ఇమాంసిద్ధామితోనేతుం తత్రయత్రప్రజాపతిః । యత్రదేవో మహాదేవో యత్రవిష్ణుస్స నాతనః । యత్రధర్మశ్చ యజ్ఞశ్చ తత్రేయంనివసేదితి ॥ సోహంభగవతీంయాచే ప్రణతఃప్రియకామ్యయా। మయైతన్నామప్రధ్యాతం మనసాశోచతాకిల। తదేతద్బహుమానాత్తే మయేహానీప్సితంకృతమ్ । సుకృతం దుష్కృతంవాత్వం మాహాత్మ్యాత్క్షన్తుమర్హసీ ,, తిగాలవస్య ప్రత్యుత్తరకథనపూర్వకం శాణ్డిలీప్రసాదన

సా - వి — సాత్త్విక విషయాపరాధోఽనర్థావహఇతి భారతస్థశాండిలీ వృత్తాంతం దర్శయతి - దాస స్సఖేతి - శాణ్డిలీ నామ్నీ కాచిద్వృద్ధా భాగవతీ. క్వచిత్కాంతార దేశే మధ్యాహ్న సమయే సమాగతా న్భాగవతా నారాధయంతీ స్థితా. గరుత్మాన్నాగత్యేయం భాగవత్యత్ర స్థాతుమనర్హా భగవ దంతికం నేత వ్యేతి మతిమానాసీత్ - ‹‹అథభ్రష్ట తనూజాంగ మాత్మానం దదృశేఖగః । గాలవస్తం తతో దృష్ట్వా వి విషణ్ణం పర్యపృచ్ఛత । సుపర్ణోథాబ్రవీ ద్విప్రం నిధ్యాతంవై మయాద్విజ । ఇమాంసిద్ధామితో నే తుం

సా-సం—కయాభీత్యా.ఏతేనఅధికారి వైకల్యకృతఇత్యపరాధః ఫలితః.శాణ్డిలీతి.శాణ్డిలీ విషయేవైన తేయ స్య మానసికాపరాధలేశేనపక్షాపగమశక్తిమాంద్యాది ప్రాప్తిఃప్రసిద్ధేత్యర్థః.అనేనస్వల్పాపరాధస్యాపి

మూ—సర్వేశ్వరనై ప్పోలే సూరికళుమ్ అవతరిత్తాల్ కర్మవశ్యత్వాభినయమ్పణ్ణి లోకహిత ప్రవర్తనార్థమాక అపచార పరిహారాదికళై నడత్తి ప్పోతువర్కళ్.

సా-దీ—భాగవతై. శాండిలీవృత్తాన్తత్తిల్ నిత్యరాన పెరియతిరువడిక్కు-చ్చొన్న వపరాధాచరణముమ్ తత్పరిహారాచరణముమ్ కూడుమో ? వెన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ – సర్వేశ్వరనైప్పోలే ఇత్యాదియాల్.

సా-స్వా— ద్విజర్షభ। న భేతవ్యం సుపర్ణోఽసి సుపర్ణ త్యజ సంభ్రమమ్। భవితాసి యథాపూర్వం బలవీర్యసమన్విత ,, ఇత్యుక్త్వా ‹‹ బభూవ తు స్తతస్తస్య పక్షౌ ద్రవిణవత్తరౌ। అనుజ్ఞాతశ్చ శాండిల్యా యథాగతముపాగమ ,, దితి భారతే కథనేన ప్రసిద్ధమెన్నపడి . పెరియ తిరువడి నిత్యసూరితయా అకర్మవశ్యరాకైయాలే అవరుక్కు-పరాధ లేశముమ్ బాధకమెన్కిరతు కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ . సర్వేశ్వరనై ప్పోలే ఇతి. అపరాధేతి . దుష్ఫలానుభవత్తాలే తాన్ ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే తానెన్నపడి . బుద్ధిపూర్వోత్తర పాపత్తుక్కుమ్ ఇజ్జీనానా కిలతుక్కు-క్కారణమాన ప్రారబ్ధ పాపత్తుక్కు- ప్రపదనరూప ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణప్రాప్తమెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ వన్తాలుమ్ జన్మాంతరానుభావ్య నరకాది కళిల్లైయే యెన్ను శాస్త్రమ్ శొల్లుకైయాలే అతిలఘు వేక్షావే? నరకమిల్లా విట్టాలుమ్ దాసనుక్కు- స్వామి భగవత్ప్రీతి క్రూరఫలమాకైయాలే యతిలే యచ్చమ్ ప్రసక్తమెన్ని లానాలుమ్ అన్త భగవదప్రీతి శమనముత్తర కాలత్తిలే పునః ప్రపదనత్తాలె యాతల్ లఘుదండానుభవత్తాలే యాతల్, సంభావితమాకైయాలే యతుక్కుమ్ ఇజ్జీ తన్మూల పాప ప్రాయశ్చిత్తమాక నడియిలే తానె ప్రపదనమ్

సా-ప్ర—మకరో దితి బోధనాత్. ‹‹ సా తౌ తదా బ్రవీత్తుష్టా పతగేంద్ర ద్విజర్షభ । న భే-వ్యం సుపర్ణోఽసి సుపర్ణ త్యజ సంభ్రమ,, మితి తస్యాః ప్రసన్నత్వబోధనాత్. ‹‹ భవితాసి యథా పూర్వం బలవీర్యసమన్వితః। బభూవతుస్తతస్తస్య పక్షౌ ద్రవిణవత్తరౌ । అనుజ్ఞాతశ్చ శాండిల్యా యథాగతముపాగమ ,, దితి తత్ప్రసాదలబ్ధ బలవీర్యవత్త్వ బోధనపూర్వకం యథాగతగమనబోధనాచ్చ భగవదత్యంతాంతరంగైరప్యపరాధాః పరిహరణీయా ఇతి తత్ర స్ఫుటం ప్రతీయత ఇత్యర్థః. జయవిజయయోర్మహర్ష్యపరాధాద్ధిరణ్య, హిరణ్యాక్ష, రావణ, కుంభకర్ణ, శిశుపాల, దంతవక్త్రాది జన్మప్రాప్తిబోధకస్తద్వృత్తాంతో దుర్వాస సోంబరీషే పరాధాత్సుదర్శన బాధబోధకాంబరీషోపాఖ్యానాదిశ్చాదిశబ్దార్థః. నను వైనతేయస్యాస్పృష్ట సంసారగంధ నిత్యసూరిత్వాత్కథం పాపఫలానుభవ ఇత్యత్రాహ. సర్వేశ్వరనైప్పోలే ఇతి. ‹‹ ప్రక్షాళనాద్ధి

సా-వి—తత్ర యత్ర ప్రజాపతిః । యత్ర దేవాశ్చ యజ్ఞాశ్చ తత్రాయం నివసేదితి । సోఽహం భగవతీం యాచే ప్రణతః ప్రియకామ్యయా । త చేతద్బహుమానాత్తే మయేహానీప్సితం కృతమ్ । సుకృతం దుష్కృతం వాత్వం మాహాత్మ్యాత్ క్షంతుమర్హసీ ,, త్యపరాధఫలం తత్ప్రసాదనం చోక్తం - అకర్మవశ్యానాం తేషాం కథమపరాధ ఇత్యత్ర అపరాధాభావేపి తదభినయో మహాత్మాపాయమనతిక్రమణీయ ఇతి సూచనాయేత్యాహ - పర్వేశ్వరనై ప్పోలే ఇతి - అతః ‹‹ ప్రక్షాళనాద్ధి పంకస్య దూరాదస్పర్శనం వర,, మితిన్యాయేన

సా-సం— పరిహరణీయత్వేమి పాపగాధస్యాకీను తేతి సూచితం. నను వైనతేయస్యాకర్మవశ్యాపచారతత్పరిహారావేవాసంగతావితి ప్రసక్తామాశంకాం పరిహరతి. సర్వేశ్వరనైప్పోలే ఇతి.

మూ — ఆకైయాల్ భగవత్ప్రీతి యి౯ వామైకాటకవుమ్ అతుక్కాకపునః ప్రపత్తి యాతల్, లఘుదండమాత ల్, ప్రసఙ్గియామైక్కాకవుమ్ మేల్ వరుమపరాధఙ్గళై వేరరుక్కుమ్ (పోరుక్కుమ్) విరకుపార్క్కవేణుమ్. అపరాధఙ్గళెల్లాత్తుక్కుమడి అవివేకమ్.

సా-గీ — మేల్ వరుమ్, వర ప్రసంగిక్కుమెన్నపడి. పోరుక్కుమ్ విరకు యిరుక్కుమ్ పడియైక్కాట్టుకిరార్-అపరాధఙ్గళిత్యాదియాల్- అపరాధఙ్గళుక్కడి అవివేకమ్-

పా-స్వా — పణ్ణ ప్రాప్తం మెన్నుళ్ళిల్లయో మో? వెన్న "ప్రక్షాళనాద్ధి పంకస్య దూరాదస్పర్శనం వరమ్" మెన్కిరన్యాయత్తాలే పాపారంభక పాప నివృత్త్యర్థ మాక వడియిలే తానే ప్రపదనమ్ పణ్ణ ప్రాప్తం మెన్నుస మర్థిక్కకూడవ రామ్ కొణ్డు పోఘాత మాక వుత్తర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఆకైయాలితి. ఆకైయాల్, అత్యన్త భగవదన్తరఙ్గరుక్కుమ్ సాత్త్వికాపరాధ లేశమ్ బాధక మాకైయాల్ - బుద్ధిపూర్వోత్తర రాఘవత్తై ప్పణ్ణి స్వామి సంప్రీతియై ఇఴన్ను లఘు దండత్తాలే యాతల్, పునః ప్రపత్తియాలే యాతల్, తత్పరిహార సంపాదనత్తై యపేక్షిత్తు త్తరాఘమే యుదియామ లిరుక్క మ్పడి విరకుణ్డాకిలతువే బుద్ధిమానుక్కు సంపాద నీయ మెన్ను కరుత్తు - ఇఙ్గు పాపా రంభక పాప ప్రాయశ్చిత్తాత్మక ప్రపదన కర్తవ్య తౌచిత్య ప్రకరణ మాకైయాలు ముత్తరాఘమే పిరవా మైయాలే అపరాధమ్ పోరుక్కుమ్ విరకైచ్చెరా మైయాలుమ్ అపరాధఙ్గళెల్లాత్తుక్కుమడి అవివేక మెన్ను మివ్వ వివేకత్తై యరుకైక్కన్ను మేలుమ్ శొల్లుకైయాలుమ్ శిల ప్రాచీన శ్రీకోశఙ్గళిలే యిరుక్కైయాలు మ్మేల్ వరు మపరాధఙ్గళ్ వేరరుక్కుమ్ విరకు పార్క్క వేణు మెన్కిర పాఠమే సమీచీనమ్. ఇఙ్గు వేరావతు కారణ మన్ఱో ? అపరాధఙ్గళుక్కు కారణమ్ కర్తావాన ఇజ్జీవాత్మావు ముపకరణ మాన శరీరాదికళు మాకైయాలే అతుక్కు బద్ధదశైయిలు చ్ఛేదక ముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అపరాధ ఙ్గళుక్కెల్లామితి. అడి, మూల కారణమ్. అసాధారణకారణ మెన్నపడి. ఆకైయాల్ వేరావతు అసాధారణ కారణ మాకైయాలే శరీరాది కళ్ ధర్మా ధర్మ ఙ్గళుక్కు సాధారణ కారణ మాకైయాలే తదుచ్ఛేదకాన్వేషణా భావేపి అసాధారణ కారణావివేకోచ్ఛేదకా

సా-ప్ర — పంకస్య దూరాదస్పర్శనం వరమ్, మితి న్యాయాదపరాధానంతరం తత్పరిహారానుష్ఠానాద పరాధాకరణమేవ యుక్తమితి తస్యాపరాధకరణహేతు నివర్తనేన సుకరత్వ జ్ఞాపనాయాపరాధానాం ప్రధాన నిదానమాహ. ఆకైయాలిత్యాదినా. ఇఴవామైక్కాకవుమ్, అవినాశాయచ. మేల్ వరుమ పరాధఙ్గళ్, భావ్యపరాధాః. పోరుక్కుమ్ విరకుపార్క్కవేణుమ్, యథాశు మేత తథోపాయోద్రష్టవ్యః. అపరాధహేతు

సా-వి — అపరాధాకరణమేవ శ్రేయ ఇత్యాహ-ఆకైయాలేతి-ఇఴవామైక్కాకవుమ్, అవినాశాయచ. మేల్ వరుమపరాధఙ్గళ్ పోరుక్కుమ్ విరకు, ఆగామ్యపరాధానుత్పత్త్యుపాయః - పార్క్కవేణుమ్, ద్రష్టవ్యః. పోరుక్కుమ్ శబ్దస్యతుమాధ-కస్యేప్యౌచిత్యాదనుత్పత్త్యర్థత్వం గ్రాహ్యం - అనుత్పత్త్యుపాయ ప్రకారమేవాహ. అపరాధఙ్గళెల్లాత్తుక్కుమితి - అడి, కారణం. అవివేకం, దేహాత్మాదివివేక విరోధ్యజ్ఞానాని.

సా-సం — పోరుక్కుమ్ విరకు, పాపారంభక పాపనివర్తన భరశ్చేత వైవేతి సమర్పణత దనుగుణ సంకల్ప ప్రకారానికీక్షణీయావితి భావః-అపరాధమూలం తస్య ప్రాగేవచ్ఛేదనే సాధనం చకిమితి జిజ్ఞాసాయామాహ. అపరాధఙ్గ

మూ — అతిల్ ప్రధానమాన అవివేకమ్ అచిత్స్వభావమాన జడత్వ వికారాదికళై చ్చుమక్కైయుమ్ ఈశ్వర స్వభావమాన స్వనిష్ఠత్వ స్వాతంత్ర్యా నన్యార్థత్వాదికళైచ్చుమక్కైయుమ్- ఇ(అ)వ్వవివేకత్తై యరుక్కైక్కు త్తెళివాళా యిరుప్ప తేత్తచ్చురకరుమర త్తన్నళవి లుణ్డాన తెళివు.

సా-దీ — అతిల్ ప్రధానమ్ దేహోఽహంబుద్ధియుమ్ ఆత్మ నిస్వాతంత్ర్యాద్యారోపము మెన్నై. ఇవ్వవివేకజ్గళై యరుక్కుముపకరణత్తై చ్చొల్లుకిరార్- ఇవ్వవివేకత్తై ఇత్యాది- తెళివాళ్, నిశితాసిః. తన్నళవిలుణ్డాన తెళివు. స్వస్వరూపయాథాత్మ్యజ్ఞానమ్ - ఇవ్వవివేకాదికళుక్కెల్లామ్ మూలమాన ప్రారబ్ధ

సా-స్వా — న్వేషణంకర్తవ్యమెన్టు కరుత్తు. ఘటపటాద్యవివేకమ పరాధమూలమన్టో? ఎన్న, వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అతిలితి - అతిల్ నివర్తనీయ మాన వివేకత్తి లెన్నపడి. ప్రధానేతి. స్వతంత్రాత్మ భ్రమముమ్ శరీరాత్మ భ్రమము మెన్టపడి - ఇప్పడి అవివేక మ్మూల మాకిలతు ప్రకృత్యాత్మ భ్రమ స్వతంత్రాత్మ భ్రమ రూప మాకైయాలే అతుక్కు నిశ్శేష సంసార నివృత్తియే నివర్తనైయాకైయాల్ శరీర మిరుక్కుమ్బోతు ఛేదక ముణ్డో? ఇని భ్రాంతి రూపావివేకత్తుక్కు శ్రవణ జన్య పరోక్షాత్మక యథావస్థితాత్మ జ్ఞానం నివర్తక మాక మాట్టుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వవివేకత్తై యరుక్కు మితి. తెళివాళ్, తెళిన్ద వాళ్ - నిశితాసి యాన - ఏత్తచ్చురుకరుమర. అనపేక్షితాధికాకార విషయత్వముమ్ అపేక్షితాకార న్యూన విషయత్వము మన్టిక్కే యిరుక్కిర- తెళివు, శ్రవణమనననిదిధ్యాసనజనితప్రత్యక్ష సమానాకార స్వాత్మ వివేక మెన్టపడి. ఆకైయాల్ ఇన్త వివేక మవివేకత్తుక్కు నివర్తకమా మెన్టు కరుత్తు.

సా-ప్ర — చ్ఛేదే కృతే తేషామనుదయాద్భగవతస్తన్నిమిత్తకోపోన భవేదిత్యర్థః. శుమక్కైయుమ్, ధారణమపి, దేహాత్మభ్రమస్స్వతంత్రాత్మభ్రమశ్చేత్యర్థః. అనయోరయత్న నివర్తకమాహ. ఇవ్వవివేకత్తై ఇతి. అముమవివేక మిత్యర్థః- తెళివాళా యిరుప్పతు, నిర్మలాసివద యత్నతః కార్యకర.. ఏత్తచ్చురుక్క మర, ఆధిక్యన్యూనతారాహిత్యేన. తన్నళవిలుణ్డాన తెళివు, స్వవిషయ సమ్యక్ జ్ఞానం- జీవస్వరూపస్య భగవదనన్యార్హ శేషత్వేనానన్యశరణత్వేనానన్య ప్రయోజనత్వేనచ జ్ఞానం నివర్తకమిత్యర్థః.

సా-వి — అతిల్, తేషు. అచిత్స్వభావమానజడత్వవికారాదికళై శుమక్కైయుమ్, ధారణం. దేహేనసహైకీభావప్రాప్త దేహాత్మభ్రమ ఇత్యర్థః - అనన్యార్థత్వాదికళై శుమక్కైయుమ్, బుద్ధ్యాధారణం - ధారణాభిమానః. స్వతంత్రాత్మభ్రమఇతి యావత్ - తదవివేకచ్ఛేదన కారణమాహ - అవ్వవివేకత్తైయు మితి- అరుక్కైక్కు, ఛేదనస్య. తెళివాళా యిరుప్పతు, తీక్ష్ణఖడ్గతయా స్థితం - ఏత్తచ్చురుక్కమర, న్యూనాధిక భావరాహిత్యేన- తన్నళవిలుణ్డాన తెళివు, స్వమర్యాదా యాదృశీ జ్ఞానానందాది రూపాతద్విషయం యథార్థజ్ఞానం. బ్రహ్మైక్య జడాత్మత్వాది పక్ష వ్యావర్తనాయ ఏత్తచ్చురుక్కు మరఇతి విశేషణం. తత్ర జ్ఞానానందాది రూపజ్ఞానేన దేహాత్మభ్రమ నివృత్తిః. అనన్యార్హ భగవచ్ఛేషత్వజ్ఞానేన స్వతంత్రాత్మ

సా-సం — శిత్యాదినా. జడత్వమ్, జ్ఞాన శూన్యత్వమ్. తద్వికారో బుద్ధిపూర్వక్రియాపేతత్వమ్. ఆదిశబ్దాద్దేహేంద్రియాదిష్వన్యతమత్వ ధీకృతాస్థాయిత్వం గృహ్యతే. జ్ఞానాభావ దశాయామేవముత్పన్నే తుజ్ఞానే ఆహ. ఈశ్వరేతి- స్వనిష్ఠత్వం, అనన్యాధీనత్వం. తెళివాళ్, తీక్ష్ణధారాసిః- ఏత్తచ్చురుక్క మర ఇత్యనేన

మూ—అవివేకప్రభుత్వాదేర్నిదానస్య నివర్తనాత్ | అర్థకామాపచారాణా మయత్నోన్మూలనంభవేత్ ,, ఇవైయెల్లాత్తుక్కుమ్

సా-దీ—పూర్వాఘవిశేషత్తిన్ నివృత్త్యర్థమాక ప్రపత్తిపణ్ణిలివైయొన్నుమ్ వారాతెన్కిఱార్- అవివేకేతి-దేహాదావవివేకో దేహాత్మాభిమానమ్. ప్రభుత్వమాత్మని స్వాతంత్ర్యాద్యారోపమిత్యాదేర్యన్నిదానం ప్రారబ్ధపూర్వాఘ విశేషః. తస్య ప్రపత్త్యా నివర్తనాద్ధేతోః తత్కార్యాణాం అర్థకామ మూలాపచారాణామయత్నోన్మూలన ముణ్డామ్. ఇశ్లోకత్తై వివరిక్కిఱార్ ఇవైయెల్లాత్తుక్కు మిత్యాదియాల్.

సా-స్వా— ఇప్పడి యవివేకమ్ నివృత్తమానాలు మర్థకామఙ్గళడియాక వరుకిఱ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ నివృత్తమాక మాట్టుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱాన్ - అవివేకేతి - అవివేకః, దేహాత్మభ్రమః. ప్రభుత్వం స్వతంత్రాత్మభ్రమః. ఏతత్ప్రముఖ స్వామిత్వభ్రాంత్యాదేః నిదానస్య షష్ఠ్యంతద్వయం సమానాధికరణం. అవివేకాదిరూప నిదానస్య నివర్తనాత్. యథావస్థితాత్మ జ్ఞానేన భ్రాంతినివృత్తౌ సత్యాం మూలచ్ఛేదేన స్వతఏవ యత్నమంతరేణైవ భ్రాంతి మూలార్థకామ ప్రయుక్తాపచార రూపోత్తరాఘాణాం నివృత్తి ర్భవేదిత్యర్థః. ఇప్పడి ఆత్మవివేకత్తాలే తానే అవివేకనివృత్తి ద్వారా ఉత్తరాఘోన్మూలనమానాల్ పాపారంభక పాపనివృత్త్యర్థమడియిలే ప్రపత్తి పణ్ణ ప్రాప్తమెన్నుళ్ళన్నతనుపపన్నమాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఇవైయెల్లాత్తుక్కు మి॰. ఎల్లాత్తుకుమ్,

సా-ప్ర— నన్వాత్మస్వరూపజ్ఞానేన కథమర్థకామార్థ నిషిద్ధానుష్ఠాననివృత్తిస్స్యాదిత్యత్ర నిషిద్ధానుష్ఠానహేతుభూత దేహాత్మభ్రమ స్వతంత్రాత్మభ్రమయోరాత్మయాథాత్మ్యజ్ఞాననివర్త్యత్వాత్తద్ద్వారాస్యాదిత్యాహ-అవివేకప్రభుత్వాదేరిత్యాదినా. నన్వర్థకామాపచారనిదానభూతావివేకప్రభుత్వాదేర్వ్యాకారణేవ తత్త్వమానేకథంనివర్త్యత్వమిత్యత్ర దేహాత్మభ్రమస్వతంత్రాత్మభ్రమయోరాదిశబ్దార్థానీశ్వరవాదరుచేశ్చప్రారబ్ధకర్మకార్యత్వాత్ప్రారబ్ధకర్మణశ్చభరన్యాసేననివర్తనేసర్వమపినివర్తతేత్యాహ.ఇవైయెల్లాత్తుకుమిత్యాదినా.

సా-వి—భ్రమాది నివృత్తిరితి భావః. ఏవం యాథార్థ్యజ్ఞానే నావివేకాదౌ నిరస్తే తన్మూలార్థకామాపచారాణాం నివృత్తిర్భవతీత్యాహ - అవివేకేతి. నిదానస్య, మూలకారణస్య, అవివేకస్య, దేహాత్మభ్రమస్య. ప్రభుత్వస్య, స్వతంత్రాత్మభ్రమస్య.ఆదిశబ్దేనానీశ్వర రుచిశ్చేత్యర్థస్సంగృహీతః. నివర్తనాదర్థకామమూలకాపచారాణాం, అర్థకామాపచారాణాం అయత్నోన్మూలనంభవేత్, కారణనాశాదేవ అనుత్పత్తిరితి భావః - నన్వవివేకాది కారణే ప్రారబ్ధే జాగ్రతి కథం తత్వజ్ఞానోత్పత్తిః. యేనావివేకాది ప్రవృత్తిస్స్యాదిత్యత్రాహ - ఇవైయెల్లాత్తుక్కుమితి -

సా-సం— ఉపయుక్తేషు విశదత్వంగృహ్యాతే. అపరాధఙ్గళెల్లాత్తుకుమిత్యాదినోక్తమర్థం సంగృహ్ణాతి అవివేకేతి-అవివేకాదేః ప్రభుత్వాదేశ్చ,అవివేకః. దేహాత్మ వివేకాభావః- తత్కార్య మాదిశబ్దార్థః - ప్రభుత్వం, స్వస్మిన్ శేషిత్వాభిమానః. అత్రాపి తత్కార్యమాది శబ్దార్థః- తదుభయ నిదానం , గురుముఖేన వివేకాసంపాదనం- తస్య నివర్తనముపయుక్తేషు విశద వివేక సంపాదనం - తస్మాదర్థకామార్థాపచారాణామయత్నోన్మూలనం, పునః ప్రపదనాది యత్నమంతరేణైవస మూలనివర్తనం భవేదిత్యర్థః. అవివేకాది మూలకాపచారాణాంకః పరిహారణ ప్రకార ఇత్యత్రాహ.ఇవైయెల్లాత్తుక్కుమితి.

మూ— అడి ఫల ప్రదానోన్ముఖమాయిరుప్పతోరు పూర్వాఘమాకైయాలే అతినుడైయనివృత్తిక్కుమాకవ డియిలేప్రపత్తిపణ్ణుతల్, ఇతుక్కుప్పిన్బోరుప్రపత్తిపణ్ణుతల్, శెయ్‌వార్ కళ్ ఇవైయెల్లామ్‌పరిహృతఙ్గళామ్.

సా-స్వా—బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్, తన్మూలభూతార్థకామఙ్గళుక్కుమ్, తన్మూలభూతావివేకాదికళై ల్లాత్తుక్కు మెన్నపడి. అడి, మూలమ్. నిదానమ్. సాక్షాద్వా పరమ్పరయావా ప్రధాన కారణ మెన్న పడి. ఫ లేతి. ఫల ప్రదానో న్ముఖ మాకావిట్టా ల్విప్పధి కారిక్కు అభ్యుపగత ప్రారబ్ధాంత గత మల్లామైయాలే మోక్షార్థ ప్రపత్తి యాలే తానే నాశ్యమా మెన్ను కరుత్తు. ప్రపదన త్తాలే పాపారంభక పాపమ్ నివృత్త మానాల్ వివేక మ్పిరన్దు పాప మూలా వివేకమ్ నివృత్త మాయ్ అర్థ కామఙ్గళుమ్‌నివృత్తఙ్గళామెన్నపడి. పా పారంభక పాప నివృత్త్యర్థప్రపత్తియై మోక్షార్థ ప్రపత్తి యోడే కూడ పణ్ణ వేణు మెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? తత్కాలత్తిల్ పాపారంభక పాపత్తిలుమ్ శోక ముముక్షా కిల్ కర్తృ కాల దేశైక్య త్తాలే తంత్ర మాక ప్పణ్ణలా మెన్ఱిల్ తత్కాలత్తిల్ పాపా రంభక పాప త్తిల్ శోక మిల్లాత వధికారి కళుక్కు తంత్ర మాక ప్పణ్ణ కూడాతే ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్, ఇతుక్కెన్ను విత్తి - ఇవైయెల్లామితి. బు ద్ధిపూర్వోత్తరాఘమూలావివేకాదికళుమ్ తన్మూలకార్థకామఙ్గళుమ్ తన్మూలోత్తరాఘఙ్గళుమెన్నపడి - ఆకై యాల్ పాపారంభకపాపనివృత్త్యర్థం పూర్వన్తానే ప్రపత్తిపణ్ణ ప్రాప్తైయెన్కిరతు పక్షమెన్ను కరుత్తు. ఇప్పడి

సా-ప్ర— పూర్వోక్తస్య నవర్తస్యేత్యర్థః. ఇతుక్కెన్ను పిన్పు, ఏతదర్థతయా పశ్చాత్. ఒ రు ప్రపత్తి పణ్ణుతల్ శెయ్‌తారుక్కు, సకృద్భర న్యస్యతాం. పూర్వాధికారే ప్రసంగాత్ప్రోక్తంపరిహారణీ

సా-వి—ప్రపత్తిపణ్ణుతల్, ప్రపత్తికరణం-ప్రథమం మోక్షార్థప్రపత్తిదశాయాం పేసాత్రైకస్య భ్రమాది హేతుభూతప్రారబ్ధనివృత్త్యర్థంసంకల్పకరణంవా తదర్థంవాపృథక్ప్రపత్తిరేవేతిభావః-ఏవంప్రపత్తి కర ణేతదర్థమాశయాదృఢీకరణ చాపల్యేన పునఃప్రపత్తి మకుర్వతాం దేహాత్మభ్రమాది హేతుభూతపాపానిస ర్వాణివినివర్తంత ఇత్యాహ- ఇతుక్కెన్నుపిన్పితి. ఇతుక్కెన్ను, ఏతదర్థతయా. పిన్పు, పశ్చాత్. ఒరు ప్రపత్తి ప ణ్ణుతల్ శెయ్‌తారుక్కు, పూర్వంతదర్థంసకృదనుష్ఠితాయాంపునఃప్రపత్త్యనుష్ఠానంకుర్వతాం పునస్తదర్థ ప్రపత్తౌప్రపత్తేరావృత్త్యసహిష్ణుత్వాత్ ఆంజనేయాస్త్రబంధన్యాయేనవృథా స్యాదితిభావః-ననుప్రారబ్ధేన సత్యవివేకః ప్రారబ్ధాభావే సత్యవివేకాభావ ఇతి అవివేకస్య కథం తత్త్వజ్ఞాన నాశ్యత్వమితి చేన్న - అవివేక హేతుప్రారబ్ధేన సత్యవివేకజ్ఞాన ప్రవాహే తత్త్వజ్ఞానోత్పాదక ప్రబలప్రారబ్ధ పుణ్య వశేన తత్త్వజ్ఞానోత్ప త్తావవివేక నివృత్తి సంభవేన తత్సామగ్రీ ప్రాబల్యా దేవ తత్త్వ జ్ఞానప్రవాహే సత్యవివేకానుత్పత్త్యా చ తత్త్వజ్ఞాన నాశ్యత్వోక్తేః. నన్విహాత్మ యాథాత్మ్యజ్ఞానం శాస్త్రాది జన్యం పరోక్షరూపం కథమప రోక్ష భ్రమ నివర్తకం. అన్యథా శంఖ శ్శ్వేతత్వ జ్ఞాన స్యానుమానికస్యాపి పిత్తాదిదోష జన్యస్యాపి పీతశ్శం ఖః, ఇత్యాది భ్రమస్య నివర్తకత్వాపత్తిరితి చేన్న. పరోక్ష భూతే నాపి ప్రమాణ మూలకతయా విశ్వాస నీయేన తత్త్వజ్ఞానేన దోషానువృత్త్యా వాసనారూపతయా భ్రమ జ్ఞానానువృత్తావపి కార్యకరత్వా క్షమత యా అపరాధ ప్రవృత్త్యభావోపపత్తేః - అన్యథా శాస్త్ర జన్య దేహాది విలక్షణాత్మ జ్ఞానేన పారలౌకిక

సా-సం— అత్రఫలశబ్దః ఉత్తరాఘపరః. అపరాధేష్వపి ప్రధానతయా పరిహరణీయమిదమిత్యాహ.

మూ— ఇప్పడి యివనుక్కు పరిహరణీయఙ్గళాన వఱ్ఱిల్ రాజదారాపరాధమ్పోలే భాగవతాపచారమ్ ప్రధానమెన్నుమిడత్తై ''ఏవం ముక్తిఫలానియమస్తదవస్థావధృతేస్తదవస్థావధృతేః,, ఎన్గిఱ సూత్రత్తిలే

సా-దీ— ఇనిఇవనుక్కవశ్య పరిహరణీయఙ్గళై ఇన్నవైయెన్ఱు కాట్టుకిఱార్. ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్.

వా-స్వా— ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వకత్తాలాగుమెల్లామ్ బాధకతయాపరిహరణీయమాకిలత్యంతభగవదంతరఙ్గరుక్కుమ్ పాపలేశమ్ప్రత్యవాయకరమెన్ఱు సామాన్యమాకశొల్లాతే సాత్వికాపరాధలేశముమ్ ప్రత్యవాయకరమెన్ఱు విశేషోక్తి కూడుమో? పరిహరణీయఙ్గళిల్ భాగవతాపచారమ్ ప్రధానమాకైయాలే తద్వ్యతిరేకనార్థమాక విశేషోక్తి కూడుమెన్నిల్ భాగవతాపచారత్తుక్కుమ్ ఇతరపాపవన్నిషిద్ధత్వం తుల్యమాకైయాలే యితుక్కు ప్రాధాన్యమ్కూడుమో? '' తదూతస్యతు నాతద్భావో జైమినేరపి నియమాత్తద్రూపాభావేభ్యః,, ఎన్కిఱ సూత్రత్తిలే శ్రీభాష్యకారర్ నైష్ఠికాదికళుక్కు ఆశ్రమధర్మచ్యుతియై క్రూరపాపమాక నిరూపియానిఱ్క తద్విరుద్ధమాక యిప్పడి యితుక్కు ప్రాధాన్యమ్ శొల్లక్కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఇవనుక్కితి. ముముక్షువాన ఇవనుక్కెన్నపడి. రాజేతి. పాపానాం సర్వేషాం నిషిద్ధత్వం తుల్యమానాలుమ్ రాజదారాపరాధత్తిల్ రాజావుక్కధికనిగ్రహముణ్డామా పోలే శరణ్యనుక్కుమ్ స్వాత్యం తాభిమతభాగవతాపచారత్తిలధికనిగ్రహసంకల్పముణ్డామెన్ఱుకరుత్తు-

సా-ప్ర— యేషుభాగవతాపచారప్రాధాన్యంసమ్మతిప్రదర్శనవ్యాజేనసాంప్రదాయికమిత్యాహ. ఇప్పడియివనుక్కిత్యాదినా. సర్వేభ్యః కర్మభ్యో ముక్తిఫలవిద్యాసాధనస్య కర్మణః ప్రబలత్వాత్ప్రతిబంధా

నా-వి— ఫలప్రాప్త్యర్థకర్మానుష్ఠానప్రవృత్త్యభావప్రసంగః-నన్వేవంప్రారబ్ధపుణ్యాధీనతత్వజ్ఞానసాధ్యభ్రమనివృత్త్యాకింప్రపత్త్యాకార్యమితిచేన్న-ఉత్తరత్రభ్రమానువృత్త్యర్థమూలేకుఠారన్యాయేనప్రపత్త్యాతద్ధేతుభూతపాపనివర్తనేసతిపునఃకార్యకరాజ్ఞానంనోదేతీతితదర్థంప్రపత్తిఃకర్తవ్యేత్యభిప్రాయాత్. ననుప్రారబ్ధరూపదోషవశాద్దేహాత్మాది భ్రమరూపాజ్ఞానేసతిఅర్థకామాద్యపచారాస్సంభవంతి. భ్రమరూపాజ్ఞాననివృత్తిఃకథమిత్యుక్తేస్వరూపయాథాత్మ్యజ్ఞానాదిత్యుక్తౌస్వరూపయాథాత్మ్యజ్ఞానంవాకథంనజాయతఇత్యత్రపారబ్ధస్య ప్రతిబంధకసత్వాత్పారబ్ధనివృత్తిశ్చ ప్రపత్తిమాహాత్మ్యాదిత్యుక్తం-ప్రపత్తిశ్చ స్వరూపాదిజ్ఞానమంతరా నసంభవతీత్యన్యోన్యాశ్రయ ఇతి చేన్న-ప్రపత్తిప్రాక్కాలికస్యాచార్యాదికటాక్షమూలశాస్త్రజన్యజ్ఞానస్య స్వరూపాదిగోచరస్యప్రపత్త్యనుష్ఠానోపయోగిత్వాదిహ ప్రపత్త్యనంతరమవివేకానుదయాయ ప్రారబ్ధస్య ప్రపత్తినాశ్యత్వాభిధానాత్- అయమత్రక్రమః. ప్రథమం యాదృచ్ఛికసుకృతాది - అనంతరం జాయమానకటాక్షః - అనంతరమాచార్యప్రాప్తిః. అనంతరం శాస్త్రజన్యతత్వజ్ఞానం- అనంతరంప్రపత్తిః- అనంతరం తత్వజ్ఞానానువృత్తివిరోధిప్రారబ్ధకర్మనివృత్తిః - అనంతరమజ్ఞానాసంభవః - అనంతరమపరాధాసంభవ ఇతి- అథ పరిహర్తవ్యాపరాధేషుభాగవతాపచారఃప్రధానమితిసంమతిపూర్వకమాహ. ఇప్పడీతి- ఏవం ముక్తిఫలానియమస్తదవస్థావధృతేస్తదవస్థావధృతేః,, త్యుపాసనాంగకర్మణః ప్రబలత్వాత్ప్రతిబంధాసంభవ ఇత్యాశంక్యతత్రాపిబ్రహ్మవిదపచారాణాంపూర్వ

సా-సం— ఇప్పడీత్యాదినా. భాగవతాపచారస్యాతిదుస్సహత్వేయరాజదారాపరాధో దృష్టాంతితః.

మూ— శ్రీభాష్యకారర్ అరుళిచ్చెయ్‌తార్. ఆనపిన్పుజాతి

సా - దీ — భాష్యకారర రరుళిచ్చెయ్‌తతు సర్వేభ్యఃకర్మభ్యోముక్తిఫలో పాసనసాధనస్యకర్మణః ప్రబల త్వేపి తత్రాపి బ్రహ్మవిదపచారాణాంపూర్వకృతానాం ప్రబలానాం సంభవాత్ప్రతిబంధ స్సంభవ త్యే వేతి. ఇవర్ కళ్ తిరత్తిలివనుక్కు-చ్చెయ్యుమ్‌కృత్యజ్ఞైకొట్టుకిరార్ .ఆనపిన్పి త్యాదియాల్-పొరున్తిప్పొరవుమ్

సా-స్వా—శ్రీభాష్య కారరితి. మోక్ష సాధన బ్రహ్మ విద్యానిష్పాదకనివృత్తిధర్మాణాంసమస్తపాపనాశక తయా ప్రబల త్వేపి తేషామపి కార్య జనన ప్రతి బంధక తయోక్తత్వాద్బ్రహ్మ విదపచార ఏవ వర్జనీయే షు ప్రధాన భూతః ఎన్ఱు అరుళి చ్చెయ్‌త ప్రాయ మెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి భాగవ తాపచార మత్యంత వర్జ నీయ మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? వ్యాస, పరాశర, శుక, శౌనకాదికళుక్కుమ్ ఇదా నీంతన భాగవతర్ కళుక్కుమ్ భాగవతత్వం తుల్య మాకైయాల్ వ్యాసాదిక ళిడత్తి లుత్కృష్ట జ్ఞానము మాధునిక భా గవత వి షయత్తిల్ తద పేక్షయా నికర్ష జ్ఞానము మపచార మాకైయాలే వర్జనీయ మాక ప్రసంగి యా తో ? అ ప్పోతు “ తేషాం తేజో విశేషేణ ప్రత్య వాయో నవి ద్యతే । తద న్వీక్ష్య ప్రయుం జాన స్సీదత్యవర ,, ఇ త్యుత్కర్షాప కర్ష జ్ఞాన ముళ్ళతాక చ్చొల్లుకిరతు విరోధి యాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఆన పిన్పితి. ఆన పిన్పు, భాగవ తాపచార మత్యంత వర్జనీయ మెన్ఱు తీర్‌న్త పిన్పు - జాతీతి - “దేవర్షిభూతా త్మ నృణా ,, మిత్యా ద్యుక్త దేవత్వ ఋషి త్వా ద్యవాన్తరజాత్యా ఎన్ఱ పడి - ఇజ్జు జాతి శబ్ద త్తుక్కు

సా-ప్ర—సంభవఇత్యధికాశంకా.తత్రాపిభాగవతాపచారాణాంపూర్వకృతానాంప్రబలానాంసంభవాత్ప్ర తిబంధస్సంభవతీతి పరిహారఇతిభాష్యవాక్యేనశ్రీభాష్యకారై రుక్తమితి భావః. ఏవం విశిష్య పరిహారణీయా నాం భాగవతాపచారాణాం బహువిధానాం స్వరూపస్య ప్రత్యేక ముక్త్వానివర్తయితుమశక్యత్వాద్బ్రహ్మ త్వాది జాత్యా భగవద్భక్తి రూపగుణేన ఛత్రచామరాది ధారణరూప కింకరవృత్త్యా నిరంతర భగవ దను భ వాదనాచ ఉత్కృష్టేష్వస్య సామ్యబుద్ధిరుక్తా కారేణ నికృష్టేషు నికృష్టబుద్ధి స్వద్విషయేక్రైం కర్యాకర ణ మిత్యేవంరూపేణ త్రితయస్య స్వరూపం వదన్నేతాదృశ భాగవతాపచారాణాం ప్రయాశ్చిత్తం తే షా మేవ ప్రసాదన మిత్యాహ -ఆనపిన్పి త్యాదినా-

సా-వి—కృతానాంప్రబలానాంసంభవాత్ప్రతిబంధసంభవఇతి భాష్యకారా అవోచ న్నిత్యర్థః- తదవస్థావ ధృతేః, పూర్వ సూత్రోక్త ప్రతిబంధా వస్థావధృతేః- త ద్ధేతోరిహాపి సమానత్వాదితి సూత్రార్థః - జా త్యాద్యుత్కర్షా పకర్ష యోర్భగవత్సంకల్పా యత్తత్వాత్స్వస్యోత్కర్షంపరస్యనికర్షంచానుసంధాయ భాగవతవిషయే తిరస్కార బుద్ధి నకార్యేత్యాహ . ఆనపిన్పితి. ఆనపిన్పు, ఏవంస్థితేసతి.జాతిః, బ్రాహ్మణ

సా-సం—-ముక్తిఫలస్యాప్యుపాసనస్యస్వ సాధనైక కర్మభి రుత్పత్తావేవ మేవ కాలనియమః. ఇతర కర్మ ణా మివ పూర్వకృత బ్రహ్మవిదపచారాణాం ప్రబలానాం సంభవాత్ ప్రతి బంధసమ్యగ్వాప్తిరూపావస్థా వ ధృతేరితి శ్రీభాష్యకృద్భి రుక్తత్వాదిదం ప్రధానతయా పరిహరణీయ మిత్యర్థః. ఇత్థం భాగవతాపచా రస్య పరిహరణీయే ప్రధానత్వో పపాదకత్వేన ప్రకృతోత్తరకృత్యే శిక్షణీయమర్థంచతుర్ధా సంగృహ్య శిక్షయతి. ఆనపిన్పిత్యాదినా. పొరుంతి ప్పొరవుమ్ ప్రాప్త మిత్యర్థః.

మూ — గుణవృత్తాదికళాలేఉత్కృష్టరానపరాశర, వ్యాస, శుక, శౌనక, నాథమునిప్రభృతి కళుక్కుమ్, తనక్కుమ్, భాగవతత్వాదికళుమ్ పరమ పురుషార్థ లాభముమ్ తుల్యమాయిరున్దాలుమ్ భగవత్పరిగ్రహమానగోగోపజాతికళుడైయవుమ్, తుళసీచంపకాదికళుడైయవుమ్, గోమయమృగ మదాది కళుడైయ వుమ్, వైషమ్యమ్పోలే భగవత్సంకల్పవిశేష ప్రయుక్తమానతత్తదుపాధి స్వభావత్తాలే సిద్ధఙ్గళాన ఉత్కర్షాపకర్షఙ్గళై అసూయాప్రాదుర్భావ ప్రకరణత్తిల్ అమ్నాతమాన పడియే

సా-దీ — ప్రాప్త మెన్ఱు మళవాక. గుణాః, జ్ఞానభక్త్యాదయః. వృత్తం, ఆచారః. ఆదిశబ్ద మాశ్రమాదిపరమ్ - తత్తదుపాధిస్వ భావత్తాలే, సర్వజ్ఞత్వాజ్ఞత్వ బ్రాహ్మణత్వ శూద్రత్వాది స్వభావత్తాలే. అసూయా ప్రాదుర్భావ ప్రకరణత్తిల్, ఉపనిషద్విశేషత్తిల్ ఓతప్పట్టపడియే. తన్నిలధికర్ పక్కల్ చ్చేమ్యయుమ్

సా - స్వా — బ్రాహ్మణ్యాది జాతి వివక్షైత్తె యానాల్ తనక్కుమ్ బ్రాహ్మణ్యాది జాతి యిరుక్కైయాలే వ్యాసాది కళుక్కు జాత్యా ఉత్కర్షమ్ శొల్లక్కూడాదిరే. గుణేన, శాంత్యాది నిరతిశయగుణేన - వృత్తేన, వాతరశనా ఇత్యాద్యుక్త కాయక్లేశాది రూప వృత్తేన .. గోగోపేతి - గోపా పేక్షయా గోవుక్కు త్కర్షముమ్, తదపేక్షయా గోపాళుక్కు నికర్షముమ్, తుళసిక్కు త్కర్షముమ్, చమ్పకత్తుక్కు నికర్షముమ్, గోమయత్తుక్కు త్కర్షముమ్, మృగమదత్తుక్కు నికర్షముమ్, సుకృతవిశేషమూల సిద్ధభగవత్సంకల్పసిద్ధగోత్వతుళసీత్వాద్యుక్తోపాధి స్వభావత్తాలే ఎన్నపడి. అసూయేతి. “ జ్ఞాన జ్ఞాపన సంప్రేషణ కర్మాణ బ్రాహ్మణాః. జ్ఞాన పరిత్రాణ కర్మాణ క్షత్రియాః, జ్ఞాన బీజవర్ధన కర్మాణ వైశ్యాః. జ్ఞానపర్యుత్థాన కర్మాణ శూద్రాః. కృతయుగ స్యాంతే త్రేతాయుగస్యాదౌ బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్య శూద్రా భిద్యంతే. తేషాంభిన్నానాందృష్టిర్నతథా భవతి. యథారసానతథాభవంతి. పుష్పఫలమోషధివన స్పతయో

సా-ప్ర — అసూయా ప్రాదుర్భా వేత్యాది - జనకేనసహస్రంగాఆనాయ్యయా గాథమాగతఋషిమధ్యేసర్వాధికేనేమాగావస్స్వీకార్యా ఇత్యుక్తే సర్వైః సూష్ణీంస్థితే యాజ్ఞ్యవల్క్యేన గోషుస్వీక్రియమాణాసు

సా-వి — త్వాదిరూపాః. గుణాః, శాస్త్రపాండిత్యాదిః. శేషత్వ పారతంత్ర్యాది జ్ఞాన భక్త్యాది రూపశ్చ-వృత్తం, స్నానసంధ్యా ద్యనుష్ఠానం- భగవచ్చామర ధారణాది రూపం . అత్ర జాత్యోత్కృష్టత్వే తులసీ గోమయ దృష్టాంతః. గుణాతిశయేన ఉత్కృష్టత్వే గోపజాతి చంపకమృగ మదదృష్టాంతః - గోప జాతే రనురాగ వత్వాదతో జాతిపాండిత్యా ద్యుత్కర్షేణ నవిప్రైః శూద్ర భాగ వత విషయేతిర స్కారః కార్యః. తథా నశూద్ర భాగవతైః స్వస్య భక్త్యాది గుణాధిక్యేసత్యపి నబ్రాహ్మణ భాగవత విష యే సమాన ప్రతిపత్త్యా భవితవ్య మితి తిరస్కారః కార్యః - స్వాతి శయార్థం భగవతైవ జాతి గుణాదివిశేషస్య సంకల్పి తత్వాత్ - గోమయ మృగ మదాది నేవ యథార్హం భగవదతి శయార్థత్వాదితి జ్ఞాత్వా స్వాత్మన్యుత్కర్షాప కర్షాభ్యాం ప్రయోజనాభావా త్తాభ్యాం నేతర తిరస్కార బుద్ధిః కార్యేతిభావః. అసూయా ప్రాదుర్భావ ప్రకరణత్తిలితి- జనకేన సహస్రంగా ఆహృత్యా గతఋషి మధ్యేసర్వాధికేనేమా

సా-సం — గోపజాతి గో వ్యః - గోప్త్రీ చంపక మృగ మదాదివద్భోగోప కరణ భూతాః - గోమయతులసీ గవాది వత్సీ ్రతి విషయాః. జాతిగుణ వృత్తాద్యపకృష్టాఃతనక్కు మిత్యనేనోక్తాః- తత్తదుపాధీత్యనేన

మూ—తిరస్కరిక్క నినైయాతొఴియవుమ్, జాత్యాద్యుపాధికళాలేభాగవతర్ తిరత్తిల్, ‘‘అనుజ్ఞాపరిహారా

సా-దీ—కృత్యత్తై క్కాట్టినార్. ఇనిజాత్యాద్య వరర్ పక్కల్ శెయ్యుమ్కృత్యత్తై వెళియిడుకిరార్_ జాత్యాద్యుపాధికళాలేఇత్యాదియాల్. ప్రవృత్తివిశేషజ్ఞఙ్గళుక్కు, శుశ్రూషాదికళుక్కు. ఇవ్వర్థత్తిల్‌సూత్రత్తై యుదాహరిక్కిరార్. అనుజ్ఞాపరిహారావితి. అతావతు, ఎల్లారుమ్భాగవతరేయాకిలుమ్శిలర్ పక్కల్ శుశ్రూషా

సా-స్వా—నతథాదధతే. తాన్ దృష్ట్వా బ్రాహ్మణక్షత్రియ వైశ్య శూద్రాణామసూయాప్రాదుర్బభూవ. శూద్రాః ప్రథమ జాతీన వోచన్ - నవః పర్యుత్థాస్యామీతి. వైశ్యో ద్వితీయ జాతీన వోచన్. నబీజాని వోప ర్ధయిష్యామీతి. క్షత్రియో ద్విజాతీన వోచన్. నవః పరిత్రాస్య ఇతి. తాన్ బ్రాహ్మణ ఇత్యాహ. ఆస్థితా యూయం నవోవక్ష్యే,, మీతి. అత్ర పర్యుత్థానం పరిచర్యా. ఇతి శ్రీమత్తాత్పర్య చన్ద్రికోపాత్తాసూయా ప్రాదుర్భావ ప్రతి పాదక రహస్యామ్నా యోక్త ప్రకారేణ వెన్నపడి. తిరస్కరి క్కతి. త్రేతా యుగాది యిలే భగవత్సంకల్ప సిద్ధ తత్తత్కృత్యత్తై యుమ్ తదను గుణోత్కర్షాపకర్షఙ్గళై యుమ్ తిరస్కరిక్కిరాప్పోలే తిరస్కరిక్క లాకాతెన్ఱు కరుత్తు - నినైయా తొఴియ వుమితి . ప్రాప్త మిత్యుత్తర త్రాన్వయః. భాగవతాళుడైయ వుత్కర్షత్తై తిర స్కరిత్తాలతువే అపచార మామెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి భాగవతాళుక్కు జాత్యాది కృతమాక వుత్కర్షాపకర్ష మున్డాకిల్ ‘‘ యశ్శూద్రం భగవద్భక్తం నిషాదం శ్వపచం తథా । వీక్షతే జాతి సామాన్యాత్సయాతి నరకం నరః ,, ఎన్కిఱతు విరోధి యాతో ? భాగవతాళుక్కు జాత్యాది కృతోత్కర్షాపకర్ష మిల్లై యాకిల్ పూర్వోక్త విరోధమ్ ప్రసంగియాతో ? ‘‘ అనుజ్ఞా పరిహారా దేహసంబంధాజ్జ్యోతిరాదివ ,, దిత్యాది కళుమ్ విరోధి యాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్. జాత్యాద్యుపాధి కళాలే ఇతి. ప్రవృత్తి విశేషజ్ఞఙ్గళుక్కు, శుశ్రూషాది కళుక్కు. జాత్యాది ప్రయుక్తమాక, ఇన్నజాతిఇన్న జాతీయనుక్కుశుశ్రూషాది కళైప్పణ్ణవేణుమెన్ఱుశాస్త్రానుగుణ నియమముణ్డానాలుమెన్ఱవ్వయమ్. ఇతిల్ప్రమాణమాకసూత్రత్తైయెడుక్కిరార్. అనుజ్ఞేతి. సర్వేషాంభాగవతత్వే

సా-ప్ర—సర్వేఋషయోయాజ్ఞవల్క్యంతత్తదర్థాన్ పృష్ట్వాతన్మాహాత్మ్యంతిరస్కర్తుముద్యుక్తాఇతివాజసనేయకోక్త ప్రకారేణ భాగవత మాహాత్మ్యే తిరస్కారాభి సంధి విరామేణ భవితవ్యమితి భావః. నినైయా తొఴియవుమ్, అభి సంధిరాహిత్యేనస్థితుమ్. అస్యప్రాప్తమిత్యనేనాన్వయః. తిరత్తిల్, విషయే.

సా-పి—గావస్స్వకాం ఇత్యుక్తే తేషుసర్వేషు తూష్ణీంస్థితేషుయాజ్ఞవల్క్యేనతాసుగోషుస్వక్రియమాణాసు సర్వే ఋషయో యాజ్ఞవల్క్యం తత్తదర్థాన పృష్ట్వా తన్మాహాత్మ్యం తిరస్కర్తుం ఉద్యుక్తా ఇతి వాజసనేయాదిషూక్త ప్రకారేణేత్యర్థః - నినైయాతొఴియవుమ్, తిరస్కారాభి సంధి రాహిత్యేనావస్థానంచ ప్రాప్తమిత్యగ్రత నేనాన్వయః - నను క్వచిజ్జాత్యా క్వచి ద్భక్త్యాదిగుణవిశేషాచ్చబ్రాహ్మణ భాగవత శూద్ర భాగవతయోస్సామ్యే యది పరస్పర ప్రణామ స్తుతి భోజన కన్యా ప్రదానాద్యాచార ప్రసంగ ఇత్యత ఆహ - జాత్యాద్యుపాధికళాలే ఇతి - అనుజ్ఞా పరిహారా దేహసంబంధాజ్జ్యోతి

సా-సం—జాత్యాదయఉక్తాః-తిరస్కరిక్కవితి-అపకర్షవద్భిః మత్తోఽస్య జాత్యాదిభి రుత్కర్ష ఇతి ఉత్కర్షవత్సుతిరస్కారః-ఉత్కర్షవద్భిరపకర్షవత్సు ఏతేజాత్యాదిభిరపకృష్టాఇతితిరస్కారః. ఒఴియవుమిత్యాదేః ప్రాప్తమిత్యుత్తరత్రాన్వయః - జాత్యాదీతి. యథాశాస్త్రం నియమమేవోపపాదయతి. అనుజ్ఞేతి.

మూ — దేహసంబంధాజ్జ్యోతిరాదివత్,, ఎన్గిఱ న్యాయత్తాలే ప్రవృత్తి విశేషఙ్గళుక్కు-యథాశాస్త్రమ్ నియమముణ్డానాలుమ్ ‘‘ సాధురేవ సమంతవ్యః ,, ఎన్నుమ్ ‘‘స్మృత స్సంభాషితో పివా ,, ఎన్నుమ్, ‘‘ యశ్శూద్రం భగవద్భక్తంనిషాదం శ్వపచంతథా। వీక్షతే జాతి సామాన్యాత్సయాతి నరకంనరః ,, ఎన్నుమ్ ‘‘తస్మాద్విష్ణు ప్రసాదాయవైష్ణవాన్ పరితోష యేత్ । ప్రసాద సుముఖోవిష్ణుస్తేనైవస్యాన్నసంశయః ,, ఎన్నుమ్ ‘‘ పయిలుమ్ శుడరొళి . నెడుమార్ కడిమై కళిలుమ్ ,, విశేషిత్త పడియే

సా-దీ- దిప్రవృత్త్యనుజ్ఞయుమిప్రవృత్తిపరిహారముమ్శాస్త్రసిద్ధమ్-కుతః? దేహసంబంధాత్-ప్రశస్తాప్రశస్తదేహవిశేషసంబంధాల్. ఇతిల్దృష్టాన్తమ్జ్యోతిరాదివల్.జ్యోతిః, అగ్నిః. శ్రోత్రియాగారాద్ధోమార్థాగ్న్యానయనాభ్యనుజ్ఞా. శ్మశానాదిభ్యోనిషేధశ్చవిధీయతె. ఉభయత్రాగ్నేస్సమానత్వేపితద్వత్ ఎన్కై-సాధుత్వ ప్రతిపత్తినడక్క-వేణుమెన్నుమతిల్ప్రమాణమ్.సాధురేవేత్యాది‘‘అపిచేత్సుదురాచారోభజతేమామనన్యభాక్ ,, ఇతి పూర్వార్ధం ‘‘ స్మృతస్సంభాషితోపివా. పునాతి భగవద్భక్తస్సహస్రాంశురివోదితః - యశ్శూద్ర,,మితి. శూద్రాదికళ్ భగవద్భక్తరానాల్ అవనై స్వజాతీయరోడె సమానమాకయాతొరువన్ పార్క్కిఱాన్ అవన్ నరకత్తై యడైయుమ్. సజాతీయరిలుమధికత్వేన మహామహిమత్వేనవుమ్పార్క్క-వేణుమెన్కై- తస్మాదితి. వైష్ణవాన్, యాంశ్చ కాంశ్చన. వైష్ణవ శబ్దమ్ సర్వజాతీయ భాగవతరైయుమ్ శొల్లుమ్. ‘‘పయిలుమ్ శుడరొళి- నెడుమాల్క్కడిమై,,ఎన్నుమ్. తిరువాయ్మొழிకళిలుమ్.పయిలుమ్ శుడరొళియిల్ఎవరేలుమవర్కణ్డీర్.కులన్తాఙ్గశాతికళ్నాలిలుమ్కీழிழிన్తెన్నుమ్తుడఙ్గి ‘‘ అడియారడియార్

సా-స్వా—సమానేపి కేషుచిద్భాగవతేషుశ్రుశ్రూషాభ్యనుజ్ఞా. కేషుచిచ్ఛ్రుశ్రూషాదిపరిహారశ్చ శాస్త్రసిద్ధా. దేహసంబంధాల్,ప్రశస్తాప్రశస్తదేహవిశేషసంబంధాల్.-తత్రదృష్టాంతః జ్యోతిరాదివల్-యథాఅగ్నేరైకరూప్యేపిశ్రోత్రియాదేరగ్నిరాహ్రియతే శ్మశానాదేశ్చపరిహ్రియతేతద్వదెన్నై. యశ్శూద్రమితి-జాతిసామాన్యాత్, జాత్యాసాదృశ్యాత్. వీక్షతే, జాత్యాసదృశతయాఇతరసదృశం వీక్షతఇత్యర్థః - పయిలుమితి - ‘‘ పయిలుమ్ శుడరొళి - నెడుమాల్ కడిమై ,, ఎన్గిఱ తిరువాయ్ మొழிకళిలుమెన్న పడి-

సా-ప్ర —ప్రవృత్తి విశేషఙ్గళుక్కు-,అభివాదన సహభోజన కన్యాప్రదానాదేః.పయిలుమ్ శుడరొళి నెడుమాల్కడిమైయిలుమ్ విశేషిత్తపడియే, పయిలుమ్ శుడరొళీత్యారభ్యోక్త దశ గాథాసు నెడుమాల్కడిమై ఇత్యారభ్యోక్త దశగాథాసుచ విశిష్య కులనాథత్వస్వామిత్వభోగ్యత్వాదినోక్తాకారేణేత్యర్థః.

సా-వి—రాదివదితి బ్రాహ్మణభాగవతవిషయేబ్రాహ్మణానుద్దిశ్యశుశ్రూషాదిశ్శూద్రభాగవతవిషయేతత్పరిహారశ్చేత్యేతౌ- కుతః, దేహ సంబంధాజ్జ్యోతి రాదివత్- శ్రోత్రియాగారాద్ధోమాగ్న్యానయనాభ్యనుజ్ఞా శ్మశానాదిభ్యశ్చ నిషేధోయథా తద్వదితి సూత్రార్థః - పయిలుమ్ శుడరొళి మూన్ఱిమై నెడుమాల్ కడుమైయిలుమ్ విశేషిత్తపడియే, పయిలుమ్ శుడరొళీత్యారభ్య ఉక్తదశగాథాసు నెడుమాల్

సా- సం—- అస్యార్థః బ్రహ్మాంశత్వాదికే జీవానాం సమానేచ కేషాంచిద్వేదాధ్యయన తదర్థానుష్ఠాన దర్శన స్పర్శనాద్యనుజ్ఞా. కేషాంచిత్తత్పరిహారశ్చ. ఏతౌ బ్రాహ్మణాది రూప శుచ్యశుచి దేహ సంబంధ నిబంధనౌ. యథా అగ్న్యైక్యేప్యపి శ్రోత్రియాగారాదేవాహ్రియతే.

మూ—ప్రతిపత్తియిల్ కుఱైయ త్తిరుక్కవుమ్, ఇప్ప్రతిపత్తి మాత్రత్తాలుమ్ “తస్యేదమితి ధీహేతురప్యుపకారీ„ ఎన్కిఱపడియే పరిపూర్ణ విషయత్తిల్ శేషత్వోచితకించిత్కారమాన కైంకర్యమ్ సిద్ధమెన్నిరుక్కవుమ్,

సా-దీ-తమ్మడియారడియార్ తమక్కడియారడియార్ తమ్మడియారడియోఙ్గళే. నెడుమాల్ కడిమైయిల్. కోతిల డియార్ తమ్ తమర్ కళ్ తమర్ కళ్ తమర్ కళామ్ శతిరేవాయ్ క్కతమియేర్ క్కే. ఇవై మత్తుముళ్ళ తిరువాయ్ మొழி కళు క్కు ముప లక్ష ణమ్. నణ్ణాత వాళవుణరిల్ ఆరెణ్ణుమ్ నెఞ్జుడైయార్ అవరెమ్మై యాళ్వారే. నినైవారెమ్ నాయకరే. కణ్ శోరవెఙ్గురుతియిల్ తణ్ శేరై మెమ్పెరుమాన్ తాళ్ తొழுవార్ కాణ్మిన్ ఎన్ తలై మేలారే„ ఇత్యాది. ప్రతిపత్త్యా భక్త్యా ఇత్తాలుమ్ తదుచిత కైంకర్యసిద్ధియుణ్డా

సా-స్వా—ప్రతిపత్తియిల్, దాసత్వ బుద్ధియిలెన్నపడి - భాగవతర్ తిరత్తిల్ జాత్యాద్యుత్కర్షమ్ కన్యాదాన శుశ్రూషాది కైంకర్యప్రవృత్త్యర్థమానాలుమితరభాగవతర్ విషయత్తిల్ ప్రతిపత్తిన్యూనతార్థ మన్నెన్నుకరుత్తు - వ్యాసాదికళిడత్తిలు ముత్కర్షాదికం వ్యవస్థిత వ్యక్తివిశేష నియత ధర్మవిశ్వాసనీయవచనత్వాది సిద్ధ్యర్థ మెన్నపడి - కుఱైయ త్తిరుక్కవు మితి - ప్రాప్త మిత్యన్వయః - ఇప్పడి ప్రతిపత్తియిల్ కుఱైయ త్తిరుక్కవుమ్ ప్రాప్త మెన్కిఱతు కూడుమో ? శూద్ర భాగవతాది విషయత్తిల్ ప్రతిపత్తియానతు శేషత్వ కార్య భూత ప్రణామాది కైంకర్య పర్యంతై యానాలన్నో కుఱైయ త్తిరుక్కుమ్ - ఆకైయాల్ కైంకర్య మిల్లామైయాలే ప్రతిపత్తి న్యూనై యన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఇప్ప్రతిపత్తి మాత్రత్తాలు మితి - ప్రతిపత్తి మాత్రత్తాలుమ్, ఏతస్యాహం దాస భూత ఇతి మానసిక ప్రతిపత్తి మాత్రత్తాలు మెన్నపడి - మాత్రశబ్దం తత్కార్య కాయిక ప్రణామాదివ్యవచ్ఛేదకమ్- శేషత్వ కార్య కైంకర్య మిల్లావిట్టాల్ కుఱై యన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - తస్యేదమితి - శేషత్వమ్ శేషి ప్రీణన వ్యాపార ప్రయోజకం- భాగవత శేషత్వం భగవచ్ఛేషత్వకార్య మాకైయాలే శాస్త్రవిరోధ మిల్లాత విడత్తిల్ పరమ శేషిప్రీణన ప్రణామాది పర్యంతమాయిరుక్కుమ్ - శాస్త్రవిరోధముళ్ళ విషయత్తిల్ పరమ శేష్యనభిమతతయా ప్రణామాది పర్యంత మల్లావిట్టాలుమ్ ఇదం తస్య శేషభూత మితి బుద్ధేరేవ శేషి ప్రీణనతయా

సా-ప్ర—ప్రతిపత్తియిల్ కుఱైవత్తిరుక్కవుమ్, ప్రతిపత్త్యాశైథిల్యేన స్థాతుంచ ప్రాప్తమిత్యన్వయః.

సా-వి—కడుమైఇత్యారభ్యోక్తదశ గాథాసుచవిశిష్యకులనాథత్వ, స్వామిత్వ, భోగ్యత్వాదినోక్తాకారేణేత్యర్థః- ప్రతిపత్తియిల్ కుఱైయ త్తిరుక్కవుమ్, ప్రతిపత్తౌ మనశ్చాంచల్య రాహిత్యేన దృఢాధ్యవసాయేనావస్థానం చ ప్రాప్త మిత్యనేనాన్వయః - యత్కించిత్స్వశక్య కైంకర్యాభావేపి ప్రతిపత్తిమాత్రేణాపి కైంకర్య సిద్ధిరితి మత్వావస్థానం చోచిత మిత్యాహ - ఇప్ప్రతిపత్తి మాత్రత్తాలుమితి. ధీహేతు బుద్ధికారణం ఉపకార విశేష భూత మితి జ్ఞాన జనక తయా కించిత్కారీత్యుక్త ప్రకారేణేత్యర్థః. హేతు మాత్రస్య కించి త్కారిత్వే ధీమతః కించిత్కారిత్వం కైముతిక న్యాయ సిద్ధమితిభావః- భాగవతాపచారప్రసక్తౌ

సా-సం—ప్రతిపత్తి యిలితి. సర్వేష్వేతే భగవద్భక్తాః మత్స్వామినో నాథా ఇత్యాదిరూపేత్యర్థః. ఇప్ప్రతిపత్తిమాత్రత్తాలుమిత్యస్య కైంకర్య మిత్యనేనాన్వయః. తస్యేదమితి. తస్య శేషభూతమిదమితి యా ధీః. ఇవ్వాశ్రయత్వే నధీహేతుత్వం వివక్షితం. సోపి భగవత ఉపకారీ, కించిత్కారీ. భాగవత విషయే ఉక్త

మూ.— ఇన్ని(లజ్గళిలే)లైకళిలొన్ఱు కోణినపోతు

సా-దీ— మెన్కిరార్. ఇప్రతిపత్తి మాత్రత్తాలు మిత్యాది. తత్ప్రమాణం తస్యేదమితి. ఇవర్ కుళ శేషభూత మెన్నుమ్ బుద్ధిక్కు విషయమానతుమ్ అన్త బుద్ధియైయుడైయాక్కు కైయాలే కించిత్కారియెన్కై. ఇప్పడి యుత్కృష్టజాతీయరాయుమ్ అపకృష్ట జాతీయరాయుముళ్ళ భాగవత రిడత్తిలుమ్ వర్తిక్కుమ్ ప్రకారజ్గళిలొన్ఱు విపరీతమాకిల్ నడుజిఃతుమై కొణ్డు యిస్ఖలనమొరుత్తరుక్కుమ్ తెరియాతపడి పోగున్ఱు వర్తిక్క ప్రాప్త మెన్కిరార్. ఇన్ని లైకళిలిత్యాది యాల్.

సా-స్వా— కైంకర్య రూపత్వాత్తాదృశ బుద్ధి రూప కైంకర్య్య శేషత్వస్య విషయ తయా జనకతయా శాస్త్రజన్య శేషత్వ జ్ఞానస్య జనకతయావా శేషత్వ కార్య కైంకర్యం సిద్ధ మెన్ను కరుత్తు- ఇరుక్క వుమితి ప్రాప్త మిత్యన్వయః. ఇప్పడి భాగవత విష యత్తి లుత్కర్ష ప్రతిపత్తిరూప భక్తి పర్ణ ప్రాప్తి యెన్కిరతు కూడుమో ? ప్రతి పత్తి న్యూనత్తై యిల్ బాధక ముణ్డాకిలన్ఱో ఇప్పడి ప్రాప్తి యుణ్డావతు. ‘‘ వీక్షతే జాతి సామాన్యాత్సయాతి నరకం నరః ’’ ఎన్కైయాలే బాధకమ్ శొల్లిత్తెన్నిల్ ప్రపన్ననుక్కు ‘‘ నచతే నరకా కసః ’’ ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలే నరక మిల్లైయే ? నరక మిల్లా విట్టాలుమ్ సర్వంజిహ్మమ్ మృత్యుపదమార్జవంబ్రహ్మణః పద ’’ మెన్ఱు శొల్లుకైయాలే మృత్యురూప సంసార వర్ధక తయామృత్యువిన్ కడైవాయిలక ప్పట్టా ప్పోలే నడుజ్గ వేణు మెన్ఱిలానాలుమ్ భగవ ద్విషయత్తిల్ పునః ప్రపదనరూప ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే బాధకమ్ పరిహృత మాకైయాలే ప్రతిపత్తి న్యూనత్తైయాల్ బాధక మిల్లైయే ? కించ భాగవ తాపచార స్యేతర పాప వత్ప్రపన్నః ప్రపత్తి నాశ్యత్వా విశేషే ఇతుక్కు ప్రాధాన్యం తానెజ్గనే యెన్న ప్రతిపత్తి న్యూనతాది కళిల్ భాగవతర్ కళుక్కు పరస్పర క్షాపణ పురస్సర మాకవే పూర్ణ ప్రతిపత్తిపర్ణ ప్రాప్త మెన్నరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇన్నిలై కళిలే యితి - ఇన్నిలై కళిలే ఒన్ఱు కోణిన పోతు, భగవత్సంకల్ప సిద్ధ జాత్యా ద్యుపాధి కోత్కర్షాప కర్షజ్గళై తిరస్కరిక్కిలుమ్, ప్రతిపత్తియిల్ కురైయుణ్డాకిలుమ్, శూద్ర భాగ వతాది విషయత్తిల్ దాసత్వ బుద్ధి మాత్రత్తాలే కైంకర్యమ్ సిద్ధ మెన్ఱిరాతే గురుక్కలు మెన్నపడి - ఉత్కర్షత్తై తిరస్కరిత్తా లపచార మానాలు మపకర్షత్తై తిరస్కరిత్తా లపచార మావతెజ్గనే ? ఎన్నిల్ భగవత్సంకల్ప సిద్ధాప కర్షత్తై తిరస్క రిత్తాలతు పరమ శేష్య నభిమత మాకైయాల్ ప్రతి సంబంధి భాగవతా నభిమతా చరణ రూప మాకైయాలే యుమ్ , అపకర్షత్తై తిరస్కరిత్తా లుత్కర్షం సిద్ధ మాకైయా లుత్కర్షాప కర్షజ్గళుక్కు సామ్య బుద్ధియిలే పర్యవ సిత మాకైయాలు

సా-ప్ర— ఇన్నిలైకళిలేఒన్ఱు కోణిన పోతు, ఉక్తాకారేషు కస్యచిద్వక్రత్వే. కస్యచిద్వైపరీత్యే సతీత్యర్థః.

సా-వి— సత్యాం తత్రైవా పరాధ పరిహారంకృత్వా పూర్వస్మా దధిక స్నేహేన వర్తితవ్య మిత్యాహ- ఇన్నిలజ్గళిలే ఇతి. ఇన్నిలజ్గళిలే, ఏతదుక్తాకారేషు. ఒన్ఱుకోణిన పోతు, కస్యచి ద్వైపరీత్యే సతి.

సా-సం— విధప్రతిపత్తి వ్యతిరేకేణ కిమపి భగవాన్నాపేక్షతే. పరిపూర్ణత్వా దిత్యర్థః. ఏవం ప్రతిపత్తి విశేషాణా మభిమత కైంకర్యత్వం కైముత్య సిద్ధమితిభావః. ఇన్నిలై కళిలే ఇతి. ఉక్తేష్వ త్రిష్వను ష్ఠే యేషు. ఒన్ఱు కోణినపోతు, ఏకస్యాపి వైపరీత్యే సతి.

మూ— ‘‘ సర్వం జిహ్మం మృత్యుపద మార్జవం బ్రహ్మణః పదమ్ ,, ఎన్కిర పడియేమృత్యువిన్ కడై
వాయిలే యకప్పట్టార్ పోలే నడుఙ్గి ‘‘కృతాప రాధస్యహి తేనాన్యత్పశ్యామ్యహంక్షమమ్ | అంతరేణాం
జలింబద్ధ్వాలక్ష్మణస్య ప్రసాదనాత్,, ఎన్ఱుమ్ ‘‘యది కించిదతి క్రాం తంవిశ్వాసా త్ప్రణయేనవా | ప్రేష్య
స్య క్షమితవ్యంమే నకశ్చిన్నాప రాధ్యతి,, ఎన్ఱుమ్ ‘‘యచ్చ శోకాభి భూతస్య శ్రుత్వారామస్య భాషితమ్|

సా-దీ— జిహ్మమ్, కుటిలం సర్వం. మృత్యోః,సంసారస్యస్థానం-అకౌటిల్యం సర్వం పరమపద సాధన
మెన్ఱపడి. మృత్యువిన్, యమనుడైయ. కడైవాయ్, దంష్ట్రికళ్.కృతాపరాధస్యేతి హనుమద్వచనం సుగ్రీ
వంప్రతి. కృతాపరాధస్య హితే అంజలిం బద్ధ్వా లక్ష్మణస్య ప్రసాదనంకర్తవ్యం. ప్రసాదనాదంతరేణఅ
న్య దుపాయాంతరం నపశ్యామి ఎన్కై. యది కించిదితి లక్ష్మణంప్రతిసుగ్రీవస్య ప్రసాదన రూపం వచనం-
అపరాధేష్వంతరం గాన స్మాన్న విసృజతీతి విశ్వాసాత్,ప్రణయ కలహావత్ ప్రణయేనవా భృత్యస్య మమ
యదతి క్రాంత మస్తితద్భవతాక్షంతవ్యం. నిరపరాధీ జనో దుర్లభఃఎన్ఱుకరుత్తు.యచ్చేతిసుగ్రీవంప్రతిలక్ష్మ
ణస్యవచనం.భోసుగ్రీవ?శోకాభిభూతస్యనస్వభావేవ్యవస్థితస్య.రామస్యాగ్రజస్య.భాషితం ‘‘ నచ సంకుచితః

సా-స్వా—మపచారకోటి సివిష్టమామెన్ఱపడి-ప్రతిపత్తి మాత్రత్తాలేకైంకర్యంసిద్ధమెన్ఱుబుద్ధియిల్లైయాకిల్ శే
షి గతాతి శయా ధాయ కత్వ రూప శేషత్వ బుద్ధి తిరస్కృతై యాకైయాలే అపచారమ్ సిద్ధ మెన్ఱు కరు
త్తు - సర్వ మితి - జిహ్మమ్, కుటిలమ్ - అహంకార మమకారం శాస్త్రాతి క్రమ ద్వారా మృత్యుపదమ్,
మృత్యోః, సంసారస్య- పదమ్, స్థానం. తద్వృత్య జ్ఞాన వర్ధకమెన్ఱపడి-ఆర్జవమ్, శేషత్వపారతంత్ర్యమ్-
శాస్త్రార్థానుపాలనద్వారాబ్రహ్మణఃపదమ్ - బ్రహ్మణః,పరమపురుషార్థస్యస్థానం-తద్ధేతుజ్ఞానవర్ధక
మెన్ఱపడి - ప్రపన్నాది కళుకుం నరకాది కళిల్లా విట్టాలుమ్ భాగవ తాప చార త్తిల్ సంసార వర్ధకా
జ్ఞాన మూల భగవదప్రీతివర్ధకతయామృత్యువిన్ దంష్ట్రికళిలే యకప్పట్టార్పోలే నడుఙ్గ వేణుమెన్ఱపడి-
కృ తాప రాధస్య హి తేఇతి సుగ్రీవం ప్రతి హను మ ద్వచనమ్ - కృతాపరా ధస్య, లక్ష్మణ సమక్షం భగ
వ ద్విష యే ప్రతిజ్ఞాత మర్థ మతిక్రాంతస్య - తే, తవ . భగవ త్ప్రేరణయా నిగ్రహ ప్రవృత్తస్య లక్ష్మ
ణ స్యాంజలింబద్ధ్వాప్రసాద నాదంత రేణ, తత్ప్రార్థనం వినా. క్షమం,యోగ్యం- ప్రకృ తోచితం సమాధా
న మన్య న్నపశ్యామి - యది కించి దితి లక్ష్మణం ప్రతి సుగ్రీవ వచనమ్ - అపరాధే ష్వంత రంగాన స్మా
న్న విసృజ తీతి విశ్వా సా త్ప్ర ణయ కల హా వత్ప్రణ యే నవా భృత్య స్య మమ యదతి క్రాంతం,ము
త్తరంచి దస్తియది తత్క్షం తవ్యం - కశ్చి న్నాప రాధ్యతీతిన - నిరప రాధీ దుర్లభ ఇత్యర్థః - యచ్చేతి
సుగ్రీవం ప్రతి లక్ష్మణస్యవచనమ్. హే సుగ్రీవశోకాభిభూతస్యనస్వ భావే వ్యవస్థితస్య-రామస్య స్వామినః-

సా-వి — సర్వం జిహ్మం మృత్యుపద మితి - జిహ్మః, కుటిల వృత్తిః. మృత్యుపదం , సం సార స్థానం.
ఆర్జవం, అకుటిలవృత్తిః. బ్రహ్మణఃపదం, మోక్ష స్థానం. మృత్యువిన్ కడైవాయిలే, యమదంష్ట్రయాం.
అకప్పట్టార్పోలే, ప్రవిష్టవత్. నడుఙ్గి, వేపమానే సుగ్రీవే. కృతాప రాధ స్యేతి. సుగ్రీవం ప్ర తిహనుమ

సా-సం—కృతాపరాధస్యేతి హనుమ దుక్త్యాదాహరణేన కస్మింశ్చి ద్భాగవతే సాపరాధోయ మిత్యన్యేన
భాగవతేన దృష్టే తస్యహితముపదేశ్యం. అపరేణచ తద్హిత వచనం శ్రోతవ్య మిత్యర్థః స్థితోభవతి.

మూ — మయాత్వం పరుషాణ్యుక్త స్తచ్చత్వం క్షంతు మర్హసి,, ఎన్నుమ్, మహారాజరుడైయవుమ్, ఇళై య పెరుమాళుడైయవుమ్, అన్యోన్య ప్రసాదనప్రకారమ్శొల్లుకిర శ్లోక ద్వైపరామర్శిత్తు అ(ఇ)ప్పడియేయీ త్తినవామ్ తెరియామల్ వజ్రలేప ఘటిత మానాప్పోలే పొరుత్తి ప్పోరవుమ్ప్రాప్తమ్- జ్ఞానవా నానవన్

సా-గీ— పన్నా,, ఇత్యాదిశు(శ్రు)త్వావ శేన మ యా పూజ్యస్త్వంయచ్చపరుషాణ్యుక్తం స్తచ్చత్వం క్షమ స్వేతి. ఈత్తినవామ్, వెట్టినవామ్, వజ్రలేపత్తాల్ తెరియాత పడి సుఘటితమా మాప్పోలే నిరంధ్రమాకన డకళప్రాప్త మెన్కై. జ్ఞానియానవన్ బుద్ధిపూర్వకమాక ప్రాతికూల్యత్తిల్ ప్రవృత్తనానాల్ అత్తైభగ వాన్ క్షమిక్కుమో? వెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. జ్ఞానవా నాన విత్యాదియాల్.

పా-స్వా—"సమయే తిష్ఠసుగ్రీవమా వాలి పథమన్వగా,, ఇత్యాది భాషితంశ్రుత్వా పూజ్యోపిత్వమ్మయా అవశేన పరుషాణ్యుక్త ఇతి యత్త చ్చత్వం క్షంతు మర్హసీత్యర్థః - ఇప్పడియే ఇతి - ఇతినాలే భగవ దప చారమ్ భాగవత క్షాపణ త్తాలే తీర్న్దాలుమ్ భాగవ తాప చారమ్ భగవ ద్విషయత్తిల్ క్షాపణ త్తాలే నివృత్తమాకా తెన్నపడి - ఈత్తినవామ్, వెట్టుప్పట్టు భిన్నమాన వామ్ - తెరియా మల్ పొరుత్తిప్పార వుమ్ ప్రతిపత్తియిల్ కుఱైయ త్తిరుకళవుమ్ ప్రాప్త మిత్యన్వయః - ఇతినాలే కించిన్మనో వైషమ్య ముణ్డా నాలుమ్ క్షాపణ మాక మాట్టా తెన్నపడి - ఇవ్వళ వాల్ భాగవ తాపచారమ్ ప్రధాన మెన్నుమ్ ఇతు ముత లాన బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘమ్ వారామై క్కాక పాపారంభక పాప నివృత్త్యర్థంప్రపత్తి పణ్ణవే ణు మెన్నుమ్,అతు పణ్ణాత పోతు బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘమ్ వన్నాల్ పునః ప్రప దనమ్ప్రాయ శ్చిత్త మెన్నుమ్, భాగవ తాప చారత్తిల్ భాగవత క్షాపణమ్ ప్రాయశ్చిత్త మెన్నుమ్ శొల్లిత్తాయిత్తు - తత్వ త్రయవి వేక ముణ్డాయ్ జ్ఞాతా వాన ప్రపన్నన్ బుద్ధి పూర్వకమాక ప్రాతికూల్యత్తిల్ ప్రవృత్తనానాల్ పునః ప్రప త్తియాలే ఈశ్వరన్ క్షమి ప్పనో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - జ్ఞానవానా నేత్యాది -

సా-ప్ర—ఈత్తవామ్ తెరియామల్,భిన్నప్రదేశోయథానజ్ఞాయేతతథా.అనేనైతద్విషయే అపరాద్ధమితియథా నజానీయుస్తథేత్యర్థః.పొరున్తిప్పోరవుమ్ప్రాప్తమ్, స్నిహ్యద్భి స్థాతుంచప్రాప్తమిత్యన్వయః. ననుభగ వాన్యద్యప్యజ్ఞస్య బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘం సహేత, తథాపి విదుషోతి క్రమే దణ్డభూయస్త్వ మిత్యుక్త రీత్యాస్వస్వరూప పరిజ్ఞాన పూర్వకంప్రపన్నస్య ప్రాజ్ఞస్యబుద్ధిపూర్వాఘంనస హేతేత్యత్రశరణాగత్యా ప్రాజ్ఞాపరాధక్షాన్తేరపి ప్రమాణతోవగ మాద్విదుషోతి క్రమ ఇత్యస్య భాగవ తవ్యతిరిక్త విషయత్వ సంభవా చ్చరణాగత్యనుష్ఠానే ప్రాజ్ఞాపరాధమపిక్ష మేతై వేత్యాహ-జ్ఞానవానిత్యాదినా.

సా-వి—ద్వచనం-మహారాజరుడైయవుమితి.సుగ్రీవస్య.ఇళైయ పెరుమాళుడైయవుమ్, లక్ష్మణస్యచ.ఈత్తవామ్, పాషాణాదే భిన్నస్థానం. తెరియామల్, యథా నజ్ఞాయేత తథా. వజ్రలేప ఘటిత మానా ప్పోలే, లేప ద్రవ్యేణ సంఘటిత మివ. పొరుత్తిప్పోరవుమ్, అతిస్నేహా నాంగీ కృత్యావస్థానం చోచితమిత్యర్థః.

సా- సం— ఈత్తినవామ్, విభక్తస్థానం. నను విదుషోతి క్రమేదణ్డభూయస్త్వశ్రవణేనబుద్ధిపూర్వకప్రాతికూల్యవతి ప్రపదన మాత్రేణభగవతః ప్రసాదోనోపేతీతి వదంతమితిహాస సిద్ధేన దృష్టాంతేన సమాధత్తే. జ్ఞానవానాన విత్యాదినా.

మూ— ప్రాతికూల్యత్తిలే బుద్ధిపూర్వకమాక ప్రవృత్తరానాలుమ్, పునః ప్రపత్తియాలే సర్వేశ్వరన్ క్షమిక్కు మెన్నుమిడమ్ శ్రీబదరికాశ్రమత్తిలే క్రోధాన్ధనాయ్ ధర్మాత్మజనాన భగవానోడే ఎతిరమ్బుకోత్త రుద్రనై బ్రహ్మా తెళివిత్తు విలక్క అవనుమ్ “ప్రసాదయామాస భవో దేవం నారాయణం ప్రభుమ్। శరణంచ జగామాద్యం వరేణ్యం వరదం హరిమ్” ఎన్కిఱపడియే ప్రసాదనమాన శరణాగతియై పణ్ణినాన్; “తతో థ వరదో దేవో జితక్రోధో జితేంద్రియః। ప్రీతిమానభవత్తత్ర రుద్రేణ సహ సంగతః” ఎన్కిఱపడియే సర్వేశ్వరన్ ప్రసన్ననాయ్ రుద్రనై అంగీకరిత్తాన్ ఎన్కైయాలే సిద్ధమ్ -

సా-దీ—ధర్మదేవతైయిన్ పుత్రనాన బదరికాశ్రమ శ్రీమన్నారాయణనోడే ఎన్కై. తత్పితావాన బ్రహ్మా-ప్రసాదయామాసేత్యాది. భవః, రుద్రన్. ప్రసాదనార్థం శరణంచ జగామ. తత ఇతి. తతః, శరణాగత్యా-దేవః, నారాయణః. జితేంద్రియత్వాజ్జితక్రోధో వరదో భూత్వా తత్ర రుద్రే ప్రీతిమానభవత్, పూర్వవత్తేన సుఘటితస్నేహవాన భవత్ ఎన్కై. నిష్కారణమాక ఒరు భాగవతర్ తన్నై శీఱినాల్ కిలుమ్ సర్వథా అవనై

సా-స్వా—క్రోధాంధనాయ్ ఎతిరమ్బుకోత్త రుద్రనై యెన్ఱన్వయమ్-యద్వా, వజ్రలేపఘటితమానాల్ పోలే పరిహారిత్తిప్పరవుమ్ ప్రాప్తమెన్కిఱతు కూడుమో? భాగవతాళుక్కు బుద్ధిపూర్వకమాక అపచారప్పట్ట విషయత్తిల్ క్షాపణ మాత్రత్తాలే యథాపూర్వం మనః ప్రసాదముణ్డామో? “యచ్ఛీలస్స్వామీ” ఎన్కిఱన్యాయత్తాలే బుద్ధిపూర్వకమ్ ప్రాతికూల్యత్తిలే ప్రవృత్తవిషయత్తిల్ పునః క్షాపణ మాత్రత్తాలే యథాపూర్వమీశ్వరన్ ప్రసన్ననాకిఱాప్పోలే భాగవతాళుమ్ భగవదభిప్రాయానుగుణమాక ప్రసన్నరావార్ కళెన్నిల్ జ్ఞాతావాన ప్రపన్నన్ బుద్ధిపూర్వకమాక ప్రాతికూల్య ప్రవృత్తనానాల్ విషయత్తిల్ పునః ప్రపత్తిమాత్రత్తాలే ఈశ్వరన్ తాన్ క్షమిక్క కూడుమో ? అతు ఓరిడత్తిల్ కణ్డాలన్ఱో ఉపపన్నమావతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - జ్ఞానవానా నేతి - ఇళైయపెరుమాళ్ “సమయేతిష్ఠ సుగ్రీవ మా వాలిపథమన్వగాః” ఎన్ఱు ప్రథమం పరుషభాషణమ్ పణ్ణవరాకైయాలే మహారాజవిషయత్తిల వరే ప్రథమం క్షాపణమ్ పణ్ణప్రాప్తమాయిరుక్క మహారాజర్ ప్రథమం క్షాపణమ్ పణ్ణుకిఱతు కూడుమో ? తాన్ కుత్తమ్ శెయ్యాతే యిరుక్క ఒరుభాగవతన్ తన్నై వెఱుక్కిల్ తాన్ ప్రథమం క్షాపణమ్ పణ్ణుకిఱాప్పోలే మహారాజర్ ప్రథమమ్ క్షాపణమ్ పణ్ణుకిఱతెన్నిల్ తాన్ కుత్తమ్ శెయ్యాతే యిరుక్క వమూలకమాక తన్నై భాగవతన్ వెఱుక్క కూడుమో ? ఇదానీన్తన దుష్కర్మత్తాలే తాన్ జన్మాంతర దుష్కర్మత్తాలే తాన్ వెఱుక్క కూడుమెన్నిలప్పోతు జన్మాంతరపాపమ్ భగవదపచారమాకైయాలే భగవద్విషయత్తిలేయుమ్ కదాచిత్ క్షాపణమ్

సా-ప్ర —ఎతిరమ్బుకోత్త, ప్రత్యస్త్రప్రయోక్తారం. తెళివిత్తు విలక్క, వస్తుస్థితిం జ్ఞాపయిత్వా యుద్ధాన్నివర్తయతి సతి. ఏతేన భగవతః ప్రసాదనీయత్వే ప్రమాణముక్తం. అథ భాగవతానాం ప్రసాదనీయత్వే విశేష బోధకం ప్రమాణం దర్శయన్ విపక్షే బాధకబోధకాని వచనాన్యాహ.

సా-వి—ధర్మాత్మజనా నేతి. ధర్మదేవతా పుత్రో బదరికాశ్రమే నారాయణావతారః. ఎతిరమ్బుకోత్త, ప్రత్యస్త్రప్రయోక్తారం- బ్రహ్మా, చతుర్ముఖః. తెళివిత్తు, తన్మాహాత్మ్యం జ్ఞాపయిత్వా - విలక్క, నివారయతి సతి- శరణాగతియై పణ్ణినాన్, శరణాగతిమకరోత్.

మూ—తాఙ్కుత్తవాళ నాకవుమామ్, తానిప్పోతు కుత్తమ్ శెయ్యాతేయిరుక్క జన్మాంతర దుష్కృతత్తా లే యాకవుమామ్, శిలభాగవతర్ తన్నై వెరుక్కిల్ ఏతేనుమొరు విరకాలేయవర్కళై క్షమైకొళ్ళుకిర ముఖత్తాలే ఈశ్వరనై క్షమైకొళ్ళవేణుమెన్నుమిడమ్ ‹‹ రూక్షాక్షరాణి శృణ్వన్వై తథా భాగవతేరితాన్| ప్రణామపూర్వకంక్షాన్త్యాయోవదేద్వైష్ణవోహిసః,, ఎన్ఱుశ్రీవైష్ణవలక్షణమ్శొల్లుకిరప్రమాణత్తిలే సిద్ధమ్-ఇజ్జనక్షేయ్యాతపోతు ‹‹ యేబ్రాహ్మణాస్త్వహమ సంశయంనృప

సా-దీ—క్షమిప్పిక్కవేణుమ్- అమ్ముఖత్తాలీశ్వరన్ ప్రసన్ననామెన్నుమిడత్తైత్తసప్రమాణమాకక్కాట్టుకిరార్ - తాఙ్కుత్తవాళనిత్యాది- కుత్తవాళన్, అపరాధి - ఇజ్జన్మత్తిలెన్ను శేషమ్ - రూక్షాక్షరాణీతి. ఉక్తలింగపురాణత్తిల్ ఉత్తరభాగత్తిల్ వచనమ్. ఇజ్జనమ్ శెయ్యాతపోతు వరుమనర్థఙ్గళై క్కాట్టుకిరార్. ఇజ్జనవిత్యాదియాల్. ఇవ్వర్థత్తిల్ప్రమాణఙ్గళ్, యేబ్రాహ్మణాఇత్యాది. మహాభారతత్తిల్.భోయుధిష్ఠిర? యేబ్రాహ్మణాః,బ్రహ్మవిదః,భాగవతాఇత్యర్థః . యేసన్తితేఅహమేవ.మద్రూపాఏవ. అసంశయం,

సా-స్వా —పణ్ణప్రాప్తమన్ఱో? భాగవతక్షాపణనియమముణ్డో? పరుషభాషణమ్పణ్ణుకిరభాగవతవిషయత్తిల్ క్షాపణత్తుక్కు ప్రమాణమ్తానుణ్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. తాఙ్కుక్కత్తవాళనాకవుమామితి - సకారణమాకవాతల్ నిష్కారణమాకవాతల్ భాగవతన్ శీరినాల్ తత్క్షాపణముఖేనైవ శరణ్యానిన్ఱ స్థలత్తిల్ మూలభూతనిగ్రహ సంకల్పత్తై విట్టుప్రసన్ననామ్- ప్రకారాంతరేణ ప్రసన్ననాకానెన్ఱపడి. కుత్తవాళన్,అపరాధి . ఇజ్జన్మత్తిలెన్ఱుశేషః. రూక్షాక్షరాణీతి. లింగపురాణోత్తరభాగవచనమ్.ఇదానీంతనదురితమూలమాకవాతల్, జన్మాంతరదురితమూలమాకవాతల్భాగవతన్ వెరుత్తాలతుదుష్కర్మఫలమాకైయాలే స్వతః అపచారరూపమాకామైయాలేఅతుక్కుక్షాపణాపేక్షైయుణ్డోవెన్నక్షాపణమ్పణ్ణావిట్టాల్బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్జనక్షెయ్యాతపోతితి . యేబ్రాహ్మణాఇతి. భారతేయుధిష్ఠిరంప్రతి భగవద్వచనమ్. హేనృప? యేబ్రాహ్మణాః, బ్రహ్మవిదోభాగవతాః. తే,అహంమద్రూపాఏవ తేసంచరంతీత్యర్థః.

సా-ప్ర — తాఙ్కుత్తవాళనిత్యాదినా- కుత్తవాళనాకవుమామ్, కృతాపరాధో భవేద్వా - ఇప్పోతుకుత్తమ్శెయ్యాతిరుక్క, ఏతజ్జన్మన్య పరాధాకరణేపి. తన్నైవెరుక్కిల్, స్వవిషయోపాలంభంకుర్వాణేషు. ఇజ్జనశెయ్యాతపోతు,ఎవమకరణే.

సా-వి—తాఙ్కుత్తవాళనాకవుమామ్,స్వయంకృతాపరాధోభవేద్వా- ఇప్పోతు కుత్తమ్ శెయ్యాతిరుక్క, ఏతజ్జన్మన్యపరాధాకరణేపి - శిలర్ భాగవతర్ తన్నైవెరుక్కిల్, కేషుచిద్భాగవతేషుస్వాత్మానం దూషయత్సు . అవర్కళై క్షమైకొళ్ళుకిర ముఖత్తాలే, స్వయం అహంకారం పరిత్యజ్య యేనకేనాపిప్రకారేణ తేషాం క్షామణముఖేన. ఈశ్వరనై క్షమైకొళ్ళవేణుమ్, ఈశ్వరంప్రతి క్షామణం కార్యం . ప్రాచీనదుష్కర్మవశాద్భాగవతేషు స్వాత్మానం నిందయత్సు తత్ప్రసాదనమేవ కార్యం. తత్ప్రసాదనమేవ భగవతః ప్రసాదనమితి భావః. ఇజ్జనశెయ్యాతపోతు, ఏవమకరణే.

సా-సం—నస్వనిమిత్తమేవ కశ్చిత్కించిత్ప్రతికుర్యాచ్చేత్తదాకింకార్యమిత్యత్రాహ. తానిత్యాదినా - అన్వయముఖేనోక్తం వ్యతిరేకముఖేన స్థాపయతి. ఇజ్జనమ్ శెయ్యాతపోతితి.

మూ— తేష్వర్చితే ష్వర్చితోహం యథావత్ । తేష్వేవతుష్టే ష్వహమేవతుష్టో వైరంచ తైర్యస్య మమాపి వైరమ్ । ఘ్నంతంశపన్తంపరుషంవదన్తం యోబ్రాహ్మణంనప్రణమేద్యథాహం । సపాపకృద్బ్రహ్మదవాగ్నిదగ్ధో వధ్యశ్చదండ్యశ్చ నచాస్మదీయః ,, ఎనిఱర పడియేభగవదభిమాన బాహ్యనుమాయ్, వైష్ణవ ప్రకృతియా యిరుక్కిఱ తనక్కు స్వరూప మెన్నలామ్పడి అన్తరఙ్గమానభాగవత శేషత్వత్తైయుమ్ స్వభావమాయ్ నిర్కిఱ శమద మాదికళైయు మిழన్తానామ్.

సా-దీ— తత్ర సంశయో నాస్తి. తేషు పూజితేషు సత్సు అహమేవ యథావదర్చితోస్మి - తేషు తుష్టేషు అహమేవతుష్ట ఇతి విద్ధి. యస్య. తైః, బ్రాహ్మణైః. వైరమ్, విరోధః. తేన మమాపి విరోధః- ఘ్నన్తమితి. ఘ్నంతం, తాడయంతం- శపంతం, రూక్షాక్షరాణి వదంతం. శాపంవా దదతం - పరుషం వదంతం బ్రాహ్మణం యథాహంభృగుం ప్రణత వానస్మి తథాయః కశ్చిన్నప్రణమేత్ - సమూఢః, సర్వ పాపకృత్- బ్రహ్మణ కోప దవాగ్నినా దగ్ధ స్వరూపః. మమాపి దండ్యః, వధ్యోభవతి- అస్మదభిమతశ్చ నభవతి- శేషత్వం స్వరూప మెన్నలామ్పడి యెన్నైయా లివ్వధికారిక్కు శేషత్వ హానివధమ్- చక్షురాదికళ్ పోతే శమాది స్వావయవ స్థానీయమాకైయాల్ తద్ధాని దండమెన్నై - ఇనినచాస్మదీయః ఎన్ఱు భగవదభిమాన

సా-స్వా— తేష్వర్చితేష్వహం యథా వదర్చితః . యస్య తైః భాగవతైః వైరం మమాపి తేన వైరం విరోధ ఇత్యర్థః. ఘ్నంతమితి. ఘ్నంతం, తాడయంతం. శపంతం, శాపందదతం. పరుషంవదంతం, యథాహ మితి పాఠః. యథాహం ప్రథమం భృగు ప్రభృతి విషయే ప్రణత వానస్మి తథాయః కశ్చిన్న ప్రణమే ద్యదిసమూఢః స్సర్వ పాప కృత్ బ్రాహ్మణ కోప రూప దవాగ్ని దగ్ధస్వరూపః. మమాపి దండ్యః వధ్యశ్చ భవతి. మదభిమతశ్చ నభవతి. భాగవత పరుష భాషణ శ్రవణం పాప ఫల మానాలుమ్ తాదృశ పరుష భాషణ నిమిత్తంత త్భాగవత ప్రణామాది రూప క్షాపణ వ్యాపారస్య నైమిత్తిక తయా తదతి లంఘనే తన్నిమిత్త పాప మడియాక భగవన్నిగ్రహ ముణ్డా మెన్ఱుమ్, భాగవత పరుషభాషణాది మూలజన్మాంతరాది దుష్కర్మణామ్ భాగవత క్షాపణ మంతరేణ కేవల ఫలానుభవ నాశ్య మన్ఱెన్ఱుమ్ కరుత్తు. ఇన్త వచనత్తిల్ వధ్యత్తైయుమ్

సా-ప్ర— స్వభావమాయి నిర్కిఱ, స్వానాధారణతయాస్థితాన్ శమదమాదీంశ్చ ‹‹ శమోదమస్తపస్సత్యం క్షాంతిరార్జవమేవచ । జ్ఞానంవిజ్ఞానమాస్తిక్యం బ్రాహ్మంకర్మస్వభావజ ,, మిత్యాది ప్రమాణాచ్ఛమాదీనాం స్వాభావికత్వమితి భావః. ఇழన్తానామ్, వినాశితవాన్ స్యాత్ - నను ‹‹ యేతుశిష్టాస్త్రయోభక్తాః ఫలకామాహితేమతా ,, ఇత్యుక్తానా మైశ్వర్య కైవల్య నిష్ఠానాం భాగవత శేషత్వాభావే సుఖిత్వ పద స్వాపె సుఖ సంభవేన తద నిష్టం స్యాదిత్య త్రా నన్య ప్రయోజనస్య ప్రపన్నస్య భగవచ్ఛేష భూతస్య

సా-వి— స్వరూప మెన్నలామ్పడి, స్వరూపమిత్యేవవక్తుం శక్యమిత్యేవం ప్రకారేణ. అంతరంగమాన, అంతరంగ భూతం. ఇదంభాగవత శేషత్వస్య విశేషణం . స్వభావమా యిత్యేతచ్చ మదమాదివిశేషణం. ఇழన్తానామ్,

సా-సం— బ్రహ్మదవాగ్నిదగ్ధ, బ్రహ్మవిద్విషయాపచార దవాగ్నిత్యర్థః. వధ్యశ్చ దణ్డ్యశ్చ ఇత్యస్యాభిప్రాయ మాహ. వైష్ణవ ప్రకృతియా యిత్యాదినా. స్వరూపనాశోహివధః. స్వభావనాశోహి దణ్డ ఇతి భావ . లోక సిద్ధవధదణ్డయోరిహా ప్రయోజకత్వా దుక్తరూపావేవాత్ర వధ దణ్డౌ. బ్రహ్మవిద పచారిణి

మూ — ఇవన్త్తైయిఙ్కైక్కొణ్డానేయివనుక్కు-వధముమ్దణ్డముమ్. భగవదభిమానబాహ్యతైయిఙ్కొడుమైయై ,, అళియనమ్మైయయలెన్నారమ్మవో కొడియవారే,, ఎన్ఱు భాగవత శేషత్వమేతమక్కు-నిరూపకమాకరుచిత్త శ్రీతొణ్డరడిప్పొడి యాழ்వారరుళిచ్చెయ్తార్.

సా-గీ — బాహ్యతైయినినిష్టతైయైకాట్టుకిరార్-భగవదభిమానేత్యాది - అళియనమ్పయ్యలెన్నార్, స్నిగ్ధనాన నమ్ముడైయ శిరుక్కన్ఱు అరఙ్గనారభిమానిక్కిరారిల్లైయడియేనై - అమ్మవో, అయ్యయ్యో. అడియేనుడైయ కొడుమై. కౌటిల్యం, ఇతిక్ప్రకార మిరున్తపడియెన్ - యేబ్రాహ్మణా ఇత్యాది

సా-స్వా — దండ్యతైయుమ్శొన్నతుకూడుమో? నిత్యమానవాత్మస్వరూపత్తుక్కు-వధముమ్ దండముమ్ కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్, ఇవత్తై ఇతి. నచాస్మదీయః ఎన్కిఱ త్తిరుక్కు భగవదీయత్వమ్ నిత్యమ్మాకైయాలే భగవతో మదీయ ఇత్యభిమాన శూన్య ఇత్యర్థత్తిల్ తాత్పర్యమెన్ఱుమ్, వధ్యః ఎన్కిఱత్తుక్కు-మ్అంతరఙ్గ భగవచ్ఛేషత్వ కాష్ఠాభూత భాగవత శేషత్వ హానియాకిరవధ్యతైయిల్ తాత్పర్యమెన్ఱుమ్, దండ్యః ఎన్కిఱత్తుక్కు-మ్ శరీరావయవభూత హస్త పాదాది ఛ్చేదమ్ పోలే బహిరంతరఙ్గ శమదమాదిహా నిరూపదండ్యతైయిల్ తాత్పర్యమెన్ఱుమ్ కరుత్తు. శేషత్వైక స్వరూపనుక్కు తద్ధాని వధరూపానర్థమానాలుమ్, నచాస్మదీయః ఎన్ఱు భగవదభిమాన బాహ్యతైయై దుష్పలమాకచ్చొల్లప్పోమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - భగవదితి - కొడుమైయై, క్రౌర్యత్తై - అళియనమ్పయ్యలెన్నారమ్మవో కొడియవారే, అస్మత్స్వామియాన శ్రీరంగనాథన్. అళియ, స్నిగ్ధనాన- నమ్పయ్యల్, నమ్ముడైయ బాలకనెన్ఱు - ఎన్నార్, అభిమానిక్కిరారిల్లై - అమ్మవో, అయ్యో - కొడియవారు, అస్మత్కర్మ కౌటిల్య

సా-ప్ర — శేష్యతిశయ జనన ప్రవృత్తత్వాచ్ఛేష్యభిమాన బాహ్యత్వం భగవచ్ఛేషత్వస్యఫలభూతభాగవత శేషత్వాసిద్ధిశ్చ ,, అసన్నేవసభవతీ ,, త్యుక్త ప్రకారేణ స్వరూప నాశ పర్యవసితత్వాద నిష్టమేవేత్యభిప్రయన్ భాగవత శేషత్వాభావస్య శమాది రాహిత్యస్య భగవదభిమాన బాహ్యత్వ పర్యవసితత్వాద నిష్టత్వం సప్రమాణమాహ. ఇవత్తై ఇழ்క్కైక్కొణ్డానే ఇత్యాదినా- భాగవత శేషత్వాదిహీనత్వమేవేత్యర్థః- కొడుమై, క్రౌర్యం. అళియనమ్పైయ్యలెన్నారమ్మవాకొడియవారె, అస్మత్స్వామీ శ్రీరంగనాథస్సాత్యంతప్రియస్వకీయబాలోయ మితి నవదతిఅహోఽస్మత్పాపస్యక్రౌర్యమ్. అమ్మేతి ఖేదే -తొణ్డరడి

సా - వి — విచాళితవాంత్స్యల్. ఇవత్తైఇழ்క్కైక్కొణ్డానే, ఏతత్స్వరూపస్వభావయోర్నాశనే. ,,వధ్యశ్చ దండ్యశ్చనచాస్మదీయ,, ఇత్యుక్త ప్రకారేణ-వధముమ్, జీవాత్మ నాశః. దండముమ్, చక్షురాది స్థానీయ శమాది నాశేనదండన మిత్యర్థః. భగవదభిమాన బాహ్యతైయిన్, అభిమానబాహ్యతాయాం- కొడుమైయై, క్రౌర్యం. తొణ్డరడిప్పొడి యాழ்వారరుళిచ్చెయ్తార్. కిమితి. అళియనమ్ పయ్ యలెన్నారమ్మవో కొడియవారే, అస్మత్స్వామీశ్రీరంగ నాయకః. అళియ, మద్దాస్యమాదృత్య. నమ్పయ్యల్, అస్మదీయశ్శిశవః. ఎన్నార్, ఇతి నాభిమన్యతే-అమ్మవా, అహో. కొడియవారే, పాపస్యక్రౌర్యం.

సా-సం — తత్ప్రసాదా ప్రాక్తందనా దరణానుమితాయాభగవదభిమాన బాహ్యతాయాః కౌర్యం తదనంతరమేవఅత్యాదరణాత్సిద్ధమితిభక్తాంఘ్రిరేణవోభిదధురిత్యాహ. భగవదభిమానేతి. అళియ, కృపయాసహ.

మూ— ఇశ్శ్లోకఙ్గళిల్ బ్రాహ్మణశబ్దమ్ "విష్ణుం క్రాన్తం వాసుదేవం విజానన్విప్రో విప్రత్వం గచ్ఛతే తత్త్వదర్శీ" ఎన్ఱు అప్రక్రియైయాలే విశేషవిషయమ్ - సామాన్యవిషయమానాలుమ్ భాగవతవిషయత్తిల్ అపరాధ (క్షమ) ణమ్ కైముతికన్యాయత్తాలే సిద్ధమ్.

సా-దీ—శ్లోకఙ్గళ్ భాగవతాపచారవిషయత్తిల్ ప్రమాణమాన మైయై యరుళిచ్చెయ్ కిఱార్- ఇశ్లోకఙ్గళిలిత్యాదియాల్ - విష్ణుమితి - క్రాన్తం, లోకాక్రాన్తవన్తం - వాసుదేవం, వేదాన్తవేద్యం. జానన్విప్రః తత్త్వదర్శీసన్ విప్రత్వం గచ్ఛతి. అన్యథా విప్రాభాస ఇతి- సామాన్య విప్రవిషయమానాలుమ్ తత్పరమెన్ఱార్- సామాన్యేతి.

సా-స్వా—మిరున్తపడి యెన్నెన్ఱు- ఇప్పడి ఉక్తప్రకారేణ భాగవతాపచారపరిహారక్రమమ్ శొన్నతు కూడుమో? ఉక్తవచనఙ్గళిలే సామాన్యబ్రాహ్మణవిషయత్తిలన్ఱో అపచారపరిహారముమ్ విపత్తుత్తిల్ బాధకముమ్ శొల్లుకిఱతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇశ్లోకఙ్గళిలితి. విష్ణుమితి - క్రాన్తమ్, లోకాక్రాన్తవన్తమ్. విష్ణుం, వ్యాప్తం. వాసుదేవం, శ్రీమన్నారాయణం - విజానన్విప్రః, తత్త్వదర్శీ సన్ విప్రత్వం గచ్ఛతి - అన్యథా విప్రాభాస ఇత్యర్థః- ప్రక్రియైయాలే ఇతి- బ్రహ్మోనతీతి బ్రాహ్మణ ఇతి వ్యుత్పత్తియాలే ఎన్నపడి- ఘ్నన్తంశపన్తమెన్ఱ వచనత్తిలే సామాన్యవాచి బ్రాహ్మణశబ్దత్తుక్కు నియామకమన్ఱిక్కే విశేషపరత్వమ్ శొల్లక్కూడుమో ? రూఢీ బాధకమిణ్డాకిలన్ఱో యోగాశ్రయణముపపన్నమావతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- సామాన్యవిషయమానాలుమితి - పరుషభాషణమ్ పణ్ణుకిఱ సామాన్యబ్రాహ్మణవిషయత్తిల్ - "వేదా విప్రాః కేశవశ్చైక రాశిః" రిత్యాది ప్రకారేణ భగవదన్తరఙ్గతయా అన్ఱు ప్రణామపూర్వకం క్షాపణమ్ శొల్లుకిఱతు - ఇప్పడి యానాల్ భగవదత్యన్తాన్తరఙ్గ భాగవత విషయత్తిల్ అపరాధపరిహారమ్ కైముత్యసిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు - ఇఙ్గు సామాన్యబ్రాహ్మణత్వ భాగవతబ్రాహ్మణత్వ కృతకైముత్యన్యాయమ్ శొన్నాల్ వర్ణాన్తరభాగవతవిషయత్తిలపరాధక్షాపణమ్ సిద్ధియామల్ ప్రసఙ్గిక్కుమిత్యాది బాధకమూహ్యమ్ - ఇప్పడి జ్ఞానవానానవనుమ్ బుద్ధిపూర్వకమాక ప్రాతికూల్యత్తిలే ప్రవృత్తనానాలుమ్

సా-ప్ర—ప్పడి యాఴ్వార్, భక్తాంఘ్రి రేణుః - భాగవతాపరాధక్షామణాకరణే ప్రత్యవాయబోధకతయోపాత్త వచనస్థ బ్రాహ్మణశబ్దస్య స్వాభిమతార్థపరత్వం సప్రమాణం ప్రదర్శ్యార్థాన్తరపరత్వేపి "వేదా విప్రాః కేశవశ్చైకరాశిః" రిత్యాద్యానుగుణ్యేన భగవదన్తరఙ్గత్వా దేవబ్రాహ్మణశబ్దనిర్దిష్టానాం ప్రసాదనీయత్వాత్ భగవదత్యన్తాన్తరఙ్గాణాం శ్రీవైష్ణవానాం ప్రసాదనీయత్వం కైముతికన్యాయసిద్ధమిత్యాహ- ఇశ్లోకఙ్గళిలిత్యాదినా. నను "నిరవధిషు కృతేషు చాగస్సు హేలామతిరనుశయినీయదిస్యాత్తతః । వరదహృదయ సేన సంశేమహే నిరనుశయధియోహతా హైవయమ్ ॥ యద్బ్రహ్మ కల్ప

సా - సం — ఉక్తవచనే బ్రాహ్మణశబ్దస్తత్త్వదర్శిత్వ ప్రవృత్తినిమిత్త ఇతి నాతివాదావకాశ ఇత్యాహ. ఇశ్లోకఙ్గళిలితి. విశేషవిషయ ఏవ బ్రాహ్మణశబ్దో ముఖ్యవృత్తః, అన్యత్ర తత్త్వౌపచారిక ఇతి భావః. అధీతవేదమాత్రే బ్రహ్మణ్యనతిపతతీతి వ్యుత్పత్త్యా బ్రాహ్మణశబ్దస్య ప్రసిద్ధిప్రాచుర్యమితి యావదేతం ప్రత్యపి నమదభిమతార్థహానిరిత్యాహ-సామాన్యేతి- ప్రపదనస్య ప్రతిపదోక్తస్య వా ప్రాయశ్చిత్తతా అనుతాపాదిభి

మూ—"అనుతాపాదుపరమాత్ప్రాయశ్చిత్తోన్ముఖత్వతః । తత్పూరణాచ్చాపరాధాస్సర్వే నశ్యన్తి పాదశః ॥

సా-దీ— పాపానాం నాశప్రకారం దర్శయతి - అనుతాపాదితి - పాపత్తై ప్పణ్ణిన వనన్తరమ్ పశ్చాత్తాపత్తాల్ పణ్ణిన పాపత్తిల్ నాలత్తోరమ్శమ్ కళియుమ్- ఇనిపణ్ణక్కడవే నల్లేనెన్ఱు ఉపరమాత్ , విడుకైయాల్ ద్వితీయామ్శమ్ కళియుమ్- ప్రాయశ్చిత్తోద్యోగమాత్రత్తాల్ తృతీయామ్శముమ్ కళియుమ్ ప్రాయశ్చిత్తస్యపూరణాత్ చతుర్థాంశముమ్ కళియుమ్ - ఇప్పడియే సర్వపాపఙ్గళుమ్ పాదశోనశిక్కుమెన్ఱు కై-

సా-స్వా—పునః ప్రపత్తిమాత్రత్తాలే ఈశ్వరన్ క్షమిక్కుమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? అప్పో అధికారాదియిలే యథోచితలజ్జానుతాపాదికళ్ పిఱన్తు యథాధికారమ్ ప్రాయశ్చిత్తావలంబనముణ్డామెన్ఱు లజ్జానుతాపాదికళుమపరాధశాంత్యర్థమావశ్యకమెన్ఱు శొన్నతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అనుతాపాదితి - అనుతాపాది చతుర్ణాం క్రమేణ పాదశః పాపనాశకత్వాత్ పూర్వోక్త విరోధమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు - యద్వా, బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తావలంబనముణ్డామెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? "యద్బ్రహ్మకల్పనియుతానుభవేప్యనాశ్యం తత్కిల్బిషం సృజతి జన్తురిహ క్షణార్ధే । ఏవం సదా సకల జన్మసు సాపరాధం క్షామ్యస్యహో తదభిసంధివిరామమాత్రాత్ । నిరవధిషు కృతేషు చాగస్స్వహో మతిరనుశయినీ యదిస్యాత్తతః । వరద హృదయ సేనసంశేమహోనిరనుశయధియోహతా హైవయమ్ ,, ఎన్ఱు అనుతాపాది మాత్రత్తాలుమ్ పాపనాశమ్ శొల్లుకైయాలే తదర్థప్రాయశ్చిత్తమ్ నియమేన కర్తవ్యమెనిలారతు కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అనుతాపాదితి. అనుతాపాదికం పాపనాశకమానాలుమ్ కృత్స్న పాపనాశకమల్లామైయాలే తదర్థమ్ ప్రాయశ్చిత్తమావశ్యకమెన్నపడి. యద్వా, ఇప్పడి పునః ప్రపదనమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘప్రాయశ్చిత్తమెన్ఱుశొన్నతు కూడుమో? బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘఙ్గళ్ అధికారిభేదేన గురుతరఙ్గళాయుమ్ లఘుతరఙ్గళాయుమిరు

సా-ప్ర—నియుతానుభవేప్యనాశ్యం తత్కిల్బిషంసృజతిజంతురిహక్షణార్ధే । ఏవం సదాసకలజన్మసుసాపరాధంక్షామ్యస్యహోతదభిసంధివిరామమాత్రా ,,దిత్యాదిభిరనుతాపాభిసంధి విరామమాత్రాదీనామపి దుష్కర్మవినాశకత్వం బోధ్యత ఇతి కథమవశ్యం భాగవతాపచారే తత్ప్రసాద ఏవ కార్య ఇత్యుచ్యత ఇత్యత్రాహ. అనుతాపాదిత్యాదినా. నను ప్రపదనస్యోత్తరాఘహేతు ప్రాయశ్చిత్తత్వం నోపపద్యతే.

సా-వి— అనుతాపాదితి - అనుతాపాచ్చతుర్థాంశో నశ్యతి. ఉపరమాత్ , పాపకర్మణో నివృత్తేరపి చతుర్థాంశో నశ్యతి. ప్రాయశ్చిత్తోన్ముఖత్వతః ప్రాయశ్చిత్తే ప్రవృత్త్యా చతుర్థాంశో నశ్యతి - తత్పూరణాత్ , ప్రాయశ్చిత్తసమాప్త్యా. చతుర్థాంశో నశ్యతీత్యర్థః - నను "శక్తౌ ప్రతిపదోక్తం స్యాదశక్తౌ

సా-సం—ఖిన్న ఏవేతి శిక్షణాయాహ. అనుతాపాదితి. తత్పూరణాత్ , ప్రాయశ్చిత్తనివర్తనాత్ "నిరవధిషుకృతేషుచాగస్స్వహో మతిరనుశయనీయదిస్యాత్తతః । వరదహృదయ సేనసంశేమహోనిరనుశయధియోహతాహైవయమ్ । క్షామ్యస్యహో తదభిసంధివిరామమాత్రా,, దిత్యాదిగురూక్తిభిః పాదశ ఇత్యుక్తం. జానంతోప్యహం కథమిద మకరవం నిగ్రహాస్య మహతః పాత్రమాస్మ ఇత్యాది రనుతాపః. ఉపరమశబ్దః అభిసంధి విరామపరః. ప్రాయశ్చిత్తారమ్భసంవిధానంప్రాయశ్చిత్తోన్ముఖత్వం. సర్వే, బుద్ధిపూర్వాశ్చేత్యర్థః.

మూ— పూర్వస్మిన్వా పరస్మిన్వా కల్పే నిర్విణ్ణచేతసామ్ । నివర్త్యతారతమ్యేపి

సా-దీ—పూర్వస్మిన్నితి-పూర్వబ్రహ్మకల్పఙ్గళిలే నిర్విణ్ణరానార్కళ్-ఉత్తరకల్పత్తిల్ నిర్విణ్ణరానార్కళైక్కాట్టిల్ అల్పపాపమ్-ఉత్తరకల్పత్తిల్ ముముక్షుక్కళుక్కు కాల దైర్ఘ్యత్తాలధిక పాపముణ్డు. ఇప్పడి నివర్త్య

సా-స్వా—క్కైయాలేయతుకళుక్కు లఘుతరమాయ్ ఏకరూపమాన ప్రపదనం ప్రాయశ్చిత్తమాక కూడాతే? ప్రాయశ్చిత్త శాస్త్రఙ్గళిలే పాపఙ్గళుడైయ గౌరవ లాఘవానుగుణమాక వన్నో ప్రాయశ్చిత్త తారతమ్యమ్ విధిక్కప్పడుకిఱతు. కించ, ‟ విహితం యద కామానాం కామాత్తు ద్విగుణం భవేత్ „ దిత్యాదికళాలే ప్రాయశ్చిత్తమావృత్తమాక వేణుమెన్ఱు శొల్లుకైయాలే సకృత్ప్రపదన మాత్రన్ ప్రాయశ్చిత్తమాక కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అను తాపాదితి. సర్వే అపరాధాః, గురుభూతా లఘుభూతాశ్చ సర్వే పాపాః పాదశః అను తాపాదిభిశ్చతుర్భిర్నశ్యంతీత్యర్థః. గురుతర పాపఙ్గళుక్కుమ్ లఘుతర పాపఙ్గళుక్కుమ్ ఏక రూపమాన వను తాపాది త్రికమ్ నాశకమాక క్కైయాలిట్టు ఏకరూప ప్రపదనమ్ ప్రాయశ్చిత్తమాక కూడుమెన్ఱు కరుత్తు. అను తాపాదికళ్ ఏకరూపఙ్గళానాలుమ్ సాక్షాత్ప్రాయశ్చిత్త కృచ్ఛ్రాదికళ్ పాప తారతమ్యానుగుణమాక తరతమ భావగ్రస్తమానవైకళ్ పోలే ప్రాయశ్చిత్త ప్రపత్తియిలుమ్ ఆవృత్త్యనావృత్త్యాది తారతమ్యమ్ వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. పూర్వస్మిన్నేవేతి - పూర్వస్మిన్ కల్పే నిర్వేద పురస్సరం ప్రపన్నాపేక్షయానంతర కల్పే నిర్వేదేన ప్రపన్నస్య

సా-ప్ర—ప్రపన్నేషు కేషుచిత్ప్రారంభక పాపస్య గురుతరస్య సంభవాత్కేషుచిచ్చ లఘుతరస్యాపి సంభవాద్గురులఘుపాపయోశ్చైక ప్రాయశ్చిత్తత్వానుపపత్తేరన్యథా కృత్స్న పాపానామేక ప్రాయశ్చిత్తకత్వ ప్రసంగేనానేక ప్రాయశ్చిత్త విధివైయర్థ్యాదిత్యత్ర తత్ఫలస్వీకర్తుః స్వవశక్తిత్వేన గురుతర పాపనివర్తన భరస్వీకార సంభవాల్లఘు ప్రాయశ్చిత్తాఘస్య నాశకత్వే విషయే పి తద్భరస్వీకార సంభవాత్ ‟ యద్యేన కామకామేన న సుదుష్కరేణ శోచేద్యో యేనయే నేష్ట హేతునే „ త్యాది ప్రమాణైస్సర్వ ప్రాయశ్చిత్తత్వేన వినియోగాచ్చ పూర్వోత్తర కల్పముక్తానాం నివర్త్య తారతమ్యేపి భరన్యాస మాత్రాత్సంసార నివృత్తి వత్పూర్వసిద్ధకృత్స్న పాప ప్రాయశ్చిత్తత్వమవగతముపపద్యత ఏవేత్యభిప్రాయన్నాహ-పూర్వస్మిన్వా పరస్మిన్వేత్యాది.

సా-వి—శరణాగతిః, „ రిత్యుక్తం. సా శరణాగతిః ప్రాణాత్యయపర్యంత ప్రాయశ్చిత్తనివర్త్య బ్రహ్మహత్యాసురాపానాది జనితగురుతరపాప నివర్తికా కథం స్యాదిత్యాశంక్య పూర్వోత్తరకల్పయోః పాప తారతమ్యేపి మోక్షార్థ ప్రపత్తేరవిశేషణ పాప నివర్తకత్వవజ్జలోత్పతన శక్తిమతః కిం గాంభీర్యాది విచారేణేతి న్యాయేన భాగవతాప చారం వినా లఘు గురు తారతమ్యానాదరేణ ‟ దురాచారోపి సర్వాశీ కృతఘ్నో నాస్తికః పురా । సమాశ్రయే దాదిదేవం శ్రద్ధయా శరణం యది । నిర్దోషం విద్ధితం జంతుం ప్రభావాత్పరమాత్మన „ ఇత్యుక్తం ప్రభావం స్మా యతి. పూర్వస్మిన్నితి. ఏకైవ పాప భేదేన ప్రతి పాపం ప్రపత్తిః

నా-సం— నను గురుణి గురు ప్రాయశ్చిత్తం లఘుని లఘ్వీతి స్మృతౌ సత్యామనేకేషాం గురూణాంచ ఏకాలఘ్వీచ ప్రపత్తిః కథం ప్రాయశ్చిత్తతాం భజేదితి మాంశంకాం దృష్టాంతేన సమాధత్తే. వ్యాఖ్యాం, పూర్వస్మిన్నేవేత్యాదినా- ఆద్యే దృష్టాంత ప్రదర్శనం - ద్వితీయే దార్ష్టాంతికస్య కథనం - నిర్విణ్ణ చేతసాం, సంసారే నిర్వేదం ప్రాప్త చేతసాం ప్రపన్నానాం - కల్పే, బ్రహ్మ కల్పే - పూర్వ కల్ప ప్రపత్త్య పేక్షయా

మూ— ప్రపత్తిర్నవిశిష్యతే। ఏవమేవలఘూనాంవా గురూణా మపి వాగసామ్। సకృత్ప్రపత్తి రేకైవ సద్యః ప్రశమ కారణమ్ ॥

ఉళ్ తానవల్ విన్నైకుళ్ళమ్

సా-దీ--పాపతారతమ్యముణ్డాకిలుమ్ఏకరూపైయానప్రపత్తియేసర్వరుక్కుమ్పాపనాశికైయామ్-ఇప్పడియే లఘువాన పాపఙ్గళుక్కుమ్గురువానపాపఙ్గళుక్కుమ్సకృత్కృతైయాన ఏకప్రపత్తియేనిరాసికైక్కుయా మెనిఱ్ఱార్- ఏవ మేవేతి -

ఇనిఅధికారార్థత్తైప్పాట్టాల్సంగ్రహిక్కాట్టుకిరార్.ఉళ్తానవిత్యాది - ఉళ్తానవల్విన్నైకుక్కు,

సా-స్వా—ఏకకల్పానుష్ఠితపాపానామాధిక్యేపి ఉభయో రపిసకృదను ష్ఠితైకరూపప్రప త్త్యైవప్రాప్తివిరోధి సర్వ పాప నాశః. పవర్త్యా పాప తార తమ్యేపి సర్వ పాప ప్రాయ శ్చిత్తాత్మక మోక్షార్థ ప్రపత్తి ర్నవి శిష్యతే . ఏవ మేవ గురూణాం లఘూనా మాగసాం సకృ త్ప్రపత్తిః - సకృ్దా వృత్తా. ఏకైవ, ఏకరూపై వ. నాఙ్గ భూయస్త్వ యత్న గౌరవాది యుక్తా. సద్యః ప్రశమ కారణమ్, సద్య ఏవ నాశకమ్. ప్రోప స గాన్ని శ్శేష నాశకం . నతు మోక్షార్థ ప్రపత్తివ త్సద్యః కించి దంశ నాశకం శరీ రావ సా నే శే ష నాశక మిత్తు కరుత్తు .

ఇప్పడి యివ్వధి కార త్తిలే బుద్ధి పూర్వోత్త రాఘత్తు క్కుఇజ్జితన్మాల ప్రారబ్ధపాప నివర్త్యార్థ మడి యిలే ప్రపదనమ్ పణ్ణ ప్రాప్త మెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? పాపా రంభక పాపత్తుక్కుప్రప దన రూప ప్రాయశ్చిత్తమే పణ్ణ వేణు మెన్ను నిర్బంధ ముణ్డో? ప్రాయశ్చిత్తాంతరత్తాలే యుమ్ తన్నివృత్తిస మ్భావిక్కు లామే ? కించ, అన్య దేవతా ప్రపదన త్తాలే తాన్ పాపారంభక పాప నివృత్తి సమ్భా దిక్కు లాకాతో ? ఇత్యాది శంకైకళై పరి హరియా నిన్నుకొణ్డు అధికారా ర్థత్తై ప్పాట్టాలే సంగ్రహిక్కి రార్. ఉళ తానేత్యాది. ఉళతాన, వర్త మానమాన - వల్, దృఢమాన - ప్రారబ్ధ మాకైయాలే భక్తిమ తలాన ప్రాయ శ్చిత్తాంతర త్తాలే నివర్త యితు మశక్య మాన వెన్నపడి. విన్నైకుక్కు, పాపత్తుక్కు.‘‘ఉపాయ

సా-ప్ర—‘‘ అనుభవితు మఘాఘు ,, మిత్యా ద్యుక్త రీత్యా నంతజన్మ పరంపరార్జితాశక్య విస్రంసన క ర్మ నివృత్త్యర్థం భగవతి కృత భరన్యాసా అపథ ప్రవృత్తిం విహాయ చాతక వద్భగవ ద్దయా ప్రతీక్షా భవంతీ త్యాహ. ఉళతా నేత్యాదినా. ఉళతానవల్ విన్నైకుళ్ళమ్ వెరువి, అనాది జన్మపరం ప రా

సా- వి---సకృద్గురుళమే ప్యేకవార మేవేత్యర్థః.

ఉక్తార్థం గాథయా సంగృహ్ణాతి- ఉళతానేతి- ఉళతాన, విద్యమానాత్- వల్, దృఢాత్-విన్నైకుక్కు,

సా-సం—తదనంతరకల్పప్రపత్తిఃభూయిష్ఠపాపనివర్తికేతినివర్త్యతారతమ్యేపిప్రపత్తిరేకరూపైవనివర్తికే తి సమ్ప్రీతి పన్నమ్ తద్వ దేవ - ఆగసామ్, అపరాధానాం - సకృత్, భక్తివదా వృత్తి రహితా - ప్రి పత్త్యంత రాన పేక్షేతి భావః - ప్రాయశ్చిత్త ప్రపత్తిరేవ. ప్రతిపవోక్త సహాయవ్యావృత్త్యర్థ మేవకారః- ఏకా,భక్త్యాదినా సహాన పేక్షా - సద్యః, ప్రయోగా నంతర క్షణఏవ -

ఉళతావ విత్తి, విద్యమానా త్ప్రబల పాపాత్ - ‘‘ అను భవితు మఘాఘం నాల మాగామి కాలః

మూ- వెరువియులకళన్త,వళర్ తామరైయిణైవఱ్ శరణాకవరిత్తవర్ తామ్,కళైతానెనవెఱ్రుమ్కన్మమ్తురప్పర్

సా-దీ-పూర్వజన్మఙ్గళిల్ సంచితమానప్రబలపాపఙ్గళుక్కు-ఉళ్ళమ్ వెరువి,మనస్సిల్ భయప్పట్టు.-ఉలకళన్త,లోక విక్రాంతమాన- వళరానిన్ఱతామ్మరైయిణై,వళర్కిన్ఱ తామరైప్పూప్పోన్ఱ శ్రియఃపతియుడైయ శ్రీపాదద్వంద్వత్తై- వఱ్ శరణాక, దృఢోపాయమాక - వరిత్తవర్ తామ్, పత్తిన ప్రపన్నర్కళ్ - కళైతానెనవెఱ్రుమ్ కన్మత్తురప్పర్, ప్రపత్త్యుత్తరకాలత్తిల్ కళైపోలేఎఱ్రుస్తువరుమ్ పాపఙ్గళైప్పణ్ణార్- పణ్ణినాలుమ్ యథోచితత్తురప్పర్

సా-స్వా— భక్తిః ప్రారబ్ధవ్యతిరిక్తాఘనాశినీ,,ఎన్కిఱపడియే భక్తియోగత్తాలుమ్ దుర్నివారమాన బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ మూల భూత ప్రారబ్ధ పాపత్తుక్కెన్ఱపడి - ఉళ్ళమ్, అంతః కరణమ్ - వెరువి, అరువరుత్తు అను తాప ప్పట్టు - ఇతినాలే “ కృతే పాపేను తాపో వైయస్య పుంసః ప్రజాయతే ,, ఎన్కిఱ పడియేనిమిత్త ముదిత్తాలల్లతు నైమిత్తికమ్ కూడామైయాలే బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు ఇప్పోతు ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణ కూడాతెన్ఱుమ్, పాపమూల ప్రారబ్ధ పాపత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తాంతర మిల్లై యెన్ఱుమ్ శొల్లప్పట్టతు. ఉలకళన్త, లోకత్తై అళవానిర్కిఱ - వళర్ తామరైయిణై, వళరానిర్కిఱ తామరస పుష్ప ద్వంద్వత్తై. నిగీర్యాధ్యవసానత్తాలే తిరువడికళై యెన్ఱపడి - “ లోక విక్రాంత చరణౌ శరణం తే వ్రజం విభో ,, ఎన్కిఱ పడియే వామన రూపియాయవతరిత్తు సద్యఏవ వర్ధమాన నాయ్ విరోధినిరసన పూర్వక మాశ్రిత సంరక్షణమ్ పణ్ణిన త్రివిక్రమ రూపి భగవచ్చరణారవిందఙ్గళై యెన్ఱపడి - వఱ్ శరణాక- వఱ్, దృఢమాన. శరణాక, ఉపాయమాక - వరిత్తవర్ తామ్, “ తవ కేశవ పాదుకే ప్రభావో మమ దుష్కర్మ చనన్వనంత పారే । నియమేన తథాపిపశ్చిమస్య ప్రథమేనైవ పరాభవం ప్రతీమః ,, ఎన్కిఱపడియే పాపమ్ ప్రాయశ్చిత్తాంతరానివర్త్యమాయిరున్తాలుమ్ తన్నిరాసక్షమమాన తిరువడికళై శరణమాక పత్తిన వర్ తామ్. పాపారంభక పాపత్తుక్కుళ్ళే ప్రపత్తిపణ్ణిన ప్రపన్నరెన్ఱపడి. ఇతి నాలే దేవతాంతర ప్రపదనమ్ ప్రాయశ్చిత్తమాక మాట్టాతెన్ఱపడి. కళైతానెనవెఱ్రుమ్, కళైపోలే ఐహిక భగవదను

సా-ప్ర—సిద్ధాదనుభవేనవా ప్రాయశ్చిత్తైర్వానివర్తయితుమశక్యాత్పాపాత్సమనస్కంభీత్వా. ఉలకళన్త వళర్ తామరైయిణైవఱ్ శరణాకవరిత్తవర్,తత్రతత్రస్థిత భాగవతప్రీణనార్థం తత్సమీపాగమనార్థం వర్ధమానౌ తామరసవత్పరమభోగ్యౌ పరస్పర సదృశౌ భగవచ్చరణౌ “ మిత్రభావేనసంప్రాప్తం నత్యజేయంకథంచనే,,త్యుక్త్వా సుదృఢోపాయతయా స్వీకృతవంతః. కళైతానెనవెఱ్రుమ్ కన్మమ్,కళమేయివసవద్భగవద్భాగవత కైంకర్య కరణమధ్యేప్రాప్తమపాయరూపంకర్మ. తామ్తురప్పర్,స్వయంవర్జయంతి.

సా-వి—పాపాత్-జాత్యేకవచనం-ఉళ్ళమ్, మనసి. వెరివి,భీతేసతి-ఉలకళన్త, లోకానాక్రమతోభగవతః-వళర్ తామరైయిణై, అభివృద్ధ శ్రీపాదారవింద ద్వంద్వం. తామరైశబ్దేనపాదయోర్నిగీర్యాధ్యవసానం-వఱ్ శరణాక వరిప్పవర్, దృఢోపాయత్వేన స్వీకృతవంతఃప్రపన్నా ఇత్యర్థః - తామ్, స్వయం - కళైతానెన, స్వస్య వృద్ధి ప్రతి బంధ తృణమితి - ఎఱ్రుమ్, ఉద్భవత్ - కరుమమ్,పాపం-తురప్పర్,పరిహారంతి-

సా-సం—ప్రశమయితుమశేషంనిష్క్రియాభిర్నశక్య,,మిత్యనుసంహితమాచార్యైః. ఉళ్ళమ్ వెరువి,మనోభీతంస్యాత్. “ త్రీణిపదే ,, త్యాదినా, క్రమణాయ వివర్ధమాన చరణారవింద ద్వంద్వం సుదృఢోపాయత్వేన వరిత్తవర్ స్వీకృత వన్తః. తామ్, తాఙ్గళ్,స్వయమ్. కళైతానేన వెఱ్రుమ్కఱ్మమ్, కళమాభివృద్ధి

సూ — తుర న్దిడి(లుమ్)నుమ్, ఇళై తానిలై శెక వెజ్గళ్ పిరానరుళ్తే నె(ఴ)మే॥ ౨౫॥

సా-గీ— ప్రాయశ్చిత్తత్తాల్ కఴిప్పర్- తుర న్దిడిలుమ్, ప్రాయశ్చిత్తత్తాల్ తురక్కైయిల్- ఇళైతానిలై శెక, ఇళైత్తాన నిలైయుణ్డు - కఠిన ప్రకృతియాయ్ ప్రాయశ్చిత్తత్తిల్ మూళా తిరుక్కై. అన్త నిలైమైక్కు ఴిక్కైక్కు - ఎజ్గళ్ పిరానరుళ్ తేనెఴ్రమే, ఎజ్గళుక్కు ఉపకారక నానభగవానుడైయ. అరుళ్ తేన్, తేన్ పోన్ఱ కృపై. ఎఴ్రమ్, కిళమ్బుమ్ - అతావతు, రక్షకనాన భగవాన్ కారుణత్వ ఖంజత్వాది రూపదృష్టశక్తైమై ప్పణ్ణి కొణ్డికరిక్కుమెన్కై- ॥ ౨౫ ॥

సా-స్వా—భవాది ఫలత్తుక్కు ప్రతి బంధక మాక వారా నిర్కిగ. కన్మమ్, దుష్కర్మజ్గళై. తురప్పర్, కాలత్రయత్తిలుమ్ పణ్ణార్. బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ మూల భూతా వివేక మిరున్దాల్ బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ తురక్క కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్. తుర న్దిడిలు మితి- తుర న్దిడిలుమ్, దుష్కర్మవర్జన త్తిలుమ్. దుష్కర్మ వర్జనత్తై యుణ్డాక్కుకైయిలు మెన్ఱపడి. ఇళ తానిలై, మంద బుద్ధి తానిలై - మంద బుద్ధి తారూపా వివేక నిలై. శెక, నశిక్కుమ్పడి. ఎజ్గళ్ పిరాన్, ఎజ్గళుక్కు ఉప కారక నాన శ్రియఃపతియి నుడైయ. అరుళ్, దయైయాకిర. తేన్, మధువానతు. ఎఴ్రమే, పాప మూల పాప ప్రాయశ్చిత్త మాక ప్రపదనమ్ పణ్ణి నవనుక్కు భగవత్కృపైయాలేఽవివేక న్నశిత్తువివేక ముణ్డాయ్ పాపవర్జన ముణ్డామెన్ఱు కరుత్తు. తేనాక నిరూపణ త్తాలే ఆయుర్వేద సిద్ధ సకల దోష హరత్వ భోగ్యతా ప్రభృతి గుణజ్గళ్ వ్యఞ్జితజ్గళ్. ॥ ౨౫ ॥

సా-ప్ర— జ్ఞాత్వాన కుర్యు రిత్యర్థః. తురన్దిడినుమ్, వర్జనే క్రియమాణేసతి. ఇతః పరమపి బుద్ధి పూర్వోత్తరా పరాధో మమనస్యాదితి సంకల్ప పూర్వకం తద్వర్జనే సతీత్యర్థః. ఇళైతాని లైశెక, మన్ద చిత్త తయా స్థితి ర్యథానస్యాత్తథా. బుద్ధి దౌర్బల్యాద పథే ప్రవృత్తిర్యా వచ్ఛరీరం యథానస్యాత్తథేత్యర్థః. ఎజ్గళ్ పిరానరుళ్ తేనెఴ్రమె, అస్మత్స్వామినోఽజ్ఞాత సుకృత జాయమాన కటాక్ష సదాచార్య ప్రాపణ భరన్యాసాద్య నుష్ఠాపన ముఖేనోపకారకస్య శ్రీమన్నారాయణస్య నిరపాయకైంకర్యం ప్రాపయామీత్యేవం రూపసంకల్ప రూప మధుప్రవాహః ఏతద్విషయేసమృద్ధో భవతీత్యర్థః. "జగతిమితంపచే" ఇతిశ్లోకోక్త రీత్యాభగవద్దయాయానిరవధికసుఖరూప బ్రహ్మానుభవహేతుత్వేనమధుత్వమితిభావః ॥ ౨౫॥

సా-వి—కైంకర్యవృద్ధి ప్రతిబంధకం పాపం వర్జయంతీ త్యర్థః- వివేకేననకుర్వంతి- ప్రారబ్ధవశేనప్రాప్తాన్యపి ప్రాయశ్చిత్తేన పరిహరంతీతి భావః - తేనకైంకర్యాభివృద్ధిహేతుభూతాస్మత్స్వామికృపా తేషాంఫలితేత్యాహ - తుర న్దిడిలుమితి - తుర న్దిడలుమ్, వర్జనే కృతేసతి - ఇళైతానిలై శెక, దుర్బలతయాస్థితిః- "నరస్య బుద్ధి దౌర్బల్యా దుపాయాంతరమిష్యత" ఇత్యపరాధ ప్రవృత్తిర్యథా నస్యాత్తథా - ఎజ్గళ్, అస్మాకం- పిరాన్, ఉపకారకస్య- అరుళ్, కృపైవ. తేన్, మధు- ఎఴ్రమె, అభివర్ధతె- తదీయకృపా మహిమ్నా అపాయాప్రవృత్తిస్తదభావేన కైంకర్యాభివృద్ధిశ్చభవతీతిభావః ॥ ౨౫ ॥

సా-సం—విఘాతయువ సవదుచ్ఛవిష్య త్కర్మ. బుద్ధి పూర్వకాకృత్య కరణ కృత్యాకరణాదిరూపం - తురప్పర్, వర్జయంతి. తుర న్దిడినుమ్, అనుతాపో పర మాభ్యామపి. ఇళైతానిలై శెక, బుద్ధి దౌర్బల్య కృతాస్థితిర్యథా నశ్యేత్తథా. ఎజ్గళిత్యాది. మత్స్వామినః కృపారూపమధు వివర్ధత ఏవేత్యర్థః. ॥ ౨౫ ॥

మూ—ప్రారబ్ధేతర పూర్వ పాపమఖిలం ప్రామాదికం చోత్తరం న్యాసేన క్షపయన్ననభ్యుపగత

సా-దీ—సర్వేశ్వరరఱ శరణాగత నుడైయ పాపఙ్గళైక్కళిక్కుమ్ ప్రకారత్తైశ్లోకత్తాల్ కాట్టుకిఱార్. ప్రారబ్ధేత రేతి - ప్రభుః, సమర్థస్స్వామీ-నః, శరణాగతరాన నమ్ముడైయ - ప్రారబ్ధేతరపూర్వ పాపమఖిలమ్, ప్రారబ్ధాంశ వ్యతిరిక్తమాన పూర్వజన్మ కృత సర్వ పాపఙ్గళైయుమ్, ఉత్తరకాలీనమాన ప్రమాదకృతఙ్గళైయుమ్, ప్రారబ్ధాంశత్తిలుమ్ ప్రపన్ననుక్కు అనిష్టాంశత్తైయుమ్ ఇప్ప్రపత్తిమాత్రత్తాలే కళిక్కుమ్.

సా-స్వా—ఇప్పడి యుత్తరావధి కారాది యిలే ఈశ్వరఱ్కైవిడాతే ఎప్పడికుళుమ్ రక్షిక్కుమెన్ఱుశొన్నతు కూడుమో? ప్రాప్తి విరోధి పాపఙ్గళన ఙ్గళాకైయాలే రక్షికళ కూడాతే? " తదధిగమ ఉత్తర పూర్వాఘయో రశ్లేష వినాశౌ తద్వ్యపదేశాత్ ,, ఎన్కిఱపడియే సమస్త పాప ముమ్ నష్టమాకైయాతే కూడు మెన్నిల్ వేదాంత విహితైయాన భక్తి విద్యైక్కు సమస్త పాప నాశకత్వ ముణ్డాకిల్ నాలుమ్ ప్రపత్తిక్కతు కూడుమో ? ప్రపత్తియుమ్ వేదాంత విహితైయాన న్యాస విద్యైయాకైయాలే కూడు మెన్నిలప్పోతు భక్తియై ప్పోలే తానే ప్రపదన ముమ్ ప్రారబ్ధ నాశక మల్లామైయాలే అనేక జన్మ విళమ్బమ్ ప్రసంగి యాతో? వచన బలత్తాలే ప్రపత్తి ప్రారబ్ధత్తుక్కుమ్ నివర్తకైయెన్నిలప్పోతు ప్రపన్నా ళెల్లార్క్కుముత్తర క్షణత్తిలే తానే మోక్షమ్ ప్రసంగి యాతో? భక్తియోగత్తాలే నివర్తిప్పిక్క ప్పోకాత ప్రారబ్ధత్తై న్యాస మాత్రత్తాలే తానీశ్వరఱ నివర్తిప్పిక్క కూడుమో ? ఇత్యాది శంకైకళై పరిహరియా నిన్ఱుకొణ్డు అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిఱార్ - ప్రారబ్ధేతి. ప్రభుః, స్వతంత్ర నాకైయాలే లఘుతర న్యాస మాత్రత్తాలే ప్రారబ్ధత్తై కళిప్పానెన్ఱు నియోగానర్హనెన్ఱపడి. ప్రారబ్ధేతరపూర్వపాపమ్ సర్వం, ప్రామాది కోత్తర పాపమ్ సర్వం, ప్రారబ్ధ పాపేష్వప్యేతద్దేహా రంభకాభ్యుపగతాంశమ్వినాన్యత్సర్వ మపి . న్యాసేన , వేదాంత విహిత న్యాస విద్యయా . క్షపయన్ , నాశయన్ - జన్మాంతర

సా-ప్ర—పాపారంభక పాపనివృత్తి విశిష్టమోక్షార్థ సాఙ్గభరన్యాసే కృతే అభ్యుపగత ప్రారబ్ధవ్యతిరిక్తస్య కృత్స్నస్యాశ్లేషం సంకల్పయన్ కేవల మోక్షార్థ భరన్యాసే పాపారంభక పాపేన బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ

సా-వి—అధికారార్థం శ్లోకేన సంగృహ్ణాతి - ప్రారబ్ధేతి- కర్మ ద్వివిధం- ప్రారబ్ధ మప్రారబ్ధం చేతి-సహకారి సమవధానేన ఫలోన్ముఖం యత్తత్ప్రారబ్ధం. తదన్యదప్రారబ్ధం- ప్రారబ్ధమపి ద్వివిధం, అభ్యుపగత మనభ్యుపగతం చేతి. పునశ్చ కర్మ ద్వివిధం, పూర్వాఘ ముత్తరాఘం చేతి - ఉత్తరాఘం ద్వివిధం , బుద్ధిపూర్వక మబుద్ధిపూర్వకం చేతి- తత్ర ప్రారబ్ధేతర పూర్వ పాపస్య అనేక జన్మానుభావ్య ప్రారబ్ధమధ్యే ఏతజ్జన్మానుభావ్య ప్రారబ్ధవ్యతిరేకేణ ప్రారబ్ధాంతరస్యాపి న్యాసేన నాశః- అభ్యుపగత ప్రారబ్ధాంశస్యానుభవః-

సా-సం—సర్వపాపేభ్య ఇత్యత్ర సర్వశబ్దసంగృహీతాః కే? అగృహీతానాం కథన్నివృత్తిః? ప్రపన్నస్యాపి కుటిలస్య స్వసంకల్పితకాలే కథం మోక్షలాభ ఇతి జిజ్ఞాసా మధికారార్థ సంగ్రహణ ముఖేన శమయతి. ప్రారబ్ధేత రేతి. ఏతద్దేహావస్థిత్యను మతిమతః ఏతద్దేహావసానావధి ఫల ప్రదానోన్ముఖం ప్రారబ్ధమఖిలమిత్యనేన అదత్తఫల మకృతప్రాయశ్చిత్తంచ పాపజాత ముచ్యతే. న్యాసస్య పూర్వం, న్యాసస్యోత్తరమిత్యర్థః. అనభ్యుపగత ప్రారబ్ధ ఖణ్డ శబ్దేన దేహాన్తరారంభక పాపం గృహ్యతే. తస్య ప్రారబ్ధత్వం

మూ—ప్రారబ్ధఖండంచనః । ధీపూర్వోత్తరపాప్మనామజననాజ్ఞాతేపి తన్నిష్కృతేః కౌటిల్యేసతిశిక్షయాప్యనఘయన్ క్రోడీకరోతిప్రభుః ॥ ౮౧॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్యసర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్యవేదాంతాచార్యస్యకృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే అపరాధ పరిహారాధికారోష్టాదశః- శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ— ప్రతిబుద్ధనుక్కు మేల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ వారామై నూలుమ్, అప్రతిబుద్ధనుక్కు వన్దాలు న్దదుచిత ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే కழிత్తుమ్, ప్రాయశ్చిత్తమ్పణ్ణాత కఠినత్వమ్ వరిల్ శిక్షయాపి కాణత్వాది రూప లఘు దండత్తాల్ పాపఙ్గళై కழிత్తు నిష్పాప నాక్కి అవన్ సర్వథా క్రోడీకరిక్కుమ్ - స్వసేవాయోగ్యనాక్కుమెన్ఱ పడి- ॥ ౮౧ ॥ ఇతి శ్రీసారదీపికాయామపరాధపరిహారాధికారోష్టాదశః.

సా-స్వా—నరకాద్యాపాదక బుద్ధిపూర్వోత్తరపాపానాం సత్వాత్కథం రక్షకోభవేదిత్యత ఆహ- ధీపూర్వేతి - తత్వహిత పురుషార్థ వివేకపూర్వకం భగవంతం ప్రపన్నస్య బుద్ధిపూర్వాపరాధో నసంభవత్యేవ - ప్రారబ్ధవశాత్సంభవే వ్యాధికారాను రూప నిష్కృతి ముత్పాద్య రక్షతి - కుటిల ప్రకృత్యాప్రాయశ్చిత్తాకరణేపి ఇహైవైషాం కేచిదుపప్లవాభవంతీ,, త్యాదిప్రకారేణ రాజపుత్రాపరాధవల్లఘుదండేనసర్వమపిపాపంవినాశ్యైతమనఘయన్ శరీరావసానేఫలప్రదానేనరక్షత్యేవేత్యర్థః ॥ ౮౧ ॥

ఇతి శ్రీమదుత్తర సారాస్వాదిన్యామపరాధపరిహారాధికారోష్టాదశః -

సా-ప్ర—ఉత్పన్నే ప్రాయశ్చిత్తానుష్ఠానం జనయన్ తదభావేపిలఘుదండప్రదానపూర్వకంభగవాన్ప్రపన్నమంగీకుర్యాదేవేత్యాహ-ప్రారబ్ధేతరేత్యాదినా-కౌటిల్యేసతిబుద్ధిపూర్వకంపాపాని కృత్వా ప్రాయశ్చిత్తాననుష్ఠానఇత్యర్థః, క్రోడీకరోతి,స్వీకరోతి॥౮౧॥ఇతిశ్రీ సారప్రకాశికాయామపరాధపరిహారాధికారోష్టాదశః.

సా-వి—ఆర్తస్యతు ఏతజ్జన్మానుభావ్య ప్రారబ్ధస్యచనాశః- అబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘానామశ్లేషః- బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘానాంతు వివేకినస్తావదనుదయ ఏవ,ఉదయేవా నిష్కృతిః. కఠినప్రకృతికస్య కౌటిల్యేసతి ప్రాయశ్చిత్తార్థమప్యప్రవృత్తౌ సత్యాం.శిక్షయా అనఘయన్,ఖంజత్వ కాణత్వాది రూపేణనిష్కల్మషం కుర్వన్- క్రోడీకరోతి, స్వీకరోతి- అస్మిన్ శ్లోకే పాప శబ్దేనపుణ్యత్వేనపాపత్వేన ప్రసిద్ధ రాశిద్వయస్యాపి గ్రహణం- పుణ్యస్యాప్యభిసంహిత ఫలత్వే పాపత్వాత్ ॥౮౧॥

ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యామపరాధపరిహారాధికారోష్టాదశః.

సా-సం—దేహాన్తరారంభోన్ముఖత్వం. ఏతద్దేహావసానావధావేవ పాపారంభకపాపమభ్యుపగతప్రారబ్ధఖణ్డాంతరం.ఏతస్య ప్రారబ్ధత్వం పాపారంభోన్ముఖత్వం. తత్ర దేహాంతర విళంబాక్షమత్వాత్తదారభకం విద్యాక్షే ఏవ క్షిప్యతే. పాపారంభకంతు సంకల్పవిశేషపూర్వికయా అనయైవ విద్యయా విద్యాంవిద్యాన్తరేణైవేతి ఖండశ్చేత్యుక్తం-స్వరూపయాథాత్మ్యజ్ఞానస్య తజ్జనన ప్రతిబంధకత్వాదజననాదిత్యుక్తిః. పాపారంభక ప్రాబల్యాజ్జాతే పీత్యుక్తిః.తత్, పాపం- నిష్కృతేః ,ప్రాయశ్చిత్తేన. క్షపయతీత్యనేనాన్వయః కౌటిల్యేసతి,బుద్ధిపూర్వకమేవ పాపం కృత్వాఅనుతాపాద్యభావేసతి. కాణాభవన్తీ,, త్యాదిరూపయాశిక్షయాపినిః ప్రభుః క్రోడీకరోతి, స్వసంకల్పితకాలఏవఫలేనసంయోజయతీత్యర్థః ॥ ౮౧ ॥

ఇతిశ్రీ సార ప్రకాశికా సంగ్రహే అపరాధ పరిహారాధికారోష్టాదశః.

శ్రీయై నమః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః.

స్థా న వి శే షా ధి కా ర ః.

మూ— యత్రైకాగ్ర్యం భవతి భగవత్పాదసేవార్చనాదే

శా - దీ — ఏవం నిరపరాధస్య ప్రపన్నస్యాస్య యత్ర తు । స్వామికైంకర్యసామగ్రీ వాసస్థానం తదుచ్యతే॥ ఇవ్వధికారిక్కు యోగ్యమాన వాసస్థానత్తై ముతల్ శ్లోకత్తాలే కాట్టుకిఱార్. యత్రేతి. భగవత్పాదసేవార్చనాదేః,

---

సా - స్వా — ఇప్పడి పూర్వాధికారత్తిలే ప్రపన్నాధికారికుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ నిష్కృతియుణ్డాన తాయుమ్ శిక్షైయుణ్డానతాయుమ్ శొన్నతు కూడుమో? పరమైకాంతియాన ఇవనుక్కు నిరపరాధమాక వర్తిక్కుమ్పడి వాసస్థలమ్ దుర్లభమాకైయాలె బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘముమ్ దేశకాలవైషమ్యత్తాలే వరుమవై యాకైయాలే అశ్లేష విషయమన్నో? నిరపరాధతయా వర్తనానుగుణ వాసస్థలముణ్డాకిలన్నో బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు అశ్లేష విషయత్వమిల్లామైయాలే ప్రాయశ్చిత్తముణ్డావతెన్కిఱ శంకావారణార్థం ప్రపన్నాధికారిక్కు నిరపరాధతయా వర్తనానుగుణోచిత వాసస్థలఙ్గళై ఇన్త అధికారత్తాలే నిరూపియా నిన్ఱుకొణ్డు అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిఱార్ - యత్రైకాగ్ర్యమిత్యాది - యత్రస్థలే - భగవత్పాదసేవార్చనాదే రైకాగ్ర్యమ్, చిత్తసమాధానం భవతి. యత్రైకాగ్రతా తత్రాఽవిశేషాదిత్యుపాయభక్తావుక్తస్య ఫలభక్తావపి సమత్వాదితి భావః.

సా - ప్ర — ఏవం భక్తప్రపన్నయో రావశ్యకం శాస్త్రీయ నియమమపరాధపరిహారం చోక్త్వా నిరపరాధ కైంకర్యరూప ఫలానుభవానుగుణం వాసస్థానమాహ - యత్రైకాగ్ర్యమిత్యాదినా. సాధనానుష్ఠాన ఇవ న్యస్తావలోకనాది రూప భోగేప్యైకాగ్ర్యస్యాపేక్షాదర్శనాద్భర న్యాస ఫలభూత కైంకర్యరూప

సా - వి — ఏవం నిరపరాధ కైంకర్యం కుర్వతో నివాసయోగ్యం స్థానం నిరూపయన్ ప్రథమం సంగృహ్ణాతి - యత్రైకాగ్ర్యమితి. అత్రైవ శ్రీరంగే సుఖమాస్స్వేతి శ్రీరంగోపలక్షిత సాత్త్వికక్షేత్రం భగవదర్చనైకాగ్రతాహేతురితి యత్రైకాగ్ర్యమితి తాదృశపుణ్యక్షేత్రమిహ వివక్షితం - తదసంభవ ఇత్యాహ -

---

సా - సం — ఉక్తవిధ కైంకర్యం కుత్రస్థిత్వా కార్యమితి జిజ్ఞాసాం శమయితుమధికారాంతరమారభమాణః ప్రతిపాద్యం సంగృహ్ణాతి. యత్రేతి. ఇతర విరక్తిపూర్వికా భగవత్యనురక్తి రైకాగ్ర్యమ్, చాతుర్వర్ణ్యార్థమోర్ణ యత్ర దేశే [illegible] తత్రహ్యైకాగ్ర్యం భవతి. ఆదిశబ్దేన భాగవత సేవాదిర్గృహ్యతే. అర్చనాదే

మూ — యత్రైకాంత్య వ్యవసితధియో యస్యకస్యాపిలాభః । వాసస్థానం తదిహకృతినాం భాతివైకుంఠ కల్పం ప్రాయోదేశా మునిభిరుదితాః

సా - దీ — భగవత్కైంకర్యత్తుక్కు యాతొరు విడత్తిల్ ఏకాగ్ర చిత్తత్వ ముణ్డామ్ అవ్విడముమ్. యత్రచ భగవదైకాంత్యత్తిల్ నిశ్చిత బుద్ధియానవ సేవనాకిలుమ్ ఒరుప్రపన్ననుడైయ సహవాసముణ్డామ్. యస్యకస్యాపి ఎన్నైయాల్ జాత్యాది యిలె వనాకిలుమామ్ పారమైకాంత్యమే వేణ్డువదెన్ఱు సూచితమ్. దివ్య దేశమాకిలుమామ్ మత్తోరిడ మాకిలుమామ్ అవ్విడమే భూమియిలిరుక్కుమ్ వర్ కళుక్కు వైకుంఠ కల్పమాన వాసస్థాన మెన్నై. మునికళాల్ స్మృతికళిల్ శొల్లప్పట్ట బహువిధజ్గళాన బదరికా నైమిశ గంగాతీరప్రయాగాదికళ్ . ప్రాయేణ అజ్గిలే కాంతికళ్ సంభావిత రెన్ఱు మభిప్రాయత్తాలేశొన్నార్ కళామత్తన్నై. ఆనైయాల్

సా - స్వా - యత్రచస్థలే - ఐకాంత్యే , దేవతాంతర ప్రయోజనాంత రానన్వయే నిశ్చిత ధియః . పరమైకాంతినః యస్యకస్యాపి వర్ణ విశేషాద్య నాదరేణ శ్రీ కాంచీ ముని సదృశస్యయస్య కస్యాపి లాభః . యత్రేతి శబ్దావృత్తిస్సముచ్చయా లాభే ప్రత్యేకం వాసస్థలతా జ్ఞాపనార్థా. ‹‹ నిగృహీతేంద్రియగ్రామో యత్రయత్ర వసేన్నరః . తత్రతత్ర కురుక్షేత్రం నైమిశం పుష్కరం తథే ,, త్యుక్తేః. తత్స్థలం. కృతినాం. ప్రపన్నానాం . ఇహ, సంసార దశాయాం. వైకుంఠకల్పం వాసస్థానం, విరోధి సంసర్గా భావాత్కైంకర్య విఘ్నా భావాచ్చ వైకుంఠ సమాన మితిభావః. నను మునిభిర్గంగా ప్రయాగ పుష్కరాదిషు ప్రశస్తతయోక్తేషు సత్సుకథమేవ ముక్తమిత్యతఆహ - ప్రాయఇతి. ప్రాయో దేశాః. అత్ర ప్రాయః పదమ్ బహుత్వ పరమ వ్యయమ్. బహవో దేశా ఇత్యర్థః. తేన ప్రాయిక శబ్దేన నపౌనరుక్త్యమ్- గంగా ప్రయా

సా-ప్ర—భోగేప్యైకాగ్ర్య మపేక్షిత మిత్యైకాగ్ర్యోప యుక్తవాసస్థానస్య భక్తప్రపన్న సాధారణ్య మితిభావః - యద్యపి భగవదర్చన సేవాదౌ భగవదావసస్థల మేవోపయుక్తం - తథాపి తత్ర ప్రపన్నస్య దేహధారణాసంభవే కింకర్తవ్య మిత్యత్రాహ - యత్రైకాంత్య వ్యవసితేతి - అయంభావః. భగవత్సాన్నిధ్యయుక్త శ్రీరంగ, వృషగిరి, హస్తిగిర్యాదౌ వస్తవ్యం . తత్ర దేహయాత్రాలాభేపరమైకాంతినోభాగవతస్య సమీపేవా వస్తవ్యమితి - నను భగవద్భాగవత సమీపే వస్తవ్యత్వోక్తిరయోధ్యామధురాకాశ్యవంత్యా

సా-వి— యత్రైకాంత్యేతి - యస్యకస్యాపి, జాత్యాదిన్యూనతా వతోపి- నను‹‹అయోధ్యామధురామాయే,,తి ముక్తిక్షేత్రతయా పరిగణితాని కింనపరిగ్రాహ్యాణీత్యాహ - ప్రాయోదేశా ఇతి - ప్రాయిక్తౌచిత్య వంతః తత్కాలే ధర్మాభివృద్ధి దేశత్వేనతాత్కాలిక ప్రచురయోగ్యతా మాదాయ మునిభిః పరిగణితాః ప్రాయః బాహుళ్యే నేత్యనేన అన్యేషామపి సాత్త్విక క్షేత్రాణాం నివాసస్థానత్వం క్వచిత్క్వచి

సా-సం— రుపయుక్త మితిశేషః - తస్యతద్వాస స్థాన మిత్యనేనాన్వయః - ప్రారబ్ధ వశాద్వేంకటాచలాదిషు దేహధారణాది దౌర్ఘట్యేనవా సాలాభే కథమిత్యత్రాహ - యత్రేతి - ఐకాంత్యం, పారమైకాంత్యం - తచ్చానన్యప్రయోజనత్వే సత్యనన్యోపాయత్వం - అస్మిన్నిశ్చలధియః. స్వస్మాద్వర్ణాశ్రమాదధికాప్యవగవేష ఃయాక్షతినియమవ్యుదాసాయ యస్యకస్యాపీత్యుక్తిః - కృతినాం, విశేషస్థలవాసకృతావర్జనీయాంప చారభీరూణాం ‹‹అయోధ్యామధురామాయే,, త్యాదినా మునిభిరుదితాః. ప్రాయోదేశాః,

మూ— ప్రాయికౌచిత్యవంతః ॥౪౨॥

ఇ(జ్జ్ఞే)రు న్తనాళిప్పడిస్వయమ్ప్రయోజనమాకనిరపరాధానుకూలవృత్తియిఃలేరుచియుమ్త త్తై ్వ యు

సా-దీ— చిత్తైకాగ్ర్యాది సంభవిక్కుమ్ దేశమెల్లా మవర్ కళుక్కు అభిప్రేతమామెన్నపడి. ॥ ౪౨ ॥

ఇత్తై ప్రశ్న పూర్వకమాక వుపపాదిక్కిరార్ • ఇరు న్తనాళిత్యాదియాల్ • అనుకూలవృత్తి , భగ-
వత్కైంకర్యమ్. పరిపూర్ణ భగవ దనుభవత్తిల్ త్వరైయుమ్ - యద్వా , ఐహిక కైంకర్య కరణత్తిల్ త్వరై

సా-స్వా— గాద యః • ప్రాయేణ భాగవత సంభవ రూపౌ చిత్య వత్వాత్ చిత్తైకా గ్ర్యాను గుణౌచి
త్యవత్వాచ్చ ప్రశస్త తయో దితా ఇత్యర్థః ॥ ౪౨ ॥

ఇప్పడి ఐకాగ్ర్యముమ్ భాగవత సహ వాసముమ్ సులభమాన దేశమే వాసస్థలమెన్ను శొల్ల కూడు
మో ? పరమై కాంతితయా సర్వోత్తరత్వేన ప్రసిద్ధనాన వివనుక్కు ప్రసిద్ధగ్రామాదికమే ఉచిత వాస స్థల
మన్నో? అప్రసిద్ధ రహస్య ప్రదేశమ్ వాసోచితమో ? కించ దేశకాల వైషమ్య వ్యాజత్తాలే అశ్లేష విషయ
మాయ్ పోకుమ్పడియా యిరున్నా లైచ్ఛిక సంచారత్తిల్ సంతుష్ట నాన కృతకృత్యాధి కారిక్కు నిరప రాధ
తయా వర్తనాను గుణ వాసస్థలా స్వేషణ నిబంధ నాణుణ్డో? ఎన్కిర తటస్థ శంకై యిల్ పరిశేషప్ర
మాణ త్తాలే పూర్వోక్త స్థలమే వాసస్థలమెన్ను నిర్ణయిక్క క్కడవరాయ్ కొణ్డు ప్రశ్న వ్యాజత్తాలే
తటస్థ శంకైయై పరిహరిక్కిరార్ • ఇరున్త నాళితి. ఇరున్తనాళ్, ‹‹ కాలజరుశ్చిజ గతివిధినాకేన చిన్త్యా
స్యమానాః ,, ఎన్కిరవర్థసూచన ముఖేన కృతకృత్యాధి కార స్వనిష్ఠాభి జ్ఞానాధి కారార్థమ్ శొన్నపడి.
‹‹తస్యసర్వంసపవవః,,ఎన్నుమ్పడియా యిరుక్కిర ఎన్కిర విడత్తిలేతాన్ కృతకృత్య స్వనిష్ఠాభిజ్ఞా నాధికారా
ర్థమ్ శొన్నపడి. ఇప్పడీతి. ఇప్పడి, శాస్త్రోక్త ప్రకారేణ. నిరప రాధాను కూల్య వృత్తియిలే, భాగవతకై
ఙ్కర్య పర్యంత భాగవత్కైంకర్యత్తిలే - ఇతినాలే ఇతరాధి కారచతుష్టయార్థం శొల్లపట్టతు.తానిరున్త

సా-ప్ర—దిషు వ స్తవ్యతా భోధక శాస్త్రవిరుద్ధా స్యాదిత్యత్రాహ - ప్రాయో దేశా ఇతి.౪౩ ॥

నన్వేవం భగవద్భాగవత విషయే నిరపరాధ కైంకర్య ప్రవృత్తస్య ‹‹నిస్పృహోతేంద్రియగ్రామః,, ఇ
త్యాదిప్రకారేణ యత్రక్వచన వాసేపి నదోష ఇతి స్థాన విశేష నిర్ణయో వ్యర్థఇత్య త్రయత్ర క్వచన
గ్రామేవాసే ‹‹ఏకాంతీవ్యపదేష్టవ్యో నైవగ్రామకులాదిభిః,,రితినిషిద్ధ వ్యపదేశనివృత్తి పూర్వకం ‹‹విష్ణునా
వ్యపదేష్టవ్య స్తస్యసర్వం సఏవహి,,తి విహితస్వవృత్త్యను గుణకాంచీపూర్ణ శ్రీశైలపూర్ణాది వ్యప దే
శ వద్భగవద్భాగవత సంబంధ పూర్వకవ్యపదేశ సిద్ధ్యర్థం వ స్తవ్యతయా బుభుక్షుత్వార్యా వర్తాది దేశా
నామిదానీం తురుష్కాద్యుప హతత్వా త్త్యాజ్యత్వ జ్ఞాపనార్థంచ స్థానవిశేషనిర్ణయః కర్తవ్య ఏవేతి
వాస స్థానం సామాన్యే నాహ - ఇరున్తనా ళిత్యాదినా - నను చాతు వర్ణ్య ధర్మాణాం శైవాది

సా-వి—దు క్తమేవేతిసూచితం-ప్రాయికౌచిత్యవంత ఇత్యనేనఇదానీంతురుష్కోపప్లుత తయాఔచిత్యంనా
స్తీతి సూచితం - విష్ణునా వ్యపదేష్టవ్యః, కాంచీ శ్రీ వేంకటాచల ఇతి భగవదీయ క్షేత్రాదినైవ స్వస్థా
నాద వ్యపదేశః కార్యః - నతు లౌకిక గ్రామనామాదిభి రిత్యర్థః ॥ ౪౨॥

సా - సం— బహవో దేశాః - ప్రాయికౌచిత్యవంతః, అసతిబాధకే నివసితు ముచితాః॥౪౨॥

సంగ్రహమిదంశంకో త్తరముఖేన వివృణోతి- ఇరున్తనాళిత్యాదినా -

మూ—ముడైయవనాయ్.‌‌‌‌‌‌‌‌,,ఏకాంతీవ్యపదేష్టవ్యో నైవగ్రామకులాదిభిః। విష్ణునావ్యపదేష్టవ్యస్తస్యసర్వం సఏవహి,, ఎన్ఱుమ్పడియాయిరుక్కిఱపరమైకాంతి(కళు)వృత్తిక్కను గుణమాకవాసస్థానవిశేష మేతెన్నిల్,ఆర్యావర్తాది పుణ్యదేశఙ్గళ్ యుగస్వభావత్తాలేఇప్పోతువ్యాకులఙ్గళానపడియాలేచాతుర్వర్ణ్యధర్మమ్ప్రతిష్ఠితమానవిడత్తిలేవసిప్పానెనిఱతేఇప్పోతైక్కుఉపాదేయమ్-అవ్విడఙ్గళ్తన్నిలుమ్.‌‌,,కరుత్తడముకిల్ వణ్ణనై

నా-దీ—యుమ్.చాతుర్వర్ణ్యధర్మమ్ప్రతిష్ఠితమానవిడత్తిల్.,,యత్ర వేదాశ్చయజ్ఞాశ్చతపస్సత్యందమశ్శమః। సవైదేశోహి వస్తవ్యో యత్రాధర్మః పదాస్పృశేత్,, అధర్మఙ్గళై కాలాలుఱైయాతపడి ఇరుక్కుమ్ దేశమ్అతువేఎన్ఱుశొల్లప్పట్టవిడత్తిలే.ఇని ఇద్దేశత్తిలుమ్భాగవతోత్తరదేశమ్పరిగ్రాహ్యమెన్కిఱార్.అవ్విడఙ్గళ్తన్నిలుమిత్యాదియాల్.కరుత్తడముకిల్వణ్ణనై.కరుత్తుపెరుత్తమేఘమ్పోన్నవర్ణనై.

సా-స్వా—విడమ్కైంకర్యవిరుద్ధమాకిల్త్వరారూపశ్రద్ధైయాలుమ్,కైంకర్యత్తిలుత్కటరుచియాలుమ్,తద్యోగ్యస్థల విశేషమ్ కిడైయా విట్టాల్ ఆత్మ ధారణ మలభమాన నాన వధికారి ఎన్నపడి. ఏకాంతీతి . ప్రపన్నక్ప్రసిద్ధనా యిరున్తాలుమ్ గ్రామకులా దికళాలే వ్యపదేశ యోగ్య నల్లా మైయాలుమ్, విష్ణునా వ్యప దేష్టవ్య నాకైయాలేయుమ్, ,, ఆవిద్యః ప్రాకృతః ప్రోక్తోవైద్యో వైష్ణవ ఉచ్యతే। ఆవిద్యేన నకేనాపివైద్యః కించిత్సమాచరేత్ ,, ఎన్ఱు ప్రాకృత సహవాసా యోగ్య నాకైయాలుమ్, ప్రాకృత జన భూయిష్ఠ ప్రసిద్ధ గ్రామాది వాసమ్ కూడా తెన్ఱు కరుత్తు - ఆకైయాల్ వాసస్థల మివ్వధి కారిక్కుప్పూర్వోక్త స్థల మన్ఱిక్కే వరుణ్డో వెన్ఱు ప్రశ్న తాత్పర్యమ్. సామాన్య తస్సర్వరుక్కుమ్ వాసస్థలమాక ఋషికళ్ శొన్నవార్యావర్తాది దేశమిల్లైయో? ఎన్న పరిశేష ప్రమాణ త్తాలేయు త్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఆర్యే:. ప్రసిద్ధస్థలమ్ యుగ స్వభావత్తాలే అయోగ్య మానాల్ గత్యంతరాభావత్తాలే అప్రసిద్ధమా యిరున్తాలుమ్ ధర్మ ప్రతిష్ఠాయోగ్య దేశమే ఉపాదేయ మెన్నపడి. చాతుర్వర్ణ్య ధర్మాను గుణమా యిరున్దాలుమ్ ,, తవదాస్యసుఖైక సంగినాం భవనేష్వస్త్వపికీటజన్మమే ,, ఎన్ఱిరుక్కిఱ అధికారిక్కుభాగవత రిల్లాత విడమ్ వాసయోగ్యమామో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - అవ్విడఙ్గళ్ తన్నిలుమితి. చాతుర్వర్ణ్య ధర్మం ప్రతిష్ఠితమా యిరుక్కిఱ దేశఙ్గళుక్కుళ్ళేయు మెన్నపడి - కరుత్తిడేతి. కరుమ్, కరుప్పాయ్. తిడమ్, దృఢమాన. ముకిల్, మేఘమ్. వణ్ణన్, నీల నిబిడమేఘ సదృశ వర్ణనై. సంసార తాపహార నానశ్రీకృష్ణనైయెన్నపడి.

సా-ప్ర—భూయిష్ఠదేశేష్వపిసంభవాత్పరమైకాంతిభిఃకథంతత్రవస్తవ్యమిత్యత్రాహ-అవ్విడఙ్గళ్తన్నిలుమితి. ధర్మప్రచురస్థలేష్వపీత్యర్థః .కరుత్తడముకిల్ వణ్ణనైఇత్యాది, సంసారతాపహారంజీవసంరక్షణైకస్వభావం

సా-వి—వసిప్పానెనిఱతువే, వస్తవ్యమిత్యేతదేవ - ఇప్పోతైక్కు,ఏతత్సమయస్య ఉపాదేయం - ,,యత్రయజ్ఞాశ్చ వేదాశ్చ తపస్సత్య,,మిత్యుక్తస్థానమేవ గ్రాహ్యమిత్యర్థః - తత్రాపి భాగవతోత్తర క్షేత్రమేవ పరిగ్రాహ్యమిత్యాహ - అవ్విడఙ్గళిల్ తన్నిలుమితి - తత్స్థానేష్వపి - కరుత్తడల్ ముకిల్ వణ్ణనై కక్కడైక్కొణ్డు కైతొఴుమ్పత్తర్కళ్ ఇరుత్తవ్వూరిలిరుక్కుమ్ మానిడ రేత్తవఙ్గళ్ శెయ్తార్కొలో -

సా-సం—సర్వం,,మాతాపిభ్రాతా,,ఇత్యుక్తం సర్వం- వ్యాకులఙ్గళ్, ప్రాక్తన స్థితి శూన్యాః తత్రాపి విశేష ధర్మ నిష్ఠస్యాస్య తదభి వర్ధకం మనోజ్ఞంస్థల విశేషమాహ - అవ్విడఙ్గళ్ తన్నిలుమితి-కరుత్తడవిత-

మూ— కణ్డైకొణ్డు కైతొழுమ్ పత్తర్కళిరున్తవూరిలిరుక్కుమ్ మానిడరెత్తవఙ్గళ్ శెయ్తార్కొలో,, ఎన్రురపడియే భాగవతోత్తరమాన దేశమ్ ముముక్షువుక్కు ప్రతిగ్రాహ్యామ్ - ‹‹కలౌజగత్పతిం విష్ణుంసర్వస్రష్టారమీశ్వరమ్। నార్చయిష్యంతి మైత్రేయ పాషండోపహతాజనాః,,ఎన్రుచ్చెయ్ తే ‹‹కలౌఖలుభవిష్యంతి నారాయణపరాయణాః। క్వచిత్క్వచిన్మహాభాగా(ద్రా)ద్రమిడేషుచభూరిశః।

సా-దీ— కణ్డైకొణ్డు, తజ్జళుక్కు రక్షకనాక శరణమ్పుక్కు. తన్నుడైయ నైచ్యత్తై మున్నిట్టు కొణ్డెన్నుతల్. తత్కైంకర్య పరరాన భాగవతర్ వసిక్కుమూరిలిరుక్కిర మనుష్యర్ పూర్వజన్మఙ్గళి లెన్న సుకృతమ్పణ్ణినవర్కళో వైన్నై—ఇన్తయుగత్తిల్ మహాభాగవత రుణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - కలౌజగత్పతి మిత్యాది - జనాః పాషండోపహతాస్సంతః కలౌవిష్ణుం నార్చయిష్యంతి - కలౌఖల్వితి-ద్రమిడ దేశమొழியమత్త దేశఙ్గళిల్ మహాభాగవత రోరోరిడత్తిల్ ఒరొరువరావిర్భవిప్పర్. ద్రమిడదేశత్తి

సా-స్వా—కణ్డైకొణ్డు,తజ్జళుక్కురక్షకనాకశరణమ్పుక్కు.యద్వా -కణ్డై,నైచ్యమ్.స్వనైచ్యత్తైమున్నిట్టు కొణ్డు.కైతొழுమ్పత్తర్కళ్,ప్రణామాద్యర్చనమ్పణ్ణానిర్కిరభక్తర్కళ్.ఇరున్తవూరిల్,వసియానిన్కిర వూరిలే. యిరుక్కుమ్ మానిడర్, మనుష్యర్. ఎత్తవమ్ శెయ్తార్కొలో, జన్మాంతరత్తిలే ఎన్నతప స్సైప్పణ్ణినారికళో వైన్నై . సామాన్యతశ్శాస్త్ర వశ్యతా ప్రయుక్తమాక చాతుర్వర్ణ్యాధర యోగ్యదేశముమ్ పరమైకాంతిశ్వ ప్రయుక్తమాక భాగవతోత్తర దేశముమ్ వేణ్డుకైయా లుభయాకార సంపన్న దేశమే వివక్షిత మెన్నుకరుత్తు. ఇన్తకలియుగత్తిలే ‹‹ కలౌజగత్పతిం విష్ణుం ,, మిత్యాదిపరాశరా ది ఋషి వాక్యఙ్గళాలే భాగవతరే యిల్లై యెన్ను తోత్తుకైయాలే భాగవతోత్తర దేశమే వాసస్థలమెన్నుకొ ల్లక్కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - కలౌజగత్పతి మిత్యాదినా - కలౌఖల్వితి. ద్రమిడవ్యతిరిక్తదే శేషు క్వచిత్క్వచిత్ విప్రకీర్ణతయా మహాభాగవతా భవిష్యంతి. ద్రమిడేషుతు భూరిశ ఆవిర్భవిష్యంతీతి -

సా-ప్ర— భగవంతంసమ్యక్ జ్ఞాత్వాతదర్చనపరాణాంభాగవతానామావాసేషుతైస్సహనివసంతోజనాఃకీ దృశంవాతపోఽకుర్వన్నిత్యర్థః - నను‹‹త్రిపుండ్రధారిణోయూయం భస్మోద్ధూళనతత్పరాః। భవిష్యథ త్ర యీబాహ్యా స్సంప్రాప్తేతు కలౌయుగే। కలౌజగత్పతి,, మిత్యాది ప్రమాణైః కలియుగే భాగవతా ఏవ నసంతీత్యుక్తేః కథంతత్ప్రచుర దేశేవాసో విధీయత ఇత్యాశంక్య పరిహరతి - కలౌజగత్పతిమిత్యాదినా- ‹‹యత్రయత్ర హినీతిస్స్యా ద్వైష్ణవీ శిష్ట సంమతా। తత్రతత్రవసేన్నిత్యం నాన్యత్రేతి మతిర్మమే,, త్యా దిప్రమాణాద్ధమోత్తరస్య భగవదభిమత స్థలస్యాపిభాగవతపరిగృహీతత్వఏవ పరిగ్రాహ్యత్వ మితి భావః.

సా-వి—కరుమ్, నీలస్య. తడల్, సాంద్రస్య. ముకిల్, మేఘస్య. వణ్ణన్, వర్ణఇవ వర్ణో యస్య తం. కణ్డై,దూరమ్-అత్యర్థం - కొణ్డు, స్వీకృత్య. కై, హస్తేన - తొழுమ్, ఆరాధయద్భిః - పత్తర్ కళ్, భక్తైః, ఇరున్త, అధిష్ఠితే- ఊరు, గ్రామే- ఇరుక్కుమ్, విద్యమానాః - మానిడర్, మనుష్యాః - ఎత్తవఙ్గళ్, కానితపాంసి- శెయ్తార్కొలో, కృతవంతః - ఎన్నచ్చెయ్ తే, ఇత్యుక్తత్వేపి - కలౌఖల్వితి-

సా-సం—అతినీలవిశాల మేఘవర్ణమనతిసమీపే కృతాంజలిపుట భక్తావాసజన సదావాస మనుష్యాఃకింత పోవిశేష మకుర్వన్- భాగవతోత్తరం,భాగవత ప్రధానకం- పాషండోప హతేస్మిన్ కలియుగేభాగవతప్ర చురో దేశః కఇత్యత్రాహ - కలా విత్యాదినా. మహాభాగాః, మహాత్మానః.

మూ—తామ్రపర్ణీనదీయత్ర కృతమాలా పయస్వినీ । కావేరీచమహాభాగా ప్రతీచీచమహానదీ । యేపిబంతిజలంతాసాం మనుజామనుజేశ్వర । (ప్రా)యోభక్తాభగవతివాసుదేవేమలాశయాః ॥),,ఇత్యాదికళిలేకలియుగత్తిల్ భాగవతర్కళ్ వసిక్కుమ్ దేశవిశేషమ్ శొల్లుకైయాలే ఇన్దయుగత్తిల్ ఇప్ప్రదేశఙ్గళిల్ భాగవతపరిగృహీతమానస్థలఙ్గళైప్పఱ్ఱాక్కఙ్గళ్-తిరునారాయణీయత్తిల్ «ఏకపాదస్థితేధర్మే యత్రక్వచనగామిని।

సా-దీ— లాకిల్‌బహుశఆవిర్భవిప్పరెన్నైర్ - నారాయణపరాయణ శబ్దత్తాలిప్పు శ్రీశఠకోపాది దివ్యసూరికళైయభిప్రేతర్ • తామ్రపర్ణీనదీయత్రేతి ఆళ్వార్కళవతరిత్త స్థలఙ్గళుక్కు సన్నిహితనది కళై ఎడుక్కిఱాల్ తామ్రపర్ణీతి, ఆళ్వార్కళిల్ శ్రేష్ఠరాన నమ్మాళ్వారుడైయ ఆవిర్భావస్థలత్తిల్‌నదియై మున్దవెడుక్కిఱార్ - యత్రచస్థలే కృతమాలానదీ , వైకైయారు. ఇతిక్కరైయిల్ పెరియాళ్వారావిర్భవిత్తార్ - యత్రచపయస్వినీ, పాలారు- ఇతిక్కరైయిల్ తిరుమళిశైయాళ్వార్ ముతలానార్ - యత్ర చమహాభాగా కావేరీ ప్రవహతి - ఇతిక్కరైయిల్ తొణ్డరడిప్పొడియాళ్వార్ ముతలానార్ - యత్రచమహానదీ ప్రతీచీ, ప్రత్యఙ్ముఖీ.ఇతిక్కరైయిల్ శ్రీ కులశేఖరప్పెరుమాళ్ ఆవిర్భవిత్తార్ - ప్రదేశాంతరఙ్గళిరాకట్టిల్ భాగవతోత్తర చాతుర్వర్ణ్య ధర్మ ప్రవృత్తియుడైయ దేశమే వస్తవ్యమెన్నుమతిల్ మహాభారతవచనమ్ ప్రమాణ మెన్కిఱార్ - తిరు నారాయణీయత్తిలిత్యాది - తిరునారాయణీయ మెన్ఱు మోక్షధర్మత్తిల్ ఒరుప్రకరణవిశేషమ్- ఏకేతి - ఏకేనపాదేన స్థితే ధర్మేయత్ర క్వచనగంతు ముద్యుక్తే సతి -

సా-స్వా— సామాన్యత ఉక్త్వా శ్రీశఠకోపాది దివ్యసూరీణా మావిర్భావమభిప్రేత్యవిశిష్య ఋషిరాహ-తామ్రపర్ణీతి - దివ్య సూరీణాముఖ్యే శఠ కోపమునేశ్శ్రేష్ఠత్వాత్తామ్రపర్ణీతి తదావిర్భావ స్థలస్యప్రథమ కథనం. కృతమాలేతి, శ్రీవిష్ణుచిత్తావిర్భావ స్థలకథనమ్. పయస్వినీతిభక్తిసారాదేః,కావేరీతి భక్తాంఘ్రిరేణు ప్రభృతీనామ్. ప్రతీచీతి కులశేఖరాదే రావిర్భావ స్థల కథనమ్. ప్రదేశఙ్గళిలితి. చాతుర్వర్ణ్యధర్మం ప్రతిష్ఠితమాన ప్రదేశఙ్గళిలే ఎన్నపడి. ఋషి ప్రశంసితప్రదేశఙ్గళై విట్టు కలికాలత్తిలే విశేష ప్రమాణ మన్ఱికే చాతుర్వర్ణ్య ధర్మయోగ్య భాగవత సమృద్ధ దేశమే వాసస్థల మెన్ఱునిర్ణయిక్కప్పోమో? ఎన్న ప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్‌క్కిఱార్ - తిరునారాయణీయత్తిలితి - శ్రీమహాభారతే మోక్షధర్మే నారాయణీయ ఇతిఖ్యాతే ప్రకరణే ఎన్నపడి - ఏకపాద స్థితే ధర్మే, ఏకపాదేనస్థితే- యత్ర క్వచనగామిని గంతు

సా - ప్ర—నను సర్వేశ్వరేణైవ దేవానా మపి వాస యోగ్యత్వేన «. యత్రధర్మో నహీయతే-యత్రవేదాశ్చ యజ్ఞాశ్చే ,, త్యాదినా ధర్మోత్తర దేశస్యైవోక్తేః కథం భాగవత పరిగృహీతస్యైవ వాసస్థానతోక్తి రిత్యత్ర గురు పూజన వేదయజ్ఞ తపస్సత్య దమాదీనాం భాగవత ప్రచుర దేశఏవ విద్యమానత్వాత్తథోక్తి రిత్యభి ప్రయన్నాహ -తిరునారాయణీయత్తిలిత్యాదినా-భారతే మోక్షధర్మే శ్రీతిరునారాయణీయాఖ్య

సా-వి— తామ్రపర్ణీతీరే శఠకోపావిర్భావః - కృతమాలాతీరే విష్ణుచిత్తావిర్భావః - పయస్వినీ తీరే భక్తిసారావిర్భావః-కావేరీ తీరేభక్తాంఘ్రిరేణుమునివాహనయోరావిర్భావః-ప్రతీచీ,ప్రత్యఙ్ముఖీ- కాంచీనదీతీరేకులశేఖరావిర్భావః-నారాయణీయత్తిలే,భారతేశాంతిపర్వణి-మోక్షధర్మేషు నారాయణీయమితి

సా-సం— ప్రతీచీ శబ్దేనసింధునదీప్రముఖాః గృహ్యంతే - భాగవతోత్తరోధర్మోత్తరశ్చ దేశః పరిగ్రాహ్య ఇత్యత్ర భగవదుక్తిం ప్రమాణయతి - తిరునారాయణీయత్తిలే ఇతి - శాంతిపర్వణినారాయణీయే

మూ— కథంవస్తవ్యమస్మాభి ర్భగవం స్తద్వద స్వనః ,, ఎన్ఱుదేవర్ కళుమ్ ఋషికళుమ్ విణ్ణప్పమ్శెయ్య ‹‹గురవోయత్రపూజ్యంతే సాధువృత్తాశ్శమాన్వితాః । వస్తవ్యం తత్రయుష్మాభి ర్యత్రధర్మోన హీయతే । యత్రవేదాశ్చ యజ్ఞాశ్చ తపస్సత్యం దమస్తథా । హింసాచ ధర్మసంయుక్తా ప్రచరే యుస్సురోత్తమాః । సవై దేశోహివస్సేవ్యోమావో ధర్మఃపదాస్పృశేత్,, ఎన్ఱుభగవానరుళిచ్చెయ్ తాన్- అవ్విడఙ్గళ్ తన్నిల్ ఉకన్తరుళినదివ్యదేశఙ్గళిలేతనక్కు-కైంకర్యత్తుక్కు-సౌకర్యముళ్ళవిడత్తిలేనిరంతరవాసమ్పణ్ణ ఉచితమ్-

సా-దీ— కలియుగేపా ప్తే ఎన్నపడి-గురవఇతి- యస్మిన్ దేశేగురవః పూర్వోక్తాః నారాయణపరాయణాః యత్రచ భాగవత సన్నిధానాద్ధర్మో నహీయతే తత్ర భవద్భి ర్వస్తవ్యమితి - యత్రవేదా అధీయంతే తైర్విహితా యజ్ఞాః పంచ మహాయజ్ఞాశ్చ - తపః, స్వవర్ణాశ్రమాచారః - ధర్మరూపాహింసా, జ్యోతిష్టోమాదిః- యజ్ఞాఃప్రవర్తంతే సఏవ దేశోయుష్మాభి స్సేవ్యః - ఏవం సత్యధర్మః యుష్మాన్నపీడయేత్ ఎన్నై- అన్తభగవత్ క్షేత్రఙ్గళ్ తన్నిలుమ్ కైంకర్యసౌకర్య ముళ్ళవిడత్తిలేవసిక్కైయుచితమెన్ఱుమత్తై

సా-స్వా—ముద్యుక్తేసతి-కలియుగ ఇత్యర్థః-గురవఇతి. శోభన వృత్తాః-నిస్పృహా తేంద్రియాగురవః శ్రేష్ఠాః పూర్వోక్తాః నారాయణ పరాయణా భాగవతాః యత్ర దేశే పూజ్యంతే తత్ర భాగవత ప్రచురేభవద్భిర్వస్తవ్యమ్ - యత్ర భాగవత సన్నిధానా ద్ధర్మోన హీయతే - తత్రేతి పూర్వేణాన్వయః - యద్వా, యత్ర ధర్మోనహీయతే - యత్రవేదాః యత్ర తద్విహితాః పంచమహా యజ్ఞాః - తపః, ఉపవాసాదికమ్ . సత్యమ్, యథార్థ వచనమ్. దమః, ఇంద్రియ నిగ్రహః. ధర్మ సంయుక్తాః, ధర్మ సంయుక్త పశ్వాది విశసన సాధ్యజ్యోతి ష్టోమాదియజ్ఞాశ్చ - ప్రచరేయుః, హేసురోత్తమాః? వః, సదేశ స్సేవ్యః - వః, యుష్మాన్ - అధర్మః పదాపి నస్పృశేత్ - మత్తోవసే దిత్యర్థః - అధర్మస్య పాదనిక్షేపావకాశోపి నాస్తీత్యర్థః. ఇప్పడి భాగవతోత్తరమాన ధర్మదేశమ్ పరిగ్రాహ్య మెన్ఱు శొల్లప్పోమో ? అప్పోతుఆఴ్వార్కళు మాచార్యర్కళుమ్ నియమేన ఉకన్తరుళిన దివ్యదేశ వాసమ్ పణ్ణుకిరతుప్పుమ్ ‹‹ ఎన్బొరుమాన్ పొన్మలైయిలే తేనుమావేనే,, ఎన్ఱుమ్ ‹‹ శ్రీరంగోప వనతటీషు వర్తిషీయ,, ఎన్ఱుమ్, దివ్యదేశవాసత్తై ఆశాసిక్కిరతువు ఙ్ఙాడాతొழியాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్విడఙ్గళ్తన్నిలితి. భాగవ తోత్తర మాన ధర్మ దేశఙ్గళుక్కుళ్ళే ఐకాగ్ర్యమ్ కిడైయా విట్టాల్ ఉకన్తరుళిన దివ్యదేశమ వాసయోగ్యమామో? వెన్కిర శంకాపారణార్థం కైంకర్య స్తుక్కితి - భాగవ తోత్తర మాన దివ్యదేశ వాసమే ఉచితమాకైయాల్ ఆ ప్వార్కళు మాచార్యర్కళుమ్ అత్తై అశాసిత్తార్ కళెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి సామాన్యతః ఉకన్తరుళిన దివ్యదేశమ్ వాసత్తుక్కుచిత మాకిల్ గద్యత్తిలే ‹‹ యావచ్ఛరీర పాతమత్రైవ శ్రీరంగేసుఖమాస్వ,, ఎన్ఱు విశేషిత్తు

సా-ప్ర—భాగ ఇత్యర్థః - ననూక్తాకార యుక్తానామ నేకేషాం స్థలానాం విద్యమానత్వాత్ ‹‹సమ సౌరభ సుభ మాసుచ్యోతన్మకరందబిందుధారాసు । కలికా సుర సాలతరోః కాంవా పరి హరతు మధుకరః కలికా ,, మిత్యుక్త రీత్యా స్థాన విశేష నిర్ణయోనస్యా దిత్యత్రాహ - అవ్విడఙ్గళ్ తన్నిలితి - ఉక్తగుణాన్వితేష్వపి - నను భాగవతాభి మత భగవ త్క్షేత్రే స్వానుకూలే వస్తవ్యతోక్తి స్సావధారణభాష్యకారోక్తి

సా- వి— కశ్చిత్ప్ర ఘట్టవిశేషః - మావోధర్మః పదాస్పృశేత్, అధర్మ నిరతః యుష్మాన్న వా

మూ — ఇత్తై ''యావచ్ఛరీర పాత మత్రైవ శ్రీరంగే సుఖమాస్వ,, ఎన్ఱు సత్వోత్తరజ్ఞానభగవత్ క్షేత్రజ్ఞళుక్కు ప్రదర్శనార్థమాక వరుళిచ్చెయ్ తార్ - భగవత్ క్షేత్రజ్ఞళై వివేకికళ్కు వాసస్థాన మెన్ఱుమిడత్తై ''యత్ర నారాయణో దేవః పరమాత్మా సనాతనః। తత్పుణ్యం తత్పరం బ్రహ్మ తత్తీర్థం తత్తపోవనమ్। తత్ర దేవర్షయస్సిద్ధాస్సర్వేచైవ తపోధనాః,, ఎన్ఱు ఆరణ్యపర్వత్తిల్ తీర్థయాత్రైయిలుమ్ ''గోమంతః పర్వతోరాజన్ సుమహాన్ సర్వధాతుమాన్। వసతే భగవాన్ యత్ర శ్రీమాన్ కమలలోచనః। మోక్షిభిస్సంస్తుతో నిత్యం ప్రభుర్నారాయణో హరిః,, ఎన్ఱు ప్రదేశాంతరత్తిలుమ్ మహర్షియరుళిచ్చెయ్ తాన్. శ్రీవాల్మీకి భగవానాలుమ్ ''సుభగశ్చిత్రకూటోఽసౌ గిరిరాజోపమో గిరిః। యస్మిన్ వసతి కాకుత్స్థః కుబేర ఇవనందనే,, ఎన్కిఱ విడత్తిల్ భగవదధిష్ఠిత క్షేత్రత్తినుడైయ

సా-దీ—శ్రీభాష్యకారరరుళిచ్చెయ్ తారెన్కిఱార్ - ఇత్తై యావచ్ఛరీరేత్యాదియాల్- ప్రదర్శనార్థమాక, ఉపలక్షణమాక. భగవత్క్షేత్రమే వస్తవ్య మెన్ఱుమత్తై శ్రీవేద వ్యాస భగవానుమరుళిచ్చెయ్ తానెన్కిఱార్ - భగవత్క్షేత్రజ్ఞళై ఇత్యాదియాల్ - తత్పరంబ్రహ్మ, క్షేత్రేషుపరిబృఢమ్ - తపోధనాః వసంతీతి శేషః- తత్రతపోధనాః వసంతి ఎన్కైయాల్ అన్దదేశమే వస్తవ్య మెన్ఱతాయిత్తు- సర్వధాతుమాన్, సర్వేధాతవో గైరికాః మనశ్శిలాదయో యత్రసః - మోక్షిభిః, ముముక్షుభిః- శ్రీవాల్మీకి భగవానుమ్ శ్రీమద్రామాయణత్తిలివ్వర్థత్తై ప్రతిపాదిత్తానెన్కిఱార్ - శ్రీవాల్మీకి భగవానాలు మిత్యాదియాల్ - సుభగశ్చిత్రకూటః

సా-స్వా—సావధారణమాక వాసస్థల కథనమ్ విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్-ఇత్తైఇతి- కేరళాది దివ్యదేశమ్ సత్వోత్తర మల్లామైయాలే తద్వ్యవచ్ఛేదార్థమాక సత్వోత్తర కథనమ్. విశేషోక్తియుమ్ సర్వ దివ్యదేశోపలక్షణమాకైయాలే విరోధమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. జ్ఞానశూన్యనాయిరుక్కుమవనుక్కన్ఱో క్షేత్రవాస నియమమ్. వివేకియాయ్ జ్ఞాతావాన ప్రపన్ననుక్కు ఐకాగ్ర్యాను గుణ దేశమొழియ దివ్యదేశ నియమ ముణ్డో? వెన్న అతుక్కు ప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - భగవత్క్షేత్రజ్ఞళైఇతి - తత్పరం బ్రహ్మ, తత్సర్వతః పరిబృఢ మిత్యర్థః - ఏవకారస్య తత్రేత్యత్రాన్వయః - తత్రైవ వసంతీత్యర్థః. సర్వధాతుమాన్, సర్వేధాతవః. గైరికాః, మనశ్శిలాదయశ్చ యత్రసః - మోక్షిభిః, ముముక్షుభిరిత్యర్థః. సర్వేచైవ తపోధనాః ఎన్ఱుమ్, మోక్షిభిః ఎన్ఱుమ్, శొల్లుకైయాలే భగవదధిష్ఠిత క్షేత్రమే జ్ఞాతావుక్కుమ్ వాసస్థల మెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాల్ శ్రీరామాయణత్తిలే ఋషికళుడైయ సాన్నిధ్యాదికళై మున్నిట్టుక్కొణ్డు చిత్రకూటాది ప్రదేశఙ్గళిల్ చక్రవర్తి త్తిరుమకన్ వసిత్తారెన్ఱు శొల్లి భగవద్వాసత్తాలే క్షేత్రత్తుక్కతిశయమ్ శొల్లామలిరుక్కిఱతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - శ్రీవాల్మీకి భగవానాలుమితి.యస్మిన్

సా-ప్ర—విరుద్ధేత్యాశంక్యాహ-ఇత్తై ఇత్యాది - దేవతాంతర తదీయ ప్రచురస్థలమేవావధారణస్వవ్యవచ్ఛేద్య మితిభావః - భగవద్భాగవతాభిమతస్థలే వస్తవ్య మిత్యుక్తేః పక్షపాత కృతత్వ వ్యావృత్త్యర్థం ప్రమాణాన్యాహ - భగవత్క్షేత్రజ్ఞళై ఇత్యాదినా - నను భగవద్భాగవత కైంకర్యాను గుణ్యార్థం

సా-వి-మాస్ప్ళశేల్-నతిరస్కుర్యాదిత్యర్థః. వాల్మీకిభగవానాలుమ్, వాల్మీకిభగవతాపి-సూచికప్పట్టతు.

సా-సం— ''హేబ్రహ్మన్ తత్పరం శ్రేష్ఠం-గోమంత పర్వతేశ్వరం,, మిత్యుక్తో గోమంత పర్వతః -

మూ—— అభిగంతవ్యత్తైసుభగశబ్దత్తాలే సూచిక్కప్పట్టతు - శ్రీసాత్వతాది కళిలుమ్ స్వయంవ్యక్త సైద్ధ వైష్ణవజ్గళెన్నిఱ క్షేత్రవిశేషజ్గళైయుమ్అవత్తినెల్లైకళిల్ఏత్తచ్చురుకఙ్గళైయుమ్పిరియచ్చొల్లి "దుష్టేంద్రియవశాచ్చిత్తంనృణాంయత్ (కిల్బిషై)కల్మషైర్వృతమ్।తదంతకాలేసంశుద్ధింయాతినారాయణాలయే,, ఎన్నవ్వోక్షేత్రజ్గళిలెల్లైక్కుళ్ళేవసిత్తవనుక్కు దేహాన్త్యకాలత్తిలేవరుమ్విశేషమ్శొల్లప్పట్టతు - ఆకైయాల్

సా-దీ—ఎన్నఱశ్లోకత్తిల్సద్భిర్వస్తవ్యత్తైశొల్లక్కాణో మెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- అభిగంతవ్యత్తై ఎన్ఱు- యస్మిన్వసతి ఎన్ఱు రామసన్నిధానమ్ హేతువాకచ్చొల్లుకైయాలెన్ఱు కరుత్తు- భగవచ్ఛాస్త్రజ్గళిలుమ్ భగవత్క్షేత్ర వాసత్తిన్ ఫలవిశేషమ్ కాట్టుకిర వ్యాజత్తాలే అతిన్ వస్తవ్యత్తైకాట్టపట్టతెన్కిఱార్- శ్రీసాత్వతాది కళిలు మిత్యాది - యత్రభగవతా స్వయమేవావిర్భూతం అతు స్వయంవ్యక్తం శ్రీరంగాది- సిద్ధైః ప్రతిష్ఠాపితం సైద్ధమ్- వైష్ణవైర్మన్వాద్యాదిభిః ప్రతిష్ఠాపితం వైష్ణవమ్ - దుష్టేంద్రియేతి - నృణాం, పామరరుడైయ మనస్సు దుష్టేంద్రియ పారవశ్యత్తాలే మరణాత్పూర్వం సర్వకాలముమ్ - కల్మషైః, దేహయాత్రార్థ కృతపాపజ్గళాల్ మలినమానాలుమ్ భగవత్క్షేత్రత్తిల్ మరణమాత్రత్తాల్ తత్కాలత్తిల్ సమ్యజ్నిర్మలత్వత్తైయడైయుమ్- అవర్కళుక్కప్పోతు భగవాన్స్వసాక్షాత్కారత్తైక్కొడుక్కుమెన్ఱుపడి-

సా-స్వా—— కాకుత్స్థఃనివసతిఅసౌగిరిరాజోపమోగిరిస్సుభగ' ఎన్ఱుఅన్వయిక్కైయాలేసుభగశబ్దత్తుక్కుభగవద్వాసత్తాలే వస్తవ్యత్వత్తిల్ తాత్పర్యమెన్ఱుపడి - ఆనాలు మర్చావతార సాన్నిధ్యవత్క్షేత్రత్తుక్కు అతిశయమ్ శొల్లవిల్లైయే? "యత్ర నారాయణో దేవః పరమాత్మా సనాతనః,, ఎన్ఱు సామాన్యతః శొల్లిత్తెన్ఱిల్ ఇస్సామాన్యోక్తి విశిష్యోక్త విభవాద్యవతార సాన్నిధ్యవత్క్షేత్రత్తిలే పర్యవసిత్తన్యథాసిద్ధ్యర్హమాకైయాలే విశిష్య ప్రమాణమ్ శొల్లవేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. శ్రీసాత్వతాదికళిలుమితి. దుష్టేతి. నృణామ్, పామరాణామ్. యచ్చిత్తమ్, కిల్బిషైర్వృతమ్, శాస్త్రవిరుద్ధశబ్దాది విషయశ్రవణాద్యాది దోషైర్దుష్ట మిత్యర్థః - తేషాం నృణాం భగవత్క్షేత్రే మరణంచేదంతకాలే దేశవాస మహిమ్నాతచ్చిత్తం శుద్ధింయాతి. భగవత్సాక్షాత్కారో భవేదిత్యర్థః - ఎల్లైకుళ్ళే, క్షేత్రమధ్యత్తిలే- మరణమానాల్, కైముత్యన్యాయ సిద్ధమెన్ఱుపడి - ఇప్పడి యానాల్ భగవద్విట్టుప్పోలే భగవద్రోహాద్యపచారజ్గళై పణ్ణిక్కొణ్డు క్షేత్రత్తిలే వసిత్తవనుక్కు మివ్వతిశయ ముణ్డాక ప్రసంగియాతో వెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఆకైయాలితి-

సా-ప్ర-భాగవతప్రచురభగవత్క్షేత్రవాసేకర్తవ్యేకైంకర్యజ్కర్తుమశక్తేనఃపునతత్రవస్తవ్యమిత్యాశంక్యాశక్తేనాపి నిషిద్ధనివృత్తిరూపంకైంకర్యంకర్తుంశక్య మితితదపిభగవత్క్షేత్రఏవకర్తవ్యమిత్యాహ।ఆకైయాల్

సా-వి—— సూచితా- స్వయంవ్యక్తేతి- యత్రస్వేచ్ఛయాభగవదావిర్భావః- శ్రీరంగాదితత్స్వయం వ్యక్తం-దేవైఃప్రతిష్ఠితం దివ్యం- సిద్ధైః ప్రతిష్ఠితం సైద్ధం- వైష్ణవైఃప్రతిష్ఠితం వైష్ణవం- ఇవత్తినెల్లైకళిలే, ఏతాసు మర్యాదాసు- ఏత్తచ్చురుకఙ్గళైయుమ్, ఉత్కర్షాపకర్షా - పిరియ, పృథక్ -

సా-సం—— ఏల్లైకళిత్యాదినా- క్రోశక్రోశయుగక్రోశత్రయాదిషుపూర్వపూర్వ దేశవాసఫలాధిక్యం

సూ—“యత్కించిదపికుర్వాణో విష్ణోరాయతనే వసేత్ । నకించిదపికుర్వాణో విష్ణోరాయతనే వసేత్” ఎన్కిఱ పడియే ప్రవృత్తి నివృత్తి కళాలే వల్ల కైంకర్యత్తై ప్పణ్ణిక్కొణ్డు భగవద్భాగవతాభిమాన విషయమాన సత్త్వోత్తర క్షేత్రత్తిలే వసిక్కై ఉచితమ్ – “నిగృహీతేంద్రియగ్రామో యత్రయత్ర వసేన్నరః । తత్ర తత్రకురుక్షేత్రం నైమిశం పుష్కరంతథా” ఎన్ఱు శొల్లుకిఱ విధు గత్యంతర మిల్లాత పోతు ఏతేనుమొరు దేశత్తిలే వసిత్తాలుమ్ ఇవన్ వాసత్తాలే అద్దేశముమ్ ప్రశస్తమామెన్నైక్కాక -

సా - దీ — విశేషముమ్, శ్రేయోవిశేషముమ్- యత్కించిదపీతి- ప్రవృత్తిరూపేషు మానస వాచిక కాయిక కైంకర్యేషు ఏతాకిలుమొరు కైంకర్యమ్పణ్ణువాన్ భగవత్క్షేత్రత్తిలే వసిక్కక్కడవన్ – నకించిదపికుర్వాణోపి తత్రైవవసేత్ – అపచారాదికమకుర్వాణః నివృత్తికైంకర్యనిష్ఠ ఇత్యర్థః - ఇని “నిగృహీతేంద్రియగ్రామో యత్రయత్రవసేన్నరః” ఎన్ఱతు ఆపద్విషయ మెన్కిఱార్ - నిగృహీతేతి- గత్యంతరమ్ ,

సా-స్వా— ప్రవృత్తికళాలే, విహిత కైంకర్యత్తాలే- నివృత్తికళాలే, నిషిద్ధ నివృత్తియాలే యాతల్ఱ్పడి. విహిత కాయిక వాచిక మానసిక కైంకర్యేషు శక్యం యత్కించిత్కుర్వాణో భగవత్క్షేత్రే వసేత్ – ఇల్లై యాకిల్ నకించదపికుర్వాణః, నిషిద్ధ మపచారంనకుర్వాణోపి వావసేదిత్యర్థః. నారాయణీయ వచనఙ్గళాలుమ్ భారతాది క్షేత్ర వాస సాధక వచనఙ్గళాలుమ్ భగవద్భాగవతాభిమత సత్త్వోత్తర క్షేత్రమే వాసస్థల మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి భగవద్భాగవతాభిమాన విషయ సత్త్వోత్తర క్షేత్రమే వాసస్థలమాకిల్ “నిగృహీతేంద్రియ గ్రామో యత్రయత్ర వసేన్నరః । తత్రతత్ర కురుక్షేత్రం నైమిశం పుష్కరంతథా” ఎన్ఱు హీన దేశత్తుక్కుమ్ భాగవత వాసత్తాలే అతిశయమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? హీనదేశమాకైయాలే భాగవతనే వసిక్క కూడాతే ? అతుకురుక్షేత్రాది తుల్యమాకిల్ సర్వర్క్కుమతువే వాసస్థలమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నిగృహీతేతి. ప్రశస్తేతి, భాగవతాధిష్ఠిత దేశ ప్రశంసార్థ

సా-ప్ర— యత్కించిదిత్యాదినా - నను “తీర్థే శ్వపచగృహే వే” త్యాదిషు దుర్దేశవాసినామపి మోక్షావ

సా-వి—యత్కించిదపీతి, కాయికవాచనిక మానసికప్రవృత్తి రూపకైంకర్యం కుర్వాణో విష్ణోరాయతనే వసేత్ - నకించిదపీతి, కించిదపచారాత్మకంనకుర్వాణో విష్ణోరాయతనేవసేత్ - అపానవాయువిమోక్షణ నిష్ఠీవన మూత్రోత్సర్గాదిపరిహారన్ వసేదిత్యర్థః - నివృత్తిరూపకైంకర్యం కుర్వన్ వసేదిత్యర్థః- అపరాధపరిహార ఏవ నివృత్తిరూప కైంకర్య మితిభావః - నను నిగృహీతేంద్రియగ్రామోయత్రేత్యస్యకాగతి రిత్యత్రాహ - నిగృహీతేతి- తథాదుష్టేంద్రియవశాచిత్తమిత్యస్యప్రపన్నేతరవిషయత్వమేవప్రపన్నస్యతు

సా-సం —విధజ్యోక్తేత్యర్థః - సత్త్వోత్తర భగవత్క్షేత్రస్యైవ వాస స్థానత్వమిత్యుక్తమర్థం నిగమయతి, ఆకైయాలితి. యత్కించిదపి, స్వరూపోచితం కించిత్కారం కుర్వాణః. విష్ణోరాయతనేవసేత్ స్వల్పమపి శతగుణతయా వివర్ధతే. కించిదపి, కించిత్కారమ్ నకుర్వాణోపి విష్ణోరాయతనేవసేత్. తస్యాపి క్రమేణ కించిత్కారాదిషు రుచిరుత్పద్యత ఇతిభావః - యద్వా, అకృత్యం కించిదపి కుర్వాణో విష్ణోరాయతనేన వసేత్ - తస్యాపి తత్ర శతగుణత్వా దితిభావః - అకృత్యం నకించిదపి. స్వధర్మస్థస్య వసితుం శరీర పతనాయ వాకిం దేశవిశేష గవేషణే త్యభిప్రాయకానాం “నిగృహీతేంద్రియ గ్రామః. జ్ఞానసముకాల” మిత్యాదినా మేత దధికారోక్తార్థాన విరుద్ధమభిప్రాయమాహ - నిగృహీతేత్యాదినా - ఇతుకుఱ తద్దేశ

మూ—ఇతుక్కు శాండిలీవృత్తాంతముదాహరణమాకక్కణ్డుకొళ్వతు. ఆకైయాల్ ‘‘జ్ఞానసమకాలముక్తా కైవల్యంయాతిగతశోకః । తీర్థేశ్వపచగృహేవానష్టస్మృతిరపిపరిత్యజన్ దేహమ్,, ఎన్ఱు శరీర పాతత్తుక్కు

సా-దీ—భగవత్క్షేత్రవాసమ్ శక్తమైయాతపోతైనైక్కు. గత్యంతరమిల్లాతఎన్ఱుమతుక్కు శాండిలీవృత్తాంతముదాహరణమెన్కిఱార్-ఇతుక్కెన్ఱు- శాండిలియావాళ్ హీనమానసముద్రద్వీపత్తిల్ వసిక్కుమొరు భాగవతై - ప్రపన్ననుక్కు మరణకాలత్తిల్ దేశవిశేష నియమ మిల్లై ఏన్నైక్కు-యాల్ వాసత్తుక్కుమ్ దేశ విశేషనియమమిల్లై ఎన్ఱు తోత్తుకిఱతెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాదినా - జ్ఞాన సమకాలమితి- యాతొరువన్. జ్ఞానసమకాలమ్, యదాజ్ఞానోదయస్తదాఇమమ్మంత్రముక్త్వా-శరణవరణంకృత్వేత్యర్థః- అనన్తరమ్,తీర్థే పరిశుద్ధమానభగవత్క్షేత్రత్తిలేయాతల్ అతిదుష్టమానశ్వపాకనుడైయగృహత్తిలేయాతల్ దేహత్తైవిడుకిఱాన్ అప్పోతు.నష్టస్మృతిః,నష్టజ్ఞానోపి-మరణాత్పరంగతశోకస్సన్. కైవల్యం,మోక్షత్తై ౦ అడైయు మెన్నైక్కు.

సా-స్వా—మాకైయాలేయుమ్ గత్యంతరమిల్లాతపోతుహీన దేశత్తిలుమ్ వసిక్కలామెన్ఱుతోత్తివిక్కైక్కు కాకైయాలుమ్ విరోధ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు, గత్యంతర మిల్లాత పోతు భాగవత నుక్కు హీన దేశత్తిల్ వాసమ్ కూడుమో ? కూడినాలుమ్ తద్వాసత్తాలే హీన దేశత్తుక్కు ప్రాశస్త్యనున్ కూడుమో ? ఇతిహాస పురాణఙ్గళిలే ఇతుక్కుదాహరణ మిల్లామైయాలే ఇన్త ప్రమాణమ్ నిర్విషయ మనో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్- ఇతుక్కితి. శాణ్డిలీ ఎన్కిఱ మహా భాగవతై సముద్ర ద్వీపత్తిలే వసిక్కైయై కణ్డు పెరియ తిరువడి ఇన్త హీన దేశత్తిలే వసిక్కై వేణుమో వెన్ఱు మనస్సిలే ఎణ్ణుకైయాలే అవరుక్కు పక్షదాహ రూపానర్థమ్ కాణ్కైయాలితు ఉదాహరణ మాకక్కైయిల్లై ఎన్ఱపడి. ప్రపన్న నుక్కు ‘‘ జ్ఞానసమకాలముక్తా కైవల్యం యాతిగత శోకః । తీర్థే శ్వపచ గృహేవా నష్టస్మృతిరపి పరిత్యజన్ దేహమ్ ,, ఎన్ఱుమరణకాలత్తిలుమ్ కూడ దేశనియమమిల్లై ఎన్ఱుశొల్లుకైయాలే వాసస్థలనియమమునుణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఆకైయాలితి.ఆకైయాల్,గత్యంతరాభావత్తిల్ హీన దేశముమివన్ వాసత్తాలేప్రశస్తమాకైయాలే. జ్ఞానసమకాలమ్, యదాజ్ఞానంజాతంతదైవైతమ్మంత్రముక్త్వాశరణంప్రపద్యేత్యర్థః. తీర్థేశ్వపచగృహేవానష్టస్మృతిరపి

సా-ప్ర— గమనస్థానవిశేషేవ స్తవ్యతానియమసిద్ధిరత్యత్రప్రారబ్ధకర్మ వశాద్దివ్యదేశవాసాలాభేతస్మాద్దేవయత్రక్వచిద్దేహత్యాగేపి‘‘యదుచైవాస్మిన్ శవ్యంకుర్వంతి-యదునన అర్చిష మేవాభిసంభవంతి,, త్యారభ్య ‘‘సఏనాన్ బ్రహ్మగమయతి,,ఇతి జ్ఞానసమకాలమిత్యాదేః ‘‘స్వయంవ్యక్తే క్షేత్రేచివిసవిషయేవావిధివశాత్ప్రశస్తేదుష్టేవాక్వచనసమయేత్యక్తవపుషః । ముకుందస్త్రయ్యంతప్రథితమహిమాసోయమనఘాన్ ప్రపన్నాను ధృత్య స్వపదమనపాయం గమయతీ,,త్యుక్త ప్రకారేణ పరమపురుషార్థప్రాప్తౌ సంశయోనాస్తీత్యత్ర జాత్యర్యాద్గత్యభావే తథాత్వేపి సత్యాంగతౌ వాసనియమస్స్యాదేవేత్యభిప్రేత్యాహ-ఆకైయా లిత్యాదినా -

సా-వి— తస్మిన్నియమోనాస్తి - తత్ర ఫలసందేహాభావాదిత్యేతదర్థమేవ జ్ఞానసమకాలముక్తాఇతివచనమ్ సతి సంభవే దివ్యదేశ నివాసాధకమిత్యాహ - జ్ఞానసమకాలమితి - యదాజ్ఞానోదయస్తదైవైతమ్మంత్ర ముక్త్వా, శరణవరణంకృత్వేత్యర్థః - కైవల్యం, మోక్షం-

సా-సం—ప్రశస్తతాయాం శాణ్డిలీశబరాలయస్థేతి వృత్తాంతః- ‘‘అంత్యకాలేతుమామేవస్మరన్ముక్త్వా,,త్యాదేస్తుల్యార్థో యం - జ్ఞానసమకాల ముక్త్వేతి - తదా,దేహపరిత్యాగ దశాయాం పరిత్యజన్ పరిత్యాగాను

మూ—ఒరు దేశ విశేష నియమమిల్లై యెన్నతువుమ్ ఎప్పడికుమ్ ఫలత్తిల్ ఇఴవిల్లై యెన్నైక్కాక.
ఆరాతవరుళముతమ్

సా-దీ — ఇని భగవ త్క్షేత్ర జ్గళిల్ ప్రధాన మాన కోయిల్ తిరుమలై పెరుమాళ్ కోయిల్ విష యమాక క్రమేణ మూన్ఱు పాట్టరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - అతిల్ మున్ త్తిరుప్పతి కళిల్ ప్రధాన తమమాన శ్రీరంగక్షేత్ర దివ్య విమాన విషయమాన పాట్టు. ఆగాథవిత్యాది. ఆరాతవరుళనుతమ్, అరుళుడైయ వారా

సా-స్వా— దేహంపరిత్యజన్మరణానంతరమ్గతదుఃఖస్సన్కైవల్యంయాతి- మోక్షంయాతీత్యర్థః.

ఇప్పడి భగవ ద్భాగ వతాభిమా నవి ష య మా న స త్వోత్కర క్షే త్ర జ్గ ళి లే వ సి క్కై యుచిత మెన్కిరతు కూడుమో? అప్పో శ్రీరంగ వృషాచల హస్తిగిరి ప్రముఖ దివ్యదేశజ్గళిలే వాసం శక్యమా యిరున్దాలుమ్ అతుకళై విట్టు భగవ త్క్షేత్రత్వా విశేషాత్క్షేత్రాంతర జ్గళిలేయుమ్ వాసమ్ ప్రసంగియాతో? ఇష్టాపత్తి ఎన్నిల్ ‹‹ యావచ్ఛరీర పాత మత్రైవ శ్రీరంగే సుఖ మాస్వ ›› ఎన్కిర గద్యోక్తి విరోధియాతో? అతు సర్వ క్షేత్రజ్గళుక్కు ముపలక్షణ మెన్నిల్ అప్పోతు అత్రైవ శ్రీరంగే ›› ఎన్గ శ్రీరంగ›› క్షేత్ర కథన ముఖేనైవ ఉపలక్షిక్క వేణుమో? క్షేత్రాంతర కథన ముఖేనా ప్యుపలక్షిక్క లామే యెన్నభగవ ద్భాగవతాభిమాన విషయ సత్వోత్కర దేశజ్గళుక్కెల్లేయుమ్ స్వయం వ్యక్తత్వా త్సమస్త పూర్వాచార్యాభి మతత్వా త్సర్వేష్ట ప్రాపకత్వా త్సర్వానిష్ట నివర్తకత్వా త్సర్వోత్తరత్వా దవ్యైశ్చ సాధారణ హేతుభిః కోయిల్ తిరుమలై పెరుమాళ్ కోయిల్ కళై ప్రధాన స్థలమెన్ఱు తోత్తుకైక్కాక ఆద్యంస్వయంవ్యక్తమెన్ఱు పూర్వపూర్వం శ్రేష్ఠమాకైయాలే అన్న క్రమత్తిలే మూన్ఱు స్థలవిషయ మాక మూన్ఱుపాట్టరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఆరాతేత్యాదినా. దివ్యదేశేషు శ్రీరంగస్యైవ ప్రాధాన్యత్తాలే గద్యత్తిలే తత్కథన మెన్ఱుకరుత్తు-

సా-ప్ర—ఎప్పడికుమ్, సర్వథా— ఏవం భాగవతపరిగృహీతభగవత్క్షేత్రేషువస్తవ్యత్వముక్త్వాతానికానీతి విశేష జిజ్ఞాసాయాం తేషాం సర్వేషా ముక్తౌ గ్రంథ విస్తర స్స్యాదితి తేషు ప్రధాన స్థానాని ప్రదర్శయన్ తేష్వపి ప్రధాన తయా పూర్వాచార్యైః ‹‹ఆరామమ్ శూళ్న్త వరజ్గ››మిత్యాదిషూక్తం శ్రీరంగం ప్రథమమాహ - ఆరాతవిత్యాదినా - ఆరాత వరుళముతమ్ పొతిన్త కోయిల్, నిరవధిక కృపా

సా-వి — ఎప్పడికుమ్, సర్వథా- ఇఴవిల్లై, సంశయోనాస్తి. ఎన్నైక్కాక, ఏతదర్థం. నతు సతి సంభవే దివ్యదేశాపరిగ్రహార్థ మితిభావః -

భగవదభివ్యక్తిదేశేషు ప్రసిద్ధమహిమ్నః శ్రీరంగ వేంకటాచల హస్తిగిరీన్ప్రశంసన్ ప్రథమంశ్రీరంగం ప్రశంసతి- ఆరాతేత్యాదినా.ఆరాత,అనవరతానుభవేపిఅలంబుద్ధిమదదత్- అరుళముతమ్,కృపావదమృతం.

సా-సం—గుణావస్థాయానష్టస్మృతిస్సన్నవస్థితోపీత్యర్థః-ఉక్త్వేతిపాఠేమహావిశ్వాససమకాలేత్వదేవోపాయభూతోమే భవేత్యర్థః-ఏవంసతిఅహం స్మరామీతి యథాశ్రుతానుగుణంభవతి - స్మారయామీత్యేతదర్థే పూర్వోక్తార్థ ఏవాస్య రమణీయః -

సారజ్ఞానాంరసికానాంచ పరమైకాంతినాం శ్రీరంగవృషగిరిసత్యవ్రతాఖ్యేషుఅన్యతమస్యవాసస్థానతాం స్వాభిమతతాంతత్సైభవ ప్రఖ్యాపన ముఖేన గాథాత్రయేణ ప్రకటయతి.ఆరాతవిత్యాదినా. ఆరాత,

మూ—పొత్తి న్ర కోయి లమ్బుయత్తోనయోత్తిమన్నర్ కళిత్తకోయిల్, తోరాత తనివీరన్ తొழுతకోయి తుణైయాన వీడణరుక్కుత్తుణైయామ్ కోయిల్,

సా-దీ—వముతమ్-అపర్యాప్తామృతమ్. శ్రీరంగరాజరెన్నపడి-అవరైప్పొతి న్రకోయిల్, ఉళ్ళేయుడైయకోయిల్- స్వామివసిక్కుమ్ విమానమ్- అమ్బుయత్తోన్ నయోత్తిమన్నర్కళిత్తకోయిల్, అమ్బుజాసన నాన బ్రహ్మవాల్ అయోధ్యాధిపతియాన విష్వాకు మహారాజావుక్కుపకరిత్తకోయిల్- తదనంతరం. తోరాతతనివీరన్ తొழுతకోయిల్, తత్రాప్యప రాజితనాయ్ అతఏవ మహావీర శబ్ద వాచ్యనాన రఘువీర నాలారాధిత్తకోయిల్- తతశ్చపరం - తుణైయాన వీడణరుక్కు త్తుణైయామ్కోయిల్, పెరుమాళుక్కు సహాయ ప్పట్ట

సా-స్వా—ఆరాత,పర్యాప్తమాకాత. ''సతతపరసమాయాంతంపశ్యమానోమహీపతిః। శ్రీభూమిభ్యామత్ప్యాయనచుళకనైస్సేవ్యమానామృతౌఘు,, మెన్కిఱపడిసేవిత్తిరుక్కిఱవర్కళుక్కు త్రిప్తిజనకమాకాత- అరుళ్, కృపై. ఆత్తాకియ అన్నృతమ్. ''దుఃఖాపాయ ప్రణయ నిజసే దూరదత్తాభిముఖ్యా,, మెన్కిఱ పడియేకరుణైతాన్ సంసార దావసంతప్తజనసంజీవనామృతాత్మక శ్రీరంగనాథరూపేణ వడివు కొణ్డిరుక్కిఱదెన్నపడి. ఇప్పడిప్పట్ట శ్రీరంగనాథామృతం పొతి న్ర, నిరైన్ద ఇరుక్కిఱ - కోయిల్, దివ్య విమానమ్. శ్రీరంగనాథన్ '' ఉదధి పరమ వ్యోమ్నోర్వి స్మృత్యమాదృశ రక్షణక్షమ మితిధియా భూయ శ్రీరంగధామ నిమోదసే ,, ఎన్కిఱ పడియే నిత్యవాసమ్ పణ్ణుకిర దివ్యవిమాన మెన్నపడి. అమ్బుయత్తోన్, అమ్బుజత్తిలే వసిక్కుమవనమ్బు యత్తోన్ - బ్రహ్మావెన్నపడి. అయోత్తిమన్నర్కు, అయోధ్యాధి పతికళాన రాజాక్కళుక్కు మనుప్రభృతి కళాన రాజాక్కళుక్కెన్నపడి. అళిత్త, ఉపకరిత్త. కొడుత్త వెన్నపడి. కోయిల్, విమానమ్. తోరాత, అపజిత నాకాత. తని, అద్వితీయనాన. వీరన్, చక్రవర్తి త్తిరుమకన్. తొழுత, విభవ రూపియానతన్నై కాట్టిల్ అర్చారూప శ్రీరంగ నాథ నిడత్తిలే గుణాధిక్య దర్శనత్తాలే పరాజిత నాన తిరుమకనాలే ఆరాధిక్క ప్పట్ట. కోయిల్, విమానమ్ . తుణైయాన వీడణరుక్కు . పెరుమాళుక్కు సహాయమ్

సా-ప్ర — రూపామృతస్య ప్రవహనస్థానభూతభగవతఆవాసభూతమిత్యర్థః-అమ్బుయత్తోనయోత్తిమన్నర్కళిత్త కోయిల్, పద్మభువాఅయోధ్యానివాసిభ్యో రాజభ్యఆరాధనార్థంకృపయాదత్తం స్థానం- తోరాత తనివీరన్ తొழுతకోయిల్, పరాజయప్రసంగరహితే నాసహాయ శూరేణ దశరథాత్మజతయా వతీర్ణేన భగవతైవారాధితం- తుణైయాన వీడణరుక్కు త్తుణైయామ్ కోయిల్, భగవతోసహాయ శూరత్వేపి ప్రేమవశాత్సాహాయ్యం కృతవతో విభీషణస్యసాంసారికదుఃఖానభిభ వాయసహాయభూతభగవదావాసస్థానం-

సా-వి — పొతి న్ర,ప్రవాహాయత్.కోయిల్. కోన్, స్వామీ.తస్య.ఇల్, స్థానం. దేవస్థానం.అమ్బుయ త్తోన్, అమ్బుజాసనేన. అయోత్తి, అయోధ్యాయాం - మన్నర్కు, రాజ్ఞాం. అళిత్త, దత్తం- కోయిల్, స్థానం . తోరాత, పరాజయ రహితేన. తనివీరన్, అద్వితీయవీరేణ రామేణ. తొழுత, ఆరాధితం. కోయిల్, స్థానం. తుణైయానవీడనరుక్కు,సహాయభూతస్యవిభీషణస్య.తుణైయాం,సాంసారికభయనివృత్త్యర్థంసహాయభూతం.

సా-సం —అపర్యాప్తకృపయా , అపర్యాప్తి నామసకృదంజలినైకస్యవిభూతిద్వయేనసహస్వాత్మదానేపిదేయాంతరాన్వేషణ వత్త్వం. ఏవంభూత కృపా రూపామృతోద్గమ స్థానరూపసర్వేశ్వరా వాసగృహం. అమ్బుజాసనే నాయోధ్యాధిపానాం రాజ్ఞామారాధ్యత్వేన స్వాత్మదస్యస్వామినో వాసగృహం.

మూ — శేరాతపయ నెల్లామ్ శేర్ కుమ్ కోయిల్ శెழுమఱైయిన్ ముతలెழுత్తు చ్చేర్ న్తకోయిల్, తీరాత విన్నైయనైత్తుమ్ తీర్ క్కుమ్కోయిల్

సా-దీ — శ్రీవిభీషణాழ்వానుక్కు రక్షకమాన కోయిల్. శేరాతపయనెల్లామ్ శేర్క్కుమ్కోయిల్, అన్యత్ర లభియాతవభిలషిత ఫలఙ్గళెల్లామ్ లభిక్కుమ్ కోయిల్- శెழுమఱైయిన్ ముతలెழுత్తు చ్చేర్న్త కోయిల్, శ్లాఘ్యమాన వేదత్తిన్ ముతలెழுత్తు ప్రణవమ్- అతుక్కొత్తకోయిల్. అతావతు ప్రణవం సర్వశేషియాన శ్రియః పతియై కాట్టుమాప్పోలే తానుమ్ సర్వరక్షక సర్వశేషియై కాట్టుకై. తీరాత విన్నైయనైత్తుమ్ తీర్క్కుమ్ కోయిల్, పోకాత దుష్కర్మఙ్గళెల్లాత్తైయుమ్ పోక్కుమ్ కోయిల్. ఇప్పడి ప్పట్ట

సా-స్వా — పణిణినవిభీషణనుక్కుత్తుణైయామ్, రక్షకమాన. కోయిల్, విమానమ్. ఇవ్వళవాల్ నిత్యవిభూతియిల్ నిన్ఱుమ్ బ్రహ్మభవనత్తిలే స్వయంవ్యక్తమాకవావిర్భవిత్తు అతిల్ నిన్ఱుమ్ తిరువయోధ్యైయిలే ఎழுన్తరుళి రాజాక్కళాలారాధితమాయ్ తిరుమక నాలుమారాధితమామ్ విభీషణరోడే ఎழுన్తరుళి శ్రీరంగ దివ్యనగరత్తిలే స్థాయియాయిరుక్కిఱ పురాణవృత్తాంతమ్ శొల్లప్పట్టతు - శేరాత, అన్యత్ర లభియాత. పయనెల్లామ్, ఫలమెల్లామ్. శేర్క్కుమ్, ప్రాపిక్కుమ్. కోయిల్, చతుర్విధ సమస్త పురుషార్థ సాధన దివ్యవిమానమెన్నపడి - శెழுమఱైయిన్, శ్లాఘ్యమాన వేదత్తిన్. ముత లెழுత్తు, ప్రథమాక్షరమ్. “ యద్వేదాదౌస్వరః ప్రోక్తో వేదాంతేచ ప్రతిష్ఠితః. ఓమిత్యేవధ్యాయథాత్మానం. ఓమిత్యేవం సదా విప్రాః పఠధ్వంధ్యాత కేశవ ,, మిత్యాదిషు పరత్వ ప్రకాశకతయా ప్రసిద్ధమాన ప్రథమాక్షర రూప ప్రణవమెన్నపడి . శేర్న్త, అర్థత్తాలుమాకృతియాలుమ్ శేషి పరతత్వ ప్రకాశక తయా “ విమానం ప్రణవాకార ,, మిత్యుక్త రీత్యా ప్రణవా కారతయాచ ప్రణవ తోడే శేర్త్తియుడైయ. కోయిల్, విమానమ్. తీరాత విన్నైయనైత్తుమ్, ఉపాయాంతరఙ్గాలే నశిప్పిక్కప్పోకాత- విన్నై, పాపమ్. ప్రారబ్ధ పాపత్తై - అనైత్తుమ్, కృత్స్నముమ్, కృత్స్నపాపత్తైయుమ్. తీర్క్కుమ్ , “ జన్మకర్మచమే దివ్యమేవం యోవేత్తి తత్వతః. త్యక్త్వా దేహం

సా-ప్ర — శేరాతపయనెల్లామ్ శేర్క్కుమ్కోయిల్, దుర్లభానామపి ఫలానాం ప్రాపకస్య స్వామినో వాసస్థానం- శెழுమఱైయిన్ ముతలెழுత్తు చ్చేర్ న్తకోయిల్, భగవత్స్వరూప రూప గుణ విభూతీనాంప్రతిపాదనార్హత్వేనసమృద్ధానాంవేదానాం“యద్వేదాదౌస్వరః ప్రోక్తః-ఆద్యంతత్ర్యక్షరంబ్రహ్మత్రయీయస్మిన్ ప్రతిష్ఠితా । సగుహ్యోన్యస్త్రివృద్వేదోయస్తంవేదసవేదవి,,దిత్యుక్తరీత్యాఆదిభూతప్రణవసదృశం- శేషిత్వేన భగవతః ప్రదర్శనాత్సాదృశ్యమితి భావః - తీరాతవిన్నైయనైత్తుమ్ తీర్క్కుమ్కోయిల్, “అనుభవితుమశక్యా,,మిత్యుక్తప్రకారేణప్రాయశ్చిత్తానుభవాభ్యామపినాశయితుమశక్యానాంపాపానాంకాత్స్న్యేన

సా-వి — కోయిల్, స్థానమ్. శేరాత, దుర్లభం. పయన్, కైంకర్యం. ఎల్లామ్, కృత్స్నమ్. శేర్క్కుమ్కోయిల్, ప్రాపయద్ధామ. శెழு, సమృద్ధానాం. మఱైయిన్, వేదానాం. ముతలెழுత్తు, ప్రథమాక్షరస్యప్రణవస్య - శేర్న్తకోయిల్, తుల్యంధామ-ప్రణవవద్భగవత్ప్రకాశకమిత్యర్థః- తీరాత, అనివర్తనీయం - విన్నై, పాపమ్-

సా-సం — పరాజయ రహితా సహాయ శూరేణ సేవితం. స్వార్థం రామ సహాయేధికృతస్య విభీషణస్య నిర్వాహకం-దుర్లభానిఫలాని సర్వాణిప్రయచ్ఛత్. సమృద్ధానాం వేదానాంకారణభూతప్రణవాకారవాచ్య

మూ—
తిరువరజ్గమెన త్తికళ్ళుమ్ కోయిల్ తానే॥
కణ్ణనడియిణైయెమక్కు క్కాట్టుమ్ వెర్పు

సా-దీ—కోయిలెన్న-తిరువరజ్గమెన త్తికళ్ళుమ్ కోయిల్ తానే, ‹‹శ్రీరఙ్గమతులం క్షేత్రమ్,, న్నుజప్పట్టియేకొణ్డా డుమ్పడి విళజ్గుమ్ శ్రీమద్రంగ విమాన మెన్నైకై.॥

ఇనితిరుమలైయాళ్వార్ విషయమాన పాట్టు. కణ్ణ నడియిణైయెమక్కు క్కాట్టుమ్ వెర్పు, కృష్ణనాన తిరువేఙ్గడముడైయానుడైయ తిరువడియిణైయై అతినిహీనరాననమక్కుమ్ ప్రత్యక్షమాక క్కాట్టుమ్మలై-

సా-స్వా—పునర్జన్మనైతిమాపేతిసోర్జునం తదంతకాతేసంశుద్ధింయాతినారాయణాలయే. ఉంచ్య మానాప వర్గాః,, మిత్యాది కళిర్పడియే సమస్త ప్రతిబంధక నిరాసక మాన కోయిలెన్నపడి. తిరువరజ్గమెన, తిరువ రజ్గమెన్ను అనుపమమాక. ‹‹ శ్రీరంగ మతులం క్షేత్ర ,, మెన్ను. తికళ్ళుమ్, విళఙ్గ నిరుకుమ్. కోయిల్ తా నే , దివ్య విమాన న్తానే - ఆరాత వరుళ ముత మ్పొ తి న్తకోయిలి త్యాద్య న్వయః . అన్య ద్విమా న మే వమ్ భూత మన్నె న్ను కరుత్తు -

కణ్ణ నడియిణై యెమక్కు క్కాట్టుమ్ వెర్పు, శ్రీకృష్ణనా యిరుక్కిర తిరువేఙ్గడ ముడైయా నుడైయ. అడియిణై, పరస్పర సదృశ పద యుగళ్త్తై - ఎమక్కు, నిహీన రాన నమ క్కు , కా ట్టుమ్,

సా-ప్ర— వినాశకతయా ‹‹శ్రీరంగంయాతియోమర్త్యస్తస్మాఅన్నందచాతియః ! తాపుభౌపుణ్యకర్మా ణౌ భేత్తారౌసూర్యమండల,, మిత్యాది ష్వవగతం స్థాన మిత్యర్థః - తిరువరజ్గమెనత్తికళ్ళుమ్ కోయిల్ తా నే, సర్వైః తిరువరజ్గమితి యథోచ్యేత తథా ‹‹రంగం రంగమితిబ్రూయా,, దిత్యాషు ప్రకాశమానమే నో క్తవిశేషణ విశిష్టమిత్యర్థః - సర్వేశ్వరస్య శ్రీరంగ నాథస్య నిరవధికకృపావత్త్వా త్సాశ్రితానాం కృపా శుత్వాపాదకత్వాత్పరమ భోగ్యత్వా దాశ్రితవత్సలత్వా త్ప్రకృతిసంబద్ధ దుర్లభస్య నిరపరాధ కైం కర్యస్య ప్రాపకత్వాత్సర్వస్మా త్పరత్వాత్సర్వ పాపనివర్తకత్వాచ్చ తదేవ వాసస్థాన మితిభావః - కో యిలిత్యస్య భోగ్యతాతిశయాత్పునః పునరభిధానమ్॥

అథ వేంకటాద్రేర్గుణానాహ - కణ్ణనిత్యాదినా- కణ్ణన్ నడియిణైయెమక్కు క్కాట్టుమ్ వెర్పు,

సా-వి— అనైత్తుమ్, సర్వం- తీరుకుమ్, నివర్తకం- కోయిల్, ధామ- తిరువరంగమెన, శ్రీరంగమితి-తికళ్ళు మ్, ప్రమాణేషు ప్రకాశమానం- కోయిల్, స్థానం- తానే, ఇదమేవ పూర్వోక్త సర్వవిశేషణవిశిష్ట మిత్య ర్థః - ఆదరాతిశయాత్పునః పునః కోయిలిత్యుక్తిః ॥

శ్రీరంగనాయకస్య రామాత్మకత్వం శ్రీవేంకటనాథస్య కృష్ణాత్మకత్వం శ్రీమద్వరద రాజస్యోభ యాత్మకత్వ మిత్యభిప్రేత్య సంప్రదాయవశాచ్ఛ్రీరంగానంతరం వేంకటాచలం ప్రశంసతి - కణ్ణ నడీ తి-కణ్ణన్, కృష్ణస్య-అడియిణై, చరణద్వంద్వం-ఎమక్కు, అతినీచానామస్మాకం-కాట్టుమ్, ప్రదర్శయన్-వెర్పు,

సా-సం—అనివర్త్యంపాపంకృత్స్నం నివర్తయత్-కింత దేవం విధం స్థానమిత్యత్రాహ-తిరువరజ్గమెనె తి-తిరువరజ్గమితి ద్రమిడైః ప్రసిద్ధతయా వ్యవహ్రియమాణం స్వస్వామి నోయాంయత్త దేవేత్యర్థః- కోన్, స్వామినః- ఇల్, వాస గృహమితి కోయిలిత్యుక్తిః ॥

కణ్ణ నిత్యాది- కాలి విప్ర కృష్ణ నామస్మాక మపి చరణ ద్వం ద్వం ప్రదర్శయన్ శైలః.

మూ—కడువినైయరిరువినైయుమ్ కడియుమ్ వెర్పు, తిణ్ణమిదు వీడెన్న త్తిక్రమ్ వెర్పు తెళ్ళిన్ద పెరుమ్ తీర్త్తఙ్గళ్ శే(ర)రిన్ద వెర్పు, పుణ్ణియత్తిన్ పుగలిదెన్న పుగర్రుమ్ వెర్పు,

సా-దీ — కడువినైయరిరువినైయుమ్ కడియుమ్ వెర్పు, క్రూరదుష్కర్మ వాన్కళుడైయ పుణ్యపాపరూపోభయకర్మత్తైయుమ్ సంహరిక్కుమ్మలై - తిణ్ణమిదు వీడెన్న త్తిక్రమ్ వెర్పు, సత్యమిదువే పరమపదమెన్ఱు కొణ్డాడుమ్బడి ఉజ్జ్వలిక్కుమ్ మలై- తెళ్ళిన్ద పెరుమ్ తీర్త్తఙ్గళ్ శే(ర)రిన్ద వెర్పు, ప్రసన్నఙ్గళాన తిరుక్కోనేరి, ఆకాశగఙ్గై ముదలాన మహాతీర్థఙ్గళాల్ నిబిడితమానమలై. పుణ్ణియత్తిన్ పుగలిదెన్నప్పు కర్రుమ్

సా-స్వా—ప్రత్యక్షమాక కాట్టుమ్. వెర్పు, మలై. యద్వా, కణ్ణన్, శ్రీకృష్ణన్. కృష్ణరూపియాన శ్రీనివాసన్. అడియిణై. స్వపదద్వన్ద్వత్తై - అభయముద్రై యన్నిక్కే-అథఃప్రదేశవర్తి పదార్థప్రదర్శకముద్రా విశేషత్తాలే మదీయం పదద్వన్ద్వమేవభవతాం ప్రాప్యం ప్రాపకంచేతి ప్రదర్శనమ్ పణ్ణుమ్బడియాన తిరుమలై. కడువినైయర్, క్రూర పాపఙ్గళై యుడైయ వాళుడైయ. ఇరువినైయుమ్, పుణ్యపాప రూపమాన ద్వివిధ పాపత్తైయుమ్ - కడియుమ్, సంహరిక్కుమ్. వెర్పు, “వృషగిరి కటకేషు వ్యాజతో వాస భాజాం దురితకలుషితానా„ మెన్కిఱ పడియే వాసమాత్రత్తాలే సమస్త ప్రతి బన్ధక వర్గత్తైయుమ్ పోక్కక్కడవ మలై ఎన్నపడి. తిణ్ణమ్, దృఢమ్. సత్యమ్. ఇదు, ఇన్ద తిరుమలైయే. వీడు, మోక్షమ్. పరమ పదమ్. ఎన్న, ఎన్నుమ్బడి. త్తిక్రమ్ వెర్పు, విళఙ్గా నిఱ్కుమ్మలై - తెళ్ళిన్ద పెరున్తీర్త్తఙ్గళ్ - తెళ్ళిన్ద, “రమణీయం ప్రసన్నాంబు సన్మనుష్య మనోయథా„ ఎన్కిఱ పడియే ప్రసన్నఙ్గళాన. పెరుమ్, ప్రసిద్ధఙ్గళాన- తీర్త్తఙ్గళ్, తిరుక్కోనేరి, పాప నాశమ్, ఆకాశ గఙ్గై, ముదలాన తీర్థఙ్గళాలే. శేరన్ద, నిబిడితమానమలై. పుణ్ణియత్తిన్ పుగలి తెన్నప్పుకర్రుమ్ వెర్పు, పుణ్ణియత్తిన్, పుణ్యఙ్గళుడైయ. పుణ్యఙ్గళుక్కెల్లా మిదువే. పుగల్, ఉపాయమ్. వాసస్థలమెన్నుమ్బడి పుకర్రుప్పడుమ్ వెర్పు-

సా-ప్ర — “వెంకటత్తాయని„ త్యాదిభిర్వేంకటేశ ఏవ కృష్ణ ఇత్యుక్తస్య భగవతశ్చరణావేవ ప్రాప్యతయా ప్రాపకతయా చాస్మాకం ప్రదర్శయంత్యచలః-కడువినైయరిరువినైయుమ్ కడియుమ్ వెర్పు, అతి క్రూరపాపానామపి పుణ్యపాప నివర్తక శ్శైలః - తిణ్ణ మిదువీడెన్న త్తిక్రమ్ వెర్పు, అవశ్యమయం శైలఏవ పరమపదమితి శ్రీ వేంకటేశేన సూచ్యమానతయా “వైకుంఠమేతత్కర ఫల్లవేన సందర్శయన్ సర్వ సురాసుణాం - ఆస్తేహి లక్ష్మ్యా సహ విశ్వమూర్తి రాద్యః పుమానంజన శైలశృంగ„ ఇత్యాదిషు ప్రకాశమాన శ్శైలః - తెళ్ళిన్ద పెరుమ్ తీర్త్తఙ్గళ్ శేరన్ద వెర్పు, సర్వపాప నివర్తకాతినిర్మలానేకతీర్థైర్నిరంతర శ్శైలః - పుణ్ణియత్తిన్ పుగలి తెన్నప్పుకర్రుమ్ వెర్పు, సర్వేషామలౌకిక శ్రేయస్సాధనానాం సంపాదకత్వేన ప్రశస్యమాన శ్శైలః - యద్వా, “రామో విగ్రహవాన్ ధర్మః . కృష్ణం ధర్మం సనాతన„

సా-వి— శైలః-కడువినైయర్, అధికపాపవతాం-ఇరై, అధికం-వినై, పాపమపి-కడియుమ్, వినాశయన్. వెర్పు, పర్వతః. తిణ్ణమ్, దృఢం- ఇదు, ఇదం- వీడెన్న, పరమపదమితి. త్తిక్రమ్, ప్రకాశమానః- వెర్పు, పర్వతః- తెళ్ళిన్ద, నిర్మలైః- పెరుమ్ తీర్త్తఙ్గళ్, మహాతీర్థైః - శేరిన్ద, నీరంధ్రః. పుణ్ణియత్తిన్, పుణ్యస్య- పుకల్

సా-సం—క్రూరతమపాపపుణ్యనివర్తకశ్శైలః. ఇదమేవ దృఢమ్ పరమపదమితి దీప్యమానశ్శైలః-నిర్మలమహత్తరతీర్థనిబిడ శ్శైలః. పుణ్యస్య ప్రాప్య స్థానతోయమితి స్తుత శ్శైలః - స్పృహణీయం పరమపదస్థ

మూ—పొన్నులకిల్ పోక మెల్లామ్ పుణరుక్కుమ్ వెర్పు, విణ్ణవరు మణ్ణవరుమ్ విరుమ్బుమ్ వెర్పు వేఙ్గడ వెర్పెన విళఙ్గుమ్ వేత వెఱ్పే ॥

సా-దీ— వెర్పు, పుణ్యాఙ్గళుక్కెల్లామ్ వాసస్థలమితువెన్ఱు పుకళప్పడుమ్ మలై- పొన్నులకిల్ పోక మెల్లామ్ పుణరుక్కుమ్ వెర్పు, పరమపదత్తిలుణ్డాన భగవత్పరిపూర్ణానుభవ భోగత్తై యెల్లా మిఙ్గెయుణ్డాక్కుమ్ మలై. విణ్ణవరుమ్ మణ్ణవరుమ్ విరుమ్బుమ్ వెర్పు, దేవర్కళాలుమ్ మనుష్యర్కళాలు మాదరిక్కప్పడుమ్ మలై. ఇప్పడిప్పట్ట మలైయెతెన్నిల్- వేఙ్గడ వెర్పెన విళఙ్గుమ్ వేత వెర్పే, తిరువేఙ్గడ మామలై యెన్ఱు కొణ్డాడుమ్పడి విళఙ్గాకిన్ఱ వేద ప్రసిద్ధమాన మలై - ఋగ్వేదత్తిల్ "గిరింగచ్ఛత కాణే వికటే" ఇత్యాదియాల్ ప్రసిద్ధమిగే ఎన్ఱు కరుత్తు. ॥

పా-స్వా— పొన్నులకిల్. పొన్, జాజ్వల్యమాన. ఉలకిల్, శుద్ధసత్వమయమాన పరమపదత్తిలుణ్డాన- పోకమెల్లామ్, పరిపూర్ణ భగవదనుభవానందత్తై యెల్లామ్. పుణరుక్కుమ్, ఉణ్డాక్కుమ్మలై. విణ్ణవర్, నిత్యసూరికళాలుమ్ - మణ్ణవర్, భూసురర్ కళాలుమ్. విరుమ్బుమ్, ఆదరిక్కప్పడుమ్మలై. వేఙ్గడ వెర్పెన, వేంకటగిరి ఎన్ఱు విళఙ్గుమ్. వేద వెర్పు, వేద ప్రతిపాద్యమాన మలై - "గిరిం గచ్ఛత కాణే వికటే" ఎన్ఱు ఓత ప్పడుకిర మలైయే పూర్వోక్త విశేషణ విశిష్ట మలై ఎన్ఱపడి. పూర్వగాథైయిల్ కోయిలెన్కిర పదాభ్యాసముమ్ ఇన్త గాథైయిల్ వెర్పెన్కిర పదాభ్యాసము మత్యంతాదరార్థ మెన్ఱు కరుత్తు-

సా-ప్ర—మిత్యుక్త రీత్యా పుణ్యశబ్దవాచ్యస్య భగవతో "మాయా వి పరమానందం ముక్త్వా వైకుంఠముత్తమం- స్వామిపుష్కరిణీతీరే రమయా సహ మోదత" ఇత్యాదిషు పరమ ప్రాప్యతయా ప్రశస్యమానశ్శైలః - పొన్నులకిల్ పోక మెల్లామ్ పుణరుక్కుమ్ వెర్పు, "పురం హిరణ్మయం బ్రహ్మ ప్రవివేశాపరాజితే" త్యాద్యుక్తరీత్యా పరమపదప్రాప్తిపూర్వకకృత్స్న భోగానత్రైవ సమ్పాదయంశ్చైలః - విణ్ణవరుమ్ మణ్ణవరుమ్ విరుమ్బుమ్ వెర్పు, అతఏవ నిత్యసూరిభిర్మనుష్యైశ్చాత్యాదరేణ సేవితశ్శైలః. వేంకడ వెర్పెన విళఙ్గుమ్ వేత వెర్పే, ఉక్త ప్రకారేణ శ్రీ వెంకటమాహాత్మ్య మూలభూత శ్రుతౌ ప్రకాశమానశ్శైలః - యద్వా, "తగ్ హర్త్రీర్ గిరిరూపేన విజ్ఞాతా నివదర్శయాంచకారే" త్యుక్తో వేదపర్వత ఏవ శ్రీవెఙ్కట శైలత్వేన ప్రకాశత ఇత్యర్థః - ప్రాప్య ప్రాపక ప్రకాశకత్వాత్ ప్రతిబంధక నివర్తకత్వాన్నిత్య ముక్తానాం సర్వవిధ కైంకర్య ఘటకతయా పరమ ప్రాప్యత్వాద్భగవతోత్యన్తాభిమతత్వాచ్చ శ్రీవెంకటశైల ఏవవస్తవ్యమితి భావః -

సా-వి—ఫలభూతః. ఇతెన్న, అయమేవేతి. పుకళుమ్, స్తూయమానః. పొన్నులకిల్, స్పృహణీయలోకే పరమపదే. పోకమెల్లామ్, భోగం సర్వం-పుణరుక్కుమ్, ఉత్పాదయన్-విణ్ణవరుమ్, పరమపదస్థైః. మణ్ణవరుమ్, లీలావిభూతిస్థైరపి. విరుమ్బుమ్, అత్యాదరేణ సేవితః. వేఙ్గడవెర్పెన, వేంకటాచల ఇతి. విళఙ్గుమ్, ప్రకాశమానః, వేతవెర్పే, వేద పర్వత ఏవ. "గిరిం గచ్ఛత కాణే వికటే" ఇతి ఋగ్వేదోక్త రీత్యా వేద ప్రతిపాదితః పర్వత ఇత్యర్థః ॥

సా-సం—భోగం సర్వముత్పాదయన్ శైలః-పరమపదస్థైర్భూమిస్థైశ్చాత్యాదరేణ సేవితశ్శైలః -కోయమేవంవిధశ్శైల ఇత్యత్రాహ - వేఙ్గడ వెర్పెన వితి - వెంకటశ్శైల ఇతి పురాణేషు ప్రసిద్ధో వేదమయః పర్వత ఏవ ఏవం విధ ఇత్యర్థః -

మూ—ఉత్తమవమర్ త్తలమమైత్తతోలెళ్లిల్త్తను వుయర్ త్తకణైయాల్, అత్తిరవరక్కర్ ముడిపత్తుమొరుకొత్తై నవ్రుతిర్ త్త (వరుళ్లో) త్తిఅలోర్,

సా-దీ—ఇని పెరుమాళ్ కోయిల్ విషయమాక ఒరుపాట్టరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఉత్తమవిత్యాది- ఉత్తమవమ ర్త్తలమ్, ‚‚రామరావణయోర్యుద్ధ,, మెన్ఱు అనుపమమాక చ్చొల్లప్పట్ట- అమర్, యుద్ధస్థలత్తిల్. అమైత్త తోర్, అమర్న్తతా యిరుప్పతొరు. ఎళ్లిల్ త్తను, ఎళ్లిలైయుడైయ ధనుస్సు - అతిల్ ఉయర్త్త, సంధా నమ్పణ్ణ ప్పట్ట- కణైయాల్, బాణత్తాల్- అత్తిరవరకర్, అస్త్రబలత్తైయుడైయ రాక్ష సర్ రావ ణర్- అవనుడైయ. ముడిపత్తు మొరుకొత్తైన, పనజాయ్కొత్తై ఉతిర్క్కుమాప్పోలేఉతిర్త్త. తిరలోర్,

సా-స్వా—ఉత్తమ విత్యాది. ఉత్తమమ్, సర్వోత్తమమాన. ‚‚ రామ రావణ యోర్యుద్ధం రామరావణయో రివ ,, ఎన్కిర పడియే అసదృశమాన. అమర్ త్తలమ్, అమర్, యుద్ధమ్.యుద్ధస్థలత్తిలే- అమైత్తతోరు అమైన్తతాయిరుప్ప తోరు అద్వితీయ మాన. ఎళ్లిల్, ఔజ్వల్యత్తై యుడైత్తాన. తను, ధనుస్సిల్ , ఉయర్ త్త, సంధానమ్ పణ్ణ పట్ట - కణైయాల్, బాణత్తాల్ - అత్తిరవ రకర్ . అత్తిర, అస్త్రబలత్తైయు డైయ - అరక్కర్, రాక్షసర్ - రావణనుడైయ-ముడి పత్తుమ్, ముడి, శిరస్సు. పత్తు శిరస్పైయుమ్ - ఒ రుకొత్తైన, ఒరుపనజాయ్కొత్తుప్పోలే-ఉతిర్త్త, కీళ్లివిళ్లుమ్పడిపణ్ణిన.తిరలోర్, సామర్థ్యత్తైయుడైయ.

సా-ప్ర — అథ కాంచ్యాం పావ స్తవ్య మిత్యాహ - ఉత్తమ వమర్ త్తలమిత్యాదినా- ఉత్తమవమర్త్త లమమైత్తతు, ‚‚ రామ రావణ యోర్యుద్ధం రామ రావణయోరివే ,, త్యుక్త రీత్యాని స్సమా భ్యధిక యు ద్ధోపయుక్తం స్థలం సంపాద్య - ఓ రెళ్లిల్ త్తను వుయర్త్త కణైయాల్, ‚‚ తదిదం వైష్ణవం రామ ధనుః ప ర పురంజయ ,, మిత్యాదిషు ప్రసిద్ధేనా ద్వితీయేన ధనుషాక్షిప్తేన బాణేన - అత్తిరవరక్కర్ ముడి పత్తు మ్ ‚‚ ద్విధాభజ్యేయ మప్యేవం ననమేయంతు కస్యచి ,, దిత్యాదిషు ప్రాతి కూల్యేస్థిరతయాప్రసిద్ధస్య రా క్షసస్యశిరోదశకం-యద్వా,అస్త్రశాస్త్రేశేషఇతి-ఒరుకొత్తైన,ఏకోగుచ్ఛఇతియథోచ్యేతతథా- ఉతిర్త్త

సా-వి—హస్తిగిరి నాథస్యా భయాత్మకత్వ మభిప్రేత్యా నంతరమ్ హస్తిగిరింప్రశంసతి - ఉత్తమ వమర్ త్తలమితి - అమర్, యుద్ధస్య. తలమ్, స్థలమ్. ఉత్తమమ్, ‚‚రామరావణయోర్యుద్ధంరామరావణయోరివే,, త్యుక్త యుద్ధయోగ్యతయా శ్రేష్ఠమ్. అమైత్తతు, సంపాద్య - ఒరు, అద్వితీయేన. ఎళ్లిల్, తేజిష్ఠేన. అ త్తను, ‚‚తదిదం వైష్ణవంరామ ధనుఃపరమభాస్వర,, మితి ప్రసిద్ధ ధనుషా- ఉయర్త్త, ఉత్క్షిప్తేన , కణై యాల్, బాణేన- అత్తిర, తథా స్థితస్య.‚‚ద్విధాభజ్యేయమప్యేవంననమేయంకథంచన,,ఇతిస్థిరప్రతిజ్ఞస్య-అర క్కర్, రావణస్య-ముడిపత్తుమ్,శిరోదశకం-ఒరుకొత్తైన,ఏకోగుచ్ఛఇతియథోచ్యేతథా-ఉతిర్త్త వరుళోర్,

సా-సం— ఉత్తమమితి-అమర్,యుద్ధమ్ నిస్సమాభ్యధికయుద్ధోపయుక్తస్థలంసంపాద్యఅద్వితీయేనతేజిష్ఠేన తేనధనుషా‚‚తదిదంవైష్ణవంరామధనుఃపరపురంజయమ్।అక్షయ్యంమధుహం తారంజానామిత్యాంసురోత్తమ। ధనుషోస్యపరామరాశ్చాత్సన్తితేస్తువజామ్యహ,, మిత్యాదిప్రమాణసిద్ధతాఅత్తను శబ్దేనోచ్యతే-ఉయర్ త్త,ఉత్క్షిప్తేన. కణైయాల్, బాణేన- సర్వాస్త్రకుశలినోరావణస్యశిరోదశకమప్యేకంగుచ్ఛమివపతితమితి యథోచ్యే తథా నిపాతనంకుర్వన్కృపావాన్ - అపచారవర్ధకశరీరనాశస్యకృపాకార్యత్వాత్. అరుళో

మూ—మత్తురుమిక త్తతయిర్ మొయ్ త్తవెణెయ్ వైత్తతుణుమ త్తనిడమామ్, అత్తికిరిప త్తర్ విన్నైతొత్తరవరుక్కు-

సా-దీ- ఉతిర్ స్తువిళ్ళమ్పడియాన సామర్థ్యాత్తైయుడైయ రామనామ్-అనంతరం- మత్తురుమిక త్తతయిర్, కృష్ణావతారత్తిల్ మత్తాలురుత్తి కడైయయోగ్యమామ్ అతిప్రచురమానత యిరిల్- మొయ్త్త, ఎళ్ళన్త. వెణ్ణై వైత్తు. యశోదై ప్పిరాట్టి ఉరియిలే వైక్క- అతుక్కు- వైత్తత్తైవాఙ్గి భుజిక్కుమవనాన చాప్పన్ కృష్ణన్. అవనుక్కు. ఇడమామ్, ఇరుప్పిడమాకాన్సిన్న. అత్తికిరి, హస్తిగిరియాన పెరుమాళ్ కోయిల్- తికిరియణియే, తిరువాళియాళ్వాన్ పేరరుళాళర్ తిరుక్కైక్కు ఆభరణమామ్పడియిరుక్క-అతిన పేత్తైయర. పత్తర్ విన్నై,

సా-స్వా—రామనామ్. అనంతరమ్ మత్తురు, మత్తాలురుత్తి కడైయప్పట్ట యోగ్యమాన. మికుత్త, అతిప్రచురమాన – తయిర్, తయిరిల్, మొయ్త్త, ఎళ్ళన్తతాయుమ్. వైత్తతు, యశోదై పిరాట్టియాలే ఉరియిలే వైకప్పట్టు మిరుక్కిర - వెణెయ్, వెణ్ణెయై. ఉణుమ్, భుజియా నిరిరర. శ్రీకృష్ణ రూపియా యుమిరుక్కిర. అత్తన్, అప్పన్. “ రామో ద్విర్నాభి భాషతే - ద్యౌరిపతే త్పృథివీ శీర్యేద్ధిమవాన్ శకలీ భవేత్. శుష్యేత్తోయ నిధిః కృష్ణేనమే మోఘం వచోభవే ,, దెన్నుమ్పడి అప్తతమరాన రామకృష్ణాళిరువరుమ్ అచ్చావతారమ్ పణ్ణివిరుమ్బి వసిక్కుమ్పడి. ఇడమామ్, శ్లాఘ్యస్థలమాన. అత్తికిరి, హస్తిగిరి - పత్తర్, భక్తర్ కళుడైయ. విన్నై, పాపత్తై. తొత్తు, కామ్య. అర, వాసనైయుమరుమ్పడి. అరుకక్కుమ్, నశిప్పిక్కుమ్. భగవత్సంకల్ప రూపమాన తిరువాళి యన్నో ఆశ్రిత విరోధి పాప నాశక మెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా-ప్ర— వరుళోన్, ఛిత్వా విక్షిపన్ పరమదయాళుః – దయాళుత్వంచభగవద్భాగవతాప రాధహేతు శరీర వినాశకత్వేన - మత్తురు మికుత్తతయిర్, మంథానం బలాన్నిక్షిప్య యథానిమర్థనం క్రియేత తథా కాఠిన్యాధికేదధ్ని - మొయ్త్తవెణై, ఆవృత్య వర్తమానం నవనీతం – యద్వా మత్తురుమికుత్తతయిర్ మొయ్త్తవెణ్ణె, మథన సాధనస్య దృఢస్పర్శేన ప్రశిథిల సంయోగ వత్తయాబహుళీభవద్దధ్యావృత్య వర్తమానం నవనీతం – వైత్త తుణుమత్తన్, దధ్నో వివిచ్యోద్ధృత్య శిక్యే నిక్షిప్తం భక్షయ తస్స ర్వకారణత్వేన సర్వేషాం పితుః - ఇడమామ్, సర్వేశ్వరస్యాత్యంత సులభస్య భగవతో వాసస్థానభూతః అత్తికిరి, హస్తిగిరిః- పత్తర్ విన్నైతొత్తర వరుక్కుమణియ త్తికిరియే, భక్తానాంపుణ్యాపాపేసవాసనంవినాశయ-

సా-వి— ఛిత్వా విక్షిపతోదాయాళ్లోః- పునఃకథంభూతస్య, మత్తురు , మంథానం బలాన్నిక్షిప్య యథా నిమర్థనం క్రియతే తథా - మికుత్త, కాఠిన్యాధికే- యద్వా మత్తురు మికుత్త, మంథన సాధనస్య దృఢస్పర్శేన ప్రశిథిల సంయోగ పత్తయా బహుళీభవతి – తయిర్, దధిని. మొయ్త్త వెణ్ణే, ఆవృత్య వర్తమానం నవనీతం- వైత్తతు, దధ్నో వివిచ్య ధృత్యశిక్యే నిక్షిప్తం- ఉణు, భక్షయతః - అత్తన్, పితుః- సర్వాభరణభూషితస్య శ్రీమతః కృష్ణస్య- ఇడమామ్, స్థానంభవన్. అత్తికిరి, హస్తిగిరిః - పత్తర్, భక్తానాం. విన్నై, పాపాని. తొత్తర, ఏకదేశపరిశేషాపియథానస్యాత్తథా. అరుక్కుమ్, వినాశయత్. అణి, భగవతో

సా-భం—నిత్యోక్తిః. మికుత్త, కాఠిన్యాధిక మంథానబలాన్నిక్షిప్య నిమర్థి తదధ్ని- మొయ్త్త వెణ్ణె, సారవత్తరతమో త్పన్న నవనీతమితిస్థానే ద్రమిడా వెణ్ణై ఇతిప్రయుజ్యంతే. వైత్త తుణుమ్, శిక్యేనిహితం భుంజానస్య ఉణుమిత్యస్య ఉణ్ణుమిత్యపి సాధు తస్య వాసస్థానంభవత్ హస్తిగిరినామకం భక్తానాంపుణ్యాపా పయో

మూ—   మణియ త్తికిరియే ॥
                    తేనార్ కమల త్తిరు మక ళాత

స్వా-దీ—ఆశ్రితరుడైయ దుష్కర్మజ్గళై యెల్లామ్. తొలై త్తరవరుక్కుమ్, వాసనై యరుమ్పడినశిప్పిక్కుమ్మైక్కె॥
అధికారప్పాట్టాల్ వానాదుక త్తవరాన మహాభాగవతర్ వసిక్కుమ్ దేశమే ఇమయుంక్షీరాబ్ధిము తలానసమస్తదివ్య దేశజ్గళుమామెన్కిరార్. తేనారిత్యాది- తేనార్ కమల త్తిరుమకళ్ నాతన్, మధుస్యందియాన

వా-స్వా — అణియ త్తికిరియే, అ త్తికిరి, అ స్త్రప్రసిద్ధమాన. తికిరి, చక్రమ్. అణియే, అలంకారమే కేవల భగవద్ధస్తాభరణమే - పాపరూప శత్రునిరసన మస్యతో వన్త పడియాలే కేవలమ్ భుజాలంకారమెన్నపడి-
ఇప్పడి భాగవ తో త్తరమాన భగవ త్క్షేత్రమే వాసస్థలమెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతు ప్రయోజనాంతర పర భాగవత వాసస్థలముమ్ అనన్య ప్రయోజన ప్రపన్న నుక్కు వాసస్థలమాక ప్రసంగి యాతో? భాగవ తో త్తర భగవత్క్షేత్రమ్కిడైయాతపోతు కేవలభగవ త్క్షేత్రమ్ వాసస్థలమో? కేవలభాగవతాభిమతస్థలమ్ వాసస్థలమో? అన్యతరం వాసస్థలమెన్నిల్ అప్పోతు అవ్యదోషదుష్టవికల్పరూపానియమం ప్రసంగియాతో? భాగవతాభిమతస్థలత్తుక్కు ప్రాధాన్యమ్ శొల్లుకిరసంప్రదాయముమ్ విరోధియాతో? ఎన్కిర శంకావారణార్థం పాట్టాలే అధికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - తేనారితి- తేన్, మధు- ఆర్, పూర్ణమాన- మకరంద భరిత మాన వెన్నపడి - కమల, కమలపుష్ప త్తిలేవసిక్కానిర్కిర. తిరుమకళ్, పెరియపిరాట్టిక్కు.

స్వా-ప్ర—ద్భగవత ఆభరణ భూతం చక్రమేవ హా స్తిరి రిత్యన్వయః . “దుష్టేంద్రియవశా దిత్యుక్తప్రకారేణ సుదర్శనవ ద్భాగవతానాం విరోధి నివర్తకత్వే సతి భగవతో భూషణ మేవాలంకార భూతస ర్వేశ్వరస్యాప త్సఖ స్యాపార కారుణ్యసౌశీల్యవాత్సల్యైకనిధేర్వరదస్యవాసస్థానత్వాత్తత్రై వవస్తవ్యమితిభావః -
ఏవం భాగవ దభిమత స్థలేషు ప్రధానా న్యుక్త్వా దేహయాత్రా ద్యనుప పత్త్యా తత్ర వాసాలాభే స్వనిష్ఠాభిజ్ఞో భగవ ద్భాగవత విషయే నిరపరాధకైంకర్యకరతిః “దేశోఽయం సర్వకామధుక్” “మేచ వైష్ణవ సంశ్రయా,, ఇత్యుక్త రీత్యా స్వసంబంధినా మపి భాగవతత్వా పాదకః ప్రపన్నో యత్ర యత్ర నివసేత్స ఏవ దేశో “ వసంతి వైష్ణవాయత్ర తత్ర సన్నిహితో హరిః. నిరపేక్షం మునిం శాంతం నిర్వైరం సమదర్శనం - అనువ్రజామ్య హం నిత్యం పూయేయే త్యంఘ్రి రేణుభి ,, రిత్యాద్యుక్త రీత్యా భగవ త్సాన్నిధ్యవత్త్వాత్ “నిగృహీతేంద్రియ గ్రామ,, ఇత్యుక్త రీత్యా భగవ దావాసస్థలం కృత్స్నమపీత్యాహ తేనార్ కమలేత్యాదినా- తేనారుకమల త్తిరుమకళ్-

స్వా-వి—భూషణమేవా అలంకారభూతం- అ త్తికిరియే, తచ్చక్ర మేవ- చక్రసదృశ ఇత్యర్థః - యద్వా, అత్తికిరి, హస్తిగిరిః- తికిరి, పాపనివర్తకే చక్రే. అణి, భగవద్భుజాలంకారే సత్యపి- అరుక్కుమ్, అన్యనిరపేక్షం పాపానిఛినత్తి - ఉక్తైర్ప్వన్యతమే దేశేవ స్తవ్యమితి భావః॥
శ్రీమహాభాగవతాభిలషిత స్థలమేవ సకలదివ్యక్షేత్ర సమాహార ఇత్యాహ - తేనార్ కమలేతి -

స్వా-సం —నిశ్శేషలవన కర్మాభరణభూతం తచ్చక్రమేవ॥
భగవతి న్యస్తభరాః ప్రపన్నా యత్ర నివసేయు స్తదేవ సర్వాతి శాయి వాసస్థలమిత్యుక్త్వాధికారార్థం గాథయాపి సంగృహ్ణాతి . తేనారితి. మధుభరిత కమలా లయానాథః.

మూ— తికళ్లున్దు రైయుమ్, వానాడుకన్దవర్ వైయత్తిరుప్పిడమ్ వన్దరుమ, కానారిమయముమ్ కఙ్గైయుమ్

సా-దీ— తామరైప్పూవిలిరుక్కుమ్ పిరాట్టిక్కు వల్లభనాన శ్రియఃపతి. తికళ్లున్దురైయుమ్ వానాడు, విళఙ్గికొణ్డు నిత్యవాసమ్పణ్ణుమ్ పరమపదత్తై. ఉకన్దవర్, విరుమ్పి భగవానై యాశ్రయిత్త ప్రపన్నర్. ఇప్పూమియిలిరుక్కుమిడమే- వన్ తరుమ కానారిమైయముమ్, ప్రబలధర్మ క్షేత్రమాయ్ కాననత్తాల్ శూళప్పట్ట హిమమయ స్థానముమ్ వాలిమావల్ తిరుమొழியిల్ చ్చొన్నతిరుప్పతియుమ్. కఙ్గైయుమ్,

సా - స్వా — నాతన్, పతియాన శ్రీమన్నారాయణన్ - తికళ్లున్దు, విళఙ్గికొణ్డు - ఉఱైయుమ్, నిత్యవాసమ్ పణ్ణుమ్- వానాడు, పరమపదత్తై - ఉకన్దవర్, ప్రయోజనాన్తరాభిలాషమిన్ఱిక్కే కేవలమ్ మోక్షప్రధానరాన ప్రపన్నాళెన్నపడి-ఇప్పడిప్పట్ట భాగవతాళ్-వైయత్తు, ఇన్దభూలోకత్తిలే-ఇరుప్పిడమ్, అవర్కళ్ వసిక్కుమ్ప్రదేశమే - భాగవతోత్తరభగవత్క్షేత్రం కిడైయాత పోతు కేవలభగవత్క్షేత్రాపేక్షయా భాగవతవాసస్థలమేయెన్నపడి- "నిగృహీతేంద్రియగ్రామో యత్ర యత్రవసేన్నరః-తత్రతత్రకురుక్షేత్రం నైమిశం పుష్కరం తథా" ఇత్యుక్తరీత్యా - వన్దరుమ - వన్, దృఢమాన - తరుమ, ధర్మమ్- నివృత్తిధర్మప్రచురమాయుమ్ - కానార్, కాననత్తాలే శూళప్పట్ట- ఇమయముమ్, హిమవత్పర్వతోపరిస్థితమానదివ్యదేశమ్- "వసంతి వైష్ణవా యత్ర తత్ర సన్నిహితో హరిః" ఎన్కిఱ పడియే భగవద్ధిష్ఠిత తపోయోగ్యదేశమెన్నపడి- కఙ్గైయుమ్ "దర్శనాదేవ సాధవః" ఎన్కిఱపడియే పావనతమ గంగాతీరమెన్నపడి -

సా-ప్ర— నాతన్ తికళ్లున్దురైయుమ్ వానాడు కన్దవర్, "పద్మేస్థితా" మిత్యుక్తరీత్యా మధుస్యందికమల వాసిన్యా లక్ష్మ్యా నాథే నాత్యంతము జ్వలతయా ధిష్ఠితం పరమ పదం ప్రాప్తుం కృత భరన్యాసాః-వైయ్య త్తిరుప్పిడమ్, భూమౌ యత్రవసేయుః తత్స్థలమేవ. వన్దరుమకానారిమైయముమ్, "నేహాభిక్రమనాశోస్తి - నజాతుహీయత" ఇత్యుక్తరీత్యా క్షయరహిత నివృత్తిధర్మాభివర్ధకారణ్యప్రచుర హిమవత్పర్వతో పరిస్థితం బదరీనామకం భగవదావాసస్థానంచ. కఙ్గైయుమ్, సర్వైస్సేవ్యత యోక్తా గంగాచ -

సా-వి— తేన్, మధునా- ఆర్, పూర్ణే-కమల, పద్మేస్థితాయాః. తిరుమకళ్, లక్ష్మ్యాః-నాతన్, నాథః-తికళ్లున్దు, ఉజ్వలతయా- ఉఱైయుమ్, యథావర్తత తథాస్థితం- వానాడు, పరమపదం- ఉకన్దవర్, కాంక్షితాం. వైయత్తు, భూమౌ. ఇరుప్పిడమ్, వాసస్థానం- వన్ తరుమకానార్. దృఢతరైర్ధర్మాచరణయోగ్యైరితియావత్ - తరుమకానన్, ధర్మారణ్యైః-ఆర్, పూర్ణాః-ఇమయముమ్, హిమవాన్- కఙ్గైయుమ్,

సా - సం —వానాడిత్యుక్తే పరమపదే. తికళ్లున్దురైయుమ్, భోగసారావహ విభూతిత్వాద ప్రాకృతత్వాచ్చాత్యుజ్వలస్సం శ్లిష్య వర్తతే - వానాడుకన్దవర్, తాదృశం పరమ పదం కదా గమిష్యామీతి ప్రాప్య త్వరయా వర్తమానాః - వైయత్తిరుప్పిడమ్, యత్రవ సంతి తేషామధిష్ఠానభూతా భూరేవ-వన్ తరుమకానారిమైయముమ్- అతిదృఢనివృత్తిధర్మాభివృద్ధికకానననదీప్రచురహిమవత్పర్వతః-

మూ— కావిరియుమ్ కడలుమ్, నానానకరము నాకముమ్కూడియనన్నిలమే॥౨౬

సా - దీ — గజ్జై-యిల్ కరై మేలెన్న తిరుప్పతియుమ్ - కావిరియుమ్, కావేరీతీరత్తిలుళ్ళ తిరువరఙ్గత్తిరుప్పతి ముతలాన వైకుమ్. కడలుమ్, సముద్రతీరత్తిలుళ్ళ శ్వేతద్వీపముమ్ - తిరుప్పుల్లాణిముతలాన తిరుప్పతియాకవుమామ్ - నానానకరముమ్, ‹‹ అయోధ్యామధురా మాయా ›› ఎన్న నానావిధ నగరఙ్గళుమ్ - నాకముమ్ కూడియ, ‹‹ తేహ నాకం మహిమాన స్సచంతే ›› ఎన్న పరమపదముమ్ కూడియ వివై యెల్లామామెన్నైర్ ॥ ౨౬ ॥

స్వా-స్వా— కావిరియుమ్, ‹‹ కావేరీతీరమాశ్రిత్య వాతోయత్ర ప్రవర్తతే - తద్దేశవాసినాం ముక్తిః కిముత తీరవాసినాం - కావేరీ పరిచరితా సుపావనీషు ›› ఎన్కిర కావేరీతీరమెన్న పడి - కడలుమ్ సముద్రతీరత్తిలుళ్ళ శ్వేతద్వీపమెన్న పడి - నానా, నానావిధమాన - నకరముమ్, ‹‹ అయోధ్యామధురా మాయా కాశీ కాంచీహ్యవంతికా ›› ఇత్యాద్యుక్త నగరములెన్న పడి - నాకముమ్, ‹‹ సంసృజ్యతే యదిచ దాసజనస్త్వదీయ స్సంసార ఏవ భగవన్నపవర్గ ఏషః ›› ఎన్కిరపడియే శ్రీమద్వైకుంఠమెన్నపడి - కూడియ, పూర్వోక్త హిమవత్స్థల ప్రభృతిపరమపదాంత సర్వముమ్ సముచ్చిత మాకక్కూడిన - నన్నిలమే, నల్లవాసస్థలమే -భాగవతోత్తరభగవత్క్షేత్రం క్వచిద్దైయాత పోతుభాగవత వాసస్థలమే నిరుక్త ప్రాధాన్యేన వాసయోగ్యమెన్నుకరుత్తు - ॥ ౨౬ ॥

సా - ప్ర — కావిరియుమ్, కావేరీచ. కడలుమ్, సేతుశ్చ - నానానకరముమ్, ‹‹ శ్రీముష్ణం వేంకటాద్రించ సాళగ్రామంచ నైమిశమ్ । తోతాద్రిం పుష్కరం చైవ నరనారాయణాశ్రమమ్ । అయోధ్యా మధురా మాయా కాశీ కాంచీ హ్యవంతికా। పురీ ద్వారవతీ చైవ సప్తైతా ముక్తిదాయికా ›› ఇత్యాదుక్తాని నానానగరాణిచ. నాకముమ్, పూర్వోక్త దేశవాసాదిసాధ్యమ్. ‹‹ తేహ నాకం మహిమాన స్సచంత ›› ఇత్యాదిషూక్తం పరమపదంచ - కూడియ నన్నిలమే, సమీచీన తయోక్తస్య సర్వస్య మేళనకల్పం భాగవత పరిగృహీత స్థలమేవేత్యర్థః ‹‹ నైమిశం పుష్కరాణిచ - నాతః పరతరం తీర్థం వైష్ణవాంఘ్రి జలాచ్ఛుభాత్ । తేషాం పాదోదకం పుణ్యం గంగామపి పునాతిహి । తిస్రః కోట్యర్ధకోటీ చ తీర్థాని భువనత్రయే । వైష్ణవాంఘ్రి జలాత్పుణ్యాత్కోటిభాగేన నోసమ ›› ఇత్యాది ప్రమాణాదితి భావః- భాగవతా వాసస్థలమేవ సర్వేషాం పుణ్యక్షేత్రాణాం మేళనకల్ప మిత్యన్వయః ॥ ౨౬ ॥

సా - వి— గఙ్గా. కావిరియుమ్, కావేరీ. కడలుమ్, సముద్రః. నానానకరముమ్, ‹‹అయోధ్యామధురేత్యుక్త నగరాణి. నాకముమ్, పరమపదంచ. కూడియ, మిళిత్వా. నన్నిలమే,సమీచీనపదమేవ. భూమా భాగవతానాం నివాసస్థలమేవ నానాపుణ్యతీర్థక్షేత్రసమాహార కల్ప మిత్యర్థః॥

సా - సం — ‹‹ గంగా కావేరీ సముద్రశ్చ ‹‹ అయోధ్యా మధురా ›› ఇత్యుక్త నానానగరాణి స్వర్లోకశ్చ. కూడియనన్నిలమే, భాగవతాధిష్ఠితమేవస్థలం సర్వపుణ్యతీర్థం సర్వపుణ్యక్షేత్రమేళనకల్ప మిత్యర్థః. ॥౨౬॥

మూ— సాకాశీతి నచాకశీతి

సా-దీ— ఇని సర్వ స్థానఙ్గళుక్కుమ్ భాగవతాభిమానత్తాల్ వన్ద పెత్తమెయుళ్ళ తెనిఱారాల్ - సాకాశీతీతి - యాపురీ, వైకుంఠ కథాసుధారస భుజాం, భగవత్కథామృత రసాస్వాదశీలానాం శ్రీభాగవతరుడై య- చేతసే, తిరువుళ్ళత్తుక్కు - నారోచతే, ఉకప్పుక్కు విషయమాకాతు. భాగవతాభిమతైయాకాతు. సా, అతు- కేవల కాశీతి నామ మాత్రత్తాల్. నచాకశీతి, విళఙ్గాతు, ఆధిక్యమ్ పెఱమాట్టాతెన్ఱు కరుత్తు.

సా-స్వా—ఇప్పడి భాగవత ప్రచుర దేశమే వాస యోగ్య మెన్ఱుశొన్నతు కూడుమో ? ‹‹ అయోధ్యా మధురా మాయా కాశీ కాంచీహ్య వంతికా - పురీ ద్వారవతీ చైవ సప్తైతా ముక్తి దాయికాః ,, ఎన్ఱు ముక్తి క్షేత్ర తయా ప్రసిద్ధ క్షేత్రఙ్గళై విట్టు అత్యంతా గతి కద శైయిల్ స్తుతిక్కప్పట్ట భాగవత వాస స్థలత్తై ప్రధాన తయా వాస స్థల మాక వరుతి యిడక్కూడుమో ? ఎన్న వన్త ముక్తి క్షేత్రఙ్గళుమ్ భాగవత రిల్లాత పోతు అను పాదేయఙ్గళెన్ఱు సమర్థిక్కిఱార్ - సాకాశీతీతి - యా పురీ వైకుంఠ కథా సుధా రస భుజాం, ‹‹ తవ కథామృతం తప్త జీవనం - మత్కథా శ్రవణే భక్తి ,, రిత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ భగవత్కథామృత పాన శీలానాం భాగవతానాం. వాసార్థం చేతసే న రోచతే సాపురీ కాశీతి నామ మాత్రేణ వాకాశిత్వ రూపాసాధారణ ధర్మ మాత్రేణ వా న చాకశీతి - కాశగతి శబ్దయో రిత్య స్మాద్ధాత్వోర్యఙ్లుగంతో యం ప్రకాశార్థః - క్రియా సమభిహారే య ఙితి విధానాత్. పౌనః పున్యస్య భృశార్థస్య చ క్రియా సమభిహార శబ్దార్థతయా - భృశంన రాజత ఇత్యర్థః- భృశ రాజనస్య కాశిత్వం న ప్రయోజకమ్- కింతు భాగవతవాస ఏవ ప్రయోజక ఇతి భావః -

సా-ప్ర — నన్వృషిభి ర్భగవత్క్షేత్రే వస్తవ్యత్వ ముచ్యతే. దివ్యసూరిభిస్తు భాగవత పరిగృహీత దేశ వస్తవ్యత్వ ముచ్యత ఇతి పరస్పరా సంగత మివ భాతీ త్యత ఋషిభి రపి తత్త ద్దేశానాం భాగవత పరిగృహీతత్వా దేవ తథోక్తి రితి నాసంగతి రిత్యభి ప్రేయ న్నాహ - సాకాశీతీతి .

సా-వి — పుణ్యక్షేత్రాణాం శ్రీమహాభాగవత పరిగృహీతత్వా దేవ ప్రశస్త తమత్వం తదభావే తు న స్వరూపేణాతిశయితత్వ మిత్యాహ- సాకాశీతీతి. వైకుంఠస్య, భగవతః. కథాసుధార సంభుంజత ఇతి వైకుంఠ కథాసు ధార సభుజః - తేషాం చేతసే యా పురీ న రోచేత , యా అభిలషిత విషయా న భవతీ త్యర్థః - సాపురీ, కాశీతి నామ ప్రసిద్ధ్యా న చాకశీతి, అతిశయేన వాసయోగ్యతాం న గచ్ఛతి. వాసయోగ్యతామితి పద మధ్యాహర్తవ్యమ్ - యద్వా, ధాతూనామనేకార్థత్వం కశగతావిత్యస్మా ద్యఙ్లుకి ద్విత్వే అభ్యాసకార్యే

సా-సం —పుణ్యక్షేత్ర తయా ప్రసిద్ధానాం కాశ్యాదీనామపి ‹‹ యత్ర యత్ర హి నీతిస్స్యాద్వైష్ణవీవీత కల్మషా (విష్ణుసమ్మతా) ,, ఇతి వా - ‹‹ తత్ర తత్ర వసేన్నిత్యం నాన్యత్రేతి మతిర్మమే ,, త్యాది ప్రమాణాత్పరమ భాగవతాభి మాన విషయత్వ ఏవ ప్రపన్నై రుపాదేయతా మాహ - సాకాశీతీతి - కాశ్య దీప్తౌ కాశీత్యేవాదిశ్యతే - వైకుంఠ కథాసుధారస భుజాం చేతసే నరోచేత చేదిత్యస్య సర్వత్రాన్వయః - తన్మాహాత్మ్య

మూ— భువిసాయోధ్యేతి నాధ్యాస్యతే సావంతీతి నకల్మషా దవతిసాకాంచీతినోదంచతి । ధత్తేసామధురేతి నోత్తమధు(రాం)రమాన్యాపి నాన్యాపురీ యావైకుంఠ కథా సుధారసభుజాం

సా-దీ— స్సా,తిరువయోధ్యైయుమ్-అయోధ్యైయెన్నునామమాత్రత్తాల్. సద్భిర్నాధ్యాస్యతే,ప్రపన్నరాల్ వసిక్కప్పడాతు. అవన్తి ఎన్నుమ్పురియుమ్అవంతీయెన్కిఱ కేవలనామమాత్రత్తాల్ఆశ్రితరైపాపఙ్గళిల్నిన్ఱుమ్ రక్షిక్కమాట్టాతు- కాంచీ పురియుమ్ నామమాత్రత్తాల్ పెరియ తాకమాట్టాతు-వడమతురైయుమ్తిరునామ మాత్రత్తాల్ దివ్యదేశఙ్గళిల్ ఉత్తమమధురైయై వహిక్కమాట్టాతు. ఉత్తమత్వత్తై యుడైయ మాట్టాతెన్ఱు కరుత్తు -అన్యాపిపురీ,మాయా పురియుమ్ కేవలనామ మాత్రత్తాల్ - నమాన్యా, ఆదరణీయైయ

సా-స్వా—సాయోధ్యాపి,అయోధ్యేతినామమాత్రేణవాఅయోధ్యాత్వాకారేణవానధ్యాస్యతే-నవాసయోగ్యేత్యర్థః • సాఽవంత్యపి, అవంతీతినామమాత్రేణవా అవంతీత్వాకారేణవా - కల్మషాద్వసతః పురుషాన్నావతి - నపాపక్షయకరీతి భావః - సాకాంచ్యపి కాంచీతి నామమాత్రేణ వాకాంచీత్వాకారేణ వా నోదంచతి, నోత్కృష్టా భవతి - సా మధురాపి, మధురేతి నామ్నావా మధురాత్వాకారేణవా అగ్రిమధురాం, ఉత్తమతాభారం- నధత్తే, నవహతి - ఉత్తమా న భవతీత్యర్థః - అన్యాపి, భాగవతానాదరవిషయభూతా మాయాప్రభృతిః - నామమాత్రేణవా తత్తదసాధారణాకారేణ వానమాన్యా • ఉక్తానామ్ పురీణామ్ భాగవతాదరవిషయత్వేఏవ భృశభాసమానత్వ వాసయోగ్యత్వ

సా-ప్ర — అగ్రిమధురామ్,అగ్రిమాణాం ధురం తాం -ఋక్పూరం ధూమపథామానక్షే ఇత్య

సా-వి—దీర్ఘోఽకిత ఇత్యభ్యాస దీర్ఘేయఙ్లోపేతీ ఙాగమేచరూపం- కాశృదీప్తావిత్యస్మాత్తుచాకాశీతీతి రూపప్రసంగాత్.ప్రాచీన కాలేషు భాగవతపరిగృహీతత్వాత్తాసాం పురీణాం ప్రసిద్ధిః -ప్రాప్తాసైవ ప్రసిద్ధిరిదానీ మనుస్యూతాస్తి తావన్మాత్రేణ నేదానీమపి వాసయోగ్యతేతి భావః - అయోధ్యేతియానరోచేతేతి ప్రతివాక్యం సంబంధః - సా భాగవతాభిలషితా అయోధ్యా నాధ్యాస్యతే , ఇదానీం నాక్రమ్యతే. పాపైర్యోద్ధుమశక్యేతి నామప్రాచీన యోగ్యతామాదాయేతి భావః - అవంతీతి కల్మషాన్నావతి, నరక్షతి- తన్నామేదానీం ఘృతకోశాతకీ నామ తుల్యమితి భావః - కాంచీతి నోదంచతి, యాభాగవతానాం చేతసే నోరోచేత సాకాంచీతి ప్రసిద్ధ్యాపి నోదంచతి - భాగవతాభిలషితత్వాదిదానీ మప్యుదంచతీతిభావః - ఉత్తమధురాం, ఉత్తమస్థానానా ముత్కర్షం నధత్తే - ఋక్పూరిత్యాదినాఆకారాంత

సా-సం—ముక్తి క్షేత్రత్వేన ప్రసిద్ధిస్సేత్యస్యార్థః - నాధ్యాస్యతే ఇత్యస్య నాధివాస్యతే ఇత్యర్థో నాధ్యవస్యత ఇత్యర్థోవా - ఆద్యే పరస్మై కాంతిభిరితి శేషః - ద్వితీయే పరమై కాంతిభిరావాసస్థానత్వేనేతి శేషః - అవంతీత్యేనైవ కల్మషాన్నావతి - కాంచీత్యేవ నోదంచతి - నవిశేషతః పూజ్యావాగంతవ్యాచవా భవతీత్యర్థః - మధురేత్యేవ ఉత్తమత్వాఖ్యాం ధురాం, ప్రసిద్ధిం - నధత్తే - అన్యాపినమాన్యా- సర్వాపి యాయది పరమై కాంతినాం రోచేత తదాతదధిష్ఠితాసర్వాపి

మూ— రోచేత నోచేతసే ॥౮౩॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే స్థానవిశేషాధికార ఏకోనవింశః.
శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ— యాక మాట్ట్రతు- ఎల్లా స్థానజ్గళుమ్ శ్రీభాగవత రుడైయపరిగ్రహత్తాలేఅన్వ ఆధిక్యజ్గళై యడైన్తనవెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్ ॥ ౮౩ ॥

ఇతి శ్రీసార దీపికాయామ్ స్థానవిశేషాధికారఏకోనవింశః.

సా-స్వా — పాప నివర్తకత్వోక్త మత్వ మాన్యత్వాదికమితిభావః.

ఇతి శ్రీ మదుత్తర సారాస్వాదిన్యామ్ స్థానవిశేషాధి కార ఏకోనవింశః.

సా-ప్ర— ప్రత్యయే అజాద్యసాట్టపత్యా కారాంత త్వమ్ ॥ ౮౪ ॥

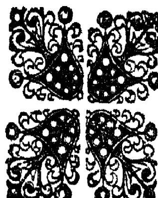
ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాయాం స్థానవిశేషాధికార ఏకోనవింశః.

సా-వి— ప్రత్యయేసమాసాంతే తత ష్టాప్యా కారాంత శబ్దః॥

ఇతిశ్రీ సారవివరిణ్యాం స్థానవిశేషాధికారఏకోనవింశః.

సా-సం — చాక శీత్య ధ్యాస్యతే అవత్యు దంచతి చేత్యర్థః -

ఇతి శ్రీ సార ప్రకాశికా సంగ్రహే స్థాన విశేషాధి కార ఏకోన వింశః.

శ్రీమైనమః

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

ని ర్యా ణా ధి కా ర ః.

మూ—

మనసికరణగ్రామం

సా-దీ-—అథవిం శేధికా రేస్య స్వోచిత స్థానవాసినః । దేహావసానే నిర్యాణ ప్రక్రియా సంప్ర దశ్యతే॥

సా-స్వా—ఇప్పడి పూర్వాధి కారత్తిలే నిరప రాధాను కూల వృత్తిక్కు చిత మాన వాస స్థలం శొన్నతు కూడుమో ? ఇన్త భాగవతోత్తర భగవత్క్షేత్ర త్తిలే తానే ఇతరాధి కారికళ్ అపరాధ భూయిష్ఠాళాయి రుక్క విల్లైయో ? ఇతరాధి కారికళ్ భగవ దభిమాన మిల్లామైయాలే అపరాధ భూయిష్ఠాళా యిరున్నాలుమ్ ప్రపన్నాధి కారిమై ఈశ్వరన్ కైప్పిడిత్తు స్వాభిమత స్థలత్తిలే వసిప్పి క్కైయాలే ఈశ్వరాభిమాన విశేషత్తాలే ఇవ్వధి కారిక్కు నిరప రాధాను కూల వృత్తి కూడుమెన్నిలప్పోతు అప రాధ పరిహారాధి కారత్తిలే ఇవ్వధి కారిక్కపరాధమ్ ప్రసక్త మాయి మతుక్కు పునఃప్రపదనం ప్రాయశ్చిత్త మెన్నుమ్ ‘‘ పెరుజ్ఞాయమ్వైత్తమరజ్ఞళుక్కు స్థలాది విశేషజ్ఞళాలే వాట్టత్తుక్కు కాల తారతమ్య ముళ్ళమాత్రమ్. ఇజ్ఞిమివర్కళ్ సంసారత్తినుడైయ నిశ్శేష నివృత్తి పిరక్కు క్కైక్కవిళమ్బ విళమ్బ వైషమ్యముళ్ళతె,,న్నుశొన్నతు కూడుమో ? యాదృచ్ఛిక సుకృతాది కళాలే జాయమాన దశైయిలే కటాక్షిత రాయ్ తన్మూల సదాచార్య ప్రాప్తి ముతలాన పర్వ భేదజ్ఞళాలే ప్రపన్నరే కైపిడిత్తు త్తానుకన్త తొరు ఃలత్తిలే సర్వేశ్వర నావైకప్పట్టు నిరప రాధాను కూల వృత్తియోడే పోరు మివ్వధి కారి కళుక్కు విళమ్బ విళమ్బ వైషమ్యమ్ శొల్లకూడాతే ? బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ వన్తతాకిల్ సర్వ ర్కుమ్ విళమ్బమ్ వారాతో ? బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమ్ ప్రాయశ్చిత్త విశేష త్తాలుమ్ శిక్షా విశేషత్తా లుమ్ నివృత్త మాకైయాలే విళమ్బమ్ వారాతెన్నిలప్పోతు ‘‘ అపాయా ద్విరత శ్శశ్వ న్మాంచైవ శరణంగతః - తన్మాకృత్యాఖిలంపాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః ,, ఎన్ను విళమ్బమ్ శొల్లుకిరతు విరోధి యాతో ? కించ, ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ నరక మిల్లై యెన్ను శొన్నతుతాన్ కూడుమో ? ప్రపన్ననుక్కు తిర్యక్ప్రాడియాలే ఉత్క్రమణ ముణ్డాకిల్ ‘‘తయోర్ధ్వమాయన్న మృతత్వ మేతి- విష్వజ్ఞన్యా ఉత్క్రమణేభవంతి,, ఎన్ను నరకాదికంప్రసక్తమన్నో ?

సా-ప్ర—ఏవంప్రపన్నస్యయావచ్ఛరీర పాతస్ఫలతయాఅనుష్ఠేయముక్త్వా దేహాన్నిగమనప్రకారమాహ-

సా-వి— ఏవం ప్రపన్నస్యోత్తరకృత్యం నిరపరాధ కైంకర్యరూపం శాస్త్రనియతం భాగ వత కైంకర్య పూర్వకం తదుచితస్థానవిశేషంచప్రదర్శ్యేదానీంనిర్యాణప్రకారంవిశదముపపాదయిష్యన్ ప్రథమం శ్లోకేన

సా - సం — అథైవం భూతానాంప్రపన్నానాంప్రశస్త దేశాది నియమ నిరపేక్షం స్థూలశరీరాన్నిర్యాణ

మూ—   ప్రాణేమనశి పురుషేచతం

సా-దీ— ప్రపన్ననుడైయ నిర్యాణప్రకారత్తై క్కాట్టుకిఱార్ శ్లోకత్తాల్-మనసీతి-సర్వేశ్వరనుత్క్రాన్తిసమయత్తిలే మున్ద్రియమాణనుడైయ- కరణగ్రామం, వాగాదీంద్రియ వర్గత్తై మనస్సిలే శేరుహమ్-అన్త మనస్సై ప్రాణనిడత్తిలే శేర్క్కుమ్-ప్రాణనై, పురుషే-జీవనిడత్తిలే శేర్క్కుమ్-ఏనం, అన్తసర్వవిశిష్టనాన జీవనై-

సా-స్వా—కించ, ఇవ్వధికారిక్కు ప్రపత్తిక్షణత్తిలే సర్వపాపనాశమో? శరీరావసానత్తిలేయో? ఆద్య పక్షత్తిల్ శరీరావసాన కాలత్తిలే సుకృత దుష్కృత ధూననం శొల్లుకిఱతువుమ్ ప్రియాప్రియ విషయత్తిల్ సంక్రమణం శొల్లుకిఱతువుమ్ విరోధిక్కుమ్. అన్త్య పక్షత్తిల్ ప్రపత్త్యారంభక్షణత్తిల్ అశ్లేష వినాశంశొల్లుకిఱతు విరోధిక్కుమ్. కించ, “తదధిగమ ఉత్తర పూర్వాఘయోరశ్లేష వినాశౌ తద్వ్యపదేశాత్” ఎన్ఱు భక్తినిష్ఠనుక్కున్నోఱ్ఱు సమస్తపాప నాశం శొల్లుకిఱతు. ప్రపత్తిక్కు సర్వపాపనాశకత్వన్దాన్ కూడుమో? కించ, ప్రపన్ననుక్కు దక్షిణాయనాది కళిలే మరణమానాల్ “ధూమో రాత్రిస్తథా కృష్ణః షణ్మాసా దక్షిణాయనమ్ - తత్ర చాంద్రమసం జ్యోతిర్యోగీ ప్రాప్య నివర్తతే” ఎన్ఱు శొల్లుకిఱ పునరావృత్తియుమ్ ప్రసంగియాతో? అపిచ “యం యం వాపి స్మరన్ భావం త్యజత్యంతే కళేబరమ్ - తం తమేవైతి కౌంతేయ సదా తద్భావ భావితః” ఎన్కిఱపడియే అన్త్య కాలత్తిలే భగవద్విషయాంతిమస్మరణమిల్లామల్ విషయాంతర స్మరణముణ్డాకిల్ ఆది భరత మృగత్వ ప్రాప్తివ జ్జన్మాంతరముమ్ ప్రసంగియాతో? అన్తిమ ప్రత్యయమావశ్యకమాకిల్ అతువే ఉపాయమాకైయాలే ప్రపత్తికనుపాయత్వం ప్రసంగియాతో? ఇత్యాది శంకైకళై ఇన్నవధికారత్తాలే పరిహరిక్కక్కోలియధికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిఱార్, మనసీతి-ఈశ్వరః మనసి కరణ గ్రామం, “అస్య సోమ్య పురుషస్య ప్రయతో వాఙ్మనసి సంపద్యతే” ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ వాగింద్రియోపలక్షితమింద్రియ వర్గమ్, యథా స్వకార్యాక్షమం తథా మనసి ఘటితి ఘటయన్, సంయోజయన్ - అనేన “వాఙ్మనసి దర్శనాచ్ఛబ్దాచ్చ అతఏవ సర్వాణ్యను” ఇత్యధికరణద్వయార్థ ఉక్తః. తత్సంయుక్తం మనః తథా ఇంద్రియవత్ ప్రాణే సంయోజయన్. “తన్మనః ప్రాణ ఉత్తరాత్” దిత్యధికరణార్థ ఉక్తః-తమ్, “తముత్క్రామంతం ప్రాణోఽనూత్క్రామతి” త్యుక్తప్రకారేణ తత్సంయుక్తం ప్రాణం పురుషే, జీవే-

సా-ప్ర- మనసికరణగ్రామమిత్యాదినా-“అస్య సోమ్య పురుషస్య ప్రయతో వాఙ్మనసి సంపద్యతే” ఇత్యేతదభిప్రేతోక్తం మనసికరణగ్రామమితి-“మనః ప్రాణే” ఇత్యేతదభిప్రేతోక్తం ప్రాణేమన ఇతి - “తముత్క్రామంతం ప్రాణోఽనూత్క్రామతి ఏవమేవమాత్మానమంతకాలే సర్వే ప్రాణా అభిసమాయాంతి” త్యాదికమభిప్రేతోక్తం పురుషేచ

సా- వి— సంగృహ్ణాతి - మనసికరణ గ్రామమితి - వాఙ్మనసి సంపద్యతే మనః ప్రాణే ప్రాణస్తేజసి తేజః పరస్యాం దేవతాయా” మితిశ్రుత్యా “తస్మాదుపశాంత తేజా అపునర్భవమింద్రియైర్మనసి సంపద్యమానై” రితిశ్రుత్యాచ సంపత్తిస్సంశ్లేషమాత్రం, నతు తద్భావమాత్రమితి న్యాయనిర్ణయస్సిద్ధ ఇత్యభిప్రాయేణేశ్వరో మనసికరణగ్రామం ఘటయన్నిత్యుక్తమ్. “మనః ప్రాణే ప్రాణస్తేజసీ” త్యత్ర జీవజీవఘనోక్త్యభావేః తముత్క్రామంతం ప్రాణోఽనూత్క్రామతి ఏవమేవమాత్మానమంతకాలే సర్వే ప్రాణా అభిసమాయాంతీ” తి

నా-సం—ప్రకారం ప్రతిపాదయితుమధికారాంతరమవసర సంగత్యా ఆరభమాణః ప్రతిపాద్యం సంగృహ్ణాతి . మనసీతి . ఘటయన్, సంయోజయన్. ప్రాణే, పంచవృత్తిప్రాణే - తం, ప్రాణమ్. పురుషే ,

మూ— ఝటితి ఘటయన్ భూతేష్వేనం పరేచ తమాత్మని । స్వవిదవిదుషోరిత్థం సాధారణే సరణే ముఖ(ఖైః)ఖేనయతి పరతో నాడీ భేదై

సా- దీ— సూక్ష్మభూతేషు ఘటయతి-సూక్ష్మభూతశరీరత్తిల్ శేర్క్కుమ్- తం,ఇన్త భూతసూక్ష్మ విశిష్టనాన జీవనై- పరే ఆత్మని, హార్దనాన తన్నిడత్తిలే శేరుహమ్- విశ్రమిప్పిక్కుమెన్నపడి - ఇప్పడియే స్వవిల్, స్వశబ్దవాచ్యబ్రహ్మత్తై అరిన్దవన్- అవిల్, బ్రహ్మవిత్తల్లాతవన్-ఇవరిరువర్క్కుమ్ సాధారణమాన - సరణైమ్ముఖే, అర్చిరాది ధూమాది రూపమాన మార్గత్తిను డైయ. ముఖం, స్థూలశరీరాన్నిర్యాణమ్. ఇతుళ్ళళవిల్-పరతః,ఇతుక్కుమేల్-సర్వేశ్వరన్ యథోచితం నాడీభేదైర్నయతి-ముముక్షువై సుషుమ్నా నాడియాలే

సా - స్వా — తథా ఝడితి ఘటయన్. అనేన ‘‘ సోధ్యక్షే తదుపగమాదిభ్య ,, ఇత్యధికరణార్థ ఉక్తః. ఏనం, జీవం- ‘‘ భూతేషు తచ్ఛ్రుతే ,, రిత్యధికరణోక్త ప్రకారేణ సూక్ష్మ భూతేషు సంయోజయన్. తం, భూత సంయుక్తం జీవం. పరే ఆత్మని, స్వస్మిన్ సంయోజయన్ సన్. ఘటయన్నిత్యనేన ‘‘అవిభాగో వచనా ,, దిత్యధికరణార్థ ఉక్తః - పరేచ తమాత్మనీత్యనేనచ ‘‘తానిపరే తథాహ్యాహే త్యధికరణార్థశ్చోక్తః - స్వవిదవిదుషోః, విదేః కర్తరి క్విప్ - విచ్చావిచ్చవిదవిదౌ. స్వస్యవిదవిదోః. బ్రహ్మవిద బ్రహ్మవిదోః . ఇత్థమ్, ఉక్త ప్రకారేణ - సాధారణే స్థూలశరీరాన్నిర్యాణే సతి- అనేన ‘‘సమానా చాసృత్యుపక్రమాద మృతత్వంచానుపోష్య ,, త్యధికరణార్థ ఉక్తః. పరతః, అనన్తరమ్. యథోచితం, తత్తదధికారానుగుణమ్. సరణేముఖైః, ధూమాది మార్గార్చిరాది మార్గముఖభూతైః. నాడీభేదైః,

సా-ప్ర- తమితి - ‘‘భూతేషు తచ్ఛ్రుతేః ప్రాణస్తేజసీ,, త్యేతదభిప్రేత్యోక్తం భూతేష్వేనమితి- తేజః పరస్యాం దేవతాయా,,మిత్యేతదభిప్రేత్యోక్తం పరేచ తమాత్మనీతి-‘‘సమానా చాసృత్యుపక్రమాదమృతత్వంచానుపోష్యేత్యేతదభిప్రేత్యోక్తం స్వవిదవిదుషోరిత్థం సాధారణే సరణేముఖ ఇతి- ‘‘శతంచైకాచహృదయస్యనాడ్య

సా-వి—శ్రుత్యం తరేషు జీవఘనోక్తే‘‘సోధ్యక్షే తదుపగమాదిభ్య,,ఇతి సూత్రోక్తరీత్యా పురుషే చతమిత్యుక్తం - మనః ప్రాణే ఘటయన్,, తం ప్రాణం పురుషే ఝటితి ఘటయన్.‘‘ ప్రాణస్తేజసీ, ,త్యత్ర తేజశ్శబ్దః త్రివృత్కృతపరః. ‘‘తత్సంస్పృష్ట భూతమాత్రోపలక్షణ,, మిత్యభిప్రేత్య భూతేష్వేన మిత్యుక్తం- ఏవంజీవం భూతేషు ఘటయన్ సూక్ష్మభూతేషు సంయోజయన్. పరస్యాం దేవతాయా మిత్యేత దర్థ మాహ - పరేచ తమాత్మనీతి - భూత సంస్పృష్టం పురుషం స్వస్మిన్ ఘటయన్నిత్యర్థః - ఇత్థం సరణే ముఖే, మార్గారంభే. స్వవిద విదుషోః, జ్ఞాన్యజ్ఞానినోస్సాధారణేసతి - ఏతత్పర్యంత మజ్ఞానినామపి సాధారణమిత్యర్థః - పరతః పరమాత్మ సంపత్త్యనంతరం.‘‘శతంచైకాచహృదయస్యనాడ్యస్తాసాంమూర్ధాన మభినిస్సృతైకా . తయోర్ధ్వ మాయన్నమృతత్వ మేతి విష్వఙ్ఙన్యా ఉత్క్రమణే భవంతీ,,త్యుక్త ప్రకారేణ యథోచితంనాడీభేదైర్నయతి,గమయతి.‘‘తదోకోగ్రజ్వలనం తత్ప్రకాశితద్వారో విద్యాసామర్థ్యా,,దితిసూత్రోక్త

సా-సం. జీవాత్మని.ఏనం ప్రాణాదివిశిష్టం సూక్ష్మభూతేషు పంచసు.తంపంచభూత ప్రాణాదివిశిష్టం.పరే, హార్దే. పరమాత్మని. సరణేముఖే, మార్గగమనార్థోత్క్రమణాత్పూర్వకృత్యే. స్వవిద విదుషోః, ప్రపన్నాప్రపన్నయోస్సాధారణేసతి. పరతః, తతఃపరం ‘‘ శతంచైకాచే,, త్యుక్త సుషుమ్నానాడీ భేదై

మూ— ర్యథోచితమీశ్వరః॥

సా-దీ—కొండు పురప్పడుమ్-మత్తయవన్నై తిర్యఙ్ఙ్మఖీభి రథోముఖీభి శ్చ నాడీభిర్నయతి॥౮౪॥

ఇనిప్రపన్నాధికారివిషయత్తిల్ శిలవిశేష మరుళి చ్చెయ్యవతాక శ్లోకి తదర్థ మివర్ కళుడైయ

సా-స్వా—‘‘శతంచైకాచహృదయస్యనాడ్యస్తాసాం మూర్ధానమభినిస్సృతైకా. తయోర్ధ్వమాయన్నమృతత్వమేతి విష్వఙ్ఙన్యాఉత్క్రమణే భవంతీ,, త్యుక్త ప్రకారేణనాడీభేదైః. అబ్రహ్మవిద ఇతర నాడీభిః బ్రహ్మవిదో మూర్ధన్య నాడ్యా. నయతి, ప్రాపయతీత్యర్థః - అనేన ‘‘ తదోకోగ్రజ్వలనం తత్ప్రకాశిత ద్వారో విద్యాసామర్థ్యాత్తచ్ఛేష గత్యను స్మృతి యోగాచ్చహార్దానుగృహీత శ్శతాధికయే ,, త్యధికరణార్థ ఉక్తః - ప్రపన్ను నుక్కు విద్యా మాహాత్మ్యత్తాలే మూర్ధన్య నాడ్యాఉత్క్రమణ మాకై యాలేతిర్యఙ్నాడీ గమన ప్రయుక్త నరకాది కళిల్లై యెన్ను కరుత్తు - ఇఙ్గు శ్లోకార్థ విస్తార రూపాధికార మధ్యత్తిలే,, స్వర్గ నరకఙ్గ ళుక్కుప్పోమ్ మార్గాంతరఙ్గళుక్కు ముఖఙ్గళాన నాడీవిశేషఙ్గళిల్ పోకాతే వ్యావృత్తి లక్కి అర్చిరాది మార్గత్తుక్కు ముఖమాన శతాధికైయాన బ్రహ్మనాడియిలేప్రవేశిప్పి,, తెన్నునాడికళైసర ణెమ్మాఙ్గళాక చ్చొల్లుకైయాలే సరణే మ్మార్గైః, ఎన్ను తృతీయాంత పాఠమే సమీచీనమ్. సప్తమ్యంతిపాఠా భ్యుపగమం మూల విరుద్ధతయా శేరాతెన్ను తోత్తుకిరతు॥౮౪॥

ఇని పూర్వాధి కారత్తిలే ఇవ్వధికారిక్కు నిరప రాధానుకూలవృత్తిక్కు చితమాన వాసస్థలమ్శాస్త్రతు కూడుమా ? ఇన్న భాగవ తోత్తర భగవ త్క్షేత్రత్తిలే తానే ఇత రాధికారికళపరాధభూయిష్ఠాళాయిరుక్కవిల్లైయో ఇతరాధి కారి కళపరాధ భూయిష్ఠా, ళాయిరున్నాలుమ్ అకించ నాధికారియైఈశ్వరన్ కైపిడిక్కు స్వాభిమత స్థలత్తిలే వసిప్పిత్తు అభిమానిక్కైయాలే నిరపరాధానుకూల వృత్తికూడు మెన్నిల్

సా-ప్ర—స్తాసాంమూర్ధానమభినిస్సృతైకా.తయోర్ధ్వమాయన్నమృతత్వమేతి-విష్వఙ్ఙన్యాఉత్క్రమణే భవంతీ,, త్యేత దభిప్రేత్యోక్తం నయతిపరతో నాడీ భేదైర్యథోచిత మీశ్వరఇతి - పరతః, తతఃపరం - బ్రహ్మవిదబ్రహ్మ విత్సాధారణాయా స్త్రిస్థూణ యోగజనిత శ్రాంతేః పరమాత్మ సంపత్త్యాఽపనయనానంతరమిత్యర్థః - యథోచితం,తత్తదభిలషిత ప్రాపణోచిత మిత్యర్థః ॥ ౮౫॥

ఏవం శ్లోకే సంగృహీతం దేహాన్నిర్యాణప్రకారం వి స్తరేణవక్తుం ‘‘తయోర్ధ్వమాయ న్నమృతత్వ మేతి విష్వఙ్ఙన్యా ఉత్క్రమణేభవన్తి,, త్యుక్త శత ధిక నాడ్యానిర్గమనా భావే అమృ తత్వా సిద్ధేర్దహరాది విద్యా సామ ర్థ్యాత్ప్రకాశిత శతాధిక నాడీద్వా రకత్వస్య ప్రపన్నేఽ సంభవా త్తస్య చా

సా-వి—రీత్యాఇహవిద్యామహిమ్నా ద్వారప్రకాశాసంభవాదుపాయాంతరస్థాననివిష్ట ఈశ్వరఏవ మార్గం దర్శయతీత్యభిప్రాయేణనయతిత్యుక్తం.ప్రపన్నంమూర్ధన్యనాడ్యాస్వయమేవభగవాన్నిర్గమయతీతిభావః॥౮౪॥

ఏవంభగవత స్త్వరయా నిర్గమనకరణే భగవదత్యంతాభి మతత్వ మేవ హేతురితి భోగ స్థాన ప్రాపణోద్యుక్తస్య రాజ్ఞో మహిషీవ పరమై కాంతీ భగవ దభిమతే వర్తనేనతి ష్ఠేదితి త్వరయానిర్గమన

సా - సం —రీశ్వరః యథా యోగ్యం నయతీ త్యర్థః - ॥ ౮౪ ॥

సంగ్రహీతం వివరీతుంప్రపన్నస్య వక్ష్యమాణ విధయా నయనేప్రపన్నః కింవిధోధికారీత్యత్రాహ-

మూ— ఇప్పడి ‘‘లోకవిక్రాంతచరణౌ శరణంతేవ్రజంవిభో,, ఎన్ఱివన్ కాలైప్పిడిక్క— ‘‘హస్తావలంబనో హ్యేకో భక్తిక్రీతో జనార్దనః,, ఎన్కిఱపడియే ఇవనై క్కైప్పిడిత్తు ‘‘రాజాధిరాజస్సర్వేషామ్,, ఎన్కిఱపడియే ఉభయవిభూతినాథనాన సర్వేశ్వరన్ తానుకన్ఱతోరు నిలత్తిలే వైక్క—అభిషిక్తయాన మహిషియైప్పోలే బహుమత(మాయ్)నాయ్ త్తన్ పరమైకాంతిత్వత్తుక్కు—అనురూపమానవృత్తియోడేపోరుమివ్వధికారీ—

సా-స్వా— అప్పోతీశ్వరనుక్కు—రుత్త నైక్కైప్పిడిక్కై—యుమొరుత్త నైక్కైప్పిడియా తొழிక్కైయుమ్ వైషమ్యావహ మన్ఱో?ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ — ఇప్పడీతి, హస్తేతి. హస్తః అవలమ్బనం ఆశ్రితావలమ్బనం యస్యసః. భక్తిక్రీతతయా జనార్దన ఏకఏవ హస్తావలమ్బనః. అన్యః కోపినేతి భావః. కైప్పిడిత్తు, కైయిలే అణైత్తు కొణ్డు. రక్ష్యతయా స్వీకృత్యఎన్ఱపడి. యద్వా, హస్తస్యావలమ్బనఇతి వార్థః. సంసార సాగరే మజ్జతాం హస్తేనావలమ్బితుం యోగ్య ఇతి యావత్ —కైప్పిడిత్తు, కైయై ప్పిడిత్తెన్ఱపడి. కాలైపిడిత్తవనై క్కైప్పిడిత్తెన్ఱు చాటూక్తియుమ్ తోన్ఱుకిరతు, కైప్పిడిత్తిత్యనేన పాణిగ్రహణసమాధిరపిసూచ్యతే- తాన్ మహిషీత్వేన కైప్పిడిత్తు అన్యదీయస్థలత్తిలే వైక్కై యనుచితమన్ఱో వెన్కిఱ శంకావారణార్థ ముభయ విభూతీతి - పారక్య మొన్ఱుమిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు. స్వకీయమాయిరున్నాలుమ్ దేవతాంతర క్షేత్రత్తిలే వసిప్పిక్కై యనుచితమాకైయాలే తానుకన్ఱతోరువెన్ఱు శొన్నతు. తిరువడి కళిలే శరణాగతి

శా-ప్ర— పాయాంతర స్థాన నివిష్టైన భగవతైవ తద్ద్వారా నిగమయితవ్యత్వాత్తదుప యుక్తం భగవదత్యంతాభి మతస్య స్వరూప నిర్యాణ విశేషణ భూత విళమ్బ విళమ్బ యోర్భిన్నాధి కారి నిష్ఠత్వజ్ఞాపనాయ సదృష్టాంత మాహ — ఇప్పడి లోక విక్రాంతే త్యాదినా - ఇవనై కైప్పిడిత్తు, అముంహస్తే గృహీత్వా- రక్ష్యవస్తుతయా స్వీకృత్యేత్యర్థః —కైప్పిడిత్తిత్యనేన ‘‘ఉత్తరయా దక్షిణే హస్తే గృహీత్వే ,, త్యుక్త ప్రాణిగ్రహణం స్మార్యతే — ఏతేన భార్యాయాః పతిపారతంత్ర్యవత్ప్రపన్నస్య భగవత్పారతంత్ర్యం స్వరూప ప్రాప్తమితి ద్యోత్యతే. తానుకన్ఱతోరు నిలత్తిలిత్యనేనాత్యంతాభి మతత్వ కార్యం ద్యోత్యతే — పోరుమ్, వర్తేత — అభిషిక్తయానే త్యాదినా‘‘ప్రియోహిజ్ఞానినోత్యర్థమహంసచమమప్రియ,,

సా-వి— హేతుతయాపురుషార్థ కాష్ఠాధికారాద్యుక్త స్థితిం స్మారయతి- ఇప్పడీతి - లోక విక్రాంతస్య,పాదవిన్యాసాక్రాంత లోకస్య—చరణౌ శరణమవ్రజం, ఉపాయతయా అగృహీషం, వ్రజగతా విత్యస్మాల్లిఙ్యడాగమః -ఎన్ఱు, ఇతి ప్రమాణ వశాత్- ఇవన్, అస్మిన్జీవే. కాల్పిడిక్క—, శ్రీపాదం గృహ్ణాతి సతి .. ఇవనై, ఏనం జీవం. కైప్పిడిత్తు, హస్తేనగృహీత్వా- అభయప్రదానం కృత్వేత్యర్థః - మహాత్మనః పాదయోః ప్రణతంహస్తేన దాక్షిణ్యా దుత్థాపయంతి తద్వదితిప్రతీయతె - అత్ర ప్రమాణంహస్తావలంబనఇతి. హస్తేనావలంబత ఇతి హస్తావలంబనః. నంద్యాదిత్వాల్ల్యుః. పాణిగ్రహణ సాదృశ్యంచ ధ్వన్యత ఇత్యాహుః - సర్వేశ్వరన్, సర్వేశ్వరే - తానుకన్ఱతోరునిలత్తిలే, స్వాభిలషితాయాం కస్యాంచిత్స్థితౌ - వైక్క, స్థాపయతిసతి - బహుమతమాయ్, బహుమాన విషయీకృతయా - వృత్తియోడే, వృత్త్యా సహ . అభిషిక్తయాన మహిషియైప్పోలే, రాజ్ఞః పట్టాభిషిక్తతరుణీవ. పోరుమ్, వర్తేత. మహిషీత్యనేనైవ

సా-సం —ఇప్పడీతి - నను ప్రపన్న మాత్రస్యాభిషిక్త మహిషీవత్పారమైకాంత్యావిశేషే సంసారాన్నిర్యాణే

మూ—ఇప్పడిప్పట్ట అధికారికళిలే ప్రారబ్ధదుష్కృతవిశేషవైచిత్రియాలేవరుమ్ అహంకారమమకారజ్గళైన్న,

సా-దీ— పూర్వాధికారోక్తావసైద్ధికళై అనువదిక్కిఱార్-ఇప్పడిప్పట్టవిత్యాదియాల్-అపచారజ్గళ్ కర్మ

సా-స్వా—పణ్ణుకైయాలే ఇవనై బహుమానంపణ్ణుకై వైషమ్యావహామన్నెన్గుకరుత్తు. తిరుపడికళిలేవిభ్రాన్తవనై కైప్పిడిత్తెన్నైక్కియాలే శరణ్యానుక్కివఙ్ఙ విషయత్తిల్ అభిమానోద్రేకం శొల్లిప్పట్టతు. ఇప్పడియాకిల్ భగవదభిమతస్థలత్తిలే ఇరుక్కిఱ ప్రపన్నాధికారికళుక్కు అపరాధాది సంభావనైయిల్లామైయాలే శిలవధికారికళుక్కు మోక్షరూపఫలవిళమ్బముమ్ శిలవధికారికళుక్కు ఫలవిళమ్బమిల్లైయెన్గుమ్ విళమ్బావిళమ్బముణ్డాకచ్చొన్నతు కూడుమో ? ప్రారబ్ధవిశేషత్తాలే అపరాధరుచ్యాది వైపరీత్యముణ్డాన వధికారికళుక్కు ఫలవిళమ్బము మివైయిల్లాతవధికారికళుక్కు అవిళమ్బముమ్ కూడుమెన్నిలానాలుమ్ విళమ్బమ్ కల్పాంతపర్యంతమో ? జన్మాంతరపర్యంతమో ? అవిళమ్బముముత్తరక్షణత్తిలేయో ? శరీరావసానాదికాలాంతరత్తిలేయో ? కించ, "తావదార్తిస్తథా వాంఛా తావన్మోహస్తథాఽసుఖం। యావన్నయాతి శరణం త్వామశేషాఘనాశన" ,, మెన్ను ప్రపన్నార్కెల్లారుక్కుమ్ విళమ్బమిల్లైయెన్ను శొల్లుకిఱతువుమ్ విరోధియాతో ? ఇవ్వధికారికళుక్కు వైపరీత్యమ్ పుకున్నాల్ భగవదభిమానముమ్ వ్యర్థమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్కిఱ వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడిప్పట్టవధికారికళిలే ఇత్యాదినా - ప్రారబ్ధేతి - అభ్యుపగతప్రారబ్ధత్తాలే ఎన్నపడి.

సా-ప్ర—ఇత్యుక్తరీత్యా భగవతోఽప్యత్యంతప్రియత్వాత్తదభిమతస్యానువర్తనీయత్వముక్తం - ఏవంభూతాధికారిణాం విళమ్బాసంభావనాం తచ్ఛేషుని దేశపూర్వకం వ్యుదస్యఙ్ దేహాన్నిర్యాణవిశేషణభూతయోః "తనూకృత్యాఖిలంపాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః - అథోపాయప్రసక్తోపి భుక్త్వాభోగాననామయాన్ - అంతే విరక్తిమాసాద్య విశతే వైష్ణవం పద" ,, మిత్యాదిభిః "తావదార్తిస్తథావాంఛాతావన్మోహస్తథాసుఖం। యావన్నయాతి శరణం త్వామశేషాఘనాశన" ,, మిత్యాదిభిశ్చ బోధ్యమానయోర్విళంబావిళమ్బయోర్యావత్కల్పత్వ యావద్బ్రహ్మప్రళయత్వ స్వేష్టకాలాత్పూర్వభావిత్వశంకయా తయోస్స్వరూపస్థితిం పృచ్ఛతి - ఇప్పడిప్పట్టేత్యాదినా-

సా-వి—"కృతాభిషేకామహిషీ",, తి సఘుంట్వనుసారాదభిషిక్తాయాః ప్రతీతేః అభిషిక్తయా నేతివిశేషణమ్ అభిషేకరూపధర్మవిశేషకీర్తనద్వారా ఇతరపత్న్యపేక్షయా ఆదరవిశేషవ్యంజనార్థమ్- అన్యథా పత్నీమాత్రాభిప్రాయమితిస్యాత్ - నన్వేవమభిమతవృత్త్యా వర్తమానం త్వరయానయతీత్యుక్తమ్ . తత్ర కిం శరణాగత్యనంతరమేవనయతి ? ఉతసంకల్పానుగుణం? తదంతే? తచ్ఛరీరాంతేవా? అథవాతదనభిమతసమయేపి తావదార్తిరితిశ్లోకేపి యావచ్ఛరణం యాతి తావదిత్యుక్త్వా అనంతరమేవ ఫలమితి ప్రతీయతే. తథా అనభిమతవర్తనవతః శరణాగతస్య "తనూకృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతినరశ్శనైః। అథోపాయప్రసక్తోపి భుక్త్వాభోగాననామయాన్। అంతే విరక్తిమాసాద్య విశతే వైష్ణవంపదమ్" ,, ఇతి విళంబస్సశ్రూయతే-తత్రకిం యావత్కల్పం విళంబః? కింవా యావద్బ్రహ్మప్రళయమితి విళంబావిళంబప్రకారం పృచ్ఛతి - ఇప్పడిప్పట్ట వధికారికళిలే ఇత్యాదినా. ఇప్పడిప్పట్ట, ఏవముక్తేషు- అధికారికళిలే,అధికారిషు-

సా-సం— కేషాంచిద్విళంబః కేషాంచిదవిళంబశ్చ కింనిబంధన ఇత్యత్ర ప్రారబ్ధదుష్కృతాయత్తాహంకారాదిమూలకో విళంబ ఇతి అహంకారాదేరేతదధికారిణి ఆగతినిర్గతిస్థితీశ్చ విశదయతి- ఇప్పడిప్పట్టవిత్యాదినా-

మూ—అవైయడియాకవరుమ్అపచారఙ్గళైన్న,ప్రయోజనాన్తరరుచియెన్న;అతడియాకసంభావితమాన దేవ తాన్తరస్పర్శమెన్న, బుద్ధిదౌర్బల్యమెన్న; అతడియాకవరుమ్ఉపాయాన్తర ప్రత్యాశైయెన్న, ఇవైవ్వప రీత్యమ్పిఱన్దవర్కళుక్కుమ్ ఇవైపిఱవాతే ప్రారబ్ధ సుకృత విశేషత్తాలుమ్ పూర్వప్రపత్తియిల్ ఫలసంకల్ప విశేషత్తాలుమ్ ఛిద్రమిల్లాత కైంకర్యత్తిలే ప్రతిష్ఠితరాయ్ ప్పోన్దవర్కళుక్కుమ్ సంసారత్తిల్ నిన్ఱుమ్ నిర్యాణత్తుక్కు విళంబా విళంబఙ్గళిల్ నియైయిరుక్కుమ్పడి యెఙ్గనేయెన్నిల్

సా-దీ—వైచిత్రియాలేవరుమెన్ఱుమత్తైప్రయోజనాన్తరరుచిబుద్ధిదౌర్బల్యఙ్గళిలుమన్వయిత్తుక్కొళ్వతు-బుద్ధి దౌర్బల్యం, విశ్వాసమాన్ద్యం- ప్రత్యాశైస్స్పృహా. ప్రపత్తియిల్ఫలసంకల్పవిశేషమావతుపూర్వప్రపత్తి కాలత్తిలే ఇవైవ్వపరీత్యఙ్గళొన్ఱుమ్ వారాతపడి కోలిచ్చెయ్కై. ఇవైవ్వపరీత్య ముణ్డానవర్కళిల్ అహంకార

సా-స్వా — అభ్యుపగతప్రారబ్ధంప్రపత్తినాశ్యమల్లామైయాలేతత్పరిపాకవిశేషత్తాలేఅహంకారాదికళ్ సంభావితఙ్గళెన్ఱు కరుత్తు. అహంకారాది వైపరీత్య సద్భావత్తాలే విళమ్బ ముణ్డానాలుమ్ జన్మాన్తర కల్పాన్తర పర్యన్తత్వోత్తర క్షణ శరీరావసాన నియతత్వ రూప నిలై విళమ్బా విళమ్బఙ్గళ్ కెప్పడి కూడుమెన్ఱు శంకాతాత్పర్యమ్. ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్యక్కోలి మున్నర అహంకార మమకార వైపరీత్య గ్రస్తర్కళుక్కుమ్ తన్మూల భూతాపరాధ గ్రస్తర్ కళుక్కుమ్ విళమ్బా విళమ్బఙ్గళై యుపపాదిక్కిఱార్.

సా-ప్ర — ప్రతిష్ఠితరాయ్ ప్పోన్ద వర్కళుక్కుమ్, ప్రతిష్ఠితతయా వర్తమానానాంచ - విళమ్బ హేతుత్వేన నిర్దిష్టేషు - "ప్రవృత్తించనివృత్తించ జనానవిదురాసురాః ,, ఇత్యారభ్య " క్షిపామ్యజస్రమశుభానాసురీష్వేవయోనిషు - ఆసురీంయోనిమాపన్నా మూఢాజన్మనిజన్మని. మామప్రాప్యైవ కౌంతేయ తతోయాంత్యధమాంగతిం ,, మిత్యాదిభిరుక్తాత్యంత విళమ్బ హేతవః ప్రపన్నానాం నభవేయురితి కృత్వాప్రారబ్ధ దుష్కర్మవశాత్కదాచి దుత్పన్నానా మల్పవిళమ్బ హేతూనాంకాలవిశేషే మోక్షస్స్యాదితి ప్రపన్నేషుప్రతిబన్ధకత్వాభావంకాలవిశేషానుద్దేశేన ప్రపన్నేష్వాయుర్వృద్ధ్యాది రూపాల్పవిళమ్బ హేతుత్వంచపూర్వోక్తం

సా- వి—ఉత్తమమధ్యమా ధమాధికారిషు. వైచిత్రియాలే, వైచిత్ర్యేణ. విళంబ హేతుదోషాన్ పరిగణయ్యాహ. ప్రారబ్ధేతి. అహంకార మమకారౌ తన్మూలకాపచారాః ప్రయోజనాన్తర రుచిః తన్మూల దేవతాన్తర స్పర్శః బుద్ధి దౌర్బల్యం తన్మూలకోపాయాన్తర ప్రత్యాశేత్యాదీని విళంబ హేతవ ఇత్యర్థః- ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్, కీదృశః . కింబ్రహ్మకల్పాది పర్యన్తో విళంబః - తాదృశవిళంబ హేత్వభావే ఆత్మోజ్జీవనే విధిలిఖితాయుషః పూర్వమేవ మోక్ష ఇత్యవిళంబశ్చ కిన్నస్యాదితి ప్రశ్నఫలితార్థః- బ్రహ్మకల్పాదిపర్యన్త విళంబ హేత్వపరాధాః ప్రపన్నస్య న సంభవన్తి - యత్కించిద్విళంబ హేత్వపరాధ సంభవేపి కథంచిన్నివారణం కృత్వా శీఘ్రమేవ మోచయతి. తత్రాపి దృప్తానాం నియతాయుషాం నిరపరాధానాం తచ్ఛరీర పాతావధివిళంబః, నియతాయుషామేవ సాపరాధానామపి ఆయుర్మధ్యేఏవ అపరాధానాం యథాకథంచిదనుభవాదినా విధిమితశరీర పాతావధేరేవ విళంబః . అనియతాయుషాం సాపరాధానాం ఆయుర్వృద్ధ్యాదినా కంచిత్కాలం విళంబో నాధిక విళంబః - ఆర్తానాంతు తదిచ్ఛావధి విళంబఇతి సద్యోపేక్షతే చేత్సద్యఏవేత్యవిళంబ ఇతిపరిహారమాహ -

మూ—ఇ(అ)వ్విడత్తిలవర్ కళుక్కుచ్చాల్వాకాదికళుక్కుప్పోలే నిల్లైనిన్ఱ అహంకారమమకారఙ్గళ్ పుకిరాతు - అవహితరాయ్ నడప్పారిడరుమాప్పోలే ఎఙ్గను మొరుకాల్ వరుమ్, అహంకార మమకారఙ్గళ్ వివేకావధికళాయ్ పిఱవృత్తు తెళివాలే కళ్ళిన్ఱుపోమ్-అపరాధఙ్గళ్ పిఱన్దాల్ క్షామణావధియాయుమ్, శిక్షావధియాయుమ్ కోలినకాలత్తుక్కళ్ళై అపరాధనిస్తారమ్ పిఱక్కుమ్పడి అపరాధపరిహారాధికారత్తిలే శొన్నోమ్ -

సా- దీ—మమకారమ్పిఱన్దవర్ కళుక్కు-నిస్తారంకాట్టుకిఱార్ -ఇవ్విడత్తిలిత్యాది- తెళివాలే,వివేకజ్ఞానత్తాలే-అహంకారాదియడియాక వపరాధమ్ పిఱన్దవర్ కళుక్కు-నిస్తారమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అపరాధఙ్గళ్ పిఱన్దాలిత్యాదియాల్ - అపరాధమ్ పిఱన్దాల్ “మామాప్నోతి నరశ్శనైః,, ఎన్ఱు మోక్షవిళంబమ్ శొల్లిత్తాయెన్న

సా-స్వా-ఇవ్విడత్తిలివర్ కళుక్కిత్యాదినా-భగవదభిమానవిషయీకృతనాకైయాలేమత్తవధికారికళుక్కుప్పోలే నిల్లైనిన్ఱ అహంకారాదికళుణ్డాకాతెన్ఱపడి - కోలినేతి - ఇతెల్లామ్ భగవదభిమానకార్యమెన్ఱపడి. కాలఙ్కురిత్తు ప్రపత్తిపణ్ణినవనుక్కు అకాలత్తుక్కుమేల్ విళమ్బమిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడియాకిల్ “ అపాయాద్విరతశ్శశ్వన్మాం చైవ శరణం గతః - తనూకృత్యాఖిలం పాపం మామాప్నోతి నరశ్శనైః ,, ఎన్ఱు ప్రపన్ననుక్కు విళమ్బమ్ శొల్లుకిఱతువిరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్-

సా-ప్ర — స్మారయన్నుత్తరమాహ - అవ్విడత్తిలిత్యాదినా - ప్రారబ్ధదుష్కృతాద్విళమ్బహేతూదయే పీత్యర్థః - నిల్లైనిన్ఱ, యావచ్ఛరీరానువర్తినౌ - పుకురాతు, నప్రవిశతః, నభవత ఇత్యర్థః. ఏవమహంకారమమకారయోరధికారివిశేషే ఫలవిళమ్బహేతుత్వముక్త్వాఽత్యంతవిళమ్బహేతుభూతాయాః

సా-వి—అవ్విడత్తిలేఇతి- నిల్లైనిన్ఱవహంకారమమకారఙ్గళ్ పుకురాతు,స్థిరతయావిద్యమానావహంకారమమకారౌ నప్రవిశతః. అతోబ్రహ్మకల్పాది విళంబోనాస్తీతి భావః. అవహితరాయ్నడప్పారిడరుమాప్పోలే, సావధానం సంచరతాం స్ఖలనమివ. ఏతేనుమ్, యత్రకుత్రచిత్ . ఒరుకాల్, హేతునా.వరుమ్,ప్రాప్నోతి.వివేకావధికళాయ్, వివేకోత్పత్తిపర్యంతౌ సంతౌ. తెళివాలే, వివేకరూపతత్వజ్ఞానేన. కళ్ళిన్ఱుపోమ్, నశ్యతః. తావత్పర్యంతాహంకారమమకారమూలాపరాధాఅపి ప్రాయశ్చిత్తేనవా లఘుదండేనవా శీఘ్రమేవ నశ్యంతీతి తేపివిలంబనహేతుర్నభవతీతి పూర్వోక్తమేవస్మారయన్నాహ . అపరాధఙ్గళితి. క్షామణావధియాయుమ్, ప్రాయశ్చిత్తావధికంవా. శిక్షావధియాయుమ్, అనుభవావధికంవా, నిస్తారంపిఱక్కుమ్పడి , నివృత్తేరుత్పత్తిప్రకారం. క్షామణమితి క్షమూషుసహనే ఇత్యస్మాత్ క్షమమాణంప్రేరయతీత్యర్థేతత్ప్రయోజకోహేతుశ్చేతి ణిచిజన్త జ్యాశిష్కల్పే - జోమంతాశ్చేత్యమంతత్వేనమిత్వే మితాంహ్రస్వఇతి హ్రస్వప్రాప్తావపివా చిత్తవిరాగ ఇత్యతో వాగ్రహణమనువర్త్యవ్యవస్థితవిభాషాశ్రయణాద్రజో విశ్రామయన్నిత్యాదావివహ్రస్వాభావే కరణార్థే ల్యుటిబోధ్యం - నను “తనూకృత్యాఖిలంపాపంమామాప్నోతినరశ్శనైః,, ఇత్యుక్తరీత్యా శనైరాప్నోతీత్యుక్తత్వాదపరాధావిళంబహేతుర్భవంత్వితి త్యాశంక్య తద్వచనమనియతాంశవిషయమిత్యాహ -

సా- సం—మోక్షాయకాలవిశేషమ్ నిర్దిశ్యప్రపన్నస్తస్యాహంకారాది నిర్గతిపూర్వికా ప్రాప్తిరధిక

మూ—— మోక్షమ్ పెఱుకైక్కు కాలవిశేషమ్ కుఱియాతే ప్రపన్నరానార్క్కెప్పత్తు ''అపాయా (విరతః) ద్వ్యరతశ్చశ్వన్మాంచైవశరణంగతః। తనూకృత్యాఖిలం పాపంమామాప్నోతినరశ్శనైః,,ఎన్ఱుశొల్లుకిఱతు.ముముక్షువాయిప్పిన్తవనాకైయాలే ప్రయోజనాంతరరుచి నిలైనిఱ్క ఉణ్డాకాతు -

సా-దీ—— వగుళిచ్చేయ్కిఱార్ - మోక్షమ్ పెఱుకైక్కిత్యాది. అపాయేతి - మాం శరణం గతోపి ఉత్పన్నకాలే శశ్వ తత్కృతేభ్యోఽపాయేభ్యోఽవిరతశ్చే త్సనరః ప్రాయశ్చిత్త మకుర్వన్ అఖిలంపాప ఫలమనుభూయ. శనైః, కాలవిళంబేన, మామాప్నోతి ఎన్కై. విరతఇతి పాఠే శశ్వత్కృతాపరాధా ద్విరత స్సన్నిత్యర్థః - ఇని ప్రయోజనాంతర రుచి పిఱన్తవర్కళుక్కు నిస్తారంకాట్టుకిఱార్ -ముముక్షువాయిత్యాదియాల్-

సా-స్వా—— మోక్షమ్ పెఱుకైక్కితి-అపాయాదితి.అపాయావిరతశ్చశ్వదెన్ఱుమ్ పాఠముణ్డు-అపోతుమాంశరణఙ్గతః, శరణఙ్గతోపి. శశ్వత్, అనంతరమ్. కృతేభ్యో పాయేభ్యః - నిషిద్ధేభ్యః ప్రాయశ్చిత్త మకుర్వన్.అవిరతశ్చే దఖిలం పాపం ఫలాను భవేన తనూ కృత్య, వినాశ్య. మాంశనైర్విళంబేన ఆప్నోతీ త్యర్థః. అపాయా ద్విరతః ఎన్ఱుపాఠమానపోతు శశ్వత్కృతాత్పా పాద్విరతస్సన్ శనైర్మామాప్నో తీత్యర్థః - విళమ్బమ్ శొల్లుకిఱ వచనమ్ కాలఙ్కుఱియాతే ప్రపత్తి పణ్ణి సాపరాధ నానవన్ విషయమాకైయాల్ విరోధమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి అపరాధ ప్రసక్తాధికారికళుక్కు విళమ్బా విళమ్బ ముపపన్నమానాలుమ్అపరాధ రహితనానప్రపన్ననుక్కుమ్ ''అథోపాయ ప్రసక్తోపి భుక్త్వాభోగాన నామయాన్ - అంతే విరక్తిమాసాద్య విశతే వైష్ణవంపద ,, మెన్ఱు విళమ్బమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? అతు ప్రయోజనాంతరార్థముపాయ ప్రసక్తనాన ప్రపన్ననుక్కు విళమ్బమ్ శొల్లుకిఱ తెన్నిల్ ముముక్షువాయిప్పిన్తవనుక్కు ప్రయోజనాంత రాసక్తి వరకూడుమో ? అపోతు '' యాచితోపి సదాభక్త్యా నాహితం కారయేద్ధరిః,,ఎన్కిఱపడియే ప్రపన్నన్ ప్రయోజనాంతరత్తై యాచిత్తాలుమీశ్వరన్ వస్తువృత్తియిలే హితపరనాయ్క్కొణ్డు అత్తైక్కొడానెన్కై అతు విరోధియాతో ? ఎన్న ప్రయోజనాంత రాసక్తనాన ప్రపన్ననుక్కు విళమ్బావిళమ్బ వ్యవస్థై శొల్లుకిఱార్ - ముముక్షువా యిత్యాదినా. కాలఙ్కుఱిత్తు ప్రపత్తి పణ్ణినవనుక్కు అకాల

సా-ప్ర—— ప్రయోజ నాంతరరుచౌ ప్రతిష్ఠాయాః ప్రపన్నేష్వ సంభవం దర్శయన్ కాదా చిత్కాయాస్తస్యా అపి కాల విశేషాక్రోడీకారేణ ప్రపన్నేష్వేవాల్ప విళమ్బావహత్వ మాహ - ముముక్షు వాయిప్పిన్తవనాకైయాలే ఇత్యాదినా - ప్రయోజనాంత రాణామల్పాస్థిరత్వ దుఃఖమిశ్రత్వాదికం జ్ఞాత్వా తజ్జిహాసాపూర్వకం మోక్షార్థం ప్రపన్నత్వా దిత్యర్థః. నిలైనిఱ్క ఉణ్డాకాతు, అతిచిరకాలంఫలాంతరానుభవఏవ

సా-వి—— మోక్షమ్ పెఱుకైక్కితి- కాలవిశేషమ్ కుఱియాతే, కాలవిశేషమవధి మకృత్వైవ - అనియతాయుషామప్యాతౌనసత్యాం విళంబోనాస్తీతి భావః - అపాయా విరతఇతి. మాంశరణంగతోపి అ పా యేభ్యో ననివృత్తశ్చే త్సనరః ప్రాయశ్చిత్త మకుర్వన్ పాపఫల మనుభూయ శనైఃకాల విళంబేన మాం ప్రాప్నోతి - అపాయాద్విరతఇతి పాఠే శశ్వత్కృతాపరాధా ద్విరత స్సన్నిత్యర్థః - అథప్రయోజనాంతరరుచే ర్విళంబహేతుత్వమాహ- ముముక్షువాయితి- ఇప్పిన్తవనాకైయాలే,ప్రవిష్టతయా-నిలైనిఱ్క-ఉణ్డాకాతు,

సా- సం—— విళంబవతీత్యాహ - మోక్షమ్ పెఱుకైక్కితి - నను తర్హి సద్యోరస్యేషు ప్రయోజనాంతరేషు అస్యరుచిః కదాచి దపి ననివర్తేత ఇత్యతఆహ - ముముక్షువా యిప్పిన్తవనితి-

మూ— ఉభయభావనరుక్కు-ప్పోతే మోక్షరుచియోడేకూడ ప్రయోజనాంతర రుచియుమ్ కలస్తువన్తాల్ ఇవనుక్కు హితపరనాన ఈశ్వరన్ ''యాచితోపిసదా భక్తైర్నాహితం కారయేద్ధరిః । యస్యానుగ్రహమిచ్ఛామి ధనంతస్యహరామ్యహమ్, ఇత్యాది కళిలుమ్ కుండధారో పాఖ్యానాది కళిలుమ్ శొల్లుకిర పడియే శిల ప్రయోజనాంతరజ్గళైక్కొడాతేకణ్ ణ్ఴిత్తుమ్ శిలవత్తిలే అల్పాస్థిరత్వ దుఃఖ మిశ్రత్వాది వివేకత్తాలే

సా-దీ—ఉభయభావనర్, కర్మబ్రహ్మోభయ భావనాయుక్తబ్రహ్మాదికళ్ - అహితం ప్రయోజనం న కారయేత్, నకుర్యాత్ - కణ్ ణ్ఴిత్తుమ్, ఇక్షుప్రబలకర్మ ప్రతిబద్ధమానసుహృత్సంక్రమణీయపుణ్యవిషయమ్ -

సా-స్వా— త్తుకుక్కళ్ అత్యంతాభిమానత్తాలే ఫలాంతరత్తైక్కొడాతెయుమ్ వైరాగ్యత్తైయుణ్డాక్కియుమ్ శిల ఫలత్తైక్కొడుత్తు విరక్తాళాక్కుమ్పడిపణ్ణియుమ్ ప్రయోజనాంతర వైముఖ్యత్తై ఈశ్వర నుణ్డాక్కుమెన్నపడి- విళమ్బమ్ శొల్లుకిరతు కాలక్షేపిరియాతే ప్రపత్తి పణ్ణిన ప్రయోజనాంతర తదుపాయ ప్రసక్త ప్రపన్నవిషయ మెన్నపడి. అపరాధ పరిహారాధి కారత్తిలే ''ఇత్దేహానంతరం మోక్షమ్ పెరవేణుమెన్ఱు అపేక్షిత్తాలుమ్ అనియతాయుస్సుక్కళాయ్ విళమ్బక్షమ రాయిరుప్పారుక్కు ఆయుర్వృద్ధియాలే విళమ్బమ్ వరుమ్- నియతాయుస్సుక్కళుక్కుళ్ళ వాయుస్సుక్కళ్ళై ఫలిత్తువిడు,, మెన్ఱు శొల్లి యిరుక్కు కాలక్కుఱియాతే ప్రపన్న రానార్ పృత్త ''అపాయా ద్విరత శ్శశ్వ న్మాంచైవశరణంగతః- తనూకృత్యాఖిలంపాపంమామాప్నోతినరశ్శనైః,,

సా-ప్ర— యథాస్యాత్తథాప్రయోజనాంతరరుచిర్నభవేదిత్యర్థః-ఉభయాభావనరుక్కుప్పోలే, ఉభయత్ర, ప్రయోజనాంతరే బ్రహ్మణిచ భావనానుభవో యేషాం చతుర్ముఖా దీనామి వేత్యర్థః . కలస్తువన్తాల్, సహాగతాచేత్ - ముముక్షోనంతరమపి కదాచిత్ప్రయోజనాంతర రుచిర్జాతాచేదిత్యర్థః - కుండ ధారో పాఖ్యానాది కళిలుమ్, యథాకుండ ధారేణస్వభక్తాయధనం ప్రార్థయతే స్వేష్టదేవ తాద త్తధనం మాస్త్విత్యుక్త్వా ధర్మేబుద్ధిరేవ ప్రార్థితా. తథాస్వభక్త ప్రార్థితమపి ప్రయోజనాంతర మప్రదాయస్వ కైంకర్యమేవ

సా-వి— ప్రారబ్ధవశాదుత్పన్నాపి స్థిరతయానతిష్ఠతి. మోక్షరూపపరమ ప్రయోజనానుసంధానేననివర్తత ఇతిభావః - మోక్షోపిభవతు ఇదానీంప్రయోజనమపి భవత్వితికస్య చిదిచ్ఛాయాం తదర్థోపాసనాదిషు కృతేష్వపి ''అన్యోన్యహ్యన్యచ్చింతయతస్స్వచ్ఛందంవిదధామ్యహ,, మితిభగవాక్తత్ఫల మప్రదాయ క్వచిద్వైరాగ్య ముత్పాదయతి - క్వచిత్స్వత ఏవాల్పా స్థిరత్వ దుఃఖ మిశ్రత్వాది ప్రతిసంధానేన ప్రయోజ నాంత రేచ్ఛా మపోత్పాదయతి. క్వచిదిచ్ఛానుగుణ్యేన ఫలం ప్రదాయ ''నజాతుకామః కామానాముపభోగేనశామ్యతి,, త్యుక్త ప్రకారేణ సాధారికుచేలాదీనామివ జుగుప్సయా స్వయమేవ యథాతత్పరిత్యాగబుద్ధి స్స్యాత్తథా కృత్వా మోచయతీత్యాహ. ఉభయేత్యాదినా. ఉభయస్మిన్ప్రయోజనాంతరే బ్రహ్మణిచభావనా నిష్ఠా అనుభవో యేషాం తేచతుర్ముఖాదయః ఉభయభావనాః. కలస్తువన్తాల్, మిళిత్వాగతాశ్చేత్. కొడాతె, అదత్త్వైవ. కణ్ ణ్ఴిత్తుమ్, ఉపేక్ష్యైవ. శిలవత్తిలే, కతిపయభోగేషు.

సా- సం— ఉభయభావనా నిష్ఠబ్రహ్మాదేరపి యావదధికారమ్ ప్రయోజనాంతర వైముఖ్య మనుపలబ్ధమ్ - అస్యతద్వైముఖ్యంకుత ఇత్యాశంకాయా మస్యతద్వైముఖ్య సంపాదకోపి ప చభిర్విధా భేదై భగవానేవేత్యాహ- ఉభయభావనరిత్యాదినా- విడుకైయాలే ఇత్యస్య ప్రయోజనాంతరరుచినిలైనిర్కుఉణ్డాకా తితి

మూ—— ఇవఱ్ఱనకుఱ అరుచివైయ్ విళైప్పిత్తుమ్ సౌభరికుచేలాదికళుక్కుప్పోలే శీలభోగఙ్గళైక్కొడుత్తుత్తానేయ లమరన్తువిడప్పణ్ణియుమ్ విడుకైయాలే మోక్షకాలమ్ కురిత్తు ప్రపత్తిపణ్ణినవనుక్కు అక్కాలత్తుక్కుళ్ళే ప్రయోజనాంతర వైముఖ్యమ్ పిఱన్తువిడుమ్. మత్తైయవనుక్కుమ్ ‹‹అథోపాయప్రసక్తోపి భుక్త్వా భోగానానామయాన్। అంతే విరక్తిమాసాద్య విశతే వైష్ణవం పదమ్,, ఎన్కిఱపడియే వైరాగ్యావధి విళంబమాయిరుక్కుమ్ .

సా-దీ—— అరుచివిళైయా తార్క్కు నిస్తారమ్ కాట్టుకిఱార్-సౌభరిత్యాదియాల్-సౌభరి జలత్తిలూరుమత్స్యం వాழ்కిఱతు కణ్డు తానుమ్ సంసారభోగత్తై ఆశైప్పట్టాన్ . కుచేలన్, కృష్ణనుడైయ బాల్యసఖన్. తానే అలమరన్తు, స్వయమేవ నిర్వేదత్తు . మత్తైయవనుక్కు, కాలమ్ కోలాతప్రపన్ననుక్కు ఎన్నపడి. ఉపాయ ప్రసక్తః, ప్రయోజనాంతరసాధనే తత్పరః - యావద్రుచి. అనామయాన్, నిరుపద్రవాన్. అంతే వైరాగ్యంలబ్ధ్వా. వైరాగ్యావధిభోగమ్ నడక్కు ఎన్నపడి. దేవతాంతరస్పర్శముణ్డానవర్కళుక్కు నిస్తారమ్ కాట్టుకిఱార్.

సా - స్వా —— ఎన్నుకొల్లుకిఱ తెన్నుమ్ మత్తైయవనుక్కు వైరాగ్యావధివిళమ్బ ముణ్డెన్ఱుశొల్లుకైయాలే జన్మాంతర వైరాగ్యమిల్లైయాకిల్ జన్మాంతర విళమ్బ ముణ్డెన్ఱు తోత్తుకిఱతు - ఇప్పడి కాలఙ్కుఱిత్తు ప్రపత్తి పణ్ణి ప్రయోజనాంతరాసక్తనాన ప్రపన్ననుక్కు అవిళమ్బమ్ శొల్లలామో ? ప్రయోజనాంతరాసక్తియాలే దేవతాంతర స్పర్శముణ్డాయ ప్రపన్ననుక్కు మవిళమ్బేన మోక్షమ్ ప్రసంగియాతో? అప్పోతు ‹‹ యో వై స్వాం దేవతామతి యజతే ప్రస్వాయై దేవతాయైచ్యవతేన పరాం ప్రాప్నోతి పాపీయాన్ భవతి,, ఎన్కిఱ ప్రమాణమ్ విరోధియాతో ? ఇని దేవతాంతర పరప్రపన్ననుక్కు మోక్షమిల్లైయెన్నిల్ ‹‹ సంధాం చయాం సందధే బ్రాహ్మణైషః - రమతే తస్మిన్ను తజీర్ణశాయనే. నైనం జహాత్యహస్సుపూర్వేషు ,, ఎన్కిఱ

సా-ప్ర- దద్యాదిత్యర్థః. విళైప్పిత్తుమ్, ఉత్పాద్యచ. తానే అలమరన్తువిడప్పణ్ణియుమ్, స్వయమేవప్రయోజనాంతరాణాం పరమపురుషార్థ ప్రతిబంధకత్వ దుఃఖప్రచురత్వాది జ్ఞాత్వానిర్వేదాద్యథాత్యజేత్తథాకృత్వాచ- కాలఙ్కుఱిత్తు, కాలవిశేషేభవేదితిసంకల్ప్య. నను ప్రపన్నానాం ప్రారబ్ధదుష్కర్మవశాత్ప్రయోజనాంతరరుచ్యంగీకారే తన్మూల దేవతాంతర స్పర్శ సంభవాదైకాంత్యాసిద్ధ మోక్షోనస్యాదిత్యత్ర కాదాచిత్క వ్యభిచారస్య ప్రాయశ్చిత్త నివర్త్యత్వాత్ ‹‹ (జానశ్రుతిర్హి పౌత్రాయణః శ్రద్ధాదేయో బహుదాయీ బహుపాక్య ఆస,,ఇత్యస్మిన్ననువాకే ఆముష్మికఫలకర్మమాత్రతృప్తం జానశ్రుతిం హంసరూపో భగవానేత్య

సా-వి—— ఇవఱ్ఱనక్కు, అస్యముముక్షోః-విళైప్పిత్తుమ్, వర్ధయిత్వా. అలైత్తువిడప్పణ్ణియుమ్, దుఃఖమిశ్రత్వాదిజ్ఞానేన నిర్విద్యస్వయమేవ యథాత్యజేత్తథా కృత్వా. మోక్షకాలమ్ కురిత్తు, కాలవిశేషే మోక్షో భవేదితి సంకల్ప్య. ఇదంనియతాయ ర్విషయమ్. అథానియతాయువిషయమాహ- మత్తైయవనుక్కుమితి. ప్రయోజనాంతరరుచిమూలదేవతాన్తరసంబంధనివృత్తిప్రకారమాహ.

సా-సం —పూర్వోక్తాన్వయః - నిర్దిష్టకాలవిశేష ప్రపన్నస్య అన్మాద్వైషమ్యమాహ - మోక్షకాలమితి. మత్తైయవనుక్కు, అనిర్దిష్టకాలవిశేష ప్రపన్నస్యచ. ఉపాయప్రసక్తోపి, ప్రయోజనాంతరసాధనోపాయాంతర ప్రసక్తోపి . అంతే, అనుష్ఠితోపాయస్య శక్తివిరామ రూపాన్తే. ప్రయోజనాంతరరుచ్యయ ఏవ నిగతిరస్తు. దేవతాంతరస్పర్శసతి తస్య కథమభిషిక్తమహేషీపద తిత్యుక్తే విషయే తేత్యత్ర

మూ—దేవతాంతరస్పర్శ ముణ్డాయిత్తాకిలుమ్ సత్త్వోత్తరై ఏలేనుమొరునాళిలే శ్రుత్యుక్తమాన పడియే పరమైకాంతిక ళోడే శేర్ త్తుల్లజ్జావదియాకత్తిరుత్తి ఇవనుడైయవ్యభిచారత్తై త్తీర్కుమ్. శిలర్కు-దేవతాంతర స్పర్శమ్ నిలైనిర్కుమాకిల్ ముమ్ముతసాధనస్పర్శమిల్లై. మేల్ నరకాదికళు ముణ్డానటియలామ్.

సా-దీ— దేవతాంతరస్పర్శత్తాలే యూల్-శ్రుత్యుక్తమానపడియే‹‹సంధాంచయాంసందధే బ్రహ్మైషః - రమతే తస్మిన్నుతజీర్ణేశయా నే. నైనం జహాత్యహస్సుపూర్వేషు,, ఇత్యాదిశ్రుతిః- దేవతాంతరస్పర్శమ్ యావ ద్దేహపాతమనువర్తితా త్తద్విషయత్తిల్ అరుళిచ్చెయ్ కిరార్-శిలర్కు త్యాదియాల్- మేల్ నరకాదికళుమిత్యాది-

సా-స్వా—శ్రుతివిరోధియాతో?ఎన్న దేవతాంతరాసక్తప్రపన్ననుక్కు-విళమ్బావిళమ్బవ్యవస్థైయరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - దేవతాంతరేతి - దేవతాంతర సంబంధమ్ నిలై నిలాత ప్రపన్న విషయమ్ ‹‹ నైనంజహాతి,,ఎన్కిర శ్రుతివాక్యం - దేవతాంతర సంబంధమ్ నిలై నిన్ఱ తాకిల్ తద్విషయత్తిలే‹‹యోవై స్వాం దేవతామతియజతే ప్రస్వాయై దైవతాయై చ్యవతే న పరాం ప్రాప్నోతి పాపీయాన్ భవతి - ధ్యాయతే చర్చయతే యోన్యం విష్ణులింగముపాశ్రితః - కల్పకోటి శతేనాపి గతిస్తస్య నవిద్యత ,, ఇత్యాది ప్రమాణఙ్గళ్ మోక్షమిల్లైయెన్ఱు శొల్లుకిరతు కళెన్ఱు కరుత్తు - ప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ పణ్ణినవనుక్కు మోక్షమిల్లై యెన్ఱు శొల్లుకిరతు అసంగతమన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- మున్బితి - నిలైనిన్ఱ దేవతాంతర స్పర్శమ్ స్వదేవతా ప్రచ్యావన హేతువాకైయాల్ పూర్వముపాయమ్ శిరవేరినాల్ స్వదేవతా ప్రచ్యవనమ్ కూడామైయాలే తదన్యథానుపపత్త్యా పూర్వముపాయ మిల్లైయెన్ఱపడి - నరకేతి- ‹‹ నఖలుభాగవతాయ

సా-ప్ర- తన్న్యకార పూర్వక రైక్వప్రశంసయా ప్రీళితంకృత్వా రైక్వేణసంగమయ్యోజ్జీవయామాసేత్యుక్త ప్రకారేణ)అథాప్యాఖ్యాతేషు. యేతత్ర బ్రాహ్మణాస్సమ్మర్శినః - యుక్తా ఆయుక్తాః అలూక్షా ధర్మకామాస్స్యుః-యథా తే తేషువర్తేరన్-తథా తేషువర్తేథా,,ఇత్యుక్తప్రకారేణ పరమైకాంతిభిస్సంగమయ్య ప్రాయశ్చిత్తమపికారయిత్వా విమోచయతీత్యాహ - దేవతాంతర స్పర్శమిత్యాదినా - ఉణ్డాయ్ త్తాకిలుమ్, భవేదపి. ఏతేనుమొరునాళిలే , యదాకదాచిద్దేవతాంతర స్పర్శతద్ధత్తక్షుద్ర ఫలానుభవావసానే. శేర్ త్తు, సఙ్గమయ్య. తిరుత్తి, దేవతాంతర భజనాద్వినివర్త్య-తీర్కుమ్-ప్రాయశ్చిత్తాదిభిర్నిస్తారయేత్ -శంఖచక్రోర్ధ్వపుండ్రాదిమత్త్వయా భాగవతానామేవ కేషాంచిద్యావచ్ఛరీరపాతం దేవతాంతర స్పర్శదర్శనాత్కథం తేషాం ముక్తిరిత్యత్రాహ-శిలర్కిత్యాదినా-ఉపాయస్పర్శమిల్లై,ఉపాయానుష్ఠానసంస్పర్శః అనుష్ఠితోపాయానామేవ

సా- వి— దేవతాంతరేతి. శ్రుత్యుక్తమానపడియే, రైక్వజానశ్రుతి సంవాదోక్తప్రకారేణ జానశ్రుతిం సామాన్య ధర్మనిష్ఠం ఋషిద్వయం హంసరూపేణాగత్య బ్రహ్మవిద్రైక్వ ప్రశంసయా తన్నింద్రావగతి పూర్వకం రైక్వసంబంధం ఘటయిత్వా సామాన్య ధర్మరుచిం నివర్తయామాసేతి . తదపి భగవతర్భూతమేవేతి భావః. ‹‹ సంధాంచయాగ్ం సందధే బ్రహ్మైషః. రమతే తస్మిన్నుతజీర్ణేశయాన,,ఇతి శ్రుత్యుక్తప్రకారేణేతి. తిరుత్తి, శిక్షిత్వా. తీర్కుమ్, నివర్తయేత్. కదాచిదపి దేవతాంతర స్పర్శోననివర్తతేచేత్ తస్యోపాయ నిష్పత్తిరేవ నాసీదిత్యాహ. శిలర్కితి. నిలైనిర్కుమాకిల్, స్థిరో భవతి చేత్.

సా -సం — భగవానేవస్వీకృత భరత్వా త్తద్వ్యభిచారమపి నివర్తయతీత్యాహ. దేవతాంతరేతి ‹‹యే కేచాస్మచ్ఛ్రేయాగ్ం సో బ్రాహ్మణాః. యుక్తా ఆయుక్తా,,ఇత్యాదయః - ‹‹నైవంవిద నైవంవిదా సహాసంవసే,,దిత్యాది శ్రుతయశ్చాత్ర వివక్షితాః- ప్రపన్నత్వమవ్యవహిత విషయేషుయత్ర దేవతాంతర

మూ—ఇవనుక్కు భగవద్విషయత్తిల్ కృతాంశమ్, ఎన్నేను మొరునాళ్ ఉపాయనిష్పత్తియైప్పణ్డి కార్యకర మామ్. మహావిశ్వాసమ్పూర్ణమాకప్పిరన్దుప్రపత్తిప్పణ్డినార్క్కు బుద్ధి దౌర్బల్యముమ్ ఉపాయాంతరప్రపత్త్యైయుమ్ పిరవాతు - ఇవై పిరన్దవర్కళుక్కు మున్పు పిరన్ద విశ్వాసమ్ మందమాయిరుక్కుమ్-ఇవర్కళైయుమ్ సర్వేశ్వరన్ మహా విశ్వాసావధియాక త్తిరుత్తి పూర్ణ ప్రపత్తి నిష్ఠరాక్కుమ్.

సా - దీ — ''నఖలు భాగవతా,, ఎన్నతు ఉపాయ నిష్ఠర్ విషయమిరే. భగవద్విషయత్తిల్ ఇవనుడైయ ఉపక్రమాంశమ్ యదాకదాచిత్ఫల పర్యంత మామెన్కిరార్ . ఇవనుక్కు భగవదిత్యాది-ఇవై వ్యపరీత్యజ్ఞళ్లొన్ఱు

సా-స్వా—మవిషయంగచ్ఛంతి ,,త్యాది కళుమ్'' అనన్యదేవతాభక్తా,, ఎన్ఱు శొల్లు కిర అనన్యదేవతా పరమెన్ఱుకరుత్తు-ఆనాలివనుక్కు పూర్వ ముపాయానుష్ఠాన భావనైయుమ్ తదను గుణానుకూల్యాచరణాది కళుమ్ వ్యర్థజ్ఞళాక ఒళ్ళియూతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవనుక్కితి - ఆకైయాల్ నిలైనిన్ఱ దేవతాంతర స్పర్శత్తిలే విళమ్బముణ్డెన్ఱు తాత్పర్యమ్. ఇని బుద్ధి దౌర్బల్యత్తాలే భక్త్యాద్యుపాయాంతరస్పర్శత్తిల్ విళమ్బమో ? అవిళమ్బమో ? విళమ్బమెన్నిల్ పూర్వమనుష్ఠిత ప్రపత్తి నిష్ఫలైయాక ప్రసంగిక్కుమ్ - అవిళమ్బమెన్నిల్ '' తథాపుంసామవిస్రంభాత్ప్రపత్తిః ప్రచ్యుతాభవేత్,, దిత్యాది కళిలే ఉపాయాంతర స్పర్శబుద్ధిదౌర్బల్యాది నిందై విరోధిక్కుమ్. పూర్వమనుష్ఠితోపాయనుక్కు శంకైపిరావ తెన్కిఅ ద్వయాధికారవాక్యముమ్ విరోధిక్కు మెన్కిఅ శంకైయిల్ అరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మహావిశ్వాసమితి - ఇవై పిఅన్దవర్క్కుళుక్కు ఇతి - ఉత్తరకాలత్తిల్విషయత్తిల్ శంకైపిరవాత పడియాన ప్రథమక్షణత్తిల్ విశ్వాసమజ్ఞమాకైయాలే బుద్ధి దౌర్బల్యాదికళుణ్డానవనుక్కు మహావిశ్వాసాంగ విశిష్ట పూర్ణ ప్రపత్తి నిరవేరా

సా-ప్ర— మోక్షఇతిభావః. నన్వేవం తర్హి చక్రాది భగవచ్చిహ్నధారణం వ్యర్థమేవస్యాత్ - తథా చ ''స్వల్పమప్యస్యధర్మస్య త్రాయతే మహతోభయా,,దిత్యాది విరోధస్స్యాదిత్యత్రాహ - ఇవనుక్కితి - ఏతేనుమొరునాళ్, యావచ్ఛరీరపాతం దేవతాంతర స్పర్శజనిత భగవన్నిగ్రహసంకల్ప ఫలానుభవావసానే - అథ బుద్ధిదౌర్బల్యస్య విళంబావహత్వ ప్రకారమాహ - మహావిశ్వాస మిత్యాదినా - ఏవం విధవిళంబ

సావి— నను, తర్హి తస్యనరకపర్యంతశ్చే త్పూర్వసిద్ధాః పంచసంస్కారా వ్యర్థాస్స్యురిత్యాశంక్యాహ. ఇవనుక్కితి. ఎన్నేనుమొరునాళ్, యదాకదాచిత్. అథబుద్ధి దౌర్బల్య రూపవిశ్వాసమాంద్యస్య విళంబహేతుత్వమాహ. మహావిశ్వాసమితి. పశ్చాద్విశ్వాస మాంద్యాదికం భవతిచే త్పూర్వం మహావిశ్వాసో నోత్పన్న ఏవేత్యాహ - ఇవైఇతి - పూర్వం విశ్వాసమాంద్యేపి పరిపూర్ణ విశ్వాస పర్యంతం శిక్షిత్వా భగవానేవ రక్షతీత్యాహ - ఇవర్కళైయుమితి - పరి పూర్ణ విశ్వాసానాం తదిచ్ఛయైవవిళంబః-

సా-సం— సంబంధః ప్రతిష్ఠిత స్సత్ర కాగతిరిత్యత్రాహ- శిలర్కితి. ఇవనుక్కు, ప్రపన్నత్వ వ్యవహృతి మాత్ర దృఢానువృత్త దేవతాంతరస్య. కృతాంశం, ప్రపత్త్యాభిముఖ్యాంగాంశ ప్రసక్త్యాదికం- బుద్ధిదౌర్బల్యం, గురు ఫలం న్యాసమాత్రేణ కథం లభ్య మిత్యాది రూపా బుద్ధిః - ఏవం విళంబయోగ్యప్రపన్నానాం అహంకారాద్యాగతి స్థితినిగమయిత ఉక్తాః - అథ పూర్వ ప్రపత్తావేవ ఫల సంకల్ప విశేష బలాత్సుకృత విశేషాద్వా ఉక్తాహంకారాది వైపరీత్యవిధురాణాం విళంబ లేశస్యాప్యభావ ఇత్యాహ .

మూ—ఇవై వైపరీత్యజ్గళొన్ఱుమ్ పిరవాతే నడన్తవర్కళుక్కు విళంబాది శంకైయుమ్ కూడవిల్లై - ఇవర్కళుక్కు ఇచ్ఛావధివిళంబమ్- ఇవర్కళ్ కోలిన ఎల్లైయిల్ మోక్షమ్ అవినాభూతమ్ -

సా-దీ — మిల్లాతార్క్కుమ్ విళమ్బమ్ కాణా నిన్ఱో మేఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ -ఇవర్కళుక్కెన్ఱు- ఇవై వైపరీత్యమొన్ఱుమిల్లాత వధికారి శ్రియః పతిక్కు నిత్యముక్తరైప్పోలే సర్వదాభిమతనాయిరుక్క మెన్కిఱార్-

సా-స్వా—మైయాలే తన్నివృత్తి పర్యంతమ్ విళమ్బముణ్డెన్ఱుకరుత్తు-బుద్ధిదౌర్బల్యాదినిమైదెకళుక్కుమ్ పూర్వ ప్రపత్తియినుడైయవజ్గ్రభంశత్తిల్ తాత్పర్యమ్. ఇప్పడి ఇవై వైపరీత్య ముడైయవరుక్కే విళమ్బమెన్ఱు నియమిక్కప్పోమో ? ఇవై వైపరీత్య మిల్లాతవనుక్కుమ్ ఉత్తరక్షణత్తిల్ మోక్షమిల్లామైయాలే విళమ్బమ్ శొల్లవేణ్డావో? వెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఇవై వైపరీత్యజ్గళితి - విళమ్బత్తుక్కు క్కారణమాన వైపరీత్య మిల్లామైయాలే విళమ్బ ప్రసక్తియే యిల్లై ఎన్ఱపడి - ఇప్పడియాకి లుత్తర క్షణత్తిలే తానే అవిళమ్బేన మోక్షమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఇవర్కళుక్కితి. ఇచ్ఛేతి- ఇవర్కళుక్కు త్వంతానీ యిల్లామైయాలే ఉత్తర క్షణత్తిలే మోక్షమిల్లై - ఏతద్దేహావసానే ఎన్ఱు సంకల్పిక్కైయాలే స్వేచ్ఛాధీనమ్ విళమ్బమ్ - వైపరీత్య ముడైయవరుక్కునాల్ అపరాధాది ఫలానుభవార్థమ్ ఆయుర్వృద్ధియాలే విళమ్బమెన్ఱుకరుత్తు - స్వేచ్ఛైయాలే విళమ్బముణ్డాకిల్ ఏతద్దేహావసానే ఎన్ఱు కాలజ్కురిత్తు ప్రపత్తి పణ్ణి అనంతరమ్ జన్మాంతరత్తిలే ఇచ్ఛైయుణ్డానాలుమ్ జన్మాంతర విళమ్బమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఇవర్కళ్ కోలినవితి - పిఱ్బ జన్మాంతరేచ్ఛైయుణ్డానాలుమ్ పూర్వప్రపత్తివశీకృత భగవత్సంకల్పత్తాలే తత్కాలత్తిలే మోక్షన్నియతమెన్ఱపడి- ఇప్పడియాకిలివై వైపరీత్య మిల్లాత వధికారికళుక్కుమ్ కాలమ్ కోలి ప్రపత్తి పణ్ణి వైపరీత్య ముడైయ నియతాయుస్సుక్కళాన పూర్వోక్తాధికారి

సా-ప్ర— హేతూనామభావే ప్రపన్నేచ్ఛాసమకాలం మోక్షస్స్యాదితి ‘‘సాధ్యభక్తిస్తు సాహంత్రీ’’ త్యాదిప్రమాణావగతత్వా దార్తప్రపన్నానాం విళంబప్రసంగఏవ నాస్తీత్యభిప్రాయేణాహ - ఇవై వైపరీత్యజ్గళిత్యాదినా - ఇవర్కళ్ కోలినవెల్లైయిలే, ఏతత్సంకల్పితావసరే - ఆర్తప్రపన్నేష్వపరాధో దయశంకాయా ఏవాభావాత్తత్క్షణ ఏవ ముక్తిస్స్యాదితి భావః - ఏవమధికారిభేదేన విశేషః భూతౌ విళంబా విళమ్బౌ ప్రదర్శయిత్వా భక్తే ‘‘యథాపుష్కరపలాశ ఆపో న శ్లిష్యంత ఏవ మేవం విదిపాపం కర్మ న శ్లిష్యతే - తద్యథేషీకా తూల మగ్నౌ ప్రోతం ప్రదూయేత ఏవం హాస్య సర్వే పాప్మానః ప్రదూయంత’’ ఇత్యాదిభిర్భగవద్వేదన నిమిత్తతయోక్తయో రుత్తర పూర్వాఘాశ్లేష వినాశయో ర్భగవదత్యంతాభిమతేషు ప్రపన్నేషు ‘‘అస్యామేవ చైకస్య సమ్యజ్న్యస్తాత్మనో హరౌ । సర్వ ఏవ ప్రముచ్యేరన్నరాః పూర్వే తథా పర,

సా-వి—విళంబశంకాపి నాస్తి-యదా ఇచ్ఛతి ప్రపత్త్యనంతర క్షణే వా ఏతచ్ఛరీరావసానే వా తదైవ మోక్షఇత్యాహ - ఇవై వైపరీత్య మితి - విళంబ శంకైయుమ్ కూడ, విళంబో నాస్తి ఖలు - శంకాపి నాస్తీతి భావః-

సా-సం—ఇవై వైపరీత్యజ్గళితి. తర్హి తేషామపి ప్రపత్త్యనంతర క్షణ ఏవ కుతో మోక్షాలాభ ఇత్యత్రాహ. ఇవర్కళుక్కితి. ఇచ్ఛాత్ర విగ్రహ సౌందర్య తత్కైంకర్య తద్గుణా ద్యనుభవ విషయిణీ - ఇచ్ఛాఘటిత సామగ్రీ ప్రాబల్యాన్నిర్దిష్ట కాలాధిక విళంబోపి స్యాదిత్యత్రాహ- ఇవర్కళితి-

మూ— ఇన్నిష్ఠైయై ప్పెత్త ఇవ్వధికారి॥ కడైత్తలై యిరున్దు వాழ்ముమ్ శోమ్బరే యుకత్తి,, ఎన్కిఱపడియే శ్రియఃపతియాన సర్వేశ్వరనుక్కు సర్వదాఽభిమతనాయిరుక్కుమ్ -

సా-దీ— ఇన్నిష్ఠైయై ప్పెత్తవిత్యాది- కడైత్తలై, శ్రీపాదపరిసరం. తత్రత్యస్సంభరరాయిరున్ద- శోమ్బరై, సాధనాంతరానివృత్తరే. ఉకత్తి, ఉకప్పిత్తైక్కు - ఇవన్ విషయత్తిల్ సర్వేశ్వరన్ పణ్ణు ముపకారవిశేష

సా-స్వా— కళుత్తుక్కు మేలేఱిన కాలత్తిలే మోక్షమాగతమాకైయాలే వైపరీత్యమిల్లాతవధికారికళుక్కు అతిశయమే తెన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇన్నిష్ఠైయై ప్పెత్తవితి - కడైత్తలైఇతి - కడైత్తలై యిరున్దు, కడవాశలిలే యిరున్దు దూరతః ఇరున్దు. కర్మయోగాది పర్వజ్గళిలే ఇழியాతే ఇరున్దు - వాழ்ముమ్, వాழ்వేణుమెన్ఱిరుక్కిఱ - శోమ్బరై, శోమ్బలై యుడైయవరై - కర్మయోగ జ్ఞానయోగ భక్తియోగాది కళిలిழியాతవరాన - ఇవ్వైపరీత్య మొన్ఱు మిల్లాతవరాన అకించనాధికారికళై. ఉకత్తి, ఉకప్పిత్తు. సర్వదేతి. అప్రపన్నాపేక్షయా ప్రపన్నాక్కెల్లారు మభిమతాళా యిరున్దాలుమ్ వైపరీత్య ముడైయవన్ కదాచిత్కించిత్ప్రీతి విషయనాకైయాలే ఇవ్వైపరీత్య మిల్లాత వధికారి సదాఽభిమతనా యిరుక్కు మెన్ఱు కరుత్తు - యద్వా, ఇప్పడి శీల ప్రపన్నాళుక్కు వైపరీత్య ముణ్డాకిల్ ప్రాకృతజన వదీశ్వరాభిమాన మిల్లామైయాలే మహిషియైప్పోలే బహుమతనా మెన్ఱు సర్వ ప్రపన్నాళుక్కు మీశ్వరాభిమానమ్ శొన్నతు విరోధి యాతో ? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్ కిరార్- ఇన్నిష్ఠైయై ఇతి - ప్రపత్తి నిష్ఠైయై, సిద్ధోపాయ నిష్ఠైయై - ఇవ్వధికారి, ప్రపన్నమాత్రాధికారి - వైపరీత్యం ప్రారబ్ధవశత్తాలే వన్దాలుమ్ తన్నైయే ఉపాయమాక ప్పత్తినవనాకైయాలే సర్వదాభిమతనా యిరుక్కు మెన్ఱు కరుత్తు - ఈశ్వరతయా నిగ్రహక్షమనుక్కుమ్ అనుగ్రహైకశీల పురుషకార సన్నిధానత్తాలే అభిమాన ముపపన్న మెన్ఱు తోఱ్ఱుకైక్కాక శ్రియఃపతిక్కు ఇతి - ఇప్పడి ఇన్నిష్ఠైయైప్పెత్త సదాఽభిమతనా యిరుక్కు మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ఇస్సిద్ధోపాయ నిష్ఠైయిల్లాత భక్తి నిష్ఠాపేక్షయా అధికాభిమాన ముణ్డాకిలన్ఱో ఇప్పడి శొల్లలావతు - భక్తియోగ నిష్ఠన్ విషయత్తిలేయే ప్రాప్తి విరోధి పాపజ్గళై నశిప్పిత్తు ఫల పర్వజ్గళై యుణ్డాక్కుకైయాలే అవనేయన్ఱో అభిమతనా యిరుక్కుమ్-

సా-ప్ర— ఇత్యాదిషూక్తమ్ తదీయ పర్యంతత్వరూపం విశేషంవదన్నిర్యాణం సప్రకారమాహ- ఇన్నిష్ఠైయై ప్పెత్తవిత్యాదినా - కడైత్తలైయిరున్దువాழ்ముమ్ శోమ్బరెయుకత్తి, భగవదాయతనద్వారి తత్సేవాం ప్రతీక్ష్యస్థితాన్ భక్తియోగాద్యనుష్ఠాన విరోధి తంద్రీయుక్తాన్ ప్రపన్నానత్యంతం ప్రీయస ఇత్యుక్తప్రకారేణ- నిరుపాధిక

సా- వి— కథమస్యైవ విలంబ ఇత్యత్ర యతస్సర్వదా అయం భగవదభిమత ఇత్యాహ - ఇన్నిష్ఠైయై ప్పెత్త ఇతి - పెత్త, ప్రాప్తః- కడైత్తలైయిరున్దువాழ்ముమ్ శోమ్బరేయుకత్తి. కడైత్తలై, భగవదాయతనద్వారి- ఇరున్దువాழ்ముమ్, తత్సేవాం ప్రతీక్ష్య స్థితాన్. శోమ్బరై, భక్తియోగజాడ్యయుక్తానపి -ఉకత్తి,

సా- సం— ఇన్నిష్ఠైయై, అహంకారాదినోక్త వైపరీత్య విరహ విశిష్టస్వరూపాది త్రిక నిష్ఠైయై ప్పెత్తవిత్యర్థః. కడైత్తలై, వృషగిరి కటకాదిరూప భగవత్క్షేత్ర చరమావధి భువిగుణానుభవకైంకర్యాదిపరాత్యంతాకించనే ష్వతిసంతుష్టః. ఏవం సర్వదాభిమతాధికారిణో వ్యాసాదిపూర్వాఘాస్త ఇతి కథంతస్యావత్యమాణ విధ నిర్యాణ సంభవ ఇత్యత్ర భక్తస్యైవ తత్సంభవం ప్రపన్నస్యతస్మాదధికకృపావిషయతా ప్రయుక్తాతి

మూ—ఇవన్ తిరత్తిల్ నిరుపాధిక సర్వశేషియాయ్ నిరుపాధికస్వతంత్రనాయ్ సత్యసంకల్పనుమాన సర్వేశ్వరన్ సర్వ భయఙ్గళుక్కుమ్ కారణమాన నిగ్రహ సంకల్పత్తై ,,తదధిగమ ఉత్తరపూర్వాఘయోరశ్లేష వినాశౌ తద్వ్యపదేశాత్,, ఎన్కిఱపడియే సద్వారక ప్రపత్తినిష్ఠనుక్కు ఉపాసన ప్రారంభత్తిల్పోలే ప్రపత్తి వాక్యోచ్చారణత్తిల్ ప్రథమక్షణత్తిలే

సా - దీ— పరమ్పరైక్కైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇవన్ తిరత్తిలిత్యాదియాల్- నిగ్రహ సంకల్పత్తై విలక్కియెన్ఱన్వయమ్ - తదధిగమ ఇతి - ఇతి నర్థమ్ - ఉపాసనత్తినుడైయ ప్రారంభ మాత్రత్తిల్ ఉత్తరపూర్వాఘయోర బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు - అశ్లేషః, అలేపః - ప్రారబ్ధవ్యతిరిక్తస్య పూర్వాఘస్య సర్వస్యవినాశశ్చ భవతః- తద్వ్యపదేశాత్, తయోరశ్లేషవినాశయోరుపనిషత్స్వాపదేశాత్ - ,,తద్యథైషీకాతూలమగ్నౌ ప్రోతం ప్రదూయేత ఏవం హాస్య సర్వేపాప్మానః ప్రదూయంత ఇతి- సద్వారక ప్రపత్తి నిష్ఠన్, భక్తినిష్ఠన్.

సా-స్వా— ప్రపన్ననుక్కుమ్ ఉత్తరపూర్వాఘయోరశ్లేషవినాశాదిఫలపర్వఙ్గళ్ ఉణ్డెన్నిల్ భక్తిప్రకరణత్తిల్ శొన్న ఫలమ్ ప్రపన్ననుక్కు కూడువతెఙ్ఙనే ? కించ దక్షిణాయ నాదికళిలే మరణమానాలుమ్ అర్చిరాదియాలే ఉత్క్రమణమానాలుమ్ నరకమ్ ప్రసంగియాతో ? ప్రపన్ననుక్కు పూర్వోత్తర పాపత్తుక్కు ప్రపత్తికాలత్తిలే నాశమో ? శరీరావసాన కాలత్తిలేయో ? ఇత్యాది శంకా పరిహారార్థమాకవుమివన్ విషయత్తిలే ఉపాయాంతర స్థానాపన్నతయా అత్యంతాభిమాన ద్యోతనార్థమాకవుమ్ భక్తియోగ నిష్ఠనుడైయ ఫల పర్వఙ్గళైయుమ్ తదపేక్షయా ఽధిక ఫల పర్వఙ్గళైయుమ్ శరణ్యత్తాలే శెయ్కిఱానెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవన్ తిరత్తిలిత్యాదినా - ,,సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి,, ఎన్ఱు ప్రథమమ్ సంకల్పిత్తిరుక్కైయాలే అతుక్కు కాలత్రయత్తిలుమ్ అన్యథాభావమిల్లైయెన్నైక్కాక సత్యసంకల్పనానేతి - గురుతర భక్తియోగ నిష్ఠాపేక్షయా లఘూపాయనిష్ఠనుక్కధికఫలమ్ కొడుక్కక్కూడుమో ? ఎన్కిఱ శంకా వారణార్థమ్ నిరుపాధిక స్వతంత్రేతి - రక్షణత్తుక్కు స్వతః ప్రాప్తిద్యోతనార్థమ్ నిరుపాధిక సర్వశేషీతి - నిగ్రహ సంకల్పత్తుక్కనర్థత్వ ద్యోతనార్థం సర్వభయేతి - ప్రపత్తీతి ప్రపత్తియుమ్ మోక్షసాధనతయా వేదాంత విహిత విద్యా విశేషమానపడియాలే భగవతో భక్త్యా స్వాన నివేశన వ్యాపార మాకైయాలుమ్ భక్తియోగ ఫల పర్వఙ్గళితుక్కు ముపపన్నఙ్గళెన్ఱపడి - ప్రపత్తి వాక్యోచ్చారణత్తిలితి - మనః ప్రవృత్తియన్ఱిక్కే వాక్ప్రవృత్తి కూడామైయాలే ఉచ్చారణ హేతుప్రపత్తియిలెన్ఱపడీ - ప్రథమక్షణత్తిలితి -

సా-ప్ర-— సర్వశేషియాయిత్యనేన శేషభూతస్య సర్వపాపనివృత్తేర్భగవత్ప్రయోజనత్వం ద్యోత్యతే- తత ఏవ పూర్ణత్వాచ్చ లఘుతమ భరన్యాసమాత్రాత్సర్వపాపనివర్తకత్వ ముపపద్యతే - నిరుపాధికస్వతంత్రనాయిత్యనేన గురులఘూపాయయోస్తుల్య ఫలప్రదత్వ ముపపద్యత ఇతి ద్యోత్యతే - సత్య సంకల్పత్వాద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘేపి ప్రాయశ్చిత్త శిక్షాన్యతర పూర్వకం నియమేన ఫల ప్రదత్వం ద్యోత్యతే,

సా-వి— అభినందయన్. సర్వేశ్వరకృతోపకార పరంపరామాహ-ఇవన్ తిరత్తిలిత్యాదినా- శేషియాయిత్యనేన శేషభూతాత్మ మోక్షణం భగవత్ప్రయోజనమితి గమ్యతే- స్వతంత్రనాయిత్యనేన గురు లఘూపాయయోస్తుల్య ఫలప్రదత్వం యుజ్యత ఇతి గమ్యతే - సత్యసంకల్పనాయిత్యనేన ప్రాయశ్చిత్త శిక్షాన్యతర

సా. సం— శయాంశ్చాహ. ఇవన్ తిరత్తిలిత్యాదినా. ఇవన్ తిరత్తిల్ నిగ్రహసంకల్పత్తై ప్రథమక్షణత్తిలే

మూ— విలక్కి ఇవనైయుమ్ ఇవనుడైయ అనుబన్ధికళైయుమ్ నిత్యసూరికళ్ కోర్వైయిలే కోత్తాలుమ్ ఆవ
న్ కెడాతే ఆశ్రితాప రాధ రాశికళై ఉణ్డతురు కాట్టాతే వయిఱుతారియాయ్ అనుబంధికళుడైయ బు
ద్ధిపూర్వాప రాధఙ్గళుక్కుమ్ అనుతాపాదికళాలేనిస్తారమ్పణ్ణువిక్కుమ్పడికీడాన అనుగ్రహసంకల్పత్తై ప్పణ్ణి

సా.దీ— ఎవర్కళైక్కు రిత్తుఇవన్ ప్రపత్తి పణ్ణుకిరాన్ అవర్కళను బంధికళ్- కోర్వై,పంక్తి . కోర్
కైక, శేర్కైక - ఆవల్, శ్రద్ధాతిశయమ్ - ఉణ్డతురు కాట్టాతే, పోకిానతొసుమ్ పోరాతే ఎన్న
పడి -అతఏవ వయిఱుతారియాయ్ , స్వోదర పూరకనాయ్ - అనుతాపాదికళాలే ఇత్యాది- ఆదిశబ్దత్తా
ల్ ఉపరమాది గృహీతమ్ - అనుగ్రహ సంకల్పత్తై,ఇవనుడైయసంబంధికళైయుమ్రక్షిప్పనెన్టుమ్సంకల్పమ్-

సా-స్వా—అసకృదావృత్తాంతిమ ప్రత్యయాంతో పాసనత్తిల్ ప్రారంభ సమాపన దశాభేదమ్పోలేసకృదను
సంధానరూప ప్రపత్తియిల్ పురుష కృతిసాధ్య ప్రారంభావ సాన దశాభేద మిల్లామైయాలేద్విత్రిక్షణావసా
నైయాన ప్రపత్తియిల్ ప్రథమ క్షణత్తిలే యెన్టు నిర్దేశిత్తతు ఇవ్వధికారియి నిడత్తిల్ విశేషాభిమాన ద్యో
తనార్థమ్ - అసాధారణాను గ్రహ ప్రకారఙ్గళై చ్చొల్లుకిరార్ - ఇవనైయు మిత్యాదినా. ఇవనుడైయవ
నుబంధికళైయుమితి. ఇవనుడైయ భరన్యాసత్తిలే యంతర్భూతరాన వర్గఙ్గళైయు మెన్టపడి, కోర్వై,పం
క్తి. కోత్తాలుమ్, శేర్త్తాలుమ్. ఆవల్ కెడాతే, శ్రద్ధాతిశయ స్సినివృత్తమాకాతే. ఉణ్డతురు కాట్టా
తే. ఉణ్డతు, పోకినతు. ఇన్నతెన్టు. ఉరు, స్వరూపమ్. కాట్టాతే, ప్రకాశియాతే. వయిఱుతారియా
య్, ఉదరంభరియాయ్. ఉణ్డతు ఈషత్తుమ్ పోరాతే వయిఱు తారియా మెన్టపడి- అనుబంధికళుడైయవితి.
శరీరానుబంధికళుడైయ వెన్టపడి ‘‘యయోకయాచవిధయాసంబంధస్సతుపావనః,,ఎన్టిరే.బుద్ధి పూర్వాప రా
ధఙ్గళుక్కుతత్కతాఽప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాతపోతునిస్తారమ్కూడాతే యెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-అనుతాపాదీతి-

సా- ప్ర — ఉణ్డతురుకాట్టాతే వయిఱుతారియాయ్, భుక్తం యథా నజ్ఞాయేతతథా కుక్షింభరిభూ
త్వా. ప్రపన్నసర్వపాపనివర్తనేపి ‘‘అస్మైనకించిదుచితంకృత,,మిత్యుక్తరీత్యాస్వకృతోప కారాపరిగణన

సా-వి— నియమేనఫలప్రదానస్యావశ్యంభావోద్యోత్యతే-విలక్కి,నిగ్రహసంకల్పత్తై నివార్యేత్యన్వయః.
నిత్యసూరికళ్ కోర్వైయిలే, నిత్యసూరీణాం పంక్తౌ. కోత్తాలుమ్, ప్రవేశనేపి- ఆవల్ కెడాతే, శ్రద్ధాతిశ
యస్యానివృత్త్యా. అతృప్త్యేతి యావత్. తృప్తౌ సత్యాం భోజ్యే శ్రద్ధాతిశయో నివర్తేత. సత దాక్షే
పః. ఆశ్రితాపరాధ రాశికళైయుమ్, ఆశ్రితాపరాధ రాశివిషయే - ఉణ్డు, భక్షయిత్వా-అతు, భక్షితస్య.
ఉరు, స్వరూపమ్, కాట్టాతే, అప్రదర్శ్యైవ- భుక్తమన్నమివాప్రకటయన్.వయిఱుతారియాయ్,స్వోద
ర పూరకస్సన్- నిస్తారమ్ పణ్ణువిక్కుమ్పడి కీడాక, అనుతాపాదిభిర్నివృత్తిం కారయితుమనుగుణం.
అనుగ్రహ సంకల్పత్తై ప్పణ్ణి, అనుగ్రహ సంకల్పమ్కృత్వా. ప్రపన్నస్య సర్వపాప హరణేన మోక్షప్రదా
నేపి ‘‘అస్మైనకించి దుచితంకృత,,మిత్యుక్తరీత్యా స్వకృతోపకారే లంబుద్ధిర్నాస్త్యేవఖలు. తదనుదయా
త్తత్సంబంధినాం సర్వ పాప హరణేన మోక్షప్రదానేపి కింవోపకృతమిత్యేతాదృశస్వభావేనఆశ్రితాపరాధ

సా-సం — విలక్కిత్యన్వయః. ఏతదుపయుక్తంనిరుపాధికేత్యాదివిశేషణత్రయమ్. అధిగమశబ్దస్సూత్రేవిద్యా
ప్రారంభపరః.ఆవల్ కెడాతే, అపర్యాప్తాశావాన్ - ఉణ్డతురు కాట్టాతే, దృష్ట్వైప్య పరాధేతతాత్
ర్య విహీన స్సన్నితి.భావః - వయిఱు తారియాయ్, తద బుద్ధిత్వోపాధినా . రక్షణఏవాధికృతస్సన్నితిభావః

మూ — ‘‘విణ్ణులకమ్ తరువానాయ్ విత్తైకిన్ఱాన్’’, ఎన్ఱు కరపడియే ఇవనిశైన్దు విళంబత్తుకుఱ త్తాన్ సానుశయనాయ్ త్వరిత్తు ‘‘ఇరుళ్ తరుమా ఞాలత్తుళ్ ఇనిప్పిఱవి యాన్ వేణ్డేన్’’, ఎన్ఱుమ్ ‘‘మాయుమ్ శెయ్యేలెన్నై’’, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే ఇవనుక్కు ఇశైవై యుణ్డాక్కి ‘‘ఉన్దిరుమార్ (వైత్తు) పత్తు మాలైనజ్ఞ్కై

సా. దీ.— విణ్ణులకమ్, పరమపదమ్. తరువాన్, తరుకైక్కాగప్పడి- విరైకిన్ఱాన్, ఉద్యోగియానిన్ఱాన్- సానుశయనాయ్, పశ్చాత్తాప యుక్తనాయ్. ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తుళ్, అజ్ఞాన వర్ధకమాన విల్లీలా విభూతియిల్- ఇని లీలావిభూతియిన్ స్వభావత్తై వరిస్తపిన్ జన్మత్తై నాన్ ప్రార్థియేన్. మాయుమ్ శెయ్యేల్, పూర్వమ్పోలే యెన్నై వంచియాతే కొళ్ - ఉన్దిరుమార్ వైత్తు మాలైనజ్ఞ్కై, దేవరీర్ వక్ష స్థలత్తిల్

సా. స్వా.— అపి శబ్దేన ఉపరమ పా(ప్రా)యశ్చిత్త సం(గ్ర)హః - విణ్, పరమాకాశమాకిఱ. ఉలకమ్, లోకమ్. పరను పద మెన్నపడి. తరువానాయ్ విరైకిన్ఱాన్, ఉద్యోగిత్తాన్. పరమపదమ్ తరుకైక్కు త్వరిత్తానెన్నపడి. ఇవనిశైన్దవితి. సానుశయనాయ్, సానుతాపనాయ్. ఇవనుక్కుత్తానే అవిళమ్బత్తిలే ఇశైవు వరుమ్పడి త్వరిత్తు. ఇరుళిత్యాది. ఇరుళ్, అజ్ఞానత్తై. తరు, తరానిఱ్కిఱ. మా, మహత్తాన. ఞాలత్తుళ్, లీలావిభూతి భూతమాన విస్తలోకత్తిల్. ఇనిప్పిఱవి, దేవరీర్ కటాక్షత్తాలే తత్త్వజ్ఞానమ్పిఱన్దపిన్బు పిఱవి, జన్మత్తై- యాన్, అడియేన్. వేణ్డేన్, ఇచ్ఛియేన్. ఎన్నైమున్బుపోలే. మాయమ్ శెయ్యేల్, వఞ్చియాతే కొళ్- ఇశైవై, అంగీకారత్తై. ఝడితిపురుషార్థప్రాప్తియిలే అంగీకారత్తైయుణ్డాక్కి. ఉన్ తిరుమారిత్యాది- ఉన్, దేవరీరుడైయ. తిరుమార్, శ్రీమద్వక్షస్థలత్తిలే. వైత్తు, వసిక్కిఱ. మాలైనంకై, తిరుమాలైయెప్పోలే ఇరానిఱ్కిఱ

సా. ప్ర.— పూర్వోక్తం తదీయానామపి పూర్వోత్తరాఘాశ్లేషవినాశకత్వసన్నిత్యర్థకం ‘‘విణ్ణులకన్దరువానా మ్విత్తైకిన్ఱా’’, నెన్ఱుకరపడియే, పరమపదం దిత్సుస్త్వరితఇత్యుక్తప్రకారేణ. ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తుళిత్యాది. అజ్ఞానోత్పాదకే భగవదనుభవ విరోధి బహులే భూలోకే ఇతః పరం జన్మ మమనభూయాత్. మాయుమ్ శెయ్యేలెన్నై, త్వద్వ్యతిరిక్తేభోగ్యతా బుద్ధిం జనయిత్వామాం నవిమోహయ. ఉన్దిరుమార్పత్తుమాలైనజ్ఞ్కై ఇత్యాది. ‘‘యయావక్షస్థలంహరేః’’, రిత్యుక్తరీత్యాతివిలక్షణత్వద్వక్షస్సోలంకారభూతాయా

సా. వి.— పరిహారణసూత్రేణ తృప్తిరహితశితత్ప్రపత్త్యంతర్గత తదనుబంధ్యపరాధక్షమాపాయంచ కల్పయిత్వేతి భావః- విణ్ణులకమ్ తరువానాయ్ విత్తైకిన్ఱాన్- విణ్ణులకమ్, పరమపదం. తరువానాయ్, దాతుమిచ్ఛుః- విత్తైకిన్ఱాన్, త్వరమాణస్తిష్ఠతి- ఇవనిశైన్ద విళంబత్తుకుఱ, ఏతదిష్టవిళంబస్య. తాన్ సానుశయనాయ్, స్వయం సానుతాపః. ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తుళినిప్పిఱవి యాన్ వేణ్డేన్. ఇరుళ్ తరుమాఞాలత్తుళ్, అజ్ఞానప్రదప్రకృతిమండలే. ఇని, ఇతఃపరం- పిఱవి, జన్మ. యాన్, అహం- వేణ్డేన్, నాపేక్షే- మాయమ్ శెయ్యేలెన్నై, ఎన్నై, మాం- మాయమ్ శెయ్యేల్, నవిమోహయ- త్వద్వ్యతిరిక్తే భోగ్యతాం బుద్ధిం జనయిత్వానవ్యామోహయేత్యర్థః - ఇవనుక్కుమ్ ఇశైవైయుణ్డాక్కి, ఏతస్యేచ్ఛాముత్పాద్య- సానుశయనాయ్ ఇచ్ఛైయుణ్డాక్కుత్వన్వయః - ఉన్ తిరుమార్వైత్త మాలైనజ్ఞ్కై వాశమ్ శెయ్పూమ్కుళలాళ్

సా. సం.— స్వాత్యంతాభిమతోక్తాధికారి విషయే- విణ్ణులకమ్, పరమాకాశాభిధానంస్థానం ప్రదాతుంసత్వరం- సానుశయః, సఖేదమ్. ఇరుళిత- అజ్ఞానమయ్యా మ్మహత్యాంభూమావథో త్పత్తిం నవాంఛామి. మాయమితి- మామనన్యస్పృహమప్రదర్శనేనాపచ్ఛందయ ఇత్యర్థః- తిరువితి- శ్రీమదురసి స్థితవనమాలా.

మూ—వాశమ్ శెయ్ పూఙ్కుழలాళ్ తిరువాణైనిన్నాణై,, ఎన్ఱు ఇవన్ తాన్ త్వరిత్తు వళైక్కుమ్పడిపణ్ణి,, శరణ మాకుమ్ తనతాళడైన్దార్కెల్లామ్ మరణ మానాల్ వైకున్దమ్ కొడుక్కుమ్బిరాన్,, [illegible] పడియే ఇవన్ కోలుతలుక్కిడాక ప్రారబ్ధ శరీరావసానత్తిలే పరమపదప్రాప్తి యుణ్డాక్కువతాక కోలి

సా-దీ-మాలైపోలేయిరున్ఱుళ్ళ.నజ్కై.గుణపూర్ణై.వాశమ్ శెయ్,వాసనైయై శెయ్కిన్ఱ.పరిమళత్తైక్కొడుక్కుమతాన వేనైక్కు. పూఙ్కుழలాళ్ , దర్శనీయ కేశపాశత్తైయుడైయ తిరుప్పిరాట్టి. ఇవసుకైయ నాణై, అవళుక్కు వల్లభనాన దేవర్ తిరువడికళాణై. అవశ్య మడియేనై పరమపద త్తుక్కు కొణ్డు పోక వేణుమెన్నైక్కు. వళైక్కుప్పడి. శ్రీపాదత్తైక్కట్టిక్కొళ్ళుమ్పడి. శరణమాకు మిత్యాది. తన తాళడైన్దార్కెల్లామ్ శరణమాకుమ్,ఉపాయమామ్. అవర్కళుక్కుమరణమానాల్కోలుతలుక్కిడాక ప్రారబ్ధశరీరావసానత్తిలే

సా-స్వా—ర.వక్షస్థలాలంకారభూతైయానసంకై,గుణపూర్ణైయాన-వాశమ్ శెయ్,వాసనైయై చ్చెయ్కిన్ఱ-పరిమళత్తైక్కొడుక్కు మతాన.పూఙ్కుழలాళ్.పూమ్,దర్శనీయమాన.కుழల్, కేశపాశత్తై యుడైత్తాన.తిరు, పెరియపిరాట్టియారుడైయ.ఆణై,అవళుక్కువల్లభరాయ్ఉపాయభూతరాననిన్నాణై, దేవరీర్ శ్రీపాదత్తాణై-సిద్ధోపాయ భూతరాయ్ పరస్పరమాణైయై మీరమాట్టాతే ఇరువరిడత్తిలేయుమాణై. అడియేనై ప్పరమపదత్తుక్కు కొణ్డుపో మెన్ఱపడి - ఇవన్ తాన్, ఇవన్ తానే - వళైక్కుమ్పడి , విశ్వృత్తి ఇతైన్తవన్ తానే త్వరిత్తు పరమ పదమ్ తన్దాలొழియ విడుకిర తిల్లై ఎన్ఱు తిరువడికళై కట్టుమ్పడి పణ్ణియెన్ఱపడి . శరణమాకుమిత్యాది - తనతాళ్,తన్తిరువడికళై - అడైన్దార్కెల్లామ్ శరణ మాకుమ్, ఉపాయమాకుమ్ - మరణమానాల్ వైకున్దమ్, వైకుంఠమ్ - కొడుక్కుమ్బిరాన్ , ఉపకారకన్-

నా - ప్ర — స్సమస్తకల్యాణ గుణపూర్ణాయా స్సుగంధదర్శనీయ కేశ స్తబ కాయా లక్ష్మ్యాశ్శపథంకృత్వా. శరణమాకు మిత్యాది. స్వచరణారవిందేభరం న్యస్యతా ముపాయ భూతో భగవాన్ దేహ వియోగ సమయే మోక్షందద్యా దిత్యుక్తప్రకారేణ.

సా-వి—తిరువాణైనిన్నాణై.వాశమ్ శెయ్యుమ్పూఙ్కుழలాళ్,వాసనావహదర్శనీయ కేశపాశయా-ఉన్ తిరుమాల్ వైత్త మాలనజ్కై, తవ వక్షసి నిక్షిప్త మాలావత్థితాయా లక్ష్మ్యాః- ఆణై, శపథః- నిన్నాణై, తవశపథః- ఎన్ఱు, ఇతి- ఇవన్ తాన్, అయంజీవః - తాన్, స్వయమ్- త్వరిత్తు, త్వరాంకృత్వా- వళైక్కుమ్పడిపణ్ణి, అన్యత్ర యథాస్వయం నగచ్ఛేత్తథా- శ్రీపాదం గృహీత్వా వస్థితం కృత్వేత్యర్థః - శరణ మాకుమ్ తనతాళడైన్దార్కెల్లామ్ మరణమానాల్ వైకున్దమ్ కొడుక్కుమ్బిరాన్ - శరణమాకుమ్, ఉపాయతయా. తనతాళ్, స్వచరణారవిందే - అడైన్దార్కెల్లామ్, ఆశ్రితవతాం సర్వేషాం - మరణ మానాల్, దేహావసానం భవతి చేత్- వైకున్దమ్ కొడుక్కుమ్బిరాన్, వైకుంఠదాతాసన్నుపకారకః - ఇవన్ కోలుతలుక్కిడాక, ఏతదిచ్ఛానుగుణం - ఉణ్డాక్కువతాక కోలి, పరమపదప్రాప్తిర్యథాభవేత్తథాసంకల్ప్య-

సా-సం—శ్రియయాయువత్యాఘుముఘుమితకుసుమకేశయాశ్రియాశాప స్త్వయాచశాపఇత్యేనంసత్వరమాక్రమ్యాత్మ వశం కృత్వే త్యర్థః - శరణమితి - స్వచరణా వాశ్రయతా ముపాయస్సన్ మరణా నంతరం వైకుంఠ ప్రద స్స్వామీ - ఇవన్ కోలి నత్తుకిడాక , విగ్ర హాను భవ పరిచ ర్యాను గుణా వ్యను భవా

మూ- పొన్నుమిరుమ్ముమానవిలఙ్గుకళ్ పోలే బంధకఙ్గళాన పూర్వోత్తర పుణ్యపాపఙ్గళై యుమ్ ప్రారబ్ధకార్యమాన శరీరత్తిల్ ఇవన్ శేషిత్తవంశమొఴియ మేలుళ్ళకూఱ్ఱైయుమ్ ,,పోయపిఴైయుమ్ పుకుతరవాన్ నిన్ఱనవుమ్ తీయినిల్ తూశాకుమ్,, ఎన్గిఱపడియే మున్బే ఇవనోడు తువక్కఱుత్తు వైక్కైయాలే శరీరపాతత్తుక్కు నిర్దేశిత్త సమయమ్ వన్దవారే.,,ప్రియేషు స్వేషు సుకృతమప్రియేషు చ దుష్కృతమ్ । విసృజ్య ధ్యానయోగేన బ్రహ్మాప్యేతి

సా-దీ — వైకుంఠలోకత్తై ప్రసాదిక్కుమ్ ఉపకారకనైక్కే. ఇవనిశేషిత్తవంశమ్, ఏతద్దేహావసానావధి భోగహేతు కర్మఙ్గళ్ - మేలుళ్ళకూఱు, జన్మాంతరహేతుకర్మాంశమ్. పోయపిఴైయు మిత్యాది- పోయపిఴై, పుకున్తపాపం- పూర్వాఘమ్- పుకుతరువాన్ నిన్ఱన, పుకురా నిఱ్కుమవై, ఉత్తరాఘమ్- తీయినిల్ తూశాకుమ్, అగ్నియిలిట్ట పంజుపట్టతుపడుమ్- ,,అగ్నౌప్రోతం ప్రదూయేత,, ఎన్ఱతిరే- మున్బే, ప్రపత్తివాక్యోచ్చారణ సమయత్తిలే- తువక్కఱుత్తు, ఇవత్తిఱ్కు ఫలత్తై ఇవననుభవిక్క కడవనల్లనెన్ఱు సంకల్పిత్తు.నిర్దేశిత్త, సంకల్పిత్త. స్వేషు, స్వకీయరిడత్తిల్. ధ్యానయోగేన, పరభక్త్యా- బ్రహ్మ, శ్రియఃపతియై. అప్యేతి, తత్రలీనోభవతి- ప్రాకృతాకారత్తై విట్టు బ్రహ్మసమానగుణకనామెన్ఱపడి-

సా-స్వా — ప్రారబ్ధేతి-అభ్యుపగత ప్రారబ్ధమెన్ఱపడి - ఇవనిశేషిత్త, ఏతచ్ఛరీరారంభక కర్మాంశమొఴియ జన్మాంతరారంభక ప్రారబ్ధాంశత్తైయుమ్.పోమేతి-పోయ, పూర్వమ్ పణ్ణప్పట్ట-పిఴై, పాపమ్-పుకుతరవాన్ నిన్ఱనవుమ్, పుకురా నిఱ్కుముత్తరాఘమెన్ఱపడి.తీయిల్, అగ్నియిలేపట్ట-తూశ్, పంజుపోలే-ఆకుమ్,మున్బే ఇవనోడు తువక్కఱుత్తు వైక్కైయాలే ప్రపత్తి ప్రథమక్షణత్తిలే శరీరావసానత్తిలె నిగ్రహసంకల్పత్తై యెల్లామ్ విడక్కడవోమెన్ఱు సంకల్పిత్తిరుక్కైయాలెన్ఱపడి. ఇవర్ తామే పరనుపదసోపానత్తిలే,,మారనిర్దేశిత్తు క్కిడక్కిఱ పుణ్యపాపఙ్గళై మాత్తి,,ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్ కైయాలె ఇప్పడియే అర్థమ్ కొళ్ళవేణుమ్. ప్రియేష్వితి-బ్రహ్మ

సా-ప్ర — పోయ పిఴైయుమిత్యాది - ,, తద్యథేషీకాతూల మగ్నౌప్రోతం ప్రదూయేత ఏవం హాస్య సర్వే పాప్మానః ప్రదూయంత ,, ఇతి ప్రమాణానుగుణ్యేన అగ్నిదగ్ధేషు యథా కించిదపి నావశిష్యేత తథా పూర్వోత్తరాఘయో స్సంశ్లేష నివృత్తిం కృత్వేత్యుక్తరీత్యా-

సా-వి — పొన్నుమిరుమ్ముమానవిలఙ్గుకళ్ పోలే, సువర్ణాయస శృంఖలేవ. ఇవనిశేషిత్తమైయొఴియ, అభ్యుపగత ప్రారబ్ధం వినా. మేలుళ్ళ కూఱ్ఱైయుమ్, ఉపరి విద్యమాన భాగం- అవశిష్ట సర్వకృత్యమితి యావత్. పోయ పిఴైయుమ్ పుకుతరువా నిన్ఱనవుమ్ తీయినిల్ తూశాకుమ్, పోయపిఴైయుమ్, పూర్వపాపం- పుకుతరవాన్ నిన్ఱనవుమ్, ఉత్తరాఘంచ, తీయినిల్ తూశాకుమ్, అగ్నినిక్షిప్త తూలరాశిమివ. మున్బే, ప్రపత్తివాక్యోచ్చారణ సమయ ఏవ- ఇవనోడు, అనేన జీవేన సహ. తువక్కఱుత్తు, సంబంధం నివర్త్య- వైక్కైయాలే, స్థాపిత తయా- పూర్వోత్తరాఘయో రిత్యర్థః. ఏతత్కర్మ ఫల సంబంధః ఏతస్య నభవతి. సంకల్పితతయేతి భావః. పూర్వాఘస్య వినాశోనామ ఏతదను భోక్తవ్య తయా కృతస్య సంకల్పస్య నివృత్తిః. ఉత్తరాఘాశ్లేషః , ఏతదను భోక్తవ్యతయా సంకల్పస్యానుత్థితి రితివివేకః. నిర్దేశిత్త సమయమ్ వన్దవారే, సంకల్పిత సమయే ప్రాప్తే. బ్రహ్మాప్యేతి, బ్రహ్మణి లీనో భవతి. బ్రహ్మ సమానాకారో భవతి.

సా-సం — త్యాసత్త్యుపసంహారత్యనుగుణతయా. మేలుళ్ళకూఱ్ఱై, అనభ్యుపగత ప్రారబ్ధమ్- పోయవితి- పూర్వపాపాన్యనభ్యుపగతానిచ. తువక్కఱుత్తు వైక్కైయాల్, కార్యాకరతయా విభజ్యస్థాపనేన .

మూ—— సనాతనమ్,, ఎన్నుమ్ ‘‘నమ్మ౯పోల్ వీఴ్త్తముసక్క న్నాట్టిలుళ్ళ పావమెల్లామ్ శుమ్మె నాతే
కైవిట్టోడి త్తూరుకళ్ పాయ్ న్తనవే ,, ఎన్ను స్మర్తాక్కళ్ శొన్న ఉపనిష దర్థత్తిన్పడియే ఇవ నుక్క

నా-దీ—— నమ్మ౯పోలిత్యాది - నమ్మ౯, నమ౯, యమ౯ - అవ౯పోల్ వీఴ్త్తముక్కమ్,సంసారసము
ద్రత్తిల్ విఴ విఘత్తు ఆక్రమిక్కు మతాన - నాట్టిలుళ్ళ పావమెల్లామ్ - శాస్త్రత్తిల్ ప్రసిద్ధమాన సర్వ
పాపఙ్గళుమ్ - శుమ్మెనాతే , శుమ్మెన్ను శబ్దాను కారమ్ - తూష్ణీంభూతఙ్గళాయ్ మూచ్చువిడాతే ఇవ
నైకైవిట్టోడి ప్పోయ్ చ్చెడిక్కళై ప్రవేశిత్తన వెన్నై - స్వార్జితానంత పుణ్యపాపరానసుహృద్ద్విషత్సుకర
శై వివక్షిక్కిరతు తూరెన్ను - స్మర్తాక్కళ్, స్మృతి కర్తాక్కళ్ - ప్రబంధఙ్గళుమ్ వేదోపబృంహణ
ఙ్గళాకైయాల్ ఆఴ్వార్ కళుమ్ స్మర్తాక్కళ్-ఉపనిషదర్థత్తిన్పడి,‘‘సుహృద స్సాధుకృత్యాం ద్విషన్తః

సా-స్వా—— భగవంతమ్. అప్యేతి, లీనోభవతి. ప్రకృతిం విముచ్య బ్రహ్మణాసమాన భోగో భవతీత్య
ర్థః - నమ్మనిత్యాది. నమ్మ౯, నమ౯. యమ౯పోలెన్నపడి - వీట్టముక్కమ్, సంసారసాగరత్తిలే వ్విఴవిఢు
త్తు. అముక్కమ్, ఆక్రమిక్కుమ్,నాట్టిలుళ్ళ పావమెల్లామ్, నాట్టిల్ ప్రసిద్ధమాన పాపమెల్లామ్. శు
మ్మెనాతే, శుమ్మెన్ను శబ్దాను కారమ్. శబ్దియాతే తూష్ణీంభూతఙ్గళాయ్ మూచ్చువిడాతేయివనై క్కైవి
ట్టోడిప్పోయ్. తూరుకళ్, శెడికళ్. పాయ్ న్తన, ప్రవేశిత్తన. ఇన్త ప్రపన్ననై విట్టు అనంతపాపాక్రాంత
తయా తూరుకళా యిరుక్కిర శత్రుక్కళిడత్తిల్ ప్రవిష్టఙ్గళెన్నపడి. స్మర్తాక్కళ్,ద్రమిడ ప్రబంధరూప
వేదోపబృంహణ కర్తాక్కళెన్నపడి- కల్ప సూత్ర వ్యాఖ్యాతాక్కళెన్నపు మామ్. ఉపనిషదితి. తస్యపుత్రా
దాయ ముపయంతి. ‘‘సుహృద స్సాధు కృత్యాం ద్విషంతః పాపకృత్యా ,, మిత్యుపనిషదర్థత్తిన్పడియే

సా-ప్ర—— నమ్మ౯పోలే ఇత్యాది- మృత్యువదత్యంత బాధకాని సర్వాణి పాపాని రాజభటా గమనే ద
స్యవోయథా జోషం స్వదేశాన్పరిత్యజ్యారణ్యే గచ్ఛంతితథాముం ప్రపన్నంపరిత్యజ్యాన్యత్ర గచ్ఛంతీతి - ఉ
పనిషదర్థత్తిన్ పడియే, ‘‘తత్సుకృత దుష్కృతేధునుతే - తస్యప్రియాజ్ఞాతయస్సుకృత ముపయంతిఅప్రియా

సా-వి—— నమ్మ౯పోలేవీట్టముక్కుమ్ నాట్టిలుళ్ళ పావమెల్లామ్ శుమ్మెనాతె కైవిట్టోడిత్తూరుకళ్ పాయ్
న్తనవే. నమ్మ౯పోలే, యమవత్ - వీట్టముక్కుమ్, ఆక్రామంతి బాధకాని- నాట్టిలుళ్ళపావమెల్లామ్, శాస్త్ర
సిద్ధాని సర్వాణి పాపాని- శుమ్మెనాతె, శుమితిశబ్దాను కారః - శుమితి శబ్ద మకృత్వా నిశ్శబ్దం. కైవిట్టు,
హస్తం విసృజ్య. ఓడి, గత్వా - తూరుకళ్, దుష్ప్రవేశా౯ కుంజా౯- పాయ్ న్తనవే, ఆశ్రయంతి - రాజ
భటాగమనే చోరా నిశ్శబ్దం యథారణ్యాని ప్రవిశంతి తథా పాపాని పూర్వ౯మతి
క్రూరతయా బాధమానాని ఇదానీం క్షీణబలాని సంత్యపి అసంతీవ ప్రతీయమానాని ని
కుంజ సదృశ సుహృద్దుర్హృదా ఆశ్రయంతీతిగాథా తాత్పర్యం - స్మర్తాకళ్ శొన్న, వేదోపబృంహ
ణ ప్రబంధకర్తౄ౯ దివ్యసూర్యుప బృంహితాయా ఉపనిషదః సుహృద స్సాధుకృత్యాం ద్విషంతః పాపకృ
త్యామిత్యేవం భూతాయాః - అర్థత్తిన్పడియే, అర్థప్రకారేణ-

సా-సం——నమ్మనితి. యమవదవస్థితంపాతయిత్వా బాధాం కుర్వజ్జగదవస్థితంకృత్స్నంపాపం నిశ్శబ్దమేవై
నం విహాయ అరణ్యే పలాయిత చోరవత్ క్షిప్రంకక్షేష్వంతర్హిత మభవత్ - ఉపనిషదితి - ‘‘సుహృద
స్సాధుకృత్యా ,, మిత్యాద్యుపనిషత్ -

మూ—అనుకూలప్రతికూలరాయిరుస్సుళ్ళవిరణ్డుశరకిలుమ్ఇవర్ పకల్ ఆనుకూల్యప్రాతికూల్యజ్గళుక్కు ఫలమాక వశల్పిళన్నేరిడుకిర తెన్నుమ్పడి పణ్ణి. “దివాచ శుక్లపక్షశ్చ ఉత్తరాయణమేవచ। ముమూర్షతాం ప్రశస్తాని,, ఎన్ఱు స్మృతియిలుమ్ జ్యోతిశ్శాస్త్రత్తిల్ నిర్యాణ ప్రకరణత్తిలుమ్ ఫలాంతర ప్రసక్తరైయుమ్ మోక్షోపాయ పూర్తియిల్లాతారైయుమ్ పత్త చ్చొల్లిమ్ కాలనియమమన్నికే— “నిశినేతిచేన్నసంబంధస్య

సా-దీ-పాపకృత్యామ పయంతి,, తి - సుహృద్ద్విషద్గ్రహ్యమాన విరణ్డు పక్షత్తిలుమ్ అశల్ పిళన్నేరిడుకిరతు - పూర్వస్థానత్తిల్ నిన్ఱుమ్ పిళన్ను - అశలిల్, అన్యరిడత్తిల్ - ఆరోపిత్తు తెన్ఱపడి - ముమూర్షతాం, మత్తమిచ్చుకళుక్కు. నిర్యాణం, పురప్పాడు - ముముక్షుకళ్ శాకిలుమ్ అసిప్పనోపాయమైయుమ్మైకు. ఇత్తాల్ “నిశినేతిచే,, తిత్యాదికుమ్ “దివాచ శుక్ల పక్షశ్చ,, త్యాదికుమ్ విరోధం పరిహృత మ్-

సా-స్వా—మ్మెన్నపడి. ఇరణ్డుశరకిలుమ్, అనుకూలప్రతికూలోభయపక్షత్తిలుమ్. అన్యర్ పణ్ణిన సుకృతదుష్కృతజ్గళుక్కు అన్యనిడత్తిలే ఫలప్రదానమ్ కూడుమో? ఎన్కిర శంకా వారణార్థమ్. ఇవర్ పకలితి. అశల్ పిళన్నేరిడుకిరతు, పిళన్ను, పూర్వస్థానత్తిలే నిన్ఱుమ్పిళన్ను. అశల్, అశలిలే- అన్యరిడత్తిలే- ఏరిడుకిరతు-ఆరోపిత్తతెన్ఱుమ్పడి. ఇజ్గుఅస్యప్రపన్నస్యభక్తస్యవా అంత్యకాలేసమస్తనిగ్రహసంకల్పమ్త్యక్ష్యామీతిసంకల్ప ఏవ పూర్వాఘానాం వినాశః- అస్యా బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘేణ నిగ్రహ సంకల్పే భవిష్యత్యపి తస్య ఫలమ్ నదాస్యామీతి సంకల్ప ఏవవా నిగ్రహానుదయ సంకల్ప ఏవవా శ్లేషః. శరీర వియోగ కాలేతయోస్స్వరూపేణ త్యాగ ఏవహానమ్. అనుకూల ప్రతికూల విషయే తత్ఫల ప్రదాన సంకల్ప ఏవోపాయన మితిభేదః. హాన ముపాయనంచ అశల్ పిళన్నేరిడుకిర తెన్ఱుమ్పడి పణ్ణి ఎన్కిరత్తుక్కు విషయ మెన్ఱుకరుత్తు. “దివాచ శుక్లపక్షశ్చ హ్యుత్తరాయణ మేవచ. ముమూర్షతాం ప్రశస్తాని విపరీతంతుగర్హితే,, మెన్ఱు ప్రమాణమ్ శొల్లుకైయాలే నిందిత రాత్ర్యాది కాలత్తిలే ప్రపన్ననుక్కు మరణ మానాల్ బాధక మిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. దివాచేతి. అతు పూర్ణోపాయ నల్లాతపురుషవిషయమాకైయాలే బాధకమిల్లైయెన్ఱు

సా-ప్ర—దుష్కృత,, మిత్యుపనిషదుక్తప్రకారేణ. వృక్షఖండద్వయస్యైకీకరణాయఖండద్వయప్రాంతేవిదార్య ఏకదేశం ఖండయిత్వాపహాయ విదారితఖండితైకదేశౌ పరస్పరం సంయోజ్యైకీకరణ మశల్ పిళన్నేరిడుకిరతిత్యస్యార్థః - అనుకూల ప్రతికూలవర్గద్వయే పుణ్యపాపే దృఢ సంబద్ధే ఇతి యథాస్యాతాంతథా

సా-వి— అనుకూల ప్రతికూలరా యిరు స్సుళ్ళవిరణ్డు శరకిలుమ్, అనుకూల ప్రతికూల తయా స్థితపక్షద్వయే - అశల్ పిళన్నేరిడు కిరతు, పూర్వాధవస్థానాద్విశ్లిష్యాన్యస్మిన్ స్థానే స్వయమేవోపరి పతతి అకృత మేవ కృత మివాభ్యాగచ్ఛతీతి ఫలితార్థః - ఎన్ఱుమ్పడి పణ్ణి, ఇత్యుక్త ప్రకారేణ కృత్వా - పూర్వముక్తమ బంధక జ్ఞళాన పూర్వోత్తర పుణ్య పాప జ్గళైయుమ్ పేలుళ్ళవాత్తైయు మిత్యేత దిహ కర్మతయా సంబధ్యతే - తేషాం కర్మణాం సుహృత్సు ఫల ప్రదాన సంకల్పమ్ కృత్వేతిభావః - సార ప్రకాశికా యాంతు. “వృక్ష ఖండ ద్వయస్యైకీ కరణాయ ఖండద్వయప్రాంతే విదార్య ఏకదేశంఖండయిత్వాపహాయ విదారితఖండితైకదేశౌపరస్పరంసంయోజ్యైకీకరణంఅశల్పిళన్నేరిడుకిరతుఇత్యస్యార్థః-అనుకూలప్రతికూలవర్గద్వయే(కంచిదంశమపహాయ)పుణ్యపాపేదృఢసంబద్ధే యథాస్యాతాంతథాకృత్వేత్యర్థః,, ఇతి వ్యాఖ్యాతం ఫలాంతరప్రసక్తదైయుమితి-తథాచ“దివాచశుక్లపక్షశ్చ,,

మూ—యావద్దేహ భావిత్వాత్,, ఎన్నుమ్ ‘‘అతశ్చాయనేపి దక్షిణే,, ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱపడియే మనుష్య పితృ దేవర్ కళుడైయ పకల్ కళిలేయాతల్, రాత్రికళిలే యాతల్ తాన్ సంకల్పిత్త సమయత్తిలే అప్రచ్యుత పూర్వ సంస్కార మనోరథనాప్పడి పణ్ణి శిఱైకిడన్త రాజకుమారన్ తిరత్తిల్ ప్రసన్ననాన రాజా విలజుఱా వెట్టి

సా-దీ—మనుష్యరుడైయపకల్,దివసమ్-పితృక్కళుడైయపకల్, శుక్లపక్షమ్- దేవర్కళుడైయపకల్ఉత్తరాయణమ్ - మనుష్య రుడైయ రాత్రి అస్తమయాత్పరమ్ - పితృక్కళుడైయ రాత్రి కృష్ణ పక్షమ్ - దేవర్కళుడైయరాత్రిదక్షిణాయనమ్- అప్రచ్యుతేత్యాది- మోక్షం వేణుమెన్నుమభిలాషత్తై మఱవాతపడిపణ్ణిఎన్నపడి-

సా-స్వా—కరుత్తు.మనుష్యేతి,దివావుక్కుమ్,పూర్వపక్షత్తుక్కుమ్ ,ఉత్తరాయణత్తుక్కుమ్ప్రాశస్త్యం మనుష్య పితృదేవ దివాత్వత్తాలే ఎన్నుమ్ రాత్రి కృష్ణపక్ష దక్షిణాయనఙ్గళుక్కు మనుష్య పితృదేవరాత్రిత్వత్తాలే నిన్దై యెన్ను ద్యోతిప్పిక్కైక్కాక దివా విలేయాతల్ రాత్రియిలే యాతలిత్యాద్యుక్త ప్రకార మాక నిర్దేశియాతే మనుష్యేత్యాది నిర్దేశమ్. త్యజ్య మానేషు దేహ తదను బంధిషు రాగాద్యాఽనంతరం కిం భవిష్యతీతి భయాద్వా భగవానేవ ప్రాప్య ఇత్యనుభవ సంస్కారస్య తదధీన మనోరథస్యచ కాల దైర్ఘ్యేణ కాయ విశ్లేష నిమిత్త క్లేశేనచ ప్రచ్యుతావంత్యకాలే అనిచ్ఛత్వాన్మోక్ష ప్రదానమ్ కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్, అప్రచ్యుతేతి - సంస్కారశ్చ మనోరథశ్చ సంస్కార మనోరథౌ - పూర్వౌ చతౌ సంస్కార మనోరథౌచ పూర్వ సంస్కార మనోరథౌ - అప్రచ్యుతౌ యస్యేతి గద్యభాష్యే వివృతమ్. అనాదిమ్ దుమర్ణరణమ్ వన్దాకిల్ పిశాచత్వాది ప్రాప్తి వారాతో? అతి తరాధి కారికళుక్కున్ని లానాలుమ్ భోగ్యతయా చిర పరిచిత దేహత్తిల్ నిన్నుమ్ విశ్లేషిక్కైయ నిష్టమన్నో? అప్రచ్యుతపూర్వ సంస్కార మనోరథ నాక్కైయాలే అనిష్ట మన్నన్ని లానాలుమ్ అత్యంత బహుమత నాయిరుక్కిఱ పరమై కాంతికుక్కుచిత మాయిరుక్కిఱ నిమిత్తఙ్గళాలే శరీర విశ్లేషమ్ పణ్ణి వైక్క వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - శిఱైఇతి. శిఱైకూడ మెన్పాతే శరీరమ్ తత్త్వవిత్తుక్కు అత్యంతా నిష్టమాక్కైయాల్ విలజ్గు తెరి క్కైక్కు

సా-ప్ర—కృత్వేత్యర్థః-మనుష్యాణాందివాసూర్యాలోకవిశిష్ట త్రింశద్ఘటికాపరిమితః కాలః-సూర్యాలోకశూన్య త్రింశద్ఘటికాపరిమితః కాలోరాత్రిః- పితౄణాం దివా శుక్లపక్షః - రాత్రిఃకృష్ణపక్షః - దేవానాం దివాఉత్తరాయణం-రాత్రిదక్షిణాయనమ్-

సా-వి— ఇత్యస్య ‘‘నిశి నేతి చేన్న సంబంధస్య యావ ద్దేహ భావిత్వా,, దిత్యా దేశ్చ వ్యవస్థిత విషయత్వాన్నవిరోధ ఇతి భావః - మనుష్య పితృదేవర్ కళుడైయ పకల్ కళిలేయాతల్, మనుష్యాణాం దివసస్సూర్యోదయ మారభ్యాస్తమనకాలః- పితౄణాం దివస శ్శుక్లపక్షః- దేవానాం దివస ఉత్తరాయణం- రాత్రికళిలేయాతల్, మనుష్యాణాం రాత్రి స్సూర్యాస్తమయానంతర కాలః - పితౄణాం రాత్రిరపరపక్షః- దేవానాం రాత్రిర్దక్షిణాయనమ్ - అప్రచ్యుతపూర్వసంస్కార మనోరథ నామ్ పడిపణ్ణి, మోక్షం ప్రాప్నవానీత్యభిలషితా విస్మరణ శీలంకృత్వా. శిఱైకిడన్త, కారాగృహస్థితే - రాజకుమారన్ తిరత్తిల్, రాజ

సా-సం—విద్యాజనితపూర్వః సంస్కారః.తస్మాజ్జాతోయోమానసఉత్సాహస్సమనోరథః- తదుభయ ప్రచ్యుతిరహితస్సన్ కృత్వా - ఉద్బుద్ధ సంస్కార ముత్ఫుల్లమాన సోత్సాహంచ కృత్వేత్యర్థః- ఏవంమాగః

మూ—— చ్చిఱై క్కూడత్తిల్ నిన్ఱుమ్ కొణ్డు పురప్పడుమాప్పోలే ప్రశస్తాప్రశస్తనియమమఱ్ఱతాగ ఉపస్థితమాయిరుప్ప తొన్ఱను మొరు శరీరవిశ్లేష నిమిత్తత్తైయుణ్డాక్కి, వాగాదికళాన బాహ్యేంద్రియఙ్గళ్ పత్తైయుమ్ మనస్సిలే శేర్త్తు, ఇప్పడి కర్మ జ్ఞానేంద్రియఙ్గళెల్లాత్తోడుమ్ కూడిన మనస్సై ప్రాణ వాయువోడే శేర్త్తు, ఇప్పడి పదినోరు ఇంద్రియఙ్గళోడుమ్ కూడిన ప్రాణవాయువై జీవనోడే శేర్త్తు, ప్రాణేన్ద్రియ సంయుక్తనాన జీవనై త్రిస్థాన క్షోభ దశైయిలే స్థూలదేహత్తిల్ నిన్ఱుమ్ కడైన్దెడుత్త పంచ భూత సూక్ష్మఙ్గళోడే శేర్త్తు, ఇప్పడి ఇంద్రియ ప్రాణ భూత సూక్ష్మ సంయుక్తనాన జీవనై నిసర్గ సౌహార్ద ముడైయ హార్దనాన తన్ పక్కలిలే ఇళైప్పాత్తి

సా-దీ——నియమమఱ,మరణత్తిల్నియమమఱుమ్పడిశరీరవిశ్లేషహేతువై యుణ్డాక్కి - ఇప్పడి యుపోద్ఘాతమాక ఇవ్వర్థఙ్గళై నిరూపిత్తు అధికారార్థమాన నిర్యాణత్తిల్ ‹‹ వాఙ్మనసి సంపద్యతే ›› ఎన్ఱ మర్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ - వాగాదికళిత్యాది యాల్. ‹‹మనః ప్రాణే››ఎన్ఱుమర్థత్తైక్కాట్టుకిరార్-ఇప్పడి కర్మేత్యాది యాల్ - ‹‹ ప్రాణస్తేజసి ›› ఎన్ఱతై క్కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడి పదినోరు ఇత్యాదియాల్-—త్రిస్థానక్షోభదశైయిల్, త్రిస్థానమ్, ముతుకిల్ వంశ మెన్ఱు మేలుమ్బు‹‹తేజః పరస్యాందేవతా యా›› మెన్ఱతినర్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడి ఇంద్రియేత్యాదియాల్ - స్వవిద విదుషో రిత్థం సాధారణే

సా-స్వా——స్వర్ణమయాయుధత్తోడుమాయసమయాయుధత్తోడుమ్వాళియిల్లాతాప్పోలే ప్రతిబంధకనివృత్తిక్కు-సాధననియమమ్వేణ్డామెన్ఱపడి- స్థూల దేహాపేక్షయాభూతసూక్ష్మమ్ కాణవిల్లైయే?ఎన్నవరుళ్చ్చెయ్కిరార్ - స్థూల దేహత్తిల్ నిన్ఱుమితి - కడైన్దెడుత్తా లతుక్కు లింగమ్ కాణ వేణ్డావో వెన్న త్రిస్థాన క్షోభ దశైయిలే ఇతి - త్రిస్థానమ్, ముతుకిల్ వంశ మెన్ఱుమ్పేరుడైయ మేలిలుమ్బు- ఇప్పడి పరవశ నాన జీవనై వత్సలనాన వీశ్వరన్ క్లేశప్పిక్కిర తుచితమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇంద్రియేతి-

సా-ప్ర——‹‹వాఙ్మనసి›› త్యేతదభిప్రయన్నాహ-వాగాదీతి-మనఃప్రాణఇత్యభిప్రయన్నాహ - ఇప్పడీత్యాది - ‹‹ఏవమేవమాత్మాన మంతకాలే సర్వే ప్రాణా అభి సమాయాంతి - త ముత్క్రామంతం ప్రాణో నూత్క్రామతి›› త్యాద్యభిప్రయన్నాహ - ఇప్పడిపదినోరుఇతి - ‹‹ భూతేషు తచ్ఛ్రుతేః ప్రాణస్తేజసి పృథివీమయః ఆపోమయః - తేజోమయ››ఇత్యాద్యభి ప్రయన్నాహ - ప్రాణేంద్రియేత్యాది-త్రిస్థానం, శరీరం- ‹‹ తేజఃపర స్యాం దేవతాయామి త్యేత దభిప్రయన్నాహ - ఇప్పడీంద్రియ ప్రాణేతి - ‹‹శతంచైకాచహృదయస్యనాడ్య

సా-వి——కుమారవిషయే-విలఙ్గు వెట్టి,శృంఖలాంశ్లథయిత్వా-శిఱైక్కూడత్తిల్నిన్ఱుమ్,కారాగృహాత్-కొణ్డు, స్వీకృత్య- పురప్పడుమాప్పోలే, బహిర్గమనవత్ - ఏతావత్పర్యంతం ప్రసక్తానుప్రసక్తం పరిసమాప్యఇదానీ మధికారార్థమాహ - వాగాదికళానేత్యాదినా - పత్తైయుమ్, దశచ- పదినోరు, ఏకాదశచ-త్రిస్థానం శరీరం- కడైన్దెడుత్తు, మథనేనగృహీత్వా- తన్ పక్కలిలే యిళైప్పాత్తి, స్వస్మిన్ శ్రమం నివర్త్య-

సా - సం —— నిర్గమనాథ్యో తక్రాన్తమణా తత్పూర్వ కృత్యోప యుక్తార్థాఉక్తాః- అథో త్క్రమణా త్పూర్వకృత్యమాహ - వాగాదికళాన విత్యాదినా - పృష్ఠభాగస్థం స్థూణాస్థానీయంప్రధానాస్థిత్రయ మేవ త్రిస్థానం - స్థలభేదాత్పంచభూత సూక్ష్మోద్ధరణం మథన సాధ్యం మథనదశైవ త్రిస్థాన క్షోభదశా-

మూ— ఇప్పడి స్థూల శ రీర త్తిల్ నిన్ఱుమ్ విద్వదవిద్వ త్సాధారణమాన ఉత్క్రాంతి క్ర మ త్తై నడ త్తి ,,అనంతారశ్మయ స్తస్య దీపవద్యస్థి స్సోహ్నృది । సితాసితాశ్చకద్రుసీలాః కపిలాశ్చపీతలోహితాః । ఊర్ధ్వ మేక స్థితస్తేషాం యోభిత్వాసూర్యమండలమ్ । బ్రహ్మలోకమతిక్రమ్య తేనయాతి పరాంగతిమ్ । యద స్యాన్య ద్రశ్మిశతమూర్ధ్వ మేవవ్యవస్థితమ్ । తేనదేవ శరీరాణి సధామాని ప్రపద్యతే । యేనైకరూపాశ్చాధస్తా.ద్ర శ్మయోస్య మృదుప్రభాః । ఇహకర్మోపభోగాయతైస్సంసరతి సోవశః,, ఎన్ఱ పడియే కళ్వర్ కొణ్డు పోమ్ వళిగళ్ పోలే ఆత్మాపహారికళ్ స్వర్గనరకఙ్గళుక్కు ప్పోమ్ మార్గాంతరఙ్గళుక్కు ముఖఙ్గళాన నా డీ విశేషఙ్గళిల్ పోకాత పడి వళి విలక్కి అర్చి రాది మా ర్గ త్తు క్కు ముఖమాన శతా ధికైయాన బ్రహ్మ నాడి (యిల్)యాలే ప్రవేశి ప్పిత్తు

సా.దీ— సరణేమణా ణ్ఎన్ఱవర్థ త్తై క్కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడిస్థూలేతి- అనంతా రశ్మయ ఇత్యాది- యోజీవాత్మా దీపవద్ధృదిస్థితః తస్యానంతారశ్మయో నాడ్యస్సంతి- సితా సితాది రూపాః - తేషాంమధ్యే యఊర్ధ్వముఖ ఏకోరశ్మిః అయం సుషుమ్నానాడీత్యుచ్యతే- తేనరశ్మినా జీవః సూర్య మండలం భి త్వే త్యాది. అస్యాత్మనః ఉక్తం రశ్మింవిహాయ యదన్యద్రశ్మి శతంఊర్ధ్వ మేవ స్థితం తేన దేవ శరీ రాణి స్వ ర్గంచ ప్రతిపద్యతే - యేచానేక వర్ణామృదు ప్రభా అధోముఖా రశ్మయ స్సంతితై ర్జీవః కర్మ పర వశః ఇహలోకే కర్మోప భోగార్థం సంసరతి ఎన్ఱై - కళ్వర్ కొణ్డుపోమ్ వళి, కన్నవళిగళ్ - ఆ త్మాపహారికళ్, సంసారికళ్ - ఆత్మచోర రాకైయాల్ మార్గాంతర త్తిల్ పోకవేణ్డిత్తైన్ఱ - ముఖ ఙ్గళ్, ద్వారఙ్గళ్ - ,,శతంచైకాచ హృదయస్యనాడ్యః,,ఇత్యాద్యర్థ త్తై క్కాట్టుకిరార్ - అర్చి రాదీత్యా ది యాల్-,,తదేకోగ్రజ్వలన,,మిత్యాద్యర్థత్తైక్కాట్టుకిరార్.బ్రహ్మనాడీయిల్ప్రవేశిప్పిత్తెన్ఱు -బ్రహ్మనాడీ,

సా - స్వా — ఇ న్త వుత్క్రమణమ్ ప్రాకృత జన సాధారణ మాకైయాలే ఇతీశ్వరనుక్కు విశేషాభి మాన కార్యమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇత్యాదినా - అనంతేతి - యోజీవః దీపవద్ధృదిస్థితః-త స్య అనంతా రశ్మయః - ఊర్ధ్వమితి- ఊర్ధ్వంయ ఏకస్థితః తేన సూర్య మండలం భిత్వా బ్రహ్మ లోక మతిక్రమ్య పరాంగతింయాతీత్యర్థః - ,, రశ్మ్యనుసారి రశ్మిభి రూర్ధ్వమా క్రామతే,,ఎన్ఱవర్థత్తై

సా - ప్ర — స్తా సాం మూర్ధాన మభి నిస్సృతైకా - తయోర్ధ్వమాయన్న మృతత్వ మేతి విష్వఙ్ఙన్యా ఉత్క్రమణే భవంతి ,, త్యాదిక మభి ప్రయన్నాహ - అనంతా రశ్మయఇతి - ,, తద్యథా మహాపథఆతత ఉభౌగ్రామౌ గచ్ఛతి ఇమంచాముంచ ఏవమేవైత ఆదిత్యస్య రశ్మయఉభౌలోకౌగచ్ఛంతి - ఇమం చాముం చతే ముష్మాదాదిత్యా త్ప్రతాయంతేతేఆసునాడీషు సృప్తాఆభ్యోనాడీభ్యః ప్రతాయంతేతేఅముష్మిన్నాదిత్యే

సా — వి — కళ్వర్ కొణ్డువళిగళ్పోలే, చోరస్వీకృతమార్గాణామివ. స్వర్గనరకఙ్గళుక్కుప్పో మ్మార్గాంత రఙ్గళుక్కు, స్వర్గనరక గమనార్థ మార్గాంతరాణామ్. ముఖఙ్గళాన, ద్వారభూతేషు- నాడీవిశేషఙ్గళిల్, నాడీ విశేషేషు - పోకాతే, యథానగచ్ఛేత్తథా- వళివిలక్కి,మార్గేభ్యోనివర్త్య.

సా-సం— తస్యరశ్మయః, తచ్ఛబ్దవాచ్య జీవసంబంధి రశ్మయః. నాడ్యః. రశ్మయఇత్యుక్తిః- ప్రభావ త్త్వయా. సధామాని, ఔజ్వల్యవంతి. తైస్సంసరతి,తైర్నిర్గత స్సంసరతి.

మూ— సూర్యకరావలమ్బియాయ్ (సూర్యకిరణావలమ్బియాయ్) కొణ్డు పురప్పడుమ్పడిపణ్ణుమ్, ఆర్థ్రవా నంతిమ దశైయిలెవిడాయినాలే నాకొట్టి

సా-దీ— సుషుమ్నానాడీ-"రశ్మ్యనుసారీ" ఎన్నవర్థత్తైకాట్టుకిరార్-సూర్యకరేతి-ఇన్నిర్యాణదశావిషయమాకచ్చైర్తేతిహ్యత్తై వెళియిడుకిరార్-అంతిమస్మృతినిరూపణార్థమాక. ఆర్థ్రవా నంతిమ దశైయిలిత్యాది-

సా-స్వా—చొల్లుకిరార్-సూర్యేతి - ఇప్పడి ఇవ్వధికారి కోలిన వెల్లైయితే మోక్షమవినాభూతమెన్నుమ్ శొన్నతు కూడుమో? ప్రపన్ననుక్కన్తిమ స్మృతిరూప పరికర విళమ్బత్తాలే జన్మాంతరమ్ ప్రసంగియాతో? ప్రపన్ననుక్కన్తిమ స్మృతి అపేక్షితైయన్నిల్లప్పోతు శ్రీభాష్యకారర్ ఆర్థ్రవానుక్కు అంత్యకాలత్తిలే అన్తిమ స్మృత్యర్థమాక ద్వయోపదేశమ్ పణ్ణిన తువుమ్ అత్తైక్కణ్డు సన్నిధియిలేయిరున్త శ్రీవైష్ణవర్కళ్ నమక్కున్త వుపదేశమ్ పణ్ణువారిల్లామైయాలే నామెన్న శెయ్యక్కడవో మెన్నుకలజ్గినతుమ్ విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆర్థ్రవా నిత్యాదినా -

సా-ప్ర—స్పష్టం - అథైతైరేవ రశ్మిభిరూర్ధ్వ మాక్రమత" ఇత్యాద్యభి ప్రయన్నాహ-సూర్యకరణావలమ్బియా యితి - నను సర్వేశ్వర స్స్వకృద్భరన్యాస మాత్రాద్దేహవియోగ కాలే శతాధిక నాడీం ప్రవేశయతీత్యే తదనుపపన్నం - "ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహరన్మామనుస్మరన్ - యః ప్రయాతి త్యజన్దేహం సయాతి పరమాంగతిం" మిత్యంతిమ స్మృతేరపి పరమగతి కారణత్వోక్తేః దర్శన ప్రవర్తకైః రామానుజాచార్యైః కూరేశాంతిమ దశాయాం ద్వయోపదేశ ద్వారా భగవత్స్మరణా చ్చేత్యత్రాహ - ఆర్థ్రవా నిత్యాది - ఆర్థ్రవానితి, శ్రీవత్సాంక మిశ్రాణాం కూరత్తాళ్వానితి ద్రామిడ నామ్న ఏకదేశ భూతో విశేషణ రహితో విశేష్య భాగః - విడాయిలేనాకొట్టి. త్రిష్ఠూణయో భజనితశ్రమేణాస్యశోషాద్వివక్షితోక్త్య

సా-వి—సూర్యకరావలంబియామ్, "యథా మహాపథ ఆతత ఉభౌగ్రామౌగచ్ఛతిమంచాముంచ ఏవమేవైత ఆదిత్యస్యరశ్మయ ఉభౌలోకౌగచ్ఛంతీ మంచాముంచ తే అముష్మాదాదిత్యాత్ప్రతాయంతే తా ఆసునాడీషుసృప్తా ఆభ్యోనాడీభ్యః ప్రతాయంతే తేముష్మిన్నాదిత్యే సృప్తా అథైతైరేవ రశ్మిభి యూర్ధ్వ మాక్రమత", ఇతి శ్రుతేః - పురప్పడుమ్పడిపణ్ణుమ్, సూర్యకరావలంబిసన్ యథాగచ్ఛేత్తథాకుర్యాత్-ఇవనతిర త్రిలిత్యారభ్య ఉక్తచూర్ణికాయా ఇహ సమాప్తిః - ననుః "ఓమిత్యేకాక్షరం బ్రహ్మ వ్యాహరన్మామనుస్మరన్ । యః ప్రయాతి త్యజన్దేహం సయాతిపరమాంగతిమ్", ఇత్యంతిమ స్మృతే మోక్షకారణత్వోక్తే దర్శన ప్రవర్తకైః రామానుజాచార్యైరపి కూరేశాంతిమదశాయాం ద్వయోపదేశద్వారా భగవత్స్మరణా చ్చ ఇహ కథ మంతిమస్మృతి నోక్తేత్యాశంక్య "ఓమిత్యేకాక్షర", మిత్యేత ద్భక్తవిషయం ప్రపత్తేరన్యానపేక్షత్వాదిత్యభిప్రేత్య రామానుజాచార్య కృత ద్వయోపదేశస్య తాత్కాలికశ్రమనివృత్త్యర్థత్వమేవనతూపాయ భూతాంతిమ స్మృత్యర్థత్వ మితి తైరేవ ప్రకటితత్వాన్నవిరోధ. ఇతి తదీయ మైతిహ్యమాహ - ఆర్థ్రవానితి - ఆర్థ్రవాన్, కూరేశే- విడాయి నాలే, శ్రమేణ. నాకొట్టి, శుష్యజ్జిహ్వా వివక్షితోక్త్య

సా-సం— పురప్పడుమ్పడి పణ్ణుమిత్యస్య ఇవన్ తిరత్తిల్ సత్యసంకల్పనాన సర్వేశ్వరనితిపూర్వేణాన్వయః. భక్తస్యాంతిమస్మృతేరుపాయపరికరత్వేన సంపాద్యతా ప్రపన్నస్య నేతీమమర్థమాఖ్యాయికాముఖేన ప్రథమం సదర్శయతి. ఆర్థ్రవానిత్యాదినా -

మూ — ఎమ్పెరుమానార్ తిరువడికళై ప్పిడిక్క ఇవరప్పోతు ఆళ్వాన్ శెవియిలే ద్వయత్తై యరుళి
చ్చెయ్య ఇప్పేరు నమక్కు వరుకైయరితు నామెన్న శెయ్యక్కడవోమెన్ను అప్పోతు సేవిత్తిరున్త ముతలి
కళ్ కలఙ్గ ఇవర్కళభిప్రాయత్తై త్తిరువుళ్ళమ్ పత్తి ఆళ్వాన్ ప్రకృతి యరియీర్ కళో? ఇవ్వవస్థైయి
లివరుక్కుతు కర్పూరత్తైయుమ్ ఖండశర్క్కరైయైయుమిట్ట మాత్రమన్నో ? నామితు ఉపాయత్తుక్కు (పరి
కరమాక) ఉపకారకమాక చ్చెయ్తోమల్లో మెన్నరుళిచ్చెయ్య ముతలికళ్ తెళిన్తు నిర్భర రానార్కళ్ -

సా - దీ — ఇప్పేరు, అంతిమస్మృత్యర్థమాన ద్వయోపదేశమ్ - కలఙ్గ, భ్రమికరా - ఇవ్వవస్థై
యిల్, ఇవ్విడాయిల్ - వాయిలిట్టమాత్రమే, ఉపాయాంగత్వేన చ్చెయ్తోమల్లో మెన్కై. తెళిన్తు, స్వ
స్థచిత్తరాయ్ - అతః ప్రపన్ననుక్కు అంతిమస్మృత్యాది వేణుమెన్నుమ్ నిర్బంధమిల్లైయె న్కిరార్ -

సా-స్వా— ఆళ్వాన్ ప్రకృతి, ,, రామానుజార్య వశగః పరివర్తిషీయ ,, ఎన్ట నిష్టనివృత్తీష్టప్రాప్తిము
తలాన సర్వము మాచార్యాధీన మెన్నునిర్భర రాయిరుక్కిర స్వభావమ్-ఆనాలుమ్ ,, ఓమిత్యేకాక్షరంబ్ర
హ్మ వ్యాహరన్ మామనుస్మరన్-యః ప్రయాతి త్యజన్ దేహం సయాతిపరమాంగతిం ,, ఎన్నుమ్ ,, అంత్య
కాలేచమామేవ స్మరన్ముక్త్వాకళేబర,, మెన్నుమ్ పరమగతిసాధనమాకవన్తిమ స్మృతి అంత్యకాలత్తిలే అవశ్య
మ్ సంపాదనీయై యెన్నుప్రమాణమ్ శొల్లానిర్క్క తద్విరుద్ధమాక ఇప్పడి శొల్లప్పోమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా - ప్ర — శక్తైః శ్రీవత్సాంకైః రామానుజపదారవిందేఅవలమ్బ్యమానే రామానుజే చతదభిప్రాయం
జ్ఞాత్వా తదాతచ్ఛ్రోత్రే ద్వయముపదిశతి సతి- ఇప్పేరు నమక్కు వరుకైయరితు, తదా సమీపస్థేషు శ్రీ
వైష్ణవేషు ఏతద్రామానుజాచార్య కర్తృక ద్వయోపదేశ రూపో పాయోస్మాభిః ప్రాప్తుమశక్యః- నామెన్
శెయ్యక్కడవోమ్, ఏతదర్థం వయంకింవా కుర్మ ఇతి భీతేషు సత్సు - ముతలీతి శబ్దః పూజ్యతాపరః-తి
రువుళ్ళమ్పత్తి, జ్ఞాత్వా - ఆళ్వాన్ ప్రకృతియరి యీర్కళో, సమ్యగవగతస్యాప్యర్థస్య రామానుజాచా
ర్యాచ్ఛుశ్రూషత్వరూపం కూరేశ స్వభావం నజానీధ్వంకిం - ఇవర్కిరుతు, అస్యైతత్ - కర్పూరత్తై,
కర్పూరమ్ - ఖండశర్క్కరైయై, ఖండశర్కరాం - యథావా కర్పూరం శుష్కాస్యస్యాస్య శోషం నివ
ర్తయతి, యథావాఖండ శర్కరా అత్యంతభోగ్యా తథాతాదాత్వికోపక్లేశ నివృత్తిపూర్వక పరమభో
గ్యత్వేనోపదిష్ట మిత్యర్థః - ఏవం స్వోక్తైరంతిమస్మృతే రనపేక్షితత్వే ప్రమాణాన్యాహ.

సా-వి—శక్తే.తిరువడికళైప్పిడిక్క,శ్రీపాదౌసంగృహ్ణాతి-ఇవర్,రామానుజమునౌ-అరుళిచ్చెయ్య,దయయా
ఉపదిశతి సతి - సేవిత్తిరున్తముతలికళ్, సేవమానేషుశిష్యప్రధానేషు. ఇప్పేరు, అయంద్వయోపదేశరూ
ప పురుషార్థః - నమక్కు, అస్మాకం. వరుకై, అరితు, దుర్లభః. నామ్, వయమ్. ఎన్ శెయ్యకడ
వోమ్, కింకుర్మ ఇతి. కలఙ్గ, ఖిన్నేషు సత్సు - ఇవరభిప్రాయత్తై, ఏతేషామభిప్రాయం - తిరువుళ్ళ
మ్ పత్తి, జ్ఞాత్వా- ఆళ్వాన్ ప్రకృతి యరియీర్కళో, కూరేశస్య మన్ముఖాజ్జ్ఞాతే ప్యర్థే పునఃపునరిష్వ
యం శుశ్రూషా స్వభావం నజానీథ. ఇట్ట మాత్రం, దాన మాత్రం. శ్రమాపనోదన మాత్రమేతత్ - ఉ
పాయత్తుక్కుప కారక మాకచ్చెయ్తోమల్లోమ్, ఉపాయస్యోప కారకతయాన కృతవంతస్మః- ఎన్నరుళి
చ్చెయ్య నిర్భర రానార్కళ్, ఇత్యంతిమస్మృతి నైరపేక్ష్య ఐతిహ్యం ప్రదర్శితం- అత్రస్మృతిం

మూ — ఆకైయాలే ‘‘నష్టస్మృతిరపి పరిత్యజన్ దేహమ్’’ ఎన్నుమ్ ‘‘స్థితేమనసి సుస్వస్థే’’ ఎన్కిర శ్లోకద్వయత్తిలుమ్ ‘‘తుప్పుడైయారైయడైవ తెల్లామ్’’ ఎన్కిర పాట్టిలుమ్ శొల్లుకిరపడియే ప్రపన్ననుక్కన్తిమ స్మృత్యాదికళిల్ నిర్బన్ధమిల్లై.

సా-దీ—ఆకైయాలిత్యాది- అంతిమస్మృతీత్యాదిశబ్దమ్ తిరునామసంకీర్తనగ్రాహకం - స్థితేమనసి ఎన్నుమ్ శ్లోకద్వయత్తిల్ ‘‘కాష్ఠపాషాణ సన్నిభ’’ మెన్కైయాలుమ్- తుప్పుడైయారైయిత్యాది- తుప్పు, రక్షణసామర్థ్యం - అతుడైయవనై ఆశ్రయిప్పతు మెల్లామ్.శోర విడత్తు, కాష్ఠపాషాణ సన్నిభమెన్న దశైయిల్, సకలేంద్రియోపరమ దశైయిలెన్నపడి - తుణైయావ రెన్నన్నో వెన్కై - ఆకైయాల్ ఎమ్పెరుమానరుళిచ్చెయ్త శరీరపాతసమయేత్విత్యాదికళ్ ఇవ్వచనఙ్గళుక్కుముక్తమాన పెమ్పెరుమానార్ పాశురత్తుక్కుమ్ అవిరోధేన

సా-స్వా—ఆకైయాలితి-ఆకైయా లుపాయత్తుక్కు ప్పరికరమాక చ్చెయ్తో మల్లో మెన్ను శ్రీభాష్యకారర్ శొల్లుకైయాలే ప్రమాణఙ్గళుమ్ ప్రపన్ననుక్కు ‘‘నష్టస్మృతి రపి’’ ఎన్నుమ్ ‘‘కాష్ఠ పాషాణసన్నిభ’’ మెన్నుమ్ అన్తిమస్మృత్యపేక్షైయిల్లై మెన్ను విశిష్య శొల్లుకైయాలే పూర్వోక్త ప్రమాణమ్ భక్తియోగనిష్ఠ విషయ మెన్నుకరుత్తు - తుప్పుడైయా రిత్యాది - తుప్పు, సామర్థ్య ముడై యవరై - అడైవతు, ఆశ్రయిప్పతు - ఎల్లామ్ శోరవిడత్తు ‘‘ కాష్ఠ పాషాణ సన్నిభ ’’ మెన్కిర సకలేంద్రియోపరమ దశైయిల్. ఆపద్దశైయిలెన్నపడి - తుణైయా వరెన్నన్నో, సహాయ్యకమ్ పణ్ణువారెన్నన్నో సమర్థనై ఆశ్రయిప్ప తెన్నపడి- అంతిమస్మృత్యాదీతి - ఆదిశబ్దత్తాల్ తిరునామ సంకీర్తనాదికళ్ గ్రాహ్యఙ్గళ్ - ఇప్పడి యాకిల్ శరీరపాత కాలే ఎన్ను తుడఙ్గి గద్యత్తిలే ప్రపన్ననుక్కు అంతిమ స్మృతి యుణ్డాన తాక చ్చొల్లు కిరతు విరోధి యాతో?

సా-ప్ర—ఆకైయాల్ నష్టస్మృతిరపీత్యాదినా-‘‘తీర్థేశ్వపచగృహే వా నష్టస్మృతిరపి పరిత్యజన్ దేహం-జ్ఞానసమకాలముక్తః కైవల్యం యాతిగతశోకః-స్థితేమనసి సుస్వస్థే శరీరేసతియోనరః-ధాతుసామ్యేస్థితేస్మర్తా విశ్వరూపంచ మామజం, తతస్తంమ్రియమాణంతుకాష్ఠపాషాణ సన్నిభం. అహం స్మరామిమద్భక్తం నయామిపరమాంగతిం ’’ మిత్యాదిరంతిమ స్మృత్యనపేక్షితత్వే ప్రమాణం. తుప్పుడైయారై అడైవతెల్లామిత్యపితత్ర ప్రమాణం. సమర్థ సమాశ్రయణాదికం సర్వమసామర్థ్య దశాయాంతే సహాయా యథాభవేయురేవేత్యర్థః - ఏతదుపక్రమ గాథాయాం చాంతిమ స్మృత్యాదిభి రవశ్యం భవితవ్య మిత్యనుక్తేస్తత్ర నిర్బంధో

సా-వి—ప్రమాణయతి-నష్టస్మృతిరపిపరిత్యజన్ దేహమితి-తుప్పుడైయారైయడైవ తెల్లామెన్కిర పాట్టిలుమ్,ఏతదుపక్రమ గాథాయాం - తత్రహి నినైక్కమాట్టేనిత్యుక్తమ్ . శరీరపాతసమయే త్వాంస్మర్తుం న సమర్థోఽస్మి. మత్ప్రయత్న సాధ్యస్మృతి స్తదా నాస్తీత్యర్థః - నిర్బంధమిల్లై, ఉపాయతయాంతిమ స్మృత్యా భవితవ్య మితి నిర్బంధో నాస్తీత్యర్థః.

సా - సం—ఆకైయాల్, అంతిమస్మృతే రుపాయపరికరత్వా భావస్యభాష్యకృద్భి రేవ కంఠోక్తత్వాత్.ఉక్తస్యాంతి మస్మృతి నిర్బంధాభావస్య ప్రమాణమూలతా ముపపాదయతి. నష్టస్మృతిర పీత్యాదినా . అంతిమస్మృతి నిర్బంధాభావే అతిప్రబుద్ధః ‘‘అప్రచ్యుత పూర్వ సంస్కారమనోరథ’’ ఇతిగద్య విరోధమాశంక్య

మూ — ‘‘శరీరపాతసమయే తు కేవలంమదీయయైవదయయాతిప్రబుద్ధో మామేవావలోకయన్నప్రచ్యుతపూర్వ సంస్కార మనోరథః,, ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్‌తతు ఇవ్వచనఙ్గళుక్కు అవిరుద్ధమాక వారు ప్రకారత్తాలే నిర్వాహ్యమ్-ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్, గద్యత్త్రయ్యలరుళిచ్చెయ్‌కిఱ అంతిమస్మృతి (ఇవ్వంతిమస్మృతియైయుమ్) ఉపాయఫలమాకక్కొళ్ళి ప్రపన్నరానవర్‌కళుక్కు వరదకూడవ తెన్నుశిలఆచార్యర్‌కళ్ నిర్వహిప్పార్‌కళ్-ఇప్పడియాకిలో రుశరీరత్తిలుమ్‌అంతిమమాన ప్రత్యయమ్ నిర్విషయమాయి రామైయాల్ ఇతుభగవద్వ్యతిరిక్త విషయత్తిలేపోమాకిల్

సా-దీ — కథంచిన్నిర్వాహ్యమిత్యాకాంక్షాయామాహ ఎఙ్కిరార్ - శరీర పాతేత్యాదియాల్ - ఇన్నిర్వాహత్తిల్ శిలవా చార్య పక్షత్తైక్ కాట్టుకిరార్ - గద్యత్తి లిత్యాదియాల్ - అంతిమస్మృతి ప్రపన్ననుక్కు ఉపాయ ఫలమాకక్కొళ్ళిల్ నియతమ్ వరుమ్ - తద్విషయమ్ గద్యవాక్య మెన్నిరర్‌కళ్ పక్షమ్ - ఇతిల్ అనుపపత్తి ప్రదర్శన పూర్వకమాక ముఖ్యపక్షత్తైయుపన్యసిక్కిరార్-ఇప్పడియాకిలిత్యాదియాల్-ప్రపత్తిఫలమాకక్కొళ్ళినాల్ ఒరుమక్కొలావిడిల్ వారా తెన్నిలంతిమస్మృతి నిర్విషయమాయి రామైయాల్ అనియతవిషయమాకైయాలెన్నైక. ఇతః,

సా-స్వా — ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - శరీరేతి - వచనఙ్గళ్ ‘‘ నష్ట స్మృతిరపి,, ఎన్ఱు కంఠరవేణస్మృతియై నిషేధిక్కైయాలే అవిరోధ వర్ణనం దుర్ఘట మన్ఱో వెన్కిర వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తు స్తర మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఎఙ్ఙనే యెన్నిలిత్యాదినా - పూర్వోక్త వచనఙ్గళంతిమ స్మృతియై ఫలమాకక్కొళ్ళాత

సా-ప్ర — నాస్తీత్యర్థః. దివాశుక్లపక్షోత్తరాయణాది రాదిశబ్దార్థః. స్వోక్తార్థస్య భాష్యకార వాక్య విరోధమాశంక్య పరిహరతి. శరీరపాతేత్యాదినా.‘‘అప్రచ్యుత పూర్వ సంస్కార మనోరథో జీర్ణమివ వస్త్రం సుఖేనేమాం ప్రకృతిం స్థూల సూక్ష్మరూపాం విసృజ్య,,తి వాక్య శేష సహితేనానేన వాక్యేనాంతిమ స్మృత్యావశ్యకత్వే ప్రతీతేపి తత్ర తాత్పర్యాంగీకారే ఉదాహృత వచన విరోధాదన్యథైవ నిర్వాహ్య మిత్యర్థః- కోవా నిర్వాహ ప్రకార ఇత్యత్ర స్వానభిమత నిర్వాహానుపపత్తిం దర్శయన్ వివక్షిత నిర్వాహమాహ - ఎఙ్ఙనే యెన్ని లిత్యాదినా, కథం నిర్వాహ ఇతి చేదిత్యర్థః. ఇప్పడి యాకిల్ , ఏవంచేత్. అంతిమ స్మృతిమవిఫలత్వేన క్రోడీకృత్య భరన్యస్యతాం సాభవేదితి వివక్షయా భాష్యకారైరుక్తమితి చేత్-

సా-వి — నను భాష్యకారస్య ప్రపన్నవిషయేంతిమ స్మృతిమాస్థిత్యేవాభిప్రాయశ్చేత్తర్హి తైరేవ గద్యే కథమంతిమ స్మృతిరుక్తా ? తత్ర ప్రథమ ముదాహృతవచనైస్సహావిరోధే కః పరిహార ఇతి శంకతే - శరీరపాతేతి - అత్ర కేషాంచిత్పరిహార మాహ - గద్యత్తిలితి - ప్రపత్తి ప్రకరణోక్తేతి భావః- గద్యత్తి లరుళిచ్చెయ్‌త వంతిమ స్మృతి ప్రపన్న రాన వర్‌కళుక్కు వరక్కడవతు ఎన్ఱు శిల రాచార్యర్ కళ్ శొల్లువర్‌కళిత్యన్వయః - కథం ప్రపన్నరానే త్యత్రాహ - ఇవ్వంతిమస్మృతి ఉపాయ ఫల మాకక్కొళ్ళీతి - ఏవంపరిహారే దోష ముద్ఘాటయతి - ఇప్పడియాకిలితి - ఏవంచేదత్యర్థః. అంతిమ స్మృతిం ఫలత్వేన క్రోడీకృత్య భరంన్యస్యతాంసాభవేదితి వివక్షయా భాష్యకారైస్తథోక్తమితిచేదిత్యర్థః - ఒరు శరీరత్తిలుమ్, ఏకస్మిన్నపిశరీరే. అంతిమప్రత్యయమ్, అంతిమప్రత్యయస్య- నిర్విషయ మాయి రామైయాలే, నిర్విషయత్వాభావేన.ఇతు, ఇయమంతిమస్మృతిః-భగవద్వ్యతిరిక్తవిషయత్తిలేపోమాకిల్,భగవద్వ్యతిరిక్తవిషయే

సా-సం — గద్యత్తిలరుళిచ్చెయ్‌కిర విత్యాదినా పరిహరతి. శరీరపాతేతి, అంతిమప్రత్యయమ్ వరుమితి. ఉపాయ ఫలత్వేన అంతిమ స్మృతినిర్దేశే ప్యవిరుద్ధ మిత్యర్థః.తత్రనియామకంవిద్యామాహాత్మ్యమితిభావః

మూ— “యంయంవాపి స్మరన్ భావం,, ఎన్కిఱ కణక్కిలే విపరీత ఫలమామ్ - ఆనపిన్పు గద్యత్తిలే అరుళిచ్చెయ్దపడియే స్వతంత్ర ప్రపత్తినిష్ఠనుక్కు భగవద్విషయత్తిల్ అంతిమ ప్రత్యయమ్ అవశ్యమ్ వరుమ్ - నష్ట స్మృతి రపీత్యాదికళ్ శ్రీగీతైయిల్ అష్టమాధ్యాయత్తిలుమ్ “యం యోగినః ప్రాణ వియోగకాలే యత్నేన చిత్తే వినివేశయంతి ,, ఇత్యాదికళిలుమ్ స్వయత్నసాధ్యమాఁక విధిక్కట్పట్టైయిలే ఉపాయమాక అంతిమస్మృతి వేణ్డువెన్కిఱన వెన్ఱు శిలఅచార్యర్కళ్ అనుసంధిప్పర్కళ్-

సా - దీ— ఇత్తవంతిమ మాన జ్ఞానమ్ . “ యంయం వాపి స్మరన్ భావం త్యజత్యంతే కళేబరమ్. తంతమేవైతి కౌంతేయ సదాతద్భావ భావితః,, ఎన్ఱతిరే - విపరీతఫలమామ్ , మోక్ష విపరీత ఫలవత్తామ్ - స్వతంత్రేతి - స్వతంత్ర ప్రపన్ననుక్కు పూర్వప్రపత్తికుక్కు ఫలమాక క్కోలా తిరుక్కచ్చెయ్దే భగవద్విషయత్తిల్ అంతిమప్రత్యయమ్ ఉపాయప్రభావత్తాలే నియతమాక వరుమెన్నై - ఆకిల్ నష్టస్మృతిరపీత్యాదివచనం విరుద్ధమాకాతో వెన్నిల్ నష్టస్మృతిరపీత్యాది వచనజ్గళ్ పూర్వకృతప్రపత్తియినుడైయ నైరపేక్ష్యమాకిర భక్త్యపేక్షయా ఉత్కర్షత్తై క్కాట్టుకిరన వెనిఱరార్.నష్టస్మృతిరపీత్యాది-

సా-స్వా— ప్రపన్న విషయజ్గళ్ - గద్యమంతిమ స్మృతియై ఫలమాక క్కోలిన్ప్రపన్న విషయ మెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడియవిశేషేణసర్వప్రపన్నవిషయమానవంతిమస్మృత్యనపేక్షితత్వవచనజ్గళైశిలప్రపన్న విషయమాకసంకుచిత విషయ మాక్కుకిరతువుమ్ సర్వవిషయగద్యత్తైయుమ్సంకుచితవిషయ మెన్ఱుశొల్లుకిరతువుమ్ న్యాయ విరుద్ధమన్నో? పరస్పర విరోధ శమనం ప్రకారాంతరేణదుర్ఘటమాకైయాలుక్త ప్రకారేణనిర్వాహమేసమీచీనమెన్నిల్ అన్య నిర్వాహమత్యంతోపపత్తివిరుద్ధతయా త్యాజ్యమెన్ఱుమ్వక్ష్యమాణప్రకారేణ నిర్వాహమే సోపపత్తిక సత్సంప్రదాయాగతమాకైయాలు పాదేయమెన్ఱుమరుళిచ్చెయ్కిరార్ -నష్టస్మృతిర పీత్యాదికళితి-

సా-ప్ర—ఆనపిన్పు, నిర్వాహాంతరస్యా నుపపన్నత్వేసతి - గద్యత్తిలిత్యాది - ఫలత్వేన తత్ప్రార్థనాభావేపి సర్వేషాం ప్రపన్నానా మంతిమస్మృతి ర్భవే దేవేత్యర్థః - నను సర్వప్రపన్నానా మంతిమప్రత్యయ సద్భావాంగీకారే తదభావ బోధక వచన విరోధ స్స్యాదిత్యత్రాహ - నష్టస్మృతిర పీత్యాదికళితి. అష్టమాధ్యాయత్తిలుమితి- “ ఓమిత్యేకాక్షరంబ్రహ్మ వ్యాహరన్ మామనుస్మరన్. యః ప్రయాతి త్యజన్ దేహం

సా-వి— ప్రసరతి చేదిత్యర్థః - అంతిమస్మృతిర్నామ అంతిమదశాభావినీ స్మృతిః- సాఫలత్వేనఅభిలష్యతే చేత్ నిర్విషయా నాస్త్యేతి సవిషయత్వే కదాచిద్భగవద్వ్యతిరిక్త విషయా స్యాచ్చేద్విపరీత ఫలా స్యాదిత్యర్థః - నను భగవద్విషయైవ స్మృతి రంతిమ దశాయాంమే స్యాదిత్యభిలష్య ప్రపత్తిః క్రియతే తథాత్వే దోషోనాస్త్యేతి చేదేవమపి తథాభిలష్య భరన్యాసం కుర్వతామేవస్మృతిస్స్యాత్. సర్వసాధారణ్యేన నసిధ్యేత్ - నహి భాష్యకృద్భి రధికారివిశేషపరతయా ఉక్తేత్యాశయః - స్వాభిమతంపరిహారమాహ . ఆనపిన్పితి . ఆనపిన్పు, నిర్వాహాంతర స్యానుపపన్నత్వేసతి . నను సర్వ ప్రపన్నానాం అంతిమస్మృతిసద్భావాంగీకారే తదభావబోధక వచన విరోధస్స్యాదిత్యత్రాహ - నష్టస్మృతిరపీత్యాది. అష్టమాధ్యాయత్తిలుమితి. “ఓమిత్యేకాక్షరంబ్రహ్మ వ్యాహరన్మామనుస్మరన్,, నిత్యత్రేత్యర్థః . నష్ట స్మృతిరపీత్యాదికళిల్

సా-సం—తథాహి నష్టస్మృతిరపీత్యనేన ప్రాప్తంవిరోధంపరిహరతి.నష్టేతి.నష్టస్మృతిరపీత్యేతదుపాయ

మూ—“కేవలంమదీయయైవదయయా,,ఎన్ఱిరేణ్డుగుళిచ్చెయ్‌తతు-అంతిమస్మృతియావతు, వాగాదికళుపశాన్తమానాల్ మనస్సు ఉపశాంత మావతఱ్కు మున్పేపిఱప్పతొరుస్మృతి- ఇతు అరుకిరున్నార్కు త్తెరియాతు.

సా-దీ—గద్యత్తి లరుళిచ్చెయ్‌త పడియేఎన్ఱుత్తై విపరిక్కిరార్ - కేవలం మగీయేత్యాదియాల్-అంతిమస్మృతి స్వరూపం తానే తెన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-అంతిమస్మృతియావతిత్యాదియాల్-ఉపశాంతమాన పిన్పుఎన్నైక్కు-

సా-స్వా— ఇన్త నిర్వ్యాహం సోప పత్తికమానాలుమ్ సత్సంప్రదాయాగత మెన్నైక్కు నియామకముణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - కేవలమితి - “మదీయయై వద యయా,, ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలే పురుషయత్న సాధ్యాంతిమ స్మృతి వేణ్డావెన్ఱు పూర్వోక్త వచనజ్గళుక్కు త్తాత్పర్యమెన్ఱు శ్రీభాష్యకారాశయ మెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలు మంతిమ స్మృతి అవశ్యమ్ వరుమెన్ఱు శొల్లకూ్కుడుమో? ఇవ్వాత్మావుక్కుతః పరం భగవద్విషయజ్ఞానమిల్లై యాకిలన్ఱో ఇన్త స్మృతియై అన్తిమైయెన్ఱు శొల్లలావతు- పిన్పు సార్వజ్ఞమ్ వరుకైయాలే అతు కూడాతే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - అంతిమ స్మృతియావతితి - బద్ధదశైయిల్ ఇంద్రియాధీన జ్ఞానజ్గళుక్కెల్లై అంతిమై యెన్ఱుకరుత్తు - పిరప్పతితి - భగవదనుగ్రహ సంవలితమనస్సాలే పిరప్పతెన్ఱపడి- మనో రూపేంద్రియాధీన జ్ఞానముణ్డాకిల్ ఘటాది జ్ఞానమ్పోలే సమీప వర్తి పురుషర్కళుక్కు ప్రవృత్తి నివృత్త్యాది కార్యజ్గళ్ తెరియ వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-ఇతుఇతి-అరుకు, సమీపమ్- వాగింద్రియముపశాంతమాకైయాలే బాహ్యలింగమ్ కూడామైయాలే తెరియాతెన్ఱుకరుత్తు -

సా-ప్ర—సయాతిపరమాంగతిం,,మిత్యత్రేత్యర్థః.ఏవంచభక్తానామివప్రపన్నానామంతిమస్మృతిర్నస్వయత్నసాధ్యా. కింతు భరన్యాస ఫలత్వేన పురుషయత్న మంతరేణ భవేదితి భాష్యకారాభిప్రాయఇత్యర్థః.స్వోక్తార్థస్య భాష్యకారాభిప్రేతత్వే భాష్యకార వాక్యమేవ సూచక మిత్యాహ- కేవలం మదీయయైవేత్యాదినా - కేవల పదైవ కారయోః పురుషయత్న వ్యావర్తకత్వా దితిభావః - ననుప్రపన్నానా మంతిమస్మృతిరవశ్యం భావినీచేదంతికస్థానాం యదాకదాచిద్వ్యేన కేన చిల్లింగాదినా ప్రతీయేతేత్యత్రాహ - అంతిమస్మృతి యావతితి. ఇతరు కిరున్నార్కు త్తెరియాతు, ఇయం స్మృతి స్సమీపస్థైర్జ్ఞాతుం నశక్యేత్యర్థః.

సా-వి— ఉపాయమాక వంతిమస్మృతి నేణ్డావెన్కిరనఇత్యన్వయః.ఉపాయత యాంతిమస్మృతిరపేక్షితానేత్యేవం పరానష్టస్మృతిరపేత్యాదయ ఇతిభావః. భక్తానాం యథాంతిమస్మృతిస్స్వయత్నసాధ్యాతథాప్రపన్నానాంస్వయత్న సాధ్యానభవతి. కింతు భరన్యాస ఫలత్వేన పురుషయత్నమంతరేణ భవతీతి భాష్య కారాభిప్రాయ ఇతిభావః. స్వోక్తార్థస్య భాష్య కారాభిప్రేతత్వం భాష్యకార వాక్య మేవసూచయతీ త్యాహ. కేవలం మదీయ యైవ దయయేతి- ఏవకారేణ కేవలపదేనచ పురుష యత్నస్య వ్యావర్తితత్వాదితిభావః. నన్వంతిమస్మృతిః ప్రపన్నానా మవశ్యమ్భావినీచేదంతికస్థానాంయదాకదాచిద్వ్యేన కేనచిల్లింగాదినాప్రతీయేతేత్యత్రాహ. అంతిమస్మృతియావతితి. ఇతు, ఇయం స్మృతిః. అరుకిరున్నార్కు, సన్నిహితానాం. తెరియాతు,

సా-సం—త్వే నాంతిస్మృతిర్నైరపేక్ష్యపరమిత్యత్రనియామకమాహ. కెవలమితి. కేవలమితిస్వయత్నసాధ్యత్వవ్యుదాసః. ఏవకారేణాన్యస్యోపాయాన్వయనిషేధః.ఇఙ్కు, స్వతంత్ర ప్రపన్నవిషయే.స్మృతి శబ్దస్యఇహకీర్తన పరత్వాభ్రమంవారయతి.వాగాదీతి.తహ్యర్థస్యఇతరానుపలబ్ధ్యాబాధతత్పరిహరతి. ఇతరుకితి.

మూ — “దృశ్యతేహి వాగింద్రియ ఉపరతేపి మనః ప్రవృత్తిః,, ఎన్ఱ భాష్యముమ్ ఏతేనుమొరు లింగ త్తాలే ఒరు మనఃప్రవృత్తి ఇవనుక్కుణ్డెన్ఱు రికిర వళవై చ్చొల్లుకిఱతు - తనక్కు శిలవ్యాధ్యాద్యవస్థైకళిలే కణ్డ పడియైచ్చొల్లుకిఱ తాకవుమామ్-

సా- దీ— తెరియాతాకిల్ “దృశ్యతేహి,, ఎన్ఱుభాష్యకారరరుళిచ్చెయ్యక్కూడుమో? వెన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - దృశ్యతేహీత్యాది - వాగాది దశేంద్రియోపరతి విషయమన్ఱు - వాఙ్మాత్రోపరతి విషయ మెన్ఱపడి, తనక్కుశిలవిత్యాది. పూర్వం పరకీయ జ్ఞానానుమితి విషయ మివ్వాక్య మెన్నతు, ఇప్పోతు స్వకీయ జ్ఞాన

సా-స్వా — ఇప్పడి యాకిల్ “దృశ్యతేహి వాగింద్రియ ఉపరతేపి మనః ప్రవృత్తిః,, ఎన్ఱు శ్రీభాష్యత్తిలే శ్రీభాష్యకారర్ వాగింద్రియోపశాంతావపి మనః ప్రవృత్తి దర్శన ముణ్డెన్ఱు శొల్లుకిఱతు విరోధి యాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - దృశ్యతే హీతి - ఇన్త భాష్యవాక్యమ్ పరేషాం పరకీయ మనః ప్రవృత్తిదర్శనమ్ ప్రసిద్ధమెన్ఱు శొల్లుకిఱతు - ఇతు పరస్య పరబుద్ధేర ప్రత్యక్షత్వాల్ కూడాతెన్ఱు అనుపపత్తియాలే కేన చిదుపాధినా వాఙ్మాత్రోపర తావిత రేంద్రియ సత్త్వే లింగ దర్శన జన్యాను మితి పరమెన్ఱు భాష్య వాక్యత్తై నయిప్పికిఱార్ - ఏతేనుమితి - ఇన్తవాక్య మనుమితి పరమాకిల్ దృశ్యతే ఎన్ఱు ప్రత్యక్షజ్ఞానవాచిధాతు ప్రయోగమ్ కూడుమో ? ఎన్న ప్రత్యక్ష పరమాయు మొరు యోజనై యరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - తనక్కిత్యాదినా - తనక్కు వ్యాధ్యాదినా వాగింద్రియమ్ బద్ధమానాల్ మనః ప్రవృత్తితనక్కు ప్రత్యక్షమానపడి వ్యాధి నివృత్త్యనంతరమ్ నానిప్పడి మనస్సాలే యెణ్ణి క్కొణ్డిరున్తేనెన్ఱు వ్యవహారిక్కైయాలే సర్వర్క్కుమ్ ప్రసిద్ధమెన్ఱపడి - ఆకైయాల్ భాష్యవాక్యమ్ సర్వేంద్రియోపర తికాలత్తిలే మనో మాత్రత్తాలే

సా-ప్ర— నను భాష్యకారైర్వాగింద్రియోపరమేపిమనోవ్యాపారస్యదర్శనోక్త్యా రంతిమస్మృతేరదృశ్యత్వంనోపపద్యతఇత్యత్రాహ. దృశ్యతేహీతి - కేన చిత్ప్రతి బంధకేన వాఙ్మాత్రస్య కార్య కరత్వాభావ దశాయాంకర చరణాది వ్యాపార రూప లింగేన మనో వ్యాపారస్య జ్ఞానం వా . వ్యాధ్యాది దశాయాం చేష్టాద్యభావేపి స్వస్మిన్మనో వ్యాపారస్య సర్వేణాపి దర్శనంవా భాష్యకారైరుచ్యతే. నతు దశేంద్రియాణాం మనస్సన్నిధ్యనంతరభావ్యంతిమస్మృతే జ్ఞానమిత్యర్థః .నన్వంతిమస్మృతేః కేనాపి జ్ఞాతుమశక్యత్వేఽజ్ఞాతాయా

సా - వి— జ్ఞాతుంశక్యానభవతి. నను భాష్యకారైర్వాగింద్రియోపరమేపిమనోవ్యాపారస్య జ్ఞేయత్వోక్తేస్తద్విరోధ ఇత్యత్రాహ. దృశ్యతేహీతి.ఎన్ఱ భాష్యకారవాక్యం, దృశ్యతేహీత్యాదభ్యుక్తం భాష్యకారవాక్యం॥ కేనచిత్ప్రతిబంధకేన వాగింద్రియమాత్రే ఉపరతేపి పాణిపాదాదీంద్రియలింగేన. ఒరుమనఃప్రవృత్తి, కాచిన్మనఃప్రవృత్తిః. ఇవనుక్కు, అస్య ముమూర్షోః. ఉణ్డు, అస్తి. ఎన్ఱు, ఇతి. అఱికిఱవళవై, జ్ఞాన మర్యాదామ్- శొల్లుకిఱతు, వదతి- దశస్వింద్రియేషూపరతేషుమనః ప్రవృత్తిరితరైర్జ్ఞాయతఇతిభాష్యకారతాత్పర్యంనభవతి-దశస్వింద్రియేషూపరతేషుస్మృతిర్హ్యంతిమస్మృతిః. అతోనవిరోధ ఇతిభావః -

సా-సం—సమీపస్థానామిత్యర్థః. దృశ్యతేహీతి, భాష్యేస్థితె తెరియాతిత్రికుతఇత్యాశంక్య తద్భాష్యంయత్కించిల్లింగానుమితవిషయ విశేషానాలింగతయా మనఃప్రవృత్తిమాత్ర విషయం నభగవద్విషయాస్తిమస్మృతివిషయ మిత్యాహ - ఏతేనుమితి - ప్రకారాంతరేణాన్యథా సిద్ధిమాహ - తనక్కితి-

మూ — ఆనపిన్బు భగవద్విషయత్తిల్ అంతిమ స్మృతి ముక్తరాకిర వర్కుమ్ మోక్షమ్ కొడుక్కిర వ ర్కు నైరియు మిత్తనై -

సా-దీ — ప్రత్యక్ష విషయమెన్నతు ఎన్నుభెదమ్- తెరియాతెన్నత్తై దృఢీకరిక్కిరార్ - ఆనపిన్బి త్యాది

సా-స్వా—పన్తవన్తిమస్మృతిపరమన్నెన్ను కరుత్తు-అతు లోక ప్రసిద్ధమన్నిరే- ఇప్పడిసమీపవృత్తికళుక్కు-తె రియాతెన్నాల్ లోకత్తిలోరుత్తరుక్కుమ్ ప్రత్యక్షమల్లామైయాలే అతీంద్రియ జ్ఞానకల్పనమ్ ప్రసంగియా తో ? అప్పోతు నైయ్యాయికోక్త నిర్వికల్పకఖండనమ్ విరోధియాతో? కించ సమీప వర్తిహార్ద రూపియాన వీశ్వరనుక్కు తెరియా తెన్నాలీశ్వర ప్రత్యక్షా విషయత్తుచ్ఛ మాకైయాలే అంతిమ స్మృతియే తుచ్ఛయాక ప్రసంగియాతో ? ఉత్క్రమణాది కళిలే యధికృతరాన సమీప వర్తి యమాది కళుక్కుమ్ తెరియాతెన్ను తాక్ శొల్లప్పోమో ? అప్పోతుఇతరాధి కారికళాన ప్రాకృతాళుక్కు హేయవిషయమాన వన్తిమస్మృతియై యిన్ను అతుక్కును గుణ మాక యమాదికళ్ ఫలజ్కొడుక్కిరతువుమ్ విరోధియాతో ? ఈశ్వరను మివను డైయ వన్తిమ స్మృతి హేయవిషయమెయెన్ను శంకయా దుష్ఫలత్తైయు జ్కొడుక్క ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఆనపిన్బితి - ముక్తరావారుక్కు స్వానుభవం స్వప్రత్యక్ష మాకైయాలే అతీంద్రియ జ్ఞానకల్పన మిల్లై - ముముక్షు వినుడైయఉత్క్రమణత్తిల్ యమాదికళనధి కృతరాకైయాలే అవర్కళుక్కు త్తెరియాతతు విరుద్ధమన్ను - శరణ్యనుక్కు ప్రత్యక్ష మాక త్తెరికైయాలే తుచ్ఛతాది ప్రసంగమిల్లైయెన్ను కరుత్తు - ఈశ్వరనుక్కు త్తెరియు మెన్ను శొల్లాతే మోక్షజ్కొడుక్కి రవరుక్కు త్తెరియు మెన్ను నిర్దేశత్తా లే అంతిమ స్మృతి యన్నిక్కే మోక్షమ్ కొడానెన్నుమ్ మోక్ష ప్రదానా నధికృత దేవతాంతరజ్ఞళుక్కు మోక్ష ప్రయోజ కాంతిమ స్మృతి తెరియాతెన్నుమ్ వ్యంజితమ్. ఇవ్వాంతిమ స్మృతి భగవత్కృపా యత్తై

సా - ప్ర — శ్శాస్త్ర ప్రతి పాద్య త్వా నుపపత్తే ర ప్రా మా ణి క త్వ మే వ స్యాది త్యత్ర సర్వజ్ఞేన సర్వేశ్వరేణ మోక్ష్యమాణేన జీవేనచ జ్ఞాయమానత్వా దీశ్వరేణ గీతాయాం "యంయంవాపి స్మరన్భావం త్యజత్యంతే కళేబర ,, మిత్యుపదిశ్యమానత్వాచ్చ ప్రామాణికత్వ మేవేత్యభి ప్రయన్నాహ- ఆనపిన్బిత్యాదినా. తెరియుమత్తనై, ప్రకాశేత - నాన్యేషామిత్యర్థః - నన్వేవం తర్హి "దృశ్యతేహి వాగింద్రియేతివా క్యే ప్యం తి మ స్మృతి ర్యాకిం న వివ క్షి తా స్యా త్ అ న్య వి ష యీ క్రి య మా ణ త్వా భా వ స్య వ్యా ధ్య వ స్థా భా వి మనో వ్యాపా రేష్య విశి ష్టత యా అంతిమ ప్రత్యయ మాత్ర నిష్ఠ త్వాభా వేన ప్రసిద్ధవ న్నిర్దే శోపపత్తే స్తత్ర పక్ష పాతా నుప పత్తేరితి చేన్న - దృశ్యతేహీతి - సంసా రిభిరపి ద్ర ష్టుం యోగ్యత్వేన నిర్దేశా త్సంసారిభి రంతిమ స్మృ తేర్విషయీ కరణా సంభవా ద్వ్యాధ్యవస్థా భావిన స్సవ్యాధి శాంత్య నంతరంప్రతిసంధానాచ్చప్రసిద్ధవన్నిర్దేశోపపత్తే స్తదేవవివక్షితమితిభావః-నన్వింద్రియ

సా—వి— తర్హి కేనహి సాజ్ఞాయత ఇత్యత్రాహ - ఆనపిన్బితి- ఏవంస్థితే- తెరియు మత్తనై, ప్రకా శేత. నను "నష్టస్మృతిః కాష్ఠపాషాణసన్నిభ,, మిత్యాదిక మంతిమ స్మృతి స్స్వప్రయత్న సాధ్యా న భవతీత్యేవం తత్పరమిత్యుక్తమ్ - జీవస్యభూతసూక్ష్మ విశిష్టస్య ఉపరత సర్వేంద్రియ స్యాప్రసృతధర్మ

సా-సం— ఆనపిన్బు, అంతిమస్మృతే రన్యైర్దుర్జ్ఞేయత్వాత్.

మూ— ఇతుకడ్ నంతరమ్ యోగికళోడుమ్ (యోగికళల్లాతారోడుమ్) అయోగికళోడుమ్ వాశియఱ హా ర్దనాస పరత్మానిల్ పకడ్ లిలే విశ్రమిక్కుమళవుమ్ సుషుప్తితుల్యమాయిరుక్కుమ్ - ఇవ్వవస్థై ప్పత్తి ««కాష్ఠపాషాణ సన్నిభం. నష్టస్మృతిరపి,, ఎన్నుమ్ ««నినైక్కమాట్టేన్,,- ఎన్నుమ్ శొల్లుకిర తెన్నాల్ ప్రపన్నాధికారిక్కు విశేషిత్తు ఓరతిశయమ్ శొల్లిత్తాకాతు-

సా-దీ—అంతిమస్మృత్యనంతరావస్థైయై కాట్టుకిరార్. ఇతుక్కు నంతరమెన్ఱు-యోగికళ్, విద్యాద్వయనిష్ఠర్- అయోగికళ్, సంసారికళ్- ఇస్సుషుప్తి తుల్యావస్థైయై ప్పత్తి కాష్ఠపాషాణ సన్నిభ మెన్నతెన్నాల్ ముఖ్యార్థమాకలామేయెన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవ్వవస్థైయెన్ఱు. అజ్ఞేతుమ్ నానునైన్ఱు నినైక్క మాట్టేన్, అవ్వవస్థైయిల్ అల్పముమ్ నానునైన్ఱు స్మరిక్క మాట్టేన్. ప్రపన్నాధికారిక్కిత్యాది. అవ్వవస్థైయిల్ కాష్ఠపాషాణ సన్నిభనైనయిక్కై భక్తియిలుముణ్డిరే- ఇస్సుషుప్తి క్కనంతరం పరమాత్మ

సా-స్వా—యాకైయాలే ఉత్తరకాలత్తిలుమ్ అనువర్తిత్తాలంతిమస్మృతియెన్కిరతు అనుపపన్నమన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఇతుక్కనంతరమితి - ఇప్పడి సుషుప్తి తుల్యావస్థైయుణ్డాకిల్ ««కాష్ఠపాషాణ సన్నిభ,, మిత్యాది వచనజ్గళుక్కు ముఖ్యార్థమాక వివ్వవస్థైయే విషయమెన్ఱు శొల్లలాయిరుక్కక్లిష్టగత్యా స్వయత్న సాధ్యస్మృతి శూన్యత్తైయిలే తాత్పర్యమెన్ఱు పూర్వమ్ శొన్నతు అన్యాయమన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవ్వవస్థైయై ప్పత్తవితి - ప్రపన్నాధికారిక్కితి- ఇవ్వవస్థై భక్తనుక్కుమ్ సాధారణమాన పడియాలే ««స్థితేమనసి సుస్వస్థే,, ఎన్ఱు తుడజ్గి ప్రపన్ననుక్కతిశయమ్ శొల్లుకిర ప్రకరణత్తిలే «« కాష్ఠపాషాణ సన్నిభ,, మెన్ఱు సాధారణాకారత్తై చ్చొల్లుకిరతు ప్రత్యుతనిందావహమాకైయాలే యసంగతమాక ప్రసంగికుమ్ - ఆకైయాల్ భక్తనైప్పోలే స్వయత్న సాధ్యాంతిమస్మృతి మానస్టిక్కయిరున్నాలుమ్ నాన్తానే స్మృతియై యుణ్డాక్కి పరగతియైనయిప్పిప్పేనెన్కిరతు. ఇవ్వాక్య

సా-ప్ర— ప్రాణభూతసూత్మవిశిష్టస్యజీవస్యపరమాత్మసంపత్త్యావిశ్రమమాణస్యయావద్విశ్రమంకృత్స్న వ్యాపారశూన్యత్వాత్,, కాష్ఠపాషాణసన్నిభం-నష్టస్మృతి,, రపీత్యాదికంతదవస్థావిషయంకింనస్యాదిత్యత్రతథాత్వేతాదృశాకారస్యసర్వముముక్షుసాధారణత్వాత్ప్రపన్నాతిశయోక్తిరూపత్వానుపపత్తేరయత్న సిద్ధాంతిమస్మృతయశ్చ ప్రపన్నా ఇత్యేవంరూపాతిశయపరత్వమేవయుక్తమిత్యాహ- ఇతుక్కనంతరమిత్యాదినా-

సా-వి—భూతజ్ఞానస్యపరమాత్మనివిశ్రమమాణస్యస్వాత్మమాత్రానుభవవ్యతిరేకేణవిషయగ్రహణాభావాత్సుషుప్తితుల్యావస్థతయా తదవస్థాపరమేవ కిన్నస్యాదిత్యాశంక్య తాదృశావస్థాయాః సర్వముముక్షుసాధారణత్వాత్ప్రపన్నవిషయే అయత్నసిద్ధస్మృతిమత్వరూపవిశేషో నప్రతిపాదితస్స్యాదితి తద్విశేష ప్రతిపాదన పరమిత్యాశంక్యాహ - ఇతుక్కనంతరమిత్యాదినా - పరమాత్మావిల్ పకడ్ లిలె విశ్రమిక్కుమళవుమ్, పరమాత్మని యావాన్విశ్రమస్తావత్పర్యంతమప్రసృతధర్మభూతజ్ఞానమప్రసిద్ధమితి భావః - శొల్లుకిరతెన్నాల్, సుషుప్తితుల్యావస్థాంప్రత్యుక్తమితిచేత్ -శొల్లిత్తాకాతు, కశ్చిదతిశయఉక్తోనభవతి-

సా-సం—ఇతుక్కనంతరమ్, అంతిమస్మృత్యనంతరమ్. ఇవ్వవస్థైయై ప్పత్తవితి. నహిసర్వసాధారణీమిమామవస్థామాదాయ ప్రపన్నాధికారిణి నష్టస్మృతిరపీత్యనేన కశ్చిద్విశేష ఉక్తోనభవతీతి భావః-

మూ — ఇతుక్కు మేల్ చ తత్స్మృతిజ్ఞానమపోహనంచ,, ఎన్కిఱ ప్రాజ్ఞనుణర్త్తు తత్ప్రకాశితద్వారనాయ్కొణ్డు బ్రహ్మనాడియిలే ప్రవేశిత్తాల్ పిన్ప్పు కాలతత్త్వ ముళ్ళ తనైయు

సా- దీ — బోధితనాయ్ బ్రహ్మనాడియిల్ ప్రవేశిత్త పిన్ప్పు అపునస్స్వాపజాగరముణ్డా మెన్ఱు నిగమిక్కిఱార్ - ఇతుక్కుమేలిత్యాదియాత్. అపోహనం, జ్ఞానాభావః - ఉణర్త్తు, ఎழுప్ప,

సా-స్వా— మెన్ఱాల్ సుసంగతమెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి సుషుప్తితుల్యావస్థై శొల్లక్కూడుమో? అప్పోతు బ్రహ్మనాడీ ప్రకాశ మిల్లామైయాలే తత్ప్రవేశమే యిల్లాతొழியాతో ? సర్వేంద్రియఙ్గళు ముపరతఙ్గళాన పడియాలే ఇంద్రియాధీన జ్ఞానమ్ శొల్లక్కూడాతే ? విద్యావశీకృత భగవత్కృపైయాలే ఊర్ధ్వ నాడీ ప్రకాశముణ్డా మెన్ఱిల్ సూక్ష్మ ప్రకృతి సంబంధ కాలత్తిలే ఇంద్రియ వర్గ ముపరత మాకైయాలే పునశ్చరీమ కాలమ్ సుషుప్తి సంభావితైయాక విరుక్క హార్ద్దన్ పక్కల్ విశ్రమిక్కై మాత్రముమ్ సుషుప్తితుల్యమాయిరుక్క మెన్ఱు సుషుప్తిక్కు కాలావచ్ఛేదమ్ తాన్ పణ్ణక్కూడుమో ? ఎన్ఱు వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఇతుక్కుమేలితి - అపోహనమ్, జ్ఞానాభావః - ‘‘ తస్య హైతస్య హృదయస్యాగ్రం ప్రద్యోతతే- తేనప్రద్యోతేనైష ఆత్మా నిష్క్రామతి,, ఎన్కిఱ పడియే సర్వేంద్రియఙ్గళు ముపరతఙ్గళానాలుమ్ ఇంద్రియాధీన జ్ఞాన మన్ఱికే కేవల భగవత్సంకల్పత్తాలే ఊర్ధ్వనాడీ ప్రకాశమ్ వన్తు నాడియిలే ప్రవేశిత్తాల్ దేశవిశేష విశిష్ట బ్రహ్మ ప్రాప్తి ప్రతిబంధక పాపాంశ మిరున్తాలుమ్ జ్ఞాన సంకోచ కాంశమ్ ముతలానకృత్స్న పాపాంశముమ్ నిశ్శేషమాక నష్టమాకైయాలే సూక్ష్మప్రకృతిసంబంధమ్ విద్యామాహాత్మ్యత్తాలే గమనార్థమాక

సా - ప్ర — ననూపరత సర్వేంద్రియస్య పరమాత్మ సంపన్నస్య ప్రసృతధర్మభూత జ్ఞానస్య స్వాత్మ మాత్రానుభవ వ్యతిరేకేణ విషయ గ్రహణాభావాచ్ఛతాధిక నాడీ విశేష గ్రహణ తత్ప్రవేశాదికం నస్యాత్, విశ్రాంత్యనంతరం భగవతైవ సార్వజ్ఞ్యోత్పాదనాత్తత్సిద్ధావుత్పన్న భావ పదార్థ స్యానిత్యత్వావశ్యం భావాన్ముక్త్యవస్థాభావి సార్వజ్ఞస్య వినాశోవాస్యాదిత్యత్ర ‘‘ సోశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ- సర్వంహపశ్యః పశ్యతి- పరంజ్యోతిరుపసమ్పద్య స్వేనరూపేణాభి నిష్పద్యత,, ఇత్యాదిభిర్ముక్త్యవస్థా భావి సార్వజ్ఞస్య స్వాభావికత్వబోధనాత్స్వాభావికస్యచ స్వరూపవన్నిత్యత్వాన్నకాప్యనుపపత్తిరిత్యభిప్రయన్నాహ - ఇతుక్కుమేలిత్యాది- పరమాత్మని విశ్రమానంతర మిత్యర్థః -

సా - వి— ప్రపన్నస్య విశేషకథనాత్తద్వచనస్యాయత్న సిద్ధాంతిమ ప్రత్యయ రూపవిశేష పరత్వాభావే వైయర్థ్యం స్యాదితి భావః - నను సుషుప్తతుల్యస్య కథం బ్రహ్మనాడీజ్ఞాన మిత్యత్ర స్వవిషయ స్మృతివద్భగవద్దత్త జ్ఞానేనైవేత్యాహ- ఇతుక్కు మేలితి - విశ్రమానంతరమ్-ప్రాజ్ఞనుణర్త్త, ప్రాజ్ఞైభగవతి జ్ఞాన ప్రవేసతి - నను భగవదుత్పాదిత జ్ఞానశ్చేజ్జ్ఞానస్య జన్యతయా ముక్తి దశాయామపి జ్ఞానస్య వినాశస్స్యాదిత్యత ఆహ- ఆసప్పిన్పితి- కాలతత్త్వముళ్ళతనైయుమ్, యావత్కాలతత్త్వసద్భావం-నిత్యమిత్యర్థః-

సా-సం— ఇతుక్కుమేల్, సర్వసాధారణ సుషుప్తి తుల్యావస్థాయా ఊర్ధ్వం- పునరేవంభూతావస్థాకిం ప్రసక్తేతి శంకాయామాహ. కింతు తదనంతరం బ్రహ్మనాడీప్రవేశనేసతి ప్రతిక్షణం ప్రజ్ఞావివృద్ధిరేవేత్యాహ-మత్త ఇత్యాదినా- అపోహనం, ఊహాపోహాత్మికా బుద్ధిః -

సూ— మొరుపకలాయుణర్ త్తియేయామ్.

సా-దీ— ఒరుపకలామ్, ''సకృద్విభాతో హ్యేషః,, ఎన్నిరివావామ్. జాగరమేయామ్, ''విపన్యవో జాగృవాగ్ంసః,, ఎన్నతిరే-

ప్రపన్ననుక్కు-అంతిమకాలత్తిల్ దేశకాలనిమిత్తనియమమిల్లైయెన్న త్తైప్పాట్టాల్ సంగ్రహిక్కిరార్-

సా-సా— స్థాపిత మానాలుమ్ ప్రతిబంధకమిల్లామైయాలే బ్రహ్మనాడీ ప్రవేశమ్మితల్ ''తయోర్ధ్వ మాయన్నమృతత్వమేతి,, ఎన్కైయాలే జ్ఞానత్తుక్కు సంకోచావస్థైయిల్లైయెన్నుకరుత్తు.ఉణర్త్త, ఉద్బోధనమ్ పణ్ణ - ఒరు పకలాయితి - కర్మమూల మనుష్య పితృదేవ జన్మమిల్లామైయాలే దివారాత్రి విభాగమిల్లామైయాల్ ''ఏతం సేతుం తీర్త్వాపి నక్తం మహరేవాభి నిష్పద్యతే - సకృద్విభాతో హ్యేష బ్రహ్మలోకః,, ఎనిరార పడియే ప్రాయేణ ప్రబోధ కాల మాన దివా వాయిరుక్కు మెన్పడి - పకలాయిరున్నాలుమ్ ప్రాకృత లోకత్తిలేపోలే సుషుప్తిసంభావిలైయన్నో? ఎన్నవుణర్ త్తియేయామెన్నుశొన్నతు-

ఆనాలుమ్ లోకత్తిల్ శ్రేయో నిమిత్తం ప్రస్థాన కాలత్తిల్ శుభనిమిత్త కాలాదిప్రతీక్షైనియమేనపణ్ణుకిరాప్పోలే అత్యంతాభ్యుదయ రూపమాన వర్చిరాది మార్గ గమనత్తుక్కు శుభనిమిత్త దేశకాలాపేక్షై వేణ్డావో? ముముక్షువాన భీష్మరుమ్ ప్రశస్తోత్తరాయణ కాల ప్రతీక్షై పణ్ణవిల్లైయో? వెన్కిఱ శంకైయై ప్పరిహరియా నిన్ఱు కొణ్డధికారార్థత్తైప్పాట్టాలే సంగ్రహిక్కిరార్-

సా-ప్ర— ఒరుపకలాయుణర్ త్తియేయాయిరుక్కుమ్ - ''తస్మాద్వా ఏతం సేతుం తీర్త్వా అపినక్తమహరేవాభినిష్పద్యతే.సకృద్విభాతో హ్యేవైష బ్రహ్మలోక,,ఇత్యుక్తరీత్యావిలక్షణదివాభూతాన్నిత్యసార్వజ్ఞమేవస్యాత్ - అహో జ్ఞానైకహేతుత్వవన్ముక్తస్యాపిసర్వదాసర్వవిషయజ్ఞానజనకత్వాద్విలక్షణదివసత్వేనరూపణమ్.

''సంశ్లేషభజతాంకృపా (త్వరా)పరవశ,,ఇత్యుక్తప్రకారేణ ప్రపన్నజన సంశ్లేషదాయ శ్రీరంగే వర్తమానస్యభగవతో దాసానాం యో దేశకాలాది పేక్షాహత్యాగాయభవతి సఏవమూర్ధన్యనాడ్యా నిర్యాణాయోపయుక్తో భవతీత్యభిప్రేత్యాహ .

సా-చి— ఒరుపకలాక, ఏకదివసరూపం- ఉణర్ త్తియేయామ్, సర్వప్రకాశకం జ్ఞానమేవ భవేత్ - నతు తన్నాశః ప్రకృతి సంసర్గ మోచనస్య స్వభావసిద్ధ సార్వజ్ఞ ప్రతిబంధక నివృత్తి రూపత్వేన తత్సత్వే సార్వజ్ఞ ప్రకాశనాత్పున స్సంహారాభావాత్-''నక్త మహరేవాభి నిష్పద్యతే- సకృద్విభాతో బ్రహ్మలోకః-జాగృవాగ్ంసస్సమింధత,, ఇత్యాద్యుక్త రీత్యా ముక్తానాం సదృశ సార్వజ్ఞేన సర్వదాదివసప్రాయ మేవానుభవంతీత్యర్థః - ''యథానక్రియతేజ్యోత్స్నా మలప్రక్షాళనాన్మణేః । దోష ప్రహాణా న్నజ్ఞాన మాత్మనఃక్రియతేతథా । యథోదపాన కరణాత్ క్రియతేన జలాంబరమ్ । సదేవనీయతేవ్యక్తి మసతస్సంభవఃకుతః । తథా హేయ గుణధ్వంసా దవబోధాదయోగుణాః । ప్రకాశ్యంతేనజన్యంతే నిత్యాఏవాత్మనోహిత,, ఇత్యాదిక మత్రానుసంధేయమ్.

ప్రపన్నస్య దేహత్యాగాయయఃప్రాప్తో దేశకాలాదిఃసఏవమూర్ధన్యనాడ్యా నిష్క్రమ్యార్చిరాది మార్గేణభగవంతంప్రాప్తుంప్రశస్తఇతిగాథయా ప్రదర్శయతి.

మూ—— నన్నిలమా(వతు)మతునర్పకలా(వతు)మతునన్నిమిత్తమ్,ఎన్నలుమా(వతు) మతుయాతా (మహ... జ్గడియవర్కు) మరజ్గరడి యవర్కు, మిన్నిలైమేనివిడుమ్బ్రయణత్తువిలక్కిలతోర్,

సా-దీ—— నన్నిలమిత్యాది. అడియవర్కుక్కు,ప్రపన్నరుక్కు - విలక్కిలతోర్నన్ని లైయామ్నడునాడి వళ్ళికుక్కు, వేరు విలక్కిల్లాతతామ్ నల్లనిలైమై యుడైయత్తాన. నడునాడీ, సుషుమ్నానాడియాల్ పోమ్వళ్ళికుక్కు. అర్చి రాది మార్గత్తుక్కు ఎన్నైక్కు. నడైపెరు కైకాక, మిన్ని లైమేని విడుమ్బ్రయణత్తు, "మిన్నిన్ నిలై యి ల్లై,, ఎన్నపడియే విద్యుత్తుప్పోలే అస్థిరమాన శరీర త్తై విడుకైయాకిర నిర్యాణత్తుక్కు - అజ్గు , దేశ

సా-స్వా—— నన్నిల మిత్యాదినా-అడియవర్కు, ప్రపన్నాళుక్కు. విలక్కిలతోర్, ప్రారబ్ధావధికానియ త స్థూల శరీర రూప ప్రతిబంధకనివృత్తి కాలమ్తవిర ప్రశస్త దేశకాలాది ప్రతీక్షా విళమ్బ సహామల్లాత - ఓర్, "శతంచైకాచ హృదయస్య నాడ్యస్తాసా మ్మూర్ధాన మభి నిస్సృతైకా - ఊర్ధ్వ మేకస్థితే స్త షా ,, మెన్నుమ్ శొల్లప్పడు కిరఅద్వితీయమైయాన - నన్నిలైయాన, నల్ల స్వభావత్తై యుడైత్తాన - ఇతర నా డికళ్ పోలే నరకాది నిమిత్తతయా హేయమన్నిక్కే పరమ పురుషార్థ ప్రాప్తి నిమిత్త తయా శుభ స్వ భావైయాన - నడు నాడివళ్ళి కుక్కు, నాడి కళుక్కెల్లా మ్మధ్యత్తిలే యిరుక్కిర బ్రహ్మనాడియాకిరవళ్ళికుక్కు. యద్వా. నడునాడియై ముఖమాక వుడైయ వర్చిరాది మార్గత్తుక్కు - నడైపెరవే , సంచారమ్ పెరుకై క్కాక. అర్చిరాది మార్గ గమ నార్థ మెన్నుకరుత్తు - మిన్నిలై, "మిన్నిన్ నిలై ,, ఎన్కిర పడియే - మిన్, విద్యుత్తి నుడైయ - నిలై, స్వభావ మ్పోలే యిరుక్కిర స్వభావత్తై యుడైయ - మేని, శరీరమ్-అ నియత కాలతయా క్షణ భజ్గుర శరీరమ్. విడుమ్బ్రయణత్తు, విడుకైయాకిరప్రయాణ త్తుక్కు - లోకత్తిల్

సా-ప్ర—— నన్నిలమిత్యాదినా. అరజ్గరడియవర్కు, శ్రీరంగ నాథదాసానాం ప్రపన్నానాంపరమైకాంతి నాం. మిన్ని లైమేని విడుమ్బ్రయణత్తు, క్షణప్రభావత్ క్షణభంగుర శరీరత్యాగరూప ప్రయాణాయ.యాతా మ్,యోదేశకాలాదిభవేత్ - అతు, సఏవ. విలక్కిలతోర్ నన్నిలైయాన నడు నాడువళ్ళిక్కు నడైపెరవే, పరమపద వ్యతిరిక్త స్థాన గమనాయోగ్యా ద్వితీయ సమీచీన స్వభావ శరీరమధ్య స్థిత మూ ర్ధన్యనాడీద్వారార్చిరాదిమార్గే గంతుమ్-నన్నిలమామ్,"జాతోవాత్రమృతోవాపిపాపానామతిపాపకృత్।

సా-వి—— నన్నిలమావతితి.అరజ్గరడియవర్కు, భగవద్దాసానాం. మిన్ని లైమేనివిడుమ్బ్రయణత్తు, విద్యు త్తుల్యస్థితేః శరీరస్య త్యాగపూర్వక ప్రయాణస్య - యాతానుమ్, దేశకాలాదికం-ఆమ్, భవతి- "రథ్యాం తరే మూత్ర పురీషగర్తే,,ఇత్యాదిరూపం- అతు,తదేవ.విలక్కిలతోర్ నన్ని లైయాన నడునాడి వళ్ళి క్కు, విలక్కిలతు, గంతవ్యదేశా దన్యత్ర గమనరహితే పరమపదైక గామినీత్యర్థః - ఓర్, అద్వితీయేన - నన్ని లైయాన, సమీచీన స్థితౌ భగవత్ప్రాప్త్యనుకూల స్వభావ ఇత్యర్థః - నడునాడీ, మధ్యస్థ మూర్ధన్య నాడ్యాఖ్యే-వళ్ళికుక్కు,మార్గే.నడైపెరవే,గమనరూపప్రయోజనాయ.నన్నిలమావతు,సమీచీనస్థలం.ఆమతువే,

సా-సం——నన్నిలమితి - అరజ్గరడియవర్కు మిన్ని లైమేని విడుమ్బ్రయణత్తు యాతామతువే విలక్కిలతోర్ నన్నిలైయాన నడునాడి వళ్ళికుక్కు నడైపెర నన్నిలమామతు ఇత్యాద్యన్వయః - రంగ నాథ ప్రపన్నానాం విద్యుత్తుల్యస్థితిమచ్ఛరీరస్య త్యాగపూర్వక ప్రయాణకాలే యద్దేశాదిభవేత్తదేవ- విలక్కిల తోరిత్యాది-

మూ— నన్ని లైయోనడునాడివళియేకునడైపెరవే॥ ౨౭॥

సా- దీ— కాల నిమిత్తజ్గళిల్. యాతానుమ్, ప్రశస్తాప్రశస్త దేశకాలనిమిత్తజ్గళిల్ ఏతాకిలుమ్ ప్రాప్తమానాలుమ్. అవైతానే నన్నిల మావతుమ్, ప్రశస్తదేశ మెన్నతుమ్- నర్పకలావతుమ్, నన్నిమిత్త మెన్నప్పడుమతు మామ్- ప్రశస్తకాల నిమిత్తజ్గళుమా మెన్నైకై॥ ౨౭ ॥

పూర్వమేఇవనై ఓరవసరత్తిలే ఉద్ధరిక్కైకాక వివనుడైయహృదయత్తిల్ వసిక్కుమ్హార్దన్

సా-స్వా—ప్రయాణత్తిల్ శుభాశుభనిమిత్తదేశకాలప్రతీక్షైశక్యైయాకైయాలేకర్తవ్యైయానాలుమ్పరమపద ప్రయాణత్తుక్కు శుభనిమిత్త దేశ కాలజ్గళుపాదాతుమ్ శక్యజ్గళల్లామైయాలుమ్''తీర్థే శ్వపచగృహేవా '', ఎన్ఱు దేశకాలాది నియమ మిల్లై యెన్ఱు శొల్లుకైయాలుమ్ నియమ మిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు- భీష్మర్ స్వచ్ఛంద మరణ రాకైయాలే శరీర విశ్లేష కాలమ్ స్వేచ్ఛయా నియంతుమ్ శక్యమాకైయాలే లోక సంగ్రహార్థ మాక లోక త్తుక్కు త్తరాయణ ప్రాశస్త్య ద్యోతనార్థమ్ ఉత్తరాయణ ప్రతీక్షై పణ్ణినారెన్ఱుకరుత్తు- అజ్గు,అనియత నిమిత్త దేశ కాలజ్గళిల్ - యాతాను మామ్, ఏతాకిలుమామ్- అరజ్గరడియవరెన్ఱ నికర పాఠత్తిలే యాతామ రజ్గరడియవరెన్ఱ స్తుపాఠమ్ - యాత్రామ్ , ఏతాకిలు మామ్ - అన్తదేశమే నన్నిల మామ్, నల్లదేశ మెన్నతు - అన్తకాలమే నర్పకలామ్,అతు నల్లకాల మెన్నతు - అన్తనిమిత్తమే నల్ల నిమిత్త మెన్ఱిలు మామ్,అతు నల్లనిమిత్తమెన్ఱుశొల్లప్పడుమతు -యద్వా, అతు,భిన్నపదమాయ్ - అతు, అన్తదేశమ్. నన్నిల మామ్, నల్లదేశ మామ్. అతు, అన్త కాలమ్. నల్ల కాలమ్ - అతు , అన్తనిమిత్తమ్ - నన్నిమిత్త మెన్ఱలు మామెన్ఱు యోజనై యాకవు మామ్ ॥ ౨౭ ॥

ఆనాలుమ్ మూర్ధన్యా నాడియిలే ఇజ్జీవన్ ప్రవేశిక్క కూడుమో?ఉపరతసర్వేంద్రియనాయ్

సా-ప్ర— మమలోక మవాప్నోతి నపునర్భావ మృచ్ఛతి,, త్యాదిభి రుక్తసమీచీన స్థల విశేషోభవేత్-యాతామిత్యస్య అతుఇతి పదత్రయేణాన్వయః- అతువేనర్పకలామ్, సఏవ కాలో ''దివాచశుక్లపక్షశ్చ'', త్యాద్యుక్తః సమీచీనః కాలః. అతువే నన్నిమిత్త మెన్ఱవుమామ్- యేనప్రారబ్ధ ఫలభూతో ద్బంధనాదినా శరీరమత్యజత్తదేవార్చిరాదినా గంతుం యోగ్యత్వే నోక్తాగ్నిప్రవేశ భృగువతనసరయూగంగాదిజలప్రవేశయోగాభ్యాసాది రూపం సమీచీన నిమిత్త మిత్యర్థః॥ ౨౭॥

నన్వేవ మిదానీం ప్రాజ్ఞస్యసార్వజ్ఞోత్పాదన పూర్వకంశతాధికనాడీప్రవేశయిితృత్వంనోపపద్యతే.

సా-వి—భవత్యేవ. నల్పకలామతు, ''దివాచ శుక్లపక్షశ్చ'',త్యుక్త ప్రశస్తకాలః. పకల్ శబ్దఃకాలమాత్రోపలక్షణః. అతువేనన్నిమిత్తమ్, తాత్కాలిక సంభావిత నిమిత్తమేవ శస్త్రఘాతాదికం ప్రయోగార్థోదకస్థాపనాది రూపసమీచీన నిమిత్తం. ఏన్నలుమామ్,ఇతివక్తుంయోగ్యంభవేత్ -కిమప్యనపేక్ష్యమితిభావః.॥ ౨౭॥

సా-సం—గంతవ్యదేశాదన్యత్రగమనాననుకూలపరమపదైకగామ్యద్వితీయసమీచీనస్థితిమదూర్ధ్వగమూర్ధన్యనాడీ సంబంధి మార్గే గమన లాభాయ. నన్నిలమామతు, సఏవదేశః, శ్రీరంగాదిదేశః-నల్పకల్, సఏవదివాచే,, త్యాదినోక్తః కాలః. నన్నిమిత్తం, తదేవ సమీచీన మిత్యర్థః ॥ ౨౭ ॥

ఇహనాడీ భేదైరిత్యనేన వివక్షితా నాడీ శతాధికా అంతిమకాలే స్వయమేవస్వపదయాత్రా

మూ—దహర(జఠర)కుహరే దేవస్తిష్ఠన్ నిషద్వరదీర్ఘికాని పతిత నిజాపత్యాదిత్సావతీర్ణః పితృక్రమాత్ ।

సా. దీ—నిర్యాణదశైయిల్ బ్రహ్మలోకగమనార్థమాక వివనై సుషుమ్నానాడియిల్ ప్రవేశిప్పిక్కుమెన్కిఱార్-దహరేతి- దేవః ప్రభుః. శేషియాన శ్రియఃపతి- నిషద్వరేత్యాది - నిషద్వరః, జంబాలః. శేఱ్ఱుక్కిణత్తిలే విఴున్దతన్ బాలకనై ఎడుక్కక్కిణత్తిలే కుతిత్త తకప్పన్ న్యాయత్తాలే-

సా. స్వా — అచిత్తుల్యనాన వివన్ ప్రకాశలేశ రహితనాయ్ అశక్తనాన పడియాలే నాడియిలే ప్రవేశిక్క కూడాతే? స్వతో జీవనుక్కు ప్రవేశ శక్తియిల్లావిట్టాలుమ్ హార్దనాన ఈశ్వరన్ జ్ఞాన ప్రదానమ్పణ్ణి ప్రవేశిప్పిక్కిఱానెన్ఱిలీశ్వరన నాదియాక బ్రహ్మపురమెన్ఱు అభిమానిత్తు భోగ్యమాయిరుక్కిఱ విశ్శరీరత్తై విశ్లేషిప్పిక్క కూడుమో? అకృతకతయాత్యంత భోగ్య పరమ పద ప్రాప్త్యర్థం విశ్లేషిప్పిక్క కూడుమెన్ఱిలానాలుమనాదియాక విజ్జీవాత్మావై సంసరిప్పిక్కైక్కాక హార్దాయ్ తారమ్పణ్ణి జుగుప్సనీయ దేహత్తిలే ప్రవిష్టనాకైయాలే సంసారోచ్ఛేదన వ్యాపారమ్ పణ్ణి విక్క కూడుమో? సంసరిప్పిక్కైయే ప్రయోజనమల్లావిట్టాల్ హార్ద రూపియాన ఈశ్వరనుక్కు జుగుప్సనీయ దేహ ప్రవేశమనుచితమాక ప్రసంగియాతో? వెన్కిఱ శంకైయై శ్లోకత్తాలే పరిహరిక్కిఱార్- జఠర కుహరఇతి- దేవః, కర్మోపాధిమపేక్ష్య లీలాప్రవృత్తః- నిషద్వర దీర్ఘికా, “ నిషద్వరస్తు జంబాల„ ఇత్యమరః- జంబాల పూర్ణ దీర్ఘికాయాం కూపే-నిపతితస్య నిజాపత్యస్య, స్వకీయ పుత్రస్య బాలస్య. ఆదిత్సయావతీర్ణ పితృక్రమాత్, తత్ర దీర్ఘికాయాం పంక సంసర్గాది హేయతామనాలోచ్య స్వయమ్ పురుషార్థతయా పుత్రోద్ధరణార్థం స్వయమపి పతిత పితృన్యాయేన - జఠర కుహరే, రక్షణావసర ప్రతీక్షయా హార్ద రూపేణావతీర్య తిష్ఠన్ - అనేన “ పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయచ దుష్కృతాం „ మిత్యాది ప్రమాణోక్త రీత్యా హార్ద రూపేణావతీర్య హేయ శరీర ప్రవేశశ్శరణ్యస్య సంసార కూప పంక నిమగ్నస్వదాసోద్ధరణైక ప్రయోజనార్థః - నతు సంసారోత్పాదనార్థ ఇతి

సా. ప్ర— “తస్య ప్రాజ్ఞేనాత్మనా సంపరిష్వక్తః -ఏషసర్వభూతాంతరాత్మా„ త్యాది శ్రుతిభిస్సర్వేష్వపి దేహేషు సాన్నిధ్యావగమాజ్జీవస్యచానాది సంసారే వంతదేహవత్వాత్తద్దేహ వియోగకాలేశతాధిక నాడీప్రవేశ కరణాభావవదిదానీమపి తత్కరణాసంభవాదిత్యత్రాహ - దహరకుహరఇత్యాది - దహరాఖ్యకుహరే సుషిరే “నాగలోకోథ కుహరం వివరం సుషిరం బిలం„ మిత్యుక్తేః. దేవస్తిష్ఠన్ “అనశ్నన్నన్యో అభిచాకశీతి„ త్యుక్త రీత్యా దేదీప్యమానస్తిష్ఠన్- నిషద్వర దీర్ఘికా, కర్దమవాపీ, “నిషద్వరస్తు

సా. వి— హార్ద పరమాత్మైవ సుషుప్త ప్రాయంపురుషం బ్రహ్మనాడీం ప్రవేశయతీతి శ్లోకేనాహ -దహరకుహర ఇతి - దహరకుహరే, దహరాకాశే తిష్ఠన్- దేవః, ప్రకాశమానః పరమాత్మైవ-నిషద్వరదీర్ఘికాయాం, కర్దమయుక్త వాప్యాం, నిపతితస్య నిజాపత్యస్య-ఆదిత్సయా,ఉద్ధరణేచ్ఛయా-అవతీర్ణస్యపితుః-క్రమాత్, న్యాయాత్-బలాదుద్ధృత్యేతిభావః.

సా. సం—మూర్ధన్యనాడీం ప్రవేశయతీత్యాహ-దహరేతి-జగత్కారణభూతః. “గుహాహితం గహ్వరేష్ఠ„ మిత్యుక్తే దహర కుహరే తిష్ఠన్ స దేవః- ప్రభుః, ఫలప్రదః-దహరకుహర సంబంధితయాస్థితాంశత ధికాం-

మూ— ధమనిమిహాన స్తస్మిన్కాలేసపీవశతాధికామకృత కపురప్రస్థానార్థంప్రవేశయతిప్రభుః॥౮౫॥

ఇతికవితార్కికసిహ్మస్యసర్వతంత్రస్వతంత్రస్యశ్రీమద్వేంకటనాథస్యవేదాంతాచార్యస్యకృతిషు

శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే నిర్యాణాధికారో వింశః.

శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ — ఇహ, ఇర్ద్ధహరాకాశ త్తిలే. హృదయాకాశ త్తిలే పూర్వ మేవతిష్ఠన్ తస్మిన్నిర్యాణకాలే: అకృతపురస్య, వైకుంఠనగరస్య- గమనార్థం-నరి, అస్మాన్. ఇహ, శరీరస్థితి సమయే - శతాధికాంధమనిమ్, సుషుమ్నా నాడియై ప్రవేశి ప్పిక్కుమ్,, తదేకోగ్ర జ్వల నం ,, ఎన్లపడి యెనై॥ ౮౫ ॥

ఇతి శ్రీసారదీపికాయాం నిర్యాణాధికారోవింశః.

సా - స్వా — ధ్వనితం. ప్రభుః,స్వామీ- తస్మిన్ కాలే,యాదృచ్ఛిక ప్రాసంగి కాదిసుకృతవిశేషపర మ్పరయా స్వసమీ హిత రక్ష ణావ సరే - సఏవ , లీలా ప్రవృత్త ఏవ - స్వామి త్వాత్స్వతో రక్షణ ప్రవృత్తతయా లీలోప రతి కాలే - నరి , అస్మాన్ - శతాధికాం - ధమనిం, నాడీమ్. అకృతక పురస్య, అకృత్రిమస్య స్వతః ప్రాప్తస్య పురస్య పరమ పదస్య - ప్రస్థా నార్థం ప్రవేశయ తీత్యర్థః - నిరుపాధిక తయా స్వతః ప్రాప్త పుర ప్రవేశా ర్థమ్ సో పాధిక తయా ఆగం తుక పురా న్నిర్గ మన కరణ ముచిత మిత్యపి సూచ్యతే ॥ ౮౫ ॥

ఇతి శ్రీమదుత్తర సారా స్వాదిన్యామ్ నిర్యా ణాధి కారోవింశః -

సా-ప్ర—జంబాళ,, ఇత్యుక్తేః.యథాకర్దమవాపీనిపతితస్వసుతాదిత్సయాతత్పితాతత్రావతరే త్తథాత్యంతజుగుప్సనీయే శరీరే అంతర్యామిత్వే నావస్థిత స్సర్వేశ్వర స్స్వావసరే జీవ ముత్తారయతీత్యర్థః ॥ ౮౬॥

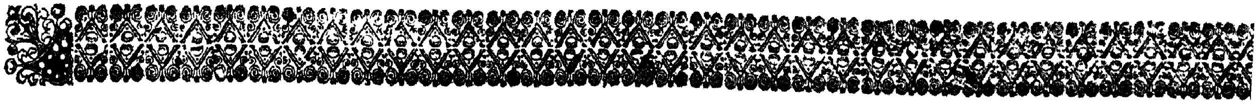
ఇతిశ్రీసారప్రకాశికాయాంనిర్యాణాధికారోవింశః.

సా—వి— అకృతకపుర ప్రస్థానార్థం, పరమపదప్రయాణాయశతాధికాం ధమనిం,మూర్ధన్యా నాడీం. నః,అస్మాన్,ప్రవేశయతి,అవిలంవతర్మాన సామీప్యేవర్తమానవద్వేతి వర్తమాన సమీపేభవిష్యతిలట్॥

ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాం నిర్యాణాధికారోవింశః-

సా_సం—ధమనిం, నాడీం . తస్మిన్కాలే, శరీర విశ్లేషసమయే - అప్రాకృతపరమ స్థానప్రయాణార్థం ప్రవేశయతి - ,, తదేకోగ్ర జ్వలన ,, మిత్యుక్త రీత్యానాడీద్వారం విశదీకృత్య స్వయమేవ ప్రవేశం కారయతీత్యర్థః -

ఇతి శ్రీసార ప్రకాశికా సంగ్రహే నిర్యాణాధికారో వింశః-

శ్రీమైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

గతిచింతనాధికారః.

మూ—

జ్వలన

సా-దీ- ఏకవింశే బ్రహ్మనాడ్యానిర్గతస్యాస్య దేహినః । అర్చిరాదిగతౌ తైస్తైస్సత్కారస్సాధువర్ణ్యతే॥

సా-స్వా— ఇప్పడి పూర్వాధికారత్తిలే నిషద్వర దీర్ఘికాని పతిత నిజాపత్యాది త్రాణతీర్ణ పితృన్యాయత్తాలే స్వయమ్ పురుషార్థ మాక విద్వాత్మావై పరమ పురుషార్థ ప్రాపణార్థ మర్చిరాది మార్గ ముఖభూత బ్రహ్మ నాడియిలే ప్రవేశిప్పి క్కిఱానెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? సర్వత్ర విభువాయ్ పరిపూర్ణమాన బ్రహ్మత్తినుడైయ వనుభవ రూప పరమ పురుషార్థ మిజ్గేతానే సిద్ధిక్కలామిరుక్కై యాలే యితుకుక మార్గ గమన మపేక్షిత మన్ఱే ? దేశ విశేష విశిష్ట బ్రహ్మానుభవమే పురుషార్థ మాకైయాలతుక్కు మార్గ గమనాపేక్షై యుణ్డెన్నిల్ భక్తియోగ ప్రకరణత్తిలే యిరుక్కిఱ వర్చిరాదిమార్గత్తై ప్రపన్న విషయత్తిల్ శొల్లక్కూడుమో ? ‹‹ ఊర్ధ్వమేక స్థిత స్తేషాంయోభిత్వా సూర్యమండలం। బ్రహ్మలోక మతిక్రమ్య తేనయాతి పరాంగతిం,, ఎనిఱ పడియే మూర్ధన్య నాడియిలే ప్రవేశితనాన ప్రపన్ననుక్కు సూర్యమండల భేద ద్వారా గమన మావశ్యక మాకైయాలుమ్ అప్పడియే సంప్రదాయ మాకైయాలుమ్ ‹‹ తేషాం వైక్షేమ మధ్వానం గచ్ఛతాం ద్విజ సత్తమ । సర్వలోక తమోహంతా ఆదిత్యో ద్వార ముచ్యతే ,, ఎన్ఱు సూర్యమండల భేద ద్వారకమార్గమ్ దేవయాన మెన్ఱు పేర్ పెత్తతాకైయాలుమ్ ప్రపన్ననుక్కు జన్మాంతరా వ్యవధానేన అపునరావృత్త్యను గుణ మార్గాంతరమిల్లామైయాలుమ్ అన్యథానుపపత్త్యా అర్చిరాది మార్గ మావశ్యక మెన్నిలానాలుమ్ ‹‹నిష్పానియే నిరాలంబే నిచ్ఛాయే నిర పాశ్రయే । ద్రాఘీయస్య శుభేమార్గే యమస్య సదనం ప్రతి ,, ఎనిఱ మార్గాంతరమ్ పోలే యితువుమ్ దుఃఖోత్పాదక మాకిలతు అనిష్టమాకాతో ? భగవచ్ఛాస్త్రాదికళిలే శొల్లుకిఱ పడియే ఇన్తమార్గమ్ నిరతిశయ పురుషార్థ రూప మెన్నిలానాలుమ్ స్థూలశరీర నిర్యాణ కాలత్తిలే తానే సమస్తకర్మముమ్ నష్టమాకైయాలే మూలచ్ఛేదత్తాలే ప్రాకృత శరీర రహితనాన వివనుక్కు ప్రకృతిమండలత్తిలే మార్గ సంచారమ్ కూడుమో ? ప్రాకృత సూక్ష్మ శరీర మివనుక్కుణ్డెన్నిల్ అతు కర్మఫలభోగార్థమాన

సా-ప్ర— ఏవం శరీరాన్నిర్గతానాం పరమ పదం గచ్ఛతాం మార్గోఽత్ర నిరూప్యతే-తత్రసుఖాను

సా-వి— బ్రహ్మనాడీప్రవేశానంతరమర్చిరాదిగతిప్రకారంవిస్తరేణోపపాదయిష్యన్ సంక్షేపేణాహ-

సా-సం— అథైవం మూర్ధన్యనాడ్యాస్థూలశరీరాన్నిర్గతస్యార్చిరాది మార్గేణ గతివిశేష పర

మూ—దివస జ్యోత్స్నాపక్షోత్తరాయణవత్సరాన్ పవనతపన ప్రాలేయాంశూన్ క్రమాత్

సా-దీ — బ్రహ్మనాడీ ప్రవేశానంతర భావియాన ఆతివాహిక ప్రాప్తిక్రమత్తై యరుళిచ్చెయ్ కిరార్- జ్వలనేతి- జ్వలనః, అర్చిః. అర్చిరభిమానీ పురుషః. దివసః, వాసరః. జ్యోత్స్నాపక్షః, శుక్లపక్షః - ఉత్తరాయణం. వత్సరః. పవనః- తపనః- ప్రాలేయాంశుశ్చంద్రః. క్రమాదిత్యనేనఅయమేవ క్రమః, ఎను

సా-స్వా—పడియాలె నిశ్శేషకర్మక్షయం శొన్నదువిరోధి యాగాదో? ప్రాకృతశరీర మనువర్తిత్తాల్ప్రాకృత భోగముమ్ ప్రసంగి యాదో ? లోకత్తిలే తటాకోత్పాదక సస్యోత్పాదనే చ్చైసస్య సిద్ధి యాలే నివృత్తి యానాలుమ్ పానాద్యర్థం తటాకమ్ స్థాపిత మాకిరాప్పోలే మూలభూత కర్మ నష్టమానాలుమ్ సూక్ష్మ శరీరమ్ విద్వైయాలే గతి మాత్రార్థమాక స్థాపిత మెన్నిలప్పోదు అదుయావదాత్మభావియాక అనువర్తిక్కరా ప్రసంగి యాదో ? దివ్యలోక ప్రాప్త్యనంతరమ్ స్వప్రయోజనమ్ నివృత్తమాకైయాలే ఇశ్శరీరం నశిక్క- మెన్నిలప్పోదుతదుత్తర క్షణత్తిలె తానే స్వస్వరూపావిర్భావమ్ ప్రసంగియాదో? కించ ఇవ్వర్చిరాది ప్రాప్తి యుగపత్తో ? క్రమికైయో ? యుగపత్తాకిల్ క్రమశాస్త్ర విరోధమ్ ప్రసంగియాదో ? క్రమికైయాకి లుపనిషత్తుక్కళిలే నానావిధ క్రమమ్ శొల్లుకైయాలే క్రమనైయత్య నిదానముణ్డో? కించ ఇవ్వర్చిరాది గతి ఉపాసకనుక్కు నిత్యమజ్ఞమాక చింతనీయై యాకైయాలే తత్క్రతున్యాయత్తాలే అవనుక్కు నియతైయన్రో ? ప్రపన్ననుక్కుమ్ నిత్య చింత నీయై యెన్నిలప్పోదు గతి చింతై యఙ్గమాకైయాల్ సాంగోపాయత్తుక్కు సకృత్కర్తవ్యత్వ భంగమ్ ప్రసంగియాదో ? అఙ్గమన్రెన్నిల్ఇన్నిరూపణ మివ్విడత్తిల్ అసంగత మాకాదో ? ఇత్యాది శంకైకళై యున్నవధికారత్తాలే పరిహరిక్కక్కోలిఅధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిరార్ - జ్వలనేతి - జ్వలనశ్చ దివసశ్చ జ్యోత్స్నాపక్షశ్చోత్తరాయణంచ వత్సరశ్చేతి ద్వంద్వః - తాన్. ‘‘తేర్చిష మభి సంభవంత్యర్చిషోఽహః- అహ్న ఆపూర్యమాణపక్షం - ఆపూర్యమాణ పక్షాద్యాన్ షడుదఙ్ఙేతిమాసాంస్తాన్మాసేభ్యస్సంవత్సరమిత్యుక్తాన్. పవనశ్చతపనశ్చ

సా-ప్ర—సంధానార్థం మార్గం సంగృహ్య దర్శయన్ తేన మార్గేణగతానాంపరిపూర్ణానుభవః ఫలమిత్యాహ - జ్వలనేత్యాదినా - జ్యోత్స్నాపక్షః, జ్యోత్స్నాప్రచురః పక్షః. ప్రాచుర్యంచ పూర్ణిమా

సా-వి—జ్వలనేతి - జ్వలనః, అర్చిరభిమాని దేవతా. దివసః, దివసాభిమాని దేవతా. సర్వత్రైవమేవ- అత్ర ఛాందోగ్యే ‘‘మాసేభ్యస్సంవత్సరం సంవత్సరాదాదిత్యమితి శ్రుతం - అన్యత్ర మాసేభ్యో దేవలోకం దేవలోకాదాదిత్యమితి- తథా పరత్ర ‘‘యదా వై పురుషోఽస్మాల్లోకాత్ప్రైతి సవాయుమాగచ్ఛతి- తస్మై స తత్ర విజిహీత’’ ఇతి తత్ర దేవలోక వాయుశబ్దయో ర్వాయువిషయతాం స్వీకృత్య ఛాందోగ్య శ్రుత మాదిత్య సంవత్సరానంతర్యం వాయునావ్యవహితమితి, ‘‘వాయుమబ్దా దవిశేష విశేషాభ్యా’’మితి సూత్రేణనిర్ణీతం-తదభిప్రేత్య తపన పవనేత్యుక్తమ్-తపనః, సూర్యః. పవనః, వాయుః-

సా-సం—మధికారమవసరసంగత్యాఆరభమాణఃప్రతిపాద్యంసంగృహ్ణాతి-జ్వలనేతి. జ్వలనం, అర్చిః-దివసః, అహః. జ్యోత్స్నయా సహితఃపక్షః, ఆపూర్యమాణ పక్షః. ఉత్తరాయణమితి, ఉదీచీన మాస షట్కముచ్యతే- వత్సరః, సంవత్సరః. పవనః, వాయుః. తపనః, ఆదిత్యః. ప్రాలేయాంశుః, చంద్రః.

మూ— దచిరద్యుతిమ్ । జలధ(చ)రపతిం దేవాధీశం ప్రజాపతిమాగత స్తరతివిర [illegible] స్తతః పర

సా-దీ— సూచితమ్-అచిరద్యుతిః, వైద్యుతః. జలధరపతిః, వరుణః. దేవాధీశః, ఇ [illegible] పస్థితాన్ క్రమే ణాగతః తైస్సత్కృతో నాన విజ్జ్వరః విరజానదిమేకదైవ కష్కమ్. తతః పరం వా [illegible] దూరే ‘‘యతో వాచో నివర్తంతే’’, ఇత్యుక్తమ్. అద్భుతం దేశవిశేషమ్ పరమాత్మానం చ తరతి, ప్రాజ్ఞో-తరతిరత్ర ప్రాప్త్యర్థః. ‘‘నైనం సేతుమహోరాత్రే తరత’’, ఇతివత్. యద్వా, తతః పర మద్భుతమ్ దూరే వాచో భవతి-

సా-స్వా— ప్రాలేయాం శుశ్చేతి ద్వంద్వః - తాన్, అత్ర పవనాదిద్వంద్వ సమాసరూప భిన్నపద నిర్దేశే న సూత్రస్థ ప్రథమ పదపర్యాయ గ్రహణాత్ ‘‘వాయుమబ్దాదవిశేషవిశేషాభ్యా’’ మితిన్యాయస్సూచ్యతే-అచిర ద్యుతిం, విద్యుతమ్ - జలధరపతిం, వరుణమ్. అత్ర వరుణాది పదమ్ విహాయ జలధరపతిపద నిర్దేశః విద్యుతా సాకమ్మేఘోదర వర్తిత్వ రూపాంతరఙ్గ సంబంధ ద్యోతనార్థః - అత్రాప్యచిర ద్యుతిమితి సూత్రస్థ ప్రథమపద పర్యాయ గ్రహణేన ‘‘ తటితోధి వరుణ స్సంబంధా ’’ దితి న్యాయ సూచనార్థమ్ భిన్న పదతయా నిర్దేశః - దేవాధీశమ్, ఇంద్రమ్. ప్రజాపతిమ్. ‘‘ సఇంద్ర లోకం సప్రజాపతిలోక ’’ మితిపాఠతః క్రమేణోక్తౌ ఇంద్ర ప్రజా పతీ - అత్ర ద్వంద్వా నిర్దేశః పూర్వ ద్వంద్వ నిర్దేశ స్థల వచ్ఛ్రితిః క్రమో నాస్తి, కింతు, పాఠక్రమ ఏవేతి జ్ఞాపనార్థః - ఏతాన్ క్రమాత్ప్రాప్తః - అనేన క్రమనైయత్యం గమ్యతే - తతో విరజాంతరతి - అద్భుతమ్ తతః పరమ్, ఫలపర్వ వాచో దూరే వాచామగోచరమిత్యర్థః-

సా-ప్ర— జ్యోత్స్నాయా ఆధిక్యాత్ -తతః పరం విరజాతిక్రమణానంతరం ‘‘యతో వాచో నివర్తంతే’’ ఇత్యుక్తరీత్యా వాచ అవిషయ భూతం - ‘‘ అనేకాద్భుత దర్శనం - సర్వాశ్చర్య మయం దేవ ’’

సా-వి— ప్రాలేయాంశుశ్చంద్రః-‘‘ఆదిత్యాచ్చంద్రమసం-చంద్రమసో విద్యుత’’ మితిశ్రౌతక్రమాత్ప్రాలేయాం శూన్ క్రమాదచిరద్యుతిమిత్యుక్తమ్. ‘‘ఏతం దేవయానం పంథానమాపద్యాగ్నిలోకమాగచ్ఛతి- సవాయులోకం సవరుణలోకం సఇంద్రలోక’’ మితి శ్రుతౌ వరుణస్య వాయ్వానంతర్య శ్రవణేపి, ‘‘తటితోధివరుణస్సంబంధా’’ దితిసూత్రే తత ఉద్ధృత్య తటిత్సంబంధాద్వైద్యుతానంతర్యం నిర్ణీతం-తథా‘‘ సఇంద్రలోకం సప్రజాపతిలోకం సబ్రహ్మలోక’’ మితిశ్రుతం తదభిప్రేత్య - జలచరపతిం దేవాధీశం ప్రజాపతి మాగత ఇత్యుక్తమ్. ‘‘తత్పురుషోమానవ స్సఏనాన్ బ్రహ్మగమయతీతి వైద్యుత పురుష స్యామానవ సంజ్ఞకత్వం బ్రహ్మగమయితృత్వం చ శ్రుతిసిద్ధమ్. తస్య బ్రహ్మ గమయితృత్వేపి వరుణేంద్ర ప్రజాపతయ స్తస్యాను గ్రాహకాస్సంతః సహకారిణ ఇతి ద్రష్టవ్యమ్ - ఏతాశ్చార్చిరాది దేవతాః ‘‘ఆతివాహికా స్తల్లింగా’’ దితి సూత్రే ముక్తస్యాతివాహోధార ఇతి నిర్ణీతం. అనంతరం విరజాం తరతి- తతః పరమద్భుతం ‘‘సర్వాశ్చర్యమయం దేవం’’ ఇత్యుక్తప్రకారే ణాపూర్వ తయా పరమాశ్చర్యావహ దివ్యాత్మానుభవ జనిత మాశ్చర్యం తద్వైభవస్య

సా-సం— అచిరద్యుతిః, విద్యుత్ -జలధరపతిః, వరుణః. దేవాధీశః, ఇంద్రః. ప్రజాపతిః, బ్రహ్మ. ఏతానాతివాహికాన్ పురుషాన్ క్రమాదాగతః, ప్రాప్తః. అనంతరం విరజానదీం సంకల్పేనైవ తరతి-తతః, తత్తరణాత్పరం.

మూ— మద్భుతమ్॥౮౬॥

సా-దీ— వాచామగోచరమిత్యర్థః॥ ౮౬ ॥

సా-స్వా—యద్వా, తతః పరం, తదనంతరమ్. అద్భుతమ్ వాచో దూరే, వాచాభిలపితుమశక్యమిత్యర్థః॥౮౬॥

అత్ర సౌకర్యార్థ మర్చిరాది పదసిద్ధ క్రమ నియామక న్యాయోలిఖ్యతే - ఛాందోగ్యే- "తద్య ఇత్థం విదుర్యేచేమేరణ్యే శ్రద్ధా తప ఇత్యుపాసతే తేర్చిషమభి సంభవంతి అర్చిషోహరహ్న ఆపూర్యమాణ పక్షమాపూర్యమాణ పక్షాద్యాన్ షడుదఙ్ఙేతి - మాసాంస్తాన్ మాసేభ్యస్సంవత్సరమ్ సంవత్సరాదాదిత్య మాదిత్యాచ్చంద్రమసంచంద్రమసో విద్యుతం తత్పురుషో మానవస్సఏనాన్ బ్రహ్మగమయతి- ఏష దేవపథో బ్రహ్మపథః ఏతేన ప్రతిపద్యమానా ఇమమ్మానవ మావర్తన్నావర్తంతే" ఇతి శ్రుతమ్- బృహదారణ్యకే చ పంచాగ్నివిద్యాప్రకరణే "త ఏవ మేతద్విదుర్యే చేమే రణ్యే శ్రద్ధాం సత్యముపాసతే తే ర్చిష మభిసంభవంతి- "అర్చిషోహరహ్న ఆపూర్యమాణపక్ష మాపూర్యమాణ పక్షాద్యాన్ షణ్మాసానుదఙాదిత్య ఏతి మాసేభ్యో దేవలోకం దేవలోకాదాదిత్యం ఆదిత్యాచ్చంద్రమసం చంద్రమసో విద్యుత" మిత్యాది శ్రుతమ్- కౌషీతకీ నాముపషది- "సఏతం దేవయానం పంథాన మాపద్యాగ్నిలోక మాగచ్ఛతి స వాయులోకం స వరుణ లోకం స ఆదిత్యలోకం స ఇంద్రలోకం స ప్రజాపతి లోకం స బ్రహ్మలోక" మితి శ్రుతమ్- బృహదారణ్యకే చ ప్రకరణాంతరే- "యదా వై పురుషోస్మాల్లోకాత్ప్రైతి స వాయు మాగచ్ఛతి తస్మై స తత్ర విజిహీతే యథా రథచక్రస్య ఖం తేన స ఊర్ధ్వ మాక్రమతే స ఆదిత్య మాగచ్ఛతి- తస్మై స తత్ర విజిహీతే యథా డంబరస్య ఖం తేన స ఊర్ధ్వ మాక్రమతే స చంద్రమ సమాగచ్ఛతి తస్మై స తత్ర విజిహీతే యథా దుందుభేః ఖ" మితి శ్రుతమ్- అత్రాయం న్యాయసిద్ధః క్రమః ప్రథమం తావచ్ఛాందోగ్యే ర్చిరామ్నాతం కౌషీతకీనాముపనిషది అగ్నిలోకమాగచ్ఛతీత్యర్చిః పర్యాయోగ్నిరామ్నాతః- అనంతరమర్చిషోహరి త్యాదినా పంచమీ శ్రుత్యా అహరాదికం క్రమేణామ్నాతం- కౌషీతకీ నాముపనిషది తు అర్చిః పర్యాయోగ్నిః - అనంతరమ్ వాయు లోక మితి వాయుః పఠితః - తత్ర పాఠ క్రమాచ్ఛ్రౌత క్రమస్య బలీయస్త్వాదర్చిర నంతరమ్ ఛాందోగ్యోక్త శ్రౌతక్రమేణ అహః పూర్వపక్షోదగయనాఖ్య షణ్మాసాః తతః పరమ్ బృహదారణ్యకే "మాసేభ్యో దేవ లోకం దేవలోకాదాదిత్య" మితి శ్రుత్యా దేవలోకస్యోదగయనానంతర్య మాదిత్యాత్పూర్వ భావశ్చ శ్రుతౌ తత్రైవ ప్రకరణాంతరే ఆదిత్యాత్పూర్వం వాయుశ్శ్రుతః - తత్ర దేవలోక వాయ్వోర్భిన్నత్వాదాదిత్యాత్పూర్వం తయోర్నివేశే సిద్ధే క్రమ నియామకాభావాదనియమ ఇతి పూర్వ పక్షే "వాయుమబ్దాదవిశేష విశేషాభ్యా" మితి సిద్ధాంతః - వాయుమబ్దాదనంతరం నియమేనాధిగచ్ఛేత్ - కుత అవిశేషవిశేషాభ్యామ్- అవిశేషస్సామాన్య శబ్దః - దేవలోకశబ్ద ఇతి యావత్- విశేషః వాయుశబ్దః-యోయం పవత ఏష వై దేవానాం గృహా ఇతి

సా-ప్ర— మిత్యాదిభిరద్భుతత్వేనోక్తం పరవాసుదేవ మనుభవతీత్యర్థః॥ ౮౭ ॥

సా-వి— వాగవిషయతయాశ్చర్యమిత్యుక్తమ్- అపూర్వ స్వరూపావిర్భావేనాతివిస్మిత స్తిష్ఠతీతి భావః॥౮౬॥

సా-సం—వాచోదూరే, వాచామగోచరమహిమా-అద్భుతః, అత్యాశ్చర్యం పరమపదం ప్రవేశయతీతి శేషః॥౮౬॥

సాన్నా — వాయోర్దేవగ్రహత్వాద్దేవలోక శబ్దేనవాయుశబ్దేనచసామాన్య విశేష శబ్దాభ్యాంవాయు రేవాభి ధీయతే - నతు దేవలోక వాయ్వో ర్భేదః - తత్ర వాయోరుద గయనాన నంత రమ్ నివేశః , ఉత సంవత్సరా నంతరం నివేశఇతి విశయే మాసేభ్యో దేవ లోక మితి శ్రుతేరు దగయ నా సంత ర మి తి పూర్వ పక్షే సంవత్సరానంతర మితి సిద్ధాంతః - కుతః ? అధిక కాలానాం న్యూన కాలానంత ర్యస్యపూర్వం దృష్టత్వా త్సంవత్సర స్యాధిక కాలత్వా " న్మాసేభ్య స్సంవ త్సర ,, మితి ఛాందోగ్య శ్రుత క్రమ దర్శనా చ్చార్థ క్రమ సహిత శ్రౌత క్రమస్య బలీయస్త్వాదుద గయనానంతరం వాయో ర్నివేశే "మాసే భ్య స్సంవత్సర ,, మితి ఛాందోగ్య శ్రౌత క్రమస్య దేవ లోకా దాదిత్యమితి శ్రుత్యంతర శ్రౌత క్రమస్యచ సంకోచా పత్తేః మాసానంతరమ్ సంవత్సరస్య తతః వాయో ర్నివేశేచ " మాసేభ్యో దేవలోక ,,మితి శ్రౌత క్రమస్య సంవత్సరా దాదిత్య మితి శ్రౌత క్రమస్యసంకోచా దుభయత్ర క్రమద్వయ సంకోచస్య సమానత్వేపి అధిక కాలత్వ రూపార్థ క్రమస్యాధిక్యాదు దగయనానంతరం సంవత్సరః - సంవత్సరానంతర మాదిత్యా త్పూర్వం వాయురితి నిర్ణయః . వరుణేంద్ర ప్రజాపతీనాం కుత్ర నివేశ ఇతి విశయే తేషాం పాఠార్థ వత్త్వాయ క్రమ బాధా పేక్షయా క్రమ బాధస్య న్యాయ్య త్వాత్ " సవాయు లోకం సవరుణ లోకంసఆదిత్యలోక ,, మితి కౌషీత క్యామాదిత్యా త్పూర్వం పాఠదర్శనా"ద్దేవ లోకా దాదిత్య,,మితి క్రమం బాధిత్వా నన్య గత్యాఆదిత్యా త్పూర్వం వరుణస్య నివేశ ఇంద్ర ప్రజాప త్యోరపితత్రైవ వరుణా నంతరం నివేశః - నచాదిత్య లోక మింద్ర లోకం ప్రజాపతిలోక మితి పాఠదర్శనాదా దిత్యానంతర మేవేంద్ర ప్రజాపత్యో ర్నివేశ ఇతి వాచ్యమ్ - తథాసత్యా " దిత్యా చ్చంద్రమస ,, మితి చంద్రస్యాదిత్యానంతర్య రూప శ్రౌత క్రమస్య బాధాపత్తేః - నచ చంద్రానంతర ముభయోర్నివేశః " చంద్రమసోవిద్యుత ,, మితి శ్రౌత క్రమ బాధాపత్తేః - నచ వాయ్వాదిత్యయో రంతరాళే ఇంద్ర ప్రజాపత్యో ర్నివేశః "దేవలోకా దాదిత్య ,, మితి శ్రౌతక్రమ బాధ ప్రసంగ ఇతి వాచ్యమ్ - ఆనర్థక్య న్యాయ సహాయేన పాఠ క్రమేణ వరుణస్య తత్ర నివేశేన వాయ్వాదిత్యయో శ్శ్రౌత క్రమస్య భగ్నతయా ఇంద్ర ప్రజాపత్యోరపితత్రైవ నివేశ సంభవాత్ తస్మా ద్వాయ్వోర నంతరమాదిత్యా త్పూర్వం వరుణేంద్ర ప్రజా పతీనాం నివేశ ఇతి పూర్వపక్షే ప్రాప్తే ఉచ్యతే - " తటితోధి వరుణ స్సంబంధా ,, దితి - తటితోధి, తటిత ఉపర్యేవ. వరుణ స్సంబంధాత్, మేఘోదరవర్తిత్వ రూపాంతరజ్ఞ సంబంధా త్తటిద్వరుణయోః అత్రతటిచ్ఛబ్దేన తటి దభిమాని దేవతోచ్యతే - తద్దేవతాభి మానవిషయ తటి న్మేఘోదరవర్తీతి వరుణాభిమానవిషయజలంచ మేఘోదరవర్తి - తత్ర విద్యుత స్స్ఫుటతరం దృశ్యత్వా జ్జలస్యచ తత్ర తథాదృశ్యత్వా భావాచ్చ జలస్య విద్యుత ఉపరి స్థితిర్గమ్యతే - ఏవ మభిమాన విషయయో స్సంబంధాను రూపమభిమాని దేవత యోరపి సంబంధో న్యాయ్య ఇతి తటి దభిమానిన ఊర్ధ్వం జలాభి మాని వరుణ నివేశః - తత ఉపరి ఇంద్ర ప్రజాపత్యోర వశిష్టానా మంతే నివేశ ఇతి న్యాయా ద్వరుణా నంతరం పాఠశ్చ. ఏవంచ" దేవలో కాదాదిత్య మాదిత్యాచ్చంద్ర మసం చంద్రమసో విద్యుత ,, మితి శ్రౌత క్రమస్యా బాధోపిభ వతి - తథాచ శ్రౌత క్రమా విరోధ్యర్థ క్రమేణ మేఘోదర వర్తిత్వ రూప సంబంధాఖ్యేన తటిత ఉపర్యేవ వరుణస్యనివేశః-తతః పర మింద్ర ప్రజాపత్యో ర్నివేశ ఇతి నిర్ణయ ఇతిదిక్ .ఉక్తం క్రమత్త్వాలే దేశవిశేష ఏవ బ్రహ్మప్రాప్తి

మూ— ఇప్పడి మూర్ధన్యనాడియిలే ప్రవేశితనానముముక్షువై స్థూలశరీరమాకిర బ్రహ్మపురత్తిల్ నిన్ఱుమ్ బ్రహ్మనాడియాకిర తలైవాశలాలే వత్సలనానహార్దన్ వార్త్తై శొల్లక్కేట్కిర ముఖవశ్యనాన (ముగ్ధనాన) రాజకుమారనై రాజా ఎడుత్తుక్కొణ్డు ఉలావుమాపోలే కొణ్డు పురప్పట్టు

సా.దీ— ఇని ఇవనర్చిరాదిగత్యా పరముపదత్తై చ్చెల్లుమ్పడియై అరుళిచ్చెయ్య క్కోలి తదర్థమ్ పూర్వోక్త నిర్యాణత్తై సదృష్టాంతమాక వనువదిక్కిఱార్- ఇప్పడి మూర్ధన్యేత్యాదియాల్ - తలైవాశల్, ప్రధానవాశల్- మూర్ధన్యనాడీ ఎన్నతిన్ యోగార్థమ్ శొన్నతామ్ - వార్త్తై శొల్ల విత్యాదిదృష్టాంతోపన్యాసమ్. ఉలావుకై,మందం సంచరిక్కై- ముఖవశ్యనాన, ముఖత్తాలే వశీకరిక్కుమవనాన -

సా-స్వా— ఫలమాకైయాలే తదర్థంగమన మావశ్యమాకైయాల్ మార్గనిరూపణమ్ కూడు మెన్ఱుకరుత్తు-

ఇప్పడి రాజాధిరాజ నాన హార్ద రూప సర్వేశ్వరన్ అత్యంతాకించన నాన వివనై స్వకీయపురుషముఖేన నాడీప్రవేశాదికళై పణ్ణువిక్కై యుచితమాయిరుక్క స్వయన్తానే నిర్యాణమ్ పణ్ణువిక్కై అనుచితమన్ఱో? అనేక ద్వారమాన బ్రహ్మపుర మెన్ఱు పేర్ పెత్త శరీరత్తిల్ నిన్ఱుమివనై ద్వారాంతరత్తాలే వెళిప్పడుత్తాతే మూర్ధన్య నాడియాలే తానే వెళిప్పడుత్తవేణుమో? మూర్ధన్య నాడ్యా వెళిప్పట్టాలుమ్ మార్గాంతరత్తాలే తాన్ పోకలాకాతో? అర్చిరాది రూపమాన ఒరు మార్గత్తాలే తానే పోకవేణుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి మూర్ధన్య నాడియిలేఇతి - బ్రహ్మనాడియిలే ప్రవేశిత్తవనుక్కు “ఊర్ధ్వమేక స్థితస్తేషాం యోభిత్వా సూర్యమండల,, మెన్ఱు ఆదిత్య మండల మార్గ మన్ఱిక్కే వేరుమార్గ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - రాజాధిరాజనాయిరున్తాలుమ్ వాత్సల్యాతిరేకత్తాలే లోక దృష్టి ప్రక్రియయా స్వయమ్తానే నాడీ ప్రవేశాదికళై పణ్ణువైక్కుక్కూడుమెన్ఱు కరుత్తు - తలైవాశలాలే ఇతి - ప్రధాన వాశలాలే ఎన్నపడి - అనేక ద్వార మిరున్తాలుమ్ అతుకళ ప్రధానఙ్గళాకైయాలే నిరతిశయాభ్యుదయార్థమాక వివనై యెడుత్తుకొణ్డు పోకిఱవీశ్వరన్ తలైవాశలాలే నయిప్పిక్కిఱతువే ఉచిత మెన్ఱు కరుత్తు - ముగ్ధనానేతి - ముఖ వశ్య నాన వెన్కిఱపాఠత్తిల్ ముఖత్తాలే వశీకరిక్కుమవనాన వెన్నై- ఇత్తనైనాళ్ కైతప్పి సంసరిత్తుపోన్న వివన్ యాదృచ్ఛికమాకవిచానీంసత్తై పెత్తులబ్ధనాకైయాలేదృష్టాంతమ్ కూడుమెన్నపడి - ఉలావుకై, మందం సంచరిక్కై -

సా-ప్ర— ఏవం శ్లోకే సంగ్రహీతం మార్గక్రమం విస్తరేణ వక్ష్యన్నస్య దివ్యసూరిభిరప్యభిప్రేతత్వం దర్శయతి - ఇప్పడి మూర్ధన్యేత్యాదినా - బ్రహ్మపురత్తిల్నిన్ఱుమ్, “అథయదిదమస్మిన్ బ్రహ్మపురేదహరం పుండరీక,, మిత్యుక్త బ్రహ్మపురాచ్ఛరీరా దిత్యర్థః - తలైవాశలాలే, మూర్ధన్యనాడ్యాప్రధాన

సా-వి— ఏవంసంక్షిప్యోక్తం విస్తరేణోపపాదయతి- ఇప్పడీత్యాదినా. బ్రహ్మపురత్తిల్నిన్ఱుమ్, “అథయదిదమస్మిన్ బ్రహ్మపురే దహరం పుండరీకం వేశ్మ,,త్రశ్రుతౌబ్రహ్మపురత్వేన నిర్దిష్టాత్స్థూల శరీరాత్ - తలైవాశలాలే, మూర్ధన్య నాడ్యాఖ్యప్రధాన ద్వారేణ. వార్త్తై శొల్ల కర్కేట్కిఱ ముఖవశ్యనానరాజా వాగుచ్చారణాభ్యాసావస్థ ముఖాభిలాషిరాజా. కుమారనై యెడుత్తుక్కొణ్డులావుమాపోలే, కుమారం గృహీత్వా సంచరన్నివ- ముముక్షువైక్కొణ్డు పురప్పడుమ్, ముముక్షుం గృహీత్వా నిష్క్రామ్య-

సా-సం— సంగృహీతం వివృణోతి- ఇప్పడిత్యాదినా-ఉలావుకైతత్త దానందానుభవార్థమందప్రచారః-

మూ—"మన్నుమ్ కడుమ్ కదిరోన్ మణ్డలత్తినన్నడువుళ్ అన్నతోరిల్లియినూడుపోయ్," ఎన్నుమ్, "తేరార్ నిరైకదిరోన్ మణ్డలత్తైక్కీణ్డు పుక్కు," ఎన్నుమ్ "శణ్డమణ్డలత్తినూడు శెన్ఱు," ఎన్నుమ్ "ఇరుళకత్తు మెరి కదిరోన్

సా-దీ—మన్నుమ్ కడుమ్ కదిరోనిత్యాది. మన్నుమ్, చిరకాలస్థాయియాయ్- కడుమ్ కదిరోన్, ఉష్ణకిరణనుడైయ. మణ్డలత్తిన్, నల్లమధ్యత్తిన్- అన్నతు, శ్రేష్ఠమ్- ఇల్లి, రంధ్రం- ఊడు, మధ్యమ్- తేరారిత్యాది- తేరిలే పరిపూర్ణనాన. నిరైకదిరోన్ మణ్డలమ్, పరిపూర్ణసూర్యమణ్డలమ్- కీణ్డు, భేదిత్తు. శణ్డ మణ్డలమ్, ఉష్ణమాయ్ దుష్ప్రాపమాన సూర్యమణ్డలమ్- ఇరుళకత్తు మిత్యాది- వ్యాఖ్యాతం ఉత్తరకృత్యాధికారే-

సా-స్వా—మన్నుమిత్యాది-మన్నుమ్, దృఢమాయ్ - చిరకాలస్థాయియాయ్ - కడుమ్, క్రూరమాన - ఉష్ణమాన, కదిరోన్, కిరణత్తైయుడైయ. సూర్యనుడైయ - మండలత్తిన్, మండలత్తినుడైయ . నన్నడువుళ్, నల్ల మధ్యత్తిల్. అన్నతు, శ్రేష్ఠమాన. ఓరిల్లియినూడు, అద్వితీయమాన ఇల్లి - రంధ్రమ్ - ఊడు,మధ్యం- శ్రేష్ఠరంధ్ర మధ్యత్తాలే - పోయ్, " సఆదిత్యమాగచ్ఛతి తస్మై సతత్ర విజిహీతే యథా డంబరస్య ఖంతేన సఊర్ధ్వ మాక్రమతే ,, ఎన్కిఱ శ్రుత్యర్థం సూచితమెన్ఱుకరుత్తు - తేరారిత్యాది - తేరిల్, రథత్తిల్- ఆర్, పూర్ణనాన. నిరైకదిరోన్ మణ్డలమ్, నిరైన్దకదిర్, కిరణత్తైయుడైయ సూర్య మండలత్తై- కీణ్డు, "ఏషమే మండలంభిత్వా,,ఎన్కిఱపడియే భేదిత్తు. పుక్కు, ప్రవేశిత్తైన్ఱు.-శణ్డైతి. శణ్డ మణ్డలమ్. చండః, క్రూరః. సూర్యః. అవనుడైయమణ్డలత్తినూడు,మండలమధ్యత్తాలే శెన్ఱుపోమెన్ఱపడి.ఇరుళిని.ఇరుళ్,

సా- ప్ర— ద్వారేణ-మన్నుమ్ కడుఙ్కదిరోనిత్యాది-సర్వేషాం స్థైర్యావధితయా ప్రసిద్ధత్వేనస్థిరతరస్యోష్ణకిరణస్య - సఆదిత్యమాగచ్ఛతి - తస్మైసతత్ర విజిహీతే - యథా ఆడమ్బరస్య ఖం తేన సఊర్ధ్వమాక్రమత ,, ఇత్యుక్తరీత్యా పరమ భోగ్యతమ భగవత్ప్రాప్తియోగ్య మండల మధ్యాంతరాళాన్నిర్గత్యేత్యర్థః - తేరారిత్యాది - రథస్థదశదిగ్వ్యాపక కిరణ యుక్తస్యాదిత్యస్యమండలం "ఆదిత్యంభిన త్తి,,త్యుక్త ప్రకారేణభిత్వాంతః ప్రవిశ్యేత్యర్థః - శణ్డమణ్డలత్తినూడు శెన్ఱెన్ఱు, చండకిరణమండలేనగత్వేతి చ- ఇరుళకత్తు మిత్యాది- అంధకార నిరాసక దిగంత వ్యాపకకిరణయుక్తాదిత్యస్య మండలమధ్యమార్గే

సా—వి—మన్నుమ్ కడుఙ్కదిరోన్ మణ్డలత్తిన్నడువుళ్ అన్నతోరిల్లియినూడుపోయ్.మన్నుమ్,చిరకాలస్థాయినః-కడుఙ్కదిరోన్,తీక్ష్ణకిరణస్య-మణ్డలత్తిన్,మండలే.నన్నడువుళ్,సమీచీనమధ్యస్థితస్య-అన్నతు,భోగ్యస్య- ఓర్, అద్వితీయస్య. ఇల్లియిన్, రంధ్రస్య- ఊడు, మధ్యే-పోయ్, గత్వా. తేరార్ నిరైకదిరోన్ మణ్డలత్తైక్కీణ్డుపుక్కు. తేర్, రథేన- ఆర్, పూర్ణమ్- నిరై, దశదిగ్వ్యాపక కిరణయుక్తం- కదిరోన్ మణ్డలత్తై, సూర్యమండలమ్. కీణ్డు, భిత్వా. పుక్కు, ప్రవిశ్య. శణ్డమణ్డలత్తినూడు శెన్ఱు , సూర్య మండలేనగత్వా- ఇరుళకత్తు మెరికదిరోన్ మణ్డలత్తూడేత్తి వైత్తేణివాఙ్గి, అంధ కార నిరాసక

సా—సం—అస్యమార్గస్యసూర్య మండలభేదనేనగమనసాధనతయా దేవయానమార్గత్వమితిఅస్యతద్భేదనపర ప్రమాణాని ప్రథమమాహ - మన్నుమిత్యాదినా. మన్నుమ్, అయంతుదావ గాహనవత్తూక్రిరతరోష్ణ స్పర్శవత్కిరణమయ మండల మధ్యస్థః - అన్నతోరిల్లియి నూడుపోయ్, ప్రసిద్ధాద్వితీయరంధ్రం సుఖం త్వరయా ప్రవిశ్య నిర్గత్య- తేరారిత్యాది. రథవద్విస్తృతం సత్పూర్ణ జ్యోతిర్మయ నిబిడ కిరణవన్మండలం భిత్వా ప్రవిశ్య. ఇరుళకత్తు మిత్యాది . అంధకార నివర్తక చండ కిరణ మండల మధ్య

మూ—మణ్డలత్తూడే త్తివై త్తేణివాజ్గి,, ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱ దేవయానమార్గత్తిలేవళిప్పడుత్తి

సా-దీ—శొల్లుకిఱ, శొల్లప్పడుకిఱ-దేవయానమార్గత్తిల్, ‹‹తేషాంవై క్షేమమధ్వానంగచ్ఛతాంద్విజసత్తమ। సర్వలోకతమోహంతా ఆదిత్యోద్వారముచ్యతే,, ఎన్నుశొల్లుకైయాల్ సూర్యమండలమ్ దేవయానమార్గత్తిల్

సా-స్వా—అంధకారత్తై అకత్తుమ్, నశిప్పిక్కుమతాన. ఎరి, ఎరియప్పడుమ్. వేగవత్తాన. కతిరోన్, కిరణత్తై యుడైయ సూర్యనుడైయ. మణ్డలత్తినూడు, మండలమధ్యత్తాలే. ఏత్తి వైత్తు, ఇవ్వధికారి యై ఊర్ధ్వలోక మెన్నుమ్పడి పణ్ణివిత్తు శరణ్యన్ తన్ సంకల్పమాకిఱ ఏణియై, సంకల్పత్తై వాజికుతిరు మ్పి ఎరజుకుమ్పడియన్ఱిక్కే పణ్ణి ఎన్నపడి. ఎన్నుమ్ శొల్లుకిఱ, నానాశాఖా సంహితాదికళిలేకరూపమాక ప్రత్యభిజ్ఞాత మామ్పడి శొల్లప్పడుకిఱ వెన్నపడి. ఇతినాతే. ‹‹అర్చిరాదినాతత్ప్రథితైః,, ఎన్కిఱ వధికరణార్థం శొల్లప్పట్టతు. దేవయానేతి. ‹‹ఏతం దేవయానం పంథానమాసద్య ద్వే స్రుతీ అశృణవం పితౄణామహం దేవానా ముతమర్త్యానా,, మిత్యాదా ప్రసిద్ధమాన దేవయానమార్గత్తై మెన్నపడి. మూర్ధన్య నాడియిలేప విష్ట ప్రపన్ననుక్కు పునరావృత్తి యిల్లామైయాలే ధూమాదిమార్గత్తాలే గమనమానాల్ పునరావృత్తి ప్రసంగిక్కైయాలుమ్ అవ్యవధానేన పరమపురుషార్థ ప్రాప్త్యనుగుణ మార్గాంతర మిల్లామైయాలే గత్యంతర మిల్లామైయాలు ముపాయాంతర స్థానాపన్న శరణ్యనుపాయాంతర కార్యార్చిరాదిగమనం పణ్ణివిక్క ప్రాప్తమాకైయాలు మిప్పడియే సంప్రదాయమాకైయాలుమ్ భక్తియోగ ప్రకరణత్తిలే శొన్న దేవయాన మార్గమావశ్యక మెన్నుకత్తు. ఇప్పడి దేవయానమార్గం శొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతు పూర్వాధికారత్తిలే అర్చిరాదిమార్గత్తుక్కు ముఖమాన బ్రహ్మనాడియిలే ఎన్ను శొన్నతు విరోధియాతో? దేవయానమార్గము మర్చిరాది మార్గము మభిన్న మెన్ఱిలక్షుక్కు నియామక ముణ్డో ? కించ ఇవ్వర్చిరాది కళ్ ‹‹ఏతం వృక్షం గత్వా పర్వతంగత్వా నదీం గత్వా స గ్రామో గంతవ్యః ,, ఎన్కిఱపడియే మార్గ చిహ్నభూతర్కళో ? అగ్నిలోకం వాయులోక మెన్ను శొల్లుకైయాలే భోగభూమికళో? గమయితాక్కళో? అద్యత్తిలేయుమ్ ద్వితీయత్తిలుమ్ ‹‹సఏనాన్బ్రహ్మ గమయతి,, ఎన్ను ఇతరర్కళుక్కు స్వస్వసీమావధి గమయితృత్వముమ్ వైద్యుతనుక్కు బ్రహ్మగమయితృత్వముమ్ శొల్లుకిఱతువుమ్ ‹‹ఆతివాహికాస్తల్లింగాత్,, ఎన్కిఱ న్యాయముమ్ ‹‹అమరరోడుయర్విల్ శెన్ఱు ,, ఎన్కిఱ సంప్రదాయముమ్ విరోధిక్కుమ్- అంత్య పక్షత్తిల్ అహరాద్య చేతనజ్గళుక్కు గమయితృత్వమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - ‹‹ అహం స్మరామిమద్భక్తం నయామి పరమాంగతిం ,, మెన్ను శరణ్యనుక్కు గమయితృత్వం శొల్లుకిఱతువుమ్ విరోధిక్కుమ్ – శరణ్యన్ ప్రధాన నాయర్చిరాది రూప స్వకీయ దేవతైకళై యిట్టు వళినడత్తుకైయాలే అప్రాధాన్యేన అవర్కళుక్కు

సా-ప్ర— ణారోప్యపరమపదేస్థాపయిత్వాపునస్సంసరణహేతుభూతాం ‹‹కృతాత్యయేనుశయవా,, నిత్యక్తకర్మవాసనాంచవినివర్త్యేత్యర్థః - ‹‹ఏష దేవపథో బ్రహ్మపథః ,, ఇత్యాదికమభిప్రేత్యోక్తమ్ - దేవయానమార్గేతి- వళిప్పడుత్తి, గమయిత్వా-

సా-వి—దిగంతవ్యాప్త కిరణసూర్యమండలేన పరమపదే స్థాపయిత్వాపునస్సంసారహేతుభూతకర్మవాసనారూప నిశ్రేణికాంనివర్త్య. వళిప్పడుత్తి, మార్గంప్రాపయ్య-

సా-సం—రంధ్ర మారోప్య పునరాగతి నివృత్తయే ప్రాగారోహణనిశ్రేణికామపకృష్య.

మూ—‹‹అమర రోడుయర్ విల్ చెన్నరువర్ తమ్పిరవియఙ్ఞైత్తైయే,, ఎనిగూరపడియే అర్చిస్సెన్నుమ్, అహస్సెన్నుమ్, పూర్వపక్షమెన్నుమ్, ఉత్తరాయణమెన్నుమ్, సంవత్సరమెన్నుమ్, వాయువెన్నుమ్, ఆదిత్యనెన్నుమ్, చంద్రనెన్నుమ్,

సా-దీ— ప్రధానమ్- వళిప్పడుత్తుకై, ప్రవేశిప్పిక్కై. అమరరోడిత్యాది- అమరరోడు, అతివాహిక దేవర్ కళోడు- ఉయర్ విల్, పరమపదత్తిలెల్లైయై చ్చెన్ను- పిరవి, జన్మమ్- అతాకిర అళుకి య శిఱైయై, శిఱైక్కు- అళుకావతు, అతిక్రూరత్తై- అరువర్, పోక్కప్పెరువరెన్నైకై. యద్వా, నిత్యసూరికళోడొత్త ఉచ్ఛ్రాయత్తై యుడైయవరామ్ పిరవియఙ్ఞైత్తై యరువర్ - ‹‹తేర్చిషమభి సంవిశంతి అర్చిషోహః,, ఎన్ను శ్రుత్యర్థత్తై క్రమేణ కాట్టుకిరార్-అర్చిస్సెన్నుమహస్సెన్నుమిత్యాదియాల్-

సా-స్వా— గమయితృత్వం కూడుమెన్నిలప్పోతు ‹‹ తత్పురుషోమానవ స్సఏనాన్ బ్రహ్మ గమయతి,, ఎన్ను వైద్యుత పురుషుక్కు బ్రహ్మగమయితృత్వమవశ్యమ్ శొల్లవేణ్డు కైయాల్ వరుణేంద్ర ప్రజాపతికళుక్కు వైద్యుతానంతరమ్ నివేశమ్ శొన్నతు విరోధియాతో? ఇత్యాది శంకైయిల్ అరుళి చ్చెయ్కిరార్ - అమరరోడిత్యాదినా - అమర రోడు, అతి వాహిక దేవర్కళోడు - ఉయిర్ విల్ శెన్ను, ఉచ్ఛ్రిత పరమ పదత్తిలే శెన్ను - పిరవి. జన్మమాకిర. అమ్, అళుకా యిరుక్కిర. అతిక్రూరమా యిరుకిర- శిఱైయై - అరువర్, పోక్కప్పెరువర్, పోక్కువరెన్నపడి - దేవర్కళ్ నడత్తుమ్మార్గమాకైయాలే దేవయానమెన్నుమ్అర్చిర్దేవతై

సా-ప్ర— అమరరోడుయర్ విల్ చెన్నరువర్ తమ్పిరవియఙ్ఞైత్తైయే, అతివాహికై రతివాహితస్సన్నర్వేభ్యోపి దేశేభ్యఉచ్ఛ్రితే ప్రకృతేరుపరిభాగే గత్వాఽతిక్రూర కారాగారకల్పం ప్రకృతిసంబంధం పరిత్యజంతీత్యర్థః. ‹‹ యదుచైవాస్మిం ఛవ్యం కుర్వంతి యదు చనార్చిషమేవ సంభవంతి అర్చిషోహ అహ్న ఆపూర్యమాణ పక్షమాపూర్యమాణ పక్షాద్యాన్ షడుదఙ్ఙేతి మాసాం స్తాన్ మాసేభ్య సంవత్సర ,, మిత్యే తదభిప్రేత్యోక్తం అర్చిస్సెన్నుమిత్యారభ్య సంవత్సరమెన్నుమిత్యంతం. ‹‹మాసేభ్యో దేవలోకం దేవలోకాదాదిత్యం- యదావై పురుషోస్మాల్లోకాత్ప్రైతి వాయులోక మాగచ్ఛతి తస్మై సతత్రవిజిహీతే. ఏతం దేవ యానం పంథాన మాపద్యాగ్నిలోక మాగచ్ఛతి సవాయులోకం సవరుణ లోకం సఆదిత్యలోక ,, మిత్యాదిషు మాసేభ్య ఉపరి ఆదిత్యా దధస్తాచ్చ సంవత్సర వాయ్వో ర్నిర్దేశా త్సంవత్సరస్యచ కాలవిశేషత్వేన మాససమ్బంధా ద్వాయోశ్చ దేవతాత్వేన ఆదిత్యాదిభి స్సంబంధాచ్చ ‹‹ వాయుమబ్దాద విశేష విశేషాభ్యా ,, మితి న్యాయేన మాసానంతరం సంవత్సర స్తదనంతరంవాయురిత్యుక్తం- ‹‹ఆదిత్యాచ్చంద్రమసంచంద్రమసో

సా-వి— అమర రోడుయర్ విల్ చెన్నరువర్ తమ్పిరవి యఙ్ఞైత్తై- అమరరోడు, అతివాహికై రతివాహితః- ఉయర్ విల్, నిరతి శయోచ్ఛ్రాయవతి పరమపదే. శెన్ను, గత్వా- తన్పిరవి యఙ్ఞైత్తై, స్వజన్మాఖ్యక్రూర కారాగృహమ్.అరువర్, ఛేత్తారః.

సా-సం— అమరరితి.అతివాహికై రర్చిరాదిభి స్సహ. ఉయర్ విల్, తైబహుమానిత స్సన్నుత్తరోత్తర దేశం ప్రాప్య క్రూరతరాం సంసరణశృంఖలాం ఛిందతీత్యర్థః- ‹‹ అర్చిరహస్సిత పక్షాను నగయనాబ్దమరుదర్కేంద్రాన్- అపివైద్యుతవరుణేంద్ర ప్రజాపతీనాతివాహికానాహ,,రితివరదమిశ్రోక్తక్రమేణాతివాహికానాహ-అర్చిస్సెన్నుమిత్యాదినా-అర్చిరాదిశబ్దా అర్చిరాద్యభిమాని దేవతావిశేషపరాః-

మూ—— వైద్యుతనెన్ఱుమ్, అమానవసంజ్ఞనాన ఇవనుక్కు సహకారికళాన వరుణేంద్రప్రజాపతికళెన్ఱుమ్, శొల్లప్పడుకిఱ వళినడత్తువార్ ముతలికళైయిట్టు "అహంస్మరామి మద్భక్తం నయామిపరమాంగతిమ్,, ఎన్కిఱపడియే తాన్ ప్రధాననాయ్ నడత్తి అవ్వోవెల్లైకళిల్ భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలే పరక్కప్పేశిన భోగఙ్గళైయుమనుభవిప్పిత్తు

సా-దీ—— అమానవేత్యాది- అమానవ సంజ్ఞైయై యుడైయ వివ్వైద్యుతనుక్కు. తాన్ ప్రధాననాయిత్యాది-అవర్కళ్ అప్రధాన భూతరెన్నుమ్పడి హార్దనాన తాన్ ప్రధాన నాయ్ నిన్ఱువళినడత్తి. తాన్ ప్రధాననాక వళినడత్తుకైయిల్ ప్రమాణమ్. అహంస్మరామీత్యాది-ఎల్లైకళిల్, సీమాంతఙ్గళిల్-

సా-స్వా—ప్రాథమికైయాకై యాలే అర్చిరాది మార్గమెన్ఱు మొరుమార్గమే శొల్లప్పడుకిఱతెన్ఱపడి-అమానవేతి - ఇవనుక్కు, వైద్యుతనుకుక "తత్పురుషో మానవ,, ఇతి నిర్దేశా ద్వైద్యుతనుక్కు అమానవ నెన్ఱుమ్ సంజ్ఞైయెన్ఱు కరుత్తు - సహకారి కళాన వితి - వైద్యుతన్ బ్రహ్మత్తైప్రాపిక్కుమ్పోతు వరుణేంద్ర ప్రజాపతికళ్ తన్నాత్తామెల్లైకళ్ పర్యంతమ్ సహకారి కళాక వళినడత్తువర్కళ్ ఎన్కిఱ "వైద్యుతేనైవ తతస్తు చ్ఛ్రితే,, రిత్యధి కరణార్థం శొన్నపడియాతే అమానవగమయిత్వ విరోధమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు- వళినడత్తుమ్ముతలి కళితి - అహరాద్యచేతన శబ్దఙ్గళ్ "అభిమాని వ్యపదేశ స్తు విశేషానుగతిభ్యా,, మెన్కిఱపడియే తత్తదభిమాని దేవతా పరఙ్గళెన్ఱు కరుత్తు - మార్గాంతరమ్పోలేశ్రమరమాకిల్ తన్మార్గ గమనమ్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అవ్వోవెల్లై కళితి. భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలితి - "అథైనమ మరాస్తత్ర సహదివ్యా ప్సరోగణైః - సోపహారాః ప్రహర్షేణ ప్రత్యుద్గచ్ఛంత్యుపాగతం- అర్చిరాదికయాగత్యాతత్ర తత్రార్చితస్సురైః-అతీత్య లోకానభ్యేతి వైకుణ్ఠంవీతకల్మష,,ఇతి

సా-ప్ర—— విద్యుత,, మిత్యే తదభి ప్రేత్యోక్తం. చంద్ర నెన్ఱుమ్ వైద్యుత నెన్ఱు మితి. తేజస్త్వేన సంబంధాచ్చ విద్యుత శ్చంద్రానంతర్య మితిభావః. "తటితోధి వరుణ స్సంబంధా,, దిత్యుక్తరీత్యా వైద్యుతేన వరుణస్య సంబంధా త్తత్పురుషో మానవ ఇతి ప్రమాణా ద్వైద్యుత శబ్ద వాచ్యాద మానవా దనంతరం వరుణోనిర్దిష్టః- "సఇంద్రలోకంసప్రజాపతిలోకం సబ్రహ్మలోక,, మిత్యేత దభి ప్రేత్యోక్తం అమానవనుకిఱత్యాది- "ఆతివాహికా స్తల్లింగా,,దిత్యభిప్రాయేణోక్తమ్.వళినడత్తుమ్ ముతలికళై యిట్టు ఇతి. మార్గప్రవర్తకైః పూజ్యైరాతివాహికైః. భగవచ్ఛాస్త్రత్తిలేఇతి. "అథైనమ మరాస్తత్ర సహదివ్యాప్సరోగణైః । సోపహారాఃప్రహర్షేణ ప్రత్యుద్గచ్ఛంత్యుపాగతమ్ । అర్చిరాదికయాగత్యా తత్ర

సా-వి—— వళినడత్తుమ్ ముతలికళైయిట్టు, మార్గప్రవర్తకైః పూజ్యై రాతివాహైకైస్సహ - తాన్ ప్రధాన నాయ్నడత్తి, స్వయం ప్రధాన స్సన్గమయిత్వా- స్వస్యప్రాధాన్యే ప్రమాణం- నయామిపరమాంగతిమితి, పరక్కప్పేశిన, విస్తారేణోక్తాన్. "అథైనమమరాస్తత్రసహదివ్యాప్సరోగణైః । సోప హారాః ప్రహర్షేణ ప్రత్యుద్గచ్ఛంత్యుపాగతమ్ । అర్చిరాది కయాగత్యాతత్రతత్రార్చితస్సురైః । అతీత్యలోకా

సా-సం—— ఏతే అతివోఢార ఇత్యాతివాహికాః - గంతౄణాం గమయితార ఇత్యర్థః - విద్యుదభిమానీ పురుషో వైద్యుతః -అస్యైవార్చిరా ద్యభిమానిభ్యో వైలక్షణ్యాద మానవ ఇతిసంజ్ఞా "ఏనాన్ బ్రహ్మ గమయతీత్యే మానవవిషయిణీభిఃశ్రుతీభిః - తాన్, హార్దన్-

మూ— “లోకం వైకుంఠనామానం దివ్యం షాడ్గుణ్య సంయుతమ్ । అవైష్ణవానామప్రాప్యం గుణత్రయ వివర్జితమ్ । నిత్యసిద్ధైస్సమాకీర్ణం తన్మయైః పాంచకాలికైః । సభాప్రాసాద సంయుక్తం వనైశ్చోపవనై(ర్యుతమ్]శ్శుభమ్ । వాపీకూపతటాకైశ్చ వృక్షషండైశ్చ మండితమ్ । అప్రాకృతం సురైర్వంద్యమయుతార్క సమప్రభమ్ । ప్రకృష్టసత్వరాశిం తం కదా ద్రక్ష్యామి చక్షుషా,, ఎన్ఱు నెడుఙ్కాలమ్ కాణ ఆశైప్పట్ట తొరు

పా.దీ— షాడ్గుణ్యేత్యాది. షాడ్గుణ్యప్రకాశకమెన్ఱపడి. తన్మయైః, విష్ణుభోగపరైః ఎన్నకై. పాంచకాలికైః, పాంచకాలికవత్సర్వదా భగవత్కైంకర్యపరైః. సభా, ఆస్థాన మంటపః. ప్రకృష్టసత్వమ్, శుద్ధసత్వం-

సా.స్వా- భగవచ్ఛాస్త్రప్రవృత్తిలెన్ఱపడి-చిరవాసితమాయ్ కాంక్షితమాన వైషయికభోగత్తైవిట్టు “సంసృజ్యతేయదిచదాసజనస్త్వదీయస్సంసారఏవభగవన్నపవర్గఏషః,, ఎన్కిఱ భాగవతసంసర్గత్తైయుమ్ విట్టు ఇష్టమాకాతవ పరిశిత లోకాంతర గమనత్తై పణ్ణివైక్క కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. లోకమితి - దివ్యం, దేదీప్యమానమ్ - షాడ్గుణ్య సంయుతం, షాడ్గుణ్య ప్రకాశయుక్తమ్ - షాడ్గుణ్యవద్భగవతా యుక్తంవా - నిత్యసిద్ధైః, అనంతగరుడాది నిత్యసూరిభిః- తత్స్వరూపైః- పాంచ కాలికైర్ముక్తైరిత్యర్థః - ముక్తాహి పూర్వం పంచకాలరతా భూత్వా నిత్యసూరి వదభవన్ - పాంచ కాలిక వత్కైంకర్య పరైరితి వార్థః - విధివశ్యత్వా భావేన పంచకాల కృత్యా భావాదితి భావః - సభా, ఆస్థానమండపః - గుణత్రయ వివర్జిత మితి సిద్ధే అప్రాకృత మితి పునః కథనాత్ప్రకృతి వికార దుఃఖాది రహిత మిత్యర్థః - సురైర్వంద్యం, ఇంద్రాదిభిర్వంద్యమ్ - స్తుత్యమితివా. ప్రకృష్ట సత్వం, శుద్ధసత్వం. నెడుఙ్కాలమితి - ఇవ్వధికారి ఇతర పురుషార్థఙ్గళై దోష దర్శనత్తాలే సవాసనమాక విట్టు పరమపురుషార్థ స్వభావత్తై చిరపరిచయమ్ పణ్ణి నిత్యం ప్రార్థిక్కైయాలే యుమ్ అనంత భాగవత భూయిష్ఠమాకైయాలుమ్ విరోధి జనమిల్లామైయాలుమ్ అనిష్టతా ప్రసంగ మిల్లై. కింత్విష్టతమ మెన్ఱుకరుత్తు.

సా.ప్ర— తత్రార్చితస్సురైః। అతత్యలోకానభ్యేతి వైకుంఠంవీతకల్మష,, ఇత్యాదావిత్యర్థః. ఏవమర్చిరాది మార్గేణ ప్రకృత్యంత భాగం గతస్యచిరకాలం ద్రష్టుమభిలషితపరమ పదదర్శనేసతి ప్రాకృతశరీరత్యాగ మాహ. లోకంవైకుంఠనామానమిత్యాదినా. షాడ్గుణ్యసంయుతమిత్యనేనషాడ్గుణ్యప్రకాశసంయుతమిత్యర్థః. ప్రకృతి ప్రాకృత వర్ణన వద్భగవతః షాడ్గుణ్య తిరోధాయకం నభవతీతిభావః - తన్మయైః పాంచ కాలికైరితి నిత్య సిద్ధ విశేషణమ్- తచ్ఛబ్దేన వైకుంఠలోకఉచ్యతే- తతశ్చ తద్వికారరూపశరీరయుక్తైరిత్యర్థః. పాంచ కాలికత్వంచ యథా ప్రపన్నానా మభి గమ నాది నిర తానాం భగవ త్కైంక ర్యైక నిర తత్వ మేవం భగవ త్కైంకర్య నిరతై రిత్యర్థః - యద్వా, తన్మయైః, తత్ప్రాప్యైః. నిత్య సిద్ధ సదృశై రిత్య ర్థః - పాంచ కాలి కైః, అభి గమ నో పాదానే జ్యాస్వా ధ్యాయ యోగాంగ కభ గవ చ్ఛాస్త్రోక్తో పాయా నుష్ఠానా ద్బంధా న్ముక్తై సైన్యైశ్చ సమా కీర్ణ మిత్య ర్థః - సురైర్వంద్యం, నిత్య సూరిభి రపి స్తోతుం యోగ్య మిత్య ర్థః. నెడుఙ్కాలమిత్యాది. అతిచిర కాలమారభ్య ద్రష్టుమభిలషిత

సా.వి— సభ్యేతి వైకుంఠంవీతకల్మష,, ఇత్యాదావిత్యర్థః. షాడ్గుణ్యసంయుతం, షడ్గుణప్రకాశకం, పాంచ కాలికైః - పాంచకాలికవత్సర్వదా కైంకర్యపరైః- నెడుఙ్కాలమ్, దీర్ఘకాలా దారభ్య- కాణవాశై ప్పట్ట,

మూ— దేశవిశేషత్తిలే శెన్ఱవారే కర్మ ఫలవిశేష భోగార్థమాకవన్ఱిక్కే విద్యైయాలే స్థాపితమామ్ గతిమాత్రత్తుక్కాక అనువృత్తమాన సూక్ష్మ శరీరత్తై ఆరుకడక్కైక్కు ప్పత్తిన తెప్పమ్ పోకవిడుమాప్పోలే పోకవిడువిత్తు విరజైక్కక్కరైప్పడుత్తి

సా-దీ— విద్యైయాలే, భక్తిప్రపత్తివశీకృతభగవత్సంకల్పత్తాలెన్ఱుతాత్పర్యమ్- కౌషీతకీ బ్రాహ్మణత్తిల్

సా-స్వా— ఇనియివనుక్కు మార్గగమనమ్ కూడుమో? ఇత్యాశఙ్కాం ఉపావతారికైయాలే శఙ్కైయైపరిహరిక్కిఱార్. కర్మ ఫలేతి. పోకవిడువిత్తు, త్యజిప్పిత్తు. ఇప్పడి లోకవిశేషమే చిర కాంక్షిత ఫలమాకిల్ పర్యంక విశేషప్రాప్తి పూర్వక బ్రహ్మానుభవాది పురుషార్థత్వ మెజ్గనే యెన్న లోకవిశేష ప్రాప్తి ముతలాన పర్వఙ్గళెల్లామ్ తచ్ఛేష మాకైయాలే అతువే పరమ ప్రాప్యమెన్ఱు కౌషీతకీ బ్రాహ్మణాద్యుక్త ప్రక్రియైయాలే యుపపాదిక్కిఱార్. విరజైక్కిత్యాదియాల్. "స ఆగచ్ఛతి విరజాం నదీం. తాం మనసైవాత్యేతి,,

సా-ప్ర— నిస్సమాభ్యధికే దేశవిశేషే గతే సతి తాదృశదేశాత్యంతాసన్న ప్రకృత్యంత భాగం గతేసతీత్యర్థః- శెన్ఱవారే, "స ఆగచ్ఛతి విరజాం నదీ,,మిత్యుక్తప్రకారేణ విరజాతీరంగతేసతి- నను శరీరవియోగ సమయ ఏవ "తస్య పుత్రా దాయ ముపయంతి సుహృదస్సాధుకృత్యాం ద్విషంతః పాపకృత్యా,,మిత్యాదిభిర్నిశ్శేష కర్మనివృత్త్యవగమాత్సూక్ష్మశరీరానువృత్త్యనుపపత్తే స్తస్యాగోక్తిర్నోపపద్యత ఇత్యత్ర కర్మణాం తదనువృత్త్యభావేపి "ఉపపన్నస్తల్లక్షణార్థోపలబ్ధిర్లోకవత్-సూక్ష్మం ప్రమాణతశ్చ తథోపలబ్ధే,,రిత్యుక్తరీత్యా "తమాగతం పృచ్ఛతి. కోసీతి- తం ప్రతి బ్రూయాత్సత్యం బ్రూయా,,దితి కౌషీతకీ బ్రాహ్మణవాక్యాద్యవగత చంద్రమస్సంవాదస్య అర్చిరాద్యాతివాహిక కృతసపర్యానుభవస్య చ సూక్ష్మశరీరమంతరేణానుపపత్తేర్విద్యయైవ తత్సిద్ధిరిత్యాహ. కర్మఫలవిశేషేత్యాదినా. నను విద్యా ఫలభూతాతివాహిక కృతసపర్యా భోగార్థం సూక్ష్మశరీరం విద్యయైవ స్థాప్యతే చేత్పరమపదే భగవత్కైంకర్య కరణార్థమపి తదేవ స్థాప్యేతేత్యత్ర కాలకృతపరిణామయుక్తస్య ద్రవ్యస్యాకాల కాల్యేశుద్ధసత్త్వే ప్రవేశానుపపత్తేరస్య తత్రానపేక్షితత్వాచ్చ విరజాయా అర్వాక్ప్రదేశ ఏవకృతకార్యస్య తస్యత్యాగం సదృష్టాంతమాహ. ఆరుకడక్కైక్కిత్యాదినా. అక్కరైప్పడుత్తి, "తాం నదీం మనసైవాత్యేతి,,త్యుక్త ప్రకారేణ

సా-వి— ద్రష్టుమభిలషితే దేశవిశేషే. శెన్ఱవారే, గత ఏవ - విరజాయా అర్వాచీనే తీరే స్థితే సతీత్యర్థః - విద్యైయాలే స్థాపితమామితి- శరీరవియోగ కాల ఏవ కర్మణస్సర్వాత్మ సంక్రమణ శ్రవణాదర్చిరాది గత్యా సపర్యాగ్రహణ పూర్వకం భగవంతం నేతుం భక్తి విద్యాసామర్థ్యా దివ ప్రపత్తి విద్యాసామర్థ్యాదేవ సూక్ష్మ శరీరం స్థాపితమితి భావః. ఆరుకడక్కైక్కు, నద్యాః పరతీర గమనాయ- పత్తిన, గృహీతస్య. తెప్పమ్, పోతస్య- పోకవిడుమాప్పోలే, పరతీరం ప్రాప్య నివర్తనవత్. పోకవిట్టు, నివర్త్య- ఏతల్లోకమారభ్య విరజాయా అర్వాక్తీరపర్యంతం, నద్యాం పోతేనగత్వా పోతస్య నివర్తన వత్సూక్ష్మ శరీరేణగత్వా సూక్ష్మశరీరం తతో నివర్త్యేతి భావః. విరజైక్కక్కరైప్పడుత్తి, తాం నదీం

సా-సం— దేశవిశేషః, దివ్య జనపద సీమాఖ్యః - "వైకుంఠ సీమ్ని విరజా,,మిత్యస్య దివ్య జనపద సీమా పరత్వే ప్యుపపత్తేః - తావత్పర్యంతం ప్రాకృత సూక్ష్మ మయ శరీరస్య కథంగమన మిత్యత్రాహ- కర్మ ఫలేత్యాదినా, దేశవిశేషత్తిలే శెన్ఱవారే పోకవిడువిత్తు ఇత్యన్వయః.

మూ—— అప్రాకృత శరీరత్తై కొండు, ఐరం మదీయ మెన్నుమ్ సరస్సినళవుమ్ శేర్‌త్తు

సా-దీ—— శొల్లుమ్ ప్రక్రియై యైవిస్తరేణ వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఐరంమదీయ మిత్యాదియాల్ - ‘‘ శతం

సా-స్వా——మనసా, సంకల్పేనైవేత్యర్థః. ఎన్నుమ్ రవర్థమ్ శొల్లిత్తు. ఐరమ్మదీయమిత్యాది-‘‘సబ్రహ్మలోక,, మి త్యుప క్రమ్యతస్యారోహ్రదో ముహూర్తాయష్టిహా విరజా నదీతిల్యో వృక్షః స్సాలజ్జం సంస్థాన మప రాజి త మాయతన మింద్రప్రజాపతీ ద్వార గోపౌ ప్రభువిమితం విచక్షణా సద్యామితౌజాః పర్యంకః ప్రియాచమా నంసీ ప్రతిరూపాచ చాక్షుషీపుష్పాణ్యా వయత్తమిత్థమ్ విదాగచ్ఛతితంబ్రహ్మాహ- అభిధావచ మమయశిధా శసా విరజాం నదీం ప్రాపత్ నవా అయం జరిష్య తీతితం పంచ శతాన్యప్సరసాం ప్రధావంతి శతమ్మాలాహ స్తా శ్శత మంజన హస్తా శ్శతం చూర్ణ హస్తాశ్శతం వాసోహస్తా శ్శతంభూషణహస్తాస్తం బ్రహ్మాలంకా రే ణాలంకుర్వంతిసబ్రహ్మాలంకారేణాలంకృతో బ్రహ్మ విద్వాన్ బ్రహ్మా నాభిప్రైతి - స ఆగచ్ఛ త్యరంహ్ర దం తమ్మన సాత్యేతి తమృత్వా సంప్రతి వినో మజ్జంతి స ఆగచ్ఛతి ముహూర్తా స్యష్టి హాంసే తస్మా దప ద్రవంతి సఆగచ్ఛతి విరజాం నదీం తామ్మన సాత్యేతి - తత్సుకృత దుష్కృతే ధునుతే తస్య ప్రియాజ్ఞా తయ స్సుకృత ముపయంతి అప్రియా దుష్కృతం యథా రథేన ధావన్రథచక్రే పర్యవేక్షే తైవ మహోరా త్రేపర్యవేక్షతే సఏషవిసుకృతో విదు ష్కృతో బ్రహ్మా విద్వాన్ బ్రహ్మైవాభిప్రైతి- సఆగచ్ఛతితిల్యంవృక్షం తం బ్రహ్మా గంధః ప్రవిశతిసఆగచ్ఛతివిభుప్రమితంతంబ్రహ్మా యశః ప్రవిశతిసఆగచ్ఛతివిచక్షణా మా సందిం సంజ్ఞాతంధియాహి పశ్యతి స ఆగచ్ఛత్య మితౌజసం పర్యంకం సప్రాణః తస్య భూతంచభవిష్యచ్చ పూర్వౌ పాదౌ - శ్రీశ్చేరాచా పరౌ - బృహ ద్రథంతరే నృచ్యతే భద్రయజ్ఞా యజ్ఞీయే శీర్షణ్యే ఋచ్చ సామానిచ ప్రాచీనా తతం యజూంషి తిరశ్చీనాని సోమాంశవ ఉపస్తరణం ఉద్గీథ ఉపశ్రీః శ్రీరుప బర్హ ణం తస్మిన్ బ్రహ్మాస్తేత మిత్థం విత్పాదే నైవాగ్ర ఆరో హతితం బ్రహ్మాహకోసీ ,, త్యాద్యామ్నాత కౌ షీతకీ బ్రాహ్మణ ప్రక్రియైప్రాయేణఐరమ్మదీయమిత్యాదినాశొల్లప్పడుకిర తెన్నకరుత్తు-ఐరమ్మదీయమెన్నుమ్ రవిత్తి-

సా-ప్ర—— తదసదేవ సన్మనోకురశస్యా మిత్యాది ష్వివమనశ్శబ్దవాచ్యః సంకల్పేనైవ తీరాంతరంప్రాపయ్య- మాలా చూర్ణాంజనాదిభి రలం కారార్థమప్రాకృతంశరీరంప్రదాయేత్యుక్తం-‘‘తద్వైరంమదీయం సరస్తద శ్వత్థస్సోమసవన,, ఇత్యారభ్య‘‘బ్రహ్మలోకేబ్రహ్మచర్యేణానువిందతీ,, త్యాద్యుక్తమభిప్రేత్యోక్తమైరమ్మదీయ

సా-వి—— మనసాత్యేతీ,, త్యుక్త త్వాన్మనశ్శబ్దితసంకల్పేన శరీరం వినైవపరతీరంప్రాపయ్య. కౌషీతకీబ్రా హ్మణే ‘‘తద్వైరంమదీయం సరస్తదశ్వత్థ స్సోమసవన ,, ఇత్యారభ్య ‘‘తంపంచ శతాన్యప్సరసః ప్రధావంతిశ తంమాలాహస్తాశ్శతంచూర్ణహస్తాశ్శతమంజనహస్తాశ్శతంభూషణహస్తాస్తంబ్రహ్మాలంకారేణాలంకుర్వంతి- సఆగచ్ఛతి తిల్యం వృక్షం తంబ్రహ్మగంధః ప్రవిశతి సాలజ్జం సంస్థానంతంబ్రహ్మరసః ప్రవిశతి- సఆగచ్ఛతి అ పరాజిత మాయతనం తంబ్రహ్మ తేజః ప్రవిశతీ,, త్యాదినోక్తాంప్రక్రియాం విస్తరేణాహ - ఐరం మదీయమె న్నుమ్ రవిత్యాదినా- సరస్సినళవుమ్, సరః పర్యంతంగత్వా-

❈ ఇన్తవధికారత్తి నాదిశ్లోకవ్యాఖ్యానమ్ ముతల్‌కొండు ఉదాహృత శ్రుతివాక్యజ్గళిల్ ఇతు కళిన్ మాత్రుకైకళిలుమ్ శిల అచ్చుపుస్తకజ్గళిలుమ్ విజిహితే యెన్ఱిరుత్తపడియాల్ అప్పడియేపోడప్పట్టిరుక్కిరతు- శ్రీభాష్యాదికళిల్ విజిహీషణతేయెన్ఱిరుక్కిరతు. ఏతత్ అన్యచ్చ యథాభాష్యంద్రష్టవ్యమ్.

మూ— సోమసవనమెన్నుం అశ్వత్థత్తై క్కిట్టివిత్తు,మాలాంజనచూర్ణవాసోభూషణ హస్తైకళానవైన్నూరు దివ్యాప్సరస్సుకళ్లైయిట్టు ఎతిర్ కొళ్ విత్తు,బ్రహ్మాలంకారత్తాలే అలంకరిప్పిత్తు,బ్రహ్మ గంధరస తేజస్సుక్కళై ప్రవేశిప్పిత్తు॥కుడియడియారివర్ కోవిన్దన్ తనక్కెన్ఱు, ముడియుడైవానవర్ ముఱైముఱై యెతిర్కొళ్ళ, కొడి యణినెడుమతిళ్ కోపురమ్

పా-దీ— మాలాహస్తా శ్శతమంజన హస్తాః,, ఇత్యాది యిసర్థం మాలాంజనేత్యాది. ఐన్నూరుదివ్యాప్సరస్సు కళ్ళ్, ॥తంపంచశతాన్యప్సర సాంప్రతి ధావంతి,, ఎన్నతిరే- అలంకరిప్పిత్తు,॥తంబ్రహ్మాలంకారేణాలంకుర్వంతి,,ఎన్నతిరే-ప్రవేశిప్పిత్తు,॥తంబ్రహ్మగంధః ప్రవిశతీ,,త్యాద్యర్థం-కుడియడియారిత్యాది- కుడి యడియాక దాసభూతర్. ముడియుడై, ముకుటఙ్గళై యుడైయ. ముఱైముఱై, తఙ్గళ్ తఙ్గళ్ ప్రాప్తిక్కు డాక- యద్వా పర్యాయ పర్యాయమాక. కొడికళ్, ధ్వజఙ్గళ్ - అవత్తాలలంకృతఙ్గళాన-నెడుమతిళ్కళై యుడైయ

సా-స్వా— ఛాందోగ్యే అరశ్చారణ్యశ్చార్ణవౌ - బ్రహ్మలోకే ఐరమ్మదీయ మితి సరస్త్రయ ముక్తం - అత్రైచ్చొన్నపడి - సోమసవ నేతి - ॥తదశ్వత్థ స్సోమసవనః ,, ఎన్నుం ఛాందోగ్యార్థత్తైచ్చొన్నపడి- కుడియడియా రిత్యాది - కోవిన్త తనక్కు , కోవిన్తనుక్కు - ఇవర్, ఇన్తభాగవతర్. కుడియడియార్, కుడికుడియాక దాసభూతర్ - ఎన్ఱు ముడియుడై, మకుటఙ్గళై యుడైయ - వానవర్, ఇంద్రాది దేవతైకళ్- నిత్యసూరికళ్ ఎన్నవుమామ్ - ॥సర్వేస్మై దేవాబలిమావహంతి ,, ఎన్నుం పడియే ముఱైముఱై,యాగపద్యమ స్తిక్కు పర్యాయేణ ఎతిర్ కొళ్ళ - కొడియణి - కొడి; ధ్వజమ్ - అణి, అలంకారమ్ - ధ్వజాలంకృత మాయుమ్ - నెడు, దీర్ఘమ్ - ఉన్నతమాన- మతిళ్, ప్రాకారత్తైయుడైయ- కోపురమ్,గోపురద్వారత్తై-

సా-ప్ర— మిత్యాది- ఐరంమదీయాఖ్యం సరస్సోమసవనాఖ్యమశ్వత్థంచప్రాపయ్యేత్యర్థః - ॥తంపంచశతాన్యప్సరసాం ప్రధావంతి శతం మాలాహస్తా శ్శతమంజనహస్తాశ్శతంచూర్ణహస్తాశ్శతంవాసోహస్తా శ్శతంపణవ (భూషణ) హస్తాస్తం బ్రహ్మాలంకారేణాలంకుర్వంతీ,, త్యేతదభిప్రేత్యోక్తంమాలాచూర్ణే త్యాది-॥సఆగచ్ఛతితిల్యం వృక్షంతం బ్రహ్మగంధః ప్రవిశతి సఆగచ్ఛతి సాలజ్జం స్థానం తంబ్రహ్మరసః ప్రవిశతి సఆగచ్ఛతి అపరాజిత మాయతనంతం బ్రహ్మతేజః ప్రవిశతీత్యే ,, తదభిప్రేత్యోక్తం బ్రహ్మగంధేత్యాది - కుడియడియా రిత్యాది - గోవిందస్య కులదాసాఇతి దేవరాజ్యాదావభిషిక్తేంద్రాది ప్రత్యుద్గమన పూర్వకం పతాకాలం కృతాతి దీర్ఘాత్యుచ్చ ప్రకార యుక్త గోపురసమీపం

సా— వి— కిట్టివిత్తు, సమీపంప్రాపయ్య. అప్సరస్సుకళ్లైయిట్టెతిర్ కొళ్విత్తు, అప్సరోభిః ప్రత్యుద్గమయ్య. అలంకరప్పిత్తు, అలంకారం కారయిత్వా - కుడియడియారివర్ కోవిన్తన్ తనక్కు. ఇవర్, ఏతే- కోవిన్తన్ తనక్కు, గోవిందస్య. కుడియడియార్, కులదాసాః. ముడియుడైవానవర్ ముఱైముఱై యెతిర్కొళ్ళ- ముడియుడై, కిరీటవన్తః. వానవర్, నిత్యసూరిషు. ముఱైముఱై, ప్రత్యేకంప్రత్యేకం. ఎతిర్కొళ్ళ, ప్రత్యుద్గచ్ఛన్తః. కొడియణి, ధ్వజాలంకృతమ్. నెడు మతిళ్,

సా-సం— కుడీతి. ఏతేగోవిందస్య వంశపరంపరయా దాసాఇతి సకిరీటాస్సూరయో వారక్రమేణ సంఘశస్సంఘశః యథాభిముఖం ప్రత్యుద్గతా భవంతితథా కారయిత్వా-ఆభరణరూపధ్వజస్తంభాదిక దీర్ఘ

మూ — కురుకువిత్తు, ఇంద్రజాపతికళెన్ను పేరుడైయ ద్వారగోపరై క్కిట్టివిత్తు "వైకున్తమ్పుకుత లు,, మెన్ను తుడజ్కి మేల్మూన్ఱు పాట్టిలుమ్ శొల్లుకిర పడియే అప్రాకృతజ్గళాన రాజోపచారజ్గళైప్పణ్ణి విత్తు ఆనంద మయమాన మణ్డపత్తిల్ అళకోలక్కత్తిలే పుకు(రవిట్టు)త విట్టు

సా-దీ — గోపురద్వారత్తై కురుకువిత్తు, కిట్టివిత్తు- ఇంద్రప్రజాపతికళిత్యాది-"ఇంద్రప్రజాపతీ ద్వారగోపౌ,, ఎన్నతిలే-పేరైయుడైయవెన్నత్తాల్ ప్రాకృతేంద్రప్రజాపతికళల్లవెన్నుతోత్తుమ్- ద్వారగోపర్, ద్వారపాలర్. వైకున్తమ్ పుకుతలుమిత్యాది- పుకుతలుమ్, పుకున్తవళవిలెన్నపడి. వాశల్ కాక్కుమ్ దేవర్కళ్ వైకున్తను డైయదాసర్ ఎజ్గళ్ స్వామికళాన నీజ్గళ్. ఎమతిడమ్, ఏజ్గళ్ స్థానజ్గళిల్ - పుకుతు ఎన్న తు పుకు తుక వెన్నపడి. పుకున్తరుళవేణుమెన్ను - వియన్తనర్, విస్మయప్పట్టార్కళ్ - మణ్ణవర్ వైకున్తమ్ పుకువ తాక విధియే భాగ్యత్తై ప్పణ్ణువతే- యద్వా, నమ్ముడైయ భాగ్యవిశేషత్తాలేనై. వితివక్కై, నమ్ముడైయ భాగ్య విశేషత్తాల్ - వేతియర్, వేదప్రతిపాద్యర్- నిత్యసూరికళ్. పతియినిల్, తజ్గళ్ గ్రహజ్గళిల్- పాజ్గినిల్, యథోచిత మెన్నపడి. నితియుమ్, పద్మాదినిధికళైయుమ్- తిరువడి నిలైకళైయు మితివా. నల్ల చూర్ణజ్గళైయుమ్నిఱైన్తకుడజ్గళైయుమ్పూర్ణకుంభజ్గళైయుమ్-విళక్కముమ్, మంగళదీపజ్గళైయుమ్-మతిముకమడన్తైయర్, చంద్రముఖికళానయువతికళ్. వన్తు, ఇవనైక్కిట్టి. ఎతిర్కొణ్డార్కళైనై. ఏన్తినర్, ఇప్పడివన్తదేవర్కళ్ ఎతిర్కొళ్ళ-తిరుమామణిమణ్టపత్తిల్ అవధియిల్లాతపరమానందతోడేనిరవధికపరమానందత్తైయుడైయనిత్యముక్తరోడేకూడసర్వేశ్వరన్ తిరువోలక్కమాయెఴున్తరుళి ఇరుక్కుమిరప్పై - ఆనందమయమాన,

సా. స్వా — కురుకువిత్తు, కిట్టివిత్తు-ప్రసిద్ధేంద్రప్రజాపతివ్యావృత్త్యర్థమాక ఇంద్రనెన్నుమ్ప్రజాపతియెన్నుమ్ పేరుడైయ వితి - వైకున్తమ్ పుకుతలు మిత్యాది - శ్రీమద్వైకుంఠ ప్రవేశేపి - అప్రాకృతజ్గళానేతి- అస్మత్స్థానే ప్రవేష్టవ్య మితి ప్రార్థనముమ్ ఆగమన మవలోక్య విస్మయ వత్వముమ్ పాద్య సమర్పణముమ్ ఆగమన విధ్యుపచారముమ్ పూర్ణ కుంభ సమర్పణ ముమ్ దీపోపచార మప్సర సామభి ముఖీ కరణమ్ముతలాన ఉప చారజ్గళైన పడి - ప్రకృతి సంబంధా భావా త్పూర్వాపర భావ మనాలోచ్యోపచారమెన్నపడి - ఆనందేతి - ఆనంద మయమాన , ఆనంద ప్రచుర మాన- ప్రభువిమితమిత్యా మ్నాత తిరుమామణి మండపత్తిలే ఎన్నపడి - అళకోలక్కత్తిలే, నిత్య ముక్తర్ కళోడే కూడ సర్వేశ్వరన్ తిరువోలక్కమాయెఴున్తరుళియిరుక్కిర విడత్తిలే - పుకర విట్టు ప్రవేశిప్పిత్తు - ప్రాకృత భోగమనోరథమనువర్తిత్తాలుమ్

సా-ప్ర—ప్రాపయ్యేత్యర్థః-"సఆగచ్ఛతింద్రప్రజాపతీద్వారగోపౌ తావస్మాదపాద్రవత,, ఇత్యేతదభిప్రేత్యోక్తం ఇంద్రేత్యాది - ఇంద్ర ప్రజాపత్యాఖ్యాద్వార గోపౌ ప్రాపయ్యేత్యర్థః - వైకున్తమ్పుకుతలు మెన్ను తుడజ్గి, వైకుంఠం ప్రవిశతి సతీత్యార భోక్త్ర - మేల్ మూన్ఱు పాట్టిలుమ్ శొల్లుకిర పడియే, ఉపరితన గాథాత్రయోక్తప్రకారేణ - అళకోలక్కత్తిలే పుకురవిట్టు, అతిసుందరాధిష్ఠిత సభాం ప్రవేశ్య

సా-వి—దీర్ఘప్రాకారం. కోపురమ్, గోపురం. కురుకువిత్తు, సమీపంప్రాపయ్య. ద్వారగోపరై "సఆగచ్ఛంతింద్రప్రజాపతీద్వారగోపౌ,, వితి శ్రుత్యుక్తద్వారపాలకౌ. కిట్టివిత్తు, ప్రాపయ్య. అళకోలక్కత్తిలే, సుందర సభాయాం. పుకురవిట్టు, ప్రవేశ్య.

సా-సం— ప్రాకార వద్గోపుర సమీపం గమయిత్వా-

మూ— ''అనయాహం వశీ భూతః కాలమేతన్నబుద్ధవాన్ । ఉచ్చ మధ్యమ నీచాంతాంతామహంకథమావసే । అపేత్యాహమిమాంహి(భి)త్వా సంశ్రయిష్యేనిరామయమ్।అనేనసామ్యంయాస్యామినానయాహమచేతసా । క్షమంమమసహానేన నైకత్వమనయాసహ । క్రీడంతంరమయాసార్ధం లీలాభూమిషు కేశవమ్ ।

సా - దీ — ఆనంద ప్రచుర మాన -.అన యే త్యాది - మనో రథిత్త పడి కుఱ ప్రమాణమ్-ఇతు ముముక్షువినుడైయ వనుసంధాన ప్రకారమ్- అనయాప్రకృత్యాహం వశీభూతః ఏతా వంతం కాలం వ్యర్థంగతమ్- నబుద్ధవానస్మి. ఉచ్చమధ్యమ నీచాం, క్వచిదుత్తమరూపేణ బ్రహ్మ లోకా దౌ,క్వచి న్మధ్యమ రూపేణ మనుష్యశరీరరూపేణ,క్వచిన్నిచాం నారక శరీరాది రూపేణాంతః ప్రదేశో యస్యాస్తాం- ఆవసే, అధ్యావసే- అధివసామి ఎన్నపడి- ఇమాంప్రకృతింహిత్వాఅపేత్య,దూరంగత్వా. నిరామయం దేవంకథసంశ్రయిష్యే, అనేన భగవతా- సామ్యం, సమానత్వం యాస్యామి.అచేతసానయా ప్ర కృత్యా సామ్యం మూఢత్వ న్నయా స్యామి.మమఅనేన,భగవతాసహ. ఏకత్వం,ఏకస్వభావత్వంయోగ్యం-అనయాసహైకత్వం. ఏకత్వరూపేణ భ్రమమెన్నపడి. నయోగ్యం. క్రీడంత మి.త్యాది- లీలాభూమిషు- లీలోద్యానస్థలీషు.

సా-స్వా—దివ్య లోకవిషయ పూర్వోక్తమనోరథమ్పోలే భగవత్ప్రాప్తియిల్మనోరథమిల్లావిట్టాలుమ్ అతుక్కు పురుషార్థత్వ మెఙ్గనే? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - అనయాహమిత్యాదినా - అనయా, ప్రకృత్యా-వశీకృతః - ఏతం కాలం, ఏతావద్వ్యర్థం గతం కాలం నబుద్ధవాన్ - ఉచ్చః బ్రహ్మాలోకాదావుత్తమ శరీర రూపః - మధ్యమః, మనుష్య శరీర రూపః - నీచః, నరక శరీర రూప శ్చాంతః ప్రదేశః యస్యాస్సా - ఉచ్చమధ్యమ నీచాంతాం-తాం, ప్రకృతిం- కథమావసే, కథమ ధివసామిఎన్నపడి-ఇమాం ప్రకృతింహిత్వా, త్యక్త్వా అపేత్య, దూరంగత్వా - నిరామయం దేవంసంశ్రయిష్యే- అనేన, భగవతా - సామ్యం,పరమ సామ్యం - యాస్యామి - అచేతసా, చేతోరహితయా - అనయా, ప్రకృత్యా - సామ్యం నయాస్యామి - మూఢ స్వభావత్వం నయాస్యామి - అనేన భగవతా ఏకత్వ మవి భాగేన దృష్టత్వాదితి న్యాయేనాప్యథక్సిద్ధతయా ఏకత్వాను సంధానం క్షమం-అనయా ప్రకృత్యా సహ ఏకత్వం శరీరాత్మ భ్రాంతి రూపం నక్షమం - ప్రాకృత భోగత్తిలే రాగ ముణ్డాకిలనో భగవత్ప్రాప్తిక్కు పురుషార్థతా న్యూనతా ప్రసక్తివరుమ్- ప్రత్యుత ప్రాకృత భోగంవిట్టుపోకవేణుమెన్నేముక్తనుడైయవనుసంధానత్తై ప్రమాణంశొల్లుకిరత్తెన్నకరుత్తు. ఇనిభగవదనుభవరూపప్రాప్తియిన్ఉత్కటమనోరథమరుళి చ్చెయ్కిరార్-క్రీడన్తమితి-లీలాభూమిషు,

సా- ప్ర— వశీభూతః,వశీకృతః'' మహాంతంభిత్వాఅవ్యక్తంభినత్తిఆవ్యక్తంభిత్వాక్షరంభినత్తిఅక్షరంభిత్వామృత్యుం భినత్తి,,త్యాదిక మభిప్రేత్యోక్తంఅపేత్యాహ మిమాంభిత్వాసంశ్రయిష్యఇతి-అపేత్య,అతిక్రమ్య.

సా-సం — అనయా, ప్రకృత్యా. అచేతసా, జడయా- తాం, ప్రకృతిం,ఉచ్చమధ్యమనీచాం , సత్వరజస్తమోమయీం . ఆత్మనాశకరీ సేతి భావః . భిత్వా శరీరమితి శేషః. నిరామయం, హేయ ప్రత్యనీకం. అనేన నిరామయేన పరేణ బ్రహ్మణా సామ్యం స్వరాట్త్వవిపశ్చిత్త్వాభ్యాం . నిషేధ్యంప్రకృత్యా సామ్యమిహ విపశ్చిత్త్వాభావఏవ. క్షమమితి. ఏకత్వం పరమసామ్యం. అనేన సహైకత్వయోగ్యస్య మమఅనయాసహ ఏకత్వంనక్షమం.

మూ—— మేఘశ్యామం విశాలాక్షం కదా ద్రక్ష్యామిచక్షుషా । మేఘశ్యామం మహాబాహుం స్థిర సత్త్వం దృఢవ్రతమ్। కదా ద్రక్ష్యే మహేశానం జగతశ్శోకనాశనమ్ । దృష్ట్వైవహినశ్శోకమపనేష్యతిరాఘవఃతమస్సర్వస్యలోకస్యసముద్యన్నివభాస్కరః,, ఇత్యాదికళిల్ కట్టుప్పడియులేఇవన్ మనోరథిత్తపడియే ఇవ్వళన్దవిళ్ళవెల్లామ్‌తీరనిరతిశయభోగ్యనానతన్నైక్కాట్టి త్తన్నై ప్పెరుత్తి త్తన్ తాళ్‌కళైక్కొణ్డుతన్నోడుసమానభోగత్వ లక్షణమాన సాయుజ్యత్తాలే ఇవనుక్కుసజాతీయరానఅన్తమిల్ పేరిన్పత్తడియరోడిరుత్తు

సా - దీ —— మేఘశ్యామంమహాబాహుమిత్యాది శ్రీరామాయణే- స్థిరస్సత్త్వగుణోయస్యతం, దృఢంశరణాగతరక్షణరూపం వ్రతంయస్యతం, తీర, తీరుమ్పడి- తన్నై, పరమపదస్థన్నై- కాణనాన తానాక్కాట్టి- తన్నై, స్వస్వరూపమ్-అపహతపాప్మత్వాదికనై. పెరుత్తి (కొళ్ళ్యుమ్) కొణ్డు. శ్రీపాదోపధాన మాక

సా - స్వా —— లీలాద్యానేషు, - మేఘతి - శ్రీరామాయణ శ్లోకం - దృఢ స్సత్త్వ గుణోయ స్యతం - దృఢం ఆశ్రిత రక్షణ వ్రతం యస్యతం . ఇవన్, ముక్తన్ . ఇవ్వళన్దవిళ్ళవెల్లామ్‌తీర, ఉద్బుద్ధ మాన దుఃఖజ్కళెల్లామ్ నివృత్త మామ్పడి - తన్నై, కాణ నాన తన్నై - తన్ మై , స్వభా వత్తై- గుణా ష్టకావిర్భావత్తై. పెరుత్తి, ఉణ్డాక్కి . విరజా తరణ మారభ్య ఏతావత్పర్యంత ఫల విధాయక వాక్యత్తాలే పర్యంకారోహణా నంతరమే గుణాష్టకా విర్భావ ప్రతిబంధ కాంశ నివృత్తి ఎన్నుకరుత్తు - తన్ తాళ్‌కళై క్కొణ్డు, స్వచరణ ద్వంద్వా ధస్తాత్ - శ్రీపాదోప ధాన మాకక్కొణ్డు. అనాలుమనాది యాక పూర్వమనుభవిక్కిర నిత్య సూరికళుక్కు అతిశయితానంద ముణ్డాకిల్ తనక్కు పురుషార్థ న్యూనత్తై వారాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ - తన్నోడితి - ఇవనుక్కు, ముక్తనుక్కు. భగవతా సమాన భోగత్వమ్ తనక్కు నిత్య సూరికళుక్కుమ్ తుల్య మెన్నుపడి. అన్తమిల్, కాలత స్స్వరూప తశ్చా పరిచ్ఛిన్న మాన. పేరి న్పత్తు, మహానంద రాన . అడి యర్ , నిత్య సూరిక ళోడు. ఇరుత్తి, త్తైస్సహా వస్థాప్య . అనాలుమ్ దాసభూతనుక్కు కైంకర్య మన్రో పురుషార్థం ? భగవ దనుభవ మాత్రం పురుషార్థ మాక మాట్టుమో ?భగవ దనుభవపరీ వాహమాక కైంకర్యముణ్డా కైయాల్ విరోధమిల్లై యెన్నిల్ సంసార దశై యిల్‌పోలే

సా - ప్ర —— తన్నై పెరుత్తి త్తన్తాళ్‌కళై క్కొణ్డు, స్వస్వరూపా విర్భావం ప్రాపయ్యస్వ చరణారవింద కింకరం కృత్వా - అన్తమిల్ పేరిన్పత్తడియ రోడిరుత్తి, కాలత స్స్వరూప తశ్చ అపరి చ్ఛిన్నానందై ర్భగవ ద్దాసభూతైర్నిత్య సూరిభి స్సహా వస్థాప్య.

సా- వి —— అనాది యాక తానిళన్ద విళ్ళ వెల్లామ్‌తీర, పరమ భోగ్య కైంకర్య పరి త్యాగేన ఏతావంతం కాలం వృథైవానీతం అహం భగవంతం కదా ద్రక్ష్యామి కదా స్వచ్ఛందకైంకర్యం కరిష్యామీత్యపేక్షా యథానివర్తేయు స్తథా. తన్నైక్కాట్టి, పరమపదస్థం స్వాత్మానంప్రదర్శ్య. తన్ మై పెరుత్తి. తన్ మై, స్వస్వరూపం- అపహతపాప్మత్వాది స్వరూపావిర్భావం . పెరుత్తి, ప్రాపయ్య. తన్, స్వస్య- తాళ్‌కళైక్కొణ్డు,శ్రీపాదయో రధస్తాత్స్వీకృత్య- స్వచరణారవింద సమీపభాజంకృత్వే త్యర్థః. అన్తమిల్ పేరిన్పత్తడియరోడిరుత్తి, కాలతస్స్వరూపతోపరిచ్ఛిన్నానందైర్భగవద్దాసభూతైర్నిత్యసూరిభి స్సహావస్థాప్య -

సా-సం—తమఇతి. సర్వలోక సంబంధితమో నివర్తకః స్సముద్యన్ భాస్కరఇవ స్థితః. త న్నై పెరుత్తి.

మూ — ఇప్పడి సమస్త ప్రతిబంధక నివృత్తి పూర్వకమాక వుమ్, స్వస్వరూపావిర్భావ పూర్వకమాకవుమ్ దేశకాలావస్థాసంకోచమ్ఇల్లాతపడియాకవుమ్ తన్ మనోరథత్తుక్కు అనురూపమాక ఇవన్ మనోరథిత్త కైంకర్యవర్గఙ్గళైయెల్లామ్ యావదాత్మభావియాక క్కొణ్డరుళి ‹‹సవయస ఇవయేనిత్యాని ర్దోషగంధాః,, ఎన్కిఱపడియే తనక్కు అన్యోన్య మొరువయస్సిల్ తోన్ఱ్ మార్పోలె యిరుక్కిఱ నిత్యసూరికళోడుమ్ ఇన్నువన్త ఇవనోడుమ్ వాశియఱ్ఱు ప్పురైయఱ పరిమారి స్తోత్రత్తిలుమ్ శ్రీవైకుంఠ గద్యత్తిలుమ్

శా-దీ— (కొళ్ళుమ్)కొణ్డు. తన్మనోరథత్తుక్కు,తన్ ఎన్ఱు భగవానై చ్చొల్లుకిఱతు.యావదాత్మభావి, ఆత్మస్వరూపముళ్ళ తనైయుమెన్కై - సవయసః, సమానవయస్కాః - సఖాయః యేఅనంత గరుడాదయః నిత్యం దోషగంధ రహితాః- పురైయఱ, భేదమఱ- పరిమాఱుకై, శేరక్కలక్కై - స్తోత్రత్తిలరుళిచ్చెయ్త మనోరథమ్- ‹‹కదానుసాక్షాత్కరవాణిచక్షుషా. కదాపునశ్శంఖరథాంగకల్పకే,, త్యాది- ‹‹కదాహమైకాంతిక నిత్యకింకరః ప్రహర్షయిష్యామి,, త్యాది. గద్యత్తిల్ ‹‹ కదాహం భగవంతం

సా-స్వా—విచ్ఛిన్నమాకిల్ సంసార దశా పేక్షయా అవిశేషం ప్రసంగి యాతో? దేశకాలావస్థాసంకోచమిల్లాత కైంకర్య ముణ్డెనిల్ అనంత గరుడాదికళ్ పణ్ణుమ్ కైంకర్యఙ్గళిల్లామైయాలేమనోరథభఙ్గమిత్తైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱాల్ - ఇప్పడీతి . తన్ మనోరథత్తుక్కను రూపేతి - దాసభూతనుక్కు స్వామి మనోరథ విరుద్ధమాక కైంకర్యేచ్ఛ యుణ్డాకాతెన్ఱుకరుత్తు - అనంత గరుడాది కైంకర్యం నియతమాక భగవదిష్టమాకైయాలే అతు ఇవనుక్కు ఇల్లాతతు దోషమన్ఱెన్ఱు కరుత్తు - కైంకర్యత్తై శేషి అంగీకరియా విట్టాల్ పురుషార్థమామో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱాల్ - సవయస ఇతి - పురైయఱ.భేదమిల్లామల్.పరిమారి,సంశ్లేషిత్తు. ఆనాలుమ్ కైంకర్యజనితానందంకర్తావానముక్తనుక్కేయిరుక్కైయాలే

సా - ప్ర—సవయసఇత్యాది - ‹‹ యత్ర పూర్వేసాధ్యాస్సంతిదేవాః,, ఇత్యాది ప్రత్యభిజ్ఞాపకేన ‹‹ తేనాధ్యాస్సంతి దేవా జనని గుణవపుర్వేష వృత్తస్వరూపైర్భోగైర్నిర్విశేషాస్సవయస ఇవయే నిత్యనిర్దోష గంధా ,, ఇత్యనేనోక్త ప్రకారేణ - పురైయరప్పరుమారి , నీరంధ్రం సంశ్లిష్య. అద్యముక్తానామప్యంతరంగ కైంకర్యం ప్రదాస్యతే త్యర్థః - స్తోత్రత్తిలుమ్ శ్రీవైకుంఠ గద్యత్తిలు మితి. ‹‹ కదా పునశ్శంఖ రథాంగ కల్పక ధ్వజారవిందాం కుశవజ్రలాంఛన ,, మిత్యారభ్య ‹‹ కదాహమైకాంతిక నిత్యకింకరః ప్రహర్షయిష్యామి ,, త్యంతే ఉక్త మనోరథప్రకారేణ‹‹కదాహంభగవంత,,మిత్యత్రోక్తమనోరథ

సా — వి— ఒరువయస్సిలే తోన్ఱ్మార్పోలే యిరుక్కిఱ, ఏకస్మిన్వయసి వర్తమానైస్సుహృద్భిరివస్థితైః - నిత్యసూరికళోడు, నిత్యసూరిభిస్సహ. ఇన్నువన్త ఇవనోడు, అద్యాగచ్ఛతానేన ముక్తేన సహ. వాశియఱ, పరస్పర తారతమ్యరాహిత్యేన- అంతరఙ్గ కైంకర్య ప్రదానేనేత్యర్థః - పురైయఱప్పరిమారి, నీరంధ్రం సంశ్లిష్య. స్తోత్రత్తిలుమితి - ‹‹కదాపునశ్శంఖ రథాంగ,, త్యారభ్య ‹‹కదాహమైకాంతిక నిత్యకింకర,, ఇత్యంతేన‹‹కదాహంభగవంతం నారాయణం-కదాహంభగవత్పాదాంబుజద్వయంపరిచరిష్యామి-

సా-సం—స్వసామ్యం ప్రదాయ పురైయఱ, అపహతపాప్మత్వేన యావదపేక్షితమస్య సమానానందం ప్రదాయ.స్తోత్రత్తిలుమితి.‹‹కదాపున,,రిత్యాది‹‹కదాహమైకాంతికనిత్యకింకర,,ఇత్యంతాభిప్రాయమ్‹‹కదాహం

మూ—అరుళిచ్చెయ్త మనోరథత్తిఱ్పడియే ఐకాంతికాత్యంతిక నిత్య కింకరనానఇవనుకప్పాలేత ఞనిరతిశయానందనాయిరుక్కుమ్. వస్వాది పదప్రాప్తిపూర్వక మోక్షసాధనమాన మధు విద్యాది కళిలుమ్—

సా-దీ—నారాయణం-కదాహంభగవత్పాదాంబుజద్వయం-కదామాంభగవాఞ్స్వకీయయాతిశీతళ యాదృశావలోక్యే,,త్యాది ‹‹నిత్యకింకరోభవానీ,,త్యాదిచ- ఐకాంతికాత్యంతిక నిత్యకింకరనాన - ఐకాంతిక త్వం నామ ప్రయోజనాంతరానన్వయేన తదేకనియతత్వం- తతఏవ నిత్యాను వృత్తత్వం ఆత్యంతికత్వం - అన్యాథాహి తత్సిద్ధే నివర్తేత- నిరతిశయత్వం ఆత్యంతికత్వ మితిచాహుః - ఇని మధు విద్యాది కళిలుమ్ మహాభారతాది కళిలుమ్ శొల్లుకిర క్రమముక్తి పక్షత్తిలుళ్ళ గతి విశేషాదిక ళిరుక్కుమ్ కట్టళై కళ్ ఎవ్వై యెన్న ఇజ్జివృత్త్యై చ్చొల్లుకై యనపేక్షిత మెనిఱ్ఱార్. వస్వాదిపదప్రాప్తీత్యాదియాల్ - మధువిద్యా

సా-స్వా—ఈశ్వర నుకుఱ ఇల్లా మైయా లీశ్వర నుక్కు మ్ముక్త నుకుఱమ్ సమాన భోగత్వ మెజ్జనే ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇవనుక ప్పాలే ఇతి - యద్వా ముక్తనుక్కు కైంకర్య జనితానంద మానాల్ శేష్యతిశయా భావాత్స్వరూప విరోధ మన్నో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవనుకప్పాలేఇతి - పంజరగత శుక క్షీర పానేన రాజ్ఞో మహానందమ్ పోలే ఎన్నుకరుత్తు - ఇతినాలే నిషద్వర దీర్ఘికా నిపతిత నిజాపత్యోద్ధరణ ప్రవృత్త పిత్పవత్స్వయమ్ పురుషార్థ తయా శరణ్యస్థానే ఇవ నుక్కు ఏతావత్ప ర్యంత పురుషార్థపరమ్పరైయై శెయ్‌కిరానెన్ఱవర్థంసూచితమ్-ఇప్పడిఅర్చిరాదిమార్గమాత్రనిరూపణమ్ పణ్ణక్కూడుమో ? మహా భారతాది కళిలే పరమ పద గమన త్తుక్కు మార్గాంత రజ్గళుమ్ శొల్లుకైయాలే యతుక్కళైయుమ్ నిరూపిక్క వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - వస్వాదీతి - వస్వాది పద ప్రాప్తి పూర్వక బ్రహ్మ ప్రాప్తి కామనయా ఉపాసనమ్ పణ్ణినవర్కళుక్కు వస్వాది రూపంవరుకైయాలే యధికారిత్వం

సా-ప్ర— ప్రకారేణచేత్యర్థః-వనుశరీరాన్నిర్గతానాంభాగవతానాంపరవాసుదేవప్రాప్త్యమేమార్గాంతరాణ్యపితత్రతత్రప్రమాణేషూపదిశ్యంతఇతితాన్యప్యత్రవక్తవ్యానీత్యాశంక్య పరిహారతి - వస్వాదీత్యాదినా-

సా-వి— కదాహం మాం భగవాఞ్ స్వకీయ యాతిశీతలయాతి కోమల యాదృశావలోక్యే,,త్యాదినాచోక్త మనోరథప్రకారేణేత్యర్థః. ఐకాంతికేతి - ఐకాంతికత్వంనామ ప్రయోజ నాంతరా నన్వయేన తదేక నియతత్వం- ఆత్యంతి కత్వం నిత్యాను వర్తమానత్వం- నిరతి శయత్వం చేత్యాహుః- నిరతిశయా నందనా యిరుక్కుమ్, ఆనంద యతీ త్యానందః ‹‹అజ్జలిసర్వథా తుభ్య,,ఇతివచనా త్కర్తర్యచ్ప్రత్యయః- ‹‹రసగ్ హ్యేవాయం లబ్ధ్వా నందీభవతి,, త్యుక్తానందప్రాపక స్త్విష్మేల్. ఇప్పడి మూర్ధన్య నాడి యితే ఇత్యారభ్య ఏతదంతమేకం వాక్యమ్. ఇహతు, మధువిద్యాయాం. భారతాదౌ జయత్సంహితాదౌ పాంచరాత్రాధి కరణే చోక్తేషు క్రమముక్తి పక్షేషు విద్యమాన గతివిశేషాః సత్యలోకే స్థిత్వా ముక్తిభాజాం విద్యమానగతిప్రకారాశ్చత.త్తదధికారిణామేవవిశిష్యజ్ఞాతవ్యాఇత్యనుపయోగాన్నోక్తాఇత్యాహ-వస్వాదీత్యాదినా.

సా-సం—భగవంత ,, మిత్యా ద్యభి ప్రాయం వైకుంఠగద్యత్తిలుమితి. ఏవంబ్రహ్మప్రాప్తిమాత్రకామనయావిద్యా నిష్ఠస్యగతి విశేషఉక్తః. అథమధువిద్యా నిష్ఠానామపి గతివిశేషం దిఙ్మాత్రేణ ప్ర ద ర్శ్య తే తత్తదధికారిణా మేవ తేతే గతయోజ్ఞేయాఇత్యాహ. వస్వాదీతి.

మూ— “సత్త్వం వహతి శుద్ధాత్మా దేవం నారాయణం (ప్రభుం) హరిమ్ । ప్రభుర్వహతి శుద్ధాత్మా పరమాత్మాన మాత్మనా । యేతుదగ్ధేంధనా లోకే పుణ్యపాప వివర్జితాః ।

సా-దీ— దీత్యాదిశబ్దమ్. సత్త్వం వహతీతి- శుద్ధాత్మా, సత్త్వరూపో గుణః. ప్రభుం నారాయణం వహతి, ప్రాపయతి. ప్రభుర్నారాయణః, అనిరుద్ధాది కార్యరూపః. పర మాత్మానం సర్వ కారణ భూతం వాసుదేవం ప్రాపయతి - యేత్వితి- ఇతు నారాయణీయ వచనం- అస్మిఙ్లోకే యే పుణ్యపాప వివర్జితత్వాద్దగ్ధేంధనాః

సా-స్వా— సిద్ధిక్కైర్యాలధికారావసాన త్తిల్ ఆది. త్యాదికళుమ్‌లయిక్కైర్యాలాదిత్యాదిఘటితాచిరాదిమార్గమ్ ఘటియా తెన్నుకరుత్తు - సత్త్వమితి. శుద్ధాత్మా, సత్త్వరూపో గుణః. దేవం ప్రభుం నారాయణం వహతి, ప్రాపయతి. ప్రభుః, నారాయణః. అనిరుద్ధాది కార్యరూపః శుద్ధాత్మా పరమాత్మానం సర్వకారణభూతం వాసుదేవం. ఆత్మనా, స్వయమేవ ప్రాపయతి. యేత్వితి నారాయణీయ వచనం. అస్మిఙ్లోకే క్రమిక మోక్షోపాసనయా యే పుణ్యపాప వివర్జితత్వాద్దగ్ధేంధనాః, సంసారాగ్నీంధన పుణ్యపాపక మార్గణః-

సా-ప్ర— సత్త్వం వహతీతి- సత్త్వం, శుద్ధసత్త్వాధిష్ఠాతారం వ్యూహ వాసుదేవం నారాయణం- శుద్ధాత్మా సంకర్షణః, వహతి, ప్రాపయతి. సచ, వ్యూహ వాసుదేవః - శుద్ధాత్మా సన్, నివృత్త నిగ్రహ సంకల్పస్సన్ సత్త్వతః పరిబృఢతయా ప్రభుం, పరవాసుదేవాఖ్యం నారాయణం వహతి, ప్రాపయతి - ప్రభుశ్చ, పరమాత్మా నివృత్త నిగ్రహ సంకల్ప ఏవ ప్రాప్యాంతరాభావా దాత్మానమేవాత్మనా ప్రాపయతీత్యర్థః- ఏతచ్ఛ్లోక ప్రకరణే భక్తియోగేన దేహం విహాయ పరమపదం గచ్ఛతో విదుషః ప్రథమం సూర్యప్రాప్తిం, అనంతరం వాయుప్రాప్తిం, అనంతరం మనస్తత్త్వాధిష్ఠాతుః ప్రద్యుమ్నస్య ప్రాప్తిం, తదనంతరం తమశ్శబ్దవాచ్య ప్రకృత్యధిష్ఠాతుర్మహదాదిసర్గకర్తురనిరుద్ధస్య ప్రాప్తిం, తదనంతరం ప్రవృత్తి శక్తియుక్తతయా రజశ్శబ్దనిర్దిష్ట జీవాధిష్ఠాతుస్సంకర్షణస్య చ ప్రాప్తిమభిధాయ “ రజో వహతి రాజేంద్ర సత్త్వస్య పరమాం గతి ” మితి శుద్ధసత్త్వాధిష్ఠాతు వ్యూహ వాసుదేవస్య ప్రాప్యతయోక్తేః - అనంతరంచ “ పరమాత్మాన మాసాద్య తద్భూతాయతయామలాః - అమృతత్వాయ కల్పంతే న చావర్తంతి చాభిభో ” ఇతి ప్రాప్యాంతరాభావాత్తమేవ ప్రాప్యాస్తద్భూతా పునర్నావర్తంత ” ఇత్యుక్తేశ్చేతి భావః. ఏవం ప్రకృతోపాసన నిష్ఠస్య ప్రారబ్ధేతరి సమాప్తే మార్గవిశేషమాహ - యేతుదగ్ధేంధనా ఇత్యాదినా- “ తద్యథేషీకాతూల మగ్నౌ ప్రోతం ప్రదూయేత ఏవం హాస్య సర్వే పాప్మానః ప్రదూయంతే ” ఇత్యుక్త ప్రకారేణ వినాశిత ప్రాప్తివిరోధి క మార్గణః

సా-వి— సత్త్వం, సత్త్వాధిష్ఠాతారం. శుద్ధాత్మా, నివృత్తనిగ్రహసంకల్పః సంకర్షణో దేవం నారాయణం. వ్యూహ వాసుదేవం. వహతి, ప్రాపయతి. ప్రభుర్వ్యూహ వాసుదేవః పరమాత్మానం సర్వకారణ భూతం పరవాసుదేవం ప్రాపయతీ త్యర్థః. యేత్విత్యాదీని నారాయణీయవచనాని.

సా-సం— మోక్షధర్మే పంచ వింశతితమే ధ్యాయే - సత్త్వం వహతీత్యాది. శాంతిపర్వణి మోక్షధర్మే నారాయణీయే. సప్తతిశతతమేధ్యాయే. యేతుదగ్ధేంధనా ఇత్యాది. జయత్సంహితాయాం- శ్వేతద్వీప మిత ఇతి. శుద్ధాత్మా సత్త్వం, శుద్ధ స్వరూప స్సత్త్వగుణః- నారాయణం, హరిం. వహతి, ప్రాపయతి- ప్రభుః, అనిరుద్ధాది కార్యరూపో నారాయణః- శుద్ధాత్మా, హేయప్రత్యనీకః- పరమాత్మానం సర్వకారణం పరవాసుదేవం, వహతి- ప్రాపయతి- పుణ్యపాపరూపేంధనస్య “ తద్యథేషీకా తూలమగ్నౌ ”, ఇత్యుక్త విధయా విద్యా

మూ— తేషాం వై క్షేమమధ్వానం గచ్ఛతాం ద్విజసత్తమ । సర్వలోకతమోహంతా ఆదిత్యో ద్వారముచ్యతే । జ్వాలామాలీ మహాతేజా యేనేదం ధార్యతే జగత్ । ఆదిత్యదగ్ధసర్వాంగా అదృశ్యాః కేనచిత్క్వచిత్ । పరమాణ్వాత్మభూతాశ్చ తం దేవం ప్రవిశంత్యుత । తస్మాదపి వినిర్ముక్తా అనిరుద్ధతనౌ స్థితాః । మనోభూతాస్తతో భూయః ప్రద్యుమ్నం ప్రవిశంత్యుత । ప్రద్యుమ్నాచ్చ

సా-దీ— దగ్ధసంసారాగ్నీంధన పుణ్యపాపకర్మాణః మూర్ధన్యనాడ్యా నిర్గతాః - తేషాం విష్ణులోకాధ్వానం గచ్ఛతాం ద్వారమాదిత్యః- జ్వాలామాలీత్యాది ఆదిత్యస్య విశేషణం. ఆదిత్యదగ్ధేతి - దగ్ధప్రాకృతాంగాః అశరీరత్వాదదృశ్యాః పరమాణురూపాత్మస్వరూపమాత్రావశిష్టాః తం దేవమనిరుద్ధం ప్రవిశంతి - తస్మాదపీత్యాది- అనిరుద్ధతనౌ స్థితాః తతస్తస్మాదపి వినిర్గతాః మనోమాత్రావశిష్టాః భూయః ప్రద్యుమ్నం ప్రవిశంతి-

సా-స్వా—కించిత్ప్రారబ్ధమాత్రావశిష్టాః- మూర్ధన్యనాడ్యా నిర్గతాః- తేషాం క్షేమమధ్వానం విష్ణులోకాధ్వానం గచ్ఛతాం ద్వారమాదిత్యః. జ్వాలామాలీత్యాది ఆదిత్యస్య విశేషణం. ఆదిత్యదగ్ధప్రాకృతాంగాః అతఏవాశరీరత్వాదదృశ్యాః పరమాణురూపాత్మస్వరూపాః తం దేవమనిరుద్ధం ప్రవిశంతి. అనిరుద్ధతనౌ స్థితాస్తే తస్మాద్వినిర్గతాః. మనోమాత్రావశిష్టాః. తతో భూయః ప్రద్యుమ్నం ప్రవిశంతి. తతః ప్రద్యుమ్నాచ్చ

సా-ప్ర— విధూతపుణ్యపాపా ఇత్యర్థః - పుణ్యపాపవివర్జితా ఇతి. బుద్ధిపూర్వక పుణ్యపాపవివర్జితాః. యద్వా, ‘‘ఆత్మనో వై శరీరాణి బహూని మనుజేశ్వర - ప్రాప్య యోగబలం కుర్యాత్తైశ్చ సర్వాం మహీం చరేత్. భుంజీత విషయాన్ కైశ్చిత్ కైశ్చిదుగ్రం తపశ్చరేత్ - సంహరేచ్చ పునస్తాని సూర్యస్తేజోగణానివ,, ఇత్యుక్తప్రకారేణ నిస్తీర్ణ ప్రారబ్ధాః పుణ్యపాపవివర్జితాః. విద్యా వినాశిత ప్రారబ్ధ వ్యతిరిక్త పుణ్యపాపా ఇత్యర్థః - మనోభూతా ఇత్యాది - తతః అనిరుద్ధాన్మనోభూతాస్సంతః - మనస్తత్వస్య ప్రద్యుమ్నాధిష్ఠేయత్వాత్ప్రద్యుమ్నాధిష్ఠేయత్వం ప్రాప్య, తం ప్రవిశంతీత్యర్థః - భూయః, పునః - అనంతరమిత్యర్థః -

సా - వి— ఆదిత్యదగ్ధసర్వాంగాః, దగ్ధసర్వప్రాకృతాంగాః అతఏవాదృశ్యాః పరమాణుభూతాః స్వరూపమాత్రావశిష్టాస్సంతః తం దేవమనిరుద్ధం ప్రవిశంతి. మనోభూతాః, మనస్తత్వస్య ప్రద్యుమ్నాధిష్ఠేయత్వాత్ప్రద్యుమ్నాధిష్ఠేయత్వం ప్రాప్య ప్రద్యుమ్నం ప్రవిశంతీత్యర్థః -

సా - సం — నిశ్శేషేణ దగ్ధత్వాద్యేతు దగ్ధేంధనా ఇత్యుక్తిః - క్షేమమధ్వానం. క్షేమకరమర్చిరాదిమార్గం. యేన జ్వాలామాలినా ఆదిత్యేన శోషణ ప్రకాశనాదినా జగద్ధార్యతే ఏవం విద్యానిష్ఠానాం సర్వమంగమాదిత్యో దహతీతి దగ్ధేత్యుక్తిః. అదృశ్యత్వం తేషామశరీరత్వాత్. పరమాణ్వాత్మభూతత్వం పరమాణురూపాత్మస్వరూపమాత్రావశిష్టత్వం. తం దేవం, అహంకారాధిష్ఠితారమనిరుద్ధం దేవం ప్రవిశంతి, దేవసాయుజ్యం ప్రాప్నువంతి. ఏవం కంచిత్కాలమనిరుద్ధతనౌ స్థితాస్సంతః. తస్మాదపి, అనిరుద్ధాదపి. మనోభూతాః, మనోమాత్రావశిష్టాః. మనోధిష్ఠాతృప్రద్యుమ్నలోకే, తత్సంయుజో భవంతీతి ప్రద్యుమ్నం ప్రవిశంతీత్యుక్తిః.

మూ—విముక్తాజీవంసంకర్షణంతతః । విశంతి విప్రప్రవరా స్సాంఖ్యా యోగాశ్చ తైస్సహ । తత స్త్రైగుణ్య హీనాస్తే పరమాత్మాన మంజసా । ప్రవిశంతిద్విజ శ్రేష్ఠాః క్షేత్రజ్ఞం నిర్గుణాత్మకమ్ । సర్వావాసం వాసుదేవం క్షేత్రజ్ఞం విద్ధి తత్త్వతః । సమాహిత మనస్కాస్తు నియతా స్సంహృతేంద్రియాః । ఐకాంత్య (ఏకాంత) భావోపగతా వాసుదేవం విశంతి తే ,, ఇత్యాదికస్యాన మహాభారతాది వచనజ్ఞాలమ్- శ్వేత ద్వీపమితః ప్రాప్య విశ్వరూపధరం హరిమ్ ।

సా-దీ— జీవం, జీవాధిష్ఠాతారం- విప్రప్రవరాః, ఆత్మగుణ పరి పూర్ణ శ్రేష్ఠాః - సాంఖ్య నిష్ఠాః- తైస్సహ యోగ నిష్ఠాశ్చ ఉభయేపి- నివృత్తిధర్మ నిష్ఠానాం మోక్షోప దేశాత్ - తతస్త్రైగుణ్యేతి - సంకర్షణ ప్రాప్త్యనంతరం అంజసావాసుదేవం పరమాత్మానం విశంతి- సర్వావాసత్వాద్వాసుదేవం క్షేత్రజ్ఞమంతర్యామిణం- నియతాః, నియమయుక్తాః - విషయాంత రేభ్య స్సంహృతేంద్రియాస్సంతఃఅతో వాసుదేవే ఐకాంత్యభావ ముపగతాః విశంతి- ఇత్యేత త్తత్త్వతో విద్ధీతి- శ్వేతద్వీపమితి-ఇతః శ్వేతద్వీపం ప్రాప్య-

సా-స్వా— విముక్తాఃజీవాధిష్ఠాతారంసంకర్షణం.విప్రప్రవరాఃఆత్మగుణపూర్ణాఃసాంఖ్య నిష్ఠాః- తైస్సహ, యోగనిష్ఠైస్సహ. ఉభయేపి ప్రవిశంతి. తతస్సంకర్షణ ప్రాప్త్యనంతరంఅంజసావాసుదేవంపరమాత్మానం విశంతి - సర్వావాసత్వాద్వాసుదేవం - క్షేత్రజ్ఞం,అంతర్యామిణం. నియతాః, నియమయుక్తాః- విషయాంత రేభ్య స్సంహృతేంద్రియాః. సమాహిత మనస్కాశ్చ అతః . వాసుదేవేఏకాంత భావ ముపాగతాః విశంతీత్యేత త్తత్త్వతో విద్ధి - శ్వేత ద్వీపమితి. ఇతశ్శ్వేత ద్వీపంప్రాప్య.విశ్వరూపధరంహరిం,తత్రత్యం

సా - ప్ర — జీవం సంకర్షణమ్, జీవా ధిష్ఠా తారం సంకర్షణ మిత్యర్థః - ఏవం సంకర్షణం ప్రవిష్టానాం తత్ర ప్రకృతి ప్రాకృత వర్గత్యాగ పూర్వకం పరవాసుదేవ ప్రాప్తిమాహ - తతస్త్రైగుణ్యహీనా ఇత్యాదినా - ముక్త ప్రాప్యస్య నిర్గుణ జీవత్వమా శంక్యాహ- సర్వావాస మితి. ‘‘ఇదం శరీరం కౌంతేయ క్షేత్ర మిత్యభి ధీయతే - ఏతద్యో వేత్తితం ప్రాహుః క్షేత్రజ్ఞ మితి తద్విదః - క్షేత్రజ్ఞంచాపి మాంవిద్ధి సర్వక్షేత్రేషు భారత ,, ఇత్యుక్తేః భగవతోపి క్షేత్రజ్ఞత్వ మిత్యర్థః -

సా-వి—జీవం సంకర్షణం, జీవాభిమానినం సంకర్షణం ఆత్మగుణ పరిపూర్ణాః శ్రేష్ఠాస్సాంఖ్యనిష్ఠాః తైస్సహయోగనిష్ఠాశ్చ వాసుదేవంవిశంతి- అనంతరం సమాహిత మనస్కా నియతాః నియమ యుక్తాః విషయాంత రేభ్య స్సంహృతేంద్రియాఃతతో వాసుదేవఐకాంత్య భావా పన్నాస్సన్ క్షేత్రజ్ఞం, క్షేత్రజ్ఞ శరీరకం సర్వావాసంవాసుదేవం పరమకారణం విశంతీతి తత్త్వతో విద్ధీత్యన్వయః-

సా - సం — జీవం , జీవాధిష్ఠాతారం. సాంఖ్య యోగా శ్చేతిచ శబ్దస్య సంకర్షణంచ విశంతీత్యన్వయః. ‘‘తల్లోకేతత్సంయుజో భవంతి,,తి తదర్థః. యేసాంఖ్యయోగనిష్ఠతయావిప్రప్రవరాః. సాంఖ్యం, జ్ఞానయోగః. తథావిప్రప్రవరాః, ఆత్మగుణ పూర్ణాః మధు విద్యానిష్ఠాః. సంకర్షణ ప్రాప్త్యనంతరం. వాసుదేవం, పరవాసుదేవం. సపరవాసుదేవ ఏవ సర్వక్షేత్రజ్ఞాంతర్యామితి తత్త్వతో విద్ధీతి క్షేత్రజ్ఞం విద్ధీత్యుక్తమ్. ఏకాంతభావోపగతాః. అనన్యభోగాస్సంతః. క్షేత్రజ్ఞం వాసుదేవం. విశంతీ త్యేత త్తత్త్వతో విద్ధీతి వాన్వయః. శ్వేతద్వీపమితి. ఇతశ్శ్వేతద్వీపం ప్రాప్య అనిరుద్ధ మాసీదంతి.

మూ — తతోనిరుద్ధమాసాద్య శ్రీమత్క్షీరోదధౌ హరిమ్ - తతః ప్రద్యుమ్నమాసాద్య దేవం సర్వేశ్వరేశ్వరం - తతస్సంకర్షణం దివ్యం భగవంతం సనాతనమ్ - అయ మప్యపరో మార్గ స్సదా బ్రహ్మ సుఖైషిణామ్ - పరమైకాంతి సిద్ధానాం పంచ కాల రతాత్మనామ్,, ఎన్గిఱపడియే కళిలేజయత్సంహితాది కళిలుమ్ ''విభవాదర్చనాద్వ్యూహం ప్రాప్యవ్యూహార్చనాత్పరమ్ - తద్బ్రహ్మ వాసుదేవాఖ్యం సూక్ష్మం ప్రాప్యత ఇతివదంతి,, ఎన్ఱు శ్రీ పాంచ రాత్రాధికరణత్తిలుమ్ శిలఅధికారవిశేషఙ్గళై ప్పత్తచ్చొల్ లుకిర క్రమ ముక్తిపక్షత్తిలుమ్ సత్యలోకాదిక ళిలిరున్దు ముక్తరామవర్ కళుక్కు ముళ్ళగతివిశేషాది కళిరుక్కుమ్ క ట్టళైకళప్పో అధికారికళుక్కు జ్ఞాతవ్య మాకైయాలిఙ్గవై వకుత్తు చ్చొల్లుకై యపేక్షితమన్ఱు-

---

సా - దీ — అనిరుద్ధ మాసీదంతి- తతః ప్రద్యుమ్నం ప్రాప్నువంతి - తతస్సంకర్షణం - సదాబ్రహ్మసుఖైషిణాం, సార్వకాలిక బ్రహ్మానుభవ సుఖాపేక్షిణాం - పరమైకాంతినశ్చ తేసిద్ధాశ్చ- పంచ కాల రతాత్మనాంనుముక్షూణా మయమపరో మోక్షమార్గః-సత్యలోకాదికళిలిత్యాది-''బ్రహ్మణాసహతే,,ఇత్యాదికళిల్శొన్నపక్షమ్- అవ్వోధికారికళుక్కు,తత్తద్విద్యావిశేషాధికారికళుక్కు - ఆకిలివ్వర్చిరాదిగతియుమ్

సా-స్వా—ప్రాప్నువంతి. తతః క్షీరోదధౌ అనిరుద్ధంఆసీదంతి- తతః ప్రద్యుమ్నం దేవంసర్వేశ్వరేశ్వరం,బ్రహ్మాదీనామపీశ్వరం. ఆసీదంతి- తత స్సంకర్షణం దివ్యం భగవంత మాసీదంతి. సత్య లోకాది కళి లితి - '' బ్రహ్మణాసహతే సర్వేసం ప్రాప్తే ప్రతి సంచరే. పరస్యాంతే కృతాత్మానః ప్రవిశంతి పరం పద ,,మెన్ఱు శొల్లుకిఱ వధికారికళుక్కుమెన్నపడి - క్రమేణ వన్దిక్కు అవ్వవ ధానేన పరమపద గంతాక్కళుక్కు అర్చిరాది మార్గ మన్ఱిక్కే వేరుమార్గ మిల్లై ఎన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలు మివ్వర్చిరాది గతి ఉపాసక నుక్కు నిత్యం చింతనీయమాయాకైయాలే తత్క్రతు న్యాయత్తాలే యవనుక్కే నియతై యన్ఱో ? ప్రపన్ననుక్కు ము తు నిత్యం చింతనీయ మెన్ఱిలప్పోతు గతిచింతైయు ముపాయాఙ్గ మాకైయాల్ సాంగోపాయ త్తుక్కు సకృత్కర్తవ్యత్వ ఘఙ్గమ్ ప్రసంగి యాతో ? అతు అఙ్గ మన్ఱెన్ఱిలిమ్మార్గ నిరూపణమివ్విడత్తిల్ వ్యర్థ మాక

ప్రా - ప్ర— సత్యలోకాదీతి - '' బ్రహ్మణా సహతే సర్వే సంప్రాప్తే ప్రతి సంచరే - పరస్యాంతే మహాత్మానః ప్రవిశంతిపరంపద,,మిత్యాది షూక్తానా మిత్యర్థః - తపోలోక వాసినస్సనకాదయ స్సాంతానికలోకతయా నిర్దిష్ట కారణవైకుంఠ వాసినోఽయోధ్యా స్థితాశ్చాది శబ్దార్థః -నను నిర్యాణగతి విశేష పరిపూర్ణానుభవానామనుసంధానస్యాప్రకరణా ద్భక్త్యఙ్గత్వవత్ప్రపత్త్యంగత్వా భావా త్ప్రప న్నానాం

సా — వి— ఇప్పడైకళితే, ఏతత్ప్రలేష - సత్యలోకాదిక ళిరున్దు ఇత్యాది శబ్దేన తపోలోకవాసిన స్సనకాదయ స్సాంతానికతయా నిర్దిష్టకారణ వైకుంఠవాసినోఽయోధ్యా స్థితాశ్చ గృహీతాః -నను నిర్యాణ గతివిశేష పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవానాం భక్తేరివ ప్రపత్త్యంగత్వా భావాత్ప్రపన్నానాం తదనుసంధాన మనపేక్షిత మితి తన్నిరూపణం వ్యర్థ మిత్యాశంక్య ఫలార్థిత్వా దధికార సిద్ధ్యర్థం నిర్యాణగతి ప్రకారేణ పరిపూర్ణానుభవ ప్రదాన పర్యంత భగవదీయ ఫల ప్రదాన ప్రకారస్యోపాయద శాయాం

సా-సం—తతః క్షీరోదధిం ప్రాప్య ప్రద్యుమ్నమాసీదంతి. తతస్సంకర్షణం తతశ్చ సనాతనం భగవంతం పరవాసుదేవమాసీదంతీత్యర్థః. సదేతి. సదాబ్రహ్మానుభవ సుఖ మపేక్షమాణానాం.విభవేతి-వ్యూహాశబ్దః

మూ — ఇగ్గత్యనుసంధానాదికళిల్ స్వతంత్ర ప్రపత్తి నిష్ఠనాన ఇవనుక్కు సద్వారక ప్రపత్తి నిష్ఠను క్కుప్పోలే ఉపాయారంభాత్ కాలత్తిలే కర్తవ్యజ్ఞకన్నా యాకిలుమ్ ఇవ్వుపాయత్తిలిఴియుమ్పోతు అధికారిత్వ సిద్ధిక్కాక ఫలార్థిత్వం అపేక్షితమాకైయాలే ఫలపర్వ విశేషానుసంధాన మామ్ పుకురక్కడవన- పిన్పు వరప్పుకుకిర కణ్ణాలత్తుక్కు నాళెణ్ణి యిరుక్కుమాప్పోలే పూర్వప్రార్థిత పురుషార్థ స్మరణమ్మాత్తమామ్ అన్నుభవాహకం పెఱప్పుకుకిరోమెన్కిఱ ప్రీత్యతిశయత్తాలే విళైప్పిత్తుక్కొణ్డు స్వయం ప్రయోజనమాయిరుక్కుమ్.

సా-దీ — జ్ఞాతవ్యమాకాతే నెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇగ్గత్యనుసంధానాదికళిత్యాది. ఆదిశబ్దమ్ పరమఫలానుసంధానగ్రాహకం. ఇగ్గత్యనుసంధానమ్ ఉపాయారంభాత్ ప్రాక్ తదుపయోగియామ్, పశ్చాత్స్వయంప్రయోజనరూపమామ్-

సా-స్వా — ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇగ్గత్యనుసంధానాదికళిలి-ఆదిశబ్దేనబ్రహ్మాయుశః ప్రవేశాది సంగ్రహః - అధికారిత్వ సిద్ధిక్కాక మున్పు చింతనీయమానాలుమ్ ప్రపత్త్యుత్తర కాలమ్ చింతనీయమాకామల్ ప్రసంగియాతో ? అప్పోతు నిత్యంచింతనీయ మెన్కిఱ సంప్రదాయముమ్ విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - పిన్బుతి: నాళెణ్ణావిట్టాలుమ్ కల్యాణం స్వత ఏవా వర్జనీయమాకవరా నిఱ్క చ్చెయ్తేయుమ్ స్వయం ప్రయోజనమాక నాళెణ్ణుమాప్పోలే ఎన్న పడి - పూర్వేతి . అర్చిరాది గతేరపి పూర్వమ్ ఫలతయా ప్రార్థిత తయోత్తర కాలీనగతి చింతైత్ పురుషార్థ మాత్రస్మరణమెన్నపడి-ఇప్పడిఅధికారిత్వసిద్ధిక్కాకభక్తనైప్పోలేపూర్వగ్గతివిశేషపరిజ్ఞానమ్ వేణుమాకిల్ అర్చిరాదికళుక్కైయ

సా-ప్ర— తదనుసంధానమనపేక్షిత మితితన్నిరూపణం వ్యర్థం స్యాదిత్యత్ర అంగత్వాభావేపి ప్రపదనాత్పూర్వభావ్యనుసంధానస్య వాపశ్చాద్భావ్యనుసంధానస్యవా వైయర్థ్యమ్ ముచ్యత ఇతి వికల్ప్యోభయోరప్యుపయోగమాహ-ఇగ్గత్యనుసంధానాదికళిత్యాదినా - నిర్యాణానుసంధానాది రాదిశబ్దార్థః - పుకురక్కడవన, ప్రవిశేయురిత్యర్థః అంతర్గతా భవేయు రితిభావః - పిన్పు వరప్పుకుకిరేత్యాది- భావ్యుత్సవదివ సాత్పూర్వభావిదివ సపరిగణన వద్గతి విశేషాద్యనుసంధానస్య భరన్యాసాత్పూర్వమధికారి ఘటకత్వాత్పశ్చాదేవంభూతంఫలంలప్స్య ఇతిహృష్టిహేతుత్వాచ్చానుసంధేయత్వసిద్ధిరితిభావః-

సా-వి— జ్ఞాతవ్యత్వాదనంతరం ప్రీత్యతిశయోత్పాదనేన స్వయం ప్రయోజనతయానుసంధేయత్వాచ్చనవ్యర్థమిత్యాహ - ఇగ్గత్యనుసంధానాదికళితి- కర్తవ్యజ్ఞకన్నా యాకిలుమ్, కర్తవ్యా నభవంత్వేవతథా- ఇఴియుమ్పోతు, ప్రవేశసమయే. పుకురక్కడవన, ప్రవిశేయుః . ఫలాంతర్గతా భవేయు రిత్యర్థః - పిన్పు, ఉపాయనిష్పత్త్యనంతరం.వరప్పుకుకిరకణ్ణాలత్తుక్కు-నాళెణ్ణియిరుక్కుమాప్పోలే, భవిష్యత్కల్యాణస్య దివసాన్గణయిత్వా స్థితివత్. పురుషార్థం పెఱప్పుకుకిరోమ్, ప్రాప్స్యామః -ఎన్కిఱప్రీత్యతిశయత్తాలే, ఇత్యభిలాషకారి ప్రీత్యతిశయం. విళైప్పిత్తుక్కొణ్డు , అభివర్ధయత్సత్ - అర్చిరాదిమార్గే కృత్స్న ౨

సా-సం — ఉక్తవ్యాహారత్రయపరః. అస్యాధికారిణ ఉక్త గతివిశేషానుసంధానం కింత్వేనోపయుజ్యత ఇతి శంకాయామాహ.గత్యనుసంధానాదికళిత్యాదినా . ఆదిశబ్దేన నిర్యాణానుసంధానం గృహ్యతే.

మూ— ఆకైయాల్ ఇఙ్గు సముదాయ జ్ఞానత్తాలుమ్ ఇవనుక్కు అపేక్షితసిద్ధియుణ్డు. "సమీపం రాజసింహస్య రామస్య విదితాత్మనః। సంకల్పహయసంయుక్తైర్యాంతీమివ

సా - దీ — ఆకైయాలిత్యాది, ఉపాయాంగమల్లామైయాల్. సముదాయజ్ఞానమావతు, తద్విషయ స్థూల జ్ఞానం - ఇవ్వళవాలుమ్ ఫలాపేక్షై సిద్ధిక్కుమ్ - సమీపం రాజసింహస్యేతి - రాజసింహస్య - పరత్వత్తిన్ ఇల్లాత గుణమ్ - రామస్య సమీపం సంకల్పా ఏవ హయాః తత్సంయుక్తైరి

సా-స్వా — కృత్స్న స్వరూప స్వభావఙ్గళైయుమవర్కళుడైయ సత్కార విశేషఙ్గళైయుమ్ మత్తుమ్ మధ్యవర్తి ఫల పర్వఙ్గళైయుమ్ విశిష్య నిరూపిక్క వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఆకైయాలితి. ఆకైయాల్, అఙ్గమన్నిక్కే గతిచింతై ఫలపర్వవిశేషానుసంధానమాకైయాలే- సముదాయేతి-విశేషాకార పరిజ్ఞానమిల్లావిట్టాలుమ్ సామాన్యాకారేణ ఫలపర్వేచ్ఛామేయధికారమాకైయాల్ విశిష్య నిరూపియావిట్టాలుమ్ సముదాయ జ్ఞానోపయుక్త నిరూపణం పర్యాప్తమెన్నపడి - అనాలుముపాయోత్తర కాలమ్ ఇన్తమార్గత్తాలే పరమ ఫలమడైయకడవోమెన్ను గతిచింతై వేణుమో ? అత్యంతాకించననాయ్ అత్యంత పరతంత్రనాన దాసన్ తాన్ ప్రధాన ఫలియల్లామైయాలే స్వతంత్ర స్వామితానే స్వార్థమాక ఫలత్తైత్తరుమెన్ను నిర్భరనాయ్ నిశ్చింతనాయనో యిరుకై ప్రాప్తమ్? వేరొరు చింతై వేణ్డావే? ఎన్న పారతంత్ర్యాదికళిరున్తాలుమ్ ప్రేమ పరవశత్తైయాలే స్వామి విశ్లేషమ్ సహిక్కమాట్టామల్ ప్రేమపరీవాహమాక పురుషార్థత్వరార్థమ్ స్వత ఏవ గతిచింతై వరుమెన్ను దృష్టాంత ముఖేన సమర్థికిరార్ - సమీపమితి - రాజసింహస్య, స్వత ఏవ పురుషార్థ ప్రాపణ శక్తస్య రామస్య- గుణవత్తయా భోగ్యతయా విశ్లేషానర్హస్య-విదితాత్మనః, సర్వజ్ఞస్య-ఆశ్రితసంరక్షణశీలమాత్మానం విదుషోవా . సమీపం,

సా - ప్ర — ఏవం తర్హ్యర్చిరాది మార్గే ప్రమాణ ప్రతిపన్న కృత్స్న భోగాముక్తా భోగ ప్రకారవిశేషాశ్చ విశిష్య వక్తవ్యా ఇత్యత్రాహ - ఆకైయాలితి . అధికారస్య పురుషార్థత్వస్య చైతావతాపి సిద్ధేస్తదర్థమేవచ తేషాం జ్ఞాతవ్యత్వా దిత్యర్థః. ఇఙ్గు, ప్రకృతార్చిరాది గతి విశేషాదా విత్యర్థః. నన్వేవం గత్యను సంధానస్య సప్రయోజనత్వేపి తాదృశ ప్రయోజనాపేక్షాభావే తస్య నిత్యమనుసంధేయత్వం నసిద్ధ్యే దిత్యత్ర నిరుపాధిక శేష భూతస్యాత్యర్థ ప్రియ స్వామి సమీపప్రవృత్తేరేవోచితత్వాత్కర్మణా తత్ప్రీతి బంధేపి తత్ప్రాప్తే రభిలషణీయత్వాత్తదభి లాషవర్ధకత్వేన గతి విశేషాదీనానిత్యమనుసంధేయత్వ సిద్ధిరిత్యభిప్రేత్య గత్యను సంధాన నిదర్శన మాహ - సమీపం రాజ సింహస్యేత్యాదినా-

సా.వి—భోగప్రకారా ముక్తా భోగప్రకారాశ్చ విశిష్యవక్తవ్యా ఇత్యత్రాహ- ఆకైయాలితి. సముదాయజ్ఞానం, సామాన్యాకారేణజ్ఞానం.తావతాపిఫలార్థిత్వసిద్ధిర్భవతీతిభావః.సంకల్పాఃత్వరాతిశయేనకదాకదేతి

సా-సం— ఉపాయాంగత్వాభావేస్వయంప్రయోజనత్వంవాచ్యం.తత్వమస్యతుఇత్యత్ర దృష్టాంతేనాహ-సిస్పిత్యాదినా . ఆకైయాల్,స్వయం ప్రయోజనత్వాత్- ఉపాయాంగత్వేహి సమ్యగేవ జ్ఞాయత ఇతి భావః-ప్రకృతిబంధ దుఃఖిత స్యశుద్ధాంత సిద్ధాతినః - ఉపాయానంగేపి గత్యను సంధానే రాగవిశేషః ప్రేరకః (జాత్యా)మనోవృత్తిరేవాఽత ।సమాణం నిదర్శనం చేత్యాహ-సమీపమితి.

మూ — మనోరథైః ,, ఎన్నుమ్పడిపిరాట్టియిరున్త విరుప్పు ఇవనుడైయ గత్యనుసంధానత్తుక్కు-నిదర్శనమ్-
నడైపెరవజ్కి- ప్పకలొళినాళుత్తరాయణమాణ్డిడైవరుకాత్తిరవి

సా - దీ — మనోరథైః - యాంతీమివ స్థితా మైథిలీ.

ఇని ఆతివాహికరాల్ క్రమేణ సత్కరిక్కప్పడు మర్చిరాది మార్గత్తై కాట్టుకిరార్ పా
ట్టాల్. నడైపెరవిత్యాది - నడైపెర, అర్చిరాది మార్గత్తిల్‌నడైపెత్త మాత్రత్తిలే. అజ్గి,అగ్ని- అర్చి
ర్దేవతైయెన్నపడి. పకల్,దివసమ్-ఒళినాళ్,పూర్వపక్షమ్-ఉత్తరాయణమ్-ఆణ్డు,సంవత్సరం-ఇడైవరు,

సా-స్వా—సంకల్పైః నిశ్చయ ఏవేదానీమేవమయా తత్సమీపే గంతవ్యమితి నిశ్చయవిషయైః,అశ్వైః.తత్సం
యుక్తైర్మనోరథైః - మనోరథాః పరమ ఫలోప యుక్త ఫలపర్వైశ్చ్ఛాః - త ఏవరథాః - తైర్యాంతీమ్
గచ్ఛంతీమి వేత్యర్థః - అత్యంత పరతంత్రయాన పిరాట్టి ప్రేమ ముళ్ళడఙ్గాతే స్వయమేవ స్వామిస
మీప గమనత్తై మనోరథిక్కిరా ప్పోలే ఇవ్వధి కారియుమ్ గతిచింతైపణ్ణుకిర తెన్నుకరుత్తు -

ఇప్పడి ఇవ్వధి కారత్తిలె సూక్ష్మ శరీరం విద్యా వశీకృత భగవత్సంకల్ప త్తాలే గతిమాత్రార్థ
మాక స్థాపిత మెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? అప్పోతర్చిరాది మార్గత్తిలే భోగవిశేషమ్ శొల్లు కిరతు వి
రోధియాతో ? భోగ ముణ్డాకిలతిలే తానే అత్యాసక్తనాయ్ తదుపరి గంతుమనిచ్ఛువాకానో ? ఎన్నకర్మ
ఫల భోగమన్ఱికే విద్యా మాహాత్మ్యత్తాలే ఆనుషఙ్గిక ఫలానుభవ పూర్వక మర్చిరాది గమనమ్‌కూడు
మెన్కిరార్ - నడైపెర వితి - నడైపెర, సూక్ష్మశరీర త్తోడే నడైపెత్తమాత్రత్తిలే- గమనకాలత్తిలే ఎన్న
పడి - అజ్గి, అగ్నిః - అర్చిర్దేవతై యెన్నపడి - పకల్, దివా - ఒళినాళ్, ప్రకాశ యుక్త దినజ్గళ్
శుక్లపక్ష మెన్నపడి - ఉత్తరాయణమ్ , స్పష్టమ్ - ఆణ్డు , సంవత్సర - ఇడైవరుమ్, " సంవత్సరాదాది-
త్య ,, మెన్ను శొల్లచ్చెయ్‌తేయుమ్ న్యాయత్తాలే మధ్యేవరుమ్. కాత్తు, వాయు - ఇరవి, సూర్యన్ -

సా-ప్ర— స్త్రీశూద్రాదీనాంసుఖేనగత్యనుసంధానార్థం ద్రామిడగాథయాసంగృహ్ణాతి. నడైపెరవజ్గిత్యా
దినా. నడైపెర, శరీరాన్నిర్గత్య గచ్ఛతిసతి . అజ్గి, అగ్నిః. పకల్, దివా. ఒళినాళ్, జ్యోత్స్నాయు
క్తానిదినాని.శుక్లపక్ష ఇత్యర్థః -ఆణ్డు, సంవత్సరః - ఇడవరుకాత్తు- అవకాశేష్వాగచ్ఛన్వాయుః-ఇరవి,

సా-వి — నాథప్రాప్తి విషయేచ్ఛావిశేషాస్తైరేవహయైర్యుక్తైః మనోరథైః ప్రీతి విశేషైరేవ రథైః
రామస్యసమీపం యాంతీమివేతి శ్లిష్టాశ్లిష్ట రూపకసంకీర్ణోత్ప్రేక్షా- తయాసర్వదా తత్ప్రాప్తిం భావ
నాఫలతి- తద్వ ద్వర్తితవ్య మితిభావః- పిరాట్టియిరున్త విరుప్పు, సీతాయావిద్యమానా వస్థానమ్.

గతిప్రకారం గాథయాసంగృహ్ణాతి.నడైపెరవితి.నడైపెర,గతిలాభేసతి.అజ్గి,అగ్నిః.పకల్,దివసః-ఒళినాళ్,
జ్యోత్స్నాదివసాః.ఉత్తరాయణం.ఆణ్డు,సంవత్సరం.ఇడై,అంతరాళే.వరు,ఆగచ్ఛన్.కాత్తు,వాయుః.ఇరవి,

సా-సం —ఏవం నిర్గత ప్రపన్నస్య "అథైనమమరాస్తత్ర సహాదివ్యాప్సరోగణైః - సోపహారాః ప్రహ
ర్షేణ ప్రత్యుద్గచ్ఛం త్యుపాగతమ్ - అర్చిరాదికయాగత్యా తత్ర తత్రార్చితస్సురైః - అతీత్యలోకా
నభ్యేతి వైకుంఠం వీతకల్మషః,, ఇత్యాద్యుక్త విధయోక్తం గతి విశేషం గాథయా సంగృహ్ణాతి- నడైపెర
వజ్గీతి- గతిలాభేసతి మూర్ధన్యనాడ్యా నిర్గత్య గచ్ఛతిసతి- అగ్నిర్దివా- జ్యోత్స్నాయుక్త దివసాని
పూర్వపక్ష ఇత్యర్థః. ఉత్తరాయణం సంవత్సరః - అంతరాళే ఆగచ్ఛన్ వాయుః రవిః

మూ — ఇరవిఙ్ పతిమిన్ వరుణన్, కుడైయుడై వా(నవర్)నోర్ కోమాన్ పిరశాపతియెన్ఱివరాల్, ఇడై యిడై పోకఙ్గళెయ్తియెఴిల్పత మేఱువరే॥ ౨౮॥

సా-దీ — ఆదిత్యాత్పూర్వం మధ్యేనిర్గమ్- కాత్తు, వాయు- ఇరవి, రవిః. ఆదిత్యన్- ఇరవిన్ పతి, రాత్రిక్కు- పతియానచంద్రన్- మిన్, వైద్యుతన్. వరుణన్- కుడైయుడై, ఛత్ర విశిష్టనాన- వానోర్ కోమాన్, దేవేంద్రన్- ప్రజాపతి యెన్కిఱ వివ్వాతివాహికరాల్ మధ్యేమధ్యే సత్కారఙ్గళై ప్పెత్తు ఎఴిల్ పతమ్, శోభైయైయుడైయ వర్చిరాది పదత్తై అరోహిక్క ప్పెఱువరెన్కై॥ ౨౮॥

ఇవ్వర్చిరాదిగతి పూర్వకభగవత్ప్రాప్తియై స్వానుసంధానద్వారాదర్శిప్పిక్కిఱార్ -

సా-స్వా— ఇరవిన్ పతి, రాత్రిపతి-చంద్ర నెన్నపడి-మిన్, విద్యుత్తు.వరుణన్, స్పష్టమ్-కుడైయుడై, సర్వలోకాధిపత్యంతోన్ఱుమ్పడి తచ్చిహ్నమాన ఛత్రత్తై యుడైయవనాన - వానోర్ కోమాన్, దేవనాయక నానవింద్రన్ - పిరశాపతి, ప్రజాపతి - ఎన్ఱివ రాలిడైయిడై, మధ్యే మధ్యే కర్మ ఫలమన్ఱిక్కే ఆనుషఙ్గికమాకవన్త - పోకఙ్గళెయ్తి, భోగఙ్గళై యడైన్తు - ఎఴిల్, శోభాయుక్తమాన - పతమ్, అర్చిరాది పదపరమ్పరైయై - ఉత్తరోత్తరోత్తర ముత్కృష్ట పదత్తై - సర్వోత్కృష్ట పరమ పదత్తై ఎన్నపుమామ్ -ఏఱువరే, ఆరోహణమ్ పణ్ణువ రెన్నపడి - ఉత్తరోత్తర ముత్కృష్టమాకైయాలే యాంత రాళిక భోగత్తిలే యత్యాసక్త నాయ్ ప్రతిష్ఠిత నాకానెన్ఱు కరుత్తు -॥ ౨౮ ॥

ఇప్పడి అర్చిరాదిమార్గ గమనమ్ పురుషార్థరూప మెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో? ఆతపాసంతప్తపురుషచ్ఛాయానుభూతి న్యాయత్తాలే సంసార దశైయిల్ దుఃఖరహిత నానవధికారిక్కితు పురుషార్థమా(కక్కొళ్ళకూడుమో)కా తెన్నకూడుమో? ఎన్కిఱ శంకాపారణార్థమ్ సంసారదుఃఖస్వభావత్తైయుమ్ ప్రాకృత పురుషార్థత్తైయుమ్ ప్రత్యక్షమాకక్కణ్డముక్తనుడైయవనుసంధానాత్మకశ్లోకత్తాలేయుపపాదిక్కిఱార్-

సా-ప్ర— సూర్యః - ఇరవిన్ పతి, రాత్ర్యధి పతి శ్చంద్రః - మిన్, విద్యుత్. కుడైయుడై వానోర్ కో మాన్, త్రైలోక్యాధి పత్య సూచక ఛత్రవాన్ దేవాధి పతి రింద్రః - యద్వా సర్వేషాం వర ప్రదాతా దేవేంద్రః- ఎన్ఱివరాల్, ఇత్యేతైః - ఇడైయిడై పోకఙ్గళెయ్తి, మధ్యేమధ్యే తత్కృత సపర్యయా భోగాన్ ప్రాప్య- ఎఴిల్ పతమ్, ,, అత్యర్కానలదీప్తం తత్స్థానం విష్ణోర్మహాత్మన ,, ఇత్యుక్తం దేదీప్యమానం పరమపదమ్ - ఏఱువరే, ఆరోహంతి - ॥ ౨౮ ॥

యథా నరక మార్గస్య దుఃఖైకఫలత్వం తథా ధూమాది మార్గస్యాపి దుఃఖైక ఫలత్వ మితి

సా—వి— రవిః. ఇరవిన్, రాత్రేః పతిశ్చంద్రః. మిన్, విద్యుత్. వరుణన్, వరుణః. కుడైయుడై, ఛత్రవాన్. వానోర్ కోమాన్, దేవానాం స్వామీ ఇంద్రః. పిరశాపతి, ప్రజాపతిః . ఎన్ఱివ రాల్, ఇత్యేతైః. ఇడైయిడై, మధ్యే మధ్యే- పోకఙ్గళ్. భోగాన్- ఎయ్తి, ప్రాప్య- ఎఴిల్ పతమ్, సమృద్ధం పరమపదం- ఏఱువరే, ఆరోహంత్యేవ॥ ౨౮॥

సా-సం— రాత్రి పతిశ్చంద్రః విద్యుద్వరుణః ఛత్రవాన్ దేవానాం నియంతా చేంద్రః ప్రజాపతిశ్చ. ఎన్ఱివరాలిత్యాది. ఇత్యేతైర్మధ్యే మధ్యేభోగాన్ప్రాప్య తే జీష్ఠపద మారోహంత్యేవేత్యర్థః ॥ ౨౮ ॥

సర్వేశ్వరస్స్వయమేవస్వర్గనరక పరిభ్రమణ సమధిగత శ్రాంతిం శ్చేతనాన్ కేనచిద్వ్యాజేన

మూ— పితృపథఘటీయంత్రారోహావరోహపరిభ్రమైర్నిరయపదవీయాతాయాతక్రమైశ్చ నిరంతరైః ।
అధిగతపరిశ్రాంతి

సా-దీ— పితృపథేతి-పితృయానం, స్వర్గమార్గమానధూమాదిమార్గమ్-పితృయానమాకిరమటీయంత్రం-పూట్టైక్కుణ్డైకై. అతిలారోహమెన్న అవరోహమెన్న- ఏతద్రూప పరిభ్రమజ్గళాలుమ్ నిరయపదవియిల్ నిరంతరమాక పోవ్వైకై వరుకైయాకిర పర్యాయజ్గళాలుమ్- అధిగత పరిశ్రాంతిః నః, మికవుమిళైత్తనమ్మై.

సా-స్వా— పితృపథేతి. పితృపథః, పితృయాన మార్గః - ధూమాది మార్గ ఇతి యావత్ - సఏవ ఘటీయంత్రః - తస్మిన్నారోహాశ్చావరోహాశ్చారోహావరోహాః-తద్రూపైః పరిభ్రమైః అసహాయత యారోహావరోహపరిభ్రమణేన "అనేక జన్మ సాహస్రీం సంసార పదవీం వ్రజన్ - మోహ శ్రమం ప్రయాతోఽసౌ వాసనా రేణు కుణ్ఠితః - జటాల వృజినా విలే జవనయాఽధ్వనా స్వాదనే జరా మరణ భీషణే జగతి జంతురావర్త్యతే ,, ఇత్యుక్త రీత్యా పునః పునః శ్రమైక ఫల పరిభ్రమణై రిత్యర్థః - నిరంతరైః,నిరయపదవ్యాం యాతాయాత క్రమైశ్చ ధూమాది మార్గ పరిభ్రమణే వ్రీహ్యాది భావ దశాయాం సుఖదుఃఖ రహితోదాసీనావస్థాప్యస్తి నిరయపదవ్యాంతు నరకాన్నరకాంతరమ్ తస్మాదపి నరకాంతర మితి క్రమేణ దుఃఖనైరంతర్య మితి భావః - అధిగత పరిశ్రాంతిః - పరిశబ్దేన కుత్రాపి సుఖలేశో నాస్తీతివ్యజ్యతే-

సా-ప్ర—దర్శయన్నర్చిరాదిమార్గస్యాతివిలక్షణఫలప్రాప్తిహేతుత్వమాహ- పితృపథేత్యాదినా."ప్రాప్యాంతం కర్మణ స్తస్య యత్కించేహ కరోత్యయం - తస్మాల్లోకాత్పునరేత్య అస్మై లోకాయకర్మణే - ఏషసోమో రాజా తద్దేవానా మన్నం దేవా భక్షయంతి - తత్రయావత్సంపాత ముషిత్వా అథైతమేవాధ్వానం పునః పునర్నివర్తంతేయథేత మాకాశ ,, మిత్యుక్తరీత్యా స్వానుష్ఠిత కర్మఫలభోగార్థం తత్క్షయే పునస్తత్సాధ నానుష్ఠానార్థంచ పునః పునరారోహావరోహ విషయత్వేనఘటీయంత్రకల్పధూమాది మార్గ సంచారేణ మధ్యేమధ్యే వాసనా వశాత్ప్రాప్త నిషిద్ధానుష్ఠాన ఫలభోగాయ నిరయేభ్యోప్యతిక్రూర తమ మార్గ సంచారేణచ- "అనేకజన్మ సాహస్రీం సంసారపదవీంవ్రజన్ - మోహ శ్రమం

సా-వి— పితృపథేతి- పితృపథః, ధూమాది మార్గఏవ - ఘటీయంత్రః, జలోద్ధరణార్థం దండ కాష్ఠాధారభూత సోపాన విశిష్ట దారు యంత్రవిశేషః-ధూమాది మార్గస్య "ప్రాప్యాంతం కర్మణస్తస్య యత్కించేహ కరోత్యయమ్ - అస్మాల్లోకాత్పునరేత్యఅస్మై లోకాయకర్మణ,,ఇతిపునరావృత్తి హేతుత్వాద్ఘటీయంత్రత్వ రూపణం.తస్యారోహావరోహపరిభ్రమైః,ఆరోహణావరోహణపరిభ్రమణైః.నిరంతరైః,అవిచ్ఛిన్నైః.నిరయపదవీయాతాయాతక్రమైః,నరకమార్గగమనాగమనక్రమైశ్చ- అధిగతపరిశ్రాంతిః,

సా-సం—ప్రసన్నః ఆజ్ఞాధరైరాతిహైకైః స్వసమీపంప్రాపయ్యస్వానుభవానందనిర్భరాన్కరోతీత్యాహ- పితృపథేతి. పితృయాన మార్గ ఇత్యర్థః . ధూమరాత్ర్యపర పక్ష దక్షిణాయన పితృ లోకాకాశ చంద్ర క్రమేణ స్వర్గారోహణ మార్గో యస్సపితృ యాన మార్గః. జలోద్ధరణ సాధనయంత్రవిశేషో ఘటీయంత్రః తత్ర యథా ఆరోహంత్యవరోహంతిచ తత్తుల్య పరిభ్రమణైః. కించనిరయస్య, రౌరవాదేః. పదవ్యాం నిరంతరైః- అనవరతంక్రియమాణైః. గతాగత రూపై స్సంచారైః ప్రాప్త పరిశ్రమాన్.

మూ— సాఽజ్ఞాధరైరతివాహ్యనస్సుఖయతినిజచ్ఛాయాదాయీస్వయం

సా - దీ — స్వయమేవ- ఆజ్ఞాధరైః, ఆజ్ఞానువర్తిభి రాతి వాహికైః పురుషైః - అతి వాహ్య స త్కార పూర్వకం మాన లీలా విభూతిమైః కృతార్థ్య్. హరి చందనః, హరిచందన సదృశ నాన భగ వాన్- యద్వా , హరి యాకిరచందనం . నిజ చ్ఛాయా దా యీ, స్వపాద చ్ఛాయాందత్వా యావ త్కాలమ్,

సా-స్వా—అస్మాన్ ఆజ్ఞాధరైః, అర్చిరాది దేవ తైరతివాహ్య-తత్రతత్రసత్కార పూర్వకం సంసారిపదవీ సం చారం వినివర్త్య సమీచీనం పంథానం ప్రాపయ్య. హరిః, సకల తాప హరత్వాద్ధరిః. సఏవ హరి చంద న ఇతివా . హరి రేవ చం దన ఇతివా . రూప కాలం కారః - స్వయమేవ నిజ చ్ఛాయాదా యీసన్ , ‹‹వాసు దేవ తరు చ్ఛాయా నాతి శీతాన ఘర్మదే ,, త్యుక్త ప్రకా రేణ దుఃఖ నివృత్తిం కుర్వన్. సు ఖ యతి, ‹‹ఏషహ్యే వానంద యాతీ ,, త్యుక్త ప్రకా రేణ నిరతి శయా నంద మపి దదాతి. ఇతరే వృక్షాః లోకేస్వ చ్ఛాయ యాసం తాప జనిత దుఃఖ నివృత్తి మా త్రం కుర్వంతి . చందన వృక్ష స్తు శ్రమ మపిని వర్త్య సౌగంధ్యాదిప్రదా నాదినా సుఖ మపి కరో తీతి చం దన త్వేన రూ పణమ్ . స్వ య మి త్య నేన

సా - ప్ర — ప్ర యాత ,, ఇత్యుక్త రీత్యా ప్రాప్త పరి శ్రమాన్ ప్రపన్నా నాతి వాహి కైర చ్చా పూర్వక మతి వాహ్య ప్రకృత్యతి క్రమణ పూర్వ కంపరమ పదం ప్రాప్య - నిజ చ్ఛా యామ్ , స్వ కాం తిం . పరమ సా మ్యం ప్రదాయ - నిరతి శయ సుఖైక హేతు త్వా ద్ధరి చందన కల్పో భగ వాన్ సుఖ యతీ త్య ర్థః - యథా లోకే నిరం తర ఘటీ యం త్రా రోహా వరో హ ణేన నిరం తరం పద వీషు యాతా యా తైశ్చాతి శ్రాం తాన్ గంతు మశ క్తాన్ (నిజ చ్ఛా యాయాం పతి తాన్ హరిచందన స్సుఖ యు తిత థేతి దృష్టాం తోద్వ న్యతే) ఉద్ధృత్య చ్ఛాయా మానీయ చందన క ర్పూరాదిభి స్సుఖ యంతి

సా - వి — పా ప్రిప్త శ్రిమాన్ . నరో , అస్మాన్ - ఆజ్ఞాధరైః , అర్చి రాద్యభి మానిభి రతివా హ్య ప్రకృత్యతి క్రిమణ పూర్వకం స్వ[illegible]ప్య హరి రేవ హరిచందనః దేవ లోక స్థిత వృక్షవి శేషః - నిజ చ్ఛాయా దాయీ , స్వసామ్యం ప్రిదా స్యన్ - అనా తప దా యీతి గమ్య తే - సుఖ యతి, దాయీ త్యత్ర భవిష్య దాధ వణ్యయో ర్ణిని రితి భవి ష్యతి ణిని ప్రిత్యయః . ఆహో యుక్తే ణ్ కృతో ,, రితి యుగా గమః - య థాన వరత మార్గ సం చార శ్రాంతం నానా విధ

సా - సం — స్వయం , స్వయ మేవ. కేన చిద్వ్యా జేనేతి శేషః . ఆజ్ఞాధరైః ,ఆతివాహిక పురు షైః, అతివాహ్య, స్వపదం ప్రాపయ్య- ఛాయాదాష్టాంతికే శోభానిజసామ్యదాయీహరిరూపశ్చందనః

హరిచందనః॥૪૯॥

మూ —

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు

శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే గతిచింతనాధికార ఏకవింశః.

శ్రీమతే నిగమాంత మహాదేశికాయ నమః.

సా-దీ— సుఖయతి, నిజ కైంకర్య సామ్రాజ్య సుఖం ప్రాపయతి ఏనమ్. ॥ ૪૯ ॥

ఇతి శ్రీ సార దీపికాయాం గతి చింతనాధికార ఏకవింశః.

సా-స్వా—నవపురుషాంతర ముఖేన, నవా స్వోపాధిక తయా - కింతు స్వత ఏవేతి గమ్యతే -

ఇతి శ్రీమదుత్తర సారాస్వాదిన్యామ్ గతి చింతనాధికార ఏక వింశః -

సా-ప్ర— తథేతి దృష్టాంతో ధ్వన్యతే ॥ ૪૯ ॥

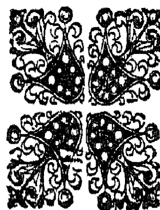
ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాయాం గతివిశేషాధికార ఏకవింశః.

సా-వి —పుష్ప ఫలాద్యాశ్రయో వృక్షః స్వచ్ఛాయయా సుఖయతి తద్వదితి భావః - ॥ ૪૯ ॥

ఇతి శ్రీ సార వివరిణ్యాం గతి చింతనాధికార ఏక వింశః.

సా-సం— హరిచందన ఇతి కల్పవృక్షః - సుఖయతి, ఆనంద నిర్భరాన్ కరోతి ॥૪૯॥

ఇతి శ్రీసార ప్రకాశికా సంగ్రహే గతి చింతనాధికార ఏక వింశః -

శ్రియైనమః

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాధికారః.

మూ— వితమసి

సా-దీ—అర్చిరాదికయాగత్యాప్రాప్తస్యాస్యపరంపదమ్ । పరిపూర్ణపరబ్రహ్మానుభవోయంనిరూప్యతే ।

సా-స్వా— ఇప్పడి పూర్వాధికారత్తిలే దేశ విశేష విశిష్ట బ్రహ్మానుభవ రూప పురుషార్థమ్ అర్చిరాదిగతి ప్రాప్య మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ,, కార్యం బాదరి రస్య గత్యుపపత్తేః విశేషితత్వాచ్చ సామీప్యాత్తు తద్వ్యపదేశః కార్యాత్యయే తదధ్యక్షేణ సహాతః పరమభిధానాత్ స్మృతేశ్చ ,, ఇత్యాదిసూత్రఙ్గళాలే కార్యభూత హిరణ్యగర్భరూప బ్రహ్మవుక్కే అర్చిరాదిగతిప్రాప్యత్వమ్ శొల్లుకైయాలే పరబ్రహ్మత్తుక్కర్చిరాదిగతి ప్రాప్యత్వమ్ శొల్లక్కూడుమో ? పూర్వోక్త సూత్రఙ్గళ్ పూర్వపక్ష సూత్రఙ్గళాకైయాలే ఉత్తరేషాం సిద్ధాంత సూత్రత్వాచిత్యేన ,, పరం జైమిని ర్ముఖ్యత్వా ,, దిత్యాది సిద్ధాంత సూత్రేణ నిర్గుణం బ్రహ్మ నిరాకృత్య ప్రకృత్యుత్తీర్ణ శుద్ధసత్వ మయ దేశ విశేష వర్తి పరబ్రహ్మాభిధానస్య భగవత ఏవార్చిరాది గతి ప్రాప్యత్వాభిధానేన ఉక్తార్థ విరోధమిల్లై యెన్ఱిలానాలుమ్ బ్రహ్మానుభవమే పురుషార్థమాకైయాలే యతు ఉపాసన దశైయిలే తానే సిద్ధిక్కైయాలే తదర్థం దేశ విశేషగతి వ్యర్థైయన్ఱో ? ఉపాసన దశైయిల్ ఇఙ్గు వరు మనుభవమ్ పరిపూర్ణ బ్రహ్మ గోచర మల్లామైయాలే పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవమే పురుషార్థ మాకైయాలతు కృత్స్నావిద్యా నివృత్తి సాధ్యమాకైయాల్ కృత్స్నావిద్యానివృత్తిగతి శాస్త్రబలత్తాలే దేశవిశేషత్తిలే యెన్నాల్ సిద్ధిక్కైయాలే తదర్థం గతియుపపన్నై యెన్ఱిలానాలుమ్ పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవమావతు విభువాయిరుక్కిర విశేష్యబ్రహ్మస్వరూపమాత్రానుభవమో ? విభూతి గుణ విశిష్ట బ్రహ్మానుభవమో ? ఆద్యత్తిల్ నిర్విశేష బ్రహ్మానుభవమ్ ప్రసంగిక్కుమ్. అంత్యపక్షత్తిల్ తృణలోష్టాద్యనుభవమ్పోలే భోగ్యతా గోచర మల్లాత వనుభవ మాకిల్ పురుషార్థ రూపత్వమ్ కూడాతు - భోగ్యతయా సర్వ విశిష్ట బ్రహ్మానుభవ మెన్ఱిల్ బ్రహ్మ స్వరూపత్తుక్కు భోగ్యత్తై యిల్ ప్రమాణ ముణ్డో ? ఆనందాదిశ్రుతియినాలే బ్రహ్మస్వరూపం భోగ్య మానాలుమ్ తదనుబంధిగుణవిభూత్యాదికళుక్కు భోగ్యత్తై ఎఙ్ఙనే ? బ్రహ్మ స్వరూపగుణ విగ్రహాదికళ్ భోగ్యఙ్గళానాలుమ్ లీలా విభూతి

సా-ప్ర— ఏవమర్చిరాదిమార్గేణ గతేనప్రాప్యంసర్వవిధ కైంకర్య పర్యంతం పరిపూర్ణానుభవం

సా-వి— ఏవమర్చిరాది మార్గేణ గతస్యప్రాప్యం సర్వవిధ కైంకర్య పర్యంతపరిపూర్ణానుభవం

సా-సం— అథార్చిరాదినాపరమపదంప్రాప్తస్యపరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవప్రకారంవక్తుమధికారాంతర

మూ — పదేలక్ష్మీకాంతం విచిత్రవిభూతికం

సా-దీ— ఇప్పడి పరమ పద ప్రాప్త్యనంతరం ఇవన్ పెరుమ్ శ్రేయః పరంపరైయై క్కాట్టు కిరార్ - వితమసీతి - వితమసిపదే, ‘‘తమసః పరస్తా,, దెన్రు శొన్నవప్రాకృత పరమపదే నానావిధా శ్చర్యైశ్వర్య

సా-స్వా—యిల్ చిర కాలమ్ ప్రతికూలతయానుభూతపదార్థఙ్గళ్ భోగ్యఙ్గళాకక్కూడుమో? భోగ్యత్తైయే యతుకళుక్కు స్వభావ మాకిల్ బద్ధదశైయిలుమ్ భోగ్యఙ్గళాక ప్రసంగి యాతో ? బ్రహ్మాను భవమే పురుషార్థ మాకిల్ ‘‘ నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి ,, ఎన్రు పరమ సామ్యమ్ పురుషార్థ మెనిరారతువిరోధియాతో ? పరమ సామ్యత్తి లనుభవ ముమ్ అంతర్గత మాకై యాల్ విరోధ మిల్లై ఎన్నిలానా లుమ్ స్థాన విశేషత్తైయుమ్, బ్రహ్మ స్వరూపత్తైయుమ్, జీవస్వరూపత్తై యుమ్, పరమ ప్రాప్య తార్థక పరమ పద శబ్దత్తాలే పరమ పద మెన్రు శొల్లుకిరతు విరోధి యాతో ? బ్రహ్మాను భవోప యుక్త మాకై యాలే యతుకళైయుమ్ పరమ పద మెన్కిర తెన్నిలానా లుమ్ కైంకర్యం పురు షార్థ మెన్రు ‘‘ తమేవ శరణం ప్రాప్య సత్కైంకర్య చికీర్షయా - ఆవిస్స్య ర్మనమ సహజ కైంకర్య విధయః ,, ఇత్యాది కళిలే శొల్లు కిరతు విరోధి యాతో ? శేష త్తైక స్వ రూప నుకూల కైంక ర్యమే పురు షార్థ మెన్నిల్ బ్రహ్మాను భవమ్ పురు షా ర్థ మెనిర రతు విరోధి యా తో ? ము క్తి ద శై యి లు మ్ శే ష త్వ ముణ్ డా కిల్ ‘‘సస్వరాడ్భవతి,, ఎన్రు స్వాతంత్ర్యమ్ శొల్లుకిరతు విరోధియాతో ? శేషత్వ ముణ్డాకిల్ ‘‘సర్వంపరవశం దుఃఖ,,మెన్రు దుఃఖముమ్ ప్రసంగియాతో ? పారతంత్ర్యమ్ శొల్లిల్ పునరావృత్తియుమ్ ప్రసంగి యాతో? కించ సాయుజ్య శబ్దార్థమాన బ్రహ్మైకతాపత్తియే మోక్షమెన్రు శొల్లుకైయాలే బ్రహ్మాను భవం పురుషార్థ మెన్కిరతు తాన్ కూడుమో ? సాయుజ్యశబ్దత్తుక్కు పరమ సామ్యత్తిలే తాత్పర్య మెన్నిల్ ‘‘ బ్రహ్మైవభవతి,, త్యాది శ్రుతికళ్ విరోధియాతో ? పరమసామ్యమ్ శొల్లిల్ జగత్కారణత్వాది కళు మివనుక్కు ప్రసంగి యాతో ? ఇత్యాది శంకైకళై ఇన్త వధికారత్తాలే పరిహరిక్కక్కోలి యధి కారార్థత్తై శ్లోకత్తాలే సంగ్రహి క్కిరార్ - వితమసీతి- అస్మిన్ శ్లోకే ‘‘కార్యం బాదరిరస్య గత్యుపపత్తే,,రిత్యాధి కరణ మారభ్య ‘‘అనావృత్తిశ్శబ్దా దనావృత్తిశ్శబ్దా,, దిత్యధికరణ పర్యంతాధి కరణార్థాః క్రమే ణోచ్యన్తే - వితమసిపదే, ‘‘ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తా,,దిత్యుక్త తమశ్శబ్దవాచ్యప్రకృతి మండలోత్తీర్ణ స్థానేవర్తమానం- విచిత్రవిభూతికం, ‘‘ సహస్ర శీర్షా పురుష,, ఇత్యారభ్య వి వి ధ విచిత్ర సంస్థాన

సా - ప్ర— దర్శయన్ అధికారార్థం సంగృహ్ణాహ - వితమసిపదఇత్యాదినా - ‘‘తమ స్త్వ జ్ఞాన జం విద్ధి మోహనం సర్వదేహినామ్ । ప్రమాదాలస్య నిద్రాభి స్తన్నిబధ్నాతిభారతే,,త్యాదిష్వజ్ఞాన హే తుతయావగత తమోగుణశూన్యేపదే - ఆతి వాహికై ర్నానావిధై శ్వర్య విశిష్టం శ్రియః పతింప్రా ప్తః

సా-వి — దర్శయన్ శ్లోకేన సంగృహ్ణాతి- వితమసి పదఇతి - వితమసి, తమోగుణ రహితే శుద్ధ సత్వ మయే- పదే,పరమపదే-సచివ గమితః, ఆతివాహికైః క్రమేణసత్కారపూర్వకం ప్రాపిత స్సన్ విచిత్ర

శా-సం— మవసరసంగత్యా ఆరభమాణః ప్రతిపాద్యం సంగృహ్ణాతి- వితమసీతి- అయంసచివై రాతివాహికైః పరమపదం ప్రాపితస్సన్. ‘‘తమసస్తుపారే,,ఇత్యుక్తే తమోవివర్జిత స్థానే - విచిత్ర విభూతి కమ్

మూ — సచివగమితస్సంపద్యావిర్భావత్సహజాకృతిః । స్ఫుటతదపృథక్సిద్ధిస్సిద్ధ్యద్గుణాష్టకతత్ఫలో భజతి

సా-దీ—విశిష్టం శ్రియఃపతిం. సచివై రాతివాహికైః ప్రాపితోయమాత్మా-తం పరం బ్రహ్మభూతంసంపద్య, ప్రాప్య. ఆవిర్భవంతిసహజాఆకృతయః ఆకారాః సార్వజ్ఞాదయో యస్యసః. స్ఫుటా ప్రత్యక్షితాస్వస్యపరమాత్మనోఽ ప్రథక్సిద్ధిర్యేనసః.సిధ్యద్గుణాష్టకం,అపహతపాప్మత్వం,విజరత్వం,విమృత్యుత్వం, విశోకత్వం, విజిఘత్సత్వం,అపిపాసత్వం, సత్యకామత్వం,సత్యసంకల్పత్వం. తత్ఫలంతస్యగుణాష్టకస్యఫలం

సా-స్వా—లీలా భోగ హేతు విభూతి విశిష్ట తయా ప్రతిపన్నమ్. లక్ష్మీకాంతమ్, ‟ హ్రీశ్చతే లక్ష్మీశ్చ పత్న్యౌ ” ఇత్యుత్తరానువాకే లక్ష్మ్యా నాయకత్వేన ప్రసిద్ధమ్ - కాంత శబ్దేన లక్ష్మ్యా అపి స్వయం వరణ యోగ్యతయా కైముత్యేనేతరాన్ ప్రతి భోగ్యతమత్వం వ్యజ్యతే - అనేన లీలావిభూత్యంతర్గత కార్య బ్రహ్మ వ్యావృత్తిః - నిర్గుణ బ్రహ్మణ స్తుచ్ఛతా చ ద్యోత్యతే - సచివ గమితః. ‟ తస్య దేవా అసన్వశే. సర్వేఽస్మై దేవా బలిమావహంతి ” త్యాదిభిరుక్త సచివ రూపార్చిరాది దేవైర్గమితః, ప్రాపితః - ముక్త ఇతి విశేష్య పదమధ్యాహార్యమ్. ‟ అనేనకార్యం బాదరి రస్య గత్యుపపత్తే ” రిత్యధి కరణార్థ ఉక్తః - సంపద్య, ‟ పరం జ్యోతి రుప సంపద్య స్వేన రూపేణాభి నిష్పద్యతే . స ఉత్తమః పురుష ” ఇతి వాక్యోక్త రీత్యా పురుషోత్తమం శ్రియఃపతిం పరం బ్రహ్మసంపద్యప్రాప్య. నిశ్శేషావిద్యా నివర్తనేన ఆవిర్భావత్సహజాకృతిః, ఆవిర్భవంతీ సహజా నత్వాగంతుకా ఆకృతిర్యస్యసః. అనేన ‟ సంపద్యావిర్భావ స్స్వేనశబ్దా ” దిత్యధి కరణ సిద్ధ స్వస్వరూపావిర్భావ ఉక్తః - స్ఫుటతదపృథక్సిద్ధిః - స్ఫుటా, ప్రత్యక్షితా - తేన, బ్రహ్మణా. అపృథక్సిద్ధిః, పృథగ్వ్యపదేశానర్హ సంశ్లేష విశ్లేషో యస్యసః - అనేనా విభాగేన దృష్టత్వా దిత్యధి కరణార్థ ఉక్తః - సిధ్యద్గుణాష్టక తత్ఫలః, సిద్ధ్యంతి గుణాష్టకాని ప్రకరణే బ్రహ్మ సంబంధితయా శ్రుతాని అపహత పాప్మత్వాదీని తత్ఫలానిచ ‟ స ఏకధా భవతి. త్రిధా భవతి- సంకల్పా దేవాస్యపితర స్సముత్తిష్ఠంతి- జక్షన్ క్రీడన్ రమమాణ ” ఇత్యాదిభిరుక్తాస్సంకల్పా దేవమాతాపిత్రాదిసృష్టిసశరీరత్వాశరీరత్వాదిరూపఫలపర్వవిశేషాయస్యసః.అత్రగుణాష్టకేత్యనేన

సా-ప్ర— ప్రపన్నఆవిర్భూత స్వాభావికాకారతయా పహతపాప్మత్వాదిగుణాష్టకంస్వస్యభగవదపృథక్సిద్ధ విశేషణత్వంచసాక్షాత్కృత్యతదుభయసాక్షాత్కారఫలం భగవత్కైంకర్యమపికృత్వా తేనప్రియమాణస్య

సా-వి— విభూతికమ్ఆశ్చర్యావహ లీలా భోగ విభూతియుక్తమ్-లక్ష్మీ కాంతంసంపద్య,ప్రాప్య-‟సంపద్యావిర్భావ స్స్వేన శబ్దా”దిత్యధికరణోక్తరీత్యా ఆవిర్భవత్సహజా కృతిః, ఆవిర్భూత దేవాదిశరీర వ్యావృత్త స్వాసాధారణ జ్ఞానానందా కారః,స్ఫుటతద పృథక్సిద్ధిః ప్రత్యక్షభూతపరమాత్మా పృథగ్భావఃప్రత్యక్షితశరీరశరీరిభావ ఇత్యర్థః- సిధ్యద్గుణాష్టకతత్ఫలః,సిధ్యదభివ్యక్తమ్గుణాష్టకం‟అపహత పాప్మావిజరో విమృత్యుర్విశోకో విజిఘత్సోఽపిపాసస్సత్యకామస్సత్యసంకల్ప”ఇతిప్రజాపతివాక్యోక్తంగుణాష్టకం

సా-సం— అత్యద్భుతైశ్వర్య యుక్తం. శ్రియా విశిష్టం. సంపద్య, సమీపతః ప్రాప్య. ఆవిర్భవత్సహజాకృతిః, అసంకుచిత వికాసవత్స్వరూపానుబంధి ధర్మభూత జ్ఞాన రూపాకారః - స్ఫుటతద పృథక్సిద్ధిః, తేన పరమాత్మనా సహప్రత్యక్షితశరీరాత్మభావసంబంధః.సిద్ధ్యదితి.।ప్రాదుర్భూతాపహతపాప్మత్వాది

మూ— పరమం సామ్యం భోగే నివృత్తిం కథోజ్ఝితమ్॥౪౭॥

సా-దీ—భగవత్సర్వవిధకైంకర్యం యస్య సః భోగే, "సోశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితే,, త్యుక్తే పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవరూపే. నివృత్తి కథోజ్ఝితం, పునరావృత్తి ప్రసంగ రహితం బ్రహ్మణా పరమం సామ్యం ప్రాప్నోతి . " తథా విద్వాన్ పుణ్య పాపే విధూయ నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి ,, త్యుక్తేః ఏనైరా - ॥ ౪౭ ॥

ఇని పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ మినుక్కు మ్పడి వైయ ఱు ళి చ్చెయ్య క్కోలి ముత్తదా

సా - స్వా— "బ్రాహ్మేణ జైమినిరుప న్యాసా దిభ్యః-చితి తన్మాత్రేణ తదాత్మకత్వాదిత్యౌడులోమిః ఏవ మప్యుప న్యాసాత్పూర్వ భావాద విరోధం బాదరాయణ ,, ఇత్యధి కరణార్థ ఉక్తః - తత్ ఫలే త్యనేన " సంకల్పా దేవ తచ్ఛ్రుతే ,, రిత్యధి కరణార్థః - " అభావం బాదరి రాహ హ్యేవం భావం జైమిని ర్వికల్ప మననా ద్ద్వాదశాహ వదుభయ విధం బాదరాయ ణోత ,, ఇత్యధి కరణార్థ ఉక్తః. నివృత్తి కథోజ్ఝితం, పునశ్చ సంసారా పత్తి గంధరహితం. భోగే, బ్రహ్మణా పరమం సామ్యం భజతి. నను జగత్కారణత్వా దినా - అత్ర భోగే పరమం సామ్య మిత్యనేన " జగద్వ్యాపార వర్జం ప్రకర ణాద సన్నిహిత త్వాచ్చ భోగ మాత్ర సామ్య లింగాచ్చ ,, ఇ త్యధి కర ణార్థ ఉక్తః-నివృత్తి కథోజ్ఝితమిత్య నేన " అనావృత్తి శ్శబ్దా దనావృత్తి శ్శబ్దా ,, దిత్యధి కర ణార్థ శ్చాను సంహితః - ఇవ్వళ వాల్ కార్య బ్రహ్మ విలక్షణ పర బ్రహ్మ శబ్దాభి ధేయా ప్రాకృత దేశ విశేష వర్తి భగ వత ఏవా ర్చి రాది గతి ప్రా ప్యత్వ మెన్నుమ్ పితృలోక సృష్ట్యాది వ్యాపార మావిర్భూత స్వరూపస్య బ్రహ్మాను భవ పరివాహ రూప కైం కర్య మెన్నుమ్, పరమ సామ్యం భోగమాత్రత్తిలే యెన్నుమ్, తతఏవ జగ త్కారణత్వాది కళిల్ లై ఎన్నుమ్ ఏ వం భూత భోగ విశేషం ప్రాప్తనుక్కు స్వేచ్ఛయాలే తాన్ పరేచ్ఛయాలే తాన్ పునరా వృత్తి యి ల్లై ఎన్నుమ్ శొల్లి ప్పట్టతు - ॥ ౪౭ ॥

ఇని పూర్వోక్త శంకైకళై విస్తరేణ పరిహ రిక్క క్కోలి పరిపూర్ణ బ్రహ్మాను భవ విష య పూర్వోక్త శంకాభి ప్రాయత్తాలే శంకిత్తు త్తర మరుళి చ్చెయ్ కిరార్ -

సా-ప్ర—భగవతోనుభవితృత్వ రూపం భగవ దత్యంత సామ్యం ప్రాప్నోతీత్యర్థః॥౪౮॥

ఏవం శ్లోకే సంగృహీతం కైంకర్యపర్యంతపరిపూర్ణానుభవరూపఫలం విస్తరేణ ప్రశ్న పూ ర్వకం

సా—వి— తత్ఫలం కైంకర్య పర్యంతపరిపూర్ణానుభవో యస్య సతథోక్తస్సన్-నివృత్తి కథోజ్ఝితం, నివృత్తి శంకారహితం - భోగే బ్రహ్మ యాథాత్మ్యా నుభవరూపభోగ మాత్రే పరమం సామ్యం- "సోశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితే,, త్యుక్తరూపముపైతి॥ ౪౭॥

సా-సం— గుణాష్టక తత్కార్య సర్వవిధ కైంకర్యః- భోగే, విభూతిద్వయ నిఖిల కల్యాణ గుణాది విశిష్ట పర బ్రహ్మానుభవే - పరమం సామ్యం "సోశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్సహ - నిరంజనః పరమం సామ్య,, మి త్యాది శ్రుత్యుక్త నివృత్తిప్రసంగ వర్జితం నిరతిశయం సామ్యం భజతి ॥౪౭॥

ఇత్థం సంగృహీతం వివరీతుం ప్రథమం పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ శబ్దార్థమాహ-

మూ— ఇగ్గతి విశేషత్తాలే శ్శెన్దవనుడైయ సంపూర్ణానుభవమ్ ఇరుక్కుమ్పడి ఎజ్ఞనే యెన్నిల్ ‹‹అనైత్తులకు ముడైయ అరవిన్దలోశననై త్తినైత్తనైయుమ్ విడాళ్,, ఇత్యాది కళిర్పడియే సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థైకళిలుమ్ సర్వేశ్వరనై అనంతజ్ఞానవిగ్రహ గుణ విభూతి చేష్టితజ్గళిలొన్నుమ్ కుఱైయామల్ నిరతిశయభోగ్యమాకవిషయీకరిత్తుక్కొణ్డిరుక్కుమ్ .

సా-దీ—కాంక్షైయైడఉద్భావిక్కిరార్. ఇగ్గతివిశేషత్తాలిత్యాదియాల్- ఇప్పరిపూర్ణానుభవమ్సర్వవిధకైంకర్యమాయిరుక్కుమెన్కిరార్. అనైత్తులకు మిత్యాదియాల్. అనైత్తులకుమ్,సర్వలోకం. తినైత్తనైయుమ్, దేశకాలాదికళిలివనై తిలాంశముమ్విడాళ్. తినై,ఏకదేశమ్. గద్యత్తిల్ ‹‹సర్వదేశసర్వకాలే,, త్యాదిశొల్లిత్తిరె.

సా-స్వా- ఇగ్గతివిశేషత్తాలేఇత్యాదినా. అనైత్తులకుమితి-అనైత్తులకుముడైయ,కృత్స్నలోకత్తైయుముడైయ-విభూతిద్వయవిశిష్టనాన అరవిందలోచననై. తినైత్తనైయుమ్-ఈషదంశముమ్, ఏకదేశముమ్విడాళ్. సర్వేతి-దేశవిశేషేవా కాలవిశేషేవా అవస్థావిశేషేవా సంసారదశైయిల్పోలే సంకుచితవిషయకమన్ఱిక్కరుత్తు- నిరతిశయేతి - తృణలోష్టాద్యనుభవమ్పోలే యన్ఱిక్కే నిరతిశయ భోగ్యత్వప్రకారకమెన్నపడి - ఇగ్గతివిశేషత్తాలే దేశవిశేషమ్ ప్రాప్తనుక్కీశ్వరనుక్కాకిలన్ఱో తనక్కీశ్వరానుభవమ్ పురుషార్థమావతు? ‹‹నిరంజనః పరమం సామ్యముపైతి,, ఎన్ఱు ఈశ్వరనోడు పరమసామ్యమ్ శొల్లుకైయాలే తనక్కుమీశ్వరత్వముణ్డాకైయాల్ స్వసమానేశ్వరాంతరానుభవమ్ పురుషార్థమాకమాట్టుమో ?

సా-ప్ర—దర్శయతి - ఇగ్గతివిశేషే త్యాదినా- శెన్దవనుడైయ, గతస్య- ఇరుక్కుమ్పడియెజ్ఞనేయెన్నిల్,స్వరూపస్థితిఃకీదృశీతిచేదిత్యర్థః-ఏవమనుయోగేఉత్తరంవక్ష్యన్కైంకర్యపర్యంతపరిపూర్ణానుభవాఖ్యఫలస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ - అనైత్తులకు మిత్యాదినా - ఉభయవిభూతివిశిష్టారవింద లోచనే అనుభావ్యే అల్పమపి నపరిత్యజంతీత్యేవమాదిషూక్తప్రకారేణేత్యర్థః -

సా-వి— ఏవంసంగృహీతమర్థం ప్రశ్నపూర్వకం విస్తరేణ దర్శయతి- ఇగ్గతి విశేషేత్యాదినా - శెన్దవనుడైయ, గతస్య - అనైత్తులకుముడైయ వరవిన్ద లోశననై త్తినైత్తనైయుమ్ విడాళ్- అనైత్తులకముడైయ, సర్వలోకవిశిష్టం - అరవిన్దలోశననై, అరవిందలోచనం- త్తినైత్తనైయుమ్ , తిలాంశం ఏకదేశమపి. విడాళ్, నత్యజతి- సర్వవిధకైంకర్యత్తైయుమితి సముచ్చయే నానుభవోపి సంగృహీతః - వలకాలమ్, విస్తరేణ. ‹‹తథావిధ భగవదనుభవ జనితానవధికాతిశయ ప్రీతి కారితాశేషావస్థోచితాశేషశేషతైకరసరూపనిత్యకింకరో భవాని,, త్యాదినా భాష్యకారా ఉక్తవంత ఇత్యర్థః-అత్ర సర్వదేశ సర్వకాలసర్వావస్థైకళిలుమ్ సర్వేశ్వరనుడైయ సర్వవిధకైంకర్యత్తైయుమ్ గద్యత్తిలే పలకాల మరుళిచ్చెయ్తారితి సాంప్రదాయికః పాఠః. కేషుచిత్కోశేషు సర్వావస్థైకళిలుమ్ సర్వేశ్వరనై అనంతజ్ఞానవిగ్రహ గుణవిభూతిచేష్టితజ్గళిలొన్నుమ్కుఱైయామైనిరతిశయభోగ్యమాకవిషయీకరిత్తుక్కొణ్డుశిరుక్కుమిత్యాది. మున్బుశొన్నకైంకర్యమ్ఇప్పడిపరిపూర్ణానుభవత్తాలేపిరన్ద ప్రీతివిశేషత్తుక్కుప్పరివాహమామెన్ఱుమిడత్తైగద్యత్తితేఇత్యంతంపరిపూర్ణానుభవప్రకారవివరణరూపోగ్రంథః క్వచిత్దృశ్యతే- సోపివ్యాఖ్యాయతే-కుఱైయామై,

సా-సం— ఇగ్గతవిశేషత్తాలిత్యాదినా. అనైత్తులకుమిత్యాది. అనైత్తిత్యాదినోపాత్తగాథా వివరణం సర్వ

మూ—ఇవ్వనుభవమ్ఇవనుక్కుమ్ ఈశ్వరనుక్కుమ్ అత్యంతతుల్యమాకైయాలే పరమసామ్యమ్శొల్లుకిరతు ‹‹ఉణర్ ముఱ్ఱనలమ్,, ఎన్నుమ్ ‹‹నిరస్తాతిశయాహ్లాద సుఖభావైకలక్షణా। భేషజం భగవత్ప్రాప్తి రేకాంతాత్యంతికీమతా,, ఎన్నుమ్ శొల్లుకిరపడియే భగవత్స్వరూపమ్ భోగ్యమాక ప్రాప్తమ్ - మత్తుళ్ళ వైభోగ్యమాప్పడి యెజ్ఞనే యెన్నిల్ రాజ మహిషిక్కు రాజా భోగ్యనానాల్

సా-స్వా— పరమసామ్యమ్శొల్లుకిరతు పురుషార్థప్రకరణమాకైయాలే భోగాంశత్తిలే ఈశ్వరనోడు పరమసామ్యపరమాకైయాల్ విరోధమిల్లై ఎన్నిల్ అప్పోతు యత్కించిద్ధర్మ సామ్యత్తై పరమసామ్య మెన్నుశొల్లప్పో మో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వను భవ మితి-ఇవ్వను భవమ్, నిరతిశయ భోగ్యత్వ ప్రకారక విగ్రహగుణ విభూతి సకలాకార విశిష్టేశ్వరాను భవ రూప భోగమ్ - అత్యంతేతి, అత్యంత సామ్యత్తై పరమ సామ్యమెన్ను శొల్లక్కూరై యిల్లై ఎన్నుకరుత్తు - ఈశ్వరనుమ్ విశిష్ట స్వస్వరూపత్తై నిరతిశయ భోగ్యతయా అనుభవిక్కైయాలే ఇజ్జీరువరుక్కు మితు అత్యంత తుల్య మెన్నపడే - ఇప్పడి విశిష్ట బ్రహ్మత్తై భోగ్యతయాను భవిక్క కూడుమో ? ముక్తనుక్కు స్వాత్మా అనుకూల తయా స్వప్రకాశనాకైయాలే భోగ్యనానాలుమ్ బ్రహ్మ స్వరూపమ్ భోగ్య మెన్నైక్కు ప్రమాణ ముణ్డో ? ఉణ్డానాలుమ్ తదను బంధి విగ్రహ విభూత్యాదికళుక్కు భోగ్యత్తై ఎజ్ఞనే యెన్ను శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఉణర్ ముఱ్ఱనల మిత్యాదినా- ముఱ్ఱ ఎన్కిరతు కాకాక్షి న్యాయత్తాలే ఉభయత్రాన్వయిక్కిరతు - ముఱ్ఱ ఉణర్, కృత్స్న జ్ఞమమ్ జ్ఞాన స్వరూపమ్ - ముఱ్ఱనలమ్, కార్త్స్న్యేనానంద స్వరూపమ్ - నిరస్తేతి శ్రీవిష్ణుపురాణ వచనమ్ -నిరస్తాతిశయాః, ఉత్కృష్టావధి రహితాః - అన్యేషామప్యాహ్లాద జనక తయా సుఖభావైక లక్షణా - ఏకాంతా, ప్రయోజనాంతర గంధ రహితా - ఆత్యంతికీ, సర్వకాలానువృత్తా - భగవత్ప్రాప్తిః, సంసార వ్యాధి భేషజ మిత్యర్థః - రాజావినుడైయ భోగత్తుక్కు రుప్పానవైయుమ్ కదాచిద్రాజావుక్కు అనభిమత

సా-ప— న్యూనతా రాహిత్యేన- ఇవ్వనుభవమితి - విగ్రహ గుణవిభూతి చేష్టితానాం మధ్యే కస్యచిదంశస్యాపరిత్యాగేన విషయీకరణ విశిష్ట భగవదనుభవః పరమ సామ్య మితి సార్వజ్ఞస్యోభయోస్తుల్యత్వాత్తదనుభవ జనితానందస్య చోభయోస్తుల్యత్వాద్ ఇదమేవహి భోగ సామ్యమితి వివక్షితమ్ - ఇయాన్ పరం విశేషః, భగవతస్స్వర్ణమిదం మదీయ మిత్యానందః దాసానాంతుమత్స్వామిన స్స్వమితితాదృశానందేనకించిదపి తారతమ్య మితిహృదయం- నిరస్తాతిశయేతి నిరతి శయే త్యర్థః- భగవత్స్వరూప మితి.

సా-సం- దేశేత్యాది-తర్హి ముక్తస్య బ్రహ్మణా పరమం సామ్యం కస్మిన్నర్థే శ్రుతిరభిదధాతీత్యత్రాహ- ఇవ్వనుభవమితి-నిరతిశయభోగ్యం బ్రహ్మస్వరూపమిత్యత్ర మానం ఉణరిత్యాది-ఆహ్లాదః, సంతోషః. భగవత్ప్రాప్తిః, దివ్యాత్మ స్వరూపానుభవ రూపా. సుఖభావః, సుఖత్వం. తదేకనిరూప్య విషయిణీ సదానుభవేపి స్వ విషయానుభవాభిలాషాయా ఏవ ఉత్తరోత్తర మభివర్ధనకరీతి సుఖభావైక లక్షణే త్యుక్తిః - అత ఏవ నిరస్తాతిశయాహ్లాదా, స్వజన్యాహ్లాదాతిరిక్తాతిశయితాహ్లాదశూన్యా. శబ్దాదివిషయానుభవరూపవ్యాధినివర్తికా-ఏకాంతా, గుణవిగ్రహాద్యనుభవరాగస్యాప్యనుదయకరీ-ఆత్యంతికీ, యావదాత్మభావినీ. ఇతిమతా. స్వరూపమనుభవితుః భగవతో నిత్యానాం ముక్తానాం యోగినాంచాత్యంతాభిమతేత్యర్థః -

మూ — అవనుక్కు అభిమతఙ్గళాయ్ అవనుడైయ భోగత్తుక్కురుప్పాన భోగోపకరణ భోగస్థానాదికళుమ్ ఇవళుక్కుమ్ అనుకూలమాయిరుక్కుమాప్పోలే ఇజ్ఞుమ్ భగవత్స్వరూపానుబన్ధికళానవైయెల్లామ్ భోగ్యమాకక్కడవతు; ఇప్పడి సర్వప్రకారవిశిష్టనాయ్ కొణ్డు సర్వేశ్వరన్ భోగ్యనెన్నుమిడమ్ శ్రుతిస్మృత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్. ఇవ్వర్థత్తై భూమాధికరణత్తిలే సాధిత్తరుళినార్.

సా-స్వా— మాకిల్ అనుకూలమాకమాట్టాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- అవనుక్కభిమతఙ్గళాయితి-యద్వా, భోగోపకరణత్వాదేవ అభిమతఙ్గళాయెన్ను హేతుహేతుమద్భావేన అన్వయిక్కవుమామ్- ఇప్పడి లోకదృష్టిప్రక్రియైయై అతీన్ద్రియ భగవద్విగ్రహ విభూతి గుణాదికళిలే సంచరిప్పిక్కప్పోమో? అప్పడియాకిల్ రాజభోగ్యవస్తువిశేషమ్ వ్యాధ్యాది దశైయిలే రాజపత్నిక్కు ప్రతికూలమాయుమ్ కాణ్కైయాలే వైపరీత్యమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ — ఇప్పడీతి - "సోశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితా - రసగ్ంహ్యేవాయం లబ్ధ్వానందీ భవతి - నపశ్యో మృత్యుంపశ్యతి - నరోగం నోత దుఃఖతాం - సర్వంహపశ్యః పశ్యతి సర్వమాప్నోతి సర్వశః" ఇత్యాది శ్రుతిస్మృతిసిద్ధమెన్నపడి- ఇప్పడి సర్వప్రకారవిశిష్ట సర్వేశ్వరన్ భోగ్యనాకిల్ సూత్రభాష్యాదికళిలే శొల్లవేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వర్థత్తైయితి - ఇప్పడి సర్వప్రకారవిశిష్టబ్రహ్మానుభవమే

సా - వి — యథా "పురా భూదస్మాకం ప్రథమమపి భిన్నా తనురితి" న్యాయేన తాదృశావస్థాయాం ప్రియాయాః ప్రియస్వరూపం భోగ్యం తథా భగవత్స్వరూపం భోగ్యమిత్యర్థః. భోగ్యమామ్పడి ఎఙ్గనేయెన్నిలితి - భోగమాక విషయీకరిత్తుక్కొణ్డు ఇత్యుపక్షిప్త భోగ్యతాయామయమాక్షేపః - భోగ్యమాకక్కడవతెయిల్లై ఇతి- ఏతేన తదనుభవస్యానందవత్వం స్థాపితమ్ - భూమాధికరణత్తిలితి - భూమా సంప్రసాదాదధ్యుపదేశాదిత్యధికరణే సత్యశబ్దాభిధేయస్య బ్రహ్మణస్సుఖం త్వేవ విజిజ్ఞాసితవ్యమిత్యుపదిశ్య నిరతిశయ విపులమేవ సుఖం పరమపురుషార్థరూపం భవతి- తస్యైవ బ్రహ్మణస్సుఖరూపస్య నిరశయ విపులతా జ్ఞాతవ్యేతి భూమాత్వేవ విజిజ్ఞాసితవ్య ఇత్యుపదిశ్య నిరతిశయ విపుల సుఖరూపస్య బ్రహ్మణో లక్షణమిదముచ్యతే- "యత్ర నాన్యత్పశ్యతి నాన్యచ్ఛృణోతి నాన్యద్విజానాతి సభూమేతి" అయమర్థః - అనవధికాతిశయ సుఖరూపం బ్రహ్మణ్యనుభూయమానే తతోన్యత్కిమపి నపశ్యతి - అయమనుభవితా బ్రహ్మస్వరూపతద్విభూత్యంతర్గతత్వాత్కృత్స్నస్య వస్తుజాతస్య-అతఐశ్వర్యాపరపర్యాయవిభూతిగుణవిశిష్టంనిరతిశయసుఖరూపంబ్రహ్మానుభవన్ తద్వ్యతిరిక్తస్య

సా - సం — శ్రుతిస్మృతీత్యాది - "సర్వంహ పశ్యః పశ్యతి. సర్వమాప్నోతి సర్వశః. సవా ఏష ఏవం పశ్యన్నేవంమన్వానః ఏవం విజానన్ - ఆత్మరతిరాత్మక్రీడ ఆత్మమిథున ఆత్మానందస్సస్వరాడ్భవతి- తస్య సర్వేషు లోకేషు కామచారో భవతి" త్యాది శ్రుతయోత్రాభిప్రేతాః - ఉక్తార్థస్య న్యాయానుగృహీత శ్రుతిసిద్ధత్వేన భాష్యకృదభిమతత్వమాహ - ఇవ్వర్థత్తైయితి - "యత్ర నాన్యత్పశ్యతి నాన్యచ్ఛృణోతి నాన్యద్విజానాతి" తి శ్రుతివివరణరూపేయమర్థ ఇత్యాదికే జగన్నిరతిశయప్రీతయే భవత్యేవేత్యంతభూమాధికరణభాష్యే ఇత్యర్థః- ఇత్థం విభూత్యాదీనామపి భోగ్యత్వేన పరమపద శబ్ద

మూ— ఇవత్తిల్ నిరతిశయానుకూల్యత్తాలే పరమప్రాప్యమాకైయాలే భగవత్స్వరూపత్తై పరమపదమ్ ఎన్కిఱతు- ఇబ్భగవత్స్వరూపత్తినుడైయ పరిపూర్ణానుభవమ్ పెఱువతు భోగ్యతమమాయ్ సర్వోత్తరమాయ్ ఇరుప్పతొరు స్థానవిశేషత్తిలే శెన్ఱాలాకైయాలే అస్థానవిశేషత్తైయుమ్ పరమపదమ్ ఎన్కిఱతు. ఇవ్వనుభవత్తుక్కు ఆశ్రయమాయ్ క్కొణ్డు అనుభావ్యమాకైయాలే భగవద్విభూతిభూతమాయ్ జ్ఞానానంద లక్షణమాన తన్ స్వరూపత్తైయుమ్ పరమపదమ్ ఎన్కిఱతు.

సా-స్వా— పరమప్రాప్యమానాల్ "విష్ణ్వాఖ్యం పరమం పదమ్ - విష్ణోః పదే పరమే మధ్వ ఉత్సః - తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదా పశ్యంతి సూరయః - యం ప్రాప్య న నివర్తంతే తద్ధామ పరమం మమ" ఇత్యాది కళిలే పరమప్రాప్యవాచియాన పరమపద శబ్దత్తాలే తుల్యమాక భగవత్స్వరూపత్తైయుమ్ స్థాన విశేషత్తైయుమ్, జీవ స్వరూపత్తైయుమ్, పరమ పద మెన్ఱు శొల్లక్కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నిరతిశయానుకూల్యత్తాలే ఇత్యాదినా- పరమప్రాప్యమాకైయాలే స్వరూపమ్ పరమ పదశబ్ద ముఖ్యార్థమ్ - స్థాన విశేషమ్ తదుపయుక్తమాకైయాలుమ్ సర్వోత్తర స్థానమాకైయాలుమివ్విశేషద్యోతనార్థ ముపచారత్తాలే పరమ పద మెన్ఱు శొల్లుకిఱతు - జీవస్వరూపమ్ పరమ ప్రాప్య భగవదనుభవాశ్రయతయా అచిద్వ్యావృత్తజ్ఞానానందలక్షణవిభూతితయా చ విశేషద్యోతనార్థ ముపచారత్తాలే పరమపద మెన్ఱు శొల్లప్పడు మెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి పరమ పద శబ్ద మౌపచారిక మాకిల్ ప్రాప్యత్తై యిరుక్కైయాలే ప్రకృతి

సా-వి— వస్తునోభావాదేవ కిమప్యన్యన్న పశ్యతి - అనుభావ్యస్య సర్వస్య సుఖ రూపత్వాదేవ దుఃఖంచ న పశ్యతి - తదేవహి సుఖం యదనుభూయమానం పురుషానుకూలం భవతి - నను చేద మేవ జగద్బ్రహ్మణో న్యతయానుభూయమానం దుఃఖరూపం పరిమిత సుఖరూపంచ భవత్కథ మివ బ్రహ్మ విభూతిత్వేన తదాత్మక తయానుభూయమానం సుఖరూపమేవ భవేదిత్యుచ్యతే - కర్మవశ్యానాం క్షేత్రజ్ఞానాం బ్రహ్మణోన్యత్వే నానుభూయమానం కృత్స్నం జగత్కర్మానురూపం దుఃఖంచ పరిమిత సుఖంచ భవతి - అతో బ్రహ్మణోన్యతయా పరిమిత సుఖ రూపత్వేనచ జగదనుభవస్య కర్మ నిమిత్తత్వాత్కర్మరూపావిద్యావాసనా విముక్తస్య తదేవ జగద్విభూతి విశిష్ట బ్రహ్మానుభవాంతర్గతం సుఖమేవ భవతి- యథా "పిత్తోపహతేన పీయమానం పయః" ఇత్యాదినా భాష్యకారాః స్సాధితవంత ఇతిభావః - సర్వస్యాపి ప్రాప్యత్వావిశేషాద్వైకుంఠస్యైవ కథం పరమపదత్వమిత్యత్ర తత్తదేవ ప్రవృత్తినిమిత్తం దర్శయితుమాహ - ఇవత్తిలితి. యద్వా, ప్రసంగాత్పరమ పద శబ్ద ప్రవృత్తి విషయభూతం త్రివిధమిత్యాహ - ఇవత్తిలితి- పద్యతే గమ్యత ఇతి పదం ప్రాప్యం పరిపూర్ణానుభవ ప్రాప్తిః - ఆకైయాలే , ప్రాప్యత్తయా - అతుతాన్ స్థాన విశేషత్తిలే శెన్ఱాల్, స్వస్మిన్ స్థానవిశేషే ప్రవిష్టే సతి - అనుభవత్తుక్కాశ్రయమాయ్ క్కొణ్డు అనుభావ్యమాకైయాలే, అనుభవాశ్రయతయా స్వరూపస్యానుభావ్యత్వాదిత్యర్థః-

సా-సం— కింవిషయః ? విశేష విషయశ్చేత్స కిన్నిమిత్తక ఇత్యత్రాహ, ఇవత్తిలిత్యాదినా - దివ్యాత్మస్వరూపవిగ్రహ గుణ విభూత్యాదిషు మధ్య ఇత్యర్థః - నిరతిశయానుకూల్యం గుణ విగ్రహయోరప్యవిశిష్టమితి స్వరూపత్తై ఇత్యుక్త్యాతౌ చలక్షితౌ-స్థానవిశేషస్వరూపయోః పరమపదశబ్దబోధ్యత్వేన బద్ధదశాయామపి

మూ— ఇవై మూన్ఱుక్కుమ్ మత్తుముళ్ళవత్తుక్కుమ్ప్రాప్యత్వమాత్రమవిశిష్టమ్-ఇప్పడిభగవత్స్వరూపరూప గుణవిగ్రహాదికళుమ్శుద్ధసత్వాశ్రయమాననిత్యవిభూతియుమ్ స్వస్వరూపముమ్ భోగ్యమానాలుమ్ ప్రతికూలమాక ప్రత్యక్షాది ప్రమాణ సిద్ధమాయ్ ముముక్షువుక్కు త్యాజ్యమాక శాస్త్రఙ్గళిల్ శొల్లప్పట్ట లీలావిభూతియిల్ పదార్థఙ్గళ్ ముక్తనుక్కు భోగ్యమాకక్కూడుమో వెన్నిల్ అతిలుమ్ కురైయిల్లై - పిత్తోపహతనుక్కు ప్రతికూలమాన పాల్ పిత్తమ్ శమిత్తాల్ అనుకూలమామాప్పోలవుమ్ సార్వభౌమనాన పితావినుడైయ శిఱైక్కూడమ్ శిఱైకిడక్కిఱ రాజకుమారనుక్కు అప్పోతు ప్రతికూలమాయ్

సా-స్వా— కాలాదికళిలుమ్పరమపదశబ్ద ప్రయోగమ్ప్రసంగి యాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇవైమూన్ఱుక్కు మితి. ప్రాప్యత్వ మాత్ర మవిశిష్టమ్. విశేష విశిష్టం నభవతి. ఇవైమూన్ఱుక్కు మితరాపేక్షయా ప్రాప్యత్తైయిలె పూర్వోక్త విశేష మిరుక్కైయాలె అఙ్గ ఔపచారిక ప్రయోగమ్ విశేష ద్యోతనార్థతయా సార్థక మానాలుమ్ ఇతరఙ్గళిలె ప్రయోజన మిల్లామైయాలె ఔపచారిక ప్రయోగమ్ కూడాతెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి సర్వప్రకార విశిష్ట సర్వేశ్వరన్ భోగ్యనెన్ఱు మిడమ్ శ్రుతిస్మృత్యాది సిద్ధమెన్ఱతు కూడుమో? ప్రబల ప్రత్యక్ష విరోధ మిల్లాత విడత్తిలె యన్ఱో శ్రుతి స్మృత్యాదికళ్ అర్థాశిక్షై పణ్ణువతు ? అతీంద్రియ భగవత్స్వరూప విగ్రహ గుణ స్థానవిశేషఙ్గళుక్కు ఆనుకూల్యస్వరూపత్తై శ్రుతిస్మృత్యాదికళ్ ప్రాపిత్తాలుమ్ లీలావిభూత్యంతర్గత పదార్థఙ్గళుక్కు ఇవ్వధికారియైక్కురిత్తు ప్రాతికూల్యమ్ ప్రత్యక్షసిద్ధమాకైయాలుమ్ "సర్వధర్మాంశ్చ సంత్యజ్య సర్వ కామాంశ్చ సాక్షరాన్। ఏతేవై నిరయాస్తాత స్థానస్య పరమాత్మన," ఇత్యాది స్మృత్యాదికళాలుమ్ ప్రాతికూల్యమ్ బోధిత మాకైయాలుమ్ తద్విరుద్ధమాకవానుకూల్యత్తై కేవల శాస్త్రమ్ ప్రాపిక్కక్కూడాతే ? ఎన్ఱు శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భగవదిత్యాదినా. సంసార దశైయిల్ స్వత స్సిద్ధానుకూల్యమ్ తోత్తామైక్కు ప్రథమ దృష్టాంతమ్. ఉత్క్రమణానంతరం తానే లీలా విభూత్యంతర్గత పదార్థఙ్గళుక్కు ప్రాతికూల్యప్రయోజకకర్మఙ్కళ్ కழிకైయాలేస్వతస్సిద్ధానుకూల్యమ్ తోత్త వేణ్డావో వెన్కిఱ శంకావారణార్థమ్ ద్వితీయ దృష్టాంతమ్. కారాగృహ తుల్యమాన సూక్ష్మ శరీరమ్ కழிకైయాలే విరజాతరణానంతరం తానే బ్రహ్మోప సంపత్తేః పూర్వంస్వత

సా-వి—బంధదశాయాంనతాదృశానుభవాశ్రయానుభావ్యత్వమితినపరమపదత్వం-సంసారదశాయాం దుఃఖరూపతయా ప్రతిపన్నలీలావిభూతే ముక్తదశాయాం కథంభోగ్యత్వ మిత్యాశంకాపూర్వకం సదృష్టాంతం పరిహారమాహ - ఇప్పడి భగవత్స్వరూపేత్యాదినా .

సా-సం— నిరతిశయానుకూల్యంభగవత్స్వరూపస్యైవేత్యభిప్రేతం - మత్తుళ్ళ వత్తుక్కు మితి, విభూతిచేష్టితాదీనా మిత్యర్థః - స్వస్వరూపే విభూతి భూతమాయిత్యుక్తిర్ముక్తౌ భోగోపకరణత్వేన బద్ధదశాయాంనామరూప వ్యాకరణార్థ్యథానుప్రవేశ ద్వారత్వ కృతలీలోపకరణత్వేచచఉపాదేయత్వకృతా- ముక్తం ప్రతీత్యావ్యజతయో క్తానాం లీలావిభూతిగత పదార్థానాంతం ప్రతి భోగ్యత్వ మాక్షిప్య సమాధత్తే- ఇప్పడీత్యాదినాఉపపన్నమిత్యంతేన - లీలావిభూతిగత పదార్థాఅనుకూలవర్గతయాప్రతికూలవర్గతయా విభక్తాఇతి క్షీరం కారాగృహంచ దృష్టాంతితం . ప్రకృతి విముక్తస్య కర్మణాసం బంధ రూప

మూ—రాజాశ్శైరైకూఱడత్తిల్ నిన్ఱుమ్ పురప్పడవిట్టుకన్ఱుతుల్యభోగనాక వైత్తవళవిల్ శిఱైకూఱడమానకోప్పు కుఱైయాతిరుక్కచ్చెయ్ తేపిత్తాఃఽవిభూతియెన్ఱుఅనుకూలమామాప్పోలప్పుమ్- ‹‹యస్త్వయాసహసస్వర్గో నిరయో యస్త్వయావినా,, ఎన్ఱుమ్ ‹‹నహిమే జీవితేనార్థో నైవార్థైర్నచభూషణైః | వసంత్యా రాక్షసీ మధ్యే వినారామం మహారథమ్,, ఎన్ఱుమ్ ‹‹ఏరాళు మిఱైయోనిలుమ్,, శొల్లుకిర పడియే భగవత్సంశ్లేష మన్ఱిక్కే తాఙ్ నిన్ఱపోతు కర్మానురూపమాక త్తనక్కు ప్రతికూలమాయుమ్ అల్పానుకూలమాయుమ్ తోన్ఱిన లీలా విభూతి యిల్ పదార్థఙ్గళ్ ముక్తనాయ్ నిరంతర భగవదనుభవ మ్పణ్ణుకిర ఇవ నుక్కు నిరతిశయభోగ్యవర్గత్తిలేశేర్న్దుక్కైఉపపన్నమ్-ఇప్పడిబద్ధరుక్కు ప్రతికూలమాయుమ్, అల్పానుకూలమాయుమ్

సా-స్వా—స్సిద్ధానుకూల్యమ్ తోత్తాతెన్నై-క్కాకతృతీయదృష్టాంతమ్. సంసార దశైయిల్ కదాచి త్ప్రాతి కూల్యముమ్, కదాచిదల్ప ప్రాతికూల్యముమ్, కదాచిదానుకూల్యముమ్, ఏకదైవ పురుష భేదేనఆనుకూల్య ముమ్, ప్రాతికూల్యముమ్ తరతమ భావ గ్రస్త మాకత్తోత్తుకైయాలే ప్రత్యక్షాది సిద్ధ ప్రాతి కూల్యమ్ పదా ర్థఙ్గళుక్కు స్వత సిద్ధ మల్లా మైయాలే ముక్తిదశైయిల్ సర్వము మనుకూల మెన్ఱు శొల్లుకిర శ్రుత్యాది కళ్ స్వత స్సిద్ధాను కూల్యత్తై బోధిక్కైయాలే ప్రత్యక్షాదికళ్ బద్ధ దశైయిల్ కర్మోపాధిక ప్రాతికూల్య విషయ మాకైయాల్ పరస్పర విరోధ మిల్లై ఎన్ఱు కరుత్తు - రాజ కుమార నుక్కు శిఱైక్కూఱడ మిప్పో తు వేరోరు ఆకార మాకైయాల్ అనుకూల మాక తోత్తలామే ఎన్కిఱ శంకా వారణార్థమ్ కోప్పుక్కుఱైయా తేఇతి. కోప్పు, ఆకారమ్. ఇప్పడి ఒరువస్తు త్తానే ఒరుకాలత్తిలే ముక్తనై ప్పత్త వనుకూలమాయుమ్, బద్ధ నైప్పత్త ప్రతికూల మాయుమ్ ఇరుక్కై విరుద్ధమన్ఱో ? ఏకకాలత్తిలే తానే ప్రాతికూల్య స్వభా వము మానుకూల్య స్వభావ ముణ్డాకిల్ సర్వజ్ఞరాన నిత్య ముక్తర్కళుక్కు ఇరణ్డుమ్ తోత్త వేణ్డావో ? ఎ న్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి. బద్ధర్క్కు ఇప్పదార్థ జాతం ప్రతికూల మాయిరుక్క క్కడవ తెన్ఱుమ్, కర్మబంధ మిల్లాతారుక్కు అను కూలమాయిరుక్క క్కడవ తెన్ఱుమ్, భగవ దిచ్ఛా సిద్ధ మాకై యాలే ఏకకాలత్తిలే భిన్న సంబంధి నిరూప్య ప్రాతికూల్యాను కూల్యఙ్గళుక్కు విరోధమిల్లై. బద్ధర్క్కు

సా—వి— శిఱైక్కూఱడత్తిల్ నిన్ఱుమ్, కారాగృహాత్ - పురప్పడ విట్టు, బహిర్నిర్గమయ్య- ఉకన్ఱుతుల్య భోగనాక, యథా సంతుష్టోగచ్ఛేత్తథా - విట్టవళవిల్, విమోచన సమయే-కోప్పు, ప్రకారే-కుఱైయా తేయి రుక్క, అవినాశేన తిష్ఠతి సతి - అయమర్థో భాష్యకారైర్యథైవ రాజపుత్రస్య పితుర్లీలోపకరణమత థాత్వేనానుసంధీయమాన ప్రియతమత్వ మనుపగతం తథాత్వానుసంధానే ప్రియతమంభవతీత్యర్థః- తాఙ్ నిన్ఱపోతు, స్వాతంత్ర్యే ణావస్థితి సమయే- భోగ్యవర్గత్తిలే శేర్క్కై- ఉపపన్నమ్. లీలావిభూతిస్థపదార్థా నాం భోగ్యవర్గే అంతర్భావఉపపన్నఇతిభావః.

సా-సం—పోషాపగమాత్స్వేనతుల్యభోగతయాభగవతైవావస్థాపనాచ్చభగవతఇవముక్తస్యచలీలావిభూతిర ప్యనుకూలైవేతిభావః - బ్రహ్మణి సక్త చిత్తానాం లీలావిభూతావపిస్వేయఏవ క్వచిద్విషయేస్వానుకూల త్వా భిసంధిర్భగవదనుకూలత్వ ప్రసక్తిం కృతైవేతి ప్రదర్శనాయ యస్త్వయా సహేత్యాద్యుపన్యస్తం - ఏరా ళుమిఱైయోన్, వృషభవాహనో భూతగణాధిపః- ఏవంచ బద్ధస్యాపి భగవదను కూలాని చేన్మోక్షస్య

మూ — కర్మబంధ మిల్లాతార్కు అనుకూలస్వభావమాయుమ్ ఇరుక్కై అప్పదార్థఙ్గళుక్కు భగవదిచ్ఛాసిద్ధమ్ - ఇప్పడి స్వేచ్ఛా సిద్ధమాన ఆనుకూల్యత్తై యుడైత్తాన తత్ప్రకారఙ్గళెల్లాత్తోడుమ్ కూడిన శ్రీమానాన నారాయణన్ ప్రాప్య నెన్నుమిడమ్ తిరుమంత్రత్తిలుమ్ ద్వయత్తిలుమ్ చతుర్థ్యంత పదఙ్గళిలే అభిప్రేతమ్. మున్బు శొన్న కైంకర్యమ్ ఇప్పడి పరిపూర్ణానుభవత్తాలే పిరన్ద ప్రీతి విశేషత్తుక్కు పరీవాహమెన్నుమిడత్తై గద్యత్తిలే పలకాలమ్ అరుళిచ్చెయ్ తార్ -

సా - దీ — "జక్షత్ క్రీడన్ రమమాణ స్త్రీభిర్వా యానైర్వా" ఇత్యాదిశ్రుత్యఙ్గళుణ్డాగ వురుక్క

సా - స్వా — ప్రతికూలమెన్ను ముక్తాదికళుక్కుమ్ ప్రత్యక్షమాకైయుమ్ విరుద్ధమన్నెన్ను కరుత్తు. అనుకూలస్వభావేతి - ఆనుకూల్యమ్ యావదాత్మభావియాయిరుక్కైయాలే స్వభావ సిద్ధమెన్నపడి. ఇప్పడి సర్వ ప్రకారవిశిష్టేశ్వరన్ ప్రాప్య నెన్కిరతు కూడుమో? రహస్యత్రయత్తిలె చతుర్థ్యంత పదఙ్గళిలే కైంకర్యత్తైయన్నో ప్రార్థిక్కిరతు. అఙ్గే భగవదనుభవత్తుక్కు ప్రాప్యత్తై శొల్లవిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - స్వేచ్ఛాసిద్ధమానేతి - పరేచ్ఛా సిద్ధమాకిల్ స్వోత్కృష్టాంతరసద్భావాత్స్వప్రాప్యత్తైయే కూడాతొళ్ళియుమెన్నపడి. కైంకర్యపర చతుర్థియిలే యభిప్రేతమాకైయాలే విరోధమిల్లైయెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి యభిప్రేతమెన్ను శొల్లకూడుమో? స్ఫుటమాన కైంకర్య పరత్వం అనుభవం వినా అ[illegible]న్నమానాలన్నో అభిప్రేతమెన్నలావతు? ఇవ్వనుభవమ్ కైంకర్యత్తుక్కు కారణమాకైయాల్ [illegible] భూత కైంకర్యపర చతుర్థియిలే కారణముమ్ అభిప్రేతమెన్నిలప్పోతు అనుభవత్తైచ్చొల్లా మల్ [illegible] యు వివరణ శ్రీవైకుంఠ గద్యత్తిలే కైంకర్యత్తైయేశొల్లుకిరతు విరోధియాతో? శరణాగతి గద్యత్తి[illegible] కారితం కైంకర్యమెన్ను శొల్లుకిర తువుమ్ విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ము[illegible] అనుభవత్తాలే ఇతి - పరం పరయానుభవ జనితమాకైయాలే కైంకర్య పర చతుర్థియిలే యభిప్రేతమెన్ను శొల్లక్కురైయిల్లైయెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి భగవదనుభవమే పురుషార్థమాకిల్ "జక్షత్

సా — నను "జక్షన్ క్రీడన్" ఇత్యాదిభిః "సయదిపితృలోకకామో భవతి" ఇత్యాదిభిశ్చ జక్షణాదియోగో మా[illegible]పిత్రాదియోగశ్చావగమ్యతఇతికథం కైంకర్యపర్యంత పరిపూర్ణానుభవ ఏవ ఫల మిత్యుచ్యత

సా - వి — స్వేచ్ఛాసిద్ధమాన, భగవదిచ్ఛా సిద్ధేత్యర్థః - ఏతత్పర్యంతో గ్రంథః పూర్వ వ్యాఖ్యాతృభిరవ్యాఖ్యాతత్వాత్తద్వ్యాఖ్యాతగ్రంథ సందర్భ విరోధాచ్చ ప్రక్షిప్త ఇతి నిశ్చీయతే. నను "జక్షన్ క్రీడన్ రమ

సా - సం — కైముతిక న్యాయేనైవ లీలా విభూతిరనుకూలేతి భావః - ఏవ ముభయ విభూతి విశిష్ట శ్రీమత ఏవ ప్రాప్యత్వం మంత్రఏవ సిద్ధమిత్యాహ - ఇప్పడీతి - సర్వమపి భగవదిచ్ఛా సిద్ధానుకూల్యవదిత్యత్ర నారాయణ శబ్ద వ్యుత్పత్తయ ఏవ ప్రమాణ మితిభావః - ఇత్థం పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవవతో భక్తస్యైవ స్వగత స్వీకార నిష్ఠస్యచ నకేవల పరార్థ కైంకర్యాన్వయ ఇత్యాది పరాభిమత ముక్తి తారతమ్య నిరాసాయాహ - మున్బు శొన్న వితి - ఉత్తర కృత్యాధికారోక్తా ఇత్యర్థః - ప్రీతి విశేషో నామ స్వపర స్వరూప యాథాత్మ్య పరోక్షకృత స్వనిష్ఠాంత పారార్థ్య దర్శన రూపః - తేన భక్తస్య నకైంకర్యాన్వయః - ప్రపన్నస్యచ నకేవల పరార్థ కైంకర్యాన్వయ ఇత్యాదివాదినిరాసః ఫలితః - ఏవం కైంకర్య

మూ—ము(క్తి)క్తదశై యిలే శ్రుతిసిద్ధమానజక్షణాదికళుమ్ జ్ఞాత్యాది సంపాదనఙ్గళుమెల్లామ్ పుణ్యాపాపరూప కర్మనిరపేక్ష భగవదిచ్ఛాను గుణస్వేచ్ఛామూలఙ్గళాకైయాలే కర్మఫలమన్ఱిక్కే అనుభవ పరీవాహమాన కేవలకైంకర్యత్తిలే అంతర్భూతఙ్గళ్ - ఆకైయాల్ ప్రాప్తియాయిత్తు యథాభిమతకైంకర్యపర్యంత

సా-దీ — కైంకర్యపర్యంతానుభవమెన్న త్తెఙ్ఙనే? ఎన్న పరిహరిక్కిఱార్ - ముక్తదశైయిలిత్యాది- ‘‘సయదిపితృలోకకామో భవతి - సంకల్పాదేవాస్య పితరస్సముత్తిష్ఠంతే- సయది స్త్రీలోకకామః. సయది గీతవాదిత్రలోకకామస్సంకల్పాదేవాస్య,, త్యాదికళిల్ జ్ఞాత్యాదిసంపాదనమ్ శొల్లిత్తిరే- ఇవత్తాల్ ఫలితత్తైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఆకైయాలిత్యాది-ప్రాప్తియాయ్ త్తు-పరబ్రహ్మప్రాప్తియాకనిణైయికప్పట్టతు-

సా-స్వా—క్రీడన్ రమమాణః సయదిపితృలోకకామో భవతి-సంకల్పాదేవాస్యపితరస్సముత్తిష్ఠంతి ,, ఇత్యాదికళిలే ప్రాకృత జక్షణాది పురుషార్థం మున్ డెన్ఱు శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ముక్తిదశైయిలితి - కర్మఫలమల్లామైయాలే ప్రాకృత భోగమన్నెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి యానాల్ క్వచిత్ క్వాచిద్బ్రహ్మప్రాప్తి ఫలమెన్ఱుమ్ శొల్లకూడుమో ? పరమ పురుషార్థమిరణ్డిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఆకైయాలితి - అనంతగరుడాదికళ్ పణ్ణుమ్ కైంకర్యమ్ ఇవనుక్కిల్లామైయాలే కైంకర్యపర్యంతానుభవమెఙ్ఙనే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - యథాభిమతేతి- కైంకర్యపర్యంతానుభవమ్

సా-ప్ర—ఇత్యత్ర ముక్తస్య నిశ్శేష నివృత్త కర్మతయా జక్షణాదికం కర్మమూలం నభవతీతి కేవల భగవదిచ్ఛామూల స్వేచ్ఛామూలత్వా జ్జక్షణాదిర్భగవదనుభవ పరీవాహ భూతకైంకర్యరూపఏవేత్యాహ- ముక్తదశైయిలిత్యాదినా. నను ముక్తానాం పితృలోకాద్యనుభవః కథం భగవత్కైంకర్యం స్యాదిత్యత్ర భగవత్ప్రీత్యర్థ వ్యాపారాణాం తత్కైంకర్య రూపత్వాత్ ముక్తానుభవానామపి భగవత్ప్రీతి జనకత్వాత్కైంకర్య రూపత్వమేవేత్యభిప్రేత్య ప్రాప్య స్వరూపం నిష్కృష్య దర్శయతి - ఆకైయాలిత్యాది సా-

సా-వి—మాణ స్త్రీభిర్వా యానైర్వా సయదిపితృలోకకామో భవతి-సంకల్పాదేవాస్యపితరస్సముత్తిష్ఠంతే- సయది స్త్రీలోక కామో భవతి - సయది గీతవాదిత్ర కామస్సంకల్పాదేవాస్య,, త్యాదినా జక్షణాదిప్రాప్తిస్తు కథం కైంకర్య పర్యంతానుభవ మాత్రమిత్యాశంకాం పరిహరతి - ముక్తదశైయిలిత్యాదినా - నను ముక్తానాం పితృలోకాద్యనుభవః కథం భగవత్కైంకర్య పర్యంతస్స్యాదిత్యత్ర భగవత్ప్రీత్యర్థ వ్యాపారాణాం భగవత్కైంకర్య రూపత్వాన్ముక్తానుభవానామపి భగవత్ప్రీతి జనకత్వాద్భగవత్ప్రీత్యర్థతయైవ ముక్తేనానుభూయమానత్వాద్భగవత్కైంకర్య రూపత్వం సంభవతీత్యభిప్రేత్య ప్రాప్తి స్వరూపం నిష్కృష్య దర్శయతి-ఆకైయాలిత్యాది-ఆకైయాల్, భగవదిచ్ఛానుగుణస్వేచ్ఛామూలత్వాత్. ప్రాప్తియాయ్ త్తు,

సా-సం—పర్యంతనిరతిశయానంద బ్రహ్మానుభవ పరే ‘‘ జక్షన్ క్రీడన్ రమమాణ స్త్రీభిర్వా యానైర్వా,, త్యాది శ్రుత్యర్థః కథముపపద్యత ఇత్యత్రాహ - ముక్తదశై యిలితి - అభిమతానువర్తన స్యైవ కైంకర్యత్వాత్తద్విగ్రహ పరిగ్రహేణ నిత్యానిత్య విగ్రహేణచ జక్షణాది విహరణ శీలః పరమ పురుషస్స్వశేషభూతానపి స్వసమాన విహరణశీలాన్ కృత్వైవ ముక్తావపి సార్వభౌమ ఇవ మోదత ఇతి జక్షణాదయోపి కైంకర్యఏవాంతర్భూతా ఇతిభావః-ఏవంచముక్తి కాలీనప్రాప్యశరీరమిదమితినిష్కర్షయతి-ఆకైయాలితి.

మూ—పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ (మెన్ఱతాయ్‌త్తు-) మ్- ఇవ్వనుభవముణ్డానాల్ పిన్నైరుకాలత్తిలుమ్ అழி
యాతెన్నుమిడమ్ ‘‘ప్రాప్యతే పరమంధామ యతో నావర్తతే యతిః । మాముపేత్య పునర్జన్మ దుః
ఖాలయమశాశ్వతమ్ । నాప్నువంతి మహాత్మానస్సంసిద్ధిం పరమాంగతాః । ఆబ్రహ్మభువనాల్లో
కాః పునరావర్తినోర్జున । మాముపేత్యతు కౌంతేయ పునర్జన్మ న విద్యతే । యదా స కేవలీభూ
త షడ్వింశ మనుపశ్యతి । తదా స సర్వసిద్ధత్వాత్పునర్జన్మ న విందతి । గత్వాగత్వా నివర్తంతే చం
ద్ర సూర్యాదయో గ్రహాః । అద్యాపి న నివర్తంతే ద్వాదశాక్షర చింతకాః- వాయినాల్ నమోనారణావెన్ఱు

సా - దీ— ఇతుకర్మ ఫలఙ్గళ్ పోలన్ఱు - ఇవ్వనుభవమ్ నిత్యమెనిఱార్ . ఇవ్వనుభవ మిత్యాది యా
ల్ - ప్రాప్యత ఇతి - యతిః, బ్రహ్మనిష్ఠః- సంసిద్ధిః, స్వరూపప్రాప్తిః - సః, ముముక్షుః- కేవలీభూతః, ప్రక్ష
కృత్యా విముక్తః- షడ్వింశం, షడ్వింశతత్వం పరమాత్మానమెన్ఱపడి. అనుపశ్యతి, అర్చిరాదిగత్యాధిగ
మ్య సాక్షాత్కరోతి - సర్వప్రకారైస్సిద్ధత్వాత్సిద్ధింప్రాప్తత్వాత్-వాయినాలిత్యాది- తిరువష్టాక్షరత్తై

సా-స్వా—ప్రాప్తిరూపపురుషార్థమాకైయాల్ ఓరొన్ఱైచ్చొల్లుమిడఙ్గళిలిరణ్డుమ్ వివక్షితమాకైయాలే
ఒరు విరోధమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి భగవదనుభవ రూప ప్రాప్తి పురుషార్థమానాలుమ్ ‘‘భో
గేనివృత్తికథోఝ్ఝిత ,, మెన్ఱు నిత్యమాకచ్చొన్నతుకూడుమో ? ‘‘ కల్పకోటి సహస్రేషు విష్ణులోకే మ
హీయతే ,, ఎన్ఱు కాలావచ్ఛేదముమ్, పునశ్చ సంసారముమ్, విష్ణులోకమ్ ప్రాప్తనుక్కుచ్చొల్లవిల్లై
యో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవ్వనుభవమితి . పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవమెన్ఱపడి - యతిః, బ్ర
హ్మనిష్ఠః. కేవలీభూతః, సర్వబంధ వినిర్ముక్తః - షడ్వింశం , పరమాత్మానం - సః, ముముక్షుః . సర్వ
సిద్ధత్వాత్, సర్వ ప్రకారేణ సిద్ధిం ప్రాప్తత్వాదిత్యర్థః. వాయినాలిత్యాది.వాయినాల్ నమోనారణావెన్ఱు

సా-ప్ర— భగవదిచ్ఛా మూల స్వేచ్ఛా మూలత్వాదిత్యర్థః- పరిపూర్ణానుభవ నిత్యత్వవచనస్య
పక్షపాత కృతత్వ శంకా వ్యావృత్త్యర్థమాహ - ఇవ్వనుభవ ముణ్డానాలిత్యాదినా- ‘‘ తత్పు
రుషోఽమానవస్సఏనాన్ బ్రహ్మగమయతి - ఏష దేవపథో బ్రహ్మపథః. ఏతేన ప్రతిపద్యమానా ఇమంమాన
వ మావర్తం నావర్తంతే - స ఖల్వేవం వర్తయన్ యావదాయుషం బ్రహ్మలోకమభిసంపద్యతే న చ
పునరావర్తత,,ఇత్యాది శ్రుతయో త్రాభిప్రేతాః - వాయినాలిత్యాదినా - ‘‘వాచా నమ ఇతి ప్రోచ్య మనసా

సా—వి— పరబ్రహ్మప్రాప్తిరితి సిద్ధాంతేషు నిర్ణీతోర్థః. యథాభిమత కైంకర్యపర్యంత పరిపూర్ణబ్ర
హ్మానుభవ మెన్ఱతామ్‌త్తు, బ్రహ్మానుభవ ఇతి భవతి- పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవమిరుక్కుమ్ పడి యెన్నెన్ని లితి-
ప్రశ్నస్యోత్తరతయా ఏతదంతగ్రంథ సందర్భో యోజ్యః - కర్మఫల జక్షణాదివ దిదమప్య నిత్యమితిశం
కావ్యుదాసాయాహ - ఇవ్వనుభవ ముణ్డానాలితి - ఒరు కాలత్తిలు మழியామల్, అయమనుభవ ఏకస్మి
న్నపి కాలే న నశ్యతి. ఎన్నుమిడమ్,ఇత్యేతత్- షడ్వింశం, పరమాత్మానం. సర్వసిద్ధత్వాత్,సర్వప్రకారైః ప్రా
ప్తత్వాత్ - వాయినాల్ నమోనారణావెన్ఱు మత్తకత్తిడై క్కైకూప్పి ప్పోయినాల్ పిన్నైయిత్తి
శైక్కెన్ఱుమ్ పుణైకొడుక్కిలుమ్ పోకవొట్టార్. వాయినాల్,వాచా. నమోనారణా వెన్ఱు , నమో

సా-సం— ఉక్త బ్రహ్మానుభవస్య యథాభిమత కైంకర్యాకర్షకత్వాదిత్యర్థః- ఏవం నిష్కృష్ట ప్రాప్యస్య
ఉత్తరావధ్యభావం ప్రమాణైరాహ.ఇవ్వనుభవమిత్యాదినా- కేవలీభూతః,అకర్మవశ్యః - సర్వసిద్ధత్వాత్ -

మూ — మత్తక త్తిడై క్కైకళైకూప్పి ప్పోయినాల్ పిన్నై ఇత్తిశైక్కెన్నుమ్ పుణైకోడుక్కిలుమ్పో
క వొట్టార్, ఇత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్ -

సా-దీ—వాయినాలుచ్చరిత్తుమస్తకమధ్యత్తిల్ అంజలియై ప్పణ్ణి. ప్రపదనమ్పణ్ణియెన్నపడి- పరమపదత్తై
ప్పోయినాల్-పిన్నై, పశ్చాత్-ఇత్తిశైక్కు,ఇన్నదిక్కుక్కు.లీలావిభూతియిల్ పునస్సంసరిక్కైక్కెన్నపడి-పు
ణైకోడుక్కిలుమ్, సంసరిత్తు మీళవుమ్ వరు కిరెనెన్నారుడనై పుణై కొడు త్తాలుమ్ పోకవొట్టా రెన్నై -
ఆకిల్ ‘‘ఇమాన్ లోకాన్కామాన్నీకామరూప్య నుసంచరన్,,ఎన్నతుని రోధియాతో ? ఎన్నపునరావృత్తి

సా-స్వా— తిరువష్టాక్షరత్తై ఉచ్చరిత్తు.మత్తక త్తిడై,మస్తక మధ్యత్తిలే. కైకళైకూప్పి,ప్రపత్తిపణ్ణియె
న్నపడి - పోయినాల్, అర్చిరాది మార్గత్తాల్ పరమ పదమ్ శెన్నాల్ - పిన్నై , పునశ్చ - ఇత్తిశైక్కు, ఇ
న్త దేశత్తుక్కు - సంసార మండల త్తుక్కెన్నపడి - ఒరుకాలుమ్ పుణై కొడు కిలుమ్ , సంసారిభోగ
త్తై ప్పోమ్ అనుభవిత్తు తిరుమ్పవుమ్ వరుకిరేన్ ప్రతిభూ ఇన్నారెన్ను పుణై కుడుత్తాలుమ్ పోక వొట్టార్
ఒరుకాలుమ్ పోకవొట్టా రెన్నపడి - ప్రాకృత కార్య విష్ణులోకాది కళిలే భగవత్ప్రాప్తి పునరావృ
త్తి యుక్తై యానాలుమ్ ప్రకృత్యుత్తీర్ణ పదత్తిలే శెన్ను పరిపూర్ణ భగవదనుభవమ్ పెత్తవనుక్కు పున
రావృత్తి యిల్లై యెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడి ముక్తనుక్కు పునరావృత్తియిల్లై ఎనాల్ ‘‘ ఇమాన్ లోకాన్
కామాన్నీకామ రూప్యను సంచర ,, న్నెన్ను ప్రాకృత లోక సంచారమ్ శొల్లు కిరతు విరోధి యాతో ?

సా-ప్ర— వపుషాచయత్ ।తన్నమః పూర్ణముద్దిష్టమతోన్యన్న్యాఖ్యానముచ్యతే । ఇయం కరణపూర్తిస్స్యా
దంగపూర్తిమిమాం శృణ్వి,, త్యుక్త ప్రకారేణ వాచా నమోనారాయణాయే త్యుక్త్వా మస్తకే చాంజలిం
కృత్వా- మనఃపూర్వోవాగుత్తరః‘‘యద్ధి మనసాధ్యాయతి తద్వాచా వదతీ,,త్యాది ప్రమాణాన్మానసానుసం
ధాన మప్యస్తీతి వాయినా లిత్యనేనలభ్యతే - ఏవం సకృద్భరన్యస్య దేహం విహాయార్చిరాదినా పరమ
పదంప్రాప్తశ్చే త్పశ్చా త్ప్రకృతిమండలే కంచిత్కాలం సంసృత్య గమిష్యామీతి ప్రతిభూకల్పనేపి కదా
చిదపి సంసారం నానుమన్యేతే త్యర్థః - నను ముక్తానాం పునఃప్రకృతి ప్రవేశాభావోక్తిస్తు-‘‘తేషాంస
ర్వేషులోకేషు కామచారోభవతి - కామరూప్యను సంచరన్ - అహృతసహజ దాస్యాస్సూరయస్స్రస్త
బంధా విమల చరమ దేహా ఇత్యమీ రంగధామన్ । మహిత మనుజ తిర్యగ్స్థావరత్వా శ్రయంతే । సునియ
తమితిహాసం ప్రాహురేభ్యో నమస్తా ,, దిత్యాది ప్రమాణ విరుద్ధా స్యాదిత్యత్రాహ-

సా-వి—నారాయణేత్యుక్త్వేతి శేషః-మత్తక త్తిడై,మస్తకమధ్యే-కైకళై,హస్తౌ-కూప్పి,ఘటయిత్వా-అంజలిం
కృత్వా- ప్రపత్తిప్రదర్శనపరమేతత్ - పోయినాల్ పిన్నై, పరమపద ప్రాప్త్యనంతరమ్- ఇత్తిశైక్కు, ఏ
తద్దశాయాః ఎన్ను, ఇతి- లీలావిభూతౌ - కంచిత్కాలం సంసృత్యాగమిష్యామీతి- పుణైక్కొడుక్కిలుమ్,
ప్రతిభూకల్పనేపి- పోకవొట్టార్, నత్యజతి. తర్హి ఇమాన్లోకాన్కామాన్నీకామ రూప్యనుసంచర
న్నితిసర్వలోకసంచరణం కథమిత్యాశంక్య కర్మోపాధికత్వా భావేన తత్పునరావృత్తిర్న భవతీత్యాహ-

సా-సం — పునర్జన్మనా ప్రాప్త్యవ్యాంతరా భావాత్ - మత్తక త్తిడై, మస్తకోపరి - యదిముక్తోలీలా
విభూతింకదా సవిశేత్ కుణ్ఠిత గతిస్స్యాత్ - విశేచ్చేత్కథం పునరావృత్తి నేత్యత్రాహ -

మూ—— భగవత్కైంకర్యాంతర్భూతమాన స్వచ్ఛంద విహారత్తాలే లీలావిభూతియిలే పుకున్తాలుమ్ ఇవ్వనుభవసంకోచాదికళ్ పిరవామైయాలే పునరావృత్తియిల్లైయెన్నిఱతు- ఇప్పడి ఉత్తరావధి యిల్లాత యివ్వనుభవమ్ పెరువార్కు అంతిమ శరీరమ్ దేవమనుష్యాది కళిల్ ఇన్నతిలె యెన్ఱు తెరియాతు -

సా-దీ—— యిల్లై యెన్ఱత్తుక్కు తాత్పర్య మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భగవత్కైంకర్యేత్యాది యాల్ - భగవదనుభవ సంకోచాదీత్యాది శబ్ద మనుభవాభావ కైంకర్యవిచ్ఛేదాది గ్రాహకమ్ - ముక్తియిల్ పరమ సామ్యమ్ శొల్లుకైక్కాక తారతమ్యశంకా నిదాన మాన దేవత్వ మనుష్యత్వాదికళుడైయ ఔపాధికత్వత్తై కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్ - ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ -

సా-స్వా——ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ -భగవత్కైంకర్యేతి-స్వచ్ఛందేతి-భగవదవతారమ్పోలేకర్మ కృతమల్లామైయాలే ఎన్నపడి-ఇప్పడి పూర్వోక్త ప్రకారేణ సర్వోత్కృష్టమాయ్ పునరావృత్తియిల్లాతవనుభవమ్ సర్వాధి కారమాన ప్రపత్తి మాత్రత్తాలే అపకృష్ట జన్మవాన్కళాన వకించనాధి కారికళుక్కు శరీరావసానత్తిలె వరక్కూడుమో ? భక్తియోగత్తాలే దేవాద్యుత్కృష్ట జన్మమ్ పెత్తు తదవసానత్తిలే యవర్కళ్ ఇవ్వనుభవమ్ పెరవేణ్డియతు ఉచితమ్ - అపకృష్ట జన్మావసానత్తిలే ఇవ్వనుభమ్ ‹‹ శునామివ పురోడాశో నవీచేషుత దివ్యతే ›› ఎన్కిర పడియే ప్రాప్తమన్ఱో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఉత్తరావధీతి - దేవేతి - ‹‹ తస్య తావదేవ చిరంయావన్న విమోక్ష్యేథ సంపత్స్యే ›› ఎన్ఱు భక్తియోగ నిష్ఠనుక్కుమ్ ప్రారబ్ధాంతే మోక్షమాకైయాలే ప్రారబ్ధావసానత్తుక్కు శరీర నియమ మిల్లామైయాలే ఉత్కృష్ట శరీరావసాన ఏవ మోక్షమెన్ఱు నియమ మిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి దేవ మనుష్యాది కళిలెన్ఱు దేవాది కళుక్కుమ్

సా-ప్ర—భగవత్కైంకర్యేతి - ముక్తానాంప్రకృతిప్రవేశేసత్యపిపరిపూర్ణానుభవజనితకైంకర్యావిచ్ఛేదాత్సంసారో నాస్తీత్యుచ్యత ఇత్యర్థః-భగవదిచ్ఛానుగుణస్వేచ్ఛావిహారైరపిభగవత్ప్రీతేరేవజననాత్తేషాంకైంకర్యాంతర్భావ ఇతిభావః - నను కైశ్చి దుత్కృష్ట శరీరాన్ముక్తిం గతానాం భగవదనుభవాధిక్యంఅపకృష్ట శరీరాన్ముక్తిం గతానాం అనుభవన్యూనతా చేతి ముక్తౌ ఫలభేదోక్తేః కథంభవద్భిస్సర్వేషాం ముక్తానాం ఫలభేదో నాస్తీత్యుచ్యత ఇత్యత్ర జన్మాదినోత్కృష్టతమానాం బ్రహ్మాదీనాం జన్మాదినాఽపకృష్టతమానాం ధర్మవ్యాధ ఘంటాకర్ణాదీనాంచ ముక్తత్వేన ప్రమాణతోవగమాన్ముక్తౌచ సర్వేషాం నిశ్శేష కర్మనివృత్తేః ప్రామాణికత్వాత్ఫల తారతమ్యేచ న్యూనమనుభవతామధికాలాభనిమిత్త దుఃఖ తద్ధేతు కర్మవత్త్వ ప్రసంగేన సంసారావిశేష ప్రసంగాత్ ‹‹సోఽశ్నుతేసర్వాన్కామాన్సహబ్రహ్మణా విపశ్చితా. నిరంజనః పరమం సామ్యముపైతి›› త్యాది శ్రుతి విరోధాచ్చ తదనాదరణీయ మిత్యభిప్రేత్యాహ. ఇప్పడియుత్తరావధి యిల్లాతేతి.నను‹‹ముముక్షూణాం సదాచారవైకల్యం

సా-వి—— భగవత్కైంకర్యేతి - పుకున్తాలుమ్, ప్రవేశేపి-పిరవామైయాలే,అనుత్పత్యా-దేవత్వమనుష్యత్వాదివిశిష్టానాంముక్తానామానంద తారతమ్యమితిమాధ్వమతం నిరాకరోతి- ఇప్పడిఉత్తరావధియిల్లాతే త్యాదినా.

సా-సం—భగవత్కైంకర్యాంతర్భూతమానేతి - ఉత్తమ శరీర ఏవముక్తిరితి మాధ్వమత నిరాసాభిప్రాయేణాహ - ఇప్పడీతి - బ్రహ్మాదేరప్యనుభవ శంకాం ప్రసక్తాం పరిహరతి

మూ—బ్రహ్మాదికళుక్కుమ్ మోక్షముణ్డు - అప్పడియే "ధర్మవ్యాధాదయోప్యన్యే పూర్వాభ్యాసాజ్జుగుప్సితే। వర్ణావరత్వే సంప్రాప్తాస్సంసిద్ధిం శ్రమణీయథా", ఎన్ఱు మహర్షికళ్ శొన్నార్కళ్.

సా-దీ — ధర్మవ్యాధాదయఃఎన్ఱుం. జుగుప్సితే వర్ణావరత్వేపి పూర్వాభ్యాసాత్సంసిద్ధిమ్ ప్రాప్తాః. శబరీ యథేతి - ఇప్పడిముముక్షుదశైయిల్ ఉత్కర్షాపకర్షఙ్గళ్ ఔపాధికఙ్గళాకైయాల్ముక్తిదశైయిల్

సా-స్వా—మోక్షముణ్డానతాకచ్చొల్లక్కూడుమో? ఉపాసనమ్మనుష్యాధికారమాకైయాలే మోక్షముమ్మనుష్యనియత మన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - బ్రహ్మాదికళుక్కు మితి - "బ్రహ్మణా సహతేసర్వే సంప్రాప్తే ప్రతిసంచరే। పరస్యాంతే కృతాత్మానః ప్రవిశంతి పరంపద", మెన్ఱుబ్రహ్మాదికళుక్కుత్తాన్. శరీరావసానత్తిలే మోక్షమ్ శొల్లుకైయాలే ఉపాసనత్తుక్కు మనుష్య నియమ మిల్లామైయాలేతచ్ఛరీరావసాననియమ మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - ఆనాలు ముపాసనమ్ త్రైవర్ణిక మనుష్య దేవాద్యుత్కృష్ట శరీర నియతమాకైయాలే యుత్కృష్ట శరీ రావ సాన నియమ మిల్లై యెన్ఱు శొల్లప్పోమో? ఎన్న న్యాయ సిద్ధమాత్ర మన్ఱిక్కే ప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అప్పడియే ఇతి - ఆకైయాల్ భక్తియోగత్తిలుమ్ అంతిమ శరీరోత్కర్షాపకర్ష నియమ మిల్లామైయాలే ప్రపత్తియిలుమ్ అపకృష్ట శరీరావ సానత్తిలే మోక్ష ప్రాప్తిఉణ్డు మెన్ఱుకరుత్తు - యద్వా, ఇప్పడి ముక్తర్కు పరిపూర్ణ బ్రహ్మానందాను భవ మీశ్వరనోడు అత్యంత తుల్యమాకచ్చొన్నతు కూడుమో? అంతిమ దేవాది శరీ రోప లక్షితాకార స్వాత్మ విశిష్ట పరమాత్మో పాసనమ్ పణ్ణి నవనుక్కు దేవరూపేణో త్కృష్ట ముక్తియు మంతిమ మనుష్యాది శరీరోప లక్షితాకార స్వాత్మ విశిష్ట పరమాత్మో పాసనమ్ పణ్ణి నవనుక్కు మనుష్యా ద్యప కృష్ట ముక్తి యుమ్ మతాంతరస్థర్ శొల్లుకిరాప్పోలే శొల్ల వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి యుత్తరావధీతి - ఉపాసకనుక్కు ఉపాయానుష్ఠాన దశైయిలే స్వకీయాంతిమ శరీర మిన్నతెన్ఱు జ్ఞాతు మశక్య మాకైయాలే తదుప లక్షితాకార స్వాత్మో పాసన మశక్య మాకైయాల్ తన్నిమిత్త మాక తారతమ్యమ్ శొల్లక్కూడాతెన్ఱు కరుత్తు - ఉత్తరావధి రాహిత్యే త్వుక్త్యా ఫలత్తిల్ తారతమ్యమ్ శొల్లిల్ స్వర్గాదివద నిత్యత్వమ్ ప్రసంగిక్కు మెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి యున్నతిలెన్ఱు తెరియాతు ఎన్ఱుశొల్లప్పోమో? ఉపాసన ప్రారంభమ్ మనుష్య శరీరత్తిలే యాకైయాలే మనుష్య శరీరమే అంతిమ శరీర మెన్ఱు నిర్ణయిక్కక్కూడాతో? ఎన్న ఉత్తర వాక్య వ్యాయత్తాలే యుప పాదిక్కిరార్ - బ్రహ్మాది కళుక్కు మితి - బ్రహ్మ శరీర ముమ్ అంతిమశరీరమాకచ్చొల్లుకైయాలుమ్ ధర్మ వ్యాధాది శరీరముమ్ అంతిమ శరీరమాక చ్చొల్లుకైయాల్ విద్యాప్రారంభకాలీన శరీరమే అంతిమ శరీర మెన్ఱు నిర్ణైక్కక్కూడా తెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ఏక రూప మాక ముక్తాను భవమ్ శొన్నతు కూడుమో? అధికారావస్థైయిలే దేవమనుష్యాది భేదాధీనభోగతారతమ్యమ్పోలేమనుష్యశరీరాన్ముక్తనుక్కుమ్, దేవశరీరాన్ముక్తనుక్కుమ్బ్రహ్మానుభవతారతమ్యముణ్డెన్ఱుఆనందతీర్థియర్ శొల్లవిల్లైయో?

సా-ప్ర—యావదాయుషమ్భవేద్యదిత దానం దేన్యూనతాంజన యేద్ధ్రువ,, మిత్యాదివచనైర్ముక్తావానంద

సా-సం—బ్రహ్మాది క్కళుక్కేతి-తచ్ఛరీరపాతే ఇత్యర్థః - అవర శరీరేపి ముక్తిరస్తీత్యత్ర కింమాన మిత్యత్రాహ. అప్పడియేఇతి. ఇన్నతిలెన్ఱుతెరియాతు ఇత్యుక్తవిధయా.

మూ— ఆకైయాల్ ముముక్షుదశైయిల్ ఔపాధికఙ్గళాన ఉత్కర్షాపకర్షఙ్గళై కొణ్డు ముక్తదశైయిలుమ్ అనుభవతారతమ్యముణ్డెన్ఱ వానన్ద తీర్థీయర్ ముక్తరుకెల్లామ్ సర్వేశ్వరనోడే పరమసామ్యమ్ శొల్లుకిఱ శ్రుత్యాదికళై మఱన్దార్కళ్ -

సా - దీ — పరమాత్మానుభవ తారతమ్యమ్ శొన్న వానన్ద తీర్థీయమతమ్ ‹‹పరమం సామ్యముపైతి . మమసాధర్మ్యమాగతాః,, ఎన్కిఱ శ్రుతిస్మృతివిరుద్ధమెన్కిఱార్-ఆకైయాల్ ముముక్షువిత్యాది-ఆనందతీర్థాః,తత్వవాదిమతకూటస్థాః- ఇనిఆప్తరుడైయవానందతారతమ్యవచనవిరోధత్తై ప్పరిహరిక్కిఱార్ -

సా-స్వా— ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఆకైయాలితి-ఆకైయాలే,అంతిమశరీర నియమమిల్లామైయాలే- ఔపాధికేతి - కర్మకృతఙ్గళెన్నపడి - శ్రుత్యాదీతి - ‹‹ నిరంజనః పరమం సామ్యముపైతి,, త్యాది శ్రుతి కళైన్నపడి - ఆదిశబ్దత్తాలే ‹‹ మమసా ధర్మ్యమాగతా ,, ఇత్యాది స్మృతియుమ్ యుక్తివిరోధాది కళుమ్ వివక్షితఙ్గళ్ - ముక్తాతారతమ్యాఙ్గీకారే స్వర్గాదిపురుషార్థాద్య విశేష ప్రసంగాత్పరమ పురుషార్థత్వాభావ ప్రసంగః - స్వర్గాదివద నిత్యత్వ ప్రసంగశ్చ - తరతమ భావ గ్రస్తానంత ముక్తానాం ప్రాప్తి స్వీకారోపాయ విధానా భావా దుపాయా ననుష్ఠాన ప్రసంగః - సామాన్యత ఉపాయానుష్ఠానే సర్వేషాముత్కృష్ట ముక్తిప్రసంగః - నికృష్ట ముక్తి ప్రసంగోవా - మమాంతిమ శరీరమ్, దేవశరీరమ్, మనుష్య శరీర మితి పరిజ్ఞానా భావే తదుపలక్షిత ముక్తి కామనా భావేనా నధికారి తయా ఉపాయా ననుష్ఠాన ప్రసంగః - ముక్తాత్మనాం దేవ మనుష్యాది భావాఙ్గీకారేణానంద తారతమ్యాంగీకారే ‹‹ పుమాన్న దేవోననరో న పశుర్నచ పాదపః । శరీరాకృతి భేదాస్తు భూపైతే కర్మయోనయః । దేవాది భేదే పధ్వస్తే నాస్త్యేవావరణోహి సః । విభేద జనకేజ్ఞానే నాశమాత్యంతికం గతే। ఆత్మనో బ్రహ్మణోభేద మసంతం కః కరిష్యతి ,, త్యాది ప్రమాణ విరోధశ్చ భవేదిత్యాది-యుక్తి విరోధాదికం మూలే సూచిత మనుసంధేయమ్- ఇప్పడి యాకిల్ ‹‹ ముముక్షూణాం సదాచార వైకల్యం యావదాయుషమ్ । భవేద్యది తదానందే న్యూనతాం జనయేద్ధ్రువమ్ ,, ఇత్యాది వచనైర్ముక్తియిలే ఆనంద తారతమ్యమ్ శొల్లవిల్లైయో ? ఎన్న

సా-ప్ర— తారతమ్యం సిద్ధమేవేతి కథం ఫలభేదా భావ ఇత్యత్ర అస్యవచనస్యపూర్వోదాహృతశ్రుతివిరోధా దేవాప్రామాణ్యాత్ ప్రామాణ్యేపి ‹‹సంధ్యాహీనోశుచిర్నిత్య మనర్హస్సర్వకర్మసు । యదన్యత్కురుతేకర్మ నతస్య ఫలభాగ్భవేత్ । వర్ణాశ్రమాచారవతాపురుషేణపరఃపుమాన్ । విష్ణురారాధ్యతేపంథా నాన్యస్తత్తోషకారక,, ఇత్యాద్యానుగుణ్యేన. నిత్యనైమిత్తికాద్యనుష్ఠానస్యాప్యైహిక భగవత్కైంకర్యానుభవరూపత్వాత్తాదాత్వికానందాభావఏవతత్రోచ్యతఇతినముక్తాతారతమ్యప్రసంగఇత్యాహ.

సా-వి— ఔపాధికఙ్గళానేతి. కర్మోపాధిక దేవత్వ మనుష్యత్వాదే రుత్కర్షాపకర్షయో ర్ముక్తింప్రత్యప్రయోజకత్వాన్నిశ్శేషం కర్మణో నివృత్తత్వాన్ముక్తావానంద తారతమ్యం నయుక్త మితి భావః.

సా - సం — ఆకైయాల్, ప్రాప్యత యోక్త పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవస్య అర్చిరాదిగతిమత్సర్వసాధారణ్యోక్తేః-పరేషా ముక్తానుభవ రూపానంద తారతమ్యే ప్రమాణత్వేనాభిప్రేతానంద వల్ల్యాదయః ఔపాధికోత్కర్షాపకర్ష పరతయాఅన్యథాసిద్ధా ఇతితత్రానన్యథాసిద్ధప్రమాణాభావాత్ ‹‹సోశ్నుతే. నిరంజన,, ఇత్యాదిశ్రుత్యా తస్య బాధాచ్చ తన్నభవతీతి భావః -

మూ— ఆచార వైకల్య ముడైయ ముముక్షుక్కళుక్కు ఆనందహ్రాస ముణ్డా మెన్ఱు శిలర్ శొల్లుమ్
వచన మాప్త మానాలుమ్ ముక్త నావతర్క్కు మున్నే వరుమ్ భగవ దనుభవత్తిల్ సంకోచత్తై చ్చొల్లిత్తా
మత్తనై - పిఱ్పడ ముక్తరానార్క్కుమ్ నాళిఴవే పోక్కి (ప్పొరుళిఴవిల్లై) ప్పేరిఴవిల్లై-

సా-దీ— ఆచారవైకల్య మిత్యాది - పూర్వకాల ముక్తర్క్కు ఆధునిక ముక్తరైక్కాట్టిల్ ఆనంద మధికమ
న్నోవెన్న పూర్వ కాలా నుభవాంశ మధికమాకిలుమ్ ఆనంద స్వరూపత్తిల్ తారతమ్య మిల్లైయెన్గిరార్-
పిఱ్పడ విత్యాది యాల్ - శ్రీవిష్ణులోకాదికళిల్ అధికారిభేదేనవ్యవస్థితమాన సాలోక్యసారూప్యాదిరూపఫలమ్

సా-స్వా—వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ముముక్షుక్కళుక్కితి - ఆప్తమానాలుమితి - వస్తుత స్సర్వ సమ్మత ప్రమాణమ
న్నెన్ఱపడి - ఆప్తత్వ మభ్యుపగమ్యాపి పరిహరిక్కి రార్ - ముక్తనావతర్క్కితి - ఆనాలుమ్ పూర్వమ్ ముక్తనాన
వనుక్కు మిదానీ మ్ముక్తనాన వనుక్కుమ్ కాల తారతమ్య త్తాలే ఆనందాధిక్య హ్రాస మిల్లైయో? ఎన్న వ
రుళిచ్చెయ్కిరార్ - పిఱ్పడేతి - పొరుళితి - ప్రతి బంధకీభూత బంధ నివృత్తి విళమ్బా విళమ్బ కృత కాల
తారతమ్య ముణ్డానాలుమ్ ఇతుసర్వాభ్యుపగత మాకైయాలే ముక్తదశైయిల్ ఆనంద స్వరూప తారతమ్య

సా-ప్ర—ఆచార వైకల్యమిత్యాదినా. ఏతేనభక్త్యుపాయానుష్ఠానాన్ముక్తానాంబ్రహ్మానుభవఏవఫలం. ప్రపత్త్యా
ముక్తానాన్తుకైంకర్యమపి ఫలమితి ఫలభేదోక్తి ర్నిరస్తా- యథాకథంచిన్ముక్తానాంసర్వేషాం॥ సర్వే పాప్మా
నోతోనివర్తంతే. తద్యథేషీకాతూలమగ్నౌప్రోతంప్రదూయేత. ఏవంహాస్యసర్వేపాప్మానఃప్రదూయంతే॥ ఇ
త్యాదిభి స్సర్వకర్మక్షయ బోధనా త్కేషాంచి దనుభవః ఫలం కేషాంచి త్కైంకర్యం ఫలమితి విశేషని
యామకాభావాత్ ॥సాయుజ్యంప్రతిపన్నాయేతీవ్ర భక్తాస్తపస్వినః । కింకరామమతే నిత్యంభ వంతి
నిరుపద్రవాః॥ ఇతి ముక్తమాత్రస్య కింకరత్వ ప్రాపక వచన విరోధాచ్చ - నహూత్తరకల్ప ముక్తాత్పూర్వ క
ల్ప ముక్తస్య స్వముక్తికాలమారభ్య తన్ముక్తి పర్యంతం భగవ దనుభవస్యాధికత్వా త్కథం నఫలతారతమ్యమి
త్యత్రాస్య సంసరణ హేత్వల్ప దుష్కర్మ వత్త్వాధిక దుష్కర్మవత్త్వ రూప సంసార తారతమ్య పర్యవసి
తత్వేన ముక్త్యనంతరమనుభావ్యే తారతమ్యం నాస్తీత్యభిప్రేత్యాహ-పిఱ్పడ ముక్తరిత్యాది- అనంతరమ్ముక్తా
నామిత్యర్థః- నాళిఴవుపోక్కి, కాలాతిక్రమవ్యతిరేకేణ-నను తత్ర తత్ర సాలోక్యసామీప్య సారూ ప్యానామపి

సా-వి— మరన్తార్కళ్, విస్మృతవంతః. శిలర్ శొల్లుమ్ వచనమ్, ॥ముముక్షూణాంసదాచార వైకల్యంయావ
దాయుషమ్। భవేద్యది తదానందే న్యూనతాభవతి ధ్రువ॥ మిత్యేతత్- అస్యవచనస్య ప్రామాణ్యే ఏవసం
దేహః - తత్సత్త్వే ॥వర్ణాశ్రమాచారవతా పురుషేణపరః పుమాన్ । విష్ణురారాధ్యతే పంథా నాన్య స్త
త్తోషకారక॥ ఇత్యేతద్వచనానుసారేణ నేతవ్యమిత్యాహ- ఆప్తమానాలుమితి. ముక్తనావతర్క్కు మున్నే, ముక్త
భావాత్పూర్వమేవ. పూర్వకల్పముక్తానాముత్తరకల్పముక్తానాంచకర్మాధిక్యన్యూనత్వకృతసంసార తారతమ్య
మేవనత్వానంద తారతమ్యమిత్యాహ. పిఱ్పడముక్తరానార్క్కుమితి. నాళిఴవేపోక్కి, కాలాతిక్రమ వ్యతిరే
కేణ. పేఱిఴవిల్లై, పురుషార్థ తారతమ్యం నాస్తి. నను సాలోక్య సామీప్యాదీనామపి మోక్షత్వోక్తేః

సా-సం—ఆచారవైకల్యమితి. ॥ క్రియావానేష ఇత్యాది శ్రవణాత్స్మరణాదపి । ఆనందే తారతమ్యంస్యా
దాచారే తారతమ్యతః॥ ఇత్యాద్యాపస్తంబ వచనమపి ముక్తిప్రాక్తనానుభవసంకోచవిషయతయాన్యథాసిద్ధమితి
భావః. ముక్తి పౌర్వాపర్యతో ఽనందతారతమ్యం స్యాదిత్యత్రాహ. పిఱ్పడవితి. కాలతారతమ్య మేవతయోః

మూ— శ్రీవిష్ణులోకాది కళిలే సాలోక్యసారూప్యాది మాత్రమ్ పెత్తార్ కళ్కు ముక్తవ్యపదేశమ్ అదూర విప్రకర్షత్తాలే యామత్తనై - ఇవ్వర్థమ్ ‘‘లోకేషు విష్ణోర్నివసంతి కేచిత్ సమీపమృచ్ఛంతి చ కేచిదన్యే ! అన్యేతురూపం సదృశంభజంతే సాయుజ్యమన్యేసతు మోక్షఉక్తః’’ ఎన్ఱు నియమిక్కైయాలే సిద్ధమ్ -

సా-దీ— పెత్తవర్ కళిల్ ముక్తవ్యపదేశ ముణ్డు - సాలోక్యాదిశళిల్ తారతమ్యమ్ ప్రసిద్ధమ్ - ఆకైయాల్ ముక్తిదశైయిల్ తారతమ్యమిల్లై యెన్ఱుమ్పడి యెజ్గనే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - శ్రీ విష్ణులోకేత్యాది - అదూర విప్ర కర్ష త్తాల్ , అత్యంత విప్ర కర్షా భావాత్ - మోక్షకల్పత్వా దెన్ఱపడి - ఇవ్వర్థ త్తిల్ ప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వర్థ మితి . విష్ణో ర్లో కేషు నివసంతి, సాలోక్యమ్ పెత్తవర్ కళ్ - సామీప్యమిత్యాది - సామీప్యమ్ పెత్తవర్ కళ్ - అన్యేత్వితి- సారూప్యమ్ పెత్తవర్కళ్. అన్యే కేచన భాగ్యాధికాః పరంపదంప్రాప్య సాయుజ్యంభజంతే-అతువేసాక్షాన్మోక్షమెన్ఱుతాల్అప్పట్టతు-

సా-స్వా—మిల్లై ఎన్ఱపడి - ఆనాలుమ్ శ్రీవిష్ణులోకాదికళిల్ తరతమభావగ్రస్తసాలోక్యసారూప్యభాక్కుకళుక్కుమ్పురాణాది కళిలే ముక్తత్వ వ్యపదేశ మిరుక్కైయాలే ముక్తి తారతమ్యమ్ ప్రామాణికమన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - శ్రీవిష్ణులోకేతి - సాలోక్య సారూప్యాది భాజాం ముక్త వ్యప దేశమ్ మోక్షావ్యవహితపురుషార్థ మాకైయాలేస్వర్గాదికళ్ పోలేఅతిదూరవిప్రకర్ష విరోధ్యాదికళిల్లామైయాలే ఔపచారిక మాకైయాలే ముఖ్య మోక్ష పురుషార్థ త్తిలే తారతమ్య మిల్లై ఎన్ఱపడి - ముక్తశబ్దత్తై నియామక మన్ఱికే ఔపచారిక మెన్ఱప్పోమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వర్థ మితి - సతు మోక్ష ఉక్తః ఎన్ఱు సాయుజ్య శబ్దార్థత్తై మోక్షశబ్దార్థ మాకచ్చొల్లుకైయాలే సాలోక్యాదికళ్ మోక్ష మన్ఱెన్ఱుకరుత్తు-అగ్నిలోకాదికళిల్ సాయుజ్యమ్పోలేవిష్ణులోకాదికళిల్ వరుమ్ సాయుజ్యమ్ మోక్షమాక మాట్టుమో?

సా-ప్ర—‘‘మోక్షం సాలోక్య సామీప్య’’మిత్యాదినా మోక్షత్వోక్తేస్సాయుజ్యస్య తేషాంచ పరస్పరవిలక్షణత్వాచ్చ కథం మోక్షే తారతమ్యాభావ ఇత్యత్రాహ-శ్రీవిష్ణులోకాదీతి. శ్వేతద్వీపాది రాదిశబ్దార్థః-అదూరేతి- వర్తమానసామీప్యాద్వర్తమానత్వవ్యపదేశవన్ముక్తత్వవ్యపదేశ ఇత్యర్థః-స్వోక్తార్థే ప్రమాణమాహ-ఇవ్వర్థమిత్యాదినా - ఎన్ఱిత్యాది-అవధారణార్థతుశబ్దేన విశేషణాత్సఏవ మోక్షఇతి సిద్ధ మిత్యర్థః - నను సాయుజ్యస్య మోక్షత్వేపి క్షీరాబ్ధి విష్ణులోకాదిషుస్థితానాం సాయుజ్యస్య ఉభయవిభూతివిశిష్టబ్రహ్మానుభవ

సా-వి— కథం ముక్తౌ తారతమ్యాభావ ఇత్యత్రాహ.శ్రీవిష్ణులోకాదికళిలే ఇతి.

సా - సం— ప్రాప్య తారతమ్యం నాస్తీతి భావః. నను విష్ణులోకాదిషు సాలోక్యాది మాత్రవతామపి ముక్తత్వవ్య పదేశ స్సాధారణోదృశ్యతే - తతస్తారతమ్యం నిష్ప్రత్యూహ మిత్యాశంకాంతత్ర ముక్తత్వ వ్యపదేశస్యైవాన్యథాసిద్ధ్యాపరిహరతి. శ్రీవిష్ణులోకాది కళిలే ఇతి. శుద్ధసత్త్వేతర స్థానక ఇతి శేషః. నిరతిశయ ప్రాప్య సాయుజ్యస్య కాలకృతాతి విళంబవిరహా దదూర విప్రక ర్షత్తాలే ఇత్యుక్తం. ఇవ్వర్థమితి - లోకేష్వితి బహువచనాత్కేచి దిత్యుక్త్యాచ తస్యస్థానస్య శుద్ధసత్త్వేతరతా - తత్స్థానాం ముక్తత్వ వ్యపదేశస్య అదూర విప్రకర్షకృతతా చేత్యర్థస్సిద్ధ ఇతిభావః. సాయుజ్యస్యైవ మోక్షత్వం నియమయతీదం వచనం తారతమ్యే కథం ప్రమాణం? అనుభవం అనుభవేదితి హృదయం . సతు మోక్షఉక్తః ఇత్యాది

మూ—ఇతుపరమపదత్తిలేశ్శెన్నాల్ వరుమ్ సాయుజ్యమే మోక్షమెన్గిఱతు - అతుక్కు ళ్ళేసహస్రత్తిల్ శతాదికళైప్పోలే సాలోక్యాదికళెల్లామ్ అంతర్భూతఙ్గళ్ - ఆకైయాల్ అజ్ఞ్గుఱ్ఱువరుక్కుమ్ వైషమ్యమిల్లై ‹‹మోక్షం సాలోక్యసారూప్యం ప్రార్థయే నకదాచన। ఇచ్ఛామ్యహం మహాబాహో సాయుజ్యంతవ సువ్రత,,ఎన్గిఱవిడత్తిలుమ్ ఇవ్వర్థమ్ కణ్డుకొళ్వతు.

సా-దీ—మత్తవిడత్తిల్ మోక్షశబ్దప్రయోగమౌపచారికమెన్నపడియెన్నై- ఇవ్వర్థత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతుపరమపదత్తిలిత్యాదియాల్-ఇతు, ఇశ్లోకమ్- మోక్షమితి-ఇతినర్థమ్, మోక్షవ్యపదేశత్తిలౌపచారికత్వమ్-సాలోక్యసారూప్యమెన్నవిడత్తిల్ సామీప్యమునుముపలక్షితమ్-ఇని సాయుజ్యశబ్దార్థత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా - స్వా — అతు ప్రాకృతమన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతుఇతి - ఇన్తవచనమ్ సతు మోక్ష ఉక్తః ఎన్నతు తుశబ్దత్తాలే సాలోక్యాదివ్యావృత్తమానపరమపదసిద్ధసాయుజ్యత్తై మోక్షమెన్ఱు నియమిక్కిఱతెన్నపడి - ఇప్పడియాకిల్ అగ్న్యాదిసాలోక్యసాయుజ్యాదికళ్ పోలే ఒన్నిలే ఒన్ఱు ఇల్లామైయాలే సాయుజ్యమపూర్ణపురుషార్థమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- అతుక్కళ్ళేయితి - ఇప్పడియాకిల్ మోక్షమ్ సాలోక్యసారూప్యమిత్యాదికళిలే సాలోక్యాదికళిలే మోక్షశబ్దప్రయోగత్తుక్కు గతియేతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మోక్షమితి- ఇవ్వర్థమితి - అదూరవిప్రకర్షత్తాలే ఔపచారికమెన్గిఱ వర్థమెన్నపడి - ఇప్పడి సాయుజ్యమే మోక్షశబ్దముఖ్యార్థమాకిల్ సాయుజ్యశబ్దమైక్యపరమాకైయాలే నిర్విశేషబ్రహ్మైక్యాపత్తియే మోక్షమాకప్రసంగియాతో? ఎన్న

సా-ప్ర—రూపత్వాభావాత్పరమపదంప్రాప్తానాంసాయుజ్యస్యోభయవిభూతివిశిష్టబ్రహ్మానుభవరూపత్వాచ్చ ముక్తాఫలభేద స్స్యాత్- కించ, లోకేషువిష్ణోరిత్యత్ర సాలోక్య, సామీప్య, సారూప్య, సాయుజ్యానాం భేదావగమాత్సాయుజ్యం ప్రాప్తానామపి సాలోక్యాదేరభావాత్ఫలపూర్తిర్నస్యాదిత్యత్రాహ - ఇతు పరమపదత్తిలేఇతి- ఉక్తన్యాయమన్యత్రాప్యతిదిశతి- మోక్షమిత్యాదినా - నన్వేవం ముక్తః బ్రహ్మణా సాయుజ్యమపహతపాప్మత్వప్రభృతిసత్యసంకల్పత్వపర్యంతాష్టగుణావిర్భావంచ ప్రాప్నోతి చేత్తర్హి బ్రహ్మణ ఇవ జగత్కారణత్వాదికంచ స్యాదిత్యత్ర జగత్కారణత్వ, సర్వాంతర్యామిత్వ, స్వవ్యతిరిక్తసమస్తశేషిత్వ, మోక్షప్రదత్వాదేర్భగవంతం ప్రత్యేవాధీతత్వాత్తత్ప్రకరణేషు ముక్తప్రసంగాభావాత్- ‹‹సోశ్నుతే సర్వాన్కామాన్సహబ్రహ్మణా విపశ్చితే,,తి భోగమాత్రసామ్యశ్రుతేః- ‹‹యతోవా ఇమాని,,త్యాదినా కారణత్వస్య బ్రహ్మాసాధారణధర్మతయా లక్షణత్వోక్తేః ‹‹ఏషసర్వభూతాంతరాత్మే,,త్యాదినా నారాయణస్యైకస్యైవాంతర్యామిత్వావగమాత్ - ‹‹అమృతస్యైష సేతుః - నాన్యః పంథా ,, ఇత్యాదిభిర్భగవత ఏవ మోక్షప్రదత్వావగమాచ్చ ముక్తస్య పరమసామ్యం సత్యసంకల్పత్వంచ భగవదసాధారణధర్మవ్యతిరిక్తవిషయమేవేత్యభిప్రేత్య సాయుజ్యశబ్దార్థం నిర్వక్తి-

సా-సం—విష్ణులోకాదిగతసాయుజ్యస్య విధేయధర్మవిరుద్ధత్వాన్నతత్పరం- కింతుప్రమాణసిద్ధశుద్ధసత్వస్థానకసాయుజ్యపరమిత్యాహ - ఇతువితి- పరమపదస్థానకసాయుజ్యేతదితరస్థానక ఇవ తారతమ్యం కుతోనస్యాదిత్యత్రాహ - అతుక్కళ్ళేఇతి-ఇవ్వర్థత్తాం, పరమపదస్థానకసాయుజ్యే వైషమ్యాభావరూపం-

మూ—— సాయుజ్యమావతు- సయుక్కినుడైయభావమ్- సయుక్కావానొరుభోగ్యత్తిలేభోక్తావాయ్కొ్ణ్డుకూడ అన్వయిక్కుమవన్- ఇఙ్గుసప్రకారబ్రహ్మమాకిర భోగ్యత్తిల బ్రహ్మముమ్ ముక్తనుమ్ కూడ. భోక్తాక్కళాయ్ అన్వయిక్కైయాలె ముక్తనై సయుక్కనిఱతు. ఇప్పడియా (నాల్)కిల్ శ్రుతియిల్ సాయుజ్యశబ్దముమ్ సాష్టితాశబ్దముమ్ శేర ప్రయోగిప్పానేనెన్నిల్?

సా-దీ —— సాయుజ్యమావతెన్ఱు - సయుక్శబ్దార్థత్తై క్కాట్టుకిఱార్ - సయుక్కావానిత్యాదియాల్-ఇత్తై విశేషిత్తుక్కాట్టుకిఱార్-ఇఙ్గుసప్రకారేత్యాదియాల్-సప్రకారమ్,సవిశేషణం-విశేషణమ్ , ఉభయవిభూతి గతవస్తుక్కళుమ్ - సాయుజ్యశబ్దమ్ సమానభోగత్వత్తై చ్చొన్నాల్ శ్రుతియిన్ సాష్టిశబ్దత్తిన్ పౌనరుక్త్యత్తై ప్పరిహరిక్కిఱార్ - ఇప్పడియానాలిత్యాదియాల్- “ఏతాసామేవ దేవతానాం సాయుజ్యం-సాష్టితాగ్ంసమానలోకతామాప్నోతి„ ఎన్ఱ శ్రుతియిలెన్నై-ఇతుక్కుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్-

సా-స్వా——వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -సాయుజ్యమావతితి -సయుగ్భావస్సాయుజ్యమెన్ఱు శొల్ల క్కూడుమో?సయుక్త్వమేకక్రియాన్వయిత్వమన్నో? ఇఙ్గు ముక్తనుక్కు బ్రహ్మత్తోడుడైయ జగత్సృష్టిక్రియాన్వయిత్వమిల్లైయే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - సయుక్కావానితి - ఆనాలుమ్ బ్రహ్మత్తోడే ముక్తనుక్కు ఏకభోగ్యత్తిలే అన్వయమ్ కూడుమో? ఇరణ్డు పేర్క్కుమొప్పితువాక ఉభయభిన్నమాక ఒరు భోగ్యమిల్లైయే? మెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇఙ్గితి - ఉభయభిన్నత్వమ్ భోగ్యత్తిలే విశేషణం వ్యర్థం. స్వపరసాధారణైకభోగ్యాన్వయిత్వమే సయుక్త్వమెన్నపడి - ఇప్పడి సాయుజ్యశబ్దమేకస్మిన్ భోగ్యే సహాన్వయిత్వపరమెన్ఱు శొల్లప్పోమో? అప్పోతు వేదత్తిలే “ఏతాసామేవ దేవతానాం సాయుజ్యం సాష్టితాగ్ం సమానలోకతామాప్నోతి„ ఇత్యాది కళిలే సమానభోగత్వవాచియాన సాష్టిశబ్దత్తోడు సాయుజ్యశబ్దత్తుక్కు సహప్రయోగమ్ పునరుక్తమాక ప్రసంగియాతో? ఆకైయాల్ సాయుజ్యశబ్దమ్

సా-ప్ర——సాయుజ్యమావతిత్యాదినా - ఏకస్మిన్ సప్రకారబ్రహ్మరూపభోగ్యే భోక్తృత్వేన బ్రహ్మణాసహయుక్త ఇతి సయుక్ - తస్య భావస్సాయుజ్యమితిహి “నారాయణసాయుజ్యమవాప్నోతి„ త్యాదిషు వివక్షితమితి భావః - ఏవం తర్హి సాష్టిశబ్దసమానార్థత్వమాగత మితి “ఏతాసామేవ దేవతానాం సాయుజ్యగ్ం సాష్టితాగ్ం సమానలోకతామాప్నోతి„ త్యాదిషు సహప్రయోగోనస్యాదితి తస్యార్థాన్తరమేవ వక్తవ్యమిత్యత్ర అర్థభేదం దర్శయతి - ఇప్పడియాకిలిత్యాదినా -

సా-వి—— సయుక్శబ్దార్థమాహ. సయుక్కావానితి. నను సాయుజ్యశబ్దార్థస్యైవ మోక్షత్వే సాష్టిశబ్దస్య

సా-సం——ముక్తానామన్యోన్యం బ్రహ్మణాచ సాయుజ్యం యద్యసంకుచితం తర్హి నిర్విశేష్యాదానుభవస్స్యాత్. సంకుచితం చేత్సయుక్త్వాసంభవ ఇత్యత్రాహ- ఇఙ్గితి- “సర్వగ్ం హ పశ్యః పశ్యతి. సోశ్నుతె„ ఇత్యుక్తవిధయా విభూతిద్వయాది విశిష్టత్వేన బ్రహ్మైవ ముక్తానాం బ్రహ్మణశ్చైకభావ్యమితి సయుక్త్వాక్తా నసయుక్త్వాసంభవో ననిర్విశేష్యాదామభవో వేతి భావః. ననుయద్యేకస్మిన్ భోగ్యే వస్తుని భోక్తృత్వేనాన్వితౌ సయుజావితి సాయుజ్యశబ్దార్థః తర్హి “ఏతాసామేవ దేవతానాగ్ం సాయుజ్యగ్ంసాష్టితా„ మితి శ్రుతిస్థస్సాష్టిశబ్దః కః? అష్టిర్హ్యశనం భోగ ఇతి సమానభోగ్యకతార్థకత్వాత్తస్య చేత్యత్రాహ.

మూ——“సాయుజ్యముభయోరత్ర భోక్తృవ్యస్యావిశిష్టతా। సార్ష్టితా తత్ర భోగస్య తారతమ్యవిహీనతా

సా-దీ—— సాయుజ్యమితి. భోక్త్రోరుభయోః భోగ్యస్సాధారణ్యే సాయుజ్య శబ్దః ప్రయుజ్యతే- భోగస్య అనుభవస్య - అత్యంత సామ్యే సార్ష్టితా శబ్దః - రోగ్య రోగిణో ర్భక్ష్యస్య సామ్యేపి రోగ్య రోగివ దనుభవితుం నశక్నోతి - ఉభయోరరోగత్వే భోగత్తుక్కు సామ్య ముణ్డామ్ - ముక్త నుక్కుమ్ పరమాత్మావుక్కుమ్ సమాన భోగత్వ మెజ్గనే ? జగద్వ్యాపార మిల్లైయే యెన్నసద్భావ్యాంతమాక ఉత్తర

పా-స్వా——ఐక్యార్థక మెన్నుశొల్లల వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్‌కి రార్-సాయుజ్య మితి- సహప్రయోగ స్థలత్తిలే కించ దర్థ భేదాశ్రయ ణేన పౌనరుక్త్య పరిహారమ్ సంగత మాకైయాల్ ఐక్యమర్థ మన్నెన్ఱు కరుత్తు - జగద్వ్యాపారమ్ పణ్ణుకిఱ వీశ్వర నుక్కుమ్ పార్త్తిరుకిఱ ముక్తనుక్కు మానంద సామ్యమ్

సా-ప్ర —— సాయుజ్యంనామాన్యూనభోగ్యకత్వం-ఉభయ విభూతివిశిష్ట బ్రహ్మణఏకదేశస్యాప్యపరిత్యాగేనోభయోరనుభవితృత్వమిత్యర్థః - సార్ష్టితాత్రోభయవిభూతివిశిష్టబ్రహ్మానుభవరూపేభోగేఆనుకూల్య తారతమ్యాభావః - ఇహ లోకే యథైకస్మిన్ భోగ్యే అనేకై రనుభూయమానే కస్యచిత్తదనుభవః అత్యంత ప్రీతి రూపో దృశ్యతే - కస్యచిచ్చాల్ప ప్రీతిరూపః - ఏవ ముభయో రుభయ విభూతి విశిష్ట బ్రహ్మానుభవే ప్రీతి రూపత్వ తారతమ్యాభావ ఇత్యర్థః - అతిరిక్త కల్పనే గౌరవాత్ప్రీతిరూప జ్ఞానావస్థావిశేష ఏవ సుఖమితి కృత్వాలోక సిద్ధం ప్రీతౌ తారతమ్యం నిరతిశయ ప్రీతి రూపోభయ విభూతి విశిష్టబ్రహ్మానుభవే సార్ష్టి శబ్దేన నిషిధ్యత ఇతి భావః - నను ముక్తానాం జగత్సృష్ట్యాభావే భగవత ఇవ

సా-వి——కోర్థ ఇత్యత్రాహ-“సాయుజ్యముభయోరత్రభోక్తవ్యస్యావిశిష్టతా। సార్ష్టితాతత్రభోగస్యతారతమ్యవిహీనతే,,తి-భోగస్యోభయోర్భోక్త్రోస్సాధారణ్యే సాయుజ్యశబ్దః. భోగస్యానుభవస్యాత్యంతసామ్యే సార్ష్టితాశబ్దః -రోగ్యరోగిణోర్భక్ష్యస్య సామ్యేపి రోగిణో నిరోగివద్రుచిర్నజాయతే-తద్వదత్రనభవతి - బ్రహ్మముక్తయో రుభయోరపి భోగ్యసామ్యమేవ విశేషాభావా దానుకూల్య స్యోభయోస్తుల్యత్వాత్ - సార్ష్టిత్వస్యాపి సాయుజ్యఏవాంతర్భావా ల్లోకసిద్ధభోగ తారతమ్యాభావ జ్ఞాపనాయ “సాయుజ్యగ్ంసార్ష్టితాగ్ంసమాన లోకతా మాప్నోతీ,,త్యాదిషు సహప్రయోగోపపత్తేః సతుమోక్షఉక్తఇతితస్యైవమోక్షత్వోక్తేః దేశవిశేష ప్రాప్త్యనంతర భావిసాయుజ్యమేవ మోక్షశబ్దార్థ ఇతి భావః. నను బ్రహ్మణో సహయుజ్ ఇతి సయుక్ తస్య భావ స్సాయుజ్యం బ్రహ్మణా సమానభోగః ఉభయ విభూతి విశిష్టస్యబ్రహ్మణ ఏకదేశస్యా ప్యపరిత్యాగేన ఉభయో రనుభవితృత్వం ఫలితార్థః . సార్ష్టితాతూభయ విభూతివిశిష్ట బ్రహ్మానుభవరూప భోగే అనుకూల్య తారతమ్యాభావః - తథాచ సాలోక్య సారూప్య సామీప్యానాం సాయుజ్యేంతర్భావా త్సాయుజ్యస్య వ్యాపక తయా యథా మోక్షశబ్దార్థత్వం తథాసార్ష్టిత్వ ఏవసాయుజ్యస్యాంతర్భావా త్సార్ష్టిత్వస్య తతోపివ్యాపకత్వా త్తస్యైవ మోక్ష శబ్దార్థత్వం వక్త

సా - సం ——సాయుజ్యమితి. అత్ర పరమపదే. ఉభయోః, ముక్తబ్రహ్మణోః.సాయుజ్యంనామభోక్తవ్యస్య పరిపూర్ణ బ్రహ్మరూప అనుభావ్యస్య. అవిశిష్టతా, అవైషమ్యమేవ- సార్ష్టితా తుపరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవరూపభోగే తారతమ్య విహీనతా, న్యూనాధికభావ విధురతా- ఏతేన పరోక్తమానంద తారతమ్యమానన్ద

మూ—— ముక్తనుక్కు జగద్వ్యాపార మిల్లైయేయాకిలుమ్ కృషిపణ్ణిన పితావుమ్ నివ్యాపారరాన పుత్రాదికళుమ్కూడ కృషిఫలత్తై భుజిక్కుమాప్పోలే జగద్వ్యాపరత్తాల్ వరుమ్ రసమ్ వ్యాపరికిఱ ఈశ్వరనుక్కుమ్ పార్త్తిరుక్కిఱ ముక్తనుక్కుమ్ తుల్యమ్- సూత్రకారరుమ్ ‘‘జగద్వ్యాపారవర్జం,, ఎన్ఱు తుడజ్గి

నా-దీ—— మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ముక్తనుక్కిత్యాదియాల్- రసమ్, ప్రీతిః. ఇవ్వర్థమ్ సూత్రకారసంమతమెన్ఱు మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సూత్రకారరు మిత్యాదియాల్ - జగద్వ్యాపారవర్జం, జగద్వ్యాపారంవర్జయిత్వా -

సా-స్వా——శొల్లప్పోమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ముక్తనుక్కితి - ‘‘ అవిభాగేన దృష్టత్వా,, దిత్యాదికళాలే సూత్రకారర్ ఐక్యమ్ శొల్లానిర్క లోకదృష్ట ప్రక్రియైయాలే భోగసామ్యమ్ శొల్లప్పోమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సూత్రకారరుమితి - తుడజ్గి ఇతి - స్ఫుటమాక సామ్యమ్ శొల్లుకైయాలే అవిభాగేన

సా-ప్ర——జగత్సృష్టిజనితప్రీతిర్నస్యాదిత్యత్రతత్సద్భావంసదృష్టాంతమాహ-ముక్తనుక్కిత్యాదినా - స్వోక్తార్థస్య సాంప్రదాయికత్వ మాహ-సూత్ర కారరు మిత్యాదినా- సాయుజ్య పదస్య శబ్దవ్యుత్పత్త్యార్థాభి

సా—వి——ముచితమితి చేదుచ్యతే - నకేవలం భగవత్సాయుజ్యం మోక్షశబ్దార్థః. క్షీరాబ్ధి విష్ణులోకాదిషు స్థితానామపి సాయుజ్యస్య సత్వేన ఉభయ విభూతి విశిష్ట బ్రహ్మానుభవాభావే మోక్షత్వా భావాత్ . అత ఉభయవిభూతి విశిష్ట బ్రహ్మానుభవో మోక్షఇతి వక్తవ్యం. తథాసతి నిత్యేష్వతిప్రసంగః- ఏవంచ పరమపద ప్రాప్త్యనంతర భావిసాయుజ్యం మోక్ష ఇత్యంగీకార్యం. అతఏవ ఇతు పరమపదత్తిలే శెన్ఱాల్ సాయుజ్యమె మోక్షమెన్కిఱ తితి నిర్ణీతం- తత్ర తారతమ్యస్యాప్యభావేన సాష్టిర్ణత్వస్యాపి తత్రాంత భావాత్తస్యైవ సర్వవ్యాపకత్వా త్పరమపద ప్రాప్త్యనంతర భావి భోగే తారతమ్య రాహిత్యం మోక్షశబ్ద శక్యతావచ్ఛేదక మిత్యుక్తౌ గౌరవాత్పరమపద ప్రాప్త్యనంతర భావి సమానవస్త్వనుభవ త్వస్య శక్యతావచ్ఛేదకత్వే లాఘవాత్. సతు మోక్ష ఉక్తః ‘‘నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి. మమసాధర్మ్యమాగతా,, ఇత్యాదిప్రమాణాను గుణ్యాచ్చ సాయుజ్యస్యైవ మోక్షశబ్దార్థత్వ ముక్తమితిదిక్ - నను ముక్తానాం జగత్సృష్ట్యాభావే భగవతఇవ జగత్సృష్టి జనిత ప్రీతి న్యూన తాస్స్యాత్ - తథాచ కథం బ్రహ్మణా సమానభోగత్వ మిత్యత్ర తద్వ్యాపారాభావేపి తత్ప్రియుక్తప్రీతి సద్భావం సదృష్టాంతమాహ - ముక్తనుక్కిత్యాదినా-సూత్రకారరుమితి-జగద్వ్యాపారంవర్జయిత్వా బ్రహ్మానుభవరూపమేవముక్తైశ్వర్యం. కుతః

సా-సం——శబ్దార్థ విచారాదపి బాధిత మితి ఫలితమ్ - ఆనందోహి నామ అనుకూల దర్శన జాప్రీతిః. తథాచ యథాయద్వస్తు బ్రహ్మణోను కూలం తథైవ తద్వస్తు ముక్తానా మన్యోన్యం చేత్యాను కూల్యాం శే వైషమ్య లేశస్యచ దురుప పాదత్వాత్. ముత్ప్రముచ్చ ఇహైవ.నముక్తౌ. యేనస్వకీయత్వబుద్ధిజాప్రీతి మత్ - స్వవిని యోగ జాప్రీతిః ప్రముదితి ప్రతి పురుషం వ్యవ స్థిత భోగ్య భోగోపకరణాదిభి స్తారతమ్యంసంభావ్యేత - తథా సతిలాభా సూయాద్యుదయ నివారకాభావేన ముక్తితాయా ఏవ ముక్తేః - దుర్జ్ఞాన విభాగస్తు జీవ మాత్రస్య జ్ఞాన స్వరూపత్వ, జ్ఞాన గుణకత్వ, స్వయంప్రకాశత్వ, ప్రత్యక్త్వ, స్వరూపతో నిర్మలత్వాది సాధారణ్యావ గమక శ్రుతి స్మృత్యాది బాధిత ఇతిదిక్. నను ముక్తస్య జగద్వ్యాపారాభావాత్తత్ప్రియుక్తా నందోస్య నేతి కథం పరమ సామ్య మిత్యత్రాహ . ముక్తనుక్కితి . రసం, ఆనందః. రసవైషమ్యే సూత్రా విరోధ మాహ - సూత్రకారరుమితి - భోగో నామాను కూలత్వేనానుభవః. మాత్రశబ్దః

మూ—“భోగమాత్ర సామ్య లింగాచ్చ„ఎన్గురుళి చ్చెయ్దార్ - “సామరస్యంహి సాయుజ్యం వదంతి బ్రహ్మవాదినః „ ఎన్ఱు శాకటాయననుమ్ శొన్నాన్ - శబ్దశక్తియన్ఱిక్కే యిరుక్క భేదశ్రుతికళుమ్ విరోధిక్క-

---

సా-దీ—అన్యత్సమానం. జగద్వ్యాపారానుభవ ప్రీత్యా భోగమాత్రమ్ సమానమ్-సమానభోగ్యత్వ మేవ సాయుజ్య శబ్దార్థ మెన్నభియుక్త సంమతియైక్కాట్టుకిరార్ - సామరస్యంహీతి- సామరస్యం సమభోగత్వమ్. సాయుజ్యశబ్దత్తుక్కు స్వరూపైక్యమర్థ మెన్ఱుమ్ పక్షత్తై నిరసిక్కిరార్ -శబ్దశక్తిత్యాదియాల్-సాయుజ్యశబ్దత్తుక్కైక్యత్తిల్ శక్తిప్రసిద్ధి యన్ఱిక్కే యిరుక్క సమభోక్తృత్వ మిఱే శబ్దార్థమ్- భేద శ్రుతికళ్.

సా-స్వా--దృష్టత్వాదిత్యాదికళ్ అన్యథాసిద్ధ్యర్హఙ్గళ్ల్లైన్నపడి-శబ్దార్థవిత్తమమధ్యస్థశాకటాయననిరుక్తియాలుమ్ భోగసామ్యమే సాయుజ్యశబ్దార్థ మెన్కిరార్ - సామరస్య మితి – సమరసత్వం, సమాన భోగత్వ మెన్నపడి – ఇని సాయుజ్య శబ్దత్తుక్కు ఐక్యార్థకత్వత్తిల్ బాధక మరుళి చ్చెయ్కిరార్- శబ్దశక్తి - అశబ్దార్థ స్వీకార ప్రసంగ మొరు దూషణమ్ - భేదేతి - “నిత్యోనిత్యానాంచేతనశ్చేతనానాం“ఏకో

సా-ప్ర—ధానాచ్ఛబ్దజ్ఞసమ్మతి మప్యాహ-సామరస్య మిత్యాదినా-సమోభోగ్యత్వేనతుల్యోరసః-వేదాంతేషు “ రసోవైసః- రసగ్ం హ్యేవాయం లబ్ధ్వానందీ భవతీ „ త్యాదిషు రసశబ్ద నిర్దిష్టం బ్రహ్మయయోస్తత్తయోర్భావ స్సామరస్యమిత్యర్థః - ఏవం సాయుజ్యశబ్దస్యార్థ ముక్త్వా పరోక్తార్థే “నిరం జనః పరమం సామ్య ముపైతి - యథోదకం శుద్ధే శుద్ధ మాసక్తం తాదృ కేవ భవతి - ఏవం మునేర్విజ్ఞానతఆత్మా భవతి - సోఽశ్నుతే సర్వాన్ కామాన్ సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితే „ త్యాది శ్రుతి విరోధ ఇత్యాహ - శబ్దశక్తే త్యాదినా - “ సాయుజ్యం ప్రతిపన్నాయే తీవ్రభక్తా స్తపస్వినః । కింకరా మమ తేనిత్యం భవంతి

సా-వి—ప్రకరణాత్. నిఖిలజగన్నియమనంహిపరంబ్రహ్మప్రకృత్యామ్నాయతఇతితస్యైవప్రకరణాన్ముక్తస్య తత్రాసన్నిధానా చ్చేతి సూత్రార్థః - ముక్తస్య సత్యసంకల్ప సద్భావేపి నియంతృసాధారణ జగద్వ్యాపారవిషయః సంకల్పానుదయా త్తదవిరుద్ధవిషయమితిభావః - భోగమాత్రేతి- బ్రహ్మయాథాత్మ్యానుభవ రూప భోగమాత్రే ముక్తస్య బ్రహ్మసామ్య ప్రతిపాదనాచ్చ లింగాజ్జగద్వ్యాపారవర్జ మిత్యవగమ్యతే - “సర్వాన్కామాన్సహ బ్రహ్మణావిపశ్చితే„తి- అతోముక్తస్య పరమపురుషసామ్యం సత్యసంకల్పత్వంచ పరమ పురుషాసాధారణ నిఖిలజగన్నియమన శ్రుత్యానుగుణ్యేన వర్ణనీయమితి జగద్వ్యాపారవర్జమేవ ముక్తైశ్వర్యమితిసూత్రార్థః. తదభావేనానంద హ్రాసస్స్యాదిత్యత్రదృష్టాంతముఖేనపరిహారఉక్తఏవ . స్వోక్తసాయుజ్యశబ్దార్థే శాబ్దిక సంమతిమాహ. సామరస్యమితి- సమంభోగ్యత్వేనతుల్యః “ రసోవైస „ ఇతి శ్రుత్యుక్తరస్య మాన సర్వప్రకారం బ్రహ్మయస్య సతథోక్త స్తస్యభావస్సామరస్యం. శాకటాయనః, “ ఇంద్రశ్చంద్రః కాశకృత్స్నా ఆపిశలిశ్శాకటాయన„ఇత్యాదినా శాబ్దికేషుపరిగణితః- సాయుజ్య మైక్యమితివదతాం మాయినాంమతం నిరస్యతి- శబ్దశక్తియన్ఱిక్కే ఇత్యాదినా - శబ్దశక్తియన్ఱిక్కే, శబ్దశక్తి రాహిత్యేన

సా-సం—కాత్మన్యర్థకః. జగద్వ్యాపారప్రయుక్తోపిరసస్సమఇత్యాశయః. ఏతదనుగుణతయైవ శాకటాయనస్సాయుజ్యశబ్దార్థమాహేత్యాహ.సామరస్యం హీతి-శంకరాభిమతసాయుజ్య శబ్దార్థంఖణ్డయతి - శబ్దశక్తీతి - “ నిత్యో నిత్యానా „ మిత్యాద్యాఃముక్తపర భేద శ్రుతయః. శ్రుతికళు మిత్యనేన సూత్ర

మూ — సాయుజ్యశబ్దత్తుక్కు ఐక్యమ్పొరుళాక నినైత్తిరుప్పార్కు ముక్తర్ పరమసామ్యత్తైయడైయుమెన్నుమ్, తాదృక్కామెన్నుమ్ శొల్లుకిఱ శ్రుతికళుమ్ విరోధిక్కుమ్ — "మమసాధర్మ్యమాగతాః,, ఎన్ఱుగీతాచార్యనుమ్ అరుళిచ్చెయ్‌తార్. ఇవ్వర్థత్తై "పరేణ పరధర్మీచభవత్యేషసమేత్యవై ।

సా-దీ — "పృథగాత్మానం ప్రేరితారంచమత్వా-తయోరన్యః పిప్పలం స్వాద్వత్తి. మిత్యేతదన్యద్రష్టవ్యం హినైతితద్ద్రష్టవ్యాత్మాంయతః,, ఎన్ఱ యాల్ భేదశ్రుతి విరోధమ్. "నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి. యథోదకంశుద్ధే శుద్ధమాసక్తం తాదృగేవ భవతి,, ఎన్నుమ్ శ్రుతికళ్ - ఇప్పక్షత్తుక్కు భగవద్గీతా వచనత్తోడుమ్ విరోధ ముణ్డెన్కిఱార్ - మమసా ధర్మ్య మాగతా ఇత్యాది - మోక్షధర్మత్తిల్ వసిష్ఠకరాళసంవాద వచనఙ్గళోడుమ్ విరోధ ముణ్డెన్కిఱార్ - ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదియాల్ - పరేణేతి. ఏష ముక్తః పరేణ బ్రహ్మణాసమేత్య, సంశ్లేషంప్రాప్య. పరస్యబ్రహ్మణో యేధర్మా స్తత్సదృశ ధర్మవాన్ భవతి. ఇతి

సా-స్వా—బహూనాంయోవిదధాతికామాన్-పృథగాత్మానం ప్రేరితారంచే,, త్యాదిశ్రుతివిరోధమ్ వరుమెన్నపడి - ముక్తనితి - " నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి - యథోదకం శుద్ధే శుద్ధ మాసిక్తం తాదృగేవ భవతి - ఏవం మునే ర్విజానత ఆత్మాభవతి గౌతమే ,, త్యాదివిరోధ మెన్నపడి - మోక్ష ప్రదనుమాయ్ సంప్రదాయ ప్రవర్తక నుమాన శరణ్యన్ వాక్య మతి ప్రబల మెన్కిఱ వభిప్రాయత్తాలే అరుళిచ్చెయ్ కరాల్ - మమేతి - ఇత్తనైయుమ్ప్రమాణాంతరబలత్తాలేవ్యావహారికసత్య విషయ మాకలాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇవ్వర్థత్తై ఇతి. ఏషః, ముక్తః - పరేణ, బ్రహ్మణా. సమేత్య, సంశ్లేషంప్రాప్య. పరస్య, బ్రహ్మణః. యేధర్మా స్తద్ధర్మవాన్ భవతీతి. సామాన్యతః భగవత స్సదృశ ధర్మ

సా-ప్ర— నిరుపద్రవా,, ఇత్యాదిస్మృతివిరోధశ్శ్రుతికళు మిత్యత్రస్థితస్యాపిశబ్దస్యార్థః - " ఇదంజ్ఞానముపాశ్రిత్య మమసా ధర్మ్య మాగతాః । సర్గేఽపి నోప జాయంతే ప్రళయే నవ్యథంతిచే ,, త్యేకీభావప్రతియోగితయాభిమత సర్వజ్ఞ భగవద్వచన విరోధ శ్చేత్యాహ - మమసా ధర్మ్య మాగతా ఇత్యాదినా - ముక్తౌ స్వరూపైక్యస్య ముక్త్యవస్థాయాం భేద బోధక సూత్రకార వచన విరోధ మాహ- ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా - పరేణ పర ధర్మీత్యనేన సామాన్యత స్సాధర్మ్య ముక్తం - విశుద్ధ ధర్మే త్యాదిభి

సా-వి— సాయుజ్యశబ్దస్య ఐక్యేశక్తిర్నాస్తీత్యర్థః- తాదృగ్భవతి-యథోదకేశుద్ధే శుద్ధమాసిక్తం తాదృగేవభవతి. ఏవం మునేర్విజానత ఆత్మాభవతి గౌతమేతి శ్రుతిః. అత్ర తద్భవతీతి నోక్తం - కింతు తాదృగిత్యుక్తమ్- అత్ర సామ్య మేవ ప్రతీయతే- సామ్యత్తై యడైయుమితి- "నిరంజనః పరమం సామ్య ముపైతి ,, తి శ్రుతిర్వివక్షితా - ఉక్తమర్థం, ముక్తః. పరేణబ్రహ్మణా సమేత్య పరస్యబ్రహ్మణో యేధర్మాః తత్సదృశ ధర్మ వాన్భవతీ,,తి సామాన్యతఃప్రతిజ్ఞాయ మహర్షిర్విశేషతో వ్యక్తవానితి తద్వచన సంవాదయాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి.

సా-సం—శాకటాయనోక్తివిరోధస్సముచ్చీయతే. శ్రుత్యాద్యభిమతంసాయుజ్యశబ్దార్థంస్మృత్యుపబ్రహ్మణాభ్యాం దృఢయతి. మమేత్యాదినా నిగమిత్తా నిత్యంతేన- ఇవ్వర్థత్తై, సాయుజ్య శబ్దస్యైక్యవిరోధిత్వత్తై యన్వా, సాధర్మ్య శబ్దార్థత్తై - పరేణ బ్రహ్మణా సమేత్య ఏషముక్తః పరధర్మాచభవతి- "అక్షరా

మూ—విశుద్ధధర్మా శుద్ధేన బుద్ధేన చ స బుద్ధిమాన్। విముక్తధర్మా ముక్తేన సమేత్య భరతర్షభ। వియోగధ (ర్మణా) ర్మిణా చైవ వియోగాత్మా భవత్యపి। విమోక్షిణా విమోక్షీ చ సమేత్యేహ తథా భవేత్। శుచికర్మణా

సా-దీ—సామాన్యతః ప్రథమం ప్రతిజ్ఞాయ విశేషతోఽపి దర్శయతి-విశుద్ధేతి-అయం, ముక్తః. విశుద్ధేన, అవిద్యారహితేన. బ్రహ్మణా సమేత్య స్వయమప్యవిద్యాని ర్ముక్తో భవతి- బుద్ధేన, సర్వజ్ఞేన తేన సమేత్య స్వయం సర్వజ్ఞో భవతి - ముక్తేన, బంధరహితేన తేన సమేత్య స్వయమపి ముక్తసంసారధర్మా భవతి - వియోగధర్మణా, దుఃఖవియోగధర్మణా తేన సమేత్య స్వయమపి దుఃఖవియోగధర్మా భవతి - విమోక్షిణా, మహానందవతా బ్రహ్మణా సమేత్య స్వయమ్మహానందవాన్ భవతి - "ముక్తిర్మోక్షో మహానందః" ఎ న్నితిరే - శుచికర్మణా, అకర్మమూలవ్యాపారవతా బ్రహ్మణా సమేత్య

సా-స్వా—యోగమభిధాయ విశేషత ఆహ . విశుద్ధేతి- శుద్ధేన, అవిద్యాదిదోషరహితేన-బ్రహ్మణా సమేత్య . విశుద్ధధర్మా , విశుద్ధేతి భావప్రధానో నిర్దేశః - అవిద్యారాహిత్యరూప విశుద్ధత్వ ధర్మవాన్ భవతి - బుద్ధేన, సర్వజ్ఞేన బ్రహ్మణా సమేత్య - స్వయమపి బుద్ధిమాన్, సర్వవిషయసాక్షాత్కారవాన్ - విముక్తేన, బంధరహితేన సమేత్య - విముక్త సంసారరూపధర్మవాన్ భవతి. వియోగధర్మణా, దుఃఖవియోగధర్మవతా-సమేత్య దుఃఖవియోగాత్మా భవతి-విమోక్షిణా, పరమానందవతా సమేత్య పరమానన్దవాన్ భవతి. ముక్తిర్మోక్షో మహానంద ఇతి ప్రయోగాదితి భావః-శుచికర్మణా, అకర్మమూలక్రియవతా.

సా-ప్ర— స్తత్తద్ధర్మవిశిష్ట పరమాత్మసంబంధాత్తత్సాధర్మ్యముచ్యతే-విశుద్ధధర్మా, సంకోచకకృత్స్నకర్మవిగమాద సంకుచితత్వ రూప విశుద్ధియుక్తధర్మభూతజ్ఞానవానిత్యర్థః - అత ఏవ బుద్ధిమాన్, సర్వవిషయక జ్ఞానవాన్ - విముక్తధర్మా, విశేషేణ ముక్తో భూత సూక్ష్మరూపో ధర్మో యేన సః - వియోగాత్మా, వియోగస్వభావః - స్వశరీరవద్ద్రవ్యకృత గతి ప్రతిహతి రహితో భవతీత్యర్థః - విమోక్షీ, అవిద్యా కర్మవాసనా రుచిభిశ్చ ముక్త ఇత్యర్థః -

సా-వి— విశుద్ధేన అవిద్యారహితేన బ్రహ్మణా సమేత్య స్వయమవిద్యా రహితో భవతి- బుద్ధేన, సర్వజ్ఞేన. సమేత్య స్వయం సర్వజ్ఞో భవతి. ముక్తేన, బంధరహితేన - సమేత్య స్వయమపి విముక్త సంసారో భవతి. వియోగధర్మణా దుఃఖవియోగధర్మవతా సమేత్య స్వయమపి తాదృగ్భవతి. విమోక్షిణా ఆనందవతా సమేత్య ముక్తిర్మోక్షో హ్యానంద ఇత్యుచ్యతే - శుచికర్మణా అకర్మమూలవ్యాపారవతా సమేత్య

సా-సం— త్పరతః పర,, ఇతి శ్రుత్యనుసారేణ ప్రకృత్యతీతత్వేన తుల్యో భవతీత్యర్థః- అతీతత్వమపస్యత్వం - శుద్ధేన బ్రహ్మణా సమేత్య విశుద్ధధర్మా భవతి - అసంకుచిత ధర్మభూతజ్ఞానత్వేన తుల్యో భవతి- బుద్ధేన బ్రహ్మణా సమేత్య బుద్ధిమాన్ భవతి - ఊహాపోహాత్మక సర్వవిషయక ధీమత్వేన తుల్యో భవతీత్యర్థః - ముక్తేన, ఇంద్రియాధీన జ్ఞానత్యజా సమేత్య విముక్త ధర్మా స్వయమపీంద్రియాధీన జ్ఞానాద్విముక్తో భవతి - వియోగ ధర్మిణా, స్వాసక్తాసంగ స్వభావేన సమేత్య- వియోగాత్మా, స్వయమపి బ్రహ్మణ్యాసక్తాసంగ స్వభావో భవతి - విమోక్షిణా, అనవాప్తిత్యజా సమేత్య ముక్తోఽపి మోక్షీ చ సన్ అనవాప్తిత్యక్ చ సన్ తథా భవేత్ - బ్రహ్మవదవాప్తసమస్తకామో భవేదిత్యర్థః- శుచికర్మణా,

ము— శుచిశ్చైష భవత్యమిత దీప్తిమాన్ । విమలాత్మా చ భవతి సమేత్య విమలాత్మనా । కేవలాత్మా తథా చైష కేవలేన సమేత్య వై । స్వతంత్రశ్చ స్వతంత్రేణ స్వతంత్రత్వ ముపాశ్నుతే । ఏతావదేత త్కథితం మయా తేతథ్యం మహారాజ యథార్థతత్త్వమ్ ।। అమత్సరస్త్వం ప్రతిగృహ్య చార్థం సనాతనం బ్రహ్మ విశుద్ధ మాద్యమ్,, ఎన్ఱు వసిష్ఠ కరాళ సంవాదత్తిలుమ్ పరక్కప్పేశి ఇతువే పరమార్థ మెన్ఱు మహర్షి సిగమిత్తార్ -

సా - దీ — అకర్మ మూల వ్యాపారశ్చ భవతి - సత్త్వాది గుణ రాహిత్యా ద్విమల మనస్కేన తేన సమేత్య స్వయం సత్త్వాది గుణ రహిత విమల మనస్కో భవతి - కేవలేన, ప్రాకృత దేహేంద్రియాది రహితేన సమేత్య స్వయమపి ప్రాకృత దేహేంద్రియాది రహితో భవతి - స్వతంత్రేణ, అకర్మ వశ్యేన తేన సమేత్య స్వయమప్యకర్మ వశ్యః- యావత్కాలమకర్మ వశ్యత్వం ప్రాప్నోతీతి- ఏతావదితి . మోక్ష విషయే ఏతావత్ యథార్థ తత్త్వమర్థ తత్త్వమనతిక్రమ్య కథితమిదం తథ్యం సత్యమిత్యర్థః- అమత్సరః, అపక్షపాత స్సన్- సనాతనత్వాది విశిష్ట బ్రహ్మ విషయమేన్ఱపడి . ఇతువే, ఇస్సాధర్మ్యమే . ఇవ్విడత్తిల్ స్వతంత్ర శబ్దత్తుక్కు

సా - స్వా — స్వయమప్య కర్మమూల క్రియావాన్ భవతి - విమలాత్మనా, సత్త్వాది గుణత్రయ రహితేన. స్వయమపి గుణత్రయరహిత మనస్కో భవతి-, కేవలేన, ప్రాకృత దేహేంద్రియ రహితేన సమేత్య స్వయమపి తథా భవతి - స్వతంత్రేణ, అకర్మ వశ్యేన సమేత్య స్వతంత్ర స్సన్ అకర్మ వశ్యత్వ సామ్య మశ్నుతే- ఏతావన్మోక్ష విషయే యథార్థ తత్త్వం, అర్థతత్త్వ మనతిక్రమ్య- యథా సాదృశ్య ఇతిప దార్థానతి వృత్తి రర్థ ఇతి భావః - తథ్యమ్, సత్య మితి . ఇతు వే పరమార్థ మెన్ఱుశొల్లుకైయాలే మిథ్యా

సా- ప్ర— విమలాత్మా, రాగద్వేషాది రహితః - కేవలాత్మా, అతఏవ ప్రకృతి ప్రాకృత కృత్స్న రాహిత్యా త్కేవలీ భూతః - సమేత్య, దేశవిశేషం ప్రాప్య. శుచిరమిత దీప్తిమాంశ్చ భవతి - అపహత పాప్మత్వాది విశిష్టో నిరతిశయ దీప్తిమాంశ్చ భవేదిత్యర్థః -స్వతంత్రత్వ ముపాశ్నుతే, భగవత స్స్వాతంత్ర్య మనుభవతీత్యర్థః - అత స్సనాతనం బ్రహ్మ విశుద్ధమాద్య ముపాస్యేత్యన్వయః- నను పంచమ వేద ప్రమాణ

సా- వి— సత్త్వాది గుణ రాహిత్యా ద్విమల స్తేన సమేత్య తాదృశో భవతి. కేవలేన, ప్రాకృత దేహేంద్రియాది రహితేన సమేత్య- స కేవలః, పుణ్య పాప నిర్ముక్తో భవతి . స్వతంత్రేణ, అకర్మ వశ్యేన తేన సమేత్య స్వతంత్ర స్స్వయ మకర్మ వశ్య స్సన్ స్వతంత్రత్వం యావత్కాల మకర్మ వశ్యత్వం ప్రాప్నోతి - ఏతావన్మోక్ష విషయే ఏతావద్యథార్థ తత్త్వం అర్థతత్త్వమనతిక్రమ్య కథితమిదం తథ్యం-

సా-సం— ''యేన యేన థా తాగచ్ఛతి కామాన్నికృత్య,, ద్యుక్తవిధయా తత్తాల్యాత్తద్వత్ శుచిశ్చ భవతి- (విగ్రహేణామితి)- దీప్తిమతా సమేత్య అయమపి విగ్రహేణామిత దీప్తిమాన్. విమలాత్మనా, హేయగుణ రహితేన సమేత్య అయంచ హేయగుణరహిత స్వభావో భవతి. కేవలేన, స్వసత్త్తైక సంగస్వభావేన. సమేత్య, అయమపి కేవలాత్మా, స్వస్వామి సత్తైక సంగస్వభావో భవతి. ''పారతంత్ర్యం పరే పుంసి,, త్యుక్తవిధయాహ. స్వతంత్రశ్చేతి. స్వతంత్రేణ సమేత్య స్వతంత్ర స్సన్ స్వతంత్రత్వం భుంక్తే. ''స్వభోగమఖిల,, మిత్యుక్తవిధం భోక్తృత్వం తత్సమీపస్థ స్సన్ ప్రాప్నోతి- ఉక్తార్థే వ్యయథార్థత్వ శంకాయాం వ్యాస ఏవ తాం చ పరిహృతవాని త్యాహ. ఏతావదితి . తత్త్వం యథా తథా తే కథితం. అమత్సర స్సన్ త్వ మిమమర్థం చ ప్రతిగృహ్య బ్రహ్మ భజ స్వేత్యర్థః -

మూ—ఇజ్గు ముక్తనై స్వతంత్రనెన్కిరతు అకర్మవశ్య నెన్నపడి-ముక్తవిషయమానస్వరాట్ఛబ్దత్తై ,,అకర్మవశ్యశ్,,ఎన్నుభాష్యకారర్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణియరుళినార్.

సా - దీ — స్వతంత్రబ్రహ్మైక్యపరత్వశంకైవరవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇజ్గు-ముక్తనైఇత్యాదియాల్ -

సా-స్వా--విషయత్వశంకావకాశమిల్లై ఎన్నపడి - ఇన్తవచనత్తిలే ముక్తనైస్వతంత్రనెన్నుశొల్లుకైయాలే స్వతంత్రేశ్వరా భేదమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇజ్గుఇతి. శ్రుతియిలే ,, సస్వరాడ్భవతి ,, ఎన్నుస్వాతంత్ర్యమ్ శొల్లానిర్క తద్విరుద్ధమాక ఇతిహాసస్థ స్వతంత్ర శబ్దార్థమ్ శొల్లప్పోమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ముక్తవిషయమానేతి - ఇప్పడి యాకిల్ ముక్తిదశైయిలే తానే ,, బ్రహ్మవేదబ్రహ్మైవభవతి-తద్భావభావమాపన్నస్తదాసౌపరమాత్మనా । భవత్యభేదీభేదశ్చతస్యాజ్ఞానకృతోభవే ,,

సా-ప్ర—తమే భారతే ముక్తస్య స్వాతంత్ర్యోక్తేః-శ్రుతౌచ ,, సస్వరాడ్భవతీ,, తి స్వాతంత్ర్యోక్తేః-కైంకర్య పర్యంతభగవదనుభవశ్ ఫలమితి కథముచ్యత ఇత్యత్రశ్రుతావేవాను సంచరణ రూప భగవత్పారతంత్ర్యోక్తేః - ,, యఆత్మా నమంతరోయమయతి - దాసభూతాస్స్వతస్సర్వేహ్యాత్మానః పరమాత్మనః నాన్యథా లక్షణం తేషాంబంధేమోక్షే తథైనచే ,,త్యాది శ్రుతిస్మృతిభిరవగతస్య భగవచ్ఛేషత్వస్య ముక్తావనపాయాదత ఏవహి ,,నన్యాధిపతి,,రితిసూత్రభాష్యే సత్యసంకల్పత్వాదేవవిధినిషేధయోగ్యత్వాత్మకకర్మవశ్యత్వరూపాన్యాధిపతిత్వాభావాత్మకాకర్మవశ్యత్వం ప్రాప్నోతీతి - అత స్సత్యసంకల్పత్వశ్రుత్యైవానన్యాధిపతిత్వంచ సిద్ధం-అత ఏవ ,, సస్వరాడ్భవతీ ,, త్యుచ్యత ఇత్యుక్తత్వాచ్చ స్వతంత్రశబ్దోఽకర్మవశ్యత్వపర ఇత్యాహ - ఇజ్గుముక్తనై ఇత్యాదినా - ఏతేన ,, పారతంత్ర్యంపరేప్సంసి ప్రాప్య నిగళతబంధనశ్ । స్వాతంత్ర్యమతులం ప్రాప్య తేనైవ సహమోదత ,, ఇత్యాద్యపి నిర్వ్యూఢమ్ - నను ,, అయమాత్మా బ్రహ్మతత్త్వమసి శ్వేతకేతో. బ్రహ్మవేద బ్రహ్మైవ భవతి- ,, విభేదజనకే జ్ఞానే నాశమాత్యంతికజ్గతే।ఆత్మనోబ్రహ్మణోభేదమసంతంకఃకరిష్యతి।తద్భావభావమాపన్నస్తదాసౌపరమాత్మనా।

సా-ప—కెశిత్తుసంకోచకకృత్స్నకర్మాపగమాద్విశుద్ధేన సమేత్యఅసంకుచితత్వరూపశుద్ధియుక్తధర్మభూతజ్ఞానవాన్. అతఏవ-బుద్ధిమాన్, సర్వవిషయజ్ఞానవాన్. విముక్తః, విశేషేణముక్తో భూతసూక్ష్మరూపోధర్మోయేనసతథోక్తః. వియోగాత్మా, వియోగస్వరూపశ్, వియోగస్వభావః. స్పర్శవదవ్యాకృతప్రతిహతిరహితో భవతీత్యర్థః - విమోక్షీ, అవిద్యాకర్మవాసనాది విముక్తః. విమలాత్మా, రాగద్వేషాదిరహితశ్. కేవలాత్మా ప్రకృతి ప్రాకృత కృత్స్నరాహిత్యాత్కేవలీభూతః. సమేత్య, దేశవిశేషం ప్రాప్య. శుచిరమితదీప్తిమాన్శ్చభవతి- స్వతంత్రత్వముపాశ్నుతే, భగవతస్స్వాతంత్ర్యమనుభవతి-అతస్సనాతనంబ్రహ్మవిశుద్ధమాద్యముపాస్యేత్యన్వయఇతివ్యాచక్షతే-పరకట్పేశ్,విస్తరేణోక్త్వా.ఇతువే,సమాధిక ధర్మత్వమేవ -పరమార్థమెన్ను నిగమిత్తాన్,ఉపసంహృతవాన్.అతోఽయమపి పరమార్థఇతిభావః.ననుముక్తస్య,,సస్వరాడ్భవతీ,,తి శ్రుతావుక్తవచనేచ స్వాతంత్ర్యోక్తేః కైంకర్య పర్యంతానుభవః శ్రుతివిరుద్ధ ఇత్యతఆహ-ఇజ్గు-ముక్తనైఇతి.వ్యాఖ్యానమ్పణ్ణియరుళినార్,,అతఏవచానన్యాధిపతి,,రితిసూత్రఇతిభావశ్. ముక్తవిషయైక్య

సా-సం— స్వతంత్రశబ్దస్య ఐక్యానుగుణత్వశంకాపరిహారాయ తద్వ్యాచష్టే - ఇజ్గు-ఇతి.

మూ — ఇప్పడి శ్రుతి స్మృతి సూత్రఙ్గళిలే సామ్యమ్ కంఠోక్తమాకైయాల్ ముక్తదశైయిల్ ఐక్యమ్ తోన్ఱి న విడఙ్గళెల్లామ్ ''రామసుగ్రీవయోరైక్యం దేవ్యేవం సమజాయత,, ఇత్యాదికళిల్పడియే భేదశ్రుత్యవిరోధేన కణ్డుకొళ్వతు- ఇఙ్గనల్లాత పోతు ''యదాతు మన్యతే న్యోహ మన్య ఏష ఇతి ద్విజః । తదా సకేవలీభూత

సా-దీ—తదాసౌ పరమాత్మనా భవత్యభేదీ ఇత్యాది వచనఙ్గళుక్కు- నిర్వాహమేతెన్న అత్యంతసామ్యేనవ రకరుడవ తెనిల్-రార్ - ఇప్పడి శ్రుతి స్మృతీత్యాది-ఐక్యం, స్నేహః - విపక్షేబాధకమరుళిచ్చెయ్ కిరార్- ఇఙ్గనల్లాత విత్యాది యాల్ . యదాత్వితి-అయమాత్మాయదాహంపరమాత్మస్వరూపతోన్యఇతిమన్యతే- ఏషః పరమాత్మా మత్స్వరూపాదన్యఇతిచతదాసః కేవలతాం ప్రాప్తఃప్రాకృత దేహాది రహితతాం ప్రాప్తః.

సా - స్వా — దిత్యాద్యభేద ప్రమాణఙ్గళుక్కు గతి యేతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్పడీతి - '' సరాష్ట్రమభవ ద్విష్ణు రేవ భూత్వేమాన్ ,, ఇత్యాదౌ అభేద వ్యప దేశస్య అన్యథా సిద్ధేః దృష్టత్వా దభేద శ్రుతీనామన్యథా సిద్ధ్యనర్హత్వ మెన్నుకరుత్తు-ఇని విపక్షత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇఙ్గనల్లాత పోతితి, ఇప్పడి అఙ్గీకరియాత పోతెన్నపడి - పూర్వమ్ భేద శ్రుతి విరోధమ్ శొన్నపడి యాలే అనన్యథా సిద్ధోప బ్రహ్మణ విరోధమ్ శొల్లుకిరతు - యదేతి - అయంజీవః- యదా అహం పర మాత్మా పేక్ష యా అన్యః - ఏష పరమాత్మా మదన్య ఇతి మన్యతే - హేద్విజ ? తదా సకేవలీ భూతః, బంధ రహితః -

సా-ప్ర— భవత్యభేదీ భేదశ్చ తస్యాజ్ఞాన కృతో భవేత్ । ఆత్మేతి తూపగచ్ఛంతి గ్రాహయంతిచ. ఆత్మే త్యేవతు గృహ్ణీయా ,, దిత్యాది శ్రుతిస్మృతి సూత్రే ష్వైక్య స్యాప్యవ గమా త్కథం ముక్తా నాం బ్రహ్మణా సామ్య మేవేతి నియమ్యత ఇత్యత్ర శ్రుతిస్మృతిసూత్రేష్వేవ భేద సామ్యయో రవగమాత్ముక్త్యవస్థాభావినో స్తయోః కల్పిత త్వేన నిర్వాహా నుపపత్తే రైక్యస్యచ '' రామ సుగ్రీవయోరైక్యం.ఏకోద్రీహిస్సునిష్పన్నస్సుపుష్టం కురుతేప్రజా ,, ఇత్యాదౌ వివాత్యంత సామ్యేనాప్యుపపత్తేర్భేద స్యానన్య థాసిద్ధ త్వా త్పర మ సామ్య మేవ ముక్తావిత్యభి ప్రేత్యాహ. ఇప్పడి శ్రుతి స్మృతీత్యాదినా- పోక్తానంగీకారే''పృథగాత్మానం ప్రేరి తారంచ మత్వా . య ఆత్మనితిష్ఠ న్నాత్మనోంత రో య మయతి యమాత్మాన వేద . సో శ్నుతే సర్వాన్కామా న్సహ బ్రహ్మణా విపశ్చితా - కామాన్నీ కామ రూప్యను సంచరన్ . తద్విష్ణోః పరమం పదగ్ం సదా పశ్యంతి సూరయః. శరవత్తన్మయో భవేత్ - తాదృగేవ భవతి . తత్పురుషో మానవ స్సఏనాన్బ్రహ్మ గమయతి . బ్రహ్మణో మహిమాన మాప్నోతీ ,, త్యాది శ్రుతి విరోధ మభిప్రయన్ తత్త్రదుప బ్రహ్మణ విరోధ మాహ. ఇఙ్గనల్లాత పోతిత్యాదినా . ఏవం నచేదిత్యర్థః. యదాతు మన్యత ఇత్య నేన శ్రిత యేన చ

సా-వి—పరప్రమాణా నాంనిర్వాహమాహ. ఇప్పడి శ్రుతిస్మృతీతి. ఐక్యమ్‌తోన్ఱిన విడఙ్గళెల్లామ్, ఐక్యంయత్రయత్రప్రతీయతే - తాని స్థానాని సర్వాణి - యదాతుమన్యతఇతి.స్వరూపతో భేదంమన్యత ఇత్యర్థః. తదా కేవలతాంప్రాప్తః, ప్రాకృతదేహాదిరహితతాంప్రాప్తః.

సా-సం- ఐక్యంతోన్ఱినవితి-''బ్రహ్మాత్మైకత్వవిజ్ఞానాద్విముక్తస్సర్వబంధనైః బ్రహ్మాణైక్యం సమాపన్నస్స్వరాట్ భవతిపంవిదే,,త్యాది మంత్రభాష్యమ్. ఇఙ్గనల్లాత పోతు, జీవబ్రహ్మణో రభేదస్యైవ తాత్వికత్వే శేషత్వాదినా. అన్యోహంఏషః, శేషత్వాదినాన్యః. కేవలీభూతః, ప్రకృతితత్కార్య విలక్షణస్వాత్మ వివేకవాన్ సన్

మూ— షడ్వింశమనుపశ్యతి। అన్యశ్చ రాజన్స పర స్తథాన్యః పంచవింశకః। తత్స్థత్వాదనుపశ్యంతి హ్యేక ఏవేతి సాధవః। అన్యశ్చ రాజన్స పర స్తథాన్యః పంచ వింశకః। తేనైతన్నాభిజానంతి పంచ వింశక మచ్యుతమ్। జన్మమృత్యుభయాద్భీతా స్సాంఖ్యయోగాశ్చ కాశ్యప।షడ్వింశ మనుపశ్యంతిశుచయ స్తత్పరాయణాః।

నా-టీ—షడ్వింశం, పరమాత్మానం. పరమపదేసాక్షాత్కరోతిప్రసన్నైః. అన్యశ్చేతి. సపరమాత్మా జీవాత్మ స్వరూపతోన్యః పంచవింశకో జీవాత్మాచ తథా అన్యః- పరమాత్మస్వరూపాదన్యః- జీవాత్మపరమాత్మనో రైక్యం సాధవః కథం. వర్ణయంతీత్యత్రాహ - తత్స్థత్వాదితి-జీవాత్మన్యంతరాత్మతయా స్థితత్వమాత్రేణ తయోరైక్య మనుపశ్యంతీత్యర్థః - నస్వరూపైక్యాత్- అన్యశ్చేతి- తేనకారణేన ఏతమచ్యుతం పంచవింశకం నాభిజానంతి- పంచవిశకత్వేన నాంగీకుర్వంతి. సాంఖ్య యోగాశ్చ కాశ్యపేతి- శుచయ స్తత్పరాయణాస్సంతః. అచ్యుతం షడ్వింశక మేవానుపశ్యంతి -

---

నా-స్వా—ముక్తిదశాయాం షడ్వింశం, పరమాత్మానం-అనుపశ్యతి,అనుభవతీత్యర్థః-అన్యశ్చేతి-సపరః, పరమాత్మా- మదన్యః- పంచవింశ కోపి జీవ స్తథాన్యః- పరస్మాదన్యః - ఏవం సత్యుభయో రైక్య వ్యపదేశస్యకా గతిరిత్య త్రాహ - తత్స్థత్వాదితి - అంతర్యామి తయా తదంతస్థత్వాదేక ఏవేతి సాధవః పశ్యంతి - నతు వస్తుత ఏక వేపతి పశ్యంతీత్యర్థః - శ్రుత్యాది ష్వైక్య వ్యపదేశః నస్వరూపైక్య కృతః - కింత్వంతర్యామిత్వ కృత ఇతి వ్యాసాదిభి ర్భారతాదౌకృతం నిర్వహణం సర్వథా విరుధ్యేతేతి భావః - అన్యశ్చేతి - సపరః అన్యః - జీవాదన్యః తథా పంచ వింశకః పృథివ్యాది చతుర్వింశతి తత్త్వాత్పరః జీవః తథాన్యః- పరస్మాదన్యః - తేన పరస్పర భిన్నత్వేన హేతునా ఏతం పరమాత్మాన మచ్యుతం- పంచ వింశకం, జీవాత్మ స్వరూపం నాభిజానంతీత్యర్థః - జన్మేతి - సంఖ్యా, బుద్ధిః - తత్సంబంధీ యోగ స్సాంఖ్యయోగః - జ్ఞానయోగ నిష్ఠాః-శుచయః, కర్మణా పరిశుద్ధాంతః కరణాః. తత్పరాయణాః . తద్భక్త్యైవ ప్రాప్యం మన్వానాః జన్మమృత్యుభయాద్భీతాస్సంతఃషడ్వింశం పశ్యంతి , దర్శన సమానాకార భక్తి

నా-ప్ర—ఈశ్వరత్వ భ్రమ నివృత్తిరుక్తా. అన్యశ్చ రాజన్నయః పిండ ఇత్యాభ్యా మైక్య నిర్వాహక ఘటక శ్రుత్యర్థ ఉక్తః. మోక్షహేతుభూతం జ్ఞానమపి భేదావగాహీత్యాహ.జన్మమృత్యుభయాద్భీతా ఇత్యాదినా.

నా-వి— అన్యశ్చేతి.పంచవింశకో జీవః-అన్యత్వేకథ మైక్యం సాధవో భ్యుపగచ్ఛంతీత్యత్రాహ - తత్స్థత్వాదితి - జీవాత్మన్యంతరాత్మతయా వస్థి తత్వాదిత్యర్థః- తేనేతి. తెనభిన్నత్వేనాచ్యుతంపంచవింశ కంనాభిజానంతి. నాంగీకుర్వంతి. షడ్వింశత్వే నాంగీకుర్వంతీత్యర్థః.

నా-సం— షడ్వింశ మనుపశ్యతి,జీవాత్మవిలక్షణత్వేనపరమాత్మానమవధారయతీత్యర్థః.ఐక్యజ్ఞానస్యౌపాధికత్వేచకణ్ఠోక్తి మద్వచనమాహ. అన్యశ్చేతి. పరశితమఃపదేబహురిత్యుక్తఃపరః.అన్యః,పంచవింశాదన్యః. పంచవింశశ్చ తథా షడ్వింశాత్పరస్మా దన్యః. తత్స్థత్వాత్, తచ్ఛరీరత్వేన తత్స్థత్వాత్. అథపంచ వింశమ్షడ్వింశవిలక్షత్వేనైవ జానంతీత్యత్ర వచనమాహ. అన్యశ్చరాజన్నితి. పంచవింశకం అచ్యుత తాదాత్మ్యేన నాభిజానంతి. అపిత్వచ్యుత విలక్షణ తయైవసర్వదా జానంతీత్యర్థః - భేదజ్ఞానస్యైవ సంసారనివర్తకత్వే మానమాహ. జన్మేతి. సాంఖ్యాః, జ్ఞానయోగ నిష్ఠాః. షడ్వింశం, పంచ వింశాదధిక మీశ్వరం. అను

మూ— ఉత్తమః పురుషస్త్వన్యః - తత్ర యః పరమాత్మాతు సనిత్యో నిర్గుణ స్స్మృతః । సతు నారాయణో జ్ఞేయ స్సర్వాత్మా పురుషో హిసః । నలిప్యతే కర్మ ఫలైః పద్మపత్ర మివాంభసా । కర్మాత్మాత్వ పరో యోఽసౌ మోక్ష బంధై స్సయుజ్యతే । అయః పిండే యథా వహ్ని ర్భిన్న స్తిష్ఠత్యభిన్నవత్ । తథావిశ్వమిదం దేవో హ్యావృత్య పరితిష్ఠతి ,, ఇత్యాది ప్రమాణ సహస్రం విరోధి కుతః.

సా-దీ— ఉత్తమః పురుషస్తు క్షరాక్షరాభ్యా మన్యః ఎన్నై. తత్రేతి- జీవాత్మని అంత రాత్మ తయా యః పరమాత్మా వర్తతే - జీవపరమాత్మనోర్మధ్యే ఇతివా - నిత్యోని ర్గుణశ్చ స ఏవ నారాయణః స ఏవ సర్వాంతర్యామీ. పురుషః, పురుషశబ్ద వాచ్యః. కర్మఫలైర్నలిప్యతే - కర్మవశ్యో యోఽసౌ అపరః జీవాత్మా సః కర్మాత్మకత్వా దేవ సంసార బంధేన మోక్షేణచ యుజ్యతే – వహ్ని స్స్వతః అయసో భిన్నోఽపి యథా అయః పిండా దభిన్నవత్తిష్ఠతి - అభిన్నవ దిత్యనేనా త్యంత సం శ్లేష విశేషో వివ క్షితః- తథా దేవో నారాయణ స్స్వరూపతో భిన్నోఽపి ఇదంసర్వంవిశ్వంచేతనా చేతనంవ్యాప్య పరితస్తిష్ఠతిఎన్నై.

సా -స్వా- విషయీ కుర్వన్నిత్యర్థః - ఉత్తమః పురుష స్త్వన్యః, క్షరాక్షరాభ్యాం బద్ధముక్తాభ్యాం భిన్న ఇత్యర్థః-తత్రేతి. తత్ర జీవాత్మన్యంతర్యామి తయా వస్థితః పరమాత్మాయఃసతునిత్యఃనిర్గుణః-సత్వాదిగుణ రహితః -సకింరుద్రాది దేవతాంతర మిత్యత్రాహ - సత్వితి - నారాయణో జ్ఞేయః - సనారాయణః-హి యస్మాత్-సర్వాత్మా, సర్వాంతర్యామీ పురుష శబ్దవాచ్యశ్చ తస్మాదితి పూర్వేణా న్వయః- కర్మఫలైర్నలిప్యతే - యః అసౌజీవః అపరః సతు కర్మాత్మా సః మోక్ష బంధై ర్యుజ్యతే - ఏవం తత్వ ముపదిశ్య శాస్త్రోక్తైక్య వ్యప దేశస్య నిర్వాహ మాహ అయఇతి అయః పిండే వహ్నిస్తస్మా ద్భిన్నోఽపి అభిన్నవ త్తిష్ఠతి - నతు వస్తుత అభిన్న ఇతి భావః - తథా విశ్వ మిదం దేవ ఆవృత్య వ్యాప్య పరితిష్ఠతి - తస్మా దయో దహతీతి వత్తత్వ మస్యాద్య భేద వ్యపదేశ ఇతి భావః - ప్రమాణ సహస్ర మితి విరోధ బాధక బహు ప్రమాణ మిత్యర్థః - యద్వా తాత్విక భేద బోధక బహు ప్రమాణ మిత్యర్థః - అనేనా భేద బోధకప్రమాణాపేక్షయా ముక్తిదశాయాం భేద బోధకప్రమాణా నంత్యాత్ అనంతప్రమాణవిరోధాపేక్షయా కతిపయ ప్రమాణస్య శాస్త్రోను మతోప చారా న్నయనం న్యాయ్యమితి ధ్వనిత మాకిర తెన్నుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ పరమ సామ్యం సగ్వా కారేణ సామ్యమన్ఱో ? అతు ఐక్యత్తిలే పర్య వసి గాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ -

సా-ప్ర— ఇత్యుపదేశోఽపి భేద విషయ ఏవే త్యాహ ముత్తమః పురుష ఇత్యా దినా - ప్రమాణ సహస్రమితి భేదావగాహిప్రమాణానా మైక్యావగాహిభ్యో బహుత్వాన్మహూనా మనుగ్రహో న్యాయ్య ఇతిభేదఏవతాత్వికఇతి భావః.ఏవంచోభయవిభూతివిశిష్ట బ్రహ్మానుభవరూపభోగేనసార్వజ్ఞాపహతపాప్మత్వాది నాచ

సా-వి— మోక్షబంధైః,బంధై మోక్షేణచ యుజ్యత ఇత్యర్థః -

సా-సం— పశ్యంతి,ఆత్మావలోకనద్వారాపశ్యంతి.వ్యాపనభరణస్వామ్యైర్థగవతో జీవవైలక్షణ్యపరగీతావచనమాహ. ఉత్తమఇతి.తత్రయఇత్యాదిసార్ధ వచనద్వయంకర్మ బంధాదిసదసద్భావాభ్యాంజీవేశ్వరయోర్వైలక్షణ్య పరం - నిత్యః, పురుషః. విగ్రహ విశిష్ట వేషేణచ నిత్యస్సః నిరుపాధిక పురుష పదవాచ్యః- కర్మాత్మా, కర్మవశ్యః - అవిద్ధ ప్రస్థానోరపి వ్యాప్య వ్యాపక భావేన భేద పరమయః పింద ఇతి .

మూ — ఆకైయాల్ ముక్తనుక్కు జ్ఞానభోగాదికళాల్ వన్తపరమసామ్యమేయుళ్ళతు. ఈశ్వరనుక్కు ఛత్రచామరాదికళైప్పోలే లక్షణమాకచ్చొన్న జగత్కారణత్వ, మోక్షప్రదత్వ, సర్వాధారత్వ, సర్వనియన్తృత్వ, సర్వశేషిత్వ, సర్వశరీరిత్వ, సర్వశబ్దవాచ్యత్వ, సర్వవేదవేద్యత్వ, సర్వలోకశరణ్యత్వ, సర్వముముక్షూపాస్యత్వ, సర్వఫలప్రదత్వ, సర్వవ్యాప్త(త్వ) జ్ఞానానందస్వరూపత్వ, లక్ష్మీసహాయత్వాదికళ్ ప్రతినియతఙ్గళ్ - ముక్తనుక్కు ఆధేయత్వ విధేయత్వ శేషత్వాణుత్వాదికళ్ వ్యవస్థితఙ్గళ్ -

సా-దీ — ఇత్తాల్ ఫలితార్థఙ్గళైక్కాట్టుకిరార్ - ఆకైయాల్ ముక్తనుక్కిత్యాది - ఆనాల్ ముక్తనుక్కిల్లాత పరమాత్మధర్మఙ్గళేవై? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఈశ్వరనుక్కిత్యాది యాల్ - లక్షణం, అసాధారణాకారమ్. జీవర్కళుక్కిల్లాత తెన్నైకై. కారణత్వప్రయుక్తం మోక్షప్రదత్వం. సర్వాధారత్వాదిప్రయుక్తం సర్వశరీరిత్వం. సర్వశరీరిత్వప్రయుక్తం సర్వశబ్దవాచ్యత్వం - తత్ప్రయుక్తం సర్వవేదవేద్యత్వం - సర్వత్రవ్యాప్త జ్ఞానానంద స్వరూపత్వం. విభుస్వరూపత్వమెన్నపడి. ఇని పరమాత్మావుక్కిల్లాతే ముక్తనుక్కు వ్యవస్థిత గుణఙ్గళైక్కాట్టుకిరార్ - ముక్తనుక్కెన్ఱుతుడఙ్గి. ఆదిశబ్దమ్ శరీరత్వాది గ్రాహకమ్. ఇప్పడి ముక్తనుక్కు పరమాత్మవైధర్మ్యముణ్డాకిల్ ఇవనుక్కు పరమాత్మస్వాతంత్ర్యాదికళడెయాకపునరావృత్తియై

సా-స్వా — ఆకైయాలితి- ముక్తిదశైయిలుమ్ భేదమ్ శొల్లుకైయాలెన్నపడి - సర్వాకారేణ సామ్యమ్ శొన్నాల్ ఐక్యం ప్రసంగిక్కైయాలే భేదకథనం విరోధిక్కుమెన్నపడి - ఆనాలుమ్ జగత్కారణత్వాది కతిపయాకారత్తాలే సామ్యమ్ శొల్లలాకాతో ? జీవగతాణుత్వాద్యాకారఙ్గళ్ ఈశ్వరనుక్కు వన్తతినాలే తాన్ సామ్యమ్ శొల్లలాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఈశ్వరనుక్కిత్యాది వాక్యద్వయత్తాలే - లక్షణేతి - లక్షణమసాధారణధర్మమాకైయాలే అన్యత్ర వృత్తి కూడామైయాల్ జ్ఞానభోగాదిసామ్యత్తిలేయే పరమసామ్యశ్రుతిక్కు తాత్పర్యమెన్ఱు కరుత్తు - ఆధేయత్వేతి సర్వత్ర చేతనేత్యధ్యాహారః - చేతనత్వే సత్యాధేయత్వాదికళ్ ఎన్నపడి - ఇప్పడి ముక్తిదశైయిలుమ్ శేషత్వ విధేయత్వం వ్యవస్థితమాకిల్ "నసంపదాం సమాహారే", ఎన్కిఱపడియే విపన్నివర్తనపద్వీపత్వా(?)పణము మీశ్వరాధీనమాకైయాలే

సా-ప్ర — సామ్యం సావధారణం వదన్నుభయోర్వ్యవస్థితాన్ కాంశ్చన ధర్మానాహ. ఆకైయాలిత్యాదినా లక్ష్మీసహాయత్వాదికళితి భూమినీళానాయకత్వానంతభోగపర్యంకత్వగరుడధ్వజత్వాదిరాదిశబ్దార్థః - అణుత్వాదికళితి - పారతంత్ర్యరక్ష్యత్వాదిరాదిశబ్దార్థః - నన్వేవం ముక్తానాం భగవత్పరతంత్రత్వే స్వతంత్రో భగవాన్ముక్తాన్ కేనచిద్ధేతునా పునస్సంసారం ప్రాపయేదితి శంకాయాం కిమ్ముక్తానాం పురుషార్థాంతరేచ్ఛయా పునరావృత్తిశ్శంక్యతే ? ఉత తేషామజ్ఞానాద్వా ? ఉపాయానుష్ఠాన

సా-సం — ఉపపాదితమర్థం నిగమయతి. ఆకైయాలితి. జ్ఞానం యుగపదఖిలవిషయాపరోక్షజ్ఞానం. భోగః, స్వానుకూలత్వప్రకారక యావద్వస్తు శరీరకత్వేన నిఖిలగుణవిశిష్టబ్రహ్మస్వరూపసాక్షాత్కారః - ఆదిశబ్దాదపహతపాప్మత్వాది గ్రహణం - ఇదం సాయుజ్యం భేదకధర్మవిధురంచేద భేద ఏవ పర్యవసన్నమితి మమర్థం ప్రతినియత ధర్మవర్గప్రదర్శనేన నివర్తయతి - ఈశ్వరనుక్కిత్యాదినా - నను ·· ::ంజనః,, ఇతి శ్రుతౌ పరమపదబలాత్సామ్యమైక్యమేవేతి వాచ్యం. అన్యథా ముక్తస్యాస్వతంత్ర

మూ—ఇప్పడియాకిల్ ‹‹ నసంపదాం సమాహారే విపదాంవినివర్తనే। సమర్థో౽విద్యతేక్శ్చి త్తంవినా పురుషోత్తమమ్,, ఎన్కిఱ నిలైయామ్ స్వతంత్రరల్లాత ముక్తరుక్కు ఏతేనుమొరు హేతువాలే ఆవృత్తి శంకై వారాతోవెన్నిల్?అతువారాతు- ‹‹ సాయుజ్యంప్రతిపన్నాయే తీవ్రభక్తాస్తపస్వినః। కింకరా మమతేనిత్యం భవంతినిరుపద్రవాః,, ఎన్ఱు తానే అరుళిచ్చెయ్తానిరే -

సా-దీ—శంకిత్తు‹‹అనావృత్తిశ్శబ్దాత్,, ఎన్కిఱ న్యాయత్తాలే పరిహరిక్కిఱార్ - ఇప్పడియాకిలిత్యాదియాల్. నసంపదామితి - సమాహారే, ప్రదానే. శేషభూతరాకైయాల్ అస్వతంత్రరాన ముక్తరుక్కు. ఏతేను మొరుహేతువాలే, ముక్తనుడైయ విచ్ఛై ఎన్న ? అజ్ఞానమెన్న ? ఈశ్వరేచ్ఛైయెన్న ? ఇత్యాదికళాలె నైర్యు. తీవ్రభక్తాః, పరమభక్తి పరిష్కృతాః. భక్తినిష్ఠాః ఎన్ఱపడి. తపస్వినః,న్యాసరూపతపోనిష్ఠాః.‹‹తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసా మతిరిక్తమాహుః,, ఎన్ఱిరే - తేసాయుజ్యం ప్రాప్తాః మమకింకరాభూత్వానిత్యం నిరుపద్రవాభవంతి. నిత్యశబ్దేనాపునరావృత్తిరుచ్యతే - ముక్తనిచ్చైయాల్ వరుమావృత్తి శంకై యిల్లై

సా-స్వా— భగవదిచ్ఛాదిరూపవక్ష్యమాణహేతుకళాలేపునరావృత్తివారాతో?ఎన్ఱు శంకిక్కిఱార్-ఇప్పడియాకిలితి - ‹‹ మోక్షయిష్యామి ,, ఎన్కిఱవుక్తిపోలే ‹‹ పునశ్చ నివర్తయిష్యామి,, ఎన్ఱు భగవదుక్త్యాది ప్రబలప్రమాణత్తాలే పునరావృత్తి శంకిక్కిఱతో ? పురుషార్థాంతరత్తిలే తనక్కిచ్చై పిఱక్కైయాలే పునరావృత్తి శంకిక్కిఱతో ? స్వాజ్ఞానత్తాలే శంకిక్కిఱతో ? స్వతంత్రనాన వీశ్వరనుడైయ అప్రీతియాలే శంకిక్కిఱతో? ఎన్ఱు వికల్ప మభిప్రేత్య క్రమేణ ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అతువారాతిత్యాది - సాయుజ్యేతి - తీవ్రభక్తాః, పరమభక్తియుక్తాః - భక్తియోగనిష్ఠాః- తపస్వినః, అతిశయార్థేనా - ‹‹ భూమనిందాప్రశంసాసునిత్యయోగే౽తిశాయినే। సంసర్గే౽స్తి వివక్షాయాంభవంతి మతుబాదయః ,, ఇతి వచనాదతిశయిత తపోయుక్తాః ‹‹ తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసా మతిరిక్తమాహుః ,, రిత్యుక్తరీత్యా న్యాసరూపాతిశయిత తపోనిష్ఠా ఇత్యర్థః - ఏవంభూతాయే సాయుజ్యం ప్రతిపన్నాః తేమ మనిత్య కింకరాస్సంతః యావదాత్మసత్తం కైంకర్యరతాస్సంతః నిరుపద్రవాః పునరావృత్త్యాది శంకారహితా భవంతీత్యర్థః- స్వయం తానే ఇప్పడియరుళిచ్చెయ్కైయాలేఆద్యకల్పమ్

సా-ప్ర—సమయసిద్ధభగవదనుభవప్రీతిరూపత్వస్యముక్తావపగమాద్వా?‹‹ అహం సచమమప్రియః,,ఇత్యుక్తోపాసన సమయసిద్ధ భగవన్నిరతిశయప్రీతివిషయత్వస్యాపగమాత్కేవల భగవదిచ్ఛయావా ? ఆజ్ఞాప్తానుష్ఠానాద్వా ? తదభిమతవిపరీతానుష్ఠానాద్వేతి వికల్ప్య ముక్తేషు తేషామభావం వక్తుం ప్రథమం ముక్తానాం పునస్సంసారాభావం వచనేనోపదర్శయతి - ఇప్పడియాకిలిత్యాదినా - ఉక్తేషు వికల్పేషు

సా-వి— నసంపదామితి- సమాహారే. ఏతేనుమొరు హేతువాలే, ముక్తస్యేచ్ఛయా అజ్ఞానాద్వా స్వాతంత్ర్యేచ్ఛయావా అజ్ఞోల్లంఘనాద్వేత్యర్థః- తీవ్రభక్తాః, భక్తినిష్ఠాః. తపస్వినః, న్యాసవిద్యానిష్ఠాః. ‹‹తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసా మతిరిక్తమాహుః,,రితిశ్రుతేః -నిత్యంకింకరాఇత్యనేన పునరావృత్తిర్నాస్తీతి సూచితం- యేనకేనాపి ప్రకారేణ పునరావృత్తిర్నాస్తీతిభావః. తదేవోపపాదయతి.

సా-సం — త్యాయత్తావృత్తి శంకాపత్తేరిత్యాశంక్య పరిహరతి - ఇప్పడియాకిలిత్యాదినా-

స్వా — ముముక్షు దశైయిల్ కేవలాత్మానుభవ విరక్తియాకిర ఐశ్వర్యకైవల్యఙ్గళిల్ వైరాగ్యమ్ పిరన్దిదు ముక్తనుక్కు బ్రహ్మాత్మకమాక సర్వత్తైయుమ్ కాణ్కైయాలే కేవలానుభవ ప్రసఙ్గమిల్లామైయాలుమ్ అన్త పురుషార్థాన్తరఙ్గళినుడైయ దోషమెల్లామ్ నిత్య ప్రత్యక్షిత మాకైయాలుమ్ ప్రతిష్ఠితమాయిత్తు. ఆకైయాల్ తన్నిచ్ఛైయడియాక ఆవృత్తి శంకైయిల్లై -

సా-దీ — యెన్నుమత్తైక్కాట్టుకిరార్-ముముక్షు దశైయిలిత్యాదియాల్. కేవలాత్మనః అబ్రహ్మాత్మకత్వేనా చిత్తైయుమ్ అబ్రహ్మాత్మకత్వేన చిత్తైయు మనుభవిక్కై- కేవలానుభవప్రసంగమ్. అన్తపురుషార్థాన్తరఙ్గళినుడైయ, ఐశ్వర్య కైవల్యఙ్గళినుడైయ. దోషమ్, అల్పాస్థిరత్వాది దోష సప్తకమ్. ప్రతిష్ఠిత మాయిత్తు. అపునరావృత్తి యెన్ను శేషమ్. దోష జ్ఞానముమ్ బ్రహ్మాత్మకత్వ జ్ఞానముమిల్లాత పోతు

సా-స్వా — కూడాతెన్నపడి - ద్వితీయత్తుక్కుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ -ముముక్షుదశైయిలే ఇతి-ఇతర పురుషార్థ వైరాగ్య నివృత్తిక్కు తత్కాలపురుషార్థాన్తర దర్శనన్నానితర పురుషార్థత్తిల్ దోషాదర్శనన్నాక్ కారణమ్-ఇతిరణ్డుమిల్లైయెన్కిరార్-ముక్తనుక్కిత్యాదినా-తృతీయత్తిలుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిరార్-

సా-ప్ర — పురుషార్థాన్తరేచ్ఛారూపసంసార హేతుం సోపపత్తికంనిరస్యతి-ముముక్షుదశైయిలిత్యాదినా.

సా-వి — ముముక్షు దశైయిలిత్యాదినా. తత్ర స్వేచ్ఛయాఆవృత్తి శంకాం వారయతి. ముముక్షు దశైయిలేఇతి - అనుభవిక్కై- యాకిర ఐశ్వర్యకైవల్యఙ్గళిల్, అనుభవరూపైశ్వర్య కైవల్యయోః వైరాగ్యోత్పత్తౌ - ఇతు, ముముక్షుదశాయా ముత్పన్నమిదం. వైరాగ్యంప్రతిష్ఠిత మాయిత్తు, ముక్తదశాయాం దృఢం భవతీత్యర్థః - తత్ర హేతు పరో ముక్తనిత్యాది గ్రంథః. ఆకైయాల్, అతఃకారణాత్ - తన్నిచ్చైయడియాక ఆవృత్తిశంకైయిల్లై, ఐశ్వర్య కైవల్యానుభవార్థం స్వేచ్ఛయా ఆవృత్తి శంకానాస్తీతి భావః. ఐశ్వర్య కైవల్యపురుషార్థావిత్యజ్ఞానోత్పత్తి హేత్వభావేన అజ్ఞానాసంభవాదజ్ఞానహేతుకావృత్తి

సా-సం — సామ్యమిత్యుక్త్యైవభేదేసిద్ధే సామ్యస్యపరమత్వం‘‘నతత్సమశ్చ’’, తిశ్రుత్యవిరుద్ధంజ్ఞానభోగాదిషులేశతోపివైషమ్యవైధుర్యమేవేతిభావః- తేషాంసర్వేషులోకేషు--‘‘ఇమాన్ లోకాన్కామాన్నీ.సయదిపితృలోకకామ ,, ఇత్యాదీనాం స్వచ్ఛంద వృత్తి పరాణాం పునస్సంసరణ ప్రయోజకావృత్త్యావ ప్రమాణత్వాత్ - ‘‘ఏతేన ప్రతి పద్యమానా ,, ఇత్యాది శ్రవణాన్ముక్తి దేనైవ నిత్యం నిరుపద్రవాఇత్యుక్తేశ్చ నావృత్తి ప్రసంగ ఇతిహృదయః- అహేతుకావృత్త్యయోగాదావృత్తిః పురుషార్థాన్తరేషు దోషాదర్శనాద్వా ? తద్దర్శనేపి వైరాగ్యాభావ నిబంధన స్వేచ్ఛయావా ? జ్ఞాన వికాస వైధుర్యేణ హేయోపాదేయాజ్ఞానాద్వా ? తజ్జ్ఞానేపి భగవద్వైలక్షణ్య ప్రత్యక్షాభావ నిబంధన భగవదప్రీతి విషయత్వకృత భగవదిచ్ఛయావా ? ముక్తావపి శాస్త్రవశ్యత్వాభంగే నతన్నిబంధనాజ్ఞాతిలంఘనేనవా ? తదభంగేపి స్వామ్యభిమత విపరీతానుష్ఠానాద్వా స్యాత్. తత్ర నతావదాద్య ఇతివిధయాక్రమేణ ప్రత్యుత్తరం- ముముక్షు దశైయిలిత్యాదినా. విపరీత మాన వనుష్ఠానము మిల్లై ఇత్యంతేన- పిరన్ద వైరాగ్యమ్ ప్రతిష్ఠిత మాయిత్తిత్యన్వయః. తతః ఫలిత ముపసంహరతి. ఆకైయాలితి -

మూ—చిదచిదీశ్వర తత్త్వత్రయ విషయ మాకవుమ్, హేయోపాదేయ విషయమాకవుమ్, మున్పుపిరన్దజ్ఞాన మిప్పోతువిచ్ఛేద సంకోచఙ్గళిల్లాతపడి వికసితమాయిత్తు. ఆకైయాల్ తన్ అజ్ఞానమడియాక ఆవృత్తి శంకిక్క వొణ్ణాతు - భగవద్విషయ వైలక్షణ్య జ్ఞానత్తాలే మున్పుపిరన్ద భక్తిశబ్ద వాచ్యమాన ప్రీతి రూపాపన్న జ్ఞానమిప్పోతు శాస్త్రఙ్గళుక్కు నిలమల్లాత భగవద్వైలక్షణ్య మెల్లామ్ ప్రత్యక్ష మాన పడియాలే నిరతిశయ ప్రీతి రూపాపన్న జ్ఞానమాయ్ త్తలైక్కట్టిత్తు - ఇప్పడి ఇరుక్కైయాలే "సచమమప్రియః", ఎన్ఱ ఈశ్వరనుడైయ ప్రీత్యతిశయమ్ అవన్ తన్నాలుమ్ నియమిక్కవొణ్ణాత పడి కళ్ళైపురణ్డివనోడు పరంపరయాసంబంధముడైయతిడర్ నిలఙ్గళిలు మేరిప్పాయుమ్పడియాయిత్తు. ఆకైయాల్ కర్మమిల్లైయేయాకిలుమ్ స్వతంత్రనాన

సా-దీ— తన్నజ్ఞాన మడియాకవరు మావృత్తిశంకైయై నిరసిక్కిఱార్ - చిదచిదీశ్వరేత్యాదియాల్ - విచ్ఛేద సంకోచ కారణమానకర్మమ్ నిశ్శేషమ్ నివృత్తమాకైయాలెన్ఱుకరుత్తు. వికసితమాయిత్తు, వికసితమామెన్కై. ఇనిస్వతంత్రనాన ఈశ్వరనుడైయ ఇచ్ఛైయాల్ వరుమావృత్తి శంకైయై కళైకిఱార్ - భగవద్విషయేత్యాదియాల్. జ్ఞాన మాత్రత్తాలెన్ఱపడి - మున్పు ముముక్షుదశైయిల్. ఇప్పోతు, ముక్తదశైయిల్ - తలైకట్టిత్తు, తలైక్కట్టుమెన్ఱపడి. కళ్ళైపురణ్డు పాయుమిత్యాది. పాయుమ్పడియామెన్కై.

సా-స్వా — చిదచిదితి - అజ్ఞానేతి - సాంసారిక భోగత్తిల్ హేయతా విషయా జ్ఞానత్తాలేయెన్ఱపడి - తురీయపక్షత్తిల్ భగవదప్రీతియుమ్ తనక్కు భగవద్విషయకాప్రీతియాలేయో? భగవదాజ్ఞాతి లంఘనత్తాలేయో? భగవద్విరుద్ధాచరణత్తినాలేయో? ఎన్ఱువికల్పమభిప్రేత్యక్రమేణోత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. భగవదితి - స్వతంత్రేతి.

సా-ప్ర—ద్వితీయంనిరస్యతి - చిదచిదీశ్వరేత్యాదినా - మున్పు పిరన్దేత్యాది - పూర్వోత్పన్నస్య జ్ఞానస్యేదానీం వికసితత్వాదిత్యర్థః. తృతీయం నిరస్యతి. భగవద్విషయేత్యాదినా - ఇప్పోతు, ముక్త్యవస్థాయాం. చతుర్థం నిరస్యతి. ఇప్పడి యిరుక్కైయాలే ఇత్యాదినా. ఏవం భూతత్వాత్కృత్స్నంభగవద్వైలక్షణ్యం ప్రత్యక్షేణానుభూయ భగవతి నిరతిశయప్రీతిమత్త్వాదిత్యర్థః - తిడర్ నిలఙ్గళిలుమ్, ఉన్నతస్థలేష్వపి - పాపప్రాచుర్యేణ భగవత్ప్రీతివిషయస్వపీత్యర్థః - ఏరిప్పాయుమ్పడియాయిత్తు, అధిరుహ్యయథాప్రవహేత్తథాభూత్ -

సా-వి— శంకాపి నాస్తీత్యాహ - చిదచిదీశ్వరేతి - సార్వజ్ఞవశాన్నిరతిశయ ప్రీతి రూపాపన్న భక్త్యుత్పత్తేః "స్సచ మమప్రియః", ఇత్యభిమానవాన్ సత్యసంకల్పో భగవానపి ననివర్తయతీత్యాహ - భగవద్విషయ వైలక్షణ్యేతి - అప్పోతు, ముక్తదశాయాం - శాస్త్రఙ్గళుక్కు నిలమల్లాత భగవద్వైలక్షణ్యమెల్లామ్, శాస్త్రైర్జ్ఞాతు మశక్యస్యాపి కృత్స్నవైలక్షణ్యస్య - ప్రత్యక్ష మాన పడియాలే, ప్రత్యక్షతయా - నిరతిశయప్రీతి రూపాపన్నమాయ్, మున్పుపిరన్ద భక్తిశబ్దవాచ్యమాన ప్రీతిరూపాపన్నజ్ఞాన మిత్యేతదిహ విశేష్యమ్ - తలైక్కట్టిత్తు, సమాప్నోతి - సంపూర్ణం భవతీత్యర్థః - ఈశ్వర నుడైయ ప్రీత్యతిశయమ్, ఈశ్వరస్య ప్రీత్యతిశయః. అవన్ తన్నాలుమ్, భగవతాపి. నియమిక్కవొణ్ణాతపడి, నియమయితుమశక్యతయా. కళ్ళైపురణ్డు, ఉద్వేలస్సన్. ఇవనోడు, అనేన ముక్తేనసహ. పరంపరయాసంబంధముడైయ, పరంపరయా సంబంధ విశిష్టాని - తిడర్ నిలఙ్గళుమ్, ఉన్నత స్థలాన్యపి - పాప ప్రాచుర్యేణ ప్రీతివిషయత్వాభావేపి. ఏరిప్పాయుమ్పడియాయిత్తు, అధిరుహ్యప్రవహన్నితీవభవతి. అతో భగవాన్ స్వేచ్ఛయానపున

మూ — ఈశ్వరను డైయ ఇచ్ఛైయాలే పునరావృత్తి యుణ్డాకిరతో వెన్ను శంకిక్క వేణ్ణా తు. శాస్త్రవశ్యాధికారమ్ కழிకైయాలే ముక్తదశైయిల్ ఆజ్ఞాతిలంఘన మిల్లై. అవనుకప్పాలే తనక్కు కప్పాకైయాల్ ఈశ్వరాభిమతత్తుక్కు విపరీతమాన అనుష్ఠాన మిల్లై. ఆకైయాల్ కైంకర్య పర్యంత పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ రూపమాన మోక్షాఖ్య పురుషార్థమ్ మేల్ యావదాత్మభావియాయిత్తు.

సా-దీ—విహితాకరణాదిమూలమాన భగవదప్రీతియాలే వరుమావృత్తిశంకైయై ప్పరిహరిక్కిఱార్-శాస్త్రవశ్యాధికారమిత్యాదియాల్-ఈశ్వరానభిమతానుష్ఠానత్తాల్ వరుమ్ శంకైయై ప్పరిహరిక్కిఱార్-అవనుకప్పాలే ఇత్యాదియాల్. ఈశ్వరన్ ముముక్షు దశైయిల్ శాస్త్రజన్యకతిపయ వైలక్షణ్యజ్ఞానత్తాల్ ప్రియనానవ నిష్పోషు సకల వైలక్షణ్య ప్రత్యక్ష జ్ఞాన ముడైయ ముక్త విషయత్తిల్ అతిశయిత ప్రియనామే - ఇవనుమీశ్వరనుక్కు పూర్వాపేక్షయా ప్రీతి విషయనామే. ఆకైయాల్ పునరావృత్తి శంకైయిల్లై యెన్ను కరుత్తు. పునరావృత్తి శంకాభావత్తై నిగమిక్కిఱార్ - ఆకైయాల్ కైంకర్య పర్యంతేత్యాదియాల్ -

సా-స్వా—స్వతంత్రనుక్కు అప్రీతినిమిత్తమిల్లై యెన్ను కరుత్తు- ద్వితీయవికల్పత్తిలుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - శాస్త్రేతి - తృతీయత్తి లుత్తర మరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - అవనితి - భక్తియోగ నిష్ఠనుక్కు అనుభవ మాత్రమ్ పురుషార్థ మెన్నుమ్, ప్రపన్ననుక్కు కైంకర్యమ్ పురుషార్థ మెన్నుమ్, శిలర్ పిరియచ్చొల్లా నిఱ్క ఏకరూపమాక పురుషార్థ స్వరూప కథనమ్ కూడుమో ? కించ, ఇవ్వనుభవమ్ విద్యా జనిత మాకైయాలే జన్య మాత్రత్తుక్కు అనిత్యత్వముమ్ శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్నిఱ శంకైయై పరిహరియా నిన్ను కొణ్డు ఉపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాది - ఆకైయాల్, "సాయుజ్యం ప్రతిపన్నాయే", ఇత్యాదియాన పునరావృత్తి శంకా ప్రతిభట హేతు వినాలే "కింకరా మమతే నిత్య" మెన్ను భక్తనుక్కుమ్ కైంకర్యమ్ శొల్లుకైయాలే పురుషార్థ భేద కథన మసంగత మెన్నపడి - మోక్షాఖ్యేతి - జన్యమానాలు మవిద్యా కర్మ వాసనాది సమస్త ప్రతిబంధక ధ్వంసాత్మక మాకైయాలే జన్యత్వేపి ప్రధ్వంసస్య మతాంతరే నిత్యత్వవత్ స్వాంతరాభావ పక్షత్తిలుమ్ సంసార ధ్వంసాత్మక పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవస్యోత్తరావధి రహితత్వ రూప నిత్యత్వోపపత్తి ఎన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి పునరావృత్తి శంకా పరిహార మాకిల్ పరమ సామ్య శ్రుతిక్కు "జగద్వ్యాపార వర్జం ప్రకరణాదసన్నిహితత్వాచ్చ - భోగమాత్ర సామ్య లింగాచ్చ", ఎన్ను సూత్రకారర్ భోగ మాత్రత్తిలే సామ్యమెన్ను సమర్థిక్కిఱాప్పోలే ఇశ్శంకైకళైయుమ్ పరిహరిక్క వేణ్డావో?

సా-ప్ర — పూర్వం భగవత్ప్రీతి దవీయసామపి ప్రపన్న సంబంధి సంబంధే సతి ప్రీతివిషయత్వం యథా భవేత్తథాఽత్ర భవ దిత్యర్థః - పంచమం పునరావృత్తి హేతుం నిరస్యతి - శాస్త్రవశ్యేత్యాదినా- షష్ఠం నిరస్యతి - అవను కప్పాలే ఇత్యాదినా - తత్ప్రీత్యైవ స్వస్య ప్రీతిమత్త్వాత్ - ఏవం పునస్సంసరణ హేతూన్ సోపపత్తికం నిరస్య అతఏవ పరిపూర్ణానుభవో యావదాత్మభావీతి నిగమయతి- ఆకైయాలితి- అవృత్తి హేతూనామభావాదిత్యర్థః - మేల్, అర్చిరాదినా దేశ విశేష ప్రాప్త్యనంతర మిత్యర్థః.

సా-ని—నివర్తయతీతిభావః - ఆజ్ఞాతిలంఘన నిమిత్త పునరావృత్తిశంకాం వారయతి- శాస్త్రవశ్యాధికారమ్ కழிకైయాలేఇతి- ఉత్తరావధిరాహిత్య ప్రతిపాదన ముపసంహరతి-ఆకైయాలేఇతి-అపునరావృత్తి

సా-సం— తతః ఫలిత ముపసంహరతి - ఆకైయాలితి .

మూ— ఇవై యెల్లాత్త్రైయుమ్నినైత్తు-"అనావృత్తిశ్శబ్దాదనావృత్తిశ్శబ్దాత్,,ఎన్ను

సా-దీ—యావదాత్మభావియామ్విట్ట తెన్నపడి.ఇవ్వర్థత్తిల్సూత్రసంమతియైయుమ్కాట్టియరుళుకిరార్- ఇవై యెల్లాత్త్రైయుమిత్యాది యాల్ - ఇవై, శఙ్కా- హేత్వాభాసఙ్గళ్ . అనావృత్తిశ్శబ్దాదితి . ఇతినర్థమ్ "యథానిఖిల హేయప్రత్యనీక కల్యాణైకతానో జగజ్జన్మాది కారణం సమస్తవస్తు విలక్షణః సర్వజ్ఞ స్సత్య సంకల్పః ఆశ్రిత వాత్సల్యైక జలధిః పరమ కారుణికో నిరస్త సమాభ్యధిక సంభావనః పర బ్రహ్మాభిధానః పరమ పురుషోస్తీతి శబ్దాదవగమ్యతే - ఏవ మహరహరనుష్ఠీయమాన వర్ణాశ్రమధర్మానుగృహీత తదుపాసన రూప తత్సమారాధన ప్రీతః ఉపాసీనానాదికాల ప్రవృత్తానంత దుస్తర కర్మసంచయ రూపామవిద్యాంవినివర్త్య స్వయాథాత్మ్యానుభవ రూపా నవధికాతి శయానందంప్రాపయ్య పునర్నావర్తయతీత్యపి శబ్దాదేవావగమ్యతే - శబ్దశ్చ సఖల్వేవం వర్తయన్యావదాయుషం బ్రహ్మలోకమభిసంపద్యతే. నచపునరావర్తతేనచపునరావర్తతఇత్యాదిః.తథాచభగవతాస్వయమేవోక్తం.

సా-స్వా—ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవై యెల్లాత్త్రైయుమితి- శంకా నివర్తక మానఇవ్వర్థమేత

సా-ప్ర—ముక్తస్యపునస్సంసారాభావస్సాంప్రదాయికఇత్యాహ । ఇవై యెల్లాత్త్రైయుమితి." అనావృత్తిశ్శబ్దాత్ ,, దితి సూత్రే వ్యాఖ్యానావసరే " నచోచ్ఛిన్నకర్మబంధస్యాసంకుచితజ్ఞానస్య పరబ్రహ్మానుభవైక స్వభావస్య తదేక ప్రియస్యా నవధి కాతి శయానందం బ్రహ్మానుభవతో న్యాపేక్షాత దర్థారంభాద్య సంభవాత్పునరావృత్తిశంకే ,, త్యుక్తం - అస్మిన్ వాక్యే ఉచ్ఛిన్నకర్మ బంధస్యేత్యత్రాజ్ఞాతిలంఘన భగవదభిమత విపరీతానుష్ఠాన రూపమావృత్తి హేతుద్వయ మనయోః కారణాభావ ప్రతిపాదనేన నిరస్తం వేదితవ్యం - అసంకుచిత జ్ఞానస్యేత్యనేనాజ్ఞాన రూపో హేతు ర్నిరస్తః - పరబ్రహ్మానుభవైక స్వభావస్యేత్యనేన పురుషార్థాంతరేచ్ఛా రూప హేతు ర్నిరస్తః - తదేక ప్రియస్యా నవధి కాతి శయానందం బ్రహ్మానుభవత ఇత్యనేన ఉపాసన సమయ సిద్ధ భగవదనుభవ నిరతిశయ ప్రీతిరూపత్వాప గం రూప హేతు ర్నిరస్తః - ఉక్తైః పదైస్సత్త్వేచ్ఛ్వభావ విరోధాకారయో రన్యతరోపస్థాపనేన

సా-వి—ప్రతిపాదన రూపస్యోక్తార్థేసూత్రకారసంమతిమాహ-ఇవైయెల్లామితి- నినైత్తు,అభిప్రేత్య.అయమభిప్రాయః. "యథానిఖిలహేయ ప్రత్యనీక కల్యాణైకతానోజగజ్జన్మాది కారణంసమస్తవస్తు విలక్షణస్సర్వజ్ఞ స్సత్యసంకల్ప ఆశ్రిత వాత్సల్యైక జలధిః పరమకారుణికో నిరస్తసమాభ్యధిక సంభావనః పర బ్రహ్మాభిధానః పరమపురుషోస్తీతి శబ్దాదవగమ్యతే - ఏవ మహరహరనుష్ఠీయ మాన వర్ణాశ్రమ ధర్మానుగృహీత తదుపాసనరూప తత్సమారాధన ప్రీత ఉపాసీనానాది కాలప్రవృత్తానంత దుస్తరకర్మసంచయ రూపావిద్యాంవినివర్త్య స్వయాథాత్మ్యానుభవ రూపానవధికాతి శయానందం ప్రాపయ్య పునర్నావర్తయతీత్యపి శబ్దాదేవావగమ్యతే - శబ్దశ్చ సఖల్వేవం వర్తయన్యావదాయుషం బ్రహ్మలోకమభిసంపద్యతే నచపునరావర్తతే నచపునరావర్తత ,, ఇత్యాదిః - తథాచ భగవతా స్వయమేవోక్తం - "మాముపేత్య పునర్జన్మ దుఃఖాలయమశాశ్వతమ్ । నాప్నువంతి మహాత్మానస్సంసిద్ధిం పరమాంగతాః ।

సా-సం— ఉపపాదితమర్థం సూత్రకారోక్త్యా దృఢయతి. ఇవైఇతి.

మూ — సూత్ర కారరుమ్ అరుళిచ్చెయ్ తార్
ఏరి ఏళుమ్బుత

సా-దీ — మాముపేత్య పునర్జన్మ దుఃఖాలయ మశాశ్వతమ్ । నాప్నువంతి మహాత్మాన స్సంసిద్ధిం పరమాంగతాః । ఆబ్రహ్మా భవనా ల్లోకాః పునరా వర్తినోర్జున । మాము పేత్యతు కౌంతేయ పునర్జన్మ న విద్యత ,, ఇత్యాది భాష్య మిజ్జ్గే యనుసంధేయమ్ -

పునరావృత్తి యిల్లాత కైంకర్య పర్యంత పరిపూర్ణ బ్రహ్మాను భవమే మోక్షశబ్ద వాచ్యమెన్ఱు మత్తై పాట్టాలుమ్ సంగ్రహిత్తుకాట్టియరుళు కిరార్. ఏరి ఇత్యాది.ఎళుల్ పతమ్ , శోభైమైయుడైయ

సా-స్వా—త్సూత్ర భాష్య త్తిలే వ్యక్త మెన్ఱు కరుత్తు -

ఇప్పడి ఇవ్వధి కార త్తిలే పరమ పురుషార్థ నిర్ణయమ్ పణ్ణినతు కూడుమో ? ‘‘ భగవ ద్వందనం స్వాద్యం గురువందన పూర్వకమ్ । క్షీరం శర్కరయా యుక్తం స్వదతేహి విశేషత ,, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణా చార్య వందన సన్నిధానాను మతి యిల్లాత కైంకర్యమ్ రసిక్కుమో ? ఎన్కిర శంకైయైప్పరిహరియా నిన్ఱు కొణ్డధి కారార్థత్తై ముక్తాను సంధాన రూప మాన పాట్టాలే సంగ్రహిక్కిరార్ -ఏరిఇతి - ఎళుల్, ఉజ్వలం.పతమ్, ‘‘ ఆదిత్యవర్ణంతమసః పరస్తా,, దిత్యుక్త ప్రకారేణోజ్వలమాకానిర్కిర

సా-ప్ర—తత్సన్నిరాసోజ్ఞాతవ్యః-‘‘నచపరమపురుషస్సత్యసంకల్పోప్యర్థప్రియంజ్ఞానినంలబ్ధ్వా,,త్యనేనోపరిత నవాక్యేనో పాసన సమయ సిద్ధ భగవ న్నిరతిశయ ప్రీతి విషయత్వా భావ హేతుకభగవత్స్వతంత్రేచ్ఛా రూప హేతు నిరసన ఇతి జ్ఞేయమ్ -

ప్రాపకస్యైవ ప్రాప్యత్వం ప్రదర్శయన్ ప్రాప్తి ఫలే నిరతి శయ ప్రియ భగవ దనుభవ పరీవాహే కైంకర్యే ‘‘ చక్షుషా తవసౌమ్యేన పూతాస్మి రఘునందన । పాదమూలం గమిష్యామి యానహం పర్య చారిష ,, మిత్యాద్యుక్తం స్వాచార్య పర్యం తత్వ రూపం విశేషంచాహ -ఏరి ఎళుల్ పత మిత్యాదినా-

సా-వి—ఆబ్రహ్మభువనాల్లోకాఃపునరావర్తినోర్జున।మాముపేత్యతుకౌంతేయపునర్జన్మనవిద్యత,,ఇత్యాదినా భాష్యకారై స్సూత్రం వ్యాఖ్యాయ‘‘తస్యచ ఉచ్ఛిన్నకర్మబంధస్యాసంకుచిత జ్ఞానస్య పరబ్రహ్మాను భవైకస్వభావస్య తదేకప్రియస్యా నవధికాతి శయా నందం బ్రహ్మానుభవతోన్యాపేక్షాతదర్థారంభాద్యసంభవాన్నపునరావృత్తి శంకే,,త్యుక్తమ్.తత్రోచ్ఛిన్న కర్మబంధేత్యనేన ఆజ్ఞాతి లంఘనభగవదభిమత విపరీత కర్మానుష్ఠాన రూపావృత్తిహేతుశికారణా భావప్రతి పాదనేన నిరస్తో వేదితవ్యః - అసంకుచిత జ్ఞాన స్యేత్యనేనఅజ్ఞానరూప హేతుర్నిరస్తః- పరబ్రహ్మానుభవైకస్వభావ స్యేత్యనేనపురుషార్థాంతరేచ్ఛారూపహేతుర్నిరస్తః-తదేకప్రియస్యానవధికాతిశయా నందంబ్రహ్మానుభవతఇత్యనేన భగవన్నిరతిశయ ప్రీతివిషయత్వాభావహేతుక భగవత్స్వతంత్రేచ్ఛారూప హేతుర్నిరస్తఇతి స్వోక్తార్థేసంమతిః.

ప్రాప్యస్యైవ ప్రాపకత్వం దర్శయన్ ప్రాప్తిఫలేనిరతిశయప్రియభగవదనుభవపరీవాహకైంకర్యకార్యే ‘‘చక్షుషా తవ సౌమ్యేన పూతాస్మిరఘునందన । పాదమూలం గమిష్యామి యానహం పర్య చారిషమ్,,ఇత్యాద్యుక్తరూపత్వంస్వాచార్యపర్యంతత్వంచాహ-ఏరిమెళుల్పతమిత్యాది గాథయా . ఎళుల్పతమ్,

సా-సం—ఉక్తమధికారార్థం గాథయా సంగృహ్ణాతి. ఏరిఇతి. సర్వసమృద్ధి మత్పదమారుహ్య

మూ—మెల్లాప్పుయిర్కక్కుమ్ మితముకక్కుమ్, నారుతుழாయ్ ముడి నాతనై నణ్ణియడిమై యినమ్, కూరుక వర్న్తు కురుక్కళ్ కుழாజ్గళ్ కురైకழల్కీழ்,

సా-దీ— పదత్తై, పరమ పదత్తైయెన్నపడి. ఏరి, అర్చిరాదిమార్గత్తాలారోహిత్తు. ఎల్లావుయిర్కళుమ్, సకల చేతనర్కళుమ్. ఇతముకక్కుమ్, హితత్తై ఉకన్తిరుక్కుమవరాన. నారుతుழாయ్ ముడినాతనై, ఇతు సర్వాకార విశిష్టత్వోపలక్షణం - నణ్ణి,కిట్టి, అడిమైయిల్ కజూరుకవర్న్త కురుక్కళ్ కుழாజ్గళ్, భగవత్కైంకర్యత్తిల్ నమ్మంశత్తై ఇవర్కళుక్కు మాకవేణు మెన్నాశైప్పట్ట గురుపరంపరైయినుడైయ-కురైకழల్కీழ், ఆభరణధ్వనియాల్ శబ్దిక్కిన్ఱ శ్రీపాదపద్మ పరిసరత్తిల్- అవర్కళోడే

సా-స్వా—పతమ్,పరమపదత్తై-ఏ-,అర్చిరాదిమార్గత్తాలేఱుడైన్ను-ఎల్లావుయిర్కళుమ్,సమస్తాత్మాక్కళు క్కుమ్, ఇతముకక్కుమ్, ‘‘ సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మీతిచ యాచతే। అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వ్రతం మమ ,, ఎన్కిఱ పడియె అల్ప వ్యాజరూప హితత్తైయుమ్ ‘‘ ప్రేమ్ణాభూర్యేవ మేభ వేత్। కథం చిదుపకారేణ కృతే నైకేన తుష్యతి ,, ఎన్కిఱ పడియే ఉకక్కు మవనాన - నారుతుழாయ్ ముడి,పరిమళ యుక్తమాన తిరుత్తుழாయై ముడియిలే యుడైయవనాన. నాతనై, పరమ శేషియై. నణ్ణి,కిట్టి. అడిమైయిల్, కైంకర్యత్తిల్, నమ్కూఱు, నమ్ముడైయ వమ్శత్తై. కవర్న్త, ఇవర్కళుక్కు మిన్తదాయభూత పురుషార్థ ముణ్డాక వేణుమెన్ను ఆశైప్పట్ట. ‘‘ ఎమ్మీశర్ విణ్ణోర్ పెరుమాన్ మాశిన్ మలరడిక్కీழ்ముమ్మై చ్చేర్విక్కుమ్ వణ్డుకళే ,, ఎన్కిఱపడియే నమ్కృషి ఫలిత్తతెన్ను ఉకన్తభినివేశిత్తిరుక్కిఱ వెన్నపడి - కురుక్కళ్, గురుక్కళుడైయ. కుழாజ్గళ్,సమూహత్తినుడైయ. కురైకழల్కీழ், ‘‘శిరస్స

సా-ప్ర— ఎழீల్పత మేఱి,‘‘యంయంకామంకామయతే సో஽స్యసంకల్పాదేవ సముత్తిష్ఠతే- తేనసంపన్నో మహీయత ,, ఇత్యుక్త ప్రకారేణ సర్వాభీష్టాభివర్ధకం పరమ పద మధిరుహ్య. ఎల్లావుయిర్కుమిత ముకక్కుమ్, ‘‘ సర్వస్య శరణం సుహృత్. సమోహం సర్వభూతేషు నమేద్వేష్యోస్తి నప్రియః ,, త్యుక్తప్రకారేణ సర్వప్రాణి హిత పరం - నారుతుழாయ్ముడి నాతనై, దివ్యగంధ తులసీ దామాలంకృత మకుట విరాజితం స్వామినం - నణ్ణి, సమీపం ప్రాప్య - అడిమైయిల్ నంకూఱుకవర్న్తు, కైంకర్యే అస్మదంశం స్వీకృత్య భగవదిచ్ఛానుగుణ స్వేచ్ఛయా సర్వవిధ కైంకర్యం కృత్వే త్యర్థః - కురుక్కళ్ కుழாజ్గళ్ ,గురు సమూహానామ్- కురై కழీల్ కీழ், మంజీర శబ్ద విశిష్ట పాదారవిందాధస్తాత్ -

సా-వి— సర్వాభీష్ట వర్ధకం పదం. ఏరి, ఆరుహ్య. ఎల్లావుయిర్కక్కుమిత ముకక్కుమ్, ‘‘ సర్వస్య శరణం సుహృ,, దిత్యుక్త ప్రకారేణ సర్వేషామాత్మనాం హితం. ఉకక్కుమ్, అభిలషితం. నారుతుழாయ్ ముడి నాతనై నణ్ణి, సుగంధ తులసీ దామాలంకృత కిరీటం స్వామినం సన్నిహితం ప్రాప్య. అడిమైయిల్, కైంకర్యే- నమ్కూఱు, అస్మాక మంశం. ఏతావత్పర్యంతం త్యక్తం భాగమ్. కవర్న్తు,స్వీకృత్య. కురుక్కళ్ కుழாజ్గళ్, గురుసమూహానాం- కురైకழల్ కీழ், మంజీర విశిష్ట చరణారవింద యోరధస్తాత్ -

సా-సం— సర్వేషామాత్మనాం. ఇతముకక్కుమ్, స్వరూపానురూప పురుషార్థ సిద్ధి ప్రియమాణం సుగంధ తులసీ దామాలంకృత కిరీటవన్నాథసమీపం ప్రాప్య. అడిమైయిల్ నమ్ కూఱుకవర్న్తు, కైంకర్యే స్మదంశం స్వీకృత్యగురూణాంసంఘస్య మంజీర శింజిత వచ్చరణారవిందాధస్తాత్.

మూ— మారుతలిన్ఱి మకిழ்న్దెழ మొయ్పకత్తుమన్నువమే॥ ౭౯ ॥

సా-దీ— కూడవేణ్డు కరుత్తు, మారుతలిన్ఱి, పునరావృత్తి యిల్లాత పడి. మకిழ்న్దెழమ్ పోకత్తు, పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవత్తాల్ నిరతిశయానంద యుక్తరాయ్ - ఎழమ్పోకత్తు, ఉపర్యుపరి వర్ధిక్కిన్ఱ కైంకర్య సాంమ్రాజ్యాభి వృద్ధియైప్పెరుకై యాకిర భోగత్తిల్ స్థిరమాక వర్తిక్క ప్పెఱకడవోమెన్నై ॥ ౭౯ ॥

సర్వదేశ సర్వకాల సర్వావస్థోచిత సర్వవిధ భగవత్కైంకర్యము మిజ్ఞేయడియేన్ మన స్సితే

సా-స్వా— నిహిత మ్మయా పద మద క్షిణం లక్ష్యతాం,, మెన్కిఱవిమతస్థజయ ద్యోతకమాక “ త్రయ్యంత స్థాపకోఽయం దృఢ తరమ మునాతత్త్వ దృష్టిశ్చ దృష్టాదిష్టాశ్చాదిష్టమేతద్విశిదిశిప(ల)టహైూడిండిమ స్తాడనీయః । శుష్కోపన్యాసశిక్షా పటిమకటు రటద్దుర్వి రివిద్వత్కరోటీ శుట్యాటక క్రీడ మష్టాపదకటకమసా వామ పాదేభి భర్తుః ,, ఎన్కిఱాప్పోలే నిత్య విభూతియిలుమ్ భగవత్తాస బహుమానదత్తపాద కటకాది శబ్దఙ్గళోడే కూడి యిరుక్కిఱ తిరువడికళుడైయవధోభాగత్తిలే. అవ్విడత్తిలే ఇరున్తు వందనాది పూర్వకమాక వేణ్డపడి - మారుతలిన్ఱి, పునరావృత్తియిల్లాత. మకిழ்న్దెழమ్ , మకిழ்న్దెన్కిఱ త్తుకుమన్నువమే ఎన్కిఱత్తోడే యన్వయమ్. ఎழమ్, ఉజ్జ్వలమాకా నిర్కిఱ. గురు పరమ్పరా సన్నిధానత్తాలే “ ప్రాప్స్యత్యా సౌగురు జనైః ప్రథమాధి రూఢమ్ ,, ఎన్కిఱపడియే అత్యంత భోగ్యమాన. పోకత్తు,భాగత్తిలే. సర్వ దేశ సర్వకాల సర్వా వస్థోచిత సర్వ విధ కైంకర్య పర్యంత పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవానందత్తిలే - మకిழ்న్దు, నిరతి శయ ప్రీతి యుక్తరాయ్. మన్నువమే, ప్రతిష్ఠితాళానోమెన్నై ॥ ౭౯॥

ఇప్పడి గుణ విగ్రహ విభూత్యాది విశిష్ట బ్రహ్మణో భోగ్య తయానుభవం పురుషార్థ మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? గుణ విభూత్యాదికళుక్కు భోగ్య తయానుభవ ముణ్డాకిల్ ముక్తనుక్కు బ్రహ్మమొన్ఱుమే భోగ్య మెన్కిఱతు విరోధి యాతో ? అనుభవమే పురుషార్థ మానాల్ కైంకర్యమ్ పురుషార్థమెన్కిఱతు విరోధి యాతో ? కైంకర్య మనుభవ పరీవాహ మాయ్ క్కొణ్డు పురుషార్థ మెన్ఱిలన్త కైంకర్య మచ్ఛిద్ర పంచకాల పరాయణ వాన విద్వాన్ కారిక్కు సంసారదశైయిలుమ్సిద్ధిత్తిరుక్కైయాలే కైంకర్యత్తిలేముక్తిదశైయిల్ విశేషముణ్డో?కించ,ఇప్పురుషార్థనిరూపణమిజ్ఞువ్యర్థమన్రో?ముక్తనుక్కిత్తి నాలే

సా-ప్ర— మారుతలిన్ఱి, విచ్ఛేద రాహిత్యేన - మకిழ்న్దెழమ్పోకత్తు మన్నువమే, నిరతి శయప్రీత్యావర్ధమాన కైంకర్యాఖ్య భోగే దృఢం ప్రతిష్ఠితా భవేమే త్యర్థః - ॥ ౭౯ ॥

తత్సమ్మక్తానాం తత్తత్కైంకర్య చికీర్షారూప శ్రద్ధాశతైః కల్లోల వత్ప్రతిక్షణ ముత్పాద్యమాన కలహేన కబురితాః ఏకస్మిన్ క్షణే పరి పూర్ణానుభవః, అనంతర క్షణే కైంకర్య చికీర్షా, అనంతర క్షణేచ కైంకర్య కరణం, పునశ్చానుభవ ఇత్యేవం నిరంతరం జాయమానాః శుకశౌనకనారదాది

సా-వి— మారుతలన్ఱి, విచ్ఛేద రాహిత్యేన. మకిழ்న్దు, ప్రీత్యా. ఎழమ్, వర్ధమానే-పోకత్తు,భోగే కైంకర్యాఖ్యే - మన్నువమే, దృఢం ప్రతిష్ఠాస్యామః ॥ ౭౯ ॥

సా-సం— మారుత లిత్యాది. విచ్ఛేద రాహిత్యేన ప్రీత్యా వర్ధమానభోగే ప్రతిష్ఠితాభవేమేత్యర్థః. పరమపదే ప్యాచార్యాధీనత్వమేవపరి పూర్ణానుభవజనిత కైంకర్య మేవ స్యాదితి భావః ॥ ౭౯ ॥

మూ. అవిశ్రాంతశ్రద్ధాశతకలహకల్లోల(విషమా)కలుషామమావిర్భూర్యయాసుమనసి మునిసిద్ధాదిసులభాః.

సా-దీ— ప్రత్యక్షమాకత్తోన్ఱకడవతెన్ఱు ప్రార్థిక్కిఱార్ - అవిశ్రాంతేతి. మునిసిద్ధాదిసులభాః. మునయః, శ్వేతద్వీపవాసికళ్. సిద్ధాః, నిత్యసిద్ధర్ - అనంతగరుడవిష్వక్సేనాదికళ్ - ఆదిశబ్దత్తాల్ ముక్తర్ గృహీతర్ - యద్వా, "వైకున్తత్తమరరుమ్ మునివరు," మెన్న నిత్యముక్తరుక్కు సులభఙ్గళాయ్. అవిశ్రాంతేతి - మమ మనసి అవిశ్రాంతమ్, అనుపరతమ్. యచ్ఛ్రద్ధాశతం తత్తత్కైంకర్యవిషయాదరశతం. అవిశ్రాంతశబ్దమ్ కలహవిశేషణమాకవుమామ్ - తస్యాన్యోన్యకలహాః, ఇదం మయా కర్తవ్యం ఇదమపి మయా కర్తవ్యమిత్యేవం రూపఙ్గళాన. తఏవ కల్లోలసదృశాః, తైః కలుషాః - అన్యత్ర శ్రద్ధావశాత్ క్రియమాణాః

సా-స్వా— ప్రయోజనమిల్లైయే? ఎన్కిఱ శఙ్కైక్కై ప్పరిహరియానిన్ఱు కొణ్డు, పెరువిడాయ్ ప్పట్టవన్ తటాకత్తై క్కణ్డు కృత్స్నతీర్థపానత్తై ఆశిక్కిఱాప్పోలే ముముక్షువాన విద్వాన్ కారిస ప్రకారమాక పురుషార్థనిర్ణయమ్ పిరన్తవారే ముక్తిదశైయిల్ సంసారదశావ్యావృత్తమాన నిత్యరెల్లారుమ్ పణ్ణుమ్ కైంకర్యపరమ్పరైయెల్లామిన్త క్షణత్తిలే ఒరుత్తనాకత్తానే పణ్ణుమ్పడి అనుభవమున్డాక వేణుమెన్ఱు త్వరైయాలే ప్రార్థిక్కిఱానెన్ఱరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - అవిశ్రాంతేతి. అవిశ్రాంతం, అనుపరతం. సంసారదశైయిల్ శాస్త్రవశ్యతయా పరిమితప్రజ్ఞతయా చ ఒరు కైంకర్యశ్రద్ధై కైంకర్యసిద్ధియాలే ఉపరతైయామ్ వేరు శ్రద్ధై యుణ్డాకిఱాప్పోలే యన్ఱిక్కే ఏకక్షణత్తిలే తానే అనేకశ్రద్ధైవనుపరతైయాకామలుత్తరోత్తరమభివృద్ధైయాకా నిఱ్కిఱ ఎన్నపడి - శ్రద్ధాశతఙ్గళుడైయ, కైంకర్యం కర్తవ్యమెన్కిఱత్వరాశతఙ్గళుడైయ. ఇదానీమేవ పాదసంవాహనం కర్తవ్యం - ఇదానీమేవ ఛత్రచామరాదిధారణవీజనం కర్తవ్యమిత్యాదిత్వరారూపశ్రద్ధాశతఙ్గళుడైయ. కలహఙ్గళాకిఱ కల్లోలఙ్గళాలే. కలుషాః, కాలుష్యమావతు కైంకర్యఙ్గళుక్కు ఒరు కైంకర్యత్తై క్కాట్టిల్ శ్రద్ధాధిక్యత్తాలే కైంకర్యాంతరముత్కృష్టమాకత్తోన్ఱుకై. కైంకర్యాంతరత్తై ప్పార్త్తాల్ పిన్నైయుమొన్ఱు ఉత్కృష్టమాకత్తోన్ఱుకై. ఏవంభూతకాలుష్యయుక్తాః. మునిసిద్ధాదిసులభాః, "వైకున్తత్తమరరుమ్ మునివరు,,

సా-ప్ర— మునీనాం శ్వేతద్వీపవాసిప్రభృతిసిద్ధానాం చ సులభాః - శేషత్వనియామ్యత్వాపహతపాప్మత్వాదిస్వగుణవిశిష్టబ్రహ్మవిషయతయా మధుసంసృష్టక్షీరవదత్యంతం భోగ్యతమాః అనుభవపరివాహాః అస్మాకం భవేయురిత్యాహ - అవిశ్రాంతేత్యాదినా - యద్వా, అనవరతకైంకర్యచికీర్షారూపశ్రద్ధా

సా-వి— అవిశ్రాంతేతి - మునిసిద్ధాదిసులభాః. మునయః, శ్వేతద్వీపవాసినః. సిద్ధాః, నిత్యసిద్ధాః. అనంతగరుడాదయః. తేషాం సులభాః. అవిశ్రాంతం, అనవరతం. యచ్ఛ్రద్ధాశతం, తత్తత్కైంకర్యవిషయాదరశతం. తస్య కలహాః, "అహంపూర్వమహంపూర్వ,, మితి పరస్పరస్పర్ధాః కల్లోలా ఇవ ప్రతిక్షణం జాయ

సా-సం— అథ పరిపూర్ణానుభవపరివాహరూపాఖిలకైంకర్యావిర్భావం ప్రార్థయతే - అవిశ్రాంతేతి - ఉపర్యుపరి వర్ధమానాః - అహం సర్వం కరిష్యామి అహం సర్వం కరిష్యామీత్యాదిరూపాయాః శ్రద్ధాయాస్తస్యాశ్శతం, అసంఖ్యాతశ్రద్ధాసమూహాః - తదుభయోర్యాః కలహాః కలహా ఏవ కల్లోలాః - తైర్విషమాః, దురవగాహాః - మునయః, శుకాదయః. సిద్ధాః, శ్వేతద్వీపవాసినః - ఆదిశబ్దేన నాథముని

మూ— మధుక్షీర న్యాయస్వగుణ విభవాసంజనక నన్మహానందబ్రహ్మానుభవపరివాహా

సా-దీ— తిరోహితో త్కర్షణమామ్-విషమాఃఎన్నుపాఠమానపోతుమ్ఉత్తరోత్తరవిషయశ్రద్ధాతి శయేనవి షమజ్జ కైన్నై- మధుక్షీరేత్యాది - మధుసంప్రక్తక్షీర న్యాయాత్తాలే. అతావతు, మధుసంప్రక్తక్షీరంఅ త్యంతం రస్యమామే - అప్పడి యెన్నపడి. స్వగుణవిభవా సంజనేన , స్వస్య జీవాత్మనోముక్తస్యయేగుణవిభ వాః, అపహత పాప్మత్వాది సంపదః - త్తైరాసం జనం, సంమిశ్రణం - ఏకమాక కలైక్కై - తేనక న త్, ఆదీప్యమానం - అత్యంత భోగ్యభూత మెన్నపడి - జీవగుణసంబంధా ద్బ్రహ్మగుణానాంరసాధిక్యంభ వతి - యన్మహానందం బ్రహ్మ, నిరతిశయా నందస్వరూప స్వభావం పరంబ్రహ్మ శ్రీమన్నారాయణః - త స్యానుభవపరివాహాః, పరిపూర్ణానుభవ జనిత ప్రీతికారిత కైంకర్య స్వరూపజ్జళాయ్- పరివాహాః,కళైవా య్త్తల్ - బహువిధాః, ఛత్రచామర భృంగార పతద్గ్రహాది రూపేణ నానావిధాః - మమావిర్భూయా సుః, దేహావసానత: ప్రత్యక్షీభవేయుః ఎన్ను ప్రార్థిక్కి- ప్పదుకిర తెన్నై - దుద్వా , మమ మనసి

సా-స్వా— మెన్కిర పడియే- మునయః, సనకాదయః. శ్వేతద్వీపవాసినోవా-సిద్ధాః,ఇత్యాద్య ఆదిశబ్ద త్తాలే ముక్తాళ్ గ్రహిక్క- ప్పడు కిరాల్ - ఇవర్ కళుక్కు సులభాః, సుఖలభ్యాః. అవర్ కళాలేనిత్యమ్ భోగ్యమాక పణ్ణ ప్పడుకిర ఎన్నపడి - స్వగుణేతి , స్వేతి బ్రహ్మ పరం - స్వస్య గుణాః, వాత్సల్యాద యః. విభవాః, విభూత యశ్చ - తేషామా సంజనేన, సంసర్గేణ - కనల్, అత్యంత భోగ్యతయా దేదీ ప్యమానం - స్వతఏవ మహానంద రూపంబ్రహ్మ " స్వయా దీప్త్యారత్నం భవదపి మహార్ఘంం నవిగుణం నకుంఠ స్వాతంత్ర్యం భవతి చనచాన్యాహిత గుణ ,, మెన్కిర పడియే స్వగుణత్తాలే వన్త భోగ్యతాతి శ యమ్ గుణిక్కు గుణ మాకైయాలేయుమ్ గుణ విభూత్యాది భోగ్యతై గుణి భోగ్యతా శేష మాకై యాలే స్వతంత్ర బ్రహ్మ వ్యతిరిక్త భోగ్యాంతర మిల్లామైయాలే బ్రహ్మమే భోగ్య మెన్కిర తుక్కుమ్ వి రోధ మిల్లైయెన్నుకరుత్తు - ఏవంభూతస్య బ్రహ్మానుభవస్య పరివాహాః, కైంకర్య విశేషాః- బహువిధాః , అనం తప్రకారాః - మమ మనసి ఆవిర్భూయాసుః , కరణ సాపేక్షమానాల్ కరణానుసారత్తాలే కించి ద్విళం బాది సంభావితమ్. అన్నికేతానే స్వతఏవార్భవిక్క- కడవతుకళెన్నపడి. ఇవ్వధికారిక్కు ఇప్పడి ప్పట్ట

సా-ప్ర— శత్తైరహంప్రథమికాయామత్యంతం కలహాయ మానాః మునిసిద్ధాది సులభాఃమధుసంస్పృష్టక్షీ రవ దత్యంత భోగ్యతమా బ్రహ్మగుణవిశిష్ట బ్రహ్మానుభవ పరివాహా ఇదానీం మమమనస్యావిర్భూయా సు

సా-వి— మానా ఇత్యర్థః - త్తైరి కలుషాః,మిశ్రాః.విషమాఇతిపాఠాంతరం.బహువిధాః,మధుక్షీరన్యా యేన.మధుసంస్పృష్టక్షీరవత్స్వగుణవిభవాసంజనేన,స్వానందాదిగుణసంబంధేన. కనల్ , అత్యంత భోగ్యం యన్మహానందంబ్రహ్మ. తస్యానుభవః తద్విషయానుభవః తస్యపరివాహాః అభివృద్ధయః అనుభవాతి శయేన

సా-సం—ప్రభృతయ ఉచ్యంతే- మధుమిశ్రక్షీరన్యాయేన స్వస్య ముక్తాత్మనో గుణానాం జ్ఞానా నందాదీ నాం విభవః, ఐశర్యం. తదాసంజనేన,జీవసంబంధ్యా నంద సంమిశ్రణేన-కనల్, అధికం శోభమానః. మహా న్నిరతిశయః,ఆనందోయస్యతస్యబ్రహ్మణోయోనుభవఃతత్పరివాహరూపాణికైంకర్యాణ్యావిర్భవేయుః .

మూ— బహువిధాః ॥ ౪౯ ॥

ఇతికవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్యశ్రీమద్వేంకటనాథస్య
వేదాంతాచార్యస్యకృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే
పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధికారోద్వావింశః.
శ్రీమతేనిగమాంత మహాదేశికాయనమః.

సా-దీ— ఆవిర్భూయాసుః ఎన్నైక — ప్రథమపద్యత్తిల్ మోక్షమ్ ప్రార్థితమామ్ — ఇప్పద్యత్తిల్ప్రాప్యత్వరా సిద్ధ్యర్థమాక ఫలస్వరూపత్తిల్ విశదజ్ఞానమ్ ప్రార్థితమామ్ ॥ ౪౯ ॥

ఇతి శ్రీ సారదీపికాయాం పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాధికారో ద్వావింశః.

సా-స్వా — కైంకర్యత్తిల్ ప్రార్థనాతిరేకమే ఇవ్వధికారత్తిల్ ఫల వ్యుత్పాదనత్తుక్కు ప్రయోజనమెన్ఱు కరుత్తు — ॥ ౪౯ ॥

ఇతిశ్రీమద్యుత్తర సారాస్వాదిన్యామ్ పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధికారో ద్వావింశః.

సా-ప్ర— రిత్యాహ . అవిశ్రాంతేత్యాదినా ॥ ౫౦ ॥

ఇతిశ్రీ సారప్రకాశికాయాం పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాధికారో ద్వావింశః.

సా-వి— ప్రీత్యాబహువిధ కైంకర్యాణీతి బుద్ధిముత్పాద్య కైంకర్యాణి కార్యంతే . అతః ప్రీతి కారిత కైంకర్యాణ్యేవ పరివాహ ఇత్యధ్యవసీయంతే — మమ మనసి ఆవిర్భూయాసుః, విశదం భాసంతాం. ప్రాప్యత్వరాతిశయ సిద్ధయఇతి భావః ॥ ౪౯ ॥

ఇతి శ్రీసారవివతిన్యాంపరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధికారో ద్వావింశః.

సా - సం — ఇత్థం ప్రార్థిత సిద్ధి కైంకర్యాంతమావిర్భావేన అద్యాపి మనోవృత్తి ప్రతిఘాతకాభావేన మనసీదానీం మావిర్భూయాసురితీవ ప్రార్థనమ్॥ ౪౯ ॥

ఇతి శ్రీసారప్రకాశికాసంగ్రహే పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధికారో ద్వావింశః.

మూ—— సం దృష్టస్సారవాగ్విత్స్వపర నిశితధీ

సా-దీ—— ఇని ఇన్తఅర్థానుశాసన రూపభాగత్తిల్ అధికారార్థఙ్గళై యెల్లా మొరుశ్లోకత్తాల్ అనుక్రమిత్తరుళు కిరార్ - సందృష్ట ఇతి - సందృష్టః, అయం సంసారీ చేతనః ప్రథమం సందృష్టః ప్రథమ గురు కృపా కటాక్షితః - ఉపోద్ఘాతాధికారార్థ ఉక్తః - సార వాగ్విత్, రహస్యత్రయ రూప సారజ్ఞః - సార నిష్కర్షాధి కారార్థః - స్వపర నిశిత ధీః, స్వవిషయా పరమాత్మవిషయానిశితా

సా-స్వా——ఇప్పడి ఇవ్వధికారాంత గ్రంథ సందర్భత్తాలే ఉపపాదిత్త వర్థమ్ కూడుమో? లోకత్తిల్ జనఙ్గళిప్పడి యుపపాదిత మాయిరుక్క చ్చెయ్ తేయుమ్ కుతర్కఙ్గళాలే వ్యామోహమ్ వన్దు త్రివర్గ నిరతరాయ్అనధికారి కళాక విరుక్కైయాలె నిరూపణమ్వ్యర్థమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న లోకత్తిల్ప్రాయేణ జనఙ్గళ్ త్రైవర్గికాళానాలుమ్ ‹‹ ముక్త్యైశ్వర్యాంత సంపన్నిధిరపి భవితా కశ్చిదిత్థం విపశ్చి,, దెన్కిర న్యాయత్తాలే కుయుక్తికళిల కప్పడాతే ఎప్పడియుమ్ మోక్ష పర్యంతాను భవమ్ పెరుమ్పడి ఒరు ముముక్షు్వధి కారి సంభావిత నెన్రు ఉపోద్ఘాతాధి కారత్తిలే ‹‹ ముక్త్యైశ్వర్యాంత సంపన్నిధిరపి భవితా కశ్చిదిత్థం విపశ్చి ,, దెన్రు భావియాక నిర్దిష్ట మాన వర్థత్తై ‹‹ అవా వత్తు వీడుపెత్త,,వెన్కిర పడియే వర్తమాన మాక శొల్లా నిన్రుకొణ్డు ఉక్తాధి కారార్థఙ్గళై క్రమేణ సంగ్రహిక్కిరార్ . సం దృష్ట ఇతి - ఏకః, కశ్చిన్ముముక్ష్వధికారీ. సర్వేషామేతన్న సులభమితి భావః - సందృష్టః, భగవతా కటాక్షితః- ప్రథమ గురు కృపాస్య వ్యాఖ్యామాణ ఇత్యుపోద్ఘాతాధి కారార్థ స్సూచితః - సార వాగ్విత్, సార శబ్దరూప రహస్యత్రయవిత్ - సార నిష్కర్షాధి కారార్థ ఉక్తః - స్వపర నిశితధీః, స్వశ్చ స్వశ్చస్వౌ- స్వౌచ పరశ్చ స్వపరే, ప్రథమ స్వశబ్ద స్స్వాత్మ ముఖేన చేతన వచనః - ద్వితీయ స్వశబ్ద ఆత్మీయ వచన

సా-ప్ర—— ఏవం తత్వహిత పురుషార్థాన్ రహస్య త్రయ ప్రతిపాదితాను పదిశ్యతోధిక ముపదిష్ట స్థిరీకరణ మంతరేణోపదేశ్యా భావా దుపోద్ఘాతాధి కార మారభ్య పరిపూర్ణాను భవాధి కార పర్యంతానాముధి కారనామర్థం సంకలయ్య దర్శయన్నుపదేశం నిగమయతి - సంద్వృష్ట ఇత్యాదినా- సందృష్టః, సదాచార్యేణ భగవత్కైంకర్య యోగ్యస్స్యాదిత్యవ లోకితః. తద్ధేతుభూత జాయమాన కాలీన భగవత్కటాక్ష విషయ భూత శ్చేత్యర్థః - ఏతేనోపోద్ఘాతాధి కార స్సంగృహీతః- సార వాగ్విత్, సకల శాస్త్ర సారభూతం రహస్య త్రయం జానన్. ఏతేన సార నిష్కర్షాధి కార స్సంగ్రహీతః . స్వపరనిశితధీః,స్వపరవిషయసమ్యగ్జ్ఞానవానిత్యర్థః-చిదచిదీశ్వరాణాం నిష్కృష్టస్వరూపస్యప్రధానప్రతితంత్రార్థ

సా-వి—— అనుశాసన భాగాధికారార్థానేకేన శ్లోకేన సంగృహ్ణాతి - సందృష్ట ఇతి - అయం సంసరన్ చేతనః- సందృష్టః, ప్రథమం గురుకటాక్షేణ విషయీకృతః - అయ ముపోద్ఘాతాధి కారార్థః - సార వాగ్విత్, రహస్య త్రయసారజ్ఞః - సార నిష్కర్షాధి కారార్థః - స్వపరనిశితధీః, శరీరశరీరి భావాది

సా-సం——అథ బుద్ధిసౌకర్యాయ ద్వావింశ త్యధికారార్థానేకేన శ్లోకేన సంగృహ్ణాతి - సందృష్ట ఇత్యాది - సందృష్ట ఇత్యనేన విధి పరిణతి భేదా ద్వీక్షిత ఇత్యుపోద్ఘాతాధి కారార్థస్య - సారవాగ్వి దిత్యనేన సార నిష్కర్షాధి కారార్థస్య , స్వపర నిశితధీరిత్యనేన ప్రధాన ప్రతి తంత్రాధి కారార్థపంచకాధి

మూ— స్సంగజిన్నైక సంస్థస్స్పష్టోపాయో తిఖిన్న స్సపరికరభరన్యాస నిష్పన్నకృత్యః ।

సా-దీ—నిశ్చితాధీర్యస్యసః - తేన ప్రతి తంత్రార్థ పంచక తత్త్వత్రయ పర దేవ తా పారమార్థ్యా
ధికారార్థా స్సూచితాః - సంగ జిత్ , ఐశ్వర్య కైవల్యానభిలాషః - తేన ముముక్షుత్వాధి కారా
ర్థః. నైకసంస్థః, అధికారద్వయ జ్ఞానవాన్ - అధికార విభాగాధికారార్థః - స్పష్టోపాయః , స్పష్ట
త్వేన నిర్ణీతః ఉపాయ విభాగాధికారార్థః - అతి ఖిన్నః, సంజాతాకించనత్వా నన్యగతిత్వ వాన్ - ప్ర
పత్తియోగ్యాధికారార్థః- సపరికర భరన్యాసనిష్పన్నకృత్యః,సపరికరశబ్దేనపరికరవిభాగాధికారార్థః-
భరన్యాసశబ్దేనసాంగప్రపదనాధికారార్థః-నిష్పన్నకృత్యశబ్దేన కృతకృత్యాధికారార్థస్సూచితః -

సా-స్వా—స్సన్ స్వస్యభోగ్యతయాభిమతాచేతనపరః.పరః,ఈశ్వరః. తేషునిశితానిశ్చితాధీర్యస్యసః-అనేనప్ర
ధానప్రతితంత్రార్థ పంచక తత్త్వత్రయపరదేవతాపారమార్థ్యాధికారార్థఉక్తః-సజ్జజిత్,సంగోవిషయ
సజ్గః - తజ్జిత్. ముముక్షుత్వాధి కారార్థ ఉక్తః - నైకసంస్థః - నైకేషు, అనేకేషు. భక్తిప్రపత్త్యాదిభే
దేషుసంస్థానిష్ఠాఽధికారః యస్యసః - అధికార విభాగాధి కారార్థ ఉక్తః- స్పష్టోపాయః - స్పష్ట
ఉపాయో యస్యసః - ఉపాయ విభాగాధి కారార్థ ఉక్తః . అతిఖిన్నః, ఉపాయాంతరానధికారేణ శో
కావిష్టః - ప్రపత్తియోగ్యాధికారార్థఉక్తః- సపరికరేణభరన్యాసేన నిష్పన్నంకృత్యంయస్యసః.సపరికర
భరన్యాసనిష్పన్నకృత్యః- పరికరేతిపరికరవిభాగాధి కారార్థః-భరన్యాసేతిసాఙ్గప్రపదనాధికారార్థః -

సా-ప్ర — పంచక తత్త్వత్రయ పర దేవతా పార మార్థ్యాధి కారేనిర్ణీతత్వా త్స్వపర నిశితధీరిత్య
నేనాధి కార చతుష్టయార్థ స్సంగ్రహీతః - సంగ జిదిత్యనేనముముక్షుత్వాధికార స్సంగ్ర హీతః - నైక
సంస్థః, ఏకత్ర భక్తిప్రపత్త్యోరన్య తరస్మిన్నేవ సమ్యక్ స్థితః - కర్తవ్యతా జ్ఞానం యస్య సః. ఏ కసంస్థ
స్సన భవతీతి నైకసంస్థః-అనేకాధికారజ్ఞఇత్యర్థః.ఏతేనాధికారవిభాగాధికారార్థ స్సంగ్రహీతః-స్పష్టోపా
యఇత్యుపాయవిభాగాధికారార్థస్సంగ్రహీతః-అతిఖిన్నః,అకించనత్వేసత్యనన్యగతికత్వాదిత్యర్థః-ఏతేనప్రప
త్తియోగ్యాధికారార్థస్సంగ్రహీతః. సపరికరభరన్యాసనిష్పన్నకృత్యఇత్యనేనపరికరవి భాగాధికార సాంగ

సా-వి— రూపేణస్వపరజ్ఞానవాన్ -అనేన ప్రతితంత్రాధికారార్థపంచకతత్త్వత్రయపరదేవతాపారమార్థ్య
నిర్ణయాధికారా స్సంగృహీతాః - సంగజిత్, ఐశ్వర్య కైవల్యాభిలాష జిత్ - ముముక్షుత్వాధికారః - నై
కసంస్థః. నైకా, అనేకా. సంస్థా,అధికారో యస్యసతథోక్తః - అత్ర జ్ఞానద్వారా అనేకాధి కారవత్త్వం
వివక్షితం. ఏకస్య విరుద్ధానేకాధికారా సంభవాత్. అధికార విభాగార్థః - స్పష్టోపాయః, ఉపాయ వి
భాగాధికారార్థః - అతి ఖిన్నః, శోకవాన్. ప్రపత్తియోగ్యాధికారార్థః - సపరికర భరన్యాస నిష్పన్న
కృత్యః, అత్రపరికర విభాగాధికార సాంగప్రపదనాధికార కృతకృత్యత్వాధికారార్థా వివక్షితాః -

సా-సం— కారతత్త్వత్రయాధికారపర దేవతాపారమార్థ్యాధికారార్థానాం,సంగజిదిత్యనేనముముక్షుత్వా
ధికారార్థస్య , అనేక స్సంస్థా యస్యసః నైకసంస్థః - ఇత్యనేన అధికారి విభాగాధికారార్థస్య,స్ప
ష్టోపాయఇత్యనేనఉపాయవిభాగాధికారార్థస్య ,అతిఖిన్న ఇత్యనేనప్రపత్తియోగ్యాధికారార్థస్య, ప
రికరేత్యనేనపరికరవిభాగాధికారార్థస్య,భరన్యాసఇత్యనేన సాఙ్గ ప్రపదనాధికారార్థస్య, నిష్పన్నకృత్య

మూ — స్వావస్థాహార్హం సపర్యావిధిమిహ నియతం వ్యాగసం క్వాపిబిభ్రన్నిర్ముక్తస్థూలసూక్ష్మప్రకృతిరనుభవత్యచ్యుతం

సా-దీ— స్వావస్థాహార్హం, స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారార్థః - సపర్యావిధిం, ఉత్తరకృత్యాధికారార్థః - సపర్యా, కాష్ఠభూత భాగవతకైంకర్యరూప పురుషార్థకాష్ఠాధి కారార్థశ్చ - ఇహనియతం శాస్త్రీయ నియమనాధికారార్థః - వ్యాగసమ్, అపరాధ పరిహారాధి కారార్థః - క్వాపిబిభ్రదిత్యనేన స్థానవిశేషాధికారార్థః - నిర్ముక్త స్థూలసూక్ష్మ ప్రకృతి రిత్యనేన నిర్యాణాధి కార గతివిశేషాధి

సా - స్వా— నిష్పన్నకృత్య ఇతి కృత కృత్యాధి కారార్థ ఉక్తః - స్వావస్థాహార్హం, స్వనిష్ఠానుగుణం - స్వనిష్ఠాభి జ్ఞానాధి కారార్థ ఉక్తః - సపర్యా విధిం, కైంకర్యవిధిం - ఉత్తరకృత్యాధి కారార్థ పురుషార్థ కాష్ఠాధి కారార్థ శ్చోక్తః - ఇహ, బద్ధదశాయాం - నియతం, శాస్త్రేణనియతం - శాస్త్రీయ నియమ నాధి కారార్థ ఉక్తః - వ్యాగసం, అపరాధ రహితం - అపరాధ పరిహారాధికారార్థ ఉక్తః - ఏవం భూతం సపర్యా విధిం - క్వాపి, స్వయం వ్యక్తాది క్షేత్రే స్థిత్వేతి శేషః- బిభ్రత్ - స్థాన విశేషాధి కారార్థ ఉక్తః - నిర్ముక్తా స్థూలా సూక్ష్మాచ ప్రకృతి ర్యస్యసః.నిర్ముక్త స్థూలసూక్ష్మ ప్రకృతిః - స్థూలేత్య నేన నిర్యాణాధి కారార్థ ఉక్తః- సూక్ష్మేత్య నేన గతి విశేషాధి కారార్థ ఉక్తః - ఏకః కశ్చిదుపపత్త్యాను సంధానంవినాఽుపదేశ మాత్రేణ అను ష్ఠాన పర్యంత తత్వహిత పురుషార్థ నిర్ణయ తమతయా ముఖ్యాధికారీ యాదృచ్ఛిక సుకృత వశాదేవం భూత స్సన్ - అచ్యుతం, విభూతి

సా- ప్ర— ప్రపదన కృత కృత్యాధికారార్థ స్సంగ్రహీతః -స్వావస్థాహార్హ మితి స్వనిష్ఠాభి జ్ఞానార్థసంగ్రహః - సపర్యా విధిమిత్యుత్తర కృత్యా కారధి పురు షార్థ కాష్ఠాధికా రయో రర్థ సంగ్రహః - ఇహ నియతం యావ చ్ఛరీరం నియతం - ఏతేన శాస్త్రీయ నియమ నాధి కారార్థ స్సంగ్రహీతః - వ్యాగసమిత్య పరాధ పరిహా రాధి కారార్థ సంగ్రహః - నిర్ముక్త స్థూల సూక్ష్మ ప్రకృతిరితి నిర్యాణాధి కార గతి విశేషాధి కారయో రర్థ సంగ్రహః - అనుభవత్య చ్యుతం నిత్యమితి పరిపూర్ణానుభవాధి

సా-వి— స్వావస్థాహార్హం, స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారార్థః-సపర్యావిధిమిత్యుత్తరకృత్యాధికారార్థః పురుషార్థకాష్ఠాధికారార్థశ్చ వివక్షితః-నియతమితి శాస్త్రీయ నియమనాధికారార్థః - వ్యాగస మిత్య పరాధ పరిహారాధికారార్థః - క్వాపి బిభ్రదితి స్థానవిశేషాధికారార్థః- నిర్ముక్తస్థూలేతి నిర్యాణాధికారార్థః - సూక్ష్మప్రకృతిరితి గతివిశేషాధి కారార్థః - అనుభవత్యచ్యుతమితి పరి పూర్ణ బ్రహ్మాను భవాధి

సా - సం — ఇత్యనేన కృతకృత్యాధి కారార్థస్య , స్వావస్థాహార్హ మిత్యనేన స్వనిష్ఠాభి జ్ఞానాధి కారార్థస్య. సపర్యా మిత్యనేన ఉత్తర కృత్యాధి కారార్థస్య , పురుషార్థ కాష్ఠాధి కారార్థస్య చ, ఇహ విధి నియత మిత్య నేన శాస్త్రీయ నియమ నాధి కారార్థ స్య , వ్యాగస మిత్యనేనవిగతాగ సమిత్యర్థః - తేనఅపరాధ పరి హారాధికారార్థస్య, క్వాపి బిభ్రదిత్యనేన స్థాన విశేషాధికారార్థస్య, నిర్ముక్తస్థూలప్రకృతి రిత్యనేన నిర్యాణాధి కారార్థస్య, నిర్ముక్తసూక్ష్మ ప్రకృతి రిత్యనేన గతివిశేషాధికారార్థస్య, శేషేణ పరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాధికారార్థస్యచ సంగ్రహః - అనా

ద్వావింశత్యధికారార్థసంగ్రహశ్లోకః

మూ —. నిత్యమేకః ॥౧౦॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్ర స్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే అర్థానుశాసనభాగః ప్రథమః.
శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ-కారార్థఉక్తిః-నిత్యమచ్యుతమనుభవతీత్యనేనపరిపూర్ణబ్రహ్మానుభవాధికారార్థస్సూచితః ॥౧౦॥

ఇతి శ్రీవాధూల కులతిలక శ్రీలక్ష్మణాచార్య కృపాపాత్రభూతస్య పెరియప్పదేశిక
కృపాలబ్ధోభయ వేదాంతస్య శ్రీభావ్యశ్రీనివాసస్య కృతిషు శ్రీసార
దీపికాయాం అర్థానుశాసనభాగః ప్రథమః.

సా-స్వా—ద్వయాదివిశిష్టంభగవంతం- నిత్యం, సదానుభవతి- వర్తమాన సామీప్యే వర్తమానవ్య
పదేశః - యద్వాపుండరీకక్షుత్రబంధు శ్రీమచ్ఛఠకోప యోగినాథముని ప్రభృతి రనుభవతీత్యర్థః - నసరో
ఽపీతి భావః - అనేన పరి పూర్ణ బ్రహ్మానుభవాధి కారార్థోక్తిః ॥౧౦॥

ఇతి శ్రీమదాత్రేయ కృష్ణార్య తనూజేన తచ్చరణారవింద చంచరీకేణ శ్రీమద్వేదాంత
రామానుజ యోగీంద్ర మహాదేశిక కటాక్ష లబ్ధ వేదాంత రహస్య జాతేన
గోపాల దాసేన విరచితాయా మత్తర సారాస్వాదిన్యాం
అర్థాను శాసన భాగఃప్రథమః.

సా-ప్ర—కారార్థసంగ్రహః. అర్థానుశాసనభాగః,ద్వావింశత్యధి కారణాంయేఅర్థాఉక్తాస్తేషాం
ప్రమాణాను గుణ్యేన శాసక శ్లోకో భాగ ఇత్యర్థః ॥౧౦॥

ఇతి శ్రీభారద్వాజకులతిలకస్య సంస్కృతద్రామిడ భేదభిన్న వేదాంతవిద్యా విహారభూమేః
పర్యాయభాష్యకారస్యశ్రీనివాసాచార్యస్యపుత్రేణశ్రీనివాసేన విరచితాయాం
సారప్రకాశికాయాం అర్థానుశాసనభాగః ప్రథమః.

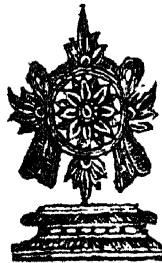
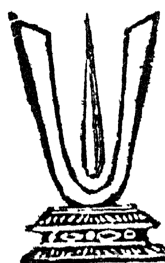
సా-వి— కారార్థ ఇతి ద్వావింశత్యధికారార్థాస్సంగ్రహీతాః ॥౧౦॥

ఇతి శ్రీశైలవంశతిలకశ్రీవేంకటసోమసుత్వనస్సుతేనశ్రీనివాసదేశిక కృపాలబ్ధ సారార్థ జ్ఞానేన
శ్రీనివాసేనలిఖితాయాం శ్రీ సారవివరిణ్యాం అర్థానుశాసనభాగఃప్రథమః.

సా-సం—వృత్త్యర్థకం నిత్యపదం. ఏకపదస్యఆవిర్భావాత్స్వభావాన్యథా భావరహితస్సన్నిత్యర్థః॥౧౦॥

ఇతి శ్రీమద్వరదరాజ వేదశిరోమునివర కరుణైక భాజనేన శ్రీమద్ఘృనగిరి కుల తిలక
శ్రీనివాస గురు వర కరుణైక లబ్ధ శ్రీమచ్ఛారీరక భాష్య శ్రీ రహస్య త్రయ
సారార్థయాథాత్మ్య విజ్ఞానేన శ్రీమద్వరద దేశిక కటాక్షైక లక్ష్యతా
ముపగతేన కవికథకకణ్ఠీరవచరణయుగళవిన్యస్త భరేణ వేదాంత యతి
రాజానుకంపాసంలబ్ధ తుర్యాశ్రమధర్మేణ పర కాలాభిధాన
యతినాప్రణీతేశ్రీమద్రహస్యత్రయసారసారప్రకాశికాసంగ్రహే
అర్థానుశాసనభాగః ప్రథమః.

శ్రీయైనమః.

శ్రీమతే శ్రీహయవదనపరబ్రహ్మణే నమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

అథస్థిరీకరణభాగేసిద్ధోపాయ శోధనాధికారః.

మూ— యుగపదఖిలం

సా-టీ— ఇప్పడి అర్థానుశాసనభాగమ్ వ్యాఖ్యాతమాయిత్తు. అనన్తరమివ్వర్థఙ్గళిను దైయ స్థిరీకరణ

నా-స్వా— సత్త్వర్షామంథాచల మంథనేన సముద్ధృతా మాగ మహా నిబార్థేః ।

ఉపాయపోత్వార్థసుధాం ప్రయచ్ఛన్ సత్త్వ్రయీమౌలిగురుస్సజీయాత్ ॥

ఇప్పడి అర్థానుశాసన భాగత్తిలుప దిష్టార్థఙ్గళ్ కూడుమో? సంబన్ధా దేవస్థిరీకరణ క న్నాక్కైయాలే స్తనోత్తము ప్రాయశ నాన విప్రాధి కారిదుక్కు మోక్షార్థ మాక కర్తవ్యమోస్త్రు ఉపాయ మెన్దా త్తాక చ్చొన్నతు శాయ్ సుప్రపన్నలుక్కు కైకూడిపోత యస జ్ఞత మన్నో? ‹‹ యేనాథ వంతోహిభ వంతి లోకే తేనాత్ర కమాణాతి సమార భంతే । తేషాంహి కార్యేషు భవంతి నాథా స్సైవ్యాపయో రామ యథాయ యాతేః ,, ఇత్యాది ప్రమాణముమ్ విరోధి యాతో? తత్త్వ త్రయ చింతనాధికారత్తిల్ ‹‹సర్వా వస్థైయిలుమ్ సపత్నీకనాయిరుక్కు,, మెన్ఱు పిరాట్టిక్కు విశేషణ తయా ఉపాయ తయా న్వయం శొన్న తువు మసంగత మన్నో? పిరాట్టియుపాయ దశైయిలే ఉపలక్షణ భూతైయెన్నన్నో సంప్ర దాయమ్?

నా-ప్ర-ఏవంప్రమాణానుగుణ్యేనతత్త్వహితపురుషార్థ ప్రపన్నస్యత్రైయమప్రతిపాద్యతయాప్రదర్శ్య పరిపూర్ణా నుభవం ప్రత్యవ్యవధానేనజనకతయాహిత తమభూతసిద్ధోపాయవిషయే తత్ప్రసాదనసాధ్యోపాయ విషయే

సా-వి— స్థిరీకరణ భాగాదక్షా చింతనం మమమానసమ్ । చరీ కరోతు కరుణా పరి ణాహ బలాద్ధరోః ॥

ఇత్థం ప్రపన్నస్య జ్ఞాతవ్యార్థా స్సమ్యగనుశిష్టాః - ఇదానీ ముపాయ విషయే ఉపాయ ప్రభావ

నా-సం— ఏవం నిరూపితేషు ముముక్షుజ్ఞాతవ్యేషు ప్రధానభూతసిద్ధోపాయవిషయే సాధ్యోపాయవిషయే

సా-దీ—రూపమాన ద్వితీయ భాగమ్ నడక్కిఱతు.

అథోపరితనైరస్య చతుర్భిరధికారతః । స్థిరీకరణభాగస్తు ద్వితీయస్సాధువర్ణ్యతే ॥

ఇతిల్ నాలధికారఙ్గళ్ - అవైయావన - సిద్ధోపాయ శోధనాధికారముమ్, సాధ్యోపాయ శోధ నాధికారముమ్, ఉపాయ ప్రభావ వ్యవస్థాధి కారముమ్, ఉపాయప్రభావ రక్షాధికార ముమెన్ఱు. ఇవత్తిల్

సా-స్వా—పిరాట్టిక్కు ఉపాయత్వంశొల్లానన్యోపాయత్వముమ్విరోధియాతో? చరమ శ్లోకత్తిలే ఏకనుపాయ మెన్కిఱతవుమ్ విరోధి యాతో? ప్రపత్తి భర సమర్పణ రూపై యెన్ఱునిష్కర్షికాత్తతు తాన్కూడుమో? “తదేకోపాయ తాయాచ్ఞా । త్వమేవోపాయ భూతో మే భవ । ప్రపత్తిర్విశ్వాస” ఇత్యాది ప్రమాణ సంప్రదాయఙ్గళాలే ప్రార్థనా విశ్వాసాదికళై ప్రపత్తి యెన్ఱు శొల్లుకిఱతు విరోధి యాతో? ప్రపత్తిక్కానుకూల్యాదికళ్ అఙ్గఙ్గళెన్కిఱతువుమ్ అసంగత మన్ఱో? అప్పోతు “ప్రపత్తేః క్వచిదప్యేవం పరాపేక్షానవిద్యత” ఇత్యాది ప్రమాణమ్ విరోధియాతో? ప్రపదనమ్ సర్వాధి కారమెన్ఱుశొన్నతుతాన్కూడుమో? ఇతువుమ్వేదాంత విహితమాన పడియాలే త్రైవర్ణిక నియతత్వంశొల్లవేణ్డావో? శూద్రాధి కార మాకిల్ అపశూద్రాధి కరణముమ్ విరోధియాతో? ఉపాయ విభాగాధి కారత్తిలే భక్తియోగమే న్యూరు ముఖ్యోపాయ మ్మాక శొన్నతు కూడుమో? అతు స్వరూప విరుద్ధ మన్రో? పురుషార్థ కాష్ఠైయిలే శూద్ర భాగవత విషయత్తిల్ వ్యవస్థితవృత్తి శొన్నతువు మసఙ్గత మన్రో? “నశూద్రా భగవద్భక్తా విప్రా భాగవతా స్మృతా” ఇత్యాది ప్రమాణఙ్గళాలే భాగ వతత్వ మడియాక బ్రాహ్మణ్యమ్శొల్లుకిఱతు విరుద్ధ మాకాతో? శాస్త్రీయ నియమ నాధికారత్తిల్ నిత్య నైమిత్తిక మవశ్య కర్తవ్య మెన్ఱు శొన్నతు తాన్ కూడుమో? “సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య” వెన్ఱుమ్ “త్యజధర్మ మధర్మంచ - త్యజ సత్యానృతేఅపి” త్యాది ప్రమాణఙ్గళాలే ఇవ్వధి కారిక్కు సర్వధర్మ స్వరూపత్యాగమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో? అపరాధ పరిహారాధి కారత్తిల్ ప్రపత్తిక్కు ప్రారబ్ధ నివర్తకత్వ మ్మాక శొన్నతు కూడుమో? అప్పోతు ప్రారబ్ధ ఫలమాన దుఃఖానుభవం ప్రత్యక్ష సిద్ధమాకత్తోత్తుకిఱతువిరోధియాతో? ఆకైయాల్

సా-ప్ర—తత్ప్రభావవిషయేచమందమతీనాంవ్యామోహజనకతత్తదాచార్యవచనానాంతాత్పర్యంప్రదర్శయిష్యన్ తత్తద్వాక్యజనితవ్యామోహ ప్రదర్శనపూర్వకం వ్యామోహ నివృత్తిప్రకారంచ ప్రదర్శయితుంప్రవృత్తః స్సిద్ధోపాయస్య సర్వ ప్రధానత్వాత్ప్రథమం తద్విషయ వ్యామోహం నివర్తయితుం తత్స్వ

సా-వి—విషయేచతత్తత్పూర్వాచార్యాణాంతత్తదంశప్రాధాన్యప్రాశస్త్యపరైర్వాక్యైర్మందమతీనామన్యథా ప్రతీతి ర్జాయత ఇతి తద్వారణాయ స్థిరీకరణ భాగ ఆరబ్ధః-యద్యపి తత్తత్ప్రకరణ ఏవ తత్తదనుబంధి విరుద్ధార్థాః ప్రతిక్షిప్తాః. తథాపి శఙ్కా బాహుళ్యాత్సర్వాసాం తత్రనిశ్శేష నిరాకర ణాభావాత్ప్రకరణ ప్రతిపాద్యార్థ బహుగ్రంథ సందర్భేణ కలుషితత్వేన సుఖ ప్రతిపత్త్యభావాచ్చ పృథగారబ్ధ ఇతి మంతవ్యం - తత్రోపాయో ద్వివిధః - సిద్ధోపాయ స్సాధ్యోపాయశ్చేతి - తత్రసిద్ధో పాయ

సా-సం—తన్నిష్ఠప్రభావాధిక్య విషయేతన్న్యూనతావిషయేచ సంభావితమతి కాలుష్యపరిహారకేననిరూపితార్థ స్థిరీకరణార్థ మధికార చతుష్టయ మాక్షిపిక్యా సంగత్యా ఆరభమాణః ప్రథమ ముపజీవ్యం

మూ— ప్రత్యక్షేణ స్వతస్సతతం విదన్నిరవధిదయానిత్యో(దివ్యో)దన్వానశక్య వివర్జితః ।

సా-దీ— ప్రధానమాకైయాల్ సిద్ధోపాయశోధనమ్ప్రథమమాకిరతు. ''అథతత్రత్రయోవింశేసిద్ధోపాయస్య శేషిణః । శోధనంక్రియతేత్రై స్స్తైః ప్రకారైస్సాధువర్ణితైః,, అతిల్ మున్న సిద్ధోపాయస్వరూపత్తై సంక్షేపేణ కాట్టుకిరార్ - ఆదిశ్లోకత్తాల్ • యుగపదితి - సర్వజ్ఞస్సర్వశక్తి స్సహజకారుణికశ్శ్రియః పతిర్నారాయణ స్సిద్ధోపాయ ఇతి నిష్కృష్టోర్థః - అఖిలం, ఉభయ విభూతి గత మాన వస్తు కంగళై.

సా-స్వా— ''సంద్రుష్టస్సారవాగ్భిః,, దిత్తిశ్లోకత్తిల్ ''అనుభవత్యచ్యుతంనిత్యమేకః,, ఎన్నునిష్కర్షైక్కైక్కోడు. మో? ఇత్యాదిబహువిధశంకైకళ్ పిరక్క అధికారచతుష్ట్యాత్మకస్థిరీకరణభాగత్తాలేసమస్తశంకైకళై యుమ్ సత్తర్కానుగృహీత శ్రుత్యాది ప్రమాణ వర్గత్తాలె పరిహరిత్తు అర్థానుశాసన భాగోపదిష్టార్థ స్థిరీకరణమ్ పణ్ణి కొండవరామ్ ప్రథమం సిద్ధోపాయం ప్రధానమాకైయాలే తన్ముఖేన వస్తుశంకైకళై సిద్ధోపాయ శోధనాధికారత్తాలే పరిహరిక్కక్కడవరామ్ ''ఇష్టంహి విదుషాంలోకే సమాసవ్యాసధారణ,, మెన్కిర న్యాయత్తాలే అధికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - యుగపదితి - అఖిలవస్తు జాతం- యుగపత్,ఏకదైవ-నతుక్రమేణ-సతతం-నతుకదాచిత్-స్వతః,నతుతపఃప్రభృతికారణవశేన-ప్రత్యక్షేణ, న త్వనుమానాదినా-విదన్, ''యోవేత్తియుగపత్సర్వంప్రత్యక్షేణసదాస్వతః।తంప్రణమ్యహరింశాస్త్రంన్యాయతత్త్వంప్రచక్ష్మహే,,ఇతిశ్రీమన్నాథమునిప్రణీత శ్లోకార్థోవ్యజ్యతే-అనేనస్వదాసజనసమస్తసాంసారికదుఃఖదర్శిత్వముక్తం - నిరవధీతి - స్వత ఇత్యేతత్కాకాక్షిన్యాయేన ఉభయత్రాన్వీయతే - స్వతః నిరవధిః దయాదివ్యోదన్వాన్, దివ్యసముద్రః - నిరవధీతి ప్రసిద్ధసముద్రవ్యతిరేకస్సూచ్యతే - అనేన స్వతఏవ రక్షణోపయుక్తపరమ కారుణికత్వం వ్యజ్యతే - అశక్య వివర్జితః, స్వసంకల్పితార్థస్య స్వేనాపి ప్రతి

సా-ప్ర— రూపమాహ-యుగపదఖిలమిత్యాదినా.అకించనానామనన్యగతీనాముపాయాంతరాభావంగర్భ జన్మ జరామరణ చక్ర పరిభ్రమణేన దుఃఖాకులత్వంచ జానన్మోక్ష ప్రదాన శక్తో నిరవధికసహజకారుణ్య

సా-వి— స్యప్రాధాన్యాత్ప్రథమంసిద్ధోపాయానుబంధిశంకాంపరిహరిష్యన్ అధికారార్థంశ్లోకేనసంగృహ్ణాతి - యుగపదితి - సర్వజ్ఞస్సర్వశక్తిః పరమకారుణికః శ్రియాసహ సర్వనియంతా సర్వరక్షకః పురుషోత్తమస్సిద్ధోపాయ ఇతి నిష్కృష్టార్థః - ''యోవేత్తియుగపత్సర్వం ప్రత్యక్షేణ సదాస్వతః,, ఇతి సర్వజ్ఞలక్షణం- తదేతదభిసంధాయోక్తం యుగపదఖిలమితి- స్వతః, యోగజధర్మప్రత్యాసత్త్యాద్యుపాధిమంతరేణ- ప్రత్యక్షేణ, అపరోక్షరూపజ్ఞానేన- నతు చక్షురాదినా ''పశ్యత్యచక్షుః,, రితిశ్రుతేః- అత్రజన్మపరంపరాయాం క్రమేణ సర్వవిషయసాక్షాత్కారవతి బద్ధేఽతివ్యాప్తి వారణాయయుగపదితి.

సా-సం-సిద్ధోపాయంశోధయితుమారభమాణఃఅధికారార్థంసంగృహ్ణాతి-యుగపదితి- సిద్ధోపాయత్వానుగుణం సర్వజ్ఞత్వం, పరమ కారుణికత్వం, సర్వశక్తిత్వంచ క్రమేణాహ - యుగపదిత్యాదినా - స్వత ఇతి నిత్యవ్యావృత్తిః- సతతమితి ముక్తవ్యావృత్తిః- దయాయానిరవధిత్వముత్కృష్టావధి రాహిత్యం. దయారూపోదధే ర్దివ్యత్వం నిర్దుష్టత్వం - దయాంబురాశి రిత్యర్థః - అవతార దశాయామప్యాశ్రితాశక్తిత్వ ద్యోతనాయాశక్య వివర్జిత ఇతి వ్యతిరేక ముఖేనాభిధానం - జగత్పరిపాలనరూప ధర్మ

మూ — జలధిసుతయా సార్ధం దేవో జగత్పరిపాలయన్

సా-దీ—ప్రత్యక్షరూపజ్ఞాన త్త్రాలోరుకార్యే ప్యేవ్యాప్తుం స్వతః ఉపాధియన్తి యే అరి ము ముద నామ్- అశక్యవివ
ర్జితః, అశక్యమాన కార్య మిల్లాతవనామ్ - నిరవధిదయా నిత్యోదన్వాన్, నిరవధికదయైకక్యనిత్యసముద్ర
స్థానీయనామ్. జలధిసుతయా సహైవ సర్వ జగద్రక్షకనామ్. ఇత్రాత్ "లక్ష్మ్యాసహ హృషీకేశః" ఎక్స్

సా-స్వా—హతినార్థస్త్యర్థః- పదత్రయేణా ప్యధికారే వతిర్వక్ష్యమాణశంకాద్యోత్యతే- దేవః, లీలాప్రవృ
త్తఏవ- స్వతఏవ రక్షకత్వే లీలాప్రవృత్తిరేవ నస్యాదితిభావః-జలధిసుతయాసార్ధంజగత్పరిపాలయన్, నతు
లక్ష్మీం నైరపేక్ష్యేణ స్వతఏవ పరిపాలయన్ -పరమపురుషః- "లక్ష్మ్యాసహ హృషీకేశ". ఇత్యాది ప్రమా
ణేన లక్ష్మీసాహిత్యేన రక్షకతయా ప్రతిపన్నః పరమపురుషః- "పురుషాన్నపరం కించి", దితి ప్రతిపన్నః
శ్రియఃపతిః - ప్రతీష్టభరస్సన్, స్వీకృతభరస్సన్- భరన్యాస రూప వ్యాజ విశేషేణ స్వీకృత భర స్సన్

సా-ప్ర—విశిష్టః పురుషకారభూతయా లక్ష్మ్యా విశిష్ట ఏవ జగద్రక్షక ఇతి "లక్ష్మ్యాసహ హృషీకేశ", ఇత్యాది

సా-వి—ప్రమేయత్వాదిసామాన్యముఖేనవా సర్వవిషయసాక్షాత్కారవత్యతివ్యాప్తి వారణాయాఖిలమితి-త
త్తత్ప్రకారవిశిష్టంవిదన్ తత్తత్ప్రకారేణావగాహంసంయథాస్యాత్తథావిదన్నితియావత్ -సర్వమిత్యాదిజ్ఞానే
నతు తత్తత్ప్రకార వైశిష్ట్యేన నజ్ఞాయతే - సామాన్య ప్రత్యాసత్త్యంగీకారేతు యుగపత్సతతం జీవాను
పదార్థవిషయసాక్షాత్కారవతి బద్ధేతివ్యాప్తివారణాయాఖిల పదం - నచతస్య సుషుప్తిదశాయాం తత్సా
క్షాత్కారాభావాత్సతతం తత్సాక్షాత్కారో నాస్తీతి నాతివ్యాప్తిరితి వాచ్యం - చతుర్ముఖాదీనాం
సుషుప్త్యభావే నాతివ్యాప్తిసత్త్వాత్ అఖిలపదం ప్రామాణిక మిత్యభిప్రేతం - అత ఈశ్వర స్యాప్య నంత
బ్రహ్మాండేషుసంఖ్యాయా అభావాదవిద్య మాన వస్త్వజ్ఞాన మాదాయ నాసంభవ శంకా - అనుమానికా
దిజ్ఞానసర్వవిషయ జ్ఞాన వత్యతి వ్యాప్తి వారణాయ ప్రత్యక్షేతి- యోగిన్యతి వ్యాప్తి వారణాయ స్వతఇ
తి- ముక్తేతి వ్యాప్తి వారణాయ సతతమితి- యద్యపి ముక్తస్యాపి సర్వజ్ఞత్వ మస్తి - తథాపి తద్వ్యావృత్త
మీశ్వరసర్వజ్ఞత్వ మితి తద్వ్యావృత్తిః - సతతమితి త్రైకాలికాఖిలవేదనస్య వివక్షితత్వాన్ముక్తస్యపూ
ర్వకాలావచ్ఛేదేన తదభావాత్ - ఏవంచ చతుర్ముఖాదిష్వతివ్యాప్త్యభావాదఖిలపదం స్పష్టార్థం -
అపరోక్షేణ స్వత స్సర్వదా ప్యాత్మ సాక్షాత్కారవతి జీవేతి వ్యాప్తి వారణాయాఖిల పదం - వస్తు
తస్తు భూతభావి స్వరూప సాక్షాత్కారాభావాత్స్పష్టార్థ మిత్యేవతత్త్వం- స్వతఇత్యనేనైవనిత్యేష్వ
తి వ్యాప్తిః పరిహృతా - తేషాం సతతవేదనస్య భగవన్నిత్యేచ్ఛాసిద్ధత్వాత్. నిత్యముక్తసాధారణ సార్వజ్ఞ
వివక్షాయాం సతతమిత్యేతన్నిష్ప్రయోజనం స్యాత్ - సతతమఖిలవేదిత్వం యుగపత్ప్రత్యక్షేణ స్వతోఖి
ల వేదిత్వమితి లక్షణద్వయే తాత్పర్యమ్ - అస్మిన్పక్షేఽఖిలపదం సార్థకమేవేతి దిక్ - అశక్యవివర్జితః,
సర్వశక్తిః - అతఏవ సతాం ప్రతీష్టభరః, స్వీకృతభరః. దేవః, సర్వస్వామీ- జలధిసుతయా సార్ధంజగద్వి
భూతియుగ్మం పరిపాలయన్ పాలనావస్థస్సన్- లక్షణే శతృప్రత్యయః- తత్తదభిమతఫలప్రదానాదిసంకల్ప

సా-సం—స్వవ్యాసజ్యవృత్తిధర్మత్వస్ఫోరణాయసార్ధమిత్యుక్తిః- దేవః, జగత్సృష్ట్యాది క్రీడనశీలః- అ
తాపి సార్థ మిత్యన్వేతి- "యువాంతు విశ్వస్య విభూ జగతః కారణంపర" మిత్యుక్తేః -

మూ— పరమపురుషస్సిద్ధోపాయః ప్రతిష్ఠభరస్స తామ్ ॥ ౫౮॥

సా-దీ—మర్థమ్ శొల్లప్పట్టతు-ఇప్పడిప్పట్ట పరమపురుషన్ సిద్ధోపాయమ్- పూర్వమేవ సిద్ధనాకైయా లుమ్ స్వప్రాప్తేస్స్వయమేవ సాధనమాకైయాలుమ్ ఇవనై సిద్ధోపాయ మెన్కిఱతు- సతాం,ప్రపన్నానాం. ప్రతిష్ఠస్స్వీకృతో భరో యేనసః. ఆశ్రితరుడైయభరత్తై వహిక్కుమవనాకా నిన్ఱానెన్ఱు॥౫౮॥

ఇని మేలుక్తార్థ స్థిరీకరణమ్ పణ్ణువతాక ఉద్యోగిత్తు కీழుక్తమాన ద్వావింశత్యధి కారార్థజ్ఞత్తై

సా-స్వా—సతాం,"సంతమేనంతతో విదు,,రిత్యుక్తప్రకారేణసత్త్వేన వేదాంతవిచార క్షమాణాం శ్రీ భాష్యకార మార్గ నిష్ఠానామితి యావత్ - సిద్ధోపాయః, నతు భరన్యాస భరస్వీకార యోరభావే వ్యు పాయ ఇత్యర్థః - నిరవధి కరుణాదిమత్త్వేన స్వత ఏవ రక్షకత్వే సర్వముక్తి ప్రసంగేన భరన్యాస రూప వ్యాజ విశేష మపేక్ష్యైవ రక్షకత్వం లక్ష్మీ విశిష్టస్యైవ ఉపాయతయా స్వతంత్రోపాయాంతరా భావే నానన్యోపాయత్వాది విరోధోపి నాస్తి ఎన్ఱుకరుత్తు - ॥ ౫౮॥

ఇని ఉక్త బహువిధ శంకా పరిహారార్థం స్థిరీకరణ భాగారంభమ్ కూఱుమో ? ఉపదేశమాత్ర త్తాలే తత్త్వజ్ఞానం పిఱవాతో ? " ఆర్షం ధర్మోపదేశంచ వేదశాస్త్రావిరోధినా । యస్తర్కేణానుసంధత్తే సధర్మం వేదనేతరః ,, ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలే సమీచీన యుక్తి విచారమన్ఱికే తత్త్వ జ్ఞానమ్ సిద్ధి యాతెన్ఱిల్ అప్పోతు "సందృష్ట,,ఇత్యాదినా ఓరధి కారికు ఉపదేశ మాత్రత్తాలే తత్త్వజ్ఞాన ముణ్డాన తాక చ్చొన్నతు విరోధి యాతో ? " శాస్త్ర జ్ఞానం బహుక్లేశం బుద్ధేశ్చలన కారణమ్ । ఉపదేశాద్ధరిం బుద్ధ్వా విరమేత్సర్వకర్మసు ,, ఎన్కిఱ ప్రమాణముమ్ విరోధి యాతో ? ఇతుయుక్తి విచారత్తిలనధికృత పరమాస్తికాధికారి విశేష విషయ మాకైయాలే విరోధమిల్లై యెన్ఱిల్ తత్త్వ నిర్ణయ కారణమాన ఉపదేశమ్ సర్వరుక్కుమ్ అవిశిష్టమాయిరుక్క శిలరుక్కు తత్త్వ నిర్ణయ మిల్లైయెన్ఱుమ్, శిలరుక్కుతత్త్వని ర్ణయ ముణ్డెన్ఱుమ్ శొల్లుకై యసజ్గత మన్ఱో ? సత్యం ప్రదాయ సిద్ధియుమ్, సదాచార్యానుగ్రహముమ్, తిరుమకప్పాశురము మెన్కిఱ విశేష సామగ్రీ సహితోపదేశమ్ తత్త్వనిర్ణాయక మాకైయాలే ఇస్సా మగ్రివికలరుక్కు తత్త్వ నిర్ణయ మిల్లైయెన్ఱిల్ ఇస్సామగ్రీ సహితోపదేశ మాత్రమ్ నిర్ణాయక మాకిల్ " ఆర్షం ధర్మోపదేశంచ ,, ఎన్కిఱ ప్రమాణమ్ విరోధియాతో ? ఇస్సామగ్రి యిరున్తాలుమ్ హే

సా-ప్ర— ష్వవగతో భగవానకించనానాం రక్షణ భరం తయా సహైవ స్వీకృత్యతాన్ రక్షతీత్యర్థః ॥౫౮॥

నన్వస్మిన్నధికారే సిద్ధోపాయ విషయ వ్యామోహ నివర్తనం నోపపద్యతే- "జాయమానంహి,,

సా-వి-విశిష్ట ఇత్యర్థః. "లక్ష్మ్యా సహ హృషీకేశ,,ఇతివచనం స్మారితం-పరమపురుషస్సిద్ధోపాయః, అసా ధ్య ఏవ సన్నుపాయభూత స్సిద్ధోపాయః . అత్ర జలధిసుతయా సార్థ మిత్యనేన లక్ష్మీవిశిష్టస్యైవ ఫ లప్రదానోక్త్యా ర్విశిష్టస్యైవోపాయత్వం దర్శితమ్॥౫౮॥

సా-సం —సతాం , భరన్యాసేన లబ్ధసత్తాకానాం ఆచార్యాణాం. జలధి సుతయా సార్థం ప్రతిష్ఠ భరః, స్వీకృత భర స్సన్ సిద్ధోపాయో భవతీత్యర్థః ॥ ౫౮ ॥

ఇత్థం సంగృహీతం వివరీతుం వృత్త వర్తిష్యమాణయో స్సంగతి ప్రదర్శనాయ వృత్తాధి కా

మూ— అనాదికాలమ్ సంసరిత్తుప్పోన్ద క్షేత్రజ్ఞర్ అవసర ప్రతీక్షమాన భగవత్కృపైయాలే పిరిన్దు సమీచీన శాస్త్రముఖత్తాలే తత్త్వహితపురుషార్థ(జ్గళిల్) విశేషజ్ఞరై తెళిన్దుముముక్షువాయ్ స్వాధికారానురూపమాయిరుప్పతోరు ఉపాయ విశేషత్తై పరిగ్రహిత్తు కృతకృత్యనాయ్ తన్నిష్ఠైయై త్తెళిన్దు అతుక్కనురూపమాకవిజ్గిరున్దనాళ్ యథాశాస్త్రమ్నిర(పాయమాక)పరాధమాకప్పణ్ణుమ్కైంకర్యరూపపురుషార్థమిరుక్కుమ్పడియుమ్శరీరపాతానన్తరమ్అర్చిరాదిగతియాలే అప్రాకృత దేశవిశేషత్తిలే శెన్రాల్ అవనుక్కు అనవచ్ఛిన్న భగవదనుభవ పరీవాహమాక వరుమ్ పరిపూర్ణ కైంకర్యరూప పరమపురుషార్థ—

సా-దీ—సంగ్రహేణానువదిక్కిరార్. అనాదికాలమిత్యాదియాల్-పిరిన్దు, సంసారాన్నివృత్తరాయెన్రు-ఇప్పడివు ముపోద్ఘాతాధికారార్థమనువదిక్కప్పట్టదు - సమీచీనేత్యాది సారనిష్కర్షాధికారార్థమ్ - తత్త్వహితపురుషార్థేత్యాది ప్రధాన ప్రతితన్త్రార్థ పంచక తత్త్వత్రయ పరదేవతా పారమార్థ్యాధికారార్థమ్ - ముముక్షువాయెన్దు ముముక్షుత్వాధికారార్థమ్- స్వాధికారానురూపేత్యాదిఅధికారవిభాగాధికారార్థమ్. ఉపాయ విశేషేత్యాద్యుపాయ విభాగాద్యధికార చతుష్టయార్థమ్ - కృతకృత్యనాయెన్దుకృతకృత్యాధికారార్థమ్ - తన్నిష్ఠైయైఇత్యాది స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారార్థమ్- అతుక్కనురూపమాకవిత్యాద్యుత్తర కృత్య పురుషార్థకాష్ఠాధికారజ్గళుడైయ వర్థమ్ - యథా శాస్త్రమెన్దు శాస్త్రీయనియమనాధికారార్థమ్ - నిరపాయమాకవెన్దు అపరాధ పరిహారాధికారార్థమ్- కీఴిజ్జిరున్ద వెన్దత్తాల్ స్థాన విశేషాధికారార్థమనువదిక్కప్పట్టదు - శరీర పాతానన్తర మెన్దు నిర్యాణాధికారార్థమ్- అర్చిరాదిగతియాలెన్దు గతి విశేషాధికారార్థమ్ - అప్రాకృత దేశేత్యాదియాల్ పరిపూర్ణ బ్రహ్మాను

సా-స్వా— తుకసంసర్గత్తాలేనుందబుద్ధికళుక్కుబుద్ధిచలనమ్సంభావితమాకైయాలేతత్సారాసారమ్యుక్తివిచారమపేక్షితమెన్నిల్ తహ్హే "శాస్త్రజ్ఞానం బహుక్లేశ," మెన్కిర ప్రమాణమ్ విరోధియాతో? కృతకృత్యాధికారిక్కు బుద్ధిచలనముణ్డానాలుమ్ పరమ ఫల ప్రతిబంధమిల్లామైయాలేస్థిరీకరణ భాగమ్వ్యర్థమన్రో? ఇత్యాది తటస్థ శంకైయిల్ స్థిరీకరణమావశ్యకమెన్దు సమర్థిక్కక్కడవరాయ్ వృత్తానువాదమ్ పణ్ణుకిరార్ - అనాదికాలమెన్దు తుడజ్గి. పిరిన్దు, సంసారమార్గ న్నివృత్తనాయ్ - ఇత్తాలుపోద్ఘాతాధికారార్థమ్ శొల్లిత్తు - సమీచీనేతి - సారనిష్కర్షాధికారార్థముమ్, తత్త్వేత్యాదినా ప్రధాన ప్రతితన్త్రాద్యధికార చతుష్టయార్థముమ్, ముముక్షువాయ్ ఇత్యనేన ముముక్షుత్వాధికారార్థముమ్, స్వాధికారేతి వాక్యేన అధికార విభాగాద్యధికార పంచకార్థముమ్, కృతకృత్యేత్యనేన కృతకృత్యాధికారార్థముమ్, స్వనిష్ఠైయై త్తెళిన్దిత్యనేన స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానాధికారార్థముమ్, అతుక్కనురూపేత్యనేన ఉత్తర కృత్యాధికార పంచకార్థముమ్, శరీరపాతేత్యాదినా నిర్యాణాద్యధికార త్రయార్థ

సా-ప్ర—త్యాదినా ప్రపన్నానామన్యథా జ్ఞాన విపరీత జ్ఞానాదేరభావావగమాదిత్యర్థః తౌ సత్సంగాదినా తత్సద్భావముపపాదయితుం వృత్తస్య వక్ష్యమాణేన సంగతిమాహ - అనాదికాలమిత్యాదినా - పిరిన్దు,

సా - వి — అథ సంగత్యర్థం పూర్వభాగార్థం సంగ్రహేణానువదతి - అనాదికాలమితి - పిరిన్దు,

సా-సం—రాధార్ క్రమేణానువదతి - అనాదికాలమిత్యాదినా-పిరిన్దు, సంసారహేతుకమార్జననిన్నివృత్తః - పరిగ్రహిత్తు, అనుష్ఠాయ - నన్వర్థానుశాసన భాగేనైవాపేక్షితార్థ నిర్ధారణాత్కిం వక్తవ్య

మూ— సిద్ధి యిరుక్కుమ్ పడియుమ్ శొల్లోమ్.

సా-దీ— భవాధికారార్థమనువదిక్క ప్పట్టతు-ననుసిద్ధోపాయ విశోధనమ్ కూడాతు. సిద్ధోపాయ విశ్లేష శంకై పిరక్కు మాకిలిరె శోధిక్క వేణ్డువతు - తెళిన్త ప్రపన్నర్కు ఇవత్తిల్ శంకైక్క శుదియామ తెరే మెన్నుమ్ శంకైయిలే పరిపూర్ణాధికారికళుక్కు శంకై పిరవాతాకిలుమ్ మృదుప్రజ్ఞరాన ప్రపన్నర్కు

సా-స్వా— ముమ్ శొల్లిత్తెన్నపడి-ఇప్పడియుపడి మ్మాకిల్ స్థిరీకరణ భాగమిస్వార్థమనొ ?ఇత్యాదిశంకైక్కు

సా-ప్ర— వనివృత్త్యై - ప్రపన్నానాం వ్యామోహం సమర్థయితుం తేషామన్యథా జ్ఞానాద్యాత్యంతిక

సా-వి—సంసారాద్వినివృత్త్య-ననుసిద్ధోపాయాదివిషయ వివేకినః ప్రపన్నస్య శంకానజాయంతే-అతస్తత్పరిహారార్థశోధనం వ్యర్థమిత్యాశంక్య పరిపూర్ణాధికారిణాం శంకానుత్పత్తావపిమృదుప్రజ్ఞానాంప్రపన్నానాం హైతుకైస్సహవాసేసతిబుద్ధిచలనంసంభవతీతిశంకాఉత్పద్యంతే-తథాహికేషాంచిత్పాపీనదుష్కర్మవశాచ్ఛీఘ్రముపాయ తత్ఫలభావాది విషయే విశద జ్ఞానోత్పత్తి ర్నభూదితి శ్రుతస్య భగవత్సంకల్ప స్యాన్యథాకరణాయ త్రీణికారణాని సంతి. శ్రియః ప్రసాద సూచక మస్తుత ఇత్యేతద్వాక్యం సదాచార్యాను గ్రహ స్తత్సంప్రదాయ సిద్ధిరితి. ఏతత్త్రితయాభావే భగవదీయాపరాధ ఫలప్రదాన సంకల్ప నివారకాభావా దపరాధ ఫలభూతా దుర్బుద్ధయో జాయంతే. అకస్తేషాం శాస్త్రార్థశ్రవణ సమర్థానాం శంకానివృత్త్యర్థం సమీచీనతర్క ఘటిత శాస్త్రార్థ శ్రవణం కార్యం- పరమాస్తికానామపి సుదృఢ నిశ్చయార్థం శ్రవణం కార్యం - మందమతీనాం శాస్త్రార్థ శ్రవణ సమర్థానాం వ్యామోహనివృత్త్యర్థం శ్రవణంకార్యం ‘ తదర్థంచ శ్రవణం - అతస్సత్సంప్రదాయ సిద్ధిసత్త్వే పిపరమాస్తికానాం శాస్త్రార్థవిచారోవ సరమర్హతే - ‘‘ శాస్త్రజ్ఞానం బహుక్లేశం బుద్ధేశ్చలనకారణమ్। ఉపదేశాద్ధరింబుద్ధ్వా విరమేత్సర్వకర్మస్వి,, తి శాస్త్రజ్ఞానస్య బహుక్లేశ సాధ్యత్వాత్పరస్పర విరోధేన బుద్ధిచలన కారణత్వాచ్చ సత్సంప్రదాయ పరంపరా ప్రాప్తోపదేశాదేవ హరిం విజానీయా దితి వచన సిద్ధసత్సంప్రదాయ సిద్ధిశ్శాస్త్రాధికృతాస్తిక విషయా - కించ శాస్త్రార్థ నిశ్చయ రహితాః కుతర్కైః ప్రామాణికమర్థ మపహ్నువతే - తేచాపహ్నవా బహుప్రకారాః. కేచిదీశ్వరో నాస్తీతీశ్వర మపహ్నువతే - కేచిదీశ్వరత్వ మన్యత్రారోప్య భగవత స్సర్వేశ్వరత్వ మపహ్నువతే - కేచిద్విభూతిరేవ నాస్తి. మిథ్యేతి బ్రువతే. కేచి ద్విభూతి సత్యత్వేపి నకస్యచిచ్ఛేష భూతేతి వదంతి - కేచిత్పరతంత్రోపి జీవ పరతంత్రోవా శివాది పరతంత్రో వేతి వదంతి- ఏతాదృశ హైతుక సహవాస వశాన్మృదుప్రజ్ఞస్య ప్రపన్నస్యాపి విభూతి విభూతి మద పహార బుద్ధి భర్వేత్ - తత స్తత్సంగః పరిత్యాజ్యఏవ. అన్యథాబాహ్యతా ప్రసంగాత్ - అనర్థ ప్రసంగాత్ - కదాచిత్సంసర్గ ప్రసక్తౌ పరమాస్తికస్య బాహ్యత్వాను త్పత్తావపి బుద్ధిమాలిన్యం సంభవతి - తత్పరిహారశ్చ దృష్ట చరః - శాస్త్రాణాం పరస్పర విరోధాదపి మంద మతీనాంశంకాస్సంభవంతి-ఆరురుక్షూణామపి దైవకృతాః ప్రతిబంధా స్సంభవంతీతి ప్రమాణ సిద్ధమ్ - అత స్తత్తర్క స్తాశ్శంకాః పరిహార్యా ఇతి ప్రమాణ సత్తర్క ప్రతిపాదన పరస్థిరీకరణ భాగఆరభ్యతే - తత్రప్రథమంప్రధానత్వాత్సిద్ధోపాయవిషయ

సా-సం—వ్య మవశిష్యత ఇత్యపేక్షాయాం స్థిరీకరణ భాగారంభార్థ ముపోద్ఘాత మారచయతి-

మూ—— ఇవ్వర్థఙ్గళిల్ జ్ఞాతవ్యతమమాన సిద్ధోపాయత్తై ప్పత్తఫుమ్ సాధ్యోపాయవిషయ మాకవుమ్ ఇప్పు పాయ ప్రభావ విషయ మాక వ్రుమ్ కర్మావశ్యరుక్కు కణ్డుక త్తెళివు పిర వా మైకక్కు స్వతంత్ర నాన సర్వేశ్వరన్ ఇవర్క ళుడైయ పూర్వాప రాధ త్తాలే యిట్ట నిన్నైప్పీడు మారుకైక్కు ప్రధాన కార ణమ్ మూన్నుణ్డు - అవై యెవై యెన్నిల్, అస్తుమే, ఎన్ఱ పేక్షి త్తాల్, అస్మిన్తే తవైవ సర్వంసంపత్స్యతే,, ఎన్కిఱ తిరు ముకప్పాశురముమ్, సదాచార్యానుగ్రహముమ్, సత్సంప్రదాయ సిద్ధియుమ్-

సా-దీ—— హైతుకరోడే సంసర్గమ్ వన్దాల్ బుద్ధిచలనమ్ సంభవిక్కుమ్ - అతడియా శంకై పిరక్కక్కూడుమ్ - హైతుక రావార్ తిరుముకప్పాశురమ్ ముతలానవై యిల్లాతవర్ - ఇవై యిల్లాతా ర్క్కు స్వకర్మమూలమాక వన్త, ఇవర్కళుక్కు తత్త్వార్థఙ్గళిల్ కణ్డుకత్తెళివుమ్ పిరవాతొళికవెన్నుమ్ భగవత్సంకల్పమ్ మారాతు. ఆకైయాలివర్కళ్ సంసర్గమూలమాక ప్పిఱన్త మృదుప్రజ్ఞర్కళుడైయ బుద్ధి చలనమూలశంకైకళ్ పరిహర్తవ్యఙ్గళ్- అవత్తిల్ సిద్ధోపాయాది విషయ శంకైకళై పరిహరిక్కిఱో మెన్కిఱార్ - ఇవ్వర్థఙ్గళిత్యారభ్య పరిహారమ్ శొల్లుకిఱో మిత్యంతత్తాల్ • సమ్యక్ జ్ఞానమ్ పిరక్కైక్కుయిల్ మూన్ఱుకారణముణ్డు - లక్ష్మీకటాక్షముమ్, సదాచార్యానుగ్రహముమ్, సత్సంప్రదాయ సిద్ధియుమ్. అతిల్ సత్సం

సా-స్వా- పరిహరిక్కక్కడవ రామ్వ్యవస్థాసిద్ధ్యర్థంతత్త్వనిర్ణయసామగ్రీవిశేషమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇవ్వర్థఙ్గళితి - ఇప్పడి యాకిల్ సర్వార్థఙ్గళైయుమ్ శోధనమ్ పణ్ణవేణ్డి యిరుక్క సిద్ధోపాయ సాధ్యోపాయ తత్ప్రభావ విషయ శోధన మాత్రత్తుక్కు నిదాన మణో? వెన్కిఱశంకైయిల్ ప్రాధాన్యమే నిదానమెన్ఱరుళి చ్చెయ్కిరార్ - జ్ఞాతవ్యత మేతి - తెళివు, నిర్ణయం - ఇట్టనినైప్పు, ఇవర్ తత్త్వహితఙ్గళై యఱియక్కడవ నల్లనెన్ఱు భగవత్సంకల్పమ్ - ఈడుమారుకైక్కు, నివర్తిక్కైక్కు - అస్మిన్నేఇతి తిరుముకప్పాశురముమ్ - తిరు, పెరియ పిరాట్టియా రుడైయ - ముకప్పాశురమ్, తిరుప్పవళత్తాలే శొల్లప్పట్ట పాశురమ్ - సూక్తి - ఏతాదృశ సూక్తి పర్యంత ప్రసాద మెన్ఱపడి - సదాచార్యాను గ్రహం కారణ మెన్ఱు

సా-ప్ర—— వినాశక శూన్యత్వ మభిప్రయ వినాశక వర్గం విశిష్య దర్శయతి - ఇవ్వర్థఙ్గళిత్యాదినా - ఇట్టనినైప్పీడు మారుకైక్కు, క్లిష్ట సంకల్ప వినివృత్తేః - తిరుముకప్పాశురముమ్, ముఖోద్గతవాక్యం చ-

సా-వి—— శంకాస్తత్పరిహారాంశ్చ వక్ష్యామి ఇత్యభిప్రయన్నాహ - ఇవ్వర్థఙ్గళిల్ జ్ఞాతవ్యతమమానే త్యారభ్య శొల్లుకిరో మిత్యంతేన మహావాక్యేన - పిరవామైక్కు, అనుత్పత్తయే - సర్వేశ్వరన్, సర్వేశ్వరేణ - ఇట్ట, కృతం - నినైప్పు, సంకల్పం - ఈడుమారుకైక్కు, అన్యథాకర్తుం- సమ్యక్జ్ఞాన ముత్పాదయామీతి సంకల్పం కారయితు మిత్యర్థః. అవైయావన వెన్నిల్, తానికానీతి చేత్ - అస్మిన్తే తవైవ సర్వం సంపత్స్యతే ఇతి - తిరు ముకప్పాశురమితి - తిరు, శ్రియః - ముకప్పాశురమ్, శ్రీ సూక్తేః -

సా - సం —— ఇవ్వర్థఙ్గళిత్యాదినా- కర్మావశ్యరుక్కు, ‘‘ పాపం ప్రజ్ఞాం నాశయతి,, త్యుక్త దుష్కర్మవశ్యానాం. తెళివు, సమ్యక్ జ్ఞానమ్ - తదనుత్పత్తయే - ఇట్టనినైప్పు, నిగ్రహ సంకల్పః - ఆతీడు మారుకైక్కు, తత్పరిహారాయ - తత్పూర్వక సమ్యక్జ్ఞాన ప్రతిష్ఠార్థ మిత్యర్థః - తిరుముకప్పాశురమ్, జగన్మాతుర్వదనారవింద నిర్గతా సూక్తిః. సాఉక్తిః ప్రత్యుక్తి రూపేతి దర్శయతి - అస్మిన్నేఇత్యాదినా

సా-దీ—సంప్రదాయ సిద్ధియుమ్. అతిల్ సత్సంప్రదాయమ్ భగవచ్ఛాస్త్రాచార్యపరంపరాప్రాప్తమాన తత్త్వ హిత పురుషార్థఙ్గళై సదాచార్యర్ యావదపేక్షితమ్ శిష్యర్క్కు ఉపదేశిక్క ప్పెఱుకై - ఇవ్వుపదేశమే జ్ఞానత్తుక్కు వేరుమాకిలుమ్ స్వరూపపరజ్ఞాన దార్ఢ్యార్థమాన నాస్తిక బుద్ధినాశక్కు క్షమమాయ్ శాస్త్రపరిశ్రమత్తిలలస రాకాతార్ సత్తర్క్కఙ్గళోడే కేట్కక్క ప్రాప్తమ్ - మృదుప్రజ్ఞర్క్కు హైతుకాది సంసర్గత్తాల్ బుద్ధిచలనమ్ సంభావితమాకైయాల్ అత్తై వర్జిక్కక్కడవర్. ఐవర్ తత్సంసర్గత్తిల్ బుద్ధిచలనమామ్ ఎన్ఱఞ్జి కేళ్విల్ వరుమ్. అతు ఇతరరాల్ సత్తర్క్కఙ్గళై యిట్టవశ్య పరిహార్యమ్. ఆకైయాల్ మృదుప్రజ్ఞర్క్కు వేదసిద్ధోపాయాదివిషయత్తిల్ ఉదిక్కుమ్ కలక్కఙ్గళై ప్రమాణతర్క్కఙ్గళాలే శోధిక్కత్తక్కదు ఎన్ఱు

హోవాక్యార్థమ్ - సర్వార్థఙ్గళిల్ కలక్కఙ్గళుమ్ భగవన్నిగ్రహమూలసంకల్పాధీనమాకైయాలిజ్జివ్వర్థఙ్గళ

సా-స్వా—శొన్నతుకూడుమో? అతు పురుషనుక్కు ఉపాదేయమల్లా మైయాలే అశక్యసంపాదనమన్ఱో?

సా-వి—శ్రీభాష్యకారీయ శ్రీప్రపత్తౌ శరణాగతి గద్యే నిబద్ధం శ్రీదేవ్యాః ప్రతివచనమిదం - అస్యాయం భావః - "శ్రూయతే ఖలు గోవిందే భక్తిముద్వహతాం నృణామ్। సంసారస్యాంతతా భీతా స్త్రీదశాః పరి సంధిన" ఇతి సమీచీన జ్ఞానోత్పత్తి దేవానాం ప్రతిబంధకత్వాత్ - తత్ర "యజ్ఞవిద్యా మహావిద్యా గుహ్యవిద్యాచ శోభనే। ఆత్మవిద్యాచ దేవిత్వం విముక్తిఫలదాయినీ" ఇతి సర్వవిద్యా ప్రవర్తకతయా సర్వవిద్యాత్వవ్యపదేశాత్ - "ఋచో యజూంషి సామాని సామాని సాహీ శ్రీరమృతా సతాం" మితి ఋగ్యజుస్సామ్నాం తాదధీన్యశ్రుతేశ్చ సమ్యక్జ్ఞాన వ్యవసాయోపాయాది ప్రదాన సమర్థతయా భగవచ్ఛరణాగత్యర్థం ప్రపత్తౌ క్రియమాణాయాం అస్తుతే. తయైవ సర్వం సంపత్స్యతే" ఇతి తస్యాః ప్రతివచనరూపత్వాద్భగవచ్చరణారవింద శరణాగతిస్తవాస్తు, తయైవ శరణాగత్యా సర్వమభిలషితం సంపత్స్యత ఇత్యర్థాద్భగవత్ప్రపత్తిరస్త్విత్యనేనైవానుగ్రహేణ తదుపయుక్తజ్ఞాన సంపత్తిరస్యానుగృహీతా భవతీతి తద్వచనస్య జ్ఞానానుగ్రహసూచకత్వమితి- అత ఏవ ఆచార్యైర్గద్యభాష్యే "స్వయం సర్వవిదపి స్వాశ్రయ ప్రకాశనాయ పారమార్థికే యథావస్థితే" తి సామాన్యతో నిదర్శితం - "త్వమేవ వరం వృణీష్వ. యం త్వం మనుష్యాయ హితతమం మన్యసే - యద్ధితం మమ దేవేశ తదాజ్ఞాపయ మాధవే" తివత్. ఏతేన భగవత్ప్రపత్తిర్మోక్షసాధనమిత్యేతస్మిన్నర్థే నిర్ణీతం - స్వాయత్తస్వరూపాయత్ప్రకాశేతి చ నజానే - అత స్త్వయైవ తత్ఫలతయా మోక్షార్థభగవత్ప్రపత్తేః స్వరూపాదికం యథా ప్రమాణం జ్ఞాపయిత్వానుష్ఠాపనీయో హ మితి విశేష నిష్కర్ష రహితానామపి విజ్ఞాన ప్రకార శ్లిష్టతో భవతి - ఏవంచ సామాన్యత ఉక్తేఽపి సర్వజ్ఞా సర్వహితైషిణీ దేవీ స్వయమేవ సర్వం విధాస్యతీతి తాత్పర్య" మిత్యుక్తం - ఏవం ప్రదేశాంతరే వ్యక్తం "విశిష్టాకార ప్రపత్త్యనుష్ఠానే ప్రాప్యాభిలాష ప్రాపకాధ్యవసాయ ప్రాపకాంతరానన్వయానువృత్త్యనుగుణమనస్సమాధానాద్యర్థమిత్యాహ- తత్ప్రార్థనం యుక్త" మితి - ఏవంచ

సా-సం—పూర్వం భగవన్నారాయణాభిమతేత్యాదినా పురుషకారతయా శ్రియం శరణముపగమ్య తత్ఫలత్వేన పారమార్థికీత్యాదినా అస్తుమే ఇత్యంతేన పరమపురుషార్థ ప్రాప్తిహేతుభూతా భగవచ్చరణాగతిః ప్రార్థితా- పారమార్థికీతి తమః కార్యవ్యుదాసః - యథావస్థితేతి రజః కార్యవ్యుదాసః-అవిరతా,

మూ — ఇవై ఎల్లామ్ సదాచార్యానుగ్రహత్తుక్కు వ్యాజజ్ఙళుమ్ ఇత్తనై ఫలవిశేషఙ్ఙళ్ [illegible] పరాశర

వ్యా.దీ — లెన్ఱుతువ్యాపృతకత్వేన వస్తు. సిద్ధోపాయాదివిషయశఙ్కైకళైత్ తీర్త్తు [illegible] ప్రస్తావె. పాశురమ్, పిరాట్టియినుడైయ ప్రసాదసూచకవచనమ్- ఇత్తాలవఱ్ కళుక్కు [illegible] సదాచార్యానుగ్రహముమ్ తన్మూల సత్సంప్రదాయసిద్ధియుమ్ ఉణ్డాయ్త్తు — సదాచార్యానుగ్రహత్తుక్కు వ్యాజఫల ఙ్ఙళ్ ఆకైయాల్ ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవైయెల్లామిత్యాది - ఇవ్వనుగ్రహత్తుక్కు, వ్యాజమ్ [illegible] కళ్ - ఫలవిశేషఙ్ఙళ్ - సమ్యగ్జ్ఞానాదికళ్ - శ్రీపరాశరర్ తమ్ వసిష్ఠ పులస్త్య శాసనానువర్తనమ్ వ్యాజమ్-

వ్యా.ప్ర — జ్ఞానత్తుక్కు ప్రత్యక్షానుమానశబ్దఙ్ఙళ్ కారణమాకైయాలవఱ్ఱుక్కు కారణత్వన్దాన్ కూడుమో? స త్సంప్రదాయ సిద్ధియుమ్ దుర్లభమాయిరున్ఱదు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవైయెల్లామితి - తిరుముకప్పాశురమ్ ప్రధానతయా ప్రథమోపదిష్టమాకైయాలదై ముద్దిశ్య వాక్యత్తిల్ తానే అన్వయమ్ ఎన్ఱు అపేక్షా రూప కారణ ముమ్ “ తస్మైవ సర్వం సంపత్స్యతే „ ఎన్ఱు జ్ఞానాది సర్వ సంపద్రూప ఫలముమ్ నిర్దిష్టమాకైయాలే స్పష్టమెన్ఱు తిరువుళ్ళమ్ పత్తి ద్వయోర్ ఒన్ఱై నిరూపిక్కిఱార్ - సదాచార్యేతి - వ్యాజేతి. చిర కాలా పసేవనాది వ్యాజవిశేషతాలే ఆచార్య ప్రసాదం సంపాదితమానాల్ జ్ఞానవిరోధి సమస్తపాపక్షయమ్

వ్యా.ప్ర — “ అలం నిశాచరైర్దగ్ధైర్దీనైరనపకారిభిః । సత్రం తే విరమత్వేతత్ క్షమాసారా హి సాధవః । ఏవం తాతేన తేనాహం వసిష్ఠేన మహాత్మనా । ఉపసంహృతవాన్ సత్రం సద్యస్తద్వాక్యగౌరవాత్ । తతః ప్రీతస్స భగవాన్ వసిష్ఠో మునిసత్తమః - సంప్రాప్తశ్చ తదా తత్ర పులస్త్యో బ్రహ్మణస్సుతః । పితామహేన దత్తార్ఘ్యః కృతాసనపరిగ్రహః । మామువాచ మహాభాగో మైత్రేయ పులహాగ్రజః । వైరే మహతి యద్వాక్యాద్గురోరస్యాశ్రితా క్షమా । త్వయా తస్మాత్సమస్తాని భవాన్ శాస్త్రాణి వేత్స్యతి । సంతతేర్న మమోచ్ఛేదః క్రుద్ధేనాపి యతః కృతః । త్వయా తస్మాన్మహాభాగ దదామ్యన్యం మహావరమ్ । పురాణసంహితాకర్తా భవాన్ వత్స భవిష్యతి । దేవతాపారమార్థ్యం చ యథావద్వేత్స్యతే భవాన్ । ప్రవృత్తే చ నివృత్తే చ కర్మణ్యస్తమలా మతిః । మత్ప్రసాదాదసందిగ్ధా తవ వత్స భవిష్యతి । తతశ్చ ప్రాహ భగవాన్ వసిష్ఠో మే పితామహః । పులస్త్యేన యదుక్తం తే సర్వమేతద్భవిష్యతి „ ఇతి పరాశర వృత్తాంతః -

వ్యా.వి — సిద్ధోపాయవిషయే సాధ్యోపాయవిషయే తదుభయప్రభావవిషయే చ శ్రియోఽనుగ్రహవతో విప్రతిపత్తి ర్న జాయతే- అన్యస్య తు జాయత ఇతి భావః - సదాచార్యానుగ్రహస్య సమ్యగ్జ్ఞానహేతుత్వం గురుపరంపరానా మాధికారపీఠోక్తం- వ్యాజం, కారణం. తత్పరాశరస్య వసిష్ఠపులస్త్యానువర్తనాదిరూపం- ఫలం తత్త్వజ్ఞానం.

వ్యా.సం — అమోఘదానాదవిశ్రాంత వ్యాపారా- అనయోర్వ్యాఖ్యాభక్త్యజ్ఞప్రపత్తి వ్యవచ్ఛేదః- సా హి మ త్యై సాధనరూపం సాధ్యాంతరముత్పాద్య విరతవ్యాపారా భవతి - మే, అత్యంతాకించనస్య అనన్యగతేః- అస్తు తే, మయి న్యస్తభరస్య మయా పి స్వీకృతభరస్య తే - పారమార్థికీ భగవచ్చరణారవింద యుగళశర ణాగతిర్యథావస్థితా అవిరతాఽస్త్విత్యర్థః - తస్మైవ సర్వం సంపత్స్యతే, భగవత్ప్రపత్త్యైవ పూర్వో క్త నిత్యకైంకర్యప్రాప్తి పర్యంతం ఫలమపి సంపత్స్యతే - త్రిష్వపి సదాచార్యానుగ్రహ ఏవ ప్రధానకారణ మిత్యభిప్రాయేణ తస్య హేతుఫలాభిజ్ఞాన స్థలాన్యుదాహరతి . ఇవైయెల్లామితి -

మూ—మైత్రేయసంజయాశ్వలాయనాదివృత్తాంతజ్గళిలేకణ్డుకొళ్వతు-సత్సంప్రదాయసిద్ధియావతు, తాన్ సత్త్వోత్తరనాయ్ సమ్యగుపసన్ననాయ్ - సావధాననాయిరుక్కుమ్ అవస్థైయిలే ఖ్యాతిలాభపూజానిరపేక్షనాయ్ కారుణ్యపరతంత్రనాన సదాచార్యన్ సర్వరుక్కుమ్ ప్రథమాచార్యనాన సర్వేశ్వరన్ ముతలాక ఉపదేశపరమ్పరైయాలే వన్త తత్త్వహితజ్గళై అనపేక్షిత విస్తారముమ్ అపేక్షిత సంకోచముమ్ ఇల్లాతపడి ‘‘సర్వేషామేవలోకానాం పితామాతాచ మాధవః। గచ్ఛధ్వమేనం శరణం శరణ్యం పురుషర్షభాః,, ఎన్కిఱ కట్టళైయిలే ఉపదేశిక్కప్పెఱుకై -

సా-దీ— దేవతాపారమార్థ్యయథావద్వేదనాదికళ్ ఫలమ్-మైత్రేయర్కు-శ్రీపరాశరానువర్తనంవ్యాజమ్ - తత్ప్రసాద లబ్ధ సర్వజ్ఞత్వాది ఫలమ్ - సంజయనుక్కు-వ్యాసానువర్తనమ్వ్యాజం-త్రైకాలికజ్ఞానవత్త్వాది ఫలమ్ - ఆశ్వలాయనర్కు శౌనక విషయానువర్తనం వ్యాజమ్ - ఋగ్వేదప్రవర్తనాదిఫలమ్-తిరుముకప్పాశురత్తుక్కు వ్యాజ ఫలజ్గళపేక్షిత్తాలెన్నుమ్ సర్వమెన్ఱు ముక్తమామ్ తెన్ఱుకరుత్తు- ఇనిసత్సంప్రదాయ సిద్ధియై నిరూపిక్కిఱార్ - సత్సంప్రదాయ సిద్ధీత్యాది - పరమాచార్యనై త్తొడజ్గి ఉపదేశపరంపరా ప్రాప్తజ్గళాన తత్త్వహిత పురుషార్థజ్గళై సదాచార్యనుపదేశిక్కప్పెఱుకై సత్సంప్రదాయ సిద్ధియెన్కై - సర్వేషామేవ లోకానామితి - ఇతిల్ నాతి సంకోచ విస్తర మాక మాధవః ఎన్ఱు తత్త్వముమ్, గచ్ఛధ్వమేనం శరణమెన్ఱు హితతను ముపదిష్టమ్ - పితా మాతాచ ఎన్ఱు ఫలం సూచితమ్-శాస్త్రానధికృతర్కు

సా-స్వా—పిఱన్త తత్త్వజ్ఞానాదిసంపత్తుణ్డామెన్ఱుకరుత్తు-అసదాచార్యోపదేశమ్వ్యర్థమాకైయాలేసదాచార్యేతి - సదాచార్య శబ్దత్తై వివరిక్కిఱార్ - ఖ్యాతీతి - సదాచార్యోప. దిష్టమానాలుమ్శిష్య గుణపూర్తి యిల్లాతారుక్కు తత్త్వజ్ఞానమ్ కాణోమే ? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్కిఱార్ - తానితి - సర్వేషామితి- పితేత్యాదినా పర తత్త్వ స్వరూపం - గచ్ఛధ్వ మితి హితమ్ - శరణ్యా మితి ప్రాప్యం చోక్త మామ్త్తు - ఇప్పడి

సా-ప్ర—త్వత్తోహి వేదాధ్యయనమధీతమఖిలంగురో।ధర్మశాస్త్రాణిసర్వాణితథాఙ్గానియథాక్రమమ్। త్వత్ప్రసాదాన్మునిశ్రేష్ఠ మామన్యేనాకృతశ్రమమ్। వక్ష్యంతి సర్వశాస్త్రేషు ప్రాయశోమేపి తద్విదః। త్వత్ప్రసాదాన్మయాజ్ఞాతా ఉత్పత్తి స్థితి సంయమాః। త్వత్ప్రసాదాన్మయాజ్ఞాతం జ్ఞేయైరన్యైరలం ద్విజ।యచ్చైతదఖిలంవిష్ణోర్జగన్నవ్యతిరిచ్యత,,ఇత్యాదిమైత్రేయవృత్తాంతః-‘‘వ్యాసప్రసాదాచ్ఛ్రుతవానేతద్గుహ్యమహంపరమ్।యోగంయోగేశ్వరాత్కృష్ణాత్సాక్షాత్కథయతస్స్వయ,,మిత్యాదిస్సంజయాదివృత్తాంతః-

సా-వి— దేవతాపారమార్థ్యంచయథావద్వేత్స్యతేభవాన్,,ఇత్యుక్తరూపం-సంజయస్యవ్యాసానువర్తనం తదనుగ్రహ కారణం- త్రైకాలికజ్ఞానంఫలం - సత్సంప్రదాయ సిద్ధిస్స్వరూపం వివృణోతి - సత్సంప్రదాయ సిద్ధియావతితి- సదాచార్యన్, సదాచార్యే . సర్వేశ్వరన్ ముతలాక, సర్వేశ్వరప్రభృతేః- తత్కృతోపదేశ పరంపరయేత్యర్థః - కట్టళైయిలే, రీత్యా- ఉపదేశిక్క, ఉపదిశతిసతి - పెఱుకై , ప్రాప్తిః -

సా-సం— సత్త్వోత్తరత్వం, సాత్వికతాస్తిక్యాదిగుణ ప్రకర్షయుక్తత్వం - సమ్యగుపసన్నత్వం ‘‘తద్విద్ధిప్రణిపాతేన,, త్యుక్త క్రమేణాచార్యసమీప మాగతత్వం- సదాచార్యనుపదేశికప్పెఱుకై ఇత్యన్వయః - సర్వేషా మిత్యత్రపూర్వార్ధేనతత్త్వోపదేశః.ఉత్తరార్ధేనహితపురుషార్థయోః- శరణ్యశబ్దేహి

మూ — బహుక్లేశమాయ్ బుద్ధిచలన సంభావనైయుళ్ళ నశాస్త్ర పరిశ్రమత్తిల్ అనధికృతరుమాయ్ పరమాస్తికరుమాయిరుప్పార్కు ఇవ్వుపదేశమే ప్రధానమ్ - మత్తుళ్ళార్కు త్తాఙ్గళ్ తెళిన్ద కాక్కవుమ్

సా-దీ — ఇతువే ప్రధానతయా ఉపాదేయమెన్కిరార్ - బహుక్లేశేత్యాదియాల్ - బహుక్లేశేత్యాదిపదఙ్గళాల్ శాస్త్రజ్ఞానం బహుక్లేశం ఎన్నుమ్ శ్లోకం ప్రత్యభిజ్ఞాతమాకిరతు - బుద్ధిచలన సంభావనైయావతు! మందబుద్ధికళాకైయాల్ బుద్ధియై కలక్కనాలుమ్ కలఙ్గుమెన్ను సంభావనై - ఇప్పడి శాస్త్రజ్ఞాన మెన్కిర వచనమ్ మృదు ప్రజ్ఞర్ విషయమాకైయాల్ బుద్ధిమాన్గళాన వాస్తికరుక్కు అవశ్యమ్ శాస్త్ర పరిచయం పణ్ణవేణు మెన్కిరార్ - మత్తుళ్ళారిత్యాది - తాఙ్ తెళిన్దకాక శాస్త్రార్థఙ్గళై సమీచీన తర్కఙ్గళోడే

సా-స్వా — ఇవ్వుపదేశమ్ కారణమాకిల్ ఉపపత్తికరణరూపస్థిరీకరణభాగా రంభమ్ వ్యర్థమాక ప్రసంగియాతో? ఉపపత్తి సహితోపదేశమే తత్వజ్ఞాన కారణ మెన్నిల్ «శాస్త్రజ్ఞానంబహుక్లేశ» మిత్యాదినా ఉపపత్తి రహితోపదేశ మాత్రత్తుక్కు తత్వనిర్ణాయకత్వమ్ శొల్లుకిరతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - బహుక్లేశేతి - ఆలస్యేన శాస్త్రపరిశ్రమత్తిల్ అనధికృత పరమాస్తిక విషయమిన్దవచన మెన్నపడి - పరమాస్తికేతి - బుద్ధిచలన సంభావనార్హ మందబుద్ధి వ్యావృత్త దృఢ విశ్వాసవాన్ కళ్ళెన్నపడి - ఇప్పడి యాకి లుపపత్తి కథన రూప స్థిరీకరణ భాగారంభమ్ వ్యర్థమన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - మత్తుళ్ళార్కితి - అనాలస్యముమ్, చలనార్హ బుద్ధిపాటవముమ్ ఉడైయ వాస్తికరుక్కెన్నపడి - ఆర్షం ధర్మోపదేశమ్ చేత్యాది వచనమే తద్విషయ మెన్నుకిరుత్తు - ఇవర్ కళుక్కుమ్ కేవలోపదేశమ్ పర్యాప్తమన్నో? యుక్త్యనుసంధానత్తుక్కు ప్రయోజన మెన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్? తాఙ్గళిత్యాది-

సా - ప్ర — బహుక్లేశమాయ్, అధిక క్లేశ సాధ్యత్వే సతీత్యర్థః - బుద్ధిచలనేతి - «హరిర్దైవం హరో దేవ» మిత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ శాస్త్రాణాం బహువిధత్వా ద్బుద్ధిచలనం సంభావ్యత ఇత్యర్థః - న న్వేవంతర్హి «శాస్త్రజ్ఞానం బహుక్లేశం బుద్ధేశ్చలన కారణమ్। ఉపదేశాద్ధరిం బుద్ధ్వా విరమే త్సర్వకర్మస్వి» త్యాద్యనుగ్రహాత్కస్యాపి శాస్త్రాభ్యాసోనస్యాదిత్య త్రాహ - మత్తుళ్ళార్కితి - అలసాస్తికానామే

సా- వి — జ్ఞానలాభ ఇతి యావత్ - ఇహనస్త్వేషామేవలోకానామిత్యుపదేశపిపితామాతాచ మాధవఇతి పురుషార్థ నిర్దేశః - ఏనం శరణంగచ్ఛధ్వ మితిహి తనిర్దేశః - మధ్యమ పురుషేణ లోకానా మిత్యనేన మాధవ ఇత్యనేనచ చిద చిదీశ్వరాత్మక తత్వస్వరూప మప్యుపదిష్టం భవతి - బుద్ధిచలనసంభావనై యుళ్ళ నేతి. శాస్త్ర పరిశ్రమేసతి శాస్త్రాణాం నానాప్రకారత్వా ద్బుద్ధిచలనం భవేదితి సంభావనా విషయభూతఇత్యర్థః - అనధికృతరుమాయితి. శాస్త్రానధికారిణా ముపదేశఏవ తత్వజ్ఞానేప్రధానం కారణ మితి భావః. ననూపదేశేనైవ గతార్థత్వా త్సమర్థ బుద్ధీనామపి కింశాస్త్రేణేత్యత ఆహ - మత్తుళ్ళార్కు ఇతి - సమర్థ బుద్ధీనామిత్యర్థః - తెళిన్దకాక్కవుమ్, దృఢ నిశ్చయార్థమపి - «ఉపదేశాద్ధరిం బుద్ధ్వా» ఇత్యేతన్మందబుద్ధి విషయం. తేషాం శాస్త్రశ్రవణాయోగ్యత్వాత్ కథంచిద్యోగ్యతాయామపి విరోధస్ఫూర్తౌ సత్తర్కై ర్విషయ వ్యవస్థాపనేన విరోధపరిహారా సామర్థ్యా ద్బుద్ధి చలన సంభవాత్ -

సా - సం — ప్రాప్యపరః - మత్తుళ్ళార్కు, ఈషదాస్తిక్యేన శాస్త్రాధికృతానాం - సమీచీనయుక్తికళోడే

మూ— కుతర్క్కఙ్గళాలే కలఙ్గువార్కళై త్తెళివిక్కైక్కాక వృమ్ సమీచీన యుక్తిగళోడే కేట్కవేణ్డామ్ప్రాప్తమ్- ౹౹ఆర్షం ధర్మోపదేశంచ వేదశాస్త్రావిరోధినా। యస్తర్కేణానుసంధత్తే సధర్మం వేదనేతరః॥ ఎన్గిఱ పడియే ఇవ్వర్థఙ్గళై సమీచీనతర్క్కఙ్గళాలే తెళియాతవర్ కళ్.

సా-దీ— అనుసంధిక్కైయిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుగిఱాన్ ఉకలక్కమ్ వరుమ్పడియైయిక్కాట్టుగిఱార్- ఆర్ష మిత్యాదియాల్- ఋషిః, వేదః-తదర్థః ఆర్షః - తదుక్త మృషిణా యెన్నపడత్తిల్ ఋషిశబ్దత్తుక్కు వేదపరమాక శిష్టర్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణుకైయాల్ - ధర్మోపదేశమావతు, ధర్మశాస్త్రమ్- అవిరోధినా ఎన్ఱు

సా-స్వా—పూర్వాధికారికళై ప్పోలే యిన్ఱిక్కు యుక్తివిచారనాపేక్ష రాకైయాలే యెన్ఱపడి - ఇప్పడి కలఙ్గువార్కై త్తెళివిక్కైక్కాక వెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? పూర్వోక్త సామగ్రీ రహితాధికారికళుక్కు కలక్కమ్ స్వభావమాకైయాలే జ్ఞానోత్పాదనమ్ ఉళ్ళక మన్ఱో? ఉక్త సామగ్రీ విశిష్టాధికారికళుక్కు కలక్కమే కూడాతే? సామగ్రీ విశిష్ట మందాధికారికళుక్కు విపరీత సంసర్గత్తాలే వలక్కమ్ సంభావిత మాకుమిత్తిల్ తర్క్క విచార షమరాన వితర వాదికళుక్కు త్తాన్ తత్వజ్ఞానమిల్లై యెన్గిఱతు కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆర్ష మిత్యాదినా - ఋషిః, వేదః - ఆర్షం, వేదార్థం - ధర్మోపదేశమ్, ధర్మశాస్త్రంచ. వేదశాస్త్రావిరోధినా, వేదాత్మక శాస్త్రావిరోధినా. స్వవ్యాఖ్యాతక వేదస్యాపరస్యావిరోధి

సా-ప్ర—వోక్త రూపోపదేశోఽలమ్ - నతు బుద్ధిమాన్ద్యాది మత్వా చ్ఛాస్త్రాభ్యాసయోగ్యానామపీత్యర్థః-ఏవంచ సూక్ష్మబుద్ధీనాం సమీచీనన్యాయైశ్శాస్త్రవిచారా కరణే ప్రత్యవాయ మాహ-ఆర్షమిత్యాదినా-

సా-వి—సమర్థానాంతు ప్రామాణికశాస్త్రాణాం పరస్పర విరోధో నాస్త్యేవ. కించవిరోధ ఇవప్రతీయేత-సోఽపి సత్తర్క వ్యాఖ్యయా వ్యవస్థాపనే కృతేఽపి తాదృశ శాస్త్రశ్రవణేన నివర్తతేంతే - అత స్తదర్థ మయమారంభ స్సార్థకః - అన్యథా వాదినాం గ్రంథానాం బహుప్రమాణయుక్తి జటిలత్వా త్తన్నిరాసకస త్తర్క ఘటిత ప్రమాణప్రదర్శక గ్రంథాభావే ఫల్గుత్వ శంకయా పరమాస్తికానామపి దృఢనిశ్చయో నస్యాదితి భావః - తెళివిక్కైక్కాకవుమ్, సందిగ్ధ విపర్యస్త బుద్ధీనాం ప్రతిసందేహ విపర్యాస నిరాసార్థంచ- కేట్కవేణ్డా ప్రాప్తమ్, సమీచీన గురుసన్నిధౌ శాస్త్రం శ్రోతు ముచితం - అతశ్చాయం గ్రంథ స్సార్థక ఇతి భావః - స్వతర్క్కాను గృహీత శాస్త్ర శ్రవణాభావవతాం విపరీత జ్ఞానాదికం వదన్ తత్రప్రమాణం దర్శయతి - ఆర్షం ధర్మోపదేశమితి - ఆర్షం, వేదార్థం- తదుక్తమృషి ణేత్యాదౌ ఋషిశబ్దస్య వేదవాచకత్వాత్ - ధర్మోపదేశం మన్వాది ధర్మశాస్త్రంచ. వేదశాస్త్రావిరోధినా, మూలశైథిల్యాది దోషరహితేన తర్కేణ యః అనుసంధత్తే సమ్యగ్విచారయతి - సధర్మం వేద, ధర్మస్వరూపజ్ఞానవాన్. నేతరః. ౹౹ధర్మస్య తత్వం నిహితం గుహాయా॥మితి దురధిగమత్వా దితి భావః -

సా-సం—ఇత్యం శే ప్రమాణ మార్షమితి - ఉపదిశ్యతేఽనే నేత్యుపదేశః - ధర్మస్యోపదేశః - ధర్మ ప్రతిపాదక శాస్త్రం - ఆర్షం, ఋషిభిర్మన్వాదిభిః ప్రోక్తమ్ - ఏతద్ధర్మోపదేశ విశేషణమ్ - నహ్యార్షమిత్యేవా పాతతః ప్రతిపన్నార్థే ప్రమాణం భవతీతి - వేదేతి - వేద రూప శాస్త్రాబాధితార్థ కేనేత్యర్థః - అను సంధత్తే, యోధర్మ తత్వంనిర్ధారయతీత్యర్థః-అథకుతర్కైరర్థనిర్ణయప్రవృత్తా వనర్థం

మూ — "కాణాద శాక్య పాషండైః త్రయీ ధర్మో విలోపితః", ఎన్ఱు[illegible] హైతుక[illegible] ద విరోధి తత్త్వజ్ఞరైయిట్టు ప్రామాణికార్థజ్ఞరై అపహరిప్పర్కళ్ - ఇవ్వపహారం [illegible] యుమ్ విభూతిమాత్రమైయుమ్ అత్తై ఇరణ్డు వకైయా యిరుక్కుమ్ - అతిల్ విభూతిమాత్ర అపహారం [illegible] శ్రియఃపతియాన సర్వేశ్వరనైయిల్లై యెన్నుతల్ వేఱొరుత్తనై ఈశ్వరనాక(క్కట్టి)క్కట్టిన సర్వేశ్వరనై [illegible] కోటియిలే వైత్తత్ శేమ్కై.విభూతియై అపహరిక్కై-యావతు! విభూతియై ఒరుముకత్తాలేయిల్లై [illegible],

సా-దీ — తర్కత్తి మదైయసమిచీనత్వమ్ శొల్లుకిఱ్ఱు-కాణా చేతి- కాణాదైశ్శాక్యైః పాషండైశ్చ ఎన్ఱ కాణాద శాక్య రూప పాషండైః ఎన్ఱతల్ - హైతుకర్,యౌక్తికర్ - శుష్క తార్కికరెన్నపడి- అతిల్ విభూతి మదపహరిక్కై క్కాట్టుకిరార్ - అతిలెన్ఱు - సర్వేశ్వరనై యిల్లై యెన్నుతల్ నిరీశ్వర మీమాంసక మతమ్. వేఱొరుత్తనై ఇత్యాదియాల్ శైవాదిమతమ్ నిర్దేశిక్క ప్పడుకిఱతు - విభూత్యపహారత్తైక్కాట్టుకిరార్ - విభూతియై ఇత్యాదియాల్ - ఒరుముకత్తాలే, వ్యావహారికసత్యమిత్యాదిపర్యాయత్తాలేనైక.

సా-స్వా — నేత్యర్థకాః- హైతుకరాయిరుక్కుమ్ పూర్వోక్త సామగ్రీ వికలరాకైయాలే శుష్కతార్కికరాయెన్న పడి - తిరస్కరిప్పరెన్ఱు శొల్లాతే అపహరిప్పారెన్ఱు శొన్నతు. చౌర్య ప్రయుక్త జప్యాసదృశ ప్రదమెన్ఱు తోన్ఱుకైక్కాక - ఆనాలుమ్ పేరుకుమాంత ర్వతిత పదార్థాపహారమ్ బాధకమన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్కిరార్ - ఇవ్వపహార మితి - విభూతి మదపహారమ్బోలే.విభూత్యపహారముమ్ భగవన్నిగ్రహజనకమెన్నపడి - ఉభయ విధమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ! విభూతి మదపహారమావతు ఈశ్వరనై యిల్లైయెన్కైయన్ఱో? ఈశ్వరాంగీకారి పాశుపతాదికళుక్కు అతు యిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్కిరార్ - అతిలితి - ఆనాలుమ్ విభూత్యపలాపమావతు విభూతి నాస్తిత్వవాదమన్ఱో ? స్వతంత్ర విభూతివాదికళుక్కు అతు తోషముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చేయ్కిరార్ - విభూతితి - ఇప్పడి విపరీతాధికారికళుక్కు అపహారమ్ ప్రసక్తమానాలుమ్ పూర్వోక్త సామగ్రీ పూర్ణకృత కృత్యాధికారికళుక్కు కలక్కమ్ ప్రసక్త

సా - ప్ర — నన్వపహారస్య పరకీయ పదార్థేషు స్వకీయత్వాపాదన రూపత్వాత్కథమస్యైశ్చ భగవత స్తద్విభూతీనాంచ నాస్తీత్యుక్తౌ రపహారత్వోక్తి రనుచితేత్యత్ర పరకీయమపహృత్య పరస్మై ప్రదానే స్వకీయత్వాపాదనస్యాభావాత్ యత్కించిద్వస్తునో భావాపాదనమేవాపహార ఇతి భగవదపలాపో విభూత్యపలాపశ్చ విభూతి తద్వతోః పరస్పరాభావాపాదనమేవేత్యపహారత్వోక్తియుక్తేత్యత ఇత్యభిప్రేత్యాహ - ఇవ్వపహార మిత్యాదినా - ఈశ్వరనాక క్కట్టి , ఈశ్వరత్వేన కల్పయిత్వా - వైత్తల్ శేయ్కై, నివేశనం - ఒరుముకత్తాలే, కేవ చిత్ప్రకారేణ-

సా.వి— అపహరిప్పర్కళ్,ప్రామాణికార్థం పరిత్యజంతీతిభావః- సర్వేశ్వరనిల్లైయెన్నుతల్, కమణాన్యే వేశ్వరత్వంపరికల్ప్య చేతనేశ్వర త్వం నాభ్యుపగచ్ఛంతీతి నిరీశ్వర మీమాంసక మతం - వేఱొరుత్తనై, అన్యమేకం - ఈశ్వరనాక క్కాట్టి , శివాదిమీశ్వరత్వేన ప్రదర్శ్య. సర్వేశ్వరనై, శ్రీమన్నారాయణం - విభూతి కోటియిలే వైత్తల్ శేయ్కై, ప్రవేశనం.ఇదం శైవాది మతం - ఒరుముకత్తాలే,వ్యావహారికసత్యత్వేన.

సా-సం—వస్తు మపహార భేదేనాహ - ఇవ్వపహార మిత్యాదినా - ఒరుముకత్తాలే,వ్యావహారికసత్యత్వం

మూ—ఉణ్డాకిల్ ఈశ్వరనోడు సంబంధ మరుత్తు స్వతంత్రమ్ ఎన్నుతల్, పరతంత్రమాకిల్ త్తన్నోడుపిర రోడు పుణైప్పుతల్ శెయ్కై - ఇవ్వపహారఙ్గళిల్ ఏతేను మొన్ఱు స్వరూపత్తిల్ మృదుప్రజ్ఞనాయ్ ఆత్మసమర్పణమ్ పణ్ణినవనుక్కు విపరీతసంసర్గత్తాలే వరుమాకిల్ “దత్తస్యహరణేనచ„ ఎన్కిఱ అపహారత్తిలుమ్ కొడియతాయ్ కళవు కొణ్డు కొడుత్త ద్రవ్యత్తై మీళక్కళవు కొణ్డార్పోలేయామ్ - ఆకైయాల్ బహువిధఙ్గళాన వ్యామోహకారణఙ్గళిల్ హైతుక సంసర్గమ్ పోరప్పరిహరణీయమ్.

సా-దీ—ఇతుమాయిమతమ్-ఉణ్డాకి ల్ త్యాదియాల్ నిరీశ్వర మీమాంసక మతమ్ - పరతంత్ర మిత్యాది - తన్నోడు, భోక్తావాన జీవనోడు - పిరరోడు, శివాదికళోడెనై - ఇవర్కళోడైక్క, సంసర్గమనర్థత్తిలే పర్యవసిక్కు మెన్కిఱార్ - ఇవ్వపహారఙ్గళిలిత్యాది యాల్ - కేవలాపహారత్తిలుమ్ స్వదత్తాపహారమ్ కొడియతిరే - లోకత్తిల్ బహువిధమాక వ్యామోహ హేతుక్కళుణ్డు - అన్నదోషాదికళ్ - అవత్తిలితువే అత్యంత పరిహరణీయ మెన్కిఱార్-ఆకైయాలిత్యాది. ఇవ్వర్థత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్-

సా-స్వా—మల్లామైయాలే యవనై త్తెళివిక్కక్కాక వెన్ఱుకొన్నతు శేరుమో? అవనుక్కుమ్ పూర్వోక్త విపరీత రుడైయ సంసర్గత్తాలే కలక్క ముణ్డెన్ఱు కొన్నోమే యెన్ఱిలానాలుమ్ అతుక్కృతో పాయనుక్కుబాధకమన్ఱే? ఆకైయా లవనై త్తెళివిక్క నిష్ప్రయోజన మన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్వపహారఙ్గళిలే ఇతి? ఇప్పడీ హైతుక సంసర్గమ్ వ్యామోహ కారణ మాకిల్ తత్కృత వ్యామోహమ్ సత్తర్కత్తాలే నివర్తయితుమ్ శక్యమో? హైతుక సంసర్గ రూప కారణానువృత్తియిల్ వ్యామోహమ్దునిర్వార మన్ఱో? కించ అన్నదోషాదికళుమ్ వ్యామోహ కారణమాయిరుక్క విపరీత సంసర్గత్తాలే వరుమాకిలెన్ఱు విశిష్య కథనత్తుక్కు త్తాత్పర్యమెన్? నిదాన మెన్నో? ఎన్న “ప్రతీక్షేత నాద్ధిపం కస్య దూరాదస్పర్శ సంవర„ మెన్కిఱ న్యాయత్తాలే హైతుక సంసర్గం ప్రాధాన్యేన త్యాజ్య మెన్ఱుమ్, త్యాజత్తైయిల్ ప్రాధాన్యాభిప్రాయమ్ విశేష కథన మెన్ఱు మభిప్రాయత్తాలే యరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయాలే ఇతి - భవిష్యద్వ్యామోహ నివృత్త్యర్థం సంసర్గం పరిహరణీయమ్ - సంభావితసంసర్గ కృతవ్యామోహముమ్ సమీచీనతర్కాదినా నిరస్యమెన్ఱుకరుత్తు. పోర, మికవు మెన్ఱపడి. హైతుకరుమ్ భగవద్విభూతిభూతరాకైయాలే

సా-ప్ర—అరుత్తు, విచ్ఛిద్య - నాస్తీత్యుక్త్వేత్యర్థః - పుణర్త్తల్ శెయ్కై, శేషత్వేన జ్ఞాపనమిత్యర్థః - ఏవం భూతస్యాపహారస్యాతి క్రౌర్యం సదృష్టాంత ముపపాదయం స్తద్ధేతు భూతస్యాసత్సఙ్గస్యావశ్య పరిహార్యత్వ మాహ - ఇవ్వపహారఙ్గళిలిత్యాదినా-“దత్తస్యహరణేనచ„, త్యస్య పూర్వోపాదః

సా— —ఇదం మాయిమతం-ఈశ్వరనోడే సంబంధ మరుత్తు, ఇదం సేశ్వర మీమాంసక మతం - తన్నోడు,జ [illegible]హ - పుణైప్పుతల్ శెయ్కై, శేషత్వజ్ఞాపనం. జీవ శేషత్వప్రతి పాదనం - ఇదం సాంఖ్య మతం- పిరరోడుమిప - ఇదమ ముఖాంతరేణ శైవాదిమతం - వరుమాకిల్, అన్యథాజ్ఞానం ప్రసక్తం చేత్- కొడియ తామ్, క్రూరం సత్ - కళవు కొణ్డు,అపహృత్య - కొడుత్తద్రవ్యత్తై, ప్రత్యర్పిత ద్రవ్యస్య. మీళ, పునః. కళవు కొణ్డార్పోలే, పునరపహారవత్-ఆమ్, భవేత్- పోరప్పరిహరణీయమ్, అత్యర్థ పరిహరణీయమ్.

సా-సం—సాంప్రతికస్త్యత్వమిత్యాదనామాంతరేణ-సంబంధమ్, శరీరాత్మ భావాదిసంబంధమ్ - తన్నోడు తత్తద్భోగ్యాదికం తత్తదాత్మశేష మితి - తదితర దేవతాంతర శేషమితి పిరరోడిత్యుక్తిః - బహువి

మూ.—ఇవ్వర్థత్తై ''పాషండినో వికర్మస్థాన్ బైడాలవ్రతికాన్ శఠాన్ । హైతుకాన్ బకవృత్తీంశ్చవా
ఙ్మాత్రేణాపి నార్చయేత్ । డంభిహైతుకపాషండి బకవృత్తీంశ్చ వర్జయేత్ । నాసద్భిః కించి దాచరే
త్ । త్యజ దుర్జనసంసర్గమ్ । వరంహుతవహజ్వాలా పంజరాంత ర్వ్యవస్థితిః । నశౌరిచింతా విముఖ
జనసంవాస వైశసమ్,,ఇత్యాదికళిలే ప్రపంచిత్తార్కళ్ .

సా-దీ— ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదియాల్ - పాషండికళావార్, ''యోన్యం దేవం పరత్వేనే,, త్యాది కళిల్
చ్చొల్లప్పట్టవర్కళ్ - వికర్మస్థర్, శిఖాయజ్ఞోపవీతత్యాగికళ్ - బైడాళ వ్రతికర్, వంచకర్- శఠర్,
నాస్తికర్ - బకవృత్తికళ్, సన్నిహిత హింసకరాన డంభర్ - అసద్భిః, బ్రహ్మజ్ఞాన హీనైః- దుర్జ
నర్, సజ్జనా సహిష్ణుక్కళ్ - వరంహుతవహేతి-వరం,మానాక్ప్రియమ్-ఇతాకిలు కించిత్ప్రియ మా యిరు
క్కుమ్-''వరంత్రిషుక్లీబేమనాక్ప్రియే,, ఎన్ఱతునిఘంటు- సంవాసః, సహవాసః.సఏవవైశసం - విశసనం.

సా-స్వా— తత్సంసర్గవర్జనమ్ భగవదభిమత మాకాతో ? ఎన్న వితత్యంతాభిమత మెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరా
ర్ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి - పాషండినః, ''యేతుసామాన్యభావేన మన్యంతెపురుషోత్తమమ్ । తేవై పాషండినో
జ్ఞేయా ,, ఇత్యుక్తాః - వికర్మస్థాః, శిఖాయజ్ఞోపవీత త్యాగినః - బైడాల వ్రతికాః, వంచకాః-శఠాః,
ధూర్తాః - నాస్తికాః , వేదా ప్రామాణ్య వాదినః - బకవృత్తయః, సన్నిహిత హింసకాః - అసం
తః. బ్రహ్మజ్ఞాన హీనాః - దుర్జనాః, సజ్జనా సహిష్ణవః - వరమితి - హుతవహ జ్వాలా కించిత్ప్రి
యమ్ భవేత్ - పంజ రాంత ర్వ్యవస్థితిరపి తథా భవేత్ - శౌరి చింతా విముఖ జన సంవాసః ,సహ
వాసఏవ - వైశసం, విశసనం- కించిదపినవరమిత్యర్థః - బహు ప్రమాణ బలత్తాలే హైతుక సంసర్గ
వర్జనమ్అత్యంత భగవ దభిమత మెన్ఱు కరుత్తు - ఇన్త ప్రమాణ జ్గళిలే బకవృత్త్యాది సంసర్గముమ్ పరి

సా - ప్ర— ''అశ్రుతవ్యా ప్రదానేనే ,, తి . ఉక్తార్థే ప్రమాణ మాహ . ఇవ్వ ర్థత్తై ఇత్యా
దినా - ''యేతు సామాన్య భావేన మన్యం తెపు రుషోత్త మమ్ । తేవై పాషం డినో జ్ఞేయా నరకా ర్హా
నరా ధమాః । విష్ణో రన్యం పర త్వేన చేత యానో హ్యా చేతనః । సపా షం డీతి విజ్ఞేయ స్సర్వ కర్మ బ
హిష్కృతః । జటాభస్మాస్థి రుద్రాక్ష లింగపాషాణ ధారిణః । యేభవంతి కలౌ విప్రాస్తే వైపా షండిన
స్స్మృతాః - అపార్థం శ్రుతి వాక్యానాం దర్శయన్ లోక గర్హితం - సర్వ కర్మ పరిభ్రష్టో వికర్మ
స్థస్స ఉచ్యతే । ధర్మధ్వ జీసదాలుబ్ధో ఛాద్మికోలోక డాంభికః । బైడాల వ్రతికోజ్ఞేయోహింస్రస్స ర్వా
తి సంధకః । అధోదృష్టి ర్నైష్కృతిక స్స్వార్థ సాధన తత్పరః । శఠో మిథ్యా వినీతశ్చ బక వృత్తిరుదా హృ

సా-వి— పాషండినఇతి . తేషాంలక్షణాని స్మృతిషు జ్ఞేయాని. సంవాసవైశసం, సహవాసరూపాహానిః.

సా-సం — ధర్జళాన విత్యసేన ఆహార దోష హైతుక సంసర్గ యోగ స్వభావాది ర్వివక్షితః - పాషం
డినః, శైవ పాశుపత ప్రభృతయః - వికర్మస్థాః, వేదవిరు ద్ధాచార నిష్ఠాః - బైడాల వ్రతికాః, '' ధ
ర్మధ్వజ స్సదాలుబ్ధ ఛాద్మికో లోక డాంభికః । బైడాల వ్రతికోజ్ఞేయోహింస్రక స్సర్వ నిందక,, ఇత్యు
క్తాః - బక వృత్తయః, '' అధోదృష్టిర్నైష్ కృతిక స్స్వార్థ సాధన తత్పరః । శఠోమిథ్యావినీతశ్చ బక
వ్రత చరోద్విజ ,, ఇత్యుక్తాః - వైశసం, వధః - సహనీయ మితి శేషః-వ్యామోహ కారణేషు హైతుక

మూ— ఇన్త హైతుక రోడై సంభాషణమ్ ‹‹ మాయయాపహృతజ్ఞానాః,, ఎన్కిఱపడియే కణ్డుమతికెట్టార్ నాకిఱ ‹‹చతుర్విధా మమజనా భక్తా ఏవహి తేశ్రుతాః,, ఎన్ఱు ఈశ్వరన్ నమ్ముడైయ వర్కళేన్ఱ నాలు వకైయిలుమ్ కూడాతే ‹‹అళియనమ్ పయ్యల్,, ఎన్నాతపడిపణ్ణి ‹‹నమాందుష్కృతినోమూఢాః ప్రపద్యంతే,, ఎన్కిఱ భగవదభిమాన బాహ్య వర్గత్తిలేకోప్పుణ్ణప్పణ్ణుమ్ -

సా-దీ—నవరమ్, మనాక్ప్రియమువుత్ల. ఇని హైతుకరోడై సంభాషణత్తినుడైయఅనర్థావహత్వత్తైక్కాట్టుకిరార్- ఇన్త హైతుకరోడై ఇత్యాదియాల్- కణ్డుమతికెట్టార్, జ్ఞాత్వాపిమూఢర్. మాయయాపహృత జ్ఞాన నెన్నపడి. చతుర్విధరావార్, ఆర్తోర్జిజ్ఞాసురర్థార్థీ జ్ఞాని ఎన్కిఱ వర్కళ్ - భగవద్విముఖ

సా-స్వా- హరణీయమాకచ్చొల్లుకైయాలేఅతువ్యామోహకారణమన్ఱికే-దురితమూత్రమాయిరుక్కిఱాప్పోలే యన్నిక్కే-తత్సహపఠితహైతుకసంసర్గంఅర్థసామర్థ్యత్తాలే వ్యామోహద్వారాబహ్వనర్థకారణమెన్ఱు కరుత్తు - యద్వా పూర్వం హైతుక సంసర్గం పోరప్పరిహరణీయ మెన్ఱు వ్యామోహ కారణ తయా ప్రాధాన్యమ్ శొన్నతు కూడుమో ? ఎన్న అత్తై యుప పాదిక్కిఱార్ - ఇన్తవితి - కణ్డు మతికెట్టార్, జ్ఞాత్వాపి మూఢర్ - మాయ యాప హృత జ్ఞాననెన్న పడి - నాలు వకై యిలు మితి - ఆర్తోర్జిజ్ఞాసురర్థార్థీ జ్ఞానీ,, ఎన్ఱుశొల్లప్పట్టవరెన్నపడి-అళియ, స్నిగ్ధనాన-నమ్ పయ లెన్నపడి - భగవ ద్విముఖ రుక్కు

సా-ప్ర— త,, ఇత్యాదిషు పాషండ్యాదయోజ్ఞేయాః- అసత్సంగస్యనిషేధప్రయోజకమనిష్టఫలత్వమాహ- ఇన్త హైతుక రిత్యాదినా - నను ‹‹ స్వల్పమప్యస్య ధర్మస్య త్రాయతే మహతో భయాత్ । నహీక

సా-వి— హైతుకైస్సహసంభాషణస్యానర్థపర్యవసానమాహ-ఇన్తహైతుకరోడేఇతి-కణ్డుమతికెట్టానాక్కే, జ్ఞాత్వాపి మతిభ్రష్టంకృత్వా- చతుర్విధా మమజనాః ‹‹ఆర్తోజిజ్ఞాసు రర్థార్థీ జ్ఞానీచభరతర్షభ,, త్యుక్తాః. నమ్ముడైయవర్కళెన్ఱుమ్, మదీయాఇతి. నాల్వకైకళిలుమ్, చతుర్షుప్రకారేష్వపి-కూట్టాతే, అసంయోజ్య. అళియ, ఆదృత్య. నమ్పయ్యల్, అస్మచ్ఛిశవః. ఎన్నాతపడిపణ్ణి,ఇతి యథా నవదేత్తథా. కోప్పుణ్ణప్పణ్ణుమ్, సంక్షుభితాన్ కుర్యాత్ - నను భగవద్విముఖానాం బాహ్యతా సంభవేపి భగవ

సా-సం—సంసర్గస్య ప్రాధాన్యేన పరిహరణీయత్వే హేతుమభిప్రాయన్నాహ - ఇన్తవితి- నమా మితి- దుష్కృతినః, పాపకర్మాణః - మాంనప్రపద్యంతే - తేదుష్కృత తారతమ్యేన చతుర్విధాః- మూఢాః,నరాధమాః - మాయయాప హృతజ్ఞానా ఆసురం భావమాశ్రితా శ్చేతి - మూఢాః, విపరీత జ్ఞానాః - తే మత్స్వరూపా పరిజ్ఞానాత్ప్రాకృతేష్వేవ భోగేషు సక్తాః - నరాధమాః, సామాన్యేన జ్ఞానేపిమత్స్వరూపే మదౌన్ముఖ్యానర్హాః - మాయయాప హృతజ్ఞానాః, మద్విషయం మదైశ్వర్యవిషయంచ జ్ఞానం యేషాంతదసంభవా పాదినీభిః కూటయుక్తిభి రపహృతంతే తథోక్తాః - ఆసురంభావ మాశ్రితాః , యేషాం మద్విషయంమదైశ్వర్య విషయంచ జ్ఞానముత్పన్నమపి ద్వేషాయైవ భవతితే - అత్ర ఉత్తరోత్తరాః పాపిష్ఠతమాః - ఏవం హైతుక సంసర్గాది ప్రయుక్త వ్యామోహ శాంత్యర్థం నిరూపితా శేషప్రధాన భూతాః కేచిదర్థాః కుతర్కనిరసనపూర్వకంపునర్నిరూపణీయాఇతిస్థిరీకరణభాగారంభోయుక్త ఇతికోప్పుణ్ణప్పణ్ణుమిత్యంతాశయః- నన్వేవమపి ‹‹నక్రోధోనచమాత్సర్య ,, మిత్యుక్తేషున కేనాపి మతి కాలుష్య మితి

మూ—— అశరణ్య శరణ్యనాన సర్వేశ్వరనై శరణమాక ప్పత్తుకిర పరమాస్తికనుక్కుచ్చిల రోడు శేత్తియాల్ బాహ్యత్తై వారాతొళిలుమ్ అవనుక్కుక్కలక్కఙ్గళ్ వరవుమ్, అతుక్కుసదాచార్యర్కళ్ పరిహారమ్ పణ్ణవుమ్ కాణానిన్రోమ్ - మహర్షికళుమ్ ‘‘ఏకం యదిభవేచ్ఛాస్త్రం జ్ఞానం నిస్సంశయం భవేత్ । బహుత్వాదిహ శాస్త్రాణాం జ్ఞానతత్త్వం సుదుర్లభమ్ ,, ఎన్రుమ్-‘‘నిస్సంశయేషు సర్వేషు నిత్యం వసతి(వైహారిః)మాధవః । ససంశయాన్ హేతుబలాన్నాధ్యావసతి మాధవః,, ఎన్రుమ్ శొన్నార్కళిరే-

సా-దీ—— రానవర్.కళుక్కు బాహ్యత్తై వన్దాలుమ్ భగవత్సమాశ్రితవిషయత్తిల్ ‘‘న క్రోధో న చ మాత్సర్యం న లోభో నాశుభా మతిః । భవన్తి కృతపుణ్యానాం భక్తానాం పురుషోత్తమే,, ఎన్నిరుక్కైయాల్ బాహ్యతాదికళ్ వరుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అశరణ్యేత్యాదియాల్ . భగవదాశ్రితానామపి హైతుకసంసర్గాత్ జ్ఞానభ్రంశత్తైయుమ్ అత్తాల్ భగవదనభిమతత్వత్తైయుమ్ మహర్షికళ్ శొన్నార్కళెన్కిరార్ - మహర్షికళుమ్ ఎన్రు తుడఙ్గి. ఇవ్వచనమ్ సాధారణమాయిరుక్కైయాల్ భగవదాశ్రితర్కుమ్ సంశయాదిసిద్ధికుమ్ . ఏకం యది భవేచ్ఛాస్త్రం, శాస్త్రం సర్వముమ్ ఏకకణ్ఠమాకిలెన్నైకుం బహుత్వాత్, భిన్నత్వాదెన్రపడి - నిత్యం వసతి, నిత్యం సన్నిహితో భవతి. నాధ్యావసతి, అపహాయ గచ్ఛతి ఎన్నై.

సా-స్వా——బాహ్యత్తై వన్దాలుమ్ సదాచార్యసకాశాద్వేదాన్త శ్రవణమ్ పణ్ణి మహావిశ్వాసత్తోడే శరణాగతనానవనుక్కు బాహ్యత్తై వరుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- అశరణ్యేతి - ఎమ్బార్ ప్రభృతికళుక్కు విపరీత సంసర్గాత్తాలే కలక్కముమ్, ఆచార్యర్కళుడైయ యుపపత్తికథనత్తాలే తత్పరిహారముమ్ స్ఫుటమన్రో వెన్రుకరుత్తు - ‘‘న క్రోధో నచ మాత్సర్య ,, మిత్యాదినా మహర్షికళ్ భాగవతరుక్కు అశుభమతి యిల్లైయెన్రు శొల్లానిర్క సదాచార్యర్కళ్ ప్రసక్త సంశయత్తుక్కు పరిహారమ్ పణ్ణక్కాణానిన్రోమెన్కిరతు కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మహర్షికళుమితి - నిత్యం వసతి , సన్నిహితో భవతి - నాధ్యావసతి , అపహాయ గచ్ఛతి - ఇన్ద వచనఙ్గళిలే శాస్త్రవైవిధ్యకృత సంశయముమ్ హేతుబలాత్సంశయముమ్ శొల్లుకైయాలే అర్థసామర్థ్యాన్మహా బుద్ధికళాన భాగవతరుక్కుమ్

సా-ప్ర——ల్యాణకృతకశ్చిద్దుర్గతిం తాత గచ్ఛతి,,తి కర్మయోగాదితో భ్రంశేపి భగవదభిమానబాహ్యతా న స్యాదిత్యుక్తిః - కింపునర్న్యాయాత్ప్రపన్నానాం తథాభావో న స్యాదిత్య సత్సఙ్గస్య పరిహరణీయత్వం న సిధ్యతీత్యత్ర ప్రతిష్ఠిత బాహ్యతా హేతుభూత వ్యామోహానుదయేపి కాదాచిత్కస్య సంభవం లోకతస్స్మృతితశ్చ దర్శయతి - అశరణ్యేత్యాదినా - భగవద్భక్తానాం వ్యామోహస్య ప్రమాణబాధమా

సా-వి—— త్ప్రపన్నానాం‘‘న వాసుదేవభక్తానామశుభం విద్యతే క్వచిత్ । జనార్దనం ప్రణిపతితో న సీదతి । న మే భక్తః ప్రణశ్యతీ,,త్యాదిభి ర్బాహ్యతా న స్యాదిత్యత ఆహ - అశరణ్యశరణ్యనానేతి. శిలరోడు, కైశ్చిత్సహ. శేత్తియాల్, సంసర్గేణ. నను‘‘స్వల్పమప్యస్య ధర్మస్య త్రాయతే మహతో భయాత్ । న హి కల్యాణకృత్కశ్చిద్దుర్గతిం తాత గచ్ఛతి । న క్రోధో న చ మాత్సర్యం న లోభో నాశుభా మతిః । బుద్ధిభ్రంశోపి న భ వే,,దిత్యాశంక్యాఽఽరురుక్షూణామపి బుద్ధిభ్రంశ సంభవో మహర్షిభిరేవోక్త ఇత్యాహ- మహర్షికళుమితి.

సా-సం——స్థిరీకరణభాగః కిమర్థోఽయమిత శంకాం తేష్వపి మతి కాలుష్యోదయ తత్పరిహారణయో [illegible] నేన సామాన్యతః ప్రవృత్త మహర్షివచనైశ్చ పరిహార్య న క్రోధ ఇతి వచనస్యాన్యథాసిద్ధిమా [illegible] త్యాది ||

మూ— “నక్రోధో నచ మాత్సర్యమ్” ఇత్యాది కళుమ్ అశ్మ గుణ పరిపూర్ణాధికారి విశేష విషయ త్తిలేయాకక్కడవన - ఆనపిన్ను ఆరురుక్షు క్కళుక్కు క్కలక్కు ముణ్డెన్నుమిడమ్ “శ్రూయతే కిల గోవిందే భక్తి ముద్వహతాం నృణామ్ । సంసారస్యాన తాభీతా స్త్రిదశాః పరిపన్థినః । సత్యంశ తేన విఘ్నానాం సహ స్రేణ తథాతపః । విఘ్నాయుతేన గోవిందే నృణాం భక్తి ర్నివార్యతే” ఇత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్.

సా-దీ- అశుభామతిః, జ్ఞానభ్రంశాదిః. పూర్ణాధికారవిషయ త్తిల్ సంకోచమ్ ప్రమాణాంతరబలత్తాలుమ్ కర్తవ్యమెన్నభిప్రాయత్తాలే సంశ్రితర్ కళుక్కుమ్ జ్ఞానభ్రంశమ్ వరుమెన్నుమిడమ్ ప్రమాణసిద్ధమెన్కిరార్ - ఆనపిన్నిత్యాదియాల్ - ఆనపిన్ను, నక్రోధః ఎన్నుమ్ శ్లోకమ్ పూర్ణాధికారి విషయ మాకైయాలెన్కై. ఆరురుక్షుక్కళుక్కు, భగవద్విషయత్తై ఆరాధుమిచ్ఛుక్కళుక్కు - అపూర్ణాధికారిక్కెన్దపడి - త్రిద శరుడైయ పరిపంథిత్వం- “యస్మై దేవాః ప్రయచ్ఛంతి పురుషాయ పరాభవమ్ । బుద్ధి స్తస్యాపకర్షంతి” ఎన్కిరన్యాయత్తాలే జ్ఞానభ్రంశద్వారక మెన్కై. భక్తిర్నివార్యతే ఎన్ఱు సిద్ధమానభక్తిభ్రంశముమ్ శొల్లిత్తు.

సా-స్వా—సంశయమ్ సంభావితమెన్నుకరుత్తు- ఇప్పడియాకిల్ “నక్రోధో నచ మాత్సర్యమిత్యాదివచనత్తుక్కు గతియేతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నక్రోధ ఇతి - ఇన్తవచనమ్ సర్వ భాగవత విషయమాక త్తోన్ఱినాల్ అధికారి విశేష విషయ మెన్ఱు విశేషిక్కక్కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆనపిన్నితి - ఉద్వహతా మెన్ఱు నిర్దేశత్తాలుమ్, తపస్సమభివ్యాహారత్తాలుమ్, వచనద్వయస్యాపి సమాన విషయత్వే విరోధం చ పరిహారమాకైయాలుమ్ ఇతు ఆరురుక్షు విషయమాకైయాలే పూర్వవచనమధికారివిశేషవిషయమెన్నుకరుత్తు.

సా-ప్ర—శంక్యపరిహరతి- నక్రోధ ఇత్యాది - స్వోక్త ప్రకారేణ విషయావిశేష విషయత్వానంగీకారే ప్రత్యక్షబాధ ప్రసంగ ఇతి భావః - నన్వేకం యదీత్యత్ర శాస్త్రమభ్యస్యతామేవ సంశయాదికం ప్రతిపాద్యతే - నతూత్పన్నోపాయానాం “నేహాభిక్రమనాశః - నహికల్యాణకృది” త్యాదిషు కర్మయోగాదిప్రవృత్తానామపి విపరీత జ్ఞానాదినా నరకాదికం నిషిధ్యత ఇత్యుత్పన్నోపాయానాం వ్యామోహాభావః కైముత్యన్యాయసిద్ధ ఇతి ప్రమస్నేషు తదసంభవాదే తదధికారానుత్థితి రేవస్యాదిత్యత్ర బహుశాస్త్రపరిశ్రమసాధ్య భక్తియోగాదినిష్ఠానామపి విపరీత జ్ఞానస్య ప్రమాణత ఏవావగమాత్స దుపదేశ మాత్రాత్ప్రపన్నానాం వ్యామోహస్సంభావ్యత ఇతి తన్నివర్తనం కర్తవ్యమేవేత్యభిప్రాయన్నాహ - ఆనపిన్నిత్యాదినా - ఏవం వ్యామోహముపపాద్య నివర్తోపాయస్య సర్వ

సా-వి—నక్రోధో నచమాత్సర్యమిత్యేత ద్విరుధ్యత ఇత్యత ఆహ-నక్రోధ ఇతి. ఆరురుక్షూణాం జ్ఞాన ప్రతిబంధ బోధక ప్రమాణాంతర బలాదపి నక్రోధ ఇత్యస్య పూర్ణాధికారి విషయతయా సంకోచ స్స్వీకార్య ఇత్యభిప్రాయేణాహ. ఆనపిన్నితి. అతఏవ,

సా-సం— ఏకం, పరస్పరావిరుద్ధార్థకం - ప్రపత్త్యున్ముఖ పరమాస్తికేష్వపి మతికాలుష్యసంభవ ముప సంహార వ్యాజేన వచన బలేన స్థిరీకృత్య తచ్ఛమనాయ స్థిరీకరణ భాగారంభో యుక్త తమ ఇతి నిర్ధారణాభిప్రాయేణాహ . ఆనపిన్నితి . శాస్త్రాణాం పరస్పర విరుద్ధార్థకత్వా త్తుక్కతర్కాణామపి ప్రబలత్వాచ్చేత్యర్థః - ఆరురుక్షువుక్కు, శాస్త్రాధికృతస్యేతి శేషః - కలక్కమ్, మనో దౌర్బల్య

మూ— అతిల్ ముర్పడ సిద్ధోపాయత్తై ప్పత్తి వరుమ్ కలక్కఙ్గళైయుమ్ అవత్తిన్ పరిహారఙ్గళైయుమ్ శొల్లు కిఱోమ్. అనాదికాల మనాదరిత్త ఈశ్వరన్

సా-దీ— ఇతిలుమ్ ఉపఆది సాహచర్యాత్ ద్వన్ద్వైకశేష కర్తాక్కళ్ - ఇవ్వచనఙ్గళుమ్ సామాన్య విషయమామ్. సఙ్క్రోధః ఎన్నిఱ వచనముమ్ సామాన్య విషయమామ్ప్పోతు విరోధమ్ దుష్పరిహర మాకైయా లివత్తుక్కు ఆధురుత్తుప ప్రాణాధికారి విషయత్వేన వ్యవస్థై కొళ్ళవేణు మెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి కళాల్ మృదుప్రజ్ఞర్క్కు సిద్ధోపాయాది విషయత్తిల్ కలక్కఙ్గళ్ వరుమెన్ఱు సిద్ధమాయిత్తు. అతిల్ ప్రథమమ్ సిద్ధోపాయ విషయత్తిల్ కలక్కఙ్గళైయు మవత్తిన్ పరిహారఙ్గళైయుమ్ కాట్టుకిఱోమెన్కిఱార్ - అతిల్ ముర్పడవిత్యాదియాల్ - ఇవైతానీశ్వరనుడైయ స్వాతంత్ర్య సహజ కారుణ్యఙ్గళ్ అడియాక వరుమ్ కలక్కఙ్గళుక్కు పరిహారముమ్ గుణవిశేష సంబంధవిశేషమడియాక వరు మవైకట్కు పరిహారముమ్ పత్నీసంబంధత్తిల్ వరుమ్ కలక్కఙ్గళుక్కు పరిహారముమెన్ఱు మూన్ఱువగైయాయిరుక్కుమ్. అవత్తిల్ మున్నీశ్వర స్వాతంత్ర్యసహజకారుణ్యఙ్గళ్ డియాకవరుమ్ కలక్కఙ్గళై ప్పరిహరిక్కిఱార్. అతిలతిశంకైయై అనువదిక్కిఱార్. అనాదికాలమిత్యాదియాల్ -

సా-స్వా— ఆకైయాల్ మందాధికారికళుక్కు కలక్కమ్ సంభావితమాకైయాలే అవర్కళై త్తెళివిక్కైక్కాకవుమ్ స్వయమ్ తెళికైక్కాకవుమ్ యుక్తివిచార సాపేక్షాధికారికళుక్కు సమీచీన తర్కమావశ్యకమాకైయాలే స్థిరీకరణభాగమ్ సార్థక మెన్ఱు కరుత్తు. ఇని ప్రథమమ్ సాధ్యోపాయ విషయ శోధనమ్ పణ్ణలాకాతో? ఎన్న సిద్ధోపాయ శోధనమ్ ప్రధానమాకైయాలే ఇతువే శోధనీయ మెన్కిఱార్ - అతిలితి- ప్రమాణ మన్ఱిక్కే కలక్కమ్ ప్రసక్తమల్లామైయాలే కలక్కముమ్ తత్పరిహారముమ్ శొల్లుకిఱోమెన్ఱు శొన్నతు క్కూడుమో వెన్న యుక్తిమూల మాక కలక్క ముణ్డెన్కిఱార్ - అనాదికాల మిత్యాదినా - యోగ్యానుపలబ్ధ్యా

సా-ప్ర— ప్రధానత్వాత్ప్రథమం తద్విషయం వ్యామోహం నివర్తయితుం వ్యామోహానువాదమధ్యే నామొరుఉపాయానుష్ఠానమ్ పణ్ణుకై యెన్ఱితి భగవతో నిర్హేతుక రక్షకత్వ జ్ఞాపనార్థానువాద వాక్యైః నానూద్యమాన వ్యామోహస్య సాధ్యోపాయ విషయత్వభ్రమన్నివర్తయన్వక్ష్యమాణం ప్రతి జానీతే- అతిల్ ముర్పడవిత్యాదినా - నివర్త్యం వ్యామోహం సోపపత్తికం దర్శయతి - అనాది కాల మిత్యాదినా -

సా-వి— అతిల్, తస్మిన్ శంకోత్పత్తిస్థల విషయే- ముర్పడ, ప్రథమం - శొల్లుకిఱోమ్, వక్ష్యామః - సిద్ధోపాయే గుణవిశేష మూలకతయా సంబంధవిశేషమూలకతయా పత్నీసంబంధ విషయతయాచాత్ర త్రిధా శంకాస్సంజాయంతే- తత్ర గుణమూలక శంకోత్పత్తిం దర్శయతి- అనాదికాలమితి- అనాదరిత్తవీశ్వరన్,

సా-సం— ప్రయుక్తజ్ఞానమాంద్యమ్-సంసారేతి-సర్వేపిత్రిదశాః, ఉత్తరోత్తరస్వస్వాధికార సాధననిష్ఠాః యేతే మత్పదప్రాప్తయే భక్తిముద్వహంతి- అతో మద్భోగేన్యూనతా స్యాదితి భ్రమేణ భీతాస్తే విఘ్నకర్తార ఇత్యర్థః - విఘ్నానాం శతేన సత్యం నివార్యతే ఇత్యాద్యన్వయః - సాధ్యోపాయాది త్రయోప జీవ్యత్వాత్సిద్ధోపాయస్య ముర్పడ విత్యుక్తిః - తత్రాపి శ్రీవిశిష్ట సిద్ధోపాయే విశేష్యవిశేషణయోర్విశేష్యస్య తద్వాచి పదోపస్థాపిత గుణవిశేష సంబంధ విశేష మధ్యేపి గుణానాం ప్రధానతయా శబ్దోపస్థాపితత్వాత్తదనుబంధి చింతా ప్రాథమ్య మభిప్రేత్య సిద్ధోపాయత్తై ప్పత్తవిత్యుక్తిః -

మూ.—ఇన్నొరు త్తనై ఆదరిక్కిఱతు తన్ స్వాతంత్ర్యమాత్రత్తాలేయన్రో? ఇజ్జనన్దాకిల్ "ఇన్నైన్నై ప్పొరుళాక్కి-త్తనై ఎన్నెన్నుళ్ వైత్తాన్- అన్నైన్నై ప్పురమ్పోక ప్పుణర్ త్తతెన్ శెయ్ వాన్,, ఎన్ఱు ఆఴ్వార్ విణ్ణప్పమ్ శెయ్య

సా-దీ— ఇన్నైన్నై ఇత్యాది - అనాది కాలమెల్లామనాదరిత్త ఈశ్వరన్ ఇన్నైన్నై యొరువ స్వాక్కి-త్తనై యెన్నధీనమాకప్పణ్ణినాన్-అన్ఱుపూర్వకాలమెల్లామెన్నైతనక్కుపురమ్పోమ్పడి.పుణర్ త్తతు, శెయ్తతు. ఎన్ శెయ్ వాన్, ఎతుక్కాక వన్నపడి.ఎన్ఱునామొరు వ్యాజమనుష్ఠిత్తతు కాణోమెన్ఱు అర్థమెన్ఱు శంకాభిప్రాయమ్-

సా-స్వా—ఇన్నాదరిక్కిఱతఱ్కు కారణమిల్లైయెన్ఱు కడుత్తు-అస్మదాద్యదృష్టమాకవీశ్వర సాక్షికమాకవొరు వ్యాజమ్ సంభవిక్కైయాల్ యోగ్యానుపలబ్ధ్యా నిర్వ్యాజరక్షకత్వ నిశ్చయమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఇజ్జనన్దాకిలితి - ఇన్నితి - ఇన్ఱు, ఇప్పోతు - ఎన్నై, అడియేనై - పొరుళాక్కి, " సన్తమేనంతతో విదు ,, రిత్యుక్త ప్రకారేణ బ్రహ్మజ్ఞానత్తై యుణ్డాక్కి - తన్నై, నిరవధిక కల్యాణ గుణ విశిష్టనాన తన్ స్వరూపత్తై - ఎన్నుళ్, ఎన్ అంతః కరణత్తిలే - వైత్తాన్, నిరన్తర ధ్యానానుగుణమాక స్థాపిత్తాన్ - అన్ఱు, అనంత మాన పూర్వకాలత్తిలే - ఎన్నై ప్పురమ్పోక, బాహ్యవిషయమార్గత్తిలే పోకుమ్పడి - పుణర్ త్తతు , బంధిత్తు - ఎన్ శెయ్ వాన్, ఎతుక్కాకచ్చెయ్ తాన్ - అడియేన్

సా-ప్ర—స్వాతంత్ర్యమాత్రత్తాలే ఇతి-భక్తిప్రపత్తిమాత్రపదవ్యావర్త్యన్ .ఉక్తానాంగికారే బాధకమాహ-ఇజ్జనన్దాకిలిత్యాదినా - ఏవం నచేదిత్యర్థః - ఇన్నైన్నై ఇత్యాది - " అసన్నేవస భవతి - అసద్బ్రహ్మేతి వేదచేత్ - అస్తిబ్రహ్మేతి చేద్వేద - సంతమేనంతతోవిదు ,, రిత్యుక్త రీత్యా అద్యమాంవస్తుభూతం కృత్వా స్వాత్మానం మమ మనస్యవస్థాపయత్ - అనాది కాలమ్మామ శబ్దాది విషయప్రావణ్యం

సా-వి—అనాదిసంసార ప్రవర్తక ఇత్యర్థః- ఇన్ఱు, ఇదానీం. ఒరుత్తనై, ఏకం. ఆదరిక్కిఱతు, సంసారాద్విముంచతీత్యేతత్ - అన్రో, నభవతికిం. స్వతంత్రతయా పూర్వంతథాకృతవాన్ ఇదానీమేవం కృతవానితి భావః - ఇజ్జనన్దాకిల్, ఏవం నచేత్ -ఇన్నైన్నై ప్పొరుళాక్కి త్తనై ఎన్నెన్నుళ్ వైత్తానన్నై ప్పురమ్పోక ప్పుణర్త్తతెన్ శెయ్ వాన్. "అసన్నేవ సభవతి - అసద్బ్రహ్మేతి వేదచేత్ . అస్తిబ్రహ్మేతి చేద్వేద- సంతమేనం తతోవిదు,,రిత్యుక్త రీత్యా. ఇన్ఱు, ఇదానీం - ఎన్నై, మాం. పొరుళాక్కి , పురుషార్థం కృత్వా. సత్తావంతం కృత్వేతి యావత్ - తన్నై, స్వాత్మానం. ఎన్నుళ్, మమ మనసి. వైత్తాన్, నిక్షిప్తవాన్ - ఏవందయాం నుకరోత్ - అన్ఱు, తదానీం. పూర్వం. ఏతావత్పర్యంతం- ఎన్నై, మాం - పురమ్ పోక, బాహ్యే యథా గచ్ఛేయం తథా - పుణర్త్తతు, కరణం. ఎన్ శెయ్ వాన్, కేన కారణేన. ఇదానీ మస్మదనుష్ఠితోపాయః కోపి నాస్తి- ఇదం వైషమ్యం కథమితి భగవంతం పరాంకుశమునిః పృష్టవాన్ - ఏవం పృష్టవతి గంభీర మేఘధ్వనిం వినా అన్యదుత్తరం నాసీత్ - అత ఇదం నిరుత్తరం తస్మాదీశ్వర స్వాతంత్ర్య మేవ సర్వత్ర కారణం - అస్మాభిః కర్తవ్యం కించిదపి నాస్తీతి శంకితుస్తాత్పర్య మిత్యభిప్రాయేణాహ - ఎన్ఱుఇతి - ఆఴ్వార్, పరాంకుశః.విణ్ణప్పమ్ శెయ్య, విజ్ఞాపయతిసతి.

సా-సం— పొరుళాక్కి, సంతంకృత్వా స్వస్వరూపం మనసి స్థాపితవాన్-పురమ్పోకప్పుణర్ త్తతు,స్వాభిమానబహిర్భావాయ కర్మవశ్యతయా కరణం- ఎన్ శెయ్ వాన్, అర్థాద్వయాయచ కిమయా కృతం-

మూ— సర్వేశ్వరన్ శూఴ్విశుమ్బుల ముకిల్ పోన్ఱ యుమక్కు-న-తొళ్ళియవరోరు ఉత్తరమరుళి చ్చెయ్తానో? ఆకైయాల్ నామొరు ఉపాయానుష్ఠానమ్ పణ్ణుకై యెన్నెన్పతు ॥ నడువే వన్దుయ్య క్కొళ్కిన్ఱ నాతన్,, ఎనిల్ అరుళ్ పురిన్ద శైన్దు అడియార్ మేల్ వైత్త అవనానే రక్షిప్పాన్ కాణుమ్ తన్నై

సా-దీ— శూఴ్విశుమ్బణి ముకిల్ తూరియమ్ ముఴక్కి-న-తొళ్ళియ, శూఴ్ విశుమ్బిల్ అణి ముకిలాంటి తూర్యఘోషమ్ పణ్ణిన తొళ్ళియ నెన్నైః. వేరొరు ఉత్తరమ్ చ్చెయ్తానో-ఉణ్డాకిలరుళి చ్చెయ్యానో.ఎన్నెన్పతు,ఎటుక్కాక-ని ప్పల మెన్నుకరుత్తు. అతిల్ స్వాతంత్ర్యమనాదిసిద్ధమాకైయాలిప్పోతు మోక్షమ్ వరువతెఙ్ఙనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరా ర్.నడువే వన్దిత్యాది. నడువే వన్దు, మధ్యే వరుమెన్ను సంభావనైయిల్లాత వేళైయిలే యెన్ఱపడి.ఆకస్మికమా క వన్దు ఉజ్జీవిక్క-ప్పణ్ణుమ్ స్వామి. అరుళ్ పురిన్ద శైన్దై, కరుణా సంశ్లిష్టమాన మనస్సైయెన్నైః.

సా-స్వా— కారణ మొన్ఱుమ్ కాణేన్- నీకణ్ డరుళ్ దానాల్ శొల్లలా కాతో వెన్నుకరుత్తు. శూఴ్విత-శుఴ్,వ్యాప్తమాన - విశుమ్బిల్, ఆకాశత్తిలే - అణి, అలంకార భూతమాన - ముకిల్, మేఘరి- తూరియ, వాద్య ఘోషత్తై- ముఴక్కి-నతు, ఉణ్డాక్కి-న తొళ్ళియవెన్ఱపడి - పరమ పురుషార్థ ప్రదానోద్యోగ మొళ్ళియ వేరొరు ఉత్తర మరుళి చ్చెయ్యవిల్లై యెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి రక్షణత్తుక్కు-స్వాతంత్ర్యమే నిదానమాకిల్ స్వాతంత్ర్య మనాది యాకైయాలే మున్బు రక్షియామై కూడుమో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - నడువేవ న్దితి - నడువె, వరుమెన్ను సంభావనై యిలాత వేళైయిలే - వన్దు, ఆకస్మిక మాకవన్దు- ఉయ్యక్కొళ్కి న్ఱ, ఉజ్జీవిక్క- ప్పణ్ణుమ్- నాతన్, స్వామీ - అరుళ్ పురిన్ద, కరుణా సంశ్లిష్ట మాన మనస్సై- అ డియార్, దాసర్ కళుడైయ - మేల్ వైత్తు- అవనానే, అన్తస్స్వామితానే - రక్షిప్పతు కాణుమిత్యాది

సా-ప్ర— కుర్వత శ్చత వై వంకర ణేకింవా కారణమితపరాంకుశేం పృష్టే ఉత్తరాభావాత్పృథివ్యాదిభ్యోమహత్త రాకాశా భరణాయ మాన మేఘ స్తనితని స్వన తూర్య ఘోషకరణ మంతరేణ కిమప్యుత్తరంవోక్తమ్ - అ స్తిచేన్నవ దేత్కిమ్? అత ఉపాయా నుష్ఠానం నకర్తవ్య మిత్యర్థః - ఎన్నెన్పతు, నకర్తవ్యమిత్యర్థః- నడువే వన్దిత్యాది, జన్మపరం పరాణా మంతరాగత్య ఉజ్జీవయంత మిత్యుక్త ప్రకారేణ - అరుళ్ పురి న్ద శైన్దై యడియార్ మేల్ వైత్తు, శ్రీపతి రేవ స్వదాసానామస్మాకం నిగ్రహాద్వినివర్త్యాను గ్రహే ప్రవృ

సా-వి— సర్వేశ్వరన్, సర్వేశ్వరః. శూఴ్విశుమ్బు, వ్యాపకాకాశస్య- అణి, అలంకారభూతస్య- ముకిల్ తూర్య మేఘతుల్యవాద్యస్యం ముఴక్కినవితొళ్ళియ, తాడనంవినా- వేరొరుఉత్తరమరుళిచ్చెయ్తానో, ఉక్తవాన్కిం-ఉపా యానుష్ఠానమ్ పణ్ణుకై ఎన్నెన్పతు, కిం.కిమర్థమిత్యర్థః - తర్హి స్వాతంత్ర్యస్యానాదిసిద్ధత్వాత్కథ మిదా నీం మోక్షస్యాదిత్యత ఆహ - నడువేవన్దిత్యాదినా. నడువె, జన్మపరంపరాణాంమధ్యే - వన్దు, ఆగత్య - ఉ య్య క్కొళ్కిన్ఱనాతనై, ఉజ్జీవయంతం నాథమిత్యుక్తరీత్యా - అరుళ్ పురిన్ద శైన్దై, కరుణాసంశ్లిష్ట మనాః - అవన్ తానే, భగవాంత్స్వయమేవ - అడియార్ మేలే వైత్తు, దాసాన్ స్వోపరినిక్షిప్య - రక్షిత్తుపో తు, రక్షతిచేత్ - కాణుమత్తన్నైయన్ఱో, ద్రష్టవ్యమాత్రంన భవతికిల - అస్మాకం దర్శనమాత్ర మేవకార్యం-

సా-సం— శూఴ్ఇత-సర్వవ్యాప్తాకాశాలంకార భూతో మేఘస్తూర్యఘోషమకరోత్-ఆకైయాల్, అనుత్తర తయావస్థానాత్- ఎన్నెన్పతు, కిమర్థముపాయానుష్ఠానం.కర్తవ్యమితివచనమయుక్తమితిభావః.నడువే, అ భిముఖతయామధ్యేఆగత్యాస్మదుజ్జీవనాయస్వకీయతయాస్వీకుర్వాణోనాథః- అరుళ్, కృపాపూర్ణాంచితం

మూ—యెన్ఱో వెన్ఱు శిలర్ కలఙ్గువర్ కళ్ -ఇవర్కళై త్తెళివిక్కుమ్పడి ఈశ్వరన్ స్వతంత్రనే యాకిలుమ్ వైషమ్య నైర్ఘృణ్యాదిశఙ్కాకిరదోషఙ్గళ్ తనక్కుత్తట్టామైక్కాక ఇవన్ పక్కలిలే యొరు వ్యాజత్తైయుణ్డాక్కి యత్తై అవలంబిత్తు త్తాన్ రక్షిక్కుమ్ - ఇవ్వర్థత్తై 'తిరుమాలిరుమ్ శోలైమలై యెన్ఱేనెన్న త్తిరుమాల్ వన్దెన్నెఞ్జు నిఱైయ ప్పుకున్దాన్' ఎన్ఱు ఆழ్వా రరుళిచ్చెయ్ తార్ -

సా-దీ—ఇతుక్కు పరిహారమ్ శొల్లవుపక్రమిక్కిరార్. ఇవర్కళై ఇత్యాది. వైషమ్యమ్, పక్షపాతమ్. అతావతు నిర్నిబంధనమాక వొరుత్తనై బద్ధనాక్కి ఒరుత్తనై ముక్తనాక్కుకై. నైర్ఘృణ్యమావతు! నిర్నిబంధనమాక ఒరువనై క్లేశిప్పిక్కై. వ్యాజ సాపేక్షత్వత్తై నమ్మాழ்వారు మరుళి చ్చెయ్తా రెన్కిరార్. ఇవ్వర్థత్తై యెన్ఱు తుడఙ్గి. ఎన్ఱేనెన్న, ఉచ్చరిత్తేనెన్న‌తు వ్యాజమాక క్కొణ్డెన్నై . ఇతిన్ మేల్ శంక్కైయై అనువది

సా-స్వా-స్పష్టమ్- ఇతుక్కు పరిహారమ్ శొల్ల ఉపక్రమిక్కిరార్ -ఇవర్కళైయితి -ఆழ்వార్ తిరువడిసంబంధమిరుక్కైయాలే దుర్వాదికళై ప్పోలే తిరస్కరియాతే తెళివిక్కుమ్పడీ యెన్ఱు సన్నేహోక్తి శొన్నతు- పరిహరిక్కిరార్ - ఈశ్వరనితి - వ్యాజాపేక్షైయు స్తనక్కు దోషన్తట్టామైక్కాక స్వస్వాతంత్ర్య మూలసంకల్ప సిద్ధేయాకైయాలే స్వస్వాతంత్ర్య హానియిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - వైషమ్యేతి - వైషమ్యమ్, పక్షపాతమ్ - నైర్ఘృణ్యం- నిర్వ్యాజమాక ఒరుత్తనై దుఃఖిప్పిక్కై - ఇప్పడి యాకిల్ సర్వజ్ఞ రాననమ్మాழ்వార్ స్వరక్షణత్తుక్కు వ్యాజమ్ శొల్లాతతు కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కి రార్ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి - ఇవ్వర్థత్తై, వ్యాజసాపేక్షత్తైయై. తిరుమాలిరుమ్ శోలైమలై యెన్ఱేనెన్న, ఉచ్చరిత్తేనెన్న. ఉచ్చరిత్తే, నెన్ఱతు వ్యాజమాక క్కొణ్డు. తిరుమాల్, శ్రీవల్లభన్- ఎన్నెఞ్జు నిఱైయ, పూర్ణమాకుమ్పడి- పుకున్దాన్,

సా-ప్ర— త్వసంకల్పస్సన్ స్వయమేవసంసారం నివర్తయతిచేద్ద్రష్టవ్యమిత్యర్థః-ఏతాదృశవ్యామోహనివర్తన ప్రకారమాహ - ఇవర్కళై త్తెళివిక్కుమ్ పడీత్యాదినా - నిరంకుశ స్వతంత్రో భగవాన్ కస్యచిదేవ కదాచిదేవ సంసారంనివర్తయతి - నసర్వస్యేత్యేవం రూప వైషమ్యస్య, అతిచిరకాలంజీవే సాంసారికదుఃఖాకులేపిదుఃఖానివర్తనమూచనీయ నైర్ఘృణ్యస్యచస్వస్మిన్న ప్రసంగాయ చేతనకర్మానుగుణ్యేన భరన్యాసాది రూప వ్యాజేనైవ రక్షేదిత్యర్థః - అస్యార్థస్య సాంప్రదాయికత్వ మాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా - తిరుమాలిరుమ్ శోలైమలైఇతి నగరీణాం పరిగణనే భగవదావాసస్థానభూతవనగిరి రపితన్నామోక్త ఇతీమం వ్యాజమవలంబ్యపురుషకారభూతయా లక్ష్మ్యాసహస్వయమాగత్యాస్మన్మనోయథా విషయాంతరం నవిషయీకుర్యాత్తథాప్రావిశదితి - స్వాతంత్ర్యేణైవ భగవతస్సంసారాన్మోచకత్వం నతు కంచన హేతుమపేక్ష్యేత్యేతదర్థప్రాపకతయోక్తాయా ఇన్ఱైన్ఱు ఇత్యాదిగాథాయా వక్తా

సా-వి— అనివారణమాత్రం కార్యమితిభావః - ఎన్ ఇతి - కలఙ్గువర్కళ్, శంకంతే -

సా-సం — దాసేషు వినిహిత వానేవ - నిర్వ్యాజమేవ ఫలదః క్వచిదేవ ఫలదశ్చేద్బుద్ధిస్థో విషమతారూపం వైషమ్యం - ఫలాభావేన ఖిన్నం దృష్ట్వాపి ముదితతయాస్థితి నైర్ఘృణ్యమ్ - యత్సాన్నిధ్యార్థం భ్రామ్యసిత త్సాన్నిధ్యేవ వ్యాజ సాపేక్షతా సిద్ధిరిత్యాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి - ఇన్ఱైన్ఱు- ఇత్యుక్తమేవ వ్యాజీకృత్య. స్వదోషపరిహారాయ స్వేనైవ వ్యాజం సంపాద్య. తద్వ్యాజ సంపాదనంయదినిర్వ్యాజం [illegible]

మూ— ఇన్త వ్యాజ న్తానుమ్ ఈశ్వరన్ తన్నాలే యాకి లిత్తుం మున్బే యుణ్డాక్కాతే పిట్టతెన్నిల్ ఇవ్వాత్మాక్కళుక్కు అనాది యాన కర్మ ప్రవాహఙ్గళ్ విషమ విపాక సమయఙ్గళాయ్క్కొణ్డు పోరుకైయాలే ఈశ్వరన్ కర్మానురూప ఫలప్రదనల్లాతపోతు వైషమ్యదోషమ్ వరుకైయాలేమున్ని తుక్కు అవసరమాయిత్తిల్లై యెన్ను మిడమ్ కార్య విశేషదర్శనత్తాలే కల్పితమ్-

సా-దీ— కిఱారార్. ఇన్తవ్యాజన్తానుమెన్ఱు. ఇవ్వ్యాజమీశ్వరాయత్తమాకాతపోతుస్వాతంత్ర్యహానివరుమ్. ఈశ్వరాయత్తమాకిల్ ఇప్పోతు ఇవ్వ్యాజత్తై ఉణ్డాక్కుకై స్వాతంత్ర్యకార్యమెన్ఱు శంకైకళైక్ కటుత్తు. ఇతుక్కు ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇవ్వాత్మాక్కళుక్కిత్యాదియాల్. ఇవ్వ్యాజన్తానుమ్ పూర్వ సుకృత

సా-స్వా— ప్రవేశిత్తా నైన్కు - ఇవ్వ్యాజన్తానీశ్వరా యత్తమో ? అన్యాయత్తమో ? అన్యాయత్తమాకిల్ స్వ స్వాతంత్ర్య హానివరుమ్ - ఈశ్వరా యత్తమాకిల్ పూర్వ ముణ్డాక్కామలిప్పోతు వరుకై కూడుమో వెనిఱర వభిప్రాయత్తాలే శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇన్తవ్యాజన్తాను మిత్యాదినా-

సా-ప్ర— శ్రీపరాంకుశ ఏవావదదిత్యర్థః-ననుయాదృచ్ఛికాదేరపిభగవదధీనత్వాద్భగవతశ్చకర్తుమకర్తుమన్యథాకర్తుంచ శక్తత్వాద్యాదృచ్ఛికాదేర్వ్యాసస్యైషామాత్మనాం పూర్వమేవానుత్పాదనాద్వైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగస్తదవస్థ ఇత్యాశంక్య పరిహరతి - ఇన్తవ్యాజంతానుమిత్యాదినా-భగవతస్సర్వోపధి

సా-వి— ఇన్తవ్యాజమితి-ఇన్తవ్యాజన్తానుమ్, ఏతద్వ్యాజోఽపి. ఈశ్వరన్ తన్నాలే, ఈశ్వరేణైవ సంపాద్యశ్చేదిత్యర్థః. మున్బే, పూర్వమేవ-ఉణ్డాక్కాతేవిట్టతెన్నెన్నిల్, యథాసంభవే తథాత్యాగః కిమితిచేత్- కస్యచిత్పూర్వకాలే యాదృచ్ఛికాది సుకృత సంపాదనం కస్యచిదిదానీ మిత్యేతదపి స్వాతంత్ర్యకార్యం - అతోఽస్మిన్పక్షే వైషమ్య నైర్ఘృణ్య దోషో దుష్పరిహర ఇతి శంకా తాత్పర్యార్థః - భగవత స్సర్వోపధి సాధారణ జలవత్సర్వసామ్యస్య "సర్వస్య శరణం సుహృత్ । సమోఽహం సర్వ భూతేషు । న మే ద్వేష్యోఽస్తి న ప్రియ ఇత్యాదిభిరవగతత్వాల్లోకే చేతనానాం విషమసుఖ దుఃఖానుభవస్య తస్మాదనుపపత్తేశ్చేతనగతస్య కస్యచిన్నిమిత్తస్యాంగీకార్యత్వాత్తస్యచ విషమ విపాకఏవ చేతనానాం సుఖ దుఃఖాది వైషమ్యోపపాదకత్వాద్బీజ సహకృత జలస్యాంకుర విశేషజనకత్వవదీశ్వరస్య తత్తత్కర్మ విశేషసహకృతస్యైవ కార్యవిశేష జనకత్వాన్న వైషమ్య నైర్ఘృణ్యప్రసంగ ఇతిపరిహారమాహ- ఇవ్వాత్మాక్కళుక్కిత్యాది. కస్యచిత్పూర్వమేవ తాదృశ సుకృతస్య పరిపాకో జాతః కస్యచిదిదానీమితి కార్యదర్శన కల్ప్యం - అతో

సా-సం— సర్వేష్వపితదసంపాదనవైషమ్యం- కేషాంచిదసంపాదనేతదభావేనఖిన్నందృష్ట్వాస్థితౌనైర్ఘృణ్యంచ- యది సవ్యాజం తదాతత్రాపి తథేత్యనవస్థా - యదివ్యాజే వ్యాజనైరపేక్ష్య మనుమన్యసే తదా ఆదావేవ తన్నైరపేక్ష్యాభ్యుపగమ ఉచిత ఇత్యభిప్రాయేణ పునశ్శంకతే - ఇన్తవితి - ఏతత్పరిహరతి - ఇవ్వాత్మాక్కళుక్కిత్యాదినా - విపాకః, ఫలౌన్ముఖ్యం . తస్య విషమత్వం స్వస్వ ఫలదానే విళంబాసహత్వం. విషమవిపాక జనకోయస్సమయః తద్విశిష్టత్వం కర్మప్రవాహానామిత్యేవముక్తం - కర్మానురూప, పూర్వ కర్మప్రవాహోత్తేజికీభూత కర్మానురూప. మున్బు, ఫలప్రదానానుకూలకర్మాభావ దశాయాం ఇతుక్కు, వ్యాజప్రదానస్య. కార్య విశేష దర్శనమ్, వ్యాజ లాభదర్శనం - యత్ర వ్యాజవిశేషోదృశ్యతే

మూ—— ఇజ్జ నిశ్శైయాతపోతు సర్వ సిద్ధాంతికళుక్కు- మితుక్కు- మున్విల్లాత మోక్ష శ్రద్ధాదికళివ్పోతు పిరక్కై కూడి యెన్నెన్నాల్ ఉత్తరమ్ శొల్ల విరకిల్ లై - అనాదికర్మ ప్రవాహ వైచిత్ర్యత్తాలే ఎన్ఱుమ్ ఉత్తరమ్ ఈశ్వరనై యిశైన్దార్ మిశైయాతార్క్కుమ్ తుల్యమ్ -

---

సా-దీ——సాపేక్షేశ్వరాయత్తమెన్ఱుసర్వ సిద్ధాంతిసమ్మతమాకైయాలితువెపరిహారమెన్కిఱార్ -ఇజ్జ నిశ్శైయాతపోతిత్యాది - ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యమే మోక్షనిదానమెన్ఱార్క్కుమ్ స్వాతంత్ర్యం శక్తియాకిల్ పూర్వమేవ మోక్షమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ • ఇచ్ఛైయాకిల్ అహేతుకవాదమ్ పరమతమాకైయాల్ సుకృత విశేష మూలమాయే అతువరుమెన్ఱు కొళ్ళవేణుమెన్ఱు కరుత్తు - ఈశ్వరనై యంగీకరియాతార్క్కు- కర్మ ప్రవాహ మూలత్తైన వ్యవస్థాపకక్కు- వేణ్డినాలుమ్ నమక్కు- ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యాదేవ వ్యవస్థై శొల్లలామ్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనాదీత్యాది. వ్యాజసాపేక్షమాకరక్షిత్తాల్ ఈశ్వరస్వాతంత్ర్యత్తుక్కునిష్ఫలత్వమ్వారాతో?

సా-స్వా——విపక్షత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇజ్జనిశ్శైయాత పోతితి - ఏవ మనంగీకారే మెన్ఱపడి- అనీశ్వర వాదికళుక్కు- కర్మ వైచిత్ర్యత్తాలే వ్యవస్థై కూడినాలుమ్ ఈశ్వరాంగీకారికళుక్కు- తత్స్వాతంత్ర్యమే నిదానమాకైయాలే తదధీన మాకవేసమయ విశేషే వ్యాజోత్పాదనవ్యవస్థై శొల్లవేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అనాదీతి - ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యముమ్ కర్మ సాపేక్ష మాకైయాలేతన్మూల వ్యవస్థై కూడుమెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ఈశ్వరక్కు కర్మ సాపేక్ష నాకిల్ తత్స్వాతంత్ర్యమ్ వ్యర్థమాక

సా-ప్ర——సాధారణ కారణ భూతజలవత్సర్వ సామ్యస్య “ సర్వస్య శరణం సుహృత్- సమోహంసర్వ భూతేషు - నమేద్వేష్యోస్తినప్రియః ,, ఇత్యాదిభిరవగతత్వాల్లోకేపి చేతనానాం విషమ సుఖ దుఃఖాను భవస్య తస్మాదనుపపత్తేశ్చేతన గతస్య కస్యచిదంగీకార్యత్వాత్తస్యచ విషమవిపాకత్వ ఏవసుఖ దుఃఖాది వైషమ్యోపపాదకత్వాత్తత్తద్బీజ సహకృత జలస్యాంకుర విశేష జనకత్వవదీశ్వరస్య తత్తత్కర్మ విశేష సహకృతస్యైవ కార్య విశేష జనకత్వాన్న వైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగ ఇత్యర్థః - విపక్షే బాధకమాహ - ఇజ్జనిశ్శైయాత పోతిత్యాదినా- ఏవమనంగీకారఇత్యర్థః-ఏవంతహీశ్వరస్వాతంత్ర్య

సా-వి——నవైషమ్యదోష ప్రసంగఇతిభావః-నను తద్విషమవిపాకోపీశ్వరాధీనఏవేతిపునస్తద్దోష తాదవస్థ్య మితిచేన్న - తతో ప్రాచీన కర్మాపేక్ష్య తద్విషమ విపాక స్యేశ్వరకృతత్వేన తద్దోష తాదవస్థ్యాభావాత్• ఏవమనంగీకారే బాధకమాహ - ఇజ్జనిశ్శైయాత పోతతి - ఇప్పోతు పిరక్కై కూడి యెన్నెన్నాల్, ఇదానీం మోక్ష శ్రద్ధాదీనాముత్పత్తౌ కింమూలమితి చోదనే - ఉత్తరమ్ శొల్లవిరకిల్లై,ఉత్తరంవక్తుముపాయో నాస్తి. ఇశైన్దార్క్కుమ్, ఇచ్ఛతాం - ఇశైయాతార్క్కుమ్, అనంగీకుర్వతామపి.తుల్యంఈశ్వరమనిచ్ఛతాం•

సా-సం——తత్రతదనుకూలకర్మ విశేషోప్యస్తీతిభావః-నను వ్యాజానుకూల కర్మప్రవాహమపిభగవత్కృత్యం, తదపి వ్యాజాంతర సాపేక్షం చేదనవస్థా - నచేత్పాప్రాగేవ నిరపేక్ష త్వాభిధానం వరమితి శంకావారణాయ ప్రతిబందిమాహ - ఇజ్జనితి - నన్వీశ్వర మనభ్యుపగచ్ఛతాం కర్మ వైచిత్ర్యమస్తు వ్యవస్థాపకం. తదభ్యుపగచ్ఛతాం కింతేన. తత్స్వాతంత్ర్యాదేవ వ్యవస్థోపపత్తేరిత్యత్రాహ - అనాదీత్యాదినా - అన్యథా వైషమ్యాది ప్రసంగస్యదుర్వారత్వాత్ వ్యాజేవ్యాజాంతరాపేక్షణేపి సావప్రవాహనవస్థాయా

మూ.—ఈశ్వరస్వాతంత్ర్య మొరువ్యాజత్తై క్కొణ్డు అవన్ నినైత్తపోతెరక్షిక్కైక్కుమ్ విలక్కవల్లారిల్లా మైక్కుముఱుప్పామ్- ఇప్పడియానాల్ ‘‘ఇన్నైనైఽ,, యెన్కిఱపాట్టుక్కు మితుక్కుమూలమానవచనఙ్గ

సా-దీ—ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఈశ్వర స్వాతంత్ర్య మెన్ఱు-విలక్కవా రిల్లామైక్కు మతఏవ అప్పోతె రక్షిక్కైక్కు ముపయుక్తమా మెన్ఱపడి. ఇప్పడియాకిల్ఇన్నైనైఽఎన్కిఱపాట్టుక్కుమతన్మూలవచనఙ్గళుక్కుమ్ నిర్వాహ మెతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌య త్తుడఙ్గుకిరార్ - ఇప్పడి యానాలిత్యాది - ఇతుక్కుమూలమాన

సా-స్వా—ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-ఈశ్వరస్వాతంత్ర్యమితి-వ్యాజసాపేక్షమాక రక్షణ సామర్థ్య మిరున్తాలుమ్ వైషమ్య నైర్ఘృణ్య పరిహారార్థమ్ వ్యాజ సాపేక్షమ్ రక్షిప్పా మెన్ఱు స్వాతంత్ర్య మూలమాక సంకల్పిత్తిరుక్కైయాలే వ్యాజ సాపేక్షత్వైయే స్వాతంత్ర్య కార్య మెన్ఱపడి- విలక్కవల్లారిత్తి - లోకత్తిల్ రాజాదికళ్ ఉపహారాదిక మపేక్ష్య రక్షిక్కైయిల్ తతోపి ప్రబలన్ విలక్కిల్ రక్షియామై కాణ్కైయాలే తద్వదిఙ్గు విలక్కవారిల్లై యెన్ఱపడి - ఇప్పడి యాకిల్ ఆழ்వార్ వ్యాజ విశేషమ్ కేట్కుక్క ఈశ్వరన్ నిరుత్తరనా యిరుక్కై విరోధియాతో ? ఇన్నైనై ఇత్యాది గాథామూలభూత నిర్వ్యాజ రక్షకత్వ ప్రతిపాదక వచన ముమ్ నిర్విషయ మాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్ఱు శంకిత్తు ప్పరిహరిక్కిఱార్ - ఇప్పడి యానాలితి -

సా-ప్ర— మకించిత్కరం స్యాదిత్యత్రాహ - ఈశ్వర స్వాతంత్ర్య మిత్యాద- కర్మానుగుణ్యేన సంకల్పితస్య ప్రతిహత్యభావాన్న స్వాతంత్ర్య వైయర్థ్య మిత్యర్థః - నన్వేవం తర్హి ‘‘నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యో న మేధయా న బహునా శ్రుతేన - యమేవైష వృణుతే తేన లభ్యః - నాసౌ పురుషకారేణ న చాప్యన్యేన హేతునా - కేవలం కృపయైవాహం ప్రేక్షేయం కంచిత్కదాచనే,, త్యాదేస్తన్మూలతయా ప్రవృత్తాయాః ఇన్నైనైఽ ఇత్యాది గాథాయాస్తత్తదాచార్యవాక్యానాంచ కథం నిర్వాహః ఇత్యత్ర ఈశ్వరస్య నిరుత్తరత్వాపాదనఫలం ప్రదర్శయన్ తేషాం తాత్పర్యం చాహ-ఇప్పడియానాలిత్యాదినా -

సా-వి— కర్మవైచిత్ర్యం వ్యవస్థాపకం. ఇచ్ఛాతాం స్వాతంత్ర్యం వ్యవస్థాపకమితి కల్పనమప్రామాణికం. ఉక్తయత్ర కర్మవైచిత్ర్యమేవ నియామక మితిభావః - తర్హి భగవత్స్వాతంత్ర్యస్య భంగః ఫలాభావాదిత్యత్రాహ - ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యమితి - విలక్కవల్లారిల్లామైక్కు, నివారణ సమర్థాభావస్య - ఉఱుప్పామ్, జ్ఞాపకం భవేత్ - స్వాతంత్ర్య సద్భావాన్నివారణ సమర్థానసంతీతి జ్ఞాయతే - నివారకసత్త్వే స్వాతంత్ర్యాసిద్ధేః తేనస్వాపేక్షిత సమయే రక్షకత్వసామర్థ్యజ్ఞాపనాదపేక్షిత సమయే ప్రవృత్తేః ఫలమతోనస్వాతంత్ర్య హానిరితి భావః - నన్వేవంతర్హి ‘‘నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యో న మేధయా న బహునా శ్రుతేన - యమేవైషవృణుతే తేనలభ్యస్తస్యైష ఆత్మా వివృణుతే తనూంస్వాం- యో మే గర్భగతస్యాపి వృత్తిం కల్పితవాన్ ప్రభుః । శేషవృత్తి విధానేపి సుప్తః కిం సోధవా మృతః । అజ్ఞో జంతురనీశోయ మాత్మన స్సుఖదుఃఖయోః । ఈశ్వరప్రేరితోగచ్ఛేత్స్వర్గం వా శ్వభ్రమేవవే,, త్యాది ప్రమాణానాం తన్మూలకస్య ఇన్నైనైఽ ఇతివాక్యస్యచ కథం నిర్వాహ ఇత్యత్రాహ - ఇప్పడి యానాలితి -

సా-సం— అనాదిత్వేన సర్వేశ్వరస్య దోషత్వాభ్యుపగమాచ్చేతి భావః - తర్హి స్వాతంత్ర్య నైష్ఫల్యేత త్సాఫల్య మాహ - ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యమితి- రక్షిక్కు మిడత్తిల్ విలక్కవల్లారిత్యన్వయః-ఇప్పడియానాల్,

మూ—ళుమఱ్ఱామ్నిర్వాహ మేతెన్నిల్ అతుకోల్లుకిరోమ్-ఈశ్వరనుకుఱ్ఱ సహజఙ్గళాన స్వాతంత్ర్యకారుణ్య ఙ్గళినుడైయప్రాధాన్యత్తాలే. ఇవత్తుక్కు వ్యాజభూతఙ్గళాన విశేష కారణఙ్గళై అనాదరిత్తు పణ్డైన్నైపరాఙ్ముఖ నాక్కు-కైకుఱ్ఱమ్, ఇన్ఱైన్నైయభిముఖనాక్కు-కైక్కుమ్, ఉక్తస్వాతంత్ర్యముమ్కృపైయుమొళియవేరొరుప్రధానకారణమ్కణ్డిలేక్- ఎనక్కు కాట్ట్యాతేస్వతస్సర్వజ్ఞనా ననీకణ్డతుణ్డాకిల్ అరుళిచ్చెయ్యవేణుమెన్న

స్వా-దీ—వచనఙ్గళావన? యోమేగర్భగతస్యాపి. స్వయంమృత్పిండభూతస్య. అజ్ఞజంతురసీశోయ,, మిత్యాదికళ్ - స్వాతంత్ర్యమే బంధమోక్ష హేతువెన్నైయుమ్, అతువ్యాజనిరపేక్షమెన్నైయుమ్, రక్షియాత కాలత్తిల్ కారుణ్య మిల్లైయెన్నైయుమ్ కూడాతు - స్వాతంత్ర్య వత్కారుణ్య మమనాది - ఇవైకళ్చేతన విషయత్తిల్ ఈశ్వరనుడైయ వనాదర రక్షణఙ్గళిల్ ప్రధాన హేతుక్కళ్ - ఆతలాలివత్తై యొళియ స్వణ్డనాదరిక్కైయిలు మిప్పోతు రక్షిక్కైయిలుమ్ వేరు ప్రధానకారణముణ్డో వెన్ఱు ఆళ్వార్ కేట్కు

స్వా-స్వా— ఇవత్తుక్కు, నిగ్రహానుగ్రహత్తుక్కు - సుకృత దుష్కృతఙ్గళ్ వ్యాజమాకైయా మీశ్వరస్వాతంత్ర్యత్తాలే యెన్నపడి - ఆళ్వార్ తిరుమాలిరుమ్ శోలైమలై యెన్నేనెన్నవిత్యాదినా వ్యాజ విశేషమ్ శొల్లుకైయాలే ప్రశ్నమ్ కృపాది వ్యతిరిక్త ప్రధాన కారణ విషయ మెన్ఱుమ్ కృపాది వ్యతిరిక్త ప్రధాన కారణాభావేన నిరుత్తర నీశ్వర నెన్ఱుమ్ తాత్పర్యమ్ - నత్వ ప్రధాన వ్యాజమిల్లైయెన్నైయిలే తాత్పర్యమెన్నపడి-

స్వా-ప్ర — స్వాతంత్ర్య కారుణ్యయోః ప్రాధాన్యప్రకాశనే తాత్పర్య మిత్యర్థః - ప్రాధాన్య ప్రకాశనస్య

స్వా-వి — పణ్డు, పూర్వకాలే - ఎన్నై, ఆత్మనః - పరాఙ్ముఖనాక్కుకైక్కు, పరాఙ్ముఖీ కరణస్య - ఇన్ఱు, ఇదానీం - అభిముఖనాక్కుకైక్కు, అభిముఖీకరణస్యచ - అయమర్థః - స్వాతంత్ర్య కారణఙ్గళినుడైయ ప్రాధాన్యత్తాలేయివత్తుక్కు వ్యాజ భూతఙ్గళాన విశేషకారణఙ్గళై యనాదరిత్తు కృపాయా అనాదిత్వేవి పూర్వం స్వాతంత్ర్య ప్రాధాన్యేన కృపాయా అముమహ మిదానీం సంరక్షాణీతి సంకల్పాన్ముఖ్యరూపప్రచయ మూలం యాదృచ్ఛిక సుకృత విశేషాదిక మఘటయిత్వా తేనపరాఙ్ముఖీకణస్య ఇదానీం కృపాయాః ప్రాధాన్యాదనాద్యజ్ఞాతి లంఘనం నిగ్రహరూప స్వాతంత్ర్యస్య వ్యాజభూత విశేష కారణ మనాదృత్య సుకృత విశేష ఘటనే నాభిముఖీ కరణస్యచ- స్వాతంత్ర్య కృపై యొళియ వేఱొరు ప్రధాన కారణం కణ్డిలేక్, నపశ్యామి - ఎనక్కు, మమ. కాట్ట్యాతే, అప్రదర్శ్యైవ - నీకణ్డతుణ్డాకిల్, సర్వజ్ఞేన త్వయాదృష్ట మస్తిచేల్ - అరుళిచ్చెయ్యవేణుమ్, వక్తవ్యం దయాకార్యా-ఎన్ఱు, ఇతి. పరాంకుశముని పృచ్ఛతి సతి.

స్వా-సం— రక్షణేస్వాతంత్ర్యాతిరిక్తవ్యాజ విశేషస్యాపేక్షితే-మూలమానవిత్యనేన,, యోమేగర్భగతస్యాపీ, త్యాది వివక్షితం - ప్రాధాన్యత్తాలే, లీలోపకరణీ కరణే ప్రాధాన్యం స్వాతంత్ర్యస్య - భోగోపకరణీకరణే ప్రాధాన్యం కారుణ్యస్యేతి భావః - ఇవత్తుక్కు-తి - లీలోపకరణీ కరణ భోగోపకరణీ కరణయోః - అనాదరిత్తు ప్రకృత ప్రశ్న విషయ కోటావనంత ర్భావ్య - అన్ఱైన్నై ఇన్ఱైన్నై - ఇతివాక్యయోః క్రమేణ పణ్డైన్నై ఇన్ఱైన్నై ఇత్యాభ్యా మర్థ ఉక్తః - వేఱొరు ప్రధాన కారణ జకణ్డిలే నితి - ఏవంచాత్ర ఏకారణ మాత్ర విషయః ప్రశ్నః - కింతుస్వాతంత్ర్యకారుణ్య వ్యతిరిక్త ప్రధానకారణాంతరప్రశ్నః - తదభావాదేవ నిరుత్తర ఈశ్వరః - ఏతేనస్వాతంత్ర్య కారుణ్యయోరేవప్రాధాన్యం పరాంకుశప్రశ్న

మూ—— ఈశ్వరన్ నిరుత్తరనా యిరుక్కిఱ విరుప్పాలే స్వాతంత్ర్య కృపైకళినుడైయ ప్రాధాన్యత్తై నాట్టుక్కు వెళియిడుకిఱార్ - ఇత్తాలిచ్చేతననై లీలోపకరణమాక్కుకైక్కు ప్రధాన కారణమ్ ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యమ్. ఇతుక్కు సహకారి కారణమ్ ప్రవాహానాదియాన స్వతంత్రాజ్ఞాతిలంఘనమ్- ఇవనై భోగోపకరణమాక్కుకైక్కు ప్రధాన కారణమ్ ఈశ్వరనుడైయ స్వాభావిక కారుణ్యమ్- ఇతుక్కు ప్రతిబంధకమాన ఈశ్వర నిగ్రహత్తై శమిప్పిత్తుక్కొణ్డు సహకారి కారణమెన్ఱుపేర్ పెత్తతు

సా-దీ—— ప్రధాన కారణాంతర మిల్లామైయాలీశ్వరన్ నిరుత్తరనా యిరున్తాన్ ఎన్ఱపడి - ఇప్పడిస్వాతంత్ర్యముమ్ కృపైయుమ్ భగవానుక్కు శొల్లుకైయాల్ యివనుడైయ కృపైయిలూస్థిప్పోక వేణుమెన్ఱ తాత్పర్యమ్ జ్ఞాతమాకిఱతెన్కిఱార్-ఇత్తాలిత్యాదికరుత్తిత్యంతత్తాల్. ఈశ్వరనుడైయస్వభావాదికళై ప్రమాణప్రతినియతమాకవనుసంధిత్తైవనుసంధానత్తిన్ ప్రకారత్తైక్కాట్టుకిఱార్-ఇచ్చేతననైలీలోపకరణమిత్యాదియాల్-

సా - స్వా —— ఇప్పడి స్వాతంత్ర్య కారుణ్యజ్గళ్ ప్రధాన కారణజ్గళ్ ఎన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? పరాఙ్ముఖనాకైక్కు కారుణ్యం కారణమన్నే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇత్తాలితి - ఇత్తాల్, వేఱు ప్రధాన కారణమిల్లామైయాలే. స్వాతంత్ర్యం ప్రధాన కారణమాకిల్ వైషమ్య దోషమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న [illegible]రుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతుక్కితి - ఇదానీం క్రియమాణాజ్ఞాతిలంఘనం వ్యాజమాకలితః పూర్వం పరాఙ్ముఖత్తై కూడుమో? ఎన్న అనాదీతి - అనుగ్రహత్తుక్కు స్వాభా[illegible]క పుణ్యమే కారణమెన్నైకూడుమో? సర్వముక్తి ప్రసంగియాతో? భక్తిప్రపత్తిరూప వ్యాజవిశేషమ్ సహకారి కారణమెన్నిల్ అతు కారుణ్యోత్పాదక[illegible]కిల్ కారుణ్యత్తుక్కు స్వాభావికత్వం విరోధియాతో? వ్యాజవిశేషం రక్షణత్తుక్కు వ్యాకారత్తాలే కారణమ్? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతుక్కితి - భక్తిప్రపత్తికళ్ వ్యాజమానతువుమ్

సా-ప్ర——వాకిం ఫలమిత్యత్ర స్వతంత్రాజ్ఞాతిలంఘనరూప స్వకమాన్ను సంధానేన భగవతి నిర్దోషత్వానుసంధానం శరణవరణే స్వాధీనకర్తృత్వానుసంధానరూప విరోధినివృత్తిః భగవతిస్వామి న్యుపకారస్మృత్యా ప్రీతిపూర్వకం తత్కైంకర్యప్రవృత్తిశ్చ ఫలమిత్యభిప్రయన్నాహ-ఇత్తాలిచ్చేతననై ఇత్యాదినా-

సా—వి——ఇరుక్కిఱ విరుప్పాలే, విద్యమాన స్థిత్యా - ఇయమేవ వస్తుస్థితిరిత్యభిప్రాయేణేతి భావః - నాట్టుక్కు, దేశస్య. వెళియిడుకిఱార్, ఇదమేవప్రసిద్ధం భూయాదితి సకలదేశజ్ఞాపనాయ మేఘరూప భేరీం వాదయామాస. ప్రాధాన్యప్రకాశనస్య కింవా ఫలమిత్యత్ర స్వతంత్రాజ్ఞాతిలంఘనరూప స్వకమాన్ను సంధానేన భగవతో నిర్దోషత్వానుసంధానం శరణవరణే స్వాధీనకర్తృత్వానుసంధానరూపవిరోధినివృత్తి స్స్వామిన్యుపకారస్మృత్యా ప్రీతిపూర్వకం తత్కైంకర్య ప్రవృత్తిశ్చ ఫలమిత్యభిప్రేత్యాహ - ఇత్తాలిచ్చేతననైఇత్యాదినా - శమిప్పిత్తుక్కొణ్డు, శమయిత్వా - సహకారి కారణమెన్ఱుపేర్ పెత్తతు , సహకారి

సా - సం —— ముఖేన ప్రకాశితవానితి వెళియిడుకిఱారిత్యంతార్థః- తథాహి కుత్రకస్య ప్రాధాన్యం తయోస్సహకారికారణంచ వాకిం? సహకార్యపేక్షణేనైరపేక్ష్యరూపైశ్వరస్వభావః కథం జీవేత్? స్వతంత్రే వైషమ్యాది దోషా వాకుతః? బద్ధముక్తవ్యవస్థాశ్చ స్వాతంత్ర్యాదేవ సంభవంతునామ? ఇత్థం ప్రాంశుశానుసంధానస్యవా కింఫలమిత్యత్రాహ - ఇత్తాలిత్యాదినా -

---

మూ— ఇవనుడైయ సుకృత విశేష ద్వారకకృపైయుడైయాకవుం వశీకరణవిశేషఙ్గళెన్ఱు ఈశ్వరనుడైయ స్వభావత్త్రయముమ్, వైషమ్యనైర్ఘృణ్యఙ్గళిల్లామైయైయుమ్, బంధమోక్షాదివ్యవస్థైయైయుమ్, ప్రమాణప్రతినియతమానపడియే అనుసంధిక్కుం స్వతంత్రనుడైయ కృపైయిలేయాన్ఱిప్పోరవడుక్క—మెన్ఱుకరుత్తు. నిష్కృపనుడైయ

సా-దీ— వశీకరణ విశేషఙ్గళిత్యంతత్తాల్ - సుకృతేతి - సహజ కారుణ్యాత్తాలే సుకృత విశేషద్వారా వశీకరణముణ్డామెన్నపడి . ప్రమాణ ప్రతినియత మానపడియే, యాతొన్ఱై యెన్న ప్రకారత్తిలే తత్తత్ప్రమాణఙ్గళ్ కాట్టుమప్పడియే యెన్ఱై - స్వభావత్త్రయమ్, స్వాతంత్ర్య కారుణ్య రూపస్వభావత్త్రయమెన్నపడి. బంధమోక్షాదివ్యవస్థైయైయుమ్, ఆజ్ఞాతిలంఘనే బంధమ్ వ్యాజానుష్ఠానే మోక్ష మెన్ఱ-ఱ మర్యాదైయైయుమ్- ఊన్ఱి ఇత్యాది- ఈశ్వరనుడైయ స్వాతంత్ర్యవిశిష్టకరుణైయిలే ఏకాంతికళాక ప్రాప్తమెన్నపడి. స్వతంత్రనుడైయ కృపైయిలేయాన్ఱిప్పోరవడుక్క—మెన్ఱైయుపపాదిక్కిఱార్ - నిష్కృపనుడైయ విత్యాది

సా-స్వా— అతుకుఱయాదృచ్ఛికసుకృతమ్ జనకమానతుపుమ్ సహజకృపా మూలానాదిసంకల్పసిద్ధమాకైయాలే సుకృత విశేష ద్వారకత్వాద్యుక్తిః- స్వభావత్త్రయమ్, స్వాతంత్ర్య కారుణ్య స్వభావత్త్రయమ్- బంధమోక్షవ్యవస్థైయైయుమ్, ఆజ్ఞాతి లంఘనే బంధమ్ వ్యాజానుష్ఠానే మోక్ష మెన్ఱ-ఱ మర్యాదైయైయుమ్- ఊన్ఱి ప్పోరవడుక్క—మ్, పారమైకాంత్యం వహిక్క— వడుక్క— మెన్నపడి - కారుణ్య మాత్రమ్ రక్షణ కారణమాకిల్ స్వాతంత్ర్యమ్ రక్షణానుపయుక్తమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న స్వతంత్రనుడైయ విత్తి - నిగ్రహత్తుక్కు- స్వాతంత్ర్యమాత్రం ప్రధాన మానాలుమ్ అనుగ్రహత్తుక్కు- స్వాతంత్ర్యసహకృత కృపై ప్రధానకారణమెన్నపడి- నిగ్రహత్తిల్ స్వాతంత్ర్యమాత్రమ్ పోలే అనుగ్రహత్తిల్ కృపామాత్రం ప్రధానకారణమాక లాకాతో? స్వాతంత్ర్యాపేక్షైయిల్ తన్మాత్రన్నాక్ కారణమాకలాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- నిష్కృపనుడైయవితి

సా-ప్ర— ఊన్ఱి ప్పోర వడుక్క—మ్ , ప్రాధాన్య జ్ఞాన పూర్వకం తదేక రక్ష్యత్వమనుసంధాయవర్తితుం ప్రాప్తమ్ - ఎన్ఱుకరుత్తు, ఇత్యభిప్రాయః - నను స్వతంత్ర నుడైయ కృపైయిలే ఇతి స్వాతంత్ర్యకారుణ్యయోః బంధ నివృత్త్యుపయోగిత్వేనానుసంధేయత్వోక్తిరనుచితా - భరన్యాసానుష్ఠాన సహకృతేనైకేనైవ చరితార్థత్వాదిత్యత్రాహ- నిష్కృపనుడైయేత్యాది - కారుణ్యన్నామ స్వార్థనిరపేక్ష

సా-వి— కారణమిత్యుచ్యమానం-వశీకరణవిశేషఙ్గళితి సంబంధః - ఎన్ఱు, ఇతి - ఏవంప్రకారేణ - ఊన్ఱిప్పోరవడుక్క—మ్, కృపాయాః ప్రాధాన్యజ్ఞాన పూర్వకం తదేకరక్ష్యత్వ మనుసంధాయ వర్తితవ్యం - ఎన్ఱు కరుత్తు ఇతి భగవదీయ స్వాతంత్ర్య కృపా ప్రాధాన్య ప్రకటనాభిప్రాయ ఇత్యర్థః - అయంభగవతో పర్యనుయోజ్యస్వభావః - తథాచోక్తం-మిథః కలహకల్పనావిషమవృత్తి లీలాదయా పరిగ్రహణకౌతుక ప్రథిత పారవశ్యః ప్రభు,,రితి. నను స్వతంత్రనుడైయ కృపైయిలే ఇతి ఉభయోః బంధ నివృత్త్యుపయోగిత్వానుసంధానం కిమర్థం? ఏకేనైవ చారితార్థ్యాదిత్యత్ర ఉభయోరావశ్యకతా ముపపాదయతి - నిష్కృపనుడైయేతి -

---

సా-సం— ప్రమాణ ప్రతినియత మానేత్యుక్త్యా కథంజీవేదిత్యాదిశంకాత్రయనిరాసః- ఊన్ఱి, స్వతంత్రస్యకృపైకావలంబకస్సన్-పోరవడుక్క—మ్, వ్యాజవిశేషోనుష్ఠాతుముచితః- తథాహి- స్వాతంత్ర్యకారుణ్యయోరన్యతరేణైవాలమిత్యాశంకాయాంత్రయోస్సముచ్చిత్యప్రయోజకత్వం సామాన్యేనశిక్షయతి-నిష్కృపనుడైయేత్యాదినా-

మూ- స్వాతంత్ర్యంబాధకమ్-అస్వతంత్రనుడైయ కారుణ్యమ్ పరర్కుమ్అనుపకారకమాయ్తనక్కుమ్ క్లేశావ
హమాయిరుక్కుమ్-స్వతంత్రనుడైయ కారుణ్యమ్ నినైత్తతుముడిక్కైయాలేతనక్కుమ్అతిరసమాయ్ఆశ్రయి
ప్పార్కెల్లామ్అన్నై అనిష్ట నివృత్తిక్కుమ్ ఇష్టప్రాప్తిక్కుముడలాయిరుక్కుమ్ - ఇప్పడి (యిరుక్కైయాలే)
యాక్కైయాలే అవతారదశైయిలుమ్ ‘‘వ్యసనేషుమనుష్యాణాంభృశంభవతిదుఃఖితః,, ఎన్నిప్పడిక్కళిల్ఎల్లా
మ్ వైమెల్లామ్అనుగ్రహవిషయమాయిరుప్పార్ శిలర్రైరంజిప్పిక్కైక్కుమ్ఆసురప్రకృతికళై మోహిప్పిక్కైక్కు

సా-దీ—— మూన్ఱువాక్యత్తాల్ - బాధకమ్, ఆశ్రితానామపి ఎన్ఱుశేషమ్- అస్వతంత్రనుడైయ కారుణ్యమ్ క్లేశా
వహ మెన్నిర్ - ఆనాల్ ‘‘వ్యసనేషు మనుష్యాణాం,, మెన్ఱు దుఃఖి మెజ్జనేశో ల్లిశ్తు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరా
ర్ - ఇప్పడియాక్కైయాలిత్యాదియాల్ - ఆసురప్రకృతికళై మోహిప్పిక్కైయుమ్ఆశ్రితవిషయ కృపాతిశయ
కార్యమికే - ఆశ్రితవిరోధినిరసనమ్ పోలే అవతారదశైయిల్ దుఃఖప్రలాప పలాయనాదికళెల్లామపి నయ

సా-స్వా —— ఇప్పడి స్వతంత్రనుడైయ కృపైతనక్కు మతిరసావహై యె
న్ఱాల్ తు కూడుమో ? అవతారదశైయిల్ ఈశ్వరనుమ్ ‘‘ వ్యసనేషు మనుష్యాణాం భృశంభవతి
దుఃఖితః ,, ఎన్ఱారత్తు శేరుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి యిరుక్కైయాలే ఇతి - ఇప్ప
డి యిరుక్కైయాలే, స్వతంత్ర నుక్కు కృపైరసావహై యాక్కైయాలే - రంజిప్పిక్కైక్కితి - లోకత్తిలే
ఒరువన్ క్లేశత్తైప్పార్త్తుసుహృత్తుక్కు క్లేశముణ్డాకిల్ అవ్విషయత్తిలేనిరవధికప్రేమమ్శాక్కైయాలేతద్వ
త్స్వవిషయత్తిల్ప్రేమోత్పాదనత్తుక్కాకవేన్ఱపడి- ఆసురేతి-రక్షణశక్తియిల్లామైయాలేక్లేశప్పడుకి రానా
క్కైయాలేశివనీశ్వరనన్ఱెన్ఱుమోహోత్పాదనత్తుక్కాకవేన్ఱపడి - ‘‘నతేవాగన్యతాకావ్యేకాచిదత్రభవిష్యతి,,

సా-ప్ర- పరదుఃఖనిరాచికీర్షాతత్బంధనివర్తనేప్రధానకారణం-స్వాతంత్ర్యంతుస్వసంకల్పసమకాలంకార్య
నివర్తనోపయుక్తత్వాత్సహకారిత్వేనతదప్యపేక్షితమితి భావః - నను స్వాతంత్ర్యా సమానాధికర
ణ కారుణ్యస్య క్లేశావహత్వోక్తిరనుచితా - నిరంకుశ స్వాతంత్ర్య సమానాధికరణ భగవత్కృపాయా
అపి వ్యసనేష్విత్యాదిషు క్లేశావహత్వ దర్శనాదిత్యత్ర ‘‘ ఏష సర్వ భూతాంతరాత్మాపహతపా
ప్మాదివ్యో దేవ ఏకోనారాయణ ,, ఇతి తస్యాపహతపాప్మత్వావగమాద్దుఃఖాభినయమాత్రమితిద
ర్శయన్నభినయస్యప్రయోజనంహేతుమప్యాహ -ఇప్పడి యాక్కైయాలిత్యాదినా-ఉక్తార్థేప్రమాణమాహ-

సా-వి—— నినైత్తతుముడిక్కైయాలే, సంకల్పిత సమాపకతయా-అన్నై,సద్యఏవ-ఉడలాయిరుక్కుమ్,సాధనం
సద్విద్యతే - నను‘‘భృశంభవతి దుఃఖితః,, ఇత్యుక్తత్వాత్స్వతంత్రస్యాపి కారుణ్యం క్లేశావహమేవేత్యతఆ
హ - ఇప్పడియాక్కైయాలే ఇతి - ఎన్నిప్పడిక్కళిలే, ఏతత్ద్వలేషు-

సా-సం——ఉడలామ్ - హేతు వామ్ - తథాహి-స్వతంత్రస్య కారుణ్యాదేవ స్వాశ్రితేషుయథాభిమతఫలదా
న సంభవే వ్యసనేష్విత్యాదయః - కథం నిర్వాహ్యా ఇత్యత్రాహ - ఇప్పడి యాక్కైయాలే ఇతి -కరుణయై
వరక్షకస్యాపి వశీకరణ విశేష సాపేక్షత్వాది త్యర్థః - భృశం, కేవలం - శిలరై, వశీకరణవిశేషోన్ము
ఖ సాత్విక ప్రకృతీన్ - మోహనం , ఇతరసజాతీయత్వ బుద్ధి జననం- ఆక వి త్తనై ఇత్యుక్త్యా దుఃఖిత్వో
క్తిః కారుణ్యాది వైకల్యనిబంధనా నేతి ఫలితం- కథమిదమవధార్యత ఇత్యపేక్షాయాం ‘‘ పరాస్యశక్తిః,,

మూ — మాకవిత్తనై. ఇవ్వర్థత్తై “కాలస్యహిచమృత్యోశ్చజంగమస్థావరస్యచ। ఈశతేభగవానేకస్సత్యమేతద్బ్రవీమితే। ఈశన్నపిమహాయోగీసర్వస్యజగతఃప్రభుః। కర్మాణ్యారభతేకర్తుంకీనాశఇవదుర్బలః। తేన వంచయతేలోకాన్మాయాయోగేనకేశవః। యేతమేవప్రపద్యంతేనతేముహ్యంతిమానవాః। కృత్వా భారావతరణం పృథివ్యాః పృథులోచనః। మోహయిత్వా జగత్సర్వంగతస్స్వంస్థానముత్తమమ్। మనుష్యదేహినాం చేష్టామిత్యేవమనువర్తతే। లీలాజగత్పతేస్తస్య ఛందతస్సంప్రవర్తతే” ఇత్యాది కళిలే

సా-దీ — మాత్రమే, స్వాభావికజ్ఞళెన్నుమిడత్తిల్ ప్రమాణజ్ఞళ్ కాట్టుకిఱార్ - ఇవ్వర్థత్తైయెన్ఱు తుడజ్గి. భగవానేకఏవ ఈశతే - సర్వరుక్కుమ్ ఈశతయా స్వతంత్రనెన్నపడి. ఈశన్నపి, స్వతంత్రనాకిలుమ్. అవన్ మహాయోగిత్వాల్, మహాయోగత్తైయుడైయవనాకైయాలెన్నపడి. దుర్బలన్పోల్ కర్మజ్గళై ప్పణ్ణ ఉద్యోగిక్కుమ్. అశక్తన్ పోల్ వ్యాపారజ్గళై ప్పణ్ణు మేన్నై - కీనాశన్, కృషీవలన్ - అవన్పోల. తేనేతి - అన్త దౌర్బల్యాభినయత్తాల్ - లోకాన్, ఆసురప్రకృతికళై. మోహిప్పిక్కుమ్. ఎవర్ అవనైయేప్రపన్నరాకిఱార్ అవర్కళ్ మోహియారివనుడైయ అభినయత్తాల్ - కృత్వేతి - స్వంస్థానం, పరమపదత్తై. మనుష్యేతి - ఇత్యేవం, ఇప్పడియే. మనుష్యరుడైయ చేష్టైమై అభినయిక్కు మెన్నపడి - అభినయరూపైయాన విస్తలీలైయవనుక్కు స్వేచ్ఛైయాలే యణ్డా

సా-స్వా — ఎన్ఱు ప్రమాణతమవచనత్తై నిష్ప్రమాణమాక మోహనార్థమెన్ఱు క్లిష్టమాకనయిప్పిక్కై యసంగతమన్నో? ఎన్నప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఇవ్వర్థత్తైఇతి- ఈశతే, నియన్తా భవతి. ఈశన్నపి సర్వస్య జగతః ప్రభుః దుర్బలః కీనాశః కృషీవలఇవ - కర్మాణి కర్తుమారభతే, అనుచితకర్మాణిదౌత్యపలాయనాదీని కర్తుమారభతే - తేనవంచయతే, లోకాన్మోహయతీత్యర్థః - తంశరణాగతాస్తు నముహ్యంతీత్యర్థః - మనుష్యదేహినాం చేష్టామిత్యేవమనువర్తతే, అభినయతీత్యర్థః - ఛందతః, స్వేచ్ఛయైవ - తస్య ఇతరమోహనరంజనలీలారసం ప్రవర్తతే - ఇప్పడి రంజనార్థమ్ మోహనార్థమ్ వాదుఃఖిక్కిల్ సంసారివద్దుఃఖిత్వదోషమ్ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఆక్కైయాలితి - అక్కైయాల్, దుఃఖాదికం మోహనరంజనార్థమాకైయాలే యెన్నపడి - వస్తుసత్తైయన్ఱిక్కే అభినయమాత్రత్తాలుమ్రంజనమోహనాదికంసిద్ధిక్కు మెన్ఱుకరుత్తు.

సా-ప్ర — ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా - “మోహయిత్వా జగత్సర్వ” మితి భక్తిపరవశాన్ సౌశీల్యరూపగుణావిష్కారేణ ప్రతికూలాన్ దుఃఖానుభవేయథార్థబుద్ధ్యా చేత్యర్థః- ఛందతః, సంకల్పతః-

సా-వి — అభినయమాత్రమేయుళ్ళతు, ఇతి భగవతో “విశోకో విజిఘత్స” ఇతిశోకాభావాదితిభావః- కీనాశః,

సా-సం — రిత్యాది శ్రుత్యుపబ్రహ్మణవచనాన్యుదాహరతి - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి - కాలః, యమకింకరః - మృత్యుః, యమః - ఈశతే, స్వేచ్ఛయైవనియామకో భవతి - “భీషాస్మా” దిత్యాదికమిహ భావ్యం - ఈశన్నపి, నియమనశక్తోపి - మహాయోగీ, స్వేచ్ఛానుగుణపరిణత్యనుగుణజ్ఞానవాన్ - కీనాశః, క్షుద్రపురుషః - చేష్టా, కర్తవ్యాక్రియా ఇతీతి ప్రధానక్రియా. సన్నివేశః- ఏవమిత్యుపకారకస్సన్నివేశః - చేష్టా ఇతికార్యా ఏవం కార్యేతిమనుష్యదేహినాం దర్శయన్ననువిష్ఠతీత్యర్థః -

మూ—మహర్షికళ్ పతియిట్ట్ర్కళ్-ఆకై యాల్ అవతారవృత్తాంతఙ్గళిలుమ్ దుఃఖాభినయమాత్రమే యుళ్ళతు. అతుతానుమ్ కృపామూలమ్ - ఇతుస్వతంత్రనాన తనక్కు లీలైయుమా యిరుక్కుమ్-కూనర్ కురళ్‌కై క్కొణ్డ్డిరక్షిక్కై-నిరపేక్ష రానరాజాక్కళుక్కు-లీలైయుమాయ్ కృపాకార్యముమాయ్ క్కాణానిన్రో మిరే-

సా-దీ— కిరతు. తదన్య ప్రేరణాది యినాలన్రు - ఉపసంహరిక్కిరార్ - ఆకైయాలిత్యాది - అభినయత్తాల్ ఆశ్రిత రంజనముమ్ కృపాకార్య మెన్కిరాల్ - అతుతాను మెన్రు - ఆనాల్ ‟లీలాజగత్పతే స్తస్య„ ఎన్ర తెఙ్గనే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇతుస్వతంత్రేతి - ఇతులీలైయుమాయ్ కృపాకార్య ముమాయిరుక్కు మెన్రు మిడత్తై దృష్టాంతేన సమర్థిక్కిరార్- కూనర్ కురళ్‌కై ఇత్యాదియాల్-జగద్రక్షణాదికళ్ లీలాత్వేపి

సా-స్వా— యద్వా ఈశ్వర నుక్కు పరత్వ దశైయిలే క్లేశాది దోష మిల్లావిట్టాలుమ్ అవతార దశైయిలే దుఃఖమ్ పరమార్థ మానాలో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఆకై యాలితి - అభినయ మాకిల్ లోకత్తిల్ పరదుఃఖ త్తిల్ దుఃఖాభి నయమ్ దోషావహ మాకిరాప్పోలే దోషమాక ప్రసంగి యాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ - అతు తాను మితి - లోకత్తిల్ దుఃఖాభి నయమ్ వంచన కార్యతయా దోషావహ మానాలుమ్ కారుణ్య కార్యమాన వితు దోషమన్రెన్నపడి - ఆసుర ప్రకృతి మోహనముమ్ ఆశ్రిత విషయ కారుణ్య కార్య మాకైయాలే దోష మన్రెన్రు కరుత్తు - ఇప్పడి దుఃఖాభి నయమూల రంజన మోహనమ్ కృపామూల మాకిల్ ‟ లీలా జగత్పతే స్తస్య ఛందత స్సంప్రవర్తతే „ ఎన్రు లీలాత్వోక్తి శేరుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఇతుఇతి -లీలైయు మాయితి-కృపాకార్యము మాయ్ లీలైయుమాయిరుక్కు మెన్నపడి-కృపాకార్యరక్షణమ్ లీలైయాకక్కూడుమో?ఎన్న లోక రీత్యాసమర్థిక్కిరార్- కూనరిత్యాదినా-ఇప్పడిలోకదృష్టియాలేచేతనసంరక్షణమ్ కృపాకార్యముమాయ్ లీలైయుమాయిరుక్కుమెన్నుమ్ శొన్నతు కూడుమో?లీలైయావతు స్వసంతోష హేతుభూతవ్యాపారమేయన్రో ?ఇఙ్గు అచేతనరక్షణమ్ లీలైయానాలుమ్ చేతనసంరక్షణం చేతనసంతోష హేతు వాకైయాలే లీలైయాకక్కూడుమో? లోకదృష్ట ప్రక్రియయా కూడుమెన్నిల్ లోకదృష్టి

సా-ప్ర— నను ‟ లీలాదక్షాంత్వదనవసరే „ ఇత్యుక్తప్రకారేణ దయాకార్య వ్యతిరిక్త విషయత్వా ల్లీలయా దుఃఖాభినయస్య దయా కార్యత్వం లీలా రూపత్వంచా నుపపన్న మిత్యత్ర దుఃఖాభి నయస్య రక్షణార్థత్వా న్నాను పపత్తి రితి సోదాహరణ ముత్తర మాహ - కూన రిత్యాదినా - దయాకార్య స్యాపి

సా-వి— కృషి వలః - అతుతానుమ్, అభినయేనాశ్రిత రంజనమపి. కృపామూలం, బహువ్రీహి బోధ్యః - ఆశ్రిత రంజనస్య లీలా రూపత్వ మాహ - ఇతు స్వతంత్ర నానే తి - కృపా కార్యాశ్రిత రంజనస్య లీలా రూపత్వం దృష్టాంతేన సమర్థ యతి - కూనరితి - కూనర్ , గడులాః - కుళ్ళర్ , వామనాః - కొణ్డ్డి రక్షిక్కై, వినోదేన రక్షణం- లీలైయుమామ్, లీలాపిసల్- ప్రయోజనాంతరా శిరస్కతయా

సా-సం— హేయ ప్రత్యనీకే దుఃఖాభి నయస్యాప్యనుప పత్తిం తాం పరి హ రతి - అ తు తానుమితి - పరదుఃఖ నిరాకరణ సమర్థస్య కృపాదుఃఖాభినయంకథంజనయే దిత్యత్రాహ - ఇతు వితి - అనుకరణస్య లీలాత్వ కృపాకార్య త్వయోర సంభవం దృష్టాంతేనపరిహరతి - కూనరితి - కొణ్డాడి, తదీయ ధర్మాననుకరణాదినా రంజ యిత్వా - లీలా రసార్థ స్వతంత్ర వ్యాపారస్యచకృపామూలకతయా

మూ—ఇప్పడి యాక్కైయాలేయిరే "ఉపాదత్తే సత్తాస్థితి నియమనాద్యైశ్చిదచితౌ స్వముద్దిశ్య శ్రీమాన్", ఎన్నతు- ఇప్పడి పరహిత వ్యాపారాశ్రయ మాక్కైయాలే

సా-దీ— కృపాకార్యజ్గళెన్నుమతిలుమ్ స్వాతంత్ర్య కారుణ్య వ్యాజసాపేక్ష రక్షకత్వాది కళిలుమ్ అభియుక్తోక్తియై కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పడియాక్కైయాలితి - సత్తాస్థితి నియమనాదికళ్ పరహితరూపమాక్కైయాల్ కృపాకార్యమెన్ను సిద్ధమ్ - చిదచితౌ స్వార్థముపాదత్తే ఎన్ను స్వాతంత్ర్యముమ్ లీలైయుమ్ శొల్లిత్తు - ఇ శ్లోకత్తినుత్తరార్థత్తై వెళియిడుకిఱార్ - ఇప్పడి పరహితేత్యాది - "ఉపాయోపేయత్వే తదిహ తవ తత్త్వం నతుగుణౌ వతస్త్వాం శ్రీరంగేశయ శరణమవ్యాజమభజ", మెన్నుత్తరార్థం- ఇప్పడిపరహిత వ్యాపారా

సా-స్వా—యిజ్గు ప్రమాణ మాకవ్వేణ్డుమో? ఎన్న అభియుక్తోక్తిముఖేన ఉపనిషత్తై ప్రమాణమెన్నరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి యాక్కైయాలే యిరేఇతి - చేతన రక్షణం లీలైయుమాయ్ కృపాకార్యముమాక్కైయాలే యెన్నపడి - సర్వచేతనాచేతన తత్త్వముమ్ భగవతా స్వగతాతిశయాధానేచ్ఛయా ఉపాత్త మెన్నుఉపనిషత్సిద్ధమాన పడియాలే శేషభూతరాక్కైయాల్ తత్సంరక్షణమ్ స్వపురుషార్థపర్యవసాయియాకవుమాకైయిలుమ్ లీలైయెన్నపడి - ఇప్పడి యాకిల్ - ఇహ, చేతన విషయే - తత్, తస్మాత్కారణాత్ - తవోపాయోపేయత్వే ఎన్ను పూర్వార్ధార్థత్తై హేతువాక నిర్దేశిత్తు చేతనాన్ ప్రత్యుపాయత్వమ్ శొల్లుకిఱతు కూడుమో? స్వప్రయోజనార్థ ముపాదానం పరాన్ప్రతి తనాన్ ప్రత్యుపాయత్వ హేతువాకవ్వేణ్డాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇప్పడియితి- పూర్వార్ధత్తిల్ సత్తాస్థితి నియమనవ్యాపారమ్

సా-ప్ర—లీలాత్వం సాంప్రదాయికమిత్యాహ- ఇప్పడియాక్కైయాలే ఇత్యాదినా- దయాకార్యాణాం జగత్సర్గస్థితివినాశాదీనాం భగవదర్థత్వం లీలాత్వేనేతి భావః- నను జగత్సృష్టేర్భగవల్లీలాత్వే తస్యాశ్చేతనదుఃఖానుభవస్యాపి హేతుత్వాత్స్వమృగయావదితర బాధపర్యవసానాద్భగవతో నైర్ఘృణ్యాపాదకత్వమేవస్యాదిత్యత్ర "కృపేకాకస్యైకం హితమితిహి నస్త్రిస్మనయన", మిత్యుక్త ప్రకారేణ చేతనానాంతత్తత్సుఖదుఃఖానుభవేన తత్తత్కర్మక్షయరూపానుభవేన తత్తత్కర్మక్షయరూపానుగ్రహస్య భరన్యాసానుష్ఠాపన ద్వారా మోక్షప్రదాన రూపానుగ్రహస్యచ హేతుత్వాన్న నైర్ఘృణ్యప్రసంగః- ప్రత్యుత రక్షకత్వోపాయత్వప్రాప్యత్వరూపగుణసిద్ధ్యానుగుణ్యమేవేత్యభిప్రాయేణాహ- ఇప్పడిపరహితేత్యాది-

సా—వి— సంతోష హేతుః ఫలసాధనాధికరణవ్యాపారో లీలా. దయాకార్యస్యాపి లీలారూపత్వం సాంప్రదాయికమిత్యాహ - ఇప్పడియాక్కైయాలే ఇతి - సత్తాస్థితి నియమనాదేః పరహితరూపత్వాత్కృపాకార్యత్వం స్వముద్దిశ్యేతి స్వార్థత్వాల్లీలాత్వమితి భావః - ఇతివదతి వాగోపనిషదీత్యర్థస్య శేషః - ఉపాయోపేయత్వే తదిహ తవ తత్త్వం నతుగుణౌ వతస్త్వాం శ్రీరంగేశయ శరణమవ్యాజమభజ మిత్యుత్తరార్థం - అత్రోక్తోత్తరార్థం వ్యాచష్టే - ఇప్పడిపరహితేతి - ఇప్పడి స్వముద్దిశ్యేత్యనేన స్వాతంత్ర్యప్రతీతేః

సా-సం—రక్షణైకఫలకతాం అభియుక్తసూక్త్యాప్యాహ- ఇప్పడియాక్కైయాలే ఇతి - ఇత్యభియుక్తసూక్తిసిద్ధం సిద్ధోపాయత్వం సకించనం ప్రత్యేవం, అకించనం ప్రత్యేవ మిత్యుపపత్త్యాదర్శయతి - ఇప్పడీతి- సత్తాది నిర్వాహకత్వేనేత్యర్థః - పరేషాం యద్ధితం ఉపాసనం న్యసనంచ తదాశ్రయత్వం తద్విషయత్వేసతి

మూ—ఆశ్రితరుక్కు రక్షకనుమామ్ ఉపాయాంతర స్థాననివేశత్తాలేఉపాయముమాయిరుక్కుమ్. రక్షణవ్యాపారఫలాశ్రయమాకైయాలే శేషియుమామ్ కర్మమాక ప్రాప్యనుమాయిరుక్కుమ్-ఇప్పడియిరుక్కై- యివనుక్కు

సా.దీ—శ్రయము మాకైయాల్ , రక్షణవ్యాపారఫలాశ్రయమాకైయాల్ ఎన్గిఱత్తాల్ శ్లోకత్తిల్ తదిహ ఎన్గిఱ పదమ్ వివృతమ్- పరహిత వ్యాపారమ్ సత్తాస్థిత్యాది. రక్షణ వ్యాపార ఫలాశ్రయత్వం స్వముద్దిశ్య ఎన్గిఱత్తాల్ శొల్లిత్తు - ఉపాయోపేయత్వే ఎన్గిఱతిన్ అర్థమ్ ఆశ్రితర్క్కిత్యాది - ఉపాయాంతర నైరపేక్ష్య రక్షకత్వమ్ - ఈశ్వరనుక్కు ఉపాయత్వంనామ - తత్తస్మాద్రక్షణ వ్యాపారాశ్రయత్వాదెన్గిఱపడి - ఉపాయోసి, ఉపాయాంతర స్థాన నివేశితోసి - ఎన్గిఱ శ్లోకార్థ మెన్గిఱపడి - ఉపేయత్వే ఎన్గిఱత్తై వివరిక్కిఱార్ - రక్షణేత్యాదియాల్. తవ తత్త్వమ్ ఎన్గిఱత్తై వివరిక్కిఱార్ - ఇప్పడియిరుక్కై యిత్యాదియాల్ -

సా-స్వా—స్వప్రయోజన పర్యవసితమానాలుమ్ పరహితవ్యాపారముమాకైయాలేయుమ్ ఆద్య శబ్దత్తాలేఉపాయాంతర స్థానేస్థాపన వ్యాపార ముమ్ గృహీత మాకైయాలుమ్ పూర్వార్ధోక్తముత్తరార్ధోక్తరక్షకత్వోపాయాంతర స్థానాపన్నత్వ రూపోభయ విధోపాయత్వ హేతువాక కుక్కైయిల్లై యెన్గుకరుత్తు - ఇజ్ఞుశొల్లుకిర ఉపాయోపేయత్వజ్ఞళ్ భక్త ప్రపన్న సాధారణజ్ఞళ్ , పూర్వార్థానుసారత్తాలే ఎన్గు తాత్పర్యత్తాలే రక్షకనుమామ్ ఉపాయముమాయిరుక్కు మెన్గు దేశిక రుభయ విధోపాయత్వ పరమాక వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినతు రక్షణ రూపతయా కృపాకార్యత్వముమ్ స్వముద్దిశ్య ఎన్గు స్వపురుషార్థ పర్యవసానత్తాలే లీలాత్వముమ్ ఫలితమ్ - ఇప్పడియుపాయత్వమ్ పూర్వార్ధోక్తార్థ హేతుకమానాలుమ్ ఉపేయత్వమ్ తద్ధేతుక మెన్గతు కూడుమో ? ఇజ్ఞు ప్రాప్యత్వ మావతు కైంకర్య ప్రతి సంబంధిత్వ మన్గో ? ఇతుక్కు పూర్వార్ధోక్తమాన స్వప్రయోజనార్థం చేతనాచేతన యోరు పాత్తత్వము మర్థసిద్ధ పరహిత వ్యాపారాశ్రయత్వ ముమ్ హేతువన్గే ? ఎన్గ వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - రక్షణేతి - రక్షణ రూప వ్యాపారస్య ఫలం స్వప్రీతి రూప స్వాతిశయంతదాశ్రయతయా ఎన్గిఱపడి - ఇతినాలే శేషిత్వమ్ ఫలిక్కైయాలే తద్ధేతుకమాక కైంకర్య ప్రతి సంబంధిత్వ రూప ప్రాప్యత్వముమ్ కూడు మెన్గుకరుత్తు - ఆనాలు మిన్గ శ్లోకత్తిలే ‹‹ ఉపాయో పేయత్వే తదిహ తవ తత్త్వం నతు గుణౌ ›› ఎన్గు శొన్గతు కూడుమో ? నిగ్రహకర్తృత్వాది కళుమ్ సత్యమాకైయాలే తత్త్వ మన్గో ? నతు గుణౌ మెన్గి రతు తాన్ కూడుమో ? ఉపాయత్వాదికళు మీశ్వరనుక్కు ధర్మతయా గుణ మన్గో ? ఎన్గ తత్త్వ శబ్దార్థ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ -ఇప్పడీతి-

సా-ప్ర—నను రక్షకత్వోపాయత్వ ప్రాప్యత్వానాం లోకే భిన్నాధికరణత్వోపాధికత్వయో ర్దర్శనాద్యథాలోకం తేషామౌపాధికత్వానేకనిష్ఠత్వే స్వీకార్యే ఇ. నభగవత్యనేకగుణసిద్ధిరిత్యత్రాహ-ఇప్పడియిరుక్కై ఇతి -

సా-వి—తేనప్రకారేణ పరహితవ్యాపారాశ్రయమాకైయాలే రక్షకనుమాయిత్యనేన ఉపాయాంతర నైరపేక్ష్యేణ రక్షకత్వం ఫలితం - తేనోపాయాంతర స్థాననివేశాదుపాయత్వ సిద్ధిః- రక్షణేతి- రక్షణవ్యాపారస్య యత్ఫలంతదాశ్రయతయా శేషిత్వమతఏవోపేయత్వంచేతిభావః-తత్త్వశబ్దార్థమాహ- ఇప్పడియిరుక్కై ఇతి-

సా-సం- తన్నివార్యాహకత్వంరక్షకత్వంసకించనాకించనోభయవిషయం-ఉపాయాంతరస్థాననివిష్టతయోపాయత్వ మకించన మాత్ర విషయమితి భావః-స్వముద్దిశ్యేత్యంశ సిద్ధమాహ- రక్షణేతి-ఫలాశ్రయత్వంప్రధానఫలిత్వం.అతఏయాక, శేషిత్వాయత్తకైంకర్యోద్దేశ్యత్వేన.ఇప్పడియిరుక్కై,రక్షకత్వాదిచతుష్టయ వైశిష్ట్యం-

మూ — స్వరూపప్రయుక్తమెన్ఱు ధర్మిగ్రాహక ప్రమాణసిద్ధమ్ - ఇప్పడి రక్షకనాన ఈశ్వరనుక్కు ప్రధానమాన జ్ఞానశక్తికరుణైకళిల్ జ్ఞానశక్తికళ్ నిగ్రహానుగ్రహసాధారణఙ్గళ్ - కారుణ్యమ్ అనుగ్రహత్తుక్కు అసాధారణమ్ -

సా - దీ — యత ఉపాయోసి అతస్త్వమవ్యాజమ్, భక్త్యాదివ్యాజాంతర వర్జం - అభజమేనస్త్రాత్ వ్యాజసాపేక్షరక్షకత్వం సిద్ధమ్ - కృపైయిలే యాన్ఱి పేర్వదుక్కు మెన్ఱతుక్కు నిమిత్తమరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్పడి రక్షకనిత్యాది - కారుణ్యమ్ పరదుఃఖదుఃఖిత్వమెన్ఱుమత్తై వ్యావర్తిక్కిరార్ -

సా - స్వా — తత్వం, స్వరూప ప్రయుక్తం - నతు గుణౌ, ఔపాధికతయా ఆగన్తుక ఙ్గళన్ఱు కరుణ్ఱు - ఇప్పడి సత్తాస్థితి నియమనాద్యైశ్చేతనాచేతనయోస్స్వార్థతయా ఉపాదానం సార్వజ్ఞ సర్వశక్తి కారుణ్యమన్ఱిక్కే కూడామైయాలే మూన్ఱుక్కాకారణమాకైయాలే కృపై యిలేయాన్ఱి పేర్వదుక్కు మెన్ఱు విశేషోక్తి శేరుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్పడి రక్షకేతి - కారుణ్యమనుగ్రహాసాధారణ

సా - ప్ర — "కోహ్యేవాన్యాత్కః ప్రాణ్యాత్ - యదేష ఆకాశ ఆనందో న స్యాత్ - ఏషహ్యేవానందయాతి - అమృతస్యైష సేతుః - పరాత్పరం పురుషముపైతి దివ్యం - నారాయణ సాయుజ్యమవాప్నోతి", త్యాది ప్రమాణాన్నోక్త ప్రసంగ ఇతి భావః - నను బంధనివర్తనే కారుణ్యమాత్రస్య ప్రాధాన్యన్నోపపద్యతే - జ్ఞానశక్త్యోరపి సర్వకార్యేషు ప్రాధాన్యాదిత్యత్ర జ్ఞానశక్త్యోర్నిగ్రహానుగ్రహసాధారణ్యం కారుణ్యస్య రక్షణాసాధారణ్యం ప్రదర్శయన్ రక్షణోపయుక్తజాయమానకాలకటాక్షాదీనామపి హేతుత్వరూపం ప్రాధాన్యం బహుధోపపాదయతి - ఇప్పడిరక్షకనానేత్యాదినా - తత్రానుగ్రహాసాధారణస్య

సా - వి — తత్వం, స్వాభావికం - నతుగుణౌ, ఆగంతుకే నభవతః. యద్వా ప్రశంసార్థే నభవతః. ప్రతితంత్ర నిశ్చయాధికారే హ్యేవం శ్లోకోస్మాభిర్వ్యాఖ్యాతః - ధర్మిగ్రాహకమాన సిద్ధమితి - సర్వస్య శరణం సుహృ", దితీశ్వరస్య స్వరూప బోధకప్రమాణ సిద్ధం - శరణమిత్యుపాయత్వం సుహృదిత్యుపేయత్వమిత్యర్థః - నను కృపాకార్యస్యాపి రక్షణ వ్యాపారస్య లీలాత్వం సమ్మతి ప్రదర్శన పరశ్లోకస్థోపాయత్వోపేయత్వ నిరూపణం కథమిహ సంగతమితిచేత్సత్యం - ప్రాసంగికం తత్ - యద్వా, సత్తాస్థితి నియమనాది వ్యాపారస్య లీలాత్వే తస్య చేతన దుఃఖకరత్వాన్నైర్ఘృణ్యం స్యాదిత్యత్ర "అచిదవిశిష్టాన్ ప్రలయే జంతూనవలోక్య జాతనిర్వేదా । కరణకళేబరయోగం వితరసి వృషశైలనాథకరుణే త్వమ్ । ప్రణతప్రతికూల మూలఘాతీ ప్రతిఘః కోపి వృషాచలేశ్వరస్య । కలమేయవసాపచాయనీత్యా కరుణే కింకరతాం తవోపయాతి", త్యుక్తరీత్యా రక్షకత్వోపాయత్వోపయుక్తత్వాన్న నైర్ఘృణ్య ప్రసంగ ఇత్యభిప్రేత్యాహ - ఇప్పడి పరహితేత్యాదినా - ఉపాయత్వే కథముపేయత్వం ఉభయోర్భిన్నాధికరణ నిష్ఠత్వదర్శనాదిత్యత ఆహ - ఇప్పడియిరుక్కైయితి - అత్రాప్యుపేయత్వ కథనం ప్రాసంగికమేవేతి ధ్యేయం - పూర్వం స్వతంత్రనుడైయ కృపైయిలే యాన్ఱి పేర్వదుక్కుమితి కృపాయాః ప్రాధాన్య జ్ఞానపూర్వకం తదేకరక్ష్యత్వమనుసంధాయ వర్తితవ్యమిత్యుక్తమ్ - తత్ర కథం కృపాయాః ప్రాధాన్యమిత్యత్ర తదుపపాదయతి - ఇప్పడి రక్షకనానేతి - నను "వ్యసనేషు మనుష్యాణాం భృశం భవతి దుఃఖిత", ఇత్యాది

సా - సం — అథరక్షకత్వోపయుక్త గుణవిషయవిచారః క్రియతే - ఇప్పడీత్యాదినా - పూర్వముక్తం స్వాతంత్ర్య ప్రాధాన్యం. తస్యనిగ్రహానుగ్రహ సాధారణ్యంచ సిద్ధవత్కృత్య జ్ఞానశక్తికరుణైకళిత్యుక్తిః -

మూ—— ఇజ్జు కారుణ్యమావతు? పరహితప్రవణతై. ఇతుత్రివిధ చేతనర్ కళుడైయ సత్తా స్థితి కళుక్కుమ్, అనుకూలప్రవృత్తికళుక్కుమ్, నిత్యరుడైయ నిత్యానుభవత్తుక్కుమ్, ముక్తరుడైయ అనావృత్తిక్కుమ్, లీలావిభూతియిల్ సామాన్య సృష్ట్యాదికళుక్కుమ్, స్వావతారరూపైయాన శుద్ధసృష్టిక్కుమ్,

సా-దీ—— ఇజ్జుకారుణ్యమెన్ఱు - నిరుపాధిక పరహితేచ్ఛై యెన్ఱపడి - ఇతఃప్రాధాన్యోపయోగియాం సకార్యవిశేష పరంపరైయై కాట్టుకిరార్ - ఇతు త్రివిధేత్యాది చూర్ణికైయాల్ - సత్తా, స్వరూప లాభమ్, స్థితిః, సత్తానువృత్తి రూపా. అనుకూలేత్యాది - శేషి కైంకర్యముమ్ తదుపయుక్త వ్యాపారఙ్గళుమ్ అనుకూలప్రవృత్తికళ్ - ఇజ్జుమ్ త్రివిధచేతనరుడైయ వెన్ఱతు అన్వయిక్కిఱతు - సామాన్యసృష్టి యావతు సృష్టిమాత్రమ్ - వైషమ్యమ్ కర్మకృతమిఱే. ఆదిశబ్దత్తాల్ రక్షణ సామాన్యమ్ -

సా-స్వా—మాకైయాలే విశిష్య తన్నిష్ఠత్వోక్తిః సంగతైయెన్ఱుకరుత్తు- ఇజ్జు కారుణ్యమావతు పర దుఃఖదుఃఖిత్వమాకిల్ ఈశ్వరనుక్కు దుఃఖిత్వం ప్రసంగియాతో ? పరదుఃఖా సహిష్ణుతైయాకిలతు సత్తా స్థిత్యాదిరూప రక్షణత్తుక్కు అనుపయుక్తమన్ఱో ? దుఃఖ నిరాకరణ రూప రక్షణత్తుక్కన్ఱో అతుపయుక్తమ్ ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇజ్జీతి - ఇజ్జు, అనుగ్రహ కారణత్రికమధ్యే- ఇప్పడి పర హిత ప్రవణతా రూప కారుణ్యమనుగ్రహత్తుక్కు అసాధారణమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ఐశ్వర్య కైవల్యాదిరూపానుగ్రహత్తుక్కుమ్, శాస్త్రజన్య తత్త్వజ్ఞానాది కళుక్కుమ్, జన్మాంతరార్జిత పుణ్యమే నిదానమాకైయాలే కారుణ్యత్తుక్కుపయోగముణ్డో ? కించ ‹‹ శరణమవ్యాజమభజ ,, మెన్ఱు శొన్నతు తాన్ కూడుమో ? పూర్వం వ్యాజ సాపేక్ష రక్షకత్వమ్ శొన్నతు విరోధియాతో ? వ్యాజ సాపేక్ష రక్షితృత్వమ్ శొల్లిల్ నిరుపాధిక సర్వరక్షకత్వమ్ మూలమంత్రాది సిద్ధముమ్ విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ ఇతి త్యాదినా - సత్తా స్థిత్యాది రూప రక్షకత్వం వ్యాజ సాపేక్షమల్లామైయాలే నిర్వ్యాజ నిరుపాధికసర్వ రక్షకత్వముమ్ అనిష్ట నివారణాది రూప రక్షకత్వం వ్యాజసాపేక్షమెన్ఱుమ్ తాత్పర్యమాకైయాలే విరోధమిల్లై యెన్ఱపడి - సామాన్యేతి - మహదహంకారాది సృష్ట్యాది కళుక్కు మెన్ఱపడి -

సా-ప్ర—— కారుణ్యస్య స్వరూపం ప్రదర్శయన్ తస్యానుగ్రహకార్యరక్షణ విశేషే రూపయోగప్రకారానప్యాహ. ఇజ్జు కారుణ్యమావతిత్యాదినా - సామాన్య సృష్టిక్కుమితి - ‹‹ అచిదవిశేషితాన్ ప్రళయసీమనిసంసరతః కరణకళేబరైర్ఘటయితుం దయమానమనాః । వరద నిజేచ్ఛయైవ పరవానకరోః ప్రకృతిమ్మహదభిమాన భూతకరణావలికోరకిణీ ,, మిత్యుక్తరీత్యా మహదహంకార పంచతన్మాత్రపంచ

సా-వి—— ప్రమాణానుసారేణ పరదుఃఖదుఃఖిత్వం దయా. కథం తత్పరానుగ్రహస్య కారణమిత్యత ఆహ- ఇజ్జీతి. ఇజ్జు, ఇహపరమపురుషే దుఃఖాసంభవాత్పరేష్ట నాశాదిజనిత దుఃఖదర్శనేన స్వేష్టనాశస్మృతిద్వారా దుఃఖిన్యతివ్యాప్త్యేశ్చనతల్లక్షణమితిభావః - హితప్రవణతైఇతి - పరోపకృతి మనపేక్ష్యైత్యుపస్కార్యం - కృపాయాః కార్యవిశేష పరంపరామాహ - ఇతుఇతి -

సా-సం——‹‹యస్యానుగ్రహమిచ్ఛామి. హరిష్యే తస్య తద్ధనమ్,, ఇత్యాద్యవిరోధాయ పరదుఃఖనిరాచికీర్షారూపం లక్షణమనాదృత్య ప్రకృతానుగుణం లక్షణమాహ. ఇజ్జీతి. సామాన్యసృష్టిః, మహదాదిక్రమేణ సర్వేషామక్షి

మూ— శాస్త్రప్రవర్తనత్తుక్కుమ్, అతడియాకతత్త్వహితవిషయమానజ్ఞానత్తై ప్పిఱప్పిక్కైక్కుమ్, మోక్షశ్ర ద్ధైయుణ్డాక్కు క్కైక్కుమ్, ఇతుకొణ్డుక్కైక్కు వ్యాజమాన సుకృత విశేషత్తుక్కుమ్, అధికారానుగుణ ఙ్గళాన నిగ్రహశమనోపాయఙ్గళై క్కొడుక్కైక్కుమ్, ఇవత్తిల్ కరణ ప్రేరణ దశైయిల్ సహకారియా య్ నిఱ్కైక్కుమ్, ఉపాసకనుక్కు అంతరాయమ్వన్దాల్ ప్రతిసమాధానమ్ పణ్ణువిక్కైక్కుమ్, అకిం చనర్క్కు ఉపాయాంతర స్థానత్తిలే నిన్ఱు నిరపాయమాక రక్షిక్కైక్కుమ్, ఇవ్వ్యాజఙ్గళైక్కొణ్డు ప్రసన్న నాయ్ అనాదికాలమ్పణ్ణిన అనంత మహాపరాధఙ్గళై అనాదరిత్తు అనంత సుఖత్తిలే విశ్రమిక్కుమ్పడి సంసా రనివర్తకనాకైక్కుమ్, ఆర్తప్రపన్నర్క్కు అప్పోతే మోక్షమ్ కొడుక్కైక్కుమ్, ఇజ్జీరుత్తనాళ్ నిరప రాధనాయిరుక్క వేణుమెన్ఱు ఫలమ్కోలి మఱన్త దృప్తప్రపన్ననుక్కు ప్రారబ్ధ కర్మవశత్తాలే పుకున్త అపరాధత్తుక్కు అనుతాపత్తై ప్పిఱప్పిత్తు అధికారానురూపమాన ప్రాయశ్చిత్తవిశేషత్తిలే మూట్టుకైక్కుమ్ అజ్ఞన మృదుప్రకృతికళల్లాతార్క్కు యమవిషయగమనముమ్, కోలిన ఫలత్తుక్కు ప్రతిబంధకముమ్ వా రాతపడి పణ్ణి ఉపక్లేశఙ్గళాలే శిక్షిక్కైక్కుమ్ ప్రధానమాన సామాన్యనిదానమాయిరుక్కుమ్-

సా-దీ— నిగ్రహశమనోపాయఙ్గళై, భక్తిప్రపత్తికళై ఎన్నై. ఇవత్తిల్, భక్తిప్రపత్తికళిల్ - కరణఙ్గళ్, మనఃప్రభృతికళ్ - సామాన్యనిదానమ్, సర్వత్రసాధారణమ్మాల్ నిదానం, మూలకారణమ్. సుకృతవిశేషాదికళ్

సా-స్వా— అతడియాకేతి-తత్త్వహితవిషయజ్ఞానహేతుభూతసుకృతవిశేషముమ్ చిరకాలసాధ్యతపఃప్రభృతి ద్వారాజ్ఞానోత్పాదకంభవతుఎన్ఱు సంకల్పియాతేశాస్త్రరూపలఘూపాయత్తాలేతత్త్వజ్ఞానోత్పాదనసంకల్ప మ్ కారుణ్యకార్యమెన్నపడి -మోక్షశ్రద్ధైయె యుణ్డాక్కుకై ఇతి -అల్ప వ్యాజత్తాలే శ్రద్ధైయె యుణ్డా క్కుకైక్కు ఎన్నపడి - అధికారేతి - గురు, లఘు, లఘుతర, లఘుతమ రూప భక్తిప్రపత్తి తదుక్తి త న్నిష్ఠ సంశ్రయాది రూపోపాయ సృష్టిక్కెన్నపడి - ఇవత్తిల్, ఇన్న లఘూపాయఙ్గళిలే - కరణేతి - మ న ఆదికరణ ప్రేరణై ఎన్నపడి - ఉపాసకస్యేతి - ప్రతి సమాధానమ్, శాస్త్రియెన్ఱుమ్ సంకల్పిక్కై వల్ల నాకైయాలె యతువుమ్ కారుణ్య కార్యమెన్నపడి - అకించనేతి - భక్త్యాది గురుతరోపాయస్థానత్తిలే నిన్ఱపడి - అల్ప వ్యాజ విశేషమ్ పురస్కృత్య రక్షణం కృపా కార్యమెన్నపడి - ప్రధాన మానేతి - సా మాన్య నిదానమెన్నైయాలే అంకురాదికళుక్కు తత్తద్బీజాదికళ్పోలే తత్తత్కర్మవిశేషమ్ నిదానమానాలుమ్

సా-ప్ర— మహాభూతాది సృష్ట్యర్థిత్యర్థః - ప్రధానమానసామాన్యనిదానమితి-యథా అంకురాద్యుత్ప త్తౌ తత్తద్బీజ విశేషాణామేవా సాధారణ కారణత్వం జలస్యతు సాధారణ కారణత్వం తత్తద్బీజాం కురా

సా-వి— పిఱప్పిక్కైక్కుమ్, ఉత్పాదయితుం-ఉణ్డాక్కుకైక్కుమ్, స్థాపయితుం-నిగ్రహ శమనోపాయఙ్గ ళై, భక్తిప్రపత్తీ - ఇవత్తిల్, అనయోః - కరణ ప్రేరణదశైయిల్, అనుష్ఠానార్థ ప్రేరణదశాయాం -ప్ర తిసమాధానం, నివర్తనేన పునరుపాసనప్రవర్తనం. ఫలమ్ కోలిమఱన్త, కాంక్షితుం విస్మృతవతః - పుకు న్త, ప్రవిష్టస్య - పిఱప్పిత్తు, ఉత్పాద్య. అజ్ఞనమ్, తదా. ప్రధానమానసామాన్యనిదానమాయిరుక్కుమ్,

సా-సం— కరణకళేబరాదిసృష్టిః. ఇవత్తిల్, నిగ్రహశమనోపాయేషు-ప్రతిసమాధానం, అంతరాయనివారణము ఖేన పునరుపాసన ప్రవర్తనం - అప్రధాన గుణ సాఫల్యాయ ప్రధాన శబ్దః - విశేషకారణవశీకరణవిశేష

మూ— ఇప్పడిప్పట్టకృపావిశిష్టనానఈశ్వరన్ "కృష్ణంధర్మం సనాతనమ్,, ఎన్ఱుపడియేసిద్ధోపాయమ్-ఇవనుక్కు ప్రసాద నఙ్గళాన భక్తిప్రపత్తికళ్ సాధ్యోపాయఙ్గళ్-

సా-దీ—వ్యాజమాత్రమాకై యాల్ ప్రధాన మెన్ఱతు. సనాతన ధర్మం సిద్ధోపాయమ్- సాధ్యోపాయమాన ప్రపత్తియై శిలర్ అధికారివిశేషణమెన్ఱతు తల్లక్షణవిరోధా దతివాద మెన్కిఱార్-

సా-స్వా—జలపంకాదివత్ప్రాధాన సామాన్యనిదాన మెన్ఱపడి-ఇప్పడి కారుణ్యమనుగ్రహత్తుక్కు-అసాధారణకారణమాకిల్ ఈశ్వరనుపాయ మెన్ఱు పూర్వమ్ శొన్నతుకూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడిప్పట్టతి - అగ్న్యాదికళుక్కు-దాహకత్వ శక్తిరూపోష్ణ స్పర్శాదికళ్పోలే కారుణ్యముమ్ స్వతంత్రోపాయమన్ఱికే అపృథక్సిద్ధ శక్తిరూపమైయాకైయాలే తద్విశిష్టనేయుపాయ మెన్ఱపడి. సిద్ధోపాయమెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో ? సాధ్యోపాయ మెన్నారు వ్యాజముణ్డాకిలన్రో సిద్ధోపాయ మెన్ఱలావతు. భక్తిప్రపత్తికళ్తాన్ సాధ్యోపాయ మెన్నిల్ అతుకళ్ నశ్వరఙ్గళాకైయాలే కాలాంతరభావి ఫలసాధనత్వమ్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవనుక్కెన్ఱి, భగవత్ప్రసాదద్వారా సాధనఙ్గళెన్ఱుకరుత్తు. సంధ్యోపాసనాదికళుక్కు శుచిత్వాదిక మధికారివిశేషణ మానాప్పోలే ప్రపన్ననుక్కు ఈశ్వరనుపాయ మెన్ఱు బోధిక్కైయిల్ శాస్త్ర తాత్పర్యమాకై యాలే ప్రపత్తియుమధికారివిశేషణతయాఉపాయమన్ఱెన్ఱుమ్ మతత్తై అనువదిత్తు

సా-ప్ర—ద్యుత్పాదనార్థోచ్ఛానత్వాద్వ్యాకార హేతుత్వాత్ప్రాధాన్యంచతథాత త్తత్సుకృతానుగుణ్యేనైవ జననాత్తేషా మేవా సాధారణ్యేపి తేషామపి హేతుత్వా త్ప్రాధాన్యం సర్వరక్షావిశేష సాధారణ్యాత్సామాన్య కారణత్వం చేత్యర్థః - ఏవం కారుణ్యస్యైవ మోక్ష హేతుత్వే భగవతోభక్తి ప్రపత్త్యోశ్చ కథముపాయత్వ మిత్యత్ర భక్తి ప్రపత్త్యోః కారుణ్యోత్తంభకత్వేన భగవత స్తద్వైశిష్ట్యే నచోపాయత్వమిత్యాహ - ఇప్పడి ప్పట్టే త్యాదినా - నను స్వాభావిక నిరవధిక కృపా విశిష్టస్య భగవత ఉపాయత్వే ఏకస్మిన్ సాధ్యే ఉపాయాంతరస్యా నపేక్షితత్వా ద్భరన్యాసస్య కామనా వదధికారినిష్ఠత్వా న్మామేకమిత్యేకపదేన భగవ ద్వ్యతిరిక్తస్యోపాయత్వనిషేధాత్తైక్కోశ్చిదధికారి విశేషణత్వస్యోక్తత్వాచ్చ భరన్యాస

సా-వి— సుకృతాదేరపి కృపామూలకత్వాత్సుకృతాదేర్వ్యాజమాత్రత్వా తదుపాయాః ప్రాధాన్యం జలవత్సర్వ సాధారణ కారణత్వా త్సామాన్యరూపత్వం చేత్యర్థః-తత్తద్విశేష సృష్ట్యవ్యసాధారణ కారణబీజవత్త్వత్తత్సుకృతాది విశేషఏవ- ఏవంకారుణ్యస్యైవ మోక్షహేతుత్వే భక్తిప్రపత్త్యోః కథం మోక్షహేతుత్వమిత్యత్ర తయోఃకృపోత్తంభకత్వేన భగవత స్తద్వైశిష్ట్యేన చోపాయత్వమిత్యాహ - ఇప్పడిప్పట్టఇతి - కృపావిశిష్టనానే త్యాదినా స్వాభావిక నిరవధిక కృపావిశిష్టస్య భగవతఉపాయత్వేఉపాయాంతరస్యానపేక్షితత్వాద్భరన్యాసస్యకామనాధికారనిష్ఠత్వాన్మామేకమిత్యేకపదేనభగవద్వ్యతిరిక్తస్యోపాయత్వనిషేధాత్తైక్కోశ్చిదధికారివిశేషణత్వస్యోక్తత్వాద్భరన్యాసస్యాధికారివిశేషణత్వమేవ యుక్త మిత్యత్రాహ-

సా-సం—సాఫల్యాయ సామాన్య శబ్దః - ఇత్థంకృపా ఫలభూతానుగ్రహప్రకారాన్సిద్ధోపాయత్వోపపాదకాశ్శిక్షితాః - అథై తత్ఫలితం సిద్ధోపాయత్వం ప్రమాణేనాహ - ఇప్పడి ప్పట్టేతి - ఇత్థం సఫలతయోపపాదిత వశీకరణ విశేషస్య పరాభి మత మధికారి విశేషణత్వం ఖండయతి.

మూ— ఓరధికారి విశేషత్తుక్కు కర్తవ్యమాక ‘‘మామేకం శరణం వ్రజ,, ఎన్ఱు విధిక్కప్పడుకిఱ ప్రపత్తియై అధికారి విశేషమెన్ఱు శిలర్ శొన్న విడమ్ అధికారి విశేషణత్తుక్కు చ్చొల్లుమ్ లక్షణత్తోడు శేరామైయాలే అతివాదమ్-

సా-దీ—ఓరధికారీత్యాది. లక్షణవిరోధత్తై క్కాట్టుకిఱార్- కర్తవ్యమాక ఇత్యాదియాల్ - అధికారి విశేషణం విధేయమాకాతు- విధిక్కప్పట్టతు అధికారి విశేషణమాకాతెన్ఱు కరుత్తు- విపక్షే బాధకత్తై -

సా-స్వా—నిరసిక్కిఱార్ - ఓరధికారీతి- విధిక్కప్పడుకిఱవితి-సాభిప్రాయమ్- అధికార విశేషణమ్ పూర్వసిద్ధమాకైయాలే విహితత్వమ్ కూడాతే ఎన్ఱపడి - అధికారీతి - కర్తవ్యతయా విధీయమాన క్రియా ప్రయోజకతయా విధిగమ్యాధికారివిశేషణత్వం తల్లక్షణమెన్ఱుకరుత్తు- విపక్షత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిఱార్-

సా-ప్ర— స్యాధికారి విశేషణత్వమేవయుక్తమిత్యత్రాహ - ఒరు అధికారీతి - కింవా అధికారి విశేషణస్య లక్షణం ? కథంవా తద్భరన్యాసే నాస్తీతి చేదుచ్యతే - ఆగమప్రామాణ్యే ‘‘సిద్ధమేవహి సర్వత్ర నియోజ్యస్య విశేషణ,, మితి మీమాంసకోక్తస్య అధికారిత్వేనాభిమత పురుష కృతి మనపేక్ష్య సిద్ధత్వ రూప లక్షణస్య యామునాచార్యై రంగీకారాత్తస్య చాధికారి విశేషణానుష్ఠేయే భరన్యాసే అభావాత్- నను ‘‘సిద్ధానుగమ మాత్రంహి కర్తుం యుక్తమ్ పరీక్షకైః - నసర్వలోక సిద్ధస్య లక్షణేన నివర్తన,, మిత్యుక్త ప్రకారేణ కస్యచిల్లక్షణస్య తత్రాభావే తస్యావ్యాప్తత్వాల్లక్షణత్వమేవ త్యక్త్వా సర్వానుగత లక్షణాంతరం వక్తుమేవోచితమ్ - నతు భరన్యాసస్యాధికారి విశేషణత్వం త్యక్తుమితి చేన్న - తస్యాధికారి విశేషణత్వానుపపత్తేః - తథాహి కిం ప్రపత్తేః ఫలకామనాత్వేనవా కామ్యమాన ఫలతయా వా కామ్య కర్మాధికారి విశేషణత్వం ? ఉత నిషిద్ధానుష్ఠాన రూప ప్రాయశ్చిత్తాధికారి విశేషణవన్నిమిత్తత్వేన విశేషణత్వమ్ ? ఆహోస్విజ్జీవన పుత్ర జన్మాదివత్కేవల నిమిత్తత్వేనాధికారి విశేషణత్వమ్ -నాద్యః అసిద్ధేః- నను ఫలకామనాత్వాభావేపి స్వర్గాదివత్స్వయమ్ ఫలత్వేన పశ్వాదితత్ఫల సాధనత్వేన వా కామ్యమానత్వ సంభవాదధికారి విశేషణత్వం యుక్తమితి చేన్న- కామ్యమానతయా అధికారి విశేషణత్వే నోక్త స్వర్గ పశ్వాది సాధనతయా జ్యోతిష్టోమ చిత్రాది విధానవత్కామ్యమాన ఫలభూత ప్రపత్తి సాధనతయా కస్యాపి విధానాదర్శనాత్- కించ క్షణికస్య భరన్యాసస్య స్వయంఫలత్వేన

సా-వి— ఓరధికారీతి - అధికారి విశేషణత్తుక్కు చ్చొల్లుమ్ లక్షణత్తోడు శేరామైయాలే, అధికారి విశేషణస్యోక్త లక్షణస్య భరన్యాసే అసంభవాత్ - అతివాదమ్, అతివాదః - ‘‘సిద్ధమేవహి సర్వత్ర నియోజ్యస్య విశేషణ,, మితి మీమాంసకైరధికారి విశేషణ లక్షణస్యోక్తత్వాదాగమప్రామాణ్యే యామునాచార్యైస్తస్యైవ లక్షణస్య స్వీకృతత్వాద్భరన్యాసోద్దేశేన కస్యచిత్సాధనస్యావిధానేన క్షణికతయా చ ఫలత్వేన

సా-సం—ఓరధికారీతి-అనేనస్వయమధికారి విశేషణత్వం నాధికారివిశేషణమిత్యర్థస్సూచితః- కర్తవ్యమాకేత్యుక్త్యా ‘‘సిద్ధమేవహి సర్వత్ర నియోజ్యస్య విశేషణ,, మితి యామునాచార్యోక్తి విరోధః - విధిక్కప్పడుకిఱ విత్యనేన ఫల కామనా నిమిత్తాన్యతర దేవాధికారి విశేషణమ్ - నవిధేయమితి తన్ముఖేన విరోధశ్చ ప్రదర్శితః - ఇదంసర్వమభిప్రేత్య లక్షణత్తోడు శేరామైయాలే ఇత్యుక్తమ్-

సా-ప్ర—పరీక్షక కామ్యమానత్వానుపపత్తేః. ఫలసాధనత్వేన కామ్యమానాయాః ప్రపత్తేః కిం మోక్షరూపఫల సాధనత్వేన కామ్యమానత్వం? ఉత ఫలాంతర సాధనత్వేన? నాద్యః, ఘట్టకుటీ ప్రభాత న్యాయాన్మోక్ష సాధనత్వస్యైవ ప్రసక్త్యా అధికారి విశేషణత్వాసిద్ధేః - నద్వితీయః - ఫలాంతర సాధనత్వే అనన్య ప్రయోజన కామ్యమానత్వానుపపత్తేః - పునర్ద్వితీయః - పరిహర్తవ్యశ్చ ప్రసంగాత్ - న తృతీయః - అధికారి విశేష కృతి సాధ్యతయా విహితస్య తస్య జీవనాదివ దధికార ఘటకత్వేన పూర్వసిద్ధత్వాభావాత్ - కించ "మామేకం శరణం వ్రజ. తద్గచ్ఛ శరణం హరిమ్. ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత - ప్రపద్యేన్నియతశ్శ్రియమ్. మహిషీం శరణం శ్రయేత్ - ఆత్మానం మయి నిక్షిపే ,, దిత్యాదిభిః కించి దధికారికృతి సాధ్యత్వేన విధానానుపపత్తే ర్భరన్యాస రూపాధి కారి విశేషణ విశిష్టస్యోపాయాంతరవిధానాసిద్ధేశ్చ. ననునోపాయాంతర విధానాసిద్ధిః. భరన్యాస విశిష్టం ప్రతి భగవతో మోక్ష సాధనత్వేన విధానాదితి చేన్న. నిత్యస్య బ్రహ్మస్వరూపస్య అకించనాధి కారి కృతి సాధ్యత్వేన విధానానుపపత్తేః. ప్రసాద వైశిష్ట్యేన సాధ్యత్వ మస్త్వితి చేన్న. సవిశేషణేహీతి న్యాయేన ప్రసాదస్యైవ సాధ్యత్వ ప్రసంగః. తథా చేహ కృతి తద్ధేతుక దేహాది వ్యాపార యోరన్యతరత్వాభావేన ఫల తద్ధేత్వోరన్యతరత్వ ప్రసక్త్యా నిమిత్తరూపాధి కారివిశేషణత్వ విరోధిత్వాత్. నచ జాతేష్ట్యాదావివ ఫల సంబంధేపి నిమిత్తత్వమస్త్వితి వాచ్యం- సంవలితాధి కారిత్వే మానాభావాత్. ప్రసాద సాధన తయా భరన్యాస విధానాభావే అన్యస్యావిధానాదకించన విషయే ప్రసాదస్యానాదిత్వ ప్రసక్త్యా నిత్య ముక్తి ప్రసంగశ్చ - కేవల స్వాతంత్ర్య హేతుకత్వే వైషమ్యావహత్వం స్యాత్ - హేత్వభావేపి సాధ్యత్వే చార్వాక మత ప్రసంగః - అతః కృతి సాధ్యతయా విధానం నోపపద్యతె - అథా జ్ఞాత జ్ఞాపన రూప విధిత్వం శరణం వ్రజేత్యాదీనామస్త్వితి చేన్న - "అమృతస్యైష సేతు ,, రిత్యాదిభిః ప్రపత్తి రూపాధి కారి విశేషణ రహితానామపి భగవత ఉపాయత్వస్య జ్ఞాపనాత్ - "అష్టవర్షం బ్రాహ్మణ ముపనయీతే ,, త్యాదిషు బ్రాహ్మణ్య రూపాధి కారివిశేషణాభావే అష్టమవర్షే ఉపానేయత్వాసిద్ధి జ్ఞాపన రూప ప్రయోజనవద్భరన్యాస రూపాధి కారి విశేషణ రహితాన్ ప్రతి భగవదనుపాయత్వ జ్ఞాపనస్య ప్రయోజనస్యాసిద్ధేః. కించ ప్రపత్తి రధికారివిశేషణ మితి కిముపాయత్వాధ్యవసాయ సంబంధ జ్ఞానాదీనామధికారి విశేషణత్వ ముచ్యతే - ఉతానుకూల్య సంకల్పాద్యఙ్గ పంచక విశిష్టస్య భరన్యాసస్య - నాద్యః - ఇష్టాపత్తేః - తేషాం ప్రపత్తిత్వాభావాత్ - నద్వితీయః - సాంగ భరన్యాసస్య కేనాప్యననుష్ఠానే తస్యైవాసిద్ధ్యా అధి కారి విశేషణత్వానుపపత్తేః - కేనచిదనుష్ఠితస్య సర్వేషామధికారి విశేషణత్వే సర్వముక్తి ప్రసంగాత్ - భక్తావశక్తేన తేన తేనాప్యనుష్ఠితా ప్రపత్తిస్తస్య తస్యాధికారిణో విశేషణమిత్యుక్తౌ భక్త్యశక్తెన భరన్యాసస్య కర్తవ్యతాసిద్ధేః - "యో బ్రహ్మాణం విదధాతి పూర్వం- యద్యేన కామకామేనే,, త్యాదిభిర్భక్త్యశక్తైః ప్రపత్తిః కర్తవ్యత్వ సిద్ధిరితి చేన్న - తైరేవ తస్యా మోక్షార్థత్వసిద్ధేః - స్వర్గార్థ జ్యోతిష్టోమవ దధి కారి

సా-వి—కామ్యమానత్వాయోగాత్ - తత్ఫలత్వాభావాత్, ఫలకామనత్వాభావాత్, కామ్యమానఫలత్వేనవా ఫలకామనాత్వేనవా అధికారి విశేషణత్వాసంభవాత్ఫలసాధనత్వేన కామ్యమానత్వేపి మోక్షసాధనత్వస్యైవ ప్రసక్త్యా అధికారివిశేషణత్వాసంభవాచ్చ "ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత - ఆత్మానం మయి నిక్షిపే ,, దితి సాధ్యతయా విహితత్వాచ్చ ఫలసాధనత్వ విరహిణో విధేయత్వాసంభవాచ్చ నాధికారి విశేషణత్వమితి భావః -

మూ — ఇజ్జనల్లాత పోతు ఈశ్వరను పాయమాయ్ నిర్క ఉపాసనాది శాస్త్రార్థఙ్గళుమ్ అధికారి విశేషణఙ్గళామ్.

సా-దీ — కాట్టుకిరార్ - ఇజ్జనల్లాత పోతిత్యాది యాల్ - ఈశ్వరనుపాయమాకవుమ్ భక్తియుమ్ ఆదిశబ్దేన కర్మ జ్ఞానాదికళుమ్ విశేషణఙ్గళాక ప్రసంగిక్కు మెన్నపడి. ఆనాల్ ప్రపత్తి అనుపాయమెన్నతి

సా-స్వా — ఇజ్జనల్లాత పోతితి - భక్తియోగ నిష్ఠనుక్కు ఈశ్వర నుపాయ మెన్ఱు బోధిక్కైయిల్ శాస్త్ర తాత్పర్య మెన్ఱు శొల్లవ త్తాక్కైయాలే యెన్నపడి - ప్రపత్తియుమ్ సాధ్యోపాయ మాకిల్ శిలవభియుక్తర్ ప్రపత్తియై యనుపాయ మెన్ఱు శొల్లుకిరతు విరోధి యాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ -

సా-ప్ర — విశేషణత్వానుపపత్తేరితి - నను సర్వ ధర్మానిత్యాది ష్వేవాధి కారి విశేషణ తయా భర న్యాస కర్తవ్యత్వ విశిష్టం భగవ దుపాయత్వం విధేయ మితి చేన్న - ఉపాసన విధాయ కేషు జ్యోతి ష్టోమాది విధాయ కేషుచ అధికారి విశేషణ తయోపాసన జ్యోతిష్టోమాది కర్తవ్యత్వ విశిష్ట భగవ దుపాయత్వస్య విధేయత్వ ప్రసంగేన ఉపాసన జ్యోతిష్టోమా దేరప్యధి కారి విశేషణత్వ ప్రసంగాత్ - రామానుజ సిద్ధాంతేచ - “ అహంహి సర్వ యజ్ఞానాం భోక్తాచ ప్రభురేవచ । సకల ఫల ప్రదోహి విష్ణుః - తదేవాగ్ని స్సద్ధ్వాయ ,, రిత్యాదిభి స్సర్వ కర్మ సమారాధితో భగవాన్ సర్వం ఫలం దదాతీత్య భ్యుపగమాత్ తస్యైవ సర్వత్రోపాయత్వమిత్యు పాసన యాగాదే రధికారి విశేషణత్వ ప్రసక్తేర నివార్యత్వాత్ - “ ముముక్షు ర్బ్రహ్మోపాసీత - జ్యోతిష్టోమేన స్వర్గ కామో యజేత ,, ఇత్యాదిభి స్తత్త దర్థం తేషాం విధానా దుపాయత్వ మేవేతి చేత్ “ ముముక్షుర్వై శరణ మహం ప్రపద్యే - తేన తేనాప్యతే తత్తన్న్యాస ఏవైవ ,, త్యాదిభి మోక్షార్థ మేవాప్యపివిధానా దుపాయత్వ మనివార్యం - ఇదం సర్వమభిప్రేత్య వేదాంతాచార్యై రుక్తం “ ఫలాదిభ్యో విభిన్నత్వాత్ప్రపత్తి ర్విధ్య నన్వయాత్ । విధేయాంతర హానేశ్చనాధి కారి విశేషణ ,, మితి - అత్ర ఫలాదిభ్యో విభిన్నత్వా దిత్యాది హేతోః కింఫల మేవాధి కారి విశేషణమితిమతం? ఉత నిమిత్త మేవ? అథవావిశిష్టమితివికల్ప్య త్రితయస్యాపిప్రత్యేక మేకవ్యభిచారాన్నాధి కారి విశేషణత్వమితిక్వచిత్కించిదధి కారి విశేషణమితివక్తవ్యత్వాత్ప్రపత్తిరప్యధికార విశేషణ మితి పూర్వోత్తరమీమాంసానభిజ్ఞకతర్కోద్ధారకజాల్పినియోగ వాక్యార్థవాదినాహినియోగోనియోజ్య విశేషణంవిషయికరణమితికర్తవ్యతాప్రయోక్తాచవక్త్యాత్-అత్రహినియోజ్యవిశేషణమనుపాదేయం-తచ్చ నిమిత్తమ్ఫలమితి ద్విధా - అత్ర కిం నియోజ్య విశేషణమ్ - తచ్చ కిన్ని మిత్తం ఫలం వేతి వివేచనీయ మితి ఫల నిమిత్తయోరే వాధి కారి విశేషణత్వబోధక భాష్య విరోధాత్ - జ్యోతిష్టోమాదావతిప్రసంగ ప్రదర్శనేన దత్తోత్తరత్వాచ్చతుచ్ఛేత్య లమ ప్రతిష్ఠిత కుతర్క పరిహాసనేన - ఏవం తర్హి ప్రామాణికానాం భరన్యాసే అనుపాయత్వోక్తి పూర్వకాధి కారి విశేషణత్వ వాదస్య మామేక మిత్యేకశబ్దస్యచరోభి ప్రాయ ఇతి చేత్ “ ప్రపత్తే ర్వ్యాజమాత్రత్వ మేక శబ్దేన బోధ్యత ,, ఇతి సాక్షా దుపాయ భూతే భగవత్యుపాయత్వాత్యవ సాయార్థం భరన్యాసే ఉపాయత్వ బుద్ధి స్త్యక్తవ్యేతి తేషాం తాత్పర్య మితిభావః - స్వోక్తమనాదృత్యాధి కారి విశేషణత్వాంగీ కారే బాధక మాహ - ఇజ్జనల్లా తేత్యాదినా - భరన్యాసో అధికారి విశేషణ

నా-సం-కించిదవచ్ఛిన్నస్యఫలదోయస్సఉపాయః-కించిచ్చాధి కారి విశేషణమితివా దేఅతిప్రసంగమాహ, ఇజ్జనితి.

మూ—— ఆకైయాల్ ప్రపత్తియుమ్ కూడ ఉపాయ మన్ఱెన్ఱు శిలర్ అతివాదమ్పణ్ణుకిఱతుమ్ సిద్ధోపాయ త్తినుడైయ ప్రాధాన్య మడియాక విఱ్ఱైనై - అతు ప్రధానపడి ప్రసాదనజ్ఞళాలే ప్రతిబంధక మాన నిగ్రహ మ్శమిత్తాల్ స్వాభావికానుభవత్తుక్కు ప్రయోజకమాకైయాలే - అతెజ్ఞనే యెన్నిల్ః రత్నత్తుక్కు అఴుక్కు త్తాల్

సా-దీ——వాదత్తుక్కు త్తాత్పర్య మేతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆకైయాలిత్యాది- ఇనిసిద్ధోపాయ త్తినుడైయ ప్రాధాన్యత్తై క్కాట్టుకిరార్ - అతుప్రధానమాన పడి ఇత్యాదియాల్ - స్వాభావిక భగవదనుభవ త్తుక్కు న్నపడి - ఇవ్వర్థత్తై సదృష్టాంతమాక వుపపాదిక్కిరార్- రత్నత్తుక్కిత్యాదియాల్ - జ్ఞానవికాసాదిఎన్డాది

సా-స్వా—— ఆకైయాలితి- సిద్ధోపాయత్తుక్కు ప్రాధాన్యమ్ కూడుమో? సాధ్యోపాయాభావే సిద్ధోపాయమ్ కార్యకర మల్లామైయాలే అతుకూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అతుప్రధాన మానపడీతి- స్వాభావిక ధీప్రసర త్తుక్కు సిద్ధోపాయమ్ ప్రయోజక మాక మాట్టుమో ? అఴుక్కు ప్పోక్కిన రత్నత్తుక్కు స్వతఏవ ప్రభాప్రసరమ్పోలే వికాసముమ్ వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- అతెజ్ఞనే యెన్నిలిత్యాదినా-

సా-ప్ర——మిత్యుక్తేరతివాద మిత్యుక్తం- తథాతి వాదే కిన్నిబంధనమిత్యత్రాహ- ఆకైయాలితి-తస్య వా ప్రాధాన్యం కథ మిత్యత్రాహ - అతు ప్రధాన మానేతి - నను ప్రతిబంధక నివర్తకత్వం భక్తి ప్రపత్త్యోరిత్యుక్తం - ఏవంచ ప్రతిబంధకేనివృత్తే ‘‘సేతౌభగ్నే స్వతః ప్రవృత్తజల,, న్యాయేన స్వాభావికాకారావిర్భావస్య స్వత స్సంభవాదీశ్వరస్యానపేక్షితత్వాత్ సిద్ధోపాయత్వాసిద్ధేః ప్రధానోపాయత్వం దూరనిరస్తమిత్యత్ర సేతుభంగానంతర భావి జలప్రవృత్తేరపి భూతలాదిరూపాధారాధీనత్వవద్రత్నస్య మలప్రక్షాళనానంతర భావి ప్రభావికాసస్య కేవల భగవత్సంకల్పాధీనత్వవచ్చ జీవానాం స్వాభావికాకారావిర్భావస్యాపి భగవత్సంకల్పాధీనత్వం ‘‘ అమృతస్యైష సేతుః - ఏష హ్యేవానందయాతి. ఏష ఏవ సాధు కర్మ కారయతి - యమేభ్యో లోకేభ్య ఉన్నినీషతే,, త్యాది శ్రుతిభిః ప్రధానోపాయత్వావగమాన్న కాప్యనుపపత్తిరిత్యాహ- అతెజ్ఞనే యెన్నిలిత్యాదినా- ననురత్నానాం మలప్రక్షాళనా

సా-వి- నన్వతివాదః కింనిబంధన ఇత్యత్రాహ- ఆకైయాలితి - ప్రపత్తియుమ్కూడ, భగవతా సహ ప్రపత్తిశ్చ. ఉపాయ మన్ఱు, భగవానేవోపాయ ఇత్యర్థః- అతివాదజ్ఞళ్ పణ్ణుకిరతువుమ్, అతివాదకరణమపి- నను సిద్ధోపాయస్య కథం ప్రాధాన్యమిత్యత్రాహ - అతుప్రధాన మానపడి ఇతి - నను ప్రతిబంధక నివృత్తౌ సత్యాం స్వతః ప్రవృత్తస్వాభావికాకారావిర్భావస్య కథం భగవాన్ ప్రయోజక ఇతి శంకతే- అతెజ్ఞనే ఎన్నిలితి- రత్నస్యమలనివృత్తౌ సత్యాం స్వాభావిక ప్రభావికాసో భవత్యేవ భగవత్సంకల్పవశాజ్జాయమానత్వాద్యథా భగవతః ప్రయోజకత్వం తథాత్రాపీత్యత్రాహ - రత్నత్తుక్కితి- అఴుక్కు త్తాల్, దోషనివృత్తౌ సత్యాం- ఏష హ్యేవానందయాతి,,

సా-సం——ఆకైయాల్, ప్రపత్తేరపి భక్త్యాది తౌల్యానుపాయాత్ - ప్రపత్తియుమ్ కూడవిత్యుక్త్యా పర మతే ప్రపత్తే స్సర్వఫలసాధనత్వ సాధ్య భక్తిత్వాది పర తావదాత్తిరిత్యాది ప్రమాణ విరోధస్సూచితః- అతియాకప త్తైనై ఇత్యస్యాయంభావః - నహి రక్షణాయ రక్ష్యాపేక్షా ప్రతీక్షకే రక్షాపేక్షణం తత్ప్రాధాన్యం భంత్ర ఇలం - యేన తద్ప్రామా దనుపాయత్వోక్తి ర్జీవేదితి - అస్య చోపాయత్వే సహాం తత్ప్రాధాన్యం కిం విధం? ప్రాధాన్యేవా కో హేతు రిత్యత్రాహ- అతవితి- తస్యోపాయత్వేన ఫలత్వేన చ ప్రాధాన్యం ఉపాయభావే

మూ—వరుమ్ స్వాభావికమాన ప్రభావికాసముమ్ అతుక్కు అనురూపమాన భగవత్సంకల్పమాత్ర త్తాలే యానాల్పోలే ముక్తనుక్కు వరుమ్ జ్ఞాన వికాసాదికళుమ్ అతుక్కనురూపమాయ్ కొణ్డు వ్యవస్థితమాన భగవత్సంకల్ప మడియాకవాయిరుక్కుమ్ - ఇప్పడి నిత్యర్క్కుమ్. ఇవ్వర్థత్తై “ఇచ్ఛాత ఏవ తవ విశ్వపదార్థ సత్తా,, ఎన్ఱు అభియుక్తర్ సంగ్రహిత్తార్కళ్ - ఆకైయాల్ సిద్ధోపాయమ్ ప్రధానమేయాకిలుమ్ తద్వశీకరణార్థమాన సాధ్యోపాయానుష్ఠానత్తుక్కు ఇష్టైనై ఇత్యాది పూర్వాచార్యవాక్యవిరోధమిల్లై.

సా-దీ— శబ్దత్తాల్ భగవత్పరిపూర్ణానుభవాది సంగ్రహికిఱతు- ఇప్పడి నిత్యర్క్కు మెన్ఱు నిగ్రహశమన ద్వారా జ్ఞాన వికాసత్తిలుమ్ హేతుత్వశంకైవర అన్యత్ర ప్రసాదన మిల్లామైయాల్ సంకల్పమే ప్రయోజన మెన్కిఱార్ - నను నిత్యరుడైయ వనుభవమ్ నిత్యమాకైయా లీశ్వర సంకల్పాధీనత్వ మతుక్కు కూడాతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్వర్థత్తై ఎన్ఱు -సాధ్యోపాయానుష్ఠానత్తుక్కు “ఇష్టైనై ప్పొరుళాకి,,త్యాది వచన విరోధ మిల్లై యెన్కిఱార్- ఆకైయాలిత్యాదియాల్- సిద్ధోపాయమ్ప్రధానమేయాకిలుమ్ తద్వశీకరణార్థమాక వనుష్ఠేయ మాకైయాల్ విరోధ మిల్లై ఎన్ఱన్వయార్థమ్ - ఉక్తార్థా విరోధమ్

సా-స్వా— అతుక్కను రూప మానేతి - రత్నసత్తా కాల పర్యంతంప్రభావికా సవిషయపరిచ్ఛిన్న కాలసంకల్ప త్తాలెన్ఱపడి - ముక్తానాం ధీవికాసం భగవ త్సంకల్ప సాధ్య మాక కూడుమో? నిత్యర్క్కు జ్ఞాన వికాస మనాది యాకైయాలే భగవ త్సంకల్పమున్ఱిక్కే వరుకిఱా ప్పోలే ముక్తర్క్కుమ్ వరలాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి నిత్యర్క్కు మితి - నిత్యమాన ధీవికాసమ్ భగవ త్సంకల్ప సాధ్య మెన్ఱు శొల్లకూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇచ్ఛాత ఇతి - నిత్యముమ్ నిత్యేచ్ఛా సిద్ధ మాకైయాలితుపపన్న మెన్ఱు కరుత్తు. ఉపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ఇప్పడి యాకిల్ యోమే గర్భగతస్యాపి

సా-ప్ర— నంతర భావివికాసస్యాదృష్ట విశేషాధీన త్వవదితివ క్తవ్యేభగవత్సంకల్పాధీనతోక్తేస్స్వమతేసనిత్యానాం నిత్యానుభవస్యాప్యేవమేవ భగవత్సంకల్పాధీనత్వంస్యాత్ - తథాచ , అన్యాధీన స్యానాదిత్వ భంగ ఇత్యత్ర నిత్యేచ్ఛాధీనతయా నానాదిత్వ భంగఇత్యాహ - ఇప్పడినిత్యర్క్కు మిత్యాదినా - ఉక్తార్థే సంమతిమాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా - ప్రకృతముపసంహరతి- ఆకైయాలిత్యాదినా - నన్వవస్థావిశేషే

సా-వి— త్యాదిభి స్స్వాభావికాకారావిర్భావస్య భగవత్సంకల్పాయత్తత్వ మవగమ్యతే - నను నిత్యానా మనుభవస్యాప్యేవమేవ సంకల్పాధీనత్వం స్యాత్తథాచ అన్యాధీనస్యానాదిత్వభంగ ఇత్యత్రేచ్ఛాధీనతయా నానాదిత్వ భంగఇత్యాహ - ఇప్పడినిత్యర్క్కు మిత్యాదినా-

సా-సం— నిగ్రహశమనోపాయతాచ ప్రపత్తేరేవేతి నైత దుపాయత్వే సహాత్తా తస్యేతభావః - సంకల్ప మడియాక విత్యుక్త్యా ప్రయోజక మాకైయాలే ఇత్యుక్తిర్వ్యావృత్తా - నిగ్రహ విషయేషు తన్నివృత్త్యనంతరం యాభగవతస్సిద్ధోపాయతా సానిత్యాన్ప్రత్యపి సాధారణీత్యాహ - ఇప్పడీతి - ఉభయో రపి జ్ఞాన వికాసస్య భగవదధీనత్వే అభియుక్తోక్తిమాహ - ఇవ్వర్థత్తైఇతి. ఉక్తం ఇష్టైనైఇత్యాది సూక్తివిరోధపరిహారమ్నిగమయతి - ఆకైయాలితి. వశీకరణ విశేషాభావే నిగ్రహ శమనాభావాదిత్యర్థః పొరుళాకి త్యుక్తోర్థః శాంతనిగ్రహ కార్యః. సఏవనిగ్రహ శామక వశీకరణ విశేషవత్తాంగమయతీతితదనుష్ఠానేనైషా

మూ— "యో మే గర్భగతస్యాపి వృత్తిం కల్పితవాన్ ప్రభుః । శేషవృత్తివిధానేపి కిం సుప్తస్సోథవాన్యతః,, ఇత్యాది కళుమ్ రక్షకాంతరమ్ తేడామైకుకు చ్చొన్న వైయత్తనై - అల్లాతపోతు భోజనాదివ్యాపారఙ్గళుమ్ తవిరవేణుమ్ - "స్వయం మృత్పిండభూతస్య పరతంత్రస్య దేహినః । అజ్ఞో జంతురనీశోయ మాత్మనస్సుఖదుఃఖయోః । ఈశ్వరప్రేరితో గచ్ఛేత్స్వర్గం వాశ్వభ్రమేవ వా। అప్రమేయోనియోజ్యశ్చయత్రకామగమో వశీ॥

సా-దీ— కాట్టుకై కాటాక యో మే గర్భగతస్యాపీత్యాది వచనఙ్గళుడైయ తాత్పర్యత్తై క్కాట్టుకిరార్-యో మే గర్భగతస్యేత్యాది - శేషవృత్తివిధానే-బాల్యాదిజీవనవిధానత్తిల్ - అన్నవీశ్వరన్ సుప్తనాయిరుక్కిరానో? అన్ఱి మేగతనానో ఎన్నపడి- సామాన్యతః ఉపాయానుష్ఠానమ్ నివర్తిత్తాల్ మోక్షత్తిలుమ్ నివృత్తమాం ఎన్కిరుత్తు - ఇశ్లోకత్తిన్ తాత్పర్యత్తై క్కాట్టుకిరార్ . రక్షకాంతర మెన్ఱు . గర్భావస్థైయిలుమ్ రక్షిత్త సర్వేశ్వర నిరుక్క- వేఱు యాత్రార్థమ్ రక్షకాంతరత్తై తేడవేణ్డా ఎన్ఱు తాత్పర్యమ్ . ఇజ్ఞనల్లాత పోతు అనిష్టముమ్ అరుళి చ్చెయ్కిరార్ . అల్లాత పోతెన్ఱు . స్వయం మృత్పిండ భూతస్యేత్యాదికళుక్కు- జీవర్కళుడైయ పారతంత్ర్యత్తిల్ తాత్పర్యమ్ . అప్రమేయోనియోజ్యశ్చ ఎన్ఱు మతుక్కు ఈశ్వరన్ కర్మానుగుణమాక జీవర్కళై ప్రవర్తిప్పిక్కుం ఎన్ఱు మతిల్ తాత్పర్యమెన్కిరార్ .. స్వయం మృత్పిం డే త్యాది. అనీశః, అసమర్థన్. అప్రమేయః, పరిపూర్ణన్. అనియోజ్యః, అపరప్రేర్యన్ - యత్రకామస్తత్ర

సా-స్వా— త్యాది ప్రమాణత్తుక్కు గతి ఎతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - యో మే ఇతి- యః ప్రభుః గర్భగతస్యాపి వృత్తిం కల్పితవాన్ - శేషవృత్తి విధానేపి బాల్యాదౌ జీవన విధానేపి స సుప్తః కిం- అథవాన్యత్ర గతః - ప్రబుద్ధ ఏవవర్తత ఇత్యర్థః - తన్నాల్ యాతొరు వ్యాజమ్ వేణ్డా ఎన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి యాకిల్ స్వరసార్థత్యాగమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న స్వరసార్థత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అల్లాత పోతితి - స్వయం మృత్పిండ భూతస్యేత్యాది వచనఙ్గళ్ అన్వయ వ్యతిరేకాభ్యాం జీవనుక్కు వ్యాపార మిల్లై యెన్ఱుమ్ ఈశ్వరనే వ్యాపరిక్కిరానెన్ఱుమ్ శొల్లుకిరతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - స్వయ మిత్యాదినా - "స్వరక్షణేప్యశక్తస్య కో హేతుః పరరక్షణే,, ఎన్ఱుత్తరార్థమ్ - అనీశః, అసమర్థః - ఇత్తి వచన ద్వయమ్ పారతంత్ర్య పరమ్ . అప్రమేయః, పరిపూర్ణః - అనియోజ్యః, అపరప్రేర్యః - యత్ర కామః తత్ర గమో గమనం యస్య సః -

సా-ప్ర— చేతనయత్నాభావేపి రక్షణ ప్రదర్శనపూర్వకం చేతనవ్యాపార ప్రతిక్షేపక వచన విరుద్ధం భరన్యాసకర్తవ్యత్వ సమర్థనమిత్యత్ర చేతనగతస్య కస్యాపి వ్యాపారస్యానపేక్షితత్వే బాధకం ప్రదర్శయన్ తస్య వచనస్య తాత్పర్య మాహ- యో మే గర్భగతస్యేత్యాదినా-భరన్యాసకర్తవ్యత్వసమర్థనం జీవానామచిద్వద్భగవత్పారతంత్ర్యబోధకప్రమాణవిరుద్ధమిత్యాశంక్యపరిహరతి- స్వయంమృత్పిండేత్యాదినా-

సా-వి— తేడామైక్కాక, అనన్వేషణార్థం - శొన్నవైయత్తనై, అభిధానమాత్రం - నస్వప్రయత్ననివృత్తితాత్పర్యక మిత్యర్థః - తవిరవేణుమ్, త్యక్తవ్యం స్యాదిత్యర్థః-జీవానాం భగవత్పారతంత్ర్యబోధకవచనవిరుద్ధం భరన్యాసస్యకర్తవ్యత్వప్రసాధనమిత్యాశంక్యతద్వచనానాం తాత్పర్యమాహ - స్వయం మృత్పిండేతి

సా-సం— సూక్తిర్విరుధ్యత ఇతి భావః-అన్యథా అన్ఱైనై ఇతి వాక్యసూచితనిగ్రహోపి హేత్వనాయత్తస్యేతి ప్రతిపాదయన్ - అథైతత్సూక్త్యనుగుణ ప్రమాణ విరోధంచ పరిహరతి - యో మే ఇత్యాదినా-ఆదిశబ్దేన

మూ — మోదతే భగవాన్ భూతైర్ బాలః క్రీడ నకైరివ,, ఇత్యాది కళిల్ జీవనుడైయ పార తంత్ర్య ముమ్ ఈశ్వరన్ ఇవనుడైయ కర్మానుగుణమాక నడత్తుమ్ పడియైయుమ్ శొన్నవిత్తనై - ఇప్పాట్టుక్కుమ్ ఇ వ్వచనఙ్గళుక్కుమ్ ఇప్పడితాత్పర్య మల్లాతపోతు సర్వశాస్త్రవిరోధముమ్ పూర్వాపర విరోధ ముమ్ వరుమ్.

సా-దీ — గమోగమనంయస్యసతథోక్తః.భూతైరి,కర్మానుగుణంప్రవర్తితైః ఎన్నుకరుత్తు. క్రీడనకం,క్రీడా పరికరం. ఇతిన్ సాధర్మ్యత్తాలే ఉపాయానుష్ఠాన రాహిత్యమ్శంకకనుకరభిప్రేతమ్. ఇవ్వచనఙ్గళుక్కిప్ప డి అర్థ మంగీకరియావిడిల్ అనిష్ట మరుళి చ్చెయ్కిరార్ . ఇప్పాట్టుక్కు మిత్యాదియాల్. ఈశ్వరనుడైయ

సా- స్వా— క్రీడనకైః, క్రీడా పరికర కంతుకాదిభిః-బాలఇవభూతైఃకర్మానుగుణప్రవర్తితైర్మోదతే-క ర్మానుగుణమాకఈశ్వరప్రవర్తితమాకిరాప్పోలేఉపాయ యత్నంవేణ్డావెన్ఱు శంకకనుక్కుత్తాత్పర్యమ్ - క ర్మాను గుణమాక వుపాయత్తిలుమ్ ప్రవర్తిప్పిత్తే రక్షిక్కు మెన్ఱు పరిహార మెన్ఱు కరుత్తు - విపక్షత్తిల్ బా ధక మరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పాట్టుక్కు మిత్యాదినా - సర్వేతి - ‹‹ జ్యోతిష్టో మేన యజేత . ఆత్మా నం మయినిక్షిపే ,, దిత్యాది శాస్త్ర విరోధ మెన్నపడి - పూర్వా పరేతి - ‹‹ ఉన్నడి కిళ్ మర్స్తు పుకు న్తై ,, నిత్యాది విరోధ మెన్నపడి - ఇని సంబంధ విశేష మడియాక వరుమ్ కలక్కఙ్గళుక్కు పరిహారమ్ శొ ల్లక్కడవ రాయ్ పూర్వోక్తోప సంహార వ్యాజత్తాలే శిష్యావ ధానార్థమ్ పూర్వాపర భావ నియామ కము మరుళి చ్చెయ్యా నిన్ఱు కొణ్డు వృత్తానువాద పురస్సరమ్ వక్ష్య మాణ ప్రతిజ్ఞై పణ్ణు కిరార్-

సా - ప్ర — ఇన్నైన్నై ఇత్యాది గాథాయా ఉదాహృత వచనా నాంచ ఝడితి ప్రతి పన్నం నిరపేక్షరక్ష కత్వం పరిత్యజ్య తాత్పర్య వర్ణనమ యుక్త మిత్యత్ర తాదృశార్థ స్వీకారే బాధక మాహ - ఇప్పా ట్టుక్కు మిత్యాదినా - శ్రీమ న్నారాయణ స్స్వతంత్ర్యేణైవ సర్వం కరోతి నతు జీవ కర్మాను గుణ్యేనే త్యుక్తౌ సర్వేషాం తత్త చ్ఛాస్త్ర మూలకప్రవృత్తి ర్న స్యాత్ - తథాచవక్తు స్స్వస్యచ బుద్ధి పూర్వకంక దాచిదపి ప్రవృత్తి ర్న స్యాదితి భావః - ఏవ మీశ్వర స్వాతంత్ర్య కారుణ్య రూప గుణ మూల వ్యామో హ నివర్తన ప్రకార ముక్త్వా సంబంధత్వేనో భయ నిరూప్యతయా విళంబిత ప్రతీతిక శేష శేషి భావరూప సంబంధ విశేష మూల వ్యామోహ నివర్తన ప్రకార మనంతరం వక్తుం వృత్తకీర్తన పురస్సరం వక్ష్యమాణ

సా—వి— క్రీడనకైః, క్రీడాసాధనైః - కంతు కాదిభిః - ఏవం ప్రమాణానాం తాత్పర్య భే దేన వ్యవస్థానంగీకారే యథాశ్రుత తాత్పర్యగ్రహణే బహూపప్లవ స్స్యాదిత్యాహ - ఇప్పాట్టుక్కితి -స ర్వశాస్త్ర విరోధముమితి ప్రపత్త్యాది విధాయక శాస్త్రవిరోధః ‹‹ వైషమ్యనైర్ఘృణ్యేనసాపేక్షత్వాత్ - తథా హి దర్శయతీ,,తి సూత్ర విరోధః - ‹‹ తిరుమాలిరుమ్ శోలై ఇన్నైన్నై,, ఇత్యాదివదతః పరాంకుశస్యసూక్తైః పూర్వాపర విరోధః. స్వప్రవృత్తివిరోధఇత్యాది విరోధాస్స్యురితి భావః - ఏవం గుణ మూలకాశ్శంకాః

సా-సం— ‹‹ యేనాథవంతోహీ,, త్యాది సంగ్రహః- ఆత్మకర్మాణి. స్వార్థకర్మాణి-క్రీడనక దృష్టాంతేన పరాధీనప్రవృత్త్యాది మత్త్వాభూతానా మవగమ్యత ఇతి అప్రమేయఇతి వచనముపాత్తమ్- అప్రమేయత్వం, అపరిచ్ఛేద్యత్వమ్- అనియోజ్యత్వం, ప్రియతమేతరా ప్రేర్యత్వం- కామగమః, స్వాయాస జనకవ్యాపారశూ న్యః - విశ్వంవశేయస్య సవశీ - పారతంత్ర్యమమితి ప్రథమద్వితీయ వచనకటాక్షేణ- ఈశ్వర నుడైయవిని

మూ— ఇప్పడిఈశ్వరస్వాంతంత్ర్యసహజకారుణ్యఙ్గళడియాకవరుమ్‌కలకఙ్గళుక్కుపరిహారమ్‌శొన్నోమ్- సంబంధవిశేషమడియాకవరుమ్‌కలక్కత్తుక్కుప్పరిహారమ్‌శొల్లుకిఱోమ్. ఈశ్వరన్ శేషియాయిరుక్కనామ్ ‹‹గర్భభూతాస్తపోధనాః,, ఎన్నుమ్ కణక్కిలే స్తనంధయ ప్రాయరాయిరుక్క త్తామ్‌ములైప్పాలుక్కు ఆర్తనాయఱ్ఱతల్ శెయ్‌యు మళవన్ఱిక్కే కూలికొడుప్పారైప్పోలేనామ్

సా- దీ—స్వాతంత్ర్యసహజకారుణ్యమూలశంకాపరిహారత్తై నిగమిక్కిఱార్ . ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్. ఇప్పడి ఈశ్వరన్ స్వాతంత్ర్యత్తాలే వ్యాజమనుష్ఠిత్తాలుమ్ రక్షియాన్. సహజకారుణ్యత్తాలే వ్యాజమనుష్ఠియావిడిలుమ్ రక్షిక్కుమ్ . ఇవ్వ్యాజత్తై స్వాతంత్ర్య మాత్రత్తాలే పూర్వమేవ ఏను త్పాదిత్తా నిల్లై . వ్యాజత్తాల్ రక్షిక్కిల్ ఈశ్వర స్వాతంత్ర్యత్తుక్కు క్కొత్తై వారాతో? ఆకైయాల్ ప్రపత్తిఅనుపాయమ్ . అనుష్ఠేయమన్ఱు - ఇత్యాది శంకైకళ్ పరిహరిక్కప్పట్టన వెన్ఱర్థమ్ - ఈశ్వరనుక్కు దుఃఖ ముణ్డెన్ఱుమ్ శంకైయుమ్ కారుణ్య మూలమ్ ‹‹వ్యసనేషు మనుష్యాణా,, మిత్యాదియాల్ - ఇని సంబంధ విశేష మూలఙ్గళాన శంకైకళై ప్పరిహరిక్కత్తొడఙ్గుకిఱార్ - సంబంధ విశేష మిత్యాదియాల్ - ముక్తశంకాస్వరూపత్తైక్కాట్టుకిఱార్ - ఈశ్వరన్ శేషియాయిరుక్క విత్యాది - గర్భ భూతా స్తపోధనాః ఎన్ఱతు చక్రవర్తి త్తిరుమకనైక్కుఱిత్తు దండకారణ్యవాసి మునికళుడైయ వచనమ్ - గర్భేతి - నాఙ్గళున్నుడైయ గర్భస్థానియర్ - అఱ్ఱతల్ శెయ్‌కై, ఫలత్తై అపేక్షిక్కై. ముముక్షై యెన్ఱు తాత్పర్యమ్ - శంకై యిన్ తాత్పర్యత్తై

సా-స్వా—ఇప్పడిఇత్యాదినా- సంబంధమ్‌గుణాపేక్షయావిళంబితప్రతీతికమాకైయాలేబహిరఙ్గమాకైయాల్ తత్ప్రక్రియుక్త శంకా నిరాకరణ మనంతరమెన్ఱు కరుత్తు - శంకైయై అనువదిక్కిఱార్ - ఈశ్వరనితి - గర్భ భూతా ఇతి - శ్రీరామం ప్రతిదండ కారణ్య వాసి ముని వచనం -

సా-ప్ర—వ్యామోహానువాద వాక్యోక్తోదాహరణబలాదశక్తిమూలత్వ భ్రమంనివర్తయన్వక్ష్యమాణంప్రతిజానీతే - ఇప్పడి ఈశ్వరే త్యాదినా - ప్రతిజ్ఞాత ముప పాదయతి - ఈశ్వర నిత్యాదినా - గర్భభూతా ఇతి జీవానా మిష్టానిష్ట ప్రాప్తి పరిహారార్థ ప్రవృత్త్య నర్హత్వం ద్యోత్యతే - ఏవంచ స్తనంధయ

సా-వి—పరిహృత్యాథసంబంధ మూలకశంకాః పరిహ్రియంత ఇత్యాహ - సంబంధ విశేష మడియాకేతి-యథా స్తన్యార్థం స్తనంధయస్య జనన్యాభ్యర్థి దానమయోగ్యమ్- ఏవ మేవ తాపత్రయాభిహత్యా నిర్వేదమంతరేణ భరన్యాసాద్యనుష్ఠానాదిక మయోగ్యమితి కేషాంచి చ్ఛంకామాహ - ఈశ్వరన్ శేషియా యిరుక్క ఇతి - గర్భ భూతా ఇతి - ఇదం శ్రీరామం ప్రతిదండకారణ్యస్థ ఋషివచనం - గర్భభూతా ఇత్యనేన ఇష్టానిష్టప్రాప్తి పరిహారార్థప్రవృత్త్యనర్హత్వం ద్యోత్యతే - కణక్కిలే, న్యాయేన-శేషియాయిరుక్క, స్తనంధయప్రాయరాయిరుక్క, ఇతిరక్షణోపయుక్తసంబంధవిశేషోదర్శితః-తామ్ ములైప్పా లుక్కు, మాతృస్తన క్షీరస్య - ఆర్తముఱ్ఱల్ శెయ్‌యు మళవన్ఱిక్కే, ఆర్త ప్రభృతి కరణ మాత్రం వినా - ఏతేన నిర్వేద మాత్ర మపేక్షిత మితిసూచితం - ప్రభృతి శబ్దేన రోదనం వివక్షితం - ఆర్తనాతల్ అఱ్ఱతల్ శెయ్‌యుమితి పాఠాంతరం - అఱ్ఱతల్, రోదనం. కూలిక్కొడుప్పారైప్పోలే, భృతిదాతృభిరివ-నామ్, అస్మాభిః-

సా-స—ద్వితీయ వచన కటాక్షేణ-ఏవంగుణవిశేషముఖేనసిద్ధోపాయోవిశోధితః-సంబంధవిశేషముఖేనచ

మూ— ఆత్మసమర్పణమ్ పణ్ణుకైయుమ్, రక్షిక్కవేణు మెన్ఱు అపేక్షిక్కైయుమ్, విశ్వసిక్కైయు మెన్ఱాప్పోలే శొల్లుకిఱ ఇవైయెల్లామ్ స్వరూపత్తుక్కుప్పోరున్దుమో వెన్ఱుశిలర్ సిద్ధోపాయ ముఖత్తాలే సాధ్యోపాయ శరీరత్తై యళిక్క ప్పార్ప్పర్కళ్ - ఇవర్కళై విలక్కుమ్పడి పరమర్షికళుమ్ శ్రీభాష్యకారాదికళుమ్ విశ్వాసపూర్వక ప్రార్థనాత్మనిక్షేపాదికళై త్తాఙ్గళుమ్ అనుష్ఠిత్తు ఇతుక్కు శాస్త్రఙ్గళై మూతలిప్పిత్తుక్కొణ్డు ఉపదేశపరమ్పరైయుమ్నడత్తిప్పో(క)రుకైయాలే శేషిత్వాదిసంబంధమ్ నిత్యమేయాకిలుమ్ కర్మవాన్కళానజీవర్కళ్విషయత్తిల్ఈశ్వరనాలుసాధ్యోపాయవిశేషత్తై మున్నిట్టల్లతురక్షియాన్ ఎన్ఱు శాస్త్ర (వశ్యరుక్కు)నిష్ఠర్కళ్ పరిగ్రహిక్కవేణుమ్-

సా-దీ—కాట్టుకిఱార్-సాధ్యోపాయశరీరత్తైయిత్యాది-పరిహారత్తైక్కాట్టుకిఱార్-పరమర్షికళుమిత్యాదియాల్. విశ్వాసపూర్వకేత్యాదియాల్ సపరికర న్యాసోపాసనత్తై చ్చొల్లుకిఱతు - కర్మవాన్కళాన, అనాద్యపరాధికళాన వెన్ఱు - శాస్త్రసిద్ధమాకిలుమ్ సాధ్యోపాయమ్వేణ్డావెన్నిలరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -

సా-స్వా—సిద్ధోపాయేతి - శేషత్వ సంబంధ విశిష్ట సిద్ధోపాయ ముఖత్తాలే ఎన్ఱపడి - పరిహరిక్కిఱార్ - ఇవర్కళైయితి - శొల్లుకిఱోమితి శేషః - కర్మవాన్కళాన, అనాద్య పరాధికళాన -

సా-ప్ర—శిశోర్యథాస్తన్యార్థం స్వయమేవభృతిప్రదానమయోగ్యం.ఏవమేవ తాపత్రయాభిహత్యానిర్వేదమం త.శేణభరన్యాసాద్యనుష్ఠానమయోగ్యమితివదన్నిత్యర్థః-యథా శిశునాస్తన్యే అపి తెమాతురరక్షితే వత్తథా జీవే అరక్షితే భగవతోఽరతి స్స్యాదితి భావః. ఏతాదృశ వ్యామోహస్య పరిహారమాహ. ఇవర్కళై ఇత్యాదినా. (అవళ్ ములై ప్పాల్ పోలే ఇత్యాద్యాచార్య వాక్యానాం ప్రబలత్వేన స్వాధీన కర్తృత్వ భ్రమ నివర్తనేన చరితార్థత్వాదితి భావః)- పరమర్షీత్యాది. తావదార్తిరిత్యాదినాపరమర్షిభిరుక్తం "విశ్వాస పూర్వకం భగవంతం నిత్య కింకరతాం ప్రార్థయే" ఇత్యాదినా భాష్యకారైః ప్రతిపాదితమిత్యర్థః.సాధ్యోపాయవిశేషత్తైమున్నిట్టల్లతు రక్షియాన్నెన్ఱు. "తమేవంవిద్వానమృతఇహభవతి.

సా-వి— ఆత్మసమర్పణమ్ పణ్ణుకైయుమ్, ఆత్మసమర్పణ కరణం - రక్షిక్కవేణు మెన్ఱపేక్షిక్కైయుమ్, రక్షత్విత్యపేక్షణం - విశ్వసిక్కైయుమ్, విశ్వసనమ్ - ఎన్ఱాప్పోలే, ఏవం ప్రకారేణ - శొల్లుకిఱ, ఉచ్యమానాః - ఎన్ఱాప్పోలేఇతిశబ్దః ప్రదర్శనార్థః - నతుదృష్టాంతార్థః - ఇవైయెల్లామ్,ఏతేసర్వే. స్వరూపత్తుక్కు ప్పోరున్దుమో, అత్యంత పారతంత్ర్య విశిష్ట శేషభూత స్వరూపస్య యుజ్యతే కిం. ఎన్ఱు,ఇతి - అళిక్క ప్పార్ప్పర్కళ్, సిద్ధోపాయమవష్టభ్య సాధ్యోపాయంహాతుమపశ్యన్నిత్యర్థః.ఇవర్కళై త్తెళివిక్కుమ్పడి,ఏతాన్ప్రతిబోధన ప్రకారః - ఉచ్యత ఇత్యర్థః. ద్రమిడపద మధ్యాహార్యం. మూతలిప్పిత్తుక్కొణ్డు, సాక్షీకృత్య. నడత్తి ప్పోరుకైయాలే, ప్రవర్తమానతయా, ఋషీణాం, భాష్యకారాదీనాంచ ప్రపత్త్యనుష్ఠానస్య శాస్త్రదృష్టమార్గేణాద్యయావత్తదుప దేశ పరం పరా యాశ్చ సత్త్వాదిత్యర్థః. మున్నిట్టల్లతు, పురస్కారం వినా-రక్షియానెన్ఱు, నరక్షతీతి.

సా-సం— సవిశోధ్యతఇతిసిద్ధోపాయముఖత్తాలేయిత్యుక్తం-విలక్కుమ్పడీత్యనేనఏవంప్రత్యవస్థాతృషు నికర్షవిశేషస్సూచితః - శాస్త్రవశ్యరుక్కితి - నతుయుక్తిమాత్రశరణానామిత్యర్థః- అస్మత్తేషాంతథా-

మూ — శాస్త్రత్తై క్కైవిట్టాల్ ఇస్సంబంధమ్ శొల్లుకైకుమ్ ఈశ్వరన్ నైయుమ్ కిడైయాతు.

సా-దీ — శాస్త్రత్తై క్కైవిట్టా లిత్యాది - ఇస్సంబంధమ్, జీవేశ్వరరుడైయ శేష శేషి భావ సంబంధమ్ - ఈశ్వరన్ వ్యాజసాపేక్షత్వాది రూపే ణైవ శాస్త్ర గమ్య త్వాద్ధర్మిగ్రాహక బాధక మెన్ఱు కరుత్తు - నను ఇప్పడి ఇవన్ శైయ్యుమ్ సాధ్యోపాయ మపేక్షితమాకిల్ ఈశ్వరన్ శేషియాకైయాలే రక్షిక్కప్పాప్తన్ - శేషమాకైయాలే చేతనర్ తజ్జకై రక్షిత్తుక్కొళ్ళ ప్రాప్త రల్ల రెన్ఱు ప్రతి తంత్ర సిద్ధాంతాధికారాం తత్తిల్ స్వోక్తి విరోధమ్ వరుమ్? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ .

సా - ప్ర — లోక న్యాయ త్తాలే సంబంధ మాత్రేణ ఈశ్వరన్ రక్షకనాకైయాలే శాస్త్రం వేణ్డావే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - శాస్త్రత్తై ఇతి - ఇస్సంబంధమ్, ఈశ్వరన్ శేషి -జీవన్ శేష మెన్కిఱ సంబంధం - ఈశ్వరన్ నైయుమితి - శొల్లుకైకెన్ఱు అను షంగిత్తు, సంబంధ ప్రతి యోగి భూతేశ్వరనైయుమ్ శొల్లుకైక్కు క్కిడైయాతు - ప్రమాణమే కిడైయాతెన్ఱపడి - ఇప్పడి యాకిల్ ప్రధాన ప్రతితంత్రాధికారాంతత్తిల్ ఈశ్వరన్ శేషి యాకైయాలే రక్షిక్క ప్రాప్తనెన్ఱుమ్ జీవన ప్రాప్త నెన్ఱుమ్ శొన్నతు విరోధి యాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్-

సా - ప్ర — నాన్యః పంథాః • భక్త్యా పరమ యావాపి ప్రపత్త్యావా మహా మతే । ప్రాప్యోహం నాన్యథా ప్రాప్యో మమ కైంకర్య లిప్సుభిః ,, రిత్యాది ప్రమాణా దితి భావః - నను స్వత్వేన వ్యక్త్రియమాణ గృహక్షేత్రాదే స్స్వామినా కేవల సంబంధా దేవరక్షణ దర్శనా చ్ఛాస్త్ర మనాదృత్య భగవతోపి తథైవ రక్షకత్వం స్వీకార్య మిత్యత్ర బాధ కమాహ - శాస్త్రత్తై ఇత్యాదినా - నన్వేవం తర్హి ‹‹ చేతనరుడైయ రక్షణత్తి లీశ్వరన్ ప్రాప్తను మాయ్ శక్తను మాయ్ తదధీన ప్రవృత్తియై యుడైయ చేతనర ప్రాప్తరుమాయ అశక్తరుమా యిరుక్కైక్కు నిబంధన మీశ్వర నుడైయ నిరుపాధిక శేషిత్వముమ్,నిరుపాధికనియన్తృత్వముమ్, ఇవర్కళుడైయ నిరుపాధిక శేషత్వముమ్. నిరుపాధిక నియామ్యత్వ ముమితి ,, ప్రధానప్రతితంత్రాధి కారోక్త విరోధః,తత్తదాచార్యాణాంసంబంధజ్ఞాన మాత్ర హేతుత్వోక్తివిరోధశ్చ స్యాదిత్యత్ర

సా-వి — క్కైవిట్టాల్,హస్తేనపరిత్యాగే-శాస్త్రానవలంబనేసతీత్యర్థః- ఇస్సంబంధమ్ శొల్లుకైక్కు,ఏతచ్ఛేష శేషిభావసంబంధంవక్తుం-ఈశ్వరనుమ్ కిడైయాతు,ఈశ్వరోపినసిద్ధ్యేత్- శాస్త్రేణైవహీశ్వరసిద్ధిః- ఈశ్వరాసిద్ధౌ సంబంధోపినసిద్ధ్యేదితిభావః-నన్వేవంసతి ‹‹ చేతనరుడైయరక్షణత్తిల్ ఈశ్వరన్ ప్రాప్తనుమాయ్ శక్తనుమాయ్ తదధీనప్రవృత్తియై యుడైయ చేతనర ప్రాప్తరుమాయ్ అశక్తరుమాయిరుక్కైక్కు-నిబంధనమ్ ఈశ్వరనుడైయ నిరుపాధిక శేషిత్వముమ్,నిరుపాధికనియన్తృత్వముమ్,ఇవరుడైయ నిరుపాధిక శేషత్వముమ్ నిరుపాధికనియామ్యత్వము,, మితిప్రధాన ప్రతితంత్రాధికారోక్తవిరోధః, తత్తదాచార్యాణాంసంబంధజ్ఞానమాత్ర హేతు

సా-సం — అత్యంతభక్తియుక్తానాం నైవశాస్త్రంనచక్రమ,,ఇతివచనవిషయాణాంకింశాస్త్రేణేత్యత్రాహ- శాస్త్రత్తై ఇతి- శాస్త్రానాదరణే ఉక్తస్సంబంధ విశేష ఈశ్వరశ్చ నసిద్ధ్యేదిత్యర్థః - అత స్తత్సిద్ధయే శాస్త్ర ఆదర్తవ్యే సాధ్యోపాయ విశేషోపి నిగ్రహాశమనాయ శాస్త్రోక్తవిధయా ఆదర్తవ్య ఇతి భావః- నన్వేవంతర్హి ప్రధాన ప్రతితంత్రాధికారే భవద్భిరేవోక్తవిధ నిగ్రహక్షపిరోధస్స్యాదిత్యత్రాహ -

మూ-ఆనపిన్పు సంబంధమడియాక ఈశ్వరన్ రక్షిక్క ప్రాప్తనెన్నుమ్ శేషభూతనాన ఇవన్ తన్నై రక్షిత్తుక్కొళ్ళ ప్రాప్తననెన్నుమ్ ఉణ్ణుపుకొన్నతువుమ్ రక్ష్యరక్షకభావత్తుక్కు లోకదృష్టప్రక్రియైయాలే ఔచిత్యమ్ కొన్నపడియత్తనై-ఇవ్వళవేరక్షైక్కు నిరపేక్షకారణ మెన్నపడి యన్ఱు- అప్పడికొళ్ళిల్ సర్వరుమ్ నిత్యముక్తరాక ప్రసంగిక్కుమ్ - స్వాతంత్ర్యత్తాలే నియమమ్ శొల్లిల్ మున్ శొన్నపడియే వైషమ్య నైర్ఘృణ్యఙ్గళ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - యుక్తిమాత్రత్తాల్ ఇవ్వర్థఙ్గళ్ శొల్లుపార్క్కు సంబంధజ్ఞానమే అపేక్షితమ్ రక్షాపేక్షాదికళ్ వేణ్డా వెన్ను

సా-దీ-ఆనపిన్పిత్యాదియాల్-శాస్త్రసిద్ధమాకైయాలే భగవత్సంకల్పనియతమాన వ్యాజమపేక్షికిఱతొళియలోక న్యాయత్తాలే శేషమాన చేతనన్ సంబంధజ్ఞానవ్యాపారశూన్యనాయిరున్దానాకిలుమ్ శేషి ఇవనై రక్షిక్క వేణ్డియిరుక్కుమెన్ఱు రక్ష్యరక్షకభావత్తై ఔచిత్యత్తాలే దృఢీకరిక్కైయిలే తాత్పర్యమెన్నపడి-సంబంధమాత్రమే రక్షణత్తిల్ నిరపేక్ష కారణ మెన్నిల్ వరుమనిష్టత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అప్పడికొళ్ళిలెన్ఱు - స్వాతంత్ర్యత్తాలే శిలరై రక్షిక్కుమ్, శిలరై రక్షియానెన్ఱి లరుళిచ్చెయ్కిరార్ - స్వాతంత్ర్యత్తాలే ఇత్యాది - ఇని రక్షణత్తిల్ సంబంధ జ్ఞానమేయమైయుమ్, రక్షాపేక్షాదికళ్ వేణ్డావెన్ఱు మతు కేవలయుక్త్యా సాధిక్కప్పడుకిరతో? శాస్త్రత్తాల్ సాధిక్కప్పడుకిరతో? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు మున్తిన పక్షత్తిల్ సంబంధ జ్ఞానాపేక్షై తానుమ్ వేణ్డా వెన్కిరార్.- యుక్తిమాత్రత్తాలెన్ఱు.- ఇతుక్కు పరిహారమాక ద్వితీయపక్షత్తై యనువదిత్తు పరి

సా-స్వా—ఆనపిన్పితి-విపక్షత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్-అప్పడికొళ్ళిలితి- కించసంబంధజ్ఞానమాత్రమపేక్షితం - రక్షాపేక్షాదికం మాస్తు ఎనిఱ వాదమ్ యుక్తిమాత్రత్తాలేయో? శాస్త్రబలత్తాలేయో? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తిలుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్- యుక్త్యేతి - ద్వితీయత్తై శంకిత్తు ప్పరిహరిక్కిరార్-

సా-ప్ర—తేషాం తాత్పర్యమాహ- ఆనపిన్పిత్యాదినా - స్వోక్త తాత్పర్యానంగీకారే బాధకమాహ-అప్పడికొళ్ళిలిత్యాదినా - ఏవం సంబంధ మాత్రస్య రక్షణ హేతుత్వ మపాస్య సంబంధ జ్ఞానమాత్రస్య రక్షణ హేతుత్వం కిం వ్యాప్త్యంగీక్రియతే - ఉత శాస్త్రాద్వేతి వికల్ప్య వ్యాప్తేర్వ్యతిరేక వ్యభిచార మాహ - యుక్తిమాత్రత్తాలే ఇత్యాదినా - శాస్త్రాదపి కేవల సంబంధ జ్ఞానస్య రక్షాహేతుత్వం న సిధ్యతీత్యాహ.

సా-వి—కర్తవ్యోక్తి విరోధశ్చ స్యాదిత్యత్ర తదుక్తైస్తాత్పర్యమాహ-ఆనపిన్పితి- ఏవం సత్యుపాయానుష్ఠానాచేరవశ్యం భావేసతి - ఇవ్వళవె, ఏతావన్మాత్రమేవ - సంబంధ జ్ఞాన మాత్రమేవ - అన్ఱు, న భవతి. ఏవమనంగీకారే బాధకమాహ - ఇప్పడీతి. ఇప్పడి క్కొళ్ళిల్, ఏవం స్వీకృతేసతి - నిత్యముక్తరాక, అనాదికాల ఏవ ముక్తాస్స్యురితి భావః - స్వాతంత్ర్యత్తాలే నియమమ్ శొల్లిల్, స్వతంత్రత్వాత్స్వాభిమతకాలే మోచయతీతి స్వాతంత్ర్యస్యైవ నియామకత్వోక్తౌ - నను సంబంధమాత్రం న మోక్షహేతుః, యేనాతిప్రసంగస్స్యాత్ - కింతు సంబంధ జ్ఞానమిత్యాశంక్య సంబంధ జ్ఞానస్య మోక్షహేతుత్వం కిం వ్యాప్త్యేష్యతే - ఉత శాస్త్రాద్వేతి వికల్ప్య వ్యతిరేక వ్యభిచారాన్న వ్యాప్తిరిత్యాహ - యుక్తిమాత్రత్తాలితి - ఇవ్వర్థఙ్గళ్ శొల్లువార్క్కు, వ్యాప్తిమాత్రాదిమానతః ఆర్థాన్ బ్రువతాం. రక్షాపేక్షావిశ్వాసాద్యభావైః బహువచనం-

సా-సం— ఆనపిన్పితి- నన్వతిప్రసంగాదిపరిహారాయ సంబంధజ్ఞానమేవ రక్షాహేతుః. నాన్యద్వ్యభిచారాదిత్యత్రాహ- యుక్తిమాత్రేతి - చేతనత్వ మనుష్యత్వాదివిశేషణేపి వ్యభిచారతాదవస్థ్యాభిప్రాయేణాచిద్ర్వ్యాది

మూ—శొల్లవేణ్డాతు. అచిద్వ్యక్తికళుమ్ పశుమృగపక్ష్యాదికళుమ్ స్తనంధయరుమ్ రక్షాపేక్షారహితర్క్ష ళా నాఙ్పోతే సంబంధ జ్ఞాన రహితర్కళుమా యిరుక్క అవర్త్తైరక్షిక్క క్కాణా నిన్ఱోమిఴే - అప్పడిక్క ణ్డోమాకిలుమ్ శాస్త్రబలత్తాలే ఇప్పడి సంబంధ జ్ఞానమ్ అపేక్షిత మెన్నిల్ శాస్త్రమ్ శొన్నకట్టళై యితే జ్ఞాన విశేషమ్ స్వీకరిక్క వేణుమ్ - తస్మై ఈశ్వరన్ రక్షిక్కు మ్పోతు సంబంధత్తోడేకూడ విలక్కామైయే వేణ్డువ తెన్నిల్ అతువుమ్ అనుపపన్నమ్ - సుషుప్త్యవస్థైకళిలే యెల్లారుక్కుమ్ మోక్షమ్

సా.దీ—పరిహరిక్కిఱార్. అప్పడిక్కణ్డోమాకిలుమిత్యాది. ఇప్పడి, ఈశ్వరన్ చేతనర్కళై రక్షిక్కుమిడత్తిల్ జ్ఞానవిశేషం, రక్షాపేక్షాదిమెన్దపడి-ననుసంబంధమాత్రత్తాల్ రక్షిక్కవేణుమెన్కిఱతిష్టమ్. సర్వముక్తి పరిహారార్థమత్తోడెకూడవిలక్కామై వేణుమ్, అతిరిక్తమొన్ఱుమ్ వేణ్డా వెన్ఱుమ్పపత్తియనువదిత్తు నిరసిక్కిఱార్. సంబంధత్తోడెమెన్ఱు. సుషుప్త్యాదీతి. అనివారణమాత్రముమ్ పెఱ్ఱాక్కైయాలేయెన్ఱుకరుత్తు.

సా.స్వా— అప్పడిక్కణ్డోమితి-సర్వ ముక్తి ప్రసంగ పరిహారార్థ మనివారణ విశిష్ట సంబంధం నియామక మెన్కిఱ మతత్తైయను వదిత్తు నిరాకరిక్కిఱార్ - తస్మై ఇత్యాదినా.

సా.ప్ర—అప్పడి కణ్డోమాకిలు మిత్యాదినా - ‘‘ సోఽజీవనేచ్ఛాయదితేస్వసత్తాయాం స్పృహాయది | ఆత్మదాస్యం హరేః స్వామ్యం స్వభావంచ సదాస్మర ’’ త్యాది శాస్త్రాత్సంబంధ జ్ఞాన మపేక్షిత మితిచేద్భక్తి ప్రపత్తి విధాయక శాస్త్రాణా మప్యానర్థక్యాత్తదపి స్వీకార్యమితిన కేవల సంబంధ జ్ఞాన మాత్రస్య హేతుత్వ సిద్ధి రిత్యర్థః - నతు సంబంధ మాత్రస్య హేతుత్వ ముచ్యతే - కింత్వప్రతిషేధ సహితస్యేత్యస్య - ఏవంచ నవైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగ ఇత్యత్ర కింయదా కదాచిద ప్రతిషేధ మాత్ర సహితస్య హేతుత్వ ముచ్యతే ? ఉత ప్రతిషేధ కరణ యోగ్యావస్థాయా మప్రతిషేధ సహితస్యేతి వికల్ప్య ప్రథమేతి ప్రసంగ ముక్త్వా ద్వితీయే వ్యతిరేక వ్యభిచార మాహ - తస్మై ఈశ్వర ఇత్యాదినా.

సా.వి—రక్షాపేక్షావిరహేఽపి పశ్వాదీనాంరక్షణవత్సంబంధ జ్ఞాన విరహేఽపి రక్షణ దర్శనాద్వ్యభిచార ఇతియుక్తిర్నాస్తీతి భావః - శాస్త్రబలాత్తథాంగీకురణ ఇత్యత్ర శాస్త్ర బలాదేవ భరన్యాస రూప జ్ఞాన విశేషోఽప్యంగీకార్య ఇత్యాహ - అప్పడికణ్డోమాకిలుమితి - తథాదర్శనేఽపి - నను నకేవలం సంబంధో మోక్షహేతుః - కింతు సంబంధ విశిష్ట నివారణాభావ ఇతిపక్షం శంకతే - తస్మై ఈశ్వర నితి - సంబంధత్తోడేకూడ, సంబంధేన సహ - విలక్కామై, నివారణాభావః - వేణ్డువతు, అపేక్షితః - ఎన్నిల్, ఇతిచేత్ - ఇతువుమ్, ఏతదపి. సంబంధ విశిష్టనివారణాభావస్య మోక్షహేతుత్వే సుషుప్తి దశాయాం తాదృశ నివారణాభావస్య సత్త్వాన్మోక్షే సతి సర్వముక్తిప్రసంగేన నివారణ యోగ్యావస్థాయాం నివారణాభావో హేతుర్వాచ్యః - సోఽప్యనుపపన్నః - నివారణ యోగ్యతారహితాచిద్ద్రవ్యస్య నివారణవిశిష్ట పశ్వాదేశ్చ రక్షణ దర్శనాదిత్యాహ - సుషుప్త్యవస్థైకళిలేఇతి -

సా.సం—బహూదాహరణప్రదర్శనం. నను యుక్తిమాత్రేణ నైవ ముక్తిః. కింతు ‘‘ సోఽజీవ నేచ్ఛాయదితే ’’ త్యాది శాస్త్రబలాదితిప్రసక్తే తత్పరిహరతి. అప్పడీతి. జ్ఞాన విశేష మితి. సంబంధజ్ఞానమాత్రస్యావిధేయత్వాదితివక్ష్యమాణత్వాదితి భావః. విశేషణాంతరప్రతిక్షేపేఽపి దోషాన్దర్శయతి. తస్మై ఇత్యాదినా.

మూ—కొడుక్క ప్రసంగిక్కైయాల్-తాన్ విలక్కుకైక్కు యోగ్యతైయుళ్ళఅవస్థైయిలే విలక్కా తొழியవేణ్ అపేక్షిత మెన్నుమిడముణ్డాకు - విలక్కుకైక్కు యోగ్యతై యిల్లాత అచిత్తైయుమ్ విలక్కిఱపశ్వాదికళై యుమ్ పుత్రాదికళైయుమ్ రక్షిక్క క్కాణ్కైయాల్-ఆనపిన్పు "యేనాథవంతోహి భవంతి లోకే తేనాత్మ కర్మాణి సమారభంతే | తేషాంహికార్యేషు భవంతినాథా శ్శైబ్యాదయో రామయథా య యా తేః" ఎన్గిఱ శ్లోకత్తిలుమ్ నాథశబ్దత్తిల్ వ్యుత్పత్తియాలుమ్ నిర్భరత్తైక్కు ఉపయుక్తమాన సంబంధవిశేషత్తై

సా-దీ—తాన్ విలక్కుకైక్కు-ఇత్యాది-నివారణ యోగ్యదశావిశిష్టమనివారణమ్ హేతు వెన్నపడి. సుషుప్త్యా దియిల్ విశేషణాంశాభావాద్విశిష్టాభావ మెన్ను కరుత్తు. విశేషణాంశాభావత్తిలుమ్ రక్షణత్తైక్కాట్టుకి రార్. విలక్కుకైక్కు-యోగ్యతై ఇత్యాదిదియాల్ - విశేష్యాంశాభావత్తిల్ రక్షణత్తైక్కాట్టుకిరార్ - వి లక్కుకిఱ విత్యాదియాల - నను యేనాథవంతోహి ఎన్గిఱశ్లోకత్తిల్ ఎజ్గళ్ పక్షమ్ కాణలా మెన్నవరుళిచ్చె య్కిరార్ - యేనాథవంత ఇత్యాది - ఆత్మకర్మాణి, ఆత్మావినుడైయ రక్షణార్థ కర్మఙ్గళై. కార్యేషు, రక్షణకార్యఙ్గళిల్ - భవంతి, సమర్థరాయ్ వర్తిప్పర్కళ్ - నాత్మ కర్మాణిమెన్ను పదచ్ఛేదః-హేబ లరామ శ్శైబ్యాదయోనాథాః - యయాతేః - యయాతి ఎన్కిఱ రాజావినుడైయ - కార్యే, రక్షణరూప కార్యత్తిల్ ఎప్పడియావార్కళైన్ఱ- నాథశబ్ద వ్యుత్పత్త్యాయాచనారూపప్రార్థనైయుమ్మతుప్పాలాత్మ నిక్షేపముమిజ్గుమ్ వ్యంజితమాయిత్తెన్గిఱార్ - నాథశబ్దత్తిలిత్యాదియాల్ - నాత్మ కర్మాణి, ఉపాయా నంతర భావినైర్భర్యమ్ శొల్లుకిరతు - అతుక్కుపయుక్తమానత్తై నాథవంతః ఎన్ను శొల్లుకైయాల్

సా-స్వా— యేనాథవంతః ఎన్గిఱశ్లోకత్తిల్ జీవ వ్యాపారం వేణ్డా వెన్ను అస్మన్మతమ్ తోత్తవిల్లై యో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఆనపిన్పితి- యేఇతి-యేనాథ వంతస్తే ఆత్మార్థ కర్మాణినసమా రభంతే - రామ, హే బల రామ . యయాతేః రాజ్ఞః నాథా శ్శైబ్యాదయ ఇవ తేషాం కార్యేషు నాథా హి భవంతి ఎన్నన్వయమ్ - నాథశబ్దత్తిలితి - యాచ్ఞావాచియాననాథ ధాతు వినాలే యాచ్ఞైయుమ్,

సా-ప్ర—నన్వేవంభరన్యాసస్యావశ్యకర్తవ్యత్వసమర్థనంనోపపద్యతే- తస్యాపిప్రమాణతమభారతవచనే నిషేధాత్- వ్యతిరేకవ్యభిచారాదిత్యాశంక్య పరిహరతి- ఆనపిన్పిత్యాదినా- "నాథృ యాచ్ఞాయా" మితి ధాతావకర్తరిచకారకే సంజ్ఞాయా మితి కర్మణి ఘఞి నాథ్యత ఇతి నాథ ఇత్యేవం నాథశబ్ద

సా-వి—విలక్కా తొழியవేనివారణాభావఏవ - నను పురుషవ్యాపారాంగీకారే "యేనాథవంతోహి భవంతిలోకే తేనాత్మ కర్మాణి సమారభంత" ఇతి భారతవచన విరోధ ఇత్యాశంక్య తత్రాపినాథృయాచ్ఞా యా మిత్యస్మాద్ధాతో ర్నాథ్యత ఇతి నాథ ఇతి అకర్తరి చకారకే సంజ్ఞాయా మితికర్మణిఘఞి నిష్పన్న నాథశబ్దేన గోప్తృత్వవరణం సంబంధవాచి మతుప్ప్రత్యయస్య ప్రకృతౌ చిత్యేన నిర్భరత్వోపయుక్త భ ర స్వీకర్తృత్వ సంబంధ విశేషపర్యవసానే సతి ఆత్మనిక్షేపరూప వ్యాపారోపి ప్రతీయత ఇతినవిరోధ ఇ త్యాహ - ఆనపిన్పు యేనాథవంత ఇతి . నాత్మ కర్మాణి సమారభంతే ఇత్యస్య సమర్పణానంతరం

సా-సం—తర్హి యేనాథవంత ఇతి కథ ముపపన్నం స్యాదిత్యత్రాహ, ఆనపిన్పితి . వశీకరణవిశేషేణవి నా కథమప్యతి ప్రసంగాద్యపరిహరణే సిద్ధే సతీత్యర్థః. వ్యుత్పత్తియాలు మితి. నాథృయాచ్ఞాయామితి

మూ—చ్చొల్లుకిర మతుప్ ప్రత్యయత్తాలుమ్ యాచన ముమ్ ఆత్మనిక్షేపముమ్ వ్యంజితమాయిత్తు - అల్లాత పోతు అతిప్రసంగాది దోషఙ్గళ్ వరుమ్ - నాథవంతః ఎన్కిఱ విడత్తిలిత్తనై వివక్షై కొళ్ళాతపోతు లోకనీతియిలుళ్ళ తెల్లామ్ మోక్షశాస్త్రత్తిల్ ఊహిక్కైక్కు వచనవిరుద్ధమ్ -

సా- దీ— సంబంధ విశేష మానతు భరస్వీకర్తృత్వ రూపమ్ - శేషత్వమాత్ర మాకిరపోతు అతిప్రసఙ్గమాకైయాలుమ్ నైర్భర్యానుపపాదక మాకైయాలుమ్, ఏవమనంగీకారత్తిలతిప్రసంగాది దోషమ్ వరుమెన్ఱు కరుత్తు - నాథవంత ఇత్యస్య లోక ఇత్యుక్త్యా లోక విషయత్వాత్ అత్తై మోక్షశాస్త్రత్తిలు మూహిక్కైక్కు వచన విరుద్ధ మెన్కిఱార్ - నాథవంత ఇత్యాది- ఇతుపరిహారాంతరమ్-స్వరక్షణత్తిల్ తనక్కన్వయ

సా - స్వా — మతుప్పినాలే భరస్వీకారకర్తృత్వ సంబంధాభిధానముఖత్తాలే నిక్షేప ముమ్ సిద్ధమెన్ఱ పడి - విపక్షత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అల్లాత పోతితి - సర్వముక్త్యాద్యతి ప్రసంగ మెన్ఱపడి - ఇన్త శ్లోకమ్ లోక విషయమాకైయాలే నాథ వంతః ఎన్కిఱ విడత్తిల్ ఇవ్వివక్షైప ణ్ణ క్కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - నాథ వంతః ఎన్కిఱ విత్తి - అప్పో తు లౌకిక విషయవచనార్థమాత్తై మోక్ష శాస్త్రత్తిలూహిక్కక్కూడాతెన్ఱుకరుత్తు -ఆకిల్ స్వరక్షణార్థ వ్యాపారత్తిల్

సా-ప్ర—వ్యుత్పత్త్యా గోప్తృత్వవరణంతదస్యాస్త్యస్మి న్నితిమతుపితివిహితమతుపస్సంబంధసామాన్యవిషయత్వేపి ప్రకరణానుగుణ్యా దౌచిత్యాచ్చ శేష శేషి భావ పరత్వాత్తైన ప్రత్యయేన స్వస్యస్వరక్షణ భరస్యచభగవ చ్ఛేషత్వాను సంధాన రూప ఆత్మ నిక్షేపశ్చ వ్యంజితో భవతః - అన్యథా పూర్వోక్తాతి ప్రసంగ తాదవస్థ్యాదిత్యర్థః - నను నాథ శబ్దస్య స్వామిని ప్రసిద్ధి ప్రాచుర్యా న్మతుపశ్చ దండీత్యాదౌదండసంబంధ మాత్ర పరత్వ వత్స్వామి సంబంధ మాత్ర పరత్వాచ్చ నోక్తార్థ పరత్వ మిత్యాశంక్య తథాపి భగవతో భక్తి ప్రపత్త్యన్యత రప్రీతస్యైవ మోక్షప్రదత్వ మితి వచన సహస్రావ గతత్వాత్త ద్విరుద్ధ న్యాయానాం కాలాత్యయాప దిష్టత్వ మాహ - నాథ వంత ఇత్యాదినా - ఆపాత తస్స్వాభి మతార్థా నుగుణ తయా

సా-వి— నైర్భర్యైతాత్పర్య మితి హృదయం. యేనాథవంతఇత్యత్ర ఏవం వివక్షాయా అనంగీకారేపి ప్రకృతేన తన్న్యాయాపత్తిః - తద్వచనస్యలోక ఇత్యుక్త్యా లోకవిషయత్వాత్ - ఇహ మోక్షో పాయ విధాయక శాస్త్రవిరోధాదిత్యాహ-నాథవంతఃఎన్కిఱఇతి-ఊహిక్కైక్కు,ఊహనం.వచనవిరుద్ధం. "భక్త్యా పరమయావాపిప్రపత్త్యావామహామునే । ప్రాప్యోహంనాన్యథాప్రాప్య" ఇత్యాది వచన శతవిరుద్ధమితిభావః-

సా-సం— ధాతు బలాద్యాచన క్రియా కర్మణి వ్యుత్పన్నో నాథ శబ్దః - నాథవానితి మతు పాచ నిర్భర తోపయుక్త స్సంబంధ.విశేషో న్యస్త భర త్వాఖ్యః పర్య వస్యతి - ఏవంచ ప్ర కృతి ప్రత్యయాభ్యాం యాచనాత్మ నిక్షేపావా క్షిప్తా వితిభావః- నను నాథవానితి శబ్దః " పరతంత్రః పరాధీనః పరవాన్నాథ వానపి " ఇతి నిఘంటు బలా త్పరతంత్ర పురుషే రూఢః - తామ నాదృత్య కిము నయా యౌగికార్థాను బంధి కుదృష్టికల్పనయేత్యత్రాహ - అల్లాత పోతితి - అతి ప్రసంగః, సర్వముక్తిప్రసంగః-ఆదిపదేన సాధ్యోపాయ శాస్త్రనైరర్థక్యం వివక్షితం - ఇతోపి వరం రూఢీ త్యాగో యౌగికార్థాదర శ్చేతిభావః - పితృ పుత్రాది లోకనీత్యాభగవతస్స్వతఏవ మోక్షప్రద తాంబూ్రిమఇతిచేత్తత్రాహ-వచనవిరుద్ధమితి.

మూ—సర్వ రక్షకనాన ఈశ్వరనుణ్డాయిరుక్క స్వరక్షణార్థ వ్యాపారత్తిల్ నమక్కు అన్వయ మిల్లై యెన్ఱ ఆప్తర్ పాశురత్తుక్కు త్తాత్పర్యమ్ శొల్లుకిఱోమ్. యదర్థంతు కృతోన్యాస స్తదర్థం నపునః క్రియా । పూర్వ మప్య పరాధీన ప్రవృత్తావస్యనాన్వయః ।

సా.దీ— మిల్లైయెన్ఱ పెరియోర్ వచనఙ్గళుక్కు గతియేతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - రక్షకనాన విత్యాదియాల్ - వచనఙ్గళుక్కు త్తాత్పర్యమ్ కారికైయాల్ కాట్టుకిఱార్ - యదర్థంత్వితి - యాతొరు ఫలత్తుక్కాక పూర్వమ్ న్యాస మనుష్ఠిత్తతు అన్త ఫలత్తుక్కాక మీళవుమ్ భరన్యాసరూపక్రియై పణ్ణలాకాతెన్నైయిలే తాత్పర్యమ్ - ఇన్నుమొరు తాత్పర్య మరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - పూర్వమపి ఎన్ఱు - పూర్వమ్ పణ్ణిన ప్రపత్తియిలు మివనుక్కు స్వాతన్త్ర్యేణ ప్రవృత్తి యిల్లై ఎన్ఱు ఇక్కారికైయినర్థత్తై క్కాట్టుకిఱార్ -

సా.స్వా—నమక్కన్వయ మిల్లై యెన్ఱ ఆప్తర్ పాశురత్తుక్కు గతియేతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - సర్వ రక్షకేతి - యదర్థం, యన్మోక్షార్థం - భర న్యాసః కృతః తదర్థం పునర్న క్రియేతి - ప్రపన్ననుక్కుత్తరావస్థ పరమాప్త వాక్య మెన్ఱు కరుత్తు - పూర్వ దశైయిల్ స్వరస మాన విన్త పాశురత్తుక్కిప్పడి తాత్పర్యమ్ కూడుమో ? ఎన్న పూర్వ దశైయిలుమవిరుద్ధ యోజనై యరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - పూర్వమపీతి - స్వాధీన స్వార్థ ప్రవృత్తి నిషేధ పరమ్ పాశుర మెన్నపడి - తదర్థం నపునః క్రియా ఎన్ఱు శొన్న తు కూడుమో ? అయథా శాస్త్రం మోక్షార్థమ్ భర సమర్పణ మనుష్ఠిత మానాలుమ్ పునర నుష్ఠాన మ్ కణ్డతిల్లైయో ? పూర్వ దశా పర యోజనైయిలుమ్ పరాధీన ప్రవృత్తి యెన్ఱాల్ ఈశ్వరన్ మున్బే తానే ఇన్త వ్యాపారత్తై ప్పణ్ణువికా లాకాతో ? ఎన్న కారికైయై వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణుకిఱార్ -

సా.ప్ర—ప్రతీయమానస్య సంప్రదాయప్రవర్తకవాక్యస్యతాత్పర్యతో విరోధాభావమాహ - సర్వరక్షకనానే త్యాదినా - సంప్రదాయ ప్రవర్తకానాం తథోక్తౌ కిం ప్రయోజన మిత్యత్ర భరన్యాసా నంతర ముపాయాంతరాన్వయాభావః ప్రాథమికభరన్యాసే స్వాధీన కర్తృత్వ భ్రమనివృత్తిశ్చ ఫల మిత్యభిప్రేత్యాహ- యదర్థంత్విత్యాదినా. భరన్యాసేస్వాధీనకర్తృత్వభ్రమోనివర్తయితవ్య ఇత్యేతదప్యుపలక్షణమితి ప్రదర్శయ

సా.వి— సర్వరక్షకనానవీశ్వరనుణ్డాయిరుక్క విత్యాప్తవాక్యవిరోధస్స్యాదిత్యాశంక్యతత్రాపూర్వజ్ఞానేన విరోధఇతితత్తాత్పర్యం వదాను ఇత్యాహ - సర్వరక్షకనానేతి - తత్తాత్పర్యంకారిక యా సంగృహ్ణన్ వివృణోతి - యదర్థ మిత్యాదినా -

సా.సం— ‹‹సర్వ జోఞ్ఞపిహి ›› భక్త్యా పరమ యావాపీత్యాది విరుద్ధ మిత్యర్థః - తన్యాప్తవాక్య విరోధ ప్రాప్తౌ తంపరిహరతి . యదర్థంత్వితి - యత్ఫల ముద్దిశ్య భగవతి భరన్యాసః కృతః తత్ఫల ముద్దిశ్య నకించదపి పునః కర్తవ్య మస్తీతి పూర్వార్ధేనాభి యుక్త వచనస్య తాత్పర్యం- యదిః ‹‹స్వరక్షణ వ్యాపారత్తిల్ నమక్కన్వయ మిల్లై›› ఇతి సామాన్యోక్తౌ ‹‹మఱయినిక్షిప్త కర్తవ్య›› ఇతివిశేషపర్యవసాయకేసతి తత్పర్యవసానం నాను మన్యసే , తర్హి కథంతస్యతాత్పర్యమిత్యత్రాహ- పూర్వమపీతి- భరన్యాసాత్పూర్వమపి భరన్య సనేపీతి యావత్ - అపరాధీన ప్రవృత్తౌ, స్వాధీన ప్రవృత్తౌ - అస్య, స్వపారతంత్ర్యాభిజ్ఞస్య . నాన్వయః - కింతు ‹‹భగవతోబలేన›› స్వామిస్వ శేషమిత్యుక్తవిధయాభగవదధీన ప్రవృత్తా

మూ—　యథాప్రమాణమ్ స్వరక్షణ భరసమర్పణ మ్పణ్ణిన వనుక్కు ప్పిన్పు స్వరక్షణార్థ వ్యాపారత్తిల్ ప్రాప్తియిల్లై. మున్పుతానుమ్ స్వరక్షణార్థమాక ప్పణ్ణిన సమర్పణాది వ్యాపారముమ్ సర్వశక్తానాన అవన్తానే బీజాంకుర న్యాయత్తాలే అనాదియాక ప్రవర్తిప్పిత్త కర్మప్రవాహ విపాక విశేషత్తిలే వన్తతొరు యాదృచ్ఛిక సుకృతాది విశేష కారణత్తై మున్నిట్టుక్కొణ్డు పణ్ణువిత్తా నాకైయాలే నామే నమ్మై రక్షిత్తుక్కొళ్ళుకిరో మెన్నిరుక్క ప్రాప్తియిల్లై - సర్వరక్షకనాక మూలమంత్రాదికళిలే శిక్షితనాన ఇవన్తానే నమ్మైయొరు ఉపాయత్తిలే వ్యాపరిప్పిత్తు అన్తవ్యాపారత్తాలే ప్రసన్ననాయ్ రక్షిక్కిరానెన్నిరుక్క ప్రాప్తమ్ - స్వామిస్స్వశేషంస్వవశం స్వభరత్వేననిర్భరమ్ । స్వదత్తస్స్వధియా

సా-దీ—యథాప్రమాణమిత్యాదియాలిరుక్క ప్రాప్తమిత్యంతత్తాల్-స్వరక్షణార్థమాక వెనిఱ వాక్యార్థానుసంధానత్తిల్ తామ్ న్యాసదశకత్తిలరుళిచ్చెయ్త శ్లోకత్తై యుదాహరిక్కిరార్ - స్వామీ యెన్ఱు - స్వామీ, సర్వశేషియాన శ్రీమన్నారాయణన్ - స్వశేషభూతం స్వవశం, స్వపరతంత్రనాయ్ ఇవై ప్రణవ నమస్సుక్కళుడైయ వర్థజ్గళ్ - స్వభరత్వేన స్వస్మిన్న్యస్త భరనాకి - నిర్భరనాక ప్పణ్ణుతరు. స్వయమేవ స్వప్రయోజనార్థం స్వదత్త స్వధియా. స్వదత్తమాన స్వవిషయధీరూపన్యాసత్తాలే

సా-స్వా—యథాప్రమాణ మిత్యాదినా- నామే నమ్మైరక్షిత్తుక్కొళ్ళుకిరో మెన్నిరుక్క ప్రాప్తియిల్లై యెన్నాల్ అవన్ తానేరక్షకనెన్నిరుక్క ప్రాప్తమెన్ఱుఫలిక్కైయాల్ స్వకర్తవ్యవ్యాజమ్ వేణ్డావెన్ఱుసిద్ధిక్కవిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సర్వరక్షక నాక విత్రి . అవన్ తానే రక్షిక్కిరా నెన్నిరుక్క ప్రాప్త మెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో ? మూల మంత్రాది కళిలే రక్షణ సమర్థ నాక శిక్షిత నానా లుమ్ అస్మద్రక్షణత్తిలే ప్రాప్తి వేణ్డావో? కించ, ఇవ్వనుసంధానంకర్తృత్వత్యాగానుసంధానమాత్రమాకైయాలేస్వస్యఫలిత్వానుసంధానముమ్ఉపాయత్తుక్కుస్వకీయత్వానుసంధానముమ్ప్రసంగియాతో? ఎన్నసాత్త్వికత్యాగరూప పూర్వవాక్యతాత్పర్యార్థత్తై తదర్థశ్లోకత్తాలేసంగ్రహిక్కిరార్- స్వామీతి-నిర్భరం యథా భవతితథాస్వభరత్వేనమాం

సా-ప్ర— న్నుపలక్ష్యా కారాంతర విశిష్టతదను సంధాన ప్రకార మాహ- స్వామిన్స్వశేష మిత్యాదినా-

సా-వి—స్వానుసంధాన ప్రకారముపదిశతి- స్వామీతి - స్వామీ, శేషీ. స్వశేషంస్వవశం, స్వపరతంత్రంమాం స్వభరత్వేన నిగతః భరః యస్మిన్కర్మణి తథా మమభరో యథానస్యాత్తథేత్యర్థః - స్వదత్త స్వధియా,

సా-సం—వెవాన్వయ ఇతి నమకరాన్వయ మిల్లై ఇత్యభిధానమితి సంగ్రహీతమర్థద్వయంవివృణోతి- యథా ప్రమాణ మిత్యాదినా - విపాకస్య విశేషో నామ మోక్షాను గుణత్వం - "ఏషఏవసాధుకర్మ కారయతి తమి,, తిభిశ్రుతిః - తర్హి కథంవర్తి తవ్య మిత్య పేక్షా యామాహ . సర్వ రక్షక నాక విత్రి - పూర్వ మపీతి వ్యతి రేక ముఖోక్త్యా ఫలితా న్వయార్థ నిష్కర్షోయం - ఇమ మేవ నిష్కర్షం న్యాసదశ కేప్య కారిష మిత్యాహ - స్వామీ స్వశేష మితి - స్వామీ, దాస రక్షణే ప్రాప్తశ్శక్తశ్చ-స్వశేషం, స్వరక్షణే స్వయమశక్త మప్రాప్తంచ - స్వవశం, స్వామ్యాయత్త స్వరూప స్థితిప్రవృత్త్యాదిమంతం - స్వభరత్వేననిర్భరం, మద్రక్షణభరస్స్వస్యైవయథాస్యాత్ యథాచమమనైర్భర్యసిద్ధిస్తథామాంన్యస్యతీత్యర్థః- స్వసనాను కూల జ్ఞానవత్వంకృతం- న్యసనేస్వస్యస్వతంత్రకర్తృత్వభ్రమంనివర్తయతి-స్వదత్తస్వధియేతి-

మూ — స్వార్థం స్వస్మిన్న్యస్యతి మాం స్వయమ్ ॥ ఇతు ఆత్మసమర్పణ దశైయిల్ ఖ్యాతిలాభ పూజాఫల సంగకర్తృత్వోపాయత్వఙ్గళాకిర తు(తూ)రాలత్త భగవదనుసంధాన క్కట్టళై.

సా-దీ — స్వస్మిన్ స్వపాదారవిందఙ్గళిల్ అడియేనైన్యస్యతి - నిక్షేపిక్కిరానెన్నర్థమ్ - ఇవ్వనుసంధానమ్ ఆత్మరక్షాభర సమర్పణ దశైయిల్ కర్తవ్యమెన్కిరార్ - ఇతువెన్ను - తు(తూ)రాల్, కల్మషఙ్గళ్.

సా-స్వా — న్యస్యతీత్యర్థః. స్వార్థం మాం స్వభరత్వేన న్యస్యతీత్యత్ర స్వశేషం స్వవశమితి ద్వయం హేతుః- స్వశేషత్వాత్ స్వార్థం న్యస్యతి- పరతంత్రతయాఽశక్తత్వాత్ స్వభరత్వేన న్యస్యతి- స్వదత్త స్వధియేతి, స్వదత్తా స్వకీయా చ ధీః భరసమర్పణరూపా తయేత్యర్థః - అనేనోపాయస్య స్వకీయత్వ బుద్ధి వ్యవచ్ఛేదః- స్వయమిత్యనేన స్వాతంత్ర్యముచ్యతే - స్వశేషం స్వవశమిత్యనయోః ప్రతీకయోః స్వామీ స్వయమితి పదద్వయమెన్ను కరుత్తు - ఆనాలుమ్ ఇవ్వనుసంధానమ్ కూడుమో? శ్రీభాష్యకారర్ శ్రీమద్గీతాభాష్యాదికళిలే సామాన్యతః భగవానేవేత్యాదినా సాత్త్విక త్యాగానుసంధాన ప్రకారమరుళిచ్చెయ్కైయాలే యత్రైవి ట్టుభంగిభేదమాకచ్చొల్లుకిరతు కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతు ఇతి - ఇతు ఆత్మసమర్పణత్తిల్ కర్తవ్య సాత్త్విక త్యాగరూప విశేషాకారానుసంధానమాకైయాలే శ్రీమద్గీతాభాష్యాది సామాన్యోక్తిక్కుమ్ విశేషత్తిలే తాత్పర్యమాకైయాలే విరోధమిల్లైయెన్నుకరుత్తు- ఖ్యాతీతి - కైంకర్యార్థమెన్ను సంకల్పమాత్రత్తాలే పరమఫలత్తిల్ సంగమ్ త్యక్తమానాలుమ్ అనుష్ఠాన దశైయిల్ ఖ్యాతిలాభాది సంగరాహిత్యార్థం ఫలసంగ త్యాగమావశ్యకమెన్నుకరుత్తు - తూరాలత్త, కల్మషమత్తవెన్నపడి.

సా-ప్ర — తు(తూ)రాలత్త, ఋజీష రాహిత్యేన- యథాయవసాః కళమానాం ఫలపర్యంతత్వ ప్రతిబంధకా

సా-వి — స్వసంపాదిత స్వవిషయ స్వస్వరూపజ్ఞానేన. స్వార్థం, స్వప్రయోజనార్థం. స్వయం, యాదృచ్ఛికసుకృతాది కారణ పరంపరా కృషిమతా స్వేనైవ- స్వస్మిన్ న్యస్యతి, నిక్షిపతి. అహంతు కరచరణకల్ప ఇతి భావః - అత్రానుసంధానే స్వార్థమితి ఫలసంగత్యాగః - ఖ్యాతిలాభపూజార్థత్యాగశ్చ. స్వయం న్యస్యతీతి స్వకర్తృత్వత్యాగః - స్వభరత్వేన న్యాసే ఉపాయత్వబుద్ధిత్యాగ ఇత్యేతేఽర్థా అత్రానుసంహితా భవంతీత్యాహ - ఇతు ఇతి - తురాలత్త, కల్మషాణి సంపృత్యస్థితా-అనుసంధానకట్టళై, అనుసంధానరీతిః.

సా-సం — స్వామినైవ దత్త స్వపరవిషయ యాథాత్మ్యధియా సాధనేనేత్యర్థః - ఇదం శక్త్యాపేరప్యపలక్షణం - న్యసనఫలే ప్రధానఫలితాపి మే నేత్యాహ - స్వార్థమితి - "తనక్కేయాకవెనైక్కొళ్ళుమీతే" ఇత్యుక్త విధయా స్వస్యైవ ప్రయోజనాయేత్యర్థః- మమచ "భుంక్తే స్వభోగమఖిలం పతి భోగశేష" మిత్యుక్త విధయా చేతనత్వాదేవ ఫలమవాంతరత్వేన నిష్పద్యత ఇతి భావః- స్వస్య సమాధిక విధురత్వాత్ స్వస్యైవ నిరపేక్షరక్షణోచితగుణపూర్ణత్వాచ్చ స్వస్మిన్న్యస్యతి - మామ్, అకించనమనన్యశరణం - మయి విద్యమానాపి ప్రయోజ్య కర్తృతాయా సాపి స్వామ్యాయత్తా - అతస్తత్ప్రయుక్తోఽప్యహంకృతి లేశోపి మమ నేతి సూచనాయ స్వయమిత్యుక్తిః- అనేనైవ త్వాత్మనిక్షేప విధా సత్యామపి ఏతద్వినా ఆత్మాపహార చౌర్యనివర్తక విరహేఽప్యాత్మనిక్షేపాదేరహంకారాద్యవద్యావహత్వాన్నానుష్ఠేయత్వమితి పరభ్రమనివర్తనమప్యుక్త విధానుసంధాన ఫలమిత్యాహ - ఇతు వితి - ఖ్యాతిః, ప్రపన్నత్వప్రథా - ఫలం, ప్రధాన ఫలిత్వాభిమానః- సంగః,

మూ — ఆక్కైయాల్ తామ్ ముత్తై ప్పాల్ పోలేవరుకిర ఈశ్వర ప్రసాద త్తుక్కు స్తనంధయన్ ఐయ ముత్తై యుణ్ కిర వ్యాపార మ్పోలేఇవనుడైయఅపేక్షాదికళ్- ఇత్తాల్ సిద్ధోపాయస్వరూపత్తుక్కుక్కొత్తై వారాతు-

సా - దీ — అథ ప్రకృత మాన స్వరక్షణే రక్షాపేక్షా ద్యవశ్యమ్ భావత్త్వ ముపసంహరిక్కిరా ర్ - ఆక్కైయా లెన్ఱు - వేణుమెన్ఱు శేషమ్ రక్షాపేక్షాదికళా లీశ్వర నుక్కు సర్వశక్తిత్వాది హానివారాతె న్కిరార్ - ఇత్తా లెన్ఱు- కొత్తై , దోషమ్ - ఇప్పడి నారాయణ శబ్దోక్త గుణ విశేష సంబంధ విశేష

సా - స్వా — ఆనాలుమ్ తామ్ ముత్తై ప్పాలు కిఱత్యాదినా దృష్టాంత ముఖేన శఙ్కిన్న స్వ రూప విరోధత్తుక్కు ప్పరిహార మేతు ?! ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆక్కైయా లితి - ఆక్కైయాల్, వ్యాజ వి శేషం స్థాపిత మాక్కైయాల్ - అపేక్షాది కళితి - వేణుమెన్ఱు శేషః - ఇప్పడి చేతన వ్యాపార మపేక్షితమా కిల్ ఈశ్వర స్వాతంత్ర్య త్తుక్కు ముపాయత్వ త్తుక్కుమ్ కొత్తై వారాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇత్తాలితి - ఇత్తాల్,. స్వాధీన చేతన వ్యాపారాపేక్షైయాల్ - ఇతువుమ్ వైషమ్య నైర్ఘృణ్య సర్వముక్తి ప్రసంగాది పరిహారార్థమ్ స్వాతంత్ర్యమూల స్వసంకల్పసిద్ధ మాక్కైయాలె స్వాతంత్ర్య కాప్పై యెన్ఱు కుఱై-

సా - ప్ర — ఏవ మహం కార మమ కారావృ్ప్యా యస్య ఫల పర్యం తత్వ ప్రతి బంధ కా వితి భావః - నను మాతు ర్యథా స్తన్యప్రదానే అరతి ర్భవే దేవ మేశ్వరస్య చేత నా రక్షణేఽ రతిః స్యా దితి ‘‘సఏకాకీ నరమేత - ఉదారా స్సర్వ ఏవైతే జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత ,, మిత్యాది ప్రమా ణాద వగత మితి భరన్యాసో నాపేక్షిత ఇతి పూర్వ మేవోక్త మిత్యత్ర మాతు స్స్వారతినివృత్త్యర్థం ప్రవృత్తావపి శిశు కర్తృకపానోప యుక్త వాగ్వ్యాపారాభావే యథాస్తన్యదాన న్నివర్త్యేత తథా భగవతోఽపి స్వార్థ మేవ జీవ విమోచనోద్యోగేఽపి భక్తి ప్రపత్తి రూప జీవ వ్యాపారాభావేతన్నివర్త్యే తేతి రక్షణోప యోగాదపేక్షిత ఏవే త్యభి ప్రయన్నాహ - ఆక్కైయాల్ తామ్ ముత్తై ఇత్యాదినా - కొ త్తై, దోషః. ఏవంభగవతఉపాయత్వోపేయత్వబోధకేద్వయే ప్రథమోపాత్తశ్రీమన్నారాయణ శబ్దవిశేష్య వాచినారాయణశబ్దార్థభూతగుణసంబంధనిమిత్తవ్యామోహంవినివర్త్య విశేషణభూతశ్రీమచ్ఛబ్దార్థ త్వేనాభి మతాయాఃలక్ష్మ్యాః పురుష కారత్వమూలంవ్యామోహంనివర్తయితుంవృత్తాను వాద పురస్సరం

సా - వి — అత్ర స్వయమితి మాతుస్తసంధయఇవ చేతన రక్షణేతస్యరతిర్వ్యజ్యతే- ఏవమనుసంధాన ఏవ మహతాం వాక్య స్యాపి తాత్పర్యం నపరాధీన వ్యాపారాభావేఽపీతి భావః. తస్మాద్రక్షాపేక్షాదికం స్తనంధయస్య స్తన్య భక్షణ వ్యాపారవ దపేక్షణీయ మేవేత్యుపసంహరతి - ఆక్కైయాలితి - ముత్తైయుణ్ ణుకిర వ్యాపారమ్, స్తనభక్షణ వ్యాపారః - అపేక్షాదికళితి - ఆవశ్యకాఇతి శేషః - స్తనభక్షణాభావే శి శునాశవత్ రక్షాపేక్షాద్యభావేసతి ఆత్మహానిరేవేతి సూచితమ్ - కుత్తం, దోషః- వారాతు,నాగచ్ఛతి-

సా - సం — మత్ఫల సాధనత్వాన్మచ్ఛేష మిదం కర్మేత్యభి మానః . కర్తృత్వం , స్వాధీన కర్తృ త్వం- ఉపాయత్వం, అవ్యవహితోపాయత్వం - తూర్, అవద్యమ్ - ఇత్థం సంబంధ నిబంధన మతి కా లుష్య పరిహారం దృష్టాంతోపపత్తిభ్యాం దృఢయన్ భగవతస్సిద్ధోపాయత్వ మల్ప మపి వ్యాపారం నసహ త ఇతిపరాభి మానంనివర్తయన్నిగమయతి- ఆక్కైయాలితి-ఆప్తవాక్యాదేరుక్తార్థతాత్పర్యకత్వాదిత్యర్థః-

మూ— ఇప్పడి నారాయణశబ్దత్తిల్ సిద్ధమాన గుణవిశేష సంబంధవిశేషఙ్గళ్ అడియాకప్పిరక్కుమ్కల కఙ్గళుక్కు పరిహారమ్ ఉదాహరిత్తోమ్, ఇని -“ లక్ష్మ్యాసహ హృషీకేశో దేవ్యా కారుణ్యరూపయా| రక్షకస్సర్వసిద్ధాంతే వేదాంతేపిచ గీయతే ,, ఎన్కిఱపడియే సపత్నీకనాయ్క్కొణ్డు సర్వరక్షణ యజ్ఞదీక్షితనాన సర్వేశ్వరను క్కు శ్రీమచ్ఛబ్దత్తిలే శొల్లుకిఱ పత్నీసంబంధత్తిల్ వరుమ్ కల కఙ్గళుక్కు దిఙ్మాత్రత్తాలే పరిహారమ్ కాట్టుకిఱోమ్ -

సా- దీ—మూలఙ్గళాన శంకైకళై పరిహరిత్తు అనంతరమ్ శ్రీమచ్ఛబ్దోక్త పత్నీసంబంధమూలఙ్గళాన శంకైకళైసంక్షేపతః పరిహరిక్కవుపక్రమిక్కిఱార్ -

సా-స్వా—శిష్యావధానార్థమాకవుమ్ పూర్వగ్రంథశేషత్వభ్రమనివృత్త్యర్థమాకవుమ్సంగతియైయనూచిప్పియానిన్ఱు కొణ్డు ఉక్తానువాదపురస్సరమ్ వక్ష్యమాణప్రతిజ్ఞైయై శెయ్తరుళుకిఱార్- ఇప్పడీత్యాదినా- గుణవిశేష సంబంధ విశేష మడియాకవెన్ఱు హేతునిర్దేశత్తాలే శంకాదార్ఢ్యం తోత్తుకైయాల్ విస్తరేణ పరిహారమ్ శొల్లిత్తెన్నపడి - పత్నీ సంబంధత్తిల్ వరుమితి . అహేతుకనిర్దేశత్తాలేయుమ్ దిఙ్మాత్రేణవెన్ఱు నిర్దేశత్తాలుమ్ శంకామాంద్యమ్ తోత్తుకైయాలే అత్యల్పయత్నసాధ్యతయా ఏతచ్ఛంకానివారణ మనంతరమెన్ఱు కరుత్తు - లక్ష్మ్యాసహ హృషీకేశ ఇతి వచనోదాహరణపూర్వకం పత్నీసహితనాయ్క్కొణ్డు సర్వరక్షణయజ్ఞదీక్షితనానవెన్ఱు నిర్దేశత్తాల్ స్వసిద్ధాంతం సుదృఢప్రమాణసిద్ధమెన్నపడి-

సా-ప్ర—వక్ష్యమాణప్రతిజ్ఞా వ్యాజేనసంగతిమాహ- ఇప్పడినారాయణేత్యాదినా-సర్వసిద్ధాంతే, మంత్రసిద్ధాంతే, తంత్రసిద్ధాంతే, తంత్రాంతరసిద్ధాంతే, ఆగమసిద్ధాంతేచేత్యర్థః-సర్వరక్షణయజ్ఞదీక్షితనానెతి-యథాకస్మింశ్చిత్పురుషె దీక్షితేతత్పత్న్యా అపియష్టృత్వేనాన్వయస్తథాలక్ష్మ్యాఅపిరక్షకత్వ మితిభావః-

సా-వి—ఏవంగుణసంబంధవిషయశంకాః పరిహృత్య పత్నీసంబంధప్రాప్తాశ్శంకాఃదిఙ్మాత్రేణోదాహరిష్యామ ఇత్యాహ - ఇనిలక్ష్మ్యేతి - దిఙ్మాత్రేణేత్యస్యాయం భావః . పత్నీసంబంధవిషయశంకాస్తావదిత్థం, లక్ష్మీర్జీవభూతా అణ్వీతిచ “త్వయైత ద్విష్ణునాచాంబ జగద్వ్యాప్తంచరాచరమ్ | యథాసర్వగతో విష్ణుస్తథైవేయం ద్విజోత్తమ,, ఇత్యాది విభుత్వపరవచనజాతమఘటితఘటనాశక్త్యా కాలవశాద్వా అణుభూతాయా అపి విభుత్వం సంభవతీతి తత్పరం -“ సౌమ్యాసౌమ్యైర్జగద్రూపైస్త్వయైతద్విపూరితమ్,, ఇత్యుక్త్వా సంఖ్యాతవిగ్రహసంబంధాభిప్రాయం చేతి కేచిదిచ్ఛంతి-||౧|| కేచిత్తుజీవత్వేపి విభుత్వమవిరుద్ధం- అఘటితఘటనాశక్త్యావిభుత్వాంగీకారే సర్వాత్మనామపి తథైవ స్యాదితి“సచానంత్యాయ కల్పత,, ఇతిముక్తిదశాయాంస్వరూపవిభుత్వమభ్యుపగంతవ్యంస్యాత్- “నచపర్యాయాదప్యవిరోధోవికారాదిభ్య,,

సా - సం — దిఙ్మాత్రత్తాలే, సంక్షేపేణ- విస్తరస్తు చతుశ్శ్లోకీభాష్యే అనుసంధేయ ఇతి భావః. పత్నీసహితస్య హియజమానస్య యజ్ఞేఽధికృతిః - తథా లక్ష్మీసహితస్యైవ హృషీకేశస్యరక్షణేఽధికృతిః - సహ రక్షక ఇత్యాభ్యాం ఫలితార్థః - కారుణ్యరూపయేతి విశేషణబలాద్రక్షకత్వమపి శేషిత్వవదుభయాధిష్ఠానమిత్యర్థకత్వాదస్య వచనస్యాదావేవతదుదాహృతం.

సా-వి—ఇతి జైనప్రతిక్షేప సూత్ర మప్యపార్థకంస్యాత్- అసంఖ్యాతవిగ్రహయోగేనసర్వగతత్వ సమర్థ
నే ‘‘యథా సర్వగత,,ఇతి భగవద్దృష్టాంత వైరూప్యంస్యాత్ - దృష్టాంతేపి నానా విగ్రహ ధార
ణ ప్రయుక్తసర్వగతత్వ వర్ణన మయుక్తం - యథా శ్రుతార్థ స్వీకారే బాధకాభావాత్ - అతః ప్ర
మాణబలా జ్జీవత్వేపి విభుత్వ మవిరుద్ధం . నచ జీవలక్షణ విరోధః- అణుత్వేసతి చేతనత్వస్య తల్లక్షణత్వా
దితి వాచ్యం - ‘‘సిద్ధానుగమ మాత్రంహి కర్తుంయుక్తం పరీక్షకైః । నసర్వలోకసిద్ధస్య లక్షణేన నివర్త
న,,మితి ప్రమాణ సిద్ధ జీవభూత లక్ష్మీ విభుత్వాను సారేణ అణుత్వేసతి చేతనత్వ లక్షణస్య లక్ష్మీభిన్న జీ
వ విషయత్వౌచిత్యా త్పరతంత్ర చేతనత్వస్య లక్ష్మీసాధారణ జీవవిషయత్వ సంభవాచ్చ - అథవా జీవ లక్ష
ణే అణుశబ్దః పరిచ్ఛిన్నత్వ పరః - సచపరిచ్ఛేదఇతరజీవేషుస్వరూపతః, లక్ష్మ్యాంగుణతః, భగవత్పార
తంత్ర్యా ద్యపేక్షయా లక్ష్మీ స్వాతంత్ర్యాదే న్యూనత్వాత్ - అతఏవ‘‘సత్యం జ్ఞాన మనంతం బ్రహ్మే,,తి
లక్షణే అనంతపదేన వ్యావర్తితత్వాత్ . నబ్రహ్మత్వమపి-జగత్కారణత్వ లక్షణేపివ్యాపారత స్సాతిశయ
త్వా చ్చావ్యావర్త్యత్వమితి నజగత్కారణత్వ మపీతి వదంతి-॥౨॥అన్యేతు ‘‘చేతనత్వా దచిదన్యత్వం,విభుత్వా
జ్జీవాన్యత్వం. పారతంత్ర్యా దీశ్వరాన్యత్వ,,మితి లక్ష్మ్యాః కోట్యంతరత్వ మేవయుక్తం - పతి పుత్ర న్యా
య్యవృత్త పత్నీన్యాయేనాపి కోట్యంతరత్వ మేవయుక్తమిత్యాహుః-॥౩॥ అపరేతు స్వరూపస్థితిరేవమస్తు. తథా
పి సేయమీశ్వర కోటి ర్విభూతిద్వయ శేషిత్వాది మాత్రే ణైశ్వర త్వలక్షణసిద్ధేః - ‘‘అస్యా మమచ శేషం
హి విభూతి రుభయాత్మికా । ఈశానాదేవీ భువనస్యాధి పత్నీ- అస్యేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ,, త్యాది
ప్రమాణవశా త్తత్ర సర్వశేషిత్వాదికం భగవతః, అస్యాస్తు తదితర సర్వశేషిత్వాదిక మితి విభాగః -
జగత్కారణత్వాది బ్రహ్మ లక్షణంతు పతిమాత్ర గోచరం - అతఏవ తస్య సర్వైశ్వర్యం సమాధిక దరి
ద్రత్వం చేతి స్వీకుర్వంతి -॥౪॥ ఏతేషుచతుర్ష్వపి పక్షేషుచతు శ్శ్లోక్యుక్త సర్వ మహిమ శాలిత్వం ముక్తప్ర
ధాన ప్రాప్యత్వాదిక మపి భగవన్నిత్యేచ్ఛా సిద్ధ మిత్యంగీ కుర్వంతి - సకల కర్తృవల్లభా ప్రీత్యుద్దేశేనత
ల్లీలా ప్రవృత్తేః - తస్యాపి తదన్వయోక్తి రవిరుద్ధా. సహకర్త్వేపి కార్యే లౌకిక పతిపత్నీన్యాయేనపతి ప్రా
ధాన్య వ్యపదేశః - పతికర్తృకత్వ మాత్రవ్యపదేశశ్చోపపన్నః- పతిబుద్ధ్యధీనస్యాపి పత్న్యాగుణ భావస్య
ఇచ్ఛాసిద్ధత్వా ద్వ్యపదేశః - తస్యాఅపి తథైవేష్టత్వా విశేషా దుపపద్యత ఇతి గమనికేతి ‘‘తమీశ్వరా
ణాం పరమంమహేశ్వర,, మితివత్ - ‘‘ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానా,, మితి సర్వభూతేశ్వర త్వాది వచన
సామ్యాదస్యానుగుణ భావ ముభయేచ్ఛా ప్రయుక్తం కేచిదాహుః - ‘‘అన్యోన్యేచ్ఛా విభూత్యాది నివృత్తౌ
తత్పరత్వతః । ఐకకంఠ్య మశేషాణా మాగమానాం భవత్వితి । పంచస్వేతేషు పక్షేషు కశ్చిదేకః ప్రమాణ
వాక్ । సలక్ష్మీకస్య సాంమ్రాజ్యం సర్వదా సంప్రతి ష్ఠితమ్ । ఇహైవ క్వచిదంశేతు సంశయేపి విపశ్చి
తామ్ । ఉపయుక్తాంశ వైశద్యా దుపాయ ఫలసంభవః । అత్ర స్వామిత్వ సౌలభ్య ఫలదత్వ ఫలత్వ తః।
అనురూప్యేణ సంబంధ శ్శ్రీపతౌ దర్శితశ్శ్రియః ,, ఇత్యాచార్యా శ్చతుశ్శ్లోక్యధికారాంత భాష్యే పూ
ర్వోక్త పక్షపూర్వ పూర్వోపమర్దన యుక్తి సహిత ముపన్యస్య స్వాభిప్రాయం పంచమ పక్షేవ్యవ
స్థితవంత - తత్ప్రపంచనేత్విహ విస్తరప్రసంగా ద్దిఙ్మాత్ర ముచ్యతఇతి - ఇహశరణాగతి కరణ మంత్ర ద్వయ
పూర్వఖండస్థ శ్రీమచ్ఛబ్దే శ్రీరుపలక్షణ మితి కేషాంచి త్పక్షం పరిహృత్య విశేషణమితి స్థాపితం. తేనాత్ర

సా-వి---శ్రీవిశిష్ట ఏవోపాయ భూతో నశ్రియోపలక్షితః ఇత్యాచార్య సిద్ధాంతే సత్యాచార్యాణాం న్యాసవి
ద్యాయాం శ్రీమూర్ముముక్షుత్వం విశ్వాసపూర్తిం ప్రభోరర్థవృత్త్యత్వ నివర్తనం అధిగమ్యత్వంచ కరోతీత్యు ప
యోగసద్భావా దుపలక్షణతా పక్ష నిరాకరణేన విశేషణతా సమర్థన ఏవతాత్పర్యం. నతు లక్ష్మ్యా
స్సాక్షాన్మోక్షోపాయత్వ ఇతి లక్ష్మ్యా జగత్కారణత్వాదికం అనిచ్ఛంతః కేచిదాహుః. సాంప్రదాయికా
స్తు లక్ష్మ్యాస్సాక్షాన్మోక్షోపాయత్వం భరస్వీకార రక్షా సంకల్పాశ్రయత్వం మోక్షార్థప్రపత్త్యా భగ
వతఏవో ద్దేశ్యత్వం చాచార్యాభి మతమేవేత్యాహుః. తత్ర పూర్వేషామయమాశయః. జగత్కారణ
లక్షణాయోగాత్ కారణత్వం నసంభవతి. నహి, కారణత్వప్రకరణే శ్రియస్సాన్నిధ్యాధిక మస్తి. శ్రియో
నిగ్రహసంకల్పాభావేన ప్రపత్తిప్రసాద్యత్వ మనపేక్షితం. కోపాభావాత్. "కాంతాప్రసాదశబ్దేన లక్ష్య
తే కరుణాగుణః" ఇత్యాచార్యై రేవ చతుశ్శ్లోకీభాష్యే ఉక్తత్వాల్లక్ష్మ్యా మోక్షప్రదత్వబోధక ప్రమాణా
ని పురుషకారతయా మోక్షోపయోగిత్వా దవిరుద్ధానీతి. అత్ర తత్ర తత్రోక్తాచార్య శ్రీసూక్తి పర్యాలోచ
నే ఆచార్యోపాత్తబహువిధ ప్రమాణపర్యాలోచనేపి లక్ష్మ్యా అప్యుపాయత్వ కారణత్వాదికమాచార్యాభి
మతమితి తాత్పర్యతః ప్రతీయతే. తథాహి, చతుశ్శ్లోక్యధికారే మోక్షప్రదే భగ
వతి ముముక్షూణాం ఘటకతయా ఏషా తిష్ఠతీతి సర్వసంమతమితి ప్రథమం పురుషకార
త్వ ముక్త్వానంతరం పరిపూర్ణానుభవ ప్రదాన సంకల్పస్తు భగవతస్స్వస్యైవవా సపత్నీకస్యవేతి య
థాప్రమాణం భవతు సర్వదా వైష్ణవాధ్వ శ్రేయః ప్రదత్వమస్యా నవిరుద్ధమిత్యుక్తం. ఇహ యథా ప్ర
మాణం భవత్విత్యనేన సపత్నీకస్య ఫలప్రదాన సంకల్ప సత్వే ప్రమాణమస్త్యేవేతి ఫలప్రదాన సంకల్పో
ప్యస్త్యేవేత్యభిప్రాయః. "ఉచ్చైర్గతి జగతి సిధ్యతి ధర్మతశ్చే" దిత్యాదౌ సిద్ధవిషయేవివాదాభావే
న చేదితి సంభావనా వాచి పదప్రయోగస్య స్వీక్రియమాణ నమస్కారస్య బ్రాహ్మణైక విషయకత్వ దృ
ఢీకరణ ప్రత్యాయనాయైవ. ప్రమాణ సద్భావాత్ సలక్ష్మీకస్య పరిపూర్ణానుభవ ప్రదాన సంకల్పో
స్త్యేవ నతత్ర సందేహః - నేహ తత్సాధనాయాగ్రహః కార్యః. ఇహ తదభావేపి పురుష కారత్వ మా
దాయాపి వైష్ణవాధ్వ శ్రేయః ప్రదత్వా సందిగ్ధత్వ దృఢీకరణాయ తథోక్తేస్సంభవాత్. అత్ర "కామవ
త్సామృతం దుహానా. శ్రియంవసానామృతత్వ మాయన్. సానోలోకమమృతం దధాతు. సర్వకామప్ర
దాం రమ్యాం సంసారార్ణవతారిణీమ్ । సకృద్విభాతా సర్వార్తి సముద్రపరిశోషిణీ । భవసంతాపహారి
ణీ. పరనిర్వాణదాయినీ. జ్యోతిష్మత్యమృతావహా । ఆత్మవిద్యాచదేవిత్వం విముక్తిఫలదాయినీ. సంసృ
త్యక్షర వైష్ణవాధ్వసున్వణాం । ఐశ్వర్య మక్షరగతిం పరమం పదంవా" ఇత్యాదీనాం ప్రమాణానాం పర
శ్శతానామాచార్యైస్తత్ర తత్రాత్యాదరేణ ప్రదర్శనాత్ - నచైషాం ప్రమాణానాం పరంపరయా
మోక్షప్రదత్వే తాత్పర్యం- తథాత్వే యథాప్రమాణమితినోచ్యేత- నచ మతాంతరాభిప్రాయేణ సలక్ష్మీ
కస్యవేత్యుక్తం - స్వమతంతు భగవత ఏవేతి వక్తుం యుక్తం - "అత్ర స్వామిత్వ సౌలభ్య ఫలదత్వ ఫల
త్వతః । అనురూప్యేణ సంబంధశ్శ్రీపతౌ దర్శిత శ్శ్రియః" ఇతి ఫలదత్వ ఫలత్వాభ్యామానురూప్యేణసంబ
న్ధ ఇతి చతుశ్శ్లోక్యధికారే కంఠరవేణోక్తత్వాత్ - నహి పరంపరయా ఫలదత్వేనానురూప్యం సంభవతి.
పరప్రేచ్ఛా విఘాతాభావాత్ స్వేచ్ఛయా పరతంత్రాయాః ఫలప్రదాన సంకల్పోప్యుజ్యతే - సర్వకామ

సా-వి — ప్రదా,, మితి సర్వపురుషార్థప్రదత్వాత్ “లభతేచ తతః కామాన్మయైవ విహి
తాన్హితా,,నితిన్యాయేన అనుమతిద్వారాపి రక్షాప్రదానసంకల్పసంభవః- “అస్యాస్సహ హృషీకేశో దేవ్యా
కారుణ్యరూపయా । రక్షకస్సర్వసిద్ధాంతే వేదాంతేషు చ గీయతే,, ఇత్యాది ప్రమాణబలాదపి రక్షాసం
కల్పాశ్రయత్వం సిద్ధమ్ - నచ నిగ్రహసంకల్పాభావేన ప్రసాదస్యానపేక్షణాదుపాయప్రసాద్యత్వం నేతి న
ప్రపత్తివశీకార్యత్వమితి వాచ్యం — యద్యప్యనుగ్రహైకశీలాయా జగన్మాతుః కరుణామయ్యా న వశీకా
రాపేక్షా- తథాపి రక్షాయజ్ఞాన్వయే లౌకికపతిపత్నీన్యాయేన సాహిత్యమస్త్యేవ- తత్ర స్వరూపసమ
ర్పణే శ్రియోప్యాత్మహవిః ప్రతి శేషిత్వాదన్వయ ఇత్యవివాదం. భరసమర్పణాంశేపి సహాన్వయేన క్షతిః.
ఇహాపి “అప్రమేయంహి తత్తేజో యస్య సా,,త్యాదినా అన్యోన్యాతిశయావహత్వైకశేషిత్వైకత్వవ్యప
దేశాదీనాం రక్షాయజ్ఞాన్వయసిద్ధ్యర్థం మహతా గ్రంథసందర్భేణ సమర్థనాత్తద్గ్రంథస్వారస్యాదపి
భరసమర్పణోద్దేశ్యత్వమభిమతమితి ప్రతీయతే - కించ నిగ్రహవత ఏవ నిగ్రహశమనేన భరస్వీకరణే
నిగ్రహరహితాయాః పరనిగ్రహం శమయిత్ర్యాః శేషిణ్యాః భరస్వీకారస్సుతరామస్త్యేవేతి విష్ణువల్ల
భాం భగవతా సమానసంకల్పాం స్వార్థం ప్రయస్యంతీం జగన్మాతరం పరిత్యజ్య భగవత్యేవ కథం భరసమర్ప
ణమౌచిత్యాశ్శైలీమధిరోహతి - యదిచ పాపమోక్షణం కోపనివృత్తిస్తచ్చ దండధరస్యైవేతి న శ్రియో
మోక్షణమితి- తర్హి పాపనాశప్రాప్యరుచిం కరోతీత్యేతత్కథం సంగచ్ఛతే - నను శ్రియో దండధ
రత్వాభావేప్యుపాయప్రవృత్తిప్రతిబంధకపాపమాత్రం స్వయం శమయతి - మోక్షవిరోధిపాపనివర్త
నార్థం నస్వప్రసాదనాపేక్షా. తతస్తస్యాం నభరసమర్పణం కార్యమితిచేత్తర్హి పురుషకారత్వార్థ
మపి ప్రపత్తిర్నస్యాత్ - స్వత ఏవ కారుణ్యేనానుకూలాచరణసంభవాత్- లోకే పుత్రే సాపరాధే ప
త్యౌ బద్ధే సతి మాం ముంచేతి పుత్రప్రార్థనయా పత్యురానుకూల్యసంపాదనేన తదనుమత్యా బంధ
మోచనదర్శనేన మోక్షవిరోధిపాపమోచకత్వసంభవాచ్చ యవనికామాయేతి జీవానాం స్వగో
చరజ్ఞానప్రతిబంధకతయా యవనికాత్వరూపేణ తాదృశయవనికాయాస్స్వదీయత్వప్రతిపాదనేన అ
నుమత్యా బంధహేతుత్వస్య వ్యంజనాచ్చ. కర్మానుగుణ్యేన బంధహేతుత్వమస్త్యేవేతి, తద్వదేవ
మోచనహేతుత్వసంభవాచ్చ. అత ఏవాచార్యైః నన్వస్యా దండధరత్వాభావే “దైత్యదానవమర్ద
నీ,,త్యాదినా మానినఘటేరన్నైవం. “సీతా యాస్తేజసా దగ్ధాం రామకోపప్రదీపితా,, మిత్యాదిష్వి
వ కోపస్య పతిసంశ్రయత్వే తస్యాస్తదనుమతిమహిమ్నా దైత్యనిరసనసిద్ధేరిత్యుక్తం - నను గద్య
భాష్యే నిగ్రహరుచిస్సమర్థాయా ఏవాస్యా అత్యంతాపకారిష్వపి నసంభవతీతి స్వవాక్యసిద్ధం -
“ అసందేశాత్తు రామస్య తపసశ్చానుపాలనాత్ । నత్వాం కుర్మి దశగ్రీవ భస్మ భస్మార్హ తేజసే,,
తి.ఆచార్యైరేవ నిరవద్యామిత్యేతద్వ్యాఖ్యానావసరే ఉక్తమితి చేత్సత్యం - తత్రైవాసందేశాదిత్య
నుమత్యభావస్య హేతూక్తేరనుమతౌ సత్యాం నిరసనస్య గమ్యమానత్వాదుభయగ్రంథవిరోధాభా
వాత్ - నచ దైత్యదానవమర్దనీత్యత్రైవ తదసాధారణవిభూతిభూతదుర్గాదీనాం తత్తద్ధర్మా
నుగుణనిరసనమాదాయ నామోపపత్తిరితిపరిహారాంతరోక్తేర్నానుమతిద్వారా హేతుత్వమితి
వాచ్యం - తథాప్యప్రతిషిద్ధమనుమతమితి న్యాయేన అనుమతిద్వారా హేతుత్వసంభవాత్- “యద్భ్రూ

సా-వి— భంగాః ప్రమాణం స్థిరచర రచనా తారతమ్యమురారేః- నయనోదం చితన్యంచభ్యాం. యద్భ్రూ విభ్రమ భేదతః - ఈశేశితవ్య వైషమ్య నిమ్నోన్నత మిదం జగ ,, దిత్యాది శ్రీ సూక్తిభిః కర్మ తారతమ్య మూల భగవత్సిసృక్షాను గుణ్యేన వైషమ్య సృష్టి హేతు విలక్షణ తారతమ్యస్య ప్రతిపాదనాచ్చ - ‘‘యస్యా వీక్ష్యముఖం తదింగిత పరాధీనో విధత్తేఖిల,, మితి భగవత స్తాదధీన్య ప్రతిపాదనాచ్చ- ‘‘ఐకరస్య జుషోశ్చైషి దంపత్యో స్సర్వ కర్మసు - విశేషణ విశేష్యత్వం శ్రుతం కస్మాన్నరోచ్యతే ,, ఇతి సర్వకర్మ స్వైకరస్యోక్తే ర్భర సమర్పణానాం శేష్యుద్దేశ్యత్వం సిద్ధం - ‘‘ దుర్వృత్తోవా సువృత్తోవా మూర్ఖః పండిత ఏవవా । లక్ష్మీంచ మాంచ సురేశంచ ద్వయేన శరణంగతః,, లక్ష్మీంచమాం చోపాయత్వేన అధ్యవసితవా నిత్యర్థః - మల్లోక మచి రాల్లబ్ధ్వా మత్సాయుజ్యం సగచ్ఛతీ ,,తి సాయుజ్యార్థంతుల్యవదుభయో ద్దేశేన భగవత్యైవ ప్రపత్తే ర్విధానా దుపాయత్వంచ సిద్ధం. ఏతేనోపాయత్వం నశ్రుతం. కల్పనం త్వర్థ సామర్థ్య బాధిత మితి పరిహృతం - అత ఏవ నభర స్వీకారా భావా ద్రక్షా సంకల్ప విరహాచ్చ ఉపలక్షణత్వ మేవ నవిశేషణత్వ మిత్యాక్షేపె భర స్వీకారా భావె రక్షా సంకల్ప విరహేపి గుణాదేరివ విశేషణత్వం సంభవ తీతి భర స్వీకారేతి శ్లోకానంతరం గుణాది సామ్యే నైకరస్య జుషో రితి శ్లోకే లక్ష్మ్యా అపి విశేషణత్వం స్థాపిత మిత్యుక్తే రప్యనవకాశః. భర స్వీకార రాహిత్యాద్రక్షా సంకల్పా భావాచ్చ విశేషణత్వం నసంభవతీ త్యత్ర తదుభయ రాహిత్యం నవిశేషణత్వాభావ ప్రయోజకం- తదుభయ రాహిత్యేపి గుణాదీనాం విశేషణ త్వాత్ - తదుభయ సత్వం నవిశేషణత్వ ప్రయోజకం- భగవత స్తదుభయ సత్వేపి విశేషణత్వా భావాత్ - కింతూపయోగ విశేషేణ సాక్షా దన్వయిత్వే విశేషణం- పరం పరాన్వయిత్వే వ్యుప లక్షణం. ఇహ సాక్షా దుపయోగ ప్రమాణ వశా దుపయోగ సత్వేన విశేషణత్వ మిత్యభిప్రాయేణ భర స్వీ కార రహిత మితి శ్లోక ద్వయోక్తేః - నచైవం గుణానామ ప్యుపాయత్వ ప్రసంగ ఇతివాచ్యం. అచేతన తయా సాక్షా త్సంకల్ప మూలకోపాయత్వ స్యానుమతి ద్వారోపాయత్వ స్యవా వక్తు మశక్య త్వాత్ - భక్తి ప్రపత్త్యో రివ ఉపాయత్వ బోధక ప్రమాణా భావాచ్చ- నచవిశిష్ట స్యోపాయత్వే విశేషణస్య విశేష్యోపాయత్వా వచ్ఛేదకత్వా న్నోపాయత్వ మితి వాచ్యం - ఘటత్వవిశిష్టస్య ఘట పద వాచ్యత్వే ఘటత్వస్య ఘట పద వాచ్యత్వ వదవిరోధాత్ - దండ సంయోగ నిష్ఠ కారణతావ చ్ఛేదకస్య దండస్య కారణత్వ వదవిరోధాచ్చ. కించ పురుష కారత్వ మాత్రేణోప యోగ శ్చేత్యతిసంరంభే ణోప లక్షణ తాపక్షం ప్రతిక్షిప్య విశిష్టస్యోపాయత్వ సమర్థ నస్య కిం ప్రయోజనం ? నచ పురుష కారత్వే నోపయోగ ఏవ ప్రయోజన మితి వాచ్యం - ఉపలక్షణత్వా దిభి రపి మతుపానిత్య యోగ స్యాంగీకృత త్వేన తత్ప్రయుక్త వ్యాపా రాన్వయ సంభ వాత్ - నచైవం సతి గుణానాం విగ్రహస్య చోపలక్షణత్వం స్యా దితి వాచ్యం - భర న్యసన దశాయాం విగ్రహస్య చిత్తాలంబనత్వేన లోకే భయాత ర్తస్య త్రాణా ర్థం పాద పతన దర్శ నేన చ భర న్యసన క్రియా విషయత్వాత్- గుణాస్తావత్సర్వజ్ఞత్వ, సర్వశక్తిత్వ, సత్యసంకల్పత్వ, పరమకారుణికత్వ, వాత్సల్యసౌశీల్యాదయః . తత్ర సర్వజ్ఞత్వస్య భర సమర్పణరూప బుద్ధే స్స్వాశక్తిం జానాత్యసా వతోరక్షతీతి బుధ్యా విషయీకరణం. సర్వశక్తిత్వస్యహి ‘‘ఏవంభూతోప్యశక్తశ్చేన్నత్రాతుంసంశ్రితాన్ క్షమ,, ఇతిగోప్తృత్వశక్తి

సా-వి—నిరూపణాయ విషయీకరణం. సత్యసంకల్పత్వస్యాపేక్షితకాలఏవపురుషార్థందాతుంసమర్థ ఇతి జ్ఞాపనేన ఆశ్రయణోపయోగి తయా విషయీకరణం-పరమ కారుణికత్వస్య భరన్యాస వ్యాజమాత్రేణ రక్షత్రీతి జ్ఞానార్థత్వా ద్విషయీకరణం-వాత్సల్యస్య దోషోపేక్షణ రూపస్య జ్ఞానేన స్వస్మిన్ దోషానుసంధాన ప్రతిబంధః ఫలమితి స్వాయోగ్యతా స్మృతి జనిత భీతి పూర్వక పరాఙ్ముఖీ భవనా భావాయ తద్విషయీకరణం-సౌశీల్యస్య మహతో మందైస్సహ నీరంధ్రేణ సంశ్లేష స్వభావ రూపస్య పరత్వ జ్ఞాన కృతా ప్రాప్యత్వ శంకానుదయాయ విషయీకరణం-స్వామిత్వస్యస్వరక్షణం భగవదర్థమేవేతి జ్ఞానార్థంవిషయీకరణ మిత్యేతేషాం విశేషణ తాయా యుక్తత్వాత్ - లక్ష్మ్యాస్తు భగవత్ప్రసాదన రూపోపకారస్య పూర్వమేవ జాతత్వాత్తత్కృత ప్రసాదస్యైవ తదానీం స్మర్తవ్యత్వేన తదనుసంధానస్యావశ్యంభావేన ప్రసాద్యస్యాపి వాత్సల్య వ్యవహిత త్వేన చోపలక్షణతాయా ఏవ యుక్తత్వాత్. ఉక్తంచ కుమార వరదాచార్యైః పూర్వమేవ పురుషకారభూతాయాఇతి- తస్మాద్విశేషణత్వసమర్థనస్యభరస్వీకర్తృత్వేనసమర్పణ బుద్ధ్యా అనుసంధానమేవ ప్రయోజనమితి సిద్ధ ముపాయత్వం. "తత్తద్వస్తుక్కళుక్కనురూపమాన పడియిలే ప్రమాణసంప్రదాయ జ్గళిలే కణ్డుకొళ్వతు- వస్త్వనురూపమాయి రేడపయోగమిరుప్ప" ఇత్యనేన ప్రమాణబలాల్లక్ష్మ్యాః భరస్వీకర్తృత్వ రక్షా సంకల్పాశ్రయత్వ పురుష కారత్వాది రూపోప యోగోప్యస్త్యేవేతి తాత్పర్యం ప్రతీయతే - అన్యథా పురుషకారత్వోప యుక్త ప్రమాణాన్యేవా దర్శయిష్యత్ - న తు సాక్షాన్మోక్ష ప్రదత్వ తదభిమత్యపేక్షత్వ తదనవధిమహిమ పర ప్రమాణాన్యపి - "వస్త్వను రూపమాన విశేషజ్గళై సహృదయ రరిన్తు కొళ్వతు" ఇత్యత్రాప్యేవమేవ ప్రతీయతే- "అగ్నావిష్ణుప్రభృతి కళుక్కు ప్పోలే ఆత్మహవిస్సమర్పణ ప్రతిసంబంధిక శాక్కు క్కరైయిల్లై" ఇత్యత్రాపి రక్షాభరత్వేనాత్మసమర్పణస్య "ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేపఉచ్యతే" ఇతి లక్షణానుసారేణ వివక్షితత్వాద్భరసమర్పణం ప్రత్యపి ప్రతిసంబంధిత్వంస్పష్టమేవప్రతీయతే-నహ్యత్రసంబంధజ్ఞానరూపస్వరూపసమర్పణమేవతద్వాక్యప్రతిపాద్యం - తస్యపూర్వమేవ జాతత్వా దధికారితా వచ్ఛేదక త్వాత్ - అనుశాసనభాగాంతే"ఈశ్వరనుడైయ ఛత్ర చామరాది కళైప్పోలే లక్షణ మాకచ్చొన్న జగత్కారణత్వ, మోక్ష ప్రదత్వ, సర్వాధారత్వ, సర్వనియంతృత్వ, సర్వశేషిత్వ, సర్వశరీరిత్వ, సర్వశబ్ద వాచ్యత్వ, సర్వవేదవేద్యత్వ, సర్వలోక శరణ్యత్వ, సర్వముముక్షూపాస్యత్వ, సర్వఫలప్రదత్వ, సర్వవ్యాప్త జ్ఞానానంద స్వరూప త్వ, లక్ష్మీసహాయత్వాదికళ్ ప్రతినియతజ్గళ్" ఇత్యత్రాపి నవిరోధః - తత్ర "ముక్తనుక్కు జ్ఞాన భోగాదికళిల్ వన్త పరమసామ్యమేయుళ్ళతు" ఇతి పూర్వత్రజ్ఞానభోగాది సామ్యమేవ పరమసామ్యం - నతుజగత్కారణత్వాదినా ఈశ్వరాసాధారణ ధర్మేణ సామ్యమితి జీవవ్యావర్తనార్థ మీశ్వరకోటిప్రతినియత ధర్మోపాదానాత్తేషు యథాయోగ్యం కేషాంచి దుభయాన్వయిత్వం కేషాంచి ద్భగవన్మాత్రాన్వయిత్వం ద్రష్టవ్యం - ఏవమేవ తత్రతత్రోక్తలక్షణానా మవ్యాప్త్యతివ్యాప్తి పరిహార మార్గోద్రష్టవ్యః- ఇత్యాస్తాం విస్తరః. ప్వయాధికారే శ్రీపదార్థానాం భగవదుపాయత్వోప యోగకథన వాక్యేపి నవిరోధః -తావతా శ్రియ ఉపాయత్వా ప్రతిక్షేపాత్. ప్రత్యుత తత్రైవ "స్వామ్యుపాయ ఉపేయశ్చ స్వరూపాదిసమర్పణే | ప్రథితః ప్రతిసంబంధీ శ్రీమాన్నిగమచక్షుషా" మిత్యుక్తం. స్వరూపాదిసమర్పణేస్వరూపభరఫల

సా-వి——సమర్పణేషు ప్రతిసంబంధీ ఉద్దేశ్యభూతః ఉపాయః ముక్తౌ ఉపేయశ్చ శ్రీమానేవ ప్రథిత ఇతి తస్యార్థః. అత్రాదిశబ్ద గృహీత భరసమర్పణేపి ప్రతి సంబంధిత్వస్య కంఠోక్తత్వా చ్ఛ్రియోపి ప్రతి సంబంధిత్వం సుస్పష్టం. “దేవజుష్టాముదారాం,, మిత్యాచారశ్రుత్యుపబ్రహ్మణభూతస్య “సర్వకామప్రదాం రమ్యాం సంసారార్ణవతారిణీం,, మితివచనస్య తాత్పర్య కథన పరే సాక్షాత్పరం పరయా వా సద్యః ఫలసాధికేతి పృథు గద్యభాష్యే వాక్యేపినదోషః. పతిముఖేన సాక్షాచ్చేత్యర్థః - నత్వితర పురుషార్థేషు సాక్షాత్ మోక్షే పరంపరయేతి వ్యవస్థితత్వం - ఏతద్వ్యాఖ్యాన పరతయా వ్యాచఖ్యుశ్చ “ ఐశ్వర్య మక్షరగతిం పరమంపదం వే,, త్యుక్తేః అనుపపన్నత్వ ప్రసంగాత్. సాక్షాదుభయఫలసాధనత్వపరత్వే హి తత్సంవాదీకరణం సంగచ్ఛతే - నన్వేవం విశిష్టస్యోపాయత్వేపి నవిశేషణస్యోపాయత్వం తథాత్వేతు గుణాదీనామప్యుపాయత్వాపత్తిరితి చేన్న. తేషామప్యుపాయత్వే ప్రమాణాభావేన దండత్వవిశిష్టస్య ఘటకారణత్వేపి దండత్వస్య విశేషణస్యాకారణత్వవదుపపత్తేః - కిమర్థమత్రోపాయత్వమంగీకార్యమితి చేదనన్యథాసిద్ధప్రమాణబలాత్తథాంగీకార్యత్వాత్ - కుమార వరదాచార్యైశ్చ రహస్యత్రయ చుళకే భగవతో విశేషణత్వేనపూర్వ మపి పురుషకారభూతాయా లక్ష్మ్యాః స్వీకారేపి నోపాయద్విత్వప్రసంగః - విశేషణ విశేష్యయోస్స్వరూపభేదే విశిష్టస్యైకత్వా ద్విశిష్టస్యైవ ప్రధానత్వాచ్చ - యథాఖలూత్తరఖండే లక్ష్మ్యా విశేషణత్వాంగీకారే నోపేయద్విత్వమితి భవంతో మన్యంతే తద్వత్పూర్వ ఖండే నోపాయ ద్విత్వ ముక్తం - అత్ర యద్యప్యుపాయత్వం నేష్టం. తర్హి విశేషణస్యోపాయత్వాభావా న్నోపేయ ద్విత్వ ప్రసంగ ఇతి పరిహర్తవ్యం స్యాత్ - నతూపాయత్వ మభ్యుపగమ్య విశిష్టస్యైకత్వా ద్విశేష్య ప్రాధాన్యాచ్చ నోపాయ ద్విత్వ ప్రసంగ ఇతిపరిహారః. తథోత్తర ఖండే ఉపేయ ద్విత్వాభావ ప్రతిబంద్యాత త్రతథాభ్యుపగతోపేయత్వ వత్పూర్వఖండే ఉపాయత్వాంగీకార ప్రతీతేశ్చ - ఇహాపి “అనన్యోపాయత్వ విరుద్ధమాన ఉపాయద్విత్వమవ్విడత్తిల్ బాధకమానాలోవెన్నిల్,, ఇత్యాశంక్య “నన్య ప్రయోజనత్వ విరుద్ధమాన ప్రాప్య ద్విత్వ ప్రసంగత్తాలే,, ఇతిప్రతి బంద్యా పరిహృతం - నతుగుణ విగ్రహాది వద్విశేషణస్యోపాయత్వం నాస్తీతి పరిహృతం - అస్మిన్నేవాధి కారే అగ్రేపి విశిష్టస్యా నేక రూపత్వా న్నామేకమిత్యేకత్వస్య విరోధస్స్యాదిత్యాశంక్య “గుణ విగ్రహ విశేషాదివిశిష్టమాన ఏక ముపాయ మానాప్పోలే తుల్యయోగక్షేమ మాన శ్రీశబ్దత్తిల్ తోత్తిన నిత్యపతిన్ససంబంధవిశిష్ట మానాలుమ్ ఉపాయైక్య త్తుక్కు కుఱైయిల్లై ,, ఇతి వక్ష్యతే- తత్రగుణవిగ్రహాద్యనేకఘటితత్వేపి నైకత్వస్య విరోధః - తథానేకోపాయ ఘటితత్వేపి నోపాయైకత్వస్య విరోధ ఇత్యర్థః - నను విశిష్ట స్యోపాయత్వాంగీకారే విశిష్టస్య విశేషణ విశేష్య స్వరూపత్వా ద్విశేషణ స్యోపాయత్వం స్యాత్ - తథా చోపాయ ద్విత్వం ప్రసజ్యేత- తస్మాద్విశేషణత్వ మేవనాస్తీతి వక్తవ్యమితిపరేషాం తాత్పర్యం - అతస్తాన్ ప్రత్యుపాయత్వాభావా న్నోపాయద్విత్వ ప్రసంగఇతి పరిహార కథనం శోభతే - అతో విశేషణత్వే నోపాయద్విత్వం గుణ విగ్రహాదివదిత్యుక్తం- తస్మాద్విశేషణ భూతాయా అపి శ్రియ ఉపాయత్వ మాచార్యాభిమతం నభవత్యేవేతి చేన్న - “ఐకరస్యజుషో శ్శేషిదంపత్యోస్సర్వకర్మసు- అగ్నావిష్ణుప్రభృతికళుక్కుప్పోలే,, ఇత్యాదిభిరుపాయత్వాభిమతేరేవ ప్రతీయమానత్వాదుపయోగ విశేషా ద్విశేషణత్వసమర్థనాచ్చ- పురుషకారమాత్రత్వేతు విశేషణత్వాసిద్ధేః పూర్వమేవోక్తత్వాత్ - ననువిశిష్టస్యోపాయత్వేకిముపాయత్వం

సా-వి— వ్యాసక్తం ప్రత్యేకపరిసమాప్తం వా-నాద్యః, లక్ష్మ్యా భగవతశ్చోపాయత్వాభావప్రసంగాత్-నద్వి తీయః - ఉపాయద్విత్వప్రసంగాదితి చేన్న - విశిష్టస్య పదార్థాంతర పక్షే ఉపాయత్వస్య తన్నిష్ఠత్వే వ్యాసక్తత్వమేవ నాస్తి. తద్ఘటక విశేషణ విశేష్య యోరపి దండీ మయా దృష్ట ఇత్యత్ర దండ పురుష యోర్దర్శన విషయత్వ వదిహాప్యుపాయత్వం విశేషణ విశేష్య స్వరూప పక్షే వ్యాసక్తత్వేపి రాజపురోహితౌ యజేయాతామిత్యత్ర రాజపురోహితోభయ నిష్ఠ కర్తృత్వస్య "యజేత స్వర్గకామ" ఇత్యత్ర దంపతిగత కర్తృత్వస్యైకత్వేనైక వచనస్యైవావశ్యకత్వేపి కర్తృత్వాశ్రయ వ్యక్త్యోః పృథక్కర్తృత్వమారోప్య ద్వివచన ప్రయోగేణ "యజేయాతా"మితి వ్యపదేశవత్ "ఉభయాధిష్ఠానం చైకం శేషిత్వ"మితి శేషిత్వస్యైకత్వేపి ప్రత్యేక శేషిత్వవ్యపదేశవచ్చ పృథగుపాయత్వవ్యపదేశోపపత్తిః-ప్రత్యేక పరిసమాప్తోపాయత్వపక్షేన కించిద్బాధకం- నచోపాయద్విత్వం బాధకం- కింతూపాయ ద్విత్వమాపాదయతః విశిష్ట ఉపాయ ఇత్యత్ర ఉపాయావితి ద్వివచనం స్యాదితి వివక్షితం- ఉతాన్యోన్యోపాయత్వప్రసంగ ఇతి-యద్వా, భగవతస్స్వాతంత్ర్యహానిరితి-నాద్యః- శ్రీమన్నారాయణ ఉపేయ ఇత్యత్రాపి ద్వివచనప్రసంగాత్-నద్వితీయః, ప్రాప్యద్విత్వమాదాయానన్యప్రయోజనత్వస్యాపి భంగ ప్రసంగాత్- నతృతీయః, దంపత్యోః స్వామిత్వే భర్తృస్వాతంత్ర్య భంగ ప్రసంగాత్ - అస్తి ఖలు స్వర్గకామ పద గతైకత్వస్యోద్దేశ్య విశేషణత్వేనావివక్షితత్వాత్. యాగజన్య ఫలం ప్రతి పత్న్యా అపి స్వామినీత్వం తస్మాన్నాందీమారభ్యాచార్య సూక్తీః పరిశీలనే శ్రియోప్యుపాయత్వమభిప్రేతమితి సిద్ధముపాయత్వం - ఏవంచ జగత్కారణత్వాధికమప్యాచార్యాభిమతం. నచ కారణత్వప్రకరణేచ శ్రియ ఆమ్నానాభావాన్న కారణత్వాది సంబంధ భేద ఇతి వాచ్యం - "ఆనీదవాతగ్ం స్వధయా తదేకం - తస్మాద్ధాన్యం న పరః కించనాస" ఇతి శ్రుతౌ ప్రళయదశా ప్రతిపాదికాయాం స్వధా శబ్దితయా లక్ష్మ్యా సహ బ్రహ్మావస్థానస్య ప్రతిపాదనాత్ - స్వధా స్వధృతి సామర్థ్యమితి వ్యాఖ్యాతాంతరేణ తస్యాన్యథా సిద్ధావపి నృసింహతాపనీయే త్రితీయోపనిషది నారసింహస్య శక్తిబీజం "నో బ్రూహి భగవన్నితి సహోవాచ- ప్రజాపతిర్మాయా వా ఏషా నారసింహీ సర్వమిదం సృజతి - సర్వమిదం సంహరతి - తస్మాన్మాయామేతాం శక్తిం విద్యాదితి" మాయాశబ్దితాయా లక్ష్మ్యా జగత్కారణత్వ ప్రతిపాదనాత్- వామనాత్కారణత్వ సిద్ధేః-అస్య లక్ష్మీపరత్వసమర్థనప్రపంచస్త్వన్యత్ర ద్రష్టవ్యః-చతుశ్శ్లోక్యధికారే శ్రద్ధాసూక్త మేధాసూక్తాదితి సూక్తవాక్యోక్తాదిషు విశేషతః శ్రీసూక్తేచ విచిత్రాస్తన్మహిమానస్తద్భాష్యకారైః ప్రపంచితాః ప్రతిపత్తవ్యా ఇత్యాచార్య పరిగణితేషు సూక్తేషు మధ్యే వాక్సూక్తే "వాచీమా విశ్వా భువనాన్యర్పితా - సానో హవం జుషతామింద్ర పత్నీ - యామృషయో మంత్ర కృతో మనీషిణః . అన్విచ్ఛం దేవాస్తపసా శ్రమేణ - తాం దేవీం వాచగ్ం హవిషా యజామహే" ఇత్యాదిభిస్సర్వాధారత్వ మంత్రకర్మోపాస్యత్వ హవిరారాధ్యత్వాభిధానాత్ - తథా బహ్వృచ సంహితాయామష్టమేష్టకే లక్ష్మీ సూక్తే - "అహం రుద్రేభిర్వసుభిశ్చరామ్యహమాదిత్యైరుత విశ్వదేవైః అహం మిత్రా వరుణోభా బిభర్మ్యహమింద్రాగ్నీ అహమశ్వినోభా" ఇత్యాది వాక్యేషు సర్వ దేవతోపాస్యత్వ, సర్వ దేవతా పోషకత్వ, సర్వస్రష్టృత్వ, సర్వాధారత్వ, సర్వ ఫల ప్రదత్వానేరభియుక్తైర్వ్యాఖ్యాతత్వాత్- "అహం తా బ్రహ్మణస్సృష్ట్య సాహమస్మి సనాతనీ |

సా-వి — ఆత్మాస సర్వభూతానా మహం భూతో హరిస్స్మృతః । ఏన భావేనభవతివాసుదేవస్సనాతనః । భవ ద్భావాత్మకం బ్రహ్మ తతస్తచ్ఛాశ్వతం పదమ్ । భవా న్నారాయణో దేవో భావో లక్ష్మీ రహంపరా । భావః ప్రకార భూత ధర్మః - లక్ష్మీ నారాయణా ఖ్యంత త్తతో బ్రహ్మ సనాతనమ్ । అహంతయా సమాక్రాంతో హ్యహ మర్థః ప్రసిద్ధ్యతీ ,,త్యాదిభి స్సర్వత్రై థంత్వేన ప్రతి పాదనాత్- ,,సోకామయత బహుస్యాంప్రజాయేయేతి - సదేవసోమ్యే దమగ్ర ఆసీ,,దిత్యా దిష్వపి స్వరూప నిరూపకత్వేన సృష్టి ప్రతి పాదన స్థలాదౌ లక్ష్మీ పతే రావశ్య కత్వేన బ్రహ్మ సమాన సంకల్పా శ్రయత్వే జగత్కారణత్వాదే ర్నిర్బాధత్వాత్ . అత ఏవ ,,ఎమ్పెరు మానై చ్చొన్న విడత్తిలే పిరాట్టియై చ్చొల్లిత్తా,, మితిభాష్య కారాఊచుః - ,,త్వమాసీ మాతా శ్రీః కమితురిదమిత్థం త్వవిభవస్త్వదంత ర్భావాత్త్వాంన పృథగభి ధత్తే శ్రుతిర పీ,,తి భట్టా చార్యాః ప్రోచుః - అతఏవ,,బ్రహ్మణి శ్రీనివాస,, ఇతి శ్రియా స్వరూప నిరూపకతయా బ్రహ్మ విశేషితం - అత్ర శ్రీవిశిష్ట మేవ బ్రహ్మ వివ క్షితం - తేన విశిష్టస్య ప్రార్థ్యమాన భక్తి రూపశే ముషీవిషయత్వ సిద్ధిః - నను ,,అఖిలభువన జన్మ స్థేమ భంగాదిలీల,, ఇత్యే తదర్థస్యావిశేష్యమాత్రాన్వయిత్వేన విశేషణా న్వయిత్వా భావాచ్ఛ్రియో జన్మాది హేతుత్వంనోక్తం స్యాదితి చేన్న - ,,బ్రహ్మశబ్దేన స్వభావతో నిరస్త నిఖిల దోషో నవధి కాతి శయా సంఖ్యేయ కల్యాణ గుణ గణః పురుషోత్తమో భి ధీయతే - సర్వత్ర బృహత్వ గుణ యోగే నహి బ్రహ్మ శబ్దః - బృహత్వంచ స్వరూ పేణ గుణైశ్చ యత్రా నవధి కాతిశయం సోస్య ముఖ్యార్థః - సచ సర్వేశ్వర ఏవ అతో బ్రహ్మ శబ్ద స్తత్రైవముఖ్య వృత్తః - తస్మా దన్యత్ర తద్గుణ లేశ యోగా దౌప చారికః అనేకార్థ కల్పనా యోగా ద్భగవ చ్ఛబ్దవత్- తాపత్రయా తురై రమృత త్వాయ సఏవ జిజ్ఞాస్యః - అత స్సర్వేశ్వరో జిజ్ఞాసా కర్మ భూతంబ్రహ్మే,, త్యుక్తం - ఏతాదృశంచ బ్రహ్మ శ్రీనివాస రూప మేవేతి - యద్యపి విశేషణం నాపేక్షితం - తథాపి బ్రహ్మరుద్రా దిష్వా శంకిత బ్రహ్మత్వ వ్యావృత్తయే శ్రీనివాస ఇతి విశేషణం . తథాచ శ్రీని వాస పదం బ్రహ్మపదస్య నారాయణ తాత్పర్య గ్రాహకం - సద్భక్తి రూపశే ముష్యాం శ్రీవైశిష్ట్య విషయత్వం వ్యనక్తి - తత్ర పూర్వోక్త ప్రమాణాను సారేణ ,,భగవ న్నారా యణాభి మతాను రూప స్వరూప రూప గుణ విభవైశ్వర్య శీలాద్యన వధి కాతిశయా సంఖ్యేయ కల్యాణ గుణ గణా యాః - శృణాతి నిఖిలా న్దోషాన్ శ్రీణాతిచ గుణై ర్జగత్ । శ్రీయతేచా ఖిలై ర్నిత్యం శ్రయతేచ పరం పదమి ,, తి స్వనామ సూచిత మోక్ష ప్రదత్వా ద్యర్థాయాః శ్రియః పత్యా వితి ప్రతీతేః - తస్యా అపి జగత్కారణత్వాదిసిద్ధేః - స్వభా వతో ,,బ్రహ్మ శబ్దేననిరస్త నిఖిల దోషో నవధి కాతిశయా సంఖ్యేయ కల్యాణ గుణ గణః పురుషోత్త మోభిధీయత ఇతి - భగవ న్నారా యణే త్యాదిచ వదద్భి ర్భాష్యకారై శ్శ్రీరపి బ్రహ్మశబ్దార్థ ఇత్యు క్తాభి ప్రాయం . ,,తేన బ్రహ్మవా ఇదమగ్ర ఆసీ,,దిత్యాది ష్వపి తస్యాఅప్యుప స్థిత్యాతతోజగత్కారణత్వ సిద్ధిః -అపిచ సర్వేశ్వరో జిజ్ఞాసా కర్మభూతం బ్రహ్మ ఇత్యుప సంహృతం - తత్ర సర్వేశ్వరత్వం శ్రీవిశిష్ట మేవోపలక్షయతి - శ్రీవిశిష్టత్వం బ్రహ్మ పదరూఢి శక్యతావచ్ఛేదకం - శ్రీమత్వ స్యైవ సర్వైశ్వర్య నియామ కత్వాత్ - తన్నియామకత్వే నాభిమతస్య శ్రీవిశిష్ట స్యైవ శక్యతావ చ్ఛేదకత్వో చిత్యా త్సర్వే శ్వరత్వ స్యాన్యత్రాపి శంక్య మాన త్వేన తస్యబ్రహ్మపదశక్య తావ చ్ఛేద కత్వ స్యాను చితత్వాత్ - ఏవంచ పద్మ త్వస్య

సా-వి—— పంకజార్థత్వవత్ - శ్రియో బ్రహ్మశబ్దార్థత్వ సిద్ధిః- అతఏవ తస్యాస్వరూపనిరూపకత్వో
క్తిః- "లక్ష్మీ నారాయణాఖ్యం తత్త్వంతో బ్రహ్మ సనాతన,,మిత్యుక్తిశ్చసంగచ్ఛతే-"తదంతర్భావాత్త్వాంన
పృథగభిధత్తే,,శ్రుతిర పీత్యుక్తే రపీదమేవ తాత్పర్యం - ఇత్థంచశ్రీవిశిష్టస్య కారణత్వ సిద్ధౌ పుష్ప పరిమ
ళ న్యాయేన తద పృథక్సిద్ధాయా శ్రియోపి పూర్వోక్త ప్రమాణాను సారేణకారణత్వ సిద్ధౌ"కారణంతు
ధ్యేయ,,ఇతి ధ్యేయత్వ సిద్ధేశ్చ • నను దంపత్యోస్స్వర్గ కామనా వత్వే నాధి కారిత్వే పృథగను ష్ఠానే
ప్రత్యేక కార్యాజ్యాపేక్షాద్యంగలోపాపత్త్యా విశిష్ట కర్తృత్వే సత్యేక పదార్థస్య ఉభ యాను ష్ఠేయ
త్వా సిద్ధ్యాయ త్కర్తవ్యం తద నయాస హిత్య ప్రధాన త్రితీయా ని ర్దే శా త్ • ప త్న్యాః ప్రాధా
న్యాదను మత్యా పత్నీ కర్తృత్వ సిద్ధిః - ఇహతు కథం కారణత్వం అపృథక్సిద్ధత్వ మాత్రేణ కారణత్వే స
ర్వజ్ఞత్వాది గుణానామపి కారణత్వం స్యాదితి చేన్న • పరస్ప రేచ్ఛా విఘా తా భావాత్ - పరస్ప రేచ్ఛ
యా సహ భావేన కారణత్వోపపత్తేః - తత్రతా ఏక పత్నీ పతి న్యాయేన అనుమత్యా కార ణ త్వం శ్రియ
స్సాక్షా త్కారణత్వంతు భగవత ఇతి విశిష్టస్య కారణత్వం• ముముక్షు ధ్యేయ త్వం, మోక్షో పాయత్వం,
మోక్ష ప్రదత్వం, ముక్త ప్రాప్యత్వం సిద్ధమితి - సర్వత్ర విశిష్ట మేవాను సంధేయమితి- విశిష్టో పాదనమం
గీకుర్వతా మాచార్యాణాం నకాచిద నుపపత్తి రితిదిక్ - నను విశిష్టస్య కారణత్వే ధ్యేయత్వేభి మ తే సతి
కథమా చార్యై రేవ - "త్వామేవాహుఃకతి చిదపరేత్వ త్ప్రియం లోకనాథం కింతైరంతః కల హ మలి
నైః కించి దుత్తీర్య మగ్నైః । త్వత్సంప్రీత్యై విహ రతి హరౌ సంము ఖీనాం శ్రుతీ నాం భావా రూఢౌ
భగవతి యువాం దంపతీ దైవతంనః ,, ఇత్యత్ర హరేరేవ విహరణం శ్రియస్తు ప్రీతిమాత్రం ప్రయోజన ము
క్తం - తథా "యత్సంకల్పాద్భవతి కమలే యత్ర దేహిన్యమీషాం జన్మ స్థేమ ప్రళయ రచనా జంగమాజం
గమానామ్ । తత్కల్యాణా కిమపి యమినా మేకలక్ష్యం సమాధౌ పూర్ణం తేజ స్స్ఫురతి భవతీ పాద లా
క్షా రసాంక ,, మిత్యత్ర విశిష్టపేవ జన్మాది కర్తృత్వం సమాధి లక్ష్యత్వం చోక్తమితిచేన్న• త్వత్సంప్రీత్యై
త్వయాసహ విహరతీతి వ్యాఖ్యేయత్వాత్ - అన్యథా పూర్వోక్త విరోధాపత్తేః - తథాహి- కమలేయత్సం
కల్పాత్ - యస్య తేజో రూపస్య పరమపురుషస్య సంకల్పాద్యత్ర దేహిని స్వశరీరిణి అమీషాం జంగమాజం
గమానాం జన్మస్థేమ ప్రళయరచనాభవతి- యత్సంకల్పాదితి నిమిత్తత్వముక్తం - యత్ర దేహినీ త్యు పా
దానత్వమితి ధ్యేయం- య దితి ప దాం తర మధ్యా హార్యం - యద్య మి నాం సమా ధౌ ఏక
లక్ష్యం భవ తితత్కల్యాణం తేజః భవతీ పాద లాక్షా రసాంకం భవతీ- విశిష్టం సదేవ సం పూ
ర్ణం ఐకరస్యేన సంపూర్ణ లీలం భవతి - అస్యాన లీలారసం భవతీత్యర్థః • తేన విశిష్ట స్యైవ కార
ణత్వ ముపాయత్వంసిద్ధం - అన్యథా పూర్ణపద వైయ్యర్థ్యాత్- "పశ్యంతీషు శ్రుతిషు పరిత స్సూరిబృం
దేనసార్ధం మధ్యేకృత్య త్రిగుణఫలకం నిర్మిత స్థానభేదమ్ । విశ్వాధీశ ప్రణయినిసదా విభ్రమ ద్యూత వృ
త్తౌ బ్రహ్మేశాద్యా దధతియువయో రక్షశారప్రచార,, మితిసహకర్తృత్వ ప్రతి పాదక పూర్వ శ్లోకే
న"సర్గ స్థిత్యవసాన కేళి రసికౌ తౌదంపతీనఃపతీ,, ఇత్యాద్యుక్తిభిశ్చ విరోధ ప్రసంగాచ్చ - "శ్రియైస
మస్త చిదచి ద్విధానవ్యసనంహరేః । అంగీకారభిరాలోకై స్సార్థయంత్యైకృతోంజలిః । ప్రళయసమయ
సుప్తం స్వాంశరీరైకదేశం వరద చిదచిదాఖ్యం స్వేచ్ఛయా విస్తృణానః । ఖచిత మివ కలాపం చిత్ర

సా-వి— మాతత్య ధూస్వర్ననుశిఖినిశిఖేవక్రీడసస్రశ్రీసమక్షమ్,, ఇతిచశ్రియస్సాక్షిమాత్రత్వమేవోక్తం-నవ్యాపారాన్వయిత్వమితి చేన్న - ''యద్భ్రూభంగాః ప్రమాణంస్థిరచరరచనా తారతమ్యే మురారేః-నమ శ్రీరంగనాయక్యై యద్భ్రూవిభ్రమభేదతః । ఈశేశితవ్య వైషమ్యా న్నిమ్నోన్నత మిదంజగ,, దిత్యాద్యనుసారేణానుమత్యా కర్తృత్వే తాత్పర్యాత్ - అన్యథా పరస్పర విరోధాపత్తేః - ఏవమపి '' అస్యేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ- ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం - అస్యామమచ శేషంహి విభూతిరుభయాత్మికా । కాంతస్తే పురుషోత్తమః - యస్యాస్తేమహిమాన మాత్మనఇవ త్వద్వల్లభోపిప్రభుః - అన వధిక మహిమ మహిషీమ్ - దేవి త్వన్మ హి మా వ ధి న ర్హ రి ణా నా పి త్వయా జ్ఞాయతె - దంపతీ జగ తాంపతీ,, త్యాదిభి రుభయ విభూతి శేషిత్వంచ సిద్ధం - పరస్పర శేష శేషి భావః ''భగవతి గుణాః పుంస్త్వసులభాః । త్వయి స్త్రీత్వైకాంతాన్మ్రదిమపతి పారార్థ్యకరుణాక్షమాదీ న్వాభోక్తు,, మిత్యుక్త ప్రకారేణ పరస్పరేచ్ఛాకృత ఇతి ''సలక్ష్మీకస్యసామ్రాజ్యంసర్వథాసంప్రతిష్ఠిత,, మితివిశిష్టస్యసర్వేశ్వరత్వం స్థాపితం-అతస్సర్వేశ్వరో జిజ్ఞాసా కర్మభూతం బ్రహ్మేతి యథాశ్రుతార్థస్వీకారేపి నకించిద్బాధకం - అత్రపక్షే శేషి దంపతిత్వం బ్రహ్మశబ్ద రూఢి శక్య తావచ్ఛేదకం బోధ్యం. తస్మా దుభయాద్వైతం వేదాంతవేద్య మితి - నను నారవర్గాంత ర్గతత్వేన శ్రియో భగవ దాధారకత్వా దనన్యాధారత్వం భగవచ్ఛరీర భూతత్వా త్సర్వశరీర త్వంచనస్యాదితిచేన్న- నారాఅయనం యస్యేతి బహువ్రీహిపక్షే భగ వతోపి సాధారణత్వంస్యాత్ '' స్వేమహిమ్నిప్రతిష్ఠిత,, ఇత్యుక్తానన్యాధారత్వంతూభయత్రాప్యవిశిష్టం- లక్ష్మ్యాశ్శరీరత్వంభగవతశ్శరీరిత్వంచపరస్పరేచ్ఛాకృతిమతిభగవచ్ఛరీరకత్వాభావేనసర్వశరీరకత్వాభావేపివిశిష్టస్యస్వేతరసర్వశరీరకత్వాత్ ''సర్వంఖల్విదం బ్రహ్మేతి,, నిర్దేశస్య నక్షతిరితిసర్వ మనవద్యం - నను ''బ్రహ్మశబ్దేన స్వభావతో నిరస్తనిఖిల దోషోనవధికాతి శయా సంఖ్యేయ కల్యాణ గుణగణః పురుషోత్తమోభి ధీయత,, ఇతి ''భగవన్నారాయణే,,త్యాదిచ వదద్భి భాష్యకారైః శ్రీరపి బ్రహ్మ శబ్దార్థ ఇత్యుక్త ప్రాయమిత్యుక్తం- కథ మిదంసంగచ్ఛతే- ''స్వరూపేణ గుణైశ్చ బృహత్వం యత్రా నవధికాతి శయం సోస్య ముఖ్యార్థ,, ఇతిఖలుతైరుక్తం-స్వరూపద్వయస్యకథమనవధికాతిశయబృహత్వం? ''సత్యంజ్ఞానమనంతంబ్రహ్మే,, త్యత్రాచిచ్చిద్వస్త్వవ రుద్ధత్వా త్కథంవస్తుతః పరిచ్ఛేదరాహిత్య మిత్యత్ర ఇదమిదంనేతిని షేధానర్హత్వలక్షణ సర్వవస్తు సామానాధి కరణ్యా ర్హత్వం వస్తు పరిచ్ఛేద రాహిత్య మితి వ్యాఖ్యాతం - సర్వ వస్తు సామా నాధి కరణ్యా ర్హత్వంచ సర్వస్య భగవ చ్ఛరీరత్వా దుప పద్యత ఇ తి చోచ్యతే - తత్ర శ్రియశ్చ శరీరత్వాత్. శ్రీర్భగవా నితివ్య పదేశ సంభవా ద్భగవతి వస్తు పరిచ్ఛే దరాహిత్య లక్షణమనంతత్వం సంభవతీతి బృహత్వం నిరస్తాతిశయత్వం భవతి. శ్రియస్తు భగవత స్తచ్ఛరీరత్వాభావా ద్భగవాన్ శ్రీరితివ్యపదేశ్య మనర్హత్వాద్వస్తు పరిచ్ఛేదసత్వేన నిరస్తాతి శయత్వా భావాచ్ఛ్రియః కథం బ్రహ్మశబ్దా ర్థత్వం - కించ శ్రియోపి బ్రహ్మ శబ్దార్థత్వే పుష్ప పరి మళాది వత్. ''బ్రహ్మవాఇదమగ్ర ఆసీ,, దిత్యాదిషు ద్వివచననిర్దేశాపత్తిః. అతోనవధికాతి శయ బృహత్వా త్పతు రేవ బ్రహ్మత్వం సర్వేశ్వరత్వంచోచితం. ఏవంచసతి తస్యసమాధిక దరిద్రత్వంచయుజ్యతే. అన్యథా వ్యాప్త్యోః శ్రీపత్యోః సమానభూతాయాస్సత్వేనసమాధికదరిద్రత్వంనస్యాత్. తతశ్చ ''నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చదృశ్యత,,

మూ— శిలర్ ద్వయత్తిల్ పూర్వఖండత్తిల్ శ్రీమచ్ఛబ్దమ్ ఉపలక్షణ పర మెన్ఱుమ్, ఉత్తరఖండత్తిల్ శ్రీమచ్ఛబ్దమ్ విశేషణ పరమెన్ఱుమ్ పిరియచ్చొన్నార్కళ్.

సా-దీ— నిరసనీయ పక్షత్తై క్కాట్టు కిరార్ - శిలరెన్ఱు - పిరియ, భిన్న ప్రకారమాక వెన్ఱ.

సా - స్వా —నిరసనీయపక్షత్తై యను వదిక్కిరార్ - శిలరితి - ఇజ్ఞ విద్యమానం సద్వ్యావర్తకం విశేషణం - యథానీలోఘట ఇతి - అవిద్యమానం సద్వ్యావర్తక ముపలక్షణం- సారసవాణ్ దేవదత్తకేదార ఇత్యేకః ప్రకారః - అయమేవ “సత్యం జ్ఞాన మనంతం బ్రహ్మే” త్యాదౌ శ్రీభాష్యే నిరూపితః- విశేష్య వ్యావర్తకం సత్ విశేష్యాన్వయి సమభి వ్యాహృత క్రియాన్వయి విశేషణం- ఖడ్గీశూరఇతి. కార్యానన్వయి వ్యావర్తక ముపలక్షణం. చిత్ర గుమాన మేత్యపరః - తత్రాద్యప్రకార విశేషణతాయాం ఏక దేశినామస్మాకంచనవివాదః- “నిత్యైవైషా జగన్మాతా విష్ణోశ్శ్రీరనపాయినీ” త్యాదిభిస్సదావిద్యమాన

సా-ప్ర— ప్రతిజ్ఞాత ముపపాదయతి - శిలర్ ద్వయత్తిలిత్యాదినా. శబ్దస్యైక రూపస్యాద్విశేషణత్వ

సా-వి— ఇత్యాదివ్యాఖ్యేతేతి చేదుచ్యతే. “కారణంతు ధ్యేయ” ఇతికారణస్యోపాస్యత్వ ముక్తం. కారణంచ కార్య ప్రతియోగికం - కీదృశం జగత్కారణత్వ మిత్యాకాంక్షాయా మభిన్ననిమిత్తోపాదానస్వరూపంప్రతిపాదయితుం “సదేవసోమ్యేద మగ్రఆసీ” దిత్యాది సృష్ట్యాది ప్రకరణం ప్రవృత్తం - తత్రోభయగోచర కారణత్వబోధక ప్రమాణానుగుణ్యం-పృథక్కారణత్వే కారణద్విత్వ ప్రసంగాత్ - ఉభయాః పృథక్సిద్ధస్య పతిపత్నీ భావస్యచప్రమాణ సిద్ధత్వాత్ - లౌకికదాంపత్య కర్తృత్వన్యాయేనచ. విశిష్టకారణత్వేస్థితే “యతోవా ఇమానీ” త్యాది బ్రహ్మలక్షణం లక్ష్మ్యా మక్షతమేవ “సత్యం జ్ఞాన మనంతంబ్రహ్మే” తి శోధక వాక్యోక్తావయవ శక్తి పౌష్కల్య ప్రవృత్తి నిమిత్తని రతిశయ బృహత్వం యద్యపి భగవత్యేవం. ఐచ్ఛిక శరీరశరీరి భావసత్వాత్ - తథాపి “బృహతి బృంహయతితస్మాదుచ్యతేపరంబ్రహ్మ- బృహత్వాద్బృంహణత్వాచ్చ తద్బ్రహ్మేత్యభిధీయత” ఇత్యాది నిర్వచనాద్బృంహణంచ బ్రహ్మపదప్రవృత్తి నిమిత్తమేవేతి తస్య సత్వాద్బ్రహ్మత్వసిద్ధిః - విశిష్టస్య స్వేతర సర్వవస్తు సామానాధికరణ్యార్హత్వ లక్షణ మిదం బ్రహ్మనేతి నిషేధానర్హత్వ లక్షణం వస్తుపరిచ్ఛేద రాహిత్యం విశిష్టే సంభవత్యేవేతి తాదృశ ప్రవృత్తి నిమిత్తస్యాపి సత్వాద్బ్రహ్మశబ్దార్థత్వ సిద్ధిరప్రత్యూహైవ - “అతస్సర్వేశ్వరఏవజిజ్ఞాసాకర్మభూతం బ్రహ్మే” త్యత్ర సర్వశబ్దేన స్వస్య స్వంప్రతీశితవ్యత్వాభావాత్సంకోచస్యావశ్యకత్వా “దీశ్వరీగ్ం సర్వభూతానా” మిత్యాద్యనురోధేన ఉభయ నిష్ఠైశ్వర్యప్రతియోగ్యేవ వివక్షితమితి సర్వేశ్వరత్వ ముభయనిష్ఠమేవ బ్రహ్మపదరూఢి శక్యతావచ్ఛేదకం దర్శిత మితి - తదపి భాష్యం స్వరసమేవ సంగచ్ఛతే - ఏతేన ద్వివచన ప్రసంగోపి పరిహృతః - సర్వేశ్వరత్వస్య బ్రహ్మపద శక్యతావచ్ఛేదకస్య విశిష్టనిష్ఠత్వేన విశిష్టస్యైకత్వాత్ - “ఉభయాధిష్ఠానం చైకం శేషిత్వ” మిత్యాదిక మిహైవానుకూలం. సర్వశేషిత్వంలక్ష్మ్యా ఇత్యేతత్తు నకారణత్వావిరోధి. ఏవం సతి “బ్రహ్మవిదాప్నోతిపర” మిత్యాదిషుశ్రియోపివేదనంమోక్షహేతురితినివ్యూఢం- సమాధిక దరిద్రత్వంస్వపతి సమానజగత్కారణపత్న్యంతరాభావాల్లక్ష్మ్యాశ్శోపపన్నమేవేతిసర్వంసమంజసమ్.ఏవంస్థితేయథాసంప్రదాయంవ్యాఖ్యాయతె-శంకాపక్షముపక్షిపతి- శిలరితి-

మూ—ఇవ్విడత్తిల్ శబ్దమ్ ఏకరూపమాయిరుక్క స్వారస్యత్తుక్కు బాధకమన్ఱిక్కే యిరుక్క "స్వరూపం స్వాతంత్ర్యం,, మిత్యాదికళిలే

సా-దీ—ఇవ్విడత్తిల్, ద్వయత్తిల్. స్వారస్యత్తుక్కు, స్వరసార్థత్తుక్కు. స్వరూపంస్వాతంత్ర్యమ్ భగవతః ఏన్ఱుమిడత్తు స్వరూపశబ్దత్తాల్ సత్తాలాభముమ్ స్వాతంత్ర్యశబ్దత్తాల్ రక్షణాదిస్వభావముముపలక్షిక్కిరతు. శ్రియః ఆశ్లే

సా-స్వా—తయా వ్యావర్తకతాయాః సర్వాంగీకృతత్వేన పూర్వోత్తర ఖండయోః వైరూప్యకథనస్యాసంగతత్వాత్-అపసిద్ధాంతాపత్తేశ్చ- కించ ద్వితీయ ప్రకారే వివాదః- తత్రైకదేశినాముత్తర ఖండే కైంకర్యస్య చతుర్థ్యాభిధీయమానతయా తత్క్రియాయాం శ్రియోపి విశేషణతయాన్వయః - పూర్వ ఖండే తు ప్రపద్యే ఇత్యభిధీయమాన భర సమర్పణ క్రియాయాం శ్రీవిశిష్టస్య సంప్రదానతయా నాన్వయః . శ్రియో భర సమర్పణాన్వయాభావాత్ - క్రియానన్వయిత్వే సతి వ్యావర్తకత్వ రూపముపలక్షణత్వమేవేతి మతమెన్ఱు కరుత్తు - ఇత్తై నిరసిక్కిరార్ - ఇవ్విడత్తిలితి - పూర్వ ఖండే ఉత్తర ఖండాపేక్షయా వైరూప్యాశ్రయణేన ఉపలక్షణత్వాశ్రయణం విశేషణత్వే శబ్ద స్వారస్యాభావాదుత బాధక సద్భావాద్వాభవేత్ . ద్వయముమ్ కూడాదెన్ఱు కరుత్తు - స్వరూపమితి - " స్వరూపంస్వాతంత్ర్యం భగవత ఇదం చంద్రవదనే త్వదాశ్లేషోత్కర్షాద్భవతి ఖలు నిష్కర్షసమయే । త్వమాసీర్మాతశ్శ్రీః కమితురిద మిత్థం త్వవిభవస్తదంతర్భావాత్త్వాం నపృథగభిధత్తే శ్రుతిరపి ,, తి శ్రీగుణరత్నకోశశ్లోకః-అస్యాయమర్థః. హే చంద్రవదనే భగవతస్స్వాతంత్ర్యం స్వరూపమిద మిత్థమితి ప్రతీయమాన వస్తుసీమం శాత్మకం వ్యావృత్త ధర్మః స్వరూపం-స్వాతంత్ర్యం సర్వేశ్వరత్వ రూపం-త్వదాశ్లేషోత్కర్షాత్, " శ్రద్ధయా దేవో దేవత్వమశ్నుత ,, ఇత్యాది ప్రమాణేన - త్వత్సంబంధ కృతాతిశయాత్ - నిష్కర్ష సమయే , విమర్శ కాలే - భవతి ఖలు - భూసత్తాయాం. సద్భవతి - లబ్ధ సత్తాకం భవతి ప్రతీతి వ్యవహార యోగ్యం భవతి - ఘటత్వాది స్వరూప నిరూపక ధర్మాభావే వస్తుస్వరూపస్య యథా ప్రతీతి వ్యవహార యోగ్యతా నాస్తి తద్వత్త్వదాశ్లేషోత్కర్షాభావే సర్వేశ్వర స్వరూపం స్వరూప నిరూపక ధర్మాభావే నేతర వ్యావృత్త ప్రతీతి యోగ్యం జగద్రక్షణాది వ్యవహార యోగ్యం చ

సా-ప్ర—స్వారస్యాపవాదకాభావాత్ "అహం త్వా బ్రహ్మణస్త్వస్య సోహమస్మి సనాతనీ,, త్యాద్యుక్త ప్రకారే ః నారాయణ లక్ష్మ్యోరిద మిత్థం త్వోక్తి విరోధాత్తదంతర్భావాదితి స్వరూప నిరూపకతయాఽవ జ్ఞానే యజ్ఞానత్వేన భగవదభిధాయకేన కృత్స్నాభిహితత్వ రూపాంతర్భావోక్తి విరోధాచ్చ వైరూప్యాంగీకారోన యుక్త ఇత్యర్థః - నను విశేషణత్వ స్వారస్యాప వాదకాభావాదిత్యయుక్తం-

సా-వి— స్వరూప మితి. " స్వరూపం స్వాతంత్ర్యం భగవత ఇదం చంద్రవదనే త్వదాశ్లేషోత్కర్షాద్భవతి ఖలు నిష్కర్షసమయే । త్వమాసీర్మాతశ్శ్రీః కమితురిద మిత్థం త్వవిభవస్తదంతర్భావాత్త్వాం నపృథగభిధత్తే శ్రుతిరపీ,,తి శ్లోకః - హే చంద్రవదనే, త్వదాశ్లేషోత్కర్షాత్. మణిప్రభా న్యాయేన త్వదపృథక్సిద్ధ విశేషణవశాత్. స్వరూపం, భగవత ఇతర వ్యావృత్తాసాధారణధర్మః- స్వాతంత్ర్యం

సా - సం— స్వారస్యత్తుక్కితి - విశేషణ పరతయా ప్రసిద్ధి ప్రాచుర్యం తన్నిబంధన శీఘ్రోపస్థితిమత్త్వం

మూ— ప్రసిద్ధమాన కూటస్థసంప్రదాయవిరుద్ధ మాకప్పణ్ణుకిర ఇవ్విభాగమ్ అనుపపన్నమ్-

సా.దీ— షోత్కర్షాల్. అన్వయవిశేషాత్సిద్ధికుఱమెన్ఱు-కూటస్థర్, నాథ, యామున, భాష్యకారాదికళ్ -

సా-స్వా—నభవతీత్యర్థః - ఇదమితి హేతుగర్భవిశేషణం - ధర్మిమాత్రస్వరూప తయా నకార్యక్షమమితి భావః. అతః అతః- ‟ అప్రగృహ్యా స్మృతౌ వాక్యే „ త్యమరః-‟శ్రద్ధయాదేవ„ ఇత్యాదివాక్య సిద్ధాదుక్తాద్ధేతోః త్వం కమితుః, నాయకస్య భగవతః - ఇద మిత్థం త్వవిభవః - ఇదం పదార్థ ధర్మి స్వరూప వ్యావర్తక స్వరూప నిరూపకరూపా-ఇత్థంత్వవిభవః- ఇదమిత్థమితిప్రతీయమానేవస్తుని ఇదంత్వశబ్దార్థ ప్రకారతా స్వరూపా ఆసీః - యద్వా, ఇదం పదార్థ ధర్మి స్వరూప సంబంధీత్థం త్వవిభవః - ధర్మి స్వరూపా భావే ఇత్థం త్వాత్మక స్యాపి సత్తాలాభో నాస్తీత్యర్థః - నను విశేష్య స్వరూపస్య శ్రీశబ్దార్థ విశేషణం వినా ప్రతీతి కార్యాయోగ్యత్వే ‟సదేవ సోమ్యేదమగ్ర ఆసీ „ దిత్యాదౌ భగవత ఏవ కథ ముపాదాన మిత్యత్రాహ. తదంత ర్భావాత్త్వామితి - త్వాం శ్రుతిరపి తదంత ర్భావాత్, తదపృథక్సిద్ధ విశేషణ తయా ప్రవృత్తి నిమిత్తీ భూయ విశేష్య వాచక శబ్దాంత ర్భావాత్. పృథక్ జ్ఞాభిధత్త ఇత్యర్థః - యద్వా, తత్సన్నియోగ శిష్టత్వా త్పృథ క్జాభిధత్త ఇత్యర్థః - అయమర్థోఽమూల మంత్రాధికారే స్పష్టః - భవత్పక్షే ఉత్కర ఖండేన ఏక రూపస్య శబ్దస్య అర్థ వైరూప్యాశ్రయణం శబ్ద స్వారస్య భంగః- కూటస్థసంప్రదాయ విరోధ శ్చేతిదోషత్రయం దుర్నివారమెన్ఱు కరుత్తు-కూటస్థైతి-

సా-వి— సర్వేశ్వరత్వంభవతి-‟అస్యాదేవ్యామనస్తస్మింస్తస్యచాస్యాంప్రతిష్ఠితమ్। తేనేయంసచధర్మాత్మా ముహూర్తమపి జీవతి„త్యుక్త రీత్యా త్వదాశ్లేషోత్కర్షా భావే ఘటత్వాభావే ఘటస్యస్వరూపమివ స్వరూపం నస్యాత్ - శ్రీమత్త్వస్య సర్వేశ్వరత్వా వచ్ఛేదకత్వాభావేఽవచ్ఛేద్యం సర్వేశ్వరత్వ మపి నస్యాదితి భావః - మదాశ్లేషోత్కర్షా భావేకథం స్వరూపాసిద్ధి రిత్యత్రాహ - త్వమాసీరితి. హేశ్రీ మాతః కమితుః, ప్రియస్య- నిషూర్షణ సమయే, ఇతరవ్యావృత్త స్వరూపజ్ఞానసమయే-త్వంఇదమిత్థం త్వవిభవః అస్య వస్తునః ఇత్థంత్వం అసాధారణధర్మస్య విభవః తద్రూపాహ్యాసీః- త్వాంవినా·స్వరూపం బుద్ధ్యారూఢంనభవతి-అతస్త్వత్సంశ్లేషాభావేస్వరూపాసిద్ధిరిత్యుక్తతిభావః.యద్వా,త్వద్విశిష్టస్వరూపేకమితః ఇదమిత్థమితి నిషూర్షసమయేప్రియాద్వివేచనేప్రియస్వరూపాచేతత్స్వరూపవివేచనవేళాయాంఘటేవిశిష్టే విశేష్యవివేచనవేళాయాంయథాఘటత్వమితి భవతి.తథాత్వమాసీరితిభావః-అతఏవకారణత్వాదిప్రకరణేపృథగనుక్తిరిత్యాహ. తదంతర్భావాదితి. శ్రుతిరపి ‟సదేవ సోమ్యేద మగ్రఆసీ„దిత్యాది శ్రుతిరపి. సదాదిశబ్దానాం కారణత్వ ప్రతిపాదక పురుషసూక్తోక్త శ్రీపతౌ పర్యవసానా వశ్యంభావాత్తతఏవత్వత్ప్రతీతి రితిసిద్ధేస్త్వాం పృథఙ్నవక్తీత్యర్థః - ననుసద్బ్రహ్మాత్మాదిశబ్దానా ముత్తరోత్తరవిశేషే పర్యవసాయినాం ‟ఏకోహవైనారాయణ ఆసీ„దితి శ్రుత్యుక్త నారాయణే పర్యవసాన ముక్తం- కథం శ్రీమతి పర్యవసానమితి చేన్నైవం నారాయణశబ్దస్యాసాధారణత్వేనవ్యక్తివిశేషోపస్థాపనేపితద్వ్యక్తివిశేషస్యశ్రీపాదలాక్షారసాంకం

సా- సం — చాత్రస్వారస్యం- కూటస్థపదమ్‟అకలకిల్ తే„ నిత్యాది గాథాప్రణేతృ ప్రపన్న జనకూటస్థపరమ్. తస్మాలకోషి స్వరూప మిత్యాదిక స్సాంప్రదాయిక గ్రంథః- నహీదం విభవః ఇత్థంత్వవిభవశ్చ

మూ—అనన్యోపాయత్వ విరుద్ధమాన ఉపాయద్విత్వ ప్రసంగమ్ ఇవ్విడత్తిల్ బాధకమానాలో వెన్నిల్ ? అనన్య ప్రయోజనత్వ విరుద్ధమాన ప్రాప్యద్విత్వ ప్రసంగత్తాలే ఉత్తర ఖండత్తిలుమ్ విశేషణత్వమ్ తవిర ప్రసంగిక్కుమ్- ఆవాల్ ఇరణ్డిడత్తిలుమ్ ఉపలక్షణమానాలో వెన్నిల్ ? గుణవిగ్రహవ్యాపారవిశేషఙ్గళుమ్ ఇరణ్డిడత్తిలుమ్ ఉపలక్షణఙ్గళాక ప్రంగిక్కుమ్ - ఉపయుక్తఙ్గళాకైయాలేయవై విశేషణఙ్గళెన్నిల్ ఇతువుమ్ పూర్వోత్తరఖండఙ్గళిల్ పత్నీసంబంధత్తిలుమ్ తుల్యమ్-

సా-దీ— బాధకమ్ శంకిక్కిరార్. అనన్యోపాయత్వేత్యాది-ఉపాయద్విత్వత్తిల్ ఏకపదసిద్ధమాన భగవదనన్యోపాయత్వమ్ భగ్నమామెన్నుకరుత్తు-ప్రతిబందియాలే పరిహరిక్కిరార్. అనన్యప్రయోజనత్వేత్యాది- అవిశేషణత్వమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - ఇష్టప్రసంగమెన్ను శంకిక్కిరార్- ఆనాలెన్ను - గుణవిగ్రహాదికళ్ ఉపాయోపయుక్తఙ్గళాకైయాల్ విశేషణఙ్గళెన్నిల్ పత్నీ సంబంధత్తిలు మొక్కు మెన్కిరార్ - ఉపయుక్తఙ్గళెన్ను- గుణాదికళిర్పోల్

సా-స్వా— పరాక్ ప్రత్యుపాలంభోక్తిః- ఇన్త శ్లోకత్తిల్ ఇప్పడి అర్థం కొళ్ళావిడిల్ ఇదంశబ్ద వైయ్యర్థ్యముమ్ ప్రకారాది పదం వినా ఇద మిత్థంత్వ విభవః ఎన్ను నిర్దేశము మసంగత మామెన్ను కరుత్తు- బాధకాభావాచ్ఛబ్ద స్వారస్య భంగమ్ కూడాతెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? శ్రీమచ్ఛబ్దత్తుక్కు విశేషణ పరత్వే అనన్యోపాయత్వ భంగరూప బాధక మిల్లైయో ? ఎన్ను శంకిత్తు ప్రతిబంద్యా ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ . అనన్యేతి - ఇష్టాపత్తియిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఆనాలితి - కారుణ్య గుణాద్యభావే రక్షణ క్రియానుపపత్తేస్తేషా ముప లక్షణత్వం నసంభవతి ఎన్నుకరుత్తు - పర ముఖేన పరిహారం వాచిప్పియా నిన్ను కొణ్డుత్తర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఉపయుక్తేతి - స్వాతంత్ర్య కారుణ్య సంబంధ విశేషైరేవ శరణ్యర్ రక్షక నెన్ను శొల్లు కిర వాది కళుక్కిష్టాపత్తి కూడాతెన్ను కరుత్తు - గుణాది కళిల్పోలే

సా-ప్ర—ఉపాయద్విత్వప్రసంగస్యైవ అనన్యోపాయత్వవిరోధినో విశేషణత్వవిరోధిత్వాదిత్యత్రాహ - అనన్యోపాయత్వేత్యాదినా - ఇష్టప్రసంగత్వ మాశంక్య తథాత్వే నిష్టమాహ - ఆనా లిత్యాదినా - గుణ విగ్రహవ్యాపార విశేషఙ్గళు మితి - ఉపాయత్వోప యుక్తా గుణాః కారుణ్యజ్ఞానశక్త్యాదయః-ప్రాప్యత్వోపయుక్తాస్తు ఆనందసౌందర్యాదయః- ఉపాయత్వోపయుక్తా అర్చా విగ్రహ విశేషాః . ఉపేయత్వోపయుక్తాః పరవాసుదేవాది విగ్రహ విశేషాదయః - మోక్ష యిష్యామీతి సంకల్ప విశేషాః ఉపాయత్వోపయుక్తా వ్యాపారాః . ముక్త్యనంతర భావ్యను సంచరణాది హేతుభూతా స్సంకల్ప విశేషాః ప్రాప్యత్వోప యుక్తావ్యాపారాః - గుణ విగ్రహాదీనాం ప్రాప్యత్వోపాయత్వోప యోగాత్తేషాం విశేషణత్వాంగీకారే లక్ష్మ్యాశ్చోపయోగా ద్విశేషణత్వ మేవేత్యాహ-ఉపయుక్తఙ్గళాకైయాలిత్యాదినా- కేచిద్గుణా ఉపాయత్వోప

సా-వి— వినావగంతు మశక్యత్వా త్తస్యా అపి తత్పర్యవసాన మావశ్యక మితి భావః- ప్రసిద్ధ మానేతి - అత్ర విశేషణత్వస్యైవ ప్రతిపాదితత్వా దితిభావః -

సా-సం—వస్తున ఉపలక్షణం భవతి . తథా సాంప్రదాయికోక్త్య పహతం పరమతం కథం జీవేదితిభావః - మయాదురూహాశిక్షాయాం స్వరూపమితి శ్లోకార్థస్య లిఖితత్వాదిహాచ ననవిలేఖనీయః. బాధకమ్ , స్వారస్యబాధకమ్- ఉపలక్షణఙ్గళాక ప్రసంగిక్కుమిత్యం తేనపరతర్కాణా మాభాససమానయోగక్షేమత్వ ముక్తం-

మూ—ఉపయోగవిశేషఙ్గళ్ తత్తద్వస్తుక్కళుక్కు అనురూపమానపడియులే ప్రమాణసంప్రదాయఙ్గళాలే కణ్డు కొళ్వతు. వస్త్వనురూపమాయిరే ఉపయోగమిరుప్పతు.

సా-దీ— పత్నీ సంబన్ధత్తిల్ ఉపయోగమేతు ? ఎన్న యథాప్రమాణమ్ సంప్రదాయత్తాలఱియలామెన్కిఱార్ - ఉపయోగ విశేషేత్యాది - ఉపేత్తై తవిర్న్తు అనుమతియాలే భగవానుక్కు మోక్షయిష్యామి ఎన్నుమ్ సంకల్పత్తై ఉత్పాదిక్కైక్కు ఉపయోగమెన్నుకరుత్తు - అనుమన్తృత్వత్తాల్ పత్నిక్కు యాగకర్తృత్వ ముణ్డిఱే - ప్రాప్య ప్రాపకావస్థాద్వయేప్యుపకారప్రకారత్తై వమ్మాళ్వార్ కాట్టినారెన్కిఱార్ -

సా-స్వా— ఉపయోగమిల్లామైయాలే తౌల్యమ్ కూడుమో ? ఉపలక్షణమెన్ను శొల్ల వేణ్డావో ? ఉపయోగముణ్డానాలుమ్ గుణాది తుల్యమాయ్ ముపయోగమ్ సిద్ధిక్కుమెన్ను అన్యథాసిద్ధి సంభావిత్తై యాక్కైయాలే భరస్వీకర్తృత్వాది రూపోపయోగమ్ శొల్లుకిఱతు కూడుమో ?! ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఉపయోగేతి - చేతనరూప లక్ష్మీవిశేషణత్తుక్కు అచేతనవదుపయోగమ్ శొల్లుకై శ్రియశ్చైతన్య గ్రాహక ప్రమాణ విరుద్ధమాకైయాలే తదానుగుణ్యేన భరస్వీకర్తృత్వాద్యుపయోగమ్ శొల్లిత్తెన్ను కరుత్తు - ఆనాలుమ్ శ్రియః పురుషకారత్వాద్యుపయోగత్తాలుమ్ విశేషణత్వ మన్యథా సిద్ధమన్నో ? భరస్వీకర్తృత్వరూపోపయోగ నిబన్ధనముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - వస్త్వనురూపేతి - " అస్యేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ - ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం ,, మిత్యాది ప్రమాణబలత్తాలే శ్రియస్సర్వభూతేశ్వరత్వముమ్, భగవత్పత్నీత్వముమ్ సిద్ధమానాల్ పురుషకారత్వోపయోగమాత్రావచ్ఛేదే ప్రమాణాభావేన ఉభయవిధోపయోగముమిఙ్గు ప్రామాణికమెన్ను కరుత్తు - కూటస్థసంప్రదాయ

సా-ప్ర—యుక్తాస్తేషాం కేవా ఉపయోగప్రకారా ఇత్యత్ర గుణానాం బహుత్వాత్తేషాం తదుపయోగవిశేషాణాం చోక్తౌ గ్రన్థవిస్తరస్స్యాదితి ప్రమాణసంప్రదాయాభ్యాం జ్ఞాతవ్యత్వమాహ - ఉపయోగవిశేషేత్యాదినా - సర్వజ్ఞత్వ, సర్వశక్తిత్వ, సత్యసంకల్పత్వ, పరమకారుణికత్వ, వాత్సల్య సౌశీల్యాదయః ప్రాధాన్యేనోపయుక్తా గుణాః - తత్ర సర్వేషాం గుణానాం సామాన్యత ఉపయోగో భగవత ఆశ్రయణీయత్వజ్ఞాపనం. ప్రాతిస్వికోపయోగస్తు భాగవతానామపేక్షితజ్ఞానం తత్ప్రదానవిరోధిభూత నివర్త్యదుష్కర్మజ్ఞానంచ సార్వజ్ఞస్యోపయోగః - తదభిప్రాయేణోక్తం " యో వేత్తి యుగపత్సర్వం ప్రత్యక్షేణ సదా స్వతః ,, ఇతి. శక్తేస్తు విరోధినిరాసః - ఏతదభిప్రాయేణోక్తం " ఏవం భూతోప్యశక్తస్సన్న త్రాణం భవితుం క్షమః । ఇతి బుధ్యాస్య దేవస్య గోప్తృశక్తినిరూపణ ,, మితి - తేజో

సా-వి— ప్రమాణసంప్రదాయఙ్గళిలే ఇతి - ప్రమాణేషు సంప్రదాయేషుచ. ఉపయోగవిశేషఙ్గళ్, పురుషకారత్వ రక్షాభరస్వీకారత్వాదయః. గుణోపయోగాః, పూర్వోక్తప్రకారాశ్చద్రష్టవ్యాః. ఏతదభిప్రాయేణైవోక్తం వస్త్వనురూపమాయిరే ఇతి. ప్రాప్యప్రాపకావస్థాయాః శ్రియోప్యుపకారం పరాంకుశ

సా-సం— ఉపయోగవిశేషఙ్గళితి - నహ్యుపయోగో ననుగత ఇతి కార్యోపయోగినో విశేషణత్వాపలాప ఇతి భావః - వస్త్వన్తరవదనుపయోగాదయముపయోగ ఏవనేతి యదితదా ప్రతిబన్ధ్యభిప్రాయేణాహ, వస్త్వితి - శ్రియో విశేషణవ్యవస్థాపకం వస్త్వనుగుణమేవోపయోగవిశేషం ప్రమాణసంప్ర

మూ— ఉపాయోపేయపరమానవాక్యద్వయత్తిలుమ్ శ్రూయమాణ విశేషణత్తినుడైయ ఉపయోగ ప్రకారత్తై

సా-దీ— ఉపాయోపేయేత్యాది -

సా-స్వా— విరుద్ధమాక వెన్ను దూషిత్తు కూడుమో? ప్రపన్నజనసంతానకూటస్థరాన నమ్మాళ్వార్ ఉపయోగ విశేషమ్ శొల్లామైయాలే పూర్వఖండత్తిల్ విశేషణత్వం కూడుమో ? ఉత్తర ఖండైక రూప్యత్తాలే విశేషణత్వమ్ కొళ్ళవేణుమెన్నిల్ ఉపయోగాభావత్తాలే ఉత్తర ఖండత్తిలుమ్ విశేషణత్వమ్ కూడాతే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఉపాయేతి - శ్రూయమాణేతి - అవిశేషేణ శ్రూయమాణ శబ్దత్తుక్కు వైరూప్య కల్పన మసంగతమెన్నుకరుత్తు - వాక్యద్వయత్తిలుమితి నిర్దేశేన ఉపలక్షణత్వపక్షత్తిల్ పూర్వ

సా-ప్ర— బలవీర్యాదీనాంతు శ్రమాద్యవద్యాభావజ్ఞాపనం-ఏతదభిప్రేత్యోక్తం ‹‹బలంవీర్యంతథాతేజశ్శక్తిత్తు గుణత్రయమ్ । శ్రమాద్యవద్యాభావాఖ్యం జ్ఞానాదేరుపసర్జన ›› మితి శ్రమాద్యవద్యాభావమాఖ్యాతీత్యర్థః - సత్యసంకల్పత్వస్యాశ్రయణానంతర మపరాధకరణే ప్యపేక్షిత ప్రదానముపయోగః - ఏతదభిప్రేత్యోక్తం ‹‹అప్యహంజీవితం జహ్యామ్- వోపాయద్యపితస్యస్యా ›› దిత్యాది- పరమకారుణికత్వస్య భరన్యాసరూపవ్యాజమాత్రేణాపేక్షిత దానముపయోగః - ఏతదభిప్రాయేణోక్తం ‹‹మిత్రభావేన సంప్రాప్తం నత్యజేయంకథంచనే›› త్యాది - వాత్సల్యస్య ప్రపితోస్స స్వస్మిన్ దోషానుసంధానేన జనితాయోగ్యతానుసంధానస్య ప్రతిబంధకః ఫలం - ఏతదభిప్రాయేణోక్తం ‹‹దురాచారోపి సర్వాశీ కృతఘ్నో నాస్తికఃపురా । సమాశ్రయేదాదిదేవం శ్రద్ధయా శరణంయది । నిర్దోషం విద్ధితం జంతుం ప్రభావాత్పరమాత్మన ››, ఇత్యాది - స్వామిత్వస్య చేతనరక్షణే భగవదర్థత్వ జ్ఞాపనముపయోగః - ఏతదభిప్రాయేణోక్తం ‹‹రక్షతే భగవాన్ విష్ణుర్భక్తానాత్మశరీరవ ›› దిత్యాది- సౌశీల్యస్య పరత్వజ్ఞానాదప్రాప్యత్వశంకానిరాస ఉపయోగః - ఏతదభిప్రాయేణోక్తం ‹‹గుహేనసహితో రామో లక్ష్మణేనచ సీతయా । అహంవో బాంధవో జాత ››, ఇత్యాది - ఏవమాదయో గుణానాముపయోగాస్తత్ర ప్రమాణానిచ సంప్రదాయతో జ్ఞాతవ్యానీతి భావః - నన్వేవంతర్హి ఉపయుక్త గుణవిశిష్టాద్భగవత ఏవ మోక్షసిద్ధేః కిమర్థం లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వస్వీకార ఇత్యత్ర తాదృశగుణవిశిష్టలక్ష్మ్యైవ మోక్షసిద్ధౌ కిం భగవతఉపాయత్వేన లక్ష్మీ విశిష్టేనవా భగవతా మోక్షోపపత్తౌ కింగుణవైశిష్ట్యే నేతి నైపరీత్య ప్రసంగే భగవత ఉపాయత్వే గుణానాం విశేషణత్వే ఉపయోగేచ ప్రమాణసద్భావాత్ తదంగీకారే లక్ష్మ్యా అప్యుపాయత్వే ‹‹కామవత్సా అమృతందుహానా- శ్రియం లోకే దేవజుష్టాముదారాం . సానో లోక మమృతం దధాతు - ఈశానాదేవీ భువనస్యాధిపత్నీ - శ్రేయంవసానా అమృతత్వమాయన్ . సర్వ ద్విభాతా సర్వాశ్రయా సముద్రపరిపోషిణీ । భవ గంగాప హారిణీ. పర నిర్వాణ దాయినీ. జ్యోతిష్మత్యమృతావహా - ఆత్మవిద్యాచ దేవిత్వం విముక్తిఫలదాయినీ । ఐశ్వర్య మక్షరగతిం పరమంపదంవా కస్మైచిదంజలి భరం వహతే వితీర్య । అస్మైనకించి దుచితం కృతమిత్యథాంబ త్వంలజ్జసే కథయకోయ ముదారభావ››, ఇత్యాది ప్రమాణానాం సంప్రదాయస్యచ విద్యమానత్వాత్తస్యా అప్యుపాయత్వ మంగీకార్య మిత్యభిప్రాయేణ తస్యాఉపయోగం దర్శయతి - ఉపాయోపేయ పరమానే త్యాదినా -

మూ— "వేరిమారాత పూమేల్ ఇరుప్పాళ్ విన్నై తీర్క్కుమే ,, ఎన్నుమ్ "నిన్ తిరువరుళుమ్ పఙ్గయత్తాళ్ తిరువరుళుమ్ కొణ్డు నిన్ కోయిల్ శీయ్త్తు,, నమ్మ్కుడ్ వాళ్ అరుళి చ్చేయ్ తాన్ -

తా – దీ ...వేరిమారాత విత్యాది – వేరి, పరిమళమ్– ఇత్తాలమారాత, సతత సంబద్ధ మాన పూం ఇవ నన్ముడైయ ప్రవర్తనవిరోధి నివర్తకత్వత్తై శ్రీవాల్మీకి భగవానుమ్ అనుబంధిత్తా నెన్కిఱాన్ –

సా-స్వా—ఖండత్తిల్ శ్రీమ చ్ఛబ్ద శ్రవణం వ్యక్తమాక ప్రసంగిక్కు మెన్నుపడి- వేరి–మెం, పరిమళమ్–మారాత, విచ్ఛేదియాత – సదా పరిమళ వత్తాన – పూమేల్ , పుష్పోపరి – ఇరుప్పాళ్, వసియా నిర్కిఱ- పెరియ పిరాట్టియార్ – విన్నైతీర్క్కుమ్ , సంకోచా భావా దుపాయ విరోధి పాపఙ్గళైయుమ్ ప్రాప్తివిరోధి పాపఙ్గళైయుమ్ తీర్క్కు మెన్నపడి – ఇతినాలే ఉభయ విధ పాప నివర్తకత్వమే పూర్వ ఖండత్తిల్ ఉపయోగ మెన్ను కరుత్తు • నిన్నితి – నిన్ తిరువరుళుమ్, దేవరీ రుడైయ శ్రీమత్కృపైయుమ్ – పఙ్కయత్తాళ్,సంపజత్తిలే వసిక్కు మవళాన పెరియ పిరాట్టియా రుడైయ – తిరువరుళుంకొణ్డు, దివ్య దంపతిక ళుడైయ కైంకర్య పర్యంత గుణ పరి పాకత్తై యవల మ్బిత్తు కొణ్డెన్నపడి-నిన్ కోయిల్ శీయ్త్తు, త్వదీయవిన్యాయతనే కైంకర్యమ్ పణ్ణి యెన్నపడి – ద్వయార్థ కారోక్తరీత్యా కైంకర్య పర్యంత గుణ పరి పాకో త్పాదకత్వ ముత్తర ఖండత్తిల్ ఉపయోగ మెన్నపడి – ప్రపత్తి విధాయక చరమశ్లోకత్తిల్ "అహంత్వాసర్వ

నా-ప్ర— వేరిమారాతేత్యాది - కదాపి సౌగంధ్య విచ్ఛేదరహితే పద్మే స్థితాలక్ష్మీ స్సర్వ పాప నివర్తనం కుర్యాత్తిఱలే త్యర్థః – నిన్తిరువరుళు మిత్యాది-త్వత్కృపాం శ్రియః కృపాంచావలంబ్య త్వదా వాస స్థల సమ్మార్జనరూప కైంకర్యం కృత్వేత్యర్థః – ఏవంచ భగవత్స్వరూపగుణ విభూతిసాక్షాత్కారవద్భిః పరమాచార్యైః శ్రీశఠకోపైః లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వే ఉపేయత్వే ఉక్తే ఇతితయోః ప్రామాణికత్వ మేవేతి భావః-

తా-వి— మునిరప్యాహేత్యాహ-వేరిమారాతఇతి-వేరిమారాతపూమేలిరుప్పాళ్ విన్నైతీర్క్కుమే. వేరిమారాత, సౌగంధ్యవిచ్ఛేద రహితస్య• పూ, పుష్పస్య- పద్మస్య - మేల్, ఉపరి• ఇరుప్పాళ్, స్థితాశ్రీః- విన్నై, పాపాని- తీర్క్కుమే• నివర్తయేత్ • ఇదంపాపనాశం ప్రాప్యరుచి మిత్యుక్త్వా పరత్వం దర్శితం- నిన్తిరువరు ళుమ్ పఙ్కయత్తాళ్ తిరువరుళుమ్ కొణ్డు నిన్కోయిల్శీయ్త్తు.త్వత్కృపాంలక్ష్మీకృపాంచావలంబ్యత్వదావిర్భావస్థలేసంమార్జనంకృత్వా-ఇదంసాక్షాదుపేయత్వేకథనపరం-భగవతాతుల్యయోగక్షేమత్వేనోక్తత్వాత్ -

నా-సం—ద్వాభ్యాం దర్శయతి- వేరిమారాత్యేత్యాదినా- నిత్యపరిమళవత్పుష్పోపరిస్థా పాపంనివర్తయేదిత్యర్థః • నిరుప నపం విన్నై ఇతిపద ముపాయ విరోధి నముపేయవిరోధి నంచ పాప మభిధత్తే – తత్ర చ ఉపాయ సిద్ధేః ప్రాగస హాయ విరోధిని వర్తకే యంత న్నైఘ్యనం తర మే కాభి ప్రాయేణ సర్వే ష్వపాయవిరోధినమపినివర్తయ తీత్యర్థః తయా సాక్షా ఉపాయత్వే నైవోపయోగ స్సిద్ధ ఇతిభావః• పురుషకారత్వోపయోగ పక్షే మేతస్య ప్రసంగస్యాం • తీర్క్కుమే ఇత్యత్రవచనాదితి హ్యావయ•• ఉపేయత్వే భగవతాయది ద్వోపాప నివర్తకౌ తథా స్యాత్ కావకత్వ స్యాదామితి శంకాం ప్రసిద్ధేన పరిహరతి , నిన్తిరువరుళుమితి • శీయ్త్తితి సమ్మార్జన వత్వాత్ త్వం సర్వమపి కైంకర్య మితి సంభవతీత్యాహ• "పసిరాళ్ త్వా వినాకశ్చి చ్ఛక్తి మానస్తి కశ్చన , మైవోక్త మహా హేంవా శక్తిసాన్యత్ర కారణం క్వచి ,, దితి శ్రీవచనాత్

మూ— " అలమేషా పరిత్రాతుం రాక్షస్యో మహతో భయాత్ ", ఎన్నుమ్ " అల మేషా పరి త్రాతుం రాఘవా ద్రాక్షసీ గణమ్ ", ఎన్నుమ్, శ్రీవాల్మీకి భగవాన్ శరణా గతి సారమాన ఆదికావ్యత్తిలే ని బంధిత్తాన్. " సంసారార్ణవతారిణీమ్ ", ఎన్ఱు హిరణ్య గర్భ కాశ్య పాదికళుమ్‌శొన్నార్‌కళ్- "వాచః పరం ప్రార్థయిత్వా ప్రపద్యే న్నియతః శ్రియమ్ ", ఎన్ఱు శ్రీ శౌనక భగవాన్ విధిత్తాన్ -

---

సా-దీ— అలమేషేత్యాదియాల్ - మహతోభయా త్పరిత్రాతుం, సర్వవిరోధిభ్యః పరిపాతుమెన్నై - తస్మాద్యుష్మాన్ ప్రాణభయాదపి పరిత్రాతు మలమెన్ఱు కరుత్తు - రాఘవోయదియుష్మాన్ జిఘాంసతి తస్మా దప్యయం యుష్మాన్ పరిత్రాతు మలం. అతస్సర్వ విరోధిభ్యస్త్రాణే సమర్థై ఎన్ఱపడి. సామర్థ్యతస్సర్వ విరోధి నివర్తకత్వ మిజ్జభిప్రేత మాకైయాల్ సంసారాఖ్య విరోధియిల్ నిన్ఱుమ్ రక్షణముమిజ్జు సిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు - శరణాగతిసారమాన, శరణాగతిరేవ సారతయాప్రతిపాద్యాయస్య తత్ - ఆదికావ్య శబ్దత్తాల్ "నతేవాగనృతాకావ్యే- కావ్యం రామాయణం కృత్స్నం", ఇత్యాదియుమ్ సూచితమ్ - ఇవ ళుక్తైయ సాక్షాత్సంసార తారకత్వత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్ - సంసారార్ణవ తారిణీ మిత్యాది - హిరణ్య గర్భాది సంహితైకళిల్ శొల్లప్పట్ట తెన్ఱపడి. వాచః పరమితి - వాచఃపరం, వాచామగోచర మహిమానం నారాయణం. ప్రార్థయిత్వా, ప్రాప్తుకామన్ - శ్రియన్నియతః ప్రపద్యేల్, శ్రీప్రపత్తిమ్‌కుర్యాదెన్నై.

సా-స్వా— పాపేభ్యో మోక్ష యిష్యామి,, ఎన్ఱీశ్వరనుక్కే-యనిష్ట నివర్తకత్వం శొల్లుకైయాలేతద్విరుద్ధ మాక ఇప్పడి శొన్నతు కూడుమో ? ప్రబల ప్రమాణమ్ వేణ్డావో ? ఎన్న ప్రమాణజ్జలై యుదాహరిక్కిఱార్ - అల మిత్యాదినా. ఏషా మహతో భయాత్, సంసారాఖ్య మహాభయాదపి - త్రాతుమలం, సమర్థః. కింపునః ప్రాణ భయా ద్భవతీనాం రక్షణేయెన్ఱు కరుత్తు - అల మితి- రాఘవా పి యది రాక్షసీ గణం జిఘాంసతి తస్మా దపి రాక్షసీగణం త్రాతు మియ మలం - అత స్సర్వవిరోధి నివర్తకత్వం కై ముత్య సిద్ధ మెన్ఱు కరుత్తు - శరణాగతి సార మానేతి. శరణాగతి రేవ సారతయా ప్రతిపాద్యాయస్మిన్ తచ్ఛరణా గతి సారం - ఆది కావ్యేతి - " నతేవాగ నృతాకావ్యే కాచిదత్ర భవిష్యతి। కావ్యం రామాయణంకృత్స్నం సీతాయా శ్చరితం మహది ", త్యాదికం సూచిత మెన్ఱపడి - సంసా రేతి - " సర్వకామ ప్రదాం రమ్యాంసం సారార్ణవ తారిణీమ్। క్షిప్రప్రసాదినీం [దేవీం] రమ్యాం శరణ్యా మనుచింతయే ", దితి వచనమ్. వాచః పరమితి. పరం తాత్పర్య విషయీభూతం శ్రీమన్నారాయణం. ప్రార్థ యిత్వా, తత్ప్రాప్తి కామ ఇతి యావత్. శ్రియం నియతః ప్రపద్యేత్- నియతః, నియమవిశిష్టస్సన్-నియమేనప్రపద్యేదిత్యర్థః.
నతు వాచః పరం జిజ్ఞాసు రిత్యుక్తం - ఇతినాలే సాక్షాన్మోక్ష సాధనత్వమ్ శొల్లిత్తెన్ఱుకరుత్తు-

---

సా-ప్ర— "నతేవాగనృతాకావ్యే కాచిదత్ర భవిష్య", తితి బ్రహ్మదత్తవర వాల్మీకినో పాయత్వోక్తేస్తద్వదేవ ప్రమాణతమేషు భగవచ్ఛాస్త్రాదిషూక్తే శ్చ తత్స్వీకార్యమిత్యాహ - అలమేషేత్యాదినా-

---

సా-సం— శ్శక్తిశక్తిమద్భావ పరపంచరాత్ర వచనాత్కు-శంకాపరిహారోత్రద్రష్టవ్యః. వాచఃపరం, వాచామగోచరం స్థానం- యథా " ముముక్షుర్వై ", ఇతి శ్రుతి ర్విధిపరా తథావాచః పరం ప్రార్థ యిత్వా సన్ పురుషః ప్రపదనం కుర్యాదిత్యస్యాపి విధి పరత్వా ద్విధిత్తా నిత్యుక్తమ్.

మూ— ‹‹ఆత్మ విద్యాచ దేవిత్వం విముక్తి ఫల దాయినీ ,, ఎన్ఱు పులస్త్య వసిష్ఠవర ప్రసాదలబ్ధ పర దేవతా పార మార్థ్య జ్ఞానముడైయ శ్రీపరాశర బ్రహ్మర్షి అరుళిచ్చెయ్ దాన్ - విముక్తిఫలదాయినీ ఎన్కిఱవిదు ఆత్మవిద్యా విశేషణమానాలుమ్ తత్సామానాధి కరణ్యత్తాల్ అతు ఇవళుడైయ విభూతియాయిత్తు. శ్రియఃపతి తానుమ్ ‹‹యామాలంబ్యసుఖే నేమందుస్తరం త్రిగుణోదధిమ్। నిస్తరంత్యచిరేణైవవ్యక్తధ్యానపరాయణాః,, ఎన్ఱు శ్రీసాత్వత త్తిలే శ్రియః(శ్రీ)పతిరూపధ్యానత్తిలేయరుళిచ్చెయ్ దాన్- తత్పరజ్గళాన శాస్త్రజ్గళ్ నిర్క-

సా.దీ— వాచకపరమెన్ఱు ప్రపత్తి ఫలమ్ శొల్లుకైయా లుపాయత్వం సిద్ధమ్ . ఆత్మ విద్యేతి - విముక్తి ఫలదాయినీత్వ మేవ - యద్వా, విముక్తిఫలదాయినీ యా ఆత్మవిద్యా అతువుమ్ నీయే యెన్ఱవ్వయమ్- ఆలంబ్య, ప్రపద్య- యాం ప్రపద్య నిస్తరంతి ఎన్ఱ సమభి వ్యాహారత్తాల్ సంసార తరణమ్ శ్రీ ప్రపత్తి సాధ్యమాయ్ తోత్తుమ్ శ్రీపతేః రూపధ్యాన ముచ్యతే యస్మిన్ ప్రకరణే అత్త ప్రకరణత్తిలెన్కై - శ్రీసూక్తాది తత్పర శాస్త్రజ్గళైక్కాట్టిలుమ్ మధ్యస్థజ్గళాన శ్రీశఠకోప దివ్యసూక్త్యాది శాస్త్రజ్గళతి ప్రబలజ్గళెన్కిఱార్ - తత్పరజ్గళాన విత్యాది . తత్పర శాస్త్రజ్గళుకుక్ పక్షపాత మాపాదిత్తాలుమ్ మధ్యస్థశాస్త్రజ్గళిల్

సా.స్వా—ఆత్మ విద్యేతి- దేవిత్వ మితి- వ్యవహితత్వాద్విముక్తి ఫలదా యినీత్వస్యఆత్మ విద్యాయాంనాన్వయః . కింత్వవ్యవహితత్వా త్త్వ మిత్యత్రాన్వయ ఇతి భావః - పులస్త్యేత్యాదినా ప్రామాణ్య దృఢీ కారమెన్ఱు కరుత్తు- ఇని వ్యవ హితాన్వయ మభ్యుపేత్యాపి పరిహార మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . విముక్తీతి - విభూతిభూతాత్మ విద్యాయా విముక్తిదాయి నీత్వం విభూతి మతీతి శ్రీగత మేవ - స్తుత్యర్థ మౌపచారికం ప్రయుక్తం - ఇతి నాలేపిరాట్టిక్కు విముక్తి దాయినీత్వం సుదృఢ మెన్ఱు కరుత్తు - ఇఙ్గు విముక్తి సాధనత్వ మాత్ర పరత్వే విముక్తి ఫల సాధన మిత్యేవ నిర్దేశస్స్యాత్ - దాయినీతి చేతస గత దాతృత్వ కథన మసంగత మెన్ఱు కరుత్తు - ఆకైయాల్ సామానాధి కరణ్య లబ్ధ విభూతిత్వ వత్యా విద్యాయా మోక్షదాయినీత్వే విభూతి మత్యాః శ్రియః కైముత్య సిద్ధం మోక్షదాయినీత్వ మెన్ఱు కరుత్తు - శ్రియః పతి తానుమితి - ఎతిరికైవిడు తీట్టాన కణక్కిలెన్ఱపడి - యామాలంబ్య , ప్రపద్య ఎన్ఱపడి . అచిరేణ, సాధనాంతరవ్యవధాన మంతరేణ ఎన్ఱపడి - వ్యక్తధ్యాన పరాయణాః యామాలంబ్యేత్యన్వయః . శ్రియ అనా శ్రయణే మదాశ్రయణ మాత్రాత్త్రిగుణ నిస్తారోన సంభవతి ఎన్ఱు కరుత్తు - ‹‹ ఆత్మ విద్యాచ దేవిత్వం విముక్తి ఫలదాయినీ,, ఎన్ఱు సాక్షాన్మోక్ష సాధనత్వప్రతిపాదక ప్రమాణా పేక్షయాధి కార్థా భావాత్ యామాలంబ్యఎన్కిఱ వచనో పాదానమ్ వ్యర్థమన్నో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -తత్ప రేతి-తత్పరశాస్త్రజ్గళుకుక్

సా . ప్ర — తత్పర జ్గళానశాస్త్రజ్గళ్ నిఱ్కవితి. లక్ష్మ్యాఉపాయత్వో పేయత్వ,సర్వ కారణత్వ, సర్వాంతర్యామిత్వ,ప్రతిపాదనపరలక్ష్మీతంత్రాద్యపర్యాలోచనే త్యుదాహృతవాల్మీకి,హిరణ్యగర్భ, కాశ్యప,

సా.వి — ఆత్మవిద్యావిశేషణ మానాలుమితి - విముక్తిఫలదాయినీ ఆత్మవిద్యాచ దేవిత్వ మితి సామానాధికరణ్యాన్మోక్షవిద్యాత్వద్విభూతి రిత్యర్థః - శ్రియఃపతి రూపధ్యానత్తిలే - రూప ధ్యాన ప్రకరణే.

సా - సం —విభూతి యాయ్ త్తితి. దాతృత్వస్య చేతన ధర్మత్వా ద్విద్యాయా స్తదసంభవా ద్విద్యా విభూతికాయా దేవ్యా ఏవ దాతృత్వపర్యవసాన మితిభావః. ఆలంబ్య, ఆశ్రిత్య. తత్పరజ్గళితి. చతుశ్శ్లోక్యాదీనాం

మూ— ఇమ్మధ్యస్థ శాస్త్రఙ్గళతి ప్రబలఙ్గళ్ - ఆళవన్దారుమ్ ‘‘జగత్సమస్తం యదపాంగ సంశ్రయమ్’’, ఎన్ఱుమ్ ‘‘శ్రేయో నహ్యరవింద లోచనమనః కాంతాప్రసాదాదృతే సంసృత్యక్షర వైష్ణవాధ్వసు నృణాం సంభావ్యతే కర్హిచిత్’’, ఎన్ఱుమ్ అరుళిచ్చెయ్దార్ - శ్రీభాష్యకారరుమ్ శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిలే ‘‘శేష శేషాశనాదిసర్వం పరిజనం భగవతస్తత్తదవస్థోచిత పరిచర్యాయామాజ్ఞాపయంత్యా’’, ఎన్ఱు భగవత్కైంకర్యరూప పరమపురుషార్థమ్ ఇవళ్ నియోగత్తిఱ్పడియేనడత్తవేణుమెన్ఱరుళిచ్చెయ్దార్-

సా-దీ.— పక్షపాత శంకై పణ్ణ ప్రాప్తికామైయాల్ ప్రబలఙ్గళెన్ఱుకరుత్తు-ఉక్తార్థత్తిల్ పూర్వాచార్యసూక్తికళై కాట్టుకిరార్ - జగత్సమస్త మిత్యాదియాల్ - యదపాంగ సంశ్రయం, యదపాంగత్తై సంశ్రయిత్తు అనిష్టనివృత్త్యాది స్వాభిలషితత్తై ప్పెఱుకిఱ తెన్నై. కాంతాప్రసాదాదృతే శ్రేయోనఎన్ఱాల్ ప్రసాదేసతి శ్రేయః ఎన్ఱు లభిక్కైయాల్ అన్వయ వ్యతి రేకఙ్గళాలే శ్రేయస్సాధనత్వం స్వరసమాక ప్రతిపాదిక్క-

సా-స్వా — స్తుతిపరత్వసంభావనైయుణ్డు. ఇతుక్కు-అతుకూడయిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు-యద్వా, తత్పరఙ్గళాన శ్రీసహస్రనామాదిబహుప్రమాణఙ్గళైవిట్టు శ్రీరామాయణాద్యుపన్యాసమ్ కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. తత్పరఙ్గళానేతి - ఇమ్మధ్యస్థశాస్త్రఙ్గళ్ అలమేషె. త్యారభ్యఏతావత్పర్యంతప్రమాణఙ్గళెన్ఱపడి - శ్రీరామాయణాదికళ్ భగవత్పారమ్యాదికథనైదం పర్యేణ ప్రవృత్తఙ్గళాకైయాలుమ్ ప్రసక్తానుప్రసక్తమాక శ్రియస్స్వ నిష్ట నివర్తకత్వ సర్వేష్ట ప్రాపకత్వాది కథనం శ్రీసూక్త్యైదం పర్యేణ ప్రవృత్తమల్లామైయాలే మధ్యస్థ శాస్త్రఙ్గళాకైయాలే అతి ప్రబలఙ్గళెన్ఱపడి - ఇని ఇన్త ప్రమాణానుగుణమాక ప్రవృత్త పూర్వాచార్య వాక్యఙ్గళుమ్ శ్రియ స్సాక్షాన్మోక్ష సాధనత్వే ప్రమాణ మెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆళవన్దారు మిత్యాదినా - యదపాంగ సంశ్రయ మితితద్ధార్యత్వోక్త్యా ధారకత్వ కథనేన తద్వ్యాప్యం కారణత్వోపాయత్వాదిక మపి సిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు. శేషేతి. అత్రాజ్ఞాపనం నిత్యముక్తానాం సర్వజ్ఞతయా కైంకర్యోపయుక్త జ్ఞానోత్పాదనం నభవతి - కింతు తత్తదవస్థోచిత కైంకర్యేచ్ఛోత్పాదన మితి గద్య భాష్యేవివృతం - ఇఙ్గు నియోగ పరమాక వ్యాఖ్యాత మామ్ త్తు - నిత్యసూరీణాం కైంకర్యమేతన్నియోగాధీనమిత్యుక్తె

సా-ప్ర— శౌనక, పరాశరాది ప్రోక్తమధ్యస్థ శాస్త్రైర్లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వమప్రకంప్యం. స్తావకత్వాది శంకాప్రసంగాభావాదిత్యర్థః. అథోపాయత్వస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ. ఆళవన్దారుమిత్యాదినా. ఏతద్దర్శన ప్రవర్తకై ర్యామునాచార్య, రామానుజాచార్య, భట్టారక, వేదాంతి ముని ప్రభృతిభిరుక్తత్వాత్తత్పరిత్యాగోప సిద్ధాంత మావహే దితి భావః - శేష శేషాశనేత్యాది - నిత్యానాం నిత్యకైంకర్యస్యాపిలక్ష్మ్యధీనత్వాన్ముక్తానాం కైంకర్యే లక్ష్మ్యధీనత్వం కైముతికన్యాయసిద్ధమితిభగవత్కైంకర్య

సా-వి— మధ్యస్థ శాస్త్రఙ్గళతి ప్రబలఙ్గళ్, తత్పర శాస్త్రేణాం పక్షపాతిత్వాన్మధ్యస్థశాస్త్రాణిప్రబలానీతి భావః - మోక్షదశాభావి కైంకర్యరూప పురుషార్థస్య లక్ష్మీనియోగాధీనత్వోక్తేరితి లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వం భాష్యకార సంమతమితితత్సూక్తింప్రమాణయతి- శేష శేషాశనేతి-నిత్యానాం కైంకర్యస్యలక్ష్మ్యధీనత్వే

సా-సం— తత్పరత్వేనపక్షపాతసంభావనాయామప్యవాప్యతాసిమధ్యస్థప్రణీతతయా అతిప్రబలానీత్యర్థః. అథసంప్రదాయవాక్యోపయోగవిశేషమాహ. ఆళవన్దారుమితి. యదితి, యత్సంకల్పసంశ్రయమిత్యర్థః.

మూ — కూరత్తాழ்వానుమ్ ‹‹స్వస్తి శ్రీర్దిశతాదశేషజగతాంసర్గోపసర్గస్థితిస్స్వర్గం దుర్గతిమాపవర్గికపదం సర్వంచకుర్వన్ హరిః। యస్యావీక్ష్యముఖంతదింగితపరాధీనోవిధత్తే౽ఖిలంక్రీడేయంఖలునాన్యథాస్యరసదా స్యాదైకరస్యాత్తయా,, ఎన్ఱు సంగ్రహత్తాలర్థత్తై౦ ‹‹దేవిత్వన్మహిమావధిర్న హరిణా నాపిత్వయాజ్ఞాయతే,, ఎన్ఱు తుడఙ్గి విస్తరిత్తార్ – భట్టరుమ్ ‹‹ఐశ్వర్యమక్షరగతిం పరమంపదంవా కస్మైచిదంజలిభరం వహతేవితీర్య। అస్మైనకించిదుచితంకృతమిత్యథాంబ త్వంలజ్జసే కథయ కో౽యముదారభావః,, ఎన్ఱు శ్రుతియిలుదారశబ్దత్తుక్కు వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినార్ –

సా-దీ — ప్పడుకిఱతెన్ఱు భావమ్- తదింగితపరాధీనో విధత్తే- తదనుమత్యైవవిధానాత్తయా సహైవవిధత్తే ఎన్ఱులభిక్కుమెన్నై- తయా ఐకరస్యాత్, ఐకకంఠ్యాదెన్ఱపడి – తయా సహైవ క్రియతేచేత్ క్రీడారసదా స్యాత్ – నాన్యథా ఎన్ఱు శొల్లిత్తరే – పరమపదంవా వితీర్యేతి విరోధినివృత్తిపూర్వకం పరమపదత్తై౦ కొడుత్తెన్ఱు ఉపాయత్వమ్ శొల్లిత్తు – ‹‹శ్రియంలోకేదేవజుష్టాముదారా,, మెన్ఱ ఉదారపదత్తైఉదార

సా-స్వా — ఇతరేషాం పురుషార్థజాతంఏతత్సంకల్పాధీనమిత్యేతత్కైముత్యసిద్ధమెన్ఱుకరుత్తు – ఇసడియాకిల్ శ్రీభాష్యకారరుక్కు అత్యంతాంతరఙ్గరాన కూరత్తాழ்వాన్ ‹‹ సర్వంచ కుర్వన్ ,, ఎన్ఱు భగవత ఏవ సర్గాది కారణత్వమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ – కూరత్తాழ்వానుమితి • తదింగిత పరాధీనో విధత్తే, నతు స్వాతంత్ర్యేణ విధత్తే – ఇంగిత శబ్దేన తదేకభూత సంకల్పో లక్ష్యతే- తత్సంకల్ప సహాయేనతయా సహైవ విధత్త ఇతి ఫలితం • అన్యథా, స్వాతంత్ర్యేణ కరణే- తయా భగవత ఐకరస్యాభావాదియం సర్గాది లీలా నరసదా స్యాత్ – లోకేహి సమర్థాత్యంత సహృదయ సహాయం విద్యమానం వినా స్వయమేవ చతుర కార్య కరణం నరసదం తద్వదితి భావః – విస్తరిత్తారితి – తదింగిత పరాధీన ఇత్యత్ర సంగ్రహేణ సర్గాది కారణత్వ మాత్రరూపేణ ప్రతిపన్నం జ్ఞాన శక్తి కరుణాదిభిరప్యుత్తరత్రాపరిచ్ఛిన్న మహిమవత్త్వం దేవ్యా వర్ణ్యమానం పూర్వశ్లోకేదేవ్యాస్సర్గాద్యన్వయాభావే పరిచ్ఛిన్నత్వ ప్రసంగేనానుపపన్నం స్యాదెన్ఱు కరుత్తు – శ్రుత్యాది ప్రమాణమన్ఱిక్కే శ్రియస్సర్వ పురుషార్థ సాధనత్వంకూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ – భట్టరుమితి • ‹‹శ్రియం లోకేదేవ జుష్టాముదారా ,, మెన్కిఱ ఉదార శబ్దత్తు క్కెన్ఱపడి- ఇప్పడియాకిల్ శ్రియ స్స్వాతంత్ర్యేణ

సా-ప్ర — ప్రాప్తిరూప మోక్షే లక్ష్మ్యా అప్యుపాయత్వం ప్రమాణానుసారాద్వివక్షితమితిభావః • దేవిత్వన్మహిమావధిరిత్యాది- మహిమ్నోఅవధ్యభావో మోక్ష ప్రదత్వేఏవభవేదితిభావః. కైంకర్యస్యలక్ష్మ్య

సా-వి — కైముతిక న్యాయేన ముక్తానాం కైంకర్యస్య లక్ష్మ్యధీనత్వమితి భావః – భగవత్సంకల్పసమాన విషయో లక్ష్మీ సంకల్ప ఇతిభావః – స్వస్తీతి – ఉపసర్గః, లయః – తదింగిత పరాధీనః, తత్సంకల్ప సమాన విషయసంకల్ప ఇత్యర్థః – తయాచైకరస్యా దేకాభిలాషకత్వా దేక సంకల్ప [illegible] క్రీడా రసదా ప్రీతికరీస్యాత్- నాన్యథా, విసద్ధ సంకల్పకత్వే ప్రీతి కరీ నస్యాదితి భావః [illegible] వ్యాపారేషువిశేషణత్వ మేవనోపలక్షణత్వ మిత్యుక్తంభవతి- ‹‹స్వయంవస్తూనికుర్వ[illegible]సిజప్రకారా

సా-స — శ్రుతియిల్, ‹‹ శ్రియం లోక,, ఇతిశ్రుతౌ. నహ్యుదార [illegible] ణోపపద్యతే.

మూ— శ్రీసూక్తిభాష్యత్తిలే పెరియ జీయరుమ్ అపేక్షితార్థఙ్గళెల్లామ్ ఉపపాదిత్తార్ - ఇప్పడి శ్రుతి స్మృతి సంప్రదాయమ్ నిర్కైయాలైక్కొణ్డు శ్రీమచ్ఛబ్దత్తిల్ శొన్న విశేషణత్తుక్కు విగ్రహాదికళుక్కుప్పోలే వస్త్వనురూపమాన ఉపయోగవిశేషఙ్గళై సహృదయర్ అఱిన్దుకొళ్వతు - భరస్వీకారరహితం రక్షా

సా-దీ— భావః ఎన్ఱు ప్రత్యభిజ్ఞాపిత్తు వివరిత్తారెన్నై - ''స్వయం వస్తూద్భర్వాన్ జనమిమమకస్మాత్సరసిజప్రకారౌ పద్మాయా స్తవచ చరణౌ నశ్శరణయన్,, ఎన్ఱు భట్టర్ లక్ష్మీకల్యాణత్తిల్ నమ్మాళ్వార్ పాశురత్తుక్కర్థమాక వరుళిచ్చెయ్త స్తోత్రత్తిల్ శ్లోకాదికళు మనుసంధేయమ్ - ఇప్పడి శ్రుతిస్మృతి సంప్రదాయఙ్గళాల్ శ్రీమచ్ఛబ్దత్తిల్ విశేషణత్వేనోక్తైయాన పిరాట్టిక్కు విగ్రహాదికళుక్కుప్పోల్ భరస్వీకారాద్యుపయోగ విశేషత్తై విమత్సరరఱిన్దుకొళ్వతెన్ఱు నిగమిక్కిఱార్- ఇప్పడి ఇత్యాదియాల్ - శ్రుతిః, ద్వయమ్ శ్రీసూక్తాదియుమ్ - ఉక్తార్థత్తై కాత్తికైయాల్ సంగ్రహిత్తుక్కాట్టుకిఱార్ - భరస్వీకారరహితమితి- భరస్వీకారాదిరహితఙ్గళాన- గుణాదికళుక్కు విశేషణత్వ మంగీకరిక్కిఱ నీఙ్గళ్ భరస్వీకారాది సమర్థైయాన పిరాట్టిక్కు విశేషణత్వమే నంగీకరిక్కిఱీర్ కోళిల్లై ఎన్కిఱార్- భరస్వీకారరహితమెన్ఱు.ఉపాయో

సా-స్వా— మోక్ష సాధనత్వం ప్రసంగియాతో? ఎన్ఱు వరుళిచ్చెయ్కిఱార్-పెరియ ఇతి.అపేక్షితేతి-పతిపత్నీ భావాదినా పరస్పర శైక మత్యాదిక మెన్నపడి - ఏతావతా వాల్మీక్యాది బహువిధాప్తతమ వచనైక కంఠ్యత్తాలుమ్, ఆప్తతమ బహువిధ పూర్వాచార్య వాక్యైకకంఠ్యత్తాలుమ్, శ్రియో విశేషణ తయా ఉపాయ తయాన్వయం సుదృఢమెన్ఱుప సంహరిక్కిఱార్ - ఇప్పడీతి - సహృదయ ఇతి - అసహృదయత్వే తావన్మాత్ర సిద్ధియొழియ విశిష్టసిద్ధి యిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు- ఆనాలుమ్ పిరాట్టిక్కు ఉపాసనాది కళిలే వేద్యతయా విశేషణ తయాన్వయం కూడినాలుమ్ ప్రపత్తి విద్యైయిలే విశేషణ తయాన్వయం కూడుమో ? చేతనవస్తువుకుఱ త్తాన్ చేతనాంతర విశేషణత్వమ్ కూడుమో ? పరస్పర వైమత్య త్తాలే చేతన రక్షణో చ్ఛేద ముమ్ ప్రసంగియాతో ? ఇరువరుక్కుమ్ తుల్యమాక సాధనత్వ ముణ్డాకిల్ విశేషణతయా న్వయ నిర్బంధ ముణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - భరస్వీకారేతి-ఇహ, ప్రపత్తివిద్యాయాం - భరస్వీకారాది రహితంగుణ

సా-ప్ర— నియోగాధీనత్వం ''అస్యా దేవ్యామన స్తస్మిం స్తస్య చాస్యాం ప్రతిష్ఠిత,, మితి లక్ష్మీసంకల్ప సమాన విషయ తయావగత భగవత్సంకల్పాధీనత్వ మితిభావః. ద్రష్టవ్య తయోక్త ఉపయోగ విశేషో భవద్భిరేవ వక్తవ్య ఇత్యాకాంక్షాయాం ప్రతి బందీ ప్రదర్శన పూర్వకం విశేషణత్వ స్థాపన వ్యాజేన ఉపయోగమేవ దర్శయతి,శ్లోకద్వయేనభరస్వీకారరహితమిత్యాదినా.భరస్వీకారో రక్షా సంకల్పశ్చోపయోగ ఇతిభావః.నను

సా-వి— పద్మాయా స్తవచ చరణౌ నశ్శరణయన్ ,, ఇతి పరాశర భట్టార్యైః కృత లక్ష్మీ కల్యాణే శఠకోపశ్రీసూక్త్యర్థపరతయాకృతస్తోత్రస్థ శ్లోకోపీహానుసంధేయః- భరస్వీకారేతి-త్వద్వ్యత్నమంత రేణాహ

సా-సం— దాతుహృత్పాచారతా. న తు దాపయితరి. ఏవం ప్రమాణసంప్రదాయాభ్యాం ప్రకృతే నిష్పన్నమాహ- ఇప్పడీతి, ''ఉదారాం- కామవత్సామృతందుహానా,, ఇత్యాదయ ఇహ శ్రుతిశబ్దేన వివక్షితాః. అథలక్ష్మ్యైవివక్షితోపయోగ విశేషాన్ సంగృహ్ణాన్ ఆగ్రహ వశాద్విశేషణత్వ మన భ్యుపగచ్ఛతో మూఢాన్ ప్రతి గుణాది నిదర్శన ముఖే నాను శోచతి- భరేతి-

మూ— సంకల్పవర్జితమ్ । గుణాధిక మిహేష్టంహి శరణ్యస్య విశేషణమ్ । ఐకరస్యజుషో శ్శేషి దంపత్యో స్సర్వ కర్మసు। విశేషణ విశేష్యత్వం శ్రుతం కస్మాన్నరోచతే।

సా-దీ— భవేతి ప్రార్థనాయాం ఉపాయో భవామీతి సంకల్పం భరస్వీకారం - మోక్షయిష్యామీతి సంకల్పం రక్షాసంకల్పం - గుణాది, గుణవిగ్రహాది - ఇహ, మంత్రే. శరణ్యనుక్కు విశేషణ మెన్రు ఇష్టమామే ఉజ్జ్వళుకుట. ఐకరస్యేత్యాది - సర్వకర్మసు, ఆశ్రిత రక్షణాదికళిల్ - ఐకరస్యజుషోః, సమాన సంకల్పత్వం భజతోః. శేషిదంపత్యోః, శ్రీనారాయణర్కుక్కు. ఇన్తపదమ్ హేతుగర్భమ్ - దంపత్యోరేక శేషిత్వయోగాత్ శేషిణో రక్షకత్వాత్ విశిష్టస్యరక్షకత్వమెన్రపడి. శ్రుతమ్, ద్వయాదికళిల్-చేతనస్యచేతన

సా - స్వా — విగ్రహాదికం శరణ్యస్య విశేషణ మిష్టంహి - భవతా మితి శేషః. భర స్వీకార రక్షా సంకల్ప ప్రయోజనైకైక రస్య భాజో శ్శేషి దంపత్యో స్తత్తత్కైంకర్య జనితాతిశయ భాజోః - ఐకరస్యేతి ఉపాయ దశాయాం విశేషణ త్వోపపాదకం - శేషీతి ప్రాప్తి దశాయాం విశేషణ త్వోపపాదకం. ఐకరస్యన్నామ ఏకస్మిన్ కార్యే తుల్య వత్ప్రవృత్తయోః పరస్పర ప్రవృత్త్యా వత్యంత సమ్మతి జనిత స్సంతోష విశేషః - ఏవంచ సర్వ కర్మసు ఐకరస్య జుషో శ్శేషిదంపత్యో ర్విశేషణ విశేష్య త్వంశ్రుతం

సా-వి— మేవ మోక్షయిష్యామీతి సంకల్పో భర స్వీకారః - గోప్తృత్వ వరణే గోప్తా భవామీతి సంకల్పో రక్షాసంకల్పః - తద్రహితమపి గుణాదికముపయోగవశాద్విశేషణంతత్సహితా శ్రీస్సూపయోగాధిక్యా ద్విశేషణమితికిం వక్తవ్య మితి భావః. శేషిదంపత్యోః, శేషిత్వా ద్దంపతిత్వాచ్చ సర్వకర్మ స్వైకరస్యంభజతో రుభయోరపి రక్షా వ్యాపారేషు విశేషణ విశేష్యత్వ ముచిత మితి లౌకికదంపతి న్యాయేనౌచిత్యం వ్యంజితం - నను యత్కర్తవ్యం తదనయా సహేతి వచన బలాల్లోకే సాహిత్యమస్తు - ఇహతు కథ మిత్యతఆహ - శ్రుతమితి - "శ్రద్ధయా దేవో దేవత్వమశ్నుతే-శ్రద్ధయ లక్ష్మ్యాసహ

సా-సం— గుణ శబ్దేన జ్ఞాన శక్తి కరుణా క్షమావాత్సల్య సౌశీల్యౌదార్యాదయ ఉక్తాః - ఆది శబ్దో విగ్రహ పరః. అయమాశయః. జ్ఞానం దోష గుణా ద్యవధారణే- శక్తిస్తద్దోష నివర్తనే. కరుణా పర దుఃఖ ప్రహాణే- క్షమాఅపరాధసహనే- సౌశీల్యంపరత్వ బుద్ధికృతానుప సమర్పణీయత్వబుద్ధినిరాసే- వాత్సల్యంస్వదోషాను సంధానేన స్వస్యరక్షానర్హత్వ శంకానిరాసే - ఏవముపయోగా ద్గుణాదేరిష్టంహి విశేషణత్వం. అచేతనత్వాద్గుణానాం రక్షాభరస్వీకార రక్షా సంకల్పౌనస్తః- లక్ష్మ్యాస్తు తావప్యుపయోగ విశేషౌ - తౌచేద్విశేషణత్వే కావిప్రతిపత్తి రిత్యాశయా చాహ- ఐకరస్యేతి - సర్వకర్మసు, సృష్టిస్థితి ప్రళయ స్వర్గ దుర్గత్యపవర్గ ప్రముఖకృత్యేషు- ఏకోరసః ప్రీతి ర్యయోస్తావేక రసౌ. తయోర్భావః ఐకరస్యం - తత్సేవేతే ఇతి తజ్జుషోః - ఏకశేషిత్వా శ్రయ భూతయోః జాయాపత్యోః - శేషిత్వైకరస్యాభ్యాం భర స్వీకరణ రక్షా సంకల్ప వత్వం శ్రియఃఫలితం - శ్రుతం, శ్రీమచ్ఛబ్ద స్వారస్య సిద్ధంవిశేషణ విశేష్య భావసంబంధం - కస్మాద్ధేతో ర్నరోచతే- కింప్రమాణాభావాత్ ? ఉతోపయోగ విరహాత్ ? నాద్యః, శ్రీమచ్ఛబ్దస్య శ్రియః అర్థసామర్థ్యస్యచ "అకలకిల్ లే" నిత్యాది మానసిద్ధస్య ప్రమాణ సిద్ధత్వాత్- నద్వితీయః "సానోలోకమమృతందధాతు. శ్రియందుహానాఅమృతత్వమాయన్.

మూ — ప్రతర్దనాది విద్యాసు వేద్యేపి పరమాత్మని। అచేతనవదిచ్ఛామ శ్చేతనంచ విశేషణమ్। ఇత్థంప్రపత్తి విద్యాయాం

సా-దీ — విశేషణత్వ మెజ్గనే ? ఎన్న ఇతుక్కు దృష్టాన్త మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రతర్దనాదీతి - ప్రతర్దనప్రాణాది విద్యైకళిల్ పరమాత్మా ప్రాధాన్యేన వేద్యనా యిరున్తానే యాకిలుమ్ అచేతనమాన ప్రాణాదికళై ప్పోలే చేతనరాన ఇంద్రాదికళైయుమ్ పరమాత్మావుక్కు విశేషణమాక విచ్చిక్కిన్నోమిరే - అప్పడి యిఙ్గుమ్ చేతనైయాన పిరాట్టిక్కు విశేషణత్వత్తిల్ ఒరుదోషమిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు - నిగమిక్కిరార్ - ఇత్థమెన్ఱు

సా-స్వా — కస్మాన్నగోచతే ? విశేష్యత్వ గ్రహణంద్యష్టాం తాథనమ్ - ప్రతర్దనాదీతి - స్పష్టం - ఇతినాతే గుణవిగ్రహాది వత్ప్రపత్తియిలుమ్ విశేషణత్వమ్ కూడుమో ? ఎన్ఱు పరస్పర వైషమ్య ప్రయుక్త శంకా నివర్తనముమ్ చేతనస్య విశేషణత్వముమ్ కూడుమెన్ఱుకరుత్తు - ఇత్థమితి. ఇత్థం, ప్రతర్దనాదివిద్యాయామివ

సా.ప్ర — లక్ష్మ్యాః భరస్వీకారేరక్షాసంకల్పే చాంగిక్రియమాణే స్వాతంత్ర్యేణప్రపదనీయత్వప్రసక్త్యా విశేషణత్వన్నస్యా దిత్యత్ర ఉపాసనే విషయభూతానా మింద్రాదీనాం యథా స్వాతంత్ర్యేణ ఉపాస్యత్వమంతరేణాంతరా దిత్యాది విద్యాస్వచేతన భూత విగ్రహాదీనామివ విశేషణత్వ మేవ "శ్రీమన్నారాయణస్వామిన్. శ్రీమన్నారాయణ చరణౌ - శ్రద్ధయా దేవో దేవత్వ మశ్నుత ,, ఇత్యాద్యనుసారాద్గుణానాం లక్ష్మ్యాశ్చ విశేషణత్వ మేవేత్యాహ. ప్రతర్దనా దీత్యాదినా . నను భగవతా సత్యసంకల్పేన

సా-వి — దేవత్వం క్రీడన మశ్నుతే. దివిక్రీడాద్వా,, వితిధాతునిష్పన్నో దేవశబ్దః - "ఆనీతవాతగ్ం స్వధయాతదేకం,, ఇత్యాది శ్రుతి సిద్ధ మిత్యర్థః - ద్వయమంత్రే పూర్వోత్తర ఖండయో శ్శబ్ద స్వర సావగత మితి కేచిద్వ్యాచక్షుః - చేతనస్య విశేషణత్వం కుత్రాపి నదృష్టమిత్యత్రాహ - ప్రతర్దనాదీతి - "ప్రతర్దనో హవై దైవోదాసి రింద్రస్య ప్రియంధామోపజగామ,, ఇత్యారభ్య ప్రతర్దనేన ఇంద్రముపేత్య హితతమే పృష్టే మాముపాస్వేతి స్వోపాసన ముపదిష్టం - తత్ర జీవోపాసనస్య హితతమత్వాసంభవా జ్జీవ శరీరక పరమాత్మోపాసనమేవోప దిష్టమితి జీవస్య విశేషణత్వ మితిభావః - ఇత్థమితి - "పత్న్యాసహధర్మచారిణ్యా

సా - సం — అకళంకా మృతాధారా జ్యోత్స్నేత్యమృతావహా ,, ఇత్యాదిభిర్మూలోక్త ప్రమాణైశ్చోపయోగస్య సిద్ధత్వాత్ - నను న్యాసవిద్యాయాం శ్రియో విశేషణత్వం చేతనత్వాదేవ సాను మన్యామహ ఇత్యత్రాహ - ప్రతర్దనాదీతి. ప్రతర్దనంప్రతి ఇంద్రేణ "తంమామాయు రమృత ముపాస్వ,, త్యుక్తం - తత్రమామితి స్వవిశిష్టోపాసనం. ఆయురితి. ఆయుఃప్రాణఇతి శ్రవణా దచేతన విశేషరూపప్రాణ విశిష్టోపాసనం - అమృతమితి స్వేనరూపేణచోపాసనంవిహితం - విశేష్యతయా వేద్యే పరమాత్మని ప్రతర్దనాది విద్యాస్వచేతనప్రాణవదింద్రరూపంచేతనంచవిశేషణత్వేనవిద్యావేద్యమంగికుర్మ స్తద్వదిహ శ్రియో విశేషణత్వే కింబాధకమితిభావః. స్వాత్మశరీరకపరమాత్మోపాసనే చేతనస్యస్వాత్మనో విశేషణత్వాన్మధువిద్యాయాంకార్యావస్థే కారణావస్థే చ ఉపాస్యేవ స్వాదే శ్చేతనస్య విశేషణత్వాదాది శబ్దేన తత్పరామర్శః - ననుతాసు శ్రుత్యనుసారాత్ప్రసిద్ధేంద్ర ప్రాణాదౌ పరమాత్మా సాధారణ ధర్మాన్వయానుపపత్త్యాచ ఇంద్రాది విశిష్ట విషయిణీ విద్యేత్యంగీకృతం - ప్రకృతేతత్కథ మిత్యత్రాహ - ఇత్థమితి. ఇత్థమ్, పరతరేషు

మూ— తత్తన్మంత్రానుసారతః । విభుః పత్న్యాగుణాద్యైశ్చవిశిష్టోవిషయోత్రనః ।

సా.దీ— ఉక్తప్రకారత్తాలే- తత్తన్మంత్రానుసారతః - అత్ర, ప్రపత్తివిద్యైయిలుమ్ - విభుః, సర్వేశ్వరన్ - పత్న్యాగుణాద్యైశ్చ విశిష్టః. శ్రీమన్నారాయణ పదోక్తఙ్గళాన పత్నీ గుణఙ్గళాల్ విశిష్టనాన వనే విషయమాకిరాన్ - తద్రహితన్ విషయ మన్నెన్నపడి - ఉక్త ప్రమాణఙ్గళిల్ ఉపాయద్విత్వప్రసంగాది తర్కఙ్గళాల్ అర్థస్యాన్యథా కథనం దోషాయ వామెన్ను పూర్వమేవోక్తమెన్కిరార్ -

సా.స్వా— ప్రపత్తి విద్యాయా మపి ద్వయాదితత్తన్మంత్రానుసారతః పత్న్యాదిగుణాద్యచేత నైశ్చవిశిష్టప్రభుః. నః, శంకరాది వద్భహిం భావం వినా రామానుజ దర్శనప్రవిష్టానామస్మాక మితి ఏక దేశినామపి కృపయా గ్రహణం - విషయః, వేద్యః ఎన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి పిరాట్టికీశ్వర త్తోపాయత్వమ్శొన్నాల్ ‹‹ ఏక శ్శాస్తా ›› ఇత్యాది శ్రుతి విరోధమ్ ప్రసంగియాతో ? శ్రియః జగత్కారణత్వే బ్రహ్మత్వం ప్రసంగియాతో ? నిగ్రహ కర్తృత్వముమ్ ప్రసంగియాతో ? ఇష్టాపత్తి యెన్నిల్ పురుష కారత్వాభావమ్ ప్రసంగియాతో ? ఆకైయాల్ తర్కానుగుణ్యత్తాలే శ్రియః ఉపాయత్వాది సాధక ప్రమాణఙ్గళై యన్యపరఙ్గళెన్ను శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా.ప్ర— భరే స్వీకృతే ‹‹ మోక్షయిష్యామి మాశుచ ›› ఇత్యుక్తైచ లక్ష్మీకర్తృకభరస్వీకార రక్షాసంకల్పయోర నపేక్షి తత్వాద్భగవత్సంకల్ప మంతరేణాస్యాః కార్యకరత్వానుపపత్తేశ్చ తస్యా ఉపాయత్వ స్వీకారే వైయర్థ్యగౌరవే ప్రసజ్యేయాతా మిత్యత్ర ‹‹ నహి వచన విరోధే న్యాయః ప్రవర్తతే ›› ఇతి న్యాయా త్తర్కాణా మేవాభాసత్వ మితి తత్త్వ త్రయాధికారే ‹‹ వృథా నిర్బంధ మాకా ›› ఇత్యుక్త

సా.వి— పత్న్యర్నోయజ్ఞసంయోగ ›› ఇతిపతికర్తృకయజ్ఞఫలభోక్తృత్వాభావే పత్నీశబ్దోహి లాక్షణికః- పూర్వంతత్త్వత్రయాధికారే ‹‹సర్వావస్థైయిలుమ్ సపత్నీకనాయ్కొణ్డు సర్వావస్థాసుపత్నీసాహిత్యమభిధాయ - తహీ ద్వైరాజ్యం భగవత స్వమాధిక దరిద్రత్వాదిభంగశ్చస్యాదితి కుతర్కవాదో న కార్య ›› ఇతి

సా.సం— ప్రతితర్కైర్నిరస్తైషు సత్సు- అత్ర, న్యాస విద్యాయాం- తత్తదితి - ‹‹అనేనైవతు మంత్రేణస్వాత్మానం మయినిక్షిపే ›› దితి నియమ విధి బలా ద్విద్యాకరణభూతైః తన్మంత్రానుసారేణ శ్రియో విశేషణత్వేన విద్యాయా స్తద్విశిష్టవిషయత్వే సిద్ధే సర్వవేదాంతప్రత్యయన్యాయేన ‹‹ఓమిత్యనేనద్వయరూపిణా ›› త్యాది వచన బలాచ్చ ప్రణవ కరణకేపి న్యసనే ‹‹ తయా సార్ధం జగత్పతిః - లక్ష్మ్యా సహ హృషీకేశ ›› ఇత్యాదినా శేషిత్వేన రక్షకత్వేనచ ఆత్మహ విరుద్ధైశ్య ముపస్థాపయద కారః ఉకార వాచ్య లక్ష్మీ విశిష్టమేవా పర్యవసానవృత్త్యా శ్రీమచ్ఛబ్దవదుపస్థాపయతీతి శ్రీవిశిష్టస్యైవ ప్రపత్తవ్యత్వే నాన్వయ సిద్ధిః. అకారస్యోక్తవిధయా లక్ష్మీ విశిష్టోపస్థాపకత్వాభి ప్రాయేణహి ద్వయరూపిణేతి ద్వయధర్మాతి దేశః. ఏవం మూలమంత్రాది కరణకేపి నారాయణాది శబ్దా పర్యవసానవృత్త్యోపస్థాపితో లక్ష్మీవిశిష్ట ఏవ సర్వవేదాంత ప్రత్యయ న్యాయేన స్వరూపనిరూపకానందత్వాదిధర్మవిశిష్టవద్విషయ ఇత్యభి ప్రాయేణ తత్తన్మంత్రానుసారత ఇత్యుక్తం - గుణాః, సౌశీల్యాదయః - ఆదిశబ్దేన విగ్రహ సంగ్రహః - నః, అకించనానాం - విభుః, ఉపాయాంతర స్థానే స్థిత్వా రక్షణ సమర్థః - ఇత్థం విశేషణత్వ ప్రతీతి స్వారస్య

మూ— ఇప్పడి కేవలకుతర్కఙ్గళై యిట్టు ప్రమాణఙ్గళై బాధిక్క లాకాదెన్ఱు మిదమ్
మున్నే శొన్నోమ్ - ఆకైయాల్ యథాప్రమాణమ్ శరణ్యాభిప్రాయ విశేషానుగుణమాక విశిష్టమ్ ఉపే
యమానాప్పోలే విశిష్టముమ్ ఉపాయమాకక్కుఱైయిల్లై - నారాయణశబ్దత్తిలుమ్ చరణశబ్దత్తిలుమ్ తోన్ఱుకిఱ

సా-దీ.— ఇప్పడి కేవలేత్యాది - ప్రమాణావగతమాన శరణ్యాభిప్రాయ విశేషానుగుణమాక ఎప్పడి విశిష్టమే
ఉపేయతయా స్వీకరిక్కప్పడుకిఱతు అప్పడియే యుపాయముమ్ విశిష్టమే స్వీకార్యమెన్కిఱార్ - ఆకైయా
లిత్యాది - శరణ్యాభిప్రాయ విశేషమావతు ? “అనన్యాహి మయా సీతా భాస్కరేణ ప్రభా యథా - నిత్యం మ
ద్ధర్మధర్మిణీత్యాది - ఉపాయైక్య హానిశంకైయై పరిహరిక్కిఱార్ - నారాయణ శబ్దత్తిలు మిత్యాది-

సా-స్వా— ఇజ్గితె. తత్వత్రయాధికారత్తిలే “కృశానర్థాంస్తతః కేచిదకృశాంస్తత్ర కుర్వత,, ఇత్యాది నాశొ
న్నోమెన్నపడి - ఆనాలుమ్ విశిష్టముముపాయమాకిల్ ఉపాయద్విత్వమ్ ప్రసంగియాతో ? అనన్యోపాయత్వముమ్ విరో
ధియాతో ? ఉత్తరఖండత్తిల్ విశిష్టోపేయత్తైయిల్ ప్రాప్యద్విత్వవిరోధమిల్లాతాప్పోలే విశిష్టముముపాయమాక కుఱ
ైయిల్లై యెన్నిల్ అప్పు విశిష్టోపేయత్వమ్ భగవదభిప్రాయసిద్ధమాకైయాలే విరోధమిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చె
య్ కిఱార్ - ఆకైయాలితి . ఆకైయాల్, విశిష్టోపాయత్వమ్ ప్రమాణసిద్ధమాకైయాల్ - యథాప్రమాణ
మితి - ఇరువరుక్కుమ్ ధర్మిగ్రాహక ప్రమాణత్తాలే ఈశ్వరత్వోపాయత్వమ్ సిద్ధమాకైయాలుమ్, విశేష
ణ విశేష్యభావమ్ సిద్ధమాకైయాలుమ్, ఇరువరుమ్ శరణ్యరాకైయాలుమ్ విశిష్టోపాయత్వత్తిల్ కుఱైయిల్
లైయెన్నపడి - భగవదభిప్రాయమెన్ఱు నిర్దేశియాతే శరణ్యశబ్దనిర్దేశత్తాలే ఉభయాభిప్రాయమ్ వి
వక్షితమ్ - అభిప్రాయ విశేష శబ్దత్తాలే ఈశ్వరనుక్కు అహం ప్రధాన భూత ఉపాయశ్చ స్యామితి స
ఙ్కల్పముమ్, ఇయమప్రధాన భూతా ఉపాయ భూతా చ స్యాదితి సంకల్పముమ్, పిరాట్టిక్కు అహమ
ప్రధాన భూతా ఉపాయశ్చ స్యామితి సంకల్పముమ్ , అయం ప్రధాన భూత ఉపాయశ్చ స్యాదితి సంకల్ప
ముమ్ అనాది సిద్ధమాకైయాలే తదుభయ సంకల్పమ్ వివక్షితమ్ . ఆనాలుమ్ చేతన భూతైయాన పిరా
ట్టి విశేషణమెన్నాల్ ఉపాయ ద్విత్వమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - నారాయణశబ్దత్తిలు మితి-

సా-ప్ర— ; మిత్యాహ - ఇప్పు కేవలతర్కఙ్గళై ఇత్యాదినా - ఏవం చోపాయత్వం స్వీకార్యముపేయత్వం వాపరి
త్యాజ్య మిత్యభిప్రేత్యాహ - ఆకైయా లిత్యాదినా - ఏవం తర్హి మామేక మిత్యాద్యుక్తోపాయై
క్య విరోధ ఇత్యాశంక్య యథా గుణ విగ్రహ రూప విశేషణ స్యైక్య విరోధిత్వం నాస్తి. ఏవం లక్ష్మీరూ
ప విశేషణస్యాప్యైక్యవిరోధిత్వం నాస్తీత్యాహ- నారాయణశబ్దత్తిలు మిత్యాదినా - గుణానాం విగ్రహస్య

సా-వి—పృథానిబంధమాకాతు,, ఇత్యుక్తం - తదేవ స్మారయతి - ఇప్పు కేవలకుతర్కఙ్గళై యిట్టు ఇతి - ❋ నో
పలక్షితమిత్యర్థః - ఏవం చ విశేషణస్య లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వానంగీకారే విశేషణత్వాసిద్ధ్యా విశేషణ
త్వాన్యథానుపపత్త్యా ఉపాయత్వం ప్రసాధ్య ఉపాయద్విత్వ శంకాం వారయతి - నారాయణశబ్దత్తిలుమితి -

సా-సం-భంజకపరతర్కనిరాసఫలమాహ. ఆకైయాలితి - “మామేకం తదేకోపాయతాయాచ్చా. మామేవ యే
త్వమేవోపాయభూత,, ఇత్యాదిప్రమాణైరుపాయైకత్వావధారణాల్లక్ష్మీవిశేషణతా ఉపాయైక్యవిరోధినీత్యాశం
క్యగుణాదేర్విశేషణత్వేపి యథా న తద్విరోధస్తథేహాపీతి పరిహరతి - నారాయణ శబ్దత్తిలుమితి-

మూ— గుణవిశేష విగ్రహ విశేషాది విశిష్ట మానవేకమ్ ఉపాయ మానాప్పలే తుల్యయోగ క్షేమ మాన శ్రీమచ్ఛబ్దత్తిల్ తోత్తిననిత్యపత్నీసంబంధవిశిష్టమానాలుమ్ఉపాయైక్యత్తుక్కుక్కుత్తైయిల్లై- ఉపాయ విశేషణఙ్గళై యెల్లామ్విట్టుఉపాయత్తై ఏకమాక్కవేణుమెన్నిల్ఉపాయత్వముమ్విశేషణ మన్నిక్కే పోమ్ -

సా-దీ— మున్ను ఉపే యద్విత్వ ప్రసంగమ్ వరు మెన్ను ప్రతిబంది శొల్లిత్తు - ఇప్పుతు ఐక్యోప పత్తి శొల్లుకిరతెన్ను భేదమ్ - విశిష్టస్యోపాయత్వా దైక్యమెన్నుకరుత్తు- ఉపాయవిశేషణఙ్గళై యెల్లామ్కళైక్కుమ్పక్షత్తిల్ఉపాయస్యఉపాయత్వముమ్విశేషణమాకాతొళియుమెన్కిరార్- ఉపాయవిశేషణఙ్గళై యిత్యాది-

సా-స్వా— పూర్వ ముపాయ ద్విత్వ ప్రసంగముపేయ ద్విత్వ ప్రసంగ ప్రతి బంది యాలేపరిహృతమ్. ఇప్పోతు ఉపాయైక్య దృష్టాంతత్తాలే ఉపాయై క్యమ్సమర్థిక్కిరతాకైయాలే పున రుక్తి యిల్లైయెన్నుమ్ విశే షణ త్తాలే ఉపాయ ద్విత్వ ప్ర సం గాది దోష మి ల్లైయెన్నుమ్కరుత్తు- విశే షణ వివ క్షై పణ్ ణినా ల్ విశేషణము ముపాయ మాకైయాలే ఉపాయైక్యమ్ పేరుమో ? ఆకైయాల్ విశేషణఙ్గళై కళైత్తుఉపా య మేక మెన్ను శొల్ల వేణ్ డావో ? ఎన్న బాధక [illegible] క్కైయ్ కిరార్ - ఉపాయేతి - ఉపాయత్వమ్

సా-ప్ర— లక్ష్మ్యాశ్చ సమస్తైక పదోపాత్తత్వా విశేషాత్తస్యా ఉపాయైక్య విరోధిత్వే గుణానాం విగ్రహస్య చోపాయైక్య భంజకత్వం స్యాదితి భావః - నన్వేవం గుణ విగ్రహస్య గుణా న వ విశేషణ త్వా పరిత్యాజ్యా ఇత్యత్ర బాధక మాహ - ఉపాయ విశేషణే త్యాదినా - భగవ త్యుపాయ శబ్ద ప్రవృత్తిం

సా—వి— "పూర్వముపాయద్విత్వ మిప్పడత్తిల్ బాధకమానాలో వెన్నిల్ ప్రాప్యద్విత్వ ప్రసంగత్తాలే,, ఇతిప్రతిబంద్యా పరిహార ఉక్తః - ఇహతు ప్రామాణికః పరిహార ఇతి భావః - గుణవిగ్రహ [illegible] ది విశిష్టమానేతి - అనురూపతయా అనేక ఘటితత్వేపి విశిష్ట స్యైకత్వాద్యథానేకత్వస్యనోపాయా న్వయస్త థోపాయాంతర ఘటితత్వేపి విశిష్ట స్యైకత్వా దనేకత్వస్య నోపాయాన్వయః - అత ఉపాయైక్య స్య నవి రోధ ఇతి భావః - విశిష్ట స్యోపాయత్వోక్తౌ యోగ్యతా బలా ద్విశేషణే నిత్య దుపాయత్వం ప్రాగవగతై క్యస్య నవిరోధీతి తాత్పర్యమ్ - అతో యథా గుణ విగ్రహాది విశిష్టస్య ఉపాయత్వేపి గుణవిగ్రహాదేర్నోపా యత్వం - తథా పత్నీ సంబంధ విశిష్టస్యోపాయత్వేపి పత్న్యా నోపాయత్వ మితి నభ్రమితవ్యం- నను విశేష ణత్వ సిద్ధా వుపాయత్వ సిద్ధిః, ఉపాయత్వ సిద్ధౌ విశేషణత్వ సిద్ధి రిత్యన్యోన్యాశ్రయ ఇతి చేన్న - పూ ర్వోక్తప్రమాణబలా జ్జగత్కారణత్వాది సిద్ధౌ భరస్వీకార రక్షా సంకల్పాది యోగ్యతా సిధ్యా ద్వయేపూ ర్వోత్తర ఖండస్థ శ్రీమచ్ఛబ్దయో రైకరూప్యే ణాన్వయస్వారస్యా ద్విశేషణ త్వాంగీకారే భరన్యాసక్రియా యాం భరస్వీకార రక్షా సంకల్ప సిధ్యా ఉపాయత్వ సిద్ధే రన్యోన్యాశ్రయా భావాత్ - గుణవిగ్రహాదేస్తు భర స్వీకారరక్షా సంకల్పాభావా న్నోపాయత్వమితి ప్రాగేవోక్తం - నను "సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య మామే క,, మిత్యత్ర విశేషణాన్వయం వినా కేవల విశేష్య గతైక్య మేవ వివక్షిత మిత్యత్రబాధక మాహ - ఉపాయ విశేషణఙ్గళైయెల్లామ్ విట్టితి- ఉపాయత్వ పరిత్యాగే ఉపాయ ఏవనసిద్ధ్యేదితిభావః- పూర్వంశ్రియఃపతిత్వా

సా - గు — పత్నీ సంబంధ విశిష్ట మానాలు మిత్యుక్తిః పత్న్యాః స్యాపి సంసర్గ ప్రతియోగి త యా భానాని ప్రాప్తేః- ఉపాయైక్య వాదాః విశిష్టే వస్తుని విశేష్యైక్య పరా ఇతి భావః.

మూ — విశేషణప్రయుక్తమాయ్ విశేష్యత్తుక్కు వరుమేత్తత్తాల్ విశేష్యత్తుక్కు వైగుణ్యాదికళ్ వారాతెన్ఱు "స్వతశ్శ్రీస్త్వం విష్ణో స్స్వమసి తతఏవైష భగవాన్ త్వదాయత్తర్ధిత్వే ప్యభవ దపరాధీనవిభవః। స్వయా దీప్త్యా రత్నం భవదపి మహార్ఘం నవిగుణం నకుంఠస్వాతంత్ర్యం భవతిచ నచాన్యాహితగుణమ్,, ఎన్ఱిరశ్లోకత్తిలే నిర్ణయిక్కప్పట్టతు -

సా-దీ.— నైరపేక్ష్య విరోధత్తాల్ శ్రీక్కు విశేషణత్వత్తై విట్టాల్ ఉపాయత్వ మన్ఱిక్కే యొళ్ళిగయుమ్-స్వరూపాయోగ్యత్తాలే కార్యం వారామైయాల్ స్వరూపయోగ్యతైయాకిర ఉపాయత్వము మపేక్షితమిరే - శ్రీసంబంధాపేక్షైయిల్ అస్వాతంత్ర్యాది వారాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. విశేషణప్రయుక్తేత్యాది - స్వతశ్శ్రీస్త్వమితి - భోశ్శ్రీస్త్వం స్వతోవిష్ణోః స్వమసి, స్వత శ్శేషభూతైయాకిన్ఱాయ్ - ఆకైయాలి న్తభగవాన్ త్వదధీనర్ధిమానానాలుమ్ అపరాధీనవిభవనాకిన్ఱాన్-స్వశేషభూతాధీనర్ధిత్వే అపారాధీన్యాదితిభావః-ఇప్పొరుళై త్తిల్ దృష్టాన్తత్తై కాట్టుకిరార్-స్వయేతి-రత్నమానతుస్వయాదీప్త్యా, స్వశేషభూతమాన కాంతియాల్ మహార్ఘమానాలుమ్ విగుణన్న భవతి - అశ్లాఘ్యమాకాతు. ప్రతిహతస్వాతంత్ర్యనుమాకాతు.

సా-స్వా— వివక్షితమాకిల్ ఉపాయమేక మెన్నవొణ్ణాతు ఎన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడివిశేషణ వివక్షైయాల్ లవిశేషణాధీన మాక విశేష్యత్తుక్కు కించిత్కారమ్ వేణ్డు కైయాలే విశేష్య భూత శరణ్యనుక్కు స్వతస్సిద్ధోత్కర్ష వైగుణ్యమ్ వారాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - విశేషణేతి - స్వత ఇతి. హేశ్రీః త్వం విష్ణోః స్వత ఏవస్వం. శేషభూతా. స్వతః స్వేచ్ఛయైవ. నతు జీవవత్స్వేచ్ఛాం వినా స్వరూపత శ్శేషభూతేతి భావః - తతఏవ, తవశేషత్వాదేవ. ఏష భగవాన్ త్వదాయత్త[illegible]ర్ధిత్వేపి స్వశేషాధీనఋద్ధికతయా అపరాధీన విభవః. తత్రానుగుణం దృష్టాంత మాహ. స్వయేతి - రత్నం స్వయాదీప్త్యా, కాంత్యా మహార్ఘం భవదపి నవిగుణం అశ్లాఘ్యం నభవతి - నకుంఠ స్వాతంత్ర్యం, ప్రతిహత స్వాతంత్ర్యంచనభవతి -అన్యాహిత గుణమపి నభవతి - తద్వదత్రాపీతిభావః. ఇప్పడివిశేషణప్రయుక్తాతిశయవా

సా-ప్ర—నిమిత్తతయాకస్యచి ద్ధర్మస్యాంగీకారేఘట శబ్ద ప్రవృత్తి నిమిత్తస్యఘటశబ్దార్థత్వవత్ సర్వస్యాప్యుపాయ శబ్దార్థత్వస్య ఆవశ్యకత్వాత్ నోపాయైక్య విరోధ ప్రసంగః - తదనంగీకారే తూపాయశబ్ద ప్రవృత్తే ర్భగవత ఉపాయత్వ మప్రామాణికం స్యాదిత్యుభయతః పాశార జ్జురితి భావః. నన్వేవం గుణ విగ్రహ లక్ష్మీరూప విశేషణ విశిష్టస్య ఉపాయత్వే ఉపేయత్వే చాకార ద్వయస్యాపి విశేషణాధీనత్వా ద్వైగుణ్యమేవస్యాదిత్యత్రాహ- విశేషణ ప్రయుక్త మాయిత్యాది- ఏవంవిశేషణ ప్రయుక్తాతిశయ

సా-వి— త్సర్వేశ్వరత్వమిత్యుక్తం-తత్రసర్వలోకనేన పరప్రయుక్తాతిశయవత్వం స్యాదిత్యాశంక్య స్వాపృథక్సిద్ధ విశేషణ ప్రాప్తాతిశయేన నపరాధీనాతిశయత్వ మితి దృష్టాంతప్రదర్శన పురస్సర పరిహారపరభట్టార్యశ్లోకం ప్రదర్శయన్ పరిహారమాహ. విశేషణప్రయుక్త మాయితి - స్వాసాధారణ రూపే

సా-సం—శరణ్యవైగుణ్యప్రసంగముఖేనపరోక్తాంవిశేషణత్వానుపపత్తిమభియుక్తవచనముఖేనపరిహరతి-విశేషణప్రయుక్తమాయితి - స్వమసి,నిరుపాధికశేషభూతా సర్వమంగళ శేషభూతాసి-త్వదాయత్తర్ధిత్వేపి,త్వదధీన వైభవత్వేపి- అభవదితిక్రియాయా అవిగుణమిత్యాదేశ్చాన్వయః-అన్యాహితగుణత్వంపరాధీనవిభవత్వం-

మూ — విశేషణత్తాల్ విశేష్యత్తుక్కు వరుమ్ అతిశయమ్ పోతేవిశేష్యత్తుక్కు స్వరూపానుబంధియాన అతిశయముమ్- «అనన్యా రాఘవేణాహం భాస్కరేణ ప్రభా యథా,, ఎన్కిఱ దృష్టాన్తత్తిలే కాణలామ్ - భాస్కరనుక్కుమ్ ప్రభైక్కుమ్ స్వతస్సిద్ధమాన తేజస్త్వమ్పోలే ఇరువరుక్కుమ్ «అనన్యాధీనకల్యాణమ్,, ఎన్కిఱపడియే

సా.దీ— అన్యాహిత గుణముమాకాతు-అప్పడియే ఇఙ్గుమ్ ఐశ్వర్యం-నస్వీశ్వరనుక్కు-విశేషణత్తాల్ వన్త అతిశయమొழிయ స్వరూపానుబంధియాన వతిశయ మిల్లైయో ? ఎన్నవరు ళిచ్చైయ్ కిఱార్ . విశేషణత్తాలిత్యాది- అన స్యేతి - దృష్టాంతత్తిల్ భాస్కరనుక్కుమ్ ప్రభైక్కుమ్ స్వతస్సిద్ధస్వరూపాను బంధ్యతిశయముమ్ అన్యోన్య

సా-స్వా—నెన్తు శొన్నాల్ విశేష్యత్తుక్కు స్వతస్సిద్ధాతిశయమిల్లైయెన్ఱతాక ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చైయ్ కిఱాన్ - విశేషణ త్తాలితి.భాస్కరేణేతి. భాః కరోతీతి భాస్కరః ఎన్ఱు స్వత స్సిద్ధ ప్రకాశ వానాన భాస్కర దృష్టాంత త్తాలే సిద్ధమెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి విశేషణ మాలైయాన పిరాట్టిక్కు స్వత స్సిద్ధాతి శయ మిల్లామైయాలే « అప్రమేయం హిత త్తేజో యస్యసా జనకాత్మజా ,, ఇత్యాది నిర్దేశమ్ కూడుమో ? శ్రీయ స్స్వత అతి శయ మిల్లామైయాలే విశే ష్యాతి శయ కరత్వమ్ కూడాతే? కించ శ్రియః శ్రీః - తిరువుక్కు త్తిరువాన్తమ్ పరస్పరాతి శయావహత్వమ్ శొల్లు కైతువుమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చైయ్ కిఱార్.భాస్కర నుక్కు మిత్యాదినా-అనన్యే · «అనన్యాధీన కల్యాణ మన్యమంగళ కారణమ్। జగన్నిదాన

సా-ప్ర—వత్వస్య విశేష్య వైగుణ్యావహత్వా భావేపి తస్య స్వతోతిశయితత్వం నస్యాదిత్యత్ర « సర్వ గంధ స్సర్వ రసః . ఆనందో బ్రహ్మ - రసో వై సః ,, ఇత్యాది ప్రమాణ సిద్ధ స్వరూప స్యాతి శయి తత్వం వేదోప బృంహణభూతే శ్రీరామాయణే సోదాహరణ ముక్తమితి తదేవాహ- విశేషణత్తా లిత్యాదినా - పరస్పరాతిశయకరతయా ప్రమాణేషు నిర్దేశాచ్చోభయోస్స్వతోతిశయితత్వ మిత్యాహ- భాస్కరనుక్కుమిత్యాదినా-

సా-వి— స్వస్యాతిశయ వత్వేన పరాధీనమహిమవత్వమితి భావః-నను భగవతః కిం స్వతోతిశయో నాస్తీత్యత ఆహ - విశేషణత్తాల్ విశేష్యత్తుక్కు వరుమితి - స్వత స్సిద్ధాతిశయస్య భాస్కరస్య ప్రభయేవ స్వతస్సిద్ధాతిశయస్య భగవత స్తాదృశ పత్న్యాప్యతిశయ ఇతి భావః - అయ మర్థో ఽభిరూప ఏవా భరణేన ద్యోత్యత ఇత్యాది ష్వివ అయోగవ్యవచ్ఛేద మాత్రేణాప్యర్థోపపత్తౌ బహుప్రమాణ విరుద్ధాన్య యోగ వ్యవచ్ఛేద స్య కల్పయితు మశక్యత్వాదితి చతుశ్శ్లోక్యధికారే వ్యక్తం - «అనన్యాధీన కల్యాణ మన్య మంగళ కారణమ్। జగన్నిదాన మద్వంద్వం ద్వంద్వం వందా మహే మహ,, ఇతి భట్టార్యకృత లక్ష్మీకల్యాణ శ్లోకః - అనన్యాధీనకల్యాణ మద్వంద్వం స్వతస్సిద్ధాతిశయవదిత్యర్థః - అప్రమేయమితి - యస్యసా «సీతా యాశ్చరితం మహ,, దిత్యుక్త ప్రసిద్ధమహిమా జనకాత్మజా యస్య స్వయంతత్తేజః తస్య తేజః అప్రమేయమ పరిచ్ఛేద్యం-స్వతోతి శయవతో రామస్య జనకజాయోగకృతం తేజో ఽనిర్వాచ్యమిత్యర్థః-అనన్యా రాఘవేణేతి-రాఘవసంబంధేన

సా-సం— విశేషణాయత్తాతి శయయోగిత్వం యది స్వతో ఽతి శయ శూన్యస్యాత్తదా స్యాద్వైగుణ్యం- స్వతో ఽప్యతిశయవతో న తచ్చం కాతే శోపీత్యాహ - విశేషణ త్తా లితి - కాణలామితి- స్వతో ఽతిశయవాన్ హి ప్రభయాప్యతి శయవాన్ దృష్టః - నహితతో ఽస్తి భాస్కరే వైగుణ్యశంకేతి భావః - తథాహి పరస్పరాతిశయావహత్వేన ప్రాచీనానాం వ్యపదేశః కథముపపన్న స్స్యాదిత్యత్రాహ - భాస్కరనుక్కు మిత్యాదినా-

మూ— స్వభావ సిద్ధ కల్యాణత్తైయాలే "అప్రమేయంహి తత్తేజో యస్యసాజనకాత్మజా" ఎన్నుమ్ "తవశ్రియా" ఎన్నుమ్ "ఉన్నిరు" ఎన్నుమ్ "శ్రియశ్శ్రీః" ఎన్నుమ్ "తిరువుకుమ్ తిరు" ఎన్నుమ్ అన్యోన్యాతిశయావహత్వ శాక విశేషణ విశేష్యజ్ఞ్కళై నిర్దేశిక్కిఱ తఱ్కు ఉక్కత్తై యిల్లై -

సా-దీ— విశేషణవిశేష్యభావజనితాతిశయముణ్డోవెన్ఱాపేక్షై యిలే స్వతస్సిద్ధాతిశయ మేవాన్యోన్యాతిశయావహ మాక నిర్దేశిక్క నిమిత్త మెనికిఱార్. అప్రమేయంహీత్యాదియాల్ - అప్రమేయంహి తత్తేజః, సర్వోత్కృష్టా జనకాత్మజా యస్మాత్ తత్ శేషభూతా - ఇత్తాల్ విశేష్యత్తుక్కు విశేషణాధీనాతిశయమ్ సిద్ధమ్ - తవశ్రియా ఎన్ఱు విశేషణత్తుక్కతిశయావహత్వమ్ సిద్ధం - ఉన్నిరు ఎన్ఱు విశేషణ మతిశయావహ మాక నిర్దేశమ్ - శ్రియశ్శ్రీః ఎన్ఱు విశేష్య మతిశయావహమాక నిర్దేశమ్. శ్రీమచ్ఛబ్దత్తుక్కు విశేషణపరత్వ

సా-స్వా—మద్వంద్వంద్వంద్వంవన్దామహే మహ, ఇతిలక్ష్మీకల్యాణత్తిల్ నాందీశ్లోకమ్. స్వతస్సిద్ధాతిశయ వస్తుక్కళుక్కుమ్ గుణ ధర్మి భావత్తాలే పరస్పర కృతాతిశయ భాక్త్వం కూడుమెన్ఱు కరుత్తు - ఆనా లుమ్ క్రియాన్వయిత్వరూప విశేషణత్వమ్పిరాట్టిక్కు కూడుమో? ఆత్మహవిస్సమర్పణ రూపక్రియైయి లుద్దేశ్యకారకత్వమ్విశేష్యత్తుక్కుపపన్నమానాలుమ్ విశేషణత్తుక్కుపపన్నమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-

సా-ప్ర— ఉన్నిరు, తవశ్రీః. తిరువుకన్ఱిరు, శ్రియశ్శ్రీః - నను లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వే భరన్యాస స్యతాం ప్రత్యపి కర్తవ్యత్వాద్భగవతి భరన్యాసానంతరం లక్ష్మీవిషయ భరన్యాసస్యాప్యనుష్ఠానే "సకృదేవహి శాస్త్రార్థః కృతోఽయం తారయేన్నరం" మిత్యాది విరోధస్స్యాదిత్య త్రయథా "అగ్నా వైష్ణవ మేకాదశక పాల మైంద్రాగ్న మేకాదశ కపాలం" మిత్యాదిషు సమస్త పదోపస్థిత తద్ధితే నాగ్నే ర్విష్ణోరగ్నే రింద్రస్యచ పరస్పర వైశిష్ట్యేనైవైక హవిరుద్దేశ్యత్వం - తథా "అకారేణోచ్యతే విష్ణు స్సర్వలోకేశ్వరో హరిః । ఉద్ధృతా విష్ణునాలక్ష్మీ రుకారేణోచ్యతే తథా । మకారస్తు తయోర్దాస ఇతిప్రణవలక్షణ" మిత్యాది శ్రుతిభి రుభయోరుద్దేశేన శేషత్వవిధానాత్ "లక్ష్మ్యాస్సమస్తం చిదచిత్స్వరూపం వ్యాప్యం తదీశస్యతు సాపిసర్వమ్ । తథాపిసాధారణ మీశితృత్వం శ్రీశ్రీశయోర్ద్వౌచ సదైక శేషి" ఇత్యుక్త్యా లక్ష్మీనారాయణయోః పరస్పర వైశిష్ట్యేన శేషిత్వావగమాచ్చ స్వరూపభర ఫలానాం తదీయత్వానుసంధానరూప భరన్యాసస్యోభయోరుద్దేశే నానుష్ఠాన సంభవాన్నసకృత్త్వ విరోధ ఇత్యాహ-

సా-వి— సీతాయా ఉత్కర్ష ఉక్తః - అప్రమేయంహితత్తేజ ఇతి సీతాయోగేన రామస్యోత్కర్ష ఉక్తః. తవశ్రియేతి, మణేః ప్రభేతివనయం నిర్దేశః - తత స్తస్యాతిశయావహత్వం. ఉన్నిరు, తవశ్రీరిత్యర్థః. శ్రియశ్శ్రీః, శ్రియోఽతిశయావహః - అత్రభగవతో లక్ష్మ్యతిశయావహత్వ ముక్తం - తిరువుకుమ్ తిరు, శ్రియశ్శ్రీః - నిర్దేశిక్కిఱతుక్కు, నిర్దేశ్యమానత్వస్య కుఱైయిల్లై, న్యూనతా నాస్తి- ఉభయోరపిస్వతస్సిద్ధాతి

సా-సం— పరస్పరాతిశయావహత్వమపిస్వాభావికం-విశేషణవిశేష్యభావోఽపిస్వాభావికః-నహితయోరన్యోన్యోచ్ఛేదకరతేతి భావః - నన్వస్తు విశేషణత్వం - తథాపి నోపాయత్వసిద్ధిః - ఆత్మహవిస్సమర్పణ ప్రతిసంబధిత్వాభావేతదసిద్ధేః - తత్వంచాశ్రయ భేదే శేషిత్వ భేదాన్నిరూపక భేదే శేషత్వ భేదాచ్చ సమర్పణయాగపద్యాసంభవాత్ -క్రమేణసమర్పణే సమప్రాధాన్యాద్విశేషణవిచ్ఛేదేనచనసంభవతీత్యత్రాహ-

మూ—శ్రుతిబలత్తాలే ''ద్వౌచ సదైకశేషీ,, ఎన్నిఱరపడియే ''ఉభయాధిష్ఠానం చైకం శేషిత్వం,, ఎన్ఱు శోమాశి యాణ్డాన్ షడర్థసంక్షేపత్తిల్ నిష్కర్షిక్కప్పట్టదుపడియే యిరువరుమ్ ఏక శేషిత్వాశ్రయమానపడియాలే హవిర్ శేషజ్గళిలే అగ్నావిష్ణుప్రభృతికళుక్కుప్పోలే ఆత్మహవిస్సమర్పణ ప్రతిసంబంధికళాకైక్కుమ్ కుఱైయిల్లై-

సా-దీ— ప్రధాన ఫలత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శ్రుతిబలత్తాలే ఇత్యాదియాల్- ''పతిం విశ్వస్య- అస్యేశానా జగతః ,, ఎన్నుమ్ శ్రుతి బలత్తాలెన్నై - '' మకారస్తు తయో ర్దాసః • లక్ష్మ్యాస్సమస్త చిదచిత్ప్రపంచో వ్యాప్యస్తదీశస్యతు సాపి సర్వమ్ । తథాపి సాధారణ మీశితృత్వం శ్రీశ్రీశయో ర్ద్వౌచ సదైక శేషి ,, ద్వౌ, శ్రీనారాయణర్కళ్ - సదా, సర్వావస్థైయిలుమ్ - ఉపాయోపేయావస్థైకళిలు మెన్నపడి • ఏక శేషి, ఏకంచ తచ్ఛేషిచ • జగత ఏక శేషి భూతం వస్తు - ఏక శేషిత్వాశ్రయావెన్నపడి - ఇన్ద సంహితా వచనత్తై అనుసరిత్తు ఉభయాధిష్ఠానమ్ చైకమ్ శేషిత్వ మెన్ఱు జగత శ్శేషిత్వమ్ ఉభయాశ్రయమ్ • శ్రియః పతి విష్ణు పత్న్యుభయాశ్రయ మెన్ఱు షడర్థ సంక్షేపాఖ్య గ్రంథత్తిల్ నిర్ణయిత్తతు- ఇజ్గు ప్రభృతి శబ్దత్తాల్ మహేంద్రాదిగ్రహణం•ననూభయోః ప్రతిసంబంధిత్వత్తిల్ శాస్త్రజ్గళిల్ ''తంవాసుదేవం

సా - స్వా — శ్రుతి బలత్తాలే ఇతి • '' పతిం విశ్వస్య • అస్యేశానా జగతో విష్ణుపత్నీ - మకారస్తు తయోర్దాస ,, ఇత్యాది శ్రుతి ఎన్నపడి • ద్వావితి - '' లక్ష్మ్యా స్సమస్త శ్చిద చిత్ప్రపంచో వ్యాప్యస్తదీశస్యతు సాపి సర్వమ్ । తథాపి సాధారణ మీశితృత్వం శ్రీశ్రీశయో ర్ద్వౌచ సదైక శేషీ ,, తి భగవచ్ఛాస్త్ర వచనం - ఏక శేషి, ఏకంచ తచ్ఛేషిచ - ఏక శేషిత్వాశ్రయ భూతం వస్తు ఎన్నపడి - అగ్నావిష్ణ్వితి - ప్రమాణాం తరత్తాల్ అగ్నిక్కుమ్ విష్ణు శేషతయా విశేషణత్వ మిరున్దాలుమ్ హవిర్ శేషజ్గళిలే ఉద్దేశ్య కారకత్వమ్ తుల్యమాక యిరుక్కిఱాప్పోలే ఎన్నపడి - ఇరువరుమాత్మహవిస్సమర్పణ ప్రతిసంబంధికళాకైక్కు '' సదేవ సోమ్యే దమగ్ర ఆసీత్ - ఏకోహవై నారాయణ ఆసీత్ - స్వాత్మానం మయి నిక్షిపేత్ - మామేకంశరణం వ్రజే ,, త్యాదికళిలే భగవచ్ఛాస్త్ర నిర్దేశముమ్ ఏకత్వ వ్యపదేశముమ్ కూడుమోః

సా - ప్ర — శ్రుతిబలత్తాలే ఇత్యాదినా- నన్వేవంతర్హి ''ఏతస్యవాక్షరస్య ప్రశాసనే గార్గి సూర్యాచంద్రమసౌ విధృతౌతిష్ఠతః - అమృతస్యైష సేతుః - తమేవం విద్వా నమృత ఇహ భవతి • తమేవంవిదిత్వాతి మృత్యుమేతి - ఆత్మాన మేవేమం లోక ముపాసీత-మామేకం శరణం వ్రజ-తమేవ చాద్యంపురుషం ప్రపద్యే

సా-వి—శయవత్వాత్పరస్పరాతి శయావహత్వోక్తి రుపపన్నేతిభావః- విశేషణత్వసమర్థనస్యఫలమాహ- శ్రుతిప్రమాణ బలత్తాలే ఇత్యాదినా - ''పతిం విశ్వస్యాత్మేశ్వరం- అస్యేశానా జగతోవిష్ణుపత్నీ,, త్యాదిశ్రుతి బలా దిత్యర్థః - ననూభయో రాత్మహవిస్సమర్పణ ప్రతిసంబధిత్వే ''తమేవంవిదిత్వాతి మృత్యు మేతి•తమేవం విద్వానమృత ఇహభవతి- తంవాసుదేవంశరణంగతోస్మి-మామేకం శరణంవ్రజే,,త్యాదిషుభగవచ్ఛాస్త్ర

సా - సం — శ్రుతి బలత్తాలే ఇతి - '' అకారేణోచ్యతే విష్ణు స్సర్వలోకేశ్వరో హరిః। ఉద్ధృతా విష్ణునా లక్ష్మీ రుకారేణోచ్యతే తథా । మకారస్తు తయో ర్దాస ఇతి ప్రణవ లక్షణం - అస్యేశానే ,, త్యాదీనీహ శ్రుతి శబ్ద వివక్షితాని • ద్వౌచ సదైక శేషీత్యేత ద్భగవచ్ఛాస్త్ర వచనమ్• యథా అగ్నావిష్ణ్వో రేక దేవతాత్వేన యుగపదేకహవిః ప్రతి సంబంధిత్వం తథేహాపీతి భావః - తర్హి

మూ— "యువత్వాదౌ తుల్యేప్యపరవశతా శత్రుశమన స్థిరత్వాదీన్ కృత్వా భగవతి గుణాన్ పుంస్త్వసులభాన్ । త్వయి స్త్రీత్వైకాంతాన్ మృదిమ పతిపారార్థ్యకరుణా క్షమాదీన్వా భోక్తుం భవతి యువయోరాత్మని భిదా,, ఎన్కిఱపడియే పత్నిక్కు నిత్యపతి పారార్థ్య త్తాలే యాగకర్మత్తిల్ పోలే పతి ప్రధానమాక శాస్త్రజ్గళిల్ వ్య(ఉ)పదేశజ్గళుక్కుమ్ ఏకన్ యజమాననెన్నుమాప్పోలే ఏక వ్యపదేశత్తుక్కుమ్ కుఱైయిల్లై-

సా.దీ— శరణంగతోస్మి ,, ఎన్ఱు ఏకేనైవ వ్యపదేశమున్ "మామేకం శరణం వ్రజ - ఏక ఏవ జగత్స్వామీ,, ఎన్ఱు ఏక శబ్దేన వ్యపదేశముమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - యువత్వాదావిత్యాదియాల్ . పతిపారార్థ్యే ఇతు సమ్మతి . పత్నిక్కిత్యాది - యాగకర్మత్తిల్ పోలే, "స్నాతి- అహతం వాసః పరిధత్తే ,, ఇత్యాదివ్యపదేశమ్పోలే ఏకస్యైవ ప్రాధాన్యాద్వ్యపదేశద్వయం యుక్తమెన్ఱుకరుత్తు-పోయ్ క్కై

సా.స్వా—సన్నియోగ శిష్ట న్యాయత్తాలే కూడుమెన్నిల్ అన్త న్యాయత్తాలే శ్రీమాత్ర ప్రధానకమాకవుమ్ నిర్దేశమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - యువత్వాదావితి - అసాధారణ పతి గుణానుభవేన పత్న్యాః పత్న్యసాధారణ గుణానుభవేన పత్యుశ్చ లోకే భోగ విశేష దర్శనాత్తస్యైవ భోక్తుం గుణ వ్యవస్థాం కృత్వా యువయోరాత్మని భిదా భవతి ఎన్కై - పత్న్యా నిత్యపతిపారార్థ్యాత్ పతి ప్రధాన నిర్దేశ ఏవ ఎన్ఱుకరుత్తు - యాగేతి - యజేత స్వర్గకామః- స్నాతి- అహతం వాసః పరిధత్తే,, ఇత్యాదావెన్నపడి-ఏకేతి-విశిష్టాభిప్రాయమేకత్వ వ్యపదేశమెన్నపడి-తామఱైయాళ్ కేళ్వనోరువనైయే

సా.ప్ర—యతః ప్రవృత్తిః ప్రసృతా పురాణీ,, త్యాదిషు భగవత ఏవోపాయత్వోక్తిరుపాయైక్యోక్తిశ్చ విరుధ్యేతేత్యత్ర సోదాహరణముత్తరమాహ . యువత్వావిత్యాదినా - లక్ష్మ్యాశ్శేషిత్వం తదధీనత్వాదపృథక్సిద్ధ విశేషణత్వాచ్చ ప్రాధాన్యైక్యవ్యపదేశయోర్నవిరోధ ఇత్యర్థః-నను సాక్షాత్కృతతత్వహిత

సా.వి—నిర్దేశః కథమిత్యత్రాహ - యువత్వాదావితి - భిదా, వైలక్షణ్యం నాస్తి - ఉభయోః స్వరూపాదికం తుల్యమిత్యర్థః - నత్వేకస్మిన్ స్వరూపే ఏతాదృశానుభవార్థం భేదకల్పనం. ఉభయోః స్వరూప భేదస్య ప్రమాణ సిద్ధత్వాత్ - అత్ర పతి పారార్థ్య ప్రదర్శనాయాయం శ్లోక ఉపాత్తః - పతి ప్రధానమాక శాస్త్రజ్గళిలే "యజేత స్వర్గకామః - స్నాతి - అహతం వాసః పరిధత్తే వీక్షతే,, ఇత్యాది శాస్త్రేషు పత్యుః ప్రాధాన్యేనోపదేశవత్ "తంవాసుదేవం శరణంగతోస్మి - తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతీ,, త్యాది శాస్త్రేషు ప్రధానమాన వ్యపదేశజ్గళుక్కుమ్ ఏకన్ యజమాననెన్నుమాప్పోలే ఏక వ్యపదేశత్తుక్కుమ్-మామేక మిత్యాదిషు ఏకవ్యపదేశస్యచ కుఱైయిల్లై-ఇత్యన్వయః- అయమత్రభావః-"పుంస్త్వే లింగ విశేష నిర్దేశాత్త్వం యుక్తమైతి శాయుధ,,ఇత్యత్ర కింపుంస ఏవ యాగాధికారః- ఉత స్త్రియా ఇతి సంశయే పుల్లింగ నిర్దేశాల్లింగస్య ప్రకృత్యర్థత్వేన గ్రహజాతివ ద్వివక్షితత్వాద్యాజ్యోపి ఫలకామో వివక్షిత లింగః పుమానేవ స్యాదితి పూర్వపక్షం కృత్వా ఉద్దేశ్య విశేషణ స్యావివక్షితత్వాల్లింగ స్యాన్వయ

సా.సం—యథాదృష్టాంతమిహ ప్రధానాప్రధానవివేకో న స్యాత్ . శరణ్యైక్యం చ భజ్యేతేత్యత్రాహ. యువత్వాదావిత్యాదినా . అపర వశతా , స్వతోనన్య శేషత్వం - స్థిరత్వం, మృదుత్వం, వ్యవస్థిత వికల్పార్థో వా శబ్దః - భోక్తుం, విహర్తుం- భిదా, వైధర్మ్యమ్ -

మూ — "తామరైయాళ్ కేళ్వన్ ఒరువనైయే నోక్కుమ్ ఉణర్వు" ఎన్నిఱ తరుక్కుమ్ ఇతువే తాత్పర్యమ్-

సా-దీ — ఆళ్వార్ ముతలానార్ దివ్యసూక్తికళిలుమ్ ఏకపదప్రయోగముమ్ విశేష్యప్రాధాన్యాభిప్రాయత్తాలే యెన్కిఱార్ - తామరైయాళ్ కేళ్వన్ ఇత్యాదియాల్ - ఒరువనైయే ఎన్ఱు ఏకశబ్దప్రయోగమ్-

సా-స్వా — నోక్కుమ్ ఉణర్వెన్ఱు ఏకశబ్దత్తాలు మవధారణత్తాలుమ్ పతిమాత్రవిషయకజ్ఞానమే తత్త్వజ్ఞానమెన్ఱు పొయ్‌కైయాళ్వార్ ప్రభృతికళ్ సూక్తికి గతియెతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. తామరైయాళితి-

సా-ప్ర — పురుషార్థే దివ్యసూరిభిస్సావధారణం భగవత ఏవోపాయత్వప్రాప్యత్వోక్తే స్తద్విరోధస్స్యాదిత్యాశంక్యాహ. తామరైయాళిత్యాది- పద్మాలయాభర్తారమేకమేవ భక్తిప్రపత్తిరూపం జ్ఞానం పరిపూర్ణానుభవశ్చ విషయీ కుర్యాదిత్యర్థః. కేవలం భగవత ఉపాదానేశక్యేపి లక్ష్మీవైశిష్ట్య బోధకపదోపాదానాత్తత్రాపి విశిష్టస్యోపాయత్వం వివక్షితమిత్యేకశబ్దోపి తద్విషయ ఇతి తద్వ్యతిరిక్తమేవావధారణవ్యవచ్ఛేద్యం - అన్యథా "తామరైయాళ్ కేళ్వ" నిత్యుక్తి వైయర్థ్యాదితి భావః. "ఏతస్యావాక్షరస్య - అమృతస్యైష సేతుః - తమేవం విదిత్వా- మామేకం - తమేవ చాద్య" మిత్యాది ప్రాధాన్యోపదేశైక్యోపదేశయోః ప్రకారాంతరేణ నిర్వాహమాహ -

సా-వి — వ్యతిరేకాభ్యాం డాబ్విసర్గబింద్వాదిగమ్యత్వేన ప్రాతిపదికార్థత్వాభావాత్ స్త్రియా అప్యధికార ఇతి ప్రసాధ్య స్వతో వస్తువచనాదైకకర్మ్యం స్యాదితి తదనంతరాధికరణే కిం దంపతీ పృథగ్యజేయాతామత సహేతి చింతాయామాఖ్యాతోపాత్త సంఖ్యాయా గుణభూతోపాదేయ కర్తృగామిత్వేన వివక్షితత్వాద్వైకైకశః ప్రయోగే ప్రాప్తే సహైవ యజేయాతాం - తథాహి కర్మసమగ్రం భవతి - ఇతరథా పరస్పర కర్తృకాజ్యావేక్షణాది లోపాద్వైగుణ్యం స్యాదతస్సహ ప్రయోగస్సంసృష్ట ద్రవ్యత్వాచ్చ నపృథగ్యష్టృత్వం పరస్పర సాపేక్షయోరివాగ్నీషోమయో ర్దేవతాత్వం దంపత్యోః కర్తృరూపైక్యాదగ్నీషోమాదేవతేతివత్ ఏకవచనప్రయోగ ఇతి సిద్ధాంతితం - యజమాన శబ్దేన కర్తృశానజం తత్వాత్కర్తృత్వస్యైకత్వాద్విశిష్టే నిష్కైక కర్తృరూపవాచకైక వచనాంతైకత్వ సామానాధికరణ్యేన ఏకో యజమాన ఇతి వ్యపదేశేపి పత్నీ సంగ్రహః - పత్యుః ప్రాధాన్యాత్పుల్లింగనిర్దేశః- తన్న్యాయేనేహాపి సహాన్వయాభావే క్రీడావిరసాస్యాత్ - అతస్సహాన్వయే సతి శేషిత్వోపాయత్వ కర్తృత్వాదేకత్వ నిర్దేశః-పత్యుః ప్రధానత్వాత్పతిమాత్రవాచకపదేన నిర్దేశ ఇతి - తామరైయాళ్ కేళ్వన్ ఒరువనైయే నోక్కుమ్ ఉణర్వుమ్- తామరైయాళ్ కేళ్వన్, పద్మాలయాభర్తారం - ఒరువనై, ఏకమేవ - నోక్కుమ్, విషయీకుర్వత్ - ఉణర్వు, జ్ఞానం - ఎన్కిఱ తరుక్కమ్, ఇత్యుక్తప్రకారస్యాపి - ఇతువే తాత్పర్యమ్, ఇదమేవ తాత్పర్యం - విశిష్టైక్యావగాహిత్వ ఏవ తాత్పర్యమిత్యర్థః - ఏవం యాగతంత్రన్యాయేన ప్రాధాన్యైక్య

సా-సం — తామరైయాళ్, కమలాలయావల్లభమేకమేవ యద్విషయీకరోతి తదేవ జ్ఞానమిత్యర్థః - ఇతువే, యథా దంపతి కర్తృకేపి యాగే పతిప్రాధాన్యాత్తత్రైకత్వ వ్యపదేశః. తద్వత్ ఒరువనైయే ఇత్యుక్తి రుపపన్నేత్యర్థ ఏవ - నను లక్ష్మ్యాశ్శేషిత్వాదుపాయత్వేతాభ్యాం కారణత్వమపిస్యాత్ - తదుపయుక్తాశ్చ గుణాః పృథగేవాస్యా అభిధేయాస్స్యురిత్యత్రాహ-

మూ — "తదంతర్భావాత్త్వాం న పృథగభిధత్తే శ్రుతిరపి", ఎన్గిఱవర్గళుమ్ కణ్డు కొళ్వతు- ఎమ్పెరుమానైచ్చొన్న విడ మెఙ్గుమ్ పిరాట్టియైయుమ్ శొల్లిత్తా మెన్ను తుడఙ్గి ఉడైయవరరుళిచ్చెయ్తవార్త్తైయై ఆచ్చాన్ పక్కలిలే కేట్టు నఞ్జీయర్ సంగ్రహిత్తార్ -

సా-దీ.— హేత్వంతరమ్ కాట్టుకిఱార్-తదంతర్భావాత్త్వమెన్ఱు-భగవత్పారతంత్ర్యార్థసిద్ధత్వాత్పృథగనభిధానమ్. ఏకశబ్దముమ్ విశిష్ట విషయ మెన్ఱపడి - ఇవ్వర్థత్తిలారు ఐతిహ్యము మున్డెన్గిఱార్ - ఎమ్పెరుమానై ఇత్యాదియాల్ - ఆచ్చాన్, కిడామ్బి ఆచ్చాన్ - ప్రసంగాల్లక్ష్మీ విషయత్తిల్

సా - స్వా — నియామకాంతర మరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - తదంతర్భావాత్త్వామితి - భగవంతం ప్రతి స్వరూప నిరూపక ధర్మతయాతత్ప్రతీత్యంతర్గత తయావెన్ఱపడి- సూత్ర భాష్యాదికళిల్ శ్రీభాష్యకారర్ ఇన్త పరిహారమ్ శొల్లామైయాలే ఇన్త పరిహారమ్ సాంప్రదాయికమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఎమ్పెరుమానై ఇతి - ఇప్పడి సర్వావస్థైకళిలుమ్ పిరాట్టి విశేషణభూతైయాకైయాలే అవినాభూతైయాకిల్ భగవదాలయఙ్గళిలే పృథక్కాక శ్రీప్రతిష్ఠార్చనాదికళుమ్, తదాలయ నిర్మాణాదికళుమ్ అసంగతఙ్గళాక ప్రసంగియాతో ? అన్త ఆలయ సమ్పృథ్యర్థమాక కామ్యతయా శాస్త్ర చోదితమాకైయాల్

సా-ప్ర—తదంతర్భావాత్త్వామిత్యాదినా. స్వరూపనిరూపక ధర్మంవిహాయ కేనాపిసర్వైశ్వర్యబోధకశబ్దేనబోధనానుపపత్తేర్లక్ష్మ్యాశ్చస్వరూప నిరూపకత్వాద్భగవదుక్త్యైవసాప్యుక్తేతిభావః -భగవదుక్తౌ సర్వత్ర లక్ష్మ్యా అప్యుక్తిస్సంప్రదాయ సిద్ధేత్యాహ . ఎమ్పెరుమానై ఇత్యాదినా- "ప్రపన్నిర్విశ్వాస" ఇత్యాది సంస్కృత వాక్యవదిదం ద్రామిడ భాషావాక్యమపి ముక్తకం సంప్రదాయాగతమితి సంప్రదాయః - ఆచ్చాన్, యతీంద్ర మాహానసికాః . నను భగవచ్ఛాస్త్రే "హృదయాదీని చాంగాని లాంఛనం కమలాదికమ్| భూషణంచ కిరీటాద్యం లక్ష్మ్యాద్యాశ్శక్తయస్తథా । గరుడో మూర్తయశ్చాన్యా దేహే దేవస్యయా స్మృతాః - వ్యాపకస్య తథాత్వేన స్వే స్వే స్థానే ప్రభాత్మికాః । తద్దేహ సంస్థితా స్సర్వే

సా-వి—వ్యపదేశముక్త్వా శ్రీమదాదిశబ్దేషు ప్రవృత్తినిమిత్తత్వాదినాపి తత్సిద్ధిమాహ. తదంతర్భావాదితి.ఎన్గిఱపడికళుమ్ కణ్డు కొళ్వతు, ఏతదుక్త ప్రకారాశ్చ ద్రష్టవ్యాః - అవినాభావ లక్షణ సంబంధలక్షణాదయో బహువచన గ్రాహ్యాః - న్యాయసిద్ధమర్థం భాష్యకారా ఉపదిదిశు రిత్యాహ- ఎమ్పెరుమానైఇతి- ఆచ్చాన్, యతీంద్రమహానసికాః - కేట్టు, శ్రుత్వా - నను భగవచ్ఛాస్త్రే లక్ష్మ్యర్చనంత్రివిధముక్తం- లయార్చనం, భోగార్చనం, అధికారార్చనంచేతి - "హృదయాదీనిచాంగాని లాంఛనం కమలాదికమ్ | భూషణంచకిరీటాద్యం లక్ష్మ్యాద్యాశ్శక్తయస్తథా। గరుడోమూర్తయశ్చాన్యాదేవదేవస్య యాస్మృతాః।

సా- సం — తదంతర్భావాదితి - నహి భాస్కర ఉదిత ఇత్యుక్తే ప్రభాయాః పృథగుదయో వాచ్యః.తద్వత్ "యస్సర్వజ్ఞస్సర్వవిత్" ఇత్యాదయశ్చ సన్నియోగశిష్టయో రేకధర్మపరవాక్యవదుభయాన్వితగుణాభిధాయిన ఇతి కిం పృథగభిధానేనేతిభావః - తస్యాః సర్వశబ్ద వాచ్యతాచస్యాదిత్యత్రాహ . ఎమ్పెరుమానై ఇతి-శొల్లిత్తామిత్యుక్తి రర్థసామర్థ్య సిద్ధ తత్తత్పద ప్రవృత్తినిమిత్తస్యాప నోదకమానాభావ నిబంధనా - త్వద్గురూక్తి విరుద్ధాస్త్వదుక్తయ ఇతి సూచనాయనంజీయర్ సంగ్రహిత్తారిత్యుక్తిః-

మూ—— ఆకైయాలే కామ్య ప్రధానమాన అధి కారార్చన రూపత్తిలుమ్

సా-దీ—— లర్థాన్తరముమ్ దర్శియా నిన్ఱుకొణ్డు నిగమిక్కిఱార్ - ఆకైయాలే కామ్యే త్యాది.-

సా-స్వా——కూడుమెన్నిల్ అప్పోతనన్ప్రయోజననాన వధికారికుఱ్ఱతుఆనుద్దేశ్యమాకైయాలే ప్రణామాది కళున్తవిర ప్రసంగి యాతో ? పరమైకాన్తికుక్కు నిత్యం లక్ష్మీప్రణామార్చనాదికమ్ నిత్యజ్గళిలే విహితమాకైయాలే కూడుమెన్నిల్ అన్త ప్రమాణమ్ పత్య వినా భూతలయ భోగార్చన పరమాకైయాలే కామ్య విగ్రహత్తిల్ ప్రసరి యాతే? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్- అకైయాలేతి - ఆకైయాలే, నిత్యపతి

సా-ప్ర——పూజనీయాః క్రమేణతు। పరివారంవినామన్త్రై స్సైన్యైస్స్వైరఘ్యాదిభిర్ద్విజ।లయయాగో హ్యయంవిప్ర హృదాదిష్వను కీర్తితః। తస్మాద్ధృక్కర్ణికాధారే మూర్తౌవాయత్ర కుత్రచిత్। మూలమన్త్ర శరీరస్థం పరివారం యజేత్తదా। యాగ ఏష లయాఖ్యస్తు సంక్షిప్తస్సర్వ సిద్ధిదః। మన్త్రరాట్కర్ణికామధ్యే లక్ష్మ్యాద్యాః కేసరాదిషు। సాకారాః కేవలా స్సర్వే యత్ర భోగాభిధస్సతు। కేవ లేన చ యాగేన పృథగ్భూతేన నారద।. పూజనం కమలాదీనా మధి కారాభి ధస్సతు। ఏవం కృత్వాలయాఖ్యంతు యాగం భోగాభి దంతథా। తతః క్రమాద్యజేద్దేవం భోగైర మృత సంభవై ,, రిత్యాదిభి రధి కార లయ భోగాఖ్యం త్రివిధం లక్ష్మ్యర్చన మభి ధాయ తేషు ముముక్షుభి ర్లయా ర్చన భోగార్చనయో రేవకర్త వ్యత్వ ముక్త్వా కామ్య ప్రధాన స్యాధి కారార్చనస్య ముముక్షూన్ ప్రతి ప్రతి షేధా ద్దేవ తాన్తర వన్మముక్ష్వను పాస్య భూతాయా లక్ష్మ్యా మోక్షో పాయత్వం దూర నిరస్తం మిత్యత్ర బుద్ధాద్యాత్మనో భగవతో ముముక్ష్వను పాస్యత్వేపి నారసింహ, వామన, రామ కృష్ణాది విగ్రహయుక్తస్య తస్యోపాస్య త్వవత్కామ్య ప్రధానాధి కారార్చా విగ్రహ వ్యతిరిక్త విగ్రహ వైశిష్ట్యేన లక్ష్మ్యా అప్యర్చనీయ త్వోప పత్తేరధి కారార్చనాదిగ్రహస్యచప్రణామాది నిషేధా భావాత్ప్రణామవిశేష రూపభరన్యాసస్యోభయోద్దేశ్యత్వోపపత్తేర్లక్ష్మ్యా ఉపాయత్వంయుజ్యత ఏవేత్యభిప్రయన్నాహ-ఆకైయాల్ కామ్య ప్రధానేత్యాదినా-

సా-వి——వ్యాపకస్య తథాత్వేన స్వే స్వే స్థానే ప్రభాత్మికాః। తద్దేహ సంస్థితా స్సర్వే పూజనీయాః క్రమేణ తు। పరివారంవినామన్త్రై స్సైన్యైస్స్వైరఘ్యాది భిర్ద్విజ। లయయాగో హ్యయం విప్ర హృదాది ష్వను కీర్తితః। తస్మాద్ధృక్కర్ణికామధ్యే మూర్తౌవా యత్రకుత్రచిత్। మూలమన్త్రశరీరస్థం పరివారంయజేత్తదా। యాగఏష లయాఖ్యస్తు సంక్షిప్త స్సర్వ సిద్ధిదః। మన్త్రరాట్కర్ణికా మధ్యేలక్ష్మ్యాద్యాః కేసరాదిషు - సాకారాః కేవలాస్సర్వే యత్రభోగాభిధ స్సతు - కేవలేనచయాగేన పృథగ్భూతేన నారద - పూజనంకమలాదీనా మధికారాభిధ స్సతు,, ఇత్యేతేషు భోగార్చనయో రేవ ముముక్షూణామధికార ఇత్యుక్తౌ కామ్యప్రధానే అధికారార్చనే అధికారః ప్రతిషిద్ధః. అతోదేవతాన్తర వన్ముముక్ష్వనుపాస్యభూతాయాః లక్ష్మ్యాః కథంమోక్షోపాయత్వ మిత్యాశంక్య భగవతో బుద్ధాది రూపేష్వనుపాస్య త్వేపి రామకృష్ణాది రూపేషూపాస్యత్వ వదధికారార్చనే అనుపాస్యత్వేపి లయభోగార్చనయో రుపాస్యత్వా దధికారార్చనేపి ప్రణామాదే రనిషిద్ధత్వాత్ - “గాధోపసర్గానిత,, ఇత్యుక్తరీత్యా భగవత్సాన్నిధ్యస్యాపి సత్త్వాత్ప్రణామాద్యాచార సంభవాన్మోక్షోపాయత్వస్య నపటంత్యాహ- ఆకైయాలేఇతి- కామ్యప్రధానేతి-

సా-సం—— నిరూపితార్థత్రయ యుక్తం ప్రాసంగికంచ నిరూపయతి - ఆకైయాలితి - ప్రమాణ సంప్ర

మూ— విష్ణుపత్నీత్వమ్ సుప్రతిష్ఠితమాకైయాలే లక్ష్మీభోగార్చనఙ్గళిలే ప్రవృత్తరాయ్ అనన్యప్రయోజనరాన ముముక్షుక్కళుక్కుమ్ కామ్యప్రధానమాన భగవద్రూపత్తిల్ పోలే మాతృత్వాద్యుపాధికమాన ప్రణామాద్యాచారఙ్గళుక్కుమ్ కుఱైయిల్లై - ఇప్పడి మధ్యస్థదృష్టియాలే ప్రామాణికార్థఙ్గళై తోత్తఞ్చెయ్ తేపత్తినతువిడాతొழியిల్

సా-దీ— పిరాట్టిక్కధికారార్చనార్థమాన రూపం కామ్యప్రధానమాయిరుక్కుమ్ - భోగార్చనరూపం మోక్షప్రధానమాయిరుక్కుమెన్ను భగవచ్ఛాస్త్రసిద్ధమ్ - ఇన్త ఇరణ్డు రూపముమ్ పత్న్యర్చాసహిత మెన్నుమ్, తద్రహిత మెన్నుమ్ ద్వివిధమ్ - భగవానుడైయ రూపముమ్ ద్వివిధమ్ - కామ్యప్రధాన మెన్నుమ్ మోక్షప్రధాన మెన్నుమ్ - కామ్యప్రధానమ్ మదనగోపాలాది - మోక్షప్రధానమ్ రామకృష్ణాదిరూపమ్ - పత్న్యర్చారహితమాన కామ్యప్రధానాధికారార్చనరూపత్తిల్ ఇదువరుక్కుమ్ పిరివిల్లామైయాల్ - విష్ణుపత్నీత్వమ్, విష్ణుసాహిత్యమెన్నపడి - సుప్రతిష్ఠితమాకైయాల్ - మోక్షప్రధానమాన లక్ష్మీభోగార్చనరూపత్తిల్ ప్రవృత్తరాన వనన్యప్రయోజన ముముక్షుక్కళుక్కుమ్ కామ్యప్రధాన భగవద్రూపత్తిల్ పోలే మాతృత్వస్వామిత్వప్రయుక్తమాన ప్రణామాద్యాచారత్తుక్కు విరోధమిల్లైయెన్నపడి - ఇప్పడియాయిరుక్క-

సా-స్వా—పారార్థ్యత్తాలే - అధికారార్చనరూపమ్ తనిక్కోయిల్ నాచ్చియార్ - లయమ్, తిరుమార్పిలే విద్యమానమ్ శ్రీరూపమ్. భోగమ్, పక్కత్తిల్ విద్యమాన నాచ్చియార్. ఇప్పడి ప్రమాణఙ్గళాలే యథార్థనిర్ణయం జీవరీర్ పణ్ణినాలుమ్ లోకాచార్యప్రభృతికళుక్కు ఇప్పడి తోత్తత్తామైయాలుమ్ అన్యథావాక తోత్తి నిబంధనఙ్గళిలే నిబద్ధమాకైయాలుమ్ జీయర్ ప్రభృతికళ్ వ్యాఖ్యానత్తాలే అన్యథాతాత్పర్యమ్ శొల్లవొణ్ణామైయాలుమ్ ఉపలక్షణపక్షత్తై విడక్కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఇప్పడి ఇతి - మధ్యస్థదృష్టియాక తోత్తినతు ప్రమతత్వమాకిల్ శంకరాదికుదృష్టిబాహ్యాపక్షముముపాదేయమాక

సా-ప్ర—స్వోక్తప్రక్రియానంగీకారే బాధకమాహ - ఇప్పడేత్యాదినా - ప్రామాణికేత్యాది - ప్రామాణికార్థప్రతీతావపి గ్రహీతగ్రాహితాయామిత్యర్థః - తస్మాత్ స్వోక్తప్రకారేణైవానుసంధానం సాత్త్వికానా

సా-వి— ప్రామాణికార్థమతోత్తఞ్చెయ్ తేయుమ్, ప్రామాణికార్థప్రతీతావపి - పత్తినతువిడాతొழியిల్, గృహీతస్యాపరిత్యాగే. స్వప్రతిజ్ఞాత నిర్వాహార్థం భార్గీతృవధోద్యుక్తమర్జునం ప్రతిబోధనాయ కర్ణపర్వణి

సా-సం—దాయోపపత్తిభిర్లక్ష్మ్యైశ్వర్యేషిత్వాదిసమర్థనాదిత్యర్థః - కామ్యప్రధానత్వం, ఫలాంతరప్రధానత్వం - అర్చనం త్రివిధం. "కేవలేనక్రమాగేన పృథగ్భూతేన నారద। పూజనం కమలాదీనామధికారాభిధస్తుసః," కేవలేన, భగవద్యజనాసందష్టేన - "హృదయాదీషు చాంగేషు లాంఛనం కమలాదిక," మిత్యారభ్య "తద్దేహసంస్థితాస్సర్వే పూజనీయాః క్రమేణ తు. పరివారం వినా మంత్రైః సైవస్యైశ్వర్యాదిభిర్ద్విజ - ఆలయార్చనమేతత్తు సంక్షిప్తం సర్వసిద్ధిదమ్ - మంత్రరాట్కర్ణికామధ్యే లక్ష్మ్యాద్యాః కేసరాదిషు - సాకారాః కేవలాస్సర్వే యత్ర సా భోగసంజ్ఞితా," ఇత్యాదికమిహానుసంధేయం - నన్వనన్యప్రయోజనస్య కామ్యప్రధానే ప్రణామాదయః కథముపపద్యంత ఇత్యత్రోక్తదృష్టాంతేన పరిహరతి. కామ్యప్రధానమాన భగవద్రూపత్తిల్ పోలే ఇతి. ఏవం సంబంధవిశేష గుణవిశేషలక్ష్మీసంబంధనిబంధన శంకాపరిహారేపి యుక్త్యంతరైరిమమర్థం సాధయామీతి వదంతం ప్రత్యాహ - ఇప్పడీతి - పూర్వేభ్యశ్శ్రితత్వాదేవ హేతునా ప్రమాణ

మూ—"దృఢపూర్వశ్రుతో మూర్ఖో ధర్మాణామవిశారదః । వృద్ధానపృచ్ఛన్ సందేహాదంధశ్శ్వభ్రమివర్చ్ఛ
తి । అన్యథా మంద బుద్ధీనాం ప్రతిభాతి దురాత్మనామ్ । కుతర్క (వ్యాళదష్టానాం) జ్ఞానదుష్టానాం
విభ్రాంతేంద్రియ వా(జినాం)దినామ్,, ఎన్గిఱ దశైయామ్ - ఆకైయాల్ సిద్ధోపాయ శబ్దవాచ్యవిమర్శ
త్తిల్ "నానయో విద్యతేపరమ్ ।

సా.దీ— గ్రహీతృ గ్రాహిత్వమ్ పణ్ణిల్ స్వప్రతిజ్ఞాపరిపాలనధర్మ లేశత్తుక్కాగ గురుతరమాన భ్రాతృవధోద్యుక్త
నాన వర్జుననై త్తెళివిక్కైక్కాగ కర్ణ పర్వత్తిల్ శరణ్యన్ శాస్త్రగ్రహీత గ్రాహి నిందా వచన త్తిల్
నిందై ప్రసంగికుఱ మెన్గిఱార్ - దృఢపూర్వేతి - పూర్వమ్ శ్రుతః కశ్చనా పార్థో దృఢోయస్యసః - అ
తఏవ మూర్ఖః - స్వయం ధర్మజ్ఞళిను డైయ సూక్ష్మత్తై వివేక్త మశక్తవాయ్ - అథాపి సందిగ్ధార్థ
జ్ఞై ప్పెరియోర్కళ్ పక్కల్ కేళాత వన్ యావనొరువన్ అవన్ అంధనానవన్ పడుకుళియిల్ విళుమా
ప్పోలే అపర్థత్తిల్ విళువనెన్గై - అన్యథేతి - మృదుప్రజ్ఞరుఱ అర్థమన్యథా స్ఫురిక్కుమ్ - దురాత్మ
నాం, సన్నిందకానాం - కుతర్కజ్ఞానేన దుష్టానాం - విభ్రాంతేంద్రియాణాం వాదినాం చాన్యథా ప్రభాతి ఎ
న్నపడి - ఇవర్కళుడైయ వపనై గ్రహీత గ్రాహికళుక్కుమ్ వరు మెన్నపడి. శ్రీమన్నారాయణ శబ్దమ్
సిద్ధోపాయత్తై ప్రతిపాదిక్కిఱ పడియై అనుసంధిక్క వేణు మెన్ఱు నిగమిక్కిఱార్ - ఆకైయాల్ సిద్ధో
పాయేత్యాదియాల్ - విశిష్టతత్వమ్ నిరుక్కమ్ నిలైక్కు ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్- నానయోరిత్యాదియాల్.

సా-స్వా—ప్రసంగికుఱ మెన్ఱు కరుత్తు - దృఢేతి. ఇదం స్వప్రతి జ్ఞాపరి పాలనార్థం భ్రాతృ వధోద్యు
క్త మర్జునం ప్రతి కర్ణ పర్వణి భగవ ద్వచనం - ఆనాలుమ్ పిరాట్టిక్కు ఉపాయత్వవచనం గౌణోపా
యత్వ పరమాయుమ్ ఆచార్యా ద్యుపాయత్వ వచన వన్న యిప్పిక్క లాకాతో ? ఎన్గిఱ శంకైయై పరి
హరిత్తుక్కొణ్డుపసంహరిక్కిఱార్ -ఆకైయాలితి- ఆకైయాల్,దుష్టరుక్కు అన్యథా వాకత్తోన్ఱుకైయాలే-
యద్వా, కుతార్కికరుక్కు అన్యథా వాకత్తోన్ఱుకైయాలే సమీచీన తర్కజ్ఞళాలే సిద్ధోపాయ విమర్శ
త్తిలెన్నపడి - నానయోరితి - ఇమావేవ పరావుత్కృష్టౌ, నిరుపాధిక శేషిణౌ ఎన్నపడి.

సా-ప్ర—ముచితమితి సోపపత్తికం ప్రదర్శయన్ ప్రకృతముపసంహరతి-ఆకైయాలిస్సిద్ధోపాయే త్యాదినా-

సా-వి— స్థితాగృహీతా నిందా ప్రసజేదిత్యాహ-దృఢపూర్వ ఇతి- పూర్వం శ్రుతః కశ్చనా పార్థో దృఢో
యస్య సతథోక్తః - అతఏవ మూర్ఖః శ్వభ్రం గర్తం. అన్యథేతి. అన్యథా ప్రతిభాతీత్యన్వయః - నానయో

సా-సం— విరోధాదికం దృష్టమపి యస్యన కార్యకరం సదృఢపూర్వశ్రుతః-ధర్మాణామితి - ధర్మతత్వని
ర్ణయా సమర్థ ఇత్యర్థః - సందేహాన్, సందేహ విషయార్థాన్ . సిద్ధానాం వాసితానాం - విభ్రాం
తాని, విపరీత ప్రవృత్తిమంతి - ఇంద్రియాణి మనః ప్రభృతీని తాన్యేవ వాజినోశ్వాః యేషాంతే తథో
క్తాః - ఎన్గిఱ దశైయామ్, శ్వభ్రతయోక్త నరక పతనం స్యాదిత్యర్థః - తర్హి కైః ప్రమాణైః కేన
ప్రకారేణ సిద్ధోపాయ స్వరూప మనుసంధేయ మితి జిజ్ఞాసాం శమయన్నుప పాదిత మర్థం నిగమ యతి -
ఆకైయాలితి - గాఢోప గూఢతోప పాదక మేక శేషిత్వత్తాలు మిత్యాది - ఏక శేషిత్వాదౌ ప్రమాణం
నానయోరిత్యాది - విమర్శః, విచారః - సిద్ధోపాయత్వస్య భగవద సాధారణ్య సిద్ధయే సోపి జ్ఞాన శక్తి

మూ—యథాసర్వగతో విష్ణుస్తథైవేయం ద్విజోత్తమ। అస్యా దేవ్యా మనస్తస్మిన్ తస్యచాస్యాం ప్రతిష్ఠితమ్ తేనేయం స చ ధర్మాత్మా ముహూర్తమపి జీవతి। వ్యాపకావతిసంశ్లేషా దేకతత్త్వమివోదితౌ,, ఎన్ఱురపడియే ఏకశేషిత్వత్తాలుమ్, ఏకాభిప్రాయత్తైయాలుమ్, పరస్పర ప్రావణ్యాతిశయత్తాలుమ్, స్వరూపరూపాది కళిల్ పిరివత్త అన్వయవిశేషత్తాలుమ్, ‘‘గాఢోపగూఢానితే,, ఎన్ఱుమ్పడి సుశ్లిష్టమాన విశిష్టతత్త్వమ్ నిర్గుణనిలైకళై యాతపడిస విశేషణమాన నారాయణశబ్దమ్ ప్రతిపాదిక్కప్పడిస్సై అనుసంధిక్కై సత్త్వస్థర్కు ప్రాప్తమ్-

సా-దీ — నానయోర్విద్యతే ఎన్ఱుమ్ యథాసర్వగతో విష్ణుః ఎన్ఱుమ్ శేషిత్వే ప్రమాణమ్- అస్యా దేవ్యా మనస్తస్మిన్ ఎన్ఱు ఏకాభిప్రాయత్వత్తిలుమ్ పరస్పర ప్రావణ్యాతిశయత్తిలుమ్ వ్యాపకావతి సంశ్లేషా దెన్ఱు స్వరూపాదికళిల్ పృథక్సిద్ధి రహిత సంబంధ విశేషత్తిల్ ప్రమాణమ్ - చతుర్థాపి సుశ్లిష్టత్వమ్ శొల్లు కిరతు గాఢోపగూఢాని ఎన్ఱు - శ్రీమన్నారాయణ నుక్కు సిద్ధోపాయశబ్దార్థత్వత్తైక్కాట్టు కిఱార్-

సా-స్వా—యథాసర్వగతః, సర్వైరుపాయ తయావగతః- ఆశ్రితః •తదనుగుణరక్షణసంకల్పవాన్ •తథాఇయ మపీత్యర్థః- ఏకాభిప్రాయ తాయామిదం ప్రమాణం- యద్వా, చతుశ్శ్లోకీ భాష్యోక్త రీత్యా విభూతిద్వయనియమన రూపైకాభిప్రాయ తాయా మితివార్థః - అస్యా ఇతి పరస్పర ప్రావణ్యే ప్రమాణమ్ - వ్యాపకావిత్యన్వయ విశేషత్తిల్ ప్రమాణమ్- సత్త్వస్థర్కు ఇతి - తమో భూయిష్ఠర్కు తర్కవ్యాళ దష్టర్ కళుక్కు అన్యథా భాతమానాలుమ్ సత్త్వస్థర్కు వైరూప్య మన్ఱిక్కే బహు ప్రమాణానుగుణమాక పూర్వోత్తర ఖండత్తిల్ శ్రీమచ్ఛబ్దార్థాను సంధాన ముక్త ప్రకార మాకవే వరుమెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి శ్రీవిశిష్టన్ సిద్ధోపాయ మెన్ఱు నిష్కర్షిక్కత్తకుమో ? సిద్ధోపాయ మావతు ఫలోదయాత్పూర్వమ్ సిద్ధమాన ఉపాయమన్ఱో ? అతు సాధ్యోపాయ తుల్యమన్ఱో ? సిద్ధమాక ఒరు ఉపాయముణ్డాకిల్ సాధ్యోపాయ వైయర్థ్యమ్ ప్రసంగియాతో ? అతు లీలా ప్రవాహ రూప సంసార నిరోధార్థ మెన్నిలతినాలే స్వతంత్రనుడైయ నరకాది ప్రదాన సంకల్ప నిరోధమ్ కూడుమో ? సాధ్యోపాయ మావశ్యక మాకిల్ సిద్ధోపాయ ప్రాధాన్యమ్ తాన్ కూడుమో ? సిద్ధోపాయమ్ ప్రధానమానాలు మతు భక్త ప్రపన్న సాధారణమాకైయాలే ప్రపన్ననుక్కు సిద్ధోపాయ నిష్ఠై విశిష్య చ్చొల్లుకిరతు వుమ్ [illegible]రోధియాతో ? అతు భరన్యాసేన ఉపాయాంతర స్థానాపత్తి వ్యంజన ముఖేన స్వనైర్భర్య సిద్ధ్యర్థ మెన్నిలతుక్కు ప్రమాణమున్డో ? ఉపాయాంతర స్థానాపత్తి ప్రామాణికైయాకిల్ తద్వ్యతిరేకేణ సిద్ధోపాయత్వత్తిలే తాన్ ప్రమాణమున్డో ?

సా-ప్ర—ననూపాయత్వం నామ కించిత్సాధ్యం ప్రతి కారణత్వం- తచ్చ పూర్వవర్తినః- పూర్వవర్తిత్వం చ సిద్ధస్యైవేతి భక్తి ప్రపత్త్యోర ప్యుపాయత్వాత్ సిద్ధత్వమేవేతి భగవాన్ సిద్ధోపాయో భక్తిప్రపత్తీ సాధ్యోపాయ ఇతి విభాగో నో[illegible]స్వత ఇత్యత్ర సిద్ధత్వసాధ్యత్వ విభాగః [illegible] మేకకందశయన్ సాధ్యోపాయస్యోప

సా-వి— విద్యతేపరం - యథాసర్వగత ఇత్యుభయమేక శేషిత్వే ప్రమాణమ్ - అస్యాదేవ్యా ఇత్యేకాభిప్రాయత్వే పరస్పర ప్రావణ్యాతిశయే చ ప్రమాణం. వ్యాపకావతి సంశ్లేషా దితి పృథక్సిద్ధి రహితసంబంధ విశేషే చ ప్రమాణం- అనుసంధిక్క, అనుసంధానం - ప్రాప్తం, ఉచితమ్-

సా-సం— కరుణా శ్రీవిశిష్ట ఏవ సిద్ధోపాయ ఇతి సిద్ధోపాయత్వ వ్యపదేశ ప్రయోజక మాహ -

మూ—“సమస్తపురుషార్థానాంసాధకస్యదయానిధేః। శ్రీమతఃపూర్వసిద్ధత్వాత్సిద్ధోపాయమిమంవిదుః। భక్తిప్రపత్తి ప్రముఖం తద్వశీకారకారణమ్। తత్తత్ఫలార్థి సాధ్యత్వాత్సాధ్యోపాయంవిదుర్బుధాః సాధ్యోపాయోత్తరంగేణ సిద్ధోపాయస్య శేషిణః। లీలాప్రవాహః కారుణ్య ప్రవాహేణ నిరుధ్యతే।

సా-దీ.— సమస్తేతి - పూర్వ సిద్ధత్వాదెన్ఱు సిద్ధత్వం దర్శితమ్- పూర్వార్ధత్తాలుపాయత్వందర్శితమ్ - శ్రీమతో నారాయణస్యేతి శేషః - భక్తిప్రపత్తికళైనుడైయ సాధ్యోపాయత్వత్తై కాట్టుకిరార్ - భక్తీతి - ప్రముఖశబ్దత్తాల్ కర్మయోగాదిగ్రహణమ్ - సాధ్యోపాయఫలత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - సాధ్యేతి - సాధ్యోపాయత్తాలుత్తరఙ్గమామ్ శేషియినుడైయ కారుణ్యప్రవాహమ్ - అత్తాల్ లీలాప్రవాహమ్

సా-శ్వా.— “కృష్ణం ధర్మం సనాతనం” మెన్ఱు నిర్దేశత్తాలె సిద్ధోపాయత్వమెన్డ్రిల్ సిద్ధత్తుక్కు యాగాది వర్ధమత్వమ్ కూడుమో? ఇత్యాది శంకైకళై పరిహరియానిన్ఱుకొణ్డు కారికైకళాలుక్తానుక్తార్థఙ్గళై సంగ్రహిక్కిరార్ - సమస్తేత్యాదినా - సమస్త పురుషార్థానాం చతుర్విధానామపి సాధకస్య తత్ప్రదాన శక్తస్య - కారుణ్యాభావే శక్తి మాత్రమప్రయోజకమిత్యత ఉక్తం దయానిధేరితి - శ్రీమతః, శ్రీవిశిష్టస్య - పూర్వ సిద్ధత్వాత్ - కృతేః పూర్వమపి సిద్ధత్వాత్ - కృత్య సాధ్యత్వాత్ - ఇమం సిద్ధోపాయం విదుః - సాధ్యోపాయస్తు కృతి సాధ్యత్వాన్న పూర్వ సిద్ధోపాయ ఇతి భావః - భక్తిప్రపత్తి ప్రముఖం తస్య భగవతః వశీకార కారణం సత్ తత్తత్ఫలార్థిసాధ్యత్వాత్సాధ్యోపాయంవిదుర్బుధాః - వశీకరణస్య వా ప్రయోజనం కిమిత్యత ఆహ. సాధ్యేతి - సాధ్యోపాయేన ఉత్తరంగేణ, ఉత్తంభితేన. కారుణ్య ప్రవాహేణ లీలాప్రవాహః నిరుధ్యతే - సహజ కారుణ్యోత్తంభనమేవ సాధ్యోపాయ

సా-ప్ర— యోగమప్యాహ. సమస్త పురుషార్థానామిత్యాదినా. నిరోధకాస్సర్వే లీయంతే ఇత్యన్వయః-అధికారికృతి సాధ్యత్వంతతః పూర్వసిద్ధత్వంచసిద్ధసాధ్యవ్యపదేశప్రయోజక ధర్మావితిభావః-

సా-వి— సాధ్యోపాయేతి - ఉద్గతాస్తరంగా యస్య ఉత్తరంగః - తరంగశబ్దేన లీలాభిభావన శక్తయో వివక్షితాః - సాధ్యోపాయోత్తరంగేణ ఉన్నతతరంగవతా - అనేనసాధ్యోపాయస్య మహామారుతసామ్యం గమ్యతే - కారుణ్యప్రవాహ ఉత్కటస్సన్ లీలాప్రవాహం ప్రతిబధ్నాతి- కారుణ్య ప్రవాహేణ

సా-సం— సమస్తేతి. పూర్వ సిద్ధత్వాత్, పురుష కృతేః పూర్వమేవ సిద్ధత్వాత్ - ఇమం శ్రీవిశిష్టం దయా విశిష్టంచ - సాధకస్యేత్యనేన జ్ఞాన శక్తి మత్తా వివక్షితా. అథ ప్రపత్త్యాదేస్సాధ్యోపాయత్వవ్యపదేశ ప్రయోజకం ప్రయోజనం చాహ - భక్తీతి. ప్రభృతి శబ్దేన ఉపాసనా ప్రపత్తి భేదాయ జనాదయశ్చ వివక్షితాః - తత్తత్ఫలార్థి పురుష కృతి సాధ్యత్వాత్సాధ్యోపాయత్వం - భగవద్వశీకరణ ప్రణాడ్యాఫల సాధనత్వాదుపాయత్వం చేతిభావః - నన్వనాద్యనంత మహాపరాధమూలనిగ్రహసంకల్పప్రయుక్త లీలా ప్రవాహే ప్రబలేసతికథంసాధ్యోపాయేనతద్వశీకరణం?కథంవాసత్యసంకల్పస్య సంకల్పాస్సంసార ఏవైతాన్ భ్రామయేయమిత్యాది రూపాస్సంనివర్తనీయా ఇతి శంకా ద్వయం శ్లోకద్వయేనపరిహరతి - సాధ్యోపాయోత్తరంగేణేతి. లీలా ప్రవాహాభిభావక శక్తిరేవ తరంగ శబ్దేన వివక్షితా. ఉద్గతస్తరంగో యస్యసఉత్తరంగః.సాధ్యోపాయానుష్ఠానాదుద్భూతశక్తికేనకారుణ్యప్రవాహేణలీలాప్రవాహ

మూ — తేనైవ సర్వేలీయంతే సికతా సేతుబంధవత్, స్వతంత్రస్యాపి సంకల్పా స్స్వకైంకర్యనిరోధకాః। ప్రసాదనస్యోపాయత్వే శాస్త్రీయేపి ఫలం ప్రతి । కర్తృత్వాద్వ్యవధానాద్యైస్సిద్ధోపాయప్రధానతా। స్వతంత్రన్యాస

సా. దీ — త్తైకైయప్పదు మెన్నై. తేన, అన్తలీలాప్రవాహనిరోధత్వాత్-స్వకైంకర్యనిరోధకజ్గళాన స్వతంత్రను డై య సర్వసంకల్పజ్గళుమ్ నశికుమ్ మెన్కిరార్ - తేనైవేతి - భక్తిప్రపత్తి రూప సాధ్యోపాయత్తుక్కు ఫలత్తై కుఱిత్తు శాస్త్రసిద్ధమాన ఉపాయత్వ ముణ్డాయాకిలు మివ్యాజ ప్రసాద్యత్వేన ఫలం ప్రత్యవ్యవధానత్తాలుమ్, కర్తృత్వేన స్వాతంత్ర్యత్తాలుమ్, సిద్ధోపాయత్తుక్కే ప్రధానోపాయత్వ మెన్కిరార్ - ప్రసాదన స్యేతి- అవ్యవధానాద్యైఃఎన్నవిడత్తిల్ ఆద్యశబ్దత్తాల్ సాధ్యోపాయస్యాప్యస్మాదుత్పాదనాది గ్రహిక్కిరతు-భక్త్యుపాయనిష్ఠుకుసిద్ధోపాయాశ్రయణముణ్డాయిరుకరు-స్వతంత్రన్యాసనిష్ఠరైసిద్ధోపాయనిష్ఠరెన్ఱు విశేషిక్కుచ్చొల్లుకైకు హేతు వేతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - స్వతంత్రేతి - సిద్ధోపాయ స్వీకారా నంతరమ్

సా. స్వా — కార్యవశీ కరణం- తత్కార్యం లీలా ప్రవాహ నిరోధ ఇతి భావః- నను మూల భూత స్వతంత్ర సంకల్పేషు తిష్ఠత్సుకథం లీలా నిరోధ ఇత్యత్రాహ . తేనైవేతి - స్పష్టం - ప్రసాద నస్యేతి - తస్యా చేతనతయాన శ్వరతయాచభగవతశ్చ కర్తృత్వావ్యవధానా దిభిః ప్రాధాన్య మిత్యర్థః - స్వతంత్రేతి-స్వతంత్ర

సా. ప్ర — ననూపాయ భూతస్య భగవతో నాది సిద్ధత్వేన ప్రసాదనా ననుష్ఠానే రక్షణా నుపపత్తే స్తదనుష్ఠానే రక్షణాచ్చ సాధ్యోపాయ స్యైవ ప్రాధాన్యం స్యాదిత్యత్ర తస్య ప్రసాద ద్వారా సాధ్య సాధకత్వా దిచ్ఛా పూర్వకం సాధకత్వాభావా ద్భగవ త్సంకల్ప సాధ్య స్వరూప సిద్ధిత్వాచ్చ భగవత ఏవ ప్రాధాన్యమితి దర్శయన్ ప్రపన్నస్య భగవదేక నిష్ఠయాపి భావ్య మిత్యాహ . ప్రసాదన స్యేత్యాదినా - ఏవంచసతి భరన్యాసనిష్ఠానాం భగవదేక నిష్ఠత్వోక్తి వ్యర్థా స్యాదిత్యత్రాహ-స్వతంత్రేత్యాదినా-నను భగవత్యుపాయత్వా

సా. వి — లీలాప్రవాహ సామగ్రీమప్యుచ్ఛేత్తుం కదాచిత్ప్రభవతీతి భావః-సిద్ధోపాయస్య ప్రాధాన్యం కథమిత్యత్రాహ- ప్రసాదనస్యేతి- ప్రసాద్యతే ప్రసాదవాన్ క్రియతే అనేనేతి ప్రసాదనం-ప్రసాదకారణం- తస్య- నస్వేవం సాధ్యోపాయస్యాపి సత్త్వే ప్రపన్నానాం భగవదేకనిష్ఠత్వోక్తి వ్యర్థా స్యాదిత్యత్రాహ- స్వతంత్రన్యాసేతి-

సా. సం — నిరోధాను గుణ ప్రకర్ష వతేత్యర్థః - యథా సముద్రస్యచంద్రోదయానంతరం ఉత్తరంగస్య నదీ ప్రవాహ నిరోధ కత్వ మితి భావః . తేనైవ, కారుణ్య ప్రవాహేణైవ - అపి శబ్దో విరోధ సూచకః - యద్యపి స్వతంత్రస్య సంకల్పా స్సత్యాశ్చ, తథాపి స్వకైంకర్య నిరోధ కత్వాత్తై సత్స్వపి మోక్ష ప్రతిబంధకా స్సంకల్ప కార్య లీలాప్రవాహా లీయంతే . స్వకైంకర్య నిరోధకత్వా దితి హేతునా శేషిణ ఇతిపదాభి ప్రేతం వివృతం-నహి స్వాభిమత తమాతి శయ లాభం ప్రాజ్ఞ స్సోపి నిరోధ యతీతి భావః . యథా మహా ప్రవాహేణ సైకతా స్సేతవో నశ్యంతి తథేత్యర్థః - నన్వన్వయ వ్యతి రేకా భ్యాం సాధ్యోపాయస్యైవ ప్రాధాన్యే సామాన్య కార ణస్య భగ వతః ప్రధానో పా యత్వం కథం సిద్ధ్యే దిత్య త్రాహ - ప్రసాద నస్యేతి - ప్రసాదజనకస్యే త్యర్థః - శాస్త్రీయేపి, శాస్త్ర విహితేపి - కర్తృత్వం , ప్రసాదనరూప ప్రపత్త్యాదినిష్పాదనాను గుణ కృత్యాశ్రయత్వం - ఫలప్రదాన సంకల్పాశ్రయత్వంచ - అవ్యవధానం, సాక్షాత్ఫలలంభకత్వం -ఆది శబ్దాత్స్థిరత్వ సర్వశక్తిత్వాది సం గ్రహః - ననుసాధ్యోపాయత్వేన ప్రపత్త్యా దరణే ,,త్వమేవోపాయభూతో మే భవే,,త్యుక్త్వా సిద్ధోపాయైక నిష్ఠాహీయేతేత్య త్రాహ - స్వతం త్రేతి - భక్త

మూ—నిష్ఠానాం సిద్ధోపాయే విశ్రాన్తిః ఈక్షణాత్ స్వయత్న విరతివ్యక్త్యై ప్రోక్తా విశేషతః । అతో యదర్థం
స్వభర స్సిద్ధోపాయే నివేశితః । తదర్థం శాంతయత్నో సౌ సిద్ధోపాయం ప్రతీక్షతే । ప్రపత్తే లక్షణే

సా-దీ—తదర్థమాకఌువ్యాపారమిల్లై యెన్ఱిట్టు కైకార్యకసిద్ధోపాయనిష్ఠ రెన్ఱు విశేషిక్కప్పట్టిర్రార్గళ్.
అతఇతి - స్పష్టార్థమ్ - భగవానుపాయమెన్ఱు వుపాయత్వత్తిల్ ప్రమాణ మెతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ -
ప్రపత్తేర్లక్షణఇతి - లక్షణే, ‹‹అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే›› ఎన్ఱుమ్ శ్లోకత్తిల్. అతిల్ ‹‹తదేకోపాయతా

సా-స్వా—ప్రపత్తి నిష్ఠానాం పశ్చాత్ స్వయత్న విరతివ్యక్త్యై సిద్ధోపాయే నిష్ఠావిశేషోక్తేత్యర్థః- ఏవంస
త్యుత్తర కాలే నిత్య నైమిత్తికానుష్ఠానం న స్యాదిత్యత్రాహ . అత ఇతి - తదర్థం మోక్షార్థం శాంత
యత్నస్సన్ - సిద్ధోపాయం ప్రతీక్షతే - నిత్య నైమిత్తికాదికం తు న మోక్షార్థ మితి భావః- ననుస్వ
తంత్ర న్యాస నిష్ఠానామితి స్వతంత్ర ప్రపత్తి నిష్ఠాన్ ప్రతిభక్త సాధారణ రక్షకత్వ వ్యతిరేకేణ భగవత ఉ
పాయత్వ న్యాను ఆకారాంతర ముక్తం - తత్ర ప్రమాణం కిమిత్యత్రాహ - ప్రపత్తే రితి - బ్రహ్మణి స్వ
రూపతో గుణతశ్చ అనవధి కాతిశాయ శాలిని సర్వోత్కృష్టే భగవతి. ప్రపత్తే లక్షణే , ‹‹ అనన్య
సాధ్యే స్వాభీష్టే మహావిశ్వాస పూర్వకమ్- తదేకోపాయతాయాచ్ఞా ప్రపత్తి శ్శరణాగతి ›› రితిలక్షణవాక్యే-

సా-ప్ర— ధ్యవసాయేపి స్వయత్న వినివృత్తి నోపపద్యతే - నిత్య నైమిత్తిక రూపాజ్ఞా కైంకర్యస్య
చానేకస్య వ్యాపారస్య విద్యమానత్వా దిత్యత్రాహ - అతోయ దర్థ మిత్యాది - నను భగవత ఉపాయత్వే
సిద్ధే తస్య ప్రధానోపాయత్వం సిద్ధ్యేత్ - తదేవ కుతః ? క్వాచిత్క సేతుత్వ శ్రుతే ర్లక్షణయా ప్య
పపత్తే రిత్యత్ర బహు ప్రమాణేషూపాయత్వ శ్రవణా చ్చ్ఛ్రితస్యచ విపరీతావగాహి ప్రత్యక్ష శ్రుత్యో ర
న్యతరాభావే లాక్షణిక త్వాంగీకారో నయుక్త ఇత్యభిప్రాయన్నాహ - ప్రపత్తే లక్షణఇత్యాదినా - ‹‹అ
నన్య సాధ్య ›› ఇత్యారభ్య ‹‹ తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తి శ్శరణాగతి ›› రితి లక్షణ వాక్యే
‹‹ ఉపాయే గృహ ›› ఇత్యారభ్య ‹‹సాంప్రతం త్వేష ఉపాయార్థైకవాచక›› ఇత్యుపాయవాచకతయో

సా-వి— విశ్రాన్తిః, తదేకనిష్ఠత్వం - ఈక్షణాత్, ప్రపత్త్యనుష్ఠానాదూర్ధ్వం - తథేతర కైంకర్యవిరతిరపి స్యా
దిత్యత ఆహ - అతోయదర్థ మితి - నను భగవత ఉపాయత్వే కిం ప్రమాణమిత్యత ఆహ. ప్రపత్తావితి - లక్షణే

సా-సం— వ్యావృత్త్యై స్వతంత్రపదం . విశ్రాన్తిః. స్థితిః,త్వమేవోపాయ ఇతి ధీరూపానిష్ఠా-
ఈక్షణాత్, ప్రపత్త్యనుష్ఠాన క్షణాదూర్ధ్వం - స్వయత్నవిరతి వ్యక్త్యై. యదర్థం పా తదర్థం స్వవ్యా
పార నివృత్తిఖ్యాపనాయ- నతు ప్రపత్తి మపి పరిత్యక్త మితిభావః - విశేషతః, అసాధారణ్యేన - ప్రోక్తా,
పూర్వైరితి శేషః - అతఏవాతి ప్రసంగోపి పరిహృత ఇతి - సిద్ధోపాయైక నిష్ఠా సన్నివేశం దర్శయతి-
అతఇతి - ఫలవిశేష ముద్దిశ్యైవ న్యస్త భరత్వాదిత్యర్థః - తేన భగవదారాధన గురు శుశ్రూషాద్యాకర
ణం న ప్రసక్తమితి భావః - సిద్ధోపాయత్వేన స్వీకృతస్య భగవతో రక్షణ కాలం ప్రతీక్షత ఇత్యర్థః -
నను బ్రహ్మణః ప్రధానోపాయత్వ మస్తి చేత్సిద్ధోపాయైక నిష్ఠతయా తత్ప్రతీక్షణ ముచితమ్ - తదేవ
నాస్తి. మానాభావా దిత్యత్రాహ - ప్రపత్తేరితి - ప్రపత్తేరిత్యేతల్లక్షణాది చతుష్కస్యాప్యేతి - లక్ష
ణే, ‹‹అనన్య సాధ్య›› ఇత్యాది లక్షణవాక్యే-

సూ — మంత్రే విధౌ వాక్యాంతశేషేచ । భాష్యాదౌ సంప్రదాయేచోపాయత్వం బ్రహ్మణి స్థితమ్ ।

సా-దీ — యాచ్చొ,, ఎన్నదు. మంత్రే, ద్వయత్తిల్ - చరణౌ శరణమెన్నతిలే - విధౌ, చరమశ్లోకత్తిల్ - ‘‘ మామేకం శరణంవ్రజ,, ఎన్నతిలే - వాక్యాంతశేషే, ‘‘శంఖచక్రపాణే భవశరణం - శ్రీరామశ్శరణం - నివాసశ్శరణం సుహృద్,, ఇత్యాది - చరమశ్లోక యోజనా విశేషత్తిల్ చ్చొన్న ధర్మత్యాగత్తై యుమ్ శొల్లుకిఱార్ -

---

సా-స్వా — మంత్రే, ద్వయాఖ్య మంత్రే - విధౌ, చరమశ్లోకే . వాక్యాంతశేషే - ‘‘ భవశరణ మిత్యా,, ది వాక్యాంతశేషే - భాష్యాదౌ ‘‘ తస్యచ వశీకరణం తచ్ఛరణాగతిరేవే ,, త్యాదౌ శ్రీమద్గీతా భాష్యాదౌ - సంప్రదాయే - ‘‘ తవభరోహమకారిషి ధార్మికై శ్శరణ మిత్యపి వాచ ముదైరిర ,, మిత్యాదౌ - ఉపాయత్వం రక్షకత్వ వ్యతిరేకేణ ఉపాయత్వ న్నామ కారాంతరం ‘‘ ఉపాయే గృహరక్షిత్రోశ్శబ్ద శ్శరణ మిత్యయమ్ । వర్తతే సాం ప్రతం త్వేవ ఉపాయార్థైక వాచక ,, ఇత్యాది ప్రమాణానుగుణ్యేన ఉపాయార్థక శరణశబ్దాదిభిః - స్థితం, ప్రతిష్ఠితం - బ్రహ్మశబ్ద సూచిత సర్వోత్కర్ష శాలినః చేతనాచేతన సాధారణోపాయత్వాభిధానే నిందారూపాపచార ప్రసంగేన సాధ్యోపాయాంతర

సా-ప్ర — క్తశరణశబ్దయుక్తద్వయరూపకరణమంత్రే- ‘‘మామేకంశరణంవ్రజ. గ్రసేత్సంహారసమయే జగచ్చ బదరాండ వత్ । లీలయా యస్తు భగవాం స్తం గచ్ఛ శరణం హరి ,, మితి ప్రపత్తి విధివాక్యే - ‘‘ ఉపాయం వృణు లక్ష్మీశంత ముపేయం విచింత్యచే ,, త్యాది వాక్యాంతశేషే- ప్రాప్య పరమ పురుషస్య స్వప్రాప్తౌ స్వస్యైవోపాయత్వోపపత్తేః ‘‘ నాయమాత్మా ప్రవచనే నలభ్యోన మేధయాన బహునాశ్రుతేన-యమేవైష వృణుతే తేన లభ్యస్తస్యైష ఆత్మావివృణుతే తనూంస్వా ,, మిత్య నన్యోపాయత్వ శ్రవణాదిత్యుపపత్తేశ్చేతి సూత్ర భాష్యే ‘‘ ఉపాయోపేయత్వే తదిహతవతత్త్వం నతుగుణౌ,, విత్యాది సాంప్రదాయికోపదేశ పారంపర్యే చేత్యర్థః - నను ‘‘ చోదనాలక్షణోర్థో ధర్మః ,, ఇత్యుక్తరీత్యా విధివాక్యైశ్చేతన కృతిసాధ్యతయాబోధితస్యైవా లౌకికశ్రేయస్సాధనత్వరూప ధర్మత్వోక్తే

సా-వి — తదేకోపాయతాయాచ్చేత్యత్ర. మంత్రే, ద్వయే శరణమిత్యత్ర. విధౌ, శరణంవ్రజేత్యత్ర-వ్యాఖ్యాంతశేషే , ‘‘గ్రసేత్సంహారసమయే జగచ్చబదరాండవత్ । లీలయాయస్తుభగవాన్ తంగచ్ఛ శరణంహరిమ్,, ఇత్యాద్యుపదేశేషు. భాష్యే, ప్రాప్యస్య పరమ పురుషస్య స్వప్రాప్తయే స్వస్యైవోపపత్తేరిత్యాదిషు. సంప్రదాయేషు, పూర్వాచార్య ప్రభృత్యర్వాచీన పర్యంతేషు. సిద్ధోపాయ ఇతివ్యవహారేచ బ్రహ్మణి శ్రీవిశిష్టే ఉపాయత్వంస్థితం - ఏతావత్ప్రమాణ సిద్ధమిత్యర్థః - నను ధర్మస్యైవ ఫలంప్రతి ముఖ్యోపాయత్వా

సా-సం — మంత్రే, ద్వయే- తత్రఉపాయార్థైకవాచకశరణశబ్దోపశ్లేషాద్భగవచ్చరణయోరేవోపాయత్వ సిద్ధి రితి భావః - విధౌ, ప్రపత్తి విధాయకే చరమశ్లోకే - ‘‘గ్రసేత్సంహార సమయే జగచ్చబదరాండ వత్ । లీలయా యస్తు భగవాం స్తంగచ్ఛ శరణం హరిమ్ । రాఘవం శరణం గత ,, ఇత్యాదికం వాక్యాంతశేష చేత్యనేనోచ్యతే - భాష్య పదేనోపపత్తేశ్చేతి సూత్రభాష్యం - స్వప్రాప్తయే స్వస్యైవోపాయత్వోపపత్తే రిత్యుక్తం వివక్షితమ్ - ఆదిశబ్దేన ‘‘ఆరేనకునిన్ పాతమే,, ఇత్యాదయశ్శఠరిపు ప్రముఖ ఋషివరాది సూక్తయో గృహ్యంతే . సంప్రదాయః, ఉపదేశపారంపర్యం - ఉపాయత్వం, ప్రధానోపాయత్వం - బ్రహ్మణి, జ్ఞానశక్తికరుణా శ్రీవిశిష్టే - స్థితం, పర్యవసన్నం-

మూ — పూర్వ సిద్ధస్య దేశాదే ర్ధర్మత్వం యద్వ్యదిష్యతే । ఏవంతత్త్వవిదః ప్రాహుః కృష్ణంధర్మం సనాతనమ్ ,, ఇస్సిద్ధోపాయమ్ రహస్యత్రయత్తిల్ ప్రథమాక్షరాదిస్థానఙ్గళిలే అనుసంధేయమ్-

సా-దీ—పూర్వేతి - ‘‘యేచ వేదవిదో విప్రాః,, ఎన్ఱ శ్లోకార్థం ప్రత్యభిజ్ఞాపిత మాకిఱతు.

అనుగ్రహా చ్ఛ్రియః పత్యు స్తన్మూలాచార్యవీక్షణాత్ । సత్సంప్రదాయ సిద్ధేశ్చ తత్త్వ జ్ఞానోదయో భవేత్ ॥ ౧ ॥ గురుపారంపరీప్రాప్త తత్త్వార్థావగతిర్గుణః । సత్సంప్రదాయ శుద్ధిస్స్యా చ్ఛిష్యస్యావహితస్య తు ॥ ౨ ॥ ప్రామాణికార్థాపహ్నుతిర్ద్వివిధాదుష్టవాదినామ్ । ఏకావిభూత్యపహ్నుతిస్స్యాద్ద్వితీయాతి

సా-స్వా— స్థానాపన్నత్వా పరపర్యాయం అస్య ఉపాయో భవేయ మిత్యాకారక సంకల్పవత్త్వ రూపముపాయత్వం అత్యంతతోక్కషాపహ మాకారం ప్రామాణిక మెన్ఱు కరుత్తు - తదర్థమాకవే ఇఙ్గు నిరతిశయోత్కర్ష వాచి బ్రహ్మ శబ్దముమ్ ఉపాయత్వ శబ్దముమ్ ప్రయుక్త మెన్నపడి. ఇఙ్గు శ్రీమతి బ్రహ్మణి ఎన్ఱు వివక్షితమ్ - ‘‘ శ్రీమతః పూర్వ సిద్ధత్వా త్సిద్ధోపాయ మిమం విదుః ,, ఇత్యుపక్రమాద కించనంప్రతి శరణ్యస్య ఉపాయాంతర స్థానాపన్నత్వ రూపాకారాంతర ముణ్డాకిల్ సర్వ సాధారణ సిద్ధోపాయత్వాకారే ప్రమాణ ముణ్డో ? ‘‘ కృష్ణం ధర్మం సనాతన ,, మిత్యాదికం ప్రమాణ మెన్నిల్ ధర్మశబ్దం క్రియా వాచి యన్ఱో ? సిద్ధోపాయ వాచి యన్ఱే ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - పూర్వ సిద్ధస్యేతి - దేశాది కళుక్కు లౌకిక శ్రేయస్సాధన తయా ధర్మత్వమ్ పోలే శరణ్య నుక్కుమ్ సిద్ధోపాయత్వ రూప ధర్మత్వం ప్రామాణిక మెను కరుతు -

సా-ప్ర—భగవత స్సిద్ధ రూపస్యకృతి సాధ్యత్వాభావా ద్ధర్మత్వానుపపత్తే స్తస్యోపాయత్వమౌప చారికమేవేత్యత్రా లౌకిక శ్రేయస్సాధనస్యైవ ధర్మత్వాత్ - ‘‘ద్రవ్యక్రియాగుణాదీనాం ధర్మత్వం స్థాపయిష్యత ,, ఇతి భట్టాచార్యోక్త ద్రవ్య క్రియా గుణాదివ త్సిద్ధ స్వరూప స్యాపి భగవతో ధర్మత్వం ముఖ్యమేవేతి నోపాయత్వ మౌప చారిక మిత్యభి ప్రయన్నాహ - పూర్వ సిద్ధస్యే త్యాదినా - ఏవం సిద్ధోపాయ శోధనస్య రహస్య త్రయ ప్రతిపాద్యత్వ మాహ . ఇస్సిద్ధోపాయ మిత్యాదినా .

సా-వి— చోదనా లక్షణోఽర్థో ధర్మ ఇతి కృతిసాధ్య స్యైవ ధర్మత్వాద్భగవత ఉపాయత్వమౌపచారికం స్యాదిత్యత ఆహ - పూర్వసిద్ధస్యేతి. ‘‘ద్రవ్యక్రియాగుణాదీనాం ధర్మత్వం స్థాపయిష్యత,, ఇతి భట్టోక్తరీత్యా చోదనాలక్షణత్వ వ్యపదేశాది ష్వవ్యాప్తి గ్రస్తత్వా దలౌకిక శ్రేయస్సాధనత్వం ధర్మలక్షణం వాచ్యమితి భగవతో ప్యుక్త లక్షణ సత్త్వేన ధర్మత్వా న్ముఖ్య మేవోపాయత్వ మితి భావః -

అత్రాయమధికారార్థ సంగ్రహః. తత్త్వజ్ఞానస్య శ్రీఘ్రానువృత్తయే స్వామినిగ్రహః । అపరాధవశాజ్జాతో హేతుస్తద్వినివర్తనే ॥ ప్రధానకారణాని త్రీణ్యుస్యుతే ఇతి వాక్షియః । ఆచార్యానుగ్రహస్సంప్రదాయసిద్ధిరమీషుచ ॥

సా - సం — నన్వ లౌకిక శ్రేయస్సాధనత్వ కృత ముపాయత్వం చోదనా ప్రమాణక ధర్మస్యైవ న సిద్ధ రూప స్య భగవత ఇత్యత్రాహ- పూర్వ సిద్ధ స్యేతి - కృతేః పూర్వ మేవ సిద్ధస్య - సమేయజేతేత్యుక్తో దేశః - ఆది శబ్దేన ‘‘సాయంజుహోతి,, త్యాది నోక్తాః కాల, ద్రవ్య, క్రియా గుణాదయశ్చ వివక్షితాః - దేశాదేర లౌకిక శ్రేయస్సాధనత్వాద్ధి ధర్మత్వ మిష్యతే - ఏవం తథా తత్త్వవిదః, ‘‘యేచ వేద విద ,, ఇత్యుక్తాః - కృష్ణం సనాతనం అనాది సిద్ధం ధర్మం ప్రాహుః - ధర్మత్వేన ప్రాహుః.

సా.దీ.— మతోఽపరా ॥ ౩ ॥ విభూతిమంతం నేచ్ఛంతి కేచిదన్యే పునః పరమ్ । విభూతిమంతం సంకల్ప్య తద్విభూతిం హరిం విదుః ॥ ౪ ॥ కేచిద్విభూతిం నేచ్ఛంతి తాం సమత్యాపరే పునః । ఈశసంబంధరహితాం స్వతంత్రాం వాన్యగాం విదుః ॥ ౫ ॥ మృదుప్రజ్ఞప్రపన్నస్య యద్యేతేష్వేకమాపతేత్ । దైవాదసత్సంగవశాదధోఽధో నిపతేదయమ్ ॥ ౬ ॥ బంధనే చేతనస్యేశస్వాతంత్ర్యం ముఖ్యకారణమ్ । ఆజ్ఞాతిలంఘనం తత్ర సహకారితయా స్మృతమ్ ॥ ౭ ॥ మోక్షణే చేతనస్యేశకరుణా ముఖ్యకారణమ్ । తద్వ్యాజీకరణం చాత్ర సహకారితయేష్యతే ॥ ౮ ॥ స్యాన్నిరంకుశస్య స్వాతంత్ర్యం సర్వచేతనబాధకమ్ । అస్వతంత్రస్య కారుణ్యం వ్యర్థం స్వస్యాపి బాధకమ్ ॥ ౯ ॥ స్వతంత్రస్య తు కారుణ్యం సర్వానిష్టనివర్తకమ్ । ఆశ్రితానాం స్వస్య చాపి మనసః ప్రీతికారణమ్ ॥ ౧౦ ॥ వ్యసనేషు మనుష్యాణాం దుఃఖాభినయ ఈశితుః । రంజనాయానుకూలానాం మోహనాయాశ్రితద్విషామ్ ॥ ౧౧ ॥ హితకృత్త్వాత్స్వరక్షితేశ ఉపాయస్తత్ర చోదనాత్ । రక్షాఫలిత్వాచ్ఛేషీ చ శేషిత్వాత్ప్రాప్య ఈశితుః ॥ ౧౨ ॥ రక్షకత్వముపాయత్వం శేషిత్వం ప్రాప్యతాపి చ । ధర్మిగ్రాహకసన్మాన సిద్ధం విష్ణోశ్చతుష్టయమ్ ॥ ౧౩ ॥ కర్తవ్యత్వేన విహితా ప్రపత్తిర్నాధికారిణః । విశేషణం భవేన్నోచే ద్భక్తిశ్చాపి తథా భవేత్ ॥ ౧౪ ॥ సంబంధధీ రక్షణేచ్ఛా నిషేధాభావపూర్వికా । రక్షణే నైవ హేతుస్స్యాద్దీశస్యాతిప్రసంగతః ॥ ౧౫ ॥ సర్వస్య రక్షితా శ్రీశ స్స్వప్రవర్తితహేతుతః । స్వయం ప్రసన్నో భవతి ఇత్యేవం భావయేత్సుధీః ॥ ౧౬ ॥ శ్రియో విశేషణత్వాన్న భగ్నా నన్యార్థతా యథా । అనన్యోపాయతా చాపి తథాత్వాన్న విహన్యతే ॥ ౧౭ ॥ అత్రానన్యార్థతా, అనన్యప్రయోజనత్వమ్ – ఉపలక్షణతా పక్షే తుల్యన్యాయతయా శ్రియః । గుణైర్విగ్రహాదీనాముపలక్షణతాపతేత్ ॥ ౧౮ ॥ సహ సధర్మచారిణ్యాః శ్రియో నిత్యమనివర్తనమ్ । శఠారి వాల్మీకి ముఖాస్స్వప్రబంధేషు సంజగుః ॥ ౧౯ ॥ సర్వేషు విష్ణోరూపేషు రమా వక్షస్థలస్థితా । అతస్తదంతర్భూతా సా శాస్త్రేషు న పృథగుచ్యతే ॥ ౨౦ ॥

ఇవ్వధికారత్తిల్ ఉపోద్ఘాతత్తిల్ కర్మవశ్యరుక్కు కర్మకయథా జ్ఞానమ్ పిరవామైక్కు కారణమాన భగవన్నిగ్రహత్తుక్కు శమనమాకమూన్ఱు కారణముమ్, అతిల్ సత్సంప్రదాయసిద్ధిస్వరూపముమ్, శాస్త్రానధికృతర్క్కు మితువే ప్రధానమెన్ఱుమిడముమ్, మత్తుక్కారుక్కు సత్తర్కానుగృహీత సచ్ఛాస్త్రశ్రవణానుమతియుమ్, హైతుకాది సంసర్గమవశ్య పరిహార్యమెన్ఱుమ్, తత్సంసర్గత్తిల్ వరుమనర్థముమ్, ఆస్తికరుక్కు మసత్సంసర్గత్తాల్ కలక్కజ్ఞవరవుమ్, అతుక్కుప్పరిహారమ్ పణ్ణుమతుమ్, పరిహరిక్కాతపోతు

సా.వి.— సంప్రదాయాదేవ సిద్ధిశ్శాస్త్రేష్వనధికారిణామ్ । హరిరేవ పరం తత్త్వమిత్యాద్యాచార్యవాక్యతః ॥ గ్రహణం యత్సంప్రదాయసిద్ధిస్తదిహ కథ్యతే । శాస్త్రాధికారిణాం సమ్యగపి విశ్వాసశాలినామ్ ॥ జ్ఞానవాధ్యాయ విమతిప్రతిసంబోధనాయ చ । సచ్ఛాస్త్రశ్రవణం కార్యం తత్త్వవిద్దేశికాంతికాత్ ॥ సహవాసో న కర్తవ్యో బాహ్యైరపి కుదృష్టిభిః । సహవాసే సతి భవేద్బాహ్యతా జ్ఞానవిప్లవాత్ ॥ ఆస్తికస్య తు బాహ్యత్వానుత్పత్తావపి తద్ధియః । కాలుష్యం వా భవేత్తస్మాత్త్యక్తవ్యాస్తైస్తు సంగతిః ॥ ఉపోద్ఘాతతయైతావదృగర్థానుక్త్వా తతః పరమ్ । స్వాతంత్ర్యాదీశ్వరో రక్షేత్ కాలే స్వాభిమతే స్వతః ॥ నిహేతుకరిత్యత్ర దోషా వైషమ్యాదిర్భవేత్ప్రభోః । వ్యాజసాపేక్ష ఏవాతో రక్షేదితి సమర్థితమ్ ॥ సంబంధాదేవ సంరక్షేత్ సంసారికృత్యం న కించన ప్రతబ్ధ్వా నిత్యముక్తప్రసంగాద్యైర్నివారితమ్ ॥ పూర్వాఖండే

మూ-మన్నుమనైత్తురవాయ్ మరుళ్ మాత్తరుళ్ళాళియుమాయ్, తన్నినైవాలనైత్తుమ్ తరిత్తోజ్ఞుమ్ తనియిత్తైయాయ్,

సా-దీ— సంశయవిపర్యయజ్ఞానత్తాల్ వరుమనర్థత్తైయుమ్ శొల్లి అనంతరమ్ సిద్ధోపాయత్తిల్ ఈశ్వరస్వాతంత్ర్య సహజకారుణ్యమడియాక వరుమ్ కలక్కఙ్గళుక్కు ప్పరిహారఙ్గళుమ్, గుణవిశేష సంబంధ విశేష మడియాక వరుమవైక్కు పరిహారఙ్గళుమ్, పత్నీ సంబంధత్తిల్ వరుమ్ శంకైకళుక్కు పరిహారఙ్గళుమ్ శొల్లి త్తలైక్కట్టినార్ .

సిద్ధోపాయ విషయత్తిల్ ఉక్తార్థ సంగ్రహరూపమాక పాట్టరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - మన్నుమిత్యాది - మన్నుమనైత్తురవాయ్, నిత్య సర్వవిధ బంధువాయ్ - మరుళ్ మాత్తరుళ్ళాళియుమాయ్, అజ్ఞాన నాశక కృపాసముద్రమాయ్ - తన్నినైవాలనైత్తుమ్, స్వసంకల్ప రూప జ్ఞానత్తాల్ సర్వపదార్థఙ్గళైయుమ్- తరిత్తు,ధరిత్తు. రక్షిక్కుమవనాయ్-ఇత్తాల్ సార్వజ్ఞ సర్వశక్తిత్వఙ్గళ్ శొల్లప్పట్టన-ఓజ్ఞునియిత్తైయాయ్

సా-స్వా—ఇప్పడి శరణ్యనుక్కు ఉపాయాంతర స్థానాపత్తి రూపోపాయత్వముణ్డాకిల్ అకించనానాం సర్వేషాం వ్యాజమంతరేణ మోక్షమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్కిర శంకైత్తు పరిహారియా నిన్ఱుకొణ్డు అధికారార్థత్తై ప్పాట్టాల్ సంగ్రహిక్కిరార్ - మన్నుమితి - మన్నుమ్, దృఢమాన - అనైత్తురవాయ్, సర్వవిధ బాంధవ్యముడైయనాయ్ - మరుళ్, అజ్ఞానమ్ - మాత్తు, నాశకమ్ . అరుళాళి, కృపా సముద్రమ్ . అజ్ఞాన నాశక కృపా సముద్రమాయ్ - తన్నినైవాల్, స్వసంకల్పత్తాలే - అనైత్తుమ్, కృత్స్నత్తైయుమ్ - తరిత్తు, ధరిత్తు - ధారణ రక్షణాది ప్రయోజక శక్తియుక్తనాయెన్ఱపడి - ఓజ్ఞుమ్, వర్ధియా నిర్కిర - తని, అద్వితీయనాన - ఇత్తైయాయ్, స్వామియాయ్ -

సా-ప్ర— ఉక్త ప్రకారేణ భగవత స్సిద్ధోపాయత్వం శ్రీశూద్రాదీనామనుసంధానార్థం ద్రామిడగాథయాహ . మన్నుమనైత్తురవా యిత్యాదినా - మన్నుమనైత్తురవాయ్, ‘‘ మాతాపితా భ్రాతానివాసశ్శరణం సుహృద్గతి ర్నారాయణ ,, ఇత్యుక్త ప్రకారేణ వినాశ రహిత సర్వవిధ బంధుభూతత్వా - మరుళ్ మాత్తరుళ్ళాళియుమాయ్ , ‘‘ యేనా శ్రుతం శ్రుతం భవతీ ,, త్యుక్త ప్రకారేణ స్వజ్ఞానేన సర్వవిషయాజ్ఞానస్య నివర్తక కృపా సముద్రో భూత్వా - సముద్రో యథాఽపరిచ్ఛిన్న జలాధికరణమేవమపరిచ్ఛిన్నకారుణ్యవానిత్యర్థః-తన్నినైవాలనైత్తుమ్ తరిత్తోజ్ఞున్నినియిత్తైయాయ్,‘‘ తస్యధ్యానాంతస్యలలాటా

సా-వి—ద్వయేశ్రీమచ్ఛబ్దే శ్రీరుపలక్షణమ్ । ఇతిపక్షం ప్రతిక్షిప్య శ్రీ స్తత్రాపి విశేషణమ్ ॥ ఉపాయ భూతా విత్యేవం ప్రాధాన్యేన ప్రసాధితమ్॥

లక్ష్మ్యాశ్రయసహోపాయత్వం గాధయాప్యాహ- మన్నుమితి - మన్నుమ్,స్థిరః- అనైత్తుమ్,కృత్స్నః- ఉరవాయ్, బంధుస్సన్ - నిత్యభూతసర్వవిధ బంధుస్సన్ - మరుళ్ మాత్తరుళ్ళాళియుమాయ్, అజ్ఞాననాశక కృపాసముద్రః - తన్నినైవాలనైత్తుమ్ తరిత్తోజ్ఞుమ్ తనియిత్తైయాయ్. తన్నినైవాల్, స్వసంకల్పేన . అనైత్తుమ్, సర్వపదార్థాః- తరిత్తు,సత్తాంప్రాప్య-ఓజ్ఞుమ్,యథావర్ధేతతథా-తని,అద్వితీయః-ఇత్తైయాయ్,

సా-సం— మన్నుమిత్యాది - నిత్య నిరుపాధి కాంత రజ్ఞ సర్వ విధ బంధుస్సన్ ‘‘ మాతా పితా భ్రాతానివాసః - సర్వేషామేవ లోకానాం పితా మాతాచ మాధవ ,, ఇత్యాదికమిహ భావ్యమ్ - అజ్ఞానాదినివర్తక కృపా సాగరస్సన్ - తన్నితి - స్వసంకల్పేనైవ కృత్స్నమపి ధృత్వా . ఓజ్ఞుమ్ తని యిత్తైయాయ్,

మూ—ఇన్నముతత్తముతాలిరజ్గుమ్ తిరునారణనే, మన్నియవన్ శరణ్ మత్తోర్ పత్తిన్ఱివరిప్పవర్కే॥ ౩౦॥

సా-దీ.— వధికాశ్యమ్ నిస్సమాభ్యధిక శేషియాయ్ - ఇన్న ముత్తముతాలిరజ్గుమ్, ఇనియ వమృతత్తిల్ పిరన్త- అగుత్తుపిరాట్టి. అవళ్ పురుష కారమాక దయై ప్పణ్ణుమవనాన. తిరునారణనే, శ్రీమన్నారాయణనే - మన్నియవన్ శరణ్, సిద్ధమాన దృఢోపాయమ్ - ఆరెన్ఱిల్, మత్తోర్ పత్తిన్ఱివరిప్పవర్కే, ఉపాయాంతరాశక్తరాయ్ శరణ వరణమ్ పణ్ణువార్ కళ్కేనైర ॥ ౩౦ ॥

సా-స్వా —ఇన్, భోగ్యమాన - అముతత్తు, అమృతత్తిలే పిరన్త- అముతాల్, అమృత స్వరూపైయాన పెరియ పిరాట్టి యాకిర పురుష కారత్తాలే-ఇరజ్గుమ్, దయై పణ్ణుమవనాన - తిరునారణనే, శ్రీవిశిష్ట నారాయణనే - ఇతి నాలేపురుష కారతాకారం తపిర రక్షా సంకల్పాద్యుప కార వత్తయా శ్రీరూప విశేషణ విశిష్ట నారాయణనే- మత్తోర్పత్తిన్ఱి. వేరు అవలంబన మిల్లాత, భక్తి యోగాది రహితరానవకించన రామ్. వరిప్ప వర్కు, శరణాగతిపణ్ణిన వరుక్కే - మన్నియ, పూర్వ సిద్ధ మాన - వన్ శరణ్, సుదృఢోపాయమ్ - ఉపాయాంతర స్థానాపన్నన్- భగవత ఉపా యాంతర స్థానాపత్తియుమ్ వ్యాజసాపేక్ష మాకైయాల్ సర్వ ముక్తి ప్రసంగమిల్లై యెన్నపడి - సంబంధ కారుణ్యాశక్తి పూర్ణన్ నా యిరున్తాలుమ్ వ్యాజ మపేక్ష్యోపాయాంతరస్థానాపన్న నాయ్ మోక్ష ప్రదనా మెన్ఱు కరుత్తు - ॥ ౩౦ ॥

సా-ప్ర—తస్మేవ్దోప తత్-సోకామయత. బహుస్యాం ప్రజాయేయే,, త్యాద్యుక్తరీత్యాస్వసంకల్పాత్కృత్స్నం యథా సత్తాం ప్రాప్య అభివృద్ధం స్యాత్తథా ద్వితీయ స్వామీ భూత్వా - ఇన్న ముతత్త ముతాలిరజ్గుమ్, సర్వేభ్యో భోగ్యతమే భ్యో త్యంతభోగ్యతమాయా లక్ష్మ్యాః ప్రేరణాదస్మాసు కృపాం కుర్వన్- తిరునారణనే, శ్రీమన్నారాయణ ఏవ - మత్తోర్ పత్తన్ఱి వరిప్పవర్కే, భగవద్వ్యతిరిక్తావలంబన రాహిత్యేనతమేవ శరణ తయాస్వీకృత వతామేవ-మన్నియవన్ శరణ్, నిత్యసుదృఢోపాయో భవే దిత్యర్థః॥ ౩౦॥

సా-వి— స్వామీసన్ - సంకల్పమాత్రేణ సకల వస్తూని సత్తాం ప్రాపయ్య యథా వర్ధేరన్ తథా కృత్వా అద్వితీయ స్వామిభూతః - ఇన్నముతత్తముతాలిరజుగుమ్. ఇన్, భోగ్యాత్ - అముతత్తు, అమృతాత్. అముతాల్, అమృతభూతయా అత్యంత భోగ్యతమయా లక్ష్మ్యాసహ - ఇరుజ్గుమ్, దయాంకుర్వన్ - తిరునారణనే, శ్రీమన్నారాయణఏవ. మత్తోర్ పత్తిన్ఱి వరిప్పవర్కే. మత్తు, అతిరిక్తస్య - ఓర్, ఏకస్య. పత్తు, ఆశ్రయణస్య. ఇన్ఱి, రాహిత్యేన- వరిప్పవర్కే, భగవంతం వృణ్వతామేవ - మన్నియ, నిత్యం - వన్, దృఢం - శరణ్, ఉపాయః - నిరపాయ ఉపాయ ఇత్యర్థః ॥

సా-సం—శ్రమాదిరాహిత్యేనవర్ధమానౌజ్జ్వల్యవద ద్వితీయ స్వామీ భూత్వా - ఇన్నితి - భోగ్యభూతాదమృతాదపి-భోగ్య తమయా శ్రియాపురుష కారభూతయా-ఇరజ్గుమ్, రక్ష్యవస్తువిషయకకృపావిశిష్ట శ్రీవిశిష్టో నారాయణఏవ - తత్ర పురుష కారత్వేన లక్ష్మీ ముపాదాయ పునః తిరునారణనే ఇత్యుక్త్యా సంబంధ జ్ఞాన శక్తి కరుణాది విశిష్ట వల్లక్ష్మీ విశిష్టఏవ భరం స్వీకురుతే- తేష్వర్థః సామర్థ్యాచ్ఛ్రియ శ్శేషిత్వ వద్భరస్వీకరణ రక్షా సంకల్పే చస్మః - అతో పర్యవసాన వృత్త్యా శేషిత్వ వదుపా యత్వ మప్యు భయాధిష్ఠాన మిత్యుక్తం భవతి - మన్నియ వితి. ఉపాయాంతర రాహిత్యేన అనన్య ప్రయోజన తయాచ ‹‹త్వమేవో పాయ భూతో మే భవే ,, తివరణ వాక్యవతాం నిత్య నిరుపాధిక దృఢతరో పాయ ఇత్యర్థః - ॥ ౩౦ ॥

మూ-విశ్రామ్యద్భిరుపర్యుపర్యపిదివానక్తంబహిర్దర్శనైరస్మద్దేశికసంప్రదాయరహితైరద్యాపినాలక్షితః।

సా-దీ— ‘‘ తద్యథా హిరణ్య నిధిం నిహితమ క్షేత్రజ్ఞా ఉపర్యు పరి సంచరం తోన విం దేయుః ,, ఎన్కిర శ్రుత్యర్థత్తై స్మరిప్పియా నిన్ఱు కొండు ఇన్త సిద్ధోపాయాఖ్య నిధి రద్యాపి బాహ్యకు దృష్టికళాల్ అదృష్టమాయ్ సాత్వికర్కు స్వయమేవ మున్నే కాణుప్పడుకిర తెన్కిరార్ . విశ్రామ్య ద్భిరితి - దివానక్తం, సర్వదా యెన్నపడి. ఉపర్యుపరి విశ్రామ్యద్భి రపి- మేలేసంచరియానిన్ఱార్ కళైయాకిలుమ్ - అస్మద్దేశికసంప్రదాయశూన్యరాకైయాల్-బహిర్దర్శనైః,బాహ్యపదార్థమాత్రద్రష్టాక్కళామ్- మతాంతరస్థ రాలు

సా-స్వా— ఇప్పడి ‘‘ భాష్యాదా సంప్ర దాయే చోపాయత్వం బ్రహ్మణి స్థిత ,, మెన్ఱు వ్యాజమపేక్ష్య వో పాయాంతర స్థానా పన్నత్వ రూపో పాయత్వమ్ శొన్నతు కూడుమో ? శ్రీభాష్య కార దర్శనస్థరాన లోకాచార్య ప్రభృతి కళుక్కు మతు తోత్త వేణ్డావో ? ఎన్న సిధిదృష్టాంతత్తాలే సన్నికర్షమిరున్తాలుమ్ అస్మద్దేశిక రాన అప్పుళ్ళా రుడైయ సత్సంప్రదాయ రూప తత్వ జ్ఞాన కారణ మిల్లా మైయాలే అవర్ కళుక్కుతు తోత్త విల్లై యెన్ఱు శ్లోకత్తాలె సమర్థిక్కిరార్- విశ్రామ్య ద్భిరితి - దివానక్తం,సర్వదా - ఉపర్యుపరి విశ్రామ్య ద్భిరపి, ఆసీనైరపి , బహిర్దర్శనైః, బహిర్వర్తమాన వస్తుమాత్ర దర్శనైః - అంతర్గత నిధి దర్శనాయోగ్యైః - వేదాంత దర్శనా ద్బహిర్దర్శనైః - అన్య సిద్ధాంత స్థైః - తత్సంప్రదాయరహితైః - అద్యాపి శ్రీమన్నాథముని,యామునాచార్య శ్రీభాష్య కారాదిభిస్సమీచీనా ధ్వని ప్రవర్తితేపి. నాలక్షితః,అధునాప్య సౌనిధి నాలక్షిత శ్చ - అస్మద్దేశికాః,వాది హంసాంబువాహాః

సా-ప్ర— నను సర్వవిధ బంధు భూతస్య నిరవధిక కృపా జలధేః పురుష కార భూత లక్ష్మ్యాసహాజీవ శరీరే నిత్య సన్నిహితస్య ‘‘నాయమాత్మాప్రవచ నేనలభ్య ,, ఇత్యాదిశ్రుతిభి రుపాయత్వే నావగతస్యభగవతః

సా-వి— తద్యథా హిరణ్యనిధిం నిహితమక్షేత్రజ్ఞా ఉపర్యుపరి సంచరంతో నవిందేయురేవ మేవేమాః ప్రజా అహరహర్గచ్ఛంత్య ఏతం బ్రహ్మలోకం నవిందంత్యనృతేనహి ప్రత్యూఢా,,ఇతి శ్రుత్యర్థమభి సంధాయాహ - విశ్రామ్య ద్భిరితి - దివానక్తం, సతతం .. ఉపర్యుపరి విశ్రామ్యద్భి రపి బ్రహ్మణి విశ్రమం కుర్వ ద్భిరపి సుషుప్తి దశాయాం ‘‘ సతా సోమ్య తదా సంపన్నో భవతీ ,, తి నిత్యం బ్రహ్మసహైకీభూతైరపి- అస్మద్దేశికసంప్రదాయరహితైః , అస్మదాచార్యోపదేశ రహితైః. బహిర్దర్శనైః, ప్రచ్ఛన్న ప్రకట బాహ్యసిద్ధాంతనిష్ఠైః.అద్యాపినాలక్షితః,నిధిరపిభూమ్యంతస్థితః-ఉపరిసంచరద్భిః

సా-సం— నను విచారితోభయ వేదాంత ఏవ శ్రీవిశిష్ట ఏవ సిద్ధోపాయః ఉపాయత్వముభయ నిష్ఠమితిచ కేననజానంతీ త్యత్రాహ - విశ్రామ్యద్భిరితి - ‘‘యథాహిరణ్య నిధిం నిహితమక్షేత్రజ్ఞా ఉ ర్యుపరి సంచ రంతో నవిందే యుస్తథా దివా నక్త ముపరి విశ్రామ్యద్భిరపి బహిర్దర్శనైః, మతాం రస్థైః- యత్రైవంభగవాన్నాలక్షితః - తథాస్మద్దేశిక సంప్రదాయరహితైరపి రహితత్వా దేవ నా క్షితః - అధ్యాపి, ఉక్తవిధయా తేషామద్య సత్తరానుగృహీతప్రమాణ సంప్ర దాయ ప్రదర్శనేపి శ్రుతౌ, ‘‘నాయ మాత్మే,,తి శ్రుతౌ - ‘‘ అహం మత్ప్రాప్త్యుపాయో వైసా క్షాల్లక్ష్మీపతిస్స్వయం అహంతా బ్రహ్మణ స్తస్య సాహ మస్మి సనాతనీ,, త్యాదిక మిహ భావ్యం - నాలక్షితః, ఇతః పరవ

మూ— స్వప్రాప్తేస్స్వయమేవ సాధనతయా జోఘుష్యమాణశ్శ్రుతౌ సత్వస్థేషు భజేతసన్నిధిమసౌ

సా-దీ.—ఇప్పోతుమ్ కాణప్పడాతతాయ్-స్వప్రాప్తేః,స్వపదప్రాప్తేః - స్వయమేవ సాధన భావేన శ్రుతౌ జోఘుష్యమాణః - "అమృతస్యైష సేతుః. యమేవైషవృణుతే తేనలభ్యః - తమక్రతుంపశ్యతివీత శోకో ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమానమీశ,, మిత్యాది కళిల్ శొల్ల ప్పట్టు విస్తసిద్ధో పాయ రూప మాన నిరవధికనిధియానతు సత్సంప్రదాయవిశిష్ట సాత్వికజనజ్గళిల్ స్వయమేవసన్నిధియైభజికుమ్-అవర్కళాల్

సా-స్వా—ఇత్యర్థః - అనేన "తద్యథా హిరణ్యనిధి మక్షేత్రజ్ఞాఉపర్యుపరిసంచరంతోనవిందేయుః- ఏవమేవేమాః ప్రజా అహరహర్గచ్ఛంత్య ఏతం బ్రహ్మలోకన్నవిందంతి - అనృతేనహిప్రత్యూఢా ,, ఇతిశ్రుతివాక్యం జ్ఞాప్యతే - పునః కైలక్షణేతి ఇత్యత్రాహ -సత్వస్థేష్వితి. సాత్త్వికగుణకేషు. నస్నిధింభజేత,

సా-ప్ర—కిమిత్యేతావంతం కాలం సమాశ్రయణంజీవేన నకృత మిత్యత్ర "తద్యథా హిరణ్యనిధింనిహితమక్షేత్రజ్ఞా ఉపర్యుపరి సంచరంతోన విందేయుః - ఏవ మేవేమాః ప్రజాస్సర్వా అహరహ ర్గచ్ఛంత్య ఏతం బ్రహ్మలోకం నవిందంత్యనృతేనహి ప్రత్యూఢా,, ఇత్యాద్యుక్తరీత్యా నిక్షిప్తనిధౌగృహే సిద్ధోపరిస్థిత నిధి దర్శన సాధన రహిత జనస్య సుకృత విశేషాత్కాల విశేషే అంజన సమవధానే తద్దర్శన తదను భవ వదజ్ఞాత సుకృతాది మూల భగవత్కటాక్ష విషయీభావాత్సత్సంప్రదాయ సిద్ధత త్త్వవిదాచార్య కృపా విషయత్వేన "సహైవసంతం నవిజానంతి,, త్యుక్త భగవద్జ్ఞానప్రతిబంధక కర్మనివృత్తౌ

సా-వి— మూలజ్ఞాతృ పరం పరా ప్రాప్తోప దేశ రహితై బాహ్య దర్శన మాత్రేణానా లక్షితోభవతి - తద్వదితిభావః - స్వప్రాప్తేస్స్వయమేవ సాధనతయా శ్రుతౌ జోఘుష్యమాణః, అతి స్ఫుటం పునః పునరభిధీయమానః - "అమృతస్యైష సేతుః - యమేవైషవృణుతే తేనలభ్యః- తమక్రతుం పశ్యతివీతశోకో ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమానమీశ,, మిత్యాది ష్వితి భావః - శాంతావధిః,నిరవధిః-ఇష్టార్థప్రదాతృత్వా న్నిధిత్వాధ్యవసానం - సత్వస్థేషు, సాత్వికేషు - శేవధిః,నిధిః-సన్నిధిం భజేత,స్వకృపా వశేన

సా-సం— నలక్ష్యతఇతిభావః- అన్యైరేవ మలక్షితోపి సత్వస్థేషు సన్నిధిం భజేతేత్యాహ-సత్వస్థేష్వితి- "లక్ష్మీనారాయణాఖ్యంతదతోబ్రహ్మసనాతనమ్। వ్యాపకావతిసంశ్లేషాదేకతత్వమిహోదితా। నానయోర్విద్యతేపరమ్। యువాంతువిశ్వస్య విభూజగతః కారణంపర,, మిత్యాది సాత్వికప్రమాణ పరిశీలనాదుద్రిక్తసత్వేషు - "మెయ్యకణ్ణాళ్మలర్ మేలురైవాళ్ళైమార్విన‌ర్ - అలర్మేల్ మజ్గైయుఱైమార్పా ,, ఇత్యుక్తవిధయా "పూమకళార్ తనికేళ్వర్ - ఒరుకతియుమ్ శుఱైత్తన్నిట్టాల్ విలనితి- అరుకలిలార్ - ఒక్కలైయాళ్ నెఞ్జుళ్ళా,,నితి యథోచ్యేతతథా - సన్నిధిం, అనుభావ్యతాం - భజేత , పాప్రన్నమాదేవ - అసౌ "నాయమాత్మా ప్రవచ,, నేత్యాదినాప్రతిపన్నః- శాంతావధిః,

మూ— శాంతావధిశ్శేవధిః॥౫౨॥
ఇతికవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే సిద్ధోపాయశోధనాధికారస్త్రయోవింశః.
శ్రీమతేనిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా-దీ— లభిక్కుమ్ పొదు మెన్నుకరుత్తు ॥౫౨॥
ఇతిశ్రీసారదీపికాయాం సిద్ధోపాయశోధనాధికారస్త్రయోవింశః.

సా-స్వా— తేషాం దర్శన యోగ్య ఇత్యర్థః ॥ ౫౨ ॥
ఇతి శ్రీమ దుత్తర సారాస్వాది న్యాం సిద్ధోపాయ శోధ నాధి కార స్త్రయో వింశః -

సా-ప్ర— మోక్షోపాయ తయా భగవంత మాశ్రిత్య ముక్తా భవంతీ త్యాహ- విశ్రామ్యద్భిరిత్యాదినా॥౫౩॥
ఇతి శ్రీసార ప్రకాశి కాయాం సిద్ధోపాయ శోధనాధి కార స్త్రయోవింశః -

సా-వి— స్వయ మేవో పాయాను ష్ఠాన సంపాద నేన ప్రాప్యో భవతీ త్యర్థః - ॥ ౫౨॥
ఇతిశ్రీసారవివరిణ్యాం సిద్ధోపాయశోధనాధికారస్త్రయోవింశః.

సా-సం— త్రివిధ పరి చ్ఛేద రహితః - శేవధిః , నిధిః . ॥౫౨ ॥
ఇతి శ్రీసార ప్రకాశికా సంగ్రహే సిద్ధోపాయ శోధనాధి కార స్త్రయోవింశః -

శ్రీరస్తు శ్రీమతే రామానుజాయనమః।

శ్రీమతే రామానుజాయనమః।

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః।

సాధ్యోపాయశోధనాధికారః

మూ— యథాధికరణం

సా-దీ— ఇతిసాధ్యోపాయశోధికారః -

ఏవం స్వాతంత్ర్యకరుణామూలబంధనిబంధనాః । శంకాశ్చపత్నీవైశిష్ట్య శ్రీమతోత్రనిరాకృతాః ॥

అధికారే స్వరూపేచ తథాపరికరే ష్వపి । ప్రపత్తే రుత్థితాశ్శంకా నిరస్యంతేత్ర సర్వశః ॥

సా-స్వా— ఇతి పూర్వాధికార ప్రారంభత్తిలే ఉపక్షిప్తేష్వగ్రశ్మాన ఉపాయ స్వరూప తదంగాధికారాది విషయాక్షేపజ్ఞాలై సాధ్యోపాయశోధనాధికారత్తాలే పరిహరిక్క-క్క-డవ రామ్ అధికారార్థత్తై

సా-ప్ర— ఏవం సిద్ధోపాయ విషయే తద్గుణ సంబంధాది నిమిత్తం వ్యామోహంవి నివర్త్యతత్ప్రీ సాధన భూత సాధ్యోపాయ విషయ వ్యామోహం నివర్తయత్యస్మి న్నధికారే - నను స్వప్రాప్తేస్స్వ స్యైవ సాధనత్వం నోపపద్యతే - యాగ దాన హోమాదీనామ పూర్వ ద్వారా ఫల జనకత్వ మితి మీ మాంసకోక్త రీత్యా భక్తేరప్య పూర్వ ద్వారైవ మోక్ష సాధనత్వేన తస్యాన పేక్షితత్వాత్. ఏవం చభ గవదుపాయత్వ వరణ రూప భరన్యాసస్యైవా సిద్ధేస్తచ్ఛోధనం దూర నిరస్త మిత్యత్ర ‘‘ సవాఏష మ హానజః ఆత్మా అన్నాదో వసుదానః - సఏనం ప్రీతః ప్రీణాతి - సఏవైనం భూతిం గమయతి - తమ క్ర తుం పశ్యతి వీత శోకోధాతుః ప్రసాదా న్మహిమాన మీశం. యంయ్యమంతత మభి కామాభవంతి - తంత మేవోప జీవంతి - యమేవైష వృణుతే తేన లభ్య ,, ఇత్యాది శ్రుతిభిః ‘‘ సకల ఫల ప్రదోహి విష్ణుః - అ హంహి సర్వ యజ్ఞానాం భోక్తాచ ప్రభురేవచ । భోక్తారం యజ్ఞతపసాం సర్వ లోక మహేశ్వరమ్। యే య జంతి పితౄన్ దేవాన్ బ్రాహ్మణాన్ సహుతాశనాన్ । సర్వ భూతాంత రాత్మానం విష్ణుమేవ య జంతితే । యోయోయాం యాంతనుం భక్త ,, ఇత్యారభ్య ‘‘ లభతేచ తతః కామాన్ మయైవవిహితాన్ హితా ,, నిత్యాది స్మృతిభిశ్చ ‘‘ఫలమత ఉపపత్తేరి ,,తి సూత్రే ‘‘ సఏవహి సర్వజ్ఞ స్సర్వ శక్తిర్మహోదా రో యాగదాన హోమాదిభి రుపాసనేన చారాధితః ఐహికాముష్మిక భోగ జాతం స్వస్వరూపావాప్తిం

సా-వి— ఏవంసిద్ధోపాయ విషయశంకాఃపరిహృత్యేదానీం యాగ దాన హోమాదేరివభక్తిప్రపత్త్యోరపి సాధ్యోపాయయోః భగవత్ప్రీణనార్థత్వే నావశ్యకత్వా త్తద్విషయశంకాశ్చావశ్యంపరిహర్తవ్యా ఇత్యేవ

సా-సం— ఇత్థం సిద్ధోపాయానుబంధిమతికాలుష్యంశామితం - అథసాధ్యోపాయానుబంధి మతికాలుష్య

మూ— ప్రభుర్యజనదాన హోమార్చనా భరన్యసన భావనా ప్రభృతిభి స్సమారాధితః । ఫలం దిశతి దేహినా మితిహిసంప్రదాయ స్థితి.

సా-దీ—అతిల్ మున్ తసాధ్యోపాయత్తినుడైయ శోధ్యత్వసిద్ధ్యర్థమ్ సిద్ధోపాయభూతనాన భగవాన్ సాధ్యోపాయఙ్గళాలా రాధితనాయే ఫలప్రదనామెన్ఱు శ్రుతిస్మృతికళాల్ ప్రతిపాదిక్కప్పడుమెన్ఱు కాట్టుకిరార్-యథాధికరణమెన్ఱు- సాధ్యోపాయమ్ సిద్ధోపాయప్రసదనార్థమాకైయాల్ తదనంతరమ్ సాధ్యోపాయశోధనమెన్ఱు సంగతియుమ్ సూచితమ్-యథాధికరణం,యథాధికారం-యజనం,యాగః.అర్చనా, సమారాధనం - భావనా, నిదిధ్యాసనం - ప్రభృతి శబ్దత్తాల్ వ్రతచర్యాతీర్థయాత్రా భగవత్సేవా భాగవతసేవాది గ్రహణం-సమారాధితః ప్రభుః "అహంహిసర్వయజ్ఞానాంభోక్తాచప్రభురేవచ,, ఎన్ఱుశొల్లప్పట్ట స్వామీ. ఆరాధకర్కు-

సా-స్వా— శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిరార్ - యథాధి కరణ మితి - యథాధి కరణం, యథాధికారమ్ . అనుష్ఠితే రితి శేషః - యథావస్థిత సాంగ సాధ్యోపాయ జ్ఞానస్యాప్యధి కారానుప్రవిష్ట తయా యథాధి కరణ మిత్యత్ర తదప్యంత ర్గతం . అధి కార శబ్దార్థాంత ర్గతం యథావ స్థిత సాంగ సాధ్యోపాయ జ్ఞానం ఆకించ న్యాది కం తత్త జ్జాతి వర్ణాశ్రమాది కం చా నతి క్రమ్యా ను ష్ఠితైః. యజనే త్యాది కం దృష్టాంతార్థం - భరన్యాసన భావనా ప్రభృతిభి రితి ప్రకృతాభి ప్రాయమ్ - ప్రభృతి పదేన కర్మయోగ జ్ఞాన యోగౌ గృహ్యేతే - ప్రభుః, సమర్థః - తత్తత్ఫల ప్రదాన సమర్థః - సమారాధితస్సన్ దేహినాం దేహిత్వేన సూచిత తత్త దుపాయా నుష్ఠా తృభావానాం - నత్వధి కార మతిక్రమ్యానుష్ఠితై

సా-ప్ర.రూపమపవర్గంచ దాతుమీష్టే.తదారాధనరూపాణిచ యాగ దాన హోమాత్మ కాని "స్తుతినమస్కార సంకీర్తనార్చనధ్యానన్యాసాదిభిరారాధితాత్పర స్మాత్పురుషాదో్భ గాపవర్గరూప ఫలంచ వదంతి,, త్యాది రామానుజార్య వాక్యైశ్చ సర్వైరనన్యథాసిద్ధ శ్రుతిలింగ వాక్యప్రకరణస్థానసమాఖ్యాన రూపన్యాయానుగృహీతై శ్శ్రీమన్నారాయణ స్యైవ సకల ఫలప్రద త్వావగమా త్తస్యోపాయత్వ సంభవా త్తదుపాయత్వ వరణ రూప భరన్యాస సిద్ధే స్తస్య శోధనీయత్వ ముపపన్న మేవేత్యభి ప్రేత్యాహ - యథాధి కరణమితి, యథాధి కార మిత్యర్థః . "పర్యగ్ని కరణాంతేషు,, బ్రహ్మణే బ్రాహ్మణ మాలభతే - క్షత్రాయరాజన్య ,, మిత్యాదిభి ర్విహిత నరమేధా దిషు హోమశబ్ద వాచ్యత్వా భావాత్సోయం ప్రాత ర్హోమే షు యాగశబ్ద ప్రసిద్ధ్యభావాచ్చ యజన హోమయోః పృథ గుక్తిః. అర్చనా, భగవదారాధనమ్ - భావనా,

సా-వి— మభిప్రాయేణ సిద్ధాంత స్థితిమాహ - యథాధికరణమితి . యజనం, యాగః- దానం,ప్రసిద్ధం- హోమః, జుహోతి చోదనాచోదితః-యాగస్య దేవతోద్దేశేన ద్రవ్యత్యాగబుద్ధిరూపస్య ప్రక్షేప రూప హోమశిరస్కత్వేన తేనైవ హోమ సిద్ధావపి పర్యగ్నికృతం పాత్నీవత ముత్సృజతీత్యాదౌ హోమా భావేన కేవలత్యాగ సత్వాద్ధోమస్య పృథ గుపాదానం- అర్చనా, పూజనం.భరన్యసనం,ప్రపత్తిః-భావనా,నిదిధ్యాసనం- ప్రభృతిశబ్దేన తపస్తీర్థయాత్రాదికం గృహ్యతే- ఏతైః స్సమారాధితః, ప్రసాదం ప్రాపితః -

సా - సం — శాంత్యర్థ మధికారాంతర మారభమాణః ప్రతిపాద్యం సంగృహ్ణాతి - యథేతి - యథాధి కరణం, యథాధికారం. ప్రభుః, యజనాది ఫలదాన సమర్థః . భావనా, ఉపాసనా -ప్రభృతి శబ్దేన

మూ— ప్రభుర్యజనదాన హోమార్చనా భరన్యసన భావనా ప్రభృతిభి స్సమారాధితః । ఫలం దిశతి దేహినా మితిహిసంప్రదాయ స్థితి.

సా-దీ—అతిల్ మున్ సాధ్యోపాయత్తినుడైయ శోధ్యత్వసిద్ధ్యర్థమ్ సిద్ధోపాయభూతనాన భగవాన్ సాధ్యోపాయఙ్గళాలారాధితనాయే ఫలప్రదనామెన్ఱు శ్రుతిస్మృతికళాల్ ప్రతిపాదిక్కప్పడుమెన్ఱు కాట్టుకిరార్-యథాధికరణమెన్ఱు- సాధ్యోపాయమ్ సిద్ధోపాయప్రసదనార్థమాకైయాల్ తదనంతరమ్ సాధ్యోపాయశోధనమెన్ఱు సంగతియుమ్ సూచితమ్-యథాధికరణం,యథాధికారం-యజనం,యాగః-అర్చనా, సమారాధనం - భావనా, నిదిధ్యాసనం - ప్రభృతి శబ్దత్తాల్ వ్రతచర్యాతీర్థ యాత్రా భగవత్సేవా భాగవతసేవాది గ్రహణం-సమారాధితః ప్రభుః “అహంహి సర్వయజ్ఞానాం భోక్తా చ ప్రభురేవ చ” ఎన్ఱుశొల్లప్పట్ట స్వామీ. ఆరాధకర్కు

సా-స్వా— శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిరార్ - యథాధికరణ మితి - యథాధికరణం, యథాధికారమ్. అనుష్ఠితై రితి శేషః - యథావస్థిత సాంగ సాధ్యోపాయ జ్ఞానస్యాప్యధికారానుప్రవిష్ట తయా యథాధికరణ మిత్యత్ర తదప్యంతర్గతం. అధికార శబ్దార్థాంతర్గతం యథావస్థిత సాంగ సాధ్యోపాయ జ్ఞానం ఆకించన్యాదికం తత్తజ్జాతి వర్ణాదికం చానతిక్రమ్యానుష్ఠితైః. యజనేత్యాదికం దృష్టాంతార్థం - భరన్యసన భావనా ప్రభృతిభి రితి ప్రకృతాభిప్రాయమ్ - ప్రభృతి పదేన కర్మయోగ జ్ఞానయోగౌ గృహ్యేతే - ప్రభుః, సమర్థః - తత్తత్ఫల ప్రదాన సమర్థః - సమారాధితస్సన్ దేహినాం దేహిత్వేన సూచిత తత్తదుపాయానుష్ఠాతృభావానాం - నత్వధికార మతిక్రమ్యానుష్ఠితై

సా-ప్ర.రూపమపవర్గంచ దాతుమీష్టే, తదారాధనరూపాణి చ యాగదానహోమాత్మకాని “స్తుతినమస్కార సంకీర్తనార్చనధ్యానన్యాసాదిభిరారాధితాత్పరస్మాత్పురుషాదృభోగాపవర్గరూప ఫలంచ వదంతి” ఇత్యాదిరామానుజార్యవాక్యైశ్చ సర్వైరనన్యథాసిద్ధశ్రుతిలింగవాక్యప్రకరణస్థానసమాఖ్యానరూపన్యాయానుగృహీతైః శ్రీమన్నారాయణస్యైవ సకల ఫలప్రదత్వావగమాత్తస్యోపాయత్వ సంభవాత్తదుపాయత్వవరణ రూప భరన్యాస సిద్ధ్యే తస్య శోధనీయత్వ ముపపన్నమేవేత్యభిప్రేత్యాహ - యథాధికరణమితి, యథాధికార మిత్యర్థః. “పర్యగ్ని కరణాంతేషు” “బ్రహ్మణే బ్రాహ్మణ మాలభతే - క్షత్రాయ రాజన్యం” మిత్యాదిభిర్విహిత నరమేధాదిషు హోమశబ్ద వాచ్యత్వాభావాత్సాయం ప్రాత హోమేషు యాగశబ్ద ప్రసిద్ధ్యభావాచ్చ యజన హోమయోః పృథగుక్తిః. అర్చనా, భగవదారాధనమ్ - భావనా,

సా-వి— మభిప్రాయేణ సిద్ధాంత స్థితిమాహ - యథాధికరణమితి. యజనం, యాగః- దానం, ప్రసిద్ధం- హోమః, జుహోతి చోదనాచోదితః-యాగస్య దేవతోద్దేశేన ద్రవ్యత్యాగబుద్ధిరూపస్య ప్రక్షేప రూపహోమశిరస్కత్వేన తేనైవ హోమ సిద్ధావపి పర్యగ్నికృతం పాత్నీవత ముత్సృజతీత్యాదౌ హోమాభావేన కేవలత్యాగ సత్త్వాద్ధోమస్య పృథగుపాదానం- అర్చనా, పూజనం.భరన్యసనం,ప్రపత్తిః-భావనా,నిదిధ్యాసనం- ప్రభృతిశబ్దేన తపస్తీర్థయాత్రాదికం గృహ్యతే- ఏతైః స్సమారాధితః, ప్రసాదం ప్రాపితః -

సా - సం — శాంత్యర్థ మధికారాంతర మారభమాణః ప్రతిపాద్యం సంగృహ్ణాతి - యథేతి - యథాధికరణం, యథాధికారం. ప్రభుః, యజనాది ఫలదాన సమర్థః . భావనా, ఉపాసనా -ప్రభృతి శబ్దేన

మూ — శ్రుతిస్మృతి గురూక్తిభి ర్నయవతీభిరాభాతినః ॥౮౩॥

సా-దీ — ఫలమైకొక్కడుకుఱ మెత్తు నమక్కుసంప్రదాయస్థితిః-మర్యాదా ॥౮౩॥

సా-స్వా — స్వమారాధితః ఫలందిశ తిత్యర్థః - ఇతిహాసంప్రదాయస్థితిః, ఉపదేశ పరంపరా గతా మర్యాదా - నయవతీభిః, అతిశాయ నేమతుప్ - అతిశయితన్యాయోపేతాభిః - శ్రుతిస్మృతి గురూక్తిభిః, న కేవల ముపదేశ పారంపర్య మాత్రం . అపితు తైస్స్వకీయ నిబంధనే ష్వప్యేవ ముక్తమితి భావః - నః, వేదాంతోదయనసంప్రదాయ స్థానా మస్మాకం . యద్వా కథక ప్రధాన గణ నేక నిష్ఠాశ్రయాంనిష్ఠాంవహతాం కర్తుమకర్తుమన్యథా కర్తుంశక్తానా మపినః. ఏవమేవభాతీత్యర్థః - ఏకదేశిక శుద్ధైయభావనం శ్రుతిస్మృత్యాది విరుద్ధతయా స్వయంచ మందతయా భ్రాంతి రూప మేన్తపడి ॥ ౮౩ ॥

ఇన్తసాధ్యోపాయ శోధనమ్కుడుమో? ‘‘దేవతాపారమార్థ్యంచ యథావద్వేత్స్యతేభవాన్-

సా-ప్ర — ధ్రువాను స్మృతిః - తపస్తీర్థసేవాదిః ప్రభృతి శబ్దార్థః ॥ ౮౪ ॥

ననూపాయత్వేప యుక్త గుణవిశిష్టతయా భగవతోవ గమేసతి ‘‘ ఆరోగ్య మింద్రియాల్బాణ్యం - కర్మణాం పరిపాకత్వా చావిరించాద మంగళం । ఇతి మత్వా విరక్తస్య వాసుదేవః పరాయణ,, మిత్యాద్యుక్త ప్రకారేణైహికాముష్మిక క్షుద్ర పురుషార్థ వైరాగ్యేసతి ప్రాప్యత్వ రాయాంసత్యాంచ

సా-వి — ప్రభుః, దేహినాంఫలందిశతి-దదాతి-ఇతి,ఏవంప్రకారేణ-నః, అస్మాకం-సంప్రదాయస్థితిః,నయవతీభిః - శ్రుతభగవత్ప్రసాదస్యైవ ద్వారత్వేప పత్తౌ అశ్రుతాపూర్వకల్పనా నయుక్తేతి ఫలమత ఉపపత్తే రిత్యత్ర ప్రదర్శిత న్యాయానుగృహీతాభిః- శ్రుతిస్మృతి గురూక్తిభిః, ‘‘సవా ఏష మహా నజఆత్మాన్నాదోవసుదాన స్సఏనం ప్రీతః ప్రీణాతి- సఏవైనం భూతిం గమయతి - తమః క్రతుం పశ్యతి వీతశోకో ధాతుః ప్రసాదాన్మహిమాన మీశం . యమేవైష వృణుతే తేన లభ్య,, ఇత్యాదికా శ్రుతిః - ‘‘ యో యో యాంయాంతనుంభక్తశ్శ్రద్ధయార్చితుమిచ్ఛతి । తస్యతస్యాచలాంశ్రద్ధాం తామేవవిదధామ్యహమ్ । లభతేచతతః కామాన్మయైవ విహితాన్హితాన్,, ఇత్యాదికా స్మృతిః - ‘‘సఏవహిసర్వజ్ఞస్సర్వశక్తిర్మహోదారో యాగదాన హోమాదిభి రుపాసనేన చారాధితః ఐహికాముష్మిక జాతం స్వస్వరూపావాప్తిగూహంచ ఫలం దాతుమీష్ట,, ఇతిగురూక్తిః ఏతాభిరాభాతి ॥౮౩॥

ననుసాధ్యోపాయస్య కర్తవ్యత్వేసతి తద్విషయశంకాశోధనంయుక్తం-‘‘సతికుడ్యేచిత్రకర్మ,,తి

సా-సం — తీర్థ యాత్రాది గృహ్యతే- శ్రుతిః ‘‘అన్నాదోవసుదానః-ఏష హ్యేవానందయాతి,,త్యాదికా-స్మృతయః ‘‘ ఫలానామిహ సర్వేషాం ప్రదాతా స్వయ మచ్యుతః । లభతేచ తతః కామాన్మయైవవిహితాన్హితా ,, నిత్యాదయః - గురూక్తిః, ఫల సంబిభత్సయా కర్మభిః రాత్మానం విప్రీషంతి. ‘‘సుప్రీతోలం ఫలాయే,,తి ద్రమిడ భాష్యకారాది ప్రముఖోక్తిః - యస్మిన్నర్థే సత్వరానుగ్రహాస్తి తస్మిన్నేవ శ్రుత్యాదేరపి ప్రమాణ భావః . ‘‘ యస్తర్కేణాను సంధత్తే సధర్మం వేదనేతర ,, ఇత్యుక్తేః . అత ఆహ - నయవతీభి రితి - ఫలమత ఇత్యాది న్యాయాను గృహీతాభి రిత్యర్థః - ఆభాతి , విశదం ప్రతిభాతి - ఏ వంచతదారాధనభూతప్రకృతభరన్యాసనంస్వరూపతః పరికరతః అధికారతశ్చవిశోధ్యమితిభావః ॥౮౩॥

మూ — ఇప్పడి సర్వజ్ఞమాయ్, సర్వ శక్తియాయ్, పరమకారుణికమాయ్, సర్వ శేషి యాయ్, స పత్నీక మాయ్, సర్వలోక శరణ్యమాన సిద్ధోపాయ విశేషమ్ తెళిన్దాలుమ్. ‹‹ఆరోగ్యమింద్రియాల్పణ్యా

సా-దీ.— శ్లోకత్తిల్ వివక్షితమాన సిద్ధోపాయశోధన ప్రయోజనత్తై వివరిక్కిఱార్ - ఇప్పడిసర్వజ్ఞ మా యిత్యాదియాల్ - ఇప్పడి సిద్ధోపాయ జ్ఞానమ్ పిఱన్దాలుమ్, సంసార వైరాగ్య ముణ్డానాలుమ్, ప్రాప్యత్తిల్ రుచియుమ్, ఉపాయత్తిల్ త్వరైయు ముణ్డానాలుమ్, సాధ్యోపాయవిశేషత్తినుడైయ సమ్యక్ జ్ఞాన మిల్లాతపోతు సిద్ధోపాయ వశీకరణమ్ కూడామైయాల్ సర్వముమ్ వ్యర్థమామెన్ఱు కరుత్తు - ఆరోగ్యమితి- ఆరోగ్యమ్ గుణమెన్నాలే తోన్ఱుమ్ సంసారికళుక్కు - వివేకికళుక్కు ఇంద్రియాల్పణ్యా వహత్వేనదోష మామ్

సా-స్వా—యోమామేవ మసమ్మూఢో జానాతి పురుషోత్తమమ్ - ససర్వ విద్భజతిమాం సర్వ భావేనభారత ,, ఇత్యాది కళిలుమ్ ‹‹ ప్రాప్యం దుఃఖో దధేః పారంత్వ రయా వన్నభిద్యత ,,ఇత్యాది కళిలుమ్ అత్యావశ్యక మాక చ్చొల్లుకిఱ పర దేవతా పారమార్థ్య జ్ఞానముమ్, ఇతర విషయవైరాగ్య ముమ్,పురుషార్థ త్వరైయుమ్,సంపూర్ణ మాయిరుక్కై యాలే వేఱుచింత నీయ మిల్లా మైయాల్ సాధ్యోపాయ శోధ నమ్ వ్యర్థ మన్ఱో ? ఎనిఱ తటస్థ శంకైయై పరిహరిక్కిఱార్ - ఇప్పడి సర్వజ్ఞమా యిత్యాదినా - ఇప్పడి సిద్ధోపాయ జ్ఞానమ్ పిఱన్దాలుమ్, సంసార వైరాగ్య ముణ్డా నాలుమ్ , ప్రాప్య రుచియు ముపాయ త్వరైయు ముణ్డానాలుమ్ , సాధ్యోపాయ విశేష నిర్ణయ మిల్లాత పోతు సిద్ధోపాయ వశీకరణ విశేషమ్ కూడామైయాల్ సర్వ ముమ్ వ్యర్థమెన్ఱు కరుత్తు - ఆరోగ్య మితి - ఆరోగ్యం, సంసారి కళుక్కు గుణమెన్నాలే తోన్ఱుమ్ - వివేకికళుక్కు-ఇంద్రియాల్పణ్యా వహత్వేన దోషమాయ్‌తోన్ఱుకైయాలుమ్, ఐశ్వర్యం

సా-ప్ర—ఏతైరేవ వైషమ్యనైర్ఘృణ్యప్రసంగపరిహారాత్ ‹‹పాపానాంవాశుభానాంవావధార్హాణాంప్లవంగమ । కార్యం కరుణ మార్యేణ నకశ్చిన్నాపరాధ్యతీ ,, తివాదిన్యా సాపరాధ సంరక్షణ సంధుక్షికయా లక్ష్మ్యా విశిష్టేన భగవతా మోక్ష ప్రదానోపపత్తే ర్భరన్యాస స్యానపేక్షి తత్వాత్త ద్విషయవ్యామోహస్యనివర్తనమయుక్తమిత్యత్రఅనాద్యాజ్ఞాతిలంఘనమూలనిగ్రహరూపస్యభగవత్ప్రాప్తిప్రతిబంధకస్య నివర్తకతయావిహితభరన్యాసానుష్ఠానేప్రతిబంధకానివృత్తేఃప్రాప్త్యసంభవాత్తదర్థంభరన్యాసస్యాపేక్షితత్వాత్తద్విషయ వ్యామోహనివర్తన మావశ్యక మేవేతితత్రప్రతి జానీతే- ఇప్పడిసర్వజ్ఞమాయిత్యాదినా-

సా- వి— న్యాయాత్తతైర్వప్రమాణంనాస్తి-‹‹కర్మణాంపరిపాకత్వాదావిరించాదమంగళమ్ । ఇతి మత్వా విరక్తస్య వాసుదేవః పరాగతి,, రితి క్షుద్రపురుషార్థ వైరాగ్యే ప్రాప్యరుచౌ ప్రాప్య త్వరాయాం సత్యాం తావన్మాత్రాపేక్షణే నైవఈశ్వరస్య గుణ లక్ష్మీ సంబంధ వతో వైషమ్య నైర్ఘృణ్యా పరి హారేణ రక్షణ సంభవా దిత్యా శంక్య తస్యకర్తవ్యత్వం ప్రమాణ సిద్ధమితి బహుశో నివేదిత మపీహ స్మారయతి- ఇప్పడి సర్వజ్ఞ మాయితి - ఆరోగ్య మింద్రియాల్పణ్యాం, ఆరోగ్యమింద్రియ వృద్ధిహేతుః- ‹‹ఆయుర్ఘృత,, మితి వదౌపచారిక ప్రయోగః • యద్వా, ఆరోగ్యమస్తిచే దింద్రి యాల్పణ్యాం భవతి - తేన విషయాసక్తిః-

నా-సం—ఇత్థం సంగ్రహీతం వివరీతుంసంగతిందర్శయన్నధికారా నారంభశంకామపి పరిహరతి - ఇప్పడీత్యాదినా తెళిన్దాలుమిత్యంతేన- అనంతరాధికారశోధితసిద్ధోపాయస్వరూపంనిష్కృష్టమ్. ఆరోగ్యమితి-

మూ — మైశ్వర్యంశత్రుశాలితా । వియోగోబాంధవైరాయుఃకింతద్యేనాత్ర తుష్యతి,,ఎన్గిఱ రపడియేవివేకమి ల్లాతార్కు-గుణమాయ్‌తోన్ఱుత్తిన వైయుమ్‌దోషమానపడికణ్డు(సంసార) వైరాగ్యమ్‌పూర్ణమానాలుమ్‌‚‚పర మాత్మనియోరక్తః,,ఎన్గిఱరపడియేప్రాప్యరుచియుణ్డానాలుమ్‌‚‚మహతాపుణ్యపణ్యేనక్రీతేయంకాయనౌస్త్వ యా।ప్రాప్తుందుఃఖోదధేఃపారంత్వరయావన్నభిద్యతే,,ఎన్గిఱరపడియేత్వరైపిరన్దాలుమ్‌అనాదియాకఅనువృత్త మాన ఆజ్ఞాతిలంఘనమడియాకప్పిరన్దనిరిఱఉ బంధకమాన భగవన్నిగ్రిహత్తుక్కు ప్రశమనమాక ‚‚మా మేకం శరణం వ్రజ,, ఎన్ఱవిధివాక్య(త్తి)త్తాలుమ్ ‚‚ప్రపద్యే,, ఎన్ఱ అనుష్ఠానవాక్య(త్తి)త్తాలుమ్ శొల్లప్ప ట్టసాధ్యోపాయవిశేషమ్ తెళియాతపోతు సిద్ధోపాయభూతనాన సర్వేశ్వరనై వశీకరిక్క విరకిల్లై -

---

సా-దీ—తోన్ఱుమ్-ఐశ్వర్యముమ్‌గుణమాకమాట్టాతు-శత్రుశాలితాహేతువాకైయాల్-దీర్ఘాయుష్ట్వముమ్ గుణమ్మోవాలెతోన్ఱ[illegible]రతు - అతుబంధుక్కళోట్టై వియోగత్తైప్పణ్ణుమ్ - చిరజీవిపురుషనుక్కు పుత్రాది మరణదర్శనం సంభవిక్కైయాల్ - సర్వత్రకారణేకార్యోపచారః - అతః, అత్ర- ఇన్నలోకత్తిల్ వివే కియానవర్ యాతొన్నాల్ సంతోషిప్పర్ - అప్పడిప్పట్టవస్తు ఒన్ఱుమిల్లై యెన్ఱపడి - మహతేతి - ఇతు శిష్యనైక్కుఱిత్తు గురువచనమ్ - వారీర్ పిళ్ళాయ్ మహత్తాన ప్[illegible]మాకిర విలైయాలిన్ద దేహరూ[illegible]మానఓ డమ్- ఇష్టప్రాప్తి సాధనమాకైయాల్ ఓడమెనిహిరతు - ఉన్నాల్‌కొళ్ళప్పట్టతు - ఆకైయాలిన్ద ఓడ మె వ్వళవిలుడైయా తిరుక్కు మాతుక్కు మున్నే దుఃఖోదధి యినుడైయ పారమాన తిరువడికళైడై వత

సా-స్వా—శత్రు శాలితా హేతు వాకైయాలుమ్,ఆయుస్సు బంధువినాశాదిదుఃఖదర్శనహేతువాకైయా లుమ్, యేన తుష్యతి తత్కిమ్, సంతోష హేతు ఒన్ఱుమిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు - కార్య కారణయో రభేదోప చారేణ నిర్దేశః - మహతేతి - ఇష్ట ప్రాప్తి సాధనతయా కాయరూపేయం మహాపుణ్య మూల్య ద్రవ్యే ణ క్రీతా నౌఃయావన్నభిద్యతేతావత్తత్పూర్వమేవదుఃఖోదధేఃపారంప్రాప్తుంత్వరేతియోజనా-ఆకైయాల్‌సా ధ్యోపాయమవశ్యమ్‌శోధనీయమెన్ఱుకరుత్తు-ప్రథమమధికారవి[illegible]శంకైయైయుద్దేశక్రమేణఅనువదిక్కిఱార్ -

---

సా-వి— తదర్థం పాఠారంభః- విషయాలాభేదుఃఖం-ఐశ్వర్యంశత్రుశాలితా,ఐశ్వర్యం చేచ్ఛత్రుశాలితా- ప్రభుత్వవతో బహవశ్శత్రవస్సంభవంతి - కామక్రోధాది శత్రవశ్చసంభవంతి - తదపి దుఃఖహేతుః, ఆయుర్దీర్ఘాయురస్తిచేత్ బాంధవైర్వియోగః, పుత్రకళత్రాది మరణ దుఃఖానుభవః - అత్ర, సం సారే-యేనతుష్యతితత్కిమపినాస్తీతి - ఆయురారోగ్యైశ్వర్యాదా మవివేకినోగుణత్వేన ప్రతిభాసమానా నాం వివేకినో దోషత్వేన ప్రతిభాసనాద్వైరాగ్యోత్పత్తిరిత్యర్థః - వ్రజ ఎన్ఱు విధి వాక్యత్తాలుమితి -

---

సా- సం— ఆయురారోగ్యైశ్వర్య రూప సాంసారిక ఫలేష్వనిష్టాననుబంధికంతల్ - నకిమపి- బంధువియోగేంద్రియాలబ్ధ్యా శత్రుశాలిత్వైః క్రమేణాయు[illegible]దే రుపహతత్వాదిత్యర్థః - అతోనకి మప్యత్రతోష జనకమిత్యాహ-యేనాత్ర తుష్యతీ[illegible] వివేకః, త్యాజ్యోపాదేయవివేకః . త్వయాసంసారసాగరం తర్తుకామేనయావ[illegible]లమస్మిన్[illegible]యావత్తేతస్మాత్ప్రాగేవ-త్వర, ఉపాయానుష్ఠానేత్వ రితవ్యమిత్యర్థః- విరకిల్లై ఇతి - తద్వశీకరణం తచ్చరణాగతిరేవేతిహి భాష్యమిత్యాశయః - వశీకరణం, నిగ్రహసంకల్ప శామనేన ప్రసాద విశేష విశిష్టతయా కరణం - ఆకైయా లధికారాది ముఖేన పరిశోధిత సాధ్యోపాయ

మూ — ఆకైయాల్ అతిల్ అధికారత్తిలుమ్, స్వరూపత్తిలుమ్, పరికరఙ్గళిలుమ్, వరుమ్ కలక్కఙ్గళ్ శమిప్పిక్కి-
రోమ్ - ఇప్రపత్తియు మొరు వైదిక ధర్మమన్రో? ఇతువు మొరుయాగ విశేషమాక వన్రో న్యాస విద్యై
యిలోతప్పడుకిరతు - ఆకైయాల్ ఇతు సర్వాధికార మాకక్కూడుమోవెన్ఱు శిలర్ విచారిప్పర్ కళ్ -

సా.దీ — రుక్క త్వరివెన్నై - మున్త సాధ్యోపాయత్తినుడైయ అధికార(రి)విషయశంకైకళై ప్పరిహరిప్ప
తాకక్కొణ్డు శంకైయైయనువదిక్కిరార్-ఇప్రపత్తియుమిత్యాదియాల్-న్యాసవిద్యైయిల్ ‹‹తస్యైవం విదుషో

సా - స్వా — ఇప్రపత్తియు మితి - వైదిక ధర్మమానాలుమ్ సత్యవచనాదివత్సర్వాధి
కార మాకలాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇతువు మితి - యద్వా, వేదత్తిలే ఆమ్నా
త మల్లామైయాలే వైదికత్వమ్ కూడుమో ? ఆమ్నాత మానాలుమ్ సత్యవచనాదివత్సర్వాధి కార
త్వత్తుక్కు విరోధ ముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇతువు మిత్యాదినా . ‹‹ తస్యైవం విదు
షోయజ్ఞస్యాత్మా ,, ఎన్ఱు యాగ రూప మాక వామ్నాత మాకైయాలే వైదికత్వ మున్ ‹‹.తస్మాచ్ఛూద్రో
యజ్ఞేనావక్లృప్తః ,, ఎన్కిర పడియే జ్యోతిష్టోమాది యజ్ఞవత్సర్వాధి కారత్వ విరోధ ముణ్డెన్ఱుకరుత్తు -

సా-ప్ర — తత్ర కృతిసాధ్య తయా విహిత సాధ్యోపాయస్య కృతిశేషి భూతాధికారి నిరూపణీ
యత్వాత్ప్రథమ మధికారి విషయ వ్యామోహం నివర్తయితు మనువదతి - ఇప్రపత్తియు మిత్యాదినా-
‹‹ తస్యైవం విదుషో యజ్ఞస్య - యస్సమిధాయ ఆహుతీయోర్వేదేన దాశ మర్త్యో అగ్నయే యోనమ
సా సస్వధ్వరః . హవిర్గృహీత్వాత్మ రూపం వసురణ్యేతి మంత్రతః | జుహుయాత్ప్రణవేనాగ్నావచ్యు
తాఖ్యే సనాతనే - సమిత్సాధన కాదీనాం యజ్ఞానాం న్యాసమాత్మనః | నమసా యో కరోద్దేవే సస్వధ్వ
ర ఇతీరిత ,, ఇత్యాదిభిర్న్యాస విద్యాయా యజ్ఞత్వేనోక్తైర్వైదికే యజ్ఞేచ శూద్రాదీనా మధికారాభావా

సా-వి — యద్యపి విధిమంత్రాధికరణే అగ్నిమ(ద)గ్నీన్ విహరేత్యాదౌ సంబోధవిభక్తేరభిముఖశ్రోతృమాత్రవిష
యాయా అభిముఖానభిముఖ సాధారణ విధివిరోధిత్వ మిత్యుక్తం - ఇహామధ్యమపురుషే తాభిముఖమాత్రవి
షయేణ విధివిరోధిత్వ మేవ ప్రతీయతే - తథాపి నిక్షేపరక్షాయాం ప్రథమపురుషవన్మధ్యమపురుషేపివిధిశక్తే
రనపాయాదర్జునాద్యుద్దేశేన ప్రవృత్తావప్యర్థాత్ సాధారణ్యాత్ - అన్యథా ఏవంవిధేషు సర్వేష్వనా
శ్వాసప్రసంగాదితి విధిత్వంసమర్థితం - అతో వ్రజేతి విధివాక్య మిత్యుక్తం - అర్థిత సాధ్యోపాయస్య
ప్రపదనస్య- శమిప్పిక్కిరోమ్, శమిష్యామః - ప్రథమమధికార విషయశంకాం పరిహర్తు మనువదతి -
ఇప్రపత్తియు మితి - ఇయంప్రపత్తిర్వేద విహిత ధర్మః , యాగరూపః, వైదికమంత్ర కరణికాచేతి శూ
ద్రాదీనా మప్యధికారోక్తావ పశూద్రాధికరణవిరోధ ఇతిపరేషామభిప్రాయః- ‹‹సర్వస్య శరణంసుహృది,,తి

సా - సం — స్యైవ సమ్యగనుష్ఠితస్య తద్వశీకరణత్వాత్ -తత్రప్రథమం ప్రపత్తిర్నసర్వాధికా
రా ? వైదిక ధర్మత్వాత్ - సచా ప్రయోజకత్వమ్ ? తథాసతి పూర్వోత్తర కాణ్డ పశూద్రాధికరణ వి
రోధఇతి యన్మతం తదనూద్య బహుభిః ప్రమాణై రస్యాస్సామాన్య ధర్మత్వసిద్ధ్యాపూర్వోత్తరకాండన్యా
యాప్రసరాద్దూషయతి - ప్రపత్తియు మిత్యాదినా - యాగ విశేషమాక వితి -
‹‹బ్రహ్మణేత్వా మహస ఓ మిత్యాత్మానం యుంజీతే,, తి విధివిహితస్య ‹‹ తస్యైవం విదుషో

మూ— ఇతుసర్వేశ్వరనై సర్వరుకుమ్ శరణ్యమెన్నోతుకిర శ్వేతాశ్వతరశ్రుతిబలత్తాలే పరిహృతమ్-ఇవ్వర్థమ్ ‘‘సర్వలోకశరణ్యాయ ॰ సర్వయోగ్య

సా-దీ— యజ్ఞస్యాత్మా యజమానః,,ఎన్నతిలే-పరిహరిక్కిరార్- ఇతుసర్వేశ్వరనైయిత్యాదియాల్- ‘‘సర్వస్య శరణంసుహృత్,, ఎన్ను శ్రుతి - ఇవ్వర్థమ్ ముపబ్రహ్మణజ్గళాలుమ్ సాత్వతాది భగవచ్ఛాస్త్రత్తాలుమ్ దృఢీకృతమెన్కిరార్-ఇవ్వర్థమిత్యాదియాల్-సర్వయోగ్యమితి-సర్వయోగ్యం,ఇతుసర్వశరణ్యత్వ వ్యంజకమ్-

సా-స్వా—శంకాపర్యవసానత్తై యుపసంహరిక్కిరార్ -ఆకైయాలితి-ఇత్తై పరహరిక్కిరార్ -ఇతుఇతి-శ్రుతి బలత్తాలే ఇతి - ‘‘ సర్వస్య శరణం సుహృత్ ,, ఎన్కిఱ శ్రుతి బలత్తాలే యెన్నపడి- అజ్గుశరణశబ్దము పాయాంతర స్థానాపత్త్యపర పర్యాయ భరస్వీకర్తృత్వ వ్యంజన ముఖేన వర్ణాశ్రమాది విశేషానాదరేణ సర్వ రుకుమ్ భరన్యాస యోగ్య నెన్ను సర్వాధి కారత్వ ద్యోతక మిరె -. న్యాయబలత్తాలే శ్రుతి యున్య పక్షైయానాలో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వర్థమితి - సర్వలోక శరణ్యః, సర్వేషాం లోకానాం శరణం గంతుం యోగ్య ఇత్యర్థః - సర్వయోగ్యమ్, సర్వేషాం శరణం గంతుం యోగ్యమ్ -

సా-ప్ర- ద్భరన్యాసస్యసర్వాధికారత్వమిత్యపివదంతీత్యర్థః- అనూదితవ్యామోహనివర్తనప్రకారమాహ- ఇతు సర్వేశ్వరనై ఇత్యాదినా - యథా శూద్రాదీనాం వైదికాగ్న్యాధానాద్యనధికారిత్వాభావేపి శూద్రవిశేషాణాం రథకార నిషాదస్థపత్యాదీనాం ‘‘ రథ కారోగ్నీనాదధీత- ఏతయానిషాదస్థపతింయాజయే,, దిత్యాది విశేష వచనాద్వైదికే కర్మణ్యేవాధికారస్స్వీక్రియతే- ఏవ మేవ ‘‘ సర్వస్య శరణంసుహృ,, దిత్యాది శ్రుతిభి ర్భరన్యాసస్య సర్వాధి కారత్వ సిద్ధిరి త్యర్థః - నను శ్రౌతస్య సర్వ శబ్దస్య అపశూద్రాధి కరణ విరోధ పరిహారాయత్రైవర్ణిక విషయతయా సంకోచ ఏవోచిత ఇత్యత్ర ఉపబ్రహ్మణేష్వపి భరన్యాసస్య సర్వాధి కారతోక్తేః స్త్రీశూద్రాది సర్వ విషయత్వ మేవేతి దర్శయన్నుపబ్రహ్మణానామపి సంకుచిత విషయత్వమాశంక్య శ్రుతివదేవప్రమాణయతి భగవతే శ్రీపాంచరాత్రే ‘‘ త్రయాణాంతు క్షత్రియాదీనాంప్రపన్నానాంచతత్వతః! అమంత్రమధికారస్స్యాచ్చతుర్థస్యహక్రియాక్రమ,, ఇతిశూద్రాణాం విశిష్యప్రపదనేఽధికారోక్తేస్సర్వశబ్దస్యాసంకోచ ఏవస్వీకార్యఇత్యభిప్రాయ న్నాహ- ఇవ్వర్థమిత్యాదినా.

సా-వి— శ్వేతాశ్వతరవాక్యేసర్వసాధారణ్యేనబోధితత్వాత్. ‘‘సర్వలోకశరణ్యాయే,,తి తస్యాశ్శ్రుతేరుపబృంహితత్వా త్త్రియాణాం క్షత్రియాదీనా మిత్యారభ్య ‘‘ప్రపన్నానాంచ తత్వత ,, ఇత్యుక్తేశ్శ్రీసాత్వతవచనే క్షత్రియాదిషుత్రిషుశూద్రస్య త్రితీయత్వేన విశిష్య శూద్రస్యాప్యధికారకథనేన‘‘కుయోనిష్వపిసంజాత,,ఇతి శూద్రాదపి నికృష్టయోని జాతస్యాపి అధికారకథనేనచ సర్వ శబ్దస్య బ్రాహ్మణాది త్రైవర్ణిక విషయతయా సంకోచాయోగాల్, వైదికత్వేపి సాధారణత్వేన సత్యవదనాదివదవిరోధాభావాత్- యాగత్వేపి విహితత్వే సతి‘‘ఏతయా నిషాదస్థ పతింయాజయే,, దిత్యాదివదధికార సంభవాత్ అమంత్రకమంత్రేణాపి తదనుష్ఠాన సంభవేన అపశూద్రాధికరణవిరోధాభావాత్- కాకాదీనాంచప్రపన్నత్వస్య ప్రమాణ సిద్ధత్వాచ్చప్రపత్తేస్సర్వాధికారత్వేన కశ్చిద్విరోధ ఇతిపరిహారమాహ. ఇతుసర్వేశ్వరనితి-

సా-సం— యజ్ఞస్యే,,త్యనేన యాగవిశేషత్వ సామ్యాత్తత్వాదత భావః- శ్రుతిత- ‘‘సర్వస్య శరణం సుహృ,,దితిహి. శ్వేతాశ్వతరమంత్ర ఇత్యర్థః - బలశబ్ద స్సర్వశబ్ద స్యాసంకుచితతాయా స్స్వరస సిద్ధతాం

మూ—మనాయాస మప్రమాద మనూపమమ్ । ప్రపన్నార్తిహరంవిష్ణుం శరణంగంతు మర్హసి,, ఇత్యాద్యుప బ్రహ్మణఙ్గళాలుమ్ ‹‹త్రయాణాంక్షత్రియాదీనా,, మెన్ఱుశుద్ర శూద్రపర్యంతఙ్గళైన వర్ణఙ్గళై యెడుత్తు ‹‹ప్రపన్నానాంచతత్త్వతః,, ఎన్ఱు శొల్లుకిఱ శ్రీసాత్వత వచనత్తాలుమ్‹‹కుయోనిష్వపి సంజాతోయస్సకృచ్ఛరణం గతః । తంమాతా పితృహంతార మపిపాతి భవార్తిహా,, ఎన్ఱుశొల్లుకిఱ సనత్కుమార సంహితా వచనత్తాలుమ్ దృఢీకృతమ్ -

సా-దీ.— సర్వయోగ్యమానాలుమ్ సమార్జనాది ఆయాస సాధ్యమాయిరుక్కుమ్ - అప్పడి యన్ఱిక్కే యెన్కిఱార్ - అనాయాసమెన్ఱు - అనాయాస మానాలుమ్ శిలవత్తిల్ ప్రమాదమ్ సంభవిక్కుమ్ - అతువుమిల్లైయెన్కిఱార్ - అప్రమాదమెన్ఱు - అప్రమాదత్వేపి శిఱుతు అప్రధాన మాయిరుక్కుమ్ - అతువుమిల్లైయెన్కిఱార్ - అనూపమం, అనుపమమెన్ఱపడి - సర్వేభ్యోప్యధిక మెన్ఱపడి - ఇవై భగవద్విశేషణఙ్గళానాలుమ్ తత్ప్రపత్తిక్కుమ్ విశేషిక్క మెన్ఱు కరుత్తు - కుయోనిష్వపీతి- కుయోనికళ్, నిషాదాది జాతికళ్- బ్రహ్మవిద్యా విషయ మానవపశూద్రాధికరణ విరోధశంకైయైయుమ్, మంత్రవిశేషసాపేక్షత్వత్తాల్

సా-స్వా—కిమాయాసేన యోగ్యఇత్యత ఆహ - అనాయాస మితి-రక్షణకరణే ప్రమాదసంభావనాయాంసర్వయోగ్యత్వం కథ మిత్యత్రాహ - అప్రమాద మితి - ఏవంభూత శరణ్యాంతర సంభావనాయాం కథం సర్వభూత యోగ్యత్వ మిత్యత్రాహ - అనూపమ మితి . అతుల్య మిత్యర్థః . ఇతు భగవద్విశేషణమానాలుమ్ వైయర్థ్యా న్యథానుపపత్త్యా తత్ప్రపదనత్తిలుమ్ సిద్ధిక్కు మెన్ఱపడి - ఇన్ద ఉపబ్రహ్మణ ద్వయముమ్ శ్రుతి సమాన మాకైయాలే స్పష్టతయా నిర్ణాయ కోపబ్రహ్మణాంతర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - త్రయాణామితి - ఇన్ద వచనత్తిల్ శూద్రనుక్కు స్పష్టమాక వధికారమ్ తోత్తవిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - శూద్ర పర్యంతఙ్గళానేతి . ప్రపన్నానాం క్షత్రియాదీనాం త్రయాణాం చేత్యన్వయమాకైయాలే శూద్రాధి కారం స్పష్టమాక తోత్తుకైయాలే అనన్యథా సిద్ధానే కోపబ్రహ్మణత్తాలే స్వతఏవ భరన్యాస వ్యంజనైక ప్రవృత్తశరణశబ్దాంకితశ్రుతి అన్యథానేతుమ్ శంకితుమప్యనర్హా ఎన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడియాకిల్

సా-ప్ర—నను భరన్యాసేకరణ మంత్రాణాంవైదికత్వాచ్ఛూద్రాణాంతదుచ్చారణస్యనిషిద్ధత్వేనతదనుష్ఠానాసంభవాన్న తస్య సర్వాధి కారత్వమిత్య త్రాస్యసత్యవచనాదివత్సర్వాధి కారత్వస్య వాచనికతయా వేదే:

సా-సం—బహూపబ్రహ్మణసిద్ధతాంపవ్యనక్తి- విష్ణుమితివిశేషణమపిసర్వయోగ్యత్వంసర్వైరపిప్రపత్తవ్యత్వమేవ వ్యనక్తీతిభావః - సర్వయోగ్యత్వం, సర్వశేషిత్వకృతం - అనాయాసత్వం, స్వరూపతోవిభుత్వపరిపూర్ణత్వ భక్తిసులభత్వైః . హేయ ప్రతి భటత్వేన సంసార నివర్తకత్వ కృతమ ప్రమాదత్వం - ‹‹ప్రమాదంవై మృత్యు మహం బ్రవీమీ,,తి శ్రుతేః - ఉక్తవిశేషణత్రయేణస్వసమవైధుర్యా దుపమానశూన్యత్వ మనూపమత్వం - ప్రపన్నార్తిహరత్వం సర్వఫలప్రదత్వం - త్రయాణాం, బ్రాహ్మణాదీనామిత్యనుక్త్వా క్షత్రియాదీనామిత్యుక్త్యాచ శూద్రస్యాపి ప్రపన్నత్వ సిద్ధిరితి భావః - కుయోనిష్వపీతి - అవిహితే అర్థవాద వైయర్థ్యా త్కుయోనిరపి శరణ వరణం కుర్యాదితివిధేరత్తైవసిధ్యాడక్తార్థ సిద్ధి రితి భావః - శ్రుత్యవగతస్యోప బ్రహ్మణేనవిశదీకరణాద్దృఢీకృతమిత్యుక్తం.ఉత్తరకాండాపశూద్రనయవిరోధమపి

మూ— ఆకైయాల్ ఉపాసనమ్ త్రైవర్ణికాధికారమాక అపశూద్రాధికరణత్తిలే సమర్థితమానాలుమ్ వైదికఙ్గళాన సత్యవచనాదికళ్ పోలే ప్రపత్తియుమ్ సామాన్యధర్మమాకైయాలే యథాధికారమ్ వైదికమంత్రత్తాలే యాతల్, తాంత్రిక మంత్రాదికళాలే యాతల్, సర్వరుక్కుమ్ ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తుక్కు విరోధమిల్లై - కాకాదికళుమ్ ప్రపన్నరాకశాస్త్రఙ్గళిలే కేళానిన్నోమ్ - ‘‘మాంహి పార్థ వ్యపాశ్రిత్య యేపిస్యుః పాపయోనయః’’

సా.దీ— వరుమ్ నియతాధికారత్వశంకైయైయుమ్ పరిహరిక్కిరార్ - ఆకైయా లుపాసన మెన్ఱు - శ్రుతిబలా దప్యధికరణమ్ భక్తిమాత్ర విషయ మెన్నపడి - ఇతు సర్వాధికార మెన్ఱుమిడమ్ ఆచారత్తాలుమ్ సిద్ధ మెన్కిరార్ - కాకాదికళు మెన్ఱు - ఇవ్వర్థమ్ భగవతాపి సమర్థిత మెన్కిరార్ - మాంహి పార్థేతి - వ్యపాశ్రిత్యే త్యాశ్రయణ శబ్దమ్ ప్రపత్తిసాధారణ మాకైయా లెన్నై - ఉపాసనమ్ త్రైవర్ణికాధికార

సా-స్వా— శారీరకాపశూద్రాధికరణమ్ నిర్విషయ మాక ప్రసంగియాతో? కించ వేదవిహిత యజ్ఞరూపతయా వేదవిహితమాన పడియాలే జ్యోతిష్టోమాదివ చ్ఛూద్రాధికార మన్నెన్ఱ వేణ్డావో? ఇతు వైదికమానాలుమ్ సత్యవచనాది వత్సామాన్య ధర్మ మాకైయాలే విరోధమిల్లై యెన్ఱిలానాలుమ్ ప్రణవాదికరణమంత్ర సాధ్యమాన ప్రపదనమ్ సర్వాధికార మాకక్కూడుమో ? ఎన్న వరుళ్ళై చ్చేయ్కిరార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, ప్రపదనమ్ సర్వాధికార మెన్ఱు సోపబ్రహ్మణ శ్రుతిసిద్ధ మాకైయాల్ - తాంత్రికేతి- ఆదిశబ్దేన ‘‘ మంత్రైరనుశ్రవముఖైష్వధిగమ్య మానైస్స్వాధిక్రియా సముచితై ర్యదివాన్యవాక్యైః ,, రిత్యుక్తలౌకిక వాక్య సంగ్రహః - శారీరకాపశూద్రాధికరణముమ్ భక్తియోగ విషయ మెన్ఱు కరుత్తు - విశేష నియామక మన్ఱిక్కే సత్యవచనాదివత్త్రైర్య గాది సాధారణ సామాన్య ధర్మత్వమ్ శొల్ల క్కూడుమో? ఎన్నవతుక్కు శాస్త్ర సిద్ధానుష్ఠానమే నియామక మెన్కిరార్. కాకాదికళు మితి - ఏతావత్పర్యంతం వేద విహితత్వావిశేషేణ భక్తివత్ప్రపదనముమ్ న్యాయతో విచార్యమాణైస్త్రైవర్ణికాధి కార మెన్ఱు ప్రాప్తమాకవిశేష వచన బలత్తాలే సర్వ విషయ మెన్ఱు సమర్థిత్తు ఇతరపరమ్ భక్తియోగాది సాధారణ్యేన భగవదాశ్రయణం సర్వమ్ సర్వాధి కార మెన్ఱు సమర్థిక్కిరార్. మాంహీతి- యేపాపయోనయోపిస్త్రియ్యాదయః మాంహి

సా.ప్ర— అధికృతానాం వైదికమంత్రేణ ఇతరేషాంతాంత్రికేణ చానుష్ఠాన సంభవాన్న సర్వాధికారత్వ విరోధ ఇత్యభిప్రాయన్నాహ- ఆకైయాలుపాసన మిత్యాదినా- భరన్యాసస్య సర్వాధికారత్వం శ్రుతిస్మృతిభిరుపపాద్యా చారేణా ప్యుపపాదయతి - కాకాది కళుమిత్యాదినా - కపోతాదిరాదిశబ్దార్థః. ఏవం విశిష్య భర న్యాసస్య సర్వాధికారత్వం ప్రసాధ్య భగవదాశ్రయణత్వ రూపేణ సామాన్యత స్సిద్ధస్య సర్వాధికారత్వస్య భక్తావివాప వాదాభావా దపి తత్సిద్ధి రిత్యభిప్రయన్నాహ - మాంహి పార్థేత్యాదినా-

సా.సం— పరిహరతి-ఆకైయాలితి-సోపబ్రహ్మణ శ్రుతిబలాదేవ సర్వాధికారత్వ సిద్ధేరిత్యర్థః- ఇదం యది భక్తివ దగ్నివిద్యాసాధ్యాహా ? వైదికమంత్ర కరణకత్వనియమ ఇతివాస్యాత్ ? తదాత్రైవర్ణికాధికారైవ స్యాత్ ? నచతథేత్యతో నతద్విరోధోపీతి భావః - ప్రపత్తౌంతిరశ్చా మప్యధికారేశాస్త్రదృష్టే శూద్రస్యాధికారః కైముతిక న్యాయసిద్ధోపీత్యాహ - కాకాదీతి - అనేనతిర్య గధికరణవిరోధోప్యత్ర నేతి ఫలితం. అస్యాస్సర్వాధికారతా శరణ్యోక్తిసిద్ధాపీత్యాహ - మాంహీతి - మాతృపదం వైదికమంత్ర కతా

మూ—స్త్రియో వైశ్యాస్తథా శూద్రాస్తేపి యాంతి పరాంగతిమ్,, ఎన్ఱుభగవదాశ్రయణమాత్రమ్ సర్వసాధారణమాక శరణ్యర్ తానుమ్ అరుళిచ్చెయ్‌తార్ - ఉపాసన(త్తుక్కుమ్)త్తుక్కుమ్ ప్రారంభమ్ త్రైవర్ణికశరీరత్తిలే యానాలుమ్ అవసానమ్ - సర్వశరీరత్తిలుమ్ కూడుమెన్ను మిడమ్ ,,ధర్మవ్యాధాదయోప్యన్యే పూర్వాభ్యాసా జ్జుగుప్సితే। వర్ణావరత్వే సంప్రాప్తాస్సంసిద్ధిం శ్రమణీ యథా,, ఎన్ఱు శ్రీవిష్ణుధర్మత్తిలే శొల్లప్పట్టతు -

సా-దీ—మూన్ఱైయాల్ ఆశ్రయణమెల్లామ్ సర్వాధికారమెన్ఱనేయెన్ను విశేషనియామకబలత్తాల్ ఉపాసనప్రారంభమ్ త్రైవర్ణికశరీరేష్వేవ ఎన్ఱు నియమత్తాల్ అజ్ఞ్ఞ స్త్రీవచనత్తుక్కు సంకోచమ్- అవసానత్తుక్కు సంకోచమిల్లామైయాల్ సర్వాధికారమా మెన్కిఱార్ - ఉపాసనత్తుక్కిత్యాది - ధర్మవ్యాధాదయ ఇతి జుగుప్సితమాన వర్ణావరత్వత్తిల్ నిన్ఱార్కళైయాకిలుమ్ పూర్వజన్మాభ్యాస వశత్తాల్ అజ్జన్మత్తిలే సంసిద్ధియై యడైన్తార్కళ్ - అతిల్ దృష్టాంతమ్ శొల్లుకిరతు శ్రమణీయథా ఎన్ఱు - శ్రమణీయావాళ్ సన్న్యాసినియాన శబరి- అవళెప్పడి వేడువజన్మత్తిలే సంసిద్ధియై యడైన్తాళ్ అప్పడియే యెన్నైక్క - ప్రపత్తియుక్కు

సా-స్వా—యస్మాద్వ్యపాశ్రిత్యస్యుః తేపి పరాంగతింయాంతిఎన్ఱపడి- ఇఙ్గ త్రైవర్ణికాంతర్గతస్యాపివైశ్యస్య పాపయోనిత్వకథనం సత్రాధికారాపాదకార్త్విజ్యాద్యనర్హత్వరూపాపకర్షాత్-క్షత్రియస్యతు ,,తస్మాద్వాజపేయయాజ్యార్త్విజీన,, ఇతి ఆర్త్విజ్యానర్హత్వస్య శ్రుతత్వాన్నాపకర్షః ఎన్ఱు శ్రీమత్తాత్పర్యచంద్రికైయిలే వ్యవస్థాపితమ్. భగవదాశ్రయణమాత్రమితి మాత్రపదం కార్త్స్న్యార్థమ్ - సర్వం భగవదాశ్రయణం - భక్తియోగాదికమపి ఎన్ఱపడి - ఇప్పడియాకిల్ శారీరకాపశూద్రాధికరణం నిర్విషయమాక ప్రసంగియాతో? అన్త అధికరణమ్ భక్తియోగారంభమ్ త్రైవర్ణికనియతమికరణం నిర్విషయమాక ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఉపాసనం తనక్కేతత్పరమెన్ఱిల్ ఇప్పడి కల్పిక్కైక్కు నిదానముణ్డో? ఎన్న పరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఉపాసనం తనక్కు మితి - ధర్మవ్యాధాదయ ఇతి - ధర్మవ్యాధాదయః జుగప్సితే వర్ణావరత్వే స్థితా అపి పూర్వజన్మారబ్ధభక్తియోగాభ్యాసవశాచ్ఛ్రమణీవ పరమాంసం సిద్ధిం భక్తియోగపూర్తిం సంప్రాప్తాః ఎన్నైక్క- ఉపాసనత్తిల్ పోలే ప్రపదనత్తిలుమ్ ప్రారంభనియమముణ్డో? ఎన్న ఇల్లై ఎన్ఱుప సంహరిక్కిరార్ -

సా-ప్ర— అగ్నివిద్యాసాపేక్షస్యోపాసనప్రారంభస్య త్రైవర్ణికాధికారత్వేపి తన్నిరపేక్షభక్త్యవసానస్య శూద్రాదిష్వపి సంభవవదగ్నివిద్యానిరపేక్షత్వాదేవ భరన్యాసస్య సర్వాధికారత్వం సుస్థమిత్యభిప్రయన్నాహ - ఉపాసనమ్ తనక్కు మిత్యాదినా - నన్వేవం సర్వాధికారత్వే భక్త్యాద్యనుష్ఠానశక్తానాం భరన్యాసస్వరూపమజానతాంచాస్మిన్నధికారస్సాత్ ఇతి భక్త్యాదిసిద్ధివైయర్థ్యం స్యాదితి న సర్వాధికారత్వమిత్యత్రాకించన్యవిశిష్టస్త్రీ శూద్రాదిస్సర్వోప్యధికారీతి ప్రపత్తియోగ్యాధికారోక్తం స్మారయన్ త్రైవర్ణికత్వ

సా-వి— ధర్మవ్యాధాదయ ఇతి. జుగుప్సితే వర్ణావరత్వే సత్యపి పూర్వాభ్యాసాత్పూర్వజన్మకృతయోగాభ్యాసవశాత్సంసిద్ధిం ప్రాప్తాః శ్రమణీ యథాశబరీవేతి యోజనా.

సా-సం— మస్యాఃన్యాసవిద్యోపదేష్టృతాం చ శూద్రాదేర్వ్యవచ్ఛినత్తి- ఉపాసనస్య త్రైవర్ణికాధికారత్వనియమోప్యారంభమాత్ర ఏవేత్యాహ-ఉపాసనత్తుక్కు మితి-పూర్వేతి-పూర్వశరీరే భగవదనుభవజసంస్కారే

మూ— ఇప్పడి ఉపాసనమ్ త్రైవర్ణికర్కే ఆరంభ శేయమానాల్పోలే ప్రపత్తియిలో రు నియామకత్తాలే సామాన్య వచనత్తుక్కు సంకోచ మిల్లామైయాలుమ్ విశేష వచన బలత్తాలుమ్ ప్రపదనమ్ సర్వరుక్కుమ్ యోగ్యమ్ - అనపిన్పు ఇతుతనక్కు విశేషిత్తు వేణ్డుమ్ అధికారాంశమ్ మున్పే శొన్నోమ్- అతస్సైత్రైవర్ణికత్వాదే ర్భావో భావోపి కస్యచిత్ । నాధికారః ప్రపత్తేస్స్యా దాకించన్యమనాశ్రితః ॥

సా-దీ— ప్రారంభత్తిలుమసంకోచమిల్లై యెన్కిరార్ - ఇప్పడి ఉపాసనమెన్నుతుగళ్గే - ఇతుక్కు విశేషిత్తు వేణ్డుమధికారమేతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతుతనక్కిత్యాది - ఆకించన్యమే ఇతుక్కు అధికారమ్ వేరిల్లై యెన్కిరార్ - అతః ఎన్ఱు కారికైయాల్ - అతః, ఇప్పడి నిర్ణీతమాకైయాల్ - త్రైవర్ణికత్వాదేః కస్యచిత్ - ఆదిశబ్దేనాశ్రమాది గ్రహణం - భావః, సద్భావః - అభావః, తద్రాహిత్యంచ - ఆకించన్యమనాశ్రితః ఇప్పదమ్ హేతుగర్భమ్ - ఆకించన్యానుపయుక్తత్వాద్వైతైః - ప్రపత్తిక్కధికారమన్ఱు - విళంబాక్షమత్వాదియుమ్ఆకించన్యమాశ్రిత్యతత్సంపాదకత్వేనఅధికారకోటి యిల్

సా-స్వా—ఇప్పడిఇతి. ఇప్పడిప్రపదనమ్సర్వాధికారమెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో? భక్తియోగసమర్థనుక్కుమ్ ప్రయోజనాంతరపరనుక్కుమధికారమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ . అనపిన్పితి . మున్పే ఇతి - ప్రపత్తి యోగ్యాధికారత్తిల్ యెన్ఱపడి - ప్రపత్తియోగ్యాధికారత్తిల్ భక్తియోగానధికారమ్ ప్రపత్త్యధికారమెన్ఱు నిష్కృష్టమాకైయాలే త్రైవర్ణికత్వమ్ భక్త్యధికారమాకైయాల్ తదభావమ్ ప్రపత్త్యధికారమెన్ఱు ఫలిక్కైయాలే త్రైవర్ణికరుక్కు ప్రపత్త్యనధికారమ్ ప్రసంగియాతో ? ఇని ఆకించన్యేసతి త్రైవర్ణికత్వం ప్రపత్త్యధికారమెన్నిల్ శూద్రాద్యధికారమ్ శొల్లుకిరతు విరోధియాతో ? ఎన్న కారికైయాలే ప్రపత్తి యోగ్యాధికారతాత్పర్యార్థత్తై సంగ్రహిక్కిరార్ - అతఇతి - అతః,పూర్వోక్త ప్రకారేణ సర్వాధికారత్వ సిద్ధేః - త్రైవర్ణికత్వాదేః . ఆదిపదేనాశ్రమాది పరిగ్రహః- కస్యచిత్పుంసః- త్రైవర్ణికత్వాదేర్భావః , సద్భావః - అభావః, అసద్భావశ్చ . ఆకించన్యమనాశ్రితస్య ప్రపత్తేర్నాధికారస్స్యాత్ - ఆకించన్య సద్భావేషు త్రైవర్ణికత్వమత్రైవర్ణికత్వముభయ

సా-ప్ర— తదభావయోర్భవనస్యానుష్ఠానే అప్రయోజకత్వమాహ - ఇప్పడి ఉపాసనమిత్యాదినా -

సా-వి— ప్రపదనం సర్వరుక్కుమ్యోగ్యమానపిన్పు,ప్రపదనేసర్వేషామపియోగ్యేస్థితేసతి- ఇతుతనక్కు, అస్యప్రపదనస్య-మున్పేశొన్నోమ్,ప్రపత్తియోగ్యాధికారఇతిభావః- అత్రాపినిష్కృష్య దర్శయతి- అతఇతి- అతః,సర్వాధికారత్వేననిర్ణీతత్వాత్-త్రైవర్ణికత్వాదేఃకస్యచిద్ధనుజస్య-ఆదిశబ్దేనఆశ్రమపుంస్త్వాదిగ్రహణమ్- భావః,సద్భావః-అభావః,వ్యతిరేకోపి-ఆకించన్యమనాశ్రితః,ఆకించన్యాపర్యవసితః-తదనుపయుక్తత్వాదితిభావః - విళంబాక్షమత్వాదికంత్వాకించన్యసంపాదకత్వాదధికారకోటిప్రవిష్టం-ప్రపత్తేరధికారోనస్యాత్,

సా-సం—ఉప్రమోషాదిత్యర్థః-ప్రపత్తౌచైవం కిం నస్యాదిత్యత్ర వైషమ్యమాహ-ఇప్పడీతి. ఏవంసతిసకించనస్యాన్యగతేశ్చ స్వతంత్రప్రపత్త్యధికారస్స్యాదిత్యతి ప్రసంగం వారయతి - ఇతుతనకిత్యతి - ఇత్థం కృతమధికారవిషయక్షోభోపశమనంసంగృహ్ణాతి - అతఇతి- ఉక్తార్థేశ్రుతిస్మృత్యుపపత్తిసద్భావాదిత్యర్థః- పుంస్త్వాదికమాది శబ్ద వివక్షితం- కస్యచిత్పిత్సోః ‘‘ఆకించన్యమనాశ్రితః,, ఆకించన్యే

మూ—ఇవ్వర్థత్తై “కులజ్గళాయవిరిరణ్డిలొన్డిలుమ్పిఱన్దిలేన్,, ఎన్గిఱపాట్టిలుమ్ “జనిత్వాహంవంశే,, ఎన్గిఱశ్లోకత్తిలుమ్ కణ్డు కొళ్వతు -

సా-దీ—ప్రవేశిక్కుమ్ వర్ణాదికళప్పడి యన్ఱు - ఇవ్వర్థత్తిల్ తిరుమఙ్గై యాழ్వార్ దివ్య సూక్తియై యుమ్, ఆళవన్దార్ దివ్యసూక్తియైయు ముదాహరిక్కిఱార్ - ఇవ్వర్థత్తైయెన్ఱుతుడఙ్గి - జనిత్వాహమెన్ఱు తమక్కు ణ్డాన కులాది కళుమ్ అధోగతి నివర్తక మాయిత్తిల్లై యెన్ఱు కొణ్డు శరణదవన్గైయాల్ శరణాగతియిన్ సర్వాధికారత్వమ్ సూచితమ్-సాధిత్తవర్థత్తై నిగమిక్కిఱార్ -

సా-స్వా—మప్యధికార మెన్ఱుకరుత్తు. ఇవ్వర్థత్తిల్ సంప్రదాయముమ్ప్రమాణమెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -ఇవ్వర్థత్తైఇతి , కులజ్గళాయవితి-కులజ్గళాయవీరిరణ్డిల్, నాలుకులఙ్గళిలుమ్-బ్రాహ్మణాదినాలు కులఙ్గళిలుమ్.పిఱన్దిలేన్, జనిత్తేనల్లేనెన్నపడి . జనిత్వాహమితి - ఇన్ద శ్లోకత్తిల్ మహాకుల ప్రసూతత్వముమ్అధోగతి నివర్తక మన్ఱెన్ఱు తోత్తుకైయాలుమ్, శరణదవన్ఱు శరణ వరణాధి కారమ్ తోత్తుకైయాలు మెన్నపడి . ఇప్పడిప్రపత్తిక్కు ఆకించన్యమధికార మాకిల్ఉపాయాంతరసమర్థరుక్కు-అధికారమిల్లై యెన్ఱుఫలిక్కైయాల్

సా-ప్ర—స్వోక్తార్థస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ.ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా- కులజ్గళాయ విత్యాది-తత్తద్ధర్మానుష్ఠాన యోగ్య బ్రాహ్మణ, క్షత్రియ, వైశ్య, శూద్రాత్మకకులద్వయ ద్వికేకస్మింశ్చిదపి నజాత ఇత్యేతదర్థ ప్రాపక గాథాయామిత్యర్థః - అస్యాం గాథాయామస్మిన్ శ్లోకేచ సత్కుల ప్రసూతత్వతదభావయోర కించిత్కరత్వోక్తేః ఉపాయాంతరాశక్తిరేవాధి కారః - ఏవంచ సర్వ జాతీయేష్వప్యర్థిత్వసామర్థ్య వతామకించనానాం భరన్యాసేఅధికార ఇతివదన్నధికారి విషయవ్యామోహ నివర్తనం

సా-వి— నభవతి- త్రైవర్ణికత్వమేవాధకార శ్చేచ్ఛూద్ర స్యాధికారో నస్యాత్తదభావోధికారశ్చేద్బ్రాహ్మణాదే రధికారో నస్యాదితి సర్వాధికారత్వం నస్యాత్-తదుభయ మప్రయోజకం - ఆకించన్యమేవసర్వత్రాధికారః-“భక్త్యాదావశక్త్యభావ,, ఇత్యుక్తం సర్వమాకించన్యార్థమితి భావః - ఉక్తార్థస్యసాంప్రదాయికత్వం దర్శయితుం భక్తిసార దివ్యసూక్తిం యామునాచార్యశ్రీసూక్తించాహ - కులజ్గళాయఇతి-కులజ్గళాయ వీరిరెణ్డిలుమ్, కులేషు చతుర్షు - ఈరిరెణ్డిలుమ్, ద్వికద్వయే ఇతి పదార్థః - వర్ణ చతుష్టయే అహం నజాతః - అతస్తద్వర్ణ ధర్మానుష్ఠానయోగ్యో నాస్మీత్యాకించన్యం వ్యంజితమ్ - యద్యపి భగవాన్ముని స్స్వవేశ్యాయా ముత్పన్న ఇతి ప్రసిద్ధిః - తథాపి మేధజాతి పురుషేణ స్వీకృతత్వేన ముఖ్య వర్ణః కశ్చిదపి నాస్మీతి హృదయం - తథా “జనిత్వాహంవంశ,, ఇత్యత్ర మహాకులప్రసూతత్వేపి తమసి నిమజ్జామీ త్యుక్త్యా మహాకులప్రసూతత్వ మప్య ప్రయోజక మిత్యావిష్కృతం - “అథోధః పాపాత్మే ,, త్యుక్తిభంగ్యా ఆకించిన్యమేవ వ్యంజితమ్ - ఏవమధికార విషయశంకాం పరిహృత్య ప్రపత్తిస్వరూపవిషయ

సా-సం—అపర్యవసితః-భావః,బ్రాహ్మణాదేస్త్రైవర్ణికత్వ సద్భావోవా? అభావోవా? శూద్రస్య తదభావోవా ? అధికారోన . కింత్వాకించన్య మేవ అధికార ఇతిభావః - ఆకించన్య పదమనన్య గతిత్వ స్యాప్యుప లక్షణం - ఇవ్వర్థత్తై , ఉక్త భావాభావయోః ప్రపత్త్యనధికారత్వం - కులజ్గళాయేత్యత్ర త్రైవర్ణికత్వాద్యభావేపి స్వస్య భగవదంగీకార హేతురుక్తః - జనిత్వేత్యనేన తత్సత్వేపితదభావఉచ్యతే-

మూ — ఆకైయాల్ శరణ్య శరణాగతిజ్ఞానముమ్, ఆకించన్యాదికళు ముడైయసర్వజాతియర్కుమ్ ప్రపత్త్యధికారమ్ సిద్ధమ్ - ఇవ్వుపాయస్వరూపత్తైప్పత్తి ''నారాయణం సలక్ష్మీకంప్రాప్యం తచ్ఛరణద్వయమ్ । ఉపాయ ఇతి విశ్వాసో ద్వయార్థః శ్శరణాగతిః,, ఎన్ఱు అభియుక్తర్ పాశురముమ్, అధికారకోటి యిలుమ్,

సా.దీ — ఆకైయాలిత్యాదియాల్ - ఇప్పడిఅధికారవిషయశంకైకళైప్పరిహరిత్తు ఇనిప్రపత్తిస్వరూపవిషయశంకైకళైపరిహరిక్క వుపక్రమిక్కిరార్ - ఇవ్వుపాయస్వరూపత్తైప్పత్తియెన్ఱు - ఇతుక్కు అభియుక్తర్ పాశురమెన్కిరత్తోడన్వయమ్ - యద్వా, వరుమ్ శంకైకళై ప్పరిహరిక్కిరోమెన్ఱు శేషమ్ - నారాయణమితి - సలక్ష్మీకం నారాయణం ప్రాప్యం సలక్ష్మీక నారాయణ చరణ ద్వయమేవ ఉపాయఇతి యోవిశ్వాసః సద్వయార్థః ఇతి శ్లోకార్థః - ఇతుక్కుత్తరత్తైక్కాట్టుకిరార్ - అభియుక్తరిత్యాదియాల్ - ప్రపత్తిర్విశ్వాసః ఎన్ఱుమతుమ్

సా.స్వా — సర్వాధికారత్వమ్ శొన్నతు శేరుమో? ఎన్కిరశంకైయైపరిహరిత్తు కొణ్డుప సంహరిక్కిరార్ - ఆకైయాలితి, ఆకైయాల్, త్రైవర్ణికిత్యాదిక మనధికారమాకైయాల్ . సర్వాధి కారత్వ వచనం ఆకించన్యాది విశిష్ట సర్వజాతీయాధి కార పరమెన్ఱు కరుత్తు - ప్రపత్త్యధికార స్వరూపత్తై శోధిత్తు ప్రపత్తి రూపాఙ్గియిల్ పిరక్కుమ్ పూర్వోక్త శంకైకళై పరిహరిక్కిరార్ - ఇవ్వుపాయత్తై ప్పత్తపతి- ఇతుక్కభియుక్తర్ పాశురమెన్కిరత్తోడన్వయమ్. అధికారకోటియిలుమెన్ఱతు విశ్వాస వానేఅధికారియాకైయాలే

సా.ప్ర — నిగమయతి - ఆకైయా లిత్యాదినా- అథాధికారి కృతి సాధ్యోపాయ స్వరూపవిషయ వ్యామోహం నివర్తయన్నఙ్గిత్వ వ్యపదేశ ప్రయోజన మప్యాహ - ఇవ్వుపాయ స్వరూపత్తై ఇత్యాదినా- తచ్ఛరణ ద్వయ ముపాయ ఇతి కన్యేయం కులభూషణ మితివత్ - అధికార కోటియిలు మితి - ప్రపత్త్యనుష్ఠాన కాలాత్పూర్వ భావివిశ్వాసస్యాధి కారత్వమితి భావః - విశ్వాసే ప్రపత్తిత్వ బుద్ధిః కథం వ్యామోహ

సా.వి — శంకాః పరిహర్తుమారభతే. ఇవ్వుపాయస్వరూపత్తైప్పత్తవితి- ఏత దుపాయస్వరూపం ప్రతి- శంకై పరిహరిక్కిరోమితి శేష పూరణే నాన్వయః. యద్వా, ఏత దుపా య స్వరూపం ప్రతి- అభియుక్తర్ పాశురమితి సంబంధః. నను ఉపాయ ఇతి విశ్వాసో ద్వయార్థః శ్శరణాగతి రితికైశ్చిదుక్తం- ''ప్రపత్తిర్విశ్వాసస్సకృత్ప్రార్థనామాత్రేణాపేక్షితం దాస్యతీతి మహావిశ్వాసపూర్వకం ప్రార్థనమితి యావ,,దితి రామానుజా చార్యైః కదాచిత్ప్రపత్తి స్వరూపం కీదృశమితి శిష్యైః పృష్టైరత్యుక్తం ముక్తకంవాక్యం- ''న్యాసః పంచాంగ సంయుత,, ఇత్యాది వచనేష్వాత్మనిక్షేపోంగీ ఇతరాణ్యంగానీ త్యుక్తం - ఏతేషాం పరస్పరవిరోధ ఇత్యాశంక్య విశ్వాసప్రార్థనయోరంగయోరేవ ప్రాధాన్యవివక్షయాంగిత్వవాదః. ఆత్మనిక్షేపవ వాంగీతి వచన బాహుళ్యాత్. భూయసాంన్యాయాదితి సిద్ధాంతయతి. నారాయణంసలక్ష్మీకమిత్యాదినా. అధి కార కోటి యిలు మితి. ప్రపత్త్యనుష్ఠానాత్పూర్వభావి విశ్వాసస్యాధికారకోటి ప్రవేశ ఇతిభావః.

సా.సం — అధికారానుబంధి వ్యామోహపరిహారముపసంహరతి- ఆకైయాలితి - అథాంగిస్వరూపవ్యామోహ శమనాయా రభ్యతే . ఇవ్వుపాయే త్యాదినా - ప్రాప్య మిత్యంతేన ఉత్తర ఖండార్థ ఉక్తః. విశ్వాస ఇత్యంతేన పూర్వ ఖండార్థ ఉక్తః - ఏవం విశ్వాసాత్మక బుద్ధి విశేష స్యైవగతి వాచిధాతునా ప్రతీతే స్సఏవాంగీతి భావః - ఏతత్పరిహరతి - అధికారేతి - శాస్త్రార్థాను ష్ఠానే తద్విశ్వాస వానధి కారీ

మూ— అజ్ఞ కోటియి లుమ్, నిఱ్కిఱ విశ్వాసత్తినుడైయ ప్రాధాన్యమ్ శొల్లుకైక్కాకవత్తనై - అప్పడియే “ప్రపత్తిర్విశ్వాస స్సకృత్ప్రార్థనామాత్రే ణాపేక్షితం దాస్యతీతి విశ్వాసపూర్వకం ప్రార్థనమితి యావత్„ ఎన్కిఱ వాక్యముమ్ ప్రాధాన్య వివక్షైయాలే ముతల్ విశ్వాసత్తై చ్చొల్లి “అనన్యసాధ్యే„ ఎన్కిఱ భరతమునిప్రణీత లక్షణ వాక్యత్తిన్పడియే విశ్వాసపూర్వకం ప్రార్థన మెన్ఱునిగమిత్తతు.

సా.దీ— ప్రాధాన్యద్యోతనార్థ మెన్కిఱత్తై వచనాంతరత్తాలేయుపోద్బలిక్కిఱార్ - అప్పడియేయిత్యాది. నిక్షేపమేప్రపత్తియెన్ఱు సిద్ధాన్తమాకైయాలిన్తలక్షణ వాక్యన్తానుమ్ప్రార్థనారూపాంగత్తినుడైయప్రాశస్త్య

సా.స్వా—ఇన్తరైణ్ఱు విశేషణముమ్ప్రాధాన్యోపపాదక మెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి అభియుక్తర్ పాశురత్తుక్కు అన్యథా కరణమ్ కూడుమో? “ప్రపత్తిర్విశ్వాసః„ ఎన్ఱు శ్రీభాష్య కారవాక్యానుగుణమాక విశ్వాసమే ప్రపదన మెన్ఱు శొల్లవేణ్డావో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - అప్పడియే ఇతి - శ్రీభాష్య కారరుమ్ ప్రథమం విశ్వాసత్తై ప్రపదన మెన్ఱు నిగమిత్తు పిన్పు “ప్రార్థన మితి యావత్„ ఎన్ఱు విశ్వాసత్తైవిట్టు ప్రార్థనత్తైయేప్రపదనమెన్ఱు నిష్కర్షిక్కైయాలే విశ్వాసే ప్రపత్త్యభేదోక్తి అన్యపరై ఎన్ఱుకరుత్తు-ఆకిల్ శ్రీభాష్యకారర్ తాఙ్ప్రధానమాన విశ్వాసత్తైవిట్టుప్రార్థనత్తై ప్రపదనమెన్ఱునిష్కర్షిక్కక్కూడుమో?

సా.ప్ర— ఇత్యత్ర భాష్యకారైర్విశ్వాస పూర్వకంప్రార్థనమితిప్రార్థనాయాః ప్రాధాన్యవ్యప దేశేనవిశ్వాస స్యాంగత్వసిద్ధేరిత్యాహ. అప్పడియే ప్రపత్తిరిత్యాదినా- ఇదం వాక్యం భరన్యాస విషయప్రశ్నోత్తరత్వేన భాష్యకారైః కదాచిదుక్తం ముక్తకం వాక్యమితి సంప్రదాయః - విశ్వాసోంఽగాంతరాణామంగినశ్చ విశ్వేనానుష్ఠాపకత్వాత్ప్రాధాన్యమితిభావః - నన్వేవం దర్శన ప్రవర్తకై రామానుజాచార్యైర్గోప్తృత్వ వరణస్య ప్రాధాన్య వ్యపదేశాత్ “తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తిః„ రితి భరతమునినోక్తత్వాచ్చ తదేవాంగీత్యత్ర భరన్యాసస్య వచనతోఽఙ్గిత్వావగమాద్గోప్తృత్వ వరణే ప్రపత్తిరితి

సా.వి— విశ్వాసస్య ప్రాశస్త్యమనేనాత్ర ప్రతిపాదితం - అభియుక్తర్ పాశురమ్ ప్రాధాన్యమ్శొల్లుకైక్కాక వత్తనై, ప్రాధాన్యాభిధానార్థ మేవ- ఇప్పడి, ఏతత్ప్రకారేణ - ఎన్కిఱ వాక్యముమ్ అప్పడియే ఇత్యన్వయః - ప్రాధాన్య వివక్షయైవేత్యర్థః - తదేవోపపాదయతి. ప్రాధాన్య వివక్షైయాలేఇతి - ముతల్ విశ్వాసత్తై చ్చొల్లి, ప్రపత్తిర్విశ్వాస ఇతి విశ్వాస ప్రాధాన్య వివక్షయా ప్రథమం విశ్వాసముక్త్వా అనన్యసాధ్య ఇతి “అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే మహావిశ్వాసపూర్వకమ్। తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తిశ్శరణాగతిః„ రితి భరతముని ప్రణీత లక్షణ వాక్యానుసారేణ మహావిశ్వాస పూర్వక ప్రార్థన మెన్ఱు నిష్కర్షిత్తతు, ఇతి నిష్కృష్టం - ఏతన్నిష్కర్ష వాక్య మపి ప్రార్థనా ప్రాధాన్య వివక్షయైవ-

సా - సం — ప్రపత్తిరూప శాస్త్రార్థస్య మహావిశ్వాసాఙ్గక ఇత్యుభయత్రాను ప్రవిష్టో విశ్వాసః - నతథాఙ్గాన్తర మితీదృక్ప్రాధాన్యాభి ప్రాయేణాయం నిర్దేశః - అన్యథా బహు ప్రమాణ సంప్రదాయ విరోధ ఇతిభావః - అస్యయథా శ్రుతార్థ పరత్వే అభియుక్త నిష్కర్ష విరోధమాహ-అప్పడియే ఇతి - యథా నారాయణ మిత్యత్ర విశ్వాసస్య శరణాగతిత్వ కథనం ప్రాధాన్య వివక్షయా తథా ప్రార్థనస్య ప్రపత్తిత్వ కథన మపీతి భావః-యథాభియుక్తనిష్కర్ష మేవవాప్రార్థనైవాంగీతికింనస్యాదిత్యత్రాహ-

మూ — ఇవ్వాక్యత్తానుమ్ ఆత్మనిక్షేపమంగి - ఇతరఙ్గళ్ అంగఙ్గళ్ ఎన్నుమిడత్తిల్ "న్యాసః పంచాంగ సంయుతః" ఇత్యాది వచనఙ్గళాలే ప్రార్థనై యుమ్ అఙ్గమాకైయాల్ "రక్ష్యాపేక్షాం ప్రతీక్షతే" ఎన్కిఱపడియే

సా.దీ — పరమేన్కిఱార్ - ఇవ్వాక్యమ్ తాను మెన్ఱు. రక్ష్యస్య, చేతనస్య - అపేక్షాం, ప్రార్థనాం: అపేక్షతే ఎన్నైకై.

సా.స్వా — సాంగప్రపదనాధికారత్తిల్ నిర్ణయమ్ విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవ్వాక్యత్తానుమితి - ఇవ్వాక్యత్తానుమ్, శ్రీభాష్యకార వాక్యత్తాను మెన్ఱపడి - "అనన్యసాధ్యే" ఎన్కిఱ వచనత్తిల్ అభేద నిర్దేశమన్యథా సిద్ధ్యర్హమాకైయాలుమ్, "న్యాసః పంచాంగ సంయుతః" ఎన్కిఱ వచన మన్యథా సిద్ధ్యనర్హమాకైయాలుమ్, న్యాసే అంగిత్వ గ్రాహకస్ఫుటతర ప్రమాణాను సారత్తాలే "అనన్య సాధ్యే" ఎన్కిఱ లక్షణవాక్యత్తిలుమ్ శ్రీభాష్యకార వాక్యత్తిలుమ్ ప్రార్థనాయాం ప్రపత్తి నిర్దేశం అఙ్గప్రాధాన్య ద్యోతనార్థతయా ఔపచారికమెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి నిక్షేపమే అంగియాకిల్ ద్వయవివరణమాన

సా.ప్ర — వ్యపదేశోపి ప్రధానాఙ్గత్వవివక్షయైవేత్యాహ. ఇవ్వాక్యత్తానుమిత్యాదినా - అనన్యసాధ్య ఇత్యస్య వ్యాఖ్యాన రూపం భాష్యకార వాక్యమపీత్యర్థః - సిద్ధోపాయస్య పరమ కారుణికత్వ బోధకత్వాద్గోప్తృత్వ వరణం ప్రధానాఙ్గమితి భావః - ననుమిత గద్యే "త్వైవమవస్థిత స్యాప్యర్థిత్వ మాత్రేణ,"

సా.వి — నతు తస్యాః ప్రపత్తిత్వవివక్షయేత్యాహ - ఇవ్వాక్యత్తానుమితి - ఇవ్వాక్యమ్ తానుమ్, ఏతద్వాక్యమపి - ప్రార్థనైయుమ్ అఙ్గమాకైయాలే, ప్రార్థనాయా అప్యంగత్వాత్ - ప్రాధాన్యత్తై వివక్షిత్తు చ్చొన్నపడి ఇత్యన్వయః - ననూపాయత్వ ప్రార్థనాయా అంగి శరీరాంతః పాతిత్వం పరికర విభాగాధికారే అభిప్రేతమ్ - తత్ర "అహమస్మ్యపరాధానా మిత్యారభ్య ఉపాయత్వాధ్యవసాయ మివ్విడత్తిలే వివక్షితమాయిత్తు" ఇత్యుక్తం - తేన ఉపాయత్వాధ్యవసాయస్య ఆవశ్యకత్వ ముక్త్వా చేతనాచేతన సాధారణ ఫల సాధనత్వ రూపోపాయత్వాకారాద్రక్షణోపయుక్త జ్ఞానశక్త్యాదిమత్త్వ రూప రక్షకత్వస్య భక్త్యాద్యధికారి సాధారణస్య భిన్నతయోపాయ వరణాదతిరిక్తం గోప్తృత్వ వరణమపి ఫలత్వపురుషార్థత్వ సిద్ధయే వివక్షితమ్ - తచ్చార్థం. ఉపాయ వరణం శాబ్దమిత్యుక్తమ్ - తత్ర గోప్తృత్వ వరణస్య "రక్షిష్యతీతి విశ్వాసో గోప్తృత్వవరణం తథే" త్యంగ మధ్యే పరిగణనం కృతం. ఉపాయవరణస్యాంగత్వం నోక్తం.

సా.సం — ఇవ్వాక్యమితి - ప్రార్థనమితి యావదిత్యంత వాక్యం తానుమిత్యర్థః - అత్ర భరతముని ప్రణీత లక్షణ వాక్యత్తిల్ పడియే ఇత్యుక్త్యా ప్రార్థనముపాయత్వప్రార్థనం భవతి. న్యాసః పంచాంగ సంయుత ఇతి వచనోదాహరణాదఙ్గమాకైయాలే ఇత్యుక్త్యాచ గోప్తృత్వ వరణమపి భవతి - శీరియ గద్యత్తిలుమితి వాక్యే ప్రార్థనైయై ప్పణ్ణి ఇత్యుక్త్యా తత్ర నిత్య కింకరతాం ప్రార్థయే, ఇతి స్థితేః ఫల ప్రార్థనమపి భవతీతి ప్రసక్తం. తత్రోత్తర ఖండార్థ ఫల ప్రార్థనస్య అంగాంగి సముదాయ రూపోపాయకోట్యనన్వయాదభియుక్త నిష్కర్షేణ తమాదాయ విశ్రామ్యతీతి ఎన్కిఱ వాక్యమిత్యాది వివక్షిత్తు చొన్నపడి ఇత్యంతం దేశికోక్తిర్న తత్పరా - గోప్తృత్వవరణమాదాయస నిష్కర్షో యది విశ్రామ్యతి - తర్హి తస్య నాంగిత్వం - "న్యాసః పంచాంగ సంయుత" ఇత్యఙ్గత్వేనైవ తన్నిర్దేశాత్తద్రూపాఙ్గ ప్రాధాన్య వివక్షైవ స భవేత్ - యద్యుపాయత్వ ప్రార్థనామాదాయ తదా సా గోప్తృత్వ వరణ గర్భా సతీత

మూ— ఈశ్వరన్ అపేక్షామాత్ర సాపేక్షనెన్నివ్వఙ్గత్తిల్ ప్రాధాన్యత్తై వివక్షిత్తు చ్చొన్నపడి-

సా-దీ— నను శిరుగద్యత్తిల్ “విశ్వాస పూర్వకం భగవన్తం నిత్యకింకరతాం ప్రార్థయే,,ఎన్ఱుప్రార్థనైయైప్పణ్ణి ఆత్మనిక్షేపమ్ పణ్ణినవిడమ్ కాణామైయాల్ ప్రార్థనామాత్రమేప్రపత్తియాక వేణ్డావో? ఎన్న అఙ్గు ముడివిల్ “నమోస్తుతే,,ఎన్ఱు ఆత్మనిక్షేపవాచి శబ్ద ప్రయోగ ముణ్డాకైయాలుమ్ కీఴ్ “ త్వచరణారవిందయుగళం శరణమహంప్రపద్యే,, ఎన్ఱుఉపాయ వరణశబ్దసామర్థ్యత్తాలుమ్ నిక్షేప మ్సిద్ధ

సా-స్వా—శిరుగద్యత్తిల్నిక్షేపత్తై చ్చొల్లామల్ “విశ్వాసపూర్వకంప్రార్థన మితి యావత్,, ఎన్ఱుర ముక్తక వాక్యమ్బోలే తానే “విశ్వాసపూర్వకం భగవన్తంనిత్య కింకరతాంప్రార్థయే,, ఎన్ఱుశ్రీభాష్యకారర్

సా-ప్ర—త్యారభ్య “నిత్యదాస్యం దాస్యతీతివిశ్వాసపూర్వకం భగవన్తంనిత్యకింకరతాంప్రార్థయ,, ఇత్యజ్ఞితయా ప్రార్థనాయా ఏవ వ్యపదేశా న్నిక్షేప స్యాంగిత్వ వ్యపదేశ స్తద్విరుద్ధ ఇత్యత్ర “ తత్రైవఅనాగతానంత కాల సమీక్షయాప్య దృష్టసంతారోపాయోనిఖిలజంతుజాతశరణ్యంశ్రీమన్నారాయణ చరణారవిందయుగళంశరణమహంప్రపద్య,,ఇతిపూర్వముక్త్వాంతేచ“నమోస్తుత,,ఇత్యుక్తత్వాత్-శ్రీవైకుంఠ గద్యేచ

సా-వి—నచానుక్తత్వేపి తస్యాప్యంగత్వ మస్తీతి వాచ్యం - న్యాసః పంచాంగసంయుత ఇత్యుక్తాంగపంచకాధిక్యాపత్తేః తత్కథ మత్రాంగత్వ ముక్త మితి చేత్సత్యం - ఉపాయత్వ ప్రార్థనైవ గోప్తృత్వ వరణం నపృథగ్యథా చైత్తథా సాధితమ ధస్తాత్ - అతఏవ సారప్రకాశికాయా ముపాయత్వ ప్రార్థనమితి గోప్తృత్వవరణ ముచ్యతే - గోప్తృత్వ వరణ వ్యతిరేకేణోపాయత్వ ప్రార్థనాయాఅనిరూపణాత్పూర్వత్ర“ఇవ్వఙ్గత్తిల్ ప్రాధాన్యత్తై వివక్షిత్తు చ్చొన్నపడి,,ఇతివాక్యే “తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తి రిత్యనేన గోప్తృత్వ వరణస్య ప్రాధాన్య మిత్యుక్తత్వా,, దిత్యుక్తం - యద్వా ఇవ్వాక్యమ్ తాను మితి రామానుజాచార్యోక్త ముక్తకవాక్య పరం - నతు భరత ముని ప్రణీత లక్షణ వాక్యపరం-పూర్వం ప్రార్థనై యెన్ఱు నిష్కర్షిత్తతు ఇత్యుక్తత్వాత్. తత్ర గోప్తృత్వ వరణప్రాధాన్య తాత్పర్యస్య పూర్వ మప్రతిపాదితత్వేన ప్రతిపాదనీయత్వాత్ - ప్రాధాన్య వివక్షయాతే ఇత్యస్య విశ్వాస ప్రాధాన్య ప్రతి పాదన తాత్పర్యకత్వాత్ - అతఏవ విశ్వాసత్తై చ్చొల్లి ఇత్యుక్తం- ఏవంచ ప్రార్థన మిహగోప్తృత్వవరణమేవవివక్షితం - నోపాయత్వ ప్రార్థనం అతోనవిరోధః - నచైవం సతి భరత ముని ప్రణీత లక్షణ వాక్యత్తిల్

సా-సం—ద్వరణేనైకీభావమాపన్నాఅంగికోట్యన్వితేతియదిపక్షఃతత్పక్షే“న్యాసఃపంచాంగసంయుత,,ఇతివచనోదాహరణమ్ - అంగమాకైయా లిత్యుక్తిః- ఇవ్వఙ్గత్తిల్ ప్రాధాన్యత్తై ఇత్యుక్తిశ్చోపపన్నతరా-యది గోప్తృత్వ వరణా గర్భతయా ప్రార్థనా అంగికోట్యన్వితైవేతి పక్షస్తత్పక్షే“ న్యాసః పంచాంగ సంయుత ,, ఇతి వచనేనన్యాసే ప్రధానాంగితయా స్థితే తత్ప్రార్థనాయా ఏవ ప్రధానాంగిత్వమిత్యభియుక్తాన నిష్కర్షణంకర్వం తేతి ఉపాయత్వ ప్రార్థనాయా అంగికోటౌ గుణభావే నాన్వితత్వమభిప్రేత్యగుణభూతే ప్యంగ శబ్దస్య ప్రయోక్తుముచిత త్వాత్- అఙ్గమాకైయాల్ ఇవ్వఙ్గత్తి నిత్యుక్తి రుపపన్నతమా-ఏవంచ ప్రార్థనాయాఏవ ప్రధానాం గిత్వాపను పత్తయేగోప్తృత్వ వరణే అంగిత్వ సంభావనాయా అపత్తయేచ ప్రార్థనా పదేన ద్వయో రప్యభిధానయోగ్యత్వాత్ప్రార్థనాం వరణంచతే నప దేన

మూ—శిరియగద్య త్తిలుమ్ విశ్వాసపూర్వకప్రార్థనైయైప్పణ్ణి ‘‘నమోస్తుతే,, ఎన్నుమిత్తైయాలుమ్ ఉపాయవరణశబ్దసామర్థ్యత్తాలుమ్ నిక్షేపముమ్ సిద్ధమ్-

సా-దీ— మెన్కిరార్-శిరుగద్య త్తిలుమిత్యాదియాల్- నమశ్శబ్ద త్తుక్కాత్మనిక్షేపపరత్వమెజ్జనేకణ్డతెన్న

సా-స్వా—ప్రార్థనామాత్రత్తై నిర్దేశిత్తతుకూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-శిరియ గద్యత్తిలుమితి-ఉపాయ వరణేతి - భరస్వీకారాపరపర్యాయోపాయత్వప్రార్థనాపరమాన ‘‘తవ చరణారవింద యుగళం శరణమహం ప్రపద్యే,, ఇతి వాక్యగత శరణశబ్ద సామర్థ్య త్తాలు మెన్నపడి - ‘‘నమోస్తుతే,, ఎన్కిరశబ్ద

సా-ప్ర—‘‘శ్రీమతా మూలమంత్రేణ మామైకాంతికాత్యంతిక పరిచర్యా కరణాయ పరిగృహ్ణీష్వేతి యాచమానః ప్రణమ్యాత్మానం భగవతే నివేదయే,, దిత్యుక్తత్వాచ్చ. మిత గద్యే ప్యాత్మనిక్షేప ఏవాంగ్యభిప్రేత ఇతి నతద్విరోధ ఇతిద శయన్నమ ఇత్యస్య నిక్షేప పరత్వం సప్రమాణ మాహ - శిరుగద్య త్తిలుమిత్యా దినా - సామర్థ్య త్తాలుమితి . ‘‘ ఉపాయార్థైక వాచక ,, ఇత్యుక్తే శ్శరణ శబ్దస్యో పాయవాచకత్వాత్. తథాచ తత్తత్ఫల సాధన యాగ దానాద్యారాధనేన సర్వ ఫల ప్రదతయా భగవత స్సర్వాధి కారిణా మప్యుపాయత్వేప్య కించ నవిషయే విశిష్యో పాయత్వస్యతత్త త్సాధనా ననుష్ఠానేపి తత్త త్ఫల ప్రదత్వరూపస్యాకించన

సా-వి— పడియే ఇతి దృష్టాన్త దార్ష్టాంతిక విరోధస్స్యాదితి వాచ్యం. తత్ర మహావిశ్వాసపూర్వక మితి విశ్వాస ప్రాధాన్య ద్యోతనాయ విశ్వాసంపూర్వముక్త్వా తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తిరితి యథోక్తం తథైవా త్రాపి విశ్వాస పూర్వకం ప్రార్థన మితి విశ్వాసస్య ప్రథమకీర్తనం ప్రాధాన్యద్యోతనార్థమేవేత్యం శే దృష్టాంతత్వే విరోధాభావాత్ -నను శ్రీరంగరాజ గద్యే ‘‘నిత్యదాస్యం దాస్యతీతి మహా విశ్వాస పూర్వకం నిత్యకింకరతాం ప్రార్థయే,, ఇతి శ్రీభాష్యకారైరి స్వానుష్ఠానస్య నిబద్ధత్వాత్తేషాం ప్రార్థనైవ ప్రపత్తి రిత్యత్ర తాత్పర్య మిత్యత ఆహ - శిరియ గద్యత్తిలు మితి - ఉపాయవరణశబ్ద సామర్థ్యత్తాలుమితి- ‘‘తత్రైవానంతకాల సమీక్షయాప్య దృష్ట సంతారోపాయో నిఖిలజంతు జాత శరణ్యం శ్రీమన్నారాయణ చరణారవిందయుగళం శరణమహం ప్రపద్యే,, ఇత్యుక్తత్వా త్తత్ర శరణం ప్రపద్య ఇత్యస్య ఉపాయత్వే నాధ్యవస్యామీత్యర్థకత్వా దుపాయత్వా ధ్యవసాయస్య యాగ దానాది ఫలప్రదాతృత్వ సాధారణ రక్షకత్వ

సా-సం— నిదర్శ్య అభియుక్తనిష్ఠాన్యథాసిద్ధిర్దేశికవరేణోపపాదితేతి దేశికాశయవిద్భిర్విద్వద్భిర్విభావనీయం - నను మిత గద్యే ఏవమవస్థిత స్యాపీత్యాదినా విశ్వాసపూర్వక ప్రార్థనా మాత్రాభిధానాన్న నిక్షేప స్యాంగిత్వం స్యాదిత్యత్రాహ, శిరియగద్యత్తిలుమితి- ప్రార్థనైయై, నిత్యకింకరతా ప్రార్థనా మిత్యర్థః. ఉపాయవరణ శబ్ద సామర్థ్య త్తాలు మితి . మిత గద్యఏవ ‘‘నిఖిల జంతు జాత శరణ్య శ్రీమన్నారాయణ తవ చరణారవింద యుగళం శరణ మహం ప్రపద్యే ,, ఇత్యత్ర ఉపాయ వరణ పరస్య శరణం ప్రపద్య ఇతి శబ్దస్య సామర్థ్యా దిత్యర్థః - అయం భావః . శరణ శబ్దోప శ్లిష్ట గతి వాచిధాత్వర్థ ఉపాయత్వా ధ్యవ సాయః - ‘‘ అనన్యసాధ్యే - త్వమేవోపాయ భూతో మే - భవశరణమితీరయంతీ ,, త్యాది ప్రమాణబలా త్ప్రార్థనా పర్యవసన్నః - తస్యాం చోపాయాంతర స్థాననివేశనార్థో భరస్వీకారాంశ ఏవ ప్రార్థ్యః- తత్ప్రార్థనం చ అత్యంతాకించనముముక్షోరాత్మసమర్పణాన్విత

మూ—— నమస్సాత్మ నిక్షేప పర మేన్ను మిడమ్ ‘‘నమస్కారాత్మకం యస్మై విధాయాత్మనివేదనమ్,,
ఇత్యాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్ - శ్రీవైకుంఠ గద్యత్తిలే ప్రార్థనా పూర్వకాత్మ నిక్షేపమ్ కంఠోక్త మాయిత్తు-

సా-దీ—— వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-నమస్సిత్యాది-శ్రీవైకుణ్ఠేతి. ‘‘యాచమానః ప్రణమ్యాత్మానంభగవతే నివేదయేత్,,

సా-స్వా——సామర్థ్యత్తినాలేనిక్షేపసిద్ధిఎజ్జనే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్-నమస్సితి-శరణ శబ్దముపాయత్వ
ప్రార్థనా మాత్ర పరతయా అన్యథా సిద్ధ్యర్హ మాకైయాలుమ్ నమస్సు నానార్థకతయా అన్యథాసిద్ధ్య
ర్హ మాకైయాలుమ్, అన్యథా సిద్ధ్య నర్హప్రార్థనాతిరిక్త నిక్షేప కంఠోక్తి యిల్లామల్, అన్యథా సిద్ధ్య
ర్హ వాక్య మాత్రత్తాలే అతిరిక్తాజ్ఞ నిర్ణయమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిరార్- శ్రీవైకుంఠగద్య
త్తిలుమితి - ‘‘యాచమానః ప్రణమ్యాత్మానం భగవతే నివేదయేత్,, ఎన్ఱు యాచనాతిరిక్తాత్మనివేదన
రూప నిక్షేపం కంఠోక్త మెన్నపడి - ఆకైయాల న్యథా సిద్ధ్యనర్హ స్ఫుటతర శ్రీవైకుంఠ గద్యానుసారత్తా
లే అన్యథా సిద్ధ్యర్హ గద్యాంతర వాక్యమ్ నేయ మెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి శ్రీభాష్య కార వాక్యత్తాలే అజ్ఞ
స్వరూప నిర్ణయం పణ్ణినతు కూడుమో ? శ్రీభాష్యకార వాక్యముమ్ స్ఫుట తర ప్రమాణ విరోధత్తిల్ అ
న్యథా నేయమన్రో? ఇఱ్ఱు ‘‘తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తి శ్శరణాగతిః,, ఎన్కిర వచనత్తిల్ ప్రా
ర్థనైయే శరణాగతి యెన్ఱు స్ఫుటతర మాక తోత్తుకైయాలే శ్రీభాష్య కారవాక్యముమ్ తదనుగుణమాక
నేయమన్రో? ‘‘న్యాసః పంచాఙ్గ సంయుత,, ఇత్యాది ప్రమాణ బలత్తాలే న్యాసమే అఙ్గి ఎన్నిల్ ఆనా
లుమ్ న్యాసశబ్దమ్ ‘‘తదేకోపాయతాయాచ్ఞా,, ఇత్యాదిప్రమాణప్రతిపాదితయాచ్ఞా పరమాక లాకాతో?
బుద్ధికళుక్కు-విషయమే విశేషమాకైయాలే ‘‘న్యాసః పంచాంగసంయుత,, ఇత్యాదౌవిషయ విశేషానుపాదా
నత్తాలేయుమ్ ‘‘తదేకోపాయతా యాచ్ఞే,, త్యాదౌఉపాయత్వ రూపవిషయ విశేషోపాత్త యాచ్ఞైతోత్తు

సా-ప్ర—— సమర్పిత భరస్వీకారం వినాను పపత్తే రుపాయ వాచి శరణ శబ్దాత్తత్సిద్ధి రితి భావః -
రక్షా భరశ్చ తత్తత్ఫలో త్పాదనాను కూల యత్న వత్వమ్ - తస్య భగవతి సమర్పణ న్నామ తన్నివృత్తి
ఫలక భగవదీయత్వా ధ్యవసాయః - మదిష్ట త్పాదనాను కూల యత్న స్త్వవైవేత్యధ్యవ సాయ ఇతి

సా-వి—— వైలక్షణ్యేన తత్సాధనా నుష్ఠానంవినైవత్వమేవతత్సానేష్ఠితస్సన్ తత్ఫలందదాసీతివిశ్వసిమీత్యేవం
రూపత్వాత్ తత్రాత్మనిక్షేపం వినా భరస్వీకారాసంభవా దాత్మ నిక్షేప స్సిద్ధఇతి భావః - నమశ్శబ్దస్యా
త్మ నివేదనపరత్వే ప్రమాణ మాహ - నమస్సఇతి - వైకుంఠగద్యే కణ్ఠోక్తత్వా దాత్మనిక్షేప శ్రీభాష్య
కారా నుష్ఠానే నిస్సందేహ ఇత్యాహ - శ్రీవైకుంఠ గద్యత్తిలే ఇతి- కీదృశమంగిస్వరూపమిత్యాకాంక్షాయా

సా-సం——భరసమర్పణే నవినాన పర్యవస్యతీతి నిక్షేపమూమ్ సిద్ధమిత్యుక్తిరితి-సమర్థ శ్శేషిణ్యాకించనస్యము
ముక్షోః అంగానుష్ఠానానంతరా నను ఇత్యుక్తి భరనిక్షేపప్రధానాత్మ నిక్షేప వ్యంజికేతి ‘‘నమోస్తుత,,
ఇతి ముడిక్కైయాలుమ్ సిద్ధ మిత్యుక్తిః - నమశ్శబ్ద వ్యంజక ఇత్యేవన - కింతు ప్రమాణ పర్యాలోచన
యా సః స్వసంబంధ నివృత్తిపూర్వకసపరికరాత్మ సమర్పణార్థక ఏవే త్యాహ- నమస్సు ఇతి -ఆదిశబ్ద
ననమశ్శబ్దస్థ ఆయోజనాపరకృత్స్న హిరణ్యగర్భ వచనసంగ్రహః-కణ్ఠోక్తమాయి త్తితి- ‘‘మామైకాంతిక
త్యంతికపతిచర్యాకరణాయపరిగృహ్ణీ ష్వేతియాచమానఃప్రణమ్యాత్మానంభగవతేనివేదయేదిత్యనేనే,,తి శేషః

మూ—ఆకైయాల్ ‹‹అనేనైవతుమంత్రేణస్వాత్మానంమయినిక్షిపేత్| ఆత్మాత్మీయభరన్యాసః,, ఇత్యాదికళిలే అంగివిధానమ్ - ఇప్పడి అల్లాత పోతు ‹‹షడ్విధాశరణాగతిః ,, ఎన్కిఱ వాక్యత్తిల్ ఆపాత ప్రతీతియై క్కొణ్డు ‹‹స్నానం సప్తవిధం స్మృతమ్,, ఇత్యాది కళిల్ శొన్న స్నానాది భేదఙ్గళ్ పోలే తని త్తనియే ప్రపత్తి విశేషఙ్గళాక ప్రసంగిక్కుమ్.

సా.దీ—వెన్ఱుకణ్డోక్తమ్-నిక్షేపరూపాంగివిధానవచనఙ్గళైక్కాట్టుకిఱార్-ఆకైయాలిత్యాదియాల్-అనన్యసాధ్య ఇత్యాదికళుడైయ వాపాతప్రతీతార్థ స్వీకారత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇప్పడియల్లాత పో తిత్యాదియాల్ - అను కూల్య సంకల్పాది కళుక్కు ప్రత్యేకం ప్రపత్తిత్వం ప్రసంగిక్కు మెన్ఱు కరుత్తు -

సా-స్వా—కైయాలుమ్, తదేకోపాయతా యాచ్ఞేతిప్రమాణమేఅనన్యథాసిద్ధమన్ఱో? ‹‹శరణంప్రపద్యే,, త్యాది ప్రమాణముమ్ విశ్వాస ప్రార్థనాది సాధారణ మన్ఱో? ‹‹ ప్రపత్తిం తాం ప్రయుంజీత ,, తి వచనము మ్ విషయ విశేషాను పాదానత్తినాలే ‹‹ తదేకోపాయతాయాచ్ఞా ,, త్యాది ప్రమాణసిద్ధ యాచ్ఞా పర మెన్ఱు కొళ్ళుకై యుచిత మన్ఱో ? ఆకైయాల్ శ్రీభాష్య కార వాక్యత్తాలే అఙ్గినిర్ణయ మెఙ్గనే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిల్ ‹‹ యాచమానః ,, ఎన్ఱు నిర్దేశిత్తు తదతిరిక్త మాక వాత్మ నివేదన రూప నిక్షేపమ్ సిద్ధమాకైయాలే ఇన్త జ్ఞాపకత్తాలే ఎన్ఱ పడి. అంగి విధాన మితి- నిర్ణీత మితిశేషః - ఆత్మాత్మీయ భరరూప విషయ విశేష విశిష్ట సమర్పణరూప బుద్ధివిశేషమ్ నిక్షేప మెన్ఱు ఉత్పత్తివిధి సిద్ధ మాకైయాలే ‹‹నిక్షేపా పర పర్యాయోన్యాసః పంచాంగ సంయుత,, ఇత్యాదికమప్యనన్యథాసిద్ధవిధివాక్యాను సారత్తాలేభరన్యాసపరమాకైయాల్ పంచాంగసంయుత ఇత్యేతదంశస్ తదతిరిక్తప్రార్థనాద్యంగ పరమెన్ఱుఅవశ్యమంగీకార్యమాకైయాలే తదేకోపాయతాయాచ్ఞేత్యాదికంవిధియల్లామైయాలేఅంగ ప్రాధాన్యవివక్షయావా, అసాధారణఫలప్రార్థనావివక్షయావా, అభేదనిర్దేశ మాప చారిక మెన్ఱునిర్వాహ్య మాకైయాలేఅన్యథాసిద్ధతయాఆత్మాత్మీయేత్యాదావేవ నిక్షేపరూపాంగివిధాన మెన్ఱుని ర్ణాయకమ్ శ్రీభాష్య కార వచనమే ఎన్ఱుకరుత్తు-అభేదనిర్దేశమాత్రత్తాలే ప్రార్థనమే ప్రపదన మెన్కిఱ పరపక్షత్తిల్ పరేణసమాధానమ్వాచయితుం ప్రతిబంద్యాబాధకమరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇప్పడి యల్లాతేతి -

సా.ప్ర— యావత్-ఏవంతహికిమంగీత్యత్ర ప్రమాణోపన్యాసపూర్వకంనిక్షేపోంగీత్యాహ - ఆకైయాలిత్యాదినా - ఇత్యాది కళిలే ఇతి - ‹‹ ఆత్మాత్మీయ భరం సర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే,, ఇత్యాదిరాదిశబ్దార్థః-నను విశ్వాసప్రార్థనాభరన్యాసానాంత్రయాణామప్యంగిత్వంస్వీకార్యమ్-అన్యథాశ్రుతహానప్రసంగాదిత్యత్రప్రతిబందిమాహ.ఇప్పడియల్లాతేత్యాదినా - షణ్ణామంగిత్వస్య ‹‹న్యాసః పంచాంగసంయుతః-

సా.వి— మాహ-ఆకైయాలిత-అంగాంగిత్వ వాదస్య ప్రాశస్త్యార్థత్వమంగీకృత్య యథా శ్రుతార్థస్వీకారే బాధకమాహ - ఇప్పడి అల్లాతపోతితి - తనిత్తనియే, ప్రత్యేకం - షడ్విధా శరణాగతిరిత్యుక్తత్వాన్న కించిదప్యంగం స్యాదితి భావః - ప్రతి బంది ముఖేన పరిహారంవక్తుంతత్రపరిహారంపరేణ వాచయతి -

పా.షం—ఆకైయాల్, ‹‹వేదసంధ్యాన విశ్రాంత,, మిత్యాది వద్విశ్వాసస్య ఆక్షిప్తపర్యంతత్వాత్- ప్రతిబంది ముఖేనచ పరేణనిక్షేపస్యైవఅంగిత్వమభ్యుపగమయితుంతామాహ- ఇప్పడి యల్లాతే త్యాది నా-

మూ— ‘‘ప్రపత్తిం తాం ప్రయుంజీత స్వాంగైః పంచభిరావృతామ్,, ఇత్యాదివచనాంతర బలత్తాలే నియమిక్కప్పడ్కిఱ్ అప్పడియే ప్రార్థనావిశ్వాసాదికళై ప్రపత్తియెన్ఱు శొల్లుకిఱ వచనఙ్గళై యుమ్ నియమిక్కు ‘‘న్యాసః పంచాంగ సంయుతః ,, ఇత్యాదికళిల్ పడియే నిక్షేపమొన్ఱుమ్ అంగి-ఇతరఙ్గళ్ అఙ్గఙ్గళెన్నై- ఉచితమ్-

సా-దీ—అజ్కఱపరిహారమ్ శంకిక్కిఱార్. ప్రపత్తింతామిత్యాది-అప్పడియే యిఙ్గుమ్ నియమిక్కుక్కొళ్ళ వేణ్డా రార్- అప్పడియే యిత్యాది - షణ్ణాం పంచానామంగత్వ కథనం ఏకస్య ప్రపత్తిత్వకథనం షణ్ణాం ప్రపత్తిత్వవిరుద్ధమెన్నపడి-ననువిశ్వాసాదేః ప్రపత్తిత్వప్రతిపాదకవచనఙ్గళ్ బహువన్ఱో? అతో ‘‘భూయసాం స్యాద్బలీయస్త్వ,,

సా-స్వా — ప్రపత్తింతామితి. పంచభిరంగైరావృతా మెన్ఱు శొల్లుకైయాలే ఒన్ఱైఅంగి ఇతరంగళ్ అఙ్గఙ్గళెన్నిల్ ఎన్నపడి ‘‘అను కూల్యస్య సంకల్ప,, ఇత్యాది వచనత్తిల్ నిర్దిష్టమాన వాఱు పదార్థఙ్గళిలే నిక్షేపత్తైయంగియెన్ఱు శొల్లుకైయాలే ఇతరఙ్గళ్ ఐన్దుమ్ అఙ్గఙ్గళెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ ‘‘ తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తిః - త్వమేవోపాయభూతో మే భవేతి ప్రార్థనా మతిః - శరణాగతిః - భవశరణమితీరయంతి. తవాస్మీతిచ యాచతే,, ఇత్యాది బహు స్థలఙ్గళిలే ప్రార్థనమే శరణాగతియెన్ఱు తోత్తానిఱ్కైయాలే బహు ప్రమాణాన్యథాకరణమ్ పణ్ణి నిక్షేపమే ప్రపత్తియెన్ఱు నిర్ణయిక్కక్కూడుమో? ఎన్నవరుళి

సా-ప్ర— స్వాంగైః పంచభిరావృతా,, మిత్యాదివాక్యవిరోధాత్త్యాగస్యైవ విశ్వాసప్రార్థనయోరపి సమానమిత్యాహ - ప్రపత్తిన్తా మిత్యాదినా - నను ‘‘ న్యాసః పంచాంగ సంయుతః - స్వాంగైః పంచ భిరావృతా ,, మితి ద్వాభ్యాం వచనాభ్యామఙ్గత్వావ గమాత్ ‘‘త్వమేవోపాయభూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః । శరణాగతి రిత్యుక్తా - తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తి ,, రితి ద్వాభ్యాం ప్రార్థనాయాః ప్రాధాన్యస్యాప్యవగమాత్ వైపరీత్యం కిన్న స్యాత్ ‘‘ ఉపాయం వృణు లక్ష్మీశం తముపేయం విచింత్యచే ,, తి వచనాదపి ప్రార్థనాయాః ప్రాధాన్య ప్రతీతేః - భూయసాం న్యాయాత్ప్రార్థనాయా ఏవాంగిత్వం యుక్తమిత్యత్ర నిక్షేపస్యైవానేకేషు భగవచ్ఛాస్త్రాధ్యాయేషు ‘‘ స్వాత్మానం మయి నిక్షిపేత్ - నిక్షిప్తం స్వస్వ గోచరః - ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యతే । తేన సంరక్ష్యమాణస్య ఫలే స్వామ్యవియుక్తతా । కేశవార్పణ పర్యంతా హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యతే । న్యాసః పంచాంగ సంయుతః. విధాయాత్మని వేదనం - ఆత్మాత్మీయ భరంసర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే । న్యాసేనైవ మహామునే ,,

సా-వి—ప్రపత్తింతామితి-నియమిక్కప్పడ్కిఱ్, నియంతుం దర్శనే - అప్పడియే, విశ్వాసప్రార్థనయోరప్యంగత్వాదితి భావః - నను ప్రార్థనైవాంగ్యస్తు ఆత్మనిక్షేపఏవాంగమిత్యుచ్యతాం-ప్రపత్తిత్వబోధక

సా-సం— పరేణ ప్రతిబంద్యుద్ధారం వాచయతి. ప్రపత్తిమితి - ప్రపత్తిం తామితి వచన పర్యాలోచనయా నిర్ధారిత విశేష ప్రపత్తిపద వాచ్యస్యైవ అంగిత్వ మితరేషా మంగత్వమేవేత్యభ్యుపగమనీయం - స్థానేతు తథా వచనాభావాత్సర్వేషా మపి స్థానభేదత్వమితి మనుష్యేయది తర్హి విశేష నిర్ధారక వచనే సతి కిముతేతి భావః - నియమిత్తితి - ప్రార్థనా నైర్భర్య విశిష్టో నిక్షేపోంగీత్యఙ్గం శేషగుణభూతాః ప్రార్థనాం పురస్కుర్వంతి కానిచిద్వచనాని-అంగేషు విశ్వాసస్య ప్రాధాన్యాత్తం పురస్కుర్వంతి కానిచిద్వచనానీతి నియమ్యేత్యర్థః-నన్వేవమపి భూయసాన్యాయేన యాచ్ఞాయా ఏవాంగిత్వం యుక్తం-

మూ — భూయసాం న్యాయత్తైప్పార్త్తాలుమ్ సాత్యకీతంత్రలక్ష్మీతంత్రాహిర్బుధ్న్య సంహితాదికళిల్ ప్రపత్త్యధ్యాయఙ్గళిలే నిక్షేపమ్ అంగియెన్ఱ్ప్రసిద్ధం - ‹‹త్వమేవోపాయభూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః । శరణాగతిరిత్యుక్తా ›› ఎన్కిఱతువుమ్ తత్ప్రకరణత్తిలే ప్రధానమాకచ్చొన్న భరన్యాసపర్యంత మెన్నుమిడమ్

సా-దీ — మెన్ఱు న్యాయత్తాల్ విశ్వాసాదికళుక్కు ప్రపత్తిత్వ మెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - భూయసాం న్యాయత్తై ఇత్యాది యాల్ - నిక్షేప స్యాంగిత్వ ప్రతి పాదక వచనఙ్గళ్ తతోపి బహువెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ‹‹ప్రపత్తి విశ్వాసః›› ఎన్ఱుమ్ వచనఙ్గళుక్కు నిర్వాహ మరుళిచ్చెయ్తు వచనాంతరత్తుక్కుమ్ నిర్వాహ మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - త్వమేవేత్యాది -

సా-స్వా — చ్చెయ్ కిరార్ - భూయసాం న్యాయత్తై ఇతి - నిక్షేపమంగియెన్ఱు ప్రసిద్ధమితి. ప్రమాణభూయస్త్వత్తై యానాలుమ్ ఓరోరిడత్తిలుమ్ ప్రార్థనత్తుక్కు అఙ్గదోక్తి యిరున్తాలుమ్ అంగిత్వకణ్ఠోక్తి యిల్లై - నిక్షేపత్తుక్కానాల్ ‹‹ న్యాసః పంచాంగ సంయుతః - ఏవ మంగై రూపాంగైశ్చ నమనం తే ప్రకీర్తితం - కథం త్వాం శరణం గచ్ఛేత్ - కీదృశీ శరణాగతి ›› రితి బ్రహ్మప్రశ్న పూర్వకం ‹‹ అనేనైవ తు మంత్రేణ స్వాత్మానం మయి నిక్షిపే ›› దిత్యాదిభి రంగిత్వ కణ్ఠోక్తియాలె విశేషోక్తి సహిత భూయసాం న్యాయత్తాలే ఆత్మ నిక్షేపమే అంగియెన్ఱు కరుత్తు - ప్రపత్త్యధ్యాయఙ్గళిలే ఇతి - ఓరోరు సంహితైకళిలె నానా ప్రపత్త్యధ్యాయఙ్గళిలె ఎన్ఱు భూయస్త్వాతిశయమ్ శొన్నపడి. ఆనాలు మహిర్బుధ్న్యాది సంహితైకళిలె ‹‹త్వమేవోపాయ భూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః । శరణాగతి రిత్యుక్తా ›› ఇతి ‹‹తదేవాభ్యుక్తే›› తి వత్ప్రార్థనా మతియే శరణాగతి ఎన్ఱు శాస్త్రఙ్గళిల్ శొల్లప్పట్టదెన్ఱు అభేద నిర్దేశ మాత్ర మన్ఱిక్కే సవిశేషోక్తి బలత్తాలే ప్రార్థనైయే శరణాగతి ఎన్ఱు శొల్ల వేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. త్వమేవేతి - తత్ప్రకరణత్తిలితి - ‹‹ ఏవ మంగై రుపాంగైశ్చ నమనం తే ప్రకీర్తిత ›› మెన్ఱు తత్ప్రకరణత్తిల్ నిక్షేపే అంగిత్వ కణ్ఠోక్తియిరుక్కైయాలుమ్ ఇంగు ‹‹త్వమేవ రక్షకీ భూతో భవేతి ప్రార్థనామతిః››

సా-ప్ర — ఇత్యాదిభిర్భూయోభిః ప్రతిపాదనాన్నిక్షేపస్యైవాంగిత్వం యుక్తమిత్యాహ. భూయసామిత్యాది నా - సంహితాదీతి - సనత్కుమార విష్వక్సేన సంహితాదిరాదిశబ్దార్థః - సంహితా గ్రహణం నిక్షేప ప్రాపకవచనానాం తాసు బహుత్వాద్గ్రంథ విస్తర భయాదితి మంతవ్యం - ఏవ మనన్యసాధ్య ఇత్యేతత్తుల్యార్థస్య ప్రపత్తి విశ్వాస ఇత్యస్యాచిత్యాచ్చ భరన్యాసపర్యంతత్వముక్త్వా వచనాంతరస్యాపి ప్రకరణాచ్చ భరన్యాస పర్యంతత్వే యుక్తి మాహ - త్వమేవోపాయ భూత ఇత్యాదినా - రక్షాభరస్య తస్మిన్ సమర్పణ ఏవ

సా-వి — ప్రమాణానాముభయోస్తుల్యత్వాదిత్యత ఆహ - భూయసాం న్యాయత్తైః ఇతి - పార్త్తాల్, దర్శనే. అనన్యసాధ్య ఇత్యేతన్మూలభూతస్య త్వమేవోపాయభూతో మే ఇత్యస్య భరన్యాసపర్యవసానమాహ - త్వమేవోపాయేతి -

సా-సం — శ్రీమద్రామాయణే ‹‹అభియాచామ వైదేహీం. భర్త్సితామపి మా చధ్వ›› మిత్యేవ శ్రవణాత్, భరతమునిప్రణీత లక్షణవాక్యే ‹‹అహమస్మ్యపరాధానాం - సర్వజ్ఞోపి హి - అప్రార్థితో న గోపాయేత్ - త్రాహి మాం పుండరీకాక్ష - భవ శరణ›› మిత్యాదిష్వపి యాచ్ఞాయా ఏవ నిర్దేశాదిత్యత్రాహ - భూయసామితి - తర్హి ప్రార్థనామతిశ్శరణాగతి రిత్యుక్తిః కథం ఘటత ఇత్యత్రాహ - త్వమేవేతి -

మూ — అవధారణ సహకృతోపాయ శబ్దత్తాలే వ్యంజితమ్ - ఓరొరువివక్షైకళాలే, అంగఙ్గళై ప్రధాన మాక చ్చొల్లుకై లోకత్తిలు ముణ్డు -

సా-దీ — వివక్షా విశేషత్తాల్ అప్రధానఙ్గళిలుమ్ ప్రధానోపచార ముణ్డెన్కిఱార్ - ఓరొరు ఇత్యాది-యథాభటేషు రాజవదుపచారప్రయోగః-నను “శరణంవ్రజ-శరణంగచ్ఛ” ఇత్యాదివాక్యస్థధాతుక్కళుక్కుమ్

సా-స్వా — ఎన్ఱు శొల్లాతేయుమ్ “త్వముపాయో భవ” ఎన్ఱు నిరవధారణమాకచ్చొల్లాములుమ్ “త్వమేవోపాయభూతో మేభవేతి” ఎన్ఱు నిర్దేశిక్కైయాలే యుమ్ భరస్వీకారాపరపర్యాయోపాయాంతర స్థానాపన్నత్వ ప్రార్థనాపరమాన విన్నవచనమ్ భరన్యాస మిల్లామల్ భర స్వీకారమ్ కూడామైయాలుమ్ ప్రార్థనాస్విత భరన్యాస రూపా మతిశ్శరణాగతిరిత్యుక్తే త్యేతదర్థ వ్యంజకమెన్ఱు కరుత్తు - ఇని అవధారణ సహకృతోపాయ శబ్ద మిల్లాత విడత్తిలుమ్ “అజ్ఞానాదథవా జ్ఞానాదపరాధేషు సత్స్వపి । ప్రాయశ్చిత్తం క్షమస్వేతి ప్రార్థనైకైవ కేవల” మిత్యాదౌ లోకాను గుణమాక నిర్వాహాంతరం సాధిక్కిఱార్ - ఓరొరుఇతి - రాజభృత్యే రాజైవాయమిత్యాది వ్యపదేశ మెన్నపడి - అప్పడియే క్షమస్వేతి ప్రార్థనాయాం అఙ్గభూతాయాంఅఙ్గ ప్రాధాన్య ద్యోతనాయ ప్రపదన రూప ప్రాయశ్చిత్తా భేద నిర్దేశః ఎన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ “మామేకం శరణం వ్రజ - తమేవ శరణంగచ్ఛే”

సా-ప్ర — సహిహోపాయ స్స్యాత్- అన్యథా భక్తిరప్యపేక్షితా స్యాదితికృత్వావధారణార్థభూత నైరపేక్ష్యం భరన్యాస లింగ మితిభావః - నన్వేవంచేత్ప్రామాణికానా మంగాంగిత్వ వ్యపదేశో నుపపన్నఇత్యత్ర ప్రయోజన విశేషేణభృత్యేరాజశబ్దప్రయోగవదుపపద్యతఇత్యాహ-ఓరొరుఇత్యాదినా-శరణంగచ్ఛ-

సా-వి — అవధారణార్థ భూతనైరపేక్ష్యం భరన్యాస లింగమితి భావః - నన్వేవం చేత్ప్రామాణికానామంగిత్వ వ్యపదేశోనుపపన్న ఇత్యత్ర ప్రయోజన విశేషేణ భృత్యే రాజశబ్దప్రయోగ వదుపపద్యత ఇత్యాహ - ఓరొరుఇతి - నను క్వచిత్ “ఆత్మానం మయినిక్షిపే” దిత్యాత్మ సమర్పణమంగితయావిధీయతే - క్వచిత్ “ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యతే” ఇత్యాత్మాత్మీయ భరసమర్పణం ప్రపత్తిరిత్యుచ్యతే - “స్వప్రవృత్తి నివృత్త్యంశః ప్రపత్తిరితి లక్షితః” ఇతి కేచిద్వదంతి- ఏవమంగి స్వరూపేపిన నిర్ధారణం సంభవతీత్యాశంక్యాత్మాపహారాది దోష ప్రాయశ్చిత్తత్వేన సర్వ ముముక్షు సాధారణతయా కర్తవ్యత్వాత్ - తదంశ వివక్షయా “ఆత్మానం మయి నిక్షిపే” దిత్యుక్తి - ఏతేనాస్య సమర్పణస్యాంగత్వంచ సిధ్యతి - ఉపాయాంతర స్థాన నివేశస్యేహోపాయాంతర వివక్షయావిశేషత్వాదాత్మాత్మీయభరసమర్పణ స్యైవోపాయాంతరస్థాన నివేశన రూపత్వాదిద మేవ సర్వ ఫల సాధన రూప మంగిస్వరూప మితి “ఆత్మాత్మీయభరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యతే” ఇత్యుక్తం- “త్వమేవోపాయభూతో మేభవే” త్యత్రచమత్సాధ్య యత్నమంతరేణైవత్వం మే ఫలం దేహీతిప్రార్థనాయాంరక్షాభరసమర్పణమాక్షిప్తంభవతి-

సా-సం — అవధారణ సహకృతేతి - ఉపాయాంతరస్థానే నివిష్టో భవేతీహ ప్రార్థనార్థః - సాచ భరస్వీకార ప్రార్థనార్థత్వాద్భర నిక్షేప మాదాయైవ పర్యవస్యతీత్యపర్యవ సాన వృత్త్యాతత్పరేతివ్యంజితమిత్యుక్తం- లోకమర్యాదయాపీమమర్థం దృఢీకరోతి- ఓరొరుఇతి. అఙ్గఙ్గళై, అప్రధానాని

మూ—ఆలంభశబ్దమ్ యాగపర్యంతమానార్పోలే ‘‘శరణంవ్రజ,,ఇత్యాదికళిల్ ధాతుక్కళ్ న్యాస నిక్షేప
త్యాగాదిశబ్దజ్గళాలే శొల్లప్పట్ట ఆత్మయాగత్తై చ్చొల్లుకై వైదిక మర్యాదైకుమ్ అనుగుణమ్ -

సా.దీ— విశ్వాసాత్మకాంగ పరత్వ ముణ్డాకైయాలాత్మనిక్షేప పరత్వత్తిల్ క్లిష్టత్తై వారాతో?ఎన్న వరుళి
చ్చెయ్కిరార్ - ఆలంభేత్యాదియాల్.

సా. స్వా—త్యాదివిధివాక్యజ్గళిలెఆత్మనిక్షేపమ్తోత్తా మైయాలే నిక్షేపప్రాధాన్యమ్శొన్నతుకూడుమో?వా
యవ్యగ్ శ్వేతమాలభేతే,, త్యాదౌ ఆలంభ శబ్దం యాగ పర్యంత బోధక మానా ర్పోలే ఇంగుమ్ వ్ర
జేత్యాది ధాతుక్కళ్ ఆత్మయాగ పర్యంత బోధకజ్గళ్లైన్నిల్ అజ్గు ద్రవ్య దేవ తా సంబంధాక్షిప్త యాగ
ప్రధాన తయా వాక్యస్యా లంభ శబ్దం తత్ప ర్యంత మానాలు మిఙ్కు అప్పడి శొల్లుకైకుం నిదాన ముణ్
డో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఆలంభ శబ్దమితి - న్యాసేతి . ‘‘న్యాసఇతి పంచాంగ సం యుక్తః ,,

సా-ప్ర—‘‘శరణం వ్రజే,,త్యాదిషు ప్రయుక్తగచ్ఛ త్యాది ధాతూనాం న్యాసనిక్షేపాది భిన్నార్థక త్వా
త్కథం సర్వేషు వచనేషు భరన్యాస ఏవాంగిత్వేన వివక్షిత ఇత్యుచ్యత ఇత్యత్ర స్పర్శ హింసార్థ స్యాల
మ్భ శబ్దస్యార్థ ప్రకరణాదినా యథా యాగ పర్యంతత్వంతథా‘‘గచ్ఛతివ్రజతి,,ఇత్యాదిధాతూనామర్థ
ప్రకరణాది నైవ న్యాసనిక్షేపాదిశబ్ద బోధ్య భరన్యాస పర్యంతత్వ మేవేత్యాహ - ఆలంభశబ్దమిత్యాదినా.

సా-వి— భరసమర్పణంవినాఉపాయత్వప్రార్థనాయా అయోగాత్ - ‘‘ఆత్మాత్మీయ భరంసర్వంనిక్షిప్య
శ్రీపతేఃపదే। ఉపాయం వృణ్వే,,త్యుక్తత్వాచ్చ తత్రోపాయత్వం స్వీకుర్వీత్యర్థః - ఉపాయత్వేనాధ్యవసా
యం కుర్వితియావత్ - తథాచాత్రాపి భర సమర్పణమేవ అంగి స్వరూప మితి దర్శితం - ప్రార్థనాత్వం
గమితి ప్రాగేవోక్తం- భరసమర్పణ వివక్షయైవ స్వప్రవృత్తి నివృత్త్యంశ ఇత్యుక్తం-సమర్పణా భావేస్వ
ప్రయత్న నివృత్త్యసిద్ధేః- లోకే కుత్రచిదాప్తే నిక్షిప్త ధనస్య పురుషస్య తద్రక్షణే స్వప్రయత్న నివృత్తి
ర్దృశ్యతే - నత్వనిక్షిప్త ధనస్యాపీతి తస్మా న్నకస్యచిదపి విరోధ ఇత్యభిప్రాయేణాహ - ఆలంభశబ్దమిత్యా
దినా - తత్ర ‘‘శరణం వ్రజే,,త్యాది ష్వాత్మ సమర్పణ స్యాప్రతీతేస్తద్విరోధ ఇత్యాశంక్య ముముక్షు మా
త్రసాధారణత్వేన తస్యావశ్యకత్వాత్ - ‘‘నమసా యోకరోద్దేవే సస్వధ్వర ఇతీరితః। బ్రహ్మణే త్వా
మహ సఓమిత్యాత్మానంయుంజీత - హవిర్గృహీత్వాత్మరూపం వసురణ్యేతి మంత్రతః। జుహూయాత్ప్ర
ణవేనాగ్నౌ వచ్యుతాఖ్యే సనాతన,, ఇతియాగత్వ నిర్దేశాన్న్యాస నిక్షేపత్యాగాది శబ్దైర్యాగత్వప్రతీ
తేశ్చ ‘‘అగ్నీషోమీయం పశుమాలభతే,, త్యత్రా లభేతే రంగభూతా లంబన ప్రతిపాదన ద్వారా యాగప
ర్యంతత్వవత్- ‘‘వ్రజే,,త్యాదిధాతు ష్వప్యంగ భూతోపాయత్వా ధ్యవసాయాది ద్వారా ఆత్మ సమర్పణ
పర్యంతత్వ సిద్ధే నర్విరోధ ఇత్యాహ - ఆలంభశబ్దమితి - ధాతుక్కళ్, ధాతుభిః - వ్రజ గతౌ ప్రప
ద్య ఇత్యత్రపదల్ గతౌవృణ్వేత్యత్రవృఞ్ సంవరణఇత్యాదిభిః-న్యాసనిక్షేపత్యాగాదిశబ్దజ్గళాలేశొల్లప్పట్టఆత్మ
యాగత్తై, న్యాసనిక్షేపాది శబ్దవాచ్యయాగస్య- శొల్లుకై, అభిధానం- వైదికమర్యాదైక్కు మనుగుణం,

సా-సం—వైదిక మర్యాదయా చోక్తాం ద్రఢీకరోతి - ఆలంభేతి.యథా యాగాంగ భూత పశుహింసా వా
చ్యాలంభ శబ్దస్తదంగక పశ్వవయవ భూతద్రవ్యత్యాగరూపయాగ పర్యంతఃఏవం వ్రజప్రభృతిధాతుశ్శబ్దత

మూ—యాగమావతు, ఇన్న దేవతైక్కి న్నహవిస్సెన్ఱిఙ్ఙనేయొరుబుద్ధివిశేషమ్-ఇప్పడియేయ్ ఆత్మావాకిర స్వాదుతమమానహవిస్సు శ్రీమన్నారాయణన్ పొరుట్టెన్ఱిఙ్ఙనేయిరుప్పతొరుబుద్ధివిశేషమ్ ఇవ్విడత్తిల్ ఆత్మయాగమ్-

సా-దీ—యాగశబ్దార్థత్తైక్కాట్టుకిరార్. యాగమావతితి. ఇతుస్వరూపసమర్పణం - ఇత్తాల్ భరసమర్పణము ముపలక్షితమ్. ఇవ్వాత్మనిక్షేపత్తిలిత్యాది స్వరూపసమర్పణంభరసమర్పణం ఫలసమర్పణమెన్ఱాత్మనిక్షేపమంశత్రయమాయిరుక్కుమ్ - అతిల్ భరసమర్పణంఫలాన్తరార్థప్రపన్నరుక్కుమ్సాధారణ

సా-స్వా—సన్న్యాసస్త్యాగ ఇత్యుక్త,, ఇత్యాది ప్రమాణఙ్గళిల్ సొన్నపడి-ఆత్మయాగత్తై ఇతి- "తస్యైవం విదుషో యజ్ఞస్యాత్మా యజమానశ్శ్రద్ధా పత్నీ,, త్యాదౌ యాగత్వేన నిరూపితమాన పేన్నపడి - యద్వా, అనాలుమ్ నిక్షేపమంగియెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? "తస్యైవం విదుషో యజ్ఞస్యాత్మా,, ఎన్ఱు యాగమనోఱ్ఱు అంగియాకత్తోత్తు కిరతు - న్యాసనిక్షేపాది శబ్దముమ్ ఆత్మయాగవాచి యాకైయాలే విరోధమిల్లైయెన్ఱిలానాలుమ్ శరణం వ్రజేత్యాది వాక్యత్తిలితు తోత్తామైయాలె అంగియాకక్కూడుమో? వ్రజేత్యాది ధాతుక్కళ్ ఆత్మయాగపరఙ్గళాకైయాల్ బాధకమిల్లైయెన్ఱిలపోపితు క్లిష్టగతిప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ఆలంభేతి. వైదికమర్యాదాను గుణమాకైయాలె క్లిష్టగతియిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు - ఆత్మయాగమెన్ఱు నిక్షేపత్తై యాగమాక నిరూపిక్కతు కూడుమో? యాగమావతు హవిషః అగ్నౌప్రక్షేపమనోఱ్ఱు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - యాగమావతిత్యాదినా - స్వాదుతమేతి. లోకత్తిల్ హవిస్సుప్పొలె యన్ఱిక్కే అత్యంతాతిశయితమాన హవిస్సు తదుచితసర్వోత్కృష్టదేవతైక్కళిక్కప్పారుట్టు ఎన్ఱుబుద్ధివిశేషమెన్నపడి- ఇప్పడిఆత్మసమర్పణరూపమాన యాగమంగియెన్ఱునిర్ణయిక్క-

సా-ప్ర—భరన్యాసస్యకథంయాగశబ్దేనోక్తిరిత్యత్రాహ.యాగమావతిత్యాదినా.స్వాదుతమేతి.పరిశుద్ధాత్మస్వరూపస్యాప్యపహతపాప్మత్వాద్యష్టగుణవిశిష్టతయాఆనందరూపతయాచ"అహమన్నమహమన్న,,మిత్యుక్తరీత్యాచ భోగ్యతమత్వమితిభావః. నన్వాత్మనిక్షేపస్యాంగిత్వమయుక్తం. ఫలాంతరార్థప్రపదనే

సా-వి— "అగ్నీషోమీయం పశుమాలభేత - ఆగ్నేయమష్టాకపాలం నిర్వపే,, దిత్యాదివైదికమర్యాదాయా అప్యవిరుద్ధమిత్యర్థః - ఆత్మసమర్పణస్య యాగత్వసిద్ధయే యాగలక్షణమాహ- యాగమావతితి- ఇఙ్ఙనే, అనేనప్రకారేణ - స్వాదుతమమానేతి - "అహమన్న మహమన్న,, మిత్యుక్తరీత్యా ఆనందరూప భోగ్య మిత్యర్థః - శ్రీమన్నారాయణన్ పొరుట్టు, శ్రీమన్నారాయణాయైవ - ఒరుబుద్ధివిశేషమివ్విడత్తిలాత్మయాగ మిత్యన్వయః - అత్రరక్షా భరసమర్పణం కార్యమితి పూర్వోక్తం స్మారయతి -

సా-సం—ఉపాయత్వాధ్యవసాయ పర్యాప్తిభరతమునిప్రణీత లక్షణవాక్యానుసారేణాధ్యవసాయపూర్వక యాచ్ఞావిశేష పరస్సన్ న్యాసాది శబ్దవాచ్యో యాగపర్యంత ఇత్యర్థః -ఏవంవ్రజేతి విధేరేవ నిక్షేప పర్యంతత్వే యాచ్ఞాదిశబ్దానాం తత్పరతా కిముతేతి న్యాయసిద్ధేతి భావః - నన్వస్యయాగసామ్య మనుపపన్నం. దేవతోద్దేశేన ద్రవ్య త్యాగాత్మక క్రియాత్వస్య బుద్ధివిశేషరూపే ప్రపదనే అసంభవాదిత్యత్రాహ. యాగమావతిత్యాదినా - అత్ర "హవిర్గృహీత్వాత్మరూపం వసురణ్యేతిమంత్రతః। జుహూమయా త్వరిణవేనాగ్నౌ వచ్యుతాఖ్యే సనాతనే। బ్రహ్మాగ్నౌ జుహుయాదోమిత్యనేన ద్వయరూపిణే,

మూ — ఇవ్వాత్మనిక్షేపత్తిల్ సర్వ ఫలార్థిగళుక్కుమ్ సాధారణమాన కర్తవ్యస్వరూపం రక్షా భర న్యాస మెన్నుమిడమ్ మున్పే శొన్నోమ్-

సా-దీ— మేల్ - శొల్ - ఇవ్వాత్మనిక్షేపత్తిలిత్యాదియాల్. మున్పే శొన్నోమ్, సాంగప్రపదనాధికారత్తిలెన్నపడి.

సా-స్వా— కీழుడుమో? లోకత్తిల్ లౌకిక ద్రవ్య నిక్షేపత్తిలేయుమ్ దృష్ట ఫలార్థ ప్రపత్తియిలు మా త్మసమర్పణమ్ ప్రసంగి యాతో ? మోక్షార్థ ప్రపత్తియిలుమ్ భరన్యాస మిల్లై యాక ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వాత్మ నిక్షేపత్తి లితి - యద్వా, ఇంగు నిక్షేప రూపాంగి స్వరూప మా త్మయాగ మాత్ర మాకిల్ ‹‹ ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసో హ్యాత్మ నిక్షేప ఉచ్యతే ,, ఎన్కిరతు విరోధి యాతో ? భరసమర్పణమే నిక్షేప శబ్ద వాచ్య మెన్నిల్ ‹‹ ఆత్మానమయి నిక్షిపేత్ - ఆత్మానం భగవతే నివేదయే,, దిత్యాది విధివాక్యము మాత్మయాగ స్వరూప నిర్వచన రూప పూర్వ వాక్యముమ్ విరోధి యాతో ? ఇని ఆ త్మ సమర్పణమ్ స్వరూప భర ఫల సమర్పణ రూప దళత్రయాత్మక మెన్ఱు శొల్లిల్ లౌకిక ద్రవ్య నిక్షేప త్తిలుమ్ ఫలాంతరార్థ ప్రపత్తియిలుమ్ అవ్యాప్తి ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వా త్మనిక్షేపత్తిలితి - దళ త్రయాత్మకాత్మనిక్షేపత్తిలెన్నపడి - సర్వేతి - మోక్షార్థ నిక్షేపం దళత్రయాత్మ కమెన్ఱుమ్ ఫలాంతరార్థప్రపదనమ్ భరసమర్పణ మాత్రరూపమెన్ఱుమ్ సాంగప్రపదనాధికారత్తిలే శొన్నో మెన్ఱుకరుత్తు. ఇప్పడి సర్వఫలార్థి కళుక్కుమ్ భర న్యాసమ్ సాధారణ కర్తవ్యమాకిల్ ఉపాయాంతర స మర్థనుక్కుమ్ భరన్యాసమ్ కర్తవ్యమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్.

సా-ప్ర—తస్యానపేక్షితత్వేన కృత్స్నప్రపత్తివ్యక్త్యనుయాయిత్వాభావాదిత్యత్ర ‹‹ ముముక్షుమాత్రసామాన్యం స్వరూపాది సమర్పణమ్ । అకించనే భరన్యాసస్త్వధికోంగితయా స్థిత,, ఇతి పూర్వోక్తం రక్షా భరన్యాస స్య కృత్స్నప్రపదనానుయాయిత్వాదంగిత్వ మిత్యేతత్స్మారయతి. ఇవాత్మ నిక్షేపత్తిలిత్యాదినా - నను ‹‹ ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత - న్యాసమాత్మనః - నమసా యోకరోద్దేవే - అనేనైవ తు మంత్రేణ స్వాత్మా నంమయి నిక్షిపేత్ । మయి నిక్షిప్తకర్తవ్యః కృతకృత్యః,, ఇత్యాదిభిర్ముముక్షూణాం ఆత్మ నిక్షేపస్యక ర్తవ్యత్వావగమా ద్యాగాదౌ హవిస్స్వరూప సమర్పణేపి తద్రక్షా భరసమర్పణాసిద్ధివ దాత్మ రక్షా భరసమర్పణాసిద్ధేస్తస్యాంగిత్వ నోపపద్యత ఇత్యత్ర ‹‹ ఆత్మాత్మీయ భరంసర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే । ఉపాయం వృణుల్లక్ష్మీశం తముపేయం విచింత్య చ । హవిర్గ్రహీత్వాత్మరూపం వసురణ్యేతి మంత్రతః । జుహుయాత్ప్రణవేనాగ్నౌ వచ్యుతాఖ్యే సనాతన,, ఇతి చ ప్రయోగవిధౌ వసురణ్యేత్యస్య హవిర్గ్రహణే వి నియోగాత్తత్ర చ సర్వకారణత్వ సర్వరక్షకత్వాదేరనుసంధేయత్వోక్తేరాత్మరక్షకత్వస్యాప్యనుసంధేయత్వా త్స్వాకించన్యానుసంధానాచ్చ ముముక్షుప్రపదనే ఆత్మరక్షా భరసమర్పణమప్యర్థాత్సిధ్యతీతి తస్యాంగిత్వం

సా-వి—ఇవ్వాత్మ నిక్షేపత్తిలితి. నను జ్యోతిష్టోమాది యాగేషు హవిస్సమర్పణేపి రక్షా భరసమర్పణా

సా-సం— త్యాదికమిహావివక్షితం. ఏవం చ తత్పర్యవసానం యుక్తమితి భావః. తస్యాత్మనిక్షేపస్యైవ సర్వత్రాం గితాస్యాదిత్యత్రాహ. ఇవ్వాత్మేతి - మున్పే, సాంగప్రపదనాధికారే. అత్ర రక్షా భరన్యాస ఇతి కా రికయోక్తమిత్యర్థః. సత్యముక్తం. తత్ర కిం నియామకం? హవిస్సమర్పణమేవ హి సర్వత్ర యాగ ఇత్యత్రాహ-

మూ — “హవిస్సమర్పణాదత్ర ప్రయోగవిధిశక్తితః । ఆత్మరక్షాభరన్యాసోఽకించనస్యాతిరిచ్యతే

సా-దీ — అకించననాన వధికారికు, ముముక్షువృత్తెన్ఱ పడి. నను శ్రీమాశియాణ్డాన్ నుళ్ళిట్టార్ స్వప్రవృత్తినివృత్తిరేవ ప్రపత్తిః ఎన్ఱుశొల్లుకైయాల్ భరన్యాసమెప్పడి ప్రపత్తియెన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్-

సా-స్వా — హవిస్సమర్పణాదితి. అత్ర, మోక్షార్థప్రపదనే. ప్రయోగవిధిశక్తితః, “ఆత్మాత్మీయభరం సర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే । అనేనైవ తు మన్త్రేణ స్వాత్మానం మయి నిక్షిపేత్ । మయి నిక్షిప్తకర్తవ్యః కృతకృత్యో భవిష్యతి,, ఇత్యాది భరన్యాసానుష్ఠానవిధిసామర్థ్యాత్ - ఉపాయాన్తరసామర్థ్యాభావముణ్డాకిల్ భరన్యాసమే కూడామెయాలే అకించననాన మోక్షఫలార్థికళుక్కుమ్ ఆత్మహవిస్సమర్పణరూపాత్మయాగాదాత్మరక్షాభరన్యాసోఽతిరిచ్యతే, అధికో భవతి ఎన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడియాకిల్ స్వప్రవృత్తినివృత్తిః ప్రపత్తిః ఎన్ఱు శ్రీరామమిశ్రోక్తిక్కు విరోధమ్ వారాతో? అఙ్గు అఙ్గప్రాధాన్యవివక్షైయాలుమ్

సా-ప్ర — యుక్తమిత్యభిప్రయన్నాహ - హవిస్సమర్పణాదిత్యాదినా - హవిస్సమర్పణాదతిరిచ్యత ఇత్యన్వయః - నను భరన్యాసస్య ప్రపదనత్వసమర్థనం స్వయత్ననివృత్తేః ప్రపత్తిత్వబోధక

సా-వి — భావాత్ - “ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత. న్యాసమాత్మనః - నమసా యోఽకరోద్దేవ,, ఇత్యన్వితవిధివాక్యే “అనేనైవ తు మన్త్రేణ స్వాత్మానం మయి నిక్షిపే,, దిత్యాదివిధిషు భరసమర్పణాశ్రవణాచ్చ కుతస్తస్యాంగిత్వమిత్యత్రాహ - హవిస్సమర్పణాదితి - ప్రయోగవిధిశక్తితః, “ఉత్పత్తివిధిరధికారవిధిర్వినియోగవిధిః,, రితి విధిప్రకారభేదాః - తత్ర సాంగప్రపదనానుష్ఠానప్రకారబోధకో విధిః ప్రయోగవిధిః - ప్రకృతే “ఆత్మాత్మీయభరం సర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదే । ఉపాయం వృణు లక్ష్మీశ,, మితి ప్రయోగవిధిః - తథా “హవిర్గృహీత్వాత్మరూపం వసురణ్యేతి మన్త్రతః । జుహుయాత్ప్రణవేనాగ్నావచ్యుతాఖ్యే సనాతన,, ఇత్యయమపి ప్రయోగవిధిః - తత్ర ప్రథమే ప్రయోగవిధౌ భరం నిక్షిప్యేతి భరసమర్పణస్య కణ్ఠోక్తత్వాద్ద్వితీయే ప్రకరణాదిపర్యాలోచనాదిసహాయేన అకించనాధికారివిషయస్య తన్మూలభూతస్య “ఓమిత్యాత్మానం యుంజీతే,, త్యస్యాకించనాధికారివిషయత్వాత్తత్ర రక్షాభరసమర్పణం వినా ఉపాయత్వాసిద్ధేః ప్రయోగవిధిసామర్థ్యాత్. అత్ర, ఆత్మయాగే. హవిస్సమర్పణాత్, హవిస్సమర్పణాపేక్షయా. భరన్యాసోఽతిరిచ్యతే, అధికో భవతి - తత్ర “ప్రయోగవిధిశక్తితః,, ఇత్యుపలక్షణం “ఆత్మాత్మీయభరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్యత,, ఇత్యాదినిర్వచనాదపి “ఆత్మానం మయి నిక్షిపే,, దిత్యాదిషు రక్షాభరసమర్పణసిద్ధిరితి ద్రష్టవ్యం - వసురణ్యేతి హవిర్గృహీత్వేతి వసురణ్యేతి మన్త్రేణ గ్రహణం విధాయ ప్రణవేనేత్యోమిత్యస్య సమర్పణకరణమన్త్రతయా విధానాత్ - తత్రాకారవాచ్యాయ స్వాత్మానం సమర్పయామీతి స్వానుసంధానాదకారార్థరక్షకత్వాద్యనుసంధానే సతి సామర్థ్యాద్రక్షాభరస్సిద్ధ్యతీత్యాహుః - తత్ర ప్రయోగవిధిపర్యన్తధావనం వృథా స్యాత్ - “ఓమిత్యాత్మానం

సా-సం — హవిరితి. అత్ర, ప్రపత్తిప్రకరణే. ఆత్మరక్షాభరన్యాసః అకించనప్రపత్తౌ - హవిస్సమర్పణాత్, ముముక్షుమాత్రసామాన్యస్వరూపాదిసమర్పణాత్. యాగమాత్రసామాన్యహవిస్సమర్పణాచ్చ. అతిరిచ్యతే, అధికో భవతి. కుతః? ప్రయోగవిధిసామర్థ్యాత్ అనుష్ఠాపకవిధిబలాత్. “ఆత్మాత్మీయ

మూ — అతశ్శ్రీరామమిశ్రాద్యైర్భరన్యాసవివక్షయా । స్వప్రవృత్తినివృత్త్యంశః ప్రపత్తిరితి లక్షితః ॥

సా.దీ — అత ఇతి - అతః, ఏవం నిశ్చితత్వాదిత్యర్థః - భరన్యాసవివక్షయేతి. భరన్యాసాంశేపి వివక్షాస్తీత్యర్థః - భరన్యాసే అక్కృతే స్వయత్ననివృత్తియుణ్డాకాతెన్నికరాఱ్ -

సా-స్వా — అభేదనిర్దేశమ్ కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - అత ఇతి - అతః, అకించననుక్కు భరన్యాసమధికమాకైయాలే, భరన్యాసమంతరేణ స్వప్రవృత్తినివృత్తేరసంభవేన కారణీభూత భరన్యాసవ్యంజనార్థమేవ స్వప్రవృత్తినివృత్తిః ప్రపత్తిరితి లక్షితః ఎన్నపడి - ఇజ్ఙు స్వప్రవృత్తినివృత్తిః ప్రపత్తిరితి లక్షితః ఎన్ను నిర్దేశియాతే స్వప్రవృత్తినివృత్త్యంశః ఎన్నతు ఉత్తరకాలీన స్వప్రవృత్తినివృత్తిః ప్రపత్తిరితి లక్షితః ఎన్ను కరుత్తు - ఉత్తరకాలీన స్వప్రవృత్తినివృత్త్యంశమ్ గోప్తృత్వవరణాద్యుపాయాంతరత్తాలుమ్ సంభావితమాకైయాల్ స్వప్రవృత్తినివృత్త్యా భరన్యాసవివక్షై కూడుమో?

సా-ప్ర — పూర్వాచార్యవచనవిరుద్ధమిత్యాశంక్యకృత్స్నస్వయత్ననివృత్తేః ప్రపత్తిత్వోక్తౌ నివృత్తిరూపస్వయత్నస్యాపి క్రోడీకారేణ స్వవ్యాఘాతప్రసంగాత్ - నిషిద్ధేభ్యో నివృత్తేరేవ ప్రపత్తిత్వస్యావశ్యవక్తవ్యత్వాద శక్తిసిద్ధాయాస్తస్యా ఏవ మోక్షహేతుత్వే సర్వముక్తిప్రసంగాత్ప్రపత్తిత్వానుపపత్తే బుద్ధిపూర్వకం యత్నసాధ్యాయాస్తస్యాస్సిద్ధేః భరన్యాసానంతరభావిత్వేన లోకే దర్శనాత్తద్ధేతు భరన్యాసవివక్షయైవ స్వయత్ననివృత్తేః ప్రపత్తిత్వవ్యపదేశ ఇత్యాహ- అతశ్శ్రీరామేత్యాదినా-

సా-వి — యుంజీతే,, తిపధిబలాదపి సామర్థ్యాత్తత్సిద్ధిసంభవాత్ భక్త్యాదిసాధారణ్యేన ప్రయోగవిధినాపి సామర్థ్యాత్సిద్ధేశ్చ. స్వప్రవృత్తినివృత్త్యంశః ప్రపత్తిరితి శ్రీరామమిశ్రవాక్యస్య తాత్పర్యమాహ - అతశ్శ్రీరామమిశ్రాద్యైరితి- అతః, పూర్వోక్తప్రకారేణ భరన్యాస ఏవ ప్రపత్తిరితి స్థాపనాత్ - అయమాశయః - ప్రయత్నమాత్రత్యాగో జీవతోఽశక్యః - నాపి నిత్యనైమిత్తికకర్మత్యాగః - అలేపకమతప్రవేశాపత్తేః - కింతు భగవద్వ్యతిరిక్తేభ్య ఉపాయాంతరేభ్యో నివృత్తిరితి వాచ్యం- తాదృశవ్యావృత్తిశ్చ భగవదేకోపాయత్వం - తచ్చ న్యస్తభరత్వం వినా నోపపద్యత ఇతి స్వవ్యాపారత్యాగో భరన్యాసవ్యాప్య ఏవ భవతీతి వివక్షయా స్వయత్నత్యాగః ప్రపత్తిరిత్యుక్తమితి - నను భరన్యాసమంతరేణ నిర్భరత్వాపరపర్యాయ స్వయత్ననివృత్తినేత్యుక్తం - తత్కథం భరన్యాసం వినాపి రక్షాపేక్షణమాత్రేణ స్వప్రయత్నవిరామోపపత్తేరిత్యాశంకాయాం వ్యతిరేకముఖేన రక్షాభరన్యాసస్యావశ్యకత్వం సాధయతి -

సా-సం — భరం సర్వం నిక్షిప్య శ్రీపతేః పదాబ్జ ఉపాయం వృణులక్ష్మీశం తము పేయం విచింత్యచ । హవిర్గ్రహీత్వేత్యాదికాః ప్రయోగవిధయః . తథేహ స్వప్రవృత్తినివృత్తిరేవ ప్రపత్తిరిత్యభిధానం కథమిత్యత్రాహ . అత ఇతి. భరన్యాసస్య అకించనసర్వాధికారి సాధారణ్యాదిత్యర్థః - వివక్షయా, తాత్పర్యేణ. నివృత్తిరూపోంశో నివృత్త్యంశః - సోంశో నైర్భర్యం. న్యస్తభర ఏవ హి నైర్భర్యసంభవ ఇతి భావః. లక్షితః, ప్రపత్తిలక్షణలక్ష్యతయా కృతః - నహి కారణం వినా భూత కార్యస్య లక్ష్యతయోక్తిః కారణస్య లక్ష్యత్వేన వివక్షితతాం విఘటయతీత్యాశయః - నను భరన్యాసమంతరేణ నైర్భర్యాపరపర్యాయ స్వయత్నవిరతిర్నేత్యాస్తీత్ - తత్కథం? రక్షాపేక్షణమాత్రేణాపి స్వయత్ననివృత్త్యా ప్రపత్తేరిత్యత్రాహ-

మూ— అకృతేతుభరన్యాసే రక్షాపేక్షణమాత్రతః । పశ్చాత్స్వయత్నవిరతి ర్నప్రసిధ్యతి లోక వత్ ।

సా-దీ—అకృతేత్వితి-భరన్యాసాంశమకృత్వా కేవలంరక్షాపేక్షై పణ్ణినాల్ తదుత్తరకాలమ్ స్వయత్ననివృత్తి
సిద్ధియాతు-లోకత్తిల్ పోలే, లోకత్తిల్ రక్షాపేక్షామాత్రమ్ పణ్ణినాలుమ్ వస్తునిక్షేపమిల్లాతపోతుతదర్థ-

సా-స్వా — ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిఱార్- అకృతేత్వితి- లోకత్తిలేరక్షిక్కవేణుమెన్ఱుప్రార్థనా మాత్ర
త్తాలె స్వయత్న నివృత్తి సిద్ధియామైయాలే లోకవ దేవ ప్రకృతేపి భరన్యాసా భావే స్వయత్న నివృత్తి సి
ద్ధియా మైయాలే ఉక్తార్థ ముపపన్న మెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ స్వప్రవృత్తి నివృత్తిః ప్రపత్తిః ఎన్ఱుపో
తు విలె శొల్లి యిరుక్కైయాలె పూర్వ కాలీన స్వప్రవృత్తి నివృత్తియిలుమ్ ప్రపత్త్యభేదోక్తితోత్తుకై
యాలే అతు కూడుమో ? పూర్వ కాలీన స్వప్రవృత్తి నివృత్త్యంశమ్ భరన్యాస కార్యమల్లామైయాలేకా
ర్య ముఖేన కారణాభి వ్యంజనమ్ కూడాతే ? కించ ,, తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తిః - త్వమేవో
పాయభూతోమేభవేతి ప్రార్థనా మతిః.శరణాగతి రిత్యుక్తా,, ఇత్యాదావుపాయత్వ ప్రార్థనాయాం

సా-ప్ర— ఏవంచశ్రీరామమిశ్రోక్తాకించన్యస్య భరతమున్యుక్తోపాయత్వప్రార్థనాయాః ,,ఆత్మాత్మీయభర
న్యాసో హ్యాత్మ నిక్షేప ఉచ్యత ,, ఇత్యుక్తాత్మ రక్షా భరసమర్పణస్యచ ప్రత్యేకం ప్రపత్తిత్వే అంగ పంచ
కాసిద్ధేః శ్రీరామ మిశ్ర వాక్యస్య భరత ముని వాక్యస్య ఆత్మాత్మీయే త్యాది వాక్యస్య చైకార్థ్యే ఆవశ్యకే

సా-పి— అకృతేత్వితి- లోకవత్,లోకేఇదంధనంఅస్యామాపదిమామనపేక్ష్యత్వయైవరక్షణీయం-తవైవా
యం భరఇతి న్యస్తభర స్స్వవ్యాపారా న్నివర్తతే- నత్వన్యః,న్యాయవదితి భావః .ఏవంసతిస్వప్రవృత్తిని
వృత్త్యంశఃప్రపత్తిరితి శ్రీరామ మిశ్ర వాక్యస్య భరన్యాసేకృతే స్వయత్న విరతి ర్యాతస్యాం తాత్పర్యం
తతశ్చ స్వవ్యాపార నివృత్తి హేతు భూతా కించన్యాను సంధానమావశ్యకమిత్యుక్తం భవతి - స్వవ్యాపార
త్యాగ భరన్యాసయోః వ్యాప్యవ్యాపక భావలక్షణ సంబంధ ఏవాంగిత్వేన వ్యపదేశ హేతుః - ,, తదేకో
పాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తి శ్శరణాగతిః,,రితి లక్షణే ,,అప్రార్థితోనగోపాయే,,దితి ప్రార్థన మంత రేణ
సమర్ప్యమాణం భరం నస్వీకుర్యాదితి ఆవశ్యకాంగభూతా దుపాయత్వప్రార్థనా ద్భరస్వీకార సిద్ధిస్స్యా
దిత్యుపాయత్వ ప్రార్థనా భరన్యాసయోః జన్యజనక భావోంగాంగి భావశ్చాంగిత్వేన వ్యపదేశహేతుః.
,,ఆత్మాత్మీయ భరన్యాస,, ఇతి లక్షణ వాక్యంతు బహుమానానుసారా దుభయసాం న్యాయా త్స్వార్థ
తత్పర మి త్యాకించన్య భరన్యాసోపాయత్వప్రార్థనాత్మనామ్ త్రయాణాం సూత్మ్రం సౌహృదం అం
గిత్వవ్యపదేశనిమిత్తాంతరంగసంబంధంయః పశ్యతిసఏవలక్షణత్రయస్యైకకంఠ్యంజానాతీత్యభిప్రాయేణాహ -

సా-సం— అకృతేత్వితి - మద్రక్షణ భరస్త్వవైవేతి భరన్యాసే అకృతే . రక్షాపేక్షణ మాత్రతః, నిర
పేక్షరక్షకత్వ ప్రార్థనయైవ - పశ్చాత్, భర న్యాసానంతర భావినీ - లోకవత్,ఏతద్ధనరక్షణభరస్త్వవై
వేతియోధన మర్పయతి సఏవ తద్రక్షణ రూప స్వవ్యాపారా న్నివర్తతే . నతద్వినా కృత నిరపేక్షరక్షక
త్వ ప్రార్థనయైవేత్యర్థః - నను శ్రీరామ మిశ్రైః స్వప్రవృత్తి నివృత్తి రూప నైర్భర్యాత్మకాకించ
న్యస్యైవాంగితోక్తా - ,, న్యాసః పంచాంగ సంయుతః - ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసో హ్యాత్మనిక్షేప ఉచ్య
త ,, ఇత్యాదిసాత్వతతంత్రలక్ష్మీతంత్రాహిర్బుధ్న్యసంహితాదిషు భర నిక్షేప ఏవాంగి తయోక్తః-

మూ— ఆకించన్యభరన్యాసోపాయత్వప్రార్థనాత్మనామ్ ।

సా-దీ— స్వప్రయత్ననివృత్తిం కాణ్తిరే - ఆకించన్యేతి. ఆకించన్యం, ఉపాయాంతరాశక్తత్వమ్-భరన్యాసః, ఆత్మనిక్షేపః- భగవత్స్యోపాయత్వప్రార్థనా ఎన్నుమిమ్మూన్రుక్కు-అధికారాంగఙ్గళుక్కు-ఎన్నపడి.

సా-స్వా— శరణాగతిత్వ వాదన్తాక్కూడుమో- ఉపాయత్వప్రార్థనై భరన్యాసకార్యమల్లామైయాలే కార్యముఖేన కారణాభివ్యంజనార్థమెన్నుమ్ కూడాతే? ఉపాయత్వప్రార్థనమఙ్గమల్లామైయాలే అఙ్గప్రాధాన్యవ్యంజనార్థమెన్ను శొల్లవుమ్ కూడాతే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకించన్యేతి. ఆకించన్యం, స్వరక్షణార్థోపాయాంతరప్రవృత్తిశూన్యత్వం - భరన్యాసః, భరస్య, స్వరక్షణార్థోపాయాంతరరూపస్వవ్యాపారనివృత్తిరూపస్వత్వత్యాగపురస్సరపరస్వత్వాపాదనమ్-ఉపాయత్వప్రార్థనా, "ఎన్తలైయిలుపాయాంతరత్తైచ్చుమత్తాతే అవత్తైచ్చుమన్నాల్

సా-ప్ర— ఆకించన్యానుసంధానస్య ప్రార్థనాయాశ్చవచనాంతరేణాంగత్వసిద్ధేర్వాక్యత్రయేపి వ్యాఖ్యాత్వా కారణోక్త్యా స్వస్వరూపేణచ భరన్యాస ఏవోచ్యత ఇతి సూక్ష్మధియాం ప్రకాశేతేత్యాహ-ఆకించన్యేత్యాదినా - "అప్రార్థితో న గోపాయే,, దితి సూచితం ప్రార్థనాయాః కారణత్వం ప్రార్థితః పరమపురుషస్సమర్పణం భరం స్వీకుర్యాదితి జ్ఞాపనద్వారా భరసమర్పణే ప్రవర్తకత్వాదితి. ఉపాయత్వప్రార్థనమితి గోప్తృత్వవరణముచ్యతే - గోప్తృత్వవరణవ్యతిరేకేణోపాయత్వప్రార్థనాయా

సా-వి— ఆకించన్యేతి - కేచిత్తు "అహమస్మ్యపరాధానామాలయోఽకించనోఽగతిః । త్వమేవోపాయభూతో మే భవేతి ప్రార్థనామతిః,, రిత్యాకించన్యనివేదనోపాయత్వప్రార్థనయోరభావే త్వమేవోపాయాంతరస్థానే నివిశ్య అకించనస్య మమ తదుపాయసాధ్యమిష్టం సాధయ- రితి భరస్త్వయి నివేశితః - ఇతః పశ్చాదస్మద్యతననిరపేక్ష ఏవ భవాని మమార్థం సాధయత్వితి వక్తుమవకాశాభావాత్తదుభయసహిత ఏవ భరన్యాసోఽంగీ గోప్తృత్వవరణముపాయత్వప్రార్థనా దన్య దేవాంగభూతమితి తత్తల్లక్షణప్రతిపాద్యానామాకించన్యభరన్యాసోపాయత్వప్రార్థనాత్మనాం త్రయాణాం అంగిశరీరాంతర్గతత్వేనాత్యంతసన్నికర్షాదంగిభూతభరన్యాసనిష్ఠప్రపత్తిత్వేన వ్యపదేశం సౌహృదం చైకరాశ్యం యః పశ్యతి స ఏవ ప్రపత్తిశాస్త్రాభిజ్ఞ ఇతి వ్యాచక్షతే - అపరేతు "అనన్యసాధ్యే స్వాభీష్టే,, ఇతి భరతమునిలక్షణానుసారేణోపాయత్వప్రార్థనామాత్రం నాలం - కింతు భరన్యసనమపి తత్ర ప్రవేశ్యమితి సాంగప్రపదనాధికారాద్యశ్లోకే "అభీష్టే దుస్సాధ,, ఇతి పూర్వార్ధేన సూచయిత్వా శ్రీరామమిశ్రోక్తస్వ

సా-సం— "త్వమేవోపాయభూతో మే భవే,, త్యాదిషు భరతమునిభిశ్చ ఉపాయత్వప్రార్థనాయా ఏవ అంగిత్వోక్త్యా - ఏవ ముక్తివిషయతానియామకమాకించన్యాదేః కిం సౌహృదమిత్యత్ర అస్తి సౌహృదం, తచ్చ సూక్ష్మం, తద్దర్శయతి కశ్చిదేవేత్యాహ - ఆకించన్యేతి - న్యస్తభరేపి యది నిర్భరతా నస్యాత్తదా పవనతనయబ్రహ్మాస్త్రన్యాయాద్భరన్యాసోపి న స్వకార్యాయ స్యాత్. యది శేషిణి భరమవిన్యస్యైవ నిర్భరోఽహమితి భావయేత్తదా తేనాపి భరాస్వీకరణాచ్ఛేషిణో వ్యపేక్షావిషయ ఏవ స్యాత్- ఉపాయత్వప్రార్థనానచేద్భరస్వీకరణప్రార్థనావిరహాదభిక్షాపేక్షాప్రతీక్షకో భరన్యాసమాత్రేణ భరం

సూ— త్రయాణాం సౌహృదం సూక్ష్మం యః పశ్యతి స పశ్యతి ।

సా-దీ— సూక్ష్మం సౌహృదం, అన్యోన్య మవినాభావః స్థూలదృష్టికైః అనుపలభ్యమానత్వం సూక్ష్మత్వం యః పశ్యతి - అయమర్థః, ఎఙ్గే ఆకిఞ్చన్యమ్ శొల్లిత్తు అవ్విడత్తిల్ భరన్యాసప్రార్థనైకళుమ్ వరుమ్, ఎఙ్గే భరన్యాసమ్ శొల్లిత్తు అఙ్గే ఇతరఙ్గళుడైయ సద్భావముణ్డు. ఎఙ్గే ఉపాయత్వప్రార్థనై అఙ్గే

సా-స్వా— మేల్ వరుమభిమత మెల్లామ్ తిరుక్కై సమర్థ కారుణిక నాన వుస్ కే భరమాక వైత్తు క్కొళ్ళ వేణుమ్ మెన్నై ,, ఇతి ద్వయాధికారోక్త ప్రార్థనై ఇన్త మూన్ఱుక్కుమ్ స్వరక్షణార్థ గురుతర స్వవ్యాపార నివృత్తి ఘటిత మాత్మత్వమ్ సూక్ష్మ సౌహార్దం - ఇతి నాతే త్రయాణాం ప్రపత్త్యా భేద నిర్దేశమ్ - ఇత్తై యరిన్దవనే ఉపాయ స్వరూపత్తై యరిన్దవ నెన్ఱు కరుత్తు - యద్వా, త్రయాణాం సౌహార్ద మేకాధికారి నియతత్వం - ఇదం యః పశ్యతి స పశ్యతి ఎన్ఱు కరుత్తు - అత్రేద మవధేయమ్ - “ తదేకోపాయతా యాచ్ఞా - త్వమేవోపాయ భూతో మే భవే ,, త్యాది వచనేషు భరన్యాస పర్యన్త మెన్ఱు మిడమ్ అవధారణ సహకృతోపాయ శబ్దత్తాలే వ్యఞ్జిత మిత్యత్రైవ కథనాత్తు పూర్వమత్రైవ “భరత మునిప్రణీత లక్షణ వాక్యత్తిల్ పడియే విశ్వాస పూర్వకమ్ ప్రార్థన మెన్ఱు నిష్కర్షిత్తు - ఇవ్వాక్యాన్తాను ,, మిత్యుపక్రమ్య ప్రార్థనైయు మఙ్గమాకైయాలే “ రక్ష్యాపేక్షాం ప్రతీక్షతే ,, ఎన్కిఱ పడియే ఈశ్వరన పేక్షా మాత్ర సాపేక్ష నెన్ఱి వ్వఙ్గత్తిల్ ప్రాధాన్యత్తై వివక్షిత్తు చ్చొన్నపడి న్ఱు యగోప్తృత్వ

సా-ప్ర— అని రూపణాత్ - పూర్వత్ర “ ఇవ్వఙ్గత్తిల్ ప్రాధాన్యత్తై వివక్షిత్తు చ్చొన్నపడి ,, ఇతి వాక్యే, “ తదేకోపాయతా యాచ్ఞా ప్రపత్తి ,, రిత్యనేన గోప్తృత్వ వరణరూపాఙ్గస్య ప్రాధాన్యముక్తమ్

సా-వి— వ్యాపార నివృత్తిరపి భరన్యాసానన్తరభావినిర్భరత్వపర్యవసన్నా వివక్షితా - నతు భరన్యాసాత్ప్రాగపి తూష్ణీం భావరూపేతి “ఇతరోపాయాదస్య ,, దిత్యుత్తరార్థేన స్ఫుటీకృత మాచార్యైః - అస్మిన్నం గే స్వరూపే “అహమస్మ్యపరాధానామాలయోఽకించనోఽగతిః । శరణాగతిరిత్యుక్తా సా దేవేఽస్మిన్ ప్రయుజ్యతా ,, మితి వరదాచార్యలక్షణానుసారేణాకిఞ్చన్యమపి ప్రవేశనీయ మిత్యాహత్య లక్షణ చతుష్టయస్యాపి వాక్యత్వం సిద్ధం - ఇదం చాకిఞ్చన్యం కర్మయోగాదిభ్యో వ్యావృత్తిరూపం ప్రపదనప్రాక్కాలీనం “అభీష్టే ఉపాయ ,, ఇత్యంశేన వ్యక్తం - ప్రపదనానన్తరం స్వరక్షణార్థ వ్యాపారేభ్యో భరన్యాసాదిభ్యో వ్యావృత్తిరూప మాకిఞ్చన్యం తు శ్రీరామ మిశ్రైః స్వవ్యాపారనివృత్తిరితి శబ్దాన్తరేణ వ్యవహృత్య స్వ నిర్భరత్వ పర్యవసన్న మన్యదేవోత్తరార్థేన వ్యక్తం - ఏవ మాకిఞ్చన్య ద్వయ క్రోడీకారాదేవ వరదాచార్య శ్రీరామమిశ్ర లక్షణద్వయమపి సంగృహీతం భవతి - నను అధికారరూప మాకిఞ్చన్య మఙ్గశరీరే ప్రవేశ్య మితి కథ ముచ్యతే - అధికారాతిరిక్త మేవ హ్యఙ్గి స్వరూపం వక్తు ముచితం - కిఞ్చ శేషశేషి భావ జ్ఞాన ముపాయానుష్ఠానాత్ప్రాగేవ శాస్త్రజన్యమితి సమ్ప్రతి పన్నం - శేషత్వ జ్ఞానమేవ హ్యాత్మ నిక్షేపః - తథా చ శేషత్వ జ్ఞానమేవాఙ్గీతి భవతా మనభిమత మేవ సిధ్యేత్ - కిఞ్చ గోప్తృత్వవరణమఙ్గమిత్యవివాదం

సా-సం— నస్వీకుర్యాత్ - ఏవం ప్రత్యేకం ప్రత్యేకం త్రయాణా మప్యావశ్యకత్వే తత్రోపాయత్వప్రార్థనాయది భరన్యాస విధురా స్యాత్తదా నిరర్థక శబ్ద రూపా సేతి యుక్త్యై ఇత్యుక్తో వ్యపర తస్యైవ

సా.దీ— మత్తేయమ్ వైయుమ్ వడుమేన్నై- యెన్రు ఇవ్వర్థత్తై యెవనరికిరాన్ అవనే ప్రపత్తిశాస్త్రార్థ

సా-స్వా—వరణ పర ప్రమాణోదాహరణపూర్వకమభిధానాచ్చ ఏకశబ్దోపాయశబ్దయో ర్భరన్యాస వ్యంజనేన చారితార్థ్యేన కేవల ప్రార్థనాయాం ప్రపత్త్యభేదోక్తేః గోప్తృత్వ వరణే అభేదోక్తిః పర్యవసానేన రక్షకత్వ ప్రార్థనా ప్రపత్తిశ్శరణాగతిరితి గోప్తృత్వ వరణ పరతయా కాచిద్యోజనా - ద్వయాధికారోక్తోపాయత్వ ప్రార్థనా పరా కాచిద్యోజనా. తత్రాద్య యోజనాయాం ముఖ్య ప్రాధాన్య వివక్షయాఽభేద నిర్దేశః - ద్వితీయ యోజనాయాం మాకించన్యోక్త్యా కారికోక్త సూక్ష్మ సౌహార్ద కృతోఽభేద నిర్దేశః - స్వప్రవృత్తి నివృత్తిః ప్రపత్తిరిత్యే తదుత్తర కాలీన స్వయత్న నివృత్తి పరం చేద్భరన్యాస కార్యత్వ కృతోఽభేద నిర్దేశః భరన్యాస వ్యంజకః. పూర్వ కాలీనాకించన్య పరం చేత్సౌహార్ద కృతోఽభేదనిర్దేశః-ప్రపత్తిర్విశ్వాస ఇత్యభేదన నిర్దేశస్తు ప్రాధాన్య కృత ఇత్యాకారఏవస్పష్టమితి-

సా-ప్ర-మిత్యుక్తత్వాచ్చ-సౌహార్దం,స్వరూపభేదస్యాసత్త్యతిశయసిద్ధమైక్యమిత్యర్థః.స్వోక్తేసమ్మతిమాహ-

సా-వి— తచ్చోపాయత్వప్రార్థనాన్నాతిరిచ్యత ఇతి కథమంగస్య తస్యాంగిత్వవాద ఇత్యత ఆహ-ఆకించన్య భరన్యాసేతి - అయమర్థః, ఆకించన్యం స్వరూప సదధికారి విశేషణం- అనుసంధీయమానం సదంగిశరీరేపి నివేశ్యతాం - ఏకస్యైవ స్వరూప సత్తానుసంహితత్వ భేదేన ద్వ్యాత్మకత్వాభ్యుపగమే కా హానిః - యద్యప్యాకించన్యానుసంధానస్య కార్పణ్య రూపత్వేన ఆత్మనిక్షేప కార్పణ్య ఇతి కార్పణ్యస్యాంగత్వాదంగ్యంతర్భావోక్తిర్నఘటతే - తథాపి తస్యాకించన్యానుసంధానమూల గర్వహాని ర్వా కృపాజనక కృపణ వృత్తిర్వా కార్పణ్యమంగం స్యాత్- తస్య ప్రయోజనం కృపోత్తంభనం- తథాచోక్తం "పరికర విభాగాధికారే "అతడియాక వన్త గర్వహానియాతల్ కృపాజనక కృపణవృత్తియాత,,లిః - అత్ర భరన్యాస శబ్దేన భరన్యాసాంశభూతాత్మ సమర్పణం వివక్షితం - యద్యపి శేషత్వజ్ఞానం శాస్త్రాదేవ జాతం - తదేవాత్మనిక్షేపరూపంచ- తథాపి శాస్త్రజన్యం శేషత్వ జ్ఞానం సర్వస్యాపి కారణ మన్యదేవ - ఇదంతు శేషత్వజ్ఞానం రక్షాభరసమర్పణ విశిష్ట వేషేణాంగ పంచకాన్వితత్వ వేషేణ చాంగిస్వరూపే ప్యన్వేతి- ఉపాయత్వవరణ గోప్తృత్వవరణయోశ్చ స్ఫుటఏవ భేదః- ఉపాయత్వస్య చేతనాచేతన సాధారణత్వాద్గోప్తృత్వస్య చేతనైకాంతత్వాత్ - అతస్త్రయాణామంగి స్వరూపానుప్రవిష్టానాం స్వస్వప్రతిసంబంధిభిరధికారగతాకించన్య శాస్త్రజన్య శేషత్వ జ్ఞాన గోప్తృత్వ వరణైస్సహ సౌహార్దమానుకూల్యం తదపేక్షయా ఏతాని భిన్నాని తేషాం తదానుకూల్యమితి యఃపశ్యతి సఏవపశ్యతి వేద - కుశల ఇత్యాహుః - సర్వలక్షణ వాక్యోపసంహారేణ నిష్పన్నమాచార్యాణామనుష్ఠాన ప్రయోగవాక్యమిదం - "న్యస్యామ్యకించనశ్శ్రీమన్ననుకూలోన్యవర్జితః । విశ్వాసప్రార్థనాపూర్వ మాత్మ రక్షా భరంత్వయి-

సా-సం — ప్రత్యవాయోఫలాలాభశ్చస్యాత్.ఏవమేకైక వైధుర్యే ద్వయోర్ద్వయోరప్యకించిత్కరతాద్వయోర్ద్వయోరపి వైధుర్యే ఏకైకస్యాపీతి త్రిష్వేకతర వైధుర్యేపి భగవాన్ ఫలాయ నోపాయాంతరస్థానే నివిశత ఇతి త్రయాణామపి స్వరూప ఫలనిక్షేపయోరివ అంగికోట్యన్వితత్వేన సౌహార్ద మభిప్రేత్యసూక్ష్మం యః పశ్యతి సపశ్యతీత్యనుగృహీతమ్ - పూర్వం ప్రమాణేషు భూయసాం న్యాయఉక్తః-సంప్రదాయేపి భూయసాం

మూ—ఇప్పడి అంగపంచక సంపన్నమానఆత్మరక్షా భరన్యాసమే ప్రపత్తి శాస్త్రమెల్లాత్తిలుమ్ప్రధానవిధేయ మెన్నుశ్రీవిష్ణుచిత్తవాదిహంసాంబువాహవరదాచార్యాదికళ్ సంగ్రహిత్తార్కళ్ - ఇవ్విడత్తిలేశిలర్ శాస్త్రార్థ తత్త్వమ్ తెళిన్దపోతే శేషత్వానుసంధానమ్ పణ్ణినాననో ? ‚‚స్వోజ్జీవనేచ్ఛాయదితేస్వసత్తాయాంస్పృహాయది। ఆత్మదాస్యంహరేస్స్వామ్యం స్వభావంచ సదాస్మర,, ఎన్గిఱవుమ్ పరమ పురుషార్థ తదుపాయఙ్గళై వేణ్డియిరున్దాయాకిల్ నీ దాసనాయ్ ఈశ్వరన్ స్వామియాయిరుక్కిఱతు స్వభావసిద్ధ మెన్నుతత్త్వత్తిల్ తెళివోడే

సా-దీ— మఱ్ఱవనైనై - శ్రీవిష్ణుచిత్తర్, ఎఙ్గళాழ்వార్- వాదిహంసాంబువాహర్, అప్పుళ్ళార్. వరదాచార్యర్, నడాతూర్ పెరియమ్మాళ్ - ఇని శేషత్వజ్ఞానమాత్రమే ప్రపత్తియెన్నుమ్ పక్షత్తై అనూద్య పరిహరిక్కిఱార్ - ఇవ్విడ త్తిలే శిలరిత్యాదియాల్ -

సా-స్వా —గోప్తృత్వ వరణాదిక ఙ్గళ్ మానాలుమ్ ఉపాయత్వ ప్రార్థనై అఙ్గి యెన్నుమ్, అఙ్గైక దేశమెన్నుమ్, షష్ఠాఙ్గ మెన్నుమ్, శిలర్ శొల్లు కైయాలే ఇతు సంప్రదాయవిరుద్ధమన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి - సత్సంప్రదాయ మూల మాకైయాలే అఙ్గ పంచకాన్విత భరన్యాసమే ప్రపత్తిశాస్త్రార్థ మెన్ను కరుత్తు - శ్రీవిష్ణు చిత్తర్, శ్రీభాష్య కారరుక్కు ప్రశిష్య రాయ్ప్పెరియ అమ్మాళుక్కు ఆచార్యరాన ఎఙ్గళాழ்వార్. వాదిహ సాంబువా హర్, అప్పుళ్ళార్, వరదా చార్యర్, పెరియ మ్మాళ్- ఆది శబ్దేన శ్రీపరాశర భట్టార్యాది గ్రహణమ్. ఇని శాస్త్రజన్య శేషత్వ జ్ఞానమొఴియ విధేయమాయిరు జ్ఞానమిల్లై యెన్కిఱ పక్షత్తై అనువదిక్కిఱార్- ఇవ్విడ త్తిలే శిల రితి - శేషత్వ త్తైళినాలుమ్ స్వోజ్జీవనేత్యాదినా దాసత్వ స్వామి త్వాను సంధా నాతిరిక్తమాక విధేయ మిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - స్వోజ్జీవనేతి - ఇన్నవచన త్తుక్కు పూర్వ పక్షానుగుణ మాక వర్థ మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పరమ. పురుషార్థేతి. ఇన్త వచనత్తిల్ స్వోజ్జీవనేచ్ఛా పదమ్ పరమ పురుషార్థ రుచిపర మెన్నుమ్, స్వసత్తా పదమ్ తదుపాయ పర మెన్ను కరుత్తు - చకారత్తై స్వా మ్యంచ ఎన్కిఱ విడత్తిలే యన్వయిప్పతు - ఇత్తై

సా-ప్ర— అంగ పంచకే త్యాదినా - సంగ్రహిత్తారకళ్, ప్రపన్న పారిజాతాది ప్రబంధే ష్విత్యర్థః - ఏవం భరన్యాస స్వరూప విషయ వ్యామోహం నివర్త్య తస్య కర్తవ్యత్వ విషయ వ్యామోహం నివర్తయితు మస్యా నపేక్షితత్వం వదతాం పక్షం సోపపత్తిక మనువదతి - ఇవ్విడత్తిలే ఇత్యా దినా - స్వోజ్జీవనేతి - ఉజ్జీవనం, ఉత్కర్షేణ జీవనం- శేష భూతస్య శేష్యతిశయోత్పాదనపూర్వకంజీవనం-కైంకర్యరూప

సా-వి— ఏవంస్వరూపవిషయశంకాః పరిహృత్యకర్తవ్యత్వవిషయశంకాంపరిహర్తుం కేషాంచిత్పక్షమనువదతి - ఇవ్విడత్తిలే ఇత్యాదినా - తెళిన్దపోతే, జ్ఞాన సమయ ఏవ - పణ్ణినాననో, కృతవాన్నకిం - వేణ్డియిరున్దాయాకిల్, అపేక్షైవతిష్ఠసిచేత్- తత్త్వత్తిల్ తెళివోడే, తత్త్వజ్ఞానేనవర్తస్వ-

సా-సం— న్యాయోస్మత్పక్షేస్మిత్యాహ. ఇప్పడీతి - అథశేషత్వజ్ఞాన వ్యతిరేకేణభరసమర్పణస్యవిధేయత్వమనభ్యుప గచ్ఛతాం మతందూషయితు మనువదతి. ఇవ్విడత్తిలేఇతి- అంగినిర్ధారణ ప్రస్తావఇత్యర్థః- ఉజ్జీవనం, సంసారోన్మోచనం - సత్తా, మోక్షోపాయ జ్ఞానవత్తా - తస్యాంస్పృహా, జ్ఞాన వాన్ భూయాసమితిరూపా. స్వస్వభావభూతందాస్యం-పరస్వభావభూతంస్వామ్యంచయావచ్ఛరీరపాతంస్మరేత్యర్థః

మూ— వతిగా యెన్నపడి యన్నో ? అనాల్ (ఆకైయాల్) ఇప్పో తుఅత్మసమర్పణమెన్నోరుపిధేయముణ్డావె న్నుశొల్లువర్కళ్-ఇ(అ)ఘువుమ్ వాక్యజన్యజ్ఞానమాత్రత్తాలే మోక్షమెన్నై-షోలేఅనాదరణీయమ్. ‹‹జితకౌస్తుభచౌర్యస్య సమ్రాజస్సర్వపాప్మనామ్ ।

సా-దీ—అవిధేయజ్ఞానవాద త్తిలుపాసనవిధి వైయర్థ్యమ్పోలిజ్ఞప్రప త్తివిధివైయర్థ్యమ్ వరుమెన్నై - స్వర క్షా భరన్యాసమే ఆత్మాపహార పాపత్తుక్కు ప్రాయశ్చిత్తత్వేన శాస్త్రత్తిల్ విధిక్క ప్పట్టత్తు, శేషత్వ జ్ఞానమాత్ర మన్ఱు, ఎన్ఱు మివ్వర్థద్వయత్తై కారికాద్వయత్తాల్ సంగ్రహిత్తు క్కాట్టుకిరార్ - జితేత్యాది- జితకౌస్తుభచౌర్యస్య, కౌస్తుభ చౌర్యత్తిలు మధికమాన వెన్నై. సర్వపాప్మనాం సమ్రాజః,

సా-స్వా—నిరాకరిక్కిరార్ . జితేతి-జితం, కర్తరిక్తః-జితంకౌస్తుభచౌర్యంయస్య- స్వాత్మచౌర్యమేవస్వా త్మాధిష్ఠాతృశ్రీకౌస్తుభచౌర్యతయానిగీర్యకౌస్తుభచౌర్యమ్పణ్ణినతాపమిల్లామల్ జిత మస్మాభిరేస్తుహృష్టమ నస్కతాజనకత్వమేవజితత్వమెన్నపడి-తస్యపుంసః- అతఏవసర్వపాప్మనాంసమ్రాజః,శ్రేష్ఠస్య- ఆత్మాపహారవిశే షణమ్-‹‹కింతేననకృతంపాపంచోరేణాత్మాపహారిణా,, ఎన్నతిరే- యద్వా, జితంకౌస్తుభ చౌర్యంయేన.కౌ స్తుభచౌర్యాధికస్వాత్మచౌర్యస్యేత్యర్థః-పుంసః-ఆత్మాపహారస్యనిష్కృతిః ప్రాయశ్చిత్తత్వేనస్వభరార్పణం

సా-ప్ర—పురుషార్థ వైశిష్ట్యేనజీవనమిత్యర్థః- ఏవమనూదిత వ్యామోహ నివర్తన ప్రకారమాహ - అ తువు మిత్యాదినా - సంబంధ జ్ఞాన మాత్రస్య మోక్ష హేతుత్వే శాస్త్రశ్రవణవేళాయామేవ తస్యసిద్ధత్వా ‹‹ద్బుద్ధేః క్షేమప్రాపణం తచ్ఛాస్త్రైర్విప్రతిషిద్ధం,బుద్ధే చేత్ క్షేమప్రాపణమిహైవదుఃఖమనోపలభేత్,, త్యుక్త వాక్యజన్య జ్ఞాన మోక్షహేతుత్వ బాధవత్సంబంధ జ్ఞానోత్తరక్షణ ఏవ మోక్షప్రసంగేన ప్రత్యక్షా ది బాధాత్తద నుపపన్న మితి భావః . గర్భ దాసేన రత్నాదావపహృతే స్వామినాతస్మిన్ జ్ఞాతే తత్పునః ప్రదాయక్షామణాకరణేసంబంధానుసంధానేపిదండఏవయథాస్యాత్తథాఆత్మాపహారనిమిత్తనిగ్రహనివృత్త్యై విహితభరన్యాసాననుష్ఠానే సంసారనివృత్తిరేవనస్యాదిత్యభిప్రయన్నాహ- జితకౌస్తుభ చౌర్యస్యేత్యాదినా.

సా-వి— ఎన్నపడియన్నో,ఏతావన్మాత్రంనకిం-కర్తవ్యోపాయానుష్ఠానపరంనభవతిఖల్విత్యర్థః-గర్భదా సేనరత్నాదావపహృతే స్వామినా తస్మిన్ జ్ఞాతే తత్పునఃప్రదాయ క్షామణాకరణేసంబంధానుసంధానేపి దండఏవ యథాస్యాత్తథాత్రాపి భర సమర్పణాకరణే సంబంధ మాత్రానుసంధానే దండ ఏవ స్యాత్ - యద్యప్యత్రాపి సంబంధాను సంధానం అహమాత్మా త్వైవ నమమే త్యాకారకం స్వరూప సమర్పణం భ వతి - తథాపి సాంగ భరన్యాసాత్మకం నభవతీతిఆత్మాపహారనిమిత్తనిగ్రహనివృత్తిహేతుత్వేనచోదితస్యత స్యాకరణే నిగ్రహ నివృత్తి ర్నస్యాదిత్యభిప్రాయేణాహ - జితేతి - జితంకౌస్తుభచౌర్యంయేనస తథోక్తః- తస్య- కౌస్తుభాదపి జీవస్యకైంకర్య కారిత్వే నానందావహత్వాత్తదపహారః కౌస్తుభాపహారాదధిక ఇ తి భావః. ఆత్మాపహారో నామ, అహంమమేతి జ్ఞానం ‹‹కింతేన నకృతంపాపంచోరేణాత్మాపహారిణా,,తి

సా-సం— అనాదరణీయతా బీజం సంగృహ్ణాతి - జితేతి - నిరతిశయ భోగ్యత్వేన బ్రహ్మాను భవితృత్వ ప్ర త్యక్త్వాభ్యాం కౌస్తుభాద ప్యుత్కృష్టమాత్మానం అహమ్మమేతియో అపహరతి సకౌస్తుభ చోరాదప్యధిక ఇతి జిత కౌస్తుభ చౌర్యః . తస్య - సర్వ పాప్మనాం, మహాపాతకి నామపి . సమ్రాజః, అధిపతేః . యోయ

సూ — శిష్టం హ్యాత్మాపహారస్య నిష్కృతిః స్వభరార్పణమ్ । పరశేషత్వధీమాత్ర మధికారివిశేషణమ్ ॥

సా-దీ — సర్వపాపజ్ఞులకు అధిరాజనాన వాత్మాపహారత్తుకు - ఆత్మాపహారమాపత్తు, తన్నై స్వతంత్రనాకనినైక్కై - స్వభరార్పణం, స్వరక్షాభరసమర్పణమే నిష్కృతిః ఎన్నుపదిష్టమ్ - పరగతి భగవ

సా-స్వా — శిష్టం, విహిత మిత్యర్థః. యద్వా, జితం కౌస్తుభ చౌర్యం యస్య కౌస్తుభచౌర్యాపహర్తస్య సర్వపాపశ్రేష్ఠస్యాత్మాపహారస్యేత్యన్వయః . అస్మిన్ పక్షే పుంసఇతి పదమధ్యాహార్యం - అన్యథా స్వభరార్పణమిత్యన్వయః - “మామేకం శరణం వ్రజ” ఎన్ఱు విధివిరోధమిఱు వరుమెన్ఱు కరుత్తు . ఆత్మదాస్యమితి ప్రమాణవిరోధమ్ వారాణో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పరశేషత్వేతి- శాస్త్రజన్యపరశేషత్వ

సా-ప్ర — భరన్యాసాత్ప్రతిబంధ నివృత్తిశ్చేచ్ఛేషత్వ జ్ఞాన వైయర్థ్యం స్యాదిత్యత్రాహ - పరశేషత్వేతి- కామ్యమానభగవ దనుభవస్య కైంకర్య పర్యంతత్వ రూప విశేషణే భవిష్యదాత్మాపహారోత్థ ప్రతిబంధకస్య

సా-వి — సర్వపాపాధికత్వాత్ - సర్వపాప్మనాం, సర్వపాపానాం - సంమ్రాజః, అధిరాజస్య - ఉత్తమస్యేతి - ద్వయమప్యాత్మాపహార విశేషణం - ఆత్మాపహారస్య నిష్కృతిర్నివర్తకం స్వభరార్పణం - శిష్టం విహితం జీవస్యేతి శేషః - యద్వా “జిజయ” ఇత్యస్మాద్ధాతోః కర్మణి క్తప్రత్యయః - జీవః కౌస్తుభత్వేనాధ్యవసితః - జితం సర్వోత్కృష్టం కౌస్తుభ చౌర్యమాత్మాపహార చౌర్యం యస్య సతథోక్తః - అతఏవ సర్వపాప్మనాం సమస్తపాపవతాం సంమ్రాజో మూర్ధాభిషిక్తస్య సమ్బంధినః ఆత్మాపహారస్య నిష్కృతిః స్వభరార్పణం శిష్టమితి - యథా మహారాజభార్యాహరణే రత్నాపహృతేన తత్ప్రత్యర్పణ మాత్రేణైవ నిగ్రహ నివృత్తిః - కింతు తస్య సర్వస్వ హరణేన - తద్వదత్రన కేవల మాత్మసమర్పణ రూప శేషత్వ జ్ఞానేనైవ నిగ్రహ నివృత్తిః - కింత్వాత్మీయ భరసమర్పణేనేతి ధ్వనితం - భక్తానాంతు సమర్థత్వా దాత్మప్రత్యర్పణ పూర్వకం నిరంతర భజనం ఆతురస్య క్షీరసేవన మివ ప్రాయశ్చిత్తం విహితం - ఇతరేత్వశక్తత్వాత్ - రాజాభరణ మపహృత్య వేశ్యాధీనం కుర్వతో రాజకుమారస్య పునః ప్రత్యాహరణ పూర్వకం రాజ్ఞా నిర్వ్యాపారం స్వసన్నిధౌ స్థాపన మివ అకించనస్యాత్మప్రత్యర్పణ పూర్వకం స్వయత్న నివృత్తిపర్యంత రక్షాభరార్పణం కృపా విశిష్టతయా తదీయ దైన్యానురోధేన ప్రాయశ్చిత్తం విహితమితి వివేకః- అతోఽవశ్యం నిగ్రహ నివృత్త్యర్థం భరార్పణం కర్తవ్యమితి తాత్పర్యం - నను కృపా విశిష్టత్వే తదపి కిమర్థం విధేయమితి చేన్న - వైషమ్యప్రసంగాత్ వ్యాజస్యాపేక్షణీయత్వాదితి సకించిదేతత్ - తర్హి శేషత్వజ్ఞానస్య శాస్త్రమూలకస్య కింప్రయోజన మిత్యత ఆహ - పరశేషత్వేతి - అధికారి విశేషణమితి - శేషత్వజ్ఞానాభావే ఉపాయప్రవృత్త్యసంభవాదితిభావః.

సా-సం — మాత్మాపహార స్యస్య- ఆత్మాపహారోఽత్రస్వపరాత్మత త్వాన్యథాజ్ఞాన విపరీత జ్ఞాన రూపః తస్య నిష్కృతిరితి, ప్రాయశ్చిత్తమితి- స్వభరార్పణం హి శిష్టం, విహితం - స్వాత్మనో రక్షా భరస్యఫలస్య చార్పణం హి “మామేకం శరణం వ్రజ” ఇత్యాదినా శిష్టమిత్యర్థః - ఏవంచ శేషత్వ జ్ఞానమాత్రస్య నిష్కృతిత్వే వ్రజేతి విధానానుపపత్తిరేవ తన్మతానాదరణీయత్వే బీజమితిభావః - నన్వేవం “స్వోజ్జీవనేచ్ఛా” ఇత్యాదిశాస్త్రవ్యాకోపస్స్యాదిత్యత్రాహ- పరేతి- మాత్రపదేనభరన్యాసాదివినాకృతత్వం వివక్షితం- భక్తౌభరన్యాసే చాధికారిణాం నిత్య కైంకర్యకామనా స్వర్గాదికామనా వద్యాగాద్యధికారిణ స్సకాశా

మూ— పశ్చాదాత్మాపహారస్య నిరోధాయచ కల్పతె ॥ శేషత్వాది విశిష్టమానఆత్మ తత్త్వత్తై శాస్త్రత్తాలే తెళిన్తపనుక్కు అధికార విశేషత్తోడుమ్, పరికర విశేషత్తోడుమ్, ఫలసంకల్ప విశేషత్తోడుమ్, కూడిన శేషత్వ ప్రతిసంధానగర్భమాన స్వరక్షాభరన్యాసమిరే అనాద్యపరాధమూల నిగ్రహనివృత్తిక్కు ఉపాయమాక విధికప్పడుకిర ఆత్మసమర్పణమ్ -

సా.దీ— చ్ఛేషత్వజ్ఞానమ్ప్రపత్తికర్తుః పూర్వంతదధికారకోటినివిష్టమాయ్ పశ్చాదాత్మాపహారాదిదోషమ్ వారాహైక్కు మురుప్పాయ్ - ఆదిమకారికైయినుడైయ వర్థత్తై విశదీకరిక్కిరార్ - శేషత్వాదీతి

సా-స్వా—ధీమాత్రమధికార కోటినివిష్టంసత్పశ్చాదాత్మాప హారస్య భర న్యాస నిష్పత్తి ద్వారా నిరోధాయచ ప్రభవతి ఎన్నపడి - ఇప్పడి శేషత్వ జ్ఞాన మధి కార కోటి నివిష్టం సదుప కారక మెన్నాల్ ‹‹ అన్నైవతు మంత్రేణ స్వాత్మానం మయినిక్షిపేత్ ,, ఎన్ను అంగితయా ఆత్మసమర్పణ విధి విరోధియాతో ? ఎన్న ఉక్తి కారికైయై వివరిక్కిరార్ - శేషత్వాదీతి - అధికారేతి - ఆకించన్యాద్యధికారత్తోడుమెన్నపడి- పరికరేతి- అనుకూల్య సంకల్పాదిపరికర త్తోడుమెన్నపడి- సంకల్ప విశేషేతి- మోక్షరూప పరమపురుషార్థ సంకల్ప త్తోడుమెన్నపడి. శేషత్వేతి. ‹‹ తేన సంరక్ష్యమాణస్య ఫలేస్వామ్య వియుక్తతా । కేశవార్పణ

సా-ప్ర—శేషత్వ జ్ఞానముపయుక్త మిత్యర్థః- నను ‹‹స్వాత్మానంమయినిక్షిపేత్-మయినిక్షిప్తం కర్తవ్యః కృతకృత్యోభవిష్యతి,, త్యాత్మసమర్పణస్యైవ సమస్తప్రతిబంధక నివర్తకత్వోక్తేః కథంభరసమర్పణస్య ప్రతిబంధకనివర్తకత్వోక్తి రిత్యత్ర ‹‹ఆత్మాత్మీయ భరన్యాసో హ్యాత్మ నిక్షేప ఉచ్యతే,, ఇత్యాది ప్రమాణాంతరాను గుణ్యాత్సమస్తప్రతిబంధకనివర్తకతయోక్తాత్మనిక్షేపో భర సమర్పణ మేవేత్యాహ- శేషత్వాదివిశిష్టమానేత్యాదినా-అధికారవిశేషత్తోడుమితి- ఆకించన్యరూపాధికారవిశేషేణేత్యర్థః- ఫలసంకల్పవిశేషత్తోడుమితి-భరన్యాసఫలంభగవతేపి వేతిసంకల్పవిశేషేణేత్యర్థః-విధికప్పడుకిరేతి- ‹‹ముముక్షుర్వైశరణమహంప్రపద్యే-

సా-వి— నన్వాత్మాపహారస్య ప్రాయశ్చిత్తమాత్మ సమర్పణం - తచ్చ శేషత్వాది జ్ఞానమేవేతి- తథాపికథం విధేయత్వం జ్ఞానస్య పురుషకృత్య సాధ్యత్వా దిత్యతఆహ - శేషత్వాదీతి- అధికార విశేషత్తోడు,ఆకించన్యేన సహేత్యర్థః- యాగస్యజ్ఞానరూపత్వేపితస్యాంగవిశిష్టవేషేణకృతిసాధ్యత్వాద్విధేయత్వవ దుపాసనస్య

సా-సం—ద్విశేషయతిత్యధి కారవిశేషకమిత్యుక్తం-పశ్చాత్,భరన్యాసానంతరం- నిరోధాయ, అనుత్పాదాయ - కల్పతే, సమర్థం భవతి. తథాచ శేషత్వ జ్ఞానస్యోపాయత్వాధికార సంపాదనంపశ్చాదాత్మాపహారాద్యపరాధస్య నిరోధనం చేతిద్వయం ప్రయోజన మితిన తత్పర శాస్త్ర వ్యాకోప ఇతి భావః - సంగ్రహీతం వివృణోతి - శేషత్వాదీతి - ఆదిశబ్దేన పరతంత్రత్వ స్వయం ప్రకాశత్వ నిత్యత్వాది ముముక్షువేద్యాకారవర్గసంగ్రహః- శాస్త్రత్తాలే తెళిన్తవనుకిరిత్యనేనావిధేయత్వం శేషత్వజ్ఞానస్యసూచితం.ప్రపత్తేరపి తస్వదవిధేయత్వ శంకా వారణాయాహ - అధికారేత్యాదినా - అధికార విశేషః, ఆకించన్యానన్యగతిత్వ రూపః - పరికర విశేషః, అనుకూల్య సంకల్పాది సాత్త్వికత్యాగశ్చ- ఫలసంకల్ప విశేషః,స్వాభీష్టకాలే మోక్షోమేభూయా దిత్యాదిః. ఆత్మసమర్పణస్య శేషత్వప్రతిసంధాన రూపత్వాచ్ఛేషత్వ ప్రతిసంధాన గర్భమానేత్యుక్తిః - భరన్యాసమిరేణితి - అన్వర్థైక శబ్దాను విధరణ శబ్దోపశ్లిష్టక్రియాభిధాన

మూ— తత్వజ్ఞానత్తాలే మోక్షమెన్కిఱ వితువుమ్ *ఒరుఉపాయానుష్ఠానత్తై మున్నిట్టెన్ను నిఱమ్ ''భజస్వ- మామేకం శరణం వ్రజ,, ఇత్యాదివిధిబలప్రాప్తమ్- జ్ఞానాన్మోక్షోపదేశే(శో)హి తత్పూర్వోపాసనాదినా ।

సా-దీ— తత్వజ్ఞానాన్మోక్షమెన్నైయాలే శాస్త్రజన్య శేషత్వస్వరూపజ్ఞానమాత్రేణ మోక్షమాకవేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- తత్వజ్ఞానత్తాలేఇత్యాది - ఇతు శాస్త్రజన్య తత్వజ్ఞానమాకిల్ ఉపాయవిశేషానుష్ఠానద్వారా మోక్షకారణమెన్నప్పడియామ్ - అల్లవాకిల్ భక్తిప్రపత్తి శాస్త్ర వైయర్థ్యమ్ వరుమెన్ను కరుత్తు- జ్ఞానాన్మోక్షః ఎన్కిఱవచనత్తిన్ తాత్పర్యత్తై కాట్టికైయాల్ సంగ్రహిక్కిఱార్-జ్ఞానాన్మోక్షేతి-తత్పూర్వో

సా-స్వా—పర్యంతాస్యాత్మ నిక్షేప ఉచ్యతే ,, ఇత్యాది ప్రమాణబలత్తాలే ఎన్నపడి - తత్వజ్ఞానాన్మోక్షః ఎన్ను శాస్త్రఙ్గళిలే ప్రతిపాదిక్కైయాలే శాస్త్రజన్య శేషత్వజ్ఞానాన్మోక్షమెన్న వేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - తత్వజ్ఞానేతి . తత్వజ్ఞానాన్మోక్షమెన్కిఱ విడత్తిలే తత్వజ్ఞాన శబ్దమ్ శాస్త్రజన్య జ్ఞానపరమాకిల్ విధివిరోధత్తాలే భక్త్యాది ద్వారా మోక్షహేతుత్వపరమెన్నుకరుత్తు. పరంపరాసాధనత్వపరత్వే శబ్దస్వారస్య భంగమ్ వారాతో ? ఎన్ను యోజనాంతరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ . జ్ఞానాదితి-అత్ర ఉపదేశఇతి సప్తమ్యంతఃపాఠః - తత్పూర్వోపాసనాదినా, భజస్వేత్యాది విధ్యనుసారేణ మోక్షఇతివా-

సా-ప్ర— ఓమిత్యాత్మానం యుంజీత - బ్రహ్మణో మహిమానమాప్నోతి - మామేకం శరణం వ్రజ . అహంత్వా సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి ,, త్యాదిషు సమస్తప్రతిబంధక నివర్తకతయాచ విధీయమానమిత్యర్థః . నను '' జ్ఞాత్వాదేవం ముచ్యతే సర్వపాశైః - బ్రహ్మవేద బ్రహ్మైవ భవతి ,, త్యాదిభి జ్ఞానమాత్రాన్మోక్షోక్తైః శేషత్వ జ్ఞానవ్యతిరేకేణ భరన్యాసో నపేక్షిత ఇత్యత్ర ఉపాసనాదిద్వారా హేతుత్వాభిప్రాయేణవా, జ్ఞానవాచి శబ్దస్యోపాసనాదిరూపజ్ఞానపరత్వాద్వా, తథోక్తిరన్యథోపాసన భరన్యాస విధి వైయర్థ్య మిత్యభిప్రయన్నాహ. తత్వజ్ఞానేత్యాదినా. ఏవం శేషత్వజ్ఞానమాత్రస్య

సా-వి— జ్ఞానరూపత్వేపి స్వాంగవిశిష్టవేషేణ విధేయత్వవదాత్మసమర్పణస్యాపి విధేయత్వం సంభవతి - సంబంధజ్ఞానమాత్రస్యతు ''దాసభూతాస్స్వతస్సర్వే హ్యాత్మానః పరమాత్మన,, ఇత్యాదివాక్యశ్రవణమాత్రసాధ్యత్వేన కృత్యసాధ్యత్వా ద్విధేయత్వంనసంభవతీతి,,ఆత్మానం యుంజీత - ఆత్మానంమయి నిక్షిపేత్,, ఇతి ప్రపత్తివిధి విధేయత్వం నాస్తీతి వైషమ్యమితి భావః - ''పృథగాత్మానం ప్రేరితారంచమత్వా - భోక్తా భోగ్యం ప్రేరితారంచమత్వా - జుష్టస్తతస్తేనామృతత్వమేతి,, త్యుక్తం తత్వజ్ఞానస్య మోక్షసాధనత్వం భజస్వేత్యాది విహితోపాసనాది ద్వారైవ- అన్యథా తద్విధి వైయర్థ్యాత్- ''అనువిద్యవిజానాతి- విజ్ఞాయప్రజ్ఞాంకుర్వీతే,, త్యాదివిశిష్యవిధానాచ్చసంబంధ జ్ఞానస్యనసాక్షాన్మోక్షహేతుత్వమిత్యభిప్రయేణాహ. తత్వజ్ఞానత్తాలేఇతి.జ్ఞానాన్మోక్షఇత్యస్య ద్వేధాప్యుపపత్తిమాహ-జ్ఞానాన్మోక్షోపదేశోహీతి.

సా-సం—నైరర్థక్యమితిభావః-నను ''బ్రహ్మవిదాప్నోతిపరం- క్షేత్రజ్ఞస్యేశ్వరజ్ఞానా,,దిత్యాదీనాంకాగతి రిత్యత్రాహ - తత్వజ్ఞానత్తాలేఇతి. అన్యథా జ్ఞానవిశేషవిధాయకానాం నిరర్థకతాస్యాదిత్యర్థః- నను''జ్ఞాత్వాదేవ,, మిత్యాద్యుపదేశసద్భావాచ్ఛేషత్వజ్ఞానమేవాలం మోక్షాయేత్యత్రాహ . జ్ఞానాదితి. ద్వారద్వారిభావేన నిర్వాహే మోక్షకారణత్వంశాస్త్రజన్యజ్ఞానస్యైవాయాతమితి యోమనుతేతం

మూ — ఉపాసనాదిరూపాద్వాజ్ఞానాన్మోక్షోపి వివక్షితః ॥ శాస్త్రజన్యమాన శేషత్వజ్ఞానమాత్రంనివృత్తిధర్మ ఙ్గళాన న్యాసోపాసనాదికళెల్లాఙ్కుమ్ పొదువాయిరుక్కుమ్- శేషవృత్తిరూపమాన కైఙ్కర్యత్తై ముముక్షువుక్కు పురుషార్థమాక్కైయాలే శేషత్వానుసన్ధానమోక్షోపాయమ్ అనుష్ఠిక్కై - ఘటియాది -

సా-దీ — పాసనాదినా, జ్ఞానపూర్వకోపాసనాదియాలే మోక్షమెన్నుమ్ - ఉపాసనాదిరూపాద్వాజ్ఞానాత్ - జ్ఞానశబ్దత్తాలుపాసనాదిరూపజ్ఞానవిశేషమ్ వివక్షితమాతలామ్ . కించ శేషత్వజ్ఞానమాత్రమ్ నివృత్తిధర్మఙ్గళెల్లాత్తుక్కుమ్ పొదువాకైయాల్ సాక్షాన్మోక్షోపాయమాకమాట్టాతెన్నుభావమ్ - ఇత్తై యేయుపపాదిక్కిఱార్ - శేషవృత్తీత్యాది - శేషత్వజ్ఞానాభావత్తిల్ శేషవృత్తిరూపఫలజ్ఞానమిల్లామైయాకైయాల్ మోక్షోపాయానుష్ఠానం ఘటియాతు ఎన్ఱు కరుత్తు - నను శేషత్వజ్ఞానమిల్లామలుమ్ నివృత్తి

సా-స్వా — తత్త్వజ్ఞానపరస్య సామాన్యపదస్యఉపాసనాది జ్ఞానపరత్వమంగీకృత్య ఉపాసనాదిరూపత త్త్వజ్ఞానాన్మోక్ష ఇతివా వివక్షితోర్థః ఇతి భావః - ఆనాలుమ్ «స్వోజ్జీవనేచ్ఛాయదితే,, ఎన్కిఱ వచనత్తిలే శేషత్వజ్ఞానమేమోక్షహేతువెన్ఱు తోన్ఱుకైయాలే అతు పాసనాదికళిలే శేషత్వజ్ఞానమనుపయుక్తమాకైయాలే తద్ద్వారా మోక్షహేతుత్వపరమెన్ఱు కొళ్ళవొణ్ణామైయాలే సాక్షాన్మోక్షహేతు శేషత్వజ్ఞానమెన్ఱు అంగీకరిక్క వేణ్డావో ? ఎన్న అన్తవచనం శాస్త్రజన్యజ్ఞానపరమో ? విధేయజ్ఞాన పరమో ? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ - శాస్త్రేతి - నివృత్తీతి - సాత్వికత్యాగయుక్తధర్మమే నివృత్తిధర్మమాకైయాలే శేషత్వజ్ఞానమూల సాత్వికత్యాగమ్ శేషత్వజ్ఞానసాపేక్షమెన్ఱు కరుత్తు - ఫలాభిసంధిరహితధర్మత్వం నివృత్తిధర్మత్వమాకిల్ శేషత్వజ్ఞానముపాసనాదావుపయుక్తమాకక్కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - శేషవృత్తీతి - కింకరవృత్తిరూపపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం సంకల్పిత్తు తదుపాయానుష్ఠానం ఘటియాతెన్ఱుకరుత్తు - ఇప్పడి శేషత్వజ్ఞానముపాసనాది ద్వారా మోక్షహేతురిత్యేతత్పరంస్వోజ్జీవనేత్యాదివచనమెన్ఱిల్ శేషత్వజ్ఞానమన్ఱిక్కే «స్వల్పమప్యస్య

సా-ప్ర — మోక్షహేతుత్వే ప్రత్యక్షబాధంసాంగమోక్షోపాయవిధివైయర్థ్యంచోక్త్వా తస్య నివృత్తిధర్మమాత్రసాధారణ్యాచ్చ నప్రపత్తిత్వమిత్యాహ - శాస్త్రజన్యమానేత్యాదినా - నివృత్తిధర్మేషు ముముక్షూణామేవ ప్రవృత్తేః కైంకర్యపర్యంతమోక్షేచ్ఛాయాశ్చ విశేషణభూతకింకరత్వజ్ఞానసాపేక్షత్వాచ్ఛేషత్వజ్ఞానం కర్మయోగాది నివృత్తిధర్మమాత్రసాధారణమిత్యర్థః - నను శేషత్వజ్ఞానాభావేపి దేశవాసనామకీర్తనాదేరనుష్ఠానేక్రమేణభక్తిద్వారా మోక్షస్స్యాదితిన శేషత్వజ్ఞానస్యభక్తిసాధారణ్యా

సా-వి — తత్పూర్వోపాసనాదినా. జ్ఞానపూర్వకోపాసనాదినా, ఉపాసనాదిత్యాదిశబ్దేన ప్రపత్తి సంగ్రహః - ఉపాసనాత్మకజ్ఞానాద్వేతి ద్వేధా వ్యుపపత్తిరితి భావః - శేషత్వజ్ఞానస్యోభయోరుపకారకత్వమాహ - శాస్త్రజన్యేతి - తదుపయోగప్రకారమాహ - శేషత్వవృత్తిరూపమానేతి.

సా-సం — ప్రతిన్యాయానుగృహీతం నిర్వాహమాహ. ఉపాసనాదీతి. తర్హ్యుపాసనాదిభిరేవ పరమపురుషార్థసిద్ధౌ కిమిహ శేషత్వజ్ఞానగర్భతోక్తిరిత్యత్రాహ- శాస్త్రేతి. అనేనోపకృతిః కా ? యేన నివృత్తిధర్మత్వప్రయుక్తతాస్యాదిత్యత్రాహ - శేషవృత్తీతి - అన్వయవ్యతిరేకవ్యభిచారం పరిహరతి.

మూ— శేషత్వజ్ఞాన మన్తికే్కెా మోక్షార్థమాక విధిత్త ధర్మఙ్గళై అనుష్ఠిత్తావాకిలుమ్ ఇద్ధర్మఙ్గళ్ తానే శేషత్వ జ్ఞానత్తైయుమ్ ఉణ్డాక్కి పూర్ణానుష్ఠాన ముఖత్తాలే యిరే మోక్షహేతువావతు - ఆకై యాల్ ఇఙ్గు విధేయమాన సమర్పణమ్ శేషత్వ జ్ఞాన మాత్ర మన్ఱు - మత్తెన్నిల్ శేషత్వ జ్ఞానాది యుక్తమాన స్వరక్షా భరన్యాసమ్ - వాక్యమాత్రేణ సిద్ధత్వాత్ సిద్ధోపాయ ఇత్యుచ్యతే।

సా-దీ— ధర్మానుష్ఠానత్తిల్ఎన్నా మెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శేషత్వజ్ఞానమెన్ఱుతుడఙ్గి - శేషత్వజ్ఞానాదిమూలమాన స్వరక్షా భరసమర్పణమే ప్రపత్తిశబ్దార్థ మెన్ను మత్తై నిగమిక్కిరార్. - ఆకైయా లిత్యాది - భగవత్యుపాయత్వ జ్ఞానమాత్ర మేవ ప్రపత్తిః - అతువుమ్ శరణశబ్దయుక్త వాక్యమాత్రత్తాల్ సిద్ధమాకైయాల్ సిద్ధోపాయ మెన్నప్పడు మెన్ను మర్థత్తై నిరసిక్కిరార్ - వాక్యమాత్రేణేతి -

సా-స్వా—ధర్మస్య త్రాయతే మహతోభయాత్,, ఎన్కిఱ పడియే మోక్షమెన్నుశొల్లు కిఱతు విరోధియాతో? శేషత్వ జ్ఞాన మఙ్గు పరంపరయా ప్యుపకారక మన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శేషత్వజ్ఞాన మన్తికే్కెా-ఇతి - ఇని “ ఆత్మానం మయినిక్షిపే ,, దిత్యాది విధ్యంతరాను సారత్తాలే శాస్త్రజన్య శేషత్వ జ్ఞాన విలక్షణ సమర్పణ రూప శేషత్వ జ్ఞానమాత్ర పరమెన్కిఱ ద్వితీయ పక్షత్తై నిరసిక్కిరార్ - ఆకైయా లితి - శాస్త్రాంతరాను సారత్తాలేయెన్నపడి - యద్వా నివృత్తి ధర్మఙ్గళాన ఎన్నతు మోక్షోపాయఙ్గళాన వెన్నపడి - అత్తైయు ముప పాదిక్కిరార్ - శేషవృత్తిరూప మానేతి- శేషత్వ జ్ఞానమన్తికే్కెా మోక్షార్థమాక విహిత ధర్మఙ్గళై యనుష్ఠిత్తాల్ పరంపరయాపి శేషత్వజ్ఞాన ముపకారకమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్. శేషత్వజ్ఞానమన్తికే్కెా ఇతి - మతాన్తరత్తై నిరసిక్కిరార్ - వాక్యమాత్రేణేతి - శాస్త్రే ప్రపత్తిరితి శ్రూయమాణః జ్ఞానవిశేషః వాక్యమాత్రేణ సిద్ధత్వాత్ కేవల వాక్యజన్య జ్ఞానరూపత్వాత్ - ఇహ, ప్రపత్తిశాస్త్రే - సిద్ధోపాయః, నతుకృతి సాధ్యోపాయ ఇత్యుచ్యత ఇతి వాదరీతిః -

సా-ప్ర—మిత్యత్రాహ - శేషత్వజ్ఞానమిత్యాది - ఉక్తం సంబంధ జ్ఞానస్య ప్రపత్తిత్వాభావం నిగమయతి-ఆకైయాలిత్యాదినా-ఏవంసంబంధజ్ఞానమాత్రాతిరిక్తప్రపత్తేఃకర్తవ్యత్వంప్రసాధ్యోపాయత్వా ద్వ్యవసాయాతిరేకేణాపిభరన్యాసస్యకర్తవ్యత్వంసాధయతి-వాక్యమాత్రేణేత్యాదినా- అనుష్ఠానంమాత్రపదవ్యావర్త్యం-

సా-వి— ఉపసంహరతి - ఆకైయాలితి - ఏవం శేషత్వజ్ఞాన మాత్రం ప్రపత్తిరితి పక్షం ప్రతిక్షిప్య ఉపాయత్వాధ్యవసాయ ఏవ ప్రపత్తిః - తస్యాఅపి కర్తవ్యతా నాస్తీతి పక్షం ప్రతిక్షిపతి - వాక్యమాత్రేణేతి - శరణ మితి వాక్య మాత్రేణసిద్ధత్వాదుపాయత్వాధ్యవసాయస్సిద్ధోపాయ ఇత్యుచ్యతాం

సా - సం — శేషత్వ జ్ఞానమన్తికే్కెా ఇతి - ప్రకృతే కిమిత్యత్రాహ - ఆకైయాలితి - శేషత్వజ్ఞానస్య అధికారి విశేషణత్వా దాకించన్యాను గుణోపాయస్యైవ విధాతు ముచితత్వాచ్చేత్యర్థః - అథ శేషత్వ జ్ఞానమేవ ప్రపత్తిరితి పర్యవసాన ఫలకం పక్షాంతర మప్యనూద్య ప్రతిక్షిపతి - వాక్యేతి - ఇహ, ప్రపత్తిశాస్త్రే - ప్రపత్తిస్సిద్ధోపాయ ఉచ్యతే - “ న్యాస ఇతి బ్రహ్మ ,, ఇతిన్యాస బ్రహ్మశబ్ద సామానాధికరణ్యాత్ తథోక్తిశ్చ వాక్యమాత్రేణ సిద్ధత్వస్య ద్వయోరప్య విశేషాత్ జ్ఞాన విషయక కృతి మంతరా వాక్య శ్రవణమాత్రేణైవో త్పన్నత్వం - ప్రకృతే బ్రహ్మణితుసిద్ధత్వం జ్ఞాన విషయక కృతి మంతరా వాక్య

మూ — ప్రపత్తిరితివాదోపివిధినాత్ర విహన్యతే।। శరణంవ్రజ,, ఎన్కిఱవితుఇమమర్థంజానీహి ఎన్కిఱమాత్రమాయ్ఒరు కర్తవ్యోపాయ విధిపర మన్ఱికే౯ మోక్షిన్ఱాలో ఎన్నిల్ ఇతు శబ్దస్వారస్య విరుద్ధమ్-

సా-దీ—అత్ర, ప్రపత్తౌ- వ్రజేతివిధినా- చరమశ్లోక త్తిఱ్విధితాత్పర్యాభావత్తై శంకికిఱా౯ర్ -శరణంవ్రజే త్యాది - శరణంవ్రజ, శరణమితి జానీహిఎన్నపడి-పరిహరిక్కిఱార్ -ఇతుశబ్దస్వారస్యేతి-లోట్టుక్కు-విధా

సా-స్వా—అత్ర,వ్రజేత్యాదౌ-విధినా, స్వరసతఃప్రతీయమానవిధిప్రత్యయేన-విహన్యతే,విరుధ్యతఇతికారకా ర్థః-వ్రజవెన్కిఱవితువిధిపరమన్ఱిక్కే-మాంశరణం జానీహీత్యేతదర్థపరమానాల్ వాక్యజన్యజ్ఞానమాత్రమ్ప్ర పత్తిశబ్దార్థ మాకిలామే ? ఎన్న వరుళి చ్చేయ్కిరార్ . ‘‘ శరణం వ్రజ ,, ఎన్కిఱవితి - యద్వా కారి కైయై వివరిక్కిఱార్ - శరణం వ్రజ వెన్కిఱవితీతి . శబ్దస్వారస్యేతి . అత్ర విరుధ్యతే, విధినా విరు ధ్యతే ఎన్ఱు అనుషంగేనాన్వయః - అత్ర, వ్రజేత్యత్ర - శబ్దస్వారస్య విరుద్ధ మిత్యయమర్థః అత్రేత్య

సా - ప్ర — ఉపాయ భూతస్య భగవతో౽నాది సిద్ధస్య స్వరూప సత ఏవ నిరపేక్షోపాయత్వే కిల సర్వేషాం నిత్యముక్తి ప్రసంగః - నతూపాయ తయా ధ్యవసీ యమాన తయా నిరపేక్షోపాయత్వే ప్రీతి తాదృశ విశేషణ విశిష్టతయాపి వాక్యమాత్రేణ సిద్ధత్వమితి తస్యోపాయత్వం చరమ శ్లోకే బోధ్యత ఇతినత దతిరిక్త భరన్యాసః కార్యఇతి పూర్వ పక్షిణో భావః . నత్వాచార్యాణామ్ - ఇదమపి వ్రజేతి విధ్యనుప పత్తే నిరస్త మిత్యర్థః - నను గత్యర్థానాంబుద్ధ్యర్థత్వేన విధే రన్యథా సిద్ధ్యా న తదనుపపత్తిరిత్యత్రాహ - శరణం వ్రజేత్యాదినా - తథాత్వే ‘‘ తంగచ్ఛ శరణం హరిం - స్వాత్మానం మయినిక్షిపేత్ . శరణం త్వాం ప్రపన్నాయే ధ్యానయోగ వివర్జితాః । స్వాంసాః పంచభిరావృతాం - ఇయం కరణ పూర్తిస్స్వ్య దంగపూర్తి మిమాంశృణ్వి,, త్యాది విధివిరోధ ఇత్యర్థః - సర్వధర్మా నిత్యత్ర ప్రకృతోపాయా శక్తాధి

సా-వి— ప్రపత్తిరితివాదస్స్వవిధినాకృతిసాధ్యత్వాభిధాయిలిఙాదినాశరణంవ్రజేత్యాదిరూపేణవిరుధ్యతే-త స్యవిధేయత్వం నసంజాఘటీతి విధేయప్రపత్తిరూపత్వంనసిధ్యతీతి భావః - శరణం వ్రజ ఎన్కిఱ రేతి - ఇమమ ర్థం జానీహీత్యత్రనజ్ఞానస్య కృతి సాధ్యత్వ ముచ్యతే - కింతు జ్ఞానోత్పత్త్యనుకూల చిత్తవ్యాసంగనివృ త్తి ర్బోధ్యతే - తద్వదత్ర వ్రజధాతో ర్గత్యర్థస్య జ్ఞానార్థకత్వా త్కృతి సాధ్యోపాయ విధి పరత్వ మంతరేణోపాయత్వాధ్యవసాయరూప జ్ఞానోత్పత్త్యనుకూల సామగ్రీ సంపాదనం కుర్వితి బోధ్యత ఇతి శ ఙ్కార్థః - కర్తవ్యోపాయ విధిపర మన్ఱిక్కే, మోక్షార్థంకర్తవ్యోపాయ విధిపరం యథానభవేత్త థా - ఒళిన్ఱాలో, విధిపరత్వం త్యజ్యతే చేదిత్యర్థః - శబ్దస్వారస్య విరుద్ధమితి - లిఙాది ప్రత్యయస్య

సా-సం— శ్రవణ మాత్రేణజ్ఞాతత్వం-సిద్ధోపాయత్వంచబ్రహ్మణఃకృత్యసాధ్యత్వేసత్యుపాయత్వం - ఏవంసి ద్ధోపాయతోక్తియోగ్య ప్రపత్తి శ్శేషత్వ జ్ఞాన మేవేతిపర్యవసన్న ఇతివాదోపి- అత్ర, శరణం వ్రజేతి విధివాక్యే - విధినా, విధి ప్రత్యయేన - విహన్యతే, బాధ్యతే- కృతిసాధ్యత్వంహి విధ్యర్థః - శేషత్వజ్ఞా నంతున కృతి సాధ్యమితిన తద్విషయో విధిః . కింతు భరన్యాస ఏవ కృతిసాధ్యత్వాదిహ విధేయః . సఏవ ప్రపత్తి రిత్యర్థః - నను వ్రజేత్యే తత్కర్తవ్యోపాయ విధిపరమేవన, యేనైవం స్యాదిత్యత్రాహ . శబ్దే త్యాదినా - భజస్వేతివ చ్ఛరణం వ్రజేతికృతి సాధ్యోపాయ పరత్వస్య స్వరస ప్రతీతస్యబాధకంవినాత్యాగా

మూ — "ప్రపత్తింతాంప్రయుంజీత," ఇత్యాదికళాలె సపరికరస్ఫుటతరప్రపత్తివిధికళోడుమ్ విరోధిక్కుమ్ - ఈశ్వరన్ మోక్షోపాయ మెన్గిఱ వివ్వళవే యిఙ్గు వక్తవ్యమాయ్ మోక్షాధికారిక్కు విధేయాంతర మన్ఱిక్కే యొழிన్దాల్ ఇవ్విడమ్ ప్రస్తుతమాన భక్తి యోగత్తుక్కు అపేక్షితమాన తత్త్వోపదేశ మాత్రమామ్ -

---

సా-దీ — స్వారస్యత్తాల్ తద్విరుద్ధ మెన్నై - ప్రపత్తిమితి - ప్రయుంజీత ఎన్ఱు మతుక్కు అర్థాంతరమ్ కూడా తెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పక్షత్తిల్ చరమశ్లోకమ్ ప్రస్తుతభక్తియోగత్తుక్కు అపేక్షిత తత్త్వోపదేశ మాత్ర పరమా మెన్గిఱార్ - ఈశ్వరనిత్యాది - పక్షాంతరత్తై అనూద్య పరిహరిక్కిఱార్ -

---

సా-స్వా — స్వార్థః ఇతిసూచ్యతే- విధినావిరుధ్యేత ఇత్యేతదర్థః ప్రపత్తిం తామిత్యాదినా సూచ్యతె ఎన్ఱుకరుత్తు - యుక్త్యంతర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఈశ్వరనితి. తత్త్వోపదేశేతి. విధ్యభావాత్ప్రపత్తిరూపోపాయోచ్ఛేదంప్రసంగికు మెన్ఱుకరుత్తు - "సర్వధర్మాన్," ఇతి చరమశ్లోకే మూలమంత్రేణాత్యంత పారతంత్ర్యాది రూప స్వపరయాథాత్మ్యజ్ఞాన సంపన్నస్త్వం సర్వధర్మ స్వరూప త్యాగ పూర్వకం మామేకం శరణం ఉపాయం సిద్ధోపాయం జానీహి - స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారాన్నివర్తస్వ ఎన్ఱు పూర్వార్ధార్థః - పరతంత్రత్వాదేవ స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార నివృత్తేరర్థ సిద్ధత్వేన విధానానర్హతయా విధి ప్రత్యయస్య సర్వధర్మ స్వరూపత్యాగ రూపవిశేషణ విధావేవ తాత్పర్య మాకైయాల్ విధి స్వారస్య భంగముమిల్లై. భరసమర్పణ రూపోపాయాంతరవిధానముమ్ కూడా తెన్గిఱ పక్షత్తై అనువదిక్కిఱార్ -

---

సా-ప్ర — కారిణంప్రత్యుపాయాంతర విధ్యసంగికారేబాధక మాహ - ఈశ్వర నిత్యాదినా. ప్రస్తుత భక్తియోగ ప్రసన్నో భగవాన్ సిద్ధోపాయ భూత ఇతిజ్ఞాపన పర్యవసితం స్యాదిత్యర్థః - ఏవంచ భక్త్యశక్తేన సిద్ధోపాయస్య స్వీకార్యత్వ మపినసిధ్యేదితి భావః - ఏవముపాయత్వాధ్యవసాయాతిరేకంభరన్యాసస్య

సా-వి — ప్రకృత్యర్థగతకృతిసాధ్యత్వాభిధాయిత్వాత్తత్పరిత్యాగే స్వారస్య హాని రితి భావః - వ్రజేత్యత్రోక్తరీత్యా అన్యథా సిద్ధి సంభావనాయామపి "ప్రపత్తిం తాం ప్రయుంజీతే," త్యావావన్యథా సిధ్యసంభవాత్తద్విరోధ ఇత్యాహ - ప్రపత్తిమితి - చరమశ్లోక స్యోపాయాంతర విధి పరత్వాభావే ప్రస్తుతభక్తియోగ ప్రసాద్యోహమేవేతి జానీహీత్యేవం పరం స్యాదితి బాధకాంతర మాహ - ఈశ్వర నితి. విధేయాంతర మన్ఱికేల, విధేయాంతరం యథానస్యాత్తథా - ఒழிన్దాల్, త్యాగే - ఏవ ముపాయత్వాధ్యవసాయమాత్రంప్రపత్తిరితిపక్షంప్రతిక్షిప్యస్వయత్ననివృత్తిరేవప్రపత్తిరితిపక్షంప్రతిక్షిపతి.

సా-సం — యోగాత్తద్విరుద్ధమిత్యర్థః. నను శరణమితి జానీహీత్యపిశరణం వ్రజేత్యస్యస్వరసార్థఏవేత్యత్రాహ - ప్రపత్తిమితి. విధికళోడుమితి. ఏవంచ సర్వశాఖా ప్రత్యయన్యాయేనైవం విధాయక వాక్యానాంభూయసామైకార్థ్యే తేషుచ ప్రపత్తిం ప్రయుంజీతేతి ప్రపత్తి రూప జ్ఞానస్య కర్తవ్యత్వేచ సిద్ధే శరణం వ్రజేత్యేతస్మిన్ తదన్యార్థకం స్యాద్విరోధాదిత్యర్థః. ఏవం విధాన్ స్వరూపాంశ ఏవ సంభావితాన్ వ్యామోహానసనూద్యప్రతి వదతి - ఈశ్వర నిత్యాదినా ఇప్పడియుపాయ స్వరూపత్తిలుమధికార స్వరూపత్తిలుమ్ వరుమ్ కలక్కఙ్గళ్ శమిప్పిత్తో మిత్యం తేన - తత్త్వోపదేశ మాత్రమామితి. తతశ్చ మోక్షోపాయ పరతయా త్వద్వ్యాఖ్యాన విరోధ ఇత్యర్థః

మూ—ఇజ్గుతత్త్వజ్ఞాన గుడ్డైయువ నుక్కు-స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారనివృత్తియే ప్రపత్తియాయ్ సర్వధర్మ స్వరూప త్యాగమాత్రమ్ సాధ్యోపాయ మాక విధిక్క- ప్పడుకిర తెన్నార్కుక్కు- నివృత్తిరూపమే యాకిలుమ్ సాధ్యమాక విధిక్క-ప్పట్ట సర్వధర్మ త్యాగమ్ తాన్ స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార మాకైయాలే స్వవచన విరోధముమ్ సాంగప్రపత్తివిధాయకమాన వాక్యవిరోధముమ్ వరుమ్-

సా-దీ— ఇజ్గుతత్త్వజ్ఞానమిత్యాదియాల్-నివృత్తిరూపమేన్న శుత్తుడజ్గై పరిహారమ్-ఇజ్గు-విధీయమాన త్తుక్కు- సాధ్యత్వనియమాత్ అసాధ్యత్తుక్కు-విధి కూడామైయాల్ విధిస్వవ్యాపార నివృత్తి యెన్న స్వవచన విరోధమ్

సా-స్వా—ఇజ్గేతి - స్వవచనేతి - కృత్య సాధ్య మాకిల్ విధానా నర్హతయా విధిక్క- ప్పడుకిర తితి స్వవచన విరోధః - కృతిసాధ్య మాకిలతువే స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార మాకైయాలే స్వరక్షణార్థస్వవ్యాపార నివృత్తియే ప్రపత్తియా యితి స్వవచన విరోధ మెన్ను కరుత్తు - యుక్త్యంతర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - సాంగేతి - స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార నివృత్తియే ప్రపత్తియాకిల్ విధ్యనర్హతయా "ప్రపత్తిస్తాం ప్రయుంజీత స్వాంగైః పంచభిరావృతా" మితి వచవ విరోధ మెన్నపడి - సాంగ ప్రపత్తి విధి ఎన్నిఱ్ఱ భవత్పక్షత్తిల్ ప్రపదనం సిద్ధోపాయ వత్సాక్షాత్సాధనమో ? సహకారి సాధనమో ? ఆద్య పక్షత్తిల్ "మామేకం శరణ" మెన్ను ఈశ్వర నేకనే ఉపాయ మెన్నిఱ్ఱతు విరోధిక్కుమ్ - ప్రపదనమ్ సాక్షాత్సాధనమాకిల్ తత్కర్తు రపి స్వతంత్ర తుల్యతయాని స్సమాభ్యాదిక చేతనత్వ రూప పరమచేతనత్వముమ్ విరోధిక్కుమ్ - ద్వితీయ పక్షత్తిల్ ఈశ్వరనుక్కు-సాధ్యోపాయం కించిదతిశయావహతయా సహకారి ఎన్ను కొళ్ళవేణ్డు

సా-ప్ర—ప్రసాధ్య తతాత్పర్య స్వయత్ననివృత్త్యతిరేకం సాధయతి - ఇజ్గు తత్త్వజ్ఞానమిత్యాదినా-స్వవచన విరోధము మితి . కింకృత్స్న స్వయత్న నివృత్తిః ప్రపత్తి రిత్యుచ్యతే ? ఉతోపాయాంతర విషయ స్వ యత్న నివృత్తి రితి వికల్ప్య ప్రథమే నివృత్తి విషయ స్వయత్నస్యా వర్జనీయ తయా స్వవ్యాఘాతః - ద్వితీయేప్యుపాయాంత రానుష్ఠా నా శక్తి సిద్ధావా ? బుద్ధి పూర్వికా వేతి వికల్ప్య ఆద్యే అనాది ముక్తి ప్రసంగః - అంత్యే తస్యా భరన్యాస సాధ్యత్వాన్న ప్రపత్తిత్వమితి జ్ఞేయమితి భావః-ఏవం పక్షాంతరేషు దోషా నుక్త్వా

సా-వి— ఇజ్గు తత్త్వజ్ఞానమితి-సాధ్యోపాయమాకేతి- అత్ర పక్షే విధివిరోధో నాస్తీతి భావః. ధర్మత్యాగన్యాంక్ , ధర్మత్యాగస్యాపి. స్వరక్షణార్థస్వవ్యాపారనివృత్తేరపి స్వరక్షణార్థస్వవ్యాపారత్వాద్విధేయత్వం న సంభవ తీతి- తథావచనం అహం మౌనీతి వదతో వాక్యవద్వ్యాఘాత గ్రస్తమితి భావః. స్వరక్షణార్థభావరూప వ్యాపార నివృత్తి రేవ విధీ య్యత ఇతి నవ్యా ఘాత ఇత్య స్వర సా దాహ . సాంగేతి. బహు ప్రమాణ వైయ్యాకులీ స్యాదితి భావః.ఏవం పరపక్షాన్ ప్రతిక్షిప్య స్వస్య పక్షే పరోత్ప్రేక్షిత దోషాన్ పరిహరతి-

సా-సం—ఇజ్గ-తి-అత్ర నివృత్తేర్విధేయత్వానుక్తిః తత్త్వజ్ఞానఫలకత్వస్య తద్విరోధిత్వనిబంధనా.ఏవంచ సర్వధర్మస్వరూపత్యాగవిశిష్టస్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారనివృత్తిరూపే విశిష్టే విధిపర్యవసానం సవిశేషణే హీతి న్యాయా ద్విశేషణాంశ ఇతి సఏవసాధ్యోపాయ ఇతిభావః - త్యాగన్యంగితి - నహితత్త్వజ్ఞాన ఫలానివృత్తి ర్నిర్నిబంధన సంకోచా హేతి భావః - సాంగేతి- నహి ధర్మ స్వరూప త్యాగస్య ఉపకారక మంగభూతం ధర్మాంతరమస్తీత్యాశయః. ఉపాయభూత విధేయ ప్రపత్త్యభ్యుపగమే పరోత్ప్రేక్షితతరాన్నపి

మూ— ప్రపత్తికుః సాధనత్వ మాత్తల్ సిద్ధసాధన సహకారిత్వమాత్తల్ కొళ్ళిల్ సిద్ధోపాయ మాన ఈశ్వరనుడైయ ఏకత్వం, సిద్ధత్వమ్, పరమచేతనత్వమ్, పరమ కారుణికత్వమ్, సర్వశక్తిత్వమ్, నిరపేక్షత్వమ్ముతలాన స్వభావ విశేషఙ్గళుక్కు విరుద్ధమామెన్నుమ్ ప్రసఙ్గఙ్గళ్ శ్రుతిస్మృతివిరోధవ్యాప్తిశూన్యత్వాది

సా.దీ— ప్రసంగికుః మెన్ను కరుత్తు-శ్రుతస్మృత్యాదికళ్ ప్రపత్తివశీకృతనుక్కు ఏకత్వసిద్ధత్వాదియైచ్చొల్లుకైయాలవిరోధమ్-ఒన్నుక్కు ఉపాయత్వముమ్ సహకారిత్వముముణ్డాకిల్ మత్తొన్నుక్కు ఏకత్వాదియుల్లైయామెన్ను వ్యాప్తియుమిల్లై- సాధనాది మానుకేలోక త్తిత్తే ఏకత్వాదికళ్ కాణ్కైయాల్ - ఇఃఇవైయై సత్తర్క

సా - స్వా — కైయాలే అవ్యతిశయ విశిష్టత్వేన సాధ్యతయా సిద్ధత్వం విరోధికుమ్.- అన్యాధీనాతిశయ భాక్త్వేన పరిపూర్ణత్వ విరోధః - అన్య సహకారి సాపేక్షత్వేన సర్వశక్తిత్వ నిరపేక్షత్వ, పరమ కారుణికత్వ విరోధః - ఆకైయాల్ ప్రపదన ముపాయతయా విధేయమాక కూడుమో ? ఎన్ను శంకిత్తు త్తర మరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ప్రపత్తికుతి - శ్రుతీతి - “ యమేవైష వృణుతే తేనలభ్యః - ఓమిత్యాత్మానం యుంజీతే ,, త్యాది సాధ్యోపాయ సాపేక్షత్వాది శ్రుతివిరోధః - “ భక్త్యాపరమయావాపి ప్రపత్త్యావామహామతే - ప్రాప్యోహం ,, మిత్యాది స్మృతి విరోధశ్చ ఎన్నపడి - వ్యాప్తీతి - యత్ర సహకారి సాపేక్షత్వంతత్ర నైకత్వాభావ స్సిద్ధత్వా భావఇతి వ్యాప్త్యభావ త్తాలే ఎన్నపడి - వ్యాప్త్యభావ అసిద్ధః -

సా-ప్ర— స్వాభిమతపక్షే పరోక్త్యోక్షితదోషాన్ పరహరతి - ప్రపత్తికుత్యాదినా - ఏకత్వమిత్యాది - ప్రపత్తేరపి మోక్షే సాక్షాత్సాధనత్వాంగీకారే సాధనైక్య విరోధః - సాక్షాదుపాయ భూతస్య భగవత ప్రసాద వైశిష్ట్యేన సాధ్యత్వాంగీకారే సిద్ధత్వ విరోధః - గోప్తృత్వ వరణస్య స్వాభిప్రాయ నివేదనార్థత్వాత్పరమ చేతనత్వ విరోధః - ప్రసాద సాధనత్వాంగీకారే పరమ కారుణికత్వ విరోధః - అశక్తస్యసహ కారిత్వే సర్వశక్తిత్వ విరోధః - శక్తస్యపి సహకారిత్వే నిరపేక్షత్వ విరోధః - ఆది శబ్దాపర పర్యాయ ముతల్ శబ్దార్థభూతపూర్ణత్వవిరోధ శ్చేత్యర్థః- వ్యాప్తిశూన్య త్వాదీతి . ప్రతితరః పరాహత్యాది

సా-వి — ప్రపత్తికుత్యాదినా. సాధనత్వమాత్తల్, సాధనత్వస్యవా - సిద్ధసాధన సహ కారిత్వ మాత్తల్, సిద్ధోపాయ సహ కారిత్వస్యవా - కొళ్ళిల్, స్వీకారే -సాక్షాత్సాధనత్వాంగీ కారే ఉపాయైక్య విరోధః-సాక్షాదుపాయభూతస్యభగవతః ప్రసాదవైశిష్ట్యేన సాధ్యత్వాంగీకారే సిద్ధత్వవిరోధః- గోప్తృత్వవరణస్య స్వాభిప్రాయ నివేదనార్థత్వాత్పరమచేతనత్వ విరోధః - ప్రసాద సాధన త్వాంగీకారేపరమ కారుణికత్వ విరోధః - అశక్తస్య సహకారిత్వే సర్వ శక్తిత్వ విరోధః - శక్తస్య సహకారిత్వే నిరపేక్షత్వ విరోధః - ముతల్ శబ్దే నాద్యర్థకేన పూర్ణత్వ విరోధస్సంగృహీతః- వ్యాప్తిశూన్య త్వాదీతి.

సా-సం— దూషయతి.ప్రపత్త్యాదినా.సాధనత్వం,కరణత్వం. సహకారిత్వం ,, కరణాను గ్రాహకత్వం. సిద్ధత్వం,కార్యనివృత్తయే సాధ్యాంశ విధురత్వం - పరమచేతనత్వం స్వేతర సహాయా సహత్వ మితి పరాశయః - శ్రుతిః “ముముక్షుర్వై,, ఇత్యాదికా - స్మృతిః, “భక్త్యా పరమయా వాపి,, త్యాదికా - వ్యాప్తి శూన్యత్వాదీతి - విభీషణ, గజేంద్ర, కాక, కాళీయాది విషయే ప్రపత్తిం శాస్త్ర కారాస్సాధన త్వాదినా స్వీకృతవన్తః - భగవదేకత్వాదీనాం విరోధశ్చనేతి వ్యాప్తి శూన్యతా - ఆదిశబ్ద వివక్షితా

మూ — దోషఙ్గళాలే తరాఙ్గ భాసఙ్గళ్ - ఇవత్తై సత్తర్కఙ్గళాక నినైక్కిల్ ఉపాసనత్తుక్కుం శైస్త
సాధనభావాది కళిలుమ్ ఇప్రసఙ్గఙ్గళ్ వరుమ్- ఉపాసనమ్ తానుమ్ సాధనమన్ఱిలే సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య,, ఎన్ఱు
రవిడత్తిల్ ఉపాసనత్త్యాయమ్ ధర్మశబ్దార్థమాక వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణుకైయాలే స్వవచనవిరోధముణ్డామ్-

సా-దీ — మెన్ఱఙ్గీకరిక్కిలనిష్టమ్ కాట్టుకిరార్ - ఇవత్తై ఇత్యాది- ఉపాసనత్తిన సాధనత్వమ్ ఇష్టమెన్ఱిలరుళిచ్చె
య్కిరార్ - ఉపాసనమ్ తాను మిత్యాది- ధర్మశబ్దమ్ మోక్షసాధన ధర్మ పరమెన్ఱు తాఙ్గళ్ శొల్లు కై
యాల్ విరోధమెన్ఱపడి-వస్తుతః అనుపాయఙ్గళైయే ఉపాయత్వేనోపదేశిక్కైయాలిన్త వన్యపరోక్త్యా భ్రమిత్త

సా-స్వా— తథాచవ్యాప్తిమూలత్వాదుక్తానిష్టప్రసఙ్గఙ్గళ్ సత్తర్కఙ్గళైన్నైయిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరా
ర్-ఇవత్తై ఇతి - ఇష్టాపత్తియిల్ బాధకమరుళి చ్చెయ్కిరార్- ఉపాసనన్తానుమితి - ధర్మ శబ్దార్థమా
కవితి- ధర్మశబ్దం మోక్షసాధన ధర్మపరమెన్ఱు వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణుకైయాలే ఎన్ఱపడి- వస్తుతఅనుపా
యఙ్గళైయేఉపాయత్వేనఉపదేశిక్కైయాల్ ఇత్యన్యపరోక్త్యా భ్రమిత్తవర్జునబుధ్యాధర్మత్వేన గ్రహీతఙ్గళై

సా-ప్ర— రాదిశబ్దార్థః - వ్యాప్తి ప్రదర్శనస్థలస్యాసిద్ధ్యావ్యాప్తిశూన్యత్వ మిత్యర్థః - ఏషాం సత్త
ర్కత్వే బాధక మాహ - ఇవత్తై ఇత్యాదినా - ఉపాసనస్య సాధనత్వే వ్యుక్తప్రసఙ్గస్యావిశేషాదిత్యర్థః.
ఏవం తర్హ్యుపాసనస్యాపి సాధనత్వం పరిత్యజామ ఇత్యత్ర బాధక మాహ - ఉపాసనం తాను మిత్యా
దినా - ధర్మ శబ్దస్యా లౌకిక శ్రేయోరూప మోక్ష సాధనత్వార్థకత్వా దితిభావః - ననుగర్వితబలీవర్ద
గర్వ పరిహార పూర్వకం వ్రీహ్యాది భార వహనార్థం వోఢ వ్యసికతాది భారారోపణ వద లౌకిక శ్రేయ

సా-వి — వ్యాప్తేస్తర్కాఙ్గత్వాత్ . ప్రపత్తిర్యది భగవత్సహకారిణీస్యాత్తర్హి సిద్ధత్వభం
గః - ఇత్యాది తర్కాః వ్యాప్తిస్థలాభావాదాభాసాః. లోకదృష్ట్యా విరోధాపాదనే ‘‘ అరసమరూపం
గంధవర్జితం - సర్వగంధ స్సర్వరసః- సగుణం నిర్గుణం,, మిత్యాదావపి విరోధ ప్రసఙ్గాత్ - తత్ర కే
నచిత్ప్రకారభేదేన విరోధపరిహారే ఇహాపి స్వాధీన సహకారి సాపేక్షత్వేపి స్వాధీన సహకార్యనపేక్ష
త్వం నిరపేక్షత్వం - స్వాధీనసర్వసహకారిత్వాత్సర్వశక్తిత్వం, స్వసంపాదితప్రసాదసాధనవత్త్వాత్పరమ
కారుణికత్వం,స్వస్య తదభిప్రాయ వేదిత్వేపి ఫలే పురుషార్థత్వాపాదనాయ గోప్తృత్వ వరణస్య కా
ర్యత్వాన్న పరమ చేతనత్వ విరోధశ్చేత్యేవం సర్వ ప్రమాణైకార్థ్యాయాంగీ కార్యత్వాన్న లో
కదృష్ట్యాపాదన సంభవ ఇతి భావః - ఆదిశబ్దేన యదిస్వాధీన సహకారిసాపేక్షత్వం నస్యాత్ - తర్హి
వైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగః. స్వాధీన శక్త్యనపేక్షణే సర్వశక్తిత్వ భంగః - ఇత్యాదిప్రతికూల తర్క
పరాహతిర్వివక్షితా - ఏతేషాం సత్తర్కత్వాంగీకారే బాధక మాహ.ఇవత్తై ఇతి- ఉపాసన మపి సహ
కారిన స్యాదితి భావః - ఇష్టాపత్తి మాశంక్యాహ. ఉపాసనమ్ తానుమితి-ఉపాసనమ్ తాన్, ఉపాసనం-
ధర్మశబ్దార్థ మాకేతి. అలౌకిక శ్రేయస్సాధనత్వంధర్మత్వం - సాధనత్వేన స్వయమేవోక్తత్వాత్సాధనం

సా-సం— నిష్టప్రసంగమేవదర్శయతి - ఇవత్తై ఇతి. నినైక్కిల్, భ్రమిక్కిల్- వరుమ్, సమాన యోగక్షే
మేతిభావః. ఉపాసనేపినసాధనతేత్యుక్తే ఉపాసన మపి త్యాజ్యతయా ధర్మ శబ్దార్థ ఇతి స్వవచన విరో
ధఇత్యాహ. ఉపాసనం తాను మితి. శెరుకుర, దుశ్శకమపి నిర్వహామీతిగర్వః .

మూ— శెరు క్కడక్కు_క్కై క్కాక వేణ్డా చ్చుమైకళై యెడుప్పిక్కైయాలే అన్యపరమానఉపదేశత్తాలేపిర స అర్జున బుద్ధి యాలే ధర్మ మెన్ఱు తోత్తి నవత్తై ''సర్వ ధర్మాన్,, ఎన్ఱు అనువదిక్కిఱ తెన్నిల్ ''ఇజ్యాచారదమాహింసాదానస్వాధ్యాయ కర్మణామ్ । అయంతుపరమోధర్మో యద్యోగేనాత్మదర్శనమ్। సర్వేషామేవధర్మాణా ముత్తమో వైష్ణవో విధిః । నవిష్ణ్వారాధనా త్పుణ్యం విద్యతేకర్మ వైదికమ్ ,,

సా-దీ— వర్జున బుద్ధియాలే ధర్మత్వేన గ్రహిక్కప్పట్ట వైకళై సర్వధర్మా నిత్యను వదిక్కిఱతు ఎన్ఱు శంకిక్కిఱార్ - శెరు క్కడక్కు_క్కై క్కాక విత్యాది - శెరుక్కు, గర్వమ్ - గర్వ పరిహారార్థ మెన్నై. ఇతు అనుపాయఙ్గళాన కర్మయోగాదికళై ఉపాయత్వేన ఉపదేశత్తిల్ హేతు వెన్ఱపడి - పరిహరిక్కి రార్ - ఇజ్యాచారేత్యాదియాల్ - పరమ ధర్మత్వేన ప్రసిద్ధఙ్గళాన నివృత్తి ధర్మఙ్గళినుడైయ ఉపదేశత్తై అన్యపరమాక్కి అధర్మత్వేనాంగీకరిక్కిల్ కైముతిక న్యాయత్తాల్ ప్రవృత్తి ధర్మఙ్గళాన జ్యోతిష్టోమాదికళుడైయ వుపదేశత్తుక్కు మన్యపరత్తై వరు మెన్ఱపడి - ఇజ్యా, యాగః - ఆచారః, సదాచారః - శమాదికళ్, ప్రసిద్ధఙ్గళ్ - ధర్మఙ్గళిన్నడువె ఇతుపరమధర్మమ్ , యాతొన్ఱుయోగత్తాలే ఆత్మదర్శనమ్ పణ్ణుమతుణ్డు - యోగశబ్దత్తాల్ జ్ఞానయోగమాతల్ భక్తి యోగమాతల్ శొల్ల ప్పడుమ్ - వైష్ణవో విధిః , విష్ణు సంబంధిత్వేన విహితమాన ధర్మమ్ - విష్ణ్వారాధనా దధికం వైదికం కర్మ న విద్యతే ఎన్నై -

సా-స్వా— ధర్మత్వేన వనువదిక్కిఱ తెన్ఱు శంకిక్కిఱార్ - శెరుక్కితి- శెరుక్కు, గర్వమ్- అడక్కు_క్కైక్కు, నిరోధిక్కై క్కెన్ఱపడి - వేణ్డా చ్చుమైకళై, అసాధనఙ్గళై ఎన్ఱపడి - విధి రితి - విధీయత ఇతివిధిః ధర్మః - వైష్ణవః, విష్ణు దైవత్యః విష్ణ్వారాధనరూపో ధర్మ ఇత్యర్థః - పుణ్యం , శ్రేష్ఠ మెన్ఱపడీ - యద్వా స్వాధ్యాయకర్మణామిత్యత్ర స్వాధ్యాయరూపకర్మణామితి నార్థః - కింతు స్వాధ్యాయశ్చ కర్మాణి చేతిద్వంద్వః - కర్మపదంగోబలీవర్దన్యాయేనోపాత్తాతి రిక్త వైదిక ధర్మ పరం- యోగపదంవ

సా-ప్ర— స్సాధనత్వరహితానామేవధర్మతయోపదేశేపి తాత్పర్యాజ్ఞానాద్వాస్తవిక ధర్మత్వేనావగచ్ఛతోర్జునస్యబుధ్యా ధర్మత్వానువాదఇతిన స్వవచన విరోధ ఇతి శంకామనూద్య పరిహరతి - శెరు క్కడక్కు_క్కైక్కాక విత్యాదినా-ప్రమాణేషుపరమధర్మత్వేనప్రసిద్ధానాంబ్రహ్మోపాసనాదీనాం ధర్మత్వాభావే

సా-వి— నేత్యుక్తిస్స్వవచనవిరుద్ధేతి భావః - నను గర్విత బలీవర్దమదపరిహారాయవ్రీహ్యాదిభారవహనార్థంప్రథమంసికతాభారారోపణవదర్జునగర్వపరిహారాయానుపాయేష్వేవ కర్మయోగాదిషూపాయత్వారోపేణధర్మత్వ వ్యపదేశేపి తాత్పర్యాజ్ఞానా ద్వాస్తవికతయా ధర్మత్వే నావగచ్ఛతోర్జున స్యాభిప్రాయానుసారేణ ధర్మా నిత్యనువాద ఇతి నస్వవచన విరోధ ఇత్యాశంకా మనూద్య పరిహరతి. శెరు క్కడక్కు_క్కైక్కాక ఇత్యాదినా - శెరుక్కు, గర్వస్య. అడక్కు_క్కైక్కాక,పరిహారార్థం - వేణ్డా తతుమైకళై, అనపేక్షిత సికతాది భారాణాం- ఎడుప్పిక్కైయాలే, ఉద్ధృత్యస్థాపనేన-తద్వ్యపదేశంతేనేతిభావః.

సా-సం— అన్యపరమానవితి. అశక్యభారారోపణ రూపే త్యర్థః. ఏవంచ వస్తుతస్తేషాం ధర్మత్వం నాస్తి చేదప్యుపచ్ఛందనార్థ ధర్మ పదానురోధేన ధర్మ శబ్దార్థత్వేన వ్యాఖ్యానం మమ న విరుద్ధ్యత ఇతిభావః.ఇజ్యా,యాగః. ఆచారః,శౌచాదిః.దమః,ఇంద్రియ నిగ్రహః.కర్మశబ్దేన సత్య వచనోపవాసాది సంగ్రహః. [illegible] విరాద్దేపషి. యోగేన, ఆసనాది పరికర, వన్ననోవృత్తి విశేషేణ

మూ—ఇత్యాదికళాలే పరమ ధర్మఙ్గళ్ ళాక ప్రసిద్ధఙ్గళాన నివృత్తిధర్మఙ్గళైధర్మఙ్గళ్ స్సెన్నాల్ కైముతిక న్యాయత్తాలే ప్రవృత్తి ధర్మఙ్గళుమ్ ధర్మఙ్గళన్నిక్కే సర్వ శాస్త్రఙ్గళుక్కుమ్ ప్రామాణ్య మిల్లాత పడియాయ్ పరబాహ్య కుదృష్టి పక్షఙ్గళిలే ప్రవేశమామ్ - ఆనాలుమ్ ఉపాసనాదికళ్ పోలే శరణవరణం ధర్మశబ్దవాచ్యమాకైయాలే ఇఙ్గుసర్వశబ్ద సంకోచమ్ వారామైక్కాక ఇతువుమ్ సాధనత్వవేషత్తాలే త్యాజ్యమన్నో? ఆకైయాల్ ప్రపత్తి క్కుమ్ సాధనత్వ మాతల్ సిద్ధ సాధన సహకారిత్వ మాతల్ కొళ్ళ క్కై, ఇవ్వచనమ్ తనక్కు విరుద్ధ మన్నో వెన్నిల్

సా-దీ—ననుసర్వశబ్దాసంకోచార్థం ధర్మశబ్దవాచ్యమానప్రపత్తియుమ్ ప్రపత్త్యధికారిక్కు-సాధనత్వ వేషేణ త్యాజ్యం. ఆత లాల్ ప్రపత్తిక్కు-సాధనత్వత్తిలుమ్ సిద్ధోపాయ సహ కారిత్వత్తిలుమ్ చరమ శ్లోక త్తోడు విరోధమ్ ప్రసంగిక్కు మెన్రుశంకిక్కిరార్ - ఆనాలుమిత్యాదియాల్- ఇఙ్గు ప్రపత్తియిల్ సాక్షాత్సాధనత్వ బుద్ధి త్యాగమో? పరంపరయా సాధనత్వ బుద్ధియుమో? ఎన్రు వికల్పిత్తు ప్రథమ కల్పత్తిల్

సా-స్వా—జ్ఞానకర్మభక్తియోగపరం- శేషం పూర్వవత్ - ప్రవృత్తీతి - పరమధర్మత్వేన ప్రసిద్ధనివృత్తి ధర్మోపదేశ మన్య పరమాకిల్ కైముత్య న్యాయత్తాలే ప్రవృత్తి ధర్మోపదేశము మన్య పర మాక ప్రసంగిక్కు-మెన్రుకరుత్తు- ప్రపత్తేస్సాధన త్వేసహకారిత్వేవాచరమశ్లోకవిరోధమ్వరు మెన్రుశంకిక్కిరార్- ఆనాలుమితి-

సా-ప్ర— అతస్మిం స్తద్బుద్ధి జనకతయా కృత్స్న వేదాంతా ప్రామాణ్యప్రసంగాత్ •తత్సీ వ్యాకారేచ పదాంతినాం విపక్షభూత నిరీశ్వర మీమాంసక పక్ష ప్రసంగః - తథైవ ప్రవృత్తి ధర్మాణామపి ధర్మత్వాభావస్య కైముతిక న్యాయసిద్ధత్వా త్తత్రాప్య తస్మింస్తద్బుద్ధి జనకత్వ ప్రసంగా త్తదంగీకారే బాహ్యపక్షప్రసంగః- సర్వత్ర వ్యావహారిక ప్రామాణ్యాంగీకారే కుదృష్టిపక్ష ప్రసంగ ఇత్యర్థః. నన్వస్తు సర్వేషాం ధర్మత్వం - తథాచ ప్రపత్తేరపి ధర్మత్వా త్సర్వశబ్దాసంకోచా త్ప్రపత్తావపి సాధనత్వబుద్ధి స్త్యాజ్యేతిప్రపత్తేస్సాధనత్వం నోపపద్యత ఇత్యత్ర త్యాజ్యతయాభిమత సాధనత్వ బుద్ధిం ద్వేధా వికల్ప్యప్రథమే వివక్షితాసిద్ధిం ద్వితీయే స్వవ్యాఘాతంచాహ-ఆనాలుమిత్యాదినా. ఏవంచసర్వశబ్దాసంకోచాయైవ భగవత్యుపాయత్వాధ్యవసాయోపి త్యాజ్య స్స్యాదితి భావః. ననుసహస్రశుత నిఖిల పదా నాం సంభూయైకార్థ పరత్వస్య

సా-వి— నివృత్తిధర్మఙ్గళైధర్మఙ్గళ్ స్సెన్నాల్, పరమధర్మాణామేవధర్మత్వనిషేధఇత్యర్థః.ననూపాసనాదీనాం ధర్మత్వావశ్యకత్వే ప్రపత్తేరపిధర్మత్వేన సర్వశబ్దా సంకోచాయప్రపత్తేరపి త్యాజ్యతా స్యాత్తథాచ ప్రపత్తే స్సాధనత్వస్యవా సిద్ధసాధన సహకారిత్వస్యవా స్వీకార స్సర్వ ధర్మా నితి వచన విరుద్ధఇతి శంకతే - ఆనాలితి. ఆనాల్, తర్హి. ఉపాసనాదీనాం ధర్మత్వాంగీకార ఇత్యర్థః. ఏవంచేద్బ్రహ్మణోపి ధర్మశబ్దార్థత్వేన త్యాజ్యత్వప్రసంగః. మామితీతరత్యాగపూర్వకప్రాప్తిక్రియాకర్మభూతస్యాపి

సా-సం— అతోస్యవస్తుతో ధర్మత్వమవర్జనీయ మిత్యుక్తతర్కాణాం తత్రాపిప్రసంగాత్ •ప్రపత్తేస్సాధనత్వాదిక మపలపితు మశక్యమితిఫలితమ్. ఆనాలుమ్ , తర్కాణామాభాసత్వేపి.సాధనత్వ వేషత్తాలేఇతి. అత్రైవవిహితస్య త్యాగాయోగా ద్ధర్మశబ్దాసంకోచేనచ సవి శేషణేహీతి న్యాయేన సాధనత్వాంశేత్యాగః పర్యవస్యతీతిభావః. ఇవ్వచనమ్తనక్కితి. సర్వధర్మానితివచనస్యైవ.

మూ— ఇఙ్గు సాక్షాత్సాధనత్వ బుద్ధియై విడవేణుమెన్నుమ్పోతు భక్తియోగాది కళిలుమ్ తుల్యమ్- ప్రసాదనత్వ వేషత్తాలుమ్ ధర్మత్వ మితుక్కు విడవేణుమెన్నిల్ సర్వశబ్ద సంకోచమ్ వారామైక్కు “కృష్ణం ధర్మం సనాతనమ్,, ఇత్యాదికళిల్పడియే ధర్మమాన సిద్ధోపాయత్తిలుమ్ సాధనత్వ బుద్ధియైవిడ ప్రసంగిక్కుమ్ - ఇవ్వాక్యత్తిల్ ప్రతిపాద్యమాన ధర్మత్తై యొழிన్త ధర్మఙ్గళై చొన్నతు త్యాజ్యఙ్గళావన వెన్నిల్ ఇఙ్గు విధిక్కప్పడుగిఱ శరణాగతియిలుమ్ తుల్యమ్-

సా-దీ—దూషణమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. భక్తియోగాదికళుక్కుమ్ తుల్యమెన్ఱు. ద్వితీయశిరస్సిల్ ప్రతిబంద్యభిప్రాయత్తాలే నిరాకరిక్కిఱార్. సర్వశబ్దసంకోచమిత్యాదియాల్. సిద్ధోపాయత్తుక్కు భక్తిప్రపత్తికళైప్పోలే వ్యాకారత్తా

సా-స్వా— పరిహరిక్కిఱార్ - ఇఙ్గితి - సర్వధర్మత్యాగ శబ్దేన సాక్షాత్సాధనత్వ బుద్ధిత్యాగమ్ వివక్షితమో ? సద్వారక సాధనత్వ బుద్ధిత్యాగమ్ వివక్షితమో ? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తై అరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - సాక్షాదితి - సాక్షాత్సాధనత్వబుద్ధిత్యాగ పూర్వకానుష్ఠానమ్ భక్తియోగసాధారణమాకైయాలే సర్వధర్మత్యాగత్తుక్కు భవదభిమతమ్ సిద్ధియాతెన్ఱు కరుత్తు- ద్వితీయపక్షత్తై అరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ప్రసాదనత్వేతి - ద్వారభూత ప్రసాద సాధనత్వ వేషత్తాలుమెన్ఱపడి - ప్రతిబందికళాలే పరముఖేన సమాధానమ్ వచిప్పిక్కిఱార్-ఇవ్వాక్యత్తిలితి - ఇని భక్తిప్రపత్తికళ్ అచేతనతయా సాక్షాత్సాధనఙ్గళాకమాట్టాతు-

సా-ప్ర—న్యాయ్యత్వాన్మామేక ముపాయతయా స్వీకుర్వితి పదాను గుణ్యేన సర్వపదస్య భగవద్వ్యతిరిక్త విషయత్వం వక్తవ్యమితిచేదుక్తన్యాయేనైవ వ్రజేతి పదానుగుణ్యాయ ప్రపత్తి వ్యతిరిక్తసర్వధర్మపరత్వమపి సిద్ధమిత్యభిప్రయన్నాహ. ఇవ్వాక్యత్తిలిత్యాదినా-ననుభక్తేరుత్పత్త్యర్థంకర్మయోగాద్యపేక్షావదభివృద్ధ్యర్థం

సా-వి— సర్వశబ్దసంకోచ భీత్యా త్యాజ్యత్వే కర్మాలాభాద్వాక్యార్థస్యైవ వ్యాఘాతః - తదర్థం సర్వశబ్దసంకోచే తద్వాదేవ విధీయ్యమాన శరణవరణ వ్యతిరిక్త విషయతయాపి సంకోచః కార్యఇత్యభిప్రాయేణ పరిహారమాహ . ఇఙ్గు సాక్షాత్సాధనత్వబుద్ధియైత్యాదినా. ఇఙ్గు ప్రపత్తౌ ప్రపత్తేర్ధర్మత్వే తస్యా అపి త్యాగోభవేదిత్యాపాదయతః కిం సాక్షాత్సాధనత్వ బుద్ధిత్యాగ ఇతి వివక్షితః- ఆహోస్విత్ప్రసాదనత్వ వేషేణాపి త్యాజ్యత్వం వివక్షితం . ఇతి వికల్ప్య ప్రథమ కల్పే దూషణమాహ - ఇఙ్గు సాక్షాదితి - భక్తియోగాది కళుక్కుమ్ తుల్యమితి - తేష్వపి సాక్షాత్సాధనత్వ బుద్ధి త్యాగః ప్రసజేత్ . ప్రసాదనత్వే నానుష్ఠేయాస్స్యురితి భావః - ద్వితీయకల్పేదూషణమాహ - ప్రసాదనత్వ వేషత్తాలుమితి - యద్యపి ప్రథమకల్పే సిద్ధోపాయస్య సర్వశబ్దాసంకోచాయ సాక్షాత్సాధనత్వ బుద్ధి త్యాగ ఆపాదయితుం శక్యస్తథాపి తత్ర దూషణాంతర సత్వాత్తన్నోక్తం-ప్రసాదనత్వ వేషత్తాలుమితి సముచ్చయేన సాక్షాత్సాధనత్వేన ప్రసాదనత్వ వేషేణచ భక్తియోగాదేస్త్యాగస్యచ వివక్షితత్వాత్సిద్ధోపాయత్తిలుమ్

సా-సం— బుద్ధియైఇతి - అన్యనిష్ఠసాధనత్వ స్యాన్యేన త్యాగాయోగాత్సాధనత్వ త్యాగస్తద్బుద్ధిత్యాగ ఏవేతి భావః - తుల్యమితి - తతశ్చ భక్తియోగవత్ప్రసదన ద్వారా ఉపాయత్వమస్త్యేవ చ దుర్వారమితిభావః-సిద్ధోపాయత్తిలుమితి-సాధనత్వబుద్ధిత్యాగస్యథమైకదేశేసంకోచాభావాదిత్యాశయః-ఏతద్వాక్యప్రతిపాద్యమానత్వాత్సిద్ధోపాయస్యనతదంశే త్యాగవిధిరితియదితదాతుల్యమిత్యాహ-ఇవ్వాక్యత్తిలితి -

మూ — ఉపాసనాదికళైప్పోలేతనక్కు ఉత్పాదకమాకవాతల్, వర్ధకమాకవాతల్, సహకారియాకవాతల్, ద్వారమాకవాతల్, ఒన్ఱాలపేక్షై యఱుమ్పడి నిత్యమాయ్, ఉపచయాపచయరహితమాయ్ సర్వదా పరిపూర్ణమాన సహజకారుణ్యాదికళైయుడైత్తాయ్ సంకల్పమున్నాగనపోతు ద్వార నిరపేక్షమాక కార్యమ్ పిఱక్కుమ్పడి సత్యసంకల్పమాయిరుక్కిఱ సిద్ధోపాయత్తుక్కు భక్తిప్రపత్తికళ్ ఎవ్వాకారత్తాల్ ఉపకారకఙ్గళాకిఱన వెన్నిల్, ఇవైయనాదియాన అపచార పరమ్పరైయాలే ఉత్పన్నమాయ్ సంసార హేతువాయ్ క్కిడక్కిఱ నిగ్రహత్తై శమిప్పిత్తుక్కొణ్డు ఉపకరిక్కిఱన.

సా-దీ — ఉపకరిక్కిఱనవెన్ఱు కేళ్క్కిఱార్. ఉపాసనాదికళై ప్పోలే ఇత్యాదియాల్ - ఇతువ్యతిరేకదృష్టాంతమ్ - నిత్యత్వాదుత్పాదకాపేక్షైయిల్లై - ఉపచయాపచయరహితమాకైయాల్ వర్ధకాపేక్షైయిల్లై - సర్వదా పరిపూర్ణత్వాదికళాల్ సహకార్యపేక్షైయిల్లై - సంకల్పమిత్యాది వాక్యత్తాల్ ద్వారతయాపేక్షైయుమిల్లై - సంకల్పార్థమే తదపేక్షైయిల్లై ఎన్కిఱతు సహజకారుణ్యేత్యాదియాల్. ఉత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవైయనాదీత్యాది - భక్తిప్రపత్తికళుడైయ ఫలాంతరోపాయత్వత్తై

సా-స్వా — సిద్ధోపాయోపకారకద్వారా సాధనఙ్గళుమాకమాట్టాతెన్ఱు శంకిక్కిఱార్ - ఉపాసనాదికళైప్పోలే ఇతి - వ్యతిరేకదృష్టాంతమ్ - నిత్యతయోత్పాదకాపేక్షైయిల్లై - ఉపచయాపచయరహితతయా వర్ధకాపేక్షైయిల్లై - పరిపూర్ణతయా సహకార్యపేక్షైయిల్లై - ద్వారనైరపేక్ష్యేణ కార్యసిధ్యుపయుక్తసత్యసంకల్పయుక్తతయా ద్వారాపేక్షైయిల్లై - సంకల్పసిద్ధ్యర్థమపి సాధ్యోపాయాపేక్షైయిల్లై ఎన్నైక్కిఱ హేతు సహజకారుణ్యేత్యాది ఎన్ఱపడి - పరిహరిక్కిఱార్ - ఇవైయనాదీతి - ప్రతిబంధకనిగ్రహశమనముపయోగమెన్ఱు

సా-ప్ర — మహరహరనుష్ఠీయమాన నిత్యనైమిత్తికాపేక్షావత్ఫలోత్పాదనార్థం భగవదపేక్షావత్సిద్ధోపాయభూతస్య భగవతో నిత్యస్యోపచయాపచయరహితస్య సర్వదా పరిపూర్ణస్య సహజదయావతస్సత్యసంకల్పస్యాపేక్షణీయాభావాద్భక్తిప్రపత్త్యోరనపేక్షైవస్యాదిత్యాశంక్య పరిహరతి - ఉపాసనాదీత్యాదినా.

సా-వి — సాధనత్వబుద్ధియైవిడ ప్రసంగిక్కుమిత్యత్ర సాక్షాత్సాధనత్వబుద్ధియైవిడ ప్రసంగిక్కుమితి వివక్షితార్థస్య నానుపపత్తిరితి ద్రష్టవ్యం - నను భక్త్యాదినా కర్మయోగాదికముత్పాదకతయా ఽహరహరభ్యాసో వర్ధకతయా ఽహరహరనుష్ఠీయమాన నిత్యనైమిత్తిక కర్మ సహకారితయా ఫలప్రద ఈశ్వరో ద్వారతయా యథాపేక్ష్యతే తద్వదీశ్వరస్య నిత్యతయా ఉత్పత్తివిరహిణః ఉపచయాపచయరహితతయా వృద్ధివిరహిణః పరిపూర్ణత్వాత్సహకార్యంతర నిరపేక్షస్య స్వసంకల్పిత సమయే కార్యోత్పత్తి ప్రతిబంధకరాహిత్యరూప సత్యసంకల్పతయా ద్వార నిరపేక్షస్య సహజ కారుణ్యతయా సంకల్పోత్పత్త్యర్థ హేతునిరపేక్షస్య భగవతః క్వచిదంశేప్యపేక్షాభావాత్కేనాకారేణ భక్తిప్రపత్త్యోరుపకారకత్వమిత్యాశంకామనూద్య నిగ్రహరూప ప్రతిబంధ విఘటకతయోపయోగ ఇతి పరిహరతి - ఉపాసనాదికళైప్పోలె ఇతి - భక్తిప్రపత్త్యోః

సా-సం — నను భక్తేరుత్పాదకాద్యపేక్షాస్తి - ఉత్పత్త్యాదిమత్వాత్ - సిద్ధోపాయస్యతు నిత్యత్వాదిమత్వాన్నోత్పాదకాద్యపేక్షా - అతో నక్త్యాదేస్సిద్ధోపాయోపకారకత్వం న సంభవతి - సాక్షాత్సాధనత్వం చ తవాప్యనభిమతం - అతో న కథంచిదపి ఉపాయత్వాభ్యుపగమో యుక్త ఇతి ఉపాసనాదికళై యిత్యాదినా ఆశంక్య పరిహరతి - ఇవై

మూ— ఇవైఫలాంతరత్తుకుళ్ ఉపాయమాన్పోతుజ్యోతిష్టోమాదికళైప్పోలే తత్తదనుగుణ ప్రీతి విశేషఙ్గళై ఉత్పాదిత్తుక్కొణ్డు అమ్ముఖత్తాలే ఉపకారకఙ్గళామ్-ముముక్షువుకుళ్ సాధ్యోపాయఙ్గళైక్కిరవ్యాజమాత్రత్తాలే శాంతనిగ్రహమాన సిద్ధోపాయమ్ నిగ్రహఫలమాన జ్ఞానసంకోచాదికళైక్కళైత్తుపరిపూర్ణకైంకర్యపర్యంతఫలత్తైక్కొడుత్తుయావదాత్మభావియాక ఉపకరిక్కుమ్.

సా-దీ—ఉపకారప్రకారత్తైక్కాట్టుకిరార్ - ఇవైఫలాంతరత్తుక్కిత్యాది - ఫలాంతరాప్రదానమ్ నిగ్రహకృతమాకైయాలెన్ఱు భావమ్-ప్రసంగాత్సిద్ధోపాయత్తినుడైయ కృత్యత్తైయరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ముముక్షువుక్కిత్యాదియాల్-జ్ఞానసంకోచాదీత్యాదిశబ్దత్తాల్ అవిద్యాకర్మాది గ్రహణమ్.

సా-స్వా—శాన్నత్తు కూడుమో? స్వర్గాద్యర్థభజనప్రపదనమ్ ప్రతిబంధకశమనజనకమన్ఱే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇవైఇతి. ఇప్పడి సాధ్యోపాయమ్ నిగ్రహరూపానిష్టనివర్తకమాకిల్ సిద్ధోపాయవైయర్థ్యం ప్రసంగియాతో? సాధ్యోపాయవశీకృతనాయ్ క్కొణ్డు ఫలప్రదానమ్ పణ్ణుకైయే సిద్ధోపాయోపయోగమెన్నిలతు త్రైవర్గికాధికారిసాధారణమన్ఱో? అనిష్టనివర్తకత్వమ్ ముముక్షువైప్పత్త అధికమ్ సిద్ధోపాయత్తుక్కెన్నిలప్పోతు సాధ్యోపాయత్తుక్కు ప్రతిబంధకనిగ్రహశమనముపకారమెన్కిరతు విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ముముక్షువుక్కితి - ముముక్షువిషయత్తిలిస్సాధ్యోపాయత్తుక్కు ప్రతిబంధకనిగ్రహశాంతి ఉపకారమ్- సిద్ధోపాయత్తుక్కు జ్ఞానసంకోచాద్యనిష్టనివర్తకత్వముమ్ యావదాత్మభావి పురుషార్థప్రాపకత్వముమ్ అధికోపకారమెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి ప్రమేయ

సా-ప్ర—ప్రతిబంధవిఘటకతయోపయోగ ఇతిభావః- ఏవంభక్తిప్రపత్త్యోర్మోక్షోపయోగప్రకారముక్త్వా తయోస్సర్వఫలసాధనత్వాత్ఫలాంతరేష్వప్యుపయోగప్రకారమాహ. ఇవైఫలాంతరేత్యాదినా- బంధనివృత్తిం ప్రతిబ్రహ్మణోప్యుపాయత్వాత్తస్యాప్యుపయోగప్రకారమాహ-ముముక్షువుక్కిత్యాదినా.ఏవంచ ,,అమృతస్య పరంసేతుం - అమృతస్యైషసేతుః - సకలఫలప్రదోహి విష్ణుః . అపవర్గప్రదోహరిః - తేషామహం సముద్ధర్తామృత్యుసంసారసాగరా,,దిత్యాది భగవదుపాయత్వబోధకప్రమాణస్య ‘‘నిచాయ్యతం

సా-వి—ఫలాంతరోపయోగప్రకారమాహ. ఇవైఫలాంతరత్తుక్కితి - ఫలాంతరాప్రదానస్యనిగ్రహకృతత్వాభావాన్నతత్రతన్నివర్తకతయోపయోగః- కింతుప్రీతిహేతుత్వేనేతి భావః - భగవతఉపయోగప్రకారమాహ. ముముక్షువుక్కితి- కళైత్తు,నిరస్య. నన్వసమర్థస్సమర్థంరక్షణార్థమాశ్రయతీతిలోకసిద్ధం-

సా-సం— ఇత్యాదినా - ముముక్షుం ప్రతిభక్త్యాదేరేవం సిద్ధోపాయోపకారకతాచేత్ఫలాంతరార్థినంప్రతిసాకేదృగ్భవతీత్యత్రాహ - ఇవైఫలాంతరేతి - అమ్ముఖత్తాలే ఇతి - ఫలవిశేషోపభోగప్రతిబంధకదురితాపూర్వనిరసనముఖేనేత్యర్థః - నను ప్రతిబంధకస్య భక్త్యాదినివర్త్యత్వే భక్త్యాదిః నియోగముఖేన ఫలాయభవతీతి ముఖైరపి స్వర్గాదివదనిత్యతా సిద్ధోపాయప్రాధాన్యభంగశ్చ స్యాదిత్యత్రాహ-ముముక్షువుక్కితి - భగవన్నిగ్రహాతిరిక్తదురితాపూర్వాభావాత్తదనుగ్రహాతిరిక్తనియోగాభావాచ్చభక్త్యాదికం వ్యాజీకృత్య భగవానేవ శాంతనిగ్రహః ఫలం ప్రయచ్ఛతీతి నోక్తదోషద్వయమితిభావః-ఏవంచ

మూ— ఆకైయాల్ ముముక్షువినుడైయ సర్వానిష్ట నివృత్తి పూర్వకమాయ్ పరిపూర్ణ కైంకర్యపర్యన్తమాన ఫలపరమ్పరై యెల్లామ్ సిద్ధోపాయ కార్యమెన్నుమ్ ప్రసాదనమాన సాధ్యోపాయ మడియాక వరుకిఱ తెన్నుమ్ శొల్లుకిఱ ప్రమాణఙ్గళిరణ్డుమ్ సుసంగతఙ్గళ్ - ఆనాలుమ్ ఇప్పత్తియాకిఱ ఉపాయ విశేషత్తై శాస్త్రమ్ విధిక్కవేణుమో ? లోకత్తిల్ తన్నై రక్షిత్తుక్కొళ్ళ విరకిల్లాతే యఴున్తువా నొరువన్ అప్పోతు సన్నిహిత నాన రక్షణ సమర్థనై ప్పత్తు మాప్పోలే తన్నైయుమ్ ఈశ్వరనైయుమ్ సిద్ధ పరమాన శాస్త్రత్తాలే తెళిన్దాల్ తానేయవనై శరణమాక ప్పత్తానో ? ఆకైయాల్ అకించననుక్కు భక్తిస్థానత్తిలే ప్రపత్తియై విధిక్కిఱ తెన్నైక్కూడాతే ఎన్ను శిలర్ శొల్లువర్కళ్.

సా-దీ— అనిష్టనివృత్తిపూర్వకేష్టప్రాప్తి సిద్ధోపాయ కార్య మాకైయాల్ సాధ్యోపాయ కార్యం ఇవై యెన్నుశొల్లుమ్వచనఙ్గళ్ అసంగతఙ్గళన్నో?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్.ఆకైయాలిత్యాదియాల్-సాధ్యోపాయ వశీకృతసిద్ధోపాయకార్యమ్అనిష్టనివృత్త్యాది యాకైయాల్ సాధ్యోపాయలభ్యత్వప్రతిపాదకవచనఙ్గళుమ్సంగతఙ్గళెన్నపడి.ఆకిలుమ్లోకసిద్ధరీత్యా శరణాగత్యనుష్ఠానముపపన్నమాకైయాల్ విధిక్కక్కూడాతు - అత“స్సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య,,త్యాదివచనమనువాదమెన్నుమ్శంకైయైయనువదిక్కిరార్- ఆనాలుమిప్రపత్తి త్యాది.

సా-స్వా—శికైష్షణ్ణి ఇప్పడి యఙ్గీకరియా విట్టాల్ ప్రమాణద్వయాసాంగత్య మెన్ను వ్యంజిప్పియా నిన్ఱుకొణ్డు స్వపక్షత్తిల్ ప్రమాణద్వయ సాంగత్యత్తై యుపసంహరిక్కిరార్ . ఆకైయాలితి - ప్రమాణఙ్గళిరణ్డితి - “భక్త్యా పరమయావాపి ప్రపత్త్యావా మహామతే । ప్రాప్యోహం నాన్యథా ప్రాప్యః- అమృతస్యైష సేతుః , అహంత్వాసర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి,, త్యాది ప్రమాణద్వయ మెన్నపడి- ఆనాలుమ్లోకరీత్యైవ ప్రపదనానుష్ఠానమర్థ సిద్ధమాకైయాలే భక్తిస్థానత్తిల్ ప్రపత్తియైవిధిక్కక్కూడుమో? ఆకైయాల్ చరమ శ్లోక మనువాద మాత్రమన్నో? ఎన్కిఱ పక్షత్తైయనువదిక్కిరార్-ఆనాలుమితి - అఴున్తు వాన్

సా-ప్ర—మృత్యుముఖాత్ప్రముచ్యతే - జ్ఞాత్వాదేవం ముచ్యతే సర్వపాశైః- తమేవం విద్వానమృత ఇహ భవతి . ముముక్షుర్వై శరణమహం ప్రపద్యే - తంగచ్ఛ శరణం హరిం- మామేకం శరణం వ్రజ-మాం ప్రపన్నో విముచ్యతే ,, ఇత్యాది భక్తిప్రపత్తిమోక్షసాధనత్వబోధకప్రమాణస్యచ సాక్షాత్సాధనబోధనాత్పరంపరాసాధనబోధనాచ్చముఖ్యార్థత్వమేవేత్యాహ.ఆకైయాలిత్యాదినా-ఏవంప్రతిబంధకనివృత్తయే అవశ్యకర్తవ్యత్వేన సమర్థితాయాః ప్రపత్తేర్లోకసిద్ధత్వాద్విధినైరర్థక్యమాశంక్యపరిహరతి- ఆనాలుమిప్రపత్తీత్యాదినా -

శా-వి— అతోనవిధేయత్వం ప్రపత్తేరితిమాంమాశంకామనూద్యపరిహరతి - ఆనాలుమితి - ఆనాలుమ్, తథాపి - అవశ్యకర్తవ్యత్వేపి-తన్నై, ఆత్మానం - రక్షిత్తుక్కొళ్ళ, రక్షణం కర్తుం - విరకు, ఉపాయస్య ఇల్లాతే, అభావేనైవ - అఴున్తువాన్, ఖిద్యమానః- ఒరువన్, ఏకః- సమర్థనై, సమర్థం - పత్తుమాప్పోలే,యథాఆశ్రయతితద్వత్-పత్తానో,నాశ్రయతికిం.విధిక్కిఱ తెన్నైక్క,విధీయతఇత్యుక్తిః- కూడాతు, నఘటతే.

సా-సం—మత్పక్షేపిసిద్ధసాధ్యోపాయ పరయోశ్శాస్త్రయో రన్యతరా నర్థక్యా ప్రసక్తిరపీత్యాహ-ఆకైయాలితి - ఉక్తరీత్యా భక్త్యాదేరపి మోక్షోపయోగిత్వా దిత్యర్థః - ఇత్థం ప్రపత్తే రనుపాయత్వ వాదినః ప్రతిక్షిప్తాః - అథప్రపత్తేరవిధేయత్వాది నిరాసాయ తన్మత ముపన్యస్యతి - ఆనాలుమిత్యాదినా - ప్రపత్తే ర్వ్యాజత్వేపీత్యర్థః-లోకత్తిలిత్యాదినా.పత్తానోవిత్యంతేనాచిత్యోక్తే

మూ— ఇతువు మౌచిత్యమూలమాన అతి వాదమ్. ఎజ్ఞ్గనే యెన్నిల్ లోకత్తిల్ ఒరువనై యొరువన్
ఆశ్రయిక్కుమ్ పోతు ఇన్నపడియే ఆశ్రయిత్తాల్ ఇవనిరక్షి మెన్నుమిడత్తై. ఒరుప్రమాణత్తాలే యఱిన్దు ఆ
శ్రయిక్కుమాప్పోలే ఇఙ్గుమ్ ఈశ్వరనై ఇన్న ప్రకారత్తాలే ఇన్న అధికారి పత్తినాల్ ఇవనై ఈశ్వరన్
రక్షిక్కు మెన్నుమిడమ్ అఱియుమ్పోతు కర్తవ్యపరమాన శాస్త్రమొழியవేఱుప్రమాణ మిల్లై - నామ్
ఆశ్రయిక్క రక్షిక్కు మెన్నుఅనుమానత్తాలే యఱుతియిట్టు ఆశ్రయిక్కిఱ ఈశ్వరతత్వ జ్ఞానముడైయారెల్లా
రుక్కుమ్ఇప్పడిఅనుష్ఠిక్కవత్తాకైయాలే ఉపాసనవిధాయకశాస్త్రఙ్గళ్ నిరర్థకఙ్గళామ్.

సా.దీ— పరిహరిక్కిఱార్. ఇతువు మౌచిత్యమూలేత్యాది. స్వరక్షణాసమర్థనుక్కు సంని
హిత సమర్థ పురుషావలంబనత్తై ఔచిత్యముడైత్తి వ్యక్తియై కొణ్డతి వాదమ్ పణ్ణిన పడి -
అనుమానాత్సిద్ధిక్కు మెన్నత్తై ప్రతిబంద్యా పరిహరిక్కిఱార్. నామాశ్రయిక్కవిత్యాదియాల్ -

సా.స్వా— అనుతప్తన్ - ఇత్యుక్తత్తై నిరసిక్కిఱార్. ఇతువుమితి - ఔచిత్యేతి - స్వరక్షణాసమ
ర్థన్ సన్నిహిత సమర్థనై యాశ్రయిక్కై యుచితమన్ఱో వెన్ఱు ఏతావన్మాత్రత్తాలే విధిక్కవేణ్డా
వెన్ఱు అతివాదమ్ పణ్ణినార్కళ్ - విధ్యభావత్తిలే తాత్పర్య మిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. ప్రపత్తి విధానా పేక్ష్య
కత్తైయై ఉపపాదిక్కిఱార్. ఎజ్ఞ్గనే యెన్నిలిత్యాదినా - ఇన్న ప్రకారత్తాలే ఇతి, అనుకూల్యాద్యఙ్గపంచక
కత్తైయై ప్రకారత్తాలే ఎన్నపడి - ఇన్న వధికారీతి - దేవతాంతర రహితాకించనాధికారి ఎన్నపడి - శాస్త్రమొழியవే
వేఱొరు ప్రమాణ మిల్లై యెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? అనుమానత్తాలే యఱియలామే? ఎన్న వరుళిచ్చె
య్కిఱార్ - నామితి - అఱుతియిట్టు, నిశ్చయిత్తెన్నపడి - సమర్థనుపాసనత్తై యనుష్ఠిక్క వేణుమ్ -

సా.ప్ర— ఔచిత్యమూలేతి. లోకేశక్తేనాశక్తరక్షణదర్శనాత్ కారుణ్యకేన దుఃఖితరక్షణదర్శనాచ్చ సర్వ
శక్తేనా పరమ కారుణికేన భగవతా సర్వేషాం రక్షణ ముచిత మిత్యేవం రూప బుద్ధి విశేష మూలః ప్రప
త్తేస్సు కరత్వ జ్ఞాపనార్థోఽతి వాద ఇత్యర్థః - ననులోకే ఆశ్రితస్య ఆశ్రయణప్రతి సంబంధి నార
క్ష్యమాణత్వ దర్శనాత్సర్వేశ్వరోఽప్యాశ్రితా నస్మాన్ రక్షేది త్యనుమా యాశ్రయణ ముపపద్యత ఇతి న త
త్ప్రమాణత్వ ... నామాశ్రయిక్కేత్యాదినా-
ద్విధ్యపేక్షేత్యత్ర తథా సత్యుపాసన విధివై యర్థ్యం స్యాది త్యాహ - నామాశ్రయిక్కేత్యాదినా-

సా.వి— “సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య„ ఇతి వచనమనువాదకమితిభావః. ఔచిత్యమూలమానవతివాదమితి.
లోకే శక్తేనాశక్త రక్షణ దర్శనాత్ - కారుణికేన దుఃఖిత రక్షణ దర్శనాచ్చ సర్వశక్తినా పరమకారు
ణికేన భగవతాసర్వేషాం రక్షణ ముచిత మిత్యేవంరూప బుద్ధివిశేష మూలః ప్రపత్తేస్సుకరత్వ జ్ఞాపనా
ర్థోఽతివాద ఇత్యర్థః - లోకేవికేనచిత్ప్రమాణేన ఆశ్రయణ ప్రకారం జ్ఞాత్వాశ్రయతి- తద్వదిహాకించి
త్ప్రమాణ మన్వేషణీయం - తత్ప్రత్యక్ష మనుమానంవా నసంభవ తీతి శాస్త్ర మేవా పేక్షణీయ మితివి
త్వమభ్యుపగంతవ్యమిత్యాకాంక్షోద్భావనపూర్వకముపపాదయతి-ఎజ్ఞ్గనే యెన్నిలితి.ఇఙ్గుమ్,వేఱ్ఱిల్ -
ఒరుప్రమాణమిల్లై,ఏతాదృశాధికారిణఏతాదృశంఫలంప్రతిఏతాదృశంసాధనమితిప్రత్యక్షానుమానాభ్యాంన
సిద్ధ్యతీతిభావః అనుమానాదేవసిద్ధిశ్చేదుపాసనవిధివైయ్యర్థ్యమప్యవస్థా చస్యాదిత్యాహ- నామాశ్రయిక్కేతి

సా.సం—ఔచిత్యమూలమానేత్యుక్తం-ఇన్నప్రకారత్తాలేఇతికథంభావఉచ్యతే-సచభావన యేవకాంక్షిత ఇ
త ద్విధిపరమేవ వాక్యమిహాప్రమాణత్వేనవాచ్యమితిభావః-ఉపాసనవిధాయకేతి-అనుమానతస్సుక రస్త్వై వా

మూ—సమర్థర్ ఉపాసనాదికళై ప్పణ్ణవత్తిల్ సమర్థరల్లాతవర్ ప్రపత్తియైప్పణ్ణవేణ్ణు విశేషిత్తు నియమిక్కై-అనుమానత్తాల్ కడప్పడాతు-మత్తుళ్ళ ఉపాయఙ్గళిల్ సమర్థరన్నికే-యొఴియన్నాల్ అవత్తి నుడైయస్థానత్తిలే ప్రపత్తియైప్పణ్ణవ తెన్ను శాస్త్రమ్ విధియాతపోతు ముఖ్యవిధిత్త ఉపాయత్తుక్కు అనర్హరానపడి యాలే యవర్ ఫలత్తై యిఴక్కుమ్పడియామ్-

సా-దీ—ఇన్నవధికారియెన్ను మున్పుశొన్నతై ప్పవివరిక్కిరార్ - సమర్థరిత్యాది. లోకత్తిల్ నియమమ్ కాణామైయాలే యెన్నుకరుత్తు. మోక్షార్థ ప్రపత్తికూడాతాప్పోతే "యద్యేన కామకామేన" ఎన్ను శొన్న సర్వఫలార్థ ప్రపత్తియుమ్ కూడా తెన్కిరార్. మత్తుళ్ళవిత్యాది - ఇవ్వళవాల్ శాస్త్రమ్ విధియాతపోతు ప్రపత్తి ఈశ్వర

సా-స్వా—అసమర్థర్ ప్రపదనమ్ పణ్ణవేణుమెన్ను అనుమానత్తాలేయరిన్దువ్యవస్థిత్తుక్కొళ్ళాల్ భక్తి శాస్త్ర వైయర్థ్యమ్ శొల్లవొణ్ణాతే? ఎన్న వదుళిచ్చేయ్కిరార్ - సమర్థరితి. కడప్పడాతు, సాధిక్కప్పడాతెన్నపడి. ఇప్పడి లోకత్తిల్ వ్యాప్తి కాణామైయా తెన్నుకరుత్తు - ఇత్తైయుపపాదిక్కిరార్ - మత్తుళ్ళవితి. లోకత్తిల్ చిరకాల సాధ్యోపాయ సమర్థర్ ప్రపదనమ్ పణ్ణి ఫలమ్ పెరక్కాణాత్తైయాలే తన్న్యాయత్తాలే

సా-ప్ర—అనుమానా వాశ్రయణేవ్యవసిత వికల్పాసిద్ధి రూపం బాధకాంతరం ప్రదర్శయన్ నైరర్థక్యం ద్రఢయతి-సమర్థరిత్యాదినా- నను మోక్షస్యాతీంద్రియతయా ప్రత్యక్షానుమానాభ్యాం భక్తిసాధ్యత్వం గ్రహీతుం నశక్యత ఇతి శాస్త్రాదపి సాధ్యసాధనభావప్రతీతౌ మోక్షసిద్ధి ప్రసంగాన్న భక్తివిధివైయర్థ్యమితి చేదేవం తర్హి తత్రాశక్తేన ప్రపత్తిః కర్తవ్యేత్యస్యార్థస్యాప్యనుమానాదినా అసిద్ధేః ప్రపత్తివిధ్యనంగీకారే భక్త్యనుష్ఠానే అశక్తానాం మోక్షరూప పురుషార్థాసిద్ధిరేవ స్యాదితి న ప్రపత్తివిధివైయర్థ్యమిత్యభిప్రయన్నాహ- మత్తుళ్ళేత్యాదినా- సాంగభరన్యాసవిధానాభావే భక్త్యశక్తానాం మోక్షాసిద్ధిం

సా-వి—అవ్యవస్థామేవోపపాదయతి - సమర్థరితి. అనుమానాచ్ఛక్తాశక్తభేదేన ఉపాయవ్యవస్థా నేత్యర్థః - మోక్షార్థ ప్రపత్త్యసిద్ధివదితరఫలార్థ ప్రపత్తిరపి న సిధ్యతీత్యాహ - మత్తుళ్ళేతి. మత్తుళ్ళ ఉపాయఙ్గళిల్, "యద్యేన కామకామేన నసాధ్యం సాధనాంతరైః" రిత్యుక్తసాధనాంతరేషు - సమర్థరన్నికే యొఴియన్నాల్, అసమర్థశ్చేత్ - తదనుష్ఠానాసిద్ధ్యా - అవర్ ఫలత్తై, సాధనాంతర సాధ్యఫలం - ఇఴక్కుమ్ పడియామ్, నసిధ్యేత్ - యద్వా నను మోక్షస్యాతీంద్రియతయా ప్రత్యక్షానుమానాభ్యాం భక్తిసాధ్యత్వం గ్రహీతుం నశక్యత ఇతి శాస్త్రాదపి సాధ్యసాధనభావప్రతీతౌ మోక్షసిద్ధిప్రసంగాన్న భక్తివైయర్థ్యమితి చేత్ - ఏవంతర్హి తత్రాశక్తేన ప్రపత్తిః కర్తవ్యేత్యర్థస్యాప్యనుమానాదేవాసిద్ధేః భక్త్యనుష్ఠానాశక్తానాం మోక్షరూప పురుషార్థసిద్ధిరేవ నస్యాదితి న ప్రపత్తివిధివైయర్థ్యమిత్యభిప్రయన్నాహ- మత్తుళ్ళేత్యాదినా-నసూపాసనవిధిబలాచ్ఛక్తస్య తత్ర ప్రవృత్తిః-

సా-సం—లంబనప్రసంగాదుపకారవిధాయక నైరర్థక్యమిత్యర్థః - న నైరర్థక్యం - వ్యవస్థాయా అప్యనుమానాదేవ సిద్ధేరిత్యత్రాహ - అనుమానత్తాల్ కడప్పడాతితి - నహి శాస్త్రతః పర్యుదస్త స్యేదమిత్యాది రూపా వ్యవస్థా శాస్త్రాతిరిక్తమాన విషయేతి భావః - మున్పితి- అనుమానమాత్రేణ లఘూపాయస్య గురూపాయస్థాననివేశో యథా వదనుష్ఠానంచ నసిధ్యతీతి గురూపాయానర్హస్య తత్స్థానాపన్నోపాయ మితి శాస్త్రాభావే లఘూపాయాదపి భ్రష్టస్య గురూపాయ ఫలం నసిధ్యేదేవేత్యర్థః -

మూ—ఎజ్ఞనేయెన్నిల్ లోకత్తిల్ రాజసేవాదికళుమ్ తత్ఫలజ్ఞళుమ్ కాణచ్చెయ్‌తే మాలాకరణ దీపారోపణ స్తుతి నమస్కారాదికళై శాస్త్రనిరపేక్షమాక అనుష్ఠిత్తాల్ అపచారజ్ఞళ్ వరుమ్పడియాయిరుక్కైయాలే పరికర నియమజ్ఞళోడే కూడిన భగవత్సేవాది ప్రకారజ్ఞళుమ్ తత్ఫలజ్ఞళుమ్ నియతజ్ఞళాక శాస్త్రమ్ కొణ్డఱిరాప్పోలే ఇజ్గుమ్ లోకత్తిల్ ప్రపత్తియుమ్ తత్ఫలజ్ఞళుమ్ కణ్డు పోన్దాలుమ్ సదాచార్యోపదేశ సాపేక్ష మంత్రవిశేషాదికళోడే కూడిన ప్రపత్తిక్కుమ్ ఫలవిశేషజ్ఞళుక్కుమ్ సాధ్యసాధనభావమ్ శాస్త్రమ్ కొణ్డఱియ వేణ్డుకైయాల్ అవ్వో ఫలజ్ఞళుక్కాక సేవావిశేషజ్ఞళై విధిక్కిఱాప్పోలే ప్రపత్తియైయుమ్ విధిక్కిఱతు. అజ్ఞనల్లాతపోతు రాజసేవైయైప్పోలే భగవత్సేవైయైయుమ్ విధిక్కవేణ్డాతొழియుమ్.

సా-దీ— విషయత్తిల్ సిద్ధియాతెన్నతు. ఇత్తైయాకాంక్షాపూర్వకమాక వివరిక్కిఱార్ ఎజ్ఞనేయెన్నిలెన్ఱు. ఇతుక్కు శాస్త్రమ్ కొణ్డఱియ వేణ్డుకైయాలెన్నతోడన్వయమ్ - ఆకైయాలెన్నొరు పదమధ్యాహరిత్తు ఆకైయాల్ ప్రపత్తియైయుమ్ విధిక్కిఱతెన్నుమేల్ వాక్యమన్వితమ్. సదాచార్యోపదేశేత్యాది హేతుగర్భం-ఇతిల్ ద్రష్టాంతమ్ రాజసేవేత్యాది - శాస్త్రానపేక్షపక్షత్తిల్ ప్రపత్తిక్కుమ్ సదాచార్యోపదిష్టమంత్రగ్రహణా

సా-స్వా—ఇజ్గు ఫలమ్పిఱలామే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్-ఎజ్ఞనేయెన్నిలిత్యాదినా-లోకన్యాయత్తై వేదత్తిల్ సంచరిప్పిక్కక్కూడాతెన్ను కరుత్తు - విషయత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - అజ్ఞనల్లాతపోతితి -

సా-ప్ర—దృఢయితుం సాంగభరన్యాసస్య కర్తవ్యతాయా శాస్త్రతోవగంతవ్యత్వం ప్రతిబంది ప్రదర్శనపూర్వకం సాధయతి- ఎజ్ఞనేయెన్నిలిత్యాదినా-అశుచినాపిలోకేమల్లికాచంపకాదిపుష్పైర్మాలాం కృత్వా తస్మైచిదానే యథా ప్రీతిర్జాయతే యథావా అర్కపుష్పాదినా మాలాం కృత్వా తస్మైవదానేప్యప్రీతిరపి దృశ్యతే తథైవపుష్పవిశేషాణాం భగవద్విషయేపి ప్రీత్యప్రీతిహేతుత్వం సంభావ్యత ఇతియథా కథం చిన్మాలాకరణే “సంధ్యాహీనోశుచిర్నిత్యమనర్హః,, ఇత్యాద్యుక్తనిషిద్ధానుష్ఠానప్రసంగాద్యథా

సా-వి— అశక్తస్యతు లోకదృష్ట్యా సమర్థాశ్రయణం సంభవత్యేవేతి నప్రపత్తివిధిసార్థక్యమితి శంక్య సాంగభరన్యాసస్య విధ్యభావే మోక్షాసిద్ధిం దృఢయితుం శాస్త్రనవా మోక్షరూపఫలాసిద్ధిరిత్యాశంక్య సాంగభరన్యాసస్య విధ్యభావే మోక్షాసిద్ధిందృఢయితుం శాస్త్రతోవగంతవ్యత్వం ప్రతిబంది ప్రదర్శనపూర్వకం సాధయతి. ఎజ్ఞనేయెన్నిలిత్యాదినా- ఏతదారభ్య సాధ్యసాధనభావం శాస్త్రమ్ కొణ్డఱియ వేణ్డుకైయాలిత్యంతమేకం వాక్యం-ప్రపత్తివిధ్యభావే తత్ఫలాసిద్ధిః క్షత ఇత్యత్ర మాలాకరణాదిషు యథాశాస్త్రమ్ అనుష్ఠానాభావే ప్రత్యవాయాపత్త్యా శాస్త్రాపేక్షణవనిహాపి శాస్త్రేణైవజ్ఞాతవ్యతయేత్యన్వయః - అనంతరమాకైయాలితి పదాధ్యాహారేణ ప్రపత్తియుమ్ విధిక్కిఱతు ఇత్యంతమేకం వాక్యం- కాణచ్చెయ్‌తే, దృష్టేష్వపి - శాస్త్రనిరపేక్షేతి - అశుచినానిషిద్ధకుసుమైరపి పర్యుషితైరపి రాజాదేర్మాలికా క్రియతే- నతథాభగవద్విషయే-అపచారప్రసంగాత్ - శాస్త్రమ్ కొణ్డఱికిఱాప్పోలే, శాస్త్రం స్వీకృత్య జ్ఞాతుమపేక్షితతయా- శాస్త్రాభావే “స్త్రియో

సా-సం- కాణచ్చెయ్‌తేఇతి-రాజసేవాదావేకాతిక్రమేపిదండభూయస్త్వపరిదృశ్యమానేసతీత్యర్థః-శాస్త్రనిరపేక్షమాక, శాస్త్రీయపరికరాన్వినా- దార్ష్టాంతికేదృష్టాంతమాత్రేణదురవధారణార్థశాస్త్రైకావధార్యాకారానాహ-సదాచార్యేత్యాదినా-అజ్ఞనల్లాతపోతు, దృష్టాంతేనైవభగవత్సేవాక్రమావధారణసంభవే.

మూ — ప్రపత్తిక్కుమ్ సదాచార్యోపదేశపూర్వకమంత్రగ్రహణాదికళ్ అనపేక్షితఙ్గళాక ప్రసంగిక్కుమ్ - మంత్రాద్యనర్హర్క్కుమ్ శరణ్య విశేషఫలవిశేషానుబంధియాన అన్యూనాధిక కర్తవ్యవిశేషత్తినుడైయ అధ్యవసాయత్తుక్కు అనన్యథాసిద్ధమాన అనుమానమ్ కిడైయాదు- ఆకైయాల్ సపరికర సేవావిశేషఙ్గళ్ పోలే సపరికరభరసమర్పణముమిజ్జు విధేయమాకక్కడవదు.

సా-దీ—ద్యనపేక్షత్వం ప్రసంగిక్కుమెనిరార్ -ప్రపత్తిక్కుమిత్యాది- మంత్రాద్యనర్హర్, వైదికమంత్రాద్యనర్హర్ - భాషామంత్రానర్హరెన్నపడి - ప్రపత్తియినుడైయ శాస్త్రవిధేయత్వత్తై నిగమిక్కిరార్ - ఆకైయాల్ సపరికరేత్యాది -ఇప్పడి ప్రపత్తివిషయత్తిల్ శంకైయై పరిహరిత్తు భక్తిరూపసాధ్యోపాయత్తిల్

సా-స్వా—బాధకాంతరమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ప్రపత్తిక్కుమితి. మంత్రానర్హరాన శూద్రాదికళుక్కు మంత్రాపేక్షై యిల్లామైయాలే తదర్థమ్ విధ్యపేక్షై యిల్లామల్ అనుమానత్తాలే ప్రపత్త్యనుష్ఠానమ్ కూడాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మంత్రాద్యనర్హరుక్కుమితి - శరణ్య విశేషేతి - సత్యత్వ జ్ఞానత్వాది స్వరూప నిరూపక ధర్మ వాత్సల్యాద్యుపాయత్వోపయుక్త గుణవిశిష్ట శ్రీపతి విషయకానుకూల్యాద్యంగ పంచక మాత్ర విశిష్ట ప్రపదనం వ్యాప్త్యాద్యభావాదనుమాన గమ్యమాక మాట్టాతెన్రుకరుత్తు - నిరూపితార్థత్తై నిగమిక్కిరార్ - ఆకైయాలితి . ఇప్పడి ప్రపత్తిరూప సాధ్యోపాయవిషయకలక్కఙ్గళై

సా-ప్ర—ప్రీతిహేతూనాంశాస్త్రాదవగమపూర్వకం కర్మయోగహేతుభూతమాలాకరణాదేరనుష్ఠేయత్వమావశ్యకమన్యథా అప్రీతిద్వారా నరకోత్పాదన ప్రసంగాద్భగవతోఽతీంద్రియత్వేన తత్ప్రీత్య ప్రీతివిశేషాణాం మాలాకరణాదీనాంచ అనుమానాదినా సాధ్యసాధనభావస్య గ్రహీతుమశక్యత్వాదేవమేవ లౌకిక ప్రపత్తి తత్ఫలదర్శనేపి ఫలవిశేషాణాం ప్రపత్తేశ్చ సాధ్యసాధన భావస్య అనుమానావిషయత్వాదేవశాస్త్రైణైవావగంతవ్యత్వాచ్ఛాస్త్రపరిత్యాగే మోక్షాఖ్యఫలసిద్ధిరేవ నస్యాదిత్యర్థః- ఏవం ప్రపత్తేర్వైధతయా కర్తవ్యత్వం ప్రతిష్ఠాప్య మత్తుళ్ళేత్యాది వాక్యే ‹‹ మున్పు విధిత్తవుపాయత్తుక్కు అనర్హనాన పడియాలే,, ఇతి విహితతయా కర్తవ్యత్వేనోక్తస్య భక్తియోగస్య ప్రామాణికైరేవ స్వరూప విరుద్ధత్వోక్త్యా విహితత్వేపి కర్తవ్యత్వాసిద్ధిమాశంక్య స్వరూపవిరుద్ధత్వోక్తేరన్యపరత్వాన్న కర్తవ్యత్వ

సా-వి—వైశ్యాస్తథా శూద్రా,, ఇత్యాద్యుక్త వైదిక మంత్రాద్యనర్హాణాంచ భాషామంత్రాదినా అన్యేషామప్యేతావన్మాత్రం కర్తవ్యం - ఏతన్న్యూనమధికం వా నకర్తవ్యమిత్యేవం నిశ్చాయకమనుమానం నాస్తి. తదపి నసిధ్యేదిత్యాహ. మంత్రాద్యనర్హరుక్కుమితి - సముచ్చయేన వైదికమంత్రానర్హాణామపి శరణ్యవిశేష ఫలవిశేషానుబంధియాన అన్యూనాధిక కర్తవ్య విశేషత్తినుడైయ, ఫలసంగకర్తృత్వత్యాగే నాన్యూనం తత్ఫలార్థం పునః కర్తవ్యత్వాది రూపాధిక్యరహితంచ కర్తవ్యవిశేష విషయాధ్యవసాయస్య లోకే ఏతాదృశ నియమాదర్శనాదితి భావః-ఏవం ప్రపత్తేః కర్తవ్యత్వం విధేయత్వంచ ప్రసాధ్య భక్తేస్స్వరూప

సా-సం—లోకమర్యాదయైవ సర్వోపపత్త్యుక్తౌ బాధకమాహ- ప్రపత్తిక్కుమితి-మంత్రాద్యర్హాణామస్తు విధాయకాపేక్షా, తదనర్హాణాం కిం విధినేత్యత్రాహ - మంత్రాద్యనర్హరుక్కుమితి - శరణ్యశబ్దాన్వితో విశేషశబ్దః పురుషకార వాత్సల్యాది వైశిష్ట్యం దర్శయతి - అన్యూనాధికేత్యుక్తిః భగవతి పురుషకారాంతర ప్రపత్త్యనపేక్షాదికం సూచయతిః అథ ప్రసంగాద్భక్త్యాదేస్స్వరూపవిరుద్ధత్వపక్షమనూద్య

సూ — ఇప్పడియథాధికారమశాస్త్రమ్ సిద్ధిత్తవత్తులుమ్ ఉపాసనాదికళ్ స్వరూపవిరుద్ధఙ్గళెన్ఱు శిలర్ శొల్లువర్ కళ్ - ఇతువుమ్ ప్రపత్తియై స్తుతిక్కైక్కాక అతివాదమ్ పణ్ణినార్ కళా మిత్తనై - ఎఙ్ఙనేయెన్నిల్

సా-దీ — శంకైకళై పరిహరిప్పతాక స్వరూప విరుద్ధత్వ పక్షత్తై యుపక్షేపిక్కిఱార్ - ఇప్పడియథాధికార మిత్యాది. ఆదిశబ్దత్తాల్ కర్మయోగాదపరిగ్రహః ఇతువుమిత్యాదియాలు కత్తైయుపపాదిక్కిఱార్-

సా-స్వా — శమిప్పిత్తు భక్తియోగ రూప సాధ్యోపాయ విషయ కలక్కఙ్గళై శమిప్పిక్కక్కడవరాయ్ ప్రథమమ్ భక్తిస్వరూప విరుద్ధైన్ఱిక్కిఱపక్షత్తై యనువదిక్కిఱార్-ఇప్పడియితి. శాస్త్రం సిద్ధిత్తవ తెలితి-శాస్త్ర విహితత్వమ్ తుల్యమా యిరుక్క ప్రపదనమ్ స్వరూపానుగుణ మెన్ఱుమ్, భక్తిస్వరూప విరుద్ధమెన్ఱుమ్ పిరివుక్కు నియామక మిల్లామల్ శొల్లుకిఱార్ కళెన్ఱుకరుత్తు. కారుణ్యాత్తాలే మతాంతర స్థరైప్పోలే నిరసియామల్ తాత్పర్య మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతువుమితి. ఇప్పడి తాత్పర్యమ్ కొళ్ళుకైక్కు నియామక మేతు ? ఎన్ఱు శంకిత్తు ప్పరిహరిక్కిఱార్-ఎఙ్ఙనే యెన్నిలిత్యాదినా. స్వరూప విరుద్ధత్వమాత్మ స్వరూప

సా-ప్ర — బాధకత్వ మిత్యభిప్రాయం స్తేషాం తథోక్తే స్తాత్పర్య మప్యాహ - ఇప్పడి యథాధికారమిత్యాదినా - యథాధీమ విద్యాయాం ఋగ్వేదం భగవో౽ధ్యేమి. యజుర్వేదం సామవేద మథర్వణం చతుర్థ మితిహాస పురాణం పంచమం వేదానాం వేదం పిత్ర్యం రాశిం దేవం నిధిం వాకో వాక్యమేకాయనం దేవ విద్యాం భూతవిద్యాం క్షత్ర విద్యాం నక్షత్ర విద్యాం సర్పదేవజన విద్యామేతద్భగవో౽ధ్యేమి - సో౽హం భగవో మంత్ర విదేవాస్మి నాత్మ విచ్ఛ్రుతం హ్యేవ మే భగవద్దృశేభ్యస్తరతి శోకమాత్మ విదితి సో౽హం భగవ శ్శోచామి తమ్మా భగవాం చ్ఛోకస్య పారం తారయ త్వితి ,, నారదేన కృతా ఋగ్వేదాది నిందా సహి నిందాన్యాయా ద్భూమ విద్యా ప్రశంసార్థేతి శ్రీపంచరాత్రాధికరణే శ్రీభాష్యకారై ర్నిర్ణీతం - తథా భక్తి నిందా ప్యకించనస్య భరన్యాసే ప్రవృత్త్యర్థం భనార్హేత్యర్థః - నను కిమర్థ మేవం ప్రశంసార్థత్వం స్వీక్రియతే - స్వరూపాపేక్షయా విరుద్ధత్వ మేవాంగీ కార్య మిత్యత్ర భక్త్యాదే రాత్మ స్వరూప నాశకత్వాత్కిం స్వరూపవిరుద్ధత్వం? ఉతాత్మన్య సంభావితత్వాత్? ఆహో స్విద నిష్టఫలజనకత్వాద్వేతి వికల్ప్య తేషాం భక్త్యావభావం ప్రదర్శయన్ ప్రశంసార్థత్వం ప్రతిష్ఠాపయతి- ఎఙ్ఙనేయెన్నిలిత్యాదినా-

సా-వి — విరుద్ధత్వమితి మతం నిరసితు మనువదతి- ఇప్పడి యథాధికారమితి- పరిహరతి-ఇతువు మిత్యాదినా- ఇతువుమ్, స్వరూప విరుద్ధత్వోక్తి రపి - అతివాదమ్ పణ్ణినార్ కళా మిత్తనై, అతివాదం కృతవంత ఇత్యేతావన్మాత్రం-అతివాద కరణమితి యావత్ - నహినిందా న్యాయేన ప్రపత్తి స్తుతి పర మితి భావః- నను కిమర్థ మేవం ప్రశంసార్థత్వం స్వీక్రియతే - స్వరూపాపేక్షయా విరుద్ధత్వ మేవాంగీ క్రియతా మిత్యత్ర భక్త్యాదే రాత్మస్వరూప నాశకత్వాత్కిం స్వరూప విరుద్ధత్వం? ఉతాత్మన్య సంభావితత్వాత్? ఆహోస్విద నిష్ట ఫల జనకత్వాద్వేతి వికల్ప్య తేషాం భక్త్యావభావం ప్రదర్శయన్ ప్రశంసార్థత్వం ప్రతిష్ఠాపయతి- ఎఙ్ఙనేయెన్నిలిత్యాదినా -

సా-సం — దూషయతి-ఇప్పడీత్యాదినా - భక్తే స్స్వరూప విరుద్ధతాకిమాత్మ స్వరూప నాశకత్వకృతా? ఉతాత్మనో౽త్యంత నిర్వ్యాపారత్వాత్? సవ్యాపారత్వే౽పి జ్ఞానచికీర్షా ప్రయత్నాశ్రయత్వరూపకర్తృత్వాభావేన

మూ— నిత్యమానఆత్మస్వరూపత్తుక్కు ఇవై నాశకజ్గళాయ్ క్కొండు స్వరూపవిరుద్ధజ్గళెన్నవొణ్ణాతు. ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తిలుమ్ కైంకర్యత్తిలుమ్ పోలే భక్త్యాదికళిలుమ్ ‘‘కర్తా శాస్త్రార్థవత్త్వాత్ పరాత్తు తచ్ఛ్రుతేః’’ ఎన్కిఱపడియే భగవదధీనకర్తృత్వ ముణ్డాకైయాలుమ్ ఆత్మస్వరూపమత్యంతనిర్వ్యాపారమెన్నవొణ్ణాతు

సా-దీ— నిత్యమానవిత్యాదియాల్-స్వరూప విరుద్ధత్వ మావతు ఆత్మస్వరూపత్తిల్ నాశకత్వమో? అసంభావితత్వమో ? అనర్థావహత్వమో ? ఎన్ఱు త్రేధా వికల్పిత్తు ప్రథమ శిరస్సై ప్రతివదిక్కిఱార్ - నిత్యమానవిత్యాదియాల్ - ఆత్మనః కర్తృత్వరాహిత్యాదసంభావితత్వ మెన్నుమ్ ద్వితీయ శిరస్సై దూషిక్కిఱార్. ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తిలు మిత్యాదియాల్ - కర్తృత్వత్తిల్ ‘‘ఏషహిద్రష్టా కర్తా భోక్తా విజ్ఞానాత్మా పురుష,, ఇత్యాది ప్రమాణ ముణ్డాకై యాలుమ్, విపక్షత్తిల్ బాధక ముణ్డాకైయాలుమ్, ఆత్మావుక్కు అకర్తృత్వమ్ కూడాతెన్ఱపడి. అకర్తృత్వత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆత్మస్వరూపేతి. ఆత్మా పురుష

సా-స్వా—నాశకత్వత్తాలేయో? ఆత్మ స్వరూపేఅసంభావితత్వత్తాలేయో? ఉతానర్థావహత్వత్తాలేయో? ఎన్ఱు త్రేధావికల్పిత్తుఆద్యపక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్- నిత్యమానేతి - ద్వితీయపక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్- ప్రపత్తీతి-

సా-ప్ర— తత్ర స్వరూప నాశకత్వమ్ ప్రతిక్షిపతి • నిత్యమానే త్యాదినా - అసంభావి తత్వం ప్రతిక్షిపతి - ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తిలు మిత్యాదినా -

సా-వి— తత్ర స్వరూప నాశకత్వం ప్రతిక్షిపతి - నిత్యమానేతి - కర్తృత్వస్య జీవధర్మత్వాభావాదాత్మన ఉపాసనా కర్తృత్వ మసంభావిత మితి ద్వితీయపక్షం దూషయతి - ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తిలుమితి - కర్తా శాస్త్రార్థవత్త్వా దిత్యధికరణ విరోధ ఇతి భావః • నన్వాత్మనః కర్తృత్వం గుణసంపర్క కృతం నస్వాభావికం - అత ఏవగీతాభాష్యే ‘‘సక్తాః కర్మణ్యవిద్వాంసోయథాకుర్వంతి భారత । కుర్యాద్విద్వాం స్తథా సక్త శ్చికీర్షుర్లోక సంగ్రహమ్,, ఇత్యారభ్య దేహ వివిక్తాత్మ స్వరూపం జానన్ లోకసంగ్రహాయ కర్మచికీర్షుః ‘‘ప్రకృతేః క్రియమాణాని గుణైః కర్మాణి సర్వశః । అహంకారవిమూఢాత్మా కర్తాహమితిమన్యతే। తత్వ విత్తుమహాబాహోగుణకర్మ విభాగయోః। గుణాగుణేషువర్తంత ఇతిమత్వానసజ్జతే।సత్వాదిగుణవిభాగేత త్కార్యగుణవిభాగేచతత్వవిద్గుణాః స్వేషు కార్యేషువర్తంత ఇతి మత్వా గుణకర్మసు అహంకర్తేతి నసజ్జతేగుణేష్వేవ కర్తృత్వంఅనుసంధత్తే,,ఇత్యుక్తత్వాత్ - అతః కర్తృత్వా భావాద్భక్త్యాది కర్తృత్వం నసంభవతీ త్యత్ర ప్రపత్త్యాది కర్తృత్వ మేవయద్యపి ప్రతిబంది తస్యోత్తరం తథాపి స్వాభావిక మపి కర్తృత్వం ‘‘ఏషహిద్రష్టా శ్రోతే,,తి శ్రుతి సిద్ధం - గుణసంగకృత పుణ్యపాప కర్తృత్వ వ్యావృత్తం ముక్తిదశాను వృత్తం జ్ఞానేచ్ఛా ప్రయత్నా శ్రయత్వరూపం అర్థక్రియా కారిత్వంవాస్త్యేవ- అన్యథాసత్వజ్ఞాపకార్థ క్రియా కారితాభావేన తుచ్ఛత్వం స్యాత్ - విభోఃకాలస్య వ్యాపారాణాంచస్వవిషయజ్ఞాన వ్యవహారోత్పత్తి వినాశాదిరూప వ్యాపారజనకత్వాన్న నిర్వ్యాపారత్వం-ఆత్మనోపికర్తృత్వాశ్రయప్రకృతిసన్నిధి రేవవ్యాపారః-కర్తృత్వంతునాస్తీత్యుక్తాసాంఖ్యమతప్రవేశాపత్తిరత ఉపాసనాకర్తృత్వమసంభావితమితివక్తుమయుక్తమిత్యాహ-ఆత్మస్వరూపమత్యంతమితి-

సా-సం—తన్ముఖేనాసంభావితత్వ కృతా? యద్వా, ‘‘ అచేష్టమాన ,, మిత్యాదినా ఉపాయానాంనిరర్థకత్వోక్త్యాతన్ముఖేన? అథవాబంధకత్వాదనిష్టావహత్వకృ తేత్యాశంక్యక్రమేణోత్తరమాహ-నిత్యమానేత్యాదినా.

మూ — సత్వలక్షణమాన అర్థక్రియా కారిత్వ మిల్లా మైయాలే తుచ్ఛత్వం ప్రసంగిక్కైయాలుమ్ జ్ఞాన చికీర్షాప్రయత్నాశ్రయత్వరూపమాన కర్తృత్వ మిల్లైయాకిల్ ఆత్మావుక్కు సన్నిధిమాత్రమే వ్యాపారమెన్నిల్ భోక్తృత్వాదికళుమ్ ఇల్లైయాకైయాలే ఇవనుక్కు సంసారమ్ మిథ్యావాయ్ మోక్షోపాయ నైరపేక్ష్యాది ప్రసంగమ్ వరుకైయాలుమ్ సాంఖ్యాదికళ్ శొల్లుమాప్పోలే స్వరూపత్తిల్ కర్తృత్వ మిల్లా మైయాలే ఉపాసనాదికళ్ స్వరూప విరుద్ధఙ్గళెన్ను శొల్లవొణ్ణాతు - "అచేష్టమానమాసీనం శ్రీఃకంచిదుపతిష్ఠతి। కర్మీకర్మాప్రకృత్యాన్యో నప్రాప్యమధిగచ్ఛతి", ఎన్నతువుమ్ శాస్త్రచోదితోపాయఙ్గళినుడైయ నైరర్థక్యమ్ శొన్నపడి యన్ను. పూర్వానుష్ఠిత కర్మ విశేషఙ్గళినుడైయఫలవిశేషమ్శొన్నపడియత్తనై-

నా-దీ— సన్నిధిమాత్రమేవ్యాపారమ్అతస్తుచ్ఛత్వ ప్రసంగమిల్లైయెన్నుమ్శంకైయైయనువదిత్తుపరిహరిక్కిరార్ - జ్ఞానచికీర్షేత్యాది. అచేష్టమానమాసీన మిత్యాదివచన సిద్ధమాకైయాల్ మోక్షోపాయనైరపేక్ష్యప్రసంగ మిష్ట మెన్నుమ్ శంకైయై పరిహరిక్కిరార్ - అచేష్టమానమితి. అచేష్టమానం, తూష్ణీమాసీన నైయుమ్ సంపత్తు ఉపస్థానం పణ్ణాన్నతు. ఇవ్వచనాదికళ్ శాస్త్రచోదితోపాయఙ్గళినుడైయ నైరర్థక్యప్రతిపాదకఙ్గళన్ను.పినై ఎయోవెన్నిల్ పూర్వానుష్ఠితకర్మవిశేషఙ్గళినుడైయఫలావశ్యంభావత్తై కాట్టుకిరన,

సా-స్వా—సాంఖ్యాదికళ్ శొల్లుమాప్పోలే ఎన్ను తుడఙ్గిఆత్మనికర్తృత్వ మిల్లా మైయాలేఉపాసనాది కళ్ స్వరూప విరుద్ధఙ్గళెన్ను శొల్లవొణ్ణాతు ఇతి ప్రతిజ్ఞా - ఇతుక్కు ప్రపత్తిత్యాది పూర్వ గ్రంథ ముపపాదక మెన్ను కరుత్తు - అచేష్టమాన మానసీనమిత్యాదినాను మతత్వానోక్షోపాయ నైరర్థక్యత్తిలిష్టాపత్తి యనో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అచేష్ట మానమితి - తృతీయపక్షత్తై నిరసిక్కిరార్-

సా - ప్ర — సత్వ లక్షణ మానేతి - సత్తాయాః జ్ఞాపక భూతస్యార్థ క్రియా కారి త్వస్యాభావాదిత్యర్థః - యద్వా, సత్తా స్వరూప భూతస్య అర్థ క్రియా కారి త్వస్యాభావాదిత్యర్థః . నస్వేవం తర్హ్యచేతనస్య విభోఃకాలస్య వ్యాపారాణాం చాత్యంత నివ్యాపారత్వా త్తుచ్ఛత్వప్రసంగ ఇతి చేన్న . కాలస్య క్షణ పరిణామాదిరూప వ్యాపార సంభవాద్వ్యాపారస్యాపి జ్ఞానాది రూప యత్కించి త్ఫల జనకత్వస్య వ్యవహార జనకత్వస్యోత్పత్తి వినాశాది రూప వ్యాపారాణాం సంభవాచ్చ నతుచ్ఛత్వ ప్రసంగ ఇతిభావః - ఆత్మనః "కర్తా శాస్త్రార్థవత్వా", దిత్యుక్తోపాసనాది కర్తృత్వరూప వ్యాపారాంగీ కారే ప్రమాణ విరోధ మాశంక్య పరి హరతి - అచేష్ట మాన మిత్యా దినా-

సా-వి—కర్తృత్వేప్రమాణవిరోధమాశంక్యపరిహరతి-అచేష్టమానమితి-అవ్యాపారిణం- ప్రాప్యం, అన్నం-

సా - సం — అత్యంత నివ్యాపారత్వం తుచ్ఛత్వం ప్రసంజయతి - సత్వేతి - సత్వస్య లక్షణమర్థ క్రియా కారిత్వం . తదభావే తుచ్ఛతా ఆత్మనస్స్యాదిత్యర్థః - సన్నిధిః , ప్రకృతిసన్నిధిః - అయమేవ సాంఖ్యపక్ష ఇతి సాంఖ్యాదికళ్ శొల్లుమాప్పోలే ఇత్యుక్తం - జ్ఞాన చికీర్షాద్యనాశ్రయత్వే భోక్తృత్వాద్యభావాన్మోక్షోపాయ నైరర్థక్యం స్యాదిత్యుక్తం - ఇదానీమచేష్టమానేపి కస్మింశ్చిత్పురుషే శ్రీరుపతిష్ఠతి - ప్రాగనుష్ఠిత కర్మణేతి భావః - కర్మీ, తద్విహీనో దుష్కర్మీ - సతతకర్మాను సృత్యచ ప్రాప్యంయవాగుమపినాధిగచ్ఛతీతికర్మవిశేషఫలవిశేషపరమేవేదంనోపాయాంతరనిరర్థకత్వపరమిత్యుక్తం-

స్వా — మోక్ష ప్రతికూలఙ్గళాన నిషిద్ధాద్యనర్థకళాలేవ నకామ్యనిషిద్ధఙ్గళ్ పోలే బంధకఙ్గళల్లామైయాలుమ్ మోక్షసాధనకళాయిరుక్కైయాలుమ్ ఉపాసనాదికళుక్కు శాస్త్రముఖత్తాలే అనర్థావహత్వరూపమాన స్వరూప విరోధమ్ శొల్లవొణ్ణాతు - ఆకైయాల్ ఆత్మ స్వరూపత్తై ప్పత్త ఉపాసనాదికళుక్కు నాశకత్వాసంభావితత్వానర్థావహత్వఙ్గళిల్లామైయాలే యొన్ఱుమ్ పడియాలుమ్ స్వరూప విరోధ ప్రసంగమిల్లై.

సా-దీ — సూత్రామ్ శరస్సైన ప్రపన్నదిక్కిఱార్ - మోక్షప్రతికూలేత్యాది - కామ్యనిషిద్ధమ్ పోలే ఫలాంతరరాగాద్యుపాధికపల్లామైయాలే యెన్ఱపడి. ఇత్థం త్రివిధ స్వరూప విరోధాభావత్తైయుమ్ అనువదిత్తు కొణ్డు భక్త్యాదీనాం స్వరూప విరుద్ధత్వాభావత్తై నిగమిక్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాది - నను బ్రాహ్మణత్వాద్యభిమాన

సా-స్వా — మోక్షప్రతికూలఙ్గళానేతి - ఉక్తప్రకార త్రయత్తాలే స్వరూపవిరోధమిల్లావిట్టాలుమ్ ప్రకారాంతరేణ స్వరూప విరోధ మిల్లైయో ? ఎన్నవరుళిచ్చేయ్కిఱార్ . ఆకైయాలితి- శుద్ధాత్మస్వరూప విరోధ

సా-ప్ర — "యద్యత్రైనైవభవ్యం భవతియత నతస్తత్స్వహేతూపసితాద్ద స్నాధాయత్నలభ్య ప్రతియదియతతే తత్ర నైష్ఫల్యమిష్ట ,, మిత్యుక్తరీత్యా వ్యాప్రియమాణేష్వప్యాప్రియమాణేష్వపి పురుషేషు కర్మాను గుణ్యేన ఫలం భవతీత్యుక్తమిత్యర్థః , భక్త్యాదీనామనిష్ట ఫల జనకత్వాత్ స్వరూప విరుద్ధత్వం ప్రతి క్షిపతి - మోక్ష ప్రతికూలేత్యాదినా - నను కర్మయోగాది జన్యస్య వర్ణాశ్రమ ధర్మాంగకస్య భక్తియోగస్యానుష్ఠానం దేహాత్మ భ్రమాధీన వర్ణాద్యాత్మగతత్వానుసంధాన నిబంధన మితి ప్రకృత్యాత్మ

సా-వి — అనర్థావహత్వ పక్షం ప్రతి క్షిపతి - మోక్ష ప్రతికూలఙ్గళానేతి . ఇత్థముపాసనం స్వరూపనాశక మసంభావిత మనర్థావహమితి కోటిత్రయం నిరస్య బ్రాహ్మణోహమితి దేహాత్మభ్రమవదధికారిక వర్ణాశ్రమ ధర్మాంగకత్వాదహంకార గర్భత్వాత్కర్మోపార్జిత కరణ కళేబరాద్యుపాధికత్వాచ్ఛేషత్వ పారతంత్ర్యవత స్స్వరక్షణార్థ వ్యాపారే అయోగ్యత్వాదశక్తత్వాత్తదితి కర్తవ్యతాభూత నిత్యనైమిత్తిక కర్మసు ప్రతర్దనాది విద్యాసుచ దేవతాంతర యజన స్యావశ్యకత్వేన పారమైకాంత్యభంగ ప్రసంగాదభిచారాది విధివచ్ఛాస్త్ర ప్రరోచనాభి సందినాధికారి విశేషణతయా విధి సంభవాన్ముముక్షోః ప్రాప్య ప్రాపకయోరేకత్వాత్ - "అథ పాతకభీతస్త్వం సర్వభావేన భారత । విముక్తాన్య సమారంభో నారాయణపరో భవే,,తి త్యాజ్యత్వోపదేశాత్పూర్వాచార్యాదిరుచిపరిగృహీతత్వా

సా-సం — రాగాద్యుపాధి నిమిత్తకత్వాభావాన్ముముక్షుం ప్రత్యేవవిహితత్వాచ్చన బంధకత్వేనానిష్టావహత్వమపీత్యుక్తం - ఆకైయాల్, కథమపి స్వరూప విరుద్ధత్వస్య దురుపపాదత్వాత్ - ఏవంచాత్మనో నిత్యత్వాద్భక్తిర్నతన్నాశికా - ఆత్మనః పరాధీన కర్తృత్వవత్వాద్భక్తైర్నతన్మఖేనాసంభావితతా - ముముక్షుం ప్రత్యేవ విహితత్వాదాతురాదేర పథ్యాదివన్నానర్థావహత్వమపీతి భావః - అథ స్వరూపానధికరణ వర్ణాశ్రమాది నిబంధనత్వాత్స్వరూపే బ్రాహ్మణ్యాది భ్రమవదధికారికత్వాదహంకారగర్భత్వాత్కర్మోపార్జిత కరణ కళేబరాది సాధ్యత్వాచ్ఛేషత్వ స్వరూపానను రూపత్వేన స్వరూపానిష్టావహత్వాదత్యంత పరతంత్ర స్వరూప విరుద్ధ స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారత్వాద్దేవతాంతర యజన సంకలితతయా అనన్యార్హ శేషత్వాయత్తపారమైకాంత్యవిరుద్ధత్వాదభిచారాదివదన్యార్థతయా విహితతయా

సూ— ఆనాలుమ ఆత్మా దేహాద్విలక్షణ నాకైయాలే స్వరూపత్తిల్ వర్ణాశ్రమాది కళిల్లైయె
న్ఱు తెళినవనుక్కు బ్రాహ్మణోహం క్షత్రియోహం ఎన్ఱాప్పోలే వరుమ్ అభిమానఙ్గళడియాక కర్తవ్య
ఙ్గళాన వర్ణాశ్రమాది ధర్మఙ్గళుమ్ అవత్తోడే తువక్కుణ్డాన ఉపాయాన్తరఙ్గళుమ్ అనుష్ఠేయఙ్గ ళ
ల్లామైయాలే ఇవ్వర్ణాశ్రమాది నిబన్ధనఙ్గళాన ధర్మఙ్గళ్ స్వరూప విరుద్ధఙ్గళెన్ఱుక్కుకుఱైత్తె మెన్ని
ల్ ఇతువుమ్ అనుపపన్నమ్ - ఎఙ్గనేయెన్నిల్ స్వరూపత్తిల్ బ్రాహ్మణత్వాది కళిల్లై యెన్ఱు తెళిన్దానే
యాకిలుమ్ కర్మ విశేషఙ్గళడియాక బ్రాహ్మణత్వాది విశిష్టమాన శరీరత్తోడే సమ్బద్ధనాయిరుక్కై
యాలే అచ్చరీర సమ్బన్ధ మడియాక వరుకిఱ క్షుత్పిపాసాది కళుక్కు పరిహారమ్ పణ్ణుకిఱ కణక్కిలే అచ్చ
రీరమ్ విడుమళవుమ్ వర్ణాశ్రమాది కళుక్కుమ్ తచ్ఛక్తికుమ్ అనురూపమాక అనిష్టనివృత్తీష్ట
ప్రాప్తికళైప్పత్త శాస్త్రఙ్గళ్ విధిత్త ధర్మఙ్గళై విడవొణ్ణాతు. ఆకైయాల్ ఇద్ధర్మఙ్గళై దేహాత్మ

సా.దీ— వానవర్క్కు అధికారమాకైయాల్ తదభిమానశూన్యర్కు అసమ్భావిత మామెన్నుమ్ శఙ్కైయై
యనువదిక్కిఱార్ - ఆనాలుమిత్యాదియాల్ - ఇత్తై పరిహరిక్కిఱార్ - ఇతువుమనుపపన్నమిత్యాది - ఇ
త్తైయుపపాదిక్కిఱార్ - స్వరూపత్తిలిత్యాదియాల్ - న దేహాత్మ జ్ఞానేన బ్రాహ్మణాదిభ్రమమ్ పోనా
లుమ్ కర్మవిశేష హేతుక బ్రాహ్మణత్వాది విశిష్ట శరీర సమ్బన్ధమ్ పోకాతు . ఇచ్చరీర సమ్బన్ధమే య
ధికార మాకైయాల్ తత్ప్రయుక్త శాస్త్ర విహితఙ్గళాన వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళ్ అత్యాజ్యఙ్గళెన్ఱపడి.

సా-స్వా—మిల్లావిట్టాలుమ్ దేహాత్మవివేకవిశిష్టాత్మస్వరూపవిరోధమ్ శఙ్కిక్కిఱార్. ఆనాలుమితి. ఇత్తై
పరిహరిక్కిఱార్ . ఇతువు మనుప పన్న మితి . ఇత్తై యుప పాదిక్కిఱార్ - ఎఙ్గనే యెన్ని లిత్యాది
నా - శరీరాత్మభ్రమ మధికారమన్ఱు- కింతువివేకిక్కు-బ్రాహ్మణ్యాదివిశిష్టశరీరసమ్బన్ధమేఅధికారమెన్ఱపడి-

సా-ప్ర—వివేకవతాం భక్తియోగస్స్వరూపవిరుద్ధఏవేత్యాశఙ్క్యకర్మకృతబ్రాహ్మణ్యాదిశరీరసమ్బన్ధనిబం
ధనతయా వర్ణాశ్రమాది ధర్మాణాం భ్రమ నిబన్ధనత్వాభావాన్న స్వరూప విరుద్ధత్వమిత్యాహ. ఆనా
లు మిత్యాదినా . యథాఽపహత పాప్మత్వాద్యష్ట గుణవిశిష్టస్యైవాత్మనః కర్మకృత శరీర సమ్బన్ధా
త్క్షుత్పిపాసాది సమ్బివృత్త్యర్థాన్న పానాది స్వీకారశ్చ యావచ్ఛరీర పాత మనువర్తతే ఏవమేవ “ శరీ
రమాద్యంఖలుధర్మసాధన,, మిత్యుక్తరీత్యాతత్తత్పురుషార్థసిద్ధ్యర్థంవిహితవర్ణాశ్రమాది ధర్మాణాం

సా-వి—భావాదిదానీం తదధికార్యభావాచ్చ స్వరూప విరుద్ధమితి పక్షౌ క్రమేణోప క్షిప్య ప్రతిక్షి పతి-
ఆనాలుమిత్యాదినా- తెళిన్దానేయాకిలుమ్, జ్ఞాతృత్వేపి - కణక్కిలే, న్యాయేన. శరీరమ్ విడు మళవు మ్,

సా-సం— అనర్థావహత్వాత్ప్రియస్యైవముముక్షోః ప్రాపకత్వేన భక్తేః ప్రాప్యానురూపత్వాత్.
“ అథపాతకే ,, త్యాదినా పాతక శబ్ద వాచ్య తయా నిన్దితత్వా దాచార్యరుచి పరిగృహీతత్వాభావా
త్కృతాది యుగోచితత్వేపి కలియుగానను చితత్వాత్ “ నరస్య బుద్ధి దౌర్బల్యా ,, దిత్యాదినా బుద్ధి దౌ
దౌర్బల్యా దవలమ్బనీయత్వోక్తే ర్భర్త్రాద్యది స్స్వరూపవిరుద్ధఇతి పరకీయాన్ హేతూన్ క్రమే ణానూద్య
యథాయోగ్యం హేత్వాభాసతా ముపపాదయతి - ఆనాలు మిత్యాదినా ఆకైయాలివ్వుపాస నాదికళుమ
ధికార్యన్తర త్తుక్కుమ్ యథాధికార మనుగుణఙ్గళిత్యన్తేన . అచ్చరీరసమ్బన్ధ మడియాకవితి. యథాదృష్ట

మూ— ఆనాలుమ ఆత్మా దేహాద్విలక్షణ నాకైయాలే స్వరూపత్తిల్ వర్ణాశ్రమాది కళిల్లైయె న్రు తెళిన్దవనుక్కు బ్రాహ్మణోహం క్షత్రియోహం ఎన్నాప్పోలే వరుమ్ అభిమానజ్గళడియాక కర్తవ్య జ్గళాన వర్ణాశ్రమాది ధర్మజ్గళుమ్ అవత్తోడే తువక్కుణ్డాన ఉపాయాన్తరజ్గళుమ్ అనుష్ఠేయజ్గళ ల్లామైయాలే ఇవ్వర్ణాశ్రమాది నిబన్ధనజ్గళాన ధర్మజ్గళ్ స్వరూప విరుద్ధజ్గళైన్కైక్కుకురైత్తె యెన్న న్నిల్ ఇతువుమ్ అనుపపన్నమ్ - ఎజ్గనేయెన్నిల్ స్వరూపత్తిల్ బ్రాహ్మణత్వాది కళిల్లై యెన్రు తెళిన్దానే యాకిలుమ్ కర్మ విశేషజ్గళడియాక బ్రాహ్మణత్వాది విశిష్టమాన శరీర త్తోడే సంబద్ధనాయిరుకైకై యాలే అశ్శరీర సంబన్ధ మడియాక వరుకిర క్షుత్పిపాసాది కళుక్కు పరిహారమ్ పణ్ణుకిర కణక్కిలే అశ్శ రీరమ్ విడుమళవుమవ్వో వర్ణాశ్రమాది కళుక్కుమ్ తత్తచ్ఛక్తికుక్కుమ్ అనురూపమాక అనిష్టనివృత్తీష్ట ప్రాప్తికళై ప్పత్తి శాస్త్రజ్గళ్ విధిత్త ధర్మజ్గళై విడవొణ్ణాతు. ఆకైయాల్ ఇద్ధర్మజ్గళై దేహాత్మ

సా.దీ— వానవర్కళుక్కే అధికారమాకైయాల్ తదభిమానశూన్యర్క్కు అసంభావిత మామెన్నుమ్ శంకైయై యనువదిక్కిరార్ - ఆనాలుమిత్యాదియాల్ - ఇత్తై పరిహరిక్కిరార్ - ఇతువుమనుపపన్నమి త్యాది - ఇ త్తైయుపపాదిక్కిరార్ - స్వరూపత్తిలిత్యాదియాల్ - నదేహోస్మీతి జ్ఞానేన బ్రాహ్మణాదిభ్రమమ్ పోనా లుమ్ కర్మవిశేష హేతుక బ్రాహ్మణత్వాది విశిష్ట శరీర సంబన్ధమ్ పోకాతు . ఇశ్శరీర సంబన్ధమే య ధికార మాకైయాల్ తత్ప్రయుక్త శాస్త్ర విహితజ్గళాన వర్ణాశ్రమ ధర్మజ్గళ్ అత్యాజ్యజ్గళ్ ఎన్రపడి.

సా-స్వా—మిల్లావిట్టాలుమ్ దేహాత్మవివేకవిశిష్టాత్మస్వరూపవిరోధమ్ శంకిక్కిరార్. ఆనాలుమితి- ఇత్తై పరిహరిక్కిరార్ . ఇతువు మనుప పన్న మితి . ఇత్తై యుపపాదిక్కిరార్ - ఎజ్గనే యెన్నిలిత్యాది నా - శరీరాత్మభ్రమ మధికారమన్రు- కింతువివేకిక్కుబ్రాహ్మణ్యాదివిశిష్టశరీరసంబన్ధమేఅధికారమెన్రపడి-

సా-ప్ర—వివేకవతాం భక్తియోగస్స్వరూపవిరుద్ధఏవేత్యాశంక్యకర్మ కృతబ్రాహ్మణ్యాదిశరీరసంబన్ధనిబం ధనతయా వర్ణాశ్రమాది ధర్మాణాం భ్రమ నిబన్ధనత్వా భావాన్న స్వరూప విరుద్ధత్వమిత్యాహ. ఆనా లు మిత్యాదినా . యథాఽపహత పాప్మత్వాద్యష్ట గుణవిశిష్టస్యైవాత్మనః కర్మకృత శరీర సంబన్ధా త్క్షుత్పిపాసాది స్తన్నివృత్త్యర్థాన్న పానాది స్వీకారశ్చ యావచ్ఛరీర పాత మనువర్తతే ఏవమేవ “ శరీ రమాద్యంఖలుధర్మసాధన,, మిత్యుక్తరీత్యాతత్తత్పురుషార్థసిద్ధ్యర్థంవిహితవర్ణాశ్రమాది ధర్మాణాం

సా-వి—భావాదిదానీం తదధికార్యభావాచ్చ స్వరూప విరుద్ధమితి పక్షాక్రమేణోపక్షిప్య ప్రతిక్షిపతి- ఆనాలుమిత్యాదినా- తెళిన్దానేయాకిలుమ్, జ్ఞాతృత్వేపి - కణక్కిలే, న్యాయేన. శరీరమ్ విడుమళవుమ్,

సా-సం— అనర్థావహత్వా త్ప్రియస్యైవముముక్షోః ప్రాపకత్వేన భర్తరి ప్రాప్త్యా ననురూపత్వాత్. “ అథపాతకే ,, త్యాదినా పాతక శబ్ద వాచ్యతయా నిన్దితత్వా దాచార్యరుచి పరిగృహీతత్వా భావా త్కృతాది యుగోచితత్వేపి కలియుగాననుచితత్వాత్ “ నరస్య బుద్ధి దౌర్బల్యా ,, దిత్యాదినా బుద్ధి దౌ ర్బల్యా దవలంబ నీయత్వోక్తే ర్భర్త్రాద్యది స్స్వరూపవిరుద్ధఇతి పరకీయాన్ హేతూన్ క్రమేణానూద్య యథాయోగ్యం హేత్వాభాసతా ముపపాదయతి - ఆనాలు మిత్యాదినా ఆకైయాలివ్వుపాస నాదికళుమ ధికార్యన్తర త్తుక్కుమ్ యథాధికార మనుగుణజ్గళిత్యం తేన . అశ్శరీరసంబన్ధ మడియాకవితి. యథాదృష్ట

మూ—వివేకమడియాక స్వరూప విరుద్ధఙ్గళాక్కి- ఇవత్తుక్కు త్త్యాజ్యత్తైశొల్లవొణ్ణాతు. దేహాత్మ వివేకముడైయవనుక్కే- పారలౌకిక భోగసాధన మాన ధర్మత్తిల్ అధికార మాకైయాల్ ఇద్ధర్మఙ్గళుడైయ అనుష్ఠానత్తుక్కు స్వరూపత్తిల్ బ్రాహ్మణ్యాది భ్రమమ్ అధికార మన్ఱు- బ్రాహ్మణ్యాది విశిష్టశరీర సంబంధమే అధికారమ్ - ఆకైయాల్ సర్వధర్మానుష్ఠానత్తుక్కుమ్ ఉపయుక్తమాన ప్రకృత్యాత్మ వివేక మడియాక ఉపాసనాదికళుక్కు విరోధమ్కణ్డిలోమ్-

సా-దీ—ఆకైయా లివ్వర్ణాశ్రమాదిధర్మమ్ స్వరూపా విరుద్ధఙ్గళ్ళైకి- బ్రాహ్మణ్యాదిభ్రమమే అధికారమానాల్ దోషమేతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్. దేహాత్మ వివేక ముడైయవనుక్కే- ఇత్యాదియాల్ - భక్త్యాది

సా-స్వా—భ్రమ మధికార మానాల్ దోష మెతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్- దేహాత్మ వివేక మితి - అన్యథా పార లౌకిక ధర్మోచ్ఛిత్తి ప్రసంగ మెన్ఱుకరుత్తు - ఇత్త్యైయుప సంహరిక్కిరార్ - ఆకైయా లితి- ఇని భక్తియోగమహంకార గర్భత్వాత్స్వరూపవిరుద్ధమెన్కిర మతత్తై అనువదిత్తునిరా కరిక్కిరార్.

సా-ప్ర—తదంగక భక్తియోగస్యచా వశ్య మనుష్ఠేయత్వం సిద్ధమిత్యర్థః- వర్ణాశ్రమాది ధర్మాణాం దేహాత్మ భ్రమ నిబంధనత్వం పార లౌకిక భోగ సాధనత్వ ప్రతిపత్తి విరుద్ధమితి ప్రకృత్యాత్మ వివేక వతామేవ తేష్వధికారఇతి తేషాం స్వరూపాను రూపత్వ మేవే త్యభి ప్రయన్నాహ - దేహాత్మ వివేకమిత్యాదినా - నను చిరకాల సాధ్య భక్తియోగస్య తదంగతయా యావదాయుష మనుష్ఠేయ నిత్యనైమిత్తిక కర్మణాంచ యావచ్ఛరీర పాతం సావధానేన నిరపరాధేన చానుష్ఠేయ త్వేనా హంకార గర్భత్వాత్స్వార్థత్వ బుద్ధ్యా మమకార గర్భత్వా చ్చాచార్యాంతరైశ్చ భక్తేః పరతంత్ర స్వరూప విరుద్ధత్వోక్తేశ్చ తదేవ యుక్త మిత్యత్ర ఆచార్యాణాం వాక్యస్య యావదాయుష మనుష్ఠేయే యావత్తదనుష్ఠానం ప్రకృతి సంబంధస్యాపి విద్యమానతయా అహంకార మమకార సంభవ జ్ఞాపన పూర్వకం ప్రపత్తి ప్రశంసాపరత్వాత్ " అహంకారం బలం దర్పం కామం క్రోధం పరిగ్రహమ్ । విముచ్య నిర్మమశ్శాంతో బ్రహ్మభూయాయ కల్పతే । స్వశేషభూతే నమయే ,, త్యాదిభి రహంకార మమకార త్యాగ పూర్వకం స్వకీయ సర్వవ్యాపారాణాంభగవ దధీనత్వానుసంధానపూర్వకంచ భక్తేరనుష్ఠేయత్వబోధనాన్నస్వరూపవిరుద్ధత్వమిత్యాహ-

సా-వి—శరీరత్యాగపర్యంతం- ఆత్మని బ్రాహ్మణ్యాదిభ్రమవివకమోధికారఇతిపక్షంవ్యాపారయతి. దేహాత్మవివేకమితి- పారలౌకికేతి స్వర్గాదిభోక్తృ దేహాదివిలక్షణాత్మస్వరూపజ్ఞానవతో బ్రాహ్మణ్యాదిమతోజ్యోతిష్టోమాదిర్విధీయ్యతే-తస్యాత్మని దేహభేదజ్ఞానాచ్ఛరీరసమవేతబ్రాహ్మణ్యస్యాత్మనిభ్రమోనసంభవతీతి భావః-

సా-సం— క్షుత్పిపాసా పేదదృష్టపరిహారేణనివృత్తిః క్రియతే తథాశాస్త్రైరైవదృష్టా నిష్ట నివృత్తి రిష్టప్రాప్తిశ్చ కర్మాయత్త శరీర సంబంధస్య శాస్త్రవిహిత ధర్మవిశేషసాధ్యావాచ్యేతి దేహాత్మవివేకశ్శాస్త్రవిహిత ధర్మాణా మనుష్ఠేయత్వ ఏవ నియామకః - నస్వరూప విరుద్ధత్వోక్తా వితి భావః - ఏవంచ ప్రథమ హేతోర ప్రయోజకతే త్యాశయః - దేహాత్మేతి - యది స్వరూపే బ్రాహ్మణ్యాది భ్రమో ధర్మాధికార స్స్యాత్తదాత న్ముఖేన తేషాం స్వరూప విరుద్ధతా స్యాత్ - బ్రాహ్మ ణ్యాది విశిష్ట దేహ సంబంధ ఏవ ప్రకృత్యాత్మ వివేక వతోధికార ఇతిన తన్ముఖేనాపి ధర్మాణాం స్వరూప విరుద్ధతేతి భావః- ఏవం-

మూ—ఉపాసనాదికళ్ అహంకారాదిగర్భఙ్గళెన్నుమిడమ్ శాస్త్రమిశ్రైయాతిరుక్క చ్చెయ్ తెఆరోపిత్తార్ కళత్తనై. కర్మోపాజితఙ్గళాన కరణకళేబరఙ్గళాకిర ఉపాధికళైక్కొణ్డుఅనుష్ఠిక్కైయాలేకర్మయోగాదికళ్ నిరుపాధికస్వరూపవిరుద్ధఙ్గళెన్నార్కు స్వరూపజ్ఞానద్వయశ్రవణాదికళుమ్మనఃప్రభృతిసాపేక్షఙ్గళాకైయాలే తుల్యదోషఙ్గళామ్ - అనాలుమ్ శేషభూతనాకైయాలే

సా-దీ—అహంకారగర్భమాకైయాల్ స్వరూపవిరుద్ధమెన్నత్తై నిరాకరిక్కిరార్-ఉపాసనాదికళిత్యాదియాల్- ఉపాసకరుక్కు శాస్త్రమ్ పారతంత్ర్యత్తై బోధిక్కైయాల్ స్వాతంత్ర్యధీయుణ్డెన్ను మతిశయమాయిత్తు- ఆకైయాల్ హేతు అసిద్ధమెన్నపడి- కరణకళేబరరూపోపాధికళాల్ అనుష్ఠిక్క ప్పడుకైయాలుపాసనాదినిరుపాధికస్వరూపవిరుద్ధమెన్నుమత్తై నిరసిక్కిరార్. కర్మోపాజితఙ్గళిత్యాదియాల్- ప్రకారాంతరేణాసంభావితత్వానర్హావహత్వఙ్గళై స్వరూపవిరుద్ధత్వమెన్ను శంకిక్కిరార్-అనాలుమిత్యాది.

సా-స్వా—ఉపాసనాదికళితి - శాస్త్రమితి - ఫలసంగకర్తృత్వత్యాగయుక్తమాకభజనత్తై విధిక్కైయాలే ఎన్నపడి - భక్తియోగాదికం కరణకళేబరాద్యుపాధిప్రయుక్తానుష్ఠానమాకైయాలే నిరుపాధికాత్మస్వరూపవిరుద్ధమెనిగిర మతత్తై నిరాకరిక్కిరార్ - కర్మోపాజితేతి - ఇని ప్రకారాంతరేణాసంభావితత్వానర్థావహత్వమే స్వరూపవిరుద్ధత్వమెన్ను శంకిక్కిరార్ - అనాలు మిత్యాదినా -

సా-ప్ర — ఉపాసనాదికళిత్యాదినా - ఏవం తర్హి ఔపాధికాకారసాధ్యత్వాన్నిరుపాధికస్వరూపవిరుద్ధత్వమేవేత్యాశంక్య పరిహరతి - కర్మోపాజితేత్యాదినా - కర్మజ్ఞానభక్తియోగానాం స్వరక్షణార్థస్వవ్యాపారరూపత్వాద్బాహ్యాంతరకరణవశీకరణపూర్వకమనుష్ఠేయత్వాత్ప్రవృత్తేస్సర్వస్యాః ప్రేక్షావత్ప్రవృత్తేరిచ్ఛాపూర్వకత్వనియమాదేతేషామపి స్వేచ్ఛాపూర్వకత్వస్యావశ్యకత్వాచ్చైషాం శేషత్వపారతంత్ర్యవిరుద్ధత్వమేవేత్యత్ర ఏవం రూపస్య స్వరూపవిరుద్ధత్వస్య శేషత్వానుసంధానస్వయత్ననివృత్త్యుపాయత్వాధ్యవసాయేష్వపిసమత్వాత్తేషామప్యనపేక్షితత్వే సర్వేషామనాదిముక్తిప్రసంగం వైషమ్యనైర్ఘృణ్యప్రసంగం మోక్షోపాయవిధినైరర్థక్యప్రసంగంచపూర్వాధికారోక్తమవిస్మరణాయాత్రాప్యాహ-అనాలుమ్ శేషభూతనిత్యాదినా -ఏవంశేషత్వపారతంత్ర్యజ్ఞానస్యభక్త్యవిరోధముపపాద్య

సా-వి— విరోధమ్ కణ్డిలోమ్, విరోధం నపశ్యామః - ఉపాసనాదికళితి - యావదాయుస్సత్వం నిత్యనైమిత్తికకర్మసు అహంకరిష్యఇతి సంకల్పస్యావశ్యకత్వాదహంకారగర్భత్వం - శాస్త్రమిశ్రైయాతిరుక్కచ్చెయ్ తే, శాస్త్రమనంగీకృత్యస్థితౌ-ఆరోపిత్తార్ కళత్తనై,స్వతంత్రకర్తృత్వమారోపితవంతఇత్యేతావన్మాత్రం-శాస్త్రవతాంతుపరాధీనకర్తృత్వజ్ఞానాత్స్వతంత్రకర్తృత్వబుద్ధిర్నజాయతే - అతోనాహంకారాదిమూలవిరోధఇతిభావః-శేషత్వపారతంత్ర్యమూలవిరోధంపరిహర్తుమనువదతి - అనాలుమితి-

సా-సం— ద్వితీయహేతుఃస్వరూపాసిద్ధఇత్యుక్తిః- ఆరోపిత్తార్కళితి- అధికారివిభాగాధికారోక్తరీత్యా అహంకారమమకారయుగపంచకరహితం ప్రత్యేవశాస్త్రేణ తద్విధానాదిత్యర్థః - ఏవంచ తృతీయోపి హేతుస్స్వరూపాసిద్ధఏవ - కర్మోపాజితకరణాది సాధ్యత్వం వ్యభిచారీత్యాహ. కర్మేతి - స్వరక్షణే స్వయమప్రాప్తః - శేషత్వైకస్వరూపత్వాత్- స్వరక్షణే స్వయమశక్తశ్చ - అత్యంతపరతంత్రత్వాత్

పూ— తన్నై త్తాన్ రక్షిత్తుక్కొళ్ళ ప్రాప్తను మన్ఱిక్కే అత్యంత పరతంత్రనాక్కైయాలే తన్నై త్తాన్ రక్షిత్తుక్కొళ్ళ శక్తనుమన్ఱిక్కే యిరుక్కిఱ ఇవనుక్కు స్వరక్షణార్థమాక కర్తవ్యమెన్నొరు ఉపాయత్తై విధిక్కైయుమ్ అతివనుక్కు సాధ్యమాయ్ సాధ్యోపాయ మెన్ఱుపేర్ పెఱుకిఱతెన్ఱు శొల్లుకైయు ముపపన్నమో ? ఆనపిన్పు భక్తియోగాదికళ్ శేషత్వాను రూపఙ్గళల్లామైయాలే స్వరూపత్తుక్కు అనిష్టావహఙ్గళెన్నుమ్ అత్యంత పారతంత్ర్య విరుద్ధఙ్గళాకైయాలే అసంభావితఙ్గళెన్ఱుమ్ శొల్ల వాణ్ణాతో ? ఎన్నిల్ ఇతు సర్వమోక్ష ప్రసంగాదికళాలే మున్పే పరిహృతమ్ - ఇవన్ శెయ్తతొరు వ్యాజమ్ కొళ్ళాతే ముక్తనాక్కిల్ అనాదియాక ముక్తనాక్క ప్రసంగిక్కుమ్ - ఈశ్వరన్ కేవల స్వాతంత్ర్యత్తాలే నినైత్తపోతు ముక్తనాక్కిల్ వైషమ్య నైర్ఘృణ్యాది దోషఙ్గళుమ్ వరుమ్ - మోక్షోపాయ విధాయకఙ్గళాన శాస్త్రఙ్గళెల్లామ్ నిరర్థకఙ్గళుమామ్- ఆకైయాలిశ్శేషత్వత్తాల్ వకుత్తవిషయత్తై ప్పత్తుకైయిల్

సా-దీ— అనిష్టావహమ్, శేషత్వహానికర మెన్కై - ఇతు సర్వేతి పూర్వోక్త పరిహారత్తైయే స్పష్టార్థమాక క్కాట్టుకిఱార్ - ఇవన్ శెయ్త తొరు ఇత్యాది వాక్యత్రయత్తాలే - శేషత్వ పారతంత్ర్యఙ్గళడియాక శంకిత్త అనిష్టావహత్వాసంభావితత్వఙ్గళై పరిహరిక్కిఱార్. ఆకైయాలిత్యాది వాక్యద్వయత్తాల్-

సా-స్వా— అనిష్టావహం, శేషత్వ హానికర మెన్కై -ఇత్తై నిరాకరిక్కిఱార్ - ఇతు సర్వేతి. ఇత్తై స్పష్టమాక వుపపాదిక్కిఱార్. ఇవన్ శెయ్తతొరితివాక్యత్రయత్తాలే - ఆనాలుమ్, అస్మత్పక్షత్తిల్ బాధకం శొన్నాలుమ్. శేషత్వ పారతంత్ర్యమూలమాక వనిష్టావహత్వా సంభావితత్వ విరోధశంకైక్కు పరిహార మేతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఆకైయాలిశ్శేషత్వత్తా లిత్యాదినా -

సా ప్ర— తస్య భక్తిప్రపత్త్యనుష్ఠానే తత్ప్రసన్న భగవద్దత్తఫలభూత కైంకర్యానుభవే చానుకూల్యం దర్శయన్నిరోధిత్వే బాధక మప్యాహ - ఆకైయా లిశ్శేషత్వే త్యాదినా- నను సంబంధ జ్ఞానస్య శాస్త్రశ్రవణ

సా-వి— రక్షిత్తుక్కొళ్ళ, స్వయం స్వాత్మనో రక్షణస్వీకారాయ - ప్రాప్తను మన్ఱిక్కే, అయోగ్యతయా- శక్తనుమన్ఱిక్కే, అశక్తతయా - యథేష్ట వినియోగార్హత్వం శేషత్వం - యథేష్ట వినియుజ్యమానత్వం పారతంత్ర్యం- తథాచ "యేనాథవంతోహి భవంతిలోకే తేనాత్మ కర్మాణిసమారభంత" ఇతి సమర్థత్వేపి స్వరక్షణ ప్రవృత్తే రనుచితత్వా దుపాసనం శేషత్వ హాని రూపా నిష్టావహమితి స్వరూపవిరుద్ధం - అత్యంత పరతంత్రత్వా త్స్వయం ప్రవర్తితుం నశక్నోత్యేవేతి అసంభావితంచ తస్యోపాసన మితి భావః. అతః పరశేషస్య పరతంత్రస్యవిధానం. సాధ్యోపాయ మెన్ఱుపేరు పెఱుకిఱతెన్ఱు, సాధ్యోపాయ ఇతి నామవహతీతి - శొల్లుకైయుమ్, అభిధానంచ - ఉపపన్నమామో, ఉపపన్నం భవతికిం. ఆనపిన్పు, తస్మాత్ - పరిహారమాహ - సర్వమోక్షేతి - తర్హి శేషత్వ పారతంత్ర్యయో రక్షణేనుపయోగ ఏవస్యాత్తద్భక్తేరేవతదుపయోగిత్వాదిత్యత ఆహ- ఆకైయాలితి - వకుత్త విషయత్తై ప్పత్తుకైయిల్,

సా-సం— అత స్తదుభయాకారవిరుద్ధా భక్త్యాదయ ఇత్యత్రాహ- ఇతువితి- సిద్ధధర్మేతరధర్మమాత్రస్యైవ తత్త్వా త్సిద్ధోపాయాదేవ మోక్షస్సర్వేషామపి వాచ్య ఇతి తస్య సాధారణ్యా త్సర్వ మోక్ష ప్రసంగ స్సాధ్యోపాయ పరశాస్త్రానర్థక్యంచేతి సిద్ధోపాయ శోధనాధికార ఏవ పరిహృత మిత్యర్థః - ఆదిశబ్ద సంగ్రహీతం వివృణుతే - ఇవనిత్యాదినా - నన్వనాది ముక్తత్వాది ప్రసంగపరిహారాయ సాధ్యోపాయ అవలంబనీయశ్చేచ్ఛేషత్వాదేస్సాధన ఫలదశయోః కథముపయోగ ఇత్యత్రాహ. ఆకైయా లిత్యాదినా. ఏవంచ

పూ — ఔచిత్యముమ్ ఉడైయవన్ ఉడమైయైరక్షిక్కైయిలౌచిత్యముముణ్డామ్- అత్యన్త పారతన్త్ర్యత్తా ల్ అవన్ కొడుత్తస్వాతన్త్ర్యత్తై ౘ్చ్ప్మనస్తు అవనుక్కు అభిమతమాన ఉపాయఙ్గళై అనుష్ఠిక్కైయుమ్ ఫ లమ్ పెరుకైక్కు అవన్ కైపార్త్తిరుక్క వేణ్డుకైయుమ్ సిద్ధికుమామ్- ఇశ్శేషత్వ పారతన్త్ర్యఙ్గళ్ ఇరణ్డు మ్ఫలదశైయిల్ అవనుకన్త కైంకర్యత్తై యవనిట్ట వழక్కాక నడత్తుకైక్కుమురుప్పామ్- ఇవైయడియాక స్వ రక్షణార్థ స్వవ్యాపారమాకా తెన్నారుమ్ త్తాఙ్గళ్ యథాశాస్త్రమ్ భగవత్ప్రీత్యాదిఫలత్తైక్కోలి అనుష్ఠిక్కిర కైం కర్యత్తిలుమ్ సాధ్యమాక విధిక్కప్పడుకిర ప్రపత్తియన్నిలుమ్ స్వరూపవిరోధబుద్ధియాలే అధికారమిల్ లైయామ్-

సా-దీ — ప్రసంగాది వైకళుక్కు ఫలదశాయామ్ ఉపయోగమ్ కాట్టుకిరార్- ఇశ్శేషత్వేత్యాది. ఫలదశై, ముక్తిదశై. యద్వా, మోక్షదశైయిల్ కైంకర్యముమ్ విరుద్ధమామెన్కిరార్ - ఇశ్శేషత్వేత్యాది . ముముక్షు దశైయిల్ వ్యాపారఙ్గళుక్కుమ్ విరుద్ధమామెన్కిరార్ - ఇవైయడియాక వెన్ఱు - శేషత్వ పారతన్త్ర్యఙ్గళడి యాక స్వప్రయోజనార్థ వ్యాపారమాకా తెన్నార్ కెట్కైక్కై. ఇశ్శేషభూతన్ శేషిప్రీతిరూపాతిశయార్థం

సా-స్వా — ఉపాయదశైయిలౌచిత్యద్యోతనమ్ శేషత్వ పారతన్త్ర్య కార్యమాకిల్ ఫలదశైయిల్ శేషత్వపార తన్త్ర్యమ్ వ్యర్థమాకప్రసంగియాతో? ఎన్న ఫలదశైయిలుముపయోగమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇశ్శేషత్వేతి. అభిమతమానేతి శేషత్వోపయోగమ్. అవనిట్టవழక్కాయితి పారతన్త్ర్యోపయోగమెన్నపడి- విపక్షత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిరార్ (ఇప్పడి?) ఇవైయడియాకవితి- కృతిసాధ్యమాకవిధిక్కప్పడుకిరవెన్ఱుశొన్నతుకూడుమో?

సా-ప్ర — వేళాయామేవ సిద్ధే స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార నివృత్తేశ్చ శక్తేరేవ సిద్ధేరుపాయ త్వాధ్యవసాయస్యాపి శాస్త్ర ప్రామాణ్య వ్యవసాయవతాం ‘‘ అమృతస్యైష సేతుః,, రితివాక్య శ్రవణ

సా-వి — ఇదం మదీయమితి విభజ్య గ్రహణే ఔచిత్యం స్వవస్తుత్వేన స్వకీయ వస్తునస్స్వయం రక్ష ణే. ఔచిత్యంచ శేషత్వస్య ప్రయోజనం, పారతన్త్ర్యస్య ప్రయోజనంపరతన్త్రత్వాత్తదుపదిష్టోపాయానుష్ఠా నం ఫలప్రాప్త్యర్థం స్వామిప్రతీక్షణం చేత్యర్థః. స్వాతన్త్ర్యత్తైచ్చ్ప్మనస్తు, వోఢ్వా-ప్రసంగాన్ముక్తి ద శా భావ్యుపయోగమాహ - ఇశ్శేషత్వేతి - అవ నిట్టవழక్కాక, తద్దత్తమర్యాదేతి- నడత్తుకైకుమ్, అనుష్ఠాతుం - ఉరుప్పామ్, హేతుర్భవతి - శేషత్వ పారతన్త్ర్యయోర్భక్తి విరోధిత్వే తుల్యన్యాయ తయా కైంకర్య ప్రపత్త్యవిరోధిత్వమపిస్యాదిత్యాహ - ఇవైయడియాకేతి - ఏతన్మూలక తయా స్వర క్షణార్థ వ్యాపారమాకాతు - ఏతయోస్సతోస్స్వరక్షణార్థ వ్యాపారోనయుజ్యతే - ఎన్నారుమ్, ఇతివ దతాం - స్వరూపనిరూపకబుద్ధియాలే, శేషత్వ పారతన్త్ర్య గోచర బుద్ధ్యా - ప్రపత్తేరధికారి విశేషణ

సా-సం — శేషత్వైక స్వరూపత్వా దత్యన్త పరతన్త్ర త్వాదితి హేత్వోరన్యథా సిద్ధ్యుప పాదనాత్సా ధ్యయోర సంకోచే అప్రయోజకత్వం ఫలితం - ఏవంచ పంచమో హేతుర్విశేషణా సిద్ధః స్వరూపాసిద్ధ శ్చ - షష్ఠోపి విశేషణా సిద్ధః - విశేష్యాంశ ఏవ అవ శేషిత శ్చేద ప్రయోజక ఇత్యుక్తం భవతి - ఏవ మపి శేషత్వ పారతన్త్ర్యే స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపారత్వ హేతు నైవ భక్త్యాదేస్స్వరూప విరుద్ధతాం సంపాదయతశ్చేత్కైంకర్య ప్రపత్త్యోరపితాం సంపాదయతః - తయోర్న సంపాదయతశ్చేద్ధేతో ర్వ్యభి చార ఇత్యాహ - ఇవైయడియాక వితి - నను భగవదభిమత మహ్యాత్మ సమర్పణం శేషత్వ జ్ఞాన మేవ-

మూ—— వాక్య జన్య మాన సంబంధ జ్ఞానాది మాత్రత్తిఱ్కాట్టిల్ అతిరిక్తమాక "శరణం వ్రజ" ఎన్ఱు విధేయమాకైయాలే సాధ్యమాయిరుక్కుమ్ ప్రపత్తి స్వరూపమేన్ను మిడమ్ మున్నే శొన్నోమ్ - ఆకైయాల్ శేషభూతనుమాయ్ పరతంత్రనుమాన ఇవనుక్కు యథాధికారమ్ స్వరక్షణార్థవ్యాపారమ్ పణ్ణక్కూడామైయిల్లై - ఆనాలుమ్ అనన్యార్హ శేషభూతనాకత్తాన్ తెళిన్దు పరమైకాంతియాయిరుక్కిఱ ఇవనుక్కు దేవతాంతరద్వారకఙ్గళాన వర్ణాశ్రమధర్మఙ్గళుమ్, అవత్తై ఇతికర్తవ్యతైయాకవుడైత్తాన భక్తియోగాదికళుమ్ ఐకాంత్యవిరుద్ధఙ్గళన్నో? శుద్ధయాజికళుక్కున్నో పరమైకాంతిత్వమ్ కూడువతెన్నిల్? ఇతు భాష్యాదికళిల్ నిష్కర్షమ్ తెళియామైయడియాక వన్దచోద్యమ్. ఎఙ్గనే యెన్నిల్?

సా-దీ—— కైంకర్యత్తిల్ ప్రవృత్తిక్కు ఉచితమెన్నిల్ అతుముక్తిదశైయిల్ కైంకర్యద్వారా శేషిప్రీత్యర్థముపాయత్తిల్ ప్రవృత్తికైయాల్ భక్త్యాదికళిలుమ్ తుల్యమ్ - ఐకాంత్య విరుద్ధత్వమే భక్త్యాదికళుక్కు స్వరూపవిరుద్ధత్వమెన్ఱుమ్ శంకైయై యనువదిక్కిఱార్ - ఆనాలుమిత్యాదియాల్ - ప్రతర్దనాది విద్యైకళిలుమ్

సా-స్వా —— వాక్యజన్య సంబంధ జ్ఞానాది మాత్రమన్నో ప్రపత్తి? అతు కృతిసాధ్యమల్లామైయాలే విధేయమన్నే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - వాక్యేతి. ఉక్తార్థత్తై యుపసంహరిక్కిఱార్. ఆకైయాలితి - ప్రకారాంతరేణ భక్తియోగత్తుక్కు స్వరూప విరోధమ్ శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఆనాలుమితి - అనన్యార్హేతి - దేవతాంతరద్వారక వర్ణాశ్రమ ధర్మమన్యశేషత్వ కార్యమాకైయాలే విరుద్ధమెన్ఱు కరుత్తు. పరమేతి. దేవతాంతర ప్రయోజనాంతర రహితనాయిరుక్కిఱ వెన్నపడి. దేవతాంతరేతి - దేవతాంతర ద్వారక వర్ణాశ్రమ ధర్మమెన్నతు దేవతాంతర ద్వారకోపాసనాది కళుక్కుముపలక్షణమ్ - అస్యధోత్తర వాక్యత్తిల్ ఉపాసనత్తిల్ దేవతాంతర ద్వారకత్వ నిమిత్తపారమైకాంత్యభంగ పరిహారమసంగతమాకప్రసంగిక్కు మెన్నపడి-ఇఙ్గు దేవతాంతరద్వారకోపాసనాది కళై ప్రధానమాక

సా-ప్ర—— వేళాయామేవ సిద్ధేరేష్వన్యతమస్యైవ ప్రపత్తిత్వాదేషాంచాధికారివిశేషణత్వాంగీకారాదధికారి కృతి సాధ్యతయా విధానాభావేనానుష్ఠేయత్వాసిద్ధేర్న స్వరూప విరుద్ధత్వ మిత్యత్రాహ - వాక్యజన్య మానేత్యాది - ఏషాం ప్రపత్తిత్వే సాంగభరన్యాస విధి వైయర్థ్యాది ప్రసంగాదికం పూర్వమేవోక్త మితిభావః. భక్తియోగస్య దేవతాంతరారాధన రూప నిత్యనైమిత్తికాంగ తయా పారమైకాంత్య విరోధాత్తస్యానన్యార్హ శేషత్వ రూప స్వరూప విరుద్ధత్వ మేవేత్యుక్తే భావ్య విరోధమాహ- ఆనాలు మనన్యార్హే త్యాదినా-దీపాదిరాది శబ్దార్థః - తదేవోపపాదయతి - ఎఙ్గనే యెన్నిలిత్యాదినా-

సా-వి—— తయాంగీకృతత్వేన విధేయత్వాభావాన్న స్వరూపవిరుద్ధత్వమిత్యాశంక్యతత్ర శేషత్వజ్ఞానాతిరిక్తత్వస్య విధేయస్యాధికారివిశేషణత్వాసంభవస్య ప్రాగేవోక్తత్వాద్భవతామేవ విరోధో దురుద్ధర ఇత్యభిప్రాయేణాహ-వాక్యజన్యమానేతి. పారమైకాంత్యవిరోధభఙ్గమాశఙ్క్య పరిహరతి. ఆనాలుమితి. స్వతన్త్రతయా దేవతాన్తరారాధనేన

సా-సం—— తచ్చ వాక్యజన్యం? తథా చ కథం సాధ్యమాక విధిక్కప్పడుకిఱతిత్యుక్తిరిత్యత్రాహ-వాక్యజన్యమానవితి. మున్నే, అస్మిన్నేవాధికారే- పారమైకాంత్య విరుద్ధత్వాదితి సప్తమం హేతుమనూద్య భాష్యాది విరోధేన స్వరూపాసిద్ధ్యా చ పరిహరతి-ఆనాలుమిత్యాదినా. ప్రకృతిసంబంధాసంకలితబ్రహ్మయాజినశ్శుద్ధయాజినః-

మూ— ప్రతర్దనాది విద్యైకళిల్ పరమాత్మా ఇంద్రాది శరీరకనాక ముముక్షువుకుటా ఉపాస్య నెన్ఱురుతియిట్టార్ - విద్యాంగమాన వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళిలుమ్ అవ్వోదేవతైకళై శరీరమాకక్కొణ్డు నిఱ్కిఱ పరమాత్మావే ఆరాధ్యనెన్ఱు నిష్కర్షిత్తార్ - ఆకైయాల్ స్వతంత్రమాక శిలదేవతైకళైప్పత్తినాలుమ్ ఫలాంతర కామనైయాలే తన్నుడైయ నిత్యనైమిత్తికఙ్గళుక్కుప్పురమ్బాన దేవతాంతరాన్వయమ్వరిలుమ్ పరమైకాంతిత్వత్తుక్కు విరుద్ధమామ్ -

సా-దీ— అఙ్గద్వారావన్నియేసాక్షాద్దేవేంద్రాది దేవతాంతరసంబంధముణ్డెన్ఱుశంకావాక్యత్తిల్ వివక్షితమాయిరుక్కుమత్తై మున్త పరిహరిక్కిఱార్ - ప్రతర్దనాది యెన్ఱు - అంగద్వారావరుమ్ దేవతాంతరస్పర్శత్తైప్పరిహరిక్కిఱార్ - విద్యాంగమానవెన్ఱు - స్వతంత్రతయా దేవతాంతరస్పర్శత్తిలుమ్ స్వర్గాద్యర్థకామ్యఙ్గళిల్ స్వతంత్రతయావా పరతంత్రతయావా దేవతాంతర స్పర్శత్తిలుమ్ పారమైకాంత్యవిరోధమ్వరుమెన్కిఱార్ - ఆకైయాల్ స్వతంత్రేత్యాది - పరిహారాంతరత్తైయుమ్ కాట్టిక్కొణ్డు

సా-స్వా—వనుష్ఠిక్కైయాలే పారమైకాంత్య విరోధమో ? ఉత దేవతాంతర ద్వారకవర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళై అఙ్గతయా అనుష్ఠిక్కైయాలే పారమైకాంత్య విరోధమో ? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ - ప్రతర్దనేతి - ఆదిశబ్దత్తాలే మధువిద్యాది గ్రహణమ్ - ద్వితీయ పక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ - విద్యాంగమానేతి - ఇప్పడి శరణ్యనారాధ్యనాకైయాలే దేవతాంతర సంబంధ ప్రయుక్త పారమైకాంత్య విరోధమిల్లైయాకిల్ దేవతాంతరారాధనాదికళిలుమ్ పారమైకాంత్య విరోధమిల్లైయాక ప్రసంగియాతో ? వస్తువృత్తియిలఙ్గుమ్ శరణ్య నారాధ్యనన్ఱో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, శ్రీభాష్యకారరిప్పడి నిష్కర్షిక్కైయాల్ - స్వతంత్రేతి - నిత్యకర్మఙ్గళిలుమ్ శిలదేవతైకళై స్వతంత్రమాక ప్పత్తినాలు మెన్ఱపడి- ఫలాంతరేతి. నిత్యనైమిత్తిక బహిర్భూత కామ్య కర్మఙ్గళిలుమ్

సా-ప్ర— ప్రతర్దనాదీతి కైవల్యోపనిషదాదిషు విహిత రుద్రాంతర్యామ్యుపాసనాదిరాది శబ్దార్థః- యథా కంచుకవిశిష్ట రాజ్ఞో మాలాభిరర్చనం రాజార్చనమేవ నతు కంచుకార్చనం - తథా రుద్రేంద్రాదివిశిష్ట పరమాత్మారాధనమపీత్యర్థః - దేవతాంతరభజనేప్యైకాంత్యం నభజ్యత ఇత్యేతత్ "నాన్యం దేవం నమస్కుర్యా" దిత్యాదివిరుద్ధత్వాదనుపాదేయమిత్యత్రాహ-ఆకైయాల్ స్వతంత్రమాకేత్యాదినా-

సా-వి—కామ్యార్థంభగవచ్ఛరీరతయా దేవతాంతరారాధనేనపారమైకాంత్యభంగస్స్యాదిత్యాహ-ఆకైయాల్ స్వతంత్రమాకేతి-నిత్యనైమిత్తికఙ్గళుక్కుప్పురమ్బాన,నిత్యనైమిత్తికకర్మబహిర్భూతేత్యర్థః - వరిలుమ్, ప్రాప్తౌవపి- "చరాచరవ్యపాశ్రయస్స్యాత్తద్వ్యపదేశోభాక్తస్తద్భావభావిత్వా" దితిసూత్రోక్తరీత్యా అగ్న్యాదిశబ్దానాం శరీర శరీరిభావేన పరమాత్మపర్యంతవాచకానాంఅనాత్మవిదాంవిశేషణభూతాగ్న్యాది మాత్రే పర్యవసాన జ్ఞానవదాత్మవిదాం విశేష్య పర్యవసాయిత్వ జ్ఞానసంభవాత్కేవల విశేష్యప్రీతి హేతుతయానుష్ఠానేవా "సాక్షాదప్యవిరోధం జైమిని" రితి సూత్రోక్తరీత్యా యోగాశ్రయణేన అవయవార్థ

సా-సం— ప్రాపకాంతర పరేషు శుద్ధయాజిత్వ నివృత్త్యా పారమైకాంత్య నివృత్తిరితి పరభ్రమం నివర్తయితుంశుద్ధయాజిత్వనివృత్తావిదంప్రయోజక మిత్యాహ - ఆకైయాలితి. భక్తప్రపన్నయోః పారమైకాంత్య

మూ — ఫలాంతరసంగము ఇన్ఱిక్కే-పరమాత్మావుక్కు-విశేషణజ్గళాక దేవతైకళై వైత్తు అగ్న్యాది శబ్దవిశేషజ్గళై విశేష్య పర్యంతమాక అనుసంధిత్తుమ్, "సాక్షాదప్యవిరోధమ్ జైమినిః", ఎన్కిఱ న్యాయత్తాలే అగ్నీంద్రాది శబ్దజ్గళై సాక్షాద్భగవద్వాచకజ్గళాక అనుసంధిత్తుమ్,

సా.దీ — స్వధర్మానుష్ఠానత్తిల్ వ్యాకారద్వయ మిల్లామైయాల్ ఏకాంత్యవిరోధమిల్లై యెన్కిఱార్-ఫలాంతరసంగమిత్యాది-సాక్షాదపీత్యాదిపరిహారాంతరమ్.

సా-స్వా — స్వతంత్రతయా దేవతాంతరాన్వయమివరిలు మొన్ఱపడి- ఇప్పడిసారమైకాంత్యవిరోధమన్ఱెన్నుతుక్కూడుమో ? వస్తువృత్తియిలే శరణ్యానే ప్రధానతయా ఆరాధ్య ననో ? యథాకథంచిద్దేవతాంతరాన్వయమ్ విరుద్ధ మెన్ఱిల్ దేవతాంతర నామ ఘటిత నిత్య నైమిత్తికానుష్ఠానత్తిలుమ్ విరోధమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఫలాంతరసంగముమితి- "త్రైవర్గికాం స్త్యజేద్ధర్మాన్", ఎన్ఱుకామ్య కర్మమ్ ముముక్షువుక్కు అనిష్ట ఫలతయా త్యాజ్య మాకైయాలుమ్ "నయష్టవ్యాయయా యూయం

సా-ప్ర — "నహింస్యాత్ - అగ్నీషోమీయం పశుమాలభేత", త్యాదావివ "నాన్యం దేవం సముపాస్యా", దితి నిషేధస్య "యావజ్జీవ మగ్నిహోత్రం జుహుయాత్. అహరహస్సంధ్యాముపాసీత", త్యాది విహిత వ్యతిరిక్త దేవతాంతర యజన విషయత్వాన్న విరోధ ఇతిభావః - నను సామాన్యేన విహితస్యాపి దేవతాంతర యజనస్య విద్యావిశేషేషు దేవతాంతరస్య విశేషణతయా విశిష్యవిధానవద్విశేషవిధ్యభావే నాధికారి విశేష విషయతయా ప్రవృత్తేన "నాన్యం దేవ", మిత్యాది నిషేధేన బాధ ఏవ యుక్త ఇత్యత్ర దేవతాంతర వాచక తయాభిమతానాం నిత్య నైమిత్తికాంతర్గత మంత్రస్థ పదానామ పర్యవసాన వృత్త్యా తత్తచ్ఛరీరక పరమాత్మ వాచకత్వస్య "సర్వే వేదాయత్పదమామనంతి - వేదైశ్చ సర్వైరహమేవవేద్య", ఇత్యాది ప్రమాణైరవగమపూర్వక మనుష్ఠానేవా "సాక్షాదప్యవిరోధం జైమినిః", రిత్యుక్త రీత్యా అవయవ శక్త్యా పౌష్కల్యాత్సాక్షాద్వాచకత్వ జ్ఞానపూర్వక మనుష్ఠానేవా విరోధాభావేన నిత్యనైమిత్తిక సామాన్య విధేరపి బాధాభావేపి దేవతాంతర సంబంధ ప్రసంగాభావాన్న పారమైకాంత్య భంగ ఇత్యాహ - ఫలాంతరేత్యాదినా. నను "అథ పాతక భీతస్త్వ", మిత్యత్ర సిద్ధోపాయ

సా-వి — పౌష్కల్యాద్భగవత్యేవముఖ్యత్వమన్యత్ర గౌణత్వమితినిశ్చయాత్, "ఇంద్ర ఇత్యాచక్షతే పరోక్షేణ పరోక్ష ప్రియా ఇవహి దేవాః - ఏష వైసప్తదశః ప్రజాపతిః", ఇత్యాదిష్వత్ర ప్రయోగదర్శనేనరూఢిన్యాయా ప్రవృత్త్యాచ సాక్షాద్వాచకత్వేన తత్తచ్ఛబ్దైర్భగవన్మాత్రోపస్థితౌ తస్మాదుద్దేశానుష్ఠానేవా దేవతాంతర స్పర్శాభావాన్నపారమైకాంత్యస్య విరోధ ఇతి ప్రకారాంతరేణ పరిహారమాహ - ఫలాంతర సంగమున్ఱిక్కే-ఇతి. దేవతైకళై, అగ్న్యాది దేవతాః - విశేషణజ్గళాక, విశేషణతయా. వైత్తు, నివేశ్య - అగ్న్యాదిశబ్దజ్గళై, అగ్న్యాదిశబ్దాన్ - విశేష్యపర్యవసానమాక వనుసంధిత్తుమ్, విశేష్యపర్యంతతయానుసంధాయచ-సాక్షాద్భగవద్వాచకజ్గళాక వనుసంధిత్తుమ్, యోగవశేనసాక్షాద్భగవద్వాచకతయానుసంధాయచ - అతఏవ "అహస్తదవలుంపతు-రాత్రిస్తదవలుంపతు", ఇత్యాదావహరాదిశబ్దానాంపరమాత్మ

సా-సం — ప్రయోజక మిద మేవేత్యాహ - ఫలాంతర సంగ మిత్యాదినా,

మూ— స్వధర్మానుష్ఠానమ్ పణ్ణు మిడత్తిల్ విధి బలత్తాలే పరమైకాంతిత్వ విరోధ మిల్లై ।

సా-దీ— స్వధర్మానుష్ఠాన మెన్ను ఉపాసనాదికళుక్కు ముప లక్షణమ్ - ననుభక్తి ప్రపత్తి ప్రరోచ నార్థ మాకైయాల్ శాస్త్ర ప్రరోచనార్థమాన అభిచారాది కళైప్పోలే అనర్థావహత్వాత్ స్వరూప

సా-స్వా—కదాచిదపి దేవతాః ,, ఎన్ఱు దేవతాంతర యజనం నిషిద్ధమాకైయాలుమ్ దేవతాంతర ప్రీణనమాక అను ష్ఠిత నిత్యనైమిత్తికమ్ వస్తువృత్తియిలే భగవదారాధన మానాలుమ్ ‹‹ జీవముఖ్య ప్రాణ లింగాన్నేతి చేన్నోపాసాత్రైవిధ్యాదాశ్రితత్వాదిహ తద్యోగాత్ - సాక్షాదప్య విరోధమ్ జైమిని ,, రిత్యాది సూత్ర భాష్యాదికళిలే తథా విధానుసంధానమ్ విహిత మాకైయాలేయుమ్ తథా విధానుసంధానాభావే పా రమైకాంత్య విరుద్ధ మెన్నుమ్ తథా విధానుసంధానే విరుద్ధ మన్నెన్నుమ్ కరుత్తు - ఆనాలు మభిచారాదివిధి అన్య శాస్త్రార్థ ప్రరోచనార్థ మానాప్పోలే భక్తి విధియుమ్ ప్రపత్తి ప్రరోచ నార్థ మాకైయాల్

సా-ప్ర— స్వీకార వ్యతిరిక్తస్య సర్వస్య పాతకత్వేన నిందనాన్నిందిత విధేశ్చాభిచారాదివిషు శాస్త్ర ప్రరోచ నార్థత్వ దర్శనాద్భక్తి విధేనా మపి ప్రపత్తి ప్రరోచ నార్థత్వ సంభవాత్ అపిస్య వైరూ ప్యాచ్చ తస్య స్వరూప విరుద్ధత్వ మేవేత్యత్ర భక్తియోగస్యాభిచారాదివదనర్థావహ ఫలజనకత్వా ద్వా,తదభావేప్యతిచిరకాలబహుయత్నసాధ్యబోధనేతస్యాశక్యత్వానుసంధానేనలఘునిప్రవృత్తిస్స్యాదితివా,

సా-వి—పరత్వం వ్యాఖ్యాతం సాంప్రదాయికైః- నస్వైకస్యైవశబ్దస్యాధికారి భేదేనఅర్థద్వయబోధకత్వే శాస్త్రార్థస్య అవ్యవస్థితత్వం స్యాదితిచేన్న- అగ్న్యాది శరీర ద్వారా సాక్షాద్వా సర్వ కర్మణ్యనాత్మ వితృ్కతానిచ భగవత్సమారాధనమేవేతి శాస్త్రార్థస్యైక రూపత్వేన అవ్యవస్థిత త్వాభావాత్ - నహ్యనాత్మవిదా మగ్న్యాదిమాత్ర పర్యవసాన బుద్ధావపినవస్తుత స్తత్పర్యవసానం- చా ర్వాకస్య శరీరే ఆత్మబుద్ధ్యా చందనాను లేపనే ప్యాత్మని పర్యవసాన వదిహాపి పరమాత్మ పర్యవసాన సంభ వాత్ - కింతు తదనుష్ఠాన ఏవ వైకల్యం - అతఏవ ‹‹యేత్వన్యదేవతాభక్తా యజంతే శ్రద్ధయాన్వితాః । తేపిమామేవకౌంతేయ యజంత్యవిధిపూర్వకమ్ । యోయోయాంయాం తనుంభక్తః శ్రద్ధయార్చితు మిచ్ఛతి । తస్య తస్యాచలాం శ్రద్ధాం తామేవవిదధామ్యహమ్ । లభతేచతతఃకామాన్మయైవ విహితాన్హితాన్ ,,ని త్యుక్తం - అతఏవాయ మేవార్థః పరమార్థః- నచ విశిష్ట వాచకత్వ పక్షే విశేష్యమాత్రస్యైవోద్దే శ్యత్వే శాస్త్రార్థ స్యాపూర్ణత్వేన వైకల్యమేవేతి వాచ్యం - అనన్యదేవతాభక్తాః, ‹‹శ్రుతిస్మృతి మమై వాజ్ఞా - అపిస్నవాయధర్మాణాం,, మిత్యాది ప్రమాణానుసారేణ తస్యతావత ఏవ శాస్త్రార్థత్వేనవై కల్యాభావాత్ - శాస్త్రార్థ విశ్వాసార్థ మభిచారాది విధివ త్ప్రపత్తి ప్రరోచనార్థం భక్తి విధి రితి

సా-సం— విధిబలత్తాలే ఇత్యుక్త్యానిత్యనైమిత్తిక విధివశ్యత్వాభావ శబలా భగవత్యేవ సక్తిః శ్వే తద్వీప వాసిషు శుద్ధయాజిత్వ నియామికా పారమైకాంత్య నియామికాచ - అనయోశ్చ విధి వశ్యత్వ శ బలా భగవత్యేవ సక్తిః తదుభయనియామికేతి ఫలితం . ఏవంచ సకించనే శరణ్యాంతర ప్రయోజనాంత ర వైముఖ్య కృతమేవ పారమైకాంత్యం - అకించనేతూపాయాంతర వైముఖ్య కృత మపీత్య వసేయం - అభిచారాదివదన్యార్థతయా విహితతయా అనర్థావహత్వాదిత్యష్టమం ప్రాప్యానురూపత్వాదితినవమంచ

మూ— ఆనాలుమ్ అభిచారాదికళైవిధిత్తకట్టళైయిలే శాస్త్రప్రరోచనాదికళిల్ అభిసంధియాలే అధికారివిశేషత్తిలే ఉపాసనాదికళైవిధిత్త తత్త్వైయన్నో ? ముముక్షువుక్కు ప్రాప్య ప్రాపకజ్గళ్ ఏకమాకైయాలే ప్రాప్యానురూపమాక ఉపాయమ్ సర్వేశ్వరన్ ఒరువనుమే- ఆకైయాలన్నో ««అథపాతకభీతస్త్వం సర్వభావేన భారత । విముక్తాన్య సమారంభో నారాయణ పరోభవ,, ఎన్ఱు ధర్మదేవతై తన్ పుత్రనుక్కు ఉపాసనాదికళై ప్రాప్య విరోధికళెన్ఱు నినైత్తు నిందిత్త తెన్నిల్ ఇతువుమ్ అత్యంతానుపపన్నమ్ - ఎజ్గనేయెన్నిల్ అభిచారాదికళ్ ఫలవిశేష మడియాకవిరే అనర్థహేతుక్కళాయిత్తు - ఇజ్గు ఫలమ్ మోక్షమానపడియాలే అమ్ముఖత్తాల్ అనర్థప్రసంగ మిల్లై-

సా.దీ— విరుద్ధమెన్ఱుమ్శంకైయైయనువదిక్కిరార్- ఆనాలుమభిచారాదీత్యాది యాల్. అభిచారాదకళిత్యాది. ఇజ్గభిచారత్తిల్పోలే శాస్త్రవిశ్వాస జనకత్వ రూప ప్రరోచనమ్ శొల్ల వొణ్ణాతు - జీవనావస్థైయిల్ ఫలజనక మల్లామైయాలుమ్ అభిచారవిధి తన్నాలే సకలశాస్త్ర విశ్వాసమ్ సిద్ధిక్కైయాలుమ్ • ఆకైయాల్ అప్రవృత్తంప్రతీత్యాదసేన ప్రపత్తియైప్రవర్తిప్పిక్కైయే శొల్లవేణు మెన్ఱుపరిశేషిప్పతు-ఇన్త పక్షత్తై

సా-స్వా—స్వార్థతాత్పర్యమిల్లామైయాలే స్వాభిమతపురుషార్థసాధనత్వాభావేనభక్తిస్వాధికార విరుద్ధ ఎన్కిర పక్షత్తై యుపక్షేపిక్కిరార్ - ఆనాలుమితి - అభిచారం దృష్ట శత్రువధరూప ఫలోత్పాదన ముఖేనాన్య విశ్వాస జనసార్థ మానాలుమ్ భక్తిమోక్ష సాధన తయా విహితైయాన పడియాలే మోక్షసాధనత్వా భావేన స్వరూప విరుద్ధత్వమ్ శొన్నతు కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ముముక్షువుక్కితి - ప్రాప్య విరోధికళెన్నితి - పాతక శబ్దత్తాలే ఉపాస నాదికళై నిందిక్కైయాలే పాతకతయా స్వరూప విరుద్ధజ్గళెన్ఱుకరుత్తు - ఇన్త పక్షత్తై నిరసిక్కిరార్ - ఇతువు మితి - అనుపపన్నతైయై యుప పాదిక్కిరార్ - ఎజ్గనే యెన్నిలిత్యాదినా - ఇజ్గు భక్తియోగ మభిచారాది వత్ఫల ముఖేన స్వరూప విరుద్ధమో? భక్తివిధి ప్రపత్తిప్రరోచ నార్థైయాకైయాలే సాధనత్వా భావేన వృథా యాస కరతయా విరుద్ధమో? ప్రాప్యాననురూపతయా విరుద్ధమో ? పాతక శబ్దత్తాలే నిందితతయా విరుద్ధమో ? ఎన్ఱుచతుర్ధావికల్పిత్తు ఆద్య పక్షత్తై ప్రతిక్షేపి క్కిరార్ - అభిచారాది కళితి - ద్వితీయ పక్షత్తై ప్రతి వదిక్కిరార్-

సా-ప్ర — ప్రరోచనార్థత్వ మితి వికల్పస్య ప్రథమే అసిద్ధిముక్త్వా ద్వితీయే విపరీత ఫలత్వమాహ. ఆనాలు మభిచారా దీత్యా దినా .

సా-వి— పక్షంశంకతే-ఆనాలుమితి-అభిచారఫలస్యాయుర్వేదాదివదిహైవఅనుభూయమానత్వాదన్యత్రాపి శాస్త్రార్థే విశ్వాసో భవతి తద్వదితిభావః - ప్రాప్య ప్రాపకయో రేకత్వా ద్భగవ దతిరిక్తోపాయత్వం నసంగచ్ఛత ఇతి పక్షం శంకతే - ముముక్షువుక్కితి - అతఏవాథ పాతక భీతస్త్వ మిత్యుపాసనస్య ప్రాప్య వైరూప్యం ధర్మపుత్రం ప్రత్యుపదిష్టవా నిత్యాహ • అథపాతకభీతస్త్వమితి - పక్షద్వయ స్యాపి పరిహారమాహ - ఎజ్గనేయెన్నిలితి - దృష్టాంత వైషమ్య మాహ - అభిచా రాదీతి - తత్ర ఫలస్య దుష్టత్వాదనర్థహేతుత్వం - అత్ర ఫలస్య నిరతిశయ పురుషార్థత్వా త్తత్సాధనస్యానాస్త్యనర్థహేతుత్వమితిభావః-

సా-సం— హేతుంస్వరూపాసిద్ధ్యాదూషయతి,ఆనాలుమిత్యాదినా-పాతకశబ్దో భక్త్యాదిపర ఇతిపరాశయః-

ఖూ — ఏకాధికారవిషయత్తిలేఏకఫలత్తుక్కుగురువాయిరుప్పతొన్ఱై ఉపాయమాక క్కాట్టిలఘువాయిరుప్పతొన్ఱిలే రుచిపిఱప్పిక్కిఱ తెన్ఱై- వివక్షితవిపరీతమ్- అంగత్తిలే అంగి ఫలనిర్దేశమాయ్స్తుతి

పా-దీ— ప్రతివదిక్కిఱార్-ఏకాధికారివిషయత్తిలిత్యాదియాల్-ఇవ్విరణ్డుమ్ పరస్పరనిరపేక్షోపాయమాకిల్ లఘూపాయత్తిల్ స్వరసతః ప్రవృత్తి వరుమాకైయాలొన్ఱై యిట్టొన్ఱై ప్రరోచిప్పిక్క కూడాతు - అన్యతర మనుపాయమాకిలుమ్ ఆలస్యాదినా అప్రవృత్తనై లఘుపూర్వకమాక గురువిలే ప్రవృత్తిప్పిక్క వేణ్డుకైయాల్ భక్తిక్కుక్రమేణ ప్రవర్తకత్వరూప ప్రరోచనత్వమ్కూడాతు. ఆకైయాలేకాధికారి విషయమాన్ ఏకఫలసాధనమాన భక్తిప్రపత్తికళిల్ భక్తివిధి ప్రపత్తి ప్రరోచనార్థ మెన్ఱు కర్మాఙ్గస్తుతి కర్మప్రశంసయాతత్ప్రరోచనార్థమామాప్పోలే ప్రపత్త్యంగస్తుతిత్వేన ప్రపత్తిప్రశంసార్థమాయ్ ప్రపత్తి ప్రరోచనార్థమన్ఱెన్ఱతామ్-అతు భక్తిఅనుపాదేయమ్ ప్రపత్తిఉపాదేయమెన్కిఱ స్వేష్టత్తుక్కు విపరీతమాక ఫలిక్కు మెన్ఱపడి. అంగస్తుత్యర్థత్వత్తై విదరిక్కిఱార్- అంగత్తిలిత్యాది-ఉపాయఙ్గళినుడైయ ప్రాప్యానురూప

సా-స్వా—ఏకాధికారీతి- వివక్షితవిపరీతమితి-భక్త్యనుపాదేయత్వరూపస్వమతవిపరీతమెన్ఱపడి-ఇత్తైయుపపాదిక్కిఱార్ - అఙ్గత్తిలే ఇతి - ఇఙ్గు జీవనావస్థైయిల్ దృష్టఫల జనకత్వాభావేన ప్రపత్తియిల్ విశ్వాస జనకత్వ రూప ప్రరోచకత్వమ్ కూడాతు . లఘూపాయే పుంసాం స్వతఏవ ప్రవృత్తేః . లఘుపాయస్యైవ గురూపాయ ప్రవర్తకత్వౌచిత్యేనచ భక్త్యుపాయ విధేః ప్రపత్తౌ ప్రవర్తకత్వరూప ప్రరోచకత్వముమ్కూడాతు- ఆకైయాల్ పరిశేష ప్రమాణేనాంగేషు ఫల శ్రుతిరర్థవాదఇతి న్యాయేనాఙ్గస్తుతి

సా-ప్ర— సర్వపాప విమోక్షణ రూపఫల నిర్దేశస్య అంగేషు ఫల శ్రుతి రర్థవాద ఇతన్యాయే నాన్యథాసిద్ధ్యా ప్రపత్తే రంగత్వ మేవస్యాన్నతు స్వాతంత్ర్యమితిభావః - ప్రాప్య వైరూప్యం చాగమైర్బహుశో

సా-వి— వివక్షితవిపరీతమితి - భక్తిరనుపాదేయాప్రపత్తిరుపాదేయేతిఖలుభవతాంవివక్షితం- తద్విపరీతం తన్నసిధ్యతి-వేదాంతేషుభక్తిప్రపత్త్యోరేకఫలసాధనతయాపరస్పరనైరపేక్ష్యేణ విధానాద్భక్తేః ప్రపత్తి తుల్య యోగక్షేమత్వేన అన్యతర స్యాన్యతర ప్రరోచకత్వాభావేన ప్రపత్తిప్రరోచకత్వాసంభవాత్ - సంభవేవా గురుణ్యాలస్యాదినాఽప్రవృత్తౌ లఘునాంగభూతే నాంగిఫల మారోప్యప్రరోచనా కార్యా. నతు గురుణాలఘు ప్రరోచనా- స్వరసతఏవ లఘుప్రవృత్తిసంభవేనప్రరోచనానపేక్షితత్వాత్ - ధాన్యవహనార్థ మనడుహి సికతాభారనిక్షేపోపి లఘూపాయో భ్యాస పాటవాయైవ - నతు గర్వపరిహారాయ. అతో వివక్షిత విపరీత మితిభావః - తదేవ వివృణోతి - అంగత్తిలే ఇతి - అప్యోతు,ప్రరోచనార్థత్వే,,వైశ్వానరం ద్వాదశ కపాలంనిర్వపే,, దిత్యాదిష్వవయవేష్వవయవిఫలనిర్దేశేనస్తుతిస్స్యాత్సాన్నసంభవతి.

సా-సం—శాస్త్ర ప్రరోచనాదికళిలిత్యుక్తమేవ ప్రకృతే వివృత్య దూషయతి - ఏకాధికారీతి. వివక్షిత విపరీత మితి . ప్రపత్తిరూప లఘూపాయే రుచ్యుత్పత్తయే భక్తిరూప గురూపాయ విధాన మిత్యుక్తేవివక్షిత స్వరూప విరుద్ధత్వ విపరీతం - భక్తే స్సకించనం ప్రత్యుపాయత్వమేవ సిధ్యే దిత్యర్థః . కించ వివక్షితం ప్రపత్త్యుపాయత్వ ఫలకం తదన్యానుపాయత్వం - తద్విపరీతం ప్రపత్తేరేవానుపాయత్వం - తదేవ స్పష్టయతి. అఙ్గత్తిలితి - భక్తిప్రపత్త్యోర్ద్వయోరపి సఫలత్వే ప్రపత్తి శాస్త్రమపి ప్రపత్తే మోక్షసాధనత్వ

మూ—మాత్రమాయిరుక్కుమ్ ఇత్తుప్ఫలిప్పతు- ప్రాప్యత్తుక్కిణఙ్గినతు అనురూప మెన్నుమిడమ్ శాస్త్రవేద్యమాకైయాలే యుక్తిమాత్రత్తాలే ప్రాప్యవిరోధమ్ శొల్లవొణ్ణాతు - ఆగమ సిద్ధఙ్గళిలాన్నై విరుద్ధతర్కఙ్గళాలే బాధిక్కిల్ తుల్యన్యాయత్తాలే సర్వశాస్త్రఙ్గళుమ్ ప్రపత్తిశాస్త్రమ్ తానుమ్ ప్రమాణమన్నిక్కే యొழியుమ్. “అథపాతకభీతస్త్వమ్” ఎన్గిఱ విడత్తిలుమ్ పాతక శబ్దత్తాలే ఉపాసనాదికళై

సా-దీ—త్వనుమ్ శాస్త్రమ్ కొణ్డఱియవేణుమ్. యుక్తియాల్ కల్పిక్కక్కూడాతెన్గిఱార్- ప్రాప్యత్తుక్కిణ్ఙ్గియ దియాల్ - వైదికఙ్గళాన వర్థఙ్గళిల్ విరుద్ధతర్కఙ్గళైయిట్టు ఓరర్థత్తై బాధిక్కిల్ తుల్యన్యాయత్తాలే సర్వశాస్త్రఙ్గళుక్కుమ్ ప్రపత్తిశాస్త్రమ్ తనక్కుమ్ బాధమ్ వరుమెన్గిఱార్ - ఆగమసిద్ధఙ్గళిత్యాది. “అథ పాతకభీతస్త్వ” మెన్గిఱ శ్లోకత్తిల్ పాతకశబ్దత్తాల్ వివక్షితమాకైయాల్. ఉపాసనాదికళుక్కు ప్రాప్యవిరుద్ధత్వమ్ సిద్ధిక్కుమెన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - అథపాతకేతి - ఆకైయాలకించననుక్కు ప్రపత్తిపోలే

సా-స్వా—ముఖేన అంగి ప్రరోచకత్వమ్ శొల్లవేణుమ్. ఇతరఙ్గళయాభక్తిఉపాదేయమైయాకైయాలే అనుపాదేయత్వరూప స్వపక్ష విపరీత మెన్నుకరుత్తు - తృతీయ కల్పత్తై నిరసిక్కిఱార్ - ప్రాప్యత్తుక్కితి. ముముక్షుక్కు ప్రాప్య ప్రాపకయోరైక్య మావశ్యక మిత్యాదియుక్తి మూలతయాభక్తియోగమనుపా(దే)య మన్నో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్- ఆగమసిద్ధఙ్గళిలితి- చతుర్థ పక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ - అథపాతకేతి-

సా-ప్ర — మోక్షార్థ మేవ విహితత్వాన్నేత్యభిప్రాయేణాహ. ప్రాప్యత్తుక్కితి - విహితత్వేపి

సా-వి— భక్తేః ప్రపత్త్యంగత్వాభావాత్ప్రపత్తేర్భక్త్యంగత్వాద్వైపరీత్యమేవఫలతీతి భావః- ప్రాప్యానురూపేత్యస్యోత్తరమాహ - ప్రాప్యత్తుకితి - ప్రాప్యమేవ ప్రాపకం తదనురూపం నోచేదననురూప మితి వ్యాప్తిర్నాస్తి - శాస్త్రైకవేద్యత్వాదానురూప్యస్య - అతోభక్తిరపి శాస్త్రవశాదనురూపైవేతిభావః.

సా-సం—బోధక మేవస్యాత్-తథా అనుక్త్వా “రుచియైప్పిఱప్పిక్కిఱతు” ఇత్యుక్త్యా పరస్పరసంబంధాభావే అన్యస్యాన్య రుచిజనకత్వాయోగాత్. సంబంధాంతరాప్రసిద్ధేః- “వకిరింద్రస్త్వదుత్తర” ఇతివద సంభవద్ధర్మకీర్తనముఖేన రుచి జనకత్వస్యత వాప్యనను మతత్వాదేకం ప్రతిద్వయో రుపాయ భావప్రసంగాత్ఫలవద ఫల న్యాయేన అంగ భూతాయాం ప్రపత్తౌ అంగేషు ఫల శ్రుతి రర్థవాద స్స్యాదితి న్యాయేన “ముముక్షుర్వై” ఇత్యాది శాస్త్ర మంగే అంగి ఫల నిర్దేశ రూపం సద్రుచిజనక మితిస్యాత్ - ఏవంచ ప్రపత్తేరేవ అనుపాయత్వం భక్తేరుపాయత్వంచ ఫలిత మితి భావః. శ్రుత్యాది విరుద్ధ తర్కస్యశ్రుత్యాది సిద్ధానపనోదకత్వం యుక్తిమాత్రత్తాలే ఇత్యనేన సూచితం. అపనోదకత్వే బాధక మాహ- ఆగమేతి - అథ పాతకేతి వచనాన్యథా సిద్ధ్యా తేన నిందితత్వంచ దశమం హేతుంస్వరూపా సిద్ధ్యాదూషయతి, అథపాతకేతి - “ధ్యాయీత - నిదిధ్యాసితవ్యః-ఉపాసీత - ధ్యేయో నారాయణస్సదా - హరిరేకస్సదా ధ్యేయః - స్మర్తవ్యస్సతతం విష్ణుః - మన్మనాభవమద్భక్త” ఇత్యాది ప్రమాణ విహితాం భగవత్ప్రియతమత్వాపాదికాం భక్తిం ధర్మదేవ తైవ స్వపుత్రం ప్రత్యేవ పాతకత్వేన వదతీత్యుక్తిర వైదిక గోష్ఠ్యామేవ రోచతే. తర్హి తత్సకోర్థ ఇతిచేదుచ్యతే? భక్తి ప్రకరణస్థ మపీదం వచనంతదవాంతర ప్రకరణేన

మూ— నిందిక్కిఱ తైన్నైక్కుఱుమ్ ప్రమాణ మిల్లై - ఆకైయాల్ ముముక్షువుక్కు విహితజ్ఞళాకైయాలే భక్తి ప్రపత్తికళిరణ్డుమ్ యథాధికారమ్ పరిగ్రాహ్యజ్ఞళ్ - విహితజ్ఞళ్ యాకిలుమ్ ఆచార్యరుచి పరిగృహీతజ్ఞళల్లాతపడియాలే అతిథి సత్కారజ్ఞళిల్ విహితజ్ఞళాన గవాలంభనాదికళ్ పోలే ఉపాసనాదికళ్ శిష్టపరిగ్రహ విరుద్ధజ్ఞళాకైయాలే అనాదరణీయజ్ఞళన్నోక్కిల్ ఎన్నైక్కుయుమ్ నిరూపకవాక్యమన్ఱు - సర్వాచార్య పరిగ్రహమిల్లాతపోతనన్ను "అస్వర్గ్యం లోకవిద్విష్టం ధర్మమప్యాచరేన్నతు", ఎన్ఱు కళ్లిక్కలావతు - ఇఙ్గు "తస్మై నమో మునివరాయ పరాశరాయ", ఎన్నుమ్ పడి శ్లాఘ్యరాన శ్రీపరాశరాది పూర్వాచార్యర్కళ్ అనుష్ఠిక్కైయాల్ సర్వశిష్ట బహిష్కారమ్ శొల్ల వొణ్ణాతు.

సా-దీ— శక్తనుక్కు భక్త్యాది పరిగ్రాహ్యమెన్కిఱార్ - ఆకైయాల్ ముముక్షోరిత్యాది - ననువిహితమాకిలుమాచార్యరుచి పరిగృహీతత్వమిల్లామైయాల్ స్వరూప విరుద్ధమెన్నుమ్ పక్షత్తై నిరాకరిక్కిఱార్ - విహితజ్ఞళై యాకిలుమిత్యాది - కతిపయ శిష్టానుష్ఠానమ్ ప్రపత్తిక్కు మున్బు - శ్రీపరాశరాదికళనుష్ఠియామైయాలే - సర్వశిష్ట బహిష్కారమ్ భక్త్యాదికళిలిల్లై యెన్కిఱార్ - సర్వాచార్యేత్యాది - స్వరూప

సా - స్వా — ఉపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - విహితేతి - విహితత్వేపి భక్తిత్యాగే ప్రపత్తైరపి త్యాగప్రసంగః ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇని భక్తియోగమ్ విహితమానాలుమ్ ఆచార్య పరిగ్రహమిల్లామైయాలే స్వరూప విరుద్ధమెన్కిఱ పక్షత్తై యనువదిత్తు నిరసిక్కిఱార్ - విహితజ్ఞళై యాకిలు మిత్యాదినా - శ్లాఘ్యరానేతి. కతిపయ శిష్ట పరిగ్రహః పరిగ్రహ సన్నిపాతత్తిల్ సర్వసమ్మత శిష్ట పరిగ్రహమెన్ఱుపడి - సర్వేతి - కతిపయ శిష్ట పరిగ్రహోనుపాదేయతా నియామక మాకిల్ ప్రపత్తేరప్యనుపాదేయతా ప్రసంగః ఎన్ఱుకరుత్తు - ఇనిభక్త్యనుపా(దే)యత్వవాదమ్ కలికాలత్తిలధికారిదౌర్లభ్యత్తాలె అనుపాయత్వ

సా-ప్ర—శిష్టపరిగ్రహాభావాత్స్వరూపవిరుద్ధత్వమాశంక్య పరిహరతి. విహితజ్ఞళై యాకిలుమిత్యాదినా - గురుపరిగ్రహమేవ దర్శయతి. ఇఙ్గు తస్మైనమ ఇత్యాదినా. ఆచార్యవర్గ ప్రధాన నాథముని శఠకోప నమస్యా ప్రతిపాదక శ్లోకయోర్మధ్యే యామునాచార్యైః శ్రీపరాశరనమస్యా ప్రతిపాదక శ్లోకోక్తేస్సందంశనీ

సా-వి— శిష్టపరిగ్రహో నాస్తీతిపక్షమాక్షిప్య పరిహరతి - విహితజ్ఞళై యాకిలుమితి - నిరూపకవాక్యమన్ఱు, పండితోక్తిర్న భవతి - అల్లాతపోతనన్నో, సర్వాచార్య పరిగృహీతత్వాభావే సత్యేవ నకిం - కళ్లిక్కలావతు, నిరసనం - యామునాచార్యాద్యభిమత తయా పూర్వాచార్యత్వేనాభిమత పరాశరాది శిష్టపరిగృహీతత్వా

సా - సం — భక్తినివృత్తి ప్రతిబంధక పాతక పరిమేవ. భక్తినివృత్తి ప్రతిబంధకానామనాదికాల సంచితానాం పాతకానామానంత్యాత్తన్నివర్తక కృచ్ఛ్ర, చాంద్రాయణ, కూశ్మాణ్డ, వైశ్వానర, వ్రాతపతి, పవిత్రేష్టి, త్రివృదగ్నిష్టోమాదికానక్తుర్మశక్తైః పాతకైరపిభీతస్సేద్విముక్తచాంద్రాయణాది సమారంభ స్థానే తమేవ శరణం వ్రజేతిహి ప్రకరణానుగుణ స్సదర్థః - నత్వదభిమతః - ఇదం సర్వమభిప్రేత్య ప్రమాణమిల్లై ఇత్యుక్తమ్ - అథ ఏకాదశ ద్వాదశ హేతోర్వరపి సాధ్య సాధకతా ప్రకారం పరరీత్యా అనూద్య స్వరూపాసిద్ధ్యా దూషయతి - విహితజ్ఞళై యాకిలు మిత్యాదినా - అస్వర్గ్యమితివచన మతిథి సత్కారాదిషు గవాలంభనాది విషయం -

మూ— ఇప్పడియుగాంతరఙ్గళిల్ ఇవైధర్మఙ్గళా నాలుమ్ కలియుగత్తిల్ యథోక్తమాన పరమాత్మోపాసనాదిక ళుక్కు అధికారికళ్ దుర్లభరాకైయాలే ఇవై ఉకాలత్తుక్కు ప్పొరున్దుమవైయన్ఱు. ఆకైయాలేయన్ఱో "కలౌ సంకీర్త్య కేశవమ్,, ఎన్నుమ్ "కలేర్దోషనిధేరాజన్నస్తి హ్యేకో మహాన్ గుణః। కీర్తనా దేవ కృష్ణస్య ముక్తబంధః పరం వ్రజేత్,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱతు ఎన్నవు మొణ్ణాతు – "కలౌ కృతయుగం తస్య కలిస్తస్య కృతే యుగే। యస్య చేతసి గోవిందో హృదయే యస్య నాచ్యుతః,, ఎన్కిఱపడియే ఇక్కాలత్తి లుమ్ ఉపాసనాదికళుక్కు అధికారికళ్ స్వయంప్రయోజనయోగనిష్ఠరాన పూర్వాచార్యర్కళ్ పోలే సంభావితరిరే-

సా-దీ— విరుద్ధత్వమిల్లావిడిలుమ్ కలియుగత్తిల్ భక్త్యాదికళుక్కు అధికారికళ్ కిడైయామైయాల్ ఇతుక్కుక్క లియుగత్తిల్ మోక్షోపాయత్వమిల్లైయెన్ఱుమ్ శంకైయైయనువదిత్తు ప్పరిహరిక్కిఱార్ – ఇప్పడియుగాం తరేత్యాది – కీర్తనా దేవ ఎన్ఱవధారణత్తాల్ భక్త్యధికారి దౌర్లభ్యమెన్ఱు శంకాభిప్రాయమ్ – కలియు గత్తిలుమ్ భక్త్యధికారికళ్ స్వయంప్రయోజన యోగనిష్ఠరాన శ్రీనాథమునిప్రభృతికళ్ పోలే సంభావిత రె న్కిఱార్ – కలౌ కృతయుగమిత్యాదియాల్ – యస్య చేతసి గోవిందస్తస్య కలౌ కృతయుగమెన్ఱత్తాల్ కలియుగత్తిలుమ్

సా-స్వా— తాత్పర్యేక మెన్కిఱ పక్షత్తై అనువదిత్తు నిరసిక్కిఱార్ – ఇప్పడి ఇతి – భక్తిక్కు కాలవిశేష త్తిల్ అనుపాయత్వాయాం ప్రమాణము ముపన్యసిక్కిఱార్ . ఆకైయాలే యుగే ఇతి – కీర్తనా దేవ ఎన్కి ఱ వవధారణత్తాలే భక్త్యనుపాయత్వమ్ సిద్ధమెన్ఱుకరుత్తు – అధికారిదౌర్లభ్యత్తాలే ఇక్కాలత్తిల్ భక్తియోగ మనుపాదేయమో ? ప్రమాణస్వారస్యత్తాలేయో? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ – కలావితి –

సా-ప్ర— న్యాయాత్ " అల్పం వా బహు వా యస్య శ్రుతస్యోపకరోతి యః। తమపీహ గురుం విద్యాచ్ఛ్రుతోప క్రియయా తయా ,, త్యుక్త ప్రకారేణ శ్రీవిష్ణుపురాణనిర్మాణపూర్వక మర్థపంచకజ్ఞానేనాజ్ఞాననివర్తకత్వేన " గుశబ్దస్త్వంధకారస్స్యాత్ రుశబ్దస్తన్నిరోధకః ,, ఇత్యుక్త గురుశబ్దప్రవృత్తినిమిత్త సద్భావాత్ " పద్యమంగులివిచ్ఛేద ఉరోవిన్యస్తముత్తరమ్। తన్వానుకరణం చేతి దాస్యమేతచ్చతుర్విధ ,, మిత్యుక్త దాస్యస్య యామునాచార్యైః పరాశరవిషయ పద్యాకరణేనానుమతత్వాచ్చ పరాశర స్యాపి పూర్వాచార్యత్వమితి భావః . వ్యాస వాల్మీక్యాదయ ఆది శబ్దార్థాః – నను కలియుగే ఉపాస నాధికారిణోఽసంభావితత్వాభిప్రాయేణ కిల " కలౌ సంకీర్త్య కేశవ ,, మిత్యాద్యుచ్యతే – అతః కా లావచ్ఛిన్నాత్మ స్వరూపవిరుద్ధత్వమేవేత్యాశంక్య అస్మిన్ కాల ఏవ భక్తియోగానుష్ఠాతృత్వేన ప్రసిద్ధనాథ ముని కురుకేశ్వరాది ప్రదర్శనపూర్వకమధికారి సంభవం ప్రదర్శయన్నధికార్యభావావగమమాత్రే ణ స్వరూపవిరుద్ధత్వే సంకీర్తనవ్యతిరిక్త ప్రపదనద్వయోచ్చారణయోరప్యధికార్యభావస్య వాచనికత యా స్వరూపవిరుద్ధత్వప్రసంగ మప్యాహ . ఇప్పడియుగాంతరఙ్గళిలిత్యాదినా. ఏవం తద్యుగాపన్నమానాం

సా-పి— స్సవర్ణశిష్టాపరిగ్రహేణానాస్తీతి భావః – ఏతద్యుగేతదధికార్యభావాత్స్వరూపవిరుద్ధత్వమిత్యాక్షి ప్య పరిహరతి – ఇప్పడియుగాంతరేతి – పొరున్దుమవైయన్ఱు, అను గుణా న భవంతి – అస్మిన్ యుగేపి పూర్వాచార్య భక్తిసార, పరాంకుశ, నాథాదివన్మహర్షయోధికారిణస్సంభవంత్యేవేతి పరిహార మాహ- కలౌ కృతయుగమితి – యస్య చేతసి గోవిందః తస్య కలౌ కృతయుగం గోవింద భజనవతాం కలిప్రయుక్తచి త్త చాంచల్యాదికం న భవతి- కింతు "ధ్యాయన్ కృతే యజన్ యజ్ఞైః,, రిత్యుక్త కృతయుగప్రయుక్త ధ్యాన-

మూ — ఇ (అ)జ్ఞనల్లాతపోతు సంకీర్తన వ్యతిరిక్తైయాన ప్రపత్తిక్కుమ్ ‹‹ కింను తస్యచ మంత్రస్య కర్మణః కమలాసన । నలభ్యతేధి కారీవా శ్రోతు కామోపి వానరః,, ఇత్యాదికళిప్పడియే మహావిశ్వాసాది యుక్తరాన అధికారికళ్ తేట్టమాకైయాలే అప్పిడత్తిలుమ్ ఇప్రసంగమ్ వరుమ్ - ఆనపిన్పు ఉపాసనాదికళుక్కు వేరోరు విరోధమిల్లామైయాల్ యథాశాస్త్రమ్ ఆతురాది కళుక్కు అవగాహనాదికళ్ పోలేఇవై ‹‹అకించనో నన్యగతిః,, ఎన్నిరుక్కుమ్ అధికారికు స్వాధికారవిరుద్ధజ్గళెన్న ప్రాప్తమ్ -

సా-దీ — భగవద్ధ్యాయికళుణ్డాకైయాల్ అధికారి దౌర్లభ్య మిల్లై యెన్ను కరుత్తు - అన్యధా కీర్తనాదేవేత్యవధారణత్తాల్ ప్రపత్తియిలు మధికారి దౌర్లభ్య ప్రసంగమ్ వరుమెనిఱారార్ - ఇజ్ఞనల్లాత పోతెన్ను తుడజ్గి ప్రమాణాంతరావిరుద్ధ స్వరూపవిరుద్ధత్వత్తై క్కాట్టుకిరార్ - ఆనపిన్పిత్యాది - ఆతురాదికళుక్కు అవగాహనాదికళిప్పడి స్వాధికార విరుద్ధజ్గళ్ అప్పడియే యెన్నై. నను స్వరూపవిరోధ మరియామల్ భక్త్యాదియిల్ ప్రవృత్తికుమ్ మూఢర్కళుక్కిరిత్తు నరస్య బుద్ధిదౌర్బల్యాదెన్నతె? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-

సా-స్వా — ద్వితీయ పక్షత్తై ప్రతిక్షేపిక్కిరార్ . అజ్ఞనల్లాత పోతితి - అజ్ఞ నల్లాతపోతు, వచనాపాత స్వారస్యత్తాలే ఉపాయ మల్లాత పోతెన్నపడి - సంకీర్తన వ్యతిరిక్త ప్రపత్తిక్కితి - అవధారణ బలాదేవ ప్రపత్తేరప్యను పాయత్వం ప్రసంగిక్కు మెన్నపడి . భక్త్యైవ దధికారి దౌర్లభ్యభావే ప్రపత్తిక్కనుపాయత్వ ప్రసంగ మెజ్గనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ -కిన్విత్తి- తేట్టమితి-లఘూపాయత్తుక్కు-అధికారిదౌర్లభ్యముణ్డో ? ఎన్న మహావిశ్వాసాదీతి - తేట్ట మాకైయాల్, దుర్లభ మాకైయాలే యెన్నపడి - ప్రసజ్గమ్వరుమితి - ప్రపత్తిక్కు మనుపాయత్వ ప్రసంగమ్ వరుమెన్నపడి - ఇన్తవచనత్తుక్కు అధికారి దౌర్లభ్యాభిధాన ముఖేన ప్రపత్తి ప్రశంసైయిలే తాత్పర్య మెన్నిల్ ‹‹ కీర్తనాదేవ కృష్ణస్య ,, త్యాదికళుక్కుమ్ కీర్తన ప్రశంసై యిల్ తాత్పర్యమెన్ను కొళ్ళలామెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడీ యాకిల్ భక్తియోగమ్ విరుద్ధమెన్కిర వాప్త వాక్యత్తుక్కు గతి ఎతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఆన పిన్పితి . ఆనపిన్పు, ఉక్తప్రకారేణ భక్తిక్కు-విరుద్ధత్వమ్కూడాతపిన్పు-ఇప్పడిభక్తిక్కు మోక్షోపాయత్వ ముణ్డాకిల్ ‹‹నరస్యబుద్ధిదౌర్బల్యా

సా-ప్ర — భక్తేస్స్వరూప విరుద్ధత్వంవదతాంకోభిప్రాయఇత్యత్ర యథాఅవగాహనమాతుర స్వరూపవిరుద్ధం తథా బద్ధానాం కర్మ పరతంత్రత్వా త్స్వతో భగవత్పరతంత్రత్వాచ్చ కర్మానుగుణ్యేన భగవతాకేషాంచిద్భక్త్యాదావశక్త్యాదేర్విళంబాత్ మత్వస్యవా సంపాదితత్వేన తద్విశిష్ట స్వరూప విరుద్ధత్వాభిప్రాయేణ తథోక్తిరిత్యాహ - ఆనపిన్పిత్యాదినా . ననుభగవచ్ఛాస్త్రేఉపాయాంతర ప్రవృత్తేర్బుద్ధి

సా-వి — సిద్ధ్యత్యేపేతి కలావప ధ్యాయిన స్సంభవంతీతి భావః-అధికారికళ్, అధికారిణాం- తేట్టమాకైయాలే, దుర్లభతమా - అప్పిడత్తిల్, ప్రపత్తి విషయేపి . అతిప్రసంగమ్వరుమ్, అయోగ్యత్వ ప్రసంగస్స్యాత్ - అత ఉపాసనం స్వరూపవిరుద్ధం నభవతి - కిం తహ్యాకించనస్య స్వాధికార విరుద్ధ మితి నిగమయతి . ఆనపిన్పిత్యాదినా - నను ప్రపత్తేరశక్తాధికారికత్వే మంత్ర స్నానాదివదనుకల్పతయాఅముఖ్యతయా

సా-సం — యది కేనాపి ప్రకారేణనస్వరూపవిరుద్ధాభక్తిస్తర్హి భవాదృశైరపి పరిగ్రాహ్య స్స్యాదిత్యత్రాహ - ఆన పిన్పితి . స్వాధికారేతి . నస్వరూపేణ విరోధః - కింతు స్వగతా కించన్యే నైవేతి భావః -

మూ. ఇవ్వధికారవిరోధమరియాతే ఉపాసనాదికళిల్ ప్రవర్త్తిక్కుమవనై ప్పత్తి "నరస్య బుద్ధిదౌర్బల్యాదుపాయాంతరమిష్యతే" ఎన్నతు. ఆకైయాల్ ఇవ్వుపాసనాదికళుమ్ అధికార్యంతరత్తుక్కు యథాధికారమ్ అను గుణజ్ఞళ్ -

సా. దీ— ఇవ్వధికారేత్యాది. భక్త్యాదికళుమ్ యథాధికారమనుగుణజ్ఞళెనిఱ్ఱారార్. ఆకైయాలివ్వుపాసనేత్యాది. ఇప్పడి స్వరూపావిరుద్ధత్వమిరణ్డుక్కుమ్ తుల్యమాకిలుమ్ భక్త్యపేక్షయా ప్రపత్తిశ్శ్రేష్ఠతైయెన్ను

సా. స్వా— దుపాయాంతరమిష్యతే ,, ఎన్ను అనుపాయత్వమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? బుద్ధిదౌర్బల్యకృత ముపాయాంతరావలంబనమ్ తత్వ బుద్ధి కృత మన్నెన్ను వచనత్తిలే తోత్తవిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వధికార విరోధ మితి . అధికార విరోధ నైరియామైయే బుద్ధిదౌర్బల్య మెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడి భక్తియోగ మొరధికారిక్కు స్వాధికార విరుద్ధమాకిల్ సర్వాధికార విరుద్ధమాకాతో? ఎన్న ప్రపత్తియుమొరధికారిక్కు స్వాధికార విరుద్ధైయాకైయాలే సర్వాధికార విరుద్ధైయాక ప్రసంగిక్కుమెన్ను ప్రతిబంది గర్భమాక ఉపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ఇప్పడి భక్తియోగమ్ సముచితాధికారి విషయత్తిలే ఉపాయమాకిల్ సామర్థ్యమిల్లాతవర్ ప్రపత్తియై పణ్ణవెన్ను ఫలిక్కైయాలే ప్రపత్తి గౌణోపాయమాకైయాలే తస్మిన్నై వెయ్తతేపవియనెన్నుమ్, కృతకృత్యనెన్నుమ్, అనుష్ఠితక్రతుశతనెన్నుమ్, శొల్లుకైకూడుమో ? కించ స్మృతియానాలుమ్ ముఖ్యోపాయనిష్ఠనై యన్నో స్తుతిక్కైయుచితై? ఆకైయాలే ప్రపత్తియే ఉపాయమ్ భక్తి ఉపాయమన్నెన్ను ఫలియాతో వెన్న తాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా. ప్ర— దౌర్బల్యహేతుకత్వోక్తైర్బుద్ధేశ్చ భక్తిగతస్వరూపవిరుద్ధత్వావిషయత్వాతిరేకేణ దౌర్బల్యాసిద్ధేః కథమధికార విరుద్ధత్వ ముచ్యత ఇత్యత్ర సర్వేషాం సాధనానాం స్వాధికార జ్ఞాన పూర్వక మేవానుష్ఠేయత్వాత్ " సకృదేవం ప్రపన్నస్య కృత్యం నైవాన్య దిష్యతే । ఉపాయాపాయ ముక్తస్య వర్తమానస్య మధ్యతః । నరస్య బుద్ధి దౌర్బల్యా దుపాయాంతర మిష్యతే ,, ఇత్యత్ర పూర్వార్ధోదిత మధ్యమనిష్ఠారూపస్య స్వకీయ భక్త్యధి కారాభావస్యాజ్ఞానమేవ బుద్ధి దౌర్బల్య శబ్ద వివక్షిత మితి న భక్తేః స్వరూప విరుద్ధత్వం తత్ర వివక్షిత మిత్యభిప్రాయేణాహ - ఇవ్వధి కారేత్యాదినా - ఏవ మధి కార విశేష మాత్ర విరుద్ధతయా చేతన స్వరూప విరుద్ధత్వానుపపత్తేః స్వరూపానురూప ఏవ భక్తియోగ ఇత్యాహ- ఆకైయాలిత్యాదినా - ఉపాసనాదీతి - కర్మయోగాది రాది శబ్దార్థః. ఏవం భక్తియోగస్యాపి స్వరూపానురూపత్వే తత్రాశక్తార్థమేవ ప్రపత్తేర్విహితత్వేచ ముఖ్యస్నానాశక్తార్థతయా విహిత మంత్ర స్నానాదివ దనుకల్పతయా అముఖ్యత్వ ప్రసంగాద్భక్తిత ఆధిక్య వ్యపదేశో నోపపద్యత ఇత్యత్ర భక్త్యథా ధర్మాంతరేభ్యో విషయాధిక్యాత్ఫలాధిక్యాచ్చా ఆధిక్యం తథా ప్రపత్తేరపి సుకరత్వాదినా భక్తితోఽధికత్వమితి వదన్ ప్రథమమాధిక్యస్య ప్రామాణికత్వమాహ -

సా. వి— భక్తితఉత్కర్ష ప్రతిపాదనం నోపపద్యత ఇత్యత్ర సుకరత్వాదినా ఆధిక్యం వదన్ తత్రాధిక్య స్య

సా. సం— త్రయోదశ హేతుం నరస్యేతి వచనాన్యథా సిద్ధ్యుపపాదనేన సకించనే తద్ధేతోః స్వరూపాసిద్ధ్యా పరిహరతి - ఇవ్వధి కారేతి - బుద్ధిదౌర్బల్యం, మహావిశ్వాస మాంద్యం- అధికార్యంతరత్తుక్కు- మిత్యుక్తిరకించనస్యాపి ఫలభక్తి సంభవాభిప్రాయేణ

మూ — అవత్తుకుళ్ సామర్థ్యమిల్లామైయాలాతల్ విళంబక్షమనల్లామైయాలాతల్ ఇవ ప్రపత్తియైస్వతంత్రోపాయమాక ప్పత్తినవనై శెయ్త వేళ్వియన్ ఎన్నుమ్, కృతకృత్యనెన్నుమ్, అనుష్ఠిత క్రతు శతనెన్నుమ్, ఇవనుకుళ్ మరణాన్తమాక నడక్కిర వ్యాపారఙ్గళై అవభృథ పర్యంత కర్తవ్య క్రియా కలాపఙ్గళాక స్తుతిత్తుమ్, క్రత్వంత రానుష్ఠానమ్ పణ్ణిన వనుక్కు మేలుళ్ళ నిత్య నైమిత్తికఙ్గళ్ పోలే ఇవనుకుళ్ స్వతంత్ర విధియాలేవర్ణాశ్రమాది ధర్మఙ్గళ్ నడవానిర్క చ్చెయ్ తేయుమ్, అనుష్ఠితాత్మ యాగఫలత్తై ప్పత్తకర్తవ్యాంతర నిరపేక్షనాకవుమ్ ఆళ్వార్ కళుమ్, మహర్షికళుమ్, భగవచ్ఛాస్త్రఙ్గళుమ్, వేదఙ్గళుమ్, ఘోషియానిన్రన-

సా-దీ — శొల్ లుకైక్కాక ప్రపత్త్యుత్కర్షత్తిల్ ప్రమాణఙ్గళైదర్శిప్పిక్కిరార్- అవత్తుకుళ్ సామర్థ్య మిత్యాదియాల్. శెయ్త వేళ్వియర్, సాధ్వనుష్ఠితసవర్యజ్ఞర్ .

సా - స్వా — ఇవత్తుక్కితి - శెయ్త వేళ్వియ నిత్యాది కళుకుళ్ ప్రపత్తి స్తుతియిలుమ్ ప్రపత్త్యైర పేక్ష్యత్తిలుమ్ తాత్పర్య మొళ్ళియ భక్త్యనుపాయత్తై యిలే తాత్పర్య మిల్ త్తైయెన్నుకరుత్తు . ఆళ్వార్ కళుమితి . శెయ్త వేళ్వియనిత్యాదిఆళ్వార్ కళుడైయ వుక్తిః - కృతకృత్య ఇత్యార్షోక్తిః - అనుష్ఠిత క్రతు శత ఇత్యాది భగవచ్ఛాస్త్రమ్ - మరణాంతే త్యాది శ్రుత్యర్థ కథన మెన్నుకరుత్తు - ఇప్పడి ప్రపత్తి నిష్ఠ స్తుతియెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? భక్తి ప్రపత్తిక ళిరణ్డుమ్ మోక్ష సాధన తయా విహితత్వావిశేషేణ తుల్యమాయిరుక్క అన్యతర స్తుతికూడుమో? ప్రత్యుత ముఖ్యభక్తి నిష్ఠస్తుతియేఉచిత్తైయన్నో ?

సా-ప్ర — అవత్తుక్కిత్యాదినా - శెయ్త వేళ్వియర్, అనుష్ఠిత యాగః - అనేన “ సర్వేవేదాస్సర్వవిద్యాస్సశాస్త్రాస్సర్వేయజ్ఞా స్సర్వఇజ్యశ్చకృష్ణః- విదుః కృష్ణంబ్రాహ్మణా స్తత్వతోయే తేషాంరాజన్ సర్వయజ్ఞా స్సమాప్తాః ,, ఇత్యాది ర్వివక్షితః . కృతకృత్య నెన్ను మిత్యనేన “ అనేనైవతు మంత్రేణ స్వాత్మానం మయినిక్షిపేత్ | మయినిక్షిప్య కర్తవ్యః కృతకృత్యో భవిష్యతి ,, ఇత్యేత ద్వివక్షితం “ అనుష్ఠిత క్రతుశతో భవత్యేవ నసంశయ ,, ఇత్యాది వివక్షితమ్ . ఇవనుకుళ్ మరణాంత మిత్యాదినా “ తస్యైవం విదుషో యజ్ఞ స్యాత్మా ,, ఇత్యనువాకార్థో వివక్షితః . అనుష్ఠితాత్మ యాగత్తై ప్పత్త కర్తవ్యాంతరనిరపేక్షనాకవు మిత్యనేన “ సకృదేవం ప్రపన్నస్య కృత్యం నైవాన్యదిష్యత ,, ఇత్యాద్యభి ప్రేతమ్ - ఘోషియా నిన్రన, ఉచ్చైర్వదంతీ త్యర్థః - స్ఫుటం ప్రతిపాద యంతీతి భావః -

సా-వి — ప్రామాణికత్వమాహ - అవత్తుకుళ్ సామర్థ్య మిల్లామైయాలితి-ప్రపత్తియైస్వతంత్రమాకప్పత్తినవనై,స్వతంత్రప్రపత్తినిష్ఠం - శెయ్త వేళ్వియ నెన్నుమ్, అనుష్ఠితయాగ ఇతి - “విదుఃకృష్ణం బ్రాహ్మణాస్తత్వతోయే తేషాంరాజన్ సర్వయజ్ఞాస్సమాప్తాః - అనుష్ఠితక్రతుశతో భవత్యేవనసంశయ,, ఇత్యాదిప్రమాణమనుసంధేయమ్ - ఘోషియానిన్రన, స్ఫుటం వదంతి -

సా-సం — “ శెయ్త వేళ్వియని,, త్యాదౌ “విదుఃకృష్ణంబ్రాహ్మణాస్తత్వతోయే తేషాంరాజన్ సర్వయజ్ఞా స్సమాప్తాః- మయినిక్షిప్తకర్తవ్యః కృతకృత్యోభవిష్యతి. తస్యైవంవిదుష,, ఇత్యాది “ యన్మరణం తదవభృథం,, ఇత్యాదికం ప్రమాణం - కృతకృత్యస్య కింనిత్యాదిభి రిత్యత్రోత్తరమ్ క్రత్వంతరేత్యాదిస్తుతిత్తుమ్ ఘోషియానిన్రనేత్యన్వయః -

మూ—ఆకైయాల్ ‹‹తపస్విభ్యోఽధికో యోగీ జ్ఞానిభ్యోఽపి మతోఽధికః । కర్మిభ్యశ్చాధికో యోగీ తస్మాద్యోగీ భవార్జున,, ఇత్యాదికళాలే ప్రవృత్తి ధర్మఙ్గళై క్కాట్టిల్ నివృత్తి ధర్మఙ్గళ్ శ్రేష్ఠఙ్గళానాప్పోలవుమ్, అవై తన్నిల్ ఆత్మవిషయమాన యోగమ్ శ్రేష్ఠమానాప్పోలవుమ్, ఆత్మవిషయ యోగఙ్గళై క్కాట్టిల్ ‹‹ యోగినామపి సర్వేషామ్ ,, ఎన్కిఱ శ్లోకత్తిల్ పడి యే వసుదేవనందనవిషయమాన యోగమ్ శ్రేష్ఠమానాప్పోలవుమ్, పరమాత్మవిషయ విద్యా విశేషఙ్గళెల్లాత్తిలుమ్ న్యాస నిక్షేపాది శబ్దఙ్గళాలే శొల్లప్పట్ట విద్యావిశేషమ్ సుకరత్వ, సకృత్కర్తవ్యత్వ, శీఘ్ర ఫలప్రదత్వాదికళాలే శ్రేష్ఠతమమ్-

సా-దీ— ఆకైయాల్ తపస్విభ్య ఇత్యాది- తపస్విభ్యః ప్రవృత్తి ధర్మరూప భక్తినిష్ఠరైక్కాట్టిలుమ్ మేన్మై ప్రవృత్తిరూప జ్ఞాననిష్ఠరై క్కాట్టిలుమ్ ప్రవృత్తిధర్మరూప కర్మయోగ నిష్ఠరిలుమ్ క్కాట్టిలుమ్ యోగీ నివృత్తిధర్మరూపయోగవానధికః - ఆకైయాల్ నివృత్తిధర్మరూప యోగీ భవేతి శ్లోకత్తుక్కర్థమ్ - శ్రేష్ఠతమమ్ - ఆది శబ్దాత్ మాయాః ప్రారబ్ధహంతృత్వముమ్ సంగ్రహీతమ్.

సా-స్వా — ఇతరాఙ్గనైరపేక్ష్య రూపాధిక్య యుక్తతయా ప్రపత్తేః స్వనిష్ఠ స్తుతి ఉచితై యెన్నిల్ స్వస్వాంగ వ్యతిరిక్త నైరపేక్ష్యమ్ సర్వ సాధారణమన్రో? ప్రపత్తి స్తుత్యా ప్రపత్త్యాధిక్యం సిద్ధమెన్నిల్ ప్రపత్తి నిష్ఠ స్తుతి యొఴియ ప్రపత్తి స్తుతి యిల్లైయే? ఎన్న సదృష్టాంతమాక ప్రపత్త్యాధిక్యత్తై సమర్థిక్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, ప్రపత్తి నిష్ఠనై స్తుతిక్కైయాలే - తపస్విభ్య ఇత్యాది . కేవల తపసా, ఆత్మజ్ఞాన వ్యతిరిక్త జ్ఞానేన కేవలాశ్వమేధాదినాయః పురుషార్థః సాధ్యతే తేభ్యోఽతిశయిత పురుషార్థత్వాదాత్మయోగీ అధికః . యథావా ‹‹ యోగినామపి సర్వేషా ,, మితి . పంచమ్యర్థే షష్ఠీ - యోగిభ్యః సర్వభూత స్థిత మిత్యాద్యుక్త చతుర్విధ యోగిభ్యః - సర్వేభ్యోఽపి తపస్వి ప్రభృతిభ్యోఽపి మాం శ్రద్ధావాన్ సః యో భజతే స యుక్తతమః - శ్రేష్ఠతమ ఇత్యర్థాన్ శ్రయణేన వసుదేవనందన విషయ యోగీ శ్రేష్ఠః - తద్వ త్తన్పడి - ఉక్త స్థలఙ్గళిలే విశిష్ట పురుష స్తుతావపి విశేషణీభూత యోగాదేరాధిక్యం తద్వత్ప్రకృతేపి ప్రపత్త్యాధిక్యమెన్ఱు కరుత్తు - దృష్టాంతఙ్గళిలే అతిశయిత ఫలజనకతయా ఆధిక్యమ్ కూడినాలుమ్ ప్రపత్తిక్కు భక్త్యపేక్షయా ఆధిక్యమెఙ్గనే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . సుకరత్వేత్యాది - ఇప్పడి ప్రపన్నాధికారి స్తుతి మాత్రేణ ప్రపత్తిక్కాధిక్యమ్ శొన్నతు కూడుమో?

సా-ప్ర—శీఘ్రఫల ప్రదత్వాదీతి సర్వాధికారత్వప్రతిబంధానర్హత్వాది రాదిశబ్దార్థః- నను శ్రుతిష్ఠస్యాతిదిష్టశబ్దస్య ఘటాతిరిక్తః పట ఇత్యాదిష్వివ భేదోపస్థాపకతయాపి చరితార్థత్వాన్నియమేనాధిక్య

సా-వి—తపస్విభ్యః ప్రవృత్తిరూప ధర్మనిష్ఠేభ్యః - జ్ఞానిభ్యః, ప్రవృత్తిరూప జ్ఞాననిష్ఠేభ్యః - కర్మిభ్యః, ప్రవృత్తిరూప యోగనిష్ఠేభ్యశ్చ - యోగీ, నివృత్తిధర్మనిష్ఠోఽధిక ఇత్యర్థః.

సా-సం— ఆకైయాల్, స్వతంత్ర ప్రపత్తినిష్ఠస్య సర్వస్తుతి విషయత్వాత్ - తపస్విభ్యః, కాయశోషణ మాత్రపరేభ్యః - యోగీ, జ్ఞానయోగనిష్ఠః- యద్వా, ‹‹ఏవం దృశః పరమాత్మాయం ప్రత్యగాత్మా తథైదృశః । తత్సంబంధానుసంధాన మితి యోగః ప్రకీర్తితః,, ఇత్యుక్తయోగ నిష్ఠః. స ఏవ జ్ఞానిభ్య ఇత్యనేన గృహ్యతే. అభిమతః పరమపురుషారాధనరూపకర్మయోగనిష్ఠః. స ఏవ కర్మిభ్య ఇతి గృహ్యతే. యోగీ, భక్తియోగవాన్.

మూ— న్యాసవిద్యైయిలేకణ్ణోక్తమానఇవ్వర్థత్తై “తేషాంతు తపసాం న్యాస మతిరిక్తం తపశ్శ్రుతమ్ | సత్కర్మనిరతా శ్శుద్ధా స్సాంఖ్యయోగ విదస్తథా | నార్హంతి శరణస్థస్య కలాంకోటి తమీ మపి,, ఎన్ఱు భగవచ్ఛాస్త్రమ్ ఉపబృంహిత్తతు -

సా-దీ— “తస్మాన్న్యాసమేషాం,, మెన్ఱు శ్రుత్యుక్తమాన వివ్వర్థత్తై భగవచ్ఛాస్త్రము ముపబృంహిత్తతెన్కిఱార్ - న్యాసవిద్యైయిలిత్యాది - తేషాంతు తపసాం, సత్యంతపో దమాది రూప తపస్సుకళిల్ నడువే ప్రపత్తి రతిరిక్త తపస్సెన్ఱు శ్రవిక్కప్పట్టతు - న్యాసమెన్ఱు నపుంసకత్వ మార్షమ్ - సత్కర్మేత్యాది - శుద్ధాస్సత్కర్మ నిరతాః, నివృత్తిరూప కర్మయోగనిష్ఠాః - శుద్ధాస్సాంఖ్యవిదః, నివృత్తిరూప జ్ఞానయోగ నిష్ఠరుమ్ - శుద్ధాయోగవిదః, శుద్ధభక్తియోగనిష్ఠరుమ్. నార్హంతి, ప్రపత్తియినుడైయ

సా-స్వా—ఆధిక్యకణ్ణోక్తి యిల్లావిట్టాల్ స్తుతిఅన్యథాప్యుపపన్నై యన్నో? “తస్మాన్న్యాసమేషాంతపసామతిరిక్తమాహుః ,, ఎన్ఱుఆధిక్యమ్ కణ్ణోక్తమెన్ఱిల్ అఙ్గశొన్నవాధిక్యమ్ ప్రాకరణిక తపోద మాద్యవధిక మాంకైయాలే భక్త్యపేక్షయా ఆధిక్యమ్ కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - న్యాస విద్యైయిలే ఇతి - తేషామితి - తేషాంతపసాం, పూర్వాను వాకోక్త న్యాస పర్యంతానాం తపసా మ్మధ్యే - న్యాసం- ప్రథమార్థే ద్వితీయా - విభక్తి వ్యత్యయశ్ఛాందసః - లింగ వ్యత్యయోవా- న్యాసాఖ్యంతపః- అతిరిక్తమ్, అతిశయితం - శ్రుతం, శ్రుతి ప్రతి పాదిత మెన్ఱపడి - సత్కర్మేతి . సత్కర్మ నిరతాః - కర్మయోగనిష్ఠాః - సాంఖ్యయోగ విదః, సంఖ్యా బుద్ధిః జ్ఞానయోగనిష్ఠాః. శుద్ధాః, భక్తియోగ నిష్ఠాశ్చ ఎన్ఱపడి ఉపబ్రహ్మణబలత్తాలే భక్తియోగముమ్ పూర్వోక్తమాన న్యాసాదితపస్స న్నంతర్గత మెన్ఱుకరుత్తు- ఆనాలుమముఖ్యమాన

సా-ప్ర— బోధకత్వా సిద్ధి రిత్యాశంక్యోపబ్రహ్మణానుగుణ్యా దత్రాధిక్య పరత్వ మేవేత్యాహ- న్యాసవిద్యైయిలేఇత్యాదినా . “ సత్కర్మనిరతా ,, ఇతి శ్లోకస్య “ తస్మాన్న్యాస మేషాం తపసా మతిరిక్తమాహు ,, రిత్యే తదుప బ్రహ్మణత్వజ్ఞాపనార్థం ,‘ తేషాంతు తపసా ,, మిత్యర్థోపాదన మితి మంతవ్యం-

సా-వి— సత్కర్మనిరతా ఇతి - శుద్ధాః , నివృత్తి ధర్మ పరాః . సత్కర్మనిరతాః, కర్మయోగ వంతః. శుద్ధాః, సాంఖ్యయోగ విదః. నివృత్తి రూప జ్ఞానయోగనిష్ఠాః. శుద్ధాః, యోగ విశారదాః - నివృత్తిరూప భక్తియోగనిష్ఠా ఇత్యన్వయం స్వీ కుర్వంతి - వక్ష్యమాణ సంగత్యర్థం వృత్తం

సా-సం— ప్రియతమమేవహీతి భాష్యేణ భక్తస్యాపి ప్రియతమత్వా విశేషణకరత్వాదిమాత్రేణ శ్రేష్ఠతమ త్వోక్తి ర్నప్రామాణికేత్య త్రాహ . న్యాసేతి . “ తస్మాన్న్యాస మేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః. ‘ఏతద్వై మహోపనిషద,, మిత్యభిప్రాయేణ కణ్ణోక్త మానేత్యుక్తమ్. అతిరిక్తం, అభ్యర్హితం. స్వాశ్రమోచిత మిదమితి నిత్య నైమిత్తికాది యథాధికారమనుతిష్ఠతాం తత ఏవమనశ్శుద్ధిమతాం చతుర్ముఖ లోకప్రాప్తి శ్రవణాత్ సత్కర్మ నిరతా శ్శుద్ధా ఇత్యుచ్యంతే - సాంఖ్యం, జ్ఞానయోగః. తస్యసాంఖ్యత్వంచ చతుర్వింశతి విలక్షణ పంచ వింశతి తత్త్వ ప్రధానకతయా స్వాత్మ విషయకత్వాత్. తత్పరంశాస్త్రంసాంఖ్యం. యోగశబ్ద ఇహకర్మయోగ భక్తియోగయోర్గ్రాహకః. అన్యథాశరణస్థస్యేతిపదస్వారస్యానుపపత్తేః. కించ అకించనోహిశరణస్థః. సకించనోభక్త్యాదినిష్ఠః. ననుభక్తావసమర్థస్య

గూ — అవగాహనాదికళిల్ సమర్థనల్లాతవనుక్కు ‹‹మానసం విష్ణుచింతనం,, ఎన్ఱు భగవచ్చింతనత్తై స్నానమాక విధిత్తాలుమ్ స్నానాంతరఙ్గళిల్ పణ్ణుకిఱ శుద్ధియై యుమ్ పణ్ణి పాపాంతరఙ్గళైయుమ్ శమిప్పిత్తు అప్పోతే భగవదనుభవ రసత్తైయుమ్ ఉణ్డాక్కుమాప్పోలే ఉపాసనాదికళిల్ సమర్థనల్లాతవనుక్కు ప్రపత్తియై విధిత్తాలుమ్, ఇప్ప్రపత్తి తానే అద్వైకొడుక్కుమ్ ఫలత్తైయుమ్, అవైతన్నైయుమ్ కొడుక్క వల్లామ్ అకించననుక్కుత్తారకమాయ్ అవన్ అపేక్షిత్త కాలత్తిలే ఫలావినాభావత్తైయుమ్ ఉడైత్తాయిరుక్కైయాలే అధికప్రభావమాయిరుక్కుమ్ - ఇప్పడి ఇవ్వుపాయత్తిన్ అధికారత్తిలుమ్ స్వరూపత్తిలుమ్ వరుమ్ కలక్కఙ్గళై శమిప్పిత్తోమ్ - ఇని మేల్ పరికరఙ్గళిల్ వరుమ్ వ్యామోహమ్ శమిప్పిక్కిఱోమ్ -

సా.దీ — వధికప్రభావత్తై సదృష్టాన్తమాక ఉపపాదిక్కిఱార్ - అవగాహనాదికళిలిత్యాది - ఉపాసనాదియెన్ఱు ఆదిశబ్దత్తాల్ ఉపాయవిరోధి నివర్తనత్తైచ్ చొల్లిత్తు. విరోధి నివర్తనాసమర్థనుక్కు విరోధియైప్పోక్కి భక్త్యాద్యుపాయత్తైక్కొడుక్కుమెన్ఱపడి - ఇత్తాల్ ‹‹సుదుష్కరేణ శోచేద్యః,, ఎన్కిఱపడియే సర్వఫలప్రదత్వమ్ శొల్లిత్తు - అకించననుక్కెన్ఱు వర్ణాద్యపేక్షై వేణ్డా వెన్కిఱతు - ఇత్తాల్ సర్వాధికారత్వోత్కర్షమ్ శొల్లిత్తు. ఇవన పేక్షిత్తకాలత్తిలిత్యాదియాల్ అవిళంబితఫలత్వామోఘత్వప్రారబ్ధనాశకత్వోత్కర్షఙ్గళుమ్ శొల్లిత్తు - ఉక్తానువాదపురస్సరం వక్ష్యమాణత్తైక్కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పడి ఇవ్వుపాయేత్యాది -

సా-స్వా — ప్రపత్తిక్కు ముఖ్య భక్తియోగాపేక్షయాన్యత్రా ముఖ్యత్వం తాపరిదృష్టమాన వాధిక్యమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - అవగాహనాది కళిలితి - గౌణమాన సస్నానత్తుక్కు ముఖ్య వారుణ స్నానాదాధిక్యమ్ దృష్టమాకైయాలే తద్వదేవ ఇఙ్గుమాధిక్యమ్ కూడుమెన్ఱు కరుత్తు - ఉపాసనాది కళిలిత్యత్రాది శబ్దత్తాలే ఉపాయ విరోధి పాప నివర్తనం గ్రహీతమ్ - అద్వైతన్నైయుమితి - ఉపాయ విరోధి నివర్తనాసమర్థనుక్కు విరోధి నివర్తన ద్వారా భక్త్యాద్యుపాయత్తైయుమ్ కొడుక్కుమెన్ఱపడి - అకించననుక్కితి - వర్ణాద్యపేక్షై వేణ్డావెన్ఱపడి - అపేక్షితేతి - భక్త్యనివర్త్య ప్రారబ్ధ నివర్తన ద్వారా ఎన్ఱపడి - ఇని పరికర విషయవ్యామోహ శమనమ్ పణ్ణక్కడవరామ్ అసాంగత్య పరిహారార్థమ్ వృత్తానువాద పురస్సరమ్ వక్ష్యమాణ ప్రతిజ్ఞై పణ్ణుకిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి -

సా.ప్ర — నన్వముఖ్యస్య కథం ముఖ్యాదాధిక్యం? లోకే అముఖ్యే ముఖ్యాన్నికర్షస్యైవ దర్శనాదిత్యత్ర లోకే తథాత్వేపి కేవలవాచనికార్థేషు వచనాదేవార్థవ్యవస్థేత్యనుకల్పభూతమాన సస్నానస్య ‹‹మానసం ప్రవరం స్నానం సర్వేశం సంతి సూరయః,, ఇత్యాదిష్వవగతం ముఖ్యావగాహనాచ్ఛ్రైష్ఠ్యం సోపపత్తికం ప్రదర్శయన్ భరన్యాసస్యాపి భక్తితశ్శ్రైష్ఠ్య ముపపాదయతి . అవగాహనాది కళిలిత్యాదినా - భక్తిసాధ్యస్య కృత్స్నస్యాపి సాధకత్వాద్భక్తేరపి సాధకత్వాద్భక్తిసాధ్య ప్రారబ్ధ భంగస్యాపి సాధకత్వాచ్చ భక్తితశ్శ్రైష్ఠ్య ముపపన్నమిత్యర్థః. ఏవం ప్రపత్తిస్వరూప విషయవ్యామోహనివృత్తి ప్రకార ముక్త్వా వృత్తానుకీర్తన పురస్సరం వక్ష్యమాణ ప్రతిజ్ఞావ్యాజేన వృత్తవక్ష్యమాణయోస్సంగతిమాహ - ఇప్పడి ఇవ్వుపాయత్తినిత్యాదినా -

సా-వి — కీర్తయన్ పరికర విషయ శంకా పరిహారం ప్రతిజానీతే - ఇప్పడీత్యాదినా.

సా-సం — ప్రాప్తా ప్రపత్తిః కథమేవమధిక ప్రభావేత్యత్ర మానసస్నాన దృష్టాంతేన స్వాపేక్షితకాల ఏవాస్యాః ఫలావినాభావాచ్చాధిక ప్రభావతామేవ ద్రఢయతి. అవగాహనాదికళిలిత్యాదినా.

మూ— ఇవ్వుపాయత్తుక్కు ఆను కూల్య సంకల్పాది కళ్ వేణుమో ? ‘‘ ఆ తో ౯ వా య ది వా ప్యహ్ః,, ఎన్నుమ్ ‘‘మిత్రభావేన సంప్రాప్తం నత్యజేయం కథంచన | దోషోయద్యపి తస్యస్యాత్.,, ఎన్నుమ్ ‘‘యదివా రావణ స్స్వయమ్,, ఎన్నుమ్ శొల్లుకిర రిపూణామపి వత్సలనాన శరణ్యన్ శరణాగత నుడైయ దోషజ్ఞ్ఞైప్పారుక్కుమో ? అనాలోచిత విశేషాశేష లోకశరణ్య ఎన్నన్నో పూర్వర్కళ్ పాశురమ్-ఆకైయా లిఫై సంభావిత స్వభావజ్ఞళా మిస్త్రైయన్నో? ఎన్ను శిలర్ శొల్లువర్కళ్ - ఇతుక్కు ప్ర పత్త్యుత్తర కా లత్తిల్ అనుకూల్యాదికళ్ అను వర్తియా తొళ్ళియిలుమ్ ప్రతిసమాధానమ్ పిరన్ను ప్రపత్తి ఫలముమ్ కుఱైవత్తిరుక్కు మెన్రైక్కు-యితే తాత్పర్యమ్ కొళ్ళలామ్-

సా-దీ— పరికర విషయత్తిల్ వరుమ్ శంకైయైక్కాట్టుకిరార్ - ఇవ్వు పాయ త్తుక్కి త్యాది యాల్-దోష ముణ్డాకిలుమ్ అంగీకరిక్కు మవన్ పక్కల్ ప్రపత్తిక్కు అనుకూలా నాచరణ ప్రతికూలాచరణ రూప దోషజ్ఞళుడైయ వర్జనత్తై సంకల్పిక్క వేణ్డావెన్ను శంకా వాక్యార్థమ్ - ఇతుక్కిత్యాది - ఇప్పడిశొల్లువర్కళుక్కు ప్రపత్త్యుత్తరకాల మానుకూల్యా ద్యనువర్తనమ్ నాజ్ఞమ్ - ఆకైయాల్ దోషముణ్డాకిలుమ్ తత్పరిహార మవశ్య ముణ్డామ్ - ఆకైయాల్ ప్రపత్తి ఫలత్తుక్కు ప్రచ్యుతియిల్లై యెన్ను మిన్నర్థ త్తిరే.

సా-స్వా— పరికరవిషయ త్తిల్శంకైయైక్కాట్టుకిరార్ - ఇవ్వుపాయత్తుక్కీతి - దోషజ్ఞైఇతి-దోషాదర్శయాకైయాతే ఆనుకూల్య పరిత్యాగముమ్ ప్రాతి కూల్యా చరణ ముమ్ దోషమల్లా మైయాతే ఆనుకూల్య సంకల్పా ద్యపేక్షై యిల్లై యెన్నపడి- అనాలోచి తేతి - ఆనుకూల్య ప్రాతి కూల్యా ద్యాలోచన మన్నిక్కే ఫల ప్రదానమ్ పణ్ణుకిరవ నన్నో వెన్నపడి • ఇవర్కళై నిరాకరిక్క క్కడవ రామ్ మిత్ర భావే నేత్యాది కళుక్కుమ్ తన్మూల మాన ఇవ్వుక్తికళ్కుమ్ తాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇతుక్కీతి - ఆనుకూల్యాద్యంగాపేక్షై యిల్లై యెన్కిర వుక్తికెన్నపడి. ప్రపత్త్యుత్తరేతి-ప్రపత్త్యనుష్ఠాన కాలత్తిలుమ్ అంగాపేక్షై

సా-ప్ర — అంగానాం స్వరూపేణ జ్ఞానస్య పురుషార్థత్వా దంగత్వేన నిరూపణస్య పురుషార్థ పర్యవసాయి వోంగి నిరూపణా ధీనత్వా త్తదానంతర్య మితిభావః - తత్రాను కూల్య సంకల్పాదీనాం సంభావిత స్వభావత్వ ముపపాదన పూర్వక మనువదన్నుపపాదక ప్రమాణ వర్గస్య తదంగత్వే వ్యప పత్తిం దర్శయతి-ఇవ్వుపాయత్తుక్కిత్యాదినా-స్యోక్తార్థా నంగీకారేపరికరవిభాగాధికారో పాత్తబహుప్రమాణ

సా-వి— ప్రపత్తేః పరాపేక్షానాస్తి. ఆనుకూల్యస్య సంకల్ప ఇత్యాదికంసంభవదభిప్రాయం-నత్వవశ్యాపేక్ష్యాంగత్వాభిప్రాయ మితి కేషాంచిత్పక్షం దూషయితు మనువదతి. ఇవ్వుపాయత్తుక్కీతి. దోషోయద్యపీ త్యనేన ఆనుకూల్యా చరణా ద్యభావే పీత్యభి ప్రేతం - రావణస్స్వయమితిప్రాతికూల్యవర్జనా ద్యభావేపీత్యభిప్రేత మితి తేషామాశయః - తథా తాత్పర్యే ప్రమాణ మనాలోచిత విశేషేతి - అయ మను కూలోయ మననుకూలఇతి విశేషం నాలోచయతీత్యర్థః - తత్పరిహారంవక్తుం మిత్ర భావే నేత్యాదే స్తాత్పర్యమాహ - ఇతుక్కీతి - అను వర్తియాతొళ్ళియిలుమ్,పశ్చాదానుకూల్యాదేరనువృత్త్యభావేపి.ప్రతిసమాధానమ్పిరన్ను,తద్దోషపరిహారపూర్వకమనువృత్తింలబ్ధ్వా-ప్రపత్తిఫలమ్-కుఱై,న్యూనతాం - అత్తు,పరిహృత్య ఇరుక్కుమ్,వైకల్యసమాధానేనఫలంపూర్ణంభవతీత్యర్థః-ఎన్రైక్కుయితే,ఇత్యుక్త్వా.తాత్పర్యమ్ కొళ్ళ లామ్.

సా-సం— ఇతుక్కు, అనాలోచి తేతిగద్యస్య.

మూ— ఇజ్జనల్లాత పోతు ‘‘షడ్విధా శరణాగతిః,, ఎన్ఱుమ్ ‘‘న్యాసః పంచాంగ సంయుతః ,, ఎన్ఱుమ్ ‘‘స్వాంగైః పంచభిరావృతామ్,, ఎన్ఱుమ్ అంగాంగికళై విభజిత్తుచ్చొల్లుకిఱ పల ప్రమాణఙ్గళుక్కుమ్ విరుద్ధమ్ - లోకత్తిల్ రక్ష్యద్రవ్య సమర్పణ మర్యాదైక్కుమ్ పొరున్దాదెన్ఱుమ్ ఇవ్వంగఙ్గళుడైయ సకృత్కరణాది ప్రకారఙ్గళుమ్ మున్బే శొన్నోమ్ -

సా-దీ— తాత్పర్యమ్-అల్లతు ప్రపత్తికాలత్తిలుమ్ అంగాపేక్షైయిల్లై యెన్ఱుశొల్లుమతన్ఱు- రక్ష్య ద్రవ్య సమర్పణ వేళైయిల్ ఆనుకూల్య సంకల్పాదికళ్ లోకరీత్యాపి వేణు మెన్ఱు మతువు ముత్తర కాలమ్ తదను వర్తన మితుక్కఙ్గమన్ఱెన్ఱుమ్ మున్బే శొన్నో మెన్కిఱార్ - లోకత్తిలిత్యాది- బ్రహ్మాస్త్రతుల్యమాన వితుక్కు-

సా-స్వా—యిల్లై యెన్ఱు శొల్ల వొణ్ణాదెన్నపడి- విపక్షత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇజ్జనల్లాతపోతితి - అంగాంగికళై విభజిత్తు ఇతి - ‘‘ షడ్విధా శరణాగతిః ,, ఎన్కిఱ ప్రమాణముమ్ ‘‘ అన్నేనైవతు మంత్రేణ స్వాత్మాన మ్మయినిక్షిపే ,, దిత్యాద్యుత్పత్తివాక్యత్తిల్ అంగితయా సిద్ధమాన నిక్షేపత్తైయుమాను కూల్య సంకల్పాది కళైయుమ్ పృథక్కాక వెడుత్తు క్కాణ్ పిక్కిఱ ‘‘ షడ్విధా శరణాగతిః ,, ఎన్కిఱ వచనత్తిలే అంగాంగి సముచ్చయత్తాలే షాడ్విధ్యమ్ న్యాయత్తాలే సిద్ధిక్కైయాలంగాంగి విభాజక ప్రమాణ మెన్ఱు కరుత్తు - విరుద్ధమితి - భావేక్తః- విరోధ మెన్నపడి - యద్వా అవర్కళుడైయ కథనం విరుద్ధ మెన్నపడి - ఇప్పడి యాను కూల్యాది పంచకం ప్రపత్తిక్కు అవినాభూత స్వభావ మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? లోకత్తిల్ ప్రపదన ప్రకరణఙ్గళిలేయివ్వఙ్గఙ్గళుక్కు అవినాభావం దృష్ట మన్ఱో ? ఉత్తర కాలత్తిలే సంభావిత స్వభావ మెన్ఱు శొన్నతు తాన్ కూడుమో ? అవినాభూతాఙ్గమాకిల్ భక్తియోగత్తిల్ పోలే ఉత్తర కాలత్తిలుమ్ నియమే నవను వర్తిక్క వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. లోకత్తిలితి- పొరున్దాతితి - అఙ్గ మొన్ఱు మిల్లావిడిల్ ఫలమ్ కాణామైయాల్ ఇవై యవినాభూత స్వభావ మెన్ఱు కరుత్తు - సకృదితి - ఉత్తర కాలత్తిల్ అంగాను వృత్తి వేణ్డావెన్ఱు కరుత్తు - శొన్నోమితి - పరికరవిభాగ సాంగ ప్రపదనాధికారాది కళిలెన్ఱపడి - బ్రహ్మాస్త్ర తుల్యమాన ప్రపత్తిక్కు పరికరానపేక్ష బ్రహ్మాస్త్రమ్పోలే పరికర రాహిత్యమ్ వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ -

సా-ప్ర— విరోధం లోక మర్యాదా విరోధ మనేకేషా మంగత్వే పరాపాదితా సకృ దనుష్ఠాన ప్రసంగపరిహారం పాం.. ప్రపదనాధికారోక్తంచ స్మారయతి - ఇజ్జనల్లాతే త్యాదినా . సకృత్కరణా దీతి - ఉపయోగ ప్రకార ఆది శబ్దార్థః - నను ‘‘ అస్త్రబంధస్సచాన్యంహిన బంధ మను వర్తత ,, ఇతి బంధనే సాధకాంత రాన్వయా సహ బ్రహ్మాస్త్రే ‘‘ రాక్షసానా మవిస్రంభా దాంజనేయస్య బంధనే । యథా విగళితా సద్య స్త్వమోఘా ప్యస్త్ర బంధనా । తథా పుంసా మవిస్రంభాత్ప్రపత్తిః ప్రచ్యుతా భవే,, దితి ప్రపత్తే స్సాదృశ్యోక్తేః పరాపేక్షా భావోక్తేశ్చ ప్రమాణా నామప్యాను కూల్యాది సంభావితత్వ పరత్వమేవాస్తీ త్యత్ర బ్రహ్మాస్త్ర స్యాపి స్వాంగ భూతాభి మంత్రణాది సాపేక్షత్వ వదంగతయా ప్రమితానుకూల్యాదిపంచకాపేక్షయా బాధకాభావా త్తదన్యాపేక్షాభావ ఏవ నైరపేక్ష్యమిత్యుచ్యత ఇత్యేతేషాన్నియతాంగత్వ

సా-వి— స్వీకర్తుముచితం-అన్యథాపరికర విభాగోక్త ప్రమాణవిరోధాదిబాధకం స్మారయతి. ఇజ్జనల్లాతేతి.

మూ—— బ్రహ్మాస్త్రముమ్ స్వాంగసాపేక్షమాయిరే యిరుప్పతు - ఆక్కైయాల్ "ప్రపత్తేః క్వచి ద ప్యేవం పరాపేక్షా నవిద్యతే। సాహి సర్వత్ర సర్వేషాం సర్వకామ ఫలప్రదా ,, ఎన్ఱు తువుమ్ ధర్మాంతర నైరపేక్ష్యమ్ శొన్నపడి. ఇప్పడి యల్లాత పోతు ఇవర్ కళిశైన్ద మహా విశ్వాస త్తైయుమ్ఇక్కట్టళైయిలే సంభావిత స్వభావమాక్కలామ్.

సా.దీ—— ఏఙ్గనే అన్యాపేక్షై శొల్లుమతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- బ్రహ్మాస్త్రముమెన్ఱు- ప్రపత్తేఃక్వచిద ప్యేవ మెన్కిర వచనత్తిల్ పరశబ్ద మంగవిధాన బలాత్సంకోచ సహ మెన్కిరార్ - ఆక్కైయా లిత్యాది - అన్యథా అవిశ్వాస దోషస్యా ప్యనాలోచనా ద్బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయత్తాలుమ్ పరశబ్ద సాధారణ్యత్తాలు మ్ మహావిశ్వాసము మఙ్గమాకా తొழియు మెన్కిరార్-ఇప్పడియల్లాతపోతెన్ఱు. ఇవ్విడత్తిల్ శిలరుడైయ ఇష్టాపత్తి

సా.స్వా——బ్రహ్మాస్త్రముమితి.ఇప్పడియాకిల్ " ప్రపత్తేఃక్వచిద ప్యేవంపరాపేక్షానవిద్యత,, ఇత్యాదివచనమ్ విరోధి యాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఆక్కైయా లితి - ఆక్కైయాల్, చోదిత స్వాంగ సాపేక్షయాక్కైయాలే - సాహీతి - సర్వత్ర, కురుక్షేత్రాది నైయత్య మిల్లైయెన్ఱపడి - సర్వేషాం, అధికారివిశేష త్త్రైవర్ణికాపేక్షైయుమిల్లైయెన్ఱ పడి - సర్వ కామేతి - ఫల విశేష నైయత్య మిల్లైయెన్ఱపడి . విపక్ష త్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - ఇవి మహా విశ్వాసమ్ ప్రపత్త్యఙ్గ మన్ఱెన్కిర పక్షత్తై

సా.ప్ర—— మేవేత్యభిప్రేత్యాహ . బ్రహ్మాస్త్రము మిత్యాది - నను సామాన్యతః "పరాపేక్షానవిద్యత,, ఇతి విద్యమానేపి కథం స్వాంగ వ్యతిరిక్తాపేక్షాభావ పరత్వ ముచ్యత ఇత్యత్ర " నిషిద్ధ భక్షణం జైహ్మ్యముత్కర్షేచ వచోనృతం। రజస్వలా ముఖాస్వాదస్సురాపాన సమానిత్వి ,, త్యుక్తం- విశిష్ట కర్తృక నిషిద్ధ సామాన్య భక్షణ సామాన్యస్య పాతిత్య హేతుత్వం . " ఛత్రాకం విడ్వరాహంచలశునంగ్రామకుక్కుటమ్। పలండుం గ్రంజనం చైవ మత్యా జగ్ధ్వాపతే ద్ద్విజ ,, ఇత్యుక్త విశిష్టకర్తృకా భక్ష్య విశేష భక్షణ విశేషే యథా పర్యవస్యతి తథా అపేక్షణీయ సామాన్యా భావస్య " ప్రపత్తిం సర్వఫలదాం సర్వోపాయానపేక్షిణీం। నరస్య బుద్ధిదౌర్బల్యా దుపాయాంతర మిష్యత ,, ఇత్యుక్తోపాయాంతర రూపాపేక్షణీయ విశేషాభావ ప్రమితౌ విధివైయర్థ్యా ద్యభావాచ్చత త్పర్యవసానం యుక్త మిత్యభిప్రేత్యాహ.. ఆక్కైయాల్ ప్రపత్తే రిత్యాదినా . స్వోక్తా నంగీకారే బాధక మాహ . ఇప్పడి యల్లాతే త్యాదినా - నను విశ్వాసస్య జ్ఞానావస్థా విశేషత్వా జ్జ్ఞానేచ విషయ కృత తారతమ్య వ్యతిరేకేణ స్వత స్తారతమ్యా భావా త్సర్వ శాస్త్రార్థ సాధారణ విశ్వాసాతి రేకేణ మహా విశ్వాసస్యాసిద్ధేః కైశ్చిత్తస్యాంగత్వానంగీకారాచ్చ సంభావిత స్వభావత్వ స్యేష్టత్వ మాశంక్య విశ్వాస తారతమ్యస్య జ్ఞానావస్థా విశేష భూత ప్రీతి తారతమ్య వదిచ్ఛా తారతమ్య వచ్చలోకత శ్శాస్త్ర తశ్చసిద్ధేః " న్యాసః పంచాంగసంయుతః , మహావిశ్వాసపూర్వక,,

సా.వి—— బ్రహ్మాస్త్ర న్యాయ విరోధం పరి హరతి , బ్రహ్మాస్త్ర ము మి తి - స్వాంగం , అభిమంత్రణాదిః. ఇక్కట్టళైయిలే, ఏతద్రీత్యా. ప్రపత్తేఃపరానపేక్షత్వే- నను సర్వశాస్త్ర సాధారణ విశ్వాసాపేక్షయా ఆస్తిక్య శాస్త్రార్థ విశ్వాసోత్పత్త్యనంతరంకిం మహావిశ్వాసఇతి కశ్చిదస్తి. విశ్వాసస్య జ్ఞానవిశేషస్య విషయాధీనవైలక్షణ్యవతోవిషయతారతమ్యాభావేతారతమ్యాసిద్ధేః-అతోవిశ్వాసోపినాంగమితి

మూ— ఇవ్వవకాశత్తిలే వైశేశిలర్ ఆస్తికనుక్కు శాస్త్రార్థవిశ్వాసమ్ పిరక్కుమ్ అతుక్కు మేల్పట్ట మహావిశ్వాస మెన్రొన్రుణ్డో? ఆస్తైయాల్ ఇతువుమ్ సర్వశాస్త్రార్థ సాధారణమాయ్ మత్తనైప్పోక్కి ప్రపత్తిక్కు విశేషిత్తు అంగమాక వత్తోవెన్నునిన్నైప్పార్కళ్ - అతువుమ్ ‘‘నవిశ్వసేదవిశ్వస్తే విశ్వస్తేనాతి విశ్వసేత్,, ఇత్యాదికళిలే విశ్వాస తారతమ్యమ్ ప్రసిద్ధమాకైయాలుమ్ ఇవ్విడత్తిల్ అతిశయిత విశ్వాసమంగమ్ ఎన్కిర వచనత్తాలుమ్ పరిహృతమ్ - ఇప్పడి పురుషవిశేషఙ్గళిలే విశ్వాసతారతమ్య ముణ్డెన్నుమిడత్తై శ్రీమదష్టాక్షర బ్రహ్మవిద్యైయిలే ‘‘యస్యయావాంశ్చ విశ్వాసస్తస్య సిద్ధిశ్చ తావతీ। ఏతావానితి నైతస్య ప్రభావః పరిమీయతే,, ఎన్రు శ్రీనారదభగవానరుళిచ్చెయ్తార్.

సా-దీ— శంకైయై యనువదిక్కిరార్ - ఇవ్వవకాశత్తిలిత్యాది - పరిహరిక్కిరార్ - నవిశ్వసేదిత్యాదియాల్ - నవిశ్వసేదవిశ్వస్త ఇత్యాదియుమ్ అతిశయిత విశ్వాసమంగ మెన్నుమ్ వచనముమ్ విశ్వాసతారతమ్యత్తిల్ ప్రమాణ మెన్నుకరుత్తు - యస్యయావాంశ్చ విశ్వాసః ఎన్నుమ్ శ్లోకత్తిలుమ్ విశ్వాసతారతమ్యమ్సిద్ధిక్కుమెన్కిరార్ - ఇప్పడి పురుషేత్యాది - మందవిశ్వాసరుక్కు ప్రపత్తిఫలియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

సా-స్వా—యనువదిక్కిరార్ - ఇవ్వవకాశత్తిలే ఇతి-ఇవ్వవకాశత్తిలే, ఇవ్విశ్వాస ప్రసంగసంగతియిలేయెన్నపడి-ఇన్తమతత్తైనిరసిక్కిరార్-ఇతువుమితి - ఇతువుమ్, ఇన్తవాక్షేపముమ్- పరిహృతమెన్కిరతోడే యన్వయమ్-విశ్వాసతారతమ్యమే అసిద్ధమెన్కిరతో? తారతమ్యముణ్డానాలుమ్ అఙ్గత్వగ్రాహకప్రమాణాభావాదఙ్గమన్రెన్కిరతో ? ఎన్నువికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తై నిరసిక్కిరార్. నవిశ్వసేదితి - ద్వితీయత్తై నిరసిక్కిరార్ - ఇవ్విడత్తిలితి - ఇవ్విడత్తిల్, ప్రపత్తియిల్ - వచనత్తాలుమితి - ‘‘రక్షిష్యత్యనుకూలాన్న ఇతియా సుదృఢా మతిః। అనన్యసాధ్యే,, త్యాది వచన బలత్తాలు మెన్నపడి - ఇప్పడి అవిశ్వస్తవిషయత్తిలుమ్ విశ్వస్తవిషయత్తిలు మొరు పురుషనుక్కు విశ్వాస తారతమ్యం సిద్ధిత్తాలుమ్ విశ్వస్త శరణ్యరూపైకవిషయత్తిల్ విశ్వాస తారతమ్యమ్ కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి - శ్రీమదష్టాక్షరరూప మహాప్రభావైక విషయత్తిలే తానే విశ్వాస తారతమ్యమ్ పురుషభేదపి సిద్ధిక్కైయాలే తద్వదేవ ఈశ్వర విషయత్తిలుమ్ పురుషభేదే నవిశ్వాస తారతమ్యమ్ కూడుమెన్ను కరుత్తు - ఇప్పడి మహావిశ్వాసమ్ ప్రపత్త్యఙ్గమాకిల్ మంద విశ్వాసరాన ప్రపన్నరై ఈశ్వరన్ కైవిడప్రసంగియాతో ? ఇష్టాపత్తియెన్నిల్

సా-ప్ర— మిథ్యాదృగ్జత్వ ప్రమాపక విరోధ ప్రసంగాచ్చ నేష్టాపత్తి రిత్యాహ - ఇవ్వవకాశత్తిలే ఇత్యాదినా • నన్వేవమానుకూల్య సంకల్పాదీనాంమహావిశ్వాసస్యచ నియతాంగత్వ సమర్థనం

సా-వి— మతమాశంక్యపరిహరతి. ఇవ్వవకాశత్తిలేఇతి . ఏతద్విషయే శాస్త్రార్థవిశ్వాసమ్ పిరక్క, శాస్త్రార్థవిశ్వాసే ఉత్పన్నేసతి. వేఱే, పృథక్. అతుక్కుమేల్పట్ట, తతోప్యుత్కృష్టః- పిరక్కుమతుక్కు మేల్పట్టేతిపాఠే విశ్వాసోత్పత్తే రుపరితనఇత్యర్థః- ఇతువుమ్, ప్రపత్తివిషయవిశ్వాసోపి. సాధారణమామ్, సాధారణం భవతి- ఇత్తనైప్పోక్కి, ఏతద్వినా. అంగమాకవత్తో, అంగంయథాభవతి తథాస్తికిం. ఎన్నుశిలర్ నినైప్పర్కళ్, స్మృతవంతః. జ్ఞానావస్థావిశేష ప్రీతితారతమ్యతదిచ్ఛా తారతమ్యసిద్ధేః ప్రమాణ బలాదంగత్వమేష్టవ్య మితిపరిహరతి. ఇతువుమితి.

సా-సం— ఇవ్వవకాశత్తిలే, ప్రతిబంద్యర్థం మహావిశ్వాస ప్రసంగే. మిత్రభావేనేతి వచనాభి ప్రాయం

మూ— మంద విశ్వాసరాన ప్రపన్నాభాసర్గళ్ యుమ్ ముడివిలే సర్వేశ్వరన్ రక్షిక్కుమ్- ఎజ్ఞనేయెన్నిల్ ''సకృదుచ్చారితం యేన హరిరిత్యక్షరద్వయమ్ | బద్ధః పరికరస్తేన మోక్షాయగమనంప్రతి,, ఇత్యాదికళిలుమ్, ఇవత్తై యడి యొత్తిన ''త్వదంఘ్రి ముద్దిశ్య — ఉదీర్ణ సంసార,, ఎన్కిర శ్లోకజ్ఞళిలుమ్ ''మొయ్త్తవల్ విన్నైయుళ్ నిన్ఱు,, ఇత్యాదికళిలుమ్ అభిప్రేతమాన పడియే ఇవర్ ఫలసిద్ధిక్కు కోలినకాలత్తుక్కుళ్ళే ఉపాయపూర్తియై యుణ్డాక్కి రక్షికుమ్ మెన్నుమిడత్తై నినైత్తు-

సా-దీ— మందవిశ్వాసరాన వెన్ఱు ఇవ్వర్థత్తై సప్రమాణమాకవుపపాదిక్కిరార్ - ఎజ్ఞనే యెన్నిల్ ఇత్యాదియాల్. మొయ్త్తవల్ విన్నై ఇత్యాది పాట్టుక్కళిలుమ్ అభిప్రేతమానపడియే యెన్ఱత్తై వెళియిడుకిరార్ - ఇవర్ ఫలసిద్ధిక్కిత్యాదియాల్ - ఇవ్వభిప్రేతార్థమే, దేవలనైక్కురిత్తుశ్రీశాండిల్యభగవానాలుమ్.

సా-స్వా— ''మిత్ర భావేన సంప్రాప్తం నత్యజేయం కథంచన,, ఎన్కిర శరణ్యోక్తి విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మందేతి - ఇని మంద విశ్వాసముమ్ ప్రపత్తిక్కజ్ఞమాక ప్రసంగియాతో ? అజ్ఞమన్నిల్ సాంగోపాయ మిల్లామైయాల్ ఈశ్వరన్ ముడివిలే తాన్ రక్షికర కూడుమో ? మందవిశ్వాస సహిత ప్రపత్తియై వ్యాజమాక కొణ్డు ఈశ్వరన్ పూర్ణ ప్రపత్తియై యుణ్డాక్కి రక్షిక్కుమెన్నిలత్తుక్కు ప్రమాణ ముణ్డో ? అంజల్యాది సుకృతం పూర్ణ ప్రపత్తి జనకమానాలుమ్ వికలప్రపత్తిపూర్ణ ప్రపత్తిక్కుజనికైయెన్నైక్కు త్తాన్ ప్రమాణ ముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఎజ్ఞనే యెన్నిలిత్యాదినా - అభిప్రేత మాన పడియే ఇతి - త్వదంఘ్రి మిత్యాద్యభిప్రేతార్థ ప్రకారేణ వికల ప్రపత్తియుమ్ ''నేహాభిక్రమనాశోస్తి,, ఎన్కిరపడియే వ్యాజమాకైయాలేతద్వశీకృతేశ్వరన్ పూర్ణ ప్రపత్తియై

సా - ప్ర— యథా తథాకృత భరన్యాసస్య మోక్షసాధనత్వ బోధకపూర్వాచార్య వాక్యైర్మందవిశ్వాసైరపి ప్రపత్తిః కర్తవ్యత్వ బోధక శాండిల్యవచనేనచ విముక్త్యేత్యాశంక్య పరిహరతి - మందవిశ్వాసరానేత్యాదినా-ప్రపన్నపదీపద్యాసంతఇతిప్రపన్నాభాసాః ప్రపన్నాసదృశ్యమానకతిపయ ధర్మవత్తయా భాసమానా నిత్యర్థః - మోక్షాయ గమనంప్రతీత్యాదీతి - '' అవశేనాపి యన్నామ్ని కీర్తితే సర్వ పాతకైః | పుమాన్విముచ్యతే సద్య,, ఇత్యాది రాది శబ్దార్థః - మొయ్త్తవల్ విన్నై యుళ్ నిన్ఱిత్యాదీతి - ఘనీ భూతా శక్య విస్రంసన పాపాత్పుత్ర బంధు గోవిందేత్యక్షర త్రయాత్మకంత్వన్నామోచ్చార్య తదా నీమేవాముచ్యతేత్యర్థః - '' అరివిలా మనిశరెల్లా మరజ్గ మెన్ఱ ళైప్ప రాకి ,, లిత్యాదిరాది శబ్దార్థః • అజ్ఞో జనస్సర్వోపి శ్రీరంగమితి వదేచ్చేత్తేషాంముక్తిర్భవే దేవేతి నరకానాం శూన్యత్వైవ స్యాదిత్యర్థః. ననుదివ్యా మహర్షయస్త్వాంశరణమాహురిత్యుక్తే మహర్షివ్వేవమహావిశ్వాసస్య

సా - వి — మందవిశ్వాసవతాం ప్రపత్తౌ నఫలేతిక్కుమిత్యత ఆహ- మందవిశ్వాసరానేతి ముడివిలే, అంతే. ఇవత్తై యడి యొత్తిన, ఏతన్మూలకేషు. మొయ్త్త వల్విన్నై యుళిత్యాదికళిలుమ్, ఘనీభూతాశక్య విస్రంసనపాపాత్ పుత్రబంధు గోవిందేత్యక్షరత్రయాత్మకంనామోచ్చార్య తదానీమేవా ముచ్యతేతి గాథార్థః - కోలినకాలత్తుక్కుళ్ళే, అపేక్షితకాలాత్పూర్వమేవ -

సా-సం— మందవిశ్వాసేతి • ఉపాయ పూర్తియైయుణ్డాకిరక్షికుమ్ మిత్యన్వయః. ఉణ్డాక్కిత్యాంశే

మూ—“వృద్ధైవభవతో యాతాభూయసీ జన్మసంతతిః। తస్యామన్యతమం జన్మ సంచింత్య శరణం వ్రజ,, ఎన్ఱు దేవలనైక్కుఱిత్తు శ్రీ శాండిల్యభగవాన్ అరుళిచ్చెయ్‌తానిరే - “శరణ్యం శరణంచ త్వామాహు ర్దివ్యా మహర్షయః,, ఎన్ఱతువుమ్, మహర్షికళుక్కే విశ్వాసమ్ కూడువతు ఇవర్ కళ్ వాక్యత్తై యిట్టుమందవిశ్వాసరై త్తెళివిక్క వేణుమెన్ఱపడి॰విశ్వాసతారతమ్యముణ్డాకైయాల్ యథాశాస్త్రమ్ మహావిశ్వాసమ్ ప్రపత్త్యంగమాకక్కడవతిల్లై.

సా.దీ— శొల్లప్పట్టతు.విశ్వాసమ్ వేణ్డు మెన్ఱుమభిప్రాయత్తాలరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - వృద్ధైవేతి.వారీర్ దేవలనే ఉనక్కితఃపూర్వమ్ బహుళమాన జన్మసంతతివృథావాయ్‌పోయ్ త్తిరే. ఇజ్జన్మముమ్ వృథావాయ్‌పోనజన్మఙ్గళిలొన్ఱెన్ఱు విచారిత్తు. ఇత్తాల్ మహావిశ్వాసరహితనానాలు మెన్ఱు కరుత్తు. శరణ్యం శరణం చ త్వా మిత్యాదివచనఙ్గళుక్కు మహర్షికళుక్కే మహావిశ్వాసమ్ కూడుమ్, నాన్యేషా మెన్ఱుమివ్వభిప్రాయత్తై ఆశంకిత్తు అవత్తిన్ తాత్పర్యత్తై క్కాట్టుకిరార్ - శరణ్యం శరణం చేత్యాదియాల్ - అల్లతు మహావిశ్వాసమ్ మృషివ్యతిరిక్తరుక్కు ఒరువరుక్కుమ్ పిఱవాతెన్ఱపడి యన్ఱు- మహావిశ్వాసాంగత్వత్తై నిగమిక్కిరార్ - విశ్వాసతారతమ్య మిత్యాది - ఇప్పడి యెన్ఱు శేష - ఇవిశలక్కు భక్తిప్రపత్తికళిల్ విశ్వాసశైథిల్యహేతుక్కళాన

సా.స్వా— దెయిన్ డాక్కి ఎన్ఱపడి - తస్యామన్యతమం జన్మేతి విచింత్య, వికలమాయాకిలుమ్ శరణంవ్రజ వెన్ఱపడి. ఆనాలుమ్ మహావిశ్వాసం ప్రపత్త్యంగమాక కూడుమో ? “శరణ్యం శరణం చత్వామాహుర్దివ్యా మహర్షయః,, ఎన్ఱుమనఃపూర్వక మాక వల్లతు వాక్యవృత్తి కూడా మైయాలే ఏతదుక్తిహేతుభూత మహావిశ్వాసమ్ ఋషికళుక్కే ఉణ్డావతు ఇతరర్ కళుక్కు ఇల్లైయెన్ఱు శొల్లవిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - శరణ్యమితి - మహావిశ్వాసాఙ్గత్వత్తై యుపసంహరిక్కిరార్. ఇప్పడిఇతి. శిలశ్రీకోశఙ్గళిలే॰ఇప్పడి యెన్కిఱపదమిల్లై. అప్పోతిప్పడియెన్ఱు శేషమధ్యాహరిత్తుక్కొళ్వతు.

సా.ప్ర—సంభవాత్తేషాంచభక్త్యాదౌశక్తి సద్భావాద్భరన్యాసాధికారాభావాదర్వాచీనానాంచమహావిశ్వాసాను దయాత్తదంగభరన్యాసానుష్ఠానానుపపత్తేస్తద్విధాయకస్యాననుష్ఠానలక్షణాప్రామాణ్యం స్యాదిత్యాశంక్యాహ - శరణ్యమిత్యాది - ఏవంచ మహావిశ్వాసస్య ప్రపత్త్యఙ్గత్వం ప్రతిష్ఠితమిత్యాహ-ఇప్పడి విశ్వాసేత్యాదినా-ఏవమ్మహావిశ్వాసస్యాసంభావితత్వశంకాపరిహారపూర్వకంప్రపత్త్యఙ్గత్వం

సా.వి—కురిత్తు,ఉద్దిశ్య.“శరణ్యంశరణంచత్వామాహుర్దివ్యామహర్షయ,,ఇతిమహర్షయఏవత్వాంశరణ్యమాహుఃనేతరఇతితేషాంతుప్రపత్త్యధికారోనాస్తి.ఇతరేషాంతుమహావిశ్వాసోనాస్తీతి.అతఃప్రపత్తిశాస్త్రం కుత్రప్రామాణ్యమ్మశ్నుతఇత్యత్రఇతరేషాంవిశ్వాసోనసంభవతీతినతాత్పర్యం-కింతుమహర్షయఏవాతీంద్రియార్థ ద్రష్టారస్త్వాంశరణ్యమాహురిత్యర్థాత్ మంద్రానామపి తద్వాక్యప్రామాణ్యా ద్విశ్వాసస్స్యాదితీదం వాక్యం మందానాం విశ్వాస ప్రతిబోధనార్థం నమహర్షివ్యతిరిక్తానాం విశ్వాసాభావపరమిత్యభిప్రాయేణాహ. శరణ్యమితి. మహర్షికళుక్కే ఇత్యనేన మహర్షిత్వా దతీంద్రియార్థద్రష్టృత్వాత్తేషాం మహావిశ్వాసోజాయతే. తద్వాక్యప్రామాణ్యాదన్యేషామపీతి భావః ॥ అథకేషాంచిద్విశ్వాసనాశహేతు

సా-సం—సంమతిమాహ.వృద్ధైవేతి.శరణ్యంశరణంచేత్యనేనఉపాయపూర్తేర్వైరపేక్ష్యంభావితిభ్రమంతద్వచనాన్యథాసిద్ధిప్రదర్శనేన పరిహరతి. శరణ్యమితి. యథాశాస్త్రమితి. మహావిశ్వాసపూర్వక మితి-

మూ — *శిలర్ క్కు వత్తిల్ విశ్వాసజ్ఞ్ కలైయుమ్ప్పడియుమ్ అతుక్కుప్పరిహారముమ్ శొల్లుకిరోమ్. భక్తిప్రపత్తికళ్ బుద్ధి భేదత్తాలే ఐశ్వర్య మోక్షజ్గళాకిర విరుద్ధఫలజ్గళై క్కొడుకైకూడుమో ? విరై కిఱవనుడైయ అభిసంధి భేదత్తాలే ఒరువిత్తై వెవ్వేరు ఫలత్తై క్కొడుక్కక్కణ్డోమో వెన్ను శిలర్ పార్ప్పర్ కళ్ — ఇతుక్కుప్పరిహారమ్ న్యాయజ్గళాల్ బాధిక్కవొణ్ణాతపడి ప్రత్యక్షాదికళై ప్పోలే స్వవిషయత్తిల్ ప్రమాణమాన శాస్త్రమ్ కాట్టుకైయాల్ ఇప్పడికూడుమ్.

సా-దీ— శంకైకళై క్కాట్టుకిరార్ — భక్తిప్రపత్తికళిత్యాది — విత్తై, బీజం — ఇతుక్కుప్పరిహారమిత్యాది — శొల్లుకిరో మెన్నుశేషమ్. లోకరీత్యా విరోధ శంకైక్కు లోకరీత్యా పి పరిహారమ్ కాట్టుకిరార్.

సా-స్వా—ఇప్పడి పరికర విషయమాన కలక్కజ్గళై పరిహరిత్తు మహావిశ్వాస దార్ఢ్యార్థమ్ విశ్వాస శైథిల్య హేతుక్కళైయుమ్ తత్పరిహారజ్గళైయుమ్ కాట్ట క్కడవరాయ్ అసాంగత్య పరిహారార్థం ప్రతిజ్ఞై పణ్ణుకిరార్. శిలర్క్కితి. విశ్వాస శైథిల్య హేతుక్కళై యుదాహరిక్కిరార్ — భక్తీతి — ఇతుక్కు ప్పరిహారమితి — శొల్లుకిరో మితిశేషః — ఇజ్గు*శిలర్ క్కితి వాక్యమ్ శిల శ్రీకోశజ్గళిలేయిల్లామైయాలుమ్ శ్రీభాష్యమ్ తిరుమలాచార్యర్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణామైయాలుమ్ ఇతన్నిక్కేయుమ్ పూర్వాపరజ్గళ్ సంగతజ్గళాకైయాలుమ్ ప్రక్షిప్తమ్ పోలే తోత్తుకిరతు — సతాం యథారుచి గ్రాహ్యమ్ — పరిహారత్తై కాట్టుకిరార్ — ప్రత్యక్షాదీతి. ఆదిశబ్దత్తాల్ అనుమాన పరిగ్రహః — న్యాయ విరోధముణ్డాకిల్ శాస్త్రమ్ కాట్టుకై కూడుమో ? ఎన్న న్యాయత్తాలే ఇతి — నహి వచన విరోధే న్యాయః ప్రభవతి ఎన్నుకరుత్తు — స్వవిషయత్తిలితి — ఇతర ప్రమాణాగమ్యార్థత్తిలే యెన్నపడి. లోకన్యాయత్తాలుమ్ ఏకత్తుక్కభిసంధి

సా-ప్ర — ప్రతిష్ఠాప్యప్రసంగాద్భక్తి ప్రపత్తి శాస్త్రార్థ విశ్వాసస్య సంభావితత్వం కైశ్చిదుక్తమనూద్య పరిహరతి. శిలర్క్కువత్తిలిత్యాదినా — శాస్త్రం శబ్ద విజ్ఞానాదసన్నికృష్టేర్థే విజ్ఞానమిత్యత్రోక్తా సన్నికృష్టశబ్దస్యాసన్నికృష్టవాచాచ ద్వయమత్ర జిహాసితం తాద్రూప్యేణాపరిచ్ఛిత్తిస్తద్విపర్యయశ్చాపి వేత్యర్థః నిర్వచనాత్ప్రమాణాంతరాప్రాప్తే ప్రమాణాంతరాబాధితేచార్థే శాస్త్రస్య వ్యవస్థాపకత్వసిద్ధేః “నహి వచన విరోధే న్యాయః ప్రవర్తతే” ఇతి న్యాయాదతీంద్రియ విషయే నైవం

సా-వి—శంకా ప్రకారంతాం ప్రతిబోధనప్రకారంచ వక్ష్యామి ఇతి ప్రతిజానీతే-శిలర్క్కితి. బుద్ధిభేదత్తాలే, ఐశ్వర్యం మే భూయాదితి సంకల్పేన యావదాత్మభావి పరిపూర్ణానుభవ పరివాహరూప కైంకర్యం మే భూయాదితి సంకల్పేనచేత్యర్థః. విరుద్ధఫలత్తై కొడుక్కకూడుమో ఇత్యస్యవిశ్వాస ప్రకారః. తత్ర దృష్టాంతమాహ. విరైకిఱవనుడైయేతి. విరైక్కిఱవనుడైయ, బీజావాపంకుర్వతః. ఒరువిత్తై, ఏకజాతీయబీజే. అభిసంధిభేదత్తాలే, అన్య జాతీయ మంకురం జనయ త్వితి అభిసంధినా. కొడుక్క, దదతి సతి. కణ్డోమో, పశ్యామః కిం. పార్ప్పర్ కళ్, దృష్టవంతః. పరిహరతి. ఇతుక్కితి-ప్రత్యక్షాదికళైప్పోలే, న్యాయేన

సా-సం— మహావిశ్వాసో హ్యత్రాంగతయా బోధ్యత ఇతి భావః — యదిశాస్త్రం స్వవిషయే అప్రమాణం స్యాత్ ప్రత్యక్షాదిచ తథా స్యాదిత్యభిప్రాయేణాహ — అన్యాయజ్గళాలితి — న్యాయాభాసేభ్య ఇత్యర్థః — ఇప్పడి కూడుమితి. మహావిశ్వాసాంగవత్త్వం ఐశ్వర్య మోక్షాఖ్యవిరుద్ధ ఫలప్రదత్వంచోపపన్నమిత్యర్థః.

మూ — లోకత్తిలుమ్ ధర్మశీలరాయుళ్ళవారనానరాజావుక్కు విత్తైయాక ఏతేను మొన్రై కొండుత్తాల్ పెరుమ్ విలైక్కిడైక్కవుమ్ అతుతన్నైయే ఉపహారబుద్ధియాలే కొడుత్తాల్ వేణ్డువ తెల్లామ్ కిడైక్కవుమ్ కాణానిన్నోమ్ - ఇప్పక్తి ప్రపత్తికళ్ ప్రయోజనాంతరపరనుక్కు ప్రవృత్తిధర్మకోటియిలే నిఱ్కుమ్ - భగవచ్చరణార్థికళుక్కు నివృత్తి ధర్మఙ్గళామ్ .

సా-దీ- లోకత్తిలుమిత్యాది-ఉపహారబుద్ధి, కాణిక్కైయెన్నుమ్ బుద్ధి-భక్తిప్రపత్తికళుక్కు-ఫలభేదప్రయోజక(త్వ)త్తైక్కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పక్తిప్రపత్త్యాదియాల్ - ప్రవృత్తిధర్మమాయ్ కామ్యఫలత్తైత్తరుమ్ - నివృత్తిధర్మమాయ్ మోక్షఫలత్తైక్కొడుక్కుమెన్నపడి.

సా-స్వా— భేదత్తాలే నానా ఫల సాధనత్వత్తై సమర్థిక్కిఱార్ - లోకత్తిలు మితి- ఇప్పడి భక్తి ప్రపత్తికళ్ నానాఫల సాధనఙ్గళాకిల్ ప్రవృత్తిధర్మ కోటి నివిష్టఙ్గళాకైయాలే ముముక్షువుక్కు భక్తిప్రపత్తికళ్ త్యాజ్యఙ్గళాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పక్తీతి - ఇప్పడి అధికారిభేదేన

సా-ప్ర—సంశయితవ్యమితి భావః. నను గ్రావాణః ప్లవంత ఇతివాక్యస్య ప్రత్యక్షదృష్ట గ్రావవ్యతిరిక్త గ్రావప్లవన పరతయా ముఖ్యార్థ త్యాగి కారో యథా గ్రావ జాతీయే ప్లవనస్య బాధ దర్శనా దతీంద్రియస్యాపి గ్రావత్వే ప్లవన మసంభావిత మితి త్యజ్యతే - ఏవమేవ కారణ జాతీయే బీజా దావావాప కాభి సంధి భేదా ద్విజాతీయ ఫల జనకత్వా దర్శనా ద్భక్తి ప్రపత్త్యోరపి జ్యోతిష్టోమాది సాధనాంతర సాధ్య సాధకత్వంన్యూనాధిక ఫల జనకత్వ మప్య సంభావిత మితి నతయో స్సర్వ ఫల సాధనత్వ మిత్యత్ర గ్రావత్వావచ్ఛేదేన ప్లవనా భావ క్లృప్తివత్కృత్స్నస్య కారణ వర్గస్యైకోపా ధ్యవచ్ఛిన్న తయైవకారణత్వాక్లృప్తేః కారణ తయా ప్రసిద్ధే ష్వేవ కేషు చిద్వేత్ర బీజాదిషు వహ్ని సంయోగా ద్యుపాధి వశా ద్విజాతీయ కదళీ జనకత్వ దర్శనాద్ద్రవ్యార్జన సాధనే రత్నా దౌచ పురుషాభి సంధి భేదా న్న్యూనాధిక ఫలజన కత్వ దర్శనాచ్చ భక్తి ప్రపత్త్యోః ప్రమాణ బోధితం సర్వ ఫల సాధనత్వం యుక్త మేవేత్యభి ప్రయన్నాహ - లోకత్తిలు మిత్యాదినా - ఏవం తయో ర్నిత్య ఫల జనకత్వా ద్భక్తి ప్రపత్త్యోః ప్రవృత్తి ధర్మత్వం స్యాదిత్యత్ర జాతేష్ట్యాదే నైమిత్తికత్వ కామ్యత్వయోః ప్రామాణికత్వ వదనయో రప్యుభయ విధ ఫల జనకత్వస్య ప్రామాణికత్వాత్తద ప్యంగీ క్రియత ఇత్యాహ - ఇప్పక్తిప్రపత్తిక ళిత్యాదినా - ప్రవృత్తిధర్మకోటీతి - ప్రవృత్తి ధర్మ వదంతవత్ఫల జనకత్వ రూపంప్రవృత్తిధర్మ కోటిత్వ మేవ.నతుసాక్షాత్ప్రవృత్తి ధర్మత్వం.ప్రవృత్తిధర్మాణాం కేవలంబంధకత్వాత్ , భక్తిప్రపత్త్యోస్తు తాపశాంత్యర్థగంగా స్నానస్య

సా-వి—నిర్దోషప్రత్యక్షసిద్ధార్థస్యఅబాధ్యత్వమివ శాస్త్ర సిద్ధస్యాప్యబాధ్యత్వమితి భావః. లోకేపివేత్ర బీజాదిష్వగ్నిసంయోగాద్యుపాధివశేనకదళీజనకత్వదర్శనాల్.రత్నాదౌమూల్యగ్రహణార్థందత్తేమూల్యలాభః ఉపహారబుద్ధ్యాదత్తే అపేక్షిత లాభ ఇతిదర్శనాచ్చనవిరోధ ఇత్యాహ,లోకత్తిలితి. విత్తైయాక,మూల్యసిద్ధిర్యథాస్యాత్తథామద్ధ్యధ్యా.ఏతేనుమొన్రై,రత్నాదికం.పెరుమ్, పురుషార్థోపి.విలై,మూల్యం. కిడైక్కరావుమ్,ఘటత ఇత్యేతల్- అతుతన్నైయే, తదేవఅపేక్షితం సర్వం. కిడైక్కవుమ్, ఘటత ఇత్యేతచ్చ. కాణానిన్నోమ్,పశ్యామః. తర్హి ఐశ్వర్యాదిప్రదత్వే ప్రవృత్తి ధర్మతాస్యాదిత్యత్రేష్టాపత్తిరిత్యాహ. ఇప్పక్తీతి.

మూ— ఇవ్వర్థమ్ నిత్యనైమిత్తికాది కళిలు మొక్కుమ్. ఇప్పడియే ఆవృత్త్యనావృత్త్యాదికళ్ తే విషమస్వభావఙ్గళాన ఉపాసనప్రపదనఙ్గళ్ ఏకఫల సాధనమాకక్కూడుమో వెన్నుమిఱుక్కుమ్ ఉత్తరమ్ అధికారివిశేషత్తాలే లోక వేదఙ్గళిల్ ఇప్పడియే సిద్ధమ్-ముముక్షుక్కళామ్ స్వతంత్రప్రపత్తినిష్ఠర్ కళుక్కు-

సా-దీ— ఇన్న్యాయమ్ నిత్యనైమిత్తికఙ్గళిలుమ్ దృష్టమెన్కిరార్. ఇవ్వర్థమిత్యాది- ఆదిశబ్దమనుజ్ఞాకైంకర్యపరమ్ - ఒన్నుక్కు విషమ ఫలద్వయ సాధనత్వాసంభవ శంకై పరిహారికప్పట్టదు. ఇనియిరణ్డుక్కుమేక ఫల సాధనత్వాసంభవ శంకైయై ప్పరిహరిక్కిరార్ - ఇప్పడియే ఆవృత్తీత్యాదియాల్-లోకత్తిల్ కృషివాణిజ్యఙ్గళుక్కుమ్, వేదత్తిల్ మానస వారుణ స్నానఙ్గళుక్కుమ్ ఫలైక్యమ్ దృష్టమెన్ఱు ఉత్తరత్తై నరుళుత్తు. ముముక్షుత్వేన స్వతంత్ర ప్రపత్తి నిష్ఠరాన అతద్వ్రతర్కళుక్కుపాయఫలయోరైక్యముణ్డాయిరుక్క ఫలత్తిల్ విళంబావిళంబఙ్గళెఙ్ఙనేయా మెన్ఱుమ్ శంకైయైప్పరిహరిక్కిరార్. ముముక్షుక్కళాయిత్యాదియాల్ -

సా-స్వా — ప్రవృత్తి నివృత్త్యాత్మకత్వమొన్ఱుక్కుక్కణ్డదుణ్డో? ఎన్న, వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవ్వర్థమితి - నిత్యేతి. సంధ్యోపాసనాదికంగళుక్కు ప్రత్యవాయ పరిహార మాత్రార్థమాయుమ్ శిలరుక్కు బ్రహ్మలోక ప్రాప్త్యర్థమాయుమిరుక్కిరాప్పోలే యిరుక్కమ్ కూడుమెన్ఱు కరుత్తు - ఇని విషమస్వభావమాన భక్తిప్రపత్తికళుక్కు మోక్షరూపైక ఫల సాధనత్వమనుపపన్నమెన్కిఱ పక్షత్తైయనువదిత్తు పరిహరిక్కిరార్. ఇప్పడియే ఇతి. లోకేతి - లోకత్తిల్ కృషివాణిజ్యాది కళిలుమ్ వేదత్తిల్ మానసవారుణ స్నానాది కళిలుమెన్ఱపడి. ఇప్పడిప్రపత్తి ఉపాయమాకిల్ అతద్వ్రతాధికారికళిలేఏకరూపైయాకైయాలే ఫలత్తిల్ విళంబావిళంబవైషమ్యం కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-ముముక్షుక్కళాయితి-

సా-ప్ర—తాపాప నోదకత్వపూర్వక పాపాప నోదకత్వ వదల్పాస్థిర ఫలకామనాయామపి తజ్జనకత్వపూర్వకం క్రమేణ వైరాగ్యద్వారా మోక్షస్యాపి హేతుత్వాచ్చేతిభావః- ఉక్తాకారమన్యత్రాప్యతి దిశతి. ఇవ్వర్థమిత్యాదినా. నన్వతి చిరకాలాత్యంత యత్నసాధ్యతయా గురుతమస్య భక్తియోగస్యాతిలఘో భరన్యాసస్య చాశ్వమేధ పాలీయ సకృద్దానయోరివ తుల్య ఫలత్వం నోపపద్యత ఇత్యత్ర యథా లోకే దేశ భేదాత్కుంకుమ చందనాదే ర్గురు లఘుమూల్య క్రేయత్వం, యథావా శాస్త్రోక్తపుణ్యక్షేత్ర భేదేన కలియుగ కృత యుగాది భేదేనచ ఏకాశ్వమేధ సహస్రాశ్వమేధయోర్ధ్యాన యజ్ఞార్చన నామ సంకీర్తనానాంచ తుల్య ఫలసాధనత్వమనుగమ్యతే- ఏవ మేవా నయోరప్యధికారి భేదాత్తుల్యఫలసాధనత్వముపపద్యత ఏవేత్యాహ- ఇప్పడియావృత్తీత్యాదినా- నన్వేవమపి ప్రపన్నేష్వేవ కేషుచిచ్ఛీఘ్రం ఫలజననాత్కేషుచిద్విళంబ్య ఫలజననాచ్చ విరుద్ధధర్మాన్వయోఽనుపపన్న ఇత్యత్రాహ. ముముక్షుక్కళాయిత్యాదినా-

సా-వి— ఒక్కుమ్, తుల్యం-ద్వయోరేకఫల సాధనత్వాసంభవశంకాం పహరతి. ఇప్పడియే ఇతి. ఇప్పడియే, ఉత్తరం సిద్ధమిత్యన్వయః. లోక వేదఙ్గళిల్, కృషి గోరక్షా రత్న వాణిజ్యాదిషు మానస వారుణ స్నానాదిషుచ గురులఘూపాయేషు యథైక ఫల సాధనత్వం తద్వదితి భావః - నన్వాతర్ద్వయో రుపాయ ఫలతౌల్యే సత్య విళంబో విళంబ శ్చేతి వైషమ్యం కథ మిత్యాశంక్య సంసారతాప మూలతయ్యరాతారతమ్య కృత కాలావధి విషయస్వసంకల్ప భేదేనేత్యాహ. ముముక్షుక్కళాయితి.

మూ— ఉపాయముమ్ మోక్షముమ్ ఏకరూపమాయిరుక్క చ్చెయ్ తేయుమ్ సంసారత్తిల్ అడిచ్చ్వాట్టాల్ వరుమ్ త్వరైయిన్ తారతమ్యత్తుక్కీడాక తమ్ తామిచ్ఛైయాలే కాలమ్ కురిక్కిరతిల్ ఏత్తచ్చురుక్కత్తాలే ఫలత్తిల్ విళంబావిళంబఙ్గళ్ కూడుమ్- ఆళ్వార్(కళ్)నాథమునికళుళ్ళిట్టార్కు-భగవత్సాక్షాత్కారాదికళు ణ్డాయిరుక్క శిలర్కుక్క ఇవై యన్ఱిక్కే యొழிన్దైకుక్కు కారణమ్ ప్రపత్తికాలత్తిల్ ఫలసంకల్పత్తిల్ వైషమ్యమ్ - ప్రారబ్ధ సుకృత విశేషమాకవుమామ్-

సా-దీ— సంసారతాప మూలత్వరాతారతమ్యకృత తాత్కాలిక న్యూనాధికస్వసంకల్పభేదత్తాలే ఇవర్కళుక్కు విళంబావిళంబఙ్గళ్ కూడుమెన్నైక- త్వరాహీనాంద్యా ద్విప్రకృష్ట కాలావధియైసంకల్పిక్కిల్ విళమ్బిక్కుమ్ - త్వరాధిక్యాదాసన్నకాలత్తై అవధిత్వేన సంకల్పిక్కిల్ అవిళంబమెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి ఒన్ఱుక్కు విషమ ఫలద్వయ సాధనత్వానుపపత్తియుమ్ విషమస్వభావఙ్కళాన విరణ్డుక్కు ఫలైక్యానుపపత్తియుమ్,ఉపాయ ఫలైక్యము ముణ్డాయిరుక్క ప్రపన్నరిల్ ఫలవిళంబా విళంబానుపపత్తియు మెన్కిర పవిశ్వాస మూలశంకాత్రయమ్ పరిహరిక్కప్పట్టతు. ఇనిప్రసంగాచ్చిల ప్రపన్నర్కు ఇఙ్గే భగవత్సాక్షాత్కారాదికళుణ్డాకిరన. శిలర్కు ఇల్లై యెన్ఱుమ్ వైషమ్యానుపపత్తియైపరిహరిక్కిరార్. ఆళ్వారిత్యాదియాల్. ప్రపత్తికాలత్తిలితి-యథాసంభవమ్ కణ్డుకొళ్వతు. ఆదిశబ్దమ్తజ్జన్యాసంవాది గ్రాహకమ్.

సా - స్వా — అధికారి యినుడైయ శోక తారతమ్య ప్రయుక్త సంకల్ప విశేషః ప్రయుక్తమ్ విళంబావిళంబ మెన్నపడి - ఇప్పడి ప్రపత్తి మోక్షోపాయ మాకిల్ ఆళ్వార్ కళ్ ముతలాన పూర్వర్ కళుక్కు భగవత్సాక్షాత్కారాది కళుకుమ్, బుద్ధిపూర్వాకృత్యకరణ కృత్యాకరణమిల్లామైకుమ్, శిలవాధునికప్రపన్నర్ కళుక్కు సాక్షాత్కారాదిక ళిల్లామైక్కుమ్, బుద్ధి పూర్వాకృత్య కరణ కృత్యాకరణ ముణ్డుకైక్కుమ్ నిదాన మేతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఆళ్వార్ కళితి - జన్మ ప్రభృతి ఆళ్వారుక్కు సాక్షాత్కారాదికం ఫల సంకల్ప నిబంధన మెన్కిరతు కూడుమో? అరామ్భత్తిలె యన్నో? అవరుక్కు ప్రపదనానుష్ఠానమ్? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్-ప్రారబ్ధేతి - ప్రపత్తి కాలత్తిల్ఫలసంకల్పవిశేష నిబంధన

సా-ప్ర — దేశకాలాదేరివ కామనాభేదస్యాపి సర్వ ఫల సాధనేషు విరోధ నివర్తకత్వాన్న దోష ఇతిభావః - ఏవం తర్హి ప్రపన్నానాం ఫల సంకల్పాభావేపి ఫల విశేషాణాం దర్శనం నోపపద్యత ఇత్యత్ర వైకల్పిక నిబంధనద్వయసద్భావాన్నానుపపత్తి రిత్యభిప్రేత్యాహ- ఆళ్వార్ కళిత్యాదినా- నను భరన్యాసకాలే యావచ్ఛరీరపాతం నిరంతర భగవత్కైంకర్యవిశిష్ట మోక్ష సంకల్ప రహితస్య ముముక్షోః ప్రపన్నస్యానంతరమత్రత్యకైంకర్యాపేక్షయా తదర్థం సాధనాంతరానుష్ఠానే ''ఉపాయోపాయ

సా-వి. అడిచ్చ్వాట్టాల్, పాదదాహప్రాప్తేసతి. తమ్ తామిచ్ఛైయాలే, స్వేచ్ఛయా-కాలంకురిక్కిరత్తిలే, కాలమర్యాదాయాః-ఏత్తచ్చురుక్కత్తాలే, ఆధిక్యన్యూనభావేన. ప్రసంగాదిష్టేవ కేషాంచిద్భగవత్సాక్షాత్కారోస్తి, కేషాంచిన్నేత్యత్ర హేతుమాహ, ఆళ్వార్ కళితి. సిష్టేవలోక నేనపూర్వం మోక్షార్థం ప్రపత్తికరణేప్యవిళంబేన మోక్ష సిద్ధయే కైంకర్య విషయేచపూర్వమభిసంధివిరహః పశ్చాదుత్కంఠాయాంజాతాయాం పునః ప్రపత్తిః

సా-సం— సంకల్ప విశేషవిరహేపి సాక్షాత్కారాది దర్శనస్యనిమిత్తమాహ - ప్రారబ్ధేతి.

మూ — మున్బుకోలినఫలాంశమ్ సకృత్ప్రపత్తియాలే సిద్ధమానాలుమ్ కోలాత అంశత్తై ప్పత్తప్పిన్బు తీవ్రసంవేగమ్ పిరన్దార్క్కు పునః ప్రపత్తి పణ్ణవుమామ్ - వేరే శిలర్ దృష్టార్థ ప్రపత్తికళిలే శిల ఫలియా తొళియక్కణ్డు సకల ఫలసాధనమాన ప్రపత్తియిలే అతిశంకై పణ్ణువార్కళ్ - అవర్కళైయుమల్లాత శాస్త్రార్థజ్ఞళిప్పడికళిలే కర్మ కర్తృ సాధన వైగుణ్యాత్తై యిట్టు త్తెళివిక్కవేణుమ్ - ఇజ్గు కర్మ వైగుణ్యమావతు? మహావిశ్వాసాదికళ్ కుఱై కై - కర్తృ వైగుణ్యమావతు? ప్రపత్తిక్కుచ్చొన్న అధికారమ్ న్యూనమాకై - సాధన వైగుణ్యమావతు? యథా శాస్త్రమ్ ప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తుక్కు మూలమానసదుపదేశాదికళ్ ఇల్లాక్కై యెన్ఱి కై.

సా - దీ — సిహ్మావలోకనన్యాయత్తాల విళంబేన మోక్షసిద్ధియిల్ ప్రకారాంతర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - మున్బుకోలినవిత్యాది - దృష్టార్థ ప్రపత్తి వైఫల్య దర్శన ప్రయుక్త మాన విశ్వాసవిరోధిశంకాంతరత్తై ప్పరిహరిక్కిరార్ - వేరే శిలరిత్యాదియాల్ - కర్మ వైగుణ్యాదికళై క్రమేణ కాట్టుకిరార్ - ఇజ్గు కర్మ వైగుణ్యమిత్యాది - ఉపదేశత్తుక్కు సత్త్వమ్ పరంపరాప్రాప్తత్వం - ఆదిశబ్దత్తాలాచార్య గుణాది వివక్షితమ్ -

సా - స్వా — మెన్ఱతుకూడుమో? ప్రపత్తికాలత్తిల్ ఫల సంకల్ప విశేషమిల్లాతవధికారి కళుక్కుమ్ బుద్ధిపూర్వ పాపాభావనుమ్, భగవద్భక్త్యాది కళుమ్ కాణ్కైయాలే అస్త వైషమ్యం కూడుమో? అతుతదర్థమనుష్ఠిత పునః ప్రపత్తికార్య మెన్ఱి లప్పోతు కృతమాన ప్రపత్తియై పునరనుష్ఠిక్కైయాలే యుపాయాంతరచ్ఛాయై యాకాతో? ఎన్ఱు వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. మున్బితి - ఇని ప్రపత్తిక్కు ఫల వ్యభిచార దర్శనాత్సాధనత్వ మనుపపన్న మెనిఱుర పక్షత్తై యనువది కిఱారార్ - వేరే శిలరితి - పరిహరిక్కిరార్ - అవర్కళైయు మితి - అల్లాతెతి - "వృష్టికామః కారీర్యాయజేతే,, త్యాదికళిలే ఎన్ఱపడి. కారీర్యాది కళిలే కర్మకర్తృ సాధన వైగుణ్య ముణ్డానాలుమ్ ప్రపత్తియిలతు కూడుమో? సర్వాధికార మానపడియాలే కర్తృ వైగుణ్యమ్ కూడాతే? మానసిక బుద్ధి విశేష మాకైయాలే కర్మ వైగుణ్యమ్ తానుణ్డో? సాధన వైగుణ్యమ్ తానెజ్గనే? ఎన్ఱు మూన్ఱైయు న్నిరూపికిఱారార్ - ఇజ్గితి - ఆనాలుమ్ ప్రపత్తిమాత్రత్తుక్కు

సా - ప్ర — సంయోగే నిష్ఠయా హీయత,, ఇత్యాద్యుక్తనిష్ఠాహాని ప్రసంగాత్పునః ప్రపదనస్యచ "సకృదేవహి శాస్త్రార్థః,, ఇత్యాది నిషేధాచ్చ తదలాభ ఏవ స్యాదిత్యత్రాహ - మున్బు కోలినేత్యాది. నన్వేవం ప్రపత్తేర్దృష్టాదృష్ట సకల ఫల సాధనత్వే క్వచిద్దృష్ట ఫలవ్యభిచార దర్శనాత్ఫలసాధనత్వమేవ భజ్యేతేత్యాశంక్య దృష్ట ఫల సాధన కారీర్యాదౌ ఫల వ్యభిచారాన్యథా సిద్ధిహేతు భూత కర్మకర్తృసాధన వైగుణ్యాస్యాత్రాప్య విశేష ముపపాదయన్ వైగుణ్యాభావే సర్వ ఫల సాధనత్వమస్త్యేవేత్యాహ - వేరేశిలరిత్యాదినా -

సా - వి — కేషుణ్ణుచి తేత్యాహ - మున్బుకోలినేలి. కేషాంచిద్దృష్టార్థ ప్రపత్తివైఫల్య దర్శనప్రయుక్తా విశ్వాస శంకాం వారయతి - వేరేశిలరితి. శిల ఫలియా తొళియక్కణ్డు, కతిపయేషు ఫలవ్యభిచారిషు సత్సు తానిదృష్ట్వా. అవర్కళైయుమ్, తేపి. అల్లాతశాస్త్రార్థజ్ఞళిప్పడికళిలే, ఇతరశాస్త్రార్థేషు కారీరీయాగాదిషు స్థితప్రకారేణ. కర్మకర్తృ సాధన వైగుణ్యాత్తై వెళియిట్టు, ప్రకాశ్య - తెళివిక్కవేణుమ్, శంకానివృత్తి ప్రకారాః బోధనీయాః. సాంగాత్కామ్య కర్మణః ఫలావశ్యం భావ ఇతి నియమాత్కర్మకర్త్రాదివైగుణ్యైర్దృష్ట ఫలాసిద్ధేర్నతద్వచ్ఛాస్త్రార్థే ష్వవిశ్వాసః కార్య ఇతిభావః - వైగుణ్యేసత్యపి

సా - సం — కర్మ వైగుణ్యమావతితి - క్రియత ఇతి కర్మేతి తాత్కాలిక విశ్వాస ప్రముఖ వైగుణ్యస్య

మూ— ఇవై వైగుణ్యజ్ఞళ్ ఇన్ఱిక్కే ప్రపత్తి పణ్ణినపోతు తత్ఫలఙ్గళ్ కాణక్కోలిన దృష్టఙ్గళుమ్ సిద్ధిక్క క్కాణా నిన్ఱోమ్. వేఱే శిలర్ ప్రపత్తిశాస్త్రత్తోడుమ్ శాస్త్రాన్తరఙ్గళోడుమ్ వాశియఱ సర్వశాస్త్రఙ్గళుక్కుమ్ ప్రవర్తకరాన వ్యాసాదికళ్ ''ఆలోడ్యసర్వ శాస్త్రాణి విచార్యచ పునఃపునః। ఇదమేకం సునిష్పన్నం ధ్యేయోనారాయణ స్సదా,, ఎన్ఱుమ్ '' హరిరేక స్సదాధ్యేయో భవద్భిస్సత్వ సంస్థితైః,, ఎన్ఱుమ్ ''స్మర్తవ్య స్సతతం విష్ణుః ,, ఎన్ఱుమ్ ఇప్పడి నిష్కర్షియానిఱ్క సకృత్ప్రపత్తిమాత్రమే మోక్షసాధనమాకక్కూడుమో? ''మామేవ యే ప్రపద్యన్తే,, ఇత్యాదికళ్ అఙ్గప్రపత్తి విషయఙ్గళ్ ఆనాల్ చరమశ్లోకాదికళుమ్ సపరికర ప్రపత్తియై భక్త్యఙ్గమాక విధిక్కిఱనవాక వేణ్డావో ఎన్ఱు శొల్లువర్కళ్ - ఇతువుమనుపపన్నమ్ '' శరణం త్వాం ప్రపన్నా యే ధ్యానయోగ వివర్జితాః। తేపి మృత్యుమతిక్రమ్య యాన్తి తద్వైష్ణవం పదమ్,, ఎన్ఱుమ్ ''యద్యేన కామకామేన న సాధ్యం సాధనాన్తరైః।

సా-దీ— ''ధ్యేయో నారాయణస్సదా,, ఎన్ఱు ఆవృత్తం ధ్యానం విహితమ్- అక్కైయాలితువే మోక్షసాధనం - సకృత్ప్రపత్తి మోక్షార్థమెన్నిల్ వైయర్థ్యం ప్రసంగిక్కుమ్ - అక్కైయాల్ అనావృత్తయాన ప్రపత్తియాల్ ఎఙ్ఙనే మోక్షమెన్ఱు శిలర్ శొల్లుమ్ శఙ్కైయై యనువదిక్కిఱార్ - వేఱే శిలర్ ప్రపత్తీత్యాదియాల్ - చరమశ్లోకత్తిల్ స్వతన్త్ర ప్రపత్తియుమ్ విధిక్కత్తే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - మామేవ ఎన్ఱు - సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య ఎన్ఱు మోక్షోపాయాన్తర త్యాగమ్ శొల్లవిల్లై యెన్ఱు భావమ్ - శరణం త్వామిత్యాది - యే త్వాం శరణం ప్రపన్నాః, స్వతన్త్రతయా శరణవరణమ్ పణ్ణినవర్కళ్ ఎన్ఱ. యద్యేనేతి. యేన కామకామేన, ప్రయోజనాన్తరత్తై వాఞ్ఛిక్కుమవనాల్ - యాతొరు ఇష్టఫలమ్

సా-స్వా—అన్వయ వ్యభిచారమ్ దృష్టమాకైయాలే సాధనత్వమ్ కూడుమో ?ఎన్న అవిగుణ ప్రపత్తియే ఫల వ్యభిచారాభావాత్సాధన మెన్ఱు సమర్థిక్కిఱార్ - ఇవై వైగుణ్యేతి - ప్రకారాన్తరేణ ప్రపత్తిక్కు సాక్షాత్సాధనత్వ మిల్లై యెన్ఱు శఙ్కిక్కిఱార్ - వేఱే శిలరితి - చరమశ్లోకత్తిల్ వ్యాసాదికళుక్కుమ్ పరమ గురువాన సర్వేశ్వరన్ ప్రపత్తియై మోక్షసాధనమాక విధిక్కైయాలే సాక్షాత్సాధనత్వమ్ కూడాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . మామేవేతి. ఇన్త పక్షత్తై నిరసిక్కిఱార్ - ఇతువుమితి - శరణం త్వామితి - స్పష్టార్థమ్ - యద్యేనేతి - యేన కామ కామేన సాధనాన్తరైర్యన్న సాధ్యమ్ .

సా-ప్ర —కాణానిన్ఱోమ్, ద్రష్టవ్యా దిష్వితిభావః - ఏవం భరన్యాసస్య సర్వఫల సాధనత్వానుపపత్తిం పరిహృత్య సాధనతయా భక్త్యన్వయా సహాస్య తస్యాకారాన్తరేణ భక్త్యన్వయ సహత్వముపపాదయితుం భక్త్యఙ్గత్వే నైవ సాధనత్వమితి కైశ్చిదుక్తమనూద్య పరిహరతి - వేఱే శిలరిత్యాదినా-

సా-వి—క్రమేణ వైగుణ్యం ప్రతిసమాధాయ మోక్షార్థినో మోక్షం దదాతీతి ప్రాగేవోక్తం-వైగుణ్యాభావే తుదృష్టఫల సిద్ధిర్దృష్టైవేత్యాహ . ఇవై వైగుణ్యఙ్గళ్ ఏతి- అర,రహితం - సర్వశాస్త్రార్థ ప్రవర్తక వ్యాసాదిభిరేవ ''ధ్యేయోనారాయణస్సదా,, ఇత్యుక్తత్వాత్ - ''మామేవ యే ప్రపద్యన్త ఇత్యాదివత్ - ''సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య,, ఇత్యేతదపి అఙ్గప్రపత్తిపరమ్-నతు స్వతన్త్ర సాధనవిధిపరమితి కేంచిచ్ఛంకాం పరిహర్తుమనువదతి. వేఱే శిలర్ ప్రపత్తిశాస్త్రేతి-విధిక్కిఱనవాక వేణ్డావో, యథావిధీయ్యతే తథానకిం-పరిహరతి. ఇతువుమితి.

సా-సం—కథన్న వైగుణ్యతోపపద్యత ఇతిభావః - యద్యేనేతి - ప్రథమ కామశబ్దః పురుషార్థ పరః-

మూ — ముముక్షుణా యత్సాంఖ్యేన యోగేన నచ భక్తితః । ప్రాప్యతే పరమం ధామ యతో నావర్తతే యతిః । తేన తేనాప్యతే తత్తన్న్యాసేనైవ మహామునే । పరమాత్మా చ తేనైవ సాధ్యతే పురుషోత్తమః,, ఇతి॥

సా. దీ — సాధనాంతరజ్ఞకాలసాధ్యమ్ - ముముక్షుణా, మోక్షఫలత్వేన ఇచ్ఛితుకామేన నాలుమ్ - యాతోరు పరమం ధామ. సాంఖ్యేన, జ్ఞానయోగత్వాల్ అద్వైయప్పడాతు, కర్మయోగత్తాలుమ్ భక్తి యోగత్తాలుమ్ అద్వైయప్పడాతు - తేన తేనాధికారిణా, అవ్వో అధికారికళాల్ - తత్తత్కామ్య ఫలమ్,, ఇన్యాసత్తాలేతానే యద్వైయప్పడుమ్ - పరమాత్మావుమ్ తేనైవ న్యాసేన సాధ్యతే - ముముక్షుణా ఎన్ఱు శేషమ్ - ఇఙ్గు ధ్యానయోగ వివర్జితాః - నచభక్తితః ఎన్నైయాల్ స్వతంత్ర న్యాస మెన్ఱు తోన్ఱుమ్ -

సా - స్వా — ముముక్షుణాచ కర్మయోగ జ్ఞానయోగ భక్తిభిర్న సాధ్యం మోక్షాఖ్యం ఫలం - తేన తేన పుంసా. తత్తత్ఫలం న్యాసేనైవ సాధ్యతే. పరమాత్మా చ సాధ్యత ఇత్యర్థః.

సా. ప్ర — నను "ధ్యేయో నారాయణస్సదా - హరిరేక స్సదా ధ్యేయః - స్మర్తవ్యస్సతతం విష్ణుః,, రితి సామాన్యతః స్సర్వేషాం సదా భగవద్ధ్యానస్య విధానాద్భరన్యాసస్య ధ్యానజనకతయాపి మోక్షహేతుత్వ

సా. సం — ద్వితీయకామశబ్దః తదర్థినా ఇత్యర్థః. సాధనాంతర శబ్దః అముముక్షు కర్తవ్య జ్యోతిష్టోమాదిపరః - నసాధ్యమిత్యుక్తిః తత్తదధికారాభావనిబంధనా - ఏతద్వివరణం ముముక్షుణేత్యాది - ముముక్షుణా, ప్రకృతిబంధ విమోక్షమిచ్ఛతా - ఆత్మప్రాప్తి కామేనేతి యావత్ - సాంఖ్యేన, జ్ఞానయోగేన. యదాత్మప్రాప్తిరూపం ఫలం సాధ్యం - యోగేన, కర్మయోగేన - జ్ఞానయోగ రూపం వా,, సాక్షాద్భక్తియోగరూపం వా, యత్ఫలం తత్కామేన సాధ్యం - భక్తితః, ఉపాసనేన - యత్పరమం ధామ, తత్కామనావతా ప్రాప్యతే - పరమధామ్నో విశేషణం యతో నావర్తతే యతిరితి - యతిః, భగవదితర విరక్తః. యతో నావర్తత ఇత్యుక్త్యా ఆత్మప్రాప్తి రపునరావృత్తిమతీతి సూచితమ్ - ఏవముక్త సాధనేష్వశక్తస్య తైస్తైర్యద్యత్సాధ్యం తేన తేన తత్తత్ఫలకామేనాకించనేన తత్తత్, తత్తత్ఫలం - న్యాసేనైవ, తత్తత్ఫలాయానుష్ఠిత స్వతంత్ర ప్రపదనేనైవ - ఆప్యతే. అత్ర పరమధామ శబ్దః "తద్విష్ణోః,, రిత్యుక్త స్థానపరః - నన్వేవమపి న్యాసేన పరమాత్మా న సాధ్యః - "యమేవైష,, ఇతి శ్రుత్యా పరమాత్మనైవ పరమాత్మన స్సాధ్యత్వోక్తేః. భాష్యే "వ్యసనోపాయత్వ శ్రవణా,, దిత్యేవ భాషితత్వాత్పరమాత్మన స్సాధ్యత్వంచ దేవీఫణిశాదివత్ప్రాప్తవినియోగార్హ భోగ్యత్వవేషేణ - తథా భోగ్యత్వం చ సిద్ధోపాయనిష్ఠాన్ ప్రత్యేవ - అత ఏవ ముక్తావను భవపరాః కేచిత్కైంకర్యపరాః కేచిదితి వచన భూషణకారా ఇతి భ్రాంత శంకా నివర్తనాయ పరమాత్మాచ తేనైవ సాధ్యత ఇత్యుక్తిః - ప్రమాణ వచనాంశః కథమేవ న్నిర్నిబంధన శంకా పరిహారక ఇత్యుచ్యత ఇతిచేన్న - పరిహార శ్రవణా దేవేత్థం శంకా నిష్పత్తేః " దృశ్యతే చ,, జగతో స్య జగచ్చస,, ఇత్యుత్తర బలాద్వన్మయ మిత్యస్య జగత్కామాత్మక మిత్యర్థకత్వ వర్ణనం - తథా "కేనకం పశ్యే,, దితి శ్రవణా "త్తదితర ఇతరం పశ్యతీ,, త్యత్ర ఇతరేణే త్యర్థస్య సిద్ధిః. ఏవం యద్యే నేత్యర్థం తేన తేనే త్యర్థంచ మోక్షాతిరిక్త కామపరమేవ కృత్వా ముముక్షుణా పురుషేణ సాంఖ్యేన యోగేన భక్తితశ్చ తత్తదధికార వైధుర్యేణ యన్న ప్రాప్యతే. తేన న్యాసేనైవ మోక్షకామనావతా పరమాత్మా చ సాధ్యత

మూ—— ఇత్యాదివచనఙ్గళాలే స్వతంత్రప్రపత్తిసిద్ధిత్తాల్ ఇన్నిష్టైయుడైయవనుక్కు శ్రీవైకుంఠగద్యత్తి ల్పడియిలే స్వయమ్ఫలమాక “ధ్యేయో నారాయణస్సదా,, ఎన్గిఱ అర్థత్తిల్ తట్ విరుక్కాదు అన్వయత్తుక్కు విరోధమిల్లై - ఇతుఅరోగనుక్కు మారోగ్యార్థికక్కుమ్ క్షీరమ్ సేవ్య మెన్నుమోదాక్కుమ్.

సా-దీ——తన్విరుక్కాట్చన్వయత్తుక్కు, స్వతఃప్రాప్తాన్వయత్తుక్కు నైక. ధ్యేయో నారాయణస్సదా ఎన్నతుశక్తనుక్కు పాయభక్త్యైయుమ్, అశక్తవిషయత్తిల్ ఫలరూపభక్తియైయుమ్, తంత్రేణవిధిక్కిఱతెన్నైక. ఇవ్వర్థత్తై మనస్సిల్ వైత్తుక్కొణ్డు దృష్టాన్తముపన్యసిక్కిఱార్ - ఇతుఅరోగనుక్కిత్యాదియాల్ - క్షీరమ్ సేవ్య మెన్ఱు వైద్యశాస్త్రత్తిల రోగనుక్కుమ్ ఆరోగ్యార్థికక్కుమ్ తంత్రేణ విధిక్కప్పడుమిఱే క్షీరసేవై - అప్పడియే

సా-స్వా——స్వతంత్ర ప్రపత్తిసిద్ధిత్తాలితి. అనన్యథాసిద్ధప్రమాణత్తాలేసిద్ధిత్తాలెన్నపడి - ఇప్పడియాకిల్ వ్యాసాద్యుక్తికళుక్కు గతియెతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇన్నిష్టైయుడైయవనుక్కిత్యాదినా - తట్ విరుక్కాదితి. స్వతః ప్రాప్తాన్వయత్తుక్కెన్నపడి - “ధ్యేయో నారాయణస్సదా,, ఎన్ను ఉపాయత్వ ఫలత్వోక్తియన్నిక్కే ఔదాసీన్యేన ధ్యానత్తై విధిక్కైయాలే శక్తవిషయే ఉపాయతయాన్వయముమ్, అకించన విషయే ఫలతయాన్వయముమ్ భక్తియోగత్తుక్కు సిద్ధమెన్ను కరుత్తు. ఒరు వాక్యత్తిలే ఉపాయతయా ఫలతయాచ ధ్యానత్తై విధిక్క కూడుమో? ఎన్న దృష్టాంతత్తాలే సమర్థిక్కిఱార్. ఇతుఇతి - ఇప్పడి

సా-ప్ర——సంభవాద్ధ్యానానపేక్షత్వవాదో వైభవవాదః కిన్న్వాద్విత్యత్ర భరన్యాససకృదనుష్ఠానస్య సాక్షాన్మోక్షసాధనత్వే “మహావిభూతే శ్శ్రీమత శ్చరణారవిందయుగళమనన్యాత్మసంజీవనేన తద్గతసర్వభావేన శరణమనుప్రజేత్ - తతశ్చ ప్రత్యహమాత్మోజ్జీవనాయైవ మనుస్మరే,, దితి భాష్యకారోక్త రీత్యా ఫలతయాపి నిత్యం ధ్యానోపపత్త్యా సదాధ్యేయత్వవాదానాం బాధాభావాత్ - అన్యథా ధ్యానానపేక్షత్వవాదానాం బాధప్రసంగాత్ - ప్రపత్తేరపి సాక్షాత్సాధనత్వోపపత్తేర్న వైభవవాదత్వమిత్యాహ - ఇన్నిష్టైయుడైయవనుక్కిత్యాదినా. నను యత్కించిద్వ్యాధ్యాది నివర్తకతయా వికల్పేన విహితయోర్ద్వయోర్మధ్యే ఏకేన వ్యాధ్యాది నివృత్తావితరస్య స్వయంఫలత్వేనాపి సేవనం యథా నోపపద్యతే ఏవమేవ భక్తిసాధ్యస్య కృత్స్నస్య సకృద్భరన్యాసమాత్రాత్సిద్ధౌ భగవద్భక్త్యనుష్ఠానం నోపపద్యత ఇత్యత్ర భక్తియోగస్య నిరతిశయ ప్రీతిరూపతయా క్షీరసేవనవద్భోగ్యరూపత్వాత్తదుపపద్యత ఇత్యభిప్రేత్యాహ. ఇతు అరోగనుక్కుమిత్యాదినా. నను “సాత్త్వికస్స తు విజ్ఞేయ

సా-వి—— వైకుంఠగద్యత్తిల్ పడియే “ప్రత్యహమాత్మోజ్జీవనాయైవ మనుస్మరే,, దిత్యుక్త రీత్యా సదాధ్యాన విషయే - తట్ విరుక్కాట్చన్వయత్తుక్కు, స్వస్య స్వతఃప్రాప్తాన్వయస్య. శక్తవిషయే ఉపాయతయా స్వయంస్యాకించనవిషయే స్వయంప్రయోజనతయా అన్వయస్య చేత్యర్థః - ఒక్కుమ్, తుల్యం ఆరోగస్య భోగార్థం ఆరోగ్యార్థినో రోగనివృత్త్యర్థమిత్యధికారి భేదేన ఏకమేవ క్షీరపానం ప్రీత్యర్థముపాయ రూపం చ భవతి తద్వదితి భావః - ననుస్వతంత్ర ప్రపత్తినిష్ఠా శ్శ్వాదా ?దయస్సంతి. తేషాం ఫలత్వేన

సా-సం——ఇత్యర్థ ఇతి కేచిద్వదంతి - తన్విరుక్కాట్చన్వయత్తుక్కు ఇత్యుక్తిః, అకించనస్యాపి ఫలత్వేన భక్త్యన్వయనిబంధనా - ఇతు, సకించనాకించనయోర్భక్త్యన్వయవచనమ్ - ప్రపన్నమాత్రస్య సాంగతయా

మూ——సాంగమాన ధ్యానవిశేషమ్ సర్వాధికారమన్నేయాకిలుమ్ భగవద్విషయత్తిల్ అధికారానురూపమాక అతి యుహాచుళప్పుమ్ ‹‹ నిరన్తరమ్ నినైప్పతాక నిన్నినైక్క వేణ్డుమే,, ఇత్యాదికళిల్ పడియే అనుసంధిక్కవుమ్ కడవరాయిత్తు.

సా-దీ—— ఇజ్ గుమెన్గుకరుత్తు-స్వతంత్ర ప్రపత్తి నిష్ఠర్ అత్తైవర్ణికరిలుమ్ ఉణ్డు. అవర్కళుక్కు తుఫలత్వేనాన్వయుక్కకూడాతు ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - సాంగమానేతి - అరియలామళవుమ్, నిరన్తరమ్ నినైప్పవిత్యాది - సర్వకాలముమ్ నానునైన్న అనుసంధిక్కుమ్పడి నీకృపైపణ్ణవేణుమ్ - యథాజ్ఞానమితోం జ్ఞే అనుసంధిక్క కుడత్తాయిల్ లైయెన్నన్నివతమ్- ఇన్ని ప్రైయెయుడైయవనుడ శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిల్ పడియే

సా-వ్యా—— తర్విధ్రుకాడన్వయత్తుక్కు విరోధమిల్లైయెన్గుశొన్నతుకూడుమో? అష్టాంగభక్తియోగముమ్ త్రైవర్ణికాధికారమాన పడియాల్ సర్వప్రపత్త్యధికారికళుక్కు తదన్వయమిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - సాంగేతి. నిరన్తరమితి - నిరన్తరమ్, సర్వకాలముమ్. అడియేనునైన్ని నినైప్పతాక, ధ్యానమ్ పణ్ణుమ్ పడి - నీనినైక్క వేణ్డుమే, నీసంకల్పిత్తరుళవేణుమెన్గైరా. ఇప్పడి యాకిల్ శ్రీభాష్యకారర్ భాష్యాది కళిలొరిడత్తిలుమ్ స్వతంత్ర ప్రపత్తియై యరుళిచ్చెయ్యాతే గద్యాంతర్గత శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిలే ధ్యానయోగత్తైయే శొల్లుకై కూడుమో ? నిత్యత్తిలుమ్ ‹‹ ప్రత్యక్షరూపానుధ్యానేన ధ్యాయన్నాసీత,, ఎన్గుశొన్నతు తాన్ కూడుమో? ఆకైయాల్ భక్తియోగన్తాన్ సాధనమాక వేణ్డావో?

సా-ప్ర——స్వైమోక్షార్థచింతక,, ఇత్యుక్తైః ప్రపన్నానాం సర్వేషాం సాత్వికతయా సర్వైః ప్రపన్నైస్స్వయం ఫలతయా భక్తేరనుష్ఠేయత్వే స్త్రీశూద్రాదీనాం ప్రపన్నానాం భక్త్యనుష్ఠానే అపశూద్రాధికరణవిరోధస్స్యాదిత్యత్రాహ. సాంగమానేతి - నిరన్తరమిత్యాది — నిరంతరస్మరణం మమ స్యాదితి త్వయైవ సంకల్పనీయ ఇత్యర్థః. నను భాష్యకారైః రాత్మోజ్జీవనాయేత్యుజ్జీవనహేతుత్వేన భగవద్భక్తేరహరహరనుష్ఠేయత్వోక్తేస్స్వయం ఫలత్వోక్తిస్తద్విరుద్ధా స్యాదిత్యత్ర. ఉజ్జీవనముత్కర్షేణ జీవనం. శేషభూతస్య శేష్యతిశయోత్పాదనేన జీవనమితి ముక్త్యవస్థాభావి కైంకర్యహేతుభూత భగవదనుభవస్థానీయమత్రత్య కైంకర్యహేతుతయా వర్తమానం భరన్యాసఫలభూతం నిరతిశయస్మరణమేవ తైరుచ్యత ఇతి నవిరోధ ఇత్యభిప్రయన్నాహ.

సా-పి—— సాంగధ్యానం నసంభవతి-ప్రాణాయామాదావనధికారిత్వాదిత్యత్రాంగానుష్ఠానాయోగ్యత్వేపియావజ్జ్ఞాతుం యోగ్యం తావదర్థాధికారమనుసంధాతవ్యం- నతత్ర వైకల్యం నాస్తీత్యాహ - సాంగేతి-అరియలామళవుమ్, యావజ్జ్ఞాతుం యోగ్యం తావత్పర్యంతం - నిరన్తరమ్, సంతతం. నీ, త్వం. నినైప్పతాక, యథాస్మరేయం తథా - నీ, త్వయా. నినైక్క వేణ్డుమ్, సంకల్పయితవ్యం – ఇత్యుక్తరీత్యా- అనుసన్ధిక్కవుమ్, అనుసంధాతుం-కడవై,న్యూనతానాస్తి.నను భాష్యకారైః‹‹ప్రత్యహమాత్మోజ్జీవనాయైవమనుస్మరే,,దిత్యుక్తత్వాదుపాయత్వప్రతీతేర్న ఫలరూపత్వమిత్యాశంక్య ఉజ్జీవనముత్కర్షేణజీవనంకైంకర్యాచరణంతదర్థం ప్రాప్యరుచిర్యథావర్ధేత తథానుసంధానంకార్యమితి తేషాం తాత్పర్యమిత్యభిప్రయన్నాహ-

---

సా-సం—— ఫలభక్త్యనుజ్ఞాయామపశూద్రన్యాయవిరోధతత్పరిహారతి- సాంగేత- వైదికేతరాంగసహితఫలభక్తిస్సర్వసాధారణీతి భావః

మూ— శ్రీభాష్యకారరుమిప్పుపాయనిష్ఠైయై శిరియ గద్యత్తిలుమ్ పెరియ గద్యత్తిలు మరుళిచ్చెయ్తు శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిలు మిన్నిష్ఠైయైచ్చురుజ్గక్కాట్టి యిరుత్తనాళ్ ప్రాప్యరుచి కులైయాతే వళర్న్తు పోరుమ్ పడిక్కీడాన అనుసంధాన విశేషత్తై, "తతశ్చ ప్రత్యహమాత్మోజ్జీవనాయైవ మనుస్మరేత్,, ఎన్రు తుడజ్గి అరుళిచ్చెయ్తార్ - ఇప్ప్రపన్ననుక్కు "పూశిత్తుమ్ పోక్కినేన్ పోతు,, ఎన్కిఱ అనన్య ప్రయోజనమాన పూజావిశేషత్తై "అథపరమైకాంతినో భగవదారాధనప్రయోగం వక్ష్యే-భగవత్కైంకర్యైకరతిః పరమైకాంతీభూత్వా,, ఎన్రుతుడజ్గి నిత్యత్తిలే "అత్యర్థప్రియావిరతవిశదతమ ప్రత్యక్షరూపానుధ్యానేన ధ్యాయన్నాసీత,, ఎన్రు మరుళిచ్చెయ్తార్ -

సా-దీ— స్వయంఫలమాకవెన్రత్తై వివరిక్కిరార్ - శ్రీభాష్యకారరుమిత్యాదియాల్-ఇప్పుపాయ నిష్ఠైయై, స్వతంత్ర ప్రపత్తిరూపోపాయ నిష్ఠైయై "శ్రీమన్నారాయణ తవచరణారవింద యుగళం శరణ మహం ప్రపద్యే,, ఎన్రరుళిచ్చెయ్తార్ - శ్రీవైకుంఠగద్యత్తిలుమ్ శురుజ్గ క్కాట్టి, వక్ష్యమాణాను సంధానాపేక్షయా శురుజ్గ మితగద్యత్తిలుమ్ విస్తరమాక విజుఱ శొల్లుకైయాల్ కాట్టి "మహావిభూతే శ్రీమతశ్చరణారవింద యుగళం అనన్యాత్మ సంజీవనేన తద్గత సర్వ భావేన శరణ మనువ్రజే,, దెన్రు- నిత్యత్తిల్ భగవదారాధన ప్రారంభత్తిలే ఫలరూపధ్యానత్తై యరుళిచ్చెయ్తారెన్కిఱార్. ఇప్ప్రపన్ననుక్కిత్యాదియాల్ - పూజా విశేషత్తై తుడజ్గి ఎన్రన్వయమ్. నిత్యత్తిల్, పూజోపక్రమాత్పూర్వమెన్రు శేషమ్-

సా-స్వా— ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్. శ్రీభాష్యకారరు మితి. ఆనాలుమ్ శ్రీవైకుంఠ గద్యత్తిల్ తన్నిష్ఠైయై చ్చొల్లామల్ ధ్యానోక్తిక్కు గతి యెతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - శ్రీవైకుణ్ఠేతి. ఇప్పడియాకిల్ నిత్యత్తిల్ "ధ్యాయన్నాసీత,, ఎన్రు ఉపాయ భక్తియై అరుళిచ్చెయ్య క్కూడుమో ? ఎన్న అతుపుమ్ ఫలరూప ధ్యానపరమెన్రరుళిచ్చెయ్ కిరార్. ప్రపన్ననుక్కితి - పూజావిశేష ప్రయోజకత్వేనధ్యానత్తై

సా-ప్ర— భాష్యకారరుమిత్యాదినా-అన్యథా "అనాగతానంతకాలసమీక్షయాప్యదృష్టసంతారోపాయః. అశరణశరణ్య అనన్యశరణస్త్వత్పాదారవిందయుగళంశరణమహం ప్రపద్యే- తత్ప్రాప్తయేచ తత్పాదాంబుజద్వయప్రపత్తేరన్యన్నమేకల్పకోటిసహస్రేణాపిసాధనమస్తీతి మన్వానః,, ఇతిచమితగద్యే పృథుగద్యే శ్రీవైకుంఠ గద్యేచ సాధనాంతరాభావోక్తిర్వ్యాహన్యేతేతి భావః - ఏవం స్వయం ప్రయోజన నిరంతర భగవద్ధ్యానస్య నిత్యానుష్ఠేయ భగవదారాధనాంగతయాపి ప్రత్యహ మనుష్ఠేయత్వం సంప్రదాయతోపి సిద్ధ మిత్యాహ. ఇప్ప్రపన్న నుక్కిత్యాదినా - పూశిత్తుమ్ పోక్కినేన్ పోతు, పూజయిత్వాచ కాలక్షేప మకరవమిత్యర్థః. భగవచ్ఛాస్త్రే జయాఖ్య సంహితాయాం "ఏకోపి శ్రూయతే దేవ కాలో

సా-వి— భాష్యకారరుమితి-కులైయాతే, వినాశంవినా-వళర్న్తుపోరుమ్పడిక్కీడాన, వృద్ధ్యనుగుణం-నిత్యేచభగవదారాధన ప్రారంభే ఫలభూత ధ్యానంభాష్యకారాఅనుజగృహురిత్యాహ-ప్రపన్ననుక్కిత్యాది-ప్రపన్ననుక్కు పూజావిశేషత్తైత్తుడజ్గి ఇత్యన్వయః - పూశిత్తు మ్పోక్కినేన్ పోతు, పూజిత్వా కాలక్షేపమకరవం.

సా-సం— ఇప్పుపాయనిష్ఠైయై, స్వతంత్ర ప్రపత్తినిష్ఠాం. అనుసంధాన విశేషశబ్దేనఫలరూపా భక్తిరుచ్యతే - పూజావిశేష శబ్దః పంచరాత్రసంహితావిహితపూజాపరః-గద్యేధ్యానశబ్దేన పూజా విశేషస్య

సా - ప్ర — లోకేనచాపరః। పంచకాలాస్త్వయోదిష్టాః కిమేతన్మేత్ర సంశయ ,, ఇతి నారదేన పృష్టే "ఏకస్యైవాహికాలస్య వాసరీయస్య నారద। ఆప్రభాతాన్నిశాంతం వై పంచధా పరికల్పనా। పృథక్కర్మవశాత్కార్యా నకాలా బహవస్స్మృతా ,, ఇతి భగవతోక్తే "ఏకకాలా క్రితానాంచ కర్మణాం లక్షణం వద। పరిజ్ఞాతైస్తు యైస్సద్యః కృతకృత్యో భవామ్యహ ,, మితి పునః పృష్టే "బ్రాహ్మే ముహూర్తే చారభ్య ప్రాగంశం విప్రవాసరే। జపధ్యానార్చనస్తోత్రైః కర్మణా వాక్చిత్త సంయుతైః। అభిగచ్ఛేజ్జగద్యోనిం తచ్చాభిగమనం స్మృతం। తతః పుష్పఫలాదీనామర్జనం యాజనమాచరేత్। భగవద్యాగ నిష్పత్తి కారణం ప్రహరాత్పరం। తదుపాదాన సంజ్ఞం వై కర్మకాల వశాశ్రితం। తతోష్టాంగేన యోగేన పూజయేత్పరమేశ్వరం। సాధికం ప్రహరం విప్ర ఇజ్యాకాలస్తు సస్మృతః। శ్రవణం చింతనం వ్యాఖ్యా తతః పాఠ సమన్వితా। స్వాధ్యాయ సంజ్ఞం తద్విద్ధి కాలాంశం మునిసత్తమ। దివావసానే సంప్రాప్తే పూజాం కృత్వా సమభ్యసేత్। యోగన్నిశావసానేచ విశ్రమేనాంతరీకృతమ్। పంచమోయోగ సంజ్ఞోసౌ కాలాంశో బ్రహ్మసిద్ధిద ,, ఇతి భగవతోక్తః- పాద్మేచ "పంచకాలవిధిజ్ఞానాం ప్రాశస్త్యం భగవన్నిహ। కథితం పంచకేకాలా విధయశ్చాపి పంచకే,, ఇతి బ్రహ్మణా పృష్టే "ఆద్యం కర్మాభిగమన ముపాదానం తతః పరమ్ ఇజ్యాచ పశ్చాత్స్వాధ్యాయ స్తతోయోగ స్తతఃపరమ్। పంచైవ విధయస్తేషాం కాలాః పంచైవతే క్రమా ,, దితి భగవతోక్తే స్సాత్వత పౌష్కరయోశ్చైవ మేవోక్తః. వ్యాసేనచ - "బ్రాహ్మే ముహూర్తే ఉత్థాయే ,, త్యారభ్య "అథాగత్య గృహం విప్ర స్సమాచమ్య యథావిధి। ప్రజ్వాల్య వహ్నిం విధివ ,, దిత్యంతేన ప్రాతర్హోమపర్యంత పౌర్వాహ్ణిక క్రియాకాలాపముక్త్వా "దేవాదీనాన్నమస్కుర్యా దుపహారం నివేదయే ,, దిత్యభిగమన ముక్త్వా "ఉపేయాదీశ్వరంచాపి యోగక్షేమార్థ సిద్ధయే। సాధయేద్వివిధానర్థా ,, న్నిత్యుపాదాన ముక్త్వా "తతో మధ్యాహ్నసమయ ,, ఇత్యారభ్య "నవిష్ణ్వారాధనాత్పుణ్యం విద్యతే కర్మవైదికమ్। తస్మాదనాది మధ్యాంతం నిత్యమారాధయేద్ధరిమ్। తద్విష్ణో రితి మంత్రేణ సూక్తేన పురుషేణచ। నైతాభ్యాం సదృశో మంత్రో వేదేషూక్తశ్చతుర్ష్వపి। నివేదయీత స్వాత్మానం విష్ణావమల తేజసి ,, తీజ్యాముక్త్వా "భుక్త్వైవం సుఖమాస్థాయ తదన్తం పరిణామయేత్। ఇతిహాసపురాణాభ్యాం వేదం సముపబృంహయే ,, దితి స్వాధ్యాయం చోక్త్వా "తథాపరేణ స్వాత్మానం యోజయేద్బ్రహ్మణీతిహి। సర్వేషామేవ యోగానామాత్మయోగః పరస్స్మృతః। యోనేన విధినా కుర్యాత్సయాతి పదమక్షయ ,, మితి యోగమప్యభిధాయ "తదేతదఖిలేనోక్త మహన్యహ నియన్మయా। బ్రాహ్మణానాం కృత్యజాత మపవర్గ ఫలప్రద ,, మిత్యుక్తత్వాత్. దక్షేణచ "ప్రాతరుత్థాయ కర్తవ్యం యద్ద్విజేన దినేదినే। తత్సర్వం సంప్రవక్ష్యామి ద్విజానాముపకారక ,, మిత్యారభ్య "అజ్ఞానాదథవాలోభాత్త్యాగేన పతితో భవే ,, దితి నిత్యనైమిత్తిక త్యాగే బాధక ముక్త్వా "దివసస్యాద్యభాగేన కృత్యం తస్యోపదిశ్యత ,, ఇత్యుపక్రమ్యాహ్నోష్టధా విభాగపూర్వకం "సంధ్యాహీనోశుచిర్నిత్యమనర్హస్సర్వకర్మసు। యదన్యత్కురుతే కర్మ నతస్య ఫలభాగ్భవే ,, దిత్యంతేన స్నానాచమన సంధ్యావందనానియథావత్ప్రతిపాద్య "దేవకార్యం తతఃకృత్వా గురుమంగళ వీక్షణమ్। దేవకార్యస్య సర్వస్య పూర్వాహ్ణస్తు విశిష్యత ,, ఇత్యభిగమనముక్త్వా తదనంతరంచ "సమిత్పుష్పకుశాదీనాం సకాలస్సముదాహృత ,,

మూ— ఇప్పడి అనన్య ప్రయోజన నిరంతర భగవదనుసంధాన పరీవాహమాన కైంకర్యత్తిల్ భగవచ్ఛాస్త్రోక్తముమాయ్, వ్యాసదక్షాదిమహర్షిమతఙ్గళోడుమ్ సంగతమాయ్, “ముదనిక(ళు)„ మెన్కిఱ పాట్టిల్

సా-దీ— స్వతంత్ర ప్రపత్తినిష్ఠనుక్కు ధ్యానమ్ స్వయంప్రయోజనమాయన్వయిక్కిఱ తెన్కిఱాల్-కీళ్ త్తిల్ స్వయంప్రయోజనత్వముమ్ సర్వాధికారత్వముమ్ ఎఙ్గనే? యెన్న స్వయం ప్రయోజనరూప పంచకాలాంతర్గత మాకైయాల్ అభిగమనాదికళ్ పోలే ఇతుస్వయంప్రయోజనం-సంకీర్తనాదికళ్ పోలే సర్వాధికార మెన్నుమ్ శొల్లుకైక్కాక పంచకాల స్వరూపత్తైయుమ్ అతినుడైయ కర్తవ్యత్వాది కళ్తైయుమ్ విస్తరేణ వరుళిచ్చెయ్గిరార్ - ఇప్పడి యనన్య ప్రయోజనేత్యాదియాల్ - భగవదనుసంధాన పరీవాహమాన కైంకర్యత్తిల్, అభిగమనాదికళి లెప్పడి - భగవచ్ఛాస్త్రోక్త మాయిత్యాది - కాలవిభాగవిశేషఙ్గళ్.

సా-స్వా—యరుళిచ్చెయ్‌త్తా రెన్నుకడుత్తు - ఇప్పడి శ్రీభాష్యకారర్ ప్రపన్ననుక్కు నిత్యత్తిలే పూజావిశేషత్తై కర్తవ్యమాక సాధిత్తా రెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? అతు పాయాంతర నిష్ఠర్ విషయమన్నో? ప్రపన్ననుక్కుమ్ స్వయం ప్రయోజన భక్తిపరీవాహ కైంకర్యమ్ కర్తవ్య మెన్ఱెన్నిల్ అన్త కైంకర్యమ్ సంధ్యాదిరూపమాక లాకాతో ? పూజా విశేషమాక వేణుమో ? ప్రపన్ననుక్కుమ్ ప్రీతి పరీవాహమాక పంచకాల కృత్యమ్ వంగిపురత్తు నమ్బి ప్రభృతికళ్ నిత్యఙ్గళిలే సాధిక్కైయాలే తదంతర్గత పూజా విశేషమ్ కూడు మెన్నిల్ అతుక్కు మూల మెన్న ? శ్రీభాష్యకారోపదేశమే మూలమెన్నిల్ అతుక్కు త్తాన్ మూలమెన్న? ఆழ்వార్ కళుడైయ దివ్యసూక్తి మూల మెన్నిల్ అతుక్కుత్తాన్ మూలమెన్నో ? భగవచ్ఛాస్త్రం ప్రమాణ మెన్నిల్ కాలాష్టకాది విభాగపర వ్యాస దక్షాది స్మృతి విరోధమ్ ప్రసంగిమాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఇప్పడి ఇతి - ఇన్న ఇస్త్ర కారికైకళ్ ఇప్పడి శ్రీభాష్యకార దివ్యసూక్తి - ఇఙ్గనన్నాకిల్ కాల విభాగత్తై భాష్యకారరరుళిచ్చెయ్‌యక్కేట్టు “అభిగచ్ఛ„ న్నె న్నుతుడఙ్గి “ గమయిష్యామివాసరా „ నెన్ను

సా-ప్ర— ఇత్యుపాదన ముక్త్వా “ పంచమేతు తథాభాగే సంవిభాగో యథార్హతః । పితృదేవ మనుష్యాణాం కీటానాం చాపి దృశ్యత „ ఇత్యుపక్రమ్య స్వైనైవ పూర్వత్ర “ సంధ్యా స్నానం జపో హోమ స్స్వాధ్యాయో దేవతార్చన„ మిత్యుక్త దేవతార్చన రూపేజ్యామేవ సంవిభాగశబ్దేన సంగ్రహేణోక్త్వా “ ఇతిహాస పురాణాభ్యాం షష్ఠంస ప్తమ మభ్యసే „ దితి స్వాధ్యాయ ముక్త్వా “ అష్టమే లోకయాత్రాంత్వి „ త్యారభ్య “ సర్వభావవినిర్ముక్తం క్షేత్రజ్ఞం బ్రహ్మణిన్యసేత్ । ఏతత్ ధ్యానం చ యోగశ్చ శేషాన్యో గ్రంథ విస్తర „ ఇత్యంతేన విస్తరేణ యోగస్యాప్యుక్తత్వాచ్చ పంచకాల సంజ్ఞిత ప్రపన్న నిత్యకర్మణాం సాక్షాద్భగవదారాధనత్వావగమాచ్చ నిత్యం భగవత స్స్మర్తవ్యత్వోక్తేరితిద ర్శయన్ పరమైకాంతిభిరభిగమనాదినిత్యకర్తవ్యతాయా స్సాంప్రదాయికత్వంచాహ-ఇప్పడిఅనన్యేత్యాదినా-

సా-వి— ధ్యానస్య స్వయం ప్రయోజనతయా పంచకాలకర్తవ్యేషు కైంకర్యేషు యోగరూపత్వాద వశ్యంకార్య మిత్యభిప్రాయేణ పంచకాలస్వరూపం తత్కర్తవ్యంచ విస్తరేణాహ- ఇప్పడియితి-మరన్నికళ్

సా-స— మానసత్వ మస్యాభిప్రేతం. “ హరిరేక స్సదాధ్యేయః- ధ్యేయో నారాయణస్సదే, త్యాది ప్రమాణసిద్ధ మభిహితం నిరంతర భగవదనుసంధాన శబ్దేన ం-

మూ — "ఇరుమ్మున్ఱుమ్ ప్పోత్తిలే", ఎన్ఱపాశురత్తుక్కు విపక్షితమాక ఆచార్యర్కళ్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణిన కాలవిభాగత్తై "అభిగచ్ఛన్ హరిం ప్రాతః పశ్చాద్ద్రవ్యాణి చార్జయన్ । అర్చయంశ్చ తతో దేవం తతో మంత్రాన్ జపన్నపి । ధ్యాయన్నపి పరం దేవం కాలేష్వేతేషు పంచసు । వర్తమాన స్సదా చైవం పాంచకాలికవర్త్మనా । స్వార్జితైర్గంధపుష్పాద్యై శ్శుభైశ్శక్త్యనురూపతః । ఆరాధయన్ హరిం భక్త్యా గమయిష్యామి వాసరాన్", ఎన్ఱు భాష్యకారర్ అరుళిచ్చెయ్య కేట్టు వంగిపురత్తునమ్బి నిత్యత్తిలే సంగ్రహిత్తార్ - ఇప్పడి పెరియజీయరుళ్ళిట్టార్ నిత్యఙ్గళిలుమ్ కణ్డు కొళ్వతు- ఇవత్తిలుళ్ళ వైషమ్యఙ్గళ్ అవ్వోసంహితా విశేషఙ్గళిలే శొల్లుమ్ వికల్పఙ్గళాలే సంగతఙ్గళ్-ఇప్పడి యాకైయాలే "నదేవ

సా-దీ— ఇరుముప్పొழுతు, పంచకాలం-కాలవిభాగత్తై, పంచకాల విభాగత్తై- మంత్రాన్ జపన్, స్వాధ్యాయాధ్యయనం కుర్వన్నెన్ఱపడి - నిత్యత్తిలే, తామరుళిచ్చెయ్త పంచశత శ్లోకరూపమాననిత్యత్తిలెన్నై- పెరియజీయర్, నఞ్జీయర్ - అభిగమనాదికళుడైయ స్వయం ప్రయోజనతయా కర్తవ్యతైయై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడి యాకైయాలిత్యాది - స్వయంప్రయోజనతయా విహితమాకైయాలెన్నై-నిత్యమాక

సా-స్వా—నిబంధిత్తారెన్ఱు నిర్దేశమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్ఱుకరుత్తు-నమ్బియినుడైయ ఉక్తిమాత్రమన్ఱిక్కే-శ్రీభాష్యకారసంప్రదాయస్థానేగాచార్యోక్తియుమ్ ప్రమాణమెన్ఱుకాట్టుకిరార్- ఇప్పడియితి- ఇప్పడి, ఇత్త ప్రకారమే. అభిగమనాది కర్తవ్యతా ప్రకారమెన్ఱపడి. ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కు అనేకనిత్యోక్త పంచకాల కృత్యం శ్రీభాష్యకార సంమత్యాను గుణమాకిల్ నిత్యఙ్గళిలే ప్రక్రియా వైషమ్యమ్ కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇవత్తిలుళ్ళేతి - ఇప్పడి విలక్షణ ప్రక్రియా ప్రతిపాదకఙ్గళాన నిత్యఙ్గళ్ భగవచ్ఛాస్త్ర సంహితా మూలమానాలెన్ననిత్య ప్రకారేణ ప్రపన్నను క్కనుష్ఠానమ్. ప్రపన్ను క్కైచ్ఛిక సంచారమ్ కూడాతే ? మెన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్పడియాకైయాలేఇతి. వికల్పమ్ సంహితామూలమాకైయాలెన్ఱ పడి-ఇప్పడి భగవత్ప్రీతిమాత్ర ప్రయోజన కైంకర్యత్తిలెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో? తత్త్వజ్ఞానాదికళు ముపాయనివృత్తియుమ్

సా-ప్ర — ఇరుముప్పొழுతెత్తి ఎన్కిఱ పాశురత్తుక్కు, ద్వయోస్త్రిషు చ కాలేషు అభ్యర్చ్యేతి వాక్యస్య చేత్యర్థః - నను భాష్యకార, భట్టార్య, నారాయణమునిభి ర్భిన్న ప్రకారేణ భగవదారాధనోక్త్యా పరస్పరాసాంగత్యాదప్రామాణ్యాత్తత్ర ప్రతిపాదిత పాంచకాలిక కర్మణః కథముపాదేయత్వమిత్యత్ర తత్తద్వేదాంతేషు ప్రతిపాదిత విద్యానాం రూపభేదాద్భిన్నానాం యథా వైకల్పికత్వం తథా తత్తత్సంహితాస్వవగతానామారాధన క్రమాణామపి వైకల్పికత్వేన ప్రమాణతయా త్పాంచకాలికకర్మణాముపాదేయతమత్వమేవేత్యభిప్రయన్నాహ. ఇవత్తిలితి త్యాదినా-నన్వభిగమనాదీనాం క్షీరపానవత్స్వయం ప్రయోజనతయా కర్తవ్యత్వే స్వార్థకర్తృత్వరూపమమకారస్స్యాదిత్యత్రాహ-ఇప్పడియాకైయాలే ఇతి.

సా-వి— ఎన్కిఱపాట్టిలుమ్, ఇత్యుక్తగాథాయాం - ఇరుముప్పొழுతు, ద్వయోస్త్రిషు-పంచసుకాలేషు - ఏత్తి,స్తుత్వా- ఎన్కిఱ పాశురత్తుక్కు, ఇత్యుక్తవాక్యస్య . పెరియజీయరుళ్ళిట్టార్,నంజీయర్ ప్రభృతీనాం.

సా-సం—ఇరుముప్పొழுతు, కాలద్వయం కాలత్రయంచ- ధ్యాయన్నపీత్యుక్తిర్యోగ కాలీన ధ్యానవిశేషాభిప్రాయా - ఇవత్తిల్, తత్తన్నిత్యేష్వేవ- వైషమ్యం,అన్యూనాధికత్వవిగహః-తర్హితత్తన్నిత్యోక్తసర్వోపసంహారో దుశ్శక ఇత్యత్రాహ - ఇప్పడియాకైయాలేఇతి- వైకల్పికసంహితామూలకత్వాదేవేత్యర్థః

మూ — లోకాక్రమణం-భవాంస్సహవై దేహ్య- యత్రకుత్ర కులేవాసో యేషుకేషుభవోస్తుమే । తవదాస్యైకభోగేస్యాత్సదాసర్వత్ర మేరతిః । కర్మణా మనసావాచా శిరసావా కథంచన । త్వాంవినాన్యముద్దిశ్య కరిష్యే కించిదప్యహమ్. తనక్కేయాక వేణ్ణైక్కొళ్ళుమితే,, ఎన్గిఱపడియే భగవత్ప్రీతి మాత్ర ప్రయోజనమాన కైంకర్యత్తిలే స్వాచార్యోపదిష్ట మాయిరుప్పతొరు శాస్త్రీయ ప్రక్రియైయై క్కొణ్డు యథాకాలమ్ అన్వయిక్కప్ప్రాప్తమ్ - ఇప్పడి నిత్యమాక విధిక్కిఱ భగవదభిగమనాదికళిల్ లౌకాయతికరైప్పోలే ఖ్యాతిలాభపూజైకళుక్కాకవాతల్,తత్త్వజ్ఞాన వైరాగ్యఙ్గళిల్లాతారైప్పోలే ప్రయోజనాంతరత్తుక్కాకవాతల్ పూర్ణోపాయరల్లాతారైప్పోలే మోక్షార్థమాకవాతలన్రిక్కే ముక్తరైప్పోలే స్వాభ్యభిమతత్తై నడత్తవేణుమెన్గిఱ రుచియాలే యథాశాస్త్రమ్ స్వయమ్ప్రయోజనమాక విళైన్దాల్ ఇవ్వభిగమనాదికళ్ అన్యాభిగమనము మన్యార్థప్రవృత్తియుమన్యయజనముమన్యశబ్దఙ్గళుమన్యచింతైయుమాకిర ఛిద్రఙ్గళ్పు (కురా) కామైక్కు కడకమాయిరుక్కుమ్ -

సా-దీ — విధిక్కప్పట్ట వభిగమనాదికళిల్ ఖ్యాత్యాద్యభిసంధియైయుమ్, ప్రయోజనాంతరాకాంక్షైయైయుమ్, మోక్షోపాయతాబుద్ధియైయుమ్ విట్టు ముక్తనైప్పోల్ స్వయంప్రయోజనమాకప్రవర్తిక్కవేయివైయన్యాభిగమనాది కళుక్కు నివారకఙ్గళుమాయిరుక్కు మెన్గిఱార్ - ఇప్పడి నిత్యమాక విత్యాది.అన్యాభి

సా-స్వా — ప్రయోజనమన్నో? అతు ఇతరాధికారికళుక్కానాలుమ్ ప్రపన్నాధికారిక్కు ప్రయోజనాన్తరమిల్లైయెన్ఱిలానాలుమ్ అన్యాభిగమనాదిచ్ఛిద్రనివృత్తియుమ్ తత్సాధ్యమాకైయాలే అనన్యప్రయోజనత్వమ్కూడుమో ?ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ ఇప్పడీతి - ఛిద్రఙ్గళ్ పుకురామైక్కుమితి. ఛిద్రనివృత్తియాను

సా-ప్ర — తనక్కేయాకవేణ్ణైక్కొళ్ళుమితే, భగవతా స్వప్రయోజనాయైవ మత్కైంకర్యస్వీకారో మమ ప్రయోజనమిత్యర్థః - ఉపాత్తేషు వచనేషు ఫలిత్వస్య భగవత్యవగమాత్తద్వ్యతిరిక్తస్య కైంకర్యఫలిత్వాభావావగమాచ్చ స్వస్యాపి తదన్యత్వాత్కైంకర్యఫలిత్వం నాస్తీతి తత్కరణే మమకారరాహిత్యేన భవితవ్యమిత్యర్థః - నన్వనన్యప్రయోజనప్రపన్నానుష్ఠిత్యభిగమనాదీనాం శాస్త్రీత్వస్వయంప్రయోజనత్వావగమేపి గర్భదాసానాం స్వోదరపోషణాదివత్ప్రధానస్యాపి ఫలస్య తదనుష్ఠాతృష్వన్వయాభావేతేష్వాయాససాధ్యేషు ప్రవృత్తిః ప్రేక్షావతాం నస్యాదిత్యత్ర నిత్యతయా అకరణేప్రత్యవాయాత్స్వామినో అత్యంతం ప్రీతిహేతుత్వాచ్చానుష్ఠిత భరన్యాసస్యాప్యభ్యుపగత ప్రారబ్ధకర్మానుభవితృత్వాద్వాసనావశాత్స్వాధికారవిరుద్ధానుష్ఠానం స్యాదితి తత్పరిహారరూపం ప్రయోజనమస్త్యేవేతి ప్రవృత్తిరుపపద్యతఏవేత్యాహ. ఇప్పడి నిత్యమాక విత్యాదినా- కడకమాయిరుక్కుమ్, వప్రం భవేత్.

సా-వి — ఇఴిన్దాల్,ప్రవిశతిచేత్-భగవదభిగమనాదికళిలేఇత్యనేనాన్వయః.పుకురామైక్కు, ప్రవేశాభావాయ-కడకమాయిరుక్కుమ్,పాలతయాతిష్ఠేయుః -

సా-సం — తనక్కే,స్వప్రయోజనాయైవ-మదంగీకరణంయత్తదేవ-ఇత్థంస్వతంత్రప్రపత్తినిష్ఠస్యవైరపియథాశాస్త్రంపాంచకాలికీంవృత్తిమవలంబ్యనిత్యనైమిత్తికాఖ్యంస్వయంప్రయోజనతయావశ్యానుష్ఠేయమిత్యుక్తమ్-అథనకేవలమేవతదనువర్తనంప్రీతిమాత్రప్రయోజకం.అపిత్వన్యాభిగమనాద్యనర్థపరిహారాయచేత్యాహ.ఇప్పడీత్యాదినా-ఖ్యాత్యాదయ ఐహికాః- ప్రయోజనాంతరత్తుక్కు, ఆముష్మికస్య- కడకమాయిరుక్కుమ్-ఉక్తాభి

మూ— అన్యాభిగమనమాకాతెన్ను మిడత్తై ‘‘ఇనిప్పోయొరువన్ తనక్కుప్పణిన్దుకడైత్తలైనిన్ఱాల్ నిన్ శాయైయళివుకణ్డాయ్,, ఎన్ను పెరియాళ్వారరుళిచ్చెయ్ తార్ - అన్యార్థ ప్రవృత్తియాకాతెన్ను మిడత్తైయుమ్ ‘‘కూఱైశోఱివై వేణ్డువదిల్లై,, ఎన్ఱరుళిచ్చెయ్ తార్ - అన్య యజన మాకాతెన్ను మి డత్తై ‘‘ఉన్ని త్తుమత్తోరుదెయ్వమ్ తొళ్ళాళవనైయల్లాల్,, ఎన్ఱుమ్

సా-దీ— . గమనాది కళుడైయ వర్జ్యత్వత్తై శ్రీభట్టనాథర్ ముతలాన వ్యాఖ్యాతార్కళ్ ప్రబంధఙ్గళాలేస మర్థిక్కిరార్ - అన్యాభిగమన మిత్యాదియాల్ - తలైక్కడై, పాద పరి సర మెన్ఱ పడి . శాయైయళివు, తేజో హాని - కూఱైశోఱు, వస్త్రమన్నం. వేణ్డువతు, ప్రార్థిక్కై. ఉన్ని త్తు,మనస్సాలేనినైత్తు.

సా.స్వా— షంగిక ప్రయోజన మాకైయా లభి సంధా తవ్యమ న్ఱెన్ఱపడి. అన్యాభి గమనాది ఛిద్ర నివృత్తి ఆను షంగిక ప్రయోజన మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అన్యాభి గమనాదికళ్ విరుద్ధఙ్గళాకిలన్రో ఇప్పడిశొల్ల లావతు? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - అన్యాభి గమన మాకా తెన్ఱు మిడ మిత్యాదినా , ఇనిప్పోయ్, ప్రపన్న నాన పిన్బుప్పోయ్ - ఒరు వన్తనక్కు, త్వద్వ్యతిరిక్త నాన ఒరుత్తనుక్కు . పణిన్దు, ప్రణమిత్తు - కడైత్తలై, తలైక్కడై-నిన్ఱాల్, దూరతః స్థితి.పాద పరిసరత్తిలే నిన్ఱాల్ యెన్ఱ పడి - నిన్ శాయై యళివు, తవ తేజోహాని. కణ్డా యెన్ఱపడి - కూఱై,వస్త్రమ్ . శోఱు, భోజ్యమాన వన్నమ్ . ఇవై, ఇతుకళ్. వేణ్డువతు, భగవద్విషయత్తిల్ ప్రార్థనీయ న్నాన్త్తెన్ఱపడి.ఉన్ని త్తు,మనస్సాలే నినైత్తు,మత్తోరుదెయ్వమ్,

సా-ప్ర— అన్యాభి గమనా దీనాం ప్రపన్న విరుద్ధత్వం కథ మిత్యత్ర నిషిద్ధత్వా దిత్యభి ప్రేత్య నిషిద్ధత్వే శబ్దరూప ప్రమాణాన్యథా నుపపత్తిం దర్శయతి . అన్యాభి గమన మిత్యాదినా - ఇనిప్పోయిత్యాది. త్వత్కైంకర్యా నుష్ఠా నోపయుక్త త్వత్కృపా విషయ భూతస్య మమేతః పరం దేవతాంతర సమీపేతం ప్రణమ్య తదాలయ ద్వారిత ద్భ్రుకుటి భటతయా వస్థానం తవైవ తేజోహాన యేకిల . కూఱై శోఱివై వేణ్డువతిల్లై, కైంకర్య ఫలతయా అశనా చ్ఛాద నేనా పేక్షే . ప్రారబ్ధ కర్మవశా దేవతయో స్సిద్ధేరితి భావః - ఇదం శ్రీభట్ట నాథైః ప్రయోజనాం తరస్యా నపేక్షా పలక్షణ తయోక్తం . ఉన్ని త్తిత్యాది-

సా-వి— ఇనిప్పోయొరువన్ తనక్కుప్పణిన్దుకడైత్తలైనిన్ఱాల్-నిన్ శాయైయళివుకణ్డాయ్.ఇని,ఇతః పరం - పోయ్, గత్వా - ఒరువన్ తనక్కు, త్వదన్యస్యైకస్య. పణిన్దు, ప్రణమ్య- కడైత్తలై,దూరం- తద్ద్వారబహిః ప్రదేశే - నిన్ఱాల్, స్థితిః . నిన్ శాయై, త్వత్కాంతేః - అళివు కణ్డాయ్, హానిః - త్వద్దాసస్య త్వాంవిహాయాన్యా శ్రయణం తవాసామర్థ్య ప్రకాశక మితి భావః - కూఱై శోఱివై వేణ్డు వతిల్లై. కూఱై, వస్త్రం - శోఱ్, అన్నం - ఇవై, ఏతే- వేణ్డువ తిల్లై, నాపేక్షే - ఉన్ని త్తు మత్తోరు దెయ్వమ్ తొళ్ళా ళవనై యల్లాల్. అవనైయల్లాల్, తంవినా - మత్తోరుదెయ్వమ్, అన్యద్దైవం- ఉన్నిత్తు, ఉద్దిశ్య. తొళ్ళాళ్, నారాధయతి. నాయికా విషయే ప్రియంప్రతి సఖీ వాక్య మేతత్-

సా-సం— గమనపంచకా న్యథ్యమవృత్తి విరోధ్యన్యాభి గమనాది పంచక మపి నిరుధ్యత ఇతి నిరోధ కమాయిరుక్కు మిత్యుక్తిః . ఇనిప్పోయితి - త్వద్దాస్య బుధ్యనంతరం త్వద్వ్యతిరిక్తేషు ఫల నమ్ర స్సన్ పార్శ్వతో వ్యవహితతయా వర్తనం త్వదీయ స్వామిత్వ నాశక మిత్యర్థః - కూఱై, ఆచ్ఛాదనం - ఉన్ని త్తు, త్వద్వ్యతిరిక్త దేవ తాంతర సంబంధస్తదైకాంత్యభంజక ఇతి:నిశ్చిత్యాన్యాం దేవతాంననమంతితంవినా-

మూ— ‘‘తేవనెమ్బెరుమానుక్కల్లాల్పూవుమ్ పూశనైయుమ్ తకుమే,, ఎన్నుమ్ ‘‘ఈన్నోళ్ళిరుక్క మణైనీ రాట్టి,, ఎన్నుమ్ ‘‘మత్తిజ్గోర్ పుతుత్తైయ్వమ్ కొణ్డాడుమ్ తొణ్డర్ పెత్తతాయిరుక్క మణైవెన్నీరాట్టు తిరో మాట్ఱ్చ తకవత్తీరే,, ఎన్ను మిత్యాది కళాలేఅరుళిచ్చెయ్తార్కళ్.

సా-దీ— చతుర్ముఖజనకనుక్కన్ఱియిలేపుష్పముమారాధనముమ్. తకుమే, తకుమో- ఈన్నోళ్, పెత్తతాయ్- మణైయైనీరాట్టుమాప్పోలే- ఇఙ్ఙు, ఇన్తలోకత్తిల్- పుతుత్తెయ్వమ్, కల్పితదేవతై. తొణ్డర్, శబ్దాదిచపలర్కళ్. పెత్తతాయ్ముళిత్తు యిరుక్క మణైమైవెన్నీరాట్టుతిరో శెయ్యమాట్ఱ్చతక్కప్పైయత్తీరే- అన్య యజన

సా-స్వా— వేరొరు దేవతాంతరత్తై - తొழాళ్, సేవియాళ్ -పూజియా ళ్ఎన్నపడి. తేవనితి - తేవ నెమ్బెరు మానుక్క ల్లాల్, తేవన్, నిరుపాధిక దేవతా భూతనాన, ఎమ్బెరుమాన్, అస్మత్స్వామీ. చతు ర్ముఖ జనకాస్మన్స్వామియాన శ్రియఃపతిక్కన్ఱియిలే - పూవుమ్, పుష్పముమ్. పూశనైయుమ్, పూజైయుమ్. తకుమే, తకుమో వెన్నై - ఈన్నోళ్ళితి - ఈన్నోళ్ళిరుక్క, పెత్తతా యిరుక్క- మణైయై నీరాట్టు కిరతు లోకస్వభావ మెన్నపడి. మత్తితి. ఇఙ్ఙు, ఇన్తలోకత్తిలే - మత్తు, వేరు - ఓర్ పుతు తైయ్ వమ్, కల్పిత్త దైవమ్. కొణ్డాడుమ్, కొణ్డాడు కిరకోళ్. తొణ్డర్, శబ్దాది విషయ చపలరాన లౌకి కజనఙ్గళెవనైర. పెత్తతా యిరుక్కమణైవెన్నీరాట్టుతిరో, మాట్ఱ్చత, శెయ్యమాట్ఱ్చత-భగవత్కైంకర్యమ్

సా-ప్ర—భగవద్వ్యతిరిక్తంకంచన సేవ్యత్వేననిశ్చిత్య బుద్ధి పూర్వకంనభజేత- తేవనెమ్బెరుమానిత్యాది- ‘‘తం దైవతానాం పరమంచ దైవత,, మిత్యాదిషు దేవ దేవతయాభి హితాదస్మత్స్వామిన శ్శ్రీపతేర్వ్యతిరిక్తస్యాపి పుష్పైరభ్యర్చనం కిం యోగ్యమ్? నయోగ్య మిత్యర్థః - ఈన్నోళ్ళిరుక్క విత్యాది - ‘‘మాతృ దేవో భవే,, తిపరిచరణీయ తయా ప్రథమో పాత్తమాతరి విద్యమానాయాం తాం విహాయాన్యేన మత్పరిచ రణం కృతమితి జ్ఞానేప్య యోగ్య విషయే పరిచర్యాం కృత్వేత్యర్థః. మత్తిజ్గో రిత్యాది. దేవతాత్వేనాభి మతానాం బ్రహ్మరుద్రాదీనామప్యాగామ్యాపజ్జ్ఞాన పూర్వకం స్వరక్షణాపేక్షాయామప్య శక్తానామా పదం జ్ఞాత్వా మాత్రా గర్భరక్షణవత్స్వయమేవ రక్షితవంతం విహాయ కర్మవశ్యాం స్తానేవారాధయం తోహో భగవద్దాసా ఇదం మాతురుపకారస్మరణ పూర్వకంపరి చరణం విహాయ ప్రీతి వైశిష్ట్యా యోగ్య

సా-వి— తేవనెమ్బెరుమానుక్కల్లాల్ పూవుమ్పూశనైయుమ్తకుమే, అస్మత్స్వామినంవినాపుష్పంపూజనంచ అన్యస్యార్హతి కిమిత్యర్థః. ఈన్నవళిరుక్క మణైనీరాట్ట. ఈన్నవళ్, ప్రసూతాయాంమాతరి-ఇరుక్క, స్థితాయాం- మణైనీరాట్ట, పీఠస్య స్నపనవత్ - మత్తిజ్గోర్ పుతుత్తైయ్వమ్ కొణ్డాడుమ్ తొణ్డర్ పెత్త తాయిరుక్క మణైనీరాట్టి తిరోమాట్ఱ్చత తకవత్తీరే. ఇఙ్ఙు, ఇహలోకే- మత్తు, ఇతోతిరిక్తం-పుతుత్తైయ్ వమ్, నూతనదైవం. కొణ్డాడుమ్, స్తువంతః - తొణ్డర్, హేశబ్దాది విషయ చపలాః - పెత్తతా యిరుక్క, ప్రసూతాయాం జనన్యాంసత్యాం - మణై, పీఠం - వెన్నీరాట్టి తిరో, ఉష్ణోదకేన సించతి కిం. మాట్ఱ్చత, కర్తుమశక్యాం-తకవు, కృపాం-అత్తు, బ్రహ్మరుద్రాదీనప్యాపత్కాలేరక్షితవంతంమాతృతుల్యం

సా-సం— తేవనితి- దేవదేవస్య మత్స్వామినో వినాన్యస్య పుష్పం పూజనంచ యోగ్యం కిం-ఈన్నోళ్ళితి. ప్రసూతాయాం స్థితాయాం తాంపరిత్యజ్య దారుమయమచేతనం పీఠం స్నాపయంతికిం - అపేతవ్యవహారా యాయమిత్యర్థః - మత్తితి- భగవంతంవినా నిశ్రీకంనూతనం దేవంస్తువంత శ్శైవాది భక్తాః -

మూ — సప్తర్షి సంవాదత్తిలుమ్ ''విష్ణుం బ్రహ్మణ్యదేవేశం సర్వదేవ (లోక) న మస్కృతమ్ । త్రైలోక్యస్థితి సంహార సృష్టి హేతుం నిరీశ్వరమ్ । ఆధాతారం విధాతారంసంధాతారం జగద్గురుమ్ । విహాయస భజత్వన్యం బిసస్తైన్యం కరోతియః । విష్ణుధర్మపరో సస్యా ద్విష్ణుధర్మ పరాఙ్ముఖః । కుధర్మ (వృత్త) వ్రతశీలస్స్యా ద్బిసస్తైన్యం కరోతియః,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లప్పట్టతు- అన్యకీర్తనమాకా చ్చెన్నుమిడత్తై ''వాయవనైయల్లతు వాழ்త్తాతు. శొన్నాల్ విరోతమ్,, ఇత్యాది కళిలరుళి చ్చెయ్‌తార్ - అన్యచింతన మాకాతెన్ను మిడత్తై ''శిన్తై మత్తొన్ఱిన్ తిరత్త తల్లాత్తనై

సా.దీ— వర్జనమ్ ఇతిహాససముచ్చయత్తిల్ శొల్లి త్తెన్కిరార్. సప్తర్షిత్యాదియాల్-శిన్తైమత్తొన్ఱిన్ తిరత్త

సా-స్వా— శెయ్‌యు మాట్ప్పటిపడి. కృపైయ త్తీరే ఎన్నై - మూల భూత ప్రమాణ మన్ఱికే ఇప్పడి ఆழ்వార్కళుడైయ దివ్య సూక్తి మాత్రత్తై క్కొణ్డు ఇప్పడి అర్థ నిష్కర్షం కూడుమో? ఎన్న ప్రధాన భూతయాజన ప్రకరణత్తిల్ పోతువాక ఆర్ష ప్రమాణ మరుళి చ్చెయ్‌కిరార్- సప్తర్షిసంవాదత్తిలుమి తి-నిరీశ్వరమ్, ఈశ్వరాంతరరహితమ్ - ఆధాతారమ్, ఆసమంతాద్ధాతారమాసమన్తాద్ధారకం- స్థితినియామకం. విధాతారం, స్రష్టారం. సంధాతారం, సమిత్యేకీ కారే - ఏకీకృత్య ధాతారం - సంహారకం. సమష్టివ్యష్టి భేదేన పౌనరుక్త్యపరిహారః. విహాయాన్యంసభజతు, యఃబిసస్తైన్యంకరోతీత్యన్వయః. శేషం స్పష్టమ్. వాయుత్-వాయ్, వాగింద్రియం. అవనైయల్లాల్, అవనై త్తవిర- వాழ்త్తాతు. శిన్తైయిత్యాది. శిన్తైయినుడైయ

సా-ప్ర— పరిచరణవద్యుష్మాకం నయోగ్య మిత్యర్థః. అత్ర ''నాన్యం దేవం నమస్కుర్యాన్నాన్యం దేవం నిరీక్షయేత్ । నాన్యంప్రాసా దమారోహే న్నాన్యదాయ తనంవిశే,, దిత్యాది ప్రమాణ జాత మనుసంధేయం. సప్తర్షీతి. సప్తర్షీణాం ప్రత్యేకం స్వస్మిన్బిసచౌర్యా భావజ్ఞాపనాయ చౌర్యం యఃకరోతి సమాతరం హన్యాత్పితరం హన్యాద్బ్రాహ్మణం హన్యాదితి వద్విష్ణుం విహాయాన్యంభజ త్వితి వ్యుక్తిమాత్ర పిత్ర హత్యాదివ న్నిషిద్ధత్వ మంతరేణానుపపన్నేత్యర్థః. వాయవనై యల్లతు వాழ்త్తాతు, వాగ్భగవంతం వినాన్యంకమపినస్తౌతి - శొన్నాల్ విరోత మిత్యత్ర ''ఎన్నావి లక్కవియానోరువర్క్కుమ్ కొడుక్కిలేన్, మద్వదన నిర్గత పరమ భోగ్య ద్రామిడ గాథానాం భగవంతం విహాయాన్యం విషయత్వేన నకుర్యా మీతి శ్రీశఠకోపైరుక్తమిత్యర్థః-శిన్తైమత్తిత్యాది-మన్ససోభగవద్వ్యతిరిక్తవిషయత్వరాహిత్యంప్రయోజనాంతర

సా-వి— కృపయా గర్భవత్స్వాత్మనంరక్షితవంతం విహాయేత్యర్థః - వాయవనైయల్లతువాழ்త్తాతు- వాయ్, వాగింద్రియం - అవనైయల్లతు, తంవినా. వాழ்త్తాతు, నస్తౌతి - శొన్నాల్ విరోతమిత్యస్యాం గాథాయాం ఎన్నావిలిన్కవియై నోరు వర్క్కుమ్ కురుకిలేన్- ఎన్, మమ- నావిల్, జిహ్వాయాం. ఇన్కవి, మధురకవిత్వం - యాన్, అహం. ఒరువర్క్కుమ్, అన్యస్య కస్యచిత్- కురుకిలేన్, విషయంనకుర్యాం. శిన్తై మత్తొన్ఱిన్ తిరత్తతల్లాత్ తన్మైతేవపిరానఱియుమ్. శిన్తై, మనః. మత్తొన్ఱు, భగవతోన్యత్ -

సా-సం— బ్రహ్మణ్యదేవేశం, బ్రహ్మభావనానిష్ఠదేవానాం స్వేష్టఫలప్రదం-నిరీశ్వరమ్, ఈశ్వరాంతరరహితం. జగద్గురుం, జగత్పితరం. తదుప పాదక మాధాతార మిత్యాది- ఆధాతారం, గర్భాధాతారం. గర్భంపురుషాది విధతయా పరిణమయితారం - తత్పుఖేన బహిర్నిర్గమయితార మిత్యర్థః- వాழ்త్తుకై, స్తుతిముఖేన కీర్తనం. శిన్తై ఇతి- మన్మనోన్యస్మిన్నేకస్మిన్విషయే లేశతోపిసంబంధరహితం-ఇత్థంస్వభావం

మూ- తేవపిరానఱియుమ్,, ఎన్నుమ్‌ ‹‹ అ(వ)రు నైవర్ మత్తుళ్ళ రెన్నెన్ మన త్తిఱైయుమ్ కరుతేన్,, ఎన్నుమరుళిచ్చెయ్ తార్- ఇస్సమారాధన క్రమజ్గళిల్ అనధికృతరుక్కుమిక్కాలజ్గళిల్లాత్తిలుమ్ తజ్గళుక్కు యోగ్యమాన నిత్య నైమిత్తికజ్గళాలుమ్, సంకీర్తనాదికళాలుమ్, సమారాధనాది యోగ్యరాన పరమభాగవతరుడై పరతంత్రరాయ్ యథాధికారమ్ వల్లతైవైత్తు శెయ్‌తుమ్ ఇక్కైంకర్యమిఴవాతొఴియలామ్ -

సా-దీ—తల్లాల్ తన్ మైమై, శినైన్ఱుమ్ ఇన్ఱైయత్వాదన్యవస్తువిషయసంబంధరాహిత్యమెన్నపడి. స్వభావత్తైన్ఱు. వరు నైవరిత్యాది- నానాశ్రయణీయరెన్నువరుమ్ తేవరై- వేరుశిలరైయెన్ మనస్సిల్ పూర్వపక్షత్వేనపుమ్ ఎణ్ణియిరియేన్- ఇస్సమారాధనానధికృతరుక్కుమ్ భగవత్కైంకర్యసిద్ధిప్రకారత్తైయరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. ఇస్సమారాధనాదీత్యాది.

సా- స్వా — మత్తొన్ఱినిత్తల్లాల్ తన్మై భగవదన్యవస్తువిషయసంబంధరాహిత్యమాకిర తన్మై, స్వభావత్తై - తేవపిరానఱియుమ్, సకలదేవోపకారకస్వామి అఱియుమెన్నపడి - వరునైవరిత్యాది - వరు, నానాశ్రయణీయనెన్ను. వరుమ్, వారానిఱ్కిఱ. తేమ్‌వమ్ మత్తుళ్ళరెన్ను, వెరుదేవత్తైయున్ఱెన్ను - మనత్తు, ఎన్ మనస్సిలే - ఇఱైయుమ్, ఈషత్తుమ్. కరుతేన్, పూర్వపక్షత్వేనాపి ఎణ్ణేనెన్నపడి- ఇప్పడియభిగమనాది పంచకం ప్రపన్ననుక్కు కర్తవ్యమాకైయాల్ తదంతర్గత సమారాధనముమ్ కర్తవ్యమెన్నుకరుత్తు. ఇప్పడియాకిల్ ‹‹ జపస్తప స్తీర్థసేవా ప్రవ్రజ్యా మంత్రసాధనమ్ । దేవతారాధనం చేతి స్త్రీశూద్రపతనానిషట్ ,, ఇత్యాది వచనజ్గళాలే యాతల్, అశక్త్యాదికళాలే యాతల్, ఇజ్యానధికృతరుక్కు తత్కాలత్తిలేచ్ఛిద్రం సంభవియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- ఇస్సమారాధనాదికళిలితి-

సా- ప్ర — పరాణామప్యాత్మానుభవప్రదానే నోపకారకో భగవానేవ జానాతి - వరునైవరిత్యాది ప్రళయాపది కృత్స్నం స్వోదరే నిధాయ రక్షితవంతం విహాయ తద్వ్యతిరిక్తాన స్మాని వాగామిదుఃఖాన్ దేవాంత్వ త్సృష్టతయా ఆగామినో వాదేవాన్మదారాధ్యత్వేన మనసి కించిదపినవిచారయామీత్యర్థః నను భగవచ్ఛాస్త్ర ఏవ అభిగమనాదీనాం త్రైవర్ణికాధికారత్వావగతేః ప్రపన్న స్త్రీశూద్రాదీనాం తేష్వధికారాభావాత్తేషాముక్తచ్ఛిద్రవ్యయే స్వరూపనాశ ఏవ స్యాదిత్యత్రాహ- ఇస్సమారాధనేత్యాదినా-

సా-వి — త్తిరత్తల్లాల్ తన్ మైమై, నవిషయీకరోతీత్యేతత్స్వభావం- తేవపిరాన్, దేవనాయకః- అఱియుమ్, జానాతి. వరుతేవర్ మత్తుళ్ళరెన్నెన్ మనత్తిఱైయుమ్ కరుతేన్- వరుతేవర్, సృష్ట్యాదావాగంతుకదేవాః. మత్తుళ్ళర్. అన్యే ఆశ్రయణీయాఇతి. యెన్మనత్తు, మమ మనసి. ఇఱైయుమ్, కదాపి- కరుతేన్, నస్మరామి- అనధికృతరుక్కు, శూద్రాదీనామపి - యోగ్యమానేతి - గురుపరంపరానుసంధానాద్యష్టోత్తరశతదివ్యదేశానుసంధానస్నాన ద్వాదశోర్ధ్వపుండ్రధారణ భగవత్ప్రబంధానుసంధానపుష్పతులస్యాద్యాహరణ భగవదారాధనాది నిత్యనైమిత్తికకర్మభిర్నామసంకీర్తనమాలాకరణదీపారోపణ భగవన్మందిరమార్జనాదిభిశ్చేత్యర్థః - వల్లతైవైత్తు శెయ్‌తుమ్, సమర్థం కైంకర్యం కృత్వాపి - ఇఴవాతొఴియలామ్, నివారకరహితం భవేత్ - సిధ్యేదితి భావః -

సా-సం — మన్మనఇతి దేవదేవో జానాతీత్యర్థః- వరుమితి- ధ్యానాలంబనయోగ్యాదేవాన్యేపిసంతీతి ఈషదపి నశంకాం కరోమీత్యర్థః- ఏవంభూతసమారాధనాదిలాభో నపరతంత్రాణామితి తేషాం స్వయం ప్రయోజనకైంకర్యఫలైకాంత్యలాభో నస్యాదిత్యత్రాహ - ఇస్సమారాధనాదీతి -

మూ— ఇవ్వర్థత్తై “ఆరాధనానాం సర్వేషాం విష్ణోరారాధనం పరమ్ । తస్మాత్పరతరం ప్రోక్తం తదీయారాధనం పరమ్” ఎన్నుమ్ “కున్ఱ మెడుత్తపిరా నడియారోడు మొన్ఱి నిన్ఱ శడకోపనురై శెయల్” ఎన్నుమ్ “ఏత్తియిరుప్పారై వెల్లుమే మత్తవరై శాత్తియిరుప్పార్ తవమ్” ఎన్నుమ్ అరుళిచ్చెయ్ తార్ కళ్-

సా-దీ— భాగవతాత్యంత పారతంత్ర్యేణ భగవదారాధనసిద్ధౌ ప్రమాణజ్ఞలై కాట్టుకిరార్- ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాది - భగవదాశ్రితరై వెన్ఱిరుక్కుమ్ భాగవతాశ్రితరుడైయ తపస్సెన్ఱపడి- కున్ఱమిత్యాది- గోవర్ధనోద్ధరణమ్ పణ్ణి ఉపకారకనానవనుడైయ వడియారోడే- ఒన్ఱి నిన్ఱ, కైంకర్య కరణే నైకీభవిత్తు నిన్ఱ- ఏత్తి, స్తుతిత్తు. తవమ్, తపః - కించ భగవన్తై సమారాధిత్తవర్కళ్ తత్పారతంత్ర్యత్తై ప్పార్ త్తు

సా-స్వా— ఇక్కైంకర్యమితి. అవరుక్కు ఇతువే సమారాధన మెన్ఱు కరుత్తు - భాగవత కైంకర్యత్తాలే భగవత్కైంకర్య రూప సమారాధన జనిత భగవత్ప్రీతి సిద్ధిక్కుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- ఇవ్వర్థత్తై ఇతి - తస్మాత్, విష్ణ్వారాధనాత్. పరం తదీయారాధనమ్, ఆరాధనానాం మధ్యే పరతరం ప్రోక్తమితి యోజనా - కున్ఱమెడుత్త, గోవర్ధనోద్ధరణమ్ పణ్ణ - పిరాన్, ఉపకారక నాన శ్రీకృష్ణనుడైయ - అడియరోడు ఒన్ఱి నిన్ఱ, కైంకర్య కరణేన ఏకీభవిత్తు నిన్ఱ - శఠకోప దివ్యసూక్తిత్యాది స్పష్టం - ఏత్తి యిరుప్పారై, ఈశ్వరనై స్తుతిత్తు ఇరుప్పారై- వెల్లుమ్, వెన్ఱిరుక్కుమ్, అతిశయిత్తిరుక్కుమ్ - ఏత్తినవరై, స్తుతిశీలభాగవతరై- శాత్తియిరుప్పార్, ఆశ్రయిత్తిరుప్పార్- తవమ్, తపస్సెన్ఱపడి-

సా-ప్ర—నన్వభిగమనాద్యనుష్ఠాత్రాణా మపేక్షిత కరణేనాప్యభిగమనాదిస్వయం ప్రయోజన భగవత్కైంకర్యం ప్రాప్తుం శక్యమిత్యుక్తం - తన్నోపపద్యతే - భరన్యాసానంతరం కర్తవ్యానాం కేవల భగవత్ప్రీత్యర్థతయైవ కర్తవ్యత్వాద్భాగవత కైంకర్యస్యచ భాగవత ప్రీత్యర్థతయా కేవల భగవత్ప్రీత్యర్థత్వాసిద్ధేరిత్యత్ర భాగవతారాధనస్యాత్యంత భగవత్ప్రీతిహేతుత్వస్య “మమ మద్భక్తభక్తేషు ప్రీతి రభ్యధికా భవేత్ । తస్మాన్మద్భక్తభక్తాశ్చ పూజనీయా విశేషతః । విష్ణోః ప్రసాద మాకాంక్ష న్వైష్ణవానేవతోషయే” దిత్యాది ప్రమాణైరవగమాత్కేవల భగవత్ప్రీత్యర్థత్వ ముపపద్యత ఏవేతి ప్రదర్శయన్నస్యార్థస్య సాంప్రదాయికత్వం చాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా - కున్ఱమెడుత్తపిరానిత్యాది-గోవర్ధన ముద్ధృత్యోపకుర్వతః కృష్ణస్య దాసై రైక్యేన స్థితేన శఠకోపేనోక్తం వాక్యమిత్యర్థః- ఐక్యేన స్థితిశ్చ తచ్ఛేషత్వేన తదీయతయాంతర్భావా దితిభావః - ఏత్తియిరుప్పారై ఇత్యాది, విరోధినిరసనశీల నరసిహ్మ కింకరతయా వస్థితి హేతుభూతసుకృత విశేషాద్భాగవత కింకరతా హేతుభూత సుకృత

సా-వి— కున్ఱమెడుత్తపిరాన్ అడియారోడొన్ఱి నిన్ఱ శడకోపనురై శెయల్. కున్ఱమ్, గోవర్ధనగిరిం- ఎడుత్త, ఉద్ధృతవతః- పిరాన్, పరమోపకారకస్య శ్రీకృష్ణస్య. అడియారోడు, భక్తైస్సహ - ఒన్ఱి నిన్ఱ, ఏకీభావేన స్థితస్య. రామసుగ్రీవయో రైక్యమివ భాగవతాత్యంతానుకూల్యేన స్థితస్య - శడకోపన్, శఠకోపస్య- ఉరై, శ్రీసూక్తి- శెయల్, తద్రూపకైంకర్యే. భాగవత సేవాయామిదం ప్రమాణమితి భావః. ఏత్తియిరుప్పారై వెల్లుమే మత్తవరైచ్చాత్తియిరుప్పార్ తవమ్. ఏత్తియిరుప్పారై, నరసిహ్మమారాధ్య స్థితాన్- వెల్లుమే, జయతి-కిమిత్యాకాంక్షాయామాహ-మత్తవరైఇతి-మత్తవరై, భగవదితరాన్

సా.సం— ఇవ్వర్థత్తై, భాగవతసేవయా ప్రాగుక్తభగవత్కైంకర్య సిద్ధిరూపమర్థం-

మూ — ఇక్కైంకర్యఙ్గళిల్ త్యాగశీలనుష్ఠిత్తుడైక ప్పారోక్కు—మిత్తుకళై ఉడైయ ప్పారక్కుమ్ జగద్వ్యాపారమ్ ఒழிన అధికృతనాన ఈశ్వరనుక్కుమ్ ముక్తరుక్కుమ్ ఒప్పతే భోగమేకరూపమ్. ‘‘ధర్మశ్శ్రుతో వా దృష్టో వా స్మృతో వా కథితోఽపి వా। అనుమోదితో వా రాజేన్ద్ర పునాతి పురుషం సదా,, ఎన్ఱు పావనత్వమ్ ఒప్పతే భోగ్యత్వముమ్ ఏకరూపమాక క్కడవదు —

సా.దీ— ఉకన్తిరుప్పార్క్కుమ్ జగద్వ్యాపారత్తిల్ ముక్తనుక్కు మీశ్వరనుక్కుమ్ ఒప్పతే భోగమేకరూప మాయిరుక్కుమెన్కిఱార్. ఇక్కైంకర్యఙ్గళైయిత్యాదియాల్ — భగవద్ధర్మత్తిల్ పావనత్వమ్ సర్వవిషయమానాప్పోలే భోగ్యత్వముమ్ సర్వవిషయమెన్కిఱార్ — ధర్మశ్శ్రుతో వేత్యాది. ప్రణవచతుర్థీరహితమూల మన్త్రమ్

సా.స్వా— ఇప్పడి ఆరాధన యోగ్యరాన పరమ భాగవతర్క్కు-పరతంత్రతాయిత్యాదినా సొన్నతు కూడుమో ? అన్యర్ కైంకర్యమ్ పణ్ణ తత్పారతంత్ర్య మాత్రేణ తత్కైంకర్య ఫలమ్ సిద్ధిక్కుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - కైంకర్యఙ్గళైయితి. శాస్త్రవశ్యతైయిల్లాత మోక్ష దశైయిలే ప్రమాణబలత్తాలే భోగమేక రూప మాన ఇమ్ శాస్త్ర వశ్యతా దశైయిలే కైంకర్య కర్తావుక్కుమ్ తద్ద్రష్టావుక్కుమ్ భోగైక రూప్యం కూడుమో ? ధర్మశ్శ్రుతో ఇత్యాది కళిలే కర్తావుక్కుమ్ ద్రష్ట్రా ప్రభృతికళుక్కుమ్ ఫలతౌల్యమ్ సొల్లియిరుక్కుమ్ కూడుమెన్ఱిత్తుప్పావనత్వ తుల్యమాన ఇమ్ భోగతౌల్యమిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ధర్మ ఇతి - స్వామి సంతోష జనిత భోగ మనుష్ఠానత్తిల్ పోలే యధికారి భేదత్తాల్ దర్శనమే స్వామిసంప్రీణనమాకైయాలే యనుష్ఠాన దర్శన భోగ వైషమ్యత్తిల్ ప్రమాణ మిల్లామైయాలే ఏకరూపమాక

సా.ప్ర— విశేషాధిక ఇత్యర్థః. సంశయితసిద్ధితయా నిస్సంశయ సిద్ధితయా చ ‘‘ సిద్ధిర్భవతి వా నేతి,, త్యాది ప్రమాణైరవగతత్వా దితి భావః. నన్వేవమపి అభిగమనాద్యనుష్ఠాతౄణా మపేక్షిత కరణస్య స్వయం ప్రయోజనాభి గమనాది కైంకర్యం స్త్రీశూద్రాదిభిరపి ప్రాప్తుం శక్యమిత్యుక్తి ర్నోపపద్యతే. కర్తుః కర్తృత్వ ప్రతి సంధాన జనిత ప్రీతి వత్పరి చారకాణాం తాదృశ ప్రీత్య భావా దత్రత్ర జగత్సృష్ట్యాది త్ర జగద్దర్శన జనిత ప్రీతివ జ్జగత్స్రష్టృత్వ ప్రసంగ రహిత నిత్యముక్తానామపి తద్దర్శన జనిత ప్రీతి ర్యథా అవిశిష్టా, తథా చ భగవత్ప్రీతి హేతుత్వా కారేణైవ కర్తురతి ప్రీతి హేతురితి తేనాకారేణైవ ప్రీతి జనకత్వం ద్రష్టృష్వపి సమాన మితి తేషామపి స్వయం ప్రయోజనం భవత్యే వేత్యభి ప్రాయన్నాహ- ఇక్కైంకర్యఙ్గళై ఇత్యాదినా - నన్వీశ్వరస్య నిత్యానాంచ కర్మ సంబంధ ప్రసంగా భావాన్ముక్తానాం చ ప్రక్షీణాశేష కర్మత్వాచ్చైకరూప భోగ సంభవేపి జ్యోతిష్టోమాదీనాం కర్తృ ద్రష్ట్రృ విశేషానాదరేణ స్వర్గాద్యేక రూప ఫల జనకత్వా భావాత్ప్రపన్నానాం యావచ్ఛరీర పాత మప్యుపగత ప్రారబ్ధకర్మ పరవశతయా చైక రూప ప్రీతిమత్వం నోపపద్యత ఇత్యత్ర జ్యోతిష్టోమాదీనాం స్వర్గాద్యాముష్మికైక రూప ఫలజనకత్వాభావేపి పూతత్వరూపైకరూప ఫలజనకత్వస్య శాస్త్రతోవగమాత్తేషామేవ ద్రష్టృకర్త్రసాధారణ్యా న్నైహికవిస్మయాది రూపైక రూపఫలజనకత్వ దర్శనాచ్చ శాస్త్రపర్యాలోచనేన శేషత్వే ప్రతిష్ఠితానాం ప్రపన్నానామైహిక ప్రీతిరూపైకఫలజనకత్వముపపద్యత ఏవేత్యభిప్రాయన్నాహ- ధర్మశ్శ్రుతో వేత్యాదినా-

సా.వి— భాగవతాః-శాస్త్రే, ఆరాధ్యాః- ఇరుప్పారై, విద్యమానానాం -తేషాం,సుకృతం-భగవదారాధన హేతుభూత సుకృతాద్భాగవతారాధన హేతుభూత సుకృత మధికమితిభావః. పూర్వం స్త్రీశూద్రాదీనామపి

మూ — అప్పడియే ‘‘తస్మాత్ప్రణవం శూద్రో మన్నామాని నకీర్తయేత్, ఎన్ఱు మహాభారతత్తిలుమ్ ‘‘అష్టాక్షరజపస్త్రీణాం ప్రకృత్యైవ విధీయతే । నస్వరః ప్రణవోంగాని నాప్యన్యవిధయస్తథా । స్త్రీణాం తు శూద్రజాతీనాం మంత్రమాత్రోక్తిరిష్యతే,, ఎన్ఱు నారదీయాదికళిలుమ్ ‘‘నమో నారయణేత్యుక్త్వా శ్వపాకఃపునరాగమత్,, ఎన్ఱుశ్రీవరాహపురాణత్తిలుమ్ ‘‘వాయినాల్ నమోనారణా వెన్ఱు మత్తకత్తిడ క్కైకూప్పి,, ఎన్ఱుమ్ ‘‘నామమ్ శొల్లిల్ నమో నారాయణమే,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిరపడియే తిరుమంత్ర మాకిర

సా-దీ — సర్వోపజీవ్యమామ్ స్వాధ్యాయమ్ సిద్ధిక్కుమాప్పోతే ప్రపన్న రెల్లార్క్కుమ్ సర్వదా ఫలరూప భగవదనుస్మరణాత్మక యోగత్తుక్కు యోగ్యతై యుణ్డెన్కిరార్ - తస్మాత్ప్రణవ మిత్యాది యాల్ - ఇజ్జు శొన్నదృష్టాన్తత్తాల్ స్వాధ్యాయముమ్ సిద్ధమ్ - ప్రకృత్యైవ, స్వరప్రణవ వైధుర్య రూపతః ఏ వైకు -

స-స్వా — క్కుత్రై యిల్ శేవెణ్డపడి - ఆనాలుమ్ సర్వ ప్రపన్నర్గళుక్కుమ్ పంచ కాలకృత్యమ్కూడుమో ? శూద్ర భాగవతాది కళుక్కు భగవదనుస్మరణ రూప యోగత్తిల్ అధికారమిల్లైయే ? ఎన్ఱు ప్రణవ చతుర్థీ వినిముక్త మూలమంత్రత్తిలధికారత్తాలే స్వాధ్యాయత్తిల్ పోలే యోగత్తిలుమధి కారముణ్డెన్కిరార్ - అప్పడియే ఇతి - ప్రకృత్యైవ, స్వర ప్రణవ వైధుర్యతః -

సా-ప్ర — నను ‘‘భూమాన్మత్యాగ రసాగస్వగ్యాగముక్తిమప్యతి దుర్లభామ్ । సాధయిష్యంత్యనే నైవ మూలమంత్రేణమామకాః । అనష్టాక్షర తత్త్వజ్ఞైర తపస్విభిరావృతైః । దురగశోక హం జగద్ధాత వద్భక్తి విముఖైరపీ,, త్యాది ప్రమాణా దష్టాక్షర జప పూర్వక మేవ భగవద్ధ్యానస్య విహితత్వాత్ స్త్రీశూద్రాదీనాం మూలమంత్రేధి కారాభావా ద్భగవ ద్ధ్యానన్నోపపద్యత ఇత్యత్రాహ - అప్పడియే తస్మాదిత్యాదినా - వాయినాలిత్యాది. వాచానమో నారాయణేత్యుక్త్వా మస్తకే చాంజలిమాబధ్యేత్యర్థః - నామమ్ శొల్లిలితి - భగవన్నామ్ని వక్తవ్యే నమో నారాయణా యేత్యేవ.

సా-వి — యథాధికారం ధ్యానముక్తం - తద్భక్తియోగస్యత్రైవర్ణికాధికారత్వాత్కథంసంగచ్ఛత ఇత్యత్ర తత్ప్రణవచతుర్థీరహిత మంత్రానుసంధానాద్యుక్తమిత్యుపసంహరతి - అప్పడియేఇతి- అప్పడియే, తథా- పంచ కాలాంతర్గత ధ్యానావశ్యకత్వప్రకారేణ- నమోనారాయణా వెన్ఱు మత్తకత్తిడక్కైకూప్పి- కూప్పి, వాచానమోనారాయణేత్యుక్త్వా మత్తకత్తిడ, మస్తకే - కైకళై, హస్తౌ- కూప్పి, సం యోజ్య- నామమ్ శొల్లిల్ నమోనారాయణా వెన్ఱుమ్స్పష్టం-

సా-స — సప్రణవేనాష్టాక్షరేణభగవదనుస్మరణాద్యనధికారిణాంతదధికారిణామివకథంతత్సాధ్యజపార్చనాదిలాభఇత్యత్రాహ-అప్పడియేఇతి యథాభాగవతకించిత్కారాదేవకేషుచిత్పంచకాలికభగవత్కైంకర్య సిద్ధిఃప్రమాణబలాత్తథా ప్రణవాదివిధురేణైవ మనునామూలేన జపాద్యనూనతా సిద్ధిరిత్యర్థః . ఉదాత్తాదిస్వరనిషేధకో నస్వరఇతి - కేచిత్ప్రణవ ప్రకృతినిషేధకఇత్యాహుః - తదభద్రం- తత్రోత్తరాయణ స్యేతి వచనే అష్టాక్షరతాభవేదిత్యంశా స్వరస్యాత్సబిందుకప్రణవ ప్రకృతేరపి సూరిభిర్దేశికైశ్చ సర్వాధి కారేషుప్రబంధేషు ప్రయోగాత్ . అన్యవిధయః, ఋష్యాదయోన్యాసాదయశ్చ - మత్తకత్తిడెన్ఱ స్తకోపరి - శూద్రాదేరపిభగవదనుస్మరణాన్వయేఅపశూద్రనయవిరోధంపరిహరన్ శరణవరణరూపోపాయ

మూ—ఎట్టుక్కణ్ణాన కరుమ్బిలే వేర్ పత్తుమ్ తలైయాఱైయుమ్ కళైన్దాల్ నడువుళ్ళ అంశమ్ సహోపజీవ్యమాకి! ఇప్పోతే ప్రపత్తినిష్ఠరెల్లార్కుమ్ సర్వకాలత్తిలుమ్ భగవదనుస్మరణరసత్తుక్కు విరోధమిల్లై. సపరికరమాన విలక్షణ భక్తియోగమాకిలిరే శిలర్క్కు విరోధముళ్ళతు - క్షణమాత్రసాధ్యమాన ప్రపదనం సిద్ధమాన పళవిలుమ్ "ద్వయమర్థానుసంధానేన సహసదైవం వక్తా", ఎన్ఱు శరణ్యనరుళిచ్చెయ్ తానిరే- ఆకైయాల్ "ధ్యేయో నారాయణస్సదా", ఎన్నతువుమ్ యథాధికారమ్ శిలర్క్కు ఉపాయమాకవుమ్ శిలర్క్కు ఫలమాకవుమ్ కొళ్ళక్కడవతాకైయాలితు స్వతంత్రప్రపత్తిక్కు విరుద్ధమన్ఱు-

సా-దీ— కణ్, కణు, పర్వమ్. వేర్ పత్తు, మూలభాగః- తలైయాఱై, అగ్రభాగః- ప్రణవరాహిత్యే ప్రమాణం మహాభారతవచనమ్. స్వరరాహిత్యే నారదీయాదికళ్ . సర్వవిషయత్వే వారాహవచనమ్- వాయినాలిత్యాది సర్వత్ర ప్రమాణమ్. ఇన్త అనుస్మరణరూపయోగమ్ సాధనభక్తియోగాద్విలక్షణమెన్కిరార్ - సపరికరమానవిత్యాది - ఇన్త వనుస్మరణముపాయమన్నెన్ఱు మిడత్తుక్కు శరణ్యోక్తియుమ్ ప్రమాణమెన్కిరార్ - క్షణమాత్రసాధ్యేతి - ఉక్తమానపరమప్రకృతార్థత్తై నిగమిక్కిరార్ - ఆకైయాలిత్యాది- అభిగమనాదికళ్ పోలే

సా-స్వా—కణ్, కణు- వేరుపత్తు, మూలభాగమ్- తలైయాఱై, అగ్రభాగమ్- ఇప్పడియాకిల్ శూద్రాదికళుక్కధికారమిల్లైయెన్కిర అవధికరణమ్ విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ -సపరికరేతి. ప్రణవరహితమూలమన్త్రత్తిలుమ్ సపరికరరహితభగవదనుసంధానత్తిలుమధికారముణ్డెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి విరోధమిల్లైయెన్ఱాల్ ప్రపన్ననుకూడుమో ? కృతోపాయనాన విదనుక్కుమ్ భగవదనుస్మరణమ్ కర్తవ్యమో? అతుక్కు ప్రమాణముణ్డో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - క్షణేతి - ఉపసంహరిక్కిరార్ - ఆకైయాలితి -

సా-ప్ర—భగవదనుభవస్మరణరసత్తుక్కుమ్ విరోధమిల్లై ఇతి- ప్రణవచతుర్థీరహితమూలమంత్రరూపవాక్యేన భగవదనుభవస్య తదనుసంధానరూపనిరంతరస్మరణస్య చోపపన్నత్వాత్ స్త్రీశూద్రాదీనాం తాదృశానుభవస్య నకాప్యనుపపత్తిరిత్యర్థః - విరోధస్తర్హి కుత్రేత్యత్రాహ - సపరికరేతి . ద్వయప్రతిపాద్యత్వేనాపి భగవతో నిరంతరధ్యానస్య భగవతైవోక్తత్వాత్తద్ద్వయస్య చ సర్వాధికారత్వాత్సర్వేషాం భగవద్ధ్యాన సంభవత్యేవేతి ప్రదర్శయన్ సర్వేషాం సర్వదా సామాన్యతో భగవద్ధ్యానకర్తవ్యతాబోధకస్య శక్తప్రపన్నయోస్సాధనత్వఫలత్వవిశేషే ఉపసంహారాన్న కోపి విరోధ ఇత్యాహ - క్షణమాత్రసాధ్యమానేత్యాదినా - నన్వేవం ప్రపన్నైరప్యవశ్యం భక్తేరనుష్ఠేయత్వే భక్తప్రపన్నయోశ్చ భక్తేః ప్రపత్తిసాధ్యత్వావిశేషాదుభయోరధికారిణోః ప్రపత్తిరేవ స్వతంత్రేణ మోక్షసాధనమిత్యంగికార్యమ్-

సా-వి— ఎట్టుక్కణ్ణానకరుమ్బిల్, అష్టగ్రంథికేక్షుదండస్య- వేర్ పత్తైయుమ్, మూలభాగమ్- తలైయాఱైయుమ్, అగ్రభాగమ్ - పత్రాణిచ-కళైన్దాల్, ఛినత్తి చేత్-ధ్యానస్యసర్వసాధారణ్యరూపపరమప్రకృతార్థముపసంహరతి-ఆకైయాలితి-నను గీతాభాష్యే "సర్వధర్మాన్", నిత్యస్యాంగప్రపత్తివిధిపరతయా

సా-సు—సిద్ధిమతాం కిమనేన ధ్యానాభిధానస్మరణేనేతి శంకామపి గద్యస్థభగవదుక్త్యైవ పరిహరతి - సపరికరేత్యాదినా - "ధ్యేయోనారాయణస్సదే", త్యాదేరకించనే ఫలభక్తిమాదాయ పర్యవసానాన్నకథంచిదపి స్వరూపవిరుద్ధా భక్తిరిత్యుపసంహరతి - ఆకైయాలితి . భాష్యకృద్భిశ్చ ఫలభక్త్యావశ్యకతోక్తే

మూ— ఇప్రపత్తి అఙ్గమాన వేషత్తై భాష్యాదికళిలే ఉదాహరిత్తరుళినార్ - స్వతంత్రమాన వేషత్తై గద్యత్తిలే అరుళిచ్చెయ్‌దార్ - ‹‹క్లేశానాంచక్షయకరం యోగాదన్యన్నవిద్యతే । నకర్మణాం క్షయోపా ప జన్మనా మయుతైరపి । ఋతేయోగాత్కర్మకక్షయం యోగాగ్నిః క్షపయేత్పరమ్,, ఇత్యాదికళుక్కు స్వతంత్ర

సా-దీ— ఫలరూపమాకైయాలెన్నై. ప్రపత్తికు భక్త్యఙ్గత్వమే గీతాభాష్యత్తిలుముదాహరిక్కప్పట్టతు. స్వాతంత్ర్య ముదాహరిక్కప్పడవిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇప్రపత్తియెన్ను - నను ‹‹క్లేశానాంచక్షయకరం యోగాదన్యన్నవిద్యతే,, ఇత్యాదివచనఙ్గళుక్కు ఇతోడెఙ్గనే ఐకకంఠ్యమ్ ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ . క్లేశానాంచేత్యాది - భక్తియోగాదన్యన్మోక్షప్రదమ్ నాస్తి యెన్ను వచనత్తుక్కర్థమ్. నకర్మణాం క్షయోపాయేత్యాది - యోగాదృతే జన్మనా మయుతైరపి కర్మణాం క్షయో నాస్తి - అతో యోగాగ్నిరేవ కర్మకక్షం క్షపయేత్ - ఎన్ను శ్లోకార్థమ్ - స్వతంత్ర ప్రపత్తి విధిబలత్తాలే

సా - స్వా — ఇప్పడి స్వతంత్ర ప్రపత్తి యుణ్డాకిల్ శ్రీమద్గీతా భాష్యత్తిలే అంగప్రపత్తియే అరుళిచ్చెయ్‌దదు విరోధియాదో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ . ఇప్రపత్తి ఇతి - ఇప్పడి స్వతంత్ర ప్రపత్తి యుణ్డాకిల్ ‹‹ క్లేశానాంచ క్షయకరం యోగాదన్య న్నవిద్యతే,, ఇత్యాదినా యోగవ్యతిరిక్తోపాయనిషేధం విరోధి యాదో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- క్లేశానాంచేతి- ఆనాలుమ్ స్వతంత్ర ప్రపత్తి సొన్నదు

సా-ప్ర—భక్తేర్మోక్షహేతుత్వోక్తిస్తు భాష్యకారోక్త ముక్త్యనంతరభావి పరభక్తి పరజ్ఞాన పరమభక్తీనాం కైంకర్యాథోత్తరోత్తరానుభవ హేతుత్వాత్ ఫలత్వేప్యుపపత్తేః - అథవోభయేషామపి ప్రపత్తి రంగమేవ వాస్యాత్ - భరన్యాసే ఫలశ్రుతి రంగే అంగిఫలకీర్తనత్వేన నిర్వాహ్యేత్యత్ర సకలశ్రుతిస్మృతీతిహాసపురాణ హృదయాభిజ్ఞైర్భాష్యకారైర్భాష్యగీతాభాష్యయోః ‹‹ తస్యచ వశీకరణం తచ్ఛరణాగతిరేకైవే ,, త్యాది వాక్యైః ‹‹ సాధనాంతరయుక్తావా ప్రపత్తిస్స్వయమేవవా । సాధయేన్ముక్తికామానాం విముక్తిం ప్రణవోయథే,, త్యాది ప్రమాణ పర్యాలోచన పూర్వకమంగత్వస్య స్థాపనాత్ ‹‹ శరణంత్వాం ప్రపన్నాయే ధ్యానయోగవివర్జితాః । పరమాత్మాచ తేనైవ ప్రాప్యతే పురుషోత్తమ ,, ఇత్యాదిప్రమాణ పర్యాలోచన పూర్వకం గద్యేషు స్వాతంత్ర్యస్య స్థాపనాచ్చ తథైవ స్వీకర్తుముచిత మిత్యభిప్రేత్యాహ - ఇప్రపత్తీత్యాది - ఏవంతర్హి ధ్యానవ్యతిరిక్తస్య బంధనివర్తకత్వనిషేధకానాంకా గతిరిత్యత్రాహ - క్లేశానామిత్యాది . నకర్మణామిత్యాది - యోగాదృతే జన్మనామయుతైరపి కర్మణాం క్షయో నాస్తి యోగాగ్నిః పరం కర్మకక్షం క్షపయేదిత్యన్వయః. ననుప్రపత్తి

సా-వి— వ్యాఖ్యానాన్నస్వతంత్ర విధితాత్పర్యకమిత్యాశంక్య ‹‹తస్యచ వశీకరణం తచ్ఛరణాగతిరేవ-యద్యేనకామకామేనే,,తి- ‹‹సాధనాంతరయుక్తావాప్రపత్తిస్స్వయమేవవా । సాధయేన్ముక్తికామానాం విముక్తింప్రణవోయథా,, ఇత్యాదిప్రమాణైః ప్రపత్తేస్సర్వఫలసాధనత్వాత్ - ప్రస్తుతభక్తిమపి సాధయేదితి ప్రకృతాభిప్రాయేణ గీతాభాష్యే తథావ్యాఖ్యానేపి గద్యే స్వతంత్ర ప్రపత్త్యంగీకారాన్నవిరోధ ఇత్యాహ - ఇప్పడి ప్రపత్తి యంగమానేతి - క్లేశానాంచ క్షయకర మితివచన విరోధమాశంక్యాహ- క్లేశానాంచేతి-

సా-సం—ర్యథాభక్తేఃఫలభావః-సాధనభావశ్చ-ఏవంప్రపత్తేస్స్వతంత్రభావోంగభావశ్చేత్యయమప్యర్థోభాష్యకృద్భి రేవనిర్ణీతఇత్యాహ - ఇప్రపత్తీతి -

మూ — ప్రపత్తివిధిబలత్తాలే అధికార్యంతర విషయఙ్గళాకక్కడవన - ఇప్పడి సాధ్యోపాయ విషయమాకమ త్తుమ్ పిరక్కుమ్ కలక్కఙ్గళుక్కు పరిహారమ్ నిక్షేపరక్షైయిలే కణ్డుకొళ్వతు. ఇస్సాధ్యోపాయమ్ ఇఙ్గుశోధితమాన కట్టళైయిలే రహస్యత్రయత్తిల్ యథాస్థాన మనుసంధేయమ్.

సా-దీ — ఇవ్వర్థమ్ విహితవ్యతిరిక్త విషయమాకక్కడవతు ఎన్నుకరుత్తు - ఇవ్వుపాయమ్ శోధితమాన కట్టళై యిలే నమఃపదాదికళిలే అనుసంధేయమెన్కిఱార్ - ఇస్సాధ్యోపాయమెన్ఱు.

సా-స్వా-కూడుమో? భక్తియుమ్ ప్రపత్తియుమేకమన్ఱో? భక్తివ్యతిరిక్తోపాయమననుష్ఠానపరాహతమన్ఱో? పూర్వసంప్రదాయవిరుద్ధమన్ఱో? ఇత్యాదిశంకైయిలరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడి ఇతి-అప్పోతు నిక్షేపరక్షైయిలేతానే అఱియలాయిరుక్కైయాలే ఇఙ్గు సాధ్యోపాయ శోధనం వ్యర్థమన్ఱో? ఎన్న విఙ్గు రహస్యత్రయముఖేన వరిక్కైక్కాక శోధనమ్ సార్థకమెన్ఱరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇస్సాధ్యేతి - ప్రకరణాంతరత్తిల్ శోధనమ్ విప్రకీర్ణతయా మంత్రత్తిలుపసంహర్తు మశక్యమాన పడియాలు మిఙ్గు ప్రధానార్థ శోధనమ్ పణ్ణవేణు మెన్ఱు కరుత్తు -

సా-ప్ర — రూపం జ్ఞానం కింస్మృతిరూపం? ఉతానుభవరూపం? స్మృతిరూపత్వేపి సకృత్స్మృతిమాత్రరూపంవా? పారస్వత ప్రోతోవచ్ఛిదు రస్మృతిసంతతి రూపంవా? తైలధారావదవిచ్ఛిన్న స్మృతి సంతతి రూపంవా? న ప్రథమద్వితీయౌ - సావధాన శ్రవణ మనన జనిత సంస్కారో స్మేషాదేవ సంభావితత్వేన విధేయత్వానుపపత్తేః - నాపి తృతీయః - భక్తివ్యతిరేకాత్ - నాప్యనుభవ రూపం - అలౌకికార్థవిషయత్వే నాస్మదాది కరణ ఫలత్వాయోగాత్ - శాస్త్ర ఫలత్వేతు ప్రమాణ తంత్రత్వాద్విధేయత్వానుపపత్తేః - యోగ పరికర్మితా స్వాంత ఫలత్వేతు భక్తికుక్షి నిక్షేపస్స్యాత్ - స్వరూపాతిరిక్త విషయస్య కరణ నిరపేక్షస్య ప్రకాశస్య సంసార దశాయామసిద్ధేః - అతః ప్రపత్తిరూపంజ్ఞానం నసేత్స్యతీత్యేవమాద్యాశ్శంకాః లోకే అశక్తేన శక్తవిషయే రక్షణ ప్రార్థన భరన్యాసయో దర్శనాత్తద్వదేవ భగవద్విషయేపి తయోరనుష్ఠాతుం శక్యత్వాత్తావతా మోక్షసిద్ధ్యుపపత్తేః ద్రవ్యత్వగుణత్వాదినిరూపణవత్ స్మృతిత్వానుభవత్వ నిరూపణస్యానుపయుక్తత్వాద్వస్తుతస్తు భగవద్విగ్రహ విశేష సన్నిధావ్వయోచ్చారణ పూర్వక మానుకూల్య సంకల్పాద్యంగ విశిష్టస్య స్వరూప భర ఫలానాం భగవచ్ఛేషత్వానుసంధానాత్మకస్య స్మృతి రూపస్య భరన్యాసస్య "వాయవ్యగ్ శ్వేతమాలభేత" ఇత్యాది వాక్యైర్ద్రవ్య విశేషాణాం దేవతా విశేష శేషత్వానుసంధాన విధానవత్ "తంగచ్ఛ శరణం హరిం" ఇత్యాదిభిర్విధ్యుపపత్తేః భక్తివ్యతిరేకేణ జ్ఞాన రూపోపాయ సిద్ధిరిత్యేవమాది పరిహారాశ్చ నిక్షేప రక్షాయాం విస్తరేణాను సంధేయా ఇత్యాహ - ఇప్పడి సాధ్యోపాయే త్యాదినా - ఏతత్ప్రబంధ ప్రతిపాద్యస్య కృత్స్నస్య రహస్యత్రయార్థత్వాద్రహస్యత్రయే సాధ్యోపాయ ప్రతిపాదకాంశ ఏవ శోధన వైశిష్ట్యేనానుసంధేయ ఇత్యాహ - ఇస్సాధ్యోపాయమిత్యాదినా -

సా-వి — ముత్తుప్పిరక్కుమ్ కలక్కఙ్గళుక్కు, ఇతోప్యధిక ముత్పన్నానాంశంకానామ్.

సా-సం — అధికార్యంతరశబ్దస్సకించ నార్థకః - తేన నతద్విరోధోపీత్యర్థః - యథాస్థాన మితి- నమస్శబ్ద శరణశబ్ద మామహం శబ్దేష్విత్యర్థః -

సా-దీ — త్రైవర్ణికాధికారత్వం భక్తేర్యద్యపి యోగవత్ । సత్యాదివత్సర్వయోగ్యా ప్రపత్తిరపి వైదికీ ౧॥ విశ్వాసః ప్రార్థనాయాం స్యాత్ స్వాత్మరక్షాభరార్పణే । పర్యవస్యత్యతశ్శాస్త్రే న్యాసోంగ్యేవ విధీయతే ॥ ౨॥ అంగపంచకసంపన్నమాత్మరక్షాభరార్పణమ్ । ప్రపత్తిశాస్త్రవిహితం సర్వదేశికసంమతమ్ ॥ ౩ ॥ నస్వరూపవిరుద్ధత్వం భక్త్యాదేర్విహితత్వతః । నాహంకారాదిగర్భత్వాదస్య శాస్త్రేషు కథ్యతే ॥౪॥ నశేషతావిరుద్ధత్వం పారతంత్ర్యవిరోధితా । శేషత్వం పారతంత్ర్యంచ ముక్తావపిచ విశ్రుతే ॥౫ ॥ నచైకాంత్యవిరుద్ధత్వం శ్రీశసంరాధనత్వతః । ప్రాప్యానురూపతాభావో నాన్యేషాంయుక్తిగోచరః ॥ ౬॥ శాస్త్రాదేవాపసేయాత్తో భక్తిః ప్రాప్యోచితా మతా । పరమర్షిగృహీతత్వాన్నైవాచార్యబహిష్కృతా ॥ ౭ ॥ కలౌనిషేధో నైవాస్యాస్తదశక్తైర్విరుద్ధ్యతే । సమ్భావితస్వభావత్వం నాంగానాం విహితత్వతః ॥ ౮ ॥ సమ్భావితత్వేచాంగానాం విశ్వాసేస్యాత్తదాపతేత్ । విశ్వాస తారతమ్యస్య సంభవాల్లోకశాస్త్రయోః ॥౧౦॥ మహానేవహివిశ్వాసః ప్రపత్తేరంగమిష్యతే । తత్కాలే మంద విశ్వాసానపి శ్రీశోధికారిణః ॥౧౧॥ క్రమేణపూర్ణవిశ్వాసాన్కృత్వా పాతిదయానిధిః । ఉపాయాంతరశక్త్యాది విళంబశ్చ మతాఫలే ॥౧౨॥ న్యాసాదేర్భజనే హేతుర్నవిశ్వాసాదిశూన్యతా । క్వచిత్ప్రపన్నే భగవత్సాక్షాత్కారాదిదృశ్యతే ॥౧౩ ॥ న్యాసేసంకల్పవైషమ్యాత్ప్రారబ్ధసుకృతాత్తువా । కేచిద్దృష్టఫలాసిద్ధ్యా న్యాసే సన్దిహతే ఫలే॥౧౪॥ కర్మకర్త్రాది వైగుణ్యాత్ఫలాసిద్ధిర్హి సర్వతః । విరుద్ధఫలహేతుత్వమభిసంధివశాద్భవేత్ ॥౧౫॥ ఏకస్యరాజ్ఞోదాతవ్య జంబీరఫలనీతితః । ప్రవృత్తిధర్మాస్తోభక్తిప్రపత్తీకామకామినామ్॥ ౧౬॥ నివృత్తిధర్మతావేవ భగవచ్చరణార్థినామ్ । ఆవృత్త్యనావృత్తివశాద్విషమావపితావుభౌ ॥౧౭॥ మోక్షైకఫలదాస్యాత్తామధికారివిశేషతః । ఉపాయఫలయోరేక రూపత్వేపిప్రపన్నయోః ॥ ౧౮ ॥ ఫలేవిళంబావిళంబౌ త్వరాయాస్తారతమ్యతః । సాధ్యోపాయప్రపన్నోఽయత్సిద్ధోపాయః ఫలప్రదః ॥ ౧౯ ॥ తత్సిద్ధసాధ్యయోఃకార్యం ఫలంశాస్త్రేషు వర్ణ్యతే । హరిరేకస్సదాధ్యేయ ఇత్యాద్యుక్త్యనుసారతః ॥౨౦॥ అంగప్రపత్తిపరతాం శ్లోకస్యాహురనర్హతన్మతమ్ । హరిరేకస్సదాధ్యేయ ఇత్యాదౌహివిధీయతే ॥౨౧ ॥ స్వతన్త్రన్యాసనిష్ఠస్య ఫలరూపముపాసనమ్ । కైంకర్యక్రియమాణేతు ఖ్యాతిలాభాదివర్జితః ॥ ౨౨॥ ప్రయోజనాంతరానిచ్ఛుర్మోక్షంచాపి ఫలంత్యజన్ । స్వయంప్రయోజనత్వేన ముక్తవత్సర్వమాచరేత్ ॥౨౩ ॥ అన్యాభిగమనంత్యాజ్యం తథాన్యార్థ ప్రవృత్తయః । అన్యపూజాన్యకీర్తిశ్చ త్యాజ్యమన్యవిచింతనమ్॥ ౨౪॥ ఏతేషాం వినివృత్త్యర్థం హరావభిగమాదికమ్ । విధీయతేస్వశాస్త్రేషు కాలేషూక్తేషుపంచసు ॥ ౨౫ ॥ అనర్హాణామపిన్యూనాం దేవాభిగమనాదిషు । స్వయోగ్యనిత్యకృత్యైర్వా స్థితిశ్శిష్యాషయాపివా ॥౨౬ ॥ విలక్షణాభక్తియోగః స్త్రీశూద్రాణాంనిషిధ్యతే । సర్వేషాం సర్వదాకార్యా దేవానుస్మృతిలక్షణా॥ ౨౭॥ క్లేశానాంచక్షయకరం యోగాదన్యన్నవిద్యతే । ఇత్యాదితుప్రపన్నేభ్య ఇతరత్రనియమ్యతే ॥ ౨౮॥

ఇప్పడి ఇవ్వధికారత్తిల్ ప్రపత్తియిన్ సర్వాధికారత్వముమ్, విశ్వాసాదిక ళంగి యన్ఱు నిక్షేపమే అంగియెన్ఱు మిడముమ్, మత్తుముణ్డాన శంకావిశేష పరిహారఙ్గళుమ్, భక్త్యాదికళుక్కు స్వరూపవిరుద్ధత్వాది శంకాపరిహారముమ్, స్వరక్షణార్థవ్యాపారం విహిత మెన్ఱుమిడముమ్, విహితత్వాద్భక్తి ప్రపత్తికళిరణ్డుమ్ యథాధికారమ్ పరిగ్రాహ్యఙ్గళెన్ఱుమ్, భక్తియుమాచార్య రుచిపరిగ్రహీతమెన్ఱుమ్, కలియుగత్తిలుమ్

మూ.— వరిక్కిన్ఱవన్పరన్ యావనైయెన్ఱుమైత్రేయతనిల్, విరిక్కిన్ఱతుమ్ కుఱియొన్ఱాల్

సా.దీ—భక్తిక్కధికారికళ్ సంభావితరెన్ఱుమ్, అశక్తాధికారిక్కు భక్తిస్థాధికారవిరుద్ధమెన్ఱుమ్, న్యాసవిద్యైయే సర్వవిద్యైకళిలుమ్ శ్రేష్ఠమెన్ఱుమ్, పరికరవిషయశంకా పరిహారఙ్గళుమ్, భక్తిప్రపత్తికళిరణ్డుమ్ అభిసంధి భేదత్తాలేవిరుద్ధఫల సాధన మాకక్కూడుమెన్నుమ్, ప్రయోజనాంతర పరర్కు ఇవైప్రవృత్తి ధర్మ కోటియిలే నిఱ్కుమెన్ఱుమ్, అన్యాభిగమ వాదికళాకాతెన్ఱుమ్, ప్రపన్నర్కు సర్వకాలత్తిలుమ్ భగవదనుస్మరణరూప ఫలభక్త్యనువర్తనత్తుక్కు విరోధమిల్లైయెన్ఱుమ్ శొల్లిత్తలైక్కట్టినార్.

ఇని సిద్ధోపాయవశీకరణార్థమాక సాధ్యోపాయమవశ్య మపేక్షితమెన్ఱు మర్థత్తై ప్పాట్టాలే సంగ్రహిక్కిఱార్- వరిక్కిన్ఱవనిత్యాది- పరన్, పరమాత్మా. యావనైయెయుమ్ వరిక్కిన్ఱవన్, ఎల్లారైయుమ్ మోక్షత్తుక్కు వరిక్కుమెన్ఱుమ్. మైత్రేయతనిల్, ‘‘యమేవైషవృణుతేతేనలభ్యః,,ఎన్ఱుమ్ శ్రుతియిల్. విరిక్కిన్ఱతుమ్, విస్తరిత్తుచ్చొల్లప్పడుకిఱ స్వయంవరణముమ్- కుఱియొన్ఱాల్-కుఱి, వ్యాజమ్, ఒరువ్యాజత్తైమున్నిట్టెన్ఱపడి-

సా-స్వా—ఇప్పడిపూర్వోక్త ప్రకారేణ సాధ్యోపాయ శోధనమ్ పణ్ణినతు కూడుమో ? ‘‘ యమేవైష వృణుతేతే నలభ్యః ,, ఎన్ఱు వేదాంతఙ్గళిలే పరమ పురుష వరణీయత్వమే మోక్ష సాధన మెన్ఱు తోన్ఱుకైయాలే భక్తి ప్రపత్తికళుక్కు సాధనత్వమ్ కూడుమో ? ఎన్ఱ శంకైయై ప్పరి హరియా నిన్ఱు కొణ్డధికారార్థత్తై ప్పాట్టాలే సంగ్రహిక్కిఱార్ . వరిక్కిన్ఱ వన్పరనితి . పరన్, సర్వోత్తమ నాన శ్రియఃపతి - యావనై, ‘‘ యమేవైష వృణుతే తేనలభ్యః ., ఎన్ఱ పడియే యాతొరు పురుషనై - వరిక్కిన్ఱవన్, వరిక్కుమెన్ఱు - మైత్రేయతనిల్, వేదత్తిలే . ‘‘ యమేవైష ,, ఎన్ఱ వేదత్తిలే - విరిక్కిన్ఱతుమ్, విస్తరిత్తతుమ్ . విస్తరిత్తు చ్చొల్లప్ప డుమ్ వరణ ము మెన్ఱపడి - విషయత్వై, అనాదికర్మ ప్రవాహత్తాలే నిగ్రహ విషయీ భూతరాన వర్కై . కుఱియొన్ఱాల్, కుఱి, వ్యాజమ్ . ఒరు వ్యాజత్తాలే . నివ్యాజమాక

సా-ప్ర—ఉక్తాధి కారార్థం స్త్రీ శూద్రా దీనా మను సంధానార్థం ద్రామిడగాథయా సంగృహ్యాహ- వరిక్కిన్ఱ వనిత్యాదినా. యద్వా, ననుభగవాన్నిర్హేతుకస్వకృపయాయం వృణుతేతేనలభ్యోనతుశ్రవణ మనన సాధ్య ధ్యానా దినేత్యము మర్థం బోధయంత్యా ‘‘ నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభ్యోన మేధయాన బహునా శ్రుతేన - యమేవైష వృణుతేతేనలభ్య ,, ఇతి శ్రుత్యా భక్తి ప్రపత్త్యోర్నిషేధాత్తద్విరోధస్స్యాదిత్యత్రాహ- వరిక్కిన్ఱవనిత్యాదినా. వరిక్కిన్ఱ వన్పరన్యావనైయెన్ఱుమ్, పరమపురుషోయాన్వృణుతెఇతి బోధయంత్యామ్ , మైత్రేయత నిల్, శ్రుతౌ . విరిక్కిన్ఱతుమ్, ప్రకాశ్యమాన మపి- కుఱియొన్ఱాల్, కేనచిద్భక్తి ప్రపత్త్యాఖ్య చిహ్నేన - నిర్హేతుక స్వీకారస్య శబ్దాదవగమేపి కథం కేనచి ద్వ్యాజేనైవ

సా-వి—గాథయానుసంధత్తే. వరిక్కిన్ఱవనితి. పరన్, పరమాత్మా. యావనై,యమేవ.వరిక్కిన్ఱవన్ , వృణుతే. ఎన్ఱు, ‘‘యమేవైషవృణుతేతేనలభ్యః,, ఏవంరూపాయాం - మైత్రేయతనిల్, శ్రుతౌ. విర క్కిన్ఱ తుమ్, విస్తీర్ణోక్తం స్వయంవరణమపి. కుఱియొన్ఱాల్, వ్యాజేన. భక్తిప్రపత్తిరూపవ్యాజేన- కస్యవరణం వ్యాజ

సా-సం-వరికిన్ఱతి-యావనైయెన్ఱుమ్మైత్రేయతనిల్,‘‘యమేవైష,,ఇతిశ్రుతౌ.వరిక్కిన్ఱనన్ పరన్,‘‘ప్రియతమ ఏవహి,,తిభాష్యోక్తవిధయా మోక్షయిష్యామీతివరణంకర్తుముద్యుక్తఃఅస్మత్స్వామీపురుషః,విరికిన్ఱతుమితి.

సూ— వినైయ త్తైయాతలినామ్, ఉత్తైక్కిన్ఱ నన్నెఱియోరుమ్బడి కళిలోర్ న్దులకమ్, తరిక్కిన్ఱ

సా-దీ— వినైయత్తై, హేతుగర్భ మిదం విశేషణం. వినైయర్, అపరాధికళ్ - అపరాధిత్వాచ్చెన్నపడి- అత లిల్ నాముత్తైక్కిన్ఱ నన్నెఱి, శాస్త్రఙ్గళిల్ శొల్లప్పడుకిన్ఱ భక్తిప్రపత్తిరూపసన్మార్గ ఙ్గళై- ఓరుమ్బడికళిలోర్ న్దు, శాస్త్రమ్ శొన్నపడియే సిద్ధోపాయ ప్రాధాన్యా త్తద్వశీకరణ రూపోపాయ మాకవెణ్ణి- ఉలకమ్ తరిక్కిన్ఱ

సా-స్వా—వరికుఱ మాకిల్ సర్వ ముక్తి ప్రసంగమ్ వరుమెన్ను కరుత్తు - ఆతలిల్, ఆకై యాల్ - నామ్, వయమ్ - ఉత్తైక్కిన్ఱ, శాస్త్రఙ్గళిలే శొల్ల ప్పడుకిఱ - నన్నెఱి, నల్లమార్గమ్ - భక్తి ప్రపత్తి రూపో పాయఙ్గ ళెన్నపడి . ఓరుమ్బడి కళిల్, శాస్త్రఙ్గళిలే శొల్లుమ్ ప్రకారఙ్గళిలే - తత్ప్రకారేణ వెన్న పడి - ఓ ర్న్దు, అను సంధిత్తు - భక్తి ప్రపత్తికళ్ వశీకరణ మెన్నుమ్ తద్వశీకృత నాన శ్రియః పతియే సాధ్యాత్వ ధానో పాయ మెన్నుమ్ తెళిన్దు - ఉలక న్తరిక్కిన్ఱ, అంతర్యామి తయా జగద్ధారక నాన -

సా-ప్ర— స్వీకరో త్రీతి వివక్షిత మిత్యుచ్యత ఇత్యత్రాహ. వినైయర్తై ఇతి. అనాద్య నంతకర్మపాశప్రగ్రధి తత్వా త్తేన చిద్వ్యాజేనైవ మోచయతీతి వక్తవ్యమ్ - అన్యథా వైషమ్య నైర్ఘృణ్య ప్రసంగ ఇతి భా వః . కుగి, చిహ్నమ్ - భక్తి ప్రపత్త్యో ర్భగవతి వైషమ్య నైర్ఘృణ్యా భావ జ్ఞాపక తయా చిహ్నా త్వ మితి భావః . ఆతలిల్, అతః - నామ్, వయం - ఉయ్తై కిన్ఱ నన్నెఱి, వేదాంతో దిత భక్తి ప్రపత్తి రూప మార్గమ్ - ఓరుమ్బడి కళి లోర్ న్దు, యేన ప్రకారేణ జ్ఞాతవ్యం తథా జ్ఞాత్వా ఏత దధికారోక్త ప్ర కారేణ జ్ఞాత్వేతి భావః - ఉలక న్దరిక్కిన్ఱ, "ఏతస్య వాక్షరస్య ప్రశాసనే గార్గి ద్యావా పృథివ్యౌ విధృ తే తిష్ఠతః- ఏష సేతు ర్విధ రణః- ఏషాం లోకా నామసం భేదాయ ఆధార భూతం సర్వస్యే,, త్యాదిభి

సా-వి— సాపేక్షం తత్రోక్తం - వినైయర్తై, పాపినః . వరణమితి సంబంధః - పాపినఇతి హేతుగ ర్భవిశేషణం - యతోనాది సంతన్యమాన పాపవత్వం తత స్తద్వరణం వ్యాజ సాపేక్షం- అన్యథా వైషమ్య నైర్ఘృణ్యప్రసంగాత్ - సర్వముక్తిప్రసంగాచ్చ.తస్మాన్నని ర్హేతుకం వరణం - కింతువ్యాజసాపేక్షమితి భావః - భాష్యకారైరపి "ప్రియతమఏవహి వరణీయోభవతి- యస్యాయం నిరతిశయ ప్రియస్సఏవ వాస్య ప్రి యతమోభవతి . ప్రీతిరూపతాపన్న భక్త్యేవ వరణ హేతుతయా శ్రుత్యభిప్రేతా- నతు నిర్హేతుకం వ రణ,,మితివివృతత్వాత్ - నశ్రుతౌ నిర్హేతుక వరణ ప్రసక్తిగంధః . ఆతలిల్, అతఃకారణాత్ - నామ్, వ యం . ఉత్తైక్కిన్ఱ, వేదాంతోదితం భక్తిప్రపత్తిరూపం- నన్నెఱి, సమీచీనమార్గం - ఓరుమ్బడి కళిల్, వి చార్యనిర్ణేతవ్యప్రకారేషు-ఓర్ న్దు,విచార్య- యేనకేనచిత్ప్రకారేణజ్ఞాతవ్యంజ్ఞాత్వేత్యర్థః- ఉలకమ్తరిక్కిన్ఱ,

సా-సం— వినైయత్తై,పుణ్యాపాపప్రగ్రధితేషు మధ్యేయాంకం చిత్పురుషమ్. విరక్కిన్ఱతుమ్కురి యెన్నా లిత్యన్వయః - నహిభక్త్యాది పరశాస్త్ర ప్రపంచిత భక్త్యాది రూపప్రియతమత్వా పాదక జ్ఞానేన వినా పాపి షు మధ్యేకంచిత్పురుషం సిద్ధోపాయో వరయతీతి భావః - ఆతలిల్ నామ్, అతోవయం - "యతోనాయ మాత్మే,,తి శ్రుతి వ్యాజ విశేష విశిష్టస్య వరణీయత్వపరతయా భాష్యకృద్భి ర్వ్యాఖ్యాతా - శ్రుత్యక్షర పర్యాలోచనయాపి యతస్సఏవార్థః - అర్థ సామర్థ్యాచ్చ యతఏవతథా వక్తవ్యం . వేదమార్గనిష్ఠా యత ఏవ మాచరంతి అతఇత్యర్థః . ఉత్తైక్కిన్నేతి- వేదాంతభాగ విశదీకృత సాధ్యోపాయ తత్ప్ర సన్న

మూ—— తారకవార్ తకవాలరికిన్ఱనమే॥ ౩౧ ॥
తత్త్వద్ధైతుకహేతుకే

సా-దీ—— తారకనార్ తకవాల్, సర్వాంతర్యామియాయ్ సంసార తారకనాన శ్రియఃపతియిను డైయ తకవాల్- ముఖ్యోపాయతయా అరుళియిట్ట కృపైయై అవలంబ్య - ఇతువే ప్రధానమాన ఉజ్జీవ నోపాయ మెన్ఱనుసంధిత్తు - తరికిన్ఱనమే, విశ్వసిత్తు నిర్భరరాయిరానిన్ఱోమెన్ఱై॥ ౩౧ ॥

ఇవ్వర్థమ్ నమక్కాచార్య సార్వభౌమరాల్ ఉపదేశిక్కప్పట్ట తెన్ఱిరార్- తత్త్వద్ధైతుకేతి- తత్త్వద్ధైతుక హేతుకే, అవ్వోతుకు తార్కికరాన వైతండికరాల్ ప్రవర్తిక్కప్పట్ట-

సా-స్వా—— తారకనార్, సంసార తారకనాన శరణ్యనుడైయ. తకవాల్, కృపైయినాలే. తరికిన్ఱనమ్, ఉ జ్జీవతాళానోమెన్ఱపడి- పరమపురుష వరణీయతైయుమ్ ప్రీతిరూపాపన్న భక్తిప్రపత్తిరూప వ్యాజవిశేషా ధీనైయాకైయాలే సిద్ధోపాయ వశీకరణ ద్వారా భక్తి ప్రపత్తికళే మోక్షోపాయఙ్గళెన్ఱుకరుత్తు ॥ ౩౧ ॥

ఇప్పడి పూర్వపక్షోక్త యుక్తికళై ప్పరిహరిత్తు భక్తి ప్రపత్తికళ్ మోక్ష సాధనఙ్గళెన్ఱుసాధి త్తతు కూడుమో ? ఇతోప్యధిక యుక్తిమార్గకళ్ సంభావితరాయ్ ఉక్తార్థత్తై నిరాకరియార్ కళో ? ఆ కైయాలుక్తవ్యవస్థై కూడుమో ? ఎన్ఱ శంకైయై పరిహరిత్తుక్కొణ్డు అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తా లే సఙ్గ్రహిక్కిరార్ . తత్త్వదితి - హేతుభిర్వాదకతారః హైతుకాః - తేతే హైతుకాః తత్త్వద్ధై తుకాః . తఏవ హేతవో యస్మిన్ - తత్త్వద్ధైతుక హేతుకే, తత్త్వద్వాదిప్రవర్తితే ఇత్యర్థః -

సా-ప్ర—— స్వసర్వాధారతయావగతస్య భగవతః. తారకనార్, సంసార తారకస్య- తకవాల్, కృపయా-యా దృచ్ఛిక సుకృత జాయమాన కటాక్ష ప్రభృతి సాధనానుష్ఠాపన కైంకర్య ప్రాపణ పర్యంతస్య భగవ త్కృపా మూల మితి భావః - తరికిన్ఱనమే, ధృతా భవేమ- కైంకర్యే ప్రతిష్ఠితా భవేమేత్యర్థః ॥ ౩౧ ॥

ఉక్త ప్రకారేణసాధ్యోపాయ శోధకత్వంస్వస్యాచార్య కృపాలబ్ధ మిత్యాహ- తత్త్వదిత్యాదినా.

సా-ప—— లోకాన్ ధారాయతః - తారకనార్, తారకస్య - తకవాల్, కృపయా - తరికిన్ఱనమే, స్థిర ప్రతిష్ఠితా అభూమ- శాస్త్రోక్త స్వాధికారానుగుణ ప్రపత్తిమార్గ మవలంబ్య భగవత్కృపా విషయ భూతా నిర్భరా అభూమేత్యర్థః ॥ ౩౧ ॥

సాధ్యోపాయ శోధన సామర్థ్య మస్మాక మాచార్యకృపాలబ్ధమిత్యాహ . తత్త్వద్ధైతుకేతి- కే వల హేతుభిర్వ్యవహరంతీతి హైతుకాః తేతే తత్త్వద్ధైతుకాః-శుష్కతార్కికాః హేతుః కల్పనాకారణం

సా-సం—— సిద్ధోపాయో యేన కేనప్రకారేణనిర్ణేయ-లోకాన్ ధారయతస్సంసారార్ణవతారకస్యవ్యాజవిశే షప్రభవయా కృపయైవ ఫలసంశయం వినా ప్రాప్త ధైర్యా అభూమ- సాధ్యోపాయోద్భవయాకృపయైవ సిద్ధోపాయే ప్రతిష్ఠితా అభూమేత్యర్థః ॥ ౩౧ ॥

నను సిద్ధోపాయస్సర్వజ్ఞత్వాత్సర్వశక్తిత్వాత్సహజ సుహృత్త్వాచ్ఛేషిత్వాచ్చ శేషభూ తాన్ స్వయమన్యనిరపేక్ష ఏవ రక్షతి - సాపేక్షత్వే సహజ సౌహార్ద వ్యుచ్ఛిత్తిః - సిద్ధోపాయప్రా ధాన్య స్వాతంత్ర్యయో ర్భంగశ్చేత్యాది యుక్తి జాలనిరాకరణాక్షమ శ్రద్ధాజడైస్సిద్ధోపాయవిషయక విశుద్ధాశయ వినష్టైరాదృతయా కిం సాధ్యోపాయాఖ్యయాప్రపత్త్యేత్యత్రాహ-తత్త్వదితి. తత్త్వద్ధైతుకాః,

మూ— కృతధియస్తర్కేంద్రజాలక్రమే బిభ్రాణాః కథకప్రధానగణనే నిష్ఠాం కనిష్ఠాశ్రయామ్ ।

సా-దీ— తర్కేంద్రజాలక్రమే, తర్కా ఏవ ఇంద్రజాలక్రమః- తస్మిన్నింద్రజాలీయవిద్యాయామిత్యర్థః- కృతధియః, శిక్షితబుద్ధయః- అనేన పరమర్మజ్ఞత్వాత్ పరైరతర్క్యత్వం సూచ్యతే- అత ఏవ కథకప్రధానగణనే, తార్కికాగ్రేసరగణనాయాం- కనిష్ఠాశ్రయాం నిష్ఠాం బిభ్రాణాః, కనిష్ఠికాశ్రయాం నియమేన స్థితిం ధారయంతః- కనిష్ఠికయా ప్రథమగణితతామాశ్రయంత ఇత్యర్థః- ఇత్థం పరవ్యామోహనివర్తనసామర్థ్యముక్తం భవతి-

సా-స్వా— తర్కేంద్రజాలక్రమే, కుతర్కేంద్రజాలవిద్యాయాం. కృతధియః, శిక్షితధియః. పరమర్మజ్ఞా ఇత్యర్థః- కథకప్రధానగణనే, ఏతే కథకాః ప్రధానా ఇయన్త ఇత్యంగుల్యాగణనాయాం కనిష్ఠాంగుల్యాశ్రయాం నిష్ఠాం బిభ్రాణాః- అంగుల్యాగణనాయాః కనిష్ఠాంగుల్యుపక్రమత్వాదితి భావః - ఇతోఽప్యధికాస్తార్కికాః న సంభావ్యంత ఇతి భావః - న కేవలం తర్కమాత్రేణ సర్వార్థసాధనక్షమాః . అపి తు తత్తోఽపి

సా-ప్ర— ప్రపత్తేరపి సాధనత్వాంగీకారే సాధ్యైక్య విరోధ ప్రసంగః- భగవతః ప్రపత్తిసాధ్య ప్రసాదవత్త్వాంగీకారే సిద్ధత్వ విరోధః- స్వాభిప్రాయజ్ఞాపన ఫలక గోప్తృత్వవరణాంగక ప్రపత్తిసాపేక్షత్వే ఉపాయస్య సర్వజ్ఞత్వవిరోధః - ప్రపత్తి రూపోపాధి సాపేక్షత్వే నిరుపాధిక పరదుఃఖనిరాచికీర్షా రూపనిరవధిక కారుణ్య వైశిష్ట్య విరోధః - సహకారిత్వాంగీకారే తదభావే కార్యోత్పాదనాశక్తేః సర్వశక్తిత్వవిరోధః . పూర్ణత్వ విరోధః - నైరపేక్ష్య విరోధ శ్చేత్యాది తత్తద్దైత్వవలంబనేన వ్యవహారాత్ - తేతే వాదిన స్తత్తద్ధేతుకాః , తే హేతుః కారణం యస్య క్రమస్య తస్మిన్ - తర్కా ఏవేంద్రజాలాని . ఇంద్రజాలవద్విపరీత జ్ఞాన జనకాస్తర్కాః - తేషాం క్రమః, స్వరూప స్వభావ భేదః- తస్మిన్ కృతధియః, శిక్షిత బుద్ధయః - పరవ్యామోహ జనక కుతర్క ప్రయోగే తన్నివర్తక తర్క ప్రయోగే చ ప్రవీణా ఇత్యర్థః - అత ఏవ కనిష్ఠాంగులి నిష్ఠాం. కథకేషు ప్రధానానాం పరిగణనాయాం నిష్ఠాం, నిర్ణయాగ్రగణ్యతామిత్యర్థః- బిభ్రాణాః, యేషు ప్రధానతయా పరిగణితేష్వన్యస్య ప్రాధాన్యేన పరిగణనమయోగ్యం తాదృశా ఇత్యర్థః - కథకాగ్రగణ్యా ఇతి భావః - ఏవమప్రతిష్ఠిత కుతర్కనికరకరంబిత మనస్కత్వే

సా-వి— యస్మిం స్తస్మిం స్తథోక్తే- తర్కా ఏవేంద్రజాలం తస్య క్రమే రీత్యా ప్రత్యక్షాదిప్రమాణసిద్ధార్థాన్యథాకరణపూర్వకత్వాదిసాదృశ్యాదింద్రజాలత్వరూపణం. కృతధియః, శిక్షితబుద్ధయః- అత ఏవ కనిష్ఠాం కనిష్ఠాంగుళ్యాశ్రయో గణనసాధనం యస్యాస్తాం తథోక్తాం- కథకప్రధానానాం, కథకాగ్రేసరాణాం గణనే- నిష్ఠాం స్థితిం, బిభ్రాణాః, కథకాగ్రేసరాణాం గణనా ప్రసంగే ప్రథమం గణ్యమానా ఇత్యర్థః- హైతుకకల్పిత తర్కేంద్రజాల

సా-సం— తత్తత్కేవల తార్కికాః . తద్ధైతుకే, తైః కల్పితే- తర్కరూప వ్యామోహక విద్యావిశేషే- ఇంద్ర జాలాఖ్య వ్యామోహకస్య క్రమ ఇవ క్రమో యస్య తర్కస్య- తాదృశ తర్కేంద్ర జాల క్రమే. కృతధియః, శిక్షిత బుద్ధయః - నిగ్రహ స్థానాదినా జల్ప వితండాది నిరసన కుశలా ఇతి. యావత్ - అథ "నవయంక వయ స్త్వి ,, త్యుక్త వైభవ మాహ . బిభ్రాణా ఇతి - వావదూక ప్రధాన విషయిణ్యాం గణనాయాం ప్రసక్తాయాం కనిష్ఠాశ్రయాం నిష్ఠాం - నియమేన అగ్రగణ్యతా వైభవం బిభ్రాణా స్సంత్వంతః-అథ శాస్త్రాంతర పరిశ్రమాయ తద్బుద్ధి చలనాపాదక మనః కాలుష్య విధురా శ్చేత్యాహ .

మూ — అధ్యాత్మశ్రుతిసంప్రదాయకతకైః శ్రద్ధావిశుద్ధాశయాః సిద్ధోపాయవశీ(శీ)క్రియామితి హ నః సాధ్యాం

సా.దీ — కించ, అధ్యాత్మేత్యాది - అధ్యాత్మశ్రుతయః, ఉపనిషదః - తత్సంప్రదాయాః, తాసామవిచ్ఛిన్నోపదేశాః - త ఏవ కతక బీజాని. తైః శ్రద్ధా, నిశ్చయేన విశుద్ధాశయాః, అపార్థరూప పంక రహితచిత్తాః. వేదాంత సామ్రాజ్య సార్వభౌమాః. ఇత్యనేన సత్సంప్రదాయ సిద్ధిః సూచితా. సిద్ధోపాయస్య, శ్రియః పత్యుః - వశీకరణరూపాం - సాధ్యాం, సాధ్యోపాయ భూతాం - ప్రపత్తిం. ఇతి, ఇత్యధికారత్రితయోపపన్న

సా.స్వా — ప్రబలప్రమాణభూతశ్రుత్యంత సంప్రదాయేనోక్తేత్యాహ - అధ్యాత్మేతి - అధ్యాత్మ శ్రుతయః, ఉపనిషదః - తాసాం సంప్రదాయాః అవిచ్ఛిన్నోపదేశాః - త ఏవ కతకబీజాని. తైః శ్రద్ధా, సమ్యగ్విశుద్ధః - ఆశయః - యేషాం తే సమీచీన తర్కానుగృహీతోపనిషత్సంప్రదాయ రూప దృఢతర ప్రమాణ నిర్మలీకృతాంతః కరణా ఇతి యావత్ - సాధ్యాం, సాధ్యరూపాం - సిద్ధోపాయ వశీక్రియాం, భక్తి ప్రపత్తిరూపాం - ఇతి, ఉక్త ప్రకారేణ - అస్మిన్నధికారే ఉపపాదిత ప్రకారేణ - నః, అస్మాకం -

సా.ప్ర — కస్యాయమర్థస్య తత్త్వవ్యవస్థాపనస్యాదిత్యత్రాహ - అధ్యాత్మేతి - పూర్వోక్తానాం సత్తర్కాణాం భక్తేరపి సాధనత్వాభావ ప్రసంగః. భక్తి ప్రపత్తి ప్రసాధ్యత్వ ప్రాపక ప్రమాణ విరోధః - "అప్రార్థితో న గోపాయేత్" ఇత్యాది విరోధః, భక్తి ప్రపత్తి విధి వైయర్థ్య ప్రసంగః. పూర్వోక్త యుక్తీనాం స్వ వ్యాప్తి ప్రదర్శన స్థలాభావే నవ్యాప్తి శూన్యత్వమ్ - భక్తి ప్రపత్త్యనంగీకారే వైషమ్య నైర్ఘృణ్యాప్రసంగ ఇత్యాది తర్కానుగృహీతాధ్యాత్మ శ్రుత్యర్థానాం సంప్రదాయత శ్శ్రవణమేవ జలస్య కల్మష చ్ఛేదక కతకవన్మతీనాం కల్మష చ్ఛేదకమితి భావః. ఏవం భూత వాదిహంసాంబుదాచార్యా వేదాంతాచార్యాణామాచార్యాః ఉక్త ప్రకారేణ శోధితం సిద్ధోపాయ వశీకరణ సాధనం సాధ్యోపాయం

సా.వి — శిక్షితబుద్ధీనాం కథం తదుపదేశయోగ్యత్వమిత్యత్రాహ - అధ్యాత్మేతి - అధ్యాత్మశ్రుతయః, ఉపనిషదః - సంప్రదాయాః, అవిచ్ఛిన్నోపదేశపరంపరాః - త ఏవ కతకబీజాని - తైః శ్రద్ధా, యాథార్థ్యేన. విశుద్ధాశయాః, పరిశుద్ధచిత్తాః - పరికల్పిత కుతర్క పంకజనితకాలుష్యే సత్యపి శ్రుతిసంప్రదాయైస్తత్కాలుష్య నివర్తన సమర్థా ఇతి భావః. పరకుతర్కాణాం ప్రతితర్క కల్పనేన నివారణ సామర్థ్యద్యోతనాయ కథక ప్రధానేత్యాది విశేషణం. ఏతాదృశా అస్మదాచార్యాః - సాధ్యాం, అనుష్ఠేయస్వరూపాం - సిద్ధోపాయవశీక్రియాం, సిద్ధోపాయ వశీకరణ సాధన శరణాగతిం. సమధ్యాపయన్, సమ్యగధ్యాపితవంతః - ఇఙధ్యయన ఇత్యస్మాదధి పూర్వాణ్ణిచి క్రీఙ్జీనాం ణావిత్యాకారాదేశే అర్తిహ్రీత్యాదినా పుగాగమే లఙ్ ప్రథమ పురుష బహువచనం క్రియాఫలి క్రియాఫలస్య కర్తృగామిత్వవివక్షాయామపి బుధయుధనశజనేతి పరస్మైపదం -

బుద్ధిసౌకర్యాయ సారదీపికాయాముక్తాధికారార్థసంగ్రహకారికాలిఖ్యంతే - ప్రపత్తై వైదికత్వేపి

సా.సం — అధ్యాత్మేతి - ఆత్మానమధికృత్య ప్రవృత్తాః శ్రుతయః తత్తద్గురూపదేశరూపసంప్రదాయాశ్చ తా ఏవ కతక బీజాని నిజావస్థానిమనః ప్రసన్నతాపాదకాని - తైః, శ్రద్ధా - నితరాం, విశుద్ధాశయాః - నిరస్తమనో మాలిన్యాది మదాచార్యాః - సాధ్యాం, కృతిసాధ్యాం ప్రపత్తి రూపాం. సిద్ధోపాయ భూత పరమపురుష వశీక్రియా త్వే నహి ఏతదధికారనిర్ధారిత క్రమేణ -

---

సా-వి.— సర్వశరణ్యాధికారతా । విశ్వాసః ప్రార్థనాచాత్మరక్షాభర సమర్పణే ॥ ౧ ॥ పఞ్చైవ స్యుర్యత
శ్శాస్త్రే న్యాసోఙ్గ్యేవ విధీయతే । అఙ్గ పఞ్చక సమ్పన్నం రక్షాభర సమర్పణమ్ ॥ ౨ ॥ ప్రపత్తిశాస్త్ర
విహితం సర్వదేశిక సమ్మతమ్ । నస్వరూపవిరుద్ధత్వం భక్త్యాదేర్విహితత్వతః ॥ ౩ ॥ నాహఙ్కారాదిగర్భ
త్వమస్యశాస్త్రేషు కథ్యతే । న శేషతావిరుద్ధత్వ పారతన్త్ర్యవిరోధితే ॥ ౪ ॥ శేషత్వం పారతన్త్ర్యం చ
ముక్తావపిచ విశ్రుతమ్ । నచైకాన్త్యవిరుద్ధత్వం శ్రీశ సంరాధనత్వతః ॥ ౫ ॥ ప్రాప్యానురూపతా భావో
నాన్యేషాం ముక్తి గోచరః । శాస్త్రీదేవావసేయాతో భక్తిః ప్రాప్త్యోచితామతా ॥ ౬ ॥ పరమర్షిగృహీ
తత్వాన్నైవాచార్య బహిష్కృతా । కలౌనిషేధో నైవాస్యాస్తదశక్తైర్విరుధ్యతే ॥ ౭ ॥ సంభావిత స్వ
భావత్వం నాఙ్గానాం విహితత్వతః । సంభావితత్వే చాఙ్గానాం విశ్వాసేప్యేతదాపతేత్ ॥ ౮ ॥ విశ్వాస
తారతమ్యస్య సంభవాల్లోక శాస్త్రయోః । మహానేవహి విశ్వాసః ప్రపత్తౌ రఙ్గమిష్యతే ॥ ౯ ॥ తత్కా
లేమన్దవిశ్వాసా నపి శ్రీశోధికారిణః । క్రమేణ పూర్ణవిశ్వాసాన్ కృత్వాపాతి దయానిధిః ॥ ౧౦ ॥ ఉపా
యాన్తరశక్త్యాది విళంబకృ మతా ఫలే । న్యాసాదే ర్భజనే హేతుర్నవిశ్వాసాదినూన్యతా ॥ ౧౧ ॥ క్వచి
త్ప్రపన్నే భగవత్సాక్షాత్కారాది దృశ్యతే । న్యాసే సఙ్కల్పవైషమ్యాత్ప్రారబ్ధసుకృతాత్పరా ॥ ౧౨ ॥
కేచిద్దృష్టఫలాసిద్ధ్యా న్యాసేసువిహితే ఫలే । కర్మకర్త్రాదివైగుణ్యాత్ఫలాసిద్ధిర్హి సర్వతః ॥ ౧౩ ॥
విరుద్ధఫల హేతుత్వ మభిసన్ధివశాద్భవేత్ । ఏకస్య రాజ్ఞిదాతవ్యా జంబీర ఫలనీతితః ॥ ౧౪ ॥ ప్రవృత్తిధర్మా
స్సోభక్తి ప్రపత్తీకామకామినామ్ । నివృత్తిధర్మౌ తావేవ భగవచ్చరణార్థినామ్ ॥ ౧౫ ॥ ఆవృత్త్య
నావృత్తివశాద్ద్వివిధావపి తావుభౌ । మోక్షైక ఫలదౌ స్యాతాం అధికారివిశేషతః ॥ ౧౬ ॥ ఉపాయఫల
యోరేక రూపత్వేపి ప్రపన్నయోః । ఫలేవిళంబావిళంబౌ త్వరాయాస్తారతమ్యతః ॥ ౧౭ ॥ సాధ్యోపాయ
ప్రసన్నోయస్సిద్ధోపాయః ఫలప్రదః । తత్సిద్ధసాధ్యయోః కార్యం ఫలం శాస్త్రేషు వర్ణ్యతే ॥ ౧౮ ॥
హరిరేకస్సదాధ్యేయ ఇత్యాద్యుక్త్యనుసారతః । అఙ్గప్రపత్తిపరతాం శ్లోకస్యాహుర్నతన్మతమ్ ॥ ౧౯ ॥
హరిరేకస్సదాధ్యేయ ఇత్యాదిర్హి విధీయతే । స్వతన్త్రన్యాసనిష్ఠస్య ఫలరూప ముపాసనమ్ ॥ ౨౦ ॥ కైంక
ర్యక్రియమాణేతు ఖ్యాతిలాభవివర్జితః । ప్రయోజనాన్తరానిచ్ఛు మోక్షంచాపి ఫలం త్యజేత్ ॥ ౨౧ ॥
స్వయం ప్రయోజనత్వేన ముక్తవత్సర్వమాచరేత్ । అన్యాభిగమనం త్యాజ్యం తథాన్యార్థప్రవృత్తయః ॥ ౨౨ ॥
అన్యపూజాన్యకీర్తిశ్చ త్యాజ్యమన్యవిచిన్తనమ్ । ఏతేషాం వినివృత్త్యర్థం హరావభిగమాదికమ్ ॥ ౨౩ ॥
విధీయతేస్య శాస్త్రేషు కాలేషూక్తేషు పఞ్చసు । అనర్హాణామపి నృణాం దేవాభిగమనాదిషు ॥ ౨౪ ॥
స్వయోగ్యనిత్యకృత్యైర్వా స్థితిశ్శుశ్రూషయాపివా । విలక్షణో భక్తియోగః స్త్రీశూద్రాణాం నిషిధ్యతే ॥ ౨౫ ॥
సర్వేషాం సర్వదాకార్యో దేహానుస్మృతిలక్షణః । క్లేశానాంచ క్షయకరం యోగాదన్యం న విద్యతే

మూ— సమధ్యాపయన్॥ ౫౭॥
ఇతికవితార్కికసింహస్యసర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాంతాచార్యస్యకృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే సాధ్యోపాయశోధనాధికారశ్చతుర్వింశః.
శ్రీమతేనిగమాంత మహాదేశికాయనమః.

సా-దీ— ప్రకార ఇతిశే- నమ్యైస్సమధ్యాపయన్, ఓతివిత్తార్కశైన్యై॥౫౭॥
ఇతి శ్రీసారదీపికాయాం సాధ్యోపాయశోధనాధికారశ్చతుర్వింశః.

సా-స్వా — సమధ్యాపయన్, సమ్యగధ్యాపయన్ - సత్తరాలను గృహీతదృఢతరప్రమాణ నిర్మలీకృత నిస్సమాభ్యధిక సదాచార్యోపదేశ పరంపరాగతతయా ఉక్త ప్రకారఏవప్రామాణికః. నతు సంప్రదాయాంతరస్థోన్నీత ప్రకార ఇతిభావః॥ ౫౭॥
ఇతి శ్రీమదుత్తర సారాస్వాదిన్యాం సాధ్యోపాయ శోధనాధి కార శ్చతుర్వింశః.

సా-ప్ర— వేదాంతాచార్యాణాం మధ్యాపయన్నిత్యర్థః - అధ్యాపయన్నిత్యనేన తదుక్తప్రకారఏవాత్ర న్యూనాధిక భావాభావే నోక్తఇతి జ్ఞాప్యతే- పూజాయాంబహువచనమ్॥౫౭॥
ఇతి శ్రీసార ప్రకాశికాయాం సాధ్యోపాయ శోధనాధి కార శ్చతుర్వింశః.

సా-వి— ఇత్యాదిసుప్రపన్నేభ్య ఇతరత్ర నియమ్యత ఇతి. ॥౫౭॥
ఇతిశ్రీసారవివరిణ్యాం సాధ్యోపాయశోధనాధికారశ్చ తుర్వింశః.

సా-సం — సమధ్యాపయన్, సమీచీనోపదేశైరస్మానశిక్షయన్॥౫౭॥
ఇతి శ్రీ సార ప్రకాశికా సంగ్రహే సాధ్యోపాయ శోధనాధి కార శ్చతుర్వింశః.

శ్రీయైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

ప్రభావ వ్యవస్థాధికారః.

మూ—— స్వరూపం

సా.దీ—— అథోపాయ ప్రభావ వ్యవస్థాధి కారః - ఉపాయ ప్రభావ వ్యవస్థా యావతు శాస్త్ర మర్యాదైయై అతిక్రమిత్తు వర్ణిక్కప్పట్ట ఉపాయ ప్రభావత్తై శాస్త్ర మర్యాదయా వ్యవస్థాపిక్కై - ఎఙ్గనే యెన్నిల్ శిల ప్రపన్నరుగళ్ ఉపాయ ప్రభావత్తాల్ జాతిహా మెన్ఱు సంస్కార హేతు వ్రతాతిశయమ్ శొల్లువర్గళ్ - అత్తై యథా శాస్త్రమాక స్థాపిక్కై - శ్లాఘ్యతా పర్యంతమే ఉపాయ ప్రభావ జనితాతిశయమ్ - వర్ణ సంకర పర్యంత మన్ఱు ఎన్ఱు వ్యవస్థై శొల్లుకిరతు. అతిల్ మున్త ప్రభావవ్యవస్థైయై శ్లోకేన దర్శిప్పిక్కిరార్ - స్వరూప మితి -

సా.స్వా—శిలర్ భగవత్సమాశ్రయణత్తాలే శూద్రత్వ జాతికళిన్ఱు బ్రాహ్మణ్య ముణ్డా మెన్ఱు శాస్త్రత్తై అతిక్రమిత్తు భాగవత ప్రభావమ్ శొల్లుకిరార్గళ్ - శిలర్ భాగవత ప్రభావ వచనమ్ సర్వమతివాద మెన్ఱు భాగవత ప్రభావత్తై కుఱైయ నినైప్పార్గళ్ - ఇప్పడి యిరుక్క అర్థానుశాసన భాగత్తిలే జాతి వ్యవస్థాదికళ్ శొన్నతు కూడుమో? ఎన్ఱు స్థిరీకరణ భాగారంభత్తిల్ శొన్న శంకైకళై పరిహరిక్క కోలి శాస్త్రత్తై అతిక్రమిత్తు చ్చొల్లామల్ పణ్ణుకై ప్రభావ వ్యవస్థై ఎన్ఱుమ్, ప్రభావత్తై కుఱైయనినైయామల్ శాస్త్రమ్శొల్లుకిర మట్టిలేనిరుత్తుకై ప్రభావరక్షై యెన్ఱుమ్విభజిత్తు ప్రథమమిన్త అధికారత్తాలే ప్రభావవ్యవస్థైయైనిరూపిక్కక్కడవరాయ్ అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిరార్ -స్వరూపమితి-

సా.ప్ర— ఏవం సిద్ధసాధ్యభేద భిన్నోపాయ విషయ వ్యామోహ నివర్తన పూర్వక ముపాయం ప్రతిష్ఠాప్య తత్సాధ్య ప్రభావ ప్రతిష్ఠాపనాయ ప్రభావ విషయ వ్యామోహం నివర్తయితుం భగవత్స్వరూపాదావి వోపాయ సాధ్య ప్రభావేపి శ్రుతి స్మృత్యాదిషు యావత్ప్రతిపన్నం తావ దేవాంగీ కార్య మిత్యభిప్రయన్నాహ. స్వరూపం గుణిత్యాదినా -

సా.వి— ఏవం సిద్ధోపాయ సాధ్యోపాయ వ్యామోహ నివర్తనపూర్వక ముపాయం ప్రతిష్ఠాప్య తత్సాధ్యప్రభావ విషయవ్యామోహనివర్తనేన అతిప్రసంగం నిరాకృత్య శ్రుత్యాద్యనురోధేన ప్రభావం వ్యవస్థాపయితుం ప్రాభావ వ్యవస్థాధికార మారిప్సుః ప్రథమంశ్లోకేనసంగృహ్ణాతి- స్వరూపం యద్యాదృగితి-

సా.సం—ఇత్థం విశోధిత సిద్ధ సాధ్యోపాయ ద్వయ నిష్ఠస్య ఉత్కర్షం యథా ప్రమాణ మేవ స్థాపయితు మధికారాంతర మారభమాణ స్తత్ప్రతిపాద్యార్థం సాంప్రదాయికత్వేనవదన్ సంగృహ్ణాతి-స్వరూపమితి-

మూ — యద్యాదృగ్గుణవిభవలీలాదిచ విభోః స్తదాజ్ఞా సేతుశ్చ శ్రుతిభిరవసేయం తదఖిలమ్।

సా-దీ — విభోః, ఈశస్య- స్వరూపం యదస్తి . తచ్చ, యాదృక్- యత్స్వభావకం- గుణవిభవ లీలాదిచ, గుణాః. సత్యత్వజ్ఞానత్వాదికళ్ - జ్ఞానబలైశ్వర్యాదికళుమ్ . విభవాః, విభూతికళ్ - లీలాః, సృష్ట్యాదికళ్ . ఆదిశబ్దత్తాల్ దివ్యవిగ్రహాది గ్రహణమ్ - తదాజ్ఞా సేతుశ్చ, ఆజ్ఞారూపస్సేతుః. వైదికధర్మజ్గళ్ - ఇవైయెల్లామ్ శ్రుతిభిరవసేయం, అఱియప్పడుమదు- దృష్టాన్తార్థమివ్వుపన్యాసమ్- ఇప్పడియేయిు వైయెల్లా

సా - స్వా — విభోః, స్వరూపం- యత్, అనృత జడ పరిచ్ఛిన్న స్వరూపం వా నిర్వికారా జడా పరిచ్ఛిన్న స్వరూపం వేతి విశయే నిర్వికారా జడా పరిచ్ఛిన్న స్వరూపం- యాదృక్, సవిశేషం నిర్విశేషం వేతి విశయే సార్వజ్ఞ్యాద్యనంత కల్యాణ గుణ యుక్తం . యత్, యాదృక్, ఇతి సర్వత్రాన్వేతి - గుణాః, జ్ఞాన బలైశ్వర్యాదయః . విభవాః, లీలాభోగ విభూతయః . లీలాః, జగత్సృష్ట్యాదయః- ఆదిశబ్దేన దివ్యమంగళవిగ్రహగ్రహణం. ఏతత్సర్వం యత్ప్రమాణసిద్ధం యత్స్వరూపం అమిథ్యాస్వరూపం- యాదృక్, ధర్మి స్వరూపవిలక్షణం ధర్మిణో వ్యావర్తకమాశ్రయ గోప యుక్తం- జడ స్వరూపం త్రైగుణ్యవిశిష్టం . శుద్ధ సత్త్వ విశిష్ట మజడ స్వరూపం - తదాజ్ఞా సేతుశ్చ , భగవదాజ్ఞా రూప వర్ణాశ్రమధర్మ వ్యవస్థాపయత్ - జ్యోతిష్టోమాది స్వరూపం. యాదృక్, యదంగయుక్తం తదఖిలం భగవత్కల్యాణగుణ విభూతి లీలా విగ్రహ తదాజ్ఞా సిద్ధ ధర్మాణాం స్వ రూప స్వభావాదికం శ్రుతిభిర్యథావసేయం

సా-ప్ర — విభవః, రామకృష్ణాద్యవతారః - లీలాదీతి భోగాదిరాది శబ్దార్థః -

సా-వి — విభోః, భగవతః- స్వరూపం యత్ - "సత్యం జ్ఞానమనంతం బ్రహ్మ", త్యాదిస్వరూపం. యాదృక్, యత్ప్రకారకం- సత్యత్వాదిప్రకారకం- నతు నిర్వికల్పకం. గుణాః, "స్వాభావికీ జ్ఞానబలక్రియా చ", త్యుక్త స్వాభావిక జ్ఞానబలాదయః- విభవాః, "పతిం విశ్వస్య", త్యాద్యుక్త సర్వేశ్వరత్వాదయః- లీలాః, "యతో వా ఇమాని భూతాని జాయంతే", ఇత్యాద్యుక్తాః సృష్ట్యాదయః- ఆదిశబ్దేన "విశ్వతః పృష్ఠేషు సర్వతః పృష్ఠేష్వనుత్తమేషూత్తమేషు లోకేషు- దివీవ చక్షురాతతం. క్షయంతమస్య రజసః పరాకే. ఆదిత్యవర్ణం తమసః పరస్తాత్", ఇత్యాదిశ్రుతి సిద్ధ భోగవిభూతి గ్రహణం. గుణవిభవ లీలాదిర్యస్య తథోక్తం- సముదాయాపేక్షయా ఏకవచనం. సమానవివక్షయా సామాన్యేన నపుంసకమితి నపుంసకత్వం చ- గుణవిభవలీలాదిచ యత్స్వరూపం యాదృశస్వభావమితి యావ్యాదృక్చ వానుషంజనేనాన్వేతవ్యం - తదాజ్ఞా సేతుః, ఆజ్ఞా రూప శ్రుతిస్మృతి మర్యాదాః. "శ్రుతిస్మృతిర్మమైవాజ్ఞా", త్యుక్తా యత్స్వరూపా యాదృక్ప్రకారా చ- తదఖిలం, తత్సర్వం. శ్రుతిభిరవసేయం, శ్రుత్యుక్తప్రకారేణైవ నిశ్చేతవ్యం- నాన్యథా నిశ్చేతుం శక్యమితి భావః-

సా-సం — విభోః, స్వాధీన స్వరూపాది స్వేతరస్య శ్రియః పతేః . శ్రుతిభిరవసేయం యత్స్వరూపం, ధర్మి స్వరూపం - " సత్యం జ్ఞాన ", మిత్యాద్యుక్తం - యాదృక్, యేన ధర్మేణ నిరూపితం . గుణాః నిరూపిత స్వరూప విశేషకాః - విభవః, ఉభయ విభూతి రూపః - లీలా, జగద్వ్యాపారః - ఆదిశబ్దాత్పర వ్యూహాది సంగ్రహః - గుణాదిషు చ యద్యాదృగిత్యనయో రన్వయః - యత్, యేన శబ్దేన అభిధేయం. యాదృక్, యత్ప్రకారం . తస్య, విభోః . ఆజ్ఞా, శ్రుతి స్మృతీ- తద్రూప స్సేతుః, మర్యాదా చ- తదఖిలం, స్వరూపాదికం సర్వం - శ్రుత్యాదిభిరేవ అవసేయం. న కేవలం యుక్తిభిరితి భావః- అస్మింతథా ప్రకృతే

మూ — తథా తద్భక్తానాం తదుపసదనాదేశ్చ మహిమా యథాధీతం సద్భిర్యతిపతిముఖైరధ్యవసితః ॥ ౫౫॥

సా-దీ — మన్యూనాతిరిక్తమాకశ్రుతిక శ్లోక్ నిశ్చయించుటకు ప్పదము అప్పడిరేతద్భక్తానాం, తదాశ్రిత ర్కులకైయ మహిమావున్ శ్రుతిప్రమాణ్యశ్లోకే అతియప్పదుమతు తదుపసదనాదేశ్చ, భాగవత సమాశ్రయణాదియినుడైయ తత్ప్రసాదాది రాదిశబ్దార్థః - మహిమావుమ్ - సద్భిర్యతిపతి ముఖైః యథాధీతం అధ్యవసిక్క ప్పట్టతు - శాస్త్రత్తై అతిక్రమిత్తు నిశ్చయిత్తార్కళల్లై - ఆకైయాల్ భాగవతరుడైయ ప్రభావమ్ యథాశాస్త్రమాకవే అరియప్పదు మత్తైన్ఱు ॥ ౫౫॥

ఇనివక్ష్యమాణార్థోపయోగితయా అనంతర పూర్వోక్తాధికార ద్వయార్థంగళై అనువదిక్కిఱార్ -

సా-స్వా — తత్రైవ తద్భక్తానాం, భాగవతానాం, తదుపసదనాదేశ్చ, భక్తిప్రపత్తికర్మయోగ జ్ఞానయోగాది లక్షణస్య మహిమాపి - యథాధీతం, అధీతానతిక్రమేణ - సద్భిః, బ్రహ్మవిద్భిః - నిర్దుష్టైరితి వా - యతిపతిముఖైరధ్యవసితః, న్యూనాధిక భావరాహిత్యేన శ్రుత్యుక్తక్రమేణైవాధ్యవసిత ఇత్యర్థః॥ ౫౫॥

ఇవ్వుపాయ ప్రభావ వ్యవస్థ నిరూపిత్తు యాక్కిల్ పూర్వాధి కార ద్వయాత్పూర్వస్థానే నిరూపిక్కలాకాశ్లోకి ఎన్న వనంతర నిరూపణత్తుకుక నిదానమ్ శ్లోకిన్ పూర్వశ్లోకదువృత్తాను వాద పురస్సరమ్

సా-ప్ర — తదుపసదనాదేరిత్యత్ర ఉపసదనాదేరిత్యర్థః - పరిప్రశ్నాది రాది శబ్దార్థః - యథాధీతమితి - “ యస్యైవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్ - తస్య దేవా అసన్వశే - సవేద బ్రహ్మ - సర్వేస్మై దేవా బలి మావహంతి - నాస్యావర పురుషాః క్షీయంతే - నాస్యాబ్రహ్మ విత్కులే భవతి ,, త్యాదిషు దేవ పూజ్యత్వ స్వసంబంధి మోక్ష హేతుత్వాది రూప ప్రభావవత్త్వాదిత ప్రకారేణేత్యర్థః ॥ ౫౬॥

ఏవం శ్లోకే సంగ్రహీతం విస్తరేణ ప్రతిపాదయితుం వృత్తకీర్తన పురస్సరం వక్ష్యమాణ ప్రతిజ్ఞా

సా-వి — తథా, తేనైవ ప్రకారేణ తద్భక్తానాం, భాగవతానాం - మహిమా, తదుపసదనాదేః- భాగవతాశ్రయణాదేశ్చ - ఆదిశబ్దేన తత్ప్రసాదాది గ్రహణం. భాగవతాశ్రయణ తత్ప్రసాదాదిమహిమా చ - యథాధీతం, శ్రుత్యుక్తమార్గమనతిక్రమ్యైవ - యతిపతిముఖైస్సద్భిరధ్యవసితః, నిశ్చితః. “ యస్యైవం బ్రాహ్మణో విద్యాత్ - తస్య దేవా అసన్వశే - సర్వేస్మై దేవా బలిమావహంతి - ఏవంవిది పాపంకర్మ న శ్లిష్యతే - ఏవం హాస్య సర్వే పాప్మానః ప్రదూయంతే - నాస్యాబ్రహ్మ విత్కులే భవతి,,, త్యాది శ్రుత్యుక్త ప్రకారేణ సర్వదేవ పూజ్యత్వ తదనుబంధి మోక్ష పర్యంతత్వాదిరూపేణైవ రామానుజాచార్య ప్రభృతిభిః ప్రభావో వ్యవస్థాపితః . నతు జాతి నివృత్త్యాది రూపేణ వర్ణసంకర పర్యంతోంగీకృత ఇతిభావః॥ ౫౫ ॥

సా - సం — కిమిత్యత్రాహ - తథేతి - తథా భగవత్స్వరూపాది వత్ - తద్భక్తానాం మహిమా - “ యోహ్యేన ,, మిత్యాది నోక్తః ప్రభావః - తదుపసదనం , తదారాధనం - ఆది శబ్దాత్తచ్ఛుశ్రూషణాది సంగ్రహః - ఏతేషాం ప్రకారశ్చ - యథాధీతం , యథాశ్రుతం - వేదే తథా యతి పతి ముఖైస్సద్భిః - ఆహార విశేష హేతుక సంసర్గ యోగ్య స్వభావాది ప్రత్యనీకాకారైః - అధ్యవసితః, అన్యూనాధికమవధృతః॥ ౫౫॥

అత్ర భాగవత ప్రభావోత్కర్ష విషయ ప్రమాణ జాతం శోధయితుం వృత్తం వర్తిష్యమాణయోః సంగతి లాభాయ వృత్తాధికార ద్వయార్థమనువదన్ వర్తిష్యమాణం ఉనిదిశతి.

మూ— ఇప్పడిద్వయత్తిల్ ద్వితీయాంతపదఙ్గళాలే ప్రకాశితమాన సిద్ధోపాయవిషయమాకవుమ్, ఆఖ్యాతపదత్తాలే శొల్లప్పట్ట సాధ్యోపాయ విషయమాకవుమ్ పిరక్కుమ్వ్యాకులఙ్గళ్ శమిప్పిక్కుమ్ వళి కాట్టినోమ్ - ఇవ్వుపాయ(నిష్ఠర్) ప్రభావవిషయమాక ప్రమాణఙ్గళ్ కాట్టినవళవుక్కుఏఱనినైత్తుమ్ కుఱైయనినైత్తుమ్ వరుమ్ కలక్కఙ్గళై శమిప్పి (క్కవేణుమ్)క్కిరోమ్ -

సా-దీ— ఇప్పడిద్వయత్తిలిత్యాదియాల్ - ఆఖ్యాతపదమ్, క్రియాపదమ్- ప్రపద్యేప్రజఎన్నుమతు- ఇత్తాల్ ద్వితీయాంతాఖ్యాత పదఙ్గళినుడైయ క్రమత్తాలేతత్ప్రతిపాద్యోపాయద్వయ శోధన మెన్నుపూర్వాధికార ద్వయ సంగతి సూచితమ్. ఇవ్వుపాయేత్యాదికృతాంశముక్తమ్ - ఇని మేల్ ఏఱనినైత్తు వరుమ్ కలక్కఙ్గళై ఇవ్వధికారత్తిల్ శమిప్పిక్కిరార్ - కుఱైయనినైత్తు వరుమ్ కలక్కఙ్గళై మేలధికారత్తాలే శమిప్పిక్కిరార్- ప్రభావముక్తామే తద్వ్యవస్థ పణ్ణవేణుమెన్నైణ్ణిఉపాయప్రభావాతిశయ

సా-స్వా—వక్ష్యమాణత్త యుపక్షేపిక్కిరార్. ఇప్పడి ఇతి- ఇప్పడి, పూర్వోక్తప్రకారేణ వెన్నపడి-ద్వయత్తిలితి - విశేషణ భూత శ్రీవైశిష్ట్యముమ్ ఉపాయత్వముమ్ స్పష్టమాక తోన్ఱుకైయాలే తిరుమంత్రత్తిలెన్ను శొల్లాతే ద్వయత్తిలెన్ను శొల్లిత్తు - ఇవ్వుపాయేతి. ఉపాయమ్ ప్రతిష్ఠితమానపిన్ను ఉపాయప్రభావమ్ నిరూప్యమెన్నపడి - ఇన్తవధికారత్తిల్ ప్రభావమ్ వ్యవస్థితమానపిన్బు ఇతు కూడాతెన్ను ఆక్షేపముదిక్కైయాలే యనంతరమ్ ప్రభావరక్షై యెన్నుకరుతు - భాగవత ప్రభావత్తై ఏఱనినైత్తాలత్తై వ్యవస్థాపిక్క కూడుమో ? ‹‹ యో హ్యేనం పురుషం వేద దేవా అపి నతం విదుః ,, ఎన్కిఱపడియే భాగవత

సా-ప్ర—వ్యాజేన సంగతిమాహ - ఇప్పడి ద్వయత్తిలిత్యాదినా- ద్వయశబ్దశ్చరమ శ్లోకస్యాప్యుపలక్షణం- తథాచ ద్వితీయాంత పదానేకత్వ సిద్ధిః - శ్రీమన్నారాయణేత్యాది ద్వయాంతర వివక్షయా వానేకత్వ సిద్ధిః - యద్వా, శరణ మిత్య నేనాపి సిద్ధోపాయస్య బోధనా ద్వితీయాంత పదానేకత్వసిద్ధిః- నన్వధీత మితి సూచిత శ్రుతీనామ విశదార్థ త్వేన ప్రభావ ప్రాపకత్వా నుపపత్తె స్తద్విషయ వ్యామోహ నివర్తనమనుచితమిత్యాశంక్య తాదృశ శ్రుత్యర్థం విశదం ప్రతిపాదయదుప బ్రహ్మణందర్శయక్ ప్రభావస్య

సా-వి— వృత్తకథనపూర్వకం వక్ష్యమాణం ప్రతిజానీతే - ద్వయత్తిలితి - ద్వయపదంచరమశ్లోకస్యాప్యుపలక్షణం - ఆఖ్యాతపదం ప్రపద్యే వ్రజఇతి తిఙంతంపదం - శమిప్పిక్కుమ్, శమయితుం - వళి, మార్గమ్ - కాట్టినోమ్, ప్రదర్శితవంతోభూమ - కాట్టినవళవుక్కు, ప్రమాణ ప్రదర్శిత రీత్యా - ఏఱనినైత్తుమ్, ప్రభావస్యాధిక్యంబుద్ధ్వాపి - కుఱైయనినైత్తుమ్, న్యూనతాం బుద్ధ్వాపి - వరుమ్ కలక్కఙ్గళ్, ప్రాప్తశంకాః- శమిప్పిక్కవేణుమ్, శమయితవ్యాః- ప్రభావాధిక్య బుద్ధ్యా ప్రాప్తశంకా అస్మిన్నధికారే పరిహరిష్యంతే - న్యూనతాబుద్ధ్యా ప్రాప్తశంకా ఉత్తరాధికారె పరిహరిష్యంతే. ఇతిభావః -

సా-సం—ఇప్పడీతి. ద్వితీయాంతేతి - చరణావితి పదేన శరణ పదేన చేత్యర్థః ; ఆఖ్యాత పదత్తాలే, శరణశబ్దోపశ్లిష్టక్రియాపదేన - వేణుమితి. యది ప్రమాణ ప్రదర్శితాదధికోపి ప్రభావ అను మన్యతే తదా ఆహారగ్రహాది సర్వవ్యవస్థాభంగః - యదిన్యూన స్తదా ఏతద్దేహావసాన ఏవ ఫలలాభాయ సంకల్పపూర్వక ప్రపదనానుష్ఠానపూర్తిర్నసిద్ధ్యేదితి భావః - వస్తుతోధికప్రభావ పరాన్ పరభక్తిమజనకాన్ దర్శయతి-

మూ—"ఆస్ఫోటయంతిపితరః ప్రనృత్యంతి పితామహాః। వైష్ణవోనః కులేజాత స్సనస్సంతారయిష్యతి,, ఎన్ఱుమ్ "కేశవన్తమర్ కీழ్మే లెమరే ఏழ్ఏழ్ పిఱప్పుమ్ మాశతిరిత్తు పెత్తు,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లుకిఱపడియే అనుబంధికళుక్కుమ్ ఉత్తారకమాన ప్రభావత్తై యుడైయనాయిరే ఇవ్వుపాయ నిష్ఠ నిరుప్పతు-

సా-దీ—ప్రతిపాదకఙ్గళాన ప్రమాణఙ్గళైస్థాలీపులాకన్యాయత్తాల్ కాట్టుకిరార్-ఆస్ఫోటయంతీత్యాదియాల్ - ఆస్ఫోటనం, భుజాస్ఫాలనం - కేశవన్తమరిత్యాది - ఎమర్, అస్మద్వంశ్యర్ - కీழ్మేలేழ్ఏழ్పిఱప్పుమ్, పూర్వత్రపరత్ర మధ్యేచసప్తసప్త పురుషపర్యంతం - కేశవన్తమరానార్కళ్, కేశవనుక్కు దాసరానార్కళైనైక - మాశతిరిత్తు పెత్తు, మహాసామర్థ్య రూపమాన విళ్ళగవత్సంబంధత్తై ప్పెత్తు - నమ్ముడైయ వాழ్వు, నమ్ముడైయసంపత్తుమ్-వాయ్కిన్ఱవా, ప్రాప్తమాన ప్రకారత్తై ప్పారీరైనైక.

సా-స్వా—ప్రభావమపరిచ్ఛిన్నమాకైయాలే వ్యవస్థైకూడాతే? ఆకైయాల్ వ్యవస్థానిరూపణమ్వ్యర్థమన్ఱో? ఎన్ఱు శంకిత్తుత్తర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఆస్ఫోట యంతీత్యాదినా - ఆస్ఫోటనమ్, భుజాస్ఫాలనం - కేశవన్తమరిత్యాది - ఎమర్, అస్మద్వంశ్యల్ - కీழ్, పూర్వత్ర - మేల్, పరత్ర - మధ్యేచ ఎన్ఱు అర్థసిద్ధమ్ - పూర్వత్ర పరత్ర మధ్యేచ - ఏழ్పిఱప్పుమ్, సప్తపురుషపర్యంతం - కేశవన్తమర్, కేశవనుక్కు దాసరానార్ కళ్ - మాశతిరి తుపెత్తు, ఇన్నభగవద్దాస్యమాకిర మహాచాతుర్యత్తై - మహాసామర్థ్యత్తై ప్పెత్తు - నమ్ముడైయవాழ్వు, నమ్ముడైయ సంపత్తు - వాయ్కిన్ఱవా, ప్రాప్తమాన ప్రకారత్తై ప్పారీరైనైక-

సా-ప్ర—సంప్రదాయ తస్సిద్ధిమప్యాహ- ఆస్ఫోట యంతీత్యాదినా - కేశవన్తమరిత్యాది- "దశపూర్వాన్ దశాపరానాత్మానంచే,, త్యాద్యుక్త ప్రకారేణ స్వస్య స్వకీయానాంచైకవింశతి పురుషాణాం భగవద్దాస్య హేతుభూత భగవత్కృపారూపోత్కృష్ట సామర్థ్యం లబ్ధమిత్యర్థః. నను ప్రామాణికే ప్రభావే న్యూనాధిక భావావగాహిభ్రమో నివర్త్యత ఇత్యుక్తం తన్నోపపద్యతే- దివ్యజ్ఞానవద్భిరపిఅపరిచ్ఛేద్య ప్రభావవత్వస్య ప్రామాణికత్వా త్పృథివ్యాధిక్యావగాహిజ్ఞానస్య భ్రమత్వానుపపత్తేరిత్యాశంక్యస్వాశ్రితైస్సహ మోక్ష్యమాణత్వ భగవన్నిరతిశయ ప్రీతి హేతుత్వారాధనవిషయత్వాది రూప ప్రభావానాంతథా త్వేపి భాగవత శూద్రేషు శూద్రత్వాపగమపూర్వకం బ్రాహ్మణ్యోత్పత్త్యాది రూప

సా-వి — ఆస్ఫోటయంతి, భుజాస్ఫాలనంకుర్వంతి- కేశవన్తమర్ కీழ్మేలెమరేழ్ఏழ్పిఱప్పుమ్ మాశతిరిత్తు పెత్తు - ఎమర్, మద్వంశ్యాః - కీழ్, పూర్వే - ఏழ్పిఱప్పుమ్, జన్మవంతస్సప్తపురుషాః - మేల్, అగ్రే - కేశవన్తమర్, భగవద్దాసాస్సంతః - మాశతిరిత్తు, మహాసామర్థ్యం - పెత్తు, ప్రాప్య - నమ్ముడైయవాழ్వు, మత్సంపదం - వాయ్కిన్ఱ, ప్రాప్తా ఇతి ప్రకారం పశ్యత ఇతి తద్గాథార్థః - మద్భాగ్యం, మదీయానాం పూర్వేషాం సప్తానాం చోపభోగ్యమాసీత్ - తేపిముక్తా అభూవన్నితి భావః. ఇవ్వుపాయనిష్ఠ నిరుప్పతు, ఏతదుపాయనిష్ఠస్సన్ స్థితః. అనుబంధికళుక్కుత్తారకమాన ప్రభావత్తైయుడైయనాయిరే, అనుబంధినామప్యుత్తారక

సా-సం— ఆస్ఫోట యంతీత్యాదినా - నిర్వృత్తాత్మహవిస్సమర్పణో వైష్ణవః - విష్ణుర్దేవతా అస్యేతిహితదర్థః - "కులంతారయతే తేషాం సప్తసప్తచ సప్తచే,,తి వచన సమానార్థః - కేశవన్తమ రితి-

మూ — "యోహ్యేనంపురుషంవేద దేవా అపినతం విదుః", ఎన్ఱు భగవద్జ్ఞాన ముడైయవనుడైయ ప్రభావమ్ దేవర్కళాలుమ్ పరిచ్ఛేదిక్క వొణ్ణాదెన్ఱార్కళిరే - ఆనాలుమ్ ఇతుక్కు విరుద్ధమల్లాత ప్రమాణ బలత్తాలే మర్యాదజాతివ్యవస్థై శొల్లుకిరోమ్ - "నశూద్రా భగవద్భక్తా విప్రా భాగవతాః స్మృతాః। సర్వవర్ణేషు తేశూద్రా యేహ్యభక్తా జనార్దనే", ఎన్ఱు భగవద్భక్తియాకిర గుణవిశేష సదసద్భావఙ్గళాలే అపకృష్టజాతీయరై ఉత్కృష్టజాతివాచక శబ్దత్తాలే శొల్లియుమ్, ఉత్కృష్ట జాతీయరై అపకృష్టజాతివాచకశబ్దత్తాలే శొల్లియుమ్ ఇరుక్కైయాలే ఇతడియాక భగవద్భక్తరెల్లారుమ్ ఏకజాతీయరన్ఱో వెన్ఱు శిలమృదుప్రజ్ఞర్ నినైప్పార్కళ్ -

సా. దీ — యోహ్యేనమితి. ఏనం పురుషం, కృష్ణం - యస్తత్త్వతో వేద. తం, తస్య ప్రభావమెన్నపడి - దేవా అపిన విదుః, నిత్యసూరికళుమ్ పరిచ్ఛేదిత్తరియమాట్టార్కళ్ - పురుష వేదనప్రయుక్తమాకైయాలిత్తు ఉపాయప్రభావమ్. ఇప్పడి స్పష్ట ఉపాయ ప్రభావముణ్డాకిల్ వ్యవస్థై ఎఙ్ఙనే? ఎన్న, వ్యవస్థైయై ప్రభావావిరుద్ధమాక చ్చొల్లుకిరోమెన్కిరార్ - ఆనాలుమిత్యాదినా - భాగవతర్కు జాతివ్యవస్థైయిల్లై యెన్ఱు మవర్కళుక్కు మూలవచనత్తై క్కాట్టుకిరార్ - నశూద్రా ఇతి - ఇతిరర్థమ్ - భగవద్భక్తాః శూద్రా నభవంతి - కింతు విప్రా ఏవ స్మృతాః - సర్వేష్వపి వర్ణేషు ఏవ శూద్రాః - యేహి జనార్దనే భక్తిమంతోన భవంతి ఎన్ఱు -

సా. స్వా - యోహ్యేనమితి - ఏనం, శ్రీకృష్ణం - యస్తత్త్వతో వేద - తం దేవా అపి, నిత్యసూరయోపి - నవిదుః, పరిచ్ఛేదిత్తరియమాట్టార్కళెన్నపడి - వేదితృపూరుష ప్రభావమ్ వేదనప్రయుక్తమాకైయాలే ఇతు ఉపాయ ప్రభావమెన్ఱు కరుత్తు - మన్దప్రజ్ఞతా ద్యోతనార్థమాక నశూద్రా భగవద్భక్తా ఇత్యాది పూర్వపక్షమూలభూతవచన తాత్పర్యార్థత్తై క్కాట్టుకిరార్ . నశూద్రేత్యాదినా - ఇని పూర్వపక్షత్తై యుపక్షేపిక్కిరార్ . ఇతడియాకవితి - ఇతు ఆపాతప్రతిపన్నార్థమాన విన్తవచనమడియాక వెన్నపడి - ఆపాతప్రతీతార్థస్వీకారత్తిల్

సా. ప్ర — ప్రభావస్యైకైశ్చిదుక్తేస్తదవగాహిజ్ఞానస్య తదభావవతి తత్ప్రకారకత్వ రూపభ్రమత్వ సిద్ధేరాధిక్యావగాహిత్వ సిద్ధేశ్చ తన్నివర్తన ముచిత మేవేతి గురుత్వేన వరణీయత్వ తీర్థపాదత్వ సుపావనోచ్ఛిష్టత్వాది రూప ప్రభావానాం ప్రమాణేషు జాతితో వ్యవస్థాపితత్వాత్ప్రథమం జాతి విషయ వ్యామోహం నివర్తయతి - యోహ్యేన మిత్యాదినా -

సా. వి — ప్రభావవతీఖిలు - భగవద్జ్ఞాన ముడైయవనుడైయ, భగవద్జ్ఞానవతః - నను తస్యాపరిచ్ఛేద్య ప్రభావవత్వే కృత్యాకృత్యాది వ్యవస్థాయాః కర్తుమశక్యత్వాద్వ్యవస్థాకరణే ప్రభావ సంకోచాపత్తేః ప్రభావప్రతిపాదక ప్రమాణవిరోధ ఇత్యాశంక్య తేషాం ప్రమాణానా మనుబంధ్యుత్తారకత్వ పర్యంతతయా భగవన్నిరతిశయ ప్రీతివిషయత్వేన దేవాది పూజ్యతా పర్యంత తయాచ ప్రతిపాదనే తాత్పర్యం - నతు నికృష్టజాతీనాం ఉత్కృష్ట జాతివిషయే గురుత్వేన వరణీయత్వ తీర్థపాదత్వ సర్వోపజీవ్య పావనోచ్ఛిష్టత్వాది ప్రతిపాదనేపి బహుప్రమాణ సంప్రదాయాచార విప్లవాపత్తేరిత్యభిప్రేత్య ధర్మాణాం జాతితో వ్యవస్థాప్యత్వాత్ప్రథమం జాతి వ్యవస్థాం బ్రూమ ఇత్యాహ - ఆనాలుమితుక్కిఱ్తి - ఆనాలుమ్, అపరిచ్ఛేద్యప్రభావవత్వేపి - శొల్లియుమిరుక్కైయు, అభిధానమప్యస్తి. ఇతడియాక, ఏతన్మూలకత్వేన - ఏవం ప్రమాణస్య విద్యమానత్వాదిత్యర్థః - ఏకజాతీయరన్ఱో, ఏకజాతీయా నభవంతి కిం-

సా. సం — ఆనాలుమ్, ఏవం ప్రపన్న ప్రభావస్యాపరిచ్ఛిన్నత్వేపి.

మూ— ఇజ్జనేయాకిల్ భాగవత బ్రాహ్మణనిన్నపడియే వర్తిప్పాన్-భాగవతశూద్ర నిన్నపడియే వర్తిప్పానెన్ఱు ఆచారనియమజ్గళ్ శొల్లుమ్‌సర్వశాస్త్రజ్గళుమ్ విరోధిక్కుమ్-

---

సా.దీ— మృదుస్వజ్ఞర్, విచార విముఖా సహ బుద్ధికళ్ - ఏకజాతీయత్వత్తిల్ శాస్త్రవిరోధమ్ కాట్టుకిరార్ - ఇజ్జనేయాకిలిత్యాదియాల్.‘‘మా సాధనం వైష్ణవేశూద్రే,, ఇత్యాద్యాః శౌచాదినియమవచనజ్గళుణ్డిరే-

---

సా.స్వా — బాధకమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్-ఇజ్జనేఇ-ఆచారేతి-‘‘మాసాధనం వైష్ణ వేశూద్రే-నస్వరః ప్రణవో జ్ఞానినాప్యన్యవిధ యస్తథా।స్త్రీణాం తుశూద్రజాతీనాం మంత్రమాత్రోక్తిరిష్యత , ,ఇత్యాదిశాస్త్రజ్గ

సా - ప్ర — ఆచార నియ మజ్గళ్ శొల్లు మితి - శేష సంహితాయాం‘‘ బ్రాహ్మేముహూర్తే చోత్థాయ భగవన్నాను కీర్తనమ్ | ఆచార్య కీర్తనం కుర్యా ద్గచ్ఛే చ్చాథనదీం ప్రతి (ద్విజః) | స్నాత్వా విధివదాచమ్య శౌచా చమన పూర్వకమ్ | కౌపీనం కటిసూత్రంచవస్త్రయుగ్మంచ ధారయేత్ | సచ్ఛిద్రా ణ్యూర్ధ్వ పుండ్రాణి పవిత్రంచ ద్విజోత్తమ ,, ఇత్యా రభ్య ‘‘ ప్రాఙ్ముఖోద జ్ముఖో వాపి గాయత్రీం మూల విద్య యా | అష్టోత్తర సహస్రంవా శత మష్టోత్తరంతువా | అష్టావింశతి మేవాథజపేన్న్యాసాదికం ద్విజః | మంత్ర రత్నం జపేద్భక్త్యా యావజ్జీవం ద్విజోత్త మః | సర్వథా సర్వ కాలేషు మోక్షార్థీ స్వాశ్రమో చితైః | జపోప స్థానకం కృత్వా బ్రహ్మయజ్ఞ మనంతరమ్ | ఉపా దానంత తస్స్నానం కుర్యాన్మా ధ్యాహ్నికం క్రమాత్ | హోమార్చన విధానంచ వైశ్వదేవ మతః పరమ్ | పంచ సంస్కార సంయుక్తో భుంజీయా ద్విధివద్విజః | స్వాధ్యాయంచ పురాణంవా హరి సంకీర్తనాదికమ్ | ముముక్షు ర్నిత్య యుక్తశ్చ మంత్ర రత్నం సదా జపే ,, దిత్యాది ద్విజాతి భాగ వత స్యా చార విశేష జ్ఞాపకం శాస్త్రం - ‘‘ స్త్రీశూద్రాణాం విధిం వక్ష్యే సమ్యక్ప్రణవ వర్జితమ్| బ్రాహ్మే ముహూర్తే ,, ఇత్యారభ్య ‘‘ గచ్ఛేచ్చాథవదీంతథే,, త్యుక్త్వా ‘‘బ్రాహ్మణస్యవిధానేన భక్తానాంహి విధిర్భవేత్|

సా.వి— ఇజ్జనేయాకిల్ , ఏవంచేత్- ఇన్నపడియే, ఏవంప్రకారేణైవ - వర్తిప్పాన్, వర్తేత - నియమజ్గళ్ శొల్లుమ్ శాస్త్రమితి - శేషసంహితాయాం ‘‘బ్రాహ్మే ముహూర్తే ఉత్థాయ భగవన్నామకీర్తనమ్ | ఆచార్యకీర్తనంకుర్యా ద్గచ్ఛే చ్చాథన దీంద్విజః | స్నాత్వావిధివదాచమ్య శౌచాచమన పూర్వకమ్ | కౌపీనం కటిసూత్రంచ వస్త్రయుగ్మంచధారయేత్ | సచ్ఛిద్రమూర్ధ్వపుండ్రాణి పవిత్రంచ ద్విజోత్తమః | సర్వదాసర్వకాలేషు మోక్షార్థీస్వాశ్రమోచితైః | జపోపస్థాపనం కృత్వా బ్రహ్మ యజ్ఞ మనంతరమ్ | ఉపాదానం తతస్స్నానంకుర్యాన్మాధ్యాహ్నికం క్రమాత్ | హోమార్చనవిధానంచ వైశ్వదేవమతఃపరమ్ | పంచసంస్కారసంయుక్తో భుంజీయా ద్విధివద్విజః| స్వాధ్యాయంచ పురాణంవాహరి సంకీర్తనాదికమ్ | ముముక్షుర్నిత్యయజ్ఞంచ మంత్రరత్నం సదాజపేత్,, ఇత్యాది భాగవత స్యాచార విశేష జ్ఞాపకం శాస్త్రమ్- ‘‘స్త్రీశూద్రాణాంవిధింవక్ష్యేసమ్యక్ప్రణవవర్జితమ్ | బ్రాహ్మేముహూర్తే,, ఇత్యారభ్య ‘‘గచ్ఛేచ్చాథనదీంతదా,, ఇత్యుక్త్వా ‘‘బ్రాహ్మణస్య విధానేన భక్తానాంహివిధిర్భవేత్ | ప్రణవంవర్జయేత్సమ్యగ్విధిస్స్యాత్సర్వకర్మసు | సబ్రాహ్మణ విధానేన కృత శౌచాదికస్తతః| కేశవాయేతి మంత్రాద్యైర్జలం పీత్వా త్రయస్త్రయః,, ఇత్యారభ్య ‘‘ మూలమంత్రేణవిరజాంస్మృత్వాస్నానం

సా-స్వా — శ్లైనపడి - శాస్త్రవిరోధముమ్ శొల్లి సంప్రదాయ విరోధముమ్ శొల్లు కిరార్ . కేవలేతి- ఇప్పడి యాకిల్ భాగవతత్తై సమరేనికరశాస్త్రం విరోధియాతో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్ కిరార్. ఇవర్కళ్తై ఇతి- యద్వా, ఇప్పడిజాతికృతమాక భాగవత బ్రాహ్మణ శూద్రర్కళుక్కు ఉత్కర్షాపకర్షమ్ శొన్నతు కూడుమో? శూద్రత్వకృతాపకర్షమ్ పూర్వవదుణ్డాకిల్ భాగవతత్వకృతో త్కర్ష మిల్లామైయాలే అతు అకించిత్కరమాక ప్రసంగియాతో ? ఆకైయాల్ పూర్వ జాతి నివృత్త్యైయాయ్ ఉత్కర్షముణ్డాకిర

సా-ప్ర— ప్రణవం వర్జయే త్సమ్యగ్విధిస్స్యాత్సర్వ కర్మసు। తద్బ్రాహ్మణ విధానేన కృత్వా శౌచాదికం తతః। కేశవా యేతి మంత్రాద్యై ర్జలంపీత్వా త్రయస్త్రయ ,, ఇత్యారభ్య ‹‹ మూల మంత్రేణ విరజాం స్మృత్వా స్నానం విధీయతే। గురు తద్భక్త శుశ్రూషాం మచ్ఛి శ్రూషాంచ కారయేత్। ఎవం నియమ యుక్తానాం స్త్రీశూద్రాణాం తథైవచ। తేభ్యో ముక్తిం ప్రదాస్యామి కింపున ర్భోగ సంపదః। ఏవమేవ విధిస్తేషాం ముక్తిరన్యత్ర నాన్యథా। భగవద్భక్తియుక్తానాం స్త్రీశూద్రాణాం చతుర్ముఖ ,,త్యాది భాగవత శూద్రాణా మాచార విశేష జ్ఞాపకం శాస్త్ర మిత్యర్థః - నన్వేవం సతి ‹‹ యేయజంతిహరిం సర్వే బ్రాహ్మణా ఏవతే స్మృతాః। నశూద్రా భగవ ద్భక్తా విప్రా భాగవతా స్మృతాః। యేషాంచక్రాంకితం గాత్రం శూద్రే ష్వపిచ దృశ్యతే। తేవై స్వర్గస్య నేతారో బ్రాహ్మణా భువి దేవతాః। నశూద్రా భగవద్భక్తా స్తేహి విప్రాఇతి స్మృతాః। శుచి సద్భక్తి దీప్తాగ్ని దగ్ధదు ర్జాతి కిల్బిషః। శ్వపచోపి బుధైః శ్లాఘ్యో నవేదాఢ్యోపి నాస్తిక ,, ఇత్యాదిభి స్సర్వేషాం భాగవతానాం సామ్యోక్తి ర్వ్యాహన్యేతే త్యత్ర ‹‹ వర్ణాశ్రమా చార వతా పురుషేణ పరః పుమాన్। విష్ణు రారాధ్యతే పంథా నాన్య స్తత్తోషకారకః। యతః ప్రవృత్తి ర్భూతానాం యేనసర్వ మిదంతతమ్। స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం విందతి మానవః। శ్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః పరధర్మా త్స్వనుష్ఠితాత్। సహజం కర్మ కౌంతేయ సదోష మపి నత్యజేత్। తస్మాత్స ప్రణవం శూద్రో మన్నామానిన కీర్తయే ,, దిత్యాది ప్రమాణైర్యావచ్ఛరీర పాతం భాగవతా నామపి స్వస్వవర్ణాశ్రమాచారా నుష్ఠానేనైవ భగవ త్ప్రీత్యా పురుషార్థసిద్ధి ర్నాన్యథే త్యవగ మాదాచార విశేషాణా మవర్జనీయత్వా త్సత్వోద్రేకాది ధర్మవత్తయాపి సామ్య సిద్ధేర్వచనానామన్యథా సిద్ధేస్సంధ్యావందన వేదాధ్యయనాద్యుపయుక్త బ్రాహ్మణ్య సిద్ధిర్నాస్తీతిసాంప్ర

సా-వి— విధీయతే। గురుతద్భక్త శుశ్రూషాంమచ్ఛుశ్రూషాంచ కారయేత్। ఏవంనియమయుక్తానాంస్త్రీశూద్రాణాంతథైవచ। తేభ్యోముక్తింప్రదాస్యామి కింపునర్భోగసంపదః,, ఇత్యాదిభాగవత శూద్రాణా మాచార విశేషజ్ఞాపకంశాస్త్రం- తథా ఆశౌచప్రకరణే ‹‹బ్రాహ్మణానాందశరాత్ర మాశౌచం-శూద్రాణాం త్రింశద్రాత్ర,, మిత్యుక్త్వా ‹‹మాసార్థంవైష్ణవేశూద్రే దాసదాస్యోశ్చ శార్ఙ్గిణః,, ఇత్యాదికముక్తం- ఏతత్సర్వం విరుద్ధంస్యాదితిభావః - ఏవంచసతి కేవలబ్రాహ్మణ శూద్రయోర్వర్ణ ధర్మానుష్ఠానవిషయే తావత్తారతమ్య మితిచ తథా ‹‹యజంతియేహరింసర్వే బ్రాహ్మణాఏవ తేస్మృతాః। నశూద్రా భగవద్భక్తాః యేషాంచక్రాంకితంగాత్రం శూద్రే ష్వపిచదృశ్యతే। తేవై స్వర్గస్యనేతారో బ్రాహ్మణాభువిదేవతా,, ఇత్యాది సామ్యప్రతిపాదకాని ప్రమాణాని పరమపురుషార్థ ప్రాప్తౌ సామ్య ప్రతిపాదకానీతిచవాది

మూ— కేవలబ్రాహ్మణనుక్కుమ్ కేవలశూద్రనుక్కుముళ్ళ వేట్రుమై భాగవత బ్రాహ్మణనుక్కుమ్ భాగవతశూద్రనుక్కుమ్ కొళ్ళవేణుమెన్ఱుమ్ ఇవరైసమరెనిక్కిర శాస్త్రజ్ఞళుమ్ పరమపురుషార్థ సామ్యాది కళాలే ఎన్ఱుమ్ కిడామ్బి అప్పుళ్ళార్ అరుళిచ్చెయ్‌తార్. ‹‹కులన్తరుమ్›› ఎన్కిఱ పాట్టుక్కు వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినవర్ భియుక్తరుమ్ జన్మత్తాల్ వృత్తత్తాల్ కుఱైన్దా నొరుత్తనుక్కు భగవత్సంబంధ ముణ్డానాల్ అవనైయిువైయుడైయవ నొరుత్తర్ తాழనినైక్కక్కూశ వేణ్డుమ్పడి యాయ్‌త్తు భగవత్ప్రభావ మిరుక్కుమ్పడి-

సా-దీ— పూర్వాచార్యవచనవిరోధముమ్ వరుమెన్కిఱార్ - కేవలబ్రాహ్మణేత్యాదియాల్. ఎల్లై, జాతివ్యవస్థై - తిరుమొழివ్యాఖ్యాతావాన పెరియవాచ్చాన్ పిళ్ళైయుమ్ భాగవత ప్రభావత్తై అరుళిచ్చెయ్‌తార్ - ఒழియ జాతిపోమెన్ఱు అరుళిచ్చెయ్‌య విల్లైయెన్ఱు కాట్టుకిరార్ - కులన్తరుమిత్యాదియాల్. శ్రీవైష్ణవకులాంతర్భావం - కులమ్, గోష్ఠి - ఇవైయుడైయవర్, జన్మవృత్తఙ్గళై యుడైయవర్. ఇని పెరియ

సా-స్వా— తెన్న వేణ్డావో? ఎన్న సంప్రదాయకథనముఖేన ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - కేవలేతి - ప్రతిబంది గర్భం-సాధారణ బ్రాహ్మణనుక్కుమ్ ‹‹ సర్వవర్ణేషు తే శూద్రా యే హ్యభక్తా జనార్దనే ›› ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలే బ్రాహ్మణ్యమ్ కழిన్దు శూద్రత్వ జాతి సంక్రమమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - అభక్తైః ఉత్కృష్ట పూర్వజాతి నాశకతాయామ్ సాధారణ శూద్రనుక్కుమ్ శూద్రత్వ కழిన్దు అంత్యత్వమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి సంప్రదాయమ్ శొన్నతు కూడుమో? అస్మత్సంప్రదాయస్థర్ జాత్యపగమమ్ శొల్ల విల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - కులంతరుమిత్యాది. అనుక్తమాత్రమన్ఱికే భగవత్సంప్రదాయప్రవర్తకరామ్ పూజ్యరుమాన పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళైవ్యాఖ్యానముమ్ విరోధిక్కుమెన్ఱపడి-

సా-ప్ర— సాంప్రదాయికత్వమిత్యాహ. కేవలబ్రాహ్మణనుక్కుమిత్యాదినా. నన్వేవంతర్హి భగవత్ప్రసాద సాక్షాత్కృతసర్వార్థైః దివ్య సూరిభిః పూర్వజాతి నివృత్తి పూర్వక మభినవ జాత్యుత్పత్త్యుక్తేస్తద్విరోధ స్స్యాదిత్యత్ర సాంప్రదాయికం తద్వ్యాఖ్యాన ముపపాదయంస్తత్తాత్పర్య మాహ - కులన్తరుమెన్కిఱేత్యాది

సా-వి— హంసాంబువాహై రుపదిష్టమిత్యాహ - కేవలబ్రాహ్మణనుక్కుమితి - ఉళ్ళవెల్లై, విద్యమాన వ్యవస్థా. నన్వేవం భగవత్ప్రసాద సాక్షాత్కృత సర్వార్థైః నిత్యసూరిభిః పూర్వ జాతి నివృత్తి పూర్వకాభినవ జాత్యుత్పత్త్యుక్తేస్తద్విరోధస్స్యాదిత్యాశంక్యతద్వ్యాఖ్యాతౄణాం పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై ఇత్యాఖ్యాతానాం భాగవత ప్రభావపరం తద్వాక్యం- నతు జాతినివృత్తి పరమితి కంఠోక్తం దర్శయతి - కులన్తరుమెన్కిఱేతి - భగవత్ప్రభావ మిరుక్కుమ్పడి, భగవత్ప్రభావ స్థితిప్రకారః - జన్మత్తాల్ వృత్తత్తాల్ కుఱైన్దా నొరుత్తనుక్కు, జాతివృత్తాభ్యాం న్యూనతావత ఏకస్య- భగవత్సంబంధ ముణ్డానాల్, భగవత్సంబంధో భవేచ్చేత్- అవనై, జాతివృత్త న్యూనతావంతం - ఇవై యుడైయవ నొరువర్, తజ్జాత్యాచారోత్కర్షవానేకః. తాழనినైక్క, న్యూనత్వేన స్మర్తుం- కూశవేణ్డుమ్పడియాయ్‌త్తు యథా సంకోచవాన్ భవేత్తథాభవతి భగవత్ప్రభావ స్థితిః-జాతివృత్త న్యూనం భగవద్భక్తం న్యూనత్వేన గణయితుం సంకోచం సంవాదయతీతి ఏతాదృశో భగవత్ప్రభావ ప్రకార ఇతి భావః- ఏవం భగవత్ప్రభావ

సా-సం— ఉళ్ళవెల్లై, జాతి కృత మర్యాదా -

మూ— ఆనాల్ అవర్కళోడు పెణ్కొడుత్తుక్కొళ్ళుకిర తిల్లైయే యెన్నిల్? అతుజాతినిబంధనమ్. శ్లాఘైగుణ నిబంధనెయెన్ఱు నిష్కర్షిత్తార్కళ్. "కులన్దరుమ్" ఎన్ఱతువుమ్ "పణ్డైక్కులత్తై త్తవిర్న్దు" ఎన్ఱతువుమ్ తొణ్డక్కులత్తిల్ ఉత్కర్షమ్ శొన్నపడి. దేవతాంతర సంకీర్ణ కులమన్ఱే ఇవనుకు-

సా-దీ— వాచ్యాన్పిళ్ళై తామేజాత్యపగమ మిల్లైయెన్ఱరుళిచ్చెయ్‌తారెన్కిఱార్. ఆనాలవర్కళోడిత్యాదియాల్ - నను కులన్దరు మెన్ఱుమ్ పణ్డైక్కులత్తైత్తవిర్న్దు ఎన్ఱుమ్ జాతి భేదిక్క మెన్ఱతిల్లైయో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - కులన్దను మెన్ఱతువు మెన్ఱు- తొణ్డక్కులమ్, భగవద్దాస కులమ్ - పణ్డైక్కులమ్, పూర్వకులమ్. తొణ్డక్కులత్తిలుత్కర్షత్తుక్కు నిదాన మరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ :- దేవతాంతరేత్యాదియాల్ - సంకీర్ణకులత్తినపకర్షత్తైక్కాట్టుకిఱార్.

సా-స్వా— ఆనాల్ కులన్దరు మెన్ఱుమ్ పణ్డైక్కులత్తై త్తవిర్న్దు ఎన్ఱుమ్పూర్వ కులనాశముమ్ అపూర్వ కులోత్పాదముమ్ శొల్లుకిఱ పాట్టుక్కు గతి యెతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్- కులన్దరు మెన్ఱతువుమితి . ఉత్కృష్టకులత్తిలన్వయంతరు మెన్ఱపడి - శూద్ర భాగవత నుక్కు పూర్వకాలీనశూద్రత్వ ముణ్డాకిల్ ఉత్కృష్ట కులాన్వయ మెజ్గనే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - దేవతాంతరేతి - పూర్వ జాతి యిరుక్క చ్చెయ్‌తేకులశబ్దమ్‌సమూహవాచియాయ్‌ఉత్కృష్టభాగవతసమూహాన్వయ

సా-ప్ర— దినా . భగవత్సంబంధాత్పధ్యన్నతర షశిక ఇత్యాకాంక్షాయాం భగవత్సంబంధశూన్యైస్సంబంధాసహిష్ణుత్వ మిత్యాహ - దేవతాంతరేత్యాదినా.

సా వి— నిబంధన భాగవతప్రభావ ముక్త్వా తైరేవతహీనజాత్యాచారన్యూనతయాస్మర్తుమశక్యైస్తాదృశైస్సహ కన్యాప్రదాన స్వీకారాది సంబంధః కిమితినక్రియత ఇత్యాశంకాపూర్వకం కన్యాప్రదానాదిస్వీకారాదికం జాతినిబంధనం-తదిహపూర్వజాతి నివృత్త్యభావా జ్జాత్యంతరసమవాయా సంభవాచ్చ నసంభవతి- శ్లాఘాతు భగవద్భక్తిరూపగుణనిబంధనేత్యుక్త్వాన్యూనత్వేన స్మర్తుమశక్యత్వంనామ "త్యజ్యేతయదిదోషేణ గుణేన పరిగృహ్యతే" ఇతిన్యాయేన జాత్యాచారనికర్షసత్త్వేపిభగవద్భక్తిరూపగుణవిశేషాన్న్యూనత్వప్రయుక్త నికర్షబుద్ధిపరిత్యాగేన శ్లాఘాకరణ మిత్యభిప్రాయకం తద్వాక్యమితి వ్యధాపివనిషర్షయాంచక్రురిత్యాహ - ఆనాలవర్కళోడితి- పెణ్కొడుత్తుక్కొళ్ళుకిర తిల్లైయే యెన్నిల్, కన్యాప్రదాన స్వీకారశ్చనాస్తీతి కథమితిశంకార్థః - జాతినిబంధన స్సంబంధోనకార్యః - గుణ నిబంధన శ్లాఘాతు కార్యేతిపరిహారార్థః - ననుకులన్దరుమితి అభినవకులోత్పత్తి శ్శబ్దార్థః - పణ్డైక్కులత్తై త్తవిర్న్దు, పూర్వకులంపరిత్యజ్యేతి తత్రశబ్దార్థః - అతశ్శబ్దార్థవిరోధేన తాత్పర్యవర్ణనమిత్యతఆహ- కులమ్‌తరుమెన్కిఱతువుమితి. కులమ్, భాగవతసమూహాంతర్భావం. తరుమ్, దద్యాదిత్యర్థః- నతుబ్రాహ్మణ్యజాతిం దద్యాదిత్యర్థః - తథా-పణ్డైక్కులత్తై త్తవిర్న్దుమ్, ప్రాచీనం దేవతాంతర సంబంధి సమూహాంతర్భావంపరిహృత్యేత్యర్థః - తొణ్డక్కులత్తిల్, భక్తకులే. కులశబ్దస్య సమూహేప్రసిద్ధత్వాద్దేవతాంతరసంబంధి సంఘాంతర్భావ నివృత్తిం శ్రీవైష్ణవ సంఘాంతర్భావంచ సంపాదయేదితి నశబ్దార్థ విరోధఇతిభావః - దేవతాంతర సంబంధి కులత్వాభావః ప్రపన్నస్య ప్రసిద్ధ ఏవేతి తదర్థ ఏవేత్యభిప్రాయేణాహ - దేవతాంతరేతి- ఇవనుకు, అస్యకులం- జాత్యేక వచన మేతత్ - తేషాంసమూహః -

మూ — ‘‘మాజనిష్ట సనోవంశే జాతోవాప్రాగ్విపద్యతామ్ । ఆజన్మమరణంయస్య వాసుదేవోనదైవతమ్,,ఎన్ఱిరే ఏకాంతికులత్తిఱ్పాశురమ్ - ఇప్పడి వేఱొరు కులమానాలుమ్ జాతి శబ్దముమ్ కులశబ్దముమ్

సా - దీ — మాజనిష్టేత్యాదియాల్ - యస్య, యాతొరుపురుషనుక్కు - ఆజన్మమరణం, జన్మ ప్రభృతిమరణావధి - వాసుదేవోదైవతంనభవతి, వాసుదేవనై భజియాతిరుక్కిఱాన్. సపాపిష్ఠః - నోవంశే మాజనిష్ట, నమ్వంశత్తిల్ పిఱక్కవేణ్డా. నమ్పాపవిశేషత్తాలే జనిత్తానాకిలుమ్-శీఘ్రమేవ విపద్యతామ్- మరిక్కక్కడవన్. కులమెన్ఱు ఒరువకైప్పట్ట వర్తిరళ్- జాతి, సంస్థానవిశేషమ్- ఆకైయాల్ భాగవతర్కుక్కులమ్ భేదిత్తాలుమ్ జాతిభేదియా తెన్కిఱార్. ఇప్పడి వేఱొరు ఇత్యాది - ఇతిల్ దృష్టాంత మరుళిచ్చెయ్కిరార్ -

షా-న్యా — మున్డా మెన్ఱుకరుత్తు. భాగవత కులత్తుక్కు-ఉత్కర్షమున్డాకిలన్ఱో ఇప్పడిశొల్లలావతు? అతిల్ ప్రమాణ మున్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - మాజనిష్టేతి. నః, శ్రీవైష్ణవానామస్మాకం వంశే - అవైష్ణవస్య అనుత్పాద ప్రార్థనయా అవైష్ణవ కులాపకర్షముమ్ శ్రీవైష్ణవ కులోత్కర్షముమ్ సిద్ధమెన్ఱపడి - ఇప్పడి కుల శబ్దత్తై సమూహ వాచియాయ్ నిషర్షిత్తు సమూహాంతరాన్వయముణ్డానాలుమ్ జాత్యంతర రాగమమిల్లై యెన్ఱుశొన్నతు కూడుమో ? బ్రాహ్మణ కుల మెన్ఱుమ్ శూద్రకుల మెన్ఱుమ్ కులశబ్దమ్ జాతి వాచక మాక ప్రయుక్త మాకైయాలే భగవద్భక్తియాలే పూర్వజాతనాశముమ్ అపూర్వ జాత్యుత్పత్తియుమ్ శొల్లవేణ్డావో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇప్పడి ఇతి.

నా - ప్ర — నను కులం ప్రయచ్ఛతి - పూర్వ సిద్ధకులం పరత్యజేత్యాదిభిః కులాంతర ప్రాప్తేరేవ స్వరసతోపగమేపి జాతి నాశాపైతి - ఉత్కర్ష ఏవ సిధ్యతీత్యుక్తే శ్రుత హానం లక్షణాచ స్యాదిత్యత్ర ‘‘ఉత్సాద్యంతే జాతి ధర్మాః కులధర్మాశ్చ శాశ్వతా ,, ఇతి సహ ప్రయోగేన జాతి కుల శబ్దయోర్భిన్నార్థత్వేన పూర్వ కులాపగమేన కులాంతరోత్పత్తావపి జాత్యనపగమాన దోషాయేతితత్సిద్ధాహరణ మాహ. ఇప్పడివేఱొరు ఇత్యాదినా- నన్వేవం తర్హి తత్ర భాగవతానాం తత్తజ్జాతివాచక శబ్దైః

సా.వి— దేవతాంతరాది సంకీర్ణకులమన్ఱే, దేవతాంతరాది సంకీర్ణసమూహోనభవత్యేవ-అతస్సన్నివృత్తికథనం యుక్తమితి భావః-తత్ర ప్రమాణమాహ-మాజనిష్టేతి -ఏకాంతికులత్తిల్ పాశురమ్ ఏకాంతిభిరుక్తంవాక్య మిత్యర్థః - పూర్వకులంనశ్యతి కులాంతరమాగచ్ఛతీతిసమూహాతిరిక్తార్థానాం తదాంగీ కారేపిన జాత్యర్థత్వం - ‘‘ఉత్సాద్యంతే జాతిధర్మాః కులధర్మాశ్చ శాశ్వతా ,, ఇత్యత్ర జాతిధర్మాపేక్షయా కులధర్మాణాం పృథక్కీర్తనాత్తస్మాత్కులం నజాతిః- పరంతు ‘‘సంతతిర్గోత్ర జనన కులాన్యభిజనాన్వయా,, వితి నిఘంటువశాత్సంతత్యపర పర్యాయోవంశః - తత్ర కూటస్థ ప్రాకృత పురుష నామాంకితో వంశభేదోస్తి. అభిజన విశేషస్య తస్యసన్యాసినాం పూర్వవంశ నివృత్తివత్ నివృత్తిసంభవేపి నజాతేర్నివృత్తిరిత్యాహ - ఇప్పడివేఱొరుఇతి-సమూహార్థవదర్థాంతరత్వేపీత్యర్థః-నను‘‘కులజ్గళాయవీరిరణ్డిలు,,

సా - సం —సః,అవైష్ణవః - నోవంశే మాజనిష్ట , నోత్పద్యేదేవ -జాతోవా, పిత్రాదిపాపబలాదుత్పన్నశ్చేదపి- ప్రాగ్విపద్యతాం, శీఘ్రమేవమృతిమధిగమ్యతాం-యస్య పురుషస్యవాసుదేవోనదైవతం, వాసుదేవో యస్య పురుషస్య స్వీకృతాత్మ తద్రక్షణ భరో నేత్యర్థః- పణ్డైకులత్తై త్తవిర్న్దు,పూర్వకులాపగమః, తొణ్డక్కులత్తిలితి దాస్యకులాంతరాగమశ్చోక్త ఇతిజాత్యపగత్యాగతీకుతో నేత్యత్రాహ-ఇప్పడీతి

మూ—భిన్నార్థమాకవుమ్ప్రయుక్తమాకైయాలే జాతిభేదియాతు- తిరు (చ్చురపిసురభి యానాలుమ్ గోత్వ) ఙ్కుఴియాతిరే. మహర్షికళుమ్ ‘‘నశూద్ర ఇతిమంతవ్యః,,ఇత్యాది కళిల్ ప్పడియే ప్రతిపత్తి విశేషఙ్గళై ప్పత్తఉ త్కృష్టర్ పక్కల్ అపకృష్ట శబ్దముమ్ అపకృష్టర్ పక్కల్ ఉత్కృష్టశబ్దముమ్ ప్రయోగిత్తార్ కళిత్తనై-

సా-దీ—తిరుచ్చురపియెన్ఱు- శురపి, సురభిః-కోయిల్ పశు- శ్రీసురభియానాలుమ్ పశు సామాన్యకులమన్ఱియే భగ వత్సంబంధత్తై యిట్టు మహాప్రభావత్తై ప్పెత్తాలుమ్ గోత్వ సంస్థాన మతుక్కు ప్పోకాతెన్ఱపడి - ఆకి ల్ నశూద్రా భగవద్భక్తా ఎన్ఱుత్కృష్టర్ పక్క లపకృష్ట శబ్దముమ్, అపకృష్టర్ పక్క లుత్కృష్ట శబ్ద ముమ్ ఎప్పడి ప్రయోగిత్తార్ కళ్ ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - మహర్షికళు మెన్ఱు- ప్రతిపత్తి విశేషా ర్థమాక విప్పడి ప్రయోగిత్తతొఴియ జాత్యపగమత్తాల్ ప్రయోగిత్త వర్కళన్ఱైన్ఱు. ప్రతిపత్తి విశేషా ర్థ మెన్ఱతిల్ చిహ్నమ్ కాట్టు కిరార్ - నశూద్ర ఇతి మంతవ్య ఇతి.

సా-స్వా—భిన్నార్థమాకేతి- ‘‘దేశజాతికులధర్మాః అమ్నాయైరవిరుద్ధాః ప్రమాణం,, మిత్యాదా వెన్ఱపడి- ఇప్పడిపూర్వ కులమ్ భేదిత్తాల్ తన్నియత జాతిభేదియాతో? ఎన్న దృష్టాంతమరుళి చ్చెయ్ కిరార్. తిరువితి- తిరు సురభి, కోయిల్ పశు - పూర్వజాతి పూర్వ కుల నియతై యన్ఱెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాల్ ‘‘నశూద్రా భగవద్భక్తా,, ఇత్యార్ష వచనత్తుక్కు గతి యెతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - మహర్షికళు మితి-

సా-ప్ర—నిర్దేశపూర్వకంతత్తద్భాగవతేభ్య ఉత్కర్ష ఏవఋషిభిః ప్రతిపాదయితవ్యః - నతూత్కృ ష్ట వాచకైరపకృష్టోక్తి రపకృష్ట వాచకైరుత్కృష్టోక్తిశ్చ కార్యేత్యత్రాహ. మహర్షికళమిత్యాది-

సా-వి— మిత్యత్ర కులశబ్దస్య జాతి పరత్వమేవ కింనస్యాదిత్యాశంక్య జాతేర్నివృత్త్యసంభవాన్నహాత త్పరత్వ మిత్యభిప్రేత్య దృష్టాంతమాహ - తిరుసురభీతి- భగవదీయ ధేనురితి నిర్దేశేపి- కఴియాతిరే, నన వ్యతిఖలు - నను గోత్వ మవయవ సంస్థానాత్మకం నజాతిరితి తస్య యావచ్ఛరీరంమాస్తు నివృత్తిః - బ్రా హ్మణత్వ శూద్రత్వాదికంతు నతాదృశీజాతిః - కింతు భగవత్సంకల్పాధీన శరీరవిశేష సమవేతో యాజనా ది వ్యవస్థాపకో ధర్మ విశేషోవా, భగవదభిమతి విశేషోవా, తస్యప్రమాణానురోధేన నివృత్తి రభ్యుప గంతుం శక్యతే- యథా భగవతఏవ చేతనవిషయే కదాచిన్నిగ్రహ సంకల్పః, కదాచిదనుగ్రహ సంకల్పః, తద్వత్కదాచి చ్ఛూద్రోయ మిత్యభిమత్యా కదాచిచ్ఛూద్రః, కదాచిద్బ్రాహ్మణోయమిత్యభిమత్యా బ్రాహ్మ ణఇతి సంభవాత్ - అన్యథా విశ్వామిత్ర వీతహవ్యాదిషు తస్మింఛ్ఛరీరే విద్యమానే హేతుసహస్రేణాపి గోత్వా నివృత్తివత్పూర్వ జాతినివృత్త్యాద్యభావ ప్రసంగాత్ - భగవత్సంకల్ప వశాత్తు అవయవ సంస్థాన రూప జాతేరపి నివృత్తిరపి భ్రమర కీటాదౌ దృష్టైవ-తథాచ గోత్వమ్ కఴియాతిరేఇతి దృష్టాంతో న ప్రకృతాను గుణఇతి పరైరుచ్యేత చేత్కథముత్తర మితిచేదిత్థం ‘‘వర్ణాశ్రమాచారవతా పురుషేణ ప రః పుమాన్ । విష్ణురారాధ్యతేపంథా నాన్యస్తత్తోషకారకః । యతః ప్రవృత్తిర్భూతానాం యేన సర్వ

సా-సం—జననార్థకో జాతిశబ్దః - కులశబ్దస్త్వాచారార్థక ఇతి జాతి నాశో జాత్యంతరాగమశ్చన యుక్తః- తయోరుక్త ప్రమాణావిషయత్వాదితిభావః- తిరుసురభీతి. శ్రీమదర్థేదోగ్ధ్రీ తచ్చ క్రచిహ్నితా గౌర్గౌరితివక్తారస్సంతీకిమిత్యర్థః- ప్రయోగిత్తార్కళ్ తత్తైవె, నతు శూద్రోజాత ఇత్యుక్తవంత ఇత్యర్థః-

సా-వి— మిదం తతమ్ । స్వకర్మణా తమభ్యర్చ్య సిద్ధిం విందతి మానవః ॥ శ్రేయాన్ స్వధర్మో విగుణః పరధర్మా
త్స్వనుష్ఠితాత్ । సహజం కర్మ కౌంతేయ సదోషమపి న త్యజేత్ । తస్మాత్ప్రణవం శూద్రో మన్త్రా మాని
న కీర్తయేత్ । శ్రుతిస్స్మృతిర్మమైవాజ్ఞా యస్తాముల్లంఘ్య వర్తతే । ఆజ్ఞాచ్ఛేదీ మమ ద్రోహీ మద్భక్తోఽపి న వై
ష్ణవః । న మే ప్రియః-తథా ప్రపత్త్యధ్యాయ ఏవ-అవిప్లవాయ ధర్మాణాం పాలనాయ కులస్య చే,,త్యారభ్య ‘‘ప్రియో
ఽపి న ప్రియోఽసౌ మే మదాజ్ఞావ్యతివర్తనాత్,, ఇత్యుక్తేశ్చ ఏతాదృశ ప్రమాణ సహస్రైర్భగవత్సంబంధ
ప్రభావేన భగవదభిమానే జాతినివృత్త్యనవగమాత్ ప్రత్యుతైతేషు ప్రమాణేషు జాత్యుచిత ధర్మానను
ష్ఠానే భగవదనభిమతత్వ ప్రతిపాదనేన జాతినివృత్త్యభావస్యైవ దృఢీకరణాన్న భగవత్సంకల్ప రూపజా
తేరపి నివృత్తిః కల్పయితుం శక్యత ఇతి గోత్వాదివన్నియత ధర్మత్వాద్దృష్టాంత ఏవ ఉపప
ద్యత ఇత్యభిప్రేత్య గోత్వం కథ్రీయాతిరేక ఇతి న కశ్చిచ్ఛంకా శూకావకాశః - నను తర్హి ‘‘ న శూద్రా భగ
వద్భక్తా,, ఇత్యాది ప్రమాణాని విరుధ్యేరన్నిత్యాశంక్య తేషాం ప్రమాణానామన్యశబ్దస్యాన్యత్ర ప్రయోగ
స్య ప్రశంసార్థతయా లోకే దృష్టత్వాత్ ప్రశంసార్థత్వ సంభవాన్న విరోధః - అన్యథా కేనాపి ప్రకా
రేణ వాక్యార్థ వర్ణనాసంభవాత్ - తథాహి ‘‘కిముద్దిశ్య కిం విధీయతే. న తావచ్ఛూద్రా భగవద్భక్తా న
భవంతీ,,తి శూద్రాణాం భగవద్భక్తి నిషేధవిధానం సంభవతి- ‘‘భక్తిరష్టవిధా ప్రోక్తా యస్మిన్ మ్లేచ్ఛేఽపి
వర్తతే । స్త్రియో వైశ్యాస్తథా శూద్రాస్తేఽపి యాంతి పరాం గతిమ్,, ఇతి భగవద్భక్తేస్సర్వవర్ణాధికారప్ర
తిపాదనేన తద్విరోధాత్ - నాపి భగవద్భక్తాశ్శూద్రా న భవంతీతి భగవద్భక్తానాం శూద్రత్వాభావో విధీ
యతే - భగవద్భక్తత్వావచ్ఛేదేన శూద్రత్వస్యాప్రసక్తేర్నిషేధాయోగాత్ - న చ యత్ర ప్రసక్తిస్తత్రై
వ నిషేధ ఇతి వాచ్యం - తథా సతి భగవద్భక్తశబ్దస్య సంకోచేన శూద్రభగవద్భక్తాశ్శూద్రా న భవంతీత్య
ర్థస్స్యాత్, తథా చ వ్యాఘాతః. నను పూర్వం యే శూద్రాస్సంతో భగవద్భక్తా జాతాః తేషాం భగవద్భ
క్తిసిద్ధ్యనంతరం శూద్రత్వం నివర్తత ఇత్యర్థ ఇతి చేత్, తర్హి విప్రా భాగవతా ఇతి కథం? కిం విప్రాణాం భా
గవతత్వం విధీయతే? ఉత భాగవతానాం విప్రత్వం? నాద్యః, విప్రసామాన్యస్య భాగవతత్వ విధానే బాధా
త్- ‘‘సర్వవర్ణేషు తే శూద్రా యే హ్యభక్తా జనార్దన,, ఇత్యుత్తర వాక్య విరోధాచ్చ భగవద్భక్తాశ్శూ
ద్రా న భవంతి- ‘‘విప్రా భాగవతాః స్మృతా,, ఇతి వాక్యమసంబద్ధం చ స్యాత్ - న ద్వితీయః, భాగవతానాం విప్ర
త్వ విధానే విప్రభాగవతానాం విప్రత్వస్య ప్రాప్తతయా విధ్యసంభవేన తదంశేఽనువాదకత్వే విధ్యనువాద
కృత వైరూప్యం స్యాత్ - ‘‘శతం బ్రాహ్మణ సోమాన్ భక్షయంతీ,,తివత్ - వైరూప్యమస్త్వితి చేదేవమపి
న శూద్రా ఇతి వాక్యం వ్యర్థం స్యాత్. విశ్వామిత్రస్య విప్రత్వేన క్షత్రియత్వ నివృత్తివద్విప్రత్వ విధినైవ శూ
ద్రత్వ నివృత్తి సంభవాన్నిషేధ వైయర్థ్యాత్ - న చ భాగవతా ఏవ విప్రా నాన్య ఇతి పరిసంఖ్యా విధిః ‘‘ స
ర్వవర్ణేషు తే శూద్రా యే హ్యభక్తా జనార్దన,, ఇత్యనేన ఇతర బ్రాహ్మణాదీనాం శూద్రత్వవిధానే
నైవ బ్రాహ్మణత్వాభావస్య సిద్ధత్వాత్ పరిసంఖ్యాయాస్త్రిదోషత్వాచ్చ శూద్రభాగవతేషు విప్రత్వాసిద్ధేశ్చ-
న చేష్టాపత్తిః • సలన్తరుమితి ‘‘స విప్రేంద్రో మునిః శ్రీమా,, నిత్యాదిభిర్బ్రాహ్మణత్వస్య భగవదభిమతత్వా
త్ - అథ భగవద్భక్తాశ్శూద్రా న భవంతి - కింతు విప్రా ఇతి విప్రత్వమపి తేషాం విధీయత ఇతి చేత్, తర్హి వా
క్యభేదః. నను శూద్రత్వం న నిషిధ్యతే. విప్రత్వమేవ విధీయతే. విప్రత్వవిధివశాదేవ శూద్రత్వం న నివర్తత ఇతి-

మూ — ఆకైయాల్ భగవద్భక్తరల్లాత బ్రాహ్మణర్ శూద్రర్ కళైప్పోలే అనాదరణీయరెన్నుమ్, భగవద్భక్తరాన శూద్రర్కళ్ బ్రాహ్మణరైప్పోలే శ్లాఘనీయరెన్నుమ్ శాస్త్రతాత్పర్యమ్ - ఇజ్జనల్లాత పోతు,

నా - దీ — నశూద్రాభగవద్భక్తా ఇత్యాదివచనఙ్గళుక్కు కరుత్తేతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయాల్ భగవదిత్యాది - భగవద్భక్తరల్లాత బ్రాహ్మణర్ శూద్రవదనాదరణీయరెన్గైత్తాల్ ఇవ్వచనత్తాల్ యథాప్రతీతి గ్రహికిల్ అభక్తబ్రాహ్మణనుక్కు ముఖ్య శూద్రత్వమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్ఱు సూచితమ్ - ఇప్పడి యఙ్గీకరియా విడిల్ అనిష్టమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇజ్జనల్లాత విత్యాదియాల్ -

సా - స్వా — అపకృష్టర్ పక్కల్ ఉత్కృష్టశబ్దమ్ ప్రతిపత్తివిశేషార్థమానాలుమ్ ఉత్కృష్టర్ పక్కల్ అపకృష్టశబ్దమ్ ప్రతిపత్తివిశేషార్థమాకక్కూడుమో ? ఎన్న ప్రతిపత్తివిశేషార్థమెన్గిఱదైవివరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, "నశూద్రా ఇతి మన్తవ్యా" ఇత్యాదివదన్యత్రాన్యశబ్దమ్ ప్రతిపత్తివిశేషార్థమాకైయాలే ఆదరానాదరఙ్గళై ప్రతిపత్తివిశేషశబ్దార్థమెన్ఱు కరుత్తు . ఉక్తార్థస్థిరీకరణార్థమ్ విపక్షత్తిల్ ప్రతిబన్ద్యా బాధకమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇజ్జనల్లాత పోతితి -

నా - ప్ర — స్వోక్తానఙ్గీకారే బాధకమాహ - ఇజ్జనల్లాతే త్యాదినా -

సా వి — నగిరాగిరేతి బ్రూయాద్వైరం కృత్వో ద్గేయ" మిత్యత్ర నగిరా గిరేతివన్నశూద్రా ఇత్యనువాద ఇతి చేదేవంసతి భాగవతా ఇతి పదం వ్యర్థం - అథైతద్దోషపరిజిహీర్షయా విప్రభాగవతత్వం విధీయతే. తన్న - భాగవతత్వస్య ప్రాప్తత్వేనావిధేయత్వాత్ . భగవద్భక్తత్వమేవహి భాగవతత్వం - అథ విప్రభాగవతసాదృశ్యం విధీయతే - తథా సతి లక్షణా. తస్మాద్విప్రా భాగవతా ఇతి విప్రభాగవతత్వారోపేణ ప్రశంసార్థమితి వక్తవ్యం - ఏవం శూద్రా ఇత్యపి ప్రశంసార్థమిత్యేవ వాచ్యం - వాక్యవైరూప్యాయ యజమానః ప్రస్తర ఇత్యత్ర యజమానశబ్దః ప్రస్తరే ప్రయుజ్యమానో ముఖ్యవృత్త్యా తద్బోధకత్వాసంభవాత్స్వకార్యకరత్వగుణయోగేన గౌణ్యావృత్త్యా వర్తమానో యథా యజమానస్స్వకార్యకరణసమర్థః ఏవం ప్రస్తరోపి స్వకార్యకరణసమర్థ ఇతి ప్రస్తరస్తుతయే భవతి - తద్వద్విప్రా భాగవతా ఇత్యాదిశబ్దాశ్శూద్రభాగవతేషు ప్రయుజ్యమానా ముఖ్యవృత్త్యా తద్బోధకత్వాసంభవాత్సన్నియతబహుమన్తవ్యతా లక్షణగుణయోగేన గౌణ్యా వృత్త్యా ప్రవర్తమానాస్తద్వదేవ బహుమన్తవ్యా ఇతి బోధయన్తస్తత్ప్రశంసార్థం భవన్తి - "అపశవో వా అన్యే గో అశ్వేభ్య" ఇత్యత్ర గవాశ్వవ్యతిరిక్తేషు అపశుశబ్దః ప్రయుజ్యమానః పశుత్వనిషేధాభావాద్గవాశ్వగతప్రాశస్త్యనిషేధమాదాయ పర్యవస్యన్ గవాశ్వప్రశంసాయామేవ భవతి - తద్వన్నశూద్రా ఇతి శబ్దశ్శూద్రేషు శూద్రత్వాభావబోధనే బాధాత్ శూద్రత్వప్రయుక్తానాదరణీయత్వనిషేధమాదాయ పర్యవస్యన్నితరశూద్రవదనాదరణీయా నభవన్తీత్యేవంపరతయా తత్ప్రశంసాయాం పర్యవస్యతీతి ప్రశంసార్థత్వే సర్వమపి వాక్యం సుసంగతం భవతీతి నకించిదనుపపన్నమిత్యభిప్రాయేణ వచనతాత్పర్యమాహ - ఆకైయాలితి - ఏవమనఙ్గీకారే బాధకమాహ - ఇజ్జనల్లాతపోతితి -

మూ — చణ్డాలమపి వృత్తస్థం తం దేవా బ్రాహ్మణం విదుః । చణ్డాలాః ప్రత్యవసితాః పరివ్రాజకతాపసాః । న తేన స్థవిరో భాతి యేనాస్య పలితం శిరః । బాలోఽపి యః ప్రజానాతి తం దేవాః స్థవిరం విదుః ,, ఎన్నిప్పృకారే కళితే నిందా ప్రశంసైకపరంగళాకియ వాక్యజ్ఞళై క్కొణ్డు సర్వమర్యాదైకళుం కలజ్ఞు ప్పోడియామ్ - అన పిన్నె, “ప్రతిపత్తి విశేషార్థమన్యత్రాన్యత్వకీర్తనమ్ ।

సా-దీ— చండాలా ఇతి. పరివ్రాజకాస్తాపసాశ్చ ఆచారవైకల్యే చండాలాః ప్రత్యవసితాః, తతో పృథమాశ్చ భవంతి ఎన్నర్థమ్. ఉక్తమానవర్థత్తె కారికైయాల్ సంగ్రహిక్కున్నార్. ఆనపిన్నిత్యాదియాల్. అన్యత్రాన్యత్వకీర్తనం, ఉత్కృష్టై అపకృష్టత్వకీర్తనముమ్ అపకృష్టై ఉత్కృష్టత్వకీర్తనముమెన్నర్థం.

సా - స్వా — చండాలా ఇతి. పరివ్రాజకాస్తాపసాశ్చ ప్రత్యవసితాః, స్వధర్మభ్రష్టాశ్చేచ్చండాలాః ఎన్నపడి - ఇప్పడి భాగవతశూద్రర్ బ్రాహ్మణవదాదరణీయరెన్నిల్ అవ్విషయత్తిల్ ప్రణామాది ప్రసంగమ్ వారాత్తో? ఎన్న ఉక్తార్థత్తె కారికయా సంగ్రహియా నిన్నుకొణ్డు శంకైయె పరిహరిక్కున్నార్ - అన పిన్నితి - ప్రతిపత్తీతి, ప్రతిపత్తి విశేషార్థమ్, ప్రణామాది రహిత కేవలమానస

సా - ప్ర — పరివ్రాజకతాపసాః ప్రత్యవసితాశ్చేచ్చండాలా ఇత్యర్థః - ప్రత్యవసితాః, వినష్టధర్మాణః. ఆరూఢపతితా ఇతి భావః - తాపసాః, వానప్రస్థాః - ఏషామపి ప్రసిద్ధార్థస్వీకారే సార్వలౌకికాచారవిరోధ ఇతి భావః - నన్వేవం భాగవతశూద్రాణాం బ్రహ్మణవదాదరణీయత్వే బ్రాహ్మణైః శ్రాద్ధార్థనిమంత్రణాదివాప్యాదరణీయాస్స్యురిత్యత్రాహ - ఆనపిన్నిత్యాదినా - ప్రతిపత్తిః, బహుమతిః.

సా-వి— చండాలా ఇతి - పరివ్రాజకతాపసాః ప్రత్యవసితాః, నష్టధర్మాణశ్చేత్ - ఆరూఢపతితాశ్చేదిత్యర్థః - చండాలాః, చండాలా ఇవ పరిహరణీయా ఇత్యర్థః - యస్య శిరః పలితం, జరయా శుక్లం స స్థవిరో న భవతి - వృద్ధో భవతీత్యత్ర వృద్ధస్యావృద్ధత్వనిషేధః ప్రత్యక్షవిరుద్ధః - బాలోచితమూఢత్వం లక్షయతి - ఇప్పడైకళిలే, ఏతాదృశస్థలేషు - “చండాలమపి వృత్తస్థ,, మిత్యాదిష్వపి యథాశ్రుతార్థగ్రహణే సర్వమర్యాదావ్యాకులాస్స్యురితి భావః. ఉక్తమర్థం కారికయా సంగృహ్ణన్ అతి ప్రసంగం నిరాకరోతి - ఆనపిన్నితి - తస్మాత్కారణాజ్జాతినివృత్తిబోధకానన్యథాసిద్ధప్రమాణాభావేన ప్రదర్శితరీత్యానుపపత్త్యా చ జాతినివృత్తిం బోధయితుమశక్యత్వాదిత్యర్థః - అన్యత్రాన్యత్వకీర్తనం ప్రతిపత్తివిశేషార్థం “స శూద్ర ఇతి మంతవ్య,, ఇత్యత్ర మంతవ్యపదేన తథా ప్రతిపత్తిమాత్రస్యైవ న శూద్రత్వస్యాపి ప్రాప్తమితి గమ్యతే - తద్వన్మన్నయోన్యత్రాన్యశబ్దం ప్రతిపత్తి విశేషార్థం ప్రయుంజత ఇతి భావః -

సా - సం — ప్రత్యవసితాః, స్వధర్మవిపరీత ధర్మాచరణానుగుణ వ్యవసాయవంతః - యేన, వయోవిశేషేణ - తేన స్థవిర ఇతి వృద్ధ ఇతి న భాతీత్యర్థః - ఆన పిన్నితి - న శూద్రాః - చండాలమపీత్యాదేస్తత్తన్మర్యాదాపర శ్రుత్యాది విరోధ్యర్థబోధనే కుణ్ఠిత శక్తిత్వాదిత్యర్థః. ప్రతిపత్తీత్యాది - అన్యత్ర, శూద్రే బ్రాహ్మణే చ. అన్యత్వకీర్తనం, బ్రాహ్మణత్వ శూద్రత్వ కీర్తనం. చండాలే బ్రాహ్మణత్వకీర్తనం. ప్రత్యవసితే చణ్డాలత్వ కీర్తనం చ పూజ్యత్వాపూజ్యత్వ ప్రతిపత్త్యర్థం - తత్రైవంసతి ప్రతిపత్తివిశేష విషయేషు పిత్రాదిదినే నిమంత్రణాధ్యాపనాదిరూపాః ప్రవృత్తయః కుతో న

మూ— విశేషవిధిసాకాంక్షాస్తత్రతత్ర ప్రవృత్తయః ,, ఎన్ఱు

సా-దీ— ప్రతిపత్తివిశేషసిద్ధ్యర్థమే. తత్ర, ఉత్కృష్టాపకృష్టరిల్. తేషాం తేషాం ప్రవృత్తయస్తు- విశేషవిధిసాకాంక్షాః, విశేషవిధియై అపేక్షిత్తిరుక్కుమ్. అపకృష్టనిడత్తిల్ ఉత్కృష్టజాతీయత్వ వచనబలాదుత్కృష్టత్వ ప్రతిపత్తియుణ్డాకిలుమ్ తత్ర ప్రవృత్తికళ్ బ్రాహ్మణాదికళుక్కు అవనిడత్తిల్ వర్తనత్తుక్కుమ్ అవనుక్కు స్వధర్మానుష్ఠానరూపప్రవృత్తిక్కుమ్ విశేషశాస్త్రమ్ నియామకమెన్నైరు. ప్రతిపత్త్యనుగుణ

సా-స్వా— ప్రతిపత్త్యర్థమెన్ఱపడి- భాగవతబ్రాహ్మణే ప్రణామాదిప్రవృత్తౌ భాగవతశూద్రే తద్వర్జనే చ తత్తద్విశేషవిధిరేవ మూలమెన్ఱపడి - ఇప్పడి జాత్యనపగమత్తిల్ శాస్త్రమూల శిష్టాచారముమ్

సా-ప్ర—తత్ర, బ్రాహ్మణభాగవతవ్యతిరిక్తభాగవతేషు - తత్తత్ప్రవృత్తయః, వేదాధ్యాపనయాజన శ్రాద్ధనిమంత్రణాదయః - తే యథా ప్రమాణం కర్తవ్యా ఇతి భావః. శూద్రాణాం భాగవతత్వేపి

సా.వి—తత్తత్ప్రవృత్తయః, వేదాధ్యయనశ్రాద్ధనిమంత్రణాదయః- ప్రవృత్తిపదం నివృత్తీనామప్యుపలక్షణం- విశేషవిధిసాకాంక్షాః, అష్టవర్షం బ్రాహ్మణముపనయీత తమధ్యాపయేత్ - తస్మాచ్ఛూద్రో యజ్ఞే నవక్లృప్తః- తస్మాచ్ఛూద్రసమీపే నాధ్యేతవ్యం. “సుశీలం శ్రోత్రియం విప్రం శ్రాద్ధార్థే న నిమంత్రయేత్ ,, ఇత్యాది విశేషప్రమాణసాపేక్షాః- యథాప్రమాణం కర్తవ్యాః - జాతినివృత్త్యంగీకారే తు తత్తద్విశేష విధీనాం బహూనాం ప్రమాణానాం బాధస్స్యాదితి భావః - యద్వా, బ్రాహ్మణవచ్ఛూద్రభాగవతస్యాపి ప్రతిపత్తేః కర్తవ్యత్వేన తద్వదేవ ప్రణామపాదసంవాహనాదిశుశ్రూషా మంత్రగ్రహణాది ప్రసంగ ఇత్యత ఆహ - విశేషవిధీతి - తేషాం “పూర్వైః పూర్వైర్జన్మతస్తే వయాం - నార్హంత్యాచార్యతాం క్వచిచ్ఛుశ్రూషా శూద్రస్యే,,తి శాస్త్రవిరోధాయ “పూజ్యా భూషయితవ్యాశ్చ బహుకల్యాణమీప్సుభిః ,, ఇత్యత్ర సంవాహనాదిశుశ్రూషామాత్రాదరవాక్యసుఖాన్నాచ్ఛాదనాది సంమానసపరత్వం యథా తద్వదత్ర కుశలప్రశ్నాదరపూర్వకతీర్థప్రసాదప్రదానాది బహుమతౌ తాత్పర్యం - అతః ప్రణామాదిప్రవృత్తయః విశేషవిధిసాకాంక్షాః- యథా శాస్త్రమేవ ప్రణామాదివిషయే “దశవర్షశ్చ బ్రాహ్మణః - శతవర్షశ్చ క్షత్రియః - పితాపుత్రౌ స్మృతౌ విద్ధి తయోస్తు బ్రాహ్మణః పితే,, త్యుక్తమర్యాదయా ఉత్కృష్టాపకృష్టవర్ణేషు యా శాస్త్రప్రవృత్తిః సైవేహ శాస్త్రప్రవృత్తిః- అన్యథా భగవదాజ్ఞాతిలంఘనం స్యాదితి భావః. నను “త్రివర్షపూర్వశ్శ్రోత్రియో అభివాదనమర్హతీ,,తి సామాన్యశాస్త్రం. “వైష్ణవో వైష్ణవం దృష్ట్వా దండవత్ప్రణమేద్భువి,,తి

సా-సం— స్యురిత్యత్రాహ - విశేషేతి- ఔత్పత్తికబ్రాహ్మణత్వాది విశేషనిమిత్తక విధిసాకాంక్షా ఏవ తాః ప్రవృత్తయః - ఏతేన తాదృశవిధివిషయా ఇత్యేతేషు తత్తత్ప్రవృత్తయోపి న భవంత్యేవేత్యర్థః. యద్వా, అన్యత్రాన్యత్వకీర్తనం ప్రతిపత్తివిశేషమాత్రార్థం చేత్ శ్రీవిదురాది విషయే పుత్రకృత్యత్వాదిరూపాః ప్రవృత్తయః కథం స్యురిత్యత్రాహ. విశేషేతి - శ్రీవిదురే షు ధర్మపుత్ర పుత్రకృత్యం విధిరూపాశరీరవాక్యబలాత్కృతవాన్ - మారనేర్ నమ్బి విషయే మహాపూర్ణాః పుత్రకృత్యం విధిరూపయామునాచార్య వాక్యబలాత్కృతవంతః - లోకసారంగమహామునయశ్చ ప్రాణవహానేరంగనాథాజ్ఞయా ప్రవృత్తాః - యత్రైవంవిధవిశేషవిధిర్న దృశ్యతే- తత్ర తథావిధాః ప్రవృత్తయోపి న భవంతీతి-

---

మూ—ఎజుగి త్తైక్కుమ్ సమాధానమ్- శ్రీవిదురరుమ్ స్వజాత్యనురూపమాక వివాహాదికళ్ పణ్ణినార్ (కళ్)-

---

సా-దీ— ప్రవృత్తికూడా తెన్నపడి. ఎజుగి త్తైక్కుమ్, బాలేష్వివిరత్వచండాలత్వ బ్రాహ్మణత్వాదిప్రయోగజ్ఞళుక్కు మిదువె పరిహార మెన్నపడి. వృద్ధాచారత్తాలుమ్ జాతిపోక్కై యిల్లై యెన్నరియలామెన్ను కాట్టుకిరార్ - శ్రీవిదురరుమిత్యాది - జాతిపోక్కామైయిల్ లింగదర్శనముముణ్డెన్కిరార్-

---

సా-స్వా—ప్రమాణమెన్నరుళిచ్చెయ్ కిరార్- శ్రీవిదురరుమితి- బ్రాహ్మణ్యముణ్డాకిల్ బ్రాహ్మణకుతేవివాహమ్ ప్రసంగిక్కుమెన్నపడి- ఇతినాలే పరపక్షత్తిల్ అమూలకాచార కథనమసంగతమెన్నుకరుత్తు. జాత్యనపగమత్తిల్

సా-ప్ర— నశూద్రత్వం నాపైతీత్యత్ర శ్రీవిదురాచారోపి లింగమిత్యభిప్రయన్నాహ. శ్రీవిదురరుమిత్యాదినా - నను ధర్మసంస్థాపనప్రవృత్తస్య శూద్రాన్న భక్షణరూప నిషిద్ధానుష్ఠానాసంభవాత్తేనచ

సా వి— శాస్త్రంయథాబాధతేతథాత్రాపిసామాన్యశాస్త్రంబాధతామితిచేన్న- తత్వజ్ఞభీష్మ విదురాదిషు పరస్పరప్రణామానుక్తేః శ్రీమద్రామానుజావ్యవహిత శిష్యేషు పిళ్ళవరజ్జదాస ప్రభృతీనాం తదానీం తన శ్రీవైష్ణవైః ప్రణామాదికం కృతమితి సంప్రదాయాశ్రవణాచ్చ స్నానానంతరం శ్రీమద్రామానుజ మునిభిః పిళ్ళవరజ్జదాస హస్తావలంబనే నాగమన మిత్యర్వాచీన వాక్యం ప్రమాణకోటౌ ననివిశతే - తైః కాంచీపూర్ణస్య ప్రణామాదికం కృతమిత్యత్ర ప్రమాణం నాస్తి. ‘‘దేవరాజదయాపాత్రం శ్రీకాంచీపూర్ణముత్తమమ్ । రామానుజమునేర్మాన్యం వందేహంసజ్జనాశ్రయమ్,, ఇత్యత్రమాన్యస్య మేవోక్తం - వందే ఇత్యర్వాచీనోక్తస్తు తచ్ఛరీర నివృత్త్యనంతర భావిత్వాన్నవిరుధ్యతే- ‘‘ప్రత్యక్షితాత్మ నాథానాం నైషాంచింత్యం కులాదిక,,మితి ప్రమాణవశాద్వా నానుపపత్తిః - భుక్తవత్సు ద్విజాగ్ర్యేష్వితి ద్విజారాధనమేవప్రథమతః కృతమితి ప్రతీయతే - నతు తత్ర సామాన్యేన భాగవతేషు‘‘భుక్తవత్స్వి,,త్యుక్తం - తథా‘‘శూద్రయోనావహంజాతో నాతోన్యద్వక్తుముత్సహే,,ఇతి శూద్రయోని జననం నిమిత్తీకృత్యతత్వోపదేశోనిషిద్ధః - శబర్యాబ్రాహ్మణ శుశ్రూషా కృతేతి శ్రీరామాయణాదౌ ప్రసిద్ధం - మధురకవి ప్రభృతీనాం శఠకోపాదివిషయే ప్రణామాదికం తతోబ్రహ్మవిద్యా గ్రహణంచ ‘‘ప్రత్యక్షితాత్మ నాథానాం నైషాంచింత్యం కులాదిక,,మిత్యాదిప్రమాణ మూలం - హరిపాదాఖ్య విప్రస్య యాగే భక్తిసార మునేః అగ్రపూజాకరణం వ్యాఘ్రపురస్థిత భగవదాజ్ఞా మూలంచ- మునివాహన మునేః లోకసారంగ మునినాస్వస్కంధారోపణాదికం శ్రీరంగనాయకాజ్ఞా మూలం- ఏతత్సర్వం శ్రీరంగనాథే సర్వవర్ణహస్తదత్తభగవత్ప్రసాదస్వీకారవన్నాతిప్రసంగావహం‘‘అతో వైష్ణవో వైష్ణవంధృష్ట్వా,,ఇతి సర్వవర్ణవిషయమితినసంకటం కించిత్- అన్యత్రాన్యత్వ కీర్తనంయథా యోగ్యప్రతిపత్తి విశేషార్థమిత్యేతదేవ ‘‘చండాళమపివృత్తస్థంతం దేవాబ్రాహ్మణం విదు,, రిత్యాదౌచ పరిహారః - అతఃప్రకృతేపి తథేతిప్రకృత సంగమనాయ తత్తాత్పర్యం చండాళమపీత్యాదావపి దర్శయతి- ఎన్నిత్తైక్కుమితి. ఎన్ను, ఇతి - ప్రతిపత్తివిశేషార్థమిత్యర్థః- ఇత్తైక్కుమ్, ఏతస్యచ- చండాళమపీత్యాదేశ్చేత్యర్థః - ననుశూద్రస్య జాత్యనపగమేకథం భగవతా త్రుతియేణ శూద్రస్య విదురస్యాన్నం భుక్తమితిశంకాంపరిహరతి-శ్రీవిదురరుమితి.

సా-సం— ఎజుత్తైక్కుమిత్- ‘‘నశూద్రా భగవద్భక్తాః-చణ్డాల మపీత్యాదిసర్వ ప్రమాణానామపిత్యర్థః-

మూ — " భుక్తవత్సు ద్విజాగ్ర్యేషు నిషణ్ణః పరమాసనే। విదురాన్నాని బుభుజే శుచీని గుణవంతిచ ,, ఎన్ఱిఱ్ఱై క్కేట్టు దుర్యోధనన్ - " భీష్మ ద్రోణావతిక్రమ్య మాంచైవ మధుసూదన। కిమర్థం పుండరీకాక్ష భుక్తం వృషల భోజనమ్ ,, ఎన్ఱు కేట్క . " ద్విషదన్నం నభోక్తవ్యం ద్విషంతం నైవ భోజయేత్। పాండవాన్ ద్విషసే రాజన్ మమప్రాణాహిపాండవాః,, ఎన్ఱు ఉత్తరమరుళిచ్చెయ్ కైయాలే శ్రీవిదురరుక్కు-దుర్యోధనన్ శొన్న జాతివిశేషత్తై భగవానిశైన్దానాయిత్తు- ఆనాల్ బ్రాహ్మణరుక్కుమ్ క్షత్రియర్క్కుమ్ శూద్రనుడైయ పక్వాన్నత్తై భుజిక్కై నిషిద్ధమన్ఱో వెన్నిల్

సా-దీ— భుక్తవత్స్వత్యాదియాల్- వృషలాన్నమన్ఱెన్ఱాతే ఉత్తరాంత మరుళిచ్చెయ్ కైయాల్ లింగదర్శనమ్- నను జాతిపోకావిడిల్ క్షత్రియనాన కృష్ణన్ శూద్రనుడైయ పక్వాన్నత్తై ఏజ్జన భుజిత్తాన్? ఎన్నిలరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఆనాలిత్యాదియాల్ - "మృతసూతకపుష్టాంగం ద్విజం శూద్రాన్నభోజినమ్। అహంతు నైవజానామి కాంకాంయోనిం గమిష్యతి,, ఇత్యాది పరాశరాది వచనమిజ్గే అనుసంధేయమ్.

సా-స్వా—లింగ దర్శనము మరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - భుక్తవత్స్విత్యాదినా - వృషలాన్నమన్ఱెన్ఱు శొల్లాతే ఉత్తరాంతర మరుళిచ్చెయ్ కైయాలే లింగ దర్శనమెన్ఱపడి. ఇప్పడియాకిల్ " మృత సూతక పుష్టాంగం ద్విజం శూద్రాన్న భోజినమ్। అహంతు నైవజానామి కాం కాంయోనిం గమిష్యతి ,, త్యాది పరాశరాది వచన నిషిద్ధ శూద్రాన్న భోజనమ్ ధర్మసంస్థాపన ప్రవృత్త శ్రీకృష్ణనుక్కు అసంగతమన్ఱో? ఎన్ఱు శంకిత్తుత్తరమరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. ఆనాలితి- విదురరుక్కు-అన్నసంస్కర్తృత్వ మాత్రమన్ఱిక్కే

సా-ప్ర—విదురాన్నానాం భుక్తత్వాచ్ఛూద్రాణాం భాగవతత్వే జాతిరపేయాదేవేత్యత్ర జాత్యనపగమేపి కృష్ణభోజన ముపపాదయన్ విదురే శూద్రత్వజాత్యనపగమే కృష్ణానుమతి మపిదర్శయతి - భుక్తవత్సు ఇత్యాదినా - నన్వేవం విదురస్య జాత్యనపగమే కృష్ణాత్పూర్వం భుక్తవతాం బ్రాహ్మణానాం కృష్ణస్యచ నిషిద్ధానుష్ఠానం స్యాదిత్యత్రాహ- ఆనాల్ బ్రాహ్మణరుక్కుమిత్యాదినా- నను పక్వాన్న భోజన నిషేధే శంకితే అన్న సంస్కారానుమత వచన మాత్ర ప్రశ్నేకో విదారోక్తివద సంగతమితి చేన్న - పక్వాన్న దర్శన స్పర్శయో రనుమతత్వాద్విదురస్య బ్రహ్మవిత్తయా నిరహంకార మమకారత్వాద్ధనార్జన సమయమారభ్య భాగవతార్చనార్థ తయైవ సర్వసంపాదనోపపత్తేశ్చాన్నసంస్కారోక్తి ర్నాసంగతా.

సా-వి— కేట్టు, శ్రుత్వా- కేట్క, పృచ్ఛతి. ఇశైన్దానామిత్తు-భాగవతా విదురస్య శూద్రత్వజాతి రంగీకృతైవాసీదిత్యర్థః. సహివృషలో నభవతీత్యుత్తరానుక్తేరితి భావః. తర్హి కథం బ్రాహ్మణాగ్రేసరైః ధర్మసంస్థాపనార్థమవతీర్ణేన భగవతా చ శూద్రాన్నభక్షణం కృతమిత్యాశంకామనూద్య పరిహరతి-బ్రాహ్మణరుక్కుమితి. పక్వాన్నత్తైఇతి, "మృతసూతక పుష్టాంగః ద్విజశ్శూద్రాన్నభోజనః। అహంతు నైవజానామి కాం కాం యోనిం గమిష్యతీ,,తి నిషేధాదితి భావః - అత్రి "శూద్రస్పృష్టంచ దృష్టంచ తద్దత్తంతన్నిమంత్రితమ్। తత్పేరితంచ పక్వాన్నం శూద్రాన్నం షడ్విధం స్మృతమ్,, ఇత్యుక్త షడ్విధశూద్రాన్నత్వదోషోత్ర నాస్తి-

సా-సం— దుర్యోధనన్ శొన్న ఇత్యుక్త్యా జాతి కీర్తనస్య మహాప రాధత్వం సూచితం - విశేషవిధిసాకాంక్షా ఇత్యస్య సాంప్రదాయిక మర్థం శంకామవతార్య దర్శయతి ఆనాలు మిత్యాదినా-

మూ— ''ఆర్యాధిష్ఠితా వాశూద్రా(అన్న) స్సంస్కర్తారస్స్యుః,, ఎన్ఱు ఆపస్తంబాదికళ్ శొల్లుకిఱపడియే యుగాంతరఙ్గళిల్ ఆర్యపరతంత్రరాన గుణవచ్ఛూద్రర్కళ్ ఆర్యరుడైయ అన్నసంస్కారమ్ పణ్ణ అనుజ్ఞాతరాకైయాలే అవ్విడత్తిల్ నిషేధమిల్లై. ఇతు ''శుచిస్సుప్రయతో భూత్వా విదురోన్నముపాహరత్.,, ఎన్ఱు శ్రీవిదురరుడైయ గుణవిశేషఙ్గళ్ శొల్లుకైయాలే సూచితమ్- బ్రహ్మవిత్తాన ఇవర్ యోగప్రధానత్తాలే దేహన్యాసమ్ పణ్ణిన పిన్బు ప్రాప్తనాన ధర్మపుత్రన్ శెయ్త సంస్కారవిశేషమ్ తూష్ణీమనుష్ఠితమాతల్

సా-దీ— ఆర్యాధిష్ఠితాః, ఆర్యపరతంత్రాః. జాత్యంశరక్షకరాన అన్నసంస్కర్తృత్వోపయుక్తమాన గుణఙ్గళై శుచిః ప్రయతః ఎన్ఱు శొల్లుకైయాల్ జాత్యనపగమమ్ సూచితమెన్కిఱార్- ఇతుశుచిస్సు ఎన్ఱు- శ్రీవిదురర్ శరీరమ్ విట్టపిన్ క్షత్రియనాన ధర్మపుత్రన్ బ్రహ్మమేధ సంస్కారమ్ పణ్ణిత్తిలనో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్-బ్రహ్మవిత్తుక్కళానవిత్యాది-తూష్ణీమనుష్ఠితమాతల్, మంత్రరహితమాక తంత్రరూపమాతల్-

సా-స్వా—అన్న స్వామిత్వమిల్లై యెన్ఱు కరుత్తు- ఇన్త అర్థత్తిల్ ప్రకరణసిద్ధ జ్ఞాపకమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ • ఇతుఇతి - శ్రీవిదురరుక్కు బ్రాహ్మణ్యమిల్లైయాకిల్ దేహన్యాసానంతరం ధర్మపుత్రర్ బ్రహ్మమేధ సంస్కారమ్ పణ్ణినతు అసంగతమాకాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -బ్రహ్మవిత్తుక్కళానవిత్యాది-

సా- ప్ర— ఏతదభిప్రాయేణైవ విదురస్య గుణోక్తిరితి జ్ఞేయం - ఆపస్తంబాదీతి- ''ఏతాన్యపి సతాం గేహే నోచ్ఛిద్యంతే కదాచన,, తి హారీతః - ఆమం వాప్రతిగృహ్ణీరన్ కృతాన్నస్య వా విరసస్యే ,, త్యాదినా యుగాంతరే బ్రాహ్మణానామపి భాగవతశూద్ర పక్వాన్నస్వీకారస్యాప్యనుమతత్వాద్విరోధో నాస్తీతి భావః-నను పరీక్ష్యకారిణా ధర్మసూనునా '' ద్విజాతీనామేవ సంతిష్ఠతే బ్రహ్మమేధ ,, ఇత్యుక్త బ్రహ్మమేధేన విదురస్య సంస్కారకరణాద్భాగవతానాం జాతిరసేయా దేవేత్యత్రాహ- బ్రహ్మవిత్తుక్కళిత్యాది-

సా. వి—యుగాంతరే ''ఆర్యాధిష్ఠితా శ్శూద్రా వా వైశ్వదేవే అన్నసంస్కర్తారస్స్యుః,,రితి ఆర్యాధిష్ఠితశూద్రాణాం వైశ్వదేవే అన్నసంస్కర్తృత్వానుజ్ఞానోక్త్యా శూద్రస్పృష్టత్వ, దృష్టత్వ, తత్పక్వాన్నత్వానామనుమతత్వాన్న దోషః • విదురస్య భగవత్పరతంత్రత్వాత్ బ్రహ్మవిత్తయా నివృత్తాహంకారమమకారత్వాత్ సర్వం ద్రవ్యం పూర్వం భగవతే సమర్పితమేవేతి భగవదనుమత్యా భగవదీయం ద్రవ్యం పక్వం కృతవానితి తన్నిమంత్రితత్వాది దోషోపి నాస్తి. ''నానం తేషా స్యాహృతానీ,,తి హారీతః ''ఆమం వా ప్రతిగృహ్ణీరన్ కృతాన్నస్య వా విరసస్యే,,తి మునిభిరంగీకృతత్వాత్ ప్రతిగ్రహ దోషోప్యత్ర నాస్తీతి భావః-సూచితమితి. ''శుచిస్సుప్రయతో భూత్వా విదురోన్నముపాహర,, దితి గుణసంకీర్తనస్య అహరహః కేశశ్మశ్రులోమనఖవాపన,,మిత్యుక్త గుణవ్యంజకత్వా జ్జాత్యనపగమ స్సూచిత ఇతి భావః - నన్వేవం తదానీమ్యాదోషత్వే కథం దుర్యోధనేనాక్షేపః కృత ఇతి చేన్న - తస్య మూఢత్వాద్భగవత్యసూయావిష్టత్వాచ్చ తథాక్షేపః కృత ఇతి తదాక్షేపానుగుణ్యేన తత్సముత్తరమదత్వా భగవతా ''ద్విషదన్న,, మిత్యాద్యుత్తరం దత్తమితి జ్ఞేయమ్- జాత్యనపగమే కథం తస్య బ్రహ్మమేధసంస్కారో ధర్మరాజేన కృత ఇతి శంకామనువదతి- బ్రహ్మవిత్తుక్కళానేతి - తూష్ణీం,అమంత్రకం.

సా-సం—ప్రాప్తనాన, వ్యాసపుత్రాః కిల విదురాః వ్యాసపుత్ర పాండుపుత్రో ధర్మపుత్ర ఇతి కథం చిత్పుత్రత్వే

మూ— వ్యక్తివిశేష నియతమాతలా మిత్తనై- ఇతుకొణ్డు వ్యక్త్యంతరఙ్గళిల్ న్యాయ సంచారమ్ పణ్ణ వొణ్ణాతు. ఇజ్జనల్లాతపోతు ధర్మోత్తరరాన పాణ్డవర్ కళుక్కొరు నియతివిశేషత్తాలే వన్త దార సాధారణ్యత్తైక్కొణ్డు సర్వలోకముమ్ వ్యాకులమాప్పడియామ్- ఆకైయాల్ తన్తామ్ జాతి కళ్లై విడాతే నిన్ఱవ్వోజాతి కళుక్కు ఉచితప్రక్రియైయాలే యథాధికారమ్ భగవత్కైంకర్యమ్ పణ్ణప్రాప్తమ్ - మోహన శాస్త్రఙ్గళిల్ శొన్న జాత్యుద్ధారాదికళై ప్రామాణికర్ నినైక్కలాకాతు -

సా-దీ— సమంత్రకపక్షత్తిల్ వ్యక్తివిశేష నియతమాతల్ . ఇతుకొణ్డు వ్యక్త్యంతరత్తిల్ శెయ్య వొణ్ణాతు ఎన్ఱు మివ్వర్థత్తైస్థిరీకరిక్కిరార్ - ఇజ్జనల్లాతపోతిత్యాదియాల్ - జాత్యనపగమత్తిల్ సర్వరుమ్ భగవత్కైంకర్యమ్ శెయ్యుమ్ప్రకార మెతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలిత్యాదియాల్ - నన్ఱైవాదిశాస్త్రఙ్గళిల్ ‘‘దీక్షాప్రవేశమాత్రేణ బ్రాహ్మణో భవతి ధ్రువమ్,, ఇత్యాదికళిల్ జాత్యపగమ్ శొల్లిత్తిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మోహనశాస్త్రఙ్గళిత్యాదియాల్- జాత్యుద్ధారః, జాత్యపగమః- విశ్వామిత్రాది

సా-స్వా— సమంత్రకపక్షత్తిల్ వ్యక్తివిశేషనియత మెన్ఱపడి. వ్యక్తివిశేషనియతత్వానంగీకారత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అజ్జనల్లాతపోతితి . నియతీతి. పతిం దేహీతి పంచవారయాచనారూపేత్యర్థః - ఇప్పడి భాగవతశూద్రనుక్కు పూర్వ జాత్యనపగనుత్తిల్ అనర్హతయా కైంకర్యహాని ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆకైయాలితి- ఆకైయాల్, సత్త్వోపేత శాస్త్ర సిద్ధమాకైయాల్ - పాశుపతాగమాది నిష్ఠర్ ‘‘దీక్షాప్రవేశమాత్రేణ బ్రాహ్మణో భవతి ధ్రువ,, మెన్ఱు శూద్రనుక్కు బ్రాహ్మణ్యాగమమ్ శొల్లవిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - మోహనేతి- విశ్వామిత్రరుక్కు ఔత్పత్తికక్షత్రియత్వ జాతిహానిమ్

సా-ప్ర— వ్యక్తివిశేష నియత మితి- అశరీర వాక్యస్యతత్రైవ ప్రవృత్తత్వాదితి భావః. ప్రమాణవిశేషాత్కాచిత్కీ యా సిద్ధస్యాన్యత్రాప్యంగీకారే బాధకం ప్రదర్శయన్ స్వజాతి ధర్మాణాను పరిత్యాజ్యత్వమప్యాహ - ఇతు కొణ్డిత్యాదినా - నను ‘‘ దీక్షా ప్రవేశ మాత్రేణ బ్రాహ్మణో భవతి క్షణాత్ ; కాపాలంవ్రత మాస్థాయ యతి భవతి మానవ ,, ఇత్యాదిభి ర్ద్విజాతీయానామపి బ్రాహ్మణ్యాది ప్రాప్త్యభిధానా జ్జాత్యంతరం ప్రాప్యత ఏవేత్యత తాదృశ వచనానాం వేద విరుద్ధ తంత్ర స్థతయాఽప్రామాణ్యాజ్జాతి నాపగచ్ఛేదేవేత్యాహ - మోహనశాస్త్రఙ్గళిత్యాదినా- నను శ్రీరామాయణే విశ్వామిత్రస్య చతుర్ముఖ

సా-వి. వ్యక్తివిశేషనియతమితి- అశరీరవాక్యస్యతత్రైవప్రవృత్తత్వాదితిభావః- వాచనికీయం వ్యవస్థా- అన్యథా వ్యాసాదీనాం శాస్త్రజ్ఞానాం సత్వేన అశరీరవాక్యమేవనోత్పద్యేత- తథాకర్తవ్యమితిజ్ఞానాభావేనఅప్రవృత్తౌ సత్యాం ఖల్వశరీరవాక్యం- తస్మాద్వ్యక్తివిశేషనియతం తదన్యత్రనసంచారణీయం- అన్యథా బహుకైయ్యాకులీస్యాదిత్యాహ - ఇతుకొణ్డితి- నను ‘‘దీక్షాప్రవేశ మాత్రేణ బ్రాహ్మణో భవతిక్షణాత్ । కాపాలంవ్రతమాస్థాయ యతిర్భవతిమానవః,, ఇత్యాదిభిర్ద్విజాతీయానాం బ్రాహ్మణ్య ప్రాప్త్యభిధానా జ్జాత్యంతరం స్యాదిత్యత ఆహ- మోహన శాస్త్రఙ్గళిలితి. నను విశ్వామిత్రాదీనాం చతుర్ముఖాదివరప్రదానాద్యథాక్షత్రియత్వజాతి

సా-సం— నప్రాప్త ఇత్యర్థః - నియతీతి. పంచకృత్వః పతిం దేహీతి ప్రార్థనాయ త్తమాత్ర వచసరూపనియతివిశేషేణ. మోహనేతి. ‘‘దీక్షాప్రవేశమాత్రేణ బ్రాహ్మణో భవతిక్షణాత్ । కాపాలంవ్రతమాస్థాయ

మూ—చరువ్యత్యాసాదికళాన శిల విశేషనిదానజ్ఞళాలేవరుకిర విశ్వామిత్రాదికళుడైయ నిత్తై

సా-దీ.కళుక్కు—అన్తజన్మత్తిలేపూర్వజాతిపోయి త్తిల్లైయో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్-చరువ్యత్యాసాదీత్యాది -

సా-స్వా—బ్రాహ్మణ్యమ్ వరుకిఱాప్పోలే శూద్రభాగవత రుక్కుమ్ వరలాకాతో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్ కిఱార్ - చరువ్యత్యాసేతి - ఆదిశబ్దేన ‘‘వీతిహవ్య స్త్రియస,, ఇత్యాదిశ్రుతి సిద్ధ బ్రాహ్మణ్య కత్వం గృహ్యతే - విశ్వామిత్రాదీత్య త్రాదిశబ్దేన వీతిహవ్య గ్రహణమ్ - అజ్ఞ మౌత్పత్తికమ్ బ్రాహ్మణ్యమ్ తిరోహితమ్ - నేహాబ్రాహ్మణఇతి వచనేనవ్యంజితమ్ - విశ్వామిత్రరుక్కుమ్ క్షత్రియత్వ మౌత్పత్తిక మన్రు.

సా.ప్ర—వరదానాదపి క్షత్రియత్వజాత్యపగమ పూర్వకంబ్రాహ్మణత్వజాతి ప్రాప్త్యపగమాభగవద్భక్తి దీప్తాగ్నినా శూద్రత్వ నాశే బ్రాహ్మణ్య ముత్పద్యత ఏవేత్యత్రాహ - చరువ్యత్యాసాదీతి - ‘‘శృణుకౌంతేయ రామస్య మయాయావత్పరి శ్రుతమ్ | మహర్షీణాం కథయతాం కారణంతస్య జన్మచే,, త్యారభ్య గాధి స్స్వసుతాం ఋచీ కాయ ప్రాదా దిత్యుక్త్వా ‘‘భార్గవః పుత్రార్థే శ్రపయామాసచరు,, మితి చోక్త్వా ‘‘ఆహూయచాహతాంభార్యా మృచీకో భార్గవ స్తదా | ఉపయోజ్య శ్చరురయంత్వయా మాత్రాచ భామిని | తస్యాం జనిష్యతే పుత్రో దీప్తిమాన్ క్షత్రియ ర్షభః | అజయ్యః క్షత్రియైర్లోకే క్షత్రియర్షభ సూదనః | తవాపి పుత్రం కల్యాణి ధృతి మంతం తపోధనమ్ | శమాత్మకం ద్విజ శ్రేష్ఠం చరురేష విధాస్యతి ,, తి చోక్త్వా ‘‘చరుద్వయం గృహీత్వాతు రాజన్ సత్య వతీతదా | భర్త్రా దత్తంప్రసన్నేన మాత్రేహర్షా న్న్యవేదయత్ | మాతాతు తస్యాః కౌంతేయ దుహిత్రే స్వంచరుందదౌ | తస్యాశ్చరు మథాజ్ఞాత మాత్మసంస్థం చకారహ | అథ వీరాజ శార్దూల సభార్యాం వరవర్ణినీమ్ | మాత్రా సివ్యం సితాంభద్రే చరువ్యత్యాస హేతునా | తస్మాజ్జనిష్యతే పుత్రః క్రూరకర్మా మహాబలః | జన యిష్యతిమాతా తేబ్రహ్మ భూతంతపోధనమ్ | విశ్వంహిబ్రహ్మతపసాం మయాతత్రసమర్పిత,, మిత్యాదిష్వవ

సా.వి— నివృత్తిర్బ్రాహ్మణ్యోత్పత్తిశ్చ భవతి. తథాభగవద్భక్తి దీప్తాగ్నినాశూద్రత్వనాశో బ్రాహ్మణ్యోత్పత్తిశ్చ కిం న స్యాదిత్యత్రాహ. చరువ్యత్యాసాదీతి. గాధినామక క్షత్రియ జామాతా ఋచీకోనామమునిః స్వస్య శ్వశురస్యచ పుత్రాభావేన తదర్థం చరుద్వయముత్పాద్య ఆవాహితబ్రహ్మతేజ సంచరుం పత్న్యైదత్తవాన్. ఆవాహిత క్షత్రతేజసంచరుం శ్వశ్ర్వై దేహీతిపత్నీముక్తవాన్. సాతుపత్నీ స్వమాత్రే చరుద్వయం న్యవేదయత్. మాతాత్వభి మంత్రిత బ్రహ్మతేజ సంస్వయం గృహీత్వాభి మంత్రితక్షత్ర తేజ సంచరుం పుత్ర్యై దత్తవతీ- తేనకారణేన విశ్వామిత్రో బ్రాహ్మణోజాతః- ఋచీక సంతతౌ క్షత్రతేజోమహిమ్నా పరశురామః క్రూరకర్మా ఉత్పన్నః - ఆదిశబ్దేన శత్రుభయాత్పలాయితస్య మహర్షిసంఘంప్రవిష్టస్య వీతిహవ్యాఖ్య క్షత్రియస్య కిమత్ర క్షత్రియోస్తీతి శత్రుభిఃపృష్టే శరణాగత సంరక్షణాయాత్రత్యాస్సర్వేబ్రాహ్మణా ఏవేతి ప్రాచీన సుకృతవిశేష నిమిత్తకబ్రాహ్మణానుగ్రహాద్బ్రాహ్మణ్యం ప్రాప్తవానితి భారతాద్యుక్తం ద్రష్టవ్యం- నహ్యత్రబ్రాహ్మణ్యాదిప్రాపకో భగవదనుగ్రహోనాస్తీతిక్వచిత్ప్రమాణమస్తి-

సా-సం—యతిర్భవతిమానవ,, ఇత్యాదిమోహనశాస్త్రేష్విత్యర్థః - చరువ్యత్యాసేతి. జమదగ్నిస్స్వయం బ్రాహ్మణః. గాధిఃక్షత్రియః- ద్వయోశ్చపుత్రలాభనిమిత్తేన జమదగ్న్యాహవిర్ద్వయంకృతం.తత్రబ్రాహ్మణ

మూ.— వేరు శిలర్కు కూఱుమ మెన్నై వచనవిరుద్ధమ్. విదురాదికళిలుమ్ ఉత్కృష్టప్రభావరానఆళ్వార్ కళుడైయ వృత్తాంతవిశేషఙ్గళైనమ్మనుష్ఠానత్తుక్కు దృష్టాంతమాక్కలాకాతు.

సా.దీ.— వచనవిరుద్ధమ్, తత్తజ్జాతీయ భాగవర్రై కుఱిత్తు నూతకాచారాదివిధాయకవచన విరుద్ధ మెన్నపడి - నను నమ్మాళ్వార్రై శ్రీమధురకవియాళ్వార్ ఆశ్రయిత్తిలరో? తిరుప్పాణాళ్వార్రై శ్రీలోకసారంగమహాముని భజిత్తిలరో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - విదురాదికళిలు మిత్యాది. విదురాదికళిల్ కాట్టిలు ముత్కర్షానుష్ఠానకైయాల్ విదురాదికళిలుమ్ కాట్టి లధికమానపూజాదికళిల్ కుఱైయిల్లై.

సా.స్వా.— బ్రాహ్మణ్యమేవౌత్పత్తికమ్ - అతుతిరోహితమాయ్ తపోవిశేషమూలవేధోవసిష్ఠవచనత్తాలేవ్యంజితమెన్నుకరుత్తు. వచనవిరుద్ధమితి-భాగవతబ్రాహ్మణశూద్రనియతాచారవిశేషవిధాయకవచనవిరుద్ధ మెన్నపడి- అవరవర్ణరాన వాళ్వార్ కళ్ ఉత్తరవర్ణరాన మధురకవిప్రభృతికళుక్కు జ్ఞానప్రదానాది వ్యాపారమ్ పణ్ణుకైయాలే బ్రాహ్మణ్యాగమముమ్ శొల్లవేణ్డావో? అతుప్రభావవిశేషనిబంధనవ్యక్తివిశేషనియతమెన్నిల్ విదురాదికళుక్కుప్పోలే తాదృశప్రభావముణ్డాకిలన్నో ఇప్పడి శొల్లలావతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్- విదురాదికళిలుమితి. విదురాద్యపేక్షయాప్యధికప్రభావరానపడియాలే అతువుమ్ వ్యక్తివిశేషనియతమ్. “కిమప్యత్రాభిజాయంతే యోగినస్సర్వయోనిషు । ప్రత్యక్షితాత్మనాథానాం నైషాంచింత్యం కులాదిక,,

సా.ప్ర.— గతనిదానాదిభిరిత్యర్థః. ననుశ్రీభక్తిసారైర్విప్రాగ్ర్యేషువిద్యమానేష్వప్యగ్రపూజాస్వీకారాజ్జాత్యపగమేచ విప్రాధిక్యానుపపత్తే భాగవతానాం జాతిరపేయా దేవేత్యత్ర “శ్వపచోపిమహీపాల విష్ణుభక్తో ద్విజాధికః । విష్ణుభక్తివిహీనస్తు యతిశ్చ శ్వపచాధమః । యదప్యత్రాభిజాయంతే యోగినస్సర్వయోనిషు । ప్రత్యక్షితాత్మనాథానాం నైషాంచింత్యం కులాదిక,, మిత్యాదిప్రమాణైర్భాగవతానాం సర్వోత్కృష్టత్వమాత్రావగమాద్దివ్యసూరీణాం భగవదనుభవే నాన్నపానాద్యభావేపి శారీరదోషాణాం క్షుత్పిపాసాదీనామభావస్య సంప్రదాయపరంపరయావగమాత్తేషాం తథాత్వేపి తరేషాం తద్దృష్టాంతీకరణమయుక్తమిత్యాహ - విదురాదికళిలుమిత్యాదినా - నను దివ్యసూరీణాం

సా.వి.— ప్రత్యుత “యశ్శూద్రం భగవద్భక్తం నిషాదం శ్వపచంతథా । వీక్షతే జాతిసామాన్యాత్సయాతి నరకం ధ్రువమ్,, ఇతి జాత్యపరిత్యాగే నైవజాతిసామాన్యేన వీక్షతే జాతిసత్వేపీతరశూద్రవచ్ఛూద్రత్వబుద్ధ్యానికృష్టత్వే నపశ్యతి చేదిత్యర్థః ప్రతీయతే. నతు తజ్జాతీయత్వేన వీక్షత ఇత్యుక్తం. తస్మాజ్జాత్యపగమస్య న కించిదపి సాధనం- నను మధురకవిప్రభృతివిషయే శఠకోపప్రభృతిభిస్సర్వజ్ఞైః కృతమాచార్యత్వాదికం జాతినివృత్తిం జ్ఞాపయతీత్యాశంక్య “కిమప్యత్రాభిజాయంతే యోగినస్సర్వయోనిషు । ప్రత్యక్షితాత్మనాథానాం నైషాం చింత్యం కులాదిక,, మిత్యుక్తత్వాత్తదనుష్ఠానం నార్వాచీనానాం దృష్టాంతీకర్తుం యుక్తమిత్యభిప్రేత్యాహ. విదురాదికళిలుముత్కృష్టేతి. భగవదనుభవైకపుష్టాంగత్వాదన్నపానాద్యభావప్రయుక్తశోషణాద్యభావ

సా.సం.— పంవిషః క్షత్రియాయాః క్షత్రియహావిషో బ్రాహ్మణ్యాశ్చప్రాప్తేర్వ్యత్యర్థః. ఆదిశబ్దేన తపఃప్రభావగ్రహణమ్. వచనేతి. తత్తత్ప్రకరణేషు బ్రాహ్మణ్యప్రాప్తినిదానభూతచరువ్యత్యాసాదిబోధకవచనవైయర్థ్యాపత్త్యాత్వద్వచనవిరుద్ధమిత్యర్థః -

మూ— అవర్‌కళ్ వృత్తాంతఙ్గళైయుమ్ ఆరాయ్‌న్దాల్ స్వజాతి నియమత్తై క్కడక్కవిల్లై-

సా-దీ— వ్యక్తి విశేష నియతమాకైయాలతి ప్రసంగమిల్లై. “కిమప్యత్రాభిజాయంతే యోగినస్సర్వయోనిషు। ప్రత్యక్షితాత్మనాథానాం నైషాంచింత్యం కులాదికమ్,, మెన్ఱిఱే - విచారిక్క- అవర్ కళుమ్ స్వజాత్యాద్యతిక్రమమ్ పణ్ణినతిల్లై యెన్కిఱార్ - అవర్‌కళిత్యాది - అవర్‌కళ్ ప్రబంధత్తిల్ ఓరిడత్తిలుమ్ ప్రణవోచ్చారణ మిల్లై. తిరుమழிశైప్పిరానుమ్ తిరుప్పులియూరిల్ బ్రాహ్మణరధ్యయనమ్‌పణ్ణు మ్పోతు ఓరిడత్తిలే తప్ప “కృష్ణానాం వ్రీహీణామ్,, ఎన్కిఱ వాక్యత్తై తాముచ్చరియాతేకరుప్పనెల్లై యుకిర్ఖాల్ ప్పిళన్దు కాట్టి స్ఖలన సమాధానమ్ పణ్ణినారెన్ఱు ప్రసిద్ధమిఱే- ఆచార్యత్వ మాత్రమ్ వ్యక్తివిశేష

సా-స్వా—మెన్నతఱేయెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి అభ్యుపేత్యవాదమాకప్పరిహారమ్ శొల్లిపారమార్థికపరిహారమరు ళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - అవర్‌కళితి - దివ్యప్రబంధఙ్గళిలే ఓరిడత్తిలుమ్ ప్రణవోచ్చారణమ్ పణ్ణామైయాలుమ్ తిరుమழிశైప్పిరాన్ వేదాధ్యయనస్థలత్తిలే ఉచ్చరియామల్ “కృష్ణానాం వ్రీహీణాం,, మెన్కిఱ పదత్తుక్కు కరుప్పనెల్లైనఖత్తాలే భేదిత్తుతప్పుజ్ఞాపిక్కైయాలుమ్‌స్వజాతినియమత్తైక్కడన్దమై యిల్లైయెన్ఱుకరుత్తు-

సా-ప్ర— జాత్యపగమాంగీకారే తిరుమழிశైయాదీనాలు మిత్యత్రోదాహరణ ప్రదర్శనపూర్వకం యావచ్ఛరీర పాతం జాతి నాపగచ్ఛేదిత్యుక్తిర్విరుధ్యేతేత్యత్రాహ - అవర్ కళిత్యాదినా - ఆరాయ్‌న్దాల్, వివిచ్య జ్ఞానే - “అవమాన క్రియా తేషాం సంహరత్యఖిలం జగ,, దిత్యుక్త ప్రకారేణ శ్రీభక్తిసార దివ్యసూరి గత జాతి సామాన్యానుసంధాన రూపే పాపే నష్టప్రజ్ఞస్యోపాధ్యాయస్య “కృష్ణానాం వ్రీహీణాం నఖనిర్భిణ్ణ,, మితి వాక్యాపరిస్ఫూర్తౌ ద్రామిడ భాషయా తదర్థోపస్థాపన పూర్వకం తదుపస్థాపక సూరేర్వేదవాక్యావగమేపి తదనుచ్చారణం తస్య జాతి నాపగతేతి

సా-వి— వాగ్విదురాద్యపేక్షయోత్కృష్టత్వ మితభావః - దివ్యసూరిశ్రీసూక్తిపర్యాలోచనే తదనుష్ఠాన పర్యాలోచనే కుత్రాపి జాత్యుచితాచార ఏవ లోకానుగ్రహాయ స్వీకృతోనతద్విరుద్ధాచార ఇత్యభిప్రాయేణాహ - అవర్‌కళుడైయేతి. ఆరాయ్‌న్దాల్, పరామర్శనే. కడన్దమై, త్యాగః. తత్ప్రబంధేషు కుత్రాపి ప్రణవోచ్చారణం నాస్తి. వ్యాఘ్రపుర్యాం శూద్రవేషం భక్తిసారమునిం దృష్ట్వా శూద్రబుధ్యావిరామం కుర్వతాం వేదాధ్యాయినాం వాక్యవిస్మరణేసతి తత్ప్రభావబుధ్యా పశ్చాత్ప్రార్థయమానానాం తేషాం తద్వాక్యోచ్చారణస్యస్వవేష విరుద్ధత్వాల్లోకే ధర్మప్రవర్తనాయ కృష్ణవ్రీహీణాం నఖవిదళనేన- “కృష్ణానాంవ్రీహీణాం నఖ నిర్భిణ్ణ,, మితి వాక్యంస్మారయామాస భక్తిసార ఇతిసాంప్రదాయిక కథా- తథా వాక్యోచ్చారణం నకృతమితి జాత్యుచితాచారః ప్రవర్తితః - నను ఖనికృష్టస్య బ్రాహ్మణస్యకథంభక్తిసార మునిః మంత్రానుపదిష్టవాన్-బ్రాహ్మణస్య ప్రణవేన సహైవ ఖలూపదేష్టవ్య మితిచేన్న - భక్తిసారస్య స్వశ్వైశ్యాయాం భార్గవమునే రుత్పన్నత్వేన శూద్రత్వాభావాత్ -వేణులావకవంశే కంచిత్కాల

సా-సం— వృత్తాంతేతి - ఇన్నత్తిలిత్యుక్త విధయాపరాం కుశే మధుర కవిభి గుర్వరు వరణమాచార్యకం చేత్యాది వృత్తాంత విశేషాన్ - ఆక్కలాకాతతి. నిరతిశయ ప్రభావ ఏవ జాత్యను గుణవర్తన పరవచన విరోధీనత్వా ధునిక ఇతిభావః-

ఖూ—«విష్ణుర్నిత్యంవిద్యయా తాతఈడ్యస్తస్మాజ్జ్ఞానంనిత్యరూపంవరేణ్యమ్। ప్రాప్యంజ్ఞానంబ్రాహ్మణాత్ క్షత్రియాద్వా వైశ్యాచ్ఛూద్రా(ద్వాపి) దపి నీచాదభీక్ష్ణమ్,, ఎన్కిఱశ్లోకత్తిల్ భగవజ్జ్ఞానమవశ్యమ్సంపాదనీయమాకైయాలే పూర్వపూర్వాలాభత్తిల్ మత్తుళ్ళార్ పక్కలిలుమ్ జ్ఞానమాత్తమ్విశదమాక సంపాదనీయ

సా-దీ— నియతమామ్-నను «విష్ణుర్నిత్యంవిద్యయాతాతఈడ్యః,,ఎన్కిఱ శ్లోకత్తిల్శూద్రాదపినీచాదెన్రుబ్రాహ్మణరుక్కుమ్ శూద్రాదికళ్ పక్కల్ జ్ఞానోపదేశమ్ పణ్ణికొళ్ళ చ్చొల్లిత్తాకైయాల్ ప్రవృత్తివ్యవస్థై కూడాతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - విష్ణుర్నిత్యమిత్యాదియాల్ - ఇతుకట్కర్థమ్ - తాత. విద్యయా, జ్ఞానేన• విష్ణుర్నిత్యమీడ్యః, యజనీయో భవతి. తదర్థం- నిత్యమ్ రూపం విషయో యస్యతత్•బ్రహ్మవిషయం

సా-స్వా — ఆనాలుమ్ భాగవత శూద్రర్ కళుక్కు ప్రవృత్తి వ్యవస్థై కూడుమో ? « విష్ణుర్నిత్యంవిద్యయా తాత ఈడ్య ,, ఇత్యాది శ్లోకత్తిల్ శూద్ర సకాశాద్బ్రాహ్మణనుక్కు జ్ఞానోపదేశమ్ శొల్లుకైయాలే వ్యవస్థై కూడాతే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ • విష్ణుర్నిత్యమితి - యస్మాద్విష్ణుర్నిత్యమీడ్యః , ఈడనీయో భవతి - తస్మాన్నిత్యం రూపం విషయః యస్య తన్నిత్యరూపం - బ్రహ్మవిషయం జ్ఞానం బ్రాహ్మణాదిభ్యస్సంపాదనీయమెన్నపడి - జ్ఞాన మాత్రం పూర్వపూర్వాలాభే శూద్రాదపి సంపాదనీయమెన్నువచనార్థమ్- ఆకైయాల్తద్వ్యతిరిక్త ప్రవృత్తి వ్యవస్థైయుపపన్నైయెన్నుకరుత్తు-

సా-ప్ర—బోధయతీతి నవిరోధ ఇతి భావః . నను శూద్రాదిభ్యోపితత్త్వజ్ఞానస్య సంపాదనీయత్వోక్తేర్విదురతులాధారాదిభిర్ధర్మవ్యాధాదిభిస్తరాష్ట్ర) జాజల్యాదీనాంజ్ఞానోపదేశాచ్చ భాగవతానాం జాతిరక్షేయా దేవేత్యత్రాహ• విష్ణుర్నిత్యమిత్యాదినా• శూద్రయోనావితి వచనాదేవజాత్యనపగమావగమాద్విదురాదిభి

సా-వి—మవస్థానమాత్రేణసజాతీయవేషమాత్రమేవ-నతద్గృహేన్నపానాదిస్వీకారః- అతస్తస్యోపదేశోనానుపపన్నః - మధురకవేః ప్రబంధోపదేశేన పరాంకుశమునేరాచార్యత్వం- నతు వైదికసప్రణవమంత్రోపదేశోపి కృత ఇత్యత్ర ప్రమాణమస్తి• ప్రత్యక్షితాత్మనాథత్వాన్మధురకవినా ఆచార్యవరణం నవిరుధ్యతే- నచ స్త్రీశూద్రసాధారణాధికారిత్వాత్ప్రబంధస్యతదర్థంసప్రణవగ్రథనమితివాచ్యం- స్త్రీశూద్రాణాం పంచసంస్కారసంపన్నానాం వైష్ణవత్వేన జాతినివృత్త్యా ప్రణవాధికారసంభవేన ప్రణవగ్రథనసంభవాత్ - నచస్త్రీణామధికారాయ తత్పరిత్యాగ ఇతివాచ్యం - స్త్రీణామపి విష్ణుభక్తిమహిమ్నా మైత్రేయి, గార్గీప్రభృతీనాం బ్రహ్మవిద్యోచ్చారణయోగ్యతా సంభవాత్- తస్మాత్ప్రణవోచ్చారణం స్వజాతివిరుద్ధమస్త్యేవ శూద్రాదీనాంచ తదుచ్చారణం తజ్జాతివిరుద్ధమిత్యేవ తదనుక్తిరితి తత్త్వమితిభావః . నను జాతినివృత్త్యభావే విదుర తులాధారాదిభిర్ధృతరాష్ట్ర) విప్రాదీనాంకథం జ్ఞానోపదేశః కృత ఇత్యాశంక్య తైరపి శూద్రాదపి ధర్మమాత్రజ్ఞానగ్రహణాభ్యనుజ్ఞానాద్ధర్మోపదేశమాత్రంకృతం-నత్వాచార్యకార్యబ్రహ్మవిద్యోపదేశః కృతఇత్యాహ• విష్ణుర్నిత్యమిత్యాదినా-

సా-సం—విష్ణురితి-నిత్యంసర్వదాపి-విద్యయైవవిష్ణురీడ్యః, సేవ్యస్స్తుత్యః పాప్యశ్చ,తస్మాత్,యస్మాత్కారణాద్విద్యయైవవిష్ణుస్సేవ్యత్వాదిమాన్ తస్మాన్నిత్యరూపంజ్ఞానమేవ-జ్ఞానస్యనిత్యరూపత్వంయావదాత్మభావిస్వపరయాథాత్మ్యవిషయకత్వమ్ . తథావిధం జ్ఞానం • వరేణ్యం, సంపాద్యం - అభీక్ష్ణం,పౌనఃపున్యేన-

మూ — మెన్నివ్వళవుళొల్లిత్తు. ఇప్పడియానాలుమ్ విద్యామంత్రాదికళుడైయ గ్రహణమ్ బ్రాహ్మణాదివిషయత్తి లేయాకవేణు మెన్నుమిడమ్ «శూద్రయోనావహం జాతో నాతోన్యద్వక్తుముత్సహే,, ఎన్ఱ శ్రీవిదురవాక్యత్తాలే సిద్ధమ్. తులాధారధర్మవ్యాధాదికళుమ్ సందేహమ్ కేట్క్కవన్ద బ్రాహ్మణరై త్తాఙ్గళ్ సంభావిత్తు తీర్థయాత్తిరైయిలే వళ్ళిత్తికైత్తారై వళ్ళియిలే శేర్త్త మాత్రమ్ అవర్కళై త్తెళివిత్తువిట్టార్కళిత్తనై. అల్లతు ముఖ్యమాన ఆచార్యకమ్ పణ్ణి నార్కళన్ఱు - ఇప్పడిక్కారఙ్గళ్ అప్పో ఇతి హాసఙ్గళిలేకణ్డుకొళ్వతు.

సా-దీ — జ్ఞానం బ్రాహ్మణాదిభ్యస్సమ్పాద్య మెన్ఱపడి. జ్ఞానవైశద్యమాత్రమ్ యస్మాత్కస్మాత్సంపాదనీయమానా లుమ్ విద్యామంత్రాదిగ్రహణమ్ బ్రాహ్మణాదికళాన ఉత్కృష్టర్పక్కలాకవేణు మెన్కిఱార్ - ఇప్పడియానాలు మిత్యాది. నను తులాధార ధర్మవ్యాధాదికళిడత్తిల్ మహర్షికళ్ ధర్మోపదేశమ్ పెత్తార్కళెన్కిఱతిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - తులాధారేత్యాదియాల్. సంభావిత్తు, పూజిత్తు. ఆచార్యకం ఆచార్యత్వమ్ - నీర్ శొన్న విషయత్తుక్కు నియామకమెతు ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడిక్కారఙ్గళిత్యాది -

సా-స్వా — శూద్రాజ్జ్ఞాన సంపాదనమ్పోలే విద్యా మంత్రాది గ్రహణముమ్ తుల్యన్యాయాత్ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడియానాలు మితి - వచన విరోధే న్యాయమ్ కూడాతెన్ఱుకరుత్తు - తులాధారాదికళిడత్తిల్ నిన్ఱుమ్ బ్రాహ్మణర్క్కు విద్యోపదేశమ్ కణ్డతిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. తులాధారేతి. ఇతుక్కు నిదానమెతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇప్పడిక్కారఙ్గళితి.

సా-ప్ర — ఆచార్యత్వ ప్రయోజక విద్యోపదేశో నకృత ఇత్యర్థః - విద్యా మంత్రాదీతి - ఛందోబుష్యాదిరాది శబ్దార్థః - అప్పో ఇతి హాసేతి - « అత్రాప్యుదాహరంతీ మమితి హాసం పురాతనమ్ | తులాధారస్య వాక్యాని ధర్మే జాజలి నాసహ ,, త్యారభ్య « సంభావ్య చటకా మూర్ధ్ని జాజలి జపతాంవరః | ఆస్ఫోటయత్తదాకాశే ధర్మః ప్రాప్తో మయేతిచ | అథాంత రిక్షే వాగాసీత్తాంస శుశ్రావ జాజలిః | ధర్మేణనసమస్త్వంవై తులా ధారస్య జాజలే ,, ఇత్యశరీర వాణ్యుక్తే « సోమర్ష వశ మాపన్న స్తులా ధారది దృక్షయా | కాలే నమహతా గచ్ఛ త్సతు వారాణసీం పురీమ్ | విక్రీణం తంచ పణ్యాని తులాధారం దదర్శసః | సోపిదృష్ట్వైవ తం విప్రమాయాంతం భాండ జీవనః | సముత్థాయ సుసంహృష్టస్స్వాగతేనాభ్యపూజయత్ | ఆయన్నేవాసి విదితో మమబ్రహ్మన్న సంశయః | అమర్షవశమాపన్నస్తులా

సా వి — తులాధారేతి. అత్రాప్యుదాహరంతీమమితిహాసంపురాతన,, మిత్యుపక్రమ్య «సంభావ్యచటకాన్మూర్ధ్ని జాజలిర్జపతాంవరః| ఆస్ఫోటయత్తదాకాశే ధర్మః ప్రాప్తోమయేతిచ| అథాంతరిక్షే వాగాసీత్తాంస శుశ్రావజాజలిః | ధర్మేణనసమస్త్వంవై తులాధారస్యజాజలే,, ఇత్యశరీరవాక్యోక్తే «సోమర్షవశమాపన్న స్తులాధారదిదృక్షయా | కాలేనమహతాగచ్ఛ త్సతువారాణసీంపురీమ్| విక్రీణంతంచపణ్యానితులాధారం దదర్శసః | సోపిదృష్ట్వైవతంవిప్రమాయాంతం భాండజీవనః | సముత్థాయసుసంహృష్టస్స్వాగతే నాభ్యపూజయత్ | ఆయన్నేవాసి విదితో మమబ్రహ్మన్నసంశయః | కరవాణిప్రియంకింతే తద్బ్రూహి త్వం ద్విజోత్తమ || జాజలిః|| విక్రీణాన స్సర్వరసాన్ సగంధాంశ్చ వాణిజ | అధ్యగాం నైష్ఠికీం బుద్ధిం కుత స్త్వా

సా-సం — జ్ఞానమాత్ర మితి మాత్ర పదం విద్యా మంత్రాది వ్యవచ్ఛేదకం . సంభావిత్తు, సంపూజ్య - వళ్ళిత్తికైత్తారై, సన్మార్గ చ్యుతాన్ -

సా.ప్ర — ప్రాప్తో భవానిహ। కరవాణి ప్రియం కింతే తద్బ్రూహి త్వం ద్విజోత్తమ ॥జాజలిః॥ విక్రీణాన స్సర్వరసాన్ సర్వగంధాంశ్చ వాణిజ। అధ్యగా న్నైష్ఠికీం బుద్ధిం కుతస్త్వా మియ మాగతా। ఏతదాచక్ష్వమే సర్వం నిఖిలేన మహామతే। ఏవ ముక్త స్తులాధారో బ్రాహ్మణేన యశస్వినా। ఉవాచ ధర్మ సూక్ష్మాణి వైశ్యో ధర్మార్థ తత్త్వవిత్। జాజలిం క్లిష్ట తపసం జ్ఞానవృద్ధ స్సదాన్నృప। వేదాహం జాజలే ధర్మం సరహస్యం సనాతనమ్। సర్వ భూత హితం మైత్రం పురాణం యజ్ఞావిదుః। అద్రోహే ణైవ భూతానా మల్ప ద్రోహేణ వాపునః। యావృత్తి స్సపరో ధర్మ స్తేన జీవామి జాజలే। పరిచ్ఛిన్నైః కాష్ఠతృణై ర్మయేదం శరణం కృతమ్। అలక్తం పద్మకం తుంగం గంధాంశ్చోచ్చావచానపి। రసాంశ్చ తాం స్తాన్ విప్రేంద్ర మద్య వర్జానహం బహూన్। క్రీత్వాతు ప్రతి విక్రీణే పరహస్తాదమాయయా। సర్వేషాం యస్సుహృన్నిత్యం సర్వేషాంచ హితేరతః। కర్మణా మనసా వాచా సధర్మం వేదజాజలే। స్పర్ధాం జహీ మహా ప్రాజ్ఞ తతఃప్రా ప్స్యసి యత్పర ,, మిత్థం తేన భూత హిత పరత్వ, భూతాద్రోహ, అవంచన, సర్వ సౌహార్ద, స్పర్ధా శూన్యత్వాది రూపాం స్తాం ధర్మాన్ జాజలి శ్శ్రుత్వా స్వయమపిశాన్తి మన్వపద్యతేతి ధర్మ కథా మాత్రో క్తై రవ గమాదిత్యర్థః - "మాతాపితృభ్యాం శుశ్రూషు స్సత్య వాదీ జితేంద్రియః। మిథిలాయాం వసన్ వ్యాధ స్సతే ధర్మాన్ ప్రవక్ష్యతి। వ్యాధః పరమ ధర్మాత్మా స తేచ్ఛేత్స్యతి సంశయాని ,, తి। బాహ్మణ్యోక్తః కౌశికః "తతో జగామ మిథిలాం జనకేన సురక్షితామ్। అపశ్య త్తత్ర గత్వాతం సూనామధ్యే వ్యవ స్థితమ్। మాగ్గా మాహిష మాంసాని విక్రీణంతం తపస్వినమ్। ఆకుల త్వాత్తు క్రేతౄణా మేకాంతే సంస్థితో ద్విజః। సతుజ్ఞాత్వా ద్విజం ప్రాప్తం సహసా సంభ్రమోత్థితః। ఆజగామ యతో విప్ర స్థిత ఏకాంత ఆసనే। అభివాదయే త్వాభగవన్ స్వాగతం తే ద్విజో త్తమ।

సా.వి — మియమాగతా।ఏవముక్తస్తులాధారో బ్రాహ్మణేనయశస్వినా। ఉవాచధర్మసూక్ష్మాణి వైశ్యోధర్మార్థతత్త్వవిత్। వేదాహం జాజలేధర్మం సరహస్యం సనాతనమ్। సర్వభూతహితం మైత్ర్యంపురాణం యాజ్ఞికావిదుః। అద్రోహే ణైవభూతానా మల్పద్రోహేణ వాపునః। యావృత్తిస్సపరోధర్మః తేన జీవామి జాజలే। పరిచ్ఛిన్నైః కాష్ఠతృణై ర్మయేదంశరణంకృతమ్। అలక్తంపద్మకంతుంగంగంధాంశ్చోచ్చావచానపి। పారాంశ్చ తాన్హి విప్రర్షే మద్యవర్జానహంబహూన్। క్రీత్వాతుప్రతి విక్రీణేపరహస్తాదమాయయా। సర్వేషాంయస్సుహృన్నిత్యం సర్వేషాంచ హితేరతః। కర్మణా మనసావాచా సధర్మం వేదజాజలే। స్పర్ధాంజహీ మహాప్రాజ్ఞ తపఃప్రాప్స్యసి యత్పరమ్,, ఇత్యంతేనభూతహితపరత్వ భూతాద్రోహ వంచనసర్వసౌహార్ద స్పర్ధాశూన్యత్వాది ధర్మశ్రవణేన జాజలి శ్శాంతి మన్వ పద్యతేతి ధర్మ మాత్రోపదేశ ఏవతులాధారవృత్తాంతే ప్రతీయతే - తథా "మాతాపితృభ్యాం శుశ్రూషు స్సత్యవాగ్వి జితేంద్రియః। మిథిలాయాం వసన్వ్యాధ స్సతేధర్మాన్ ప్రవక్ష్యతి। వ్యాధఃపరమ ధర్మాత్మా స తేఛ్ఛేత్స్యతి సంశయాన్ ,, ఇతిబ్రాహ్మణ్యోక్తః కౌశికః. "తతోజగామ మిథిలాం జనకేన సురక్షితామ్। అపశ్య త్తత్రగత్వాతం సూనామధ్యేవ్యవస్థితమ్। మార్గ మహిష మాంసాని విక్రీణంతం తపస్వినమ్। ఆకుల త్వాత్తు క్రేతౄణా మేకాంతేసంస్థితోద్విజః। సతుజ్ఞాత్వా ద్విజం ప్రాప్తం సహసా సంభ్రమోత్థితః। ఆజగామయతోవిప్ర స్థితఏకాంత ఆసనే. అభివాదయేత్వాంభగవన్ స్వాగతం తేద్విజోత్తమ।అహంవ్యాధస్సు

పా-దీ—నను "భక్తిరష్టవిధా" ఎన్నుమ్ వచనత్తిల్ "తస్మై దేయం తతో గ్రాహ్యః" మెన్ను మ్లేచ్ఛభక్తనోడే కొళ్ కొడుక్కై శొల్లిత్తిల్లైయో? "సచపూజ్యో యథా హ్యహమ్" ఎన్ను పూజిక్కవుమ్ శొల్లిత్తిల్లైయో?

సా-స్వా—"భక్తిరష్టవిధా హ్యేషా యస్మిన్ మ్లేచ్ఛేపి వర్తతే। తస్మై దేయం తతో గ్రాహ్యం స చ పూజ్యో యథా హ్యహమ్" మెన్ను భగవద్భక్త మ్లేచ్ఛాదివిషయత్తిలుమ్ బ్రాహ్మణకర్తృకమాన దానప్రతిగ్రహంశొల్లవిల్లైయో?

సా-ప్ర—అహం వ్యాధస్సుభద్రం తే కింకరోమి ప్రశాధి మామ్। ఏకపత్న్యా యదుక్తోసి గచ్ఛ త్వం మిథిలామితి। జానామ్యేతదహం సర్వం యదర్థం త్వమిహాగతః। శ్రుత్వా చ తస్య తద్వాక్యం స విప్రో భృశహర్షితః। ద్వితీయమిదమాశ్చర్యమిత్యచింతయత ద్విజః। పాద్యమాచమనీయం చ ప్రతిగృహ్య ద్విజోత్తమః। సుఖోపవిష్టస్తం వ్యాధం వచనం చేదమబ్రవీత్। కర్మైతద్వై న సదృశం భవతః ప్రతిభాతి మే। అనుతప్యే భృశం తాత తవ ఘోరేణ కర్మణా॥ కులోచితమిదం కర్మ పితృపైతామహం మమ। వర్తమానస్య మే ధర్మే స్వే మన్యుం మా కృథా ద్విజ। ధాత్రా తు విహితం పూర్వం కర్మ స్వం పాలయామ్యహమ్" ఇతి ధర్మవ్యాధేన స్వజాత్యనుగుణధర్మానుసరిత్యాజ్యత్వస్య మాతాపితృశుశ్రూషాయాశ్చావశ్యకర్తవ్యత్వాద్యుపదేశాదేషాం చాచార్యత్వప్రయోజకత్వాభావాదిత్యర్థః। కౌసూతాది వృత్తాంత ఆదిశబ్దార్థః। నను "మద్భక్తజనవాత్సల్యం పూజాయాం చానుమోదనమ్। మత్కథాశ్రవణే భక్తిస్స్వరనేత్రాంగవిక్రియా। స్వయమారాధనే యత్నో మమార్థే డంభవర్జనం। మమానుస్మరణం నిత్యం యచ్చ మాం నోపజీవతి। భక్తిరష్టవిధే"త్యత్ర దేయప్రతిగ్రాహ్యవిశేషానుక్తేః శ్రీమన్నారాయణవత్పూజ్యత్వోక్తేశ్చ పక్వాన్నకన్యకాదీనామపి దేయత్వప్రతిగ్రాహ్యత్వయోస్సిద్ధేః శూద్రత్వే చ తదనుపపత్తేః "జాతిరపేయా దేవే"త్యత్ర పెరియవాచ్చాన్పిళ్ళై ఇత్యాఖ్యాతైః పూర్వాచార్యైర్గస్య ప్రమాణస్య జ్ఞానమేవ దేయం ప్రతిగ్రాహ్యంచ - నతు కన్యకాదిరితి వ్యాఖ్యాతత్వాత్ - పూజ్యత్వస్య చ సామాన్యవిశేషన్యాయాత్ - "నపరీక్ష్య వయోవంద్యా నారాయణపరాయణాః। అపి స్యుర్హీనజన్మానో మాన్యా నిమ్నేన చేతసే"త్యాద్యనుగుణ్యేన మానసపూజాపర్యవసానసిద్ధేర్యథాశక్తి పూజాకరణపూర్వకం "యశ్శూద్రం భగవద్భక్తం నిషాదం శ్వపచం తథా।

సా-వి—భద్రం తే కింకరోమి ప్రశాధి మామ్। ఏకపత్న్యా యదుక్తోసి గచ్ఛ త్వం మిథిలామితి। జానామ్యేతదహం సర్వం యదర్థం త్వమిహాగతః। శ్రుత్వా తు తస్య తద్వాక్యం స విప్రో భృశహర్షితః। ద్వితీయమాచార్య ఇతి తమచింతయత సద్విజః। పాద్యమాచమనీయం స ప్రతిగృహ్య ద్విజోత్తమః। తతస్సుఖోపవిష్టం తం వ్యాధం వచనమబ్రవీత్। కర్మైతద్వై న సదృశం భవతః ప్రతిభాతి మే। అనుతప్యే భృశం తాత తవ ఘోరేణ కర్మణా" ఇతి విప్రేణ పృష్టే వ్యాధ ఆహ - "కులోచితమిదం కర్మ పితృపైతామహం మమ। వర్తమానస్య మే ధర్మే నావజ్ఞాం మా కృథా ద్విజ। ధాత్రా తు విహితం పూర్వం కర్మ స్వం పాలయామ్యహమ్" ఇతి ధర్మవ్యాధవృత్తాంతేపి స్వజాత్యాచారాపరిత్యాజ్యత్వమేవోపదిష్టం - న త్వాచార్యవరణసాధ్యవిద్యోపదేశ ఇతి భావః - వళి తికైత్తార్క్కు, మార్గభ్రష్టాః. వళియిలే శేర్క్కైమాత్రమ్, మార్గోపదేశేన మార్గే ప్రవేశనమాత్రం తత్సదృశం యథాతథా. తెళివిత్తు, ప్రకాశ్య. విట్టార్ ఆమిత్తనై, పరిత్యాగమాత్రం - ఆచార్యకం, ఆచార్యత్వం. ఆచార్యశబ్దాత్ష్యఞ్ భావ ఇత్యర్థే యోపధాద్గురూపోత్తమాద్వుఞ్ ఇతి

మూ— “భక్తిరష్టవిధా హ్యేషా యస్మిన్ మ్లేచ్ఛేపి వర్తతే । తస్మై దేయం తతో గ్రాహ్యం సచ పూజ్యో యథా హ్యహమ్„ ఎన్ఱతువుమ్ కన్యాప్రదానపరమన్ఱు- జ్ఞానప్రదానపరమెన్ఱు వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినార్కళ్ - “పూజ్యః„ ఎన్ఱ శబ్దముమ్ సాధారణమాకైయాలే భాగవతత్వముణ్డానాల్ సవర్ణరుమ్ శాస్త్రమ్ శొన్న మట్టుక్కళిలే ఆదరణీయర్. ఇవర్కళై సజాతీయరోడొక్క నినైత్తు అవజ్ఞై పణ్ణివ పోతు నరకమామెన్నివ్వళవిలే (తత్పరమ్) తాత్పర్యమ్- ఇవ్వర్థత్తై “యశ్శూద్రం భగవద్భక్తమ్„ ఎన్ఱు తుడఙ్గి మహర్షిక సంగ్రహిత్తార్. ఆకైయాల్ జాతివ్యవస్థై కులైయాతేనిఱ్క భాగవత ప్రభావమ్ కణ్డు కొళ్వతు.

సా-దీ— ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - భక్తిరష్టవిధేత్యాదియాల్ - ఇవ్విడత్తిల్ పూజ్యశబ్దత్తుక్కు అర్థమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పూజ్యః ఎన్ఱ శబ్దమిత్యాది - సజాతీయరోడొక్క నినైక్కలాకాతెన్ఱు మిడత్తుక్కు ప్రమాణమ్ కాట్టుకిఱార్. ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాది. “వీక్షతే జాతి సామాన్యాత్సయాతి నరకం నరః„ ఎన్ఱతిఱే. పరమప్రకృతమాన జాతివ్యవస్థైయై యుపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలిత్యాదియాల్-

సా-స్వా— ఆకైయాల్ భక్తవిషయత్తిల్ జాత్యాది నియత కర్తవ్య నియమముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. భక్తిరితి. ఇప్పడియాకిల్ సచ పూజ్యో యథా హ్యహ మెన్ఱు పూజ్యతోక్తిక్కు గతియెతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - పూజ్య ఇతి - ఇప్పడి తాత్పర్యమ్ కల్పిక్కైక్కు నిదానముణ్డో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి. ఇప్పడి జాతికృతోత్కర్షాపకర్షమ్ వ్యవస్థితమాకిల్ “దేవా అపి తం విదుః„ ఎన్ఱు అపరిచ్ఛిన్న ప్రభావమ్ శొల్లుకిఱతు విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ఆకైయాల్, జాతివ్యవస్థై ప్రామాణికై యాకైయాల్. ఇని విష్ణుభక్తియినాలే

సా-ప్ర— వీక్షతే జాతిసామాన్యాత్సయాతి నరకం నరః। మద్భక్తం శూద్రసామాన్యాదవమన్యంతి యే నరాః। నరకేష్వవతిష్ఠంతి వర్ష కోటిశతైరపి„ ఇత్యాదిభిరవమతికరణే ప్రత్యవాయావగమాన్నావమంతవ్యా ఇత్యాహ- భక్తిరష్టవిధేత్యాదినా- కించ వైష్ణవత్వే జాతిరపేయాదితి పక్షే కిం శూద్రత్వాద్యపకృష్ట జాతిరేవాపేయాన్నతూత్కృష్ట బ్రాహ్మణత్వాది జాతిరితి మతం? ఉతోత్కృష్ట జాతిరప్యపేయాదితి? నాద్యః. అపకృష్ట జాతిమాత్ర

సా-వి— పుష్పిత స్యాకారాదేశరూపం. వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణినార్కళ్ ఇతి పెరివాచ్చాన్ పిళ్ళై ఇత్యుక్త వ్యాఖ్యాతార ఇతి శేషః - సాధారణమాకైయాలే, సామాన్యశబ్దతయా. శాస్త్రమ్ శొన్న మట్టుక్కళిలే, “నపరీక్ష్యవయోవంద్యా నారాయణపరాయణాః। అపిస్స్యుర్హీన జన్మానో మాన్యా నిష్పన్నచేతసా„ ఇత్యాది శాస్త్రోక్తరీత్యా అత్ర నపరీక్ష్యేతి సజాతీయ విషయం వందనముక్త్వా అపిస్స్యురితి హీనజాతివిషయే అధికజాతీయైర్నిష్పన్నచేతసా స్వజాత్యుత్కర్ష ప్రయుక్తాహంకార రహితేన ఆదరప్రవణేన చిత్తేన మాన్యా ఇతి మాననం సంమాననముక్తం. నతు కాయిక ప్రణామాదికం- తద్రీత్యా సచ పూజ్యో యథా హ్యహమిత్యుక్త పూజ్యత్వం క్వచిత్ప్రణామాది పర్యంతం క్వచిదాదరణ మాత్ర పర్యవసితమితి భావః - జాతి సామాన్య బుద్ధ్యావమానకరణం నరకావహం. మిత్యవమానాకరణేపి పూజ్యతోక్తేస్తాత్పర్యమిత్యాహ. ఇవర్కళై ఇతి- సజాతీయరోడొక్క నినైత్తు, ఇతర శూద్రైస్తుల్యత్వేన విచార్య- ఏవం తాత్పర్యే వచనాంతరైకమత్యం దర్శయతి- ఇవ్వర్థత్తై ఇతి. ఏతద్వచనం పూర్వమేవ వ్యాఖ్యాతమ్ - ఉక్తమర్థముపసంహరతి-

మూ—॥అతోజాతేర్నికృష్టాయాస్సర్వస్యావావినాశతః। సాజాత్యంవిష్ణుభక్తానామితిమందమిదంవచః।వైష్ణవత్వేనమాన్యత్వం సమానం మునిసంమతమ్ । జాత్యాదిధ్వంసతస్సామ్యం ముక్తికాలే భవిష్యతి

సా-దీ— ఉక్తార్థజ్ఞతైసంగ్రహిక్కిరార్- అత ఇతి.అతః,పూర్వోక్తహేతుక్కళాల్.నికృష్టాయాః,శూద్రత్వాది జాతేః. సర్వస్యావా, ఉత్కృష్టాయాఅపి జాతేర్వినాశతః ఎన్న పడి. విష్ణుభక్తానాం సాజాత్యం, జాతి భేదాభావఇతీదం వచనంమందయుక్తిక మిత్యర్థః - ఇవ్విడత్తిల్ వస్తుస్థితియైయరుళిచ్చెయ్కిరార్- వైష్ణవత్వేనేతి. పూర్వకులాపగమ వైష్ణవ కులప్రాప్తిభ్యాం. మాన్యత్వం, బహు మంతవ్యత్వం భాగవతానాం సమానం- ఇత్తాలివర్కళుక్కు ప్రవృత్తినియతై ఎన్ఱతాయిత్తు. జాత్యాదీత్యత్రస్పష్టమ్. జాతి వృత్త్యవ

సా-న్యా—పూర్వతననికృష్ట జాతమాత్రమ్కళిన్నుసర్వభాగవతరుక్కుమ్ సామ్యముణ్డాకిరతు- ఉత్కృష్టబ్రహ్మణ్యమ్ కళియర తిల్లై యెన్ను శిలర్ శొల్లువర్కళ్ - శిలర్ శూద్రత్వ బ్రాహ్మణత్వ రూప నికృష్టోత్కృష్ట సర్వ జాతియుమ్ కళిన్ను సామ్య ముణ్డాకిర తెన్ను శొల్లు వర్కళ్ - ఇన్న ఉక్తానుక్త మతమ్ సర్వముమ్ ఉక్త యుక్తియినాలే తానే నిరస్త మెన్కిరార్ . అతోజాతే రితి కారికా ద్వయత్తాల్. అతః, పూర్వోక్త యుక్త్యా - నికృష్టాయా జాతే ర్వినాశత స్సర్వస్యా వాజాతే ర్వినాశతః విష్ణు భక్తానాం సాజాత్య మితీదం వచఃమందమ్ - ఆనాల్ ‘‘ సవిప్రేంద్రో మునిశ్శ్రీమా ,, నిత్యాది శాస్త్రత్తుక్కు గతియెతు ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - వైష్ణవ త్వేనేతి . ఇప్పడి యాకిల్ ‘‘ దేవాది భేదే పధ్వస్తే,,, ఎన్కిర కృత్స్న జాతి ధ్వంస మెన్న కాలత్తిలే ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - జాత్యాదీతి . ఆది శబ్దేనా

సా-ప్ర—వినాశబోధకానన్యథాసిద్ధప్రమాణాభావాత్- నేతరః-సర్వస్యాజాతేర్వినాశే,బ్రాహ్మణభాగవతవిషయే అప గౌరవాతయాతనాద్యభావప్రసంగాత్తేషాంహననాదౌ బ్రహ్మహత్యాద్యభావప్రసంగాత్ -అష్టవర్షోపనేయత్వాద్యభావ ప్రసంగాచ్చ . అతో జాతే ర్వినాశోనోపపద్యత ఇతియావచ్ఛరీరపాతం వైష్ణవత్వేనైవ సాజాత్యం సమానం - శరీర పాతా నంతరంతు పరమసామ్య మిత్యాహ. అతో జాతే రిత్యాదినా-

సా-వి—అత ఇతి-నికృష్టాయాజాతేర్వినాశోవా?సర్వస్యాః,బ్రాహ్మణత్వాదిజాతేర్వినాశోవా?నికృష్టాయాజాతేర్వినాశ ఇత్యత్ర ప్రమాణంనాస్తి. ప్రమాణంవినా తస్యాంశాంగీకారే బ్రాహ్మణత్వాది జాతేరపి వినాశాభ్యుపగమ ప్రసంగః. సర్వ స్యాఅపి వినాశ ఏవేత్యపిపక్షో నయుక్తః - మనుష్యత్వాది జాతీనా మపి వినాశోక్తా ప్రత్యక్షవిరోధాత్ - అతస్సాజాత్యమితి వచోమందమితి భావః. తర్హిజనమాద్యా ఇతి వచనానాం కాగతిరిత్యత్ర పూర్వోక్తప్రతిపత్తి పరత్వం స్మారయతి. వైష్ణవత్వే నేతి. జాతివ్యవస్థాయాం ప్రమాణ మాహ .

సా-సం— ఉక్తమర్థ ముపసంహరన్ పరపక్ష మనూద్య దూషయతి - అత ఇత్యాదినా ద్వాభ్యాం- అతః , జాతి వ్యవస్థాయాస్త్వేవ భాగవత ప్రభావస్యత త్తదితి హేతు సిద్ధత్వాత్ - సర్వస్యావా, ఉత్కృష్టాయా అపి జాతేః- మందం, నికృష్టోత్కృష్ట జాత్యోః ప్రత్యక్షాది సిద్ధత్వేనతద్బాధితత్వా దిత్యర్థః- తర్హి జాత్యాద్య విధ్వంసే తద్వేశికానా మాత్మ సామ్యా వహత్వ ముచ్ఛిన్నం స్యాత్ - తేషాంవిశేషేణ మాన్యత్వంచ నస్యాదిత్యత్రాహ . వైష్ణవత్వే నేతి - ఉత్కృష్ట జాతీయత్వేన సమానం మాన్యత్వ మపి వైష్ణవత్వేనైవ - భాగవతానాం తత్తజ్జాత్యను గుణా చార విధాయక ముని సమ్మతంచ - జాత్యాదిధ్వంస నిమిత్త సామ్యంతు ముక్తి కాల ఏవ భవిష్యతి - నాత్యేత్యర్థః - తద్దేశికా నామాత్మసామ్యావహత్వ

మూ—భవద్గీతాదికళిలుమ్ ‹‹ స్త్రియో వైశ్యాస్తథాశూద్రాస్తేఽపియాంతిపరాంగతిమ్ । స్వే స్వేకర్మణ్యభిరత స్సంసిద్ధింలభతేనరః। స్వకర్మణాతమభ్యర్చ్య సిద్ధింవిందతిమానవః।స్వకర్మనిరతస్సిద్ధింయథావిందతితచ్ఛృణు। తస్మాత్ప్రణవం శూద్రో మన్త్రాణి నకీర్తయేత్ । వర్ణాశ్రమాచారవతా పురుషేణ పరః పుమాన్ । విష్ణురారాధ్యతేపంథా నాన్యస్తత్తోషకారకః । నచలతి నిజవర్ణధర్మతో యః,, ఇత్యాదికళాలే భాగవతనుక్కు యథాపూర్వమ్ జాతివ్యవస్థైయుమ్, అతుక్కనురూపమాన వృత్తవ్యవస్థైయుమ్ స్పష్టమాకచ్చొల్లప్పట్టతు. ఇప్పడి భాగవతత్వమాకిర గుణముమ్ అతడియాక వరుమ్ పురుషార్థవిశేషముమ్ సమానమాయిరుక్క జాతివిశేషఙ్గళుమ్ ప్రవృత్తివిశేషఙ్గళుమ్ నిత్యవ్యవస్థితఙ్గళెన్నుమిడమ్ ‹‹ శూద్రస్సాధుః కలిస్సాధుః,, ఇత్యాదికళిలుమ్ ప్రసిద్ధమ్.

సా-దీ— స్థైయిల్ ఇన్నమ్ ప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. భగవద్గీతాది కళిలిత్యాది. ‹‹ స్త్రియో వైశ్యాస్తథా శూద్రాః ,, ఎన్ను జాతి వ్యవస్థైయిల్ ప్రమాణమ్ ‹‹ స్వే స్వే కర్మణ్యభిరతః ,, ఎన్ను వృత్తవ్యవస్థైయిల్. భాగవతర్కు జాతి విశేషఙ్గళుమ్ వృత్తవిశేషఙ్గళుమ్ నిత్య వ్యవస్థితమెన్నుమిడమ్ ‹‹ శూద్రస్సాధుః కలిస్సాధుః,, ఇత్యాదికళిలుమ్ ప్రసిద్ధమెన్కిరార్-ఇప్పడి భాగవతత్వ మిత్యాది. సాధుః, క్లేశరాహిత్యాద్భాగ్యవాన్-బ్రాహ్మణవదనుష్ఠాన మిల్లామైయాలే ఎన్నుకరుత్తు. వ్యవస్థాప్రశంసా

సా. స్వా—విద్యాదిగ్రహణమ్. భాగవతర్కళుక్కు జాతివ్యవస్థైయిలుమ్ వృత్తవ్యవస్థైయిలుమ్ బహుప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్- భగవద్గీతాది కళిలు మితి - స్త్రియ ఇతి - ‹‹ మాంహి పార్థ వ్యపాశ్రిత్య యేఽపిస్యుః పాపయోనయః ,, ఎన్ను పూర్వార్ధమ్ . మాంహి పార్థ వ్యపాశ్రిత్య వర్తమానేషు స్త్రియః వైశ్యాః - తథా శబ్దశ్చ పర్యాయః - శూద్రాశ్చ యే పాపయోనయోఽపి స్యుః తేఽపి పరాం గతిం యాంతీత్యన్వయః - తేఽపీతి భాగవతత్వ దశాయామప్యపకర్షానువాదాచ్ఛూద్రత్వ జాత్యనువృత్తిః ప్రతీయతే- స్వే స్వేఇతి ఫలసిద్ధేః పూర్వ ముపాయనిష్ఠతా దశాయాం స్వస్వవర్ణ తద్ధర్మానువృత్తిః ప్రతీయతే. ఏవముత్తరత్రాపి-స్త్రియో వైశ్యా ఇతిజాతి వ్యవస్థాయాం ప్రమాణమ్. స్వే స్వే ఇతి తద్ధర్మ వ్యవస్థాయాం ప్రమాణమెన్నపడి - ఇని ప్రాప్తి స్వీకమాక శూద్ర భాగవతనుక్కు శూద్రత్వ జాతియుమ్ తత్ప్రయుక్త ప్రవృత్తియుమ్ నిత్య వ్యవస్థితై యెన్ను మిడత్తిల్ ప్రమాణ మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ . ఇప్పడి ఇతి - సాధుః, క్లేశ రాహిత్యాద్భాగ్యవాన్-బహుపుణ్య సాధ్య బ్రాహ్మణ్యముమ్ తత్ప్రయుక్తాతి ప్రయాస సాధ్య యజ్ఞా

సా-ప్ర—ఏవంజాత్య వినాశంయుక్తితః ప్రసాధ్యవచన తోఽపి దర్శయతి - భగవ దిత్యాదినా - మహాభారత విష్ణుపురాణాది రాది శబ్దార్థః - ఏవం జాత్య నపగమే ప్రమాణ ముపన్యస్య తదను గ్రాహక తర్కమభిప్రేత్యాహ - ఇప్పడి భాగవతత్వమిత్యాదినా. శూద్రత్వస్య సాధుత్వ ముపాయలాఘవేఽపి ఫలాధిక్య హేతు

సా వి—స్త్రియో వైశ్యాస్తథాశూద్రా ఇతి. వృత్తవ్యవస్థాయాంప్రమాణమాహ. స్వే స్వేకర్మణీతి. భాగవతత్వ గుణవిశేషేణ పురుషార్థ సామ్యం జాతిప్రయుక్తధర్మానుష్ఠాన క్లేశాభావం చాభిప్రేత్యోక్తం - శూద్రస్సాధురితి. వ్యాసభాషితం. జాతివృత్త వ్యవస్థాపక ప్రమాణమాహ. భాగవతత్వమడియాకేతి. వ్యాసఃక్వచిత్తీర్థే స్నానంకుర్వన్ మహర్షిషుకస్యసాధుత్వమితి ధర్మబుభుత్సయాఽఽగత్యతిష్ఠత్సుతదభిప్రాయంజ్ఞాత్వా

నా-సం— మపివైష్ణవత్వే నేతిభావః. విష్ణుపురాణేఽప్యంశే కలిధర్మనిరూపణే శూద్రస్సాధురిత్యుక్తిం

సా - స్వా — ద్యనుష్ఠానము నున్నిక్కేత్తానే శూద్రత్వ రూపాపకర్ష విశిష్ట నాయిరుక్క చ్చేయ్‌తే అప్రయాస సాధ్య స్వవర్ణోచితాల్పతర ధర్మ మాత్రేణ భగవద్భక్తిం లబ్ధ్వా మోక్షభా క్కాకైయాలే సాధు ఎనిఱ్ఱెన్ఱు కీరుక్తు - ఇప్పడి జాతి వ్యవస్థై శొన్నతు కూడుమో ? బ్రాహ్మణ్య జాతి యావతు నైయ్యాయికోక్త జాతి విశేషమో ? శిఖా యజ్ఞోపవీతాది లింగమో? ఘటత్వాదివ దవయవ సంస్థాన విశేషమో ? క్రియా విశేషాత్మకైయో ? శ్రీభాష్యాది విరోధేనాప సిద్ధాంత ప్రసంగేన ఆద్య పక్షమ్ కూడాతు . రథకారా బావతి వ్యాప్తిక తయా ద్వితీయపక్షముమ్ కూడాతు. శూద్రాదివ్యావృత్తావయవ సంస్థాన విశేషస్య ఘటత్వాదివ దవయవ సంస్థానవిశేష ప్రత్యక్షేణాను పలంభత్తాలే తృతీయ పక్షముమ్ కూడాతు - “ బ్రాహ్మణోయజేతే ,, త్యాది విధిభి బ్రాహ్మణ్యమ్ పురస్కృత్యైవ క్రియా విశేషవిధానే నాత్మాశ్రయ ప్రసంగత్తాలే తురీయ పక్షముమ్ పటియాతు - నాస్య బ్రాహ్మణ మాతాపితృ జన్యత్వమ్ - ఆత్మాశ్రయాత్.పర మాత్మముఖ జాతా నామయోనిజానా మన్యేషాంచ మానసా నామగస్త్య వాల్మీకి ప్రభృతీ నాంచ బ్రాహ్మణ్యా భావ ప్రసంగాత్ - అత ఏవ గోత్ర ప్రవర సంబంధవత్పూర్వ పురుషాప దేశసిద్ధ గోత్ర ప్రవర సంబంధ వత్వమితి నిరస్తం- అయోనిజేష్వ భావాత్ - ఆకైయాలే యోనిజాయోనిజసర్వ ప్రయోగాను గత మాకవుమ్, ఉత్పత్తి ప్రభృతి మరణాంతమాకస్థాయి యెన్రుమ్ దుర్నిరూప మన్రో ? కించ బ్రాహ్మణ్యమ్ దుని రూప మానాలుమ్ “ విప్రా భాగవతాస్స్మృతా ,, ఇత్యాదా వర్థ వర్ణనముమ్ దుర్ఘట మన్రో ? విప్రాః, విప్రపదా దరణీయరెన్రు శొన్నతు కూడుమో ? సామాన్య బ్రాహ్మణ నివృత్తితే విప్రత్వ మాదరణీయతా హేతువన్రే ? అభక్త బ్రాహ్మణర్ శూద్రవదనాదరణీయరెన్రుశొన్నతువుమ్ అనుపపన్నమ్ . ప్రశంసా హేతు బ్రాహ్మణ్య మిరుక్కచ్చేయ్‌తే అనాదరమ్‌కూడాతే? ఇనివిప్రాః ఎన్కిఱ (పదత్తుక్కు) పదమ్‌మానస బ్రాహ్మణ్యాభిధానముఖేనమానస బ్రాహ్మణ్యయుక్తం తయా

సా - ప్ర — త్వేన స్యాత్ - తతశ్చ శూద్రత్వస్యైవ నాశేతి స్య లఘూపాయానుష్ఠాన ముఖేన గురుఫల జనకత్వం దూర నిరస్తం స్యాత్ - అతోజాతి ర్నాపగచ్ఛతీతి భావః - ఏవం “ విప్రా భాగవతా స్స్మృతాః -తం చేవా బ్రాహ్మణం విదు ,, రిత్యాదిభి “ ర్యశ్శూద్రం భగవద్భక్త ,, మిత్యాదిభిశ్చైకస్మిన్నైవైకదైవ బ్రాహ్మణ్య శూద్రత్వయో బోధనే పరస్పర వ్యాఘాత ఇత్యత్ర పూజ్యతా పరత్వేన వ్యాఘాతా భావం ప్రదర్శ్య శూద్రేషుబోధ్యమాన బ్రాహ్మణ్యస్య వేదాధ్యయ నోపయుక్త బ్రాహ్మణ్య భిన్నత్వా త్తస్యచ

సా - వి — నకృన్నిమజ్యోత్తీర్య కలిస్సాధు రిత్యుక్తవా నితిభారతకథా. యది శూద్రత్వస్య నాశస్తదా సర్వేషాంతుల్యత్వా త్కథం శూద్రస్యసాధుత్వం, శూద్రత్వా భావాద్వృత్త తారతమ్యాభావాచ్చ తద్వ్యాఘాతస్స్యాదితిభావః - “పూర్వంగుణవిశేష సదసద్భావఙ్గళాలే అపకృష్ట జాతీయరై ఉత్కృష్టవాచక బ్దశత్తాలేశొల్లియుముత్కృష్ట జాతీయరైఅపకృష్టజాతి వాచకశబ్దత్తాలే శొల్లియుమిరున్తతు,, ఇతి-మహర్షికళుమ్ ప్రతిపత్తి విశేషఙ్గళైప్పత్తఉత్కృష్టర్ పక్కల్ అపకృష్టశబ్దముమ్అపకృష్టర్ పక్కల్ ఉత్కృష్టశబ్దముమ్

సా - సం — స్వజాత్యను గుణా దైకాంత్యోచిత లఘు ప్రవృత్తి విశేషా దేవ ఐకాంత్య సంసిద్ధేర్లాభ నిబంధనేతి తత్ప్రకరణే వ్యక్తం -

మూ- తమశ్శూద్రే రజః క్షత్రే బ్రాహ్మణే సత్త్వము(త్తమమ్) ఉత్కటమ్,, ఇత్యాదికళిల్ శొల్లుకిఱపడియే సత్త్వాదిగుణ

సా-దీ— వచనఙ్గళుక్కు విషయ వ్యవస్థైయై కాట్టుకిఱార్. తమశ్శూద్ర ఇత్యాదియాల్. శూద్రే, శూద్రశరీరత్తిల్. తమః ఉత్కటమ్. క్షత్రియశరీరత్తిల్ రజస్సు ఉత్కటమ్. బ్రాహ్మణశరీరత్తిల్ సత్త్వగుణ ముత్కటమ్.

సా-స్వా— ఆదరణీయరెన్ఱు అర్థవర్ణనముపపన్నమో ఇఙ్గిల్ మానస బ్రాహ్మణ్యమెన్ఱుమ్, కాయిక బ్రాహ్మణ్యమెన్ఱుమ్, బ్రాహ్మణ్యద్వయ ముణ్డో? ఏవమ్ క్షత్రియత్వాది ధర్మఙ్గళుమ్ దుర్నిరూపమాకైయాలే పూర్వోక్తమ్ సర్వ మనుపపన్నమన్ఱో? ఎన్న బ్రాహ్మణ్యద్వయాభిధాన ముఖేన సర్వశాస్త్రార్థ విరోధమ్ సమర్థిక్కిఱార్. తమశ్శూద్ర ఇత్యాదినా. సత్త్వాదీతి. రజస్తమోభిభవేనోద్రిక్తసత్త్వం బ్రాహ్మణ్యమ్-

సా-ప్ర— శూద్రత్వేన సహావస్థానే విరోధాభావాన్న వ్యాఘాత ఇత్యభిప్రాయః. శూద్రత్వవిరోధి బ్రాహ్మణ్యస్యోత్పత్తికత్వ నియమమపరస్య కాదాచిత్కత్వం చాహ - తమశ్శూద్ర ఇత్యాదినా - ద్వివిధేపి బ్రాహ్మణ్యే

సా-వి— ప్రయోగిక్కిఱార్కళెన్నై,, ఇతి చ సామాన్యేన లోకదృష్ట్యోక్తమ్. ఇదానీం,, తమశ్శూద్రే రజః క్షత్రే బ్రాహ్మణే సత్త్వముత్తమమ్,, ఇతి వచనానురోధేన శరీరనిష్ఠాధికార స్సత్త్వాదయశ్శరీరేషు బ్రాహ్మణత్వాది జాతి సమవాయ ప్రయోజకా ఇతి బ్రాహ్మణత్వాది జాతి సమవాయేన తజ్జాతిం ప్రవృత్తి నిమిత్తీకృత్య బ్రాహ్మణాది శబ్దాః ప్రయుజ్యంత ఇతి తే జాతిశబ్దాః, తాదృశ బ్రాహ్మణాదిషు నిరుద్దిశ్య,, అష్టవర్షం బ్రాహ్మణ ముపనయీత,, ఇత్యాదిషు విధీయమానా ఉపనయనాది ధర్మా వ్యవస్థితా భవంతి. గౌణముఖ్యన్యాయేన ముఖ్యార్థస్యైవ గ్రాహ్యత్వాచ్ఛూద్రాదిషు గుణవిశేష మూలకతయా ప్రయుజ్యమాన బ్రాహ్మణాది శబ్దానామపి బ్రాహ్మణాది గుణ విశేష మూలక బ్రాహ్మణాది భేదేషు దోషమూలకతయా ప్రయుజ్యమాన శూద్రాదిశబ్దానామప్యనుగతతయా మనోగత సత్త్వోత్కర్షాదికమేవ ప్రవృత్తి నిమిత్తమితి వక్తుముచితమ్. సత్త్వాదేః బ్రాహ్మణత్వాది నియతధర్మత్వాద్భగవద్భక్తివృత్త్యాదీనామప్యనుగతత్వాత్. అత ఇదం మానసబ్రాహ్మణ్యాదికం గౌణం శారీర బ్రాహ్మణ్యాది జాతేర్భిన్నం. సర్వ జాతిసాధారణం ప్రశంసానిందయోః పురుషార్థ తదుపాయయోశ్చ మూలం. ఏవం చ,, నశూద్రా భగవద్భక్తాః,, ఇత్యత్ర శూద్రత్వజాతిమంతో భగవద్భక్తా నశూద్రాః, మనసి తమోగుణవంతో నభవంతి. తత్ప్రయుక్తకామక్రోధాదిమంతో నభవంతి. పరంతు విప్రాః, మనస్యధికసత్త్వవంతో జ్ఞాయంతే. తత్ప్రయుక్త జ్ఞానశమాది మంత ఇతి చ జ్ఞాయంతే. తత్ర హేతు భాగవతా ఇతి. భాగవతత్వాద్ధేతోః- అన్యథా భాగవతత్వమేవ నస్యాత్. అతః పూజ్యా ఇతి భావః. యే హి జనార్దనే అభక్తాః భక్తిరహితాస్తే తత ఏవ హేతోస్సర్వవర్ణేషు సర్వజాతివిశిష్టా అపి శూద్రాః, బ్రాహ్మణత్వాదిజాతి విశిష్టా అపి మనసి తమోగుణాధిక్యవిశిష్టాస్తత్ప్రయుక్త రాగ, ద్వేష, మోహ, లోభ, మద, మాత్సర్య వంతః జ్ఞాయంతే. తతః,, త్యజ మర్జనసంసర్గ,, మిత్యేతద్విషయభూతాని,, యో బ్రాహ్మణాయాపగురేత్ తం శతేన యాతయేత్. ఘ్నంతం శపంతం పరుషం వదంతం యో బ్రాహ్మణం నార్చయతే విమూఢః। సపాపకృద్బ్రహ్మదవాగ్నిదగ్ధో దండ్యశ్చ వధ్యశ్చ న చాస్మదీయ,, ఇత్యుక్తరీత్యా జాత్యాపూజ్యత్వేపి విశేషనిష్ఠాస్తాం దూరం పరిహరణీయాః. ,,యావతీర్వై దేవతాస్తాస్సర్వా వేదవిది బ్రాహ్మణే వసంతి,, ఇత్యేతదపి వేదవిద్భ్య ఇతి విశేషణబలాన్మానస బ్రాహ్మణ్యవతామేవ నమస్కార్యత్వం ప్రతిపాదయతి. నతు తద్విరహిత శారీర బ్రాహ్మణ్యవతామపీతి నక్వాపి వ్యవస్థా విరోధ ఇత్యభిప్రేత్యాహ- తమశ్శూద్ర ఇత్యాదినా.

మూ — తారతమ్యమిత్తాన శరీరత్తిల్ బ్రాహ్మణ్యాదికళ్ వేఱె. మనస్సిల్ సత్త్వాదిగుణవిశేషమడియాక సర్వజాతికళిలుమ్ ప్రశంసావాక్యఙ్గళాలే శొల్లప్పట్ట బ్రాహ్మణ్యాదికళుమ్ వేఱె. ఇవత్తిల్ శారీర గుణవిశేషమడియాక వ్యవస్థితఙ్గళాన శరీర జాతివిశేషఙ్గళ్ ఉత్పత్తిసిద్ధఙ్గళామ్ మరణాన్తమాక స్థిరఙ్గళా యిరుక్కుమ్. మానసమాన సత్త్వాదిగుణోన్మేషమడియాక చ్చాలలు కిరబ్రాహ్మణ్యాదికళ్ సర్వజాతికళుక్కుమ్ సంభావితఙ్గళామ్, ప్రహ్లాదాదికళుక్కు జన్మసిద్ధఙ్గళామ్, సిలరుక్కు యుళ్ళారుక్కు ఆచార్యాది సంబన్ధాది హేతుకఙ్గళాలే ఆగన్తుకఙ్గళా యిరుక్కుమ్. ఇతిల్ శారీర జాతివిశేషఙ్గళైయిట్టు శిలశాస్త్రఙ్గళ్ నియతఙ్గళామ్. మానసమానబ్రాహ్మణ్యాదికళై యిట్టు అవత్తుక్కుఅనురూపమాన పురుషార్థ తదుపాయఙ్గళుమ్ ప్రశంసాదికళుమ్ సర్వజాతియిలుమ్ సంభావితఙ్గళామ్. ఇతిల్ బ్రాహ్మణ్యాదికళ్ పక్కలిలే మానసమానవిపరీతాకారఙ్గళ్ వన్దాల్ శమదమాదియోగ్యమాక శాస్త్రసిద్ధమాన

సా-దీ — ప్రశంసా వాక్యమావతు. “ వృత్తస్థమపిచణ్డాలం తం దేవా బ్రాహ్మణం విదుః ,, ఇత్యాది మానసబ్రాహ్మణ్యాదికళుమ్ వేఱె. ఆదిశబ్దాచ్ఛూద్రత్వాదిగ్రహణం- శారీర బ్రాహ్మణ్యాది లోకప్రసిద్ధమ్- యాతొరువనుక్కు మనస్సిల్ సత్త్వగుణముణ్డు అవన్ మానస బ్రాహ్మణ్యవాన్- యాతొరువనుక్కు మనస్సిల్ రజః అవన్మానస క్షత్రియన్ - మానసవైశ్యనుమ్- యాతొరువనుక్కు మనస్సిల్ తమస్సు అవన్ మానసశూద్ర నెన్ఱువిభాగమ్- బ్రాహ్మణ్యాదికళిల్ ఆచారవ్యవస్థోపయోగ్యాకారమ్ కాట్టుకిఱార్. ఇవత్తిలే న్ఱు- ప్రశంసోపయుక్తాకారమ్ కాట్టుకిఱార్. మానసమానవెన్ఱు- ఇవత్తిల్ శారీరజాతివిశేషత్తై యవలంబిత్తు ధర్మశాస్త్రఙ్గళ్నియత వృత్తిపరఙ్గళామెన్కిఱార్- ఇతిల్ శారీరేతి- నిందా ప్రశంసా వచనఙ్గళుక్కు విషయమ్కాట్టుకిఱార్- మానసమానవిత్యాదియాల్- మానసబ్రాహ్మణ్యాద్యుత్తప్రశంసా నిందైకళుక్కు ప్రయోజకమరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇతిల్బ్రాహ్మణ్యాదికళిత్యాది-శమదమాదీత్యాదినిందాప్రయోజకమ్-

సా-స్వా— తమస్సత్త్వాభిభవేనోద్రిక్తరజఃక్షత్రియత్వమ్ - రజస్సత్త్వాభిభవేనాల్పోద్రిక్తతమోగుణోవైశ్యత్వమ్-రజస్సత్త్వాభిభవేనాత్యన్తోద్రిక్తతమోగుణశ్శూద్రత్వం-ఇతుశారీరమెన్ఱుమ్,మానసమెన్ఱుమ్, రెణ్డువకైయెన్నపడి.బ్రాహ్మణ్యాద్యుత్తుక్కుమ్ప్రత్యేకమ్కార్య విశేషవ్యవస్థాపకత్వత్తైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇతి లిత్యాదివాక్యద్వయత్తాలే - శిల శాస్త్రఙ్గళితి - “ వసన్తే బ్రాహ్మణముపనయీత- రాజా రాజసూయేనయజేత ,, త్యాది శాస్త్రమెన్నపడి - అవత్తుక్కితి - “ ఊర్ధ్వం గచ్ఛన్తిసత్త్వస్థామధ్యే గచ్ఛన్తిరాజసాః। జఘన్యగుణవృత్తిస్థా అధో గచ్ఛన్తి తామసా ,, ఇత్యాద్యుక్త పురుషార్థ తదుపాయఙ్గళెన్నపడి. ప్రశంసాదికళుమితి- ఆదిశబ్దేన నిందాగ్రహణం. “ నశూద్రా భగవద్భక్తా,,ఇత్యాదావెన్నపడి. మానసశూద్రత్వమ్ నిందా ప్రయోజకమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? శూద్రనుక్కు మానస శూద్రత్వముణ్డాకిల్ అజ్ఞనిన్దైక్కు శారీర శూద్రత్వమే నిమిత్తమాకలామే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ . ఇతిలితి. మానస

సా-ప్ర—ప్రతినియత శాస్త్రప్రవృత్తిం ప్రదర్శయన్నౌపాధికేబ్రాహ్మణ్యే స్వాశ్రయ భూతశూద్రాదౌ ప్రశంసాధిక్య హేతుత్వ రూప మాత్పత్తిక బ్రాహ్మణ్యవత్స్వస్వ వ్యతిరేక నిందాధిక్య హేతుత్వ రూపంచ విశేషమప్యాహ- ఇతిల్ శారీరే త్యాదినా - శమాది యోగ్యమాక శాస్త్ర సిద్ధమానేతి - “ శమోదమస్తపశ్శౌచం క్షాన్తిరార్జవమేవచ। జ్ఞానం విజ్ఞానమాస్తిక్యం. బ్రాహ్మం కర్మ స్వభావజమ్। విద్యతే

మూ— జన్మత్తిలే పిరన్దు తప్పినాస్సేన్దు మికవుమ్ నిన్దైనడక్కుమ్. జాత్యన్తరజ్గళిలే పిరన్దుగు ణోత్తర నాయ్ ప్పోన్దా నాకిల్ ‘‘ఏతైస్సమే(తః)త్తైర్యో ద్రోపివార్ధకేమాన మహానతి,,ఇత్యాదికళిల్పడియే ప్రశంసై మికవుమ్ నడక్కుమ్. ఇవత్తిల్ శారీరమాయుమ్ మానసమాయుమ్ ఇవరుమ్ ఉత్కర్షమ్ గర్వహేతువామా కిల్ అనర్థకరమామ్. ఇరణ్డు వకైయాలుముళ్ళ అపకర్షమ్ ‘‘కులజ్గళాయ వీరరెణ్డిల్,, ఎన్గిర పాట్టిలుమ్ ‘‘జనిత్వాహంవంశే,, ఎన్గిర శ్లోకత్తిలుమ్ శొల్లుకిరపడియే తాన్ తన్నినైత్తెళిన్దు కార్పణ్యాత్తై వినైత్తు అకించనాధికారమాన ఉపాయవిశేషత్తిలే మూట్టుమాకిల్ పురుషార్థకారణమాకైయాలే శ్లాఘ్యమామ్.

సా-దీ— ఏతైస్సమేతైరతి- శమాదిభిరిఎన్నర్థమ్- ఇరువకైప్పట్ట బ్రాహ్మణ్యముమ్ గర్వహేతువామాకిల్ అనర్థత్తై విళైక్కుమెన్గిరార్- ఇవత్తిలిత్యాది- ద్వివిధాపకర్షముమ్ నిర్వేదత్తై విళైక్కుమాకిల్ పురుషార్థహేతుతయా శ్లాఘ్యమామెన్గిరార్- ఇవ్విరణ్డిత్యాది- కులజ్గళాయ వెన్నుమ్ ద్వివిధాపకర్షత్తాల్ వన్దనిర్వేదత్తుక్కుదాహరణమ్. జనిత్వాహ మెన్నుమ్ మానసాపకర్షత్తుక్కుదాహరణమ్- తాన్ తన్నినైయావతు. ఆకించన్యమ్. అయోగ్యతాప్రతిసన్ధానమే కార్పణ్యమ్. ఏవంజాతివ్యవస్థై యున్దాకిలుమ్ ముముక్షున్.

సా-స్వా— బ్రాహ్మణ్యత్తుక్కు ప్రశంసాహేతుత్వత్తై యుపపాదిక్కిరార్-జాత్యన్తరజ్గళిలే ఇతి- ఏతైర్యాం త్యాదిభిస్సమేతః, సముదితః ఎన్నపడి - ఇప్పడి యాకిల్ ఒరువనుక్కుభయ విధోత్కర్షమ్ పరిశీలనానుసన్ధాన ముఖేన గర్వహేతు తాదశైయిలుమ్ ప్రశంసానిమిత్తమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవత్తిలితి - ఇవత్తిల్, ఉత్కర్ష సామాన్యత్తిల్ - అనర్థపర్యవసాయ్యుత్కర్షమ్ ప్రశంసా కారణమెన్నుమ్ కరుత్తు - ఆనాల్ మానసాపకర్షమ్ నిన్దాహేతువాకిలుభయ విధాపకర్షత్తుక్కు నిన్దాహేతుత్వమ్ కైముత్య సిద్ధమాకైయాల్ కస్యచిదుభయ విధాపకర్షమ్ స్వానుసన్ధాన ముఖేన నిర్వేదత్తైయుణ్డాక్కి పరమ్పరయా కించనాధికారమాన స్వతంత్ర ప్రపదనత్తిలే మూట్టిత్తాకిల్ తద్దశైయిలుమ్ నిన్దై ప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవై యిరణ్డు వకైయాలుమితి-

సా-ప్ర—బ్రాహ్మణేదమ,, ఇత్యాదిశాస్త్రైరిత్యర్థః- నన్వేవంసతి బ్రాహ్మణభాగవతేషూభయ విధ బ్రాహ్మణ్యస్యాపి విద్యమానత్వాత్తదనుసన్ధానే గర్వఏవ స్యాదిత్యత్ర ‘‘దృష్ట్వాధమ మతిక్రామతీ,, త్యాదిభిర్గర్వస్యానర్థహేతుత్వావగమాత్సన కార్య ఇతిదర్శయన్నుభయ విధ బ్రాహ్మణ్యాభావ రూపాపకర్షానుసన్ధానం లఘూపాయానుష్ఠానే త్యంతోపయుక్తత్వాదత్యుత్కృష్ట మిత్యుభయాభావానుసన్ధానమేవ కార్య మిత్యాహ. ఇవత్తిల్ శారీర మాయుమిత్యాదినా - నన్వేవం భాగవతనూదాణాం

సా-వి— ఉభయవిధ బ్రాహ్మణోత్కర్షో గర్వహేతుశ్చేదనర్థావహః- అపకర్షోనిర్వేదహేతుశ్చేదధికారితావచ్ఛేదకత్వేన అతిశయావహ ఇత్యాహ. ఇవత్తిలితి. కార్పణ్యత్తై నినైత్తు, కార్పణ్యమనుసంధాయ. స్థితస్యేతిశేషః. ఉపాయ విశేషత్తిలే మూట్టుమాకిల్, ఉపాయవిశేషే పర్యవసితశ్చేత్.

సా-సం—ఏతైరి, ఉక్తాత్మగుణైః. సమేతైః, మిళితైః- వార్ధకే, జ్ఞానతోవృద్ధతాయాం ప్రాప్తాయాం . ఇవ్విరణ్డువకైయాలుముళ్ళ వపకర్షమితి. సత్యపిశారీరమానసేచోత్కర్షే తదుభయాపకృష్టతానుసంధానమిత్యర్థః- కులజ్గళాయవీరరణ్డిల్, వర్ణత్వేన ప్రసిద్ధచతుష్టయే- తాన్ తన్నినైత్తెళిన్దు, స్వనిష్ఠభక్త్యాదిషుశక్త్యభావాదకంజ్ఞాత్వా- పురుషార్థకారణమాకైయాలేఇతి-నోచేదుత్తమస్థానాం నైచ్యానుసంధానవత్వాదితిభావః.

మూ— ఇప్పడిక్కు—జాతివ్యవస్థైయుమ్ జాత్యనురూపమాన వృత్తవ్యవస్థైయుముణ్డానాలుమ్ సర్వర్కుమ్ భాగవతత్వ నిబంధనమాకమున్న సమర్థిత్త ఉద్దేశ్యత్వప్రతిపత్తికు విరోధమిల్లై. ఇబ్భాగవత్పరరిల్ ''ఐకాన్త్యం భగవత్యేషాం సమానమధికారిణామ్,, ఎన్గిఱపడియే దేవతాంతర స్పర్శమ్ అత్తవర్కళ్ ఏకాంతికళ్—అవర్కళిల్ వైత్తుక్కొణ్డు ''జ్ఞానీతుపరమైకాంతీ,, ఎన్గిఱపడియే ప్రయోజనాంతరస్పర్శమత్తవర్కళ్ పరమైకాంతికళ్—అవర్కళిల్ వైత్తుక్కొణ్డువిళంబాక్షమరామ్ సర్వశక్తియాన శేషిపక్కలిలే భరన్యాసమ్ పణ్ణిచ్చెయ్కిఱ కైంకర్యత్తుక్కు ప్రయోజనాంతరమ్ కోలుకైపోలిశైక్కొడువార్ మాత్రమెన్గిఱ శ్రుత్యర్థత్తై.

సా-దీ:— ఉద్దేశ్యత్వ ప్రతిపత్తికు విరోధ శంకైయై పరిహరిక్కిఱార్ - ఇప్పడిక్కిత్యాదియాల్. ఉత్కర్షప్రసంగాద్భాగవతేషూత్కర్ష తారతమ్యత్తై యరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇబ్భగవత్పరరిలిత్యాది - అతిలుమ్ ప్రపన్నరుడైయ పారమైకాంత్యమ్ షోడశ వర్ణ సువర్ణత్తోడొక్కు మెన్గిఱార్ - అవర్కళిలెన్ఱు - పోలిశైక్కొడువార్ మాత్ర మెన్గిఱశ్రుతి, ఏకాయన శాఖైయిల్ ''అథభోభగవంతంయాచేత.సహో ఇత్యాహ.

సా-స్వా—ఇరణ్డువఴియాలుమ్, కాయికత్వమాన సత్వరూపముఖద్వయత్తాలేయుమెన్ఱపడి- మోక్షోపర్యవసాయ్యుపకర్షమ్ నిన్ఱా హేతు వెన్ఱుమ్ శ్రేయః పర్యవసాయ్యుత్కర్షాపకర్ష మిరణ్డుమ్ శ్లాఘ్యతా నిమిత్త మెన్ఱుమ్ కరుత్తు - ఉపసం హరిక్కిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి - సర్వర్క్కుమ్ భాగవతత్వమడియాక ఉద్దేశ్యత్వ ప్రతిపత్తిక్కు విరోధ మిల్లై యెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ప్రయోజనాంతర పర భాగవత విషయత్తిలుమ్ పరమై కాంతి క్కుద్దేశ్యతా ప్రతిపత్తి ప్రసంగి యాతో ? ప్రయో జనాం తర రహిత పరమైకాంతికు తద్రహిత పరమై కాంతియే ఉద్దేశ్యన్ - ఏకాంతి భాగవత నుద్దేశ్య నన్ఱెనిల్ ఇప్పడి ఏకాంతి పరమై కాంతి భేదేన భాగవత భేద ముణ్డో ? కించ భక్తి యోగనిష్ఠనుమ్ పరమై కాంతి యాకైయాలే ప్రపన్ను నుక్కు తదపేక్షయా ఆధిక్యా భావమ్ ప్రసంగి యాతో ? అతప సిద్ధాంత మన్ఱో ? ఎన్నభాగవత భేదత్తై నిరూపిక్కిఱార్ - ఇబ్భగవ త్పరరిలి త్యాదినా - పోలిశై, వృద్ధి - పో లి శై క్కొడు వార్, వృద్ధికుప్పోవు కిరవర్ . కడన్ కొడుక్కిఱవ రెన్ఱపడి . శ్రుతీతి- ఏకాయనశాఖైయిల్ ''అథభోభగవంతం

సా-ప్ర—జాతేర నపగతత్వేతదను గుణాచార వత్వేచ తేషాం పూజాదికం నస్యాదిత్యత్ర పూజాప్రయోజకసద్భావాత్సాచస్యాదేవేత్యాహ - ఇప్పడిక్కు జాతీత్యాదినా . ఏవం బ్రాహ్మణ్య ప్రాప్తిరూపం ప్రభావం వ్యవ స్థాప్య భాగవతేషు పరమైకాంతినాంసర్వోత్కృష్టత్వం స ప్రతియోగికంప్రదర్శ్య తేషుభగవదారాధనభూతయావత్స్వవ్యాపారవత్వాదికంప్రభావంవ్యవస్థాపయతి-ఇబ్భగవ దిత్యాదినా. పోలిశైక్కితి.

సా-వి— ఏవం జాతివ్యవస్థాయాం భాగవతత్వ నిబంధనోద్దేశ్య ప్రతిపత్తేర్విరోధో నాస్తీత్యుపసంహరతి. ఇప్పడిక్కు-ఇతి. ఏతత్ప్రకారస్య ఉత్కర్షప్రసంగాద్భాగవతేష్వేకాంతిపరమైకాంతి వ్యపదేశ నిదానముత్కర్షతారతమ్య మాహ-ఇబ్భగవత్పరరిలితి- అత్తవర్కళ్, నివర్తితవంతః. అవర్కళిల్ వైత్తుక్కొణ్డు, తేషాంమధ్యేపి. ప్రయోజనాంతరమ్ కోలుకై, ప్రయోజనాంతరాపేక్షా. పోలిశైక్కొడువార్ మాత్రం, వృద్ధ్యర్థం విత్తప్రదానం- ఎన్గిఱ శ్రుత్యర్థత్తై, ఏతదర్థ ప్రతిపాదకశ్రుత్యర్థం ''కుసీదమేకేవిహరంతిసర్వే

సా-సం—పోలిశై, వృద్ధిః - మూల్యనాశ మప్యవిచార్య వృద్ధిలాభ మాత్రేణార్థ ప్రదా యీవేత్యర్థః.

మూ — త్తెళిన్తు కైంకర్యత్తుక్కు- మోక్షముమ్ ప్రయోజనమెన్ఱుకోలాతే కైంకర్యైకప్రయోజనరాయిరుక్కుమవర్ కళుడైయ పరమైకాంతిత్వమ్ షోడశవర్ణసువర్ణత్తోడొక్కుమ్. ఇమ్మాత్తిరమ్ మహర్షికళ్ మహాభారతాదికళిలే పరమైకాంతికళుడైయ మాహాత్మ్యత్తై ప్రపంచిత్తార్కళ్ -

సా-దీ — ఆశ్రయితవ్యో భగవాన్భవతి. నత్వేవ యాచితవ్యః,, తథాన్యత్ర ‘‘కుసీద మేకే విహరంతి స(ర్వే)ర్వేంయ ఆశీర్వదంతో దదత్యత్ర కేచిత్ । పర్యంతలోకాస్త్విహ తేభవంతి అనాశిషస్తువిజయా యానంతా యే,, తి ‘‘యస్య సర్వే సమారంభాః అనాశీర్బంధనా ఇహ । త్యాగే యస్య హుతం సర్వం స త్యాగీ స చ పండిత,, ఇతి చ - షోడశ వర్ణ పరమైకాంతికళుడైయ మాహాత్మ్యమ్ మహర్షి కళాల్ మహాభారతాదికళిల్ ప్రపంచిక్కప్పట్టతెన్కిరార్ - ఇమ్మాత్తిరియుమిత్యాది- మాహాత్మ్యవచనఙ్గళిల్ నారాయణైక నిష్ఠస్య ఎన్నుమ్ వచనత్తినుడైయ

సా-స్వా — యాచేత నభో ఇత్యుపరి ఆశ్రయితవ్యో భగవాన్ భవతి - నత్వేవ యాచితవ్య ,, ఇతి- తథాన్యత్రాపి ‘‘ కుసీద మేకే విహరంతి సర్వేయ ఆశీర్వదంతో దద త్యత్ర కించిత్ । పర్యంత లోకాస్త్విహ తే భవంతి అనాశిషస్తు విజయా యానంతా యే ,, త్యాది శ్రుత్యర్థ మెన్నపడి . షోడశవర్ణ సువర్ణత్తోడొక్కు మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ప్రపన్ననుడైయ పరమై కాంతిత్వమ్ షోడశ వర్ణ సువర్ణ సదృశ మెన్ఱు మహర్షికళ్ శొల్లి విట్టైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇమ్మాత్తిరియు మితి ? యాశ్రియా స్సంప్రయుక్తా స్స్వరే కాంతగత బుద్ధిభిః । తాస్సర్వా శ్శిరసా దేవః ప్రతిగృహ్ణాతి వైస్వయమ్। సత్కర్మ నిరతా శ్శుద్ధా స్సాంఖ్య యోగవిదస్తథే,, త్యాదౌ ప్రపన్నమాహాత్మ్యప్రపంచనమ్ పణ్ణుకైయాలే

సా-ప్ర — ‘‘ కుసీద మేకే విహరంతి స(ర్వే)ర్వేంయ ఆశీర్వదంతో దదత్యత్ర కించిత్ । పర్యంత లోకాస్త్విహ తేభవంతి అనాశిషస్తు విజయా యానంతా యే ,, తి । శ్రుత్యుక్త ప్రకారేణ వృద్ధ్యర్థం ఋణతయా ద్రవ్య ప్రదాత్రాణి వజ్జాత్వే త్యర్థః - మాత్తు, సువర్ణ వర్ణోత్కర్ష సదృశ భాగవతోత్కర్షః . మహా భారతాదీతి - శ్రీభాగవత హరిభక్తి సుధోదయ స్కాంద భృగుసంహితాది గ్రాదిశబ్దార్థః. మహాభారతే ‘‘ మద్భక్త జనవాత్సల్య ,, మిత్యాదిః- ‘‘ యేయజంతి హరిం సర్వే బ్రాహ్మణా ఏవ తేస్మృతా ,, ఇత్యాదిః - ‘‘ నశూద్రా భగవద్భక్తా,, ఇత్యాదిశ్చ - శ్రీ భాగవతే ‘‘ శ్వపచోపి మహీపాల విష్ణుభక్తో ద్విజాధిక ,, ఇత్యాదిః - ‘‘ నశూద్రా భగవద్భక్తా,, ఇత్యాదిశ్చ-హరిభక్తిసుధోదయే- ‘‘శుచిషద్భక్తి

సా.వి — య ఆశీర్వదంతో దదత్యత్ర కించిత్ । పర్యంతలోకాస్త్విహ తే భవంతి అనాశిషస్తు విజయా యానంతా యే,, తి శ్రుతిః. ఆశీర్వదంతః, పురుషార్థాభిలాషిణః - యే దదతి- కైంకర్య మితి భావః. తేపర్యంత లోకాః- అంతవల్లోకా భవంతి. అనాశిషస్తు, ఫలాభిలాష విరహిణస్తు, అనంతాయ విజయాయ- నిరవధికైంకర్యాయ భవంతీత్యర్థః - ఒక్కుమ్, తుల్యం . దేవతాంతర సంబంధ రహితా ఏకాంతినః. ప్రయోజనాంతర దేవతాంతర సంబంధరహితాః పరమైకాంతినః. తత్రాపి మోక్షమపి కైంకర్యస్య ప్రయోజనత్వే నాకాంక్షయమానాః స్వయం ప్రయోజన కైంకర్య కారిణ ఉత్కృష్టా ఇతి భావః. ఇమ్మాత్తిరియుమ్ మహర్షికళ్,

సా-సం — ‘‘నాస్త్యకృతః కృతేనే ,, త్యాదికమభిప్రేత్య శ్రుత్యర్థత్తై ఇత్యుక్తమ్-ఫలాభిసంధ్యాకృతం హి శ్రుతౌ కృతేనేత్యుచ్యతే- ఫలంవృద్ధిస్థానీయం- పారమైకాంత్యాదినాశో మూల్యనాశస్థానీయః-

మూ— ఇవఱ్ప్రభావత్తైప్పత్తి ‹‹నారాయణైకనిష్ఠస్య యాయావృత్తిస్తదర్చనమ్ । యోయోజల్పస్సజపస్తద్ధ్యానం యన్నిరీక్షణమ్ । తత్పాదాంబ్వతులంతీర్థం తదుచ్ఛిష్టంసుపావనమ్। తదుక్తిమాత్రం మంత్రాగ్ర్యం తత్స్పృష్ట మఖిలంశుచి,, ఎన్గిఱశ్లోకఙ్గళ్ ప్రమాణమేయాకిలుమ్ఇఙ్గు— ‹‹యాయావృత్తిస్తదర్చనమ్,, ఎన్గతు

సా-దీ— వర్థఙ్గళైశిక్షిక్క-వేణ్డివచనత్తైక్కాట్టుకిరార్-ఇవఱ్ప్రభావత్తైప్పత్తవెన్ఱు-ప్రమాణమేయాకిలుమ్మెన్ఱత్తాల్ ఆపాత ప్రతీతార్థ మర్థమన్ఱెన్ఱుసూచితమ్. ఇఙ్గు ‹‹ యాయావృత్తి స్తదర్చనమ్ ,, ఎన్ఱుమ్ ‹‹యాయాచేష్టాతదర్చన,, మెన్ఱుమ్ పాఠద్వయముణ్డు- అతిల్ యాయావృత్తిస్తదర్చనమెన్గతు క్క-ర్థమరుళిచ్చెయ్కిరార్- యాయావృత్తిస్తదర్చనమెన్గతెన్ఱు-మన్నిమిత్తకృతంపాపమెన్గతుక్కు-మాపత్స్వనంతరా

సా-స్వా— అతు పారమైకాంత్య వైషమ్య మన్ఱికేఱ్ఱ మూడా మెయాలే యర్థ సిద్ధ మెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి భాగవత రుక్కు జాతి వ్యవస్థైయుమ్ శాస్త్రీయ వృత్త వ్యవస్థైయుమ్ శొన్నతు కూడుమో ? ‹‹నారాయణైక నిష్ఠస్య యాయా వృత్తి స్తదర్చన ,, మిత్యాదినా భాగవత నుడైయ నిషిద్ధ వృత్త్యనుష్ఠానమర్చన మెన్ఱుమ్ నిషిద్ధ వీక్షణం ధ్యానమెన్ఱుమ్ తత్పాద స్పృష్ట శుద్ధ జలముమ్ పావన మెన్ఱు మిప్పడి పల ప్రకార మాక శాస్త్రత్తై యతిక్రమిత్తు చ్చొల్ల విల్లైయో ? ఇఙ్గు వృత్తి ధ్యానాది పదమ్ విహిత వృత్తి ధ్యానాది పర మెన్ఱిల్ అప్పోతు నారాయణైక నిష్ఠస్య ఎన్ఱు విశేష నిర్దేశమ్ వ్యర్థ మన్ఱో ? భాగవత నుక్కాధిక్యం తోత్తా మెయాలే శ్లోక వైయ్యర్థ్యమ్ ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న, నారాయణైక నిష్ఠస్యాదిగార వచనత్తై యెడుత్తు అర్థ వ్యవస్థై అరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఇవఱ్ ప్రభావత్తై ప్పత్తవిత్యాదినా- ప్రమాణమే యాకిలుమితి - వస్తుతః యామునా చార్యాదిభి రను దాహృతత్వా త్ప్రమాణ త్వేనసం ప్రతిపన్న మన్నెన్ఱు కరుత్తు . అత ఏవ శ్రీమత్తాత్పర్య చంద్రికాయాం ‹‹ యాత యామం గతరస ,, మితి శ్లోక వ్యాఖ్యానే యత్తు కైశ్చిత్పఠ్యత ఇత్యుక్తమ్. నతు సంప్రతి పన్నత్వ ద్యోతక ఋష్యాది నామ గ్రహణం కృతమ్ . తదర్చన మెన్ఱు ఇతి . సాసా ఎన్ఱు పదత్తై అధ్యాహరిత్తుసాసావృత్తి స్తదర్చనమ్-తస్యనారాయణ

సా-ప్ర— దీప్తాగ్నిదగ్ధదుర్జాతి కిల్బిషః । శ్వపచోపి బుధైః శ్లాఘ్యో నవేదాఢ్యోపి నాస్తిక,,ఇత్యాదిః - స్కాందే ‹‹ యేషాం చక్రాంకితం గాత్రం శూద్రే ష్వపిచ దృశ్యతే। తేనైస్వర్గస్య నేతారో బ్రాహ్మణా భువి దేవతా ,, ఇత్యాదిః . భృగుసంహితా యాం . ‹‹ నశూద్రా భగవద్భక్తా స్తేహి విప్రా ఇతిస్మృతా ,, ఇత్యాది భాగవతోత్కర్ష బోధకో ద్రష్టవ్యః - ఏషు ప్రబంధేషు పరమైకాంత్యోత్కర్ష బోధక వచన బాహుళ్యా త్తత్తద్వచనానా ముపాదానే గ్రంథ గౌరవం స్యాదితి । ప్రబంధానామేవో పాదానం - అథ భగవదారాధన భూత యావత్స్వవ్యాపార వత్వాది ప్రభావసంగ్రాహక వచనోపాదాన పూర్వకం తత్ర ।పతిత క్రమేణ తేషాం వ్యవస్థాం వక్తుం ‹‹ యాయా వృత్తి స్తద చర్చన ,, మిత్యస్యార్థ మాహ . ఇవఱ్ ప్రభావత్తై ఇత్యాదినా . శాస్త్రానుమతా ర్థార్జనరూప సర్వవ్యాపారఏవ

నా-వి—ఏతన్మర్యాదా వేదినోమహర్షయః-ఏవంజాతింవ్యవస్థాప్యనారాయణైకనిష్ఠస్యేతివచనస్యవృత్తవ్యవస్థార్థం పరితక్రమేణార్థమాహ. ఇవ త్తిఱ్ ప్రభావత్తైప్పత్తవితి.ప్రమాణమేయాకిలుమ్,ఆప్తవాక్యత్వేపి ఆపాతప్రతిపన్నార్థేన ।ప్రమాణం నభవతీతిభావః -

మూ— శాస్త్ర(నిషిద్ధవృత్తియై) విరుద్ధవృత్తియైచ్చొన్నపడియన్ఱు - దేశకాలాదివైగుణ్యత్తాలే "ఆపత్స్వనంతరావృత్తిః" ఎన్గిఱనిలైయిల్లేనిన్ఱాలుమతుసమారాధనోపయుక్తమాన సమ్యగుపాదానమామెన్నపడి. "యన్నిమిత్తకృతం పాపమపి ధర్మాయ కల్పతే" ఎన్నతుక్కుమితువే తాత్పర్యమ్. ఇజ్జనల్లాత పోతుఅతిప్రసంగమ్వరుమ్. "యాయాచేష్టా" ఎన్ఱుపారమానాలుమ్ అర్థప్రాప్తశాస్త్రప్రాప్తఙ్గళ్పోలే స్వభావప్రాప్తఙ్గళాననిమేషోన్మేషాదికళుమ్సమర్పణీయఙ్గళాక

సా-దీ— వృత్తియిలే తాత్పర్యమెన్గిఱార్ - యన్నిమిత్తమెన్ఱు- ఇజ్జనల్లాతపోతతిప్రసంగమ్వరుమెన్గిఱార్- ఇజ్జనల్లాతపోతిత్యాది- అర్థప్రాప్తేత్యాది- అర్థప్రాప్తఙ్గళ్, దేహధారణార్థఙ్గళ్- శాస్త్రప్రాప్తఙ్గళ్, సదాచారరూపఙ్గళ్- స్వభావప్రాప్తఙ్గళావన? నిమేషోన్మేషాదికళ్- నిషిద్ధఙ్గళ్,పాపరూపఙ్గళ్.

సా-స్వా— స్యార్చనమెన్ఱు అన్వయిప్పతు - నిషిద్ధ వృత్తియైఇతి. చౌర్యాదివృత్తియైయెన్నపడి.ఇప్పడివృత్తిశబ్దమాపతాత్కాలిక గౌణవృత్తి పరమానాలుమ్ అత్తై అర్చనమెన్ఱు నిర్దేశిక్కక్కూడుమో ? భగవద్విషయత్తిల్ సాంస్పర్శికాది భోగార్పణమన్ఱో అర్చనమ్ ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - సమారాధనేతి - అర్చనపదమ్ లక్షణయా ఇజ్యోపయుక్తోపాదానపరమెన్నపడి - అభాగవతనుక్కితు అర్చనమన్నెన్ఱుకరుత్తు - "యన్నిమిత్తకృతంపాపమపి ధర్మాయ కల్పత" ఇత్యాదౌ పాపమే ధర్మమాకిరాప్పోలే భాగవత కృత నిషిద్ధ వృత్తియుమ్ అర్చనమెన్ఱు నిర్దేష్టుమ్ శక్యమాకైయాల్ స్వరసార్థత్యాగమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - యన్నిమిత్తమితి - ఇరణ్డిడత్తిలుమ్ ముఖ్యార్థమ్ బాధితమాకైయాల్ గౌణార్థమ్ స్వీకార్యమెన్ఱుకరుత్తు - ఏవమనంగీకారే బాధకమరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇజ్జనల్లాతేతి. అతిప్రసంగమితి - భగవద్భాగవత ద్రవ్యాపహారముమ్ కర్తవ్యమాక ప్రసంగిక్కుమెన్నపడి. యాయా చేష్టా ఎన్గిఱపాఠాంతరత్తిల్ నిషిద్ధక్రియైయుమ్అర్చనమాకత్తోత్తవిల్లైయో ? ఎన్న వస్తపారత్తిలుమర్థమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - యాయా చేష్టేతి - అర్థ ప్రాప్తేతి- శరీర ధారణార్థ వ్యాపారమెన్నపడి - ఇతు ఇతరాధికారికళుక్కుమ్ ధర్మోపయుక్తమాకైయాలే అర్చనమెన్ఱుశొల్లలామెన్ఱుకరుత్తాలే దృష్టాంతమాక ఎడుత్తతు - ఇతరాధికారికళుక్కు స్వభావ ప్రాప్తనిమేషాది వ్యాపారమ్ సమర్పణీయమాక చోదితమల్లామైయాలే అర్చనమన్ఱు- భాగవతనుక్కానాల్

సా-ప్ర— భగవదారాధనతయా తత్ర ప్రతిపాద్యత ఇత్యర్థః - ఆపదనుష్ఠేయానామనాపద్యనుష్ఠానే తేషాం పాపత్వమేవేతి భావః . నను భగవదర్థానుష్ఠిత పాపానామపి ధర్మత్వావగమాద్భాగవతానాం నిషిద్ధానుష్ఠానమపి భగవదారాధనమేవ స్యాదిత్యత్రాహ- యన్నిమిత్తమిత్యాది- స్వోక్తానంగీకారే బాధకమాహ. ఇజ్జనల్లాతేత్యాదినా- భవాంతరీయదుష్కర్మవశాద్రాగప్రాప్త నిషిద్ధానుష్ఠానస్యాపి కైంకర్యత్వే తస్యైవానుష్ఠానం స్యాదితిభావః - పాఠాంతరేప్యేవమేవార్థ ఇత్యాహ-యాయాచేష్టేత్యాది- అర్థప్రాప్తేతి. భగవతస్సర్వతోదిశమారోపితదీపానాం తైలదానార్థవ్యాపారేధార్తత్వా ప్రప్రదక్షిణ

సా- వి —అర్థప్రాప్తశాస్త్రప్రాప్తఙ్గళ్పోలే,భగవన్మందిరే ప్రదక్షిణస్థాపిత దీపమాలికాయాం తైలదానార్థగతౌప్రదక్షిణసిద్ధివత్. దేహయాత్రాప్యర్థప్రాప్తగతిర్వా

మూ— రహస్యశాస్త్రసిద్ధమాకైయాలే తదర్చనమెన్నలామ్. ఇతు నిషిద్ధత్తిల్ ప్రసంగియాతు. ప్రతిషిద్ధమల్లాత స్వభావార్థశాస్త్రప్రాప్తఙ్గళిరే సమర్పణీయఙ్గళాక ఓతప్పట్టతు - ఇతిక్కు ఉపబృంహణమాన ‘‘యత్కరోషియదశ్నాసి,, ఎన్గిఱ శ్లోకత్తుక్కుమ్ ఇప్పడిశాస్త్రవిరోధమిల్లాత విషయత్తిలే తాత్పర్యమ్-

సా-దీ— రహస్యశాస్త్రఙ్గళిల్ అర్థప్రాప్తశాస్త్రప్రాప్తఙ్గళుక్కు-ఇవ్విల్ స్వభావప్రాప్తచేష్టైకళుక్కుమ్ సమర్పణీయత్వమ్ శొల్లుకైయాలిఙ్గిత్ చేష్టాశబ్దమ్ అవత్తిల్ పర్యవసిక్కుమాకైయాల్ నిషిద్ధవ్యతిరిక్తఙ్గళే యాంయాచేష్టా ఎన్ఱు శొల్లప్పడుమెనిగ్రరార్ - ఇతు నిషిద్ధత్తిలితి - ‘‘యత్కరోషి యదశ్నాసి,, ఎన్ఱతుక్కు మితువే తాత్పర్యమెన్గిరార్-ఇతినుపబృంహణమానవిత్యాది-నిషిద్ధముమర్చనైయాకిల్ ‘‘ప్రాయశ్చిత్తం

సా-స్వా— సమర్పణీయతయార్చనమెన్ఱు భాగవతాసాధారణప్రభావపరత్వమ్ కణ్డుకొళ్వతు-రహస్యేతి- రహస్యశాస్త్రం, రహస్యార్థప్రతిపాదకభగవచ్ఛాస్త్రాదికమ్. అఙ్గు ‘‘కాయేనవాచా మనసేంద్రియైర్వా బుధ్యాత్మనావా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ । కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి,, ఎన్ఱు స్వభావార్థశాస్త్రప్రాప్తవ్యాపారసమర్పణం విహితమెన్నపడి. భాగవతనుడైయ స్వభావప్రాప్తచేష్టై అర్చనమెన్నతుకూడుమో ? స్వభావప్రాప్తనిషిద్ధచేష్టైయుమర్చనమాకప్రసంగియాతో. ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇతుఇతి - ఇతు, అర్చనత్వం -ఇతుక్కు నిమామకమేతెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ప్రతిషిద్ధమితి - ఓతప్పడుకిఱతితి - ‘‘తస్యైవం విదుష,, ఇత్యనువాకత్తిల్ ‘‘యదశ్నాతి యత్పిబతి తదస్య సోమపాన,, మిత్యాదినా స్వభావార్థశాస్త్రప్రాప్తానామారాధనవిశేషత్వశ్రుతేరెన్నపడి - ఛాందోగ్యత్తిలే తత్సమానప్రకరణత్తిల్ పురుషవిద్యైయిల్ స్వభావప్రాప్తవ్యాపారఙ్గళై యజ్ఞావయవఙ్గళాకచ్చొల్లి ‘‘తద్ధైతద్ఘోర ఆంగిరసః కృష్ణాయ దేవకీపుత్రాయోక్త్వా విపాస ఏవ సంబభూవేతి - ప్రతిషిద్ధవర్జంస్వభావార్థశాస్త్రప్రాప్తవ్యాపారాణాం భగవతి సమర్పణస్య మోక్షపర్యవసాయిత్వముక్తమాకైయాలే ప్రతిషిద్ధవ్యాపారమ్ సమర్పణీయమల్లామైయాలే చేష్టాశబ్దమ్ తత్పరమన్ఱు - కింతు భాగవతనుడైయ [illegible]ప్రతిషిద్ధస్వభావార్థశాస్త్రప్రాప్తచేష్టై సమర్పణీయతయా చోదితైయాకైయాల్ అర్చనమెన్ఱుకరుత్తు- ‘‘యత్కరోషియదశ్నాసి యజ్జుహోషి దదాసియత్,, ఇత్యాద్యుపబ్రహ్మణత్తిలే సామాన్యతః నిషిద్ధకరణముమ్ అభక్ష్యభక్షణముమ్ సమర్పణీయమాకత్తోన్ఱుకైయాలేయతువుమర్చనమాకప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇతినుపబృంహణమానేతి. ఇప్పడీతి-శ్రుతిశొన్న ప్రకారమాకవెన్నపడి - ఇప్పడిభాగవతనుడైయ

సా-ప్ర— రూపతాదిరిత్యర్థః. రహస్యశాస్త్రేతి. ‘‘కాయేనవాచామనసేంద్రియైర్వాబుధ్యాత్మనావా ప్రకృతి స్వభావాత్ । కరోమియద్యత్సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయేత్తది,, త్యాది శ్రీపాంచరాత్రశాస్త్రప్రాప్తమిత్యర్థః - ఓతప్పట్టతు, ‘‘యత్కరోమి యదాశ్నామి యజ్జుహోమి దదామియత్ । యత్తపస్యామి భగవంస్తత్కరోమి త్వదర్పణ,, మిత్యాది మంత్రేష్వధీతమిత్యర్థః-

సా-వి—రహస్యశాస్త్రసిద్ధమాకైయాలే ‘‘యాచేష్టామమనిత్యశః- కేశవారాధనేసాస్యాత్. కాయేనవాచే, త్యాదిపాంచరాత్రసిద్ధతయా-నిషిద్ధత్తిల్ ప్రసంగియాతు, నిషిద్ధచేష్టానభవతీత్యర్థః. ఓతప్పట్టతు, యత్కరోమి

సా-సం— ఓతప్పట్టతిత్యుక్తిః - ‘‘యాన్యనవద్యానికర్మాణి తానిసేవితవ్యాని,, త్యాస్య

మూ— ఇవత్తిల్ శాస్త్రవిరుద్ధఙ్గళ్ వన్దాల్ అధికారానురూపమాన నైమిత్తికమ్ నిగ్రహశమన(మ్ కార్య
మ్) మాన కైంకర్యమ్ - "యోయోజల్పస్సజపః,, ఎన్గిఱతువుమ్ "పారుష్యమతివాదశ్చ పైశున్యం చైవ స
ర్వశః। అనిబద్ధప్రలాపశ్చ వాఙ్మయం స్యాచ్చతుర్విధమ్,, ఎన్ఱు శాస్త్రప్రతిషిద్ధమాన వృథాజల్పత్తై చ్చొన్నపడియ
న్ఱు-తత్త్వహితవిషయమాక శిష్యగురుసబ్రహ్మచారిశిష్టశ్రేయోర్థికళోడే అజ్ఞాతజ్ఞాపనార్థమాకవుమ్, జ్ఞాతస్థిరీ
కరణార్థమాకవుమ్, సంశయనిరాకరణార్థమాకవుమ్, (పణ్ణుమ్) ఉక్తిప్రత్యుక్తిపరమ్పరైకళై చ్చొల్లుకిఱతు-

సా-దీ— సమాచారే,, దిత్యాది కళోడు విరోధిక్కుమెన్ఱు మభిప్రాయత్తాలరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. ఇవత్తి
ల్ శాస్త్రేత్యాది - యోయోజల్ప ఇత్యాది - జల్పశబ్దమ్ తత్త్వజ్ఞానార్థవాదత్తై ఉక్తిప్రత్యుక్తిత్వసా
ధర్మ్యాల్ లక్షిక్కిఱతెన్ఱర్థమ్ - శిష్యేతి - "తం శిష్యగురుసబ్రహ్మచారిశిష్టశ్రేయోర్థిభిరభ్యుపే
యా,, దెన్ఱు వాదవిషయమాన న్యాయసూత్రమ్ ప్రత్యభిజ్ఞాపితమ్. విజిగీషుకథారూపముఖ్యార్థత్తై

సా-స్వా— నిషిద్ధచేష్టాదికళ్ అర్జనమెన్ఱు శొన్నాకుకూడుమో? అప్పోతు నిషిద్ధమ్ ప్రసక్తమాకిల్ తన్నివృత్త్యర్థ
మ్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణవేణ్డుకైయాల్ ప్రయోజనాంతరప్రసంగత్తాలే షోడశవర్ణసువర్ణసదృశ పర
కాంతిక్కు మాత్తిక్కున్యానత్తై వారాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్. ఇవత్తిలితి. నిగ్రహేతి - బంధకఫ
లార్థమాన కైంకర్యమ్ బాధకమానాలుమ్ నిగ్రహశమనమాన కైంకర్యమ్ స్వరూపోచితమాకైయా
లే అపకర్షాపాదకమన్ఱెన్ఱు కరుత్తు. ఇతి "యోయోజల్పః,, ఎన్గిఱవిడత్తిల్ జల్పశబ్దమ్ విజిగీషుకథాప
రమాకిల్ బాధితార్థమ్ - పరస్పరకాంతిక్కు విజిగీషుకథై యిల్లైయే? ఉక్తిమాత్రపరమాకిల్ నిషిద్ధ
ప్రలాపముమ్ జపమాకప్రసంగిక్కుమ్ - జల్పశబ్ద స్వారస్యముమ్ ప్రసంగిక్కుమ్-ఆకైయాల్ యోయోజ
ల్పః ఎన్గిఱతు కూడుమో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - యోయోజల్ప ఇతి - పారుష్యమ్, క్రూరభాష
ణమ్ - అతివాదః, వస్తుస్వభావానను గుణోత్కర్షవాదః - పైశున్యం, పరపీడార్థమన్యకర్ణేశ్రావ
ణమ్ - అనిబద్ధప్రలాపః, అసంగతభాషణం - తత్త్వేతి. పారుష్యాదికళ్ వాఙ్మయపాపఙ్గళాకైయాలే జ
పః ఎన్ఱు స్మృతిక్కు క్కూడామైయాలుమ్ విజిగీషుకథారూపముఖ్యార్థమ్ బాధితమాకైయాలుమ్ అ
న్యథానుపపత్త్యా ఉక్తిప్రత్యుక్తిరూపత్వసాదృశ్యేన గౌణ్యా వృత్త్యా శిష్యగుర్వాద్యుక్తిప్రత్యుక్తిపరమెన్ఱు కరుత్తు-

సా-ప్ర— నను "వాపేన బ్రాహ్మణం జిత్వా హృష్టో భవతి యో ద్విజః। శ్మశానే పాదపస్స స్యాద్గృధ్రకంకని
షేవిత,, ఇతి జల్పస్య నిషిద్ధత్వాత్ కథం జల్పస్య మంత్రజపరూపత్వమిత్యత్ర జల్పశబ్దస్యార్థమాహ-
యోయోజల్ప ఇత్యాదినా. జల్పశబ్దస్య కృత్స్నవ్యాపారపరత్వేపి పారుష్యమిత్యాదినా కతిపయవా
గ్వ్యాపారాణాన్నిషిద్ధత్వాల్లోకే సామాన్యశబ్దానాం విశేషకటాక్షేణ ప్రయోగదర్శనాచ్చ తత్త్వవిషయోక్తి

సా-వి— యదశ్నాతీతి - మంత్రేఅధీతం. నిషిద్ధానుష్ఠానజనితబాధనం చే ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరే,, దిత్యాదినవి
రోధస్స్యాదిత్యభిప్రేత్యాహ. ఇవత్తిలితి- నైమిత్తికం ప్రాయశ్చిత్తమిత్యర్థః - నిగ్రహశమనం, భగవదప్రీ
తినివర్తకం. జల్పశబ్దస్య వాఙ్మాత్రపరత్వస్వీకారేణ వ్యాఖ్యాయ విజిగీషుకథా జల్ప ఇతి స్వీకారేణ త
స్య సామాన్యతోస్య నిషేధేపి ధర్మసంస్థాపనార్థం విస్పష్టకథాయా అనుమతత్వాత్ సోపి జల్పో జపప్రాయస్స్యాత్

సా-సం— శ్రుత్యభిప్రాయా - పిశునః, కుటుంబచ్ఛేదకవాక్యవృత్తికః. తస్య భావః పైశున్యం-
అతివాదో వస్త్వననుగుణవాదః. అనిబద్ధప్రలాపః, అసంగతప్రలాపః. గురుశిష్యయోరుక్తిప్రత్యుక్తి

మూ— "నవిగృహ్య కథాం కుర్యాత్" ఎన్ఱు సామాన్యేన శొల్లచ్చెయ్తేయుమ్ "యథాశక్తి నిగృహ్ణీయాత్ దేవతా గురు నిందకాన్" ఎన్ఱు విశేషిత్తు ధర్మశాస్త్ర సిద్ధమాకైయాలే బాహ్యకుదృష్టికళై ప్పఱ్ఱ విజిగీషువాకచ్చొల్లుమ్ వాక్య పరమ్పరైయై జల్పమెన్నక్కడవదామ్. "తద్ధ్యానం యన్నిరీక్షణం" ఎన్ఱతు నిషిద్ధ నృత్తాది దర్శనత్తైచ్చొన్నపడియన్ఱు. కైంకర్యార్థమాక ప్రవర్తిక్కుమ్ పోతు ఇవఱ్ఱై కణ్ణుక్కిలక్కాన పదార్థఙ్గళెల్లామ్ "అహంహరిస్సర్వమిదం జనార్దనః" ఇత్యాదికళిల్పడియే "నిఱ్కిన్ఱతెల్లామ్ నెడుమాల్" ఎన్ఱు బ్రహ్మాత్మకమాయ్ త్తోన్ఱుమ్ ప్రకారత్తైచ్చొన్నపడి - "తత్పాదాంబ్వతులం తీర్థమ్" ఎన్ఱతుమ్ ప్రాప్త విషయత్తిలే గుణాధిక్యమ్ శొల్లుకిఱతు - పాదోదకం తీర్థమాకచ్చొన్న విషయత్తిల్ నారాయణైకనిష్ఠత్వమ్ ఉణ్డాయిరుక్కైయాలే అతు సర్వాధికతీర్థమెన్ఱపడి. అల్లతు భాగవతనుడైయ పాదత్తిలే యాదృచ్ఛికమాకప్పట్ట నిమ్నాల్యజలాదికళుమ్ అతులమాన తీర్థమామెన్నపడియన్ఱు.

సా-దీ— యంగీకరిత్తరుళిచ్చెయ్కిఱార్. నవిగృహ్యేత్యాదియాల్- తద్ధ్యానమిత్యాది - ఇఙ్గు నిషిద్ధమెన్నతు హేతుగర్భమ్. నిఱ్కిన్ఱతెల్లామితి - నిఱ్కిఱ పదార్థమెల్లామ్ - నెడుమాల్, సర్వేశ్వరన్ - సర్వేశ్వరాత్మకమెన్ఱపడి - కడై, అతిహేయమ్- ప్రాప్తవిషయత్తిల్, విహిత

సా-స్వా— ముఖ్యార్థపరమాయుమ్ యోజనాంతరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నవిగృహ్యేతి - సామాన్యనిషేధమ్ విశిష్య విహిత వ్యతిరిక్త విషయమెన్ఱు కరుత్తు. తద్ధ్యానం యన్నిరీక్షణమెన్కిఱత్తై వివరిక్కిఱార్ - తద్ధ్యానమితి. తత్పాదాంబ్వతులం తీర్థమెన్కిఱత్తుక్కు అర్థమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - తత్పాదాంబ్వితి - ప్రాప్తేతి - విశిష్య విధ్యపేక్షమా ప్రాప్తానువాదేన కించిద్గుణ విధానం న్యాయ్యమెన్ఱపడి. ఇత్తై వివరిక్కిఱార్. పాదోదకమితి. "బ్రాహ్మణాశ్శపాదతో మేధ్యాః" ఎన్ఱు బ్రాహ్మణ పాదోదకం తీర్థతయా ప్రాప్తమెన్ఱపడి-వ్యవచ్ఛేద్యార్థత్తైక్కాట్టుకిఱార్. అల్లతితి- తదుచ్ఛిష్టం సుపావనమెన్కిఱతుక్కుమ్

సా-ప్ర—ప్రత్యుక్తి రూప విశేష పరత్వమేవ యుక్తమిత్యర్థః - అథవా జల్పశబ్దస్య విజిగీషుకథాపరత్వేపిన దోష ఇత్యాహ. నవిగృహ్యేత్యాదినా - నిఱ్కిన్ఱతెల్లామ్ నెడుమాలెన్ఱు, చక్షుర్విషయమేవ స్థితం సర్వం సర్వేశ్వర ఇతి - పాదోదకం తీర్థమాకవిత్యాది. "యోమూర్ధ్ని ధారయేద్విప్రో మహాత్పాద తలోదకం. సస్నాతస్సర్వ తీర్థేషు పుణ్యవాన్నాత్ర సంశయ" ఇత్యాదిభిః పావనత్వేనోక్తస్య పాదోదకస్య "ప్రాయశ్చిత్తమిదమ్ పుణ్యం మహాపాతకినామపి। వైష్ణవాంఘ్రి జలం శుభ్రం భక్త్యా సంప్రాశ్యతే యది" త్యాద్యుక్త వైష్ణవ సంబంధో లభ్యతే చేత్సర్వాధికమిత్యర్థః. నను "ఉచ్ఛిష్టమపి

సా-వి— భగవత్సమారాధనం భవతీత్యాహ - నవిగృహ్యేతి- కణ్ణుక్కిలక్కాన, నేత్రలక్ష్యభూతాః- నిఱ్కిన్ఱతెల్లామ్, స్థితం సర్వం - నెడుమాల్, భగవాన్. భగవదాత్మకం- ప్రాప్తవిషయత్తిలే, "యోమూర్ధ్ని ధారయేద్విప్రో మహాత్పాదతలోదకమ్। సస్నాతస్సర్వతీర్థేషు పుణ్యవాన్నాత్రసంశయ" ఇతిసామాన్యతః పావనత్వేనోక్తస్య పాదోదకస్య "ప్రాయశ్చిత్తమిదం పుణ్యం మహాపాతకినామపి। వైష్ణవాంఘ్రిజలం శుద్ధం భక్త్యా సంప్రాశ్యతే యదీ"తి వైష్ణవసంబంధిత్వే ప్యత్యంత పావనత్వమితిభావః- అల్లతితి-

సా-సం— పరంపరాయామపి జల్పశబ్దస్స్వారస్యమాహ- నవిగృహ్యేత్యాదినా. ప్రాప్తవిషయత్తిలిత్యుక్తమేవ వివృణోతి - పాదోదకమితి -

మూ — "తదుచ్ఛిష్టం సుపావనమ్" ఎన్ఱుమ్ పునరుపనయనాది ప్రకరణఙ్గళిలే పావనమాక శాస్త్రప్రాప్తమాన ఉచ్ఛిష్టవిశేషత్తుక్కు ఇగ్గుణవిశేషమడియాక పావనత్వాతిశయమ్ శొల్లప్పడి. మత్తుమ్ శిష్యపుత్రాదికళుక్కు నారాయణైకనిష్ఠత్వముణ్డానాల్ ఆచార్యాదికళుక్కు అవర్కళుడైయ ఉచ్ఛిష్టమ్

సా-దీ — విషయత్తిల్ - తదుచ్ఛిష్టమెన్ఱతిన్ అర్థమరుళిచ్చెయ్కిరార్ . తదుచ్ఛిష్టమిత్యాదియాల్ - విహితస్థలత్తిల్ నారాయణైకనిష్ఠనుడైయ ఉచ్ఛిష్టమాకిల్ సుపావనమెన్ఱపడి . అవిహితస్థలత్తిలుమ్ శొన్నపడియన్ఱు -

సా-స్వా — ప్రాప్తవిషయత్తిలే గుణాధిక్యవిధిపరత్వమ్ కాట్టుకిరార్ . తదుచ్ఛిష్టమితి . పునరుపనయనేతి . "పితుర్జ్యేష్ఠస్యచ భ్రాతురుచ్ఛిష్టం భోక్తవ్య" మిత్యాదావెన్ఱపడి - ఆదిశబ్దేన నిత్యభోజనప్రాయశ్చిత్తప్రకరణం గృహ్యతే - ఉచ్ఛిష్టత్తుక్కెన్ఱు నిర్దేశియాతే ఉచ్ఛిష్టవిశేషత్తుక్కెన్ఱు అధికోపాదానం బ్రహ్మచారిణః పుత్రాదేః పిత్రాద్యుచ్ఛిష్టభోజనప్రసక్తౌ ఉచ్ఛిష్టమధ్వాదికం నభోక్తవ్యమెన్ఱు సూచిప్పిక్కైక్కాక - వ్యవచ్ఛేద్యార్థత్తై కాట్టుకిరార్ . శిష్యేతి . ఆదిశబ్దేన శరీరాత్మసంబంధరహితానాం గ్రహణమ్ - ఆచార్యేతి - ఆదిశబ్దేనానాచార్యగ్రహణమ్ - ఇఙ్గు ఒరు భాగవతోచ్ఛిష్టమ్ అన్యభాగవతనుక్కు పావనమెన్ఱపడియన్ఱు ఎన్ఱు నిర్దేశియాతే శిష్యపుత్రాచార్యాదిగ్రహణమ్ అత్యంతానాచిత్యే

సా-ప్ర — "చామేధ్యం భోజనం తామసప్రియ" మిత్యాదిభిః జ్ఞానసంకోచకరతయోక్తస్యోచ్ఛిష్టస్య కథం సుపావనత్వమిత్యత్ర ఉచ్ఛిష్టశబ్దస్యార్థమాహ - తదుచ్ఛిష్టమిత్యాదినా - పునరుపనయనాదీతి - "అథాతః పునరుపనయన" మిత్యారభ్య "వ్యాహృతీశ్చ హుత్వా పునరుపనయనం కరోతి . అథవా సావిత్రీమష్టశతమావర్త్యాభిమృశ్య తథైవ ఘృతం ప్రాశ్నీయాత్ - గురోరుచ్ఛిష్టంవా - తతః పూతో భవతీ" తి వైఖానసబోధాయనీయాఖండాదర్శాదౌ పునరుపనయనాపరకల్పతయోక్త గురూచ్ఛిష్టభోజనే నారాయణైకనిష్ఠసంబంధిత్వే పావనత్వాతిశయ ఉచ్యత ఇత్యర్థః - నను సాక్షాత్కృతసకలప్రమాణార్థైః భక్తాంఘ్రిరేణురిత్యాఖ్యాతైర్దివ్యసూరిభిః వైష్ణవోచ్ఛిష్టభోజనమాత్రస్య సర్వాన్ ప్రత్యపి పావనత్వోక్తేః వైష్ణవోచ్ఛిష్టభోజనస్య ప్రాయశ్చిత్తవిశేషవిషయత్వమేవేతి కథన్నియమ్యత ఇత్యత్ర సాంప్రదాయికం నియామకమపి దర్శయన్ సూరివాక్యస్య "యోసౌ మంత్రవరం ప్రాదాత్సంసారోచ్ఛేదసాధనం। ప్రతీచ్ఛేద్గురువర్యస్య తస్యోచ్ఛిష్టం సుపావనమ్ । గురోస్సర్వస్య యదుచ్ఛిష్టం భోజ్యం తత్పుత్ర

సా-వి — పాదప్రక్షాలనసలిలాదిరాదిశబ్దార్థః. పునరుపనయనాదీతి. "అథాతః పునరుపనయన" మిత్యారభ్య "వ్యాహృతీర్హుత్వా పునరుపనయనం కరోతి. అథవా సావిత్రీమష్టశతమావర్త్యాభిమృశ్య ఘృతం ప్రాశ్నీయాత్ - గురోరుచ్ఛిష్టంవా భుంజీత - తతః పూతో భవతీ" తి వైఖానసబోధాయనీయాఖండాదర్శాదౌ పునరుపనయనాపరకల్పతయోక్త గురూచ్ఛిష్టభోజనే నారాయణైకనిష్ఠసంబంధిత్వే పావనత్వాతిశయ ఉచ్యత ఇత్యర్థః . నను సాక్షాత్కృతసకలప్రమాణార్థైః భక్తాంఘ్రిరేణునామకదివ్యసూరిభిః వైష్ణవోచ్ఛిష్టభోజనమాత్రస్య సర్వాన్ప్రత్యపి పావనత్వోక్తేః వైష్ణవోచ్ఛిష్టభోజనవచనస్య కథం ప్రాయశ్చిత్తరూపగురూచ్ఛిష్టభోజనవిషయత్వముచ్యత ఇత్యత్ర గురూచ్ఛిష్టభక్షణవిషయత్వస్య సాంప్రదాయికత్వం దర్శయన్ దివ్యసూరివాక్యస్య "యోసౌ మంత్రవరం ప్రాదాత్సంసారోచ్ఛిత్తిసాధనమ్। ప్రతీచ్ఛేద్గురువర్యస్య తస్యోచ్ఛిష్టం సుపావనమ్ । గురోస్సర్వస్య యదుచ్ఛిష్టం భోజ్యం తత్పుత్రశిష్యయోః"

మూ — సుపావన మెన్నపడి యన్ను - ‘‘నిర్మాల్యం భక్షయిత్త్వైవ ముచ్ఛిష్ట మగురోరపి। మాసంప్రయో గ్రతోఘాత్వా జపన్నష్టాక్షరం సదా ।। బ్రహ్మకూర్చాంతతః పీత్వా పూతో భవతి మానవః,, ఎన్ను భగవద్ధర్మ నిష్ఠుకుట్ సముదాచారమ్ శొల్లుకిఱ సనత్కుమార సంహితా వచనత్తై ఆగమప్రామాణ్యత్తిలే అళవన్నార్ ఉదాహరిత్తరుళినార్ - ఆక్కైయాలే ‘‘పోనకమ్ శెయ్త శేడ న్తరువరేల్ పునితమన్నై,, ఎన్నతువుమ్ గురువిషయమాగుమత్తనై.

సా. దీ — అవిహితస్థలోచ్ఛిష్ట భక్షణత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే శుద్ధియెన్ను మిడత్తుక్కు ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ - నిర్మాల్యమిత్యాదియాల్ - దేవతాంతరత్తుక్కిట్ట పత్ర పుష్పాదినిర్మాల్యమ్ - ఆళవన్దారై నైమిత్తత్తు అవరుక్కు నిత్తు అనభిమత మెన్నైక్కాక - అగురోః, ఆచార్యపితృజ్యేష్ఠభ్రాతృవ్యతిరిక్తనుడైయ వెన్నైక - పోనకమ్, శెయ్త శేడమ్, తాఙ్గళ్ ముణ్డు శెయ్తు మికున్త శేషత్తై తరువరాకిల్ - అన్నై, అప్పోతే. పునితమ్, పావనతమమ్ - పోనకమ్ శెయ్త శేడమ్ తరువరే లెన్న పవుమ్ విహితస్థలత్తిలే ఎన్కిరార్ . ఆక్కైయాలితి - సామాన్య

సా - స్వా — నపరిహాస ద్యోతనార్థమ్ - అప్రాప్త విశిష్ట విధి ప్రసంగాదెన్ను కరుత్తు . స్వోక్తార్థత్తుక్కు శాస్త్రాంతరానుగుణ్య మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నిర్మాల్యమితి - ఇన్నవచన మభాగవత విషయమానాలో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. భగవద్ధర్మ నిష్ఠుక్కితి - ఇన్న వచనం ప్రామాణికమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆగమ ప్రామాణ్యత్తిలే ఇతి . ఇప్పడియాకిల్ ‘‘ పోనకమ్ శెయ్త శేడన్తరువరేల్ పునితమన్నే,, ఎన్కిఱ పాట్టు విరోధియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఆక్కైయాలేతి - ఆక్కైయాలే, తదుచ్ఛిష్టం సుపావన మెన్కిఱతు విశేష విషయమాక్కైయాలే - యద్వా . అగురూచ్ఛిష్టం ప్రత్యవాయ కరమాన పడియాలే ఎన్నపడి - పోనక మితి . పోనకమ్ శెయ్త శేడమ్, తాఙ్గళ్ ముణ్డు శెయ్తు మికున్త శేషత్తై తరువ రాకిల్ - అన్నై, అప్పోతే - పునితమ్, పావనతమమ్ - ధాతుసామ్యాద్యాపాదక పంచగవ్యాదికమ్ పోలే కాల విళంబమన్నిక్కే అప్పోతే పావనతమ మెన్నపడి - భాగవత సామాన్య విషయ గాథైక్కు గురు విషయత్వమ్ శొల్లిల్ అస్వారస్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న సామాన్యవిషయతామభ్యుపేత్యాపి గాథాయా

సా - ప్ర — శిష్యయో ,, రితి భోక్తవ్య తయోక్త గురూచ్ఛిష్ట విషయ మేవేత్యాహ . నిర్మాల్యమిత్యాదినా - నను సామాన్యేన భగవన్నామకీర్తన పరా భాగవతా హీనకృత్యా అపి స్వభుక్తశేషం ప్రయచ్ఛంతి చేత్తదత్యంత పరిపూత మితి భక్తాంఘ్రిరేణు సూర్యుక్తత్వాత్ ‘‘ ఉచ్ఛిష్ట మగురో ,, రిత్యస్యైవాన్యథార్థోఽవర్ణనీయ ఇతి కథం గురూచ్ఛిష్టస్యైవ భోజ్యత్వమ్ తత్రాపి వివక్షిత మిత్యుచ్యత ఇత్యత్ర

సా - వి — ఇతి భోక్తవ్యతయోక్త గురూచ్ఛిష్టవిషయత్వమేవేత్యాహ - నిర్మాల్య మిత్యాదినా . అగురోరితి ‘‘ తత్పితుర్జ్యేష్ఠస్య భ్రాతురుచ్ఛిష్టం భోక్తవ్య,, మితి సూత్రోక్త స్యాప్యుపలక్షణం. గుర్వాదివ్యతిరిక్తస్యేత్యర్థః - పోనకమ్ శెయ్త శేడన్తరువరేల్ పునితమన్నే - పోనకమ్ శెయ్త శేడమ్, భుక్తశేషమ్ - తరువరేల్, భాగవతా దదతి చేత్ . అన్నై, సద్య ఏవ. పునితమ్, పూతా భవామః - నను సామాన్యేన భాగవతానామకీర్తన

సా - సం — బ్రహ్మకూర్చం, ప్రాయశ్చిత్తరూపం పంచగవ్యం - గురు విషయమామత్తనై ఇతి - తరువరేలిత్యుక్త్యా నదాస్యంతీతి భావాద్దానాభావస్య భాండ శేషే ప్రసంగాభావాదుచ్ఛిష్టవిషయైవ సా గాథేతి ‘‘ సవై శ్రేష్ఠ తమో గురు,, రిత్యుక్త భరసమర్పణ కృద్గురుపరేతి భావః - సామాన్యతః ప్రాప్తా సా

మూ — పోతు వానాలుమ్ భగవత్సంకీర్తన పరర్ దేశ కాలాదివైగుణ్యత్తాలే ఊనవృత్తికళుమాయ్ ఊనకారకర్కళుమాయిరున్నార్కళై యాకిలుమ్ తాజ్గళ్ అముతు శెయ్ త శేడన్తరు వారాకిల్ పునితమామెన్నతా మత్తనై. ఇతిల్ శేషశబ్దమ్ ‹‹అన్నశేషః కిం క్రియతా మిష్టైస్సహ భుజ్యతామ్,, ఇత్యాదికళిల్ న్యాయత్తాలే భాండస్థ విషయమానాల్ విరోధమిల్లై.

సా-దీ—విషయమానాలుమ్ నిర్వాహమ్ కాట్టుకిరార్ -పోతువానాలుమెన్ఱు-ఇప్పఱత్తిల్ శేషశబ్దమ్ భాండస్థశేషపరమాకిల్ శాస్త్రవిరోధ మిల్లై యెన్కిఱార్ - ఇతిల్ శేషేత్యాది • తదుచ్ఛిష్టమ్ సుపావనమెన్ఱ వచనత్తుక్కుమ్ అన్యవిషయత్వమ్ నిర్వహిక్కైక్కాక శ్రుత్యాదికళిలుచ్ఛిష్ట శబ్దమ్ పాత్రశేషత్తిలుమ్ ప్రయుక్త

సా-స్వా—యోజనాంతర మరుళిచ్చెయ్ కిరార్. పోతువానాలు మితి- ఊనవృత్తికళ్, ఆపత్తిలే కృష్యాదికళ్ పణ్ణుకిఱవర్కళ్ - ఊన కారకర్, ఇన్ద ఊన వృత్తికళై పరర్క్కుళుక్కుమ్ బోధిత్తు పణ్ణువిక్కిఱవర్కళ్ - ‹‹ ద్విజైర్వేద్య విభవేతి యది బ్రువంతి మాధ్వీ మనోజ్ఞ తులసీక యదీతి చాహరి। ఊన క్రియా అపి పరానపి కారయంతో భుక్తాధికం దదతి చేన్న నుతత్పవిత్ర ,, మిత్యేతద్గాథార్థ కథన శ్లోకం గ్రమతాత్పర్య చంద్రికైయిలు పాత్తమను సంధేయమ్ - ఆనాలుమ్ శేష శబ్ద ముచ్ఛిష్ట పరమానాల్ విరోధమ్ వారాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్- ఇతిలితి - ఇతిల్, గాథైయిల్ - ఆనాలుమ్, శేష శబ్దమ్ భాండస్థ శేషశబ్దత్తిలుమ్ ప్రయుక్తమానాలుమ్- ఉచ్ఛిష్ట శబ్దమ్ భాండస్థ శేషత్తిల్ ప్రయుక్తమల్లామైయాలే ‹‹ తదుచ్ఛిష్టం సుపావన ,, మెన్కిఱ వచనత్తిల్ ఉచ్ఛిష్ట శబ్దమ్ భుక్తోజ్ఝిత పరమాకైయాల్ తదుప బ్రహ్మణమాన గాథైయిలుమ్ శేషశబ్ద ముచ్ఛిష్ట పరమాక వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయకిరార్-

సా-ప్ర—శేషశబ్దస్య భాండస్థ శేషవిషయ తయాపి ప్రయోగ దర్శనాత్సూరివాక్యస్థస్యత స్యాన్యథా సిద్ధిసంభవా న్నిషేధస్య త్వనన్యథా సిద్ధత్వాచ్చ సూరివాక్యస్య భాండస్థ శేష విషయత్వ మేవేత్యాహ - పోతు వానాలు మిత్యాదినా - నను ‹‹ ఉచ్ఛిష్టం సుపావన ,, మిత్యత్ర ఉచ్ఛిష్ట శబ్దదర్శనాత్సామాన్యస్యాపి శేషశబ్దస్యోచ్ఛిష్టత్వ మేవ న్యాయ్య మిత్యత్ర ఉచ్ఛిష్ట శబ్దస్యాపి భుక్తశిష్టపాక పాత్రస్థ విషయ తయా ప్రయోగదర్శనా చ్ఛేష శబ్దస్య భాండస్థపరత్వం కైముతిక న్యాయ సిద్ధ మిత్యభి ప్రాయేణాహ •

సా-వి— పరాఅపిభుక్తశేషంప్రయచ్ఛంతచేదితి తైర్వ్యాఖ్యాతత్వాత్తద్వాక్యస్య గురూచ్ఛిష్ట విషయత్వమయుక్తం- ఉచ్ఛిష్టమగురో రపీత్యస్యైవాన్యథార్థో వర్ణనీయ ఇత్యత్ర భాగవతమాత్ర పరత్వేపి భాండశేష వివక్షాయాం నవిరోధ ఇతిసప్రమాణమాహ - ఇతిల్ శేషశబ్దమితి - ననూచ్ఛిష్టం సుపావన మిత్యుచ్ఛిష్ట శబ్దదర్శనాత్తస్య భాండ శేషపరత్వ మనుపపన్న మిత్యత్ర శ్రుతౌ ‹‹ఉచ్ఛేషణేనజుహోతి• ఉచ్ఛేషణభాగో వైరుద్రః - అగ్నిహోత్రోచ్ఛేషణమభ్యాతనక్తి,, ఇత్యాదౌ శేషమాత్రేప్యుచ్ఛిష్టశబ్దప్రయోగాత్ శేషశబ్దోచ్ఛిష్ట శబ్దయోః పాకపాత్రస్థభుక్తిపాత్రస్థోభయపరత్వస్యావిశిష్టత్వాత్ప్రకృతే పాకపాత్రస్థ శేషపరత్వేపి

సా-సం—వ్యవస్థాపక వివహోణకథంవి శేషపరేత్యత్రాహ - పోతువానాలుమితి-ఊనవృత్తయః, దేహధారణార్థమసేవ్యసేవాన్వితాః • ఊనకారకర్, తాపాదిసంస్కారేషు ఏకద్విత్రి స్యూనాః- తాజ్గళ్, పరమైకాంతినః-విరోధమిల్లైఇతి, నిఘాల్యంభభుయిత్యేతద్గాథా నేనశ్లోకేనచతదుచ్ఛిష్ట మిత్యస్యనవిరోధ ఇత్యర్థః -

మూ — ఉచ్ఛిష్ట శబ్దమ్ తానుమ్ శ్రుత్యాదికళిలే భుక్తశిష్టమాయ్ పాకపాత్రస్థమాన తిలుమ్ ప్రయుక్తమ్ - ‹‹ పరిత్యజేదర్థకామౌ యౌస్యాతాం ధర్మవర్జితౌ । ధర్మంచాప్యసుఖోదర్కం లోకసంరుష్టమేవ చ ›› ఎన్నుమ్ మన్వాదికళ్ వ్యవస్థాపిత్తినార్కళ్ - ‹‹ తదుక్తిమాత్రం మంత్రాగ్ర్యమ్ ›› ఎన్నతు

సా-దీ — మెనిఱరార్ - ఉచ్ఛిష్టశబ్దమ్ తాను మెన్ఱు - ధర్మమాకిలుమ్ లోకసంరుష్టమాకైయాల్ పరిత్యాజ్యమెనిఱరార్. పరిత్యజేదిత్యాది. తదుక్తిమాత్ర మెన్నతుక్కు - అర్థమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - తదుక్తిమాత్రమిత్యాది - ఇజ్జనాకిల్

సా-స్వా — ఉచ్ఛిష్టశబ్దస్తానుమితి - శ్రుతితి. ‹‹ అదితిః పుత్రకామా సాధ్యేభ్యో దేవేభ్యో బ్రహ్మౌదనమపచత్ - తస్యా ఉచ్ఛేషణ మదదు ›› రిత్యాదా వెన్నపడి - తదుచ్ఛిష్టం సుపావన మెనిఱరతువుమ్ ‹‹ దంపత్యో శ్శేషభోజన ›› మెన్ఱు ప్రాప్త విషయత్తిల్ భాగవతత్వావస్థైయిల్ భాండస్థశేషమున్ సుపావన మెన్ఱు పావనత్వాతిశయ విధాయక మెన్ఱుకరుత్తు. ఆనాలుమ్ ‹‹ పితుర్జ్యేష్ఠస్యచ భ్రాతు రుచ్ఛిష్టం భోక్తవ్య ›› మిత్యాదౌ భుక్తోజ్ఝితత్తిలు ముచ్ఛిష్టశబ్దమ్ ప్రయుక్తమాకైయాలే ‹‹ తదుచ్ఛిష్టం సుపావన మెనిఱర విడత్తిలుమ్ సామాన్యత స్సర్వ భాగవత భుక్తోజ్ఝిత మర్థమాక లాకాతో ? ఎన్న విశిష్టవిధిగౌరవ గుణాధిక్య విధి ప్రక్రమ భంగాది దూషణ మిరుక్క - చ్చెయ్‌తే అభ్యుపేత్యాపి సాధయితుమ్ దూషణమరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - పరిత్యజేదితి - విహిత ధర్మమే లోక విద్విష్ట మాకిల్ త్యాజ్య మెన్నాల్ సందిగ్ధార్థ ద్వయత్తిల్ లోక సంరుష్టార్థ త్యాగమ్ కైముత్య సిద్ధ మెన్ఱు కరుత్తు - తదుక్తిమాత్రం మంత్రాగ్ర్యమెనిఱరత్తుక్కు అర్థ మరుళిచ్చెయ్‌కిరార్. తదుక్తి మాత్రమితి - వ్యవచ్ఛేద్యార్థత్తై క్కాట్టుకిరార్.

సా-ప్ర — ఉచ్ఛిష్టశబ్దస్తానుమిత్యాది - శ్రుత్యాదికళిలే, ‹‹ ఉచ్ఛిష్టం మేపీతంస్యాత్ - నస్విదేతే వ్యుచ్ఛిష్టా ఇతి - ఉచ్ఛేషణేనజుహోతి. అగ్నిహోత్రోచ్ఛేషణమభ్యాతనక్తి ›› త్యాది ష్విత్యర్థః - త్వయోపభుక్తస్రగ్గంధవాసోలంకార చర్చితాః । ఉచ్ఛిష్ట భోజినోదాసా స్తవమాయాంతరే మహీ ›› త్యాదిరాది శబ్దార్థః. ననూచ్ఛిష్ట శేష శబ్దయో భాండస్థ శేషఇవ భోజనపాత్రస్థ శేషెపి ప్రసిద్ధే ద్రవ్యప్రతిగ్రహస్యయాగానుష్ఠాన ద్వారా శ్రేయ స్సాధనత్వవద్వైష్ణవ భోజన పాత్రస్థ శేష భక్షణస్యాపి శ్రేయస్సాధనత్వసంభవాద్గురూచ్ఛిష్టస్యైవవా గురు వ్యతిరిక్త విషయే పాక పాత్రస్థ శేషస్యైవవా భోజ్యత్వ మితి నియమ కీర్తనం నిర్నిబంధన మిత్యత్రాహ - పరిత్యజే దిత్యాది. శ్రేయస్సాధనత్వేపి నిషిద్ధత్వా దేవాసుఖోదర్కత్వామితి భావః - అథాత్యంత మాదరణీయ సర్వ వాక్యత్వరూపం ప్రభావం వ్యవస్థాపయతి - తదుక్తిత్యాది నా-

సా-వి — నవిరోధ ఇత్యాహ - ఉచ్ఛిష్టశబ్దమ్ తానుమితి - ఉచ్ఛిష్టశబ్దమ్ తానుమ్, ఉచ్ఛిష్టశబ్దోపి - ననూచ్ఛిష్ట శేషశబ్దయోః పాకపాత్రస్థ భుక్తపాత్రస్థోభయ పరత్వేసతి వినిగమనా విరహా ద్భోజనపాత్రస్థ పరమేవ ప్రకృతే కింనస్యాదిత్యత ఆహ - పరిత్యజేదితి - యావర్థకామౌ ధర్మవర్జితౌ స్యాతాం తౌ పరిత్యజేత్ - లోకసంరుష్టం, లోకవిరుద్ధం - ధర్మమపి పరిత్యజేత్ - అసుఖోదర్కం, దుఃఖఫలకం - తస్యోచ్ఛిష్టం సుపావనమితి భాగవతమాత్రోచ్ఛిష్టవిషయకమిత్యంగీకారేపి లోకవిరుద్ధత్వేన అననుష్ఠేయత్వాన్న తత్పరత్వ

సా-సం — నను భుక్తశిష్టభక్షణ మపి పానకమిత్యాది శాస్త్ర ప్రాప్తం ధర్మః. అగురోరపీతి వచనం పరమైకాంతివిషయం. తత్త్వై నైవాంధకార నిరోధిత్యాదిత్యత్రాహ - ధర్మంచాపీతి - సంరుష్టమ్, విద్విష్టమ్.

మూ——ఇవర్గళిల్ ఉజ్జీవనమాక ఉపదేశిత్త భాషా వాక్యజ్ఞళుమ్ తిరుమంత్రజ్ఞళ్ పోలే ఆదరిత్తు అనుసంధిక్క-వేణు మెన్నపడి. అల్లతు ఇవర్గ శొల్లుమ్ లౌకికవ్యవహారజ్ఞళ్ జపాది యోగ్యజ్ఞళ్ శైన్నపడి యన్ఱు. ‚‚శొల్లుమవిడు శురుతియామ్,, ఎన్నతుక్కుమ్ ఇప్పడిహితార్థమాన వాక్యమే విషయమ్. ‚‚తత్స్పృష్టమఖిలం శుచి,,ఎన్నతు ఆతురవిషయత్తిల్ స్పృష్ట్వా స్నానమ్పోలవుమ్,

సా.దీ.——శొల్లుమవిడు శురుతి యెన్నతు విరోధియాతో? అవిడు పరిహాస వచనమన్రో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శొల్లుమవిడిత్యాదియాల్ - తత్స్పృష్టమఖిలం శుచియెన్నతినర్థత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్ - తత్స్పృష్టమిత్యాదినా - స్పర్శమ్ విహితమాన విడజ్ఞళిలివనుడైయ స్పర్శమ్పెత్తతాకిల్ స్పృష్టమానవైయెల్లామత్యంత పరిశుద్ధ మెన్నపడి. స్థలాన్తరత్తిల్ స్పర్శవిధియై దృష్టాన్తతయా ఎడుక్కిరార్ - ఆతుర విషయత్తిలిత్యాదియాల్ - ‚‚కరేణసంస్పృశేద్గాత్రం మంత్రవిద్భావయేత్తుయత్ । ఏషావాసర్వమంత్రాణాం

సా.స్వా——అల్లతితి -అల్లతు, అన్యథావాక వెన్నపడి.ఇప్పడియాకిల్ ‚‚శొల్లుమవిడుశురుతియా,,మెన్కిర పాట్టుక్కు గతి ఎతెన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. శొల్లు మితి - అవిడు, పరిహాసోక్తి. ఆనాలుమ్ ‚‚తదుక్తిమాత్రం మంత్రాగ్ర్య,, మిత్యాది కళిలే ప్రాప్త విష యత్తిల్ అతిశయ విశేష విధి పోలే తత్స్పృష్టమఖిలం శుచి ఎన్కిర విడత్తిల్ ప్రాప్త విషయత్తిల్ అతిశయ విధి కూడుమో? అగ్ర్యం సుపావన మిత్యాదివత్ తజ్జ్ఞాపక శబ్ద మిల్లైయే? ఎన్న వర్థ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - తత్స్పృష్టమితి-ఆతురేతి- ‚‚ఆతురస్నానఉత్పన్నే దశకృత్వోహ్యనాతురః । స్పృష్ట్వా స్పృష్ట్వాపునస్నాయా,,దిత్యాదావెన్నపడి-

సా.ప్ర——తజ్జీవనమాక,ఉజ్జీవనహేతుత్వేన. నను భాగవతానాం పరిహాసోక్తైరపి శ్రుతివదాదరణీయత్వస్య పూర్వాచార్యోక్తత్వాత్సర్వస్యా ఏవ భాగవతోక్తేర్మంత్రవదను సంధేయత్వమావశ్యక మిత్యత్ర ‚‚వేదశాస్త్ర రథారూఢా జ్ఞానఖడ్గధరా ద్విజాః । క్రీడార్థమపి యద్బ్రూయుః సధర్మః పరమో మతః। యాస్తేషాం స్వైర కథాస్తా ఏవ భవంతి శాస్త్రార్థా,, ఇత్యాది ప్రకారేణ పూర్వాచార్య వాక్యస్యాపి మహా భాగవతాః పరిహాసేప్యనుచితం నవదంతీత్యత్ర తాత్పర్యం నలౌకిక వ్యవహారస్య ఆదరణీయత్వ మిత్యభి ప్రయన్నాహ - శొల్లుమ విడిత్యాది - ఉచ్యమాన పరిహాసోక్తిరపి శ్రుతివద్యథా భూతార్థవాదినీత్యర్థః - అఖిల శుద్ధి హేతుభూత స్పర్శవత్త్వ రూపం ప్రభావంవ్యవస్థాపయతి- తత్ స్పృష్టమిత్యాదినా - స్పృష్ట్వా స్నానం పోలే ఇతి - ‚‚ఆతుర స్నాన ఉత్పన్నే దశకృత్వోహ్యనాతురః । స్నాత్వా స్నాత్వా స్పృశేదేనం తతశ్శుధ్యేత్స ఆతురః । ఆతురాచే దృతుమతీ సూతికా వాతథావిధా । స్పృష్ట్వా తామ పరాస్నాయా ద్ద్వాత్రింశ ద్వారమేవవా । జ్వరాభి భూతా యా నారీ రజసాచ పరి ప్లుతా । చతుర్థేహని సంప్రాప్తే స్పృశేదన్యాతుతాం స్త్రియమ్।సాసచేలావగాహ్యాప స్నాత్వాస్నాత్వాపునస్స్పృశేత్-

సా.వి——మితిభావః-తజ్జీవనమాక వుపదేశిత్త, రక్షకత్వేనోపదిష్టం - శొల్లు మతు శురుతియామ్. శొల్లుమతు, ఉక్తవాక్యం. శురుతి, శ్రుతిః- ఆమ్, భవతి. స్పృష్ట్వాస్నానమ్పోలవుమితి- ‚‚ఆతురస్నానఉత్పన్నే దశకృత్వోహ్యనాతురః । స్నాత్వాస్నాత్వా స్పృశేదేన,, మిత్యాతురస్య అనాతుర స్పర్శవత్ -

మూ— దీక్షాకాలత్తిల్ విష్ణుహస్తప్రదానాఖ్య స్పర్శమ్బోలవుమ్, తిరుప్పతిష్ఠైయిల్ మహాభాగవతస్పర్శమ్బోలవుమ్, మఱ్ఱుమ్ స్పర్శమ్ విహితమాన విడఙ్గళిలే ఇవనుడైయ స్పర్శమ్ పెత్త తాకిల్ స్పృష్టమానవై యెల్లామ్ పరిశుద్ధమా మెన్నపడి.

సా. దీ.— దీక్షేత్యాహ మునిస్స్వయమ్,, ఎన్న మన్త్రదీక్షాకాలత్తిలాచార్యకరస్పర్శమ్ విష్ణుహస్తప్రదానమ్. ఉదుమ్బరమిత్యాదిః ఇవ్వచనఙ్గళై యెడుత్తు భాగవతనైక్కూరిత్తే విధినిషేధమ్ కణ్డా తేష మెన్నుసూచిక్కైక్కాక.

సా. స్వా.— దీక్షేతి — "కరేణ సంస్పృశేద్గాత్రం మన్త్రవిద్భావయేత్తు యత్ — ఏషా సా సర్వమన్త్రాణాం దీక్షేత్యాహ మునిస్స్వయం,, మెన్ను మన్త్రదీక్షాకాలత్తిల్ శిష్యగాత్రే ఆచార్యకరస్పర్శమ్ విష్ణుహస్తప్రదానస్పర్శమెన్ను ఆగమసంప్రదాయ మెన్నపడి. తిరుప్రతిష్ఠైయిలితి — "అధివాసాదికం కర్మ యథావత్కర్తుమక్షమః। మహాభాగవత స్పర్శమేకం వాకారయేత్సుధీః,, ఇత్యాదిక మెన్నపడి. అత్ర దృష్టాన్తత్రయోపాదానం శుద్ధత్వేన ప్రాప్తత్తిల్ ఆధిక్య విధి కూడుమో? శుద్ధియిలే ఆధిక్యముణ్డో? ఎన్ఱ శఙ్కావారణార్థమ్. పునః పునస్స్నానత్తాలే శుద్ధ్యాధిక్యముమ్, దీక్షాకృతాతిశయాపేక్షయా ఆచార్యకరస్పర్శాదతిశయాధిక్యముమ్, ప్రతిష్ఠాకృత సాన్నిధ్యాపేక్షయాధిక సాన్నిధ్యముమ్ సర్వసంప్రతిపన్నమాకైయాలే తన్న్యాయత్తాలే యిఙ్గుమ్ శుధ్యాధిక్య విధి కూడు మెన్నుకరుత్తు. ఘరతి — అఖిల మెన్ఱతు తత్సర్వ విశేషణ మన్ఱిక్కే యఖిలం శుచియెన్ను విధేయకోటియిలే యన్వితమాయ్ అఖిలం శుచి, కార్త్స్న్యేన శుచి. ఖిలమన్ఱిక్కే శుచియెన్ను ప్రాప్తవిషయత్తిల్ పరిశుద్ధత్వ రూపాతిశయ విశేష విధియెన్ను కరుత్తు. మేల్ శుద్ధమామెన్నపడి ఎన్ను పరిశబ్ద రహితమాకనిర్దేశః

సా. ప్ర.— దశ ద్వాదశకృత్వో వా ఆచామేచ్చ పునః పునః,, ఇత్యుక్త స్నానరూప స్పర్శవదిత్యర్థః. దీక్షాకాలత్తిల్ విష్ణుహస్తప్రదానాఖ్యస్పర్శమ్బోలవుమితి. "కరేణ సంస్పృశేద్గాత్రం మన్త్రవిద్భావయేద్ధ్రువా। ఏషాహి సర్వమన్త్రాణాం దీక్షేత్యాహ మునిస్స్వయ,, మిత్యుక్త స్పర్శవదిత్యర్థః. మహాభాగవతస్పర్శమ్బోలవుమితి — "అధివాసాదికం కర్తుమశక్తశ్చేద్యథావది। మహాభాగవత స్పర్శమేకం వాకారయేద్బుధ,, ఇత్యుక్త స్పర్శవదిత్యర్థః. వైష్ణవకరస్పర్శస్య శోధకత్వం స్పర్శవిశేషాచ్చోద్యతయా

సా. వి.— దీక్షాకాలత్తిల్ విష్ణుహస్తప్రదానాఖ్యస్పర్శమ్బోలవుమ్, "కరేణ సంస్పృశేద్గాత్రం మన్త్రవిద్భావయేత్తు యత్। ఏషాహి సర్వమన్త్రాణాం దీక్షేత్యాహ మునిస్స్వయ,, మిత్యుక్త దీక్షాకాలీనాచార్యకర స్పర్శో విష్ణుహస్తప్రదానమ్. తిరుప్రతిష్ఠైయిల్ మహాభాగవత స్పర్శమ్బోలవుమితి — భగవత్ప్రతిష్ఠాయాం "అధివాసాదికం కర్తుమశక్తశ్చేత్తథాపది। మహాభాగవత స్పర్శమేకం వాకారయేద్బుధ,, ఇత్యుక్తస్పర్శవత్. మఱ్ఱుమ్ స్పర్శమ్. ఇతరస్పర్శః, ఇతరస్పర్శో విహితవిషయ ఇతి భావః. తదేవ విశదయతి — విహితమానేతి. స్పర్శమ్ పెత్తతాకిల్, స్పర్శం ప్రాప్తశ్చేత్.

సా. సం.— దీక్షాకాలత్తిలితి. "కరేణ యత్స్పృశేద్గాత్రం మన్త్రవిద్భావయన్ దృశా। ఏషా సా సర్వవర్ణానాం దీక్షేత్యాహ మునిస్స్వయమ్,, ఇతి భరద్వాజ సంహితోక్త విధయా పఞ్చరాత్రాది దీక్షాకాలే శిష్యగాత్రే గురోర్యాహస్త స్పర్శస్స విష్ణుహస్తప్రదానాఖ్య స్పర్శ ఇత్యాగమవిదః.

మూ— అల్లితు “ ఉదుంబరం నఖాదేత్తు. కాలింగోదుంబరాలాబుబింబాని పరివర్జయేత్ । తాన్యశ్నతస్తు సతతం నిత్యం దూరతరో హరిః । వృంతాకకతకాలింగబిల్వోదుంబరభిస్సటాః । యోఽశ్నాతి యతి సంమోహాత్తస్య దూరతరో హరిః । కాలింగం క్షుద్రవార్తాకంచ దగ్ధాన్నం మాసలీం తథా । తుంబికా ఫలమశ్నీయాత్తస్య దూరతరో హరిః । యోఽత్తి వార్తాకకాలింగమసూరబిసకాన్యపి । అంత్యకాలే జగన్నాథం గోవిందం నస్మరిష్యతి । తుంబం కోశాతకంచైవ పలండుం గృంజనం తథా । ఛత్రాకం విడ్వరాహంచ భుక్త్వాచాంద్రాయణం చరేత్ । నాళికాచణ ఛత్రాక కుసుంభాలాబువిడ్భవాన్ । కుంభీకంచికవృంతాక కోవిదారాంశ్చ వర్జయేత్ । క్షీరం లవణసంమిశ్ర ముచ్ఛిష్టేపిచయత్ఘృతమ్ । పానం రజకతీర్థేచ సురాపానసమంవిదుః । ఆరనాళంన సేవేత కదాచిద్భగవత్పరః । సురాకల్పంహితత్ జ్ఞేయంతస్మాద్యత్నేనవర్జయేత్ । ప్రమాదాదపికీలాలంయస్స్వశ్నాతిగృహే నరః । ఉపచారశతేనాపినతుష్యామి వసుంధరే ।

సా.దీ—ఉదుమ్బరమ్, అత్తికాయ్ - కాలిఙ్గమ్, కొమ్మట్టి. అలాబు, శొరైకాయ్ - బింబమ్, కోవై. వృన్తాకమ్, వెణ్ కత్తారి - కతకమ్, తేత్తామ్‌కొట్టై - బిల్వమ్, కువళై - భిస్సటాః, కాన్దల్. క్షుద్రవార్తా, శిత్తవళై. మాసలి, నిలైప్పనై. తుంబికా, శొరైక్కాయ్. మసూర, అంతర్దశాహ పయఉత్పన్నామిక్షా - బిసక్, తామరైక్కిఴఙ్గు. కోశాతకీ, పీరక్కు. పలండు, ఈరుళ్ళి. గృంజనమ్, వెళ్ళుళ్ళియుమ్ మురుఙ్గైయుమ్. ఛత్రాకమ్, కాళాన్. విడ్వరాహమ్, ఊర్ పన్ని - నాళికా, శాకవిశేషమ్. చణమ్, శణమ్బు. కుసుమ్భమ్, కుసుమ్బై. విట్ భవాః, విష్ఠైయిల్ పిరన్తతుమ్ సిన్దతుమ్. కుంభీ, కుమ్బ. కంచికమ్, వర్తులాలాబు. వృన్తాకమ్, శ్వేతమ్. కోవిదారః, కొన్నై. ఆరనాళమ్, కాడి. కీలాలమ్, రక్తమ్. శోణితేంభసికీలాలం.

సా.స్వా—శైక్యాలుమిఴుఙ్గ పరిశుద్ధమానెన్ఱు నిగళాశిక్కైయాలుమ్ ఇప్పడి తాత్పర్యమ్ కొళ్ళవేణుమెన్ఱు దేశిక తాత్పర్యమ్ - వ్యవచ్ఛేద్యార్థత్తై కాట్టుకిరార్ - అల్ల తిత్యాదినా - ఉదుమ్బరం, అత్తిక్కాయ్ - కాలిఙ్గమ్, కొమ్మట్టి - ముళ్ళఙ్గి యుమామ్ - అలాబు, శొరైక్కాయ్ - బింబమ్, కోవైక్కాయ్. వృన్తాకం, వెణ్ కత్తారి - కతకం, తేత్తాఙ్కొట్టై. బిల్వం, కువళై - భిస్సటా, కాన్దల్. క్షుద్రవార్తా, శిత్తవళై - మాసలీ, నిలైప్పనై - తుమ్బికా, తుమ్బై - శొరైక్కాయు మామ్ - మాసలీ, కళ్ళి ముళ్ళాన్ - తుమ్బికా ఫలం, కూబని పఴమ్. మసూరం, అంతర్దశాహపయ ఉత్పన్నామిక్షా - తుంబమ్, వేలఙ్గాయ్ - బిసకం, తామరై కిఴఙ్గు. కోశాతకీ, పీరుక్కు - పలణ్డు, ఈరుళ్ళి - గృంజనం, వెళ్ళుళ్ళి - మురుఙ్గైయుమామ్ - ఛత్రాకం, నాయ్‌కొడై. విడ్వరాహం, ఊర్ పన్ని. నాళికా, తేఙ్గాయ్ ముఴై - శాక విశేష మెన్నవుమామ్ - చణకం, శణమ్బు. కుసుంభం, కుసుంభా - విడ్భవాః, విష్ఠైయిలే యుణ్డాన తువుమ్ అతిలే పట్టతువుమ్ - కుంభీ, కుమ్బ. కంచికం, వర్తులాలాబు - వృన్తాకం, శ్వేతం. కోవిదారం, కొన్నై - కీలాలం, రక్తం - నొఱైయుమామ్ - ఆరనాళమ్, కాడి - ఇఙ్గినభక్ష్య

సా.ప్ర—ప్రమిత విషయ ఏ వేతి వ్యవస్థా నంగీకారేబాధ ఇత్యాహ. అల్లతుఉదుంబరమిత్యాదినా—

సా.సం.-కాలిఙ్గమ్, ముళ్ళఙ్గి - భిస్సటా, కాన్దల్. మొసలి, కళ్ళిముళ్ళాన్ - తుమ్బికాఫలమ్, తుమ్బినిపఴమ్. మసూరమ్, ప్రసవానంతరందశరాత్రాంతర్గతక్షీరజామిక్షాద్రవ్యమ్ - తుమ్బమ్, వేలఙ్గాయ్. గృంజనమ్, గృంజనగడ్డ - ళినాకా, తెన్నమ్ముళై. శణమ్, శణమ్బు. ఛత్రాకమ్, నాయ్‌కొడై. కోవిదారమ్, కోకిలక్కాయ్. కీలాలమ్, నొఱై-

పూ—— ఏకాదశ్యాం సురశ్రేష్ఠ యో భుంక్తే ద్విజజన్మవాన్ । ప్రతిగ్రాసమయం భుంక్తే కిల్బిషం శ్వానవిట్సమమ్ । ఏకాదశ్యాంతు యో భుంక్తే శక్తస్సన్నిరుపద్రవః । సురాపానసమం పాపం భవేత్తస్య న సంశయః । మద్యపానాత్సురశ్రేష్ఠ పాత్యైవ నరకం వ్రజేత్ । ఏకాదశ్యన్నకామస్తు పితృభిస్సహ మజ్జతి । అన్నదోషాదశమనాన్నానావిషయదర్శనాత్ । దేహశౌచాదివిరహాత్తన్మలం జాయతే మునేః । ఆలస్యాదన్నదోషాచ్చ మృత్యుర్విప్రాన్ జిఘాంసతి,, ఇత్యాదికళాలే నిషిద్ధమానవైయెల్లామ్ ఇవర్ తొట్టవారేశుద్ధమాయెన్నపడియక్షు-ఇప్పడివిషయవ్యవస్థాపణ్ణాతపోతుపరిగృహీత తమఙ్గళాన బహుశాస్త్రఙ్గళోడుమ్

సా-దీ—— అన్నదోషాదితి. దుష్టాన్న భోజనత్తాలెన్నై. అశమనమ్, ఎట్టాత్తిలాశై. వైరాగ్యమిల్లామై యాలుమ్. ‚‚నారాయణైకనిష్ఠస్య,, త్యాది వచనఙ్గళుక్కు విషయవ్యవస్థ పణ్ణాతపోతు అనిష్టమ్ కాట్టుకిఱార్. ఇప్పడివిషయేత్యాది. విషయవ్యవస్థయాల్ ప్రశంసానిషేధఙ్గళుక్కు విరోధమిల్లామైయాలే

సా స్వా——భక్ష్యనిషేధవచనత్తైయెడుత్తుఅరనాళంన సేవేతకదాచిద్భగవత్పరః ఎన్నుమ్, తస్యదూరతరో హరిః ఎన్నుమ్, భాగవతనుక్కు నిషిద్ధమాకైయాలే ఇతు తద్వ్యతిరిక్త విషయమెన్న వొణ్ణాతెన్ఱు సూచిప్పిక్కైక్కాక - అన్నదోషాత్, దుష్టాన్న భోజనాత్ . అశమనాత్, దుర్లభతిలాశయా వైరాగ్యాభావాదన్నపడి - ఇప్పడి విషయ వ్యవస్థపణ్ణామల్ నారాయణైక నిష్ఠస్యేత్యాది వచనత్తై సామాన్యతః ఆపాత ప్రతిపన్నార్థ పరమాక్కొళ్ళిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి - సంప్రతిపన్నబహుశాస్త్రశిష్టానుష్ఠానవిరోధాపత్త్యా ఆపాత ప్రతిపన్నార్థ విధానమ్ కూడామైయాలే ఏతద్వచన

నా-ప్ర——యాయావృత్తిరత్యాదేరేవంవ్యవస్థానంగీకారేబాధకమాహ. ఇప్పడివిషయేత్యాది నా - బహుశాస్త్రేతి - ‚‚ కేశకీటానుసరణం నఖరోమానుకృంతనమ్ । తృణాగ్రచ్ఛేదనం వృక్షగుల్మానాం భేదనం వృథా - స్త్రీబాలవృద్ధాతురాణామన్యేషాం తాడనం క్రుధా । పరదారపరద్రవ్యపరామర్శనం చ కామతః । అంగుల్యాస్ఫోటనం లీలా పాణితాళాది హేళనమ్ । తర్జనం చైవమాదీని బహిష్కృత్య శుభానుగః । పరాపవాదం పారుష్యం వివాదమనృతం తథా । అసచ్ఛాస్త్రస్య పఠనమసద్భిస్సహ భాషణమ్ । ఇత్యాదిషు వచోహిత్వా స్వాధ్యాయజపతత్పరః । న పశ్యేత్ నగ్నాం స్త్రియం - నేక్షేతోద్యంతమాదిత్యం - కపాలస్థం యథా తోయం శ్వదృతౌచ యథా పయః । దుష్టం స్యాత్స్థానదోషేణ - రుద్రాలయసమీపస్థం శ్మశానాంతరమాస్థితమ్ । చండాళశ్రేణిసంబంధం నవారి సముపస్పృశేత్ । ఏకపంక్త్యుపవిష్టానాం విప్రాణాం సహభోజనే । యద్యేకోపి త్యజేత్పాత్రం శేషమన్నం న భోజయేత్ । మోహాద్భుంజీత చేద్విప్రః పంక్త్యాముచ్ఛిష్టభోజనమ్ । ప్రాయశ్చిత్తం చరేద్విప్రః కృచ్ఛ్రం సాంతపనం స్మృతమ్ । ఏకపంక్త్యాతు భుంజానఉచ్ఛిష్టం స్పృశతే యది । త్వావన్నం విసృజేయా తాం భుక్త్వా చాంద్రాయణం చరేత్ । సమానపంక్త్యాం భుంజానేషు వా యత్రాన్యస్థాయోచ్ఛిష్టం ప్రయచ్ఛేద్వా చామేద్వా కుత్సయిత్వా వా యత్రాన్నం వద్యుమర్ణనుష్యై రాఘ్రాతమన్యైర్వా- అమేధ్యే నాపి భుంజీత . దివాకీర్త్య ముదక్యాం చ పతితం సూతికాం తథా । శవం తత్స్పృష్టినం చైవ స్పృష్ట్వా స్నానం సమాచరేత్ । అబుద్ధిపూర్వకం స్పర్శే ద్వయో

సా-వి—— ఇవర్ తొట్టవారే; భాగవతస్పృశతిచేత్ -

పూ.— శిష్టానుష్ఠానత్తోడుమ్ విరోధిక్కైయాలే అతివాదమాత్రమాయ్విడుమ్- మహాప్రభావనాన పరమై
కాంతిపక్కలిలుమ్ ఇశ్శాస్త్రనియమమ్ కులైయాతెన్నుమిడమ్- నాథమునికళ్, ఆళవన్దార్, ఎమ్పెరుమా
నార్ ఉళ్ళిట్ట పరమాచార్యర్ కళుడైయ అంతిమ దివసావధియాన అనుష్ఠానఙ్గళై క్కేట్టు త్తెళిన్దుకొళ్వతు.

సా-దీ— విహితస్థలఙ్గళిల్ భాగవత స్పర్శాది ప్రభావమ్ సిద్ధిక్కుమ్- అన్దియే సామాన్యవిషయమాకిల్ బహు
శాస్త్ర విరోధత్తాల్ తత్స్పృష్ట మిత్యాది వచనమ్ కేవలప్రశంసా పరమాయ్ విషయవిశేషత్తిల్ నియమి
త్తప్రభావము మిల్లాతొழியుమ్ మెన్నై- ఇవి పరమై కాంతికళుక్కుమ్ శాస్త్రాతిక్రమమ్ పూర్వాచార్యాను
ష్ఠానత్తాలుమ్ సిద్ధమెన్కిరార్ - మహాప్రభావ నిత్యాదిచూత్ - పరమై కాంతికళుక్కుమ్ శాస్త్రవిహిత

సా-స్వా— స్వార్థవాదమాత్రతయా భాగవతోత్కర్షమే సిద్ధియామల్ వృద్ధిమిచ్ఛతో మూలాన్యపి హాని న్యాయమ్
ప్రసంగిక్కు మెన్ఱుకరుత్తు- పరిగృహీత తమేత్యుక్త్యా ఇన్దవచనమ్ పరిగృహీత తమమెన్ఱు సూచితమ్ -
శాస్త్రవిరోధత్తాలే అతివాదమాత్రమా మెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో ? అనుష్ఠానపర శాస్త్రము భాగవత విషయ
మన్ఱో ? మహాప్రభావనాన ప్రపన్ననుక్కు శాస్త్రీయనియమ మిల్లైయే ? అప్పడియే ఆధునికసమ్పితైళ
ప్రభృతికళ్ అనుష్ఠాన మన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - మహాప్రభావ నానేతి- పరమాచార్యేత్యుక్త్యా
ఆధునికాద్యనుష్ఠానమ్ ప్రమాణమన్ఱెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడియాకిల్ ప్రపన్ననుక్కు సర్వధర్మ స్వరూప త్యా
గమ్ చరమశ్లోకాదికళిలే శొల్లుకిరతు విరోధియాతో ? అతుసాత్త్విక త్యాగ మెన్ఱిల అప్పడి త్యాగత్తిల్

సా-ప్ర— స్నానం విధీయతే। త్రయాణాం బుద్ధిపూర్వేతు తత్స్పృష్టి న్యాయకల్పనా। శవస్పృష్టతత్స్పృ
ష్టస్పర్శనే సచేల ముదకోపస్పర్శనాచ్ఛుధ్యే,, దిత్యాది బహు శాస్త్రవిరోధప్రసఙ్గ్యాదిత్యర్థః-వా
దమాత్ర మాయ్ విడుమితి - ఉక్తిమాత్ర మేవ స్యాన్నతు ప్రమాణతయా స్వయమర్థం వ్యవస్థాప యితుం
సమర్థం వాక్యం స్యాదిత్యర్థః - నను ‘‘ లిప్యంతే నచపాపేన వైష్ణవా వీత కల్మషాః। పునంతి సకలం
లోకం సహస్రాంశు రివోదిత ,, ఇత్యాదిషు పరమైకాంతినాం పాపాలేప శ్రవణపూర్వకం సకలలోకపావన
త్వ శ్రవణా చ్ఛాస్త్రవశ్యత్వా భావాన్న తద్విరోధో బాధక ఇత్యత్ర పరమైకాంతిష్వపి ‘‘ శ్రుతిస్మృత్యు
దితం ధర్మం యస్త్యజే ద్వైష్ణవోత్తమః। సపాషండీతి విజ్ఞేయ స్సర్వలోకేషు గర్హితః। అకృత్యం వై
ష్ణవః పాపబుధ్యా శాస్త్రవిరోధతః। ఏకాంతీ పరమై కాంతీ రుచ్యభావాచ్చ సంత్యజే,, దిత్యాదిభి ర్వ్యా
వచ్ఛరీర పాతం శాస్త్రవశ్యత్వసిద్ధే స్తథైవ పూర్వై రనుష్ఠితత్వాత్ ‘‘ లిప్యంతేన,, చేత్యస్యాబుద్ధిపూర్వ
పాప విషయత్వ సంభవాచ్చ శాస్త్రవిరోధో బాధక ఏవేత్యభిప్రాయేణాహ - మహాప్రభావనిత్యాది - నను
‘‘ దూరేణహ్యపరంకర్మ బుద్ధియోగా ద్ధనంజయ। బుద్ధౌ శరణ మన్విచ్ఛ కృపణాః ఫలహేతవ,, ఇతి
కర్మణస్త్యాజ్యత్వోక్తే శ్శాంకరీయైః కైశ్చిత్తస్య త్యక్తత్వాచ్చ పరమైకాంతినాం శాస్త్రవశ్యత్వాభావః
కింపునర్న్యాయ సిద్ధ ఇతి శాస్త్రవిరోధో నబాధక ఇత్యత్ర నియతస్యే త్యాదినా ‘‘ యస్త్వాభోగ తయా

సా-వి— వాదమాత్ర మాయివిడుమ్, తత్స్పృష్టమిత్యాదిక మననుష్ఠాన లక్షణాప్రామాణ్యప్రసంగాద్వృ
థా కీర్తనం స్యాదితి భావః- ఉళ్ళిట్ట పరమాచార్యర్ కళుడైయ, నాథ యామునాది మహాజనకూటాంతర్భూ
తా చార్యాణాం - కేట్టుత్తెళిన్దుకొళ్వతు, శ్రుత్వావాజానీయాత్ - ‘‘లిప్యతే నసపాపేన వైష్ణవో వీతకల్మషః।

మూ— వేదవైదిక శాస్త్రఙ్గళిల్ విదిక్కప్పట్ట నియమఙ్గళై బాహ్యరుమ్ కుదృష్టికళుమ్ భ్రాన్తియాలే విడుకిఱ విడమ్ తామస త్యాగమెన్ఱు ‹‹నియతస్యతు సన్న్యాసః కర్మణో నోపపద్యతే । మోహాత్తస్య పరిత్యాగ స్తామసః పరికీర్తితః,, ఎన్గిఱ శ్లోకత్తాలే యరుళిచ్చెయ్తాన్ - కుడుంబ భరణాది కళుక్కు లన్ఱు సన్న్యాసాది కళై ప్పత్తువాసైప్పోలే దుఃఖరూపఙ్గళాన ప్రవృత్తికళుక్కు చ్చోమ్బి విడుకిఱవిడమ్ రాజస త్యాగ మెన్ఱు మిడత్తై ‹‹దుఃఖ మిత్యేవ యః కర్మ కాయక్లేశ భయాత్త్యజేత్ । సకృత్వా రాజసం త్యాగం నైవ త్యాగ ఫలంలభేత్,, ఎన్ఱు అరుళిచ్చెయ్తాన్ -

సా-దీ— కర్మఙ్గళిల్ సాత్త్విక త్యాగమొழிయ రాజసతామస త్యాగత్తి లనర్థా వహత్వత్తై క్కాట్ట క్కైక్కాక విహితకర్మ త్యాగత్తిన్ త్రిప్రకారత్తై శ్రీగీతైయిలే కాట్టుకిఱార్ - వేద వైదికే త్యాది యాల్. ఇవ్విడత్తిల్ వైదిక శబ్దం స్మృత్యాది పరమ్. నియతస్య త్వితి - నియతం, విహితం. దుఃఖమిత్యాది - దుఃఖ మిత్యేవ బుద్ధ్వా కాయ క్లేశ భయాత్త్యజేదిత్యర్థః - సాత్త్విక త్యాగస్వరూపత్తై క్కాట్టుకిఱార్ -

సా-స్వా— సాత్త్వికాది భేదముణ్డో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - వేదేత్యాదినా- వైదికం, ధర్మశాస్త్రం-

సా-ప్ర— విష్ణోస్సత్కృత్యంకురుతే సదా సభవేత్పరమైకాన్తి మహాభాగవతోత్తమః। యస్తు వై వైష్ణవం లింగం ధృత్వాపి తమసా వృతః । త్యజేత్తు వైష్ణవం కర్మసోపి పాషండతాం వ్రజేత్ । వర్ణాశ్రమాచారవ తా పురుషేణ పరః పుమాన్ । విష్ణురారాధ్యతే పంథానాన్యస్తత్తోషకారక ,, ఇత్యాదిభిశ్చ శాస్త్రైః కర్మణాం పరమైకాన్తిభి రపి స్వరూపేణా త్యాజ్యత్వావ గమాచ్చాత్ర విరోధో బాధక ఏవేత్యభి ప్రాయేణాహ - వేద వైదికేత్యాది - నన్వేవంతర్హి ‹‹ దూరేణహ్యవరం,, మిత్యాది కర్మత్యాజ్యత్వోక్తేః ‹‹ నియతస్యతు సన్న్యాసః కర్మణో నోపపద్యతే,, ఇత్యాద్య త్యాజ్యత్వోక్తేశ్చ వ్యాఘాతస్స్యాదిత్యత్రాహ-

సా-వి— పునాతి సకలంలోకం సహస్రాంశురివోదితః,, ఇత్యేతద్వచనమబుద్ధిపూర్వకపాపవిషయమ్- ‹‹శ్రుతిస్మృత్యుదితం ధర్మం యస్త్యజేద్వైష్ణవోత్తమః। సపాషండీతివిజ్ఞేయస్సర్వలోకేషుగర్హితః। అకృత్యం వైష్ణవః పాపబుధ్యా శాస్త్రవిరోధతః। ఏకాన్తీపరమైకాన్తీరుచ్యభావాచ్చసంత్యజేత్,, ఇత్యాదీనాంజాగరూకత్వాత్ ‹‹నకర్మణా నప్రజయా ధనేన త్యాగేనైకే అమృతత్వ మానశుః,, రితి సత్వాత్సర్వ ధర్మాన్ పరిత్యజ్యేతి చోక్తత్వా న్మతాంతరస్థై రపి కైశ్చిన్ముముక్షుభిః స్వరూపత్యాగ స్యైవాంగీకృతత్వాత్కథం యావచ్ఛరీర పాతం శాస్త్రవశ్యత్వమ్ ప్రపన్నానామిత్యత్ర గీతాసు భగవానేవ పరిహృతవా నిత్యాహ - వేద వైదికేతి. వైదికశాస్త్రమ్, వేదమూలక స్మృతీతిహాస పురాణాని. మతాంతరస్థ త్యాగోభ్రాంతి మూలకత్వా త్తామస త్యాగ ఇతి గీతాచార్య ఏవోక్తవానితి భావః - దుఃఖరూపత్వేన త్యాగే రాజసత్యాగ ఇతిసోపిన శాస్త్రానుమత ఇత్యాహ - కుటుంబేతి - శోమ్బి, అలసతయా - విడుకిఱ విడమ్, త్యాగ ఇత్యేతత్ - ఫల సంగ కర్తృత్వ త్యాగఏవ ‹‹త్యాగేనైకే అమృతత్వమానశుః,, రిత్యాదౌ త్యాగ శబ్దార్థః - సఏవ సాత్త్వికత్యాగ ఇత్యుచ్యతే - సర్వధర్మా నిత్యాదౌచ నస్వరూప త్యాగఇతి వక్ష్యత ఇత్యాశయేనాహ-

సా-సం— నియతస్యకర్మణః, వేదవైదిక శాస్త్ర నియమితాచారస్య- నైవత్యాగఫలమిత్యత్ర త్యాగఫలం భగవత్ప్రీతిః- ఏవం మోహాత్త్యాగస్తామసః- కాయక్లేశభయాత్త్యాగో రాజస ఇతి ప్రసంగాదుక్త్వా సాత్త్వికత్యాగ

మూ—తన్నధికారానురూపమాకత్తవిర వేణ్డుమవైతవిర్న్తు శెయ్యు వేణ్డుమవై శెయ్యుమిడత్తిల్ నాన్ స్వతంత్రనాయ్ శెయ్‌కిఱేనెన్నుమ్ ఎనక్కు ఇక్కర్మమ్ శేషభూత మెన్నుమ్, ఎనక్కు ఇన్నఫలత్తుక్కు ఇతు తానే సాధనమెన్ఱు మ్బిరక్కుమ్ నినైవై మాత్తి సర్వేశ్వరన్ శెయ్‌విక్క అవనుక్కు శేషమాన కైంకర్యత్తై అవనుకప్పే ప్రయోజనమాక అనుసంధిత్తు అనుష్ఠిక్కై సాత్త్వికత్యాగ మెన్ఱుమిడత్తై "కార్యమిత్యేవయత్కర్మ నియతంక్రియతేఽర్జున। సంగంత్యక్త్వా ఫలం చైవ సత్యాగస్సాత్త్వికో మతః" ఎన్ఱు అరుళిచ్చెయ్‌తాన్ -

సా-దీ— తన్నధికారానురూపేత్యాదియాల్- స్వతంత్రనాయ్ చ్చెయ్‌కిఱేనెన్ఱు మిత్యాది యాల్ ఫలసంగకర్తృత్వాదిత్యాగమ్ కాట్టప్పట్టతు - ఇప్పడి సాధారణమాక సాత్త్వికత్యాగమ్ కాట్టప్పట్టతు - అతిలుమ్ ప్రపన్ననుడైయ సాత్త్వికత్యాగమ్ శ్రేష్ఠమెనిఱారాగ్-

సా-స్వా— ఇప్పడి సాత్త్వికత్యాగమ్ విహితమాకిల్ తద్యుక్తధర్మానుష్ఠానమ్ భక్తప్రపన్న సాధారణమాకైయాలే ప్రపన్ననుక్కు పూర్వమాధిక్యమ్ శొన్నతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్-

సా-ప్ర— తన్నధికారేత్యాది - తవిర వేణ్డుమిత్యాది. త్యక్తవ్యం పరిత్యజ్య. కర్తవ్యానామనుష్ఠానే స్వస్వాతంత్ర్యబుద్ధిం స్వస్మిన్ కర్మణామైశ్వర్యబుద్ధిం ఫలసంకల్పంచ పరిత్యజ్య "వాసుదేవస్య భగవతో బలేన భగవతో వీర్యేణ భగవతస్తేజసా భగవతః కర్మణా భగవతః కర్మ కరిష్యామి" త్యుక్తప్రకారేణ ఫలసంగ కర్తృత్వత్యాగపూర్వకం భగవానేవ కారయతీత్యనుష్ఠానేన వ్యాఘాత ఇతి భావః. నను కార్యమిత్యేవేత్యారభ్య "త్యాగీసత్త్వసమావిష్టో మేధావీచ్ఛిన్నసంశయ" ఇత్యంతేన "యస్స్వభోగతయే" త్యుక్తపరమైకాంతి వ్యతిరిక్తస్య సాత్త్వికత్యాగకర్తుః స్వవర్ణోత్కృష్టత్వప్రతిపాదనేన "షోడశ వర్ణ సువర్ణతో" ఽధికః, మిః పరమైకాంతివాంసర్వోత్కృష్టత్వాభిధానం విరుధ్యేతేత్యత్రాహ-

సా-వి— తన్నధికారేతి. తవిరవేణ్డుమవైత్యక్తుముపేక్షితాని. తవిర్న్తు, త్యక్త్వా. నామ్ శెయ్‌కిఱేతి స్వాధీనకర్తృత్వమ్. ఎనక్కే కర్మణామ్ శేషమితి సంబంధః. ఎనక్కిన్నఫలత్తుక్కు, మమైతత్ఫలస్య. ఇతు తానే సాధనమ్. ఇదమేవ సాధనమితి ఫలస్వస్వాశ్రయత్వబుద్ధిః. ఎన్ఱుపిఱక్కుమ్ నినవై, ఏవంప్రకారేణోత్పన్నంజ్ఞానం. అహంకర్తా, మమైతత్కర్మ, ఇదంమత్ఫలసాధనమితి బుద్ధిం. మాత్తి, విహాయ. సర్వేశ్వరన్ శెయ్‌వికక, సర్వేశ్వరే కారయతి సతి. అనుష్ఠిక్కై, అనుష్ఠానం. కర్మజన్యం ఫలం మమ నస్యాదితి ఫలత్యాగః. మదీయఫలసాధనతయా మదీయమిదం కర్మేతి కర్మణి మమతా పరిత్యాగః. సర్వేశ్వరే కర్తృత్వానుసంధానే నాత్మనః కర్తృత్వత్యాగ ఇతి భాష్యోక్తరీత్యా భగవత్ప్రీత్యేకప్రయోజనతయానుష్ఠానం. సాత్త్వికత్యాగ ఇతి భావః. తత్ప్రీతే మోక్షమపి ఫలత్వేన అనభిసంధాయ స్వయంప్రయోజనత్వేనానుష్ఠానం సర్వోత్కృష్టమిత్యాహ-

సా-సం— స్వరూపమాహ. తన్నధికారేత్యాదినా. నాన్ స్వతంత్రనాయిత్యాదినా మూర్త్యంతేన క్రమాత్కర్తృత్వత్యాగమమతాత్యాగఫలత్యాగా ఉక్తాః. స్వీయకర్తృత్వాది త్యాగే కర్తృత్వమమతాఫలానాం భగవదీయత్వానుసంధానపూర్వకం యదనుష్ఠానం స సాత్త్వికత్యాగ ఇతి నిష్కృష్య తత్ర ప్రమాణమాహ- సర్వేశ్వరన్ శెయ్‌విక్క ఇత్యాదినా - కార్యమిత్యేవేతి - అకరణే స్వయంప్రయోజనత్వచ్యుతిః త్యాగోక్తైర్వ్యర్థత్వయే మనో నైమల్యసిద్ధ్యర్థంచ కార్యమిత్యర్థః. చశబ్దః కర్తృత్వత్యాగార్థకః-

మూ— ఇబ్భగవత్ప్రీతి ప్రయోజనమాక అనుష్ఠిక్కుం ఇడత్తిల్ ఇప్ప్రీతిక్కు మోక్షముమ్ ఫలమాకక్కొళ్ళా తే పూర్వప్రపత్తియాల్ ప్రసన్ననాన పరమ కారుణికన్ ప్రసాదత్తాలే మోక్షమ్ సిద్ధమెన్ఱునినైత్తు ముక్తనుడైయ కైంకర్యమ్పోలవుమ్, అరోగనుడైయ పాల్వార్త్తుణ్ణుకై పోలవుమ్- అనుష్ఠిక్కై సాత్త్వికత్యాగత్తిన్ ఎల్లై నిలమాక క్కడవతు - ఇతు పశిత్తున్నార్ మాత్రమ్

సా-దీ— ఇబ్భగవదిత్యాదియాల్ - ఈశ్వర ప్రీతిక్కు మోక్షముమ్ ఫలమాకక్కొళ్ళాతె ఎన్ఱత్తాల్ భక్తినిష్ఠావ్యావృత్తి - అత్ర దృష్టాంత మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతు పశిత్తిత్యాది-

సా-స్వా—ఇబ్భగవదితి-ముక్తనుడైయ ఇతి ప్రయోజనాభిసంధిరహితత్తిలే దృష్టాంతమ్-అరోగనుడైయ ఇతి స్వయం ప్రయోజనాభిసంధియిలే దృష్టాంతమ్ - ఇప్పడి దృష్టాంత ద్వయమ్ శొన్నతు కూడుమో ? ఇరణ్డు స్థలఙ్గళిలుమ్ అకరణత్తిల్ బాధకమిల్లాతాప్పోలే ఇబ్భగమకరణత్తిల్ బాధకాభావమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న అకరణత్తిల్ పరమశేష్య ప్రీతి నరకతుల్యమాకైయాలే కైంకర్యమ్ విడిల్ క్షుత్పీడితన్ పోలే ఆత్మధారణాలాభ బుద్ధియుక్తనాకవేణుమెన్నైయిల్ దృష్టాంత మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇతు ఇతి-

సా-ప్ర—ఇబ్భగవత్ప్రీతి ఇత్యాది - కార్యమిత్యేవ నతు కించిత్ప్రయోజన మపేక్ష్యేత్యర్థః. ఏవంచ ప్రయోజనాంతరాభావేపి చిరకాల సాధ్యస్యకర్తవ్యత్వం స్వయం ప్రయోజనత్వే నభవేదితి సఏవ పరమైకాంతీతి భావః-నను నిత్యనైమిత్తిక కైంకర్యస్యాయాససాధ్య వ్యాపారస్య సుఖరూపత్వాభావేన స్వయం ప్రయోజనత్వేనానుష్ఠానం నోపపద్యతే. కింత్వనిష్ట నివృత్త్యర్థతయైవానుష్ఠాన మితివాచ్య మిత్యత్ర అనిష్టనివృత్తేర్నాంతరీయకత్వమేవ - కింతు, కామినీ పరిచరణాదేరివ స్వామికైంకర్యస్యాప్యనుకూలతయా వేదనీయత్వాత్సుఖరూపత్వే సిద్ధావన్యానిష్ట నివృత్త్యర్థత్వ సంకల్పే పరిహాస్యత్వ మాహ - ఇతు పశిత్తుణ్పార్ మాత్రమిత్యాదినా- యథా బుభుక్షయా భుంజానానాం భోజ్యే భోగ్యతాబుద్ధిరస్తి తథాభగవదాజ్ఞా కైంకర్యమ్ కుర్వతామపి కైంకర్యే భోగ్యతాబుద్ధ్యాపి భవితవ్యమిత్యర్థః.

సా-వి— ఇబ్భగవత్ప్రీతీతి - పాల్వార్త్తుణ్ణుకై పోలవుమ్- పాల్, క్షీరం. వార్త్తు, పాత్రే నిక్షిప్య - ఉణ్ణుకై పోలవుమ్, భక్షణమివ - తత్ర ప్రీతిరేవ ప్రయోజనం నాన్యదితి భావః - నన్వనిష్టనివృత్త్యర్థ కర్మణః కష్టరూపస్య కథం ప్రీతిహేతుత్వ మిత్యత్ర క్షుత్పీడితస్యక్షీరాన్న భోజనం క్షున్నివృత్త్యర్థం సదత్యంత ప్రీతికరంచ భవతి - తథాభగవద్విషయ ప్రీతి విశేషతత్ప్రీతి హేతౌకర్మణ్యపి భోగ్యతాబుద్ధిరేవ జాయతే - నదుఃఖమితి బుద్ధిః - అతః కైంకర్యం పరమైకాంతినః ప్రీతికరమేవేత్యభిప్రాయేణ దృష్టాంతమాహ - ఇతుపశిత్తున్నార్ మాత్రమితి- పశిత్తు, క్షుద్బాధాం ప్రాప్య - ఉణ్పార్ మాత్రమ్, భక్షణమాత్రం-

సా-సం—ప్రత్యక్షేణ శేష్యభిమతమిదమితి అనుష్ఠానం ముక్తానాం చేచ్ఛాసిద్ధం భగవదభిమతత్వధియా అనుష్ఠానం పరమైకాంతిన ఇతి ముక్తనుడైయ కైంకర్యమ్పోలవు మిత్యుక్తిః - ఫలాంతర నైరపేక్ష్యమాహ-స్వయం భోగ్యత్వాత్ అరోగనుడైయ పాల్వార్త్తుణ్ణుకై పోలవుమిత్యుక్తిః - ఇతు, సాత్త్వికత్యాగయుక్త కర్మానుష్ఠానం - తదకరణే స్వవిలయం తత్కరణే సుఖోత్తర స్వోజ్జీవన మిత్యర్థసిద్ధయే పశిత్తుణ్పారితి దృష్టాంతః - ఏతాదృశీ సాత్త్వికత్యాగకాష్ఠా స్వతంత్రప్రపన్నస్యైవేతి హృదయమ్-

మూ— ఇజ్జనల్లాతపోతుఒట్టత్తుక్కు-అప్పమ్‌తిణ్బార్ మాత్రమ్. (గీతాభాష్యత్తిల్) ‘‘సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య,, ఎన్కిఱ విడత్తిల్ ప్రథమయోజనైయిల్ బుద్ధివిశేషరూపమాన సాత్త్విక త్యాగమ్ శొల్లుకిఱతెన్ఱు శ్రీభాష్యకారరరుళి చ్చెయ్‌తార్. ఇబ్బుద్ధివిశేషమ్ స్వతంత్ర ప్రపత్తినిష్ఠనుక్కు ప్రపత్త్యనుష్ఠాన కాలత్తిలుమ్ పిన్పు స్వయం ప్రయోజనమామ్ ఉపాయాత్తోడు ఉవక్కత్తు ఉత్తర కృత్యత్తిలుముపజీవ్యమ్.

సా-దీ—ఇజ్జనల్లాతపోతు, స్వయంప్రయోజనమాక వనుష్ఠియాతపోతెన్నపడి. ఒట్టత్తుక్కిత్యాది. ఒట్టమ్, పణబంధద్యూతం. అవర్కళుక్కు అపూపభక్షణత్తిల్ స్వయంప్రయోజనత్వ బుద్ధియిల్లై-ఒట్టత్తిల్ వరుమ్ద్రవ్యత్తిలేయామ్ త్తుదృష్టి- సాత్త్వికత్యాగత్తై ప్రపన్ననుపయోగిత్తుక్కొళ్ళుమ్ స్థలంకాట్టుకిఱార్- ఇబ్బుద్ధివిశేషమిత్యాది-ప్రపత్త్యనుష్ఠాన కాలత్తిల్ ‘‘స్వామీస్వశేషంస్వవశం,, ఎన్నవధ్యవసాయమ్ వేణుమెన్ఱపడి.

సా-స్వా—అధికార్యంతరత్తిల్ విపరీతాకారమరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్-ఇజ్జనల్లాతేతి-ఒట్టమ్, పన్నైయమ్ - పణలాభాభిరుచియాలేపోల్ భక్తిరూపోపాయ నివర్త్యత్వాభిరుచియాలే యనుష్ఠిక్కైయాలే స్వయమ్ప్రయోజనత్వ బుద్ధియుమ్ అకరణత్తిలాత్మధారణాలాభ బుద్ధియుమిల్లైయెన్ఱపడి - ఇప్పడి సాత్త్వికాదిభేదేన త్యాగత్రైవిధ్యముణ్డానాలుమ్ సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య వెన్కిఱ విడత్తిలే సర్వధర్మస్వరూపత్యాగన్తోత్తవిల్లైయో ? అప్పడియే శిలర్‌వ్యాఖ్యానముమ్ పణ్ణవిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - సర్వధర్మానితి - శ్రీభాష్యకారోక్తి విరుద్ధతయా వ్యాఖ్యానాంతరమ్ త్యాజ్యమెన్ఱుకరుత్తు- ఇప్పడి సాత్త్విక

సా-ప్ర— ఒట్టత్తుక్కు అప్పమ్ తిణ్బార్, పణబంధార్థాపూపభక్షకాణాం యథాతద్భక్షణే రసానుభవజనిత ప్రీత్యతిశయోనాస్తి తథా నిష్టనివృత్త్యర్థానుష్ఠానే ప్రీత్యతిశయోన స్యాదిత్యర్థః - నను ధర్మసంస్థాపకేన గీతాచార్యేణైవ ‘‘సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్యే,, తి ప్రపన్నైర్ధర్మాణాం త్యాజ్యత్వోక్తేః కథం నిత్యనైమిత్తిక రూప స్వయం ప్రయోజన కైంకర్య సిద్ధిరిత్యత్ర త్యాగశబ్దస్యోప క్రమావిరోధాయ ఫలసంగకర్తృత్వత్యాగపరత్వేనాశక్త్యధీనోపాయాంతర రూపధర్మ విశేషత్యాగ విషయత్వేన చ భాష్యకారైర్వ్యాఖ్యాతత్వాత్స్వయం ప్రయోజన భూత కైంకర్యం సిధ్యత్యేవేతి దర్శయన్ సర్వధర్మపరిత్యాగోక్తేః ప్రయోజనం చాహ. గీతా భాష్యత్తిలిత్యాదినా-

సా-వి— ఇజ్జనల్లాతపోతు, కేవలానిష్టనివృత్తిమాత్రార్థత్వే- ఒట్టత్తుక్కు, పణబంధస్య-‘‘మయా ఇయంత్యపూపాని భక్షయిష్యంతే,, ఇతిప్రతిజ్ఞా నిర్వాహణార్థం - అప్పమ్ తిణ్బార్ మాత్రమ్, అపూపభక్షణ మాత్రం - తత్ర ప్రతిజ్ఞా నిర్వహణమేవ ప్రయోజనం నప్రీతిరితి భావః. సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేత్యత్ర నిత్యనైమిత్తిక ధర్మత్యాగ వివక్షాయామపి ఫలసంగ కర్తృత్వ త్యాగ ఏవవివక్షితో నస్వరూపత్యాగ ఇత్యస్మిన్నర్థే భాష్యకారీయ వ్యాఖ్యైవ ప్రమాణమిత్యాహ- సర్వధర్మానితి - ఏతత్ఫలసంగ కర్తృత్వత్యాగస్య ప్రపత్తి నిష్ఠస్యాప్యుపయోగ ప్రకారమాహ - ఇబ్బుద్ధివిశేషమితి - ప్రపత్త్యనుష్ఠానకాలత్తిలుమితి-

సా-సం— ఇజ్జనల్లాతపోతు, ఉక్త సాత్త్విక త్యాగ కాష్ఠావిధురతయా విహితతయైవ కర్మకరణే-ఒట్టత్తుక్కు, పణబంధార్థం- ఏషసాత్త్విక త్యాగఏవ ఆచార్యరుచిపరిగృహీత ఇత్యాహ- సర్వధర్మానితి-భాష్యే యోజనాద్వయమపిభక్త్యంగప్రపత్తిపరమేవ. తత్ర ప్రథమాయాం క్రియమాణేషు కర్మయోగాదిషుస్వీయ కర్తృకత్వాదికం సంత్యజ్య మమ కర్తృత్వమమతా ఫలానిమదీయాన్యేవేత్యధ్యవసాయవాన్

మూ— ద్వితీయయోజనైయిల్ అల్పశక్తియాయ్ విళంబాక్షమనాననుక్కు దుష్కరమాయ్ చిరకాల సాధ్యమాన ఉపాయాంతరత్తై ప్పార్త్తు శోకమ్పిరక్క అవనుడైయ శోకాప నోదనార్థమాక సుకర మాయ్

సా-దీ— ప్రసంగాత్ ద్వితీయ యోజనైయైయుమ్ కాట్టుకిరార్ - ద్వితీయయోజనైయిలిత్యాదియాల్-

సా స్వా—త్యాగ పరయోజనై యిణ్డానాలు మతుభక్తినిష్ఠనుక్కు ఉపజీవ్య మన్రో? ప్రపన్ననుక్కుమ్ ఉపకారకమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఇబ్బుద్ధి విశేషమితి - ప్రథమ యోజనైయి లిప్పడి యానాలుమ్ యోజనాంతర త్తిల్ స్వరూప త్యాగమ్ సిద్ధమాకాతో ? యోజనాంతర ముజ్ఞ ప్రపత్తి పరమెన్నిల్ స్వతంత్రప్రపత్తిపరత్వమ్ శ్రీభాష్యకారానభిమతమాక ప్రసంగియాతో?ఎన్న శ్రీభాష్యకారాభిప్రేతార్థత్తై యరుళి చ్చెయ్కిరార్.ద్వితీయేతి-అన్తయోజనైయిలుమ్ సర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్య వెన్కిరవితు స్వరూపత్యాగ విధి యన్రు.

సా వి— "స్వామీ స్వశేషంస్వవశం,, ఇత్యుక్తప్రకారః - ఉపాయత్తొడుతువక్కుత్త, ఉపాయేన సహాసంబంధాభావే. ఉత్తరకృత్యత్తిలు ముపజీవ్యమ్, కైంకర్యేపి స్వయంప్రయోజనత మాపాదయదుపాయా న్స్వయం వారయతీతిభావః - నను ఫలసంగకర్తృత్వ త్యాగో గీతాభాష్యేభక్త్యంగత్వేనోక్తః- స్రపత్తివిషయత్వేన-చరమశ్లోకస్య ప్రపత్తివిధి పరత్వాశ్రయణే సర్వధర్మత్యాగోంగత్వేన విధేయః - తథాచ ధర్మిగ్రాహకప్రమాణేన ప్రపన్నానాం ధర్మానుష్ఠానస్య విరోధ ఇత్యత్ర గీతా భాష్య ఏవ ద్వితీయ యోజనాయాం "సర్వపాపవినిర్ముక్తా,, ఇత్యత్యర్థభగవత్ప్రియ పురుష నిర్వర్త్యత్వాద్భక్తియోగస్య తదారంభ విరోధిపాపానాం ఆనంత్యా దపరిమిత కాలకర్తవ్యైస్తైస్తైః ప్రాయశ్చిత్తై ర్దురుత్తర తయా ఆత్మనోభక్తియోగారంభా నర్హతామాలోచ్య శోచతోర్జునస్య శోకమపనుదన్ భగవానువాచేత్యవశార్యే సర్వధర్మానితి భక్తియోగారంభ విరోధ్యనాదికాల సంచిత నానావిధానంత పాపాను గుణాన్ తత్తత్ప్రాయశ్చిత్త రూపాన్ కృచ్ఛ్ర,చాంద్రాయణ, కూశ్మాండ, వైశ్వానర, వ్రాతపతి, పవిత్రేష్టి, త్రివృదగ్నిష్టోమాదికా న్నానావిధా ననంతాన్ త్వయాపరిమిత కాలవర్తినా దురనుష్ఠేయాన్ సర్వధర్మా న్మదుక్తాన్ ప్రాయశ్చిత్త రూపానేతాన్ పరిత్యజ్య భక్తి యోగారంభ సిద్ధయే మామేకం పరమకారుణికం అనాలోచిత విశేషాశేష లోక శరణ్యమాశ్రిత వాత్సల్యనిధిం శరణం ప్రపద్యస్వ- అహం సర్వపాపే భ్యో యథోచితభక్త్యారంభ విరోధిభ్యః పాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి మాశుచః. శోకం మాకృథా,, ఇత్యర్థ ఇతి వ్యాఖ్యానాత్తుల్యన్యాయతయాప్రపత్తే స్సర్వఫల సాధనత్వాత్సర్వ ధర్మాన్మోక్ష సాధనత్వేనోక్తాన్ కర్మయోగ జ్ఞానయోగ భక్తియోగాన్ సుదుష్కరతయా పరిత్యజ్య మాంశరణంవ్రజేతి స్వతంత్రప్రపత్తిరపివ్యాఖ్యాత ప్రాయేతి తత్ర సాధనత్వేన ప్రసక్తానా మేవ ధర్మాణాం త్యాగ వచస్సైర్నిత్య నైమిత్తిక ధర్మాణాం త్యాగానుక్తై ర్ననిత్య నైమిత్తిక ధర్మత్యాగాంగక ప్రపత్తివిధిః - అతో నధర్మిగ్రాహక ప్రమాణ విరోధ ఇత్యభిప్రేత్యాహ - ద్వితీయయోజనైయిలితి -

సా-సం— భవేతి నిష్కర్షాత్ త్సాత్వికత్యాగఏవ త్యాగశబ్దార్థతయా పరిగృహీత ఇత్యర్థః - ద్వితీయయోజనైయిలితి . అల్పశక్తియా యిత్యాద్యుక్తి శ్చాంద్రాయణ, కూశ్మాండ, వ్రాతపతి ప్రముఖానుష్ఠాన శక్తిమాంద్య విళంబా సహత్వకృతా.దుష్కరత్వాదివిశిష్టముపాయాంతరంచాంద్రాయణవ్రాతపత్యాది-పవిత్రేష్ట్యాదివన్నదుష్కరతాతత్త్సానాపన్నాయాః ప్రపత్తేరిత్యభిప్రాయేణసుకరత్వాద్యుక్తిః-

మూ— సకృత్కర్తవ్యముమాన ఉపాయాంతరత్తై విధిత్తతాక్కినీ ఉపాయాంతరత్తిల్ అలైయవేణ్డా వెన్కిర తెన్రు అరుళిచ్చెయ్‌తార్ - ఇప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తుక్కు పూర్వావస్థైయిలుపాయాంతరా నన్వయమ్ దైవాదాగతమాయ్ ప్రపత్త్యధికారత్తిలే శేరుకిర్కూడవతు - ఉత్తరావస్థైయిల్ ఉపాయాంతరానన్వయమ్ శాస్త్రాదాగతమాయ్ ప్రపత్తియినుడైయ నైరపేక్ష్యత్తిలే నిర్కైకూడవతు -

సా.దీ—ఉపాయాంతరత్తై, భక్త్యుపాయపరిపూరకఙ్గళాన దుష్కరప్రాయశ్చిత్తాంతరస్థానే భక్త్యుపాయపరిపూరకమాన వఙ్గప్రపత్తియాకిర ఉపాయాంతరత్తై - ఉపాయాంతరత్తిల్, ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్తాంతరఙ్గళిలెన్నై - ఇన్ద ఉపాయాంతరానన్వయమ్ ప్రపత్తిక్కు మున్బుమ్ పిర్పాడుమ్ వేణుమెన్కిరార్ - ఇప్రపత్తీత్యాది - ఉత్తరత్ర శాస్త్రాదాగతమాయ్, ప్రపత్తినైరపేక్ష్యమ్ శొల్లుకిర శాస్త్రాదాగతమామెన్నై -

సా.స్వా—ఉపాయాంతరత్తిలలైయ వేణ్డావెన్రు ఉపాయాంతరానన్వయపరమెన్రుకరుత్తు- ఇప్పడి ఉపాయాంతరానన్వయపరమెన్రతుకూడుమో? అతు ప్రధానతయా విధీయమాన ప్రపత్తిక్కూపయుక్తమన్రే? కించోపాయాంతరానన్వయమ్ స్వతః ప్రాప్తమాకైయాలే విధేయమెన్నవుమొణ్ణాతే? అనువాద్యమెన్నిల్ ఉత్తరకాలత్తిలుపాయాంతరానన్వయమ్ నియత ప్రాప్తమల్లామైయాలే అనువాదముమ్ కూడాతే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇప్రపత్త్యనుష్ఠానత్తుక్కితి - దైవాదాగతేతి - స్వతః ప్రాప్తోపాయాంతరానన్వయానువాదేన ప్రపత్త్యుపయుక్తాధికార సిద్ధియెన్రపడి - ఉత్తరేతి - ఉత్తరకాలత్తిలుమ్ ఉపాయాంతరానన్వయమ్ విధీయమానమాయ్ కొణ్డు ప్రపత్తిక్కుపాయాంతర నైరపేక్ష్యోపాదకమెన్రుకరుత్తు-

సా.ప్ర— నన్వత్ర ద్వితీయ యోజనైయిలే ఇత్యాదినా - గీతాభాష్యే చరమశ్లోకస్య ద్వితీయ యోజనాయాం స్వతంత్ర ప్రపత్తిర్విధీయత ఇత్యుక్తం తదయుక్తం - అంగ ప్రపత్తేరేవ తత్రోక్తేః - స్వైనైవ చరమశ్లోకాధికారే ఏక శబ్ద వ్యాఖ్యానే ఇతిల్ ప్రపత్తీత్యాదినా - ద్వితీయ యోజనాయామంగప్రపత్తిరుక్తేత్యుక్తేశ్చేతి చేన్న-ప్రపత్తేస్సర్వఫలసాధనత్వాద్భక్త్యంగత్వోక్తిరపి ఫలవిశేషోదాహరణతయా స్వాతంత్ర్యమపి జ్ఞాపయతీతి స్వతంత్రప్రపత్తిరప్యుక్త ప్రాయేత్యభిప్రేత్య స్వతంత్రప్రపత్తిరుక్తేత్యుక్తేః. అతో న గీతాభాష్య విరోధో

సా.వి—విధిత్తతాక్కి, విహితంకృత్వా. అలైయవేణ్డా, మాసుచః - దైవాదాగతమాయితి- ఉపాయాంతరాశక్తేస్స్వభాగ్యపరిపాక వశేన సిద్ధత్వే తదనన్వయోర్థాత్సిధ్యతీతి భావః - శేరక్కూడవతు, అధికారకోటౌ నివిశతే- ప్రపత్త్యధికార రూపం భవతీతి భావః - శాస్త్రాదాగతమాయితి - ఏకమితివా సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేతివా శాస్త్రాదాగతం సత్ - నైరపేక్ష్యత్తిలే, ఇతరానపేక్షత్వే- నిర్కైక్కూడవతు, స్థితం భవతి -

సా.సం—ఉపాయాంతరత్తై విధిత్తతాక్కిత్యుక్త్యా అంగప్రపత్తిపరతయా వ్యాఖ్యారూపభాష్య ఏవ స్వాతంత్ర్యేణాపి ప్రపత్తేరర్థసిద్ధేతి ధ్వనితమ్ - నీ ఉపాయాంతరత్తిలలైయవేణ్డా ఇతి - అంగ ప్రపత్తినిష్ఠో పిత్వం పవిత్రేష్ట్యాది రూప ఉపాయాంతర కరణాయాసం పరిత్యజ్య తదపనోద్య సర్వపాప నివర్తనాయ మామేవ శరణం వ్రజేతి ద్వితీయ యోజనాయాం భాష్యకృతా వ్యాఖ్యాతవంత ఇత్యర్థః . ఏవమంగ ప్రపత్తి పరత్వానుగుణత్యాగ శబ్దార్థప్రసంగేవ ప్రపత్తి స్వాతంత్ర్యానుగుణత్యాగ శబ్దార్థోపాయాంతరానన్వయస్య వినియోగం దర్శయతి - ఇప్రపత్తీతి . ఏవం తత్తత్ప్రాసంగికానేవార్థాన్ అన్యాంశ్చ శిక్షయతి -

మూ — ''పరిత్యజ్య'' ఎన్కిఱవిదు అనువాదమెన్బారుక్కు అధికారమ్ శొల్లుకిఱదెన్ఱుతాత్పర్యమ్. విధియెన్బారుక్కు ప్రపత్తియాకిఱ ఉపాయత్తుక్కు అఙ్గమాయ నైరపేక్ష్యాదికళైచ్ చొల్లుకిఱదెన్ఱు తాత్పర్యమ్. ఇప్పడి పరిత్యజ్య ఎన్కిఱ విడత్తిల్ అధికారమ్ వివక్షితమానాల్ మామేకం ఎన్కిఱవిడత్తిలే నైరపేక్ష్యమ్ అనుసంధిక్కప్రాప్తమ్. పరిత్యజ్యావస్థు నైరపేక్ష్యమ్ వివక్షితమానాల్ ''మాశుచః'' ఎన్కిఱ శోకనిషేధత్తాలే అకించననామ్ నిర్కిఱ నిలైత్తోన్ఱుకైయాలే అధికారముమ్ అర్థసిద్ధమాకక్కడవదు.

సా-దీ — ఉపాయాంతరానన్వయత్తిను దైయ ఇవ్వాకార ద్వయముమ్ చరమశ్లోకత్తిల్ ల్యబంతత్తిన్ యోజనాభేదత్తాలే సిద్ధమెన్కిఱార్ - పరిత్యజ్య వెన్కిఱ విత్యాది యాల్. నైరపేక్ష్యాది ఎన్ఱవిడత్తిల్ ఆదిశబ్దమ్ కార్పణ్య విధ్యాదిపరమ్ - అధికార నైరపేక్ష్యఙ్గళిరణ్డుమ్ శొల్ల వేణ్డుకైయాల్ పరిత్యజ్యావిలే ఒన్ఱు సిద్ధిత్తాలుమ్ ఇతరమ్ సిద్ధమామ్బడి కాట్టుకిఱార్ - ఇప్పడి పరిత్యజ్యేత్యాది యాల్ - నైరపేక్ష్య ప్రతిపాదన

సా-స్వా — ఇప్పడి పరిత్యజ్యవెన్ఱు ఒరుపదమ్ విధియెన్ఱుమ్ అనువాదమెన్ఱుమ్ శొల్లుకై విరుద్ధమన్ఱో? ఎన్న వ్యవస్థితపక్షద్వయపరమాక యోజిత్తు స్వరూపత్యాగవిధి ప్రసంగమిల్లై యెన్కిఱ వభిప్రాయత్తాలే యరుళిచ్చెయ్కిఱార్. పరిత్యజ్య వెన్కిఱ విదు ఇతి - స్వరూప త్యాగత్తిల్ తాత్పర్యమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి వ్యవస్థయాకిల్ అనువాదపక్షత్తిల్ అధికారమ్ వివక్షితమాకైయాలే నైర పేక్ష్య సిద్ధి ఎఙ్ఙనే? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడి ఇతి. పరిత్యజ్యవెన్ఱు నైరపేక్ష్య విధి పక్షత్తిల్ అధికారసిద్ధి ఎఙ్ఙనే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - పరిత్యజ్యవెన్ఱు ఇతి - ఇప్పడి పరిత్యజ్యవెన్ఱు నైరపేక్ష్యవిధి కూడుమో? సాపేక్షత్వప్రసంగ

సా-ప్ర — నస్వవచనవిరోధశ్చేతి - నను సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేత్యత్ర భాష్యకారాభిప్రాయవిద్భిరేవ కైశ్చిత్త్యాగానువాదః క్రియత ఇత్యుక్తైః కైశ్చిత్తద్విధేయత్వోక్తేశ్చ తదుభయం పరిత్యజ్య ''మురారేస్తృతీయః పంథా'' ఇత్యుక్తరీత్యా భవద్భిస్తత్రాధికార నైరపేక్ష్యయోర్భాష్యకారోపవర్ణితత్వేన ప్రదర్శనమసంగతం స్యాదిత్యత్రాహ - పరిత్యజ్య ఎన్కిఱేత్యాది - నను త్యాగోఽనూద్యత ఇతి వదద్భిరపి నైరపేక్ష్యమపి ప్రతిపాద్యత ఇత్యవశ్య వక్తవ్యత్వాన్నైరపేక్ష్యం విధీయత ఇతి వదద్భిరధికారస్యాపి ప్రతిపాద్యత్వస్యావశ్యవక్తవ్యత్వాచ్చ పక్షద్వయేఽప్యేకైక పరత్వోపవర్ణనే తయోః ప్రతిపాదనమేవ స్యాత్తచ్చాయుక్తమిత్యత్రాహ. ఇప్పడి పరిత్యజ్యేత్యాదినా - నను గురుతరోపాయ శ్రవణేన శోచంతం ప్రతిలఘూపాయవిధానాదుపాయాంతర నైరపేక్ష్యమర్థసిద్ధమితి తస్యావశ్యవక్తవ్యత్వాత్ త్యాగస్యాంగ నైరపేక్ష్యానుపపత్తేశ్చ సప్రతియోగికా

సా-వి — ననూపాయాంతరానన్వయస్య కథమేకమితి పదావగతత్వమ్? కథంచ సర్వధర్మానితి పదావగతత్వం చేత్యత్ర మతభేదేనేతి మతభేదం దర్శయన్నుపపాదయతి - పరిత్యజ్యేత్యాదినా. అనువాదమితి - ఉపాయాంతరాణాం కర్తుమశక్యత్వాదేవ పరిత్యజ్య స్థితస్యేత్యర్థ ప్రతీతేరనువాదః - తతశ్చోపాయాంతరాశక్తత్వరూప ప్రపత్త్యధికారిత్వం ప్రతిపాదితమితి భావః - విధీతి - సర్వధర్మాణాం భక్త్యాద్యంగానామంగత్వబుద్ధిత్యాగవిశిష్టశరణవరణం కుర్విత్యర్థాత్ప్రపత్తేస్స్వాంగాతిరిక్తపరాపేక్షా న భవతీతి

సా-సం — అనువాదమెన్బారిత్యాదినా - నైరపేక్ష్యాదికళైయిత్యత్రాదిశబ్దః కార్పణ్యరూపాంగపరః. నను నైరపేక్ష్య విధిపక్షే అంగత్వేన కేషాంచిత్కేన చిదుపస్థితౌ తన్నైరపేక్ష్యమిహ వివక్షితమితి శక్యతే వక్తుమ్ -

మూ— అప్యేతు ప్రకృతోపాసనన్యాయాత్తదంగానాముపస్థితౌ । అన్యేషాం చైతదంగత్వత్యాగో త్రప్రతిపాద్యతే ॥ ఏకశబ్దమ్ సాత్త్వికత్యాగత్తాలే తన్నకర్కళిల్ పరాధీనకర్తృత్వాది కళైవివక్షిత్తల్, ఫలోపాయైక్యత్తై ంచ్చొల్లుతల్, ఏకమేసర్వోపాయస్థానత్తిలేనిర్కిఱనిలైయై క్కాట్టుతల్ శెయ్యక్కడవతు-

సా-దీ—ఫలమరుళిచ్చెయ్కిఱార్-అప్యేతీత్యాదియాల్- ప్రకృతేతి-ఉపాసనమ్ ప్రస్తుతమాకైయాల్ తన్న్యాయత్తాలుపాసనాఙ్గఙ్గళాన కర్మయోగాదికళ్ న్యాసవిద్యైయిలు ముపస్థితఙ్గళాక- అన్యేషాం, ఆనుకూల్య సంకల్పాదికళై యొழிన్దవైకళుడైయ - నైరపేక్ష్య మిప్పక్షత్తిల్ ప్రతిపాదిక్కప్పడుకిఱతెన్నైకళ్ - పరిత్యజ్యఎన్నవిడత్తిల్ నైరపేక్ష్యపక్షైయాకిల్ ఏకశబ్దత్తుక్కర్థాన్తరమ్ కాట్టుకిఱార్-ఏకశబ్ద మిత్యాదియాల్-

సా-స్వా- మున్నాల్కిలన్గ్యోఇతుకూడువతు. అప్యేతత్ప్రసక్తప్రతిషేధమ్ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్. అప్యేతీతి • బ్రహ్మవిద్యాత్వ సామాన్యేన వర్ణాశ్రమ ధర్మాంగకత్వ ప్రసక్తౌ "ఆచారాత్తేనకర్తవ్య," మిత్యాది సామాన్యవిధిప్రాప్తానామప్యంగత్వ ప్రసక్తౌ తన్నైరపేక్ష్యసిద్ధియెన్నుకరుత్తు. అన్యేషాంచ , ఆచమనాదీనాంచ ఎన్నపడి • విధిపక్షత్తిల్ పరిత్యజ్య ఎన్కిఱవిడత్తిలే నైరపేక్ష్యముమ్ మాశుచః ఎన్కిఱ విడత్తిల్ అధికారముమ్ సిద్ధిత్తాల్ ఏకశబ్దమ్ వ్యర్థమాకప్రసంగియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఏక శబ్దమితి -

సా-ప్ర—పేక్షాభావాత్మక నైరపేక్ష్యస్య ప్రతియోగ్యసిద్ధ్యాఅసిద్ధత్వాత్తద్విశిష్టవిధిర్నోపపద్యత ఇత్యత్రాహ - అప్యేతీత్యాదినా - తదంగానామ్, భక్త్యంగానాం గతిచింతనాదీనాం. అన్యేషాం, నిత్య నైమిత్తికానామిత్యర్థః . ఏవంసత్యేక శబ్దో వ్యర్థస్స్యాదిత్యత్రాహ - ఏకశబ్దమిత్యాదినా - నన్వేవంభరన్యాసస్య భక్త్యంగ నిరపేక్షత్వే "సహకారిత్వేన చే,,త్యత్ర నిత్య నైమిత్తికానామపితదంగత్వబోధనా

సా-వి— తాత్పర్యం సిధ్యతీతిభావః - అతోల్యాపోషిధి పరత్వపక్షేపి నస్వరూపత్యాగ ఉక్త ఇత్యాహ- ప్రకృతోపాసనన్యాయాదితి - ఉపాసనాసాధారణానామన్యేషాంచ కైంకర్యతయా నిత్యకర్తవ్యానాం సంధ్యావందనాదీనాం కాలక్షేపార్థతయా నిత్యానుసంధేయానాం గతిచింతనాదీనాంచ అంగత్వేనోపస్థితౌ సత్యాంతదంగత్యాగోత్రప్రతిపాద్యతే - నస్వరూపత్యాగ ఇతి భావః - నన్వత్ర నైరపేక్ష్య విధిపక్షే ఏకశబ్దస్య కింప్రయోజనమిత్యత్రాహ - ఏకశబ్దమితి - తత్పక్కలిల్ , స్వవిషయే - పరాధీన కర్తృత్వాదికళై వివక్షిత్తల్, పరాధీన కర్తృత్వేనైవ వివక్షాయాంవా- స్వతంత్రకర్తా అహమేకఏవేతిభావః . ఫలోపాయైక్యత్తై ంచ్చొల్లుతల్, ఫలముపాయశ్చైక ఏవేత్యభిధానంవా- సర్వోపాయ స్థానత్తిల్ నిర్కిఱనిలైయై, సర్వోపాయానాం స్థానే స్థితేః - ఏక ఏవేతి స్థితేః-

సా-సం—కేషాముపస్థితిః? కేనవోపస్థితి రిత్యత్రాహ-అప్యేతీతి - త్యజ్యేత్యనేననైరపేక్ష్యస్యవివక్షితత్వపక్ష ఇత్యర్థః - భాష్యరీత్యా గీతాయా ముపదేశ్యత్వేన ప్రకృతముపాసనం - తదంగానామ్, ఉపాసనాంగ గతిచింతన నిత్యనైమిత్తికాదీనాం . ప్రపత్తావపి బ్రహ్మవిద్యాత్వ సాధారణ్యాత్ప్రధానావృత్తి న్యాయః - ఉపాసనాంగం సర్వమేతదంగత్వేన ప్రసంజయతీతి న్యాయాదిత్యుక్తం - అన్యేషాం, ఆనుకూల్యసంకల్పాది వ్యతిరిక్తానాం . త్యజ్యేత్యత్ర త్యాగః అంగత్వేనత్యాగః - నస్వరూపతః. నను త్యజ్యేత్యనేనైవ నైరపేక్ష్య సిద్ధౌ కిమేకశబ్దేనేతి ప్రాప్తేత్రైతద్ధాతస్యసార్థక్య మాహ.ఏకశబ్దమితి-జీవేప్యుపాయత్వాన్వయ

మూ— ప్రపత్తిక్కాకవొన్డుమ్ అనుష్ఠిక్క వేణ్డావాకిలుమ్స్వతంత్రాధికారత్తాలే కింకరనాన వివనుక్కు స్వామియినుడైయ ఆజ్ఞాతిలంఘనమాకాతెన్డు సమర్థిత్తార్కళ్. ఆజ్ఞావిరోధిభిస్స్వార్హప్రాయశ్చిత్తపరాఙ్ముఖైః । స్వాధికారోచితస్సర్వైః ప్రత్యవాయో దురత్యయః ।

సా-దీ—ఇప్పడి నైరపేక్ష్య విధిపక్షత్తిల్ ప్రపత్త్యర్థమాక ఒన్డుమ్ శెయ్యవేణ్డావాకిలుమ్ కర్మజ్ఞళుడైయ స్వరూపత్యాగమ్ ప్రత్యవాయకరమెన్కిరార్ - ప్రపత్తిక్కాకవిత్యాది - ఉక్తార్థత్తై కారికైయాల్ సంగ్రహిక్కిరార్- ఆజ్ఞేతి. ఆజ్ఞాతిలంఘికళామ్. అథాపి స్వార్హప్రాయశ్చిత్త పరాఙ్ముఖరాన వధికారికళెల్లార్క్కుమ్ స్వాధికారార్హమాన-ప్రత్యవాయమ్, కాణత్వాదిదండమ్ దురతిక్రమమెన్డపడి.ఇః ఆజ్ఞాను

సా-స్వా— ఇప్పడి ప్రపత్తి ధర్మాంతర నిరపేక్షైయాకిల్ ప్రపన్ననుక్కు ఐచ్ఛిక సంచారమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రపత్తిక్కాకవితి - సమర్థిత్తార్కళితి - అప్పుళ్ళార్ ప్రభృతికళెన్డపడి- స్వకపోలకల్పితమన్నెన్డుకరుత్తు - ఇప్పడి ప్రపన్నను క్కాజ్ఞాతి లంఘనమాకాతెన్డుశొన్నతు కూడుమో? ఆజ్ఞాతి లంఘనత్తిల్ నరకాదిప్రత్యవాయవచనమ్ ‹‹నఖలుభాగవతా యమవిషయంగచ్ఛంతి››త్యాదివిశేష విధియినాలే ప్రపన్న వ్యతిరిక్తవిషయమన్నో? ప్రపన్నను క్కాజ్ఞాతి లంఘనత్తిల్ బాధకమిల్లైయే? ఎన్ననరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఆజ్ఞావిరోధిభిరితి - ఆజ్ఞావిరోధిభిః, ఆజ్ఞాభంజకైః - స్వార్హ ప్రాయశ్చిత్త పరాఙ్ముఖైః, భక్తస్యయోగఏవ ప్రాయశ్చిత్తం. శక్తస్యప్రపన్నస్య ప్రతిపదప్రాయశ్చిత్తం. అశక్తస్య ప్రపన్నస్య ప్రపదనం - ఇతరేషాం కృచ్ఛ్ర చాంద్రాయణాదికం - ఏతత్పరాఙ్ముఖైః, ఏతద్రహితైః - స్వాధికారోచితః ప్రత్యవాయః, భక్తస్యభక్తియోగానిష్పత్తిః - ఇతరేషాం నరకాదికం - ప్రపన్నస్యతు ఏతద్దేహేను భావ్యాంధత్వాది దృష్ట ప్రత్యవాయః - దురత్యయః, దురతిక్రమః ఎన్డపడి- ఆజ్ఞాతలంఘనమాకాతెన్డు విశేష

సా-ప్ర—త్తేషామపి త్యాగస్స్యాదిత్యత్ర తేనాకారేణ త్యాజ్యత్వే ప్యాకారాంతరేణానుష్ఠేయత్వం దర్శయన్ననుష్ఠానేబాధక మప్యాహ - ప్రపత్తిక్కాకవిత్యాదినా- స్వతంత్రాధికారత్తాలే ఇతి . నిత్యనైమిత్తికానాంఫలకామనామంతరేణాపివిధానాదిత్యర్థః-ఆజ్ఞా కైంకర్యాపరిత్యాగహేతుతయోక్త స్వతంత్రాధి

సా-వి— కాట్టుకైతల్, ప్రదర్శనంవా- శెయ్యక్కడవతు, ఏకశబ్దః కరోతీత్యర్థః - ఏవం చాంగత్వేననిషేధేపినిత్యనైమిత్తికకర్మణాం స్వయంప్రయోజనతయాకర్తవ్యత్వరూపేణస్వతంత్రాధికారస్యాపి సత్వాత్తస్యనిషేధాభావేపిపరిత్యాగేప్రత్యవాయప్రసంగాత్కింకరభూతస్యాజ్ఞాతిలంఘనంనకార్యమితిసర్వేఆచార్యాస్సమర్థితవంతఇత్యాహ-ప్రపత్తి క్కాకవొన్డుమితి-స్వాధికారోచితః,లఘుదండహేతుః- దురత్యయః,

సా-సం— నివర్తనాయ ఏకశబ్దోవధారణార్థక ఇతి ప్రథమః - యదిమామిత్యనేనైవ శరణ్యైక్య సిద్ధిస్తదాప్రాప్య ప్రాపకైక్య పర ఏకశబ్ద ఇతి ద్వితీయః - సర్వశబ్ద ప్రతిసంబంధ్యయమేక శబ్దఇతి స్వతంత్ర ప్రపత్తి వశీకృత స్సిద్ధోపాయ ఏవ సర్వోపాయ స్థానే స్థితఇతి తృతీయః - ఏవం నైరపేక్ష్యోక్త్యా త్వన్మతేపి నిత్యాద్యననుష్ఠేయ మాసీదిత్యత్రాహ - ప్రపత్తిక్కాక వితి - స్వతంత్రాధి కారత్తాలేకింకరనాన, స్వతన్త్రాజ్ఞయా కించిత్కరస్యాస్య - ఆజ్ఞాతి లంఘనేపి ప్రపన్నస్య నప్రత్యవాయ ఇత్యత్రాహ-ఆజ్ఞావిరోధిభిరితి - అకృత్యకరణ కృత్యాకరణ ప్రవృత్తై రిత్యర్థః - స్వార్హేతి - స్వాధికారార్హ ప్రపత్త్యాది ప్రాయశ్చిత్త మప్యకుర్వాణైస్సర్వైః ప్రపన్నైః-స్వాధికారోచితః,లఘుదండాదిరూపః,ప్రత్యవాయో దులంఘ్యః-

మూ—ఆజ్ఞానుపాలనేత త్తత్ప్రత్యవాయనివారణమ్ । స్వామిసంతోషతః ప్రీతిరితిలాభద్వయంస్థిరమ్। అనిచ్ఛాతో నివర్తేత స్వర్గాద్యంకర్మణాంఫలమ్ ।అమర్యాదస్య దుర్వారః ।ప్రత్యవాయో న్యహేతుకః ॥

సా-దీ—వర్తనత్తిల్ లాభద్వయముణ్డెన్కిరార్ - ఆజ్ఞానుపాలనఇతి-ననుకర్మఙ్గళైయనుష్ఠిత్తాల్ తత్ఫలమాన స్వర్గాదికళ్ ప్రాప్తమాకాదొழியుమో? ఇచ్ఛాభావాన్నివృత్తమామెన్ఱిల్ పాపఫలముమ్ నివృత్తమాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-అనిచ్ఛాతఇతి- ఫలేచ్ఛైయె అధికారమాకైయాల్ పుణ్యకర్మఙ్గళుక్కు ఫలత్తై ఇచ్ఛియావిడిల్ ఫలమ్ వారాతు- పాపకర్మఙ్గళుక్కు నాల్ ఫలమిచ్ఛియావిడిలుమ్ వరుమ్ - పాపఫలేచ్ఛైయొరువరుక్కుమ్ ఉణ్డాకామైయాల్ అధికారమాకామైయాల్-అమర్యాదస్య, పాపాచారపరనుక్కు-ఉణ్డుపడి - అన్య హేతుకః,

సా-స్వా— గ్రహణమ్ కూడుమో? అనుజ్ఞాతిక్రమత్తిలుమ్ భగవత్ప్రీత్యభావమిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆజ్ఞానుపాలన ఇతి - అనుజ్ఞాను పాలనత్తిల్ ప్రీతిమాత్రమొழியలాభద్వయమిల్లైయెన్ఱు కరుత్తు- ఆనాలుమాజ్ఞానుపాలనమ్ కూడుమో ? ఆజ్ఞారూపసంధ్యా స్నానాది కర్మమ్ స్వర్గాది సాధనత్వే నాపి చోదితమాకైయాలే ముముక్షువాన వివనుక్కు స్వర్గాది రూపానిష్ట ఫలమ్ దుర్నివారమాక ప్రసంగియాతో ? ఫలత్తై అపేక్షియామైయాలే ఫలమ్ వారాతెన్ఱిల్ అప్పోతు నిషిద్ధాచరణత్తిలుమ్ ఫలమనపేక్షితమాకైయాలే నరకాద్యనుత్పత్తి ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-అనిచ్ఛాతఇతి - కామ్యత్తిల్ కామనై అధికారమానపడియాలే ఇచ్ఛాభావే అధికారాభావాత్ఫలమిల్లై-అకృత్యకరణాదికళిలానాల్ ప్రత్యవాయ

సా-ప్ర— కారత్వ కింకరత్వరూపహేత్వోః పురుషార్థ పర్యవసాయిత్వమాహ - ఆజ్ఞానుపాలనఇత్యాదినా - నను నిత్యనైమిత్తికానాం యథా కథంచిదనుష్ఠానే సాంగాద్వైదిక కర్మణః ఫలావశ్యం భావాత్ జ్యోతిష్టోమాదిభిః ప్రాజాపత్య లోకాది రూపమోక్ష విరోధి ఫలం స్యాదిత్యత్ర ఫల కామనా విరహమాత్రేణాపి మోక్షవిరోధి ఫలానుత్పత్తిం దర్శయన్ తుల్యన్యాయాన్నిషిద్ధానుష్ఠానేపి ఫలేచ్ఛా విరహమాత్రేణ ప్రత్యవాయాసిద్ధిప్రసంగే ప్రత్యవాయస్యనిషిద్ధానుష్ఠానాదిస్వరూపనిబంధనతయాకామనాధికారత్వాభావాదనిచ్ఛామాత్రేణ ప్రత్యవాయనివృత్తి ర్నస్యాదిత్యాహ - అనిచ్ఛాత ఇత్యాదినా - అన్య హేతుకః,

సా-వి— దురతిక్రమః-ఆజ్ఞానుపాలనఇతిస్పష్టం -ననుకర్మణాంఫలసాధనస్వభావత్వాత్తదనుష్ఠానే తత్ఫలం స్యాదిత్యతఆహ-అనిచ్ఛాతఇతి-తర్హిపాపానాంకరణేఫలంనస్యాదిత్యతఆహ- అమర్యాదస్య, స్వేచ్ఛాచారిణః. శాస్త్రోల్లంఘునవతః, అన్యహేతుకః. కామనావ్యతిరిక్తనిషిద్ధానుష్ఠానహేతుకః-పుణ్యకర్మణఃఫలోత్పత్తౌఫలకామనాహేతుః. పాపకర్మణఃఫలోత్పత్తావనిష్టఫలత్వాత్తత్రేచ్ఛానజాయతే. కిం త్వేతత్ఫలంమాస్త్వితి తద్విరోధీచ్ఛాతస్యాం సత్యామపి నపుణ్యకర్మ ఫలానుత్పత్తిః-కింతు పాపకర్మణ్యనుష్ఠితేదురిఖోత్పత్తిః

సా-సం— తథాప్యాజ్ఞానుపాలనే ప్రయోజనాభావాత్తస్య కిమర్థత్వమితి శంకాం పరిహరతి - ఆజ్ఞేతి - తత్త్రత్, లఘుదండాది రూప ప్రత్యవాయానాం నివారణం - స్వామిన స్సంతోషతః స్వస్యప్రీతిశ్చేత్యర్థః - నను సంధ్యాద్యనుష్ఠానే ప్రపన్నస్యచ బ్రహ్మలోకాదిప్రాప్తి రపిస్యాత్ • యది తత్కామనాభావాన్న ఫలానుదయస్తదా ప్రత్యవాయ కామనావిరహాత్తదనుదయోపి స్యాదిత్యత్రాహ - అనిచ్ఛాతఇతి- బ్రహ్మలోకాది కామనయా నిత్యాద్యనుష్ఠానేహి తత్ప్రాప్తిః - మర్యాదా, ఆజ్ఞా- అమర్యాదస్య- కామనాధి

మూ— (ఇ) ప్పిరపత్తియై భక్తియోగాంగమాక అరుళిచ్చెయ్ తతు ప్రపత్తి సకలఫల సాధనమాన పడియై ప్రకృతమాన భక్తియోగమాకిర ఫలత్తిలే ఉదాహరిత్తపడి - ఇజ్గు ద్వితీయ యోజనైయిల్

సా- దీ— పాపమూలమాన ప్రత్యవాయమ్ ప్రాయశ్చిత్తాకరణత్తిల్ దురతిక్రమమెన్నపడి - శ్రీ గీతాభాష్యే ప్రపత్తియినుడైయ స్వతంత్రోపాయత్వమ్ శొల్లవిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇప్పిరపత్తియై ఇత్యాది - ఇన్న ప్రపత్తియిన్ భక్త్యజ్గత్వమ్ శొల్లుకిర విడత్తిల్ ద్వితీయయోజనైయిల్ ఉపాయవిరోధి నివర్తకమాన ప్రాయశ్చిత్తరూపోపాయాంతర స్థానత్తిల్ నిర్కిర నిలైయై కాట్టినార్ - అతు ఉదాహరణమాత్రమాకైయాలిజ్గే ప్రపత్తియిన్ భక్త్యాది మోక్షోపాయాంతర స్థానత్తిల్ నిర్కిర నిలైయుమ్ వివక్షితమ్. ప్రథమ యోజనైయిల్ భక్త్యంగ కర్మజ్గళిల్ సాత్త్వికత్యాగమరుళిచ్చెయ్‌తార్. అతు ప్రపన్ననుడైయ ఉత్తరకృత్యజ్గళిలుమ్ వివక్షితమ్ - ఆకైయాల్ సాత్త్వికత్యాగయుక్తమాన మోక్షార్థప్రపత్తియుమ్, సాత్త్వికత్యాగయుక్తమాన స్వయంప్రయోజన రూపోత్తరకృత్యముమ్ శ్రీగీతాభాష్యత్తిల్ సిద్ధమెన్కిరార్. ఇజ్గు ద్వితీయయోజనైయిలిత్యాది - ద్వితీయయోజనైయిలుపాయవిశేషమనుసంధేయమ్-

సా-స్వా— రాగమధికారమల్లామైయాలే అకృత్యాది కరణమే దుష్ఫల ప్రయోజకమెన్నపడి - ఇప్పడిచరమశ్లోకత్తిల్ ద్వితీయ యోజనైయిల్ స్వతంత్రప్రపత్తి శ్రీభాష్యకారాభిమతైయాకిల్ శ్రీమద్గీతాభాష్యత్తిలే కంఠరవేణ అంగప్రపత్తి పరతయా వ్యాఖ్యానమ్ కూడుమో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ప్రపత్తియై ఇతి - ఇప్పడి ద్వితీయ యోజనై ప్రకృత భక్తియోగాంగపరైయాకిల్ ప్రథమయోజనైయుమ్ యుక్తిసామ్యేన ప్రకృత భక్త్యంగపరైయాకైయాలే యోజనాద్వయముమ్ ప్రపన్ననుక్కనుపజీవ్యమాక ప్రసంగియాదో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇజ్గేతి - ఇజ్గు, అకించనవిషయత్తిలే సాక్షాన్మోక్షఫలత్తిల్ యోజిక్కుమ్బోతెన్నపడి-

సా-ప్ర— నిషిద్ధానుష్ఠాన ఫలభూత ప్రత్యవాయేచ్ఛా వ్యతిరిక్త నిషిద్ధానుష్ఠాన హేతుక ఇత్యర్థః. నన్వేవం భగవతో భక్తియోగతదంగాద్యపేక్షత్వే న్యాసస్యాపి భక్త్యంగతయా భాష్యకారైరుదాహృతత్వాదస్యాపి త్యాగస్యేవ్యదిత్యత్రభక్త్యనుష్ఠానశక్తిశూన్యైర్న్యాసస్యాప్యననుష్ఠానే తదుభయాతిరిక్త మోక్షసాధనాసిద్ధేః కేవలం మోక్షప్రదానే వైషమ్యనైర్ఘృణ్య ప్రసంగాదంగత్వోక్తే రన్యపరత్వాచ్చ న్యాసానపేక్షానస్యాదిత్యభిప్రాయేణాహ - ఇప్పిరపత్తియైయిత్యాది - అత్ర గీతాభాష్యోక్త యోజనాద్వయప్రదర్శనం వ్యర్థమిత్యత్రాహ - ఇజ్గు ద్వితీయేత్యాది

సా-వి— రవర్జనీయేతిఫలోత్పత్తౌపాపానుష్ఠానమేవ హేతురితి భావః- నను ప్రపత్తేస్సర్వఫలసాధనత్వే భాష్యకారైః కిమితి భక్త్యంగత్వమేవ చరమశ్లోక వ్యాఖ్యానేనుగృహీతమిత్యత్రాహ. ఇప్పిరపత్తియైఇతి- భాష్యకారీయ యోజనాద్వయస్య ప్రపత్త్యుపయోగం దర్శయతి - ఇజ్గు ద్వితీయయోజనైయిలిత్యాది నా-

సా-సం— కారత్వమాత్రేణ నిత్యాదికముల్లంఘితవతః ప్రపన్నస్య-అన్య హేతుకః, నిత్యత్వ ఏవ ప్రయుక్తః- ఇప్పిరపత్తియై, ఏవం స్వఫలాయ సర్వధర్మనిరపేక్షాం ప్రపత్తిం- ఏవంభాష్యే చరమశ్లోకస్య ప్రథమ యోజనా ప్రపత్తే స్సర్వఫల సాధనత్వస్య భక్తియోగరూపఫలే ఉదాహరణరూపా చేత్తత్ర ద్వితీయయోజనాయాం ప్రపత్తిం స్వాతంత్ర్యానుగుణోర్థశ్శిక్షిత ఇత్యత్రాహ. ఇజ్గేతి - చరమశ్లోక ఇత్యర్థః-

మూ— దుష్కరఙ్గళాన భక్తియోగపర్యన్తోపాయఙ్గళినుడైయ స్థానత్తిలేనిర్కిఱ ఉపాయవిశేషముమ్ ప్రథమ యోజనైయిల్ బుద్ధివిశేషపూర్వకమాన ప్రపత్త్యనుష్ఠానముమ్, కృతోపాయనుడైయ స్వయంప్రయోజనమాన కైంకర్యముమ్ అనుసంధేయమ్ -

సా - దీ— ప్రథమ యోజనైయిల్ ప్రపత్త్యనుష్ఠానముమ్ స్వయం ప్రయోజన కైంకర్యముమ్ అనుసంధేయ మెన్నన్వయమ్ - అతః కర్మాది కళినుడైయ సాత్త్వికత్యాగమె శ్రీగీతాభాష్యత్తి లభిమతమ్ - స్వరూపత్యాగ మనభిమత మెన్రుకరుత్తు. ఉక్తమానవర్థత్తైయేఅర్థాంతరత్తోడేకూడకారికైకళాల్ సంగ్రహిత్తు

సా - స్వా— ఉపాయవిశేషముమితి-ప్రపత్తియుమెన్నపడి- బుద్ధివిశేషేతి . స్వతంత్రప్రపత్తి పరత్వముమ్ శ్రీభాష్య కారాభిమతమాకైయాలే ద్వితీయయోజనైయిల్ స్వతంత్రప్రపత్తియుమ్, ప్రథమయోజనైయిల్ అర్థసామర్థ్యేన స్వతంత్ర ప్రపత్తి కైంకర్య శేషమాకైయాలే తదుభయముమ్ అనుసంధేయ మెన్రు కరుత్తు- ఇప్పడి అంగప్రపత్తి పరత్వముమ్, స్వతంత్ర ప్రపత్తిపరత్వముమ్, ఉణ్డానాలుమ్ చరమశ్లోకత్తిలుత్తర కాలత్తిల్ అపాయ సంప్లవేప్రాయశ్చిత్తప్రపద నార్థమ్ సర్వఫలత్తిలుమ్ చరమశ్లోకత్తైయుదాహరిక్క-

సా - ప్ర— బుద్ధివిశేషః, పరాధీన పరార్థకర్తృత్వానుసంధానం. చరమశ్లోకస్య గుర్వూపాయాశక్తార్థం

సా - వి— ద్వితీయయోజనైయిలుపాయవిశేషమనుసంధేయమ్. ప్రథమయోజనైయిల్ బుద్ధివిశేషపూర్వకమానప్రపత్త్యనుష్ఠానముమ్ స్వయంప్రయోజనమాన కైంకర్యము మనుసంధేయమిత్యన్వయః- బుద్ధివిశేషేతి. ఫలసంగకర్తృత్వత్యాగ బుద్ధివిశేషేత్యర్థః - కర్మయోగ, జ్ఞానయోగ, భక్తియోగ రూపధర్మా న్పరమనిశ్శ్రేయస సాధన భూతాన్మదారాధనాతి ప్రీత్యాయథాధికారం కుర్వాణ ఏవోక్తరీత్యా ఫలసంగకర్తృత్వత్యాగేన పరిత్యజ్య మామేవకర్తారమారాధ్యం ప్రాప్య ముపాయం చాను సంధత్తే, ఏష ఏవహిధర్మాణాంశాస్త్రీయ పరిత్యాగ ఇతి - "నిశ్చయంశృ,, ణ్వితి భాష్యకారీయప్రథమ యోజనా వాక్యే యథాధి కారం కుర్వాణ ఏవేత్యంతేన కైంకర్య మనుసంధేయం. ఉక్తరీత్యేత్యాదినా పూర్వోక్త ఫలసంగ కర్తృత్వ త్యాగ రూపబుద్ధి విశేషోను సంధేయః - మామేకమేవేత్యాదినా ప్రపత్త్యనుష్ఠాన మను సంధేయ మితి వివేకః - త్యాగశబ్దస్యాత్ర శ్రుతత్వా త్స్వరూప త్యాగ భ్రమంవారయితుం యథాధికారం కుర్వాణ ఏవేత్యంతోక్తిః - ద్వితీయ యోజనైయిలుపాయవిశేషమితి, భక్తిసాధనభూతాశక్య ప్రాయశ్చిత్తస్థానే భగవంతం నివేశ్య తేన తత్సాధనరూపోపాయోఽంగప్రపత్తిరితిఫలితార్థః - అతోనోభయత్రాపి విరోధః - నచ ద్వితీయ యోజనాయా విరోధ ఏవేతివాచ్యం - అన్యత్ర సకల ఫల సాధనత్వేన ప్రమాణసిద్ధాయాః ప్రపత్తే ర్భక్తివిషయేపిసాధకత్వప్రదర్శన మాత్ర పరత్వా ద్ద్వితీయ యోజనాయాః. వస్తుతస్తుచరమశ్లోకేసర్వధర్మప్రతి కోటితయా సర్వధర్మసాధ్య ఫలోపాయోహమేకఏవేతిచరమశ్లోకాధికారేఏకశబ్దవ్యాఖ్యాస్యమానరీత్యాసర్వఫలసాధనరూపలఘూపాయవిధానఏవచరమశ్లోకస్య

సా - సం— ఉపాయవిశేషముమ్, సిద్ధోపాయరూపమానేతి శేషః - బుద్ధివిశేషః, సాత్త్వికత్యాగః- ద్వితీయ యోజనైయిలిఙ్గనుసంధేయ మిత్యన్వయః. న కేవలం మోక్షోపాయ స్థాననివేశమాత్రం శ్రియః పతేః - కింతు భరతముని లక్షణవాక్య రీత్యాయద్వేనేతి మానబలాచ్చ ఐహికాముష్మిక తత్తత్ఫలోపాయాంతర

మూ— కించ. ‘‘సుదుష్కరేణ శోచేద్యో యేన యేనేష్టహేతునా । స స తస్యాహమేవేతి చరమశ్లోకసంగ్రహః । భావాభావౌ న ధర్మాణాం ప్రపత్తే రంగమిష్యతే । స్వతంత్రశిష్ట్యై

సా-దీ— కాట్టుకిఱార్ - కించసుదుష్కరేణేత్యాది-యాతొరువన్ యాతొరుయాతొరు సుదుష్కరసాధనత్తాల్ దుఃఖిక్కిఱాన్ స్వాభిలషితఫల విషయత్తిల్ తత్సాధనఙ్గళుడైయ దౌష్కర్యత్తై ఎణ్ణి శోకిక్కిఱా నెన్నపడి - అవనుక్కు నాన్ ఫలసాధనమ్ ఆనేన్ . తత్సానత్తిలే నైన్ఱు శరణమ్ పుకురువానైనైర - భావాభావావితి - యథాధర్మాభావో నాంగమ్ ఎన్ఱు దృష్టాంతార్థ మభావగ్రహణమ్- ఇతు నైరపేక్ష్య విధిపతుత్తిలర్థమ్ - కుతః ఎన్నిల్? స్వతంత్ర్య శిష్ట్యైః, ధర్మఙ్గళ్ స్వతంత్ర విధిసిద్ధఙ్గళాకైయాలే నైర -

సా స్వా— వేణ్డావో ? కించపరిత్యజ్య ఎన్ఱు కర్మయోగాఙ్గకత్వ నివృత్తిపరమాకిల్ కర్మాభావ మంగమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న ఉక్తానుక్తార్థఙ్గళై కారికయాసంగ్రహిక్కిఱార్ - కించేతి . అంగత్వాభావేశి ఖాయజ్ఞోపవీత ధారణాదేస్తత్కాలే కథమనుష్ఠాన మిత్యత్రాహ-స్వతంత్రేతి-శిష్టిః, శాసనం . స్వతంత్ర

సా.ప్ర — లఘూపాయ విధిపరతయాన్య పరత్వాచ్చ ననిత్య నైమిత్తికత్యాగ విధి పరత్వమిత్యాహ - కించ సుదుష్కరేణేత్యాదినా - ఏవం వేద నైదికేత్యాగభ్య ఇయతా ప్రబంధేన ప్రతిపాదితం త్యాగశబ్దార్థం సంగ్రహత్వాయసంకలయ్య దర్శయన్ ఆర్తప్రపన్నేషు ప్రపత్త్యనుష్ఠానకాలే ప్రాప్తనిత్యనైమిత్తికానాంప్రపత్త్యవరోధాదేవ తస్మిన్ కాలే నుష్ఠితానాం ప్రత్యవాయ జనకత్వాభావ వద్దృప్తే పశ్చాదననుష్ఠితానా మపి తేషాం ప్రత్యవాయ జనకత్వం నాస్తీతి తేషాం కర్తవ్యత్వం నోపపద్యత ఇతి శంకాంసోదాహరణంపరిహరతి. భావాభావావిత్యాదినా.స్వతంత్రశిష్ట్యేత్యాది.స్వతంత్రస్య,భగవతః.శిష్టిః,శాసనం. భగవదాజ్ఞా - తయా - అశక్యాఈహాచేష్టామేషాం- యేషాంధర్మాణామనుష్ఠానంనశక్యం తేషామశేషాణాం

సా-వి— తాత్పర్యమ్- నస్వరూపత్యాగ ఇతినిత్యకర్మత్యాగప్రసంగ ఇతి-పక్షాంతర మాహ.కించేతి- అత్ర పక్షేగీతాభాష్య విరోధశ్చరమశ్లోకాధికారేపరిహరిష్యతే. సస్తత్తదిష్టహేతురహమేవేతిచరమశ్లోక సం సంగ్రహః, చరమశ్లోకతాత్పర్యం- నిష్కృష్ట మర్థం కారికయా సంగృహ్ణాతి - భావాభావావితి - ధర్మాణాం నిత్యనైమిత్తికాదీనాంభావః - అభావో వా ? ప్రపత్తే రంగం నేష్యతే - అంగత్వేన నేష్యత ఇత్యర్థః - త్యాగాంగక విధ్యభావాదభావో నాంగం- నైరపేక్ష్య విధివశాద్భావోపి నాంగమితి భావః - తర్హి కిమితి నిత్యకర్మానుష్ఠాన మిత్యత ఆహ - స్వతంత్ర్య.శిష్ట్యేతి- స్వతంత్రశిష్ట్యై,

సా-సం—మాత్ర స్థాననివిష్టతా ప్యస్యేహ చరమశ్లోకే వివక్షితేత్యాహ -కించేతి - సుదుష్కరేణ,అత్యంతదుష్కరేణ - తత్తత్ఫల హేతూనాం దౌష్కర్య మేవాస్య శోక హేతు రితి శోచే దిత్యుక్తిః - దౌష్కర్య ద్వారా ఇష్టహేతూనామేవ శోక హేతుత్వాద్ధేతునేతి తృతీయా-యశ్శోచేత్, యోయోనిర్విణ్ణో భవతి - తస్య తస్యాహమేవ తత్తదభీష్టోపాయ ఇతి వివక్షితార్థ స్సంగృహ్య చరమశ్లోకస్యార్థః- నను త్యజ్య వ్రజేతి విధాన సామర్థ్యాత్సర్వధర్మత్యాగాంగక ప్రపత్తి విధిరితి ప్రతిభాతీత్యతాహ - భావాభావావితి . ధర్మాణాం భావాభావౌ, అనుష్ఠాన మననుష్ఠానంవా - స్వరూపం స్వరూపత్యాగో వేతి యావత్ . న ప్రపత్త్యఙ్గమ్ - శిష్టిశ్శాసనం విధిః, స్వతంత్రస్య ‘‘అహరహః’’రిత్యాదివిధినా త్యజ్యేతి

మూ— శక్యేహాశేషాభావోధి కారః। క్రత్వనంగతయామేతు

సా-దీ—అశక్యేతి-అశక్యానుష్ఠానస్యకర్మాఙ్గేరభావః, ప్రపత్తేఃపూర్వావస్థయిలుపాయాంతరానన్వయ మధికారకోటియిలేనిరుక్కమైనై - ప్రపత్తికఙ్గజ్ఞ శల్లావిడిలుమ్వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళ్ ఉత్తరకాల త్తిల్ కార్యఙ్గళెన్ను మర్థత్తై సదృష్టాంతమాక సంగ్రహిక్కిరార్ - క్రత్వితి. దర్శ పూర్ణ మాసాది కళ్ -

సా-స్వా—భగవచ్ఛాసనేన - శక్యేషుఈహా, అనుష్ఠానేచ్ఛా. స్వతంత్రాజ్ఞయా శక్యానామనుష్ఠానమిత్యర్థః - శేషాణా మశక్యానాం భావో అధికారగః - అశక్య ధర్మత్యాగః ఆకించన్యానుప్రవిష్టః. నత్వంగ మితి భావః. నను ప్రపత్తికాలే ప్రపత్త్యవరుద్ధతయా అననుష్ఠితానాం సంధ్యావందనాదీనాం కథ మనుష్ఠాన మిత్యాశంకాయాంస్వకాలేత త్తద్విశేషేవానుష్ఠానమిత్యత్రానురూపందృష్టాంతమాక-క్రత్వితి-

సా-ప్ర—ధర్మాణామభావో భగవచ్ఛాసనాదధికారతాంగత ఇత్యర్థః. యద్వా,ఏవంసతి ప్రపన్నానాం నిత్యనైమిత్తికానుష్ఠానం నస్యాదిత్యత్రాహ - స్వతంత్ర శిష్టేత్యాది - స్వతంత్ర విధినా, "అహరహస్సంధ్యా ముపాసీత ,, త్యాదినాభగవచ్ఛాసనేన- కర్తుంశక్యేష్వీహా,అనుష్ఠానంస్యాదితి శేషః- తద్వ్యతిరిక్తస్యత్వశక్యస్య కర్మణోఽభావః అధికార ఇత్యర్థః. క్రత్వనఙ్గ తయేత్యాది - నిత్యనైమిత్తికాదీనాం

సా-వి— స్వతంత్రవిధినా, "అహరహస్సంధ్యా ముపాసీత ,, త్యాది రూపేణేత్యర్థః . తర్హి సర్వేషా మశక్యానా మపి నిత్యకర్మణా మనుష్ఠేయతాస్యా దిత్యతఆహ- శక్యేతి- శక్యేషు , ఈహాఇచ్ఛా కార్యేతి శేషః - శక్తం ప్రత్యేవ శాస్త్రం ప్రవర్తత ఇత్యాశంక్య అననుష్ఠానం నప్రత్యవాయావహ మితి భావః - అశక్యాననుష్ఠానం నకేవలం ప్రత్యవాయాభావాయైవ- ప్రత్యుత "నధర్మనిష్ఠోస్మి,,' త్యాది ప్రకారేణాశక్త్యే పాయాంతర శక్త్యభావ స్యాకించన్యాధి కార రూపత్వా దధికారం పురస్కృత్యే త్యాది ప్రకారేణాను సంధా యోపకరోతీత్యభిప్రాయేణాహ - శేషాభావ ఇతి - శేషాణా మశక్యానా మభావః - అధికారగః, అధికారాపాదక ఇత్యర్థః - కేచిత్తు శేషాభావః - అశక్యపరిత్యాగః, అధికారగః. అధికారప్రయుక్తః, అనధికారిత్వా త్తత్పరిత్యాగో నశాస్త్ర విరుద్ధః. యథాధికారమేవ శాస్త్రప్రవృత్తిరిత్యాచక్షతే - అపరేతు భావోభావోవా నాంగం - కింతు శక్యా ఈహా చేష్టా అనుష్ఠానం యేషాంతే శక్యేహాస్తేచతే అశేషాశ్చేతి కర్మధారయః- తేషామభావః అధికారగః- ప్రపత్త్యనుష్ఠానాత్పూర్వం అధికారతాంగత ఇత్యర్థ ఇత్యాహుః. నన్వార్తానాం ప్రపత్త్యనుష్ఠానకాలే ప్రాప్తస్య నిత్యకర్మణ స్త్యాగః . ఆర్తివిరోధాదేవ నదోషాయ- తద్వదదృప్తానా ముత్తరకాలే తత్పరిత్యాగో ప్యదోషాయైవ కిం నస్యాదిత్యత్ర సదృష్టాంతమాహ- క్రత్వనంగతయేతి -

సా-సం—విధినాచ ధర్మాణాం స్వరూపం తత్త్యాగశ్చ నైరపేక్ష్యబలాన్న ప్రపత్త్యఙ్గమ్ . ఆజ్ఞానుపాలనాది శాస్త్ర బలాద్ధర్మ త్యాగోనయుక్తః - తర్హికథ మిత్యత్రాహ . శక్యే హేతి - స్వతంత్ర విధి సిద్ధానాం భోగ్యత్వాత్స్వతంత్రాజ్ఞా బలాచ్చ - శక్యానాం, శక్య క్రియాణాం . ఈహా, ఇచ్ఛా పూర్వకమనుష్ఠానమేవ - శేషాణాం, అశక్య క్రియాణాం.అభావః, అనుష్ఠానాభావః.అధికారగః,ఆకించన్యేనివిశతే- ననుయథాప్రపత్త్యనుష్ఠాన కాలేధర్మత్యాగః ప్రాప్తోనదోషాయతథా-తతఊర్ధ్వమపిస్యాదిత్యత్రాహ - క్రత్వితి .

మూ— తదానీమననుష్ఠితాః । స్వకాలేస్వవిధేరేవ కార్యాస్తేతద్వదత్రనః ॥ త్యజధర్మమధర్మంచ, ఎన్గిఱ

సా. దీ - తదానీం, అన్తక్రతుకాలత్తిలే - క్రతుక్కళుక్కు అఙ్గఙ్గళాగామైయాల్ అనుష్ఠితఙ్గళాగాతేఇరున్నాలుమ్, స్వకాలే, క్రతూత్తర కాలత్తిల్ స్వతంత్రవిధియాలే తానే యెప్పడి యజమాననాల్ అనుష్ఠిక్కప్పడుకిరన - అప్పడియే ఇఙ్గుత్తరకాలత్తిల్ వర్ణాశ్రమ ధర్మఙ్గళిలుమ్ కణ్డుకొళ్వతెన్నర్థమ్ - “త్యజధర్మమధర్మంచ - ప్రవృత్తించ నివృత్తించోత్సృజ్య - సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య,, త్యాదికళాల్ ఆపాత ప్రతీతియాల్ వరుమ్ సర్వధర్మ పరిత్యాగ భ్రమత్తై శమిప్పిక్కక్కోలి యథావస్థితార్థత్తై ప్రథమమ్ కాట్టుకిరార్ - త్యజధర్మమధర్మంచే త్యాదియాల్ - ఇఙ్గు ధర్మాధర్మశబ్దఙ్గళాల్ కామ్యముమ్ నిషిద్ధముమ్

సా. స్వా— జ్యోతిష్టోమానుష్ఠాన దశయా మంగతయాననుష్ఠితానాం ఔపాసనాదీనాం స్వకాలే “సాయం జుహోతి ప్రాతర్జుహోతీ,, త్యాది విధిభిర్యథానుష్ఠానం తద్వదత్ర ప్రపత్తి విషయేనః అస్మాకం వర్ణాశ్రమధర్మాణామనుష్ఠాన మిత్యర్థః - యద్వా, అత్ర, వర్ణాశ్రమ ధర్మేనః అనుష్ఠాన మిత్యర్థః - ఆనాలుమ్ “త్యజధర్మ మధర్మంచే,, త్యాది వచనత్తిలే సర్వధర్మ త్యాగముఙ్గ మాకత్తోన్తుకైయాలే నవైకార్థ్యాయ చరమ శ్లోకత్తిలుమ్ ధర్మత్యాగమ్ విధేయమెన్నవేణ్డావో ? ఎన్న అన్త వచనత్తుక్కుమ్ అవిరుద్ధమాక వర్థ మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - త్యజధర్మమిత్యాదినా -

సా. ప్ర— దీక్షాకాలాననుష్ఠితానామపి - పశ్చాత్స్వకాలేనుష్ఠేయత్వవత్ప్రపన్నానుష్ఠేయత్వమపిస్యాదిత్యర్థః. నను సర్వధర్మానిత్యస్యాకరభూతే మహాభారత ఏవ “త్యజధర్మ మధర్మంచ - త్యజసత్యానృతే అపీ,, తి వివిచ్య ధర్మాదీనాం త్యాజ్యత్వోక్తేః సర్వధర్మా నిత్యస్యాపి స్వరూప త్యాగ ఏవ తాత్పర్య మంగీకార్య మిత్యత్ర త్యజధర్మ మిత్యస్యాపి నిత్య నైమిత్తికానామవశ్యానుష్ఠేయత్వ బోధకైరననుష్ఠానే ప్రత్యవాయ బోధకైశ్చ నేకైః ప్రమాణైరవిరోధాయ సామాన్యవిశేష న్యాయాత్కేవలకామ్య విషయత్వన్నిషిద్ధవిషయత్వంచస్వీకార్యమిత్యాహ - త్యజధర్మమిత్యాదినా - కామ్యకర్మణాం త్యాజ్యత్వం మోక్షవిరోధి

సా. వి— తదానీం, దీక్షాకాలే. అననుష్ఠితాః, స్నానాదీనాం దీక్షాయాం నిషేధాదితభావః - స్వకాలే, క్రతూత్తరకాలే - స్వవిధేరేవ, స్వవిధాయక వచనబలాదేవ - నను సర్వధర్మా నిత్యస్యాకర భూతేమహాభారత ఏవ “త్యజధర్మ మధర్మంచే,, తి త్యాజ్యత్వోక్తే స్సర్వధర్మా నిత్యస్యాపి స్వరూప త్యాగ ఏవ తాత్పర్య మంగీకార్య మిత్యత్ర త్యజధర్మ మిత్యస్యాపి నిత్యనైమిత్తికానామవశ్యానుష్ఠేయత్వ బోధకైరననుష్ఠానే ప్రత్యవాయబోధకైశ్చానేకైః ప్రమాణైరవిరోధాయ సామాన్యవిశేష న్యాయాత్కేవల కామ్య విషయత్వాదికం స్వీకార్యమిత్యాహ - త్యజధర్మమితి - త్యజసత్యానృతే ఇత్యైశ్వర్య కైవల్య మోక్షకామ్య

సా. సం— తదానీం, దీక్షాకాలే - నిత్యాదయః క్రత్వఙ్గత్వేన యేననుష్ఠితాః - తేస్వకాలే, క్రతోరూర్ధ్వం తత్తత్కాలే. స్వవిధేరేవ, తత్తత్కాల నిమిత్తక స్వవిధాయకవచన బలాదేవ యథాకాలం కార్యాః - తద్వదత్ర, అత్ర విద్యమాన తాదశాయాం నః, ప్రపన్నానాం - నిత్యాదయస్స్వకాలే, కార్యా ఏవ - ఏవం జాత్యపగమబాధానుగుణధర్మస్వరూపత్యాగవిధిపరత్వం సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేత్యస్యనిరాకృతం - త్యజధర్మమిత్యాదీనామపి మహాభారతస్థవచనానాం స్వరూపత్యాగవిధిపరత్వం నిరస్యతే - త్యజధర్మ మిత్యాదినా -

మూ— తుచ్ఛమ్ కామ్యఙ్గళైయుమ్ నిషిద్ధఙ్గళైయుమ్ విడచ్చొన్నపడి - "త్యజసత్యానృతే,, ఎన్ఱరతువుమ్ ఆత్మానుభవత్తైయుమ్ ఐశ్వర్యత్తైయుమ్ ప్రయోజనమాకక్కొళ్ళాతే కొళ్ళ్చొన్నపడి - వాచికఙ్గళైవిశేషిత్తు చ్చొల్లిత్తాకవుమామ్ - ఇతిల్ అరుమై తోన్ఱుకైక్కాక "ఉభేసత్యానృతేత్యక్త్వా,, ఎన్ఱు అనువదిక్కిరతు- త్యాగత్తిల్ కర్తృత్వముమ్ పరాధీన మెన్ఱు అనుసంధిక్కైక్కాక "యేనత్యజసి తత్త్యజ,, ఎన్ఱరతు.

సా-దీ— శొల్ల ప్పట్టన వెన్నై - త్యజసత్యానృతేఅపి, సత్యానృత శబ్దఙ్గళాలాత్మావుమచిద్రూప భోగ్యముమ్ శొల్లిత్తు - యద్వా, సత్యానృత వాక్కుక్కళైచ్చొన్నాలుమ్ దోషమిల్లై యెన్ఱారార్- వాచికఙ్గళైయిత్యాది . సత్యం, తథ్యవచనం. అత్తై విడుకైయావతు, భూతఙ్గళుక్కు- పీడావహమానసత్యత్తై విడుకై- త్యజ సత్యానృతే ఎన్ఱు విధిత్తుమీళవు మను వదిక్కిరత్తిల్ కరుత్తై కాట్టుకిరార్. ఇతి నరుమై ఇత్యాదియాల్. యేనేతి- యేనస్వాతంత్ర్యాభిమానేన త్యజసి తత్త్యజఎన్ఱర్థమ్-ఇతిల్ ఆపాతప్రతీతియాల్

సా-స్వా— ఆత్మేతి- సత్యశబ్దమాత్మవాచకమెన్ఱుమ్, అనృతశబ్దమ్ వికారియానవచేతన వాచియెన్ఱుమ్ కరుత్తు- వాచికేతి- సత్యవచనత్యాగ మావతు కామ్య వచన త్యాగోవా పరపీడా కర సత్యవచన త్యాగోవా ఎన్నపడి-ఉభసత్యానృతేత్యక్త్వాఎన్ఱుఎన్ శొల్లుకిరతు? ప్రాప్త్యర్థత్వాద్విధి కూడాతే? అనువాదమెన్ఱిల్ఃర ర్థకానువాదమ్కూడాతే?ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్.ఇతినితి-"యేనత్యజసి తత్త్యజ,, ఎన్ఱుశొల్లుకిరతుకూడుమో ? త్యాగ కరణీభూత కరణ కళేబరాదికళై విడక్కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - త్యాగత్తిలితి - యేన, స్వతంత్ర కర్తృత్వాను సంధానేన త్యజసిత త్స్వాతంత్ర్యమ్త్యజ ఎన్నపడి - ఇని ఉక్త ప్రకారఙ్గళాలే నిరస్తమాయిరున్తాలుమ్ "తస్మాత్త్వముద్ధవోత్సృజ్య ,, ఇతి వచనత్తుక్కు అర్థవిశేషమ్ శొల్లుకైక్కాకవుమ్ వినోదార్థమాకవుమ్ కేషాంచి న్మతత్తై యను వదిక్కిరార్ -

సా-ప్ర—ఫలజనకత్వేనైవేతిముముక్షూణాంకామ్యత్యాజ్యత్వస్యనిర్వాహకత్వాదైశ్వర్యకైవల్యయోస్త్యాగస్యతయోఃపృథగ్వక్తవ్యత్వాసిద్ధేస్తత్పరత్వం నోపపద్యత ఇతి గోబలీవర్దన్యాయాత్కథమశక్యస్యవిశిష్యత్యాగోక్తెరౌచిత్యాచ్చ ధర్మాధర్మ విశేష విషయత్వ మాహ . వాచికఙ్గళై ఇత్యాదినా - నను ప్రమాణతమత్వేన ప్రసిద్ధే భాగవతే "తస్మాత్త్వముద్ధవోత్సృజ్యే,, త్యాదినా విధి నిషేధ శాస్త్రార్థభూత విహిత నిషిద్ధ రూప ధర్మాధర్మయోః కృత్స్నైనైవ త్యాజ్యత్వ బోధనాత్సర్వ ధర్మాన్ పరిత్యజ్యేతి సామాన్యోక్తేరపి తద్విషయత్వస్య న్యాయ్యత్వాచ్ఛత్రి పాచకన్యాయేన నిత్యనైమిత్తికానాం స్వరూపత్యాగ ఏవ ప్రతిపాద్యత ఇతి వక్తుం యుక్తమిత్యాశంక్య తథాచ సతి నిషిద్ధ నివృత్తేరపి త్యాజ్యత్వా

సా-వి— నిషేధాదేవ సిద్ధేః - పునస్తన్నిషేధ కథనం వ్యర్థమిత్యనుశయాదాహ - వాచికఙ్గళై ఇతి - సత్యవాక్యస్యవిహితస్య త్యాగోభూత పీడాకర సత్యవాక్యవిషయః- "నబ్రూయాత్సత్యమప్రియ,, మితిధర్మశాస్త్ర విరోధాదితిభావః - "ఉభసత్యానృతేత్యక్త్వే,,త్యనువాదస్య ప్రయోజనం తత్తాత్పర్య జ్ఞానమేవేత్యాహ- ఇతిఃనరుమై ఇతి- అరుమై, తాత్పర్యం-యేనత్యజసితత్త్యజేతిత్యాగకర్తృత్వత్యాగ తాత్పర్య మితి జ్ఞాపనం అరిమై- సాత్త్వికత్యాగమాహ - యేనేతి - యేనాహం త్యజామీతి స్వాతంత్ర్యాభిమానేన త్యజ సి

సా-సం—"సత్యం చానృతంచ సత్యమభవ,,దితి శ్రుతౌ చిదచిత్సు సత్యానృత పదప్రయోగ మనుసృత్యాహ - ఆత్మానుభవత్తై ఇతి - యేనత్యాగేనకర్తృత్వాభిమానేన యేనేత్యర్థః-తత్రాపి సాత్త్వికోహి త్యాగ,

మూ— ఇప్పడియానాల్ ఆజ్ఞాతిలంఘనత్తుక్కు ఒరువిరకన్నికే యిరుక్క శిలర్ ‘‘తస్మాత్త్వముద్ధవోత్సృజ్య చోదనాం ప్రతిచోదనామ్ । ప్రవృత్తించ నివృత్తించ శ్రోతవ్యం శ్రుతమేవచ । మామేకమేవశరణమాత్మానం సర్వదేహినామ్ । యాహి సర్వాత్మభావేన మాస్యా స హ్యకుతోభయమ్,, ఎన్ఱు నివృత్తియైయుమ్ కూడ విడచ్చొన్నపడియాలుమ్ ‘‘సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్య,, ఎనిర్క విడత్తిల్ సర్వశబ్దత్తై సంకోచియామైక్కాక వుమ్, నివృత్తిరూప ధర్మజ్ఞళైయుమ్ కూడ విడవేణ్డుకైయాలవత్తై విడుకైయావతు, నిషేధిత్తవై యెల్లాత్తిలుమ్ యథాశక్త్యనుష్ఠానమాకైయాల్ ఇన్త నిషిద్ధానుష్ఠానమ్ విధిబల ప్రాప్తమాకై యాల్ ప్రసన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘముమ్ లేపియాతెన్ఱు భ్రమిప్పార్ కళ్ -

సా-దీ— వరుమ్ భ్రమత్తై క్కాట్టుకిరార్ - ఇప్పడియానాలిత్యాది - చోదనా, విధిరూపశాస్త్రమ్ - ప్రతిచోదనా నిషేధశాస్త్రమ్. అవై యిరణ్డాలుమ్ విధిక్కప్పట్ట సత్కర్మ ప్రవృత్తియైయుమ్, ఇతర నివృత్తియైయుమ్, మున్పిల్ శ్రుతత్తైయుమ్, పిన్పిల్ శ్రోతవ్యత్తైయుమ్ ఎల్లాత్తైయుమ్ విట్టెన్ఱు శ్లోకత్తుక్కన్వయమ్. సర్వాత్మభావేన, సర్వేషామన్తర్యామిఎన్ఱుమ్ భావత్తాల్ - అకుతోభయం, కుతోపిభయం యత్రనాస్తి

సా-స్వా— ఇప్పడియానాలితి - తస్మాదితి - చోదనా, సంధ్యాదివిధిః. ప్రతిచోదనా, ‘‘నహింస్యా,, దిత్యాదినిషేధవిధిః - ప్రవృత్తిః, సంధ్యాద్యనుష్ఠానం. నివృత్తిః, కళంజభక్షణాదినివృత్తిః. శ్రుతం, పూర్వం శ్రుతం. శ్రోతవ్యం, ఇతఃపరం శ్రోతవ్యంచ - ప్రవృత్తి నివృత్తిధర్మాపేక్షితం అంగజాతంచ పరిత్యజ్యేత్యర్థః - శిలసిక్కరార్ -

సా-ప్ర— నివృత్తిత్యాగస్యచా భావాభావస్యభావాత్మకత్వాన్నిషిద్ధానుష్ఠానరూపతయా తత్కర్తవ్యతాబోధనపరత్వాంగీకారేణాలేపకమతనిష్ఠేభ్యోప్యత్యంత నీచత్వమాగామ్య నథార్థనభిజ్ఞత్వం శిష్టగర్హణీయత్వంచ స్యాదిత్యాహ. ఇప్పడియానాలిత్యాదినా -

సా-వి— తమభిమానం త్యజేత్యర్థః - అలేపకమతాదపినికృష్టం కేషాంచిన్మతం దూషయితుమనువదతి - ఇప్పడియానాలితి - తస్మాత్త్వముద్ధవేతి భాగవత వచనం - చోదనాం, విధిం. ప్రతిచోదనాం, నిషేధం. తత్త్యాగః, తస్యాం ప్రమాణత్వత్యాగః - ప్రవృత్తిత్యాగో విహితాననుష్ఠానం - నివృత్తిత్యాగో నిషిద్ధానుష్ఠానం.

సా-సం— స్వైరూపోచిత ఇతిభావః - ఇప్పడియా కిల్, పరిత్యజ్యేత్యజధర్మమిత్యాదేరుక్తవిధమేవ అర్థోచిత్యే - విరకు, ప్రమాణం. ఇరుక్క, శిలర్ భ్రమిప్పార్కళిత్యన్వయః - ఒరు విరకన్నికే యిరుక్కైత్యస్య ఆజ్ఞాతిలంఘనే మానతయా శ్రుతిస్మృతి లింగదర్శన శ్రుతార్థాపత్తి శిష్టాచార సంప్రదాయాద్యన్యతమాభావేపీత్యర్థః - అత్రనావిరతః, యథాహివల్లభః. కుర్వన్నేవహి - క్రియావానేషః. ‘‘నియతస్యతుసన్యాస,, ఇత్యాద్యాశ్రుతయస్మృతయశ్చాజ్ఞానతి లంఘనే మానతయా దృష్టవ్యాః - నచ విద్వద్విషయే ‘‘తద్యథాపుష్కరపలాశ ఆపః - తస్మాద్బ్రాహ్మణః పాండిత్య ,, మిత్యాది బలాదాజ్ఞాతిలంఘన సిద్ధిః - తేషామన్యపరత్వస్య భాష్యే ఉపపాదనాల్లింగ దర్శనంచ ప్రత్యక్షశ్రుత్యాదివిరోధే అకించిత్కరం - ఆదిభరతోపి యోగసిద్ధ్యర్థమేవ జడవదాచరిత వాన్నాధర్మకాం - తదుపాఖ్యాన ఏవ ‘‘సతాంధర్మం దూషయ,,న్నితి తచ్చరితోక్తేః - ‘‘నపపాఠ గురుప్రోక్తం కృతోపనయనశ్రుత,,మిత్యేతన్నోపనయననిషేధకం. మహాభాగవతేతస్యయజ్ఞోపవీతధారణశ్రవణాన్నపపాఠేతిచ గురుముఖ మనధీత్యేతి

మూ—ఇతుమికవుమ్పరి (హసనీయమ్.)హరణీయమ్ - ఎజ్జనేయెన్నిల్ః అలేపకర్ పాపమపణ్ణినాల్లేఃయా తెన్పార్కళ్ - ఇవర్కళ్ పాపమవశ్యమ్అనుష్ఠిక్క-వేణు మెన్నార్కళాయిత్తు. ఇతు "భక్ష్యోత్తమప్రతిచ్ఛన్నం మత్స్యోబళిశమాయసమ్ । అన్నాభిలాషీగ్రసతే నానుబంధమవేక్షతే" ఎన్కిర కణక్కామ్ -

పా.దీ—తత్ప్రథమ పద మెన్నపడీ - నిరస నార్థమితి న్నిరసనీయత్వాత్తె క్కాట్టుకిరార్- ఇతుమికవుమి త్యాదియాల్. అత్తైయుపపాదిక్కి-రార్ - ఎజ్జనే య్యెన్నిలిత్యాది యాల్ - అలేపకరెన్ను శిలర్ పణ్ణిన పాపజ్జళాల్ లేపమిల్లైయెన్ను మవర్కళ్ - అవర్కళై ప్పోలన్ఱియే ఇవర్కళవశ్యమ్ పాప మనుష్ఠేయమెన్నుమ్ సాహసికరాయిత్తు- ఇమ్మతమ్ సంసార వర్ధకమామెన్ను మిడత్తైసదృష్టాంతమాకవరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇతు భక్ష్యోత్తమేత్యాదియాల్-భక్ష్యోత్తమేతి-మత్స్యమానతుఅన్నాభిలాషియాయ్భక్ష్యోత్తమమానమాంసా దియాల్ పిహితమాన ఆయస బళిశత్తైప్పిఱ్ఱుమ్ పార్పదే యాయిత్తు. అనుబంధమ్, మరణమ్ - అంతమ్-

సా-స్వా—ఇతుమికవుమిత్యాదినా-ఇతుసంసారవర్ధకమాకైయాలేహేయమెన్ను కరుత్తు - ఇమ్మతమ్మికవుమ్ సంసార వర్ధక మెన్నైక-యిల్ దృష్టాంత మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భక్ష్యేతి - భక్ష్యోత్తమేన, మాంసేన - ప్రతిచ్ఛన్నమ్, పిహితమ్. ఆయసం, అయోమయమ్ - బళిశం, మత్స్యవేధనమ్ - మత్స్యః అన్నాభిలాషీసన్గ్రసతే- అనుబంధమ్. పశ్చాదాపతదనర్థం మరణంనావేక్షతే- తద్రీతియామెన్నపడి- ఇన్నమతముమ్

సా-ప్ర— అనుబంధమ్, అనుబధ్నాతీ త్యనుబంధః - భావిఫల మిత్యర్థః -

సా.వి—భక్ష్యోత్తమేతి. భక్ష్యోత్తమప్రతిచ్ఛన్నం మాంసపిహితం-బడిశం,మత్స్యబంధనం-అనుబంధం, పశ్చాదనుసరణప్రాప్యమరణరూపమనర్థం. నావేక్షతే, నవిచారయతి-ఎన్కిరకణక్కామ్,ఇత్యుక్తప్రకారస్స్యాత్-

సా సం— వత్సంనాక్కో ద్వేధా యత్ప్రసుతవత్తాం సూచయన్ గురూచ్చారణానూచ్చారణనిషేధపరః దుర్వాసః ప్రభృతీనామాశ్రమధర్మాసిద్ధానాం కాశ్చనో ద్వృత్తవృత్తయ అధికారి త్వకృతాః - ఋషభ, శుక, సంవర్తకాదిషు నగ్నచర్యాదర్శనవ్రతమపి బ్రహ్మచర్యాదిషు పరీక్షార్థకాలవిశేష నియత వ్రతవిశేషరూపమేవ - శుకస్య వారముఖ్యాసు గణికాసు భోజనాదివ్యపదేశోపి బ్రాహ్మణాదిపరపక్షోపనీతాన్న విషయః - అజగరోపాఖ్యానేపి "స్వస్థశ్శ్నకో మృదుదాంత" ఇత్యాదినా ప్రహ్లాదప్రశ్నే బ్రాహ్మణముముక్షూపాదేయ గుణాభిధానాన్నతత్ర స్వైరప్రతీతిః - "జ్ఞాననిష్ఠోవిరక్తోవా మద్భక్తోవా నపేక్షకః । సలింగానాశ్రమాం స్త్యక్త్వా చరేదవిధిగోచరః" ఇతిచ తల్లింగైరేవ తత్తదాశ్రమ్యహమితి దురభిమానం త్యక్త్వా ఆశ్రమప్రయుక్తవిధినిహితాన్ ప్రీత్యైవ కుర్యాత్ - నవిధ్యేకగోచర స్సన్నితి వదతి - సనత్కుమారాది నగ్నచర్యా సత్యబాల్యావస్థయా కేవలబ్రహ్మభావనయాచ - పశుపతేర్నగ్నచర్యాతు పాశుపతవ్రత విశేషాంగ తయా ఆధికారికతయా చోపపన్నా. తదేవచరతంచరేదితి వచనాన్నాధునికానాంసా ప్రమాణభూతా-తేషాం తేజో విశేషాణా బాధకాచ- శిష్టాచారాదయశ్చధర్మత్యాగేగగనకుసుమాయమానాః - ఇదం సర్వ మభిప్రేత్య ఒరువిరకన్నిక్క- ఇత్యుక్తమ్ - చోదనా, కింకర్మమయా కార్య మితిరూపా. ప్రతిచోదనా, కిమ్మయా త్యాజ్య మితిరూపా - చోదనాయత్తా విహితేషు ప్రవృత్తిః ప్రవృత్తశబ్దార్థః. ప్రతిచోదనాయత్తానిషిద్ధనివృత్తిర్నివృత్తశబ్దార్థ ఇత్యుచ్యతే - నివృత్త్యుత్పన్గనిషిద్ధానుష్ఠానాత్మక ఇతిమతమతి హేయమపి వచనోపన్యాసేనఅతిమోహానత్వాదియుక్తమిత్యుక్తం.భక్ష్యోత్తమశబ్దేనకుత్సిత

మూ— ఇవై యెల్లాత్త్యైయుమ్ నినైత్తు ‹‹అహోబతమహాత్కష్టం విపరీతమిదంజగత్ । యేనాపత్రపతే సాధు రసాధుస్తేనతుష్యతి», ఎన్ఱు మహర్షి నిర్విణ్ణనానాన్ . ఇవర్కళ్ శొల్లుకిఱపడి అర్థమానాల్ యావజ్జీవ మిరున్దు అనుష్ఠిక్కుమ్ నిషిద్ధానుష్ఠాన మెల్లామ్ ప్రపత్తిక్కు అంగమాకైయాల్ సాంగప్రపదన మ్ సకృత్కర్తవ్య మెన్ఱుమిడముమ్ కళియుమ్ - ప్రపత్తిక్షణత్తిల్ ఎల్లానిషిద్ధఙ్గళుమ్ అనుష్ఠిక్కై అశక్య మ్ . అప్పోతు యథాశక్తినిషిద్ధానుష్ఠానమ్ పణ్ణి కొణ్డు ప్రపత్తిపణ్ణవుమ్ కణ్డిరియోమ్ . ఇప్పక్షత్తి ల్ పాపఙ్గళ్ అగ్నీషోమీయహింసైపోలే పాపశబ్దవాచ్యమల్లామైయాలేబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్త్యైయుమ్కూట్టి

సా-దీ—యద్వా,అంతస్థితమానవాయస బళిశమ్-అత్త్యైయరియమాట్టాతు - ఇనియివర్కళ్హాలివర్ కళుడై య సాహస ప్రవృత్తికళై నినైత్తు మహర్షి నిర్విణ్ణనాన పడియై కాట్టుకిఱార్ - ఇవై యెల్లాత్త్యై యు మిత్యాది యాల్ - అహోబతేతి - ఇన్ద జగత్తు విపరీత మాకవర్తిక్కుమ్ పడి మహాకష్ట మ్ - అయ్యో పావియేన్కష్టత్తై కాట్టుకిఱార్ - యేనేతి - యాతొరు పాపకర్మత్తాల్ సజ్జనఙ్గళ్ లజ్జిక్కి ఱార్ అతు తన్నాలే దుర్జనర్ సంతోషిత్తు కొణ్డాడవతేయెన్ఱు దూషణ మరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇవర్కళిత్యా ది - ఇప్పక్షత్తిలివర్కళ్ పణ్ణుమ్ నిషిద్ధానుష్ఠాన మెల్లామ్ ప్రపత్తికఙ్గమాయ్ పర్యవసిక్కైయాలే ఇ న్నిషిద్ధానుష్ఠానమ్ యావజ్జీవ మిరన్దనుష్ఠిక్కు మతెల్లామ్ అఙ్గమో? ఎల్లా నిషిద్ధముమ్ ప్రపత్తిక్షణత్తి ల్ అనుష్ఠితమాయఙ్గమో? తత్క్షణత్తిల్ యథాశక్త్యనుష్ఠితమో? ఎన్ఱువికల్పిత్తుక్రమేణదూషిక్కిఱార్-యావజ్జీవ మిరున్దిత్యాది వాక్యత్రయత్తాలే-ఇప్పక్షత్రయత్తిలుమ్దూషణాంతరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్-ఇప్పక్షత్తిలిత్యాది-

సా-స్వా—శిలరుక్కు తుష్టికరమన్ఱో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇవై యెల్లాత్త్యైయుమ్ నినైత్తితి . బాధ కాంతర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఇవర్కళ్ శొల్లుకిఱ పడీతి- యావజ్జీవ మనుష్ఠియ నిషిద్ధానుష్ఠాన మఙ్గ మో ? తత్కాలత్తిల్ యావన్నిషిద్ధానుష్ఠాన మఙ్గమో ? యథాశక్తి నిషిద్ధానుష్ఠాన మఙ్గమో ? ఎన్ఱువి కల్పిత్తు క్రమేణ వుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - యావజ్జీవ మిత్యాదినా - ఇన్న మొరు దూషణ మరుళి చ్చెయ్కిఱార్ . ఇప్పక్షత్తిలితి - విహితమాన పడియాలే ఎన్ఱపడి - దూషణాంతర మరుళిచ్చెయ్కిఱార్-

సా-ప్ర — అహోబతేత్యాది - గర్హణీయైస్సన్తుష్యతాం కథంవా గర్హణీయా శేభ్యో నివ ర్తనం కార్యమితి నిర్విణ్ణో భవదిత్యర్థః - నిషిద్ధ నివృత్తేస్త్యాగ విధౌ తత్త్యాగస్య నిషిద్ధ ప్రవృత్తి రూపతయా నిషిద్ధానుష్ఠానస్య విధేయత్వే ఫలవత్సన్నిధావ ఫలం తదఙ్గమితి న్యాయా దఙ్గత్వ స్యావశ్య కత్వా దఙ్గత్వేచ కిం యావజ్జీవం నివర్త్యమానం నిషిద్ధానుష్ఠానంవా? ప్రపత్తి క్షణఏవ సర్వేషాంనిషి ద్ధానామ నుష్ఠానంవా ? ప్రపత్తి క్షణే యథాశక్తినిషిద్ధా నుష్ఠానంవా? తత్ర్వైన విధి యత ఇతివికల్ప్య న ప్రథమే లఘూపాయస్య వ్యాహతిం, ద్వితీయే అశక్యా నుష్ఠానత్వే నాననుష్ఠాన లక్షణా ప్రామాణ్యం, తృ తీయే ప్రత్యక్షా చరణ విరోధం, కల్పత్రయేపిసర్వోక్తి విరోధం,భాష్యకారవాక్యవిరోధంచాహ. ఇవర్కళ్శొ ల్లుకిఱ త్యాదినా-అగ్నీషోమీయ హింసైపోలే ఇతి-విహితత్వంపాపశబ్దవాచ్యత్వాభావేహేతురితిభావః-

సా-వి— కళియుమ్, నిరస్తం భవేత్ - కణ్డఱియోమ్, దృష్ట్వానజానీమః -

సా-సం—భత్స్యమత్స్యతే, అనుబంధం నావేశత ఇత్యర్థః. యేననిషిద్ధానుష్ఠానేన సాధుర పత్రపతే -

మూ—“సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి,, ఎన్కిఱ పదత్తుక్కు శాస్త్రజ్ఞళ్ వ్యాఖ్యానమ్ పణ్ణిన ప్రకారమ్ విరుద్ధమామ్ - యథాశక్తి త్రివిధాపచారజ్ఞళ్ కర్తవ్యజ్ఞళాకవుమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - ఇతు పూర్వానుష్ఠానత్తుక్కుమ్, పూర్వసంప్రదాయత్తుక్కుమ్, స్వానుష్ఠానత్తుక్కుమ్, మత్తుమివైతు కాణ్కిఱ మనుత్తుక్కళ్ అనుష్ఠానత్తుక్కుమ్ విరుద్ధమ్ - ఇప్పడి శొల్లుమవర్ కళ్ తమ్మై మ్ఱ్యోరు ప్రపన్నర్ అర్థకామజ్ఞళడియాక నలియప్పుక్కాల్ ఇవ్ప్రపన్నధర్మ మెన్నవరైటుక్కన్ఱి రుక్క ప్రాప్తమ్(మా)మ్-ఇతు అనంతప్రమాణజ్ఞళుక్కు విరుద్ధమానవళవె యన్నిక్కే ఇజ్జెడుత్త వచనజ్ఞళుక్కుమ్ వివక్షిత మన్ఱు -

సా.దీ— ఇన్న మొరుదూషణ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - యథాశక్తి ఎన్ఱు - తథాస్తు ఎన్ఱిలరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతు పూర్వానుష్ఠానే త్యాది . పూర్వర్కళిల్ నిషిద్ధానుష్ఠానమిల్లైయిఱే - ఇతు స్వానుష్ఠానత్తుక్కుమ్ విరుద్ధ మెన్కిఱార్ - ఇప్పడి శొల్లు మిత్యాది - నిషిద్ధమ్ కర్తవ్య మెన్ఱుమ్ పక్షమ్ ప్రపన్ననుక్కు ధర్మజ్ఞళై విధిక్కిఱ ప్రమాణజ్ఞళుక్కు విరుద్ధ మామ్ . అవ్వళవన్నిక్కే ఇజ్జెడుత్త వచనజ్ఞళుక్కుమ్ వివక్షిత మన్నెన్కిఱార్ . ఇతుఎన్ఱు-వివక్షితత్వాభావత్తై శిలవాచార్యర్ కళ్ పక్షత్తాలే యుపపాదిక్కిఱార్-

సా-స్వా—యథాశక్తీతి-ఇష్టప్రసంగత్తిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇతుఇతి-స్వానుష్ఠానత్తుక్కు మితి-త్రివిధాపచారజ్ఞళై మికవుమ్ వర్జిక్కైయాలే ఎన్ఱపడి - ఇన్నమ్ ప్రబలానిష్ట ప్రసంగమ్ పణ్ణుకిరార్-ఇప్పడి ఇతి - ఇయతా ప్రబంధేన బాధక మరుళిచ్చెయ్తు సాధకాభావమునురుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇతుఇతి.

సా - ప్ర — నను నిషిద్ధమనుష్ఠేయ మితి వదత స్త్రివిధాపచార కర్తవ్యత్వ ప్రసంగ ఇష్ట ఏవేతి చేత్తత్రాహ - ఇతు పూర్వ రిత్యాదినా- సంప్రదాయో నామ, ఉపదేశ పరంపరా- భాగవతాపచారస్య కర్తవ్యత్వ సమర్థనం స్వవ్యాఘాతకం చేత్యాహ - ఇప్పడి శొల్లు మిత్యాది - నిషిద్ధానుష్ఠానస్య వైధత్వోక్తౌ విహితస్యచ నిషేధాయోగాత్ “ తస్మాద్బ్రాహ్మణాయ నాపగురేత - నకళంజం భక్షయేత్ - నసురాంపిబే,, దిత్యాదీనాం నహింస్యా దిత్యస్య అగ్నీషోమీయ పశ్వాలంభనా కర్తవ్యత్వ బోధకత్వాభావవద్బ్రాహ్మహత్యాద్యకర్తవ్యత్వబోధకత్వానుపపత్తేశ్శకేనాప్యకర్తవ్యతయా బోధితత్వమంతరేణ నిషిద్ధత్వాసిద్ధే రన్యేషాం నిషిద్ధస్య ప్రపన్నాన్ప్రతి విహితస్యానుష్ఠీయమానస్య నిషిద్ధానుష్ఠాన వ్యపదేశ విషయత్వానుపపత్తే ర్నిషిద్ధానాం విహితతయానుష్ఠేయత్వ సమర్థనం సిధ్యసిద్ధి వ్యాఘాతపరాహత మితి బహు ప్రమాణ విరోధ సద్భావేపి తస్మాత్త్వ మిత్యాదిషు వివక్షితంచ నభవతీత్యాహ-ఇతుఅనంత ప్రమాణే త్యాదినా- ఏవం నిషిద్ధ సామాన్య నివృత్తే రత్యాజ్యత్వముక్త్వా తస్య ధర్మశబ్ద వాచ్యత్వేకిల త్యాజ్యత్వ ప్రసంగోపి భవేదితి తదేవ నాస్తీతి దర్శయన్ “ సాయమాద్యం తమోరహ్నా స్సాయం ప్రాతశ్చమధ్యమే । ఉపవాసఫలప్రేప్సు ర్జహ్యాద్భుక్తిచతుష్టయమ్ । ఐశ్వర్యంసంతతిం

సా-వి—తస్మై మ్ఱ,స్వాత్మనః ప్రపన్నర్, కేచిత్ప్రపన్నాః నలియప్పుక్కాల్, హింసితుముద్యుక్తాశ్చేత్ -ఉకన్ఱిరుక్క ప్రాప్తమామ్, సంతుష్యస్థాతుముచితంస్యాత్ -ఇజ్జెడుత్తవచనజ్ఞళుక్కు, ఇహోపాత్తవచనానాం- తస్మాత్త్వముద్ధవోత్సృజ్యేత్యాది వచనానా మిత్యర్థః-అత్రసర్వధర్మాన్ పరిత్యజ్యేత్యత్ర ప్రవృత్తినివృత్తిరూపధర్మాణాంసర్వేషాంత్యాగవిధానాన్నిషిద్ధానుష్ఠానమపిప్రపన్నానాంకర్తవ్యమేవేతి కేషాంచిద్భ్రాంతానాం

సా-సం— ఏవం బుద్ధిపూర్వక నిషిద్ధానుష్ఠానం ప్రపన్నస్య నబాధక మిత్యర్థే బహూన్యతి ప్రసంగానాపాద్య నిషిద్ధానుష్ఠాన పర్యవసాయి నిషిద్ధ నివృత్త్యుత్సర్గోత్ర వివక్షితశ్చ నేత్యాహ- ఇజ్జెడుత్తవితి-

మూ—నిషిద్ధనివృత్తి రూపఙ్గళెల్లామ్ సర్వధర్మశబ్దత్తాలే సంగ్రహీతఙ్గళెన్నుమిడమ్ ధర్మశబ్దార్థ మఱియామల్ శొన్నపడి యెన్ఱు శిలఆచార్యర్కళ్ నిర్వహిప్పార్కళ్-ఎఙ్గనే యెన్నిల్? నివృత్తికళిలే యొరు ఫలత్తుక్కు సాధనమాక నియమవిశేషఙ్గళుడనే శెయ్‌తనై ధర్మశబ్దార్థమామ్-సామాన్యమానఅహింసాది మాత్రమ్ పాపాభావమాత్రమామిత్తనైపోక్కి-ధర్మశబ్దత్తుక్కుముఖ్యార్థమన్ఱు-ఆకై యాల్ ఫలవిశేషనియమవిశేషఙ్గళోడే కూడిన అహింసాదికళై విడుకైయావతు? ఫలఙ్గళైయుమ్ నియమఙ్గళైయుమ్ విడుకై-మత్తునివృత్తి శాస్త్రత్తిల్ శొన్న నివృత్తికళై విడుకైక్కు విరకిల్లై-

సా-దీ—నిషిద్ధనివృత్తి యెన్ఱుతుడఙ్గి-నిర్వహిక్కుమ్ ప్రక్రియైయైక్కాట్టుకిరార్-ఎఙ్గనేయెన్ని లిత్యాదియాల్-అవిరుద్ధమాన నిషిద్ధనివృత్తి రూపధర్మత్యాగత్తైక్కాట్టుకిరార్-ఆకైయాల్ ఫల విశేషేత్యాది-ఫలనియమఙ్గళుడైయ త్యాగమాత్రత్తాలే నిషిద్ధనివృత్తి ధర్మత్యాగ మున్డాకైయాల్ నివృత్తిశాస్త్రత్తుక్కుబాధిక్కవిరకిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు. ఫలనియమరహితా హింసాదిమాత్రముమ్‌ధర్మశబ్దార్థ మెన్ఱుమ్

సా-స్వా—వివక్షితమన్ఱెనిఱరవర్థత్తైశిలవాచార్యోక్తిముఖేనఉపపాదిక్కిఱార్.ఎఙ్గనేయెన్నిలిత్యాదినా-

సా-ప్ర—స్వర్గం ముక్తింవా యద్యదిచ్ఛతి। ఏకాదశ్యుపవాసేన తత్సర్వం లభతేనర,, ఇత్యాద్యుక్తనియమవిశేషఫల సంకల్ప విశేష సహితస్య నిషిద్ధైకాదశీ భక్షణాది పరిహారస్య లౌకికశ్రేయస్సాధనతయా ధర్మశబ్దార్థ భూతస్యాపి స్వరూపేణ త్యాగో నిషేధ శాస్త్రవిరోధాదేవానుపపన్న ఇతినియమవిశేషాదిత్యాగాదేవతత్త్యాగోపివిశేషణాభావాద్విశిష్టాభావఇతి న్యాయేనసిద్ధ ఇత్యాహ-నిషిద్ధనివృత్తీత్యాదినా-

సా-వి—వ్యాఖ్యానేప్రపన్నానాంసురాపాన బ్రహ్మహత్యాది భాగవతాప చారాదీనాంకర్తవ్యత్వప్రసంగే ఆపాదితేసతి నిషిద్ధనివృత్తిమాత్రస్య ధర్మశబ్దార్థత్వే తస్యాపి త్యాజ్యతా స్యాత్. నిషిద్ధనివృత్తిమాత్రస్య ధర్మశబ్దార్థత్వం నభవతి. కింతు ఫలవిశేష నియమ విశేషసహిత నిషిద్ధ నివృత్తేరేవ ధర్మత్వం యథా॥సాయమాద్యంతయో రహ్నోస్సాయంప్రాతశ్చ మధ్యమే। ఉపవాస ఫలంప్రేప్సు ర్జహ్యాద్భుక్తచతుష్టయమ్। ఐశ్వర్యం సంతతిం స్వర్గం ముక్తింవా యద్యదిచ్ఛతి। ఏకాదశ్యుపవాసేన తత్సర్వం లభతేనర,, ఇత్యాదిరూపాయాః ఏతాదృశ్యా నివృత్తేః త్యాగోనామ ఫలనియమత్యాగః. విశేషణత్యాగేసతి విశిష్ట స్వరూపాభావేన విశిష్టధర్మత్యాగ సంభవాన్నత్వేకాదశ్యుపవాస స్వరూపత్యాగోపి-తస్య ధర్మశబ్దార్థత్వాభావాదితి కేచిన్నిర్వాహం చక్రురిత్యాహ. నిషిద్ధనివృత్తిరూపమితి. అఱియామల్, అజ్ఞాత్వా. నియమ విశేషఙ్గళుడనే శెయ్‌తవై,నియమవిశేషైస్సహక్రియమాణఏవ-ఇత్తనైక్కుపోక్కి,పాపాభావమాత్రంవినా-

సా-సం—నను కథమ వివక్షితతా-సర్వ ధర్మా నిత్యాదౌ ధర్మ శబ్దేన నిషిద్ధ నివృత్తేరపి సంగ్రహే ‹‹తస్మాత్త్వముద్ధవే,,తి వచన బోధితేన నిషిద్ధనివృత్త్యుత్సర్గేణ నిషిద్ధానుష్ఠానపర్యవసాన మిత్యత్రతత్ర తదసంగ్రహేణైవ కేషాంచిదాచార్యాణామిహ తదపర్యవసాన ఫలకం నిర్వాహమాహ-నిషిద్ధ నివృత్తిరూపఙ్గళెల్లా మిత్యాదినా-నిర్వహిప్పర్కళ్-ఇహనిషిద్ధ నివృత్త్యుత్సర్గ విధిం నిషిద్ధ నివృత్త్యపరిత్యాగేనైవోపపాదయంతీత్యర్థః-నిర్వాహమేవ ప్రశ్న పూర్వక ముపపాదయతి-ఎఙ్గనే యెన్నిలితి-రుక్మాంగదాదిభి రనుష్ఠితైకాదశ్యాం భోజననివృత్తి మోక్షఫలా చాతుర్భుక్త వర్జ త్వాదినియమవిశేషై

మూ— నియమ విశేషాదికళోడే కూడా తలహింసాదిమాత్రముమ్ ధర్మశబ్దార్థ మెన్నుమ్ పక్షత్తిలుమ్ శొల్లుకిరోమ్ - అధర్మపరిహారేపి ధర్మత్వేనవివక్షితే। స్యాత్స్వతంత్రవిధేరేవనిత్యంతస్యపరిగ్రహః॥

సా-దీ— పక్షత్తిలుమ్ పరిహారమ్ శొల్లుకిరార్ - నియమవిశేషాదికళిత్యాది-ప్రపన్ననుక్కు అధర్మపరిహారమ్ విశిష్యవిధిక్కైయాల్ సర్వధర్మా నెన్నువిడత్తిల్ సర్వశబ్దమ్ సంకోచనీయ మెన్నైక్కు. అధర్మ పరిహారేపి, కేవలనిషిద్ధనివృత్తియుమ్ - అన్యత్రధర్మశబ్దత్తాల్ వివక్షితమాకిలుమ్ - అర్థమాకిలు మెన్నపడి. యద్వా, ఇజ్ఞువిహితమాన సర్వధర్మత్యాగమ్ సర్వధర్మ నైరపేక్ష్యమాక క్కడవతు. అప్పోతుస్వతంత్రవిధియాలే ప్రపన్ననుక్కు వర్ణాశ్రమధర్మ పరిపాలనముణ్డాకైయాల్ యథేష్టాచరణత్తుక్కు అవకాశమిల్లై

సా-స్వా—స్వయం పరిహార మరుళిచ్చెయ్ కిరార్- నియమేతి- సర్వధర్మ త్యాగ వచనమ్ నైరపేక్ష్యవిధిపరంవా ? సర్వధర్మత్యాగాజ్ఞకత్వ విధిపరంవా ?ఎన్ను వికల్పిత్తు ఆద్యపక్షత్తిలరుళిచ్చెయ్ కిరార్-అధర్మేతి-

సా - ప్ర — నిషిద్ధ నివృత్తి సామాన్యస్య ధర్మశబ్దార్థత్వేపి ‹‹ నహింస్యాత్సర్వా భూతాని ,, తి సామాన్య నిషేధే నిషేధ్యవాచి సర్వపద స్యాగ్నీషోమీయ హింసా విధ్యవైయర్థ్యాయతద్వ్యతిరిక్త విషయత్వ న్యాయాత్సర్వ ధర్మా నిత్యత్ర సర్వ శబ్దస్యాపి నిషిద్ధ నివృత్తి వ్యతిరిక్త ధర్మ పరత్వమేవే త్యాహ - నియమ విశేషేత్యాదినా - స్వతంత్ర విధేరేవ, యత్కించిత్ఫలా శేష తయైవ విధానా దిత్యర్థః - తస్య, అధర్మ పరిహార స్యేత్యర్థః . యద్వా, స్వతంత్రస్య, భగవతో నియమనా దేవ - విధిః, ప్రేరణా - ఇదం కురు ఇదం మాకుర్వితి భగవత్ప్రేరణా దేవేత్యర్థః - ఏవం సర్వధర్మా నితస్య త్యజధర్మ మిత్యస్యచార్థ నిర్ణయేసతి తస్మాత్త్వముద్ధ నేత్యత్రాపివిహిత త్యాగో నిషిద్ధ స్వీకారశ్చో భయం

సా- వి— కేషాంచిన్నిర్వాహ ప్రకారముక్త్వా కేవలనివృత్తిస్వరూపస్య ధర్మత్వాభ్యుపగమేపి సర్వ ధర్మానిత్యత్ర నహింస్యాదిత్యత్ర విహితేతర విషయత్వ వన్నిషిద్ధవృత్తీతరవిషయత్వస్యావశ్యకతయా ధర్మ శబ్ద సంకోచేసతి సర్వ నిర్వాహ ఇతివయంతం నిర్వాహ ప్రకారం బ్రువన్నిత్యాహ - నియమవిశేషాది కళోడు కూడాతేఇతి - అధర్మ ఇతి- అధర్మపరిహారే ధర్మత్వేన వివక్షితేపి నియమ విశేషాదికం వినానిషిద్ధ నివృత్తిమాత్రస్య ధర్మత్వ వివక్షాయా మపీత్యర్థః - స్వతంత్రవిధేరేవ - స్వతంత్రస్య భగవతో విధేరేవ«నసురాం పిబే,,దిత్యాదిరూపనిషేధవిధేరేవ-అధర్మపరిహారస్యనిత్యంపరిగ్రహస్సిధ్యతి-నపరిత్యాగః. యద్వా ‹‹ఉపాయాపాయసంత్యాగీ- అపాయసంప్లవేసద్యఃప్రాయశ్చిత్తం సమాచరే ,, దిత్యాదినా ప్రపన్నం ప్రత్యేవ స్వీకారః- ఉపాయ పరిత్యాగ విధి సద్భావా దపాయ పరిహారస్యపరిత్యాగోత్రనవిధేయఇతి

సా-సం—యుక్తాచ సతీధర్మశబ్దసంగృహీతా - తాదృశ నివృత్తీనాముత్సర్గః సవిశేషణే హీతి న్యాయేన నియమ ఫలయోస్త్యాగఏవ పర్యవసన్నః . నతు భోజన నివృత్త్యాది త్యాగపర్యవసన్న ఇతి కేషాంచిన్నిర్వాహ ఇత్యర్థః - ధర్మశబ్దేన నిషిద్ధ నివృత్తిమాత్ర సంగ్రహేపి ఇహతత్త్యాగోన సిధ్యతీత్యాహ - అధర్మేతి - తస్య, అధర్మ పరిహారస్య - స్వతంత్రస్య,భగవతః . విధిః, శాసనం - తచ్చ ‹‹ఏకాదశ్యాం నభోక్తవ్య ,, మిత్యాదికం . సన్నేవం సామాన్య ధర్మపద ఘటిత త్యాగ విధి పరాణాం తత్తన్నివృత్తి ధర్మవిధ్యపరిబంధిత్వేపిచోదనాంప్రతిచోదనామితివిశేషపద ఘటితత్యాగవిధిబలాన్నిషిద్ధనివృత్తిత్యాగస్యాపి

మూ— *ఇప్పడి (యత్తపిఱవు) యానపిన్పు "చోదనాంప్రతిచోదనాం,, ఎన్కిఱవిడత్తిల్, ఆనుకూల్యపరిత్యాగంప్రాతికూల్యపరిగ్రహమ్ । ప్రపత్త్యంగంప్రతిజ్ఞాతుం నశక్యంసాధుసంసది । ప్రపన్నమధికృత్యైవ సదాచారానతిక్రమః । ప్రపత్త్యధ్యాయపరితః ప్రతిసంధీయతామిహ॥ "ప్రవృత్తించనివృత్తించ,, ఎన్కిఱవిడత్తిలుమ్ ప్రపత్తిక్కఙ్గమాక వొన్ఱుమ్స్వీకరిక్క వేణ్డావెనికరతామిత్తనై -

స్వా_దీ— యెన్నపడి - ఇప్పడి యాన పిన్పు, సర్వ ధర్మ త్యాగమ్ వివక్షితమాకాతపిన్పైనై. చోదనాం విసృజ్య ఎన్ను ఆనుకూల్య పరిత్యాగత్తైయుమ్, ప్రతిచోదనాం విసృజ్యఎన్ను ప్రాతికూల్య పరిగ్రహత్తైయుమ్ "మామేకమేవశరణం యాహి,, ఎన్ను విధిక్కప్పట్ట ప్రపత్తిక్కు అఙ్గత్వేనప్రతిజ్ఞపణ్ణసాధుగోష్ఠియిల్ శక్యమన్ఱెనికరార్ - ఆనుకూల్య పరిత్యాగ మిత్యాదియాల్ - చోదనాంప్రతి చోదనా మెన్ను విధినిషేధ శాస్త్రఙ్గళై ప్రపత్త్యంగ ప్రతిపాదకత్వేన పరిగృహిక్క వేణ్డావెనికరతు ఎన్నై - ఇత్తాల్ ఆనుకూల్యస్య సంకల్పః ఎన్కిఱప్రమాణవిరుద్ధమెన్ఱుమ్ సూచితమ్. కథంనశక్యం ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ప్రపన్నమధికృత్యైవ ఎన్ను - ఇహ, నశక్యతె ఎన్ను మర్థత్తిలెన్నపడి. ఇనిప్రవృత్తించనివృత్తించఎన్నతుక్కుత్తాత్పర్యార్థత్తైక్కాట్టుకిరార్ - ప్రవృత్తించేత్యాదియాల్ - అర్థాన్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ .

సా - స్వా — ద్వితీయత్తై నిరసిక్కిరార్ - ఆను కూల్యేతి . విధిషేధానాం ప్రపన్నేతర విషయత్వాత్ప్రపన్నస్యైచ్ఛిక సంచార ప్రసంగ ఇత్యత్రాహ - ప్రపన్నమితి • ఇప్పడి యాకిల్ చోదనాంప్రతిచోదనా మెన్కిఱవచనత్తుక్కు గతియేతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇప్పడీతి. ఇప్పడియత్తపిన్పు, స్వతంత్ర

సా-ప్ర—న్యాసాంగత్వేనవిధీయత ఇతివక్తుమయుక్త మిత్యాహ-ఇప్పడి యత్తేత్యాదినా. ఏవంవిహిత త్యాగ నిషిద్ధ స్వీకారయోరఙ్గత్వాభావే భక్తియోగ ఇవ ప్రవృత్త్యాత్మక విహితానాం నిషిద్ధాత్మక నివృత్తీనాంవా కిమఙ్గత్వమిత్యత్రాహ- ప్రవృత్తిం చేత్యాది . ఏవం చోదనాంప్రతిచోదనా మిత్యాదేస్సర్వధర్మా నిత్యా

సా- వి— నిత్యానుపరోధ పరిహారస్య పరిగ్రహావ పతి. ఏవం సర్వ ధర్మా నిత్యా స్యార్థ నిర్ణయే సతి తస్మాత్త్వ ముద్యతో త్సృజ్యేత్యస్య పరోత్పత్తి తాత్పర్యార్థః పండితసదసినవక్తుంయోగ్యఇత్యాహ-ఇప్పడియత్తపిఱపితి-ఏవంప్రకారేణపరిహారానంగత్వంఇత్థంపరిహారసంభవేసతీత్యర్థః-ప్రవృత్తించనివృత్తించేత్యస్య వివక్షితమర్థమాహ-ప్రవృత్తించనివృత్తించఎన్నపడత్తిలుమితి. ఎన్కిఱతామత్తనై, ఉక్త భగవతీత్యేతన్మాత్రం-

సా సం— ప్రపత్త్యంగత్వ సిద్ధిరిత్యత్రాహ. ఇప్పడియాన పిన్పితి - స్వతంత్ర విధరను ల్లంఘనీయత్వేసిద్ధ ఇత్యర్థః - ఆను కూల్య పరిత్యాగ మితి . యది చోదనా ముత్సృజ్యేత్యస్య విహిత ముత్సృజ్యేతి ప్రతిచోదనా ముత్సృజ్యేత్యస్య నిషిద్ధ వర్జన ముత్సృజ్యేతిచ యద్యర్థ స్స్యాత్తదానుకూల్యం పరి త్యజ్య ప్రాతికూల్యం పరిగృహ్య ప్రపద్యేతేతి పర్యవస్యేత్ - ఏవం ప్రతిజ్ఞాతుమేవ నశక్యతే - తదుప పాదకాభావా "దానుకూల్యస్య సంకల్ప ,, ఇత్యాది బాధాచ్చ - సాధు సంసదీత్యుక్త్యా తత్రస్థాతు మప్యయోగ్యేన కథమేవం ప్రతిజ్ఞాకార్యేతి ధ్వనితమ్ . నను ప్రపన్నభిన్న విషయాస్సంతు ధర్మ విధయ ఇత్యత్రాహ - ప్రపన్నమితి - యమధికృత్య సర్వధర్మపరిత్యాగ విధిః బూాషేత మేవోద్దిశ్యేత్యేవకారార్థః - "ఏవం

❋ ఇప్పడియత్తపిన్పు ఎన్కిఱప్రతీకమ్ సారాస్వాదినియిల్ పిరిప్పట్టిరుక్కిఱతు-

మూ— ముముక్షుమాత్రత్తై ప్పత్తి ,,త్రైవర్గికాం స్త్యజేద్ధర్మాన్ ,, ఎన్కిఱ కట్టళై యిలే ఫలాంతర సాధనమాక చోదిక్కైకళాన ప్రవృత్తి నివృత్తికళైయుమ్, అవత్తుక్కుఱుప్పాన శాస్త్రజ్ఞళై యుమ్ విడచ్చొన్నతాకవుమామ్ - ఇజ్జనన్తిక్కే నిత్యనైమిత్తికాది కళుడైయ స్వరూపత్యాగమ్ వివక్షితమెన్నిల్ మున్ శొన్న సర్వవిరోధముమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ - ఇన్త నిష్కర్షమ్ సత్త్వనిష్ఠరామ్ వివేకికళా యిరుప్పార్ తెళిన్తు అంగీకరిప్పార్కళ్ - ఇవ్వర్థత్తై ,,శెయ్యాతన శెయ్యోమ్

సా.దీ— ముముక్షుమాత్రత్తై ఇత్యాదియాల్. అవత్తుక్కుఱుప్పాన శాస్త్రజ్ఞళైయుమెన్నతు చోదనాం ప్రతిచోదనామెన్నత్తైచ్చొన్నైత్తు. ఇప్పడియంగీకరియాత పక్షత్తిల్ పూర్వోక్తదూషణజ్ఞళైస్మరిప్పిక్కిరార్ - ఇజ్జనన్తిక్కే యిత్యాదియాల్. ఇన్త నిర్ణయత్తై నమ్మాళ్వార్ ముతలానారు మరుళిచ్చెయ్ తార్కళెన్కిరార్ - ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదియాల్ - శెయ్యాతనై, శెయ్యప్పడాతవై. అకృత్యకరణాదికళైయెన్నైక్కు. శెయ్యోమ్ -

సా-స్వా—విధేరేవాను ల్లంఘనీయత్వసిద్ధ్యె యెన్నపడి - ఇప్పడి ప్రవృత్తి నివృత్తికళై ప్రపత్త్యఙ్గమాక స్వీకరిక్క వేణ్డావెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? మనసో భగవద్విషయే ప్రవృత్తియుమ్ విషయేభ్యో నివృత్తియుమ్ ప్రపదనాపేక్షితమన్ఱో ? ఎన్న వర్థాంతరమరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ముముక్షు మాత్రత్తై ప్పత్తివి తి . విపక్షత్తిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇజ్జనన్తిక్కే ఇతి - ఇప్పడి ఇవ్వర్థమ్ సమీచీన న్యాయయుక్త ప్రమాణ సిద్ధమాకిల్ శిలరంగీకరియామలిరుక్క కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇన్త నిష్కర్షమితి - ఇప్పడియాకిల్ దర్శనప్రథమప్రవర్తకరాన వాళ్వార్కళిన్తవర్థత్తైచ్చొల్లవేణ్డావో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇవ్వర్థత్తై ఇతి - శెయ్యాతనై, శెయ్యప్పడాతవై - అకృత్యజ్ఞళై - శెయ్యోమ్,

సా.ప్ర—దైన్యకార్పణ్యయవిహితప్రవృత్తై నిషిద్ధనివృత్తేశ్చ భరన్యాసానంగతాజ్ఞాపనపరత్వముక్త్వా కేవల కామ్యమాత్ర నిషేధ విషయత్వం వేత్యాహ . ముముక్ష్వి త్యాదినా - కామ్య ప్రతిపాదక శాస్త్రాణాం సర్వదా పరిచయే తత్ఫలేచ్ఛా ప్రసంగేన కామ్య కర్మాను ష్ఠాన ప్రసంగాచ్ఛాస్త్రాంతర మపి త్యాజ్య మితిభావః - నన్విదానీంతనానాం ప్రాచుర్యేణార్థ కామపరత్వాద్భావత్కం నిష్కర్షం న కేప్యంగీకుర్యురిత్యత్రే తదనంగీకారే బాధకస్యవిద్యమానత్వాత్ప్రామాణికా అంగీకుర్యురిత్యాహ - ఇజ్జనన్తిక్కే ఇత్యాదినా - నిషిద్ధానామననుష్ఠానస్య సాంప్రదాయికత్వమాహ - ఇవ్వర్థత్తై ఇత్యాదినా - శెయ్యాతన శెయ్యోమ్,

సా.వి— ముముక్షుమాత్రస్య ఫలాంతరసాధనత్వేన విహితకామ్యప్రవృత్తినివృత్తి పరిత్యాగపరం వాక్యమిత్యాహ - ముముక్షుమాత్రత్తై ఇతి - శెయ్యాతన శెయ్యోమ్ - శెయ్యాతన, అకృత్యాని - శెయ్యోమ్, న కుర్మః -

సా.సం— విలంఘయన్ మర్త్యో మర్యాదాం వేదనిర్మితా ,, మిత్యాదికం ప్రతిసంధేయతామిత్యత్ర భావ్యం . ఏవంచ ప్రపత్త్యనుప కారక చోదనా ప్రతిచోదనయోస్త్యాగః ఉద్ధవం ప్రత్యుపదిష్ట మితి మంతవ్యం - నన్వానుకూల్యసంకల్పాది రూపాంగభిన్నాయామనసో భగవతి ప్రవృత్తేర్విషయేభ్యోనివృత్తేశ్చ ప్రపత్త్యర్థమస్వీకార ప్రసంగ ఇత్యత ఆహ - ముముక్షుమాత్రత్తై ఇతి - భక్తినివృత్త్యాది ఫలసాధనతయాచోదితాకాయ శోషణాదౌ ప్రవృత్తిస్త్రైవర్గికధర్మనివృత్తిస్తదుచితశ్రోతవ్యం శ్రుతంచ ప్రపత్త్యంగత్వాకారేణోత్సృజ్యేత్యర్థ ఇతి. ఇన్త నిష్కర్షం, ఉక్తవిధయా ధర్మత్యాగపరకృత్స్నవచనార్థనిష్కర్షం - ఏవంస్వనిష్కర్షస్య దివ్యసూరి పరిగ్రహమపి దర్శయతి. - శెయ్యాతనై ఇతి - అకార్యం న కుర్మః -

మూ— తీక్కురళ్ళైచ్చెన్నోంతోమ్,, ఎన్నుమ్ ,,శెయ్యేల్ తీవినై యెన్నరుళ్ శెయ్యుమ్,, ఎన్ను మరుళిచ్చెయ్దార్కళ్ . ,,నాయినేఙ్ శెయ్తకుత్తమ్ నత్తమాకవే కొళ్ ఞాలనాథనే,,ఎన్నతుకుమ్ తాత్పర్యత్తై ప్పార్త్తాల్ క్షమిక్కవేణుమెన్నపేక్షిత్తపడియాలే ప్రపన్ననుక్కు అపరాధమ్ పుకున్నాల్ ,,అజ్ఞానాదథ వాజ్ఞానాదపరాధేషు సత్స్వపి । ప్రాయశ్చిత్తం క్షమస్వేతి ప్రార్థనైకైవ కేవలమ్,,ఎన్కిఱపడియే క్షమైకొళ్ళ ప్రాప్తమ్-

సా-దీ— తీక్కురళ్ళై, క్రూరమాన కోళ్ చ్చొల్లుకై. శెయ్యేలిత్యాది - శెయ్యేల్, శెయ్యాతే కొళ్ - తీవినై, క్రూరకర్మఙ్గళై యెన్ను కృపైపణ్ణుమ్. నత్తమ్, గుణమ్. నాయినే నిత్యాదిక్కుమ్ క్షమిక్కవేణు మెన్నైకయిలే తాత్పర్యమ్. గుణమాక స్వీకరి ఎన్నర్థమన్ను- ఇవ్వర్థత్తుక్కు ప్రమాణానుగ్రహ ముణ్డెన్కిఱార్ - అజ్ఞానాదథవేతి - ఇక్షామణమాన పునః ప్రపదనముమ్ అధికారి విశేషత్తిలెన్కిఱార్ -

సా-స్వా — పణ్ణోమ్ - తీక్కురళ్. తి, క్రూరమాన- కురళ్, సూక్తికళై . అసచ్ఛాస్త్రఙ్గళై ఎన్నపడి - శెన్ను, కిట్టిప్పోయ్ . గురూప సదనమ్ పణ్ణి - ఓతోమ్ , అధ్యయనమ్ పణ్ణోమ్ - శెయ్యేలిత్యాది . తీవినై, క్రూరపాపత్తై - శెయ్యేల్, పణ్ణాతే . ఎన్నరుళ్ శెయ్యుమ్, కృపైపణ్ణుమెన్కై- ఇప్పడి యాకిల్ నాయినే నెన్కిఱ పాట్టిల్ నిషిద్ధానుష్ఠానముమ్ సమీచీన మెన్కిఱతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నాయినేనితి . ఞాలనాథనే, జగత్తుక్కు నాథనే - నాయినేఙ్ శెయ్త, అయేఙ్ పణ్ణిన- కుత్తత్తై, నిషిద్ధత్తై - నత్తమ్, గుణమ్. ఉపచారమాక - కొళ్ , అంగీకరిత్తరుళవేణుమెన్కై - తాత్పర్యత్తై ప్పార్త్తాల్ క్షమిక్కవేణుమెన్నపేక్షిత్తపడియాలే యెన్ను నిషిద్ధకరణ్కుడుమో ? శబ్దస్వారస్యమిల్లైయే ? ఎన్న ప్రమాణానుగుణ్యత్తాలే క్షమిక్కవేణుమెన్నే గాథాతాత్పర్యమెన్ను అరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అజ్ఞానాదితి - బహువ్యస్య పరాధేషు సత్సు ప్రతినిమిత్తం ప్రాయశ్చిత్తం మాస్తు - ఏకా ప్రార్థనైవ, కేవలమ్, మిశ్రమ్ ప్రాయశ్చిత్త మతిశయితం ప్రాయశ్చిత్తమెన్నపడి-

సా-ప్ర — అకృత్యం నకుర్మః - తిక్కురళ్ళై చ్చెన్నోతోమ్, క్రూర వాక్యాదీనికస్యచిత్సమీపే గత్వా నబ్రూమః - పైశున్యం నాచరామ ఇత్యర్థః . శెయ్యేల్ తీవినై యెన్నరుళ్ శెయ్యుమితి - శంఖచక్రగదాధర స్సర్వస్వామీ పరమదయాళు రస్మత్స్వామీ క్రూర కార్యాణి నకుర్వితి కృపాం కుర్యాదిత్యర్థః- ఏవం నిషిద్ధానామననుష్ఠేయత్వే దివ్యసూరివచనాన్యుపాదాయ తేషామేవ వచనాంతరార్థాన్యథానుపపత్త్యాపి నిషిద్ధానాం పరిహర్తవ్యత్వ మాహ- నాయినే నిత్యాదినా - అఖిల జగత్స్వామిన్నజ్ఞే నాతినీచేన

సా-వి— తీక్కురళ్. క్రూరవాక్యాని. శెన్నోతోమ్, నబ్రూమః, శెయ్యేల్ తీవినైయెన్నరుళ్ శెయ్యుమ్. తీవినై, క్రూరపాపాని. శెయ్యేల్ , మాకురు. ఎన్న, ఇతి. అరుళ్ శెయ్యుమ్,కృపాంకుర్యాత్ - నడిను దివ్యసూరీణామేవ వచనాంతరే అపచారాణా ముపచారత్వేన ప్రార్థనాత్తద్విరోధ ఇత్యాశంక్య తద్వచనస్యాపి క్షమాకరణ ఏవ తాత్పర్యమ్- నతు గుణత్వే- అతోనవిరోధ ఇత్యాహ . నాయినేఙ్ శెయ్తేతి.నాయినేఙ్ శెయ్తకుత్తమ్ నత్తమాక కొళ్ళు ఞాలనాథనే.నామ్, జిహ్వయా. నేఙ్ శెయ్తకుత్తమ్ , మయా కృతం దోషం - ఞాలనాథనే , హే జగత్పతే . నత్తమాక , గుణత్వేన . కొళ్ళు , స్వీకురు

సా-సం— శెయ్యేల్, క్రూర పాపాని నకార్యాణి . సూక్త్యంతర సిద్ధాముక్త నిష్కర్ష విపరీత ప్రతీతిం సమాధత్తే. నాయినేనితి. నత్తమ్, ఉపచారం, తాత్పర్యమ్ పార్త్తాల్ క్షమైకొళ్ళ ప్రాప్తమితి

మూ— ప్రాయశ్చిత్తాంతరాశక్తః కాలక్షేపాక్షమోపి వా। పునః ప్రపద్యతే నాథమభిందన్ లోకసంగ్రహమ్ ॥ ముముక్షుత్వమే అడియాక బుద్ధిపూర్వనిషిద్ధఙ్గళ్ పుకరా వెన్నుమ్ వార్త్తైయుమ్ “విద్యతే బ్రాహ్మణేదమః”, ఎన్నుమాప్పోలే ఔచిత్యత్తాలే శొన్నపడియత్తనై.

సా-దీ— ప్రాయశ్చిత్తాంతరేతి-ప్రాయశ్చిత్తాంతరాశక్తనోరువన్-శక్తస్యాపికాలక్షేపాక్షమనోరువన్-అభిందన్ లోకసంగ్రహమానతు శక్తనుమ్ కాలక్షేపక్షమనుమాకిల్ లోకసంగ్రహార్థమ్ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్తత్తైయుమ్ పణ్ణక్కడవర్ ఎన్నుకరుత్తు. ముముక్షువుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ పుకిరాతు. ప్రాయశ్చిత్తమెన్నెన్నిలరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ముముక్షుత్వమే అడియాకవిత్యాదియాల్- ఔచిత్యత్తాలేఎన్నుమత్తై

సా-స్వా—ఇప్పడియాకిల్ పూర్వమపరాధపరిహారత్తిలే శక్తనుక్కు ప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చిత్తమ్పణ్ణవేణుమెన్నుమ్ శిష్యతయా వ్యపదేశ్యనుక్కుమ్, ప్రతిపదమే పణ్ణవేణుమెన్నుమ్ శొన్నతు విరోధియాతో? ఎన్న ప్రపదనమశక్తవిషయమాకైయాలే విరోధమిల్లై యెన్కిరార్ - ప్రాయశ్చిత్తేతి - ప్రాయశ్చిత్తాంతరే, ప్రతిపదే. అశక్తః - శక్తౌసత్యామపి ప్రతిపదస్య బహుకాలసాధ్యత్వే విళంబాక్షమశ్చేదపి నాథం పునః ప్రపద్యతే - అభిందన్ లోకసంగ్రహం, లోకసంగ్రహమభిందన్సన్ - వ్యపదిష్టశ్చేల్లోకసంగ్రహభేదస్స్యాత్ - అతః అవ్యపదిష్టాధికారిఎన్నపడ- వ్యపదిష్టశ్చేత్స్వాత్మసాక్షికం ప్రపదనప్రాయశ్చిత్తంకృత్వా లోకసంగ్రహార్థం దీర్ఘకాలసాధ్యమపి ప్రతిపదం కుర్యాత్ ఎన్నుకరుత్తు - ఇప్పడియాకిల్ ముముక్షువుక్కు బుద్ధిపూర్వనిషిద్ధమ్ పుకరాతెన్ను పూర్వాచార్యోక్తి విరోధియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్- ముముక్షుత్వమేఇతి - ఔచిత్యత్తాలేఎన్నుపూర్వాచార్యవాక్యత్తైయన్యథాకరిక్కైక్కు నిదానముణ్డా?

సా-ప్ర— మయాకృతమపరాధముపచారతయా స్వీకుర్వితి గాథాఖండార్థః-నన్వేవం సతి ప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చిత్తవిధివైయర్థ్యం స్యాదిత్యత్రాహ - ప్రాయశ్చిత్తాంతరేత్యాది - నను తాపత్రయాభిహత్యా సాంసారికసుఖానామల్పాస్థిరత్వ, దుఃఖమిశ్రత్వ, దుఃఖోదర్కత్వాది దోషానుసంధానేనచోత్పన్నవైరాగ్యపూర్వకం ప్రపన్నానాం నిషిద్ధానుష్ఠానమేవ నోపపద్యత ఇతి కైశ్చిదుక్తేః ప్రపన్నాపరాధప్రాయశ్చిత్తవిధానం శాస్త్రేషు నవివక్షితమిత్యత్రాహ - ముముక్షుత్వమే ఇత్యాది “విద్యతే గోషు సంపన్నం విద్యతే బ్రాహ్మణేదమః। విద్యతే స్త్రీషు చాపల్యం విద్యతే జ్ఞాతితోభయ”, మిత్యాదిష్వివ సంభావనా

సా-వి— ప్రార్థనామాత్రాదేవ అపరాధపరిహారే ప్రతిపదోక్తప్రాయశ్చిత్తవిధివైయర్థ్యమిత్యతఆహ- ప్రాయశ్చిత్తాంతరాశక్త ఇతి- కాలక్షేపాక్షమః, దీర్ఘకాలసాధ్యకృచ్ఛ్రచాంద్రాయణాదినావిళంబాక్షమోపి వా. శక్తవిషయమే కాలక్షేపక్షమవిషయమేచ ప్రతిపదోక్త ప్రాయశ్చిత్తవిధిసార్థక్యమితిభావః. అభిందన్ లోకసంగ్రహమ్, “సంగ్రహాయచలోకస్య”, ఇతి లోకసంగ్రహార్థమపి ప్రతిపదోక్తంవా, పునః ప్రపదనంవా కర్తవ్యమితిభావః - ముముక్షూణాం వీతరాగత్వాద్బుద్ధిపూర్వాఘాని నసంభవంత్యేవేతిన ప్రాయశ్చిత్తవిధానం శాస్త్రేషు వివక్షితమిత్యాశంక్యాహ - ముముక్షుత్వమడియాకేతి -

---

సా-సం— బాధయాధ్వనితార్థకథనాత్ క్షమస్వేతి ప్రార్థనైవక్షాపణం సప్రాయశ్చిత్తమిత్యపితయాధ్వనితంస్యాత్ - తర్హి ప్రతిపదప్రాయశ్చిత్తాదిశాస్త్రానర్థక్యమిత్యత్రాహ. ప్రాయశ్చిత్తేతి- సంభాషతే ధీపూర్వాఘే ప్రతిపదోక్త శక్తౌ తస్యస్వల్పకాలసాధ్యత్వే యాంవా ప్రతిపదోక్తమేవకర్తవ్యం- అన్యథా

ప్రభావవ్యవస్థాధికారః.

మూ — ముముక్షువుక్కే బుద్ధిపూర్వ్వ నిషిద్ధఙ్గళై ప్పునస్తు పరిహారఙ్గళై పణ్ణుకైక్కు మహర్షికళ్ పక్కలిలుమ్ ఋషిప్రాయర్ పక్కలిలు ముళ్ పడక్కణ్డు పోరా నిన్ఱతిరే- ఇ(అ)జ్ఞనన్తాకిల్ ఉపాసకర్ కళుమ్ ముముక్షుక్కళాకైయాలే అవర్ కళుక్కుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ ఘటియామైయాలే ఉత్తరాఘాశ్లేషమ్ ప్రామాదికవిషయమ్. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు శాన్తవ్యత్వ మిల్లై యెన్ను వ్యవస్థై పణ్ణవొణ్ణాతొళియుమ్- ఉపాసకనుక్కుమ్, ప్రపన్ననుక్కుమ్, వర్ణాశ్రమ,

సా. దీ — స్థాపిక్కిరార్ - ముముక్షువుక్కెన్ను- కణ్డు పోరానిన్ఱతు. శాస్త్రత్తిలుమ్, లోకత్తిలుమ్ కణ్డపడి, ముముక్షువుక్కు బుద్ధిపూర్వాపరాధమ్ వారాతెన్ను మతిల్ బాధకమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అజ్ఞనన్తాకిలెన్నుమ్ పడజ్జి. ముముక్షుత్వ ముణ్డాకిలుమ్ ఉపాసకనుక్కు అఘమ్ లేపిక్కుమ్. ప్రపన్ననుక్కు లేపియాతెన్న వొణ్ణాతే నిర్రార్ - ఉపాసకనుక్కు మెన్నుమ్ పడజ్జి.

సా-స్వా — ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ముముక్షువుక్కే-ఇతి - ఇప్పడియంగీకరియామల్ ముముక్షుమాత్రత్తుక్కప రాధమ్ వారాతెన్ను శొల్లిల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇజ్ఞనన్తాకిలితి - ఉపాసకనుక్కుమ్, ప్రపన్ననుక్కుమ్, విహితానుష్ఠానత్తిల్ అంగతాభిసంధియుమ్, కైంకర్య బుద్ధియు మెన్కిర భేదమ్పోలే నిషిద్ధనివృత్తియిలేయుమ్ వైషమ్య మిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . ఉపాసకనుక్కుమితి - వర్ణేతి.

సా-ప్ర — సూత్రేణ తథోక్తిరిత్యర్థః- నన్వాప్తతమానాం వాక్యేసంభావితత్వాభిప్రాయతోక్తిర్నిబంధనే త్యత్రాహ- ముముక్షువుక్కే- ఇత్యాది - మహర్షికళ్ పక్కలిలుమిత్యాది- వసిష్ఠస్య చండాలగృహభోజనతత్ప్రాయశ్చిత్తాదిః - దుర్వాససోంబరీష పారణా విఘాతాంబరీష ప్రసాదనాదిః . లోకసారంగమునే మునివాహన విషయే శిలాప్రహార తత్ప్రాయశ్చిత్తాదిశ్చేత్యర్థః - ముముక్షూణాం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘానుదయోక్తిస్సిద్ధాంత విరుద్ధేత్యాహ - ఇజ్ఞనన్తాకిలిత్యాదినా . వ్యవస్థై పణ్ణవొణ్ణాతొళియుమ్, వ్యవస్థాకరణమయుక్తం స్యాదిత్యర్థః - నను « సత్కర్మనిరతాశ్శుద్ధాస్సాంఖ్యయోగవిదస్తథా | నార్హంతి శరణస్థస్య కలాంకోటిమపీ ,, త్యాదిభిః ప్రపన్నానాం భక్తేభ్యోతిశయిత ప్రభావత్వావగమాత్తేషాం నిషిద్ధానుష్ఠానం నదోషాయేత్యత్రాహ - ఉపాసకనుక్కుమిత్యాది- «పరీక్షార్థమపి బ్రాహ్మణ ఆయుధం నాదదీతే,, త్యాదివర్ణ నిమిత్తక నిషేధః- « తాంబూలే భర్తృకా స్త్రీణాం

సా-వి- ముముక్షువుక్కే-ఇతి. పునస్త్రప్రాప్తేషు. మహర్షీతి. వసిష్ఠాదేశ్చండాలాన్నభక్షణతత్ప్రాయశ్చిత్తాది- ఋషిప్రాయర్ పక్కలిలుముళ్ పడ, లోకసారంగమునిప్రభృతీనామపివిషయే. మునివాహనేశిలాక్షేపతత్క్షామణాదిరితిభావః-కణ్డుపోరానిన్ఱతిరే, దృష్టం సత్త్వితం ఖల్విత్యర్థః-వ్యవస్థై, వ్యవస్థా. పణ్ణవొణ్ణాతొళియుమ్, కతుమనుయోగ్యాస్యాత్ - పరీక్షార్థమపిబ్రాహ్మణఆయుధంనాదదీతేతివర్ణనిమిత్తనిషేధః- « తాంబూలే

సా-సం — పునః ప్రపత్తేరేవ-అన్యతరకల్పాన్నాశ్రయణే లోకమర్యాదాతిలంఘనాన్నిగ్రహాలక్ష్యేవస్యాదితి నప్రతిపదోక్తాద్యానర్థక్య మితిభావః, అత్రశక్తౌ సత్యామపి అనుతాపాతిశయాదచిరాదేవ శరీరపాతభయేన విళంబాక్షమోపి కాలక్షేపాక్షమోభిప్రేతః - వ్యవస్థై పణ్ణవొణ్ణాతొళియు మితి . వ్యవస్థాయాస్సైవాభావాదితి భావః -

మూ — జాతి, గోత్ర, ప్రవర, చరణ, కుల, దేశకాలావస్థా గుణసమయాదికళైఉపాధియాకక్కొణ్డుశొన్న

సా-స్వా — "బ్రాహ్మణోనసురాంపిబేత్ - యతిర్ద్విర్నయేనపతేత్. సగోత్రంననిమంత్రయీత. సమానప్రవరాన్నో ద్వహేత్ - స్వసూత్రేవిద్యమానే పరసూత్రేణ నకుర్యాత్ - సకుల్యాన్నాతిక్రమేత్ - నర్మదోత్తరే కటకే ఉపాకర్మ నకుర్యాత్. ఏకాదశ్యాన్న భుంజీత - నాతురస్స్నాయాత్ - నాన్యం దేవంనమస్కుర్యాత్. ద్వీన్ష్ణపాదాబ్జపుత్రశ్రయుతః శిఖాంపుండ్రంచసూత్రంచసమయాచారమేవచ| పూర్వైరాచరితంకుర్యాదన్యథాపతితోభవేత్,, క్రమేణఇత్యాది నిషిద్ధత్తై ఉత్తవిరు మిడత్తి లెన్నపడి-ఇప్పడి నిషిద్ధత్తై ఉత్తవిరు మిడత్తిల్ వైషమ్య

సా-ప్ర — యతీనాం బ్రహ్మచారిణామ్। ఏకైకం మాంసతుల్యంస్యాత్సంభూయ మదిరాసమమ్ । బ్రహ్మసూత్ర పరిత్యాగాద్బ్రహ్మచారీ గృహీవనీ । పరివ్రాట్చాపి పతతి ,, త్యాది నాశ్రమనిమిత్తక నిషేధః- "స్త్రీణాం ప్రత్యాచక్షాణానాంసమాహితో బ్రహ్మచారి ఇష్టం దత్తం హుతం ప్రజాం పశూన్ బ్రహ్మవర్చసమన్నాద్యం వృంక్తే తస్మాదుహవై బ్రహ్మచారిసంఘం చరంతం నప్రత్యాచక్షీత - నస్వరః ప్రణవోంగాని నాప్యన్య విధయస్తథా । స్త్రీణాంతు శూద్రజాతీనా ,, మిత్యాది జాతినిమిత్తక నిషేధః- " దానం దద్యాత్స గోత్రాయకన్యాదానంతు వర్జయేత్ ,, ఇత్యాది గోత్రనిమిత్తక నిషేధః- "సమప్రవర గోత్రంచ విధురం బ్రహ్మచారిణమ్ । దేవార్థేవ రయేద్విద్వాన్ పిత్రర్థే వరణంత్యజే ,, దిత్యాదిః ప్రవర నిమిత్తక నిషేధః - " బహ్వృచాశ్చ ప్రవణేకుర్యుశ్శ్రావణం నతు పర్వణి,,త్యాది శ్చరణనిమిత్తక నిషేధః - " మృతబంధో ర్దశాహాని కులస్యాన్నం నిషిధ్యత ,, ఇత్యాదిః కులనిమిత్తక నిషేధః - నాప్సునైవాంభసస్తీరే నశ్మశానే సమాచరేత్ । ఉత్సర్గం వైపురీషస్య మూత్రస్యచ విసర్జన ,,మిత్యాది దేశ నిమిత్తక నిషేధః - " నభోక్తవ్యం నభోక్తవ్యం సంప్రాప్తే హరివాసరే ,, ఇత్యాదిః కాల నిమిత్తక నిషేధః - " ఏకాదశ్యాన్న భుంజీత శక్తస్సన్నిరుపద్రవ ,, ఇత్యాది రవస్థా నిమిత్తక నిషేధః - " నాతి కేశాను కేశాంవా నాతికృష్ణాతి పింగళామ్ । నిసర్గతో ధికాంగాంవా న్యూనాంగాంవాపి నోద్వహే ,, దిత్యాదిః - " ఆరనాళం నసేవేత కదాచిద్భగవత్పర ,, ఇత్యాదిశ్చ గుణనిమిత్తక నిషేధః. అస్వర్గ్యం లోక విద్విష్టం ధర్మమప్యాచరేన్నతు ,, ఇత్యాది స్సమయ నిమిత్తక నిషేధః-

సా-వి — ఉభతృకస్త్రీణాం యతీనాం బ్రహ్మచారిణామ్ । ఏకైకంమాంసతుల్యంస్యాత్సంభూయ మదిరాసమమ్,,ఇత్యాశ్రమనిమిత్తనిషేధః- "నస్వరః ప్రణవోంగాని స్త్రీశూద్రాణా ,, మితిజాతినిమిత్తనిషేధః- "దానంకుర్యాత్సగోత్రాయ కన్యాదానంతు వర్జయేత్ ,, ఇతి గోత్ర నిమిత్తనిషేధః. " సమాన ప్రవరాంకన్యాం నోద్వహే,,దితి ప్రవర నిమిత్తనిషేధః - "బహ్వృచాశ్చ ప్రవణేకుర్యుశ్శ్రావణంనతుపర్వణి,, తి చరణనిమిత్తనిషేధః - చరణః , శాఖా. "మృతబంధో ర్దశాహాని కులస్యాన్నం నిషిధ్యత ,, ఇతికులనిమిత్తనిషేధః - "నభోక్తవ్యంనభోక్తవ్యం సంప్రాప్తేహరివాసర,,ఇతి కాలనిమిత్తనిషేధః. " నాప్సుమూత్ర పురీషం కుర్యా,,దితి దేశనిమిత్తనిషేధః - "ఏకాదశ్యాంనభుంజీత శక్తస్సన్నిరుపద్రవ,,ఇత్యవస్థానిమిత్తనిషేధః - "ఆరనాళంనసేవేత కదాచిద్భగవత్పర,, ఇతిగుణనిమిత్త నిషేధః. " అస్వర్గ్యం లోక విద్విష్ట,,మితి సమయ నిమిత్తనిషేధః- "నభ్రాతరౌనియుంజీతతథాపితృసుతావపి,,తిసంబంధవిశేషాది

మూ— నిషిద్ధఙ్గళై తవిరుమిడత్తిల్ విశేషమిల్లై - నిషిద్ధఙ్గళై పుకున్దాల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ యథాధికారమాకైయాలే వైషమ్యముణ్డు - ‘‘ఎన్నడియారతు శెయ్యార్ శెయ్తారేల్ నన్ఱు శెయ్తార్,, ఎన్కిఱ తువుమ్ అపరాధమ్ పుకుతుమెన్కైక్కు లింగమ్ - ఇఙ్గు శెయ్తారేల్ నన్ఱు శెయ్తారెన్ఱతుక్కు ప్రామాదికమాక ప్పుకున్దాల్ నామేక్షమిప్పుతోమ్.

సా-దీ— నిషిద్ధమ్ పుకున్దాల్ ప్రాయశ్చిత్తత్తిల్ వైషమ్యముణ్డెన్కిఱార్ - నిషిద్ధఙ్గళెన్ఱు- ‘‘అపిచేత్పాతకం కించిద్యోగీకుర్యాత్ప్రమాదతః । యోగమేవనిషేవేత నాన్యం యత్నం సమాచరే,, దెన్కై - ఆకైయాల్ వైషమ్యముణ్డెన్ఱు కరుత్తు- ప్రతిబుద్ధరుక్కు మపరాధమ్ వరుమెన్ఱు మతిల్ లింగదర్శనముణ్డెన్కిఱార్- ఎన్నడియారెన్ఱు - శెయ్తారేల్నన్ఱు శెయ్తారెన్ఱుమంశత్తుక్కుత్తాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఇఙ్గు శెయ్తారేలెన్ఱు-

సా-స్వా— మిల్లైయెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో ? అప్పోతునిషిద్ధాచరణత్తిల్ఉపాసకనుక్కు యోగమ్ప్రాయశ్చిత్తం మెన్ఱుమ్, ప్రపన్ననుక్కు ప్రతిపదనాతల్, ప్రపదనమాతల్, ప్రాయశ్చిత్తం మెన్ఱుమ్ భేదమ్ కూడాతొళియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . నిషిద్ధఙ్గళై పుకున్దాలితి - నిషిద్ధవర్జన మధికారభేదమిల్లామైయాలే ఏకరూపమానాలుమ్ ప్రాయశ్చిత్త మధికారభేదవత్తాకైయాలే వైషమ్యముణ్డెన్ఱు కరుత్తు- భాగవతనుక్కపరాధమ్ పుకిరాతెన్న వొణ్ణాతెన్కైయిలే యుక్త్యంతరమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఎన్నడియారతు శెయ్యారితి - శెయ్తారేలెన్ఱు శొల్లుకైయాలే భాగవతనుక్కు మపరాధమ్ సంభావితమెన్ఱు కరుత్తు- ఆనాలుమ్ నన్ఱు శెయ్తారెన్ఱు నిషిద్ధత్తైయుముత్కృష్టమాక చ్చొల్లుకిఱతు విరోధియాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇఙ్గు ఇతి-ఇప్పడితాత్పర్యమ్కల్పిక్కైక్కు నిదానమేతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్

సా-ప్ర — ‘‘నప్రభాతరాని యుంజీత శ్రాద్ధే పితృసుతావపీ ,, త్యాదిరాదిశబ్దార్థః. విశేషమిల్లై, ఉపాత్తవచనేషు భక్తప్రపన్నవాచకపదవిశేషాభావాదితి భావః. నన్వేవం నిషిద్ధానుష్ఠానే భక్తప్రపన్నయోః ప్రత్యవాయతౌల్యే ప్రాయశ్చిత్తం తౌల్యమపి స్యాదిత్యత్రాహ - నిషిద్ధఙ్గళిత్యాది - ఏవం ప్రపన్నానాం నిషిద్ధానుష్ఠానసద్భావే శబ్దరూపం ప్రమాణం ‘‘ ఋషిప్రాయర్ పక్కలిలుమ్కాణానిన్ఱతిరే ,, ఇతిప్రదర్శ్య లింగమప్యాహ - ఎన్నడియా రిత్యాదినా , మద్దాసా అకృత్యం నకుర్యుః - యది కుర్యుస్సమీచీనమేవాకుర్వన్నిత్యర్థః - నన్వేవం భాగవతానాం నిషిద్ధానుష్ఠానం భగవాన్ సమీచీనతయాస్వీకరోతీత్యేతత్ప్రపన్నానాముపక్లేశబోధకప్రమాణవిరోధీత్యత్రాహ.ఇఙ్గు శెయ్తారేలిత్యాది

సా.వి— నిమిత్తనిషేధః ఆదిశబ్దార్థ ఇతిద్రష్టవ్యం-విశేషమిల్లై,ఉపాత్తవచనేషుభక్తానామేవనప్రపన్నానామితి విశేషబోధకాభావాదిత్యర్థః - నన్వేవం నిషిద్ధానుష్ఠానే భక్తప్రపన్నయోః ప్రత్యవాయతౌల్యే ప్రాయశ్చిత్తం తౌల్యమపి స్యాదిత్యత్రాహ. నిషిద్ధఙ్గళిత్యాది. ‘‘అపిచేత్పాతకంకించిద్యోగీకుర్యాత్ప్రమాదతః। యోగమేవనిషేవేత నాన్యం యత్నం సమాచరే,,దితి విశేషవిధానాదితి భావః - ప్రపన్నానామపి ప్రత్యవాయోస్తీత్యత్ర జ్ఞాపకమాహ . ఎన్నడియారితి - ఎన్నడియార్, అస్మద్దాసాః. అతు, తత్పాపం. శెయ్యార్, నకుర్వంతి. శెయ్తారేల్, కుర్వంతిచేత్- నన్ఱు,సమీచీనం. శెయ్తార్,అకుర్వన్.పుకుమెన్కైక్కు, ప్రాప్నోతీత్యస్య.లింగమ్,జ్ఞాపకం.పుకున్దాల్,ప్రాప్నోతిచేత్-నామ్,వయమేవ-క్షమిప్పతోమ్, క్షమామహే.

సా-సం—భక్తప్రపన్నయోర్నిషిద్ధప్రవృత్తౌ భేదాభావేప్రాయశ్చిత్తేపిభేదోనస్యా దిత్యత్రాహ - నిషిద్ధఙ్గళితి-

మూ — బుద్ధిపూర్వకమాక వృకునాల్ అవర్కళ్ తమైకొళ్ళాత వళవిలుమ్ శిక్షా విశేషఙ్గళాలేనామ్శ మిప్పోమ్. ఒరుపడిక్కుమ్ నామ్ కైవిడోమ్ మెన్ఱు తాత్పర్యమ్. నన్ఱుశెయ్తా రెన్పర్ పోలుమ్ ఎన్ఱుశొల్లు కైయాలే ఇతు వస్తువృత్తియిల్ నన్ఱన్ఱెన్నుమిడమ్ సూచితమ్.

సా - దీ — ఇతు వస్తువృత్త్యానల్లతన్నెన్ఱు వివక్షిత మెన్ఱుమతిల్ లింగమరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నన్ఱు శెయ్తా రెన్పర్ పోలుమిత్యాదియాల్ - ఎన్పర్ పోలుమెన్ఱతాల్ వస్తువృత్త్యా తిరువుళ్ళ మల్లవెన్ఱు తోత్తుమ్ - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ ప్రపన్ననుక్కు లేపియాతెన్ఱు మవనుక్కు అభిప్రాయమెన్ ? బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ ఈశ్వరనుక్కు నిగ్రహేచ్ఛై ఉదియాతెన్నో ? నిగ్రహేచ్ఛై యుణ్డాకిలుమ్ ఫలమిల్లైయెన్ఱో ? ఈశ్వరనుక్కు ప్రీత్యభావమాత్రమ్ పిఱక్కుమ్ కర్తావుక్కు ప్రత్యవాయ మిల్లైయెన్నో ? ఈశ్వర ప్రీత్యభావమూలమాయ్తనక్కుమ్ప్రీత్యభావమాత్రమ్పిఱక్కుమ్ప్రత్యవాయమిల్లైయెన్నో ? ఎన్ఱుచతుర్ధా వికల్పిత్తు

సా - స్వా — నన్ఱు ఇతి - నన్ఱు ఉత్కృష్టం - "సర్వపాపేభ్యో మోక్షయిష్యామి,, ఎన్ఱు ప్రపన్ననుక్కు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘముమ్ సర్వశబ్ద సంకోచాత్ త్యాజ్యమెన్ఱు తోత్తుకైయాలే లింగదర్శనమాత్రత్తాలే సర్వశబ్ద సంకోచమ్ కూడుమో ? క్షేపణ శాస్త్రమ్ భక్తవిషయ మెన్ఱు శొల్ల వేణ్డావో ? ఎన్న ప్రపన్ననుక్కు ఉత్తరాఘమ్ లేపియాతెన్ఱు మవనుక్కు ప్రపన్న విషయత్తిల్ ఈశ్వరనుక్కు నిగ్రహేచ్ఛై యుదియాతెన్ఱు తాత్పర్యమో ? నిగ్రహేచ్ఛై యుదిత్తాలుమ్ నిగ్రహ ఫలమిల్లైయెన్ఱు తాత్పర్యమో ? ఈశ్వరనుక్కు ప్రీత్యభావమాత్రమ్ పిఱక్కుమ్ కర్తావుక్కు ప్రత్యవాయ మిల్లైయెన్ఱు తాత్పర్యమో ? కర్తావుక్కు ప్రీత్యభావముణ్డెన్ఱు తాత్పర్యమో ? ఎన్ఱుచతుర్ధా వికల్పిత్తు ప్రథమవికల్పత్తై దూషిక్కిఱార్ -

సా - ప్ర — పోలుమ్, ఇవేత్యర్థకః - ఇవ శబ్దశ్చ విద్వానివ కిమస్మీత్యాదిషు సమభివ్యాహృత పదార్థాపారమార్థ్య జ్ఞాపకత్వవదత్రాపి సామీచీన్యాభావ జ్ఞాపక ఇతిభావః - నను భక్తప్రపన్న వ్యతిరిక్తేషు ప్రత్యవాయ జనకస్యాప్య బుద్ధిపూర్వాఘస్య భక్తేషు ప్రపన్నేషుచ తజ్జనకత్వాభావవద్భక్తేషు ప్రత్యవాయ జనకస్యాపిబుద్ధిపూర్వాఘస్య ప్రపన్నేషుతజ్జనకత్వం మాస్త్వితి అత్ర ప్రపన్నమధికృత్యైవప్రాయశ్చిత్త

సా - వి — క్షమైకొళ్ళాత వళవిలుమ్, క్షమ్యతే సహ్యతే, క్షమా, సాధనం తస్యాః - కొళ్ళాత వళవిలుమ్, స్వీకారాభావదశాయామపి. శిక్షా విశేషఙ్గళాలే నామే శమిప్పోమ్, అప్రీతిం పరిహరామః. ఒరుపడిక్కుమ్, ఏకస్యాపి ప్రకారస్య. నామ్, వయం. కైవిడోమ్, హస్తం నత్యజామః. సర్వథా రక్షిష్యామ ఇతి తాత్పర్యమ్. నన్ఱు శెయ్తారిత్యస్య అంగీకార ఏవతాత్పర్యం కింనస్యాత్ ? ఇత్యత ఆహ. నన్ఱుశెయ్తా రెన్పర్ పోలుమితి. అవిద్వానివ పశ్యసీవేత్యాదా వివశబ్దస్య సమభివ్యాహృత పదార్థస్యాపారమార్థ్య జ్ఞాపకత్వాత్తదర్థకః పోలుమితి శబ్దస్సామీచీన్యాభావ జ్ఞాపక ఇతిభావః. అత్ర బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘం ప్రపన్నం నాశిష్యతీతి వదతః కోభిప్రాయః ? బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘే సత్యపీశ్వరస్యనిగ్రహేచ్ఛానజాయత ఇతి వివక్షితంకిం ? ఉత నిగ్రహేచ్ఛాయాంసత్యామపి ఫలంనాస్తీతి. ఆహోస్విదీశ్వరస్య ప్రీత్యభావమాత్రముత్పద్యతే

సా - సం — నన్ఱితి. కింత తస్సామీచీన్యోక్తిః కథమేవంతాత్పర్య వర్ణన మిత్యత్రాహ. నన్ఱుశెయ్తారెన్పర్ పోలుమితి - సూక్త్యంతరా విరోధాయ తథా తాత్పర్య వర్ణన మితిభావః.

మూ—అపాయసంప్లవేసద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత । ప్రాయశ్చిత్తిరియం సాత్ర యత్పునశ్శరణం వ్రజేత్ ॥ ఎన్ను శొల్లుకైయాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ ఈశ్వరనుక్కు నిగ్రహేచ్ఛై ఉదియాతెన్న వాణ్ణాతు. సర్వశక్తియానవనుక్కు నిగ్రహేచ్ఛై పిరవాతొళిక్షమై కొళ్ళాతపోతు ఫలమిల్లైయెన్నవు మొణ్ణాతు. ఈశ్వరనుక్కు ప్రీత్యభావమాత్రమ్ పిరక్కుమిత్తనై యెన్నాల్ తనక్కు అత్తాల్ మేలొరు ప్రత్యవాయమిల్లాత్తైయాకిల్ పునః ప్రపత్తి (ప్రాయశ్చిత్తమ్) పణ్ణవేణ్డా. తనక్కుమ్ ప్రీత్యభావమ్ పిరక్కుమత్తనైయెన్నాలుమ్ ప్రత్యవాయమ్ సిద్ధమాయిత్తు.

సా - దీ — ప్రథమ వికల్పత్తిల్ దూషణ మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అపాయసంప్లవ ఇత్యాదియాల్ - ద్వితీయ వికల్పత్తై దూషిక్కిరార్ - సర్వశక్తియాన విత్యాదియాల్ - తృతీయ వికల్పత్తుక్కుత్తర మరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఈశ్వరనుక్కిత్యాదియాల్ - చతుర్థపక్షత్తిల్ దూషణమ్ కాట్టుకిరార్ . తనక్కుమెన్ను . నిషిద్ధాచారత్తాల్ ఈశ్వర ప్రీత్యభావమాత్రమే పిరక్కుమ్ - ఇవనిడత్తిలొరు క్లేశాదికళుణ్డాకాతు. అకిలుమ్ ప్రీత్యైకప్రయోజననాన ఇవనుక్కు ప్రీత్యభావమ్ పరిహర్తవ్యమాకైయాల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణవేణుమెన్ను ఘతిలొరు పాపమ్ పణ్ణినాతు ముతలాకవనువర్తిక్కిర ప్రీత్యభావత్తిల్ అతీతాంశ

సా - స్వా — అపాయసంప్లవ ఇతి - ఇన్న వచనమ్ ప్రపన్న విషయమాకైయాలే తద్వ్యతిరిక్త విషయమెన్న వాణ్ణాతెన్ను కరుత్తు . ద్వితీయత్తై నిరసిక్కిరార్ - సర్వశక్తీతి - సర్వశక్తిత్వాదేవస్వసంకల్పిత కరణమ్ సిద్ధమెన్ను కరుత్తు - తృతీయత్తై నిరసిక్కిరార్ - ఈశ్వర నుక్కీతి - చతుర్థపక్షత్తై నిరసిక్కిరార్ - తనక్కు మితి . స్వామియినుడైయ ప్రీత్యభావ మూలమాకత్తన్నుడైయ ప్రీత్యభావమే ప్రత్యవాయమెన్నపడి. ఒరుపాపమ్ పణ్ణినాల్ భవిష్యదురితానుత్పత్త్యర్థమాక ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణవేణ్డా ? పాపోత్పత్తి

సా - ప్ర — విధానాన్యథానుపపత్త్యా ప్రత్యవాయం ప్రసాధ్య తస్యఫలాభావమప్యాహ. అపాయసంప్లవ ఇత్యాదినా - నను ". ప్రియోపి నప్రియో సౌమే ,, ఇత్యాద్యానుగుణ్యేన అపాయ సంప్లవ ఇత్యాది ప్రాయశ్చిత్త విధే నిషిద్ధాణి క్రమ జనిత భగవదప్రీతి నివర్తకత్వేనాపి చరితార్థత్వాన్న నిషిద్ధానుష్ఠానస్య నోపక్లేశ హేతుత్వమిత్యత్రాహ - ఈశ్వరనుక్కు ప్రీత్యభావేత్యాదినా - నన్వేవం నిషిద్ధానుష్ఠానస్యా

సా వి — కథంతః ప్రత్యవాయో నాస్తీతి ? యద్వా, ఈశ్వరస్య ప్రీత్యభావమూలకస్స్వస్య ప్రీత్యభావ ఉత్పద్యతాం ప్రత్యవాయస్తు నాస్తీతి చతుర్థా వికల్ప్య ప్రథమశిరసి దూషణమాహ. అపాయ సంప్లవ ఇతి - ద్వితీయకల్పం దూషయతి. సర్వశక్తియానేతి. తృతీయకల్పం దూషయతి. ఈశ్వరనుక్కు ప్రీత్యభావమాత్రమితి. ప్రాయశ్చిత్తవిధ్యానర్థక్యం స్యాదితిభావః - చతుర్థం ఖండయతి - తనక్కు ప్రీత్యభావమిత్యాదినా భగవతః స్వస్య ప్రీత్యభావాదన్యః ప్రత్యవాయో నాస్తీతిభావః - పూర్వం తృతీయపక్షే పునః ప్రాయశ్చిత్తం న స్యాదితిదూషణం దత్తం - తత్ర కైశ్చిద్దూషణస్య పరిహార ఉక్తః - స్వస్య ప్రీత్యభావాభావేపి భగవత్ప్రీత్యైకప్రయోజనస్య భగవదప్రీతేరపి పరిహరణీయతయా తదర్థం ప్రాయశ్చిత్తం - తత్రాప్యతీతాంశ పరిహారాయ

సా - సం — పణ్ణవేణ్డావితి - పునః ప్రాయశ్చిత్త విధివిరోధస్స్యాదిత్యర్థః - ప్రత్యవాయం సిద్ధమితి - స్వప్రీతి ఫలకస్వామ్య ప్రీతే రేవ ఆస్తికస్య నరకాది తుల్య ప్రత్యవాయత్వాదిత్యర్థః .

మూ— అతిలుమ్ కழிన్తతుక్కు ప్రాయశ్చిత్తమ్ వేణ్డా. మేలుమ్అనువృత్తమాయ్ వరప్పుకుకిఱ ప్రీత్యభావత్తై ప్పత్త ప్రాయశ్చిత్త మెన్నాలిత్తోడు తుల్యయోగక్షేమత్తై యాలేయథాసంభవమ్ శ్రుత్యాది సిద్ధఙ్గళాన ఉపక్లేశఙ్గళుమ్ వరుమెన్ఱు భీతనామ్ప్రాయశ్చిత్తమ్పణ్ణ ప్రాప్తమ్- ఆకైయాల్ ఉపక్లేశఙ్గళుమ్, ఇఙ్గుళ్ళ భగవదనుభవత్తుక్కు కరణశక్తిజ్ఞానసంకోచదుఃఖాదికళడియాకవరుమ్విచ్ఛేదసంకోచఙ్గళుమ్, నియతాయుస్సుక్కళల్లాతార్ క్కుఆయుర్వృద్ధియాలేపరమఫలత్తుక్కు విళంబముమ్ప్రసంగియామైక్కుపునఃప్రపదనమ్పణ్ణుకిఱతు.

సా-దీ— ఇతితమాకైయాల్ తదర్థమ్ప్రాయశ్చిత్తమ్ వేణ్డా, మేలుమ్ప్రీత్యనువృత్త్యైపరిహాసక్త్యై కాప్రాయశ్చిత్తమ్పణ్ణవేణుమెన్నుమ్త్రితీయపక్షశంకైక్కు ప్రత్త్యుత్తరమరుళిచ్చెయ్కిఱార్- అతిలుమెన్ఱుతుడఙ్గి

సా-స్వా— క్షణమారభ్య అనువర్తిక్కిఱమనో వైరస్యరూప స్వపర ప్రీత్య భావత్తిల్ అతీత ప్రీత్యభావత్తై ప్పత్తవుమ్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణవేణ్డా? భవిష్యత్ప్రీత్య భావ మాత్రత్తై ప్పత్త ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణ వేణుమెన్ఱు ప్రాయశ్చిత్త శాస్త్ర తాత్పర్య మెన్ఱు శొల్ల వాణ్ణాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ అతిలుమితి - ఇప్పడి దుఃఖభీతనామ్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణ ప్రాప్త మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? ప్రాయశ్చిత్తమ్ పణ్ణాతే యిరుక్కుమవనుక్కుమ్ దుఃఖమ్ కాణామైయాలే ఉపక్లేశమ్ వరుమెన్ఱునియమమన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ఉపక్లేశ శాస్త్రమ్ ఉప లక్షణ మెన్ఱు కరుత్తు -

సా-ప్ర— ప్రీతిమాత్ర జనకత్వే అస్మత్పక్షే భావాంతరస్యైవా భావత్వాజ్జ్ఞానావస్థా విశేషరూప ప్రీత్యభావోపి జ్ఞానావస్థా విశేష ఏవేతి తస్యాప్యాశుతర వినాశిత్వా త్తన్నివృత్త్యర్థం ప్రాయశ్చిత్తవిధిర్నోపపద్యత ఇత్యత్ర ఉత్పత్స్యమానా ప్రీతి ప్రతిబంధార్థం ప్రాయశ్చిత్తావశ్యకత్వాంగీకారే స్వయంప్రకాశజ్ఞానావస్థా విశేషరూపా ప్రీతేరపి ప్రతికూలతయా వేదనీయత్వా ద్దుఃఖానుభవ రూపతేతి ప్రత్యవాయ సిద్ధిం దర్శయన్ శ్రుత్యాది ప్రసిద్ధోపక్లేశ హేతుత్వా నంగీకారే శ్రుతహాన ప్రసంగ ఇత్యభిప్రాయేణాహ - అతిలు మిత్యాదినా - ఏవన్నిషిద్ధానుష్ఠానస్య సాధిత ముపక్లేశ హేతుత్వం భగవదనుభవ విచ్ఛేద సంకోచమోక్ష విళంబానాం హేతుత్వ స్యాప్యుపలక్షణమితి దర్శయన్నిషిద్ధానుష్ఠానేపి ప్రత్యవాయామదయపక్షే తన్న్యాయాదేవ పునః ప్రపదనేపి ప్రపత్తిప్రచ్యవన రూపప్రత్యవాయోపి నోదియాదేవేత్యపాయ సంప్లవే పునఃప్రపదనానుష్ఠానమేవ యుక్తమిత్యాహ - ఆకైయాలుపక్లేశమిత్యాదినా -

సా-వి— నకార్యం- కింతూత్తరకాలే- నను వృత్త్యర్థమితి తత్రతుల్యన్యాయాచ్ఛ్రుత్యాది సిద్ధోపక్లేశాదయ స్సంభవంతీతి తత్పరిహారాయ ప్రాయశ్చిత్తం కర్తుముచిత మితితదీయశంకానువాద పురస్సరంప్రతిబంధ్యోత్తరమాహ. అతిలుమితి. అతిల్, తస్మిన్ భగవదీయ ప్రీత్యభావమధ్యే- కழிన్తతుక్కు,అతీతస్య- వరప్పుకుకిఱ, భవిష్యతః - ఏవంప్రాయశ్చిత్తస్య కర్తవ్యత్వ ప్రసాధనేన పునః ప్రపదనస్య కర్తవ్యతాసిద్ధేత్యభిప్రాయేణాహ - ఆకైయాలితి - కరణశక్తిజ్ఞాన సంకోచః- ఇంద్రియశక్తిసంకోచో జ్ఞానసంకోచశ్చ-అడియాకవరుమ్ విచ్ఛేదమ్, తన్మూలకతయా ప్రాప్తోవిచ్ఛేదః - నివృత్తి స్సంకోచో ఽల్పతా - ఏతేభగవన్నిగ్రహఫలభూతాః- ప్రసంగియామైక్కు,ప్రసంగాభావాయ-పాపేషుక్రియమాణేష్వప్యనిష్టాభావఇతి

సా-సం— ఇత్తోడు, భావి ప్రీత్య భావత్తోడిత్యర్థః - వరుమెన్ఱు, అతీత ప్రీత్య భావేనాపివరుమెన్నిత్యర్థః-

మూ— ఇతు వేణ్డా వెన్నార్కళుమ్ నిషిద్ధఙ్గళై క్షమిక్కిఱ న్యాయత్తాలే ఇతువుమ్ క్షమావిషయ మాకైయా లే ఇతు వేణ్డుచితమ్. బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కుమ్ ఏక్కవే ప్రపత్తి పణ్ణవాణ్డా తెన్నుమిడముమ్, మున్బు శోలిన

సా. దీ— పునః ప్రపదనమ్ సర్వథా అకర్తవ్యమెన్నార్కళుమ్ తాఙ్గళ్ శొన్న న్యాయత్తాలే ఇతు కృతమానాలుమ్ ఒరు హాని యిల్లై యెన్నైయే ఉచిత మెన్కిఱార్ - ఇతువేణ్డావె న్నార్కళ్ మెన్ను. నిషిద్ధాంతరమ్ పోలే పునః ప్రపదనముమ్ క్షమా విషయమాకైయాలితు శెయ్ తాలుమ్ హానియిల్లై యెన్నైయే యుచితమ్ - నను ప్రారబ్ధకర్మ విశేష నివృత్తియై పోల్ బుద్ధిపూర్వోత్తరా ఘ నివృత్తియైయుమ్ కోలిపూర్వమ్ ప్రపత్తి పణ్ణినాలో వెన్నుమ్ శంకైయైయుమ్ ప్రపత్తి సకృత్తాకైయాల్ పునః ప్రపత్తి యామో వెన్నుమ్ శంకైయైయుమ్ పరిహరిక్కిఱార్. బుద్ధిపూర్వోత్తరామెత్యాదియాల్-

సా-స్వా— ఆనాలుమ్ ప్రపన్ననుక్కు విషిద్ధానుష్ఠానమ్ ప్రసక్తమానాలుమ్ క్షమా విషయమెన్ను శిలబుద్ధి మాన్కళుక్కు శోత్తుకైయాలే ప్రాయశ్చిత్తమ్ వేణ్డా వెన్కిఱ వాదముమ్ కూడాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్ - ఇతుఇతి. నానాపక్ష ప్రసక్త బాధక సంభావనా రహితమాన మార్గమే ఉచిత మెన్నుక రుత్తు. ఆనాలుమ్ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తైయుమ్, నివృత్తమాక వేణు మెన్ను కోలి మోక్షార్థ ప్రపత్తి యైయనుష్ఠిత్తాల్ ఉత్తరాఘాశ్లేషవచనముపపన్నమన్నో. అప్పడి ప్రపదనమ్ పణ్ణలాకాతెన్నిల్ అప్పోతు పా పారంభక పాపత్తైయుమ్ కోలి ప్రపదనమ్ కూడాతెన్నుమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్ కిరార్-బుద్ధిపూర్వేతి.

సా-ప్ర— ఇతు వేణ్డుచితమితి - పునఃప్రపదనానుష్ఠాన మేవోచిత మిత్యర్థః - "సందిగ్ధేపి పరే లోకే త్యాజ్యమేవాశుభంబుధైః। యదినస్యాత్తతఃకింస్యాదస్తిచేన్నాస్తి కోహత", ఇత్యాదిన్యాయాదితిభావః నస్వేవంతర్హి బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్యాపి ప్రాయశ్చిత్త్వేన మోక్షార్థ ప్రపత్తిరేవానుష్ఠేయా. అన్యథ "సకృదేవహి శాస్త్రార్థః", ఇత్యాది విరోధస్స్యాదిత్యత్ర తాంత్రికై నైమిత్తికానాం నిమిత్తోదయానంతర భావిత్వ నిర్ణయాత్ ప్రాయశ్చిత్తస్యాపి నైమిత్తికత్వాద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తస్య తదుదయాత్పూర్వ మనుష్ఠానానుపపత్తేః - పూర్వానుద్దిష్ట ఫలార్థం పునరపి భరన్యాసానుష్ఠానస్యావిరుద్ధత్వాచ్చతస్యానుష్ఠేయత్వ మపరాధ పరిహారాధికార ఏవోక్త మిత్యాహ. బుద్ధిపూర్వేత్యాదినా-

సా-వి— వదతాంపునఃప్రపత్తికరణేప్యనిష్టాభావాత్ - "సందిగ్ధేపిపరేలోకేత్యాజ్యమేవాశుభంబుధైః। యదినస్యాత్తతఃకింస్యాద్యదిస్యాన్నాస్తికోహత", ఇతిన్యాయేనప్రాయశ్చిత్తప్రపదనానుష్ఠానమేవసమంజసం-కింత్వ హితగ్రాహిత్వేనేత్యాహ. ఇతువేణ్డావెన్నార్ క్కిఱ్-తి. తర్హి భవిష్యద్బుద్ధిపూర్వాఘస్యాశ్లేషాయ మోక్షార్థ ప్రపత్తికాలఏవసంకల్పఃక్రియతామిత్యత్రపరిహారోపరాధపరిహారఏవోక్తః-ఉత్తరత్రఫలాంతరార్థంపునఃప్ర పదనేవిరోధోనాస్తీత్యయమర్థఃపూర్వముక్తఇత్యాహ - బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కి తి- ఏర్ క్కవే,

నా. సం— నను ప్రపన్నే నిషిద్ధాని వత్సలస్స్వయమేవ క్షామ్యతీతికిం ప్రపదనాంతరేణేతి వదంతంమూ ఖమపి తదను గుణోపదేశేన సమాధత్తే - ఇతువేణ్డావితి - ఇతువుమ్, నిషిద్ధత్వేన త్వదభిమత పునఃప్ర పదనమపి- ఉచితం, ప్రమాణ శిష్టానుష్ఠానాను రోధా దిత్యాశయః- నను పునః ప్రపదనే సకృత్త్వ విరోధా ద్బుద్ధి పూర్వోత్తరాఘమప్యుద్దిశ్య ప్రాగేవప్రపదన ముచిత మిత్యత్రాహ-బుద్ధిపూర్వేతి.

మూ— ఫల మొழியయ ఫలాంతరార్థ మాక ప్రపత్త్యంతరమ్ పణ్ణుకైయిల్ విరోధ మిల్లై యెన్రుమి డముమ్ మున్నే సమర్థిత్తోమ్ - ఇప్పడి భగవదాజ్ఞాసిద్ధమాన సదాచారానుపాలనత్తిలుమ్ విరోధమిల్లా మైక ణ్డుకొళ్వతు-ప్రపన్నస్య నిషిద్ధేరప్యలేపముపపాదయన్ । యథాభిమతసద్వృ(త్త)త్తినిష్ఠేభ్యః కిమసూయతి।

సా-దీ—పునఃప్రపత్తియిల్ పూర్వప్రపత్తివిరోధమిల్లాతాప్పోలే సదాచారానుపాలనత్తిలుమ్ విరోధమిల్లై యెన్కిఱార్ - ఇప్పడిభగవదిత్యాది - పూర్వోక్తమాన వర్థవిశేషత్తై సంగ్రహిక్కిఱార్ -ప్రపన్నస్యేతి-యథాభిమత సద్వృత్తినిష్ఠేభ్యః, సదాచారనిష్ఠర్ పొరుట్టు.

సా - స్వా — మున్నే ఇతి . అప రాధ పరి హా రత్తి లెన్ఱ పడి - ఇప్పడి , ఉక్త ప్రకా రత్తై యాజ్ఞాసిద్ధ కైంకర్యత్తిలు మతి దేశిక్కిఱార్ - ఇప్పడి ఇతి - అకృత్యం క్షమావిషయ మాకరాప్పోలే సదా చారాను పాలన ముమ్ క్షమా విషయ మాకైయాలే విరోధ మిల్లా మైయాల్ మికవు ముచిత మెన్ఱుకరుత్తు . ఆజ్ఞాను పాలనత్తిలేయుమ్ విరోధ మిల్లై యెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? నిషిద్ధానాను లేపపక్షత్తిల్ అర్థ సాధ్య మాయుమ్ ప్రయాస సాధ్యమాయు మిరుక్కిఱ ప్రాయశ్చిత్తము మాజ్ఞాను పాలన ముమ్ వ్యర్థ మన్రో ? ఔచిత్య మెజ్ఞనే ? కించాజ్ఞాను పాలనమ్ స్వరక్షణార్థ స్వవ్యాపార మాకైయాలుమ్ కృతకృత్యతా విరోధి యాకైయాలు మీశ్వరన్ కైవిడ ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - ప్రపన్నస్యేతి- అలేపవాది నిషిద్ధా లేప వచాజ్ఞాను పాలన ముమ్ నిషిద్ధవల్ క్షంతవ్య మా కైయాల్ యథాయోగ్యమ్ పూర్వాచార్యాభి మత సద్వృత్త నిష్ఠేభ్యః కిమసూయతి - కిమర్థ మసూయతి - స్వయమాజ్ఞాతి లంఘి యాయిరుక్కాలుమ్ తన్నిష్ఠ విషయే అసూయై అసంగతై యన్రో వెన్ఱుకరుత్తు -

సా-ప్ర—న స్వేవంబుద్ధి పూర్వోక్తరాఘానాం ఫలావినా భావ వద్బుద్ధి పూర్వ పుణ్యానామపి ఫలావినా భావ వశ్యమ్ భావాన్నిత్య నైమిత్తికానాం బుద్ధిపూర్వక మను ష్ఠీయ మానత్వా తత్రాదాచిత్తత్రఫల సంకల్పే "ప్రాజాపత్యం గృహస్థానా ,, మిత్యాద్యుక్త మోక్షవిరోధి ఫల జనకత్వం స్యాత్ - అననుష్ఠానేతు శాస్త్రోల్లంఘనం స్యాదిత్యుభయతః పాశారజ్జు రిత్యత్ర ఫలసంగ కర్తృత్వ త్యాగపూర్వక మనుష్ఠానాత్కాచిత్క ఫలసంకల్పేతు "అథోపాయ ప్రసక్తోపి భుక్త్వా భోగాన నామయాన్ । అంతేవిరక్తి మాసాద్య విశతే వైష్ణవం పద ,, మిత్యుక్తరీత్యా ఐహి కాతిశయిత సుఖాను భవేన వాప్యైతీతి న మోక్ష విళంబ ఇత్యాహ - ఇప్పడీ భగవ దిత్యాదినా . ఏవం నిషిద్ధానుష్ఠానేపి ప్రత్యవాయో నాస్తీతి వదంత ఏవ విహితం నానుష్ఠేయమితి వదంతి తద్దూషయతి-ప్రపన్నస్యేత్యాదినా- విహితస్య పరిత్యాజ్యత్వే "సంధ్యాహీనో

సా-వి . ప్రథమ శివ-అభిమతేతి-శాస్త్రాభిమతేత్యర్థః.నిషిద్ధానుష్ఠానేప్యలేపంవదతఃసద్వృత్తిప్రద్వేషాసూయా

సా-సం— మున్నే,అపరాధపరిహారాధికారే-ఇప్పడి,సకృత్త్వవిరోధపరిహారణన్యాయేనఅంగతయాఆజ్ఞాసిద్ధానామనుష్ఠానేహినిరపేక్షోపాయత్వవిరోధప్రసక్తిరితిభావః.ఏవంనిరస్తమపిబుద్ధిపూర్వోక్తరాఘాశ్లేషపక్షం పరిహాసనేనచ పరిహరతి - ప్రపన్నస్యేత్యాదినా - నిషిద్ధైరప్యలేపశ్చేత్సద్వృత్తైరలేపఃకైముత్యన్యాయసిద్ధ ఇతి సద్వృత్తినిష్ఠేభ్యో అసూయా కిమర్థా ? తాన్ప్రత్యసూయా కిమర్థేతి యావత్- నను భగవతో రక్షకత్వ భంజికా సద్వృత్తి రస్య కిమర్థేత్యత్రాహ -

మూ — ఆజ్ఞాతి లంఘనే యస్య రక్షకత్వం నభజ్యతే । ఆజ్ఞాను పాలనే తస్య కథం తదు పరుధ్యతే । న చాచారం వినా కించిత్ కైంకర్య ముపపద్యతే । నహ్యశౌచ మకృత్వైవ సమారాధన మర్హతి । ఆచారప్రభవోధర్మో ధర్మస్య ప్రభురచ్యుతః । ఇతిపంచమ వేదేపిసర్వశాస్త్రార్థ ఈరితః ।

సా-దీ — ఆజ్ఞాతిలంఘనఇతి- యస్య-ఈశ్వరస్య-తస్యతథాపిరక్షకస్య ఎన్నపడి. ఉపరుధ్యతే, విహన్యతే. స దాచారాతి లంఘనత్తిల్ అనిష్టమరుళి చ్చెయ్‌కిరార్ - నచేతి- స్వాభిమతమాన వనుజ్ఞా కైంకర్య ముమ్ సిద్ధియాతెన్కిరార్ -నహీతి- శౌచత్తై ప్పణ్ణా మలెప్పడి తిరువారాధనత్తుక్కనర్హన్ అప్పడియే "సంధ్యాహీనో శుచిర్నిత్య మనర్హస్సర్వకర్మసు,, ఎన్నైయాల్ కైంకర్యఙ్గళుక్కు యోగ్యనాకానెన్నై. సదాచార మవశ్యం కర్తవ్య మెన్నుమతిల్ ప్రమాణమ్‌కాట్టుకిరార్ . ఆచారప్రభవఇతి - ఆచారత్తాలే కర్మయోగాది ధర్మ ముత్పన్నమామ్. అన్తధర్మఙ్గళుక్కు-అచ్యుతన్ ఫలప్రదన్. ఆచారాభావత్తిల్ ఈశ్వర ననుష్ఠిత్త ధర్మఙ్గళుక్కు ఫలమ్‌కొడా నెన్నుతాత్పర్యమ్. సర్వేతి. సర్వశాస్త్రసారార్థ మెన్నపడి.

సా-స్వా — యస్య, భగవతః - ఆజ్ఞాతిలంఘనే రక్షకత్వ న్నభజ్యత ఇత్యుక్తవతః పురుషస్యాజ్ఞానుపాలనే . తస్య, భగవతః - కథంసంధ్యాస్నానాది కరణే తద్రక్షకత్వ ముపరుధ్యతే - తస్యాపి నిషిద్ధవత్ త్యాగ విషయత్వాత్. అకరణే బాధకాభావే ప్రయాసాది సాధ్య మనుష్ఠానం కిమర్థ మిత్యత ఆహ . నహీతి- ఆజ్ఞాసిద్ధాచారాకరణే ఆరాధనాది కైంకర్యానర్హతాపి స్యాదితి భావః- కింతత్ర ప్రమాణ మిత్యత్రాహ-ఆచారేతి-నన్వపాయసంప్లవే పూర్వప్రపత్తిప్రతిసంధానమేవకర్తవ్యం-నపునః ప్రాయశ్చిత్తమిత్యాహ నా

సా-ప్ర — శుచిర్నిత్య ,, మిత్యాది స్మృతి ప్రేతంఅవిచాల్యం యుక్త్యంతర మాహ - నచాచారమిత్యాదినా- పంచమ వేద శబ్దేన " వేదానధ్యాపయామాస మహాభారత పంచమా ,, నిత్యేతత్స్మారితం - " సర్వాగమానా మాచారః ప్రథమం పరికల్పిత ,, ఇత్యేతత్సర్వ శాస్త్రార్థ ఇత్యనేన స్మారితం - నను ప్రపత్తిప్రతిసంధానాదేవ బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ నివృత్తిరితి కైశ్చిదాచార్యై రుక్తత్వాత్పునః ప్రపదనస్యానుష్ఠేయత్వ సమర్థన మనుపపన్నమిత్యత్ర " ప్రక్షాళ నాద్ధిపంకస్య దూరాదస్పర్శనంవర ,, మిత్యుక్తన్యాయా

సా - వి — కృతఇతి భావః . సమారాధన మర్హతి, కర్మ యోగ్యో భవతి - సర్వ శాస్త్రార్థః, సర్వశాస్త్ర సారార్థః- నను పూర్వకృత ప్రపత్తిస్మరణ మేవప్రాయశ్చిత్తం - నతు పునః ప్రపదన మపిపకృత్వ విరోధాదితి కైశ్చిదాప్తైరుక్తత్వాత్పునః ప్రపదన సమర్థన మనుపపన్న

సా-శం — ఆజ్ఞేతి, కృత్యాకరణరూప మాజ్ఞాతిలంఘనం మాలాకరణాది రూపాంతరంగ సమారాధనపరిశేషనరక్షకత్వ భంజక మిత్యత్రాహ- నచేతి-ఆచారశబ్దోత్ర నిత్యనైమిత్తికపరః - నచోపపద్యతఇతి- "సంధ్యాహీనో శుచిర్నిత్య,, మితి ప్రమాణాదితి భావః -శుచిత్వాభావేపి కైంకర్యసిద్ధౌ కిం బాధక మిత్యత్ర ప్రతిబందిమాహ - నహీతి. ఆచారస్య ధర్మానుష్ఠాన ప్రయోజకత్వే కింమాన మిత్యత్రాహ - ఆచారేతి-అనుజ్ఞాత్మక కైంకర్య రూపధర్మస్యాచారప్రయోజ్యః-తస్యచధర్మస్యాచ్యుతఃప్రభుః. తేనారాధ్యతఇతి-భావః. తేపిసర్వధర్మశాస్త్రసారార్థఉదీరితః- పూర్వప్రపత్తిస్మరణమేవధీపూర్వనిషిద్ధానుష్ఠానేపినిష్కృతిరిత్యా

మూ— ప్రపత్తిప్రతిసన్ధానమాప్తైర్యదుపదిశ్యతే। తత్స్వాధికార నియత హానోపాదాన సిద్ధయే । ప్రతిసంధానతో హ్యస్యాదధీపూర్వేష్వలేపధీః। బుద్ధిపూర్వేష్వపి పునః ప్రపత్తేరేవ సంగ్రహః । అతో నిరపరాధేన వర్తితవ్యం కృతాత్మనా। అపరాధ ప్రసంగేచ పునః ప్రపదనం క్షమమ్ ।

సా-దీ— బుద్ధిపూర్వాపరాధమ్ వరిల్ పూర్వప్రపత్తిస్మరణమ్ కర్తవ్యమెన్నాప్తర్ శొల్లుమ్ పాశురత్తుక్కు తాత్పర్యత్తై సంగ్రహిక్కిఱార్ - ప్రపత్తీతి- బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తుక్కు । ప్రాయశ్చిత్తత్వేనవన్ను.స్వాధికార నియతమాన హానోపాదానాదిసిద్ధ్యర్థమ్-హానోపాదానజ్ఞైక్కాట్టుక్కిఱార్ -ప్రతిసంధానత ఇతి- ప్రపన్నన్ నానెనిఱ ప్రతిసంధానముణ్డానాల్ అబుద్ధిపూర్వపాపత్తిల్ అలేపధీర్భవతి, నమక్కొతుక్కేపియా తెన్నుబుద్ధివరుమ్-తద్విషయత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ వేణ్డావెన్ను శొల్లిత్తు- ధీపూర్వత్తిల్ ప్రపన్నరాన నముక్కు ప్రపత్తియే యమైయుమెన్ను దుష్కర ప్రాయశ్చిత్తాంతరాశైయత్తు ప్రపత్తియిల్ ప్రవృత్తియుణ్డామెన్నుపాదానమ్ సిద్ధిక్కుమ్ . అత ఇతి - స్పష్టార్థమ్ -

సా-స్వా—ముక్తివిరుద్ధే త్యత్రాహ - ప్రపత్తీతి. ఆప్త వచనమ్ ప్రాయశ్చిత్త నిరాకరణార్థం నభవతి - కింతుస్వాధి కార నియత హానోపాదానసిద్ధయ ఇత్యర్థః- తదుప పాదయతి- ప్రతిసంధానత ఇతి. అహం ప్రపన్న ఇతి ప్రతి సంధానే అధీపూర్వేషు ప్రాయశ్చిత్త హానం - ధీపూర్వేషుస్వాధి కారోచిత ప్రపత్తేరేవ ఉపాదానం సిధ్యతి. ఉపసంహరతి. అత ఇతి- స్పష్టమ్. తథాచాకరణే ప్రత్యవాయప్రసంగాత్కరణె

సా-ప్ర—త్స్వనిష్ఠాను సంధానపూర్వకంనిషిద్ధానుష్ఠాన ప్రసంగరహితేనవర్తితవ్యం.ప్రారబ్ధ వశాత్తదుదయే అబుద్ధిపూర్వకే శ్లేషెబుద్ధి పూర్వకే ప్రాయశ్చిత్త విశేషె కర్తవ్యేచ తేషాం తాత్పర్యమితి దర్శయన్స్వయమపి ప్రపన్నైస్తథైవ వర్తితవ్యమితి సోపపత్తిక మాహ- ప్రపత్తిప్రతి సంధాన మిత్యాదినా-

సా-వి— మిత్యత ఆహ - ప్రపత్తీతి ، ఆప్తైర్యదుప దిశ్యతే , ప్రాయశ్చిత్తతయోప దిశ్యతే- యది తదుపదేశః- సామాన్యేన పుంసకం- స్వాధికారనియత హానోపాదాన సిద్ధయే సావధానేన వర్తమానస్య స్వస్య యదిపాపానామసంభవ ఏవతదా స్వనిష్ఠాజ్ఞాపనేన సావధానతాం సంపాదయత్పూర్వప్రపత్తి స్మరణం పునఃప్రపదనస్య హానాయ భవతి- యద్యేవం వర్తమానస్యాపి ప్రారబ్ధవశాద్బుద్ధి పూర్వ పాపం స్యాత్తదా ప్రాయశ్చిత్తార్థ ప్రపత్త్యుపాదానాయ భవతి. అబుద్ధిపూర్వకత్వేచ హానాయ భవతీతి సిద్ధయే జ్ఞానాయ భవతి- యద్వా, తదుపదిష్టప్రపదన స్మరణం హానోపాదాన సిద్ధయే - నతు తదేవ ప్రాయశ్చిత్త మితిభావః - తమేవాభిప్రాయం వివృణోతి . ప్రతిసంధానతో హీతి- ననుసంసారచక్రమధ్యవర్తినా

సా-సం— స్వైరభిధానాత్పునః ప్రపదనాదిన ప్రాయశ్చిత్తమిత్యత్రాహ-ప్రపత్తీతి-ప్రాగనుష్ఠితప్రపత్తిస్మరణమేవ నిష్కృతిరితి యదుపదిశ్యతే తదాప్తానాముపదేశనం- స్వస్య,ప్రపన్నస్య- ఆకించన్యాధికార వ్యవస్థిత పునః ప్రపదన రూపస్య ఉపాదాన సిద్ధయే, శక్తవిళంబ క్షమాధికారనిష్కృతివిశేషాణాం హానసిద్ధయేచ - ఏవం భక్తవిషయేపి ఆప్తవాక్యసాధారణ్యపక్షే ఊహ్యమ్. స్వాధికారజ్ఞానాదేజతదుభయసంభవే కిమర్థస్తస్యాప్తోపదేశ ఇత్యత్రాహ - ప్రతిసంధానతో హీతి - ధీపూర్వ కాలేపాతత ఏవాస్త్విత్యత్రాహ - బుద్ధిపూర్వేష్వపీతి - ఏవకార వ్యవచ్ఛేద్యం పూర్వప్రపత్తిస్మరణం - నతుశక్తావపి ప్రతిపదోక్తం- ఉక్తమర్థంనిష్కృష్యోపసంహరతి - అత ఇతి- కృతాత్మనా, స్వాత్మరక్షాభరసమర్పణతో లబ్ధాత్మనా-

మూ—— అడియిలే నిరపరాధనాక వేణుమెన్ఱు కోలి ప్రపత్తిపణ్ణినవనుక్కుమిన్నుమితుకాక్కుక ప్రపత్త్యనన్తరమ్ పణ్ణినవనుక్కుమ్ ఉత్తరకృత్యమ్ నిరపరాధమాకవె నడక్కుమ్ - ఇతిహాసపురాణఙ్గళిల్ శిలవృత్తాన్తదర్శన మాత్రత్తైక్కొణ్డు వచనవిరోధత్తై అనాదరిత్తు భాగవతనుడైయబుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ క్షన్తవ్యమెన్ఱు శిలర్ శొల్లువర్కళ్ . ఇతువుమ్ అవ్వోప్రకరణఙ్గళిల్ అభిప్రాయమఱియామల్ వన్తతు.

సా-దీ—— ఇనియుత్తరకృత్య న్నిరపరాధమాక నడక్కుమ్ పడిక్కు విరకుకాట్టుకిరార్ - అడియిలే ఇత్యాదియాల్ - శిలర్ శ్రీమద్రామాయణాదికళిల్ పెరుమాళ్ పిరాట్టి ముతలానారుడైయ మహారాజర్ రాక్షసికళ్ విషయత్తిల్ శెయ్తవృత్తాన్తత్తైక్కొణ్డు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘముమ్ తూష్ణీమేవ క్షన్తవ్యమామెన్బార్కళ్ - ఇతువు మవ్వోప్రకరణఙ్గళిలాపాతదర్శనమాత్రయుక్తమెన్కిరార్-ఇతిహాసపురాణఙ్గళెన్ఱు.

సా-స్వా——బాధకాభావాత్కైంకర్యత యాచార్యాభిమతత్వేన స్వరక్షణవ్యాపారత్వాభావాదకరణే భగవదభిమతానుజ్ఞాయా మప్యనర్హతాపత్త్యాఆజ్ఞాధర్మానుపాలన మావశ్యక మెన్ఱుకరుత్తు- నిరపరాధేనవర్తితవ్య మెన్ఱునియమిక్కప్పోమో ? ప్రారబ్ధవశత్తాలే అవర్జనీయమాకవరుకిరత్తై నిరోధిక్కక్కూడుమో? ఎన్నతన్నిరోధోపాయత్తిలేయత్నిక్కైయే తన్నిరోధ మెన్కిరార్ - అడియిలే ఇతి - ఇతిహాస పురాణఙ్గళిలే రాక్షసికళుడైయ బుద్ధిపూర్వోత్త రాఘత్తైయుమ్పిరాట్టి " మర్షయామీహదుర్బలా ,,ఎన్ఱు క్షమిక్కైయాలుమ్, మహారాజరుడైయ సమయాతి లంఘనాప రాధత్తై ప్పెరుమాళ్ క్షమిక్కైయాలుమ్, ప్రపన్ననుడైయ బుద్ధిపూర్వాప రాధముమ్, క్షన్తవ్య మెన్ఱుమ్ పక్షత్తై అనువదిక్కిరార్ - ఇతిహాసేతి . వచన విరోధత్తై ఇతి - " మనీషీ వైదికాచార మ్మనసాపి నలంఘయే ,, తెన్కిర వచన విరోధత్తై యెన్ఱపడి - ఇత్తై నిరసిక్కిరార్ . ఇతువు మితి . నిదర్శనార్థమాక మహారాజరుడైయవపరాధప్రకరణ

సా-ప్ర——నన్వభ్యుపగత ప్రారబ్ధకర్మ వశేన సంసారచక్ర మధ్యవర్తినాప్రపన్నేన నిరప రాధేన వర్తితు మశక్యమితి కథంతథావర్తితవ్యమిత్యుచ్యతఇత్యత్ర తథావస్థానే ఉపాయద్వయమాహ-అడియిలేఇత్యాదినా. నను శిశుపాల ఘంటా కర్ణాదీనాం యావచ్ఛరీరం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ విద్యమానేపి భగవతా స్వకీయత్వేన స్వీకారావగమా ద్భాగవతే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘ ప్రాయశ్చిత్తం నకార్య మిత్యత్ర శిశుపాలాప రాధ క్షమాయా వరప్రదాన హేతుకతయా కృత ప్రాయశ్చిత్త కల్పత్వా ద్ఘంటాకర్ణానుష్ఠానా నామస్మదా ద్యపేక్షయా నిషిద్ధత్వేపి తస్య స్వజాతి ధర్మతయా పరాధత్వా భావాత్ . " అపాయ సంప్లవే సద్యః,, ఇత్యాది వచనవిరోధేన్యాయా నవతారాచ్చప్రాయశ్చిత్తంకార్య మేవే త్యాహ . ఇతిహాసేత్యాదినా-

సా-వి—— కథం నిరపరాధేన వర్తితుంశక్య మిత్యత్ర పాపారంభక పాపనివృత్త్యర్థ మితి ప్రథమ మేవ సంకల్పేనాతదానీ మకరణేపపశ్చాత్తదర్థం పునఃప్రపదనేవా నిరపరాధ కైంకర్యం సిధ్యతీత్యాహ - అడియిలేఇతి. నను శిశుపాల ఘంటాకర్ణాదీనా మపరాధేషు సత్స్వపి క్షామణం వినైవ భగవతా స్వకీయతయా స్వీకారా త్తథేహాపి స్యాదిత్యత్రాహ - ఇతిహాసేతి - వచనవిరోధత్తై అనాదరిత్తిత్యనేన"అపాయసంప్లవే సద్యః,,ఇతివచనవిరోధా న్నహి వచనవిరోధేన్యాయః ప్రవర్తతఇతి న్యాయాత్తథావత్తమయుక్తమితిభావః- అవ్వోప్రకరణఙ్గళిలి-శిశుపాలాపరాధక్షమాయావరప్రదాన హేతుకత్వాత్-ఘంటాకర్ణస్య

సా-సం-ఇతిహాసేతి-అహల్యాదివిషయేఇంద్రాదివృత్తాన్తదర్శనమిహావివక్షితం-వచనవిరోధత్తైఇత్యుక్తేః

మూ—మహారాజర్ క్కుముళ్ పడసమయాతిలంఘనమాత్రమాన అపరాధమ్ పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిలే శోకాభిభవత్తాలే ప్రతిభాసిత్తు “నచసంకుచితః పంథా యేనవాలీ హతోగతః। సమయేతిష్ఠ సుగ్రీవ మావాలి పథమన్వగాః„ ఎన్నరుళిచ్చెయ్యక్కేట్టు ఇళైయపెరుమాళ్ పెరుమాళ్ తామే తణియవిడవేణ్డుమ్పడి శీరియరుళి కిష్కింధైయిలే శె(శొ)ల్ల “కృతాపరాధస్యహితే నాన్యత్పశ్యామ్యహంక్షమమ్। అంతరేణాంజలింబద్ధ్వా లక్ష్మణస్యప్రసాదనాత్„ ఎన్ఱు ఐంద్ర వ్యాకరణ పండితర్ మహారాజర్క్కు ఉపదేశిత్తారే - అవ్వళవిల్ మహారాజరు మిశైన్ను “యది కించిదతిక్రాంతం విశ్వాసాత్ప్రణయేనవా। ప్రేష్యస్యక్షమితవ్యం మేనకశ్చిన్నాపరాధ్యతి„ ఎన్ఱువిణప్పమ్ శెయ్యవేణ్డిత్తు- అప్పోదు ఇళైయపెరుమాళుక్కుమ్ తామ్ మిక్కుతియాక చ్చొన్న వార్త్తైకళుక్కు “యచ్చశోకాభిభూతస్య శ్రుత్వా రామస్యభాషితమ్। మయాత్వం పరుషాణ్యుక్తస్తచ్చత్వంక్షంతుమర్హసి„ ఎన్ఱుక్షమైకొళ్ళవేణ్డిత్తు-

సా-దీ— అతల్ మహారాజరుడైయ వృత్తాన్త ప్రకటనత్తినర్థత్తై దర్శిప్పిక్కిరార్ - మహా రాజర్క్కు మిత్యాదియాల్ - సమయః, కాలమాత్రత్తిల్ సంకేతమాత్తిల్ - శోకాభిభవత్తాలే, శోకాభిభవాభినయత్తాలె న్నపడి- తణియవిడ, పొరుక్క విడ- అంజలింబద్ధ్వా లక్ష్మణస్యప్రసాదనా దంతరేణ నాన్యత్పశ్యామి ఎన్ఱన్వయమ్- అవ్వళవిల్, అక్కాలత్తిల్-విశ్వాసాత్ప్రణయేనవాయది కించిదతిక్రాంతం-మిక్కుతియాక, అపరాధత్తుక్కు

సా-స్వా— తాత్పర్యత్తై వెళియిడుకిరార్.మహారాజర్క్కు మిత్యాదినా. క్షమైకొళ్ళవేణ్డిత్తిత్యంతేన - ఇన

సా-ప్ర — అత్యంత భగవదంతరంగ స్యాప్యపరాధోదయ ప్రత్యయశ్చేత్తస్యో దర్శనాచ్చ ప్రపన్నై రపరాధానుదయార్థంవా తదుదయే తత్ప్రాయశ్చిత్త తయావా భరన్యాసః కార్యఏవేత్యాహ - మహారాజర్క్కు ముళ్ పడే త్యాదినా, సుగ్రీవస్యాపీత్యర్థః - తణియ విడవేణ్డుమ్పడి శీరియరుళి, యథా కోపం నివర్తయే తథాక్రుద్ధోభూత్వా - నను దర్శన ప్రవర్తకై ర్యామునాచార్యై ర్భక్తాంఘ్రిరేణు సూరిభిశ్చ నిషిద్ధానుష్ఠానస్యైవ భగవద్రక్షణత్వ ప్రయోజకత్వోక్తే స్తత్ప్రాయశ్చిత్త స్యానుష్ఠేయత్వం

సా-వి— స్వజాతి ధర్మతయా నిందితాచార స్యాపరాధత్వా భావాచ్చేత్యాది స్తత్ప్రకరణ పరామర్శేన ద్రష్టవ్యఇతిభావః - అత్యంతాంతరంగాణామపి క్షామణం దృష్టమిత్యాహ - మహా రాజర్క్కుముళ్పడేతి - సుగ్రీవస్యాపి- పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిలే, భగవతోహృదయే - సమయాతి లంఘనమాత్రమానవపరాధమ్ ప్రతిభాసిత్తు, సమయాతిలంఘన మాత్రరూపేపరాధే స్ఫురతిసతి. కేట్టు, శ్రుత్వా- ఇళైయ పెరుమాళ్, లక్ష్మణః తణియవిడవేణ్డుమ్పడి, భగవాన్ కోపంశమయితుం యథాపేక్షతతథా- శీరియరుళి, స్వయంకోపంప్రాప్య- కిష్కింధైయిల్, కిష్కింధాయాం - శొల్ల, వదతిసతి- ఐంద్రవ్యాకరణ పండితర్, హనుమాన్. మహారాజర్క్కు, సుగ్రీవస్య - ఉపదేశిత్తారే, ఉపదిష్టవాన్ ఖలు- ఇశైన్ను, అంగీకృత్య - వేణ్డిత్తు, అంగీకృతం - క్షమైకొళ్ళ ఇళైయ పెరుమాళుమ్,క్షామణంతువ్వతి సతి. వేణ్డిత్తు,మహారాజేనాంగీకృతం-

సా-సం—“ మనీషీ వైదికాచార „ మిత్యాద్యభిప్రాయా- సమయే, ఆవాభ్యాం కృతేసంకేతే - అత్ర పెరుమాళ్ తిరువుళ్ళత్తిలే తామే తణియ విడవేణ్డుమ్ పడి శోకాభి భవత్తాలే ప్రతిభాసిత్తు “ నచసంకుచితః„ ఎన్నరుళి చ్చెయ్య అత్తై క్కేట్టిళైయ పెరుమాళ్ కిష్కింధైయిలే వన్దు శీరియరుళి కృతాపరాధస్య హిత ఐంద్ర వ్యాకరణ పండిత నుపదేశిత్తా నిత్యన్వయః - తామే తణియ విడవేణ్డుమ్ పడీతి - యథా రామ

మూ—ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కు ప్రారబ్ధకర్మ విశేషఙ్గళాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘమ్ పుకిరవుమ్ కూడుమ్. అవైపుకున్దాల్ అనుతప్తనాయ్ క్షమైకొళ్ళవుమ్ వేణుమ్ - ‘‘నధర్మనిష్ఠోస్మి- కుళిత్తుమూన్రనలై యోమ్బుమ్ కురికొళన్దణ్మై తనై యొళిత్తిట్టేన్,, ఇత్యాదికళుమ్ కర్మయోగాదికళుక్కు శక్తియిల్లామైశొల్లుకిఱ నవత్తనై. యథాశక్తి భగవదాజ్ఞానుపాలనత్తై త్తవిర చ్చొల్లుకిఱనవన్ఱు-

సా-దీ— త్తకరా తన్నియే. ఉక్తార్థత్తై దార్ష్టాన్తిక త్తిలేఱిడుకిఱార్. ఇప్పడి యిత్యాది - ఇబ్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాలేపవాది కళుక్కైయ మూలభూత మాకవాచార్య సూక్తికళిల్ కల్పిక్కత్తై త్తళ్ళి యథావస్థితార్థత్తై క్కాట్టుకిఱార్ - నధర్మనిష్ఠోస్మీత్యాదియాల్ - నధర్మనిష్ఠోస్మి, ధర్మనిష్ఠరల్లో పునక్కుపేక్షణీయర్ - అడియేన్ కర్మజ్ఞానభక్తియోగఙ్గళాకిఱ ధర్మన్నివృత్తనల్లో? ఎన్ఱుమవర్ కళ్ కల్పిత్త వర్థమ్- కుళిత్తిత్యాది - మూన్రనలై, త్రేతాగ్నియై- ఓమ్బుకై, పరిచరిక్కై - కురి కొళత్తణ్మై తనై. సావధానతోనుష్ఠీయమాన బ్రాహ్మణకృత్యత్తై- ఒళిత్తిట్టేన్, పరిహరిత్తేన్- ఇత్తాల్ కర్మయోగమ్ నాన్ ఇన్నతాయ్త్తు- ఎన్ఱాలిల్లై, ఏన్ ఎన్ఱు ఆత్మస్వరూపత్తై క్కాట్టుకిఱతు- ఆత్మవిషయజ్ఞానమిల్లై. నిన్కణ్ ఉన్ విషయత్తిలుమ్- పత్తనల్లేన్, భక్తియోగరహితోస్మి- ఎన్నపడి. కర్మయోగాదిమాన్ కళన్ఱో ఉనక్కుపేక్షణీయకోటి- అడియేన్ తన్నివృత్తనాకైయాలునక్కు రక్షణీయనన్ఱో? ఎన్ఱు కల్పిత్త వర్థమ్ - ఇన్ద వర్థత్తైత్త ళ్ళుకిఱార్ - కర్మయోగాది కళుక్కిత్యాదియాల్. పరమ ప్రకృతత్తై నిగమిక్కిఱార్ -

సా-స్వా—న్యాయత్తై భాగవతవిషయత్తిలుమతిదేశిక్కిఱార్. ఇప్పడి ఇతి- ‘‘నధర్మనిష్ఠోస్మీ,, త్యాదికళిలే ప్రపన్నను క్కాజ్ఞాతి లంఘనమ్ శొల్లవిల్లైయో ? ఎన్న పరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - నధర్మనిష్ఠోస్మీతి- కురికొళ్, సావధానత్తు, స్నానమ్ పణ్ణి - మూన్రనల్, త్రేతాగ్నిక ళుక్కైయ - ఓమ్బుకై, ఉపచరిక్కై - కురికొళ్, సావధానత్తైయే కొళ్ళానిఱ్కిఱ - త్రేతాగ్ని పరిచరణాను గుణ సావధానతాయుక్తనెన్నపడి- కురి, అవధానమ్. అన్దణమై, బ్రాహ్మణ్యత్తై - బ్రాహ్మణ కృత్యత్తై - ఒళిత్తిట్టేన్, త్యజిత్తేనెన్నపడి - ప్రపన్ననుక్కు

సా-ప్ర—నోపపద్యత ఇత్యత్రాహ - నధర్మనిష్ఠోస్మీత్యాదినా కుళిత్తు ఇత్యాది- ప్రాతస్స్నాత్వా గార్హపత్యాహవనీయ దక్షిణాగ్నిరూపాగ్నిత్రయ పరిచరణలక్షణ బ్రాహ్మణ్యం వినాశితవానిత్యర్థః - ఏవంచ

సా-వి— పుకిరవుమ్ కూడుమ్, ఆగమనమపి యుజ్యతే - క్షమైకొళ్ళవుమ్ వేణుమ్, క్షామణస్వీకారోప్యుచితః- నను ‘‘నధర్మనిష్ఠోస్మీ,, తి యామునాచార్యైః - కుళిత్తు మూన్రనలైయోమ్బుమ్ కురికొళ్ళన్దణమై తనైయొళిత్తిట్టేనితి- భక్తాంఘ్రిరేణుభిశ్చ ధర్మత్యాగస్యైవ ఖలు రక్షణీయతా ప్రయోజకత్వేన ప్రదర్శనం కృత మతః కథం తదనుష్ఠానోక్తిరిత్యత్ర తద్వచనతాత్పర్యమాహ- నధర్మేతి- కుళిత్తు, స్నాత్వా- మూన్రనలై, త్రేతాగ్నీనాం - ఓమ్బుమ్, పరిచరణరూపం - కురి, లక్షణం. కొళ్ళ, స్వీకుర్వత్ - అన్దణమైతనై, బ్రాహ్మణ్యం - ఒళిత్తిట్టేన్, నాశితవానస్మి. బ్రాహ్మణ్యోపలక్షకభూత సత్కర్మానుష్ఠానం నాకార్షమితి భావః - శక్తియిల్లామై ఇతి. ఆకించన్యాధికారప్రదర్శనమితి భావః-

సా-సం—స్వరూపమేవ స్వకోపశాన్త్యర్థం యుక్తతయా ఇత్యర్థః- కుళిత్తు, స్నాత్వా- మూన్రనలై, అగ్నిత్రయం- ఓమ్బుమ్, ఉపచరత్ - కురికొళ్, ఉపచారాను గుణావధానవత్ - అన్దణమైతనై, బ్రాహ్మణ్యం- ఒళిత్తిట్టేన్, అపోహితవాన్ - నిరర్థకం కృతవానిత్యర్థః - ఉపపాదితం విధి నిషేధ శాస్త్ర వశ్యత్వం

మూ— ఆకైయాల్ ప్రపన్ననుక్కు–మ్ బ్రాహ్మణ్యాది విశిష్టశరీరమ్ విడుమళవుమ్ అవ్వో జాత్యాదికళుక్కు–చానభగవదాజ్ఞానుపాలనమ్ కర్తవ్యమ్ - ఆహారగృ(గ్ర)హ

సా-దీ— ఆకైయాలెన్నుతుడజ్గి. కైంకర్యమ్ పణ్ణుమిడత్తిల్ నియమఙ్గళై సంగ్రహిక్కి–రార్ - ఆహారేతి- ఆహారనియమమావతు ? నిషిద్ధ వర్జితమాయ్ ప్రశస్తపదార్థరూపమాన భగవన్నివేదితఙ్గళై యే స్వీకరిక్కై. గ్రహనియమమావతు ? భగవద్దేశ భాగవతోత్తర స్థల వాసమ్ -

సా-స్వా— ప్రపత్త్యుత్తరక్షణమ్ తుడజ్గి ఫలదశైయాన పడియాలే అప్పోతుమాజ్ఞా కైంకర్యమనుష్ఠేయమాకిల్ ముక్తిదశైయిలుమనుష్ఠేయమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఆకైయాలితి- ఆకైయాల్, అతేపవాదమ్ కూడామైయాలే - బ్రాహ్మణత్వేతి - ముక్తిదశైయిల్ బ్రాహ్మణ్యాద్యధికార విగమత్తాలే ఆజ్ఞానుష్ఠాన ప్రసంగమిల్లై. ఇప్పడి భగవదాజ్ఞానుపాలనమ్ కర్తవ్యమెన్ఱు శొన్నతుకూడుమో? అప్పోతనుజ్ఞా కైంకర్యమకర్తవ్యమాక ప్రసంగియాతో ? అతుపుమ్ స్వరూపానుగుణతయా ప్రయోజనాంతరాభిసంధియన్ఱిక్కే స్వయమ్ప్రయోజనమాక కర్తవ్యమెన్ఱిల్ నిత్యనైమిత్తికమకృత్వాపి అనుజ్ఞా కైంకర్యమ్ ప్రసంగియాతో ? అతు ప్రత్యవాయ నివారణార్హతాపాదకత్వాదావశ్యకమెన్ఱి లప్పోతుయావన్నిత్యం కర్తుం శక్యమో? కించ గృహస్థనుక్కు భిక్షాచరణాదికళుమ్, యతిక్కు వైశ్వదేవాదికళుమ్ ప్రసంగియాతో ? అభక్ష్యభక్షణదశైయిలుమ్, అన్యాయార్జిత ద్రవ్యత్తాలుమ్ కైంకర్యమ్ ప్రసంగియాతో ? ఇత్యాది శంకైకళ్ వరడక్కాను క్తార్థఙ్గళై కారికైయాల్ సంగ్రహిక్కి–రార్ - ఆహారేతి - ఆహారనియమః, జాత్యాశ్రయనిమిత్తాదుష్టాన్నమేవ భోక్తవ్యమితి నియమః. గ్రహనియమః, గ్రహః, జ్ఞానం - సదాచార్యాదాగత జ్ఞానవత్త్రైవ కర్మకార్యమితి నియమః గ్రహనియమః - విశిష్టాత్ప్రీతి గ్రహః.

సా-ప్ర— యావచ్ఛరీర పాతంయాదృగ్వర్ణాశ్రమాద్యపాశ్చస్స్వస్మిన్నవర్తనంతన్నిమిత్తకానాం కర్మణాం యావచ్ఛరీర పాతమత్యాజ్యత్వమాహ. ఆకైయాల్ ప్రపన్ననుక్కు మిత్యాదినా - పూర్వం "తత్సాధ్యధికార నియతస్సోపాదాన సిద్ధయ" ఇత్యత్ర ప్రపన్నస్య స్వనిష్ఠాభిజ్ఞానపూర్వకం త్యాజ్యోపాదేయ నియమవద్భిర్వర్తితవ్యమిత్యుక్తం- తత్ర నియమ విషయతయా వివక్షితాస్త్యాజ్యోపాదేయ విశేషాః క ఇత్యాకాంక్షాయామాహ - ఆహారేత్యాది. ఆహార విషయకో నియమో జాత్యాశ్రయ నిమిత్తదుష్ట వ్యతిరిక్తాభ్యవహారః - గ్రహః, ప్రతిగ్రహః – ఉపాదానం, తద్విషయక నియమః. కులటాషండేత్యాది. నిషిద్ధ వ్యతిరిక్త సంగ్రహః. "ఆపోహిత్యాదిభిర్మంత్రైః" రిత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ·

సా-వి— ఆహారేతి - ఆహారనియమః, నిషిద్ధవర్జ ప్రశస్తభగవన్నివేదిత భోజనరూపాహారనియమః - గ్రహః, విద్యాదిగ్రహణమ్. తస్యనియమః "సిద్ధంసత్సంప్రదాయ" ఇత్యుక్త లక్షణాచార్యాజ్జ్ఞాన సంపాదన

సా-సం— నిగమయతి. ఆకైయాలితి - ఆజ్ఞానుపాలనం కార్యంచేత్కథం విహితానాంయావతామనుష్ఠానం- అశక్యత్వాత్. అగ్నిహోత్రేష్టి పశుసప్తసంస్థాదీనాం యావతామనుష్ఠానే స్వర్గాది ఫలానామపి సిద్ధిస్స్యాదిత్యత్రాహ - ఆహారేతి. అత్ర ఏతదధికార ప్రతిపాదితో పృథక్ సంగ్రహీతః. తత్రాహారనియమో జాత్యాశ్రయ నిమిత్తాదుష్టదన్నాత్కాయ శుద్ధిరిత్యుక్తః - సత్సంతానేత్యాదినోక్తాచార్యాదేవ విద్యాసంగ్రాహ్యేతి గ్రహనియమ ఉక్తః. "వ్యాపకత్రయ మంత్రరత్నానాంజపః కార్యోముముక్షో"

మూ— మంత్రార్థజాత్యాది నియమై ర్యుతః । కుర్యా ల్లక్ష్మీశ కైంకర్యం శక్త్యా నన్య ప్రయోజనః ॥

సా-దీ— మంత్రనియమమావతు ? భగవన్మంత్రై రేవేతి రుప్యాకై. అర్థనియమమ్ శుద్ధ్యర్థప్రతిగ్రహాది- జాతినియమమావతు? స్వజాత్యుక్తాచార పరిగ్రహః- ఆదిశబ్దాత్ ఆశ్రమకులగోత్రచరణాది సంగ్రహమ్- లక్ష్మీశ

సా-స్వా— నతు కులటాదిభ్య ఇతి కేచిత్ , యద్వా, గ్రహనియమః, వాసస్థల నియమః - భాగవతో త్తర భగవత్క్షేత్రఏవ వాసనియమః - మంత్ర నియమః, స్వసూత్ర ప్రోక్తపూర్వపూర్వోపదేశ పరంపరాప్రా ప్తం మంత్రేణైవ క్రియానుష్ఠాన మితి నియమః - సదాచార్యోపదిష్ట కామ్యభిన్న భగవన్మంత్ర ఏవ జప్య ఇతి నియమ ఇతి కేచిత్ - అర్థ నియమః - న్యాయార్జితధనేనైవ కర్మకార్య మితి నియమః- య ద్వా మంత్రార్థ నియమ ఇత్యేకం పదమ్ - భగవత్పర్యంత మంత్రార్థానుసంధాన నియమః - జాతిని యమః, అధికారానుప్రవిష్ట బ్రాహ్మణ్యాది నియమః- ఆదిశబ్దే నాశ్రమాది నియమో గృహ్యతే - తత్త ద్వర్ణాశ్రమ నియమయుక్త ఏవ తత్తద్వర్ణాశ్రమ ధర్మం కుర్యాదితి నియమః - ఏతాదృశే నియమయు క్తస్సన్ లక్ష్మీశ కైంకర్యమ్ - నతు దేవతాంతర ధర్మంవా భగవన్మాత్ర కైంకర్యంవా - అనన్యప్రయో జనః, ప్రయోజనాంతరాభిసంధిరహితాధికారి- శక్త్యా, యథాశక్తి కుర్యాదేవ్వపడి - ఇప్పడి ఆహోరాది

సా-ప్ర— స్వగృహ్యోక్త మంత్రై రేవ జపహోమాది కరణం మంత్రనియమః “ వచసాం వాచ్యముత్త మమ్ । వేదైశ్చ సర్వై రహమేవ వేద్య ,, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ నిత్యనైమిత్తికాంతర్గత మంత్రా ణాం భగవానేవార్థ ఇత్యధ్యవసాయోర్థ నియమః - “ బ్రాహ్మణ క్షత్రియవిశాం శూద్రాణాంచ ప రంతప ,, ఇత్యారభ్య “ స్వే స్వే కర్మణ్యభిరతస్సంసిద్ధిం లభతే నర ,, ఇత్యుక్తస్వజాతి నియతకర్మా ది నిరతత్వం జాతి నియమః - “ నప్రదోషే హరింపశ్యే ,, దిత్యాది కాలనియమ ఆదిశబ్దార్థః - ఏవం జాత్యాది నియమయుక్తానాం భగవత్కైంకర్యైకనిష్ఠానాం పరమైకాంతినాం షోడశవర్ణస్వర్ణతోడొకు-

సా. వి— మిత్యాదిరూపః - మంత్రనియమః, భగవన్మంత్ర మాత్ర పరిగ్రహః - అర్థనియమః, శాస్త్రో క్త విశిష్టప్రతిగ్రహాదిః - జాతినియమః, స్వజాతినియత ధర్మానుష్ఠానం - ఆదిశబ్దేన ఆశ్రమాదిధర్మాః గృహ్యంతే - సదాచారవ్యతిరేకే యథాహాని స్తథా సదాచారేసతి నకేవలం హాన్యభావః - పరంతు

సా- సం— రిత్యాదిరూపో మంత్రనియమః - “ కులటా షండ పతిత,, ఇత్యాదినోక్తార్థో నగ్రాహ్య ఇ త్యాదిరూపోర్థ నియమః - జాతినియమః , బ్రాహ్మణః పరీక్ష్యార్థమపి నాయుధ మా దదీత “ నస్వరః ప్రణవ,, ఇత్యాది శాస్త్రోక్తః - ఆదిశబ్దాద్యాజనాధ్యాపన , శస్త్రజీవన , వాణిజ్య, శుశ్రూషాత్మకవర్ణప్రయుక్త వృత్తినియమః - “ తాంబూలే భర్తృకస్త్రీణాం యతీనాం బ్రహ్మచారిణామ్ । ఏకైకం మాంసతుల్యం స్యాత్సంభూయ మదిరాసమమ్,, ఇత్యాద్యుక్తాశ్రమ ధర్మనియమశ్చోక్తః . “ దానంద ద్యాత్సగోత్రాయ కన్యాదానంతు వర్జయే,, దిత్యాద్యుక్తో గోత్ర నియమః - “ సమప్రవరగోత్రాంచ విధురమ్ బ్రహ్మచారిణమ్ । దేవార్థే వరయేద్విద్వాన్ పిత్రర్థే వరణం త్యజే,, దిత్యాద్యుక్తవరణనియమః- దేశకాల వస్త్వాది నియమాశ్చాత్ర గృహీతాః - ఉక్తనియమైర్యుతః, ప్రపన్నః- యథాశక్తి ప్రయోజనాంత ర నిస్పృహా భగవత్ప్రీత్యేక ప్రయోజనస్సన్ లక్ష్మీశ కైంకర్యం కుర్యాత్ -అతో నాశంకాద్యయోవకాశ

మూ—ఆచారాత్మగుణోపాయ పురుషార్థవిశేషతః । అధికారిణి వైశిష్ట్యం ప్రకృష్యేతోత్తరోత్తరమ్ ॥

స్వా-దీ—కైంకర్యమెన్ఱాల్ పిరాట్టివిశిష్టనుక్కే యాక వేణుమెన్కిఱతు. ప్రసంగాదర్థాంతరమొన్ఱైయుమ్ సంగ్రహిక్కిఱార్-ఆచారేతి-ఆచారవిశేషవాన్ సామాన్యాచారరైక్కాట్టిల్ ప్రకర్షేణ పూజ్యన్- కేవలాచారవిశేషవాన్కళై క్కాట్టిల్ శాంత్యాదిసమ్పన్ననధికన్-ఇవనైక్కాట్టిలుమ్ ఉపాయవిశేషవాన్, భక్తిప్రపత్తినిష్ఠనధికన్ - ఇవనైక్కాట్టిల్ పురుషార్థ విశేషవాన్కళాన ముముక్షువధికన్ . ఇజ్జనే అన్యరైక్కాట్టిల్.

సా-స్వా—నియమయుక్తస్సన్ లక్ష్మీశ కైంకర్యమ్ కుర్యాదెన్ఱుశొన్నతు కూడుమో? అప్పోతు భక్త ప్రపన్న సాధారణమాకైయాలే ప్రపన్నాధికారికళుక్కు ఆధిక్యమిల్లైయాక ప్రసంగియాతో? ప్రపన్నాధికారికళుక్కు-ఆజ్ఞా కైంకర్యమ్ నకర్తవ్యమెన్ఱుమ్, భక్తనుక్కు కర్తవ్యమెన్ఱుమ్ శొల్లిలన్ఱో ఆధిక్యముణ్డావతు? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . ఆచారేతి- ఆచారాత్మ గుణోపాయ పురుషార్థానాం విశేషతః - అధికారిణి వైశిష్ట్యం, అతిశయః - అయమర్థః . సామాన్యాచారాపేక్షయా కర్మాంతరార్హతాపాదక చత్వారింశత్సంస్కారాది రూపాచార విశేషతః అధికారిణ్యతిశయోఽస్తి . సామాన్యాత్మ గుణాపేక్షయా “ దయా సర్వభూతేష్వి ,, త్యాద్యుక్తాత్మ గుణ విశేషతః అతిశయోఽస్తి - ఉపాయ విశేషతః, స్వర్గాద్యుపాయజ్యోతిష్టోమాద్యపేక్షయా భగవద్భక్తిరూపోపాయ విశేషతః తాపశమనార్థం గంగాస్నానవద్వస్తు స్వభావాతిశయోఽస్తి - పురుషార్థ విశేషతః, పురుషైరర్థ్యత ఇతి పురుషార్థః - ఫలకామనా తద్విశేషతః ఇతర పురుషార్థేచ్ఛాపేక్షయా ముముక్షారూప పురుషార్థ విశేషతః అతిశయోఽస్తి - ఏవంభూతాతిశయోఽపి ఉత్తరోత్తర ముత్కృష్యతే. ఆచార విశేష నిష్ఠాపేక్షయా

సా-ప్ర—మిత్యత్రోక్తం సర్వోత్కృష్టత్వం ప్రత్యభిజ్ఞాపయన్నేతదధికారార్థస్య ప్రభావనియమస్య రహస్యత్రయ ప్రతిపాద్యత్వమాహ . ఆచారేత్యాదినా - ఆచార విశేషః అభిగమనోపాదానాదిః - ఆత్మగుణవిశేషాః, (అష్టావాత్మగుణాః) దయా సర్వభూతేషు క్షాంతిరనసూయా శౌచమనాయాసో మంగళమకార్పణ్యమస్పృహేత్యాద్యుక్తాత్మగుణ విశేషాః . ఉపాయ విశేషాః, భరన్యాస ప్రభేదాః . పురుషార్థ విశేషాః, నిరతిశయ ప్రియ భగవదనుభవ జనిత భాగవత పర్యంత కైంకర్య విశేషాః .

సా-వి— సర్వోత్కర్షాపి సిధ్యతీతి సదాచారసంపన్నం ప్రశంసతి-ఆచారేతి-సామాన్యాచారవతః ఆచారవిశేషవానుత్కృష్టః - తతోప్యాచార విశేషవిశిష్ట ఆత్మగుణశమాదిమానుత్కృష్టః - తతోపి తదుభయ విశిష్టభక్తినిష్ఠోధికః - తతోపి మోక్షార్థ భక్తినిష్ఠోధికః - తతోప్యాచారాత్మ గుణోపేతః ఫలభూత భక్తి విశిష్టః ప్రపన్నోధిక తరః - తతోప్యనవరత కైంకర్యవాన్ తాదృశ ప్రపన్నోధికతమ ఇత్యధికారిణ్యుత్తరోత్తర

సా-సం— ఇతిభావః-స్వవ్యతిరేకే అయోగ్యతావహం స్వసత్తయా అతిశయాధాయకం చోక్తనియమయుతం కైంకర్యమాత్మగుణాదినా యుక్తం సత్తారతమ్యేన భగవత్ప్రీతి సాదక మిత్యాశయేనాహ - ఆచారేతి. అధికారిణి, మోక్షకామే- వైశిష్ట్యం, విశిష్టత్వం. ప్రాశస్త్యమితియావత్ - ఆచార విశేషతః, వైష్ణవ ధర్మశాస్త్రోక్త సంధ్యాద్యాచార ప్రకర్షాత్ - ఆత్మగుణ విశేషతః, గీతోక్తామానిత్వాదీనాం శమాదీనాంచ ప్రకర్షాత్-ఉపాయవిశేషతః, కృష్ణప్రాప్త్యుపాయైకసాధనః సత్కర్మనిరతా ఇత్యాద్యుక్తస్వతంత్ర

మూ. ఇప్రభావనియమమ్ రహస్యత్రయత్తిల్ ఈశ్వరనుడైయ ప్రశాసితృత్వాదిగుణానుబంధమాక అనుసంధేయమ్.

సా-దీ— భక్తినిష్ఠరధికర్, ఇవర్కళైక్కాట్టిల్ ప్రపన్నర్ - ఇవర్కళైక్కాట్టిలేకాంతికళ్ - ఇవర్కళైక్కాట్టిల్ పరమైకాంతికళ్ - భక్తినిష్ఠపరమైకాంతికళిల్ కాట్టిల్ ప్రపన్నపరమైకాంతికళ్ నిరతిశయప్రకృష్టర్ - ఇన్తప్రభావనియమత్తుక్కు రహస్యత్రయత్తిల్ అనుసంధానస్థలమ్ కాట్టుకిఱార్ - ఇప్రభావనియమమెన్ఱు - గుణానుబంధమాక, గుణాననుసృత్య ఎన్నపడి - యాతొరుపదత్తిల్ ప్రశాసితృత్వాది గుణమ్ తోత్తుమ్ అజ్ఞే - నారాయణాది పదఙ్గళిలేయెన్నపడి.

స్వవంశ్యోత్తారకత్వంచా పరిచ్ఛిన్నప్రభావతా । సమం సర్వప్రపన్నానాం జాత్యాదౌ తు వ్యవస్థితిః ॥౧॥ సత్త్వాదిగుణవద్దేహప్రయుక్తబ్రాహ్మణత్వతః । సత్త్వాదిగుణవచ్చిత్తబ్రాహ్మణ్యం త్వవ్యదిష్యతే ॥౨॥ శారీరబ్రాహ్మణత్వాదిరుత్పత్తిమరణావధిః । మానసబ్రాహ్మణత్వాది స్సత్త్వాద్యున్మేషహేతుకః ॥౩॥ ప్రహ్లాదాదౌ జన్మసిద్ధశ్చాన్యత్రాగంతుకస్స్మృతః । బ్రాహ్మణే చిత్తశూద్రత్వమతినిందావహం భవేత్ ॥౪॥ శూద్రేమానసవిప్రత్వం తత్ప్రశంసావహం భృశమ్ । గర్వహేతుర్యద్యుభయమనర్థపర్యవస్యతి ॥౫॥ ఉభయం యది నైచ్యాయ పురుషార్థాయ కల్పతే । దేవతాంతరసంబంధత్యాగాదేకాంతినస్స్మృతాః ॥౬॥

సా-స్వా— ఆత్మగుణవిశేషవానతిశయితః - తతో భగవద్భక్తిరూపోపాయవానతిశయితః - తతోపి ముముక్షురతిశయితః . ఏవం న్యాయసామ్యాద్భక్తియోగనిష్ఠాపేక్షయా ప్రపత్తినిష్ఠాధికార్యపి అవిళంబేన మోక్షసాధనప్రపత్తిరూపోపాయవిశేషతః, మోక్షఫలత్వేనోక్తాత్ భగవత్ప్రీత్యేకప్రయోజనతయా కైంకర్యపురుషార్థవిశేషతశ్చ ప్రకృష్ట ఎన్నపడి . ఆధిక్యాన్యథానుపపత్త్యా ఆజ్ఞాతిలంఘనమ్ ప్రపన్ననుక్కు వేణుమెన్నపడి యన్నెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ప్రభావవ్యవస్థైయణ్డా సొలుమ్ ఇతైయిఙ్గు నిరూపిత్తతు కూడుమో ? రహస్యత్రయమే ప్రతిపాద్యమెన్ఱు శొల్లుకైక్కాక విఙ్గు నిరూపిక్కై యెన్నిల్ అఙ్గు తద్వాచకశబ్దమిల్లామైయాలే ప్రతిపాద్యమాక కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇప్రభావేతి - ప్రభావస్య నియమః వ్యవస్థా ఎన్నపడి - వాచకశబ్దమిల్లావిట్టాలుమ్ ఆర్థికమాక సిద్ధిక్కిఱతెన్ఱు కరుత్తు -

సా-ప్ర— ప్రశాసితృత్వాదీతి . నారాయణశబ్దార్థభూత ప్రశాసితృత్వహితప్రవర్తకత్వాదిగుణకార్యత్వాత్తత్రైవానుసంధేయమిత్యర్థః .

సా-వి— వైశిష్ట్యం ప్రకృష్యేత, ఉత్కృష్టం భవేత్ - అతఏవం వర్తితవ్యమితిభావః - ప్రశాసితృత్వాదీతి - నారాయణశబ్దాదిష్వనుసంధేయప్రశాసితృత్వాది గుణానాం భగవతి జాగరూకత్వాత్తత్రయుక్తత్వాత్ప్రభావవ్యవస్థాయాః ప్రభావనియమస్తత్రానుసంధేయ ఇతిభావః.

సా-సం— ప్రపదనరూపోపాయాయత్తప్రకర్షాత్ - పురుషార్థవిశేషతః, స్వస్వరూపావిర్భావాయత్తానందైకప్రయోజనతచ్చరణకైంకర్యైకరతిరూపపురుషార్థనిష్ఠాప్రకర్షాత్ - ఉత్తరోత్తరం ప్రకృష్యేత, ఉత్తరోత్తరముత్కృష్యేత - ఉక్తాచారప్రకర్షవాన్ స్వావరేభ్యః ప్రశస్తః - తేనసహాత్మగుణవిశేషవాన్ తావన్మాత్రవతః ప్రశస్తః - తాభ్యాం సహోపాయవిశేషవాన్ తదుభయమాత్రవతః ప్రశస్తః - ఏతత్త్రితయసహిత పురుషార్థవిశేషనిష్ఠావానేతత్త్రితయవతోపి ప్రశస్త ఇతిభావః.

మూ— తకవాల్ తరిక్కిన్ఱ తన్నడియార్ కళై తన్నరత్తిల్,

సా-దీ— పరమైకాంతిన స్త్వేస్య్వ రక్షాంతర పరాఙ్ముఖాః । శ్రేష్ఠాస్తత్రాపి భగవత్త్రైంకర్యైకప్రయోజనాః ॥౭॥ అధర్మపరిహారేపి ధర్మత్వేన వివక్షితే । త్యజధర్మమితిత్వత్ర తత్త్యాగో నోపపద్యతే॥ ౮ ॥ యత్స్వతంత్రవిధేరేవ నిత్యంతస్య పరిగ్రహః । శరణాగతిమాత్రంతు లోకే యద్యపి దృశ్యతే ॥౯॥ శాస్త్రే దృతే పరికరః క్రమశ్చాపి నసిధ్యతి । సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యే త్యత్రధర్మో జనో క్తితః ॥ ౧౦ ॥ నివృత్తి రూపధర్మాణా మపిత్యాగప్రసంగతః । బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘానా మతేపం కేచిదూచిరే ।౧౧॥ అతేపక్షమతా దేత త్కష్టం పాపస్యకర్మణః । అవశ్యకరణీయత్వం యదేతైః ప్రతిపాద్యతే ॥ ౧౨ ॥ పూర్వమేవ న్యాసకాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాగసామ్ । క్షంతవ్యత్వాయ సంకల్పో నకార్యో విఘ్నభావతః ॥౧౩॥ పూర్వోద్దిష్ట ఫలాదన్య ఫలార్థం చేత్పునః క్రియా । ప్రపత్తై వదోషాయే త్యర్థః ప్రాగేవదర్శితః ॥౧౪॥ ప్రపత్తికాలేనిష్పాప వృత్తిసంకల్పనం శుభమ్ । యద్వాపశ్చాత్తదర్థంతు పునః ప్రపదనం చరేత్ ॥ ౧౫॥

ప్రపన్నర్క వర్ణాశ్రమధర్మ పరిపాలనమవశ్య కర్తవ్యమెన్నుమర్థత్తై ప్పాట్టాలుమ్ సంగ్రహిక్కిరార్ . తకవాలెన్ఱు- తకవాల్ తరిక్కిన్ఱ, భగవత్కృపైయై యవలంబ్య ధరిత్తిరుక్కుఱ- తన్నడియార్కళై, స్వాశ్రితరై- తన్నరత్తిల్, తన్ వరిశైయిల్- స్వసమాన భోగ ప్రదత్వత్తాలేయెన్ఱపడి.

సా-స్వా—ఇప్పడి ప్రభావ నియమమ్ రహస్యత్రయ ప్రతిపాద్య మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? శిల సంప్రదాయస్థర్ ప్రభావాధిక్యమ్ రహస్యత్రయ ప్రతిపాద్య మెన్ఱు నిరూపిక్క విల్లైయో ? ఎన్నవతు చరమ శ్లోకాభిప్రాయాభిజ్ఞ మహర్షిమత విరుద్ధమెన్ఱు సూచిప్పియా నిన్ఱుకొణ్డు స్వసంప్రదాయత్తుక్కు ప్రమాణమూలత్తై ప్పాట్టాలేయుపపాదిక్కిరార్- తకవాలితి - తకవాల్, కృపైయినాలే- భగవత్కృపా మవలంబ్య ఎన్ఱపడి. తరిక్కిన్ఱ, ఆత్మధారణమ్ పెత్తిరుక్కిర- అనుష్ఠితోపాయరాన. తన్నడియార్ కళై, స్వదాసర్కళై. ప్రపన్నరై ఎన్ఱపడి. తన్నరత్తిల్, తరమ్, స్వభావం. స్వస్వభావప్రదానత్తిల్ - స్వసామ్యాపాదనత్తాలెన్ఱపడి-

సా-ప్ర— ,, వాసుదేవస్య వీర్యేణ విధృతాని మహాత్మన ,, ఇత్యాదిభిస్సర్వాధారతయావగతేన భగవతాపి ,, నిరపేక్షం మునిం శాంతం నిర్వైరం సమదర్శనమ్ । అనుప్రజా మ్యహం నిత్యం పూయేయేత్యంఘ్రిరేణుభిః . జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమత ,, మిత్యాదిభిస్స్వస్య పావనత్వేన ధారకత్వేన చోక్తాశ్చరమ శ్లోకతాత్పర్యాభిజ్ఞా భాగవతాః వైదిక మర్యాదోల్లంఘనం నాభినందంతీత్యాహ - తకవాలిత్యాదినా . తకవాలి తరిక్కిన్ఱ తన్నడియార్కళై ,, జీవేదుఃఖాకులేవిష్ణోః కృపాకాప్యుపజాయతే । మగ్నానుద్ధరతేలోకాన్ కారుణ్యాచ్ఛాస్త్రపాణినే,, త్యాద్యుక్తరీత్యా భగవత్కృపయాలబ్ధసత్తాకాన్ . తన్నిరత్తిల్

సా వి—గాధామనుసంధత్తే- తకవాలితి- తకవాల్, ,,జీవేదుఃఖాకులేవిష్ణోః కృపాకాప్యుపజాయతే,, ఇత్యుక్తకృపయా-తరిక్కిన్ఱ, ధృత్వాలబ్ధసత్తాకాన్-తన్నడియార్కళై, స్వదాసాన్- తన్ తిఱత్తిల్, స్వమాహాత్మ్యాత్ -

సా-సం— చరమశ్లోకాభిప్రాయజ్ఞాః ప్రపన్నా వైదిక మర్యాదా భంజనం స్వేషాం లేశతోపినాభినందంతీత్యస్మదాచార్యాస్తత్వమేవావోచన్నిత్యాహ - తకవాలితి. తకవాల్ తరిక్కిన్ఱ తన్నడియార్కళై, ,,జీవేదుఃఖాకులే,, ఇత్యాదినోక్త కృపావిశేష పరిణత్యా లబ్ధసత్తాక స్వదాసాన్ - తన్నిరత్తిల్, స్వాపేక్షయాపి

మూ— మికవాతరమ్ శెయ్యుమెయ్యరుళ్ విత్తకన్ మెయ్యురైయిన్, అకవాయరిన్తనదారణ నీతినెరి కులైశల్, ఉకవారెన వెఙ్కడేశికరుణ్ స్సు

సా- దీ— మికవాతరమ్, పక్షపాతం శెయ్కిర- మెయ్యురుళ్ విత్తకన్, అమోఘకృపతయావిస్మయనీయన్ అవనుడైయ. మెయ్యురై, యథార్థ వచనమాన చరమశ్లోకమ్ - అశినకవామ్, తాత్పర్యార్థ మెన్నప డి- ఆరణనీతి నెరికులైతల్, ఉపనిషద్విహిత నీతిమార్గం. సదాచార్యాః తత్క్రమశః - ఎన్నపడి.ఉకవారెన

సా- స్వా— మిక, మికవుమ్ . ఆతరమ్ శెయ్యుమ్ మెయ్యరుళ్, అమోఘ కృపావానాన - విత్తకన్, ఆశ్చర్య చేష్టితనాన శ్రీకృష్ణనుడైయ - మెయ్యురైయిన్, సత్యవచనమాన చరమ శ్లోకత్తినుడైయ - కృ పాపరీవాహతయా భగవతా ఉపదిష్ట చరమ శ్లోకత్తినుడైయ వర్థన్తై - అకవాయరిన్తవర్, సతాత్ప ర్యమాక వరిన్తవర్ - వ్యాసాదిక ళెన్నపడి - ఆరణ నీతినెరి, వేదాంతోదిత నీతిమార్గస్య - కులైతల్, భం గత్తై - ఉకవార్, అంగీకరియారెన్ను - ఉణ్మై, యథా భూతార్థత్తై-

సా- ప్ర— మికవాతరమ్ శెయ్యుమ్, స్వమహాత్మ్యాదప్యధికమాహాత్మ్యవత ఇవాదరం కుర్వాణస్య- మెయ్యరు ళ్ విత్తకన్, "సత్యకామస్సత్యసంకల్పః" ఇత్యుక్తప్రకారేణఫలావ్యభిచారితయా సత్యభూతకృపాయుక్తస్య- "ఆ శ్చర్యోస్సి" త్యుక్త ప్రకారేణ విస్మయ నీయస్య- నను జ్ఞానస్యైవహివిషయశూన్యత్వలక్షణమసత్యత్వం.తద్వ్య తిరిక్తస్యతు స్వరూప శూన్యత్వ మేవా సత్యత్వ మితి భగవ త్కృపావ్యతిరిక్తకృపాయాస్స్వరూపేణసత్వా ద సత్యత్వానుపపత్తే ర్భగవ త్కృపాయా స్సత్యభూతేతి విశేషణం నోపపద్యత ఇతిచేన్న - కృపాయా స్వార్థ నిరపేక్ష పరదుఃఖ నిరాచికీర్షా రూపత్వాదిచ్ఛాయాశ్చ సవిషయత్వాద్విషయస్యచ దుఃఖనిరా కరణస్యచ సర్వశక్తి వ్యతిరిక్తానాం దయాసు వ్యభిచార సంభవాద్విషయ బాధాభ్యా సత్యత్వ సిద్ధేర్విశే షణ ముపపద్యత ఏవేతి భావః - మెయ్యురైయిన్ , తస్య సత్యభూత వాక్యస్యచరమ శ్లోకస్య- అకవా యరిన్తవర్, తాత్పర్యాభిజ్ఞాః ప్రపన్నాః - ఆరణ నీతి నెరికులైతలుకవారెన , ఔపనిషద మార్గమర్యా దాభంగం నాభినందంతీతి - ఎఙ్గళ్ తేశికర్, అస్మదాచార్యవాది హంస నవాంబువాహాః . ఉణ్మై

సా- వి— మిక వుమ్ , అధిక్యేన. స్వమాహాత్మ్యాధిక మాహాత్మ్యవత్వేన - ఆతరమ్ శెయ్యుమ్ , ఆ దరం కుర్వతః - "జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమతమ్- ఇమాస్మమునిశార్దూలకింకరౌసముపస్థితౌ" ఇత్యాదివదతః. మెయ్యరుళ్, సత్యభూతకృపయా- ఫలావినాభూతకృపయేత్యర్థః - విత్తకన్, విస్మయనీయస్య భగవ తః కృష్ణస్య - మెయ్యురై, సత్యభూతోక్తే శ్చరమశ్లోకస్య - అకవాయ్, తాత్పర్యం- స్వతంత్ర విధిప్రా ప్త నిత్యకర్మాది విరుద్ధత్వాది రూపం - అరిన్తవర్, అవగచ్ఛంతః. ఆరణనీతినెరి, వేదాంతన్యాయ మా ర్గస్య - కులైతల్, భంజనం- ఉకవారెన, నాభినందంతీతి. ఎఙ్గళ్ తేశికర్, అస్మదాచార్యాః - ఉణ్మై

సా- సం— జ్ఞానీత్వాత్మైవే, త్యుక్తవిధయా . మికవాతరమ్ శెయ్యుమ్, స్వసదృశ జ్ఞానవాన్ స్వాధార భూత ఇత్యత్యంతాదర కార్యసాన్నిధ్యం కుర్వతః - మెయ్యరుళ్ విత్తకన్ మెయ్యురైయిన్, ఫలావినాభూ తయా కృపయా విస్మయనీయస్య భగవత స్సత్యభూతవాక్య రూప చరమశ్లోకస్య - అకవాయరిన్తవర్, తా త్పర్య మవగచ్ఛంతః- ఆరణనీతినెరికులైతల్ ఉకవారెన, ఆరణ్యకబోధితస్యన్యాయసిద్ధస్యచమార్గస్యభం జనం

మూ— యుఱైత్తనరే॥ ౩౭॥

చాతుర్వర్ణ్యే చతుర్విధాశ్రమముఖే భదే యథావస్థితే వృత్తం తన్నియతం గుణానుగుణయా వృత్త్యా విశిష్టం శ్రితాః॥

సా-దీ—ఎన్ఱు- ఎజ్గళ్ తేశికర్ ఉణ్మైయుఱైత్తనర్, ఇన్దయథాభూతార్థత్తై ఉపదేశిత్తార్కళ్ ఎన్నై॥ ౩౭॥

శొన్నవర్థత్తై శ్లోకత్తాలుమ్ సంగ్రహిత్తుక్కాట్టుకిరార్-చాతుర్వర్ణ్యేతి. చాతుర్వర్ణ్యం, బ్రాహ్మణ్యాదిజాతికళ్. చతుర్విధాశ్రమం, బ్రహ్మచర్యాది ముఖశబ్దత్తాల్ పురశ్చ్ఛాదత్వచరణాదిసంగ్రహః- ఇబ్భేదం. యథావస్థితేసతి, శాస్త్రోక్తప్రకారేణ వ్యవస్థితమాయిరుక్క. తన్నియతం వృత్తం, తత్తజ్జాత్యాదినియతమాన ఆచారత్తై- గుణానుగుణయా వృత్త్యా, ప్రపన్నత్వైకాంతికత్వాదిగుణానురూపైయాన వృత్త్యా, ఆజ్ఞానుజ్ఞాకైంకర్య

సా-స్వా—ఉఱైత్తనర్, ఉపదేశిత్తార్కళ్ ఎన్నపడి ఏకదేశికళైప్పోలే యన్ఱిక్కే స్వతస్స్వకపోలత్తాలే కల్పియామల్ వ్యాసాద్యభిమతమాక ఉక్తార్థస్థిరీకరణమ్ పణ్ణుకైయాలే అస్మత్సంప్రదాయమే ప్రామాణికమెన్ఱుకరుత్తు॥ ౩౭॥

ఆనాలు మిన్త ప్రభావ వ్యవస్థా నిరూపణమ్ వ్యర్థమన్ఱో? ఏతాదృశ ప్రభావ విరుద్ధ వర్ణాశ్రమ ధర్మ పరిభ్రష్ట దుర్జన భూయిష్ఠ కలియిలే ఏతాదృశ ప్రభావశాలి పురుషర్ దుర్లభరన్ఱో? ఆకైయాలిన్త చింతాభ్యుపగమమ్ పణ్ణి ఉకక్కిర పురుషనత్తి దుర్లభనాకైయాలే యరణ్య చంద్రికై పోలే ఇన్త చింతై వ్యర్థైయన్ఱో? ఎనిర్రశంకైయై పరిహరిత్తుక్కొణ్డు అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలుమ్ సంగ్రహిక్కిరార్. చాతుర్వర్ణ్యేతి- చతుర్ణాం వర్ణానాం భావశ్చాతుర్వర్ణ్యమ్ బ్రాహ్మణత్వాదిజాతి చతుష్టయం. చతుర్విధాశ్చ తే ఆశ్రమాశ్చ తే చ ముఖం యస్య సః- చాతుర్వర్ణ్య చతుర్విధాశ్రమముఖే భదే యథావస్థితేసతి. తన్నియతం వృత్తం, వర్ణాశ్రమాదిధర్మజాతం- కీదృగ్భూతం? గుణానుగుణయా వృత్త్యా విశిష్టం,

సా-ప్ర—యుఱైత్తనరే, యథార్థమేవావోచన్నిత్యర్థః॥ ౩౭॥

ఉక్తాధికారార్థం సంగృహ్య దర్శయన్ తస్య సాత్త్వికాభిమతి విషయత్వ మప్యాహ - చాతుర్వర్ణ్యేత్యాదినా - స్వసముపేత పరస్పర విలక్షణ వర్ణాశ్రమ గోత్ర ప్రవరాది నియతం సత్త్వాదిగుణాను

సా-వి— తత్వం - ఉఱైత్తనరే, అవోచన్. ॥ ౩౭॥

నను కేషామపి నవిశ్వాస ఇత్యాశంక్య అస్మిన్నపి యుగే మహాత్మానో విశ్వాసశాలినో విశేషవిదః - కేచిత్సంత్యేవేత్యస్మత్ప్రియమాన స్సఫల ఏవేత్యాహ - చాతుర్వర్ణ్యేతి - చాతుర్వర్ణ్యం, బ్రాహ్మణ క్షత్రియ వైశ్యశూద్రాః - చతుర్విధాశ్రమాః, బ్రహ్మచర్య, గార్హస్థ్య, వానప్రస్థయత్యాశ్రమాః-ముఖం, ఆదిర్యస్య తస్మిన్ భదే- ఆదిశబ్దేన శాఖాదిగృహ్యతే- యథావస్థితే, యథోక్తప్రకారేణ స్థితేసతి. పదార్థానతివృత్తౌ, యథాశబ్దః, తస్య సుప్సుపేతి సమాసః. పూర్వజాతినివృత్తి జాత్యంతరాగమయోరభావే సతీత్యర్థః - తన్నియతం, జాత్యాదినియతం. వృత్తం, ధర్మం. గుణానుగుణయా వృత్త్యా, ప్రపన్న

సా-సం— నాభినందంతీతి- ఎజ్గళ్ తేశికరుణ్మైయుఱైత్తనరే, అస్మదాచార్యా వస్తుస్థితిముపదిదిశుః॥ ౩౭॥

యస్యైవం నిష్కర్షః ప్రయాసతః కృతః - అథాపి సనిరర్థక ఇతి ప్రతీయతే. సర్వేషామప్యాహారాదినియమవైధుర్యేణ ప్రమాణవిరుద్ధార్థపరిగ్రహైక రుచితయా త్వదీయనిష్కర్షాభ్యుపగన్తృ ప్రామాణిక జనానామస్మిన్కాలే అసంభవాదిత్యత్రాహ- చాతుర్వర్ణ్యేతి. ముఖశబ్దేన జాతి గోత్ర ప్రవర చరణాదిసంగ్రహః. యథావస్థితే, అవస్థామనతిక్రమ్యస్థితే. అనన్యథాభూతతయా పూర్వవదేవాను

మూ — త్యాగోపప్లవనిత్యదూరశరణవ్రజ్యావిధాకోవిదాశ్చింతామభ్యుపగంతుమంతిమయుగేప్యేకాంతిన

సా-దీ — రూపయా విశిష్టమాకవాశ్రయిత్తిరుప్పారామ్. త్యాగేత్యాది-త్యాగమావతు, ధర్మాణాం స్వరూప త్యాగః - సవివోపద్రవః. ఇతుకు- నిత్యదూరమాన శరణాగతివిధియుల్ - కోవిదాః, యథాశాస్త్రమను ష్ఠాతుం సమర్థాః - ఏకాంతినః, పారమైకాంత్య విశిష్టరాన శీల భాగ్యవాన్కల్ - కలియుగత్తిలు మిప్పో తు మెన్నై - నశ్చింతామభ్యుపగంతుం, నమ్ముడైయ విన్నతత్త్వ విచారత్తై అంగీకరిక్కైక్కు.

సా-న్యా — వైష్ణవత్వాది గుణప్రయుక్త శేష తాంతర వర్జనాది వృత్త్యా విశిష్టం పూర్వోక్తధర్మజాతం శ్రితాః- భక్తానామేవైతదపేక్షితం ప్రపన్నానాం తత్త్యాగ ఏవేత్యత్రాహ. త్యాగేతి - త్యాగః, సర్వధర్మస్వరూపత్యాగః - సపివోపప్లవః, ఉపద్రవః - తస్య నిత్యం దూరే శరణవ్రజ్యా విధా కోవిదాః, పూర్వోక్తప్రకారేణ తదావశ్యకత్వాదితి భావః - ఏవంభూతప్రభావశాలినో ఏకాంతినః- నః, అస్మాకం. అంతిమయుగే, కలికాలేపి-చింతామభ్యుపగంతుం, ప్రభావవ్యవస్థా విచారమభ్యుపగంతుం అస్త్ర

సా-ప్ర — గుణవృత్తిరూపజీవనవిశిష్టమాచారమాశ్రితాః ప్రపన్నాః నిత్యనైమిత్తిక త్యాగరూపోపద్రవదవీయస్సి

సా వి — త్వానుగుణ కైంకర్యరూపవృత్త్యా విశిష్టం శ్రితాః, ఆశ్రితవంతః- కైంకర్యాత్మనానుష్ఠితవంతః- త్యాగోపప్లవస్య, స్వరూపత్యాగాత్మకోపద్రవస్య - నిత్యదూరే, అత్యంత విప్రకృష్టే-తదన్వయగంధర హిత ఇతియావత్ - శరణవ్రజ్యా విధాకోవిదాః, తన్మర్మజ్ఞా ఏకాంతినః - అంతిమయుగేపి-నః, అ స్మాకం-చింతామభ్యుపగంతుంసంతి - తేష్వయం ప్రయాసస్సఫల ఇతిభావః॥౫౯॥

అత్ర దీపికోక్తసంగ్రహకారికాః కారికాలింఖ్యంతే-స్వవర్ణోత్తారకత్వం చాపరిచ్ఛిన్నప్రభావతా। సమా సర్వప్రపన్నానాం జాత్యాదౌ తువ్యవస్థితిః॥౧॥సత్త్వాదిగుణవద్దేహప్రయుక్తబ్రాహ్మణత్వతః। సత్త్వాదిగుణ వచ్చిత్తబ్రాహ్మణ్యం త్వన్యదిష్యతే॥౨॥శారీరబ్రాహ్మణత్వాదిరుత్పత్తిమరణావధిః। మానసబ్రాహ్మణత్వాదిస్స త్త్వాద్యున్మేషహేతుకః॥౩॥ప్రహ్లాదాదౌ జన్మసిద్ధశ్చాన్యత్రాగంతుకస్స్మృతః। బ్రాహ్మణే చిత్తశూద్రత్వమతినిం దావహం భవేత్॥౪॥శూద్రే మానసవిప్రత్వం తత్ప్రశంసావహం భృశం। గర్వహేతుర్యద్యుభయమనర్థపర్యవస్య తి॥౫॥షట్ధర్మయం యది నైచ్యాయ పురుషార్థాయ కల్పతే। దేవతాంతరసంబంధత్యాగాదేకాంతినస్స్మృతాః॥౬ పరమైకాంతినస్త్వన్యరర్థాంతరపరాఙ్ముఖాః। శ్రేష్ఠాస్తత్రాపి భగవత్త్రైరూప్యం కైంకర్యైకప్రయో జనాః॥౭॥అధర్మపరిహారేపి ధర్మత్వేన వివక్షితే। త్యజధర్మమితి త్వత్ర తత్త్యాగోనోపపద్యతే॥౮॥యత్స్వవ్రతం త్రైవిధే రేవ నిత్యం తస్య పరిగ్రహః। శరణాగతిమాత్రం తు లోకే యద్యపి దృశ్యతే॥౯॥శాస్త్రార్థదృష్టే పరికరః క్రమశశ్చాపి

సా-సం — వర్తమానే సత్యేవేతి యావత్ - తన్నియతం వృత్తం శ్రితాః, వర్ణాదినియతమాచారమాశ్రి తాః - వృత్తస్యైవ విశేషణమ్ గుణానుగుణయా వృత్త్యా విశిష్టమితి - అమానిత్వాద్యాత్మగుణానుగుణ దేహయాత్రయా యుక్తం - త్యాగః, సర్వధర్మస్వరూపత్యాగః - తత్ప్రయుక్తోయ ఉపప్లవః, ప్రమా ణసంప్రదాయ సంక్షోభః - తస్య నిత్యదూరా, కాలత్రయేపి తద్గంధాసహాయా శరణవ్రజ్యా- తద్విధాకో విధాః, తద్విధాయక ప్రమాణతాత్పర్య పరిజ్ఞాన క్షమాః - నః చిన్తామ్, ఉక్తనిష్ఠాఫలకప్రకృతాధి కారాత్మక శాస్త్రార్థవిచారం - అభ్యుపగంతుం, పరస్పరబోధనేన స్వస్వనిష్ఠయా చ సార్థకం కర్తుం -

మూ— స్సంతినః ॥౫౬॥

ఇతికవితార్కికసింహస్యసర్వతంత్రస్వతంత్రస్యశ్రీమద్వేంకటనాథస్యవేదాన్తాచార్యస్యకృతిషు శ్రీమద్రహస్యత్రయసారేప్రభావవ్యవస్థాధికారఃపంచవింశః.

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయనమః.

సా.దీ— సంతి.ఉళరాత్తుగళ్ యాక ఉళరెన్నై ॥౫౬॥

ఇతిశ్రీసారదీపికాయాంప్రభావవ్యవస్థాధికారఃపంచవింశః.

సా.స్వా— స్సహాయభూతా అపిపరమైకాంతినఃకతిచనసంతిఎన్నపడి-అతోనచింతావైయర్థ్యమేన్నుకరుత్తు॥౫౬॥

ఇతిశ్రీమదుత్తరసారాస్వాదిన్యాంప్రభావవ్యవస్థాధికారఃపంచవింశః.

సా.ప్ర— శరణవరణవిధౌ కుశలాః పరమైకాంతినో అస్మన్నిర్ణయ మభ్యుపగచ్ఛంతీత్యర్థః ॥ ౫౬॥

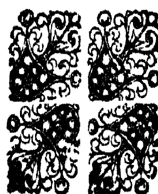
ఇతి శ్రీసార ప్రకాశికాయాం ప్రభావ వ్యవస్థాధి కారః పంచవింశః.

సా.వి— నసిధ్యతి సర్వధర్మాన్పరిత్యజ్యేత్యత్రధ మోఽర్జునోక్తితః॥౧౦॥ సంకోచంసర్వధర్మానిత్యత్రధర్మప దేశ్రమేల్ నివృత్తిరూపధర్మాణామపిత్యాగప్రసంగతః బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘానామలేపంకేచిదూచిరే॥౧౧॥ అలేపకమతాదేతత్కష్టంపాపస్యకర్మణః । అవశ్యకరణీయత్వం యదేతైఃప్రతిపాద్యతే॥ ౧౨॥పూర్వమేవ న్యాసకాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాగసామ్ । క్షంతవ్యత్వాయ సంకల్పే నకార్యోవిఘ్నభావతః ॥౧౩॥ పూర్వో ద్దిష్ట ఫలాదన్య ఫలార్థంచేత్పునఃక్రియా । ప్రపత్తౌనైవదోషాయే త్యర్థఃప్రాగేవదర్శితః ॥౧౪॥ ప్రప త్తికాలేనిష్పాప వృత్తిసంకల్పనం శుభమ్ । యద్వాపశ్చాత్తదర్థంతు పునఃప్రపదనం చరేత్ ॥ ౧౫॥

ఇతి శ్రీసారవివరిణ్యాం ప్రభావవ్యవస్థాధికారః పంచ వింశః.

సా.సం— నః,ఏకాంతినః-మద్దేశిక సంప్రదాయనిష్ఠాః పరమైకాంతినః- కలియుగేపిసంత్యేవేత్యర్థః॥౫౬॥

ఇతిశ్రీ సారప్రకాశికాసంగ్రహేప్రభావవ్యవస్థాధికారః పంచవింశః.

శ్రీయైనమః.

శ్రీమతేరామానుజాయనమః.

శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయనమః.

ప్రభావరక్షాధికారః.

శిలాదేస్స్త్రీత్వాది

సా.దీ— అథోపాయప్రభావరక్షాధికారః-ఉపాయప్రభావరక్షైయావతు! ఉపాయప్రభావత్తై యథావస్థితిక్కు కుఱైయనినైక్కైయథాప్రమాణమ్ సమాధానమ్పణ్ణుకై. అతిల్ ముత్తఉపాయ ప్రభావత్తుక్కు ప్రారబ్ధాంశనివర్తకత్వమ్కూడాతు- ప్రారబ్ధనివర్తకత్వ వచనఙ్గళెల్లాముపచ్ఛందనరూపఙ్గళెన్ఱుశిలరెణ్ణువర్కళ్-తన్నిరాసార్థమాక భగవత్ప్రభావత్తుక్కు ప్రారబ్ధాంశ నివర్తకత్వ రూపసామర్థ్యత్తై కైముత్య న్యాయేన దృఢీ కరిక్కైక్కాక సిద్ధోపాయమానభగవానుడైయవిచిత్రశక్తియోగత్తై యరుళిచ్చెయ్కిరార్-శిలాదేరితి.

సా స్వా- ఇప్పడిప్రభావవ్యవస్థైశొన్నతుకూడుమో? ప్రభావముణ్డాకిలన్నో వ్యవస్థై కూడువతు? ప్రభావముణ్డాకిల్ ప్రారబ్ధనివర్తనక్షమప్రపత్తివశీకృతేశ్వరననభిసంహితానుషంగికపంక్తిపావనత్వాదికళైప్పోలే ప్రపత్త్యుత్తరకాలమిప్పధికారిక్కు అతిదుస్సహదుఃఖజనకప్రారబ్ధాంశత్తైయుమ్నివర్తిప్పిక్కవల్లనాకైయాలే ఉత్తరకాలత్తిల్ దుఃఖ దర్శన మిల్లైయాక ప్రసంగియాతో ? ఆకైయాల్ భగవద్భాగవత ప్రభావ వచనమ్ సర్వము మతివాదమన్నో? ఎన్ఱు స్థిరీకరణ భాగారంభత్తిల్ ఉపక్షిప్త శంకైయై యిన్త వధికారత్తాలే పరిహరిత్తు భగవద్భాగవత ప్రపత్తిప్రభావ రక్షైయై ఇన్తవధికారత్తాలే పణ్ణక్కడవరామ్ అధికారార్థత్తై శ్లోకత్తాలే సంగ్రహిక్కిరార్ - శిలాదేరితి- శిలాదేః, అహల్యాయాశ్శిలారూపాయా శ్రీరామావతారే

సా-ప్ర— ఏవముపాయ(సాధ్యం) ప్రభావంవ్యవస్థాప్య ప్రభావ ప్రతిపాదకానాం ప్రమాణానాంస్తుతిపరత్వే ప్రభావఏవ నసిధ్యేదితి తద్వ్యవస్థాపన మనుచిత మిత్యాశంక్య కేసాంచిత్ప్రభావానాం సర్వలోకసాక్షిత్వావగమాదితరేషామపి ప్రభావప్రతిపాదక ప్రమాణానాం ప్రమాణాంతరా విరోధే ప్రామాణ్యావిశేషాత్తు స్తుతి పరత్వ స్వీకారో నుపపన్న ఇత్యభిప్రాయేణాహ - శిలాదే రిత్యాదినా - భసితాదేః

సా-వి— ఏవం ప్రభావాధిక్యబుద్ధి ప్రాప్తశంకాః పరిహర్తుకామః ప్రపత్తేః ప్రారబ్ధ భంజకత్వాదికం నసంభవతీతి శంకమానం ప్రతి భగవత్ప్రభావేన సర్వం సంభవతీతిధ్వనయితుం ప్రథమం భగవతో విచిత్రశక్తిలక్షణంమహాప్రభావంగదర్శయతి. శిలాదేరితి- శిలాదేస్స్త్రీత్వాదిర్విపరిణతిః, స్త్రీత్వాదిరూపపరిణామః.

సా-సం— ఇత్థం వ్యవస్థాపితేపి ప్రభావేన్యూనతానుబంధిశూభనిరాసాయాధికారాంతరమారభమాణః ప్రథమముపాయ తన్నిష్ఠయోః ప్రభావస్య భగవత్ప్రభావాయత్తత్వం హృదినిధాయ తత్ప్రభావ మవతారకాలీనోదంతైస్సంగృహ్ణాతి - శిలాదేరితి - శిలాదేః, శిలాత్వాది ప్రహాణేన విస్మయనీయ వనితాదిరూపేణ

మూ— ర్విపరిణతిరస్త్వద్భుతమిదం తతోఽప్యేతచ్చిత్రం యదుత దహనస్యైవ హిమతా ।

సా-దీ— రామావతారత్తిలుమ్, కృష్ణావతారత్తిలుమ్, శిలై, కరి, ముతలాన వస్తుక్కళ్ స్త్రీత్వపురుషత్వాది విపరిణతికళ్ కణ్డతే - శిలారూపైయాన అహల్యై స్త్రీత్వత్తై ప్రాప్తాళ్ ఇరే - ఉత్తరా గర్భమాన కరి పుంస్త్వత్తై ప్రాప్తతిఱే. ఇదమెన్తు అద్భుతాపేక్షైయాన పుంసకత్వమ్ - శిలాదేః స్త్రీత్వాదిర్యా విపరిణతి రిదమద్భుతమస్తు - తతోఽప్యేతచ్చిత్రం, ఇత్తైప్పత్తవుమ్ వక్ష్యమాణం మహాద్భుత మెన్నిఱార్ ఆతెతెన్నిల్ ? దహనస్యైవహిమతేతియతు - ఇతు ప్రహ్లాదవిషయత్తిల్ -

సా-స్వా— తత్పాదాంబుజస్పర్శాత్ స్త్రీత్వేన పరిణతిః- ఆదిశబ్దేన శ్రీకృష్ణావతారే ఉత్తరాగర్భోద్గీర్ణస్య దగ్ధదారుఖండస్య శ్రీకృష్ణపాదారవిందస్పర్శాత్ పుంస్త్వేన పరిణతి గృహ్యతే- యద్వా, రామావతార ఏవ మృతబ్రాహ్మణకుమారస్య సంజీవనం గృహ్యతే - అద్భుతం . లోకదృష్టవిసజాతీయతయా ద్భుతత్వమిదమిత్యద్భుతవిశేషణం ప్రత్యక్షసిద్ధపరమ్ - స్త్రీత్వాదినా పరిణతిః ప్రత్యక్షసిద్ధమద్భుతమస్త్విత్యన్వయః - దహనస్యైవ హిమతా, ప్రహ్లాదవిషయే దహనస్యైవ హిమతా భగవత్సంకల్పసిద్ధా - హనూమద్వాలగతవహ్నేరీశ్వరకోట్యంతర్గతవిశేషణీభూతశ్రీసంకల్పేన వహ్నిత్వవిరుద్ధశీతస్పర్శాశ్రయత్వరూపహిమతా ప్రత్యక్షసిద్ధా - శ్లోకాంతే విద్యమానః ఇతిశబ్దః సర్వత్రానుషజ్యతే - ఉతశబ్దః ఖలు పర్యాయః - హిమతేతి యత్ప్రసిద్ధమేతత్తతోఽపి చిత్రమిత్యన్వయః-

సా-ప్ర- పరీక్షిత్వాదిరాదిశబ్దార్థః-నన్వవస్థాంతరం విహాయావస్థాంతరప్రాప్తేర్మృత్పిండాదౌ దృష్టత్వాదద్భుతత్వం కథమితి చేదిత్థం - శిలాత్వావస్థాం విహాయ స్త్రీత్వావస్థాప్రాప్తేః పఞ్చభూతైకవ్యతిరిక్తే కుత్రాప్యదర్శనాత్ - ఏవమపి దహనహిమత్వాదిషు చిత్రతమత్వం కథమితి చేత్పూర్వత్రావస్థాంతరాపగమపూర్వకమేవావస్థాంతరప్రాప్తిరూపతయా అత్యద్భుతత్వాభావః - అత్ర విరోధ్యవస్థాసద్భావేఽపి తద్విరోధ్యవస్థావ్యాప్యధర్మవత్త్వస్య కుత్రాప్యజ్ఞాతచరత్వాదద్భుతతమత్వమితి భావః- ఇదం చావధారణచతుష్టయే నజ్ఞేయం - నను దహనస్యైవ హిమత్వం వ్యాహతం - విరుద్ధధర్మవ్యాప్యయోరవస్థయోరేకస్మిన్ కాలే ఏకద్రవ్యనిష్ఠత్వానుపపత్తేరితి చేన్న - పంచీకరణేన సర్వేష్వపి ద్రవ్యేషు

సా. వి— యదితి శేషః - ఇదమద్భుతమస్తు, ఆది శబ్దేనాంగాలసోత్తరాగర్భసంభూతస్య భగవత్పాదస్పర్శాత్పరీక్షిదాత్మనా పరిణామ ఇత్యస్య గ్రహణం - ఇదమేకమద్భుతం. నైతన్మాత్రం.ఇతోఽప్యధికమద్భుతమస్తీత్యాహ - తతోఽప్యేతచ్చిత్రమితి- దహనస్యైవహిమతా, ప్రహ్లాదస్య పితృప్రహితాగ్నిజ్వాలా హిమవత్స్థితేతి యదుత ఏతత్తతోఽపి చిత్రం శిలాదేః స్త్రీత్వాదేశ్చిత్రమిత్యన్వయః-

సా-సం— పరిణామరూపం ప్రథమమాశ్చర్యమాస్తాం నామ. ఆదిశబ్దేన బ్రహ్మాస్త్రదగ్ధోత్తరాగర్భస్యాభినవరమణీయకుమారభావాది గృహ్యతే - తతోఽపీతి - పూర్వావస్థాప్రహాణే చోత్తరావస్థాప్రాప్తిరూపం హి తదితి భావః - శ్రీమత ఏవ సిద్ధోపాయత్వాద్విశేషణవిశేష్యోభయసాధారణోఽయం ప్రభావో జ్ఞేయః - చిత్రతా పూర్వావస్థాయాం సత్యామేవ తద్విపరీతాకారయోగః - విశేషణాంశప్రభావాత్పవనతనయవాలసంబంధ్యగ్నేః శీతతా. విశేష్యాంశప్రభావాత్ప్రహ్లాదవిషయే - యదుతేత్యస్య అపి చేత్యర్థః -

మూ— తృణస్యైవాస్త్రత్వం రిపుషు నిహతేరేవ హితతా పదత్రేణైవేహ త్రిభువనపరిత్రాణమితి వః ॥ ౫౭ ॥

సా-దీ—తృణస్యైవాస్త్రత్వం, కాకవిషయత్తిల్-రిపుష్విత్యాది - ఆశ్రితవిరోధి విషయత్తిల్, నిహతేః, హననస్యైవ- హితతా, నిరసనమే హిత మాక ఫలిక్కై. పదత్రేణేత్యాది - తిరువయోధ్యైయిల్ అభిషిక్తమాన స్వపాదుకా యుగళత్తాలే త్రిభువనపరిత్రాణమిశిచయత్ - ఇవైకళ్ తతోపి విచిత్రఙ్గళ్-ఇప్పడిప్పట్ట ప్రభావత్తై యుడైయ సిద్ధోపాయ త్తుక్కు ప్రాబ్ధాంశ నివర్తనత్తిల్ ఆరుక్కుత్తాన్ సందేహముణ్డామెన్నుకరుత్తు ॥ ౫౭ ॥

వక్ష్యమాణార్థ సంగతి ప్రదర్శనార్థం పూర్వాధికారోక్తత్తై యనువదిక్కిఱార్-

సా-స్వా—తృణస్యైవ కాకాసురవిషయే అస్త్రత్వం- యదుత, యత్ప్రసిద్ధం- ఏతచ్చ తతోపి చిత్రమిత్యన్వయః - ఉత్తరత్ర విద్యమానశ్చ కారః పూర్వత్ర ద్వయోరప్యనుషజ్యతే - ఏతదిత్యస్యాప్యనుషంగః - రిపుషు, కబంధ విరాధ యమళార్జునాదిషు - నిహతేరేవ హితతా, ఇష్టసాధనతేతి యత్ప్రసిద్ధం ; ఏతచ్చ తతోపి చిత్రమిత్యన్వయః - పదత్రేణైవ, దారురూపాభ్యాం భగవత్పాదుకాభ్యామేవ శ్రీమదయోధ్యాయాం త్రిభువన పరిత్రాణమితి యత్ప్రసిద్ధం- ఏతచ్చ చిత్రమిత్యన్వయః - అత్ర ఆద్యే పిండత్వావస్థాప్రహాణేన ఘటత్వావస్థా ప్రాప్తివచ్ఛిలాత్వావస్థాప్రహాణేన స్త్రీత్వాది పరిణామస్య సాదృశ్యాభావేనాత్యంతవిసదృశావస్థారూపతయాద్భుతత్వం - అనంతర చతుష్టయే తు ఏవకార ద్యోతిత వహ్నిత్వాది విరుద్ధ ధర్మసత్త్వ ఏవ తద్విరుద్ధధర్మ ప్రాప్తిఘటనా ప్రతీత్యాచరమోదాహరణే అచేతన పదత్రస్యైశ్వర కార్య త్రిభువన సంరక్షకత్వ ప్రతీతేశ్చ తతోప్యేతచ్చిత్రమిత్యుక్తం - ఇప్పడి భగవత్ప్రభావ మతి విచిత్రమాకైయాలే తద్విషయక ప్రపత్త్యాదేరపి గురుతర భక్తియోగాది వ్యప్త ద్యష్ట ప్రారబ్ధ నివర్తకత్వానుషంగిక పంక్తిపావనత్వాది సాధకత్వాది ప్రభావోపి నిరాతంకస్సిద్ధ్యతి యెన్నుకరుత్తు ॥ ౫౭ ॥

ఇని భవిష్య న్నిరూపణత్తుక్కు పౌనరుక్త్య పరిహారార్థమాక అధికారఙ్గళుక్కు అర్థభేదత్తై సూచిప్పియానిన్తుకొణ్డు సంగత్యర్థమవృత్తానువాదపురస్సరమ్ వర్తిష్యమాణత్తైయుపక్షేపిక్కిఱార్ -

సా-ప్ర— పంచానామపిభూతానాం విద్యమానత్వాదచేతనమణిమంత్రౌషధాదేరపి వహ్నిదాహకత్వశక్తి ప్రతిబంధకత్వ దర్శనాత్ "ఈశ్వరః సర్వభూతానాం" మిత్యాదిషు సర్వనియంతృత్వేనావగతాయాశ్శ్రియో వహ్ని నియమనస్యాపి సిద్ధేర్వహ్నేర్దాహకత్వ శక్తి ప్రతిబంధ పూర్వక తత్స్పృష్టజలగత శైత్య ప్రకాశన ముపపద్యత ఇతి నవ్యాసాతి రితిభావః ॥ ౫౮ ॥

ఏవం శ్లోకే వివక్షితం విస్తరేణ ప్రతిపాదయితుం ప్రత్తకీర్తనపురస్సరం వక్ష్యమాణస్య సంగతిమాహ.

సా-వి—తృణస్యైవాస్త్రత్వం, కాకాసురవిషయే ద్రష్టవ్యం - రిపుషు నిహతేరేవ హితతా, హననమేవ శ్రేయస్సాధనం-తథా పదత్రేణైవ, పాదుకయైవ. త్రిభువన పరిత్రాణం, లోకత్రయపరిపాలనం. ఇత్యేతాన్యుత్తరోత్తర మద్భుత చిత్రాణి ప్రసిద్ధాని- ఏతాదృశ మహిమ శాలినః కిమసాధ్యమితి భావః ॥ ౫౭ ॥

సా-సం— కాకవిషయే తృణస్యైవాస్త్రత్వం - రిపుషు, కబంధ యమళార్జునాదిషు హననస్యైవ హితతయా పరిణతిః - ఇహ, అస్మిన్ లోకే - పదరక్షిణ్యా జగత్త్రాణం యత్తదిదం సర్వమతివిచిత్రమిత్యర్థః ॥ ౫౭ ॥

ప్రభవాధిక్యానుబంధి మతికాలుష్యే నిరస్తే తన్న్యూనతా ప్రాప్త్యా తదనుబంధి మతికాలుష్యమపి

మూ — ఉపాయప్రభావ వ్యవస్థైశానోన్నామ్ — ఇనిమేల్ ఉపాయప్రభావత్తై సంకుచిత మాకప్పార్త్తు వరుమ్ తప్పుకళై పరిహరిక్కిఱోమ్ — "అత్యుత్కటైః పుణ్యపాపైరిహైవ ఫలమశ్నుతే," ఎన్కిఱ కణక్కిలే ఉపాయభక్తిః ప్రారబ్ధవ్యతిరిక్తాఘనాశినీ ! సాధ్యభక్తిస్తు సాహంత్రీ ప్రారబ్ధస్యాపిభూయసీ ॥ ఎన్కిఱ యాలే ప్రారబ్ధఙ్గళైయుమ్ కూడ అముక్కి తన్ ఫలత్తైయుమ్ కొడుక్కవల్లార్ ప్రపత్తియై పణ్ణినవనుక్కు

సా.దీ — ఉపాయేత్యాది-వక్ష్యమాణాధికారార్థత్తై సంగ్రహేణ కాట్టుకిఱార్ — ఇనిమేలు పాయే తి. ఇతిల్ శంకోత్థాపనార్థమాక ఒరు అర్థవిశేషత్తై యనువదిక్కిఱార్-అత్యుత్కటైరిత్యాదియాల్-అతి ప్రబల పుణ్యఙ్గళాలుమ్ పాపఙ్గళాలుమ్ ఇన్త జన్మంతన్నిలే ఫలమ్ పెఱువరెన్కిఱ . ఉపాయరూపైయాన భక్తిః ఉపాయభక్తిః - అతావతు భక్తియోగమ్ - సాధ్యాభక్తిర్యయాసా సాధ్యభక్తిః - ప్రపత్తియెన్నపడి. ఇతు మహాప్రభావైయాకైయాల్ ప్రారబ్ధాంశత్తుక్కుమ్ హంత్రీ, నాశికైయామ్. అముక్కి, నశిప్పిత్తెన్నపడి.

సా.స్వా — ఉపాయేతి- ఇని సిద్ధాంత్యభిమతత్తైయనువదిత్తు తన్నిరాకరణ పూర్వకమాక ఉపాయప్రభావ సంకోచవాది మతప్రక్రియైయై యనువదిక్కిఱార్ . అత్యుత్కటైరిత్యాదినా వర్త్తై యిట్టు ప్పార్ప్పర్ కళిత్యంతేన — ప్రపత్తిక్కు ప్రారబ్ధనివర్తకత్వమ్ శొల్లిడత్తిలుమ్ ధర్మఙ్గళిలే కాణామైయాలే కూడుమో? ఎన్కిఱ శంకావారణార్థమ్ అత్యుత్కటైరిత్యాది - ఒరుధర్మఙ్గళిలుమ్ కాణాత వైహికఫలప్రదత్వమ త్యుత్కట పుణ్యాదికళుక్కు శొల్లుకిఱాప్పోలే ఇతువుముపపన్నమెన్ఱుకరుత్తు.

సా.ప్ర — ఉపాయ ప్రభావేత్యాదినా- నను ప్రపత్తేరప్యలౌకిక శ్రేయస్సాధనత్వాత్తేషాంచ దేహాంతరానుభావ్యఫలజనకత్వదర్శనాద్భరన్యాసస్య దేహాంతరానుభావ్య ప్రారబ్ధనాశకత్వేప్యుపాత్త దేహానుభావ్యదుఃఖనాశకత్వముపాత్తదేహనాశకత్వంచ నోపపద్యత ఇత్యత్రాలౌకిక శ్రేయస్సాధనేష్వప్యుత్కటానాం తేషామైహికఫలసాధనత్వన్యాయాదార్తేఃస్వాత్యానుగుణ్యేన సర్వేషాం ప్రారబ్ధానాంనివర్తకత్వరూపం ప్రభావం ప్రదర్శయన్ తస్య రహస్యత్రయే ప్రతిపాదకాంశమప్యాహ-అత్యుత్కటైరిత్యాదినా-

సా.వి — వృత్తకథన పూర్వకం వక్ష్యమాణం ప్రతిజానీతే . ఉపాయేతి - పార్త్తువరుమ్ తప్పుకళై, ఉపాయప్రభావం సంకుచితం మత్వాక్రియమాణ శంకాః — నను ఉపాయప్రభావే సిద్ధే ప్రభావాధిక్య ప్రాప్త జాతి నివృత్త్యాది శంకాః పరిహర్తవ్యా ఇత్యేతదానంతర్యమేవ ప్రభావవ్యవస్థయా యుక్తమితి చేత్సత్యం - ప్రభావవ్యవస్థాయాః కష్టసాధ్యత్వాత్ప్రథమం ప్రభావం సిద్ధవత్కృత్య వ్యవస్థాకృతా - ఇదానీం స ఏవ ప్రభావో నసిధ్యతీత్యాక్షిప్య స్థిరీక్రియత ఇత్యాక్షేపికీ సంగతిరిత్యాశయః - ప్రపత్తేః ప్రారబ్ధనాశకత్వం న సంభవతీతి శంకోత్థాపనాయ సిద్ధాంతస్థితిమాహ-అత్యుత్కటైరితి-ప్రారబ్ధకర్మఙ్గళై యుమ్ కూడ, ప్రారబ్ధకర్మాభిస్సహ- అముక్కి, సర్వకర్మాణి మజ్జయిత్వా. తన్ ఫలత్తైయుమ్, తత్ఫలమనుభవ కైంకర్యమపి - కొడుకవల్లార్, ప్రదదతీం . ప్రపత్తియై, ప్రపత్తిం. పణ్ణినవనుక్కు, కృతవతః.

సా.సం — నిరసనీయం ప్రసక్తమితి సంగతిమభిప్రేత్య పూర్వాధికారార్థమనువదతి- ఉపాయేతి-తత్ర పరపక్షమనువదితుం మాశుచ ఇతి వాక్యాభిప్రాయోక్తిముఖేన ప్రమాణోపపత్తిసిద్ధం ప్రపత్తిప్రభావం తావదాహ . అత్యుత్కటైరిత్యాదినా-

మూ — విద్యాంతర న్యాయత్తాలే ఉత్తర పూర్వాఘజ్ఙళుమ్ ఇవ్విద్యైకుకు తన్నై త్తమానసామర్థ్యత్తా లే ప్రారబ్ధకర్మ ఫలత్తై ప్ప త్తవుణ్డాన ఆర్తియిలే ఎల్లైక్కేడాక క్షణాంతర, దివసాంతర, జన్మాంతరాద్యనువృత్తియుమ్ కழியక్కడవతెన్ను ‹‹మాశుచః››ఎన్కిఱ వాక్యత్తుక్కు అభిప్రాయమ్ - ఇవ్వర్థమ్ తత్త్వమాకిల్ ప్రారబ్ధకర్మవిశేషఫలమాన్ కొణ్డువరుకిఱ సుఖ జ్ఙళుమ్ దుఃఖకారణజ్ఙళాన కర్మజ్ఙళినుడైయ ఆర్జనముమ్ కழியవేణ్డావో? ఆర్తనాన పురుషన్ అర్థిక్కక్కొణ్డుక్కవేణుమెన్నిల్ ఆనుషంగికమాన పంక్తి

సా - దీ — ఇతిల్ శంకైయై క్కాట్టుకిఱార్ . ఇవ్వర్థమ్ తత్త్వమాకిలిత్యాదియాల్ - అతిల్ సిద్ధాంతి శంకిక్కిఱార్ - ఆర్తనా యెన్ను తుడజ్గి - అతావతు ఇశ్శరీరాను వృత్తి హేతువాన ప్రారబ్ధత్తిన్ నివృత్తియై ఇవనర్థియామైయాల్ తదేక దేశమాన పాపత్తైయుమ్ తత్ఫలత్తైయుమ్ నివర్తిప్పిక్కైయిల్లైయెన్నై - శంకకనుక్కు త్తరమ్శొల్లుకిఱాన్ . ఆనుషంగికమానవిత్యాదియాల్-ఆనుషంగికమ్, అవాంతరఫలమ్ .

సా- స్వా — మాశుచ ఇతి వాక్యత్తుక్కభిప్రాయ మిత్యంతం సిద్ధాంతానువాదమ్ - ఇవ్వర్థ మిత్యారభ్య సిద్ధాంత నిరాస పూర్వక ముపాయ ప్రభావ సంకోచవాది ప్రక్రియాను వాద మెన్నపడి .

సా- ప్ర — ఏవం తత్త్వస్థితి మభిధాయైతద్విషయే కేషాంచి ద్వ్యామోహ మనూద్య పరిహరతి- ఇవ్వర్థ న్తత్త్వ మాకిలిత్యాదినా - ఇవ్వర్థం తత్త్వమాకిల్, ప్రపత్తేరైహికానిష్టానామపి నివర్తకత్వరూపప్రభావ

సా-వి — తన్నైత్తమానసామర్థ్యత్తాలే, స్వాసాధారణాధిక సామర్థ్యేన - ఆర్తియిల్ , ఆర్త్యాం- ఎల్లైక్కు, మర్యాదాయాః - ఈడాక, అనుగుణ్యేన . ఆర్తితారతమ్యేన- క్షణాంతర దివసాంతర జన్మాన్తరా ద్యనువృత్తియుమ్, క్షణాంతర దివసాంతర జన్మాంతరాణివిద్యాంతరసాధారణ్యే నోత్తర పూర్వాఘాని చ. కழியక్కడవతు, నివృత్తాని భవంతి - ఎన్ను, ఇతి - మాశుచః ఎన్కిఱ వాక్యత్తుక్కభిప్రాయమ్, అభిప్రాయ ఇత్యన్వయః. విద్యాంతరన్యాయేన పూర్వోత్తరాఘాని వినష్టాన్యశ్లిష్టానిచ భవంతి - ఏతద్విద్యాయా అసాధారణ సామర్థ్యేన ప్రారబ్ధకర్మ ఫలతయా ప్రాప్తార్తితారతమ్యేన కస్యచిత్ప్రపత్తిక్షణానంతర మేవ మోక్షః స్యాదితీచ్ఛాయాం క్షణాంతరంనివర్తతే. ఉత్తరక్షణ ఏవ మోక్షో భవతి - ఏతద్దివసానంతరం స్యాదితీచ్ఛాయాం దివసాంతరం నివర్తతే - ఏతచ్ఛరీరాంతే స్యాదితీచ్ఛాయాం జన్మాంతరం నివర్తతే - యథేచ్ఛతి తథా భవతీతి ప్రారబ్ధభంజకత్వం సంభవతీతి భావః - ఏవం సిద్ధాంత స్థితౌ సత్యాం తదిచ్ఛాం వినా సద్య ఏవ ప్రారబ్ధ నిశ్శేష నివృత్తిః కథం నభవతీతి శంకతే- ఇవ్వర్థమిత్యారభ్య వేణ్డావో ఇత్యంతేన - శరీరానువృత్తిహేతు ప్రారబ్ధం న నివర్తయతీతి తదుపరి సిద్ధాంత పరిహారమ్ శంకతే - ఆర్తనాయితి - తదిచ్ఛాం వినా ప్యానుషంగిక ప జ్క్తి పావనత్వాదివ దీశ్వరమాహాత్మ్యా త్తన్నివృత్తౌ కింప్రతిబంధక మితిపరిహరతి . ఆనుషంగికమానేతి.

సా - సం — యథోపాసన విశేష సన్నిధావే వపరిత మన్త్రైపాదీత రోపాసనాస్వపేక్షితం సర్వశాఖా ప్రత్యయ న్యాయేన భవతి - తథా ప్రపత్తి ప్రకరణే అశ్లేష వినాశశ్రవణేపి భవతీత్యభిప్రేత్య విద్యాంతర న్యాయత్తాలే ఇత్యుక్తం . కழியక్కడవ తితి . క్షణాంతరాద్యనువృత్తావపి-శోకసత్వే ఇతిభావః - ఏవం పరపక్ష ప్రసక్తిసంపాదనేన ప్రసక్తం పరపక్షమనువదతి . ఇవ్వర్థ మిత్యాదినా-

మూ— పావనత్వాదికళైప్పోలే అనభిసంహితజ్గళైయుమ్ కూడ హితైషియాన ఈశ్వరన్ తానేకొడుక్క త్తట్టేన్? ఇప్పడి శెయ్యుమ్ కాలత్తిల్ మైయాల్ శోక విషయమాన అంశమెల్లామ్ నిశ్శేష మాక ప్రపత్తియాలే కళియుమెన్నవిడమ్ ప్రపత్తిప్రభావాతిశయత్తై ప్పత్త స్తుతి పణ్ణినపడియెన్ను శిలర్ ఇతిన్ ప్రభావత్తై వర్ణైయిట్టు ప్పార్ప్పర్ కళ్- ఇతుకుత్తరమ్ అనుగ్రహ శీలనాయ్ ఆశ్రయిప్పార్కు ప్రపత్తివాక్యోచ్చారణ ప్రారంభత్తిలే కడుక మోక్షమ్ కొడుక్క త్వరిక్కిఱ ఈశ్వరన్ ఇవనుడైయ నశ్శైయాలే శిరితుకాలమిజ్గే వైక్క విశ్శేన్నవళవిలే ఇవ్విడత్తిలుళ్ళశిత్తిన్ పజ్గళైదుఃఖ ప్రసంగ(మర)రహితమాక అనుభవిక్కుమాకిలివనుక్కిన్న శెయ్యొరు కాలుమ్ మాళాతు-భగవదనుభవత్తిల్ భోగ్యతాబుద్ధియుమ్ కొణ్ణువిట్టు. వారాతు-

సా.దీ— అనభిసంహితజ్గళైయుమ్, అప్రార్థితజ్గళైయుమెన్నపడి - వర్ణైయిట్టు, పరచ్ఛేదిత్తైన్నై. ఇజ్గే, ఇవ్విభూతియిలే. శిత్తిన్నజ్గళై, శబ్దాద్యల్ప సుఖజ్గళై-

సా.ప్ర— వత్త్వ తాత్త్విక ఇత్యర్థః- వర్ణైయిట్టు ప్పార్ప్పర్ కళ్, న్యూనతయా జానంతి. నశ్శైయాలే, అభిలాషేణ - కొణ్ణువిట్టు వారాతు, అభివృద్ధా న స్యాత్. భగవతా హితైషిత్వా దేవః దుఃఖితయా వస్థాపనే

సా.వి— ఆనుషంగికం, అవాంతరఫలం. అనభిసంహితం, అప్రార్థితం-పత్తి-పావనత్వాదికమప్రార్థితమేవ దదాతి - తద్వత్సామర్థ్యమస్తి చేత్ ప్రారబ్ధనిశ్శేష నివృత్తి మనభిసంహితామపి సద్య ఏవ హితైషిత్వాత్ - తానేకొడుక్క, స్వయమేవ దాతుం సంకల్పయతి చేత్ - తట్టు, ప్రతిబంధకం - ఎన్, కిమస్తి - సత్యసంకల్పస్య ప్రతిబంధకాభావాదితి భావః. ఏవం శంకితత్వాత్ ప్రారబ్ధనివర్తక వచనస్య స్తుతిపరత్వే తాత్పర్య మిత్యన్యథా సిద్ధిమాహ. ఇప్పడి చ్చెయ్యఇతి - ఇప్పడి చ్చెయ్య కాలత్తిల్ మెయ్యాల్, తదిచ్ఛాం వినా ప్రారబ్ధనిశ్శేష నివర్తకత్వాదర్శనాత్ - కళియుమెన్నుమిడమ్, నిశ్శేషం నిరస్తం భవతీత్యేతత్ - వర్ణైయిట్టు ప్పార్ప్పర్ కళ్, న్యూనం పశ్యంతీతి శంకోప సంహారః - అత్రోత్తరం వక్తుం ప్రతిజానీతే - ఇతుకుత్తరమితి - భగవతస్తాదృశ సామర్థ్యే సత్యపి ప్రపన్నస్యానాది పాపవాసనానువృత్త్యా దేహవిషయాభిలాషానురోధేన కంచిత్కాల మవస్థాపనం స్వీకృత్య తన్మధ్యే దుఃఖానుభవ ప్రదానాభావే వాసనావశాత్ సంసారమండలే ఏవ ప్రపన్నానాం చిరకాల స్థిత్యపేక్షా స్యాత్తథా చ క్షుద్ర సుఖ సంగాద్విపరీత ప్రవృత్త్యా వనర్థః స్యాద్భగవదనుభవే ఉత్కటేచ్ఛా న స్యాత్తస్మాద్దుఃఖ తత్కారణ కర్మ సామగ్ర్యోరనివర్తనం యుక్తమేవేతి న ప్రారబ్ధనివర్తక వచనానాం స్తుతితాత్పర్య కల్పనం యుక్తమిత్యభిప్రాయేణ పరిహారమాహ - అనుగ్రహశీలనాయిత్యాదినా - నశ్శైయాలే, అభిలాషేణ- శిరితుకాలమ్, కంచిత్కాలం. ఇజ్గే, ఇహైవ. వైక్క, స్థాపయిత్వా. ఇశ్శైన్నవళవిలే, ఇచ్ఛావిషయే - ఇవ్విడత్తిలుళ్ళ, ఏతల్లోకస్థితాని - శిత్తిన్నజ్గళై, అల్పసుఖాని - అనుభవిప్పిక్కుమాకిల్, అనుభవయతి చేత్. ఇశ్శై, ఇచ్ఛా- ఒరుకాలుమ్ మాళాతు, "నజాతు కామః కామానాముపభోగేన శామ్యతి," ఇతీచ్ఛా కదాపి న నివర్తేత. కొణ్ణువిట్టు వారాతు,

సా.సం— తట్టెన్, కిం బాధకం- వర్ణైయిట్టు, సంకోచ్య - ఇవనుడైయ నశ్శైయాలే ఇతి- అత్రైవ కంచిత్కాలం భగవత్కైంకర్య తద్గుణతద్విగ్రహానుభవాదీన్ గురుశుశ్రూషాం కరిష్యామీత్యాదీచ్ఛాయత్తదేహానువృత్త్యాశయేత్యర్థః. శిత్తిన్నజ్గళై, వైషయిక క్షుద్ర సుఖాని -

మూ— ఆకైయాల్, "యస్యానుగ్రహమిచ్ఛామి తస్య విత్తం హరామ్యహమ్ । బాంధవైశ్చ వియోగేన సదా భవతి దుఃఖితః । తేన దుఃఖేన సంతప్తో యదిమాం నపరిత్యజేత్ । తం ప్రసాదం కరిష్యామి యస్సురైరపి దుర్లభః", ఎన్కిఱపడికళిలే దుఃఖాదికళుక్కు కారణమాన ప్రారబ్ధకర్మ విశేషత్తై సన్నిహితజ్ఞానకశాదికళైప్పోలే తున్నైయాకక్కొణ్డు పిత్రాదికళైప్పోలే శిక్షకనాన ఈశ్వరన్ (శిల) కరణప్రకృతికళుక్కు పణ్ణుకిఱ అనుగ్రహ విశేషమిత్తెన్ఱనుసంధిక్కైయుచితమ్-

సా. దీ — ఇతు, శిలప్రారబ్ధాంశత్తైప్పోక్కామై - దుఃఖజ్ఞళ్ శిక్షారూపమెన్ఱు మతిలాఱు ఐతిహ్యా

సా - స్యా-తం ప్రసాదమితి-యస్సురైరపి దుర్లభః ప్రసాదః తం ప్రసాదం ఆదృశపురుషవిషయే కరిష్యామి యెన్ఱు స్వయమ్-వ్యాజమన్నికే యనుగ్రహార్థమ్ దుఃఖోత్పాదనమ్ పణ్ణిల్ సర్వవిషయత్తిలుమ్ దుఃఖమ్ ప్రసంగియాతో? అన్యథా వైషమ్యనైర్ఘృణ్యమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న అరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఆకైయాలితి- ఆకైయాల్, దుఃఖప్రసంగ రహితమాక భోగప్రదానం హితమల్లామైయాలే ఎన్నపడి - అనుగ్రహ విశేషమిత్తెన్ఱు అనుసంధిక్కై యుచితమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? లోకత్తిల్ దుఃఖానుభవత్తిలే ఓరిడత్తిలుమ్ హితత్వబుద్ధి కణ్డతిల్లైయే? ఎన్న ఐతిహ్యకథనవ్యాజత్తాలే హితత్వత్తై సమర్థిక్కిఱార్ -

సా. ప్ర— వాసనావశాదుపర్యుపరి క్షుద్రసుఖసంగాత్సంసారమండల ఏవ ప్రపన్నానాం చిరకాలస్థిత్యపేక్షా స్యాత్తథా క్షుద్రసుఖసంగాద్విపరీతప్రవృత్త్యా వనర్థస్స్యాత్ - భగవదనుభవే ఉత్కణ్ఠేచ్ఛా చ న స్యాదితి పుత్రాది హితపర పిత్రాదిభి బాలానాంకశాఘాత న్యాయాద్దుఃఖత ద్ధేతు దానాదిక మిత్యనుసంధేయత్వా దుపకార స్మృత్యాభావ్య మిత్యర్థః - నను భగవతా భాగవతానాం దారిద్ర్య బంధువియోగాది దుఃఖజననే భగవత్స్మృతి నోపపద్యతే "దుఃఖితే మనసి సర్వమసహ్యమ్", ఇత్యుక్తరీత్యా సర్వస్యాప్యసహ్యతయా ప్రతీతేస్తథాచ శిక్షకతయానుసంధానమసంభావితమిత్యత్రాహ-

సా - వి — అభివృద్ధానస్యాత్ - సన్నిహితజ్ఞానకశాదికళైప్పోలే, సన్నిహితకశాదీనివ - ప్రారబ్ధకర్మ విశేషత్తైత్తున్నైయాకక్కొణ్డు, సహకారిత్వేన స్వీకృత్య - పిత్రాదికళైప్పోలే, పిత్రాదయ ఇవ - పణ్ణుకిఱ అనుగ్రహ విశేషమ్. ఇత్తెన్ఱు. ఇతు, ప్రారబ్ధదుఃఖానుభవః - పిత్రాదిభిః క్రియమాణ బాలానుగ్రహ ఇవ భగవతా క్రియమాణోనుగ్రహ ఏవేతి- అనుసంధిక్కై ఉచితమ్, అనుసంధాతుం యుక్తం-అయమత్ర నిష్కర్షః. ప్రారబ్ధం కిమితి నిశ్శేషం న నివర్తయతీతి శంకితుః కిం తాత్పర్యం? శరీరానువృత్తిహేతుభూత ప్రారబ్ధమపి సద్య ఏవ కిమితి న నివర్తయతీతి తాత్పర్యమ్? ఆహోస్విచ్ఛరీరానువృత్తౌ సత్యాం దుఃఖహేతుభూత ప్రారబ్ధాంశం కిం న నివర్తయతి - ప్రారబ్ధ నివర్తన సామర్థ్యస్య సత్త్వాత్స్వదాసానామత్యంతాంతరంగత్వే దుఃఖస్యానిష్టత్వాదితి? తత్ర ప్రథమే తావద్బాధ్యః - అప్రార్థితమేవ శరీర విలయేన కశ్చిదప్యస్మిన్ ప్రపత్తిమార్గే న ప్రవర్తతే - తథాచ ప్రపత్తిమార్గః ప్రచ్యుతస్స్యాత్ - యది తదిచ్ఛానుగుణ్యేన శరీరమవస్థాప్య యావజ్జీవం సుఖేనైవ వర్తయితవ్యమితి దుఃఖహేతు ప్రారబ్ధమాత్రం నివర్తయితవ్య మితి ద్వితీయః పక్షస్సోపి న ఘటతే - తథా సతి వాసనావశాత్క్షుద్ర సుఖసంగాత్సంసార ఏవ చిరకాలస్థిత్యపేక్షయా విపరీతప్రవృత్త్యా వనర్థస్స్యాత్ - అతస్సంసార జిహాసోత్పాదనాయ ప్రారబ్ధకర్మానుగుణ్యేన భగవాన్యథేష్టం నకరోతీత్యుపకారత్వేనానుసంధాయ స్థాతవ్యం-నతత్రావిశ్వాసః కార్య ఇతి.

మూ — ఒరు వ్యాధి విశేషత్తై యుడైయ్యానెన్ఱు రాజా కేట్క్క - అవరు మొరుడుపాధ్యాయరుడైన్ఱ భట్టరరుళిచ్చెయ్‌తార్ - ఆయుస్సువళర్క్క వాణ్ణాతపడినియతాయుస్సానవనుక్కు ఉళ్ళత్తిలుద్వేగమ్ పిఱక్కైక్కాకవుమ్ - అనియతాయుస్సుక్కళుక్కు ఆయుస్సు మీయజ్ఞళైయుట్టు వళర్క్క నినైయామైక్కు మాకవుమ్ దుఃఖాదికళివనుక్కుపాధ్యాయర్కళ్ -

సా - దీ — మరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఒరు వ్యాధి విశేషత్తై యెన్ఱుతుడజ్గి. ఒరు రాజా ఒరు వ్యాధి విశేషత్తై యుడైయనాయ్ వెన్ఱు భట్టరై కేట్క్క - అవరు మొరుడుపాధ్యాయర్ శిక్షక యున్ఱైన్ఱరుళిచ్చెయ్‌తారామ్ - శిత్తిన్ఱజ్గళై యాశైప్పడ ఒట్టాత శిక్షకరిరే వ్యాధికళ్. నియతేత్యాది - మనుష్యర్ ద్వివిధర్ - నియతాయుస్సుక్కళ్ అనియతాయుస్సుక్కళెన్ఱు - నియతాయుస్సుక్కళావార్ ఆయుస్సు మీయేష్ట్యాది కళాలుమ్ వళరాతే నియతమాన వాయుస్సైయుడైయార్. అనియతాయుస్సుక్కళావార్ ఆయుస్సు మీయేష్ట్యాదికళ్ పణ్ణినాల్ వళరుమాయుస్సైయుడైయార్ - అతిల్ ఆయుస్సు మీయజ్ఞళాలుమ్ వళరాత నియతాయుస్సుక్కళుక్కు ఇన్తవాయుస్సు విషయమాకవుమ్ భీతిపిఱక్కైక్కాకవుమ్ మత్తైయవర్కళాయుస్సై వళర్క్క నినైయామైక్కాకవుమ్ ఎన్ఱు - దుఃఖానికళుమెన్ఱవిడత్తిల్ ఆదిశబ్దత్తాల్ భయాదికళ్ నినైక్కప్పట్టన -

సా - స్వా — ఒరు వ్యాధీతి - అకృత్యాదిబాధకజ్గళైవారణమ్పణ్ణుకిఱ వనుమ్ హితప్రవర్తకనుమన్ఱో ఉపాధ్యాయన్? దుఃఖజనకవ్యాధియైయుడపాధ్యాయనెన్ఱునిర్దేశిక్కక్కూడుమో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్‌కిఱార్ - ఆయుస్సితి - ముముక్షువుక్కు ద్వేగరూపహితత్తై పణ్ణువిక్కైయాలుమ్ ఆయుర్వృద్ధి రూపహిత నివారకమాకైయాలుమెన్ఱు కరుత్తు - ఆదిశబ్దేన భయగ్రహణమ్. ఇప్పడియాకిల్ ముముక్షుక్కళ్ దుఃఖ వ్యాధ్యాది నివృత్తియై ప్రార్థిక్కక్కూడుమో? హితనివృత్తి ప్రార్థనమసంగతమన్ఱో? అతు అవివేకకృత్యమెన్ఱిల్

సా - ప్ర — ఒరు వ్యాధీతి - హామరేష్వసంభవేపితత్వ జ్ఞైషుసంభవతీతిభావః - నను లోకే వేదశాస్త్రాద్యధ్యాపకే ఉపాధ్యాయశబ్దప్రయోగాత్ కథం వ్యాధ్యాదిషూపాధ్యాయశబ్దః ప్రవర్తత ఇత్యత్రానుచిత ప్రవృత్తిప్రతిబంధకతయోపాధ్యాయత్వమిత్యాహ - ఆయుస్సిత్యాదినా - నను శిక్షాయా దుఃఖానుభవాత్మకత్వా

సా - వి — తత్ర వృద్ధాచారం ప్రమాణయూహ - ఒరు వ్యాధివిశేషత్తై ఇతి - పరాశర భట్టాన్ వ్యాధ్యాక్లిశ్యమానేన విచారయితుమాగతం రాజానం ప్రత్యుపాధ్యాయో స్తీత్యుత్తరం దత్తమితి సంప్రదాయః - వ్యాధ్యాం కథముపాధ్యాయశబ్ద ప్రయోగ ఇత్యత ఆహ - ఆయుస్సు వళర్క్కేతి - వళరవాణ్ణాతపడి, ఆయుస్సాక మేష్ట్యద్యభావేన వృద్ధిప్రాప్త్యయోగ్యతయా నియతాయుషః. ఉళ్ళత్తిల్, విద్యమానాయుర్మధ్యే - ఉద్వేగం పిఱక్కైక్కాకవుమ్, అసహ్యత్వోత్పాదనార్థం - వళర్క్క నినైయామైక్కు, వృద్ధ్యర్థయత్నానుత్పాదనాయచ - అక, యథాస్యాత్తథా - ఉపాధ్యాయర్, అనుచితప్రవృత్తిప్రతిబంధకత్వేన ఉచిత ప్రవృత్తిహేతుత్వేన చ ఉపాధ్యాయశబ్దప్రయోగ ఇతి భావః. యదాహుర్వృద్ధాః, "విపదస్సంతు నశ్శశ్వద్యాసు

సా - సం — ఉపాధ్యాయశబ్దవివక్షితం వివృణోతి - ఆయుస్సిత్యాదినా. ఉళ్ళత్తిలుద్వేగం పిఱక్కైక్కాకవుమితి. శేషాయుః ఖండే భీత్యుత్పాదనార్థమిత్యర్థః - ఏవంచోపాధ్యాయశబ్దోత్ర హితప్రవర్తకత్వరూపగుణనిబంధన ఔపచారిక ఇతిభావః.

మూ — ఇతు ఆఴ్వా నుళ్ళిట్టార్ పక్కలిలె ప్రసిద్ధమ్. అపచారజ్ఞళైయుమ్ తత్ఫలజ్ఞళైయుమ్ శిల రుక్కు క్కాట్టి మఱైక్కిఱ విత్తువుమ్ ,,పామ్బోడొరు కూరైయిలేపయిన్ఱాప్పోలే తాజ్గాతుళ్ళమత (ళ్ళు) శరు

సా-దీ— ఇతుఇత్యాది- ఇతు, దుఃఖాది ఉపాధ్యాయరాకై. కూరత్తాఴ్వాన్ నేత్రవ్యసనత్తై ఉపాధ్యాయరాక త్తెళిన్దికె ప్రాకృతచక్షుస్సై ప్రార్థిత్తిలర్ - ఆకిలుమ్ శిలరుక్కు అపచారజ్ఞళై ఉణ్డాక్కక్కూడు మో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - అపచారజ్ఞళైయు మిత్యాదినూల్. కూరై, ఎరప్పకమ్. పయిలుకై, సహ వసిక్కై. తాజ్గాతు, ధరియాతు. ఉళ్ళమ్, మనస్సు. తళ్ళుమ్, తళుమ్బా నిఱ్కుమ్. నను,శిక్షా హేతువాన

సా-స్వా— వివేకవాన్కళ్ ప్రార్థియామ లిరుక్క కణ్డతుణ్డో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఇతుఇతి-కూ రత్తాఴ్వాన్ నేత్ర వ్యసనత్తై యుపాధ్యాయ రాక నినైత్తుపునశ్చప్రాకృత చక్షుస్సై ప్రార్థియాతే యొఴ న్తరుళి యిరున్తతు ప్రసిద్ధ మిరేఎన్నుకరుత్తు - ఆనాలుమ్ కఠిన ప్రకృతి కళన్దిక్కె యిరుక్కిఱ శిలరు క్కప చారత్తైయుమ్ తత్ఫలత్తైయుమ్ కొడుక్క క్కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కి రార్ - అపచారజ్ఞళై యు మితి - శిలర్క్కు, కఠిన ప్రకృతికళన్దిక్కె యిరుక్కిఱ ఋజు ప్రకృతి కళు క్కెన్నపడి - తత్ఫలజ్ఞళై యుమ్, భగవ దనుభవ విచ్ఛేదాది కళై యుమెన్నపడి - కాట్టి మఱైక్కిఱ విత్తువుమ్, మినాణ్ణిపోలేకా ట్టి నివృత్తిప్పిక్కిఱ విత్తువు మెన్నపడి - కూరైయిలే, ఎరప్పిలే - పయిన్ఱార్పోలే, కుడియిరుక్కి రాప్పో లే యెన్నపడి - తాజ్గాతితి . ఉళ్ళమ్, ఎన్ మనస్సానతు - తాజ్గాతు, ధరిక్క మాట్టాతు- తళ్ళుమ్,

సా - ప్ర — త్త్వా ఉపకారత్వేనాను సంధాన మసంభావిత మిత్యత్రాహ - ఇతు ఆఴ్వానిత్యాది - కూరేశానాం క్రిమి కణ్ఠేన నేత్రయో రపహారే కృతేసతిత్తై ర్నిషిద్ధ నిరీక్షణ రాహిత్య సంపాదనే నోపకా ర ఏవ కృత ఇత్యుక్తం - ఉళ్ళిట్టార్, ప్రభృతయః - తేచ నారాయణ మున్యాదయః - నారాయణా ర్యాణాం వ్యాధ్యను భవ వేళాయాం రాజ్ఞి సమాగతే సతి వ్యాధిం కృష్ణాజినే నిధాయ రాజసంభాషణె క్రియమాణె రాజా భవద్భిః కథం వ్యాధి రనుభూయత ఇతి పృష్టే భగవతా ప్రారబ్ధ కర్మ క్షయ రూ పోపకారః క్రియత ఇత్యుక్తమితిచసంప్రదాయః-ఏవంతర్హి నిర్వేద వతాంభగవ దత్యంత భోగ్యతాబుద్ధి మతాందివ్యసూరీణాంమహాభాగవతానాందుఃఖాను భవజననస్యకింప్రయోజనమిత్యత్రాహ-అపచారజ్ఞళైయు మిత్యాది-పామ్బోడొరుఇత్యాది,సర్పేణ సహైకస్మిన్ గృహే వస్థానఇవమమ చేతోఽస్థైర్యేణ స్థితం నలభతే.

సా - వి— సంకీర్త్యతేహరి,,రితి- ఆఴ్వాన్, కూరేశః - తస్యకృమికంఠ నిమిత్త నేత్ర వైకల్యేన ప్రా రబ్ధాను భవః. నన్వత్యంతాంతరంగాణా మత్యంత భగవద్భోగ్యతా బుద్ధిమతాం నిర్వేదవతా మేవ దుఃఖా నుభవ జనన మనుపపన్నం - అనుచితప్రవృత్త్యభావా దిత్యత్రనిర్వేదపూర్తిద్వారా త్వరాతిశయో త్పాద నాన్నైవేతి ఫలితమాహ-అపచారజ్ఞళైయుమితి-అపచారజ్ఞళైయుమ్, అపచారాన్.తత్ఫలజ్ఞళైయుమ్,తత్ఫ లాని దుఃఖానిచ - కాట్టి, ప్రదర్శ్య - మఱైక్కిఱ విత్తువుమ్, తిరోధానం - పామ్బోడొరు కూత్తైయిలే పయిన్ఱాప్పోలే తాజ్గాతెన్నుళ్ళమ్ తళరుమే తామరైకణ్ణా. పామ్బోడు, సర్పేణసహ - ఒరు కూరై యిలే,ఏకస్మిన్ గృహే- పయిన్ఱాప్పోల్,నివసత ఇవ-ఎన్,మమ తళరుమ్,చంచలం-ఉళ్ళమ్,మనః- తాజ్గాతు,

సా - సం — ఇతు, దుఃఖాదావుపాధ్యాయ శబ్ద ప్రయోగః - కూరై, క్షుద్రకుటీ- పయిన్ఱార్పోలె, సహస్థితివత్ - ఎన్నుళ్ళమ్ తాజ్గాతు,మన్మనోన స్వస్థం- తళ్ళుమె

మూ— మెన్నాను రైక్కణ్ణా,, ఎన్ఱు నిర్వేద పూర్తియాలే కడుక ప్పిఱప్పిత్తు త్తాన్ ఇష్ట సంసారనివర్తనత్తై క్కడుక ఇవనైయు మిష్టైవిక్కైక్కాక వత్తనై. ఉవ్విడత్తిల్ ప్రతికూలానుభవాంశమ్ దుష్కర్మ ఫలమ్ - ఇతు శిక్షణ మాకిరతువుమ్ ప్రాయశ్చిత్తత్తిలే మూట్టుకిరతువుమ్ ఉపాయ ఫలమ్ -

సా-దీ— వనుగ్రహత్తుక్కు మూలమేది? దుష్కర్మ ఫలమాన ప్రతికూలానుభవ మనుగ్రహఫలమావతు తానెజ్జన? ఈశ్వరనుడైయ నిగ్రహ సంకల్పమిఱే దుష్కర్మ మెన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవ్విడత్తిల్ ప్రతికూలేత్యాది. ఉపాయ ఫల మెన్ఱాల్ అనుగ్రహ హేతు చ్చొల్లిత్తు- ప్రతికూలానుభవత్తిలాకారద్వయముణ్డు. అతిల్ ప్రతికూలాకారమ్ నిగ్రహఫలమ్. శిక్షాకారమ్ ప్రాయశ్చిత్త ప్రవృత్తిహేతుపాయఫలమెన్నైక్కు.

శ్రీ-స్వా-తళమ్బా నిర్కిరతు-ఎన్నామరైక్కణ్ణ,ఎన్ఱ పుండరీ కాక్షకటాక్షిక్క లాకాతో వెన్ఱుకరుత్తు-సర్వమ్ దృష్టమాయ్ కహాతైయిలే యెళన్దాలుమ్ పునశ్చ దృష్టమాయ్ బాధి క్కుమో వెన్ఱుభయత్తై యుణ్డాక్కిరాప్పోలే ఎప్పోతు అపచార ముణ్డాయ్ బాధిక్కిరతో ఎన్ఱుభయత్తై యుణ్డాక్కి నిర్వేదత్తై యుణ్డాక్కిర తెన్ఱు కరుత్తు. ఇప్పడి దుఃఖోత్పాదన మనుగ్రహ ఫలమాయ్ కొణ్డు శిక్షా రూప మెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? దుఃఖంనిగ్రహ సంకల్ప రూప దుష్కర్మ ఫలమన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్‌కిరార్ - ఇవ్విడత్తిలితి - ప్రతికూలానుభవత్తిల్ ఆకార త్రయ ముణ్డు - ప్రతికూలానుభవరూపత్వముమ్, నిర్వేదోత్పాదన ద్వారా పునశ్చ సజాతీయాప రాధ కరణ ప్రతిబంధ రూప శిక్షణ రూపత్వముమ్, అపరాధ ప్రసక్తౌ భవిష్యత్సజాతీయ దుఃఖభీత్యా ప్రాయశ్చిత్త ప్రవర్తకత్వము మెన్ఱు. అతిల్ ప్రతికూలానుభవాంశం దుష్కర్మ ఫలమ్. శిక్షా రూపత్వాద్యంశం మోక్షార్థ ప్రపత్తి రూపోపాయ జనితానుషంగికా

సా.ప్ర— ఏవం సతి ,, మైత్రేణేక్షస్వ చక్షుషా ,, త్యుక్త ప్రకారేణ చాంచల్యనివృత్తయే పద్మనిభేన తవ చక్షుషేక్షస్వేత్యర్థః - నను నిర్వేదార్థ మపి నిర్నిమిత్తం దుఃఖానుభవ జనన మనుచిత మిత్యత్రాహ - ఇవ్విడత్తిలిత్యాది. ఏవం తర్హి అముముక్షూణాం ప్రాయశ్చిత్తాస్మరణే దుఃఖానుభవే శిక్షా రూపతా చ స్యాదిత్యత్రాహ - ఇతు శిక్షణమిత్యాది- శిక్షారూపత్వస్య ప్రాయశ్చిత్త

సా-ప— స్థితిం న ప్రాప్నోతి - తామరైక్కణ్ణా, పద్మపత్ర నిభేక్షణ - సపేరాణ సహ వసత ఇవ విషయప్రవణే సంసారే పుత్ర, మిత్ర, కళత్రాదిభిస్సహ వర్తమానస్య మమ చంచలం మనః తత్ప్రవణమేవ పునర్భవేత్ - స్థైర్యం నావలంబతే- అతో,, మైత్రేణేక్షస్వచక్షుషే,, త్యుక్తప్రకారేణచాంచల్యనివృత్తయే పద్మపత్రనిభేన ప్రసన్నేన తవచక్షుషా ఈక్షస్వేత్యర్థః - కడుక, శీఘ్రం- పిఱప్పిత్తు , ఉత్పాద్య - తాన్ ఇష్ట సంసార నివర్తనత్తై, స్వాభిలషిత సంసారనివర్తనం-ఇవనైయుమిష్టైవిక్కైక్కాక విత్తనై, ఇమంప్రపన్నమపి శీఘ్రమంగీకారయితు మిత్యేతన్మాత్రార్థ మేవ. ఏవంచసతి నకేవలం శీఘ్ర సంసార నివృత్త్యపేక్షా జనకత్వమేవ - పరంతు కఠిన ప్రకృతీనాం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘవతాం శిక్షార్థం, ప్రాయశ్చిత్తార్థం భవతీత్యాహ - ఇవ్విడత్తిలే ఇతి - దుష్కర్మ ఫలం, ప్రతికూలానుభవ రూపం - అతో

సా-సం— న్నామరైక్కణ్ణా, ప్రకృతిసంబంధనివర్తనాయ మత్స్య మిక్ పుండరీ కాక్ష - యది ప్రపత్తిః కేవలశిక్షణార్థం దుఃఖముత్పాదయతీత్యుచ్యతే తర్హి ప్రపత్తిప్రభావ స్సమ్యగేవసమర్థిత ఇత్యుపాలంభనివారణా యాహ - ఇవ్విడత్తిలితి - ప్రపత్తిమనను తిష్ఠత్స్వపి కేషుచిత్ప్రస్య శిక్షా రూపత్వ దర్శనా

మూ— ఇవత్తిల్ శిక్షణాదికళ్ ప్రారబ్ధ సుకృత విశేష ఫలమాయుమ్ వరుమ్.

సా-దీ— ఆకైయాల్ నిగ్రహానుగ్రహఙ్గళ్ ఏకత్ర హేతువాక కుఱైయిల్లై. ఇన్నశిక్షా హేత్వనుగ్రహత్తి ల్ ముముక్షుక్కళుక్కు ప్పోలె జన్మాంతర సుకృతముమ్ హేతువాకలా మెన్కిరార్. ఇవత్తిల్ శిక్షణాది కళ్ళెన్ఱు. ఆదిశబ్దత్తాల్ ప్రాయశ్చిత్తప్రవృత్తికళ్ చొల్లిత్తు.నను, ప్రపన్నమాన కాకత్తుక్కు కణ్ణైవాఙ్గుకైయాల్

సా- స్వా —నుగ్రహ ఫల మెన్నపడి. ఇప్పడి శిక్షణ రూపత్వాదికం ఉపాయ ఫలమాకిల్ శిక్షణాను గుణజ న్మాంతరీయ సుకృత ముణ్డాకిలతు వ్యర్థమాక ప్రసంగి యాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్. ఇవ త్తిలితి - ఆదిశబ్దేన ప్రాయశ్చిత్త ప్రపత్తి గృహ్యతే - ఆనాలుమ్ ప్రపత్తి రూపోపాయ ప్రభావమ్ కూ డుమో? శరణాగతనాన కాకత్తుక్కు ఫల మిల్లైయే? ప్రత్యుతనయనోత్పాటన రూప

సా-ప్ర—న్యభ్యాపా వానాదే శ్చోపాయఫలత్వాత్తదభావ ఇతిభావః- నన్వనుష్ఠితోపాయేషు ముముక్షుషూ పాత్తదేహ ఏవ శిక్షా రూప దుష్కర్మ ఫలానాం ప్రాయశ్చిత్తానాంవా జనన స్యోపాయ ఫలత్వే ముము క్షుషు కామ్య కర్మరూప ప్రపత్తేః కుమతి విషయమాత్ర జనకత్వాచ్ఛిక్షాయాశ్చ కుమతి విషయత్వానుప పత్తేస్తస్య ఉపాయ ఫలత్వ నోపపద్యత ఇత్యత్ర తాదృశ శిక్షాయాః ప్రారబ్ధ సుకృత ఫలత్వంప్రదర్శయ& తాదృశ శిక్షా విషయే షూపాయ ఫలాపూర్తిశంకాంచ వ్యుదస్యతి - ఇవత్తిలిత్యాదినా.

సా వి—నిర్వేద ద్వారాశీఘ్రం సంసారనివర్తనాపేక్షా భవతి-కఠినప్రకృతీనాం శిక్షార్థం ప్రాయశ్చిత్త ప్రవృత్త్య ర్థంచ భవతి - అతో దుష్కర్మఫల ప్రతికూలానుభవ ప్రదానస్య హితరూపత్వముపాయ సామర్థ్యేన బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాను భవార్థం జన్మాంతరం నివార్యాస్మిన్నేవ జన్మని కంజత్వ కాణత్వాది ప్రకారే ణానుభవ ప్రదానా దుపాయ ఫల మితి భావః - నన్వనుష్ఠితోపాయస్యాపి దుఃఖాను భవస్య నిర్వేదాది హేతుత్వాత్కథ ముపాయఫలత్వ మిత్యాశంక్యత్ర “విపదస్సంతునశ్శశ్వ” దిత్యుక్త స్థల ఇవ ప్రాచీ న సుకృత విశేషఏవ ప్రారబ్ధదురిత కర్మ ఫలప్రదానోన్ముఖం కారయిత్వా దుఃఖ మనుభావయతీత్యభిప్రే త్యాహ - శిక్షణాదికళితి- యద్వా, పూర్వం “శిక్షకనాన వీశ్వరన్ శిల కఠినప్రకృతికళుక్కుప్పణ్ణు కిర వనుగ్రహవిశేష మెన్ననుసంధిక్కఉచిత” మిత్యుక్తం - తత్ర దుష్కర్మ ఫలానుభవస్య నిగ్రహ ఫలత్వా త్కథ మనుగ్రహ ఫలత్వ మిత్యాశంక్యాకార భేదేనైకస్యోభయరూపత్వమస్తి. ప్రతికూలానుభవ రూపత్వే న నిగ్రహఫలత్వమనుచిత ప్రవృత్తినిరోధి శిక్షారూపత్వేన అనుగ్రహ ఫలత్వ మిత్యనుష్ఠితోపాయస్య ఉభయ రూపత్వం నవిరుధ్యత ఇత్యభిప్రాయేణాహ - ఇవ్విడత్తిలితి - ఉపాయఫలమ్, కృతోపాయ స్యానుగ్రహ ఫల మిత్యర్థః - నన్వనుష్ఠితోపాయస్యాపి శిక్షారూపత్వేనోపాయ ప్రవర్తనసంభవా దనుష్ఠితోపాయా భావాత్తత్రానుగ్రహ హేతుః క ఇత్యత్రాహ - ఇవత్తిల్ శిక్షణేతి - సుకృతవిశేషమూలకోనుగ్రహః - అ నుగ్రహమూలకో దుష్కర్మ ఫలానుభవః. అతో నిర్వేదద్వారా ఉపాయప్రవృత్తి ర్యుజ్యత ఇతిభావః - శిక్షణాదీత్యాది శబ్దేన ప్రాయశ్చిత్త ప్రవృత్తిసంగ్రహః - నను ప్రపన్నస్య కాకస్య నేత్రాపహారాత్ప్ర పత్తి ఫలంపూర్ణం నజాత మిత్యత్ర ప్రాణ సంరక్షణార్థమేవ తేనప్రపత్తేః కృతత్వాత్, ప్రపత్తిఫలం

సా-సం—ద్వ్యభిచారేణతస్యనప్రపత్తిఫలత్వావశ్యకత్వమిత్యత్రతత్ప్రణారణిన్యాయేనపరిహారమాహ-ఇవత్తిలితి.

మూ — ప్రాణార్థిణయాయ్ విళ్న్ద కాకత్తుక్కు ప్రాణనైక్కొడుక్కైయాలే అబ్బుక్కుమ్ ప్రపత్తి ఫలమ్ పూర్ణమ్ - దుష్ప్రకృతియాన ఇక్కాకత్తుక్కు శిక్షైయాక ఒరుకణ్ణైవాఙ్గి విట్టతువుమ్ నిగ్రహమన్ఱు- అనుగ్రహ విశేషమ్ - ఆకైయాల్ ఆభూతసంప్లవం నరకత్తిలే కిడక్కుమ్పడి క్షణకృత పాపకర్మఙ్గళుక్కైయ

సా-దీ— ఫలసిద్ధియిల్లైయెన్ఱశఙ్కాన్తరత్తైయరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ప్రాణార్థిణయా యెన్ఱు.ఒరుకణ్ణైవాఙ్గి విట్టతుక్కు తాత్పర్యమరుళిచ్చెయ్కిఱార్ . దుష్ప్రకృతియాన విత్యాదియాల్. నిగ్రహమన్ఱు , కేవల నిగ్రహమన్ఱు. ప్రపత్తి ప్రభావత్తిల్ బాధకత్తై ప్పరిహరిత్తు సాధకమ్ శొల్లుకిఱార్ . ఆకైయాలాభూతే త్యాదియాల్. భూతానాం సంప్లవస్సంహారః - ఆభూతసంప్లవం, బ్రహ్మప్రళయపర్యంతం-క్షణికకర్మ

సా - స్వా — దుష్ఫలమే కాణవిల్లైయో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - ప్రాణేతి - ఇప్పడి యాకిల్ నయనోత్పాటనమ్ కూడుమో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - దుష్ప్రకృతి యానేతి . నిగ్రహ ఫలమన్నెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? దుఃఖ రూప మాకైయాలే నిగ్రహ ఫలమన్నో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - అనుగ్రహ విశేష మితి - ఉపాయ విశేష జనిత సజాతీయ పాపాన్తర ప్రతిబన్ధో ద్దేశ్య నయన విపాటన సంకల్ప రూపానుగ్రహ విశేష ఫల మెన్ఱపడి . ఆనాలుమ్ ప్రపత్తిక్కుక్క ప్రభావమ్ శొన్నతు కూడుమో ? క్షణకాల సాధ్యమాన వ్యాపారఙ్గళుక్కు అనవచ్ఛిన్న ఫల జనకత్వముమ్ భక్తియోగత్తిలు మి ల్లాత ప్రారబ్ధ నివర్తకత్వ ముపపత్తి విరుద్ధమన్నో ? క్షణకాల సాధ్యబ్రహ్మ హత్యాదిపాప మనేకకల్పాను భావ్య నరక జనక మానాప్పోలవుమ్ , క్షణ కాల సాధ్య సుకృత ప్రణామ మనుపవర్ణ వజన కత్వ ప్రభావ యుక్త మానాప్పోలవుమ్ ప్రపత్తిక్కుమ్ ప్రభావ మున్దైన్ని లప్పోన శూద్ర భాగవతరుక్కుమ్ ప్రప త్తి ప్రభావత్తాలే బ్రాహ్మణ్యం ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - ఆకైయా లిత్యాదినా - ఆకైయాల్, ప్రభావత్తిల్ బాధక మిల్లామైయాల్ - ఆభూత సంప్లవం , భూతానాం సంప్లవః ప్రళయః బ్రహ్మ ప్రళ య పర్యం త మెన్ఱపడి - పా పేతి - క్షణికసాపత్తుక్కు తాద్వశ నరక పాతన శక్తి

సా. ప్ర—అనుగ్రహవిశేషమితి-"హరిర్దుఃఖానిభక్తేభ్యోహిత బుద్ధ్యాకరోతి వై । శస్త్రక్షారాగ్నికర్మాణిస్వ పుత్రాయయథాపితే", త్యాద్యుక్త ప్రకారేణశిక్షాయాఅనుగ్రహ కార్యత్వాదనుగ్రహ వ్యపదేశ్యత్వ మనుగ్ర హ ఫల భూత సుఖాను భవ విజాతీయ దుఃఖాను భవ రూప త్వా త్తద్విశేషత్వం చేత్యర్థః - నను క్ష ణికస్యప్రపదనస్యస్వానుష్ఠానానంతరక్షణమారభ్య శిక్షణప్రభృత్యాగామ్యనంతకాలాను భావ్యమోక్షపర్యంత ఫలజనకత్వరూపఃప్రభావఃకథంసంభవతీత్యత్ర "బ్రహ్మహత్యాశ్వమేధాభ్యాం పుణ్యపాపకృతోవిధిః।ఆభూ తసంప్లవంతత్ఫలముక్తంతయోర్ద్విజే", త్యాదిష్వనగతక్షణిక బ్రహ్మహత్యాదీనామనంతదుఃఖప్రదత్వాది ప్రభావవత్ "లలాటోదరజాన్వంఘ్రియుగ్మన్యూర్ధ్వగతాకరౌ।భూమౌసంధాయమనసావానుదేవ మనుస్మ ర,,న్నిత్యారభ్యోక్త సుకృత ప్రణామ ప్రభావవచ్చో పపద్యతఏవేత్యాహ - ఆకైయా లాభూతే త్యాదినా -

సా-వి— పూర్ణమేవ. నేత్రాపహరణంతు దుష్ప్రకృతిత్వా చ్ఛిక్షార్థ మిత్యాహ-ప్రాణార్థిణయాయితి- వాఙ్గి, అపహృత్య.విట్టతువుమ్,విసర్జనం.కిడక్కుమ్పడి,ఘటనప్రకారేణ-క్షణకృతేతి- "యద్బ్రహ్మకల్ప

సా-సం— ద్వయోరపి హేతుత్వం ప్రామాణికం.నవ్యభిచారాపనోద్య మితిభావః . ఉపపాదితం ప్రప త్తి ప్రభావం దృష్టాంత ప్రమాణకైముతిక న్యాయైః ఫలిత మసంకోచ నీయత్వేన నిగమయతి- ఆకైయాలితి.

మూ— ప్రభావమానభగవన్నిగ్రహ (విశేష) త్తైయుమ్ శైనా ఱ్ఱోలవుమ్ ‹‹దుర్గసంసారకాంతార మపారమభిధావతామ్। ఏకఃకృష్ణనమస్కారో ముక్తితీరస్య దేశికః,,ఎన్నుమ్‹‹ఏకోపికృష్ణే సుకృతః ప్రణామో దాశాశ్వమేధావభృథేనతుల్యః । దశాశ్వమేధీ పునరేతి జన్మ కృష్ణప్రణామీనపునర్భవాయ,,ఎన్నుమ్,సుకృతప్రణామవిశేషత్తినుడైయప్రభావత్తైయుమ్శైనా ఱ్ఱోలవుమ్‹‹సకృదేవ ప్రపన్నాయ-అథపాతకభీతస్త్వం-కుయోనిష్వపిసంజాతో యస్సకృచ్ఛరణంగతః,,ఇత్యాదికళిల్ శొల్లుకిఱపడియే ప్రపత్తిప్రభావత్తైయుమ్ శాస్త్రార్థోపప్లవప్రసంగమిల్లాతవిషయత్తిల్ కురుచ్చాతే అనుసంధిక్కప్ప్రాప్తమ్ -

సా.దీ— త్తుక్కుత్తాగ్ళ శనరక పాతన శక్తి నిగ్రహత్తాల్ వన్తతు. నిగ్రహవిశేషమ్పోలే అనుగ్రహవిశేషముమ్ కూడు మెన్నపడి - దుర్గంచ తత్సంసారకాంతారంచ - శాస్త్రార్థేతి • శాస్త్రార్థ విరుద్ధవిషయత్తిల్ ప్రభావమ్ యథాశ్రుతమాక వంగీకార్య మెన్నైక • శాస్త్ర విరోధమ్ వరుమ్

సా-స్వా—భగవన్నిగ్రహత్తాలే యిరే- అప్పడియేఅనుగ్రహవిశేషముమ్ కూడు మెన్నపడి- దుర్గేతి • దుర్గంచ తత్సంసార కాంతారంచ- తద్దేశికః , ప్రాపకః ఎన్నపడి - ఏకోపీతి • ఏకోపీత్యపిః తుల్యాఇత్యత్రాప్యనుషంజనీయః కిమర్థః? తుల్యాః కిం? నతుల్య ఇత్యర్థః . అన్యథా ఉత్తరార్ధాసాంగత్య ప్రసంగః ఎన్నుకరుత్తు - సుకృత ప్రణామాదివత్సాధక ప్రమాణమ్ వేణ్డావో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్. సకృదితి - ‹‹ సకృదేవ ప్రపన్నాయ తవాస్మీతి చయాచతే। అభయం సర్వభూతేభ్యో దదామ్యేతద్వ్రతం మమ। అథ పాతక భీతస్త్వం సర్వభావేన భారత। విముక్తాన్యసమారంభో నారాయణపరో భవ।కుయోనిష్వపి సంజాతో యస్స కృచ్ఛరణం గతః। తమ్మాతా పితృహంతార మపిపాతిభవార్ణవాత్ ,, ఇత్యాదివచనఙ్గళిల్ శొల్లుకిఱపడిఎన్నపడి-శాస్త్రార్థోపప్లవేతి-శూద్ర భాగవతనుక్కు సమయాచార విశేషవిధాయక

సా-ప్ర— శాస్త్రార్థోపప్లవప్రసంగ మిల్లాతేతి - ‹‹ నశూద్రా భగవద్భక్తా విప్రా భాగవతాస్స్మృతా ,, ఇత్యాదీనాం ప్రసిద్ధార్థ స్వీకారే ‹‹ పద్యుచా ఏత శ్మశానం యచ్ఛూద్రః తస్మాచ్ఛూద్ర సమీపేనాధ్యేతవ్య ,, మిత్యాదిశాస్త్రార్థబాధవత్ప్రమాణాంతరబాధాభావ ఇత్యర్థః- ప్రమాణాంతరబాధరూప

సా -వి— నియతానుభవేష్యనాశ్యం తత్తుల్బిషం స్పృజతి జంతురిహాక్షుణార్థే,, ఇత్యుక్తరీత్యాప్రళయపర్యంత నరకానుభావయితృత్వస్య తుణకృతపాపేంగీకార వదిత్యర్థః - సుకృతః, సుష్ఠుకృతః-భక్తిశ్రద్ధాపూర్వకం కృతః ప్రణామః-నపునర్భవాయ, పరంపరయోపాయ ప్రవేశనేన పునర్భవం నివర్తయతీతితాదృశప్రభావో యదా నమస్కార మాత్రస్యైవాంగీకృతస్తదాకిముత సంపూర్ణ ప్రపత్తేరితి కైముతికన్యాయే నైవ తాదృశః ప్రభావోనుసంధేయ ఇతి భావః - ఇశైనా ఱ్ఱోలవుమ్,అంగీకారవత్-శాస్త్రార్థోపప్లవ మిల్లాతవిషయత్తిలే, జాత్యాది నియతానుష్ఠాన విరోధాభావస్థలే- కురుచ్చాతే, సంకోచో

సా-సం—ప్రారబ్ధవిశేషఫలదుఃఖాద్యనివారణస్యాన్యథోపపత్తేః-కాకవృత్తాంతే ప్రపత్తి ఫలస్యపూర్ణత్వాదక్షిపాటనస్య శిక్షార్థతయా అనుగ్రహరూపత్వాచ్చేత్యర్థః-ఆభూతసంప్లవోయావద్భూతనాశరూపోనుహా ప్రళయః తత్పర్యంత మిత్యర్థః • బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘాశ్లేష హేతుత్వమపి తదర్హ ప్రపత్తేస్స్యాదితి పరిహారాయ శాస్త్రోపప్లవేతి -

మూ—‹‹తంమాతా పితృహంతార మపిహాతి భవార్తిహా,, ఎన్ఱ తువుమ్ ఉత్తరాఘ విషయమల్లాతపోతు ఉపప్లవ మిల్లై. ఉత్తరాఘ విషయత్తిల్ నిస్తారక్రమజ్గళ్ మున్బేశొన్నోమ్-‹‹శరణంచప్రపన్నానాంతవాస్మీతి చయాచతామ్ । ప్రసాదంపితృహంతౄణామపికుర్వంతి సాధవః,, ఇత్యాదికళుమ్ ఇప్పడిక్కు-సుఘటిత జ్గళామ్.

సా-దీ—జాతివ్యవస్థాదికళిలంగీకరిక్క-లాకా తెన్ఱుసూచితమ్. ఆకిల్ శాస్త్రవిరుద్ధమాన ‹‹తంమాతాపితృహంతార మపిహాతి,, ఎన్ఱు ఉత్తరపాపాలేపమ్ సూచిత్త వచనత్తుక్కు-నిర్వాహమేతు? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-తంమాతా పితృహంతార మితి. ఇన్తహననమ్ ప్రపత్తేః పూర్వకాలీనమాకిల్ అఘనాశమేయామ్. ఉత్తర కాలీనమాకిల్ ఉపాయ ఫలమాన నిస్తారక్రమత్తాలే కళియుమ్. సర్వథా అజ్గుశొన్న రక్షకత్వరూప ప్రభావత్తుక్కు-క్కు-త్తై యిల్లై. ఉత్తరకాలీనస్తుకలేపరూపప్రభావమ్ శొల్లవొణ్ణాతెన్నై-‹‹ప్రసాదంపితృహంతౄణామపికుర్వంతి సాధవః,, ఎన్ఱత్తుక్కు-మితువే ప్రభావనిర్వాహక్రమమెన్ఱి-రార్-శరణంచేత్యాది- ఇప్పడిక్కు-,

సా-స్వా—శాస్త్రోపప్లవప్రసంగత్తాలే బ్రాహ్మణ్యాపాదకప్రభావాదికళిల్లై యెన్ఱుకరుత్తు-ఇప్పడియాకిల్ ‹‹తమ్మాతా పితృహంతార మపిహాతి భవార్తిహా,, ఎన్ఱు బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిలుమ్ క్షమైశొల్లుకైయాలే బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘనివర్తకత్వ ప్రభావముమ్ ప్రపత్తిక్కు-శొల్ల వేణ్డావో? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్-తమ్మాతేతి-బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘత్తిల్ ‹‹ అపాయసంప్లవేసద్యః ప్రాయశ్చిత్తం సమాచరేత్,, ఎన్ఱ-రప్రాయశ్చిత్తశాస్త్రోపప్లవాయవతుపూర్వాఘవిషయ మెన్ఱు కరుత్తు-ఇప్పడి యాకిల్ ప్రపన్ననుక్కు- ఉత్తరాఘత్తిల్ నరకమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కరార్ - ఉత్తరాఘత్తిలితి - మున్బేఇతి - అపరాధ పరిహారత్తి లెన్ఱపడి - ‹‹ శరణంచ ప్రపన్నానా ,, మెన్ఱ-ర వచనత్తిలే ఉత్తర కాలీనపితృహననాదికళిలుమ్ బాధకమిల్లై యెన్ఱుశొల్లవిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-శరణంచేతి- ఇప్పడిభగవత్ప్రభావముమ్

సా-ప్ర—సంకోచకాభావాదితిభావః. నన్వేవం ప్రపన్నానాం ప్రభావవత్వే భాగవత భూతమాతాపితృహంతౄణామపిభరన్యాససంభవాత్ప్రభావవత్వంస్యాత్తథాచ ‹‹యాప్రీతిర్మయిసంవృత్తామత్భక్తేషుసదాస్తుతే అవమానక్రియాతేషాం సంహరత్యఖిలంజగ,, దిత్యాదిశాస్త్రోపప్లవస్స్యాదిత్యత్రవిషయవిభాగాన్నోపప్లవ ఇత్యాహ-తమ్మాతేత్యాదినా-నన్వేవంతర్హిభరన్యాసానంతరం ప్రారబ్ధకర్మవశాద్బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘోదయే ‹‹ సయాతి నరకంనర ,, ఇత్యుక్తానిష్టఫలప్రాప్తేరావశ్యకత్వాద్భరన్యాసస్య సర్వానిష్టనివర్తకత్వరూపః ప్రభావో హీయేతేత్యత్ర ‹‹ కౌటిల్యే సతి శిక్షయా వ్యనఘయన్ క్రోడీకరోషి ప్రభు,, రిత్యపరాధ పరిహారాధికారోక్తముత్తరాఘనిస్తారక్రమం స్మారయం స్తుల్యన్యాయతయావచనాంతరస్యాపి నిర్వాహకత్వమాహ-ఉత్తరాఘవిషయత్తిలిత్యాదినా-ఏవంప్రపత్తిప్రభావేప్రమాణాంతరావిరుద్ధాంశస్య

సా-వి— యథాన స్యాత్తథా-ననుప్రభావసంకోచాభావే మాతాపితృహంత్రాదీనామపి భాగవతానాం ప్రభావాసంకోచస్స్యాత్- తథా ‹‹తత్పాదాంబ్వతులంతీర్థ,, మిత్యాదిపూర్వోక్తవిషయేపిపరిగ్రహస్స్యాదిత్యత్రాహ - తంమాతాపితృహంతార మితి - ఉత్తరాఘవిషయ మల్లాతపోతు, ప్రపత్తేః పూర్వకాలీనంచేత్- ఉపప్లవ మిల్లై, విరోధోనాస్తి. ప్రపత్తే స్సర్వప్రాయశ్చిత్తత్వాదితి భావః- ఉత్తరాఘవిషయత్తే తత్పరిహారక్రమోపరాధ పరిహారఏవోక్త ఇత్యాహ-ఉత్తరాఘత్తిలితి-ఇప్పడిక్కుమ్, ఏవంప్రకారస్య-

సా-సం—ఇప్పడిక్కు, ఉత్తరాఘ విషయం నచేత్ - ఏవం ప్రమాణవచనముఖేన ప్రభావస్యానతానుబంధి

మూ— నమ్దర్శనత్తిలే నిలై యుడైయరాయ్, ముముక్షుక్కళాయ్, కర్మజ్ఞాన భక్తి ప్రపత్తికళిల్ ఏతేను మొరు శాస్త్రీయ మర్యాదైయాలే భగవత్ప్రీణ రానార్క్కు యతమాన సంజ్ఞాద్యవస్థై కళిలే

సా-దీ— ఇప్పడి అంగీకరిక్కై లెన్నై. ఇని యుపాయ ప్రభావోప పాదనార్థ మాక ఉపాయ నిష్ఠ భాగవతప్రభావత్తై అరుళిచ్చెయ్కిరార్. మేల్ నమ్దర్శనత్తిలిత్యాదియాల్-నిలై, స్థిరాధ్యవసాయమ్-మోక్షుత్తుక్కు పరంపరయా కారణమానకర్మయోగ జ్ఞానయోగఙ్గళెన్న, సాక్షాదుపాయఙ్గళాన భక్తి ప్రపత్తికళెన్న, ఇవత్తిలివై యెల్లామ్ భగవద్భజనత్తిల్ శాస్త్రీయ మర్యాదైక ళెన్నపడి. యతమానేత్యాది-ఇజ్జె ఆదిశబ్దత్తాలేవ్యతిరేకసంజ్ఞా, వశీకారసంజ్ఞా, ఏకేంద్రియసంజ్ఞైకళుక్కు గ్రహణమ్. దోషాణాం పరిపాచనాయారంభో యతమానసంజ్ఞా. కృతప్రాయశ్చిత్తేభ్యో కృతప్రాయశ్చిత్తానాం పృథక్కరణం వ్యతిరేక సంజ్ఞా-

సా-స్వా— ప్రపత్తి ప్రభావముమ్ సమర్థిక్కత్తు భాగవత ప్రభావత్తై సమర్థిక్కక్కడవరాయ్ పూర్వపక్షత్తై యుపక్షేపిక్కిరార్ -నమ్ దర్శనత్తిలితి. నమ్దర్శన మెన్నైయాలే ‹‹నాథోపజ్ఞ›› మెన్కిర శ్రీభాష్యకారదర్శనస్థరే భాగవత రెన్నపడి - కర్మేతి - కర్మయోగాద్యన్యతర ముఖేన భగవత్ప్రీణరే భాగవతరెన్నుకరుత్తు - యతమానేతి- ఆదిశబ్దేన వ్యతిరేకవశీకారైకేంద్రియసంజ్ఞానాం గ్రహణమ్-దోషాణాం పరిపాచనాయారంభో యతమానసంజ్ఞా- కృతప్రాయశ్చిత్తేభ్యః సాపేక్షేభ్యః అకృతప్రాయశ్చిత్తానాం పృథక్కరణం

సా-ప్ర— స్వీకార్యత్వముక్త్వా భాగవతప్రభావేపి ప్రమాణావిరుద్ధాంశస్యాసంకోచేన స్వీకార్యత్వం సమర్థయితుం క్వైశ్చిదుక్తం కేషాంచిత్ప్రభావాభావం నమ్దర్శనత్తిలిత్యాదినా సోపపత్తిక మనూద్య ఇతువుమిత్యాదినా వ్యతిరేకోదాహరణప్రదర్శన పూర్వకం పరిహరతి- యతమానసంజ్ఞాద్యవస్థైకళిలేఇతి. కర్మణాం పరిపాచనాయారంభె యతమాన సంజ్ఞా-కృత ప్రాయశ్చిత్తానామ కృత ప్రాయశ్చిత్తేభ్యో వివేచనే వ్యతిరేకసంజ్ఞా - ‹‹ విషయా వినివర్తంతే నిరాహారస్య దేహినః - రసవర్జ ›› మిత్యుక్తప్రకారేణ

సా-వి— ఏవం ప్రపత్తి ప్రభావస్య ప్రమాణాంతరా విరుద్ధాంశస్య స్వీకార్యత్వముక్త్వా పునరప్యుపాయ ప్రభావోపపాదనార్థమేవ భాగవతప్రభావం వివక్షుః కైశ్చిద్వైరాగ్య ప్రాధాన్య వాదిభిరర్థకామాదిసక్త భాగవతా అసంభాష్యా ఇతి తత్ప్రభావ న్యూనతాం మత్వోక్తం దూషయితుమనువదతి-నమ్దర్శనత్తిలితి - నన్దర్శనత్తిల్ నిలైయుడైయరాయ్, అస్మద్దర్శన నిష్ఠావంతః - యతమానాద్యవస్థైకళిలే, దోషాణాం పరిపాచనాయారంభో యతమానసంజ్ఞా. కృతప్రాయశ్చిత్తానాంఅకృతప్రాయశ్చిత్తేభ్యః

సా-సం— శంకానిరస్తా. అథ పరోక్తం ప్రభావస్యానతాలింగమనూద్య సమాధత్తే. నమ్దర్శనత్తిలే ఇతి - నిలై, నిష్ఠా - యతమాన సంజ్ఞావస్థా, వ్యతిరేక సంజ్ఞావస్థా, ఏకేంద్రియ సంజ్ఞావస్థా, వశీకరణ సంజ్ఞావస్థా, ఇత్యవస్థా చతుష్టయమస్తి - తత్ర బాహ్యేంద్రియాణి విషయేభ్యః ప్రతిసంహృత్య మన ఆత్మన్యవస్థాపయితుం యదా యతతే సేయం ప్రథమా - విషయ రాగ బలాదాత్మని స్థితిమలభమానస్య మనసో రాగాద్యపనోదన నిమిత్త విషయ దోష చింతనేన యా ఆత్మనోనిర్దుష్టత్వ చింతనావస్థా మనసః పక్వతాపాదికా సా ద్వితీయా. తతః పక్వేపి విషయ వాసనా ఆత్మాను బుభూషా శేముషీం ప్రతిబిభత్సేవ తాం నివర్తయితుం క్రమవిశేషపరిణతాలంబనసంశీలనవిశేషె యదా యతతే సా తృతీయా.

వ్యా— అర్థ సంగాదికళాకియ శిలవ్యాధికళ్ నిశ్శేషమాక శమియాత మట్టైక్కొణ్డు అవర్కళ్ ప్రాకృతరైప్పోలే అసంభాష్యరెన్ఱు శిల వైరాగ్య మాత్రప్రధానర్కళ్ శొల్లువర్కళ్ - ఇతువుమ్ భగవచ్ఛాస్త్రాదికళిల్ ఖిన్నవృత్త్యాది ప్రకరణఙ్గళాలే పరిహార్యమ్.

సా- దీ— బాహ్యేంద్రియ ప్రవృత్త్యభావేపి మనసో రాగమాత్ర ప్రవృత్తిరేకేంద్రియ సంజ్ఞా. దృష్టశ్రుత విషయ వైతృష్ణ్యవతో వశీకారసంజ్ఞా. వైరాగ్య మెన్ఱివై కళుక్కు-లక్షణమ్- అర్థసంగాదికళ్, ఆది శబ్దత్తాల్ కామక్రోధాదిగ్రహణమ్- ఖిన్నవృత్త్యాదిప్రకరణఙ్గళాలే- ఖిన్నవృత్తికళ్, దేహయాత్రైక్కు నడవాతదరిదర్. అవర్కళుడైయ వర్తనమ్ శొల్లుమ్ ప్రకరణఙ్గళాలె యెన్ఱపడి- ‹‹నిర్ధనాంశ్చరతో లోకేవృత్త్యర్థం భృశకర్శితాన్ । నావమన్యేత త్రైలోకం పవిత్రీకురుతే హరిః,, ఇత్యాదికణ్డుకొళ్వతు. అపథప్రవృత్తర్

సా-స్వా— వ్యతిరేక సంజ్ఞా . బాహ్యేంద్రియ ప్రవృత్త్యభావేపి మనసో రాగ మాత్ర ప్రవృత్తి రేకేంద్రియ సంజ్ఞా . దృష్ట శ్రుత విషయే వైతృష్ణ్యవతో వశీకార సంజ్ఞా - అర్థ సంగాదీత్యాది శబ్దేన కామక్రోధాది గ్రహణమ్ - ఖిన్న వృత్త్యాది ప్రకరణఙ్గళాలే - ఖిన్నవృత్త్యాదికళ్, దేహయాత్రైక్కు నడవాతదరిద్రర్ - ఇవర్కళుడైయ వర్తనమ్ శొల్లుమ్ ప్రకరణఙ్గళాలే ఎన్ఱపడి . ‹‹ నిర్ధనాంశ్చరతో లోకేవృత్త్యర్థం భృశకర్శితాన్ । నావమన్యేత త్రైలోకం పవిత్రీ కురతే హరిః ,, ఎన్ఱు శొల్లిత్తిరే- ‹‹డంభి హైతుక పాషండి బకవృత్తీంశ్చ వర్జయేత్ ,, ఎన్ఱు శిలరై బుద్ధిభేద నిబంధన మాకవ సంభాష్యరాక

సా- ప్ర— శబ్దాది విషయేభ్యో బాహ్యేంద్రియాణాం నివర్తనే ఏకేంద్రియసంజ్ఞా. ‹‹ ప్రజహాతి యదా కామా ,, నిత్యాద్యుక్తప్రకారేణ దృష్టానుశ్రవిక వైరాగ్యే వశీకార సంజ్ఞేతి సాంఖ్యోక్త యతమానసంజ్ఞాది రూపావస్థా స్విత్యర్థః - భగవచ్ఛాస్త్రాదీతి - ‹‹ అనాచారాన్ దురాచారా నజ్ఞాతౄన్ హీన జన్మనః । మద్భక్తాన్ శ్రోత్రియోనిందన్ సద్యశ్చండాలతాం వ్రజేత్ . నిర్ధనాంశ్చరతో లోకే వృత్త్యర్థమిహ కర్శితాన్ । నావమన్యేత త్రైలోకం పవిత్రీ కురతే హరి ,, రిత్యాది భగవచ్ఛాస్త్ర శాండిల్యస్మృత్యాదిషు

సా వి— పృథక్కరణం వ్యతిరేకసంజ్ఞా- బాహ్యేంద్రియ ప్రవృత్త్యభావేపి మనసా రాగమాత్రప్రవృత్తి రేకేంద్రియ సంజ్ఞా- అతఏ తదవస్థాసు అర్థసంగాది రూపాణాం - శిలవ్యాధికళ్, కతిపయ వ్యాధీనాం- నిశ్శేషమాక శమియాత మట్టైక్కొణ్డు, నిశ్శేషం యథాతథా శాంత్యభావ మాత్రం స్వీకృత్య అసంభాష్యా ఇతి - శిల వైరాగ్యమాత్ర ప్రధానర్, దృష్టశ్రుత విషయ వైతృష్ణ్య రూప వశీకారసంజ్ఞావంతః- శొల్లువర్కళ్, వదంతి. తత్ర పరిహారమాహ- ఇతువుమితి- ఖిన్నవృత్త్యాదిప్రకరణఙ్గళాలే, దేహయాత్రాయా అసంభవేన శ్రామ్యంతః ఖిన్నవృత్తయః. తద్వృత్తిప్రకరణే ‹‹ నిర్ధనాంశ్చరతో లోకే వృత్త్యర్థ మిహ కర్శితాన్ । నావమన్యేత త్రైలోకం పవిత్రీకురుతే హరిః,, ఇత్యాదికమత్రాపి ద్రష్టవ్యం- అమార్గ

సా-సం— సమస్త వాసనా విలయానంతర పరమ వైరాగ్య దశాయా సాతురీయా - వ్యాధి పదవర్జనీయత్వ సూచనాయ వ్యాధిక ళిత్యుక్తిః - ప్రాకృతరై ఇతి . ‹‹ అవిద్యాః ప్రాకృతాః ప్రోక్తా ,, ఇత్యుక్త్యా అజ్ఞరైప్పోలే ఇత్యర్థః - ఖిన్న వృత్త్యా దయో హ్యనువృత్తార్థాని సంగాఅపి ముక్తి మాపు రితి తత్తత్ప్రమాణ సిద్ధం - తద్వదిహచ సమాధి మభిప్రేత్య . ఖిన్న వృత్త్యా దీత్యుక్తం.

మూ—— "డంభిహైతుక పాషండి బకవృత్తీంశ్చవర్జయేత్ । యేతు సామాన్య భావేన మన్యంతే పురుషోత్తమమ్ । తేవైపాషండినో జ్ఞేయాస్సర్వ కర్మబహిష్కృతాః । పుంసాం జటాభరణమౌండ్యవతాంవృథైవ,, ఇత్యాది కళిల్పడియే వళితప్పినార్ పక్కల్ శొల్లుమ్ వార్త్తైయై నల్వళియిలడిత్తడ మారినార్ పక్కల్ శొల్లలాకాతిరే - భాగవతరిల్ఊనహీన

సా-దీ—— పక్కల్ శొల్లుమ్వార్త్తై నల్వళియిలిడరినార్ పక్కల్ శొల్లలాకా తెన్కిఱార్ . డంభి హైతుకేత్యాది- హైతుకాః, యుక్తిమాత్ర శరణాః - పాషండికళ్, దేవతాంతరపరత్వ వాదిప్రముఖర్ - బకవృత్తికళ్, వంచనయా ఆశ్రిత ఘాతకర్ - పాషండి క్కళై యుడా హరిక్కిఱార్ - యేతుసామాన్యేత్యాది - భాగవతరిలిత్యాది - ఊనరెన్ఱుతాపసంస్కారమాత్ర హీనర్-హీనర్, పుండ్రసంస్కారహీనర్-

సా-స్వా——చ్చొల్లుకిఱా ప్పోలేఇవర్కళుక్కుమ్ త్యాగమ్కూడాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- డంభీతి - నల్వళికళిలే యుళ్ళవర్ కళిలుమ్ ఊనహీనాది భాగవత విషయత్తిల్ పరిమాత్రమ్ శొల్లుకైయాలే భాగవత ప్రభావమ్ సంకుచిత మాకాతో? ఎన్న వవర్ కళుక్కు మోక్ష పురుషార్థ మిల్లైయెన్ఱు ప్రభావత్తైక్కురైక్కిఱతో ? అవర్కళ్ విషయత్తిల్ అపచార మనుమతమ్ బాధక మన్నెన్ఱు శొల్లుకిఱతో ? ఎన్ఱు వికల్పిత్తు క్రమేణఉత్తర మరుళి చ్చెయ్కిఱార్ - భాగవత రిలిత్యాదినా . ఊనర్, తాప సంస్కార మాత్ర విధురర్ - హీనర్, పుండ్ర సంస్కార హీనర్ -

సా-ప్ర —— ఖిన్న వృత్త్యాదీనా మప్యవమాన నిషేధాత్ప్రామాణికా నాం వైరాగ్యా వశ్య కత్వే తాత్పర్యాద సంభావ్యత్వం నవివక్షిత మిత్యర్థః . వళితప్పినార్ పక్కలిల్, సన్మార్గాద్భ్రష్టవిషయే- నల్ వళియి లడిత్తడ మారినార్ పక్కలిలే , సన్మార్గే స్ఖలత్సు - నను " తథా స్వకర్మశాస్త్రేశ గురు సత్సంగ వర్జితాః । ఊన హీన ప్రస్త నష్ట దగ్ధాఖ్యా జ్ఞేయాస్సమాఖ్యయే ,, త్యారభ్యో నాదీనాం లక్షణ కథన పూర్వకం తేషువృత్తి తారతమ్యోక్తే ర్విషమ వృత్తేశ్చావమాన పర్యవ సితత్వాత్ ఖిన్నవృత్తీనామనవ మంతవ్యత్వోక్తి ర్నోపపద్యత ఇత్యత్ర శాస్త్రవిహిత వృత్తితారతమ్యస్య అవమానపర్యవసితత్వానుపపత్తేర్విశిష్యానావమన్యేతేత్యుక్తేర్వచనవిరోధే వ్యామోహప్రవర్తేతేత్యభిప్రాయేణాహ-భాగవతరిలిత్యాదినా-

సా-వి—— ప్రస్థితే ష్వాక్తానింద్యా మార్గ ప్రవృత్తేషు నకార్యేత్యాహ. డంభి హైతుకేత్యాదినా - నల్వళియిలే, సమీచీనమార్గే. అడితడుమారినార్ పక్కల్, పాదస్ఖలనవద్విషయే . శొల్లప్పెఱాతిరే , వస్తు మయుక్తం ఖలు - అమార్గప్రవృత్తవిషయే విహిత నిందామార్గఏవ కించిత్స్ఖలన విషయే నకార్యేతి భావః - నను భగవచ్ఛాస్త్రే "తథాస్వకర్మశాస్త్రేశ గురు సత్సంగ వర్జితాః । ఊనహీన ప్రస్తనష్ట దగ్ధాఖ్యా జ్ఞేయా స్సమాఖ్యయే,, త్యారభ్య ఊనాదీనాం లక్షణపూర్వకం వృత్తితారతమ్యోక్తే వృత్తి తారతమ్యస్యావమాన పర్యవసితత్వాత్కథ మనవమంతవ్యత్వ మిత్యాశంక్య శాస్త్రీయ వృత్తి తారతమ్యా స్యావమానపర్యవసితత్వాభావా ద్విశిష్య నావమన్యేతేతి వచనాచ్చ తత్రాపి నావమానం కార్య మిత్యేతే షామపి క్రమేణ సద్గతి సంభవమాహ- భాగవతరిలితి-ఊనాః, తాపసంస్కారహీనాః.హీనాః, పుండ్ర సంస్కారహీనాః.

సా-సం—— తర్హి ప్రతిపత్తి తారతమ్య విధానం కథం సంగచ్ఛత ఇత్యత్రాహ- భాగ వతరిలితి-ఊనాః,

మూ—పరిత్రస్తనష్టవిషయజ్గళి(లుమ్)ల్ పరిమాత్తజ్గళిల్ తారతమ్యమ్ విధిత్తతేయాకిలుమ్ ఐకాంత్యమ్ కులై యాతేయిరుక్కిల్ ముడివిలొరు విరకాలే యివర్ కళీడేరివిడువర్కళ్ - ఇవర్కళ్ తిరత్తిలుమ్ అపచారమా కాతెన్ఱిరే శాస్త్రమ్ విధిత్తతు-‹‹నేహాభిక్రమనాశో౽స్తి ప్రత్యవాయో న విద్యతే। స్వల్పమప్యస్య ధర్మస్య త్రాయతే

సా-దీ— పరిత్రస్తనావాన్, నామసంస్కారవిధురన్-నష్టనావాన్, మంత్రసంస్కారహీనన్-పరిమాత్తమ్, ఆదరమ్- అతిల్ తారతమ్యమ్ విధిత్తతేయాకిలు మవర్పక్కల్ అపచార పరిహరణమ్ సర్వత్ర సమానమేవవిహిత మెన్కిరార్ . ఇవర్కళ్ తిఱత్తిలుమెన్ఱు - నేహాభిక్రమేత్యాది - ఇహ, కర్మయోగత్తిల్. అభిక్రమమ్, ఉపక్రమమ్. ఎవ్వళ వడియిట్టతు అవ్వళవుక్కొరు కాలత్తిలుమ్ నాశ మిల్లై - అజ్గప్పడి యాకిల్ నడువే విట్టాలుమ్ ప్రత్యవాయముమిల్లై-మహాప్రభావజ్గళాన భక్తిప్రపత్తికళిలభిముఖరైక్కాత్తైయు సిన్నైక్క-

సా - స్వా— పరిత్రస్తన్, నామసంస్కారహీనన్ - నష్టనావాన్, మంత్రసంస్కారవిధురన్ . పరిమాత్తమ్, ఆదరమ్ - ‹‹ తథా స్వకర్మశాస్త్రీశ గురు సత్సంగవర్జితాః । ఊన హీన పరిత్రస్త నష్టా జ్ఞేయాః సమాఖ్యయే ,, త్యాది ప్రకారేణ - ఊనాః, స్వకర్మహీనాః - హీనాః, స్వసూత్ర త్యాగినః . పరిత్రస్తాః, స్వగురు దేవతా త్యాగినః - నష్టాః, సత్సంగ వర్జితాః ఎన్ఱు శిలర్ శొల్లువర్కళ్ . ఒరు విరకాలే ఇతి - యథోచిత ప్రాయశ్చిత్తత్తాలే యెన్ఱపడి . అవర్కళ్ తిఱత్తిలు మితి . ‹‹ యేబ్రాహ్మణాస్త్వహ మసంశయం నృపతే ష్వర్చితే ష్వర్చితో౽హం యథావత్ । తేష్వేవ తుష్టేష్వహమేవ తుష్టో వైరంచ తైర్యస్య మమాపి వైరం । యశ్శూద్రం భగవద్భక్తం నిషాదం శ్వపచం తథా । వీక్షతే జాతిసామాన్యాత్స యాతి నరకం నరః । వైష్ణవే పరి వాదాచ్చ పతత్యేవ న సంశయః ,, ఇత్యాది కళిలే యెన్ఱపడి - ఇప్పడి ఉపాయ నిష్ఠరాన ఊనహీనాది కళ్ నిష్ఠాహాని యిలుమ్ ఐకాంత్యమ్ కులైయాతే యిరున్తాల్ ఈడేరి విడువర్ కళెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అతుక్కు ప్రమాణమిల్లైయే ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - నేహాభిక్రమ ఇతి- ఇహ, కర్మయోగే. అభిక్రమః, ఉపక్రమః. ఉపక్రాంతస్యాల్పస్యాపి నాశో నాస్తి-మధ్యే విచ్ఛేదే ప్రత్యవాయో౽పి నాస్తి- శేషమ్, స్పష్టమ్. ఆనాలుమ్ భాగవత రుక్కు-

సా. ప్ర—పరమాత్తజ్గళిల్, ఉపచారేషు . తదన్యేషాం నాదీనామాచార శాస్త్రీశ గురుసంగ వివర్జితత్వాత్తేషాంచ ‹‹ విద్యాచోరో గురుద్రోహీ వేదేశ్వర విదూషకః । త ఏతే బహుపాప్మానః. ఆచారహీనన్న పునంతి వేదా,, ఇత్యాదిభిరతి పాపిష్ఠత్వ బోధనాత్తేషాం క్రమేణ మోక్షో౽పి నోపపద్యత ఇత్యత్రాహ- నేహాభిక్రమేత్యాది.

సా-వి—పరిత్రస్తాః, నామసంస్కారరహితాః-నష్టాః, మంత్రసంస్కారరహితాః. పరిమాత్తజ్గళిల్, ఉపచారేషు-పరిమాత్తమ్, ఆదర ఇతి కేచిత్ - తారతమ్యమ్ విధిత్తతేయాకిలుమ్, తారతమ్యస్య విహితత్వే౽పి-ఐకాంత్యమ్ కులైయాతేయిరుకిల్, ఐకాంత్యం యథా నశ్యేత్తథా స్థితౌ-ముడివిలే, అంతే. ఒరు విరకాలే, కేనచిదుపాయేన-ఈడేరి విడువర్కళ్, సిద్ధార్థా భవంతి - నన్వేతేషాం శాస్త్ర గురుసత్సంగ వివర్జితత్వాత్కథ ముపాయ ప్రవృత్తిరిత్యత్రాహ - నేహాభిక్రమనాశ ఇతి- స్థితాంశస్య సమీచీనత్వాత్సత్సంగ గుర్వాదికంచ సంపాదయతీతి భావః.

సా-సం— స్వకర్మహీనాః -హీనాః, స్వగురుత్యాగినః -త్రస్తాః, స్వసూత్ర త్యాగినః- నష్టాః, సత్సంగ వర్జితాః, పరిమాత్తమ్, ఉపచారః - విరకాలే, ప్రాయశ్చిత్తాది ముఖే

మూ — మహతో భయాత్,, ఎన్నుమ్ ‘‘పార్థనైవేహ నాముత్ర వినాశస్తస్యవిద్యతే। నహికల్యాణకృత్కశ్చి ద్దుర్గతింతాతగచ్ఛతి,, ఎన్నుమ్ కర్మయోగత్తిఱ్చొన్న ప్రభావమ్ భక్తి ప్రపత్తికళిల్ కైముతికన్యాయత్తాలే సిద్ధమిఱే - ‘‘అపిచేత్సుదురాచారో భజతే మామనన్యభాక్। సాధురేవసమంతవ్య స్సమ్యగ్వ్యవసితోహిసః। అపిపాపేష్వభిరతా మద్భక్తాః పాండు నందన। ముచ్యంతేపాతకైస్సర్వైః పద్మపత్రమివాంభసా,, ఎన్నుమ్ సర్వేశ్వరన్ తానే అర్జుననైయుమ్ ధర్మపుత్రనైయుమ్ పత్త అరుళిచ్చెయ్‌దాన్-

సా-దీ — మహాప చార మెన్నై- భగవాన్ తానుమివర్‌కళ్ పక్కల్ అపచారమాకా తెన్నానెన్గిఱార్-అపిచేదితి - ఉపాయపరిగ్రహా త్పూర్వమ్ సుదురాచారోపీత్యర్థః - అన్ఱియే, ఉత్తరకాలమ్ సుదురాచారనానాలుమ్ యేనకేనాపిప్రకారేణ కో ౯డికార ముణ్డాకైయా లెన్నపడి. అనన్యభాక్, దేవతాంతరస్పర్శ మత్తవనాయ్ - అర్జుననై క్కుఱిత్తు ‘‘అపిచేత్సుదురాచారః,, ఎన్నుమ్, ధర్మ పుత్రనైక్కుఱిత్తు ‘‘అపిపాపేష్వభిరతాః,, ఎన్ఱు మరుళి చ్చెయ్‌దాన్- పుండరీక నారద సంవాదత్తిల్ భగవచ్ఛ్రవణ రనువృత్త దోష రాకిలుమ్ యథాపూర్వ ప్రాయశ్చిత్తాది ముఖత్తాలే మోక్షసిద్ధియిల్ సంశయ మిల్లై యెన్నుమ్ నిర్దోషర్క్కు కైముత్య న్యాయత్తాలేకడుక మోక్షసిద్ధియుమ్ శొల్లిత్తు-ఆకైయాలవు పాయతన్నిష్ఠప్రభావత్తై చ్చొల్లుకైయన్నైక్కు-

సా - స్వా — అకృత్యానుష్ఠాన దశైయిల్ ప్రభావమ్ కూడుమో? ఉప చార న్దాన్ కూడుమో? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్‌కిఱార్ - అపిచేదితి - ‘‘కృతఘ్నా నాస్తికః పురే,, త్యాది వదతీతగ్రాహకాభావాత్సు దురాచారో భజత ఇతి వర్తమాన నిర్దేశాచ్చ భజనకాలేసు దురా చారత్వం గమ్యతే - ఏవమేవ శ్రీమద్గీతాభాష్యే వివృతం - సాధురేవ సమంతవ్యః ఎన్నైయాలే ప్రభావము ముపచారముమ్ స్పష్టమ్ మున్నపడి - అపీతి • మద్భక్తాః పాపే ష్వభిరతా అపి ముచ్యంతే ఎన్నైయాలే భాగవత ప్రభావమ్ సిద్ధమెన్నపడి • సర్వేశ్వరేతి • అర్జున ధర్మ పుత్రయోశ్శ్రోత్రో రత్యంత ప్రియ తమతయా స్వయంచసర్వేశ్వరతయా సర్వజ్ఞతయా ఇతు తత్వ మెన్నపడి - ఇప్పడి యాకి లుత్తరాఘత్తిల్ ప్రాయశ్చిత్తమ్ పూర్వమ్ శొన్నతువిరోధియామో? ఎన్న భగవ దాశ్రయణ ప్రభావమ్ ప్రాయశ్చిత్త ప్రవర్తన ముఖేనైవ సంభావిత పాపరుక్కు పాప నివర్తక మెన్నుమ్, అసంభావితాపరాధ రుక్కు అవిళంబేన మోక్షోత్పాదక మెన్నుమ్ సప్రమాణమాకవుపపాదియా నిన్ఱుకొణ్డు వ్యతిరేక ముఖేనాపి భగవ దాశ్రయణ ప్రభావత్తై దృఢీ కరిక్కిఱార్ -

సా - ప్ర — ఏవం భక్త ప్రపన్నయో ర్భూంశేపి కైముతిక న్యాయేన మోక్ష సిద్ధి ముపపాద్యాతి పాపిష్ఠత్వ బోధక వచన విరోధే న్యాయా ప్రవృత్తి శంకాం దురాచారాణామపి భగవత్పరత్వే వాచనిక మోక్ష సిద్ధి ప్రదర్శనేన శైలూష వృత్తిత్వే తదసిద్ధి ప్రదర్శనేనచ పరిహార న్నిరపరాధానామపేక్షితకాలఏవ మోక్షసిద్ధింభగవద్విముఖానామధికసుకృతవత్త్వేపి మోక్షాభావం చాహ- అపిచేదిత్యాదినా-

సా-వి — దురాచారాణామపిభగవద్భక్తానాం సత్సంగతౌ ప్రమాణానిభగవద్విముఖానా మశ్వమేధవాజపేయ శతవతాంగత్యభావేచ ప్రమాణాన్యాహ - అపిచేదిత్యాదినా- సుదురాచారః ప్రపత్తేః ప్రాగితి శేషః- సస్సమ్యగ్వ్యవసితోహి, సమీచీనధర్మ ముపక్రాంతవాన్ ఖలు-

సా- సం — అభిరతాః, అభిసంధిపూర్వక మను వృత్తపాపాః • ప్రాయశ్చిత్తేన ముచ్యంత ఇతి శేషః •

మూ — అప్పడియే శ్రీపుండరీక నారదసంవాదత్తిలుమ్ "చీరవాసా జటీవాస్యాత్త్రిదండీ ముండ ఏవవా । భూషితోవా ద్విజశ్రేష్ఠ నలింగం ధర్మకారణమ్ । యేనృశంసా దురాత్మానః పాపాచారరతాస్సదా । తేపియాంతిపరంస్థానం నరా నారాయణాశ్రితాః । శ్రయాః । లిప్యంతే నచ పాపేన వైష్ణవా వీతకల్మషాః । పునంతి సకలం లోకం సహస్రాంశురివోదితః । జన్మాంతరసహస్రేషు యస్యస్యాద్బుద్ధిరీదృశీ । దాసోహం వాసుదేవస్య సర్వలోక మహాత్మనః । సయాతి విష్ణుసాలోక్యం పురుషో నాత్ర సంశయః । కింపున స్తద్గత ప్రాణాః పురుషాస్సంయతేంద్రియాః ,, ఎన్ఱు భగవత్ప్రీవణర్ అనువృత్తదోషరానాలుమ్ యథార్హ ప్రాయశ్చిత్తాది ముఖత్తాలే మోక్షసిద్ధియిల్ సంశయ మిల్లైయెన్ఱు మిడత్తై ముమ్నిదోషరుకుక్కు కైముతికన్యాయత్తాలే శడుక మోక్ష

సా-దీ — లాకాతెన్ఱిరార్ - అప్పడియేయిత్యాదియాల్- భగవత్పరర్ చీరవాసావాకిలుమామ్, జటావానాకిలుమామ్, ముండనాకిలు మామ్, త్రిదండి యాకిలుమామ్, ఏకదండి యాకిలు మామ్ - లింగమ్, ఆశ్రమచిహ్నం - ధర్మకారణం, ధర్మ హేతు వన్ఱు. లింగ మిల్లావిడిలుమ్ ధర్మముణ్డామ్ - ధర్మ మాత్రమే ప్రధాన మెన్ఱిరార్ - ఇప్పు ధర్మ మెన్ఱిరతు మోక్ష హేతు ప్రసాదనత్తై - నృశంసాః ఎన్ఱతుకుక్కుమ్ యథార్హ ప్రాయశ్చిత్తాది ముఖత్తాలే ఎన్ఱిర వభిప్రాయత్తాలే నిర్వాహమ్- లిప్యతే నచపాపేన, ఉత్తరత్రక్రోడీకార ముణ్డాకైయాలే ఎన్ఱుకరుత్తు. జన్మాంతరేతి- దాసోహం వాసుదేవస్యేతీదృశీబుద్ధిర్యస్యస్యా దెన్ఱన్వయమ్-

ప్ర-స్వా — అప్పడియేఇతి- భగవత్పరః చీరవసనోవాభవతు, జటీవా భవతు, త్రిదండీవా భవతు, ముండఏవవాభవతు, సర్వత్రసువసనోవా, సుకేశోవా, ఏకదణ్డీవా, శిఖీవాభవత్విత్య ధ్యాహార్యః. ఏవమన్యైర్లింగైర్భూషితోవా భవతు, రహితోవా భవతు - లింగమ్, తత్తదాశ్రమ చిహ్నాదికం- నధర్మ కారణం, మోక్షకారణ న్నభవతి - కుత ఇత్యత్రాహ - యఇతి - నారాయణా శ్రయణ మేవ మోక్ష సాధన మిత్యర్థః - తేపియాం తీత్యత్రాపి శబ్దేన ప్రాయశ్చిత్త ముఖేనేతి గమ్యతే. అన్యథా అపిశబ్ద వైయ్యర్థ్యాత్ - లిప్యంతేనచ పాపేనేతి ప్రామాదిక విషయం. వీత కల్మషాః, ప్రాయశ్చిత్తేన వీతకల్మషాః - అన్యథా అకల్మషా ఇత్యేవ ప్రయోగస్స్యాత్ - నారాయణా శ్రితాఇతి భక్త విషయం - జన్మాంతరే త్యాది ప్రపన్న విషయమ్ - ఇతి పదాధ్యాహారేణ దాసోహ మితి యస్య బుద్ధిస్స్యాత్ సయాతీత్యన్వయః- కింపునరిత్యాదినా

సా. వి — చీరవాసాఇతి- నలింగం ధర్మ కారణం, భగవత్పరస్యే దాశ్రమ చిహ్నం నధర్మకారణం, ఆశ్రమ చిహ్న వైకల్యేన మోక్షహేతుభూత భగవత్ప్రసాద విరోధో నాస్తీతి భావః- అబుద్ధి పూర్వోత్తరాఘ స్యాలేపప్రమాణమాహ-లిప్యంత ఇతి- బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘస్య ప్రాయశ్చిత్తాదినా నిస్తారపరప్రమాణమాహ - జన్మాంతరేతి - జన్మాంతర సహస్రేషు, అనాదౌ సంసారే వర్తమాన ఇత్యర్థః-యస్యస్యాద్బుద్ధిరీదృశీ, దాసోహం వాసుదేవస్య యదాకదాచి ద్యస్యపుంసః అహం వాసుదేవస్య దాసఇతి ఈదృశబుద్ధిశ్శరణాగతి స్సిద్ధ్యతిచే దిత్యర్థః - సపురుషోవిష్ణుసాలోక్యం యాతి. నాత్ర సంశయః - స్థాలిత్యేపి ప్రాయశ్చిత్త వ్యతిరేకేణాపివిష్ణులోక ప్రాప్తౌ స్సంశయోనాస్తీతి భావః - ఉత్తరత్ర కింపునస్సంయతేంద్రియాఇతి, నిర్దిష్టానాం విశిష్య కథనాదిదం బుద్ధిపూర్వోత్తరాఘవద్విషయం ద్రష్టవ్యమ్.

సా-సం — భూషితోవా, నివృత్తి ధర్మానుగుణైః పారమైకాంత్యానుగుణైశ్చ చిహ్నైశ్చిహ్నితోవా - సంయతేంద్రియాః, విషయప్రావణ్యవర్జితేంద్రియాఇత్యర్థః-

మూ— సిద్ధియైయుమ్ శొల్లి ‘‘అశ్వమేధ శతైరిష్ట్వా వాజపేయ శతైరపి। నప్రాప్నువంతిసుగతిం నారాయణ పరాఙ్ముఖాః,, ఎన్ఱు భగవద్విముఖరుక్కు అనంతఙ్గళాన ఉత్కృష్ట సుకృతఙ్గళాలుమ్ సుగతియిల్లై యెన్ఱుమ్ మహర్షి ఇవ్వర్థఙ్గళై ప్రపంచిత్తాన్ - ‘‘యోహ్యేనం పురుషం వేద దేవా అపినతం విదుః,, ఎన్గైయాలే భగవజ్జ్ఞాన ముడైయవనుడైయ ప్రభావమ్ నిత్యసూరికళుక్కుమ్ పరిచ్ఛేద్య మన్ఱిరే - ఆకైయాల్ అనువృత్తబుద్ధి పూర్వదోషరాన భాగవతర్కు ఉపక్లేశాదికళుణ్డానాలుమ్ అవజ్ఞాదికళ్ పణ్ణలాకాతు - ‘‘అవైష్ణవనమస్కారా దవమానాచ్చ కేశవే। వైష్ణవే పరివాదాచ్చ పతత్యేవ నసంశయః।

సా-దీ— స్వవ్యతిరేకత్తిల్ సర్వధర్మఙ్గళైయుమ్ వ్యర్థమాక్కైయుమ్ భగవత్సమాశ్రయణత్తుక్కు ప్రభావ మెన్కిఱార్- అశ్వమేధ శతైరిత్యాది . యోహ్యేనమితి - ఇఙ్గు దేవాః ఎన్ఱవర్కళ్ ‘‘యత్రపూర్వే సాధ్యాస్సంతి దేవాః,, ఎన్ఱ నిత్యసూరికళ్-భాగవతావమానమ్పణ్ణలాకాతెన్ఱుమిడత్తుక్కు ప్రమాణమ్కాట్టుకిఱార్-అవైష్ణవేత్యాదియాల్-అవైష్ణవేనమస్కారాద్వైష్ణవేపరివాదత్తోడొక్కైయాల్ శేరవెఱుత్తు-పరివాదః,

సా-స్వా— నిరపరాధానాం భాగవతానాం కైముత్యేన భగవత్ప్రాప్తి కథనం. ‘‘అశ్వమేధశతైః,, రిత్యాది వ్యతిరేక ముఖేన ప్రభావ స్థిరీకరణ మెన్ఱపడి . ఆనాలుమ్ పూర్వోక్త ప్రమాణఙ్గళాలే భగవత్పరర్ కళుక్కు దోషానువృత్తి యుణ్డానాలుమ్ పరగతి యుణ్డెన్ఱు తోత్తినాలుమ్ ‘‘ యతోవాచో నివర్తంతే,, ఎన్ఱు భగవత్ప్రభావ మపరిచ్ఛిన్న మానాప్పోలే భాగవత ప్రభావత్తి లప్పడి ప్రమాణ మిల్లామైయాలే భగవ దపచారమ్ పోలే వర్జనీయతా నియమ ముణ్డో ? కించ భాగవతరుక్కు అనువృత్త బుద్ధి పూర్వాపరాధత్తినాలే యుపక్లేశమ్ ప్రసక్తమాకిల్ ‘‘ అత్యర్కైః పుణ్యపాపై రిహైవ ఫల మశ్నుతే ,, ఎన్ఱప్రత్యుత నిర్ణయమే ప్రసంగి యాతో ? ఎన్న భగవత్ప్రభావ తుల్యమాక భాగవత ప్రభావాపరిచ్ఛిన్నత్తైయిల్ ప్రమాణ ప్రదర్శన పూర్వకమ్ప్రభావ కృతమాక వపచారమ్ వర్జనీయ మెన్ఱరుళిచ్చెయ్ కిఱార్- యోహ్యేన మితి వాక్యద్వయత్తాలే - ఆకైయాల్, అనవచ్ఛిన్న ప్రభావ మిరుక్కైయాల్ - నకేవలంప్రభావ కృతమాక వపచార వర్జనమ్, శాస్త్ర బలత్తాలుమ్ వర్జనీయ మెన్ఱరుళిచ్చెయ్ కిఱార్ - అవైష్ణవే త్యాదినా-పతత్యేవ, అధః పతత్యేవ.నోర్ధ్వగమన మెన్ఱపడి-పతత్యేవ ఎన్గైయాలుమ్ భాగవతాపచార

సా-ప్ర— ఊసా దీనా మనవ మంతవ్యత్వ హేతు భూత మహా ప్రభావ వత్వే ప్రమాణం ప్రదర్శ యన్ పాప ప్రసక్తేష్వప్యవ మానా దాత్మనాశం వచనాన్యథా నుపపత్తిభ్యాం సమర్థయతే . యోహ్యేనమిత్యాదినా . ఆత్మ నాశ జ్ఞాపకేషు వచనేషు నిరపరాధత్వాది విశేషా నాదరేణ వైష్ణవమాత్ర వాచిప్రగర్శనా

సా-వి— దేవాః, ‘‘యత్రపూర్వే సాధ్యా స్సంతి దేవా,, ఇత్యుక్త నిత్యసూరయః . సప్తర్షిషు భూమౌ కేనచిద్వ్యాజేన సంచరత్సు ద్వాదశవర్షక్షామేణ కందమూల ఫలాద్యభావేన పరిక్షీణేషు క్వచిత్సరసి విద్యమానా నిబిసాన్యాహృత్య తటేనిక్షిప్య స్నానాదికం కుర్వత్సు మాయారూపే ణాగత్యేంద్రేణాపహృతేషు బిసేషు పరస్పరం స్వయోర్థేనైవ అపహృతానీతి శంకమానేషు పరస్పరేషాం శపథవాక్యాని

సా-సం— పురుషం వేదేతి శబ్దః ఉపాసన ప్రపదన నిష్ఠాన్యతర పరః - ఆకైయాల్, అనువృత్త ధీ పూర్వాఘానామపి మోక్ష శ్రవణా త్ప్రభావాధిక్య శ్రవణాచ్చ - ఏవంగద్యేప్యకృత్యకరణశబ్దేనైవభాగవతాప

మూ—యతినిందాపరో నిత్యం వైష్ణవానవమన్యతు । అధ్యాత్మవిముఖస్సోస్సుంబిసనై వ్యస్యంకరోతియః॥ అంత దుర్ష్టో బహిశ్శాంతో బ్రహ్మవిద్వేషతత్పరః॥ కనిర్మందాపరస్సోస్సుంబిసన్యైన్యనంకరోతియః॥ నిత్యానుష్ఠానసంస(సంయు)క్తానధ్యాత్మజ్ఞానదుర్బలాన్ (వ్యామోహ(యతు)యేత్తుదుర్బుద్ధిర్భిసనై న్యంకరోతియః,, ఎన్ఱు శొల్లప్పట్టిరే శ్రీభాష్యకారర్ అకృత్యకరణకృత్యాకరణఙ్గళోడే భగవదపచారాదికళై చ్చేరవెడుత్తుగోబలీవర్దన్యాయత్తాలే భగవదపచారాదికళై తీవ్రఙ్గళ్ నైక్కాక. ఎల్లామ్ భగవదపచారఙ్గళాయిరుకముఖభేదఙ్గళై

సా - దీ — నిందా - అకృత్యఙ్గళిల్ । ప్రధానమాభాగవతాపచారమెన్ఱుకాట్టుకైక్కాక వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భాష్యకారరిత్యాది - అకృత్యకరణాదికళుమ్ భగవదప్రీతిహేతువాకైయాల్ భగవదపచారమేయాకిలుమ్ ‟యానైర్వాపాదుకైర్వాపి గమనం భగవద్గృహే,, ఇత్యాది కళినుడైయ తీవ్రత్వద్యోతనార్థం భగవదపచారమెన్ఱు శిలవత్తై పృథగేవ శొల్లిత్తైక్క. అతిలుమ్ ‟మజ్జనానవ జానన్యో మాంతు పశ్యతి సుందరి । చతుర్వింశాపరాధంతం కల్పయామివసుంధరే,, ఎన్ఱు భాగవతాపచారముమ్ భగవదపచారఙ్గళిల్ పరిగణితమానాలుమ్ సాక్షాద్భగవదప్రీతిహేతుకళై భగవదపచారమెన్ఱతు. భగవదప్రీతిక్కుమ్ హేతువాన తదీయాప్రీతియిన్ తీవ్రతమత్వత్తైయిట్టు అతుక్కుహేతువాన శిలవత్తై భాగవతాపచారమెన్కిర తెన్కిరార్-ఎల్లామ్ భగవదిత్యాదియాల్- భగవదపచారభాగవతాపచారఙ్గళుడైయ

సా-స్వా—త్తినుడైయవతి క్రౌర్యం వ్యంజితమ్ - ఇప్పడి భగవద్భాగవతప్రభావమఱిన్దాల్ తద్విషయాపచారఙ్గళై అకృత్యకరణకృత్యాకరణఙ్గళోడుగద్యత్తిలే సమానమాక శ్రీభాష్యకారరెడుత్తతు నేరుమో? సామాన్యబ్రాహ్మణదేవతాంతరాపచారముమ్ అకృత్యమాకైయాలే ఇతువుమ్ తత్తుల్యమాకత్తోత్తవిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - శ్రీభాష్యకారరుమితి - ఆదిశబ్దేన భాగవతాపచారోకృహ్యతే - ఆనాలుమ్ భాగవతాపచారత్తిన్ తన్నిత్తైడుక్కకూడుమో? అతువుమ్ ‟మజ్జనానవజానన్యో మాంతు పశ్యతి సుందరి। చతుర్వింశాపరాధంతం కల్పయామి వసుంధరే,, ఎన్ఱు భగవదపచారాంతర్గతమాక శాస్త్రసిద్ధమన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్- ఎల్లామితి - ముఖభేదేతి- సాక్షాద్భగవ

సా.ప్ర—త్సాపరాధేష్వవ్యవమానకరణమప్యాత్మనాశకరమేవేతిభావః. భాగవతానామర్థసంగాదిసద్భావే అసంభావ్యత్వస్య దర్శనప్రవర్తక వాక్యవిరోధం దర్శయన్ భగవదపచారభాగవతాపచారయోరకృత్యాంతర్భావేపి పృథగుక్తేః ప్రయోజనమప్యాహ - శ్రీభాష్యకారరిత్యాదినా -

సా-వి—భారతిస్థాన్యాహ-యతినిందేత్యాదినా-అకృత్యకరణానాంసర్వేషాం భగవదపచారత్వేపి గద్యే ‟అకృత్యకరణకృత్యాకరణభగవదపచారభాగవతాపచారే,, తి పృథక్కీర్తనం గోబలీవర్దన్యాయేన సాక్షాద్భగవద్భాగవతవిషయం సత్తీవ్రతమత్వద్యోతనార్థమిత్యాహ - భాష్యకారరితి- ‟యానైర్వాపాదుకాభ్యాంవా గమనం భగవద్గృహే,, ఇత్యాదయస్సాక్షాద్భగవదపచారాః- భాగవతాపచారాణామపి భగవదప్రీతిహేతుత్వేన భగవదపచారత్వేపి కేవలభగవదపచారాపేక్షయాతి తీవ్రతమాః భాగవతాపచారా ఇత్యభిప్రేత్యాహ - ఎల్లామ్ భగవదపచారఙ్గళాయిరుక్కేతి - ముఖభేదఙ్గళాలే, భాగవతవిషయత్వ

సా-సం— చారస్యచసంగ్రహితస్య పృథగుక్తిబలాద్భాగవతాదివిషయావజ్ఞాదిపరిహారణీయతాభాష్యకృతామప్యభిమతేత్యాహ - భాష్యకారరుమితి

మూ—— వివక్షిత్తు చ్చిలవత్తైంఇజ్జు భాగవతాపచారఙ్గళై న్కరతు - యావైశిల అప చారఙ్గళై ప్పురమ్బే శెయ్కిరా నప్పడిప్పట్టవై తన్నైయే భగవద్భాగవత విషయఙ్గళిలే శెయ్తాల్ విష యస్వభావత్తాలే రాజద్రోహాదికళ్ పోలే మికవుమ్ దండహేతుక్కళా మెన్ను విశేషో పాధాన త్తుకళాభి ప్రాయమ్ - నరకత్తుక్కు నాత్తచ్చాలాన సంసార మండలత్తిలే నల్వళినడప్పార్ దుర్లభరాయిరుక్క

సా-దీ —— తీవ్రతమత్వత్తైం కాట్టుకిరార్ - యావైశిల విత్యాదియాల్ - భాగవతాపచార విశేషత్తైం కాట్టుకిరార్, నరకత్యాది-పూర్వం కర్మజ్ఞానాది పర్వపరంపరానిష్ఠరైయుమ్ అర్థసంగాదిదోషత్తైం

సా-స్వా—దప్రీతిహేతుత్వత్తాలుమ్ భాగవతాప్రీతిద్వారాభగవదప్రీతి హేతుత్వత్తాలుమ్ పెరియవెదుత్తత్తెన్ను కరుత్తు - తీవ్రత్తై తోత్తుకైక్కాక పెరియ వెదుత్తత్తెన్ను శొన్నతు కూడుమో ? భగవద్భాగవతాప చార మకృత్య కరణాది తుల్య ఫలసాధన మాకిల్ తీవ్రత్తై కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - యావైఇతి. రాజేతి - ఆదిపదేన రాజకుమారాప రాధో గృహ్యతే - ఇజ్జు భాగవ తాపచార మెన్నుశొన్నతువిష్విషయ త్తిల్ ? కర్మయోగాది నిష్ఠ విషయత్తిలెన్నిల్ అవర్కళు క్కుపాయ పూర్తియిల్లా మైయాలే తదపచార వర్జనీయత్తై కూడుమో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - నరకత్తు క్కితి . పూర్వమ్ కర్మయోగాది ని ష్ఠ విషయత్తిలే యర్థ సంగమడియాక ప్రసక్తాపచార మాకాతెన్నుశొల్లిత్తు - ఇజ్జు ఉపాయ పూర్త్యభావ

సా-ప్ర—ఏవమూనాదీనామప్యవమానంనకుర్యా దిత్యుక్త్వావిష్ణ్వాభిముఖ్య మాత్రవతామపి వైష్ణవత్వాత్తేషా మప్యవమానంనకుర్యాదిత్యాహ-నరకత్తు కిత్యాదినా- నాత్తచ్చాలానేతి-యస్మిన్ దేశేసారవరాణి బీజా నిసాంద్రంప్రకీర్యద్వాదశాంగులమభివృద్ధేషు కళమేషూత్పాట్యసమ్యగభివృద్ధయే కేదారేషు స్థాపయంతి త ముత్పాటనా పాదాన దేశం నాత్తచ్చాలితి వ్యవహారంతి . తద్వదేవ నరకే అతిచిరకాలా వస్థానాయే హలోకేల్ప కాలే పాప మాచరద్భిః స్థీయ్యత ఇత్యస్య లోకస్య తథా వ్యవహారః - తథా భూతేస్మిన్లో క ఇత్యర్థః . నల్వళినడప్పా రిత్యాది - సన్మార్గ ప్రవృత్తానాం దుర్లభత్వే పీత్యర్థః .

సా-వి—రూపముఖభేదేన-అవత్తైం,భాగవతాపచారానేవ- ఇజ్జ్, ఇహైవవాక్యే- భాగవతాపచారఙ్గళై న్కరతు, భాగవతాపచారాఇతి పృథగుక్తిః - తీవ్రతమత్వ మేవోపపాదయతి . యావై ఇతి - యావైశిల వపచారఙ్గళై, యాన్ కతిచిదపచారాన్ . పురమ్బే, బహిర్విషయే - భగవద్భాగవతభిన్నవిషయే- శెయ్కి రాన్, ‚‚అగ్నిమహోబ్రాహ్మణంవా దేవతాద్వార మభి ముఖో మూత్ర పురీషే,, త్యదికాన్యాన్ పర్యాల్ - అవైతన్నైయే,తానేవ - యథాకథంచిద్విష్ణువైష్ణవాభిముఖ్యమాత్రేణాపి - శెయ్తాల్ మికవుమ్దండహేతు క్కళా మిత్యన్వయః . యథాకథంచి ద్విష్ణ్వాభి ముఖ్యమాత్రేణాపి వైష్ణవత్వా ల్లోకే విష్ణుభక్తానా మేవ దుర్లభత్వా త్తన్నిందా ద్యపచార హేతురిత్యాహ - నరకత్తుక్కు నాత్తచ్చాలానేతి - యస్మిన్ దేశేసాం ద్రాణిబీజాని ప్రకీర్యద్వాదశాంగుళ ప్రమాణ మంకురేష్వభివృద్ధేషు తత ఉత్పాట్య కేదారే రోప యంతి తం దేశం నాత్తచ్చాలితి వదంతి - నరకలోకే బలవదవస్థానాయ సంసారమండలే పాపభూయిష్ఠే స్థి తిరితి తత్సాదృశ్యం - నల్వళినడప్పార్, పాపనివర్తకమార్గే సంచారవత్సు .

నాత్తచ్చాల్, మూలకారణం-

సా- సం——

మూ.—భగవద్విషయత్తిల్ ప్రవృత్తి అధికారానురూపమాక ముక్తిమార్గత్తుక్కు మున్నడియాన కర్మయోగాదిపర్వఙ్గళిలే నిష్ఠైయుమ్ నెఞ్జిల్ నిన్నైక్కై భాగవతాపచారమ్. "నశబ్దశాస్త్రాభిరతస్య మోక్షో నభోజనాచ్ఛాదనతత్పరస్య। నచైవరమ్యావసథప్రియస్య నలోకచిత్తగ్రహణే రతస్య" ఇత్యాదికళిలుమ్ భగవత్ప్రావణ్యమన్నిక్కే "శిశ్నోదరైర్యేభిరతాస్సదైవ స్తైయానృతావాక్పరుషాశ్చ నిత్యమ్। వ్యపేతధర్మా ఇతి తాన్విదిత్వా దూరాద్దేవాస్సంపరివర్జయన్తి" ఎన్కిఱపడియే బాహ్యవిషయప్రావణ్యమే యుడైయార్క్కు మోక్షమిల్లై యెన్నపడి.

సా-దీ—యిట్టు అవమానమ్ పణ్ణలాకాతెన్నార్. ఇంగు కర్మజ్ఞానపర్వనిష్ఠరై ఉపాయస్పూర్త్యభావత్తైయిట్టు అవమతి పణ్ణలాకాతెన్కిఱార్ - ఆకైయాల్ పౌనరుక్త్యమిల్లై - నను "నశబ్దశాస్త్రాభిరతస్య ముక్తిః" ఎన్ఱు శబ్దశాస్త్రపరప్రభృతికళై దూషిత్తతిల్లైయో? ఇతు భాగవతరుక్కుమ్ సమమన్ఱో? ఆకైయాలప్పడిప్పట్ట భాగవతవిషయత్తిలపచారమ్ తీవ్రతమమామో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నశబ్దశాస్త్రేత్యాదియాల్. లోకచిత్తగ్రహణే రతస్య, లోకచిత్తానువర్తనపరస్య ఎన్నైక్కై - భగవత్ప్రావణ్యరహితరాన వర్కళిలిస్సామాన్యవచనత్తుక్కు ఒతుక్కైక్కు నిబంధనమ్

సా-స్వా—ప్రసక్తాపచారవర్జనమ్ శొల్లుకిఱతెన్నుకరుత్తు. భగవదితి-అతఏవమహాప్రభావరెన్నుకరుత్తు- "నశబ్దశాస్త్రాభిరతస్య మోక్షః" ఎన్ఱు శబ్దశాస్త్రనిష్ఠాదికళుక్కు మోక్షమిల్లైయెన్ఱు సొత్తువిలే శొల్లుకైయాలే అతు భాగవతరుక్కుమ్ సమానమాకైయాలే తద్విషయాపచారం తీవ్రమామో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - నశబ్దేతి -స్తేయసహితమనృతం యేషాంతే తథాభూతాః. వాచిపరుషాః. దేవాఇతి. కిముత భగవానెన్నపడి - విషయప్రావణ్యమే ఇతి - భగవత్ప్రావణ్యమిల్లాతవరెన్నపడి-

సా-ప్ర—మున్నడియాన, ఉత్పాదకేషు. నెఞ్జిల్నినైక్కై, హీనతయావగతిః. అవమతిరిత్యర్థః - నను శాస్త్రాన్తరరతానాం భోజనాచ్ఛాదనావసథపరాణాంచ మోక్షో నాస్తీత్యుక్తే భాగవతేష్వప్యేతాదృశానాం మోక్షో నుపపత్తేః యోహ్యేనమిత్యాద్యుక్తాపరిచ్ఛిన్నప్రభావవత్త్వం నోపపద్యత ఇత్యత్రాహ. నశబ్దశాస్త్రేత్యాదినా - యద్వా, చీరవాపా ఇత్యారభ్య పాపాచారరతానామపి మోక్షప్రాప్తిం బోధ్యమానా నశబ్దశాస్త్రాభిరతస్యేత్యాదిభి మోక్షాభావబోధకైర్విరుధ్యేతేత్యత్ర నశబ్దశాస్త్రేత్యాదినా శిశ్నోదరైరిత్యాదినాచశాస్త్రాన్తరరతాదీనాం సామాన్యతో మోక్షాభావబోధనమపి సామాన్యవిశేషన్యాయాదేవ పరాఙ్ముఖానామిత్యాదిభిరుక్తవిశేషవిషయమేవేతి దర్శయన్ భగవత్పరాణాం వైరాగ్యవిధానవైయర్థ్యశంకాయాం శమాదిమతాం నిరపాయానాంతు బ్రహ్మప్రాప్తిః ప్రత్యాసన్నేత్యాహ. నశబ్దశాస్త్రేత్యాదినా. నన్వేవం సతి వంచనార్థం భాగవతత్వం

సా.వి—మున్నడియాన, ప్రథమపర్వరూపేషు - నిష్ఠైయుమ్, స్థితాన్. నెఞ్జిల్నినైక్కై, హీనతయాస్మరణం - భాగవతాపరాధమిత్యన్వయః - "నశబ్దశాస్త్రాభిరతస్య మోక్షః" ఇత్యాది నిందనమపిభగవద్విముఖవిషయమిత్యాహ - నశబ్దేతి- మాయారూపేణ వైష్ణవరూపంగృహీత్వా వంచనమపి యావత్స్వరూప

సా-సం— నెఞ్జిల్నినైక్కై, మానసమవజ్ఞానం -

మూ—‘‘పరాఙ్ముఖానాం గోవిందే విషయాసక్త చేతసామ్। తేషాం తత్పరమం బ్రహ్మ దూరాద్దూరతరే స్థితమ్,, ఇత్యాదికళిలుమ్ ఇవ్వర్థమ్ సిద్ధమ్. ‘‘తన్మయత్వేన గోవిందే యేనరాన్యస్త చేతసః। విషయత్యాగినస్తేషాం విజ్ఞేయంచ తదంతికే,, ఇత్యాదికళ్ భగవత్పరరుమాయ్ విషయత్యాగికళుమానారుక్కు విళంబమిల్లై యెన్కిఱన. ఉళ్ళ్రుపశైయఱ్ఱుప్పశుత్తోల్ పోర్త్తుప్పులి ప్పాయ్చ్చల్ పాయుమ్ కణక్కిలే

సా-దీ—‘‘పరాఙ్ముఖానాందూరతరే ,, ఎన్ఱు విశేషిక్కైయాలే. తన్మయత్వేన ఎన్ఱవచనత్తిల్ విషయత్యాగికళుక్కు బ్రహ్మప్రాప్తి శొల్లుకైయాల్ కృతోపాయరాకిలుమ్ విషయాసక్తరాకిల్ మోక్షమిల్లైయే ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ - తన్మయత్వేనేత్యాదియాల్- ఇజ్ఞుశీఘ్రప్రాప్తిమాత్రమ్ శొల్లుకైయాల్ విషయాసక్తరుక్కు బ్రహ్మప్రాప్తిమాత్రముణ్డెన్కై. కింబహునా ? భాగవతభావనైయెప్పణ్ణిక్కొణ్డు తిరివారైయుమ్ ఉళ్ళరియు మళవుమ్ అనువర్తిక్క ప్రాప్తమెన్కిఱార్ - ఉళ్ళ్రుపశై ఇత్యాదియాల్-పశై, సారం. పశుత్తోల్ పోర్త్తు, సాధువేషత్తై పరిగ్రహిత్తెన్ఱపడి.

సా-స్వా—‘‘నశబ్దశాస్త్రాభిరతస్య ,, త్యాది వచనమ్ సామాన్యమాకవిరుక్క సంకోచిప్పిక్కప్పోమో? ‘‘ శిశ్నోదరే ,, ఇత్యాది వచనత్తాలే సంకోచనీయమెన్నిల్ అతిలితర వ్యవచ్ఛేదమ్ తోత్తమిల్లైయే? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ . పరాఙ్ముఖానామితి – ఆనాలుమ్ కృతోపాయనాన భగవత్పరన్ విషయాసక్తనానాలుమ్ తద్విషయాపచారమ్ వర్జనీయమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? ‘‘ తన్మయత్వేన గోవిందే,, ఎన్కిఱ వచనత్తిలే భగవత్ప్రావణ్యముమ్ విషయవైముఖ్యముమ్ సముచ్చితమాకవిరున్తాలన్ఱో మోక్షమ్ శొల్లుకిరతు - విషయాసక్తభాగవతనుక్కు మోక్షమిల్లామైయాలే తదపచారమ్ క్రూరతరమన్ఱో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిరార్ – తన్మయత్వేనేతి - తన్మయత్వేన, తత్ప్రచురత్వేన - తదాసక్తిప్రచురత్వేన ఎన్ఱపడి – విషయాసక్తభాగవతరుక్కు విళంబేన మోక్షముమ్ అంతికె యెన్కైయాలే విషయాసక్తిరహితనాన భగవత్పరనుక్కు అవిళంబేన మోక్షముమెన్ఱు కరుత్తు - ఆనాలుమ్ వికలభాగవతవిషయత్తిల్ అపచారమ్ వర్జనీయమానాలుమాదరమ్ కూడుమో? ఎన్న కైముత్యన్యాయత్తాలే సమర్థిక్కిరార్ - ఉళ్ళ్రు ఇతి - కిముతభాగవతత్తై యెన్ఱపడి . యద్వా, ఇప్పడి భాగవతాపచారమ్ వర్జనీయమాకిల్ భాగవతభావనైయుడైయవనై ఆదరిక్కిఱతో ? తిరస్కరిక్కిరతో ? అద్యే అవైష్ణవాపచారమ్ ప్రసంగిక్కుమ్ . అంత్యే భగవద్భక్తలింగత్తై తిరస్కరిక్కైయాలే భగవదపచారమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్-ఉళ్ళ్రు ఇతి, అవైష్ణవనెన్ఱరివాదరిత్తాలన్ఱో బాధకమెన్ఱు కరుత్తు-

సా-ప్ర—భావయంతో ప్యాదరణీయా స్స్యురిత్యత్రాహ . ఉళ్ళ్రు ఇత్యాది- ఉళ్ళ్రు పశైయత్తు, మనసి భగవద్విషయాను రాగాభేర భావేపి - పశుత్తోల్ పోర్త్తు - గోచర్మణాపి ఛాయ - పులి పాచ్చలిత్యాది - వ్యాఘ్రోయథా ఆప్లుత్య గృహ్ణీయాత్తథా భాగవతాన్వంచనయా బలాత్కృత్యస్వవశంనయంతోపి

సా-వి— జ్ఞానం సత్కారః కార్య ఏవేతిసదృష్టాంతమాహ - ఉళ్ళ్రుపశైయత్తుఇతి. ఉళ్, మనసి.ఒరు పశై, ఏకంసారం. అత్తు, విహాయ- మనసిభగవద్విషయాను రాగేపీత్యర్థః - పశుత్తోల్, గోచర్మ- పోర్త్తి, పిధాయ-పులి,వ్యాఘ్రః- పాచ్చల్,హింసిత్వా- పాయుమ్,యథాగృహ్ణీయాత్-కణక్కిలే,తన్న్యాయేన

మూ—భాగవతభావనైపణ్ణిత్తిరివాఱైయుమ్, ఉళ్ళరియమళవుమ్, ఉపరిచరాదికళ్ అసురాదికళై ఆదరిత్తార్పో
లేరూపనామఙ్గళైయిట్టు ఆదరిక్కప్రాప్తమ్. ఇప్పడిక్కొళ్ళత్తు శైలూష వృత్తికళైప్పత్తు “నలింగం ధర్మకారణ
మ్” ఫలం కతక వృక్షస్య యద్యప్యంబుప్రసాదనమ్ । ననామ గ్రహణాదేవ తస్యవారిప్రసీదతి,, ఎన్నిఱతు-

సా-దీ—రూపం, వేషమ్. నామమ్, దాస్యనామమ్. ఉళ్ళరియుమళవు మెన్పానేనెన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్- ఇ
ప్పడిక్కొళ్ళత్తవిత్యాది - శైలూష వృత్తికళ్, వేషమాత్రధారకర్ - లింగమ్, కేవలాశ్రమచిహ్నమ్: ధర్మస్య,
భగవత్ప్రీతిరూపధర్మత్తుక్కు. ఫలమితి, నామమాత్రత్తాల్ ప్రయోజన సిద్ధియిల్లై యెన్నుమతిల్ ప్రమాణమ్:. క
తకస్య ఫలం, త్తేత్తామ్ కొట్టై. వేషమాత్రత్తాలుమ్ ప్రయోజన సిద్ధియిల్లై యెన్నుమిడత్తిల్ ఉదాహరణమ్. న
లింగం ధర్మకారణ మెన్నతు-నను “సంకీర్త్య నారాయణశబ్దమాత్రం - అవశేనాపి యన్నామ్ని కీర్తితే

సా-స్వా—ఉళ్ళరియు మళవెన్ను శొన్నతుకూడుమో? వేష మాత్రత్తాలు మీశ్వరన్ రక్షియానో? వేషమా
త్రము మరిన్తపిన్పు ముపచార నిమిత్త మాకలాకాతో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్. ఇప్పడీతి - లింగమ్, వే
షమాత్రం. ధర్మకారణం, భగవత్ప్రసాదజనక న్నభవతి ఎన్నపడి - ఆనాలుమ్ భగవద్ద్విట్టుకు-వేషనామ

సా.ప్ర—“చోరోప్యవధ్యశ్వపచోప్యదూష్యో బుభుక్షుపీడ్యః పశురప్యతాడ్యః। యోహ్యంకితో వైష్ణవ
లాంఛనేన సఏవ విష్ణుప్రతిమాసమాన,, ఇత్యాదిభిర్వైష్ణవ చిహ్న దర్శన మాత్రేణాప్యాదరణీ
యత్వోక్తేః యావత్తాత్పర్య జ్ఞాన మాదరణీయాః అనంతరంతు నాదరణీయా ఇత్యర్థః - ఉపరి చరాదీతి.
సన్యాసి వేషధారి రావణాది విషయాదర యుక్త మైథిల్యాది రాదిశబ్దార్థః - నను, “వేషో దోషా
య కల్పతే,, ఇత్యాద్యాను గుణ్యేన “నలింగం ధర్మకారణ,, మితి వేషో నోపాదేయతా ప్రయోజ
క ఇత్యుచ్యతే-అత్ర వేషధారిణామప్యాదరణీయతా ప్రతిపాద్యతఇతి వ్యాహతి రిత్యత్రాహ. ఇప్పడిక్కొళ్ళత్తే
త్యాదినా, ఏతాదృశశైలూష వృత్తీనపేక్ష్యేత్యర్థః-ధర్మవిరుద్ధానుష్ఠానసహితో వేషో నలింగమిత్యాది

సా.వి—భాగవతభావనైమెప్పుణ్ణిత్తిరువాఱైయుమ్, వంచనయా వశీకరణార్థం భాగవతత్వా
భినయం కృత్వా సంచరతోపి వంచనాంశే వ్యాఘ్రోదృష్టాంతః - ఉళ్ళరియుమళవుమ్, అభిప్రాయ జ్ఞానప
ర్యంతం - రూపనామఙ్గళైయిట్టు, భగవల్లాంఛన రూప నామాదీని - ఆదరిక్కప్రాప్తమ్, “చోరోప్య
వధ్యశ్శ్వపచోప్యదూష్యః బుభుక్షుపీడ్యో పశురప్యతాడ్యః। యోహ్యంకితో వైష్ణవలాంఛనేనసఏవవిష్ణు
ప్రతిమాసమానః,, ఇత్యాది శాస్త్రాద్ధృదయజ్ఞాన పర్యంతమేవ వేషందృష్ట్వా ఆదరః కార్య ఇతి భా
వః - ఆశయజ్ఞానపర్యంతమేవేతి కిమితినియమ్యత ఇత్యత్రాహ - ఇప్పడి క్కొళ్ళత్తు ఇతి- ఇప్పడి క్కొళ్ళత్తు,
ఏతాదృశాన్ - శైలూషవృత్తికళైప్పత్తి, వేషధారిణఃప్రతి - నలింగం ధర్మకారణం, వేషమాత్రంవంచక
సాధారణత్వాద్భగవత్ప్రీతి రూపధర్మస్య నిశ్చాయకం నభవతీత్యర్థః. మనశ్శుద్ధ్యభావే వేషమాత్రమ
ప్రయోజక మిత్యత్రదృష్టాంతమాహ. ఫలమితి - కతక నామ గ్రహణ సదృశం వంచకస్య దాస్య నామ గ్ర
హణాదిక మితి భావః - అతో వేషధారిణోపి సంభావనమాత్రేణాదర మాత్రం యావదాశయ పరిజ్ఞానం క
ర్తవ్యం - అనంతరం పరిహారఏవ కార్యఇతిభావః - “వేషంనవిశ్వసేత్ప్రాజ్ఞో వేషోదోషాయకల్పతే।
రావణోభిక్షువేషేణ సీతా మపజహార హ,, ఇత్యాదిక మత్ర ద్రష్టవ్యం-నను శైలూషవృత్త్యాపిభగవచ్చిహ్న

మూ— ‘‘ఆర్తావిషణ్ణా శ్శిథిలాశ్చభీతాః ఘోరేషుచవ్యాధిషు వర్తమానాః । సంకీర్త్యనారాయణ శబ్ద మాత్రం విముక్తదుఃఖా స్సుఖినోభవంతి,, ఎన్నుమ్ ‘‘అవశేనాపియన్నామ్నికీర్తితే సర్వపాతకైః । పుమా న్విముచ్యతేసద్య స్సింహత్రస్తై ర్మృగైరివ,, ఎన్నుమ్ ‘‘సాంకేత్యం పారిహాస్యంవాస్తోభం

సా-దీ—సర్వపాతకైః । పుమాన్విముచ్యత,,ఇత్యాదికళాల్ శైలూషవృత్తికళుక్కుమ్ భగవన్నామ గ్రహణా దికళ్ణాత్తైయాల్ శొన్నఫల మిల్లైయో ?ఎన్న వరుళి చ్చెయ్కిరార్ - ఆర్తావిషణ్ణాఇత్యాదికళాల్-ఆ ర్తాః, ఐహిక ఫలాలాభ త్తాలె- విషణ్ణాఃఆముష్మికఫలాలాభత్తాల్. శిథిలాః,క్వాప్యప్రతిష్ఠితాః-సంసార త్తిన్ని న్నుమ్, ఘోరమానవ్యాధికళ్ నిన్నుమ్,భీతరెన్నవుమామ్- సాంకేత్యమితి. సంకేత సిద్ధం సాంకేత్యం - యథానా రాయణ నెన్ను పుత్రనుక్కు సంకేతమ్ పణ్ణుకై - పరిహాస సిద్ధం పారిహాస్యం- స్తోభమావతు,అనుగాను కరణమ్ - యథాకౌమారిల రెన్నత్తై వౌతాతి తరెన్నైక - అప్పడియేనారాయణ ఎన్నత్తై నానా ననవెన్నైక-

సా-స్వా—ఙప్రయోజక మానాలుమ్భగవత్పరి వాచార్థ మాకభగవ న్నామో చ్చారణ మిరుక్కైయాలే అదు మోక్ష పర్యంత సంపత్తై యుణ్డాక్కాతో ? అతువు మభిసంధి భేదత్తాలే కార్య కర మన్నెనిల్ ‘‘ సంకీర్త్య నారాయణ శబ్దమాత్ర ,, మెన్నుమ్ ‘‘ సాంకేత్యం పారిహాస్యంవే ,, త్యాదికమ్ విరోధియా తో ? ఎన్న వరుళి చ్చెయ్ కిరార్ - ఆర్తా ఇత్యాదినా • ఆర్తాః, ఐహిక ఫలా లాభార్తాః . విష ణ్ణాః, ఆముష్మికా లాభా ద్దుఃఖితాః - శిథిలాః, క్వాప్య ప్రతిష్ఠితాః – భీతాః, సంసారభీతాః . సింహ త్రస్తై ర్మృగైరివస్థితైః స్సర్వ పాతకైరిత్యన్వయః - సాంకేత్యం, కస్యచి న్నారాయణ ఇతి సంకేతం కృ త్వా తదుచ్చా రణం • పరిహాస భవం పారిహాస్యం - తవ నారా యణేతి నామ సాధు కృత మితి పరి హాసః • స్తోభం, నారాయణేతి వక్తవ్యే నానానేతి కథనం -

సా-ప్ర—షూక్త ఇతిభావః - వనుభాగవతత్వ భావనం భగవన్నామ కీర్తన మంత రేణ నసంభవతి - త స్మింశ్చ సత్యశేషాఘ వినాశ సిద్ధేః ప్రమాణె ష్వవగమాచ్ఛైలూష వృత్తీనా మప్యనాదరణీయ త్వోక్తిర యుక్తేత్యత్రాహ-ఆర్తావిషణ్ణాఇత్యాదినా-భీతిశైథిల్యవిషాదార్త య ఉత్తరోత్తరావస్థాః-సాంకేత్యమి త్యాది-కించిన్నారాయణఇతి సంకేతయిత్వాతస్యోచ్చారణంసాంకేత్యం- కేనచి న్నారాయణేత్యుక్తేతత్పరిహా సార్థంనారాయణేత్యుక్తిఃపారిహాస్యం-కేనచిన్నరామరామ ఏత్యుక్తేపర్యవసన్నరామనామోక్తిః స్తోభమ్.

సా-వి— ధారణేపాపనివృత్తిరస్తీతిప్రమాణ సత్వాల్- ధర్మనాభాగవతత్వాభినయేపి ధర్మో భవత్యేవ కథం నలింగంధర్మకారణ మిత్యాశంక్య ద్వేషాభావేసతి పాపనివృత్తి హేతుత్వమస్తీతి తాదృశప్రమా ణా నాం ద్వేషాభావవిషయత్వం వ్యవస్థాపయితుమాహ - ఆర్తా విషణ్ణాఇత్యాదినా - ప్రథమం శైథిల్యా వ స్థా- అనంతరం విషాదావస్థా - అనంతర మార్త్యవస్థేతి వ్యాఖ్యాదిష్వవస్థా క్రమోద్రష్టవ్యః - సాం కేత్యమితి • నారాయణఇతి కస్యచిన్నామకరణం సంకేతః - తద్వ్యవ హారార్థం తన్నామ గ్రహణేపి పాపనివృత్తిర్భవతి - పారిహాస్యం, నారాయణఇతి కేన చిన్నామస్మరణేకృతే భగవత్సేవార్థం గతేనవా న్యేన తత్పరిహాసార్థం బంధుషుతన్మరణ వ్యంజనాయ. ఏకాదశ్యాంతులసీవేదికాయాం శయి త్వానారా యణ స్మరణమకరోత్ - ‘‘నారా యాత్రా మకరో,,దితికీర్తనేపి పాపనివృత్తిర్భవతి-స్తోభం,అన్యశబ్దా

మూ— హేళనమేవవా। వైకుణ్ఠనామగ్రహణమశేషాఘవినాశనమ్,, ఎన్నుమ్ ‘‘హరిర్హరతి పాపాని దుష్టచిత్తైరపిస్మృతః। అనిచ్ఛయాపి సంస్పృష్టో దహత్యేవహిపావకః,,ఎన్నుమ్ ‘‘ఏతావతాల మఘనిర్హరణాయ పుంసాం సంకీర్తనం భగవతోగుణకర్మ నామ్నామ్ ।ఆక్రుశ్యపుత్రమఘవాన్యదజామిళో౽పినారాయణేతిమ్రియమాణఉపైతిముక్తిమ్,,ఎన్నుమ్‘‘మొయ్త్తవల్విననైయుళ్ నిన్నుమూన్నెழுత్తుడైయ పేరాల్

సా-దీ— హేళనమావతు,అనాదరమ్. హేడృ అనాదరే, అనాదరప్రయుక్తమాకవాకిలుమెన్నై- ఏతావతాలమితి.భగవతోగుణకర్మనామ్నాంయత్సంకీర్తనంఏతావతాపుంసామఘనిర్హరణాయాలంఎన్నన్వయమ్ ఏతావ. న్మాత్రేణేత్యర్థః-అఘవాన్,పాపిష్ఠః-ఉపైతి- ఉపైల్ ఎన్నుభూతేలట్-యద్వాస్మశబ్దాధ్యాహారః.పుత్రనైనారాయణ ఎన్ను ఆక్రోశిత్తుమ్ ముక్తిపెరుకైయాల్ పాపనిస్తరణత్తుక్కు భగవద్విషయత్తిల్ గుణకర్మనామజ్గళుడైయ సంకీర్తనమాకిర బహువ్యాపారమ్ వేణ్డావెన్ను తాత్పర్యమ్- మొయ్త్తవల్ వినైయు ళిత్యాది- మొయ్త్త, ఆవరిత్తుకొణ్డిరుక్కిర - వల్ వినైయుళ్, దుష్కర్మజ్గళిల్- సంసారత్తిలెన్నపడి . నిన్ను-మూన్నెழுత్తుడైయపేరాల్, గోవిందఎన్కిర భగవత్తిరునామత్తాల్.

సా-స్వా— హేళనం,అనాదరేణకథనం.ఏతావతాలమితి .పుంసామఘనిర్హరణాయభగవతో గుణకర్మనామ్నాంబహూనాంసంకీర్తనం.ఏతావతా,ఏతావత్.ఆజ్ప్రశ్లేషేణ-ఆ,అలం-ఆలం,అత్యంతపర్యాప్తమ్.అధికమిత్యర్థః-కుతః?యత్, యస్మాత్-అఘవాన్,అతిపాపీ-అజామిళోమ్రియమాణస్సన్పుత్రన్నారాయణేత్యాక్రుశ్య అదృష్టాభిసంధిం వినాప్యాక్రుశ్య ముక్తిముపైతి . ఉపైత్, భూతేలట - వర్తమానత్వాన్వయా చ్ఛాందసో వ్యత్యయః . యద్వా స్మశబ్దాధ్యాహారేణ లట్ స్మ ఇతి భూతార్థేలట్ - యతః పుత్రాహ్వానార్థం ఉచ్చరితైకనామ మాత్రేణాఖిలాఘనివృత్తిపూర్వికా ముక్తిః - అత ఏతావతీకీర్తనమధిక మెన్ను కరుత్తు - యద్వా ‘‘అలంభూషణపర్యాప్తిశక్తివారణవాచక,, మితి కోశాదలంపదం వారణపరమ్ . ఏతావతాలం, ఏతావన్మాత్రస్తు ఎన్నపడి . మొయ్త్తవల్ వినై ఇత్యాది - మొయ్త్త,ఆవరిత్తు కొణ్డిరుక్కిర - వల్ వినైయుళ్, బలిష్ఠ దుష్కర్మజ్గళిల్ - సంసారత్తి లెన్నపడి . సంసారత్తిల్నిన్ను. మూన్నెழుత్తుడైయ పేరాల్, గోవింద ఎన్కిఱ తిరునామత్తాల్-

సా ప్ర— లీలయా రామరామేత్యుక్తి హేళనమిత్యర్థః - మొయ్త్తవిత్యాది.నిబిడతరా దుర్విషహాత్పాపసంఘాద్గోవిందేతి త్ర్యక్షరభగవన్నామ్నా -

సా-వి— చ్చారణేపి అర్థాద్భగవన్నామాత్మనా పర్యవసానం-వాల్మీకేః పూర్వస్మిన్ జన్మని కిరాతస్య మరా ఇత్యుపదేశేపి మరామరేత్యనవరతానుసంధానే రామనామ పర్యవసానం పాప నివర్తకం - హేళనం, అనాదరః . కేనచిత్సర్వదా భగవన్నామస్మరణే క్రియమాణే తదనువాదపూర్వకం కిం సర్వదా తదుచ్చారణమిత్యనాదరకీర్తనమపి సకలపాపనివర్తక మిత్యర్థః - మొయ్త్తవల్ వినైయిల్ నిన్ను మూన్నెழுత్తుడైయ పేరాల్ కత్తిరపన్తుమన్తే పరాకుజ్కతి కణ్డు కొణ్డానిత్తనై యడియరానార్ క్కిరజ్గు నమరజ్గనాయ పిత్తన్ - మొయ్త్త, వ్యాపకీభూతేషు- వల్, ఘనేషు - వినైయిల్, పాపేషు - నిన్ను, స్థిత్వా. అతిపాప్మభూత్వాపి - మూన్నెழுత్తుడైయ, త్ర్యక్షరవతా- పేరాల్, గోవిందేతినామ్నా-

సా-సం— మొయ్త్తవితి . సంతన్యమాన ప్రబలపాపవర్గమనుతిష్ఠన్నేవస్థితః,క్షత్రబంధురపిఅక్షరత్రయాత్మక

మూ — కత్తిరపన్దుమన్నే పరాజ్గతికణ్డుకొణ్డాన్. ఇత్తనైయుడియ రానార్క్కరజ్గనమరజ్గనాయపిత్తనై ప్పెత్తుమ్,, ఎన్నుమ్ శొల్లుకిర విషైయెల్లామ్ భగవత్ప్రద్వేష మిల్లాత వనుక్కు ఆస్తిక్యమ్మందమాకిలుమ్, బాలాదికళైప్పోలే అర్థజ్ఞాన మిల్లైయేయాకిలుమ్, వాయ్ వెరువుమాప్పోలే అభిసంధియిల్లైయేయాకిలుమ్

సా-దీ— కత్తిరపన్దు, ‘‘పాపిష్ఠః క్షత్రబంధుశ్చ,, ఎన్ఱు పాపత్తాల్ ప్రసిద్ధనాన క్షత్రబంధు వెన్నానొరు రాజా - అనేన్ఱు, అప్పోతే - అజ్జన్మత్తిలెన్ఱపడి . పరమపదత్తైక్కణ్డు కొణ్డాన్. ఇత్తనై యడియా రానార్కుక్కుమ్, ఇన్తక్షత్రబంధుమాత్ర మానుకూల్యముడైయార్క్కుమ్. భాగవతాభాసర్క్కుమెన్ఱపడి. ఇరజ్గుమవ నాన, నమ్ముడైయస్వామి. అరజ్గనాకిరపిత్తనై. ఆశ్రితవ్యాముగ్ధనైప్పెత్తుమ్ - ఒరు విభూతియిలే సమీపత్తిలుళనాక ప్పెత్తుమ్- అన్తో, అయ్యో - పిఱవియుళ్, సంసారత్తిల్ - పిణజ్గుమారు, అవనై అనాదరిత్తు తాజ్గళన్యోన్యం కలహమ్ పణ్ణిక్కొణ్డిరుక్కుమ్ ప్రకారత్తై యెన్నశొల్లువతెన్నైయా - బాలాదికళైప్పోలే అర్థజ్ఞాన మిల్లైయే యాకిలుమ్ సంకీర్త్య నారాయణఎన్ఱమాత్ర మెన్ఱతిసర్థమ్ - మాత్పచార్థజ్ఞానం వ్యావృత్తమ్- వాయ్ వెరువుమాప్పోలేఇత్యాది అవశేనాపి యన్నామ్ని యెన్ఱతినర్థమ్-అభిసంధి,

సా - స్వా —కత్తిరపన్దు, పాపిష్ఠత్వేనప్రసిద్ధక్షత్రబంధు వెన్క్కరరాజావుమ్. అన్నై, అప్పోతే - అన్త జన్మత్తిలే ఎన్ఱపడి - పరాజ్గతి, పరమపదత్తైక్కణ్డుకొణ్డాన్-ఇత్తనైయడియరానార్క్కు, ఇన్తక్షత్ర బంధుమాత్ర నూనుకూల్య ముడైయార్క్కుమ్-భాగవతర్ కళుక్కు మెన్ఱపడి - ఇరజ్గుమ్, ఇరజ్గుమవనాన - నమ్మరజ్గనాయప్పిత్తనై, నమ్ముడైయ స్వామియాన శ్రీరంగ నాథ నాకిర. పిత్తనై, వ్యాముగ్ధనై - పెత్తుమ్, అన్తో పిఱవియుళ్ పిణజ్గుమారు ఎన్ఱన్వయ మెన్ఱపడి • ఆస్తిక్య మితి ఆతోణ ఇత్యత్రాభిప్రేతార్థమ్. బాలాదీతి నారాయణ శబ్దమాత్రమితి. అర్థజ్ఞాన వ్యవచ్ఛేదేన సిద్ధమాన వర్థం వాయ్ నెరువు మాప్పోలెఇతి-

సా-ప్ర— ముక్తః క్షత్రి బంధుః కిలపరమ పదమన్వభూత్ - ఏవ మీషదౌన్ముఖ్య మాత్రేణాపి కృపాంకుర్వతో స్మత్స్వామినో భ్రాంతవద్గృహీత గ్రాహిణొచ్యుతస్య శ్రీరంగ నాథస్య సద్భావేపి సంసారేనిపత్య ‘‘ త్వమ్మేహమ్మ ,, ఇత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ కలహం కుర్వంతి - బతేత్యర్థః - ఆస్తిక్య మిత్యాదినా ఆర్తాణ ఇత్యాదే ర్భావో దర్శితః - వాయ్ వెరువు మాప్పోలే ఇత్యాదినా అవశేనా పీత్యస్య భావోదర్శితః - నిద్రాది సమయే అబుద్ధి పూర్వక ప్రలాపవ దిత్యర్థః -

సా-వి— కత్తిరపన్దు, క్షత్రబంధుః-అనేన్ఱు, సద్యఏవ- పరాజ్గతి కణ్డుకొణ్డాన్, దృష్టవాన్ - ఇత్తనె యడియరానార్క్కు, ఏతన్మాత్రదాసానా మపి - ఇరజ్గుమ్, దయాంకుర్వన్ - నమ్మరజ్గనామ్, అస్మద్రంగ నాథః - పిత్తన్, పైత్యవాన్- భ్రాంతః- వివేకీచేదేవం నకుర్యాత్ - ఏవమతి సులభే రంగనాయకే స్థితేపి సంసారేభ్రామ్యతి - అహో కష్టమితి భావః - బాలాదికళైప్పోలే అర్థజ్ఞాన మిల్లైయే యాకిలుమితి - ‘‘సంకీర్త్య నారాయణ శబ్దమాత్ర,, మిత్యేతద్వచనార్థ ఉక్తః - అత్ర మాత్పచార్థజ్ఞానం వ్యావృత్తం. ఇవాయ్ వెరువుమాప్పోలే, నిద్రాదిసమయే అబుద్ధిపూర్వక ప్రలాపవత్ - అభిసంధి యిల్లై యాకి లుమ్, ‘‘అవశేనాపి యన్నామ్ని,, త్యేతదర్థ ఉక్తః- సంకేత పరిహాసాదిక శాలేచ్ఛాపూర్వకోచ్చారణాభావేపి

సా-సం— ప్రణవేన తద్దైవపరాంగతిమవాప-తస్మాత్కారణాద్భగవదీషద్ధ్యానవత్సురంగనాథో ప్యున్మత్తస్సన్కృపాం కరోతీత్యర్థః -

మూ— సంకేత పరిహాసాదికళిలే తువక్కుణ్డు అభిసంధ్యంతరమ్ ఉణ్డాకిలుమ్, ప్రయోజనాన్తర సంగమ్ ఉణ్డాకిలుమ్, దోషాంతరఙ్గళ్ ఉణ్డాకిలుమ్ సంకీర్తనమ్ పావనతమమెన్నపడి, అల్లతు భగవత్పరివాదాదికళుక్కాక భగవన్నామసంకీర్తనమ్ పణ్ణినాలుమ్ పాపమెన్నుమెన్నపడి యన్ను - భగవత్పరివాదాదికళ్ పాతకఙ్గళాక విరే పరిగణిత్తుక్కొడప్పతు - ‹‹ యేద్విషంతిమహాత్మానంనస్మరంతిచకేశవమ్।

సా-దీ— కిఱిక్కొవేణుమెన్కిఱ ఇచ్చై-సంకేతపరిహాసాదీతిసాంకేత్యం పరిహాస్యం వేత్యాదియి నర్థః-ప్రయోజనాంతరసంగ మిత్యాది దుష్టచిత్తైరపి ఎన్ఱతినర్థః - దోషాంతరఙ్గళుణ్డాకిలుమిత్తి అఘవాన్ యదజామిళోపి ఎన్ఱతినర్థః - పావనం, సర్వపాపశోధకం - ఇతిప్రభావత్తుక్కు భగవత్ప్రద్వేష మిల్లాతవ నిడత్తిల్ కుత్తై యిల్లై . అర్థాంతరత్తై నిరసిక్కిఱార్ - అల్లతెన్ఱు- పరివాదః, నిందా - ద్రోహాద్యాది శబ్దార్థః- భగవద్ద్వేషపరనుక్కు-కార్యకర మన్ఱెన్నుమిడత్తిల్ ప్రమాణమ్ కాట్టుకిరార్ . యేద్విషంతీత్యాదియాల్ - నను ‹‹యయా కయాచవిధయే,, త్యాదికళిల్ ద్వేషత్తాలుమ్ ఫలముణ్డెన్ఱ

సా-స్వా— అవశేనాపీత్యాద్యర్థః-సాంకేత్య మిత్యాదిస్పష్టమ్.ప్రయోజనాంతరేతిదుష్టచిత్తైరిత్యాద్యర్థః. దోషాంతర మితి ఆక్రుశ్య పుత్ర మఘవానిత్యాద్యర్థం - వ్యవచ్ఛేద్యార్థత్తై దర్శిప్పిక్కిఱార్ - అల్లతితి. ‹‹సంకీర్త్య నారాయణ శబ్దమాత్రం,, మెన్ఱు కీర్తనమాత్రమ్ పావనమాకత్తోత్తుకైయాలే పరివాదముమ్ పావనమాకలాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ . భగవదితి - ‹‹ అవమానాచ్చ కేశవే ,, ఇత్యాదివెన్నపడి - పరివాదమ్ పాపమానాలుమ్ భగవద్విట్టుక్కు సంకీర్తనముత్తారకమాకలాకాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - యేద్విషంతీతి - భగవద్ద్వేషిక్కు సంకీర్తనమ్

సా.ప్ర— తువక్కుణ్డు, అభిలాషవాక్భూత్వా-దోషాంతరేత్యాదినా హరిర్హరతీత్యస్యభావో దర్శితః- ప్రయోజనాంతరమిత్యాదినాఏతావతాలమిత్యస్యపుత్రాహ్వానరూప ప్రయోజనవత్త్వందర్శితం. నను నామసంకీర్తనాదేర్భగవత్ప్రద్వేషశూన్యేష్వేవా శేషాఘనాశకత్వమితినియమో నిర్నిబంధన ఇత్యత్ర విష్ణుద్వేషస్యాత్మహానికరత్వావగమఏవ నియామకఇత్యభిప్రాయేణాహ-అల్ల తిత్యాది-అన్యథేత్యర్థః- పరివాదః, పారుష్యం.అవమానాది రాదిశబ్దార్థః- పాతకఙ్గళాకేతి - ‹‹ మాతృవత్పరిరక్షంతం సర్వస్యాధార మచ్యుతమ్। యోనాభ్యర్చయతే విష్ణుం తమాహుర్బ్రహ్మఘాతకమ్। యోదూషయతి సమ్మోహాద్వాసుదేవం జగత్పతిం। సర్వలోకైకహర్తారంతంవిద్యాద్బ్రహ్మఘాతకమ్ ,, ఇత్యాదిష్విత్యర్థః - ఏవం విష్ణుదూషణస్య వాచనికం పాతకత్వం ప్రదర్శ్యార్థాత్పాతకత్వజ్ఞాపకం తద్దూషకాణాం తత్సంసర్గిణాంచ ప్రాయశ్చిత్తాద్యయోగ్యత్వ మత్యంత పరిహరణీయత్వం చాహ . యేద్విషంతీత్యాదినా-‹‹ ఆద్యం పురుషమీశానం సర్వలోకనమస్కృతమ్ । నచింతయంతియే విష్ణుం తేవైనిరయగామినః।

సా - వి — తువక్కొణ్డభిసంధ్యంతరముణ్డాకిలుమ్, సంకేత పరిహాసాద్యభిసంబంధ్యంతరస్య సత్త్వేపి. సాంకేత్యం పరిహాస్యమితదర్థోవర్ణితః - ప్రయోజనాంతరసంగముణ్డాకిలు మితి ఏతావతాల మితి వచనార్థ ఉక్తః- తత్ర పుత్రాహ్వానరూప ప్రయోజనాంతర ముక్తం- దోషాంతరఙ్గళుణ్డాకిలుమితి హరిర్హరతీతి వచనార్థ ఉక్తః - పరిగణిత్తుక్కొడప్పతు, పరిగణయ్యాఘుట్యంతే- పరిగణన ప్రమాణాన్యాహ - యేద్విషంతీతి - ‹‹యోదూషయతి సంమోహాద్వాసుదేవంజగత్పతిమ్ ।

మూ— నతేషాం పుణ్యతీర్థేషు గతిస్సంసర్గిణామపి । యః పుత్రః పితరం ద్వేష్టి తం విద్యాదన్యరేతసమ్ । యో విష్ణుం సతతం ద్వేష్టి తం విద్యాదంత్యరేతసమ్,, ఎన్ఱుమ్ శొన్నార్ కళిరే- ,,గోప్యః కామాద్భయాత్కంసో ద్వేషాచ్చైద్యాదయో నృపాః । సంబంధాద్వృష్ణయో యూయం స్నేహాద్భక్త్యా వయం ప్రభో,, ఎన్ఱు శరపడియే ఏతేను మొరువకైయాలే తువక్కుణ్డారుమ్ పిఱ్పట్టవర్గళ్ తువుమ్ ,,యయాకయాచ విధయా సంబంధస్సతుపావనః,, ఎన్ఱతువుమ్ పూర్వ సుకృత విశేషఙ్గళాలే నియత రానఅధికారి విశేషఙ్గళై ప్పత్తి వెన్ఱుమిడమ్ ఇవర్కళుడైయ పూర్వాపర వృత్తాంతఙ్గళ్ శొల్లుకిఱపురాణాదికళిలే ప్రసిద్ధమ్-

సా-దీ— తిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ ,గోప్యః కామాదిత్యాదియాల్-

సా-స్వా— కార్యకరమన్ఱెన్ఱుకరుత్తు- ,,గోప్యః కామాద్భయాత్కంసోద్వేషాచ్చైద్యాదయ ,, ఇత్యాది ప్రమాణఙ్గళిలే భగవద్ద్వేష్టుక్కుమ్ పరగతి శొల్ల నిల్లైయో ? భవవద్ద్వేష్టుక్కు ద్వేషిద్వేష్య భావ సంబంధ మిరుక్కైయాలే ,, యయాక యాచ విధయా సంబంధస్సతుపావనః ,, ఎన్ఱు శొల్లుకైయాలే గతి యిల్లైయో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్ కిఱార్- గోప్య ఇత్యాదినా- విషయవాసమ్ సుగతి జనకమెన్ఱుశాస్త్ర

సా-ప్ర— విష్ణుం బ్రహ్మణ్యదేవేశం పురాణం పురుషోత్తమమ్ । లోకనాథ మనాద్యంతం జగతః కారణం పరమ్ । నార్చయంతి చయే మూఢాః పరమాత్మాన మవ్యయమ్ । తేయాంతి నరకం ఘోరం పాపినో భరతర్షభ । మద్ద్వేషిణశ్చయే విప్రాః మద్భక్తద్వేషిణశ్చయే । తేయాంతి నరకం ఘోర మిష్ట్వా క్రతుశతైరపి ,, త్యాద్యనుసంధేయం . నను ,, వైరేణయన్నృపతయశ్శిశుపాల పౌండ్ర సాల్వాదయోగతి విలాస విలోక నాద్యైః । ధ్యాయంత ఆకృతి విగశ్యయనాసనాదౌ తత్సామ్యమాపుర నురక్తధియాంపునః కి ,, మిత్యాదిషు భగవద్ద్వేషిణామపి మోక్ష శ్రవణాత్కథం ద్వేషాభావ ఏవ సంకీర్తనాదీనాం మోక్షపర్యంత త్వోక్తిరిత్యత్రాహ - గోప్య ఇత్యాది - ఏతేను మితి - యేన కేనచిత్ప్రకారేణ భగవదను బంధవంతోపి సంసారాదుత్తరేయురిత్యేతదపి-పురాణాదీతి- ,, తస్మిన్నతీత్య మునయ ష్షడసజ్జమానాః

సా-వి— సర్వలోకైకకర్తారం తమాహుర్బ్రహ్మఘాతకమ్ । ఆద్యం పురుషమీశానం సర్వలోకనమస్కృతమ్ । నచింతయంతి యేవిష్ణుం తేవైనిరయగామినః । మద్ద్వేషిణశ్చ యేవిప్రాః మద్భక్తద్వేషిణశ్చయే । తేయాంతి నరకంఘోర మిష్ట్వాక్రతుశతైః ,రపీత్యాది వచనసహస్ర మత్రాను సంధేయం - నను ,,వైరేణయన్నృపతయశ్శిశుపాలపౌండ్రసాల్వాదయోప్యతివిశాలవిలోకనాద్యైః । ధ్యాయంతఆకృతివిదశ్యయనాసనాదౌ తత్సామ్యమాపు రనురక్తధియః పునః కి,,మితి ద్వేషిభావనాయా అపి మోక్షహేతుత్వోక్తేః,,స్సాంకేత్యం పారిహాస్యం - హరిహరతీ,, త్యాది వచానానాం ద్వేషాభావవద్విషయత్వవ్యవస్థాపనంనఘటత ఇత్యత్రాహ - గోప్య ఇతి - పిఱ్పట్టవర్, సంసారాదుత్తీర్ణాభవేయుః - ఎన్ఱతువుమితి - పూర్వమేవభగవత్సంశ్రయణ యోగ్యాధికార సిద్ధేః - యత్కించిద్దుష్కర్మవశాద్బ్రహ్మ శాపాదిషు ప్రసక్తేషు తదనుభవే జాతే పశ్చాత్తత్సంశ్రయణం భవతి. ఏతత్పురాణ పారదృశ్వనాం సుగమమితిభావః. ప్రాతికూల్యరహితానామేవ

సా-సం— చైద్యః, శిశుపాలః. ఇత్థం భగవన్నామ సంకీర్తనాదేః పాపనిహరణాదికం వ్యవస్థితవిషయ

మూ—ఇప్పడి భగవత్క్షేత్రత్తిల్ శరీరవిశ్లేషాదికళ్ మోక్షోపకారకమాయ్ మెన్ఱుపుమ్ పశ్వాదికళ్ క్కుప్పోలేయాకిలుమ్ పాత్రికతకాల్యమిల్లాతార్ క్కు-ఉపకారకమాయ్ మెన్ఱపడి.

సా. స్వా—సిద్ధమాకైయాలే ప్రతికూలర్క్కుమ్ క్షేత్రవాసత్తాలే మోక్షమ్ ఉణ్డాకాతో? ఎన్నవరుళి చ్చెయ్కిరార్. ఇప్పడి ఇతి - ఇప్పడి విషయ వాసనై సాత్రిర్ణ మంగీకరియా విట్టాల్ బాధక మరుళిచ్చెయ్ కిరార్-

సా-ప్ర— కక్ష్యా స్సమాన వయసౌ వథసప్త మాయాం। దేవావచక్షత గృహీతగదౌ పరార్ధ్య కేయూర కుండల కిరీట విటంక వేషౌ॥ వేత్రేణచాస్ఖలయతా మతదర్హణాంస్తౌ తేజో విహస్య భగవత్ప్రతికూల శీలౌ। తాభ్యా మ్మిషత్స్వనిమిషేషు నిషిధ్యమానా స్స్వర్హత్తమా హ్యపి హరేః ప్రతిహార పాభ్యామ్। ఊచుస్సుహృత్త మదిదృక్షిత భంగ ఈషత్కామా నుజేన సహసాత ఉపప్లుతాక్షాః। లోకానితో వ్రజతమాం తరభావ దృష్ట్యా పాపీయ సస్త్రిపవోయ ఇమేస్య యత్రే,, తి ఋషిభిరుక్తే "ఏతౌ తౌ పార్షదౌ మహ్యం జయో విజయ ఏవచ। కదర్థీ కృత్యమాం యద్వో బహ్వాధత్తా మతిక్రమమ్। యస్త్వేతయో ర్ధృతో దండో భవద్భిర్మామనువ్రతైః। సఏవానుమతోస్మాభి ర్మునయో దేవహేళనాత్। ఏతౌ సురేతరగతిం ప్రతిపద్య సద్య స్సంరంభ సంభృత సమాధ్యను బద్ధ యోగౌ। భూయ స్సకాశ ముపయాస్యత మాశుచోవ శ్శాపోమయైవ విహిత స్తదవైత విప్రాః। భగవాననుగావాహ యాతమా భైష్ట మస్తుశమ్। బ్రహ్మతేజ స్సమర్థోపి హంతుం నేచ్ఛే మతంతుమే। మయిసంరంభ యోగేన నిస్తీర్య బ్రహ్మహేళనమ్। ప్రత్యేష్యతం నికాశమ్మే కాలేనాల్పీయ సాపునః। ద్వాస్థా నాదిశ్య భగవా న్విమాన శ్రేణిభూషణమ్। సర్వాతిశాయయా లక్ష్మ్యా జుష్టం స్వంధిష్ణ్య మావిశత్। తౌతు గీర్వాణ వృషభౌ దుస్తరాద్ధరి లోకతః। హృత శ్రియౌ బ్రహ్మశాపా త్పేతతుర్విగతస్మయౌ। తావేవహ్యధునాప్రాప్తౌ పార్షదౌ వృషభౌ హరేః। దితేర్జఠర నిర్విష్టం కాశ్యపం తేజఉల్బణమ్। దితిస్తు భర్తురాదేశా దపత్య పరిశంకినీ। పూర్ణే వర్ష శతే సాధ్వీ సుతౌ ప్రసుషు వేయమౌ ,, విత్యాది ష్విత్యర్థః - నను "జాతోవా త్రమృతోవాపి పాపానామతి పాపకృత్। యమలోక మవాప్నోతి నపున ర్గర్భ మృచ్ఛతీ ,, త్యాదిష్వతి పాప కృతామపి క్షేత్ర వాసమాత్రాదపి ముక్త్యవగమాత్ప్రద్వేషిభ్యోప్యతి పాపకృతా మభావాత్తేషామపి ముక్తిస్స్యాదతో యేద్విషం తీత్యాదీని భగవద్వేషిణాం గత్యభావ బోధకాని దేశవాస రహిత ద్వేషి విషయాణి స్యుస్తద్వదేవ నామ సంకీర్తన రహిత ద్వేషి విషయాణ్యపి కిన్న స్యురిత్యత్ర "గంగాది తీర్థేషు వసంతి మత్స్యాదేవా లయేపక్షి సంఘాశ్చ నిత్యమ్। తేజ్ఞాన హీనానఫలం లభంతే తీర్థాని దేవాయత నాశ్చపుణ్యా ,, ఇత్యాదిషు జ్ఞానశూన్యే ష్వపి క్షేత్రవాసస్యాకించిత్కరత్వావగమాద్ద్వేషిషు తస్య కైముతిక న్యాయ సిద్ధ్యాద్వేష వ్యతిరిక్తేష్వేవ తయోర్మోక్షోప కారకత్వ మిత్యుత్సర్గాపవాద న్యాయాద్విశిష్య పాతకి తయోక్తానాం ద్వేషిణాం మోక్షోప కారకత్వం నాస్తీతి దర్శయన్ విపక్షే బాధక మప్యాహ - ఇప్పడి భగవత్క్షేత్రేత్యాదినా.

సా-వి— భగవత్క్షేత్రమృతానామపి మోక్షోపయోగిత్యాహ-ఇప్పడిఇతి-

సా-సర— మితిస్థాపితం - అథ క్షేత్రవాసాదేరపి తథాతిస్థాప్యతే; ఇప్పడీత్యాదినా-

మూ— ఇజ్జనల్లాత పోతు అఙ్గే భగవత్ప్రాతికూల్యమ్ పణ్ణప్పుకున్ను పట్టవర్ కళుక్కుమ్ మోక్షముణ్డాక ప్రసంగిక్కుమ్ - ‹‹ దుష్టేంద్రియవశాచ్చిత్తం నృణాం యత్కల్మషైర్వృతమ్ । తదంతకాలే సంశుద్ధిం యాతి నారాయణాలయే ,, ఎన్కిఱ శ్రీ సాత్వత వచనముమ్ క్షేత్రవాసాది తత్పరరానార్ క్కు శాస్త్రవిరోధమిల్లాత శబ్దాది ప్రావణ్యత్తాలే మున్పు భగవత్సాక్షాత్కారాదికళిల్ లైనమేయాకిలుమ్ అంతిమకాలత్తిలే తెళివుణ్డామెన్నుమిన్వళవిలే తత్పరమెన్నుమిడమ్ ప్రకరణాదిసిద్ధమ్.

సా-దీ— దుష్టేంద్రియవశాచ్చిత్తమెన్ఱ తిలుమ్ ప్రాతికూల్యరహితరైయన్ఱు శొల్లుకిఱతెన్కిఱార్ - దుష్టేంద్రియేత్యాది- శబ్దాదిప్రావణ్యమే అఙ్గుకల్మషమ్- భగవద్ద్వేషమన్ఱు- ప్రాతికూల్యవర్జితమాన

సా-స్వా—ఇజ్జనల్లాతపోతితి. ‹‹దుష్టేంద్రియవశాచ్చిత్త,, మెన్ఱు భగవద్విభూత్యుక్కుమ్ విషయవాసత్తాలే అంతిమకాలత్తిలే తెళివుణ్డామెన్ను శొల్లవిల్లైయో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - దుష్టేతి - శబ్దాది ప్రావణ్యమే ఇంద్రియాది దోషమ్ - భగవత్సాక్షాత్కారాభావమే కిల్బిషమెన్ఱుకరుత్తు - ఇన్ త క్షేత్రవాసమ్ కర్మయోగాదిద్వారా యోగసిద్ధిముఖేన అంత్యకాలత్తిల్ తెళివైయుణ్డాక్కుమాకిల్ ఇతుక్కు నామసంకీర్తనాద్యపేక్షయా అతిశయముణ్డో? సాక్షాన్మోక్షసాధనమాకిల్ జ్ఞానాదేవ మోక్షమెన్కిఱతు

సాం-ప్ర — ఇజ్జనల్లాతేత్యాదినా - ఏవం నచేత్ భగవత్క్షేత్రేషు భగవద్విగ్రహాద్యపహారార్థం ప్రవిశ్య తత్రైవ భాగవతైర్హతానామపి ముక్తిస్స్యాదిత్యర్థః- నను ప్రమాణతమే శ్రీపాంచరాత్రే దుష్టచిత్తానామపి భగవత్క్షేత్రేంత్యకాలే చిత్తశుద్ధ్యవగమాత్ప్రాతికూల్యానుష్ఠానార్థం ప్రవిశతామపి తత్ర హతానాం చిత్తశుద్ధే అంతిమస్మృత్యా భగవత్ప్రాప్తిస్స్యాదేవేతీష్టాపత్తిరిత్యత్రాహ-దుష్టేంద్రియేత్యాది . ‹‹ న హింస్యా,, దితి సామాన్యతః ప్రాప్తహింసాత్వస్య ‹‹ అగ్నీషోమీయం పశుమాలభేతే ,, తివిశిష్య విహితాగ్నీషోమీయపశువ్యతిరిక్త విషయత్వవన్నృణామితి సామాన్య నిర్దేశస్య ప్రద్వేషి వ్యతిరిక్తవిషయత్వబోధకోత్సర్గాపవాదన్యాయాదిః ప్రకరణాదీత్యాది శబ్దార్థః . నన్విదం దేశవాసస్యాంతిమస్మృతిహేతుత్వమనుపపన్నమ్ - భక్తియోగానిష్పత్తౌ కేవలస్య తస్యావ్యవధానేన మోక్షసాధనాంతిమస్మృతిజనకత్వాయోగాద్భక్తియోగనిష్పత్తౌ తేనైవాంతిమస్మృత్యుత్పత్తే ర్దేశవాసవైయర్థ్యా దిత్యత్ర భక్తియోగనిష్పత్తావప్యాదేహపాతమనన్యమనస్కతయానవరత భగవన్నిదిధ్యాసనేనాతియత్నసాధ్యాంతిమస్మృతిసంపన్న యోగేష్వేవ ప్రారబ్ధపాపవశాద్విషయదూషితచిత్తత్వేన నిదిధ్యాసనాభావేప్యయత్నేన దేశవాసేనోత్పాద్యత ఇత్యభిప్రాయన్నాహ -

సా-వి— విపక్షే నిష్టమాహ- ఇజ్జనల్లాతేతి. ఇజ్జనల్లాత. భగవత్ప్రాతియూల్యమ్ పణ్ణప్పుకన్ను, భగవదాభరణాదికమపహర్తుం ప్రవిశ్య - పట్టవర్ కళుక్కుమ్, భగవన్మందిరనియుక్తైర్హతానాం - దుష్టేంద్రియవశాచ్చిత్తమితి వచనస్య తాత్పర్యమాహ - దుష్టేంద్రియేతి.

సా- సం— పట్టవర్ కళుక్కు, మృతానాం - దుష్టేంద్రియవశ'దితి వచనపర్యాలోచనయా తత్ర ప్రాతికూల్యవ్యవస్థితానామపి మనఃకాలుష్యశాంతిహేతుత్వప్రతీతేస్తేషాం ముక్తిప్రసంగో నానిష్ట ఇత్యత్రాహ - దుష్టేంద్రియేతి -

మూ— ‹‹యంయోగినః ప్రాణ వియోగకాలే యత్నేన చిత్తేవినివేశయంతి ,, ఎన్ఱు శొల్లప్పడుకిఱ స్వయత్నాపేక్షైయఱ అంతిమకాలత్తిలే ఇ(అ)వర్కళుక్కు త్తెళివు వరుకిఱ వితువేత్తమ్. ఇతు ‹‹కేవలం మదీయయైవ దయయాతి ప్రబుద్ధః,, ఎన్ఱు ప్రపన్నర్ విషయత్తిలుమ్ ప్రదర్శితమ్ - ఆకైయాల్ భగవత్ప్రీతి కూలర్కు ప్రాతికూల్యశేషమాన రూప, నామ, క్షేత్రవాస, సంకీర్తనాదికళ్ తఙ్జమాకాతు - పుణ్యక్షేత్రఙ్గళిల్ పణ్ణుమ్ ప్రతికూలాచరణఙ్గళ్ మికవుమ్ బాధకఙ్గళ్ ఎన్ఱుమిడమ్ పహుశాస్త్రసిద్ధమ్-

సా-దీ— క్షేత్రవాసత్తిన్ ప్రభావమ్ కాట్టుకిఱార్ - యంయోగిన ఇత్యాదియాల్-ఇవ్వంతిమకాలత్తిల్ తెళివైయుణ్డాక్కుకిఱ ప్రభావమ్ప్రపత్తిక్కుముణ్డెన్కిఱార్-ఇతు కేవలమిత్యాది-బహుశాస్త్రసిద్ధమ్, ‹‹తీర్థే పాపం న కుర్వీత విశేషాచ్చప్రతిగ్రహమ్। దుర్జరంపాతకంతీర్థే దుర్జరశ్చప్రతిగ్రహః,, ఇత్యాది శాస్త్రసిద్ధమెన్నైక-

సా-స్వా—విరోధియాతో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ - యంయోగిన ఇతి • భక్తిద్వారాసాధనమానాలుమ్ స్వయత్నమంతరేణాంతిమస్మృతిజనకత్వం క్షేత్రవాసత్తుక్కుత్తెన్ఱు కరుత్తు - ఇప్పడి ప్రపన్ననుక్కు మిల్లాత తెళివు క్షేత్రవాసికళుక్కుణ్డాకిల్ ప్రపన్నాపేక్షయా క్షేత్రవాసికళుక్కు అధికప్రభావముమ్ ప్రపన్ననుక్కు ప్రభావ న్యూనత్తైయుమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న పూర్వోక్తత్తై స్మరిప్పిక్కిఱార్-ఇతు ఇతి-ఉళ్ళారుపక్షైయత్తిత్యాదినా శొన్నవర్థత్తై యుపసంహరిక్కిఱార్ - ఆకైయాలితి - ప్రాతికూల్యశేషమన్ఱికేయిరుక్కిఱ క్షేత్రవాసాదికమ్ కించిత్సాధకమెన్ఱు కరుత్తు - ప్రతికూలరుక్కు క్షేత్రవాసమ్ క్రమేణ వాకిలుమ్ కించిత్సాధకమన్ఱో ? ఎన్నవరుళిచ్చెయ్కిఱార్ • పుణ్యక్షేత్రఙ్గళిలితి• ‹‹తీర్థే పాపన్న కుర్వీత విశేషాత్తు ప్రతిగ్రహమ్। దుర్జరం పాతకంతీర్థే దుర్జరశ్చప్రతిగ్రహః,, ఇత్యాదికళిలేయెన్ఱపడి.

సా-ప్ర-యంయోగినఇత్యాదినా-నన్వేవంయథా కథం చిదంతిమస్మృత్యావశ్యకత్వే దేశవాసరహితప్రపన్నానాం సాకథంస్యాదిత్యత్ర ‹‹స్థితేమనసి,, త్యుక్తరీత్యాప్రపన్నానామంతిమస్మృతిః కేవల భగవత్కృపయైవ స్యాదిత్యభిప్రయన్నాహ ఇతు కేవలమిత్యాది-ఏవంసాధ్యోపాయ నిష్ఠానాంప్రభావస్య ప్రమాణాంతరావిరోధే అసంకోచేన స్వీకార్యత్వముక్త్వా భగవత్క్షేత్రే ప్రాతికూల్యాచరణే అధికానిష్ట జనకత్వ రూపం సిద్ధోపాయ ప్రభావమాహ - పుణ్యక్షేత్రఙ్గళిలిత్యాదినా- బహుశాస్త్రసిద్ధమితి - ‹‹అత్ర యత్క్రియతే కర్మ పుణ్యపాపాత్మకం నరైః। జ్ఞానతో జ్ఞానతోవాపి తత్సర్వం వృద్ధ్యతికోటిశ,, ఇత్యాది బహుశాస్త్రసిద్ధమిత్యర్థః-

సా-వి—అవర్కళుక్కుమ్, భక్తియోగరహితానామపి. అనవరతభగవత్సన్నిధిధ్యాసనాభ్యాసాభావేపివిషయవాసనాదూషితచిత్తత్వేపి క్షేత్రమహిమ్నా అయత్నేనైవాంతిమస్మృతిర్భవతీత్యభిప్రాయః-ఇతువేత్తమ్, భక్తియోగనిష్ఠాపేక్షయా క్షేత్రవాసినామయమతిశయః ప్రపన్నానాంతు క్షేత్రమరణాభావేపిభగవత్సంకల్పేనైవస్మృతిర్భవతీతి పూర్వమేవోక్తం - ఏవం సాధ్యోపాయనిష్ఠ ప్రభావముక్త్వా భగవత్క్షేత్రే ప్రాతికూల్యాచరణే అధికానిష్టజనకత్వ రూపం సిద్ధోపాయ ప్రభావమాహ- పుణ్యక్షేత్రేతి-శాస్త్రసిద్ధమితి-‹‹అత్రయత్క్రియతే

సా-సం— తర్హి క్షేత్రవాసాయత్తః కోవిశేషఇత్యత్రాహ- యంయోగినఇతి•యోగిభ్యోవిశేషః - యోగినామపి యత్నసాధ్యః। పత్యయ విశేషస్తావత్తైవకథం స్యాదిత్యత్ర అకించనేష్వపి భగవత్కృపయైవసిద్ధేస్సాంప్రదాయికత్వమాహ • ఇతుక్కితి - ఆకైయాల్, నామసంకీర్తన క్షేత్రవాసవైభవపరాణామన్యథాసిద్ధత్వాత్ - తఙ్జమాగాతు, ఇష్టసాధకంన- అనిష్ట సాధకంచేత్యాహ • పుణ్యేతి-

మూ—ఇతువుమ్ భగవత్ప్రభావమ్-భగవత్ప్రవణర్కళ్-వృత్రన్ క్షత్రబంధు ఉళ్ళిట్టార్కళ్-పోలే యుళ్ళ అను కూల్యజ్గళ్ తానేయెల్లాదోషజ్గళైయుమ్ ఒరువిరకాలే పోక్కి-ఉత్తారకర్గళామ్-

సా-దీ— ఇతువుమిత్యాది - బ్రహ్మహత్యాదికళిల్ విషయోత్కర్షమ్ పాపవర్ధకమామాపోలె న్నిపడి. భగవత్ప్రవణరిత్యాది - వృత్రన్, వృత్రాసురన్ - ఆకైయాల్ భాగవత విషయత్తిల్ దోషజ్గళుక్కు శిక్షకన్ భగవానేయెన్ఱు తెళిన్తు అవర్కళ్ పక్కల్ అనాదరమ్పణ్ణాతే గుణగ్రాహియాయ్ ఇవర్ కళుడైయ శేత్తియాకిర వలభ్య లాభత్తై-భగవత్ప్రసాదత్తాల్ పెత్తోమెన్ఱు కృతార్థనాయ్, నిర్భరనాయ్, సుఖిత్తాలే

సా-స్వా— భగవత్క్షేత్రత్తిల్ ప్రాతికూల్యమత్యంత బాధకమాకిల్ భగవత్క్షేత్రత్తుక్కు సాధకత్వమిల్లామైయాలే భగవత్ప్రభావత్తుక్కు కొత్తై వారాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - ఇతువుమితి - ప్రాతికూల్యస్య స్థలాంతరాదధిక బాధకతాయాం భగవత్క్షేత్రత్వమ్ ప్రయోజకమాకైయాలే భగవత్ప్రభావాతిశయమెన్ఱపడి • భగవత్ప్రవణర్క్కు క్షేత్రవాసాదికళ్ నడక్క చ్చెయ్తే నిషిద్ధప్రసక్తియుణ్డాకిల్ క్షేత్రవాసాదికమ్ బాధకమాక ప్రసంగియాతో ? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిరార్ - భగవత్ప్రవణర్కు ఇతి - ఇప్పడి ఇవ్వధికారత్తిలే అపరాధ ప్రసక్త భాగవత విషయత్తిలుమ్ అపచారమ్ వర్జనీయమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో ? అపరాధ ప్రసక్తరై ధిక్కారమ్ పణ్ణి భయత్తై యుణ్డాక్కి నివృత్త పాపరాక్క పురుషార్థోత్పాదన మభిజ్ఞకర్తవ్యమనో ? ఇజ్గనల్లాతపోతు శిక్షైయిల్లామైయాలే పాపానువృత్త్యా పురుషార్థహాని ప్రసంగియాతో ? శిక్షైయుమ్, పురుషార్థముమ్, భగవదధీనమాకైయాలే

సా-ప్ర— నన్వైకాంతస్థాన విశేషాధికారే పరమైకాంతిభిర్వర్జ్యం దేశేవస్తవ్య మిత్యుక్తే స్థలవసితానాం భాగవతానామప్యప్యుపగత ప్రారబ్ధదుష్కర్మఫలతయా కదాచిద్భగవత్ప్రతికూల్యోదయేకోటిగుణితత్వాపత్త్యా తేషామపి నరకపాత ప్రసంగ ఇత్యత్ర «సమహాత్మాసుదుర్లభః। జ్ఞానీత్వాత్మైవ మేమతం,, మిత్యాద్యుక్త ప్రకారేణ పరమైకాంతినామతి దౌర్లభ్యం జానన్ భగవాన్ స్వదాసభూతేష్వేవ ప్రారబ్ధకర్మవశాదాగతాన్యతి గురూణ్యపి పాపాని లఘుప్రాయశ్చిత్తేనవా, లఘుశిక్షయావా, నిస్తారయతీతి సోదాహరణం ప్రదర్శయన్ కదాచిదఘాదయేపి పశ్చాత్తాపయుక్తైః పరమైకాంతిభిర్నిష్కల్మష పరమభాగవతానాం నికటే యావచ్ఛరీర పాతం మోక్షే నిస్సంశయైరేవస్థాతవ్య మిత్యాహ. భగవత్ప్రవణర్కు ఇత్యాదినా - ఉళ్ళిట్టార్కు పోలె, ప్రభృతీనామివ - ఒరువిరకాలే ఏకకాలే, కేన చిల్లఘూపాయేన వినివర్త్యాః - లఘుప్రాయశ్చిత్తేన శిక్షయావేత్యర్థః •

సా-వి— కర్మపుణ్యాపాపాత్మకం స్మరరః। జ్ఞానతో జ్ఞానతోవాపి తత్స్మృధ్యతకోటశః, ఇతి క్షేత్రవిశేష మధికృత్యోక్తం - ననుదివ్యదేశవసతో భాగవతస్యాపి జ్ఞానతో జ్ఞానతోవాపి కృతం కోటిగుణితంస్యాదిత్యత ఆహ - భగవత్ప్రవణర్ కిత్తి - వృత్రక్షత్రబంధుఉళ్ళిట్టార్కళ్ పోలే, వృత్రక్షత్రబంధుప్రభృతీనామివ - అదోషజ్గళైయుమ్, తాన్ దోషానపి- పోక్కి, నివర్త్యా- ఏవంప్రభావం ప్రతిపాద్య తత్ప్రభావంవిదన్

సా-సం—ఇతువుమ్, ప్రాతికూలాచరణస్యానిష్టసాధకత్వంచ-భగవత్ప్రభావం - భగవన్నిగ్రహకార్యమిత్యర్థః - భగవత్ప్రతికూలానాం రూపనామాది ఏవంచేదపి భగవత్ప్రవణానాం నైవం - కింతు ప్రస్తాప కారకమిత్యాహ -భగవత్ప్రవణర్కు ఇతి-

మూ— ఆనపిన్పుస్వసంకల్పనియతమాయిరుప్పతేతేను మొరువ్యాజత్తాలేస ర్వేశ్వరన్ స్వరూపప్రాప్తమానము క్తైశ్వర్యమ్ కొడుక్కనినైప్పిట్ట అధికారిపక్కలుళ్ళ దోషఙ్గళుక్కు చ్చెలవు శెయ్‌వాన్.. ''ఏకశ్శాస్తానద్వితీయోస్తి శాస్తా,, ఎన్ఱుమ్ ''ప్రశాసితారం సర్వేషాం,, ఎన్ఱుమ్ ''శాస్తావిష్ణురశేషస్య,, ఎన్ఱుమ్ శొల్లప్పడుకిఱ అవన్తానే ఎన్ఱు తెళిన్దు ''రాగాదిదూషితే చిత్తే నాస్పదీమధుసూదనః నబధ్నాతిరతింహంసః కదాచిత్కర్దమాంభసి,, ఇత్యాది కళై ప్పార్త్తు నెకిఴాతే ఇవ్వధికారికళ్ పక్కలుళ్ళ గుణాంశత్తై మరుభూమియిల్ తణ్ణీర్ పెత్తాప్పోలే యుకన్దు

సా-దీ— యిరుక్క క్కడవనెన్ఱు నిగమిక్కిఱార్- ఆనపిన్పిత్యాదియాల్- నినైప్పిట్ట, సంకల్పిత్త- శెలవు, శిక్షై- నెకిఴాతే, అనాదరియాతే - ఆపాతదృష్ట్యా నెకిఴ్‌చి ప్రసక్తం- ఆరాయ్‌న్దాలిఙ్గు భగవద్విముఖవిషయమాయిరుక్కుమ్- ఇప్పడి నెకిఴాతే యిరుక్కవే ప్రాప్తమ్ - యిద్దా, తనక్కు రాగద్వేషాదికళ్ త్యాజ్యఙ్గళెన్ఱాఱిన్దు అవర్కళై నెకిఴాతే యిరుక్కు వేణుమెన్ఱిల్ హేతు-

సా.స్వా—నమక్కతి లన్వయ మిల్లైయెన్ఱి లానాలు మపచారవర్జనమ్ సామాన్య బ్రాహ్మణ విష యత్తిలుమ్ తుల్య మాకైయాలే భాగవత విషయత్తిలివనుక్కు కర్తవ్యాతిశయ మిల్లైయే ? ఆదర మధికమెన్ఱి లప్పోతు తనక్కు మపరాధ ప్రసక్తియిల్ భాగవతాదరమ్ సిద్ధిక్కైయాలే అపరాధ రుచి ప్రసంగియాతో ? ఈశ్వరన్ శిక్షిక్క నాకిల్ తనక్కు మపరాధ ప్రసంగత్తిల్ శిక్షై శంకిత్తైయామ్ ఇప్పడి యిరున్దనాల్ భక్తి(హర్ష)హానియుమ్ ప్రసంగియాతో ? ఎన్ఱ శంకైకళై పరిహరిత్తు క్కొణ్డు ఇప్పడి యిరున్ద కాలముచిత వృత్తియై యుపసంహరిక్కిఱార్. ఆనపిన్పితి- నినైప్పిట్ట, సంకల్పిత్త. శెలవు, శిక్షై- నెకిఴాతే తనక్కు రాగాదికళాకాతెన్ఱు పార్త్తు భాగవతర్ తిఱత్తిల్ అనాదరియాతే ఎన్ఱపడి -

సా.ప్ర— శెలవు శెయ్‌వానిత్యస్య అవన్తానే ఇత్యనేనాన్వయః- ఈశ్వర ఏవ నిస్తారక ఇత్యర్థః- నెకిఴాతే, నిస్సంశయో భూత్వా. రాగద్వేషాది కలుష మనసాం భగవచ్చింతనానర్హా ఇతి వైముఖ్యానుకృత్వే త్యర్థః. మరుభూమీత్యాది- మరుభూమావతి తృషితోతి శీతలంతీర్థం తత్రైవలబ్ధ్వా యథాతుష్యేత్తథేత్యర్థః.

సా.వి— భాగవతనికటే శాస్త్రమర్యాదామనుసృత్య సస్సంశయః కృతార్థస్తిష్ఠేదితి పరమప్రకృతముపసహరతి - ఆనపిన్పితి- అవన్తానే, భగవానేవ. శెలవు శెయ్‌వాన్, దోషనివర్తకః - నెకిఴాతే, నిస్సంశయో భూత్వా- ఇవ్వధికారిపక్కల్, ఏతత్ప్రపన్నాధికారి విషయే - ఉళ్ళగుణాంశత్తై, ''గుణదోషౌ బుధోగృహ్ణా,, న్నిత్యుక్తరీత్యా విద్యమానగుణాంశం- మరుభూమియిల్, నిర్జల భూమౌ. తణ్ణీర్ పెత్తాప్పోలే, మధురశీతలజలం ప్రాప్తమివ - ఉకన్దు, సంతుష్య- యథాకథంచిద్భాగవతలాభేపి తత్సహవాసమత్యజన్నిత్యర్థః-

సా-సం—అధికారార్థంనిగమయతి. ఆనపిన్పితి, శాస్త్రార్థోపప్లవరహితస్థలే ప్రమాణసిద్ధస్య ప్రపత్తిప్రభావస్య నామసంకీర్తనవిషయమాహాత్మ్యాతిశయస్య చ యథాప్రమాణమసంకోచోక్తైస్సాత్త్వికస్మృత్యుపాయభక్తి ప్రపత్త్యన్యతర నిష్ఠానా మర్థాది సంగ వ్యాధిగ్రస్తానామప్యవశ్యాదరణీయత్వసమర్థనాచ్చేత్యర్థః- వ్యాజశబ్దః భక్తిప్రపత్త్యోరన్యతరపరః . ఉళ్ళదోషఙ్గళుక్కు, అర్థసంగాదివ్యాధీనాం . శెలవు శెయ్‌వాన్, ప్రాయశ్చిత్తవిశేషేణ లఘుప్రత్యవాయేనవా నివర్తక ఇత్యర్థః - అవన్తానే ఎన్ఱు తెళిన్దు, సమాభ్యధిక దరిద్రతయా

మూ— ,,కర్మణామనసావాచా యదభీక్ష్ణం నిషేవతే । తదేవాపహరత్యేనం తస్మాత్కల్యాణమాచరేత్,, ఎన్కిఱపడియే కరణత్రయత్తాలుమ్ తాజ్ఞ నల్వళియిడాతే ,,సంసారవిషవృక్షస్య ద్వేఫలేహ్యమృతోపమే । కదాచిత్కేశవే భక్తి స్తద్భక్తైర్వాసమాగమః,, ఎన్ఱు ఇజ్ఞ్గిరుక్కుం కాలత్తుక్కుం ప్రయోజనమాక వేడుత్త ,,పరమనైప్పయిలుమ్ తిరువుడైయ శిరుమామనిశరుడన్ శేర్త్తియాకిర శీరియపెరా ప్పేత్తైత్తిరువరుళాలే పెత్తోమ్,, ఎన్ఱు కృతార్థరాయ్

సా-దీ— పరమనైప్పయిలుమ్ తిరువుడైయ, ,,పార్కడల్ చ్చేర్న్ద పరమనై-పయిలుమ్ తిరువుడైయార్,, ఎన్కిఱపడియే పరమపురుషనై సమాశ్రయిక్కుమ్ సంపత్తై యుడైయవెన్నపడి - శిరుమామనిశరుడన్, ,,శిరుమామనిశరా,, వెన్కిఱ పడియే దేహయాత్రాను వృత్తియాల్ శిరియరామ్ తోత్రి జ్ఞానవైరాగ్యాదికళాల్ మహాప్రభావరాన భాగవతరుడన్ - శీరియ, శ్లాఘ్యమాన - తిరువరుళాలే, ,,పణ్డునాళాలే నిన్ తిరువరుళుమ్ పజ్గయత్తాళ్ తిరువరుళు,, మెన్కిఱ దివ్య దంపతికళుడైయ ప్రసాదత్తాలే-

---

సా-స్వా—తానితి - భాగవతారాధ సందర్శనత్తాలే తాను మపరాధ ప్రసక్తనాకాతె ఎన్ఱుకరుత్తు. పరమనై ఇతి- పార్కడల్ లశేర్న్ద పరమపనై, పరమాత్మావై. పయిలుమ్, ఆశ్రయిక్కుమ్ పడియాన-తిరు,సంపత్తై యుడైయరాన - శిరుమామనిశరుడన్, దేహయాత్రాను వృత్తియాలే ప్రాకృతరుక్కుచ్చిరియవరామ్ తోత్తి జ్ఞాన వైరాగ్యాదికళాలే. మా, మహా ప్రభావరాన . మనిశర్, భాగవతరుడన్- శేర్త్తి, సంసర్గ మాకిర . శీరియ, శ్లాఘ్యమాన - పెరుమ్పేత్తై, పెరియ పురుషార్థత్తై - తిరువరుళాలే, దివ్యదంపతికళుడైయ శ్రీమత్కృపెయాలే ఎన్నపడి .

సా-ప్ర— నల్వళిక్కై విడాతే,సన్మార్గ పరిత్యాగేన - పరమనైప్పయిలుమితి - ఆబాల్యం సర్వేశ్వరస్య శ్రీమన్నారాయణస్య నిరంతరానుసంధానరూప నిరవధికసంపత్సమృద్ధైః పరమైకాంతిభిస్సహవాసరూపమతి సమీచీనంస్వరూపానురూపం ఫలంభగవత్కృపయైవాహంలబ్ధవానితిస్వకార్తార్థ్యమనుసంధాయ-

---

సా-వి— పరమనైప్పయిలుమ్ తిరువుడైయ శిరుమామనిశరుడన్, ,,పార్కడల్ శేర్న్ద పరమనైప్పయిలుమ్ తిరువుడైయా,,రిత్యుక్త ప్రకారేణ పరమ పురుష సమాశ్రయణ సంపద్యుక్తైః - శిరుమామనిశరుడన్, ,,శిరుమామనిశ,, రిత్యుక్తప్రకారేణ దేహయాత్రాను వృత్త్యా స్వల్పైః జ్ఞాన వైరాగ్య సమృద్ధ్యాఽధికైర్భాగవతైస్సహ- శేర్త్తియాకిర, సంబంధాఖ్యం- శీరియ, శ్రేష్ఠం - పెరా, ప్రాప్తుమశక్యం - పేత్తైఫలమ్ తిరువరుళాల్, భగవత్కృపయైవ - పెత్తోమ్, ప్రాప్తాస్మః -

---

సా-సం— స్వశాసనప్రతిబంధక రహితతయా ప్రమాణశత సిద్ధ శ్రీమన్నారాయణ ఏవేతి నిశ్చిత్య - అభీక్ష్ణం, ప్రతిక్షణం - పునః పునరితియావత్ - కర్మణామనసావాచా కల్యాణమాచరేదిత్యర్థః - కల్యాణం, అర్థాది విషయక రాగాది మత్స్వపి భాగవతేషు కించిత్కరణం, శ్రుత్యాది సిద్ధ నిత్యాది కంచనల్వళి, భాగవతారాధనాదికం - పరమనై యిత్యాది- సర్వస్మాత్పరవిషయే చిత్త ద్రవీకరణ రూపస్తుత్యాత్మక గాథాగాన శ్రీమంతః - శరీరతోఽనధికా అపి ప్రభావాన్మహాంత ఇతినిశ్చిత్య తేషాం కింకరతయా తైస్సహ వర్తన రూప మలభ్యం ఫలం శ్రియఃపతేః కరుణయాలబ్ధవంత ఇతికృతార్థాస్సంతః శ్రియఃపతే-

మూ—"తిరుమాల్ తలైక్కొణ్డ నజ్గళైప్ పిఴైగ్గే వరుమ్ తీవినైయే" ఎన్ఱు వ్యవసితనాయ్ "ఆళ్కిన్ఱానాழியా నారాల్ కుఱైయుడైయమ్" ఎన్ఱిరుప్పడియే పరమపదత్తిల్ పెఱప్పుకుకిఱ పరిపూర్ణ కైంకర్య సామ్రాజ్యత్తుక్కు ఇజ్గే (పూ) ముడిశూడి యిరుక్కప్రాప్తమ్ -

సా-దీ— తిరుమాల్ తలైక్కొణ్డ నజ్గళుక్కు, శ్రియఃపతి పరిగ్రహిత్తనముక్కు. తీవినైయెజ్గే వరుమ్, దుష్కర్మజ్గళెజ్గే వరువన ఎన్ఱు నిశ్చితనామ్. ఆళ్కిన్ఱ నాழியాన్, చక్రపాణి నమ్మై ఆళ్కిన్ఱాన్. రక్షియానిన్ఱాన్ - ఆరాల్. కుఱై యుడైయమ్, మత్తవరాల్ పెఱుమ్ ఎన్నక్కుఱై వైయుడైయోమ్ నామ్. సర్వముమ్ నమక్కుప్ పరిపూర్ణమ్ - ఇజ్గే, ఇవ్విభూతియిలే. ముడిశూడి, పరమపద సామ్రాజ్యత్తుక్కు పట్టాభిషిక్తనాయిరుక్కప్రాప్తమ్. ఇవ్వర్థికారార్థమాన ప్రభావ రక్షైయై రహస్యత్రయత్తిలనుసంధిక్కుమ్ స్థలత్తై -

సా-స్వా— తిరుమాలితి - తిరుమాల్, శ్రియఃపతి - తలైక్కొణ్డ, పరిగ్రహిత్త నజ్గళుక్కు - ఎజ్గే తీవినై, క్రూర పాపమ్ వరుమెన్ఱు వ్యవసితనాయ్, నిశ్చయముడైయవనాయ్ - ఆழியాన్, చక్రాయుధన్ నమ్మైయాళ్కిన్ఱాన్ - ఇనియారాల్ కుఱైయుడైయమ్. మత్తవరాల్ పేత్తుక్కు కుఱైయుడైయోమ్ - సర్వముమ్ నమక్కు సంపూర్ణమెన్ఱు - ఇజ్గే, సంసారత్తిలే - ముడిశూడి, పట్టాభిషిక్తనామ్ ఎన్నపడి - ఇనియిన్న ప్రభావరక్షై రహస్యత్రయత్తిల్ వాచక శబ్దాభావాత్ప్రతిపాద్యమల్లామైయాల్ తద్వ్యాఖ్యాన రూప విస్తృత ప్రబంధత్తిల్ ఇన్న నిరూపణమసంగతమన్ఱో? ఎన్న వరుళిచ్చెయ్కిఱార్ -

సా-ప్ర— తిరుమాలితి - సంధ్యారాగ రంజిత సూర్య విశిష్ట మేరు సదృశస్య చక్రపాణేః శ్రీధరస్య దివ్యమంగళ విగ్రహాది దృష్ట్యా క్రోశ హేతుభూతేన కేనాప్య నివర్త్యేన సర్వోత్కృష్ట నిరతిశయ ప్రీతిరూప నిరన్తరానుసంధానాత్మకోన్మస్తక వ్యామోహేన విశిష్టానామస్మాకం కథం వా క్రూరపాపం స్యాదిత్యర్థః - ఆళ్కిన్ఱానిత్యాది. సముద్ర వచ్ఛ్రీమహర విగ్రహ విశిష్టే స్మత్స్వామిని సతి కేనవా అపూర్ణా భవేమేత్యర్థః. పూముడి శూడి, పుష్పాపీడ మాబధ్య- అభిషేకాయాలంకృతో యథాభిషేక మాకాంక్షమాణో నిర్భరో వ తిష్ఠేత - ఏవం ప్రపన్నోపి నిర్భరః పరిపూర్ణ భగవదనుభవ జనిత కైంకర్య సాపేక్షోవ తిష్ఠేతేత్యర్థః- ఏవం భూత ప్రభావస్య రహస్యత్రయే ప్రతిపాదకాంశం ప్రదర్శయతి-

సా-వి— తిరుమాల్ తలైక్కొణ్డ నజ్గళ్కెజ్గే వరుమ్ తీవినైయే. తిరుమాల్, శ్రియఃపతిం - తలైక్కొణ్డ, ఆశ్రితవతాం - నజ్గళుక్కు, అస్మాకం - తీవినైయే, క్రూరపాపాని- ఎజ్గై, కుతస్స్యుః- ఆళ్కిన్ఱానాழியానారాల్ కుఱైయుడైయమ్- ఆழியాన్, చక్రధరః - ఆళ్కిన్ఱాన్, రక్షకః. ఆరాల్, కేన హేతునా - కుఱై, న్యూనతా - ఉడైయమ్, తిష్ఠేత్- పెఱప్పుకుకిఱ, ప్రాప్స్యమానస్య - పూముడి శూడి, పుష్పాపీడం శిరసి ధృత్వా- యథా సామ్రాజ్యాభిషేకం కాంక్షమాణోలంకృత స్తిష్ఠేత్ తథా స్థాతుముచితమితి-

సా-స— శ్చరణావాజ్ఞాంచ శిరసా ధృతవతామస్మాకం కుత ఆగచ్ఛంతి క్రూర పాపానీత్యధ్యవసాయవాన్ సన్ చక్రధరేణ కింకరత్వేన దేశవిశేషే మత్స్వీకరణం స్వస్య న కింకరభావకృతం - కింతు కేవల కృపయైవేతి చ ధియా ముడిశూడియిరుక్కప్రాప్తమ్ - నహి సాయుజ్యపర్యవసితోభయ విభూతి విశిష్ట బ్రహ్మానుభవ సామ్రాజ్యాభిషేకో భగవదంతరంగో దాసీస్యేత దవమానేవా లభ్యస్స్యాదితి భావః.

మూ.— ఇప్పడి వ్యవస్థిత మాన ప్రభావమ్ రహస్య త్రయత్తిల్ ఫల నిర్దేశ ప్రదేశఙ్గళిలే అనుషంగ సిద్ధమాక అను సంధేయమ్.

సా-దీ— క్కాట్టుకిరార్- ఇప్పడివ్యవస్థితమానవిత్యాది-వ్యవస్థితమ్,ఏత్తచ్చురుక్కమన్రియేయథాప్రమాణమ్ ఫల నిర్దేశ ప్రదేశఙ్గళ్, వ్యక్త చతుర్థ్యాదికళ్ - అనుషంగ సిద్ధమాక, ఫలమ్ తత్ప్రభావాధీనమాకైయాల్ ఫల్లత్తోడే కూడవను సంధేయ మెన్రుకరుత్తు -

ప్రపన్నస్యైహికందుఃఖమసహ్యమపినోహరిః । నివారయత్యతః కర్మప్రారబ్ధం నవినాశయేత్॥ ఇత్యేతద్వచనమందం హితార్థి దుఃఖమైహికమ్ । హరిర్నివర్తయే న్నైవ ప్రారబ్ధాంశంతునాశయేత్॥ అస్మద్దర్శననిష్ఠానాం కర్మజ్ఞానాది వర్తినామ్ । కాదాచిత్కార్థ సంగాదే ర్నిందత్యతా నోప జాయతే ॥ ఐకాంత్యం సుదృఢం యేషు క్వచిత్తేషు స్ఖలత్స్వపి । అవజ్ఞా పరిహర్తవ్యే త్యేవంశాస్త్ర వినిర్ణయః ॥ ప్రపన్నవేష మాత్రాచ్చ తజ్జ్ఞానావధి వైష్ణవః। ఆదరాదనువర్తేత కిం పున స్సత్పథే స్థితాన్ ॥ భగవత్త్రస్త్రమరణం దేహినాముపకారకమ్ । ప్రాతికూల్యత్యజామేవవిపక్షైతిప్రసంగతః ॥

సా - స్వా — ఇప్పడి ఇతి . ఫల నిర్దేశ ప్రదేశఙ్గళిలే, నారాయణ పదోత్తర చతుర్థీ ప్రభృతి కళిలేయెన్రపడి-అనుషంగసిద్ధమాక,ఫలమ్ప్రభావాధీనమాకైయాలేఅర్థసిద్ధమాకవనుసంధేయ మెన్రపడి.

ఆనాలుమ్ శరణ్యన్ నిర్దుష్ట నాకైయాలే అనవచ్ఛిన్న ప్రభావ వానాకిలుమ్ భాగవతర్ జాత్యాది కృతాపకర్ష వానక్కళాకైయాలే తథా విధ ప్రభావ రాక కూడుమో ? ఎన్నిర శంకైయై ప రిహరిత్తు క్కొణ్డుఏతాదృశ ప్రభావోప దేష్టాక్కళాన దేశికర్ పక్కల్ కృతజ్ఞతాను సంధానరూపమాన

సా-ప్ర — ఇప్పడి వ్యవస్థితమానేత్యాదినా-ఫలనిర్దేశ ప్రదేశేష్వితి . మూల మంత్రే మంత్ర రత్నేచ ఫల నిర్దేశ పరే నారాయణా యేతి శబ్దే సిద్ధ సాధ్యోపాయ ప్రభావో వివక్షితః . తన్నిష్ఠస్య ప్రభా వశ్చార్థ్యాహ్యతేస్యా మిత్యత్రేతి ద్రష్టవ్య మితి భావః -

ఏవం ప్రతిపాదితస్య భాగవత ప్రభావస్యవాఙ్మనసా గోచర మాహాత్మ్య భగవత్పరమ సామ్య శ్రవణా దపరిచ్ఛేద్యత్వసిద్ధేస్సార్వ వర్ణికా నామపి భాగవతానామపరిచ్ఛిన్న మాహాత్మ్యవత్వ మవిశిష్ట

సా - వి — అనుషంగ సిద్ధమానేతి . ఫలప్రదానే ఫలస్యప్రభావంవినా సిద్ధ్యభావాత్తదనుషంగ సిద్ధః ప్రభావోపి ఫలనిర్దేశ స్థలేఽనుసంధేయ ఇత్యర్థః.

సర్వభాగవతానాం మాహాత్మ్యంభగవతఇవా పరిచ్ఛేద్యం నవిస్మయనీయమిత్యాచార్యాఉపదిదిశు

సా-సం— ఇప్పడివ్యవస్థితమానవితి.ప్రమాణోపప్లవరహితస్థలేయథాప్రమాణం,ప్రమాణవిరోధవతివిశేషవచనతఉత్సర్గాపవాదాదినయేనచ సంకుచితవిషయతయావ్యవస్థితేత్యర్థః.అనుషంగేతి-"దురాచారోపి" త్యాద్యుక్త "ప్రభావాత్పరమాత్మన" ఇత్యాదినా బోధిత భక్తిముఖే నాప్యసంకుచిత ప్రభావవంతం । పతి కింకరత్వా తత్తదను గుణతయా యావద్భక్త పర్యంతేతి భక్తకైంకర్య రూపమపి ఫలంప్రాప్యాంతర్గతంతత్ప్రతి సంబంధి భక్తప్రభావోపి ఫలపరే ణానుసంధేయ ఇత్యనుషంగసిద్ధమాక విత్యుక్తం.

భగవచ్చరణారవిందయో న్యస్త-భరాణాం ప్రభావే భగవానేవ సదృశ ఇత్యుక్తే విస్మయో

మూ— ఉణ్మైయుణ్రైక్కుమ్ మఱైకళిల్ ఓజ్గియ వుత్తమ నాగ్, వణ్మైయళప్పరి తాతలిల్ వన్దుకழల్ పణివార్, తణ్మైకిడ న్తిడ

సా - దీ — ఇవ్వధికారార్థమైత్ పాట్టాలుమ్ సంగ్రహిక్కిరార్. ఉణ్మై యుణ్రైక్కుమిత్యాది - ఉణ్మైయుణ్రైక్కుమ్ మఱైకళిల్, సత్యవాదికళాన ఉపనిషద్భాగజ్గళిల్ - ఓజ్గియ ఉత్తమనార్, నిస్సమాభ్యధికత్వేన ప్రతిపాద్యనాన పురుషోత్తమన్ - వణ్మై, వైలక్షణ్యం - సిద్ధోపాయత్వినుడైయ ప్రభావమెన్నపడి. అళప్పరితు, పరిచ్ఛేదిక్క అశక్యమెన్నై. ఆతలిల్, ఆకైయాల్. ఉపాయ ప్రభావమ్ నిరవధికమాకైయాలెన్నపడి-వన్దుకழల్ పణివార్, అనన్యగతికళాయ్వన్దుతిరువడికళైసమాశ్రయిప్పారుడైయ- తణ్మై, నైచ్యం-

సా-స్వా— పాట్టాలధికారార్థత్తై సంగ్రహిక్కిరార్-ఉణ్మైఇతి - ఉణ్మై, ఉళ్ళపడి. ఉణ్రైక్కుమ్, సత్యవాదికళాన. మఱైకళిల్, వేదజ్గళిల్ – వేదాంతజ్గళిలెన్నపడి - ఓజ్గియ, ప్రతిపాద్యనాన- నిస్సమాభ్యధికత్వేన ప్రతిపాద్యనాన - ఉత్తమనార్, పురుషోత్తమనుడైయ. వణ్మై, వైలక్షణ్యమ్.ప్రభావమెన్నపడి. అళప్పరితు, పరిచ్ఛేదిక్క వశక్యమెన్నై - ఆతలిల్, ఆకైయాల్ - సిద్ధోపాయ ప్రభావమపరిచ్ఛిన్నమాకైయాల్ - వన్దు, ఆకించన్యానన్యగతిత్వయుక్తరాయ్ వన్దు. కழల్ పణివార్, తిరువడికళై ఆశ్రయిక్కుమవర్-ప్రపన్నరుడైయ వెన్నపడి- తణ్మై, తాழ్చ్చి-జాత్యాదికృతనైచ్యమ్-కిడన్తిడ,

సా-ప్ర— మేవేతి పక్షపాత రహితాస్మదాచార్యా అవోచన్నిత్యాహ - ఉణ్మై యుణ్రైక్కుమిత్యాదినా- ఉణ్మై యుణ్రైక్కుమ్మఱైకళిల్, అపౌరుషేయతయా కారణ దోష బాధక ప్రత్యయ రహితత్వాద్యథావస్థితార్థ బోధన శీలేషు వేదేషు. ఓజ్గియ వుత్తమనార్, “వేదాహమేతం పురుషమ్మహాంతమి”త్యాదిషు సర్వోత్కృష్టతయా బోధితస్య పురుషోత్తమస్య - వణ్మైయళప్పరితు, ప్రభావః పరిచ్ఛేత్తుమశక్యః - ఆతలిల్, అతఏవ - భగవతో పరిచ్ఛిన్న ప్రభావవత్త్వాదేవేత్యర్థః - వన్దుకழల్ పణివార్ తణ్మైకిడన్తిడ, సర్వస్వామీ భగవానస్మాకమపి స్వామీత్యవగమ్య స్వస్వాతంత్ర్య బుద్ధిమపాస్య తదారాధన రూప సన్మార్గే ఆగత్య తచ్చరణారవిందయోః ప్రణిపతతాం నైచ్యే స్థితేపి -

సా-వి— రితి గాథయాహ - ఉణ్మైయుణ్రైక్కుమిత్యాదినా-ఉయర్న్తవర్, జ్ఞానాదిభిర్మహాంతోస్మదాచార్యాః- ఉణ్మై, యాథార్థ్యం – ఉణ్రైక్కుమ్, వదంతీషు – మఱైకళిల్, శ్రుతిషు – ఓజ్గియ, “నతత్సమశ్చాభ్యధికశ్చ దృశ్యతే”ఇత్యాదినా – సర్వోత్తమత్వేన ప్రతిపాదితస్య – ఉత్తమనార్, పురుషోత్తమస్య – వణ్మై, ప్రభావః - అళప్పరితు, పరిచ్ఛిద్యజ్ఞాతుమశక్యః – ఆతలిల్, అతః- వన్దు,భగవత్సమీపమాగత్య-కழల్,చరణౌ.పణివార్,ఆశ్రయతాం-తణ్మై,అపకర్షః-జాత్యాదిన్యూనత్వం.కిడన్తిడ, విద్యమానేపి-

సా సం— నభవత్యేవ - తాత్త్వికైర్వేషాశక్తిరిత్యవోచన్నిత్యాహ-ఉణ్మైఇతి-ఉయర్న్తనర్,మహాదేశికాః - ఉణ్మై, వస్తుస్థితిం. ఓరన్తవిర, పక్షపాతరాహిత్యేన - ఉణ్రైత్తనర్, ఉపదిదిశుః - కిమిత్యత్రాహ - ఉణ్మైఇత్యాది వియప్పిలతామిత్యంతేన - యాథాత్మ్య ప్రతిపాదకేషు వేదేషు సమాదిక రహితత్వేన ప్రతిపాదిత పురుషోత్తమస్య - వణ్మైఇతి - ప్రభావః – ఇయదితి జ్ఞాతుం నశక్యమితి- “మామేవయేప్రపద్యంత”, ఇత్యుక్త్యా ఆకించన్యేనాగత్య చరణావాశ్రయతాం.- తణ్మై ఇతి – ప్రకృతి సంబంధాది నిబంధనా

మూ — త్తర (త్తా)మళవెన్న నియప్పిలతామ్, ఉక్తై యుఱైత్తన రోరన్తవిరవుయర్ న్తనరే ॥౩౩॥

సా-దీ — జాతివ్యపస్థైయెన్నపడి - కిడన్తిడ, ఇరన్తతాకిలుమ్, అత్తాలవర్కళుక్కు ఉత్తమెన్నుకరుత్తు-తరమ్, వరిశై. ప్రభావమెన్నపడి "దేవా అపినతంవిదుః,, ఎన్న ప్రభావమ్-అళవెన్నవియప్పిలతామ్, పరిచ్ఛిన్నమెన్ఱిరవరు'- అగోచరమామ్. ఎన్నుముణ్మైయై-ఉయర్న్తనర్, జ్ఞానాదికళాలుమున్నతరానవస్మదాచార్యర్కళ్- ఓరన్తవిర, భాగవతరనువృత్తదోషర్ నిర్దోషరెన్ఱిరపక్షపాతమ్ వైయ్యాతే- యద్వా సత్తుక్కళై ఇవ్వర్థత్తుక్కు ఉపదేశయోగ్యర్-మాద్యశరనహార్రెన్ఱు పక్షపాతమ్ పణ్ణాతే-ఉఱైత్తనర్, ఉపదేశిత్తార్కళెన్ఱు ॥ ౩౩ ॥

సా. స్వా — ఇరున్ద తాకిలుమ్ - అత్తాలవర్ కళుక్కు పురుషార్థ హాని యిల్లామైయాలుమ్ ప్రభావ నిమిత్తభగవదభిమానత్తిల్ న్యూనత్తై యిల్లామైయాలుమ్ ప్రభావత్తుక్కు న్యూనత్తై యిల్లై ఎన్నుకరుత్తు - తరమ్, వరిశై - ప్రభావమెన్నపడి- అళవెన్న, పరిచ్ఛిన్నమెన్ఱిర - వియప్పిలతామ్, వియప్పు. ఉక్తి- పరిచ్ఛిన్నమెన్ఱిర వాక్కిల్లాతతామ్ - అపరిచ్ఛిన్నమెన్నపడి - " యోఽహ్యేనం పురుషం వేదదేవా అపినతంవిదుః,, ఎన్నశరే-ఉక్త్మె, భాగవతప్రభావమ్ అపరిచ్ఛిన్నమెన్ఱిర యథార్థమానవర్థత్తై-ఉయర్న్తవర్, జ్ఞానానుష్ఠానఙ్గళాలే అధికరాన. వ్యాసాదిభ్యోఽప్యధికరాన వస్మదాచార్యర్కళ్- ఓరన్తవిర, పక్షపాతమత్తవిర, సదోషభాగవతర్ నిర్దుష్టభాగవతరెన్నుపక్షపాతమన్ఱికే. యద్వా, ఇవర్ మన్దాధికారి, ఇవర్ పూర్ణాధికారి ఎన్నుపక్షపాతమిల్లామల్ కేవలవాత్సల్యత్తాలే-ఉఱైత్తనర్, ఉపదేశిత్తరుళినార్కళెన్నపడి- ॥ ౩౩ ॥

ఇప్పడి భాగవత ప్రభావమపరిచ్ఛిన్నమెన్ఱు శొన్నతు కూడుమో? భాగవతనుక్కు పూర్వదశైయిల్ ఏతాదృశ ప్రభావమిల్లైయే? పూర్వదశైయిల్ ప్రభావమిల్లావిట్టాలుమ్ ప్రపత్తి ప్రయుక్తమాక విదానీం తాదృశ ప్రభావముణ్డెన్నిల్ భక్తియోగ కృతమాక భక్తినిష్ఠనుక్కుమే తాదృశ ప్రభావమ్ ప్రసంగియాతో? అప్పోతు " సత్కర్మనిరతా ,, ఇత్యాదినా ప్రపన్నరై అధికరాకస్తుతిక్కిఱతు కూడుమో? కించ ఉత్కృష్ట ప్రపత్తి ప్రయుక్తమాక ప్రభావమ్ శొల్లిల్ " తస్మాత్సత్యం పరమం వదంతి ,, త్యాదినా సత్య తపః ప్రభృతి కళుక్కుమ్ పరమత్వమ్ శొల్లుకైయాలే తన్నిష్ఠర్క్కుమే తాదృశ ప్రభావమ్ ప్రసంగియాతో? ఎన్న సత్యతపః ప్రభృతి సకల ధర్మాపేక్షయా ప్యత్యంతాభ్యర్హితతయా, సకల

సా - ప్ర — తామళవెన్న వియప్పిలతాముక్తైయుఱైత్తనర్, అపరిచ్ఛిన్న ప్రభావో భగవానేవైతేషాం సదృశ ఇత్యుక్తేపి కిమిదం విస్మయనీయం - యతోఽపి భగవానేవ " అను వ్రజామ్యహం నిత్యం పూయేయేత్యంఘ్రిరేణుభి ,, రిత్యాదిభి స్స్వస్యాపి పావనతయా భాగవతానవోచత్ - అతోన విస్మయనీయమిదమిత్యేతత్సత్యమిత్యవోచన్ - ఓరన్తవిర, పక్షపాత రాహిత్యేన - ఉయర్న్తనరే, ఉన్నతా మహాంతో జ్ఞానాధికా వాది హంసనవాంబువాహ ప్రభృతయః పూర్వాచార్యా ఇత్యర్థః. ॥ ౩౩ ॥

సా వి — తాన్, స్వయం భగవానేవ - అళవు, ఉపమానం - తేషాం ప్రభావే భగవానేవ తుల్య ఇత్యర్థః - ఎన్న, ఇత్యుక్తేయథా. వియప్పు, విస్మయః - ఇలతామ్, నభవేత్తథా - ఉణ్మై, సత్యం - ఓరన్తవిర, పక్షపాత రాహిత్యేన - సర్వవర్ణసాధారణ్యేన - ఉఱైత్తనర్, అవోచన్ ॥ ౩౩ ॥

సా. సం — పరకర్షే విద్యమానేపి తేషాం ప్రభావే. తామళవు, సభగవానేవతుల్యః · "సచ పూజ్యో యథాహ్యహం- యేబ్రాహ్మణా స్తేహమసంశయం నృపే,, త్యాదిభిరుక్తే. వియప్పిలతామ్, నవిస్మయనీయమితి మహాదేశికా వస్స్థితిమపక్షపాతే నోపపదిదిశురిత్యర్థః ॥ ౩౩ ॥

మూ— రాగద్వేషమదాదికైరిహమహారక్షోభిరక్షోభి[తే] తంనిత్యేరక్షితరిస్థితేనిజభరన్యాసాభిధానంతపః॥

సా- దీ— శ్రీభాగవతరుడైయ ప్రభావమ్ వేదవాచామప్యగోచరమెన్ఱుప సంహరిక్కిఱార్- రాగద్వేషేతి - రాగాదికళై మహారక్షస్సుక్కళ్ - రాక్షసరైయుమ్ వెల్లుకైయాలే మహారక్షస్త్వమ్- ఆదిశబ్దమ్ మోహాదియైక్కాట్టుమ్- ఇహ, జగతి. తైరక్షోభిరక్షోభితం, అనభిభూతం - మోక్ష విషయ ప్రపత్తిక్కు రాగాదికళాల్ ప్రతిబంధ మిల్లై. శిక్షయామపి క్రోడీకరోతి ఎన్ఱారిఱే - నిత్యే రక్షితరి, నిత్యరక్షకనాన శ్రియఃపతివిషయత్తిల్-రక్షణం, మోక్షః-స్థితే ఎన్ఱైక్కుమ్ ఎప్పోదుమ్ ఆశ్రయిప్పార్కళైప్ పార్త్తుక్కొండిరుక్కైక్కొత్తుక్కిఱతు. సన్నిహితే ఎన్ఱ ఆకవుమామ్-నిజభరన్యాసాభిధానం- ఆత్మరక్షాభరసమర్పణాఖ్యం- యత్తపః,

సా-స్వా—విరోధినిరాసకతయా, సకలేష్టప్రదతయా, ఆశుకారితయా, అన్యైశ్చవైలక్షణ్యైర్వేదానామప్యగోచరాపరిచ్ఛిన్న ప్రభావయుక్తతయా న్యాసస్యతత్ప్రయుక్త భాగవత ప్రభావ వర్ణన ముప పన్న మిత్యభి ప్రాయేణ శ్లోకేనా ప్యధికారార్థాన్తైం సంగ్రహిక్కిఱార్ - రాగేతి - రాగః, విషయ కామనా - ద్వేషః, తత్ప్రతి బంధకేషు ద్వేషః - మదః, స్వోత్కర్షాభి మానః - ఏవ మాదిభిర నాత్మగుణైః - మహార క్షోభిః, రాక్షసానా మప్యేతే అనాత్మ గుణా ఆత్మనాశకా ఇతి మహారక్ష స్త్వేన రాగా దయో నిరూప్యంతే. ఏతై రక్షోభితే, అప్రతిబద్ధే. నిత్యే రక్షితరి, నిత్యం రక్షితరి - ప్రపన్నానాం రాగాది దోషే సత్యపి సంకల్పిత కాలే భగవతా ఫల ప్రదానా దాశ్రిత రాగాది రక్షోభి రక్షోభితేఇత్యర్థః. నిత్య మాశ్రిత రక్షణ వ్యాజాన్వేషణ పరతయా నిత్యరక్షి తృత్వం - స్థితే, నిత్యరక్షి తృత్వేన స్థితే - నిత్యే స్థితే అక్షోభితే రక్షితరి విషయే - అక్షోభిత మితి పాఠే తపో విశేషణమ్ - అక్షోభితం యత్తపః, రక్షితరి స్థితే

సా-ప్ర— ఏవ ముపాయ నిష్ఠానాం ప్రభావ మపరిచ్ఛిన్నం ప్రదర్శ్యోపాయ ప్రభావ మప్యపరిచ్ఛిన్నం ప్రదర్శయతి - రాగద్వేషే త్యాదినా - మాత్సర్యాది రాది శబ్దార్థః. మహారక్షాంసి, రావణ కుంభ కర్ణాదీని యథా భగవ ద్వ్యతి రిక్తై రనివర్త్యాని. తథైతేపి భగవ ద్వ్యతిరిక్తై రనివార్యా ఇత్యర్థః. ఏవంచప్రపన్నానాంశ్రీమన్నారాయణ ఏవ రక్షక ఇతితైరక్షోభితం- స్థితేప్రతిష్ఠితే "స్థితే మనసి సుస్వస్థ"

సా-వి— యైర్భగవతి భరన్యాసరూపం సర్వోత్కృష్టం తపఃకృతం తన్మహిమా దేవానామపి పరిచ్ఛేత్తు మశక్య ఇత్యాహ - రాగేతి - రాగః, విషయాభిలాషః- ద్వేషః, విషయాలాభవిరోధిక్రోధః- మదః, విద్యాభిజనిత్యాది జనితో గర్వః - ఆదిశబ్దేన మోహాదిసంగ్రహః - ఏతైరేవ మహా రక్షోభిః, అతి పీడా కరైః. ధర్మ ధ్వంసిభిరితిభావః - అక్షోభితం, క్షోభమప్రాపితం. రాగద్వేషాది కృతోపప్లవ ఇతర తప ఇవ భరన్యాస తపోనాశయితుం నప్రసరతీతి భావః - నిత్యే, ప్రళయ ప్రాక్కాలిక తపః ఫలమపిప్రదాతుం లగ్నక తయా సన్నిహితే- రక్షితరి, భగవతి- నిజ భరన్యాసాభిధానం, నిజభరసమర్పణనామకం-

సా-సం—అథ సాధ్యోపాయ నిష్ఠ ప్రభావోపి సాధ్యోపాయ ప్రభావాయత్త ఇతి తత్ప్రభావమాహ - రాగేతి - రాగః, విషయ తృష్ణాత్మికాబుద్ధిః - ద్వేషః, భగవద్భాగవత విషయే ప్రతికూలతా బుద్ధిః - మదః, కుల విద్యాధన వృత్తాదిసంభవోగర్వః - ఆదిశబ్దేన మోహ మాత్సర్యాదయ అకృత్య కరణాదయ శ్చగృహ్యంతే - ఇహ, అస్మిన్ జగతి - మహారక్షోభిః, ఆస్తికానా మేతాన్యేవ మహారక్షాంసి. ఏతైరక్షోభితే, నిత్యంరక్షితరి స్థితే- నహిప్రపన్నే రాగాదికమస్తీతిభరస్వీకరణకార్యమపిలుప్తం భవతి. నిత్యరక్షణజాగరూకస్సన్రక్షణదీక్షాయామేవవ్యవస్థితో హిసఇతిభావః. ఏవంవ్యవస్థితేభగవతిస్వాత్మ రక్షా భరసమర్పణరూపం

మూ—యత్కక్షీకృతమత్యశేతవివిధాన్ ధర్మానధర్మద్రుహః స్తద్భూమార్ణవలేశవర్ణనమపి ప్రాచాం నవాచాం

సా-దీ— "తస్మాన్న్యాసమేషాం" మిత్యత్ర అతిరిక్తతపస్త్వేన తత్కక్షీకృతం, స్వీకృతం సత్ - అధర్మద్రుహః వివిధాన్ ధర్మాన్ "ధర్మేణ పాప మపనుదతి" ఇత్యైతరేయాత్ అధర్మవిరోధికత్వేన నానావిధ ధర్మాన్ సత్యం తపో దమశ్శమో దానమిత్యాదికాన్ అత్యశేత అతిరిక్తమాయ "తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసా మతిరిక్తమాహుః" సర్వేషాం తపసాం న్యాసమతిరిక్తం తపశ్శ్రుతమ్" ఇత్యత్ర తద్భూమార్ణవలేశవర్ణనమపి- తస్య, న్యాసస్య. భూమార్ణవః, మహిమసముద్రః- తస్య లేశః, శీకరాణుః. తద్వర్ణనమపి- అపిశబ్దాన్మహిమార్ణవ వర్ణనత్తి న ద్వైయకైము త్యేనాశక్యత్వం సూచితమ్- ప్రాచాం వాచాం, ఉపనిష

సా-స్వా—సత్యతపోభితం యత్తపః ఇత్యన్వయః-భగవతీతి శేషః- భగవద్విషయే యన్నిజభరన్యాసాభిధానం తపః. అధర్మద్రుహః "ధర్మేణ పాపమపనుదతీ" తి సకల పాప నివర్తకాన్. వివిధాన్, సత్య తపః ప్రభృతి భేదేన భిన్నాన్. ధర్మాన్, భక్తియోగ పర్యంతానపి. ధర్మశబ్దేనా సంకోచాత్సర్వ సాధ్య ధర్మగ్రహణమ్ - అత్యశేత, అతిశయితమభూదితీత్యర్థ్యాహారః - ఇతి కక్షీకృతం, దేవేనాంగీకృతం - తద్భూమార్ణవ లేశ వర్ణనమపి - తస్య, న్యాసాఖ్య తపసః - భూమా, ప్రభావః - సఏవార్ణవః - తస్యలేశః, ఏకదేశః- తస్య వర్ణనమపి. ప్రాచాం వాచాం, వేదానాం- సంభూయమిళితానామపి.

సా-ప్ర—ఇత్యాది శ్లోక ద్వయోక్త ప్రకారేణాశ్రితరక్షణే ప్రతిష్ఠితే భగవతీత్యర్థః-కక్షీకృతం, అంగీకృతం. అధికారిణా కృతం - "భక్త్యాదావశక్త్యభావ" ఇత్యాదినోక్త పంచదశవిధాధికారేషు కించిద్విశిష్టైరనుష్ఠిత మిత్యర్థః - ఏవం విధాధికారశూన్యైరనుష్ఠితస్యానధికారిణా కృతమకృతమితి న్యాయాత్తత్స్వరూపస్యైవాసిద్ధేరతిశయాసిద్ధేరితిభావః. ఏవం భూతం భరన్యాసాఖ్యమ్ యత్తపః. అధర్మద్రుహః, "ధర్మేణపాప మపనుదతీ" త్యుక్త ప్రకారేణ పాప ప్రాయశ్చిత్తాత్మకాన్ ధర్మాన్ "న్యాసమేషాం తపసా మతిరిక్తమాహుః - నార్హంతి శరణస్థస్య కలాం కోటితమీమపి" త్యుక్త ప్రకారేణ అత్యశేత. తద్భూమార్ణవస్య, భరన్యాసమహిమసముద్రస్యైకదేశ వర్ణనమపి నిత్యానామపి వేదానా

సా-వి—యత్కక్షీకృతం, యైరనుష్ఠితం-తపః "తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహు" రితి శ్రుతౌ తపసాం మధ్యే ఉత్కృష్టమిత్యుక్త్వాత్తపస ఏవ తపసాముత్కృష్టత్వాత్తపఇత్యుక్తం. పాపశోధనత్వాత్తపశ్శబ్దేన వ్యపదేశః. వివిధాన్, అధర్మద్రుహః-పాపనివర్తకాన్ "ధర్మేణపాప మపనుదతీ" త్యుక్తేః "ప్రాజాపత్యోహారుణిః" తి ఖండే "సత్యేన వాయురావాతీ" త్యారభ్యోక్తాన్ తపోపశమనాదిరూపకర్మయోగ జ్ఞానయోగభక్తియోగాదిరూపాన్-అత్యశేత, అతిశేతేస్మ-తేభ్యః ఉత్కర్షమలభతేత్యర్థః- "శీఙ్ స్వప్నే" ఇత్యస్మాదతిపూర్వాల్లిడాత్మనేపదైకవచనం - "తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహు" రితి శ్రుతేః- "సత్కర్మనిరతాశ్శుద్ధా స్సాంఖ్యయోగ విశారదాః । నార్హంతి శరణస్థస్య కలాం కోటితమీమపి" ఇత్యాది స్మృతేశ్చేతిభావః - తేషాం శరణాగతి నిష్ఠానాం భూమ్నో మహిమ్న ఏవార్ణవస్య లేశవర్ణనం,

సా.సం—యత్కక్షీకృతం, పరిగృహీతం. అనుష్ఠిత మితియావత్ - తత్తపః. వివిధాన్ ధర్మానత్యశేత. "తస్మాన్న్యాసమేషాం తపసామతిరిక్తమాహుః" న్యాసఏవాత్యరేచయత్ -ఏతద్వై మహోపనిషద" మిత్యాద్యుక్తవిధయా "తపోదమశ్శమోదాన" మిత్యాదినోక్తాన్ బహూన్ ధర్మానత్యశేత, సర్వేభ్యోప్యతిశయితమాసీత్ - తేషామేవం తద్వశీకరణసాధనత్వాదితిభావః-తస్య, తపసః-భూమా, మాహాత్మ్యం. సఏవార్ణవః. తత్ర

మూ.— పదమ్॥ ౫౮॥

ఇతి కవితార్కికసింహస్య సర్వతంత్రస్వతంత్రస్య శ్రీమద్వేంకటనాథస్య వేదాన్తాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే ప్రభావరక్షాధికారష్షడ్వింశః.
శ్రీమద్రహస్యత్రయసారే. స్థిరీకరణభాగో ద్వితీయః. ❖ శ్రీమతే నిగమాన్తమహాదేశికాయ నమః. ❖

సా-దీ.— ద్వ్యక్షరజ్ఞ ఇత్యుక్తం. నపదం, అగోచరమిత్యర్థః. ॥ ౫౮ ॥
ఇతి శ్రీమద్వాధూలకులతిలక శ్రీలక్ష్మణార్య కృపాపాత్రస్య, శ్రీవేదాన్తాచార్య పాదారవిందనిరతిశ
యభక్తియుక్తస్య,— శ్రీభాష్యశ్రీనివాసస్య కృతిషు శ్రీసారదీపికాయాం ప్రభావరక్షాధికారష్షడ్వింశః.

సా-స్వా—అపిః కాకాక్షిన్యాయేనోభయత్రాన్వీయతే - నపదం, నవిషయీభూతం - యస్య భగవతః ఉపాయత్వప్రభావః "యతో వాచో నివర్తన్తే" ఇతి వేదాపరిచ్ఛిన్నః - తస్యాప్యుపాయాన్తరస్థానాపన్నత్వరూపోపాయత్వాపాదకస్య న్యాసస్య ప్రభావః కైముత్యన్యాయేన వేదానామప్యవిషయః ఏ న్నుకరుత్తు - జనస్థాననివాసినాం ఋషీణాం తపః దుర్బలరక్షోభిః క్షోభితం. ఇదన్తు తపః మహారక్షోభిరప్యక్షోభితమితి వ్యతిరేకశ్చ వ్యజ్యతే - అక్షోభితమితి పాఠ ఏవ సమీచీనః ॥ ౫౮ ॥
ఇతి శ్రీమదాత్రేయ కృష్ణార్య సుతేన తచ్చరణాంబుజ చంచరీకేణ శ్రీమద్వేదాన్తరామానుజ
యతీంద్ర మహాదేశిక కటాక్షలబ్ధ సకల వేదాన్త రహస్య జాతేన గోపాల దాసేన
విరచితాయామ్ ఉత్తర సారాస్వాదిన్యాం ప్రభావ రక్షాధికార ష్షడ్వింశః.

సా.ప్ర—మశక్యమిత్యర్థః-ఇహ, రాగద్వేషమదాదిక్రైరక్షోభిరక్షోభితం స్థితే నిత్యే రక్షితరినిజభరన్యాసాభిధానం తపః కృతం యత్ తపః అధర్మద్రుహో వివిధాన్ ధర్మాన్ నత్యశేత - తద్భూమాణవలేశ వర్ణనం ప్రాచాం వాచామపి నపద మిత్యన్వయః ॥ ౫౮ ॥
ఇతి భారద్వాజ కులతిలకస్య శ్రీనివాసాచార్యస్యసూనోః శ్రీనివాసాచార్యస్య కృతిషు
శ్రీసార ప్రకాశికాయాం ప్రభావ రక్షాధికార ష్షడ్వింశః.

సా వి— బిందుమాత్రవర్ణనమపి. ప్రాచాం వాచాం, వేదానామపి. నపదం, నవిషయః- "తస్మాద్బ్రహ్మణో మహిమానమాప్నోతీ"తి బ్రహ్మమహిమవతాం ప్రభావో వేదానామపి వర్ణయితుమశక్య ఇతి భావః॥ ౫౮॥
ప్రపన్నస్యైహికం దుఃఖమసహ్యమపి నో హరిః । నివారయత్యతః కర్మ ప్రారబ్ధం న వినాశయేత్॥
ఇత్యేతద్వచనం మందం హితార్థీ దుఃఖమైహికమ్ । హరిర్నివర్తయే న్నైవ ప్రారబ్ధాంశం తు నాశయేత్॥
అస్మద్దర్శననిష్ఠానాం కర్మజ్ఞానాది వర్తినామ్ । కాదాచిత్కార్థసంగాదేర్నింద్యతా నోపజాయతే ॥ ఐకాన్త్యం సుదృఢం యేషు క్వచిత్తేషు స్ఖలత్స్వపి । అవజ్ఞా పరిహర్తవ్యేత్యేవం శాస్త్రవినిర్ణయః ॥ ప్రపన్నవేషమాత్రాచ్చ తజ్జ్ఞానావధి వైష్ణవః । ఆదరాదనువర్తేత కిం పునస్సత్పథే స్థితాన్ ॥
భగవత్క్షేత్రమరణం దేహినాముపకారకమ్ । ప్రాతికూల్యత్యజామేవ విపక్షేతి ప్రసంగతః ॥
ఇతి శ్రీశైలకులతిలక శ్రీవేంకటసోమసుత్వనస్సుతేన శ్రీనివాసదేశిక కృపాలబ్ధసారార్థజ్ఞానేన
శ్రీనివాసదాసేన లిఖితాయాం శ్రీసారవివరిణ్యాం ప్రభావరక్షాధికారష్షడ్వింశః.

సా-సం— యోలేశః. తద్వర్ణనమపీయత్తయా ప్రాచాం వాచాం, వేదాన్తానామపి -నపదం, నవిషయం ॥౫౮॥
ఇతి శ్రీపరకాలయతి విరచితే శ్రీసారప్రకాశికాసంగ్రహే ప్రభావరక్షాధికారష్షడ్వింశః.

శ్రీ [illegible] నమః

ద్వితీయసమ్పుటశుద్ధాశుద్ధపత్రికా

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧	౬	మఖిలం	మఖిలం
౨	౨౪	భితియుమ్	భీతియుమ్
,,	,,	విభ్రాతత్వ	నిర్భరత్వ
౪	౧౦	పరు	వరు
,,	౨౦	బ్రహ్మానందా	బ్రహ్మానందా
౫	౭	పురుషార్థ	పురుషార్థ
౬	౨౦	నిష్ట	నిష్ఠ
,,	౨౮	కతవ్యాంశ	కర్తవ్యాంశ
,,	౨౯	కైంకర్య	కైంకర్య
౭	౨౫	రూవ	రూప
౮	౬	పురుహార్థ	పురుషార్థ
,,	,,	వాసస్నైయిర్	వాసస్నైయార
,,	౮	విశ్వాసనీయ	విశ్వసనీయ
,,	౨౩	ముతి	మతి
,,	౨౮	నిర్భ	నిర్భయ
౯	౩	జగైత	జగత్తై
౧౦	౨౮	శ్నోచ్యంతే	శ్చోచ్యంతే
,,	౩౧	పృతి	స్మృతి
౧౧	౯	మూల్య	మూల
,,	౧౬	తీట్టుమ్	తీర్ట్టుమ్
౧౩	౧౮	మహార్ష	మహార్ష
,,	౨౮	విభుధా	విబుధా
౧౪	౪	ద్భుంక్తై	ద్భుంక్తే
,,	౯	జ్ఞ	జ్ఞ
,,	౧౪	స్వర్వం	సర్వం
,,	౧౫	జనార్థన	జనార్దన
,,	౧౯	వృద్ధాది	వృద్ధాది
,,	౨౨	నూతే	సూత్రే
౧౫	౧౭	నయయన	నయన
౧౬	౨౨	నమిత్తం	నిమిత్తం
౨౦	౧౯	ప్రారబ్బ	ప్రారబ్ధ
౨౪	౬౬	తుద్రై	తుద్రై
,,	,,	సుస్థానయు	సుస్థానం
౨౫	౯	వృత్తే	వృత్తే
౨౭	౧౦	సంభావి	సంభవి
౨౮	౨	భాదాది	భావాది
౨౯	౩౧	స్వనిష్టా	స్వనిష్ఠా
౩౧	౧౩	రిక్తై	రిక్తే
,,	౧౯	తంత్ర్యాది	తంత్ర్యాది
,,	౨౦	నివృత్తె	నివృత్తై
,,	౨౫	నహేశా	నహిరా
౩౨	౨౫	ప్రత్యేవ	ప్రత్త్యేవ
౩౩	౨౮	పక్కల్	పక్కల్
౩౫	౧౩	ప్రాప్త్యపాయ	ప్రాప్త్యపాయ
,,	౨౮	స్వాతంత్ర్యా	స్వాతంత్ర్య
౩౬	౨౨	హింత	హిత
౩౭	౨౧	విశ్వాసశ్చ	విశ్వాసశ్చ
,,	౨౭	మత్తిరుక్కైయుమ్	మత్తిరుక్కైయుమ్
౩౮	౨౬	స్యాప్రమాణం	స్యైప్రమాణం
,,	౨౮	నిష్పత్తయే	నివృత్తయే
౪౦	౧౦	స్దితియుమ్	స్థితియుమ్
౪౧	౨౨	ప్రాప్త	ప్రాప్తం
,,	౨౬	దస్తి	దస్త్యేతి
౪౨	౨౨	శబ్దార్థాకి	శబ్దార్థాకి
౪౪	౨౫	పాక్షికమాశ	పాక్షికమాశ్

పుటమ్	పంక్తి.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్.	పుటమ్	పంక్తి.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్.
౪౫	౨౮	వవతో	వతో	౭౪	౧౦	ఉజ్జన్త	ఇజ్జన్త
౪౬	౧౯	స్థిత	స్నిత	,,	౨౦	కృత్య	కృత్య
౪౮	౩	ద్భోదేతి	ద్భోధేతి	౭౫	౯	సాదు	సాధు.
,,	౨౮	మణ్ధ్యే	మణ్థ్యే	౭౯	౧౧	క్షిర	క్షీర
౫౦	౧౩	నిషా	నిష్ఠా	౮౧	౩	అర్చావతారం	అర్చావతారం
,,	౨౬	శేషేణ	శేషిణ	,,	౬	ఆప్పడియే	అప్పడియే
౫౩	౨౦	వైలక్ష్ణ	వైలక్ష్ణ	,,	౧౦	వరాధి	వరాది
౫౪	౬	ధీయత్వ	దీయత్వ	,,	౨౨	తపరి	పరి
౫౫	౭	బరుప	ఒరుపడి	,,	౩౧	పత్యక్ష	ప్రత్యక్ష
౫౬	,,	దుఃఖాబ్ధి	దుఃఖాభ్ధి	౮౪	౬	తిర్లై	తిల్లై
,,	౨౪	కేటు	కేట్టు	,,	౧౧	మితిః	మితి
,,	౨౮	నిక్షిపంతి	నక్షిపంతి	,,	౧౭	పావనత్వా	పావనత్వ
౫౭	౭	మాకపుమ్	మాకవుమ్	,,	౨౧	తత్ర	తత్ర
,,	౮	ఇస్వోషు	ఇప్పోషు	౮౫	౧౧	లాళన	లాళన
౫౮	౧౬	ఎన్న	ఎన్న	౮౬	౨౭	త్మైంకర్య్య	కైంకర్య
౬౦	౨౬	శ్రీపాతం	శ్రీపాదం	౮౭	౧౫	ప్రావ్య	ప్రాప్య
,,	౩౦	కుసుమే	కుసుమై	,,	౨౨	యిరుక్కిరా	యిరుక్కిరా
౬౧	౩	ఎక్కళ	ఎక్కవళ	౯౧	౨౯	తేషాం	తేషాం
,,	౨౧	యల్లాత్	యల్లాల్	౯౨	౧౧	అవున	అపున
,,	౨౨	సజానాతి	నజానాతి	,,	౩౦	శమతియితయా	మతిశయితయా
౬౪	౨౦	మల్లాషై	మల్లామై	౯౪	౧౬	కకోతి	కరోతి
౬౮	౨౮	నఘటతె	నఘటతే	౯౫	౨౧	శట్టికొళ్ళ	పణికొళ్ళ
౬౯	౨	ణ్ణరికిలేక్	ణ్ణరివిలేక్	౯౬	౨	పర్రైయిదుతల్	వర్రైయిదుతల్
,,	౫	ణ్ణరికిలేక్	ణ్ణరివిలేక్	౯౭	౧	కణ్ణ	కణ్ణ
,,	౧౯	ణ్ణరికిలేక్	ణ్ణరివిలేక్	,,	౨౨	సవాబ్యా	సవాచ్యా
౭౦	౫	అవికోర్	ఆవికోర్	౯౮	౨౮	భరస్యదుప	భరాః
,,	౨౫	న్నిలేక	న్నిలేక్	,,	౩౦	ప్రపన్న	ప్రపన్న
,,	౩౦	ద్వీయా	ద్వితీయా	౯౯	౧౫	శ్చా	శ్చా
౭౧	౩౧	రూవ	రూప	,,	౧౬	తేజీవ	త్రేజీవ
౭౨	౧౧	తీర్థా	[illegible]				

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౦౦	౭	వికరంతీ	వికిరంతీ
,,	౧౮	రోధ	విరోధ
౧౦౩	౨౩	స్వంత్ర	స్వతంత్ర
౧౦౫	౫	ఉద్బావి	ఉద్భావి
౧౦౬	,,	బంసంధీ	సంబంధీ
౧౧౦	౨౫	కతృత్వా	కర్తృత్వా
౧౧౪	౧౫	సిద్ద	సిద్ధ
౧౧౫	౧౯	త్మ్రవే	త్రైమ్రవే
౧౧౯	౨౯	నిష్ఠాత్వం	నిష్ఠావత్వం
౧౨౧	౯	కైంతర్య	కైంకర్య
౧౨౩	౪	సంశంయం	సంశయం
౧౨౪	౨౭	వస్య	వప్య
౧౨౫	౨౪	పరస్సర	పరస్పర
౧౨౭	౧౨	అస్పోతు	అప్యేతు
౧౨౮	౧౬	ధిభి	దిభి
౧౨౯	౬	రూవ	రూప
౧౩౦	౧౯	లబ్ద	లబ్ధ
,,	౨౪	సిద్దార్థ	సిద్ధార్థ
౧౩౨	౧౪	పూర్గా్స	పూర్వా
౧౩౩	౧౭	స్వైచ్చ	స్వైచ్ఛ
౧౩౪	౩౦	సిద్దాం	సిద్ధాం
౧౩౫	౧౫	యాచ్నా	యాచ్ఞా
,,	౩౦	యాచ్నా	యాచ్ఞా
౧౩౬	౧౭	యాచ్నా	యాచ్ఞా
౧౩౭	౧	సిద్దాంతినాం	సిద్ధాంతినాం
,,	౬	యాచ్నో	యాచ్ఞో
౧౩౮	౨౯	దసుభవ	దనుభవ
౧౪౧	౨	తెధీయ	తదీయ
౧౪౪	౮	యథాస్త్రం	యథాశాస్త్రం
౧౪౫	౨౫	గృహిత్రా	గృహీత్వా
౧౪౬	౩౦	అననుష్ఠితా	అననుష్ఠితా
౧౪౮	౫	శ్రీ వైష్ణవర్	శ్రీవైష్ణవర్
,,	౧౬	స్నఏవా	స్సఏవా
,,	౨౬	మిద్యుక్త	మిత్యుక్త
౧౪౯	౧౬	విరుడ్ద	విరుద్ధ
౧౫౩	౭	ప్రవవర్తనాది	ప్రవర్తనా
౧౫౪	౧	ఆజ్డాచ్చే	ఆజ్ఞాచ్ఛే
,,	౨౯	ప్రీత్త్యైవ	ప్రీత్యైవ
౧౫౫	౨౭	సాధర్క్యం	సార్థక్యం
౧౫౬	౧౫	అన్నిష్ఠో	అనిష్టో
,,	౩౦	అననుష్టాన	అననుష్ఠాన
౧౬౨	,,	జ్డాకైంకర్య	జ్ఞాకైంకర్య
౧౬౩	౧౫	క్త్వైవో	క్త్వైవో
౧౬౪	౫	విహాత	విహిత
౧౬౬	౨౩	నాశ్రీత	నాశ్రిత
౧౬౭	౬	పపీ	పడి
,,	౧౮	తతిల్	తలిల్
౧౬౯	౨౭	ధర్త్రైశ్రీ	ధరైత్రశ్రీ
౧౭౦	౧	సమయోః	సమయైః
౧౭౧	౨౨	నిపుణ	నిపుణ
౧౭౩	౫	వాదాతాం	వదాతాం
౧౭౫	౯	శ్శ్రింగారి	శృంగారి
౧౭౭	౨౩	నివర్తతా	నివర్తంతా
౧౭౮	౭	యత్రైవపా	యత్రైవవా
౧౮౦	౧౩	ఐ క	ఐచ్ఛిక
౧౮౧	౬	వేణ్ణు	వేణ్డు
౧౮౨	౧౫	త్రిల్	త్రిక్
౧౮౩	౧౨	ప్రాయశ్చిత్త	ప్రాయశ్చి

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్.	శుద్ధమ్.
౧౮౪	౨౮	తత్ఫలా	తత్ఫలా
౧౮౮	౨౧	విముంబామీ	నిముంచామీ
౧౯౦	౭	నర్వ	సర్వ
౧౯౧	౧౭	జానా	జ్ఞానా
,,	౨౩	వున	పున
౧౯౨	౩౦	ఇచ్చైట్టే	ఇచ్చైట్టే
౧౯౪	౨	వచత్తై	వచనత్తై
,,	౨౪	నస్యాపి	స్యాపి
౧౯౫	౧౭	సదోషవత్వ	సదోష త్వ
,,	౨౦	నిర్వియత్వ	నిర్విషయత్వ
,,	౨౯	పారోర్వత్వరాఘ	పూరోర్వత్తరా
౧౯౬	౧	ఖేరత్తా	ఖదత్తా (ఫ
,,	౧౪	న్యాయత్తై	న్యాయత్తైం
,,	౨౫	లఘ	లఘు
౧౯౮	౨౦	సిద్ద	సిద్ధ
౧౯౯	౫	రాఘుత్తై	రాఘుత్తైం
,,	౧౯	ద్భత్త్యంగ	ద్భత్త్యంగ
,,	౨౮	పరిహతి	పరిహరతి
౨౦౧	౨౦	సంప్లన	సంప్లవ
,,	౨౨	పప్రత్తైర్ధీ	ప్రపత్తైర్ధీ
౨౦౨	౩	ప్రాయశ్చి	ప్రాయశ్చి
,,	౧౯	భాద్భావి	భావాద్భావి
,,	౨౧	ప్రారబ్ద	ప్రారబ్ధ
,,	౨౫	బోదక	బోధక
,,	౨౯	ఖిభతి	బిభతి
౨౦౪	౧౭	ప్రాయశ్చిత్త	ప్రాయశ్చిత్త
౨౦౫	౮	ధ్వజాః	ధ్వజః
,,	౬.౦	తథా	తదా
,,	౨౯	శాండిలీతి	శాండిలీతి
౨౦౬	౧౨	అతిలంజ	అతిలంజ
౨౦౭	౧౧	హత	హర
౨౦౯	౨౨	స్వంగృహీతః	స్వంగృహీతః
౨౧౦	౧౪	నర్వస్య	సర్వస్య
,,	౨౧	ప్రారబ్దే	ప్రారబ్ధే
౨౧౧	౨౪	యాదృచ్ఛిక	యాదృచ్ఛిక
,,	౨౫	కటాక్షః	కటాక్షః
౨౧౨	౧౨	చ్బాల్లి	చ్బాల్లి
౨౧౬	౨౦	ప్రీణన	ప్రీణన
౨౧౭	౨౭	ద్వైపరి	ద్వైపరి
౨౧౮	౭	బద్వా	బధ్వా
,,	౧౩	సిద్ద	సిద్ధ
౨౧౯	౧౫	అతు	అతు
౨౨౦	౧౬	పపత్తిం	ప్రపత్తిం
౨౨౧	౭	వాళ్	వాళ్
,,	౮	ఉతు	ఇతు
౨౨౩	౨౯	సాదాప్రా	సాదనాత్ప్రా
౨౨౫	౫	పూరా	పూర
౨౨౬	౧౫	లఘ	లఘు
,,	౨౪	శేషణ	శేషేణ
,,	౨౬	శ్రదయా	శ్రద్ధయా
,,	౨౭	స్మాయతి	స్మారయతి
౨౨౭	౫	నిరాస్తి	నిరాస్త్కై
౨౨౮	౫	పాపజ్జత్తై	పాపజ్జత్తై
,,	౨౮	స్వస్య	సస్య
౨౩౦	౨	సర్వేశ్వరక్	సర్వేశ్వరక్
,,	౨౦	బద్ధి	బుద్ధి
,,	౩౭	ప్రారబ్ధో	ప్రారబ్ధో
౨౩౧	౧౯	వివేకిన	వివేకిన
౨౩౩	౧౪	వైకుంఠ	వైకుంఠ
౨౩౪	౨	తత్త్వై	త్వష్టై

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౨౩౪	౧౮	భాగవ	భగవ
౨౩౫	౨౬	మిత్యూశ్త	మిత్యూక్త
౨౩౬	౧౩	ధర	ధర్మ
,,	౧౭	కతా	కలా
౨౩౭	౧౫	నామాన్యత	సామాన్యత
౨౩౯	౨౬	ధారణస్వ	ధారణస్య
౨౪౦	౧౨	మ్రేన్నపడి	మెన్నపడి
,,	౨౫	క్రైనాపి	క్రైనాపి
౨౪౧	౩౦	గవేషే జె	గవేష జేనే
౨౪౩	౨౦	లేవ్యపి	తేష్వపి
,,	౨౪	దేషు	దేశేషు
౨౪౫	౩౦	ప్రయచ్చుత్	ప్రయచ్ఛన్
౨౪౬	౧౭	మిత్యథః	మిత్యర్థకః
,,	౨౯	యాం	ధామ
౨౫౩	౧౮	దుక్తాని	ద్యుక్తాని
,,	౨౯	తీర్థణం	తీర్థణ
౨౫౪	౨౮	వైకుంర	వైకుంఠ
౨౫౫	౨	వైకుంగ	వైకుంఠ
,,	౮	నధ్యాస్యతే	నాధ్యాస్యతే
౨౫౬	,,	భావః	భావః
౨౫౯	౩౦	సుషమ్నా	సుషమ్నా
౨౬౦	౧౫	కూడుమా	కూడుమో
౨౬౧	౧౮	ప్రాణి	పాణి
౨౬౨	౩౨	స్థితిశ్చ	స్థితీశ్చ
౨౬౩	౩౦	తదిచ్చావథి	తదిచ్ఛావధౌ
౨౬౪	౩	షిక్వుత్ర	పిస్పుత్ర
౨౬౭	౨౩	విశ్లైప్పత్తుమ్	విశ్లైప్పిత్తుమ్
౨౬౮	౮	నిలాత	నిల్లాత
,,	౨౩	సాస్త్రి	నాస్తి
౨౭౦	౧౭	ప్రపత్తి	ప్రపత్తిం
౨౭౧	౯	మిల్లాత	మిల్లాత
౨౭౨	౧౮	నినిష్ఠ	నిష్ఠ
౨౭౪	౫	కౌలత్తుల్	కౌలత్తుళ్
౨౭౭	౨౪	పూవర్ణ	పూవర్ణ
,,	౨౫	బణశిలా	క్షీణబలా
,,	౨౬	బ్రహ్మ	బృహ్మ
,,	౨౭	బ్రహ్మ	బృహ్మ
౨౭౮	౪	సంబథస్య	సంబంధస్య
,,	౩౧	పశ్చ	పశుశ్చ
౨౮౫	౨౬	దత్యర్థణః	విత్యర్థణః
౨౮౮	౨౯	లింగతయా	లింగితతయా
,,	౩౦	తనికిల్తి	తనక్కిల్తి
౨౯౪	,,	యాతాౖమే	యాత్రాయై
౨౯౫	౨౭	అవతిర్ణస్య	అవతీర్ణస్య
౨౯౮	౧౮	ద్వందః	ద్వంద్వః
౩౦౦	౨౭	గ్రహః	గృహః
౩౦౨	౨౫	ప్రదాన	ప్రధాన
౩౦౩	౨౧	పుళ్ళ	వుళ్ళ
౩౦౫	౧౯	పురుషో	పురుషో
౩౦౬	౩౦	శ్రుతీభిః	శ్రుతిభిః
౩౦౭	౭	సంసృజ్యలే	సంసృజ్యతే
౩౦౮	౧౨	సుప్రాద	సుహృద
,,	౧౩	స్వస్త్యాగో	స్వత్యాగో
౩౧౦	౮	ముకుట	మకుట
౩౧౧	౯	భోగ్యత్రైం	భాగ్యతే
,,	౨౫	ప్రవిశతి	ప్రవిశతి
౩౧౨	౭	స్నిహాం	స్నేహాం
,,	౨౪	అవ్యక్తం	అవ్యక్తం
౩౧౩	౨౫	వానితం	వాసైతం

పుటమ్	పంక్తి.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౩౧౪	౧౬	వురుషాథ౯	పురుషార్థ
౩౧౭	౪	అరరుద్ధ	అనిరుద్ధ
,,	౨౪	అధ్యాంనం	అధ్యానం
,,	౨౫	మాలినరి	మాలినా
౩౧౮	౨౩	స్వ్వం	స్వం
౩౧౯	౧౨	ఆసిదంతి	అసీదంతి
౩౨౦	౨౬	నంసరం	నంతరం
౩౨౧	౨౩	నానిం	నాంని
,,	౨౬	సామాన్య	సామాన్యా
౩౨౩	౨౦	నూచక	సూచక
,,	౨౨	మాసం	మానం
౩౨౫	౧౭	ద్వ స్యతే	ధ్వన్యతే
౩౨౭	౧౮	స్వరూవ	స్వరూప
౩౨౯	౧౭	సిద్యం	సిధ్యం
౩౩౬	౨౦	సంబంధి	ప్రతిసంబన్ధి
,,	౨౫	విభూస్థ	విభూతిస్థ
౩౩౭	౯	గజ్జిళితే	జ్జిళితే
౩౩౮	౨౮	పిహారణ	విహరణ
౩౪౦	౪	ప్పోయినాల్	ప్పోయినాల్
,,	౧౩	ఎనాల్	ఎన్నాల్
౩౪౩	౧	దత్తైయిల్	దశైయిత్
౩౪౫	౧౨	విష్ట	విష్ణు
౩౪౭	౨౮	మభవో	నుభవో
౩౪౮	౧	తారమ్య	తారతమ్యా
,,	౨	స్సాధారణ్యో	సాధారణ్యో
,,	౪	రోగత్వే	రోగత్వే
,,	౫	బోగత్వ	భోగత్వ
,,	౭	కించ	కించి
,,	౨౭	సహస్ర	సహ

పుటమ్	పంక్తి.	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
,,	౨౨	బ్రహ్మణో	బ్రహ్మణా
,,	౨౫	అనుకూల్య	అనుకూల్యా
,,	౨౭	భాగాత్సాష్టి	భ్యాపాత్తాన్షిష్క
౩౪౯	౩౧	సూత్ర	సూత్ర
౩౫౧	౧౯	సర్వజ్ఞ	సర్వజ్ఞే
,,	౨౭	సంవాద	సంవాదా
౩౫౨	౭	భపతి	భవతి
౩౫౩	౯	మర్థ	మర్థ
,,	౧౯	విశుద్ద	విశుద్ధ
౩౫౫	౨౩	బ్రిహ్మణ	బృహ్మణ
,,	౨౪	ఇద్ద	ఇజ్జ
౩౫౬	౧౨	శస్వ	శస్య
,,	౨౭	తస్వత్వాత్	తత్త్వత్వాత్
౩౫౮	౨౮	పాత్మత్వాది	పాప్మత్వాది
౩౬౨	౧౦	పునవృత్తి	పునరావృత్తి
౩౬౪	౨౧	ఉచ్చిన్న	ఉచ్ఛిన్న
౩౬౫	౨౭	కభ్రిత్	కభ్రత్
౩౬౯	౨	స్వంత్రస్య	స్వ
,,	౧౧	ద్యుత్తర	దుత్తర
,,	౧౯	దానీంమా	దానీమా
౩౭౦	౧౫	గృహ్యామాణ	గృహ్యమాణ
,,	౨౦	పోదా	పోఢా
౩౭౧	౨౮	అనేకస్సంస్థా	అనేకాసంస్థా
౩౭౪	౪	ప్రయాచ్ఛక్షసత్భ	ప్రయచ్ఛక్షసద్భక్ష
౩౭౫	౭	ర్యిశ్యాస	ర్విశ్వాస
,,	౧౨	ధికరణ	ధికరణ
౩౭౭	౩౦	తాపి	త్రాపి
౩౭౮	౨౪	సిహో	సిహో

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్.	శుద్ధమ్.
౩౭౯	౧౫	స్థాన	స్థాన
,,	౩౦	కమార్జని	కర్మార్జనా
౩౮౦	౧౭	ఝ్ఞానం	జ్ఞానం
,,	౩౦	ముపోదాత	ముపోద్ఘాత
౩౮౧	౨౫	తెళివు	తెళివు
౩౮౪	౨౫	సిద్ధి	పిద్ధి
౩౮౫	౮	ఇవ్వుప	ఇవ్వుప
౩౮౮	,,	జ్గలిళి	జ్గళిలి
,,	౨౩	సత్సంగసా	సత్సంగస్యా
,,	౩౦	శరిరా	శరీరా
౩౯౦	౨౧	ప్రాయన్నాహ	ప్రయన్నాహ
,,	౨౭	పాపిష్ట	పాపిష్ఠ
౩౯౨	౮	కైర్త్య	కైర్త్య
,,	౨౦	ప్రమన్నేషు	ప్రపన్నేషు
,,	౨౧	నిషా	నిష్ఠా
౩౯౪	౧౩	నాంగికారే	నంగీకారే
౪౦౦	౧౦	సుళృత	సుకృత
,,	౧౮	సంకల్పా	సంకల్పా
౪౦౧	౧౭	భ	భక్తి
౪౦౨	౭	షానే	స్థానే
,,	౨౩	కరిత్తు	కరుత్తు
౪౦౩	౧౨	శెమ్కివార్	శెమ్కిరార్
,,	౧౯	కణ	కరణ
,,	౨౭	నిర్వాహ్య	నిర్వాహ్యే
౪౦౪	౧౪	మో	మే
,,	౩౦	నిష	తిష్ఠ
౪౦౬	౧	లేద	స్పేద
౪౦౮	౩౧	జాన	జ్ఞాన
౪౧౧	౨౬	కామనాధికార	కామనావ దధికారి
౪౧౨	౨	విశేష	విశేషణ
,,	౨	విశేణ	విశేషణ
,,	౫	పిధికర్త	విధికర్త
,,	౬	అధికార	అధికారి
,,	౧౦	ద్వ్యచ్యతే	దుచ్యతే
,,	౧౪	త్యక్త్వా	త్యక్త్వా
౪౧౩	౪	తృతియః	తృతీయః
,,	౧౯	భ్రాహ్మణ్య	బ్రాహ్మణ్య
,,	౨౮	మోక్షార్థ	మోక్షార్థత్వ
౪౧౪	౭	సర్వ	సర్వ
,,	౩౦	ఉపూయః	ఉపాయః
౪౧౫	౧	కితుమ్	కిరతుమ్
,,	౨	ప్రధానపడి	ప్రధానమానపడి
,,	౨౫	తత్రాపీత్యత్రాహ	తథాపీత్యాహ
౪౧౬	౧౮	భారి	భావి
,,	,,	స్స్వమతేన	స్సమత్వేన
౪౧౮	౨	కమార్ణగుణ	కర్మానుగుణ
౪౨౨	౧౮	మపాస్వ	మపాస్య
౪౨౩	,,	నిత్యాదిరా	నిత్యాదినా
౪౨౪	౮	ఇత్యాదిది	ఇత్యాది
,,	౯	యాఅ	యాల్
,,	౧౮	భంతే	రభంతే
,,	౨౮	కమాణి	కర్మాణి
౪౨౬	౨	నమస్కు	నమస్కు
,,	౨౨	దక్షక	రక్షక
,,	౨౬	కించదపి	కించిదపి
౪౨౭	౧౦	న్నారయణః	న్నారాయణః
,,	౨౫	తభి	తిహి
౪౩౪	౨౬	చోప	చోప

ప్ర టమ్.	పంక్తి.	అశుద్ధమ్.	శుద్ధమ్.
౪౩౬	౨౧	విద్యాందితి	విద్యాదితి
౪౩౮	౪	సర్వత్రైధం	సర్వత్రైదం
,,	౧౪	సర్వత్ర	సర్వత్ర
౪౩౯	౧౮	తతక-ల్యాణా	తత్కల్యాణం
౪౪౦	౩	యద్భ్వా	యద్భ్వా
,,	౨౧	సత్యజ్ఞాన	సత్యంజ్ఞాన
,,	౨౯	త్వతు	త్వత్య
,,	౩౦	అన్యథ్యా	అన్యధా
,,	౩౧	నతత్సపమ	నతత్సమ
౪౪౩	౭	సలబంధీ	సంబంధీ
,,	౨౦	హ్యాసీ॥	హ్యసీ॥
,,	౨౭	పర్యసాన	పర్యవసాన
,,	౨౮	నాయణ	నారాయణ
౪౪౫	౨౬	స్వీకారత్వా	స్వీకారా
౪౪౭	౨౦	రిరార్	కిరార్
,,	౨౯	సంగృహ్ణక్	సంగృహ్ణాక్
౪౫౩	౧	గుణాథిక	గుణాదిక
,,	౧౨	ర్వి శేశణ	ర్వి శేషణ
౪౫౫	౨౯	శశ్దేన	శబ్దేన
,,	౩౦	విశేశణ	విశేషణ
౪౬౧	౧	సద్రైకశేషి	సద్రైకశేషి
,,	౨౦	శుతి	శ్రుతి
,,	౨౧	స్వైష	స్వైష
,,	౨౪	శుతి	శ్రుతి
౪౬౩	౧౩	పదితా	పదికా
,,	౨౯	లత్మ్యా	లక్ష్మ్యై
౪౬౪	౧౮	కిరీటాద్యాం	కిరీటాద్యం
౪౬౫	౧౦	భిద	భిధ
,,	౧౨	భిదం	భిధం
౪౬౯	౭	సంశ్లెషా	సంశ్లేషా
,,	౧౩	త్వ న్వయ	త్వన్వయ

ప్ర టమ్.	పంక్తి.	అశుద్ధమ్.	శుద్ధమ్.
,,	౨౮	క్సిద్ధి	క్సిద్ధి
౪౭౧	౧౧	శిశాయ	శిశయ
,,	౨౦	కైంరర్యవితతి	కైంకర్యవితతి
౪౭౪	౨౨	సంనగర్గ	సంసర్గ
౪౭౫	౨౧	చ్ఛిస్న	చ్ఛిన్న
౪౭౭	౨౯	లక్ష్మ్యై	లక్ష్మ్యై
౪౭౮	౨౦	సతస్త్వే	సత్వస్త్వే
౪౭౯	౧	స్వైధితి	స్వైవధిః
౪౮౨	౧౭	తమశక్ర	తమక్ర
,,	౧౯	తంనుం	తనుమ్
౪౮౪	౩	క్రితే	క్రితే
,,	౧౦	భవికై	భవికైః
,,	౧౪	కశ్లై	కశ్లైయ
౪౮౬	౨౭	నిషాథ	నిషాద
౪౮౮	౧	ఉపాసం	ఉపాసనమ్
౪౯౧	౧	విరి	వీరి
౪౯౫	౬	మతి	మితి
,,	౨౦	వివత్షే	వివత్రై
,,	౨౯	పసు	సుప
,,	౩౦	అపత్య	అపనుత్త
౪౯౬	౨౮	ఉపాయత్వా	ఉపాయత్వా
౫౦౦	౨౯	కాంతు	కాతు
౫౦౨	౧౯	లంబన	లంఛన
౫౦౩	౭	అ	అ
,,	౨౫	ప్రణిత	ప్రణీత
౫౦౪	౩౦	హవి	హవి
౫౦౬	౧	మిశ్రాద్యై	మిశ్రాద్యైః
౫౦౭	౨౮	నిప్రత్తి	నివృత్తి
౫౧౦	౨౩	బంధిభి	బంధిభి
౫౧౧	౨	వాఞ	వాహ
౫౧౨	౧౯	నవృత్తి	నివృత్తి

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౫౧౯	౨౧	హామేవేతి	హా మే వేతి
౫౨౦	౧౧	వచవ	వచన
౫౨౧	౧౫	భగవత	భగవతః
౫౨౪	,,	ధమత్వా	ధర్మత్వా
౫౨౫	౧౧	సీద్ది	సిద్ధి
౫౨౬	౧౨	ప్సోతే	ప్పోతే
౫౨౭	౨౭	ముక్తైరపి	ముక్త్రైరపి
౫౨౯	౬	విధాయాక	విధాయక
౫౩౦	౧౨	వ్యవసిత	వ్యవస్థిత
౫౩౧	౧౧	మంత	మంత్ర
౫౩౨	౪	యిల్లె	యిల్లై
౫౩౫	౩౦	యవాగు	యవాగూ
౫౩౬	౪	మెయాతే	మైయాలే
,,	౨౦	సంది	సంధి
,,	౨౨	పూర్వ్యా	పూర్వా
౫౩౭	౨౭	బుద్ధిదా	బుద్ధి
,,	,,	దాచల్యా	దౌర్బల్యా
౫౪౪	౨౧	భిత స్త్వ	భీత స్త్వ
౫౪౮	౧౫	ద్వేపరీత్య	ద్వైపరీత్య
౫౫౧	౨౬	తపూ	తయా
౫౫౨	౪	వెను	వెన్తు
,,	౨౫	అధిక్యం	ధిక్యం
౫౫౪	౭	రూవ	రూప
,,	౨౯	మీతి	మితి
,,	౩౦	రపషు	పరమ
౫౫౫	౧౯	పాదన	పాదాన
౫౫౬	౨౭	వృతాను	వృత్తాను
౫౫౭	౧౩	ఇప్వపా యు	ఇప్వపాయ
౫౫౯	౧౫	జైహ్మ్య	జైహ్మ్య
౫౬౧	౩౦	యుణ్ణాకి	యుణ్ణాకిః
౫౬౩	౧౫	విదోధే	విరోధ
,,	౨౮	కాస్త్రం	శాస్త్రం
,,	౨౯	అన్యాయ	న్యాయ
౫౬౪	౧౨	బాద	బాధ
,,	౨౯	ఇత్యేశ్చ	ఇత్యేతచ్చ
౫౬౫	౨౪	చ్ఛిఘ్రం	చ్ఛీఘ్రం
,,	౨౬	పహరతి	పరిహరతి
౫౬౭	౨౯	నియామా	నియమా
౫౬౮	౧౫	వరమ్	వరణమ్
,,	౩౧	పరాః	పరః
౫౬౯	౨౧	నస్యాధ్యః	నసాధ్యః
౫౭౧	౧౬	విరొద	విరొధ
౫౭౨	౯	ష్మ్యైమై	నిష్మ్యైమై
,,	౨౦	శరణ	శరణ్య
౫౭౩	౧	దిఃష్టాః	ద్దిష్టాః
,,	౧౭	కాలాప	కలాప
,,	౩౨	తృష్ట	తృష్ణ
౫౭౪	౩౦	శబ్దేనం	శబ్దేన
౫౭౫	౧౯	భగధ	భగవ
,,	౩౧	సంహీతా	సంహితా
౫౭౮	౧	తేప	తేవ
౫౭౯	౨౦	ఎష్ఠావిలః	ఎష్టావిలః
,,	౨౧	మీతి	మితి
౫౮౦	౨౯	దేవాన్యపి	దేవా అన్యపి
౫౮౧	౧౮	సీదే	సిద్ధే
౫౮౩	౫	నాముమ్	నామమ్
,,	౨౩	ముమ్శాల్లిల్	మమ్శాల్లిల్
౫౮౭	౨	స్యాత్సా	సాస్వా
,,	౮	విరుద్యతే	వి[illegible]ద్యతే
౫౮౮	౧౧	పణ్ణీనతు	పణ్ణినతు

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్	పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౫౯౦	౯	జ్జీవతా	జ్జీవితా	౬౧౬	౧౯	శారిర	శారీర
,,	౨౫	నిర్ణీయా	నిర్ణీయ	,,	౨౭	ద్యభావ	ద్యభా
౫౯౧	౧౩	వైశిష్ఠ్య	వైశిష్ట్యే	౬౨౧	౫	వ్యాదస్యు	వ్యాధస్యు
,,	,,	తదిభావే	తదభావే	,,	౧౨	దిత్యర్థః	దిత్యర్థః
౫౯౨	౧౬	భుదా	బుదా	,,	౨౫	తద్యేన	తద్వైవన
,,	౨౩	గద్యాపిత	గధ్యాపిత	౬౨౨	౨౦	అపక్టష్ట	అపకృష్టే
,,	౨౭	వదేశ	పదేశ	౬౨౩	౯	బ్రహ్మణ్యామ్	బ్రాహ్మణ్యావ్
,,	౩౦	నిదార్రిత	నిధార్రిత	౫౨౮	౧౫	పర్య	పర్యవ
౫౯౩	౧౫	చ్ఛరాణా	చ్ఛరణా	,,	౩౧	దుమతత	ధ్రుమతత
౫౯౪	౬	శ్చతుర్విశతి	శ్చతుర్వింశతిః	౬౨౯	౩౦	ప్రదాయిపే	ప్రదాఇపే
౫౯౬	౨౧	విభూత	విభూతి	౬౩౩	౨౭	యదాశ్నామి	యదశ్నామి
౫౯౭	౭	మామాణా	మాణా	,,	౩౧	త్యాద్య	త్యాది
,,	౨౯	ధాగవత	భాగవత	౬౩౫	౧౪	వృతిరిక్త	వ్యతిరిక్త
౫౯౯	౫	స్ప్వాలనం	స్ఫాలనం	,,	౧౬	పేక్షమా	పేక్షయా
,,	౧౨	కేశవణ	కేశవర్ణ	౬౩౬	౩	ఉచ్ఛిష్ఠమ్	ఉచ్ఛిష్టమ్
,,	౨౨	స్ప్వాలనం	స్ఫాలనం	౬౪౨	౩౧	శినాకా	నాశికా
౬౦౧	౧౮	గఛ్ఛే	గచ్ఛే	౬౪౯	౨౩	నోకాః	నోక్తాః
౬౦౩	౧౨	కస్తు	కప్రీస్తు	౬౫౧	,,	పపత్తై	పపత్తే
,,	౧౯	తద్వాఖ్యాన	తద్వ్యాఖ్యాన	౬౬౪	౪	ఇచ్ఛ	ఇచ్ఛా
,,	౨౧	సర్వాథైః	సర్వార్థైః	౬౫౫	౫	ద్వితీయా	ద్వితీయ
౬౦౪	౨	నిబంధనే	నిబంధనై	,,	౧౬	ఫలసంగ	ఫలకర్మః
౬౧౨	౭	ఉత్తరాంత	ఉత్తరాంతర	౬౫౬	౧౭	సంధత్తే	సంధత్స్వ
,,	౧౪	దమః	ధమః	౬౫౮	౮	మాక	మాహా
,,	౩౦	ఇత్వస్య	ఇత్యస్య	౬౫౯	,,	దశయా	దశాయా
౬౧౩	౨౫	తదాసీమ్య	తదాసీమహ్య	,,	౧౩	గమః	ధమః
౬౧౪	౯	జాత్యగమ్	జాత్యపగమమ్	,,	౨౫	ఇత్యైశ్వర్వ	ఇత్యైశ్వర్యే
,,	౧౮	[illegible]	చిక్కితయా	౬౬౦	౧	నతే	స్పృతే
౬౧౫	౩౦	జమదగ్న్యై	జమదగ్నినా	౬౬౨	౧౧	పరుళి	పురుళి
౬౧౬	౨	స్తానస్తు	స్థానస్తు	౬౬౩	౨౮	హే రితి	హేతురితి
,,	౩	భాగవరైః	భాగవతరైః	౬౬౭	౨౬	ఘృక్త	ద్యుక్త

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౬౫	౧౪	శద్బార్థ	శబ్దార్థ
,,	౨౮	నిర్వహ్రా	నిర్వాహా
౧౬౬	౧౮	వృత్తి	నివృత్తి
,,	౧౯	బ్రువన్ని	బ్రూమణి
,,	౩౦	స్వావి	స్యాపి
౧౬౯	౨౫	నడి	న
౧౭౦	౨౨	స్త్రీతు	స్త్రీషు
౧౭౧	౨౯	వ్యవస్థం	వ్యవస్థి
౧౭౨	౧౯	నానికృష్ణా	నాతికృష్ణా
౧౭౩	౨౧	మాద్దాసా	మద్దాసా
౧౭౯	,,	యోగో	యోగ్యో
౧౮౦	౨౮	దేజ	దేవ
౧౮౧	౮	యుక్త	ప్రయుక్త
౧౮౨	౧౦	ప్రకదణ	ప్రకరణ
,,	౦౪	ఇన	ఇవ
,,	౩౦	నైంద్ర	స్వైంద్ర
౧౮౩	౩౦	అంతణ్మే	అన్నణ్మై
౧౮౪	౨౫	వజ	వజం
,,	౩౦	తిత్యుక్తిః	రిత్యుక్తిః
౧౮౭	౨౭	ప్రకృత్యైర్త	ప్రకృత్యైత
౧౮౯	౨౫	కమార్ది	కమార్ద్య
౧౯౦	౧౮	విషయిత్వ	విషయత్వ
౧౯౧	౧౬	వింఖ్యం	విఖ్యం
౧౯౪	౧౫	మృత్పిడా	మృత్పిండా
౧౯౫	౪	ప్రారిణ	ప్రాణ
,,	౫	ప్రాస్థాంశ	ప్రారబ్ధాంశ
౧౯౭	౧౬	మెమాల్	మైకూల్
౨౦౧	౧౧	కరిన	కరిచ
,,	౨౨	సహేకస్మై	సహైకస్మి
౨౦౩	౧౧	చ్ఛిష్ఠా	చ్ఛిష్టా
౨౦౩	౨౪	ఫలాసు	ఫలాను
౨౦౪	౧౪	మనో	మన్త్రో
౨౦౮	౯	సంజా	సంజ్ఞా
౨౦౯	౧౪	ఫుండ్ర	పుండ్ర
౨౧౦	౧౧	హినాః	హీనాః
౨౧౨	౧౦	ధమర్	ధర్మ
౨౧౩	౧౪	చ్ఛన్న	చ్ఛిన్న
౨౧౪	౨	కనిమర్ంచా	కమర్నించా
,,	౩	భిర్స	బిర్స
,,	౧౩	పదార	పచార
,,	౧౪	సుదైయు	సదైయ
౨౧౬	౧౩	పరాఙ్ముఖు	పరాఙ్ము
౨౧౭	౧	ఉత్కృరిము	ఉత్కృకము
,,	,,	చవాది	చరాది
,,	౫	ధమర్స్య	ధర్మస్య
,,	౧౩	ఇత్యాదిబి	ఇత్యాదిభి
౨౨౦	౧౫	లటు	లట్
,,	౨౨	రామోత్యుక్తౌ	రామేత్యుక్తౌ
౨౨౧	౨౩	ఇత్తనే	ఇత్తనై
౨౨౨	౫	కీతిర్కర	కీర్తికర
,,	౨౮	హాస్యమి	హాస్యమితి
౨౨౩	౨	విద్వా	విద్యా
౨౨౬	౫	పహు	బహు
,,	౧౬	తీథే	తీర్థే
౨౨౭	౧౯	పతమె	పరమై
,,	౨౯	ప్రాతికూలా	ప్రతికూలా
౨౨౮	౨౦	సహర	సంహార
౨౨౯	౪	రుడర్	రుకర్
,,	౧౧	తారాధ	తాపరాధ
౨౩౦	౨౧	సాపేటు	సాపేటు

పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్	పుటమ్	పంక్తి	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౭౩౦	౩	క్కాట్ట్యు	క్కాట్టు	౭౩౩	౩౨	హాదేశికా	మహాదేశికా
,,	౧౪	నిర్దష్ట	నిర్దుష్ట	,,	[illegible]	నోపప	వోప
,,	౨౯	సంబంభి	సంబంధి	౭౩౪	౨౧	సర్వోత్కృష్టం	సర్వోత్కృష్టం
౭౩౨	౩	కాదాథక	కారాథక	,,	౨౬	రక్షుతరి	రక్షితరి
,,	౨౮	సమాదిక	సమాధిక	౭౩౬	౧౫	ప్రభార	ప్రభావ

